

Sbírka rozhodnutí
nejvyšších stolic soudních
republiky Československé.

Užívání státního znaku povoleno ministerstvem obchodu.

Svazek 104.

Sbírka rozhodnutí
nejvyššího soudu ve věcech občanských.

Ročník XVIII. (1936.)

V Praze 1937.

Majitel a vydavatel: JUDr. V. Tomsa, právnické vydavatelství v Praze XII.,
Barthouova 71 (Kanálská 8).

Rozhodnutí
nejvyššího soudu československé
republiky ve věcech občanských

Ročník osmnáctý,

(od čísla 14.834 do čísla 15.723)

obsahující rozhodnutí z roku 1936.

Z příkazu presidia nejvyššího soudu pořádá redakční komise
nejvyššího soudu.

V Praze 1937.

Tiskem firmy Hejda & Zbroj v Mladé Boleslavi.

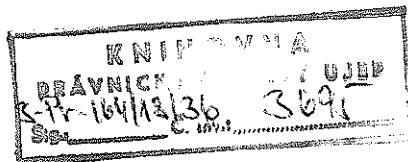
OBSAH:

	Stránka
Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	V. — XIII.
Seznam rozhodnutí podle spisových značek	XIV. — XXII.
Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 14834 — 15723	I — 1231
Věcný seznam abecední	1233 — 1352
Seznam ustanovení zákonných	1353 — 1383

Veškerá práva autorská,
zejména právo překladu a jakéhokoli zpracování nebo použití, vyhrazena.

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

	Cís.		Cís.
leden 2. Rv I 484/34	14834	leden 11. Rv I 92/34	14863
» 2. Rv I 1925/35	14835	» 11. Rv I 440/34	14864
» 2. Rv I 2178/35	14836	» 11. Rv II 604/35	14865
» 2. Rv II 10/34	14837	» 15. Rv I 291/34	14866
» 2. Rv II 602/35	14838	» 15. Rv I 293/34	14867
» 2. Rv II 869/35	14839	» 16. R I 1307/35	14868
» 2. Rv III 454/35	14911	» 16. R I 1378/35	14869
» 2. Rv III 608/35	14912	» 16. Rv I 429/34	14870
» 3. Rv I 181/34	14840	» 16. Rv I 814/34	14871
» 3. Rv I 395/34	14841	» 16. Rv I 2261/35	14872
» 3. Rv I 2429/35	14842	» 16. Rv II 258/34	14873
» 3. R II 582/35	14843	» 17. R I 978/35	14874
» 3. Rv II 836/35	14844	» 17. R I 1382/35	14875
» 4. Rv I 405/34	14845	» 17. R I 1392/35	14876
» 4. R II 584/35	14846	» 17. Rv I 2359/33	14877
» 4. Rv II 1064/33	14847	» 17. Rv I 270/34	14878
» 8. R I 1339/35	14848	» 17. Rv I 370/34	14879
» 8. Rv III 1105/34	14913	» 17. Rv I 1401/35	14880
» 8. Rv IV 26/35	14914	» 20. Rv I 261/34	14881
» 9. R I 1233/35	14849	» 21. Rv III 1184/34	14918
» 9. R I 1295/35	14850	» 21. Rv III 136/35	14919
» 9. R I 1394/35	14851	» 22. R I 1391/35	14882
» 9. Rv I 87/34	14852	» 22. Rv I 1526/35	14883
» 9. Rv I 153/34	14853	» 22. Rv IV 171/35	14920
» 9. Rv I 1835/34	14854	» 23. Rv I 389/34	14884
» 9. Rv I 2330/35	14855	» 23. Rv I 2564/35	14885
» 9. Rv II 101/34	14856	» 23. R II 2/36	14886
» 9. Rv III 777/35	14915	» 23. Rv II 173/34	14887
» 10. Rv I 114/34	14857	» 23. Rv II 194/34	14888
» 10. Rv I 1458/35	14858	» 24. R I 3/36	14889
» 10. Rv I 2112/35	14859	» 24. Rv I 2412/35	14890
» 10. Rv II 108/34	14860	» 24. Rv III 368/35	14921
» 10. Rv III 233/35	14916	» 25. Rv I 2131/34	14891
» 10. Rv IV 88/35	14917	» 25. Rv I 2506/35	14892
» 11. R I 1338/35	14861	» 28. Rv III 1000/35	14922
» 11. Rv I 2596/35	14862	» 29. Rv I 27/34	14893

		Cís.
leden	29. Rv I 339/34	14894
»	29. Rv I 455/34	14895
»	29. Rv II 274/34	14896
»	29. Rv II 454/35	14897
»	29. Rv IV 82/35	14923
»	30. R I 954/35	14898
»	30. R I 1099/35	14899
»	30. R I 1409/35	14900
»	30. R I 1/36	14901
»	30. R I 2/36	14902
»	30. R I 4/36	14903
»	30. R I 23/36	14904
»	30. Rv I 658/34	14905
»	30. Rv I 740/34	14906
»	30. R II 6/36	14907
»	30. Rv II 844/35	14908
»	31. Rv I 2287/35	14909
»	31. R II 598/35	14910
únor	4. Rv IV 665/35	14924
»	5. Rv I 96/34	14925
»	5. Rv I 468/34	14926
»	6. R I 1462/35	14927
»	6. R I 64/36	14928
»	6. Rv I 697/34	14929
»	6. Rv I 2221/35	14930
»	6. Rv I 2629/35	14931
»	6. Rv I 2/36	14932
»	6. R II 347/35	14933
»	6. R II 622/35	14934
»	6. Rv II 311/34	14935
»	6. Rv II 346/34	14936
»	6. Rv II 11/36	14937
»	7. R I 1404/35	14938
»	7. Rv I 439/34	14939
»	7. Rv I 2405/35	14940
»	7. Rv II 326/34	14941
»	7. Rv III 592/35	14942
»	7. Rv III 1059/35	14943
»	11. Rv IV 519/35	14944
»	12. R I 1448/35	14945
»	12. Rv I 736/34	14946
»	13. R I 15/36	14947
»	13. R I 89/36	14948
»	13. Rv I 802/34	14949
»	13. Rv I 861/34	14950
»	13. Rv I 1859/35	14951
»	13. Rv I 2084/35	14952
»	13. R II 7/36	14953
»	14. Rv I 525/34	14954
»	14. Rv I 699/34	14955
»	14. Rv I 742/34	14956
»	14. Rv I 792/34	14957
»	14. Rv I 870/34	14958
»	14. Rv I 718/35	14959
»	14. Rv I 341/36	14960
»	14. Rv II 746/35	14961

		Cís.
únor	15. R I 957/35	14962
»	15. R II 1/36	14963
»	18. Rv III 949/35	14964
»	18. Rv III 974/35	14965
»	19. R I 51/36	14966
»	19. Rv I 138/36	14967
»	19. Rv II 387/34	14968
»	19. Rv II 395/34	14969
»	19. Rv IV 678/35	14970
»	20. R I 18/36	14971
»	20. R I 70/36	14972
»	20. R I 97/36	14973
»	20. R I 115/36	14974
»	20. R I 174/36	14975
»	20. Rv I 301/34	14976
»	20. Rv I 860/34	14977
»	20. Rv I 188/36	14978
»	20. Rv II 15/36	14979
»	21. Rv I 1596/33	14980
»	21. Rv I 246/34	14981
»	21. Rv I 2037/35	14982
»	22. R I 91/36	14983
»	22. Rv I 2471/33	14984
»	22. Rv I 903/34	14985
»	22. R II 31/36	14986
»	22. Rv II 106/34	14987
»	25. R III 85/36	14988
»	25. Rv III 1045/35	14989
»	25. Rv III 1124/35	14990
»	26. R I 127/36	14991
»	26. R I 130/36	14992
»	26. Rv I 2615/33	14993
»	26. Rv I 197/36	14994
»	26. Rv I 237/36	14995
»	27. R I 1214/35	14996
»	27. Rv I 593/34	14997
»	27. R II 590/35	14998
»	27. Rv II 633/35	14999
»	27. Rv II 861/35	15000
»	27. Rv II 951/35	15001
»	28. Rv I 2322/33	15002
březen	2. Co IV 7/27	15003
»	4. R IV 53/36	15004
»	5. R I 1439/35	15005
»	5. R I 110/36	15006
»	5. R I 137/36	15007
»	5. Rv I 843/34	15008
»	5. Rv I 879/34	15009
»	5. Rv I 922/34	15010
»	5. Rv I 1156/34	15011
»	5. Rv I 324/36	15012
»	5. Rv II 286/34	15013
»	5. Rv II 434/34	15014
»	6. R I 145/36	15015
»	6. R I 177/36	15016

		Cís.
březen	6. Rv I 808/34	15017
»	6. Rv I 1410/34	15018
»	6. Rv I 130/36	15019
»	6. R II 623/35	15020
»	6. Rv II 1012/33	15021
»	7. R I 1064/35	15022
»	7. Rv I 322/36	15023
»	10. Rv III 21/36	15024
»	12. R I 103/36	15025
»	12. R I 129/36	15026
»	12. R I 234/36	15027
»	12. Rv I 313/34	15028
»	12. Rv I 2310/35	15029
»	12. Rv I 134/36	15030
»	12. Rv I 214/36	15031
»	12. Rv I 339/36	15032
»	12. R II 615/35	15033
»	12. R II 93/36	15034
»	12. Rv II 119/34	15035
»	12. Rv II 925/35	15036
»	12. Rv II 122/36	15037
»	12. Rv II 128/36	15038
»	12. Rv III 667/35	15039
»	12. Rv III 672/35	15040
»	13. R I 196/36	15041
»	13. R I 231/36	15042
»	13. Rv I 59/34	15043
»	13. Rv I 848/34	15044
»	13. Rv I 1114/34	15045
»	13. Rv I 1144/35	15046
»	14. R II 370/35	15047
»	14. R II 62/36	15048
»	16. R III 763/35	15162
»	16. Rv III 359/35	15049
»	17. Rv IV 66/35	15163
»	18. Rv I 847/34	15050
»	18. Rv I 1010/34	15051
»	19. R I 1396/35	15052
»	19. R I 98/36	15053
»	19. R I 141/36	15054
»	19. R II 64/36	15055
»	19. Rv II 141/36	15056
»	20. R I 73/36	15057
»	20. R I 222/36	15058
»	20. Rv I 1974/33	15059
»	20. Rv I 1126/34	15060
»	20. Rv I 1520/34	15061
»	20. R II 41/36	15062
»	20. R II 57/36	15063
»	20. Rv II 742/35	15064
»	20. Rv II 74/36	15065
»	20. R IV 113/36	15066
»	21. R I 218/36	15067
»	21. Rv II 955/33	15068
»	24. Rv III 753/35	15069
»	24. Rv III 140/36	15070

		Cís.
březen	24. Rv IV 705/35	15071
»	25. Rv I 1146/36	15072
»	25. Rv II 330/34	15073
»	26. R I 224/36	15074
»	26. Rv I 2417/35	15075
»	26. R II 55/36	15076
»	26. R II 68/36	15077
»	26. Rv II 490/34	15078
»	26. Rv II 645/34	15079
»	26. Rv IV 756/34	15080
»	27. R I 205/36	15081
»	27. R I 301/36	15082
»	27. Rv I 910/34	15083
»	27. Rv I 1440/34	15084
»	27. Rv I 1616/34	15085
»	27. Rv I 262/36	15086
»	27. Rv I 318/36	15087
»	27. Rv I 497/36	15088
»	27. Rv II 741/34	15089
»	28. Nd II 26/36	15090
»	28. Rv III 44/36	15091
»	31. Rv IV 114/36	15164
duben	1. Rv I 925/34	15092
»	1. Rv I 1192/34	15093
»	1. Rv III 678/35	15094
»	2. R I 126/36	15095
»	2. R I 170/36	15096
»	2. Rv I 496/36	15097
»	2. R II 86/36	15098
»	2. Rv IV 482/35	15099
»	3. Rv I 643/35	15100
»	3. R II 5/36	15101
»	3. R II 52/36	15102
»	3. R II 109/36	15103
»	3. Rv II 692/34	15104
»	3. Rv II 103/36	15105
»	3. Rv II 192/36	15106
»	4. R I 341/36	15107
»	4. Rv I 2686/33	15108
»	4. Rv I 1387/34	15109
»	4. Rv I 1622/34	15110
»	7. R I 253/36	15111
»	7. R II 82/36	15112
»	7. Rv II 220/36	15113
»	7. Rv III 148/36	15165
»	8. Rv I 1137/34	15114
»	8. Rv I 1678/34	15115
»	8. Rv I 377/36	15116
»	8. Rv II 67/25	15117
»	8. Rv II 242/36	15118
»	9. Rv II 487/34	15119
»	15. Rv I 47/34	15120
»	15. Rv I 962/34	15121
»	15. Rv I 1078/34	15122
»	15. Rv I 2464/35	15123
»	15. Rv I 220/36	15124

		Čís.
duben	15. Rv III 680/35	15125
»	16. R I 264/36	15126
»	16. R I 308/36	15127
»	16. R I 371/36	15128
»	16. R II 131/36	15129
»	16. Rv II 545/34	15130
»	16. Rv II 668/35	15131
»	16. Rv IV 469/35	15132
»	17. Rv I 957/34	15133
»	17. Rv I 678/36	15134
»	17. Rv II 493/34	15135
»	17. R III 137/36	15136
»	18. R I 343/36	15137
»	22. Rv II 409/34	15138
»	23. R I 169/36	15139
»	23. Rv I 597/34	15140
»	23. Rv I 1203/34	15141
»	23. Rv I 1946/35	15142
»	23. Rv I 2625/35	15143
»	23. R II 118/36	15144
»	24. Rv I 1276/34	15145
»	24. Rv I 765/37	15146
»	24. Rv II 470/34	15147
»	25. Rv I 1755/34	15148
»	25. R II 332/35	15149
»	25. R II 36/36	15150
»	28. Rv I 1277/34	15151
»	28. R II 159/36	15152
»	29. R I 474/36	15153
»	29. Rv I 82/36	15154
»	29. Rv I 679/36	15155
»	29. R III 280/36	15156
»	30. R I 469/36	15157
»	30. Rv I 371/34	15158
»	30. Rv I 1404/34	15159
»	30. Rv I 1689/34	15160
»	30. R II 144/36	15161
květen	2. R I 374/36	15166
»	2. R I 460/36	15167
»	2. R II 15/36	15168
»	2. R II 108/36	15169
»	2. R II 111/36	15170
»	2. Rv III 836/35	15171
»	6. R I 121/36	15172
»	6. Rv I 1178/34	15173
»	6. R II 148/36	15174
»	6. Rv II 675/35	15175
»	6. Rv II 142/36	15176
»	7. Rv I 595/34	15177
»	7. Rv I 1671/34	15178
»	7. Rv I 381/36	15179
»	7. Rv I 471/36	15180
»	7. Rv I 794/36	15181
»	8. R I 542/36	15182
»	8. Rv I 1173/34	15183
»	8. Rv I 1397/34	15184

		Čís.
květen	8. Rv I 1003/35	15185
»	8. R II 95/36	15186
»	8. R II 187/36	15187
»	9. Rv I 1315/34	15188
»	9. R II 185/36	15189
»	9. Rv II 633/34	15190
»	12. Rv III 901/35	15191
»	13. R I 394/36	15192
»	13. Rv I 817/34	15193
»	13. Rv I 1325/34	15194
»	13. Rv I 1899/35	15195
»	13. Rv I 2618/35	15196
»	13. Rv III 1093/35	15197
»	13. Rv IV 444/35	15198
»	14. Rv I 769/36	15199
»	14. Rv II 833/34	15200
»	15. R I 278/36	15201
»	15. R I 538/36	15202
»	15. Rv I 1844/34	15203
»	15. Rv I 475/35	15204
»	15. Rv II 688/34	15205
»	19. Rv I 1121/34	15206
»	20. R I 366/36	15207
»	20. R I 441/36	15208
»	20. R I 451/36	15209
»	20. R I 561/36	15210
»	20. R I 579/36	15211
»	20. R I 602/36	15212
»	20. R II 184/36	15213
»	20. Rv II 897/34	15214
»	20. Rv III 726/35	15215
»	20. Rv III 93/36	15216
»	22. R I 556/36	15217
»	22. R I 571/36	15218
»	22. R I 583/36	15219
»	22. Rv I 1328/34	15220
»	22. Rv I 2277/34	15221
»	22. Rv I 851/36	15222
»	22. Rv II 98/36	15223
»	22. Rv II 283/36	15224
»	23. Rv II 572/34	15225
»	23. Rv II 791/34	15226
»	23. Rv II 336/36	15227
»	23. R III 301/36	15228
»	26. Rv III 638/35	15229
»	27. R I 447/36	15230
»	27. R I 507/36	15231
»	27. R I 543/36	15232
»	27. R I 544/36	15233
»	27. Rv I 908/36	15234
»	27. Rv IV 172/36	15235
»	28. R I 435/36	15236
»	28. R III 260/36	15237
»	29. Rv I 1329/34	15238
»	29. Rv I 1897/34	15239

		Čís.
květen	29. Rv I 2529/35	15240
»	29. Rv I 428/36	15241
»	29. Rv II 831/35	15242
»	30. Rv I 685/36	15243
»	30. Rv I 294/36	15244
»	30. Rv I 829/36	15245
»	30. Rv II 369/36	15246
červen	2. Rv III 693/35	15247
»	2. Rv III 701/35	15248
»	3. R I 572/6	15249
»	3. Rv I 1762/34	15250
»	3. Rv I 1824/34	15251
»	3. Rv I 1886/34	15252
»	3. Rv I 2006/34	15253
»	3. Rv I 1080/36	15254
»	3. R II 210/36	15255
»	4. Rv I 857/34	15256
»	4. Rv I 1746/34	15257
»	4. Rv I 1858/34	15258
»	4. Rv II 305/36	15259
»	5. R I 537/36	15260
»	5. Rv I 1554/34	15261
»	5. Rv I 602/36	15262
»	5. Rv II 174/36	15263
»	6. R I 485/36	15264
»	9. R I 486/36	15265
»	9. Rv I 1612/34	15266
»	9. R II 217/36	15267
»	9. Rv II 232/36	15268
»	9. R III 197/36	15269
»	9. Rv III 40/36	15270
»	9. Rv III 344/36	15271
»	9. Rv IV 112/36	15272
»	10. R I 614/36	15273
»	10. R I 656/36	15274
»	10. Rv I 1826/34	15275
»	10. Rv I 1956/34	15276
»	10. Rv I 110/36	15277
»	10. Rv I 1234/36	15278
»	10. Rv II 772/34	15279
»	12. Pres. 977/36	15280
»	12. R I 404/36	15281
»	12. R I 615/36	15282
»	12. R I 633/36	15283
»	12. R I 655/36	15284
»	12. R I 670/36	15285
»	12. Rv I 1527/34	15286
»	12. Rv I 2204/34	15287
»	12. Rv I 402/36	15288
»	12. Rv I 581/36	15289
»	12. Rv I 708/36	15290
»	12. Rv I 1040/36	15291
»	12. R II 234/36	15292
»	12. Rv II 717/34	15293
»	12. Rv II 812/34	15294
červenec	1. Rv I 1691/35	15341
»	1. Rv I 1181/36	15342
»	1. R II 275/36	15343
»	1. R II 303/36	15344
»	2. Rv II 330/36	15345
»	2. R III 447/36	15346
»	9. R I 777/36	15347
»	9. R I 789/36	15348
»	10. R I 754/36	15349
červen	13. R I 501/36	15295
»	13. R II 133/36	15296
»	13. R II 246/36	15297
»	13. Rv II 111/36	15298
»	13. Rv II 356/36	15299
»	17. R I 671/36	15300
»	17. Rv I 2058/34	15301
»	17. R II 221/36	15302
»	17. Nd II 50/36	15303
»	18. R I 386/36	15304
»	18. R I 430/36	15305
»	18. R II 174/36	15306
»	18. Rv II 211/36	15307
»	18. Rv II 431/36	15308
»	18. Rv III 745/35	15309
»	19. R I 649/36	15310
»	19. R I 703/36	15311
»	19. Rv I 1211/34	15312
»	19. Rv I 2176/34	15313
»	19. Rv I 2192/34	15314
»	19. Rv I 2541/34	15315
»	19. Rv I 1338/36	15316
»	19. Rv II 590/34	15317
»	19. Rv III 105/35	15318
»	23. Rv III 238/36	15319
»	23. Rv III 319/36	15320
»	24. R I 1266/35	15321
»	24. R I 524/36	15322
»	24. R I 718/36	15323
»	24. Rv I 1837/34	15324
»	24. Rv I 2298/34	15325
»	24. Rv I 80/36	15326
»	24. Rv III 20/36	15327
»	25. R I 716/36	15328
»	25. R I 721/36	15329
»	25. Rv I 252/34	15330
»	25. Rv I 1128/36	15331
»	25. R II 261/36	15332
»	26. R I 714/36	15333
»	26. Rv I 1536/34	15334
»	26. Rv II 241/36	15335
»	26. Rv III 625/34	15336
»	26. Rv III 524/35	15337
»	26. Rv IV 455/35	15338
»	30. Rv II 690/34	15339
»	30. Rv III 212/36	15340

		Čís.
červenec	10. Rv I 1593/36	15350
»	10. Rv I 1594/36	15351
»	30. Rv II 573/36	15352
srpen	14. Rv I 1888/36	15353
»	21. R I 919/36	15354
»	21. R II 267/36	15355
»	28. R I 947/36	15356
»	28. R I 960/36	15357
září	2. R I 720/36	15358
»	2. Rv I 1319/36	15359
»	2. R II 270/36	15360
»	3. R I 775/36	15361
»	3. Rv I 1281/35	15362
»	3. Rv I 1434/36	15363
»	3. Rv I 1560/36	15364
»	3. R II 273/36	15365
»	3. Rv II 484/36	15366
»	3. R IV 300/36	15367
»	4. Rv I 2200/34	15368
»	4. Rv II 470/36	15369
»	4. R III 432/36	15370
»	4. R III 495/36	15371
»	5. Rv II 784/34	15372
»	9. R I 805/36	15373
»	9. Rv I 2377/34	15374
»	9. Rv I 2378/34	15375
»	9. R II 279/36	15376
»	9. Rv II 1224/34	15377
»	9. Rv IV 173/36	15378
»	10. R I 857/36	15379
»	10. Rv I 41/34	15380
»	10. Rv I 1574/34	15381
»	10. Rv II 377/36	15382
»	10. Rv IV 313/36	15383
»	11. R I 416/36	15384
»	11. R I 951/36	15385
»	11. Rv I 1530/34	15386
»	11. Rv I 795/35	15387
»	11. R II 359/36	15388
»	11. Rv II 838/34	15389
»	12. Rv II 237/36	15390
»	15. R III 610/36	15391
»	15. Rv III 623/36	15392
»	16. R I 717/36	15393
»	16. R I 993/36	15394
»	16. R II 271/36	15395
»	16. Rv II 962/34	15396
»	16. Rv II 516/36	15397
»	16. Rv III 412/36	15398
»	17. R I 846/35	15399
»	17. R I 935/36	15400
»	17. Rv I 2370/34	15401
»	17. Rv I 2824/34	15402
»	17. Rv I 1578/35	15403

		Čís.
září	17. Rv II 14/36	15404
»	17. Rv II 360/36	15405
»	17. Rv II 544/36	15406
»	17. R IV 314/36	15407
»	18. R I 744/36	15408
»	18. R I 847/36	15409
»	18. R I 944/36	15410
»	18. Rv I 1744/34	15411
»	18. Rv I 68/35	15412
»	18. Rv I 1182/36	15413
»	18. Rv I 1647/36	15414
»	18. Rv I 2179/36	15415
»	18. R II 282/36	15416
»	18. R II 315/36	15417
»	18. Rv II 1022/34	15418
»	18. R III 584/36	15419
»	18. R IV 347/36	15420
»	19. R I 1018/36	15421
»	19. R II 352/36	15422
»	23. R I 778/36	15423
»	23. R I 827/36	15424
»	23. Rv I 2164/34	15425
»	23. Rv I 2552/34	15426
»	23. Rv I 2820/34	15427
»	23. Rv I 2946/34	15428
»	23. Nd II 83/36	15429
»	23. Rv II 901/34	15430
»	23. Rv III 459/36	15431
»	24. R I 364/36	15432
»	24. Nd I 461/36	15433
»	24. Rv I 1983/34	15434
»	24. Rv I 2364/34	15435
»	24. Rv I 295/36	15436
»	24. Rv I 1390/36	15437
»	24. Rv I 1651/36	15438
»	24. Rv I 1716/36	15439
»	24. Rv I 1902/36	15440
»	24. R II 376/36	15441
»	24. R III 591/36	15442
»	25. Rv I 1730/34	15443
»	25. Rv I 2064/36	15444
»	26. Rv III 618/36	15445
»	30. R I 818/36	15446
»	30. R I 899/36	15447
»	30. Rv I 1046/36	15448
»	30. Rv I 1981/36	15449
říjen	1. Rv I 2047/34	15450
»	1. Rv I 975/36	15451
»	1. Rv I 1561/36	15452
»	1. Rv II 333/34	15453
»	2. R I 736/36	15454
»	2. R I 1019/36	15455
»	2. Rv I 764/34	15456
»	2. Rv I 1463/36	15457
»	2. Rv I 2011/36	15458

		Čís.
říjen	2. R II 340/36	15459
»	2. Rv II 974/34	15460
»	2. Rv III 895/35	15461
»	3. R I 948/36	15462
»	3. Rv I 1634/34	15463
»	3. Rv I 981/35	15464
»	3. Rv II 601/36	15465
»	5. R I 785/36	15466
»	5. R I 816/36	15467
»	5. Rv I 1920/34	15468
»	5. Rv I 589/36	15469
»	5. Co II 4/36	15470
»	6. Rv IV 431/36	15471
»	7. Rv I 2329/34	15472
»	7. Rv I 2409/34	15473
»	7. Rv II 1035/34	15474
»	7. Rv II 613/36	15475
»	7. R III 618/36	15476
»	8. Rv I 95/35	15477
»	8. Rv I 1752/36	15478
»	8. Rv I 1873/36	15479
»	8. Rv I 2067/36	15480
»	8. Rv II 916/34	15481
»	9. Rv I 1217/36	15482
»	9. Rv I 1585/36	15483
»	9. Rv I 2075/36	15484
»	9. R II 323/36	15485
»	9. Rv II 546/34	15486
»	9. Rv IV 459/36	15487
»	10. R I 795/36	15488
»	19. Rv II 256/36	15489
»	13. Rv III 727/36	15490
»	14. R I 1014/36	15491
»	14. Rv I 2439/34	15492
»	14. Rv I 2144/36	15493
»	14. R II 423/36	15494
»	14. Rv II 383/35	15495
»	15. R I 757/36	15496
»	15. R I 1071/36	15497
»	15. R I 1168/36	15498
»	15. Rv I 1041/34	15499
»	15. Rv I 71/35	15500
»	15. Rv I 1897/36	15501
»	15. Rv I 2160/36	15502
»	15. Rv II 945/34	15503
»	15. Rv II 600/36	15504
»	15. Rv II 686/36	15505
»	16. R I 876/36	15506
»	16. R I 1148/36	15507
»	16. Rv I 657/34	15508
»	16. Rv I 2158/34	15509
»	16. Rv I 2602/34	15510
»	16. Rv I 1290/36	15511
»	16. R II 338/36	15512
»	16. R II 451/36	15513
»	16. Rv II 832/35	15514

		Čís.
říjen	16. Rv II 539/36	15515
»	16. Rv III 75/36	15516
»	17. Rv I 1853/36	15517
»	19. Rv II 725/34	15518
»	20. Rv III 659/36	15519
»	21. R I 1037/36	15520
»	21. R I 1075/36	15521
»	21. Rv III 795/36	15522
»	22. R I 976/36	15523
»	22. R I 1093/36	15524
»	22. Rv I 953/34	15525
»	22. Rv I 1529/34	15526
»	22. Rv I 2011/34	15527
»	22. Rv I 2312/34	15528
»	22. Rv I 1864/36	15529
»	22. R II 332/36	15530
»	22. R II 405/36	15531
»	22. R II 466/36	15532
»	22. Rv II 874/34	15533
»	23. R I 835/36	15534
»	23. Rv I 2730/34	15535
»	23. Rv I 1231/36	15536
»	23. Rv I 1849/36	15537
»	23. Rv I 1971/36	15538
»	24. Rv I 1982/36	15539
»	24. Rv I 2090/36	15559
»	27. Rv I 2592/34	15540
»	27. Rv II 1050/34	15541
»	27. R III 604/36	15542
»	27. Rv IV 456/36	15543
»	29. R I 877/36	15544
»	29. R I 1091/36	15545
»	29. R I 1163/36	15546
»	29. R I 1172/36	15547
»	29. R I 1205/36	15548
»	29. Rv I 2273/36	15549
»	29. Rv I 2286/34	15550
»	29. Nd II 106/36	15551
»	30. Rv I 825/36	15552
»	30. Rv I 2346/36	15553
»	30. Rv III 730/36	15554
»	30. Rv IV 48/36	15555
»	31. Rv I 1460/34	15556
»	31. Rv I 1929/36	15557
»	31. Rv I 2145/36	15558
listopad	3. Rv III 703/36	15639
»	3. Rv III 772/36	15640
»	3. Rv IV 473/36	15641
»	3. Rv IV 498/36	15642
»	4. R I 1183/36	15660
»	4. Rv I 2638/34	15561
»	4. Rv I 2640/34	15562
»	4. Rv I 2641/34	15563
»	4. Rv I 2931/34	15564
»	4. Rv I 1737/36	15565

		Cis.
listopad	4. R II 313/36	15566
>	5. R I 1061/36	15567
>	5. R I 1251/36	15568
>	5. R I 1307/36	15569
>	5. Rv I 2646/34	15570
>	5. Rv I 2823/34	15571
>	5. Rv I 2396/36	15572
>	6. R I 661/36	15573
>	6. R I 939/36	15574
>	6. R I 1003/36	15575
>	6. Rv I 2750/34	15576
>	6. Rv I 2289/36	15577
>	6. R II 354/36	15578
>	6. R II 1219/34	15579
>	6. Rv III 466/36	15643
>	7. Rv I 2475/34	15580
>	7. R II 501/36	15581
>	10. Rv III 859/36	15644
>	11. R II 231/36	15582
>	11. Rv I 2416/34	15583
>	11. Rv I 2756/34	15584
>	11. Rv I 2786/34	15585
>	11. Rv I 438/36	15586
>	11. Rv I 715/36	15587
>	11. Rv I 1618/36	15588
>	11. Rv II 973/34	15589
>	12. R I 1105/36	15590
>	12. R I 1170/36	15591
>	12. Rv I 2846/34	15592
>	12. Rv I 2942/34	15593
>	12. Rv I 730/36	15594
>	12. Rv I 1703/36	15595
>	12. R II 368/36	15596
>	12. Rv II 786/34	15597
>	12. Rv II 882/34	15598
>	12. Rv II 1042/34	15599
>	13. R I 1054/36	15600
>	13. Rv I 2771/34	15601
>	13. Rv I 1758/36	15602
>	13. R II 395/36	15603
>	13. R II 457/36	15604
>	13. R II 510/36	15605
>	13. Rv IV 699/34	15645
>	14. Rv I 1464/34	15606
>	18. R I 1256/36	15607
>	18. Rv I 2794/34	15608
>	18. Rv I 1894/35	15609
>	18. Rv I 2206/36	15610
>	18. Rv II 895/34	15611
>	18. Rv II 190/35	15612
>	19. R I 1244/36	15613
>	19. Rv I 1294/34	15614
>	19. Rv I 2037/34	15615
>	19. Rv I 2305/34	15616
>	19. Rv I 1646/36	15617
>	19. Rv I 1885/36	15618

		Cis.
listopad	19. Rv II 1085/34	15619
>	19. Rv IV 434/36	15646
>	21. Rv I 501/35	15620
>	21. R II 385/36	15621
>	21. Rv II 1127/34	15622
>	21. Rv II 496/36	15623
>	24. Rv I 278/35	15624
>	24. Rv I 1245/35	15625
>	24. Rv III 481/36	15647
>	24. Rv III 582/36	15648
>	24. R IV 442/36	15649
>	24. Rv IV 478/36	15650
>	25. Rv I 2915/34	15626
>	25. Rv II 53/35	15627
>	25. Rv II 530/36	15628
>	26. R I 1267/36	15629
>	26. R I 1276/36	15630
>	26. R I 1319/36	15631
>	26. Rv I 2867/34	15632
>	26. Rv II 670/34	15633
>	26. Rv II 1221/34	15634
>	27. Nd I 554/36	15635
>	27. Rv I 2498/34	15636
>	27. Rv I 2155/36	15637
>	27. R II 465/36	15638
>	30. Rv III 463/36	15651

		Cis.
prosinec	2. Rv I 2675/34	15652
>	2. Rv II 1202/34	15653
>	3. R I 1259/36	15654
>	3. R I 1321/36	15655
>	3. R I 1388/36	15656
>	3. Rv I 1473/34	15657
>	3. Rv I 1816/36	15658
>	3. Rv IV 18/36	15709
>	4. R I 1231/36	15659
>	4. Rv I 1392/36	15660
>	4. Rv I 1815/36	15661
>	4. Rv IV 80/36	15710
>	7. Co I 1/36	15662
>	7. Rv III 507/36	15711
>	7. Rv IV 582/36	15712
>	9. Rv I 6/36	15663
>	9. R II 389/36	15664
>	9. R II 409/36	15665
>	9. R II 421/36	15666
>	9. R III 800/36	15713
>	10. R I 1178/36	15667
>	10. R I 1386/36	15668
>	10. Rv I 1309/34	15669
>	10. Rv I 1548/34	15670
>	10. Rv I 2457/36	15671
>	10. Rv I 2538/36	15672
>	10. R II 531/36	15673
>	10. R II 544/36	15674
>	10. Rv II 1122/34	15675

		Cis.
prosinec	10. Rv III 288/36	15714
>	11. R I 846/36	15676
>	12. R I 1022/36	15677
>	12. R I 1400/36	15678
>	14. Co IV 2/35	15715
>	15. Rv III 610/36	15716
>	16. Rv I 2077/34	15679
>	16. Rv I 734/35	15680
>	16. R II 468/36	15681
>	17. R I 1383/36	15682
>	17. Rv I 1344/34	15683
>	17. Rv I 59/35	15684
>	17. Rv I 1901/36	15685
>	17. Rv II 744/36	15686
>	17. Rv III 809/36	15717
>	18. R I 183/36	15687
>	18. Rv I 2733/36	15688
>	18. R II 482/36	15689
>	18. R II 532/36	15690
>	19. Rv II 60/35	15691
>	19. Rv IV 384/36	15718
>	28. R I 1041/36	15692

		Cis.
prosinec	28. R I 1214/36	15693
>	28. Rv II 462/36	15694
>	29. R I 434/36	15695
>	29. R I 1401/36	15696
>	29. R I 1403/36	15697
>	29. R I 1452/36	15698
>	29. Rv I 1863/36	15699
>	29. Rv I 2422/36	15700
>	29. R II 570/36	15701
>	29. Rv II 830/34	15702
>	29. Rv II 241/35	15703
>	29. R III 717/36	15719
>	29. R III 816/36	15720
>	29. Rv III 525/36	15721
>	30. R I 1406/36	15704
>	30. Rv I 416/35	15705
>	30. Rv I 1850/36	15706
>	30. R II 506/36	15707
>	30. Rv III 884/36	15722
>	31. Rv I 756/35	15708
>	31. Rv III 691/36	15723

Seznam rozhodnutí podle spisových značek.

	Cís.		Cís.		Cís.		Cís.
R I 846/35	15399	R I 130/36	14992	R I 544/36	15233	R I 1019/36	15455
» 954/35	14898	» 137/36	15007	» 572/36	15249	» 1022/36	15677
» 957/35	14962	» 141/36	15054	» 566/36	15217	» 1037/36	15520
» 978/35	14874	» 145/36	15015	» 561/36	15210	» 1041/36	15692
» 1064/35	15022	» 169/36	15139	» 571/36	15218	» 1054/36	15600
» 1099/35	14899	» 170/36	15096	» 579/36	15211	» 1061/36	15567
» 1214/35	14996	» 174/36	14975	» 583/36	15219	» 1071/36	15497
» 1233/35	14849	» 177/36	15016	» 602/36	15212	» 1075/36	15521
» 1266/35	15321	» 183/36	15687	» 614/36	15273	» 1091/36	15545
» 1295/35	14850	» 196/36	15041	» 615/36	15282	» 1093/36	15524
» 1307/35	14868	» 205/36	15081	» 633/36	15283	» 1105/36	15590
» 1338/35	14861	» 218/36	15067	» 649/36	15310	» 1148/36	15507
» 1389/35	14848	» 222/36	15058	» 655/36	15284	» 1163/36	15546
» 1378/35	14869	» 224/36	15074	» 656/36	15274	» 1168/36	15498
» 1382/35	14875	» 231/36	15042	» 661/36	15573	» 1170/36	15591
» 1391/35	14882	» 234/36	15027	» 670/36	15285	» 1172/36	15547
» 1392/35	14876	» 253/36	15111	» 671/36	15300	» 1178/36	15667
» 1394/35	14851	» 264/36	15126	» 703/36	15311	» 1183/36	15560
» 1396/35	15052	» 278/36	15201	» 714/36	15333	» 1205/36	15548
» 1404/35	14938	» 301/36	15082	» 716/36	15328	» 1214/36	15693
» 1409/35	14900	» 308/36	15127	» 717/36	15393	» 1231/36	15659
» 1439/35	15005	» 341/36	15107	» 718/36	15323	» 1244/36	15613
» 1448/35	14945	» 343/36	15137	» 720/36	15558	» 1251/36	15568
» 1462/35	14927	» 364/36	15432	» 721/36	15329	» 1256/36	15607
» 1/36	14901	» 366/36	15207	» 736/36	15454	» 1259/36	15654
» 2/36	14902	» 371/36	15128	» 744/36	15408	» 1267/36	15629
» 3/36	14889	» 374/36	15166	» 754/36	15349	» 1276/36	15630
» 4/36	14903	» 386/36	15304	» 757/36	15496	» 1307/36	15569
» 15/36	14947	» 394/36	15192	» 775/36	15361	» 1319/36	15631
» 18/36	14971	» 404/36	15281	» 777/36	15347	» 1321/36	15655
» 23/36	14904	» 416/36	15384	» 778/36	15423	» 1383/36	15682
» 51/36	14966	» 430/36	15305	» 785/36	15466	» 1388/36	15668
» 64/36	14928	» 434/36	15695	» 789/36	15348	» 1400/36	15678
» 70/36	14972	» 435/36	15236	» 795/36	15488	» 1401/36	15696
» 73/36	15057	» 441/36	15208	» 805/36	15373	» 1403/36	15697
» 89/36	14948	» 447/36	15230	» 816/36	15467	» 1406/36	15704
» 91/36	14983	» 451/36	15209	» 818/36	15446	» 1452/36	15698
» 97/36	14973	» 460/36	15167	» 827/36	15424		
» 98/36	15053	» 469/36	15157	» 835/36	15534		
» 103/36	15025	» 474/36	15153	» 846/36	15676		
» 110/36	15006	» 485/36	15264	» 847/36	15409		
» 115/36	14974	» 486/36	15265	» 857/36	15379	Rv I 1596/33	14980
» 121/36	15172	» 501/36	15295	» 876/36	15506	» 1974/33	15059
» 126/36	15095	» 507/36	15231	» 877/36	15544	» 2322/33	15002
» 127/36	14991	» 524/36	15322	» 899/36	15447	» 2359/33	14877
» 129/36	15026	» 537/36	15260	» 919/36	15354	» 2417/33	14984
		» 538/36	15202	» 935/36	15400	» 2596/33	14862
		» 542/36	15182	» 939/36	15574	» 2615/33	14993
		» 543/36	15232	» 944/36	15410	» 2686/33	15108
				» 947/36	15356	» 27/34	14893
				» 948/36	15462	» 41/34	15380
				» 951/36	15385	» 47/34	15120
				» 960/36	15357	» 59/34	15043
				» 976/36	15523	» 87/34	14852
				» 993/36	15394	» 92/34	14863
				» 1003/36	15575	» 96/34	14925
				» 1014/36	15491	» 114/34	14857
				» 1018/36	15421	» 153/34	14853

	Cis.
Rv I 181/34	14840
» 246/34	14981
» 252/34	15330
» 261/34	14881
» 270/34	14878
» 291/34	14866
» 293/34	14867
» 301/34	14976
» 313/34	15028
» 339/34	14894
» 370/34	14879
» 371/34	15158
» 389/34	14884
» 395/34	14841
» 405/34	14845
» 429/34	14870
» 439/34	14939
» 440/34	14864
» 455/34	14895
» 468/34	14926
» 484/34	14834
» 525/34	14954
» 593/34	14997
» 595/34	15177
» 597/34	15140
» 657/34	15508
» 658/34	14905
» 697/34	14929
» 699/34	14955
» 736/34	14946
» 740/34	14906
» 742/34	14956
» 764/34	15456
» 792/34	14957
» 802/34	14949
» 808/34	15017
» 814/34	14871
» 817/34	15193
» 843/34	15008
» 847/34	15050
» 848/34	15044
» 857/34	15256
» 860/34	14977
» 861/34	14950
» 870/34	14958
» 879/34	15009
» 903/34	14985
» 910/34	15083
» 922/34	15010
» 925/34	15092
» 953/34	15525
» 957/34	15133
» 962/34	15121
» 1010/34	15051
» 1041/34	15499
» 1078/34	15122
» 1114/34	15045
» 1121/34	15206
» 1126/34	15060

	Cis.
Rv I 1137/34	15114
» 1144/34	15046
» 1146/34	15072
» 1156/34	15011
» 1173/34	15183
» 1178/34	15173
» 1192/34	15093
» 1203/34	15141
» 1211/34	15312
» 1276/34	15145
» 1277/34	15151
» 1294/34	15614
» 1309/34	15669
» 1315/34	15188
» 1325/34	15194
» 1328/34	15220
» 1329/34	15238
» 1344/34	15683
» 1387/34	15109
» 1397/34	15184
» 1404/34	15159
» 1410/34	15018
» 1440/34	15084
» 1460/34	15556
» 1464/34	15606
» 1473/34	15657
» 1520/34	15061
» 1527/34	15286
» 1529/34	15526
» 1530/34	15386
» 1536/34	15334
» 1548/34	15670
» 1554/34	15261
» 1574/34	15381
» 1612/34	15266
» 1616/34	15085
» 1622/34	15110
» 1634/34	15463
» 1671/34	15178
» 1678/34	15115
» 1689/34	15160
» 1730/34	15443
» 1744/34	15411
» 1746/34	15257
» 1755/34	15148
» 1762/34	15250
» 1824/34	15251
» 1826/34	15275
» 1835/34	14854
» 1837/34	15324
» 1844/34	15203
» 1858/34	15258
» 1886/34	15252
» 1897/34	15239
» 1920/34	15468
» 1956/34	15276
» 1983/34	15434
» 2006/34	15253

	Cis.
Rv I 2011/34	15527
» 2037/34	15615
» 2047/34	15450
» 2058/34	15301
» 2077/34	15679
» 2131/34	14891
» 2158/34	15509
» 2164/34	15425
» 2176/34	15313
» 2192/34	15314
» 2200/34	15368
» 2204/34	15287
» 2277/34	15221
» 2286/34	15550
» 2298/34	15325
» 2305/34	15616
» 2312/34	15528
» 2329/34	15472
» 2364/34	15435
» 2370/34	15401
» 2377/34	15374
» 2378/34	15375
» 2409/34	15473
» 2416/34	15583
» 2439/34	15492
» 2475/34	15580
» 2498/34	15636
» 2541/34	15315
» 2552/34	15426
» 2592/34	15540
» 2602/34	15510
» 2638/34	15561
» 2640/34	15562
» 2641/34	15563
» 2646/34	15570
» 2675/34	15652
» 2730/34	15535
» 2750/34	15576
» 2756/34	15584
» 2771/34	15601
» 2786/34	15585
» 2794/34	15608
» 2820/34	15427
» 2823/34	15571
» 2824/34	15402
» 2846/34	15592
» 2867/34	15632
» 2915/34	15626
» 2931/34	15564
» 2942/34	15593
» 2946/34	15428
» 59/35	15684
» 68/35	15412
» 71/35	15500
» 95/35	15477
» 278/35	15624
» 416/35	15705
» 475/35	15204

	Cis.
Rv I 501/35	15620
» 643/35	15100
» 718/35	14959
» 734/35	15680
» 756/35	15708
» 795/35	15387
» 981/35	15464
» 1003/35	15185
» 1245/35	15625
» 1281/35	15362
» 1401/35	14880
» 1458/35	14858
» 1526/35	14883
» 1578/35	15403
» 1691/35	15341
» 1859/35	14951
» 1894/35	15609
» 1899/35	15195
» 1925/35	14835
» 1946/35	15142
» 2037/35	14982
» 2084/35	14952
» 2112/35	14859
» 2178/35	14836
» 2221/35	14930
» 2261/35	14872
» 2287/35	14909
» 2310/35	15029
» 2330/35	14855
» 2405/35	14940
» 2412/35	14890
» 2417/35	15075
» 2429/35	14842
» 2464/35	15123
» 2506/35	14892
» 2529/35	15240
» 2564/35	14885
» 2618/35	15196
» 2625/35	15143
» 2629/35	14931
» 2/36	14932
» 6/36	15663
» 80/36	15326
» 82/36	15154
» 110/36	15277
» 130/36	15019
» 134/36	15030
» 138/36	14967
» 188/36	14978
» 197/36	14994
» 214/36	15031
» 220/36	15124
» 237/36	14905
» 262/36	15086
» 294/36	15244
» 295/36	15436
» 318/36	15087
» 322/36	15023

	Cis.
Rv I 324/36	15012
» 339/36	15032
» 341/36	14960
» 377/36	15116
» 381/36	15179
» 402/36	15288
» 428/36	15241
» 438/36	15586
» 471/36	15180
» 496/36	15097
» 497/36	15088
» 581/36	15289
» 589/36	15469
» 602/36	15262
» 678/36	15134
» 679/36	15155
» 685/36	15243
» 708/36	15290
» 715/36	15587
» 730/36	15594
» 765/36	15146
» 769/36	15199
» 794/36	15181
» 825/36	15552
» 829/36	15245
» 851/36	15222
» 908/36	15234
» 975/36	15451
» 1040/36	15291
» 1046/36	15448
» 1080/36	15254
» 1128/36	15331
» 1181/36	15342
» 1182/36	15413
» 1217/36	15482
» 1231/36	15536
» 1234/36	15278
» 1290/36	15511
» 1319/36	15359
» 1338/36	15316
» 1390/36	15437
» 1392/36	15660
» 1434/36	15363
» 1463/36	15457
» 1560/36	15364
» 1561/36	15452
» 1585/36	15483
» 1593/36	15350
» 1594/36	15351
» 1618/36	15588
» 1646/36	15617
» 1647/36	15414
» 1651/36	15438
» 1703/36	15595
» 1716/36	15439
» 1737/36	15565
» 1752/36	15478
» 1758/36	15602

Cis.

	Cis.
Rv I 1815/36	15661
» 1816/36	15658
» 1849/36	15537
» 1850/36	15706
» 1853/36	15517
» 1863/36	15699
» 1864/36	15529
» 1873/36	15479
» 1885/36	15618
» 1888/36	15353
» 1901/36	15685
» 1902/36	15440
» 1929/36	15557
» 1971/36	15538
» 1981/36	15449
» 1982/36	15539
» 1997/36	15501
» 2011/36	15458
» 2064/36	15444
» 2067/36	15480
» 2075/36	15484
» 2090/36	15559
» 2144/36	15493
» 2145/36	15558
» 2155/36	15637
» 2160/36	15502
» 2179/36	15415
» 2206/36	15610
» 2273/36	15549
» 2289/36	15577
» 2346/36	15533
» 2396/36	15572
» 2422/36	15700
» 2457/36	15671
» 2538/36	15672
» 2723/36	15688
R II	
R II 332/35	15149
» 347/35	14933
» 370/35	15047
» 582/35	14843
» 584/35	14846
» 590/35	14998
» 598/35	14910
» 604/35	14865
» 615/35	15033
» 622/35	14934
» 623/35	15020
» 1/36	14963
» 2/36	14886
» 5/36	15101
» 6/36	14907
» 7/36	14953
» 15/36	15168
» 31/36	14986

Cis.

	Cis.
R II 36/36	15150
» 41/36	15062
» 52/36	15102
» 55/36	15076
» 57/36	15063
» 62/36	15048
» 64/36	15055
» 68/36	15077
» 82/36	15112
» 86/36	15098
» 93/36	15034
» 95/36	15186
» 108/36	15169
» 109/36	15103
» 111/36	15170
» 118/36	15144
» 131/36	15129
» 133/36	15296
» 144/36	15161
» 148/36	15174
» 159/36	15152
» 174/36	15306
» 184/36	15213
» 187/36	15187
» 210/36	15255
» 217/36	15267
» 221/36	15302
» 231/36	15582
» 234/36	15292
» 246/36	15297
» 261/36	15332
» 267/36	15355
» 270/36	15360
» 271/36	15395
» 273/36	15365
» 275/36	15343
» 282/36	15416
» 297/36	15376
» 303/36	15344
» 313/36	15566
» 315/36	15417
» 323/36	15485
» 332/36	15530
» 338/36	15512
» 340/36	15459
» 352/36	15422
» 354/36	15578
» 359/36	15388
» 368/36	15596
» 376/36	15441
» 385/36	15621
» 389/36	15664
» 395/36	15603
» 405/36	15531
» 409/36	15665
» 421/36	15666
» 423/36	15494
» 451/36	15513

Cis.

	Cis.
R II 457/36	15604
» 465/36	15638
» 466/36	15532
» 468/36	15681
» 482/36	15689
» 501/36	15581
» 506/36	15707
» 510/36	15605
» 531/36	15673
» 532/36	15690
» 544/36	15674
» 570/36	15701
Rv II	
Rv II 67/25	15117
» 955/33	15068
» 1012/33	15021
» 1064/33	14847
» 10/34	14837
» 101/34	14856
» 106/34	14987
» 108/34	14860
» 119/34	15035
» 173/34	14887
» 194/34	14888
» 247/34	14896
» 258/34	14873
» 286/34	15013
» 311/34	14935
» 326/34	14941
» 330/34	15073
» 333/34	15453
» 346/34	14936
» 387/34	14968
» 395/34	14969
» 409/34	15138
» 434/34	15014
» 470/34	15147
» 487/34	15119
» 490/34	15078
» 493/34	15135
» 545/34	15130
» 546/34	15486
» 572/34	15225
» 590/34	15317
» 633/34	15190
» 645/34	15079
» 670/34	15633
» 688/34	15205
» 690/34	15339
» 692/34	15104
» 717/34	15293
» 725/34	15518
» 741/34	15089
» 772/34	15279
» 784/34	15372

Cis.

	Cis.
Rv II 786/34	15597
» 791/34	15226
» 812/34	15294
» 830/34	15702
» 833/34	15200
» 838/34	15389
» 874/34	15533
» 882/34	15598
» 895/34	15611
» 897/34	15214
» 901/34	15430
» 916/34	15481
» 945/34	15503
» 962/34	15396
» 973/34	15589
» 974/34	15460
» 1022/34	15418
» 1035/34	15474
» 1042/34	15599
» 1050/34	15541
» 1085/34	15619
» 1122/34	15675
» 1127/34	15622
» 1202/34	15653
» 1219/34	15579
» 1221/34	15634
» 1224/34	15377
» 53/35	15627
» 60/35	15691
» 190/35	15612
» 241/35	15703
» 383/35	15495
» 454/35	14897
» 602/35	14838
» 633/35	14999
» 668/35	15131
» 675/35	15175
» 742/35	15064
» 746/35	14961
» 831/35	15242
» 832/35	15514
» 836/35	14844
» 844/35	14908
» 861/35	15000
» 869/35	14839
» 925/35	15036
» 951/35	15001
» 11/36	14937
» 14/36	15404
» 15/36	14979
» 74/36	15065
» 98/36	15223
» 103/36	15105
» 111/36	15298
» 122/36	15037
» 128/36	15038
» 141/36	15056
» 142/36	15176

	Cis.
Rv II 174/36	15263
» 185/36	15189
» 192/36	15106
» 211/36	15307
» 220/36	15113
» 232/36	15268
» 237/36	15390
» 241/36	15335
» 242/36	15118
» 256/36	15489
» 283/36	15224
» 305/36	15259
» 330/36	15345
» 336/36	15228
» 356/36	15299
» 360/36	15405
» 369/36	15246
» 377/36	15382
» 431/36	15308
» 462/36	15694
» 470/36	15369
» 484/36	15366
» 496/36	15623
» 516/36	15397
» 530/36	15628
» 539/36	15515
» 544/36	15406
» 573/36	15352
» 600/36	15504
» 601/36	15465
» 613/36	15475
» 686/36	15505
» 746/36	15686
R III	
R III 763/35	15162
» 85/36	15988
» 137/36	15136
» 197/36	15269
» 260/36	15237
» 280/36	15156
» 301/36	15228
» 432/36	15371
» 447/36	15346
» 495/36	15371
» 584/36	15419
» 591/36	15442
» 604/36	15542
» 610/36	15391
» 618/36	15476
» 717/36	15719
» 800/36	15713
» 816/36	15720
Rv III	
Rv III 1105/34	14913
» 1184/34	14918
» 625/34	15336

	Cis.
Rv III 105/35	15318
» 136/35	14919
» 233/35	14916
» 359/35	15049
» 368/35	14921
» 454/35	14911
» 524/35	15337
» 592/35	14942
» 608/35	14912
» 618/35	15445
» 638/35	15229
» 667/35	15039
» 672/35	15040
» 678/35	15094
» 680/35	15125
» 691/35	15723
» 693/35	15247
» 701/35	15248
» 726/35	15215
» 745/35	15309
» 753/35	15069
» 777/35	14915
» 836/35	15171
» 895/35	15461
» 901/35	15191
» 949/35	14964
» 974/35	14965
» 1000/35	14922
» 1045/35	14989
» 1059/35	14943
» 1093/35	15197
» 1124/35	14990
» 20/36	15327
» 21/36	15024
» 40/36	15270
» 44/36	15091
» 75/36	15516
» 93/36	15216
» 140/36	15070
» 148/36	15165
» 212/36	15340
» 238/36	15319
» 288/36	15714
» 319/36	15320
» 344/36	15271
» 412/36	15398
» 459/36	15431
» 463/36	15651
» 466/36	15643
» 481/36	15647
» 507/36	15711
» 525/36	15721
» 582/36	15648
» 610/36	15716
» 623/36	15392
» 659/36	15519
» 703/36	15639
» 727/36	15490
» 730/36	15554

	Cis.
Rv III 772/36	15640
» 795/36	15522
» 809/36	15717
» 859/36	15644
» 884/36	15722
R IV	
R IV 53/36	15094
» 113/36	15066
» 300/36	15367
» 314/36	15407
» 347/36	15420
» 442/36	15649
Rv IV	
Rv IV 699/34	15645
» 756/34	15080
» 26/35	14914
» 66/35	15163
» 82/35	14923
» 88/35	14917
» 171/35	14920
» 444/35	15198
» 455/35	15338
» 469/35	15132
» 482/35	15099
» 519/35	14944
» 665/35	14924
» 678/35	14970
» 705/35	15071
» 18/36	15709
» 48/36	15555
» 80/36	15710
» 112/36	15272
» 114/36	15164
» 172/36	15235
» 173/36	15378
» 313/36	15383
» 384/36	15718
» 431/36	15471
» 434/36	15646
» 456/36	15543
» 459/36	15487
» 473/36	15641
» 478/36	15650
» 498/36	15642
» 582/36	15712
Pres.	
Pres. 977/36	15280
Co I	
Co I 1/36	15662

		Čís.			Čís.
	Co II		Nd I		
Co II	4/36	15470	Nd I	461/36	15433
			»	554/36	15635
	Co IV		Nd II		
Co IV	2/35	15715	Nd II	26/36	15090
»	7/35	15003	»	50/36	15303
			»	83/36	15429
			»	106/36	15551

Oprava důležitých chyb:

- Str. 7. řádek 21. shora: správně likvidnost a ne liknavost.
- » 7.: spisová značka rozh. čís. 14838, správně Rv II 602/35.
- » 12. za řádek 34. dodej: Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.
- » 13. řádek 15.: správně zák. čís. 251/34 a ne 251/24 Sb. z. a n.
- » 24. » 5. zdola: správně žalovaný... vypověděl a ne žalobce...
- » 34. » 11. zdola: správně žalobcův a ne žalobcům.
- » 37. » 16. zdola: správně s pominutím a ne z pominutím.
- » 52. » 12 shora: správně po prozkoumání a ne pro prozkoumání.
- » 53. » 3. zdola: správně nelikvidní a ne likvidní.
- » 61. » 7. shora: správně vnesené věci a ne vnucené věci.
- » 77. za řádek 20. dodej: Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.
- » 82. řádek 8. zdola: správně čl. 278 obch. zák. a ne čl. 278 obč. zák.
- » 92. » 14. zdola: správně rozšíření žaloby o nárok a ne rozšíření žaloby v nárok.
- » 199. » 4. shora: správně 111 a ne 101.
- » 209. » 19. shora: má znít: bylo jinak upraveno rozhodnutím soudu podle § 22. K takové úpravě...
- » 290.: spisová značka rozh. čís. 15038 správně Rv II 128/36.
- » 438.: spisová značka rozh. čís. 15136 správně R III 137/36.
- » 522.: v předposledním řádku rozh. čís. 15193 správně § 1432, nikoli § 1433 obč. zák.
- » 563.: v právní větě správně § 8 zák. čís. 58/1906 ř. z., nikoli zák. čís. 56/1908 ř. z.
- » 594.: v citaci rozhodnutí místo R I 685/36 má být správně Rv I 685/36.
- » 622.: v právní větě místo § 214, odst. 4 má být správně uveden § 212, odst. 6.
- » 639.: v právní větě správně čís. 239/24, nikoliv čís. 230/24.
- » 692.: v právní větě rozhodnutí čís. 15317 vynechat slovo »s důvody«.
- » 770.: v rozh. čís. 15376 má správně být: Prvý soud nepovolil odklad, rekursní soud vyhověl návrhu na odklad.
- » 853.: v důvodech rozhodnutí čís. 15441, v 12. řádce shora správně 1869 a ne 1969.
- » 877.: v právní větě správně zákon ze dne 16. června 1894 čís. 64 a ne 63.
- » 888.: v rozhod. čís. 15469 má právní věta správně znít: Spořitelni a záložni spolek, jenž... a nikoliv Spořitelna, jež...
- » 889. řádek 9., 10. shora: správně: Spořitelnímu a záložnímu spolku a ne spořitelně.
- » 913. řádek 11. shora: správně zákona čís. 251/34 a § 188 k. ř.
- » 924. má být správně spis. značka rozh. čís. 15501, Rv I 1997/36 a ne Rv I 1897/36.
- » 931.: druhý řádek důvodů shora: správně 22. prosince 1920 čís. 683 Sb. z. a n. a ne 23. prosince 1920 čís. 683 Sb. z. a n.
- » 931. 26. řádek důvodů shora: správně 13. července 1922 čís. 233 Sb. z. a n. a ne 22. prosince 1922 čís. 233 Sb. z. a n.
- » 949.: čís. 15518 a ne 15516.
- » 956.: v důvodech 13. řádek zdola správně zák. čís. 44 a ne čís. 43.
- » 976.: spisová značka rozh. čís. 15541 správně Rv II 1050/34.
- » 978.: spisová značka rozh. čís. 15543 správně Rv IV 456/36.
- » 1086.: spisová značka rozh. čís. 15624 správně Rv I 278/35.

K § 1438 obč. zák.

Před odevzdáním pozůstalosti nelze započítati dluh zůstavitelův na pohledávku dědicovu, aniž záleží na tom, zda se dědic přihlásil s dobrodiním inventáře či bezpodmínečně.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1936, Rv I 484/34.)

Proti žalobě namítl žalovaný započtením pohledávky, které vymáhal proti pozůstalosti po Emilii K-ové, k níž se žalobce přihlásil ze zákona bezpodmínečně. Pozůstalost nebyla žalobci dosud odevzdána. Nižší soudy nepřipustily namítané započtení, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

S hlediska právní mylnosti vytýká dovolatel odvolacímu soudu, že nepřipustil započtení jeho pohledávek zažalovaných proti pozůstalosti po Emilii K., zastoupené přihlášenými dědici, z nichž jedním jest nyní žalobce. Podstatným předpokladem započtení po rozumu § 1438 obč. zák. jest mezi jiným též vzájemnost pohledávek a nutno proto řešiti otázku, zdali věřitel neodevzdané pozůstalosti může dědici před odevzdáním namítati svou pohledávku za zůstavitelem, pokud se týče, zdali dědic před odevzdáním pozůstalosti jest s neodevzdanou pozůstalostí totožný. K této otázce odpovídá dovolatel sám záporně doličuje, že pozůstalost až do pravoplatného odevzdání jest samostatným právním podmětem. Názor ten jest v souladě s ustálenou judikaturou nejvyššího soudu (rozh. čís. 3299, 3328, 6747, 7013, 8355, 9733, 9789, 12263, 12665 Sb. n. s. a j.). Přihlášený dědic jest až do odevzdání pozůstalosti pouze jejím zástupcem a proto v podstatě naroveň postaven jejímu opatrovníkovi. Zástupce pozůstalosti však neručí vlastním jménem a vlastním jméním před odevzdáním za dluhy zastoupené jím pozůstalostí (srv. i rozh. č. 1487 Sb. n. s.) a nesejde proto na tom, zdali se dědic přihlásil s dobrodiním inventáře či bezpodmínečně. Nelze tedy započísti před odevzdáním pozůstalosti dluh zůstavitelův na pohledávku dědicovu. Ježto dovolatel namítal započtením pouze pohledávky příslušející proti pozůstalosti, při čemž netvrdil, že pozůstalost byla již žalobci odevzdána, mimo to také neuplatňoval, že žalobce jest také osobním jeho dlužníkem, nepochybil odvolací soud, neuznal-li námitky žalovaného za důvodné.

Čís. 14835.

Rízení ve věcech rozlukových.**Informativní výslech stran v rozlukovém sporu; jeho účel.****Pojem hlubokého rozvratu manželství podle § 13 lit. h) rozl. zák.****Meze zásady vyšetřovací v rozlukovém řízení.**

(Rozh. ze dne 2. ledna 1936, Rv I 1925/35.)

Žalobce podal na svoji manželku žalobu o rozlukou manželství pro těžké ubližování a hluboký rozvrat manželský zaviněný výhradně žalovanou. Nižší soudy žalobu zamítly jednak proto, že tvrzený hluboký rozvrat manželství nebyl prokázán, jednak že vzaly za zjištěno, že žalobce odpustil žalované citelné ubližování. V dovolání vytýkal žalobce jako vadu mimo jiné, že nebyl o tvrzených rozlukových důvodech informativně slyšen a že nebyl o těchto okolnostech proveden z úřední moci důkaz výslechem jeho dětí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pokud jde o postrádané doplnění výslechu žalobcova uvádí tento v dovolání pouze, že měl být slyšen o okolnostech uvedených v jeho přípravném spise. Dovolatel zneužívá účel informativního výslechu stran v rozlukovém sporu; jeho účelem není dokazování sporných skutečností, nýbrž jen přednes důležitých okolností a průvodů. Přednesl-li dovolatel takové okolnosti v přípravném spise, nebylo třeba vyslechnouti ho o těchto okolnostech informativně. Jinak vedl tam žalobce jen důkaz výslechem stran, který v rozlukovém řízení o rozlukovém důvodu jest nepřípustný (§ 99 obč. zák., čl. VI č. 1 uvoz. zákona k c. ř. s., §§ 8 a 10 nař. mín. sprav. č. 283/1897, § 13 posl. odst. zák. rozlukového; srov. rozh. č. 820, 2490 Sb. n. s.). Tím jsou vyřízeny všechny výtky dovolání, jež dovolatel na různých místech obsáhlého dovolacího spisu z informativního výslechu stran činí. Důkaz výslechem dětí sporných stran jako svědků žádá strana nenavrhl. Také v tom směru je dovolatel na omylu co do významu zásady vyšetřovací v řízení rozlukovém. Význam zásady vyšetřovací nezáleží — jak si to dovolatel představuje — v tom, že by byl soud povinen shledávat žalující straně skutečnosti a průvody, aby jí k rozluce dopomohl, nýbrž soud má jen toho dbáti, aby byly vysvětleny všechny skutkové okolnosti pro rozhodnutí důležité a objasněn důvod pro rozlukou svědčící, ale jinak má naopak uplatněné rozlukové důvody přísně zkoumati a platné manželství z úřední moci vzíti v ochranu proti každému svévolnému odporu (§ 14 dvorního dekretu ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. a § 10 mín. nařízení č. 283 ř. z. z roku 1897). Odvolací soud potvrdil zamítavý rozsudek prvního soudu, ač pokládal za prokázáný rozlukový důvod podle § 13 e) rozl. zák., avšak měl za to, že těžké ubližování porušením manželské věrnosti bylo odpuštěno

žalobcem manželce a že tu není u manželů tak hlubokého rozvratu manželství, že by na nich nemohlo býti spravedlivě požadováno, aby setrvali v manželském společenství. Tím vyloučil odvolací soud tento rozlukový důvod, jak jej zákon má na mysli. Odpuštění shledal odvolací soud v tom, že žalobce svého času vzal žalobu na rozvod zpět a že pokračoval jak v pohlavním styku se žalovanou tak i v manželském společenství vůbec. V té příčině jest odvolacímu soudu přisvědčiti. Nelze sice již pokládati za odpuštění všech poklesků manželských do té doby manželovi známých další vykonávání soulože. Ale ve spojení s tím, že žalobce žil dále se žalovanou ve společné domácnosti, jedl s ní při společném stole, mluvil s ní, navštěvoval s ní a s dětmi hostinec, trpěl, aby s ním spávala v téže posteli, a alespoň podle vlastního jeho udání až do posledního půlletí před vynesením rozsudku prvního soudu s ní tělesně obcoval, ač o jejích poklescích věděl, nutno v jeho chování shledati odpuštění přes to, že na manželku podal žalobu na rozlukou manželství a že setrval na vedení sporu. Že by právě v posledním půlletí se byla dopustila žalovaná nových poklesků, které by opravňovaly žalobce dovolávati se i skutečností odpuštěných, prokázáno nebylo, ba ani o tom — pokud jde o dobu po vynesení rozsudku prvního soudu — žalobce žádných důkazů nenabízel. Při tom je zdůrazniti, že žalobce vůbec ve svém přednesu přesná data neuvedl. Námitka žalobcova, že v manželském společenství pokračoval, poněvadž neměl prostředků, aby manželce platil náklad odděleného pobytu a aby se nedopustil sám důvodu rozlukového, je lichá, nehledíc k tomu, že je to zase novota, jež teprve v dovolacím řízení má důvod rozlukový doličovati (rozh. č. 14192 sb. n. s.). Měl-li žalobce dostatečný důvod k tomu, aby sám zažádal o povolení odděleného bydliště, nemusil by manželce platiti zatímní výživné a nebyl by jí tím dal důvod k rozluce z jeho viny. Pokud jde o hluboký rozvrat manželství zjistily nižší soudy, že žalovaná svým závadným chováním mohla přivoditi hluboký rozvrat manželství. Nutno však rozeznávati rozvrat jako stav, který má za následek, že na manželce nelze spravedlivě požadovati, aby setrvala v manželském společenství (§ 13 h) rozlukového zákona) a příčiny, které mohly vésti k takovému rozvratu. Vliv těchto příčin nelze posuzovati jen abstraktně, nýbrž jest zkoumati, jak působily na manželské společenství v konkrétním případě. Hluboký rozvrat jest stavem zrušení anebo těžkého porušení duševního a mravního společenství, ke kterému se manželé manželstvím spojili. Jen v případě, je-li zmařen účel manželství, jak je vyjádřen v § 44 obč. zák., lze mluvit o hlubokém rozvratu manželství. V souzeném případě právem odvolací soud uznal, že manželství sporných stran není hluboce rozvráceno, neboť rozvrat lze seznati jen z okolností zevnějších, jak se způsobem soužití obou manželů projevují. Z těchto okolností, z nichž v souzeném případě plyne, že právo k uplatnění daného speciálního rozlukového důvodu podle § 13 e) rozl. zákona pominulo odpuštěním (§ 14 rozl. zák.), jest za to míti, že manželství sporných stran nebylo rozvráceno v takové míře, že by nebylo lze na manželích spravedlivě požadovati, aby setrvali v manželském společenství, a to ani tehdy, při-

hlíží-li se ke všem tvrzením, která uvádí dovolatel v dovolání jako příčiny rozvratu, ovšem s omezením na skutečnosti, které nastaly před vynesemím rozsudku soudu první stolice, neboť i když v rozlukovém řízení novoty v opravném řízení jsou přípustné, nelze z důvodu svrchu již výtčeného přihlížeti k okolnostem, jež nastaly teprve po skončení řízení v první stolici.

Čís. 14836.

K § 17 zák. o obch. pom.

Zákonná doba dovolené může být prodloužena třebas i mlčky konkludentními činy; i na tuto delší dobu vztahuje se předpis druhého odstavce § 17 zák. o obch. pom.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1936, Rv I 2178/35.)

Žalobce domáhaje se zaplacení zažalované částky tvrdí, že žalovaný srazil mu částku tu jako plat za dobu, o kterou žalobce, jenž měl nárok na 14denní dovolenou, byl na delší dovolené, než mu podle zákona příslušela. Tuto částku srazil si žalovaný podle přednesu žalobního neprávem, neboť v dřívějších letech poskytoval mu placenou dovolenou delší než zákonnou a to 3 až 5 nedělní. V archu dovolených v roce 1934 uvedena byla dovolená žalobcova také v době od 9. července do 13. srpna. Prvý soud žalobě vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Nárok na placenou dovolenou delší než zákonnou měl by žalobce jen tehdy, byla-li by taková dovolená výslovně vyjednána. Že by něco takového bylo vyjednáno, žalobce sám netvrdí, naopak v žalobě uvedl, že při sjednání smlouvy v roce 1923 nebylo ohledně dovolené ujednáno, jak dlouho bude trvati. Z okolností té, že v dřívějších letech žalovaný žalobci poskytoval placenou dovolenou delší než zákonnou, žalobce nemůže pro svůj nárok nic dovoditi, neboť nějaké zvyklosti se dovolávat nemůže. Ani to, že v roce 1934 dovolená žalobcova byla uvedena v době od 9. července do 13. srpna, nedává ještě žalobci právo na delší než zákonnou dovolenou, když sám v žalobě doznává, že žalovaný chtěl, aby žalobce považoval dobu tu za bezplatnou dovolenou, což žalobce odmítl. Poukaz na § 17 zákona o obch. pom. nemá místa, když bylo zjištěno, že žalobce v době od 9. července 1934 do 5. srpna 1934 nemocen nebyl. Není proto jeho nárok na zaplacení delší než zákonné 14denní dovolené oprávněn a první soud posoudil věc po stránce právní nesprávně, dospěl-li ku přesvědčení, že žalobci plat ten dle § 8 zák. o obch. pom. přísluší.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

V archu dovolených v roce 1934 byla uvedeno dovolená žalobcova v době od 9. července do 13. srpna 1934 a žalobce tuto dovolenou včas nastoupil. V dopise ze dne 19. července 1934 sdělil žalovaný žalobci,

že při kontrole archu »Dovolená v roce 1934« shledal, že žalobci bylo povoleno 28 dnů dovolené, t. j. od 9. VII. — 5. VIII. 1934, ale zároveň mu oznámil, že podle zákona obdrží jako ostatní personál zaplacenou 14 dnů, zbývajících 14 dnů že bude žalobci odečteno z gáže. Zákon uvádí jen minimální dobu dovolených, není tím však vyloučeno, aby tato doba byla smluvně prodloužena, což se může státi též mlčky konkludentními činy (§ 863 obč. zák.). Ustanovení druhého odstavce § 17 zák. o obch. pom. vztahuje se též na tuto delší dobu dovolené. V souzené věci nebylo postačitelně zjištěno, jakým způsobem a na jakou dobu byla dovolená žalobci skutečně povolena. Bude třeba zjistiti postup při udělování dovolené, zejména, zda úředník žalovaného, jenž zapisoval dovolené do archu, byl zmocněn žalovaným k povolení dovolených, či zda si žalovaný vyhradil sám povolování dovolených. Byla-li úředníkem k tomu zmocněným žalobci povolena dovolená od 9. července do 5. srpna 1934, má žalobce po tu celou dobu nárok na sjednaný plat. Avšak stejně bylo by tomu tak, kdyby dotčený úředník k tomu sice nebyl zmocněn, avšak žalovaný zvěděl před nastoupením dovolené žalobcem, že v archu byla mu zapsána tato delší doba a nic proti nenamítal, a kdyby byl v předešlých letech mu vždy poskytoval takovou delší dovolenou (§ 863 obč. zák.). Budou-li tyto skutečnosti zjištěny, bude jimi opodstatněn i závěr, že žalovaný v roce 1934 svolil k takové dovolené. Tím by nabyl žalobce nárok na delší dovolenou v roce 1934, jenž mu nemohl být dodatečně odňat jednostranným prohlášením žalovaného, a rovněž i nárok na plat za tuto delší dovolenou. Nebudou-li shora uvedené skutečnosti zjištěny, nemá žalobce nárok na plat za dovolenou, pokud přesahovala dovolenou zákonnou. Ustanovení čtvrtého odstavce § 17 zák. o obch. pom. v souzené věci nedopodá, ježto nešlo o takovou nemoc dovolatelovu, jež mu zabraňovala konati služby.

Čís. 14837.

K § 1438 obč. zák.

Započtení pohledávek, které již nastalo, jest účinné, i když dlužník později prohlásil, že od započtení upouští.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1936, Rv II 10/34.)

Podle přednesu žalobního pojistila žalující pojišťovna žalované proti úrazu a povinnému ručení smlouvou ze dne 25. července 1931 na dobu 10 let. Prémie splatné dne 25. července 1931 nebyly zaplaceny. Proti žalobě na zaplacení jich namítli žalovaní, že pojištěné auto dne 22. června 1932 havarovalo a se úplně rozbilo, takže bylo z provozu u okresního úřadu odhlášeno. Tím zanikl zájem žalovaných na pojištění, o čemž žalující věděla již před splatností zažalovaných premii, a důsledkem toho zanikla podle § 63 poj. ř. i smlouva pojišťovací. Nehledíc k tomu, nemůže zažalované přemie požadovati též proto, že je kompen-

sovala s nárokem žalovaných na odškodné, Účinky kompensace nastaly pak před žalobou, neboť podle čl. 20 poj. podmínek z úrazové pojistky jest náhrada splatná do 14 dnů po skončení léčení. Po ukončení každého měsíce však jest splatný obnos připadající na dotýčný měsíc. Léčení bylo ukončeno dne 12. října 1932. Náhrada byla tedy splatná nejdéle do 26. října 1932, nehledíc k tomu, že 23. srpna a 23. září 1932 byly splatné částky náhrady, rovnající se zažalované částce vzhledem k tomu, že žalobkyně měla měsíčně příslušné obnosy žalovanému vyplatiti. První soud uznal podle žaloby. Důvody: Pojistku na základě pojišťovacích podmínek lze považovati teprve tehdy za řádně vypověděnou, když výpověď byla dána způsobem pojišťovacím podmínkám odpovídajícím. Žalovaný odhlásil číslo auta u okresního úřadu teprve 17. srpna 1932, tedy již v druhém pojišťovacím období. Toto odhlášení vzal okresní úřad vymeřem ze dne 29. srpna 1932 na vědomí. Žalovaný pak teprve řádně 15. října 1932 u žalující pojistku odhlásil. Poněvadž odhlášení pojistky stalo se již v druhém pojišťovacím období, jsou žalovaní povinni zaplatiti dlužné pojistné prémie za celé pojišťovací období a to za celý rok, poněvadž dle čl. 11 poj. podmínek činí pojišťovací doba rok a nelze snad pojistné prémie rozdělit na kratší období a platiti jen za část období, poněvadž roční prémie tvoří nedílný celek. Druhá otázka jest, zda žaloba podána byla bezdůvodně proto, že žalující svůj nárok na zažalované prémie strhla z obnosu, který příslušel žalovaným z pojistné příhody. Žalující tvrdí, že žalovaní vyúčtování neuznali a proto zadrženy obnos 1451 Kč pouze si podržela a mají ji žalovaní u ní k dobru. Naproti tomu žalovaní tvrdí, že nastala zde kompensace, z kteréhožto důvodu jest žaloba bezdůvodná. V dopise ze dne 25. srpna a 29. září 1932 souhlasí první žalovaný s tím, aby žalující prémie si strhla z jeho odškodného za úraz. V pozdější však korespondenci projevuje nesouhlas s tímto vyřízením. Žalující sice zažalovaný obnos si zadržela, ale následkem nesouhlasu a odporu žalovaného jest jí odňata dispozice s tímto obnosem až do konečného vyřízení tohoto sporu. Správně žalující tvrdí, že tento obnos jest nutno pokládati prozatím za majetek žalovaného, který má žalovaný u ní k dobru. Proti vůli žalovaného nemůže žalující obnos kompensovati se svým nárokem na pojistnou prémii a vystavovala by se tím nebezpečí žaloby na zaplacení obnosu příslušejícího žalovanému z úrazu, když žalovaný i popřel svůj povinnost zaplatiti pojistné prémie za období od 26. července 1932 do 25. července 1933. Poněvadž žalující vzhledem k odporu žalovaného není dána možnost volné dispozice se zadržným obnosem před tím, než bylo rozhodnuto o tom, zda žalovaní jsou povinni pojistné za druhé období platiti či nikoliv, nelze míti za to, že zažalovaný obnos byl zkompensován. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalovaný v dopise ze dne 25. srpna 1932 zmocnil žalobkyni, aby si prémie srazila z odškodného za úraz, což žalobkyně také v dopise ze dne 17. listopadu 1932 učinila. I když žalovaný v dopise ze dne 15. října 1932 uznal pouze částku dlužné prémie do doby 25. října, nemění to na jeho právu v tomto sporu dovolávati se kompensace, když žalobkyně

uznává, že žalovaným protipohledávka v zažalované výši přísluší a je pro ně k dispozici, uváží-li se, že žalobkyně ještě po podání žaloby v dopise ze dne 17. listopadu 1932 zažalovanou pohledávku s protipohledávkou žalovaných kompensovala.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

K započtení ovšem nestačí samo střetnutí se vzájemných vyrovnatelných pohledávek, nýbrž jest třeba, aby se ta neb ona strana započtení dovolala. Stane-li se to, zruší se vzájemné pohledávky již o sobě, to jest bez soudcovského výroku a s účinky pro dobu, kdy se pohledávky střetly (srov. rozh. čís. 12133 Sb. n. s.). Žalobkyně uplatnila započtení výslovným projevem ve svém dopise ze dne 17. listopadu 1932, ve kterém na pohledávku žalovaného z úrazového odškodnění započítala svoji pohledávku na zažalovaném pojistném, úhrnem 1.455 Kč. To uznávala ještě ve sporu při ústním jednání dne 14. prosince 1932 a prohlásila-li při dalším roku, že od započtení upouští, je to bezvýznamné pro účinky započtení, neboť tyto již nastaly podle dřívějšího jejího započítacího projevu. Na souhlasu odpůrcovu nezáleží, nejde o dohodu stran ohledně započtených vzájemných pohledávek, nýbrž o uplatnění práv ze započtení za podmínek §§ 1438, 1439 obč. zák. Pokud se týče námítky dovolatelky, že liknavost pohledávky žalovaného vyúčtované dopisem ze dne 17. listopadu 1932 nastala teprve po žalobě, nejde sice o novotu v dovolacím řízení, jak nesprávně bylo vytýkáno v dovolací odpovědi, neboť to jest obsaženo v přednesu žalující strany v první stolici při roku dne 14. prosince 1932, avšak námítka ta je lichou, jak se podává z dopisu žalující pojišťovny ze dne 24. října 1932 a čl. 20 odst. 1 všeobecných pojišťovacích podmínek pro úrazové pojištění. Není tedy překážky, aby se nemělo důvodně za to, že se vzájemné pohledávky střetly již před žalobou, a k té době se vztahují účinky započtení. Právně proto žalovaná strana uplatňuje toto mimo spor provedené započtení.

Čís. 14838.

Splátkové obchody.

Procesní soud není oprávněn prohlásiti pravoplatný svůj rozsudek na základě návrhu žalovaného, podaného po právní moci, za zmatečný podle § 477 čís. 3 c. ř. s. z důvodu § 6 zák. čís. 70/1896 ř. z.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1936, R II 602/35.)

Okresní soud v U. vydal rozsudek pro zmeškání ze dne 30. června 1934 č. j. C 278/34-2, jímž byl žalovaný odsouzen zaplatiti žalobci 640 Kč s přísl. Tento rozsudek byl žalovanému doručen dne 26. července 1934 a nabyl právní moci. Dne 10. října 1934 podal žalovaný u procesního soudu návrh, aby rozsudek byl prohlášen za zmatečný podle § 6

zákona ze dne 27. dubna 1896 čís. 70 ř. z. a žalobce byl odsouzen k náhradě útrat. V návrhu bylo tvrzeno, že šlo o splátkový obchod a že na základě rozsudku jest již vedena exekuce. První soud se neobíral otázkou, zda jest oprávněn jednati a rozhodovati o tomto návrhu a zda takový návrh jest vůbec přípustný, nýbrž jednal o něm věcně, provedl o něm kontradiktorní řízení tak, jako by šlo o spor, a zamítl návrh usnesením z důvodů věcných, vycházejí z názoru, že o splátkový obchod nešlo. Ani rekursní soud nezkoumal otázku oprávněnosti soudu k rozhodování o návrhu žalovaného, nýbrž změnil usnesení prvního soudu tak, že tomuto návrhu vyhověl, ježto na základě důkazů provedených prvním soudem měl sporný obchod za obchod splátkový. V dovolacím rekursu dovozuje žalobce, že nejde o splátkový obchod a navrhuje, aby usnesení prvního soudu bylo obnoveno.

Nejvyšší soud zrušil z podnětu dovolacího rekursu usnesení obou nižších soudů pro zmatečnost a návrh žalovaného odmítl.

Důvody:

Nejvyšší soud se především z úřadu obíral otázkou, zda okresní soud v U. byl podle zákona oprávněn k tomu, by jednal a věcně rozhodoval o pouhém návrhu žalovaného na prohlášení zmatečnosti pravoplatného rozsudku pro zmeškání. V § 6 odst. 1 zákona o splátkových obchodech ze dne 27. dubna 1896 čís. 70 ř. z. jest ustanoveno, že žaloby ze splátkového obchodu nemohou na kupujícího, má-li své bydliště v obvodě, kde tento zákon platí, býti podány u soudu smluveného a že dobrovolné podrobení kupujícího jinému soudu nemá závazné moci. Podle § 6 odst. 2 téhož zákona jest k nepřislušnosti soudu přihlížeti z povinnosti úřední, a to až do výkonu exekučního prodeje. Tato nepřislušnost jest nezhojitelná a zakládá zmatek podle § 477 čís. 3 c. ř. s. (viz rozh. čís. 8801 Sb. n. s.). Není pochybností o tom, že v řízení procesním, t. j. dokud jest spor v běhu, má o takové nepřislušnosti býti rozhodováno pořadem soudních stolic. Sporná však jest otázka, jakým způsobem a u kterého soudu lze uplatnit tuto nepřislušnost, nebylo-li o ní ve sporu rozhodováno a nabyli-li rozsudek již právní moci, zejména však tehdy, vede-li se již na základě pravoplatného rozsudku exekuce, jak tomu bylo v tomto případě. Zákon čís. 70/1896 ř. z. sám se této otázky nedotýká a nijak ji neupravuje, nýbrž vymezuje jen dobu, do které jest k nepřislušnosti soudu přihlížeti z úřadu, a to v ten způsob, že nejzazší dobou mezi jest tu výkon exekučního prodeje. Předpisu § 6 odst. 2 zákona čís. 70/1896 ř. z., že k nepřislušnosti jest přihlížeti z úřadu až do výkonu exekučního prodeje, jest rozuměti tak, že soud jest povinen dbáti této nepřislušnosti vždy, jakmile mu byla k tomu poskytnuta příležitost přípustným právním prostředkem. Za takový přípustný právní prostředek nelze však uznati návrh učiněný v tomto případě žalovaným. Ježto v zákoně čís. 70/1896 ř. z. nebyl upraven způsob, jak lze nepřislušnost soudu uplatnit po právní moci rozsudku, jest při řešení této otázky hleděti k všeobecně platným předpisům civilního řádu soud-

ního. Z předpisů c. ř. s. naprosto však nelze vyvoditi, že soud první stolice, jenž vydal pravoplatný rozsudek, jest též oprávněn, aby tento svůj vlastní rozsudek prohlásil za zmatečný na základě pouhého návrhu, učiněného žalovaným až po právní moci rozsudku a opřeného o tvrzení, že rozsudek byl vydán soudem nepřislušným podle § 6 odst. 1 zákona čís. 70/1896 ř. z., ježto prý šlo o splátkový obchod. Naproti tomu jest uvážiti, že pravoplatným rozsudkem byl spor pro strany i pro soud ukončen, že soud jest svým rozsudkem vázán a že k právní moci rozsudku musí býti hleděno i z moci úřední (§§ 240 posl. odst. a § 411 odst. 2 c. ř. s.). Ke zmatečnosti rozsudku smí i vyšší soud hleděti jen tehdy, když o ní nabyl vědomosti přípustným oprávněným prostředkem. Na tom nebylo zákonem o splátkových obchodech nic změněno. V rozhodnutí býv. nejv. soudního dvora ve Vídni ze dne 6. června 1902 čís. 7535 (uveřejněném v úř. sb. vid. čís. 579 a ve sb. Gl. U. N. F. čís. 1934) nebyla uvedená otázka řešena, nýbrž bylo tam rozhodováno jen o záporném sporu o přislušnost k vyřízení návrhu žalovaným učiněného. Na základě uvedených úvah dospívá nejvyšší soud k tomuto názoru: Okresní soud v U., jsa vázán svým pravoplatným rozsudkem, nebyl v mezích své působnosti povolán k tomu, by zahájil sporné jednání a pořadem práva věcně rozhodoval o pouhém návrhu žalovaného na prohlášení pravoplatného rozsudku za zmatečný, — neboť spor byl u něho již pravoplatně ukončen a není žádného zákonného ustanovení o tom, že by soud první stolice po pravoplatném rozsouzení sporu směl svůj vlastní rozsudek prohlásiti za zmatečný pro dodatečně uplatňovanou nezhojitelnou nepřislušnost soudu. Sporné jednání by bylo lze zahájiti jen na základě žaloby, nikoliv na základě pouhého návrhu, a o žalobním nároku by bylo rozhodnuto rozsudkem. Protože v tomto případě žaloba podána nebyla, nýbrž jen návrh žalovaného, a protože soud první stolice, nedbaje právní moci svého rozsudku, rozhodl po provedeném řízení sporném, ač neměl potřebného podkladu pro rozhodování o věci pořadem práva, jest jeho usnesení zmatečné podle §§ 477 čís. 6 a 514 odst. 2 c. ř. s. Touto zmatečností trpí též usnesení soudu rekursního, jenž ji nenapravit. K uvedené zmatečnosti jest nejvyššímu soudu přihlížeti z úřadu, třebaž nebyla stranami vytýkána.

Čís. 14839.

Zákon z 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n.
Nárok za práci přes čas jest oprávněn, byla-li práce konána s vědomím zaměstnavatele neb jeho orgánu, byť ne na výslovný příkaz.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1936, Rv II 869/35.)

Nižší soudy zamítly žalobu, pokud se jí žalobce domáhal odměny za konané práce přes čas, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce zůstával jen někdy v správkárně i po služebních hodinách, ač nebylo na něm to výslovně požadováno, naopak činil tak sám

dobrovolně jen proto, aby s prací mu svěřenou byl hotov. Vždyť v hodinách přes čas konal částečně také práce, za něž byl odměňován jako za práci úkolovou, a jen částečně konal při tom také práce, za něž již v hořejší odměně úplata mu nebyla poskytnuta. Žalobce tedy pracoval nějaké nezjištěné hodiny přes čas, byl však za ně jednak odměněn úplatou za práci úkolovou, jednak konal je jen dobrovolně, jako ochotu k vedoucímu prodejny, aniž měl v úmyslu odměny za ně se někdy dožadovati, a také po celou dobu služebního poměru se náhrady za ně nedomáhal, a vždy přijal vyplacenou mu mzdu bez námitek, čímž dal na jevo, že náhradu za ně v úmyslu požadovati nemá.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody :

Odvolací soud přehlíží, že v souzené věci nebylo ani tvrzeno, že by byla žalovaná firmě povolena příslušným úřadem práce přes čas. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu jest úmluva o nedovolené práci přes čas nicotná (srov. čís. 10226, 10504, 12158, 1331 Sb. n. s.) a nemá právní závaznosti ani o odměně za práci přes čas. Šlo-li o nedovolené práce přes čas, což dosud nebylo zjištěno (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), nemělo by ani významu, zda se snad žalobce vzdal za trvání pracovního poměru náhrady za práci přes čas. Zaměstnanci však lze se i při nedovolených pracích přes čas domáhati náhrady pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a pro své poškození. K opodstatnění žalobního nároku s hlediska bezdůvodného obohacení žalovaného ku škodě žalobcově stačil v této věci přednes žalobcův, že byl nucen po ukončení své práce vykonávati ještě různé práce přes čas, za něž neobdržel vůbec nic zaplaceného (srov. čís. 12158 Sb. n. s.). Závěr odvolacího soudu, že žalobce pracoval přes čas dobrovolně, jen z ochoty k vedoucímu prodejny, nemá opory ve skutkových zjištěních. Svědkové vypověděli, že zaměstnanci byli povinni dělat jinou práci, že práce přes čas se dala na příkaz dílovedoucího a že žalobce přes čas zůstatí musel, poněvadž musel zkontrolovati veškerou přes den odvedenou práci, s čímž v pracovní době nemohl býti hotov, a že vedoucí na žalobci požadoval, aby veškerá ve dne odvedená práce byla ještě týž den zkontrolována. Není třeba, aby se práce přes čas konala na výslovný příkaz, stačí, když se tak stalo s vědomím orgánu, jenž byl oprávněn příkazovati práci a naříditi, kdy měla býti odevzdána. Žalobce tvrdil, že s prací mu přidělenou nemohl býti hotov v normálních pracovních hodinách, že práce musela býti denně provedena, takže byl nucen pracovati přes čas, o čemž vedoucí prodejny věděl. V tomto směru neobsahuje napadený rozsudek potřebná zjištění (§ 503 čís. 2 c. ř. s.). Bude proto na odvolacím soudu, aby zjistil, zda šlo o dovolené, či nedovolené práce přes čas, zda byly žalobci příkázány oprávněným orgánem žalované, anebo zda byly konány aspoň s jeho vědomím, kolik hodin přes čas žalobce pracoval, načež bude mu uvažovati, zda byl žalobce přiměřeně odměněn i za práci přes čas již

tím, co dostal vyplaceno. Dospěje-li odvolací soud k závěru, že žalobce nebyl dostatečně odměněn za vykonanou práci přes čas, bude mu přisouditi přiměřené odškodnění.

Čís. 14840.

Prohlídka masa nařízená úřadem a vykonaná úředními činiteli ve veřejných jatkách není použitím jatek soukromou osobou (řezníkem), jež tuto zavazuje k placení jatečných poplatků.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1936, Rv I 181/34.)

Žalující spolek řezníků v Č. přednesl, že podle předpisů jatečního řádu pro město Č. musí býti každé i z venkova přivezené maso prohlédnuto městským zvěrolékařem a to výhradně na jatkách žalující, které byly výměrem okresního úřadu v Č. ze dne 21. května 1931 prohlášeny za veřejné. Podle výnosu zemského úřadu jest žalující oprávněna k vybírání poplatku za takovéto použití ve výši 15 h z 1 kg masa z venkova přivezeného, pocházejícího ze zvířat všeho druhu mimo jatky poražených. Žalovaný používal tímto způsobem jatek žalující, jež se domáhá na něm náhrady dlužných poplatků v zažalované výši. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů :

Podle skutkového zjištění bylo ovšem používáno k prohlídkám masa, které žalovaný přivážel do Č., jatek žalujícího spolku, k nimž náleží zájisté také dvůr; než proto ještě nemůže žalující spolek požadovati náhradu za toto používání po žalovaném, když bylo jatek použito jenom k provedení úředního výkonu úředními činiteli a nikoli žalovaným v provozu řeznické živnosti v jatečných místnostech. Pro žalovaného a pro poměr žalující strany k němu není rozhodno, že bylo jatečním řádem předepsáno, že maso smí býti prohlíženo jenom na jatkách žalující strany. Nejde tu o jejich použití žalovaným, nýbrž o použití jejich úředními činiteli k úřednímu výkonu a proto nemůže tu jíti o úhradu, na kterou by bylo lze použiti ustanovení § 35 živnostenského řádu o určení jatečných poplatků, ani kdyby šlo skutečně o jatky veřejné.

Čís. 14841.

§ 3 alim. zákona.

Podporou podle § 3 alim. zák. není poskytování výměnku, jež jest jen plněním smluvní povinnosti převzaté smlouvou odstupní, ujednanou před účinností alimentárního zákona.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1936, Rv I 395/34.)

Žalobou podle § 3 alim. zák. domáhá se nezl. žalobce na žalovaném zaplacení výživného, jež mu dluhuje jeho nemanželský otec Jan K., proti němuž zůstaly exekuce k vydobytí těchto dávek bez výsledku. K opodstatnění svého nároku uvedl, že výživné jest nedobytné proto, poněvadž nemanželský jeho otec postoupil veškeren svůj majetek žalovaným (ještě před účinností alimentárního zákona), vymínil si jen v postupní smlouvě výměnek, takže jsa tím zaopatřen, nehledí si výdělečné práce, z níž by učinil zadost své vyživovací povinnosti. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Podle § 3 al. zák. jest ten, kdo nemaje zákonné povinnosti nebo kdo nad tuto povinnost podporuje poskytováním výživy nebo jiných prostředků jiného, takže si nehledí výdělečné činnosti uložené mu v § 1, zavázán s ním rukou společnou a nerozdílnou oprávněné osobě za dávky příslušející za dobu, po kterou poskytoval tuto podporu. Jest jisto, že žalovaný nemá zákonné povinnosti k podpoře Jana K-y, neboť jest jeho osvojencem (§ 6 zák. čís. 56/28 Sb. z. a n.), avšak podle § 3 cit. zák. jest zavázán jen ten, kdo podporuje osobu k výživě povinnou. To však žalovaný nečiní, neboť zmíněnou smlouvou obdržel od manželů Jana a Barbory K-ových nemovitosti za postupní cenu 4.000 Kč, při čemž se zavázal jim poskytovat výměnek. Tento výměnek tvoří tudíž část úplaty žalovaného za postoupené mu nemovitosti a tím, že jej žalovaný poskytuje, plní jen svou smluvní povinnost. Jest tomu stejně tak, jako když na příklad dlužník platí svému věřiteli úroky nebo anuity za zapůjčené částky. Zákon mluví o podporování a opětně o poskytování podpory. Volil-li zákonodárce tyto výrazy, učinil tak jistě v úmyslu vyloučiti případy, kde někdo poskytuje výživu a jiné prostředky, plní svou povinnost, ať zákonnou, ať smluvní. Kdyby to nechtěl činiti, byl by prostě zavázal každého, kdo poskytuje výživu. Podporováním, poskytováním podpory sluší rozuměti poskytování prostředků k výživě dobrovolně, k němuž podporovatel není nijak zavázán; je to tedy v podstatě darování, a o to se v daném případě nejedná. Žalovaný, který ostatně převzal smluvní povinnost poskytovat výměnek ještě před zákonem čís. 4/31 Sb. z. a n., musí jej plniti, neb jinak by se vystavoval žalobán žalovaného na plnění výměnku.

Důvody:

Rozhodné jest právní posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Žaloba uplatňuje proti žalovanému nárok podle § 3 zákona čís. 4/31 Sb. z. a n. Předpokladem pro odsouzení cizí osoby k placení dávek výživného, k nimž jest jiný povinen, jest mimo bezvýsledně vymáhání výživného na povinném, který tuto povinnost zanedbává, podstatná ta okolnost, že ona cizí osoba podporuje povinného poskytováním výživy nebo jiných prostředků, což má za následek, že výživou povinný si nehledí výdělečné činnosti uložené mu v § 1 cit. zák. Odvolací soud správně dovozuje, že slovo »podporuje« v odstavci prvním a »podporovaný« v odstavci druhém vylučuje tento závazek cizí osoby, která poskytuje něco povinnému, protože jest k tomuto poskytování zavázána ať přímo zákonem, ať

smlouvou, což nelze kvalifikovati za poskytování podpory za účinnosti alimentárního zákona. Na podpory třeba smluvené před účinností tohoto zákona nelze působnost jeho rozšířiti. Jestliže tedy žalovaný plní výměnek Janu K-ovi, jak jest k tomu zavázán postupní smlouvou, nepodporuje ho a není proto zavázán s ním za dávky výživného příslušející žalobci proti Janu K-ovi. Správně také uvádí odvolací soud, že by se žalovaný po případě vydal žalobě, kdyby svůj smluvený závazek neplnil, že jest k jeho plnění zavázán, dokud ona smlouva trvá. Pokud žalobce namítá, že smlouva postupní, ujednaná mezi Janem K-ou a žalovaným, jest neplatná ve smyslu § 879 obč. zák., protože se jí obchází zákon, nelze se tím v tomto sporu zabývat proto, že by se mohlo jednati jen o neplatnost, správně neúčinnost její vůči žalobci, tedy odporovatelnost. což netvoří předmět tohoto sporu.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Čís. 14842.

I výživné upravené smírem jest výživným ze zákona ve smyslu čl. I čís. 2 zák. čís. 251/24 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1936, Rv I 2429/35.)

Při dobrovolném rozvodu svého manželství od stolu a lože dohodly se strany, že žalovaný manžel bude platiti manželce příspěvek na výživu 40 Kč měsíčně. Tato dohoda byla ponechána v platnosti při rozluce manželství povolené za souhlasu obou stran podle § 16 manž. zák. Manželka domáhá se zvýšení smluveného výživného pro změnu poměrů. Soud první stolice vyhověl žalobě a uznal žalovaného povinným platiti žalobkyni na výživném 100 Kč na místě dosavadních 40 Kč. Odvolací soud potvrdil tento rozsudek.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Důvody:

Poněvadž podle § 502 odst. 3 c. ř. s. ve znění čl. I. čís. 2 zák. čís. 251/34 sb. z. a n. je dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu nepřipustné, jde-li o výměru výživného ze zákona, záleží co do přípustnosti dovolání na tom, je-li nárok žalobkyni uplatňovaný nárokem na výživné ze zákona. Při dobrovolném rozvodu vyžaduje § 105 obč. zák., aby strany potvrdily, že se dohodly mimo jiné též o výživě. Rozumí se samo sebou, že výživou jest tu míněna výživa manželčima, jež jí náleží podle § 91 obč. zák., takže úpravou výživy, která musí předcházeti povolení dobrovolného rozvodu, lze rozuměti jen smluvní určení zákonného nároku manželčima na výživné co do obsahu a výše. Úmluvou nezrušuje, neodstraňuje se dle vůle stran dosavadní nárok zákonný a nezřizuje se nárok nový, spočívající jen na smlouvě, nejde tudíž o novaci privativní, nýbrž nárok, vzniklý již sňatkem a tkvící v zákonném předpisu § 91 obč. zák., — poněvadž nyní musí manželce přiměřená výživa býti poskytována mimo společnou domácnost, — se jen určitým způsobem

stanoví a upravuje (novace kumulativní, při kteréž nový závazek přistupuje ke starému, jenž tedy v platnosti zůstává). Zákonný nárok manželky na výživné nepřestává býtí nárokem dle § 91 obč. zák. tím, že byl uznán smlouvou za pravý a splatný. Proto sdílí i tento nárok, upravený co do výměry smlouvou, stejný osud jako alimentární nárok tkvící pouze v zákoně, zaniká tedy ze stejných důvodů, z nichž zaniká nárok, který manželce byl přisouzen při rozvodu manželství rozsudkem, jako smrtí jednoho z manželů, rozlukou manželství z viny manželky. Opak by musil býtí výslovně umluven nebo by musil vyplývatí dle úmyslu stran ze smlouvy, Proto platí také pro tento smluvní nárok výhody, které poskytuje zákon (§ 1 odst. 2, § 2 odst. 2 zák. č. 314/20) při exekučním vymáhání výživného ze zákona (Sb. n. s. č. 6211) a také on jest chráněn proti exekuci v mezích § 291 čís. 2 ex. ř. Zadostučinění, které přísluší nevinné manželce při rozluce podle § 1261 obč. zák., není, pokud jde o výživu, podle své podstaty nic jiného než nárok na zákonné výživné podle § 91 obč. zák. (Sb. n. s. čís. 14435, 13838, 13375, 11154). Zůstala-li v souzeném případě dohoda o výživném ujednaná při rozvodu zachována i při rozluce, byl tím smlouvou upraven nárok žalobkynin na zadostučinění podle § 1266 obč. zák., což znamená, že byl upraven její zákoný nárok na výživné po rozluce manželství. Ani na pravé podstatě tohoto nároku jako nároku na zákonné výživné nemění se ale nic tím, že byl upraven úmluvou. Platí tu obdobně tytéž důvody, jako o smluvní úpravě výživného při rozvodu. Také tento nárok zaniká stejně, jako by zanikl nárok na zadostučinění, kdyby manželce byl přisouzen rozsudkem (smrtí jednoho z manželů, znovuprovdáním manželky). Exekuční výsady zákonných nároků na výživné vztahují se na tento nárok. Platí tudíž o žalobním nároku též obmezení dovolání podle § 502 odst. 3 c. ř. s. ve znění čl. I. čís. 2 zák. čís. 251/34 Sb. z. a n. Tento výsledek vyhovuje též úmyslu zákonodárcovu. Úvahy, uváděné důvodovou zprávou pro obmezení dovolání, jde-li o výměru výživného ze zákona, totiž, že jde spíše o posouzení poměrů hospodářských, v jichž středu působí nižší soudy, a ne o otázky právní, a že jde zpravidla o menší částky, platí v plné míře, i když jde o novou úpravu výživného stanoveného smírem.

Čís. 14843.

K § 213 ex. ř.

Vymáhající věřitel, jemuž byla přikázána k vybrání hyperocha nejvyššího podání za vydraženou nemovitost povinnému připadá, jest oprávněn k podání odporu při rozvrhovém roku v mezích práva povinného k odporu a k rekursu do rozvrhového usnesení.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1936, R II 582/35.)

Vymáhajícímu věřiteli byla povolena proti povinnému exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávka, kterou má povinný v exekuční věci jako hyperochu z vydražené nemovitosti proti okresnímu

soudu ve S. Odporu tohoto vymáhajícího věřitele vznesenému při rozvrhu nejvyššího podání do přikázání této hyperochy Záložně v S. p r v ý s o u d nevyhověl. Rekursní soud odmítl jeho rekurs do tohoto usnesení.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

Důvody:

Rekursní soud odpírá stěžovateli právo rekursu proti rozvrhovému usnesení, poněvadž mu nepřisluší na vydražené nemovitosti věcné právo, takže neměl býtí ani k rozvrhovému roku předvolán a neměl práva vznášeti při něm odpor. Avšak usnesením okresního soudu ve S. byla stěžovateli k vydobytí vykonatelné pohledávky per 486 Kč 10 h s přísl. přikázána k vybrání pohledávka 1000 Kč, kterou má povinný v exekuční věci proti okresnímu soudu ve S. jako hyperochu z vydražené nemovitosti. Přikázáním tím bylo odňato povinnému právo, aby bez svolení stěžovatelova dobýval jí do výše přikázání, a dáno bylo stěžovateli soudem zmocnění, aby přikázanou pohledávku do této výše vymáhal. Tím pozbyl dlužník legitimace k vymáhání pohledávky do této výše, a přešlo právo to v tomto rozsahu na stěžovatele. Byl proto tento správně prvním soudem obeslán k rozvrhovému roku, byl oprávněn v rozsahu přikázání jednati při tomto roku a vznésti v mezích své legitimace odpor (§ 213 ex. ř.). Proto nelze mu ani podle § 234 ex. ř. odepřítí oprávnění podati rekurs proti rozvrhovému usnesení.

Čís. 14844.

K § 1392 obč. zák.

Smluvního zákazu postupu nemůže se dovolávatí věřitel, který postup provedl, ani vymáhající věřitel v exekuci proti postupitelí (věřitelí).

(Rozh. ze dne 3. ledna 1936, Rv II 836/35.)

Žalovaná firma vymohla si exekuci zabavením a přikázáním pohledávek, jež měl povinný ing. Bohdan V. proti okresnímu úřadu (v zast. čl. státu) za práce a dodávky, jež však dosud neprovedl. Ač tudíž v době zabavení tyto pohledávky ještě nevznikly, nevyhověly nižší soudy žalobě na nepřípustnost exekuce na tyto pohledávky, podanou žalující proto, že pohledávky ty byly jí povinným před zabavením postoupeny a to proto, že postup takový byl podle dodávkových podmínek mezi povinným a čl. státem zakázán a tudíž neúčinný.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Exekuční záповědi v příčině pohledávek, které se týkají sporných částek, byly okresnímu úřadu v B. v zastoupení čl. státu jako poddlužníka doručeny v době, kdy práce a dodávky povinného ing. Bohdana

V. nebyly vůbec ještě provedeny. Protože pak žalovaná strana vedla ony exekuce výslovně zabavením pohledávek příslušejících povinnému ing. Bohdanu V. proti okresnímu úřadu v Brně, nemohla nabýti exekučního práva zástavního na pohledávkách týkajících se sporných částek, ježto v době exekučního zabavení nebylo ještě pohledávek těch. Nižší soudy zamítly přes to excindační žalobu žalující strany, zjistiť sice, že povinný ing. Bohdan V. pohledávky ty žalující straně postoupil, ale považující postupy ty následkem zákazu cesse ujednaného mezi ing. Bohdanem V. a okresním úřadem v B. za neplatné, ježto okresní úřad v B. jakožto postoupený dlužník postupy ty neuznal a jim se výslovně vzepěl. Tento právní názor je mylný, neboť, i když se zákaz postupu pohledávky, ujednaný mezi postupitelem a postoupeným dlužníkem, považuje za přípustný, může se zákazu postupu dovolávati jenom postoupený dlužník, jehož práva k pohledávce byla dotčena, nikoli však věřitel, který postup sám provedl a jehož práva tedy nikterak dotčena nebyla a nemůže se ho dovolávati ani vymáhající věřitel v exekuci proti postupiteli, neboť zabavením a příkázáním k vybrání nenabývá více práv, než měl jeho dlužník, který pohledávku postoupil (rozhodnutí 13824 Sb. n. s.). Rozhodnutí čís. 6720 Sb. n. s., na něž nižší soudy poukazují, jakož i rozhodnutí býv. n. s. ve Vídni sbírky Glaser-Unger n. ř. čís. 6043 a dále rozhodnutí čís. 5396 a 11334 Sb. n. s. týkají se vesměs případů, kde byl žalován postoupený dlužník a ten uplatňoval ve sporu zákaz postupu pohledávky. V souzeném případě mohl by tedy odporovati postupu a také exekuci na pohledávky jenom okresní úřad v B. jako poddlužník, kdyby jeho práva vyplývající z porušení zákazu postupu byla dotčena. I když nižší soudy zjistily, že okresní úřad v B. neprohlásil svého souhlasu s postupy pohledávek ing. Bohdana V. žalující straně, naopak, že se pokaždé proti postupům jemu oznamovaným ohradil, přece nevyvodil z porušení zákazu postupu pro sebe žádné důsledky, a složiv sporné částky podle § 307 ex. ř. na soud, dal na jevo, že si k částkám těm nároku nečiní a že je mu jedno, komu budou vyplaceny. Když tedy žalující straně byly pohledávky, jichž se týkají sporné u soudu uložené částky, povinným ing. Bohdanem V. platně postoupeny, kdežto žalované straně k pohledávkám těm uplatňované exekuční právo zástavní vůbec nepřisluší, jest žaloba plně odůvodněna.

Čís. 14845.

Předpis § 46 min. nař. čís. 81/10 ř. z.

Pojem »křižovatky« nelze rozšiřovati i na prostor za křižovatkou v technickém slova smyslu.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1936, Rv I 405/34.)

Srov. sb. n. s. čís. 6405.

Žalobce byl poraněn při přechodu jízdní dráhy autem řízeným žalovaným Vojtěchem L-em a vlastnický patřícím spolužalované Františce

F-ové. Nižší soudy neuznaly žalobou uplatňovaný nárok podle § 1 autom. zák. důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaným podařilo se vyvinuti se podle § 2 autom. zák., jelikož dokázali, že škodnou událost zavinił si žalobce sám. Žalovaný L. zatačel obloukem z Příkopů (od Prašné brány) do Havířské ulice, jel rychlostí 8—9 km, tedy rychlostí v tomto místě přípustnou, dával houkačkou několikrát výstražné znamení dobře slyšitelné a měl do prava postavenou ruceku po pravé straně auta připevněnou a vjel do levé strany Havířské ulice. Také auto ihned zastavil, jakmile vrazilo do žalobce, neboť žalobce pouze povalil. Z těchto okolností je zřejmo, že žalovaný L. jako řidič auta dbal všech opatrností uložených mu při provozu silostroje § 1299 obč. zák., neprestal býti pánem svého vozidla a nelze mu přičítati opominutí, které by bylo v příčinné souvislosti s úrazem žalobce. Žalobce jako strana slyšen sice udává, že, než z chodníku vstoupil do jízdní dráhy, ohlížel se do prava i do leva, avšak nerozhlížel se dostatečně a dosti pozorně na levou stranu. Vždyť při řádné opatrnosti musil viděti auto žalované, když zahýbalo z Příkopů do Havířské ulice a musil také slyšeti jeho výstražné znamení. Avšak i potom, když žalobce vstoupil do jízdní dráhy a ulici přecházel, měl býti zvláště ostražitý, jmenovitě když přecházel v místě, které, jak sám tvrdí, jest silně frekventované. Místo toto žalobce přecházel obvykle rychlejším krokem a auto žalované ani neviděl, ač musil je viděti nebo aspoň slyšeti jeho výstražné znamení. Kdyby byl jak před vstoupením do jízdní dráhy, tak i v jízdní dráze zachoval náležitě opatrnosti, jaké má býti použito při obyčejných schopnostech (§ 1297 obč. zák.), mohl včas auto shlédnouti a buď nepřecházeti nebo se zastaviti a tak srážce se šküdným autem se vyhnouti. Porušením této opatrnosti zavinił si škodnou událost jedině sám, neboť žalovaný šofér, kterému se žalobce náhle z prava před chladičem objevil, nemohl již srážku se žalobcem odvrátiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Právní názor dovolatelův, že na křižovatce by byla v den úrazu přípustná nejvyšší rychlost 6 km, jest ovšem v podstatě správný. Než dovolatel ve svých vývodech vychází z předpokladu odporujícího nenapadenému zjištění nižších soudů, že k úrazu došlo teprve potom, když žalovaný L. se svým autem již byl minul roh Příkopů a Havířské ul. a když byl již asi 4 až 5 kroků v ulici Havířské, nikoliv tedy na křižovatce. Pojem křižovatky nelze sice, jak bylo vysloveno v rozhodnutí čís. 6405 Sb. n. s., vykládati příliš úzce a vztahovati jej přesně toliko na prostor, kde se ulice přímo křižují, nýbrž lze jej podle okolností případu vztahovati také již na nějakou, technickými možnostmi silostroje příkázanou vzdálenost před tímto prostorem. Nemí ale rozumného důvodu, aby pojem křižovatky ve smyslu právnickém byl rozšiřován i na prostor za křižovatkou v technickém smyslu slova, a nebylo tedy závady, aby řidič silostroje nevyšil rychlost pro křižovátku předepsanou, jakmile minul vlastní křižovátku,

to jest onen prostor, v němž pro jeho nebezpečnost je předepsána zmenšená rychlost, — nejsou-li tu ovšem jiné okolnosti, prikazující zvláštní opatrnost.

Čís. 14846.

K § 143 obč. zák.

Otcovská bába jest povinna k výživě jen tehdy, nemůže-li ji plnit otcovský děd.

Jde o nezákonnost, byla-li uložena vyživovací povinnost otcovskému dědu a bábě dítěte zároveň.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1936, R I 584/35.)

Nižší soudy vzavše za prokázáno, že rodiče oprávněných manželských dětí jsou nemajetní, uložily podle § 143 obč. zák. vyživovací povinnost jejich dědu a bábě z otcovské strany.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí a uvedl v

důvodech:

Podle čl. V. č. 1 zákona čis. 251/34 Sb. z. a n. jest nezákonné takové opatření nebo usnesení, které se přiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo anebo mělo býti na případ použito. Ustanovení § 143 druhá věta obč. zák. nepraví výslovně, že povinnost k výživě dětí přechází napřed na děda s otcovy strany a teprve, je-li tento nemajetný, na bábu s otcovy strany, nýbrž praví pouze, že péče o výživu dětí připadá rodičům otcovským. Uložil-li tedy rekursní soud povinnost k výživě dětí oběma rodičům otcovským, nepřiči se to sice jasnému a nepochybnému znění § 143 druhá věta obč. zák., avšak přiči se to nepochybnému smyslu zákona, ano z první věty § 143 obč. zák. jest podle § 6 obč. zák. souditi, že podle smyslu zákona přechází vyživovací povinnost postupně s děda na bábu, je-li i děd nemajetný, právě tak, jako přechází postupně vyživovací povinnost s nemajetného otce dětí na jejich matku. Druhá věta § 143 obč. zák. vyslovuje jen všeobecnou zásadu, že v případě nemajetnosti rodičů přechází vyživovací povinnost na rodiče otcovy, právě tak, jako i § 139 obč. zák. vyslovuje tutéž všeobecnou zásadu o plnění výživného rodiči (srovnej rozhodnutí čis. 2110 Sb. n. s.). Jest proto nezákonnost usnesení rekursního soudu v příčině obou dovolacích rekurentů právem vytýkána.

Čís. 14847.

Pokud může »vyúčtování« býti předmětem odpůřčího nároku.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1936, Rv II 1064/33.)

Žalobkyně sjednala dle svého přednesu s firmou B. a Sch. smlouvu, dle níž převzala tato od žalobkyně zastoupení, žalobkyně u ní zřídila sklad, zboží mělo býti odděleno a každý prodej měl býti žalobkyni hlášen a předepsán k fakturování. Za to firma měla provisi 2½% a zavázala se převzítí 50% ručení za ztráty z pohledávek z oněch obchodů. Firma B. a Sch. však vybrala zboží, zcizila je, odběr nehlásila a peníze za stržené zboží si ponechala. Z tohoto spojení vznikla žalobkyni pohledávka ke dni 27. srpna 1931 v částce 49.291 Kč 40 h. Žalobkyně ji do konkursu jmenované firmy přihlásila, žalovaný správce však pohledávku tu neuznal a žalobkyně byla odkázána dle § 112 konk. ř. na pořad práva. Nedoplatek per 49.291 Kč 40 h není jen nedoplatkem na ztrátách obchodních pohledávek; nebylť zaplacen z největší části nedoplatek za zboží chybící při revisi dne 31. prosince 1929. Proti žalobě namítl žalovaný, že zažalovaná pohledávka není po právu, částky, které žalobkyně došly, tato vyúčtovala nesprávně. Žalobkyni byly k částečné úhradě její pohledávky postoupeny účty celkem za 17.441 Kč 95 h. Tyto postupy jsou nařikatelny a neúčinné v poměru ke konkursní podstatě, jak to žalovaný také uplatňuje v jiném sporu. Zažalované saldo se zakládá tedy na jednání nařikatelném. Při zkušebním roku mohl žalovaný uznati správnost přihlášené pohledávky, aniž by učinil jakoukoliv výhradu. Uznáním správnosti onoho salda by žalovaný uznal i správnost uvedených postupů a byl by se vzdal odpůřčího nároku proti nim, což nemohl. Žalovaný dále namítal, že žalobkyně účtuje na úrocích ve zmíněném saldu 7804 Kč 40 h, ačkoliv se zavázala, že nebude účtovati úroků z prodlení. Mimo to ujednala také s firmou B. a Sch., že jí odepíše 6000 Kč, avšak ve zmíněném saldu tak nečinila. Prvý soud vyhověl žalobě a vyslovil, že tato pohledávka jest proti konkursní podstatě po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Prvý soud rozhodl o tomto sporu správně tak, jakoby se jednalo o poměr mezi žalobkyni a firmou úpadkyni, neboť zahájení konkursu na jmění úpadkyně nezpůsobilo v tom poměru žádné změny. Žalobkyně vypočítala k dobru úpadkyni postoupené pohledávky ve výši 17.441 Kč 95 h, kteréžto postupy žalovaný neuznal a jimž zahájenými spory odporuje. Avšak tato skutečnost opět nemění nic na poměru mezi žalobkyni a úpadkyni, z něhož resultující zažalovaná pohledávka vznikla. Neboť jestliže bude uznáno v odpůřčích sporech, že ony postupy se staly neprávem, nezmění se tím základ pohledávky žalobkyně, nýbrž žalobkyně o ony postoupené pohledávky přijde. Odvolatel namítá, že nebyly provedeny důkazy o nařikatelnosti pohledávek úpadkyni žalobkyně postoupených v celkové výši 17.441 Kč 95 h. Avšak je lhotečné, zdali postup těchto pohledávek jest odporovatelný čili nic, neboť v tomto sporu o nařikatelnosti onoho postupu se nerozhoduje, poněvadž tu jde jen o zjištění, zdali zažalovaná pohledávka žalobkyně proti konkursní podstatě úpadkyně jest po právu čili nic. Žalovaný nemusel uznati zažalovanou pohledávku, neboť o uznání nebyl žalován, nýbrž toliko o zjištění, že zažalovaná pohledávka jest po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Dovolací soud neshledal zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu byl změněn nebo zrušen (§ 510 odstavec 3 c. ř. s. v doslovu čl. I. č. 3 zákona č. 251/34 Sb. z. a n.). K vývodům dovolatelovým se připomíná, že vyúčtování není jednáním úpadkyně a není právním jednáním, nýbrž jest to početní úkon, sestavení výpočtu věřitelky úpadkyně, a jako takové nemůže být předmětem odpůrcího nároku. Jím mohou být jen jednotlivá právní jednání úpadkyně, na nichž se zakládají jednotlivé položky vyúčtování, ať na straně »dal« anebo »má dáti«. Odporuje-li žalovaný jen jedinému právnímu jednání úpadkyně, totiž postoupení pohledávek 17.441 Kč 95 h, zůstávají nedotčena ostatní právní jednání, na nichž se zakládají zbývající položky vyúčtování, když jejich pravost a správnost byla ve sporu zjištěna. Správce konkursní podstaty neměl proto důvodu, aby popřel v konkursu zbývající položky vyúčtování pouze pro odporovatelnost postupu, a nebyl by tím pozbyl práva odporovati postupu pohledávek, poněvadž postup se netýkal částky do konkursu přihlášené, nýbrž částky (17.441 Kč 95 h) nepřihlášené, která nebyla předmětem jednání při zkušebním roku. I kdyby byl uznal přihlášenou částku, byl by mohl odporovati zvláštní žalobou postupu pohledávek a neměl zájmu na tom, aby věřitelka přihlásila do konkursu o 17.441 Kč 95 h více, neboť zvítězí-li správce se žalobou odpůrcí, jest věcí věřitelky, zda neúčinně krytí své další pohledávky 17.441 Kč 95 h chce nebo nechce ke konkursu přihlásiti.

Čís. 14848.

Není nezákonností, byl-li zapsán do obchodního rejstříku jako člen správní rady cizozemec pod podmínkou, že bude prokázána vzájemnost.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1936, R I 1339/35.)

Rejstříkový soud zapsal do obchodního rejstříku akciovou společnost »P.«, zápis člena správní rady Emila T-a učinil však závislým na tom, že bude podán ohledně něho doklad o státní příslušnosti a vzájemnosti. Rekursní soud nevyhověl rekursu. D ů v o d y: Podmínkou zápisu do obchodního rejstříku, jde-li o cizozemce, je průkaz vzájemnosti dle § 33 obč. zák. a potvrzení ministerstva spravedlnosti dle sdělení čís. 115 Věstník mín. sprav. z r. 1926, že vzájemnost je šetřeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Rekurentka napadá souhlasná usnesení nižších soudů pro nezákonnost (§ 46 (2) zák. č. 100/41 Sb. z. a n.), činí tak neprávem, poněvadž výklad rekursního soudu v příčině předpisů § 33 obč. z. o nutném prů-

kazu vzájemnosti nepřiči se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo neb mělo být použito na případ (čl. V zák. č. 251/34 sb. z. a n.) a je ve shodě se sdělením ministerstva spravedlnosti, uveřejněným pod č. 28 jeho věstníku 1935 str. 42.

Čís. 14849.

K vlád. nař. čís. 142/34 Sb. z. a n.

Obsah ochrany poskytnuté zemědělcům podle vlád. nař. čís. 142/34 jest širší než podle zák. čís. 33/34 v doslovu vlád. nař. čís. 259/34 potud, že kategorie pohledávek, pro které se dává podle § 2 vlád. nař. čís. 142/34 exekuci volný průchod, je méně rozsáhlá, než ustanovuje § 3 zák. čís. 33/34.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, R I 1233/35.)

Prvý soud povolil dne 18. června 1935 Zemědělské pojišťovně podle platebního jejího výměru ze dne 10. října 1934 exekuci nuceným zřízením práva zástavního na nemovitostech povinných. Rekursní soud návrh zamítl. D ů v o d y: Dle § 1 vlád. nař. čís. 142/34 (258/34) nemohou být proti zemědělcům, kteří provozují zemědělský podnik výhradně aneb převážně v okresích, zvláště postižených neúrodou obilnin a pícnin, pohledávky vymáhány do 31. prosince 1935. Povinní jsou v návrhu exekucním označeni jako statkáři a to v okrese, na něž se dle § 1 odst. 2 výše citovaného nařízení uvedený zákaz vztahuje. Z exekucního návrhu sice není zřejmo, jsou-li povinni skutečně zemědělci ve smyslu uvedených vládních nařízení, avšak označení jich jako statkářů dává podklad možnosti, že o takové zemědělce jde a proto bylo dle předpisu § 54 odst. 3 ex. ř. povinností strany vymáhající, aby ve svém návrhu uvedla a osvědčila, že tomu tak není a že nic nebrání povolení navrhované exekuce. V daném případě jedná se o běžnou peněžitou pohledávku nepoživající přednostního práva ve smyslu § 2 vlád. nař. čís. 142/34, 258/34, a sice patrně o pohledávku vzniklou nezaplacením pojistných příspěvků, na kterou by se nevztahoval ani § 3 lit. d) zákona čís. 33/34, jehož ustanovení jednající o pojistných premiích vztahuje se toliko na dávky vybírané a placené podle pojistovací smlouvy, nikoliv však na pojistné ukládané a placené podle předpisů veřejnoprávních a podle zákonů sociálních.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Otázku stěžovatelkou nadhobenou, zda proti zemědělci lze (jsou-li tu podmínky vládního nařízení ze dne 13. července 1934 čís. 142 Sb. z. a n. ve znění vládních nařízení čís. 207/34 a 258/34 Sb. z. a n.) povolit exekuci nuceným zřízením práva zástavního, probral a řešil ve smyslu záporném nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 14268 Sb. n. s., k ně-

muž se odkazuje. Zda vymáhaná pohledávka požívá přednostního práva již podle zákona, jest bezvýznamné. Obsah ochrany poskytnuté zemědělcům podle vládního nařízení č. 142/34 Sb. z. a nař. jest širší než podle zákona ze dne 24. února 1934 čís. 33 Sb. z. a nař. v doslovu vládní nař. čís. 259/34 Sb. z. a n. hlavně i potud, že kategorie pohledávek, pro které se dává podle § 2 vládní nař. exekuci volný průchod, je méně rozsáhlá, než ustanovuje § 3 zákona, neboť zahrnuje jen pohledávky uvedené v zákoně v § 3 odst. 1 písm. a—c) (viz důvodovou zprávu k vládnímu nařízení č. 142/34). Nelze proto vésti proti zemědělcům, požívajícím ochrany podle vládního nařízení 142/34 Sb. z. a n. exekuci ani pro pojistné prémie (§ 3 odst. 1 písm. d) zák. č. 33/34), tím méně pro nedoplatky pojistného podle § 175 zák. o sociálním pojištění čís. 221/24 ve znění zák. č. 184/28 a vyhlášky č. 185/28 Sb. z. a n., o něž podle exekučního návrhu a připojeného exekučního titulu v souzeném případě jde a které nelze zařadit pod pojistné prémie (viz rozhodnutí čís. 13935 Sb. n. s.).

Čís. 14850.

Smluvily-li strany ve vykonatelném notářském spise splatnost celého dluhu i pro případ prodlení dlužníků s placením úroků, jichž platební lhůty byly určité smluveny, stačí pro povolení exekuce, tvrdí-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu, že povinní dluží úroky; povinným náleží provést sporem podle § 36 ex. ř. důkaz o tom, že plnili své závazky, chtějí-li si vymoci zastavení exekuce.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, R I 1295/35.)

Prv ý s o u d povolil vymáhající straně na základě notářského aktu proti povinným exekuci. Re k u r s n í s o u d návrh zamítl, poněvadž v žádosti nevdřil vymáhající věřitel, že se kapitál stal splatným, ani že povinná strana neplatí, jak se zavázala.

Nejvyšší s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle notářského spisu z 16. dubna 1934, který tvoří exekuční titul (§ 1 č. 17 ex. ř.), podrobila se povinná strana ustanovení § 3 not. řádu, totiž že v případě splatnosti pohledávky neb její části aneb jejího příslušenství, jakož i konvencionální pokuty jest věřitelka oprávněna i bez předchozí žaloby vésti exekuci na jmění povinné strany. Podle odstavce ch) notářského spisu stává se celý kapitál i s příslušenstvím ihned splatným, kdyby dlužníci nedostáli povinností v dluhopisu na sebe vzatým a zejména kdyby byli v prodlení se splácením úrokových splátek neb úroků z prodlení, správního příspěvku a splátek na kapitál; byli pak dlužníci povinni úrokovat zápůjčku 6—10% ve čtvrtletních lhůtách ku předu splatných počínajíc dnem smlouvy, t. j. 16. dubna 1934. Návrh na exekuci byl podán 3. srpna 1935, podle tvrzení v něm

obsaženého zaplatili dlužníci jen 1.775 Kč, dluží 198.225 Kč na kapitále s úroky a útratami, v návrhu se pak žádají úroky od 1. ledna 1935. Tím jest tvrzeno, že dlužníci nedostáli svým povinností v dluhopisu na sebe vzatým, že byli v prodlení nezaplátivše úroky ve lhůtě časově určité označené. Dlužníci ve svém rekursu povšechně popřeli splatnost kapitálu s příslušenstvím, avšak uvedli jinak jen, že vymáhající strana nevdřila v návrhu, že nastala splatnost kapitálu s příslušenstvím a že nepředložila osvědčení o tom, že oni nekonají smluvené platy. Ale z toho, že vymáhající strana žádá v návrhu úroky od 1. ledna 1935, plyne, že dlužníci nezaplátili od tohoto dne v určených lhůtách stanovené úroky, čímž už nastala splatnost celého kapitálu. Jestliže strany smluvily ve vykonatelném notářském spise splatnost celého dluhu, octnou-li se dlužníci v prodlení s placením úroků, jichž platební lhůty byly tam určité smluveny, stačí tvrzení neplacení, totiž prodlení, a nemusí vymáhající věřitelka dokazovat neplacení dle § 9 ex. ř., nýbrž bylo by věcí dlužníků provést sporem podle § 36 ex. ř. důkaz o tom, že plnili své závazky, aby si vymohli zastavení exekuce. Byl tu tedy v exekučním titulu a v exekučním návrhu dostatečný podklad pro povolení žádané exekuce.

Čís. 14851.

Návrh na zjištění schodku při nejvyšším podání podle § 155 ex. ř. jest předčasný, dokud nebylo dosaženo nejvyššího podání v opětné dražbě.

Určení nákladů na opětnou dražbu není závislé na výsledku opětné dražby.

Škoda vzniklá tím, že opětná dražba vůbec zůstala bez výsledku, náleží k poslední skupině škod v § 155 odst. 1 ex. ř. uvedených, jež nutno vymáhati žalobou.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, R I 1394/35.)

Prv ý s o u d určil k návrhu hypotekární věřitelky podle § 155 II ex. ř. schodek při nejvyšším podání, jakož i náklady opětné dražby, jež zůstala bezvýslednou. Re k u r s n í s o u d návrh zamítl. D ů v o d y: Návrh hypotekární věřitelky na zjištění schodku na nejvyšším podání a útrat opětné dražby podle § 155 odst. 2 ex. ř. jest předčasný, poněvadž nejvyššího podání z opětné dražby ještě nebylo docíleno a proto výše schodku a prodlením výdražitele způsobené škody, stejně jako skutečnost, zda vůbec schodek nebo škoda nastala, nemohly býti zjištěny (Neumann § 155 ex. ř.).

Nejvyšší s o u d obnovil usnesení prvního soudu, pokud šlo o určení nákladů opětné dražby, jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

D ů v o d y:

Ručení obmeškaného vydražitele podle § 155 ex. ř. týká se jednak schodku při nejvyšším podání, který vznikl při opětné dražbě, jednak nákladů na opětnou dražbu a konečně všech škod jinak jeho obmešká-

ním způsobených. Schodkem při nejvyšším podání jest v první řadě částka, o kterou nejvyšší podání při první dražbě dosažené přesahuje nejvyšší podání dosažené při opětné dražbě, k tomu přistoupí zpravidla úroky, jichž by bylo bývalo dosáhnouti z nejvyššího podání v první dražbě až do udělení druhého příklepu, po případě také plody a důchody obmeškáním vydražitelem vybrané, ale nevrácené (§§ 157, 215 č. 4 ex. ř.). Ale skutečnost, zdali vůbec nastal schodek při nejvyšším podání a v jaké výši, lze zjistiti teprve tehdy, když nejvyššího podání při opětné dražbě bylo dosaženo. Až do té doby jest návrh na zjištění schodku při nejvyšším podání předčasný. Na tom nemění nic okolnost, že při opětovné dražbě nebylo učiněno podání a soud proto dražební řízení podle § 151 ex. ř. zrušil, poněvadž tím není vyloučena možnost, že bude při další dražbě dosaženo částky přesahující nejvyšší podání učiněné obmeškáním vydražitelem. Mní-li však dovolací rekurent, že mu snad vznikla konkrétní škoda tím, že opětná dražba vůbec zůstala bezvýslednou, náleží taková škoda k poslední skupině škod v § 155 odst. 1 ex. ř. uvedených, jež nutno uplatňovati příslušnou žalobou. Ale rekursní soud rozšířil zásady shora vylíčené neprávem také na zjištění nákladů na opětnou dražbu, za něž obmeškálý vydražitel rovněž ručí vadiem, složenými splátkami nejvyššího podání i svým ostatním jměním. Určení těchto nákladů není nijak závislé na výsledku opětné dražby a na docílení jiného nejvyššího podání, pročež rekursní soud nespřávně v tom ohledu zamítl návrh dovolacího rekurenta. Bylo tudíž obnoviti v této části usnesení soudu první stolice.

Čís. 14852.

K § 65 poj. ř.

Záviselo-li odevzdání pojištěné nemovitosti na předchozím sňatku, bylo zcizovací jednání skončeno teprve tímto okamžikem.

Výpověď pojištění daná nabyvatelem nemovitosti před tím jest podle druhého odstavce § 65 poj. zák. neúčinná a nemůže býti konvalidována.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, Rv I 87/34.)

Prohlášením ze dne 5. února 1930 zavázal se žalovaný, že, jakmile se ujme hospodářství po své matce, t. j. dnem sňatku, k němuž došlo až 5. března 1932, ponechá veškeré u žalobkyně pojištěné předměty její výhradní pojišťovací ochraně na dobu 10 roků, dále, že bude správně platiti pojišťovací prémie, že podrobuje se výslovně a bez výhrady pojišťovací smlouvě za tím účelem, aby požární pojištění nebylo přerušeno. Dopisem ze dne 3. února 1932 žalobce pojistný poměr vypověděl. Nižší soudy žalobu na dodržení pojišťovací smlouvy zamítly, prvý soud z těchto důvodů: V prohlášení žalovaného z 5. února 1930 vzdává se tento jako nabyvatel pojištěné nemovitosti svého práva přiznaného mu v odst. II § 64 poj. ř. a podrobuje se pojišťovací smlouvě

uzavřené mezi pojišťovatelem a jeho matkou, aby pojištění z této smlouvy nebylo nijak přerušeno. Ztrácí-li žalovaný — nabyvatel — tímto prohlášením své právo ke zrušení smlouvy pojišťovací, nelze míti než za to, že jde o ujednání v neprospěch žalovaného — nabyvatele —. Tohoto ujednání se žalobce — pojišťovatel — dovolává. Poněvadž jedná se o úchytku od ustanovení § 64 poj. ř. v neprospěch nabyvatele a § 72 poj. ř. jest předpisem donucovacím a především k ochraně pojištěnce případně nabyvatele pojištěného předmětu, nemůže se pojišťovatel — žalobkyně — důsledků tohoto ujednání dovolávati s úspěchem. Je-li prohlášení žalovaného z 5. února 1930 v důsledku těchto úvah pro žalobkyni bez významu a vůči ní relativně neplatné a jestliže žalovaný smlouvu pojišťovací vypověděl, jest výpověď ta účinná.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Obrana žalovaného se zakládá na výpovědi pojistné smlouvy, kterou dal žalovaný jako nabyvatel pojištěné nemovité věci dopisem ze dne 3. února 1932. Žalobkyně odpírá účinnost této výpovědi, poukazuje mimo závazek žalovaného, tkvící v jeho prohlášení ze dne 5. února 1930, na tu okolnost, že nebyl žalovaný oprávněn k výpovědi, protože v té době nebyl vlastníkem ani držitelem nemovitostí, nýbrž v držení se uvázal až dnem sňatku 5. března 1932. Nižší soudy vycházely se stanoviska, že jest tato výpověď účinná, protože nebyla odvolána a nastala její konvalidace uvázáním se žalovaného v držbu budov. Tento právní názor vyslovil odvolací soud v zrušovacím usnesení ze dne 1. června 1933, první soud jej převzal odvolávaje se na § 499 c. ř. s., a také napadený rozsudek z něho vychází, což patrně z toho, jak odvolací soud rozhodl, třebaže výslovně na dotýčný právní názor v rozsudku nepoukázal. S právním názorem tím však nelze souhlasiti. Záviselo-li odevzdání nemovitosti žalovanému na předchozím sňatku, pak zcizovací jednání nebylo dříve skončeno, nežli splněním této podmínky, tedy až dne 5. března 1932. Do té doby nebyl žalovaný vlastníkem ani držitelem, jak sám ještě v dovolací odpovědi připouští, a jest míti za to, že proto nebyl ani nabyvatelem ve smyslu, jaký pojmu tomu žalovaný přikládá. Podmíněnou výpověď pak vylučuje doslov i účel ustanovení § 65 druhý odstavec zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917, č. 501 ř. z., o konvalidaci nelze tedy mluvit, a žalovaný tudíž nebyl oprávněn před skončením zcizovacího úkonu vypověděti pojišťovací poměr podle § 65 uved. zákona, a proto nemohl dopis ze dne 3. února 1932 míti tohoto účinku. Není-li výpověď účinná již z této příčiny, nebylo třeba se zabývati další námitkou žalobkyně proti ní, totiž že účinnosti výpovědi té překáží závazek žalovaného podle prohlášení ze dne 5. února 1930.

Čís. 14853.

K § 1096 obč. zák.

Kde je policejními předpisy nařízeno osvětlování schodišť v činžovních domech, lze, není-li tu jinaké úmluvy, k vymíněnému užívání ve smyslu § 1096 obč. zák. počítati i osvětlení schodiště.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, Rv I 153/34.)

Žalobkyně utrpěla pádem na schodišti domu, v němž bydlí, úraz a tvrdí, že se tak stalo proto, že schodiště ani chodba nebyly osvětleny, ač policejním předpisem bylo osvětlování chodeb a schodišť majitelům domů nařízeno. Nižší soudy zjistivše, že v době úrazu žalobkyně (večer) byla na schodišti i chodbě již tma, uznaly žalobou uplatňovaný nárok na náhradu škody důvodem po právu, o d v o l a c í s o u d p o l o v i n o u.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po stránce právní nese žalovaná vinu na nehodě již tím, že se jako vlastnice domu nepostarala o řádné osvětlení průjezdu a schodiště za tmavého večera podjaří. Povinnost tato, ježto jde o činžovní dům v P., vyplývá z § 1096 obč. zák., podle něhož jest pronajímatel povinen poskytnouti nájemcům vymíněné užívání předmětu nájemního. K tomu náleží v souzeném případě i osvětlování schodiště za tmavých večerů, jak jest to i nařízeno policejními předpisy pro P., takže pro tamní činžovní domy k vymíněnému způsobu užívání patří i užívání schodiště obvykle osvětleného, pokud smlouvou nájemní nebo jinak třeba mlčky ujednán opak (rozh. č. 3063 Sb. n. s.). Nezáleží proto na tom, zdali domovnice, která měla v domě tom osvětlování chodby a schodiště na starosti, byla osoba nezdatná po rozumu § 1315 obč. zák.

Čís. 14854.

K § 1098 obč. zák.

Nájemník, jenž najal místnosti k účelům bytovým, není oprávněn, nevymínil-li si to smluvně, použití vnějších ploch domu k umístění tabulek (firmy) pro jiného, byť člena rodiny, bydlícího s ním v domácnosti.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, Rv I 1835/34.)

Žalobou domáhá se žalobce rozsudku, že žalovanému — jenž jest odborným lékařem — nepřísluší právo používatí ploch domu žalobcova k vyvěšování firemních tabulek a že je povinen tabulky na domě žalobcově umístěné odstraniti. Prvý soud uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Jde o žalobu zápuřčí podle § 523 obč. z., při níž jest na žalobci jen, aby dokázal jednak vlastnictví k věci, jehož neobmezenost se pojmově podle zákona sama rozumí (§§ 354 a 366 obč. z.), a jednak čin rušební (srv. rozh. čis. 10653 a j. Sb. n. s.). Oba tyto předpoklady jsou v souzeném případě nesporné a žalovaný doznáváje, že není v žádném právním poměru se žalobcem, bránil se jen námitkou, že má právo mítí připevněny tabulky na domě žalobcově na základě smlouvy, kterou uzavřeli jeho otec Samuel L. i on sám s právním předchůdcem žalobcovým, a kterou žalobce při koupi domu převzal, a dále namítal, že požívá sporných tabulek právem nájemním svého otce, s nímž bydlí ve společné domácnosti. Bylo zjištěno, že žalovaný sám, nikoli jeho otec Samuel L., žádal správce domu před tím, než koupil dům žalobcův, o dovolení, aby si směl tabulky pověsiti a že správce nic proti tomu nenamítal, jakož i že žádná úplata za dovolení to ani sjednána ani placena nebyla. Kdežto první soud usoudiv, že tu šlo o pouhou výprosu žalobě vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl uznáv za oprávněnou druhou námitku žalovaného, že totiž žalovaný jako syn Samuela L. — tedy jako člen rodiny nájemníkovy — má právo na vyvěšení sporných tabulek. S tímto právním názorem odvolacího soudu nelze souhlasiti. Pokud není způsob užívání najatých místností a rozsah užívacího práva nájemcova upraven smlouvou, náleží nájemci užívání předmětu nájmu, jež jest podle účelu smlouvy, podle povahy věci a podle okolností obvyklé a přiměřené (§§ 1098 a 914 obč. z., srv. rozh. 11018 a 11019, 13120 Sb. n. s.). Této zásady nedbal odvolací soud, když oprávnění žalovaného k vyvěšení tabulek na vnější straně domu žalobcova odvodil z nájemního poměru otce žalovaného, jakkoli sám v důvodech rozsudku uvedl, že žalovaný neprokázal, že by svolení k vyvěšení tabulek vyžádal si a je dostal jménem svého otce. Oprávnění k vyvěšení tabulek na základě výslovného ujednání mezi nájemníkem a pronajímatelem žalovaný tedy neprokázal. Ale ani podle účelu smlouvy a povahy věci ani podle okolností případu nenabyl nájemník Samuel L. — soukromý to úředník, jenž najal místnosti k účelům bytovým — nájemní smlouvou práva užívati kromě bytu a jeho příslušenství ještě také vnějších ploch domu k umístění tabulek pro jiného, třeba člena rodiny, neboť není obvyklé, aby nájemník, který není živnostníkem, vyvěšoval na vnější zdi domu tabule s nápisem upozorňujícím, že v dotčeném domě provozuje praxi odborný lékař — není-li jím nájemník sám — a nemůže proto ani žalovaný odvozovati oprávnění to z nájemní smlouvy svého otce, při čemž netřeba ani řešiti otázku, zda by takové oprávnění příslušelo také členu rodiny nájemníkovy, kdyby tento skutečně právo to měl. Tím padá též námitka nedostatku pasivní legitimace žalovaným vznesená. Nelze souhlasiti také s názorem odvolacího soudu, že jde o »šikanésní výkon práva vlastnického«, neboť žalobce má právo hájiti neomezenost svého vlastnictví (§§ 354, 366 obč. z.), a v tom by mu nebránil ani předpis § 1295 odst. 2 obč. zák., jenž nevylučuje výkon práva, nýbrž zavazuje jen k náhradě škody, děje-li se výkon práva patrně za účelem jiného poškoditi.

Čís. 14855.

Rízení před soudy pracovními. Ustanovení čl. I čís. 5 zák. čís. 251/34 Sb. z. a n. platí i pro pracovní soudy, aniž záleží na tom, c jaké rozhodnutí druhého soudu v otázce příslušnosti jde.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, Rv I 2330/35.)

Nejvyšší soud odmítl rekurs do rozhodnutí odvolacího soudu ve věcech pracovních, jímž tento zrušil rozsudek prvního soudu a odmítl žalobu pro zmatečnost podle § 477 čís. 3 c. ř. s.

Důvody:

Že odvolací soud mohl a měl se zabývatí otázkou, zda věc náleží před pracovní soud, ač námitka nepřislušnosti nebyla vznesena, plyne z ustanovení §§ 22 odst. 1, 33 odst. 2 a § 28 č. 3 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. a § 477 č. 3 c. ř. s. Vyřkl-li odvolací soud, že žalobní žádost opřena o zmíněné žalobní důvody nenáleží před pracovní soud a odmítne-li tudíž žalobu, pokud o tyto důvody byla opřena, jde o rozhodnutí v otázce příslušnosti. Paragraf 36 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. odkazuje co do řízení rekursního k ustanovením civilního soudního řádu. Podle § 528 c. ř. s. v doslovu zákona čís. 251/34 Sb. z. a n. nejsou přípustné rekursy proti rozhodnutím soudu druhé stolice v otázce příslušnosti. Toto ustanovení platí i pro pracovní soudy, ježto jeho platnost nebyla pro ně vyloučena, jak se to stalo v jiných případech, v nichž zákonodárce vyloučil účinnost předpisů zákona čís. 251/34 Sb. z. a n. pro pracovní soudy (srovnej čl. IV. dotč. zák.). V otázce příslušnosti jest však podle čl. I. čís. 5 zák. čís. 251/34 Sb. z. a n. vyloučen opravný prostředek k dovolacímu soudu, ať soud druhé stolice rozhodl předběžně, či konečně, ať rozhodl věcně, anebo odepřel věcné rozhodnutí, a to platí též o rozhodnutí, jímž odvolací soud z úřadu zrušil rozsudek prvního soudu pro zmatečnost podle § 477 čís. 3 c. ř. s. a žalobu odmítl, neboť zákon v ustanovení čl. I. čís. 5 zák. čís. 251/34 nerozeznává, o jaké rozhodnutí druhého soudu v otázce příslušnosti jde, zejména zda otázka nepřislušnosti byla řešena z úřadu nebo k námitce.

Čís. 14856.

K § 308 ex. ř.

Věřiteli a zaň nastupujícímu věřiteli vymáhajícímu, který dobývá pohledávky na poddlužníku v důsledku příkázání k vybrání, náleží dokázati vznik pohledávky; její zánik nebo postup náleží dokázati poddlužníku.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1936, Rv II 101/34.)

Žalobkyně uvádí, že usnesením krajského soudu ze dne 26. června 1931 byla jí povolena exekuce proti Josefu S-ovi zabavením a příkázáním pohledávky jeho proti žalovanému ve výši plus minus 20.000 Kč, kterážto pohledávka byla žalobkyní příkazním usnesením okresního soudu ze dne 11. července 1931 přikázána k vybrání. Žalovaný však nedbal tohoto soudního zabavení, ač v době, kdy mu byla doručena platební zapověď, měl Josef S. proti němu pohledávku ve výši plus minus 20.000 Kč, kterou také zažaloval; přes to vyplatil tuto pohledávku Zikmundu F-ovi, který si vymohl exekuční platební zapověď teprve dne 2. prosince 1931. Navrhuje proto žalobkyně, by žalovaný byl uznán povinným zaplatiti jí zabavenou pohledávku do výše vymáhaného nároku. Prvý soud žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalobkyně uplatnila proti žalovanému jako poddlužníku pohledávku Josefa S-a, jež byla pro ni zabavena a jí byla přikázána k vybrání. Usnesení o zabavení doručeno dne 1. července 1931 žalovanému. Žalobkyně má tedy dokázati jen, že její dlužník proti poddlužníku pohledávku v uvedenou dobu měl. O tom vedla důkazy, jež byly provedeny a bylo zjištěno, že v uvedené době, t. j. 1. července 1931 dlužník skutečně pohledávku proti žalovanému vymáhal a udal, že spor skončil tím, že pojišťovna, u níž žalovaný byl pojištěn, zaplatila 24.000 Kč, ty dostal Zikmund F. V době zabavení byl spor v běhu; klid řízení nastal teprve 9. června 1932, tedy skorem rok po zabavení. Tím odvolatelka vyvrátila úplně tvrzení žalovaného, že v době zabavení neměl S. proti ní žádné pohledávky. Námitka žalovaného, že při zabavení nebyl udán právní titul pohledávky a že jednalo se o pohledávku naprosto neurčitou, neobstojí vzhledem k tomu, že spor o pohledávku byl zahájen v dubnu 1931, 28. dubna 1931 konán byl první rok a dne 7. června 1931 podána byla žalobní odpověď a v návrhu na povolení exekuce na tento spor jest výslovně poukázáno. Za toho stavu věci bylo na žalovaném, aby dokázal zánik pohledávky, neb převod na jinou osobu před 1. červencem 1931. V tom směru žalovaný nic neuvedl, zejména netvrdil, že tehdejší žalobce Josef S. postoupil již před zabavením pro odvolatelku pohledávku Zikmundu F-ovi. S. to sice udal při svém výslechu, žalovaný toto jeho tvrzení si neosvojil, nelze tedy na to, co takto svědek udal, vzítí zřetele (rozh. čís. 4306, 7651, 10866 Sb. n. s.). O tom pak nelze pochybovati, že tvrzení, »že S-ovi nepřislušela proti žalovanému taková pohledávka a zejména ne 1. července 1931«, neobsahuje také tvrzení, že pohledávka sice přislušela, ale přešla před 1. červencem 1931 na osobu jinou. Vzal-li pak přece první soud zřetele na to, co netvrdila strana, posoudil věc nespřímně právně; právem to odvolání vytýká a muselo mu býti vyhověno. Případná cesse pohledávky uplatněné mohla se státi pouhou dohodou mezi S-em a F-em; platila pak ode dne této úmluvy o cessi, aniž bylo potřebí uvědomění poddlužníka, dnešního žalovaného. Nebyl-li ovšem tento o této cessi uvědoměn, pak nebyl oprávněn ani on ani pojišťovna za něj platiti F-ovi, kdž zde stávala zapověď z 1. července 1931.

Nejvyšší soud uloživ odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí prohlásil v

důvodech:

Názor žalované, že exekuce vedená proti ní jest bezúčinná, poněvadž exekuční žádost neudává právní titul zabavené pohledávky, není správný a poukazuje se dovolatelka v té příčině na správné odůvodnění napačeného rozsudku. Rovněž nezáleží na tom, zdali Zikmundovi F-ovi platila za povinného Josefa S. strana žalovaná, či pojišťovna, ježto pojišťovna mohla jednati jen v zastoupení strany žalované. Jinak však jest dovolací důvod nesprávného právního posouzení oprávněn. Názor, že soud první stolice nebyl oprávněn zjišťovati, že Josef S. před exekučním zabavením postoupil svou pohledávku Zikmundu F., poněvadž žalovaná strana v první stolici nic takového netvrdila a neosvojila si údaje svědka Josefa S., jest mylný. Je sice pravda, že žalující věřitel musí dokázati toliko vznik pohledávky, kdežto její zánik nebo převod musí dokázati žalovaný dlužník, a totéž platí, žaluje-li místo původního věřitele vymáhající věřitel, pro něhož byla pohledávka ta zabavena a k vybrání přikázána, poddlužníka. Na žalující straně bylo tedy jen dokázati vznik zabavené pohledávky, kdežto její zánik nebo převod příslušelo dokázati straně žalované. Rozhodnou je tedy jediné okolnost, zda Josefu S. v době zabavení příslušela pohledávka proti straně žalované, a nikoli, zdali a kdy byla žalovaná strana o postupu pohledávky uvědoměna, neboť placení původnímu dlužníku (postupiteli) před nabytím vědomosti o postupu jest podle § 1395 obč. zák. právem a nikoli povinností věřitele a rovněž i složení pohledávky na soud podle § 307 ex. ř., nežádá-li za to některý věřitel, jemuž byla pohledávka přikázána. Vyplatí-li dlužník, resp. poddlužník peníze pravému věřiteli, nemohou ho stihati žádné škodlivé následky.

Čís. 14857.

K §§ 95 a 145 čís. 221/24 Sb. z. a n. a § 49 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. Pojištěnec nemá proti nemocenské pojišťovně nárok, aby byl léčen určitým způsobem.

Byla-li Všeobecným pensijním ústavem zavedena léčebná péče u pojištěnce, jenž má nárok na dávky z nemocenského pojištění, není příslušná okresní nemocenská pojišťovna zproštěna závazků plynoucích z nemocenského pojištění.

Kdo vynaložil podle § 1042 obč. zák. náklad na léčebnou péči zaměstnance, jest oprávněn domáhati se na zaměstnavateli náhrady škody pro nepřihlášení zaměstnance k pensijnímu pojištění ve výši nákladu který byl by nesl Všeobecný pensijní ústav.

((Rozh. ze dne 10. ledna 1936, Rv I 114/34.))

Syn žalobkyně Jan P. byl přihlášen k nemocenskému pojištění u okresní nemocenské pojišťovny v N. B., nebyl však po dosažení 16 let (10. dubna 1929) přihlášen žalovaným svým zaměstnavatelem k pensij-

nímu pojištění. V květnu 1930 ochuravěl tuberkulosou plic a když šlo o zavedení léčebné péče Všeobecným pensijním ústavem v P., tento ústav zamítl zavést léčbu z toho důvodu, že Jan P. nebyl přihlášen k pensijnímu pojištění. Jan P. byl pak léčen v sanatoriích v Tatrách a po návratu z Tater ještě Dr. G-ovou v H. K. K pensijnímu pojištění byl pak Jan P. žalovaným dodatečně přihlášen 11. července 1930 a zemská úřadovna I. Všeobecného pensijního ústavu uznala pojistnou povinnost žalovaného, jenž zaplatil veškeré příspěvky připadající na předchozí dobu od 14. dubna 1930. Sporem, o nějž jde, jsou uplatněny náklady léčby vynaložené matkou Jana P-a a sice celé proti žalovanému z důvodu náhrady škody pro nepřihlášení k pensijnímu pojištění. První soud uznal podle žaloby, o dovolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle § 95 I. čís. 1 zákona o sociálním pojištění čís. 221/24, v doslovu zák. čís. 184/28 Sb. z. a n. má pojištěnec nárok proti příslušné okresní nemocenské pojišťovně, aby mu v době onemocnění bylo poskytnuto nemocenské ošetření, t. j. zdarma lékařská pomoc, potřebné léky a jiné terapeutické pomůcky. Při tom má pojištěnec, který jest práce neschopen pro nemoc nepřivoděnou úmyslně podle § 95 I. čís. 2 zák., nárok na nemocenské, které jest stanoveno pro jednotlivé třídy určitými sazbami. Z ustanovení § 95 I. čís. 1 a § 145 dotčeného zákona vyplývá, že pojištěnec nemá proti nemocenské pojišťovně nároku na to, aby byl léčen určitým způsobem, zejména v sanatoriích. Zákon o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách čís. 26/29 Sb. z. a n. upravuje v § 49 a násl. tak zv. léčebnou péči důchodců a pojištěnců, jejíž účel jest jiný než účel léčební podle zákona o pojištění nemocenském. Léčebná péče Všeobecného pensijního ústavu zasahuje hlavně tam, kde jde o zastavení chorobného procesu a kde jest dána podle stavu lékařské vědy pravděpodobnost, že provedeným léčením bude oddálena nebo odstraněna hrozící invalidita. K léčení byly vybrány pouze určité skupiny chorob a to zvláště ony, které nejvíce ohrožují způsobilost pojištění v mladším věku, mezi nimi jest i tuberkulosa plic. Byla-li Všeobecným pensijním ústavem zavedena léčebná péče pojištěnce, jenž má nárok na dávky z pojištění nemocenského, není příslušná okresní nemocenská pojišťovna zproštěna závazků, plynoucích z tohoto nemocenského pojištění (srov. § 52 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n.). Léčebná péče podle § 49 a n. zákona čís. 26/29 Sb. z. a n. jest ovšem dobrovolná a pojištěnec nemá na ni právního nároku. Jde tedy o to, může-li býti přes to požadována náhrada vzniklé škody, když byly u nezletilého Jana P. splněny všechny předpoklady pro zavedení této léčebné péče, takže by jí byl Všeobecný pensijní ústav zavedl, kdyby byl býval přihlášen k pensijnímu pojištění. Žalovaný v odvolání nenapadl zjištění soudu I. stolice o postupu Všeobecného pensijního ústavu při poskytování lé-

čebné péče. Všeobecný pensijní ústav stanovil směrnice, podle nichž provádí léčebnou péči, a to tak, že ji zavede bez dalšího šetření, když jde o chorobu pojatou do této péče (tuberkulosu) a je-li připojen posudek lékařský, v němž navržena jest i léčebná metoda. K příznivému vyřízení jest oprávněn ředitel ústavu. Doporučí-li primář nemocnice nebo pokladniční lékař vzhledem ke stupni tuberkulosy léčení ve vyšší poloze a vysloví pravděpodobnost, že léčením v sanatoriu zabrání se předčasně hrozící invaliditě, povolí Všeobecný pensijní ústav bez námitek léčení v tatranských sanatoriích. Bylo-li doporučeno lékařem sanatoria, povoluje Všeobecný pensijní ústav také zavedení léčby pneumothoraxem. V souzené věci zjistil soud první stolice, že ošetřující lékař zjistil u žalobce tuberkulosu a doporučil léčení v některém sanatoriu v Tatrách. Rovněž lékař okresní nemocenské pojišťovny zjistil otevřenou plicní tuberkulosu a doporučoval léčení v některém sanatoriu tatranském. Ošetřující lékař pak, že návrat pracovní schopnosti u Jana P. jest možný. Tím zjištěny byly veškeré předpoklady, za kterých Všeobecný pensijní ústav léčebnou péči v Tatrách zavádí a kterou podle potvrzení ze dne 15. prosince 1930 byl by také zavedl u Jana P., kdyby ho byl zaměstnavatel — žalovaný — však podle zákona přihlásil. Toto potvrzení jest podepsáno Drem O., který podle směrnic Všeobecného pensijního ústavu měl o žádosti Jana P. rozhodnouti, jeho úsudek tedy jest směrodatný. Ježto léčebná péče jest stanovena zákonem, Jan P. vyhověl veškerým podmínkám pro zavedení této léčby, a orgán rozhodující o žádosti potvrdil, že tuto péči v souzeném případě byl by zavedl, že zamítnutí stalo se jen pro nepodání přihlášky k pensijnímu pojištění; žalovaný tím, že nesplnil svoji ohlašovací povinnost zákonem mu uloženou, způsobil náklad, který by jinak byl uhrazen Všeobecným pensijním ústavem. Škoda vzniklá opomenutím včasné přihlášky Jana P. se strany žalovaného k pensijnímu pojištění je tedy s tímto opomenutím v příčinné souvislosti. Odvolací soud posoudil proto věc právně mylně, pokud vyloučil povinnost žalovaného k náhradě škody pouze z důvodu, že Jan P. neměl žalovatelného nároku na léčebnou péči proti Všeobecnému pensijnímu ústavu. Rovněž mylně posoudil odvolací soud věc, pokud zamítl žalobu také proto, že prý otec Jan P. není nemajetným a že tedy nepřešla povinnost platit léčebné náklady na matku. V souzené věci nejde o případ § 143 v. obč. zák. Podle toho, co bylo shora doloženo, stihá žalovaného povinnost nahradit náklad na léčení Jana P., pokud by jej byl nesl Všeobecný pensijní ústav. Žalovaný odepřel však nahradit škodu, kterou svým opomenutím způsobil, a náklady léčení uhradila ze svých prostředků žalobkyně. Ježto učinila tak zřejmě v úmyslu požadovati náhradu, jest opodstatněn její nárok na náhradu proti škůdci podle § 1042 v. obč. zák. (srovnej plen. rozhodnutí čis. 10632 Sb. n. s.). Žalovaný jest však povinen hradit škodu jen potud, pokud byl by léčebnou péči hradil Všeobecný pensijní ústav. V tom směru vytýkal žalovaný v odvolání zejména, že část nákladů na léčení Jana P. se uvolila nésti okresní nemocenská pojišťovna a že skutečně část zaplatila a dále vytýkal, že Všeobecný pensijní ústav by nebyl hradil celou léčbu Jana P.

v Tatrách, zejména pobyt v sanatoriu Dr. G. Žalovaný uplatňoval, že otec Jana P. jako ředitel nemocnice není hospodářsky a finančně tak slabý, že by byl nastal případ, že Všeobecný pensijní ústav nahradí léčení celé sám. Těmito výtkami se neobíral soud odvolací, vycházející z jiného právního názoru a neučinil o nich skutkových zjištění. Nemohl proto rozhodnouti soud dovolací ve věci samé.

Čís. 14858.

K darování nabytku nezletilým dětem odevzdaného není třeba ani notářského spisu ani soudního schválení.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1936, Rv I 1458/35.)

Prvý soud nevyhověl žalobě, již se nezletilí žalobci domáhali vyloučení nabytku z exekuce tvrdíce, že ho nabyli darem od svého otce, a to v podstatě proto, že tvrzené darování by vyžadovalo jednak formy notářského aktu jednak schválení poručenského soudu, což se nestalo. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Názor prvního soudu, že žalobci nemohli nabýti oněch předmětů darem od svého otce, poněvadž byli v oné době ještě nezletilí a darovací smlouva nebyla jejich soudem poručenským schválena, není správný, neboť dle § 865 obč. zák. osoby nezletilé, které již dokonaly 7. rok svého života, jsou způsobilé k právním jednáním, kterými pouze nabývají, avšak se nijak nezavazují. Jestliže tedy v době darování oněch předmětů žalobci ve věku 9, vztážně 17 let dostali od svého otce bezplatně zařízení pokoje s výslovným podotknutím, že jest jejich vlastnictvím, že si s ním mohou dělat co chtějí, a tyto dar přijali a zařízení pokoj obývali, pak šlo o smlouvu nabývací na straně žalobců, již žalobci na sebe žádných závazků nevzali. Smlouva ta dle ustanovení § 865 obč. zák. nepotřebovala schválení soudu opatrovnického. Jest ovšem otázka, zda šlo při tom o smlouvu darovací a nebo jen o splnění vyživovacích povinností manželským otcem vůči jeho dětem ve smyslu §§ 139 a 141 obč. zák. I kdyby tu šlo o plnění těchto vyživovacích povinností po případě, pokud otcem bylo plněno nad tuto povinnost, o darování věci hmotné, movité (§ 938 obč. zák.), nebylo zde třeba zřízení notářského spisu ani v prvním ani v druhém případě, neboť tato forma pro plnění vyživovacích povinností vůbec není předepsána a darování vyžaduje formy notářského spisu dle § 1 zák. ze dne 25. července 1871 čis. 76 Sb. z. a n. jen tehdy, stalo-li se bez skutečného odevzdání, kdežto v daném případě bylo ono zařízení bytu žalobcům přímo a hmotně odevzdáno ve smyslu § 426 obč. zák. (§ 944 obč. zák. z opaku). Tito mající pro sebe titul nabytí a způsob nabytí, jsou ve smyslu § 372 obč. zák. legitimováni jako publiciánští vlastníci oněch věcí k žalobě ve smyslu § 37 ex. ř. domáhající se výroku o nepřípustnosti exekuce z důvodu jejich vlastnictví, jež exekuci třetích osob na ony předměty nepřipouští.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaní napadají rozsudek odvolacího soudu jen z důvodu § 503, č. 4 c. ř. s., důvod ten však neprovádějí podle zákona, neboť jednak brojí nedovoleně proti hodnocení provedených důkazů odvolacím soudem, jednak vycházejí z úvah a předpokladů, které nemají opory ve zjištěných skutkových okolnostech. Pokud poukazují žalovaní, že věci darované zůstaly nadále v držbě dárce (otce žalobců), a míní, že se tradice nestala, přehlíží, že osoby, které dovršily léta dětství (§ 21 obč. zák.), mohou se dle § 310 obč. zák. samy o sobě držby věci ujmouti.

Čís. 14859.

Pensijní pojištění.

»Střelec« v dolech nepodléhá pensijnímu pojištění ani tehdy, jestliže při noční směně vyřizoval členům směny příkazy dané důlním a příležitostně se přesvědčoval, zda příkazy ty jsou plněny.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1936, Rv I 2112/35.)

Srov. sb. n. s. čís. 10259.

Žalobce byl zaměstnán u žalované společnosti zprvu jako horník, později jako střelec, celkem 32 roků. Dnem 16. srpna 1932 byl pensionován a dostává vyplacenu pensi od bratrské pokladny. Tvrdě, že měl býti přihlášen u pensijního ústavu v Praze, nikoliv u bratrské pokladny, poněvadž podléhal jako střelec pensijnímu pojištění podle nař. čís. 138/14 ř. z., zák. čís. 89/20 a zák. čís. 26/29 Sb. z. a n., domáhá se na žalované z důvodu opomenutí přihlášky k pensijnímu pojištění rozdílu mezi pensí, kterou by bral od pensijního ústavu a pensí, kterou skutečně dostává. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Bylo nesporno, že žalobcům služební poměr byl zrušen dne 16. srpna 1932. Ježto zákon č. 26/29 Sb. z. a n. nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1929, nebyl by žalobce získal po účinnosti tohoto zákona předepsaných 60 příspěvkových měsíců, i kdyby byl býval řádně přihlášen k pensijnímu pojištění, předpokládajíc ovšem, že pensijnímu pojištění nepodléhal již podle dřívějšího zákona ač. 89/20 Sb. z. a n. Jest tedy přihlížeti jen k ustanovení tohoto zákona, podle něhož podléhají pojistné povinnosti osoby, vykonávající převážně duševní práce a osoby, jež k pracím jiných pravidelně dozírají (v hornictví příkladmo dozorcí a důlní lezci, § 1, odst. 2 a zák. čís. 89/20 Sb. z. a n.). Žalobce vykonával v ranních a denních směnách úkony t. zv. střelce. Nejvyšší soud odůvodnil již

v rozhodnutí č. 10259, že střelci na dole nepodléhají pensijnímu pojištění, a dovolací soud nemá důvodu, by se od této zásady v souzené věci odchýlil, neboť z činnosti žalobcovy na dole jest usuzovati, že žalobce v těchto směnách nekonal ani duševní práce, ani pravidelnou dozorčí službu a že neměl podřízené dělníky. Lze připustiti, že žalobcovy práce vyžadovaly značné a bedlivé pozornosti, avšak tato okolnost nequalifikuje ještě práci tu jako práci převážně duševní, neboť i dělníci pracující na dole se neobejdou bez zvláštní pozornosti, jejíž míra jest podmíněna povahou příslušných prací důlních. Ani větší stupeň obratnosti a zkušenosti, k nimž odkazuje dovolatel, nedává sám o sobě činnosti ráz práce převážně duševní, neboť tyto okolnosti mohou býti předpokladem pro rozřídění pracujících co do stupně kvalifikace, avšak nikoli předpokladem pro rozlišení práce v podstatě převážně manuální od práce převážně duševní. Pokud jde o žalobcovy úkony v nočních směnách bylo zjištěno, že žalobce asi každý třetí až pátý týden byl přidělen noční službě jako střelec a konával jako takový — ovšem jen v obmezenější míře — tytéž práce jako v ranních a denních směnách. Dále musil žalobce, ježto k noční směně nebyl přidělen zvláštní dozorcí orgán, učiniti zápisky do různých seznamů, avšak tyto písemné práce byly jednoduché, mechanické, záležející v podstatě v hodnocení určitých poznatků získaných prostými smysly, nikoli podle vlastních myšlenkových úsudků a v napsání určitých žalobci sdělených dat. Nelze tudíž ani tyto práce pokládati za práce duševní, nehledí-li se ani k tomu, že vyžadovaly doby jen asi jedné hodiny, takže manuální úkony střelecké, konané za osmihodinové směny, zřejmě převyšovaly. Žalobce za doby noční směny nevykonával ani vlastní dozorcí činnost, neboť podle zjištění nižších soudů vyřídil v podstatě jen členům směny příkazy, důlním ke konci denní směny mu sdělené a měl se příležitostně přesvědčiti, zda se pracující řídí těmito příkazy, takže nelze o tom mluvit, že žalobcova činnost směřovala k tomu, že přímo dozíral na jiné pracující osoby a že vlastními příkazy podle osobního úsudku působil, aby dělníci práce jim svěřené vykonávali řádně a účelně.

Čís. 14860.

K § 1016 obč. zák.

Kdo se neprávem vydával za zmocněnce jiného, ručí podle předpisů občanského zákona o náhradě škody, jest-li poškozenému nedostatek zmocnění při ujednání smlouvy ani nebyl znám, ani při obyčejné pozornosti nemohl býti nápadný.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1936, Rv II 108/34.)

Srovnej sb. n. s. čís. 12369.

Podle tvrzení žaloby objednal žalovaný objednacím listem ze dne 18. listopadu 1931 u žalujícího přístroj na jemné broušení a dluhuje za tento dle účtu ze dne 16. února 1932 zažalovanou částku. Proti žalobě

namítl žalovaný, že jest jen zaměstnan v dílně svého otce, že však není oprávněn zastupovati ho v obchodě; zaměstnanec žalující firmy asi před jedním rokem nabízel otci jeho ke koupi přístroj na jemné broušení, že však tento přístroj nechtěl koupiti, neboť se obával, že postavením tohoto stroje stane se jeho podnik povinným k úrazovému pojištění. Také později otec žalovaného z téhož důvodu odepřel opětně stroj koupiti. Dne 18. listopadu 1931 zástupce žalující vyjednával v nepřítomnosti otce žalovaného se žalovaným, jenž konečně prohlásil, že stroj koupí pod tou podmínkou, bude-li otázka úrazového pojištění řešena ve prospěch firmy otcovy, pro niž stroj měl býti koupen. Jelikož později bylo zjištěno, že by pro podnik nastala povinnost úrazového pojištění, nebyla splněna uvedená podmínka a nedošlo k uzavření smlouvy ani vůči žalovanému a ani vůči firmě otcově, kterou žalovaný nemohl zastupovati. Nižší soudy žalobu zamítly, první soud z těchto důvodů: Žalující opřela svůj nárok o ručení žalovaného, z jeho činnosti jako »falsus procurator«, a žádala z toho důvodu o náhradu škody a sice o plné zadostiučinění, tedy o plnění smlouvy. Není o tom pochyby, že »falsus procurator« jest povinen nahraditi škodu protistraně způsobenou, zavinil-li tuto škodu. Poněvadž v souzeném případě je žalováno o plnění smlouvy, tedy o plné zadostiučinění, jest zkoumati, zdali žalovaný dopustil se takového zavinění, které by odůvodnilo nárok na plné zadostiučinění. Nárok na plné zadostiučinění má poškozený jen v případě škody způsobené ze zlého úmyslu nebo z nápadné nedbalosti (§ 1324 obč. zák.). Aby v daném případě mohlo býti posouzeno, zdali jde o zlý úmysl nebo nápadnou nedbalost, jest přihlížeti k pojmu »zlého úmyslu«, po případě »nápadné nedbalosti«. »Zlý úmysl« jest tu jen tehdy, když dotyčná osoba měla »vůli ke zlu směřující, k bezprávnému výsledku čelící«, po případě »když bezprávné jednání bylo chtěno, ač jednající byl si vědom jeho bezprávnosti«. O »hrubé nedbalosti« lze mluvití, když dotyčná osoba »nezachovává vůbec žádné, ani té nejobyčejnější píle a pozornosti«. Že v daném případě na straně žalovaného nebyl dán »zlý úmysl«, to znamená, že nelze tvrditi, že by žalovaný byl chtěl bezprávný výsledek (zlo), o tom nemůže býti žádné pochybnosti a nevychází též takový úmysl z průvodního řízení. Jest proto ještě zkoumati, zdali na straně žalovaného není dána »nápadná nedbalost«. Soud má za to, že ani taková v daném případě není dána. Žalovaný netvrdil žádným slovem vůči zástupci žalující, že by byl oprávněn jednati za svého otce Karla H-e, jenž první vyjednával s T-em, po případě za firmu Karel H. a nemohla okolnost, že se pustil do jednání, odůvodniti domněnku, že by byl oprávněn jednati za firmu Karel H., po případě svého otce Karla H-e. O nápadné nedbalosti dá se sice mluvití, nikoliv však na straně žalovaného, nýbrž na straně agenta T-a, jenž vyjednával se žalovaným, aniž by se byl zajímal o to, zdali a v jakém směru jest žalovaný oprávněn jednati za svého otce. Jednání Augusta T-a dělá dojem, jako by bylo šlo jemu jen o provisi, to jest o to, za každou cenu obchod uzavřítí a to eventuelně, jelikož to nešlo se starým H-em, s mladým H-em, to jest se žalovaným, aniž by se byl dále o to staral, zdali tento vůbec jest oprávněn jménem svého otce takové obchody uzavírati.

Otázkou, zda, po případě v jakém rozsahu jest na straně žalovaného dána nedbalost, se soud v tomto sporu dále nezabýval, neboť se v tomto sporu jedná jen o plnění smlouvy, tedy o plné zadostiučinění, které předpokládá kvalifikovanou nedbalost, tedy nápadnou nedbalost, jež u žalovaného nebyla prokázána.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolačí soud stejně jako první soud zabýval se pouze otázkou, zda žalovaný jednal ze zlého úmyslu nebo z nápadné nedbalosti, což by žalobkyně, požadujíc plné zadostiučinění dle § 1324 obč. zák., musila prokázati. Ježto pak dle názoru nižších soudů důkaz ten se nezdařil, byla žaloba zamítnuta, aniž by se soudy zabývaly otázkou, zda a pokud žalobkyni přísluší nárok na vlastní odškodnění. Byla-li požadována náhrada škody, byť i ve výši plného zadostiučinění, jest v tom obsažen i požadavek menší náhrady v případě, že prokázán bude jen menší stupeň zavinění. Soudy proto nebyly oprávněny zamítnouti žalobní žádost úplně z jediného důvodu, že nebyly prokázány ani zlý úmysl ani nápadná nedbalost. Než otázka tato v souzeném případě může zůstatí stranou, ježto zamítnutí žalobní žádosti bylo z jiného důvodu oprávněno. Nižší soudy správně posuzovaly ručení toho, kdo se neprávem vydával za zmocněnce jiného (falsus procurator), s hlediska předpisů o náhradě škody, ježto občanský zákonník nemá jinak ustanovení o ručení tom oproti třetí osobě. Z povahy takového nároku plyne, že přísluší toliko bezelstnému třetímu, jemuž nedostatek zmocnění při ujednání smlouvy ani nebyl znám, ani při obyčejné pozornosti nemohl býti nápadný. Bezelstnost třetího jest vyloučena již tehdy, když se třetí osoba z pomínutím pozornosti v obchodech obvyklé spokojila pouhým předstíráním plné moci stran toho, kdo smlouvu jménem jiného ujednal (srov. rozh. č. 12369 Sb. n. s.). Žalobkyně sama v dovolání připustila, že její zástupce T. napřed opětně vyjednával s otcem žalovaného Karlem H. o dodání stroje, že ten však koupí vždy odmítal z obavy, že by tím jeho podnik uznán byl povinným k úrazovému pojištění. Sama však připouští, že žalovaný přes to hned při prvním jednání s T. zakoupil stroj jménem svého otce bez jakékoliv výhrady. Z toho právem nižší soudy usoudily, že o nápadné nedbalosti lze mluvití na straně agenta T., jenž jednal se žalovaným, aniž by se zajímal o to, zda žalovaný jest oprávněn ujednati obchod bez oné podmínky, na kterou Karel H. dosud stále kladl důraz. Dovolatelka nejsouc bezelstnou, nemůže se na žalovaném jako na neoprávněném zmocněnci (falsus procurator) domáhati náhrady škody.

Čís. 14861.

Úpadce není oprávněn k rekursu proti usnesení konkursního komisaře týkajícímu se odhadu věcí patřících do konkursní podstaty.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1936, R I 1338/35.)

Rekursní soud odmítl rekurs úpadcův do rozhodnutí konkursního komisaře týkající se odhadu věcí patřících do konkursní podstaty proto, že úpadci do tohoto rozhodnutí právo ke stížnosti nepřisluší.

Nejvyšší soud odmítl rekurs.

Důvody:

V rozhodnutí čis. 9925 Sb. n. s., na něž stěžovatel poukazuje, nebylo vysloveno, že úpadci nepřisluší oprávnění k rekursu pouze ve zpeněžovacím řízení konaném podle § 119 konk. ř., nýbrž bylo tam všeobecně řečeno, že úpadce pozbývá práva volného nakládání s konkursní podstatou a že toto obmezení úpadce platí ve zpeněžovacím řízení i tehdy, když je provádí exekuční soud. V souzeném případě šlo o usnesení vydané v konkursním řízení konkursním komisařem, jež se týká odhadu věcí patřících do konkursní podstaty. Tímto jménem není úpadce oprávněn nakládati podle § 3 odst. 1 konk. ř. čis. 64/31 Sb. z. a n., což také značí, že úpadce není oprávněn k právnímu jednání, jímž se zasahuje nejen do zpeněžovacího řízení, nýbrž i do správy podstaty. Právními jednáními se rozumí nejen hmotněprávní jednání, nýbrž i formální jednání, tudíž také procesní úkony, k nimž patří i opravné prostředky. Nezáleží na tom, zda konkursní komisař nařídil odhad majetku konkursní podstaty proto, aby byla zjištěna konkursní podstata podle § 96 konk. řádu, anebo proto, aby zjednal podklad pro zpeněžovací řízení podle § 121 konk. ř. Neboť, i když platí v obou případech obdobně ustanovení exekučního řádu podle § 96 odstavec 3 a § 121 odstavec (2) konk. řádu, není tím stanovena výjimka z ustanovení § 3 odst. (1) konk. ř. a nemůže úpadce v tomto případě odvozovati své oprávnění k rekursu z toho, že mu konkursní řád v § 96 odstavec (1) druhá věta přímo vyhrazuje účastnictví na konkursním řízení a že mu přiznává v § 96 odstavec (3) a § 121 odstavec (2) konk. ř. i účastnictví podle obdoby exekučního řádu. Jest proto i tento rekurs nepřipustný.

Čís. 14862.

K § 54 konk. ř.

Pod § 54 čis. 4 konk. ř. spadají jen pohledávky skutečně vzniklé; nestačí vznik pouhého právního důvodu, na základě kterého jest úpadce zavázán tento druh pohledávek vůbec platiti, nýbrž je třeba, by tu byly úkony a dodávky osob tam jmenovaných.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1936, Rv I 2596/33.)

Zalující pojišťovna přihlásila ke konkursu o jmění zůstavitele Jana K-a pohledávku 2975 Kč 55 h za léčení a výživu syna zůstavitelova za dobu od 15. března 1930 do 2. října 1930, tvrdíc též, že se zůstavitel zavázal prohlášením ze dne 3. února 1930 nésti náklady spojené s pobytem jeho syna v ozdravovně. P r v ý s o u d vyhověl žalobě na určení,

že tato pohledávka patří do první třídy, jen do výše 1205 Kč 50 h, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl vůbec, i pokud jí bylo prvním soudem vyhověno. D ů v o d y: Podle ustanovení § 54 čis. 4 konk. ř. patří do první třídy konkursních věřitelů i pohledávky za léčení úpadce a členy jeho rodiny. K výlohám léčebným patří i výlohy okresních nemocenských pojišťoven za léčení. Pohledávky tohoto druhu jsou ovšem časově obmezeny a zákon jim přiznává prvou třídu jen potud, pokud se týkají léčení v posledním roce před konkursem, nebo před smrtí úpadcovou, byl-li konkurs uvalen na pozůstalost úpadcovu. Je právem konkursního věřitele, aby volil výpočet pro sebe příznivější. Pro odpůrkyni je příznivější, počítá-li uvedený rok zpět od úmrtí úpadcovy, která nastala dne 21. března 1930, neboť v tomto případě se jí dostává náhrady v první třídě věřitelů aspoň za dobu od 15. března do 21. března 1930, t. j. ode dne, kdy syn úpadcův byl přijat do léčení, až do dne, kdy úpadce zemřel, kdežto, kdyby se uvedená doba roční počítala nazpět ode dne konkursu, t. j. 25. listopadu 1931, nedostala by odpůrkyně vůbec nic, poněvadž dne 25. listopadu 1931 syn úpadcův v léčení již nebyl. Při tom se podotýká, že nesejde na tom, kdy a na jakou dobu byla smlouva o léčení uzavřena nebo kdy byla pohledávka za léčení splatna, nýbrž že rozhoduje jedině výše nákladů léčebných za příslušnou dobu léčení. Dle toho patří do první třídy konkursních věřitelů pouze náklad léčebný za dobu od 15. března do 21. března 1930, t. j. do dne smrti úpadcovy, jenž však, byv v řízení konkursním uznán za pohledávku první třídy konkursních věřitelů, na pořad práva nepatří. Byla proto žaloba vůbec zamítnuta.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolační soud vychází z právního názoru, že podle § 54 čis. 4 konk. řádu čis. 64/31 sb. z. a n. jest rozhodnou jen výše léčebných a ošetrovacích nákladů za poslední rok před úmrtím úpadcovým, nikoli smlouva ze dne 3. února 1930, kterou se zemřelý Jan K. zavázal hraditi léčení a ošetrovací útraty svého nezletilého syna; tento právní názor jest správný a dovolatelka jej nevyvrátila ani svými vývody s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 čis. 4 c. ř. s. Neboť § 54 čis. 4 konk. ř., řadí-li do I. třídy věřitelské pohledávky tam uvedené, které vznikly proti úpadci v posledním roce před prohlášením konkursu nebo před úmrtím úpadcovým, nemíní tím vznik pouhého právního důvodu, na základě kterého jest úpadce zavázán tento druh pohledávek vůbec platiti, nýbrž vznik odborných úkonů a dodávek osob tam jmenovaných. Účelem onoho ustanovení jest z důvodu mravnosti a lidskosti v době, kdy úpadce spěje již k úpadku, jednak podporovati plnění mravní povinnosti k výkonu neodkladných úkonů pro zachování zdraví úpadce a osob, o něž jest úpadce povinen pečovati, jednak zajistiti odměnu za úkony, jejichž provedení nelze odmítati ani za nejistých platebních poměrů úpadcových.

Čís. 14863.

Ušel-li manželce smrtí manželovou právní nárok na byt (§ 91 obč. zák.), jest jí tuto ztrátu nahraditi určitou částkou peněžitou.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1936, Rv I 92/34.)

Manžel žalobkyně, jenž byl domovníkem a měl nárok na naturální byt v ceně 250 Kč, byl usmrčen při srážce vlaku. Žalobou domáhá se žalobkyně vedle jiných nároků i náhrady 250 Kč za to, že smrtí manželovou ztratila právní nárok na naturální byt. Prvý soud žalobu, pokud šlo o tento uplatňovaný nárok, zamítl, odvolací soud žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud přiznal žalobkyni jako náhradu za ztrátu naturálního bytu 100 Kč měsíčně.

Důvody:

Manžel žalobkyně neplatil za užívání bytu nic, oba manželé používali naturálního bytu domovnického bezplatně. Bydlí-li žalobkyně nyní u své dcery, která po ní převzala domovnictví, a neplatí-li jí nic za toto bydlení, pak nelze ovšem říci, že jí ušel celý byt, pokud se týče hodnota celého bytu. Ke správnému posouzení věci jest nutné srovnati stav dřívější se stavem nynějším a z tohoto srovnání vyplývá, že stav nynější se pro žalobkyni zhoršil proti dřívějšímu stavu. Neboť žalobkyně, která dříve měla proti manželovi právní nárok, aby jí poskytoval byt (§ 91 obč. zák.), nyní o tento nárok přišla. Ušel jí tedy smrtí manželovou uvedený nárok na poskytnutí bytu. Nelze říci, že nepříznivé následky této ztráty jsou pro žalobkyni vyrovnány tím, že jí poskytuje byt dcera, neboť tu jde jen o ochotu dceřinu. Tato ochota nenahrazuje ze zákona plynoucí jistotu poskytující nárok dřívější. Z toho, že dcera z ochoty nechává matku bydlet u sebe, nemůže dovolatel pro sebe nic vytěžit, ano nebylo ani tvrzeno, že tato ochota byla projevena za tím účelem, aby žalovaný stát byl zbaven nějaké povinnosti, takže jest přirozené za to míti, že jde o ochotu dcery k matce, založenou na poměru příbuzenském. Nesejde proto se stanoviska žalovaného na tom, jakým způsobem si žalobkyně opatřila náhradu za pozbylý nárok na ubytování, nýbrž rozhodné jest, že dříve měla zajištěný nárok na byt, kterého nyní nemá, a že tuto ztrátu za pravidelného běhu věci je nutné nahraditi placením určité částky, na př. za nájem nebo podnájem. A tuto částku jest žalovaný podle § 1327 obč. zák. povinen žalobkyni hraditi. Hodnotu toho, co žalobkyni v tomto směru ušlo, stanoviti jest podle § 273 c. ř. s. částkou 100 Kč měsíčně, odpovídající asi činži za ubytování starší osoby činící na byt požadavky přiměřené asi takovému stavu, v jakém dosud žalobkyně žila.

Čís. 14864.

Promlčení přetrhuje se připojením se poškozeného jako soukromého účastníka k trestnímu řízení s nároky číselně určitými. Od pravoplatného skončení trestního řízení začíná běžeti nová promlčecí lhůta.

Promlčení nenastane, byl-li návrh na pokračování v civilním sporu o náhradu škody podán před uplynutím nové promlčecí lhůty běžící od skončení trestního řízení.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1936, Rv I 440/34.)

Žalobce připojil se k trestnímu řízení jako soukromý účastník s číselně určitými pohledávkami, jež ještě za trvání trestního řízení zažaloval v částce 12.373 Kč 20 h. Řízení o této žalobě bylo přerušeno podle § 191 c. ř. s. až do pravoplatného skončení trestního řízení, což se stalo dne 19. března 1931 výrokem zprošťujícím žalovaného obžaloby. Návrh na pokračování v řízení o žalobě na náhradu škody učinil žalobce dne 20. října 1932. Nižší soudy uznavše námitku promlčení opodstatněnou, žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nově jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zákon vyžaduje v § 1497 obč. zák. ku přetržení promlčení, aby bylo »nastupováno« oprávněným proti tomu, kdo se chce dovolávati promlčení, před uplynutím promlčecí lhůty a aby bylo v žalobě řádně pokračováno. Jak bylo vyloženo v rozhodnutí nejvyššího soudu sb. čís. 10907, nemíni se tímto »nastupováním« proti dlužníku jen pořad práva soukromého, nýbrž každý zákonem předepsaný postup, tudíž i uplatnění určitého soukromoprávního nároku v trestním řízení podle §§ 4, 47, 365 a 366 tr. ř. Trestní řízení připojené nahrazuje tu pořad práva, majíc jednodušším a rychlejším způsobem dopomoci poškozenému k odškodnění, pokud k tomu ovšem stačí výsledky trestního řízení. Až do skončení trestního řízení nemůže poškozený vědět, zda bude či nebude nucen nastoupiti řádný pořad práva. V takových případech se promlčení přetrhuje nejen žalobou, nýbrž i prohlášením, obsahujícím v sobě uplatnění určitých číselně vyjádřených soukromoprávních nároků poškozeným jako soukromým účastníkem v řízení trestním (srov. rozh. čís. 12372, 2866 Sb. n. s.). Žalobce uplatnil proti žalovanému určité náhradní nároky v trestním řízení, vedeném proti žalovanému, připojiv se k němu jako soukromý účastník dne 15. září 1928 a to s nároky na náhradu za poškození zboží ve výši 5.559 č 50 h a za poškození automobilu ve výši 8.857 č 18 h, kteréžto nároky později žalobou, o niž tu jde, zažaloval ve výši 12.373 Kč 20 h. Trestního řízení žalobce se činně zúčastnil, byv v něm zastoupen advokátem, až do pravoplatného skončení, t. j. do 10. března 1931, kdy byl žalovaný pravoplatně zproštěn obžaloby pro přestupek § 335 tr. zák. a žalobce byl odkázán se svými náhradními nároky na pořad práva soukromého. Podle toho, co bylo vyloženo, byla promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. přetržena tímto připojením se žalobce jako soukromého účastníka k trestnímu řízení s číselně určitými nároky, neboť toto připojení a soudní uplatňování jest klásti na roveň podání žaloby, pokud jde o otázku přetržení promlčení. Toto přetržení promlčení trvalo od 15. září 1928, kdy se žalobce jako soukromý účastník

připojil k trestnímu řízení, až do 10. března 1931, kdy bylo trestní řízení pravoplatně skončeno. Od 11. března 1931 počala pak běžeti nová zákonná promlčecí lhůta, neboť z pojmu přetržení promlčení vyplývá, že doba dosud uplynulá se nepočítá a že lhůta promlčecí počne běžeti celá znovu (srov. rozh. čís. 7651 Sb. n. s.). Z toho plyne závěr, že jest pro spor bezvýznamná okolnost, kterou považovaly nižší soudy za rozhodnou, že totiž žalobce podal již za trestního řízení dne 25. října 1928 žalobu na náhradu škody a že v této žalobě, o níž bylo sporné řízení přerušeno podle § 191 c. ř. s. až do pravoplatného skončení trestního řízení, vedeného proti žalovanému, řádně nepokračoval, učiniv návrh na pokračování ve sporu teprve dne 20. října 1932. Usuzovaly-li nižší soudy z této okolnosti, že žalobce, podav návrh na pokračování v řízení o uvedené žalobě po více než 19 měsících po skončení trestního řízení, projevil trvalý nezájem na sporu, a že právní účinky přetržení promlčení podáním této žaloby podle § 1497 obč. zák. nenastaly, neposoudily věc správně po stránce právní v otázce promlčení žalobního nároku, neboť přehlédly, že v souzené věci promlčecí lhůta (§ 1489 obč. zák.) pro připojení se žalobce jako soukromého účastníka k trestnímu řízení začala běžeti od 11. března 1931 znovu. Poněvadž návrh na pokračování ve sporu, učiněný dne 20. října 1932 u soudu, byl podán ještě před uplynutím této nové promlčecí lhůty, nenastalo promlčení žalobního nároku. Pro odchýlný právní názor v otázce promlčení nezabývaly se nižší soudy ostatními námitkami, jež žalovaný vznesl proti žalobnímu nároku ve věci samé, takže jest řízení kusé (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 14865.

K § 231 ex. ř.

Byl-li proti odkázání na pořad práva podle § 231 odst. 1 ex. ř. podán rekurs, počíná se měsíční lhůta podle § 231 odst. 2 ex. ř. teprve dnem doručení usnesení vyřizujícího rekurs neb dovolací rekurs.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1936, R II 604/35.)

Rozvrhovým usnesením ze dne 24. září 1935 bylo vysloveno, že částka 30.447 Kč 50 h příkázaná vymáhajícím věřiteli Robertu L-ovi na částečnou úhradu jeho vykonatelné pohledávky bude v důsledku platební záповědi a ustanovení § 383 a násl. zák. čís. 76/27 sb. z. a n. po právní moci tohoto usnesení s přirostlými úroky poukázána bernímu úřadu v Č. T. Banka Č. T. (knihovní věřitel) byla odkázána se svým odporem na pořad práva, proti čemuž podala rekurs. Současně byla jí usnesením prvního soudu ze dne 7. října 1935 prodloužena lhůta podle § 231 ex. ř. o měsíc. Rekursní soud návrh zamítl proto, že lhůta § 231 jest lhůtou zákonnou, nikoliv soudcovskou, takže jí nelze prodloužiti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle § 231 ex. ř. odst. 2 ex. ř. musí se ten, kdo s odporem byl odkázán na pořad práva, vykázáti v jednom měsíci po tom, co rozvrhové usnesení bylo doručeno, že již zahájil sporné řízení, jehož jest třeba k vyřízení odporu, jinak usnesení rozvrhové k návrhu každého oprávněného odporem dotčeného bude provedeno nehledíc k odporu. Z povahy věci plyne, že v případě, kde byl proti rozhodnutí o odkázání na pořad práva podán rekurs, počíná se měsíční lhůta teprve dnem doručení usnesení o rekursu neb dovolacího rekursu, neboť dokud je možné vyřízení odporu pořadím stolic v exekučním řízení, nelze na účastníku podávším odpor žádati, by zároveň zahájil spor, jenž by se stal naprosto bezpředmětným, kdyby jeho rekursu bylo v řízení exekučním vyhověno (srov. Sb. n. s. čís. 7697 a rozh. býv. víd. nejv. soudu z 1. srpna 1906 čís. 13040 J. Bl. 1906/44). Podala-li tedy stěžovatelka rekurs proti odkázání na pořad práva, prodloužila se tím samočinně lhůta podle tohoto ustanovení tak, že jí nebylo počítati od doručení rozvrhového usnesení, nýbrž teprve od doručení usnesení rekursního soudu, a vyslovil-li první soud usnesením ze dne 7. října 1935 tento následek podání rekursu, nešlo ve skutečnosti o prodloužení zákonné lhůty soudním usnesením, jež by bylo arcit' podle § 58 ex. ř. nepřipustné, nýbrž o zjištění, že prodloužení nastalo podáním rekursu proti odkázání na pořad práva. Důvod, z něhož rekursní soud změnil usnesení prvního soudu, tudíž neobstojí.

Čís. 14866.

Předpis čl. 49 obch. zák. platí jen pro obchodní cestující, kteří cestují po přespolních místech a jsou oprávněni uzavíratí obchody, nikoliv však pro místního zástupce, třebas místo jeho činnosti jest vzdáleno od sídla podniku principálava.

Oprávnění místního zástupce jest posuzovati podle čl. 47 obch. zák.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1936, Rv I 291/34.)

Proti žalobě na zaplacení pohledávky za objednané a dodané zboží namítla žalovaná, že pohledávku tu již zaplatila zástupci žalobkyně M-ovi, o němž se domnívala, že má plnou moc k inkasu a to tím spíše, že jí odevzdal nekvitovaný účet žalobkyně touto mu zasláný. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud žalobě vyhověl. Důvody Procesní soud považuje agenta žalobkyně M-ého jenom proto za oprávněného přijímatí placení, že to sám o sobě tvrdil a že sám účet předložil. M-ý neměl však plnou moc k uzavírání obchodů a byl stále činným jen na témže místě. Podle toho nebyl M-ý cestujícím ve smyslu poslední věty čl. 49 obch. zák. a rozsah jeho plné moci nemůže proto býti posuzován podle tohoto zákonného ustanovení, nýbrž jenom podle čl. 47 obch. zák. (Staub 1908 str. 299), podle něhož o obsahu plné moci ob-

chodního zmocněnce nerozhoduje udání tohoto zmocněnce, nýbrž jenom vůle principála, kterou lze odvoditi z vnějšího jeho chování. Než pouze z toho, že M-ému bylo nařízeno odevzdati účet, nelze podle § 863 obč. zák. usuzovati bezpečně na to, že byl také oprávněn k přijetí kupní ceny a k poskytnutí 5% rabatu. To nelze usuzovati ani proto, že nebyla k účtu připojeno složenka. Vždyť účet, v kterém bylo vyhrazeno jenom skonto 2% a který byl splatný až po 60 dnech, nebyl nijak kvitován a nebylo tudíž důvodu, aby nehledě k předpisu čl. 51 obch. zák. se bez dalšího mělo za to, že jednatel, který předložil účet, je také oprávněn k přijímání peněz.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná uplatňovala zánik zažalované pohledávky následkem jejího zaplacení k rukám M-ého. Bylo proto její povinností, aby dokázala, že tento byl k inkasu pro žalobkyni oprávněn. Toto oprávnění M-ého k inkasu nelze vyvoditi z předpisu čl. 49 obch. zák., který platí pro obchodní cestující, kteří cestují na přespolních místech a jsou oprávněni uzavírat obchody, který však neplatí pro místního zástupce, který necestuje a jenž jest činným pouze na jednom místě, třeba vzdáleném od sídla podniku principála. Oprávnění takového místního zástupce jest posuzovati podle čl. 47 obch. zák. Jest tudíž k inkasu oprávněn, byl-li k tomu výslovně nebo mlčky zmocněn. Že M-ý byl místním zástupcem, vychází z dopisu žalobkyně ze dne 3. října 1931, ve kterém byl pověřen zastoupením žalobkyně ve V. P. a ze zjištění, že pro žalobkyni necestoval. Jmenovaný nebyl žalobkyni zmocněn k inkasu, ježto si podle dopisu ze dne 3. října 1931 vyhradila, že zákazníci mají platiti přímo žalobkyni; ale ani z toho, že žalobkyně zaslala nekvitovaný účet M-ému, který pak účet odevzdal žalované, nelze ještě vyvozovati, že žalobkyně dala způsobem každou pochybnost vylučujícím na jevo, že zomčňuje svého agenta k inkasu kupní ceny (srovnej čl. 51 obch. zák.), ježto zaslání nekvitovaného účtu zástupci mohlo se státi i k jinému účelu, než k účelu inkasnímu. Nebyl-li M-ý podle shora uvedených zákonných předpisů bez plné moci, udělené mu výslovně nebo aspoň mlčky, oprávněn k inkasu, neměla žalobkyně ani příčinu, aby upozornila žalovanou ještě zvláště na to, že M. nemá plné moci k inkasu, nýbrž bylo věcí žalované, aby se před placením M-u přesvědčila o jeho inkasní plné moci.

Čís. 14867.

Příslušelo-li žalovanému podle žalobní žádosti právo volby mezi dvěma alternativně požadovanými plněními, nelze ho odsouditi nepodmínečně k jednomu z obou plnění.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1936, Rv I 293/34.)

Žalobkyně domáhá se odsouzení žalované k vrácení předmětu prodaného s výhradou práva vlastnického nebo k zaplacení zbytku tržové ceny. Prvý soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o alternativní žádání a nikoliv o alternativní zmocnění podle § 410 c. ř. s., jak soudí odvolací soud. To vysvětluje jednak z toho, že dovolatelka sama ještě v dovolání zdůrazňuje, že vznesla alternativní žalobní žádost, jednak z obsahu žalobního návrhu, v němž se žádá odsouzení žalované ke dvěma plněním v žalobě uvedeným, nikoliv jen odsouzení k jednomu plnění s možností žalované, aby se zbavila tohoto plnění, jež jest výlučně předmětem žaloby a rozhodování, zaplacením peněžité sumy, jež se nepožaduje jako závazek žalované. Taková alternativní žalobní žádost jest však v daném případě neoprávněna. Ve výhradě práva vlastnického nutno v pochybnosti spatřovati i mlčky ujednanou výhradu odstupu od smlouvy, jestliže kupitel ji nesplní. Uplatňování nároku prodávatele na vrácení věci není ovšem podmíněno předchozím prohlášením odstupu od smlouvy ve smyslu § 918 obč. zák. (rozh. čís. 11214 Sb. m. s.), znamená však v pochybnosti odstup od smlouvy, nebylo-li vymíněno, že smlouva má přes vrácení věci trvati dále (rozh. čís. 12242, 12521 Sb. m. s.). Žádá-li však prodávatel zaplacení tržové ceny, dává tím najevo, že trvá na smlouvě, ježto zaplacení může žádati pouze, je-li ochoten přenechati kupujícímu vlastnictví k prodané věci. Nemůže tudíž prodávatel oba nároky, t. j. nárok na vrácení věci a nárok na zaplacení tržové ceny uplatniti zároveň, nevymínil-li si zvláště takové právo. Nelze proto kupitele ani alternativně odsouditi k vrácení věci nebo k zaplacení tržové ceny (rozh. čís. 8669 Sb. n. s.). Dovolatelka netvrdila a neprokázala, že podle dohody, učiněné se žalovanou, měla kupní smlouva přes vrácení věci trvati dále, že uplatňování nároku na vrácení věci plynoucího z výhrady práva vlastnického nemělo znamenati odstup od smlouvy a že tudíž byla oprávněna žádati současně s vrácením věci i zaplacení kupní ceny.

Čís. 14868.

Do povolení vkladu exekučního zástavního práva na nemovitost mohou si stěžovati i osoby, jichž knihovní práva byla zápisem dotčena, třebaže § 123 knih. zák. nepředepisuje jejich zpravení.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, R I 1307/35.)

Prvý soud povolil dne 6. června 1935 vymáhajícímu věřiteli Aloisu R-ovi exekuci vnuceným zřízením práva zástavního na nemovitostech povinné. Do tohoto rozhodnutí stěžuje si Spořitelna v D. P., již

byla povolena rovněž exekuce vnučeným zřízením práva zástavního na nemovitostech povinné dne 8. června, namítajíc, že exekuční titul, na základě něhož byla povolena exekuce Aloise R-ovi, nebyl tehdy dosud pravoplatný. Rekursní soud rekurs odmítl pro nedostatek legitimace její k rekursu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud správně uznal, že napadené usnesení prvního soudu, jímž byl povolen vklad zástavního práva pro vykonatelnou pohledávku Aloise R. v částce 444 Kč 75 h s příslušenstvím, bylo vydáno v exekučním řízení. Ale § 88 odst. 2 ex. ř. sám nařizuje použití ustanovení obecného zákona knihovního pro povolení a výkon vkladu práva zástavního do knih a nutno proto také otázku oprávnění k rekursu podle knihovního zákona posuzovati. Nelze tudíž upřít právo rekursu podle § 126 kn. zák. osobám, jež jsou zápisem poškozeny, třebaže § 123 kn. zák. nepředpisuje i jejich zpravení, ale podstatným předpokladem jest, že jejich knihovní práva byla dotčena. Tomuto požadavku však není v projednávaném případě zadosti učiněno, neboť dovolací rekurentka, jež teprve později nabyla věcného práva k nemovitosti náležející povinné straně, není účastnicí řízení, jímž si předchozí věřitel vymohl zástavního práva k téže nemovitosti, a nebylo její právo, jež v rozhodné době (§ 93 kn. zák.) ještě neexistovalo, napadeným zápisem dotčeno.

Čís. 14869.

Předpis čl. IV (2) zák. čís. 251/34 Sb. z. a n. platí i tehdy, byla-li po 1. lednu 1935 rozšířena původní žaloba podaná a odpůrci doručena před 1. lednem 1935.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, R I 1378/35.)

Žaloba, již se žalobce domáhá na žalovaných solidárního zaplacení služebních požitků za dobu od 1. července 1931 do 30. dubna 1932 v celkové výši 16.466 Kč 70 h, byla u soudu podána a žalovaným doručena v roce 1932, tedy před účinností zák. čís. 251/34 sb. z. a n. Po účinnosti tohoto zákona, t. j. při ústním jednání dne 19. dubna 1935 rozšířil žalobce žalobní žádost o služební požitky splatné v době od 1. května 1932 do 1. dubna 1935 v částce 57.633 Kč 53 h. První soud rozšíření žaloby připustil, rekursní soud návrh zamítl v podstatě proto, že o části, již se rozšíření žaloby týká, by musil rozhodovati soud vzhledem k čl. IV zák. čís. 251/34 Sb. z. a n. v řízení upraveném zákonem čís. 131/31 Sb. z. a n. o pracovních soudech, zejména pokud jde o řízení dovolací, takže jde o řízení odlišné od řízení, jehož jest použití při rozhodování o původním žalobním nároku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Spor byl zahájen u okresního soudu, v jehož okresu nebyly zřízeny ani pracovní soud ani oddělení pro pracovní spory. V této době platily u okresních soudů jednajících na místo pracovních soudů podle § 42 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. obecné předpisy civilního řádu o řízení. Teprve druhým odstavcem čl. IV zákona č. 251/34 Sb. z. a n. bylo ustanoveno, že o zastupování v pracovních sporech u okresních soudů, které jednají na místo pracovních soudů, a rovněž o řízení, až na ustanovení o přisedících, platí ustanovení zák. č. 131/31 Sb. z. a n. V čl. VI téhož zákona bylo ustanoveno, že předpis čl. IV (2) neplatí, byl-li spor zahájen před účinností zákona č. 251/34 Sb. z. a n. Z tohoto nového předpisu je tedy patrné, že o nárocích, jež byly vyvozovány z pracovního, služebního nebo učebního poměru, založeného soukromoprávní smlouvou, vzniklých mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, musí býti projednáno zvláštním řízením upraveným podle předpisů zák. č. 131/31 Sb. z. a n., pokud tyto nároky byly u soudu uplatňovány teprve po 1. lednu 1935, a zákon nerozlišňuje, zda se uplatňování děje podáním nové žaloby, anebo rozšířením původní žaloby již před 1. lednem 1935 u soudu podané a odpůrci doručené. Že uplatňováním nároku jest rozuměti též rozšíření žaloby plyne z úvahy, že podle druhého odstavce § 232 c. ř. s., vznes-li některá strana nárok teprve za rozepře, nastane zahájení sporu vzhledem k tomuto nároku teprve tím časem, kdy se ho bylo domáháno při ústním jednání. Různost řízení, jež by musilo býti provedeno o původní a rozšířené žalobní žádosti, je tudíž v této věci na závadu, by žalobní žádost mohla býti navrženým způsobem rozšířena, ježto tím by bylo řízení zřejmě značně stíženo (§ 235 odst. 3 c. ř. s.).

Čís. 14870.

K výkladu § 32 (2) poj. zák.

Kdy ručí navrhovatel s hlediska § 32 druhý odstavec poj. zák. za nesprávné údaje, zapsané jako jeho odpověď do pojišťovacího návrhu jednatelem pojišťovny.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, Rv I 429/34.)

Proti žalobě na likvidaci škody způsobené žalobkyní krádeží a vloupáním namítla žalovaná pojišťovna, že není povinna škodu likvidovati proto, že žalobkyně při uzavření pojišťovací smlouvy udala v pojišťovacím návrhu na otázky, zda byla již někdy okradena, že nikoliv, při vyšetřování způsobené škody však přiznala likvidatoru žalované, že byla již vícekrát okradena. První soud uznal podle žaloby, dovolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalobkyně při sepisování návrhu pojišťovacího řekla pouze, že se jí sem tam ztratila nějaká láhev piva a něco na dvoře, že však nehlásila — tedy zatajila — pojišťovacímu agentu Františku H-ovi a do návrhu k otázce neuvedla, že byli více-

kráte okradeni, buď ze sklepa o zásoby potravin, nebo o slepice v kur-níku, prádlo ve stodole při sušení, že byl jím sud petroleje vypuštěn, a že posledně v r. 1918 a 1919 v chlívků zabita byla březí prasnice. Soud odvolací zjistil, že žalobkyně toto přiznání o stavších se u nich krádeží, pokud se týče vloupání, učinila. Žalobkyně nepopřela, že by o těchto krádežích, pokud se týče vloupání, nevěděla, neb na ně zapoměla, naopak výslovně tvrdí, že je pojišťovacímu agentu H-ovi také udala. Jde tu o krádeže značných hodnot, nikoli krádeže celkem málo cenných věcí, a právem poukazuje žalovaná na to, že vědouc o těchto krádežích byla by snad pojištění neuzavřela neb uzavřela za jiných podmínek. Prvý soud pokládá za rozhodné, že žalobkyně nejednala obmyslně, než tu právem poukazuje žalovaná na to, že ke ztrátě nároku na pojištění není třeba, aby se nepravé udání neb zamlčení okolností stalo obmyslně, stačí tu dle § 5 odst. 4 poj. podm. vědomí o nesprávné odpovědi k otáz-kám, po případě prostě i zamlčení okolností, na něž byla tázána žalob-kyně, jak patrně jest ze závazného druhého odstavce § 32 zák. ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Žalobkyně nesplnila tudíž § 5 odst. 2 a 4 pojišťovacích podmínek uloženou jí povinnost, zamlčela četné krádeže před pojištěním u ní se stavší, ač jí byly známy, následkem čehož není žalovaná povinna jí dle uvedeného ustanovení pojišťovacích podmínek poskytnouti pojistnou náhradu, neboť žalobkyně svým podpisem při-hlášky ručila sama za to, že v přihlášce učiněná udání jsou úplně správná, třeba byla napsána od zřízence ústavu (§ 5 odst. 5 poj. podm.).

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a roz-hodnutí.

D ů v o d y:

Dovolací důvod právní mylnosti (§ 503 č. 4 c. ř. s.) jest potud opod-statněn, pokud dovolatelka vytýká, že odvolací soud nesprávně vykládá ustanovení § 32 druhý odst. zákona ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Jde o povinnosti, uložené v § 1 všeobecných podmínek tomu, kdo se uchází o pojištění, aby totiž udal dle pravdy všechny skutečnosti a okol-nosti, které k vůli uzavření pojištění ústavu oznamuje a které slouží k označení a posouzení nebezpečí, jež má ústav převzít. Podle čtvrtého odstavce tohoto § 1 jest nesplněním těchto povinností zejména vědomě nepravé udání v pojišťovacím návrhu, anebo vědomě nesprávná od-pověď k otázkám, nebo zamlčení okolností, na které byl navrhovatel tázán. Žalovaná strana pak sama tvrdí a v dovolací odpovědi zdůraz-ňuje, že otázky o předchozích krádežích jsou podstatnými pro převzetí nebezpečí. Jde tedy o závaznosti, jež podle pojišťovacích podmínek, tedy dle úmluvy stran, dlužno vůči pojišťovateli splniti před pojistnou příhodou. Ustanovení § 5 čtvrtý odstavec všeob. poj. podmínek o ná-sledcích porušení těchto závazností jest tudíž posuzovati jako úmluvu průpadní, o které platí velcí předpisy § 32 první a druhý odstavec zá-kona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z., z nichž

v souzeném případě přichází v úvahu odstavec druhý. Tohoto zákonného ustanovení se dovolává sama žalovaná strana a také odvolací soud poukázal na ně v důvodech rozsudku. Z dalších vývodů jeho však pa-trno, že se otázkou, nese-li pojistník podle § 32 druhý odstavec vinu či nic, obírá jen potud, že na zavinění pojistníkovu podle § 5 odst. 4 poj. podmínek usuzuje hlavně již z toho, jak dotyčné prohlášení žalobkyně bylo zapsáno v písemné pojišťovací přihlášce, neboť podle odvolacího soudu žalobkyně svým podpisem přihlášky ručila sama za to, že v při-hlášce učiněná udání jsou úplně správná, třeba byla napsána od zřízence ústavu (§ 5 odst. 5 poj. podm.). S tímto právním názorem nelze souhlasiti. Nejedná se jen o ručení pojistníkovu za obsah pojišťovacího návrhu, jehož sepsání svěřil jednateli ústavu, nýbrž jde o otázku zvláštní, zda pojistník pře sto, že písemná odpověď se objeví nesprávnou, ne-nese na tom viny ve smyslu § 32 druhý odst. uved. zák. Na pojistníkovi by ovšem bylo, aby nezavinění svoje prokázal (§ 1298 obč. zák.). Pro rozsah zavinění je směrodatný předpis § 5 odst. 4 všeob. poj. podmínek, jenž není v neprospěch pojistníkův oproti velcímu předpisu § 32 druhý odstavec pojišťovacího zákona (srv. § 42 téhož zákona). Posouditi tudíž jest, zda žalobkyně k otázkám jí položeným odpověděla vědomě ne-správně, nebo zamlčela okolnosti, na které byla tázána. Odvolacímu soudu jest sice přisvědčiti, že není třeba obmyslnosti, avšak zda jest tu zavinění v naznačeném právě smyslu, to jest posouditi podle celého skutkového děje, tedy přihlížeti jest ke všem okolnostem, za kterých se stal projev žalobkyně, a nikoliv přestati jen na tom, že navrhovatel prostě ručí za to, co jest napsáno v písemném dotazníku jako jeho od-pověď. V tom odvolací soud pochybil; neřeší tedy plně otázku zavinění žalobkyně, nepřijav ze zjištění prvního soudu ve své souhrnné zjištění ani to, že František H. vyplňoval dotazník přesně dle odpovědi žalob-kyně až na to, že při bodu 19. a 20. napsal odpověď zápornou, ač mu bylo hlášeno, že se jim ztratilo někdy několik lahví piva, a ani se s tím jinak nevypořádav zejména vzhledem k tomu, že zjištění to žalovaná strana v odvolání napaďá. Podobně odvolací soud nepřejal ve své sou-hrnné zjištění vše to, co zjistil první soud z výpovědi svědkyně Fran-tišky K., provd. L., aniž se s tím blíže vypořádal. S hlediska správného právního posouzení jde tu o skutečnosti pro rozhodnutí podstatné, a dovolatelka právem nedostatků v posléze uvedeném směru vytýká, opi-rajíc se o dovolací důvod § 503 č. 3 c. ř. s. Poněvadž se odvolací soud, vycházejce z jiného právního názoru, plně neobíral skutkovými okol-nostmi rozhodnými pro posouzení zmíněné otázky zavinění žalobkyně, bylo rozsudek podle § 496 č. 3, § 513 c. ř. s. zrušiti a naříditi doplnění. Podle jeho výsledku ovšem bude na odvolacím soudu, aby také zkou-mal ve smyslu § 32 druhý odstavec zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z., mělo-li, či nemělo porušení závaz-ností tam naznačené vliv na dostavení se příhody pojistné nebo na objem plnění pojistitelova.

Čís. 14871.

Úraz jest s hlediska pojistně-právního pokládati za pravidelnou příčinu úmrtí, sebevražda je pouhou výjimkou z normálních úmrtí.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, Rv I 814/34.)

Manželka žalobcova Františka Sch-ová byla u žalované společnosti pojištěna pro případ smrti způsobené nehodou na 20.009 Kč. Dne 18. října 1931 zemřela utopením, pojišťovna však odepřela žalobci pojištěný peníz vyplatiti. Proti žalobě na vyplacení pojistky namítla pojišťovna, že není povinna pojistku vyplatiti, poněvadž Františka Sch-ová nezemřela způsobem v § 3 podmínek pojistných uvedeným, nýbrž sebevraždou spáchanou v silně opilém stavu, kterážto smrt pojištěním kryta nebyla. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Františka Sch-ová zemřela utonutím. Tato smrt mohla býti způsobena zločinem osoby třetí, sebevraždou nebo nahodilým úrazem, t. j. ve smyslu § 3 všeob. pojišť. podmínek nedobrovolnou, na vůli poškozeného nezávislou a náhlým zevnějším způsobem nastalou okolností, při čemž podle § 7 těchto podmínek nesměl býti úraz takový přiveden zřejmou opilostí. Zločin tu je vyloučen, neboť nebylo na mrtvole shledáno žádných tomu nasvědčujících známek a trestní řízení z toho důvodu bylo též zastaveno. Sebevražda byla sice žalovanou namítána a pod důkaz postavena, avšak výsledek je negativní. Pro ni mluví jen uvedená zpráva policejního ředitelství v L. vyslovující pouhou domněnku, že Sch-ová prý se vícekrát o sebevraždě zmiňovala, ale ze srovnání všech důkazních výsledků nelze dospěti ke zjištění a přesvědčení, že Sch-ová měla sebevražedný úmysl a že se utopila dobrovolně. Uváží-li se, že smrt násilná z ruky třetí osoby je vyloučena a nebyla ani namítána, že pro domněnku sebevraždy nebylo pranic určitého zjištěno, nezbyvá než míti pravděpodobně za to, že utonutí Sch-ové nastalo skutečně nešťastnou náhodou, tedy úrazem ve smyslu všeob. pojišť. podmínek, neboť sebevražda je pouhou výjimkou z normálních úmrtí, jež jinak podle přirozeného běhu života je předpokládati všude tam, kde pro tuto výjimku není důvodů, a důkazní břemeno žalobcovo nelze rozumně chápati jako povinnost prokázati striktně něco, pro co přímých důkazů není, co však nutno předpokládati za dané, není-li pro opak dostatečných důvodů.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvod právní mylnosti (§ 503 č. 4 c. ř. s.) dovolatelka doličuje tím, že prý odvolací soud neuskutečnil zásadu, kterou vyslovil v souhlase s jejími odvolacími vývody ohledně důkazního břemene. Podle dovolatelky se to stalo především na tom místě v důvodech napa-

deného rozsudku, kde uvedeno, že »při srovnání důkazních výsledků nelze dospěti ke zjištění a přesvědčení, že Sch-ová měla sebevražedné úmysly a že se utopila dobrovolně«. To podle dovolatelky nestačí; když není dokázán úraz, pak podle ní musí soud aspoň dospěti k přesvědčení, že se úraz stal. Dovolatelka při tom přehlíží, že odvolací soud skutečně k tomuto kladnému přesvědčení dospěl uzavíraje v rozsudku dále, že nezbyvá než míti logicky a pravděpodobně za to, že utonutí Sch-ové nastalo skutečně nešťastnou náhodou, a usuzuje z toho správně, že to bylo úrazem ve smyslu všeobecných pojišťovacích podmínek. Ani rozvaha odvolacího soudu o výjimečné povaze případů sebevraždy a o tom, co dále uvádí se vztahem k úrazům, nepříčí se pravidlům důslednosti, neboť v oboru pojišťovacím, o jaký výlučně jde, pojistná událost, tedy úraz jest s hlediska pojistně-právního jevem pravidelným, jistě aspoň pravidelnějším nežli sebevražda, jež by v tomto smyslu byla z něho výjimkou. Poněvadž odvolací soud v tomto rámci v podstatě postupoval ve svých úvahách, nejsou oprávněny dovolatelčiny výtky nesprávného právního posouzení.

Čís. 14872.

Res judicata.

Byla-li žaloba manžela na rozvod manželství z viny manželky, která s rozvodem nesouhlasila, pravoplatně zamítnuta, bylo tím pravoplatně rozhodnuto, že manželka nemá viny na rozvodu a nemůže manžel tytéž skutečnosti uplatniti jako důvod rozvodu ani v pozdějším sporu.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, Rv I 2261/35.)

Žalovaný souhlasil s tím, by rozvod jeho manželství s žalobkyní pro hluboký rozvrat, jak ona se toho domáhá, byl povolen, ale z viny žalobkyniny. Svůj návrh odůvodnil týmiž okolnostmi, o něž sám již dříve opřel žalobu o rozvod svého manželství z viny nynější žalobkyně. Žaloba jeho byla pravoplatně zamítnuta. Z tohoto důvodu vznesla žalobkyně v nynějším sporu námitku rozepře rozsouzené, pokud se žalovaný domáhal vyslovení rozvodu z její viny. První soud rozvedl manželství pro hluboký rozvrat z viny obou stran. Námitkou rozepře rozsouzené se vůbec nezabýval. Odvolací soud uznal na výhradnou vinu žalovaného. Důvody: Napadeným rozsudkem byla porušena zásada civilního procesu, že nelze znovu souditi o věci jednou už pravoplatně rozsouzené. První soudce pochybil již formálně, neboť přesto, že ku pravoplatně rozhodnuté rozepři jest dle § 240 odst. 3 c. ř. s. přihlížeti z moci úřední, a třeba nad to ještě v tom směru uplatnila žalobkyně výslovnou námitku, nerozhodl proti předpisu § 261 c. ř. s. zvláštním usnesením, ha nerozhodl výslovně ani v napadeném rozsudku, a jenom nepřímo vyslovuje v důvodech rozsudku názor, že o věc pravoplatně rozsouzenou nejde (rozh. čís. 11565 sb. n. s.). Než tento názor prvního soudu je mylný. Procesního soudce očividně svádí skutečnost,

že v předchozím sporu žaloval Jindřich A. (žalovaný) a tehdejší žalovaná Anna A-ová (žalobkyně) výslovně projevila nesouhlas s rozvodem, kdežto teď naopak sama se domáhá rozvodu. To ale na věci naprosto ničeho nemění, když otázkou sporu jak prvního tak nynějšího je totéž; totiž má-li i Anna A-ová vinu na rozvodu, na nějž bylo nyní uznáno. Tato otázka byla však v předchozím sporu pravoplatně už zodpověděna, a to záporně, a jde teď jenom o to, zda okolnosti, o které Jindřich A. nyní již svůj návrh na rozvod z viny žalobkyně opírá, jsou totožny s oněmi, které proti žalobkyni uplatňoval už ve sporu předěšlém, neboť jen tehdy lze mluvit o věci pravoplatně rozsouzené, není-li se v novém případě rozvodu domáháno z důvodů jiných. Tuto otázku jest pro prozkoumání obou sporných záležitostí zodpověděti kladně, neboť zcela správně odvolání uvádí, že žalovaný Jindřich A. neuvedl v nynějším sporu proti žalobkyni ani jediné okolnosti, která by nebyla bývala již projednávána v dřívějším sporu a která by nebyla tam podrobena soudnímu rozhodnutí. Ostatně nejlepším důkazem toho je i skutečnost, že ani strany ani procesní soudce neshledali potřeby nějakých důkazů nových a opřeli se o důkazní materiál sporu předěšlého. Je ovšem pravda, že žalovaný opírá nyní svůj návrh na rozvod z viny žalobkyně mimo jiné také o tvrzení, že mu žalobkyně nastrojila jednou na místě ústní vody vodu se žiravinou a že tak, poněvadž pak měl důvodnou obavu před otrávením, způsobila takový rozvrat manželský, že nelze na něm spravedlivě žádati, aby s ní žil nadále v manželském společenství a že se rozsudky před tím vydané o tomto tvrzeném činu žalobkyně výslovně nezmiňují, avšak to nemění nic na skutečnosti, že i tato okolnost byla předmětem jednání a tedy tak i rozhodnutí prvního sporu, jak to dokazují přednes a návrh žalobců a průvodní usnesení. Jestliže se tedy, jak rozsudek prvního soudu, tak rozsudek soudů odvolacího a dovolacího o této skutečnosti nezmiňují, neznamená to nic jiného, než že pro svou očividnou bezdůvodnost nepřicházela vážně v úvahu a že se i k ní vztahuje výrok prvního soudu, že se Jindřichu A-ovi »jedná o to, aby smyšlenými okolnostmi postavil svou manželku do nepříznivého světla«, dále slova soudu odvolacího, že »Jindřichu A-ovi důkaz o skutkových okolnostech, které by nasvědčovaly důvodnosti žaloby o rozvod, úplně selhal«, že »se žalobci nepodařilo dokázati, že žalovaná chovala se v manželství tak, jak on to tvrdil« a že Anně A-ové »nebylo dokázáno nic, co by nasvědčovalo její vině na vzniklém rozvratu manželském« a konečně i výrok nejvyššího soudu jako soudu dovolacího, že »okolnosti potvrzené svědky vedenými žalobcem jsou takového rázu, že by se z nich nedal odůvodniti důvod k rozvodu«. Za tohoto stavu věci jest žalobkyni uplatněná námitka, že bylo soudem už pravoplatně rozhodnuto o její nevině, plně opodstatněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání schváliv tyto důvody odvolacího soudu.

Čís. 14873.

Námítka žalovaného, že kompensoval zažalovanou pohledávku před sporem, nedává podkladu ani pro jednání podle § 188 c. ř. s. nebo

podle poslední věty § 391 c. ř. s. ani pro rozhodnutí ve smyslu § 411 c. ř. s.

Dlužník není mimo spor oprávněn, aby na věřitelovu likvidní pohledávku započel vzájemnou pohledávku dosud nelikvidní.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, Rv II 258/34.)

Žalovaná firma koupila svým veřejným společníkem dne 11. října 1932 od žalující nábytek. Kupní cena byla splatna dne 11. prosince 1932. Před splatností kupní ceny postoupila firma Old. B. a ing. R. jí za zboží dle účtu ze dne 26. dubna 1932, 4. dubna 1932 a 13. ledna 1932 proti žalující příslušející pohledávku 7.872 Kč 95 h do vlastnictví žalované, o čemž byla žalující vyrozuměna jak od cedentky, tak od žalované s tím, že žalovaná kompenzuje postoupenou jí pohledávku 7.872 Kč 95 h s částkou 6.900 Kč za koupený nábytek. Proti žalobě na zaplacení kupní ceny nábytku namítla žalovaná tuto kompensaci. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaná tvrdí, že vzájemná pohledávka nemusí býti likvidní, ačkoliv § 1438 obč. zák. tak ustanovuje, ježto toto ustanovení nyní podle § 391 c. ř. s. má jen procesní význam, a není-li protipohledávka likvidní, musí soudce vynéstí dílčí rozsudek, kterým žalobě vyhovuje a o protipohledávce kompenzando námítati musí jednati dále. To je správně, jenže zapomíná při tom, že neuplatnila svou vzájemnou pohledávku ve formě procesulární kompenzační námítky, nýbrž tvrdila, že sama před žalobou zkompensovala částku 7.872 Kč 95 h, kterou jí firma Old. B. a ing. R. proti žalující postoupila s pohledávkou žalující 6.900 Kč za dodanou ložnici. Provedla tedy žalovaná kompensaci sama již před sporem a nenamítala jí k započtení teprve ve sporu. Proto také neměl první soud ve výroku rozsudkovém o protipohledávce té se vysloviti. Nebyla-li však protipohledávka žalované ve sporu kompenzando namítnuta, nýbrž samou žalovanou již před sporem kompensována, pak podržuje ustanovení § 1438 obč. zák. o tom, že vzájemná pohledávka, má-li se ke kompensaci hoditi, musí býti likvidní, plnou platnost. Není vytýkaným odporem se spisy, když první soud zjišťuje, že se pohledávka ke kompensaci použita ke kompensaci nehodí, poněvadž nebyla dokázána její pravost a splatnost. Je sice pravda, že se žalující ve sporu nevyjádřila, zdali vzájemná pohledávka je po právu čili nic, ani nenamítala, že se ke kompensaci nehodí, když však žalovaná tvrdila ve sporu, že zažalovaná pohledávka je vzájemnou pohledávkou kompensací vyrovnána, musel první soud sám od sebe zkoumati, zdali je tomu tak a zdali zde byly podmínky, které zákon pro platnou kompensaci v § 1438 obč. zák. stanoví. Správnost a zákonnost kompensace musí dokázati zažalovaná a nikoli žalující. Tu přichází v úvahu, že žalující neuznala ani postoupenou pohledávku ani postup, a že zboží, za něž pohledávka ta vznikla, bylo vadné. Je tedy pohledávka ta likvidní a nehodila se ke kompensaci. K platnosti cesse není sice zapotřebí souhlasu dlužníkovy, o to však neběží, nýbrž o to, že žalující neuznávala ani postoupenou pohledávku

samu. Než nehledě k tomu má i odvolací soud za to, že podle ujednání měla žalovaná platit žalobkyni hotově a nikoli dáti si postoupití od jinou pohledávku proti ní a pak svůj dluh s ní kompenzovati. Ne sice že by kompenzace byla výslovně tehdy vyloučena, ale vyplývalo to z celé povahy věci, když byl položen důraz na to, aby kupní cena byla zaplacená do 60 dní hotově a jen pod podmínkou hotového placení byla poskytnuta sleva z kupní ceny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Proti zažalované pohledávce namítla žalovaná v žalobní odpovědi jediné, že jí před splatností zažalované pohledávky postoupila firma Oldřich B. a Ing. R. pohledávku 7.872 Kč 95 h proti žalobkyni, o čemž byla žalobkyně vyrozuměna i postupitelkou i žalovanou s tím, že žalovaná kompenzuje postoupenou částku se zažalovanou pohledávku, a uvedla dále, že proto zažalovaná pohledávka byla kryta tím, že žalovaná jí příslušející pohledávku kompenzovala se zažalovanou pohledávku písemně. Proti žalobnímu nároku neuplatnila žalovaná ve sporu vzájemnou pohledávku ke kompenzaci (§§ 188, 391 a 411 c. ř. s.), nýbrž bránila se jen námitkou, že zažalovaná pohledávka zanikla započtením její vzájemné pohledávky nabyté postupem od fy Oldřich B. a Ing. R. Tím bránila se žalovaná proti žalobnímu nároku námitkou provedené již před sporem kompenzace, neboť započítací projev žalované se stal v říjnu 1932, kdežto žaloba byla žalované doručena a tudíž spor byl zahájen teprve dne 25. ledna 1933. Jde tudíž o hmotněprávní námitku, že žalobní pohledávka zanikla provedenou kompenzací již před zahájením sporu (§ 1438 obč. zák.). Kdyby bylo skutečně došlo mezi stranami k započtení, měla by okolnost ta v zápětí zaniknutí žaloby z důvodů, že zažalovaná pohledávka již před zahájením sporu započtením zanikla právě tak, jako by byla zaplacená (§ 1412 obč. zák.). Pro jednání podle § 188 c. ř. s. nebo podle poslední věty § 391 c. ř. s. a pro rozhodnutí ve smyslu § 411 c. ř. s. nebylo v souzené věci podkladu, ježto za sporu žalovaná neprohlásila, že uplatňuje svou vzájemnou pohledávku k započtení. Jest se proto zabýváti jen otázkou, zda před sporem došlo k zániku pohledávky žalobkyně započtením vzájemné pohledávky žalované. Jak bylo doloženo v rozh. čís. 3749 Sb. n. s., není dlužník mimo spor oprávněn, aby na věřitelovu likvidní pohledávku započel vzájemnou pohledávku dosud nelikvidní. Nelze pochybovati o tom, že zažalovaná pohledávka byla likvidní. Vždyť žalovaná proti podstatě zažalované pohledávky nic nenamítala. Naproti tomu nebyla likvidní vzájemná pohledávka žalované, jak správně dovodil již odvolací soud. K vývodům dovolání v tomto směru se podotýká, že žalobkyně v dopise ze dne 18. října 1932 výslovně uvedla, že se nestalo a nestane, aby pohledávku namítanou započtením a postup její na žalovanou uznala. Dále bylo uvážiti, že žalovaná měla zaplatiti za dodaný nábytek hotově. Jest posouditi podle okolností případu, zda dlužník slibivší hotově za-

placení, vzdal se práva započítati na věřitelovu pohledávku svou vzájemnou pohledávku. V tom směru jest přihlédnouti ke skutkovým zjištěním prvního soudu, jež nedoznala změny v odvolacím řízení, že žalující firma potřebovala v době prodeje nutně peníze, že proto bylo výjimečně sleveno z kupní ceny 10% a že zástupce žalované byl tehdy prokuristou žalující firmy upozorněn, že by jinak tento obchod neudělal, kdyby nebylo krise, ve které byla tentokrát žalující firma a kdyby nepotřebovala peníze hotově. Těmito skutkovými zjištěními jest opodstatněn závěr, že se žalovaná ne sice výslovně, avšak konkludentním činem, uzavřevši za těchto zjištěných okolností kupní smlouvu za hotové, vzdala práva započítati na žalobkyninu pohledávku svou vzájemnou pohledávku. Ježto tedy zažalovaná pohledávka nezanikla kompenzací, právem bylo nižšími soudy uznáno podle žaloby.

Čís. 14874.

K § 356 ex. ř.

Případ opětného zřízení dřívějšího stavu, bylo-li exekučním titulem prozatímní opatření zakazující zcizení sporné věci.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, R I 978/35.)

Prozatímním opatřením okresního soudu v P. bylo povinným zakázáno zcizení určitých věcí, mezi jiným dobytka. Povinné přes to prodaly dvě krávy. Návrh na povolení exekuce k vynucení opominutí jednání směřujícího proti prozatímnímu opatření a obnovení dřívějšího stavu, zejména ke zmocnění věřitele ke koupi prodaných krav, p r v ý s o u d zamítl proto, že prozatímní opatření, o které se návrh opírá, není exekučním titulem podle § 1 ex. ř. Rekursní soud návrhu vyhověl. D ů v o d y: I usnesení o prozatímním opatření dle § 384 ex. ř. dlužno pokládati za exekuční tituly, dle nichž jest exekuci povoliti dle § 355 ex. ř. Jde o rozhodnutí civilního soudu v řízení sporném, vydané ve formě usnesení, které nabylo moci práva a které jest vykonatelné (§ 1 čís. 1 ex. ř.) (tak Hora, Neumann i rozh. čís. 737 Sb. n. s.). Při tom jistota byla stanovena částkou 1.000 Kč místo žádaných 3.000 Kč a hodnota dvou krav částkou 2.000 Kč místo požadovaných 3.000 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Okolnost, že povinné byly nuceny prodati dobytek — jehož zcizení jim bylo zakázáno usnesením povolujícím prozatímní opatření — proto, že neměly možnost jej dále živiti, jest nerozhodna. Pokud jde o výtku, že jistota (správně náhrada nákladů) nebyla soudem správně zjištěna, jest bez významu, zač povinné obě krávy prodaly, nýbrž jest směrodatnou částka, za jakou mohou krávy k docílení obnovy předešlého

stavu býti pořízeny. V tomto směru jest částka 2.000 Kč dle konaného šetření přiměřenou. Co do jistoty ve výši 1.000 Kč stanovené pro případ budoucí škody, není usnesení vůbec vzato v odpor a že by dřívější stav nemohl býti opět zřízen jinak, než zmocněním vymáhajícího věřitele ke koupi jiných dvou krav, nebylo uplatněno.

Čís. 14875.

K § 285 odst. 3 ex. ř.

Nárokům vymáhajícího věřitele, jemuž byl povolen prodej zabavených věcí, ač věci ty byly již prodány pro pohledávku jiného věřitele, nemůže býti na újmu, že vymáhající věřitel nebyl vyrozuměn o rozvrhu výtěžku a svoji pohledávku důsledkem toho nepřihlásil k rozvrhu.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, R I 1382/35.)

Exekuční soud rozvrhuje nejvyšší podání docíleného prodejem zabavených svršků z volné ruky, nepřikázal bance v T.-Š. na její pohledávku nic proto, že tuto pohledávku, ač pro ni byly prodané věci též zabaveny, nepřihlásila k rozvrhu nejvyššího podání. Rekursní soud vzal zřetel na tuto pohledávku a přikázal z nejvyššího podání část na pohledávku tu připadající.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o to, zdali Banka T.-Š. pozbyla svého nároku na uspokojení z výtěžku za svršky prodané z volné ruky proto, že neohlásila svůj nárok k rozvrhovému roku (§ 285 odst. 3 ex. ř.). Usnesením okresního soudu v P. ze 7. května 1934 byla jí povolena přeměna exekuce zajišťovací v exekuci uhražovací zahájením prodejového řízení o všech svršcích zabavených u povinné strany v jiné exekuční věci. Podle spisů nebyla tato vymáhající strana zpravena o tom, že byl povolen prodej z volné ruky pro předcházející věřitele, ani tom, že zabavené svršky byly dne 28. února 1934 prodány z volné ruky. Také obeslání k rozvrhovému roku z 8. listopadu 1934 neobsahuje nic o tom, kdy byly svršky prodány, z čehož pak by tato vymáhající strana mohla poznati, že se tak stalo před povolením prodeje pro ni, že nepřistoupila k zavedenému již prodejovému řízení, že toto řízení bylo už před jejím návrhem skončeno a že má proto povinnost přihlásiti své nároky, nechce-li se vydati ztrátě svého nároku v tomto rozvrhovém řízení. Jestliže tedy, spoléhajíc na to, že dražební řízení, které bylo pro ni povoleno 6 měsíců před nařízením rozvrhového roku, vedlo se i pro ni, nepovažovala za nutné přihlásiti své nároky zvláště, nelze tu použití proti ní ustanovení § 285 odst. 3 ex. ř. a právem jí přikázal rekursní soud zbytek výtěžku.

Čís. 14876.

K § 37 ex. ř.

Zabavení pohledávky postoupené ještě před jejím zabavením dlužníkem třetí osobě může odporovati jen tato a to žalobou podle § 37 ex. ř.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, R I 1392/35.)

Prvý soud zamítl návrh vymáhajícího věřitele na povolení exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávky dlužníkovy, rekursní soud uznal podle návrhu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Povinný brojí proti usnesení, kterým rekursní soud povolil k vydobytí pohledávky vymáhajícího věřitele exekuci zabavením a přikázáním k vybrání její pohledávky, toliko proto, že prý pohledávku tu postoupil před zabavením třetí osobě. Tuto okolnost může však uplatnití jedině postupník a to žalobou podle § 37 ex. ř. Soud, povoluje exekuci, smí se v té příčině řídití toliko údaji obsaženými v exekuční žádosti (§ 3 odst. 2 ex. ř.).

Čís. 14877.

Předpis §§ 248, 866 obč. zák. předpokládá, že nezletilý se výslovně nebo lstivě vydává za zletilého a že smluvník nemůže si hned zjednatí vědomost o této okolnosti.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, Rv I 2359/33.)

Žalobce domáhá se na žalované Františku H-ovi a Emila H-ovi náhrady škody, vzešlé mu nedodržením smlouvy o převzetí obchodu, proti Emila H-ovi též proto, že ho při uzavření smlouvy uvedl v omyl o své zletilosti a svéprávnosti. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem v otázce, o níž tu jde, z těchto

důvodů:

Jde o ručení za škodu ve smyslu §§ 248, 866 obč. zák. Tu ustanovena jest závaznost nezletilé nebo nesvéprávné osoby za činy nedovolené, nikoli závaznost ze smlouvy, za nedovolený čin pokládá pak zákon, že nezletilý se vydává za zletilého. Podle znění zákona předpokládá to lstivost a tvrzení vědomé nepravdy. Zákon nemá tu na mysli případ, že nezletilý o své nezletilosti neučinil projev a o ní prostě pomlčí, nýbrž

případ, že se vydává za zletilého, že tedy pozitivně tvrdí buď výslovně, že je zletilý nebo předstírá okolnosti, z nichž musí býti na to usuzováno. Musí tu jíti o falešné udávání zletilosti, o čin listivý a nedovolený, nestačí pouhé ujednání smlouvy za nezletilosti. Při tom se ještě předpokládá, že i druhá strana nemůže si snadno zjednatí o tom vědomost. Takové jednání Emila H. žalobce svým přednesem netvrdil, co pak přenesl, nestačí k odůvodnění tohoto nároku, poněvadž z toho nelze usuzovati na nějakou listivost Emila H. Ani pokud jde o dodatečné schválení onoho ujednání s otcem Františkem H., nelze přisvědčiti dovolateli. Ovšem jest správné, že takové schválení nemusí býti výslovné a nemusí býti přímo vysloveno druhému kontrahentovi. Žalobce vůbec netvrdil, že František H. přímo schválil smlouvu Emila H. se žalobcem ujednanou 21. října 1930, v žalobě pak uvedl, že se rozhodl zrušiti smlouvu tu, když mu Emil H. řekl, že není plnoletý. Tím upustil od oné smlouvy, a snažil se o smlouvu jinou. Avšak v postupu Františka H. nelze shledati takové schválení, uváží-li se, že František H. proti ujednání svého syna se žalobcem o koupi obchodu zřejmě vystupoval.

Čís. 14878.

Povinnost otcova platiti náklady nemocničního ošetření za dítě dopravě do nemocnice na příkaz úřadu.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, Rv I 270/34.)

Proti žalobě Českého zemského fondu na zaplacení nákladů nemocničního ošetření dcery žalovaného namítl žalovaný, že jeho dítěti onemocnivšímu na spalničky, dostalo se nemocničního ošetření jedině z příkazu úředního lékaře; on sám se bránil tomu, by jeho dítě bylo převezeno do nemocnice. Prvý soud žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Prvý soud žalobu zamítl, poněvadž zjistil, že dcera žalovaného podle § 7 zák. čís. 67/13 ř. z. na úřední příkaz byla převezena do nemocnice, a odvozuje z § 36 uvedeného zákona, že tyto náklady má nésti státní pokladna. Otázka však, kdo má nésti útraty v takovém případě, není ve zmíněném zákoně upravena. Neboť ustanovení § 36 d) uvedeného zákona vztahuje se pouze na dozor a separaci takových osob, které jsou nákazou podezřelé. Podle § 1 zák. čís. 332/20 Sb. z. a n. převzal ovšem stát výkon zdravotní policie obstarávané dosud obcemi. Co bylo povinností obcí, určoval zákon čís. 68 zák. z r. 1870 v § 2. Ohledně nakažlivých nemocí byla do § 4 čís. 8 zák. čís. 332/20 Sb. z. a n. celkem převzata dosavadní ustanovení. Které náklady má hraditi obec, určují §§ 15 až 17 zák. ze dne 13. července 1922 čís. 236 Sb. z. a n. Než tam o náhradě nákladů na stravování a ošetřování není zmínky, ani ohledně útrat odlučování podle § 7 zák. čís. 67/13 ř. z. Podle názoru odvolacího soudu jest při nedostatku jinakého zákonitého ustanovení toto pořadí osob k náhradě těchto útrat povinovaných: v první řadě má onemocnělý sám tyto náklady nésti,

v druhé řadě jsou k uhrazení těchto nákladů povinovány osoby, jež jsou zavázány k poskytování výživného onemocnělému v konkrétním případě. Pak-li však není ani těchto, jdou náklady ošetřování a stravování k tíži domovské obce nemocného. Domovská obec jest však podle § 23 zák. čís. 105/63 ř. z. jen potud povinna zaopatření svého příslušníka, pokud tu není jiných osob, podle občanského práva k tomu povinných. Ošetřování, pokud se týče i léčení osob nemoci postižených, děje se v první řadě ve vlastním a soukromém jejich zájmu. Žalovaný jako otec svého nezletilého dítěte má podle §§ 139 a 141 obč. zák. v první řadě nésti útraty s ošetřováním dítěte spojené. Na věci nic nemění okolnost, že žalovaný nesouhlasil s odevzdáním své nezl. dcery do nemocnice, neboť toto se stalo v zájmu veřejnosti a na základě úředního nařízení. Tím nezanikly povinnosti žalovaného k jeho nezl. dceři, plynoucí z §§ 139 a 141 obč. zák. Otázku třeba řešiti podle obyčejných norem soukromého práva a v tomto případě jest podle toho žalovaný zavázán zemskému fondu podle § 1042 vs. obč. zák. zažalovanou částku nahraditi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel sám připouští, že převezení jeho dítěte do nemocnice stalo se na úřední příkaz; přezkoumání oprávněnosti takových úředních opatření učiněných z důvodů zdravotně-policejních menáleží soudům; je proto také nerozhodno, zda převezení dítěte do nemocnice stalo se proti vůli žalovaného. Jinak odkazuje se dovolatel k správným důvodům napadeného rozsudku.

Čís. 14879.

K §§ 471 a 970 obč. zák.

Zadržovací právo podle § 970 c) obč. zák. se vztahuje na veškeré předměty vnesené hostem do podniku, i když nejsou vlastnictvím hostovým.

Předpis prvního odstavce § 471 obč. zák. vyslovuje obecnou zásadu, již jest použití i na zadržovací právo podle § 970 c) obč. zák.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, Rv I 370/34.)

Žalující firma prodala svému zástupci Antonínu E-ovi auto, vyhradivši si na auto právo vlastnické až do úplného zaplacení. Poněvadž E. zůstal se splátkami v prodlení, byl na vydání auto žalován, avšak exekuce na vydání auta na základě vydobytého rozsudku zůstala bezvýslednou, poněvadž auto bylo v držení žalovaného, který k němu uplatnil retenční právo podle § 970 c) obč. zák. pro pohledávku proti E-ovi za nájem pokojů a garáže. Žalobě na zjištění, že auto jest vlastnictvím

žalující, první soud vyhověl, zamítl ji však pro tentokráte, pokud bylo žádáno, že jest žalovaný povinen auto vydati žalující. O d v o l a c í s o u d nevyhověl dovolání.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou soudů ve výroku, jímž byla žaloba pro tentokráte zamítnuta a uložil prvému soudu v tomto směru nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Auto, jehož vydání se žalující firma na žalovaném domáhá, nebylo do hostinského podniku žalovaného vneseno žalující firmou, nýbrž Antonínem E., jemuž bylo žalující firmou prodáno a odevzdáno, avšak s výhradou vlastnictví dosud účinnou. Pokud dovolání z této skutečnosti dovozuje, že žalovanému nevzniklo zadržovací právo účinné proti žalující firmě, ježto sporné auto jako její vlastnictví jest vyloučeno i ze zadržovacího práva podle obdoby ustanovení § 1101 obč. zák., nelze mu přisvědčiti. Obdobné použití § 1101 obč. zák. na souzený případ jest vyloučeno, ježto zadržovací právo, jehož se žalovaný dovolává, jest upraveno zvláštním předpisem, totiž ustanovením § 970 lit. c) obč. zák. Podle tohoto ustanovení jsou osoby jmenované v § 970 obč. zák. oprávněny zadržovati vnesené věci k zajištění svých pohledávek za ubytování a stravování, jakož i svých vydání za hosty. Ustanovení § 970 lit. c) obč. zák. nemluví tedy o věcech náležejících hostovi, naopak ze souvislosti § 970 c) a § 970 obč. zák. plyne, že zákon příznává osobám jmenovaným v § 970 obč. zák. zadržovací právo ke všem věcem, za něž tyto ručí podle tohoto ustanovení, a nesejde na tom, zda věci ty patří hostovi vlastnický čili nic. Tomu nasvědčují také materiálie k třetí dílčí novele k obč. zák. V nich, ve zprávě komise pro justiční věci str. 300, jest při zamýšlené reformě § 970 obč. zák. výslovně uvedeno, že zvláštní nebezpečí »otevřeného domu«, pro něž stanoveno přísné ručení hostinského, jest nebezpečím také pro hostinského, jenž si nemůže vybrati hosty zrovna tak, jako host hostinského, a že proto zákon vyvozuje důsledek i v jeho prospěch stanovením zvláštního práva hostinského ku vneseným věcem. Nižší soudy tudíž nepochybily, uznaly-li, že zadržovacímu právu podle § 970 lit. c) obč. zák. podléhají všechny předměty hosty s sebou přinesené a že nesejde na tom, komu vlastnický patří a že nelze ani žalovanému toto právo odepíratí jen z toho důvodu, že sporné auto nebylo do jeho podniku vneseno vlastníkem auta, nýbrž osobou třetí jako hostem podniku. Zadržovací právo žalovaného podle § 970 lit. c) obč. zák. nemohlo však vésti k úplnému zamítnutí žaloby na vydání auta ani pro tentokráte, nýbrž bylo žalovaného odsouditi k vydání auta, avšak toliko proti vzájemnému splnění nároků žalovaného, pro něž uplatňuje zadržovací právo. Ustanovení § 970 lit. c) obč. zák. arciž nepředepisuje výslovně, že osoby jmenované v § 970 obč. zák. mohou vnesené věci zadržovati jen s účinkem, že mohou býti odsouzeny k vydání zadržovaných věcí jen proti vzájemnému plnění jejich nároků, jak to činí zákon v § 471 obč. zák. u těch, kteří zadržují věc pro náklad na ni učiněný

nebo pro škodu jí způsobenou. Avšak toto ustanovení § 471 obč. zák. obsahuje obecnou zásadu, které jest obdobně použití na všechna zadržovací práva poskytnutá ustanoveními občanského zákoníka, tedy i na zadržovací právo podle § 970 lit. c) obč. zák. Okolnost, že v případě § 471 obč. zák. jde o nároky pro náklad učiněný na zadržovanou věc nebo pro škodu touto věcí způsobenou, kdežto v případě § 970 c) obč. zák. ručí vnučené věci pro náklad na osobu hosta, nemůže o sobě odůvodniti rozdílné posuzování rozsahu právních účinků zadržovacího práva v obou případech. Podle zprávy komise pro justiční věci k § 471 obč. zák. bylo zmíněné omezení účinků zadržovacího práva odůvodněno úvahou, že zadržovací právo nemá sloužiti k šikanosnímu protahování sporu, tedy úvaha všeobecná, která dopadá i v případě § 970 lit. c) obč. zák. Mní-li žalovaný, že zákonodárce chtěl hostinskému poskytnouti právo zvláštní od ustanovení § 471 obč. zák. odlišné a že by jinak bylo ustanovení § 970 lit. c) obč. zák. zcela zbytečné, stačí k vyvrácení jeho názoru poukázati na zmíněnou již různost předpokladů obou zadržovacích práv, zdůrazněnou žalovaným samým, jakož i na zprávu komise pro justiční věci k § 970 c) obč. zák., v níž zvláštní stanovení zadržovacího práva hostinského vedle zadržovacího práva podle § 471 obč. zák. není odůvodněno úvahou, že účinek zadržovacího práva má býti i v obou případech různý, nýbrž jen poukazem na to, že § 1440 obč. zák. nepřipouští právě pro uschovatele zadržovací právo. Má tudíž také zadržovací právo podle § 970 lit. c) obč. zák. jen účinek stanovený v § 471 obč. zák. a lze hostinského, žalovaného o vydání zadržované věci, odsouditi k vydání této jen proti vzájemnému splnění jeho nároků. Nicméně nelze rozhodnouti hned ve věci samé a změnou rozsudků nižších soudů uznati, že žalovaný jest povinen vydati žalující firmě sporné auto proti vzájemnému splnění nároků žalovaného, ježto k tomu jest zapotřebí, aby byla přesně zjištěna výše pohledávek žalovaného, jež má žalující firma vzájemně plniti, aby mohla vymáhati nárok na vydání auta, a nižší soudy, posuzující věc s jiného právního hlediska, dosud taková zjištění nečinily.

Čís. 14880.

K § 8 zák. ze dne 17. prosince 1919 čís. 20/20 Sb. z. a n.

Žádost vyvlastněného za zrušení vyvlastňovacího nálezu není podle zákona čís. 20/20 Sb. z. a n. vázána určitou lhůtou, avšak podal-li ji vyvlastněný až po dlouhé době, jest k průtahu s tím spojenému přihlídnouti při stanovení požadované škody.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, Rv I 1401/35.)

Žalobci byli v roce 1919 a 1920 vlastníky a držiteli dvou stavebních pozemků v kat. území B. a sice stavební parcely ve výměře 111.76 čtver. sáhů a stavební parcely ve výměře 101.75 čtver. sáhů, které byly zapsány ve vložkách poz. knihy kat. území B. Vojenská správa podala

v měsíci srpnu 1920 u tehdejší příslušné okresní správy politické žádost za vyvlastnění těchto pozemků, uvádějí, že hodlá za stávající bytové krise použítí jich ku stavbě činžovních domů. Na podkladě této žádosti bylo okresní správou politickou zahájeno vyvlastňovací řízení a žalobcům byly tyto pozemky přes jejich odpor a proti jejich vůli nálezem ze dne 26. srpna 1920 vyvlastněny pro vojenskou správu. Když vyvlastňovací nález nabytí právní moci dne 29. ledna 1921 sdělilo M. N. O. žalobcům dopisem ze dne 3. května 1921, že v jejich prospěch složilo u soudu částku připadající na vyvlastněné pozemky a to za první pozemek 37.551 Kč 80 h a za druhý pozemek 32.193 Kč 40 h, tedy úhrnem 69.745 Kč 20 h. Tento obnos si pak žalobci u příslušného soudu vyzvedli. Na těchto pozemcích bylo pak v pozemkové knize kat. území B. v obou vložkách vloženo dne 12. května 1921 právo vlastnické pro M. N. O., což zápisem ze dne 7. června 1926 bylo opraveno tak, že právo vlastnické se vkládá pro československý stát. Vyvlastňovací nález obsahoval podmínku, že na vyvlastněných pozemcích musí býti postaveny obytné domy, dále že se stavbou musí býti započato do šesti měsíců ode dne, kdy vyvlastňovací nález nabude právní moci a to pod následky uvedeny v § 8 zákona ze dne 17. prosince 1919 čis. 20 Sb. z. a n. Lhůta, během které se stavbou mělo býti započato, končila se dnem 29. července 1921. M. N. O. však v uvedené době nejen se stavbou nezapočalo, ale nezažádalo ani za prodloužení lhůty té, k čemuž bylo oprávněno dle § 8 odst. 2 cit. zákona. Část vyvlastněných pozemků směnilo s obcí a na zbývající části počalo stavěti teprve v r. 1922 a 1924, tudíž dávno po uplynutí lhůty vyvlastňovacím nálezem poskytnuté. Poněvadž žalovaný čsl. stát, pokud se týče M. N. O. podmínce uložené ve vyvlastňovacím nálezu nevyhověl, podali žalobci dne 5. března 1927 u příslušného politického úřadu žádost, aby citovaný vyvlastňovací nález ohledně těchto pozemků byl zrušen ve smyslu § 8 zákona čis. 20/20 Sb. z. a n. O žádosti žalobců bylo provedeno předepsané řízení, na základě kterého vydal zemský úřad ve II. stolici konečné rozhodnutí ze dne 23. prosince 1929 čis. 14-202.662 z r. 1929, kterým zemský úřad vyvlastňovací nález okresní správy politické zrušil a to podstatně proto, že se stavbou nebylo započato do šesti měsíců, aniž by o prodloužení lhůty bylo žádáno, dále že pozemky byly z části směněny a vůbec nezastavěny a konečně, že i na směněných pozemcích nebyly postaveny budovy obytné, nýbrž budovy úřední, čímž ovšem bytové nouzi nijak nebylo čeleno a účel zákona byl zmařen. Proti tomuto rozhodnutí zemského úřadu podal žalovaný stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, stížnost ta byla nálezem tohoto soudu z roku 1931 zamítnuta jako bezdůvodná. Mezi stranami došlo bezvýsledně k jednání o smír. Žalobci sporně uvedli, že na vyvlastněných pozemcích chtěli stavěti pomocí státní subvence, již by byli dosáhli, dva obytné domy a tyto zciziti, kterýžto úmysl zmařil žalovaný, čímž žalobce poškodil. Svůj žalobní nárok žalobci dovozují z ustanovení § 8 zák. čis. 20/20 Sb. z. a n., tvrdíce, že se bránili proti vyvlastnění a poukazujíce k tomu, že vojenská správa může z volné ruky zakoupiti jiné pozemky, dále že při projednání odvolání proti vyvlastňovacímu

nálezu vyhradili si výslovně uplatňovati veškerou škodu jim vzniklou omezením dispozičního práva zapsáním poznámky vyvlastňovacího řízení. Po vyvlastnění pozemků žalobci na vyvlastněných pozemcích stavěti nemohli, neboť stavěti na pozemcích, jež byly vyvlastněny pod podmínkou, že stavba bude do určité doby provedena, jinak že vyvlastnění nabude právní moci a stavebník pozbude nejen pozemků, ale bude nucen i dílo odstraniti, jest podnikem tak odvážným, že nelze odmítati jeho nárok na utpěnou škodu, poněvadž od toho pokusu odvrátiti jemu hrozící škodu upustil. Stavba jim kromě toho byla znemožněna tím, že by jim žádný peněžní ústav nebyl zapůjčil sebe menší částky, když pozemky byly vyvlastněny. Kromě toho by žalobci neobdrželi státní subvence, ježto § 3 odst. 4 zák. čis. 219/20 Sb. z. a n. předpokládá neobmezené vlastnictví pozemků. Když v cestě odvolacího řízení docílili pouze nepatrné zvýšení náhrady za pozemky a částka 320 Kč za jeden čtvereční sáh, jim vyplacená v květnu 1921, nestačila k zakoupení rovnocenných pozemků, žádali, jak písemně tak i ústně, vykonavše četné intervence u některých ministerstev, o zvýšení cen. Když tyto intervence k cíli nevedly, obrátili se žalobci v r. 1926 přímo na M. N. O. se žádostí o náhradní pozemky a když i tento požadavek nebyl příznivě vyřízen, tu zažádali teprve dne 5. března 1927 o zrušení vyvlastňovacího nálezu. V tomto jednání žalovaného státu pokud se týče jeho vojenské správy spatřují žalobci jednak hrubou nedbalost, jednak zavinění dolosní, tvrdíce, že žalovanému, po případě jeho orgánům, bylo známo, že jedná protizákonně, když nezapočal se stavbou v dané lhůtě, nežádal o prodloužení, pozemky částečně směnili a částečně zastavil úředními budovami, ač podmínky ve vyvlastňovacím nálezu byly uvedeny pod sankcí zrušení a povinností a obmezení byla zapsána v pozemkové knize. Žalobci tvrdí, že žalovaný, jakmile nezapočal se stavbou v dané lhůtě nezažádav ani za prodloužení této lhůty, stal se obmyslným držitelem těchto pozemků, jakmile lhůta k započetí stavby uplynula. Jest proto žalovaný dle tvrzení žalobců povinen na základě ustanovení §§ 326 a 335 obč. zák. vrátiti nejen veškeré výhody, jež získal z držby pozemků, nýbrž i ony, jež by žalobci byli sami získali a nahraditi veškerou touto držbou způsobenou škodu. Tuto škodu oceňují žalobci ke dni 30. června 1931 takto: Zisk z prodeje domu ke dni 31. prosince 1921 1,815.000 Kč, úrokový zisk při uložení 6% papírech požívajících sirotčí jistoty ke dni 30. června 1931 1,367.613 Kč 55 h, náhrada palmárního účtu 103.147 Kč 80 h, celkem 3,285.761 Kč 35 h. Od toho jest odečísti přijatou náhradu 69.745 Kč 20 h s 5% zúročením od 4. května 1921 do 30. června 1931 125.606 Kč 55 h, takže zbývá 3,160.154 Kč 80 h. Pro případ, že by soud nevzal za prokázáno, že by žalobci mohli domy prodati a že by tudíž domy ty drželi, specifikují žalobci svou škodu takto: Ušlý zisk z nájemného z obou domů za dobu ke dni 30. června 1931 1,595.032 Kč 95 h, hodnota obou domů ke dni 30. června 1931 1,322.571 Kč 60 h, náhrada palmárního účtu 103.147 Kč 80 h, tudíž celkem 3,020.752 Kč 35 h, od čehož jest odečísti přijatou náhradu 69.745 Kč 20 h s 5% zúročením od 4. května 1921 do 30. června 1931 125.606 Kč 55 h, takže zbývá

2,895.145 Kč 80 h. První soud zjistiv, že žalobci měli vážný úmysl na vyvlastněných pozemcích postavit dva domy, jež zamýšleli prodati a že by byli stavební povolení na ně obdrželi, uznal podle žaloby částkou 2,495.668 Kč. Odvolací soud přiznal žalobcům 618.353 Kč. Důvody: Nehledě k tomu, že žalobci nepodnikli opravdové kroky podle § 9 zák. č. 20/20, aby vyvlastnění zbavili účinku, nelze se stavbou na pozemcích žalobců určitě počítati tak, aby to mohlo býti základem výpočtu jejich škody. Jde tu jen o možnost, ke které nemuselo dojít; povolení subvence bylo také jen možné; vyjádření se znalce o tom není vlastně posudek znalecký a není proto rozhodující; jde tu jak u znalce, tak i v rozsudku o pouhý úsudek z daných skutečností. Celá otázka stavby je hypotetická a vzhledem na zamýšlenou novou regulaci se strany státní regulační komise nebylo ani stavební povolení ani udělení subvence stavební jisté. Proto odvolací soud dochází k úsudku, že otázka stavby domů vypadá vůbec ze základu pro náhradu škody žalobců. Tím pak odpadá potřeba zabývat se výtkami odvolání proti výpočtům se stavbou souvisejícím. Nemůže se tu mluvit ani o ušlém zisku žalobců, když schází reálný základ. Zbývají proto jako základ nároku na náhradu škody k posouzení: 1. stoupení cen vyvlastněných pozemků, 2. zisk žalovaného ze směny pozemků po případě části jich s obcí, 3. výlohy žalobců s právním zastoupením ve vyvlastňovacím řízení. K bodu 1. zjištěna cena u obou parcel po 3.200 Kč za jeden čtverečný sáh v roce 1931 (kdy vyvlastnění zrušeno); soud se tu opírá o znalecký posudek, který je náležitě odůvodněn; ovšem žalovaný snažil a snaží se dovoditi nesprávnost ocenění znalcem, ale znalec zaujal stanovisko k výtkám žalovaného a první soud neměl pochybností o správnosti údajů znalcových a nemá jich ani odvolací soud a počítá se proto s cenou oněch vyvlastněných pozemků 357.600 Kč a 325.600 Kč, dohromady 673.200 Kč; po srážce přijaté ceny za vyvlastněné pozemky per 69.745 Kč 20 h s 5% úroky od 4. května 1921 do 30. června 1931, což činí dohromady 115.924 Kč 10 h, zbývá obnos 567.275 Kč 90 h jako újma žalobců, jejíž náhrada se přiznává. Jako další škoda žalobců jsou výlohy právního zastoupení ve vyvlastňovacím řízení s hotovými výlohami dohromady 51.077 Kč 80 h. Nárok na tuto náhradu pozůstává po právu, a výše stanovená prvním soudem není brána v odpor. Činí tedy náhrada celkem 618.353 Kč 70 h. Neuznává se nárok na zisk ze směny pozemků (bod 2 shora), neboť první soud již obnos ten nepřiznal a netřeba se jím více zabývat, když žalobci v tom směru odvolání nepodalí.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalovaný stát nebrojí proti tomu, že byl odsouzen zaplatiti žalobcům útraty právního zastoupení ve vyvlastňovacím řízení včetně hotových výdajů v úhrnné částce 51.077 Kč 80 h. Tento nárok je tedy pravoplatně vyřešen. Dovolání žalovaného jest oprávněno, pokud jde o náhradu

škody, přisouzenou žalobcům následkem vzestupu cen vyvlastněných pozemků. Nesporno je toto: Vyvlastňovací nález okresní správy politické ze dne 26. srpna 1920 obsahoval podmínku, že pod následky uvedenými v § 8 zákona ze dne 17. prosince 1919 č. 20 Sb. z. a n. z r. 1920 musí býti započato se stavbou domů na vyvlastněných pozemcích do 6 měsíců ode dne, kdy vyvlastňovací nález nabude právní moci. Tato lhůta, během níž mělo býti se stavbou započato, končila se dnem 29. července 1921. Stavěti začal stát teprve v letech 1922 a pozdějších. Žádost o zrušení vyvlastňovacího nálezu podali žalobci dne 5. března 1927. Paragraf 8 zákona ze dne 17. prosince 1919 č. 20 Sb. z. a n. z r. 1920 o vyvlastnění pozemků pro stavbu obytných nebo veřejných budov praví: »Nebude-li ve lhůtě § 4. stanovené započato se stavbou, pro niž vyvlastnění se stalo, může býti vyvlastňovací nález na žádost vyvlastňovaného zrušen úřadem, který nález vydal. V tom případě zůstává vyvlastnění vyhrazeno uplatnění náhradu škody pořadem práva.« Žádost vyvlastněného za zrušení vyvlastňovacího nálezu není sice podle zákona č. 20/20 vázána určitou lhůtou, jak se to stalo na př. v § 10 zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922 č. 45 Sb. z. a n., který dává vyvlastněnému k tomu konci lhůtu čtyř neděl (stejně § 10 zákona ze dne 10. dubna 1930 o stavebním ruchu č. 45 a § 5 zákona č. 166/30). Leč z toho, že § 8 zákona č. 20/20 neurčil lhůtu, do které vyvlastněný měl žádati za zrušení vyvlastňovacího nálezu, neplyne ještě, že by okolnost, že žalobci podali žádost za zrušení vyvlastňovacího nálezu teprve dne 5. března 1927, byla pro rozsah náhrady škody jimi požadované bez významu. Přičilo by se obecnému právnímu citění a přesvědčení, jakož i poctivému styku (§ 7 obč. zák.), kdyby žalobci směli proto, že žalovaný stát nezažádal o prodloužení lhůty k započetí stavby mu dané a že ani v oné lhůtě, t. j. do 29. července 1921 se stavbou nezačal, — požadovati ke zřejmé škodě žalovaného státu náhradu škody, počítanou k době, kdy si zrušovací nález vymohli, pokud se týče, kdy nález ten nabyl právní moci, ač přece věděli, vztážmo věděti mohli a museli, že škoda se bude zvětšovati, a ač bylo v jejich moci, aby o ono zrušení zakročili a je přivodili dříve, než škoda vzrostla natolik, kolik činila pak v době onoho zrušení vyvlastňovacího nálezu. Nelze srovnati s obecným právním citěním a poctivým stykem, aby směli žalobci libovolně posunouti základnu pro výpočet své škody na zřejmý úkor svého odpůrce. To by se však stalo, kdyby se měla žalobcům přiznati náhrada počítaná dle doby, kdy si vymohli zrušení vyvlastňovacího nálezu, ač tak mohli učiniti dříve. Dle správních spisů o vyvlastnění pozemků, o něž jde, byli ve vyvlastňovacím řízení ke komisionálnímu jednání na den 25. srpna 1920 obesláni žalobci; k jednání tomuto dostavil se Ing. J. S., a to dle doslovu protokolu o tomto jednání sepsaného »za interesity, vztážmo za majitele parcel«; proti vyvlastňovacímu výměru ze dne 26. srpna 1920 podal odvolání dne 16. září 1920 Dr. A. B., advokát v Praze, jako vykázaný plnomocník obou žalobců. Z toho je patrné, že byl vyvlastňovací nález doručen oběma žalobcům brzo po jeho vydání. Oba žalobci proto věděli, — a nevěděli-li, jde to na jejich vrub — že nález onen obsahoval toto ustanovení: »Lhůta, do které žadatel, t. j. ministerstvo národní

obranu musí se stavbou započítí, stanoví se na 6 měsíců ode dne, kdy vyvlastňovací nález nabude moci práva, pod následky uvedenými v § 8 zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 20 z r. 1920.« Podobné ustanovení obsahovalo i rozhodnutí zemské správy politické ze dne 20. ledna 1921, kterým nebylo odvolání žalobců vyhověno. Zda bylo toto rozhodnutí také žalobcům doručeno anebo, kdy se dověděli o jeho obsahu, nebylo zjištěno. Žalobce Ing. J. S. jako strana nepřisežně o tom slyšen udal, že jeho právní zástupce Dr. A. B. ho neupozornil na to, že může žádati za zrušení vyvlastňovacího nálezu, nepočne-li ministerstvo národní obrany do 6 měsíců stavbu; dále udal, že se nepamatuje, zda do vlastních rukou obdržel vyvlastňovací výměr, zda se dotazoval Dr. B., co znamená klausele »pod následky § 8 zákona čís. 20/20«, a že se také nepamatuje, kdy se dověděl, že ministerstvo národní obrany nedodržel zákonem stanovenou lhůtu 6měsíční k započítí stavby. Ing. J. S. udal, že se domnívá, že ho v létech snad 1923—1925 upozornil na tuto okolnost odborový rada K. Žalobkyně Marie S. nebyla na tyto okolnosti vůbec dotazována. Leč nesejde na tom, kdy bylo rozhodnutí zemské správy politické doručeno také žalobcům anebo kdy se o něm skutečně dověděli. Neboť šlo o jejich vlastní pozemky; žalobci znali obsah vyvlastňovacího nálezu první stolice a bylo proto na nich, aby se závčas postarali o to, aby seznali i obsah rozhodnutí zemské správy politické. Při náležitě péči a dbalosti (§ 1297 obč. zák.) mohli se žalobci před 29. červencem 1921 dovědět o tom, že rozhodnutí zemské správy politické stanovilo ministerstvu národní obrany k započítí stavby rovněž lhůtu šesti měsíců. Při náležitě dbalosti (§ 1297 obč. zák.) mohli se také žalobci závčas dovědět o tom, že tato lhůta uplynula dnem 29. července 1921, a že ministerstvo národní obrany nezapočalo se stavbou. Bylo proto na žalobcích, aby po 29. červenci 1921 bez zbytečného odkladu (§ 904 obč. zák.) žádost za zrušení vyvlastňovacího nálezu podali. K tomu úplně stačila doba do 1. října 1921. Podle toho bylo na žalobcích, aby žádost za zrušení vyvlastňovacího nálezu podali nejpozději tohoto dne. Připočte-li se pak k tomu datu doba, po kterou trvalo správní řízení o žádosti žalobců za zrušení vyvlastňovacího nálezu, čítajíc v to i řízení před nejvyšším správním soudem, vyvolané stížností žalovaného státu, tedy připočte-li se k 1. říjnu 1921 doba od 5. března 1927 do 4. května 1931, čili 4 roky a dva měsíce, dospěje se k 1. prosinci 1925 jako dni v tomto směru rozhodnému. Nelze proto souhlasiti s odvolacím soudem, že přiznal žalobcům náhradu škody k pozdějšímu dni, totiž k 30. červnu 1931. K okolnosti shora zmíněné, že žalobci do roku 1926 v této věci nemlčeli, nýbrž podnikali různé kroky, nelze při uvedeném hledisku přihlížeti, poněvadž měli závčas voliti prostředek jedině správný, jak byl jasně vytčen v § 8 zákona čís. 20/20, totiž návrh na zrušení vyvlastnění. Lze proto žalobcům náhradu škody ze vzestupu cen vyvlastněných pozemků přiznati jen k 1. prosinci 1925. Jaká byla hodnota vyvlastněných pozemků ve stavu nezastavěném k uvedenému dni 1. prosince 1925 a jakou škodu utrpěli žalobci k tomuto dni, nebylo zjištěno, pokud se týče nebyl pro stanovení této škody sjednán náležitý podklad, zejména nebyl v tom směru slyšen znalec. Je proto v této věci nutno řízení nižších stolic

doplniti a bylo proto podle § 510 odst. 1 c. ř. s. rozsudky obou nižších soudů zrušiti a věc vrátiti prvnímu soudu, aby, doplně řízení ve směru právě uvedeném, znovu rozhodl. Zbývá ještě otázka náhrady zisku ze směny. První soud, přiznav žalobcům ušlý zisk následkem znemožnění stavby, se otázkou náhrady zisku ze směny zabývatí nemusil a nezabýval. Nezabýval se jí však ani odvolací soud, ježto měl za to, — a to mylně, — že netřeba se jí obíratí, protože žalobci v tom směru rozsudek prvního soudu nenapadli. Nebyla tedy otázka ta nižšími soudy ani probrána, ani rozhodnuta. Ale žalobci nárok na zisk ze směny uplatnili a nutno proto o něm jednati a rozhodnouti. Pro rozhodnutí o nároku tom není dosud dán potřebný podklad a nezbylo proto, než na dovolání také z tohoto důvodu rozsudky nižších soudů zrušiti. Jest podotknouti, že, kdyby bylo uznáno na náhradu zisku ze směny, bylo by tak, jak bylo dovoděno při náhradě následkem vzestupu cen vyvlastněných pozemků, přihlížeti co se onoho zisku týče v nejzazším případě toliko ke dni 1. prosince 1925.

Čís. 14881.

Automobily. Zákon čís. 162/08 ř. z.

Vojenské osoby, řidiči ve výkonu své služby silostroj, neručí za škody spáchané provozem silostroje vůbec; za škodu ručí tu stát a to, je-li nárok posuzovati vzhledem k předpisu § 3 odst. 3 aut. zák. podle práva občanského, podle § 8 aut. zák.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1936, Rv I 261/34.)

Žalobce domáhá se náhrady škody na vojenské správě jako vlastníci automobilu, kterým jemu řidič tohoto automobilu, odsouzený pro to brigádním soudem pro přestupek proti bezpečnosti života, způsobil škodu na autobusu. Proti žalobě namítl žalovaný stát, že za škodu neručí, poněvadž v době srážky jízda vojenského auta dala se při vojenském cvičení z nařízení vojenského velitelství. Šlo tudíž o výkon vojenské výsostří moci státní a zákon, ukládající státu ručení za škodu výkonem moci takové vzešlou, dosud vydán nebyl. Nižší soudy uznaly žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Ručení žalovaného státu a to výhradně podává se již z toho, že řidič, jehož zavinění bylo prokázáno trestním odsouzením, byl ve výkonu služby, takže sám za škodu neručí (§ 1 odst. 2 uvedeného zákona). Dle zprávy justičního výboru poslanecké sněmovny o usnesení panské sněmovny čís. 709 příloh XVIII. sedění 1908 má tato výminka co do ručení řidičů náležejících k vojenskému stavu svůj důvod ve zvláštních poměrech vojenské služby, která tuto činnost a způsob jejího výkonu ukládá postíženým zcela neodvisle od jejich vůle, vůči obecnstvu pak jest dosti učiněno neobmezeným ručením vojenského eráru (Bartsch: Das Automobilhaftpflichtgesetz 147). Zákon o ručení škody provozem jízdních silostrojů ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. z. neroze-

znává, kdo jest majitelem a provozovatelem jízdy silostrojem, ručení jest tu všeobecné, vyloučení řidičů vojenských má za následek výhradně ručení vojenské správy. Avšak nešlo ani o výhradný výkon výsostní moci státní, neboť jízda měla jen účel čistě hospodářský, by se jí totiž dopravili účastníci velitelského kursu na místo cvičení. Jízda ta nemusila býti výhradně vykonána silostrojem a netvořila podstatnou součást onoho cvičení, nýbrž dala se jen v zájmu dopravy ze cvičení. To není výkon výsostní moci státní. Odvolání se na §§ 3 a 8 aut. zák. má význam jen pro otázku zavinění, která jest rozřešena trestním rozsudkem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Vývody dovolání po právní stránce se odkazují na rozhodnutí čís. 11402 Sb. n. s., v němž bylo blíže vyloženo, že při ustanovení § 1 odst. 2 autom. zák. bylo zákonodárcovým úmyslem vyloučiti vojenské osoby jako řidiče, řídily-li jízdný silostroj ve výkonu své služby, z ručení vůbec, poněvadž stát sám poskytuje osobám poškozeným provozováním vojenského silostroje, řízeného vojákem, dostatečnou záruku za náhradu způsobené škody, jak jest uvedena v § 1 odst. 1 autom. zákona. Na tom nemění nic, že šlo v souzeném případě o srážku dvou silostrojů, a že případ jest posuzovatí vzhledem k ustanovení odst. 3 § 3 autom. zák. podle předpisů práva občanského. Zavinění vojenského řidiče, jehož vojenská správa k řízení vojenského auta použila, bylo prokázáno a jest proto její ručení podle § 8 autom. zákona odůvodněno. Rozhodnutí čís. 10384 Sb. n. s., na něž poukazuje dovolatel, se nehodí na souzenou věc, neboť jeho skutkový a právní základ byl zcela jiný.

Čís. 14882.

K § 46 (2) nesp. říz.

S hlediska nezákonnosti nelze přezkoumati úsudek soudu, zda firmy se od sebe zřetelně odlišují.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1936, R I 1391/35.)

Nižší soudy neuznaly souhlasně, že by povolenou změnou firmy, jíž se cítila dotčena stěžující si firma, byl dotčen předpis čl. 20 obch. zák., usoudivše srovnáním znění obou firem, že se navzájem tak rozlišují, že záměna není možná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekurent napadá souhlasná usnesení nižších soudů z důvodu nezákonnosti (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931 Sb. z. a n.) a sice pro porušení

základních ustanovení obchodního a společenstevního zákona o znění a přípustnosti firem (čl. 20 obch. zák. a § 4 druž. zák.). V tom směru vytýká napadenému usnesení nesprávný závěr, že by tu bylo zřetelné rozlišení nového znění firmy od znění starší firmy stěžovatelovy v témže místě. Výtka nezákonnosti není opodstatněna. Otázka zřetelného rozlišování firem v témže místě dle čl. 20 obch. zák. je věcí úvahy soudu rejstříkového dle povahy případu. Jestliže rekursní soud výkladem nezkráceného znění obou firem v úvahu tu přicházejících nejen co do hlavního označení, nýbrž i co do přídavek firmy dospěl k úsudku, že obě firmy se zřetelně od sebe odlišují, nelze tu mluvit o nezákonnosti, poněvadž úsudek tento se nepřiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ použito (čl. V. zákona čís. 251/1934 Sb. z. a n.).

Čís. 14883.

Mají-li manželé domovskou příslušnost v obci na Slovensku, jest nárok manželky na placení výživného posouditi podle práva platného na Slovensku.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1936, Rv I 1526/35.)

Žalobkyně, jež žije fakticky odděleně od svého muže (žalovaného), domáhá se na něm placení výživného, tvrdíc, že jí znemožnil manželské spoluzítí a že žije s jinou ženou. Obo manželé mají domovskou příslušnost na Slovensku. Žaloba byla podána u krajského soudu v Čechách, v jehož obvodě má nyní žalovaný bydliště. Nižší soudy uznaly podle žaloby, vřavše za prokázáno, že žaloba žalovaného, dříve již podaná o rozluku manželství z důvodu zlomyslného opuštění, byla pravoplatně zamítnuta proto, že žalovaná (v tehdejší sporu) důvodně opustila společnou domácnost, poněvadž žalobce udržoval styky s cizími ženami.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nejvyšší soud musil nejprve z úřadu zabývatí se otázkou, podle kterého práva spor tento jest rozsouditi, přes to, že nižší soudy učinily tak bez námitek stran podle práva platného v zemi České a Moravsko-slezské, ačkoliv jedná se o manžele s posledním společným bydlištěm na Slovensku, kde žalobkyně dosud bydlí. V platném právním řádu není výslovného předpisu o tom, kterého práva nutno pro podobný případ použítí a ani kolísání normy (§§ 4, 34 až 38 obč. zák.), kterých analogicky používá se v praxi (srovnej rozh. čís. 9912 Sb. n. s. poslední odstavec důvodů) i při rozhodování o kolísání práva mezimístního, nedávají na otázku tuto odpovědi, a nutno proto použítí podle § 7 obč.

zák. přirozených zásad právních, t. j. příkazů obecného právního přesvědčení, jak se utvořilo pod vlivem domácího právního řádu a v soulase s ním za dnešních hospodářských, sociálních a právních poměrů. Jest jistě zcela důvodno, když při hledání těchto přirozených zásad právních použije se i osnovy nového občanského zákona, kde zajisté tyto dnešní právní zásady jsou souhrnně vyjádřeny. V § 1334 osnovy obč. zák. pak jest vyslovena zásada, že právní následky manželství po stránce osobní, počítajíc v to i právo na výživu, se spravují právním řádem státu, jehož jsou oba příslušníci. Při naší kolisi práv mezimístních nutno ovšem na místo státní příslušnosti dosaditi domovskou příslušnost. Z rozlukového sporu provedeného krajským soudem v B. (Slovensko) a připojených tam spisů (osvědčení o státním občanství) plyne, že žalovaný Vincenc B. má domovskou příslušnost v obci K. (Slovensko), a jest tedy tam domovskými příslušná i žalobkyně, jeho manželka. Dospíváme tedy takto k závěru, že spor posouditi nutno podle práva platného na Slovensku. Pro správnost tohoto závěru mluví též to, že případný nový rozlukový spor mezi spornými stranami bylo by nutno podle § 639 Osp. ve znění čl. VII. čís. 2 lit. f) zák. čís. 161/21 Sb. z. a n. rozhodovati u krajského soudu v B. (Slovensko) podle práva slovenského; ve sporu tom pravděpodobně bylo by hodnotiti a obíratí se týmiž vývody a námitkami jako ve sporu přítomném a zabrání se tedy posouzením obou sporů podle jednoho právního řádu možným nesrovnalostem v soudních rozhodnutích. Dle zásadního rozhodnutí čís. 410 ze dne 14. listopadu 1916 manželka odděleně od manžela žijící nemůže žádati výživné, jestliže stala se nehodnou svým chováním, které se nesluší na vdanou ženu. To platí i pro případ, když jest možno skutečnost odděleného bydliště odvoditi výlučně z chování se manželova, ale když manželka chová se takovým způsobem, který jí činí nehodnou třeba později, po rozchodu. Taktéž rozhodnutí čís. 1051 Úr. sb. V souzeném případě jedná se o nerozvedené manžele žijící fakticky odděleně. Žalovaný manžel vznesl proti nároku žalující manželky na výživné námitky, že žalobkyně sama ho zlomyslně opustila, scházela se s G., vyvolávala hádky a způsobila tak nepřekonatelný odpor, a že proto není povinen poskytovat jí výživné v penězích. Prvý soud nezhodnotil vůbec výsledky provedených důkazů o těchto námitkách žalovaného, spokojiv se zjištěním, že žaloba žalovaného o rozluku manželství sporných stran byla pravoplatně zamítnuta proto, že žalobkyně důvodně, nikoliv bezdůvodně přerušila manželské společenství se žalovaným. Napadený rozsudek převzal toto zjištění s tím, že první soud musel zkoumati, zda sporná otázka, odpírala-li žalobkyně důvodně či bezdůvodně návrat do společné domácnosti, není již řešena pravoplatně v jiném sporu. Další námitky žalovaného vůči žalobkyni dle názoru odvolacího soudu pozbyly významu, ježto předcházely vyzvání žalobkyně, aby se do společné domácnosti vrátila. V tomto posouzení sporu odvolacím soudem právem spatřuje dovolání nesprávné právní posouzení věci. Rozsudkem krajského soudu v B. (Slovensko) ze dne 26. ledna 1931, potvrzeného též rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 23. května 1933 č. j. . . ., je pouze pravoplatně zamítnuta žaloba žalovaného na rozluku manželství a jen tento výrok stal

se mezi stranami pravoplatný. V tomto sporu o rozluku byla řešena v odůvodnění rozsudků otázka, zda žalobkyně důvodně odpírala návrat do společné domácnosti se žalovaným, v nynějším sporu jde předně o to, který z manželů způsobil, případně spoluzpůsobil, že znemožněno bylo jejich spolužití. I kdyby bylo možno přihlížeti k důvodům rozsudků rozlukového sporu, byla by tím vyřešena pouze otázka, zda nynější žalobkyně neodepřela odůvodněně obnovení manželského spolužití, a to příznivě pro žalobkyni, poněvadž bylo zjištěno, že žalovaný v době výzvy a ještě dnes (totiž v čase, kdy byl vynesena rozsudek dovolacího soudu v rozlukovém sporu) žije s cizí ženou ve společné domácnosti, nebyly by tím však vyřešeny další námitky žalovaného, ze kterých, kdyby byly pravdivé, dalo by se usuzovati, že ani žalobkyně na odděleném žití není bez viny. Názor odvolacího soudu, že námitky ty pozbyly významu vyzváním žalobkyně žalovaným do společné domácnosti, není správným. Výzva k návratu do společné domácnosti podle § 77 a) manželského zákona musí podle stálé soudní praxe býti míněna vážně a opravdově tak, aby dřívější neshoda a nedorozumění mezi stranami byly zapomenuty a odpuštěny, a ne snad jen proto, aby byl získán rozlukový důvod podle § 77 a) manželského zákona. Že zde u žalovaného takové opravdové a vážně míněné vyzvání manželky k návratu se nestalo, plyne z uvedeného již zjištění, že žalovaný v době výzvy žil ve společné domácnosti s jinou ženou. Nelze proto též usuzovati, že výzvou za takových okolností učiněnou žalovaný odpustil žalobkyni další jí ve sporu o výživné za vinu kladené porušení manželských povinností. Skutečností, zda manželka sama svým nepřístojným chováním neznemožnila manželské spolužití neb aspoň nespolečupůsobila na znemožnění spolužití, nutno zjišťovati a hodnotiti samostatně i ve sporu o výživné. Nižší soudy, vycházejíce z jiného právního názoru, neučinily o těchto dalších skutečnostech tvrzených žádného zjištění a bylo proto oba nižší rozsudky podle §§ 496 čís. 3, 510, 513 c. ř. s. zrušiti.

Čís. 14884.

K § 1080 obč. zák. a čl. 339 obch. zák.

Kdo koupil věc na zkoušku, koupí však neschválil, jest oprávněn žádati, aby si prodávatel sám odebral prodanou věc.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1936, Rv I 389/34.)

Žalobce koupil u žalované na zkoušku ledničku, koupí však včas neschválil, poněvadž mu výkonnost ledničky nevyhovovala. Žalobou domáhá se na žalované, by byla uznána povinnou ledničku z jeho provozovny odstraniti. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Nedošlo-li ke smlouvě kupní proto, poněvadž smlouva uzavřena byla pod podmínkou schválení dodaného předmětu a podmínka ta splněna nebyla, pak stíhá každou smluvní stranu povinnost, aby vrátila to, co obdržela předem na základě takové smlouvy.

Jest tudíž zejména žalobce povinen, aby vrátil žalovanému lednici, kterou převzal. Této povinnosti žalobcově odpovídá právo žalovaného, aby sám lednici převzal a za tím účelem ji ze závodu žalobcova odstranil. Na toto právo žalovaného nemůže žalobce žalovati, ježto žalobou zásadně lze uplatňovati jen povinnost žalovaného. Žalobce má pouze právo, aby, nevyhoví-li žalovaný jeho výzvě, aby lednici odstranil, sám na nebezpečí a účet žalovaného ze svého závodu a žalovanému zaslal.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Rozhodnutí věci závisí na řešení otázky, zdali kupitel na zkoušku, neschválí-li koupí, jest povinen vrátiti předmět koupě, t. j. zdali na jeho straně jde o dluh přínosný, anebo zdali jest oprávněn žádati, aby prodávající sám jej zase odstranil, odnesl nebo odvezl. Žalovaný netvrdil, že mezi stranami bylo ujednáno, koho z nich pro případ neschválení podmíněné koupě stihá povinnost k odstranění ledničky na zkoušku dodané. Hledí-li se však k povaze věci, zejména k tomu, že dodání a namontování stroje se stalo proto, aby žalobce jej mohl vyzkoušeti a podle výsledku zkoušky se mohl rozhodnouti, zdali koupí schválí či nikoliv, nelze než dospěti k úsudku, že se dodání a postavení ledničky stalo na nebezpečí žalovaného, který jest tudíž také povinen ji odstraniti a odvézt, nedošlo-li k jejímu schválení. Není proto ani správný názor odvodacího soudu hypoteticky vyslovený, že žalovaný má pouze právo, nikoliv povinnost, aby ledničku převzal a odstranil.

Čís. 14885.

Nárok rozvedené (rozloučené) manželky na placení výživného jest nárokem soukromoprávním, jehož se může manželka platně vzdáti.

Jak je zvýšiti výživné rozvedené (rozloučené) manželky ujednané soudním smírem, jestliže se majetkové poměry manželovy podstatně zlepšily.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1936, Rv I 2564/35.)

Žalovaný zavázal se soudním smírem platiti své rozloučené manželce měsíčně 50 Kč. Žalobkyně tvrdíc, že se majetkové poměry žalovaného od uzavření smíru podstatně zlepšily, domáhá se na žalovaném zvýšení výživného na 250 Kč měsíčně. Prvý soud přiznal žalobkyni 200 Kč, odvolací soud 100 Kč měsíčně. Důvody: Při stanovení výživného smírem ze dne 23. března 1925, kterým se žalovaný zavázal platiti žalobkyni 50 Kč měsíčně, byl jeho výdělek 947 Kč, z něhož musil platiti na svého syna 250 Kč, takže mu zbývalo 697 Kč měsíčně. Příjem jeho v roce 1934 pak činil 967 Kč. Když odpadla jeho alimentární povinnost k synovi dnem 10. dubna 1925, tedy po smíru, zlepšily se jeho majetkové poměry o tuto alimentární částku 250 Kč. Poněvadž tím nastala jejich

podstatná změna, o níž je také žaloba opřena, jest spravedливо, aby bylo i výživné pro žalobkyni přiměřeně zvýšeno. Nelze však posuzovati přípustnost zvýšení podle celkového příjmu žalovaného, poněvadž tu nejde o stanovení výživného vůbec, nýbrž jen podle zlepšení poměrů jeho, jak odpovídá skutečnosti, kdežto základ pro ně byl již dán souhlasnou vůlí stran výše citovaným smírem. Bylo tedy přibližně podle poměru příjmů žalovaného a smluveného výživného v době smíru zvýšiti je vzhledem k příjmu v době podání žaloby. Hledě k zjištěnému stavu věci a také i poměrům žalobkyně považuje odvolací soud zvýšení výživného o 50 Kč za přiměřené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není sporu o tom, že manželství stran bylo rozvedeno a rozloučeno. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu jest považovati nárok rozvedené (tím spíše rozloučené) manželky na placení výživného za nárok soukromoprávní (sr. čís. 7633, 8110 Sb. n. s.). S tímto svým nárokem na výživné může rozvedená manželka volně disponovati, může se ho dokonce i vzdáti (srov. čís. 7633 Sb. n. s.). Není proto záady, aby se rozvedená manželka nedohodla s manželem, že jí bude manžel platiti nižší výživné, než by jí příslušelo podle zákona. Takovýto smír o výživném, jako každý smír, jest ovšem — není-li jinak ujednáno — uzavírán s předpokladem, že, nastanou-li napotom podstatné změny v poměrech osob, smír uzavřevších, na něž nemohly při uzavírání smíru pomýšleti, lze se domáhati zvýšení nebo snížení výživného (§ 1389 obč. zák.). Že v souzené věci nastaly podmínky pro to, aby výživné žalobkyně bylo zvýšeno, uznává i žalovaný. Jest proto vycházeti z toho, že nastala taková změna poměrů, že žalobkyně jest oprávněna domáhati se zvýšení výživného, a jde jen o to, zda při zvýšení výživného jest vzíti za základ celkový nynější příjem žalovaného a vyměřiti výživné přiměřené tomuto příjmu, jak má za to prvý soud, či zda při výpočtu zvýšeného výživného jest vzíti za základ poměr příjmů žalovaného ke smluvenému výživnému stanovený smírem, jak má v podstatě za to odvolací soud. Dovolací soud, uváživ vyličenou povahu nároku rozvedené (rozloučené) manželky na výživné, má za to, že, byl-li dohodou stran stanoven určitý poměr mezi příjmy žalovaného a mezi výší výživného poskytovaného žalobkyni, jest i zvýšené výživné vypočísti v témž poměru ke zvýšeným příjmům žalovaného. Zvýšené výživné, přisouzené žalobkyni odvolacím soudem však, hledí-li se ke zjištěným zvýšeným příjmům žalovaného, dokonce převyšuje poměr mezi příjmy žalovaného a výživného, na němž se strany dohodly ve smíru o výživném ze dne 23. března 1925.

Čís. 14886.

Nesouhlasí-li úpadce s prohlášením konkursu tvrdě, že pohledávka věřitelova je zaplácena, bylo usnesení, kterým konkurs byl prohlášen, odůvodniti ve smyslu § 69 odst. 1 konk. ř., jinak jde o zmatečnost.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1936, R II 2/36.)

Usnesením ze dne 7. listopadu 1935 byl k návrhu věřitele prohlášen na jmění úpadcovy konkurs. K stížnosti úpadcově, v níž tvrdil, že zaplatil pohledávku věřitelovu, zrušil konkursní soud sám usnesením ze dne 9. listopadu 1935 tento konkurs. Na rekurs správce podstaty uložil rekursní soud prvému soudu, by v konkursu dále podle zákona pokračoval. Důvody: Dle § 2 odst. 1 konk. ř. nastávají právní účinky prohlášení konkursu počátkem dne, kterého byla konkursní vyhláška vyvěšena na desce konkursního soudu. Tato vyhláška byla na desce konkursního soudu vyvěšena dne 7. listopadu 1935. Od toho dne jest konkursní řízení zahájeno a může býti zrušeno jako řízení již zahájené jen dle ustanovení §§ 166 a 167 konk. ř. Konkurs nemohl býti zrušen proto, že pohledávka navrhuujícího věřitele byla zaplacená. Právní účinky prohlášení konkursu nastaly dne 7. listopadu 1935 a nebylo tím dnem počínajíc úpadci dovoleno, aby nakládal svým jměním (§ 3 konk. ř.). Placení dne 8. listopadu 1935 vykonané jest proti konkursním věřitelům bezúčinné (§ 4 odst. 1 konk. ř.). Jeho bezúčinnost může uplatnit správce konkursní podstaty nebo kterýkoliv z konkursních věřitelů.

Nejvyšší soud zrušil řízení od vydání usnesení, kterým byl prohlášen konkurs, a soudu první stolice uložil, aby znovu rozhodl o návrhu věřitelově na prohlášení konkursu.

Důvody:

Nejvyšší soud shledal, že řízení od vydání usnesení o prohlášení konkursu ztíženo je zmatkem. Usnesení to vydáno bylo na návrh věřitele podle § 69 k. ř., a z chování dlužníkovy, jak se jeví v jeho písemném sdělení ze dne 23. července 1935, že pohledávku věřitelovu proplatil, dále ze žádosti jeho ze dne 2. října 1935 o prodloužení platební lhůty je patrné, že s návrhem nesouhlasil. Vzhledem k těmto dopisům nelze souditi na souhlas dlužníkův s návrhem ani z té okolnosti, že se nedostavil k výslechu o něm, předpokládajíc ovšem, že byl řádně oběslán. Jeho projevy nutno považovati tím spíše za obranu proti návrhu, přihlíží-li se k jeho rekursu podanému druhý den po prohlášení konkursu, v němž mimo tvrzení, že není insolventní, poukazuje i na okolnost, že pohledávka věřitelova je proplacena. Usnesení, kterým byl konkurs prohlášen, bylo proto vzhledem k ustanovením §§ 188 k. ř., 428 prvý odstavec c. ř. s. odůvodniti a to v tom směru, zda jsou dány předpoklady prohlášení konkursu podle § 69 odst. 1 k. ř. Usnesení konkursního soudu ze dne 7. listopadu 1935 č. j. K 15/35-2 neobsahuje však vůbec odůvodnění. To má v zápětí, obdobně jako u rozsudku, zmatečnost usnesení toho podle § 477 č. 9 c. ř. s., ke které bylo hleděti z úřadu (§§ 471 č. 7, 477 první odst. c. ř. s., 188 k. ř.).

Čís. 14887.

K § 233 obč. zák.

Pokud jest potřebí schválení opatrovníckého soudu k příslibu opatrovníka, že nevypoví pohledávku.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1936, Rv II 173/34.)

Žalobkyni byla povolena exekuce zabavením knihovní pohledávky Jana T-ě. Zabavená pohledávka byla již před zabavením splatná. Nemovitost, na níž pohledávka ta vázla, byla později vydražena a při rozvrhu bylo přikázáno žalobkyni příslušenství pohledávky k hotovému zaplacení, pohledávka sama byla však převzata na nejvyšší podání. Žalobkyně vymáhá nyní na žalovaném vydražiteli zabavenou pohledávku tvrdíc, že jej upozornila, že bude žádati hotové její zaplacení po pravomoci rozvrhového usnesení. Proti žalobě namítl žalovaný, že pohledávka dosud není splatná, poněvadž ještě před jejím zabavením mu opatrovník nezvěstného knihovního věřitele Jana T-ě slíbil, že pohledávku nevypoví do dvou let a lhůta tato ještě neuplynula. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaný sám připustil, že původnímu věřiteli Janu T-ovi měla býti zaplacená pohledávka dne 1. června 1931. Žalovaný tvrdí toliko, že dr. G. jako kurátor Jana T-ě poskytl žalovanému lhůtu k zaplacení na dvě léta. To však prokázáno nebylo, čímž padá jediná námitka žalovaného proti žalobě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není rozhodné, zdali Dr. Ervín G., jako opatrovník nezvěstného podlužníka Jana T. přislíbil žalovanému ještě před exekučním zabavením sporné pohledávky, že mu dluh nejméně během dvou let nevypoví, neboť k platnosti takového poshování bylo by ve smyslu §§ 233 a 282 obč. zák. třeba schválení nadopatrovníckého soudu, ježto prodloužení splatnosti značné pohledávky 20.000 Kč o celá dvě léta vybočuje z mezí řádného hospodaření a jest věcí velké důležitosti. Že se takové soudní schválení stalo, žalovaný netvrdil a nezáleží proto na tom, zda Dr. G. skutečně takový příslib učinil čili nic.

Čís. 14888.

Nežalovatelnost zápůjčky dané vědomě k umožnění zakázaného termínového obchodu s obilím.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1936, Rv II 194/34.)

Žalobce poskytl žalovanému zápůjčku k provedení termínového obchodu obilím, již nyní požaduje žalobou zpět. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle § 10 a 11 zákona ze dne 4. ledna 1903 čis. 10 ř. z. jsou zakázány pro tuzemce bursovní termínové obchody s obilím a mlýnskými

produkty, necht' již jsou uzavírány v tuzemsku, nebo na burse cizozemské, neboť zákon v tomto směru nerozeznává. K obilí patří i kukuřice, neboť i tato jest obilninou. Názor odvolatelův, že na cizozemské obchody lze vztahovati jen § 12 cit. zákona, jenž předpokládá, že byly zvláštním ministerským nařízením dotyčné obchody zakázány, jest sice uváděn v Komentáři Staub-Pisko v dodatku ke čl. 357, avšak dle stálé judikatury nejvyššího soudu (viz rozh. 6124, 6971, 7490, 8349, 10636 a 10781 Sb. n. s.) vztahuje se zákaz § 10 citovaného zákona i na termínové obchody s obilím, byť i byly uzavřeny v cizině. Termínové obchody bursovní s obilím dlužno považovati za hry a sázky (§§ 1270—1272 obč. zák.). Poskytl-li tedy žalobce žalovanému zápůjčku zaplacením zálohy (krytí) a tím pomocné ruky ku provedení termínového obchodu obilního, nemůže žádati vrácení zápůjčky, kterou poskytl k tomuto zapovězenému hernímu účelu (§ 1174 odst. 2 obč. zák.). Účelem tohoto ustanovení bylo podle motivů k třetí dílčí novele použití všech prostředků ke stížení náhodných her a je předpis ten vztahovati nejen na zápůjčky dané přímo hráči k zakázané hře, nýbrž i na všechny zápůjčky dané proto, by zakázaná hra byla umožněna. Není proto žalovatelnou zápůjčka daná vědomě k umožnění zakázaného termínového obchodu s obilím, neboť úmysl zapůjčitelův nesl se k tomu, by umožnil zápůjčkou zakázanou bursovní hru, čímž splněna náležitost poslední věty § 1174 obč. zák. (srovnej rozh. 3414 Sb. n. s.). Žalobce se nemůže vymlouvat, že neznal nedovolenost obchodu toho, neboť neznalostí zákona nelze se omlouvat (§ 2 obč. zák.).

Čís. 14889.

K § 39 čís. 1 ex. ř.

K případům v tomto předpise uvedeným náleží i zánik prozatímního opatření jako exekučního titulu uplynutím doby, na kterou bylo povoleno.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1936, R I 3/36.)

Vymáhající věřitelka vedla proti povinnému na základě prozatímního opatření, povoleného jí do pravoplatného skončení sporu o rozvod manželství, exekuci zabavením a přikázáním pense povinného s obmezením podle zák. čís. 314/20 Sb. z. a n. Prvým soudem k návrhu povinného zastavil podle § 39 čís. 1 ex. ř. exekuci ke dni 28. června 1935, kdy rozsudek o rozvodu manželství jeho s vymáhající věřitelkou stal se pravoplatným. Rekursní soud návrhu nevyhověl proto, že pravoplatností rozsudku nebyla zrušena ještě účinnost prozatímního opatření, jehož se rozsudek netýkal, a že by se mohl povinný domáhati zastavení exekuce jen, kdyby byla vymáhající se svými nároky plně uspokojena, což ani netvrdil.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Prozatímní opatření, jež povoleno bylo na dobu až do pravoplatného skončení sporu o rozvod manželství, zaniklo dle § 391 (§ 399 odst. 1) ex. ř. dnem, kdy rozsudek v onom sporu vydaný nabyl právní moci, a proto nebylo důvodu nepovoliti zrušení exekuce dle § 39 č. 1 ex. ř. dnem pravoplatného skončení sporu, ježto tím byl exekuční titul, totiž prozatímní opatření, zrušen, i když se tak nestalo výslovným soudním výrokem.

Čís. 14890.

Řízení rozlukové. V dovolacím řízení o rozluce manželství lze s úspěchem opakovati návrh na výslech svědka o rozlukovém důvodu, nemohl-li svědek býti slyšen v řízení před nižšími soudy.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1936, Rv I 2412/35.)

Manželství stran bylo rozloučeno z viny obou manželů (hluboký rozvrat manželství), při čemž nižší soudy vinu žalujícího manžela shledaly v tom, že se po dobrovolném rozvodu manželství dopustil cizoložství. V řízení před prvním soudem nabídla žalovaná důkaz svědkyní S-ovou o tom, že žalobce již v době spoluzití manželů porušoval manželskou věrnost a že skoro ničím nepřispíval k nákladům společné domácnosti. Důkaz ten nebyl proveden, poněvadž svědkyně S-ová nemohla býti pro neznámý pobyt vypátrána. Žalovaná teprve v dovolání oznámila její adresu a uplatňujíc dovolací důvod čís. 2 § 503 c. ř. s. žádá zrušení rozsudků nižších soudů za účelem provedení nabízeného důkazu.

D ů v o d y:

Byly-li by okolnosti, o nichž byl nabídnut důkaz S-ovou prokázány, mohlo by to míti vliv na jinaká posouzení zavinění manželova na hlubokém rozvratu manželství, který jest tu jediným důvodem rozlukovým, zejména když pak by se nedalo tvrditi, že žalovaná křivě obviňovala žalobce z manželské nevěry a z toho, že odcizoval věci jí náležející. Také nadávky s její strany prvním soudem zjištěné mohly by se pak snad objeviti v jiném světle, kdyby bylo zjištěno, že byly proneseny v omluvitelném rozčilení, vyvolaném závažným chováním manželovým. Není tedy vyloučeno, že by výsledkem svědkyně S. mohly býti zjištěny okolnosti, pro které by bylo lze uznati na převážnou vinu žalobce na hlubokém rozvratu manželství. Rozluku manželství z důvodu hlubokého rozvratu lze však povoliti jenom tehdy, nestihá-li žalujícího manžela převážně zavinění na rozvratu (§ 13 h) rozl. zák.). Otázka zavinění náleží k rozlukovému důvodu (srov. na příkl. rozh. č. 11731 Sb. n. s. a j.) a lze také v dovolacím řízení uplatniti nové okolnosti a průvody sloužící k vyvrácení rozlukového důvodu (rozh. č. 14192 Sb. n. s.), tím spíše

pak opakovatí návrh na výslech svědka, jehož výslech v řízení I. a II. stolice nemohl být proveden pro neznámost jeho pobytu (při čemž obnova řízení podle § 530 č. 7 c. ř. s. byla by vyloučena právě pro zásadu vyšetřovací, která připouští novoty i v řízení opravném (srov. rozh. č. 14337 Sb. n. s.)). Jeví se tedy výslech svědkyně Hedviky S. nutným k úplnému vysvětlení a důkladnému posouzení rozepře (§ 503 č. 2 c. ř. s.).

Čís. 14891.

Konkursní řád. §§ 44 (2) zák. čís. 337/14 ř. z. a 47 (2) zák. čís. 64/31 Sb. z. a n.

Byla-li věc, o jejíž vyloučení jde, zničena, jest nárok vylučitelův na náhradu škody pouhou pohledávkou z důvodu náhrady škody, která může být buď pohledávkou za podstatou (§ 46 čís. 2 a 4 konk. ř. nebo § 49 čís. 2 a 4 nov. konk. ř.) nebo konkursní.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1936, Rv I 2131/34.)

Žalobkyně tvrdí, že do konkursní podstaty firmy Bratří Č-ové byly pojaty předměty, které byly jejím vlastnictvím. Původně žalobou domáhala se žalobkyně vydání těchto předmětů z konkursní podstaty, později zaplacení kupní ceny 5.600 Kč. Žalovaný správce konkursní podstaty popřel nárok žalobní a tvrdí, že zboží bylo vadné a musilo být zničeno, aby další nákaze bylo zabráněno. Také nebylo zasláno žalobkyni, která se nestala jeho vlastníci, poněvadž nedošlo ani k jeho odevzdání. Svůj nárok žalobkyně v konkursu neuplatnila. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalovaný míní, že žalobkyně může žádati nikoli náhradu v penězích, rovnající se hodnotě věcí, jež vylučuje, nýbrž jen úplatu, která za věci ty do konkursní podstaty připlýnula. Dovojuje, že parkety byly zničeny firmou Sch. a palivové dříví že bylo prodáno úhrnně s jinými věcmi, nejvýše za 100 Kč. Co do dříví tvrzení to je v rozporu s tím, co žalovaný tvrdil v řízení před prvním soudem, neboť tam tvrdil, že i dříví bylo firmou Sch. zničeno. Teprve nyní v odvolání činí žalovaný rozdíl mezi dřívím palivovým a parketovým, o čemž nebylo zmínky v řízení před prvním soudem. Odvolatel dovojuje, že žalobkyně měla by jen nárok proti podstatě, aby tato jí postoupila svůj nárok proti firmě Sch. na zaplacení dříví toho. Tento názor odvolatelův však nemá opory v zákoně. Dle § 44 st. konk. ř., byla-li věc vylučovaná osobou třetí zcizena po prohlášení konkursu, může oprávněný bez újmy dále sahajících nároků na náhradu žádati za vyloučení již dané úplaty z konkursní podstaty, nebyla-li však úplata ještě zaplacená, může žádati, aby mu byl postoupen nárok na nezaplacenou úplatu. Z tohoto doslovného znění zákona plyne jasně, že běží tu pouze o právo vylučovatele, arg. »může« a to ještě bez újmy dále sahajících nároků na náhradu, že však vylučovatel není povinen spokojiti se jen s úplatou, které dosáhla za jeho věci konkursní podstaty, nebo dokonce jen postoupením nároku proti nabyvateli. Ustano-

vení to ostatně v daném případě vůbec nedopadá, neboť věci žalobkyně, parkety a dříví, nebyly správcem podstaty zcizeny, nýbrž, jak sám doznává a jak také vysvítá z konkursních spisů, bez vědomí správce podstaty zničeny firmou Sch., u které byly v úschově. Z ustanovení § 44 st. konk. ř. plyne jasně, že má vylučovatel, zde žalobkyně, právo žádati plnou náhradu za svoje věci. Právem tedy přiznal jí prvý soud částky 5.000 a 500 Kč, které jsou přiměřené. Dále vytýká žalovaný, že prvý soud dospěl k závěru, že žalobkyně stala se vlastníci parket i dříví. Dle jeho náhledu mohla mít žalobkyně obligační nárok proti kupci dříví na vydání dříví, nikoli však proti podstatě, zejména nemohla mít právo věcné. S názorem tímto nelze souhlasiti. Parkety i dříví bylo zasláno drahou na adresu žalobkyně a ta obdržela také nákladní list, pomocí něhož mohla předměty těmi volně disponovati. Byly jí tedy věci ty kupcem odevzdány, takže nějaký obligační nárok na vydání jich proti kupci nebo držiteli jich byl splněn. Správně tedy prvý soud uznal, že žalobkyně nabyla vlastnictví věcí, jichž ceny nyní se domáhá jako náhrady. Ne j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Podle § 44 konk. řádu čís. 337/14 ř. z. jest předmětem nároku na vyloučení z konkursní podstaty vždy jen individuálně určitá věc, a to ať jde o vyloučení věci samé z konkursní podstaty aneb o úplatu patřící konkursní podstatě za zcizení věci (náhradní vyloučení), takže, když úplata záleží v penězích, jež byly smíšeny s ostatními penězi konkursní podstaty, jest třeba označiti peníze podle § 371 obč. zák. Dalším předpokladem vylučovacího nároku jest ovšem, aby vylučovaná věc nebo úplata v konkursní podstatě skutečně byla, a nestačí, že byla pouze pojata do inventáře konkursní podstaty (srovnej rozhodnutí čís. 7500 Sb. n. s.). V souzeném případě vylučuje žalobkyně úplatu, aniž tvrdila, že úplata jest skutečně v konkursní podstatě. Již z toho důvodu není nárok žalobkyně podle § 44 konk. ř. oprávněný. Než mimo to netvrdila žalobkyně, že parkety (nebo frýzky) a palivové dřevo byly zcizeny úpadcem nebo správcem podstaty. Naopak žalovaná namítala, že frýzky a dřevo byly zničeny uschovatelem firmou Sch. a spol., a žalobkyně to v dovolací odpovědi sama připouští. Správně proto uvedl odvolací soud, že § 44 konk. řádu na souzený případ nedopadá, ale přes to přisoudil neprávem podle téhož ustanovení žalobkyni žádané částky, poukávav k tomu, že prý žalobkyně má podle § 44 odst. 2 konk. ř. vedle nároku na vydání úplaty též nárok na plnou náhradu škody. Než tento nárok na náhradu škody není již náhradním vylučovacím nárokem, an nesměňuje k vydání individuálně určité úplaty, příslé do konkursní podstaty zcizením věci, k jejímuž vyloučení byla žalobkyně snad oprávněna, nýbrž jest pouhou pohledávkou z důvodu náhrady škody, o níž platí předpisy občanského práva právě tak, jako kdyby šlo o pouhou náhradu škody nehledíc na nárok na vyloučení. Tato pohledávka může ovšem býti buď pohledávkou za podstatou (§ 46 č. 2 a 4 konk. řádu) nebo

konk. pohledávkou, kterou by bylo uplatnění přihláškou podle § 102 konk. řádu, nikoliv pořadem práva. Pro předpoklad, že jde o pohledávku za podstatou, které lze se ovšem domáhati pořadem práva (§ 124 konk. řádu), nepřednesla žalobkyně nic skutkového, takže, i kdyby za tohoto stavu věci opírala žalobu o to, že jde o pohledávku za podstatou, nemohla by mít rovněž úspěchu.

Čís. 14892.

Důsledky spoluvlastnictví.

Spoluvlastnický podíl k movité věci nelze odevzdati hmotně podle § 426 obč. zák.

Společné držby společné věci lze nabýti odevzdáním znamením nebo prohlášením.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1936, Rv I 2506/35.)

Podle přednesu žalobkyně koupila tato auto, jež nyní vylučuje z exekuce, od Josefa O-a a později Heřmana E-a, jimž každému náleželo z polovice. Odevzdání stalo se tím způsobem, že O. odevzdal jí dne 20. února 1933 prohlášení toho obsahu, že žalobkyně nabyla koupí jeho polovice auta a přepsal tehdy typové vysvědčení na její jméno; užíval však auto dále a ponechal je v garáži pod svým jménem najaté; druhou polovinu auta prodal písemným prohlášením ze dne 9. srpna 1933, přičemž jí vrátil i její potvrzení před tím jemu odevzdané, podle něhož ho uznala za spoluvlastníka auto. Žalobkyně v první stolici se obmezila jen na tvrzení, že auto převzala, aniž udala jakým způsobem, a že typové vysvědčení bylo vystaveno na její jméno. P r v ý s o u d žalobě vyhověl, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Šlo o 2 fáze nabytí auta a jest proto zkoumati každou fázi zvlášť. Od O. mohla nabytí koupí pouze jeho spoluvlastnické polovice auta. Jest uznati, že spoluvlastnický podíl k movité věci nelze odevzdati hmotně podle § 426 obč. zák., nýbrž že společné držby ke společné věci podle § 833 obč. zák. lze nabýti odevzdáním znamením nebo prohlášením (§§ 427 a 428 obč. zák.; srovnej na př. rozh. č. 12373 Sb. n. s.). Za znamení ve smyslu § 427 obč. zák. pokládá dovolatelka vystavení typového vysvědčení, což však podle již ustálené judikatury nejvyššího soudu nestačí (srov. na př. rozh. č. 13144 a již dříve č. 4404 Sb. n. s.). Odevzdání prohlášením vůbec v první stolici tvrzeno nebylo, a to ani prohlášením výslovným, ani prohlášením konkludentním jednáním; za prohlášení takové nelze ani pokládati přepsání typového vysvědčení na jméno dovolatelčino samo o sobě, ani odevzdání potvrzení o kupní smlouvě ze dne 20. února 1933, v němž o převodu držby není zmínky.

Od Josefa O. tedy spoludržba auta na žalobkyni přenesena nebyla. Nestalo se tak ani při uzavření kupní smlouvy s Heřmanem E., neboť i v prohlášení tohoto ze dne 9. srpna 1933 není zmínky o převodu držby a nebylo ani v tomto případě tvrzeno, že došlo ještě k jinakému prohlášení ohledně přenesení držby. Z toho vyplývá, že žalobkyně neprokázala jednu z podstatných náležitostí pro nabytí vlastnického práva, totiž právní odevzdání a převzetí ve smyslu §§ 425 a násl. obč. zák. a nebylo tedy lze vyhověti její žalobě podle § 37 ex. ř., opřené o právo vlastnické.

Čís. 14893.

Pojišťovací smlouva.

Stanovily-li pojišťovací podmínky, že v případě prodlení s placením prémie má pojistitel právo považovati smlouvu za zrušenou nebo podati do dvou měsíců žalobu na zaplacení pojistného, nezanikla pojišťovací smlouva tím, že pojistitel zažaloval pojistné až po uplynutí dvouměsíční lhůty, lze-li z jeho chování usouditi, že na smlouvě trvá.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv I 27/34.)

Žalobce pojistil u žalované pojistkou ze dne 16. července 1931 svůj autobus Tatra proti následkům povinného ručení za pololetní pojistné 2.498 Kč, splatné dle dodatku ze dne 9. září 1931 vždy 20. srpna a 20. února, a to na dobu 10 let. Podle pojišťovacích podmínek měla společnost pro případ prodlení s placením prémie právo považovati smlouvu za zrušenou nebo podati do 2 měsíců po dni, kdy pojištění dle pojistky mělo se počítati nebo kdy vyčkávací lhůta uplynula, soudní žalobu na zaplacení pojistného. V případě žaloby ručila z pojišťovací smlouvy ode dne dodané žaloby po dobu rovnající se času, za který se domáhá žalovaného pojistného. Pojišťovací smlouva měla zaniknouti však ihned, upustí-li společnost pravoplatně od žaloby, nebo nebyla-li by žalovaná částka při nastalé vykonatelnosti soudcovského nálezu anebo soudního smíru ještě zapravena a společnost se vzdala zavedení exekuce či pokračování v ní, nebo zůstala-li by exekuce na věci movité bez výsledku. Žalobce zapravil na pojistném dne 11. září 1931 1.000 Kč. Žalovaná jej upomenula dopisem z téhož dne o zapravení nedoplatku 1.498 Kč, upozornivši jej při tom, že, není-li prémie plně uhrazena, nemohla by býti eventuelní škoda vyřízena. Žalovaná zažalovala pak tento nedoplatek na prvou půlletní prémie splatnou 20. srpna 1931 upomínací žalobou podanou u soudu dne 3. prosince 1931, vedla pak na základě pravoplatného platebního rozkazu exekuci na svršky. Upomínací žalobou podanou dne 1. května 1931 a doručenou žalobci dne 10. května 1932 byla zažalována druhá půlletní prémie 2.498 Kč splatná dne 20. února 1932. Tato žaloba byla dne 26. června 1932 vzata zpět. Dne 2. června 1932 srazil se pojištěný autobus s nákladním vlakem, žalobce případ pojišťovně hlásil, ta však odepřela likvidaci náhrady pro nezaplacení prémie. Žalobě na zjištění, že pojišťovací smlouva v době pojistné události trvala

a že pojišťovna jest proto povinna plniti nároky žalobci z této smlouvy proti pojišťovně vzniklé, bylo vyhověno s o u d y o b o u n i ž š í c h s t o l i c, o d v o l a c í m z těchto důvodů: Nelze naprosto souhlasiti s výkladem, který dává žalovaná odstavci 12 čl. 5 všeob. podm. poj., totiž že tím, že pojišťovna ve lhůtě dvou měsíců žalobu nepodala, uhaslo právo pojišťovny domáhati se zaplacení nedoplatku prémie žalobou. S tím nelze uvést v soulad skutečnost, že pojišťovna podavši žalobu po uplynutí této dvouměsíční lhůty domohla se pravoplatného exekučního titulu, na základě něhož vedla exekuci a to nikoli bez výsledku, neboť jednak dosáhla zaplacení 500 Kč, jakož i další možností cestou prodeje z volné ruky dosíci úplného uspokojení své pohledávky. Rovněž není nutno automaticky považovati smlouvu za zrušenou, nepodala-li pojišťovna do dvou měsíců žalobu na zaplacení prémie. Neboť pojišťovna má sice dle znění čl. 5 odst. 12 pojišťovacích podmínek právo považovati smlouvu za zrušenou, pak ovšem ale nesmí podniknouti činy, kterými dává najevo, že smlouvu za zrušenou nepovažuje. Neboť nelze současně zastávati stanovisko, že smlouva je zrušena a na základě této smlouvy prý zrušené vymáhati zaplacení pojistné prémie žalobou, třebaš podanou o nějaký den později po uplynutí dvouměsíční lhůty oné. Ze znění pojišťovacích podmínek nelze vyvozovati, že by smlouva automaticky se zrušila, nepoda-li pojišťovna žalobu na zaplacení dlužných prémie. Žalobní právo pojišťovny nezaniklo tím, že nezažalovala během dvou měsíců, když ve skutečnosti žaloby podala a na základě nich v obou případech vymohla pravoplatné exekuční tituly. Nelze mluvit o zpětvezetí žaloby v případě, kde na základě upomínací žaloby vydán byl platební příkaz, který vešel v moc práva. Ostatně došlo ku zpětvezetí žaloby, tedy projevu vůle pojišťovny, již po té, kdy nastala pojistná příhoda, takže je to pro tento spor a poměr mezi stranami bezvýznamné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání vychází z názoru, že pojišťovací smlouva zanikla sama sebou (automaticky). V tom směru dovolání poukazuje na oprávnění, které pojišťovně dává čl. 5 dvanáctý odstavec všeob. poj. podmínek. Dle něho, bylo-li s placením prodleno, má společnost právo považovati smlouvu za zrušenou, nebo podati do dvou měsíců soudní žalobu na zaplacení pojistného. Přisvědčiti jest dovolatelce, pokud v tom vidí alternativu, tedy dvojí možnost, z nichž vylučuje jedna druhou, ale s jiným výsledkem. Při správném výkladu (čl. 278 obč. zák.) vede to totiž k závěru, že pojišťovna, rozhodnuvši se pro druhou možnost (soudní vymáhání), opustila první, nepovažujíc smlouvu za zrušenou. S tím souhlasí celý postup pojišťovny, který až do nastalé pojistné příhody vyjadřoval její vůli setrvati na pojistném poměru, jak se podává ze zjištění nižších soudů. Neodpovídalo by zajisté pravidlům poctivého styku (§ 914 obč. zák. a srov. k tomu rozh. č. 13927 Sb. n. s.) vykládati jej jinak, jestliže pojišťovna od tohoto postupu, který volila, když byl k jejímu prospěchu,

upustila až po nastalé pojistné příhodě, která ji zavazuje. Z toho plyne, že s nepodáním žaloby ve lhůtě dvouměsíční nelze spojovati následek, jak tvrdí dovolatelka, totiž, že by bylo nastalo zrušení pojišťovací smlouvy samo sebou (automaticky). Předpis o lhůtě té je zřejmě na ochranu, tedy ve prospěch pojistníkův, a nemůže se proto pojišťovna ustanovení toho, sama ho nedbajíc, dovolávati proti pojistníkovi. Marně se tedy dovolací vývody obírají »mlčky zaniklou smlouvou, jež nemohla býti opožděnou žalobou vzkrísena«. Rozhodnutí nejvyššího soudu uvedená v dovolání č. 6289, 8276 Sb. n. s. a Rv I 1780/31 nedopadají na souzený případ, neboť mají za základ jiné znění pojišťovacích podmínek. Nelze mluvit o vzdání se exekuce a s tím spojených účincích podle čl. 5 poslední věty všeob. poj. podmínek, jestliže pojišťovna prostě nevedla exekuci, jak tvrdí, než nastala pojistná příhoda (nastala 2. června 1932). To se vztahuje na vymáhání zažalované druhé částky prvoročního pojistného za dobu, v níž spadá pojistná příhoda. Jest tedy tím dán předpoklad pro ručení pojišťovny dle čl. 5, dvanáctého odstavce všeob. poj. podmínek.

Čís. 14894.

K § 1392 obč. zák.

Věřitel může postoupiti pohledávku, příslušející mu proti několika spoludlužníkům, třetí osobě s účinkem jen proti jednomu z těchto spoludlužníků.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv I 339/34.)

Žalovaný zavázal se zaplatiti Marii F-ové pohledávku, kterou jí byli dlužni Otmar S. a Bena S. Pohledávku tu proti žalovanému postoupila Marie F-ová žalobci, který jí nyní vymáhá na žalovaném. Proti žalobě namítl žalovaný, že Marie F-ová neměla práva postoupiti pohledávku žalobci, poněvadž v době postoupení tato pohledávka byla zaplacena protipohledávkou manželů S-ových, jež byla S-ovými postoupena žalovanému a již namítá započtením. Nižší soudy uznaly podle žaloby, prvý soud z těchto důvodů: Sporné je jen, zda manželé S-ovi mají proti zažalované pohledávce protipohledávku ve výši 21.460 Kč a zda tuto protipohledávku žalovanému postoupili a zda žalovaný tuto protipohledávku smí kompenzovati. Tvrzení Berty S-ové, že si F-ová 14 koberců neoprávněně vzala a proto si musí dáti líbiti kompenzaci fakturové ceny 43.000 Kč, je vyvráceno tím, že manželé S-ovi F-ové tyto koberce za 23.000 Kč prodali a tím, že F-ová koberce dala opět S-ovi do komise. To však F-ová by vůbec nebyla mohla učiniti, kdyby jí koberce byly nepatřily. Se zřetelem na to, že manželům S-ovým protipohledávka vůči F-ové vůbec nepřísluší, nemusel se soud s kompenzačními námitkami žalovaného dále zabývati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není správný názor žalovaného, že na jeho straně šlo o převzetí rukojemství za dluh manželů S-ových vůči Marii F-ové ve výši 13.200 Kč. Žalovaný přistoupil k dluhu manželů S-ových vůči F-ové jako spoludlužník (§ 1406 odst. 2 obč. zák.), při čemž ovšem závazek jmenovaných manželů nebyl dotčen, protože ze zjištěných skutkových okolností nelze vyvozovati, že F. propustila dosavadní dlužníky, t. j. manžele S-ovy ze závazku a spokojila se se zárukou žalovaného. Když nižší soudy zjistily, že hlavním dlužníkem, manželům S-ovým, nepřislušela vůbec vzájemná pohledávka vůči F-ové, jest tím také vyvrácena námitka žalovaného, že postoupená pohledávka zanikla před postupem kompensací s protipohledávkou manželů S-ových. Co se týče otázky, je-li věřitel, jemuž přísluší pohledávka vůči více spoludlužníkům, oprávněn postoupiti ji třetí osobě jen proti jednomu z více spoludlužníků, jest na ni odpověděti kladně. Takovým postupem rozdělí se solidární dluh tak, že postoupený dlužník může se zprošťujícím účinkem pro všechny spoluzavázané platiti jen cesionáři a ostatní spoludlužníci s tímž účinkem pro všechny, tudíž i pro postoupeného dlužníka, jen cedentovi.

Čís. 14895.

K §§ 1333, 1334 obč. zák.

Zákonný nárok na úroky z prodlení v případě nedodržení platebních lhůt ujednaných smírem o hlavním dluhu nepomíjí, i když nebyl ve smíru zvláště vytčen.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv I 455/34.)

Podle soudního smíru zavázal se žalovaný zaplatiti 5.000 Kč v měsíčních lhůtách po 1.000 Kč pod ztrátou lhůt a exekucí. Žalovaný splátky nedodržel, pročež vedl žalobce na základě uvedeného smíru exekuci k vydobytí 5.000 Kč s 5% úroky ode dne splatnosti. Návrh na povolení exekuce k vydobytí úroků byl však zamítnut proto, že se žalovaný smírem k jich zaplacení nezavázal, takže nejsou kryty exekučním titulem. Žalobě na zaplacení dosud splatných úroků z kapitálu 5.000 Kč bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Povinnost dlužníka, zaplatiti úroky z prodlení, nedodrží-li platebního dne určeného zákonem nebo smlouvou (§ 1334 obč. zák.), jest při dlužích peněžitých zákonným následkem každého prodlení dlužníkovy, nebyla-li tato povinnost smlouvou vyloučena nebo omezena. Jest to zákonem stanovená povinnost k náhradě škody pro porušení smlouvy. Zavázal-li se dovolatel smírem, t. j. smlouvou, k zaplacení jistiny po

určitých splátkách splatných v určité době pod ztrátou lhůt a nedostál-li své povinnosti včas, nastala splatnost celé dlužné jistiny a pro žalovaného zákonná povinnost k náhradě zákonných úroků z prodlení podle §§ 1333, 1334 obč. zák., ježto smírem nebyla tato zákonná povinnost vyloučena. Nebylo zapotřebí, aby si žalobce, chtěl-li si zachovati zákonný nárok na úroky z prodlení v případě nedodržení platebních lhůt ujednaných smírem, ve smíru toto právo zvláště vyhradil. Toto opomenutí má jen za následek, že smír není ohledně úroků z prodlení exekučním titulem a že věřitel musí si pro tento nárok teprve sjednati exekuční titul zvláštní žalobou (srovnej rozhodnutí Sb. n. s. civ. č. 7361).

Čís. 14896.

K § 42 knih. zák.

Byl-li povolením záznamu zástavního práva porušen velicí předpis § 18 odst. II vyr. ř. uher., jest takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv II 247/34.)

Žalobkyně tvrdí, že dle usnesení okresního soudu v B. (Slovensko) ze dne 5. ledna 1931 byl jí povolen na nemovitostech žalované firmy ve vložce 10 pozemkové knihy kat. území B. záznam práva zástavního pro pohledávku 17.145 Kč s 12% úrokem od 22. srpna 1930, 2% daní z obratu, se lhůtou spravovací do 30. června 1931 a že tato pohledávka pozůstává po právu částkou 15.217 Kč 30 h s 12% úrokem od 9. června 1931. Kupní cena sice sjednána bezúročně, to však platilo jen pro případ přesného dodržení splátek, jinak platí 12% úrok ode dne vystavení účtu. Žalovaná jest obchodnicí. Usnesení okresního soudu v B. povolující záznam nabylo právní moci a byl záznam proveden déle než 2 měsíce před zahájením vyrovnacího řízení. Rekurs proti tomuto povolení podaný byl zamítnut, jen úrok byl snížen na 8%. Vyrovnání žalované firmy se po názoru žalobkyně na její pohledávku nevztahuje, neboť jest věřitelkou oddělnou a žádá proto žalobou o spravení záznamu. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Záznam byl povolen již po zavedení mimokonkursního donucovacího vyrovnání na jmění žalované. Jest připutiti, že toto povolení odporuje přímému předpisu § 18 odst. 2 vyr. ř. uher., dle něhož od zahájení vyrovnacího řízení jest nepřipustnou žádost za záznam hypotečného práva na základě soukromých listin. Avšak účinky vyrovnacího řízení nemají vlivu na pravoplatně váznoucí záznam, neboť dle § 19 vyr. ř. uher. stávají se skončením vyrovnacího řízení neplatnými práva na zvláštní uspokojení nabytá ve lhůtě tam určené cestou exekuce. Takovýmto právem na zvláštní uspokojení není zaznamenané zástavní právo, o něž ve sporu běží. Takto jest vyvrácena nejpodstatnější námitka žalované proti právní existenci zaznamenaného práva, neboť nelze tu mluvíti ani o zmatečnosti záznamu, ani o jeho bezúčinnosti se zřetelem na

výsledky vyrovnacího řízení. Rovněž účastí na vyrovnacím řízení (příhláškou, hlasováním, přijetím kvoty) nezadala žalobkyně nikterak svým právům, jež získala platným záznamem. Jest zvláště zdůrazniti, že přihlášku k vyrovnání podala žalobkyně dříve než zažádala o záznam zástavního práva, takže v době přihlášky o nějakém právu na zvláštní uspokojení nelze ještě mluvit a tím méně tedy o vzdání se tohoto práva. Proti právní existenci zaznamenaného práva vlastně žalovaná nečiní námitky, jež by dle výše vyličených právních poměrů bylo bráti v úvahu. Její námitku proti pravosti listiny, jež byla podkladem záznamu, vyvrátil již první soud. Listina měla všechny náležitosti ve smyslu §§ 26, 27 knih. zák. Strany byly přesně označeny, listina obsahovala udání místa, dne, měsíce a roku vyhotovení. Též výše dluhu byla přesně určena a to i v případě, kdyby byla úhrnná jeho výše zjistitelná pouhým součtem jednotkových cen, při jednotlivých objednaných strojích i dle přednesu žalované vyznačených.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Podstatnou námitkou žalované proti spravovací žalobě je, že povolený záznam práva zástavního ze dne 5. ledna 1931 se stal v době, kdy o jmění žalované bylo zahájeno vyrovnací řízení. Odvolací soud správně uvádí, že žalovaná ve sporu o spravení záznamu je oprávněna dle knihovního práva na Slovensku platného, jež je shodné s předpisy § 42 odstavce 2 knih. zák., uvést všechny námitky proti existenci knihovního práva i tehdy, když proti rozhodnutí, jímž byl povolen záznam, podala bezúspěšně rekurs, jak se stalo i v souzeném případě. Nelze však souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že žalovaná nečinila námitky proti existenci záznamu práva zástavního, neboť opak vyplývá z vývodů odvolání. Uvedená námitka žalované je námitkou hmotněprávní, soud musí se jí obírat v tomto sporu, a nesejde na tom, že se jí v důvodech zabýval též krajský soud v B. jako soud rekursní při vyřizování rekursu proti usnesení o povolení záznamu, poněvadž tím nemohlo se nijak zadati právu žalované na uplatnění hmotněprávní námitky ve sporu o spravení záznamu. Je proto nerozhodno, jak tento rekursní soud na věc pohlížel s hlediska předpisů § 18 odst. II. býv. vyrovn. řádu uher. V nynějším sporu musí se soud zabývatí otázkou, zda je tu platný a účinný důvod právní pro záznam práva zástavního pro žalobkyni, zejména, zda byl pro něj v době podané knihovní žádosti podle platného zákona podklad tak, aby mohl platně existovati. Podle § 18 odstavce II. býv. vyr. ř. uher. počínajíc zavedením vyrovnacího řízení nemožno žádat na základě bodů b), c) §§ 88, 92 pozem. kn. por. záznam hypotekárního práva na dlužníkových nemovitostech nebo na jeho jiném právu zapsaném v pozemkové knize. O jmění žalované bylo zahájeno vyrovnací řízení dne 10. listopadu 1930. Usnesením okresního soudu v B. dne 5. ledna 1931 byl povolen žalobkyni záznam zástavního práva na nemovitostech žalované pro pohledávku 17.145 Kč s 12%

úroky od 22. srpna 1930 a s 2% daní z obratu s lhůtou k spravení záznamu do 30. června 1931; toto usnesení bylo krajským soudem v P. na rekurs žalované potvrzeno až na výši úroků usnesením ze dne 5. září 1931, avšak, jak shora doličeno, nemá toto rozhodnutí pro žalovanou vlivu na uplatnění hmotněprávní námitky v tomto sporu. Z uvedeného se podává, že žalobkyně v době podané knihovní žádosti o záznam práva zástavního nemohla mít dle platného práva žádného nároku na zajištění své pohledávky na nemovitostech žalované, a dosáhla-li toto zajištění, stalo se tak s porušením velících předpisů § 18 odstavce II. vyrovn. ř. uher., a je tudíž takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti. Již z tohoto důvodu bylo nutno žalobu zamítnouti.

Čís. 14897.

K § 17 zák. o poštovní spořitelně ze dne 23. září 1930 čís. 143 Sb. z. a n.

Složitel, jemuž byla vydána vkladní knížka poštovní spořitelny a průkazní lístek, má všechna práva a povinnosti vkladatelovy.

K nabytí vlastnictví ke vkladu vkladatelem se vyžaduje odevzdání jak vkladní knížky, tak i průkazního lístku.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv II 454/35.)

Žalobkyně žádá na žalovaném vydání průkazního lístku poštovní spořitelny v Praze, opravňující ji disponovati vkladem na vkladní knížce poštovní spořitelny, znějící na její jméno, a tvrdí, že uložila u poštovní spořitelny v Praze dne 15. dubna 1932 na vkladní knížku částku 20.000 Kč. Vkladatelkou jest ona, složitel, uvedený na této vkladní knížce, žalovaný. Týž má v rukách průkazní lístek, zdráhá se jej vydati a jej jí tudíž svévolně zadržuje, ač výplata vkladu může se státi pouze na předložení vkladní knížky a průkazního lístku, takže se svým majetkem, t. j. vkladem nemůže disponovati. Nižší soudy zamítlý žalovu, odvolací soud z těchto důvodů: Při řešení tohoto sporu nutno mít na paměti, že nejde o vkladní knížku spořitelny podle zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 Sb. z. a n., neb jiného peněžního ústavu na základě zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 Sb. z. a n., nýbrž o vkladní knížku poštovní spořitelny. Vkladní knížky, které spořitelny vydávají podle zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 Sb. z. a n. neb peněžní ústavy podle zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 Sb. z. a n. znějí sice na určité jméno vkladatelem udané, mají však povahu papírů na majitele svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a bude mu vyplacena žádaná částka (§ 10). Jinak je to však u vkladní knížky poštovní spořitelny, která není vkladní knížkou v běžném slova smyslu a není papírem na majitele svědčícím. Uložením peněz u poštovní spořitelny na vkladní knížku zakládá se mezi vkladatelem a poštovní spořitelnou obligací poměr, na jehož základě je poštovní spořitelna povinna vkladateli uloženou částku úrokovati a vyplatiti. Věřitelem poštovní spořitelny jest a zůstává vždy vkladatel. Změna v osobě vkladatele však nemůže býti

provedena jednoduchým předáním vkladní knížky, nýbrž pouze řádným postupem, který je pro poštovní spořitelnu závazným jen tehdy, byl-li jí písemně oznámen vkladatel společně s nabyvatelem. Vkladní knížka poštovní spořitelny není proto papírem na majitele svědčícím, nýbrž papírem na jméno znějícím. To však platí pouze pro případ, že taková vkladní knížka zní na jméno vkladatelovo a neobsahuje také jméno složitelovo. Je-li v takové vkladní knížce též uveden složitel, který nemůže býti totožný s vkladatelem, jinak by toto rozlišování bylo úplně zbytečné a bez významu, má disposiční právo s vkladem a je tím vlastníkem vkladu pouze složitel. Vyplývá to z ustanovení § 17 zák. ze dne 23. září 1930 č. 143 Sb. z. a n. o poštovní spořitelně, kde se výslovně ustanovuje, že »vkladatele může přihlásiti též osoba třetí jako složitel«. V tomto případě se vyznačí ve vkladní knížce vedle jména vkladatele také jméno složitele a vkladní knížka se vydá složiteli. Složitel má všechna práva a povinnosti vkladatelovy, dokud tento neprokáže, že vkladní knížky řádně nabyt, a nepožádá poštovní spořitelnu v Praze za výmaz složitele. Podle 4 pravidel poštovní spořitelny vydá poštovní spořitelna zároveň s vkladní knížkou vkladateli (složiteli) zdarma průkazní listek, který musí býti při každé výplatě předložen zároveň s vkladní knížkou. Ježto se dle § 17 zák. ze dne 23. září 1930 č. 143 Sb. z. a n. vkladní knížka vydá složiteli, vydá se složiteli též průkazní listek, bez něhož nelze s vkladem disponovati. Složitel je proto do té doby vlastníkem vkladu a má disposiční právo s vkladem, pokud vlastnictví ku vkladu nenabude vkladatel. Vlastnictví nabude vkladatel po rozumu § 427 obč. zák., když mu byly jak vkladní knížka poštovní spořitelny, tak průkazní listek odevzdány, načež je teprve s to poštovní spořitelně se vykázati, že vkladní knížky řádně nabyt a zažádati za výmaz složitele. Aby proto žalobkyně nabytá vlastnictví ke vkladu, bylo by nevyhnutelně zapotřebí, aby jí byly jak vkladní knížka, tak průkazní listek řádně postoupeny. Žalobkyně však tvrdila a potvrdila to také jako strana, že vkladní knížku s vkladem 20.000 Kč, znějící na její jméno jako vkladatelku, dal jí manžel, a je mezi stranami nesporné, že jí manžel průkazní listek nikdy neodevzdal. Odvolatelka nestala se proto vlastnící vkladu, ježto jí průkazní listek nikdy předán nebyl, a není-li vlastnící vkladu, nemůže se vlastníčkou žalobou na žalovaném domáhati vydání průkazního listu. Průkazní listek není však také žádným příslušenstvím vkladní knížky poštovní spořitelny, poněvadž by jinak rozlišování mezi vkladatelem a složitelem bylo úplně zbytečné, kdyby průkazní listek podržel vždy majitel vkladní knížky a není proto správným názor odvolatelky, že vlastnící vkladní knížky stává se též vlastníčkou průkazního listu jako jeho příslušenství a má nárok, aby mu ten, kdo průkazní listek mu zadržuje, průkazní listek vydal.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S hlediska dovolacího důvodu č. 4 § 503 c. ř. s. má dovolatelka za to, že jest oprávněna domáhati se vydání průkazního listku jako příslu-

šenství vkladní knížky poštovní spořitelny, neboť je uvedena svým jménem jako vkladatelka ve vkladní knížce, tuto řádně nabytá a jí drží, takže je vlastnící vkladu. Dovolatelka z uvedení jména svého jako vkladatele na vkladní knížce nemůže ještě takové oprávnění vyvozovati vzhledem na předpisy § 17 (4) zákona o poštovní spořitelně z 23. září 1930 č. 143 Sb. z. a n. Dle nich totiž může vkladatele přihlásiti také osob a třetí jako složitel, který má všechna práva a povinnosti vkladatelovy, dokud vkladatel neprokáže, že vkladní knížky řádně nabyt. Z vkladní knížky č. 0098841 je patrné, že je v ní jako vkladatel uvedena žalobkyně, a zároveň jako složitel žalovaný a že dle pravidel poštovní spořitelny, vydaných na základě § 5 č. 2, § 8 zák. č. 143/30 Sb. z. a n. musí při každé výplatě býti předložen s vkladní knížkou též průkazní listek, který se vkladateli, pokud se týče složiteli, vydá zároveň s vkladní knížkou. Tento průkazní listek nebyl nikdy dovolatelce odevzdán. Dovolatelka uloženy obnos 20.000 Kč na tuto knížku sama neuspořila, a také upustila od původního tvrzení, že tuto částku si sama uložila, tvrdíc, že jí dal uložiti její manžel Stanislav prostřednictvím žalovaného na její jméno a vkladní knížku jí odevzdal. Avšak manžel dovolatelčin knížku tuto jí neodevzdal, naopak dovolatelka původně manželé popřela, že tuto knížku z domu odnesla, ale pak prohlásila, že mu ji přinesla. Již z toho plyne, že ani řádným způsobem nenabytá vkladní knížky a nestala se vlastnící vkladu, kdyžť jí nebyl ani odevzdán průkazní listek, nezbytný k disposici s vkladem (§ 427 obč. zák.). Mylný je právní názor dovolatelčin, že nastal obligační poměr jediné mezi ní a poštovní spořitelnou, poněvadž podle § 17 (4) uvedeného zákona a § 4 pravidel se vydá vkladní knížka a zároveň průkazní listek složiteli a tento má všechna práva a povinnosti vkladatelovy, dokud vkladatel neprokáže, že vkladní knížky řádně nabyt. Tento průkaz podán nebyl. Dovolatelka nejsouc vlastnící vkladu, nemůže se za těchto okolností domáhati vydání průkazního listku na žalovaném, který vůči ní nebyl v žádném obligačním poměru. Vzhledem k tomuto právnímu posouzení je zbytečno se obíratí otázkou, zda průkazní listek je příslušenstvím vkladní knížky, kterou uvedla dovolatelka teprve v odvolacím řízení, či zda je rovnocenným legitimacím papírem pro vlastníka vkladu, právě tak jako vkladní knížka, jak míní žalovaný, či konečně zda jde jen o průkazní prostředek dle jeho označení, jenž není měřítkem práv a povinností, a netřeba se také zabývatí důvodem kusosti řízení (č. 2 § 503 c. ř. s.) v tom směru, že nebylo zjištěno, jakým způsobem a z jakých peněz onen vklad směřl, že otec žalovanému nemohl nic dáti, a že nešlo o otcovský podíl, poněvadž tyto okolnosti byly pro vyřešení sporu bez významu.

Čís. 14898.

Předpis druhého odstavce § 225 c. ř. s. platí pro každý opravný prostředek za celého sporného řízení.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 954/35.)

Odvolací soud zrušil usnesením rozsudek prvního soudu pro zmeškání a vyhradiv svému rozhodnutí právní moc, uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí. Usnesení to bylo doručeno žalobci dne 22. června 1935.

Nejvyšší soud odmítl recurs do tohoto usnesení, podaný dne 13. července 1935.

D ů v o d y:

Podle čl. II. čís. 3 zákona z 19. ledna 1928 čís. 23 Sb. z. a n. o změně druhého odstavce § 225 c. ř. s. nemají soudní prázdniny na počátek a uplynutí konečných lhůt proti rozsudkům pro zmeškání a pro uznání vlivu. Předpis ten se vztahuje nejen k odvolání, nýbrž také k dovolání a k recursům, zkrátka ke každému oprávněnému prostředku za celého sporného řízení ve všech stolicích proti rozsudkům naznačeného druhu (srov. rozhodnutí čís. 9320 Sb. n. s. a rozhodnutí tam uvedená). O takový oprávněný prostředek tu jde, neboť jde o recurs proti usnesení odvolacího soudu, jímž byl rozsudek prvního soudu vydaný pro zmeškání zrušen a jemuž byla právní moc vyhrazena. Usnesení to bylo doručeno stěžovateli 22. června 1935. Uplynula tudíž 14denní lhůta rekursní v § 521 c. ř. s. stanovená hledíc k tomu, že dne 6. července 1935 byl památný den a dne 7. července 1935 neděle, dnem 8. července 1935. Recurs byl však podán teprve dne 13. července 1935, tedy opožděně.

Čís. 14899.

Vládní nařízení čís. 169/33 Sb. z. a n. nevybočuje z mezi zmocnění daného zákonem čís. 95/33.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 1099/35.)

Proti žalobě na zaplacení zažalovaného obnosu ze zápůjčky namítli žalovaní, že poskytnuté jim zápůjčky jsou nicotné, neboť žalobkyně jest společenstvem s ručením obmezeným podle zákona čís. 70/73 ř. z. a zápůjčky poskytla jim (před účinností vládní nař. čís. 169/33 Sb. z. a n.), ač nebyli jejími členy (§ 1 zák. čís. 70/73 ř. z.). Nižší soudy uznaly podle žaloby, p r v ý s o u d z těchto důvodů: Podle § 13 vládní nař. ze dne 5. srpna 1933 čís. 169 Sb. z. a n. dosavadní obmezení působnosti peněžních ústavů v § 1 uvedených nedotýkají se platnosti právních jednání uzavřených těmito ústavami do dne účinnosti tohoto nařízení, pokud nebylo před tímto dnem pravoplatně rozhodnuto, že jsou neplatné. Tímto nařízením byla totiž prohlášena za platná právní jednání, která byla uzavřena ústavami v § 1 jmenovanými, kde nebyla dodržena formální obmezení ukládaná těmito ústavami starými zákonnými normami. Tato obmezení totiž ústavami takové téměř šmahem porušovaly a pod tlakem hospodářského vývoje a změněných hospodářských poměrů porušovati musily.

Mezi ústavy uvedené v § 1 tohoto vládní nař. patří i žalobkyně, která jest společenstvem s ručením obmezeným podle zák. čís. 70/73 ř. z. Zápůjčky, které poskytla žalobkyně žalovaným, pocházejí vesměs z doby před účinností uvedeného vládního nařízení. Je proto vůbec nerozhodno, zda žalovaní byli členy žalobkyně, nebo zda členem byl pouze žalovaný Alois B. a ne též jeho manželka Marie B-ová, i že snad žalovaný po případě Alois B. sám jako člen neupsal tolik podílů záložny, kolik by jich bylo potřebí, aby žalovaným byla poskytnuta zápůjčka v té výši, jak se stalo. Právní jednání, totiž zápůjčky, které žalobkyně poskytla žalovaným, jsou tedy platné. Na jejich platnost nemá ani vlivu ta okolnost, že o zápůjčkách jednal se žalovanými ředitel Josef V., který není členem žalobkyně, nýbrž jejím vedoucím úředníkem. Nehledě ani k ustanovení § 13 uvedeného vládní nař., nemohlo by jeho jednání způsobiti nicotnost zápůjček, poněvadž i podle starých zákonných ustanovení může představenstvo při provozování své činnosti používatí úředníků a jest vlastně nejdůležitější funkcí ředitele záložny, aby takové věci, zejména zápůjčky, nejprve se stranami projednal, používaje svých odborných znalostí a pak představenstvu předložil. Také námitka, že žalobkyně nepřizpůsobila své stanovy novým zákonným předpisům, nemůže mítí vliv na platnost právních jednání uzavřených do účinnosti shora uvedeného vládního nařízení.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde v podstatě o právní posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Po této stránce žalovaní vytýkají, že vládnímu nařízení č. 169/33 Sb. z. a n. schází potřebné zmocnění, poněvadž vybočuje z rámce zákona č. 95/33 Sb. z. a n., že jest proto neplatné. Zákonem č. 95/33 byla vláda zmocněna, aby po dobu mimořádných poměrů hospodářských domácích i zahraničních nejen upravila celní sazebník, nýbrž i učinila, pokud nejde o výjimky tam stanovené, opatření pro přiměřenou úpravu cen a výrobních a odbytových poměrů v průmyslu, živnostech a zemědělství. Z podstaty tohoto zákona jako zmocňovacího vyplývá, že vládní nařízení vydaná na jeho základě platí jen mocí toho zákona v rámci jím vytčeném. Zákon č. 206/33 Sb. z. a n. také výslovně označuje tato nařízení jako vládní nařízení ve smyslu §§ 55 a 84 ústavní listiny. Platnost takových nařízení přezkoumati jsou soudy oprávněny podle § 102 ústavní listiny. Nižší soudy právem uznaly za platné vládní nařízení čís. 169/33 Sb. z. a n. Jestliže byla vláda zákonem zmocněna učiniti opatření pro přiměřenou úpravu cen a výrobních a odbytových poměrů v průmyslu, živnostech a zemědělství, jest v tom zahrnuta i úprava poměrů úvěru, neboť tento tvoří podstatnou složku v úpravě cen a výrobních a odbytových poměrů. I když v zákoně č. 95/33 výslovně tato úprava uvedena nebyla, v zákoně č. 109/34, kterým byl změněn onen zákon, pak už se uvádějí poměry oběhu, spotřeby a úvěru, nelze z toho dovozovati, že tyto poměry v dřívějším zmocňovacím zákonu zahrnuty nebyly, že byly teprve

nyní nově pojaty v tento okruh vládního nařízení. U příležitosti prodloužení zákona č. 95/33 považovalo se za nutné, aby mimořádná moc nařizovací byla též vhodněji vyjádřena (zpráva právního výboru, tisk posl. sněmovny 2637/1934). Z toho nelze dovozovati, že vládní nařízení č. 169/33 nemá oporu ve zmocňovacím zákonu č. 95/1933. Právním proto uznaly nižší soudy za platnou smlouvu mezi stranami ujednanou podle § 13 vládního nařízení č. 169/33.

Čís. 14900.

Účinky zahájeného sporu nastávají hledíc k nároku, o který byla žaloba rozšířena dle § 235 c. ř. s., teprve tím, že buď žalovaný souhlasí s rozšířením žaloby anebo soud je pravoplatně připustí.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 1409/35.)

Proti žalobě na zaplacení peněžitého dluhu vznesl žalovaný námitku zahájené rozepře, tvrdě, že zažalovaná pohledávka jest vymáhána v jiném sporu, v němž o tuto pohledávku byla původní žaloba rozšířena. První soud vyhověl této námitce a žalobu odmítl, vysloviv, že usnesení, jímž nebylo rozšíření žaloby připuštěno, nenabylo dosud právní mocí. Rekursní soud námitku zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobce podal proti žalované žalobu o 31.579 Kč 60 h, rozšířil pak při ústním jednání žalobní prosbu na 120.000 Kč, v kteréžto částce jest obsažena i částka 44.210 Kč 20 h, jejíž zaplacení se domáhá v tomto sporu. Podle § 232 odst. 2 c. ř. s. nastanou účinky zahájeného sporu vzhledem k nároku vznesenému teprve za rozepře tím časem, kterého se ho bylo domáháno při ústním jednání, neboť od této doby stává se předmětem jednání. Avšak účinek rozšíření žaloby v nárok, o který byla žalobní prosba rozšířena, nastane a nárok ten stane se součástí žalobní prosby teprve tím, že buď žalovaný s rozšířením žaloby souhlasil anebo že soud přes jeho nesouhlas rozšíření to pravoplatně připustil. Dokud soud tak neučinil, může návrh na rozšíření žaloby býti platně vzat zpět, neboť tu nejde o obmezení žaloby, ke kterému by bylo třeba souhlasu druhé strany, když se nárok, o nějž měla býti žalobní prosba rozšířena, ještě nestal částí nároku žalovaného, o kterém jest pak soud rozhodovati. Žalobce podáním, které sice označil jako podání k nynějšímu sporu, ale které zřejmě bylo podáním v dřívějším sporu, vzal zpět návrh na rozšíření žalobní prosby na 120.000 Kč K tomu byl oprávněn, jak uvedeno, tím přestalo býti rozšíření původní žaloby předmětem řízení v původním sporu a nebrání jeho uplatňování ve zvláštní žalobě zahájení rozepře ve sporu dřívějším, které pominulo zpětvzetím návrhu.

Čís. 14901.

Rozvrh nejvyššího podání za nemovitosti.

Převodní poplatek požívá přednostního práva zástavního již v době převodu, i když ještě nebyl vyměřen.

I když ve výkazu nedoplatků není uvedeno, které nemovitosti se týkají tržové smlouvy, z nichž jsou převodní poplatky vyměřeny, stačí, jde-li z exekučních spisů najevo, že se přihlášené převodní poplatky týkají vydražené nemovitosti.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 1/36.)

Berní úřad přihlásil výkazem nedoplatků k dražebnímu roku podle § 172 odst. 2 ex. ř. v pořadí přednostním provisorní poplatky z převodu ze smluv 17.955 Kč. První soud v rozvrhovém usnesení nepřikázal z rozvrhové podstaty na tyto poplatky nic, vycházeje z názoru, že přihláška, v níž se jenom provisorně stanoví poplatky z převodu, není takovým dokladem, který by po rozumu § 210 ex. ř. prokázal nárok i jeho rozsah způsobem vylučujícím jakoukoliv pochybnost. Rekursní soud usnesení to potvrdil s odůvodněním, že platební příkazy zmíněných poplatků se týkající k přihlášce připojeny nebyly a že z onoho výkazu nedoplatků není patrné, čeho se smlouvy ty týkají a že jde právě o nemovitost vydraženou.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu, by, pokud jde o přihlášený poplatek z převodu, vydal nové rozvrhové usnesení.

Důvody:

Názory, z nichž vycházejí nižší soudy, jsou mylné. Stačí, když daně a poplatky, které do dne dražby vyměřeny nebyly, oznámí se exekučnímu soudu, tak že se k nim při dražbě a při rozhodnutí o odporu proti příklepu může přihlížeti (rozh. 3703 Sb. n. s.). Poplatky ty vznikají a požívají přednostního práva zástavního již v době převodu, i když ještě vyměřeny nebyly. Poplatek z tržové smlouvy měl býti podle § 3 zákona ze dne 28. dubna 1933 č. 65 Sb. z. a n. a čl. III. a VI. vládního nařízení ze dne 28. dubna 1933 č. 66 Sb. z. a n. zaplacen přímo bez vyčkání úředního vyměření do 40 dnů od uzavření tržové smlouvy. Zmíněný výkaz nedoplatků jest podepsán dvěma úředníky berního úřadu a opatřen jeho úředním razítkem, tedy ve formě předepsané dvorským dekretem z 19. dubna 1799 č. 466 Sb. z. s. a ustanovením § 4 výnosu ministerstva financí z 29. ledna 1850 č. 494 a jest zřízen jmenovaným berním úřadem v mezích jeho úředních oprávnění a podává tudíž ve smyslu § 292 c. ř. s. a § 78 ex. ř. plný důkaz toho, co jest v něm tímto úřadem úředně prohlášeno. V tomto výkazu nedoplatků není sice uvedeno, které nemovitosti se příslušné tržové smlouvy týkají, nýbrž jsou uvedeny ony smlouvy, je to však uvedeno v dřívějším výkazu nedoplatků, v němž stojí, že převody se týkají dražené nemovitosti, i mimo to v knihovním výpisu jsou

na listu B. uvedeny tržné smlouvy, jde tedy z exekučních spisů najevo, že se přihlášené převodní poplatky týkají dražené nemovitosti. Výšku přihlášených převodních poplatků nepřisluší zkoumati soudu a také proti jejich výši nebyl při rozvrhovém roku ani odpor vznesen. Ježto pak ve výkazu nedoplatků, o který jde, jest úředně potvrzeno, že přihlášené poplatky převodní jsou vykonatelné, nejsou důvody, z kterých nižší soudy na poplatky ty z rozvrhové podstaty nic nepřikázaly, oprávněny.

Čís. 14902.

K § 1101 obč. zák. K pojmu »plody«.

Květiny v květináčích vypěstované obchodním zahradníkem zahradnickým způsobem na pachtovaném statku jest pokládati za plody ve smyslu odst. 3 § 1101 obč. zák.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 2/36.)

Na základě žaloby podané žalovanými proti Anežce K-ové jako pachtýřce jejich zahrady pro dlužné pachtovné bylo provedeno zájemné popsání květin na zahradě té vypěstovaných žalobcem. Žalobce domáhá se žalobou výroku, že výkon zájemného popsání těchto květin, jakož i jejich vnucená správa jsou z důvodu jeho vlastnického práva nepřipustné. Proti žalobě namítli žalovaní, že popsání květin jsou plody propachtované zahrady, takže mají k nim zákonné právo zástavní, poněvadž pachtýřka Anežka K-ová žila se žalobcem ve společné domácnosti. Prvým soudem žaloba zamítna. Důvody: Dle § 1101 obč. zák. odst. 3 má propachtovatel pozemku zákonné zástavní právo jednak na dobytku, který jest na propachtovaném statku, jednak na hospodářském nářadí a plodech, které tam ještě jsou a to stejného rozsahu a stejného účinku, jako pronajímatel věci nemovité na vnesené svršky dle odstavce prvního § 1101 obč. zák. Zástavní právo na vnesené svršky vztahuje se jednak na svršky nájemcovy, jednak na svršky členů jeho rodiny žijících s ním ve společné domácnosti. Pachtýřem v daném případě byla nesporně Anežka K-ová, a ježto žalobce, který nebyl pachtýřem, tvrdí, že věci jsou jeho, jest nutno uvažovati o tom, zda zákonné zástavní právo propachtovatelovo vztahuje se všeobecně na všechny plody propachtovaných pozemků bez ohledu na to, čím jsou a zda si na ně dělá vlastnický nárok, anebo zda vztahuje se pouze na plody patřící pachtýři a členům jeho rodiny žijícím s ním ve společné domácnosti, čili, zda tento předpoklad odstavce prvního § 1101 obč. zák. u věcí nepatřících pachtýři platí též pro odstavec třetí, pokud jde o plody propachtovaného pozemku. Jistě úmyslem zákonodárcovým bylo § 1101 obč. zák. dáti pronajímateli a pachtýři co nejširší ochranu pro zajištění jeho nároku na úplatu za ponechání používání jeho nemovité věci. Jest právo zástavní rozšířeno nejenom na věci nájemcovy, nýbrž i na věci cizí, t. j. případně na věci, patřící členům jeho rodiny, pokud jen tyto žijí s ním ve společné domácnosti a pokud věci ty vneseny byly do najatého bytu. Při tom svršky,

které jsou předmětem zákonného zástavního práva pronajímatelova, nejsou v jiném vztahu ku pronajaté nemovitosti než v tom, že byly do ní vneseny. Nelze přehlédnouti, že u plodů jest tento vztah k propachtované nemovitosti daleko užší, neboť jsou přímo výtěžkem toho, co bylo dáno do pachtu. Bylo by jistě protismyslným, aby někdo třetí mohl těžiti plody nemovitosti a vlastník nemovitosti, který dal nemovitost k užívání, neměl by ani na těchto plodech, t. j. na přímém výtěžku nemovitosti nijaké možnosti k zajištění, t. j. případnému uspokojení svého nároku z tohoto výtěžku jeho půdy. Podle ustanovení odstavce 3 § 1101 obč. zák., pokud se plodů týče, není rozhodným, zda vlastníkem jest pachtýř nebo někdo třetí, který snad plody vypěstoval. Toto zákonné zástavní právo vztahuje se na všechny plody propachtovaného pozemku vůbec, pokud ještě na pozemku jsou. Jest proto nerozhodným, zda pachtýřka Anežka K-ová a žalobce jsou členy jedné rodiny a zda žili ve společné domácnosti. Rozhodným zůstává pouze, zda vylučované věci jsou plody propachtovaného pozemku a zda v době sepsání ještě na pozemku byly. Všechny věci byly ve skleníku propachtované zahrady, květiny byly v květináčích a kedluby na hromadě. Nebyly tedy doslovně na pozemku, avšak v budově na pozemku stojící, která tvoří s propachtovaným pozemkem jednotný hospodářský celek a která sama také k pachtu patřila. Jistě se zákonné zástavní právo propachtovatele statku vztahuje nejen na sklizené obilí ještě na poli, nýbrž i na obilí složené již ve stodole ke statku patřící. Proto i v tomto případě byly sepsané věci ještě na propachtovaném pozemku. Květiny vypěstovány byly žalobcem v propachtovaném zahradnictví buď z koupených sazeček, nebo z t. zv. řízků, t. j. odřezků ze starších květin tím, že tyto zasazeny byly do květináčů a dále pěstovány, jednak ve skleníku, jednak v pařeništi, kde byly květináče zastrčeny do země. Jiné byly koupeny, přesazeny do květináčů a v nich dále pěstovány, vypěstovány ze semen nejprve v bedničkách a pak přesazeny do květináčů, nebo ze řízků, část pak byla pěstována volně v zahradě, část v květináčích. Není pochybnosti, že se jedná o plody a to i když byly pěstovány v květináči; neboť i v nich byly živeny půdou vzatou z propachtovaného pozemku. Poněvadž žalovaní jako propachtovatelé pozemku měli pro dlužné pachtovné věci, bez ohledu na případné vlastnictví žalobce, tvrdícího z toho důvodu nepřipustnost zájemného popsání, byla žaloba zamítnuta, neboť i případné vlastnické právo žalobce nemůže činiti toto zájemné popsání dle § 37 ex. ř. nepřipustným. O dvola cí soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí, vycházející z názoru, že řízení prvního soudu je vadné proto, že nebylo zjištěno, zda žalobce jest vlastníkem vylučovaných věcí, zda jest členem rodiny pachtýřky Anežky K-ové, zda s ní žije ve společné domácnosti, a zda zájemně popsání věci jsou skutečně plody propachtovaného pozemku, zda totiž přišly ve styk s půdou spachtovanou, po případě zda byly půdou tou živeny a zda vůbec z půdy něco ke svému vzrůstu potřebovaly a dostávaly.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Okolnosti, pro které zrušil odvolací soud rozsudek prvního soudu, jsou pro rozhodnutí tohoto sporu bez významu. Základem zákonného zástavního práva propachtovatelova podle § 1101 obč. zák. jest jeho smluvní poměr k pachtýři a pohledávka z pachtovného může býti chráněna jen na věcech, které jsou na propachtovaném statku. V této příčině ustanovuje § 1101 obč. zák., že zákonné zástavní právo propachtovatelovo se vztahuje k dobytku, k hospodářskému náradí a plodům, které jsou na propachtovaném statku. Při tom se arciť předpokládá, že jde o plody od země již oddělené, tudíž věci movité (§ 295 obč. zák.), jež jediné mohou býti předmětem zástavního práva podle § 1101 obč. zák., neboť plody od země neoddělené nutno podle §§ 294, 295 obč. zák. pokládati za příslušenství nemovitosti (viz rozh. č. 12757 a 13172 Sb. n. s.), které jest podle §§ 252, 140 posl. odst., 143 II ex. ř. ze samostatné exekuce vyloučeno. Podle zjištění prvního soudu byly zájemně popsány květiny v květináčích, které byly ve skleníku. Při řešení otázky, zda v těchto věcech lze spatřiti »plody« propachtovaných nemovitostí podle § 1101 obč. zák., jest přihlížeti k tomu, že Anežce K-ové byly propachtovány pozemky se skleníkem k provozování zahrádnictví. Tento provoz předpokládá již podle své povahy, že se plody (květiny) pěstují ze semen, sazeniček, cibulí nebo řízků, t. j. odřezků ze starších květin, buď v květináčích nebo v bedničkách nebo ve volné půdě, načež se, pokud nebyly pěstovány v květináčích, přesazují do květináčů, a pěstují se dále ve skleníku nebo v pařeništi, ve kterém se květináče zapouštějí do půdy. Že tímto způsobem byly vypěstovány i květiny zájemně popsané, připustil žalobce sám při svém výsledku jako strana, udav, že všechny vylučované věci vypěstoval (způsobem jím vyloučeným) v zahradě patřící žalovaným, t. j. v zahradě Anežkou K-ovou spachtované. Za tohoto stavu věci nepochybil první soud, uznal-li všechny zájemně popsané květiny za plody pachtovaných nemovitostí ve smyslu odstavce 3 § 1101 obč. zák., ježto k jich vypěstování v provozu zahrádnictví bylo pachtovaného statku třeba. Je proto bezvýznamné, zda a pokud jednotlivé a které z vylučovaných květin přišly ve styk s půdou spachtovanou, nebo byly půdou tou živeny, nebo zda vůbec něco z půdy ke svému vzrůstu potřebovaly a dostávaly. Rovněž bezvýznamné je, zda žalobce sazeničky, semena a cibule koupil a převzal ve vlastním jméně a na vlastní účet, a zda se staly jeho vlastnictvím. Bezvýznamná jest konečně také okolnost, zda žalobce jest členem rodiny pachtýřky a zda s ní žije ve společné domácnosti, neboť tyto okolnosti byly by podstatné jen, kdyby šlo o jiné věci než plody ve smyslu § 1101 obč. zák. Není tu proto vadností řízení první stolice, pro kterou odvolací soud, vycházeje z nesprávného právního posouzení co do pojmu plodů, rozsudek prvního soudu zrušil.

Čís. 14903.

Žádá-li věřitel exekuci dražbou přístupem k určitému dražebnímu řízení, jež nebylo dosud zavedeno, jest návrh exekuční vyříditi jako návrh na zahájení samostatného řízení dražebního.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 4/36.)

Prvý soud povolil vymáhající straně exekuci nucenou dražbou nemovitostí, připsaných povinným Hugovi a Růženě R-ovým rovným dílem do vlastnictví, a to přístupem k dražebnímu řízení vedenému jiným vymáhajícím věřitelem pod jiným číslem spisovým, ačkoliv proti povinné Růženě R-ové v té době žádné reálné řízení v běhu nebylo. Rekursní soud na rekurs povinné Růzeny R-ové změnil usnesení prvního soudu tak, že návrh exekuční proti ní zamítl, odůvodniv to tím, že exekuce přístupem k dražebnímu řízení proti ní povolena býti nemohla a na samostatnou exekuci nucenou reální dražbou návrh exekuční nezněl, nýbrž jen na exekuci přístupem.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu, pokud jde o povinnou Růženu R-ovou, nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Je sice pravda, že první soud neměl proti Růženě B-ové povolovati exekuci přístupem, avšak není správný názor, že exekuční návrh musí býti zamítnut. Nucená dražba nemovitostí a přístup k ní nejsou dva různé druhy exekuční. § 139 ex. ř. toliko stanoví, že, pokud jest dražební řízení v běhu, nemůže býti zahájeno pro další vykonatelné pohledávky zvláštní dražební řízení o téže nemovitosti, že všichni věřitelé, kterým se za zahájeného dražebního řízení povolí nucená dražba téže nemovitosti, přistoupí tím k dražebnímu řízení již zahájenému, které musí přijmouti v tom stavu, v jakém jest za jejich přístupu a že od toho času mají též práva, jako kdyby řízení bylo k jejich návrhu zahájeno, a že exekuční soud zpraví věřitele, který navrhl dražbu, že a k jakému zahájenému řízení přistoupil. Z toho jde na jevo, že stačí, když věřitel navrhne exekuci dražbou nemovitostí, a že náleží soudu, aby ji podle stavu věci povolil, pokud se týká provedl buď jako samostatné dražební řízení, nebo jako přístup k dražebnímu řízení již zahájenému. Žádá-li pak věřitel exekuci dražbou přístupem k určitému dražebnímu řízení a není-li řízení to ani jiné dražební řízení v běhu, jest návrh exekuční vyříditi jako návrh na zahájení samostatného řízení dražebního. Ostatně dovolací rekurent ve své exekuční žádosti navrhl exekuci nucenou dražbou nemovitostí a teprve dále uvedl, že nucená dražba oněch nemovitostí byla již povolena pro jiného věřitele pod jiným číslem spisovým a že proto přistupuje k tomuto dražebnímu řízení. Navrhl tedy vedle exekuce přístupem zároveň i povolení dražebního řízení vůbec. Měl býti proto stran povinné Růženy R-ové zamítnut jen návrh na povolení pří-

stupu, nikoli však návrh na povolení dražebního řízení vůbec (rozh. čís. 8906 Sb. n. s.). Vymáhající věřitel navrhuje, aby byla povolena nucená dražba nemovitostí, má sice přiložit k návrhu knihovní výpis a seznam adres osob, které mají být o povolení dražby zpraveny (§ 133 ex. ř.), což se v projednávaném případě nestalo, avšak nesplnění této povinnosti není důvodem pro zamítnutí návrhu na povolení vnučené dražby, nýbrž jest na soudě, by z povinnosti úřední, uznal-li to za nutné, nařídil nápravu těchto formálních vad podle §§ 84 a 85 c. ř. s. a § 78 ex. ř. (rozhodnutí čís. 9040 Sb. n. s.).

Čís. 14904.

K výkladu § 32 (2) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n.

»Nabytím práv« podle druhého odstavce § 32 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. není jen nabytí nových práv ve vlastním slova smyslu, nýbrž stačí, že dosavadní práva třetích osob stala se zatím nepochybnými a pravoplatnými.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R I 23/36.)

Usnesením rekursního soudu ze dne 15. dubna 1931 byla změněna usnesení okresního soudu v H. ze dne 16. března 1931 a ze dne 21. března 1931 tak, že byl zamítnut pro nedostatek podmínek § 812 obč. zák. návrh dědiček po zemřelém Ferdinandu N-ovi, Hildy, Erny a nezl. Oty L-ových, aby pro pozůstalost Ferdinanda N-a byl ustanoven separační opatrovník, a bylo ustanoveno, že může být nakládáno s konty, týkajícími se jmění firmy A. F. a obchodním podílem zůstavitele Ferdinanda N-a na společnost A. a F. N. bez slyšení A. Sch-a. Usnesením téhož soudu ze dne 8. října 1932 bylo zrušeno usnesení okresního soudu v H. ze dne 3. července 1932 z důvodu, že neměl být zřízen separační, pokud se týče pozůstalostní opatrovník ani v osobě J. Sch-e a to proto, že patří dědicům Ferdinanda N-a, kteří nejsou společníky a tudíž nemohou práva společníků vykonati proti obchodním společnostem A. a F. N. a A. F. nárok dle čl. 130 obch. zák. Proti usnesením těmto podali nynější stěžovatelé dne 17. září 1935 návrh dle § 32 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. na změnu z důvodu, že usnesení ta jsou nesprávná a nevhodná. Usnesením ze dne 30. listopadu 1935 zamítl rekursní soud návrh ten z důvodu, že napadenými usneseními nabyly již třetí osoby práv a to firma A. a F. N. a A. F., jakož i spoludědic Jiří N. Dovolacím rekurssem, správně rekurssem napadají stěžovatelé toto zamítací usnesení tvrdíce, že zmíněné třetí osoby nenabyly nových práv, nýbrž podržely jen práva, jež už dříve měly.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Stěžovatelky si nesprávně vykládají smysl ustanovení § 32 cit. zák., neboť netřeba nabytí nových práv třetími osobami k nepřipustnosti po-

užitelnosti § 32 cit. zák., stačí, že třetí osoby nabyly práv v ten způsob, že byly utvrzeny v dosavadních právech, že jejich práva nabyly pravoplatnosti a stala se nepochybnými. Uznal-li rekursní soud, že nelze zřídit separačního opatrovníka pozůstalosti Ferdinanda N-a, takže dispoziční právo Jiřího N-a a dosavadních jednatelů firem A. a F. N. a A. F. zůstává neobmezeno a že stěžovatelé nemají práva, aby byli do jmenovaných firem přijati jako tiší společníci, aniž by proti tomuto usnesení byl podán rekurs, byly nabytou takto pravoplatností zmíněného usnesení zmíněné třetí osoby utvrzeny v právech jimi dosavade hájených, avšak sporných, tato jim byla pravoplatně přiznána, čímž nabyly jich definitivně. Není tu tedy podmínky § 32 zák. č. 100/31 Sb. z. a n. umožňující případnou změnu napadených usnesení.

Čís. 14905.

Pozemková reforma.

Smlouva kupní o přidělovém pozemku je pro strany až do rozhodnutí pozemkového úřadu závazná, může však být dohodou stran zrušena před tímto rozhodnutím.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, Rv I 658/34.)

Žalobce uzavřel se žalovanou kupní smlouvu, kterou prodal jí pozemek s vystavěným na něm domkem a zahrádkou se vším příslušenstvím a se vším zařízením dílny strojnické v prodaném domku se nalézajícím za 20.000 Kč. Zároveň si vyhradil doživotní výměnek, záležející ve spolu-užívání prodaných nemovitostí, užívání dílny strojnické s jejím zařízením. Mimo to se zavázala žalovaná vykonávati žalobci práce potřebné s vedením domácnosti, začez se jí mělo dostati stravy a ošacení. Ke vtělení smlouvy dosud nedošlo, poněvadž prodané nemovitosti pocházejí z přidělu a nedostalo se žalobci dosud povolení od pozemkového úřadu ku prodeji těchto nemovitostí žalované. Podle přednesu žalobcova žalovaná u něho nesetřvala, nýbrž odešla. Při odchodu ujednal s ní, že zmíněnou smlouvu zruší a že žalovaná, jakmile bude vyzvána k tomu notářem, podepíše úmluvu, podle které se zmíněná smlouva zrušuje. To také písemně žalobci potvrdila. Notář vyzval žalovanou, aby podepsala listinu, dle níž zmíněná smlouva se ruší, žalovaná to však odepřela. Žalovaná vedla žalobci domácnost, ale nevypomáhala mu v dílně, chodila na výdělek k rolníkům, žalobci však z výdělku nic nedávala. Veškeré pohledávky, které oba mezi sebou měli, se vyúčtovaly a navzájem strany si prohlásily, že jsou vyrovnány a z toho důvodu podepsala žalovaná prohlášení. Domáhá se proto žalobce výroku, že žalovaná jest povinna uznati, že kupní smlouva ohledně nemovitostí jí žalobcem prodaných, byla zrušena oboustrannou dohodou. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Nemovitosti, o které jde, pocházejí z přídělu, a jest potřebí k jejich zcizení svolení pozemkového úřadu. Nerozhoduje, že platnost smlouvy nebyla ujednáním stran podmíněna schválením pozemkového úřadu, stačí, že platnost ta jím podmíněna jest podle zákona (§ 7 zábor. zák. a § 37 přířd. zákona). Smlouva o zcizení ujednaná bez souhlasu pozemkového úřadu jest neplatná, ale není nicotná, prodej byl ujednan závazně pro strany, jen účinnost jeho jest podmíněna schválením onoho úřadu, který smlouvu tu konvaliduje. Až do rozhodnutí státního pozemkového úřadu jsou obě smluvní strany vůči sobě smlouvou vázány, § 865 obč. zák. jim vyhrazuje jenom právo vyžadovati si přiměřenou lhůtu pro ono rozhodnutí. Žalobce domáhá se uznání, že smlouva ta byla dohodou stran zrušena. Z povahy smlouvy nelze odvozovati, že nemůže býti zrušena, dokud se jí nedostalo onoho schválení. Jestliže strany jsou smlouvou vzájemně vázány, mohou s právním účinkem ujednati zrušení těchto závazků. Proto není odůvodněn úsudek, že jest žaloba předčasná z toho důvodu, který uvedla žalovaná. Přes to nelze dovolání vyhověti. Strany ujednaly, že smlouvu trhovou ujednanou u notáře dobrovolně zruší, že žalovaná podepíše zrušení této smlouvy do měsíce, jak bude k tomu vyzvána notářem, když se jinak nedohodnou, že žalobce dopsal notáři, že se dohodl se žalovanou o zrušení smlouvy, že tato u notáře prohlásila, že smlouvu zruší, když jí žalobce zaplatí odměnu za práce konané a splatí zápujčku. Tato smlouva postrádá určitosti potřebné k tomu, aby smlouva o zrušení vznikla (§ 869 obč. zák.). Žalobce ani nepřednesl, jaký obsah mělo ono ujednání o zrušení částečně jen splněné smlouvy, co a jak strany mají vzájemně plniti následkem zrušení, ač dohoda o tom byla vyhrazena. Pro úsudek o naprosté neurčitosti tvrzeného zrušení mluví i to, že žalobce jednal s notářem o zrušení smlouvy, když se domáhal na žalované jejího zrušení.

Čís. 14906.

Byla-li slyšena k důkazu strana, jež v době výsledku nedokanala čtrnáctý rok stáří, nejde o zmatečnost, nýbrž o vadu řízení.

Neprovedl-li odvolací soud dodatečně důkazy před soudem prvé stolice marně nabízené, pokládaje věc za dostatečně objasněnou jinými průvodními prostředky, nelze to napadati v dovolacím řízení.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, Rv I 740/34.)

V dovolání do rozsudku odvolacího soudu uplatňoval žalovaný, že rozsudek je zmatečný, poněvadž k důkazu výsledkem strany byl připuštěn žalobce, jenž není ještě stár 14 let, a dále, že řízení je vadné, poněvadž odvolací soud neprovedl důkazy žalovaným před prvním soudem marně nabízené. V otázkách těchto uvedl nejvyšší soud, nevyhověv dovolání, v

d ů v o d e c h :

Tím, že žalobce byl slyšen k důkazu jako strana, ač v čase výsledku nedokonal ještě čtrnáctého roku stáří, byly sice porušeny předpisy §§ 336, prvý odstavec, a § 372 c. ř. s. Toto porušení však nezakládá zmatečnost, nýbrž jen vadu řízení, jež však nebyla v tomto směru v odvolání uplatňována. Dovolatel nemůže doháněti v dovolání, co zmeškal v řízení nižší stolice. Žalobce nabídl sice k žalobě důkaz předvedením honičiho psa, nevytýkal však v odvolání kusost řízení v prvé stolici v tom směru, že nebyl řečený důkaz proveden. Odvolací soud jest sice oprávněn, uzná-li toho potřebu, dodatečně provésti důkazy před procesním soudem prvé stolice marně nabízené (srov. čís. Sb. n. s. 6069). Nepoužil-li však odvolací soud tohoto svého oprávnění, pokládaje věc za dostatečně objasněnou jinými průvodními prostředky, nelze tuto jeho volnou úvahu o postačitelnosti provedených důkazů napadati v dovolacím řízení.

Čís. 14907.

S uspokojováním konkursních věřitelů nelze sečkávatí až do zpeněžení celé úpadkové podstaty, nýbrž jest s ním započítí ihned, jakmile jsou získány dostatečné hotovosti.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, R II 6/36.)

Prvý soud prodloužil k návrhu správce konkursní podstaty lhůtu § 129 konk. ř. k proplacení pohledávek věřitelů I. třídy až do zjištění a realizování konkursního jmění. Rekursní soud změnou tohoto usnesení návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 129 odst. 2 k. ř. mají býti z pohledávek konkursních věřitelů nejprve uspokojeny pohledávky zařazené do první třídy (§ 54 k. ř.). Správce podstaty má zaplacení pohledávek první třídy vykázati do tří měsíců od zkušebního roku konkursnímu komisaři, jenž dohlíží na to, aby tato lhůta byla zachována, a jen tam, kde pro zvláštní povahu věci nebylo možno ji zachovati, přiměřeně ji prodlouží. Zákon takto zdůrazňuje, že jest věnovati zvláštní pozornost uspokojení pohledávek věřitelů první třídy. V úvodu § 129 odst. 2 k. ř. jest nařizeno, že, jakmile jsou po ruce dostatečné hotovosti, mají býti rozděleny konkursním věřitelům. Tím jest jasně vyjádřeno pravidlo, že nelze s uspokojením konkursních věřitelů snad sečkávatí až do zpeněžení celé úpadkové podstaty. Z předchozích vývodů pak plyne, že to platí zvláště o pohledávkách věřitelů první třídy. Žádost správce podstaty, aby byla lhůta podle § 129 odst. 2

k. ř. k zaplacení pohledáve kvěřitelů třetí třídy prodloužena až do zjištění a realizování veškerého konkursního jmění, jest proto již z těchto důvodů neoprávněna.

Čís. 14908.

Osmihodinová pracovní doba.

Ponechal-li zaměstnavatel zaměstnanci pracujícím v úkolu, aby si zařídil práci, jak sám chce, nemůže zaměstnanec vyvoditi z předpisu §§ 6 (3) a 7 (4) zák. čís. 91/18 Sb. z. a n. nárok na zvláštní odměnu jen proto, že na úkolu pracoval déle než 8 hodin, leda že mu byl předepsán určitý úkol, aby jej provedl v osmihodinové pracovní době, a zaměstnanec nebyl s to v této době tak učiniti.

Nenamítal-li zaměstnanec nic proti vyplácení úkolové mzdy vyšší, než byla dosavadní týdenní jeho mzda i s podílem na zisku, nemůže požadovati zvláště tento podíl na zisku.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1936, Rv II 844/35.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované se smluveným platem 350 Kč týdně. Podle přednesu žalobce měl mimo tento plat podle služební smlouvy účast na zisku týdně 150 Kč, po uplynutí prvních šesti týdnů 250 Kč, jež však po uplynutí 3 měsíců byla mu protismluvně a proti jeho vůli odňata, tím vzešla mu na ušlém zisku za 34 týdny škoda 8.500 Kč. Na příkaz ředitele podniku musel žalobce pracovati 8 hodin denně přes čas a požaduje z toho důvodu žalobou částku dalších 13.552 Kč. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce tvrdí, že po třech měsících práce, za kterou byl honorován pevným týdenním platem a podílem na zisku, byla mu účast na zisku odňata jednostranně proti jeho vůli, takže se mu musí podle původní smlouvy mzda dále vypláceti. Nepopírá však, že mzdu za práci úkolovou přijímal a potvrzoval a že průměrná jeho čistá týdenní mzda po třech měsících služby podle nového způsobu, totiž v práci úkolové činila 542 Kč týdně, tedy skoro 2200 Kč měsíčně, a že podle úkolu vykonaného činila nejméně 500 Kč, nejvíce 888 Kč týdně, kdežto s účastí na zisku činila mzda nejméně 500 Kč, nejvýš 600 Kč. Přijímal-li tuto mzdu žalobce bez námitek, uzavřel mlčky s odpůrkyní novou úkolovou po případě pracovní smlouvu, dle níž měl konat práci úkolovou za úkolovou mzdu. Že by byl odvolatel potvrzoval příjem veškeré mzdy, na niž měl nárok, uznáváje též správnost srážek i odměny za práci přes čas, aniž by věděl, co potvrzuje, je neuvěřitelné, neboť na mzdových výkazech po případě výplatních listinách jsou uvedeny číslice, jimž musel rozumět i žalobce, třebaže je Němec. Teprve nyní tvrdí, že podpisoval, čemu nerozuměl, což však v první stolici netvrdil, a nemohlo by toto tvrzení býti při rozhodování tohoto sporu respektováno, neboť žalobce není tak inteligentní a prostoduchý, aby se nepřesvědčil, na kolik mzdy má nárok a zda všechno, co mu patří, bylo vyplaceno. Žalobce nikdy nereklamoval vyšší mzdu, potvrzoval každý týden úplně uspo-

kojení svých nároků a po skončení služebního poměru potvrdil na súčtování z 19. června 1933, že nemá proti odpůrkyni jiného nároku než 1.782 Kč. Chce-li nyní tvrdit, že s prací úkolovou a úkolovou mzdou, jež započaly ve 4. měsíci jeho zaměstnání, nebyl srozuměn, je to námitka, již nelze bráti vážně, poněvadž přijímaje mlčky úkolovou práci a úkolovou mzdu za ni, uzavřel smlouvu nového obsahu, jejíž neplatnost jinak netvrdí ani nedokazuje, zejména netvrdí, že byl donucen, aby za změněných poměrů pracoval a úkolovou mzdu přijímal. Potvrzoval-li příjem nevěda, co potvrzení obsahuje, z neznalosti jazyka, není to vinou žalované, nýbrž žalobce sám se poškodil, stala-li se mu újma, že se nepřesvědčil o pravém stavu věci. Nelze však tuto námitku považovati za věrohodnou. Vždyť odvolatel přece týdně dostal mzdu se súčtováním, viděl, kolik dostává peněz, věděl, jaký úkol vykonal a jak dlouho pracoval, mohl tedy, znaje všechny základy, dobře překontrolovat každý týden, zda byl zaplacen úplně či ne. Nebyl-li, pak měl reklamovat hned svůj nárok, Toho odvolatel neučinil patrně pod dojmem, že jeho měsíční výdělek slevače převyšuje značně důchod, kterého dosáhnou ve stejném stáří osoby, které na svoje povolání musely se připravovat vysokoškolskými studii. S toho hlediska je nutno posuzovati otázku odměny práce přes čas, neboť odvolatel nemohl míti za to, že odpůrkyně vyplácí mu měsíčně skoro 2.200 Kč, by ještě musela platiti za práci přes čas, když práce jeho byla úkolová a na jeho zdatnosti bylo, aby si s prací pospíšil a dokončil úkol v čase co nejkratším. Dokud odvolatel pracoval za fixní plat, dostával zvláštní odměny, jež nemohly býti přece míněny jako příplatek na práci vykonanou v normální osmihodinové době pracovní, příplatek ten se mění, takže z toho nutno usuzovati, že podle doby konané práce byl odvolatel ještě nad pevný plat odměňován. Z výplatních listin je také patrné, že v době, kdy konal odvolatel práci úkolovou, mzda značně kolísala, takže nutno usouditi, že někdy vykonal odvolatel úkol větší, někdy menší, ale při úkolové práci a mzdě nemůže zaměstnanec reklamovati odměnu za práce přes čas, poněvadž právě v povaze úkolové práce je, že je na zaměstnanci, jak si úkol rozvrhne a jak intenzivně a v jaké době jej provede.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, pokud šlo o částky požadované z důvodu nevyplaceného podílu na zisku, zrušil však rozsudek odvolacího soudu ve výroku o odměně za práci přes čas a uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Pokud jde o ušlý podíl na zisku 8.500 Kč, vytýká dovolatel mylné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), pokud odvolací soud dospěl k závěru, že v druhém období zaměstnání žalobce v roce 1933 došlo ke změně ujednání o odměně. Dovolatel zastává názor, že nemohl mlčky uzavřít novou smlouvu, že platilo proto dále ustanovení původní smlouvy o placení podílu na zisku. Leč dovolatel doznává i v dovolání, že v druhém období dostával po mnoho týdnů mzdu úkolovou, a nena-

padá zjištění odvolacího soudu, že proti úkolové mzdě nečinil žádných námitek, ani zjištění, že tato úkolová mzda byla vyšší než dřívější i s podílem na zisku, který mu byl spolu vyplácen týdně. Tímto jednáním mlčky, ale poznatelně (§ 863 v. obč. zák.) došlo ke změně ujednání platového v ten způsob, že žalobce místo původního pevného platu a zvláštní odměny za účast na zisku dostával plat úkolový a nemá kromě úkolového platu ještě nárok na podíl na zisku. Práce přes čas: Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (srov. rozh. čís. 6814, 6953, 6983, 13235 Sb. n. s.) nemůže se zaměstnanec vzdát nároku za práci přes čas po čas trvání pracovního poměru, může však tak učiniti po jeho skončení. Žalobce podepsal dne 19. června 1933, tedy po skončení pracovního poměru listinu, v níž prohlásil, že mimo zůstatek 1.782 Kč nemá za žalovanou firmou žádných jiných požadavků, ať již z jakéhokoliv titulu nebo důvodu plynoucích. V řízení odvolacím uvedl však žalobce, že listině nerozuměl, ježto nezná česky. Odvolací soud označil tuto námitku »za neuvěřitelnou«, aniž probral a zjistil, zda žalobce rozumí dostatečně česky, či zda mu byl vysvětlen dodatek, jenž neobsahuje jen číslice. Pokud o této obraně žalobcově nebylo učiněno skutkové zjištění, nemůže býti rozhodnuto zamítavě o jeho nároku za práci přes čas. Bude proto na odvolacím soudě, by o této námitce žalobcově podle § 33 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n. jednal, provedl o ní důkazy již nabídnuté, nebo další, jež budou nabídnuty, a učinil skutková zjištění, aby se dalo spolehlivě posouditi, zda se žalobce svobodně a opravdově vzdal nároku na odměnu za práci přes čas (§ 869 obč. z.). Bude-li zjištěno, že žalobce znal obsah prohlášení ze dne 19. června 1933, bude opodstatněno zamítnutí žaloby a odpadne další zkoumání jeho nároku na odměnu za práci přes čas. Nebude-li lze rozhodnouti věc s tohoto hlediska, bude třeba rozlišiti: Zaměstnanec pracující v úkolu, placený podle počtu vyrobených kusů, byl by ovšem odměněn za všechnu práci a nemohl by vyvozovati z ustanovení § 6 odst. 3 a § 7 odst. 4 zák. čís. 91/18 Sb. z. a n. pro sebe ještě další nárok na zvláštní odměnu za to, že na zpracování jeho úkolu pracoval déle než 8 hodin denně (srov. rozh. čís. 11115 Sb. n. s.), kdyby mu zaměstnavatelem bylo ponecháno, aby si práci zařídil jak sám chce. Byl-li však zaměstnanec předepsán určitý úkol, aby jej provedl v osmihodinové pracovní době, zaměstnanec však nebyl s to tak učiniti a musel pracovati k jeho zdolání přes osm hodin denně, pak nelze posuzovati věc podle shora dotčeného názoru o úkolové mzdě a zaměstnanec neztrácí nárok na odměnu za práci přes čas. Této zásady nelze však vůbec použiti, pokud žalobce pracoval za pevný plat doplněný podílem na zisku nebo zvláštní týdenní odměnou. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (rozh. 8717, 8818, 10504 Sb. n. s.) jest dovoleno ujednání, že veškeré práce, tedy i práce přes čas budou zapláceny úhrnkem týdenním obnosem jen u dovolených prací přes čas. Při nedovolené práci přes čas jest úmluva taková nicotná a nezávazná a zaměstnanec může se domáhati na zaměstnavateli náhrady pro jeho bezdůvodné obohacení (srov. rozh. č. 12158 Sb. n. s.). Údajem žaloby, že se žalobci nedostalo od žalované zaplacení za vykonané jí práce přes čas, byl opřen žalobní nárok též o bez-

důvodné obohacení. Pro posouzení věci s tohoto hlediska schází však potřebný skutkový podklad. Na odvolacím soudu bude, aby zjistil, jakou práci žalobce v úkolu konal, jak mu úkol byl stanoven, jak a v které době jej měl zpracovati a jak mu byla mzda počítána, kolik tato mzda činila celkem při pevné mzdě a kolik v úkolu. Dále bude zjistiti, kolik hodin žalobce přes čas pracoval, jaká by byla přiměřená mzda taviče za osmihodinovou práci, aby bylo lze bezpečně posouditi, zda zjištěnou týdenní mzdou byl žalobce přiměřeně odškodněn i za nepovolenou práci přes čas.

Čís. 14909.

Nekalá soutěž. Podbízení značkového zboží (radiových lamp).

(Rozh. ze dne 31. ledna 1936, Rv I 2287/35.)

Žalobkyně sporně tvrdí, že je společností pro prodej žárovek jako společnost s ručením obmezeným a jako jediná firma v Československé republice prodává svým odběratelům, obchodníkům s radiotelegrafním, telefonním a elektrotechnickým zbožím výrobky značky »Philips« a zejména radiolampy »Philips Miniwatt«, přesně určené značkou s výlučným označením »Miniwatt«, stejným výstižným balením v jednotlivých krabičkách, stejným jednotným rázem v jakosti, tvaru a vnějšího dojmu, jednotným rozvrstvením podle radiotechnické výkonnosti a způsobu zhavení a s jednotnou přesně dodržovanou detailní cenou. Lampy jsou typickým značkovým zbožím. Jako jediná tuzemská ústřední dodavatelka učinila veškerá opatření k bezvýjimečnému zachování cen, prodává lampy obchodníkům pod výslovnou podmínkou přesného dodržování jednotné detailní ceny, tyto kontroluje, a cena ta jest již po řadu let vžita jak u prodavačů, tak i u obecnstva. Žalovaná, která provozuje detailní obchod se stejnými potřebami a která zejména prodává i radiolampy, nedodržela u těchto jednotnou přesně určenou detailní cenu, ale podbízelá je se slevou 10% až 20% a to i po opětovném písemném vyzvání, aby ceny zachovávala. Zastavila proto v zájmu zákaznictva a klidného obchodu žalobkyně další dodávky lamp žalované. Žalovaná opatřila si však lampy ty pod rukou jinde a podbízí je s uvedenou slevou dále. Tím jedná proti dobrým mravům soutěže, zesiluje svoji a zeslabuje soutěžní pozici žalobkyninu. Tak na příklad ve výkladu žalované byly radiolampy mimo jiné též značky »Miniwatt« a větší nálepka s největším o poskytování slevy 15—20%. Žalovaná dává koupěchtivým ceník radiolamp značky Philips s podotknutím prodeje lamp se slevou 15% i více. Nad vchodem žalované je reklamní tabule se sedmi radiolampami značky »Miniwatt« s obdobným vyznačením o slevě. Jestliže i jiní radioobchodníci podbízelí uvedené lampy, činili tak neoprávněně a proti vůli žalobkyně. Ceny lamp jsou však přesně dodržovány obchodníky. Žalobkyně úzkostlivě vybírá jen spolehlivé a solidní obchodníky, kteří ceny ceníkové dodrží. Žádá proto žalobkyně, by žalovaná byla

uznána povinnou zdržeti se podbízení jednotlivých cen detailních přesně určených při nabízení a prodeji radiolamp Philips »Miniwatt«. Proti žalobě namítla žalovaná, že již dva roky není se žalobkyní v obchodním spojení, že ve svém obchodě s radiopotřebami prodává také lampy radiové, ale že není vázána při prodeji žádným ujednáním o dodržení cen, poněvadž dne 12. června 1931 vystoupila ze syndikátu svazu radioobchodníků s odůvodněním, že zřízenec žalobkyně, vydávající se za státního zaměstnance, žádal za poskytnutí slevy, že žalobkyní oznámila dopisem z 13. června 1931, že klientela jejího obchodu vyžaduje poskytování slev, a že žalobkyně nemá práva určovat ceny, za něž má lampy prodávat, zvláště když není s ní v obchodním spojení. Firma Philips s firmou Telefunken utvořily kartel, uměle udržující vysoké ceny lamp, které rozšířením radia staly se předmětem denní potřeby a nutno je prodávat nejlevněji. Lampy jsou zahraničním výrobkem, konkurenční firmy prodávají lampy levněji a se slevou přípustnou 10—15%. Žalovaný spokojuje se s menším výdělkem a prospívá širokým vrstvám spotřebitelů. Řada korporací vymáhá si pro členy slevu 10—20%, což nelze nazvat podbízením. Žalovaná nekoupila lampy »Miniwatt« u žalobkyně, ale jinde jako vyřazené se 60% slevou a musila je proto vyprodati za mírnou cenu, zjistivši špatnou jich kvalitu a vynaloživši značnou částku na reklamu. Při vrácení lamp zákazníkovi utrpěla dokonce značné ztráty. Většina zákazníků žalované jsou členy některého radioklubu a mají sjednanu 10—15% slevu. I radiotovárny snížily od 1. října 1932 ceny lamp až o 20%. Nelze proto spatřovati v jednání jejím podbízení. Žalobkyně v celé řadě případů nestihala jiné obchodníky prodávající pod detailní udánlivě směrnu cenou a tím dopouštěla vědomě, že cena nemusela býti dodržována. Žalovaná koupila zánovní po případě vyřazené lampy se slevou až 50% a mohla je proto se slevou až 20% prodávat a činila tak jen u lamp těchto, jednalo se proto vždy o zboží zánovní, regenerované, neb lampy, určené pro Francii a nikdy neprodané s touto slevou zboží v balení originálním. Nižší soudy uznaly podle žaloby, první soud z těchto důvodů: Obě strany prodávají radiopotřeby a zejména i radiolampy, tedy zboží téhož neb podobného druhu a jsou proto podle § 46 zákona z 15. července 1927 čís. 111 Sb. z. a n. soutěžiteli. Radiolampy Philips jsou určitý druh zboží, přesně určený značkou »Philips«, »Philips Radio« a »Miniwatt«, které je do obchodu uváděno ve stále stejném druhu, jakosti, označení, zevní úpravě a určenu stejnou cenou odběratelům dle ceníků známou. Jsou proto uvedené lampy typickým značkovým zbožím. Žalobkyní záleží na tom, aby ceny lamp byly ve výši jí stanovené dodržovány, kontroluje je a stíhá i nedodržení. Žalobkyně diktuje si totiž ceny svých výrobků a nutno proto uvážiti, zda diktát ten je oprávněn se stanoviska hospodářského i všeobecného, či zda z důvodů dobrých mravů soutěže možno hráz udržující uvedené ceny prolomiti. Zdálo by se, že pro přiměřenost ceny detailní byla by rozhodnou výhradně jen cena výrobní. Jistě by i velký a nepřiměřený rozdíl uvedených cen nebyl v zájmu zákaznictva. Nutno však bráti v úvahu, že při odběru zboží musí dojiti uplatnění zájmů nejen

výrobce, ale i celé řady meziobchodníků, maloobchodníků i veřejných činitelů, státu a podobné. Výrobce musí ovšem poskytovat větší slevy maloobchodníkům. Zásadně nelze upřítí výrobci, aby pro své výrobky charakterisované typickými značkami a vlastnostmi, jako jest i radiolampa, vyráběná žalobkyní, určil si ceny, za které musí býti zboží prodáváno, leč že by se snad nejednalo o zboží denní potřeby, za které však radiolampy i při velkém dnešním rozšíření radia nelze dosud považovati. Naproti tomu nelze však zásadně ani upřítí obchodníkům, aby i zboží takové, pokud nejsou vázány smluvními neb jinými závazky, prodávali za cenu levnější než výrobcem stanovenou, ovšem musí se jednati o slevu přiměřenou a nesmí se tak díti v úmyslu nekalém a nesmí se k jednání připojiti moment, čelící dobrým mravům soutěže. V tomto případě bylo by podbízení odsouzeníhodné. Žalovaná podbízelá skutečně radiové lampy, prodávajíc je se slevou až 20% a to hlavně v roce 1931 a 1932, vyznačovala slevy radiolamp žalobkyně ve výkladě plakátem a dokonce i vystavila nad plakát vyznačující slevu 7 radiolamp značky Philips »Miniwatt«. Také rozšiřovala ceníky žalobkyně opatřené razítkovým označením »Sleva 10% až 20% i více«. Zjištěno bylo, že zákazníci vyžadují si slevy na radiolampy, výrobní cena lamp je malá a firmy Philips a Telefunken ovládly obchod. Slevy poskytují se a to členům radioklubů, státním zaměstnancům i jednotlivcům, na kterých jim záleží, ovšem záleží na tom, jak velký jest odběr a jakým způsobem obchodník platbu bonifikuje. Slevy jsou 10 až 33%. Ceny lamp jsou sice stanoveny, nutno je dodržovati, ale přece se prodávajíc levněji. Žalobkyně vyřazené zboží do obchodu nedává, a levnější lampy od žalobkyně v původním balení nelze dostati. Žalovaná, která nebyla v syndikátu radiovýrobce a nedostala žádný zákaz ohledně prodeje lamp, prodávala lampy značky Philips »Miniwatt« jak původní, tak i vyřazené, a bez obtíží dostala lampy, tak zv. lampy určené pro Francii pod cenou a to s 50% až 60% slevou. Žalovaná opatřovala si i původní lampy za plnou cenu. Prodávání radiolamp uvedených značky za levnější cenu v mimořádných případech jako je prodej členům určitých spolků, státním zaměstnancům, děje-li se ojedinele, a jsou-li tu skutečně vážné důvody, nebylo by lze kvalifikovati jako podbízení dle § 1 zák. o nek. sout. Teprv přistoupením momentu nekalosti, který nutno při řešení případu zjistiti, stává se podbízení jednáním kvalifikovaným dle zákona o nekalé soutěži. Žalovaná hájí se ovšem tím, že prodávala lampy vyřazené, které koupila levněji, regenerované, že neměla ujednání se žalobkyní, že brala částečnou úplatu výměnou za starou lampu, že řídila se při stanovené ceně tím, jak výhodně koupila. Jestliže by se jednalo jen o vyřazené zboží i slevu poskytnutou uváděnou formou, nebylo by lze rovněž zásadně ničeho proti levnějším cenám namítati. Než žalovaná prodávala i lampy běžné v původním balení levněji, vyznačovala slevu všeobecně, prodávala však zboží jak vyřazené i nové. Je samozřejmé, že zákazník běžného typu mohl býti snadno oklamán, jsa zvláště zlákan jak návěštěm, tak i označením v cenících. Rozhodnou je zde právě ona způsoblost oklamati zákazníky. Žalovaná sama doznala, že prolomila zásadu v prodeji lamp se slevou při výměně staré lampy, okolnosti tyto však v cenících

a návěštích nevedla. Udáním, že prodávala i za ceníkové ceny osobám slevy nepožadujícím, nemůže se žalovaná exkulповati. Právě v tomto shora uvedeném způsobu prodeje spatřuje soud onen moment nekalosti. Žalovaná snažila se dostat lampy žalobkyně i z druhé ruky, aby je mohla prodávati. Rovněž v této snaze, která by se mohla označiti za úmyslnou, jest jistý prvek nekalosti. Právě podbízením radilamp ohrožovala žalovaná i existenci žalobkyně, která ztrácela zákazníky, žádající slevu proto, že žalovaná ji poskytovala.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Oba nižší soudy po právní stránce vymezily si správně pojem značkového zboží a zkoumajíce pak konkrétní případ podle náležitostí, které se požadují k vyplnění onoho pojmu, shledaly, že jde skutečně o zboží značkové. Ve příčině ceny padá tu na váhu, že jde o zboží, které je do obchodu uváděno pod stejnou cenou žalobkyní určenou a odběratelům podle ceníků známou, že ony stanovené ceny lamp jsou všeobecně známé, že žalobkyni skutečně záleží na tom, aby stanovené ceny byly dodržovány, že dodržování to kontroluje a stihá případy, v nichž se ceny nedodržují. Lze proto zajisté míti za to, že určená cena s jinými momenty značkového zboží stala se pro ono zboží žalobkynino mezi zákaznictvem příznačnou a nesejde na tom, že se snad žalobkyni nepodařilo bez výjimky prosaditi, aby cena byla vždy dodržována. Porušení této stability určené ceny nerozhoduje, pokud nešlo tak daleko, že by se o příznačnosti již vůbec nedalo mluvit, že by via facti pominula, čemuž tak není, neboť zboží pod cenou nebylo prodáváno všeobecně. Žalobní nárok neopírá se o porušení nějakého smluvního závazku a nesejde proto na tom, zda žalovaná byla se žalobkyní v nějakém právním poměru. Základem žaloby je ustanovení § 1 zákona proti nekalé soutěži. Dobrým mravům soutěže neodporuje snaha výrobce nebo velkoobchodu, aby cena určitého zboží značkového byla v drobném obchodu usměrněna, sjednocena a ustálena, což je také ve prospěch meziobchodu a nemusí býti ani na úkor zákazníkům. Taková snaha o zavedení pořádku v soutěži není v rozporu ani s dobrými mravy soutěže a nemusí býti závadnou ani s hlediska obecné mravnosti. Jestliže se taková snaha projeví poznatelně také navenek pro detailisty a dospěje-li věc dokonce tak daleko, že se jednotná, stanovená cena skutečně mezi zákaznictvem vžije, je požadavkem dobrých mravů soutěže, aby také soutěžitelé — obchodníci — dbali této skutečnosti, třeba nebyli vázáni smlouvou, a by takto dosažený pořádek v soutěži o své újmě nenušili, protože by to mohlo býti spojeno s újmou netoliko pro výrobce nebo velkoobchodníka, který místo výrobce převzal starost o odbyt výrobků, nýbrž také pro ony detailisty, kteří onen pořádek v souhlasu s požadavky dobrých mravů soutěže zachovávají, třeba by sami reversem vázáni nebyli, a nechtějí rozmnožovat počet těch, kteří do obchodu zavádějí libovůli a zmatek. Nedá se tu mluvit za všech okolností o diktátu anebo dokonce o diktátu za všech

okolností nemravném a zvržitelném, když přece maloobchodníci nejsou nuceni, aby právě ono zboží odbírali a prodávali, nehledíc ani k tomu, že by výrobce nebo velkoobchodník bez zřetele k zájmům meziobchodu a detailistů mohl od těchto u zboží, které v zákaznictvu dosáhlo oblíbenosti a jde proto na odbyt požadovati takovou cenu, při které by detailista musil se spokojiti se zcela malým výdělkem. Tím padají námítky, že prý detailista musí takové oblíbené zboží nabízet, třeba by měl ve příčině ceny jisté pochybnosti. V souzeném případě tvrdí sice žalovaná, že žalobkyně ovládla trh a že má monopolní postavení. Než s jejího hlediska jako detailisty je přihlédnouti ke zjištění, že žalovaná také nepřimo přece jen mohla dostati ony značkové žárovky žalobkyniny za ceny stanovené pro drobné obchodníky, případně za takové nákupní ceny, že by je byla mohla prodávati se slušným ziskem i za ceny žalobkyni stanovené, takže ji v obchodování s tímto zbožím bráněno nebylo. Ona však nadto mohla obchodovati také se zbožím konkurence, měla-li za to, že s hlediska své morálky ceny stanovené žalobkyní dodržovati nemůže. Bylo-li zde zboží konkurence, nelze zajisté vážně tvrditi, že by požadavky a potřeby spotřebitelů nemohly býti uspokojeny vůbec, ale nelze souhlasiti ani s tím, že by v souzeném případě šlo o takový nepostradatelný předmět obchodní, u kterého by požadování určité vyšší ceny bylo vůbec nepřipustné právě z důvodu nepostradatelnosti. Žalovaná mluví sice v dovolání o ceně neslýchaně přemrštěné, ale v této příčině držela se také již před procesním soudem zcela všeobecných výrazů; něco konkrétního neuváděla a právem k tomu poukazuje také již odvolací soud, že žalovaná ani netvrdila ani neprokázala, že by výrobky žalobkyniny byly předraženy. Nelze tedy ani v dovolacím řízení přihlížeti k této části jejich povšechných vývodů. Nemůže tu padati na váhu ani to, že snad některý svědek považuje výrobní cenu lamp za malou, anebo že se v tom smyslu vyjadřuje, protože tu bylo by nutno přihlížeti ještě k četným a závažným okolnostem jiným. Podle zjištěného stavu věci dostala se žalovaná strana do rozporu s dobrými mravy soutěže, když bez nutné potřeby, nikoli jenom v ojedinělých případech, jež by se snad daly omluviti všeobecnými zvyklostmi na trhu radiovýrobků již vžitými, nýbrž zcela všeobecně a dokonce přetiskováním v cenících ustálený pořádek v cenách rušila, z čehož mohla vzejíti škoda jak žalobkyni tak také jiným soutěžitelům, aniž sejde na tom, jak by bylo s hlediska zákona proti nekalé soutěži posuzovati manipulace s žárovkami vyřazenými, anebo skutečnost, že si žalovaná zboží opatrovala oklikou z druhé ruky, protože tyto okolnosti nejsou předmětem žalobní prosby, a skutková podstata § 1 zákona proti nekalé soutěži byla splněna.

Čís. 14910.

K § 4 (1) zák. čís. 34/34 Sb. z. a n.

Nezaměstnaní podle § 4 odst. 1 zák. čís. 34/34 Sb. z. a n. jsou i ti, kdož ztratili své zaměstnání vlastní vinou a nemohou nové nalézt.

Prv ý s o u d nevyhověl žádosti žalovaného, by spor proti němu vedený, byl podle § 3 vl. nař. čís. 142/34 ve znění vl. nař. čís. 207, 211, 258/34 Sb. z. a n. přerušen do 31. prosince 1935. R e k u r s n í s o u d uznal podle návrhu. D ů v o d y: Podle § 4 zák. č. 34/34 považují se za nezaměstnané osoby, které v posledních 3 letech před účinností tohoto zákona aspoň po dobu 3 měsíců byly v zaměstnání podrobeném povinnému nemocenskému pojištění, a, ač se o to u zprostředkovatelný práce ucházely, nemají zaměstnání vůbec nebo jsou zaměstnány jen obmezeně, či střídavě a nemají příjem, rovnající se aspoň mzdě (platu), jež při plném zaměstnání jejich oboru by odpovídala mzdě podle platného mzdového tarifu, nebo mzdě v místě obvyklé. U žalovaného jest zjištěno, že byl zaměstnán u velkostatku jako lesní hajný od 1. července 1931 až do 1. října 1933, že byl přihlášen k nemocenskému pojištění od 10. května 1930 do 1. října 1933, jakož i zprávou obecní rady ve Z. ze dne 10. září 1935, že se uchází u zprostředkovatelný práce o práci, že však práci doposud nedostal a nemá žádného výdětku. Jsou tedy u žalovaného splněny všechny předpoklady dle § 4 odst. 1 zák. č. 34/34 a nutno ho proto považovati za nezaměstnaného, neboť jest zcela nerozhodno, z jakého důvodu dlužník svého dřívějšího zaměstnání pozbyl. Nepadá proto na váhu, že žalovaný pozbyl svého zaměstnání z vlastní viny.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jde o to, zda žalovaného Oskara K-a jest považovati za nezaměstnaného ve smyslu odstavce 1 § 4 zákona čís. 34/34 Sb. z. a n. Rekursní soud zjistil, že Oskar K. byl zaměstnán jako lesní hajný od 1. července 1931 do 1. října 1933, že jeho zaměstnání bylo podrobeno povinnému nemocenskému pojištění a že se ucházel u zprostředkovatelný práce o práci, že však nemá dosud zaměstnání vůbec. Zjistil tedy rekursní soud veškeré předpoklady pro pojem nezaměstnaného v uvedeném zákonném ustanovení vypočtené a jest Oskara K-a považovati za nezaměstnaného ve smyslu § 4 odst. 1 zmíněného zákona. Zákon čís. 34/34 Sb. z. a n. v prvním odstavci § 4 přesně a jasně stanoví zvláštní podmínky pro posouzení, které osoby jest považovati za nezaměstnané ve smyslu tohoto zákona. Jsou-li tyto podmínky splněny, nelze soudu uvažovati také ještě o tom, zda nezaměstnaná osoba přišla o své dřívější zaměstnání vlastní vinou nebo bez své viny, neboť o tom se zákon vůbec nezmiňuje a nečiní v tom směru rozdílu. Ustanovení druhého odstavce § 4 mluví sice o nutnosti vzdání se výdělečné činnosti pro hospodářské poměry (viz o tom rozhodnutí čís. 13805 Sb. n. s.), ale to platí jen o osobách, které provozovaly samostatnou výdělečnou činnost, nikoliv i o osobách, jež byly v zaměstnání podrobeném povinnému nemocenskému pojištění a pro něž zákon stanoví v prvním odstavci § 4 podmínky zvláštní. Z důvodových zpráv k návrhu zákona čís. 34/34 Sb. z. a n. (tisk 1211 a 1214 senátu) vyplývá, že podnětem k jeho vydání byla všeobecná hospodář-

ská krise, která zejména těžce postihla vrstvy zaměstnanců a kterou způsobily příčiny na jejich vůli zcela nezávislé. Ve zprávě výborů poslanců sněmovny (tisk 2499 posl. sněm.) se dále výslovně mluví o oprávněném požadavku ochrany těch, kteří bez své viny nemohou obdržeti nové zaměstnání, takže nesejde na tom, zda o své dřívější služební místo přišli vlastní vinou nebo ne. Zákon čís. 34/34 Sb. z. a n. sleduje zřejmě také účel, aby nezaměstnané osoby v odstavci prvním § 4 uvedené byly před vymáháním některých pohledávek dočasně chráněny z důvodů sociálních a také z důvodu udržení veřejného pořádku, tedy z důvodů objektivních a v zájmu veřejném. Čistě osobní důvody a úvahy s hlediskem morálních ustupují před touto hlavní snahou zákona do pozadí. Nelze ostatně přehlížeti, že nynější nepříznivé hospodářské poměry znemožňují neb aspoň značně ztěžují nalézt si nové zaměstnání všem osobám, které je hledají, tudíž i těm, které přišly o své dosavadní služební místo vlastní vinou. Nelze proto schváliti názor, že výhod zákona č. 34/34 Sb. z. a n. nemohou se dovolávati nezaměstnané osoby tehdy, byly-li ze svého dřívějšího zaměstnání propuštěny pro trestný čin, jehož se dopustily ve svém zaměstnání. Na tom nemohou nic změnit úvahy o tom, zda by snad »de lege ferenda« byl oprávněn požadavek, aby takové osoby byly z ochrany zákona vyňaty.

Čís. 14911.

Pri daní železničného zamestnanca do výslužby § 115 odst. 3 lit. a) služebnej pragmatiky nerozoznáva, v čom je príčina neschopnosti k službe, či v telesnej alebo duševnej chorobe a či v iných okolnostiach, a niet tu žiadneho určenia o tom, ako dlho by príčina neschopnosti mala trvať predtým, než dráha siahne k preloženiu zamestnanca do trvalej výslužby.

Lit. a) ako aj lit. c) odst. 3 § 115 služ. pragm. sú samostatnými, od seba nezávislými dôvodmi preloženia do výslužby, preto, keď zamestnanec je preložený do výslužby pre neschopnosť k službe podľa lit. a), netreba sa zaoberať dôvodom nemoci podľa lit. c).

(Rozh. z 2. januára 1936, Rv III 454/35.)

Žalobník vstúpil do železničných služieb 3. júna 1920 ako remeselník a po 12ročnej nepretržitej službe bol v služebnom pomere postavený na roveň zriadencom. Členom penzijného fondu čsl. železnic bol od 1. augusta 1921. Podľa posudku šéflekára z 31. októbra 1932 bol žalobník uznaný za trvale neschopného k službe a rozhodnutím riaditeľstva štátnych dráh v B. bol podľa § 115 odst. 3 lit. a) služebného poriadku daný do výslužby s platnosťou od 1. februára 1933. Žalobník domáhal sa žalobou, aby výmer o jeho penzionovaní bol zrušený, žalovaný čsl. štát aby mu bol povinný platiť aktívne požitky a aby mu bol priznaný pred penzionovaním nemocenský rok. Všetky tri súdy žalobu zamietly, Najvyšší súd z týchto dôvodov:

V § 115 odst. 3 služ. řádu jsou uvedeny důvody k přeložení železničních zaměstnanců do trvalé výslužby z moci úřední a mezi nimi pod písm. a) také neschopnost ke službě, je-li vyloučeno, že zaměstnanec opět nabude schopnosti služební a pod písm. c) nemoc, kterou byl zaměstnanec po celý rok nepřetržitě zdržen od služby a která je taková, že se nelze nadíti, že by mohl opět nastoupiti službu.

Podle slohové úpravy § 115 je každý z obou těchto důvodů samostatným, na druhém nezávislým a proto, byl-li žalobce přeložen do výslužby pro neschopnost ke službě — § 115 odst. 3 písm. a) — netřeba se zabývatí důvodem nemoci pod písm. c). Tolik však třeba tu zdůrazniti, že § 115 odst. 3 písm. a) nerozeznává, v čem je příčina neschopnosti ke službě, zda v tělesné či duševní chorobě, nebo v okolnostech jiných a že není tu žádného určení o tom, jak dlouho příčina neschopnosti by měla trvati před tím, než dráha sáhne k přeložení do trvalé výslužby. Proto ovšem, je-li příčinou neschopnosti tělesný chorobný stav, není podmínkou přeložení do výslužby, aby trval celý rok, jako tomu při důvodě pod písm. c), je-li příčinou nemoc. Podle uvedeného závisí rozhodnutí sporu již jen na tom, zda posudek šéflékaře z 31. října 1932 je důkazem o té služební neschopnosti, jaká je uvedená v § 115 odst. 3 písm. a). Správně a v souhlase se spisy uznal odvolací soud, že tento znalecký posudek nebyl napaden pro věcnou nesprávnost, nýbrž že se mu vytýká jen to, že není jím při zjištěné neschopnosti ke službě zároveň zjištěno, že je vyloučeno, že žalobce opět nabude schopnosti ke službě.

Leč to vytýká dovolací žádost neprávem, neboť posudek zní tak, že žalobce je služby trvale neschopen, čímž ovšem, třeba tu nebyl doslov písm. a) odst. 3 § 115 služ. řádu, je tu jasně vysloveno, že neschopnost nepřestane, což jest obsahem totéž jako vyloučení opětného nabytí schopnosti ke službě.

Čís. 14912.

Žaloba, domáhající sa na okresnej nemocenskej poisťovni splnenia nároku na dávku nemocenského poistenia, patrí výlučne na rozhodčí súd nemocenskej poisťovne.

Žaloba o náhradu škody pre opozdené splnenie dávok nemocenského poistenia patrí, ak bola okresná nemocenská pokladnica na ich splnenie rozhodčím súdom odsúdená, na riadny súd.

(Rozh. z 2. januára 1936, Rv III. 608/35.)

Žalobkyňa domáhala sa žalobou na žalovanej okresnej nemocenskej poisťovni titulom náhrady škody platenia doživotnej renty na tom základe, že — hoci bola členom žalovanej poisťovne — nedostalo sa jej od 5. decembra 1927 riadneho liečenia proti kľbovému reumatizmu a že stravnú podporu, ktorá jej bola nálezom rozhodčieho súdu prisúdená od 6. decembra 1927 do 5. novembra 1928, vyplatila žalovaná okresná

nemocenská poisťovňa s dvojročným opozdením, v dôsledku čoho — pre nedostatok prostriedkov — žalobkyňa nemohla sa včas liečiť a jej choroba sa tak zhoršila, že sa stala nevyliciteľnou a žalobkyňa tým navždy práce neschopnou. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice potvrdil. **Dôvody:** Žalobkyňa (poistenka) opiera svoj nárok proti žalovanej ako nositeľke nemocenského poistenia o dve skutočnosti: 1. že táto neposkytla jej (žalobkyňi) stravnú podporu včas a 2. odoprela jej včasnú liečbu. Dotyčne druhého dôvodu, žalovanú okresnú nemocenskú poisťovňu k náhrade škody vrah zaväzujúceho, odvolací súd súhlasí s právnym názorom súdu prvej stolice, že riešenie otázky či žalovaná právom alebo neprávom odoprela žalobkyňi liečenie, vymyká sa príslušnosti riadnych súdov, lebo o nej rozhodovať náleží rozhodčiemu súdu nemocenskej poisťovne. Keby bol rozhodol rozhodčí súd, po prípade poisťovací súd ako súd apelačný, že odoprenie liečby bolo bezprávne, bola by vecná príslušnosť riadneho súdu založená a odškodňovacia povinnosť na strane žalovanej musela by byť zistená. To sa nestalo. Dotyčne prvého základu odškodňovacej povinnosti správne zamietol prvý súd žalobu s ohľadom na znalecký posudek lekárskeho odborníka prof. dra Stanislava K., že ku kúpeľnému liečeniu žalobkyne — ktoré je ostatne dávkou dobrovoľnou a nie povinnou — neboť vôbec daný podklad do 5. XI. 1928, do ktorého dňa bola určená rozhodčím a poisťovacím ako apelačným súdom povinnosť žalovanej poisťovne poskytovať žalobkyňi t. zv. stravnú podporu, a že nebolo možno s istotou očakávať, že by kúpeľná liečba v P. určite bola zabránená následkom choroby a pokračovaní deformácie kľbov z reumatizmu; niet tu tedy medzi postupom žalovanej strany a medzi následkami u žalobkyne nastalými kauzálnej súvislosti, ako súd prvej stolice v dôvodoch svojho rozsudku správne uviedol.

Na jvyšší súd dovolacu žiadosť žalobkyne zamietol, uznavší dôvody rozsudku odvolacieho súdu po právnej stránke za správne.

Čís. 14913.

I. Otázku premčania záväzku z kúpopredajnej smluvy treba posudzovať podľa miesta splnišťa dotyčného dlžníka, hoci ostatné otázky, ktoré sa týkajú platnosti a účinkov smlúv, bolo by treba posudzovať podľa práva platného v mieste, kde došlo k smluve.

II. Prejavy štátnych orgánov i vtedy, keď štát vystupuje ako smluvník v prevádzovaní svojho obchodného podniku, musia sa stať písomne, ináč štát nezaväzujú.

(Rozh. z 8. januára 1936, Rv III 1105/34.)

Riaditeľstvo štátnych dráh v Bratislave vypísalo v r. 1928 verejnú súťaž na predaj zariadenia železničnej dielne a výtopne. Zariadenie kúpil žalovaný podľa písomnej smluvy, ktorú mu riaditeľstvo zaslalo do jeho

bydlišťa v S. v Čechách, kde ju žalovaný dňa 4. septembra 1928 podpísal a riaditeľstvu vrátil do Bratislavy. Smluva stanovila kúpnu cenu zariadenia podľa skutočnej váhy jednotlivých druhov materiálu, ako bude zistená zvážením pri odovzdaní, kupiteľ mal však ešte pred dodaním materiálu složiť podľa odhadnej váhy materiálu určenú minimálnu kúpnu cenu. Žalovaný složil predbežne 113.957 Kč 40 h a kúpený materiál bol mu potom dodaný. Dopisom z 25. februára 1929 sdeliilo mu riaditeľstvo štátnych dráh v Bratislave, že kúpna cena činí podľa skutočnej váhy 176.750 Kč 95 h, a žiadalo zaplataenie rozdielu 62.793 Kč 55 h, s 2% daňou z obratu a úrokami spolu 66.328 Kč 55 h. Žalovaný nezaplatil a dňa 27. októbra 1932 podal štát žalobu o zaplataenie tejto sumy, resp. domáhal sa za sporu výroku, že je oprávnený túto sumu započítať do vzájomnej pohľadávky žalovaného z dodávky uhlia štátnym dráham. Žalovaný namietal medzi iným premlčanie žalobnej pohľadávky podľa § 1486 ob. zák. obč. a pozdejšiu odchylnú ústnu dohodu so železničnou správou.

Oba nižšie sudy žalobe čiastočne vyhoveľy.

Na jvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol medzi iným z týchto

dôvodov:

Sporná smluva bola uzavrená medzi neprítomnými stranami, keď totiž riaditeľstvo štátnych dráh v Bratislave sdeliilo žalovanému dňa 22. augusta 1928 písomne svoj návrh konečnej smluvy, ktorú žalovaný doložkou danou v S. (v Čechách) dňa 4. septembra 1928 »bez výhrady« prijal a riaditeľstvu zpät zaslal. Otázku premlčania treba riešiť s ohľadom na prípadnú kolíziu hraničných noriem medzimiestného práva platného buď v oblasti práva na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, buď platného v ostatných zemiach republiky Československej.

Podľa súdnej praxi v prvej oblasti (viď rozhodnutia Úr. sb. č. 1120 a 1777 platí zásada, že premlčanie záväzku treba posudzovať podľa miesta splnišťa dotyčného dlžníka, hoci by ostatné otázky, ktoré sa týkajú platnosti a účinkov smluvy, bolo treba posudzovať podľa práva platného v mieste, kde došlo k smluve (viď rozhodnutie Úr. sb. č. 1746, Fajnor-Záturcký: Nástin súkr. práva II. vydanie str. 35, 41 a 255).

V druhej právnej oblasti rozhoduje podľa obdoby §§ 4, 36 a 37 všeob. zák. obč. lex contractus i v otázke premlčania.

S tohoto hľadiska má stanovisko žalovaného isté oprávnenie, keď tvrdí, že k smluve došlo až vtedy, keď ju v sídle svojho závodu, ktoré leží v druhej právnej oblasti, podpísal.

Lež zásada tá neplatí ani podľa práva v tejto oblasti, keď ide o vzájomnú smluvu (keď každá zo strán bola v záväzku), a preto tu rozhoduje právo miesta, kde oferentovi (riaditeľstvu štátnych dráh) došla akceptácia.

Podľa toho je jasné, že otázku premlčania treba riešiť podľa práva platného na Slovensku, lebo tam došla akceptácia oferentovi a tam bolo aj smluvné splništie pro obe strany, ako plynie z nenapadnutého zistania nižších súdov.

Preto správne rozhodly nižšie sudy, že uplatnená pohľadávka nemohla sa premlčať podľa § 1486 čís. 1 všeob. zák. obč. a správne tiež posudzovaly smluvu aj po iných stránkach podľa právnych pravidiel platných na Slovensku a Podkarpatskej Rusi.

V merite veci napadá dovolacia žiadosť rozsudok odvolacieho súdu preto, že nebolo vykonané navrhované dokazovanie o tom:

1. že pri kúpe a predaji starých strojov je obvyklá 3—5% tolerancia pri váhe,

2. že aj po dodaní strojov bol žalovaný na jar 1929 sekčným šéfom ministerstva železníc Ing. C. opätovne uistený, že nie je povinný platiť viac ako smluvenú toleranciu do 5% proti predbežnému odhadu a že tolerancia bude mu zúčtovaná s jeho kauciou 7.000 Kč.

Táto dovolacia sťažnosť je bezpodstatná, lebo citovaná písomná smluva, ako ju žalovaný bez výhrady prijal, vylučuje použitie obchodnej zvyklosti o tvrdenej tolerancii, lebo určuje, že ak bude pri vážení jednotlivých zariadení zistená vyššia váha než bola odhadnutá, má žalovaný zaplatiť za ne cenu podľa skutočnej vyššej váhy a podľa čiastky stanovenej za 100 kg váhy.

Preto nemôže sa žalovaný právom odvolávať na to, že už pred uzavrením tejto smluvy bolo mu úradníkom ministerstva železníc ústne sdelené, že rozdiely v odhadnutých váhach môžu činiť najviac 3—5% a že bol týmto uistením uvedený v omyl, veď mu nič nebránilo, aby si pri konečnom dojednaní smluvy túto toleranciu vyhradil.

O neoprávnenom obohatení žalujúcej strany nemôže byť tu reči, nakoľko podľa nenapadnutého zistenia táto žalovanému skutočne dodala tovar v tej váhe ako bola dodatočne účtovaná.

Pokiaľ ide o otázku ad 2. uvedenú, treba podotknúť, že podľa stálej súdnej praxi prejavy štátnych orgánov i vtedy, keď štát vystupuje ako smluvník v prevoze svojho obchodného podniku, musia sa stať písomne už so zreteľom na potrebu úradnej evidencie, ináč nemajú pre štát záväznú moc (rozhodnutia Sb. n. s. č. 12027 a 12892).

Preto správne poukázal odvolací súd na výnos ministerstva železníc zo dňa 7. júla 1928 (dotyčne predaju z elektrárne viď výnos zo dňa 14. júla 1928), ktorým bol schválený návrh riaditeľstva štátnych dráh v Bratislave dotyčne sporného odpredaju, lebo ani tam niet zmienky o tvrdenej tolerancii.

Z toho je zrejmé, že akékoľvek ústne dohovory žalovaného v ministerstvu železníc nemajú rozhodného významu pre záväzok štátnych dráh, pokiaľ neboly ich príslušným orgánom písomne potvrdené.

Čís. 14914.

Ustanovenia čl. XI. uvodzovacích ustanovení k zák. č. 64/1931 Sb. z. a n. nevzťahujú sa len na otázku, či možno odporovať právnym úkonom, ale i na ostatné predpoklady odporovateľnosti (najmä § 9 odp. por.) podľa konkurzného resp. odporovacieho poriadku.

(Rozh. z 8. januára 1936, Rv IV 26/35.)

Zomr. Ondrej M. smluvou uzavrenou dňa 5. mája 1931 odovzdal žalovanému, svojmu synovi, do vlastníctva hnutel'ný a nehnuteľný majetok. Žalujúca strana ako veriteľka zemr. Ondreja M. napadla tento právny úkon žalobou, podanou v dobe účinnosti odporovacieho poriadku č. 64/1931 III. Sb. z. a n. (založenou aj na zodpovednosť žalovaného ako dediča), a domáhala sa výroku, že žalovaný povinný je trpeť, aby sa žalobník po výšku svojej pohľadávky proti Ondrejovi M., ktorá vznikla pred 5. májom 1931, uspokojil z majetku, ktorý bol predmetom smluvy uzavrenej dňa 5. mája 1931.

Oba nižšie súdy žalobu zamietly, odvolací súd medzi iným z týchto dôvodov: Podľa čl. I, II, XI a XIV uvozozacích ustanovení k zák. č. 64/1931 Sb. z. a n. nabyť nový odpúrcí rád účinnosti dňom 1. srpna 1931, pri čemž ovšem má býti otázka, z da lze odporovati právním jednaním, posuzovaná podle předpisů, platných v době, kdy bylo právní jednaní vykonáno. Platí tedy pro tuto rozepři všechna ustanovení odpúrcího řádu, vyjma §§ 2, 3, 4, 8 a 11, na jejichž místě přichází v úvahu pravidla starého odpúrcího práva uher-ského. Dle toho musí se při posouzení věci také přihlížeti k § 7 odp. ř. Chtějí-li žalobci podati proti žalovanému odpúrcí žalobu, musí si předem vydobýti exekuční titul proti přímému dužníkovi, resp. jeho právním nástupcům a než se to stalo, je odpúrcí žaloba proti žalovanému po rozumu § 9 odp. ř. nemožná.

Na jvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávajúce a nové rozhodnutie. Dôvody: Odvolací súd správne vyslovil, že na právny úkon, ktorý uzavrel neb. Ondrej M. dňa 5. mája 1931 so žalovaným, treba použiť pravidiel odprovacieho práva z doby pred účinnosťou zákona č. 64/1931 Sb. z. a n.; mylil sa však, keď vyslovil, že predpokladom napadnutia rečeného právneho úkonu je, aby veriteľ mal proti priamemu dlžníkovi exekučný titul podľa § 9 odpor. por. č. 64/1931 III. Sb. z. a n., lebo ani tohoto ustanovenia nemožno podľa čl. XI uvozozacích ustanovení ku konk. vyr. a odp. por. č. 64/1931 Sb. z. a n. v súdenom prípade použiť a keď podľa starého odporovacieho práva žaloba bola založená na tom, že žalovaný (syn darovateľa) vedel o úmysle darovateľa, smerujúcom na skrátenie veriteľa, nemôže žalovaný žiadať, aby veriteľ napred preukázal, že sa proti darovateľovi márne pokúsil o exekúciu (Úr. sb. č. 1329.)*

Neobstojí ani právny názor, že v súdenom prípade mala žalujúca strana zaviesť spor proti všetkým dedičom priameho dlžníka, lebo ona obmedzila žalobu na to, že žiadala žalovaného zaviazat', aby trpel, aby sa žalobník uspokojil z toho hnutel'ného a nehnuteľného majetku, ktorý dostal žalovaný na základe smluvy zo dňa 5. mája 1931 od neb. Ondreja M.

Odvolací súd v dôsledku zaujatého právneho stanoviska nezistil skutkový stav, potrebný k riešeniu spornej otázky, preto bolo treba podľa § 543 Osp. jeho rozsudok rozviazať a učiniť opatrenie, ako sa stalo.

*) Vid' tiež Úr. sb. č. 1232.

Čís. 14915.

Ustanovenie odst. 12 § 8 stanov penzijného fondu čl. št. dráh, podľa ktorého výhody uvedené v odst. 5—8 tohože § môže priznať resp. povoliť len ministerstvo železníc, upravuje príslušnosť k tomuto opatreniu (§ 1 stanov penzijného fondu); hmotné právo obsahujú odstavce 5—8 citovaného §.

Ak sú splnené predpoklady odst. 5 § 8 stanov penzijného fondu československých štátnych dráh, vzniká členovi penzijného fondu p r á v n y n á r o k na pripočítanie 10 rokov ku skutočnej alebo započítanej dobe členstva v penzijnom fonde; kdežto v prípade odst. 6 § 8 týchže stanov rozhoduje o započítaní ministerstvo železníc podľa voľného uváženia.

(Rozh. z 9. januára 1936, Rv III 777/35.)

Žalobník bol prijatý do železničných služieb u košicko-bohumínskej dráhy ako zámočník 21. februára 1919. Po prevzatí tejto dráhy do štátneho provozu byly aj na žalobníka rozšírené platové a penzijné predpisy platné pre zamestnancov čl. štátnych dráh a bol 1. júla 1923 menovaný definitívnym dielenským. Jeho služebné požitky byly upravené podľa vládného nariadenia č. 15/1927 Sb. z. a n. a ku dňu 1. januára 1930 dosiahol ročného služného 11.556 Kč v II. platovej stupnici podúradníckej kategórie dielenských. Členom penzijného fondu bol od 1. marca 1919. Riaditeľstvo štátnych železníc v K. dalo žalobníka podľa § 115 odst. 2 lit. a) služebného poriadku do výslužby pre práceneschopnosť a rozhodnutím z 10. septembra 1930 vymeralo s pôsobnosťou od 1. októbra 1930 penzijné požitky žalobníka vo výške 5.800 Kč a 2.100 Kč ako výchovné pre dve deti, ročne. Podľa tvrdenia žalobníka v zime 1926/27 utrpel pri oprave vozu v službě úraz na hlave poranením lebečnej kosti; poranenie nebránilo mu však v ďalšom vykonávaní služby, preto úraz ihneď neohlásil. Po niekoľkých mesiacoch od úrazu žalobník dostával záchvaty, ktoré označil lekár za epileptické, a pre ne žalobník od 8. novembra nemohol svoju prácu zastávať. Po prehládke šéflekárom, ktorý uznal žalobníka za trvale k práci nespôsobilého, bol žalobník daný do výslužby. Trvalá práceneschopnosť žalobníka bola podľa jeho tvrdenia spôsobená úrazom, a jeho duševná choroba, ktorá bola príčinou jeho dania do výslužby, jestvovala už v čase jeho penzionovanie. Žalobník preto žiadosťou zo 6. júna 1934 uplatňoval u riaditeľstva štátnych dráh v K. priznanie výhody uvedenej v odst. 5 § 8 stanov penzijného fondu, podľa ktorej ku skutočnej alebo započítanej dobe členstva v penzijnom fonde treba pripočítať ďalších 10 rokov a podľa takto určenej doby členstva priznať penziu. Táto žiadosť žalobníka bola riaditeľstvom štátnych dráh v K. zamietnutá. Žalobník domáhal sa potom žalobou u súdu uznania nároku na penziu vo výške 7.900 Kč a na výchovné 2100 Kč, ročne v dôsledku pripočítania 10 rokov členstva v penzijnom fonde. Všetky tri súdy žalobe vyhověly; Na jvyšší súd z týchto dôvodov:

Podle spisů ředitelství železnic v K. byl žalobce podle služebního řádu přeložen do trvalé výslužby dnem 1. října 1930 pro tělesnou neschopnost k vykonávání železniční služby. O tom, že nemoc, která byla důvodem k přeložení do výslužby, je podle své pravé podstaty nemocí duševní, nevěděl tehdy ani žalobce, ani železniční správa, neboť, jak řečeno, tato uvádí za důvod přeložení žalobce do výslužby důsledně tělesnou chorobu. Duševní ráz choroby zjišťuje teprve a to částečně vedle epilepsie Dr. Stanislav K. ve svém vysvědčení ze 17. ledna 1934 a plně a nepochybně teprve posudek prof. Dr. Miroslava K. z 20. února 1935.

Správně a v souhlase se spisy zjistil tedy odvolací soud, že žalobce v době svého přeložení do výslužby nevěděl o pravé podstatě své nemoci — porucha duševní — která je podle 5. odst. § 8 stanov pens. fondu čsl. stát. drah důvodem k připočtení let ke skutečné nebo započtené době jeho členství v pensijním fondě.

Touto správně zjištěnou skutečností postrádají věcného podkladu také vývody odvolací žádosti, pokud se opírají o to, že skutkový podklad žalobního nároku tu byl a žalobci také znám již v čas jeho přeložení do výslužby.

Z uvedeného — že ani železniční správa o této jakosti nemoci žalobcovy nevěděla — plyne, že při přeložení žalobce do výslužby a vyměření mu pense k duševní chorobě nehleděla a hleděti nemohla a že proto v pensijním výměru z 10. září 1930 k nároku žalobcovu podle 5. odst. § 8 stanov pensijního fondu hleděti nemohla.

Také v právním posouzení 5. odst. § 8 pens. stanov je napadený rozsudek správným, neboť podle doslovu tohoto předpisu »připočte se« mu »deset roků«, nelze o tom pochybovati, že člen pensijního fondu, jsou-li splněny předpoklady odst. 5. § 8 stanov pensijního fondu, má právní nárok na připočtení 10 let ke skutečné nebo započtené době svého členství v pens. fondě.

Plyne to nad každou pochybnost ze srovnání předpisu 5. odst. s odst. 6. § 8, jenž na rozdíl od odst. 5. stanoví, že »může býti... připočtena doba až do 10 roků«, při čemž 12. odst. téhož § 8, že výhody odst. 5—8 může přiznati resp. povolit pouze ministerstvo železnic, je předpisem stanovícím příslušnost k tomuto opatření (§ 1 stanov pens. fondu), hmotné právo však obsahují odst. 5—8, takže provádějí-li ministerstvo připočtení podle 5. odst. § 8, plní tím jen svou povinnost, provádějí-li však ustanovení 6. odst. § 8, rozhoduje podle svého volného uvážení a to jak co do přiznání připočtení vůbec, tak i co do délky připočteného času.

Čís. 14916.

Ustanovenia §§ 12 a 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. o úsporných opatreniach personálnych nevzťahujú sa na odpočívne a zaopatrovacie požitky, ktorých platenie prevzal štát (Štátny pozemkový úrad) kúpnu smluvou pri prevzatí veľkého majetku pozemkového.

(Rozh. z 10. januára 1936, Rv III 233/35.)

Manžel žalobkyně zomr. Dr. František C. bol okresným lekárom a krome toho aj lekárom na coburgovskom majetku, kde mal tiež zabezčený nárok na penziu. Dr. František C. odišiel v roku 1923 ako súkromný lekár coburgovského majetku do výslužby. S dedičmi majiteľa coburgovského majetku uzavrel Štátny pozemkový úrad 24. marca 1928 dohodu, podľa ktorého Štátny pozemkový úrad za určitú kúpnu cenu prevzal celý coburgovský majetok a medzi iným Štátny pozemkový úrad s prevzatými nehnuteľnosťami prevzal aj všetkých penzistov a požívateľov darov z milosti na prevzatých nehnuteľnostiach prv zamestnaných a z príjmu veľkostatku platených, podľa stavu ku dňu 1. apríla 1928, od ktorej doby mali byť tieto penzie a dary z milosti vyplácané na účet Štátneho pozemkového úradu. Zároveň mali byť odovzdané Štátnemu pozemkovému úradu všetky penzijné vdovské a vyživovacie fondy, pokiaľ také fondy boli na tomto veľkostatku v Československu. Štát zaviazanosť platenia penzie prislúchajúcu manželovi žalobkyně uznal a túto penziu riadne platil. Po jeho smrti vrchná lesná správa v J. tiež plátila žalobkyni prislúchajúce zaopatrovacie požitky a uznala, že žalobkyni patrí titulom penzie s príslušnosťami 6.340 Kč ročne. Generálne finančné riaditeľstvo pre Slovensko dňa 13. februára 1933 sdeleno žalobkyni, že má po jej zomrelom manželovi tiež zaopatrovacie požitky ako vdova po penzionovanom okresnom lekárovi, že má podľa § 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. nárok len na jeden zaopatrovací plat a súčasne ju uvedomilo, že čini opatrenie, aby výplata druhých vdovských požitkov bola správou štátnych lesov a statkov v J. zastavená. Táto správa potom výplatu penzijných požitkov žalobkyně zastavila dňom 31. marca 1933. Žalobkynia domáhala sa žalobou, aby čsl. erár bol zaviazaný platiť jej aj druhú penziu vo výške ako jej bola priznaná správou štátnych lesov a statkov v J. Súd prvej stolice žalobe vyhovel. Dôvody: Zomr. manžel žalobkyně poberal dva odpočívne platy a to ako štátny okresný lekár a ako lekár býv. coburgovského veľkostatku. Tento veľkostok bol prevzatý štátom a podľa smluvy ujednanej dňa 1. apríla 1928 s bývalými majiteľmi prevzal po nich štát tiež výplatu penzií zamestnancov veľkostatku, penzionovaných býv. správou rodiny Coburgovskej podľa vlastného penzijného štatútu veľkostatku. Štát preto prevzal aj výplatu penzie dra C. a po jeho smrti dňa 6. júla 1932 boli vdove vymerané a poukázané dvoje zaopatrovacie požitky a to krajským úradom v Bratislave a vrchnou správou štátnych lesov a statkov v J. Táto druhá penzia činila ročne 6.340 Kč a bola žalobkyni vyplácaná do 31. marca 1933. Zastavenie penzie stalo sa preto, lebo podľa §§ 12 a 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. prislúcha vdove po štátnom zamestnancovi, ktorá má viac než jeden zaopatrovací plat, počínajúc dňom účinnosti zákona, t. j. dňom 1. januára 1933, nárok len na jeden zaopatrovací plat podľa vlastnej voľby. Ostatné nároky zanikajú. Dokiaľ nebude voľba vykonaná, treba vyplácať najvyšší zaopatrovací plat. Zanikom zaopatrovacích platov nesmia celkové príjmy klesnúť pod čiastku 9.000 Kč ročne. Bolo preto žalobkyni usnesením zo dňa 13. februára 1933 sdelené, že podľa cit. ustanovenia zanikol jej nárok na zaopatrovací plat per 6.340 Kč, ktorý dostáva ako vdova po penzionovanom lekárovi veľko-

statku, dňom 1. januára 1933 a zároveň bola upozornená na právo voľby podľa odst. 1 § 12 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. Dotyčne žalobkyňou zaujatého stanoviska namieta žalovaná strana, že cit. zákon vzťahuje sa tiež na žalobkyňu, nakoľko cit. zák. v § 21 stanoví, že štátnymi zamestnancami v činnnej službe i vo výslužbe podľa toho zákona sa rozumieajú všetci zamestnanci štátu, ústavov, podnikov a fondov štátnych alebo štátom spravovaných, či ide o služobný pomer verejnoprávny, či smluvný. Podľa § 22 lit. f) cit. zák. platí ustanovenie § 21 pre pozostalých po štátnych zamestnancoch. Prevzatím veľkostatku stal sa tento súčiastkou štátneho podniku a zamestnanci tohoto veľkostatku v činnnej službe ako aj vo výslužbe stali sa zamestnancami štátneho podniku. Treba teda aj žalobkyňu pokladať za vdovu po štátnom zamestnancovi a jej zaopatrovací plat za štátny plat. Že tento plat má povahu štátnej penzie, plynie aj z toho, že bol vymeraný a vdove povolený vrchnou správou štátnych lesov a statkov v J. a menovaná správa vyplácala penziu z prostriedkov štátneho podniku lesov a statkov, teda zo štátnych prostriedkov a preto §§ 12 a 13 zákona č. 204/1932 Sb. z. a n. o úsporných opatreniach personálnych vzťahujú sa nielen na štátnych zamestnancov vo výslužbe a pozostalých po nich, ktorí poberajú viac než jeden štátny plat, ale tiež na požívateľov odpočívnych a zaopatrovacích požitkov, vyplácaných zo štátnych prostriedkov. Žalovaná strana uznáva číselnosť uplatňovanej pohľadávky pre prípad, keby bol žalobný nárok po práve. Podľa uvedeného prednesu strán javí sa skutkový stav nesporný a treba len riešiť otázku, či ustanovenie §§ 12 a 13 zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. so zreteľom na §§ 21 a 22 cit. zák. vzťahujú sa na prípad žalobkyne. Penzijný nárok, ktorého sa žalobkyňa domáha, vznikol zo služobného pomeru manžela u coburgovského veľkostatku. Tento služobný pomer bol upravený zvláštnym štatútom pre zamestnancov veľkostatku a súčasne týmto štatútom boli aj upravené zaopatrovacie požitky pozostalých po zamestnancoch veľkostatku. Manžel žalobkyne bol majiteľom veľkostatku podľa toho štatútu penzionovaný v roku 1923. Dňa 24. marca 1928 v dôsledku prevzatia veľkostatku štátnym pozemkovým úradom bola uzavretá dohoda, a zaviazal sa Š. P. Ú. všetkých penzistov a požívateľov daru z milosti prevziať podľa stavu ku dňu 1. apríla 1928. Prevzal teda Š. P. Ú. súkromnoprávnou smluvou práva a povinnosti, ktoré majiteľ veľkostatku zabezpečil zriadeným štatútom a svojim penzistom a ich pozostalým. Tento smluvný záväzok nemohol byť dotknutý zákonom č. 204/1932 Sb. z. a n., nakoľko manžel žalobkyne nadobudol nárok na penziu nie v služobnom pomere so štátom alebo v služobnom pomere v podnikoch a fondoch štátom spravovaných, ale na základe služobného pomeru s veľkostatkou coburgovskou. Manžel žalobkyne nebol teda nikdy ku štátu vo verejnoprávnom pomere ani v súkromnoprávnom, a nemožno ho preto považovať za štátneho zamestnanca, a jeho penzia, ktorú na základe toho pomeru poberal, za štátny odpočívny plat. Zák. č. 204/1932 Sb. z. a n. má na mysli svojimi úspornými opatreniami len tých štátnych zamestnancov, ktorí na základe bývalého služobného pomeru ku štátu alebo jeho podnikom dostávajú viac než jeden odpočívny plat, nie však na osoby, ktorým vypláca odpočívne po-

žitky z iného titulu, ako v súdenom prípade na základe zvláštnej smluvy, ktorou prevzal mimo zaplataenia kúpnej ceny za prevzatý veľkostatok aj plnenie iných povinností za odkupiteľa voči tretím osobám. Súd je preto toho názoru, že nemožno použiť ustanovení §§ 12 a 13 cit. zák. na súdený prípad a neprávom zastavila žalovaná strana vyplácanie zaopatrovacích požitkov žalobkyňi. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice potvrdil a prisúdil žalobkyňi aj penziu splatnú v čase vynesenia rozsudku odvolacieho súdu. Najvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol, lebo nespoznal zákonného dôvodu, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil, účinnosti pozbavil alebo rozviazal.

Čís. 14917.

Nárok na náhradu za použitie veci neprislúcha jej bývalému vlastníkovi, keď tento vec predal a kupiteľovi odovzdal, a kupiteľ použil vec v prospech tretej osoby (versio in rem).

(Rozh. z 10. januára 1936, Rv IV 88/35.)

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd rozsudok súdu I. stolice zmenil a žalobe vyhovel. Najvyšší súd obnovil rozsudok súdu I. stolice. **D o v o d y:**

Podle zjištěného skutkového stavu objednal stavební materiál, dodaný žalující stranou, jehož cena je předmětem tohoto sporu, Jan B. a tento se zavázal se svojí manželkou zaplatiti jeho kupní cenu. Žalující strana se domáhala zaplacení i na Jurajovi B., a to proto, že Jan B. upotřebil materiál jím koupený na stavbu provedenou na pozemku svého otce Juraje, čímž je tento obohacen na úkor strany žalující.

Odvolací soud uznal žalobu za odůvodněnou a opřel se při tom o zásadu obsaženou v § 1041 obč. zák., platnou i na právní oblasti Slovenska. Neprávem. Žalující strana, prodávší a odevzdávší stavební materiál Janu B., přestala býti jeho vlastníkem a Jan B. jako vlastník byl oprávněn použití stavebního materiálu jakýmkoliv způsobem a pouhým upotřebením jeho pro třetí osobu nemohl vzniknouti právní poměr mezi touto a stranou žalující.

Odvolací soud se dovolává mylně zásady § 1041 obč. zák., neboť pro stavbu, provedenou na pozemku Juraje B. nebyl upotřeben materiál strany žalující, nýbrž materiál, který do svého vlastnictví na základě tržové smlouvy převedl Jan B., žalující strana, prodávší a odevzdávší ho Janu B., přestala býti jeho vlastníci, i když tento zůstal kupní cenu dlužen; pro posouzení stavu věci není rozhodné, že žalující strana byla kdysi vlastníci materiálu, nýbrž kdo jím byl v době jeho upotřebení pro stavbu na pozemku Juraje B.

Žalující strana utrpěla škodu, jestliže Jan B. jí nezaplatil kupní cenu, nemá však přímý nárok proti žalovanému, poněvadž zjištěné skutečnosti nezakládají ani smluvní ani mimosmluvní závazky mezi ní a žalovaným.

Z týchto dôvodů bylo dovolací žádosti vyhověno, rozsudek odvolacího soudu změněn a žaloba jako hmotně-právně neodůvodněná zamítnuta.

Čís. 14918.

I. Nejasnosť poisťovacích podmienok, pripojených k poisťke, ide na vrub poisťovne, ktorá vystavila poisťku.

II. Útraty sporu — ku ktorému došlo na príkaz poisťovne, poisťivej majiteľa auta proti povinnému ručeniu (poistenie zodpovednostné) — medzi majiteľom auta a osobou utrpевšou úraz musí celé hradit' poisťovňa, a to i vtedy, keď je v ňom požadované vyššie odškodné, než koľké bolo poistené. Ustanovenia všeob. poisťovacích podmienok, že ak má poistenec podľa zákona alebo smluvy sám znášať časť škody, hradia poisťovňa a poistenec útraty sporu v rovnakom pomere, nemožno rozširovať na tento prípad.*)

(Rozh. z 21. januára 1936, Rv III 1184/34.)

Poisťovacou smluvou z 13. júna 1928 poistila žalovaná poisťovňa žalobníka proti povinnému ručeniu (poistenie zodpovednostné) z provozu automobilu na dobu 10 rokov. Poistná suma pre prípad úrazu alebo smrti jednej osoby bola stanovená na 30.000 Kč. Poistený automobil 3. septembra 1928 na ulici v N. pri jazde srazil Ludmilu M. a poranil ju. Ludmila M. zaviedla proti žalobníkovi spor o náhradu škody, domáhajúc sa 500 Kč doživotnej renty mesačne a 50.000 Kč odškodného. Pravo platným rozsudkom odvolacieho súdu (Najvyšší súd dovoláciu žiadosť zamietol), bolo Ludmile M. prisúdené 300 Kč mesačnej renty a odškodné 20.000 Kč. V onom spore zastupoval žalobníka na poukaz poisťovne (žalovanej v tomto spore) advokát Dr. Zigmund F. Žalovaná poisťovňa z poistnej sumy 30.000 Kč srazila si 3.000 Kč titulom 10% samopoistenia a titulom čiastočných advokátskych útrat Dr. Zigmunda F. 9.145 Kč 60 h. Proti žalobe, ktorou domáhal sa žalobník na žalovanej poisťovni zaplataenia týchto súm bránila sa žalovaná tým, že podľa poistnej smluvy a doplnku poisťovacích podmienok žalobník je povinný hradit' 10% zo zistené škody ako samopoistenie a dotyčne čiastočných útrat advokáta Dr. Zigmunda F. uviedla ako dôvod srazenia 9.145 Kč 60 h to, že hodnota sporu, ktorý zaviedla Ludmila M. proti žalobníkovi bola 100.000 Kč, kdežto žalobník bol poistený len na 30.000 Kč, takže z celkových útrat advokáta Dra Zigmunda F. žalobník musí znášať pomernú čiastku vo výške 9.145 Kč 60 h. Súd prvej stolice žalobe čiastočne vyhovel a žalobníkovi prisúdil 3.000 Kč s odôvodnením, že podľa poisťovacej smluvy a poisťovacích podmienok žalobník bol povinný hradit' sám 10% z vzniklej škody len pri škode vecnej, nie však pri škode vzniklej z telesného úrazu. Ináč žalobu zamietol. O d v o l a c í s ú d na odvolanie oboch strán rozsudok súdu prvej stolice v časti odsudz-

júcej žalovanú potvrdil, v ostatnej časti zmenil a žalobe úplne vyhovel. D ô v o d y: K odvolaniu žalovanej: Poisťovacia smluva bola uzavrená podľa návrhu žalobníka na poistenie, lebo len dotyčne tohoto je vykázaný oboplný súhlas strán. Podľa tohoto zaviazal sa žalobník len podľa obsahu všeobecných poistných podmienok, podľa ktorých žalovaná strana bola oprávnená len pri vecnej škode — o ktorú v danom prípade nejde — sraziť si z poistnej sumy vymienené procento, nie však aj pri úrazovej škode. Aj keby bolo správne stanovisko, že pre žalobníka sú záväzné k polici pripojené všeobecné podmienky poistenia spolu aj s dodatkom, a to vzhľadom na to, že žalovaná strana neskôr tieto sdelila žalobníkovi a niet dôkazu na to, že by bol žalobník proti zmeneným podmienkam protestoval: ani z týchto ďalších podmienok nedá sa vyvodit', že v dodatku ku všeobecným podmienkam a to v článku 5 spomenutých 10% vzťahuje sa na úrazové poistenie, resp. na úrazovú škodu, lebo tieto doplnky podľa nadpisu zmeňujú a doplňujú horeuvedené všeobecné podmienky a podľa týchto je zásadou, že poisťovňa len pri vecných škodách je oprávnená z poistnej sumy isté procento si sraziť a keďže v dodatku táto zásada nie je výslovne ani zmenená, ani doplnená, treba mať za to, že v článku 5. dodatku spomenuté zmenené procento a znášanie čiastočnej škody sa vzťahuje na tú časť všeobecných podmienok, ktorá podobné opatrenie obsahuje, t. j. na vecnú škodu. Prípadná nejasnosť padá na vrub osnovateľa týchto zmenených a doplňujúcich podmienok, t. j. na vrub žalovanej strany a nemožno preto túto nejasnosť vykladať v nesprospech odporcu. Čo sa týka čiastky rozsudku, žalobníkom odvolaním napadnutej, musel ju odvolací súd zmeniť a dotyčnej žalobe úplne vyhoveť, lebo ani pôvodné k návrhu žalobníka na poistenie pripojené všeobecné poisťovacie podmienky, ani v polici pripojené neskoršie všeobecné poisťovacie podmienky a tým menej dodatok k nim neobsahuje opatrenie, z ktorých by sa mohol vyvodit' prvým súdom v tomto ohľade mylne vyvedený právny záver, že sporné útraty musí čiastočne aj žalobník znášať, lebo je zistené na základe výpovedi svedka Dr. Zigmunda F. a ním predloženého dopisu zo dňa 10. VI. 1929 písaného žalovanou stranou, že svedok zaviedol onen spor na úpravu žalovanej strany a viedol ho až do konca cez tri inštalácie vždy len na základe tejto úpravy žalovanej strany, považoval sa zástupcom len žalovanej strany a len formálne bol aj zástupcom žalobníka, od ktorého na základe poverenia od žalovanej strany zadovožoval si informácie pre spor a v dôsledku toho len so žalovanou stranou vyúčtoval dotyčne svojich útrat, vzniklých v uvedenom spore. Vzhľadom na tento skutkový stav útraty sporu žalobníka s poškodenou obťažujú podľa § 1 pôvodných poist. podmienok, ba aj podľa čl. 2 neskorších poist. podmienok len žalovanú stranu bez ohľadu na to, čo uplatňovala poškodená v tomže spore proti žalobníkovi a bez ohľadu na to, aká bola výška poistenej sumy. Tá okolnosť, že poškodená proti žalobníkovi viac uplatňovala, než koľko činí poistná suma, neprichádza v tomto ohľade v úvahu, lebo zásadne je vo všeobecných podmienkach uvedené, že poisťovňa je povinná útraty takého sporu nahradit', »nehľadiac na poistný obnos«. N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť zamietol.

*) Srovnaj: Úr. sb. 2297.

Žalovaná strana v dovolacej žiadosti sťažuje si na stanovisko odvolacieho súdu, podľa ktorého poisťná smluva bola uzavrená medzi stranami v smysle poisťného návrhu žalobníka, a vyvodzuje nesprávnosť tohoto stanoviska na tom základe, že obsah poisťnej smluvy sa odchyľuje od obsahu poisťného návrhu. Podľa názoru dovolateľky stalo sa doručením poisťnej police, odchyľnej od poisťného návrhu, odmietnutie oferty žalobníka a súčasne nová oferta, ktorú žalobník prijal a preto je pre posudzovanie právneho pomeru medzi spornými stranami smerodajný obsah police a nie poisťného návrhu.

Hoci treba prísvedčiť týmto právnym vývodom dovolateľky, je jej sťažnosť bezpodstatná. Odvolací súd vo svojom rozsudku zaoberal sa spornou otázkou i pre ten prípad, že vyvodený právny názor žalovanej strany obstojí, a dotyčne dôvody rozsudku odvolacieho súdu sú správne. Srovnaním obsahu všeobecných poisťovacích podmienok a doplňovacích poisťovacích podmienok, vychádza na javo, že podmienky poisťnej smluvy sú po tejto stránke prinajmenšom pochybné, nejasné a táto nejasnosť podľa pravidiel materiálneho práva ide na vrub žalovanej strany, ktorá smluvu vystavila a nemôže byť na úkor žalobníka. Neobstojí dôvod žalovanej strany, uplatnený v dovolacej žiadosti, že článok 5. doplňovacích podmienok nemal by smysel v prípade výkladu podľa stanoviska žalobníka preto, že by nebola daná odchýlka od článku 3. všeob. poisť. podmienok, ktorý sa tiež týka vecných škôd. Neobstojí tento dôvod preto, že článok 5. doplňovacích podmienok obsahuje zmenu tak čo do procenta, ako aj čo do najnižšej sumy samopoistenia žalobníka.

Dovolacia žiadosť žalovanej strany sťažuje si na rozhodnutie odvolacieho súdu čo do druhej spornej otázky, totiž povinnosti žalovanej strany: hradíť žalobníkovi útraty sporu, vedeného osobou úraz utrpešou proti žalobníkovi. Sťažnosť je založená na výklade 2. bodu 2. článku všeob. poisť. podmienok a 2. bodu 15. článku týchto podmienok a vyvodzuje, že spor bol vedený z časti z poverenia a v záujme žalobníka, ďalej že treba tu aplikovať ustanovenie poslednej vety 2. bodu 2. čl. všeob. poisť. podmienok nie len na základe 5. článku doplňovacích podmienok, ale i na základe zákona.

Najvyšší súd ani túto dovoláciu sťažnosť neuznal za odôvodnenú. Prijal po tejto stránke správne právne dôvody rozsudku odvolacieho súdu. Ustanovenie teraz citovaného článku, podľa ktorého je žalovaná strana povinná nahradíť žalobníkovi útraty sporu »nehľadiac na poisťnú sumu«, jasne poukazuje na to, že tu neprichádza v úvahu ani ustanovenie poslednej vety, ktorá môže mať na myslí len samopoistenie záväzné podľa zákona alebo poisťovacích podmienok, a nie samopoistenie, ktoré v skutku nastane tým, že škoda presahuje poisťnú sumu.

Z týchto dôvodov bolo treba dovoláciu žiadosť ako neodôvodnenú zamietnuť.

Čís. 14919.

I. Pod ustanovenia § 2 odst. 1 vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. patria nielen zamestnanci, ktorí do svojho 55. roku neboli v žiadnom zamestnaní poistením povinnom a len potom vstúpili do zamestnania poistením

povinného, ale aj zamestnanci, ktorí v dobe účinnosti cit. vl. nar., resp. zákona č. 484/1921 Sb. z. a n. už boli v zamestnaní, ktoré sa stalo poistením povinným teprv cit. vl. nariadením, a prekročili 55. rok svojho veku.*)

II. Prémii, odvádzaných podľa § 2 odst. 2 vl. nar. čis. 16/1923 Sb. z. a n. za zamestnancov vyňatých z poisťnej povinnosti, treba použiť k zvýšeniu dôchodku zamestnancov a ich pozostalých. Nárok na starobný dôchodek je viazaný na dokončenie čakacej doby v poistení podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.

(Rozh. z 21. januára 1936, Rv III 136/35.)

Žalobník mal 62 rokov, keď nastúpil 1. mája 1921 službu u žalovaného ako šafár. V tejto službe bol až do roku 1926, keď ho žalovaný zo služby prepustil. Žalobník domáhal sa žalobou na žalovanom platenia 5.000 Kč doživotnej renty ročne titulom odškodného preto, že ho žalovaný neprihlásil u penzijného ústavu a neplatil za neho príspevky do zvláštneho fondu, tak že mu ušiel dôchodek, ktorý by mu bol penzijný ústav vyplácal, keby bol býval k penzijnému poisteniu prihlásený. Všetky tri s údy žalobu zamietly. Najvyšší súd z týchto dôvodov:

Úvodom treba podotknúť, že žalobník domáha sa na žalovanom odškodného z dôvodu, že v dôsledku jeho zavinenia resp. opomenutia nedostáva starobný dôchodek podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Zo žaloby nejde na javo, že by sa žalobník domáhal náhrady i n v a l i d n ě h o dôchodku na skutkovom a právnom základe uvedenom v § 17 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.

Pod ustanovenia § 2 (1) bod 1 vládneho nariadenia č. 16/1923 Sb. z. a n. spadajú nielen zamestnanci, ktorí do svojho 55. roku neboli v žiadnom zamestnaní poistením povinnom a teprv potom novo vstúpili do takeého zamestnania, ale aj zamestnanci, ktorí v dobe účinnosti cit. vl. nar. resp. zákona č. 484/1921 Sb. z. a n. už boli v zamestnaní, ktoré sa stalo poistením povinným teprv cit. vl. nariadením a prekročili 55. rok svojho veku.

Podľa § 20 zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. prislúcha starobný dôchodek bez preukázania nespôsobilosti k výkonu povolania po dokončení čakacej doby (§ 16). Podľa § 16 čakacia doba činí v tomto prípade 60 príspevkových mesiacov. Podľa § 14 príspevkovým mesiacom, započítateľným podľa § 12 treba na roveň klásť príspevkové mesiace, získané prevodmi podľa §§ 113—115, dobrovoľným pokračovaním podľa § 60, platením poisťného podľa § 65 (2) a príspevkové mesiace, zakúpené podľa § 61 s výhradou odstavce 3. Nie je sporné, že žalobník nenadobudol si takýchto príspevkových mesiacov.

Z ustanovenia § 20, 16, 14 a 12 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. je zrejmé, že nárok na starobný dôchodek je viazaný k dokončeniu čakacej doby v poistení podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Nie je sporné, že žalobník

*) Srovnaj: Sb. n. s. 7932.

bez viny alebo opominutia žalovaného nemá potrebnú čakaciu dobu dokončenú v povinnom poistení, a preto žaloba už z tohoto dôvodu postráda skutkového a právneho podkladu, a bez porušenia hmotného práva bola nižšími súdmi zamietnutá.

Pokiaľ by sa žalobník domáhal zvýšenia starobného dôchodku podľa §§ 177, resp. 187 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., aj tento nárok nemohol byť uznaný dôvodom po práve.

Podľa § 2 (2) vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. za zamestnancov, vyňatých z poistnej povinnosti podľa bodu 1 a 7 odst. 1 tohoto § (tak zv. prestarlí, akým je aj žalobník) bol zamestnávateľ síce povinný odvádzať príslušnému nositeľovi poistenia v prospech fondu pre podporu nezamestnaných časť prémie tam uvedenej, avšak táto prémie podľa § 177 resp. § 187 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. má byť použitá k zvýšeniu ich dôchodku (resp. dôchodku ich pozostalých). (Vid' aj dôvodovú zprávu k §§ 1—3 cit. zákona na strane 11.) Tieto §§ tedy, pokiaľ sa týka starobného dôchodku predpokladajú, že nárok na starobný dôchodok je už po práve v dôsledku uplynutia čakacej doby. Žalobník však nároku na tento starobný dôchodok ešte nemal a podľa svojho vlastného prednesu ani za platnosti zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. ho nenadobudol a tak ani na jeho zvýšenie nemôže mať po práve nárok.

Čís. 14920.

Nemožno sa domáhať platenia zvýšeného arendovného na základe doložky arendálnej smluvy, uzavrenej pred účinnosťou zák. č. 25/1934 Sb. z. a n., že arendovné, ujednané na základe hodnoty československej koruny v zlate, ktorú táto mala v dobe uzavrenia smluvy, v prípade zmeny tejto hodnoty za trvania arendálnej smluvy platené má byť v sume, ktorá zodpovedá nastávajúcej zmene hodnoty československej koruny v zlate.

(Rozh. z 22. januára 1936, Rv IV 171/35.)

Žalobník uzavrel so žalovanou stranou 30. marca 1931 arendálnu smluvu, ktorou dal svoje nehnuteľnosti do arendy na 21 rokov za 159.128 Kč 50 h ročne arendovné. Suma arendovného bola určená na základe hodnoty československej koruny v zlate v dobe uzavrenia arendálnej smluvy. Žalobou domáha sa žalobník na žalovanej strane doplatenia sumy, rovnajúcej sa 20% arendovného splatného v čase podania žaloby, z toho dôvodu, že zákonom č. 25/1934 Sb. z. a n. bola snižená hodnota československej koruny v zlate o 20% a preto má byť arendovné v tomto pomere zvýšené od platnosti zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobe vyhovel. Najvyšší súd obnovil rozsudok súdu prvej stolice. **Dôvody:**

Jadro sporu väzí v tom, či treba použiť ustanovenia 3. odst. čl. I. zákona zo 17. februára 1934 čis. 25 Sb. z. a n. na súdený právny pomer,

podľa ktorého žalobník smluvu zo dňa 30. marca 1931 dal do arendy žalovanej nehnuteľnosti na 21 rokov počnúc od 1. októbra 1930 za ročné arendovné 159.128 Kč 50 h a strany určily sumu arendovného na základe zlatej hodnoty československej meny, ktorá bola tu v čase uzavrenia arendálnej smluvy, v dôsledku čoho má sa arendovné tomu primerane vypočítať v prípade, ak táto valuta zmení svoju zlatú hodnotu za trvania arendálnej doby.

Predpokladaný prípad skutočne nastal, keď zákonom čis. 25/1934 Sb. z. a n. bolo zmenené opatrenie stáleho výboru čis. 166/1929 Sb. z. a n. a určené, že československá koruna sa svojou hodnotou rovná 37.15 mg rýdzeho zlata (na miesto do tej doby platnej hodnoty 44.58 mg rýdzeho zlata).

Otázka je však, či uvedená smluvená zlatá doložka nebola derogovaná ustanovením 3. odst. čl. I. zák. čis. 25/1934 Sb. z. a n., podľa ktorého československá koruna týmto zákonom stanovená nahrádza vo všetkých právnych pomeroch, ktoré počítajú s korunou československou, dosavadnú menovú jednotku v pomere 1:1.

Podľa jasného znenia smluvenej zlatej doložky a so zreteľom na zmenenú reláciu zlata podľa zákona čis. 25/1934 Sb. z. a n. bolo by podľa úmyslu strán k splneniu smluvy skutočne potrebné, aby žalovaná platila od účinnosti zákona nové arendovné o 20% vyššie, a to bez ohľadu na to, či kúpna sila novej menovej jednotky sa v tuzemsku zmenila v pomere k predošlej jednotke.

Preca treba zistiť, že smluva »počíta« s československou korunou, v ktorej treba platiť arendovné po celú dobu arendálného pomeru. Keď je tomu tak, stratila zlatá doložka — toho obsahu ako bola vyjednaná — právnu účinnosť, lebo odporuje kogentnému predpisu citovaného 3. odst. čl. I. zákona (arg. slová »vo všetkých právnych pomeroch«).

Úmysel strán: definovať Kč ako predmet príslušného plnenia pomerom zlata podľa opatrenia čis. 166/1929 Sb. z. a n., dostáva sa takto do zrejmeho konfliktu s úmyslom zákonodarcu, vyjadreným v zákone čis. 25/1934 Sb. z. a n., čo právne neznamena nič iného, než suspendovanie konkrétnej súkromnoprávnej autonómie predpisom verejného menového práva; preto je žaloba, ktorá sa domáha zvýšenia arendovného na základe rečenej doložky bezpodstatná a bolo treba rozhodnúť ako sa stalo.

Čís. 14921.

V súhlase ostatných spoločníkov k vystúpeniu jedného spoločníka z príležitostnej spoločnosti bez zvláštnej likvidácie treba spatrovať jeho sprostrenie zaviazanosti za dosiaľ nevyrovnané dlhy spoločnosti.

(Rozh. z 24. januára 1936, Rv III 368/35.)

Žalobník uzavrel dňa 15. mája 1929 s II. a III. žalovaným príležitostnú spoločnosť na nákup a export husacích jatier. Dňa 31. augusta 1929 pristúpil za ďalšieho člena I. žalovaný. Spoločnosť mala dodaciu smluvu so zahraničnou firmou S. a spol. v P. a na podnet tejto firmy bola dňa 23. septembra 1929 dosavádna spoločnosť bez zvláštnej likvidácie zrušená a založená bola medzi žalovanými a firmou S. a spol. nová spoločnosť s tým istým predmetom podnikania; žalobník členom tejto novej spoločnosti už nebol. V spoločenskej smluve, uzavrenej dňa 23. septembra 1929, prevzali na seba spoločníci zaplatenie advokátskych útrat Dra Cs. za zastupovanie zaniklej spoločnosti. Cesionár Dra Cs. zažaloval bez zreteľa na to žalobníka na zaplatenie zbytku pohľadávky; žalobník bol odsúdený a v exekučnom pokračovaní pohľadávku vyplatil. Žalobou domáhal sa žalobník na žalovaných nahradenia ním zaplatenej sumy.

Súd prvej stolice žalobe čiastočne vyhovel, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd obnovil rozsudok súdu I. stolice. **D ō v o d y:**

Najvyšší súd nesúhlasí s právnym posúdením stavu vecí odvolacím súdom a vidí podstatný omyl v jeho názore, že žalobník nie je oprávnený uplatňovať proti žalovaným jednu výdajovú položku a že má proti týmto, ako bývalým spoločníkom len nárok na prevedenie zúčtovania podľa stavu v čase jeho vystúpenia zo spoločnosti.

Odvolací súd má omylom za to, že táto pri pravidelnom rozchode spoločníkov platná zásada je rozhodná aj v tomto prípade, keď je zjavné, že spoločníci sa vedome odchytili od normálneho spôsobu rozchodu za okolností, poukazujúcich na to, že vystúpenie žalobníka sa malo stať bez vykonanie zvláštnej likvidácie.

Už z obsahu odst. 1 smluvy zo dňa 23. septembra 1929 plynie, že žalobník vystúpil z dosavádnej príležitostnej spoločnosti podľa súhlasnej vôle všetkých doterajších spoločníkov; plynie to ostatne aj zo súhlasného prednesu strán. Nazáleží tedy na tom, že podľa pôvodnej smluvy zo dňa 31. augusta 1929 vystúpenie sa mohlo stať teprv po uplynutí jedného roku v prípade, že sa tento skončí stratou, lebo toto ustanovenie nebránilo, aby strany súhlasne zmenily ktorýkoľvek bod doterajšej smluvy. Je ďalej skutočnosťou — podľa stavu spisov — že pri tomto rozchode otázka vykonania likvidácie spoločnosti, jestvovavšej od 15. mája 1929, resp. od 31. augusta 1929 nebola ani žalobníkom, ani jeho spoločníkmi ani nadhodená, — že ešte neuplynul ani jeden mesiac od prístupu I. žalovaného, — že jednoducho bolo novými spoločníkmi v doterajšom obchodovaní na základe novej úmluvy pokračované, — že ani neskoršie nikdy medzi stranami o likvidácii nebolo reči, ačkoľvek sama žalovaná strana predniesla, že žalobník dal do obchodu asi 14.00 Kč, ďalšími čiastkami prispieť odopierať a obmedzil sa len na to, že žiadal od firmy S. a spol. prejav, že ho z dosavádných smluvných záväzkov vypúšťa.

Tieto skutočnosti preukazujú, že strany aspoň mlčky súhlasily s tým, že žalobník vystupuje zo spoločnosti bez vykonania formálnej likvidácie a že záväzky a práva vzniklé až do jeho vystúpenia, majú sa považovať medzi nimi vzájomne za vyrovnané.

Jestliže tedy pohľadávka Dra Cs. v dobe rozchodu nebola zaplatená, prestala byť, pokiaľ išlo o pomer medzi stranami, záväzkom, ktorý zaťažoval aj žalobníka, ako to dokazuje aj skutočnosť, že žalovaní ho učinili predmetom zvláštneho ujednania v smluve z 23. septembra 1929, ktoré pripúšťa len ten výklad, že uspokojenie týchto advokátskych nárokov prevzala proste nová spoločnosť. Za týchto okolností je odôvodnený záver, že prijatím jeho vystúpenia bol žalobník sprostý zodpovednosti za všetky dosiaľ nevyrovnané dlhy spoločnosti.

Keď tedy žalobník zaplatil pohľadávku Dra Cs. po rozchode so spoločnosťou, platil záväzok, ktorý podľa okolností, prevádzajúcich jeho vystúpenie, nebol už jeho spoločným dlhom, lež dlhom spoločníkov, zostávajúcich v novej spoločnosti, a jeho nárok, aby mu žalovaní ním zaplatenú a súdom I. stolice prisúdenú sumu nahradili, je po práve, lebo žalobník platil dlh týchto a nie dlh svoj.

Bolo preto dovolacej žiadosti vyhovené, rozsudok odvolacieho súdu zmenený a obnovený rozsudok súdu I. stolice.

Čís. 14922.

Žaloba, založená na § 3 zákona č. 4/1931 Sb. z. a n., nemôže byť zamietnutá z dôvodu, že právo osoby, oprávnenej požadovať výživu voči osobe v smysle § 1 cit. zák. zaviazanej, nebolo jej dosiaľ súdom právoplatne pririeknuté; v takomto prípade otázku týkajúcu sa tohoto požadovacieho práva, ako otázku prejudiciálnu, treba riešiť v spore, počatom žalobou, založenou na § 3 cit. zákona.

(Rozh. z 28. januára 1936, Rv III 1000/35.)

Žalobkyňa zažalovala bola svojho manžela Jozefa S. o dočasné výživné a nevyčkávi právoplatné rozhodnutie onoho sporu — podala žalobu aj proti žalovanej podľa § 3 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n. Oba nižšie súdy túto žalobu zamietly. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie. **D ō v o d y:**

Mylné je stanovisko odvolacieho súdu, že »žalovanú ako tretiu osobu nemožno zaviazat' na plnenie solidárne s povinným Jozefom S., ak záväzok tohoto nebol ešte právoplatne stanovený«. Otázku, s hľadiska žalobného nároku rozhodnú, či je totiž žalobkyňa osobou oprávnenou na dávky (§ 3 zák. č. 4/1931 Sb. z. a n.), má súd — ak nebol ešte záväzok povinného právoplatne stanovený — v tomto spore riešiť, a to buďto samostatne, buďto — ak to s hľadiska procesnej ekonomie uzná za účelné — s použitím výsledku sporu, započatého žalobkyňou proti manželovi o dočasné alimenty. V posledne spomenutom prípade malo by byť pokračovanie v tomto spore podľa § 234 Osp. prerušené až do právoplatného skončenia onoho sporu.

V dôsledku kusosti skutkového stavu v tomto smere a aj pokiaľ sa týka okolností, rozhodných s hľadiska žalobného nároku so zreteľom na ustanovenie § 1 cit. zákona v súvislosti s ustanovením § 3 cit. zákona, nemožno vo veci rozhodnúť s konečným výsledkom.

Čís. 14923.

Aj spoločenský pomer vzniklý na Slovensku možno posudzovať podľa čl. 250—265 obchodného zákona, platného v zemi Českej a Moravskosliezskej, keď úmysel strán zrejme smeroval k založeniu t. zv. tichej spoločnosti podľa ustanovení cit. zákona.

(Rozh. z 29. januára 1936, Rv IV 82/35.)

Žalobník domáhal sa žalobou na žalovaných: I. verejnej obchodnej spoločnosti a II. a III. jej verejných spoločníkov zaplata 27.318 Kč 85 h, ktorú sumu žalovaný mu vraj dlhujú titulom pôžičky. Žalovaní uznali, že žalobníkovi prislúcha zažalovaná suma, ale nie titulom pôžičky, lež ako vklad tichej spoločníka, keďže smluvou z 3. júla 1929 bol žalobník žalovanou verejnou obchodnou spoločnosťou pribráný ako tichý spoločník, jeho vklad mal byť zúročený 8%-ami a koncom každého roku mala mu byť vyplácaná $\frac{1}{3}$ -ina zisku z celého podniku. Z vložených peňazí nemôže mu však byť nič vyplatené, lebo spoločnosť má straty. Všetky tri sudy žalobu zamietly, Najvyšší súd medzi iným z týchto dôvodov:

Ako už viackrát vyslovil Najvyšší súd, niet zákonnej prekážky, aby určitý spoločenský pomer, hoci na Slovensku vzniklý, posudzovaný bol podľa čl. 250—265 obch. zákona, platného v zemi Českej a Moravskosliezskej, keď úmysel strán zrejme smeroval k založeniu tak zv. tichej spoločnosti.

Žalobník práve tak ako II. a III. žalovaní sú českej národnosti, pochádzajú z územia, kde platí práve citovaný obchodný zákon, výslovne kvalifikovali žalobníka čo do jeho účasti na podniku I. žalovanej firmy ako tichej spoločníka, treba preto pomer takto vzniklý posudzovať podľa citovaných predpisov.

Podľa týchto, i keby to nebolo výslovne ujednané, tichý spoločník účastní sa na strate podniku — pravdaže len po výšku svojho vkladu, — v tom istom pomere ako na zisku a predpokladom výpočtu jeho nároku zo složeného vkladu je skutočný stav majetku spoločnosti v čase jej zrušenia.

Preto keď v tomto prípade ide o vklad spoločenský, treba tiež uznanie žalobnej pohľadávky so strany žalovaných z 31. decembra 1931, posudzovať s rečenými zákonnými výhradami.

Žalobník však nezaložil svoju žalobu na vrátenie svojho spoločenského vkladu na základe zrušenia spoločnosti ba ani nežiadal, aby mu boly podľa smluvy prísúdené 8% úroky z vkladov a žiadal len vrátenie pôžičiek.

Stanovisko žalobníka, že smluva z 3. júla 1929 zahrnuje v sebe služebnú smluvu, pokiaľ bol totiž prijatý za stavbyvedúceho za mesačnú odmenu 2.500 Kč, môže byť správne, ale to nevylučuje jeho účasť ako tichej spoločníka na podniku, lebo i tichý spoločník môže byť zamestnancom podniku (rozhodnutie č. 7845 Sb. n. s.).

Čís. 14924.

I. Ak bol zamestnanec zamestnaný v dobe platnosti vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. a ďalej v dobe platnosti zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., pre posúdenie otázky, či zamestnanie zamestnanca podliehalo povinnému penzijnému poisteniu, smerodajné sú ustanovenia buďto prvého buďto druhého zo dvoch hore citovaných zákonných predpisov, a to podľa toho, či sa otázka povinného penzijného poistenia týka doby, keď platil prvý z nich alebo doby, keď platil druhý z nich.

II. Riadny súd nie je povolaný preskúmať správnosť výmeru Úradovne všeobecného penzijného ústavu, ktorým bol zamietnutý nárok zamestnanca na invalidný dôchodok.

(Rozh. zo 4. februára 1936, Rv IV 665/35.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovaných ako skladník a inkasant od 1. marca 1926 do 31. decembra 1932 s prestávkami, keď bol chorý, takže celková doba zamestnania u žalovaných činila 63 mesiacov. Žalobník bol prihlásený žalovanými k penzijnému poisteniu od 1. januára 1930 do 20. marca 1931 a od 1. novembra 1931 do 31. decembra 1932, tedy len na dobu 29 mesiacov, na ostatných 34 mesiacov k penzijnému poisteniu nebol prihlásený. Žalobník domáhal sa žalobou na žalovaných náhrady škody za ušlý invalidný dôchodok, ktorý by mu v prípade včasného a správneho poistenia prislúchal. Súd prvej stolice v medzitýmnom rozsudku určil povinnosť žalovaných nahradiť žalobníkovi škodu, o d v o l a c i í súd rozsudok súdu prvej stolice potvrdil. Najvyšší súd dovoláciu žiadost' zamietol z d o v o d o v:

Penzijné poistenie zamestnancov bolo v oblasti práva slovenského upravené v dobe od 1. januára 1922 vládny nariadením čis. 16/1923 Sb. z. a n. až do 1. januára 1929, keď vstúpil v platnosť zákon čis. 26/1929 Sb. z. a n.; preto otázku, či zamestnanie žalobníka podliehalo poisteniu, posudzovať treba podľa ustanovenia toho zákonného predpisu, do platnosti ktorého spadalo, a nie, ako to nižšie sudy mylne učinily, výlučne podľa zákona čis. 26/1929 Sb. z. a n. Podľa ustanovenia § 1 zákona čis. 89/1920 Sb. z. a n. v znení vlád. nariadenia čis. 16/1923 Sb. z. a n. podliehal povinnému penzijnému poisteniu každý zamestnanec, ktorý nevykonával prevážnou väčšinou práce podradné alebo práce, ktorých vykonávatelia sa nepokladali za obchodných zamestnancov. Súčasne stanovil tento paragraf, že poisteniu podliehajú najmä zamestnanci vykonávajúci prevažne práce duševné a dozorné osoby. Zákon čis. 26/1929 Sb. z. a n. prevzal toto všeobecné ustanovenie v § 1 odst. 2

a v odst. 1 vypočítava ako príklad jednotlivé zamestnania, povinnému poisteniu podliehajúce.

Podľa zistenia nižších súdov záležalo zamestnanie žalobníka od 1. mája 1926 v tom, že ráno sbieral u zákazníkov objednávky a inkasoval peniaze za dodané pivo, a keď bol s tým hotový, vydával v skladišti kočišom pivo a limonádu, prijímal od nich vrátené prázdne nádoby, viedol dozor nad robotníkmi v skladišti a sám výnimečne pracoval. Práce tieto sú práce vyššie, duševné a dozorné, ktoré podliehaly penzijnému poisteniu tak podľa zákona č. 89/1920 Sb. z. a n., ako aj podľa nariadenia č. 16/1923 Sb. z. a n.

Výmerom Úradovne všeobecného penzijného ústavu v Bratislave zo dňa 8. júla 1935 bol zamietnutý nárok žalobníka na invalidný dôchodok s odôvodnením, že žalobník nedosiahol ani so započítaním doby poiste-nej podľa zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. čakacej doby 60 príspevkových mesiacov. K preskúmaniu správnosti tohoto výmeru nie je riadny súd podľa §§ 133 a 134 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. príslušný. Je preto bezpodstatná námietka žalovanej, že je žaloba predčasná.

Čís. 14925.

Trpěl-li hospodář, aby 10letý hoch jel s koňským potahem, zavinil tím úraz, jež utrpěl hoch při jízdě.

(Rozh. ze dne 5. února 1936, Rv I 96/34.)

Žalobce přednesl, že žalovaný dovolil, aby 10letý syn žalobcův vylezl si na jeho vůz a jel s ním. Na poli pak nechal žalovaný jeho syna popojížděti, ba volal i za ním »popojeď«. Při zpáteční cestě řídil žalovaný první povoz, kdežto chlapec jel s povozem druhým řídě koně. Během cesty postavili se žalovaný i chlapec na oj ve předu vozu a opřeli se zády o přednice vozu. Před usedlostí žalovaného spadl chlapec pod vůz a byl koly přejet a smrtelně zraněn. Žalobou domáhá se žalobce náhrady nákladů lékařského ošetření a pohřbu. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Žalovaný, jako pořádku dbalý a opatrný hospodář — tak jest mu při správě jeho statku uloženo § 1297 obč. zák., — neměl vůbec trpěti, aby 10letý Josef Š. ke koňům přicházel a zejména s nimi jezdil a to ani příležitostně. Trpěl-li to žalovaný, logicky dá se z toho usouditi, že odvaha a samostatnost Josefa Š-a při zacházení s koňmi žalovaného vzrůstala — dle zjištění odvážil se jeti s povozem stoje vpředu vozu na oji — a že nebyl by si ani dovolil samostatně řídit koňský potah, při kterém k smrtelnému úrazu přišel, kdyby byl žalovaný zakázal mu jakékoliv obsluhování jeho koní. Toto opomenutí žalovaného jest tedy jed-

nou z příčin, které zavinily smrtelný úraz Josefa Š-a a jest tedy dána příčinná souvislost mezi jednáním, resp. opomenutím žalovaného a smrtí chlapce Josefa Š-a. Nějakého obecného zmocnění Josefa Š-a k jízdám žalovaným není třeba, aby bylo lze u žalovaného spatřovati zavinění.

Čís. 14926.

I třetí může žalovati o určení práva nebo právního poměru, má-li na jeho bezodkladném zjištění právní zájem.

Právní zájem musí vyžadovati určení práva nebo právního poměru právě proti žalovanému.

Žaloba na určení práva nebo právního poměru jest přípustna pouze, může-li toto určení nabýti materiální právní mocí mezi stranami sporu.

(Rozh. ze dne 5. února 1936, Rv I 468/34.)

Žalobci přednesli, že jsou členy představenstva, anebo členy dozorcí rady družstva »S.«, zapsaného společenstva s r. o. a že byli řádně zvoleni na řádných valných hromadách dne 3. února 1931 a 13. února 1932.

Žalovaní byli dle jejich tvrzení zvoleni 8. ledna 1933 na valné hromadě zmatečným způsobem svolané a konané do dozorcí rady a do představenstva uvedeného družstva. Žalobou domáhají se zjištění, že žalovaní nejsou oprávněni konati funkce ze zvolení jim vyplývající a za družstvo jednati. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žaloba, o níž jde, jest zápornou žalobou určovací podle § 228 c. ř. s. a má za předmět určení, že žalovaným nepřísluší práva spojená se členstvím v představenstvu a v dozorcí radě družstva »S.«. Nelze ovšem upříti, že předmětem žaloby určovací nemusí býti určení práva nebo právního poměru právě mezi spornými stranami a že předmět žaloby té může tvořiti i určení práva nebo právního poměru mezi osobami třetími, než ani v tom případě nelze upustiti od požadavku nutkavého právního zájmu žalobců na brzkém určení, který zákon pro žaloby určovací na prvním místě stanoví. Tento právní zájem však žalobcům schází, neboť, i kdyby bylo žalobě jejich vyhověno, nemělo by rozhodnutí to pro ně žádné ceny. Rozhodnutí to by mohlo nabýti pro žalobce význam jen tehdy, kdyby mohlo dopadnouti nepříznivě i proti družstvu »S.«, proti němuž by se jedině mohli žalobci domáhati nápravy. To však není možno, poněvadž uvedené družstvo žalováno není. Nelze proto mluviti o tom, že mají žalobci právní zájem na určení právního poměru, o který v tomto sporu jde, a jmenovitě ne o tom, že by zájem ten byl tak naléhavý, aby odůvodňoval rozhodnutí, jehož se v tomto sporu domáhají a soud procesní proto nepochybil, pakliže zcela bezúčelnou a zbytečnou žalobu zamítl. Poukazují-li žalobci k tomu, že podali žalobu proti žalovaným nikoli snad jako prostí členové družstva »S.«, nýbrž jako dosud oprávnění činovníci, nemůže to na věci ničeho změnit, poněvadž žalují za své osoby a nikoli za jmenované družstvo. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Předmětem žaloby určovací nemusí být určení práva nebo právního poměru jsoucího mezi stranami, nýbrž i třetí osoba může žalovati o určení práva, jež jí nepřísluší, nebo právního poměru, v němž není, má-li na jeho bezodkladném zjištění právní zájem (rozh. čís. 10573 Sb. n. s.). Právní zájem musí být takového rázu, že vyžaduje určení práva nebo právního poměru právě proti tomu, kdo jest v určovacím sporu žalován. Z toho vychází, že žaloba na určení práva nebo právního poměru jest přípustná pouze tehdy, když toto určení může nabytí materiální právní moci mezi stranami sporu. Tohoto předpokladu zde není, ježto o otázce, byli-li žalovaní platně zvoleni za členy představenstva a dozorčí rady družstva »S.«, spol. s r. o. a jsou-li proto oprávněni vykonávat práva s touto funkcí spjatá, může být definitivně a s účinností pravomocí rozhodnuto pouze ve sporu proti družstvu, k jehož orgánům žalovaní přináležejí. Rozsudkem, vydaným v tomto sporu nebylo by však pravoplatně s účinkem i pro družstvo určeno, že dotýčný právní poměr žalovaných ke zmíněnému družstvu tu není a žádaný výrok by byl proto bezúčelným, kdyby v případném sporu proti družstvu bylo uznáno, že předmětný právní poměr tu je. Neprokážali tudíž žalobci, že mají právě vůči žalovaným právní zájem na bezodkladném zjištění, že předmětný právní poměr mezi žalovanými a zmíněným družstvem tu není. Jest sice pravda, že žalobci by neměli zpravidla právního zájmu na bezodkladném zjištění proti tomu, kdo nepopírá žalobci tvrzené právo nebo právní poměr. Uvádějí-li žalobci, že neměli důvodu žalovati družstvo, ježto toto žalobcům tvrzené právo nikdy neupíralo, přehlízí, že žalovaní neupírali žalobcům právo vlastním jménem, nýbrž vykonávajíce funkce orgánů družstva, takže jejich jednání a úkony jsou na vrub družstva.

Čís. 14927.

Třebas byl pro nedostatek předpokladů § 515 c. ř. s. přípustný s a m o s t a t n ý r e k u r s d o r o z h o d n u t í p r v é h o s o u d u, j i m ž n a ř i z e n a b y l a o p r a v a f o r m á l n í v a d y p o d l e § § 8 4, 8 5 c. ř. s., j e s t d o r o z h o d n u t í r e k u r s n í h o s o u d u o t o m d o v o l a c í r e k u r s n e p ř í p u s t n ý, m á - l i p o s t í ž e n ý m o ž n o s t s v o j í s t í ž n o s t u p l a t n ě v d o v o l a c í m ř í z e n í.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, R I 1462/35.)

Prvý soud uložil žalované podle § 84, 85 c. ř. s., by připojila ještě jedno vyhotovení odvolacího spisu. Rekursní soud zrušil toto usnesení. **D ů v o d y:** Napadené usnesení bylo vydáno prvním soudem až po rozsudku, nemohlo tedy být napadeno v odvolání (§ 515 c. ř. s.). Protože nebylo vydáno odvolacím soudem, nýbrž prvním soudem, nemohlo by být napadáno ani v dovolání, ev. stížnosti proti rozhodnutí odvolacího soudu. Jest tudíž samostatná stížnost proti němu

přípustná přes ustanovení § 85 (3) c. ř. s. (srov. rozh. čís. 9936 Sb. n. s.). Stížnost jest také důvodná. Jako žalobkyně (odpůrkyně) odvolatelčina udána jest v odvolání pozůstalost po Josefu S-ovi. Tato jest tedy odpůrkyní odvolatelčinou ve smyslu §§ 80 a 468 c. ř. s. Stačil tedy pro ni jeden stejnopis odvolání. Jako zákonní zástupci její jsou sice v odvolání označeni tři přihlášení dědicové, ale tito se podle § 550 obč. zák. považují za jednu osobu. Když tedy jeden z nich má jiného právního zástupce a ostatní dva také jiného, platí totéž, co ustanovuje § 90 c. ř. s. v druhé větě svého 1. odst.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

D ů v o d y :

Jde o nařízení, vydané k odstranění formální vady podle § 84 druhý odstavec c. ř. s., jež podle § 84 první odstavec druhá věta c. ř. s. nemůže být vzato v odpor samostatným opravným prostředkem. Jen výjimečně jest jej však přece připustiti, jak se podává z ustanovení §§ 514, 515 c. ř. s., není-li dalšího odporovatelného rozhodnutí, z kteréhožto hlediska správně vycházel rekursní soud odkazuje ve svém odůvodnění na rozhodnutí nejvyššího soudu uveřejněné pod čís. 9936 Sb. n. s. Byly-li však pro to podmínky při rozhodování o rekursu, kde usnesení prvního soudu, vydané po rozsudku, nemohlo již být napadeno odvoláním, schází zmíněný předpoklad u dovolacího rekursu, neboť žalující strana bude mít možnost v dovolacím řízení přivést k platnosti svoji stížnost proti usnesení, jež teď napadá samostatným dovolacím rekurssem. Není tedy důvodu, aby byl připuštěn jako samostatný, dovolací rekurs, který bylo proto odmítnouti, neučinily-li tak již nižší soudy.

Čís. 14928.

Právo zástavní podle čl. 382 obch. zák. Destinatář může si své případné nároky zajistiti prozatímním opatřením nebo pořadem práva.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, R I 64/36.)

Nižší soudy povolily firmě P., dopravní společnosti proti jejímu komitentu firmě R. a destinatáři dopravovaného zboží firmě Josef J. podle čl. 310, 409 až 411 obch. zák. prodej tohoto zboží.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs Josefa J-a.

D ů v o d y :

Podkladem zástavního práva speditérova dle čl. 382 obch. zák. a povozníkova dle čl. 409 obch. zák. jest smlouva spediční, pokud se týče nákladní a stranami v mimosporném řízení zahájeném o návrhu speditéra, pokud se týče povozníka na povolení prodeje zboží, jež je předmětem smluv těch, jsou osoby, jež mezi sebou uzavřely tyto smlouvy. Osvědčil-li speditér předpoklady zástavního práva dle čl. 382 obch. zák., pokud se týče osvědčil-li povozník předpoklady čl. 409 a 407 obch. zák., musí soud vyhovět jeho návrhu na realizaci práva zástavního prodejem

dle čl. 310, 374, 382 a 407 obch. zák., ovšem na jeho nebezpečí a to po případě i bez výsledku odpůrce (čl. 407 posl. odst. obch. zák.), nebydlí-li též v místě, v němž se nalézá zboží zástavním právem stížené. Navrhující firma tvrdí ve svém návrhu na prodej, že provedla v březnu 1933 k příkazu firmy R. expedici cisterny a že jí oznámila firma R., že se 14 sudy autooleje bude disponovati firma Josef J. a tvrdí, že jí pro expediční výlohy přísluší právo zástavní ke zboží dle čl. 382 obch. zák. Právo zástavní dle čl. 382 obch. zák. jest namířeno proti příkazci (Staub-Pisko §§ 8 a 9 a čl. 382), t. j. proti komitentovi, který jest speditéru práv z provise a nákladů se expedicí spojených (§ 1 ke čl. 381 Staub-Pisko str. 489). Zda jest speditér v právním poměru též k destinatáři, jest pro realizaci práva zástavního lhostejno (Staub-Pisko § 9 k čl. 382). K návrhům destinatáře, jakým jest v tomto případě firma Josef J., nelze jako k návrhům třetí osoby přihlížeti a lze jí pouze zajistiti své nároky prozatímními opatřeními nebo pořadem práva (rozh. 2183 Sb. n. s.). Jedinou odpůrkyní navrhovatelky firmy P. a spol. je firma R. Firma Josef J. mohla se toliko rekursem brániti proti tomu, že návrh na prodej byl povolen též proti ní, ač nebyla pasivně k němu legitimována. Rekursu toho však nepodalala. Ve věci samé však práva k rekursu nemá.

Čís. 14929.

Předpisy § 83 b) j. n. jsou rázu zvláštního a výjimečného a nelze je extensivním výkladem rozšiřovati na jiné spory.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, Rv I 697/34.)

Žalobci domáhají se výroku o neplatnosti usnesení představenstva družstva, jímž byli vyloučeni z družstva, tvrdíce, že k takovému usnesení nebylo představenstvo oprávněno. Žalobu podali u okresního soudu v Č. Prv ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d nevyhověl námitce žalovaného družstva, že k rozhodnutí rozepře byl výlučně příslušný podle § 83 b) j. n. sborový soud.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Zákon v § 83 b) j. n. při sporech z právního poměru mezi podmíněty tam uvedenými rozlišuje spory o nároky, které jsou všem účastníkům nebo určité skupině jejich společné, a spory, v nichž se odporuje usnesení valných hromad těchto sdružení. V souzeném případě dle obsahu žaloby směřodátného pro soud domáhají se žalobcové výroku o neplatnosti usnesení představenstva, jimiž byli vyloučeni z družstva, tvrdíce, že k takovému usnesení nebylo představenstvo dle stanov oprávněno. Pokud při tom žalobcové k doložení svého oprávnění se odvolávají na svou vlastnost jako zakladatelů družstva (§ 5 č. 1 stanov), nelze z toho ještě vyvozovati, že by tímto sporem se domáhali nějakých nároků společných skupině zakladatelské, jak na myslí má prvá část § 83 b) j. n.

a nelze pod pojem »nároků« zahrnovati také právo vymáhané touto žalobou a tím směšovati případné hmotné nároky se zvláštními právy žalobců na uznání neplatnosti usnesení představenstva. Poněvadž pak žalobcové neodporují v tomto případě usnesení valné hromady družstva, nýbrž jen usnesení představenstva, a poněvadž předpisy § 83 b) j. n. jsou rázu zvláštního a výjimečného a nelze je extensivním výkladem rozšiřovati na jiné případy, než které v nich jsou přesně zahrnuty, nebyl k projednání této pře věcně výlučně příslušný sborový soud, a výtka zmatečnosti dle § 477 č. 3 c. ř. s. není opodstatněná.

Čís. 14930.

Jde o jednotný nárok, domáhá-li se pozůstalá vdova na zaměstnavateli manželově odbytného a ušlého důchodu vdovského proto, že manžel nebyl přihlášen k pensijnímu pojištění.

Hudebník, jenž hrál v kavárenském orkestru nikoliv jako samostatný podnikatel, nýbrž jako zaměstnanec, podléhal i za účinnosti zák. čís. 89/20 Sb. z. a n. pojistné povinnosti pensijní.

Nároku vdovy po zaměstnanci na náhradu škody pro nepřihlášení zaměstnance zaměstnavatelem k pensijnímu pojištění nevádí, že zaměstnanec sám spoluzavinil, že k pojištění nebyl přihlášen.

Nezískal-li zaměstnanec zaviněním několika zaměstnavatelů čekací doby podle § 16 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n., ručí zaměstnavatelé za škodu rukou společnou a nerozdílnou.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, Rv I 2221/35.)

Manžel žalobkyně hrál v kvartetu v podniku žalovaného od 1. srpna 1925 až do října 1929. Podle sdělení úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v Praze a okresní nemocenské pojišťovny v P. byl přihlášen v tomto zaměstnání k nemocenskému pojištění od 1. července 1926 do 5. října 1929 a k pensijnímu pojištění od 1. ledna 1929 do 30. září 1929. Žalobkyně tvrdí, že její manžel podléhal pensijnímu pojištění také v době od 1. srpna 1925 do 31. prosince 1928 celkem 41 měsíců, že však nebyl žalovaným k pojištění přihlášen, domáhá se na žalovaném odbytného ve výši 5.400 Kč a náhrady za ušlý důchod. Nižší soudy vyhověly žalobě, pokud se jí žalobkyně domáhala zaplacení ušlého důchodu, jinak žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Josef H. (manžel žalobkyně) provozoval hudbu v podniku žalovaného jako své hlavní zaměstnání. Výdělek jeho z tohoto zdroje příjmového byl jeho jediným výdělkem. Josef H. nebyl také žádným podnikatelem, nýbrž ve služebním poměru. Existenci služeb. poměru nemůže býti na závalu, že Josef H. měl sám kapelnickou licenci nebo živnostenský list, neboť to bylo jen proto, aby hudebníci mohli býti zaměstnání a lhostejno bylo, který z nich bude míti takového oprávnění. Nelze proto schváliti názor, že se tu jednalo o smlouvu o dílo ve smyslu § 1151 obč. zák., neboť tu nešlo o výsledek činnosti, nýbrž o činnost samou, o případ, kdy

hudebníci jsou povinni vyplňovati každý den svojí produkcí večery. Jsou tu podstatné znaky služební smlouvy, na straně zaměstnancově závazek konati služby a z toho vyplývající poměr podřízenosti a vázanosti na rozkazy zaměstnavatelovy. Pojištěním povinným byl Josef H. jak dle zák. čís. 89/20, tak dle zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. Zaměstnání takové, v jakém byl Josef H., nelze subsumovati pod pojem kočovného hudebníka ve smyslu § 2 odst. 1 čís. 5 zák. čís. 89/20, neboť za kočovný podnik jest považovati takový podnik, který putuje z místa na místo a jest provozován bez pevného stanoviště, a o takový podnik v daném případě jistě nešlo. Že u Josefa H-a šlo o zaměstnání hlavní, patrně také z toho, že byl od 1. ledna 1929 u Všeobecného pensijního ústavu pojištěn a jest naprosto irrelevantní, že Josef H. se vzpíral tomu, aby byl přihlášen k pensijnímu pojištění. Zaměstnavatel má povinnost učiniti přihlášku k pojištění a veškeré úmluvy, které by učinil zaměstnavatel se zaměstnancem o změně zákonných předpisů ke škodě zaměstnaného, jsou bezúčinné (§§ 70 a 73 pens. zák.). Žalovaný tuto zákonnou povinnost včas nesplnil a proto jest práv žalobkyni za škodu, kterou jí tím způsobil. Škodu jest žalovaný povinen nahraditi rukou společnou a nerozdílnou s Janem M-ým, u něhož byl Josef R. před tím zaměstnán a nebyl jím rovněž k pojištění přihlášen, neboť podíly obou na škodě nedají se spolehlivě určití (§ 1302 obč. zák.).

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Dovolání o odbytém 5.400 Kč jest přípustné podle § 502 odst. 3 c. ř. s. v doslovu zákona č. 251/34 Sb. z. a n., ježto žalobkyně uplatňuje nárok na náhradu ušlého důchodu vdovského od 1. listopadu 1929 do 30. září 1932 i nárok na odbyté z téhož skutkového i právního základu, totiž z důvodu náhrady škody pro opožděné přihlášení svého manžela Josefa H. k pensijnímu pojištění; jest proto při posuzování přípustnosti dovolání hleděti k souhrnu nároků z tohoto společného základu odvozených. Žalobkyně tvrdila, že nositel pensijního pojištění Všeobecný pensijní ústav v Praze rozhodl, že její manžel v době od 1. srpna 1925 do 31. prosince 1928 podléhal pensijní pojistné povinnosti, a předložila výměr Úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v Praze ze dne 23. listopadu 1931 č. poj. 438112. Žalovaný tvrdil, že výměr ten není pravoplatný, naopak, že byl zrušen zemským úřadem v P. Otázka však, zda šlo o pravoplatný výměr nositele pensijního pojištění, měla pro rozhodnutí věci podstatný význam, neboť pravoplatným rozhodnutím nositele pojištění byl by soud vázán a nebyl by oprávněn přezkoumávati a samostatně řešiti otázku pojistné povinnosti Josefa H. v zaměstnání u Alfreda S. Bylo proto povinností nižších soudů, by působily na vyjasnění této okolnosti. Nenabyl-li dotčený výměr pravoplatnosti, musí soud sám řešiti předurčující otázku pensijní povinnosti Josefa H. v zaměstnání u Alfreda S. Otázku tu bude posouditi podle zákona č. 1/1907 v doslovu novely čís. 138/1914 ř. z. a zákona čís. 89/1920 Sb. z. a n. Podle § 1

odst. 2 a) zákona čís. 89/20 Sb. z. a n. byli pojištěním povinni zaměstnanci ve služebním poměru, kteří vykonávali práce převážně duševní a kteří nevykonávali je jako zaměstnání vedlejší. Jde především o to, zda Josef H. byl k žalovanému ve služebním poměru, či zda byl jako kapelník samostatným podnikatelem mimo služební poměr. Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil v rozhodnutích čís. 14049, 13557 Sb. n. s., k nimž se odkazuje, že samostatným kapelníkem jest hudebník tehdy, když majitel podniku, v němž hraje, nevykonává vlivu na soubor kapely, na opatření nástrojů a hudebnin, na pořad hudebních čísel, nýbrž když mu jde toliko o výsledek, t. j. přednes hudby v určitých hodinách a místnostech a o okolnostech zmíněných rozhoduje kapelník samostatně. S tohoto hlediska nebyla však souzená věc probrána nižšími soudy a nebyla učiněna potřebná skutková zjištění. Bude nutno zjistiti, zda sám manžel žalobkyně přijímal a propouštěl členy kvarteta, zda zcela samostatně určoval hudební pořad, opatroval hudebníny, nástroje a konal zkoušky, či zda jen podle přání, volby nebo příkazu žalovaného, jemuž byl smluvně zavázán vyhověti, dále, jakou odměnu dostávali jednotliví členové kvarteta, při čemž ovšem bude přihlížeti také k okolnosti, že H. měl živnostenský list jako kapelník a k tomu, z jakého důvodu byla mu odepána daň výdělková v roce 1927 a později již nepředepsána. Nebyl-li Josef H. samostatným podnikatelem a hrál-li jen jako zaměstnanec v kvartetu, provozoval tím umění, byl tedy duševně převážně činným a podléhal i v době před 1. lednem 1929 — tedy za účinnosti zák. čís. 89/20 Sb. z. a n. pensijní pojistné povinnosti. Žalovaný ručil by za škodu, která vznikla pozůstalým po Josefu H. z důvodu nesplnění ohlašovací povinnosti, ovšem za podmínek, jež ještě dále budou probrány. Soud odvolací správně posoudil okolnost, že Josef H. nepodal přihlášku k pensijnímu pojištění sám, případně, že se zdráhal tak učiniti. Nároky rodinných příslušníků pojištěnce proti pensijnímu ústavu mají povahu nároků veřejnoprávních a nemohou býti zkráceny dohodou zaměstnavatele a zaměstnance (srov. rozh. čís. 5804, 6711 Sb. n. s.). Žalobkyně měla by však proti zaměstnavateli manžela nárok jen potud, pokud jí ušel opožděnou přihláškou k pensijnímu pojištění nárok na důchod proti Všeobecnému pensijnímu ústavu. Žalobkyně uplatňuje náhradu za ušlý důchod vdovský. Vznik nároku na tento důchod jest však podmíněn konáním čekací doby 60ti příspěvkových měsíců (§§ 16 odst. 1 a 25 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n.). Podle zprávy Všeobecného pensijního ústavu byl Josef H. k pensijnímu pojištění přihlášen od 1. ledna 1922 do 7. července 1922 a od 1. ledna 1929 do 30. září 1929, získal tedy v pojištění 15 měsíců a 7 dnů. Zaměstnání u žalovaného trvalo jen 41 měsíců a s dotčenými 15 měsíci byl by dosáhl Josef H. celkem jen 56 měsíců. Žalobkyně tvrdila však, že její manžel byl činným ve stejném zaměstnání u Jana M. od 1. srpna 1932 do 31. července 1935, tedy dalších 36 měsíců. Nezáskal-li zaměstnanec čekací doby podle § 16 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. zaviněním několika zaměstnavatelů ať již nepřihlášením k pojištění, nebo opožděným přihlášením, ručí zaměstnavatelé za vzniklou škodu rukou společnou a nerozdílnou (srov. rozh. čís. 8266 Sb. n. s. v důvodech str. 1142). Škoda záleží ve ztrátě důchodu vdov-

ského vůbec a každý ze zaměstnavatelů svým opomenutím způsobil zaměstnanci celou škodu. Z dotčeného již výpočtu příspěvkových měsíců jest patrné, že Josef H. dosáhl by 60 příspěvkových měsíců, jen kdyby také u Josefa M. byl v zaměstnání, podléhajícím pensijní pojistné povinnosti, o kteréžto otázce bude rozhodnuto v jiném sporu již zahájeném. Spor tento není dosud zralý k rozhodnutí.

Čís. 14931.

Změna v osobě soudce laika za odvolacího řízení nezakládá zmatečnost.

Jde o vadu řízení, spokojil-li se odvolací soud přečtením výpovědi svědků slyšených přímo procesním soudem a opakoval-li důkaz, provedený rovněž přímo procesním soudem, ale za přítomnosti jiného soudce laika, než který byl přítomen při vydání rozsudku, v němž se odvolací soud odchýlil od skutkových zjištění prvního soudu.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, Rv I 2629/35.)

Prvý soud ponechal směnečný platební příkaz v účinnosti, odvolací soud jej zrušil. Učinil tak odchýliv se od skutkových zjištění prvního soudu na základě přečtení výpovědi svědků přímo procesním soudem vyslechnutých a odchýlného hodnocení důkazu slyšením stran, jež slyšel stejně jako soud první přímo, tu však za spoluúčasti jiného soudce laika, než který se zúčastnil posledního líčení, po jehož skončení byl vynesena rozsudek.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Tím, že při konečném odvolacím líčení spolupůsobil jiný soudce laik, než který byl při předchozích odvolacích líčeních, nebyl založen zmatek uvedený pod čís. 1, 2, 3 § 477 c. ř. s. Jest však opodstatněna výtka vadnosti odvolacího řízení (čís. 2 § 503 c. ř. s.). Zjištění odvolacího soudu, jež jsou odchýlná od zjištění soudu první stolice, nestalo se po formální stránce způsobem bezvadným. Pokud jde o hodnocení důkazů svědeckých, kteréžto důkazy byly v první stolici provedeny vesměs soudem procesním, nebyly tyto důkazy opakovány před odvolacím soudem vůbec, ani průvodní usnesení o jejich připuštění nebylo vydáno. Pouhé přečtení svědeckých výpovědí v tomto případě nemohlo postačiti vzhledem k tomu, že šlo o ocenění hodnověrnosti svědků v souvislosti s výpověďmi stran rozepře a vzhledem k zjištěním, jež se odchylují od zjištění prvního soudu, který svědky sám slyšel a mohl proto na základě bezprostředního dojmu usuzovati na jejich hodnověrnost. Odvolací soud neměl proto rovnocenný podklad při hodnocení těchto důkazů, jaký měl první soud (rozhodnutí čís. 4679, 7337, 11357, 12176 Sb. n. s.). Obdobně

totéž platí i v příčině důkazu výsledkem stran. Tento důkaz sice opakoval odvolací soud sám, ale provedení jeho se stalo za přítomnosti jiného soudce laika, než který byl přítomen při vydání odvolacího rozsudku, takže ani v tomto směru hodnocení tohoto důkazu se nestalo soudem na podkladě bezprostředního dojmu, získaného u všech členů senátu výsledkem stran.

Čís. 14932.

K § 34 (1) zák. čís. 154/34 Sb. z. a n.

Důvodem propouštěcím podle § 34 čís. 1 jsou jen jednání zaviněná a vyžaduje se subjektivní vědomí zaměstnancovo, že činí něco nesprávného. Jest dále třeba jednání, které objektivně jest způsobilé zbavití zaměstnance důvěry zaměstnavatelovy.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, Rv I 2/36.)

Srovn. Sb. n. s. čís. 15075.

Žalobkyně domáhá se na žalované náhrady služného za dobu výpovědní a poměrný díl dovolené, tvrdíc, že služební poměr s ní byl bezdůvodně rozváznán s okamžitou platností. Proti žalobě namítla žalovaná, že žalobkyni propustila proto, že pozbyla k ní důvěry, ježto u bývalého úředníka žalované firmy K-e byl nalezen opis anonymního dopisu došlého žalované, a o němž K. prohlásil, že mu jej opatřila žalobkyně. Podle přednesu žalované byl došlý dopis žalobkyni na její příkaz opsán dvakrát, jednou pro archiv firmy a jednou pro určitého úředníka firmy. Prvý soud shledav v jednání žalobkyně propouštěcí důvod § 34 (1) zák. čís. 154/34 Sb. z. a n., přiznal jí nedoplatek na služném do dne jejího propuštění. Odvolací soud uznal podle žaloby, vzav za prokázáno, že obsah dopisu je nesrozumitelný a že jediné zavinění žalobkynino spočívá v tom, že dovolila, by jeden ze zaměstnanců firmy si vzal opis tohoto dopisu. V tomto jednání neshledal odvolací soud důvod, který by zbavoval žalobkyni důvěry žalované.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Důvodem propouštěcím podle § 34 č. 1 zák. č. 154/34 Sb. z. a n. jsou jen jednání zaviněná (arg. »dopustil se«) a vyžaduje se subjektivní vědomí zaměstnancovo, že činí něco nesprávného. Jest dále třeba jednání, které objektivně jest způsobilé zbavití zaměstnance důvěry zaměstnavatelovy. Bylo zjištěno, že žalobkyně obdržela příkaz, aby dopis dvakrát opsala na stroji, aby jeden opis založila do spisů a druhý zaslala jistému členu družstva, že však žalobkyně zhotovila tři průklepy a tomu nebránila, by knihvedoucí K. — tehdy ještě v podniku družstva zaměstnaný — třetí průklep vzal k sobě a jej nevrátil. Dovolací soud schvaluje závěr odvolacího soudu, že dopis, o němž jde, je podle obsahu a stylisace bezvýznamný a sotva srozumitelný, že jej nelze pokládati za část obchodní korespondence nebo za doklad, o němž mělo v zájmu pod-

niku býti zachováno obchodní tajemství, a že prozrazení nemohlo býti na újmu zdaru a prospěšnosti podniku žalovaného družstva. Správně zdůrazňuje též odvolací soud, že žalobkyni nebylo nařízeno zhotoviti o tomto dopisu jen dva průklepy. Knihvedoucí K. byl tehdy ještě ve službách družstva a nebylo prokázáno, že by žalobkyně tím, že nezabránila, by K. se zmocnil jednoho průklepu, chtěla mu býti nápomocnou v jeho zamýšleném nepřátelském vystupování proti družstvu. Hledí-li se ku všem těmto okolnostem, jest opodstatněn závěr, že žalobkyně při zjištěném postupu nebyla si vědoma, že činí něco nesprávného a nedopustila se činu, jímž by se byla prohřešila proti mravní povinnosti, aby dbala oprávněných zájmů zaměstnavatelových, pokud byla povinna podle služební smlouvy dbáti těchto zájmů (Sb. n. s. 11092). Nedůvěra musí býti vzbuzena určitým jednáním nebo opomenutím. Nestačí jen pouhá obava, že by žalobkyně mohla případně prozradit budoucně v jiném případě obchodní tajemství.

Čís. 14933.

K § 3 lit. a) zák. č. 93/31 Sb. z. a n.

Vymáhající věřitel, který vede exekuci na pozemek přidělený a zatížený zákazem zcizení a zavazení, musí tvrdit a prokázat v exekučním návrhu, že jde o půdu nabytou ke stavbě vlastních rodinných obydlí.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, R II 347/35.)

Obvodová ústředna S. P. Ú. navrhla zrušení exekuce nuceným zřízením práva zástavního, ježto na nemovitosti vážne zákaz zcizení, zavazení a propachtování bez souhlasu Státního pozemkového úřadu. Souhlas ke vkladu tohoto zástavního práva Státním pozemkovým úřadem, resp. jeho přísl. obvodovou úřadovnou, dán nebyl. První soud návrhu nevyhověl, rekursní soud uznal podle návrhu. **Důvody:** Vymáhající strana se vyslovila proti zrušení exekuce jen proto, že svolení SPÚ. není třeba dle § 3 lit. a) zákona ze dne 27. května 1931 č. 93 Sb. z. a n., ježto výměra nemovitostí nepřesahuje 20 a. I první soud v napadeném usnesení projevil názor, že není souhlasu SPÚ. třeba, poněvadž skutečná výměra nemovitostí nedosahuje 20 a. Než stížnost jest oprávněna proto, že § 3 lit. a) cit. zák. se vztahuje jen na půdu nabytou ke stavbě vlastních rodinných obydlí a maloživnostenských provozoven. To by musela strana vymáhající tvrdit již v exekuční žádosti. Ježto se tak nestalo, muselo býti stížnosti vyhověno a exekuce zrušena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pokud jde o vložku, na níž vážne zákaz zcizení a zavazení bez souhlasu Státního pozemkového úřadu, jest dovolacímu rekursu přisvědčiti, že prohlášením obecního úřadu v H. ze dne 30. října 1933, připojeným

již k exekuční žádosti, bylo prokázáno, že nemovitost ta nepřesahuje výměry 20 arů a že na ní stojí dům, a z pozemkové knihy vychází, že pozemek ten není součástí rolnického nedílu. To všecko však ještě nestačí k tomu, aby podle § 3 lit. a) malého zákona přidělového č. 93/31 Sb. z. a n. nebylo třeba k zatížení oné nemovitosti svolení Státního pozemkového úřadu, neboť základní podmínkou takového osvobození jest, aby šlo o půdu nabytou ke stavbě vlastních rodinných obydlí, tedy o půdu, která byla přidělena za tím účelem, aby na ní přidělcem vystavěl vlastní rodinné obydlí. Tuto okolnost byl by musel vymáhající věřitel nejen tvrdit, nýbrž i prokázat, což se však nestalo, a obvodová úřadovna ve svém rekursu uvedla, že jde o pozemek zemědělský (role) a že přidělcem nevyžádal si k přeměně pozemku toho na pozemek stavební svolení Státního pozemkového úřadu nebo jeho obvodové úřadovny. Právním proto rekursní soud zrušil exekuci nuceným vkladem práva zástavního.

Čís. 14934.

K § 345 zákona č. 76/27 Sb. z. a n.

Berní úřad jako zástupce státu při vymáhání daní v exekučním řízení soudním.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, R II 622/35.)

Rekursní soud odmítl rekurs finanční prokuratury do usnesení o rozvrhu pro opožděnost.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu, by vyřídil rekurs věcně jako včas podaný.

Důvody:

Podle služební instrukce č. 41/98 ř. z. byla jen finanční prokuratura oprávněna zastupovati stát před soudem a to i v řízení exekučním. Berní úřady — mimo sídlo finanční prokuratury — byly podle nař. č. 28/98 ř. z. zmocněny jednati při vymáhání daní v exekučním řízení soudním jako zástupci státu jménem finanční prokuratury a v jejím zastoupení. V tom nastala však změna zákonem č. 76/27. Podle § 345 tohoto zákona přísluší nyní úřadu, který daň vyměřil, v oboru vlastní působnosti právo daně vymáhati, tedy i žádati za povolení a výkon exekuce soudní a zastupovati daňové pohledávky v soudním řízení exekučním (prov. nař. k § 345). Berní úřady jsou pověřeny s vymáháním daní v zastoupení vymáhajícího úřadu pod jeho dozorem. Tato ustanovení nebyla dotčena zák. č. 97/33 o finančních prokuraturách (§ 2 odst. 1). Berní úřady nejednají tedy nyní při vymáhání daní exekučním řízením soudním jako orgánové finanční prokuratury, nýbrž jako orgánové vyměřovacího úřadu a finanční prokuratura přestala v tomto řízení býti zástupcem státu ze zákona, leč že byla podle 4. odst. prov. nař. k § 345 zákona o přímých daních vymáhajícím úřadem o zastoupení požádána.

To platí ovšem jen o úkonech, kde není předepsáno zastupování advokátem, neboť v případech, v kterých je předepsáno zastupování advokátem, zůstalo právo finanční prokuratury, stát zastupovati (§ 27 odst. 3 c. ř. s.) nezměněno. Z toho vyplývá, že bernímu úřadu jest doručiti vyhotovení dražební vyhlášky podle § 172 č. 1 ex. ř., že tento úřad musí býti předvolán k rozvrhovému roku (§ 209 ex. ř.) a že jemu, nikoliv finanční prokuratuře, jest doručiti rozvrhové usnesení (§ 229 ex. ř.), nevystupovala-li v řízení finanční prokuratura podle odst. 4 prov. nař. k § 345 zák. o přím. daních jako zástupce vymáhajícího úřadu. V souzeném případě zastupoval stát do doručení rozvrhového usnesení jen berní úřad, takže jemu a nikoliv finanční prokuratuře mělo rozvrhové usnesení býti doručeno. Lhůta k podání rekursu proti rozvrhovému usnesení běží tedy pro československý stát od toho dne, kdy bylo rozvrhové usnesení doručeno příslušnému bernímu úřadu, a nikoliv ode dne jeho doručení finanční prokuratuře. Doručení rozvrhového usnesení bernímu úřadu ve F. se stalo dne 18. listopadu 1935, takže rekursní lhůta se končila dnem 26. listopadu 1935. Finanční prokuratura podala recurs v této lhůtě. Zaslala sice recurs nepřislušnému okresnímu soudu ve F., tento soud však dne 26. listopadu 1935 odeslal jej poštou na příslušný okresní soud ve Frýdku. Poněvadž podle § 89 org. z. se doba poštovní dopravy nevčítá do zákonné lhůty, je recurs podán včas (srov. rozh. n. s. Sb. č. 5352).

Čís. 14935.

Odpůrčí žalobu je zamítnouti, vrátil-li žalovaný ještě před podáním žaloby dlužníku, co z jeho jmění ušlo odporovatelným jednáním.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, Rv II 311/34.)

Nižší soudy nevyhověly žalobě znějící na prohlášení bezúčinnosti placení určitého obnosu Stanislavem S. Ferdinandu S. v poměru k žalobkyni, odvolací soud proto, že zjistil, že žalovaný Ferdinand S., byv upozorněn na možnost odpůrčí žaloby, vyplacenou částku ještě před podáním žaloby vrátil Stanislavu S.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 8 odpůrč. řádu z r. 1914 přísluší sice odpůrčí nárok věřiteli, jehož pohledávka je vykonatelná, jest-li exekuce, vedená na jmění dlužníkovu, nevedla k uspokojení věřitelovu, nebo je jisto, že by k uspokojení byla nevedla. Vzniká tedy odpůrčí nárok, jakmile pokus exekuce selhal, nebo je pravděpodobno, že by selhal. Odpůrčí nárok lze uplatniti jak žalobou tak i námitkou. Žalobní prosbou lze pak věřiteli dle § 13 odp. ř. požadovati vše, co mu odporovatelným jednáním ze jmění dlužníkovu ušlo, nebo bylo zcizeno, nebo čehož se vzdal, potud, pokud toho potřebuje k uspokojení své pohledávky; není-li to možno, musí odpůrce

žalobcův dáti náhradu škody. Nedomáhá se tedy odporovatel neplatnosti odporovatelného jednání, nýbrž jest předpokladem odpůrčího nároku bezúčinnost odporovatelného jednání. Z toho se podává, že podmínky odpůrčího nároku: vykonatelná pohledávka žalobcova, bezvýslednost exekuce ve jmění dlužníkovu a rozmnožení majetku žalovaného odporovatelným jednáním musí tu býti nejen v době bezvýslednosti exekuce, nýbrž i v den podání odpůrčí žaloby (§§ 12 a 13 odp. ř.). Na tom nemůže nic změnití lhůta k odporu, neboť, byla-li žaloba podána ke konci lhůty, nutno i potom zkoumati, zda v době jejího podání jsou dány její předpoklady. Podmínkou žaloby jest, aby věřitelova pohledávka byla ze jmění dlužníkovu v čas podání žaloby nedobytnou. Žalovanému přísluší tudíž obrana, že dlužník má ještě jiné jmění, nežli ono, na něž byla exekuce vedena, z něhož může věřitel dojíti uspokojení. Je-li tedy nižšími soudy v souzeném případě zjištěno, že žalovaný obnos 70.000 Kč, jenž od dlužníka obdržel, tomuto vrátil ještě před podáním odpůrčí žaloby, že tedy odporovatelné jednání odčinil před žalobou, pak neměl žalovaný v den podání žaloby majetku, jenž naň přešel ze jmění dlužníkovu, byl tu v den odpůrčí žaloby stav, jaký byl před odporovatelným jednáním a nemůže se věřitel více hojiti u žalovaného z majetku naň přešlého od dlužníka. Mimo to není odpůrčí žaloba přípustnou proto, že dlužník vrácením 70.000 Kč nabytí opětně majetku, z něhož věřitel musí na prvním místě hledati uspokojení své vykonatelné pohledávky; zda žalobce o tomto vrácení odporovatelného plnění v čas podání odpůrčí žaloby věděl čili nic, je nerozhodné. V den podání odpůrčí žaloby nebylo tu jejich předpokladů a proto právem nižší soudy žalobu zamítly.

Čís. 14936.

K § 880 a) obč. zák.

Jak je vyložiti prohlášení manželky objednatelovy k prodávateli, že za to ručí, že její manžel zboží zaplatí, po strážce převzetí záruky za výsledek podle § 880 a) obč. zák.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, Rv II 346/34.)

Žalobce domáhá se žalobou na manželce svého dlužníka solidárního zaplacení zažalované částky s dlužníkem též proto, že se za dluh svého manžela zaručila. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaná zaručila se prohlášením, učiněným žalobci: »aby se nebál, že za to ručí, že až se manžel vrátí z léčení, že za uhlí zaplatí«. Prohlášení to jest považovati za slib podle § 880 a) obč. zák. Slib žalované na zaplacení nezněl, nýbrž zaručila se jen, že její muž zaplatí, až se vrátí z léčení. Tento závazek žalované za výsledek, totiž že manžel její, po případě podnik jeho, uhlí zaplatí, nelze však pokládati za závazek platiti solidárně s dlužníkem. To nevyplývá ani z § 880 a) obč. zák., podle něhož, kdo se zaručí za výsledek, je povinen úplným zadostiučiněním, když třetí neplatí. Žalobce proto neprávem žaluje za-

lovanou, aby zaplatila solidárně se svým mužem uhlí pro mužův podnik koupené. Závazek žalované je závazkem k náhradě veškeré škody, nedosáhne-li kontrahent výsledku spolukontrahentem zaručeného. Není sporu o tom, že manžel žalované jako majitel obchodu s uhlím přejal závazek z tržové smlouvy o uhlí a nebránil se také proti své povinnosti za uhlí zaplatiti. V tomto směru žalovaná zaručeného výsledku dosáhla, nedosáhla však toho, aby její manžel uhlí zaplatil, jakmile se vrátil z léčení, a není dosud uhlí zapláceno. Žalobce ani netvrdil, že pohledávka jeho proti manželu žalované byla na něm marně vymáhána, že je nedobytnou a že tedy nastává závazek žalované poskytnouti zadostiučinění. Proto je žaloba předčasnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce ve svém odvolání prohlásil, že z důvodů, o které žaloba byla opřena, nechává padnouti závazek žalované z důvodu kupní smlouvy, z převzetí dluhu i z důvodu rukojemství podle § 1346 obč. zák. a že uplatňuje již jen závazek z důvodu záruky za výsledek podle § 880 a) druhé věty obč. zák., a na tom trvá i v dovolání. Odvolací soud zjistil, že žalovaná k zástupci žalobcovu Matěji S., který po splatnosti účtu, znějícího na firmu jejího manžela Aloise S., byl poslán pro peníze, prohlásila, aby se nebál, že za to ručí, že až se její manžel vrátí z léčení, za uhlí zaplatí. Odvolací soud z těchto slov žalované usoudil na její záruku za výsledek podle § 880 a) obč. zák. To však z těchto slov v souzeném případě bezpečně usuzovati nelze. Slovo ručiti má v lidové řeči význam mnohoznačný, může znamenati zejména též pouhé ujištění a nikoli převzetí nějakého právního závazku. Žalovaná slyšená jako strana udala, že tím chtěla jen říci, že její muž uhlí zaplatí, jakmile se vrátí. V souzeném případě jest míti na zřeteli, že uhlí bylo dodáno firmě jejího manžela a že Matěj S. byl žalobcem poslán pro peníze k této firmě. Žalující strana netvrdila v první stolici, že žalovaná chtěla na žalující straně dosíci poshovění a že za tím účelem onen výrok učinila. Poshovění nebylo také žalobcem ani poskytnuto a dluh podle faktury splatný dne 8. dubna 1933 byl žalobcem již dne 15. května 1933 zažalován. Ani majitel žalující firmy Josef J-a nepovažoval slova žalované jako převzetí záruky za výsledek ve smyslu § 880 a) druhé věty obč. zák., neboť při svém výslechu jako strana udal, že jejímu telefonickému rozhovoru, při němž nabízel firmě S. onen vagon uhlí, rozuměl tak, že peníze dostane od žalované, jakmile se její manžel vrátí, to by však bylo buďto převzetí dluhu žalovanou nebo rukojemství podle § 1346 obč. zák., tedy závazky, jež výslovně nechal padnouti. Nelze proto v onom výroku spatřovati převzetí záruky za výsledek ve smyslu § 880 a) druhé věty obč. zák. a netřeba se tudíž zabývatí otázkou, kdy by nastal závazek žalované, poskytnouti žalující straně zadostiučinění a v čem škoda žalující strany záleží.

Čís. 14937.

K § 33 zák. o prac. soudech.

Navrhla-li strana v odvolacím řízení v pracovní věci, by byl opakovan důkaz listinami, jimiž byl důkaz již prvním soudem proveden, nebylo třeba, by soud vydal nové průvodní usnesení.

Československý právní řád nezná všeobecné valorisace. Zaměstnanec (obecní) nemůže se domáhati rozdílu mezi platem, jaký dostává, a platem, jaký by dostával, kdyby byl zvalorisován podle relace koruny československé k zlaté koruně rakousko-uherské jeho plat upravený služební pragmatikou z roku 1912.

(Rozh. ze dne 6. února 1936, Rv II 11/36.)

Žalobce se domáhá na žalované obci plnění služebních požitků příslušejících mu za dobu od 1. července 1931 do 31. prosince 1932, a to jednak na penězích v částce 3.635 Kč 92 h, jednak dodání 45 q uhlí, jež v žalobě ocenil na 2.000 Kč. Tyto nároky vyvozuje jen ze služební pragmatiky pro úředníky a zřizence města P. ze dne 1. května 1912, o které tvrdí, že to byla poslední souhlasná úprava jeho služebního poměru a že nemohla býti později změněna jednostrannými akty žalované obce. Žalobce tvrdil, že mu v době od 1. července 1931 do 31. prosince 1932 příslušel podle této služební pragmatiky z roku 1912 nárok na roční plat 3.300 Kč, ale zároveň hájil stanovisko, že z této předválečné úpravy vyplývá jeho nárok na předválečný plat, a proto požaduje, aby tento jeho předválečný plat byl valorisován podle měnového indexu, t. j. podle relace obsahu koruny československé ke zlaté koruně rakousko-uherské, a to na částku 21.472 Kč ročně. Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není opodstatněna dovolatelova výtká, že odvolací soud neprojednal věc znovu ve smyslu § 33 zák. č. 131/31 Sb. z. a n., nýbrž že se spokojil s postupem podle § 486 c. ř. s. K sepsání protokolu o ústním odvolacím jednání bylo sice nesprávně použito formuláře určeného pro ústní odvolací jednání podle § 493 c. ř. s., ale z obsahu tohoto protokolu lze seznati, že se odvolací soud řídil v podstatě předpisy civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními, neboť podle zápisu učinily strany své přednesy a přednesly ve věci při ústním jednání odvolacím totéž, jak v řízení v první stolici. V odvolání žalobce navrhl, aby odvolací soud opětně provedl veškeré listinné důkazy v první stolici navržené, zejména by opakoval důkaz protokolní knihou o schůzích městského zastupitelstva z roku 1921. Avšak žalobcem navržené listinné důkazy byly připuštěny a provedeny

již soudem první stolice, předložené listiny byly připojeny ke spisům a staly se součástí procesní látky, odvolací soud je měl po ruce a mohl je tedy přezkoumati, k čemuž nebylo třeba, by vydával za tím účelem ještě zvláštní průvodní usnesení. Odvolací řízení není tedy vadné. — V době od 1. července 1931 do 31. prosince 1932, o kterou jediné ve sporu jde, vyplácela žalovaná obec žalobci 1.415 Kč 80 h měsíčně, t. j. 17.001 Kč 60 h ročně. Žalobní nárok, pokud jde o rozdíl v peněžitém platu, spočívá tedy vlastně v rozdílu mezi hodnotou koruny rakousko-uherské měny a koruny československé. Podle toho tkví jádro sporu v otázce, zda takto uplatňovaný žalobcův nárok na valorisovaný plat jest opodstatněn. V souzené věci jest se omeziti na řešení této otázky, protože žalobní nárok na výplatu zadržovaných peněžitých požitků není o nic jiného opřen. Avšak žalobní žádosti o zaplacení částky 3.635 Kč 92 h na zadržaném peněžitém platu by nebylo lze vyhověti ani tehdy, kdyby bylo přistoupeno na žalobcovu stanovisko, že mu za dobu od 1. července 1931 do 31. prosince 1932 přísluší nárok na takový plat, jaký měl mít podle služební pragmatiky ze dne 1. října 1912, jak vyplývá z těchto úvah: Náš právní řád nezná všeobecné valorisace. Československý stát uznal potřebu valorisace jen pro určité právní poměry a učinil tak zvláštními právními předpisy, které však se nevztahují na souzenou věc (viz rozh. čís. 9519 Sb. n. s.). Jinak byla předpisem § 6 zák. ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 Sb. z. a n. vyloučena valorisace obecně a výslovně pro všechny závazky znějící na koruny rakousko-uherské měny splatné v oblasti zdejšího státu, při nichž na místo staré rakousko-uherské koruny nastoupila Kč v poměru 1:1, nehlédíc k rozdílu ve vnitřní hodnotě bývalé koruny rakousko-uherské a nynější koruny československé. Ani pozdější úpravy platů zaměstnanců ve službách státních a samosprávných, k nimž došlo vydáním zvláštních závazných norem, nebyly prováděny ve formě valorisace předválečných platů na základě měnového indexu, nýbrž samostatně. Žalobce se ostatně vůbec pro sebe nedovolává pozdějších úprav platů samosprávných zaměstnanců, naopak se brání proti tomu, by pozdější předpisy o úpravě platů samosprávných zaměstnanců byly naň vztahovány. K odůvodnění svého nároku na valorisovaný předválečný plat odkazuje dovolatel marně na ustanovení občanského zákoníka o přiměřené mzdě (§ 1152 obč. zák.) a o dobrých mravech (§ 879 odst. 1 obč. zák.). Ustanovení § 1152 obč. zák. o přiměřeném platu nelze použítí tehdy, byl-li plat stanoven smlouvou, a ani o rozporu výše služebního platu s dobrými mravy nelze mluvíti v případech, kde plat byl ujednan smluvně, protože zákon připouští v § 1152 obč. zák. dokonce i úmluvu o bezplatnosti služeb. Z toho plyne, že žalobcův nárok, opřený o valorisaci jeho předválečného služebního platu podle měnového indexu, není opodstatněn. Pro rozhodnutí o něm nebylo proto ani třeba uvažovati o otázce, zda žalovaná obec byla či nebyla oprávněna měniti jednostranně žalobcův služební poměr, upravený v roce 1912, na základě pozdějších předpisů zákonů čís. 495/1921, 394/1922 a 103/1926 Sb. z. a n., jež žalobce označuje jako »zákony redukční«.

Čís. 14938.

Je-li podnájemce podle exekučního titulu povinen odevzdati podnájemní předmět svému podpronajímateli, ale odevzdal-li jej hlavnímu pronajímateli, nezanikl tím vymáhaný exekuční nárok, třebaže dřívější podnájemník se stal nájemníkem téhož předmětu.

(Rozh. ze dne 7. února 1936, R I 1404/35.)

Zalovani dali svůj byt do podnájmu žalobcům. Na základě pravoplatného příkazu o vyklizení vedli žalovani proti žalobcům exekuci na vyklizení podnajatých místností (k 9. lednu 1935). Žalobci již druhý den po pravoplatnosti exekučního titulu, t. j. 26. října 1934 uzavřeli s majitelem domu nájemní smlouvu, již podnajaté místnosti od něho najali od doby, kdy podpronajímatelé byli sami povinni majiteli domu odevzdati najatý předmět, t. j. dne 28. listopadu 1934. Tvrdíce, že touto smlouvou zanikl nárok žalovaných z exekučního titulu, domáhají se prohlášení exekuce za nepřipustnou podle § 35 ex. ř. První soud žalobu zamítl, odvolací soud uložil mu nové jednání a rozhodnutí. Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové rozhodnutí o odvolání.

Důvody:

Jde o to, zda zanikl nárok žalovaných, který je exekučně vymáhan, totiž aby žalobci jako podnájemci odevzdali místnosti žalovaným. Odvolací soud považuje pro rozřešení této otázky za nutné, aby bylo zjištěno, zda žalobci dne 26. listopadu 1934, t. j. před uplynutím v § 575 odst. 3 c. ř. s. uvedené lhůty, s hlavní pronajímatelkou ujednali, že budou nadále sami nájemci místností, jichž před tím užívali jako podnájemci žalovaných a jež měli žalovaným odevzdati, a zda pak skutečně místnosti odevzdali pronajímatelce a od ní je zase převzali. K rozhodnutí tohoto sporu není třeba, aby byly uvedené skutečnosti zjišťovány, což vyplývá z rozboru právních otázek, o něž tu jde. Jde tu totiž o žalobu opoziční podle § 35 ex. ř. (námitky proti nároku) a bylo na žalobcích (povinných), aby dokázali skutečnosti, které nastaly po vzniku exekučního titulu a jimiž byl vymáhaný nárok žalovaných podle hmotněprávních předpisů, tedy některým ze způsobů uvedených v §§ 1411 a dalších obč. zák., zrušen. Vymáhaný nárok záleží v tom, že žalobci jsou podle pravoplatného vyklizovacího příkazu (§ 567 c. ř. s.) ze dne 11. července 1934 povinni odevzdati podnájemní předmět podpronajímatelům do 9. ledna 1935 pod exekuci. Měli tudíž žalobci dokázati, že tento nárok žalovaných byl zrušen. Podle obsahu žaloby, jež jest tu podle § 35 odst. 3 ex. ř. v důsledku zásady soustředovací jediné rozhodující, byl prý vymáhaný nárok zrušen tím, že první vymáhající věřitel (první žalovaný) byl podle pravoplatného rozsudku povinen odevzdati dne 28. listopadu 1934 nájemní předmět (který byl celý dán žalobcům do podnájmu) svému pronajímateli (družstvu jako vlastníku domu), že žalobci

jako dřívější podnájemci uzavřeli dne 26. října 1934 s vlastníkem domu (družstvem) smlouvu nájemní, kterouž najali též nájemní a dřívější svůj podnájemní předmět s účinností ode dne, kdy bude tento dosavadním nájemcem (prvním žalovaným) vyklizen, že první žalobce za prvního žalovaného nájemní předmět dne 26. listopadu 1934 vyklidil a vyklizený družstvu odevzdal a že jej pak s manželkou do nájemního užívání převzal. Již z tohoto žalobního přednesu je zjevno, že vymáhaný nárok uvedenými skutečnostmi zrušen byti nemohl. Žalobci přehlížejí, že nájemní (podnájemní) poměr je poměrem obligačním, mocí kterého se práva a povinnosti zakládají jen mezi účastníky tohoto obligačního poměru, že tedy pronajímatel má nárok jen proti svému nájemníku a tento vzájemně jen proti onomu, nikoli pro osoby třetí a proti těm, při čemž ne třeba hleděti k předpisu § 568 c. ř. s., jenž se na souzený případ nehodí. Vymáhaný nárok podpronajímatelů, čelící proti podnájemníkům na odevzdání podnájemního předmětu, byl by zanikl jen tehdy, kdyby byli podnájemníci podnájemní předmět vrátili podle §§ 1109 a 1424 obč. zák. svým podpronajímatelům. Dlužník musí plniti svému věřiteli. Nestálo, že byl podle tvrzení žalobců podnájemní předmět vrácen hlavnímu pronajímateli, který byl mimo obligační poměr stran. To by bylo stačilo jen tehdy, kdyby tak byli učinili z příkazu podpronajímatelů (§§ 1002 a 1017 obč. zák.); nějaký příkaz však byl již prvním soudem vyloučen.

Čís. 14939.

Odevzdávalo-li dítě rodičům, s nimiž žilo ve společné domácnosti, celou svoji mzdu, jsou částky, pokud by převyšovaly hodnotu toho, čeho se dítěti dostalo na výživě a zaopatření, darováním, nebylo-li nic jiného ujednáno.

(Rozh. ze dne 7. února 1936, Rv I 439/34.)

Žalobce přednesl, že žil se svými rodiči, částečně i po své zletilosti, ve společné domácnosti a odevzdával jim celý svůj výdělek do úschovy s tím, by si z jeho výše odpočítali náklady spojené s jeho zaopatřením, bytem a stravou. Zbytek vymáhá nyní žalobou z titulu zápůjčky, neboť prý jej půjčil žalovaným na stavbu domku. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Nelze mluvit o smlouvě uschovací dle § 957 a následující občanského zákona, po případě o zápůjčce po rozumu § 983 a následující občanského zákona, jelikož takového ujednání mezi stranami nebylo; jde o pouhé příspěvky žalobcovy na domácnost a výživu celé rodiny, jak to bývá pravidlem zejména v dělnických kruzích, kde děti, které vydělávají, odvádějí svou mzdu rodičům. Pokud tyto příspěvky převyšovaly potřeby žalobcovy, šlo o darování dle § 938 a následující občanského zákona; úmysl darovati a přijmouti danou mzdu jako dar podává se z toho, že žalobce při odevzdání výdělků nic neřikal a rodiče, kteří tuto mzdu přijímali, se nezmiňovali nijak o tom, že by tyto peníze brali jen k uschování nebo jako zápůjčku.

Tomu nevádí okolnost, že větší část svého výdělků dával rodičům žalobce v době své nezletilosti, když šlo o peníze, které si sám vydělával a se kterými proto volně mohl disponovati (§§ 149 a 151 obč. zák.). Ostatně odváděl žalobce své výdělků žalovaným i v letech 1926—1931, kdy byl již zletilý, čímž dodatečně mlčky schválil i dřívější poskytování peněz (§ 863 obč. zák.). Nebylo dle toho zapotřebí ani schválení opatrovnického soudu. Nejedná se také u žalovaných o bezdůvodné obohacení, neboť nejsou dány předpoklady § 1431 a násl. obč. zák., protože žalobce dával, resp. daroval výdělek svůj rodičům pro vedení domácnosti, k čemuž byl do jisté míry jako syn prvního žalovaného také povinen, zvláště když před tím i druhá žalovaná chodila do práce, což později nebylo možné, takže vlastně žalobce jako syn vypomáhal prvnímu žalovanému jako otci za druhou žalovanou jako manželku vydržovati náklady společné domácnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud souhlasí s názorem soudu odvolacího, že jde o poskytnutí příspěvků žalobcem na domácnost a výživu celé rodiny, s níž společně žil, a kde se mu dostalo se strany žalovaných výživy a celého zaopatření, a pokud by tyto příspěvky potřeby žalobcovy převyšovaly, o darování ve smyslu § 938 obč. zák., které se stalo mlčky (§ 863 prvý odst. obč. zák.) a bylo uskutečněno odváděním mzdy žalobcovy, tedy skutečným odevzdáním (§ 943 obč. zák.); ježto tu nešlo o nějaké plnění budoucí neb o pouhý darovací slib, formy notářského spisu třeba tu nebylo. Marně hledí dovolatel poukazem na § 150 obč. zák. dovoditi, že přebytek z jeho mzdy žalovaným rodičům po čas jeho nezletilosti odváděné měl býti proň uložen a ročně vyúčtován, a poukazem na § 244 obč. zák., že nesměl v době své nezletilosti bez spolupůsobení soudu a zvláštního opatrovníka (§ 271 obč. zák.) nic zciziti a tedy ani darovati, když zmíněné odvádění svých výdělků žalovaný později, když byl již zletilý, schválil mlčky tím, že i potom své výdělků žalovaným odváděl, a na nich až do podání přítomné žaloby za vrácení poskytnutých jim peněz vůbec nikdy nežádal (srov. plen. rozh. Sb. n. s. čís. 3480). Oba nižší soudy správně dovodily, že nejde tu o smlouvu schovací ani o smlouvu o zápůjčku, když nebyly prokázány skutečnosti základ smluv těch ve smyslu §§ 957 a 983 obč. zák. tvořící, a že nebylo zejména úmyslem stran, aby žalobcem žalovaným odevzdávaná mzda byla mu svého času aspoň z části v uschovaných penězích nebo jiných penězích téže hodnoty vrácena. Že by žalobce mzdu svoji po odečtení nákladů spojených s jeho výživou a stravováním dával rodičům do úschovy, pokud se týče později co zápůjčku, že doživotně smí v jejich domě bezplatně bydleti a že mu po smrti prvního žalovaného připadne polovina tohoto domu, zjištěno nebylo. Také nebylo zjištěno, že by žalování povinnost vrátiti žalovanou částku uznali. Ohledně výtky nesprávného právního posouzení ve směru bezdůvodného obohacení žalovaných právem stačí poukázati na důvody odvolacího soudu.

Čís. 14940.

K § 1163 obč. zák.

Vysvědčení slouží k tomu, by z něho bylo seznati, jakého druhu a jaké povahy byla skutečná činnost zaměstnancova v zaměstnavatelově podniku.

Požadavku tomu nevyhovuje výraz »hajný« u toho, kdo konal strážní službu lesní.

(Rozh. ze dne 7. února 1936, Rv I 2405/35.)

Žalobci, jenž byl u žalované zaměstnán jako lesní a polní hajný, vydala žalovaná po skončení služebního poměru vysvědčení, v němž potvrdovala, že byl u ní žalobce zaměstnán jako hajný od 28. dubna 1930 do 28. února 1933. Nižší soudy nevyhověly žalobě, již se žalobce domáhal na žalované vydání vysvědčení potvrzujícího, že konal u ní službu jako lesní hajný.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Oba nižší soudy mají za to, že vysvědčení ze dne 11. ledna 1933, kterým žalovaná potvrdila, že dovoatel byl v době od 28. dubna 1930 do 28. února 1933 u ní zaměstnán co hajný, odpovídá předpisům § 1163 obč. zák. Žalobce byl zaměstnán u žalovaných jako hajný lesní a polní. Podle § 1163 obč. zák. má zaměstnanec nárok na písemné vysvědčení o době a druhu služby. Nejvyšší soud vyslovil již v rozh. čís. 11627 Sb. n. s., že účelem vysvědčení jest, aby z něho bylo lze seznati, jakého druhu a jaké povahy byla zaměstnancova činnost v zaměstnavatelově podniku. Tato činnost může býti ve vysvědčení vyznačena buď uvedením skutečně konaných prací nebo i takovými výrazy, jež vystihují její druh a povahu. Rozhodli-li se žalovaní činnost dovoatele popsati stručnými slovy, museli užití výrazů vystihujících druh a povahu jeho služebních výkonů. Uživše ve vysvědčení výrazu »hajný«, nevyznačili jím zřetelně druh ani povahu služby, kterou u nich žalobce konal. Především neplyne povaha skutečně konané služby žalobcovy z výrazu samého, neboť jest všeobecný a nevystihuje jeho činnost jako hajného v lesním hospodářství, zvláště, když vysvědčení bylo vydáno hospodářskou správou dvora vinořského. Ani z patentu ze dne 3. prosince 1852 č. 250 ř. z. (zákon lesní) ani ze zákona čís. 84/72 ř. z. ze dne 16. června 1872 o úředním postavení zřízenců strážních pro ochranu některých odvětví v zemědělství ustanovených neplyne, že žalovaní výrazem »hajný« vyznačili zřetelně i povahu služby žalobcem u nich skutečně konané. Nařízení ze dne 1. července 1857 čís. 124 ř. z. o vzetí do přísahy strážních zřízenců lesních svědčí přímo proti právnímu názoru žalovaných, požadujíc v § 2 tohoto nařízení jako předpoklad vzetí do přísahy složení zvláštní zkoušky, čímž jest zřejmý vyjádřeno, že služba lesního hajného jest svou povahou rozdílná od služeb strážních zřízenců ustanovených

pro jiné obory zemědělství. Poněvadž jest nesporné, že žalobce konal u žalovaných strážní službu lesní, právem domáhá se na obou žalovaných jako vlastních velkostatku, v jichž službách byl zaměstnán, vydání vysvědčení, ve kterém by byla vyznačena jeho skutečná činnost jako strážního zřízence lesního (lesního hajného). Jeho žalobní prosbě nevádí, že konal u žalovaných také službu polního hajného, ježto na konání této služby v tomto sporu nesejde.

Čís. 14941.

Nárok zaměstnancův na náhradu škody, ježto se zaměstnavatel nepostaral o řádné užívání služebního bytu, náleží k příslušnosti pracovních soudů.

(Rozh. ze dne 7. února 1936, Rv II 326/34.)

Žalobkyně domáhá se na žalovaném náhrady škody, ježto utrpěla úraz, stoupajíc po žebříku na půdu, a spatřuje zavinění žalovaného jakožto majitele domu v tom, že se nepostaral o schůdný přístup na půdu. Žalobkyně tvrdila, že uklízela u žalovaného kancelářské místnosti a že i jinak vypomáhala v domácnosti u žalovaného, začež dostávala volný byt v jeho domě a kromě toho měsíční služné a to až do doby svého úrazu, kdy se služební poměr žalobkyně u žalovaného ukončil a od kdy platila žalobkyně žalovanému měsíční nájemné 75 Kč. První soud (krajský soud) uznal žalobní nárok po právu, odvolací soud nikoliv.

Nejvyšší soud zrušil oba rozsudky a žalobu odmítl.

Důvody:

Jde o to, jakou povahu měl právní poměr mezi stranami v době úrazu. Podle tvrzení žalobkyně byl tehdy mezi stranami poměr služební a byt poskytovaný žalovaným žalobkyni byl bytem služebním, jehož příslušenstvím byla i půda. Žalovanému bylo také známo, že žalobkyně užívá půdy; týž jí výslovně zakázal jen ukládati hořlavých látek na půdě.

Shora uvedené údaje žalobkyně jsou rozhodné pro posouzení, který soud byl příslušný k uplatňování žalobního nároku (§ 41 druhý odstavec j. n.). Žalobkyně opodstatňovala nárok na náhradu škody tím, že se žalovaný nepostaral o řádné užívání služebního bytu. Takový náhradní nárok zaměstnancův proti zaměstnavateli však náleží k příslušnosti pracovního soudu, pokud se týče oddělení okresního soudu pro pracovní spory, a není-li pro soudní okres zřízen pracovní soud ani oddělení okresního soudu pro spory pracovní, náleží k věcné příslušnosti okresních soudů (§ 42 zák. o prac. soudech). To plyne zejména z ustanovení § 2 c) zákona o prac. soudech, podle něhož jsou pracovní soudy příslušné rozhodovati o náhradních nárocích z poměru pracovního, služebního nebo učebního. Že služební byt jest součástí služebního poměru, plyne z § 2 f) zák. o prac. soudech, podle něhož rozhodují pracovní soudy o výpovědi, vyklizení nebo nájemném z bytů, jichž užívání zaměst-

navatel zaměstnanci poskytl bezplatně anebo za plat. Lhostejno, že v § 2 c) zákona o prac. soudech není uveden výslovně též nárok na náhradu škody, vzniklé při užívání služebního bytu, ježto v § 2 c) jsou uvedeny jen příkladmo («zejména») některé případy tam spadající. Bylo-li užívání služebního bytu a jeho příslušenství součástí služebního poměru a utrpěla-li žalobkyně při užívání služebního bytu úraz a vznášela-li proto náhradní nárok proti žalovanému, jde o spor naznačený v předpisu § 2 c) zák. o prac. soudech. V souzené věci byla podána žaloba dne 28. července 1932, tedy již po účinnosti zákona o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, čís. 131 Sb. z. a n., u krajského soudu v M., ač měla být podána u okresního soudu v B. (srov. čís. 11733 Sb. n. s.). Jednal tudíž o žalobě soud, jenž se nemohl státi příslušným ani dohodou stran (§ 104 j. n.) a jsou proto rozsudky nižších soudů i s předchozím řízením zmatečné podle § 477 čís. 3 c. ř. s. K této zmatečnosti jest přihlédnouti z úřadu (§§ 471 čís. 7, 513 c. ř. s.).

Čís. 14942.

Odstupné, které si niekto vymienil za to, že sa vzdal nárokov z kúpo-predajnej, štátnym pozemkovým úradom už schválenej smluvy o zabranom majetku, nie je žalovateľné.

(Rozh. zo 7. februára 1936, Rv III 592/35.)

Cedent žalobkyne X. chcel si zadovážiť skrátenejším prídelovým pokračovaním zo zabraného veľkého majetku pozemkového Y-a určitý hospodársky objekt ako zbytkový statok so súhlasom štátneho pozemkového úradu. K realizovaniu tohoto zamýšľaného úkonu nedošlo, hoci štátny pozemkový úrad k odpredaju zbytkového statku rozhodnutím č. j. 23.228/30, II/3 C udelil zásadný súhlas a hoci X. so súhlasom žalovaného Dra F. ako právneho zástupcu odpredávateľa už koncom hospodárskeho roku 1928/1929 vstúpil do užívania zbytkového statku, lebo v roku 1933 oznámil štátnemu pozemkovému úradu tak X. ako aj menom odpredávateľa žalovaný Dr. F., že X. pre finančné ťažkosti nie je v stave prevziať zbytkový statok, vyplatiť kúpnu cenu a všetky poplatky a že preto od kúpy odstupuje. Kúpa zbytkového statku bola potom so súhlasom štátneho pozemkového úradu realizovaná v prospech iných kupiteľov pri podmienkach stanovených štátnym pozemkovým úradom, ktoré aj do výšky kúpnej ceny boli v podstate rovnaké s podmienkami prv pre X-a stanovenými a tento v dôsledku toho odovzdal zbytkový statok do držby novým nabyvateľom. Žalobkyňa ako cesionárka X-a domáhala sa žalobou na žalovanom zaplata 150.000 Kč na tom základe, že celá transakcia bola prevedená na podnet žalovaného Dra F., ktorý prevzal poverenie od X-a, aby našiel nového kupiteľa pod podmienkou, že X. za postúpenie svojho čakateľského práva na zbytkový statok dostane v hotovosti vyplatené odstúpné v sume 150.000 Kč. Všetky tri sudy žalobu zamietly. Najvyšší súd z týchto dôvodov:

Tak pôvodné scudzenie zabranej pôdy v smysle § 7 záborového zákona, ako aj prípadné jej ďalšie scudzenia podliehajú predpisom, stanoveným zákonnými normami o prevádzaní pozemkovej reformy. Verejnoprávny účel prevádzania pozemkovej reformy pri každej dispozícii zabranou pôdou bezvýhrane vyžaduje výslovnú spoluúčasť štátneho pozemkového úradu, ako rozhodujúcej administratívnej vrchnosti a dozorčieho orgánu jej prevádzania. Keď však v pomere bezprostredne interesovaných smluvných strán v smluve neobsiahnuté a štátnym pozemkovým úradom výslovné neschválené smluvné podmienky nezakladajú právny záväzok, nemožno sa dovolávať ani v pomere k tretej osobe takých nárokov, základom ktorých je úmluva strán smerujúca na obídienie zákonných norem. Predmetom úmluvy cedenta žalujúcej strany a žalovaného bolo — aj podľa vlastného prednesu žalobkyne — nie uspokojenie nároku oprávneného uchádzača prídelom pôdy pri zachovaní predpisov zákona, ale utvorenie stavu, ktorý v jeho celku už podľa povahy dohodnutia nemohol byť známy štátnemu pozemkovému úradu a smeroval zrejme len k dosiahnutiu neprípustného, zákonom o pozemkovej reforme sa priečiaceho zisku.

So zreteľom na túto okolnosť žalobe právom nebolo vyhovené a bola preto dovolacia žiadosť strany žalujúcej ako neopodstatnená zamietnutá.

Čís. 14943.

Kto nadobudol podľa § 3 zákona o zrušení sverenstva č. 179/1924 Sb. z. a n. majetok drier sverenský po fiduciárovi ako najbližší čakateľ, nie je povinný trpeť exekúciu, vedenú na tento majetok pre dlhy zomrelého fiduciára na daniach a sociálnych príspevkoch.

(Rozh. zo 7. februára 1936, Rv III 1059/35.)

Žalované strany: Čs. erár a okresná nemocenská poisťovňa v B. zabavily pre nedoplatky, ktoré mal zomr. Dr. Michal E. na daniach a poisťovacích príspevkoch, rôzne hnuteľnosti. Žalovník nezl. Karol E. domáhal sa žalobou uvoľnenia týchto hnuteľností zo zabavenia na tom základe, že hnuteľnosti patria k bývalému sverenskému majetku, ktorý mal dlžník Dr. Michal E. len v držaní ako fiduciár s obmedzením fiduciárnou substitúciou v prospech najbližšieho čakateľa, ktorým bol žalovník, a nemôžu byť preto pre dlhy Dra Michala E. zabavené.

Súd prvej stolice žalobe vyhovel, odvolací súd ju zamietol z týchto dôvodov: Žalovník tvrdí a nie je vyvrátené, resp. je dokázané, že v dobe, keď nadobudol účinnosť zákon zo dňa 3. júla 1924 čís. 179 Sb. z. a n., t. j. 14. novembra 1924, bol držiteľom sverenského majetku Dr. Michal E. a prvým čakateľom bol otec terajšieho žalovníka st. Karol E., ako aj to, že v lehote, stanovenej v § 2 zák. čís. 179/1924 Sb. z. a n., totiž do 6 mesiacov od účinnosti zákona, sa nestala dohoda medzi držiteľom fideikomisu a čakateľmi, že k dohode o nástupníctve došlo až v r. 1928, ktorú dohodu vzal na vedomie krajský súd v B. usnesením z 9. februára 1931, ďalej, že vlastníkom bývalého sverenského majetku stal sa terajší žalovník — na základe usnesenia

okreného súdu v B. ako súdu pozostalostného — po zomr. Dr. Michalovi E., ktorý zomrel 25. decembra 1923, a to ako nástupca v práve svojho otca, ktorý zomrel dňa 6. júna 1931. Za tohoto stavu nebol žalobník v čase, keď bola vykonaná väčšina zabavení, jeho žalobou napadnutých, vôbec čakateľom fideikomisu, ku ktorému všetky zabavené predmety podľa žaloby patria, lebo nestala sa v lehote § 2 zákona č. 179/1924 Sb. z. a n. medzi vtedajším držiteľom a čakateľmi dohoda tam spomenutá a v dôsledku toho stal sa podľa § 3 cit. zák. vlastníkom majetku v postavení fiduciára posledný vtedajší jeho držiteľ Dr. Michal E. a jediným čakateľom s postavením fiduciárneho substitúta vtedy žijúci a podľa pôvodnej zakladacej listiny ako prvý čakateľ určený st. Karol E., otec terajšieho žalobníka. Žalobník tým prestal byť vôbec čakateľom podľa kogentného predpisu § 5 cit. zák. Na veci nemohla nič zmeniť dodatočná dohoda z r. 1928, lebo tá s ohľadom na znenie §§ 2 a 3 zák. č. 179/1924 Sb. z. a n. je bezúčinná a nemohla sa ani dodatočne stať účinnou tým, že ju vzal súd na vedomie. Žalobník stal sa síce vlastníkom bývalého sverenského majetku, ale až na základe usnesenia pozostalostného súdu zo 7. júna 1934, keď mu z pozostalosti po Michalovi E. bol tento majetok odovzdaný za súhlasu testamentárnej dedičky. Keďže v čase smrti Dra Michala E. nebol už prvý čakateľ, ktorý sa v smysle § 3 cit. zák. stal fideikomisárnym substitútom, na žive, bol bývalý sverenský majetok neobmedzeným vlastníctvom zomrelého Dra Michala E., lebo odpadnutím sverenského substitúta stáva sa substitúcia bezúčinnou. Nadobudol tedy žalobník bývalý sverenský majetok ako dedič po Dr. Michalovi E. z jeho pozostalosti a je čo do tohoto majetku jeho univerzálnym nástupcom, ktorý je zodpovedný aj za dlhy. Tento majetok obťažujú tedy aj dlhy daňové a príspevky nemocenského poistenia, ktoré na majetku boli exekučne zaistené. Nie je preto odvodnená žaloba ani pokiaľ napáda záložné exekučné právo, nadobudnuté II. žalovanou stranou až po smrti Dra Michala E., lebo osoba, ktorá po zákone zodpovedá za dlžné príspevky poisťovacie — ktoré podľa § 173 zákona zo dňa 9. októbra 1924, č. 221 Sb. z. a n. požívajú rovnakej ochrany ako verejné dane —, nemôže s úspechom podať excindacnú žalobu, keď sa zabavenie stalo za dlh jej spoluručiteľa, resp. právneho predchodcu. Ponevác žaloba domáha sa uvoľnenia zabavených vecí jednak na tom základe, že zabavenia porušujú čakateľské práva žalobníka, čo platí o zabaveniach vykonaných za života Dra Michala E., jednak na tom základe, že zabavenia porušujú vlastnícke nároky žalobníka, ktorých nadobudol — ako bolo spomenuté — ako dedič po Dr. Michalovi E., čo platí o zabaveniach vykonaných po smrti Dra Michala E., také porušenie nie je však dané dotyčne prvých vecí, lebo v čase ich zabavenia žalobníkom čakateľom fideikomisu nebol, dotyčne druhých vecí preto, lebo za dlhy exekučne zaistené ručí žalobník ako dedič, bolo treba žalobu zamietnuť ako bezzákladnú a vyhoveť odôvodnenému odvolaniu oboch žalovaných strán.

Najvyšší súd dovolacej žiadosti vyhovel, rozsudok odvolacieho súdu zmenil a obnovil rozsudok súdu prvej stolice, žalobe vyhovel. D o v o d y:

Otázku, či žalobník nezl. Karol E. stal sa vlastníkom kedysi fideikomisného majetku ako dedič Dra Michala E. alebo ako čakateľ, riešil Najvyšší súd už usnesením zo dňa 31. októbra 1935 č. j. R III 370/35,*) a nie sú dané v tomto spore ani skutočnosti, ani právne dôvody, z ktorých by pre tento spor vyplývalo odchylné riešenie.

Najvyšší súd len uvádza, že dohoda z roku 1928 nemá pri riešení tejto otázky praktického významu, lebo vyjadruje len práva, ktoré by žalobníkovi ako čakateľovi beztak prislúchali podľa § 3 zák. č. 179/24 Sb. z. a n.

Mylné právne posúdenie odvolacieho súdu je zavinené jeho názorom, že pre otázku, kto je prvým čakateľom, je rozhodný deň účinnosti zákona č. 179/24 Sb. z. a n.; majetok fiduciára, ktorým bol Dr. Michal E., bol však obmedzený sverenským nástupníctvom v prospech prvého čakateľa, ktorý bol živý už v deň účinnosti zákona č. 179/24 Sb. z. a n. a ktorý bol podľa zriaďovacej listiny, pokiaľ sa týka podľa § 3 cit. zák., povolaný k nástupníctvu vo sverensve v čase nápadu.

Čas nápadu je 25. december 1933, a tohoto dňa bol prvým čakateľom žalobník, pretože bol v deň účinnosti citovaného zákona už zrodený a jeho otec sa 25. decembra 1933 nedožil.

Žalobník tedy, keďže nie je dedičom Dr. Michala E., nie je povinný trpeť exekúciu, porušujúcu jeho práva čakateľské a po smrti Dra Michala E. právo vlastnícke, a takýmto porušením jeho práv je exekúcia vedená na podstatu hnutelnosti, ktoré boli podľa zistenia súčiasťou fideikomisárneho majetku.

Žalovaná strana okresná nemocenská poisťovňa proti žalobe namieta, že žalobník je jej dlžníkom na základe § 171 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. a ako dlžník sa nemôže právom brániť proti exekúcii. Otázka, či žalovaný je povinný platiť dávky, nezaplatené Drom Michalom E. podľa § 171 zák. č. 221/1924, nemôže byť — súc sporná — riešená v tomto spore a bolo vecou žalovanej, aby si vymohla príslušnou cestou exekučný titul, zaväzujúci žalobníka ako ručiteľa za dlžné platy Dra Michala E., a aby na jeho základe viedla exekúciu priamo proti samému žalobníkovi.

V tomto spore ide o to, či žalobník je povinný trpeť exekúciu na základe exekučného titulu, vydaného proti Droví Michalovi E.

Žalované strany tiež sa neprávom dovolávajú ustanovenia § 173 zák. č. 221/24 Sb. z. a n. I keby išlo o pohľadávky, ktoré majú prednostné právo nedoplatkov daní a dávok verejných, niet tu predmetu, na ktorý by sa toto privilegované právo vzťahovalo, lebo byly zabavené len veci hnutelné. Prednesom, že zabavené predmety sú príslušenstvom nehnuteľností, zahŕňujú žalované strany do sporu otázku do neho nenáležiacu, lebo v ňom má byť riešené, či si právom vymohly exekučné záložné právo na také predmety, ktoré podľa exekúcie vykonanej nimi samými vyhlásily za hnutelnosti.

*) Úr. sb. 2279.

Ak sú zabavené predmety príslušenstvom nehnuteľnosti, je samostatná mobilárna exekúcia na ne neprípustná, a žalovaná strana má možnosť, aby dosiahla ich speňaženia poradením reálnej exekúcie, o akú však v tomto spore nejde.

Ustanovenia §§ 12 a 14 zák. čl. 179/24 Sb. z. a n. sa na predmet sporu nevzťahujú, lebo nejde v ňom ani o dlhy kontrahované pred účinnosťou citovaného zákona ani o otázku vyrovnania nárokov medzi majetkom allódnym a fideikomisným.

Z týchto dôvodov bolo dovolacej žiadosti vo veci samej vyhovené, rozsudok odvolacieho súdu zmenený a obnovený rozsudok súdu prvého.

Čís. 14944.

Vyplatenie peňazí spoluakceptantom majiteľovi zmenky so súčasnou úmluvou, že majiteľ zmenky sám neskoršie určí, kedy, na ktorú zmenku a akou sumu sa vyplatené mu peniaze započítajú, nepôsobí zaplatenie zmenky a oslobodenie spoluakceptantov od ich zmenkového záväzku.

(Rozh. z 11. februára 1936, Rv IV 519/35.)

Žalobkyňa poskytovala Úvernému družstvu v K. eskontný úver a úver na bežný účet, na krytie ktorého dali I. žalovaný Herman R., II. žalovaný Melichar K., III. žalovaný Hugo S., IV. žalovaný Dr. Julius G. a Dr. Zigmund K. žalobkyni krycie zmenky v hodnote 150.000 Kč. V roku 1932 Úverné družstvo v K. dostalo sa do finančných ťažkostí a usnieslo sa na likvidácii. Žalobkyňa 12. októbra 1932 uzavrela dohodnutie so žalovanými a Sámuelom D. ako členmi správy, resp. likvidátormi Úverného družstva v K., podľa ktorého žalovaní uznali, že pohľadávka žalobkyne činí 282.780 Kč 70 h, na zaokrytie ktorej slúžia medzi iným krycie zmenky v hodnote 150.000 Kč, podpísané žalovanými a Dr. Zigmundom K. Toto zaokrytie bolo doplnené tak, že všetci žalovaní a Sámuel D. dali žalobkyni po zmenke v hodnote 30.000 Kč. Žalobkyňa žiadala na základe spoločných krycích zmeniek vydanie zmenkového platebného príkazu po výšku 98.750 Kč, proti ktorému podali všetci žalovaní námietky, lenže zotrvali na nich len žalovaní Hermann R. a Melichar K. Žalobkyňa za sporu snížila žalobný petit prv na 64.375 Kč preto, lebo v smysle dohodnutia z 12. októbra 1932 polovica zo súm, platených likvidátormi, mala byť započítaná na spoločné zmenky v hodnote 150.000 Kč a druhá polovica na 5 osobitných zmeniek po 30.000 Kč. Túto sumu žalobkyňa v dôsledku platenia za sporu snížila na 41.106 Kč. Proti žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia tejto sumy na žalovaných Hermanovi R. a Melicharovi K., bránili sa títo, že žalobkyňa zo svojej pohľadávky neodpočítala 40.000 Kč, ktorú sumu zaplatili spoluakceptanti Hugo S. a Dr. Julius G. na sporné zmenky podľa dohodnutia z 12. septembra 1933 uzavreného žalobkyňou s týmito akceptantmi (Hugom S. a Drom Juliom G.), na základe ktorého títo složili u žalobkyne v hotovosti 40.000 Kč s tým, že žalobkyňa sama môže kedy-

koľvek podľa svojej ľubovôle túto zaplatenú sumu na svoju pohľadávku zaúčtovať. Súd prvej stolice zmenkový platebný príkaz dotyčne žalovaných Hermana R. a Melichara K. pozbavil účinnosti a žalobu proti nim zamietol. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej stolice a zmenkový platebný príkaz dotyčne žalovaných Hermana R. a Melichara K. ponechal v platnosti po výšku 39.699 Kč 65 h.

Najvyšší súd pripojovacíu žiadosť žalobkyne zamietol, dovolacej žiadosti I. a II. žalovaných čiastočne vyhovel a rozsudok odvolacieho súdu čiastočne tak zmenil, že zmenkový platebný príkaz dotyčne I. a II. žalovaných ponechal v platnosti len po výšku 31.891 Kč. **D o d y:**

I. a II. žalovaní vo svojich dovolaciach žiadostiach podrobne sa zaoberajú právnou povahou a právnymi účinkami smluvy zo dňa 12. septembra 1933. Vyvodzujú, že tak žalobkyňa ako aj odvolací súd mylne chápali právny význam tejto smluvy, ktorú nemožno pokladať ani za smluvu depozitnú, ani za smluvu zvláštneho druhu o »složení čiastky s určením zaokrytia«, ďalej že nejde ani o »podmienečné platenie«, pretože o podmienke v pravom slova smysle nemôže byť reči, napokon že na základe gramatického výkladu použitého slova »erlegen« a na základe celého obsahu smluvy treba vyvodiť záver, že ide o plnenie zmenkovej zaviazanosti spoluakceptantmi, ktorí sumu 40.000 Kč platili na spornú zmenku a v dôsledku toho toto plnenie je aj v prospech dovolateľov. V tejto súvislosti napádali i skutkový stav, zistený odvolacím súdom, vytykajúc, že tento súd obmedzil sa pri zistení skutkového stavu na to, že sa dovoláva obsahu písomnej smluvy bez toho, že by zistil ostatné skutkové okolnosti, ktoré sú rozhodné pre posúdenie právneho významu smluvy.

Najvyšší súd neuznal tieto sťažnosti za opodstatnené. Dovolateľa neprávom napádajú skutkové zistenie odvolacieho súdu z tejto príčiny. Skutkový stav je po tejto stránke úplný, pretože pravosť listiny o smluve zo dňa 12. septembra 1933 nebola sporná a už z obsahu listiny dajú sa vyvodiť skutkové a právne závery, rozhodné pre posúdenie otázok, sporných medzi stranami.

Pri riešení tohoto sporu treba vychádzať z toho, že žalobkyňa mala v dobe uzavrenia rečenej dohody tak proti dovolateľom, ako aj proti Drovi Juliovi G. a Hugovi S. viac zmenkových pohľadávok, okrem sporných zmeniek ďalšie zmenkové pohľadávky. I tieto ďalšie zmenkové pohľadávky vznikli síce na základe smluvy, uzavrenej 12., resp. 20. októbra 1932, mali však preca čiastočne odchylný právny základ, lebo boli dané na zaokrytie osobného obliga spoludlžníkov. Dohodou zo dňa 12. septembra 1933 bolo žalobkyni priznané právo, aby sama rozhodla o tom, na ktorú pohľadávku, resp. v akom pomere chce uloženú sumu 40.000 Kč počítať, resp. rozdeliť na rôzne zaviazanosti Dra Julia G. a Hugo S. a aby toto rozhodnutie odsunula na pozdejšiu dobu. Súčasne prevzali teraz pomenovaní dlžníci novú zaviazanosť, t. j. povinnosť hradiť útraty tohoto sporu, a bolo určené, že tá suma bude slúžiť i na krytie tejto zaviazanosti. Žalobkyňa a spoludlžníci dovolateľov mali

právo takúto dohodu uzavreť, táto nie je v rozpore s právnym pravidlom všeobecného práva alebo zmenkového práva, neporušuje právne pravidla o právnom pomere medzi veriteľom a solidárnymi spoludlužníkmi ani s hľadiska všeobecného práva, ani s hľadiska zmenkového práva a je preto v plnej miere právne účinná. Z právnej účinnosti dohody zo dňa 12. septembra 1933 však plynie, že složená suma 40.000 Kč dňom uzavrenia dohody ani čiastočne nemôže byť počítaná na vyrovnanie sporneho zmenkového dlhu a tým i na splnenie zaviazaností dovolateľov, pokiaľ v smysle dohody nebolo rozhodnuté o použití (účtovaní) složenej sumy. Podľa smerodajného skutkového stavu stalo sa toto rozhodnutie až 2. júla 1934 prejavom žalobkyne, učiným voči Droví Juliovi G. a Hugovi S. Teprv týmto prejavom nastaly právne účinky platenia na pohľadávky v pomere určenom v tomto projave, pravdaže so spätnou účinnosťou odo dňa 12. septembra 1933.

Zalovaní v dovolacej žiadosti dovolávajú sa i pravidiel o započítaní platby v prípade viac pohľadávok a vyvodzujú, že čiastka 40.000 Kč mala byť počítaná na spornú pohľadávku preto, že táto sa má pokladať za takú, ktorá dlžníkov najviac zaťažuje, a že platením takto počítaným sprostil by sa väčší počet spoludlužníkov. Tieto právne vývody však zostaly bezúspešnými, lebo právne pravidlá, ktorých sa žalovaní po tejto stránke dovolávajú, majú právny ráz domnienky a môžu byť aplikované len vtedy, keď platiaci dlžníci sami neurčili, na ktorú pohľadávku má sa počítať učinená platba. Tento prípad tu nie je daný, lebo platiaci dlžníci Dr. Julius G. a Hu-o S. učinili po tejto stránke prejav vôle smluvou zo dňa 12. septembra 1933, keď žalobkyňu oprávnili, aby sama určila, na ktorú pohľadávku má byť čiastka 40.000 Kč účtovaná a aby vzťažný prejav odložila na pozdejšiu dobu.

Čís. 14945.

Předpisy § 2 vlád. nař. čís. 116/35 Sb. z. a n. nevztahují se na družstva, jež jsou svou podstatou jen družstva spotřebními. U takových družstev není přípustna změna stanov potud, že výrobky členů družstva mohou být prodávány též nečlenům.

(Rozh. ze dne 12. února 1936, R I 1448/35.)

Prvý soud nevzal na vědomí změnu §§ 1 a 2 stanov »S« zapsaného společenstva s ručením obmezeným, pokud jimi byl rozšířen okruh činnosti družstva na více druhů závodů s tím, že výrobky družstva mohou být prodávány i nečlenům, a uložil představenstvu, by příští valné hromadě navrhla změnu dosavadního § 2 stanov za účelem vyloučení roční výroby a zpracování. Rekursní soud nevyhověl rekursu. Důvody: Dle § 2 změněných stanov účel společenstva je širší. Dosud společenstvo obstarává potraviny, oděvy, domácí potřeby a zboží všeho druhu koupí, výrobou nebo zpracováním a prodáváním výhradně členům proti hotovému zaplacení, případně nanejvýše na měsíční splátky, a pod-

porování spořivosti členů přijímáním a zúrokováním úspor a stavbou dělnických domů a bytů jen pro vlastní členy a při tom prodávání zboží nečlenům jest úplně vyloučeno. Dle nového znění § 2 stanov společenstvo obstarává svým členům také prádlo, obuv, nábytek a všechny zemědělské potřeby a bude přijímatí a zúrokovatí členské úsporné vklady a dobropisy ze zpětných náhrad a může též opatřovatí byty pro své členy za podmínek § 75 odst. 1 čís. 4 zák. čís. 76/27 Sb. z. a n., může jako družstvo výrobní též vyráběti a zpracovávatí předměty ve vlastních provozovnách, při čemž má zaměstnávatí pouze své členy a jen výrobky členů družstva mohou býti prodávány též nečlenům, takže činnost družstva je obmezena vůbec na členy. Jest tedy obor činnosti družstva širší. Jest rozhodnouti, zda družstvo může provozovatí i více druhů závodů. Účelem družstva dle § 1 zák. čís. 70/73 ř. z. jest podporovatí výdělek nebo hospodářství členů, tedy jeho úkolem jest dosažení výhod materiálních, hospodářských, zvýšení zisku, snížení vydání, výhod v používání společných strojů, dílen, skladišť, účelu toho však družstvo musí dosíci jen osobní součinností svých členů a je tedy sružením práce, nikoliv kapitálu, nemá za účel docílení zisku jako obchodní společnost, nýbrž společné, bezprostřední hospodářské podnikání. Vlastní spoluúčast členů na podniku je vždy nutna a proto družstvo, při kterém členové sami na společném podniku nejsou činní a provozování podniku jiným přenechávají, nemůže býti za společenstvo dle zákona uznáno. Co do předmětu podnikání § 1 cit. zák. sice liší různé spolky a připouští i jiná společenstva, pokud družstevní účel jejich v rámci § 1 zákona je vymezen (slova na konci výpočtu »a pod.«), avšak družstvo svou hospodářskou činností musí býti ve vztahu ku povolání svých členů, jinak je nelze zapsatí do společenstevního rejstříku. Na tom nemění nic vládní nařízení ze dne 18. května 1935 čís. 116 Sb. z. a n. o úpravě některých poměrů výdělkových a hospodářských společenstev, družstev, hospodářských a živnostenských družstev úvěrních, které v § 2 společenstvům těm, majícím povahu výrobních družstev, povoluje oprávnění komukoliv prodávati své výrobky a zároveň s nimi v mezích dosavadních zvyklostí i výrobky, které vzhledem na potřebu kupujících jsou současně prodávány, a v § 3 společenstvům, jejichž činnost záleží také v pronajímání bytů ve vlastních domech členům, dovoluje krámy a jiné místnosti tam jmenované, které nejsou určeny pro obývání, komukoliv pronajímati a v § 4 dovoluje jim rozšiřovatí svou hlavní činnost na osoby, které nejsou jejich členy. Povahy družstev, která mají býti jen sružením práce, nikoliv kapitálu, se tato nová ustanovení nedotýkají a jimi podstatá družstev, svépomoc, se nemění. Povaze a účelu družstva dle § 1 zákona nové znění § 2 stanov nevyhovuje, § 1 stanov dosavadních stačil, citace zákona čís. 70/73 Sb. z. a n. je samozřejmá a proto změna znění tohoto § je zbytečná. Proto první soud právem odepřel vzítí na vědomí změnu §§ 1 a 2 stanov a zápis jejich odepřel a byl také oprávněn naříditi změnu dosavadního § 2 stanov ku vyloučení rčení výroby a zpracování (rozh. čís. 6637 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu jen potud, že příkaz rejstříkového soudu, by příští valné hromadě navrhlo změnu dosavadního § 2 stanov odpadá, jinak dovolací rekurs zamítl.

D ů v o d y:

Rekurent odporuje napadenému usnesení ve dvojnásobném směru: a) pokud nebyla vzata na vědomí a zapsána změna stanov v §§ 1, 2, b), pokud bylo uloženo představenstvu, aby navrhlo valné hromadě z dosavadního znění § 2 stanov vyloučení rčení »výroby a zpracování«. Vývody dovolacího rekursu pod a) se v podstatě týkají jen změny § 2 stanov. Náзор rekursního soudu, že změnou § 2 stanov se rozšiřuje obor družstva, není v rozporu se spisy a neodporuje zákonu. Rekurent si neuvědomil celkový ráz tohoto družstva, jaký se podává ze znění § 2 starých stanov. Dle něho nejde tu ve skutečnosti o výrobní družstvo, nýbrž podstatou svou jest jen družstvo spotřební, při němž »výroba« jest jedním ze způsobů, jakým se má díti obstarávání potravin, oděvu, domácích potřeb a zboží všeho druhu pro členstvo právě tak, jako je koupě nebo zpracování, a to výlučně jen pro členy. Neprávem proto tvrdí rekurent, že jest dle své povahy výrobním družstvem a že by se naň vztahovaly předpisy § 2 vládního nařízení č. 116/35 Sb. z. a n. Změna stanov § 2 není jen pouhou stylistickou změnou, jak mylně za to má rekurent, nýbrž zasahuje podstatu a účel družstva takovým způsobem, že to odporuje § 1 zák. druž., zejména dodatkem »výrobky členů družstva mohou býti prodávány též nečlenům«. Výklad podaný rekursním soudem o účelu družstva s hlediska § 1 druž. zák. nepřičí se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ použito, a není tudíž nezákonný ve smyslu čl. V. zák. č. 251/1934 Sb. zák. a nař. Jinak se má věc, pokud jde o část druhou pod b). Rejstříkový soud uložil představenstvu, aby příští valné hromadě navrhlo změnu dosavadního § 2 stanov za účelem vyloučení rčení výroby a zpracování. Příkaz tento není v souladu se zákonem, neboť, pohlíží-li se na pojem výroby a zpracování dle tohoto paragrafu stanov jako na způsob obstarávání věcí pro členstvo, jak výše bylo uvedeno, jde tu skutečně jen o činnost družstevní jako sdružení práce a nikoli kapitálu, obmezenou zásadně na členy, kterou jest podepřeno jejich hospodářství nebo jejich výdělek, takže dosavadní znění § 2 stanov odpovídá účelu § 1 zák. druž. a je přípustno. Dle toho příkaz rejstříkového soudu, potvrzený rekursním soudem, směřující k vyloučení rčení »výroby a zpracování« z § 2 stanov je v rozporu se zákonem.

Čís. 14946.

Jak jest rozuměti výrazu »obratová tantiema« (Umsatztantieme).

(Rozh. ze dne 12. února 1936, Rv I 736/34.)

Žalobce přednesl, že uzavřel se žalovaným smlouvu, v níž se zavázal, že koupí během 6 měsíců za hotové zboží. Za účelem dalšího prodeje tohoto zboží v určitém státním území. Při tom bylo ujednáno, že jeho ziskem bude rozdíel mezi cenou, za kterou mu žalovaná firma dodá ono zboží, a cenou, za kterou je bude rozprodávati, a dále, že dostane od žalované tak zvanou obratovou tantiemu a sice při obratu 40 garnitur měsíčně 250 Kč, při obratu 70 garnitur měsíčně 550 Kč, při obratu 100 garnitur měsíčně 1.000 Kč a při vyšším obratu za každých dalších 100 garnitur měsíčně dalších 1.000 Kč. Po uplynutí prvních šesti měsíců bylo mu vyhrazeno právo požadovati od žalované firmy za stejných podmínek další zboží, čímž se shora uvedená úmluva automaticky prodlouží. Podle této úmluvy dodala mu žalovaná na jeho objednávku najednou 300 garnitur a zaslala mu dále na jeho objednávku najednou dalších 400 garnitur. Všechny tyto garnitury žalobce také zaplatil. Žalovaná jest proto povinna vyplatiti žalobci obratovou tantiemu. Tato uznala zásadně svoji povinnost poukázati žalobci obratovou tantiemu, žádala však, aniž by to bylo smlouveno a aniž by se žalobce k tomu zavázal, na něm, aby jí sdělil, komu garnitury rozprodal. Žalobou se proto domáhá žalobce zaplacení smluvené obratové tantiemy. Prvý soud žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Výraz »Umsatztantieme« se skládá ze dvou slov »Umsatz« a »Tantieme«. Slova »Tantieme« bylo v nynějším případě nevhodně použito, poněvadž tantiema znamená podíl na čistém zisku a o takový zde neběží. Ale hlavní váha jest na slově »Umsatz« a »Umsatztantieme« je proto odměnou za obrat. Správněji se tedy mělo mluvíti o »Umsatzpremie« a nebo »Umsatzprovision«. Slovo »Umsatz« jest, jak nemůže býti sporné, stejného významu jako slovo »zřízení« a nebo »prodej«. To také žalobce uznává, ale hájí stanovisko, že v nynějším případě jest jako »Umsatz« (obrat) rozuměti prodej žalovanou žalobci. K tomu by slušelo podotknouti, že odměna nazvaná »Umsatztantieme« jest určena žalobci a že tedy může býti myšlena jen na obrat jím učiněný a tedy na další prodej žalobců jeho zákazníkům. Na tomto obratu má žalovaná, jak první soud vhodně doložil, velký zájem, poněvadž běží o nový výrobek a jí zřejmě musilo velmi na tom záležeti, aby se její zboží pokud možná stalo v odběratelských kruzích známým. To se mělo státi žalobcovou činností a žalobce měl za to dostati zvláštní odměnu, poněvadž bylo za to pokládáno, že zavedení nového výrobku utváří se značně obtížně. V tom, že žalobce zboží od žalované odebral, nebyl tedy žádný obrat »Umsatz«, za který by mohl požadovati smluvní odměnu, nýbrž by se zde mohlo mluvíti toliko o obratu při žalované. Tak, jak žalobce chápe zmíněnou odměnu, nebyla by odměna ta nic jiného nežli rabat, tedy srážka s kupní ceny, proti kterémužto výkladu svědčí již okolnost, že se tantiema neměla odečísti od kupní ceny, ale že má býti placena podle obratu v měsíci učiněného. Žalobce se nemůže právem odvolávati na to, že žalovaná použila nezřetelného výrazu a že za to podle § 915 obč. zák. ručí, nýbrž jde toliko na jeho vrub, jestliže slovo »Umsatz« (obrat) vykládal v jiném, než běž-

ném smyslu a nebyl tak opatrný, aby si v příčině tohoto svého stanoviska zjednal u žalované jasno. Nemá dále významu, že žalobce, aby mohl uplatnit nárok na obratovou tantiemu, musí skutečný obrat prokázat a že by se to mohlo státi toliko tím, že oznámí vlastní zákazníky. O tom nemohl mít žalobce při správném posuzování stavu věci pochybnosti a musí proto sám sobě přičísti, když se o tom se žalovanou blíže nedohodl. Ježto, jak bylo vyloženo, běží o odměnu za obrat žalobcův, má zajisté žalovaná právo požadovati spolehlivý důkaz tohoto obratu, aniž by mohlo býti označeno za odporující dobrým mravům, že by žalobce musel žalované své zákazníky oznámiti, tím více, že smluvní poměr byl uzavřen toliko na 6 měsíců.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání, poukázal na důvody odvolacího soudu.

Čís. 14947.

K § 571 c. ř. s.

Po podání námitek nemůže býti výpověď vzata zpět bez svolení vypovídajícího, leda že se vzdá vypovídající nároku. Prohlášením, že ustupuje od výpovědi, vzdává se vypovídající žalobního nároku.

(Rozh. ze dne 13. února 1936, R I 15/36.)

Podle obsahu námitek žalované proti výpovědi dostala tato dne 6. července 1935 písemnou výpověď mimosoudní ke dni 15. července 1935. Námitky došly soudu 12. července 1935. Prohlášením ze dne 26. července 1935 vzal žalobce výpověď zpět bez souhlasu žalované. První soud vzal toto prohlášení na vědomí a vyrozuměl strany, že rok ustanovený na den 2. srpna 1935 nebude se konati. K rekursu žalované uložil rekursní soud prvému soudu, by o námitkách žalované proti výpovědi po zákonu jednal. Důvody: Po podání námitek proti výpovědi, jichž podáním se spor zahajuje, lze vzít žalobu (výpověď) zpět buď se souhlasem žalované nebo bez jejího souhlasu, když žalující (vypovídající) se vzdá žalobního nároku (srov. Komentář Neumannův § 237 c. ř. s.). Žalující vzala výpověď (žalobu) zpět bez přivolení žalované a nevzdala se žalobního nároku. První soud neměl proto zpětvzetí výpovědi vzít na vědomí a ustanovený rok zrušiti, nýbrž měl zpětvzetí odmítnouti a ve věci dále sporně jednati.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Jde o otázku, zda a za jakých předpokladů může vypovídající strana vzít zpět mimosoudní výpověď, proti které již byly podány námitky. Předpisy upravující nájemní řízení (§§ 560—576 c. ř. s.) tuto otázku neřeší a jest ji proto řešiti podle zásad, z nichž vychází zákonodárce v obdobných případech. V úvahu tu přicházejí předpisy §§ 237 a 552

H. c. ř. s., při čemž jest arcit' přihlížeti k zvláštnosti nájemního řízení, zejména pokud jde o mimosoudní výpověď. Při takové výpovědi vstupuje soud v činnost teprve podáním námitek (§ 566 c. ř. s.). K námitkám včasně podaným jest pak položiti rok k ústnímu jednání a jest stranu, od které vychází výpověď, pokládati za žalobce (§ 571 c. ř. s.). Jest to jakási zákonná fikce žaloby a námitky mají právní povahu přípravného spisu, o němž se ustanoví rok k ústnímu jednání (viz plenární usnesení ze dne 21. května 1931 Pres. 221/31 čís. 10807 Sb. n. s.). V nájemních sporech mají tudíž námitky podané proti mimosoudní výpovědi význam žalobní odpovědi (viz Klein, Vorlesungen, strana 220, 221) a vstupují za první rok, pokud se týče za první ústní jednání, neboť již podáním námitek stává se výpověď sporná a nastává nutnost sporného ústního jednání. Zásady vyslovené v § 237 c. ř. s. jest proto použiti jen s omezením, jak je obsaženo v § 552 III. c. ř. s., totiž, že po podání námitek nemůže býti vzata výpověď zpět bez svolení žalované, leč se žalobce nároku vzdá (rozhodnutí čís. 7323 Sb. n. s.). Než i při řešení otázky vzdání se žalobního nároku jest přihlížeti k zvláštnosti nájemního řízení záležejícího v tom, že v rozsudku, jímž se vyřizuje řízení o námitkách, jest vyřknouti, zda a pokud výpověď se uznává za účinnou nebo za zrušenou (§ 572 c. ř. s.). I když se výpověď zruší, nezaniká tím výpovědní právo žalobcovo vůbec, nýbrž zruší se jen výpověď již daná a jest žalobci zachována možnost, aby ve lhůtě smlouvou nebo zákonem stanovené (§ 560 c. ř. s.) dal žalovanému znovu výpověď pro některé z příštích nájemních období. Žalovaná dostala dne 7. července 1935 písemnou mimosoudní výpověď k 15. červenci 1935. Námitky proti této výpovědi došly k soudu dne 12. července 1945. Prohlášení žalobcovo, že bere výpověď zpět, došlo k soudu dne 26. července 1935, tudíž ještě před ústním jednáním, jež bylo ustanoveno na 2. srpna 1935. Tímto prohlášením zanikl za daného stavu věci žalobní nárok (mimosoudní výpověď), neboť žalobce nemohl tuto výpověď, danou k 15. červenci 1935, obnoviti; každá z několika výpovědí téhož nájemního předmětu individualisovaná datem jest samostatným žalobním důvodem a nejde snad o rozsouzenou věc, byla-li po pravoplatném zrušení jedné z nich dána druhá (rozhodnutí čís. 10084 Sb. n. s.). Prohlášením, že bere zpět výpověď, o jejíž účinnosti mělo býti rozhodnuto v tomto sporu, vzdal se tudíž žalobce — byť i se to nebylo stalo výslovně — žalobního nároku. Žalované nehrozí tudíž po zpětvzetí žaloby (výpovědi) táž žaloba (výpověď) znovu, takže jejího souhlasu k zpětvzetí výpovědi (žaloby) nebylo třeba.

Čís. 14948.

Nárok okresní nemocenské pojišťovny na náhradu podle § 20 zák. čís. 221/24 Sb. z. a n. nepožívá přednostního pořadí podle § 173 uvedeného zákona.

(Rozh. ze dne 13. února 1936, R I 89/36.)

Nižší soudy nepřiznaly přihlášenému nároku okresní nemocenské pojišťovny na náhradu podle § 20 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 Sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří ve znění zákona ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 Sb. z. a n., pokud se týče vládních nařízení čís. 112/34 a čís. 143/34 Sb. z. a n. (vyhláška ministra sociální péče ze dne 25. července 1934 čís. 189 Sb. z. a n.) výsadní pořadí při rozvrhu nejvyššího podání, docíleného za nemovitost dlužníků.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nárok na náhradu podle § 20 zák. o soc. poj. není pojistným v širším slova smyslu a proto nepřislouží mu přednostní zástavní právo po rozumu § 173 cit. zák. O pojistném a jeho příslušenství pojednává první oddíl čtvrté části uvedeného zákona (§§ 157 až 177), jenž v §§ 168 až 173 upravuje zvláštní záruky za pojistné, k nimž náleží podle § 173 i přednostní právo v řízení exekučním, konkursním a vyrovnávacím v rozsahu a za podmínek přednostního práva nedoplatků daní a dávek veřejných, kdežto § 175 obsahuje předpisy o vymáhání pojistného. Nárok na náhradu podle § 20 cit. zák. jest však nárokem povahy od vlastního pojistného odlišné. Zaměstnavatele, jenž pojištěnce nepřihlásil buď vůbec nebo jej přihlásil po uplynutí předepsané lhůty teprve, když nastal pojistný případ, stíhá nejen povinnost podle odst. 1 § 20, zaplatiti pojistňovně peněz, rovnající se dlužnému pojistnému i s úroky z prodlení, pokud nejsou promlčeny, nýbrž i další povinnost upravená v odst. 2 § 20, nahraditi pojistňovně náklad za dávky, jež pojišťovna učinila podle ustanovení zákona nebo stanov, pokud se týče nahraditi rozdíl mezi dávkami placenými pojišťovnou podle skutečné mzdy a dávkami, jež by pojištěnci příslušely podle mzdy přihlášené, přihlásil-li zaměstnavatel nižší mzdu nebo neoznámil-li jejího zvýšení. Náhrada podle odst. 2 § 20 se vymáhá stejně jako pojistné. Tím poukazuje však zákon pouze na ustanovení § 175, nikoliv též na § 173, neboť v § 20 není ani sebemenší zmínky o použití předpisů o zárukách za pojistné. Rovněž neobsahují ustanovení §§ 157 až 173 nic, což by opravňovalo závěr, že by v § 173 stanovené přednostní právo příslušelo i jiným pohledávkám okresních nemocenských pojišťoven. Výjimečné ustanovení § 173 nelze extensivně vykládati a rozšířiti na jiné případy. Nerozhodné jest také, že nárok na náhradu podle § 20 cit. zák. jest příjmovým zdrojem, jenž umožňuje řádné hospodaření nemocenských pojišťoven, a že jde o ekvivalent za to, aby pojišťovny mohly dostáti svým závazkům.

Čís. 14949.

K § 523 obč. zák.

Žaloba zápůrčí slouží též k ochraně proti osobování si jiných práv, než služebnosti, ku př. břemen reálních, práva hypotekárního, práva

spoluvlastnického, jakož i vůbec k zamezení každého bezprávného zásahu v obor vlastnictví, jež se děje jiným způsobem, než zadržováním věci.

(Rozh. ze dne 13. února 1936, Rv I 802/34.)

Žalobce — vlastník pozemku, na němž jsou studně — domáhá se žalobou podle § 523 obč. zák. zjištění, že žalovanému nepřislouží právo přes jeho pozemky choditi a ze studní těch čerpati vodu a že jest proto povinen zdržeti se čerpání vody. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, v němž žalobce trval na svém právním názoru, že zápůrčí žaloba jest nepřipustná, poněvadž si neosobuje práva čerpati vodu ze studní a pokud vodu čerpá, že jedná jen z nouze.

Důvody:

Zápůrčí žaloba podle § 523 obč. zák. je žalobou o plnění z vlastnického práva čelící protitomu, kdo ruší vlastnictví neoprávněným zásahem, a to jiným způsobem, než zadržováním věci. Žaloba ta domáhá se proto soudního výroku o tom, že žalobcovo vlastnictví je neobmezené a že žalovaný je podle způsobu a následků neoprávněného zásahu povinen buď uvésti věc v předešlý stav nebo zdržovati se rušebního činu nebo to i ono (rozh. č. 11630 Sb. n. s.). Neopodstatňuje ji ovšem ojedinelý rušební čin nezanechavší následků, není-li odůvodněna obava, že bude opakován (rozh. č. 12654 Sb. n. s.). Ale žaloba zápůrčí nepředpokládá vždy osobování si služebnosti ze strany žalovaného, jak by se mohlo zdáti podle doslovu § 523 obč. zák.; třebaže snad zpravidla slouží k ochraně vlastnictví proti vykonávání služebnosti nebo proti obmezení, jež by mohlo tvořiti obsah služebnosti, lze ji též podati k ochraně proti osobování si jiných práv, jako břemen reálních, práva hypotekárního, práva spoluvlastnického, jakož i vůbec k zamezení každého bezprávného vsahání v obor vlastnický, jež se děje jiným způsobem, nežli zadržováním věci, a může činit rušební záležitosti v jakémkoliv nakládání cizí věci, nebo v překážení volnému výkonu práva vlastnického. Tento právní názor jest v souladu s ustálenou judikaturou nejvyššího soudu (rozh. č. 3474, 3478, 5546, 6994, 10653 Sb. n. s.). Nesejde proto na tom, že v projednávaném případě žalovaná sama přiznává, že jí nějaká služebnost nepřislouží. Stačí, že jí bylo žalobcem zakázáno, aby chodila pro vodu přes žalobcovy pozemky, a že žalovaná přes to tak opětovně činila. Námitka, že jednala z nouze, nebyla vznesena, neboť, třebaže žalovaná uvedla, že chodila pro vodu pouze tak dlouho, až její vlastní studna byla dostavěna, netvrdila přes to, že neměla jiné možnosti opatřiti si potřebnou vodu.

Čís. 14950.

Rozhodčí soud, zřízený podle § 25 stanov svazu něm. nemocenských pojišťoven v Československé republice, jest oprávněn rozhodovati o ža-

lobě jmenovaného svazu jak na zjištění, že výpověď daná nemocenskou pojišťovnou (členem svazu) je bezúčinná a že svazový poměr trvá dále, tak i na zaplacení svazových příspěvků.

(Rozh. ze dne 13. února 1936, Rv I 861/34.)

Žalující nemocenská pojišťovna byla členem žalovaného svazu německých nemocenských pojišťoven v Československé republice. Tomuto svazu oznámila dopisem z 30. ledna 1926, že její správní komise se usnesla vypovědět členství ve svazu a z něho vystoupiti. Svaz uznává tuto výpověď za platnou a účinnou, podal dne 24. listopadu 1927 žalobu u rozhodčího soudu podle § 25 stanov zřízeného, jíž se domáhal jednak zjištění, že dotčená výpověď je bezúčinná, a že svazový poměr dále trvá, jednak zaplacení svazových příspěvků za rok 1926/1927. Rozhodčí soud této žalobě vyhověl. Nižší soudy nevyhověly žalobě o bezúčinnost rozhodčího výroku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde jen o to, zda rozhodčí soud svým výrokem, o jehož bezúčinnost žalobkyně žaluje, překročil meze svého úkolu ve smyslu § 595 čís. 5 c. ř. s. Podle § 25 stanov žalovaného svazu rozhoduje spory ze svazového poměru rozhodčí soud, jehož zřízení je upraveno v citovaném ustanovení stanov. Žalobkyně byla nepopřeně členem svazu, její výpověď žalovanému svazu oznámená, nebyla jím uznána za platnou a účinnou a bylo proto sporno, zda smluvní poměr mezi žalobkyní a žalovaným svazem, založený členstvím žalující pojišťovny, dále trvá a zda má nemocenská pojišťovna všechny povinnosti z tohoto poměru vyplývající. Šlo tu zřejmě o spor tkvící ve svazovém poměru mezi svazem a jeho členem, k jehož projednávání a rozhodnutí byl podle § 25 stanov povolán rozhodčí soud. O rozhodčím soudu zmiňují se stanovy též v § 5, který jedná o zrušení svazového poměru, určuje jednotlivé způsoby toho zrušení a upravuje hmotně-právní následky zrušení svazového poměru. Mylně má dovolatelka za to, že poslední odst. § 5 stanov se týká jen sporů nastalých z rozporů o těchto hmotně-právních následcích (odst. 7 až 10). Tomu odporuje již doslov tohoto posledního odstavce nařizujícího, že rozhodčí soud je příslušný k rozhodování sporů »vyplývajících ze svrchu uvedených« ustanovení, jež zní všeobecně a vztahuje se na všechny případy upravené v jednotlivých odstavcích § 5, pokud z nich nastaly spory, takže podle tohoto doslovu příslušnost rozhodčího soudu není omezena jen na některé případy sporné v několika předchozích odstavcích § 5. Dovolatelka nemůže pro sebe těžiti nic ani z ustanovení, — »že, chce-li pokladna (pojišťovna) vystoupiti ze svazu, je to výhradně ponecháno volné úvaze jejího valného shromáždění, kdežto, dalo-li představenstvo svazu výpověď pokladně (pojišťovně), přísluší této opravný prostředek stížnosti ke sboru delegátů, který rozhoduje

s konečnou platností, a, byla-li pokladna (pojišťovna) ze svazu vyloučena jeho představenstvem, může tomuto vyloučení odporovati u rozhodčího soudu svazového. Neboť z těchto ustanovení nelze vyvozovati — jak za to má dovolatelka — že rozhodčí soud není povolán projednávat i rozhodovati spory, pokud povstaly z rozporů o trvání či zrušení svazového poměru, a že mu ani nepřísluší řešiti tyto otázky jako předurčující otázky pro posouzení jiných sporných nároků. Jeť na bledni, že zájem nemocenské pojišťovny na tom, by zůstala členem svazu a by svazový poměr nebyl zrušen proti její vůli, daleko převyšuje zájem svazu, aby ta která pojišťovna náležela k svazu. To plyne i z účelu svazu, jak byly vyjádřeny v § 3 stanov. Pro tento důležitý zájem nemocenské pojišťovny na nerušeném setrvání jejím ve svazu byly jí poskytnuty zvláštní záruky záležející v tom, že účelnost jednostranných úkonů představenstva svazu, jimiž jsou výpověď a vyloučení jednotlivých nemocenských pojišťoven, může k návrhu dotčené nemocenské pojišťovny býti přezkoumána vyšší stolicí. Těmito stížnostmi nebyla však vyloučena nebo zrušena příslušnost rozhodčího soudu k rozhodování o sporech, týkajících se zachování zákonných či statutárních předpokladů a účinnosti těch úkonů, a o právních následcích vadných a tedy neúčinných příslušných úkonů. V takových případech jde zřejmě o spory prýstící ze svazového poměru, jež náležejí podle § 25 stanov k příslušnosti rozhodčího soudu, a to mělo býti jen ještě zvláště zdůrazněno ustanovením posledního odstavce § 5 stanov.

Čís. 14951.

Otázku, zda nastaly předpoklady legitimace per subsequens matrimonium, jež nastává ipso iure sňatkem rodičů dítěte, řeší jedině soud, nikoliv však ve sporu o uznání nemanželského otcovství.

Legitimace per subsequens matrimonium brání žalobě o uznání nemanželského otcovství, dokud nebyla zvláštním sporem prohlášena za neplatnou, třebaš matriční úřad dodatečně k příkazu dohlédacího úřadu provedl změnu zápisu v matrice v tom smyslu, že dítě jest nemanželské.

Matriční zápis nemá význam pravotvorný.

(Rozh. ze dne 13. února 1946, Rv I 1859/35.)

Nižší soudy vyhověly žalobě na uznání nemanželského otcovství, nejvyšší soud žalobu pro tentokrát zamítl.

D ů v o d y:

Proti žalobě o zjištění nemanželského otcovství, jež byla podána dne 3. srpna 1934, bránil se žalovaný námitkou, že žalobkyně narozená z Antonie L. dne 3. listopadu 1924, byla sňatkem uzavřeným dne 23. února 1932 mezi Antonii L. a Janem S. legitimována, takže nejméně se

již L., nýbrž S. a jako taková nemá zmocnění k vedení sporu. Z uvedeního přednesu plyne, že žalovaný nastoupil protidůkaz čerpaný z § 164 obč. zák., totiž že nemůže být otcem, když je tu plný důkaz o otcovství jiného. O téže námitce nabízel žalovaný důkaz spisy okresního soudu v J. Podle spisů těch oznámil farní úřad českobratrské církve evangelické v S. dopisem ze dne 10. března 1932 okresnímu soudu v J., že Jan S. se dne 22. února 1932 na farním úřadě českobratrské církve evangelické přihlásil za otce žalobkyně s vědomím a souhlasem její matky a že se tak stalo v přítomnosti dvou svědků tam uvedených a faráře a že Jan S. byl téhož dne s Antonií L. oddán. Avšak zemský prezident v P. nařídil výnosem ze dne 11. června 1934 č. 6464/2, tedy ještě před podáním žaloby, o níž jde, uvedenému farnímu úřadu, aby vzhledem k tomu, že zapsané dítě jest považováno za dítě »nemanželské« Antonie roz. L., rozloučené S., jelikož se nenarodilo za trvání manželství zde zapsaných jeho rodičů, ani ve lhůtě, pro níž zákon stanoví domněnku manželského zplození (§ 138 obč. zák.) a zda co otec dítěta zapsaný Jan S. není zploditelem dítěta toho, byl v matrice vymazán sloupec »manželské« a obsah sloupce »otec«, a aby byl současně vyplněn sloupec »nemanželské«. Nižší soudy usoudily, že jediné rozhodující jest, že podle opravené matriky je nezletilá žalobkyně dítětem nemanželským, takže je oprávněna k žalobě na tvrzení nemanželského otce, jehož otcovství též vyřkly. Právním vytýká dovolatel v tom směru nesprávné právní posouzení věci. Legitimace dodatečným sňatkem podle § 161 obč. zák. předpokládá pozdější sňatek rodičů dítěte mimo manželství zrozeného, tedy sňatek matky dítěte s mužem, o němž podle § 163 obč. zák. platí domněnka, že dítě zplodil. Legitimace ta nastává pak mocí práva (ipso jure) sňatkem, jakmile podmínky občanského zákona (§ 161) jsou splněny, ne snad teprve zápisem v matrice narozených, jímž se legitimace pozdějším manželstvím nastává toliko potvrzuje. Legitimace tato není závislou na vůli rodičů a nastává proti jejich vůli i proti vůli dítěte mimo manželství zrozeného. Opomenutí zápisu — který má toliko účinek deklaratorní, nikoli však pravotvorný (konstitutivní) — do matriky narozených nemůže účinek legitimace ani zmařiti ani oddáliti (srov. také Dr. Klang I. str. 898, Ehrenzweig III. str. 193, Mayerhofer-Pace, Handbuch II. díl str. 1173, Krasnopolski, Familienrecht str. 232 a násl. a rozh. čís. 14498 Sb. n. s.). Otázku, zda jsou tu zákonné předpoklady legitimace per subsequens matrimonium, nelze však v tomto sporu o uznání nemanželského otcovství řešiti, ježto jde o určení osobního stavu dítěte, tedy o otázku statusovou, jež může být řešena jen způsobem zákonem předepsaným s osobami k tomu oprávněnými (srov. rozh. čís. 13968 a 8202 Sb. n. s.). Zdůraznití nutno, že otázku tu může řešiti jedině soud na základě materiálního práva, nehledě k nařízení, které vydal zemský úřad jako dohlédací úřad matriční v příčině matričního zápisu, jemuž v onom směru pravotvorný význam nepřisluší. Původní zápis matriční byl sice nahrazen k nařízení zemského úřadu jiným zápisem, jenž vyzněl v nemanželský původ dítěte, tím však nebylo odstraněno prohlášení manželů před farářem, které jest obsaženo v jeho dopisu ze dne 23. února 1934 a z něhož

podle stavu věci jde najevo, že legitimace per subsequens matrimonium se stala. Poněvadž legitimace nastalým sňatkem vylučuje domněnku, že otcem žalobkyně jest někdo jiný než Josef S., který ji legitimoval, ale vylučuje ji jen po tak dlouho, pokud by zvláštním sporem nebyla legitimace tato prohlášena za neplatnou z důvodu prokázané nepravdivosti svrchu zmíněného prohlášení Jana S. u farního úřadu, a zmíněný spor, který jest předurčujícím pro tento spor, nebyl dosud ani zahájen, jest legitimace žalobkyně Janem S. dosud právně účinnou a vylučuje domněnku, že žalovaný jest otcem dítěte. Bylo proto z toho důvodu dovolání vyhověti a žalobu zamítnouti pro tentokráte.

Čís. 14952.

Předpis § 76 j. n. nepřekáží ujednání stran v otázce místní příslušnosti soudu o žalobě o rozluku manželství.

Žalovaný nenamítnuv místní nepřislušnost, podrobil se dovolanému soudu.

(Rozh. ze dne 13. února 1936, Rv I 2084/35.)

Nižší soudy uznaly k žalobě manželky žalovaného na rozluku manželství z viny žalovaného. Otázkou příslušnosti prvního soudu k projednání sporu se nezabývaly, ač první soud nebyl příslušný podle § 76 j. n., ani podle § 100 j. n. Námitka nepřislušnosti prvního soudu byla vznesena až v dovolání.

V otázce, o níž tu jde, uvedl nejvyšší soud, nevyhověv dovolání, v

d ů v o d e c h :

Rozlukové řízení jest sice ovládáno zásadou vyšetřovací (rozh. čís. 4686, 11731 Sb. n. s.), jak vyplývá z ustanovení § 13 posl. odst. zák. ze dne 22. května 1919, čís. 320 Sb. z. a n. a § 10 nař. min. sprav. ze dne 9. prosince 1897 čís. 283 ř. z., ale tato zásada vztahuje se, jak patrně z §§ 10 a 12 nař. čís. 283/97, pouze k rozlukovým důvodům, nikoliv i k otázce místní příslušnosti dovolaného, jinak věcně příslušného soudu. Námitka místní nepřislušnosti nebyla před nižšími stolicemi vznesena, nižší soudy o ní také nerozhodly a není tu proto výroku soudu druhé stolice, jenž by po rozumu § 528 odst. 1 c. ř. s. ve znění čl. I. bodu 5. zákona ze dne 11. prosince 1934 č. 251 Sb. z. a n. vůbec vylučoval, aby tato otázka před dovolacím soudem byla nadhozena. Sudiště podle § 76 j. n. jest ovšem označené jako výlučné, nebylo však stanoveno z veřejných ohledů a nepřekáží proto ujednání stran v otázce místní příslušnosti, pokud řízení bylo zahájeno k žalobě té které strany (prorogace jest na příklad vyloučena v řízení o neplatnosti manželství). Procesní soud nebyl sice v době podání žaloby místně příslušný, a to ani podle § 76 j. n., ani podle § 100 j. n. ve znění tenkrátě platném; ale

žalovaný nenamítнув místní nepřislušnost tohoto soudu, podrobil se podle § 104 posl. odst. j. n. tomuto soudu a nemůže proto již jeho nepřislušnost uplatňovati.

Čís. 14953.

Soud, rozhoduje o návrhu na odklad exekuce podle § 42 čís. 5 ex. ř., musí zkoumati, jde-li opravdu o námitky ve smyslu § 35 ex. ř.

(Rozh. ze dne 13. února 1936, R II 7/36.)

Povinná učinila návrh na odklad exekuce podle § 42 čís. 5 ex. ř. z důvodu, že podala proti exekuč. titulu námitky ve smyslu § 35 ex. ř. Prvým soud vyhověl návrhu a exekuci odložil až do pravoplatného rozhodnutí o námitkách. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle odst. 1 § 35 ex. ř. mohou proti nároku, pro který exekuce byla povolena, za exekučního řízení podány býti toliko potud námitky, pokud spočívají na skutečnostech nárok zrušujících neb zastavujících, které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu, v tomto případě výkazů nedoplatků, potvrzených doložkami vykonatelnosti od zemského úřadu. Povinná uplatňuje proti rozhodnutí Úrazové pojišťovny dělnické v B., »že povinná Eliška K. nemá s podniky svého manžela naprosto nic společného, není žádným spolupodnikatelem a nemůže tudíž nijak ručiti rukou společnou a nedílnou za jeho (Leop. K.) dlužné příspěvky«. Je tedy zřejmo, že tu nejde o námitky ve smyslu § 35 odst. 1 ex. ř., tedy o námitky spočívající na skutečnostech exekuční nárok zrušujících neb zastavujících, které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu. Podle ustanovení § 23 zák. čís. 1/88 námitky proti výpočtu pojistného u politického úřadu zemského nemají účinek odkladní. Námitky proti předpisu pojišťovacích příspěvků Úrazové pojišťovny dělnické ve smyslu § 23 cit. zák. nejsou tedy důvodem, aby bylo odloženo podle § 42 ex. ř. pokračování v exekuci vedené k vydobytí nedoplatků pojistných příspěvků, tím méně, že jde o námitky povinnou stranou u zemského úřadu vznesené, které nemají svým obsahem náležitosti odst. 1 § 35 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud správně odůvodnil, že námitky, mají-li tvořiti důvod k odkladu exekuce, musí spočívati na skutečnostech nárok zrušujících nebo zastavujících, které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu, jenž tomuto řízení jest základem, poněvadž tato vlastnost jejich tvoří podklad k odkladu exekuce. Soud ovšem nemá přezkoumávati, zdali námitky jsou důvodné, ale musí zkoumati, zdali opravdu jde o námitky ve smyslu § 35 ex. ř., když stěžovatelka z tohoto důvodu uplatnila odklad exekuce. Stěžovatelka se neprávem odvolává na rozhodnutí čís. 6672 a 7842 Sb. n. s., v nichž šlo o vyúčtování, které mělo nastati po vzniku exekučního titulu, které právě tvořilo skutečnost nárok zrušující.

Čís. 14954.

Železniční přepravní řád.

Má-li býti zboží, jež jest přepraveno způsobem uvedeným v § 48 lit. a) nákladního tarifu, přepraveno jiným způsobem, musí o tom býti sjednána zvláštní dohoda; převzetím nákladního listu, byť obsahoval návrh odchýlný od předpisu § 48 lit. a) nákladního tarifu a poznámku, že zboží naloží dráha, k takové dohodě nedošlo.

Traktor, jehož benzinová nádrž nebyla zcela vyprázdněna a jenž byl pokryt olejovým mazem, jest předmětem hořlavým a vydaným nebezpečí požáru, o němž platí domněnka čl. 90 § 3 žel. přepr. ř.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv I 525/34.)

Dne 14. ledna 1931 podal ing. Oskar L. ve stanici N. C. do stanice S. dle nákladního listu čís. 1074 kompletní traktor s pojiždějícími pásy a hospodářskou řemenicí k přepravě. V nákladním listě navrhl odesílatel naložení traktoru do uzavřeného vozu a poznamenal, že naložení provede sama dráha. Traktor jest vlastnictvím žalobkyně a byl za dopravy poškozen ohněm. Kromě toho se ztratil řemen s něho. Dle tvrzení žalobkyně činí škoda, která ohořením traktoru vznikla a následkem toho náklad s opravou traktoru spojený, jakož i ztráta řemene, částku 3.052 Kč. Za tuto škodu ručí dle tvrzení žalobkyně žalovaný železniční erár. Nižší soudy žalobě nevyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Šofér zajel s traktorem motorovou silou do železničního vozu, na to odevzdal D-ovi nákladní list, který D. položil ve své kanceláři na stůl a vrátil se zpět do vozu. Kdy zapisoval nákladní list a kdy jej orazítkoval, zejména zda tak učinil, když jej přijal od šoféra a položil ve své kanceláři na stůl, se D. nepamtuje, ale myslí, že jej zapisoval až po požáru. Obvyčejně orazítkuje nákladní list až při zapisování. Nákladní list nese razítko stanice N. C. 14. ledna 1931. Z předchozího děje není tedy podán důkaz o tom, že by bylo došlo k orazítkování nákladního listu ještě před škodnou příhodou. Nákladní list jest podstatnou náležitostí nákladní (dopravní) smlouvy, ježto podle čl. 53 § 1, 2 a 3 žel. přepr. ř. patří k tomu, aby byla smlouva sjednána, převzetí jeho výpravnou dráhy a to se děje podle výslovného ustanovení § 1 uvedeného čl. 53 orazítkováním. Nebylo tedy prokázáno, že v době škodné příhody byla přepravní smlouva prokazatelně sjednána. Samotné skutečné naložení zboží nemá toho významu, že by bylo již tím k dopravě vzato.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V rozhodnutí čís. 10235 Sb. n. s. bylo blíže vyloženo, že železniční přepravní smlouva není sjednána teprve tehdy, když podací stanice přitiskne na nákladní list své razítko s denním datem, nýbrž že stačí, bylo-li

výpravně odevzdáno zboží a byl-li odevzdán nákladní list. Zásada vyslovená tam podle § 61 dopr. ř. platí i pro souzený případ, poněvadž ustanovení §§ 1—3 čl. 53 žel. přepr. ř., podle něhož jest souzený případ posuzovati, jsou shodná s ustanoveními odst. 1—3 § 61 dopr. ř. Po této stránce nebyl názor odvolacího soudu správný. Než otázka, zda přepravní smlouva byla sjednána teprve orazítkováním nákladního listu a zda v době škodné události nebyla ještě přepravní smlouva prokazatelně sjednána, jest pro posouzení sporné věci nerozhodná. Byloť zjištěno, že podle nákladního listu byl předán k dopravě traktor ve váze 2170 kg. Podle ustanovení § 48 lit. a) nákladního tarifu, sešit prvý, platného od 1. ledna 1930, jest odesílatel povinen nakládati a příjemce povinen vykládati zásilky vážící více než 500 kg a dráha jest oprávněna přepravovati autotraktory na otevřených vozech. Navrhl-li tedy odesílatel v nákladním listu naložení do uzavřeného vozu a poznamenal-li v něm, že dráha naloží traktor sama, nemá tato poznámka v souzeném případě žádného významu (čl. 48 § 3 žel. přepr. ř.) a nebyla sjednána přepravní smlouva již převzetím nákladního listu, když nebylo podle ustanovení čl. 58 § 1 žel. přepr. ř. prokázáno, že byla mezi odesílatelem a železnicí sjednána a do nákladního listu pojata zvláštní dohoda o tom, že zboží má naložiti železnice. Než ani tehdy, kdyby se mohlo míti za to, že přepravní smlouva byla v souzeném případě sjednána již převzetím nákladního listu, že naložení provedla dráha sama a že teprve po převzetí traktoru k přepravě povstal na něm požár, neručila by dráha za vzniklou tím škodu, poněvadž k přepravě podaný traktor byl byl postříkán olejovým mazem a nádrž od benzínu nebyla zcela vyprázdněna. Bylo jej tedy považovati za hořlavý a nebezpečí požáru vydaný předmět a v takovém případě platí podle čl. 90 § 3 žel. přepr. ř. domněnka, že škoda za přepravu mohla vzniknouti z příčin v čl. 90 § 2 lit. d) žel. přepr. ř. uvedených a že z nich také vznikla, když žalobkyně nedokázala opak.

Čís. 14955.

Potvrdil-li pojistník podpisem pojišťovacího návrhu, že mu byly před podpisem odevzdány všeobecné i zvláštní pojišťovací podmínky u pojišťovny platné, projevil tím souhlas, by tyto podmínky staly se částí pojišťovací smlouvy.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv I 699/34.)

Žalující pojišťovna tvrdí, že na základě pojišťovací smlouvy proti zákonné ručební povinnosti žalovaného (autodopravce) likvidovala zaň škodní případ a vynaložila k účelu tomu mimo částku, k jejíž náhradě byla povinna, ještě další částku 2.364 Kč 55 h, kterou byl povinen žalovaný dle smluvních pojišťovacích podmínek, po případě dle vládního nařízení čis. 156/27 Sb. z. a n. hraditi ze svého. Dále tvrdí, že není žalováno ze smlouvy pojišťovací, nýbrž podle § 1042 a násl. obč. zák. Podle pojistných podmínek jest povinen žalovaný zaplatiti žalující mimo

10% participaci na škodné částce i 2% zákonný poplatek kolkový v částce 360 Kč 68 h, který byl povinen sám ze svého dle § 1426 obč. zák. hraditi, takže tento poplatek vynaložila žalující právě tak, jako ostatní zažalované částky, místo něho. Žalující dále tvrdí, že útraty sporu, t. j. právního zastoupení a znalečné jsou ve smyslu pojišťovacích podmínek právě tak škodou z nehody vzniklou, jako náhrada škody sama, a konečně tvrdí, že žalovaný potvrdil příjem všeobecných a doplňovacích podmínek před podáním návrhu podpisem na pojišťovací návrhu. Poněvadž žalovaný odmítá zaplacení zažalované částky, domáhá se žalující jejího zaplacení žalobou. Prvý soud žalobu zamítl maje za to, že žalobní nárok podléhá tříletému promlčení a jest promlčen. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalující opírá žalobní nárok o ustanovení § 1042 obč. zák. a nikoliv o pojišťovací smlouvu a dlužno proto jen zkoumati, zda tomu tak, ježto nárok dle § 1042 obč. zák. podléhá obecnému 30letému promlčení (§ 1479 obč. zák.). Žalující vyplatila v r. 1926 a 1927 celou náhradu i s příslušenstvím, takže částka zažalovaná jako 10% kvota na žalovaném požadovaná jest správně počítána. Dle § 6 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám pojistník nese při škodách z každé poskytnuté náhrady škody i ze všech útrat 10% ze svého (§ 6 odst. 3 všeob. poj. podmínek). Tvrzení žalovaného, že mu dodatečná ustanovení nebyla předložena před podpisem návrhu, neobstojí jednak proto, že z návrhu zřejmo, že žalovaný potvrzuje před podáním návrhu odevzdání všeobecných a doplňovacích podmínek, a jednak proto, že již § 6 odst. 3 všeob. poj. podmínek má ustanovení takové i ohledně všech placených útrat. Dle toho jest žalovaný povinen ze všech částek žalující z důvodu škodné události placených nahraditi jí 10%. Jde o nárok dle § 1042 obč. zák., neboť žalující má nárok na 10% náhradu, jak dle § 6 dodatečných ustanovení, tak i dle nařízení čis. 156/27 Sb. z. a n. Spočívá tudíž nárok její na předpisu zákona, jak to předpis § 1042 obč. zák. vyžaduje, a je zjištěno, že dotyčný náklad byl učiněn žalující a to za žalovaného, neboť žalující dle zákona platiti měla sama pouze 90% z důvodu pojištění, kdežto zbylých 10% nésti musí sám žalovaný. Že celá náhrada byla vyplacena poškozenému přímo žalující, jest nerozhodno, neboť tím žalující nároku ze zákona jí patřícího se nevzdala a naopak žalovaného již dne 25. května 1927 o zaplacení 2.364 Kč 55 h upomínala. Jde proto o nárok ve smyslu § 1042 obč. zák. a následkem toho, poněvadž nezáleží na tom, na jakém právním důvodu nárok ten spočívá, mělo býti žalobě vyhověno, ježto nárok takový podléhá promlčení nikoli tříletému, nýbrž dle § 1479 obč. zák. třicetiletému a lhůta ta vzhledem k tomu, že nárok vznikl teprve nejdříve v roce 1926, dosud neuplynula. Námitka promlčení žalovaným vznesená není dle toho oprávněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvod kusosti řízení (§ 503 č. 2 c. ř. s.) není proveden výtka, že se odvolací soud nezabýval dovolatelovými námitkami, že

všeobecné pojišťovací podmínky a dodatečná ustanovení k nim neznal v době podpisu pojišťovacího návrhu, že mu nebyly přečteny, že je ani sám nečetl, a že žalobkyně by mohla žádati jen 10% kvotu z částky 13.000 Kč. Nezáleží ani na tom, že odvolací soud neprovedl důkazy prvním soudem nepřipustěné o oněch skutkových tvrzeních a námitkách. Neboť žalovaný výslovně připustil v řízení v prvé stolici, že podepsal pojistný návrh. Potvrdil-li v něm, že mu před podáním návrhu byly odevzdány všeobecné a doplňovací zvláštní pojišťovací podmínky u společnosti platné, jest tím podán podle § 294 c. ř. s. úplný důkaz, že prohlášení to pochází od něho. Tím projevil žalovaný souhlas (§ 869 obč. zák.), aby se všeobecné a zvláštní pojišťovací podmínky staly součástí smlouvy. Tomu nebrání, že mu nebyly přečteny a že je sám také nečetl, neboť, souhlasil-li s nimi, nepokládáje za nutné obeznámiti se s jejich obsahem, nelze z toho vyvoditi, že pro neznalost obsahu smluvených podmínek neodpovídal projevený souhlas jeho skutečně vůli, a nejde o žádné nedorozumění, neboť rozhodným jest, že výklad vůle žalovaným skutečně projevené, jaký jí dal odvolací soud, jest důsledný podle rozumového nazírání každé třetí neobmyslné osoby, tudíž s hlediska objektivního. S právního hlediska (§ 503 č. 4 c. ř. s.) posoudil odvolací soud věc správně, uznal-li, že jde o nárok podle § 1042 obč. zák., jenž podléhá třicetiletému promlčení podle § 1479 obč. zák. Neboť podle plenárního rozhodnutí č. 10632 Sb. z. a n. lze se z důvodu § 1042 obč. zák. domáhati náhrady nákladu, k němuž jiný byl povinen z jakéhokoliv právního důvodu. Žalovaný byl povinen nahraditi poškozenému celou škodu, ať podle zákona o provozu silostrojů anebo podle občanského zákona, nehledíc na výšku příslušející mu pojistné hodnoty. A pojišťovna plnila placením přímo poškozenému svou povinnost plynoucí ze smlouvy jen do výše, k níž se zavázala pojistníkovi pojišťovací smlouvou. Pokud plnila poškozenému nad to, neplnila tím již svůj smluvní závazek oproti pojistníkovi, nýbrž plnila dobrovolně to, co byl pojistník (žalovaný) sám ze zákona povinen plniti poškozenému, a žádala-li to zpět, nežádala to na základě pojišťovací smlouvy, poněvadž tato neobsahuje ustanovení, že pojistník jest povinen vrátiti pojišťovně to, co plnila poškozenému nad svou smluvní povinnost.

Čís. 14956.

Pojištění smluvní.

Zásada odstavce třetího § 133 poj. ř. týká se jen vnitřního poměru mezi pozůstalostními zájemci (dědici a věřiteli pozůstalosti); pro otázku, zda pojistitel jednal při výplatě pojistky obmyslně, nepřichází v úvahu.

Mezi předpisem § 133 (3) a dosavad neúčinným předpisem § 151 poj. ř. není rozporu.

Pojistka jest legitimáčním papírem a zní-li na doručitele, jest pojišťovna (plátce) povinna dbáti při její výplatě péče řádného kupce.

Uznání pravosti pohledávky vůči nepoctivému postupníku není účinné a netvoří samostatný zavazovací důvod.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv I 742/34.)

Zůstavitel Vilém G. byl u žalované pojišťovny pojištěn pro případ úmrtí na 10.000 Kč. V prosinci 1930 zemřel zmrzutím. Žalující stát měl proti němu pohledávku v částce 143.351 Kč 90 h. K vydobytí této pohledávky byla žalujícímu státu povolena usnesením krajského soudu v L. ze dne 20. února 1932 exekuce zabavením a příkázáním pohledávky v částce 4.000 Kč, příslušející pozůstalosti po Vilému G-ovi z uvedených pojistky. Tuto pohledávku vymáhá žalující stát na žalované pojišťovně. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby proto, že se jedná o pojistku znějící na doručitele, a pojistná suma měla se vyplatiti hned po úmrtí pojištěnce doručiteli pojistky. Jím byl Josef G., s nímž žalovaná uzavřela narovnání a vyplatila mu jako odbytné veškerých nároků částku 6.000 Kč. To žalující doznal. První soud zamítl žalobu proto, že pojistka zněla na doručitele, jemuž jí bylo podle ujednání vyplatiti. Když tak žalovaná učinila, nemůže žalující stát proti ní uplatňovati žádný nárok. Odvolací soud vyhověl odvolání. Důvody: Právní názor žalujícího státu, že celá pojistná suma patří dle § 133 poj. zák. do pozůstalosti po Vilému G-ovi, jest správný a mohl tudíž žalující, který pohledávku pozůstalosti po Vilému G-ovi proti žalované zabavil a jemuž tato pohledávka byla příkázána, tento nárok proti žalované uplatniti. Ani Josef G. ani žalovaná nebyli oprávněni, by se vyrovnali bez svolení pozůstalostního soudu o nároku patřícího do pozůstalosti. Vyrovnání nemůže býti namítáno proti třetím osobám na jejich újmu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle účinného § 133 odstavec (3) zákona č. 101/17 ř. z. jest pojistnou sumu zásadně pojata do pozůstalosti pojistníkovi, je-li pojištění kapitálu na případ smrti sjednáno ve prospěch majitele nebo doručitele, ledaže pojistník učinil o nároku jiné opatření jedním mezi živými nebo na případ smrti. Poukazuje-li dovolatelka na rozhodnutí nejvyššího soudu č. 8189 Sb. n. s., přehlídí, že tam bylo tvrzeno oběma stranami, že pojistník učinil takové opatření; jedna strana tvrdila, že tak učinil v její prospěch jedním mezi živými; kdežto druhá tvrdila, že tak učinil v její prospěch na případ smrti. Byla tam tedy tvrzena výjimka z oné zásady, což se v souzeném případě nestalo, ano jest nesporné, že pojistník neučinil žádného opatření o pojistce. Ustanovení § 151 zák. o pojišťovací smlouvě č. 501/17 ř. z., jež nenabylo účinnosti, bylo pojata do zákona podle vysvětlivek min. sprav. z roku 1915 str. 187 a 24 jen proto, aby se zdůraznilo, že pojistka jest jen důkazní listinou, tedy legitimáčním papírem; jaké právní následky z toho plynou, jest posuzovati podle všeobecných zákonných ustanovení. Poněvadž se ale vyskytovaly názory, že ustanovení § 151 odporuje předpisu § 133 odstavce (3) zákona, ana by prý pojišťovna nejednala nikdy v dobré víře znajíc ustanovení § 133 (3) obč. zák., jehož neznalost jí neomlouvá (§ 2 obč. zák.), uveřejnilo min. sprav. ve Věstníku z roku 1916 sdělení na straně 290 až 293, v němž ovšem ke konci uvedlo, že zásada § 133 odstavce (3) zákona se týká jen vnitřního poměru mezi pozůstalostními zájemci (dědici

a věřiteli pozůstalosti), že však pro otázku, zdali pojistitel jednal neobmyslně, nepřichází v úvahu tato zásada, nýbrž jen jeho vědomí o právním postupu týkajícím se pojistky. Tím bylo jen vysvětleno, že není rozpor mezi ustanovením § 133 odstavec (3) a § 151 zákona č. 501/17 ř. z., a bylo poukázáno na všeobecně platné právní účinky placení neobmyslným plátcem na základě předložení jakéhokoliv legitimačního papíru. Z povahy legitimačního papíru plyne, že plátce sice nemusí, ale může zkoumat, zdali doručitel nabyl legitimačního papíru po právu. Zkoumání to není vyhrazeno libovůli plátce, an i on jest povinen při placení jednat s průměrnou opatrností (§ 1297 obč. zák.) a, jde-li o vyplacení pojistné hodnoty, i s péčí řádného kupce (čl. 282 obch. zák.), poněvadž jednání jest na straně pojišťovny obchodem (čl. 271 č. 3 a 273 obch. zák.). Mohla-li pojišťovna, šetříc této péče, míti důvodné pochybnosti, zda doručitel pojistky Josef G. nabyl jí řádným způsobem anebo zda jest k přijetí placení oprávněn, bylo její povinností, aby se o tom přesvědčila, jinak přece by nejednala bezelstně (§ 326 obč. zák.), uznala-li Josefa G. bez takového zkoumání za oprávněného doručitele pojistky. To plyne ze všeobecně platné zásady, podle níž zákon chrání jen neobmyslně jednající osoby (§§ 329, 393, 366, 367, 371, 456, 1463, 1477 obč. zák., čl. 306 obch. zák.). Zproštuje se proto dlužník placení jen tehdy, když plnil osobě, o níž nevěděl nebo při průměrné opatrnosti, po případě při péči řádného kupce vědět nemohl (§ 326 obč. zák.), že není oprávněna přijmouti placení. To lze vyvoditi i z § 1396, poslední věty obč. zák. o postupu obyčejné pohledávky, kde se praví, že, uznal-li postoupený dlužník pohledávku proti poctivému postupníku za pravou, jest povinen ho uspokojiti jako svého věřitele, z čehož plyne úsudkem z opaku, že proti nepoctivému postupníku není uznání to účinné a netvoří samostatný zavazovací důvod. Zásad těch jest použití i při pojistce znějící na doručitele, byť ustanovení § 151 zákona č. 501/17 ř. z. nenabylo účinností a byť byla z něho převzata jen první věta do čl. 15 č. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek. Jest proto bezpodstatným vytýkaný rozpor se spisy (§ 503 č. 3 c. ř. s.), že ustanovení § 151 zákona nebylo do pojišťovacích podmínek převzato. Ustanovení článku 307 obch. zák. tu nedopadá, poněvadž se týká jen papíru znějícího na jméno, kdežto v souzeném případě jde o papír znějící na doručitele. Než přes to nelze dovolání ani s hlediska § 503 č. 4 c. ř. s. vyhověti. Žalobce netvrdí, že mu vznikla škoda tím, že žalovaná vyplatila porovnanou částku neoprávněné osobě. Kdyby to tvrdil, pak by ovšem musel on dokázati zavinění žalované podle §§ 1295, 1296 obč. zák. Žalobce však, jemuž byla přikázána k vybrání pohledávka z pojistky, domáhá se jako zmocněnec pojistníka, pokud se týče jeho pozůstalosti (§ 308 ex. ř.) splnění pojistné smlouvy a má tedy zájem na smluvním plnění. Tu bylo povinností žalované, aby podle § 1298 obč. zák. tvrdila a dokázala, že jí bylo bez její viny zabráněno splnění smluvní závazek oprávněné osobě, anebo že jednala při vyplacení porovnané částky Josefu G-ovi s průměrnou opatrností, ba dokonce s péčí řádného kupce. Poněvadž tak učiniti opomenula, jest míti za to, že zavinila nesplnění pojišťovací smlouvy oprá-

něné osobě a že se placením Josefu G-ovi nezprostila svého smluvního závazku.

Čís. 14957.

K § 1053 obč. zák.

K platnosti tržové smlouvy se nevyžaduje, by prodatel byl vlastníkem prodané věci.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv I 792/34.)

Proti žalobě na zaplacení nedoplatku kupní ceny za prodané auto namítl žalovaný mimo jiné neplatnost kupní smlouvy proto, že žalobce nebyl vlastníkem prodaného auta, poněvadž ho koupil od Š-ových, jež si k němu vyhradily vlastnické právo až do úplného zaplacení kupní ceny, již však žalobce dosud nezaplatil. Žalobě bylo vyhověno s o u d y všech tří stolic, nejvyšším soudem v otázce, o níž tu jde, z těchto

d ů v o d ů:

Nezáleží na tom, že žalobce nebyl vlastníkem automobilu, o jehož prodej jde. Nevyžaduje se k platnosti tržové smlouvy, aby prodatel byl vlastníkem prodávané věci, jak jest zřejmo především ze všeobecného doslovu § 1053 obč. zák., jenž nevyžaduje, aby byla přenechána věc vlastní. Rovněž druhá věta § 366 obč. zák. svědčí pro to, že lze platně prodati věc, jež není ve vlastnictví prodatelově. Nedostatek vlastnictví prodatelova jest jen jedním z případů správy, uvedených v § 923 obč. zák. V § 931 obč. zák. jsou pak stanoveny povinnosti prodatele, jenž nebyl vlastníkem prodané věci. Nezáleží proto v souzené věci na tom, že vlastníkem auta v době prodeje nebyl žalobce, nýbrž Š-vy závody. Byla-li smlouva uzavřena s podmínkou, že automobil má určitou nosnost a objevilo-li se později, že neměl vymíněnou vlastnost, bylo na žalovaném, aby dal žalobci auto k dispozici a neměl je delší dobu déle užívati, ani když žalobce odepřel vzíti auto zpět. Používal-li však žalovaný dále auta, dal tím zřejmě najevo (§ 863 obč. zák.), že si chce auto ponechat, a že pro nedostatek vymíněných vlastností nehodlá uplatnití nárok na zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny.

Čís. 14958.

K § 933 obč. zák.

Lhůty k oznámení vad podle § 933 obč. zák. platí i při smlouvě o dílo a mohou býti úmluvou stran prodlouženy, třeba i mlčky, ku příkl. ujednáním garanční lhůty.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv I 870/34.)

Žalobce domáhá se žalobou na žalovaném odměny za provedení truhlářských a zámečnických prací ve zbytku 421 Kč. Proti žalobě namítá žalovaný, že práce byly provedeny neodborně a neúplně, takže bude potřebl jich oprav. Prv ý s o u d zamítl žalobu pro tentokráte. D ů v o d y: Žalobce ručil po dobu dvou roků za veškeré dodávky. Vyskytly-li by se závady, byl povinen odstraniti je ihned po vyzvání, nejpozději do 25. června 1934 vlastním nákladem, jinak byl žalovaný oprávněn závady na účet žalobcův dáti odstraniti jinou firmou. Žalovaný oznámil žalobci, že práce zámečnické nebyly úplně dokončeny a dotázal se žalobce, jak hodlá tuto práci dokončiti a závady odstraniti, a zda dokončí tuto práci sám, nebo dá-li souhlas, by práce byly provedeny na jeho účet. Jak truhlářské, tak zámečnické práce byly špatně, vadně a neodborně provedeny. Odstranění těchto vad je možné, vyžaduje nejméně, pokud jde o zámečnické práce 450 Kč — 500 Kč. Podle § 1167 obč. zák. a podle podmínek zadávacího listu jest žalobce jako dodatel díla povinen opravy, totiž odstranění těchto vad, sám provésti nebo dáti na svůj účet provésti. Žalovaný nestanovil sice lhůty k provedení těchto oprav, tím však nepozbyl žalovaný práva na tyto opravy. Dle § 1170 obč. zák. přísluší úplata po dohotovení díla, čímž však rozuměti jest dohotovení díla bezvadného. Před provedením oprav těch nelze však dílo žalobcem dodané pokládati za bezvadné, není tudíž úplata za dílo to splatnou, žaloba se jeví před provedením oprav býti předčasnou a žalovaný jako přejímatel díla může z úplaty za dílo, po případě z dlužného zbytku vzhledem na ony vady zdržovati takovou část, která odpovídá přibližně nákladu, kterého odstranění těchto vad vyžaduje, a kterou jest podle § 273 c. ř. s. stanoviti (§§ 932, 1167, 1170 obč. zák.). O d v o l a c í s o u d vyhověl žalobě.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle zadávací smlouvy ze dne 11./15. května 1932 ručil žalobce žalovanému po dobu dvou roků za veškeré dodávky s tím, že, vyskytnou-li se závady, dá je ihned po vyzvání, jinak nejpozději do 25. června 1934 vlastním nákladem odstraniti, nestane-li se tak, že budou na účet žalobce odstraněny jinou firmou, dále že dopisem ze dne 24. června 1933 sdělil žalovaný právnímu zástupci žalobcovu, že práce zámečnické nebyly úplně dokončeny a že hlavně k dokončení zámečnických prací jest mimo jiné třeba přířiznout a zanýtovat závlačky upevňující klíky zámků u všech dveří. Opodstatněn je tudíž závěr, že žalovaný žalobce zřetelně vyrozuměl, že dílo nebylo bezvadně provedeno a bylo proto věci žalobce, aby ve smyslu zadávací smlouvy závady ihned, jakmile mu byly oznámeny, nejpozději do 25. června 1934 odstranil, což však žalobce neučinil. Vzhledem k tomuto ustanovení zadávací smlouvy nebylo třeba, aby žalovaný stanovil žalobci zvláštní lhůtu k provedení opravy, jak předpisuje § 1167 obč. zák. Žalovaný oznámil žalobci v garanční lhůtě nejen vady závlaček, nýbrž všeobecně mu sdělil, že práce zámečnické

nebyly úplně dokončeny, a jen dodal, že zejména jest třeba upravití závlačky. Lhůty k oznámení vad stanovené v § 933 obč. zák., jež platí podle poslední věty § 1167 zák. i při smlouvě o dílo, mohou býti úmluvou stran prodlouženy. Takové ujednání nemusí se státi výslovně a jest je spatřovati i v ujednání garanční lhůty, jež překročuje lhůty § 933 obč. zák. Tak tomu bylo i v souzené věci. Stačilo proto, že žalovaný oznámil žalobci v garanční lhůtě, že zámečnické práce nebyly úplně dokončeny. Jak bylo doloženo v rozhodnutí čís. 8476 Sb. n. s., může přejímatel díla, vyžaduje-li dílo vady v poměru k celku zcela nepodstatné, kromě toho i lehce odstranitelné nákladem v poměru k celku nepatrným, — zdržovati dodatele z úplaty za dílo pro takové vady jen část, která odpovídá přibližně nákladu, potřebnému k odstranění vad, ježto dodavateli díla přísluší zásadně nárok na úplatu jen za dílo bezvadné, tedy i náležitě opravené (srov. čís. 4569 Sb. n. s.). V souzené věci odstranění vad zámečnických prací by si vyžádalo 450 Kč — 500 Kč. Toto zjištění nebylo v odvolání napadeno. Byla proto prvním soudem právem žaloba pro tentokráte zamítnuta.

Čís. 14959.

Mimo případy § 584 odst. 2 c. ř. s. neručí rozhodce stranám za škodu způsobenou opomenutím při výkonu svého úřadu.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv I 718/35.)

Žalobce ujednal se svým zákazníkem Ludvíkem D-em při zadání stavby tímto příslušnost rozhodčího soudu při svazu civilních inženýrů stavebních, jehož byl i členem. Dne 26. června 1929 podal u tohoto rozhodčího soudu žalobu na zaplacení poslední splátky per 15.000 Kč. Rozhodcem si jmenoval arch. Karla T-e. Žalovaný, který byl tehdy předsedou rozhodčího soudu, vyzval Ludvíka D-a, aby si rozhodce jmenoval, a když tento tak neučinil, jmenoval mu rozhodce sám a sice arch. Emila T-a. Rozhodčí soud vydal ve věci nález. Útraty činily 11.900 Kč. Odpůrce žalovaného žaloval na bezúčinnost rozhodčího nálezu u řádného soudu a rozhodnutím I. a II. instance byl napadený výrok rozhodčího soudu zrušen a žalobce odsouzen k náhradě útrat sporu. Žalobě na náhradu všech nákladů a útrat žalobci tím vzniklých prv ý s o u d částečně co do důvodu vyhověl, o d v o l a c í s o u d neuznal žalobní nárok vůbec důvodem po právu. D ů v o d y: Žalobce domáhá se na žalovaném náhrady škody, kterou mu tento způsobil ve své funkci jako rozhodce, po případě jako předseda rozhodčího soudu tím, že nesprávným postupem při sestavení rozhodčího soudu a při projednávání sporu zavínil bezúčinnost rozhodčího výroku po rozumu § 595 c. ř. s. V tomto sporu bylo řešiti otázku, zda a do jaké míry ručí rozhodce straně za porušení některého ustanovení zákona aneb smlouvy o rozsudím ohledně obsazení rozhodčího soudu. Prv ý s o u d má za to, že rozsudí (předseda) rozhodčího soudu jest zodpověden za nedostatek náležité pozornosti a

píle při obeznámení se s ustanoveními ohledně sestavení rozhodčího soudu a zejména o jmenování rozhodců a že za nedostatek ten ručí dle § 1294 obč. zák. Než opomenutí lze přičísti k zavinění jen tam, kde existuje povinnost jednatí a to buď povinnost smluvní aneb zákonná. Jest proto zkoumati, jaké jest postavení rozsudího k stranám a zejména, zda jde mezi nimi o poměr soukromoprávní, jenž by smluvně zavazoval rozsudího, aby si opatřil potřebné znalosti k výkonu svého úkolu. Že poměr rozsudího k stranám, byť přenesení úřadu na rozsudího se stalo soukromoprávní smlouvou, není poměrem soukromoprávním, nýbrž že je poměrem upraveným předpisy civilního soudního řádu, tedy předpisy veřejnoprávními, bylo výstižně vyloženo v judikátu býv. nejv. s. vid. čís. 238. Nejde-li však o soukromoprávní poměr mezi rozsudím a stranami, pak nelze v opomenutí rozsudího, aby obeznámil se s patřičnými ustanoveními smlouvy o rozsudím, po případě zákona, pokud jest jejich znalost žádoucí k výkonu úřadu rozsudího, spatřovati porušení smluvního poměru, jak to má na mysli ustanovení § 1295 obč. zák., když mluví o překročení smluvní povinnosti. Zbývá tedy uvážiti, zda žalobní nárok jest opodstatněn ustanoveními civilního řádu soudního, který ve svých §§ 577 a násl. výlučně poměr rozsudího k stranám upravuje a jest tedy v tom směru jediným zákonným pramenem. Civilní soudní řád však rozsudím výslovně neukládá povinnost, aby se obeznámil s ustanoveními týkajícími se obsazení rozhodčího soudu a nezavazuje jej výslovně k náhradě škody, jestliže pro porušení ustanovení o obsazení rozhodčího soudu dojde k bezúčinnosti rozhodčího výroku, ačkoliv jinak má ustanovení o tom, kdy rozsudí ručí stranám za zaviněnou škodu (§ 584 odst. 2 c. ř. s.). Právě z toho, že zákon ukládá rozsudím ručení pouze za škodu způsobenou stranám zaviněným odpíráním nebo protahováním splnění svých závazků, převzatých přijetím jmenování rozsudím, plyne, že v jiných případech omisivního porušení těchto závazků, byť i porušení to bylo příčinou bezúčinnosti rozhodčího výroku ve smyslu § 595 c. ř. s., rozsudího k náhradě škody nezavazuje.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolačí soud správně poukázal k zevrubným důvodům uvedeným v judikátě čís. 238 býv. nejvyššího soudu ve Vídni. Třeba se judikát ten týkal jenom otázky, zda může býti rozhodce žalován na vydání nálezu a zda by mohlo býti exekucí na něm vymáháno, aby svůj úřad rozhodčí vykonal, přece jeho správné vývody ukazují správnou cestu také pro tento souzený případ, protože je z nich patrné, proč na poměr mezi rozhodcem a stranou nelze beze všeho použití předpisů občanského práva, nýbrž, že tento poměr posouditi jest podle zvláštních předpisů obsažených v civilním řádu, jak k tomu poukazoval již § 1391 obč. zák. o. To platí zejména také o odpovědnosti rozhodců a o případném nároku strany na náhradu škody. Jestliže tu civilní řád výslovně připouští ručení rozhodce za škodu jenom v § 584 odst. 2 c. ř. s. a to v případě, když roz-

hodce vůbec nesplní závazků přijetím jmenování převzatých, tedy odepre úřad rozhodce vykonati, což se však v souzeném případě nestalo, anebo když nesplní oněch závazků včas, pak nelze jeho ručení — mimo případ úmyslného poškození — rozšiřovati podle analogie předpisů o ručení za škodu z čistě soukromoprávních obligačních poměrů. Kdyby měly také pro tento úřad platiti ony obecné předpisy, nebylo by zvláštního ustanovení § 584 odst. 2 c. ř. s. ani potřeba. Jestliže strany svěří projednání a rozřešení sporu místo řádnému soudu soudu rozhodčímu, musily věděti, že se jim jest spokojiti jenom těmi kautelami, které jim poskytuje k opravě případných závad civilní řád v příslušných předpisech o řízení rozhodčím (§ 577 a násl.), mezi nimiž však není obsaženo právo řádného soudu, aby přezkoumal také správnost postupu rozhodce za řízení (pokud nejde o porušení předpisů v § 595 l. c. ř. s. uvedených), úplnost řízení a správnost rozhodnutí, k čemuž by však musilo dojíti, kdyby se připustil nárok strany na náhradu škody proti rozhodci při jakémkoli jeho zavinění, jak míní dovolatel. Protože pak o nárok, který by se opíral o speciální předpis § 584 odst. 2 c. ř. s., tu nejde a úmyslné poškození žalobce ani netvrdil, je rozhodnutí odvolacího soudu správné.

Čís. 14960.

Zranění cestujícího na dráze, jenž nedostav ve voze místa k sedění, zůstal státi na chodbičce u otevřených dveří.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv I 341/34.)

Žalobce tvrdí, že vůz, do kterého vstoupil, jako ostatní vozy III. třídy tohoto vlaku, byl úplně přeplněn a že nemohl dále jíti dovnitř vozu, nýbrž musel zůstat státi v chodbičce poblíže dveří vagonu. Dveře vagonu byly ještě otevřeny, když vlak ze zastávky vyjížděl. Žalobce byl trhnutím, když se vlak dal do pohybu, vržen na dveře vagonu ještě otevřené. V tomto okamžiku zavřely se dveře a zranily jej na levé ruce. Žalobu domáhá se na žalované dráze náhrady škody. Prvý soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud vyslovil, že žalobní nárok jest důvodem po právu. D ů v o d y: Prvý soud bezvadně zjistil, že vlak byl přeplněn tak, že žalobce byl nucen zůstat na chodbě vagonu, že dveře zůstaly otevřeny, že žalobce byl trhnutím vagonu ztratil rovnováhu, instinktivně hledal, kde by se mohl zdržeti, při čemž se mu ruka dostala na rám dveří, které v tom okamžiku se přivřely a žalobci prst ruky zranily. V těchto zjištěných okolnostech nelze spatřovati zavinění žalobcovo. Prvý soud pronesl náhled, že žalobce měl počítati s nebezpečností situace při jízdě ve vlaku a proto použití zvláštní opatrnosti, zejména se přidržeti. Nálezací soud však přehlédl, že situace právě byla taková, že žalobce nemohl takovou zvláštní opatrnost vyvinouti, neboť přece v přeplněné chodbě vozu, kde lidé se tlačili a při vystupování přirozeně strkali, nemohl žalobce svobodně si

počínati, a nedá se tvrditi, že se mohl vůbec něčeho přidrjeti, zejména když na chodbách vagonů nejsou zařizena držadla. Za zjištěné situace v úzké, přeplněné chodbě vagonové, kde lidé se prodírají při vystupování a nastupování, nemůže cestující ani při mimořádné opatrnosti se uchrániti před úrazem, jaký se přihodil žalobci. Někaké jiné okolnosti, z nichž by vyplývala neopatrnost žalobcova, nebyly zjištěny a nelze tudíž na straně žalobcově shledávati jeho vlastní zavinění. Neprávem shledal prvý soud předpoklad § 2 zák. žel. ve vlastním zavinění žalobcově, ačkoliv žalobce nezpůsobil příhodu v dopravě. Dle uvedené normy zákonně jest podnikatelstvo osvobozeno od plnění náhrady tehdy, když událost byla způsobena zaviněním poškozeného. Tu sluší striktně rozeznávati mezi příhodou v dopravě a úrazem poškozeného. Prvý soud uznal za příhodu v dopravě přeplnění vozu, takže žalobce musel zůstat na chodbě a dále v tom, že dveře vagonu při rozjíždění vlaku byly otevřeny. Dle toho jest zřejmo, že žalobce sám nezavinil příhodu v dopravě. Proto není tu předpoklad § 2 zák. o ruč. žel. a dráha není udánlivým zaviněním žalobcovým exkulována. V uvedených skutkových okolnostech prvý soud právem shledal příhodu v dopravě. Ježto poškození žalobcovo bylo způsobeno touto příhodou v dopravě a není dána exkulpace žalované, nastupuje právní domněnka dle § 1 zák. o ruč. žel., že událost ta stala se zaviněním žalované.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok důvodem jen polovicí.

Důvody:

Odvolací soud sice správně odůvodnil ze zjištěného stavu věci, že žalobce příhodu v dopravě nezavinil (příhodu dlužno přesně rozeznávati od úrazu jakožto následku příhody v dopravě), avšak přehlédl, že se zákonně předpokládaným zaviněním dráhy se v souzeném případě sbíhá i zavinění a ručení žalobce za úraz. Žalobcovo zavinění spočívá právě v tom, že, ač nastoupil do přeplněného vozu, v něm zůstal na chodbičce a dokonce stál u otevřených dveří, přece se nijak nezabezpečil proti trnutí vlaku při jeho rozjíždění, s nímž měl počítati jako se zjevem obvyklým. Podle čl. 16 želez. př. ř. má cestující nárok na přepravu jen tehdy, může-li mu býti přiděleno místo v té třídě vozové, pro kterou platí jeho jízdenka; jsou-li však všechna místa obsazena, může žádati, aby byl přepraven v některé nižší třídě vozové, kde jsou místa volná, nebo může se jízdy vzdáti. V souzeném případě měl žalobce, když pro něho nebylo v třetí třídě vozové volného místa, takže musel státi v chodbičce, na vůli, aby se jízdy vzdal. Neučinil-li tak a dal se přece přepraviti, zůstav v chodbičce státi, dokonce u otevřených dveří, ale nijak se nezajistiv proti trnutí vlaku při jeho vyjíždě ze zastávky, spoluzavinil svůj úraz tímto svým neopatrným počínáním. V takovém případě platí ustanovení § 1304 obč. zák. a, poněvadž zavinění žalobcovo není o nic menší, než zavinění dráhy, bylo uznati, že nárok žalobní jest jen z polovice svým důvodem po právu.

Čís. 14961.

Předpis poslední věty § 10 vl. nař. čís. 78/34 Sb. z. a n. netýká se služebního poměru uzavřeného přechodně na dobu 4 týdnů před účinností cit. vládního nařízení, i kdyby se služební poměr skončil již za jeho účinnosti.

Zpětnou účinnost mají jen §§ 4 a 8 odst. 2 a 4 cit. vládního nařízení; § 8 týká se jen služebních poměrů končících se výpovědí.

(Rozh. ze dne 14. února 1936, Rv II 746/35.)

Žalobce byl v roce 1934 přijat do služeb žalované firmy vždy jen na dobu měsíce, zejména i na duben 1934; 30. dubnem 1934 skončil se jeho služební poměr uplynutím času, na který byl ujednan. Žalobce dovozuje, že, když znovupřijetí jeho do služeb žalované firmy se opakovalo čtyřikráte, že jest je posuzovati podle poslední věty § 10 vládního nařízení ze dne 20. dubna 1934 čís. 78 Sb. z. a n., že tedy poslední přijetí v dubnu 1934 nutno pokládati za přijetí do služeb na neurčitou dobu, takže služební poměr mohl se skončiti jen výpovědí, jež činila podle § 8 cit. vl. nař. tři měsíce. Ježto ministerstvo dalo souhlas ku zastavení podniku až dne 8. října 1934, počíná 3měsíční výpovědní lhůta běžeti až do konce října 1934 a, ježto obdržel poslední plat jen do 30. dubna 1934, přísluší mu plat od 1. května do 31. října 1934 a pak od 1. listopadu do 31. ledna 1935, celkem tudíž za dobu 9 měsíců při ujednaném služném 810 Kč měsíčně 7290 Kč, jehož se touto žalobou domáhá. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Každý zákonný předpis působí zásadně teprve ode dne účinnosti zákona (§ 5 v. obč. zák.). Odchylna z této zásady musí býti v zákoně výslovně ustanovena. Vládní nařízení č. 78/34 Sb. z. a n., vydané podle zákonů čís. 95/33 a 206/33 Sb. z. a n. o mimořádné moci nařizovací (prodloužené vládní nařízení č. 134/35 Sb. z. a n. do 31. prosince 1936) obsahuje takové výjimečné ustanovení jen v §§ 4 a 8 odst. 2 a 4, stanovíc, že stejnou ochranu požívají zaměstnanci, bylo-li opatření podle §§ 1 neb 8 odst. 1 učiněno v době mezi 15. březnem 1934 a dnem počátku účinnosti tohoto nařízení (t. j. 28. dubnem 1934), případně, dostal-li zaměstnanec výpověď, tři měsíce přede dnem trvalého zastavení podniku (§ 8 odst. 2 vládní nař. č. 78/1934 Sb. z. a n.). Na ostatní předpisy dotčeného vládního nařízení, zejména na ustanovení § 10 tuto výjimečnou zásadu rozšířiti nelze, a zůstávají proto nedotčeny skutečností a vztahy vzniklé před účinností vládního nařízení. Ujednání služební smlouvy na měsíc duben 1934 zůstalo tedy v platnosti a nesejde ani na tom, že umluvená služební doba končila se již za platnosti dotčeného vládního nařízení. Počátkem dubna 1934 platila ještě smluvní volnost, jež

byla § 9 dotčeného vlád. nař. obmezena teprve od jeho účinnosti. Ježto podle uvedeného služební poměr žalobcův končil se uplynutím doby a nebylo potřebí výpovědi, nemůže se žalobce dovolávat § 8 dotčeného vlád. nařízení, jež se týká výslovně služebních poměrů končících výpovědí a skýtá dvě výhody, avšak prodloužení délky doby výpovědní, jednak posunutí jejího začátku. Jelikož žalobce opřel svůj nárok výhradně o předpis § 8 odst. 1 dotč. vl. nař. a také podle tohoto předpisu vypočetl svůj nárok, nemohlo mítí úspěch jeho dovolání a netřeba se zabývat ani otázkou, zda by mu příslušel nějaký nárok podle jiného ustanovení vládního nařízení.

Čís. 14962.

K §§ 695, 709 obč. zák.

Určil-li zůstavitel určitou částku vykonavateli poslední vůle a zároveň dědici s tím, by z úroků udržoval jeho hrob a ještě za svého života určil částku tu pod touto podmínkou třetí osobě, jde o příkaz podle §§ 695 a 709 obč. zák.; jeho předmětem jsou peníze, jež musí být podle § 158 nesp. pat. zajištěny, nebylo-li zajištění prominuto nebo nezřekli-li se ho účastníci pozůstalostního řízení.

(Rozh. ze dne 15. února 1936, R I 957/35.)

Podle poslední vůle určila zůstavitelka z pozůstalosti částku 4.000 Kč, by z jejich úroků vykonavatel poslední vůle udržoval hrobku v dobrém stavu. Podle přání zůstavitelčina měl vykonavatel určit tuto částku některému ochotnému příbuznému za týchž podmínek. Vykonavatel poslední vůle byli jmenováni bratr a sestra zůstavitelčini. Za projednání pozůstalosti zemřela jak sestra tak i bratr zůstavitelčin, který používaje svého práva daného mu zůstavitelkou, určil svoji manželku Klotildu W-ovou, která o tom předložila písemné potvrzení. Ostatní dědici popřeli však, že by tomu tak bylo, namítajíce, že po dohodě se zemřelým bratrem zůstavitelčiným měla být částka 4.000 Kč vydána jeho synovi Aloisi Sch-ovi. Prvý soud nařídil soudnímu komisaři, pozůstalost projednávacímu, by uvedenou částku vydal Klotildě W-ové, maje za to, že tvrzená dohoda dědiců zůstavitelčiných není právně účinná, když nebyla schválena pozůstalostním soudem. Rekursní soud potvrdil usnesení prvního soudu. **Důvody:** Tvrzení, že již v průběhu projednání pozůstalosti Alois W. dle poslední vůle zůstavitelky určil obnos 4.000 Kč svému synovi Aloisi Sch-ovi, aby z úroků jeho udržoval hrobku v dobrém stavu, není doloženo a také není v pozůstalostních spisech o takovémto ustanovení zmínky. K neprokázanému tvrzení nelze vzít zřetel. Prvý soud neměl důvodu, aby staral se o zajištění obnosu 4.000 Kč k účelu zůstavitelkou určenému, poněvadž zůstavitelka žádně zajištění obnosu toho ve své poslední vůli nenařídila a ani dědicové takového návrhu neučinili. Složení částky 4.000 Kč u soudu za účelem jejího zaji-

štění možným není, ježto není věcí soudu, aby v takovýchto případech účelová jmění spravoval.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Poslední pořizení zůstavitelčino obsahuje toto ustanovení: »Na udržení hrobky naší v dobrém stavu určuji obnos 4.000 Kč. Tento obnos 4.000 Kč ponechá vykonavatel u sebe a bude z úroků starati se, by hrobka v dobrém stavu byla — pokud úroky stačí. Ještě za života nechť určí vykonavatel opět některému ochotnému příbuznému obnos 4.000 Kč s toutéž podmínkou. Za vykonavatele poslední vůle žádám bratra a sestru svou.« Napadené usnesení jest nezákonné, poněvadž částka 4.000 Kč má být bez zajištění vydána Klotildě W., vdově po zůstavitelčinu bratru Aloisi W., který mezitím zemřel. Z uvedeného ustanovení posledního pořizení je zřejmo, že obnos 4.000 Kč měl jako součást pozůstalostního jmění připadnouti řečené osobě nejen jako vykonavateli poslední vůle, nýbrž jako dědici, a že zůstavitelka, vyslovivši se o účelu, ku kterému oněch 4.000 Kč zanechala, neprojevila pouhé přání, jež by nemělo právních následků (§ 711 obč. zák.), nýbrž oně osobě uložila povinnost, aby zmíněných 4.000 Kč k onomu účelu použila. Jde proto o příkaz po rozumu §§ 695 a 709 obč. zák.; jeho předmětem jsou peníze, které mají být vydány povolánému dědici, a musí proto podle § 158 nesp. pat. být zajištěny se sirotčí jistotou, nebylo-li v posledním pořizení samém zajištění prominuto, nebo nezřekli-li se účastníci pravoplatně zajištění. Touto otázkou se nižší soudy dosud nezabývaly. Teprve v případě, kdyby nižší soudy dospěly k závěru, že příkaz netřeba zajišťovati, poněvadž jsou tu podmínky § 158 nesp. pat., bude na nich, aby uvažovaly, zda zajištění má být nahrazeno ustanovením vykonavatele poslední vůle. Pak bude nutno, by nižší soudy, postupující dle § 23 zákona č. 100/31, provedly všechny důkazy v ohledu tom potřebné.

Čís. 14963.

Prominutí trestu pro majetkový delikt bývalému advokátu prezidentem republiky milostí s účinky § 1 odst. 2 zák. čís. 562/19 Sb. z. a n., netýká se otázky důvěryhodnosti odsouzeného advokáta ve smyslu § 15 disc. stat., již zkoumá advokátní komora při žádosti odsouzeného advokáta o opětný zápis do seznamu advokátů samostatně; při tom nesmí však přihlídnouti k trestním spisům, týkajícím se odsouzeného advokáta, pokud netvoří část vlastních disciplinárních spisů proti žadatelovi.

Důvěrohydnost podle § 15 disc. stat. jest miněna v poměru k veřejnosti, nikoliv v poměru k advokátskému stavu.

(Rozh. ze dne 15. února 1936, R II 1/36.)

Žadatel, bývalý advokát, byl odsouzen pravoplatně pro zločiny (přestupky) podvodu a zpronevěry, jichž se u výkonu advokacie na svých klientech dopustil, k trestu osmiměsíčního těžkého žaláře bezpodmi-
nečně. Milostí presidenta republiky ze dne 13. prosince 1931 byl mu vý-
slovně prominut pouze trest na s v o b o d ě a milostí ze dne 13. dubna
1935 vysloveno prominutí trestu za uvedené trestné činy s účinky § 1
odst. 2 zák. čís. 562/19 Sb. z. a n. ku dni 13. dubna 1935. Žádosti jeho
o opětný zápis do seznamu advokátů nevyhověl ani výbor advokátní
komory v B., ani valná hromada téže komory jako stolice odvolací a to
pro nedostatek důvěryhodnosti vzhledem k ustanovení § 3 odst. 3 zá-
kona ze dne 31. ledna 1922 čís. 40 Sb. z. a n. ve spojení s § 2 lit. e)
téhož zákona, s § 7 odst. 2 a 3 a s § 23 adv. ř. a s § 15 disciplinárního
řádu pro advokáty.

Nejvyšší soud nevyhověl odvolání.

Důvody:

Důvodná jest sice formální výtká, že nesmělo býti použito určitých
trestních spisů krajského soudu k odůvodnění nedostatku důvěryhod-
nosti odvolatelovy (§ 15 discipl. statutu č. 40/72 ř. z.). Neboť podle
sdělení ministerstva spravedlnosti ze dne 16. dubna 1935 č. 13195/35-15
a) prominul prezident Československé republiky rozhodnutím ze dne
13. dubna 1935 odvolateli trest těžkého a zostřeného žaláře osmi mě-
síců, uložený mu rozsudkem krajského soudu ze dne 7. března 1928,
s tím účinkem, že se podle § 1 odstavec 2 zák. ze dne 17. října 1919
č. 562 Sb. z. a n. pokládá dnem tohoto rozhodnutí za to, že nebyl od-
souzen. Má tudíž toto udělení milosti stejné účinky, jako kdyby se byl
odvolatel osvědčil v době zkušební. Obdobný názor byl vysloven i v od-
stavci šestém výnosu min. spravedlnosti ze dne 4. srpna 1921 č. 35906/
21 (otištěného na str. 480 tr. řádu, vydaného Kompasem z roku 1931).
Jest proto posuzovati věc s hlediska zákona o podmíněném odsouzení
č. 562/1919 Sb. z. a n., nikoli s hlediska zákona o zahlazení odsouzení
č. 111/28 Sb. z. a n. Podle § 5 odst. (1) zákona o podmíněném odsou-
zení č. 562/19 Sb. z. a n. jsou odkladem trestu odloženy také právní
následky, které trestní zákon anebo rozsudek spojuje s odsouzením.
Osvědčí-li se vinník tak, že se pokládá za to, že nebyl odsouzen, po-
minou i odložené právní následky odsouzení. Trestní lístek se přeřadí
v rejstříku trestů z oddělení B do oddělení C (§ 13 vl. nař. ze 14. čer-
vence 1922 č. 198 Sb. z. a n.) a podle § 9 odst. (3) zákona č. 562/19
Sb. z. a n. jest dovoleno podati zprávu a zaslati spisy po zkušební době
jedině soudu, zavedlo-li se trestní řízení proti podmíněně odsouzenému.
Totéž platí, když se vinník ve zkušební době osvědčil (srovnej výnos
min. spravedlnosti ze dne 18. září 1929 č. 33923/29, otištěný ve zmí-
něném již vydání trestního řádu na str. 660 a 661). Poněvadž v souze-
ném případě nešlo o zavedení trestního řízení proti odvolateli, nýbrž
o opětný jeho zápis do seznamu advokátů, neměly advokátní komoře po
dnu 13. dubna 1935 býti zaslány trestní spisy Tk VIII 433/27 a nemělo

býti použito obsahu těchto trestních spisů k odůvodnění, že žadatel není
důvěryhodný. Naproti tomu nic nepřekáží, aby advokátní komora ne-
použila svých vlastních spisů i s částkami trestních spisů, které jí byly
doručeny soudem ještě za trestního řízení, neboť to není žádným zá-
konem zakázáno. Vytýká-li odvolatel, že to, co platí pro soud, platí i pro
jiný úřad, míně tím ustanovení odstavce (3) § 9 zákona č. 562/19 Sb.
z. a n., stačí poukázati ho na rozhodnutí nejvyššího soudu č. 418 Sb.
m. spr., uveřejněné i pod č. 2029 Sb. n. s. (trestní), jehož se sám dovo-
lává a v němž bylo vysloveno, že soud nemůže použití trestních spisů
dřívějších, podle nichž se vinník již osvědčil, pro zpětlost a pro kvali-
fikaci nového trestního činu, ani pokud jde o přitěžující okolnosti, že však
jich může použití k své informaci při volné úvaze, zda jest vinník hoděn
podmíněného odsouzení. Obdobně jest míti za to, že i advokátní komora
jest oprávněna použití svých vlastních spisů pro svou informaci a pro
svou volnou úvahu, zda žadatel jest důvěryhoděn. Netřeba se ani za-
bývati otázkou, zda prominutím trestu milostí presidenta republiky
s účinky § 1 odstavec (2) zákona č. 562/19 Sb. z. a n. byl prominut
i skutek sám, neboť udělením milosti skutek sám nezmizel ze světa,
jakoby se byl vůbec nestal. Nejvyšší soud vyslovil v onom rozhodnutí
č. 2029 Sb. n. s., že jde jen o fikci, že vinník nebyl odsouzen. Na této
zásadě trvá nejvyšší soud dokonce i tehdy, jde-li o zahlazení odsouzení
podle §§ 5 a 12 odstavce (1) zákona č. 111/28 Sb. z. a n., jak zřejmo
z rozhodnutí č. 3814 Sb. n. s. (trestní), kdež vysloveno bylo, že zahla-
zení odsouzení nezpůsobuje samo o sobě již i pomnutí právních následků
odsouzení, jež nastávají mocí zákona (§§ 26, 242, 268 tr. z., případně
ustanovení práva občanského, procesního, volebního a správního). Jde-li
jen o fikci, pak netřeba se zabývati ani otázkou, zda udělení milosti má
v souzeném případě zpětnou platnost. Po věcné stránce lze proto po-
suzovati otázku důvěryhodnosti odvolatele jakožto podmínku, aby odvo-
latel mohl býti opět zapsán do seznamu advokátů ve smyslu § 3 odst. 3
zákona č. 40/22 Sb. z. a n. a §§ 14 a 15 discipl. statutu, podle spisů
advokátní komory i podle spisů disciplinárních a jiných jejich po-
znatků nabytých z jiných pramenů, nežli přímo z trestních soudních
spisů. Důvěryhodnost jest ovšem posuzovati podle doby přítomné, jak
bylo vysloveno v rozhodnutích č. 5294, 6080, 6644 a 11398 Sb. n. s.
(civilní). Tím ovšem není řečeno, že k chování žadatele v době minulé
nelze vůbec přihlížeti, nýbrž jest tím řečeno, že jest jen uvážiti, jaký
vliv má toto dřívější chování žadatelovo na jeho důvěryhodnost v době
přítomné. Ze spisů advokátní komory jest patrno, že jí byl doručen roz-
sudek trestního soudu ze dne 7. března 1928 a že byla uvědoměna i o tom,
že nejvyšší soud zmatečnými stížnostmi odvolatelově nevyhověl a nepovolil
mu podmíněný odklad trestu, což vše se stalo podle zákona, ano to
odpovídá § 18 zák. ze dne 1. dubna 1872 č. 40 ř. z. (§ 83 tr. ř.). Všech
těchto prostředků mohla advokátní komora použití při posouzení důvěry-
hodnosti odvolatele a lze souhlasiti s jejím názorem, že činy, pro které
byl odvolatel pravoplatně a nepodmínečně odsouzen, zbavily ho důvěry-
hodnosti i pro dobu přítomnou, a nemění na tom nic, že se choval od

svého odsouzení po dobu 8 let snad bezvadně, neboť napadené usnesení správně poukazuje k tomu, že celá věc vešla ve známost širší veřejnosti, zejména i zprávou v novinách. Důvěryhodnost jest míněna v poměru k obecenstvu, nikoliv k advokátnímu stavu (rozhodnutí č. 5950 Sb. n. s.), a byla v poměru k obecenstvu otřesena jistě zprávou v novinách uveřejněnou o odsouzení advokáta pro těžké delikty majetkové. Již tato jediná skutečnost opodstatňuje závěr, že odvolatel není ani v přítomné době důvěry hoděn. Podle § 103 ústavní listiny může prezident republiky promítnouti jen trest a právní následky odsouzení, tedy jen něco pojmově konkrétního, nikoliv i důvěryhodnost jakožto vlastnost povahovou, tedy něco abstraktního. Nerozhodoval tedy prezident republiky aktem milosti vůbec o tom, zda odvolatel jest důvěryhodný ve smyslu § 15 discipl. statutu a zkoumala proto advokátní komora jakožto korporace nadaná samosprávou ve věcech stavovských tuto otázku právem samostatně. Není proto ani zapotřebí věcně se zabývatí ostatními okolnostmi, z nichž napadené usnesení rovněž vyvozuje důvěryhodnost odvolatelovu. Ustanovení § 14 odstavec 2 discipl. statutu ustanovuje tříletou lhůtu jen pro možnost, žádati znovu o zápis do seznamu advokátů, ale nevylučuje, aby při rozhodování o této žádosti bylo zkoumáno, zda jsou splněny podmínky pro zápis žadatele do seznamu advokátů vůbec.

Čís. 14964.

I. Služební pomer vzniká aj bez formálnej smluvy už tým, že zamestnanec sa dal k dispozícii zamestnávateľovi, ktorý ním disponoval tak, že mu prikazoval prácu.

II. Pri rozhodovaní o žalobnom nároku zamestnanca proti zamestnávateľovi o náhradu škody z dôvodu neprihlásenia zamestnanca k poisteniu podľa vl. nar. 16/1923 Sb. z. a n. nemožno hľadať na eventuálne spoluzavinenie zamestnanca pri opomenutí prihlášky.*)

(Rozh. z 18. februára 1936, Rv III 949/35.)

Žalobkyňa domáhala sa žalobou proti žalovanému družstvu náhrady škody na tom základe, že žalované družstvo ju neprihlásilo k penzijnému poisteniu podľa vl. nar. 16/1923 Sb. z. a n., v dôsledku čoho ušla jej penzia. Proti žalobe bránilo sa žalované družstvo tým, že žalobkyňa nebola s ním v služebnom pomere, lebo do služieb bola prijatá sestra žalobkyne a len keď táto pre chorobu nemohla službu konať, zastupovala ju so svolením družstva žalobkyňa.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly.

Najvyšší súd k dovolacej žiadosti žalobkyne rozsudok súdu odvolacieho rozviazal a tomuto súdu uložil, aby vo veci ďalej pokračoval, skutkový stav pravidelne zistil a potom znova rozhodol.

*) Srovn. Úr. sb. 1997.

Dôvody:

Služební pomer vzniká aj bez formálnej smluvy už tým, že zamestnanec sa dal k dispozícii zamestnávateľovi a že zamestnávateľ ním disponoval tým, že mu prikazoval prácu.

Žalobkyňa v pokračovaní pred odvolacím súdom podľa »dôvodov odvolania«, na odvolacom pojednávaní ústne prednesených na dokázanie skutočnosti, že »ona bola skutočným obchodvedúcim družstva« a že »riadiťstvo výlučne ňou disponovalo«, žiadala výsluch svedkov.

Svedok Ján S. — ktorého výpoveďou sa nižšie súdy nezabývaly — svedčil, že »žalobkyňa viedla knihy obchodné, účtovala s družstvom a vykonávala všetky práce dotyčne vedenia družstva . . ., že predstavenstvo družstva svoje rozkazy vydávalo žalobkyňi«.

Skutočnosť, že snád žalobkyňa pracovala za svoju nemocnú sestru — v prípade, že sa to stalo s vedomím a so súhlasom žalovanej strany — nespôsobovalo túto povinnosť prihlásiť žalobkyňu k poisteniu podľa vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n., keďže — podľa toho, čo hore bolo uvedené — služební pomer mohol vzniknúť aj bez formálnej smluvy, najmä prijatím služieb žalobkyne žalovaným družstvom.

V prípade, že by na základe výsledku dokazovania — ktorého vykonania odvolací súd porušením formálneho práva pomínil —, bolo treba uznať, že medzi žalobkyňou a žalovanou stranou bol služební pomer v smysle vyloženom v úvode tohoto usnesenia, bol by žalobný nárok čo do základu po práve. Na opodstatnenosti tohoto nároku nemienila by ani skutočnosť, odvolacím súdom na konci dôvodov napadnutého rozsudku uvedená, že totiž »žalobkyňa vedela, že nebola k penzijnému poisteniu prihlásená«, lebo na eventuálne spoluzavinenie zamestnanca pri opomenutí prihlášky nemožno hľadať pri rozhodovaní o žalobnom nároku proti zamestnávateľovi na náhradu škody z dôvodu neprihlásenia zamestnanca k poisteniu podľa cit. zákona (viď rozh. N. s. č. 6711 Sb. n. súdu).

Odvolacím súdom porušením formálneho práva zistený skutkový stav nehodí sa k tomu, aby na jeho základe rozhodnuté bolo vo veci s konečným výsledkom, preto bolo treba učiniť opatrenie podľa výroku tohoto usnesenia.

Čís. 14965.

Služební pomer úradníka uvedeného v § 13 zák. č. 233/1920 Sb. z. a n. (§ 22 zák. č. 243/1922 Sb. z. a n.) je povahy verejnoprávnej. Nepatrí na porad práva žaloba, ktorou sa domáha zamestnanec obce (komisár pobrežného mýta) proti tejto zaplattenia služebných požitkov..

(Rozh. z 18. februára 1936, Rv III 974/35.)

Najvyšší súd rozsudky oboch nižších stolíc zbavil účinnosti a spor z dôvodu sporu prekážajúcej okolnosti, uvedenej v bode 1 § 180 Osp., podľa § 182 Osp. zastavil.

D ů v o d y:

Žalobou v tomto spore domáha sa žalobník ako zamestnanec obce (komisár pobrežného mýta) zaplataenia svojich služobných požitkov na dobu po daní ho do výslužby žalovaným mestom, na tom základe, že usnesenie mestského zastupiteľstva o tomto penzionovaní bolo krajin-ským úradom z dôvodu jeho nezákonnosti zrušené. Z ustanovení § 13 zák. č. 233/1929 Sb. z. a n. a § 22 zák. č. 243/1922 Sb. z. a n. ide na javo, že služebný pomer úradníkov uvedených v cit. § 13 je povahy ve-rejnoprávnej. Žalobníka aj podľa žalobného prednesu treba za takého úradníka pokladať. Okrem toho však aj z výmeru krajin-ského úradu ide na javo, že v otázke penzionovania žalobníka bolo už aj Najvyšším správnym súdom rozhodované. Už aj tým bola uznaná verejnoprávna povaha otázky, o ktorej rozhodnúť majú administratívne úrady. Usta-novenia zákona č. 217/1925 Sb. z. a n. nemôže sa dovolávať ani jedna strana už preto, že úrad správny nerozhodoval o nároku súkromno-právnom.

V dôsledku toho žalobník len u administratívnych úradov môže sa domáhať platenia služobných požitkov na miesto penzie z dôvodu, že jeho penzionovanie bolo nezákonné.

Ide tu tedy o sporu prekážajúcu okolnosť, uvedenú v bode 1 § 180 Osp., ktorej si má súd všímať v každom období sporu z úradnej povin-nosti, a to aj vtedy, keď rozhodnutie druhej stolice po tejto stránke na-dobudlo právnu moc (§ 540 Osp. v znení čl. III. č. 10 zák. č. 23/1928 Sb. z. a n.). Bolo preto treba spor zastaviť.

Čís. 14966.

K znamenání podpisu člena představenstva (správní rady) akciové společnosti stačí podle čl. 228, druhý odstavec obch. zák., vypsání pří-jmení.

(Rozh. ze dne 19. února 1936, R I 51/36.)

Prvý soud vrátil opověď zápisu kooptovaného člena správní rady akciové společnosti Sch. k doplnění, by opověď byla opatřena plným notářsky ověřeným podpisem kooptovaného. Rekurzní soud nevyhověl rekursu. **D ů v o d y:** Právnem žádá první soud ověřený plný osobní podpis Stanislava K-a, neboť »podpisem« v čl. 228/2 obch. zák. rozumí se jen plný osobní podpis (srov. komentář Staub-Pisko k čl. 228 obch. zák., čl. 19, 44—45, 88, 177 obch. zák., § 16 zák. č. 70/73 a § 18 zák. č. 58/06 ř. z.). Právnem také žádá první soud podpis na všech čtyřech podáních, třebas společně podaných, neboť každé z nich s podpisem tím vložit jest do zvláštního spisu o té které filiálce uvedeného. Co do potřeby podpisu toho nezáleží na tom, že zmíněná čtyři podání podána byla ve formě jednoho společného podání s 3

stejnopisy (ne opisys), zvláště, když na všech čtyřech kusech jest již podpis Stanislava K-a, ovšem neúplný.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu, by o opovědi znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Podle druhého odstavce čl. 228 obch. zák. jsou členové představenstva akciové společnosti povinni znamenati svůj podpis před soudem anebo podati znamenání jeho v ověřené formě. Ani z doslovu zákona ani z jeho účelu nelze vyčísti, že by toto znamenání podpisu vyžadovalo vypsání plného osobního jména, t. j. jména a příjmení, jak to žádají nižší soudy. Jestliž účelem tohoto zákonného předpisu, aby soud a třetí osoby nahlédnutím do obchodního rejstříku mohly se přesvědčiti o správnosti podpisu dotyčného člena představenstva a měly podklad pro srovnání, zda určitý podpis ve firemním znamenání uvedený je pravý. Není také obvyklým v obchodním životě, aby členové představenstva používali při podpisech v obchodním styku vedle příjmení také jména. Dle toho vyhovuje v souzeném případě zákonnému požadavku notářem ověřený podpis S. K-a na opovědi, a příkaz prvního soudu potvrzený rekursním soudem na doplnění podpisu plným osobním podpisem, to jest jména a příjmení, příčí se doslovu zákona čl. 228 (odst. 2 obch. z.).

Čís. 14967.

Tím, že směnka byla označena jako krycí směnka, nebylo vyloučeno dáti ji do oběhu, i kdyby se tak stalo před splatností pohledávky, k jejímuž krytí směnka slouží.

Taková směnka může býti uplatněna a zažalována teprve, když lze dobývatí pohledávky jí kryté.

(Rozh. ze dne 19. února 1936, Rv I 138/36.)

Žalobkyni byla odevzdána od K...er V. tradiční biancosměnka s právem ji vyplniti. Proti směnečné žalobě z této směnky namítli žalovaní, že žalobkyně byla vázána úmluvou mezi žalovanými a K...er V., podle níž směnka měla sloužiti pouze jako jistota až do knihovního zajištění poskytnutého úvěru, že potom měla býti jim vrácena, a že pohledávka K...er V. byla před převodem směnky na žalobkyni skutečně zástavním právem na realitách žalovaných zajištěna, takže směnka již nesměla býti převedena, nýbrž měla býti žalovaným vrácena, mimo to nelze krycí směnku před splatností pohledávky, k jejímuž krytí byla vydána, dáti do oběhu. Prvý soud zrušil směnečný platební příkaz, odvolací soud zjistiv, že tvrzená úmluva se nestala, ponechal směnečný platební příkaz v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání z důvodů uvedených v právní větě.

Čís. 14968.

Uznání pohledávky postoupeným dlužníkem vůči poctivému postupníku je samostatným zavazovacím důvodem, hojí nedostatky pohledávky v době postupu a je pro postoupeného dlužníka závazné i tehdy, jde-li o fingované pohledávky.

(Rozh. ze dne 19. února 1936, Rv II 387/34.)

Žalující banka tvrdí, že stála v obchodním spojení s firmou K., jejímž majitelem byl M. Tato firma poživala od žalobkyně úvěr a postupovala žalobkyni různé pohledávky, také z faktur. Zažalovaný obnos jsou 70% pohledávek z 3 faktur proti žalovanému S., 70% proto, poněvadž na faktury žalobkyně poskytla obnos ve výši 70% faktur. Žalovaný také dluh uznal, slíbil zaplatiti dlužné účty. Avšak i kdyby nebylo skutečného dodání zboží a onoho uznání, způsobil žalující bance škodu tím, že u banky uznal, že skutečně faktury obdržel a je zaplatí a proto banka firmě K. poskytla výplaty na postoupené účty. Žalovaný namítl, že účty, o které běží, neobdržel a rovněž ne zboží. Šlo o pohledávky fingované. Také neuznal, že faktury zaplatí, neboť o nich ani nevěděl. Prvý soud žalobu zamítl; odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaný byl upozorněn, že bude v příštích dnech (20. června 1931) splatná faktura (ze dne 20. února 1931), M-em žalobkyni postoupená, načež žalovaný prohlásil, že ví, že tato faktura bude splatná, že jí však zaplatí o měsíc později, poněvadž dojednal s M-em prolongaci. Když byl dále tázán, kdy zaplatí ostatní postoupené faktury, odpověděl, že i ostatní faktury zaplatí o měsíc později. Prohlášení to učiněné ke K. (funkcionáři žalobkyně), jest pokládati za uznání ve smyslu § 1396 poslední věty obč. z. K takovému uznání stačí, žádal-li dlužník o posečkání (viz Ehrenzweig, Občanské právo 1920 II. sv. 1 díl, str. 248) a uznání debitoris cessi jest samostatným důvodem zavazujícím (viz rozhodnutí nejv. soudu Soudc. listy z r. 1923 č. 397). Nepřichází v úvahu, zdali tu běží o účty fingované, a jest žalovaný podle § 1396 obč. z. zavázán následkem svého uznání uspokojiti odvolatelku jako svou věřitelku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Vychází-li se z prohlášení dovolatelova, jež učinil dne 13. června 1931 k likvidujícímu úředníku žalobkyně Janu K., pak nepochybil odvolací soud po právní stránce, dovolil-li z něho uznání pohledávky dle § 1396 obč. zák., poněvadž tu dovolatel bezvýhradně slíbil veškeré faktury postoupené žalobkyni, M., pokud se týče firmou »K.«, zaplatiti o měsíc později, než dle znění faktur byly splatnými. Takovéto uznání vůči poctivému příjemci tvoří samostatný zavazovací důvod, a hojí nedostatky pohledávky v době postupu, a je proto pro postoupeného dlužníka závazné i v takovém případě, kdyby šlo dle tvrzení dovolatelova o fingované pohledávky. Pouze námitku nicotnosti mohl by postoupený dlužník

uplatňovati vůči takovému postupníku, poněvadž nicotnost nemůže být zhojena uznáním (rozh. čís. 3367 sb. n. s.), avšak takovouto námitku dovolatel nevznesl. Dovolávání se předpisů § 1351 obč. zák. tu nedopadá, poněvadž nejde tu o utvrzení práv a závazků dle hlavy I. dílu III. obč. zák., nýbrž o změnu práv a závazků dle hlavy II. § 1392 a násl., a postoupená pohledávka byla uznána postoupeným dlužníkem. Nevhodné je také odvolávání se na rozhodnutí čís. 9780 sbírky Gl. Unger, poněvadž v něm šlo o nepoctivého příjemce a pohledávka byla napadána s hlediska § 879 obč. zák., tudíž o případ zcela odlišný od případu projednávaného. Dovolatel také v prvé stoličce netvrdil, tím méně prokázal, že žalobkyně v době postupu, pokud se týče v době uznání, byla nepoctivou příjemkyní, to jest, že by věděla o námitkách postoupeného dlužníka nebo že při náležitě opatrnosti mohla je seznati, což by jí jedině mohlo zbaviti vlastnosti bezelstného postupníka; pokud pak teprve v dovolání uvádí, že žalobkyně nebyla poctivou věřitelkou z důvodu, že se nedržela pravidel poctivého obchodování, povolivši firmě K. úvěr, aniž se přesvědčila o jeho oprávněnosti, a že se měla předem tázati dovolatele na správnost postoupených pohledávek, přezírá, že zákon neukládá v tom směru postupníkovu povinnost dovolatelem předpokládané a že to věc důvěry a rizika postupníka, jestliže vyplatí postupiteli hodnotu dříve, než si zjistil věcný podklad pro takové počínání, nelze z toho však již dovozovati jeho nepoctivost, zejména trvalo-li obchodní spojení s postupitelem již delší dobu. Že by takové předchozí pátrání u dovolatele bylo se žalobkyní ujednáno, a že by žalobkyně je byla porušila, dovolatel ani netvrdil. Poněvadž žaloba byla odůvodněna již z důvodu uznání postoupené pohledávky, nepotřeboval se odvolací soud obíratí dalším případným důvodem pro náhradu škody.

Čís. 14969.

Zaručil-li se rukojmí za vykonatelnou pohledávku, nemůže uplatňovati námitky plynoucí z původního právního jednání, z něhož ona pohledávka vzešla.

(Rozh. ze dne 19. února 1936, Rv II 395/34.)

Podle přednesu žalobkyně zaručil se žalovaný písemným prohlášením, že zaplatí její vykonatelnou pohledávku proti Josefu G., jež jí vznikla proti Františku Sch. a Josefu G. prodejem váhy, a to do určitého dne. Proti žalobnímu nároku na zaplacení této částky namítl žalovaný mimo jiné, že Josef G. byl spolu s Františkem Sch. odsouzen k zaplacení oné ceny za váhu soudem místně nepřislušným podle § 6 zák. o splát. obch. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, uvedl v otázce, o níž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Dovolatel převzal rukojemský závazek za Josefa G-a za vykonatel-nou pohledávku s příslušenstvím, že bude do určitého dne žalobkyni zaplacen. Tento rukojemský závazek dovolatelův spočívá na samostat-ném právním jednání, které s původní koupí váhy již není v souvislosti, a dovolatel nemůže proto již uplatňovatí námitky vyplývající z oné koupě, zejména námitku, že Josef G. spolu s Františkem Sch. byl odsouzen k za-placení kupní ceny za váhu soudem místně příslušným vzhledem k § 6 býv. zák. splátkového.

Čís. 14970.

Hoci je v platebnej zápovedi uvedené aj oznámenie, že štát (daňový veriteľ) je oprávnený pohľadávku — po výšku vymáhaných nedoplatkov — vybrať, daňový dlžník je oprávnený domáhať sa sporom složenia zabavenej pohľadávky u súdu, jestli mu dotyčná platebná zápoved' s uvede-ným oznámením doručená bola po podaní žaloby.*)

(Rozh. z 19. februára 1936, Rv IV 678/35.)

V spore žalobkyne vd. Gizely G. proti žalovaným Bartolomejovi V., ml. Bartolomejovi V. a Ludevítu V. o 50.000 Kč žalovaní priebehom po-kračovania pred súdom prvej stolice predložili súdu platebnú zápoved' vydanú berným úradom v K., podľa ktorej tento berný úrad zabavil pohľadávku žalobkyne vd. Gizely G. u žalovaných, a namietali, že žalob-kyňa v dôsledku tejto zápovedi nemá aktívnej legitímácie k vedeniu sporu. Žalobkyňa na to svoju žalobnú žiadosť modifikovala tak, že žia-dala, aby žalovaní boli zaviazaní zažalovanú sumu s príslušenstvom složiť buď do súdneho depozitu, buď zaplatiť ju priamo u berného úradu k dobre žalobkyne. Všetky tri súdy modifikovanej žalobe vyho-vely. Najvyšší súd z týchto dôvodov:

Zákon čis. 76/27 Sb. z. a n. dovoľuje v § 387 dlžníkovi, že môže, len čo bola jeho pohľadávka daňovou exekúciou zabavená, bez súhlasu exekučného úradu domáhať sa žalobou toho, aby bola složená u súdu pre exekučný úrad.

V platebnej zápovedi je síce uvedené aj oznámenie, že štát je opráv-nený pohľadávku i s prípadnými úrokami vybrať až po výšku vymáha-ných nedoplatkov, ale je nesporné, že dotyčná zápoved' i s týmto ozná-mením bola doručená dlžníkovi, t. j. terajšej žalobkyni až po podaní žaloby, hoci 2. odst. § 383 cit. zák. výslovne predpisuje, že oznámenie o oprávnení k vybraniu treba už pri platebnej zápovedi doručiť tak poddlžníkovi ako i dlžníkovi. Odvolací súd neporušil preto hmotné právo, keď uznal oprávnenie daňového dlžníka k žalobe s návrhom, aby jeho zabavená pohľadávka bola splnená složením do súdneho depozita.

*) Srovnaj: Úr. sb. 1555, 1591, 2245, Sb. n. s. 9247, 10837, 11132, 14212.

Čís. 14971.

Předpis § 46 odst. 2 nesp. zák. čis. 100/31 platí také o dovolacím rekursu v řízení o cestách nezbytných.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, R I 18/36.)

Nižší soudy zamítly žádost o zřízení nezbytné cesty.
Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Dovolací rekurs je podán proti usnesení rekursního soudu, jímž usne-sení první stolice bylo potvrzeno. Jde tedy především o to, platí-li v ří-zení o cestách nezbytných ustanovení § 46 odst. 2 nesp. zák. V tomto řízení jest podle § 9 zák. čis. 140/96 ř. z. použití zásad řízení ve věcech nesporných, pokud tento zákon neustanovuje nic jiného. Rozumí se samo sebou, že tento předpis neplatí jen o řízení v první stolici, nýbrž i pro řízení opravné, takže i přípustnost dovolacího rekursu se řídí podle před-pisí nesporného řízení, pokud zákon čis. 140/96 ř. z. neustanovuje nic jiného. § 16 tohoto zákona, který upravuje řízení opravné, vylučuje stíž-nost, tedy i dovolací rekurs, v otázce, zda a pokud veřejné ohledy pře-kážejí užívání určitého pozemku jako cesty veřejné, pokud soudní nález spočívá na vyjádření příslušného ministerstva o této otázce. O to však v souzeném případě nejde. Jinak obsahuje odchylky od obecných před-pisů, platné i pro dovolací rekurs, jen pokud, je ustanovuje, v kolika stejnopisech jest rekurs podati a, že odpůrci stěžovatele se mohou o re-kursu vyjádřiti. Zákon neobsahuje nic, tedy ani nic odchýlného od obec-ných předpisů, o tom, za jakých podmínek — vyjma svrchu zmíněný případ — lze dovolací rekurs podati. Platí tedy také o dovolacím rekursu v řízení o cestách nezbytných obecný předpis § 46 odst. 2 nesp. zák., podle něhož lze mimořádný dovolací rekurs podati jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Ve věci není žádného z důvodů zmatečnosti podle § 41 zák. čis. 100/31. Názor nižších soudů, že navrhovatelé, nezajistivše si při nabytí parcely čis. 404/1 právo příjezdu k ní, dopustili se patrné nedbalosti a tím sami způsobili, že nyní postrá-dají cestovního spojení, nepříčí se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu § 2. odst. 1 zák. čis. 140/96. Není tu tedy nezákonnosti, ano to, co dovolací rekurs uvádí k doličení domnělé nezákonnosti, je vpravdě pouze výtkaou nesprávného právního posouzení. Nesprávné právní po-souzení však neopravňuje k podání mimořádného dovolacího rekursu. Pro nedostatek předpokladů § 46 odst. 2 zák. čis. 100/31 nemohlo býti dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 14972.

Nejde o týž předmět sporu, domáhají-li se síce obě žaloby zrušení rozhodčího výroku, avšak byl-li v dřívější žalobě uplatněn jiný důvod bezúčinnosti rozhodčího výroku než jest uplatněn v pozdější době.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, R I 70/36.)

Žalobkyně podala na žalovanou pojišťovnu žalobu o zrušení rozhodčího výroku, již opřela o důvody § 595 čís. 1 a 3 c. ř. s. Žalobou, o níž tu jde, domáhá se rovněž zrušení téhož výroku, avšak z důvodu § 595 čís. 2 a 6 c. ř. s. První soud vyhověl námitce zahájené rozepře a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku zahájené rozepře a uložil prvému soudu, by v řízení pokračoval a rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Námitka zahájené rozepře předpokládá mimo totožnost stran i totožnost sporného předmětu, a tato zase předpokládá souhlasnost právního důvodu a právního nároku v obou sporech. Na tuto zásadu, vyjádřenou v rozhodnutí čís. 7343 sb. n. s., odvolává se nejen napadené usnesení, nýbrž i dovolací rekurentka. Rozcházejí se však v podstatě v tom, že podle dovolací rekurentky jest v obou sporech, jež přicházejí v úvahu, právní důvod totožný. Při tom pokládá za právní důvod jsoucnost rozhodčího výroku a z něho plynoucí práva pro obě strany, a sice zejména pro stranu žalující i možnost naříkati rozhodčí výrok jako bezúčinný. S tímto právním názorem, pojímajícím právní důvod příliš široce a nerozlišujícím přesně právní důvod a právní nárok, nelze souhlasiti. Nárok v souzeném sporu nalézá vyjádření v § 596 první odstavce c. ř. s., podle něhož se žaluje na zrušení rozhodčího výroku, důvodem pak toho jest bezúčinnost rozhodčího výroku podle § 595 c. ř. s. Poněvadž pak toto zákonné ustanovení zahrnuje výčetem určité důvody bezúčinnosti pod č. 1—8 (a důvody ty, jako souhrnné pojmy, mohou pozůstávati z více zvláštních důvodů, na příkl. jest-li důvod bezúčinnosti podle čís. 1 § 595 c. ř. s., opřen-li o neplatnost smlouvy, může tato neplatnost zase býti opodstatňována buď nezpůsobilostí osob, nebo vadou projevené vůle a pod.), zakládá-li se žaloba na některém z nich (srov. doslov § 596 a pod.), zakládá-li se žaloba na některém z nich (srov. doslov § 596 druhý odstavec c. ř. s.), jest míti za to, že právním důvodem jsou tyto určité důvody, které se ve sporu uplatňují, se skutkovým základem k nim se vztahujícím. Pokud jsou tedy v souzeném případě uplatňovány jiné důvody bezúčinnosti (§ 595 čís. 2 a čís. 6 c. ř. s.), nežli v předchozím, není zde totožnosti právního důvodu a tudíž ani totožnosti předmětu sporu, takže nemá místa námitka zahájené rozepře.

Čís. 14973.

Pracovní soudy.

V řízení před pracovními soudy není předepsána přípravná lhůta mezi doručením obsílky k roku a dnem roku.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, R I 97/36.)

Proti rozsudku pro zmeškání, vydanému prvním soudem, uplatňoval žalobce v odvolání zmatek (§ 28 čís. 4 zák. o prac. soudech), jež shledával v tom, že obsílka k roku nebyla doručena jemu, nýbrž domovní-

kovi, který poslal sice obsílku za ním pod novou adresou, ale tak pozdě, že mu byla doručena až v den ústního jednání, takže ani automobilem nemohl včas k roku se dostavit. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Žalobci, který neudal soudu (§ 101 c. ř. s.) změnu adresy, doručena byla obsílka k roku dne 28. srpna 1935 pod starou adresou v domě, kde žalobce byt si ponechal — a to domovníkovi, jehož žalobce výslovně zplnomocnil k přijetí obsílky s tím, aby ji za ním domovník poslal. Nelze tedy mluvíti o tom, že by žalobci byla nezákonným postupem odňata možnost před soudem projednávat i že by tu byla vytýkaná zmatečnost.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Obeslání k prvému roku mohlo býti žalobci podle § 102 c. ř. s. (§ 19 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n.) doručeno náhradním způsobem. To se také stalo, neboť obeslání to bylo mu doručeno v jeho bytě, což napadené usnesení výslovně zjišťuje a z čehož jest stěžovateli také v dovolacím rekursu vycházeti, a doručení bylo vykonáno k rukám domovníka, který jednak byl dozorcí osobou ustanovenou pronajimatelem žalobcova bytu a v téže domě bydlel, jednak měl ještě od žalobce zmocnění, aby soudní obsílku pro něho přijal. Takto vykonané doručení plně hovělo ustanovení § 7 odst. 2 předpisů o doručování soudních vyřízení poštou, uveřejněných ve sdělení Věstníku ministerstva spravedlnosti roč. 1928, strana 184. Nelze mu tedy vytýkati nezákonnost. Stěžovatel ovšem již v odvolání uplatňoval také, že mu obeslání bylo doručeno opožděně. Žaloba byla podána dne 26. srpna 1935 a rok byl ustanoven na den 30. srpna 1935. Obeslání bylo vypraveno soudem své stolice dne 27. srpna 1935 a doručení bylo vykonáno již dne 28. srpna 1935. Poněvadž byt žalobcův byl v předměstí sídla pracovního soudu, bylo toto doručení vykonáno ještě včas, aby se žalobce dne 30. srpna 1935 mohl dostavit k roku. Pro zpravení žalobce o roku zbýval ještě celý den. Ustanovení § 25 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n. (§ 19 jednacího řádu pro pracovní soudy) nepředepisuje nějakou přípravnou lhůtu, která by musela ode dne roku uplynouti, nýbrž naopak § 25 zákona o pracovních soudech a § 19 jednacího řádu pro pracovní soudy ukládají soudu, aby první rok neb rok k zahájení sporu ustanovil zpravidla do pěti dnů od podání žaloby, nebránice mu nikterak, aby tento rok ustanovil na dobu ještě kratší, jak se stalo v tomto sporu. Že by tímto postupem soudu bylo žalobci znemožněno, aby se k roku dostavil, nelze uznati.

Čís. 14974.

Zákon o pracovních soudech.

Pracovní soud není příslušný rozhodovati o nárocích domovníka za konané práce, ani jde-li o práce nedomovnícké (praní prádla).

(Rozh. ze dne 20. února 1936, R I 115/36.)

Žalobkyně domáhá se na žalovaném částky 700 Kč proto, že, byvši ustanovena domovnicí v domě žalovanému a jeho bratru náležejícím, konala pro rodinu žalovaného i práce nedomovnické (praní prádla), za kteréžto práce jí přísluší obvyklá odměna v požadované výši. Prvý soud vyhověl žalobě částkou 350 Kč. Odvolací soud odmítl odvolání. **Důvody:** Předmětem jednání odvolacího soudu jest pouze částka 350 Kč. Jde tu proto v řízení odvolacím o věc nepatrnou. Podle § 501 c. ř. s. je odvolání přípustno jen z důvodů zmatečnosti v § 477 č. 1—7 c. ř. s. vytčených. Poněvadž žalovaný žádnou z těchto zmatečností však neuplatnil, je dovolání nepřipustné. Pokud žalovaný vyslovuje názor, že zákon ze dne 11. prosince 1934 č. 251 Sb. z. a n. nepřichází v souzeném případě v úvahu, poněvadž se nevztahuje na soudy pracovní a okresní soudy, které jednají místo nich (čl. IV. odst. 1 uvedeného zák. a § 42 zák. o prac. soudech), přehlíží, že rozepři neprojednal soud pracovní ani soud, jednající na místo něho. Také dle § 1 odst. 2 zák. o prac. soudech jsou z působnosti pracovního soudu vyloučeny spory o právních poměrech domovníků dle § 16 zák. ze dne 30. ledna 1920 č. 82 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud odmítl rekurs.

Důvody:

Jde o nárok »na odměnu za jiné služby« podle druhého odstavce § 6 zák. ze dne 30. ledna 1920 č. 82 Sb. z. a n., k jehož projednávání a rozhodnutí jest povolán řádný soud podle zákona o soudní příslušnosti povoláný (§ 16 cit. zák.). Na tom nebylo nic změněno zákonem o pracovních soudech č. 131/31 Sb. z. a n., neboť druhým odstavcem § 1 tohoto zákona byly z příslušnosti pracovních soudů vyloučeny mezi jiným spory v § 16 zák. č. 82/20 Sb. z. a n. dotčené. Na souzenou věc jest tedy použiti předpisu § 501 c. ř. s., že v nepatrných věcech může rozsudek prvního soudu býti vzat v odpor odvoláním jen pro zmatečnosti v § 477 č. 1—7 c. ř. s. vypočteně. Nejvyšší soud odůvodnil v četných rozhodnutích, k nimž se pro stručnost odkazuje (Sb. n. s. 7158, 346, 9760) zásadu, že pro pojem nepatrné věci ve smyslu § 501 c. ř. s. je nerozhodno, zda nárok, o němž mají rozhodovati vyšší soudy, byl nepatrným již od důvodu, či zda se jím stal teprve později buď důsledkem obmezení žalobní žádosti, či byv rozštěpen rozsudkem prvního soudu. Podle § 448 c. ř. s. v doslovu čl. I. č. 1 zák. č. 251/34 Sb. z. a n. jest pokládati za věc nepatrnou spor, v němž hodnota předmětu nepřevyšuje částku 500 Kč, a toto ustanovení hodí se i na souzenou věc, ježto podle čl. IV. dotčeného zákona tato změna cenové hranice neplatí toliko pro spory u pracovních soudů, u zvláštních oddělení okresních soudů pro spory pracovní a u okresních soudů, jednajících na místě pracovních soudů (§ 42 zák. č. 131/31 Sb. z. a n.). V souzené věci jednal však a měl též jednati řádný soud. Rozsudkem prvního soudu byla původní pohledávka rozštěpena ve dvě části po 350 Kč a žalovaný se odvolal a přirozeně odvolati mohl jen, pokud byl odsouzen k zaplacení

částky 350 Kč. Bylo-li jeho odvolání odmítnuto odvolacím soudem jako nepřipustné, když tu jde o bagatelní věc, je rekurs k nejvyššímu soudu nepřipustný podle § 517 odst. 2 c. ř. s. (Sb. n. s. 9760).

Čís. 14975.

K § 1 ex. ř.

Mezitímní rozsudek může býti exekucním titulem jen co do nákladů sporu jím přisouzených, nikoliv však pro právní poměr nebo právo jím určené.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, R I 174/36.)

Mezitímním rozsudkem bylo uznáno právem, že žalobní nárok vymáhajícího věřitel na propočítání služební doby je důvodem po právu. K žádosti žalobcově (vymáhajícího věřitele) povolil první soud na základě tohoto rozsudku podle § 353 a násl. ex. ř. exekuci, by bylo na povinném čl. státu vynuceno propočítání služební doby vymáhajícího věřitele dle výnosu ministerstva železnic ze dne 14. listopadu 1921. Neprovedl-li by železniční erár propočítání služební doby vymáhajícího věřitele, jak exekucním titulem mu bylo nařízeno, měl vymáhající věřitel býti oprávněn dle § 353 ex. ř. navrhnouti propočítání této služební doby soudním znalce sám na náklad povinného státu. V tomto případě povinnému státu bylo uloženo zaplatiti náklady, které by vznikly provedením tohoto propočítání. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Mezitímním rozsudkem, o nějž se opírá návrh na povolení exekuce, bylo uznáno právem, že uvedený v něm žalobní nárok na propočítání služební doby stává po právu. Jde tudíž o určovací výrok ve smyslu druhého odstavce § 393 c. ř. s. Takový mezitímní rozsudek se sice pokládá podle § 393 odst. 3 první věta c. ř. s. za rozsudek konečný, ale jen vzhledem k oprávným prostředkům, nelze jej však pokládati za samostatný rozsudek, pokud se týče exekuce, neboť v § 393 c. ř. s. není obsaženo podobné ustanovení v tomto směru, jako v § 392 c. ř. s. o rozsudku částečném. Mezitímní rozsudek, i když nabude formální právní moci, nemůže podle své povahy býti exekucním titulem pro určený v něm právní poměr anebo právo již proto, poněvadž neobsahuje odsouzení odpůrce k nějakému plnění neb opomenutí ve smyslu § 7 odst. 1 ex. ř. Za exekuci bylo by lze žádati na jeho základě jen k vymáhání nákladů sporu, kdyby v něm byly přisouzeny. Ježto návrhu na povolení exekuce nelze vyhověti již pro nedostatek exekucního titulu, nebylo třeba zkoumati další otázku, zda by navržený způsob exekuce byl přípustný čili nic.

Čís. 14976.

K § 158 obč. zák.

Předpisu § 158 obč. zák. vyhovuje průkaz, že dítě nemohlo být manželé zplozeno.

Předpis ten nebrání tomu, by nemožnost zplození dítěte manželé nebyla prokázána výpovědí manželů k důkazu o tom slyšených.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, Rv I 301/34.)

Prvý soud vyhověl žalobě na oduznání manželského původu dítěte podle § 158 obč. zák., v níž žalobce popřel, že by byl s matkou dítěte v kritické době souložil namítaje, že matka dítěte v této době souložila s jinými muži. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Prvý soud nabyt na základě svědecké výpovědi matky dítěte Marie D. přesvědčení, že tato se žalobcem již od června 1931 nesouložila a že tudíž dítě nemohlo být jím zplozeno. Odvolací soud uvedl, že nelze uznati, že žalobce podal důkaz o nemožnosti zplození dítěte podle § 158 obč. zák., ježto prý správnost svědecké výpovědi matky dítěte, podle níž tato v době početí páchala cizoložství a podle níž dítě není manželé jejím zplozeno, není potvrzena jinými svědeckými výpověďmi. Provedení důkazu výsledkem stran odvolací soud nenařídil, ježto prý ani příssežná výpověď žalobce o tom, že s manželkou v kritické době neobcovał, by nepostačila k důkazu, protože tu není jiných důkazů, než svědecké výpovědi matky dítěte a protože ani souhlasné výpovědi obou manželů samy o sobě nepostačují, aby uznáno bylo, že dítě bylo zplozeno mimo manželství. Předpis § 158 obč. zák. nevyžaduje, aby manžel dokázal nemožnost soulože vůbec, nýbrž dostačí průkaz, že dítě nemohlo jím být zplozeno. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu stačí důkaz, že v kritické době (§ 163 obč. zák.) nedošlo mezi manželi k pohlavnímu styku a lze k prokázání této okolnosti použití i svědecké výpovědi manželky i výsledku stran; není zákonného důvodu, aby předpis § 158 obč. zák. byl vykládán jako obmezení důkazů v tom směru, že by svědecká výpověď matky, pokud se týče výpověď manžela jako strany nemohly platiti za dostatečný důkaz pro nemožnost zplození manželé (rozhodnutí čis. 1452, 4391, 7677, 12972 Sb. n. s.). Podle těchto zásad řídil se první soud, neboť jeho skutkovým zjištěním, že matka dítěte nesouložila s manželé v kritické době, byl podán důkaz, že dítě nemohlo být zplozeno žalobcem. Předpis § 158 obč. zákona nebyl ovšem tomu na překážku, aby odvolací soud podle předpisů procesního práva a zejména za šetření zásady bezprostřednosti přezkoumal — a to pokud se týče hodnocení výpovědí svědků, na základě volné úvahy (§§ 463,

272 c. ř. s.) — toto zjištění prvního soudu, které bylo předpokladem pro řešení otázky nemožnosti zplození dítěte žalobcem a aby si toto zjištění buď osvojil, nebo se od něho odchýlil (§§ 488, 498 c. ř. s.). To však odvolací soud neučinil a způsobil tím vadnost řízení (§ 503 čis. 2 c. ř. s.), která znemožnila nejvyššímu soudu rozhodnutí ve věci samé. Neuzná-li odvolací soud při dalším jednání svědeckou výpověď matky dítěte ve spojení s jinými již provedenými důkazy za dostačující k prokázání skutečnosti, že s manželé v kritické době nesouložila, bude mu znovu uvažovati o případném doplnění průvodního řízení výsledkem stran, při čemž by arciť nemohly obstáti důvody, které v příčině nepřípuštění tohoto důkazu uvedl odvolací soud v důvodech napadeného rozsudku. Důkaz dosud neprovedený nelze již předem prohlašovati za bezcenný, to tím méně, jde-li o spor o oduznání manželského původu, v němž podle povahy věci výpovědi manželů jsou zpravidla jedinými průvodními prostředky. Tuto bezcennost nelze opodstatniti ani poukazem na § 158 obč. zák., jak svrchu bylo doloženo.

Čís. 14977.

Věřitel má proti konkursní podstatě nárok na oddělené uspokojení podle § 48 konk. ř. vydáním částky složené na soudě dlužníkem, na jehož jmění byl později vyhlášen konkurs, jen tehdy, stalo-li se složení na soudě řádně. Pokud tomu není tak při částečném placení.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, Rv I 860/34.)

Úpadkyně Emilie L. a Elsa M. měly od žalující v nájmu hotel »G.« za roční nájemné 240.000 Kč. Usnesením okresního soudu v K. ze dne 24. října 1930 k návrhu žalující bylo jim nařizováno, aby odevzdaly do 1. ledna 1931 najatý předmět. Proti tomu podaly úpadkyně námítky, jimž nebylo vyhověno. Úpadkyně zůstaly po dobu trvání sporu v užívání najatého objektu. Dne 1. ledna 1931 a 1. července 1931 složily po 36.520 Kč 40 h do soudní úschovy dle § 1425 obč. zák. jakožto částky nájemného, jak si je vypočetly samy, poněvadž Dr. Karel H. jako zástupce žalující odepřel částky ty přijati. Žalující žádala zaplacení celé činže 240.000 Kč a podala na tuto částku dne 28. srpna 1931 žalobu a uvedla, že žalované sice jí nabídly obnos, který se jim zdál býti přiměřený, t. j. 73.040 Kč, že však to odmítla, a že složení k soudu, které žalované předsevzaly, nemá pro ni žádného právního významu. O jmění žalovaných prohlášen byl konkurs dne 24. října 1931. Správce konkursní podstaty Dr. Pavel S., jenž vstoupil do sporu, uznal co do důvodu úplaty za používání hotelu za rok 1931 ve výši 120.000 Kč a tedy za dobu od 1. ledna 1931 do konce září 1931, t. j. do vyklizení hotelu částku 90.000 Kč a bylo proto také částečným rozsudkem dne 11. dubna 1932 uznáno, že straně žalující tato částka jako pohledávka proti žalované straně přísluší. Žaloba na vydání složené částky u soudu, podané proti konkursní podstatě, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Podle § 1425 obč. z. je volno dlužníku, nechce-li věřitel placení přijati, dlužný obnos složit k soudu. Stalo-li se tak řádně a bylo-li to věřiteli oznámeno, je dlužník zproštěn dluhu a přechází nebezpečí nahodilé zkázy a zhoršení věci na věřitele. Je tedy směrodatno pro řešení tohoto sporu, zda složení obnosů 36.520 Kč 40 h a 36.520 Kč 40 h k soudu bylo provedeno dlužnicemi (pachtýřkami hotelu »G.«) řádně. Stala-li se tedy deposice soudní řádně před vyhlášením konkursu, stává se obnos složený jměním, ohledně něhož přísluší věřiteli vůči konkursní podstatě nárok na oddělené uspokojení dle § 48 konk. ř., neboť obnos ten jest v soudním uschování pro věřitele a soud má povinnost jej věřiteli vydati i bez souhlasu dlužníka. Částečným rozsudkem dle uznání ze dne 11. dubna 1932 byla úplata, která příslušela žalobcům proti pachtýřkám za užívání zmíněného hotelu od 1. ledna do konce září 1931, určena částkou 90.000 Kč. Z toho zjevno, že částka 73.040 Kč 80 h, pachtýřkami k úplnému vyrovnání dluhu složená, před uvalením konkursu nepostačovala k úplnému zaplacení jejich dluhu a, ježto věřitel částečné placení přijmouti nebyl povinen (§ 1415 obč. z.) a je též nepřijal, uznal odvolací soud správně, že složení k soudu se nestalo řádně, a důsledkem toho nezprostilo pachtýřky hotelu dluhu a obnos jimi složený nestal se jim odděleným jměním k uspokojení žalobců, uloženým pro ně u soudu dle § 48 konk. ř. Právem proto správce konkursní podstaty pokládal obnos 73.040 Kč 80 h pachtýřkami k soudu složený za součást konkursní podstaty a právem nesvolil k jeho vydání žalobcům po vyhlášení konkursu. Rovněž právem nevyhověl zástupce pachtýřek žádosti žalobců ze dne 17. října 1931 k vydání obnosu toho, když žalobci jej nechtěli přijati na úplné uspokojení, nýbrž jen jako splátku na jejich pohledávku.

Čís. 14978.

Osmihodinová pracovní doba.

Pokud jest sklepník, pracující více než 8 hodin denně, celkovým platem odměněn za všechny pracovní úkony.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, Rv I 188/36.)

Žalobce pracoval u žalovaného jako sklepník denně 17½ hodin, ač práce přes čas nebyly úřadem žalovanému dovoleny. Žalobě na náhradu odměny za práce přes čas, opřené o bezdůvodné obohacení žalovaného, nižší soudy nevyhověly.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Odvolací soud má za to, že žalobce byl za všechny práce přes čas přiměřeně odměněn, ježto žalovaný zaň zapravil polovici pojistného

k nemocenskému pojištění a poskytl mu volný byt a stravu a příležitost vyzískati na zpropitném as 25 Kč denně. Právem vytýká dovolatel, že bylo povinností žalovaného hraditi ze svého celé pojistné za žalobce, ježto týž neměl mzdu v penězích (§ 162 zák. č. 231/24 Sb. z. a n., pokud se týče zákona č. 189/34 Sb. z. a n.). Nebylo tudíž lze přihlížeti při posuzování přiměřenosti odměny za práce přes čas k polovici pojistného. Práce přes čas v podniku žalovaného nebyly povoleny příslušným správním úřadem a šlo tedy o práce zákonem zakázané. Žaloba mohla být opřena jen o důvod bezdůvodného obohacení zaměstnavatelova (Sb. n. s. 12158), což se skutečně stalo, a bylo tudíž zkoumati, zda se žalobci nedostalo za celkovou práci (dovolenou osmihodinovou i nedovolenou) takové odměny, že tímto celkovým platem byl již přiměřeně odměněn za všechny své pracovní úkony. V souzené věci bylo tudíž vycházeti z průměrného výdělku sklepníka, pracujícího jen po dovolenou pracovní dobu osmi hodin, a nemajícího plat v hotovosti. Zejména bylo nutno též zjistiti, zda se takovému zaměstnanci, odkázanému na pouhé zpropitné, poskytuje v takových podnicích, jakým je podnik žalovaného, i strava a byt, či jen strava a bez bytu. Dále mělo být objasněno, kolik si žalobce mohl na zpropitném vydělávati v normálních hodinách a kolik v čase, kdy konal práci přes čas, ježto nemůže být ani pochybným, že výše zisku závisí na provozu podniku v určitých hodinách (ranních, dopoledních, večerních a nočních) a že tento provoz bývá rozličný v jednotlivých podnicích ano i v témže podniku. Teprve až budou všechny tyto okolnosti zjištěny, bude možno spolehlivě posouditi, zda žalobce nebyl poškozen, pokud se týče, zda se žalovaný neobohatil jeho pracemi mimo normální (osmihodinovou) pracovní dobu vykonanými, a teprve potom bude lze stanoviti výši případné odměny podle § 273 c. ř. s.

Čís. 14979.

Předčasné propuštění ze služby nevyžaduje, by byl služební poměr rozvázán s okamžitou účinností. Nesdělil-li zaměstnavatel zaměstnanci důvod propuštění ihned, nevzdal se ještě tohoto důvodu mlčky.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, Rv II 15/36.)

Žalobce byl zaměstnán jako deputátník na velkostatku v Č. od 1. ledna 1917 a u žalovaného, který nabyt uvedeného velkostatku pozemkovou reformou od roku 1924. Žalovaný převzal také žalobce jako deputátníka s povinností, aby ho nadále zaměstnával. Dle předpisů o pozemkové reformě směl žalovaný propustiti žalobce pouze z vážných příčin a při propuštění bez vážných důvodů byl povinen zaplatiti odbytné zákonem stanovené. Žalovaný dal žalobci dne 8. srpna 1932 výpověď ku dni 31. srpna 1932. Žalobce tvrdí, že výpověď byla mu dána bez zákonitých předpokladů. Ježto je ženat a má tři děti, přísluší mu podle § 75 náhr. zák. a vládn. nař. čís. 315/22 Sb. z. a n. odbytné v částce 4.770 Kč a navrhl proto odsouzení žalovaného k zaplacení této částky.

Nižší soudy zamítly žalobu, prvý soud z těchto důvodů: Žalobce byl vyzván šafářem K-ou a po druhé sám žalovaným, aby odvezl do T. dělníky, kteří v době žňové pracovali v Č. Žalobce odepřel tak učiniti, chodil pozdě ku krmení koní, koně jemu svěřeni vypadali hůře než koně svěřeni ostatním deputátníkům (kočím), ač krmivo pro koně bylo dostatečné, a několikrát při polní práci na vále usnul. Jde o otázku, zda v tom lze spatřovati důvod ke propuštění, aniž by tím nastala pro žalovaného povinnost k placení odbytného. V tom ohledu jsou směrdatny podmínky Státního pozemkového úřadu, zejména obsah přidělové listiny, ve které jsou taxativně uvedeny důvody ku propuštění zaměstnance. Dle obsahu této přidělové listiny a sice dle § 17 čis. 2, 5, 11 jsou mimo jiné uvedeny jako vážné důvody k propuštění, když zaměstnanec nedbale ošetřuje zvířata jemu svěřená, když přes opětovné napomenutí trvale zanedbává svoje povinnosti a když se nepodrobí dispozičnímu právu zaměstnavatelovu. Tyto důvody jsou u žalobce dány, neboť žalobce neuposlechl rozkazu k odvezení dělníků právě v době žňové, kdy jest nejvíce práce a kdy zaměstnavateli na tom právě nejvíce záleží, aby měl dostatečný počet dělníků, poněvadž prodlením v pracích může mu nastati nedozírná škoda. Žalobci jako starému hospodářskému dělníku musil býti znám dosah jeho jednání. V tomto jednání žalobcově jest spatřovati důvod k propuštění dle § 17 čis. 5 a 11 přidělové listiny. Dále žalobce nepravdělně koně krmil, ač napomínán, nechodil včas do práce, zejména ku krmení koní, jeho koně byli proto horší a špatněji vyhlíželi než koně ostatní. V tom je spatřovati důvod ku propuštění dle § 17 čis. 2 a 5 přidělové listiny. Ježto žalobce i jinak zanedbával svoje služební povinnosti, což zejména vyplývá z toho, že během pracovní doby na poli na vále usnul, měl žalovaný dostatečné důvody k propuštění žalobce ze služeb.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný zavázal se propustiti žalobce ze služby jen z určitých, v přidělové listině státního pozemkového úřadu naznačených důvodů, mezi nimiž mimo jiné uvedeno, »že zaměstnanec týrá nebo zřejmě nedbale ošetřoval zvířata jemu svěřená (bod 17 d) 2), a že zanedbává trvale přes opětovné napomenutí své povinnosti bez řádné překážky a omluvy (17 d) 5)«. Bylo zjištěno, že žalobce, byv opětně napomínán nechodil včas do práce, jak ráno i po polední přestávce a že zejména nekrmival mu svěřené koně včas a pravidelně a již tato skutečnost postačila sama o sobě k tomu, by žalovaný propustil žalobce ze svých služeb. Bylo též zjištěno, že žalobcovi koně byli sešlejší než koně ostatních deputátníků, což mohlo míti důvod v nepravdělném a opožděném krmení. Nesejde na tom, že tomu tak skutečně bylo, ježto k opodstatnění důležitého důvodu podle přidělové listiny netřeba, by žalovanému zanedbáním povinností žalobcových byla způsobena skutečná škoda, a stačí, že žalobce zanedbával zřejmě své povinnosti, když koně včas a pravidelně nekrmival tak, že tím mohla býti žalobci přivoděna škoda.

Ježto již z toho důvodu není žalobní nárok opodstatněn a musela žaloba býti zamítnuta, nebylo třeba, by se dovolací soud obíral i okolností, že žalobce usnul za polních prací na vále a to proto, že žalovaný prý nedodržel přípustnou pracovní dobu, a nesejde ani na tom, že odvolací soud v rozporu se spisy použil též důvodu žalovaným neuplatňovaného, že totiž žalobce neuposlechl jednou rozkazu šafářova. Předčasné propuštění ze služby nevyžaduje, by byl služební poměr rozváznán s okamžitou účinností (Sb. n. s. 8157) a jest tedy schváliti závěr odvolacího soudu, že nemá významu pro posouzení věci, že žalovaný žalobci dal výpověď, místo aby ho okamžitě propustil. Stačilo pak úplně, byli-li v době propuštění nebo výpovědi dán objektivně důležitý důvod podle dotčené již přidělové listiny; jeho přesné udání a prokázání zůstalo vyhrazeno příspadnému pořadu právnímu a nelze za to míti, že žalovaný tím, že nesdělil žalobci tento důvod ihned při výpovědi, dal způsobem každou pochybnost vylučujícím (§ 863 obč. zák.) na jevo, že se tohoto důvodu vzdává (Sb. n. s. 219).

Čís. 14980.

K § 20 zák. o ochraně nájemníků čis. 48/25 Sb. z. a n.

Přepłatkem je i podnájemné přesahující přípustnou míru (§ 22 uvedeného zákona).

Nedovolenou úplatou za přenechání bytu může býti i příspěvek placený podnájemcem nájemci pro pronajímatele (vlastníka domu) na úpravu bytu.

(Rozh. ze dne 21. února 1936, Rv I 1596/33.)

Byt, jenž měl najat od 1. dubna 1925 na tři po sobě jdoucí roky za roční činži 3.000 Kč (s dávkami za 4.000 Kč) se závazkem, že složí hotově na opravy domu 10.000 Kč, dal žalovaný za týchž podmínek do podnájmu žalobcům. Ti souhlasili s ujednanými podmínkami, částku 10.000 Kč složili u žalovaného, jenž ji odvedl správcí domu, a platili ujednanou činži až do konce roku 1927, kdy musili k žádosti správce domu byt vykliditi. Žalobou domáhají se žalobci na žalovaném jednak vrácení stavebního příspěvku 10.000 Kč, ježto šlo o nedovolenou úplatu, jednak přepłatku na činži, placenou nad přípustnou míru za dobu od 1. dubna 1925 do konce roku 1927, celkem 6.364 Kč. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Nárok na vrácení 10.000 Kč jako skryté odstupné nelze žádati na žalovaném, poněvadž nebyla to úplata za to, že žalovaný postupuje neb pronajímá byt, nýbrž šlo o plnění, které se konalo pro majitele domu; žalovaný neměl z onoho platu, ať již to bylo na opravy, aneb jako součást činže, docela nic. Předpis § 20 zák. čis. 85/24, 48/25, 44/28 předpokládá však, že příjemci se poskytuje nějaká výhoda, nějaký prospěch za to, že smlouvu uzavřel. Toho u žalovaného nebylo. Ohledně požadovaného přepłatku na činži nesouhlasí sice odvolací soud s názorem, že předpis

§ 22 čis. 2 poslední věta zák. čis. 44/28 Sb. z. a n. vylučuje tento nárok; ustanovení zákona, že přeplatku nelze žádati za dobu minulou, jest rozuměti tak, že po vejití zákona v platnost, t. j. od 1. dubna 1928, nemohou tyto předpisy býti požadovány; v souzeném případě byla však žaloba podána již 29. února 1928, a na ten případ zákon ten ještě neplatí. Platí tu však předpis § 16 čis. 1 zák. čis. 48/25 Sb. z. a n. Podle tohoto ustanovení je zakázáno podnájemné vyšší než nájemné, a ježto žalovaný ujednal jen takové podnájemné, kolik on sám měl nájemného platiti, není ujednané podnájemné zakázané, a neplatí na ně předpis § 20 čis. 1 téhož zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobcovu, pokud šlo o polovinu požadovaného přeplatku, uznal podle žaloby na vrácení poloviny stavebního příspěvku a uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí ohledně druhé poloviny požadovaného přeplatku.

D ů v o d y:

Při právním posouzení věci (§ 503 čis. 4 c. ř. s.) jest vyjítí ze zjištění nižších soudů, že žalovaný najav na 3 po sobě jdoucí léta od 1. dubna 1925 třípokojový byt za roční činži 3.000 Kč, s dávkami 4.040 Kč, a zavázav se složití hotově 10.000 Kč na opravu domu, dal tento byt za týchž podmínek do podnájmů žalobci a jeho manželce, kteří souhlasili s ujednanými podmínkami, složili částku 10.000 Kč u žalovaného, jenž ji odvedl správci domu a platili ujednanou činži do konce r. 1927, že pak počátkem r. 1928 vyklidili byt k žádosti správce domu. Žalobce uplatňuje nárok jednak na vrácení příspěvku na opravu domu v částce 10.000 Kč, jednak přeplatek na činži, placenou nad přípustnou výši za dobu od 1. dubna 1925 do konce r. 1927. Odvolací soud správně usuzuje, že nárok ten jest posuzovati podle zákona o ochraně nájemníků ze dne 26. března 1925 čis. 48 Sb. z. a n., který byl v účinnosti od 1. dubna 1925 do 31. května 1928. Vzhledem k ustanovení §§ 2 odst. 3, 31 čis. 5 cit. zák. vztahovala se na byt, o který jde, ochrana nájemníků. Pokud žalobce i v dovolání trvá na tom, že žalovaný jednal k vědomému účelu, aby byl žalobce zbaven ochrany nájemníků, nelze mu přisvědčiti. Ani z toho, co sám přednesl, nelze usuzovati, že žalovaný za tím účelem jednal. Ale není to také rozhodné, poněvadž žalobce o tento nárok jednáním žalovaného nemohl býti připraven. Zákony na ochranu nájemníků měly účel odpomáhati tísní o místnosti a brániti tomu, aby nebylo této tísně užíváno ke kořistění. Vzhledem k různým možnostem obcházeti zákon a tím mařiti jeho účel, byla zapovězena veškerá právní jednání, kterými se slibuje něco mimo nájemné v přípustné výši, při čemž jest nerozhodné, kdo ujednává s nájemcem zapovězené jednání, kdo úplatu poskytuje nebo slibuje. I třetí osoby mohou míti zájem na tom, aby došlo k smlouvě nájemní nebo podnájemní. Rozhodné jest, že si pronájemce dá něco poskytnouti nebo slíbiti mimo přípustné nájemné (rozh. 2965, 3894, 7430, 9644 Sb. n. s.). Proto nezáleží na důvodu a pojmenování poskytnuté nebo slíbené úplaty, neboť i při nákladu učiněném v bytu nájemníkově k jeho žádosti smí pronajímatel žádati jen

přiměřené zvýšení nájemného, nikoli zaplacení určité částky najednou (rozh. 8923 Sb. n. s.). Podle těchto zásad jest posuzovati nárok žalobcův. Odvolací soud neshledal jej odůvodněným, protože při částce 10.000 Kč šlo o plnění konané pro majitele domu, z něhož neměl žalovaný žádné výhody, pokud pak jde o přeplatek činže, že žalovaný ujednal a bral od žalobce na podnájemném jen tolik, kolik sám byl povinen platiti na nájemném, nebral od něho více (§ 16 odst. 1 cit. zák.), takže tu nedopadá ustanovení § 20 cit. zák. Tomu nelze přisvědčiti. Znění zákona zapovídá výhody a plnění mimo nájemné nejen pro druhého smluvníka, nýbrž i pro osobu jinou, pokud jest to v souvislosti s postoupením bytu. I když žalovaný ujednal zaplacení částky 10.000 Kč pro majitele domu a tomuto ji odvedl, jest podle § 20 odst. 3 cit. zák. povinen ji vrátiti svému smluvníku, t. j. žalobci, neboť její složení bylo podmínkou ujednání podnájemní smlouvy se žalobcem a jeho manželkou. Jde tu o zapovězené jednání ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. Pokud jde o nárok na vrácení přeplacené činže, stanovil § 20 odst. 1 cit. zák., že dohoda o nájemném mohla býti platně učiněna jen potud, pokud smluvené nájemné neodporovalo ustanovením zákona nebo pokud nebylo ujednáno v mezích zákonných. Jestliže však žalovaný sám ujednal nájemného nedošlo, jest tedy přípustnost nájemného co do výše posuzovati podle ustanovení § 8 a násl. cit. zák., která nejsou v souzeném případě vyloučena předpisem § 14. Ustanovení v § 16 cit. zák. nemůže v souzeném případě zprostiti žalovaného vrácení přeplatku, to by bylo jen tehdy, kdyby nájemné, které byl sám povinen platiti majiteli domu, bylo ujednáno v mezích zákonných. Jestliže však žalovaný sám ujednal nájemné odporující zákonu a proto neplatné, nemůže z toho odvozovati pro sebe platnost ujednaného podnájemného, i když toto není vyšší než nájemné jím placené, může se proto žalobce domáhati vrácení přeplatku. Nižší soudy pokládajíce nárok žalobcův za neodůvodněný, neučinily po této stránce žádná zjištění, první soud pak vůbec neprobral skutkový podklad tohoto nároku. Žalobce uplatnil nárok na vrácení celé částky 10.000 Kč a celého přeplatku. První soud zjištil, že onu částku zaplatili a nájemné pak platili žalobce i jeho manželka, odvolací soud se otázkou legitimace žalobcovy k uplatnění celého nároku nezabývá a žalobce to v dovolání nevytká. Poněvadž nárok žalobcův byl opřen jen o to, že on plnil, tomu tak nebylo podle zjištění nižších soudů, mohla býti žalobci příznána podle § 889 obč. zák. jen polovina toho, čeho se domáhal a není dovolání odůvodněno, pokud jde o druhou polovici. Co do vrácení částky na opravu může dovolací soud rozhodnouti ihned, co do přeplatku na činži bylo podle § 510 c. ř. s. zrušiti rozsudky nižších soudů a vrátiti věc do první instance.

Čís. 14981.

Promlčení úroků zajištěných exekučním právem zástavním v knize pozemkové zároveň s vykonatelnou pohledávkou.

(Rozh. ze dne 21. února 1936, Rv I 246/34.)

Žalovaný stát vedl na nemovitosti, nyní patřící vlastnický žalobkyni, proti knihovním předchůdcům žalobkyniným exekuci v nuceném zřízení práva zástavního pro pohledávku 12.000 Kč s 5% úrokem ode dne 1. dubna 1923. Exekučním titulem byl soudní smír ze dne 17. října 1923, uzavřený mezi žalovaným státem a předchůdci žalobkyninými. Exekuce byla provedena 2. dubna 1924. Dne 12. ledna 1932 zaplatila žalobkyně žalovanému 14.540 Kč 75 h, tvrdíc, že touto platbou jsou kryty útraty, 3leté zadrželé úroky i celý kapitál. Žalovaný stát přijal sice toto placení, nevyhověl však žádosti žalobkynině za výmaz váznoucího zástavního práva, tvrdě, že pro úroky exekučně vymáhané, pro něž má již exekuční titul, neplatí tříletá lhůta § 1480 obč. zák., nýbrž všeobecná 30letá promlčecí lhůta, takže má nárok na zaplacení všech úroků ode dne 1. dubna 1923 běžících. Podle jeho výpočtu provedeného podle § 1416 obč. zák. byly konanou platbou zaplacený útraty, 5% úroky a kapitál až na částku 3.407 Kč 65 h. První soud přikloniv se k tomuto mínění, vyhověl žalobě na zjištění, že pohledávka i zástavní právo pro ni váznoucí zanikly placením a že žalovaný jest povinen svoliti k jeho výmazu jen částečně vysloviv, že placením zanikly útraty, úroky a pohledávka do výše 8.592 Kč 35 h, a zamítl žalobu, pokud šlo o částku 3.407 Kč 65 h. Odvolací soud k odvolání žalobkyně vyhověl žalobě i pokud šlo o částku 3.407 Kč 65 h.

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného státu obnovil rozsudek prvního soudu v zamítací části do částky 536 Kč 36 h s 5% úroky ode dne 12. ledna 1932, vysloviv, že pohledávka, pokud jde o zbytek 3.407 Kč 65 h zanikla spolu se zástavním právem pro ni váznoucím jen částkou 2.871 Kč 02 h.

D ů v o d y :

Rozhodnutí rozepře závisí jedině na rozřešení otázky, v jaké době promlčovaly se 5% úroky žalovaného státu z jeho úročné pohledávky 12.000 Kč, příslušející mu podle soudního smíru ze dne 17. října 1923 a na nemovitosti, nyní žalobkyniní vlastnický náležející, exekučním právem zástavním dne 2. dubna 1924 zajištěné, jakož i do jaké míry promlčením zanikly. První soud vyhověl žalobě na výmaz práva zástavního podané z důvodu zaplacení celé pohledávky a 3letých zadrželých úroků ode dne placení spolu s útratami jen částečně, maje souhlasně se žalovaným za to, že se úroky ty promlčují teprve v době 30leté proto, že žalovaný měl pro ně již exekuční titul a že nadto vedl k jejich vydobytí exekuci v nuceném zřízení práva zástavního, o jehož výmaz jest žádáno. Odvolací soud naproti tomu vyhověl žalobě v celém rozsahu, jsa názoru, že se úroky, byť byl pro ně získán exekuční titul a exekučně byly vloženy spolu s vykonatelnou pohledávkou do pozemkové knihy, přesto promlčují v době tří roků, poněvadž předpis § 1480 obč. zák. nečiní v tomto směru rozdílu. Důsledkem toho prý jsou částkou 14.540 Kč 75 h, jež platila žalobkyně dne 12. ledna 1932 žalovanému na svůj dluh, kryty kromě útrat jak tříleté zadrželé úroky ode dne placení, tak i celá pohledávka 12.000 Kč. Odvolacímu soudu jest přisvědčiti jen potud, že

tříletá promlčecí lhůta § 1480 obč. zák. platí podle nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 21. července 1858 čís. 105 ř. z. (nejv. rozhodnutí ze dne 30. května 1858), též pro úroky, třeba byly již přičteny rozsudkem nebo jemu na roveň postaveným exekučním titulem, ale jen pokud nebyly v době právní moci exekučního titulu ještě splatny. Soudním smírem ze dne 17. října 1923 zavázal se však Stanislav M. (knihovní předchůdce žalobkynin) zaplatiti žalovanému státu 12.000 Kč s 5% úroky ode dne 1. dubna 1923. Na základě tohoto smíru vedl pak žalovaný stát proti dlužníku, knihovnímu to předchůdci žalobkyně, dne 2. dubna 1924 k vydobytí této pohledávky i s úroky exekuci v nuceném zřízení práva zástavního a byly také úroky ty současně s kapitálem zaknihovány s udáním dne, od kterého běží a z jaké částky. Právní povahou takovýchto úroků, jimž dostalo se stejného pořadí s kapitálem, zabýval se jak vídeňský nejvyšší soud (na př. v rozh. čís. 872 Gl. U.), tak i nejvyšší soud v Brně (na př. v rozh. čís. 325 a 12806 Sb. n. s.), v nichž zaujal stanovisko, že takovéto úroky dospěly v době vkladu ztrácejí povahu úroků a stávají se samostatným kapitálem, jenž se (rozh. čís. 872 Gl. U., Sb. n. s. čís. 325) promlčuje v pravidelné lhůtě 30 roků. Nesejde tedy na tom, že v souzeném případě nebyly úroky od 1. dubna 1923 do 2. dubna 1924 (doba vkladu) zapsány jako samostatná jistinná částka, když podle právního názoru právě uvedeného povahu úroků ztratily a vyšší kapitálové částky, jež tvořily, bylo lze z knihovního zápisu lehce zjistiti a seznati. Další, teprve ode dne exekučního vkladu budoucně dospívající úroky neztrácejí ovšem této své povahy a podléhají podle předpisu § 1480 obč. zák. a min. nař. čís. 105/1858 ř. z. promlčení tříletému. Dovolatel snaží se dovésti z předpisu § 217 čís. 2 ex. ř., že prý úroky ty, zajištěny jsouc právem zástavním, podléhají promlčecí lhůtě 30leté, leč nelze mu v tom přisvědčiti. Předpis ten jest především předpisem formálně-právním, jenž upravuje jen, jakým způsobem jest naložiti při exekuční dražbě nemovitosti s nevyčerpaným nejvyšším podáním a jaké další nároky věřitelů a v jakém pořadí jest je uspokojiti, ale nemělo jim býti nic měněno na hmotněprávních předpisech o promlčení a jeho přerušení; proto také ustanovuje § 217 čís. 2 ex. ř., že jen ony starší než ony tříleté úroky lze přisouditi z útržku, případně podle vzájemného pořadí kapitálu, kterým přísluší zástavní právo, tedy pokud ono nezaniklo promlčením. Je totiž možné, že se opětovnými zákroky exekučními nebo včasným zákrokem jednotlivým mohlo dosáhnouti přerušení promlčení zadrželých úroků za více než tři leta, počítajíc zpět od dražby. Také v takovém případě však smějí býti v pořadí s kapitálem přisouzeny jenom tříleté úroky, kdežto zbytek, třeba u něho promlčení bylo rovněž přerušeno, smí býti přikázán jenom v pořadí § 217 čís. 2 ex. ř., leč by pro něj zákrokem věřitelovým bylo získáno výhodnějšího pořadí knihovního, bylo-li to z knihovního výpisu zřejmé. Tyto zásady co do pořadí úroků vyplývají z publicity veřejných knih (§ 17 knih. zákona) a mají hájiti zájmy zadnějších věřitelů. Poměru mezi osobním nebo knihovním dlužníkem a věřitelem se toto formálně právní ustanovení nedotýká a neřeší ani otázku, kdy vlastně zástavní právo přísluší starším než tříletým úrokům, anebo kdy a v jakém rozsahu zaniká. Tuto

otázku dlužno posuzovati podle předpisu hmotného práva. Jde tedy jenom o to, v jakém rozsahu se přerušuje promlčení úroků tím, že k jejich vydobytí byla vedena exekuce. Tato otázka není v zákoně výslovně řešena, avšak přihlížíme-li k hospodářským a jiným důvodům, pro které byla zavedena instituce promlčení, a k těm, které se uvádějí pro jeho přerušeni, dospějeme k právnímu důsledku, že ani vedení exekuce nelze přisouditi jiného a dalšího významu, než který dává zákon získání exekučního titulu, a že ani exekuce nepřerušuje promlčení, jestliže se v ní nepokračuje a zůstane-li jenom při exekučním vkladu zástavního práva, kterýžto exekuční prostředek je sice uveden mezi prostředky k vydobytí pohledávky, ale povahou svou přece jest jenom jejím zajištěním. Důvody, jež ve příčině platů uvedených v § 1480 obč. zák. vedly k určení kratší lhůty přes dobytí exekučního titulu, platí také ve příčině zavedení exekuce. Jestliže tedy žalovaná strana mimo onu exekuci vnuceným vkladem zástavního práva nic dále nepodnikla k tomu, aby promlčení co do úroků bylo přerušeno, způsobila, že se úroky od 2. dubna 1924 do 12. ledna 1929 promlčely. Pokud jde o přípustnost žaloby o výmaz a otázku, lze-li žalobě takové vyhověti také co do určité částky, nebylo se strany žalované námitek ani s hlediska formálně-právního, ani s hlediska práva hmotného. Knihovní dlužník může se brániti exekuci, byla-li pohledávka zaplacená nebo může-li namítati její zánik z důvodu promlčení a mohl by se domáhati také obmezení exekuce z těchto důvodů; proto mu v zásadě nelze odpírati nárok, aby se žalobou domohl souhlasu k výmazu zástavního práva do výše, do které pohledávka zanikla. Žalovaná strana poukázala k předpisu § 262 zákona čís. 76/27 Sb. z. a n., který se týká vymáhání daňových pohledávek. K předpisu tomu nelze však ani s hlediska § 7 obč. z. o. přihlížeti, protože jde o předpisy speciální. Použije-li se tedy v souzeném případě platby 14.540 Kč 75 h na útraty 674 Kč 40 h a tříleté zadržel úroky 1.800 Kč ještě podle právního stanoviska v tomto rozhodnutí zaujatého na úroky od 1. dubna 1923 do 2. dubna 1924, tvořící 602 Kč 98 h, byla zbytkem uhrazena vymáhaná pohledávka do výše 11.463 Kč 37 h, takže zůstává neuhrazen zbytek ve výši 536 Kč 63 h s 5%ními úroky ode dne 12. ledna 1932. Potud bylo dovolání vyhověti.

Čís. 14982.

Pachtýř zabraného statku, jemuž byla dána výpověď z hospodaření Státním pozemkovým úřadem, je povinen platiti pachtovné až do skutečného převzetí statku; výpověď z hospodaření o sobě neruší poměr pachtovní.

(Rozh. ze dne 21. února 1936, Rv I 2037/35.)

Žalující stát (Státní pozemkový úřad) přednesl, že žalovaní dluhují pachtovné v zažalované výši 35.282 Kč za dobu od 1. května 1933 do 30. dubna 1934 a za květen 1934. Žalovaným byla dána výpověď z hospodaření, nikoliv však výpověď na vyklizení a nebyli žalovaní zproštěni

povinnosti placení pachtovného, jež trvá dále. Proti žalobě namítli žalovaní, že proti nim jest vedena dle usnesení okresního soudu ve Š. z 20. června 1932 exekuce vnucenou správou. Vnucený správce jest povinen platiti pachtovné z výtěžku vnucené správy, a nikoliv žalovaní, o čemž žalující Státní pozemkový úřad věděl, neboť vnuceného správce dal při výpovědi z hospodaření na velkostatku vyrozuměti. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu co do částky 17.007 Kč. Důvody: Žalovaným byla dána Státním pozemkovým úřadem výslovně ve smyslu § 13 zák. ze dne 16. dubna 1919 čís. 215 Sb. z. a n. a §§ 12—25 zák. ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 Sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 13. července 1922 čís. 220 Sb. z. a n. výpověď z hospodaření na nemovitostech zabraného velkostatku na dobu 6 měsíců ode dne doručení výpovědi (22. května 1933) v celém rozsahu, jak vypovídaným příslušela z důvodu pachtovní smlouvy a to užívání pozemků a budov a bylo žalovaným příkázáno, aby vypověděné nemovitosti se vším příslušenstvím v uvedené lhůtě pod exekuci vyklidili a odevzdali Státnímu pozemkovému úřadu. Touto výpovědí, která směřovala k úplnému odstranění žalovaných ze zabraných nemovitostí, dal Státní pozemkový úřad bez jakékoliv pochybnosti najevo, že nechce pokračovati v pachtovním poměru se žalovanými. To plyne také z ustanovení § 14 čís. 4 náhradového zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 Sb. z. a n., dle něhož není výpovědi zapotřebí, rozhodl-li se Státní pozemkový úřad převzítí spolu s určitými nemovitostmi také závazky a práva ze smluv pachtovních. Byla-li tedy žalovaným dána výpověď z hospodaření, znamená to, že se Státní pozemkový úřad rozhodl nepřevzítí práva a závazky z pachtovní smlouvy, kterou žalovaní s dřívějšími vlastníky uzavřeli. Touto výpovědí použil Státní pozemkový úřad oprávnění daného jemu zákonem záborovým a náhradovým, zrušiti právní poměr, ve kterém byli žalovaní k zmíněnému velkostatku, s platností od 22. listopadu 1933 a není proto správné tvrzení žalobce, že dvory Š. a Z. jsou propachtovány žalovaným, že československý stát převzal smlouvu pachtovní ohledně těchto dvorů a že tato smlouva dosud trvá. Uvádí-li napadený rozsudek, že žalovaní ani netvrdili, že byl zrušen pachtovní poměr, přehlíží, že žalovaní v první stolici výslovně namítali výpověď z hospodaření ku dni 22. listopadu 1933, že tato výpověď nabyla moci práva a že nikdo s nimi nejednal o tom, za jakých podmínek a jak dlouho mají spravovati dříve najaté nemovitosti po zrušení pachtovního poměru. Toto zrušení jest ostatně právním důsledkem výpovědi dané z hospodaření, takže ani nemusilo býti výslovně žalovanými namítáno. Pokud jde o otázku, zdali žalovaní také po 22. listopadu 1933 sporné nemovitosti dále užívali a užitek z ní brali, netřeba se jí obíratí, poněvadž žalobní nárok není v tomto směru podložen skutkovým přednesem a není odvozen z toho, že, ačkoliv pachtovní poměr pominul, žalovaní pokračují v pachtovním užívání, nýbrž spočívá jedině na tvrzení, že československý stát převzal pacht a že žalovaní dluhují ujednané pachtovné z pachtovního poměru, který nebyl vypovězen, a proto dosud trvá. Žaloba domáhající se nikoliv náhrady za to, že žalovaní pachtovního předmětu dále užívají, nýbrž výslovně placení pachtovného z pachtovní smlouvy, jest,

pokud jde o dobu po 22. listopadu 1933, bezdůvodná a byla proto v tomto rozsahu zamítnuta. Poněvadž pachtovní poměr byl výpovědí z hospodaření zrušen teprve dnem 22. listopadu 1933, jest žalobní nárok na placení pachtovného do té doby pachtovní smlouvou odůvodněn. Vnucená správa není na závadu pasivní legitimaci žalovaných. Ustanovení §§ 120 a 336 ex. ř. mají význam jen pro vnitřní vedení správy, jak správce má naložit s jejími výtěžky, netýkají se však závazku pachtýře vůči propachtovateli k placení pachtovného, který plyne z pachtovní smlouvy dle § 1090 obč. zák. Do této smlouvy vnucený správce nevstupuje, nýbrž vykonává jen úkony, k nimž jest dle § 109 ex. ř. oprávněn. Zda-li vnucený správce docílí nějakých výtěžků ze správy a v jakém rozsahu, nemůže mít vlivu na nárok propachtujícího na zaplacení pachtovného vůči pachtýři. Tento nárok jest také nezávislý na ručení vymáhajícího věřitele za náklady vnucené správy. Následkem toho vnucená správa pachtovních práv žalovaných není překážkou, aby žalobce na nich nepožadoval zaplacení pachtovného.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalovaní uplatňují, že nejsou pasivně legitimováni v tomto sporu, poněvadž na jejich pachtovní práva, plynoucí z pachtovního poměru, z něhož žalující strana žaluje na zaplacení pachtovného, vede se exekuce vnucenou správou k vydobytí pohledávky A. banky v Praze, a že tedy žalován býti mohl toliko vnucený správce. Tento názor je mylný. Podle §§ 109 a 334 odst. 2 ex. ř. jest vnucený správce na místě dlužníka oprávněn vybírat všechny užítky a příjmy plynoucí z práv, na něž se exekuce vede, a konati všechna právní jednání a vznášeti všechny žaloby, kterých je třeba, aby vnucená správa byla provedena. V praxi se obecně uznává, že vnucený správce je také pasivně legitimován ve všech záležitostech, týkajících se vedení vnucené správy a hospodaření z ní plynoucího. Povinný jest za vnucené správy nezpůsobilým ke sporům toliko v záležitostech, které se týkají vnucené správy, ježto ta se provádí podle §§ 99 a 130 ex. ř. s vyloučením dlužníka (rozh. 3451 Sb. n. s., Neumann. Lichtblau Kom. z r. 1928 k § 109 ex. ř. str. 417—418). Avšak v souzeném případě nejde o záležitost, týkající se vedení vnucené správy, neboť žalující strana domáhá se, aby žalovaní na základě pachtovní smlouvy uzavřené s nimi před zavedením vnucené správy byli uznáni povinnými zaplatiti jí pachtovné nejen z užtků vnucené správy, nýbrž z celého svého jmění, tedy také z jmění, jehož se vnucená správa netýká a s nímž vnucený správce disponovati a tudíž je ani ve sporu zastupovati nemůže. Opak nelze dovozovati z té okolnosti, že podle § 336 ex. ř. má vnucený správce zapravovati pachtovné přímo ze správních výtěžků, a nestací-li, že jest vymáhající věřitel podle § 40 c. ř. s. a § 78 ex. ř. povinen hraditi tyto výdaje. Propachtovatel může sice také touto cestou dosáhnouti zaplacení pachtovného, ale nemůže mu býti bráněno, aby se domáhal exekučního titulu přímo na dlužnících, účinného na celé

jejich jmění a na veškeré jejich příjmy přítomné i budoucí. Odvolací soud zamítl žalobu stran pachtovného za dobu od 23. listopadu 1933 do 30. dubna 1934 v částce 17.007 Kč, vycházející z názoru, že šestiměsíční výpovědí, kterou dal Státní pozemkový úřad žalovaným ve smyslu § 13 zákona č. 215/19 a §§ 12 až 25 zákona č. 329/20 ve znění zákona č. 20/22 Sb. z. a n. a která byla okresním soudem ve Š. doručena žalovaným dne 22. května 1923, zrušil se pachtovní poměr žalovaných k Československému státu dnem 22. listopadu 1933 a že proto žaloba, domáhající se výslovně placení pachtovného, a nikoli náhrady za další užívání pachtovaného předmětu, je bezdůvodná, pokud jde o dobu po 22. listopadu 1933. Tento právní názor je mylný. Z obsahu uvedené výpovědi je nade vše pochybnost patrná, že jde o výpověď z hospodaření po rozumu citovaných míst zákonných a nikoli o výpověď z pachtovného poměru podle §§ 561 a násl. c. ř. s. Na tom nic nemůže změnit nesprávný dodatek okresního soudu, že přikazuje odpůrci vypovídající strany, aby této výpovědi včas vyhověl pod exekucí nebo proti ní podal námítky, neboť rozhodující jest toliko jasný obsah výpovědi a v ní uvedená místa zákonná (rozh. 1811 Sb. n. s.). Takovou výpověď nepomíjí pachtovní poměr k zabrané nemovitosti, nýbrž teprve skutečným převzetím nemovitosti, nýbrž teprve skutečným převzetím nemovitosti Státním pozemkovým úřadem, které se může státi buď dobrovolným odezdáním se strany hospodařícího držitele, nebo exekučním odebráním pozemku držiteli tomu, jak bylo podrobně vyloženo v rozhodnutí č. 6613 Sb. n. s. Že Státní pozemkový úřad v době od 23. listopadu 1933 do 30. dubna 1934 od žalovaných jakožto pachtýřů propachtované pozemky převzal, nebylo tvrzeno a bylo proto v té příčině obnoviti rozsudek prvního soudu, a nebylo třeba zabývat se ještě dovolacím důvodem vadnosti řízení.

Čís. 14983.

Nelze zpeněžití exekučním prodejem podle §§ 332, 341 ex. ř. koncesi k provozu dopravy motorovými vozidly.

(Rozh. ze dne 22. února 1936, R I 91/36.)

Vymáhající věřitel navrhl zpeněžení zabavené autokoncese nucenou dražbou. První soud návrh zamítl proto, že podle § 7 zák. č. 198/32 Sb. z. a n. je převod zabavené koncese na třetí osoby nepřipustný. Rekursní soud vyhověl návrhu. Důvody: Předpis § 7 zák. č. 198/32 Sb. z. a n. vylučuje jen volnou disposici povinného s koncesí ať smlouvou nebo posledním pořízením, nelze však z něho seznati, že oprávnění povinného má býti spjato tak úzce s jeho osobou, že by zpeněžení prodejem v exekuci bylo vyloučeno (Sb. n. s. č. 13566). Způsob provedení dražby jest řešiti v dohodě s příslušným živnostenským úřadem.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Již od plemissinárního usnesení nejvyššího soudu vídeňského ze dne 30. října 1907 čís. 128 pres. čís. 181 knihy judikátů, uveřejněného pod čís. 3948 n. ř. sb. Glasser-Unger a čís. 1054 úř. Sb. bylo v judikatuře (a též v literatuře, srov. na příklad Neumann-Lichtblau Komentář k ex. řádu str. 1040) nesporno, že koncesi a zabavený živnostenský podnik provozovaný na základě koncese nelze zpeněžit nuceným prodejem, poněvadž jde o právo osobní, jež nelze převést na jinou osobu ani zciziti. Toto hledisko jest obzvláště zdůrazněno v § 7 odst. 4 zák. ze dne 23. prosince 1932 čís. 198 Sb. z. a n., podle něhož koncese k provozu dopravy motorovými vozidly jest osobním oprávněním, jehož převod na jinou osobu ať mezi živými nebo pro případ smrti jest nepřipustný, ba kterou ani nelze provozovati pachtýřem (§ 7 odst. 7 uvedeného zákona). Neprávem se dovolává rekursní soud rozhodnutí čís. 13566 Sb. n. s. k odůvodnění svého opačného názoru. Uvedené rozhodnutí na souzený případ se nehodí, neboť se nezabývá vůbec nuceným prodejem koncese nebo živnosti autodopravy, nýbrž obírá se pouze všeobecně otázkou přípustnosti exekuce na živnost dopravy motorovými vozidly.

Čís. 14984.

Chovatel plemeniků není oprávněn požadovati od obce náhradu nákladů vzniklých mu vydržováním plemeniků za obec, neuzavřel-li s obcí smlouvu o chovu plemeniků.

(Rozh. ze dne 22. února 1936, Rv I 2471/33.)

Žaloba na náhradu nákladů, vzešlých žalobci (soukromníku) chovem licentovaných plemeniků, podaná z důvodů § 1042 obč. zák. na žalovanou obec, byla zamítnuta soudy všech tří instancí, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Podle § 3 zák. čís. 169/24 přísluší povinnost opatrovati a chovati v dostatečném počtu plemeniky obci, kteráž může tyto veřejné plemeniky chovati sama aneb přenechati jejich chov jednotlivým chovatelům neb chovatelským organizacím na základě smlouvy s obcí uzavřené a komisí pro chov hospodářských zvířat schválené. Výjimečně (§ 3 odst. 6 cit. zák.) mohou beze smlouvy s obcí soukromé osoby chovati plemeniky, ale jen když to povolí ministerstvo zemědělství (§ 3 odst. 6 zák. a § 11 vládn. nař. čís. 204/28), a jen k účelům, k nimž tento chov se povolí. Nesplní-li obec resp. strana, která s ní ujednala smlouvu, svou povinnost, přísluší učiniti příslušná opatření okresnímu úřadu (§ 10 odst. 3 vládn. nař.). Z těchto ustanovení vyplývá, že povinnost chovati veřejné plemeniky náleží výhradně obci a nikoliv soukromým osobám

a že tyto se mohou zabývati chovem veřejných plemeniků jen výjimečně a to v mezích smlouvy s obcí uzavřené a komisí schválené. Proti těmto předpisům by bylo jednáno, kdyby v případě, že by obec ji vyhrazenou povinnost nekonala, mohl ji za ni plniti soukromník. Tím by oklikou bylo dosaženo právě opaku toho, co zákon zamýšlel, totiž odněti chovu veřejných plemeniků soukromému podnikání. V tom, že žalobce choval veřejné plemeniky — třeba již licentované — nelze tedy shledávati splnění povinností uložených žalované obci a žalobce nemůže se proto na obci domáhati náhrady vzešlých mu nákladů z důvodu jednání bez příkazu (§ 1037 obč. zák.) ani z důvodu použití věci k užitku jiného nebo z důvodu učiněného nákladu za jiného (§§ 1041 a 1042 obč. zák.).

Čís. 14985.

Z výkonu úřadu soudcovského jest vyloučen soudce v rozepři, v níž sepsal pro chudou stranu jako úřední zástupce odvolání podle § 90 zák. o org. soudů a § 133 jedn. ř.

(Rozh. ze dne 22. února 1936, Rv I 903/34.)

Odvolací soud zrušiv podle § 496 čís. 3 c. ř. s. rozsudek prvního soudu, uložil mu nové jednání a rozhodnutí. Toto jednání řídil a rozsudek vydal soudce, který sepsal podle § 90 zák. o org. soudů a § 133 jedn. ř. jako úřední zástupce žalobkyně odvolání, jež vedlo k zrušovacímu usnesení odvolacího soudu. V dovolání do zamítajících rozsudků nižších soudů uplatnila žalobkyně jako zmatečnost podle § 477 čís. 1 c. ř. s., že se rozhodnutí zúčastnil soudce, který byl podle zákona při rozhodování a vykonávání soudcovského úřadu vyloučen.

V otázce, o níž tu jde, uvedl nejvyšší soud zrušiv rozsudky nižších soudů i řízení jím předcházející pro zmatečnost podle § 477 čís. 1 c. ř. s. v

d ů v o d e c h:

Soudce, který řídil řízení, následující po zrušovací usnesení odvolacího soudu, a vydal rozsudek, byl v souzené věci po rozumu § 90 zák. o org. soudů a § 133 jedn. ř. ustanoven jako úřední zástupce žalobkyně k sepsání odvolání. Takového úředního zástupce jest považovati za zmocněnce strany chudé podle § 20 čís. 4 j. n. a jest proto též podle tohoto zákonného ustanovení vyloučen z vykonávání úřadu soudcovského v rozepři, v níž odvolání v zastoupení chudé strany sepsal. Na věci nic nemění, že podle § 90 zák. o org. soudů se ustanovuje takovýto úřední zástupce nejen na návrh, nýbrž i z úřadu, neboť rozhodným je, že též sepisuje v zastoupení strany chudé odvolání (srov. nadpis § 90 zák. o org. soudů »Zástupce pro chudé strany« a poslední odstavec § 133

jedn. ř.), a jest jeho povinností, by při sepisování odvolání hájil zájmy chudé strany právě tak, jako v jiných případech stranou zmocněný advokát. Jest tudíž na něho nezbytně pohlížeti jako na zmocněnce strany po rozumu § 20 čís. 4 j. n., který za účelem sepsání odvolání si tvoří o věci úsudek se zájmového hlediska odvolávající se chudé strany, takže při rozhodování věci by se mu nedostávalo oné nestrannosti a nepředpojatosti, jako se u soudce vyžaduje. Jest proto takovýto soudce vyloučen podle § 20 čís. 4 j. n. z vykonávání soudcovského úřadu v rozepři, v níž sepsal odvolání pro chudou stranu. Ježto v souzeném případě řízení a rozhodnutí, jež následovalo po zrušovací usnesení odvolacího soudu, se zúčastnil soudce, jež sepsal odvolání pro žalobkyni jako chudou stranu podle § 90 zák. o org. soudní a § 133 jedn. ř. a který tudíž byl podle § 20 čís. 4 j. n. vyloučen z vykonávání úřadu soudcovského v této rozepři, jde o zmatečnost řízení jím provedeného a rozsudku jím vydaného podle § 477 čís. 1 c. ř. s. Ježto pak odvolací soud neodstranil tuto zmatečnost sběhlou v řízení první stolice, je napadený rozsudek s předcházejícím mu odvolacím řízením stížen stejnou zmatečností. Bylo proto zrušiti jako zmatečné jak napadený rozsudek, tak i rozsudek prvního soudu, jakož i řízení jím předcházející, počínajíc okamžikem, kdy se řízení zúčastnil vyloučený soudce.

Čís. 14986.

K § 39 řádu o zbavení svéprávnosti.

Odpor do usnesení o zbavení svéprávnosti jest vznésti ve lhůtě čtrnáctidenní.

(Rozh. ze dne 22. února 1936, R II 31/36.)

Stěžovatel byl usnesením okresního soudu v M. O. ze dne 11. prosince 1935 částečně zbaven svéprávnosti pro opilství a bylo mu soudem dáno poučení, že proti tomuto usnesení může podati odpor do 15 dnů od doručení. Rekuršní soud odmítl odpor podaný u soudu dne 30. prosince 1935 (29. prosinec padl na neděli) pro opožděnost. Důvody: Odpor proti usnesení vyhovujícímu zbavení svéprávnosti jest podati podle § 39 čís. nař. ze dne 28. června 1916 čís. 207 ř. z. v konečné lhůtě 14 dnů. Lhůta k odporu počíná se u osob, jimž bylo usnesení doručeno, dnem doručení, v souzeném případě dnem 14. prosince 1935. Odpor byl podán dne 30. prosince 1935 přímo u soudu, tedy po vypršení lhůty k podání odporu, ježto lhůta ta již vypršela dne 28. prosince 1935.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Poučení, jehož se dostalo prvním soudem stěžovateli, neodpovídá § 39 řádu o zbavení svéprávnosti z 28. června 1916 čís. 207 ř. z., kdež pro podání odporu jest stanovena konečná lhůta čtrnáctidenní. Tato

čtrnáctidenní lhůta k odporu nebyla dotčena ustanovením § 54 (2) zákona z 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n. o základních ustanoveních soudního řízení nesporného, neboť předpis ten prodlužuje toliko lhůtu rekursní. Odpor však jest opravný prostředek svého druhu, jež se od rekursu odlišuje v různých směrech, takže lhůta k odporu zůstává nadále čtrnáctidenní (srov. Hora, Soudní řízení nesporné, str. 130). Rekurent není zastoupen právním zástupcem a proto toto nesprávné poučení, jehož se mu o lhůtě k odporu, tedy k opravnému prostředku, dostalo, mělo za následek, že usněsení prvé stolice nemohlo proti rekurentu nabýti účinnosti, leč teprve po 90 dnech ode dne doručení. To plyne z ustanovení § 31 (6) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n., jež platí podle § 56 řádu o zbavení svéprávnosti a § 53 (1) zák. čís. 100/31 i v řízení o zbavení svéprávnosti. Ježto usnesení o zbavení svéprávnosti bylo rekurentu doručeno dne 14. prosince 1935, tu jeho odpor u soudu dne 30. prosince 1935 podaný, není opožděný.

Čís. 14987.

Nároku ze správy lze se vzdáti i činem konkludentním.

(Rozh. ze dne 22. února 1936, Rv II 106/34.)

Žalobce tvrdí, že koupil od žalované krávu, jež musila býti po koupi poražena pro nemoc, již trpěla již před koupí, a žádá proto žalobou ze správy vrácení kupní ceny, již za krávu zaplatil. Nižší soudy zamítly žalobu, zjistivše, že žalobce koupil krávu, třebas mu žalovaná prohlásila, že krávu kupuje »beze všeho ručení«.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolateli, jež má za to, že vzdání se nároku ze správy musí býti projeveno »výslovně«, nelze přisvědčiti. Projev vůle může se státi podle § 863 obč. zák. buď výslovně nebo mlčky. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (srov. na př. rozh. čís. 1275, 12265 Sb. n. s.) lze se vzdáti nároku ze správy i činem konkludentním. Mlčel-li žalobce k prohlášení žalované, že mu prodává krávu beze všeho ručení, a koupil-li přes to krávu, nelze toto jeho chování podle § 863 obč. zák. jinak vyložití, než že s prohlášením žalované souhlasil a že se mlčky vzdal práva ze správy pro jakoukoliv vadu krávy.

Čís. 14988.

V pracovních sporoch, v ktorých hodnota predmetu sporu prevyšuje 300 Kč, je odvolací návrh podstatnou náležitostíou odvolania, ktorú po uplynutí odvolacej lehoty už nemožno doplniť.

Ak odvolanie v týchto sporoch podané neobsahuje odvolací návrh, treba ho usnesením odmietnuť.

(Rozh. z 25. februára 1936, R III 85/36.)

O d v o l a c í s ú d v pracovnom spore, v ktorom hodnota predmetu sporu bola vyššia než 300 Kč, odvolanie žalovaného, podané bez uvedenia odvolacieho návrhu, usnesením odmietol. **D ō v o d y:** Písomné odvolanie žalovaného obsahuje len prejav, že sa odvoláva proti rozsudku súdu I. stolice. Ide o spor z pracovného pomeru, v ktorom hodnota predmetu sporu je vyššia než 300 Kč, platí tu tedy ustanovenie §§ 28 (odst. 2), 32, 33 zák. čis. 131/1931 Sb. z. a n.) Z ustanovenia odst. 1 § 33 cit. zák. vysvitá, že je nutné, aby v odvolaní bol uvedený odvolací návrh, ktorý je podstatnou náležitosťou odvolania; zákon ho činiť totiž predpokladom pre nové pojednávanie veci pred odvolacím súdom, lebo pojednávanie sa má konať v jeho medziach. Taký odvolací návrh treba preto v pracovných sporoch pokladať za vecnú náležitosť odvolania a jeho nedostatok nie je len vadou formálnou, ktorý by bolo možno napraviť i po uplynutí nepredľžiteľnej odvolacej lehoty, stanovenej § 29 cit. zák. V súdenom prípade písomné odvolanie žalovaného neobsahuje žiadny odvolací návrh a z jeho obsahu nemožno vôbec spoznať, čoho sa žalovaný domáha. Odvolacia lehota uplynula dňa 21. septembra 1935 a do toho času nebolo odvolanie doplnené odvolacím návrhom. Pri tom je bez významu, prečo sa tak nestalo, tedy najmä, že odvolateľ nebol zastúpený advokátom, ani že prípadne nebol súdom uvedený, že odvolanie je obsahovo vadné. Nerozhodné je aj to, že žalovaný dodatočne, po uplynutí odvolacej lehoty, na prvom pojednávaní u odvolacieho súdu, odvolací návrh doplnil, lebo ako už bolo uvedené, stalo sa doplnenie opozdene, odvolanie žalovaného pre nedostatok odvolacieho návrhu nemalo byť odvolaciemu súdu počítaným k novému pojednávaniu veci a základom k novému rozhodnutiu o veci a keď preca bolo nariadené pojednávanie, je ono zmätočné. Odvolanie žalovaného bolo tedy vecne vadné, nehodilo sa k tomu, aby bolo o ňom pojednávané a preto bolo ho treba usnesením odmietnuť.

N a j v y š š í s ú d rekurzu nevyhovelo s poukazom na správne dôvody rekurzného súdu, ktoré sú v súlade s rozhodnutím čis. 14264 Sb. n. s.

Čís. 14989.

Nejde o služebný pomer v prípade, keď obchodný zástupca (aj podľa smluvy) zostal samostatným obchodníkom a nedostal sa čo do činnosti, ktorá mu bola smluvou určená, do pomeru podriadenosti k druhej smluvnej strane.

(Rozh. z 25. februára 1936, Rv III 1045/35.)

Žalobník smluvou zo dňa 18. marca 1930 podujal sa sprostredkovať žalovanému predaj piva za 5 Kč provízie od každého hl. Neskôr vstúpil žalobník k žalovanému do stáleho služebného pomeru za plat a za odmenu za prácu prez čas. Žalobou, podanou u oddelenia okresného súdu v N. pre spory pracovné, domáhal sa žalobník na žalovanom zaplata 8.835 Kč 75 h titulom údajne nevyplatenej provízie, hotových výdavkov

*) Srovnej s § 181 č. 3 a § 486 veta prvá Osp.

a nevyplateného služebného platu. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice v časti, ktorou bol zamietnutý nárok žalobníka na províziu, zbavil účinnosti a spor v tejto časti zastavil, v ostatenj časti rozsudok súdu prvej stolice potvrdil. Zastavenie sporu o d ō v o d n í l takto: V odvolacom pokračovaní žalobník nezapieral, že v rokoch 1930—1932, drieb než vstúpil ako stály zamestnanec v máji 1932 definitívne do služieb žalovaného, bol samostatným obchodníkom, výčapníkom, ktorý k prevodzovaniu svojho obchodu aj potrebné padovne prenajímal. Ako taký uzavrel smluvu so žalovaným dňa 18. marca 1930. Táto pracovná smluva stály pomer medzi stranami nezažila. Žalobník nebol zaviazaný ako sprostredkovateľ výlučne len pre žalovaného pracovať, ba vôbec bolo mu ponechané na vôľu, či nejaké obchody bude chcel pre žalovaného sprostredkovať. Činnosť žalobníka u žalovaného nebola vôbec jeho hlavným zárobkovým prameňom, lebo bol samostatným obchodníkom, ktorý len príležitostne sprostredkoval tu a tam obchod pre žalovaného. Žalobník nikdy nebol podriadený žalovanému. Pracovný súd je preto k riešeniu provizných pohľadávok žalobníka v smysle ustanovení §§ 1, 2 zák. zo 4. júla 1931 čis. 131 Sb. z. a n. vecne nepríslušný.

N a j v y š š í s ú d dovolaciu žiadosť zamietol. **D ō v o d y:**

Nejde o služebný pomer, keď obchodný zástupca (aj podľa smluvy) zostal samostatným obchodníkom a po stránke svojej činnosti smluvou mu určenej, nedostal sa so spolusmluvníkom do pomeru podriadenosti.

Žalobník vo svojej dovolacej žiadosti sám prizvukuje, že práce, za ktoré požaduje províziu, vykonal »ako vedľajšie zamestnanie a pri tom prevodzoval aj samostatný obchod«, ďalej, že na sjednaní obchodov na predaj piva a liehu pre žalovaného »pracoval« až do toho času, kým nevstúpil »do definitívneho služebného pomeru k žalovanému«. Keďže však aj podľa dovolacej žiadosti uplatňuje žalobník nárok na províziu za dobu, po ktorú bol ešte samostatným obchodníkom a v ktorej ešte služebný pomer medzi nim a žalovaným nevznikol, správne je stanovisko súdu odvolacieho, že dotyčne žalobného nároku na túto províziu nejde o pohľadávku zo služebného pomeru, a bez porušenia formálneho práva bol preto spor dotyčne tejto pohľadávky zastavený.

Čís. 14990.

I. Otázku, či obecný strážnik v dobe od 2. januára 1921 do 2. marca 1925 podliehal povinnému penzijnému poisteniu, treba posudzovať podľa zamestnania, ktoré vtedy obecný strážnik vykonával a podľa ustanovení vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n., ktoré v tejto dobe povinné penzijné poistenie zamestnancov upravovali.

II. Dozeranie obecného strážnika nad obyvateľstvom cieľom udržania poriadku a verejnej bezpečnosti nie je odborným dozorum v smysle § 1 vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n.

(Rozh. z 25. februára 1936, Rv III 1124/35.)

Žalobu o platenie odškodného všetky tri stolice zamietly. Najvyšší súd z týchto dôvodov:

Žalobník opiera žalobný nárok na náhradu škody o to, že ho žalovaná obec v dobe od 1. januára 1921 do 2. marca 1925, keď bol u nej zamestnaný ako obecný strážnik, neprihlásila k povinnému penzijnému poisteniu a tak zavinila, že žalobník nedosiahol v dobe, keď sa stal invalidom, 60 príspevkových mesiacov, potrebných k získaniu nároku na invalidný dôchodok.

Treba preto otázku, či žalobník v dobe od 1. januára 1921 do 2. marca 1925 podliehal povinnému poisteniu, posudzovať podľa zamestnania, ktoré žalobník vtedy vykonával, a podľa ustanovení vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n., ktoré v tejto dobe povinné penzijné poistenie zamestnancov upravovali, a nie podľa zákona č. 26/1929 Sb. z. a n., ako za to mylne má odvolací súd.

Podľa § 1 cit. vlád. nar. podliehal penzijnému poisteniu každý zamestnanec, ktorý nevykonával prevážnou väčšinou práce podradné alebo práce, ktorých vykonávatelia sa nepokladali za obchodných zamestnancov. Zároveň stanoví tento paragraf, že poisteniu podliehajú zamestnanci, vykonávajúci prevážne práce duševné, a dozorčie osoby. Za dozorčie osoby treba pokladať osoby, ktoré vykonávajú odborný dozor nad prácami iných osôb. Odborným dozorem je súhrn činností dozorného orgánu, smerujúci k tomu, aby osoby, ktoré sú pod dozorom, vykonávali práce im sverenú podľa stanovených smerníc, — nie však dozor jednoduchý, predmetom ktorého je len pozorovanie osôb, a nie tiež pozorovanie prác spôsobom práve uvedeným. Dozeranie obecného strážnika nad obyvateľstvom cieľom udržania poriadku a verejnej bezpečnosti, nie je preto odborným dozorom v smysle § 1 vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. Žalobník v dôsledku toho nepodliehal povinnému penzijnému poisteniu a žalovaná obec nebola povinná ho k penzijnému poisteniu prihlásiť.

Námietka žalobníka, že administratívne úrady rozhodly právoplatne, že žalobník podliehal povinnému penzijnému poisteniu, nemôže prísť v úvahu, pretože toto rozhodnutie netýka sa doby od 1. januára 1921 do 2. marca 1925 a je preto na súde, aby sám rozhodol o prihlasovacej povinnosti žalovanej, na túto dobu služebného pomeru sa vzťahujúcej.

Čís. 14991.

Řízení před soudy pracovními.

I když první soud nepojal do svého rozsudku doložku podle čl. IV. odst. 2 zák. čis. 251/34 Sb. z. a n., má odvolací soud jednati podle předpisů o odvolacím řízení ve věcech pracovních.

(Rozh. ze dne 26. února 1936, R I 127/36.)

První soud (okresní soud) uznáv ve sporu z pracovního poměru o 886 Kč podle žaloby podané dne 18. června 1935, nevyslovil v rozsudku podle čl. IV. (2) zák. čis. 131/31, že byl vydán v řízení podle zákona o pracovních soudech. Odvolací soud odmítl z tohoto dů-

vodu odvolání, podané 15. den po doručení rozsudku, pro opožděnost, v senátě složeném ze 3 soudců z povolání.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu jako zmatečné a uložil mu, by o odvolání znovu rozhodl v senátě složeném podle § 32 zák. o prac. soudech.

Důvody:

Odvolací soud správně rozpoznal, že mezi žalovaným a žalobcem jde o spor ze smlouvy pracovní, o zaplacení mzdy 886 Kč 40 h s příslušenstvím za vykonané práce (§ 2 a) zákona čis. 131/31 Sb. z. a n.), nevyvodil však z toho jediný nutný důsledek pro složení mandátu, ve kterém rozhodl o odvolání žalovaného. Spor byl zahájen dne 18. června 1936 u okresního soudu v T., platí proto o něm ustanovení čl. IV. odst. 2 zákona čis. 251/34 Sb. z. a n. (čl. VI. téhož zákona). Poněvadž šlo o hodnotu vyšší než 300 Kč, měl odvolací soud rozhodovati o odvolání žalovaného v senátě složeném podle § 32 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n., třebaže jednal o něm v zasedání neveřejném, neboť i pro neveřejné zasedání jest podle dotčeného ustanovení zákona přibrati přisedící (srovnej Sb. n. s. 13598). Na tom nic neměnilo, že rozsudek prvního soudu nebyl označen jako vydaný v řízení podle zákona o pracovních soudech. Čl. IV., odst. druhý, zákona čis. 251/34 Sb. z. a n. nařizuje sice, aby rozsudky, které budou vydány okresními soudy, jednajícími na místě pracovních soudů podle § 42 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n., byly řečnou doložkou označeny, avšak neustanovuje žádné právní následky pro případ, že se tak nestane. Ježto soud odvolací zkoumá svou věcnou příslušnost z úřadu, má dotčené označení rozsudku hlavní účel, aby strany byly upozorněny, jak věc bude projednávána u soudu odvolacího. Tím lze také vysvětliti, že v odst. 2 článku IV. zákona čis. 251/34 Sb. z. a n. nebylo ponecháno stranám, aby působily k označení rozsudku prvního soudu jako vydaného v řízení podle zákona o pracovních soudech. Pro složení senátu soudu odvolacího a způsob jednání (řízení) o odvolání u tohoto soudu jest podle čl. IV., odst. 2 zákona čis. 251/34 Sb. z. a n. jedině rozhodným, že jde o odvolání proti rozsudku okresního soudu v pracovním sporu o hodnotu vyšší než 300 Kč. Odvolací soud rozhodl v senátě, ve kterém zasedali jen tři soudcové z povolání, nikoli též dva přisedící. Nebyl tedy odvolací soud řádně obsazen a jeho usnesení jest zmatečné podle § 28 čis. 2 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n. a § 477 čis. 2 c. ř. s. K zmatečnosti této bylo hleděti z úřadu podle §§ 471 čis. 7, 513 c. ř. s. a § 35 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n.

Čís. 14992.

Nesporné řízení.

Strany mohou se v nesporném řízení shodnouti, že jedna z nich složí vyjevovací přísahu před nesporným soudcem. Takový snír jest exekucním titulem podle § 1 č. 5 ex. ř.

(Rozh. ze dne 26. února 1936, R I 130/36.)

Žalující pozůstalost podala na žalovanou žalobu s žalobním žádáním, že žalovaná jest povinna udati, co jest jí známo o zamlčení nebo odstranění různých věcí zůstavitelčiny. Po podání žaloby nabídla se žalovaná podáním učiněným v nesporném (pozůstalostním) řízení, že složí manifestační přísahu podle čl. XLII. uv. zák. k c. ř. s. První soud přerušil řízení o tomto jejím návrhu až do pravoplatného skončení sporu shora uvedeného. Rekurzí soud návrh odmítl, maje za to, že pro nedostatek dohody jest návrh vyříditi pořadem práva na podkladě podané žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Správné jest, že zdráhající se straně lze uložiti výkon vyjevovací přísahy ve smyslu čl. XLII. uv. zák. k c. ř. s. pouze rozsudkem ve sporném řízení a že soud v nesporném řízení není oprávněn, by rozhodl o povinnosti stran onu přísahu vykonati. Takovým rozhodnutím překročil by soud meze nesporného řízení a dopustil by se zmatečnosti (§ 41 odst. 2 písm. d) zák. ze dne 19. června 1931 č. 100 Sb. z. a n.). Ale o takový případ zde nejde, neboť povinnost dovolací rekurentky k složení této vyjevovací přísahy není sporná, naopak ji uznává, ježto projevila výslovně svou ochotu vykonati přísahu toho znění, jež bylo žádáno odpůrkyní žalobou. Není zákonné závady, by nebylo k návrhu učiněnému i v mimosporném, zvláště pozůstalostním řízení u soudu sepsáno porovnání o vyjevovací přísaze a aby jedna ze zúčastněných stran nesložila tuto přísahu před nesporným soudcem, jenž nemá příčiny, by odpiral protokolovati takový smír, který jest exekučním titulem ve smyslu § 1 čís. 5 ex. ř. (rozh. č. 1846 Sb. n. s. — plen. usn. býv. víd. n. s. č. pres. 299/15 Gl. U. c. ř. 7.703).

Čís. 14993.

K §§ 91, 1042 obč. zák.

Nárok na náhradu podle § 1042 obč. zák. není závislý na tom, zdali ten, na jehož místě byl náklad učiněn, o něm předem věděl anebo s ním souhlasil, stačí, že k nákladu byl povinen z jakéhokoliv právního důvodu.

Třetí osoba, uplatňující svůj nárok proti manželce podle § 1042 obč. zák., může nastupovati žalobou i bezprostředně proti manželce jako dlužnici.

Jak dalece je manželka zavázána ze smluv jí sjednaných.

(Rozh. ze dne 26. února 1936, Rv I 2615/33.)

Žalobkyně přednesla k odůvodnění žaloby, že žalovaná Marie D-ová jí přikázala, aby jí zhotovila z přinesených látek různé šaty a součástky oděvů. Za tyto práce účtovala jí žalobkyně 1.730 Kč. Žalovaná zhotov-

vené obleky bez námitek přijala, proti účtům nic nenamítala. Objednané a dodané ošacení odpovídalo společenskému postavení a majetku jejího manžela Emila D-a, velkoobchodníka, a ručí tedy i druhý žalovaný Emil D. za tyto náklady. Žalovaná Marie D-ová namítla proti žalobě, že šlo o zhotovení šatů, kterých žalovaná nutně potřebovala, takže náklad za zhotovení těchto šatů byl povinen nésti její manžel, žalovaný Emil D. ve smyslu ustanovení § 91 obč. zák. Žalovaný Emil D. také vždy účty za zhotovení šatů platil, takže žalobkyně věděla aneb věděti musela, že objednávka se děje na jméno a účet žalovaného Emila D-a. Žalovaný Emil D. namítl proti žalobě, že se jedná o zhotovení šatů z látek, jež byly žalovanou Marií D-ovou opatřeny bez vědomí a proti vůli žalovaného. Žalovaná Marie D-ová dala si ušítí u žalobkyně nejméně osmery šaty, jichž zaplacení se žalobkyně touto žalobou domáhá. Nejedná se o nutné potřeby žalované anebo o účelné objednávky. Koupené látky byly dodány žalované přímo prodátelem a věděla proto žalovaná, že se jedná o látky, které on sám nedodal. Žalovaná měla dostatek jiných šatů a nebylo proto třeba, aby si opatřovala šaty nové. První soud zamítl žalobu, pokud směřovala proti žalované Marii D-ové, vyhověl jí však, pokud směřovala proti Emilu D-ovi. Odvolací soud uznal podle žaloby proti Marii D-ové, zamítl jí však proti Emilu D-ovi.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby i proti Emilu D-ovi.

D ů v o d y:

Závazek manželův za manželčiny objednávky lze odvozovati buďto z §§ 91, 1042 obč. zák. nebo z §§ 92, 1017 a 1029 obč. zák. V projednávaném případě dala manželka za zažalovanou částku u žalobkyně opravit staré šaty a ušítí nové pro vlastní potřebu z látek koupených u Jindřicha T., při čemž žalobkyně sama dodala různé přípravy. Není správné, že se požadovaný obnos týká pouze zhotovení nových šatů, neboť žalováno bylo z účtů ze dne 20. února 1931 a 11. října 1931 a doplnila žalobkyně svůj skutkový přednes bez odporu žalovaného při výslechu jako strana (rozh. čís. 11714 Sb. n. s.). Žaloba proti prvnímu žalovanému Emilu D. se opírá o to, že druhá žalovaná potřebovala objednané a dodané obleky nutně, aby její ošacení odpovídalo společenskému postavení a majetku jejího manžela, z čehož lze seznati, že žalobkyně se domáhá náhrady nákladu po rozumu § 1042 obč. zák., jímž podle § 91 obč. zák. byl povinen první žalovaný. S tohoto hlediska však není zapotřebí, aby žalobkyně prokázala, že první žalovaný manželce tuto objednávku přikázal (§ 1032 obč. zák.), neboť nárok na náhradu podle § 1042 obč. zák. není závislý na tom, zdali ten, na jehož místě byl náklad učiněn, o něm předem věděl anebo s ním souhlasil, stačí, že k nákladu byl povinen z jakéhokoliv právního důvodu; zavazovací úmysl podle § 1042 obč. zák. v pochybnosti se předpokládá, dokud opak nebyl odpůrcem dokázán (rozh. čís. 10666 Sb. n. s.), a nesejde po této stránce ani na tom, zdali druhá žalovaná žalobkyni sdělila, že jedná jako zmocněnkyně manželova. Rozhodnutí sporu závisí tudíž pouze na otázce, zdali se plnění, o jehož náhradu jde, stalo v mezích nároků druhé žalované

vůči manželu na poskytování slušné výživy po rozumu § 91 obč. zák., k níž náleží i slušné ošacení. K této otázce však nutno odpovědět kladně. Namítá-li první žalovaný, že si jeho manželka během posledního 1½ roku dala ušít osmeré šaty, přehlíží, že to byly pouze šaty obyčejné a pracovní z látek vesměs laciných, takže úsudek prvního žalovaného, že manželka nepotřebovala zvláštní šaty na cestu do lázní Smokovce, jest zřejmě nesprávný. Nerozhodným jest i, zdali si manželka mohla vybrat potřebné látky v jeho obchodě, nehledíc k tomu, že první žalovaný odmítl žádost manželčinu o látky z jeho obchodu. Ježto nižší soudy dále zjistily, že látky druhou žalovanou koupené nebyly ani luxusní ani drahé a první žalovaný neuplatňoval konkrétních námitek proti předpokladům o jeho společenském postavení a majetkových poměrech, dospěl procesní soud právem k úsudku, že s ohledem na okolnosti případu, poněvadž šlo o lázeňský pobyt manželčin, při čemž v kruzích, k nimž patří žalovaný, je zpravidla zapotřebí většího počtu šatů nežli doma, byl náklad úměrný společenskému stavu manželovu, takže nikterak nepřekročil rozsahu nároku manželčinu, plynoucího z § 91 obč. zák. Odvolací soud uznal správně, že manželka je právě tak jako manžel oprávněna uzavírat smlouvy a že ze smluv jí uzavřených je také zavázána, leč že by smlouvu uzavřela ve zmocnění osoby jiné, na př. svého manžela, v kterémžto případě by se proti placení mohla bránit (rozh. čís. 8683 a 12309 Sb. n. s.). Třetí osoba, uplatňující svůj nárok vůči manželu podle § 1042 obč. zák., nepozbývá možnosti nastupovati žalobou bezprostředně proti manželce jako dlužníci. Druhá žalovaná objednala sama práci u žalobkyně a nevyšlo nikterak na jevo, že při tom nevystupovala vlastním jménem a že sama nechtěla býti smluvní stranou. Žalobní nárok odvozovaný vůči druhé žalované ze smlouvy (objednávky dala) jest proto rovněž po právu.

Čís. 14994.

Nárok na odměnu za bilanční práce neztrácí zaměstnanec ani, je-li rok ztrátový. Přiměřenost bilanční odměny řídí se tu podle služného zaměstnancova za pravidelné výkony pracovní a průměru bilančních odměn dříve zaměstnanci vyplácených.

Vzal-li zaměstnanec na vědomí rozhodnutí zaměstnavatele o tom, že do jeho platu jest od určité doby již započítána remunerace, a rozhodnutí tomu nijak neodporoval, vzdal se tím od této doby nároku na zvláštní remuneraci.

(Rozh. ze dne 26. února 1936, Rv I 197/36.)

Žalobce domáhá se žalobou jednak odměny za bilanční práce, jednak remunerace za dobu od 1. ledna 1934 do 30. září 1934. Žalovaná namítla proti žalobě, že žalobci nárok na odměnu nepřísluší, poněvadž je požadována za dobu, kdy měla již ztrátové roky; pokud pak jde o požadovanou remuneraci, vzdal se žalobce nároku na ní tím, že vzal na vědomí

rozhodnutí správní rady, jimž dnem 1. ledna 1934 počínajíc byly platy sníženy o remuneraci dosud každoročně vyplácenou. Nižší soudy uznaly podle žaloby, příznavše žalobci za bilanční práci 14.000 Kč.

Nejvyšší soud přiznal za bilanční práce žalobci 9000 Kč, pokud pak šlo o požadovanou remuneraci, uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Výše bilanční odměny nebyla stanovena určitou částkou, nýbrž určovala ji žalovaná firma. Žalobce měl nárok, aby byl za vykonanou práci odměněn sice podle vůle žalované firmy, nebylo však závislé jedině na její vůli, zda žalobce odměni za bilanční práce, či zda mu odměny vůbec nepřizná. Bezplatnost bilančních prací nebyla mezi stranami sjednána a to ani pro případ neprospívání podniku žalované, což ostatně plyne i z přednesu žalované firmy samé, že od roku 1922 vyplácela žalobci bilanční odměnu pravidelně, ač měla již také ztrátový rok. Nemůže se proto žalovaná firma domáhati zamítnutí celého žalobního nároku na bilanční odměnu, nýbrž jest povinna dáti žalobci odměnu přiměřenou. Avšak právem uplatňuje, že nebyla při stanovení výše bilanční odměny za rok 1932 a 1933 správně zhodnocena pasivita jejího podniku, kterou i žalobce připustil. Byl-li podnik žalované pasivní, zhoršovala se jeho hospodářská situace postupem doby, a proto nelze žalované odepřít oprávnění, by za trvání hospodářské nouze snížila žalobci poměrně bilanční odměnu, přihlížeje k tomu, aby žalobce přiměřeně za jeho práci odměnila. Pro míru přiměřené odměny bylo pevným základem především žalobcovu služné v poslední době, které žalobce ve shodě se žalovanou firmou uvedl penězem 2.200 Kč a které jest odměnou za pravidelné jeho výkony pracovní, a dále průměr bilančních odměn dříve žalobci vyplácených. V poměru k těmto dvěma základnám pokládá dovolací soud podle § 273 c. ř. s. za přiměřenou bilanční odměnu za rok 1932 ve výši 5.000 Kč a za rok 1933, další to rok pasivity podniku žalované firmy, tedy období dalšího zhoršení jejího majetkového stavu, ve výši 4.000 Kč. Jen pokud bylo dovolání žalované firmy vyhověno, že bilanční odměna, přisouzená žalobci ve výši 14.000 Kč, byla snížena na 9.000 Kč a že žalobní nárok na vyšší částku byl zamítnut. Pokud jde o nárok na remuneraci za dobu od 1. ledna 1934 do 30. září 1934 v nenapadené výši 1.650 Kč, uplatňuje žalovaná firma právem dovolací důvod čís. 2 § 503 c. ř. s. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobce nemohl ztratit nárok na remuneraci tím, že se výkonný výbor žalované firmy usnesl, že od 1. ledna 1934 remunerace bude rozdělena na 12 dílů a že jest obsažena v měsíčním platu zaměstnancům vypláceném, třebaž žalobce podepsal výplatní listinu za měsíc leden 1934, ve které byla poznámka, že v gáži za leden jest obsažen i dvanáctý díl remunerace, poněvadž podpis výplatní listiny jest prý jen stvrzením, že žalobce gáži přijal, a nelze z něho dovozovati, že žalobce minil se tím vzdáti nároku na remuneraci a že souhlasí s jednostranným rozhodnutím výkonného výboru o jejím zru-

šení. Odvolací soud měl také za to, že žalovaná firma neprokázala, že oznámila žalobci usnesení o zrušení remunerace jinakým způsobem. Právní závěr odvolacího soudu byl vybudován na neúplném skutkovém podkladě. Žalovaná uznávala, že až do konce roku 1933 bylo novoroční neb třinácté služné periodickou remunerací, avšak tvrdila, že služební plat žalobcův byl novou smlouvou mezi žalobcem a žalovanou firmou snižen a že žalobce od 1. ledna 1934 neměl nárok na remuneraci. Dovolatelka uplatnila, že žalobce vzal její usnesení o zrušení remunerace na vědomí a přednesla k tomuto bodu, že žalobce v lednu 1934 sám rozeslal všem zaměstnancům dopisy, ve kterých jim sděloval rozhodnutí správní rady, že ve sníženém platu jest obsaženo i třinácté služné, a že také on sám vzal toto rozhodnutí na vědomí. V odvolání popřela dovolatelka také, že žalobce si při podepsání výplatní listiny nepovšiml sdělení v ní učiněného, že v měsíční výplatě jest obsažen také díl remunerace, a vytýkala neúplnost řízení, pokud šlo o zjištění, jakým způsobem byl žalobce zpraven o snížení platu. Poněvadž žalovaná firma nabídla důkaz výsledkem stran o svém tvrzení, že žalobce rozesílal dopisy ostatním zaměstnancům o zahrnutí remunerace do sníženého služného a že při tom vzal dotčené usnesení správní rady také sám na vědomí, a odvolací soud tento v tomto sporu hlavní a nikoli jen podpůrný důkaz neprovedl, dospěl k svému zápornému zjištění, že žalovaná firma neprokázala v rozumném žalobce jiným způsobem, než podpisem výplatní listiny, na základě neúplného odvolacího řízení. Bylo-li by totiž prokázáno, že usnesení žalované firmy o snížení platu tím způsobem, že remunerace jest zahrnuta již v měsíčním platu, bylo sděleno žalobci způsobem dovolatelkou tvrzeným, a že žalobce sdělení o snížení platu nijak neodporoval, bylo by tím prokázáno, že žalobce přijal usnesení (nabídku) žalované firmy na snížení svého služebního platu, tedy změnu dosavadní služební smlouvy v ustanovení o výši odměny za své práce, a že mezi ním a žalovanou firmou došlo takto k dohodě, kterou zanikl žalobcův nárok na výplatu remunerace od 1. ledna 1934. Dokud tedy odvolací soud neprovedl důkaz výsledkem stran, nemohl učiniti závěr, že žalobce nabídku žalované firmy nepřijal a že šlo jen o jednostranný čin žalované firmy, který nemohl zbaviti žalobce nároku na remuneraci. Odvolací soud nemůže ani opominouti obíratí se přesným obsahem sdělení, které bylo žalobci učiněno na výplatní listině a bude mu podle § 182 c. ř. s. doplniti přednes stran o obsahu oné poznámky na výplatní listině, po případě i předložením výplatní listiny samé s onou poznámkou žalobcem podepsané, neboť, bylo-li usnesení žalované firmy o zrušení remunerace a jejím zahrnutí do měsíčního platu sděleno obsahem poznámky na výplatní listině, nebylo by lze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že žalobce, podepsav výplatní listinu, potvrdil jen přijetí měsíčního služného, nýbrž byl by oprávněn závěr, že žalobce, podepsav výplatní listinu a neodporovav obsahu poznámky o snížení služného, projevil tak mlčky souhlas s nabídkou žalované firmy (§ 863 obč. zák. obč.). Tomuto závěru by nebránilo ani, kdyby bylo prokázáno tvrzení žalobce, že si oné poznámky o remuneraci nepovšiml, neboť následky vlastní nedbalosti při podepisování výplatní listiny musí nésti

žalobce sám a nikoli žalovaná firma, pro kterou nebylo vůbec poznatelné, že žalobce poznámku nečetl a její obsah nechal na vědomí, nebylo-li zde zevních známek, které by tomu nasvědčovaly. Tyto zevní známky nebyly ani tvrzeny. Pokud jde o remuneraci 1.650 Kč, bylo proto dovolání vyhověno již z dovolacího důvodu čis. 2 § 503 c. ř. s.

Čís. 14995.

Smlouvu domovnickou lze uzavřít i mlčky.

(Rozh. ze dne 26. února 1936, Rv I 237/36.)

Žalobkyně tvrdí, že byla v domě žalovaných domovnicí, žádá na nich vrácení činže neprávem placené. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobkyně snaží se dovoditi, že ujednala se žalovanými smlouvu domovnickou mlčky, poněvadž prý žalovaní ji výslovně požádali, aby vykonávala v domě práce domovnické a ona tuto povinnost převzala a skutečně vykonávala všechny práce domovnické. Z toho nelze však ještě usuzovati, že strany měly v úmyslu sjednati domovnickou smlouvu podle § 1 zák. čis. 82/20 Sb. z. a n., ježto majitel domu může si domovnické práce dáti obstarati i osobami jinými bez uzavření domovnické smlouvy. Z obsahu dopisu ze dne 25. června 1929 jde najevo, že strany měly v úmyslu sjednati smlouvu nájemní, neboť žalovaná se zavázala, že byt ponechá pod ochranou nájemníků, pokud se ochrana nájemníků na jednotlivé byty bude vztahovati.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jádrem sporu je, zda byla mezi stranami sjednána domovnická smlouva podle zákona č. 82/20 Sb. z. a n., ježto, došlo-li k takové smlouvě, byla by úmluva, podle níž se zavázala žalobkyně platiti z obývané jí místnosti nájem, nicotnou a byla by žalobkyně oprávněna (§ 1431 obč. z.) domáhati se na žalovaných jako majitelích domu vrácení zaplaceného nájemného (Sb. n. s. 11667, 13381). Odvolací soud jest na omylu, pokud z pouhého ujednání obsaženého v dopise z 25. června 1929 vyvozuje, že mezi stranami došlo k platné smlouvě nájemní (č. 4 § 503 c. ř. s.). Předcházela-li této dohodě úmluva jiná a to taková, již byl založen domovnický poměr, stala-li se tedy žalobkyně domovnicí v domě žalovaných a nebyl-li tento poměr dodatečně zrušen, zvláště svrchu uvedeným ujednáním ze dne 25. června 1929, šlo tu o smlouvu zákonem zakázanou a tedy nicotnou (§ 879 první odstavec obč. zák.), neboť žalobkyně nemohla se ani vzdáti práva na poskytnutí bezplatného bytu domovnického (§ 15 zák. č. 82/20 Sb. z. a n.). Žalobkyně přednesla v řízení první stolice, že žalovaní koupili dům v březnu 1927, i krátce po tom ji požádali, »aby si vzala v domě domovnictví«, že ona

(žalobkyně) tuto nabídku přijala, že původně měla být v přízemí a teprve v roce 1929 na naléhání žalovaných, kteří tohoto bytu nutně potřebovali pro sebe na zřízení obchodní provozovny, tento byt zaměnila s bytem ve čtvrtém patře. Konečně tvrdí, že od této doby vykonávala úkony domovnícké v domě žalovaných sama. Podle § 1 zák. č. 82/20 Sb. z. a n. může pracovní poměr domovnícký býti založen i ústně. V § 4 téhož zákona jest vlastníku domu uloženo, by ustanovil domovníka, a jest mu jen dáno na vůli, aby obstarával domovnícké práce sám nebo je dal obstarávat svými služebníky. Žalovaní ani netvrdili, že tak učinili a v podstatě ani nepopírají, že žalobkyně konala domovnícké práce v domě. Kdyby bylo prokázáno, že žalobkyně se uvolnila převzítí »domovníctví« nebo konatí domovnícké práce v druhém odstavci § 1 cit. zák. uvedené, bylo by došlo k smlouvě domovnícké a taková smlouva vylučuje platnou smlouvu nájemní mezi domovníkem a majitelem domu, pokud jde o místnosti v § 8 cit. zák. naznačené. Není třeba uzavíratí výslovnou smlouvu, ježto zákon č. 82/20 Sb. z. a n. nevylučuje uzavření smlouvy konkludentními činy (§ 863 obč. zák.), stačí k tomu, když vlastník domu, nevyhověv předpokladům § 4 zák., trpí a dokonce svoluje, že osoba v domě bydlící pravidelně vykonává domovnícké úkony v druhém odstavci § 1 zákona vyznačené, neb aspoň převážnou část těchto úkonů. Tomu-li tak, má tato osoba nárok na bezplatný byt v domě (§ 8 cit. zák.) a pozdější dohoda, zavazující ji k placení nájemného za tento byt, je nicotná. Žalovaní ani netvrdili a neprokázali, že poměr domovnícký se v domě změnil po uzavření tvrzené nájemní smlouvy ze dne 25. června 1929 kromě výměny bytu dosud žalobkyní obývaného. Odvolací soud, vycházející z mylného nazírání na věc, se nezabýval otázkou, zda ústně nebo konkludentně došlo mezi stranami k uzavření domovnícké smlouvy a neučinil v tomto směru potřebná zjištění (§ 503 č. 2 c. ř. s.). Věc není tudíž zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.). Dospěje-li odvolací soud po novém odvolacím řízení k úsudku, že v této věci byl založen domovnícký poměr, bude se mu též zabývatí výší uplatňovaného nároku z obohacení a vzájemnými pohledávkami žalovaných k započtení namítanými.

Čís. 14996.

K §§ 233 odst. 1 a 234 ex. ř.

Byly-li v témže dražebním řízení utvořeny z nejvyššího podání za různé nemovitosti dvě samostatné podstaty a přikázal-li první soud pohledávku k rozvrhu přihlášenou neprávem z podstaty druhé místo z první, měl rekursní soud, vyloučiv pohledávku z podstaty druhé, tuto sám bez návrhu přikázati z podstaty první.

(Rozh. ze dne 27. února 1936, R I 1214/35.)

Rozvrhovým usnesením prvního soudu bylo rozděleno jednak nejvyšší podání za domy zapsané ve vl. čís. 726 a 800 (podstata I.); jednak

za dům zapsaný ve vl. čís. 725 kat. (podstata II.). Stát přihlásil v přednostním pořadí k rozvrhu těchto nejvyšších podání také pohledávku 4.019 Kč 50 h na dědickém poplatku. Ačkoliv tento poplatek se týkal výhradně domů zapsaných ve vl. čís. 726 a 800 a měl proto býti přikázán k zaplacení z podstaty I., byla k jeho zaplacení přikázána v přednostním pořadí státu částka 4.019 Kč 50 h z podstaty II. V příčině podstaty II. bylo usnesením rekursního soudu rozvrhové usnesení k rekursu hypotekární věřitelky Marie W.-ové změněno v ten smysl, že nebyla přikázána státu v přednostním pořadí částka 4.019 Kč 50 h jako dědický poplatek. Stát, který proti rozvrhovému usnesení prvního soudu nepodal rekurs, domáhá se nyní změny napadeného usnesení v ten smysl, že se mu další změnou rozvrhového usnesení přikazuje částka 4.019 Kč 50 h z podstaty I.

Nejvyšší soud přikázal státu dědický poplatek 4.019 Kč 50 h z I. podstaty v přednostním pořadí.

Důvody:

Hypotekární věřitelka Marie W. domáhala se rekusem změny rozvrhového usnesení v ten smysl, že se státu z podstaty II. přikazuje jen částka 850 Kč 50 h a že se další částka 4.019 Kč 50 h přikazuje jí. Rekurs odůvodňovala tím, že zmíněný dědický poplatek se týká domů, zapsaných ve vl. čís. 726 a 800 a nikoliv domu, zapsaného ve vl. čís. 725, takže neměla k jeho zaplacení býti již přikázána částka 4.019 Kč 50 h z podstaty II. Předmětem exekuční nucené dražby byly domy zapsané ve vl. čís. 725, 726 a 800. Tím, že v témže dražebním řízení byly z nejvyššího podání za tyto domy docíleného utvořeny dvě samostatné rozvrhové podstaty, nepozbyly tyto své souvislosti, vyplývající z jednotně provedeného exekučního řízení, takže při změně rozvrhového usnesení, i když bylo napadeno rekusem jen v části, týkající se jedné rozvrhové podstaty, nebyla zásadně vyloučena změna částí týkající se druhé rozvrhové podstaty. Vyplývala-li podle stavu věci ze změny rozvrhu jedné podstaty nutnost změny rozvrhu druhé podstaty, pak musil rekursní soud (§§ 233 odst. 1 a 234 odst. 2 ex. ř.) také tuto změnu vysloviti. O takový případ jde. Hypotekární věřitelka Marie W. výtýkala rozvrhovému usnesení nesprávnost v tom směru, že byla přikázána při rozvrhu podstaty II. v přednostním pořadí pohledávka, ke které bylo přihlížeti při rozvrhu podstaty I. i když sledujíc svůj vlastní zájem navrhovala v rekursu jen změnu rozvrhového usnesení v tom smyslu, aby z rozvrhu podstaty II. byla vyloučena a jí přikázána částka 4.019 Kč 50 h, která byla neprávem státu přikázána, byl jejím rekusem dotčen i rozvrh podstaty I., při němž bylo přihlížeti ke zmíněné pohledávce státu. Vyloučil-li rekursní soud z podstaty II. pohledávku státu, o níž jde, měl změnou rozvrhové podstaty I. z této přikázati částku 4.019 Kč 50 h, kterou z rozvrhové podstaty II. vyloučil, neboť jinak by přišel stát o řádně přihlášenou pohledávku, která mu byla rozvrhovým usnesením prvního soudu — byť i nesprávně z podstaty II. — přikázána, takže neměl příčiny proti tomuto usnesení podatí rekurs.

Čís. 14997.

Čl. 43 mez. úml. žel. čís. 140/28 Sb. z. a n.

Ručení železnice za škodu vzniklou na zboží při přepravě, nezachovala-li postup předepsaný v čl. 43 mez. úml. žel.

(Rozh. ze dne 27. února 1936, Rv I 593/34.)

Dne 17. června 1929 zaslala firma Baumwollspinnerei na firmu Textilager 91 balíků bavlněných odpadků. Tato zásilka byla dopravena ve voze spolkových drah rakouských pod plachtou. Cestou zásilka chytla. Náhradní nárok byl postoupen žalobkyni, která tvrdí, že 20. června 1929, když zásilka došla do stanice F., chytla, veškeré balíky byly zevně opáleny a ochranné plachty úplně shořely. Po požáru bylo zbývající zboží přeloženo do vagonů č. ... a zasláno do místa určení, kde přijetí zboží příjemcem bylo odmítnuto. Škoda shořením zboží vzniklá činí přes 60.500 Kč. Reklamace, podaná 23. srpna 1929, byla odmítnuta. Že zboží ve stanici F. ohněm bylo zničeno, stalo se vinou dráhy, neboť otevřený vůz, na němž zboží bylo naloženo, byl vřaděn do vlaku jako druhý vůz za lokomotivu; když pak ve stanici F. zbožím naložený vůz byl odstaven, jezdily v jeho bezprostřední blízkosti lokomotivy posunující jiné vozy; tyto lokomotivy vytápěny jsou uhlím, které působí silné litání jisker, a nejsou opatřeny jiskrojemem. Kdyby byla bývala dráha zařadila vůz se zbožím jako čtvrtý vůz za služební, jak bylo její povinností dle mezinárodních dopravních předpisů, byl by býval proti létání jisker chráněn a nebylo by k požáru došlo. Okolnost, že plachty úplně shořely, nasvědčuje tomu, že oheň povstal zvenčí dovnitř. Aby zboží, pokud neshořelo, bylo zachráněno, bylo povinností dráhy ve stanici F., aby k dispozici oprávněného ihned telegraficky zpravila, aby učiněti mohla vhodná opatření, kterými by nebylo zbylé zboží, zasláné z F. do G. v Sasku, znehodnoceno. Domáhá se proto žalobkyně náhrady způsobené škody. Nižší soudy uznaly podle žaloby jen pokud šlo o znehodnocení zásilky, jež byla ponechána v promáčeném stavu po hašení několik dní ve stanici, jinak žalobu zamítly, první soud z těchto důvodů: Žalobkyně dovozuje, že požár nastal jiskřením stroje. Než v té příčině neprokázala nějaké mimořádné jiskření lokomotiv, neboť jiskření železničních strojů vůbec je zjev obyčejný, které dosud nijakými technickými pokroky odstraniti se nepodařilo. Stroje — které mimo vagon po případě stroj, který vagon posunoval — byly prohlédnuty, stejně i opatření proti jiskření (jiskrojemy) byly shledány bezvadnými. Než i kdyby jiskření tu bylo, nelze přehlédnouti, že zboží bylo dopravováno v otevřeném voze. Na věci nic nemění, že zboží bylo přikryto plachtami, neboť toto opatření bylo jistě nedostatečné, když plachty byly propáleny. Při takové dopravě zboží v otevřeném voze platí pak ustanovení čl. 28 § 1 a) mez. dopr. ř., že za škodu zboží dopravovaného v otevřeném voze dráha neručí. Poněvadž tedy žalobkyně neprokázala opak, platí podle § 2 uvedeného článku mez. dopr. ř. domněnka, že škoda

vznikla z nebezpečnosti dopravy zboží v otevřeném voze. Ředitel továrny na zpracování bavlny K. ve F., byv požádán staničním úřadem ve F. o odborný posudek, oznámil telefonicky, že na odpadky může voda působiti zhoubněji než oheň, a doporučil co nejrychlejší dopravu na místo určení, aby náklad mohl býti rozložen a větrán. Poškozená zásilka došla do G. až 29. června 1929, při čemž z F. vypraveno bylo zboží teprve dne 27. června 1929. Oheň byl 22. června 1929 o 18. hod. uhašen, ředitelství však teprve 25. června 1929 telegrafovalo, aby byl přibrán znalec k přibližnému odhadu škody a k posouzení, je-li poškozené zboží schopno další dopravy. Zboží zůstalo tedy ve stanici F. 5 dní. Za tohoto stavu věci bylo pak jistě povinností dráhy, aby se řídila ustanovením čl. 43 mez. dopr. ř. a zpravila o poškození zásilky příjemce nákladu podle nákladního listu a v jeho přítomnosti dala zjistiti všechno, co uvedeným článkem jest předepsáno, zejména i příčinu poškození, kterou v té době jistě bylo možno konstatovati. V tom shledává soud zavinění žalovaného, neboť ke zpravení tomu dráha měla času dosti. Avšak žalovaný nedopustil se pouze tohoto jediného zavinění. Železniční znalec K. upozornil dráhu, že na bavlněné odpadky voda působí hůře, než oheň a doporučil co nejrychlejší dopravu zboží, aby náklad mohl býti rozložen a větrán. I to žalovaný opomenul — a k tomu ještě dopravil zásilku na místo určení tak silně promoklou (60% vody), že bavlna byla silně zahřátá a znalec doporučil její okamžité vyložení a odvezení. Neřídil-li se tedy žalovaný návodem znalce K. a ponechal-li 5 dní poškozenou zásilku v promáčeném stavu na stanici, měl ji dáti rozložiti a nechat uschnouti, nikoli naložiti zboží do nových vozů ve stavu nasáklém vodou a tím způsobiti ještě větší jeho znehodnocení. Jest proto žalovaný povinen k náhradě škody žalobkyni. Škodu tu zjišťuje soud svědkem Emilem M-em, který potvrdil, že se docílilo čistého výtěžku prodejem poškozeného zboží 1037'20 ř. m., a účtem, založeným v železničních spisech, podle kterého nepoškozené zboží stálo 6877 ř. m., tudíž rozdíl 5839'80 ř. m., čili 46.950 Kč, a k náhradě této částky žalobkyni bylo žalovaného odsouditi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobní nárok, pokud byl uplatňován z důvodu jiskření lokomotivy, nesprávného zařazení vozu a nesprávného posunu vagonu ve stanici, byl žalobkyni pravoplatně odepřen. Správný je právní názor, že žalovaná železnice zavinila škodu promáčením a znehodnocením zboží jednak tím, že se neřídila ustanovením čl. 43 uvedené mezinárodní úmluvy, a pak tím, že nedbala návodů železničního znalce K., že na bavlněné odpadky působí hůře voda, než oheň, a že přes jeho doporučení, aby náklad byl rozložen, větrán a usušen, nechal jej v promočeném stavu 5 dnů na stanici. Dovolatel dovozuje, že ustanovení čl. 43 mez. úml. žel. o zjištění částečné ztráty nebo poškozené zboží bylo použito neprávem na souzený případ, poněvadž prý se toto ustanovení vztahuje jen na

stanici určení. Tento názor dovolatelův však nelze opřít ani o toto, ani o jiné ustanovení uvedené mez. úml. žel. Naopak, praví-li se v čl. 43 § 1 mez. úml. žel.: »objeví-li železnice částečnou ztrátu nebo poškození«, jest z toho jasné, že se zjištění má státi tou stanicí, která objevila ztrátu nebo poškození, což se také stalo. Nelze souhlasiti ani s vývodem dovolání, že uvedené ustanovení mez. úml. žel. nestanoví sankci ručení za škodu, která měla býti zjištěna, a že proto železnice za ni neručí. Jest sice pravda, že se v čl. 43 mez. úml. žel. výslovně nestanoví, že porušení tohoto předpisu má za následek ručení železnice za škodu. Stanoví-li se však v čl. 44 § 2 čís. 3 uvedené mez. úml. žel., že nároky z poškození ze smlouvy přepravní proti železnici nezaniknou, bylo-li zjištěno poškození před odběrem zboží oprávněným příkazem podle čl. 43, jest z toho zřejmé, že železnice může přesným zachováním postupu podle ustanovení čl. 43 mez. úml. žel. vyloučiti neb obmeziti nárok oprávněného příkazce na náhradu škody, a že tedy z porušení tohoto předpisu lze odvoditi nárok na ručení železnice za škodu. Když tedy železnice nedodrží postup v uvedeném ustanovení předepsaný, není tím vyloučen nárok na náhradu škody oprávněného příjemce. Neřídila-li se železnice posudkem znalce K. a ponechala-li 5 dnů poškozenou zásilku v promočeném stavu na stanici, aniž zachovala postup uložený jí ustanovením čl. 43 uvedené mez. úml. žel., nýbrž dala-li zboží v masáklém stavu naložiti do nového vagonu a dopraviti je do stanice přejímací, čímž nastalo ještě větší jeho znehodnocení, tedy zanedbala péči řádného obchodníka a v tom právě spočívá její zavinění.

Čís. 14998.

K § 5 (4) zák. čís. 329/21 Sb. z. a n.

O povinnosti k náhradě škody rozhoduje dohlédací úřad i tehdy, když starosta obce zemřel před jeho rozhodnutím.

(Rozh. ze dne 27. února 1936, R II 590/35.)

Zalující obec domáhá se na dědicích svého zemřelého starosty Jana D-a náhrady škody, způsobené jí nesprávným úřadováním zůstavitele, jehož dědici jsou tím bezdůvodně obohaceni. Prv ý s o u d odmítl žalobu pro tentokráté proto, že dle § 5 odst. 4 a 5 zák. čís. 329/21 rozhoduje o povinnosti k náhradě škody správní úřad dohlédací, kdežto soud rozhoduje jen o výši náhrady na základě pravoplatného rozhodnutí dohlédacího úřadu. Dohlédací úřad však pravoplatně odmítl rozhodnutí o povinnosti starosty obce Jana D-a k náhradě proto, že tento ještě před zavedením správního řízení zemřel, takže nebylo s kým provésti řízení, jež je povahy kontradiktorní. Dokud tu nebude proto pravoplatně správními úřady rozhodnuto o povinnosti k náhradě, nelze jednati o výši uplatňovaných nároků ani s hlediska bezdůvodného obohaceni. Re k u r s n í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Zákon čís. 329/21 Sb. z. a n. jest výmínečným ustanovením

z předpisů občanského zákona o náhradě škody. Proto, pokud uvedené výmínečné ustanovení nelze použiti, jest dle § 7 obč. zák. použiti analogie jiných případů, to jest v tomto případě ustanovení § 1338 obč. zák. Bylo by nemravným se stanoviska právního, aby proto, že správní úřad nemůže rozhodnouti o povinnosti zemřelého starosty Jana D-y k nápravě škody, zanikl jakýkoliv nárok o náhradu škody vzniklé pro nesprávnosti Janu D-ovi žalobou vytýkané. Podle toho musí se soud žalobou zabývat nejen co do výše náhrady škody, ale i co do povinnosti k náhradě vůbec.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Obě strany shodují se v zásadě v tom, že jde o nárok opírající se o právní skutečnosti, jež by byly základem příslušnosti dohlédacího úřadu k rozhodnutí o povinnosti Jana D. jako starosty obce K. podle předpisů zákona ze dne 12. srpna 1921 čís. 329 Sb. z. a n. Shodují se v tom také oba nižší soudy. Rekursní soud má však za to, že správní řízení ve zmíněném zákoně předepsané nemůže býti provedeno, když Jan D. zatím zemřel, čímž prý by bylo znemožněno také uplatnění jakýchkoli nároků na náhradu škody, kterou snad obci způsobil jako starosta nesprávnostmi, jež se v žalobě vytýkají. Nesejde na tom, z jakých důvodů bylo tu rozhodování o důvodu nároku na náhradu škody odňato soudům a svěřeno správnímu úřadu dohlédacímu, stačí, že se to stalo zákonným předpisem. Na povaze nároku jako nároku soukromoprávního se tím nic nezměnilo, jenom nalézání práva co do důvodu nároku bylo vyhrazeno úřadu dohlédacímu. Jde o posouzení důvodnosti nároku na náhradu škody způsobené obci vadným úřadováním, které zákon svěřil dohlédacímu úřadu patrně proto, že tuto cestu považoval za nejúčelnější, a to necht' by vady, z nichž se nárok dovozuje, byly jakékoli povahy; při administrativním řízení by zůstalo, i kdyby šlo o trestné činy, ale nutno je provésti také tam, kde o takové činy nejde, protože právě ono řízení není ani řízením trestním ani řízením disciplinárním, třeba je provádí úřad dohlédací. Již z toho se podává, že řízení ono může býti provedeno také proti bývalému starostovi, který v době řízení již není úřední osobou a není ve veřejnoprávním poměru k dohlédacímu úřadu, ale že má býti provedeno také, jestliže starosta zemře a má-li býti nárok na náhradu škody uplatněn proti jeho pozůstalosti nebo proti jeho dědicům, protože ani smrtí povinného k náhradě nic se nemění na povaze nároku a povinnosti. Nelze tedy souhlasiti s názorem, že by úmrtí starostovo vyloučilo věcnou příslušnost správního úřadu k rozhodnutí o důvodu náhradového nároku. Ani úvahy procesualněprávní nevedou k opaku, protože jak bývalý starosta, tedy osoba již neúřední, tak také jeho pozůstalost nebo jeho odpovědní dědicové mohou se řízení správního zúčastniti a využití všech záruk správního rozhodnutí, které pro správní řízení stanoví vládní nařízení ze dne 13. ledna 1928 čís. 8 Sb. z. a n. Proto neobstojí námitka, že by správní řízení po smrti sta-

rostově nemohlo býti provedeno. Nerozhoduje, že správní úřady zaujaly v souzeném případě odchýlné stanovisko a že pravoplatně svou příslušnost popřely, protože otázka věcné příslušnosti správních úřadů a otázka pořadu práva může býti s konečnou platností rozřešena podle § 3 a násl. zákona ze dne 2. listopadu 1918 čís. 3 Sb. z. a n. Pokud jde o nárok z obohacení, staly se námítky dovolacích rekurentů bezpředmětnými tím, že usnesení procesního soudu bylo v celém rozsahu obnoveno. Rozlišování v žalobě je po věcné stránce bezvýznamné, protože ani podle žalobního vyličení nejde o nárok z důvodu obohacení ve vlastním slova smyslu, nýbrž zase jenom o nárok na náhradu škody, kterou prý zemřelý starosta obci způsobil, při čemž by nepadalo na váhu, k čemu použil peněz, které snad nezúčtoval nebo jinak zadržel, když žaloba směřuje proti dědicům jako universálním nástupcům.

Čís. 14999.

K § 163 obč. zák.

Lze žalovati na určení nemanželského otcovství k dítěti, jež bylo zrozeno rozvedenou manželkou po uplynutí 300 dnů po soudním rozvodu, i když nepředcházel spor o manželský původ dítěte. Žalovaný ve sporu o nemanželské otcovství není oprávněn k námítce dovozené z dvorského dekretu ze dne 15. června 1835 čís. 39 Sb. z. s.

(Rozh. ze dne 27. února 1936, Rv II 633/35.)

Nezletilý žalobce je syn Františky rodem H-ové, která uzavřela dne 9. května 1922 sňatek s Janem V-em. Toto manželství bylo rozvedeno rozsudkem krajského soudu ze dne 19. září 1930 a rozloučeno rozsudkem téhož soudu ze dne 27. října 1933. Nezletilý žalobce se narodil dne 11. ledna 1933, tedy déle než 300 dní po pravoplatném rozvodu manželství a byl jako nemanželské dítě do matriky zapsán. Žalobou domáhá se uznání nemanželského otcovství proti Bohumilu S-ovi. První soud zamítl žalobu pro tentokráte, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalující dítě tvrdí, že žalovaný tělesně obcovoval s jeho matkou v době v § 163 obč. zák. uvedené, takže jest tu zákonná domněnka pro nemanželské otcovství žalovaného. Žalovaný namítal jednak, že s matkou dítěte v době kritické tělesně neobcovoval, jednak, že rozvedení manželé obnovili v kritické době manželské soužití a spolu tělesně obcovali, takže jest dítě pokládáno za manželské. Jsou tu tedy dvě námítky žalovaného, z nichž druhá jest po právní stránce opřena o dvorský dekret ze dne 15. června 1835 čís. 39 Sb. z. s. První soud se obíral jen druhou námítkou a zjistiv, že rozvedení manželé v kritické době manželské společenství obnovili a spolu tělesně obcovali, zamítl žalobu pro tentokráte,

vycházejí z názoru, že podle zmíněného dvorského dekretu jest dítě pokládáno za manželské a že se nelze domáhati proti žalovanému určení nemanželského otcovství, dokud nebude manželský původ dítěte odůvodněn. Odvolací soud jednak zjistil, že žalovaný s matkou dítěte v kritické době tělesně obcovoval (čímž pokládal za vyvrácení první námítky žalovaného), jednak zjistil, že matka dítěte se svým rozvedeným manželem v době kritické nesouložila (čímž pokládal za vyvrácení druhou námítkou žalovaného), a pokládal za to, že následkem tohoto zjištění tu dvorský dekret vůbec v úvahu nepřichází. Odvolací soud se nezabýval otázkou, zda manželé v době ve dvorském dekretu uvedené dřívější společenství obnovili, což dovolatel vytýká jako rozpor se spisy (§ 503 č. 3 c. ř. s.) a nímto zastává pod důvodem právní mylnosti (§ 503 č. 4 c. ř. s.) názor, že jest oprávněn k námítce, čerpané z dvorského dekretu a že nejsou správnými rozhodnutí nejvyššího soudu ve Vídni č. 7405 Gl. U. n. ř. a čís. 1643 úř. sb., podle něhož lze v takovém případě žalovati o zjištění nemanželského otcovství, aniž předcházel spor o manželský původ dítěte, jakož i našeho nejvyššího soudu 12614 Sb. n. s., který se k názoru vídeňského judikátu bez bližšího odůvodnění přiklonil. Z vyličeného děje je zjevné, že se nutno především zabývatí námítkou žalovaného, vyvozovanou z dvorského dekretu ze dne 15. června 1835 č. 39 Sb. z. s. a rozřešiti otázku, zda je žalovaný k této námítce oprávněn. Na to nutno dáti odpověď zápornou. Podle uvedeného dvorského dekretu pokládá se dítě, zrozené z rozvedené manželky 10 měsíců (300 dní) po soudním rozvodu, za nemanželské. Takové dítě se tedy nepokládá za manželské, totiž od manžela zplozené, nýbrž za nemanželské. To platí podle samého zákona, který manželovi v příčině takových dětí žádný důkaz neukládá. Dítě — zastoupené poručníkem — by ovšem mohlo proti manželovi své matky podati žalobu na uznání manželského původu, ale musilo by provésti důkaz buď podle § 157 obč. zák. nebo podle zmíněného dvorského dekretu, a musilo by tedy v poslednějším směru dokázati buď tělesné obcování rozvedených manželů v době kritické (§ 163 obč. zák.), neb aspoň, že se manželé v té době vrátili do manželského společenství. K takové žalobě však jest oprávněno jen dítě, po případě jeho zákonný zástupce, nikdo jiný. Nepodá-li dítě takovou žalobu, zůstane v platnosti zákonná domněnka, že jest nemanželské, aniž jest v tom směru třeba nějakého soudního výroku. Muž, proti kterému byla podána žaloba z nemanželského otcovství, není vůbec legitimován k námítce, čerpané z dvorského dekretu, protože mu nepřisluší disposiční moc nad statusovým právem dítěte, a protože proti němu jest žaloba založena jen na faktu tělesného obcování v době kritické podle § 163 obč. zák. Nemůže tak učiniti ani žalobou ani námítkou. Jemu přísluší pro případ, že se žalujícímu dítěti podaří důkaz podle § 163 obč. zák. jen odvod, že dítě dokázanou souloží nemohlo býti zplozeno (§ 270 c. ř. s.). Nejvyšší soud se tedy v probrané otázce přiklání k judikátu dřívějšího nejvyššího soudu ve Vídni č. 221 ze dne 20. dubna 1915, Pres. 132/15, uveřejněnému pod č. 7405 Gl. U. n. ř. a č. 1643 úř. sb. a odkazuje k zevrubným důvodům tam uvedeným. Tím padla druhá námítka žalovaného zcela a jest se nyní obírali jen dovolacími důvody,

pokud se týkají námitky první, totiž že žalovaný s matkou dítěte v kritické době nesouložil, v kterémžto směru běží již jen o otázku skutkovou, kterážto skutečnost nebyla vyvrácena.

Čís. 15000.

Nárok podle § 1327 obč. zák. přísluší pozůstalé vdově i tehdy, dostalo-li se jí dědictví po zemřelém jejím muži.

(Rozh. ze dne 27. února 1936, Rv II 861/35.)

Žalobkyně přednesla, že zaviněním žalovaných byl její manžel při automobilové nehodě usmrcen a požaduje proto od žalovaných podle § 1327 o. z. také rentu 800 Kč měsíčně. První soud požadovanou rentu žalobkyni přisoudil. Důvody: Žalobkyně dostávala za života svého manžela k vedení domácnosti 1.500 Kč měsíčně. Z najatých místností dostává žalobkyně nyní 600 Kč měsíčně, dlužno tedy z této částky odečísti 300 Kč na podíl jejího manžela připadající a mimo to 200 Kč (podle § 273 c. ř. s.) na větší výdaje spojené s režii větší domácnosti při větší posluze a živění 2 praktikantů obchodních, takže zbude čistých 1.000 Kč měs. na výdaje ryze osobní dřívější domácnosti její a připadá z toho na žalobkyni 500 Kč měsíčně. Odvolací soud přiznal žalobkyni na rentě 500 Kč měsíčně. Důvody: Zemřelý dával žalobkyni na vedení domácnosti, totiž jen výživu obou manželů, měsíčně 1.500 Kč. Od toho jest odečísti 300 Kč jako polovici nájemného, jež žalobkyně dostává z najatých místností a 200 Kč na větší výdaje režijní. Zbývá tedy čistých 1.000 Kč; z čehož ušla žalobkyni usmrcením manželovým polovice, měsíčně 500 Kč.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalobkyně dostávala od svého manžela k vedení domácnosti na výživu obou manželů 1.500 Kč a manžel mimo to platil světlo, úroky, anuity a kupoval manželce i šaty ročně alespoň za 2.000 Kč. První soud uznal v úvaze těchto skutečností, že žalobkyni ušlo smrtí manželovou 800 Kč měsíčně. Odvolací soud odpočítal od tohoto zjištěného měsíčního příjmu jednak 300 Kč jako polovici z nájemného, které prý žalobkyně dostává nyní z pronajatých místností, a mimo to 200 Kč na větší výdaje, spojené prý s režii větší domácnosti při větší posluze a živění 2 obchodních praktikantů. Při posuzování důvodnosti a výše nároku žalobkyně na rentu podle § 1327 obč. zák. jest vycházeti z právního názoru, vysloveného již v rozhodnutí čís. 6023 Sb. n. s., že tu jde o nárok samostatný. Okolnost, že se žalobkyni smrtí manželovou dostalo po něm dědictví, nezbujuje jí nároku podle § 1327 obč. zák., neboť to, čeho nabyla jako dědička, neobdržela jako náhradu škody od žalovaných. Pronajala-li tedy po smrti svého manžela obchodní místnost ve svém domě

a dostala-li na nájemném 600 Kč měsíčně, nelze jí polovici tohoto příjmu odpočítati ve prospěch žalovaných od částky, jež jí smrtí manžela ušla. Žalobkyni ušlo, co jí manžel dával na výživu, ošaceni a z výtěžků své obchodní výdělečné činnosti. S tím není v souvislosti částka, kterou žalobkyně dostává jako nájemné z obchodu, neboť toto nájemné plyne z jiného pramene, než z obchodní výdělečné činnosti zemřelého manžela. Tím méně jest odůvodněno odpočítati jí 200 Kč na větší výdaje s režii domácnosti, neboť odpočet 200 Kč měsíčně nemá nic společného s částkou 1.500 Kč, kterou dával žalobkyni její manžel jen na výživu obou manželů.

Čís. 15001.

Vládní nařízení ze dne 29. dubna 1935 čís. 89/35 Sb. z. a n. nevybočuje z rámce zmocnění čl. I. zák. ze dne 21. června 1934 čís. 109 Sb. z. a n.

Po dobu účinnosti tohoto vládního nařízení nemůže být jednotlivou smlouvou ujednán nižší plat (mzda) než ve smlouvě hromadné.

Zákaz vyslovený v § 4 cit. vl. nař. nevztahuje se na individuální služební poměry, založené platně již před jeho účinností.

(Rozh. ze dne 27. února 1936, Rv II 951/35.)

Žalobkyně byla zaměstnána u žalované jako úřednice od 1. května 1934 do 30. září 1935 podle smlouvy ze dne 31. května 1934, kterou byl ujednán plat 400 Kč měsíčně a roční remunerace v částce 400 Kč, splatná vždy 15. prosince. Smlouva tato nebyla ujednána v dohodě s výborem Pomocnické hromady příslušníků Obchodního gremia v B., jehož je žalovaná členem. Mezi Obchodním gremiem v B. a Pomocnickou hromadou, jejímž členem je žalobkyně, byla sjednána platová úmluva dle § 114 b) živn. ř., schválená výnosem zemského úřadu v B. ze dne 28. června 1929, která dosud platí. Podle této úmluvy má žalobkyně dle svého přednesu hledíc k vlád. nař. čís. 89/35 Sb. z. a n. od 1. května 1935 nárok na plat 800 Kč měsíčně s novoročním tomu odpovídajícím a žádá doplatek za dobu od 1. května do 30. září 1935, čili za 5 měsíců po 400 Kč, t. j. 2.000 Kč a rozdíl v novoročním za tu dobu jí příslušejícím a skutečně vyplaceným v částce 165 Kč a navrhla odsouzení žalované strany k zaplacení částky 2.165 Kč. Proti žalobě namítla žalovaná, že platová úmluva, již se žalobkyně dovolává, na služební poměr mezi stranami neplatila proto, že dne 31. května 1934 byla ujednána podle zákona přípustná a platná smlouva individuální, odchýlná od platové úmluvy. Vl. nař. čís. 89/35 nemá zpětné působnosti a nevztahuje se na úmluvy učiněné před nabytím účinnosti a nevztahuje se tudíž na smlouvu mezi stranami dříve uzavřenou. Jim nebyly dosavadní individuální smlouvy prohlášeny za neplatné či zrušené a podle § 5 obč. zák. nemohlo ono mítí vlivu na onu smlouvu a na práva žalovanou stranou z ní nuabytá. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání právem vytýká mylnost názoru odvolacího soudu, že soudu nepřisluší zkoumati platnost vládního nařízení ze dne 29. dubna 1935 č. 89/35 Sb. z. a n. Toto vládní nařízení bylo vydáno na základě zákona ze dne 21. června 1934 č. 109 Sb. z. a n., kterým se mění zákony o mimořádné moci nařizovací ze dne 9. června 1933 č. 95 a ze dne 15. listopadu 1933 č. 206 Sb. z. a n. článkem I. zákona č. 109/34 Sb. z. a n. byla vláda zmocněna, aby po dobu mimořádných hospodářských poměrů domácích i zahraničních upravovala celní sazebník a činila opatření k odvrácení nebo ke zmírnění škod a poruch hospodářského života, zejména přiměřenou úpravou poměrů cenových a výrobních, oběhu, spotřeby a úvěru. Opatření podle odst. 1 lze učiniti i tehdy, když by jinak bylo třeba zákona, nelze však jimi měniti zákonnou úpravu měny a ukládati nebo zvyšovati daně. Z podstaty těchto zákonů jako zmocňovacích vyplývá, že vládní nařízení, vydaná na jejich základě, platí jen mocí těchto zákonů a jen pokud jsou vydána v rámci těchto zákonů vyčteném. Soudy jsou oprávněny podle § 102 ústavní listiny přezkoumati kromě formálních náležitostí platnost takových nařízení i z naznačeného hlediska, t. j. zda vydaná vládní nařízení vyhovují těmto předpokladům. Vládním nařízením ze dne 29. dubna 1935 č. 89/35 Sb. z. a n., kterým se prodlužuje platnost hromadných smluv pracovních, bylo v § 1 ustanoveno, že hromadné smlouvy pracovní, pokud upravují otázky mzdové (platové), ujednané mezi jedním nebo několika zaměstnavateli, nebo jejich jednou nebo několika odborovými organizacemi (korporacemi) zaměstnanců, platné v den účinnosti tohoto nařízení, nemohou býti vypovězeny ani jinak zaničnouti do 31. března 1936. Posuzuje-li se otázka, zda dotčené vládní nařízení č. 89/35 bylo vydáno v rámci zmocnění čl. I. zák. č. 109/34 Sb. z. a n., třeba přihlídnouti k tomu, že hlavní myšlenka čl. I. tohoto zmocňovacího zákona jest odstranění škod a poruch hospodářského života a že v dalším jsou příkladmo uvedeny obory hospodářství, v nichž tato opatření lze učiniti. Otázka mezd a její autoritativní úprava má zřejmě důležitý význam pro zajištění klidného vývoje ve výrobních poměrech, ježto může jednak čeliti bojům sociálním mezi zaměstnanci a zaměstnavateli (stávkám nebo výlukám), jednak předejiti vzájemným konkurenčním bojům mezi jednotlivými zaměstnavateli. Z toho plyne, že vládní nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., sledující účel předejiti poruchám pocházejícím z bojů sociálních a konkurenčních, bylo vydáno v rámci zmocnění čl. I. zák. č. 109/34 Sb. z. a n. a jest tedy platné. Pokud vytýká dovolatel, že vládní nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. není podepsáno jedním ministrem, stačí poukázat k tomu, že podle § 84 úst. listiny pověření jeho provedením, nejméně však polovina ministrů a že této náležitosti, jakož i náležitostem předepsaným § 3 zák. č. 95/33 Sb. z. a n. bylo vyhověno. Dovolatel dále vytýká, že odvolací soud posoudil věc právně mylně, když uznal, že vládní nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., na-

byvší účinnosti od 30. dubna 1935 (§ 6), se vztahuje i na služební poměr stran, založený služební smlouvou ze dne 1. dubna 1934. Sporné strany jsou nesporně členy organizací, které uzavřely platovou úmluvu podle § 114 b) živn. řádu, schválenou nadřízeným zemským úřadem v B. dne 28. června 1929, jež obsahuje také ustanovení o platech zaměstnanců, odstupňovaných také podle délky doby zaměstnání a předběžného vzdělání. Nesporně jest dále, že strany uzavřely dne 31. května 1934 individuální smlouvu služební, podle níž dostávala žalobkyně nižší plat než by jí příslušel podle smlouvy kolektivní. V době uzavření služební smlouvy bylo stranám volno uzavřítí odchýlnou smlouvu jednotlivou, ježto § 114 b) živn. řádu ustanovuje výslovně, že kolektivní smlouva ujednána společenstvem a hromadou pomocnickou platí, pokud majitelé živnosti neujednali se svými pomocníky smlouvou nebo pracovním řádem nic odchýlného (srovn. plen. rozhodnutí č. 5479 Sb. n. s.). Podle § 2 zák. č. 95/33 Sb. z. a n. pozbývají však účinnosti ustanovení zákonů, upravujících týž obor jako nařízení vydaná podle zmocňovacího zákona, pokud jsou od těchto nařízení odlišná. Předpis § 4 vlád. nař. č. 89/35 Sb. z. a n. obsahuje skutečně ustanovení odlišné od § 114 b) živn. řádu, ježto podle něho nesmějí býti smlouvou jednotlivou mzdové nároky zaměstnancovy, plynoucí z ustanovení hromadných smluv pracovních anebo ze smírů, nálezu a rozhodnutí podle § 3 po dobu jejich platnosti zkráceny, leč že by k takovému zkrácení daly souhlas organizace zaměstnanecké, jež sjednaly hromadnou smlouvu pracovní nebo byly účastníky řízení podle § 3. Takovýto souhlas k jednotlivé smlouvě sporných stran dán nebyl. Předpis § 4 vl. nař. stanoví pak dále, že na místo odporujících tomu ustanovení jednotlivé smlouvy, která jsou z toho důvodu neplatná, nastupují příznivější ustanovení hromadné smlouvy pracovní nebo smíru, nálezu a rozhodnutí podle § 3. Podle toho ode dne účinnosti vlád. nař. č. 89/35 Sb. z. a n. a po dobu jeho platnosti nemůže býti jednotlivou smlouvou ujednan nižší plat (mzda), než ve smlouvě hromadné. Jádro tohoto sporu spočívá v tom, zda zásada, vyslovená v § 4 vl. nař. č. 89/35 Sb. z. a n. vztahuje se také na služební poměry, založené platně již před jeho účinností, pokud za platnosti jeho ještě trvají a od které doby. Podle § 6 nabylo dotčené vlád. nařízení účinnosti dnem 30. dubna 1935. Žaloba byla podána za jeho účinnosti, avšak žalobní nárok byl opřen o služební poměr, který byl založen mezi žalobkyní a žalovanou firmou již dne 1. května 1934, tedy před účinností vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. Oba předchozí soudy řešice právní otázku rozsahu časové působnosti dotčeného vládního nařízení dovodily z jeho doslovu a účelu, že byl jím zasažen i mzdový nárok žalobou uplatněný, třeba vznikl ze služebního poměru založeného před dobou, kdy vládní nařízení se stalo účinným. Tomuto výkladu vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. by nebránilo ustanovení § 5 obec. zák. obč., že zákony nepůsobí nazpět a že nemají tudíž vliv na dřívější jednání a dříve nabytá práva, neboť ustanovení § 5 obec. zák. obč. nemá povahu zákona ústavního, nýbrž jest jen pravidlem, ze kterého nebyly vyloučeny výjimky, zejména z důvodů práva veřejného (Sb. n. s. civ. č. 13118). Než pokud zákon sám nemá výslovného ustanovení o zpětné účinnosti — a

dotčené vládní nařízení je nemá — jest řešiti v každém případě zvláště tuto otázku a dbáti při tom jednak základní zásady § 6 obč. zák. obec. o výkladu zákonů, jednak druhé základní zásady, vyplývající z ustanovení § 5 obč. zák. obč., že, pokud zákon nemá výslovného ustanovení o zpětné účinnosti, nedotýká se právních poměrů, založených v době před jeho účinností a nemá vlivu na práva a povinnosti z těchto právních poměrů vyplývající, třeba v době jeho účinnosti ještě trvají. Zachování této zásady při výkladu zákonů vyvěrá z úvahy, že právě ustanovení § 5 obč. zák. obč. sleduje účel, aby nikdo nebyl zklamán v důvěře v platný právní řád, a že kdo zařídil v minulosti své jednání podle tehdy platného zákona, musí míti jistotu, že nastanou spolehlivě zákonné jeho účinky a že budou chráněna práva podle těchto předpisů nabytá (Sb. n. s. civ. č. 8410). Výklad vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., který mu daly nižší soudy, jest však již s touto základní zásadou v rozporu, protože právní jistotu porušuje. Avšak ani doslov vládního nařízení, ani jím sledovaný a již svrchu probraný účel jeho neopravňují k výkladu nižšími soudy mu danému. Ustanovení § 4 vládního nařízení obsahuje zákaz sjednávání jednotlivých smluv, zkracujících mzdové nároky zaměstnance ve srovnání s nároky příslušejícími mu podle hromadné smlouvy pracovní. Již z povahy zákazu plyne, že se týká něčeho, co v budoucnosti se nesmí státi, a lze tedy zákaz § 4 vládního nařízení podle jeho povahy vztahovati jen na to, že se nesmí v budoucnu sjednávat smlouvy jím nedovolené, nikoliv na to, že nesmí platiti ani jednotlivá smlouva, která již dříve upravila mzdové nároky zaměstnance nevýhodněji, takže se jeví zkrácením oproti nárokům podle hromadné smlouvy pracovní. To plyne zejména z doslovu druhé věty § 4 dotčeného vládního nařízení, — »že na místo odporujících tomu« — t. j. zákazu, vyslovenému v první řadě jen pro smlouvy sjednané za účinnosti vládního nařízení — ustanovení jednotlivé smlouvy, která jsou z tohoto důvodu — (totiž z důvodu zákazu v první větě vládního nařízení vysloveného) — neplatná, nastupují příznivější ustanovení hromadné smlouvy pracovní atd. podle § 3 dotčeného vládního nařízení; nevyjadřuje tedy druhá věta § 4 nic jiného, než sankci na porušení zákazu v první větě § 4 vládního nařízení vysloveného, tedy sankci na porušení zákazu sjednání nepřijatelné smlouvy, avšak nenahrazuje obsah smlouvy dříve již dovolené a platně sjednané jiným obsahem. Tomuto výkladu § 4 vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. opírajícímu se o vlastní smysl slov ve vládním nařízení použitých, neodporuje ani výklad logický. I toto vládní nařízení, právě tak jako vládní nařízení č. 118/34 Sb. z. a n. o prodloužení platnosti hromadných smluv pracovních, sledovalo mimo všeobecnou ochranu proti hospodářským poruchám v hospodářském životě hlavně účel, aby bylo zabráněno snižování mezd smlouvami sjednanými s jednotlivými zaměstnanci (individuálními). Nelze mu tedy podkládati úmysl zákonodárců, který by vedl právě k opačnému účinku, totiž ke zvýšení mzdy již dříve dojednané podle platných zákonných předpisů, se kterou zaměstnavatel již pro svůj hospodářský podnik do budoucnosti počítal. Jest sice správné, poukazují-li předchozí soudy k tomu, že při odmítnutí zpětné účinnosti vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n. nastane

jakási nerovnost mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, pokud jde o nároky mzdové, avšak nelze pochybovati ani o tom, že to jest jen přechodný stav, který se v budoucnu při vhodných k tomu pro obě strany příležitostech přizpůsobí právnímu stavu, vyvolanému vládním nařízením č. 89/35 Sb. z. a n. dobrovolně, aniž byla ztracena důvěra v platný právní řád a vyvolána hospodářská porucha v jednotlivém hospodářském podniku. Podle výkladu vládního nařízení č. 89/35 Sb. z. a n., který mu dává soud dovolací, jest opodstatněn dovolací důvod právní mylnosti žalovanou firmou uplatněný i neoprávněnost žalobního nároku. Žaloba musela býti proto zamítnuta.

Čís. 15002.

Pohledávku podle § 120 čís. 2 ex. ř. může věřitel uplatňovati přímo sporem proti vnucenému správci, aniž je odkázán na exekuční řízení rozvrhové podle § 122 ex. ř.

I vnucenému správci, žalovanému o plnění, jest uložiti plnění do 14 dnů pod exekucí.

(Rozh. ze dne 28. února 1936, Rv I 2322/33.)

Prv ý s o u d vyhověl žalobě na zaplacení dlužné pojistné prémie, pokud byla podána na dlužníka, zamítl ji však, pokud směřovala proti vnucenému správci dlužníkových nemovitostí. D o v o l a c í s o u d uznal podle žaloby i proti vnucenému správci. D ů v o d y: Exekuční řád sice nikde nepraví, že vnucený správce může býti žalován z právních jednání, jež byla uzavřena za vnucené správy, nebo dokonce před jejím uvalením, že však žalován býti může, podává se z právního postavení vnuceného správce. Dle ustanovení § 109 ex. ř. má učiniti vnucený správce opatření, jichž je třeba, aby nemovitosti mu odevzdané — totéž platí dle §§ 334 a 341 ex. ř. i o právech a podnicích — mohly býti ve smyslu hospodářském řádně a výhodně užívány. Zákon dává tu vnucenému správci postavení, které se svým obsahem hodně přibližuje k postavení vlastníka věci a vnucený správce je oprávněn ke všemu, co se správou obyčejně souvisí. Z toho plyne, že vnucený správce, pokud vnucená správa trvá, je zástupcem dlužníkovým ve všech věcech, jež se týkají majetku vnucenou správou stíženého a že je ke všem sporům, jež se týkají správy, nejen aktivně, nýbrž i pasivně výlučně legitimován.

Opačný náhled vedl by nezbytně k neudržitelnému výsledku, že by dlužník, jemuž se při povolení vnucené správy zapovídá, aby nakládal užitek věci vnucenou správou postižené (§ 99 ex. ř.), kdyby byl žalován, přece mohl nároky třetích osob na uspokojení z výtěžků vnucené správy uznati, a tak výtěžky těmi sám nakládati. V souzeném případě jde o zaplacení prémie na základě smlouvy pojišťovací, kterou uzavřel pro rok 1932 dlužník. Tuto prémie je vnucený správce, jemuž byly nemovitosti odevzdány dne 30. června a 1. července 1932, povinen zaplatiti dle § 120 čís. 2 ex. ř. přímo z výtěžku vnucené správy bez souhlasu

soudu exekučního a pakliže tak neučinil, nesmí se pozastaviti nad tím, že je na splnění této své povinnosti žalován. Poněvadž žalovaný dlužník byl pravoplatně již odsouzen, bylo vysloveno, že nucený správce má platiti rukou společnou a nedílnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest nerozhodné, zda žalovaný uznal pohledávku žalobkyně před sporem anebo teprve za sporu. Uznání dlužníkem není důvodem, aby žaloba na zaplacení byla zamítnuta, poněvadž uznáním nebyla pohledávka zaplacená (§§ 1412 obč. zák.) a nezanikla. Rozdíl jest jen v tom, že uznání, které se stalo před sporem, musí býti dokázáno (§ 366 c. ř. s.), kdežto pro uznání za sporu může býti žalobcem navrženo, aby byl vydán rozsudek pro uznání (§ 395 obč. zák.). V žádném z obou těchto případů není však žaloba ani nehospodárnou ani zbytečnou, poněvadž věřiteli jde o to, aby získal exekuční titul, na základě něhož by mohl donutiti žalovaného jako nuceného správce k placení, kteréžto oprávnění mu pouhé uznání pohledávky nedává. Mylný je proto názor dovolatelův, že by byl pasivně legitimován ike sporu jen tehdy, kdyby šlo o popřenou jím pohledávku a neplyne to ani z rozhodnutí čis. 10006 Sb. n. s. Žalobkyně není také odkázána se svým nárokem na exekuční rozvrhové řízení podle § 122 ex. ř., když jest nucený správce povinen její pohledávku zaplatiti přímo podle § 120 čis. 2 ex. ř. jako každou jinou pohledávku vzniklou z řádné správy nemovitosti, nehledě ani k tomu, že rozvrhové řízení se týká jen zbytku výtěžku po srážce výdajů přímo zaplacených a že pojišťovna k rozvrhovému roku ani zvána býti nemá (§ 123 ex. ř.). Mylný jest i názor dovolatelův, že pohledávka jest splatna jen proti dlužníku, ne také proti němu, poněvadž prý nemá z nucené správy žádných výtěžků, jichž by mohl k placení použiti. Neboť splatnost pohledávky nezávisí na dostatku platebních prostředků osoby k placení povinné. Dlužníkem zůstává ovšem nadále původní dlužník. Jemu jest jen odňato právo nakládati s výtěžky nucené správy, jež přešlo na nuceného správce. O tomto platí ustanovení § 1034 obč. zák., jež nevyklučuje použití zákonných předpisů o zmocnění. Podle § 1017 obč. zák. představuje nucený správce dlužníka a nucenou správou nenastává žádná změna ani v osobě dlužníkově, ani v pohledávce, a nemůže proto tatáž pohledávka proti témuž dlužníku míti vedle sebe dvě různé doby splatnosti. Nedostatek výtěžků nucené správy není ani jinak důvodem k zamítnutí žaloby, a to ani pro tentokráte, neboť nelze žalobkyni odepráti právo, aby si pro správnou a splatnou pohledávku opatřila exekuční titul. Jaký výsledek bude míti výkon odsuzujícího rozsudku v exekučním řízení, není pro spor rozhodné. Rozsudkový výrok odvolacího soudu není neurčitý, neboť jest z něho zřejmé, že zažalovaná pohledávka má býti uhrazena z výtěžků všech nemovitostí, na něž byla zavedena nucená správa. Mylným jest názor dovolatelův, že zažalované pojistné prémie se mají platiti z výtěžků jen oněch pozemků, zasažených nucenou správou, jichž se pojištění týká. Neboť celá spravovaná nemovitost, ať již vlastní anebo zpachtovaná, tvoří ho-

spodaření ani výhodně použití nedá a všechny části se navzájem doplňují. Nelze proto při placení pojistných premii činiti rozdíl mezi výtěžky hospodaření podle jednotlivých pozemků, nýbrž jest se řídití podle celku. Že jest i nucenému správci uložiti plnění do 14 dnů pod exekucí, bylo vyloženo v rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího soudu čis. 3447 G. U., na něž se odkazuje, neboť i dovolací soud uznává jeho důvody za správné.

Čís. 15003.

Škoda, kterou utrpel záložný věřitel tím, že výkonný orgán nesložil výtěžek dražby hmotných věcí u soudu, ale vyplatil vymáhajícímu věřiteli a dlužníkovi, je predmetom syndikátneho nároku podľa zákona z 12. júla 1872 čis. 112 r. z.

(Rozh. z 2. marca 1936, Co IV 7/35.)

Žalobník nadobudol na hmotnostiach exekútky exekučné záložné právo pre svoju pohľadávku. Okresná nemocenská poisťovňa v U. viedla proti tejšej exekútky exekúciu pre svoju pohľadávku a v tejto exekúcii byly hmotnosti — zafazene už exekučným záložným právom žalobníka — predané. Výkonný orgán však výtěžok dražby nesložil u soudu, ale vyplatil z neho Okresnej nemocenskej poisťovni v U. jej pohľadávku a zbytok vydal dlužníkovi. Žalobník domáhal sa žalobou podľa zák. čis. 112/1872 r. z. proti čl. eráru náhrady škody, vzniklej mu tým, že z dražebného výtěžku nebola jeho pohľadávka uspokojená.

Nejvyšší soud alko soud odvolací vyslovil, že čl. štát je zodpovedný žalobníkovi za škodu, pokiaľ mu bola spôsobená pokračovaním výkonného orgánu dotyčne dražebného výtěžku, a to z týchto dôvodov:

Výkonný orgán okresního soudu v U. porušil jasný předpis § 36 čl. VI. zák. čis. 23/1928 Sb. z. a n., nesloživ dosažený výtěžek u dražebního soudu, ačkoliv nemocenská pojišťovna nebyla jediným záložním věřitelem a tím se stalo, že část tohoto výtěžku nemohla býti použita k částečnému uspokojení pohledávky žalobcovy, jak by se bylo stalo při pravidelném pokračování exekučního orgánu, a žalobce byl tak o tuto částku poškozen. Námitky žalované strany uplatňované proti nároku žalobcovu na náhradu škody způsobené protiprávním postupem výkonného orgánu jsou neodůvodněné. Je bez právní podstaty námitka, že výkonný orgán Vojtěch E. nemůže býti uznán za soudního úředníka ve smyslu zákona čis. 112/72 r. z., poněvadž byl ve skutečnosti zaměstnancem vymáhající věřitelky okresní nemocenské pojišťovny a touto také placen. Nezáleží na tom, kým byl výkonný orgán placen, nýbrž na tom, zda byl pověřen soudem výkonem spadajícím do oboru soudní působnosti a zda se tímto pověřením stal orgánem soudním; i kdyby toto pověření se bylo stalo neprávem, nebyla by tím dotčena odpovědnost Československého státu, neboť provedená exekuce by i pak zůstala

soudním úkonem a mimo to by základ žaloby pak činila skutečnost, že soud vyslal k provedení soudního úkonu osobu, kterou nebyl oprávněn jím pověřiti.

Čís. 15004.

Nepatří na porad práva uplatňovanie nároku na náhradu škody, vzniklej niekomu tým, že bol nútený zaplatiť svojmu advokátovi odmenu za opravné prostriedky, ktorými tento jeho menom docielil zrušenie výmeru okresnej nemocenskej poisťovne, ktorým mu byly ne správne vyrubené poisťné príspevky.

(Rozh. zo 4. marca 1936, R IV 53/36.)

Žalobník domáhal sa žalobou na žalovanej Okresnej nemocenskej poisťovni náhrady škody, ktorá mu vznikla tým, že žalobník bol nútený skrze advokáta, ktorého odmenu musel zaplatiť, domáhať sa opravnými prostriedkami zrušenia výmeru Okresnej nemocenskej poisťovne, ktorým mu byly nesprávne vyrubené poisťné príspevky. Súd prvej stolice spor pre sporu prekážajúcu okolnosť podľa § 180 čis. 1 Osp. zastavil. O d v o l a c í s ú d zmenil usnesenie súdu prvej stolice a sporu prekážajúcu námietku žalovanej zamietol. N a j v y š š í s ú d obnovil usnesenie súdu prvej stolice. D ť v o d y:

Právo nemocenskej poisťovne vyrubovať a vyberať poisťné príspevky opiera sa o ustanovenie § 161 zák. čis. 221/24 Sb. z. a n. v znení zákona čis. 184/28 Sb. z. a n.,*) ktorým bolo upravené poistenie zamestnancov pre prípad nemoci, invalidity a staroby, tedy o predpisy práva verejného, a pokračovanie o takých nárokoch patrí podľa cit. zák. pred úradu správne. To platí aj o akcesoriu nároku, akým sú útraty, spojené s obranou poplatníka proti vyrubeniu dávky v administratívnom pokračovaní. Ide tedy o nárok na náhradu škody z predpisov práva verejného, o ktorom rozhodujú úradu správne a nie riadne súdy (viď dôvody rozh. čis. 3829 Sb. z. s.).

Čís. 15005.

O priznaní, odeprení nebo zastavení podpory v nezaměstnanosti i státního příspěvku rozhoduje výbor odborové organizace; člen odborové organizace, jenž se rozhodnutím výboru cítí zkrácen, nemůže se domáhati nápravy u správních úřadů, nýbrž pořadem práva, ať u soudů řádných nebo smluvených rozhodčích.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, R I 1439/35.)

Žalobce přednesl, že jest členem žalované odborové organizace, zaplatil také členské příspěvky a má, jsa nezaměstnaným, podle stanov

*) Jeho terajšie znenie uverejnené vo vyhláske min. soc. péče čis. 189/1934 Sb. z. a n.

nárok na podporu v nezaměstnanosti včetně státního příspěvku. Žádá proto žalobou, poněvadž žalovaná se mu zdráhá podporu přiznati, by bylo zjištěno, že má proti žalované nárok na podporu v nezaměstnanosti. Proti žalobě namítla žalovaná nepřipustnost pořadu práva. P r v ý s o u d z toho důvodu žalobu odmítl. R e k u r s n í s o u d nevyhověl námítce nepřipustnosti pořadu práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ť v o d y:

Podle zákona čis. 267/21 Sb. z. a n. v doslovu zákona čis. 74/30 Sb. z. a n. nepřiznávají se podpory nezaměstnaným státními orgány přímo žadatelům a zcela ze státní pokladny — jak tomu bylo dříve — nýbrž nezaměstnaní mohou obdržeti podporu z prostředků odborové organizace a státní příspěvek, vyplacený organizací na účet státu, jen pokud, pokud se pojistili pro případ nezaměstnanosti placením členských příspěvků odborovému svazu. Státní příspěvek jest toliko příplatkem k podpoře v nezaměstnanosti vyplácené odborovou organizací a nelze jej zásadně vypláceti bez podpory organizace (§ 3 dotč. zák. — tak zv. systém gentský). Stanovení výše podpory, podmínek nároku a způsobu výplaty jest věcí odborového svazu, pokud jest dbáno mezi vytčených zákonem (§ 4 dotč. zák.). Ministerstvo sociální péče, schvalujíc stanovy a podpůrné řády, bere toliko na vědomí, že ustanovení stanov a podpůrných řádů nejsou v rozporu se zákonem o státním příspěvku k podpoře v nezaměstnanosti a se zákonnými ustanoveními doplňujícími tento zákon. O přiznání, odepření nebo zastavení podpory v nezaměstnanosti i státního příspěvku rozhoduje však výbor odborové organizace podle svých stanov nebo řádů o tom jednajících (§ 4 čis. 5 zák.) a toto rozhodnutí výboru jest toliko nepřímo zkoumáno úřadem, jemuž bylo uloženo prováděti zákon o státním příspěvku, t. j. ministerstvem sociální péče teprve při projednávání žádostí odborových organizací za náhradu vyplaceného státního příspěvku. Členu odborové organizace nepřisluší však právo stížnosti proti rozhodnutí výboru organizace k úřadům správním, nanejmé k ministerstvu sociální péče. Z doličeného plyne, že, pokud se týče přiznání, odepření nebo zastavení podpory udělené organizací členu i ve příčině státního příspěvku, jde o nárok prýstící ze smluvního poměru, založeného členstvím k organizací a rozhodovati o takovém nároku přisluší soudům, ať již řádným, nebo smluveným rozhodčím soudům. Z toho plyne dále, že nespokojený žadatel nemůže se domáhati nápravy výroku výboru odborové organizace u správních úřadů, že však mu nemůže býti bráněno, aby se obrátil na příslušné orgány spolkové podle ustanovení stanov té které organizace, t. j. zvláště na rozhodčí soudy při nich zřízené, nebo není-li rozhodčího soudu, pro takové nároky příslušného, aby se domáhal svých nároků pořadem práva u řádných soudů.

Čís. 15006.

K § 251 čís. 6 ex. ř.

Usnesením exekučního soudu, jimž byl zamítnut návrh povinného na vyloučení věci z exekuce podle § 251 čís. 6 ex. ř., je soud vázán při vyřízení stejného návrhu na vyloučení z téhož důvodu, nebyly-li uplatněny nové skutečnosti, opodstatňující závěr, že jde o věci uvedené v § 251 čís. 6 ex. ř.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, R I 110/36.)

Prvý soud zamítl v exekuční věci pravoplatně návrh povinného na vyloučení věci z exekuce z důvodu § 251 čís. 6 ex. ř., vyhověl však jeho návrhu na vyloučení těchto věcí rovněž z důvodu § 251 čís. 6 ex. ř. z exekuce na jiné exekuční věci téhož vymáhajícího věřitele, ač svůj nový návrh povinný stejně skutkově opodstatnil jako návrh první. Rekurzní soud ani tomuto návrhu nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jest sice pravda, že nezabavitelnost podle § 251 čís. 6 ex. ř. jest účinná proti všem vymáhajícím věřitelům, neboť lpí na věci a jejím vztahu k povinnému, nutno k ní přihlížeti z povinnosti úřední, takže nelze určité předměty v exekuční věci prohlašovati za nezabavitelné a tytéž předměty proti těmž dlužníkům v jiné exekuční věci prohlašovati za zabavitelné. O to však nejde. Dlužníkův návrh na vyloučení těchto věcí z vedených exekucí z důvodu § 261 čís. 6 ex. ř. byl již usnesením prvního soudu zamítnut a usnesení to bylo usnesením rekursního soudu potvrzeno. Tím byly věci ty uznány pravoplatným soudním usnesením vzhledem k § 251 čís. 6 ex. ř. za zabavitelné a nebyl proto oprávněn opětovný návrh dlužníkův, v němž nebyla potvrzena změna vztahu věci, na vyloučení těchto věcí z exekuce z důvodu nezabavitelnosti podle § 251 čís. 6 ex. ř. Pokud jiní vymáhající věřitelé proti vylučovacímu usnesení prvního soudu stran shora uvedených předmětů rekurs nepodali, dali tím toliko na jevo svůj souhlas s vyloučením oněch věcí z exekuce, to však nemá vlivu na otázku nezabavitelnosti věcí těch vůči rekurujícímu vymáhajícímu věřiteli.

Čís. 15007.

Vymáhající strana podala listinný důkaz podle § 565 odst. 3 a 4 c. ř. s., předložila-li opis mimosoudní výpovědi, zpáteční lístek podepsaný vypovídaným a dopis podepsaný vypovídaným, v němž prohlašuje, že výpověď nebere na vědomí.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, R I 137/36.)

Prvý soud povolil vymáhající věřitelce proti povinné na základě písemné mimosoudní výpovědi exekuci vyklizením bytu. Rekurzní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Dle § 565 odst. III. c. ř. s. a § 1 čís. 18 ex. ř. lze povolit podle mimosoudní písemné výpovědi exekuci vyklizením jen tehdy, jestliže výpověď sama jest prokázána listinami, které co do průvodní moci nezavdávají podnětu k pochybnostem, a jestliže právě takovými listinami jest prokázáno, že výpověď ta byla podána a dodána před vypršením smluvené neb zákonné lhůty výpovědní (§ 563 odst. 1 a § 560 čís. 1 a 2 c. ř. s.). Podle listin předložených k návrhu na exekuční vyklizení není listinou prokázána výpověď, neboť listina, již jest výpověď prokazována, není ani listinou veřejnou ve smyslu § 292 c. ř. s., ani listinou zvláštním zákonným předpisem za veřejnou prohlášenou ve smyslu § 293 c. ř. s., ani listinou sice soukromou, avšak podepsanou vydavatelem ve smyslu § 294 c. ř. s., nýbrž jest to pouhý opis písemné výpovědi nijak neověřený, který ovšem nedokazuje, že výpověď mimosoudní právě onoho obsahu, jak jest v spise tom uvedeno, byla dána. Že by byla výpověď právě obsahu v kopii té uvedeného dána, nevyplývá z předloženého zpátečního lístku poštovního, z něhož jest zřejmo pouze, že doporučená zásilka — dopis — podaná u poštovního úřadu v P. (odesílatel H., adresát K.), byla doručena adresátce.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

K exekuční žádosti byly připojeny opis mimosoudní výpovědi ze dne 3. března 1935, obsahující udání v § 562 odst. 1 a 2 vyznačená, zpáteční lístek datovaný 9. březnem 1935 a opatřený podpisem »Lud. K.« a dopis bez data adresovaný na »paní H.« a opatřený podpisem »Ludmila K.«, v němž pisatelka prohlašuje, že výpověď, kterou jí adresátka zaslala, nebere na vědomí. Přihlíží-li se k vzájemné souvislosti předložených listin a ku zřejmé totožnosti podpisů na zpátečním lístku a na dopisu adresovaném vymáhající věřitelce, lze těmto listinám přiznati průvodní moc, nezavdávající příčinu k pochybnostem. Listinný důkaz podle § 565 odst. 3 a 4 c. ř. s. byl proto vymáhající věřitelkou podán.

Čís. 15008.

Jak jest vykládati nájemní a zadávací řád bytového stavebního družstva, bylo-li v něm stanoveno, že podmínkou vrácení stavební zálohy v případě zrušení nájemního poměru jest složení zálohy stejné výše jiným členem družstva.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, Rv I 843/24.)

Zalobce tvrdí, že byl členem žalovaného družstva a jako nájemník obdržel od něho přidělený byt v družstevním domě. Na byt složena byla stavební záloha, která ke dni 31. prosince 1932 činila 7.683 Kč 20 h.

Žalobce dal dne 3. ledna 1933 s platností k 1. dubnu 1933 z bytu výpověď a vyklidil tento již 3. ledna 1933. Podle přednesu žalobce převzal a nastěhoval se do uprázdněného bytu 15. února 1933 člen družstva H., který v domě tom, ale v jiném patře, již bydlel a měl složenou zálohu, která byla fakticky přenesena převzetím žalobce bytu a nastěhováním se do něho na bývalý žalobcův byt. Podle platného nájemního a zadávacího řádu, usneseného dle stanov družstva, jichž je součástí, má žalobce nárok na vrácení stavební zálohy, když jiný člen byt převezme a složí zálohu stavební v téže výši. Tyto předpoklady jsou u H. splněny. První soud zamítl žalobu na vrácení stavebního příspěvku, odvolací soud pro tentokrát.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o výklad odstavce 5 nájemního a zadávacího řádu a odstavce 1 zadávacího dopisu. V odstavci 5 nájemního a zadávacího řádu jest uvedeno, že členu družstva vzniká nárok na vrácení stavební zálohy v případě zrušení nájemního poměru jen tenkrát, když místnosti takto uvolněné převezme jiný člen a složí zálohu stavební v téže výši. V odstavci 1 zadávacího dopisu, zasláného žalovaným družstvem žalobci, je pak uvedeno, že vrácení stavební zálohy může při vystěhování nájemníka nastati jen tehdy, byla-li nahrazeno novým nájemníkem v téže výši. Z toho je viděti, že stavební záloha vystěhovavšího se nájemníka musí býti v každém případě nahrazena složením nové stavební zálohy, tedy i tehdy, když přestěhuje se do uvolněného bytu starý nájemník, který v téže domě v jiném bytě již bydlí a stavební zálohu již dříve složil, sice jinak, kdyby se žalobci jeho stavební záloha vyplatila, zůstala by po ní mezera. Účelem tohoto opatření je, aby se neztenčil stavební fond, jehož součástí jsou právě stavební zálohy členů žalovaného družstva. Vývody dovolatelovy, že by se nájemník, zaplativší menší stavební zálohu, mohl přestěhovati z méně hodnotného bytu do bytu hodnotnějšího, a důsledky z toho vyvozované nejsou na souzený případ již proto přílehlavé, poněvadž dosavadní nájemník a člen žalovaného družstva Vojtěch H. složil již dříve stejně vysokou zálohu jako žalobce a přestěhoval se do žalobceva bytu, který je stejně hodnotný jako byl dřívější byt H.

Čís. 15009.

Ujednal-li pivovar s hostinským, že mu bude dodávati pivo, aniž bylo ve smlouvě určeno, jaké množství případně na dobrou, nelze od pivovaru slušně požadovati (§ 914 obč. zák.) dobrou v tak malých množstvích, že by pivovar výlohami dopravy utrpěl ztrátu.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, Rv I 879/34.)

Žalující domáhá se smluvní pokuty podle § 1336 obč. zák. proto, že žalovaný porušil ujednání o výhradném odběru piva od ní. Žalovaný namítl, že žalující porušila smlouvu, odpírajíc mu dodávati pivo v množství, jak je požadoval, když ve smlouvě nebylo ujednáno, jaké nejmenší kvantum má najednou odebírat. Nižší soudy vyhověly žalobě, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaný odběr piva odjinud ospravedlňuje tím, že žalující sama porušila smlouvu tím, že nedodávala (odmítla dodávati) mu pivo v takovém množství, které by podle svých platebních možností mohl zaplatiti. Také sama četnými exekucemi způsobila žalovanému útraty, takže neměl dostatečných prostředků, aby mohl větší množství piva odebírat. Když žalující mu nedodala žádaného piva v malém množství, nebyl vázán dodržeti závazek neobjednati si pivo jinde, a nemá žalující právního nároku na konvencionální pokutu. Žalovaný přehlíží, že má povinnost odebírat pivo z pivovaru žalující, že však není smlouvou tou stanovena pro žalující povinnost, aby pivo objednané žalovanému dovážela. Pokud tedy žalující při objednávkách žalovaného, obmezujících se na malé množství piva 1 a 2 hl, odpírala pivo žalované dovážeti a dodávati proto, že dodávání piva v takovém malém množství se jí nevyplatí, tu neporušila žádný smluvní závazek, když dle smlouvy nebyla povinná k dovozu piva pro kteroukoliv objednávku stanovena. Ostatně menší množství než 10 až 12 hl piva při jedné zásilce by se pivovaru dodávati nevyplatilo a mohla by býti dobrou takováto, jež by spojena byla pro žalující s oběťmi, jež nelze při výkladu poctivého obchodu dle § 914 o. zák. obč. rozumně požadovati, důvodně žalující odepřena. To však nebránilo tomu, aby žalovaný, který měl povinnost k odběru piva od strany žalující, nemohl si pivo toto v množství jím požadovaném přímo v samém pivovaru odebrati a je odtud na svůj náklad do svého hostince dopravit.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný věděl, že má dodávané pivo hotově platiti, v době ujednání smlouvy musil počítati s tím, že si bude musit prostředky k tomu opatřiti. Ve smlouvě není ustanoveno, jaké množství piva má žalovaný pro jednotlivé dobrou objednávat. Dovolatel jest přisvědčiti, že při výkladu jeho smluvního závazku jest ve smyslu § 914 obč. zák. dle úmyslu stran a pravidel poctivého styku právního počítati s normálními podmínkami, že proto ze smlouvy nelze vyvoditi jeho povinnost, aby si pivo z pivovaru žalující strany dovážel, neboť tím by mu vznikly náklady mimořádné, se kterými se obvykle nepočítá, když všeobecně pivovary pivo do hostinců dovážejí. Ale z výkladu smlouvy v mezích slušnosti pro obě strany jest i žalující straně přiznati nárok, aby žalovaný objednal najednou takové množství piva, aby jeho doprava vyžadovala jen přiměřeného nákladu, aby neznamenal ztrátu pro žalobkyni, což by odporovalo účelu smlouvy (§ 914 obč. zák.). Ostatně doba objednávek ujednána nebyla, nemusil tedy žalovaný objednávat pivo týdně. Tak

tomu rozuměl také žalovaný, když objednával podle zjištění prvního soudu dříve 10 až 12 hl najednou. Jestliže potom činil objednávky na tak malé množství piva, že by dovoz znamenal ztrátu pro žalující stranu, nemohl požadovat od žalující strany, aby takto plnila, a nelze v odepření jejím spatřovat porušování smlouvy. Když pak sám odebíral pivo z jiného pivovaru, porušoval tím smlouvu a vznikl tím žalující straně nárok na konvenční pokutu.

— Čís. 15010.

Ujednání splniště pro dodávky firmy sídlící tam, kde bylo ujednáno splniště, svědčí tomu, že strany položily za základ obchodu právo místa splniště.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, Rv I 922/34.)

Při uzavření kupní smlouvy ujednaly obě sporné strany (cizozemci) pro případné spory z této smlouvy příslušnost krajského soudu sídla prodávající (žalující) firmy ve V. (Rakousko). Kupující firma, jejíž veřejným společníkem byl žalovaný, nyní v Praze bydlící, byla zapsána v obchodním rejstříku v Budapešti. Nižší soudy uznaly podle žaloby, používše při rozhodování sporu na zaplacení kupní ceny práva rakouského.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Nižší soudy zjistily, že místem plnění byla ujednána Vídeň. Ve smyslu § 37 obč. zák. jest posuzovati právní jednání učiněná cizozemci v cizině podle zákonů místa, kde jednání bylo uzavřeno, pokud nebylo patrně za základ položeno jiné právo. To se může státi výslovně nebo mlčky a jest takové ujednání shledati v tomto případě, kde žalující firma má své sídlo ve Vídni v tom, že strany výslovně označily místo plnění. Řízení odvolací není vadné, že nebyl učiněn dotaz v ministerstvu spravedlnosti po právu maďarském, při čemž dovolatel neuvádí přesně, o čem měl býti dotaz ten učiněn. Při právním posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.) vychází dovolatel z nesprávného názoru, že věc bylo posuzovati podle práva maďarského a nikoli rakouského. Správně bylo použito tohoto práva a tu dovolatel vytýká neprávem nesprávnost tohoto posouzení.

Čís. 15011.

Daň z obrátu přesunutá prodátelem na kupitele tvoří část tržové ceny bez rozdílu, je-li v ní zahrnuta či zvláště počítána, a promlčuje se v téže době jako tržová cena.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, Rv I 1156/34.)

Podle přednesu žalující firmy koupil od ní v roce 1929 žalovaný stroje za úhrnnou cenu 135.000 Kč a zavázal se zaplatiti podle dohody ze dne 12. září 1929 vedle kupní ceny též obrátovou daň. Ve faktuře byla obrátová daň zvláště vypočtena. Poněvadž ji žalovaný nezaplatil, domáhá se žalující jejího zaplacení žalobou. První soud žalobu zamítl maje k námitce žalovaného za to, že pohledávka se uplynutím 3 let promlčela. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zamítl žalobu ohledně částky 700 Kč a pokud jde o zbytek pohledávky (2.000 Kč) potvrdil rozsudek odvolacího soudu.

Důvody:

Co se tkne doby, kdy počíná promlčení práva dodavatelova vůči příjemci plnění na uplatnění nároku na náhradu daně z obrátu, jest vycházeti z předpisu § 1478 obč. zák., podle něhož promlčení se počíná, jakmile po právu je možno právo o sobě vykonati. Nepodstatny jsou tedy překážky faktické (arg. slova »an sich«). Početí promlčení žaloby stýká se tudíž vůbec se vznikem žaloby (actioni nondum natae non praescribitur). Při obligaci počíná se tedy promlčení dnem splatnosti pohledávky, dnem, kdy věřitel mohl podati účinně žalobu na plnění (nativitas est in potestate creditoris). Nezáleží tedy při řešení otázky početí lhůty promlčení na vůli stran, jak odvolací soud za to má, leč, že by byla bývala doba splatnosti pohledávky určena smlouvou. V tomto směru zjistil odvolací soud, že bylo při uzavření tržové smlouvy dne 12. září 1929 ujednáno, že tržová cena 135.000 Kč je splatnou a to 35.000 Kč při započítání demontáže, zbytek ve směnkách po 25.000 Kč — po 3, 6, 8 a 10 měsících počítaje ode dne 15. září 1929. Nesporno jest, že v kupní smlouvě bylo ujednáno, že daň z obrátu jde na vrub kupitelův, žalovaného, a že ve faktuře z 18. prosince 1929 byla žalovanému účtována daň z obrátu zvláště. Nelze proto souhlasiti s názorem prvního soudu, že doba promlčecí počala běžeti dnem 12. září 1929, kdy byla dodávací smlouva uzavřena. Rovněž byl by v té příčině nerozhodným den vystavení účtu. Směrodatným jest jediné den splatnosti ceny tržové. Pokud jde o dobu promlčecí, dlužno uvážiti že přesun daně obrátové je vlastně zvýšením úplaty, zvýšením ceny tržové, jak tomu nasvědčuje i ustanovení § 49 zák. o dani obrátové a že tudíž daň tato tvoří část ceny tržové bez rozdílu, je-li v ceně tržové zahrnuta, či snad zvláště počítána. Z toho plyne, že zákonné i smluvní předpisy, jimž podléhá cena tržová, platí i pro onu její část, která vznikla přesunem daně obrátové. Podle toho řídí se i splatnost a promlčecí doba daně obrátové předpisem, který v tom směru platí pro cenu tržovou. Poněvadž cena tržová v tomto případě se dle § 1486 čís. 1 obč. zák. promlčuje ve třech letech ode dne subjektivní možnosti výkonu (rozh. 1732 a 7663 Sb. n. s.), t. j. ode dne splatnosti, začala promlčecí doba pro zažalovanou pohledávku běžeti dnem splatnosti ceny tržové. Z poznámky na účtu ze dne 18. prosince 1929 příl. čís. 2 vyplývá, že první splátka ceny tržové 35.000 Kč byla zaplacena 1. listopadu 1929, kdežto druhá splátka dne 17. prosince 1929.

Byly tedy směnkou kryté pohledávky ceny tržové splatny 15. prosince 1929, 15. března 1930, 15. května 1930 a 15. července 1930. Žaloba byla podána dne 15. prosince 1932. V té době byl tedy promlčen pouze nárok žalobcův na první splátku 700 Kč daně obrátové, neboť ohledně ní měla být žaloba podána do 3 let od zaplacení 35.000 Kč na cenu tržovou, jež se stala 1. listopadu 1929, tedy do 1. listopadu 1932. Bylo proto žalobu, pokud jde o tuto částku, zamítnouti jako promlčenou a obnoviti v tom směru rozsudek prvního soudu. Žaloba ohledně ostatních splátek na daň obrátovou však promlčena není, neboť daň obrátová byla podle dne dospělosti jednotlivých splátek ceny tržové splatnou nejdříve dne 15. prosince 1932. Žaloba ohledně 2.000 Kč jest tedy odůvodněnou.

Čís. 15012.

Podrobil-li se žalobce, byv propuštěn z práce, rozhodnutí paritního výboru o odškodném, vyvozaném z kolektivní smlouvy, která nemá ustanovení o znovupřijetí zaměstnance do služby, pokud se týče o dodržení služební smlouvy, a přijal-li přičtené mu odškodné, vzdal se tím veškerých nároků ze služební smlouvy.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, Rv I 324/36.)

Státní pozemkový úřad svolil k prodeji cukrovaru žalované firmě pod podmínkou, že kupující i prodávající předloží závazné prohlášení, že prodejem neutrpí zájmy aktivních i pensionovaných zaměstnanců újmou. Žalobce tvrdí, že u dřívějšího majitele byl definitivním zaměstnancem v dotčeném cukrovaru pod pensí podle kolektivní smlouvy ze dne 22. července 1927 a že mohl být propuštěn jen z podstatných důvodů, že ho však žalovaná firma propustila nemajíc takových důvodů, a domáhá se na firmě dodržení služební smlouvy a placení služebních požitků. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce nedomáhá se náhrady pro předčasné propuštění ze služby (§ 1162 b) obč. zák.), pročez jeho nárok preklusí podle § 1162 d) obč. zák. nezankl (srovnej Sb. n. s. 4148, 12804). Žalovaná firma ujednala se svými zaměstnanci kolektivní smlouvu z 25. června 1929, ustanovující v § 15, že pro případ trvalého zastavení výroby v některém závodě mají býti zaměstnanci převzati do služeb od závodů jiných, které přejímají od zrušeného závodu řepní rayon nebo cukerní kontingent. Nedostane-li však zaměstnanec nové místo, že obdrží odškodné, o jehož výši se dohodne správa závodu se závodním výborem, a nedojde-li k takové dohodě, rozhodne o výši této odměny příslušný paritní rozhodčí výbor, zřízený podle § 12 kolektivní smlouvy. Žalobce, ač nebyl členem organizace dotčenou kolektivní smlouvu ujednavší, přistoupil dodatečně pro-

hlášením ze dne 25. srpna 1932 k ujednání kolektivní smlouvy, že rozhodování sporů, vyplývajících z této smlouvy má býti svěřeno paritnímu rozhodčímu výboru a podal již před tím, totiž dne 15. června 1932, paritnímu rozhodčímu výboru v P. žádost o přičtení nároku na odškodnění pro trvalé zastavení Ž. cukrovaru, načež paritní výbor usnesením z 25. srpna 1932 přiznal žalobci podle § 15 kolektivní smlouvy odškodné ve výši čtyřtýdenní mzdy a mimo to za každý odsloužený rok 80 Kč. Toto odškodné žalobce přijal. Podrobil-li se žalobce byv propuštěn z práce rozhodnutí paritního výboru o odškodném, vyvozaném z kolektivní smlouvy, která nemá ustanovení o znovupřijetí zaměstnance do služby, pokud se týče o dodržení služební smlouvy, a přijal-li přičtené mu odškodnění, dal svým chováním najevo podle § 893 obč. zák., že již netrvá na původní služební smlouvě a její závaznosti pro obě strany. Žalobce vzdal se tím takto vůči žalované firmě veškerých nároků ze smlouvy a nutným toho důsledkem jest nyní, že se nemůže domáhati splnění smlouvy.

Čís. 15013.

Jak se nabývá zástavního práva k věci, která není v držení dlužníka. Třebas byla věc exekučně zabavena a podle § 259 ex. ř. odevzdána schovateli do úschovy, může ji vlastník smluvně zastavit tím způsobem, že vyrozumí o tom schovatele a ho poukáže, aby věc držel i pro nového zástavního věřitele.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, Rv II 286/34.)

Žalobkyně uplatňuje nárok na přednostní uspokojení z výtěžku exekučního prodeje svršků, o nichž tvrdí, že k nim nabyla smluvního práva zástavního tím, že věci byly z příkazu Rolfa G. E. (dlužníka) jeho plnomocníkem Dr. Františkem Sch., advokátem v N., jejímu plnomocníkovi povozníku G. v N. odevzdány a tam opatřeny nadpisem: Verpfändet für die Fa Brüder S. Nižší soudy žalobu zamítly, odivolací soud z těchto důvodů: Tvrzení žalobkyně, pokud jde o hmotné odevzdání zastavených věcí, neodpovídá pravdě, neboť věci ty dostaly se do úschovy povozníka G. důsledkem zájemního popsání a uschování nařízeného okresním soudem, což stalo se již dne 23. září 1931, tedy před zástavní smlouvou ze dne 12. října 1931, a nikoliv z vůle žalobkyně nebo z vůle dlužníka. Pouhá smlouva zástavní nestačí k nabytí zástavního práva, neboť zástavní smlouva poskytuje jen titul k jeho nabytí (§§ 449 a 451 obč. zák.). K nabytí zástavního práva jest třeba ještě odevzdání a to buďto hmotného (§ 451 obč. zák.), anebo symbolického (§ 452 obč. zák.). Hmotné odevzdání spočívá v tom, že věc movitá z vůle dlužníka se dostane do úschovy zástavního věřitele přímo nebo do úschovy třetí osoby, která ji pak uschovává pro zástavního věřitele. Než v tomto případě nedostaly se svršky do úschovy povozníka G. z vůle E., nýbrž dostaly se do jeho úschovy z nařízení soudu. Nedošlo zde tedy k ode-

vzdání do úschovy žalobkyně jako zástavní věřitelky a následkem toho nenabyla žalobkyně na věcech zástavního práva. Nemá proto nároků na přednostní uspokojení z jejich výtěžků.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Aby zástavní věřitel nabyl zástavního práva, nemusí zastavenou movitou věc vzít sám v úschovu, nýbrž stačí, vezme-li ji někdo třetí za něho do úschovy. K věci, která není v držení dlužníka, nýbrž v držení třetího, nabývá se zástavního práva tím, že vlastník věci vyrozumí jejího držitele o jejím zastavení a ho poukáže, aby ji měl v držení jako zástavu pro zástavního věřitele. Byla-li věc exekučně zabavena a podle § 259 ex. ř. odevzdána schovateli do uschování, může ji přes to dlužník smluvně zastavit tím způsobem, že vyrozumí o tom schovatele a ho poukáže, aby věc držel i pro nového zástavního věřitele. Soudem ustanovený schovatel exekučně zabavených věcí není ovšem povinen uposlechnouti příkazů daných mu dlužníkem, ježto úschovu věci nevykonává jménem dlužníka, nýbrž za vymáhajícího věřitele. Přijme-li však schovatel takový poukaz dlužníkův, nabytí novým zástavní věřitel k uschovanému věcem zástavního práva podle § 451 obč. zák. Připustil-li schovatel byt vyrozuměn o smluvním zastavení u něho uložených věcí, aby byly opatřeny nálepkami vyznačujícími zastavení těchto věcí ve prospěch nového zástavního věřitele, dal tím najevo, že přijal poukaz dlužníka a že uschová věci nadále i pro nového zástavního věřitele. Bylo zjištěno, že okresní soud v N. povolil uschování předmětných zájemně popsanych věcí a dal je dne 23. září 1931 uložit u zasilatele G. jako soudem ustanoveného schovatele. Nebylo zjištěno, že bylo dlužníku Rolfu G. E. ve smyslu § 379 odst. 2 č. 2 ex. ř. zapovězeno předmětné věci zciziti nebo zastavit. I když nebylo prokázáno tvrzení žalobkyně, že předmětné věci byly zmocněncem jejich vlastníka Dr. Sch. odevzdány zmocněnci žalobkyně, zasilateli G., byly přece vzhledem ke shora uvedenému pro rozhodnutí sporu důležité další žalobkyní tvrzené okolnosti, že jmenovaný zasilatel držel po opatření věcí nálepkami s nápisem »verpfändet an die Firma Brüder S.« tyto věci jménem žalobkyně a dostal příkaz, aby jimi disponoval pouze se souhlasem žalobkyně. Nižší soudy, vycházejíce z nesprávného právního názoru, těmito skutečnostmi se nezabývaly a důkazy o nich nabízené neprováděly. Bude zjištěno veškeré okolnosti, které jsou podle shora uvedeného pro případný vznik zástavního práva žalobkyně důležité, zejména, byl-li Dr. Sch. dlužníkem E. zmocněn zastavit zmíněné věci žalobkyni, byl-li zasilatel G. o zastavení vyrozuměn, jaký příkaz mu byl udělen, zda a za jakých okolností byly věci opatřeny nálepkami, obzvláště zda se tak stalo se souhlasem a vědomím zasilatele G.

Čís. 15014.

Jde o platné narovnání, byly-li jím upraveny jen důsledky původní, byť i neplatné smlouvy.

(Rozh. ze dne 5. března 1936, Rv II 434/34.)

Žalobce přednesl, že v září 1929 koupil od zástupců žalované 12 celých stavebních losů a dílčí promesy na 600 státních stavebních losů na 2 roky s tím, že za to zaplatí žalované 13.500 Kč ve stejných 15 měsíčních splátkách po 900 Kč. Po uplynutí dvou let měl žalobce od žalované dostati 12 celých stavebních losů. Případlé výhry na 600 celých stavebních losů po dobu 2 let měly se dělit mezi žalobce a dalších 49 členů nahodilé výherní společnosti. V prospektu nebyly uvedeny ani serie, ani čísla prodaných losů, ani v něm nebyly označeny ony losy, k nimž žalobci příslušel podíl výherní po dobu 2 let. Prodejní listiny na tento splátkový obchod žalobce od žalované nedostal, Na tento splátkový obchod zaplatil žalobce žalované ve splátkách úhrnem 6.300 Kč. Poněvadž tento splátkový obchod jest neplatný, neboť šlo o prodej promes na splátky a protizákonné spojování promesového obchodu s prodejem losů na splátky, při čemž nebyly individuálně označeny losy žalobci prodané, ani vyhotovena prodejní listina, domáhá se žalobce vrácení splátek ve zbytku 4.050 Kč, po srážce 2.250 Kč, jež mu žalovaná již vrátila. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, poněvadž smírem z 10. června 1931 spokojil se žalobce na vyrovnání svých nároků s částkou 2.250 Kč, jež mu byla skutečně vyplacena, kdežto zbytek splátek připadl na úhradu výloh žalované. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Byla-li původní smlouva nicotná, příslušel ovšem žalobci proti žalované firmě nárok na vrácení všeho, co jí na tuto nicotnou smlouvu plnil. S tímto svým nárokem mohl žalobce volně nakládati a o jeho úpravě se s druhou stranou dohodnouti. Skutečně došlo k takové dohodě, neboť o tom, kolik peněz má žalovaná žalobci vrátiti a kolik si jich může ponechati, bylo mezi stranami vyjednáno a žalobce sám v dopisech uznal, že žalovaná firma měla výlohy, a projevil vůči ní svůj souhlas s tím, aby si je odpočetla a jen zbytek peněz mu vrátila. V tomto směru došlo mezi stranami k dohodě, podle které se žalobce spokojil s vyplacením částky 2.250 Kč, kdežto zbytek ponechal žalované firmě na úhradu jejich výloh, jež uznával. Tím byl mezi stranami smluvně upraven jejich vzájemný právní poměr, o němž až do té doby nebylo mezi nimi shody. Šlo tudíž o určení sporného právního poměru, při čemž se obě strany zavazovaly, a to žalovaná firma k výplatě dohodnuté části peněz, jež obdržela od žalobce, a naproti tomu žalobce, že upouští od požadavku na zbytek peněz. Došlo tedy mezi stranami k narovnání podle § 1380 obč. zák. Není tu rozhodné, že původní smlouva byla nicotná a že si

toho žalobce nebyl tehdy vědom pro právní omyl v otázce této nicotnosti, neboť předmětem narovnáni bylo již jen, kolik peněz má žalobce od žalované firmy obdržeti zpět a kolik peněz jí ponechává na úhradu jejich výloh, když se dříve strany shodly na tom, že nebudou pokračovati v původním smluvním poměru. Není překážky, proč by výše částky, jež měla býti žalobci vrácena z peněz žalované firmě vyplacených, nemohla býti platně a závazně určena volnou dohodou stran. Vždyť narovnáni neměl býti upraven právní poměr z původní nicotné smlouvy. Omyl může podle § 1385 obč. zák. učiniti narovnáni neplatným jen potud, pokud se týká podstaty osoby nebo předmětu. V souzené věci nejde o takový omyl, protože to, co žalobce o svém omylu tvrdil, se netýkalo ani osob narovnáni uzavřevších, ani předmětu tohoto narovnáni, nýbrž jen právního názoru o tom, zda původní smlouva byla nicotná nebo ne. Omyl co do právních skutečností jest pro platnost narovnáni nerozhodný. Ostatně poukázal již odvolací soud správně k tomu, že se strany při jednání o narovnáni vůbec nezabývaly otázkou neplatnosti původní smlouvy, takže nelze ani tvrditi, že žalobce byl tehdy po této stránce v omylu. Bylo-li mezi stranami platně dojednáno narovnáni podle § 1380 obč. zák., nemůže dovolatel vyvozovati důvodnost žalobního nároku z ustanovení § 1431 obč. zák., neboť na základě tohoto narovnáni neplnil žalobce žalované firmě, nýbrž tato plnila jemu, vyplativši mu částku 2.250 Kč.

Čís. 15015.

Nebylo-li usnesení o povolení mobilární exekuce doručeno dlužníku, nýbrž jiné osobě stejného jména, u níž byl učiněn pokus o zabavení svršků, jest celé exekuční řízení, počínajíc doručením povolujícího usnesení zmatečné, a to včetně řízení manifestačního, třebaže bylo již proti dlužníku pravoplatně zavedeno.

(Rozh. ze dne 6. března 1936, R I 145/36.)

Usnesení prvního soudu, povolující mobilární exekuci proti povinnému Josefu F-ovi, nebylo doručeno povinnému, nýbrž jiné osobě téhož jména (Josef F.), u níž byla také exekuce provedena. Návrh na uvalení vazby proti povinnému za účelem vynucení složení manifestační přísahy první soud zamítl proto, že exekuce proti povinnému nebyla vůbec provedena, takže tu nejsou podmínky § 47 odst. 2 ex. ř. pro nařízení přísežného seznání jmění a uvalení vazby. Rekursní soud zrušil toto usnesení prvního soudu i s řízením mu předcházejícím, počínajíc doručením usnesení exekuci povolujícího pro zmatečnost.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Zmatečnosti vypočtené v § 477 c. ř. s., které platí mocí § 78 ex. ř. také v exekučním řízení, jsou tak závažné vady řízení, že činí celé řízení

nicotným. Protože jde o předpis práva donucovacího, daný v zájmu veřejném, musí ke zmatečností přihlížeti z moci úřadu nejen soud první stolice, jakmile o nich zvěděl, nýbrž i soud vyšší stolice, došla-li k němu věc přípustným opravným prostředkem (§ 477 odst. 1, § 514 c. ř. s. a § 78 ex. ř.). Jednou ze zmatečností je také porušení zásady rovného slyšení stran, totiž připadá, že byla straně nezákonným postupem, zejména opominutým doručením, odňata možnost před soudem projednávati (§ 477 čis. 4 c. ř. s.). O takový případ tu běží. Soud první stolice konaným šetřením, k němuž byl i bez příkazu ministerstva spravedlnosti oprávněn podle § 182 odst. 2 věta 2 c. ř. s. ve spojení s § 77 ex. ř. a také § 55 posl. odst. ex. ř., když tu bylo podezření zmatečnosti — zjistil, že exekuce na svršky byla vykonána — správně, že byl učiněn pokus o výkon nikoliv u povinného, proti němuž byla exekuce povolena, nýbrž u jiné osoby stejného jména a příjmení v téže obci, u níž však zůstala bez výsledku. Následkem toho nebylo povinnému doručeno ani usnesení o povolení exekuce, jež mělo býti doručeno při zabavování (§ 253 posl. odst. ex. ř.). Tím však byla založena zmatečnost podle § 477 čis. 4 c. ř. s. a § 78 ex. ř., protože se povinný proti povolení exekuce bránil nemohl, ať již jakýmkoliv způsobem, a jest zmatečným celé následující řízení, včetně řízení manifestačního, zahájeného proti povinnému podle § 47 a d. ex. ř. protože vše spočívá na nicotném podkladu. Nezáleží na tom, že povinný při výslechu podle § 47 posl. odst. ex. ř. a v rekursu proti nařízení přísahy nevytkl nedostatek doručení a stále jen tvrdil, že tato věc se netýká jeho, nýbrž jiné osoby v jiném domě, ani na tom, že výkon přísahy byl pravoplatně nařízen, když řízení manifestační, jež jest součástí řízení exekučního, jsouc upraveno v §§ 47 až 49 ex. ř., spočívá — jak již řečeno — na nicotném podkladu, když dlužníku usnesení o povolení exekuce doručeno nebylo a když u něho výkon exekuce předsevzat nebyl, takže nemůže býti ani posouzeno, zda by tam nebyly nalezeny věci, které by bylo lze zabaviti (§ 47 odst. 2 ex. ř.).

Čís. 15016.

K § 419 c. ř. s.

Pravoplatný rozsudek nelze opravou podle druhé věty § 419 c. ř. s. změnit nebo zrušit a vydati jiné rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 6. března 1936, R I 177/36.)

Podle protokolu o ústním jednání odvolacím vyhlásil odvolací soud rozsudek toho znění, že se odvolání žalovaného nevyhovuje, napadený rozsudek se potvrzuje a že jest žalovaný povinen nahraditi žalobkyni útraty odvolacího řízení do 14 dnů pod exekuci, jak budou v písemném vyhotovení rozsudku upraveny. Po doručení písemného vyhotovení rozsudku, kdy stal se již pravoplatný, vyžádal si odvolací soud doručené rozsudky zpět a vydal usnesení, v jehož důvodech uvedl, že jeho rozhodnutí nedopatřením se nesrovnává s rozhodnutím usneseným a pro-

hlášeným, a jímž — odkázav k §§ 419 a 430 c. ř. s. — rozsudek prvního soudu zrušil a jemu uložil, aby nové rozhodnutí vydal a při tom dbal útrat řízení odvolacího. V jednacím protokole byl původní zápis upraven tak, aby odpovídal zrušovacímu usnesení.

Nejvyšší soud zrušil k rekursu žalobkyně toto usnesení odvolacího soudu.

Důvody:

Především jest řešiti otázku, jak daleko jde o oprávnění soudu k opravě podle druhé věty § 419 c. ř. s. a zda jde tak daleko, že může zvrátiti již nabytá práva strany. Původně bylo na konci jednacím protokolu o ústním odvolacím jednání uvedeno, že odvolací soud prohlásil rozsudek, že se odvolání žalovaného nevyhovuje, napadený rozsudek se potvrzuje a že jest žalovaný povinen nahraditi žalobkyni útraty odvolacího řízení do 14 dnů pod exekucí, jak budou v písemném vyhotovení rozsudku upraveny. Záznam byl podepsán předsedou i zapisovatelem a podle toho byl pak skutečně rozsudek vyhotoven, byl předsedou, zpravodajem i zapisovatelem podepsán, byl vypraven, stranám doručen a zůstal nenapaden. Ani z výroku ani z důvodů rozsudku není zřejmo, že by šlo o omyl. Důvody vyvracejí jednotlivě uplatněné odvolací výtky žalovaného a končí větou, »že nebylo lze nedůvodnému odvolání vyhověti«. Teprve po doručení rozsudku stranám vyžádal si odvolací soud sám od sebe od prvního soudu spisy a pak delší čas po pravomoci vydal napadené usnesení, v jehož úvodu se zmínil o tom, že jeho rozhodnutí nedopatřením se nesrovnává s rozhodnutím usneseným a prohlášeným, a jímž — odkázav k §§ 419 a 430 c. ř. s. — rozsudek prvního soudu zrušil a jemu uložil, aby nové rozhodnutí vydal a při tom dbal útrat řízení odvolacího. Odůvodnění se zase přimyká k novému výroku. V jednacím protokole byl původní zápis o prohlášeném rozhodnutí upraven tak, aby odpovídal zrušovacímu usnesení. Z tohoto děje je zřejmo, že odvolací soud původní vyhotovené a doručené rozhodnutí zvrátil jak co do výroku, tak co do důvodů a že žalující straně přiznaný nárok zase odňal, ač dovolání podáno nebylo a ani podáno býti nemohlo, ježto šlo o souhlasné rozsudky v příčině částky 1054 Kč s příslušenstvím (§ 502 odst. 3 c. ř. s.). Není třeba řešiti zde otázku, zda by byl odvolací soud směl založiti svůj postup na § 419 c. ř. s., kdyby bylo první rozhodnutí ještě nevešlo v moc práva, neboť jistě tak nesměl učiniti v souzeném případě. Nemůže býti opravou podle § 419 c. ř. s. ve věci změněno, co již bylo pravoplatně rozhodnuto a založilo právo mezi stranami (§ 411 c. ř. s.). Byla by tím podrývána právní bezpečnost, neboť strana by nebyla pro budoucnost jista, zda pravoplatně rozhodnutí nebude »opravou« zase zvráceno. Nemá tu rozhodujícího významu okolnost, že snad vydaný rozsudek se nesrovnával s rozhodnutím usneseným a prohlášeným. Prohlášený rozsudek musí býti doručen stranám v písemném vyhotovení (§ 414 odst. 3 c. ř. s.) a teprve tímto doručením se stane vůči stranám účinným (§ 416 odst. 1 c. ř. s.) a teprve od nejbližšího dne počíná lhůta k oprávněnému prostředku, zde k dovolání (§ 505 odst. 2

c. ř. s.). Strany nemusí býti vůbec přítomny prohlášení rozsudku (§ 414 odst. 1 c. ř. s.). »Prohlášení rozsudku nemá specifických účinků a není nic, čeho by stranám neposkytovalo také písemné vyhotovení« (srov. motivy str. 291—292). Vyhradí-li si soud rozhodnutí, nemá vůbec prohlášení rozsudku místa (§ 415 c. ř. s.). Jak již řečeno, rozsudek stane se vůči stranám účinným teprve obligatorním písemným doručením. Zákon nutí k písemnému vyhotovení rozsudku nejen z důvodu sebekontroly soudu a klidného uvážení věci, nýbrž také, aby strana jasně viděla, jak soud rozhodl a proč tak rozhodl. Ze všeho toho jde, že vejde-li písemně vyhotovený rozsudek v moc práva, nelze jej opravou změnit nebo zrušiti a vydati jiné rozhodnutí (srov. k tomu také důvody rozhodnutí čís. 9872 Sb. n. s.). V tom smyslu také Hora »Ueber das Berichtigungsrecht im Zivilprozess« Zentralblatt 1911, zejména str. 803, 806 a 820, kde rovněž zastává názor, že co nemůže býti opraveno kdykoli, aniž by to mělo právní újmu strany, nemůže býti opraveno podle § 419 c. ř. s. vůbec.

Čís. 15017.

K výkladu úmluvy, již převzal knihovní věřitel závazek, že nepostoupí jiným věřitelům přednost před svou knihovní pohledávkou. Pokud odpovídá za škodu vzniklou smluvníku porušením svého závazku.

(Rozh. ze dne 6. března 1936, Rv I 808/34.)

Žalobkyně domáhá se na žalovaném náhrady škody, již mu způsobil tím, že jednaje proti úmluvě ze dne 26. dubna 1930, postoupil pohledávce Jana D. v částce 30.000 Kč s příslušenstvím přednost před svojí knihovní pohledávkou, čímž se zhoršilo pořadí částek postoupených žalobkyni a firmě Jan B. tak, že při rozvrhu nejvyššího podání za zastavenou nemovitost nedošly úhrady ve výši 11.238 Kč 45 h, ačkoliv jim prý i tato částka byla by bývala přikázána, kdyby byl žalovaný smlouvu řádně splnil. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Žalobkyni, jež uplatňuje nárok na náhradu škody pro nenáležitě splnění smlouvy, náleželo, aby dokázala, že byla uzavřena smlouva určitého obsahu, že nebyla splněna buď vůbec nebo řádně a že jí tím vznikla škoda určité výše; nemusila dokázati zavinění žalovaného, neboť v případě nároku na náhradu škody z nesplnění nebo nedokonalého splnění smluvní povinnosti mění se pouze závazek, který tu již jest, v povinnost k náhradě škody, a má naopak žalovaný dokázati, že nemá viny na nesplnění nebo na nepořádném splnění smlouvy (§ 1298 obč. zák. — rozh. čís. 11499 Sb. n. s.). Napadený rozsudek vylučuje protiprávní nebo protismluvní čin žalovaného z důvodu, že žalovaný prý nikterak nepř-

vzal závazek nepostoupiti přednost též pohledávkám jiných knihovnických věřitelů před svojí knihovnickou pohledávkou nebo jim z ní ničeho nepostoupiti. K tomu závěru však dospěl napadený rozsudek nesprávným výkladem informace ze dne 26. dubna 1930. Podle ní svolil žalovaný k tomu, aby pohledávce fy Jan B. . . . t proti Janu B. . . . ovi v částce 2.882 Kč 49 h s přísl., jež tenkrát na nemovitosti ještě nebyla knihovně zajištěna, a pohledávce žalobkynině v částce 9.075 Kč s přísl., jež tehdy již co do částky 7.656 Kč s přísl. byla na polovici reality, náležející dlužníku, zajištěna, byla postoupena přednost před jeho pohledávkou v částce 50.000 Kč, vázající na celé nemovitosti, po případě aby příslušné částky z jeho pohledávky uvedeným věřitelům byly postoupeny a tato transakce knihovně na celé nemovitosti provedena. Rozsah smluvní povinnosti žalovaným tenkrát převzaté nutno posouditi podle stavu věci, jaký byl při uzavírání oné dohody. Pohledávka žalovaného v částce 50.000 Kč s přísl. byla totiž tenkrát zajištěna zástavním právem s pořadím ze dne 4. listopadu 1929 a následovala tehdy na polovici nemovitosti patřící Janu B-ovi po pohledávce firmy J. W. a spol. v částce 26.000 Kč, již žalovaný již dne 8. dubna 1930 postoupil přednost před příslušnou polovicí své pohledávky, kdežto na polovici Marie B-ové následovala po pohledávce Josefa B., vázající na celé nemovitosti. Účelem úmluvy ze dne 26. dubna 1930 bylo tudíž, aby pohledávky firmy Jan B. . . . t v částce 2.882 Kč 49 h a žalobkyně v částce 9.075 Kč s přísl. na celé nemovitosti byly zajištěny tak, že měly nabyti pořadí po bezprostředně předcházejících tehdy již zajištěných pohledávkách a před zbývající pohledávkou žalovaného, čeho mělo býti docíleno postoupením předností, pokud se týče postoupením příslušných částek z pohledávky žalovaného. Jiný výklad onoho ujednání by odporoval vykládacím pravidlům § 914 obč. zák. a byl proto žalovaný, aby smlouvu náležitě splnil, povinen provésti ujednaný postup tak, by smluvníci nabyli pořadí jim takto — třeba ne výslovně — připověděného. Postoupil-li žalovaný, než došlo ku vtělení smluveného postupu, dne 30. září 1930 pohledávce Jana D. v částce 30.000 Kč s přísl. přednost před svojí celou pohledávkou, změnil tím svémocně podstatné předpoklady úmluvy ze dne 26. dubna 1930 a porušil povinnosti z oné smlouvy plynoucí, totiž aby ji za nezměněných podmínek provedl. Žalovaný jest proto žalobkyni, již nárok firmy Jan B. . . . t byl postoupen, práv ze škody tím vzniklé. Na to nemá vlivu, že první listina zástupcem žalující strany sepsaná nebyla způsobilá pro knihovnické provedení úmluvy stran ze dne 26. dubna 1930. Další důvody týkají se výpočtu výše škody.

Čís. 15018.

Jest použití § 26, první odstavec, druhá věta, konk. ř., sjednal-li sice úpadce (pronájemce) nájemní smlouvu na určitou dobu, avšak nájemce si vyhradil dáti čtvrtletní výpověď kdykoliv za trvání nájemního poměru, zaplativ předem nájemné za smluvenou dobu nájmu.

(Rozh. ze dne 6. března 1936, Rv I 1410/34.)

Žalobce (správce konkursní podstaty pozůstalosti po B. U-ovi) tvrdí, že žalovaný smlouvou ze dne 25. srpna 1931 najaal od zůstavitele byt na tři roky od 1. října 1931 do 30. září 1934 za roční nájemné 4.500 Kč, splatné za celou dobu ve výši 13.500 Kč, z něhož zaplatil žalovaný 12.000 Kč před uzavřením smlouvy a zbytek měl platiti při odezdání bytu. Sjednána byla čtvrtletní výpověď, kterou mohl dáti žalovaný tři měsíce předem, zůstavitel nebo nový majitel domu pouze v posledním čtvrtletí uvedené lhůty s tím, že kdyby žalovaný dal výpověď dříve, než smlouva vyprší, vrátí se mu poměrná částka nájemného. Žalovaný byl upozorněn žalobcem na povinnost placení činže dne 5. ledna 1933 ve smyslu § 26 konk. ř., když při roku konaném při prvním shromáždění věřitelů uplatňoval z důvodu zaplaceného nájemného svojí pohledávku 7.000 Kč, žalovaný nevypověděl byt a bydlí v něm až dosud a neplatí nájemné přes upomínky žalobcovy. Z nájemní smlouvy vysvítá, že zůstavitel předem vybral nájemné, očekáváje shroucení majetku a žalovaný, který si nezajistil placené nájemné v knihách, musí je platiti ve smyslu § 26 konk. ř. znovu vzhledem k tomu, že smlouva uzavřená jest rozvazatelnou, zejména pro žalovaného. Žalobě na zaplacení nájemného nižší soudy vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Podle § 26 konk. ř. odst. 2 může, bylo-li nájemné plněno napřed, a není-li to patrné z veřejné knihy, býti zaplacení správcí podstaty namítáno bez újmy nároků na náhradu škody jen pokud jde o dobu, po kterou by trval nájemní poměr, kdyby byla dána okamžitá výpověď na smluvenou dobu, nebyla-li smluvena, na zákonnou výpovědní lhůtu. Nesporno je, že pozůstalost jest v konkursu, že do konkursní podstaty patří dům, v němž žalovaný bydlí a že žalovaný před nastěhováním se do tohoto domu, to jest před sjednáním nájemní smlouvy z 25. srpna 1931 zaplatil na nájemné předem 12.000 Kč. Nájemní smlouva nebyla nevypověditelná z obou stran, nýbrž mohla býti žalovaným vypovězena čtvrtletně kdykoliv během nájemního poměru a měl žalovaný nárok na vrácení části předem placeného nájemného. Ustanovení § 26 konk. ř. nelze vykládati tak, jak to činí odvolatel, to jest, že by správce konkursní podstaty nemohl žádati opětne zaplacení nájemného, kdyby pouze se strany pronájemcovy smlouva byla vypověditelná, neboť pro toto stanovisko není v zákoně žádné opory. Paragraf 26 mluví všeobecně o výpovědi a proto nutno za to míti, že má na mysli i výpověď se strany nájemcovy. Nájemce, žalovaný, vyhradil si pro sebe právo dáti výpověď kdykoliv čtvrtletně. Nelze tudíž nájemní smlouvu posuzovati tak, jakoby byla nevypověditelně uzavřena na určitou dobu, neboť z oné výhrady žalovaného a z toho, že bylo ujednáno vrácení části nájemného, vysvítá, že žalovaný již s tím při sjednání smlouvy počítal, že po případě v domě nebude bydliti po celou dobu, na kterou nájemní smlouva byla uzavřena. Platil-li přes to nájemné za celou dobu napřed, vzal na sebe risiko, že bude, nastane-li případ uvedený v § 26 konk. ř., museti nájemné platiti ještě jednou, když si nedal v pozemkové knize poznamenati, že platil nájemné předem. Z toho, že žalovaný mohl dáti výpověď i během doby, na kterou byla smlouva uzavřena, jasně vysvítá,

že nejedná se toliko o jedno nájemní období, nýbrž nájemní období bylo vzhledem k tomu, že ujednána čtvrtletní výpověď, čtvrtletní a nutno toto období považovati za smlouvenou výpovědní lhůtu, o níž mluví § 26 konk. ř. Smlouvou nájemní byla jen určena doba trvání nájemního poměru. Žalovaný měl možnost dáti výpověď do 14. ledna 1933 na dobu do 31. března 1933 a správně proto první soud věc posoudil, když uznal, že žalovaný jest povinen zaplatiti nájemné za dobu od 1. dubna 1933 do 31. prosince 1933. Žalovaný zaplatil předem 12.000 Kč a nájemné za dobu od 1. října do 31. prosince 1933 jest úplně zapláceno. Ježto žalobou požadováno je nájemné do 31. prosince 1933, které zcela bylo předem zapláceno, nebylo zapotřebí se zabývat tvrzením, že i zbytek úhrnného nájemného, který měl předem býti zaplácen, to jest částka 1.500 Kč byla zaplácena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Sporný nájemní poměr nelze pokládati za nevypověditelný v tom smyslu, že by zanikl teprve uplynutím doby, na kterou byl ujednan (§ 1113 obč. z.), jestliže žalovaný jako nájemce si vyhradil dáti čtvrtletní výpověď kdykoliv během ujednané nájemní doby. Na tom nemění nic, že pronajímatel byl oprávněn dáti výpověď až v posledním čtvrtletí této ujednané nájemní doby. Skutečnost pak, že měl nájemce podle smlouvy zaplatiti předem nájemné na celou dobu nájemní, lze správně hodnotiti jen, hledí-li se k té okolnosti, že si vyhradil vrácení poměrné části nájemného v případě předčasné výpovědi. Nemá tedy již z této příčiny vlivu na posouzení právní povahy předmětného nájemního poměru, který jest míti za zrušitelný výpovědí v určitých (čtvrtletních) obdobích (§ 1116 obč. z.), při němž se však jedna smluvní strana, pronájemce, vzdal práva na výpověď po určitou dobu, maje za to výhodu v předem zapláceném nájemném. Nejde tedy o nájem s jedním nájemním obdobím, trvajícím od 1. října 1931 do 30. září 1934, a stanovenou dle toho smluvní lhůtou, končící dnem 30. září 1934. Celkové nájemné předem zaplácené zahrnuje proto i jeho částky, které připadají na budoucí období, a které tedy v tomto smyslu nebyly ještě splatné při prohlášení úpadku, t. j. dne 23. prosince 1932. Bylo-li takto nájemné plněno napřed, aniž to bylo patrné z veřejné knihy a je-li také možnost okamžité výpovědi, neboť zákon nerozeznává, od které smluvní strany by byla výpověď dána, není překážky pro použití § 26 odst. 1 druhá věta konk. ř., i když se při výkladu hledí k pamětnímu spisu k § 24 dřívějšího konkursního řádu (čís. 337/14 ř. z.).

Čís. 15019.

Vládní vyhlášky čís. 130 a 131/24 Sb. z. a n.

Vykonatelnost říšsko-německého rozsudku, určujícího nemanželské otcovství a odsuzujícího k plnění výživného.

(Rozh. ze dne 6. března 1936, Rv I 130/36.)

Exekuční soud povolil na základě rozsudku, vyneseného říšsko-německým soudem, jímž byl žalobce (čsl. státní příslušník) uznán nemanželským otcem vymáhající věřitelky a odsouzen platiti jí výživné, exekuci k vydobytí výživného. K odporu povinného (žalobce) odepřel prvý soud tomuto exekučnímu titulu vykonatelnost a exekuci zrušil. Odvolací soud nevyhověl odporu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Je zcela nerozhodné, lze-li určení nemanželského otcovství jako důvod alimentární povinnosti pokládati také za zjištění, jež by se dotýkalo osobního stavu československého státního příslušníka. Připustnost exekuce na základě říšsko-německého rozsudku musí totiž býti posouzena podle smlouvy a vládní vyhlášky, jak uveřejněny byly pod č. 130 a 131/24 Sb. z. a n. V úvahu přicházejí zde předpisy § 328 č. 1 a 3 civilního řádu soudního, který platí v Německé říši. S hlediska těchto předpisů není však závady proti vykonatelnosti rozsudku ve příčině alimentárních nároků vymáhajícího věřitele, protože v tuzemsku není zákonného předpisu, který by pro takové nároky stanovil výlučnou příslušnost tuzemského soudu (č. 1) a protože čl. 21 uvozovacího zákona k německému občanskému zákoníku, který jedná o vyživovací povinnosti nemanželského otce, není uveden mezi předpisy, které právě se týkají otázek, souvisejících s osobními stavy a pro které co do vykonatelnosti cizozemského exekučního titulu stanoveny jsou odchylky v odst. 3 (cit. § 328). Proto nesejde na tom, zda je povinný tuzemským státním příslušníkem.

Čís. 15020.

Soudním vymáháním dávky z nemovitosti není druhé knihovní zajištění této dávky, byla-li dávka již dříve knihovně zajištěna, třeba jen záznamem podle § 38 lit. c) knih. zák. a čl. III. uv. zák. k ex. ř.

(Rozh. ze dne 6. března 1936, R II 623/35.)

Rozvrhuje nejvyšší podání z exekučně prodané nemovitosti nepřikázal prvý soud československému státu přihlášenou dávku z majetku v přednostním pořadí. Důvody: Platební rozkaz byl doručen povinnému 28. prosince 1926, takže první 15% splátka dávky stala se podle § 55 zák. ze dne 8. dubna 1920 č. 309 Sb. z. a n. splatnou dne 28. ledna 1927 a zbytek v 6 pololetních splátkách. Dlužník sice zažádal o prodloužení platebních lhůt, což mu bylo povoleno a to v měsíčních splátkách à 4.000 Kč počínajíc od 15. dubna 1930 s podmínkou, že při nedodržení byl i jediné splátky bude celý nedoplatek najednou splatný. Již dle těchto lhůt jest zřejmo, že by celý nedoplatek per 40.000 Kč byl splatným v 10 měsících od 15. dubna 1930, tudíž posléze 15. února 1931,

takže zřejmě i takto povolené splátky byly by v delší době splatnými než ve 3 letech od udělení příklepu nazpět počítajíc. Re k u r s n í s o u d nevyhověl rekursu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, v němž čl. stát opětovně tvrdil, že k přetržení promlčecí lhůty došlo novým knihovním zajištěním dávky v roce 1932 (pol. C 29).

D ů v o d y :

Se stěžovatelem nelze souhlasiti, i když se vychází z jeho tvrzení, že dávka z majetku se stala splatnou 15. ledna 1931 a že byl její nedoplatek na nemovitosti, která byla dne 21. prosince 1934 vydražena, knihovně zajištěn jednak v r. 1930 a jednak v roce 1932. To proto, že druhé knihovní zajištění nemělo za následek přerušeni promlčení přednostního práva a že jak od splatnosti dávky, tak od prvního knihovního zápisu uplynuly do dražby více než tři roky. Je pravda, že pro dávku z majetku neplatí předpis § 72 popl. zák. č. 50/1850 ř. z. a výnosu min. fin. č. 181/1850 ř. z., nýbrž zvláštní ustanovení, uvedené v § 62 odst. 3 zákona čis. 309/20. Toto však stanoví, že promlčení se přetrhuje každým úkonem, kterým se zahájí podle zákona soudní vymáhání dávky z nemovitosti. A takovým úkonem tu bylo první knihovní zajištění a nikoliv druhé, neboť nelze říci, že by druhým knihovním zajištěním byla zahájena soudní exekuce nuceným vkladem zástavního práva, když její obsah byl již prvním zajištěním vyčerpán, a to i kdyby šlo při prvním zajištění jen o záznam podle § 38 c) kn. zák. a čl. III. uv. zák. k ex. ř., který nevyžaduje žádného spravení sporem (Sb. n. s. 6122, 7393, 12734, 13532).

Čís. 15021.

Bylo-li smlouveno, že daň z obratu nebude účtována, bude-li zboží vyvezeno, jest sleva této daně závislá pouze na skutečnosti, zda zboží bude vyvezeno čili nic.

(Rozh. ze dne 6. března 1936, Rv II 1012/33.)

Žalující přednesla, že prodala a dodala žalované firmě kůže. Při odesílání účtů, které šly zároveň se zbožím, zaúčtovala ještě 3% paušální daň z obratu. Zboží zaslala žalující na příkaz žalované firmě. Žalovaná kupní cenu správně zaplatila. Dodatečně však žádala o vrácení 3% paušálu s tím, že šlo o nepřímý vývoz, nepodléhající dani z obratu, ježto kůže byly dále zaslány žalovanou do jejího závodu do Německa. Dle dohody měla býti příslušná daň z obratu firmě žalované vrácena, jakmile kůže budou žalovanou vyvezeny a žalovaná dá žalující doklady o vývozu, na základě nichž budou dodávky osvobozeny od daně z obratu. Dle zákona musela žádati o osvobození od daně z obratu žalující. Na ujištění žalované, že budou žalobkyni poskytnuty doklady, na základě

jichž žalující nebude museti z dodávek daň z obratu odvésti, vrátila žalující žalované zažalovanou částku. Revize finanční správy, provedená v r. 1928 však konstatovala, že dle výnosu ministerstva financí o paušálu daně z obratu u usní pouze tenkráté vývoz usní nepodléhá dani z obratu, jestliže se usně odešlou do ciziny přímo z továrny a jich vývoz se řádně dle zákonných ustanovení prokáže. Jinak nemá nikdo nárok na zproštění paušálu neb vrácení paušálu, proplaceného na výrobce neb dovozce. V daném případě však nabyta poboční firma S. v B. v Čechách držby; neboť kůže nebyly přímo z továrny žalobkyně vyvezeny do ciziny, nýbrž firmou S. v Čechách. Byl tudíž žalobkyni dodatečně předepsán paušál v konečné výši, odpovídající zažalované částce. Nižší soudy uznaly částečně podle žaloby, domáhající se vrácení zaplaceného daňového paušálu.

Nejvyšší soud zamítl celou žalobu.

D ů v o d y :

Žalobkyně domáhá se v tomto sporu zaplacení daně z obratu za různé dodávky vydělaných kůží kozlečích, jež postupně do ciziny byly vyvezeny. Nižší soudy zjistily sice, že strany ujednaly, »že daň z obratu nebude účtována, bude-li zboží vyvezeno«, ale vykládaly toto ujednání v tom smyslu, jakoby strany byly umluvily, »že daň z obratu nebude účtována, nepodléhá-li zboží dani z obratu, protože se vyváží«. Právem vytýká žalovaná, že závěr ten spočívá na nesprávném výkladu zjištěné smlouvy. Ujednání stran jest docela jasné, neboť praví bez výhrady a omezení, že kupující není povinen zaplatiti prodávající firmě daň z obratu z kupní ceny sporných zásilek pod jedinou podmínkou, že totiž zboží bude vyvezeno. Žádným způsobem nevyplývá z oné úmluvy, že strany chtěly slevu daně z obratu činiti závislou na určitých dalších předpokladech, zejména, že sleva měla platiti jen tehdy, když zboží při vývozu i podle zákona bude osvobozeno od této daně. Přípověděla-li žalovaná žalobkyni zaslání dokladů o tom, že zboží bylo vyvezeno do ciziny, nelze v tom spatřovati projev vůle, že není povinna hraditi spornou daň z toho důvodu, že zboží jest osvobozeno od ní, nýbrž z tohoto důvodu, že zboží bylo vyvezeno, což přislíbila doložit, neboť vývoz zboží nemá sám o sobě a za všech okolností osvobození od daně z obratu v zápětí, jak vyplývá z ustanovení § 4 čis. 18 zákona ze dne 21. prosince 1923 čis. 268 Sb. z. a n. ve spojitosti s čl. 11 vl. nař. ze dne 4. července 1924 čis. 156 Sb. z. a n., pokud se týče zákona ze dne 16. prosince 1926 čis. 246 Sb. z. a n. a vl. nař. ze dne 22. prosince 1926 čis. 247 Sb. z. a n., jimiž byly stanoveny bližší podmínky tohoto osvobození. Nesejde ani na tom, že žalobkyně podle § 12 zákona čis. 268/23 Sb. z. a n. byla oprávněna přesunouti daň z obratu na příjemce dodávek, neboť tohoto práva mohla se žalobkyně i platně vzdáti a vzdala se ho skutečně v projednávaném případě, bylo-li o úhradě, pokud se týče o slevě daně z obratu učiněno jiné konkrétní ujednání. Nelze proto souhlasiti s názorem, že žalovaná měla nárok na slevu daně z obratu toliko v případě,

ospravedlní-li způsob vývozu zboží do ciziny nárok na osvobození, nýbrž podle určité a jasné úmluvy nastal nárok žalované na přislíbenou slevu již tím, že zboží bylo skutečně do ciziny vyvezeno, což se skutečně stalo. Zmýšlela-li se žalobkyně o zákonných podmínkách osvobození od daně z obrátu, jde to na její vrub, zvláště když nebylo tvrzeno, že případný omyl byl žalovanou vyvolán anebo jí podle okolností musil býti znám. Žalobní nárok není proto vůbec po právu.

Čís. 15022.

Do rozhodnutí rekursního soudu v otázce náhrady za majetkovou újmu podle § 394 ex. ř. jest dovolací rekurs nepřipustný.

(Rozh. ze dne 7. března 1936, R I 1064/35.)

Prvý soud nevyhověl návrhu povinného na určení majetkové újmy podle § 394 ex. ř., vzniklé mu prozatímním opatřením. Rekursní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Podle druhého odstavce § 402 ex. ř. ve znění čl. II. čís. 2 zák. ze dne 11. prosince 1934 čís. 251 Sb. z. a n. není proti rozhodnutím soudu druhé stolice v řízení o prozatímních opatřeních dalších opravných prostředků (srov. plenární usnesení nejvyššího soudu ze dne 30. září 1935 Pres. 1300/35 Sb. n. s. 14573).

Čís. 15023.

Postup přednosti, při němž nedošlo ke knihovnímu zápisu podle § 45 III. dílčí novely k obč. zák., působí mezi stranami, i když nemá účinku proti třetím bezelstným osobám.

Nárok z mimoknihovního postupu přednosti lze uplatnit při rozvrhovém roku proti smluvníku, jenž mimosoudní postup ujednal, odporem podle § 213 ex. ř. Z úřadu nemůže soud hledět k tomuto postupu.

(Rozh. ze dne 7. března 1936, Rv I 322/36.)

Žalovaný ujednal se žalobkyní, že ustupuje jí se svou knihovně zajištěnou pohledávkou a poskytuje jí úkojně právo před svou pohledávkou a že důsledkem toho při rozvrhu pohledávka žalobkyně bude uspokojena před pohledávkou žalovaného. Ujednání to nebylo vloženo do pozemkové knihy. Exekuční soud rozděluje nejvyšší podání nepřihlédl k tomuto ujednání a přikázal žalovanému na jeho pohledávku před po-

hledávkou žalobkyninou též 31.381 Kč 75 h; odporu žalobkyninu do přikázání této částky bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání má pravdu v tom, že ujednání o postupu, jež nebylo vloženo do pozemkové knihy, má jen účinek obligační, nikoliv věcný. Avšak z toho plyne jen, že z něho nemůže býti odvozován nárok proti bezelstným osobám třetím, že nárok z něho nepřechází na singulární nástupce stran, nepoživá veřejné víry a že nemůže býti k němu přihlíženo exekučním soudem z úřadu při rozvrhu nejvyššího podání. V souzené věci však není nárok z mimoknihovního postupu přednosti uplatňován proti osobě třetí, která neměla o něm vědomost, nýbrž proti žalovanému jako smluvníku, jenž mimoknihovní postup ujednal, a nárok z tohoto ujednání byl při rozvrhovém roku uplatněn odporem podle § 213 ex. ř., jehož hlavní úkol spočívá právě v tom, že řeší rozpory mezi formálním stavem knihovním a stavem skutečným, odpovídajícím zásadám hmotného práva, jmenovitě též co do pořadí knihovních práv, ve prospěch stavu skutečného, pokud ovšem podle zásady publicity (důvěry ve veřejné knihy) neplatí absolutní účinek knihovního zápisu (srov. Sb. n. s. čís. 3871). Dovolací soud schvaluje proto názor odvolacího soudu, že mimoknihovní postup přednosti jest proti žalovanému právně účinný a že žalovaný jest povinen trpět, by pohledávka žalobkyně byla v rozvrhovém řízení přikázána před pohledávkou žalovaného, ježto by jinak ujednání nemělo účinku. Tomu není na závalu ani předpis § 218 odst. 2 ex. ř. Má-li tento předpis při rozvrhu především na mysli pravidelný případ knihovně zapsaného postupu přednosti, nelze z toho úsudkem z opaku odvozovati, že k mimoknihovnímu postupu přednosti nelze při rozvrhu přihlížeti za žádných okolností, neboť postup přednosti jest pro strany i tehdy účinný a závazný, když nedošlo ke knihovnímu zápisu stanovenému v § 45 třetí dílčí novely k obč. zák.

Čís. 15024.

I. Smluva, ktorou sa smluvník zaviazal vykonať práce pre spolusmluvníka jeho a ním (spolusmluvníkom) platenými robotníkmi v riadnej pracovnej dobe za zvlášť (podľa váhy spracovaného materiálu) stanovenú odmenu, je smluvou pracovnou a nie smluvou o dielo. Zárobky z týchto prác patria do požitkov uvedených v § 4 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n.

II. Poistenec nemôže sa vzdať nároku na náhradu škody, ktorá mu vznikne porušením prihlasovacej povinnosti zamestnávateľom podľa zákona čís. 26/29 Sb. z. a n. o penzijnom poistení predtým, než poistný prípad nastal (než mu nárok z penzijného poistenie vznikol).

III. Za škodu, spôsobenú porušením prihlasovacej povinnosti podľa zákona čis. 26/29 Sb. z. a n. o penzijnom poistení, je zodpovedný zamestnávateľ aj v prípade, keď poveril tretiu osobu podaním prihlášok.)*

(Rozh. z 10. marca 1936, Rv III 21/36.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovanej od roku 1921 ako medikovec. Jeho služebné požitky neboly každý rok rovnaké, podľa trojročného priemeru v rokoch 1926—1928 činily 20.160 Kč. Žalovaná prihlásila žalobníka k penzijnému poisteniu s ročným platom 16.860 Kč. Žalobník v roku 1933 žiadal opravu prihlášky k penzijnému poisteniu, čo žalovaná uznala, opravila prihlášku žalobníka tak, že jeho penzijný základ od 1. januára 1931 činil 20.160 Kč a rozdiel príspevkov penzijnému ústavu zaplatila. Poisťovací ústav dodatečnú prihlášku vzal na vedomie a poisťné príspevky prijal s tým, že za deň prihlásenia uznal len deň podania dodatočnej prihlášky, t. j. 11. máj 1933 a poskytovanie penzie podľa zvýšeného penzijného základu učinil závislým na uplynutí čakacej lehoty do 12. mája 1935. Žalobník bol 1. júla 1933 penzionovaný bez toho, že by bol zaradený do vyššej platovej triedy a jeho nárok na vyšší penzijný základ bol pravoplatným rozsudkom poisťovacieho súdu v Prahe zamietnutý. Žalobník domáhal sa žalobou na žalovanej zaplataenia rozdielu medzi teraz mu vyplácanou penziou a penziou podľa zvýšeného základu, ktorý rozdiel mu ušiel nesprávnym prihlásením k penzijnému poisteniu. Žalovaná sa proti tejto žalobe bránila medzi iným tým, že žalobník okrem platu mal od žalovanej aj iný príjem, ale nie z pomeru služebného. Žalobník ako samostatný podnikateľ vykonával práce pre žalovanú síce s jej robotníkmi a ňou platenými v riadnej pracovnej dobe, ale za zvláštnu odmenu stanovenú podľa váhy spracovaného materiálu, tak že žalovaná túto odmenu právom v prihláške k penzijnému poisteniu nepripočítala do služebného platu. Na svoju obranu uviedla žalovaná tiež, že žalobník pri dodatočnom prihlásení k penzijnému poisteniu podpísal 11. mája 1933 osvedčenie, ktorým sa zriekol svojich nárokov voči žalovanej pre nesprávne prihlásenie k penzijnému poisteniu, a konečne, že žalovaná sama nepodávala prihlášky k penzijnému poisteniu, ale vykonával to jej zamestnanec, ktorý bol schopný k tomuto úkonu. Všetky tri sudy žalobe čiastočne vyhoveľy. Najvyšší súd z týchto dôvodov:

Súd prvej stolice zistil, že žalobník konal tak zv. »zvláštne práce« s robotníkmi žalovanej, platenými žalovanou, a že za tieto práce dostal mzdu podľa váhy spracovaného materiálu. Toto zistenie, prevzaté odvolacím súdom, nenapadla dovolacia žiadosť spôsobom uvedeným v § 534 Osp. Je preto pre dovolací súd smerodajné. Smluva o vykonanie prác robotníkmi žalovanej a ňou platenými — v riadnej pracovnej dobe za zvlášť stanovenú odmenu je smluvou pracovnou a nie smluvou o dielo. Patriľy preto aj zárobky z týchto prác žalobníkových do požitkov, uvedených v § 4 zák. čis. 26/29 Sb. z. a n., a bolo povinnosťou žalovanej už z tohoto dôvodu uviesť tieto požitky v prihláške, a netreba opierať

*) Srovnaj: Sb. n. s. č. 13207, 14217.

zistenie tejto povinnosti aj o uznanie prejavenej smluvou z 11. mája 1933. Podľa § 11 zákona čis. 26/29 Sb. z. a n. sú neplatné všetky ujednania, ktoré by omezovaly alebo vylučovali platnosť tohoto zákona v neprospech poistenca. To znamená, že poistenec nemôže sa vzdať náhrady škody, ktorá mu vznikne porušením prihlasovacej povinnosti zamestnávateľom, predtým, než poistný prípad nastal, a predtým, než mu nárok z penzijného poistenia vznikol. Dňa 11. mája 1933 bol žalobník ešte zamestnaný u žalovanej a nemal ešte nárok na penzijný dôchodok. Nižšie sudy vypovedaly preto správne, že úmluva z 11. mája 1933, ktorou sa žalobník vzdal nárokov na náhradu škody pre skrátenie ešte nevzniklých dôchodkov penzijných, je neplatná.

Za škodu spôsobenú porušením prihlasovacej povinnosti k penzijnému poisteniu zodpovedá zamestnávateľ aj v prípade, keď poveril podaním prihlášok tretiu osobu (srovnej Sb. n. s. čis. 13207 a 14217). Je preto bezzákladná aj táto obrana dovolacej žiadosti.

Čís. 15025.

K § 75 nesp. pat.

Neslyšel-li pozůstalostní soud v řízení pozůstalostním nepominutelného dědice proto, že o něm nemohl vůbec věděti, nestalo se řízení zmatečným. Nepominutelný dědic, jehož právo bylo odevzdáním pozůstalosti porušeno, může se domáhati nápravy jen řádným sporem, i když odevzdání pozůstalosti se nestalo pravoplatným.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, R I 103/36.)

Pozůstalostní řízení provedeno bylo s účastníky Hanou B-ovou a Františkou K-ovou, jimž byla doručena odevzdací listina. Proti odevzdací listině nevznesla žádná z obou účastnic, s nimiž řízení bylo provedeno, opravného prostředku, takže se stala pravoplatnou. Teprve potom uplatnil nezl. Zdeněk J. své nároky jako nepominutelný dědic a vytýkaje pozůstalostnímu řízení zmatečnost proto, že, ač byl účastníkem, nebyl slyšen, žádal v rekursu do odevzdací listiny, by řízení bylo obnoveno a pozůstalost znovu byla projednána. Rekursní soud odmítl rekurs.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Projednání pozůstalostní není zmatečné. Dle § 75 nesp. pat. jest soud pozůstalostní povinen vyrozuměti domnělé dědice o nápadu dědictví s vyzváním, aby podali dědickou přihlášku. Za domnělé dědice má považovati dědice ze zákona, z posledního pořizení nebo ze smlouvy podle

toho, o jakou dědickou poslušnost jde. Soudu pozůstalostnímu ani z úmrtního zápisu ani jinak až do vydání odevzdací listiny nedostalo se vědomosti o tom, že jest tu nepominutelný dědic, stěžovatel nezl. Zdeněk B., a nemohlo mu dle stavu spisů před vydáním odevzdací listiny býti známo, že u jiného soudu při rozvodu manželů B. opatrovnícky schválena úmluva ohledně výchovy a výživy nezl. Zdeňka B. Teprve po vydání odevzdací listiny, jímž projednání pozůstalosti se uzavírá, došlo na pozůstalostní soud podání, z něhož se dozvěděl o nezl. Zdeňku B. Proto nelze vytykáti soudu pozůstalostnímu, že za projednání pozůstalosti zanedbal povinnost stanovenou v § 75 nesp. pat. a že nezákonným postupem soudu pozůstalostního byla nezl. Zdeňku B. odňata možnost, aby své nároky uplatnil. Ani dle § 41 zákona čís. 100 z roku 1931 nelze shledati zmatečnost pozůstalostního řízení, když soud pozůstalostní neměl do odevzdání pozůstalosti vědomosti o tomto účastníku a neměl tudíž podnětu, aby pečoval o zastoupení jeho v řízení. Nebyla porušena ani zásada o nutnosti slyšení účastníků před rozhodnutím, když soudu projednávajícímu nebyla známa existence tohoto účastníka. Povinnost slyšení účastníky před rozhodnutím jest vykládati tak, že jest slyšení účastníky soudu známé nebo ty, kteří soudu před rozhodnutím se přihlásí, uplatňující svůj právní zájem. Usnesení, jímž byla vydána odevzdací listina, nebylo tedy vydáno v řízení zmatečném, a nebylo překážky, aby odevzdací listina nabyla právní moci. Po pravoplatnosti její nelze ji odporovati rekursem v nesporném řízení. Ani odmítnutí rekursu není tedy nezákonné a nebylo tímto postupem stěžovateli odňato nějaké právo, jež by mohl uplatňovati ještě v řízení pozůstalostním. Náprava odevzdání pozůstalosti, při němž by porušeno bylo právo nepominutelného dědice, může se po odevzdání pozůstalosti státi jen řádným sporem. Pozůstalost jest odevzdána již vydáním odevzdací listiny, resp. doručením, aniž by se vyhledávala její pravoplatnost. Odevzdání pozůstalosti projevuje se v úkonu pozůstalostního soudu, kterým se prohlašuje přechod pozůstalosti na dědice, jenž vykázal své dědické právo. Převod jmění se uskutečňuje doručením odevzdací listiny osobě k tomu určené, nikoliv teprve uplynutím 14denní lhůty od doručení (srov. rozh. čís. 5969, 7717 Sb. n. s.). Jakmile byla pozůstalost odevzdána doručením odevzdací listiny Haně B., jest pozůstalostní řízení již skončeno a nemůže již nikdo podati dědickou přihlášku (srov. rozh. z 27./6. 1900 Gl. U. nová řada čís. 1071) a nelze po projednání a odevzdání pozůstalosti domáhati se zrušení projednání i odevzdání pozůstalosti a odevzdací listiny (srovn. rozh. čís. 3172 Sb. n. s.). Pokračování v projednání pozůstalosti lze navrhnouti pouze před vydáním odevzdací listiny a uzavřením pozůstalostního řízení (srov. rozh. čís. 9514 Sb. n. s.). Také ustanovení §§ 179 a 180 nesp. pat. nedávají podkladu pro názor, že by po odevzdání pozůstalosti bylo přípustno nové projednání pozůstalosti v případě, o nějž nyní jde. Proto nebyl ani postup soudu prvního státního soudu, jenž projednáním a odevzdáním pozůstalosti ukončil úkol zákonem mu uložený, nezákonný, když na podání došlé soudu po doručení odevzdací listiny neobnovil projednání pozůstalosti.

Čís. 15026.

Dědic přihlašující se k pozůstalosti může se dovolávat i zároveň různých povolávacích důvodů jen tehdy, týkají-li se tyto důvody různých částí dědictví.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, R I 129/36.)

Zůstavitelova vdova přihlásila se podáním ze dne 27. září 1933 k pozůstalosti za dědičku ze závěti ze dne 24. ledna 1933, případně 10. srpna 1929 a podáním ze dne 2. prosince 1935 bezpodmínečně za dědičku z dědické smlouvy ze dne 28. dubna 1903 s tím, že její dědická přihláška ze dne 27. září 1933 zůstává v platnosti, pokud se vztahuje na onu část pozůstalostního jmění, již zůstavitel mohl přes dědickou smlouvu ze dne 28. dubna 1903 platně nakládati. Pozůstalostní soud přijal obě dědické přihlášky na soud, a rekursní soud jeho rozhodnutí k rekursu vykonavatele poslední vůle potvrdil.

Nejvyšší soud nepřijal na soud bezpodmínečnou přihlášku vdovy, pokud se opírala o dědickou smlouvu.

Důvody:

Zůstavitelova vdova, jež posledním pořízením ze dne 24. ledna 1933 i s dodatkem ze dne 27. ledna 1933 byla k pozůstalosti po Gustavu L. povolána jako universální dědička, přihlásila se dne 27. září 1933 bezpodmínečně za dědičku z oné závěti, kterážto dědická přihláška byla přijata na soud. Pro případ, že by odkazovnice Erna K. popírala platnost tohoto testametu, přihlásila se zůstavitelova vdova bezpodmínečně k pozůstalosti za dědičku ze závěti ze dne 10. srpna 1929. Tento případ však dosud nenastal. Podle § 806 obč. zák. jest přihláška dědická, byvší podána i na soud přijata, neodvolatelnou a potud nezměnitelnou, že bezpodmínečně přihlášky nelze přeměnit v podmíněčnou; jiná změna, zejména co do povolávacího důvodu, není vyloučena (rozh. čís. 412 Sb. n. s.), ovšem s omezením plynoucím z ustanovení § 808 obč. zák., že dědic, jemuž by náleželo i bez posledního pořízení právo dědické zcela nebo z části, není oprávněn dovolati se dědické poslušnosti podle zákona a tím zmařiti projev poslední vůle, dokud není soudně uznáno, že závěť není platnou (rozh. čís. 5731 Sb. n. s.). V projednávaném případě však přihlásila se zůstavitelova vdova podáním ze dne 2. prosince 1935 též k polovici pozůstalostního jmění za dědičku z dědické smlouvy ze dne 28. dubna 1903, dodávajíc, že její dědická přihláška ze dne 27. září 1933 zůstává v platnosti, pokud se vztahuje na onu část pozůstalostního jmění, již zůstavitel mohl přes dědickou smlouvu ze dne 28. dubna 1903 platně nakládati. Pozůstalostní soud přijal i tuto dědickou přihlášku na soud. Stav věci je tudíž ten, že se dědička co do jedné polovice pozůstalostního jmění dovolává dědické smlouvy, co do druhé však závěti, ačkoliv touto závětí byla povolána k celé pozůstalosti. Aby se dědic

mohl zároveň dovolávat dvou různých povolávacích důvodů, bylo by zapotřebí, aby se netýkaly těchž, nýbrž různých částí dědictví. Tomu však v souzeném případě tak není, neboť závěť ze dne 24., pokud se týče 27. ledna 1933, jíž zůstavitelova vdova byla ustanovena universální dědičkou, týká se také téže polovice, k níž se vdova považuje za povolnou dědičkou smlouvou ze dne 28. dubna 1903. Přijaly-li tudíž nižší soudy druhou dědičskou přihlášku ze dne 2. prosince 1935 na soud, přiči se toto rozhodnutí jasněmu a nepochybnému smyslu zákona, jehož mělo býti na případ užito (§ 46 odst. 2 zák. ze dne 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n. a čl. V. čís. 1 zák. ze dne 11. prosince 1934 čís. 251 Sb. z. a n.), jest proto nezákonné.

Čís. 15027.

K § 1042 obč. zák.

Otázku, zda tu jest podpůrná vyživovací povinnost, jest řešiti procesnímu soudu ve sporu jako otázku předurčující.

Nárok podle § 1042 obč. zák. na náhradu nákladu učiněného za toho, kdo má podpůrnou vyživovací povinnost (§ 143 obč. zák.), není závislý na tom, zda ten, pro něhož byl náklad vynaložen, uplatnil své právo proti podpůrně povinnému k výživě.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, R I 234/36.)

Žalobce domáhá se podle § 1042 obč. zák. na žalovaném náhradu nákladu učiněného za ošetřování jeho vnučky nezl. Gertrudy E-ové, jímž byl prý žalovaný sám podle § 143 obč. zák. povinen. Procesní soud zamítl žalobu proto, že nárok ošetřovančím na podpůrné poskytování výživy podle § 143 obč. zák. jest osobním právem dítěte výživy potřebujícího, jež může býti uplatňováno jedině v nesporném řízení a jež žalobce jako třetí osoba nemůže pro sebe uplatnit, ježto ošetřovanka tak doposud s úspěchem neučinila. Odvolací soud zrušiv rozsudek prvního soud s výhradou právní moci, vyslovil právní názor, že jest v řízení sporném přípustné zjistiti podpůrnou vyživovací povinnost žalovaného jako děda nezl. ošetřovanky.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalovaného.

Důvody:

Otázka, zdali žalovaný po rozumu § 143 obč. zák. byl povinen zcela nebo částečně pečovati o výživu nezl. vnučky a zdali proto měl zcela nebo částečně hraditi i náklady spojené s jejím ošetřováním ve veřejné nemocnici, jest v tomto sporu jen předběžnou otázkou pro řešení otázky hlavní. K řešení této otázky předurčující, ovšem jen v důvodech rozhodnutí, jest procesní soudce oprávněn, pokud v zákoně není ustanoveno jinak (§§ 190 a 191 c. ř. s.). Není vůbec zákonného předpisu, který by

v projednávaném případě nařizoval výjimku a neprávem dovolává se rekurent plenárního usnesení býv. víd. nejv. soudu ze dne 19. října 1915 (Gl. U. n. ř. čís. 7608), jež se týká pouze uplatňování nároku osoby výživy potřebující, nikoli však nároku třetí osoby na náhradu učiněného nákladu. Nárok třetí osoby podle § 1042 obč. zák. není také závislý na tom, že ten, v jehož prospěch byl základ učiněn, uplatnil své právo vůči tomu, kdo jim byl povinen, neboť nehledíc k tomu, že oprávněný snad mnohdy vůbec nemá zájmu na tom, kdo mu plnění poskytuje, mohl by pak nárok na náhradu snadno býti zmařen, opomene-li v první řadě oprávněný vůbec své nároky přivést k platnosti. Odvolací soud uložil proto právem procesnímu soudu, aby samostatně v rámci tohoto sporu zkoumal, zda předpoklady tvrzené povinnosti žalovaného podle § 143 obč. zák. jsou dány, ježto o ní dosud nebylo pravoplatně a pro procesní soud závazně rozhodnuto.

Čís. 15028.

K § 523 obč. zák.

Dal-li vlastník požární zdi sousedu svolení k nástavbě na této zdi a nástavba byla provedena, nemůže toto svolení odvolati a nemůže se domáhati zápůrčí žalobou podle § 523 obč. zák. odklizení zdi.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv I 313/34.)

Žalobkyně domáhá se rozsudku, že požární zeď, která odděluje stavební parcely čís. 309 a 308, jest prosta služebnosti zatížení nástavbou ve prospěch žalovaných jako vlastníků stav. parc. 308 a že tito jsou povinni nástavbu na této zdi provedenou odstraniti. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyni jest prokázati jednak vlastnictví požární zdi, jehož neobmezenost se pojmově a podle zákona sama rozumí (§§ 354 a 366 obč. zák.), jednak rušební čin (rozhodnutí čís. 10653 Sb. n. s.). Žalovaní namítali, že sporná požární zeď stojí na jejich stav. parc. 308, takže jest jejich výhradním vlastnictvím a že nástavbu zřídili v roce 1924 jen na polovici této zdi a to ještě za výslovného souhlasu zůstavitele Adolfa Z. Vlastnické poměry v příčině sporné části zdi nemohly nižší soudy spolehlivě zjistiti, ale otázku vlastnictví není třeba se zabývat, ježto žalobkyně nedokázala rušební čin žalovaných. Žalující stranou jest pozůstalost po Adolfu Z., zastoupené přihlášenými dědičkami Emou a Adolfinou Z. Z ustanovení §§ 547, 548, 797, 801, 802 obč. zák. plyne, že po úmrtí zůstavitele až do té doby, kdy pozůstalost se dědici odevzdá, jest podmínkem zůstavitelových práv a závazků pozůstalost a že tento prozatímní stav končí se teprve odevzdáním pozůstalosti dědici. Po dobu

tohoto prozatímního stavu pohlíží se na dědictví, jako kdyby je držel ještě zůstavitel a přihlášený dědic jest pouze zástupcem pozůstalosti (viz rozh. čís. 3328, 7013, 9636 Sb. n. s.). Zůstavitel Adolf Z. projevil výslovný souhlas s tím, aby žalování zatížili novostavbou, kterou v roce 1924 prováděli, též spornou zed' v rozměrech, jak byly zjištěny. Za tohoto stavu věci nelze spatřiti v provedení nástavby na sporné zdi svémocný a nedovolený zásah do vlastnictví Adolfa Z., a to ani tehdy ne, kdyby zed' stála výhradně na stavební parcele čís. 309. Adolf Z. nebyl by mohl toto svolení dodatečně odvolati a žádati odstranění provedené stavby, pokud tato zatěžovala spornou zed'; to plyne z § 418 obč. z., jehož ustanovení nižší soudy právem v souzeném případě použily (srovnej také rozhodnutí Glaser-Unger N. F. čís. 3956). Při tom není třeba řešiti otázku, zda a pokud žalování nabyli provedením nástavby vlastnictví ke sporné zdi nebo i k pozemku Adolfa Z., jestliže tato na něm stála, nebo jakého jiného práva nabyli v příčině zatížení této zdi nástavbou, neboť odpůřčí žaloba pozbývá svého skutkového podkladu již tím, že nebyl prokázán rušební čin. Nebyl-li však oprávněn Adolf Z. svolením k provedení stavby za použití požární zdi dodatečně odvolati a odstranění nástavby se domáhati, nepřisluší takové právo ani jeho pozůstalosti z důvodů svrchu uvedených. Nebylo by tomu jinak ani kdyby pozůstalost byla dědičkám již odevzdána, neboť dědic nastupuje ve veškerá práva i závazky zůstavitele, pokud tyto jeho smrtí nezanikají (§§ 531, 547 a 548 obč. z.).

Čís. 15029.

Nebylo-li smlouveno a nestanoví-li pensijní nebo disciplinární řád, že definitivní úředník spořitelny může býti dán i proti své vůli na odpočinek, jest dání úředníka do výslužby právně neúčinným.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv I 2310/35.)

Žalobce byl na základě usnesení spořitelního výboru městské spořitelny z 20. prosince 1890 ustanoven definitivním úředníkem této spořitelny. Na schůzi spořitelního výboru žalované spořitelny, konané dne 18. prosince 1933 bylo usneseno, že se žalobce dává dnem 1. ledna 1934 trvale do pense s požitky 64.000 Kč ročně. Žalobce tvrdí, že jeho pensionování jest po zákonu nepřípustné, ježto jeho ustanovení definitivním úředníkem znamená služební poměr na čas života sjednaný a žádný zákon, ani řád neb stanovы žalované spořitelny, ani žádné usnesení nějakého správního orgánu spořitelního nestanoví, že by žalobcův definitivní služební poměr mohl býti rozvázán pensionováním. Žalobě, by bylo uznáno právem, že jeho pensionování jest právně neúčinné a jeho služební poměr trvá dále, s o u d y vyhověly, n e j v y š š í s o u d z těchto důvodů: Prvý soud vyhověl žalobě podstatně proto, že dekrety, pensijní řád a různá usnesení výboru mluví sice o nároku zaměstnanců na výslužné, t. j. uvádějí podmínky, za jakých zaměstnanci tohoto nároku

nabývají, že však z nich nelze vyvozovati oprávnění spořitelny dávatí zaměstnance proti jejich vůli do výslužby. Podle toho bylo by pensionování žalobce proti jeho vůli možné jen tehdy, kdyby tato možnost byla výslovně umluvena, což se nestalo. Žalovaná vytýká, že prvý soud nepřihlížel k významu stanov spořitelních, z nichž plyne podle jejího názoru, že výbor spořitelny jest oprávněn dávatí zaměstnance do výslužby podle svého volného uvážení bez jakéhokoliv omezení. Tato výtka není opodstatněna. Paragraf 24 stanov žalované spořitelny ustanovuje, že spořitelní výbor může dávatí úředníka do výslužby. Ježto stanovы podle povahy věci jsou organisačním předpisem žalované spořitelny, tomuto jejich ustanovení nelze přikládati jiný význam, než že orgánem, který jest povolán jménem žalované rozhodovati o pensionování úředníků, jest výbor žalované spořitelny a nikoliv nějaký jiný orgán. Stanovы samy podle své povahy nemohou zakládati práva a závazky pro služební poměr zaměstnanců, nýbrž mohou býti nejvýše toliko pomůckou pro výklad jejich služebních poměrů. V daném případě nelze však ani v tom směru z nich pro spornou otázku tohoto sporu nic vytěžiti, neboť z jejich všeobecného doslovu, že výbor může dávatí úředníky do výslužby, nelze usuzovati, že dání do výslužby proti vůli úředníka by bylo přípustno, neboť výrazem dávatí do pense lze míniti i rozhodování o žádosti za dobrovolné dání do výslužby. Rovněž výtka odvolatelčina, že prvý soud nesprávně vykládá ustanovení ustanovovacího dekretu žalobcova, podle něhož má »nárok na výslužné« dle norem, platných pro zeměpanské úředníky, není důvodná, neboť nelze z něho vyvoditi, že žalobce jest, pokud jde o všechny otázky jeho pensionování se týkající, postaven na roveň zeměpanským, t. j. politickým úředníkům státním. Ježto názvem nárok na výslužné možno rozuměti toliko právo na odpočivné požitky, jest smysl tohoto ustanovení zřejmě ten, že jen podmínky pro vznik, trvání a zánik práva na výslužné řídí se předpisy pro úředníky politické správy. Nelze však ze shora uvedené doložky dovoditi, že žalovaná by byla oprávněna podle předpisu pro politické úředníky žalobce dáti do výslužby proti jeho vůli. Není proto ani třeba řešiti otázku, zda a pokud u politických úředníků to bylo či jest přípustno, a zda podle těchto předpisů by bylo lze žalobce dáti proti jeho vůli do výslužby. Ježto nebylo mezi stranami smlouveno výslovně, ani mlčky — když pensijní ani disciplinární řád nemá v tom směru žádného ustanovení —, že žalobce může proti své vůli býti dán do výslužby, dospěl prvý soud právem k závěru, že žaloba o neplatnost pensionování jest důvodná.

Čís. 15030.

Člen stavebního družstva může v námitkách proti mimosoudní povědi, dané mu z důvodu ztráty členství vyloučením, uplatniti neplatnost vyloučení.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv I 134/36.)

Prvý soud uznal k námitkám vypovídaného člena stavebního družstva proti mimosoudní výpovědi z družstevního bytu výpověď za neúčinnou. V námitkách uplatňoval žalovaný, že jeho vyloučení z družstva, o kteroužto okolnost se opírá výpověď, jest neplatné. O d v o l a c í s o u d ponechal výpověď v účinnosti.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

V rozhodnutích č. 3631, 3849, 9195 a 12501 Sb. n. s. vyslovil nejvyšší soud, že člen, vyloučený ze společenstva zřízeného podle zákona č. 70/1873 ř. z., jest oprávněn domáhati se na soudě žalobou zjištění neplatnosti svého vyloučení ze společenstva. Odvolací soud je však názoru, že žalovaný měl určovací žalobou domáhati se zjištění neplatnosti svého vyloučení ze žalujícího společenstva, a když tak neučinil, že nemůže tuto námitku vznést ve sporu o mimosoudní výpověď z bytu a že v tomto sporu jde o otázku, zda mimosoudní výpověď byla dána žalovanému platně čili nic a nikoliv o to, zda vyloučení žalovaného ze žalujícího družstva odpovídá stanovám družstva. Tento právní názor je mylný. Má-li žalovaný právo domáhati se určovací žalobou zjištění neplatnosti svého vyloučení z družstva, může zajisté tuto neplatnost svého vyloučení uplatňovati i námitkou ve sporu proti mimosoudní výpovědi z bytu, která mu byla dána jedině z důvodu, že byl ze žalujícího družstva vyloučen a přestal býti jeho členem. Předmětem tohoto sporu je sice mimosoudní výpověď z bytu, ale, poněvadž platnost této výpovědi je závislá na tom, zdali byl žalovaný podle stanov žalujícího družstva platně z družstva vyloučen, je nutno zkoumati, zdali vyloučením žalovaného z družstva nebyly k jeho újmě porušeny stanovy družstva a zdali tedy jsou jeho vyloučení z družstva a následkem toho i vypovězení z bytu platné čili nic. Ježto se odvolací soud následkem svého mylného právního stanoviska touto otázkou nezabýval, trpí napadený rozsudek a odvolací řízení vadností.

Čís. 15031.

Zabavení pohledávky, k jejímuž vydobytí byla povolena exekuce, staví nárok vymáhajícího věřitele na uspokojení, aniž záleží na tom, že exekuci zabavením vymáhané pohledávky si vymohl pro svoji pohledávku proti vymáhajícímu věřiteli sám povinný.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv I 214/36.)

Na základě pravoplatného rozsudku okresního soudu ze dne 5. prosince 1934 byla Rudolfu K. proti Vilému G. usnesením téhož okresního soudu z 8. ledna 1935 k vydobytí částky 1.902 Kč 20 h s přísl. povolena exekuce zabavením, uschováním a prodejem svršků povinnému Vi-

lému G. náležejících. Rudolf K. byl odsouzen, by zaplatil Vilému G. útrátové pohledávky 15.406 Kč a 1.610 Kč 40 h. Spor nebyl dosud pravoplatně ukončen, ježto do rozsudku soudu druhé stolice bylo podáno dovolání k nejvyššímu soudu. Návrhem ze dne 17. prosince 1934 vymohl si Vilém G. exekuci ku zajištění dotčených útrátových pohledávek a byla mu usnesením okresního soudu v K. z 18. prosince 1934 povolena exekuce zabavením pohledávky, příslušející Rudolfu K. proti témuž Vilému G. z rozsudku shora zmíněného. Žalobu povinného podle § 35 ex. ř. na prohlášení exekuce za nepřipustnou proto, že nárok vymáhajícího věřitele byl exekucním zabavením jeho pohledávky zrušen, případně staven, první soud zamítl; odvolací soud uznal podle žaloby potud, že vyslovil, že nárok vymáhajícího věřitele jest staven.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Byla-li pohledávka exekučně zabavena, zapovídá soud dlužníku, by nijak nenakládal se svou pohledávkou i zástavou pro ni zřízenou a aby zejména nevybral pohledávku (§ 294 ex. ř.). Nelze o tom pochybovati, že prodej zabavené věci, k němuž má dojíti v exekucním řízení, je jednak jedním ze způsobů dispozice se zástavou, jednak též úkonem vybrání zabavené pohledávky, a že exekuce provedená k vymáhání pohledávky žalovaným Rudolfem K. nemá jiného účelu, než aby pohledávka ta byla nuceně »vybrána«. Avšak právě toto vybrání mělo býti žalovanému znemožněno, když táž pohledávka byla žalobcem G. ku zajištění zabavena a tudíž soudem vydán zákaz jejího vybrání (§ 294 ex. ř.). Skutečnost, že pohledávka, již vymáhá Rudolf K., byla zabavena dlužníkem Vilémem G. v jiné exekucní věci, v níž postupoval tento dlužník jako vymáhající věřitel, nemůže býti přezírána a pravoplatný zákaz soudcovský, vydaný v této druhé exekucní věci musí zřejmě i míti účinek v první exekucní věci, hledí-li se k ustanovení § 294 ex. ř. Dotčená skutečnost nezrušuje ovšem nárok, k jehož vymáhání první exekuce byla povolena, a neodnímá mu vykonatelnost vůbec, avšak tím byl nárok z exekucního titulu aspoň staven v tom směru, že vymáhající věřitel (Rudolf K.) nemůže pokračovati v exekuci, pokud v druhé exekuci zabavení pohledávky je po právu (srovnej rozh. býv. vídeňského nejvyššího soudního dvoru Gl. U. N. F. 2723). Že by vymáhající věřitel nesměl zabaviti pohledávku, jež přísluší dlužníku proti němu samému, nemá v zákoně opory, není to výslovně zakázáno, a má to pouze právní účinek, že vymáhající věřitel je zároveň poddlužníkem a že se předpisy, týkající se poddlužníka, vztahují i na něho.

Čís. 15032.

Namítli-li žalovaný ve sporu k započtení vzájemnou pohledávku, a bylo-li uznáno, že namítaná protipohledávka není po právu do výše žalobní pohledávky, a domáhá-li se pak dřívější žalovaný v novém sporu

proti dřívějšímu žalobci zaplacení plné vzájemné pohledávky, jest zde až do výše dřívější žalobní pohledávky překážka rozepře zahájené, po případě rozsouzené.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv I 339/36.)

Proti žalobě na zaplacení 28.000 Kč vznesli žalovaní námitku rozepře zahájené (rozsouzené), pokud jde o částku 3.398 Kč 15 h a přednesli v tomto směru, že ve sporu, který vedli proti nynějšímu žalobci o 3.398 Kč 15 h, namítl žalovaný (nynější žalobce) započtením pohledávek 28.000 Kč, o niž bylo uznáno nyní již pravoplatně, že po právu do výše 3.398 Kč 15 h nepozůstává. Prv ý s o u d žalobu zamítl; otázkou námitky rozepře zahájené (rozsouzené) se vůbec nezabýval. O d v o l a c í s o u d zrušil rozsudek prvního soudu, odmítl žalobu co do částky 13.000 Kč pro zmatečnost podle § 477 čis. 3 c. ř. s., jinak potvrdil napadený rozsudek. Námitku rozepře zahájené a rozsouzené neuznal důvodnou. D ů v o d y: V dřívějším sporu nynějších žalovaných byl žalován žalobce společně s Aloisem B-em jako solidární spoluzavázaný o zaplacení částky 3.398 Kč 15 h s přísl. a namítl se spolužalovaným Aloisem B-em ke kompenzací se zažalovanou pohledávkou protipohledávky v částce 15.000 Kč. Jest tedy zřejmo, že tyto ke kompenzací namítnuté protipohledávky jsou co do důvodu i výše totožné s pohledávkami, jejichž zaplacení se žalobce domáhá přítomnou žalobou. S druhé strany však nedostává se totožností stran v obou sporech, neboť v přítomném sporu vystupuje jako žalobce pouze Antonín B., kdežto v dřívějším sporu byl vedle něho spolužalován též Alois B., který vedle prvjmenovaného, tedy společně s ním, námitku započtení protipohledávek shora zmíněných vznesl. Z tohoto důvodu není námitka litispendence důvodnou.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího i prvního soudu co do částky 3.398 Kč 15 h a žalobu v této části odmítl.

D ů v o d y:

Dlužno se zabývatí z úřadu (§§ 233 a 240 odst. 3 c. ř. s.) námitkou zahájené rozepře co do částky 3.398 Kč 15 h, kterou žalovaná strana v řízení první stolice uplatňovala, o niž však rozhodl teprve odvolací soud, kdežto první soud se jí vůbec nezabýval. V příčině této námitky nejde proto o souhlasná usnesení soudů nižších stolic, která by dovolací soud nemohl přezkoumatí (viz rozhodnutí čis. 8229 Sb. n. s.). Dřívější spor, jehož se odvolací soud v této příčině dovolává, byl pravoplatně skončen rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 29. března 1935, jímž dovolání nebylo vyhověno. V onom sporu bylo pravoplatně rozhodnuto, že žalovaní Antonín B. (nynější žalobce) a Alois B. jsou povinni zaplatiti žalující straně (nynější žalované straně) rukou společnou a nedílnou částku 3.398 Kč 15 h s přísl. a že až do výše této částky namítnané protipohledávky žalovaných 13.000 Kč a 15.000 Kč nejsou po právu. V příčině dílčí částky 3.398 Kč 15 h z nyní zažalovaných pohle-

dávek, bylo tudíž již v onom sporu, a to nyní již pravoplatně rozhodnuto (§ 411 c. ř. s.), že tato částka nynějšímu žalobci a Alois B. nepřísluší. Neprávem vylučuje odvolací soud totožnost stran proto, že prý v tomto sporu vystupuje jako žalobce pouze Antonín B., kdežto ve sporu C byl vedle něho spolužalován též Alois B., neboť stačí, že v příčině nyní zažalovaných a tehdy k započtení namítnaných pohledávek bylo ve sporu C i proti nynějšímu žalobci jednáno a pravoplatně rozhodnuto, že nejsou po právu částkou 3.398 Kč 15 h; žádá-li nyní žalobce zaplacení pohledávek, které namítl společně s Aloisem B-em ve zmíněném sporu k započtení, od strany, která v onom sporu vystupovala jako žalobkyně, v plné jejich výši, pak musí proti sobě nechati platiti námitku zahájené (nyní již rozsouzené) rozepře i co do celé částky 3.398 Kč 15 h s přísl. Z těchto úvah vyplývá, že v tomto sporu a ve sporu C jde co do částky 3.398 Kč 15 h o totožnost nároku a totožnost stran, která zůstává nedotčena tím, že v posledním sporu byl s nynějším žalobcem spolužalován též Alois B. V příčině této částky šlo tudíž v době vynesení rozsudku soudů nižších stolic o zahájenou rozepři, ke které bylo z úřední moci přihlížeti; pokud soudy nižších stolic o žalobním nároku co do této částky věcně rozhodly, bylo z podnětu podaného dovolání podle § 475 poslední odstavec a § 513 c. ř. s. v příčině této částky rozsudky nižších soudů zrušiti a žalobu odmítnouti.

Čís. 15033.

Předpisy civilního řádu soudního o plné moci se liší od předpisů občanského zákona o zmocnitelském poměru.

Byla-li vykázána nepravá procesní plná moc, nebyla strana v řízení vůbec zastoupena a toto jest podle § 477 čis. 5 c. ř. s. zmatečné.

Nebyla-li žaloba doručena straně, která změnila bydliště, nýbrž byla-li uložena na poště, jest tu zmatečnost podle § 477 čis. 4 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, R II 615/35.)

Do rozsudku prvního soudu, jímž bylo žalobě vyhověno rozsudkem pro zmeškání, podal žalovaný odvolání pro zmatečnost podle § 477 čis. 4 c. ř. s., již shledával v tom, že žaloba nebyla mu vůbec doručena, poněvadž v době doručení žaloby v P. se nezdržoval a ani tam nebydlel. Na zpátečním lístku jest poznámka poštovního zřizence, že žaloba žalovanému nemohla býti doručena, protože přesídlil bez udání adresy a že proto bylo dáno oznámení a zásilka byla uložena na poště. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Náhradní doručení nebylo sice na místě, když adresát přesídlil z udané adresy, avšak odvolatel udělil plnou moc Dr. Zikmundu W-ovi, aby ho zastupoval ve sporu, za tohoto se dostavil Dr. P. jako jeho koncipient k prvnímu roku, ohlásil námitku věcné nepřislušnosti, popíraje žalobní nárok, podpisem protokolu o prvním roku vzal na vědomí, že se ústní líčení nařizuje na

den 14. října 1935 o 10. hodině dopolední, ale k tomuto ústnímu líčení se nedostavil. Doručení žaloby se sice nestalo, avšak nedostatek doručení byl sanován tím, že zástupce odvolatelův k prvnímu roku se dostavil, jednal a porušení předpisů o doručení nevytkl ve smyslu § 196 c. ř. s. (srovnej Neumann, Kommentar zur ZPO. III. vyd. 1914, str. 709). Poněvadž dostavení se právního zástupce odvolatele k prvnímu roku má též účinek, jakoby se odvolatel sám dostavil (§ 31 c. ř. s.) a porušení předpisů § 106 c. ř. s. nebylo vytkáno, ač odvolateli okolnost tato byla známa, nelze mluvit o tom, že odvolateli byla odňata možnost před soudem projednávatí a není rozsudek pro zmeškání stížen zmatečností podle § 477 čis. 4 c. ř. s. Avšak ani zmatečností podle § 471 čis. 4 c. ř. s. tu není, poněvadž zástupce odvolatelův vzal podpisem protokolu na vědomí, že ústní přelíčení se nařizuje na 14. října 1935 10 hodin, ke kterému roku se pak nedostavil, načež k návrhu žalující byl právem vynesena rozsudek pro zmeškání.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu i rozsudek prvního soudu s řízením mu předcházejícím pro zmatečnost a prvnímu soudu uložil, by o žalobě znovu podle zákona jednal.

Důvody:

Stěžovatel vytýká napadenému usnesení zmatečnost podle § 477 čis. 4, 5 a 9 c. ř. s. a nezákonnost, leč provádí jen důvody zmatečnosti podle § 477 čis. 4 a 5 c. ř. s., uváděje, že mu nebyla žaloba řádně doručena, že Dr. Zikmundu W-ovi, který při prvním roku i jeho jménem vystupoval, neudělil procesní plnou moc, a že plnou moc, kterou Dr. W. soudu předložil a která byla opatřena i podpisem stěžovatelovým, podepsal jeho jménem a bez jeho vědomí a souhlasu spolužalovaný ing. Pavel S. Že žaloba nebyla stěžovateli řádně doručena, vyslovil již odvolací soud. Pokud jde o tvrzení stěžovatele v příčině plné moci Dr. W-a udali koncipient Dr. P. a spolužalovaný ing. Pavel S., jejichž výslech dovolací soud podle § 473 II., 513, 514 II. c. ř. s. nařídil, že ing. Pavel S. byl stěžovatelem zmocněn k jeho soudnímu a mimosoudnímu zastupování ve všech věcech, týkajících se firmy »Č. P.«, že stěžovatel udělil také Dr. W-ovi v jiné právní věci všeobecnou a neobmezenou procesní plnou moc, a že se proto jmenovaní považovali za oprávněny, plnou moc, kterou udělil Dr. W-ovi spolužalovaný ing. Pavel S., podepsati i jménem stěžovatelovým. Tím jest zjištěno, že procesní plná moc, kterou se vykázal u soudu koncipient Dr. W-a, nebyla pokud jde o stěžovatele pravou, neboť nebyla opatřena jeho vlastnoručním podpisem. I kdyby z výpovědi Dr. P. a ing. S. bylo lze vyvozovati, že tito byli skutečně zmocněnci stěžovatelovými ve smyslu občanského práva (§§ 1002 a násl. obč. zák.), nestačí to v procesním řízení, neboť předpisy civilního řádu soudního vyžadují, aby takový zmocněnec vůči procesnímu soudu a procesnímu odpůrci prokázal při prvním procesním úkonu své zmocnění listinou, t. j. řádnou písemnou plnou mocí (§ 30 I. c. ř. s.), a soud má z úřední povinnosti v každém období právní rozepře hleděti

k nedostatku plné moci a zaříditi, čeho třeba k odstranění tohoto nedostatku (§ 37 c. ř. s.). Těmito předpisy jest upraveno postavení zmocněncovo v procesním řízení za tím účelem, aby zamezeno bylo zbytečným protahováním tohoto řízení a by nedošlo k případné jeho zmatečnosti (§§ 477 čis. 5, 529 čis. 2 c. ř. s.). Zmocnitelský poměr jest tu tedy upraven s hlediska procesuálního, t. j. veřejnoprávního, a odchyluje se v mnohých bodech od úpravy, kterou dal tomuto poměru občanský zákon (§§ 1006, 1008 obč. zák.), který upravil jen vnitřní poměr mezi zmocnitelem a zmocněncem a utvořil takto smluvní podklad pro procesní plnou moc, na jejíž základě předsevzaté procesní úkony mají pak proti odpůrci též účinek, jako by je strana sama byla předsevzala (§ 34 c. ř. s.) (srovnej Neumannův Komentář k c. ř. s., vydání 1927/1928, str. 484/485). Prvním požadavkem každé procesní plné moci jest její pravost, o níž nesmí býti pochybnosti (viz § 30 II. c. ř. s.). V souzeném případě udali koncipient Dr. W-a i ing. S., že podpis na plné moci procesnímu soudu předložený není podpisem stěžovatelovým, nýbrž byl bez jeho vědomí připsán buď Dr. P-em nebo spolužalovaným ing. S-em. I kdyby tito byli podle předpisů občanského práva zmocněnci stěžovatele a byli se považovali k tomuto úkonu za oprávněny, nebyl tím odstraněn nedostatek pravosti dotčené procesní plné moci, která proto nedostačovala k prokázání jejich zmocnění k zastupování stěžovatele ve sporu vůči soudu a stěžovatelovu odpůrci. Ježto stěžovateli nebyla žaloba řádně doručena [srovnej k tomu Věstník ministerstva spravedlnosti z roku 1928, str. 189, § 14 (3) lit. a), b)] a stěžovatel svých udánlivých zmocněnců ve sporu dodatečně neschválil, trpí celé řízení, počínajíc doručením žaloby zmatečností podle § 477 čis. 4 a 5 c. ř. s. Na soudu první stolice bude, aby žalobu, vrácenou poštovním úřadem a založenou ve spisech, doručil nyníjšímu vykázanému právnímu zástupci stěžovatelovu (§ 93 c. ř. s.) a o ní pak podle zákona jednal.

Čís. 15034.

Účinnost usnesení, jímž exekuční soud vyloučil dobytek z popisu a odhadu nemovitosti a tudíž z dražebního řízení, pro exekuci mobilární vedenou na též dobytek.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, R II 93/36.)

Dlužník navrhl, by z mobilární exekuce byla vyloučena dobytčata (kráva a tele [jalovice]) tvrdě, že jsou příslušenstvím jeho hospodářství, že potřebuje jich pro potahy v hospodářství a že nemůže bez nich hospodařiti. Exekuční soud návrhu vyhověl a zrušil exekuci, pokud jde o tento dobytek, podle § 39 č. 2 a § 252 ex. ř., maje za to, že jde o příslušenství nemovitosti dle § 294 obč. z., poněvadž dobytka pro hospodářství na nemovitostech jest nezbytně potřebí. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 296 obč. zák. pokládá se dobytek, patřící k nemovitému statku, za příslušenství statku, pokud ho je zapotřebí k dalšímu řádnému provozu hospodářství. Zákon klade tedy váhu na to, aby dobytek, má-li být považován za příslušenství nemovitosti, sloužil jejím hospodářským účelům. S tohoto hlediska nezáleží pak na tom, zda vlastník usedlosti a dobytek k ní patřícího na usedlosti sám hospodaří nebo zda hospodaření přenechal někomu jinému, neboť i v tomto posledním případě zůstává dobytek příslušenstvím nemovitosti, je-li ho podle § 296 obč. zák. zapotřebí k dalšímu řádnému provozování hospodářství. Nelze proto souhlasiti s rekursním soudem, pokud vychází z názoru, že zabavená dobytčata nejsou příslušenstvím hospodářství, patřícího spoluvlastnický dlužník Františku P-ovi již z toho důvodu, že dlužník na usedlosti sám nehospodaří a že tedy on sám k řádnému provozu hospodářství nepotřebuje dobytek. Přes to však nelze dovolacímu rekursu dlužníkovu vyhověti. Podle spisů okresního soudu ve V. byla dne 25. září 1934 povolena exekuce vnučenou dražbou spoluvlastnických podílů nemovitostí patřících dlužník Františku P., a při odhadu vykonaném v tomto dražebním řízení dne 20. listopadu 1934 — tedy v době, kdy už bylo v mobilární exekuci, vedené proti povinnému, provedeno zabavení dobytčat, — bylo v odhadním protokolu výslovně uvedeno, že k usedlosti nepatří žádný živý inventář. V usnesení ze dne 18. května 1935, jímž byli účastníci dražebního řízení vyrozuměni o výsledku odhadu, byly sice jako inventář dražených nemovitostí uvedeny také jedna kráva a jedno tele, ale usnesením ze dne 8. srpna 1935 opravil pak exekuční soud hořejší své usnesení potud, že se vylučují jako inventář kráva a tele, ježto byly v dřívějším usnesení uvedeny omylem. Také v dražebním vyhláše nejsou zabavená kráva a jalovice uvedeny jako příslušenství dražených nemovitostí. Neuznal-li tudíž exekuční soud v tomto dražebním řízení, v němž mohl u příležitosti odhadu nejlépe posouditi, které věci jsou příslušenstvím nemovitostí podle §§ 294 a násl. obč. zák., zabavená dobytčata za příslušenství nemovitostí, patřících spoluvlastnický dlužníkovi, — který nyní navrhuje zrušení mobilární exekuce ohledně obou dobytčat právě z toho důvodu, že jsou příslušenstvím těchto nemovitostí, — nepochybil rekursní soud, uznal-li, že dobytčata nejsou příslušenstvím nemovitostí.

Čís. 15035.

K § 170 čís. 5 ex. ř.

Předpis § 170 čís. 5 ex. ř. se nevztahuje na věcná práva v pozemkové knize nezapsaná. Tato práva nezanikají exekuční dražbou, věděl-li o nich vydražitel nebo alespoň mohli-li o nich věděti.

(Rozh. ze dne 12. března 1945, Rv II 119/34.)

Žalobě na zjištění, že žalobkyni přísluší z důvodu vydražení nemovitosti služebnost chůze a cesty po pozemkových parcelách, vlastnický

patřících žalovaným, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Držby práv se nabyvá jejich výkonem na vlastním jméně (§ 312 obč. zák.) a jest tudíž třeba jednak výkonu práva a jednak vůle držitelské, t. j. vůle vykonávati obsah dotčeného práva jako vlastního. Žalobkyně, pokud se týče její předchůdci jezdili a chodili jako vlastníci mlýna v B. po sporné parcele od nepamětných dob až do doby poslední, aniž byli žádali majitelů této parcely o dovolení, nebo za to něco platili, a to proto, že cesty té potřebovali a potřebují pro svůj mlýn, ježto jiné cesty nemají, po které by se považovali za oprávněny jezdit z mlýna do B. a zpět. Z toho plyne, že žalobkyně, pokud se týče její předchůdci, vykonávali sporné právo služebnosti po uvedené cestě jako vlastníci mlýna, tedy jako své právo za účelem soukromohospodářské potřeby mlýna a že nejezdili a nechodili po sporné cestě ani obmyslně ani tajně a rovněž ne jako po cestě veřejné. Ježto uvedené právo služebnosti ve vlastním jméně ve prospěch mlýna v B. vykonávali žalobkyně, pokud se týče její předchůdci, nepřetržitě po dobu více jak třiceti let, nabyla žalobkyně vydržením sporné služebnosti (§§ 480 a 1470 obč. zák.), ač nepozbyla-li služebnosti té tím, jak za to mají žalovaní, že předchůdce žalovaných Emil L. nabyl sporné cesty roku 1903 v exekuční dražbě. Avšak i tu je přisvědčiti názoru nižších soudů, že žalobkyně uvedené služebnosti nepozbyla. Při sporné služebnosti jde o neknihovní věcné právo, nepodléhající přihláše podle § 170 čís. 5 ex. ř. Přihlížeti jest proto k ustanovení § 1500 obč. zák., podle něhož zanikají práva vydržená, ale z pozemkové knihy nezejména, když ten, kdo převedl jimi zatíženou nemovitost na sebe, jedná v důvěře v knihy veřejné, t. j. o břemenu nevěděl, ani o něm při obyčejné opatrnosti nemohl nabýti vědomosti. Nezanikají tedy vydržená, ale v pozemkové knize nezapsaná práva, ani exekuční dražbou, když vydražitel o nich věděl nebo věděti mohl. Otázka, zda jde o takovou nezaviněnou nevědomost, jest otázkou právní. Kupoval-li Emil L. v exekuční dražbě nemovitosti, bylo jeho povinností, by při tom jednal s dbalostí a obezřetností, která od každého při obyčejných schopnostech může býti požadována (§ 1297 obč. zák.). Bylo proto jeho povinností jako pečlivého hospodáře, by nejen pozemky, jež v exekuční dražbě chtěl koupiti, na místě si prohlédl, ale také, by nahlédl do pozemkové mapy. Kdyby tak byl učinil, byl by seznal, že sporná cesta přiléhá na jedné straně k veřejné obecní cestě do B., na druhé straně pak k soukromé cestě statkáře S., za níž opět následuje obecní veřejná cesta. Kdyby tudíž byl Emil L. do knihovní mapy se podíval a spornou cestu na místě samém si byl náležitě prohlédl, nemohlo mu ujíti, že sporné cesty musí vlastníci mlýna v B. nezbytně používat k jízdě a chůzi do B. a zpět a je nerozhodno, zda je také viděl jezdit. Nejednal proto Emil L. při exekuční koupi s potřebnou opatrností, tato jeho neopatrnost jest příčinou neznanosti skutečného stavu a nemůže se dovolávati důvěry

v knihy veřejné, když důvodně jest za to míti, že při zachování povinné opatrnosti byl by mohl a musil seznati, že knihovní stav se nesrovnává se skutečným stavem.

Čís. 15036.

Pensijní pojištění.

Kancelářští zaměstnanci podléhají pensijnímu pojištění již svojí příslušností k této skupině; netřeba, aby konali práce převážně duševní. Pojem prací kancelářských.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv II 925/35.)

Žalobce přednesl, že byl ve službách žalované od 4. března 1919 do 19. prosince 1933 a ač podléhal od 4. března 1919 pensijnímu pojištění podle § 1 zák. čís. 89/20 a zák. čís. 26/29 Sb. z. a n., nebyl žalovanou k pensijnímu pojištění přihlášen. Jest narozen dne 11. listopadu 1875 a překročil tudíž 55. rok svého věku. Poněvadž jest rok bez zaměstnání, měl by, kdyby byl býval přihlášen, proti pensijnímu ústavu nárok na důchod podle § 20 čís. 2 zák. čís. 117/34. Podle platu byl by býval ve smyslu § 4 zák. čís. 26/29 zařazen do 6. třídy a podle § 21 by mu příslušel základní důchod 3.600 Kč a za 178 příspěvkových měsíců příspěvek po 25 Kč, tedy dalších 4.450 Kč, tedy celkem 8.050 Kč ročně, čili 670 Kč 83 h měsíčně, o které ho žalovaná poškodila tím, že ho, ač k tomu byla povinna, k pensijnímu pojištění nepřihlásila. Domáhá se proto placení renty v této výši. Nižší soudy zamítly žalobu, majíce za to, že žalobce vzhledem k pracím, jež u žalované konal, nepodléhal pojistné povinnosti.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce byl zaměstnán v podniku žalované firmy v době od 4. března 1919 do 19. prosince 1933. Pro jeho pojistnou povinnost přicházely by tedy v úvahu zákony ze dne 16. prosince 1906 čís. 1 ř. z. z roku 1907 v doslovu novely ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. z., zákon ze dne 5. února 1920 čís. 89 Sb. z. a n. a konečně zákon ze dne 21. února 1929 čís. 26 Sb. z. a n. Podle zákona čís. 89/20 Sb. z. a n. podléhají pojistné povinnosti mimo jiné i zaměstnanci, kteří vykonávají převážně duševní práce anebo k pracím jiných osob pravidelně dozírají (§ 1 odst. 2 a), a zaměstnanci v kancelářích, písařnách, obchodech, skladech, dopravních a jiných podnicích, kteří vykonávají kupecké nebo jiné vyšší služby ve smyslu zákona čís. 20/10 ř. z. (§ 1 odst. 2 b). Zákon čís. 26/29 stanoví pojistnou povinnost pro určité skupiny zaměstnanců, zvláště pro kancelářské zaměstnance vůbec, vyjmajíc osoby zaměstnané čištěním, úklidem, hlášením návštěv a posílkami, rozmnožováním písemností pouze cestou chemickou nebo mechanickou nebo podobnými pracemi (§ 1 č. 2)

a uvádí v § 1 odst. 2 zák. mimo tyto skupiny všechny osoby, jež jsou zaměstnány pracemi převážně duševními (§ 1 odst. 2). Z toho vyplývá, že pokud jde o skupinu kancelářských zaměstnanců, netřeba, aby jejich úkony měly povahu prací převážně duševních. Nižší soudy byly tedy na omylu, když se toliko obíraly otázkou, zda práce žalobcem vykonané byly rázu převážně duševního, nedbajíce toho, že kancelářští zaměstnanci podléhají pojistné povinnosti již svou příslušností k této skupině, a když nezkoumaly, zda lze žalobce zařadit do skupiny kancelářských zaměstnanců, neboť o příslušnosti k této skupině nerozhoduje, v jaké vlastnosti byl zaměstnanec do služeb přijat, jaký má titul, plat a podobně, nýbrž skutečnost, jaké práce skutečně konal podle příkazu nebo s vědomím zaměstnavatelovým, a podle povahy těchto skutečně vykonaných prací jest rozhodnouti, zda jde o kancelářského zaměstnance. Podle § 16 zákona čís. 26/29 Sb. z. a n. jest nárok na důchod invalidní a starobní vázán na dokonání čekací doby šedesáti příspěvkových měsíců; ježto tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1929 (§ 198 zák.) a služební poměr žalobcův se končil dnem 19. prosince 1933, dovršil žalobce tuto čekací dobu, hledí-li se k ustanovení § 12 (3) zák., že každý započatý příspěvkový měsíc se považuje za dovršený. Stačí tedy v souzené věci přihlídnouti toliko k ustanovení zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. Podle tohoto zákona nejde ani o to, by kancelářský zaměstnanec konal kupecké nebo jiné vyšší služby ve smyslu zákona o obchodních pomocnících, a pojistná povinnost jest jen vyloučena, jestliže hlavní činností, která převažuje obsahově nebo časově, nebo která je podstatným předmětem služebního poměru, jsou práce nižší po vzoru úkonů uvedených v zákoně (§ 1 čís. 2 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n.). Práce, které žalobce podle zjištění nižších soudů vykonával, byly z části nižšími (sluhovskými) úkony a čistými posílkami, avšak z části též ryze kancelářskými úkony. K posledním náleželo zřejmě registrování kopírní knihy faktur, zakládání opisů a prvopisů faktur, výprava pošty, pokud žalobce psal adresy na obálky pro dodací listy a opisy samostatně opatřil příslušnými známkami podle toho, zda šlo o dopravu místní či do tuzemska anebo do ciziny, zjistil i váhu dopisů a nahlédl do tabulek, z nichž muselo býti zjištěno příslušné porto, disponoval se známkami mu odevzdanými a vedl seznam známek. Dále náleží sem účast žalobce při sestavování měsíčních výkazů dodaného zboží a provisií zástupců, ježto ani tu nešlo o rozmnožování písemností pouze cestou chemickou nebo mechanickou, a konečně i telefonní služba a styk s úřady, pokud při tom žalobce vystupoval samostatně na podkladě vlastních znalostí a úsudků a se nemohl obmeziti na pouhé sdělení mu udělených příkazů. Nižší soudy však nezjistily, kolik času vyžadovaly žalobcovy práce spadající do jednotlivých skupin jeho zjištěných služebních úkonů, na které z těch úkonů při jeho služebním poměru musela býti kladena největší váha, zda všechny tyto úkony žalobce konával pravidelně nebo obyčejně jen jistý druh z nich a ostatní pouze jen tehdy, když nebylo pro něho jiné práce, aby totiž bylo využito jeho pracovní síly. Nelze tedy posouditi, která činnost byla převážnou obsahově nebo časově a kterou bylo lze

pokládati za podstatnou část jeho celkového služebního poměru. Věc není tedy zralá k rozhodnutí a nejvyšší soud nemohl o ní rozhodnouti (§ 35 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n.).

Čís. 15037.

Vzdal-li se zaměstnanec mzdy pro případ »dočasného zastavení« podniku, pozbyl nároku na mzdu jen tehdy, byl-li vysazen z práce skutečným zastavením provozu, nikoliv jeho obmezením.

Z toho, že zaměstnanec po dobu obmezení provozu v podniku bral podporu v nezaměstnanosti, nelze usuzovati, že se zřekl nároku na mzdu.

Podpora v nezaměstnanosti není totožná se mzdou ani není náhradou za mzdu.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, Rv II 122/36.)

Žalobce domáhá se na žalovaném zaplacení nedoplatků mzdy za dobu od 5. června 1933 do 4. března 1934, kdy byl z práce vysazen, a za dobu od 4. března 1934 do 1. července 1934, v kteréžto době pracoval pouze obmezený počet hodin v měsíci a to pouze polovinu pracovních hodin. Žalovaný namítal, že žalobci požadovaná náhrada nepřísluší, poněvadž s ním ujednal smlouvu, podle níž se žalobce vzdal nároku na vyplacení mzdy za dobu, kdy nebude zaměstnán a zavázal se uplatňovati své nároky v té době na podporu v nezaměstnanosti. Prv ý s o u d žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby částkou 3.750 Kč. D ů v o d y: V období od 5. června 1933 do 4. března 1934 bylo ve tkalcovně žalovaného obmezeně pracováno v době od 5. června 1933 do 14. července 1933, od 10. října do 17. prosince 1933 a od 2. ledna do 4. března 1934, tedy celkem 25 týdnů. Žalovaný v této době do práce ve tkalcovně žalovaného nebyl povolán a nepracoval. Podle toho byl žalobce v době obmezeného provozu vysazen z práce do 25 týdnů. Podle smlouvy ze dne 2. května 1933 příslušela mu za 25 týdnů práce v tomto období mzda v obnose 3.750 Kč, neboť smlouvou, na niž se žalobce dovolává, měly býti upraveny poměry jen pro případ zastavení, avšak nikoliv pro případ obmezení provozu tkalcovny. Vysazení z práce oba-polnou dohodou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem jest přípustno a dohoda o něm je platná (rozh. čís. 13788 Sb. n. s.). Než vysazení z práce proti vůli zaměstnance není přípustno. Byl-li zaměstnanec vysazen proti své vůli, má nárok na mzdu za celou dobu, po kterou byl vysazen (rozh. čís. 14214 Sb. n. s.). Žalobce byl však v době obmezeného provozu tkalcovny po 25 týdnů vysazen z práce proti své vůli, nebylť prostě do práce povolán. Nutno mu proto přiznati nárok na mzdu za oněch 25 týdnů v obnose 3.750 Kč. Jinak není odvolání opodstatněno, neboť další zažalovaná mzda ušla žalobci proto, že tkalcovna byla zcela zastavena. Žalobce dostával v době od 8. června 1933 do 14. února 1934 podporu v nezaměstnanosti. Žalobce nemusí si dáti líbiti, aby tato podpora byla mu na jeho nárok 3.750 Kč započtena. Podle § 1155 obč.

zák. musí si zaměstnanec dáti započísti jen to, co ušetřil následkem nekonání služby nebo co jiným použitím získal. Podpora v nezaměstnanosti není žádnou úsporou následkem nekonání služby ani zisk z nějakého jiného použití. Podpora v nezaměstnanosti nebyla zákonodárci tehdy vůbec známa a nemohl ji proto míti v § 1155 obč. zák. ani na myslí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Mezi spornými stranami byla dojednána smlouva ze dne 2. května 1933, pokud se týče ze dne 12. března 1934, podle které žalobce vzdal se nároku na mzdu pro případ »dočasného zastavení« provozu tkalcovny žalovaného a převzal povinnost, uplatňovati »své nároky na podporu v nezaměstnanosti«. Ve sporu jde o výklad této smlouvy, zda totiž »zastavením provozu« lze též rozuměti obmezení provozu tkalcovny. Odvolací soud zjistil, že při rozmluvě s mistry zaměstnanými v továrně, kteréžto rozmluva předcházela sepsání smlouvy z roku 1933, nebylo řeči o obmezení provozu, nýbrž jen o zastavení tkalcovny, a že ujednání bylo učiněno jen proto, aby se nemusili vždy po každé vypovídati, když tkalcovna zastaví provoz. »Zastavení« a »obmezení« provozu nejsou výrazy totožnými, naopak zastavení vylučuje přímo provoz, a o »zastavení« nelze mluvit, když se zachovává provoz továrny, třebaš jen v obmezeném rozsahu. Žalobcův pracovní poměr nebyl zrušen, on se měl jen dobrovolně podrobiti následkům případného vysazení z práce. Šlo tedy na jeho straně o zřeknutí se práva podle pracovní smlouvy jinak mu příslušejícího — totiž na placení sjednané úplaty za práce, k nimž byl ochoten — a proto je za to míti, že chtěl vzít na se spíše menší než větší břímě. Ostatně smlouva byla sepsána továrním ředitelem žalovaného a proto, bylo-li v ní něco nejasně vyjádřeno, jde to na vrub žalovaného (§ 915 obč. zák.). Žalovaný nemůže ani z toho pro sebe těžiti, že žalobce v době, kdy provoz v továrně nebyl úplně zastaven, nýbrž pouze obmezen, pobíral od své organizace podpory v nezaměstnanosti. Když žalobce v té době žalovaným do práce nebyl přijat a neměl jiného výděлку, musil se zřejmě, aby svou existenci zajistil, obrátiti na svou odborovou organizaci o podporu a nelze v tom spatřovati čin, z něhož by způsobem každou pochybnost vylučujícím (§ 863 obč. zák.) dal na jevo, že se zřiká nároku na mzdu vůči zaměstnavateli. Podporu v nezaměstnanosti nelze ztotožniti se mzdou, není to náhrada za mzdu příslušející zaměstnanci proti zaměstnavateli, nýbrž příspěvek odborovou organizací jejímu členu poskytnutý, který má svůj základ ve smluvním poměru, založeném členstvím a stanovami je zaručen, a na tomto poměru není zaměstnavatel nijak zúčastněn. Pobíráním podpory v nezaměstnanosti není tudíž dotčen případný nárok zaměstnancův na placení mzdy proti zaměstnavateli, pokud takový nárok je po právu. O prekluzi nároku podle § 1162 d) obč. zák. nemůže býti řeči, neboť v 6 měsících pomíjí jen nároky pro předčasné propuštění ze služby (§ 1162 b) obč. zák.).

Žalobce neuplatňuje v tomto sporu takovou náhradu, nýbrž domáhá se splnění smlouvy, t. j. prvotního nároku na zaplacení mzdy a pro takové nároky platí promlčecí lhůta tříletá od skončení služebního poměru (§ 1486 čís. 5 obč. zák.).

Čís. 15038.

K § 879 čís. 2 obč. zák.

Postup vymáhané pohledávky klientem advokátovi, jemuž její vymáhání bylo svěřeno, jest nicotný, i když postup stal se ke krytí úvěru poskytnutého advokátem klientu.

(Rozh. ze dne 12. března 1936, R II 128/36.)

Žalovaná vedla u okresního soudu ve S. exekuci proti firmě L. & B. zabavením pohledávek téže firmy proti dlužníkům Ferdinandu L-u, Else L-ové a Janu P-ovi a to návrhem podaným dne 28. ledna 1935. Před tím podala firma L. & B. žaloby proti týmž dlužníkům na zaplacení svých pohledávek, kteréž žaloby byly podány prostřednictvím advokáta Dra A. B. Žalobce Dr. A. B. tvrdí nyní v žalobě, že firma L. & B. postoupila mu dne 4. a 5. ledna 1935 tyto pohledávky k částečnému uspokojení jeho pohledávky proti firmě L. & B. Tito poddlužníci byli o postupu řádně uvědoměni, vzali postup na vědomí a teprve po té byla jim doručena platební záповeď. Žalovaná byla vyzvána, aby exekuci ohledně těchto pohledávek zastavila, což však neučinila a proto žádá žalobce vynesení rozsudku, jímž se exekuce vedená žalovanou zabavením a příkázáním pohledávek, jemu postoupených, prohlašuje za nepřipustnou. Proti žalobě namítla žalovaná, že postupy pohledávek tvrzené žalobcem jsou neplatné z důvodu § 879 čís. 2 obč. zák., ježto žalobce jest právním zástupcem firmy L. & B., podal také v jejím zastoupení žaloby na zaplacení proti poddlužníkům a dal si pouze dávky postoupiti podle vlastního tvrzení dne 5. ledna 1935, tedy v době, kdy tyto spory nebyly ještě ukončeny. První soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Důvody: Podle § 879 čís. 2 obč. zák. je nicotnou smlouva, kterou si právní zástupce převede na sebe zcela nebo z části věc spornou, jemu svěřenou, nebo si dá slíbiti určitý díl částky, která bude straně přisouzena. I v tomto případě dal si žalobce jako právní zástupce cedentky firmy L. & B. postoupiti touto její pohledávky, které před tím v jejím zastoupení zažaloval, tedy za sporu před skončením jeho v první stolici. Má proto odvolací soud postup uvedených pohledávek firmou L. & B. žalobci, advokátu, který převzal od ní prve příkaz k jejich vymáhání a tak je zažaloval, za nicotný. Je nerozhodným, že žalobce financoval cedentku, zapůjčiv jí obnos 50.000 Kč a že firma se zavázala postupovati mu všechny své pohledávky pro případě jeho zmocnění bance U. ve S., která podle převzatého závazku i shora uvedené pohledávky již měla postoupeny, ale za účelem jejich vymáhání je postoupila zpět firmě L. & B. a tato, uvědomujíc své dlužníky shora uvedené o zpětném po-

stupu bankou U., postoupila je zároveň žalobci, neb žalobce, ačkoliv měl shora uvedené pohledávky podle obligační smlouvy postoupeny své věrné ruce bance U., tím, že je zažaloval jménem cedentky, vzdal se vlastně uskutečněné již cesse v jeho prospěch a nemůže se již dovolávati toho, že je dostal postupem z důvodu poskytnutého úvěru, když se nový postup stal za sporu a nestal se proto tento nový postup bez vztahu k příkazu pohledávky pro cedentku vymáhati. Zákon uvedeným zákazem sleduje účel, jednak aby advokát nepřivedl na sebe na škodu klientovu, jenž se chce vyhnouti riziku sporu, sporný nárok, jenž se má státi předmětem sporu, svěřen byv jemu klientem k vymáhání, jednak aby chráněna byla důvěra ve stav advokátský.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Názor odvolacího soudu, že postupní smlouvy jsou nicotné podle § 879 čís. 2 obč. zák., jest správný, neboť žalobce si je dal postoupiti v době, kdy jako právní zástupce firmy L. a B. podal žaloby za tuto firmu proti postoupeným dlužníkům (26. prosince 1934), kdy spory pro jeho klientku nebyly ještě ukončeny ani rozsudky v první stolici, což se stalo 18. ledna 1935, tedy v době, kdy mu bylo vymáhání těchto pohledávek svěřeno. Tím se stalo, že hospodářský úspěch sporů měl připadnouti nikoliv klientce žalobcově, nýbrž jemu a tomu právě čelí zákaz § 879 čís. 2 obč. zák. (rozh. 11562, 12061 Sb. n. s.). Hospodářský účel postupu nemůže na tom nic měniti. Není správný ani názor, že smlouva ujednaná proti zákazu § 879 čís. 2 obč. zák. není neplatná proti třetím osobám, že není důvodu, aby byla z úřední moci prohlášena za neplatnou, když se klient nebrání. Ze znění zákona a jeho účelu plyne, že smlouva taková jest nicotná, neplatná absolutně, že nemůže z ní nikdo nabýti práv. Musilo by se proto k této neplatnosti hleděti i z úřední moci, kdyby nebyla namítána (rozh. 7107 Sb. n. s.).

Čís. 15039.

K uvedomeniu dlžníka o postúpení faktúrnej valuty stačí sdelenie razítkom na faktúre.

(Rozh. z 12. marca 1936, Rv III 667/35.)

Žalovaný bol od októbra 1930 do začiatku roku 1932 v obchodnom spojení s firmou S., ktorá mu dodávala tovar. Firma S. dodávala a účtovala tovar žalovanému podľa faktúr, z ktorých niektoré (faktúry z doby pred 26. marcom 1931) opatrené boli razítkom »Zahlungen bitte ausschliesslich an die L.-Bank zu leisten«, niektoré razítkom »zediert und ausschliesslich zahlbar der L.-Bank«. Iným spôsobom žalovaný o cesii uvedomený nebol. Žalovaný platil svoj dlh z tohoto spojenia priamo

firmy S. jednak hotove, jednak vo zmenkách. Podľa vyúčtovania žalovaného s firmou S. ku dňu 31. decembra 1931 bol jeho dlh u tejto firmy — s výhradou vyrovnania zmeniek — vyrovnaný. L. banka, ako cesionárka firmy S., žiadala od žalovaného zaplataenie žalobnej sumy a žalobník ako cesionár L. banky, domáhal sa zaplataenia tejto sumy na žalovanom žalobou.

Oba nižšie súdy žalobu zamietly.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu, aby ďalej pojednával a znova rozhodol. D o v o d y:

Důvody odvolacieho rozsudku pro zamítnutí žaloby zakládají se mezi jiným především na okolnosti, že soud nepovažuje orazítkování faktur klausulí o postoupení dotčené částky za řádnou cesi L. bance, poněvadž sloužilo prý pouze kontrole touto bankou a mimo to, že dotyčně faktur, na nichž otisky razítka nejsou dost zřetelné, prý schází také oznámení cese, kdyby se i vycházelo z toho, že není třeba zvláštního oznamovacího dopisu. Konečně, že prý platby žalovaného po 1. dubnu 1931, bankou uznané, převyšují dluh žalovaného u této, a že prý banka nemohla býti v pochybnosti, že platby ty se vztahují na cedované faktury a že trpěla přímé placení firmě S.

Napadený rozsudek opírá svůj úsudek, že ony fakturní částky nebyly skutečně cedovány, nýbrž že orazítkování faktur nátiskem, že jsou cedovány, se stalo pouze za účelem kontrolním, o tyto okolnosti: že banka nesdělila cesi žalovanému také zvláštním dopisem; že žalovaný neplatil na určité faktury, ale splácel zaokrouhlené částky; že banka také kontrolovala firmu S., kterou financovala a nevedla zvláštní účet žalovaného, ale pouze účet firmy S., od které měla i jiné záruky než postoupené pohledávky; že banka vracela směnky, jí od žalovaného došlé v prospěch dluhu firmě S., této firmě, že banka přes cese trpěla přímé placení žalovaným firmě S., o němž věděla a to žalovanému nevytýkala, takže tento mohl za to míti, že banka s placením tím souhlasí; že banka zanašela platby, konané žalovaným přímo firmě S. do své kartotéky a tím uznala, že se staly v její prospěch a že také vydala žalovanému na jeho žádost výťah těchto plateb.

Dovolací žádost vytýká napadenému rozsudku, že porušil právo a v několika směrech tato výtika také obstojí.

Jasný obsah klausule na fakturách, o něž tu běží, nepřipouští žádnou pochybnost, že jde o cesi.

Odvolací soud také přehlíží, že žalobce již v nižších stolicích tvrdil a dokazoval, že firma S. cedovala zmíněné bance i ty své pohledávky za žalovaným, které vznikly před 1. dubnem 1931 a jejichž saldo vykazovalo ke dni 26. března 1931 41.649 Kč 20 h, aniž ovšem žalovaný byl uvědoměn o této cesi, takže tento dluh mohl žalovaný účinně zaplatiti firmě S. a pouze tato byla povinna došlé částky odvádět bance. Dále, že platby konané žalovaným přímo firmě S., o nichž se banka dověděla včas, musela považovati za splacení zmíněného starého pouze vnitřně cedovaného dluhu a že se o dalších platbách žalovaného firmě S. banka

dověděla teprve v únoru 1932, načež pak ihned žalovaného o jejich zaplacení do své ruky upomínala, že žalovaný byl přímo upozorněn na to, že fakturní valuty, o něž tu běží, byly cedovány bance; že kartotéka banky byla pouhou pomůckou za účelem kontroly, zdali firma S. skutečně odvádí postoupené pohledávky, a nikoliv součástí obchodních knih banky; že banka směnky nevrátila firmě S., ale dala je této firmě jako nový úvěr a že pokud směnky byly zaslány bance žalovaným, toho také její valutou ve svých knihách uznala.

Kdyby se tyto okolnosti dokázaly, jevil by se postup fakturních částek, o něž tu jde, v jiném světle, zvláště když k řádnému oznámení cese fakturní valuty úplně stačí její sdělení razítkem na faktuře, jak se v souzeném případě stalo, když placení zaokrouhlených částek při existenci více účtů mezi obchodníky není nic neobvyklého a když platby bez bližšího označení mají býti účtovány na starší z více dluhů pro dlužníka stejně obtížných, o jaké v souzeném případě běží.

Tím však, že napadený rozsudek k těmto okolnostem nezaujal stanoviska, není způsobilý k meritornímu přezkoumání dovolacím soudem, takže nezbylo, než aby po rozumu § 543 osp. rozsudek odvolacího soudu rozvázal.

Bude nyní na odvolacím soudu, aby skutkový stav v uvedených ohledech náležitě zjistil, výtěžky tohoto zjišťování hodnotil a pak znovu rozhodl.

Podotýká se, že je povinností kupce, aby mu zasláný obchodní dopis si pečlivě a důkladně přečetl. Kdyby žalovaný byl této povinnosti vyhověl, musel na cese pohledávek fakturních přijíti, a to nejen ohledně faktur po březnu 1931, které jsou — v protivě ke dřívějším, obsahujícím pouze otisk razítka s prosbou o zaplacení zmíněné bance — opatřeny jasným orazítkováním, dávajícím zprávu o postupu jejich valut, ale také o těch pozdějších z nich, u nichž otisk razítka toho není úplně jasný, pokud je na nich jasné čitelné aspoň slovo »cediert«, poněvadž toto slovo stačilo, aby v žalovaném při nejmenším vyvolalo pochybnosti, komu má platiti a ho přimělo k dotazu u firmy S. ohledně vysvětlení, resp. i zmíněné banky, kdyby bylo pravdou, že byly k fakturám přiloženy její složenky. Pokud ovšem otisk razítka není vůbec čitelný a nedokáže se, že by žalovaný právě ohledně těchto faktur byl snad zvláště upozorněn na cesi, osvobozují ho firmě S. konané platby.

Čís. 15040.

I. Otázku nároku na penziu pomocných zamestnancov čsl. štátnych dráh, ktorých služebný pomer bol podľa § 135 vl. nar. 15/1927 Sb. z. a n. zmenený v pomer zriadenecký, treba posudzovať podľa § 7 odst. 1 stanov penzijného fondu čsl. štátnych dráh a nie podľa § 7 odst. 3 týchto stanov.*)

*) Srovnej: Sb. n. s. č. 13895.

II. Právny pojem definitívnej služby nie je vo vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. vyjadrený, ale vysvitá z §§ 2, 114, 121 a 123 služebného poriadku; podstatným znakom definitívneho služebného pomeru je, že ho nemožno rozviazať výpoveďou. Keďže je služebný pomer zamestnancov § 135 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. takto upravený, je po práve definitívny bez ohľadu na to, akú službu taký zamestnanec skutočne koná, ako sa mu vymeľuje a vypláca služebný plat, ako sa vymeľuje penzijná základna a aké sú iné jeho služebné pomery.

(Rozh. z 12. marca 1936, Rv III 672/35.)

Žalobník nastúpil v apríli roku 1917 ako robotník u štátnych dráh a od 1. apríla 1923 bol i členom penzijného fondu československých št. dráh. Dňom 1. novembra 1930 bola prevedená zmena jeho služebného pomeru podľa § 135 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. a žalobník stal sa stálym železničným zamestnancom. Výmerom riaditeľstva štátnych železníc v B. zo dňa 2. novembra 1933 bol žalobník podľa § 116 odst. 1 a) služebného poriadku v dôsledku poklesu práce železnice daný do výslužby s tým, že nemá nároku na penziu z dôvodu § 7 odst. 3 penzijných stanov. Žalobník podal proti tomuto výmeru opravný prostriedok, ktorému ministerstvo železníc nevyhovelo. Žalobník domáhal sa žalobou na žalovanom čl. štáte platenia penzie v sume 658 Kč 35 h mesačne od 1. decembra 1933, na ktorú ako definitívny železničný zamestnanec má nárok. Všetky tri sudy žalobe vyhověly. Najvyšší súd z týchto dôvodov:

Základní právní otázku této rozepře, zda nárok železničních pomocných zaměstnanců, postavených na roveň zřízencům státních drah (§ 135 vl. n. 15/27) jest posuzovati podle 1. či 3. odst. § 7 stanov pensijního fondu státních drah, vyřešil nejvyšší soud již v rozhodnutí Sb. n. s. čís. 13895 a neshledává příčiny, aby se od tohoto rozhodnutí odchýlil.

Je pravda — jak dovozuje dovolací žádost žalovaného státu —, že pomocní zaměstnanci ve služebním poměru, přeměněném podle § 135 vl. n. č. 15/27 Sb. z. a n. na poměr definitivních zřízenců státních drah, nejsou ve všem rovni definitivním zřízencům, protože zůstanou nadále na místech systemisovaných pro pomocné zaměstnance a nepřestoupí na systemisovaná místa pro definitivní zřízence, leč tento rozdíl týče se jen skutečného konání činné služby, nemá však vlivu na právní ráz jejich nového služebního poměru. Vždyť otázka, je-li služební poměr definitivní či nic, je otázkou právní úpravy konané služby a ta v § 135 vl. n. č. 15/27 Sb. z. a n. je provedena odchýlně od zásad prvé části tohoto vládního nařízení, že zaměstnanec se ustanovuje jen na určité systemisované místo.

Právní pojem služby definitivní není vyjádřen ve vl. nař. č. 15/27 Sb. z. a n., vysvitá však v §§ 2, 114, 121 a 123 služ. řádu a je ten, že služební poměr definitivní nelze rozvázati výpovědí. Je-li služební poměr zaměstnanců § 135 vl. nař. takto upraven, pak je po právu definitivním bez ohledu na to, jakou službu takový zaměstnanec skutečně

koná, jak se mu vymeľuje a vypláci služební plat, jak se vymeľuje penzijní základna a jaké jsou jiné jeho služební pomery. Proto nelze činiti rozdíl mezi definitivními zaměstnanci ve vlastním slova smyslu a jinými zaměstnanci definitivními, jak neprávem má za to dovolací žádost.

K dalším vývodům dovolání třeba předem vytknouti, že otázku vzniku nároku na výslužné a zaopatřovací platy nelze rozhodovati úvahou, zda pense je věcí poměru služebního či poměrů platových, jak tomu chce dovolací žádost, nýbrž jedině podle obsahu pozitivních předpisů o tom platných a těmi jsou pro tento spor vládní nařízení č. 15/27 Sb. z. a n., stanovy pens. fondu státních drah, kterých se toto nařízení dovolává (§ 136) a služební řád železníc, jenž je základem celé služby železničnických zaměstnanců.

Díl IV. části druhé vl. nař. č. 15/27 Sb. z. a n., který vytvořil novou skupinu pomocných zaměstnanců v definitivním služebním poměru (§ 135), je také provedením předpisu § 210 plat. zák. č. 103/26 Sb. z. a n. právě tak, jako celé vládní nařízení č. 15/27 Sb. z. a n. je provedením tohoto předpisu (odst. 1), že platové a služební pomery jiných státních zaměstnanců než těch, které přímo upravil platový zákon, upraví vláda nařízením podle zásad, na nichž je vybudován tento zákon a to zaměstnanců ve státních nebo státem spravovaných podnikcích se zřetelem ke zvláštním poměrům a potřebám těchto podniků.

Právě proto, že úprava byla provedena pro různé druhy státních služeb osobitně, nelze k určení práv a povinností skupiny jedné sáhati k předpisům pro skupinu jinou a proto také jednotlivé otázky služebního poměru železničnických zaměstnanců nelze řešiti podle úpravy pomocných zaměstnanců v jiných státních službách, tak zejména nelze bráti rozhodující zřetel v tomto sporu k předpisům o služebních a platových poměrech zřízenců podle vl. nař. č. 114/26 Sb. z. a n.

S ohledem na vývody dovolací žádosti třeba tu přece k jejím poukazům na obdobu tohoto nařízení (č. 114/26) s vládní nař. č. 15/27 Sb. z. a n. v otázce zde souzené — pensijní nárok —, nehlédli-li se ovšem na změnu dosavadního soukromoprávního služebního poměru ve veřejnoprávní (§ 48 tohoto nař. č. 114/26 Sb. z. a n.), poznamenati, že odchýlná práva v pensijních poměrech zde nově vytvořené skupiny zaměstnanců (§§ 48—50 vl. nař. č. 116/26 Sb. z. a n.), obdobné § 135 vl. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. od pensijních poměrů zřízenců pragmatikálních, mají svůj důvod v tom, že nároky nové skupiny (§ 48) na zaopatřovací platy — nikoli výslužné — jsou plně upraveny již pozitivními předpisy tohoto vládního nař. č. 114/26 Sb. z. a n. a stejně se skupinou zřízenců v soukromoprávním poměru s vyloučením ovšem § 34, který se týče jen zaměstnanců vypověditelných (§§ 31, 50), takže zaopatřovací nároky těchto zaměstnanců mají plný a jediný základ v tomto nařízení (č. 114/26) a tím je úprava jejich zaopatřovacích platů zcela uzavřena.

Tomu však není tak s výslužným železničnických pomocných zaměstnanců podle vl. nař. č. 15/27 Sb. z. a n., neboť tu vlastní podrobná úprava odpočívacích a zaopatřovacích platů předpisy tohoto nařízení vyčerpána není, neboť základ jich obsahuje § 118 služ. řádu a stanovy

pensijního fondu státních drah (§ 126 vl. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n.) a předpisy § 126 až 132 vlád. nař. jsou jen doplňky jich. Podle těchto předpisů je základ nároků železničních pomocných zaměstnanců v podrobnostech určen předpisy stanov pensijního fondu a protože v těchto předpisech chybí přímé opatření pro nově utvořenou skupinu nevypověditelných zaměstnanců pomocné železniční služby (§ 135 vl. nař.), nezbyvá než přidržeti se základního rozvrhu všeho železničního personálu podle § 2 služ. řádu ve tři hlavní skupiny — definitivní, provisorní, zaměstnanci přijaté na zvláštní služební smlouvu —, jehož se přidržuje § 1 vl. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. a jež také zřejmě sleduje § 7 stanov pens. fondu, neboť ten je založen na rozdílu právního postavení těchto tří hlavních skupin, a podle toho nutno výslužné nároky nové skupiny železničních zaměstnanců (§ 135 vl. nař.) zaříditi do některé ze skupin zaměstnanců, jak je uvádí § 7 stanov pens. fondu, nikoli podle vnějšího označení »pomocní zaměstnanci«, jímž by ovšem spadali pod odst. 3 § 7, nýbrž podle právního rázu jejich služebního poměru a poněvadž tím patří tato nová skupina pojmově mezi zaměstnance definitivní (§ 2 čís. 1 služ. řádu), do skupiny těchto a tím pak také pod 1. odst. § 7 pens. stanov.

Z § 129 vl. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. nelze pro opačný názor dovoditi nic, protože předpis tento je ve sporné otázce v obsahové souvislosti s předchozím § 128, který je z pensijní úpravy zaměstnanců § 135 právě proto vyloučen, že se týče zaměstnanců vypověditelných, jakými nová skupina § 135 vl. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. již není.

Čís. 15041.

Nejde o nezákonnost, jestliže nižší soudy zamítly žádost o rozlukou manželství podle § 17 rozl. zák. proto, že rozsudek rozvodový byl vydán na základě návrhu obou stran na rozvod manželství od stolu a lože a jen na základě skutečností, jež obě strany navzájem doznaly.

(Rozh. ze dne 13. března 1936, R I 196/36.)

Nižší soudy zamítly návrh manželův, aby manželství jeho bylo rozloučeno podle § 17 rozl. zák. proto, že rozsudkem rozvodovým, o nějž stěžovatel svou žádost o rozlukou opřel, byl vysloven sice rozvod po kontraktorním řízení z viny obou manželů, avšak procesní soud zjistil rozvodové důvody na základě skutkových okolností oběma stranami navzájem doznáných. Důsledkem toho nešlo vpravdě o rozvod nedobrovolný, nýbrž o zastřený rozvod dobrovolný, který nemůže býti podkladem pro žádost za rozlukou podle § 17 uvedeného zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pojem »nezákonnosti« rozhodnutí byl čl. V. čís. 1 zákona ze dne 11. prosince 1934 čís. 251 Sb. z. a n. vyložen v ten smysl, že podle § 46

odst. 2 zák. čís. 100/31 jest nezákonné takové opatření nebo usnesení, které se přiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ užito. Nestačí tedy jen výklad zákonného předpisu, jehož obsah a dosah je pochybný. Skutkové předpoklady nižších soudů odpovídají rozvodovým spisům. Žalovaná manželka, která původně navrhla zamítnutí žaloby, připojila se po provedení části navržených důkazů k návrhu manželovu na rozvod pro nepřekonatelný odpor proti manželovi; rozvodový rozsudek je skutečně opřen jen o skutkové okolnosti, které byly manžely navzájem doznány. Vyvodily-li z tohoto postupu manželů nižší soudy, že tu bylo zakryté uznání návrhu na rozvod, jež učinily obě strany, a zamítly-li následkem toho žádost manželovu o rozlukou podle § 17 rozl. zák. (které manželka odporuje), nelze v tom shledati nezákonnost ve vyloženém smyslu čl. V. čís. 1 zák. čís. 251/34, neboť i nejvyšší soud v rozh. čís. 11498 Sb. n. s. vyslovil, že § 17 rozl. zák. předpokládá rozvod bez souhlasu druhého manžela a že by nebylo lze žádati za rozlukou na základě dobrovolného rozvodu, zahaleného pouze ve formu uznávacího rozsudku. Zde sice nejde o rozsudek pro uznání v pravém slova smyslu (§ 395 c. ř. s.), ale došly-li nižší soudy k souhlasnému závěru, že následkem souhlasu obou manželů s rozvodem jde o zakryté uznání, nelze říci, že se tento přiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona.

Čís. 15042.

K čl. IV. zák. čís. 74/30 a § 4 nař. čís. 79/30 Sb. z. a n.

Vrácení příspěvku vyplaceného veřejnému stavebníkovi nelze vymáhati sporem, nýbrž rozhodují o něm úřady správní.

(Rozh. ze dne 13. března 1936, R I 231/36.)

Žalující stát přednesl, že žalovaná obec předložila ministerstvu sociální péče nesprávné mzdové listiny, podle nichž bylo žalované obci ve smyslu čl. IV. zák. čís. 74/30 Sb. z. a n., po případě vlád. nař. čís. 79/30 Sb. z. a n. vyplacena podpora o 46.776 Kč větší, než by jí dle skutečné doby práce zaměstnaného dělnictva náleželo. Tvrdí, že tímto jednáním byla poškozena a žádá vrácení částky neprávem vyplacené. Žaloba byla odmítnuta pro nepřipustnost pořadu práva soudy v všech třech stolicích, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

V otázce přípustnosti pořadu práva není rozhodujícím, jak žalující strana svůj nárok označuje, nýbrž přijde na podstatu věci, to je na právní poměr, ze kterého se nárok dovozuje a na podstatu nároku, jak se podle toho jeví. V souzeném případě uvádí žalující strana, že stát byl jednáním žalované obce poškozen, v podstatě jde však o řádné vyúčtování stát-

ního příspěvku, který podle obsahu samé žaloby byl žalované obci povolen na základě čl. IV. zákona čis. 74/30 Sb. z. a n. (kterým byl doplněn zákon ze dne 19. července 1921, čis. 267 Sb. z. a n. o státním příspěvku k podpoře nezaměstnaných) a § 4 vlád. nařízení čis. 79/30 Sb. z. a n. Jak povolením příspěvku, tak také podle způsobu, jak ho mělo býti použito, byl mezi státem a žalovanou samosprávnou veřejnou korporací založen poměr veřejnoprávní, jehož zlikvidování patří úřadům správním a nemůže býti předmětem jednání a řízení před soudy. Žalující strana poukazovala k rozhodnutí čis. 8807 Sb. n. s. neprávem. Tam šlo o stavební příspěvky a to podle starších zákonů, jimž chybělo obdobné ustanovení, jaké bylo později pojata do §§ 46 zákonů čis. 44/27, čis. 43/28 Sb. z. a n. Ve zmíněných obou §§ 46 pak bylo výslovně stanoveno, že ani ony právní poměry mezi stavebníkem a státem nejsou občanskými právními věcmi a že spory z nich jsou vyloučeny z pořadu práva. V citovaném rozhodnutí bylo také naznačeno, že případ tam souzený nelze ztotožňovati s udílením podpory v nezaměstnanosti a j. V souzeném případě jde právě o takovou agendu veřejné správy, o produktivní péči o nezaměstnané státním příspěvkem, který se poskytuje jenom veřejnoprávním činitelům jako takovým, takže mezi těmito a státem je poměr veřejnoprávní a o nárocích z něho musí býti rozhodnuto v řízení správním. Z § 7 vl. nař. čis. 79/30, k němuž bylo v rekursu zvlášť poukázáno, nelze dovoditi, že by k uplatnění nároku na vrácení byl v zákoně nebo nařízení zamýšlen pořad práva, a docela neprávem žalující strana rozlišovala zde mezi výrazem »žádati« a »naříditi«. Stanoví-li právní předpis, že stát může za jistých podmínek žádati vrácení, je tím dán podklad právního nároku, ale nelze z tohoto obratu dovozovati, že je to nárok soukromoprávní, který by musil býti uplatněn před soudem.

Čís. 15043.

Podle § 13 vl. nař. ze dne 23. září 1920 čis. 545 Sb. z. a n. jsou povinni spoluvlastníci zcizené nemovitosti zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty rukou nerozdílnou. Zaplatil-li nabyvatel dávku za několik spoluvlastníků-zcizitelů, jest oprávněn domáhati se postihem podle § 1358 obč. zák. náhrady na každém spoluzciziteli solidárně.

(Rozh. ze dne 13. března 1936, Rv I 59/34.)

Žalobce tvrdí, že se žalovaní při prodeji nemovitosti zavázali zaplatiti solidárně dávku z přírůstku hodnoty; to však neučinili, takže ji musili zaplatiti kupitelé, kteří mu tuto pohledávku postoupili, a domáhá se jejího solidárního zaplacení na prodatelích. N í ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d k odvolání žalovaného Josefa P-a, v němž popíral povinnost zaplatiti dluh solidárně s druhou žalovanou, z těchto d ů v o d ů: Byl-li dluh prodávajících vůči zemskému inspektorátu solidární, zůstal takovým též vůči cedentům žalobcovým. Ustanovení § 1358

obč. zák. nerozeznává, z jakého titulu vznikl dluh třetí osobou zaplacený, a proto jest bez významu, že dávka byla uložena prodávajícím z důvodu veřejnoprávního a že též na takovém důvodu se zakládalo ručení cedentů za její zaplacení. Tvrzení žalovaného, že postupitelé žalobcovi platili jen svůj dluh založený na dávkovém řádě, odporuje jak obsahu záručního platebního rozkazu, tak i dávkovému řádu, dle něhož dávkou povinným jest prodávající, kdežto kupující za zaplacení dávky jen subsidiárně ručí. Nepochybil tudíž prvý soud, když uznal prvžalovaného povinným zaplatiti náhradu dávky žalobci solidárně s druhou žalovanou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Dovolací soud přezkoumaj rozsudek odvolacího soudu na podkladě uplatňovaných dovolacích důvodů a v mezích dovolacích návrhů, shledal, že napadený rozsudek odpovídá jak stavu věci, tak i zákonu, takže není důvodu, aby byl změněn nebo zrušen (čl. I. zák. z 11. prosince 1934 čis. 251 Sb. z. a n.). K vyvrácení vývodů dovolání stačí poukázati na ustanovení § 13 vládního nařízení ze dne 23. září 1920 čis. 545 Sb. z. a n., podle něhož jsou povinni zcizitelé nemovitosti zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty rukou nerozdílnou, a nabyvatel ručí za dávku při nedobytnosti u zcizitele, a na rozhodnutí uveřejněné pod čis. 5504 Sb. n. s.

Čís. 15044.

Postoupil-li vyrovnací dlužník před zahájením vyrovnání své pohledávky k zajištění (krytí) pohledávky vyrovnacího věřitele, jest vypočísti vyrovnací kvotu z celé pohledávky v době vyrovnání nezapravené.

Nejistota, zda a pokud vyrovnací věřitel není kryt placením na základě oddělovacího práva, neopravňuje vyrovnacího dlužníka ke složení vyrovnací splátky na soudě podle § 1425 obč. zák.

(Rozh. ze dne 13. března 1936, Rv I 848/34.)

O jmění žalovaného bylo zahájeno v roce 1930 řízení vyrovnací, které skončilo přijetím vyrovnání na 50%. Vyrovnací kvota byla splatna v 5 čtvrtletních splátkách, počínajíc dnem 1. srpna 1930. Před zahájením vyrovnání postoupil žalovaný ke krytí své pohledávky žalující firmě pohledávku, již měl proti M-ovi. Žalobkyně domáhá se žalobou zaplacení zbytku obživlé pohledávky, tvrdíc, že žalovaný, ač byl na to upozorněn, platil splátky vyrovnací kvoty podle svého výpočtu v menší výši, než jak by měl správně platiti. Proti žalobě namítl žalovaný, že žalující firma nezapočítávala do své pohledávky další částky jí zaplacené z postupů před splatností první částky kvoty, jež jí do této doby zaplatil M. ve výši 3.419 Kč 55 h, takže, i když se vezme za základ výpočtu

kvoty přihlášená pohledávka žalobkyně ve výši 27.919 Kč 10 h, zbývá po odečtení hořejších částek nezaplacený zbytek pohledávky 23.313 Kč 55 h; činí tudíž 10% částka kvoty 2.331 Kč 30 h, kterou žalovaný řádně platil. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobkyně měla oddělné právo na pohledávky jí před zahájením vyrovnacího řízení postoupené. Skutečnost, že žalobkyně obdržela v době mezi přijetím vyrovnání a splatností první vyrovnací splátky, to jest mezi 14. dubnem a 1. srpnem 1930, od postoupeného dlužníka M-a úhrnem 2.000 Kč, nemá vlivu na výši vyrovnacích splátek, jež má žalovaný platiti (§ 11 vyr. řízení rak., rozh. čís. 3852 Sb. n. s.). Zmíněným placením 2.000 Kč nebyla žalobkyně zcela uspokojena. Jelikož měla oddělné právo k postoupeným pohledávkám, může, dokud nárokem svým úplně není uspokojena, žádati, aby vyrovnací dlužník platil to, k čemu vyrovnáním se zavázal. Soud odvolací přes to potvrdil rozsudek prvního soudu žalobu zamítající. Neboť žalovaný jako vyrovnací dlužník v »Osnově vyrovnací« výslovně si vyhradil, že vyrovnací kvoty, které případnou na pohledávky popřené dlužníkem, budou zajištěny složením u soudu. Právní názor o vlivu na výši vyrovnací splátky, obdrželi-li vyrovnací věřitelé před splatností první vyrovnací splátky částečného zaplacení nárokem oddělným, není v zákoně výslovně řešen. Lze zastávat právnický i názor opačný. Žalovaný složil včas u okresního soudu pětkrát po 500 Kč, tudíž úhrnem 2.500 Kč. K tomuto složení byl žalovaný vzhledem k »Osnově vyrovnací« oprávněn. Žalovaný není v prodlení co do splnění závazků soudním vyrovnáním převzatých. Neoživila proto dle § 57 vyr. ř. rak. celá pohledávka žalobkyně, nýbrž mohla by žalobkyně toliko žádati, aby žalovaný svolil, by z částek u okresního soudu složených bylo jí vydáno tolik, kolik schází do plných vyrovnacích splátek jí příslušejících. To žalobkyně v tomto sporu nežádá a nemohlo jí býti přiznáno (§ 405 c. ř. s.).

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Správným jest právní názor, že právo žalobkyně na postoupené jí žalovaným pohledávky bylo právem oddělným. Není sporu o tom, že žalovaný postoupil žalobkyni před zahájením vyrovnání svou pohledávku proti M. ku krytí pohledávky žalobkyně. Nebyla tedy pohledávka žalovaného proti M. postoupena žalobkyni na místo placení, jak dovozuje žalovaný v dovolací odpovědi, nýbrž jen ku zajištění pohledávky žalobkyně proti žalovanému. Nabyla tudíž žalující firma ku postoupené pohledávce oddělného práva a nemají proto platy konané postoupeným dlužníkem žalobkyni po přijetí vyrovnání vliv na výši pohledávky, již jest vzítí za základ při výpočtu vyrovnací kvoty (srov. čís. 3852, 3999 Sb. n. s.). V době přijetí vyrovnání (14. dubna 1930) činila pohledávka žalobkyně 25.312 Kč 10 h, tudíž splátka vyrovnací kvoty, splatné dne 1. srpna 1930, činila 2.531 Kč 20 h, nikoliv 2.331 Kč 30 h, jež žalovaný žalující firmě zaplatil. Totéž platí i o dalších vyrovnacích splátkách.

Jde nyní o to, zda žalovaný splnil povinnost, uloženou mu vyrovnáním, tím, že složil v den splatnosti té které vyrovnací splátky pro žalobkyni — kromě shora uvedené částky zaplacené žalobkyni přímo ještě k soudu 500 Kč. Předpisu § 1425 obč. zák. nelze tu použítí, ježto důvody, pro které lze s účinkem placení složití dluh k soudu, musí tkvítí v osobě věřitelově (srov. Sb. n. s. čís. 10174). Jak bylo doličeno v rozh. čís. 6071 Sb. n. s., neopravňuje okolnost, že není jisto, zda a pokud vyrovnací věřitel není kryt placením na základě oddělovacího práva, — dlužníka, aby složil vyrovnací splátku na soudě podle § 1425 obč. zák. Zásady, vyslovené v tomto rozhodnutí, jest použítí obdobně i v souzené věci a nelze proto mítí složení částí vyrovnací kvoty k soudu ve smyslu všeobecného předpisu § 1425 obč. zák. za placení. Vyrovnací osnova nepřichází v souzené věci v úvahu, neboť nejde o pohledávku žalovaným popřenou, nýbrž jde jen o to, zda splátky z postoupených pohledávek, učiněné po přijetí vyrovnání, jest odpočísti od pohledávky žalující firmy a teprve ze zbytku vypočísti vyrovnací kvotu. Ježto žalovaný nezaplatil přesně splátky vyrovnací kvoty, oživila celá pohledávka žalující firmy (§ 57 vyr. řádu ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák. v doslovu zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 99 Sb. z. a n.).

Čís. 15045.

Jsou-li splněny další předpoklady uvedené v § 49 čís. 2 konk. ř., jest pohledávka ze smlouvy, sjednaná v mezích § 10 vyr. řádu, pohledávkou za podstatou.

(Rozh. ze dne 13. března 1936, Rv I 1114/34.)

Žalobce tvrdil, že zboží, jehož zaplacení z konkursní podstaty se domáhá na správci konkursní podstaty, objednal Leopold R. jako ředitel úpadkyně firmy Rudolf K. za vyrovnacího řízení o jmění firmy Rudolf K., že vyrovnací dlužník vedl závod se svolením vyrovnacího správce dále a že jde o pohledávku vzniklou ve smyslu § 49 konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. z úpadcova právního jednání, které jest podle vyrovnacího řádu dovoleno pro další provozování úpadcova podniku. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce snažil se odůvodnit, že splatná pohledávka 10.000 Kč, vzniknuvší z uvedeného právního jednání, jest pohledávkou za podstatou podle § 49 konk. ř. a § 10 a § 26 čís. 2 vyr. ř. Nejde proto o případ § 23 konk. ř., jenž zřejmě předpokládá, aby smlouva o vzájemném plnění byla uzavřena úpadcem v době, kdy tento měl ještě neobmezené právo volného nakládání se svým jměním. Jen od takové smlouvy může správce

konkursní podstaty za ostatních předpokladů § 23 konk. ř. ustoupiti, poněvadž na její uzavření neměl vlivu, kdežto smlouvě, k níž má dojíti za vyrovnacího řízení, může vyrovnací správce zabrániti podle § 10 odst. 2 vyr. ř. Nezabránil-li tomu, jest pohledávka vzniklá ze smlouvy v mezích § 10 vyr. ř. pohledávkou přednostní podle § 26 čís. 2 vyr. ř. Byl-li konkurs prohlášen zároveň se zastavením vyrovnacího řízení anebo na návrh podaný do patnácti dnů po zastavení vyrovnacího řízení, trvají podle § 2 odstavec (2) konk. ř. účinky zahájení vyrovnacího řízení až do prohlášení konkursu. To značí, že přednostní pohledávka zůstává přednostní pohledávkou až do prohlášení konkursu, že od této doby nastávají účinky konkursu a že se proto ona pohledávka podle § 49 čís. 2 konk. ř. stává pohledávkou za podstatou. Bylo se proto zabýváti otázkou, zda jsou splněny všechny předpoklady § 49 čís. 2 konk. ř., zejména, zda konkurs byl vyhlášen v době v § 49 čís. 2 konk. ř. uvedené, a zda právní jednání úpadcovo jest dovolené podle § 10 vyr. ř. Touto otázkou se však odvolací soud nezabýval, poněvadž vycházel z jiného právního názoru. Ale dříve, nežli k řešení této otázky dojde, musí se odvolací soud zabývat ještě přezkumem závěru prvního soudu, že k tvrzené smlouvě vůbec nedošlo, neboť, dospěje-li i odvolací soud k témuž závěru, odpadne řešení otázky shora naznačené.

Čís. 15046.

Byla-li vyrovnací splátka již splatna a uplatňoval-li vyrovnací dlužník započtení teprve dopisem pozdější doby, nebylo započtení uplatněno včas podle § 57 vyr. ř. jako zaplacení splátky.

(Rozh. ze dne 13. března 1936, Rv I 1144/34.)

Žalobce provedl k příkazu žalované obce stavby a složil kauci, sloužící stavebníkovi jako zástava za veškeré nároky proti němu. Účet žalobcův za tuto stavbu byl mu obcí upraven částkou 506.700 Kč. Žalobce neskončil stavbu včas, byl žalován na zaplacení penále 15.299 Kč a odsouzen k jeho zaplacení. Začátkem června 1925 zažádal žalobce o zavedení vyrovnacího řízení o svém jmění. Žalovaná přihlásila k tomuto vyrovnání svou pohledávku proti žalobci v částce 83.806 Kč, kterou žalobce uznal, i svou pohledávku na penále. Žalobce domohl se vyrovnání na 35% přihlášených pohledávek a bylo vyrovnání to potvrzeno. K vyrovnacím úřazení přihlásila svoji pohledávku též Česká komerční banka v L. v částce 18.800 Kč, kterou částku žalobce jí dlužil, ale kterou zaplatiti byla odsouzena žalovaná, poněvadž pohledávka ta byla zabavena bankou a jí k vybrání přikázána, obec však částku tu žalobci nestrhla, nýbrž mu ji postupně vyplátila. Poněvadž žalobce neměl peněz na zaplacení materiálu ke stavbě, vyplatila žalovaná obec jednotlivé účty dodavatelů za souhlasu žalobce a vyplatila tak žalobci, resp. jeho dodavatelům celkem 511.347 Kč. Poněvadž žalovaný vyrovnací kvoty žalované obci nezaplatil, obživil pohledávku obce v plných částkách a proto

je v zažalované výši 41.270 Kč proti žalobci žalobou navzájem uplatňuje. Proti tomuto tvrzení žalované obce namítl žalobce, že vyrovnací kvoty zaplatil jak komerční bance, tak i obci a že pohledávky této neobživil v celé své výši. Prvý soud nevyhověl žalobě na vydání záruční listiny (kauce), vydané žalobcem žalované a uznal žalobce ve sporu navzájem podaném žalovanou povinným zaplatiti žalované 34.356 Kč. V otázce, o níž tu jde, uvedl v důvodech. Žalobce udává sám, že kvoty vyrovnací v penězích nezaplatil, nýbrž že podal žalované obci své vyúčtování dopisem ze dne 29. dubna 1926. Tento dopis, obsahující zároveň vyúčtování žalobcem sepsané a končící částkou 49.024 Kč 58 h k jeho dobru, resp. jeho zaslání žalované obci, nelze však pokládati za placení kvot ve vyrovnání s věřiteli uzavřeného a to tím méně, že žalobce v hotovosti nezaplatil ve skutečnosti nic. Prvé kvoty měly býti zaplacený 10% za 1 měsíc po potvrzení vyrovnání, tedy 6. listopadu 1925 a 10% dne 31. prosince 1925, žalobce však vyúčtování zaslal dopisem ze dne 29. dubna 1926. Poněvadž tedy žalobce jako vyrovnací dlužník potvrzené vyrovnání nesplnil, pozbyl výhod slev vyrovnáním mu poskytnutých a obživil pohledávky žalované obce proti němu v celé své výši (§ 57 vyr. ř. ze dne 10. prosince 1914 čís. 337 ř. z. ve znění čl. III. zák. čís. 99/23 Sb. z. a n.). Porovná-li se vzájemné pohledávky žalované obce proti žalobci v částce 545.682 Kč 07 h a jeho proti obci v částce 511.325 Kč 64 h, zbývá ve prospěch žalované obce částka 34.356 Kč 43 h, za níž žalobcem složená kauce slouží, jak shora vyříčeno, jako zástava. Důsledkem toho bylo žalobní žádání, znějící na vydání záruční listiny, resp. na zaplacení částky 22.000 Kč jako neodůvodněné zamítnouti a ve sporu navzájem žalobnímu žádání na zaplacení částky 41.270 Kč 49 h vyhověti částkou 34.356 Kč. Odvolací soud schválil tento názor. Z důvodů: Žalobce vytýká, že částka 83.806 Kč obci přihlášená ku vyrovnání, nemohla býti zrušena kompensací, ježto v přihlášce není uvedeno, že by měl žalobce pohledávku navzájem, že také celou touto pohledávkou hlasovala a že tedy musí se obec T. spokojiti s částkou 35%, tedy penizem 29.332'13 Kč. V důsledku toho také dovozuje odvolatel, že ze sumy, která dle náhledu prvního soudu patří obci ve výši 545.682'07 Kč, nutno odečísti 65% ze přihlášené pohledávky 83.806'10 Kč, tedy 53.473'97 Kč a že tedy žalobce dne 6. listopadu 1925, kdy nastala splatnost prvé splátky, nebyl povinen zaplatiti první kvotu, ježto stačí, když ve sporu projevil, že kompensuje, neboť takové prohlášení působí ex tunc. Než tomu názoru odvolatele nelze přisvědčiti. Třebas jest správný náhled, že kompensace působí ex tunc, přece nelze na podkladě tohoto názoru dovoditi, že již dne 6. listopadu 1925 bylo se strany žalobcovy placeno. Toho dne žalobce nic nezaplatil a proto toho dne nastalo prodlení na jeho straně a v důsledku toho obživila celá pohledávka obce. Prvý soud správně uvádí, že žalobce dne 6. listopadu 1925 nezaplatil nic a že vyúčtování dopisem, které se stalo teprve dne 29. dubna 1926 nelze pokládati za placení kvot z vyrovnání. Účinky započtení vztahují se sice nazpět k době, kdy se střetly započitatelné pohledávky. Avšak vzájemné zrušení započitatelných pohledávek

nenastává o sobě již touto skutečností, nýbrž teprve projevem dlužníkovy vůle, že používá práva k započtení. Proto dne 6. listopadu 1925 nebyla pohledávka obce zrušena vyúčtováním, které teprve nyní ve sporu bylo žalobcem projevono a uplatňováno a proto sluší míti za to, že žalobce nesplnil »včas a plně« potvrzené vyrovnání, jak to žádá § 57 vyr. ř. z r. 1914 č. 337 ř. z., čímž přivodil zrušení slevy a obživnutí pohledávky obce (žalované).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Z d ů v o d ů:

Není důvodnou výtkou dovolatelova, že odvolací soud nesprávně řešil otázku kompensace podle § 1438 obč. zák. Nejde o otázku, zda započtení vzájemné pohledávky může se státi před sporem nebo i za sporu, nýbrž jde o to, zda započtení bylo uplatněno v takové době, že tím byly zavčas podle § 57 vyr. ř. č. 337/14 ř. z. plně zaplacený splátky vyrovnací kvoty a že důsledkem toho neobživly vyrovnací pohledávky České komerční banky v L. v částce 18.808 Kč 12 h a obce v částkách 15.229 Kč 81 h a 83.806 Kč 10 h ve smyslu čl. III. zákona č. 99/23 Sb. z. a n. Podle zjištění byla první 10% splátka splatna dne 6. listopadu 1925, žalobce nic na ni nezaplátil a započtení uplatňoval teprve dopisem ze dne 29. dubna 1926, v němž vyúčtoval k svému dobru pohledávku na 49.024 Kč 58 h, z čehož jest zřejmé, že ani první splátka nebyla zavčas a plně zaplacená. Není proto důvodu k odečtení 65% vyrovnacích pohledávek a k zamítnutí žaloby na vzájem.

Čís. 15047.

K § 2 lit. e) zák. čís. 40/22 Sb. z. a n.

Advokát, na jehož jmění byl uvalen konkurs a jež proto byl ze seznamu advokátů vymazán podle § 3 odst. 1 lit. i) zák. čís. 40/22 Sb. z. a n., pozbyl důvěry u veřejnosti, třebaže konkurs byl zatím zrušen, jestliže jeho majetkové poměry jsou tak neutěšené, že nemůže své věřitele uspokojiti.

(Rozh. ze dne 14. března 1936, R II. 370/35.)

V ý b o r a d v o k á t n í k o m o r y nevyhověl žádosti Dr. Jana K-a, bývalého advokáta, o opětý zápis do seznamu advokátů nabyv předsvědčení, že žadatel, na jehož jmění byl uvalen konkurs, byl později zrušený, pozbyl důvěryhodnosti u veřejnosti. Valná hromada advokátní komory schválila toto rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl odvolání.

D ů v o d y:

Usnesení výboru advokátní komory potvrdila valná hromada advokátní komory v napadeném usnesení především z toho důvodu, že po

zrušení konkursu o jmění žadatelově má tento jen právo žádati za opětý zápis, nikoliv ale právo na odvolání výmazu a obnovení zápisu bez zkoumání důvěryhodnosti žadatelovy. Nezabývala se tedy otázkou, zdali výmaz ze seznamu advokátů byl odůvodněn prohlášením konkursu na jmění žadatele (§ 3 odstavec 1, písmeno i) novely k advok. ř. č. 40/22 Sb. z. a n.), a jsou proto bezpodstatné vývody odvolatelovy, jimiž doličuje, že jeho výmaz ze seznamu advokátů odporuje zákonu. Jest se proto nejvyššímu soudu obmeziti jen na přezkoumání otázky, zdali odvolatel, jenž byl ze seznamu advokátů vymazán, splnil předpoklady opětného zápisu podle § 3 odstavec (3), druhá věta, novely č. 40/22 Sb. z. a n. Odvolatel pozbyl důvěryhodnosti u obecnstva tím, že naň byl uvalen a prohlášen konkurs, neboť, ač bylo usnesení konkursního soudu zrušeno a věc byla vrácena prvému soudu k novému rozhodnutí, nezamítl konkursní soud návrh věřitele na vyhlášení konkursu pro nedostatek hmotných předpokladů vyhlášení konkursu, nýbrž zrušil vyhlášený konkurs jen proto, že zrušovací usnesení rekursního soudu se stalo pravoplatným a navrhovatel vzal návrh na vyhlášení konkursu zpět. Z toho nelze dovozovati, že majetkové poměry odvolatelovy jsou v takovém stavu, že nevzbuzují k němu nedůvěru obecnstva. Naopak z četných sporů a exekucí, vedených proti odvolateli, je zřejmé, že jeho majetkové poměry jsou velmi neutěšené a byl i exekuce proti němu vedené nebyly bezvýsledné, jest přece jisto, že odvolatel, jak sám připouští, nemůže své věřitele plně uspokojiti a nemůže se s nimi ani dohodnouti, nemaje dostatek majetkových prostředků. Že takový majetkový stav advokáta nemůže vzbuzovati důvěru v obecnstvu, o tom nelze pochybovati a jest nerozhodné, zda větší část jeho dluhu se týká nezaplacených substitučních útrat nebo jiných dluhů. Právě-li odvolatel, že se může ubrániti všemu do budoucna jen zápisem do seznamu advokátů a získáním existence, kterou měl, nedoličuje tím, že nepozbyl důvěryhodnosti, nýbrž že si jí chce teprve získati po novém zápisu výkonem advokacie, což jest opačný postup, než jaký předpokládá zákon.

Čís. 15048.

Vklad práva nadzástavního na úvěrovou hypotéku.

(Rozh. ze dne 14. března 1936, R II. 62/36.)

P r v ý s o u d povolil vymáhající straně oproti povinnému exekuci nuceným zřízením práva nadzástavního na kauční hypotéce a příkázáním této pohledávky k vybrání. R e k u r s n í s o u d exekuční návrh zamítl. D ů v o d y: Předmětem exekuce mohou býti toliko majetkové objekty povinného. Kauční hypotéka nepředstavuje však sama o sobě majetkový předmět podléhající exekuci. Exekuce na kauční hypotéku je proto jen potud přípustná, pokud v rámci téže povinovanému proti poddlužníku v čas vedení exekuce pohledávka skutečně vznikla. Jestliže tedy z kauční hypotéky vzniklá pohledávka není knihovně zapsána anebo jestliže se

aspoň súčasne s návrhom na zabavení takováto pohľadávka neprokazuje listinou v tom smere, že a ktorou časťou zabavená pohľadávka stala se existentní, nelze zabavení této pohledávky provéstí. Poněvadž v daném případě tyto předpoklady chybí, jest exekuce nepřipustnou. Vždyť vy-máhající věřitelka ve svém exekučním návrhu ani netvrdí, že by v rámci kauční hypotéky dlužníku proti poddlužníku pohľadávka vůbec vznikla.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu, pokud jde o povolení exekuce vkladem nadzástavního práva na kauční hypotéku.

D ů v o d y:

Při úvěrové hypotéce jde sice o podmíněčné, leč skutečné zástavní právo. Zda bude účinné, to přijde v úvahu až při uplatnění nadzástavního práva, vznikne-li v rámci úvěrové hypotéky skutečně nějaká pohľadávka. Nezáleží ani na tom, zda v době návrhu na zřízení práva nadzástavního byla již v pozemkové knize zajištěna nějaká pohľadávka. Tento právní názor projevil nejvyšší soud již ve svém rozhodnutí čis. 5875 Sb. n. s. v souhlase s judikátem čis. 234 býv. nejv. soudu rakouského ve Vídni. Bude-li vydražitel skutečně povinen zaplatiti zabavený nárok dlužníka, vymyká se z rámce tohoto řízení a toto rozhodnutí se nedotýká jeho práv v tomto směru.

Čís. 15049.

Uplatňovanie nároku na náhradu škody, ktorú zapríčinila politická obec nezákonným postupom pri exekučnom vymáhaní dávky zo zábav, nepatrí na porad práva.*)

(Rozh. zo 16. marca 1936, Rv III 359/35.)

Na jvyšší soud rozsudky oboch nižších soudů zbyl účinnosti a spor pre sporu prekážajúcu okolnosť podľa bodu 1 § 180 Osp. zastavil. D ů v o d y:

Odškodňovací nárok žalobníka zakladá sa na tvrdení, že mestská rada žalovanej obce proti tomu, že žalobníkovi povolila splátky na jeho podlžnosť za dávku zo zábav, konkrétne za dávku zo vstupeniék (bod 1 § 5 pravidiel o vyberaní dávky zo zábav), ešte pred uplynutím lehoty na zaplataenie prvej splátky dala vykonať proti nemu exekúciu, zabavila mu zvukový aparát a druhý kinoaparát, o dva dni neskôr ich dala s inými zabavenými prístrojami odviezť mestom na voze, »aby každý videl, čo sa s ním robí«, v dôsledku čoho ho veritelia obsypali žalobami a exekúciami, prenajímateľ, majiteľ licencie, dal mu výpoveď, čím bola zničená jeho existencia, a boly aj stratené investície, ktoré do podniku vložil.

Nárok svoj opiera o to, že mu boly zabavené kinoaparáty, ktoré sú však — ako potrebné k prevodzovaniu živností — vylúčené z exekúcie,

*) Pripad z doby pred účinnosťou čl. V. zák. č. 69/1935 Sb. z. a n.

a o to, že exekúcia bola nariadená k vydobytiu sumy 15.920 Kč, hoci mimo sumy 7.515 Kč 75 hal., dotyčne ktorej nebol dodržané ujednanie lehôt splátkových, ide o čiastky, ktoré podľa zvyku, zachovávaného mestským úradom, nebol ešte zúčtované, ale zistené len podľa počtu ním prevzatých a obecným razítkom opatrených vstupeniék.

Už podľa tohoto prednesu treba určiť, že uplatňovanie žaloby vôbec nepatrí na občiansky spor (bod 1 § 180 Osp.), ktorej sporu prekážajúcej okolnosti musel si dovolací súd všimnúť z úradnej povinnosti podľa § 540 Osp. v znení 10. bodu článku III. zák. čis. 23/1928 Sb. z. a n.

Žalovaná obec je podľa zákona z 12. augusta 1921 čis. 329 Sb. z. a n. a § 6 pravidiel o vyberaní dávky zo zábav oprávnená vyberať dávku tú vopred pri vydaní vstupeniék obcou okolokovaných a boly oprávnená podľa § 18 cit. pravidiel dávku včas nezaplataenú dať starostou vymáhať, a to v kritickéj dobe, ktorá ešte nespada do účinnosti zákona čis. 69/35 (čl. V.) Sb. z. a n.

O vymáhaní a exekučnom pokračovaní platily vtedy tie isté pravidla ako pre vymáhanie nezaplataených priamych daní, tedy v ten čas dotyčne ustanovenia zákona čis. 76/1927 Sb. z. a n.

Tento zákon však dovoľuje účastníkom dotknutým úkonmi administratívnej exekúcie len výnimečne, aby hladeli právnú pomoc u riadnych súdov, a to v prípadoch § 356 odst. 8, § 357 odst. 2, § 370 odst. 3.

Nárok na odškodné z exekúcie, vykonanej snáď protizákonne, nepatrí však medzi citované výnimky.

To platí tiež o obci, ktorá tu vystupuje ako vrchnostenská moc proti žalobníkovi ako svojmu poplatníkovi. Tu platí zásada, že ak sa stalo porušenie práva úkonom verejnej správy, je nárok na jeho odčinenie verejnoprávnym a pokiaľ nebol výslovným predpisom odkázaný na porad práva, možno ho uplatňovať len v administratívnom pokračovaní.

Proti predpisu dávky zo zábav, pre ktorú boly vedená exekúcia, mohol žalobník podať len opravne prostriedky k obecnému zastupiteľstvu, resp. po jeho rozhodnutí k bezprostrednému dozornému úradu, ktoré rozhodnutie je potom konečné (§ 14 cit. pravidiel). Žalobník tieto opravne prostriedky nevyčerpal a preto riadny súd ani nemôže preskúmať zákonnú platnosť obecných predpisov dávky, proti ktorým si riadnou cestou nesťažoval. Pokiaľ ide o nariadenie a prevádzanie exekúcie, nemá riadny súd ani tu možnosť podľa vyloženého stanoviska, aby preskúmal ich zákonitosť (§§ 44 a 45 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. v ten čas platného).

Čís. 15050.

K § 1326 obč. zák.

Osoba stížená nevyliciteľnou vrozenou těžkou duševní chorobou, a proto zbavená úplně svéprávnosti, neutrpí zohyžděním újmu na možnosti lepšího zaopatření.

(Rozh. ze dne 18. března 1936, Rv I 847/34.)

Žalobkyně, jež byla stížena těžkou, vrozenou a nevléčitelnou duševní chorobou, pro niž byla zbavená úplně svéprávnosti, utrpěla při automobilové nehodě těžký úraz, jímž byla zohyžďena, zejména na obličeji. Žalobou domáhá se na žalovaných mimo jiné pro zohyžďení i náhrady za zmaření lepšího zaopatření, zejména sňatkem. N i ž š í s o u d y přiznaly jí tento nárok částkou 12.000 Kč.

Nejvyšší soud žalobu v této části zamítl.

D ů v o d y:

Duševní choroba žalobkyně stávala již před úrazem, jde o vrozenou těžkou slabomyslnost předčasnou, která nebyla úrazem ani vyvolána ani zaviněna, a která by byla propukla i bez tohoto utrpeného úrazu. Jde u žalobkyně o utajenou duševní chorobu, zvanou duševní schizofrenie neboli dementia precox. Bylo také zjištěno, že zohyžďení, které žalobkyně ve tváři utrpěla, jest sice nápadné a trvalé, ale mírného stupně, jež znalci odhadli na 20%. Žalobkyně opřela svůj nárok na náhradu za zohyžďení v odst. 5 žaloby o tvrzení, že, nehledíc k její trvalé a nevléčitelné těžké chorobě nervové, jest její tvář trvale zohyžďena tak, že vyhlídka na sňatek jest úplně zmařena, a žádala za trvalé zohyžďení obličeje, zmařenou vyhlídku na sňatek a trvalou újmu 60.000 Kč. Podle zjištěného stavu věci by šlo o zohyžďení zakládající náhradní nárok podle § 1326 obč. zák., kdyby jí zva na tváři žalobkyně po poranění zbylá mohla býti na překážku jejímu lepšímu zaopatření, zejména sňatkem; ale nelze přezírat, že žalobkyně byla již před tím stížena vrozenou těžkou duševní chorobou. Pro tuto vrozenou těžkou duševní chorobu, pro kterou byla žalobkyně i zbavena úplně svéprávnosti a která činí žalobkyni osobou v životě méněcennou, nelze ani objektivně vůbec počítati s tím, že by žalobkyně, i kdyby měla hladkou tvář, mohla dosíci lepšího zaopatření sňatkem, než s jí zvou na tváři. Žalobkyně sama v žalobě tvrdila, že její duševní choroba je trvalá a nevléčitelná, pro kterou byla úplně zbavena svéprávnosti. Za tohoto stavu věci nelze mítí za to, že následkem uvedeného zohyžďení utrpěla žalobkyně újmu na možnosti lepšího zaopatření, zejména sňatkem, ana žalobkyně není vůbec schopna dobytí si nějakého zvláštního postavení a zaopatření v životě právě proto, poněvadž je těžce choromyslnou.

Čís. 15051.

Ministerské nařízení z 18. září 1912 č. 191 ř. z. není v rozporu ani s čl. 6 státního základního zákona č. 142/1867 ř. z. ani s § 108 ústavní listiny Čsl. republiky.

Osoby, jimž majitelé licence svěřili (nedovoleně propachtovali) provoz kinematografické licence, jest považovati za jejich zmocněnce.

Z objednávek filmů učiněných těmito osobami jsou zavázáni majitelé licence.

(Rozh. ze dne 18. března 1936, Rv I 1010/34.)

Žalující firma přednesla, že žalovaná, licenciátka kinematografické koncese, propachtovala koncesi Miloši H. a Josefu J., kteří jí dali do podpachtu Františku K. a Bohdanu A. Všechny závěrečné listy z objednávek filmů podepsal podpachtýř František K., který tím, poněvadž smlouvy o propachtování koncese jsou neplatny podle § 9 min. nař. čís. 191/12 ř. z., zavázal žalovanou, jež je povinna proto zaplatiti žalující zažalovaný obnos za půjčení (nájem) filmů k představení. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Dle § 9 ministerského nařízení ze dne 18. září 1912 čís. 191 ř. zák. jest pronájem i přenechání provozu biografické licence i za část na zisku jiné osobě zakázáno, tedy takové právní jednání nicotné, to týká se i podpachtu (§ 879 obč. zák.). Jelikož žalovaná trpěla, aby osoby jiné provozovali biografickou licenci, zůstává přes to na venek zavázána z provozu biografu a náleží jí se vypořádati s osobami, jimž provoz propachtovala, když tyto nezaplatily objednané filmy. Vzhledem k tomu, že propachtování biografické licence jest zakázáno, mohla žalobkyně právem předpokládati, že žalovaná provozuje podnik osobně, respektive svými oprávněnými zástupci, které nechala za sebe jednatí a uzávěrky pod označením biografu znamenati, takže tu mlčky dávala svůj souhlas proti třetím osobám dle § 863 obč. zák. na jevo, ponechávajíc žalobkyni v omylu o pravé osobě objednatelově (§ 873 obč. zák.). Poněvadž licenční oprávnění a z něho vyplývající práva a závazky i rázu veřejnoprávního jsou nedělitelný, nutno z protizákonného přenechání provozu vyplývající i soukromoprávní závazky pokládati za nedělitelné, mimo to přichází u žalované v úvahu, že ona jako jednající licenciátka uzavřela onen protizákonný pronájem. Nepochybně se žalovaná aspoň o to, aby způsobem veškerou pochybnost vylučujícím žalobkyni včas vyrozuměla o pravém stavu věci s tím, že odmítá zodpovědnost za objednávky pachtýřů, resp. podpachtýřů, i za jich jednání, musí nésti důsledek toho.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Ministerské nařízení ze dne 18. září 1912 čís. 191 ř. z. se zakládá na dvorském dekretu ze dne 6. ledna 1836 Sb. zák. politických čís. 5, jenž má moc zákona a jest tudíž zákonnou normou. Tento dvorský dekret se týká ovšem především podniků kočujících, avšak — jak lze seznati ze všeobecného znění čís. 2 — platí také pro podniky se stálým sídlem. Nutno proto považovati uvedené ministerské nařízení, jehož předpisy se staly podle zák. čís. 11/18 Sb. z. a n. součástí právního řádu Československé republiky, za zákonnou normu, jež není v rozporu ani s čl. 6 státního základního zákona čís. 142/1867 ř. z. ani s § 108 ústavní listiny Čsl. republiky, neboť oba ovšem obsahují ustanovení, že každý státní občan může vykonávati výdělkovou činnost, avšak to pouze v mezích všeobecných právních ustanovení. Poněvadž dle § 9 cit. min. nařízení jest propachtování kinematografické licence zapovězeno, nutno přisvěd-

čiti právnímu názoru odvolacího soudu, že smlouva, kterou žalovaný spolek propachtoval svoji kinematografickou licenci, jest nicotná dle § 879 obč. zák. (srov. rozh. Sb. n. s. čís. 6131, 12705 a 13846). Je-li však pachtovní smlouva nicotná, nutno považovati osoby, kterým majitelé licence svěřili provoz kinematografické licence, za zmocněnce majitele licence, kteří ovšem byli i oprávněni objednávat pro kino filmy v rámci jeho podniku, neboť bez filmů onen provoz vůbec není myslitelný, a je dovolatel zavázán z příslušných objednávek filmů, při čemž nesejde na tom, zdali osoby, jimž kinematografická licence byla propachtována, učinily objednávku osobně neb prostřednictvím třetích osob (podpachtýřů). Nesejde ani na tom, že neobehrané filmy nebyly dovolateli, pokud se týče jeho zástupcům skutečně odevzdány, nýbrž stačí, že jim byly dány k dispozici. Jde o solidární závazek obou majitelů kinematografické licence, neboť vzájemné plnění žalobkynino jest podle povahy věci nedělitelné, a v takovém případě sluší smlouvě podle pravidel pachtovních styků (§ 914 obč. zák.) rozuměti tak, že nedělitelnému plnění na straně jedné má odpovídati i nedělitelné plnění na straně druhé, pokud opak nebyl ujednáno.

Čís. 15052.

I když se dědic vzdá opravných prostředků proti odevzdací listině, jest pozůstalost pravoplatně odevzdána teprve doručením odevzdací listiny. Před tímto doručením lze žalovati pozůstalost zastoupenou dědicem bezvýmínečně se přihlásivším.

(Rozh. ze dne 19. března 1936, R I 1396/35.)

Prvý soud zamítl žalobu podanou žalující obcí na pozůstalost po Vítu Š. Odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu i s řízením mu předcházejícím pro zmatečnost a žalobu odmítl. Důvody: V protokole o projednání pozůstalosti je uvedeno, že se zůstavitelovo jmění odevzdává pozůstalé manželce Marii Š. a že dědička prohlásila, že se předem vzdává opravných prostředků proti odevzdací listině. Odevzdací listina byla Marii Š. doručena 25. září 1933. Podle toho v době podání žaloby v této právní rozeprá, to jest 2. září 1933 a v době doručení žaloby, to jest 21. listopadu 1933 již žalovaná »pozůstalost po Vítu Š.« jako právnická osoba neexistovala. Podle § 547 obč. zák. se na pozůstalost pouze před tím, než ji dědic přijal, hledí tak, jako kdyby ještě byla državou zemřelého, ale dědic, jakmile dědictví přijal, představuje se zřetelem k němu zůstavitele. Od této doby nebyla již pozůstalost jako taková schopna vcházeti v platné závazky (§§ 865—869 obč. zák.) a nebyla podle § 1 c. ř. s. způsobilou před soudem jednat. K tomuto nedostatku procesní způsobilosti jest podle § 6 c. ř. s. hleděti z úřední povinnosti v každém období rozeprá. Ježto podle povahy věci nemůže býti tento недостаток v přítomném případě podle § 6 odst. 2 c. ř. s. odstraněn, byl podle § 7 c. ř. s. odvolací soud povinen vykynouti

usnesením zmatečnost řízení tímto nedostatkem stíženého a žalobu ve smyslu § 230 odst. 2 c. ř. s. odmítnouti.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí o odvolání.

Důvody:

Odvolací soud zrušil napadeným usnesením rozsudek prvního soudu a předcházející mu řízení, pokud jde o žalovanou pozůstalost po Vítu Š. jako zmatečné a odmítl žalobu proti této spolužalované straně. Jak plyne ze spisů okresního soudu o projednání pozůstalosti po Vítu Š., byla sice odevzdací listina vydána 28. června 1933, byla však Marii Š. jako universální dědičce, jež se bezpodmínečně podle posledního pořízení přihlásila, doručena teprve dne 25. září 1933. I když se Marie Š. podle protokolu o projednání pozůstalosti ze dne 28. dubna 1933 vzdala opravných prostředků proti odevzdací listině, nemohla listina ta před jejím doručením nabýti právní moci (§§ 31 (5) a 33 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n.). Nebyla tudíž v době podání žaloby, t. j. dne 2. září 1933 pozůstalost universální dědičce ještě pravoplatně odevzdána a právem proto byla žaloba řízena proti pozůstalosti jako žalované straně zastoupené přihlásivší se dědičkou, a nemohla býti pro nedostatky procesní způsobilosti žalované pozůstalosti odmítnuta (srov. rozh. čís. 9762, 12655 Sb. n. s.). Ovšem byla žaloba doručena dědičce až dne 22. listopadu 1933, tedy v době, kdy již pozůstalost po Vítu Š. jako soubor práv a závazků neexistovala, takže v té době se jí nedostávalo procesní způsobilosti podle § 1 c. ř. s. Avšak okolnost ta nemá v zápětí zmatečnost provedeného řízení a vydaných rozsudků podle § 6 c. ř. s. Universální dědička Marie Š., která — jak již řečeno — se k pozůstalosti bezvýmínečně přihlásila, mohla vstoupiti a vstoupila do sporu jen ve vlastním jméně, a také ve vlastním jméně ve sporu projednávala. V té době byl již soubor práv a závazků zůstavitelových sloučen se souborem práv a závazků universální dědičky. Nejde tu o nic jiného, než o nesprávné označení žalované strany, a může její správné označení provést nejen soud první stolice, nýbrž i soud stolice vyšší. Byl proto rozsudek soudu první stolice neprávem napadeným usnesením zrušen.

Čís. 15053.

Byla-li pozůstalost již odevzdána dědici (transmittentovi) a objeví-li se po jeho smrti další pozůstalostní jmění, nejde o případ transmise.

Nově se vyskytnuvší jmění nelze v tomto případě považovati za ležící pozůstalost; odevzdací listinou byla povoláním dědicům odevzdána veškerá pozůstalost, ať známá nebo neznámá, jako celek.

(Rozh. ze dne 19. března 1936, R I 98/36.)

Podle pravoplatné odevzdací listiny okresního soudu ze dne 9. února 1923 s dvěma dodatky byl rolnický statek s obytným domem jako rolnická usedlost střední velikosti, náležející zůstavitelovi Augustu H., podle ustanovení zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. z. pro Čechy odevzdán Josefu H. jako příjemci. Tento zemřel dne 24. dubna 1935. Po jeho úmrtí vyšlo na jevo, že jedna pozemková parcela nebyla v pozůstalostním jmění Augustu H. uvedena; pročež pozůstalostní soud o ní provedl další potřebné úřední jednání (§ 179 nesp. pat.) a byla tato parcela jako součást pozůstalosti po Augustu H. přikázána pozůstalosti Josefa H. Tomuto rozhodnutí odpírají pozůstalí po Augustu H. nezl. Jindřich H. a Ema P., tvrdíce, že dědické právo Josefa H. podle zemského zákona ze dne 7. srpna 1908 čís. 68 z. z. pro Čechy je právem ryze osobním, jež cestou transmise podle § 537 obč. zák. nepřechází na jeho dědice. Re k u r s n í s o u d zamítl jejich stížnost do rozhodnutí soudu prvního.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Transmise po rozumu § 537 obč. zák. předpokládá, že se povolany dědic, jemuž pozůstalost prvního zůstavitele napadla (transmittent), již nedožije jejího odevzdání, že se však nápad nepovažuje za zmařený ani tehdy, když se povolany dědic ještě nepřihlásil k pozůstalosti, jen když se dědictví nevzdal, takže dědic dědicův (transmissar), aniž přímo dědí po prvním zůstaviteli, v prvním pozůstalostním řízení uplatňuje pouze dědické právo transmittentovo. Dovolací rekurenti poukazují v souzeném případě neprávem na předpis § 537 obč. zák., neboť není sporné, že pozůstalost po Augustu H. byla již pravoplatně odevzdána; nově se vyskytnuvší jmění nelze proto již považovati za ležící pozůstalost, představující zůstavitele snad zase podle § 547 obč. zák., naopak byla veškerá pozůstalost, ať známá nebo neznámá, již svého času jako celek odevzdací listinou povolaným dědicům odevzdána a řízení podle § 179 nesp. pat. sleduje toliko účel provésti takové úřední úkony, jichž jest v tom kterém případě potřebí k osvěčení a k zabezpečení nároků účastníků a zvláště k zajištění poplatků, pročež název »dodatečná odevzdací listina« je nemístný (rozh. čís. 7559 Sb. n. s.). Ježto již není sporné, že zmíněná parcela je částí rolnického statku Josefa H. dne 9. února 1923 odevzdaného, nejde vůbec o případ transmise a nelze proto tvrditi, že rozhodnutí nižších soudů, doplnivších stav jmění po Augustu H. a upravitelích potřebnou doložku k provedení knihovního pořádku, příčí se předpisu § 537 obč. zák. a tedy je nezákonné.

Čís. 15054.

Statky střední velikosti (zák. čís. 68/08 z. z. čes.).

Rozhodl-li pozůstalostní soud, že pozůstalost jest projednati podle předpisů zákona ze dne 7. srpna 1908 čís. 68 z. z. čes., aniž vyslechl

před rozhodnutím účastníky pozůstalostního řízení, jde o zmatek podle § 41 odst. 2 lit. g) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 19. března 1936, R I 141/36.)

Nižší soudy uznaly souhlasně, že nemovitosti zůstavitelovy sluší považovati za rolnickou usedlost střední velikosti a že proto pozůstalost je nutno projednati podle předpisů zákona ze dne 7. srpna 1908 čís. 68 z. z. pro Čechy. Usnesení to bylo vydáno prvním soudem po zjištění správnosti úmrtního zápisu, vlastnických poměrů zůstavitelových, katastrálních dat pozůstalých nemovitostí, nynějšího způsobu používání mlýna a po slyšení obecního starosty a dvou důvěrníků. Před rozhodnutím o této základní otázce nebyly účastnice pozůstalostního řízení prvním soudem vyslechnuty, a také rekursní soud nepřihlédl, nedbaje předpisu § 40 zák. čís. 100/31 k jejich námitce v rekursu vznesené, že zemědělství nebylo hlavním zdrojem výdělku zůstavitelova.

Nejvyšší soud zrušiv usnesení obou soudů pro zmatečnost, uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Neslyšení účastníků zakládá v projednávaném případě zmatečnost podle § 41 odst. 2 písm. g) zák. č. 100/31 Sb. z. a n., neboť správné řešení otázky, zda má nastati posloupnost do statků střední velikosti podle zákona č. 68/08 z. z. pro Čechy, zdali tedy jde o rolnickou usedlost po rozumu § 1 cit. zák., zdali jejího majitele a jeho rodinu lze podle obvyčejného nazírání čítati ke stavu rolnickému (rozh. č. 2611 Sb. n. s.), zejména zdali byl zůstavitel odkázán s hlavním zdrojem příjmů na hospodářství polní (rozh. č. 8330 Sb. n. s.), třebaže je snad v poslední době osobně nevykonával (rozh. č. 11654 Sb. n. s.), vyžaduje nezbytně, aby účastníci o těchto předpokladech byli vyslechnuti.

Čís. 15055.

Při exekuci na důchody, jež dlužník dostává od několika nositelů pojištění (revírní bratrské pokladny a úrazové pojišťovny dělnické), jest jednotlivé důchody sečísti; je-li u takových důchodů existenční minimum vyňaté z exekuce upraveno různě, jest exekuci povoliti s omezením dlužníku příznivějším.

(Rozh. ze dne 19. března 1936, R II 64/36.)

Prvý soud povolil vymáhající věřitelce k vydobytí výživného proti povinnému exekuci zabavením polovice požitků, jež povinný polírá jednak od Revírní bratrské pokladny, jednak od Úrazové pojišťovny dělnické s omezením, že ze souhrnu zabavených požitků 2.775 Kč 20 h

musí zůstatí straně povinné k volnému nakládání částka 2.000 Kč ročně, mimo to povolil i exekuci k vybrání těchto zabavených požitků. Rekursní soud zamítl návrh na exekuci, pokud směřoval na zabavení a přikázání polovice zaopatřovacích platů, jež dostával povinný od Revírní bratrské pokladny, a pokud jde o exekuci na zabavení důchodu, který dostává povinný od Úrazové pojišťovny dělnické, povolil tuto s obmezením, že musí zůstatí povinnému 500 Kč ročně volných.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud vycházel z názoru, že v souzené věci nelze použití ustanovení § 291 poslední odst. ex. ř. a nelze sečístí jednotlivé důchody, které přísluší dlužníkovi proti různým nositelům pojištění, totiž revírní bratrské pokladně a Úrazové pojišťovně dělnické. Tento názor nelze schváliti. Předpisy o zabavení obou těchto důchodů jsou v každém zákoně částečně odchylně upraveny. Zákon ze dne 11. července 1922 č. 242 Sb. z. a nař. o pojištění u báňských bratrských pokladen stanoví v § 88, že pohledávky, příslušející podle tohoto zákona pojištěnci, nesmí býti exekucí zabaveny aneb zajišťovacím úkonem stíženy. Pro pohledávky výživného, příslušejícího podle zákona, může býti vedena exekuce nebo zajišťovací úkon až do polovice zaopatřovacího platu; pokud však nejde o nárok na výživu manželského nebo nemanželského dítěte, musí dlužníkovi volně zůstatí ročně 2.000 Kč. O tento posléz zmíněný případ jde v souzené věci, ježto výživného domáhá se manželka. Zákon ze dne 28. prosince 1887 č. 1 z roku 1888 ř. z. o pojištění dělníků pro případ úrazu ustanovuje v § 43, že pohledávky, příslušející osobám k náhradě oprávněným, nemohou býti ani do exekuce pojaty, ani zajišťovacími prostředky stíženy. Výjimka z toho stává toliko pro pohledávky k poskytování výživy, které proti osobě k náhradě oprávněné na zákoně samém se zakládají, ovšem tyto s obmezením, vysloveným v §§ 291 — 3 a 292 ex. ř., že tedy musí dlužníkovi zůstatí volnou částka 500 Kč. Jak zákon o úrazovém pojištění ze dne 28. prosince 1887 č. 1/1888 ř. z. v § 61, tak zákon ze dne 11. července 1922 č. 242 Sb. z. a nař. o pojištění u báňských bratrských pokladen v § 15 — obsahují však předpisy o tom, jak postupovati a jaký důchod vyměřiti v případě tom, že výdělečná nezpůsobilost a tudíž nárok na invalidní důchod vzniknou z úrazu podnikového, takže vzniká zaměstnanci nárok proti oběma ústavům. Podle těchto celkem shodných předpisů přerušuje se výplata důchodu invalidního potud, pokud součet důchodu úrazového a invalidního převyšuje dvě třetiny pracovního výdělku, který byl vzat za podklad při vyměřování důchodu úrazového nebo převyšuje-li za určitých předpokladů 75% průměrného dosaženého výdělku v kategorii k níž náležel provisionista. Za týchž podmínek přerušuje se výplata důchodu invalidního tehdy, když osoba požívající úrazového důchodu z úrazu dříve utrpeného nabude později nároku na invalidní důchod. Z uvedeného plyne, že nároky na oba důchody byly upraveny s ohle-

dem na obojí pojištění, že nároky ty ztratily svou samostatnou povahu a nezaručují povinnému každý samostatně volné existenční minimum. Nutno je posuzovati při vedení exekuce jednotně, ovšem s obmezením dlužníku příznivějším, že mu totiž zůstane volnou částka 2.000 Kč.

Čís. 15056.

Právní jednání, uzavřené komisionářem, musí býti obchodem ve smyslu obchodního zákona.

Obchod podle čl. 271 č. 1 obch. zák. předpokládá, že jde o nákup věci za účelem zcizení v původním stavu či přepracovaném, avšak vždy v takovém stavu, že se zachovává vlastnost věci jako věci movité.

(Rozh. ze dne 19. března 1936, Rv II 141/36.)

Žalobkyni byla proti Františku Š-ovi, majiteli klempířského a pokrývačského závodu povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání pohledávky, příslušející povinnému za poddlužníkem Františkem J-em za konané práce pokrývačské. Žalující přednesla, že vedení exekuce na tuto pohledávku se strany žalované jest nepřípustné, protože žalující k této pohledávce náleží právo, které nedopouští výkonu exekuce. Žalující jest akciovou společností a předmětem jejího podnikání je mimo jiné výroba a prodej asfaltové lepenky, dehtových výrobků a krycích hmot, obchod těmito výrobky a provádění staveb a prací stavebních včetně pokrývačského a pokrývačského závodu a zástupcem žalující. František J. (poddlužník) objednal u tohoto zástupce od žalující lepenku a nátěr kamenouhelným dehtem. Povinný jako zástupce žalující mu dodal lepenku i nátěr kamenouhelným dehtem — materiál i práci — a z tohoto důvodu vzešla žalující za poddlužníkem pohledávka ve výši 1.342 Kč 10 h, splatná 31. prosince 1934. František Š. poddlužníku výslovně zdůraznil, že pohledávka z tohoto obchodu vzešla jest splatná u žalující, která má vyhraženo právo vlastnické na dodané hmoty. Žalující tuto pohledávku Františku J-ovi vyúčtovala a ten ji proti ní uznal. František Š. jest se žalující v obchodním spojení a jest povinen veškeré dodávky z materiálu i s příslušnou prací prováděti buď v zastoupení žalující neb obstarati takovou dodávku materiálu i práce svým jménem jako komisionář na účet žalující. Dodaný materiál, jakož i vůbec materiál dodávaný žalující firmou Františku Š-ovi zůstává vždy jejím vlastnictvím a toto vlastnictví si žalující firma vyhrazuje. I kdyby František Š. byl uzavřel tento obchod vlastním jménem, uzavřel jej jako komisionář žalující pro účet žalující. Jest tudíž pohledávka z tohoto obchodu vzniklá pohledávkou žalující, jejím vlastnictvím, ať již tento obchod učinil František Š. jako zástupce firmy »E.« anebo jménem vlastním. S výhradou všech svých práv dala si žalující také již ve smyslu čl. 368 obch. zák. odst. 1 pohledávku žalobní postoupiti. První soud žalobu o nepřípustnost exekuce za-

miřl, o d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Bylo zjiřtĕno, že Frantiřek ř. jednal s Frantiřkem J-em ve vlastním jmĕnĕ, na základĕ tajnĕ plnĕ moci, dále že pohledávku postoupil již po zabavení; nebylo vřak zjiřtĕno, že by Frantiřek J. pohledávku žalobkynĕ uznal. Bĕží jen o to, lze-li na souzený pŕípad aplikovatĕ pŕedpisy řl. 368 obch. zák. Frantiřek ř. jest majitelem pokrývačského a klempŕířského závodu v B. a Frantiřek J. objednal si u nĕj v řervnu 1933 nátĕr a opravu střechy. Frantiřek ř. objednávkou tuto vyřídil a použil při tĕchto pracích materiálu, dodanĕho žalující firmou, která si vyhradila vlastnickĕ právo k nĕmu do úplného zaplacení. Zřejmĕ dodala žalující firma materiál Frantiřku ř-ovi k dalřímu zpracování, nikoliv k dalřímu zcizení. To plyne takĕ ze svĕdectví disponenta S-ho. Tyto nákupy materiálu živnostníkem (řemeslníkem) nejsou obchodem po rozumu řl. 271, 272 obch. zák. Űmyslem kontrahentů musí býti dalří zcizení, ať již v původním stavu anebo pŕepracovanĕm, který ale musí zachovávatĕ vlastnost vĕci jako vĕci movitĕ. Tak tomu není, zastaví-li se prodaná movitost do nemovitosti, stávajíc se její součástí (Staub-Pisko, Komentář k obch. zák. I, str. 8, 17). Právni pomĕr mezi žalující a Frantiřkem ř-ou nelze proto posuzovatĕ podle řl. 360 obch. zák. Na souzený pŕípad vřak nehodí se ani zásady řl. 368 obch. zák. Skutkový stav, o nĕmž pojednává rozh. řís. 8587 Sb. n. s., jest naprosto jiný, než jest tomu zde, kde pohledávka vznikla řemeslnou činností dlužníkovou. Jest ekvivalentem jeho práce a to i potud, pokud byl zpracován materiál žalující firmou dodaný. Tento materiál ztratil takto svoji podstatu vřbec. Právni pomĕr mezi Frantiřkem ř-ou a Frantiřkem J-em po pŕípadĕ žalující jest posuzovatĕ podle ř 1017 obř. zák. Kontrahentem smlouvy byl ř. a J., práva a povinnosti určeny jsou pouze obsahem tĕto smlouvy. Tajná plná moc, udĕlená žalující Frantiřku ř-ovi, nemůžĕ založitĕ pro žalující pŕímĕho oprávnĕní vůči Frantiřku J-ovi. Tento jest dlužen za práci s dodáním materiálu Frantiřku ř-ovi, pohledávka patŕí poslednějšímu a právem byla tedy zabavena. Žalující firmĕ nepŕířluří tu nĕjakých práv, které by mohly pŕivoditĕ nepŕířluřnost exekuce.

Nejvyšří soud nevyhovĕl dovolání.

D ů v o d y:

Komisionářem jest každý, kdo po živnostensku vlastním jmĕnem na űčet pŕíkazatelův ujednává obchody (řl. 360 obch. zák.). Jde o to, zda právní jednání komisionářem uzavřĕné musí býti obchodem ve smyslu obchodního zákona nebo zda stačí, že by řlo o obchod, kdyby jednání bylo pŕedsevzato komitentem samým. První názor odpovídá doslovu zákona, který ustanovuje, že komisionář musí uzavřítĕ obchody a nedovoluje tedy výklad, že mohou pŕicházeti v űvahu tĕž űkony, které by jen mohly býti obchody. Tento výklad vedl by tĕž k praktickým nesrovnalostem, tak kdyby soukromník dal bankĕři pŕíkaz k nákupu cenných papírů, jeřto podle druhého výkladu neřlo by o komisionářství, leda, že by soukromník mĕl űmysl tyto cenné papíry dále zcizitĕ (viz Staub-

Pisko, kom. k obch. zák. 2. vydání, stránka 416—417). Odvolací soud tedy nepochybil, uvařoval-li, zda řlo o obchod uzavřĕný mezi dlužníkem Frantiřkem ř. a poddlužníkem Frantiřkem J. a zamítĕ-li žalobu, jeřto tomu tak nebylo. Frantiřek ř. je majitelem klempŕířského a pokrývačského závodu a poddlužník Frantiřek J. objednal si u nĕj v řervnu 1933 nátĕr a opravu střechy, kterouřto objednávkou Frantiřek ř. vyřídil. ř. použil při tĕchto pracích materiálu dodanĕho mu žalující firmou. Podle tohoto ujednání mĕl tudíž Frantiřek ř. provĕsti mu zadanĕ řemeslnĕ práce s dodáním potŕebného materiálu, při čĕmž mĕl a musil tento materiál zpracovatĕ do cizí nemovitosti. Tím vřak vytvořil dílo, jeř se stalo součástí nemovitosti objednatelovy a vĕc (materiál) pŕestala tím býti vĕcí movitou a pŕedmĕtem obchodování. Neřlo tu tedy o obchod podle řl. 271 řís. 1 obch. zák., pŕedpokládajíc, že jde o nákup vĕci za űcelem zcizení, t. j. v původním stavu ři pŕepracovanĕm, avřak vřdy v takovĕm stavu, že se zachovává vlastnost vĕci jako vĕci movitĕ (srov. Staub-Pisko, kom. k obch. zák. 2. vydání II. str. 8, 9). Ustanovení řl. 272 řís. 1 obch. zák. tu vřbec nepŕichází v űvahu, jak mylnĕ za to má dovolatelka, kdyř Frantiřek ř. zboží nejen zpracoval nebo pŕepracoval, nýbř sám dodal potŕebný materiál (Randa: obchodní právo vyd. 1894). Neřlo-li v souzenĕ vĕci o komisionářství podle řl. 360 obch. zák., nelze ani použitĕ ustanovení řl. 272 řís. 3 obch. zák., tŕebas jinak ř. se po živnostensku zabýval komisionářstvím, jak to tvrdí dovolatelka. Na souzenou vĕc nelze tudíž použitĕ ustanovení řl. 368 obch. zák. a vylučovací žaloba, pokud byla opŕĕna o tento dűvod, není opodstatněna. Že tu neřlo o pomĕr podobný komisi podle řl. 360 obch. zák., na kterýřto pomĕr bylo by lze obdobnĕ použitĕ ustanovení řl. 368 obch. zák., vyloužil již odvolací soud a odůvodnil i správnĕ, že tu nelze použitĕ zásady vyslovenĕ v rozhodnutí ve Sb. n. s. řís. 8587 pro řůznost skutkovĕho a právního stavu. Nemá význam pro posouzení vĕci, že Frantiřek ř. postoupil spornou pohledávku žalující firmĕ, neboť to se stalo dne 31. ledna 1935, kdeřto pohledávka byla již pŕed tím exekučnĕ zabavena a poddlužník o zabavení vyzrozumĕn dne 10. zāří 1934.

Čís. 15057.

Patronát vĕcnĕ váznoucí na statcích zapsaných v zemských deskách zaniká odepsáním zatížených statků z desk zemských a zruřením pŕířluřné knihovní vložky.

Tomu, kdo řádá za odepsání zemskodeskových pozemků, náleží, aby buď pŕedložil listinný doklad, že se vypořádal s oprávnĕnými z patronátu, neb aby postupoval podle řř 2, 3 a 4 zákona řís. 18/69 ř. z.

Čírkevní űstavy, které tvrdí, že jim pŕířluří vĕcný patronát, jsou formálnĕ oprávnĕny k rekursu proti usnesení knihovního soudu, jímž bylo povoleno odepsání zemskodeskových pozemků podle ř 1 zákona řís. 18/69 ř. z.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, R I 73/36.)

Prvý soud povolil k žádosti knihovního vlastníka přenesení celého statku V. z vložky zemských desk do rustikální vložky a zrušil příslušnou knihovní vložku v zemských deskách. O tomto postupu neuvědomil římsko-katolický kostel a obročí v P., jež tvrdí, že jim k těmto nemovitostem patří věcné právo patronátní. Rekursní soud zrušil ke stížnosti příslušného římsko-katolického kostela a farního obročí toto usnesení prvního soudu a uložil mu, by po doplněném řízení znovu rozhodl. Důvody: Na nemovitostech zapsaných v zemských deskách vážně podle sdělení stěžovatelčina podle platných předpisů (čl. XIV. čís. 1 uv. zák. k ex. ř., §§ 32—34 zákona ze dne 7. května 1874 čís. 50 ř. z. a § 20 tractatus de iuribus incorporalibus ze dne 16. března 1679) jako věcné veřejnoprávní břemeno reální patronát k řím.-kat. kostelu a faře v P. a jeho filiálním kostelům. Břemeno patronátu je břemenem věcným i bez zápisu do knih. Patronát nepřechází s nemovitostmi přepsanými z vložky deskové do vložky rustikální, nýbrž se zrušením vložky deskové zaniká. Nemají proto oprávněné ústavy po zrušení vložky deskové možnost dáti knihovně vyznačiti reální patronát v rustikální vložce, ale mají právo stížnosti proti příslušnému knihovnímu usnesení. Podle sdělení stěžovatelčina vlastník nemovitostí věděl a věděti musel o existenci reálního patronátu, protože plnil a plní povinnosti z něho plynoucí. Byl tedy povinen, aby buď doložil svou knihovní žádost prohlášením stěžovatelčím, že svoluje s hlediska práva patronátního k odepisání pozemků bez tohoto břemena nebo žádal o zavedení vyzývacího řízení (§ 94 čís. 3 a 4 knih. zák., § 2 zák. čís. 18/69) a navrhl v něm podle § 4 zák. čís. 18/69, aby vzhledem k patronátu bylo soudní usnesení, povolující a zahajující toto řízení, doručeno i stěžovateli, která by pak byla oprávněna k odporu podle § 3 téhož zák. bez ohledu na to, zdali patronátní právo je zapsáno v knize pozemkové či ne (Sb. n. s. rozh. čís. 6117). Slušelo proto napadená usnesení zrušiti a věc vrátiti prvému soudu k doplnění řízení v naznačeném směru.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Patronát jakožto soubor oprávnění a závazků vižících se ke kostelu nebo nižšímu církevnímu obročí, může na statcích zapsaných v zemských deskách věcně váznouti a ve velkém počtu případů také skutečně vážně bez knihovního vyznačení (nález spr. soud. ve Vídni z 13. dubna 1887 čís. 805, Budw. čís. 3481, rozh. čís. 6117 a 6163 Sb. n. s., Ehrenzweig: »Sachenrecht« z r. 1923 str. 401). Podle nálezu vysloveného v nálezu nejvyššího správního soudu ze dne 1. září 1934 čís. 11544/32 (Bohuslav čís. 11396) vyloučením statku, na němž patronát vážně, ze zemských desk a zrušením příslušné knihovní vložky patronát zaniká, ježto podle § 20 traktátu de iuribus incorporalibus, vydaného císařem Leopoldem I. dne 13. března 1679, je patronát akcesorium »panství«, totiž dominia a jako takové nemůže býti spojen s pozemky nezapsanými do desk zemských, a je spojen s pozemky jen potud, pokud tyto jako

zemskodeskové pozemky nepominou. To se však stane tím, že se z desk zemských odepíší. Tyto dvě okolnosti jest míti na zřeteli, je-li podána žádost za přenesení veškerých nemovitostí, na nichž vážně nezapsané věcné právo patronátní, ze zemských desk do pozemkové knihy rustikální s přenesením všech váznoucích práv podle § 1 zákona čís. 18/1869 ř. z., neboť provedení takového převodu má v zápětí zrušení příslušné vložky zemských desk, a tudíž i zánik věcného patronátu. Povolí-li soud žádané přenesení nevěda o patronátu, nelze postiženému církevnímu ústavu upříti právo k rekursu proti onomu usnesení nejn. podle §§ 123, 126 knihovního zákona, nýbrž i podle § 35 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n., i když mu nebylo usnesení to doručeno, neboť jest účastníkem, který může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen (§ 37 zák. čís. 100/31). O takový případ zde jde, ježto první soud vyhověl knihovní žádosti žadatelů za přenesení celého statku V. ze zemských desk do rustikální vložky a římsko-katolický kostel v P. s filiálními kostely a farním obročím, které tvrdí, že jim ke statku V. přísluší věcné právo patronátní, nebyly o tom soudem uvědoměny, poněvadž právo to nebylo v zemských deskách vyznačeno. Výška dovolacích rekurentů, že těmto církevním ústavům nepřisluší formální právo k rekursu proti usnesení prvního soudu, není správná. Jde na jedné straně o církevní ústavu, s níž patronátní právo bývá spojeno, na druhé straně pak o deskový statek, na němž právo takové může i bez knihovního zápisu věcně váznouti. Dovolací rekurenti sami uvádějí, že až do roku 1910 všichni majitelé statku O., pokud byli současně též majiteli statku P., právo patronátní stran patronátního kostela v P. vykonávali, ovšem tvrdí, že tak činili jenom jako majitelé statku P. a nikoliv jako majitelé statku O., ale to je otázka, kterou v tomto knihovním řízení nelze řešiti. Konečně tvrdí dovolací rekurenti, že v roce 1930 a 1934 odepřeli presentaci na úřad faráře, když bylo beneficium uprázdněno, a že byli výnosem okresního úřadu v K. ze dne 11. února 1935 vyzváni, aby opatřili náklady na nutné opravy farní budovy, že proti výnosu tomu podali odvolání na zemský úřad, přes to však na žádost farářovu zaslali mu určitou částku s upozorněním, že částku tu poskytují jen jako zálohu čili zápůjčku, kterou jest povinen zaplatiti ten, kdo bude uznán definitivně povinným zaplatiti náklady na nutné opravy farních budov. Z toho plyne, že mezi odvolacími rekurenty a jmenovanými církevními ústavami o patronát skutečně jde, že ústavy existenci patronátu k statku tvrdí, kdežto dovolací rekurenti ji popírají. Nelze proto ústavám těm upírati formální legitimaci k rekursu v této věci a odkazovati je na příslušné řízení o zjištění existence onoho patronátu, neboť, kdyby mezitím byl statek O. převeden ze zemských desk do rustikální vložky pro katastrální území O. a potom teprve na existenci patronátu bylo pravoplatně nalezeno, nemohly by po případě již řečené církevní ústavy své patronátní nároky provésti, ježto by patronát oním přenesením statku O. ze zemských desk do pozemkové knihy rustikální mohl zaniknouti a nemohl by po případě již býti obnoven (srov. rozh. čís. 6163 Sb. n. s.). Dovolací rekurenti poukazují stále na to, že v tomto případě nejde o §§ 2 a 3, nýbrž o § 1 zák. čís. 18/69 ř. z., ježto prý žádají o převedení statku O. do pozem-

kové knihy rustikální s přenesením všech závad, při tom však zamlčují, že věcné právo patronátu, existuje-li, do rustikální vložky podle shora uvedeného názoru nejv. správního soudu přenést nelze a že tudíž v příčině něho převedení statku o. podle § 1 cit. zákona provést nelze. Mohla by tedy vzniknouti taková situace, že by zájmy církevních ústavů, jichž se patronát týká, mohly býti ohroženy a uplatnění jejich práv z patronátu plynoucích stíženo, a již toto pouhé stížení a ohrožení stačí, aby těmto církevním ústavům byla přiznána právní ochrana a aby řád práva uveden byl v soulad. Nezbyvá proto, než aby buď žadatelé předložili listinu o tom, že se s jmenovanými církevními ústavu stran uvedeného patronátu vypořádali, nebo aby se stran patronátu postupovalo podle §§ 2, 3 a 4 cit. zák., by se ústavům těm umožnilo, chrániti svých práv odporem podle § 3 cit. zákona (srov. rozh. čís. 6163, 6117 Sb. n. s.). Že slověm »zapsaná« práva v §§ 1 a 3 cit. zák. jest rozuměti jako »váznuocí« práva, bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 6117 Sb. n. s. Lichá jest také výtka dovolacích rekurentů, že uplatňování patronátních práv v rekursu řečených církevních ústavů jest novotou v řízení rekursním podle § 125 knih. zák. nepřipustnou. Vázlo-li na deskovém statku O. v době podání knihovní žádosti nezapsané právo patronátní, jsou údaje uvedené v rekursu církevních ústavů pouhým upozorněním soudu na skutečný stav a nikoliv novotou. Žadatelé měli sami ve své knihovní žádosti na tuto okolnost upozorniti, i když jest otázka existence patronátu mezi nimi a církevními ústavu sporná, aby první soud mohl k ní zaujmouti stanovisko, a ne přejíti ji mlčením ve své žádosti za přenesení celého statku O. ze zemských desk do vložky rustikální, pro něž neuvedl ani žádných důvodů, tak že nelze ani rozumně nahlédnouti, proč žadatelé bydlící v P. o toto přenesení usilují.

Čís. 15058.

Předpis § 465 (2) c. ř. s. platí bez rozdílu, zda straně bylo povoleno právo chudých čili nic.

Nejde o protokolární odvolání, nýbrž o podání odvolacího spisu, sepsal-li odvolání soudcovský úředník, zřízený k tomu cíli chudé straně podle § 90 zák. o org. soud., byl i k sepsání použil formy soudního zápisu. Takové odvolání se hodí k zahájení odvolacího řízení a nelze je odmítnouti jako nepřipustné.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, R I 222/36.)

Odvolací soud odmítl odvolání žalobcovo do rozsudku okresního soudu v N. Důvody: Odvolání žalující strany bylo podáno soudním zápisem u okresního soudu v N. Takovéto odvolání jest dle § 465 odst. 2 c. ř. s. přípustno pouze tehdy, nesídlí-li v místě okresního soudu ani 2 advokáti. Avšak v sídle okresního soudu v N. má své působíště více než dvě advokátů. Důsledek toho je, že zvolená forma do soudního protokolu je nepřipustná dle § 471 čís. 2 c. ř. s. Za tohoto stavu muselo býti odvolání dle §§ 473 a 474 odst. 2 c. ř. s. odmítnuto.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání žalobcově znovu jednal.

Důvody:

Pokud tvrdí stěžovatel, že předpis § 465 odst. 2 c. ř. s. neplatí pro strany s právem chudých, nemá pravdu. Tento předpis platí pro veškeré strany bez rozdílu, zda jim bylo povoleno právo chudých, čili nic. Chudé straně, které nebyl zřízen advokát a která nemůže prohlásiti odvolání do soudního protokolu z důvodu § 465 odst. 2 c. ř. s., může však býti podle § 90 org. zák. ustanoven úředník soudní k sepsání a podání odvolacího spisu proti rozsudku okresního soudu. To v souzeném případě se stalo, neboť podle záznamu byl okresní soudce pověřen sepsáním odvolání žalobcova. Že odvolání to pak sepsal ve formě soudního protokolu, v tomto případě nevádí, poněvadž formy soudního protokolu bylo pouze použito k sepsání odvolacího spisu soudcem podle § 90 org. zák. tímto úkolem pověřeným, takže podle své pravé povahy onen protokol jest vlastně odvolacím spisem.

Čís. 15059.

Za trvání služebnosti požívání může vlastník věci za předpokladů § 520 obč. zák. uplatniti jen práva v tomto předpisu uvedená, nemůže však nastupovati na poživatele žalobou o provedení potřebných prací podle § 513 obč. zák., nebo požadovati od poživatele náhradu podle § 1042 obč. zák. za tyto práce, provedl-li je sám.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, Rv I 1974/33.)

Žalující jsou spolumahitelé domu dvěma třetinami; třetina jest vlastnictvím Rudolfa a Marie P. Žalobci tvrdí, že dům ten, jehož požívá žalovaná právem služebnosti, vyžadoval nutných oprav, že vybízeli žalovanou, aby je provedla, a když se tak nestalo, provedli je sami. Žádají proto na žalované zaplacení třetiny nákladů, pokud se tyto týkají spoluvlastnictví Rudolfa a Marie P. Nižší soudy zamítly žalobu, o dvolací soud z těchto důvodů: Šlo o opravy a to opravy nutné, takže jest přisvědčiti žalobcům, že první soud nesprávně věc posoudil po stránce právní, maje za to, že nejsou splněny předpoklady § 514 obč. zák. Citovaného předpisu nelze použiti, ježto v něm mluví se o stavbách, které se staly nutnými pro stáří budovy nebo pro náhodu a které provedl vlastník k oznámení poživatele. V daném případě nutno vycházeti z ustanovení § 513 obč. zák., podle něhož je poživatel povinen služební věc jako dobrý hospodář udržovati ve stavu, v jakém ji převzal a z jejího výnosu opatřovati opravy, doplňky a obnovy. Vynaložili-li žalobci takový náklad na místo žalované, pak ovšem měli by nárok na jeho náhradu podle § 1042 obč. zák. Než tu jest zdůrazniti, že žalobci netvrdili, že by byli pouze obnovili stav, jaký tu byl v době, kdy žalovaná budovu

do požívání převzala, ani že by čistý výnos z domu (§ 512 obč. zák.) skutečně postačoval ke krytí oněch provedených oprav, tak že nemohou tvrditi, že zažalovaná částka jest nákladem, který byla žalovaná povinna podle zákona vynaložiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Již před vydáním občanského zákoníka měl poživatel služebné věci nejen poživací právo, nýbrž také samozřejmou povinnost vrátiti věc v témže stavu, v jakém ji do požívání převzal, z čehož již vyplývala jeho další povinnost udržovati věc v řádném stavu. K zabezpečení splnění těchto povinností mohl vlastník požadovati vždy poskytnutí jistoty. Občanským zákonem byly závazky poživatelovy přesně vyjádřeny a bylo jich plnění uloženo poživateli přímo za povinnost, ale za to měl býti nárok vlastníka na jistotu obmezen zásadně na případy, v nichž byla ohrožena podstata služebné věci. Ustanovuje totiž § 513 obč. zák., že poživatel je povinen, aby jako dobrý hospodář udržoval služebnou věc v tom stavu, v jakém ji převzal a z výnosu opatroval opravy, doplňky a obnovy. Paragraf 520 obč. zák. pak stanoví, že zpravidla může vlastník žádati od poživatele zajištění podstaty jen, hrozí-li nebezpečí. Otázka, kdy se může vlastník domáhati toho, aby poživatel věc řádně opravoval a při její změně ji zase uvedl do původního stavu, v zákoně výslovně řešena není a jsou tedy dvě možnosti. Buď by mohl vlastník nastupovati proti poživateli žalobou, uplatňující jeho práva, uvedená v § 513 obč. zák. vždy hned, jakmile poživatel služebnou věc řádně nespravuje a neprovede hned potřebné opravy anebo zmenší podstatu (na př. odprodejem inventáře, jako bylo v případě Sb. n. s. 10766), anebo teprve tehdy, kdy poživací právo zaniklo a poživatel má služebnou věc vlastníku odevzdati (§ 518 obč. zák.) tak, jak ji převzal. Tu jest uvážiti, že kdyby při každé změně věci, kterou by jinak řádný hospodář hleděl odstraniti, mohl vlastník nastupovati hned žalobou, by byl poživatel v nebezpečí, že na něho budou podávány šikanosní žaloby a výkon poživacího práva mu bude znesnadňován, což by zejména mohlo nastati při užívání hospodářských statků s inventářem. S druhé strany by ustanovení § 520 obč. zák., že zpravidla při ohrožení podstaty — a tedy výjimečně i když není podstata ohrožena, ale je to zvláštní zájem — může vlastník požadovati jistotu a případně se i domoci opětného převzetí věci za slušné odbytné nebo odevzdání věci do soudní správy, bylo zbytečným, když by vlastník každé potřebné opravy, doplňku a obnovy se mohl žalobou domoci hned za trvání poživacího poměru. Z toho vyplývá, že úmyslem zákonodárce bylo poskytnouti poživateli za trvání poživacího poměru co nejvíce volnosti a naproti tomu zabezpečiti vlastníku splnění povinností uložených poživateli a tedy vrácení věci v nezměněném stavu, jistotou nebo ostatními v § 520 obč. zák. uvedenými opatřeními. Je to podobný případ jako při pachtu, kde se také nelze zásadně již za trvání pachtovního poměru domáhati, aby pachtýř pachtovní před-

mět uvedl do stavu, v jakém jej převzal, a to i když se k tomu smluvně zavázal (Sb. n. s. č. 301 a 8956). Propachtovatel se může domáhati jen po skončení pachtovního poměru vrácení věci, jak ji předal (§ 1109 obč. zák.), anebo zrušení pachtovního poměru (§ 1118 obč. zák.). Pokud tedy poživací právo nezanklo, může vlastník, nespravuje-li poživatel služebnou věc řádně a je-li podstata ohrožena nebo je-li tu zvláštní zájem, uplatňovati jen práva uvedená v § 520 obč. zák., nemůže však žalovati hned na provedení oprav, doplňků a obnov. To nelze obejít ani tím, že by vlastník nebo někdo jiný opravy sám provedl a domáhal se pak za trvání poživacího práva náhrady podle § 1042 obč. zák., poněvadž doba, kdy poživatel musí svou povinnost splniti, dosud nenastala.

Čís. 15060.

Jak dalece je nemanželský otec povinen hraditi zemskému fondu náklad, vzešlý ošetřením a léčením dítěte.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, Rv I 1126/34.)

Žalující zemský fond domáhá se na žalovaném náhrady nákladů podle § 1042 obč. zák., jež vznikly žalobci ústavním ošetřením a léčením nemanželského dítěte žalovaného ve výši 3.204 Kč 95 h. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby částkou 200 Kč, p r v ý s o u d z těchto důvodů: Žalovanému byla stanovena usnesením soudu povinnost platiti na výživném nezl. Zdenky S-ové až do doby, než dítě se bude moci samostatně živiti, částkou 200 Kč měsíčně a to do rukou dočasného poručerstva děcka právního ochranného oddělení zemského ústavu pro péči o dítě v Praze. Usnesení to odůvodňuje povinnost žalovaného z ustanovení §§ 166, 167 obč. zák. Žalovaný splnil řádně povinnost do konce dubna 1931. Nesplnil však svoji povinnost za květen 1931, ač nemanželské dítě se ještě dne splatnosti nároku dožilo. Právní ochranné oddělení jako orgán žalujícího vynaložil na dítě, o jehož zaopatření se staralo, částku 4.404 Kč 95 h, takže po srážce placených 1.200 Kč dosud zbývá 3.204 Kč 95 h, žalobou vymáhaných. Není sporu o tom, že náklady ty spadají pod náklady, jež ukládá § 166 obč. zák. plniti nemanželskému otci. Stanovití výši těchto nákladů nemanželského děcka proti otci povolán jest soud a v daném případě, když nemanželský otec otcovství uznal, v řízení nesporném. Výše soudem stanovená vymezuje rozsah povinností, uložených žalovanému jako nemanželskému otci Zdenky S-ové. Jest tudíž žalující oprávněn dle § 1042 obč. zák. požadovati náhradu nákladů těch na žalovaném toliko do výše, stanovené opatrovnickým soudem a to v daném případě do výše 200 Kč, ježto jen touto částkou žalovaný své povinnosti řádně nesplnil. Pokud však vynaložil více, jde to na útraty její.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dle § 166 obč. zák. jest povinen nemanželský otec dítěte, aby je přiměřeně svému jmění vyživoval, vychovával a zaopatřil. Poručenský soud však určil nemanželskému otci ku placení jako výživné dle tehdejších poměrů přiměřenou částku měsíčně 200 Kč. Bylo to již v době, kdy dítě bylo v opatření Zemského ústavu a stalo se určení výše výživného zcela k návrhu právního ochranného oddělení onoho ústavu, které jest orgánem žalobcovým. Ony měsíční částky 200 Kč byly také ústavu zaplacený a žalobcem zúčtovány. Byla-li za výše uvedených okolností nemanželskému otci vyměřena právní povinnost platební ku splnění zákonné povinnosti z nemanželského otcovství plynoucí určitou částkou a tuto on po dobu rozhodnou platil, nelze všeobecně dovozovati, že by byl povinen podle zákona učiniti více. Vynaložila-li tedy žalující strana nad to částku žalobou vymáhanou, nemůže požadovati náhradu toho na žalovaném, zejména když v prvé stolici ani netvrdila změnu poměrů.

Čís. 15061.

Pokud postup pohledávky mezi manžely vyžaduje notářského spisu. Postoupený dlužník může namítati, že nedošlo k platnému postupu pohledávky pro nedostatek notářského spisu.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, Rv I 1520/34.)

Manžel žalobkyně postoupil této na úhradu svého dluhu u ní pohledávku, již měl proti žalované. Žalovaná postup vzala na vědomí a zavázala se žalobkyni dlužním úpisem pohledávku zaplatiti. Proti žalobě na zaplacení této pohledávky namítla mimo jiné neplatnost postupu pro nedostatek formy notářského aktu, neboť šlo o postup pohledávky mezi manžely, jimž vlastně žalobkynin manžel uznal svůj dluh u žalobkyně. Prv ý s o u d žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Postup pohledávky 2.000 Kč mezi věřitelem žalované Janem P. a jeho manželkou, t. j. žalobkyní, byl podle § 1 b) zákona ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. z. neplatný, ježto šlo o postup úplatný, zahrnující v sobě uznání dluhu mezi manžely, který měl býti uhrazen postupem pohledávky (srov. rozhodnutí čís. 6592, 7650, 9793, 10749 a j. Sb. n. s.). Odvolací soud má dále za to, že tato neplatnost postupu pohledávky byla zhojena tím, že dlužnice vůči žalobkyni jako příjemkyni pohledávku uznala a že tudíž nemůže vůči ní úspěšně namítati neplatnost postupní smlouvy. Avšak podle § 1396 obč. zák. jest postoupený dlužník zavázán uspokojiti poctivého příjemce jako svého věřitele, uznal-li vůči němu postoupenou pohledávku za pravou. V tomto případě pozbývá

dlužník svých námitek, které měl proti postupiteli, avšak jeho námítky z poměru mezi příjemcem a postupitelem pohledávky zůstávají tím nedotčeny. To plyne z úvahy, že uznání pohledávky podle § 1396 obč. zák. působí jen proti poctivému příjemci; je tedy nutným předpokladem, aby osoba, která uplatňuje pohledávku z důvodu postupu, byla skutečně jejím příjemcem. Je-li však postup sám o sobě neplatný, není tu žádného příjemce pohledávky a důsledkem toho nemá pak ani uznání pohledávky vůči neoprávněné osobě účinku uvedeného v § 1396 obč. zák. Tak je tomu i v souzeném případě, v němž byl, jak již uvedeno, postup zažalované pohledávky mezi Janem P. a žalobkyní pro nedostatek předepsané formy neplatný. Nedošlo-li však taktó vůbec k platnému postupu, nestala se žalobkyně příjemkyní pohledávky po rozumu § 1396 obč. zák. a není tudíž v tomto sporu přes to, že žalovaná vůči ní pohledávku dlužním úpisem uznala, legitimována k žalobě, a to ani z uplatňovaného důvodu novace dle § 1376 obč. zák., neboť novace předpokládá platný závazek dosavadní, který má býti zrušen, a není-li tu takového závazku, nemůže novací vzniknouti platný nový závazek.

Čís. 15062.

Zákon č. 267/21 Sb. z. a n., vl. nařízení č. 186/24 Sb. z. a n.

O přiznání, odepření nebo zastavení podpory v nezaměstnanosti se státním příspěvkem rozhoduje jediné ústředí odborové organizace. Tomu přísluší nárok na náhradu škody proti organizaci, k níž členové patřili dříve, jestliže tato organizace zadržela členské knížky a doklady, takže nebylo lze sestaviti a vyplniti vzorce B—D podle vlád. nař. čís. 186/24 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, R II 41/36.)

Žalující odbočka odborové organizace uplatňuje ve sporu nárok na náhradu škody, kterou utrpěla udánlivě tím, že vyplatila svým členkám Bertě D-ové a Else D-ové zálohou podporu v nezaměstnanosti od 29. srpna 1931 v částce 2.447 Kč 50 h a nyní nemůže dosíci její refundace od ministerstva sociální péče a ministerstva financí vinou žalované odbočky odborové organizace, jež prodlévala ve vydání členské knížky, potažmo jiného dokladu o členství Bertě D-ové a Elsy D-ové ve vlastní organizaci. Průtah trval tak dlouho, že mezitím se nárok na refundaci promlčel. Jmenované členky měly prý nárok na podporu v nezaměstnanosti a žalující odbočka jim vyplatila na ni zálohu, ježto byly v nouzi. Ostatně tyto členky postoupily prý jí svá práva proti žalované odbočce (§ 1422 obč. zák.) a mimo to vstoupila prý žalující odbočka do jejich práv již po zákonu podle § 1358 obč. zák. Žalovaná odbočka namítla, že žalující odbočka nebyla oprávněna vypláceti podporu v nezaměstnanosti zálohou, že o přiznání podpory v nezaměstnanosti a státního příspěvku rozhoduje výbor odborové organizace podle svých stanov neb řádů o tom jednajících, že D-ové a D-ové nárok na podporu v nezaměstnanosti nepřislušel, ježto byly ze žalované odbočky dne 20. června 1931 vyloučeny pro neaplacení členských příspěvků, že doba jejich členství

v žalované odbočce nemohla býti pro jejich vyloučení započtena při vstupu do žalující odbočky a že od jejich vyloučení do dne 29. srpna 1931 neuplynula ještě doba, potřebná k nabytí nároku na podporu v nezaměstnanosti v žalující odbočce. První soud uznal podle žaloby, ježto zjistil, že obě shora jmenované dělnice, jež pro nezaměstnanost byly v nouzi, by skutečně byly měly nárok na podporu, kdyby buď nebyly vůbec vystoupily z organizace žalované nebo aspoň kdyby ihned po výstupu byly měly v rukou stvrzenky o členství; současně vyslovil, že žalující odbočka jest oprávněna podle XXII. hlavy obč. zák. (§ 1036 obč. zák.) uplatnit nárok na náhradu škody zaviněním žalované odbočky jí vzešlé. O d v o l a c í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Právem vytýká žalovaná odbočka prvému soudu, že skutkovým zjištěním octl se v rozporu se spisy a že právní názor, z něhož vycházel, jest mylný. Vždyť v přednesu žalované odbočky a v dopisu ministerstva sociální péče v Praze není ani zmínky o tom, že by D-ové a D-ové byl příslušel nárok na podporu v nezaměstnanosti za předpokladů prvým soudem uvedených, a ustanovení § 1036 obč. zák. zde vůbec nepřiléhá, protože nebylo tvrzeno, že D-ová a D-ová měly nárok na podporu v nezaměstnanosti proti žalované odbočce a že žalující odbočka vyplacením zálohy D-ové a D-ové na podporu v nezaměstnanosti obstarala vlastně záležitost žalované odbočky. Tím ale pozbývá rozsudek svého základu. Ustanovení §§ 1422 a 1358 obč. zák., jichž se žalující odbočka dovolávala, nepřiléhají, neboť jejich použití nedalo by se obsahem skutkového přednesu žalující nijak odůvodnit. Ke spolehlivě správnému rozhodnutí ve sporu jest nezbytně třeba, aby byla vyřešena otázka, zda D-ová a D-ová byly ze žalované odbočky vyloučeny pro neplacení členských příspěvků, neboť kdyby se ukázalo, že D-ová a D-ová byly podle stanov ze žalované odbočky pro neplacení členských příspěvků vyloučeny, nepřislušel by jim vzhledem k autentickému výkladu ministerstva sociální péče nárok na podporu v nezaměstnanosti v žalované odbočce a nebyla by směla jim žalující odbočka započísti při přestupu práva, nabytá v žalované odbočce. Pak ovšem nemohly by D-ová a D-ová žalující odbočce žádných práv postoupiti. Aby však tato rozhodná otázka byla rozřešena, jest nutno předem provést důkazy žalovanou odbočkou nabídnuté o tom, že D-ová a D-ová byly skutečně vyloučeny. Při tom jest hodnotiti také zmíněný přípis ministerstva sociální péče, z něhož vysvítá, že žalující odbočka nebyla oprávněna poskytovat zálohu na podporu v nezaměstnanosti a objasniti, jak dlouho byly D-ová a D-ová členkami žalující odbočky před vyplacením zálohy a jaká doba členství jest v žalující odbočce nutná k nabytí nároku na podporu v nezaměstnanosti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Je nesporno, že dělnice Berta D-ová a Eliška D-ová dne 25. června 1931 přestaly býti členkami žalované místní skupiny, pokud se týče odborové organizace, k níž náleží tato místní skupina. Nemůže tedy býti

pochybnou, že poté (t. j. po 25. červnu 1931) uvedené dělnice již neměly nárok na podporu v nezaměstnanosti proti žalované místní skupině, resp. příslušné odborové organizaci a že nemohly tudíž práva na podporu jim příslušející proti žalované skupině postoupiti žalobkyni. Jinou jest otázka, zda jmenované nabyly práva na příslušnou podporu v odborové organizaci, k níž náleží žalující místní skupina a k níž přestoupily prý dne 25. června 1931. To souvisí s otázkou, zda a kdy lze započísti členství osobám přestupujícím z jedné do jiné odborové organizace. Tato otázka nebyla zákonem zvláště upravena, avšak z ustanovení § 5 č. 2 zák. č. 267/21 Sb. z. a n. —, který v tomto směru nebyl změněn zákonem č. 74/30 Sb. z. a n. — plyne, že bylo ponecháno odborové organizaci —, jejíž členem se stal přistupující člen, — aby ve stanovách, pokud se týče v podpůrném řádu ji řešila. Bude tedy v souzené věci třeba předem zjistiti, která příslušná ustanovení obsahují stanovy. resp. podpůrný řád organizace »Verband chr-er Arbeiter und Arbeiterinnen aus der Textil-Putz und Bekleidungsindustrie« ve S. Bylo tvrzeno, že podle těchto stanov, resp. podpůrného řádu se započítávají přestupujícím členům nabytá práva v jiném svazu jen tehdy, když splnili řádně své povinnosti zcela nebo z části na podporu v nezaměstnanosti, a bylo dále tvrzeno žalovanou stranou, že dělnice, o kterých jde, v organizaci svazu »Bekleidungsarbeiter-Verband« této povinnosti nedostály, ježto neplatily členské příspěvky. O tom byly žalovanou odbočkou nabízeny důkazy, jichž provedení nařídil správně odvolací soud, neboť bude-li prokázáno, že Berta D-ová a Eliška D-ová, nesplnivše povinnosti jako členky »Bekleidungsarbeiter-Verbandu«, pozbyly členství v této organizaci, nemohlo jim ani jejich dřívější členství býti započteno v organizaci, k níž přestoupily. Jmenované nenabyly ani smluvního nároku proti dřívější organizaci a nemohly ani žalující místní skupině postoupiti žádná svá práva z členství odvozovaná a neměly ani »náhradní nároky« proti žalované z důvodu, že jim včas nevydala členské knížky nebo jiné doklady a že jim tím zabránila, by uplatnily včas a řádně nároky na podporu v nezaměstnanosti proti nové odborové organizaci, a nemohl ani býti uskutečněn platný postup těchto náhradních nároků žalující místní skupině. Ostatně byl též tvrzený postup popřen žalovanou místní skupinou a bude tudíž třeba i o tom provést důkazy a učiniti potřebná skutková zjištění. Nepostoupily-li však D-ová a D-ová žalobkyni své nároky, anebo nemohly-li tak učiniti proto, že jmenovaným taková práva ani nepřislušela, nemůže žalobkyně žádati náhradu škody od žalované místní skupiny proto, že jmenovaným bývalým členkám nevydala včas a řádně dotčené členské knížky a doklady, ježto žalovaná skupina měla pouze smluvní povinnost proti jmenovaným svým členkám a nikoli též proti žalující místní skupině, a není zákonného ustanovení, z něhož by vznikla povinnost žalované vydati tyto doklady žalobkyni. Pokud žalobkyně opírá žalobní nárok o skutkové tvrzení, že jmenovaným dělnicím vyplácela podporu v nezaměstnanosti »zálohou«, dlužno připomenouti, že žalobkyně (místní skupina) nebyla oprávněna přiznati sama členům své organizace podpory v nezaměstnanosti a státní příspěvek (příspěvek), ani poskytovat členům zálohy na tyto podpory, neboť po-

dle § 4 odst. 1 čís. 5 zák. čís. 267/21 Sb. z. a n., resp. podle § 1 a 5 vládní nařízení čís. 186/24 Sb. z. a n. rozhoduje o přiznání, odepření nebo zastavení podpory v nezaměstnanosti se státním příspěvkem ústředí odborové organizace svým k tomu oprávněným orgánem, kdežto místní skupina vyznačí jen na poukazu od ústředí a jeho propisu vyplacení částky a opatří si podpis příjemce (viz vzorec e, § 6 vládní nař. čís. 186/24 Sb. z. a n.). Žalobkyně však netvrdila a neprokázala, že stanovy její organizace nebo podpůrný řád pro ni platný měly v tomto směru jiné ustanovení nebo že jí došel poukaz k výplatě z ústředí (§ 6 vládní nař. čís. 186/24 Sb. z. a n.). Avšak i kdyby podle stanov nebo podpůrného řádu svazu »Verband chr-er Arbeiter und Arbeiterinnen« jmenovaným dělnicím měla a musela být vyplacena podpora se státním příplatkem, ježto členství v dřívější organizaci jim mělo být započítáno v organizaci, k níž přestoupily, a kdyby se za to mělo, že se ústředí nemohlo dostat refundace vyplacených podpor od ministerstva sociální péče, resp. financí, proto, že bez členských knížek a dokladů nemohly být sestavovány a řádně vyplněny vzorce B—D podle nař. čís. 186/24 Sb. z. a n., nepřislušel by nárok na náhradu škody vůči žalované, vzniklý zadržením těchto dokladů žalobkyní, nýbrž jen ústředí svazu, jež však v tomto sporu není procesní stranou. Nebylo tudíž již z těchto úvah vyhovětí rekursnímu návrhu na zrušení napadeného usnesení.

Čís. 15063.

Převzala-li obec smlouvou, uzavřenou se státní správou železniční, povinnost starati se o řádný stav schodiště, jež spojuje nádraží s veřejnou cestou, odpovídá tomu, kdo utrpěl úraz proto, že schodiště nebylo v bezpečném stavu, jen pro bezprávné opomenutí; nárok poškozeného nelze posuzovati podle § 881 obč. zák.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, R II 57/36.)

Žalobce upadl na schodech, vedoucích od nádraží k silnici a jsoucích ve vlastnictví státních drah, které je zřídily. Smlouvou ze dne 14. března 1925 povolilo ředitelství státních drah žalované obci používání těchto schodů jako veřejného příchodu k železniční stanici proti tomu, že obec kromě jiných závazků převzala povinnost schody vlastním nákladem udržovati, čistiti a při náledí posypávati a že se zavázala, že odškodní státní správu železniční, jakož i osoby třetí, za veškeré škody, jež jim zřízením, trváním a používáním schodů vzejdou, že zejména přejímá ručení za železnici podle zákonů čís. 27 ř. z. z roku 1869 a čís. 147 ř. z. z roku 1902, nastane-li taková událost v provozu dráhy, kdyby na schodech těch byl někdo zraněn nebo usmrčen. Žalobce dovolává se této smlouvy tvrdil, že obec jeho úraz zavinila tím, že schody v době náledí nedala řádně posypati, jednak že schody neodpovídaly stavebnímu řádu a byly proto nebezpečné, a konečně že nebyly obcí v řádném stavu udržovány. Žalovaná obec namítla nedostatek pasivní legitimace a dále,

že schody byly v kritické době řádně posypány, ač prý není předpisu, podle něhož obec byla povinna posypávati veřejné cesty, a že pro počasí v době nehody se nedalo ani posypáváním zabrániti tomu, aby se znovu utvořilo náledí; konečně popřela, že schody neodpovídají stavebnímu řádu. První soud žalobu zamítl, aniž provedl navržené důkazy, vycházející z názoru, že právo ze smlouvy ze dne 14. března 1925 mohla by uplatňovati pouze železniční správa, a že pokud jde o ručení ze zavinění, žalobce ani netvrdil, že osoba pověřená obcí posypáváním schodů byla nezdatnou ve smyslu § 1315 obč. zák., a konečně že nedostatečnost a nebezpečnost schodů s hlediska stavebního nelze přičítati obci k vině, poněvadž je nestavěla. Druhý soud zrušil k odvolání žalobcovu rozsudek prvního soudu pro vadnost řízení podle § 496 čís. 3 c. ř. s. a uložil prvnímu soudu, by se obíral otázkou, zda po stránce stavební byly schody vadné a nebezpečné, zda obecní zřízenec, pověřený čištěním a posypáváním schodů byl osobou nezdatnou, a zda pro porušení řádného udržování schodů a neposypání jich obecním zřízencem došlo ke zranění žalobcovu. Při tom vyslovil odvolací soud, že z tvrzení žalobcova, že obecní zřízenec neposypal schody, ba že vůbec toho dne, kdy se úraz stal, nebyl v obci přítomen, plyne alespoň nepřímě tvrzení, že zřízenec nesplnil svoje povinnosti a není proto osobou zdatnou; dále, že smlouvou ze dne 14. března 1925 a povolením, aby obecní úřad používal schodů, převzala obec povinnost, pečovati o to, aby schody byly po stránce bezpečnostní stavebně bezvadné, že zmíněná smlouva je smlouvou ve prospěch třetích osob ve smyslu § 881 obč. zák. a že proto jest nerozhodno, zda příslušný obecní řád ukládá či neukládá obci povinnost k náhradě škody, nedostojí-li veřejno-právní povinnosti k udržování veřejných komunikací v řádném stavu.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

S odvolacím soudem nelze potud souhlasiti, pokud pokládá zmíněnou smlouvu v příčině schodů za smlouvu ve prospěch třetích osob podle § 881 obč. zák. a domnívá se, že žalobce, jsa také osobou třetí, uplatňuje podle druhého odstavce § 881 obč. zák. právo přímo z oné smlouvy, kterýžto názor obec v rekursu právem vytýká. O takový případ tu nejde a nejde vůbec o nabytí nějakého bezprostředního soukromého práva třetí osoby proti slibujícímu na základě smlouvy uzavřené mezi jinými osobami. Nejde tu o nic jiného, než aby obecní úřad, t. j. všichni lidé, kteří používají schodiště jako spojovací komunikace mezi veřejnou cestou a nádražím, byli chráněni před nebezpečstvím, jež by jim nedostatečným stavem schodiště mohlo vzniknouti. O takovou bezpečnou chůzi po schodišti obecní úřadem používaném měl by se postarati stát (železniční správa) jako jeho vlastník. Tuto povinnost však železniční správa přesunula smlouvou na obec a obec jí přijala. Domáhá-li se tedy žalobce náhrady škody na obci, domáhá se jí na subjektu, kterému ná-

ležela povinnost starati se o bezpečnou chůzi po schodišti, pokud mu tato povinnost náležela. Obec je tudíž pravou žalovanou a je v tomto sporu pasivně legitimována. Tím však žaloba nebyla opřena o nějaké smluvní právo poškozeného proti obci přímo, nýbrž o bezprávné opomenutí obce následkem nesplnění předpisů, jimiž zákon hledí zabránit náhodným poškozením (§ 1311 obč. zák.). Proto bylo ve smlouvě mezi obcí a železničí ustanoveno, že obec odškodní státní správu železniční, jakož i třetí osoby za veškeré škody... atd. Uvedl-li žalobce, že se »nárok opírá o porušení této (t. j. smluvní) povinnosti obce a že následkem toho je soukromoprávní povahy«, chtěl tím odůvodnit jen přípustnost pořadu práva pro tuto žalobu, jak to výslovně uvedl. Ve smlouvě je dále uvedeno, že obec »zejména přejímá ručení za železniční správu podle zákonů z 5. března 1869 čís. 27 ř. z. a z 12. července 1902 čís. 147 ř. z., nastane-li taková událost v provozu dráhy, že na schodech nebo příchodu k nim bude někdo zraněn neb usmrčen«. Tak daleko však žalobce při uplatnění svého nároku proti obci nejde, nýbrž opírá svůj nárok jen o předpis XXX. hlavy občanského zákona o náhradě škody, zejména také o předpis § 1315 obč. zák. V té příčině bylo na žalobci, aby tvrdil a prokázal zavinění žalované obce a — poněvadž sám uvedl, že táž použila osoby sjednané k čištění a posypání schodů, bylo na něm, aby též tvrdil nezdatnost této osoby podle § 1315 obč. zák. V tom směru přednesl žalobce pouze, že Josef S. kritického dne nebyl v obci a že schody vůbec nebyly posypány. Z toho není jasno, zda chtěl uvést, že stihá obec přímé zavinění, poněvadž žalovaná obec S. snad použila k jiným službám mimo obec a nestarala se o zástupce, anebo tím, že na něho řádně nedohlížela, anebo konečně zda tím chtěl říci, že S. jest osobou nezdatnou. Proto měl býti nejasný přednes vysvětlen a doplněn.

Čís. 15064.

K § 1497 obč. zák.

Uznáním dluhu přerušuje se promlčení i tehdy, když byl dluh uznán vůči postoupiteli po postupu.

Jestliže dlužník vypovídá jako svědek (v jiném sporu) dozná dluh, není to uznáním dluhu ve smyslu § 1497 obč. zák.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, Rv II 742/35.)

Žalobkyně tvrdí, že se žalovaný zavázal zaplatiti Janu K-ovi a Klementu H-ovi na účet stavby polovinu smluvené částky 60.000 Kč, na kterou po zaplacení zálohy 45.000 Kč dluží ještě 15.000 Kč. Tento dluh žalovaný uznal dopisem ze dne 23. dubna 1926, a při svém výsledku svědeckém ve sporu Banky v B. se S-ou jednotou v B. vůči žalobkyni a jejím právním předchůdcům (postupitelům Janu K-ovi a Klementu H-ovi a Bance v B.). Dle potvrzeného soudního vyrovnání ze dne 20. března 1925, k němuž podnikatelé K. a H. přihlásili zažalovaný zbytek pohledávky, zavázal se žalovaný platiti 35% ve čtyřech splátkách, kte-

řích nedodržel, takže zažalovaná pohledávka v celé výši obživla a není také promlčena, ježto vznikla během vyrovnacího řízení žalovaného a promlčení dle přijatého vyrovnání mohlo běžeti teprve od 8. dubna 1926, kdy byla poslední vyrovnací kvota splatna. Jan K. a Klement H. postoupili jak ústně, tak písemně tuto pohledávku Bance v B., která jejich podnik financovala, do vlastnictví v 2. polovině roku 1925 a tato žalovaného o tom uvědomila. Tato banka splýnula v roce 1927 se žalující bankou, čímž tato stala se vlastníci zažalované pohledávky a jest i aktivně legitimována k žalobě. Žalovaný namítl promlčení zažalované pohledávky, což žalobkyně popřela, tvrdíc, že došlo k přerušení promlčení podle § 1497 obč. zák., jednak tím, že žalovaný ve sporu její předchůdkyně se S-ou jednotou v B. o 35.000 Kč, byv slyšen jako svědek doznal, že jest povinen částku 15.000 Kč zaplatiti podle úmluvy s právními předchůdci žalobkyně, jednak tím, že dluh svůj uznal v dopisu z 23. dubna 1926, jednak i v řízení vyrovnacím a v žalobní odpovědi. Mimo to namítala stavení podle § 9 dřívějšího vyrovnacího řádu. Nižší soudy vyhověvše námitce promlčení, žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Pokud jde o výpověď žalovaného jako svědka ve sporu, nemůže tu jíti o uznání, neboť toto jest dispositivním činem strany, i když se nemusí státi výslovně. Z něho musí býti možné usuzovati na zřejmý úmysl dlužníkuv uznati dluh vůči věřiteli. Svědek ve sporu vypovídá o jistých jím vnímaných skutečnostech, které se udály v minulosti, vykonává při tom svou povinnost, k níž může býti donucen (§ 325 c. ř. s.). Obsah jeho výpovědi nelze pro nedostatek vůle hodnotiti jako uznání, i když jeho výpovědi nelze pro nedostatek vůle hodnotiti jako uznání, i když obsahuje skutkový obsah takového právního poměru. Poněvadž uznání musí býti jasné a určité, nelze v souzeném případě považovati za uznání, co uvádí žalovaný v žalobní odpovědi ani jeho jednání ve vyrovnacím řízení. Jde pak hlavně o dopis žalovaného z 23. dubna 1926. Dopis tento jest adresován Josefu K. a Klementu H., kteří ovšem v této době už nebyli věřiteli zažalované pohledávky, když ji postoupili právní předchůdkyni žalující strany v druhé polovině roku 1925. Avšak uznání přerušuje běh promlčení, jestliže se stalo vůči oprávněnému, jeho zástupci nebo jeho auktorovi (Klang, Kommentar IV 667, Ehrenzweig, System I/1 304, Mayr, Soustava I 221). A vůči stavitelům Josefu K. a Klementu H., od něhož žalobkyně odvozuje svůj nárok, se stal projev žalovaného. Nelze proto považovati za správný názor nižších soudů, že citovaný dopis již proto netvoří důvod přerušení promlčení, že projev nebyl učiněn vůči žalobkyni nebo jejímu zástupci. Nezáleží na tom, zda se uznání stalo po postupu pohledávky Bance. Jde pak o prohlášení samé. V dopisu uvádí žalovaný, který ve sporu popřel, že stavitelé Josef K. a Klement H. postoupili pohledávku proti němu žalobkyni, resp. její právní předchůdkyni, že odmítá zaslané účty, že může uznati jen to, co objednal a mezi těmito uznanými položkami uvádí »doplatek na sál Svatoj. jednotě

15.000 Kč». Uvádí pak i své pohledávky a dochází k výsledku, že vlastně on má ještě pohledávku vůči stavitelům. Vzhledem k tomu, že sál pro jmenovanou jednotu byl stavěn na pozemku patřícím žalovanému a jeho manželce, že se zavázal přispěti na sál částkou 60.000 Kč, že skutečně zaplatil stavitelům 45.000 Kč, že i ostatní položky uváděné v účtu pocházejí ze stavebních prací, konaných jmenovanými staviteli a z podnětu těch prací, pokládá dovolací soud prohlášení žalovaného o částce 15.000 Kč za určité a jasné uznání, že žalovaný tuto částku jmenovaným stavitelům jest dlužen, tedy za uznání dluhu vůči nim. Toto uznání přerušilo podle § 1497 obč. zák. běh promlčecí lhůty co do této pohledávky i pro právní nástupce jmenovaných stavitelů. Poněvadž pak žaloba byla podána před uplynutím 3 let od 23. dubna 1926, nenastalo promlčení této pohledávky podle § 1486 č. 1 obč. zák. Nižší soudy v důsledku svého názoru neprobrały ostatní spornou látku, jest proto řízení odvolací vadné (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 15065.

K § 250 c. ř. s.

Pojem »nároku« a »námitky«.

Nebyla-li strana při prohlášení průvodního usnesení, nařizujícího její výslech k důkazu, přítomna, musí býti obeslána se sdělením skutkových okolností, o kterých má býti vyslýchána; obesláni má býti řízeno na stranu samu a nestačí obesláni k ruce jejího právního zástupce.

Jde o zvláštní ujednání o konkurenci, nikoliv o pouhou výhradu ve prospěch zaměstnavatele, zavázal-li se zaměstnanec, že po určitou dobu (2 roky) od zrušení služebního poměru nebude vyvíjeti konkurenční činnost, začež mu bude bývalý zaměstnavatel vypláceti odškodné ve smluvené výši.

(Rozh. ze dne 20. března 1936, Rv II 74/36.)

Žalobce tvrdí, že nastoupil u žalované službu v dubnu 1921 na základě služební smlouvy ze dne 6. září 1920, obsahující mimo jiné doložku o výpovědní lhůtě $\frac{3}{4}$ roku, kterážto smlouva služební byla pak nahrazena služební smlouvou ze dne 5. července 1926, v níž o doložce výpovědní zmínky není, avšak dle vůle stran měla tato původně ujednaná doložka i nadále zůstat v platnosti. Žalobce, byv bez důvodu propuštěn dopisem ze dne 18. července 1933, uplatňuje nárok na zaplacení služného, jak mu před propuštěním vypláceno bylo, zejména ještě za měsíc červen 1933, včetně příspěvku na náklady ubytování částkou 1.986 Ř. M., a to za dobu až do uplynutí lhůty výpovědní, to jest až do dne 30. června 1934. Mimo to uplatňuje nárok na náhradu výloh a diet, jež žalované již před podáním žaloby byl likvidoval, a nárok na vyplacení a vyúčtování licenčního za některé žalovanou dle smlouvy ze dne 5. srpna 1926 využívané patenty udělené na vynálezy žalobcovy, jakož i náhrady rovnající se jeho služebním požitkům po dobu, po kterou se

smluvně zavázal zdržeti se soutěžní činnosti (2 roky). Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

První soud připustil důkaz výsledkem stran při ústním jednání dne 15. dubna 1935, konaném za přítomnosti právních zástupců stran, avšak v nepřítomnosti sporných stran, a odročil k provedení tohoto důkazu jednání na 27. května 1935. Zároveň se usnesl, že za žalovanou akciovou společnost bude slyšen Dr. Kurt D. Strany nebyly k odročenému ústnímu jednání soudem zvláště předvolány, nýbrž jejich právní zástupci jen prohlásili, »že je uvědomí o nařízeném výsledku stran«. K ústnímu jednání ze dne 27. května 1935 dostavil se toliko žalobce, Dr. Kurt D. dal se omluviti svým právním zástupcem pro neodkladné práce pro přípravu valné hromady žalované společnosti, osvědčiv tuto překážku dopisem ze dne 17. května 1935. První soud vyslechl toliko žalobce, a nepokládá nedostavení se Dr. D. za omluvené, upustil od výsledku žalované strany. Z výpovědi žalobcovy zjistil pak první soud, že došlo v roce 1926 k ujednání služební smlouvy, a že tato smlouva upravila v podstatě služební poměr žalobcův až do jeho propuštění ze služby žalované firmy. V odvolání vytýkala žalovaná firma vadnost řízení pro nezákonný postup prvního soudu při provedení výslechu stran a navrhla, aby odvolací soud tento výslech provedl znovu. Odvolací soud prohlásil při ústním odvolacím roku usnesení, že se »připouští důkazy jak v první stolici« a provedl je »přečtením svědeckých výpovědí a předložených listin«. Vytýkaný postup prvního soudu se přičil zákonu, ustanovujícímu v druhém odstavci § 375 c. ř. s., že strana, jež nebyla přítomna při prohlášení průvodního usnesení, musí býti obeslána se sdělením skutkových okolností, o kterých má býti vyslýchána, aby se mohla na předmět výslechu připraviti. Proto má osobní obesláni strany k výslechu býti řízeno přímo na stranu a nestačí obesláni k ruce právního jejího zástupce. Nepřichází tu v úvahu ani předpis § 93 odst. 1 c. ř. s., ježto procesní soud nevyhotovil obsílku žalované strany k výslechu a nedoručil ji právnímu zástupci, nýbrž ponechal mu prostě, aby stranu jim zastoupenou uvědomil. Nesejde ani na tom, zda se tak stalo a zda žalovaná strana (pokud se týče Dr. Kurt D.) včas nabyla vědomosti o průvodním usnesení a nařízeném roku k výslechu stran. Neboť nebylo-li vyhověno velicímu předpisu § 375 (2) c. ř. s., jde o vadnost řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.; Sb. n. s. 12532). Odvolací soud dopustil se mimo to nové vady řízení (čís. 2 § 503 c. ř. s.) tím, že nepostupoval podle § 33 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n. a že se spokojil pouhým přečtením protokolu žalobce jako strana vyslechnutého a nezachoval sám ustanovení druhého odstavce § 375 c. ř. s. Mylný je názor odvolacího soudu (čís. 4 § 503 c. ř. s.), že Hanuš A. neměl býti vyslechnut jako svědek, nýbrž že je v tomto sporu stranou a že jeho seznání jest oceniti jako výpověď strany, ježto jme-

novaný prý jest členem představenstva. Neboť obě strany označily za sporu Hanuše A. za předsedu dozorčí rady, a bylo mezi nimi nesporno, že Hanuš A. byl předsedou dozorčí rady, nikoliv představenstva a upozornily soud první stolice na to, že při výslechu stran přichází v úvahu jiná osoba, totiž člen představenstva Dr. Kurt D. Odvolání jest tedy v tomto směru v rozporu se souhlasným přednesem stran a výslechem svědka Hanuše A. nelze nahraditi výslech povolaneho zástupce žalované společnosti ve smyslu třetího odstavce § 373 c. ř. s. V odvolání, ve kterém byly přípustny novoty (§ 33 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n.) uplatňovala žalovaná akciová společnost, že podle § 5 smlouvy ze dne 5. července 1926 měl žalobce po dobu účinnosti konkurenční klausule býti odškodněn tak, že se mu mělo dostati požitků ve formě služného, nákladů a tantiem, jichž požíval ve stejném období uplynulého roku před vystoupením a které byly v § 3 smlouvy přesně uvedeny, že však úhrnné požitky po vystoupení žalobcově, odstěhuje-li se z Berlína, nesmí přesahovati 125% jeho posledních ročních příjmů. Žalovaná firma uplatňuje, že žalobce již nebydlí v Berlíně a že tudíž podle poslední věty třetího odstavce § 5 dotčené smlouvy byl povinen po dobu účinnosti soutěžní doložky ke konci každého měsíce žalované společnosti oznámiti své příjmy z jiné své výdělečné činnosti, jež bylo mu započísti na nároky, příslušející mu proti žalované firmě. Odvolací soud spatřuje v tomto přednesu uplatňování »nového« nároku v odvolacím řízení a nepřihlížel tedy k tomuto přednesu pro zákaz § 33 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n., leč neprávem, neboť jest rozlišovati pojmy »nárok« a »námitky«. Námitkou brání se strana, uvádějíc určité skutečnosti, proti uplatňovanému právu odpůrcovu a snaží se ní o to, aby žalobnímu návrhu nebylo vyhověno. Nárokem domáhá se strana vlastního práva, žádajíc rozhodnutí soudu o plnění z tohoto práva vyvozovaném, nebo o určení právního stavu, odpovídajícího tvrzenému právu. V souzené věci nenamítala žalovaná společnost vzájemnou pohledávku, nýbrž tvrdila jen, že žalobce jim uplatňovaný nárok dostatečně neopodstatnil, ježto nedbal příjmů z jiné své výdělečné činnosti, ani netvrdil, že neměl takových příjmů. Šlo tedy jen o obranu proti žalobcovu nároku. K této námitce měl odvolací soud přihlížeti (čís. 3 § 503 c. ř. s.), neboť bylo na žalobci, aby věc přednesl, čehož bylo třeba k opodstatnění svého nároku, zvláště též co do výše nároku, a důkazní břímě stíhalo ho podle smlouvy již proto, že smluvně byl zavázán žalované firmě příslušné příjmy a jejich výši oznámiti v určitých časových lhůtách. Bylo tudíž též povinností soudu (§ 182 c. ř. s.), aby k tomu působil, by věc v tomto směru byla náležitě vyjasněna a aby strany případně doplnily své přednesy a učinily potřebné průvodní návrhy. Tohoto doplnění bude ovšem jen třeba, dospěje-li odvolací soud po novém řízení k přesvědčení, že byla ujednána soutěžní doložka i po uplynutí původní smlouvy a že platila až do ukončení služebního poměru. V souzené věci bylo tvrzeno, že smluvní strany ujednaly zvláštní úplatu za nesoutěžení žalobcovu za karenční lhůty (viz § 5 smlouvy příl. J). Tomu-li tak, nešlo o pouhou výhradu ve prospěch žalované firmy, nýbrž o zvláštní ujednání o konkurenci, tedy o dvoustrannou platnou smlouvu, jež jednou ze stran nemůže býti

změněna nebo zrušena. Nemá tudíž význam, že žalovaná společnost z dopisu z 25. června 1933, zaslaneho právnímu zástupci žalobcovu, vyvozuje, že se vzdala práv a konkurenční doložky jí příslušejících.

Čís. 15066.

Výnimky zo všeobecných predpisov o prípustnosti opravných prostriedkov, vytvorené praxou pre štátny pozemkový úrad ako reprezentanta verejných záujmov pri prevádzaní pozemkovej reformy, nemôžu byť rozširované na strany, ktoré hája svoje súkromné záujmy.

(Rozh. z 20. marca 1936, R IV 113/36.)

Exekučný súd v podmienkach dražby na nehnuteľnosti, ktoré exekúti nadobudli v rámci pozemkovej reformy, uviedol toto: »Vydražiteľom môže byť i osoba jedna, štátny občan republiky Československej, mravne zachovalý, alebo manželia, ktorí dovedná nemajú viac než 10 ha. zemedelskej pôdy; udelenie príklopu a osoba vydražiteľova podlieha schváleniu štátneho pozemkového úradu; vydražiteľ je rovnako omedzený ako bola povinná strana podľa rozhodnutia štátneho pozemkového úradu zo dňa 20. augusta 1927 čís. 84.469/27-1/3; vymáhajúci veriteľ má nárok na uspokojenie len z tej čiastky najvyššieho podania, ktorá odpovedá cene podľa § 52 zák. zo dňa 30. januára 1920 čís. 31 Sb. z. a n., zväčšenej o nevyhnutné a užitočné náklady podľa stavu v dobe odhadu; časť najvyššieho podania, pokiaľ prevyšuje túto cenu a pokiaľ nie je vyčerpaná pohľadávkami, majúcimi prednosť pri rozvrhu a tými, ktoré boly knihovne zaistené na vydraženom prídele za súhlasu štátneho pozemkového úradu, vyplatená bude štátu, ako preplatok, podľa § 37 zákona zo dňa 30. januára 1920 čís. 81 Sb. z. a n.; nabývacía cena činí 84.000 Kč.«

Rekurzný súd rekurzu vymáhajúcej strany nevyhovel. Dôvody: Rekurz žiada, aby súd prvej stolice bol upravený na vydanie novej dražebnej vyhlášky s vynechaním čiastky, počínajúcej slovami: »Vydražiteľom...« až po slová: »nabývacía cena činí 84.000 Kč«. Sťažnosť je bezzákladná. Podľa § 7 zák. čís. 215/19 Sb. z. a n., môže štátny pozemkový úrad udeliť svoje svolenie ku scudzeniu nehnuteľnosti aj v dražbe za určitých podmienok a cit. § pozdejšími zákonmi nebol zrušený. Preto marne brojí sťažovateľka proti podmienkam štátneho pozemkového úradu, stanoveným pre prípad dražby.

Najvyšší súd dovolací rekurz odmietol. Dôvody: V exekučnom pokračovaní podľa § 40 zák. čl. LIX:1912 proti usneseniu súdu druhej stolice — jestli zákon inak neustanovuje — ďalší rekurz nie je prípustný a napadnuté potvrdzujúce usnesenie rekurzného súdu, vynešené v otázke dražebnej vyhlášky a stanovenia dražebných podmienok nepatrí medzi tie usnesenia, proti ktorým zákon ďalší rekurz pripúšťa. Podotýka Najvyšší súd, že výnimky zo zákonných predpisov o prípust-

nosti opravných prostriedkov, uznávané praxou pre Štátny pozemkový úrad, ako reprezentanta verejnoprávnych záujmov, nemôžu byť rozširované na strany, ktoré hája jedine svoje súkromné záujmy.

Čís. 15067.

K § 1042 o. z.

Český zemský fond jest oprávněn domáhati se na dětech náhrady léčebných nákladů, jež vynaložil na ošetření jejich nemajetného otce ve veřejné nemocnici.

Předpisem § 5 zák. čis. 19/88 z. z. pro Čechy není vyloučen nárok podle § 1042 o. z.

(Rozh. ze dne 21. března 1936, R I 218/36.)

Český zemský fond domáhá se na žalovaných náhrady nákladů, jež za ně vynaložil na ošetření jejich nemajetného otce ve veřejné nemocnici. Prv ý s o u d žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Úmysl plnění za jiného a vůle, žádati na něm náhradu ve smyslu § 1042 obč. zák., v pochybnosti se předpokládá, a jest na tom, za něhož bylo plněno, by tento předpoklad vyvrátil (rozh. č. 5988, 10666 Sb. n. s.). K vyvrácení tvrzeného předpokladu § 1042 obč. zák. namítá žalovaný, že nemocnice ve V. jest všeobecnou veřejnou okresní nemocnicí, tedy právnickou osobou a že Český zemský fond není k žalobě legitimován. Nesejde na tom, že nevymáhala náklady ošetřování a léčení dříve uvedená nemocnice, ani na tom, zda postupovala podle § 11 zák. ze dne 5. března 1888 č. 19 z. z. pro Čechy, neboť z jeho doslovu jest patrné, že jde jen o předpis administrativní. Český zemský fond nežaluje pohledávku příslušející nemocnici, nýbrž pohledávku, jež přísluší jemu z důvodu, že splnil za žalovaného povinnost, kterou ukládá žalovanému předpis § 154 obč. zák., a tvrdí jen, že převzal léčebné zálohou, a nabídl o tom důkaz. Předpis § 5 zák. č. 19/1888 z. z. upravuje případy, v nichž zemský fond poskytuje veřejným nemocnicím náhradu nákladů dle taxy ústavu vyměřené, nelze-li náklad vymáhati na ošetřovanci nebo na jiných osobách, které byly náhradou povinny. Tento předpis náhradní nárok podle § 1042 obč. zák. nevylučuje a náhrada v obdobných případech byla Českému zemskému fondu přiznána (viz rozh. č. 4628, 7977 a j. Sb. n. s.). Odvolací soud rozhodl tudíž správně, že Českému zemskému fondu nelze upírati právo, aby se domáhal náhrady jím učiněného nákladu a konal patřičné šetření, a právem zrušil podle § 496 č. 2 a 3 c. ř. s. rozsudek prvního soudu, jemuž se bude též zabý-

vati námitkami žalovaného a bude zjistiti, bylo-li ošetřování a léčení nutné, a majetkové poměry otce žalovaného i platební mohoucnost žalovaného a jeho ostatních sourozenců (srov. rozh. čis. 4705, 5865, 7190, 7635 Sb. n. s.).

Čís. 15068.

K § 1234 obč. zák.

Podstata společenství majetku mezi manžely pro případ smrti.

(Rozh. ze dne 21. března 1936, Rv II 955/33.)

Žalobce Josef R. ujednal dne 12. ledna 1887 se svojí manželkou Josefou při sňatku všeobecné společenství statků mezi živými a pro případ smrti, které se týkalo jmění nynějšího a budoucího, nabytého i zděděného. Josefa R-ová zemřela dne 22. dubna 1930. Žalobce tvrdí, že do soupisu o její pozůstalosti nemá se pojatai dům vl. čis. 3715 v M., knihovně připsaný žalobci, a to proto, poněvadž tato nemovitost byla navždy vyloučena ze jmění jeho zemřelé manželky tím, že na základě smlouvy o doživotním důchodu ze dne 5. listopadu 1903, kterou žalobce a jeho manželka uzavřeli s tchánem a tchyní žalobcovými, manžely Janem a Veronikou P-ovými, byla ona nemovitost připsána k ideální polovici jemu a jeho manželce a poněvadž dále notářským spisem ze dne 19. dubna 1930 postoupila mu jeho manželka svoji ideální polovici, takže se stal výhradním vlastníkem celé oné nemovitosti. Žaloba, podaná proti universální dědičce manželky žalobcovy na určení, že tato nemovitost do pozůstalostního jmění nepatří, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Bduje-li žalobce svůj nárok na tom, že již v roce 1903 byl dům srovnalou vůlí jeho a jeho manželky rozdělen a tím sjednané společenství statků skutečně a právně zrušeno, poněvadž zákon nezná dvojí dělení, není v právu. Vždyť smlouvou o doživotní důchod ze dne 5. listopadu 1903 nabytý žalobce nového jmění, jež podle původní smlouvy ze dne 12. ledna 1887 bylo především podroběno společenství statků mezi žalobcem a jeho manželkou. Důkaz, že toto nově nabyté jmění dle úmyslu stran nemělo býti zasaženo společenstvím statků mezi manžely, pokud se týče, že oněmi dvěma právními jednáními společenství statků ohledně domu vl. č. 3715 v M. zaniklo, se žalobci nezdařilo, a nebylo třeba řešiti otázku, zda by bylo v daném případě možno použiti obdoby ustanovení § 1262 a 1266 obč. zák. o zániku společenství statků. Podklad pro použití ustanovení § 863 obč. zák. zjištěn nebyl. Poukazuje-li žalobce k tomu, že jeho zemřelá manželka nemohla polovici domu zůstaviti žalované, svojí to dceři, poněvadž hledíc ke smlouvě ze dne 18. dubna 1930 nemohla již polovici domu mezi živými vůbec

nakládati, prehliži, že v dobe smrti své manželky byl dosud vlastníkem domu vl. č. 3715 v M. a že se svou manželkou uzavřel smlouvu o společenství majetku na případ smrti, že také uvedená nemovitost byla touto smlouvou zasažena, a že z těchto příčin nastávají účinky popsané v druhé větě § 1234 obč. zák. Ustanovení § 442 obč. zák., dle něhož nemůže nikdo na jiného převést více práv, než sám má, nemůže se žalobce s úspěchem dovolávat, poněvadž žalovaná odvozuje své právo od zemřelé své matky, manželky to žalobcovy, a její pozůstalost má dle smlouvy ze dne 12. ledna 1887 na nemovitost zapsanou ve vl. č. 3715 v M. práva, vytčená v 2. větě § 1234 obč. zák. Se zřetelem ke shora vylíčenému stavu neopodstatňují okolnosti, které dovolatel uplatňuje s hlediska § 7 obč. zák. použití tohoto zákonného ustanovení. Byla tedy na daném podkladě věc po stránce právní (č. 4 § 503 c. ř. s.) nižšími soudy posouzena správně. Neboť podstata společenství majetku mezi manžely pro případ smrti (§ 1234 obč. zák.) záleží v tom, že v případě smrti toho neb onoho manžela přísluší na živu zůstalému manželovi se strany jedné a pozůstalosti zemřelého manžela se strany druhé nárok na polovici všech statků společenství obapolně podrobených bez ohledu na to, kterému z obou manželů dotyčný majetek před tím náležel a který z nich zemřel (viz rozh. č. 3243 Sb. z. a n.).

Čís. 15069.

I. Výklad pojmu »odborný dozor« podřa § 1 č. 6 a) zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.*)

II. Najímání a prepúšťanie robotníkov, určovanie mzdy a prihlasovanie robotníkov k penzijnému poisteniu sú prácami duševnými (§ 1 odst. 2 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.).

(Rozh. z 24. marca 1936, Rv III 753/35.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovaného od 1. októbra 1926 do 4. novembra 1932 najprv ako robotník a neskôr ako dozorca. Žalobou domáhal sa na žalovanom zaplata dčochodku, o ktorý prišiel v dôsledku toho, že ho žalovaný neprihlásil k penzijnému poisteniu podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Oba nižšie súdy žalobu zamietly. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a upravil tento súd, aby znova rozhodol. Dôvody:

Nižšie súdy zistily, že žalobník od roku 1927 nekonal ručné práce, ale dozeral ako predný robotník nad robotníkmi nádenníkmi, viedol menšie práce podľa úpravy žalovaného alebo jeho technického personálu a že pri väčších prácach bol vždy prítomný žalovaný alebo jeho technický personál, že žalobník prijímal robotníkov a ich prepúšťal podľa úpravy žalovaného a ustaľoval mzdy v medziach mu žalovaným daných a že pri menších stavbách prihlasoval robotníkov k nemocenskému poisteniu.

*) Srovnaj: Sb. n. s. č. 14103.

Podřa § 1 odst. 1, bod 6 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. podliehajú povinnému poisteniu penzijnému zamestnanci, ktorí sa zaoberajú prevážne prikazovaním práce robotníkov alebo odborným dozorom nad nimi bez toho, že by sa samí práce zúčastnili. Podřa odst. 2 cit. řu je povinná penzijným poistením každá osoba, ktorá je v služebnom pomere zamestnaná prácami prevážne duševnými.

Odborným dozorom v smysle cit. zák. ustanovenia je dozor, ktorý má za cieľ, aby práca robotníkov po stránke technickej vyhovovala, na rozdiel od dozoru prostého, ktorý spočíva v dohľade na to, aby robotníci pracovali usilovne bez zbytočných prestávok. Je tedy odborným dozorom súhrn funkcií, ktorých podstata záleží v tom, že dozerajúci orgán pozoruje kriticky činnosť podriadených osôb podľa smerníc túto činnosť určujúcich a hľadá na to, aby pozorovaná činnosť bola v shode so smernicami pre ňu danými. Pri tom nie je rozhodné, či smernice pochádzajú od osoby dozerajúcej alebo od osoby inej, ktorej je dozorca podriadený. Odborným dozorom je tiež dozor, keď bol sverený osobe, ktorá nemá vyšších odborných znalostí, ako robotníci prácu vykonávajúci, keď dozerajúci má dbať o to, aby práce byly vykonané podľa rozkazu odborníkov. Nevyžaduje sa, aby osoba vykonávajúca odborný dozor mohla činiť sama dispozície a mala samostatné vedúce postavenie. Podřa toho bol dozor, ktorý vykonával žalobník podľa zistenia nižších súdov, dozorom odborným tak pri menších stavbách, ak aj pri väčších stavbách.

Najímání a prepúšťanie robotníkov, určovanie mzdy, hoci podľa smerníc majiteľa podniku, a prihlasovanie a odhlasovanie robotníkov k penzijnému poisteniu, sú práce, ktoré vyžadujú duševnej intenzity, myšlienkových pochodov a samostatného úsudku. Sú tedy prácami duševnými.

Žalobník konal tedy práce, ktoré podliehaly povinnému penzijnému poisteniu podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. (§ 1 odst. 1 bod 2 a 6) a aj podľa vládn. nariadenia č. 16/1923 Sb. z. a n. (§ 1). Žalovaný bol preto povinný prihlásiť žalobníka k penzijnému poisteniu. Keď tak neurobil, je mu za škodu zodpovedný.

Odvolací súd sa však nezaoberal ani otázkou, či žalobníkovi škoda vznikla, ani číselnosťou žalobného nároku. Bolo preto učiniť opatrenie podľa § 543 odst. 2 Osp.

Čís. 15070.

Právne následky z penzijného poistenia — podľa vl. nar. 16/1923 Sb. z. a n. — osoby, ktorá poistením nie je povinná, sú tie isté ako u osoby poistením povinnej. Prihlášením zamestnanca k poisteniu podľa vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. a prijatím ho k poisteniu Všeob. penz. ústavom je otázka povinnosti k penzijnému poisteniu — pokiaľ sa týka doby, na ktorú sa prihlásenie a prijatie vzťahovalo — i pre súdy záväzne vyriešená.

(Rozh. z 24. marca 1936, Rv III 140/36.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovaného od 28. marca 1926 do 1. apríla 1928 za denný plat 28 Kč, od 1. apríla 1928 bol mu vyplácaný mesačný plat 1.200 Kč a od tejto doby bol prihlásený u Úradovne všeobecného penzijného ústavu v Bratislave. Služby konal u žalovaného do 30. septembra 1931, ale tento platil za neho penzijné príspevky až do 30. apríla 1932. Žalobník uchádzal sa u Všeobecného penzijného ústavu v Bratislave o invalidný dôchodok, ale jeho žiadosť bola zamietnutá z dôvodu, že nezískal v penzijnom poistení predpísanú čakáciu dobu 60 príspevkových mesiacov. Žalobník domáhal sa žalobou na žalovanom platenia 600 Kč mesačne titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla tým, že mu invalidný dôchodok práve takejto sumy ušiel preto, lebo ho žalovaný neprihlásil k penzijnému poisteniu hneď od nastúpenia služby, t. j. 28. marca 1926. ale len od 1. apríla 1928. Oba nižšie súdy žalobu zamietly z dôvodu, že žalobník v dobe pred 1. aprílom 1928 penzijnému poisteniu nepodliehal. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal z dôvodov tu v úvahu neprichádzajúcich, vo svojich dôvodoch uviedol však toto:

Medzi stranami je sporné, že žalobník bol od 1. apríla 1928 prihlásený k penzijnému poisteniu podľa vládneho nariadenia č. 16/1923 Sb. z. a n. Otázka, či v tejto dobe podľa povahy ním konanej práce podliehal žalobník tomuto poisteniu alebo nie, je s hľadiska riešenia žalobného nároku bez významu, lebo právne následky z poistenia osoby, ktorá poistením nie je povinná, sú tie isté, ako u osoby poistením povinnej. Ak bol prihlasovateľ a nositeľ poistenia toho názoru, že poistná povinnosť je daná, treba mať za to, že zákonné predpoklady poistného pomeru sú dané a nastávajú tým všetky jeho následky. Keď tedy žalovaný od 1. apríla 1928 prihlásil žalobníka k poisteniu podľa cit. vl. nariadenia a keď ho ako poistením povinného Úradovňa všeobecného penzijného ústavu v Bratislave k poisteniu prijala, tým je už aj pre súdy záväzne vyriešená otázka poistnej povinnosti žalobníka na túto dobu. S hľadiska riešenia otázky, či žalobník v dobe pred jeho prihlásením k poisteniu podliehal povinnosti k penzijnému poisteniu, sú smerodajné jedine práce v tejto dobe u žalovaného vykonávané. Nerozhoduje v tomto smere ani skutočnosť, že žalovaný trpel, aby žalobník bol v tejto dobe v podaniach na úrady ako »výpomocný hospodársky správca« označený. V tomto smere nižšie súdy bez porušenia formálneho práva uznaly práce žalobníckove za také, na základe ktorých penzijnému poisteniu nepodliehal.

Čís. 15071.

Do doby 30 príspevkových mesiacov podľa 1. odst. § 185 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., potrebnej pre priznanie výbavného pre poistenky, ktoré získaly pred nadobudnutím účinnosti tohoto zákona (pred 1. januárom 1929) aspoň šesť príspevkových mesiacov, treba započítať aj príspevkové mesiace, získané v poistení pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. (pred 1. januárom 1929).

(Rozh. z 24. marca 1936, Rv IV 705/35.)

Žalobkyňa bola zamestnaná u žalovaného advokáta ako kancelárska sila od októbra 1920 do podzimu 1929 a v novembri 1929 sa vydala. Žalovaný neprihlásil žalobkyňu k penzijnému poisteniu ani podľa vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. ani podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Žalobkyňa domáhala sa žalobou na žalovanom zaplatenia sumy, odpovedajúcej výbavnému podľa § 185 č. 1 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., ktoré jej ušlo preto, lebo ju žalovaný k poisteniu neprihlásil. Oba nižšie súdy žalobu zamietly. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobný nárok uznal dôvodom po práve z týchto dôvodov:

Výklad ustanovenia § 185 (1) zákona č. 125/1929 Sb. z. a n. súdom odvolacím v tom smysle, že nárok na výbavné prislúcha len tým poistenkám, ktoré okrem aspoň 6 mesiacov príspevkových pred platnosťou tohto zákona majú 30 mesiacov príspevkových už za platnosti zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. získaných, nemá opory v zákone. Týmto ustanovením bola stanovená výnimka zpod povinných 60 príspevkových mesiacov určených pre nárok na výbavné šom 36 cit. zákona. Príspevková doba započítateľná určená je v § 12, resp. § 14 cit. zákona. Podľa § 12 započítava sa príspevková doba od prvého dňa mesiaca, v ktorom poistenec vstúpil do zamestnania, podliehajúceho poistnej povinnosti, ak sa stala prihláška aspoň jednou stranou včas. Medzi stranami nie je sporné, že žalobkyňa aj podľa vlád. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. podliehala poistnej povinnosti. Je pravda, že podľa tohoto vládneho nariadenia neprislúchal žalobkyňi nárok na výbavné, lebo táto dávka bola teprv zákonom č. 26/1929 Sb. z. a n. zavedená, keď však podľa odst. 2 § 185 prislúcha za určitých tam uvedených podmienok tento nárok aj poistenkám, ktoré sa pred účinnosťou zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. vydaly, u ktorých tedy nie je možné žiadať, aby príspevkovú dobu získaly už po platnosti zákona č. 26/1929 Sb. z. a n., nemožno odst. 1 § 185 logicky vykladať v smysle, v akom ho vykladá odvolací súd, lež len v tom smysle, že do potrebných 30 príspevkových mesiacov započítať treba aj príspevkové mesiace, získané v poistení pred nabytím účinnosti zákona č. 26/1929 Sb. z. a n.

Správnosti tohoto názoru nasvedčuje aj historický vývoj ustanovenia tohto výbavného. Podľa § 25 (2) vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. osobám ženského pohlavia, ktoré uzavru manželstvo v dvoch rokoch po vystúpení z poistenia alebo vystúpia z poistenia v dvoch rokoch po uzavrení sňatku, malo byť vrátené 80% premii za ne skutočne zaplatených. Táto dávka bola zákonom č. 26/1929 Sb. z. a n. zrušená. V dôvodovej zpráve k § 35 tohto zákona je uvedené, že »dáva sa náhradou za túto zrušenú dávku dávka nová: výbavné vo výške jednoročného invalidného dôchodku, aký by prislúchal v deň uzavretiu sňatku«. Žalobkyňa tedy — keby bola bývala za účinnosti vl. nar. č. 16/1923 Sb. z. a n. poistená — bola by mala nárok na 80% týchto premii. Niet tedy prijateľného dôvodu, prečo by jej neprislúchala — pri splnení zvláštnych podmienok — aj náhrada za túto zrušenú dávku vo forme výbavného podľa intencie zákona.

Nie je sporné, že žalobkyňa bola u žalovaného v zamestnaní poisťovním povinnom od októbra 1920 do jasene roku 1929 a že sa v novembri 1929 vydala. Podľa toho však v prípade, že by bola bývala podľa vl. nar. čís. 16/1923 Sb. z. a n. poistená, bola by získala nielen aspoň 6 príspevkových mesiacov pred účinnosťou zákona č. 26/1929 Sb. z. a n., lež aj potrebných 30 príspevkových mesiacov podľa § 185 (1) cit. zákona, v dôsledku čoho jej nárok na výbavné bol by dôvodom po práve. Poneváž od nositeľa poisťovania nedostáva sa jej tohoto výbavného jedine z dôvodu, že ju žalovaný k poisťovaniu neprihlásil, za škodu z tohoto opomnutia jej vzniknú je žalovaný zodpovedný. Bolo preto treba uznať žalobný nárok dôvodom po práve.

Čís. 15072.

Kdy nemůže likvidátor veřejné obchodní společnosti zastupovati tuto společnost ve sporu; přijal-li likvidátor, jenž nemůže společnost zastupovati, přes to žalobu, aniž opatřil, aby se společnosti dostalo jiného zástupce, jest dán základ žaloby pro zmatečnost podle § 529 čís. 2 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 26. března 1936, Rv I 1146/34.)

Žalovaný Jaroslav V. podal žalobu proti firmě »G. a spol. v likvidaci v M.« k rukám likvidátora p. Josefa G. o zaplacení 63.499 Kč 70 h s přísl. Žaloba byla doručena k rukám Josefa G., kterýžto k prvému roku, stanovenému na den 5. prosince 1932 se nedostavil a proto na návrh žalobce — nyní žalovaného — Jaroslava V. byl vynesena kontumační rozsudek, kterýmž firma G. a spol. v likvidaci v M. byla uznána povinnou zaplatiti zažalovanou částku. Na základě kontumačního rozsudku vedl Jaroslav V. exekuci nejen proti firmě G. a spol. v likvidaci, nýbrž i proti veřejným společníkům Josefu M. a Karlu D., avšak nikoliv proti Josefu G., který jest taktéž veřejným společníkem zmíněné společnosti. Předmětem oné žaloby byla pohledávka, kterou udánlivě zapůjčil Josef G. firmě G. a spol. v M. v letech 1929 až 1930 a již dostoupila po částkách výše 63.499 Kč 70 h, kterou Josef G. postoupil dne 20. srpna 1932 Jaroslavu V. a o jejíž zaplacení byla firma G. a spol. Jaroslavem V. upomínána. Žalující strana (firma G. a spol. v likvidaci, zastoupená nyní v této žalobě nově ustanoveným likvidátorem Karlem D.) tvrdí, že o postupu pohledávky Josefa G. na žalovaného neměla vědomostí, že Josef G., likvidátor firmy v době podání žaloby ostatním společníkům firmy nic nesdělil ani o podání žaloby, ani o ustanoveném prvním roku, že Josef G. nedostavil se k prvním roku o žalobě, ustanoveném bez vědomí ostatních společníků firmy Karla D. a Josefa M. Tvrdí, že Josef G. vystupoval ve sporu jako žalobce nepřímý (cedent zažalované pohledávky i jako žalovaný), likvidátor firmy G. a spol., že v daném případě, kdy vymáhána byla proti firmě G. a spol. ve skutečnosti pohledávka likvidátora firmy, nemohl likvidátor firmy v rozepři té pro kolisi firmu zastupovati, že tudíž firma G. a spol. v likvidaci nebyla v rozepři té za-

stoupena zákonným zástupcem a že proto řízení jest zmatečné z důvodů § 529 odst. 2 c. ř. s. Žalobě, podané z tohoto důvodu pro zmatečnost, bylo vyhověno nižšími soudy, odvolacím soudem z těchto důvodů: Josef G. jako postupující ručil žalovanému (§ 1397 obč. zák.) a měl proto, třeba nevystupoval ve sporu tom přímo jako žalobce, hmotný zájem na tom, aby spor vyhrál jeho postupník (odvolatel), čehož nejlepším důkazem je, že nechal dojiti proti odpůrkyni k rozsudku pro zmeškání a nemohl proto odpůrkyni, ježto se jeho zájmy se zájmy jejími střetly, zastupovati, nýbrž měl učiniti opatření, aby byl místo něho ustanoveno jiný likvidátor nestranný, jenž by byl mohl zájmy odpůrkyniny hájiti lépe, než je mohl hájiti on sám (čl. 134 obch. zák.). Zůstal-li Josef G. přes to zástupcem žalobkyně v jejím sporu s odvolatelem, pak jej nelze považovati za zástupce, jak to má na mysli zákon a věc má se právě tak, jako kdyby odpůrkyně ve sporu tom vůbec zastoupena nebyla. Pak však jde o případ § 529 (2) c. ř. s. a soud procesní proto nepochybil, když žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce odvolací soud věc správně posoudil, dolíciv náležitě zřejmý rozpor zájmů Josefa G., jakožto postoupitele pohledávky zažalované a zájmů jeho jako jediného likvidátora žalobkyně — postoupené dlužnice — a také správně dovodil, že v tomto případě bylo nutno žalobkyni ustanoviti jiného zástupce k řádnému hájení zájmů, neboť to vyžadovala zvláštní povaha případu. Poněvadž Josef G. přes uvedený rozpor zájmový žalobu přijal a neučinil žádných opatření, by žalobkyni se dostalo řádného a nestranného zástupce, právem dospěl odvolací soud k přesvědčení, že žalobkyně nebyla ve sporu vůbec zastoupena a že jsou tu dány předpoklady žaloby pro zmatečnost dle § 529 čís. 2 c. ř. s. a je lhostejno, že tento rozpor zájmů na straně Josefa G. nevycítil dovolatel při podání oné žaloby a nežádal o zřízení kolisního opatrovníka.

Čís. 15073.

I když oba žalovaní byli trestním soudem odsouzeni pro trestní čin spáchaný na žalobci, může jeden z nich v civilním sporu o náhradu škody dokazovati, že zranění žalobcovy bylo způsobeno druhým žalovaným.

(Rozh. ze dne 25. března 1936, Rv II 330/34.)

Žalobce přednesl, že žalovaní nezl. Ervín Sch. a nezl. Alois L. házeli po něm kamením a poranili ho na oku. Žalobou domáhá se na nich z toho důvodu náhrady škody. Nižší soud uznaly podle žaloby na solidární závazek obou žalovaných k náhradě škody a námitku žalovaného

Aloise L., že kamenem, jímž bylo zasaženo oko žalobcovo, nehodil on (Alois L.), nýbrž Ervín Sch., vyvrátily poukazem na předpis § 268 c. ř. s., neboť oba obžalovaní byli pro tento čin odsouzeni trestním soudem pro přestupek §§ 269 a), 237 (152, 156 a), 167) tr. zák.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů, pokud šlo o žalovaného Aloise L. a uložil v tomto směru prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nižší soudy vycházejí z právního názoru, že v projednávaném případě jsou vázány podle § 268 c. ř. s. pravoplatným odsuzujícím nálezem trestního soudu, jímž byli oba žalovaní uznáni vinnými přestupkem shora uvedeným a spáchaným tím, že kamenem žalobci rozříštili levé oko. Trestním soudem bylo zjištěno, že oba žalovaní podnikli tehdy na žalobce společný, současný útok, při čemž na něho oba házeli kamením. Tímto obsahem odsuzujícího nálezu trestního soudu jest procesní soud vázán. Oba žalovaní vytvořili házejíce kameny jediný předpoklad pro vznik skutečně utrpěné škody. Přes to však odepřely nižší soudy neprávem dovolateli právo, v civilním sporu podati důkaz o tom, že zranění bylo způsobeno kamenem hozeným ne jím, nýbrž nezl. Ervínem Sch. a nepřipustily důkazy o tom nabídnuté, neboť jejich výsledek po případě může mít podstatný vliv na poměr podílů obou žalovaných na způsobené škodě. Nepodaří-li se ovšem dovolateli důkaz jím postrádaný, nutno souhlasiti s napadeným rozsudkem o solidárním ručení obou žalovaných za poškození žalobcovo. Neprovedení těchto důkazů nelze proto uznati za správné a bude na procesním soudě, aby sám posoudil podle provedených důkazů, zdali a pokud uvedená námitka dovolatele-
lova má býti pokládána za opodstatněnou.

Čís. 15074.

Sporné řízení ve věcech nájemních lze zahájit jen tehdy, byla-li tu výpověď z nájmu; nebylo-li jí, nutno odmítnouti podané námitky a zrušiti provedené řízení pro zmatečnost podle § 477 č. 6 c. ř. s. Byly-li podané námitky zase zpětvzaty, zruší se jen provedené řízení.

(Rozh. ze dne 26. března 1936, R I 224/36.)

Žalující zaslala žalovanému dopis ze dne 7. října 1935, který tento pokládal za výpověď a podal námitky, o nichž první soud položil rok. Při ústním jednání žalující navrhla odmítnutí námitek jako nepřipustných z toho důvodu, že nejedná se o výpověď dle § 560 c. ř. s., ale o zrušení nájemního, resp. pachtovního poměru dle § 1118 obč. zák. Důsledkem toho žalovaný vzal námitky zpět, s čímž ale žalující strana ne-
souhlasila, navrhla pokračování v řízení, prohlásila, že bere zpět námitku nepřipustnosti námitek žalované strany a navrhla vydání rozsudku

pro uznání. První soud návrhu tomu nevyhověl a vzav zpětvzetí námitek na vědomí, zrušil dosavadní řízení pro zmatečnost podle § 477 čis. 6 c. ř. s. Rekursní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Sporné řízení ve věcech nájemních (pachtovních) se podle § 571 c. ř. s. zahajuje námitkami proti výpovědi včasné podanými (srovnej důvody plen. rozhodnutí čis. 10807 Sb. n. s.), ale předpokladem toho je, že je tu výpověď z nájmu nebo pachtu, proti které námitky čelí. Jen v tom případě pokládá se podle § 571 odst. 2 c. ř. s. výpověď za žalobu a strana, od níž výpověď pochází, za žalobce a jen v tom případě se pokládá druhá strana za žalovanou. Není-li tu vůbec výpověď ze smlouvy nájemní nebo pachtovní podle §§ 560 a další c. ř. s., není tu místa pro sporné řízení podle §§ 571 a dalších c. ř. s. a sporné řízení vůbec nemá býti zahájeno. Bylo-li přes to zahájeno, jest zmatečné podle § 477 čis. 6 c. ř. s. (srov. rozh. č. 7645 Sb. n. s.). Jde to najevo také z předpisu § 572 c. ř. s., neboť rozsudkem, jímž se vyřizuje řízení o námitkách, může býti rozhodnuto jen, zda výpověď se uznává za účinnou nebo za zrušenou, ale v případech, kde tu vůbec výpovědi není, nelze učiniti ani ten ani onen rozsudkový výrok. V souzeném případě prohlásila žalující strana, že dopis ze dne 7. října 1935, proti němuž byly podány námitky, není výpovědí, nýbrž prohlášením zrušení nájemního poměru podle § 1118 obč. zák., což také s obsahem dopisu, zvláště s posledním odstavcem o žalobě na vyklizení souhlasilo; nemůže tedy sama dopis pokládati za způsob zrušení nájemní smlouvy výpovědí (§ 1116 obč. zák.) a to proto, že její projev vůči druhé straně neobsahoval podle jejího vlastního vyjádření vůbec projev vůle dáti výpověď (§ 869, ve spojení s § 876 obč. zák.). Toto prohlášení žalující strany ve spojení s obsahem dopisu by bylo mělo za následek, že by byl soud musil námitky odmítnouti. Toho však již třeba není, protože žalovaná strana, zařídívši svůj postup podle prohlášení žalující strany, vzala své námitky zpět a jest zcela lhostejné, že pak žalující strana se písemně vyslovila proti zpětvzetí námitek. Předpis § 237 c. ř. s. se sem nehodí, protože námitky nejsou žalobou a kromě toho byly nepřipustné. Právní stav, jaký nastal prohlášením obou stran, byl tedy ten, že sporné řízení, zahájené podle § 571 c. ř. s., nemělo již od původu zákonného podkladu, protože tu nebyla výpověď (§ 561 c. ř. s.), takže právem první soud odepřel další jednání a z důvodu zmatečnosti podle § 477 čis. 6 c. ř. s. zrušil celé řízení.

Čís. 15075.

Zákon čis. 154/34 Sb. z. a n. o soukromých zaměstnancích.

K opodstatnění propouštěcího důvodu ztráty důvěry nestačí pouhá psychologická nedůvěra zaměstnavatelova k zaměstnanci, nýbrž jest po-

třebí takového jednání zaměstnavatele, které jest objektivně způsobilé zbaviti jej důvěry zaměstnavatelovy.

Domněnka § 35 (1) o prominutí důvodů, opravňujících ke zrušení pracovního poměru bez výpovědi, jest nevývratná; zrušení pracovního poměru z těchto důvodů po uplynutí lhůty § 35 (1) jest předčasným zrušením pracovního poměru bez důležitého důvodu podle § 37 cit. zák.

Předpis § 35 (1) jest právem donucovacím ve prospěch zaměstnanců.

Zaměstnavatel nemusí oznámiti zaměstnanci již při propuštění určité propouštěcí důvody; to může učiniti až ve sporu.*)

(Rozh. ze dne 26. března 1936, Rv I 2417/35.)

Žalobce byl služební smlouvou ze dne 1. října 1933 ustanoven soukromým tajemníkem žalovaného na dobu šesti roků, t. j. do 1. října 1939. Za této doby služební poměr mohl býti vypovězen jen z důležitých důvodů, uvedených v § 29 zák. ze dne 13. ledna 1914 ř. z. č. 9. Dopisem právního zástupce žalovaného ze dne 3. září 1934 byl žalobce uvědoměn, že dnem 28. srpna 1934 byl propuštěn ze služeb žalovaného a to z důvodů § 29 odst. 1 a 7 zákona č. 9/14 ř. z. Žalobce tvrdě, že byl propuštěn bezdůvodně, domáhá se na žalovaném náhrady služného za dobu, která by uplynula do skončení jeho služebního poměru podle smlouvy, náhrady za naturální byt, pensijní příspěvky, remunerace, diety, výlohy přesídlení a důchodovou daň v celkové výši 247.720 Kč. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud uložil dovolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle § 56 zákona ze dne 11. července 1934 č. 154 Sb. z. a n. platí ustanovení tohoto zákona, pokud jsou pro zaměstnance příznivější a pokud práva jimi zaměstnancům přiznaná nemohou býti smlouvou zkrácena ani zrušena, s výjimkou §§ 45 a 46 (které se na souzenou věc ani nehodí) i pro pracovní poměry, které trvají v den účinnosti tohoto zákona (t. j. dnem 19. srpna 1934). Pracovní smlouva, o kterouž jde, byla sjednána před účinností zákona č. 154/34 Sb. z. a n. a platí tedy pro ni zásadně ustanovení dřívějšího práva; ježto však pracovní poměr trval v den účinnosti zákona č. 154/34 Sb. z. a n. a jeho ustanovení by se vztahovala na žalobce, kdyby byl zjednan po účinnosti dotčeného zákona (§ 1 e) dotč. zák.), platí pro žalobcův pracovní poměr předpisy nového zákona, které jsou pro něho příznivější i povahy donucující. Jest jen ještě podotknouti, že žalobce nebyl zaměstnancem podle zákona ze dne 13. ledna 1914 č. 9 ř. z., kterýžto zákon nebyl zrušen § 55 zák. č. 154/34 Sb. z. a n., ježto nebyl zjednan k vyšším pracím v hospodářském nebo lesním podniku žalovaného (§ 1 zák. č. 9/14 ř. z.), nýbrž

*) Srov. rozh. čís. 14932 Sb. n. s.

byl ustanoven soukromým sekretářem žalovaného a bylo jen ujednáno obdobně použití § 29 dotčeného zákona pro zrušení pracovního poměru výpovědí. Ustanovení zákona č. 9/14 ř. z. nepřicházejí však jinak v úvahu pro pracovní poměr žalobcův. Žalobce zaujímá stanovisko, že byl ze služby propuštěn bez důležitých důvodů, a domáhá se náhrady pro předčasné zrušení pracovního poměru. Nižší soudy žalobě nevyhověly, majíce za to, že se žalobce dopustil jednání, pro které se stal nehodným důvěry zaměstnavatelovy. Jde tedy o propouštěcí důvod § 34 č. 1 zák. č. 154/34 Sb. z. a n., který v podstatě odpovídá ustanovení § 29 č. 1 zák. č. 9/14 ř. z. Podle § 35 (1) prvního zákona nestačí však k propuštění zaměstnance skutková povaha, opodstatňující důležitý důvod podle č. 1 § 34 tohoto zákona, nýbrž lze zrušiti pracovní poměr z tohoto důvodu jen do osmi dnů po té, kdy se zaměstnavatel dověděl o tomto důvodu, jinak je po zákonu prominut. Zrušení pracovního poměru po uplynutí této lhůty jest tudíž pokládati za předčasné zrušení bez důležitých důvodů (§ 37 dotč. zák.), ježto uplynutím určené osmidenní lhůty »je důvod po zákoně prominut«, což znamená praesumptionem juris et de jure, a tento důvod nemůže býti už zpravidla využit pro zrušení pracovního poměru. Ustanovení § 35 (1) zák. č. 154/34 Sb. z. a n. jest jednak pro zaměstnance příznivější, ježto v dosavadním zákoně (§ 1162 obč. zák., případně § 28 zák. č. 9/14 ř. z.) nemá toto ustanovení obdoby, jednak je tento předpis v prospěch zaměstnanců právem donucujícím (§ 53 zák. č. 154/34 Sb. z. a n.). Platí proto pro sporný pracovní poměr (§ 56 zák. č. 154/34 Sb. z. a n.). Odvolací soud má za to, že žalobce se stal nehodným důvěry žalovaného, ježto, a) když byl obviňován z tajných schůzek s vedoucím úředníkem Dr. Maxe L., s nímž žil žalovaný v nepřátelství, se vyhnul konfrontaci s úřednicí E. a tím bránil nutnému objasnění této věci, a b) prozradil v hostinském hovoru podřízeným úředníkům i třetím osobám, že prý žalovaný nemohl dostati 20.000 Kč pro svou vlastní domácnost potřebných. Příklad ad a) uvedený se sběhl v březnu 1934 a o něm se hned dověděl žalovaný sám, nebylo přesně zjištěno, neboť prvý soud se jen o tom zmiňuje, že »to bylo asi v polovici srpna 1934« a druhý soud vycházejí z mylného nazírání na věc, se neobíral touto okolností a neučinil v tomto směru skutkového zjištění. Výrok ad b) uvedený pronesl žalobce, podle zjištění prvního soudu, začátkem srpna 1934; z dalších vývodů rozsudku prvního stolice lze aspoň vyčísti, že se E. S.-T. o tomto výroku i bližších okolností, za kterých byl pronesen, dověděl kolem 15. srpna 1934. Odvolací soud neučinil v tomto směru skutkových zjištění a to ani o tom, kdy se o výroku dověděl jmenovaný S.-T., ani kdy o něm nabyl vědomosti žalovaný. Pokud se týče E. S.-T., jest tento v rozsudku prvního soudu na různých místech označen jako »zástupce« nebo »plnomocník« nebo dokonce jako »generální plnomocník« žalovaného. Obsah a rozsah plné moci jmenovaného nebyl však prvním soudem zjištěn a odvolací soud se touto okolností vůbec neobíral. Bylo však nezbytně třeba zjistiti, zda se plná moc E. S.-T. vztahovala i na služební poměr žalobcův, případně jaký byl rozsah této plné moci, zvláště zda plná moc ho opravňovala,

by služební poměr žalobcův zrušil výpovědí nebo i propuštěním, neboť, bylo-li tomu tak, představoval S.-T. žalovaného a jeho zvědění rovnalo se zvědění žalovaného samého. V takovém případě bylo by osmidenní lhůtu § 35 zák. č. 154/34 Sb. z. a n. počítati ode dne, kdy se dověděl E. S.-T. o zrušovacím důvodu. Kdyby pak E. S.-T., pokud jde o žalobcův služební poměr, nebyl zplnomocněncem anebo měl jen obmezenou plnou moc, neopravňující ho ke zrušení pracovního poměru, záleželo by na vědomosti žalovaného a muselo by býti přesně zjištěno, kdy žalovaný sám se dověděl o zrušovacím důvodu, a to o každém případě zvlášť, neboť nový poklesek neopravňuje tu zaměstnavatele opřít se i o jednání dřívější; to je podle druhého odstavce § 35 cit. zák. možno jen při propouštěcích důvodech podle § 35 č. 4 a 6 cit. zák. a tedy ne v případě, že se stal zaměstnanec nehodným zaměstnavatelovy důvěry. To znamená, že, byl-li důvod svrchu ad a) naznačený podle zákona prominut, musí býti uvažováno, zda důvod ad b) sám o sobě vystačil, by se mohlo za to míti, že žalobce pro toto jednání jevil se býti nehodným důvěry zaměstnavatelovy. Zaměstnavatel nemusí oznámiti zaměstnanci při propuštění určité propouštěcí důvody a může důvody, zaměstnanci nesdělené nebo skutkově nedoložené uplatňovati teprve ve sporu. Opak nelze vyvozovati ani z nového ustanovení prvního odstavce § 35 zák. č. 154/34 Sb. z. a n., předpisujícího toliko, že propouštěcí důvody § 34 č. 1, 3, 4 a 6 zák. platí za prominuté, nebyl-li pracovní poměr zrušen do osmi dnů po té, kdy se druhá strana dověděla o některém z těchto důvodů. Pokud dovolatel vytýká, že žalovaný odmítnutí konfrontace žalobcem neuplatňoval jako důvod předčasněho propuštění, je v rozporu se spisy, ježto tento příběh byl žalovaným výslovně označen jako důvod pro ztrátu důvěry. Dosavadní řízení není tudíž již pro nedostatky svrchu dotčené zralé k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.), pročež bylo se usnísti, jak ve výroku uvedeno. Dojde-li odvolací soud po doplnění řízení k přesvědčení, že propouštěcí důvod, o kterýž jde, byl prominut ve smyslu prvního odstavce § 35 zák. č. 154/34 Sb. z. a n., nebude třeba se obíratí skutkovou podstatou tento důvod opodstatňující. Jinak tomu bude, kdyby nebylo lze tento propouštěcí důvod pokládati za prominutý; v tomto případě nebude možno se obejít bez dalšího doplnění řízení. Neboť opodstatněna jest výtka dovolatelova, že, pokud jde o tvrzené zmaření konfrontace, odvolací soud nepřihlížel k přednesu žalobcovu, že totiž E. S.-T., jeho představený v úřadě, prý netrval na provedení této konfrontace, nenařídil vyšetřování o předmětu, pro kterýž tato konfrontace měla býti provedena, nedával žalobci v tomto směru již žádné příkazy a nezměnil nic na jeho služebních úkonech, z čehož, kdyby se prokázala správnost tohoto přednesu, bylo by lze souditi, že S.-T. sám věci nepřikládal váhy a příslušný poklesek, kdyby takový byl prokázán, žalobci prominul. To ovšem předpokládá, že S.-T. k tomu byl zplnomocněn, což dosud nebylo zjištěno. Ani pokud jde o druhý případ (svrchu ad b) dotčený) nebyla věc dosti vyjasněna, neboť k opodstatnění propouštěcího důvodu vzbuzení nedůvěry nestačí pouhá psychologická nedůvěra zaměstnavatelova, nýbrž je třeba jednání, které objektivně jest způsobilé, zbavití zaměstnance důvěry zaměstnavatelovy. Ne-

sejde tu na názorech a zvyklostech toho kterého zaměstnavatele, nýbrž jde o jednání proti cti a důvěře, které všeobecně jako takové musí býti uznáno a hodnoceno. Jest ovšem připustiti, že čím vyšší jest zaměstnancovo postavení, čím jest odpovědnější, čím větší a rozsáhlejší samostatností jest vybaveno, tím důtklivější jest jeho povinnost, zachovati si zaměstnavatelovu důvěru, a že ani není třeba, aby zaměstnanci bylo zvlášť zakazováno jednání, činící ho nehodným této důvěry (Sb. n. s. č. 11092). V souzené věci šlo o mimoslužební chování žalobcovu a bylo třeba, aby toto jednání, nesouvisející přímo se službou, bylo s to ohrožiti zájmy žalovaného, ve finančním nebo mravním ohledu ho poškoditi nebo snižovati, a toho si musel býti zaměstnanec subjektivně vědom při jednání samém, pouhý omyl na jeho straně nestačil, leda že by byl důsledkem jeho nedbalosti. Žalobce v tomto ohledu tvrdil, že se při příslušném rozhovoru dověděl o skutečnosti, jež mu měla býti služebně známa, avšak jeho představeným úmyslně mu byla zatajena, že byl jí překvapen a že mu v nerozvážnosti vyklouzla jen příslušná poznámka, jež neměla význam, ana byla pronesena v kroužku vyšších úředníků a důvěrníka žalovaného. Odvolací soud tomuto přednesu nevěnoval dosti pozornosti a neučinil zjištění, zejména o tom, co bylo důvodem této poznámky a jaké nepříznivé důsledky mohla míti pro žalovaného, hledí-li se k osobnosti posluchačů, k napjatému poměru žalovaného k jeho synu a hospodářským a společenským poměrům žalovaného.

Čís. 15076.

Na vkladní knížku, zabavenou podle § 296 ex. ř., vydanou výkonému orgánu a složenou tímto pro vymáhajícího věřitele k soudu, lze vésti exekuci pro další pohledávky jen jejím zabavením podle § 296 odst. 2 ex. ř., t. j. poznámkou na sepsaném již zájemném protokole podle § 257 ex. ř.

(Rozh. ze dne 26. března 1936, R II 55/36.)

Vymáhající věřitelé Josef Ch. a firma Jiří L. vedli exekuci na vkladní knížku povinného podle § 296 ex. ř. Výkon byl proveden dne 4. dubna 1933 a knížka byla uložena u soudu. Firma Emil B. pak vedla exekuci zabavením a příkázáním nároku povinného na vydání této knížky proti okresnímu soudu v M. K. dle § 325 ex. ř. Tato exekuce byla povolena dne 11. srpna 1933. Další vymáhající věřitel firma Oskar W. a Pavel W. vedla exekuci zabavením důchodu a čl. stát vedl exekuci na pohledávku. Firma Oskar W. a Pavel W. vedla na to ještě exekuci přímo na vkladní knížku dle § 296 ex. ř., která byla vykonána teprve dne 19. prosince 1934. Prv ý s o u d rozvrhuje obnos, uložený na vkladní knížku, přikázal jej podle pořadí Josefu Ch-ovi, firmě Jiří L. a zbytek Emilu B-ovi; ostatní věřitelé vyšli na prázdno. R e k u r s n í s o u d k rekursu firmy Oskar W. a Pavel W. přikázal zbytek rozvrhované podstaty této firmě. D ů v o d y: Neprávem přikázal prvý soud zbytek rozvrhové pod-

staty per 707 Kč 25 h firmě Emil B., která vůbec nemá na vkladní knížce, o kterou tu jde, zástavního práva. Věřitelka tato vedla sice exekuci zabavením a příkazáním nároku, který přísluší dlužníku na vydání vkladní knížky. Touto exekucí však ještě nenabyla zástavního práva na vkladní knížce, kteréhož nelze nabýt jiným způsobem, než podle § 296 ex. ř. (viz rozh. čís. 12199 Sb. n. s.). Ježto pak stěžovatelka nabyla zástavního práva na vkladní knížku provedením zájmu podle § 296 ex. ř. v pořadí za pohledávkou Josefa Ch-y a Jiřího L-a pravoplatným zápisem v zájemném protokole, měl být zbytek rozvrhové podstaty jí příkázán.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu firmy Emil B.

Důvody:

Dovolací rekurentka má sice pravdu, že na spořitelní vkladní knížku, jsoucí v soudní úschově, lze vésti exekuci jen podle §§ 325 a násl. ex. ř. a dvorského dekretu ze dne 22. března 1784 čís. 266 písm. e) Sb. z. s. (rozh. čís. 6831 a 12013 Sb. n. s.). Při tom však přehlídí, že o takový případ zde nejde, neboť vkladní knížka, na jejíž vydání vedla exekuci, nebyla soudním depositem ve prospěch povinného Richarda A., nýbrž byla v exekučním soudním schování ve prospěch vymáhajícího věřitele Josefa Ch-y, pro něhož ji výkoný orgán podle §§ 296, 253 a 254 odst. 1 ex. ř. z držení obce V., pokud se týká z držení záložny ve V. k sobě vzal, o tom protokol sepsal a uložil pak vkladní knížku na soudě. Tím byla pohledávka povinného z této vkladní knížky řádně zabavena pro Josefa Ch. (rozh. čís. 2969, 4731 a 12119 Sb. n. s.) a zabavení též pohledávky pro další věřitele mohlo se státi podle § 296 odst. 2 ex. ř. jen poznámkou na sepsaném již zájemném protokole podle § 257 ex. ř., jak se také stalo pro vymáhajícího věřitele firmu Jiřího L. a firmu Oskara W. a Pavla W. Zabavení a příkazání k vybrání nároku povinného na vydání oné vkladní knížky ze soudní úschovy ve prospěch dovolací rekurentky měla by v zápětí jen vydání knížky k realizaci ve prospěch dovolací rekurentky podle § 327 ex. ř. po uspokojení pohledávek všech zmíněných vymáhajících věřitelů, kteří na ní a tím i na pohledávce z ní nabyli exekučního práva zástavního, což však zde nepřichází v úvahu, ježto pohledávkami těchto zástavních věřitelů byl vklad z této knížky úplně vyčerpán.

Čís. 15077.

K § 1425 obč. zák.

Požaduje-li věřitel na vyrovnacím dlužníku zaplacení pohledávky, již dlužník neuznává a již ani v seznamu pohledávek ve vyrovnacím řízení neuvedl, máje za to, že zanikla, jest vyrovnací dlužník oprávněn podle obdoby § 54, třetí odstavec, vyr. ř. složit na soudě splátky vyrovnací kvoty připadající na spornou pohledávku, obává-li se následků nezaplacení kvoty vyrovnací, kdyby byla pohledávka soudem uznána za existentní.

(Rozh. ze dne 26. března 1936, R II 68/36.)

Vyrovnací dlužník navrhl podle § 1425 obč. zák. úschovu částky 9.000 Kč a jako důvody uvedl, že v roce 1929 podepsal jako spolurukojní s Josefem V-em dvě směnky po 20.000 Kč; tyto byly pro neplacení zažalovány, navrhovatel podal však proti žalobě směneční námítky. Rukojní Josef V. směnečné pohledávky zaplatil a tím se stalo, že spor byl proti vyrovnacímu dlužníku ponechán v klidu. V roce 1933, kdy se vyrovnal kvotou 45%, dluh z regresního nároku do přihlášených pasiv neuvedl, ježto se domníval, že závazek tento již zanikl. Nyní však uplatňuje Josef V. svůj regresní nárok na zaplacení částky 20.000 Kč. Tento nárok navrhovatel neuznal a, aby nepozbyl výhody vyrovnání, jsa domnění, že pohledávka by patřila do vyrovnání, skládá do soudního deposita částku 9.000 Kč jako 45% kvotu z 20.000 Kč s tím, aby tato částka byla vyplacena Josefu V-ovi jen tenkrát, bude-li pravoplatně uznán povinným uspokojiti tento regresní nárok. První soud zamítl návrh stěžovatelův na uložení peněz do soudního depositu uschování pro nedostatek podmínek v § 1425 obč. zák. uvedených. Rekursní soud nevyhověl rekursu. Důvody: Okolnosti, jimiž odůvodňuje navrhovatel svůj návrh na uložení peněz ve smyslu § 1425 obč. zák., nelze považovati za důležité důvody v osobě věřitelově, když navrhovatel výslovně ve svém návrhu uvedl, že regresní nárok Josefa V-a neuznává, dále, že uvedená částka má býti tomuto vyplacena jen, když stěžovatel podlehne ve sporu a konečně nikde v návrhu neuvádí, že by tuto částku, t. j. 9.000 Kč byl nabídl Josefu V-ovi k zaplacení své pohledávky. Složení dluhu na soudě dle § 1425 obč. zák. jest v podstatě své náhradou plnění, směřující k tomu, by byl dlužník svého závazku prost. Poněvadž však nemůže býti věřiteli lhotejno, přijme-li dluh z rukou dlužníkových přímo, či nemusí-li si teprve vymociti vydání jeho ze soudního deposita, nemůže platiti dlužník libovolně způsobem v § 1425 obč. zák. naznačeným, který má býti jen prostředkem v nouzi. Důvody ty musí tedy tkvít v osobě věřitelově. Dlužník musí si býti vědom a při uložení prohlásiti, že ukládanou částku dluhuje, ale že ji nemůže vyplatiti oprávněnému, poněvadž tomu brání překážka na straně věřitelově. Jen takový deposit — stane-li se po právu — (§ 1425 věta 2 obč. zák.) liberuje. Mimo to věřitel neupomíná vyrovnací kvotu, nýbrž celý nárok, takže nelze mluvit o upomínce dle § 67 vyr. ř.

Nejvyšší soud uznal podle návrhu.

Důvody:

Dovolací rekurent uplatňuje nezákonnost právem. Podmínky složení dluhu k soudu uvádí § 1425 obč. zák. příkladmo, a jest tedy v každém jednotlivém případě posouditi, zda tvrzené okolnosti zakládají důležitý důvod, pro který je dlužník oprávněn dluhovanou věc složit k soudu. V tom směru navrhovatel neuznává dluhu, o němž podle něho bude pravděpodobně rozhodnuto teprve sporem, poukazuje na následky, jež by pro něho mohla míti vzhledem k vyrovnacímu řízení okolnost, když by včas nezaplatil vyrovnací kvotu (§ 57 vyr. ř. čís. 337/1914 ř. z.,

na který poukazuje — správně však § 67 zákona z 27. března 1931 č. 64 Sb. z. a n.). Navrhovatel proto skládá k soudu kvotu 9.000 Kč, t. j. 45% z pohledávky 20.000 Kč, kterou jako svůj závazek neuvedl ve vyrovnacím řízení, máje za to, že zanikl. Věřitel jej však upomíná o zaplacení celé pohledávky 20.000 Kč. Nedostatek předpokladů § 54 odst. 3 vyr. ř. brání sice posuzovati případ tento přímo podle tohoto zákonného ustanovení o zajištění vyrovnací částky, popřené dlužníkem pohledávky, kteréžto zajištění by vedlo rovněž k složení u soudu (§ 134 k. ř., § 70 vyr. ř.), avšak zásada tu vyjádřená přivádí obdobou k právnímu závěru, že v projednávaném případě nemůže býti překážkou složení vyrovnací částky k soudu, jestliže navrhovatel dluhu neuznal. Nejde sice, jak se tvrdí v dovolacím rekursu, o třetí případ § 1425 obč. zák., t. j. když věřitel není spokojen s tím, co mu dlužník nabízí, neboť dlužník dluhu vůbec neuznává a nelze tudíž mluvit o nabízení, avšak ani tato okolnost, že totiž věřitel žádá zaplacení celé pohledávky, není bez významu se zřetelem k § 60 odst. 2 vyr. ř. Je tedy míti za to, že je zde důležitý důvod k složení sporného dluhu na soud; návrh pak, že má býti částka ta vyplacena, až bude-li dlužník pravoplatně uznán za povinna uspokojiti věřitele, odpovídá stavu věci a není tedy ani v tomto směru překážky. Soud vyřizuje žádost za přijetí dluhu do úschovy, není oprávněn zkoumati, zda jest složení také věcně odůvodněno. Rekursní soud však uvažuje v odůvodnění svého usnesení také o předpokladech, za jakých soudní úschova osvobozuje dlužníka od jeho závazku (§ 1425 druhá věta obč. zák., na který se v usnesení rekursního soudu poukazuje), což se zřejmě přičí jasnému a nepochybnému smyslu zákona.

Čís. 15078.

Zahájením vyrovnacího řízení o jmění dlužníkově se promlčení ani nepřerušuje ani nestaví; stavení promlčení nastává jen přihláškou pohledávky k vyrovnacímu řízení; je nerozhodné, z jakého důvodu věřitel nepřihlásil svou pohledávku k vyrovnání dlužníkovu.

(Rozh. ze dne 26. března 1936, Rv II 490/34.)

Proti žalobě podané dne 16. února 1933 na zaplacení palmární pohledávky namítl žalovaný její promlčení, tvrdě, že k poslednímu jednání, kdy jej žalobce před výpovědí plné moci zastupoval, došlo 7. listopadu 1929. Účet mu od této doby vůbec nebyl zaslán a také žalobce nepřihlásil zažalovanou pohledávku k vyrovnacímu řízení o jeho jmění. Nižší soudy zamítly žalobu, uznavše na promlčení vymáhané pohledávky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d ů :

Rozhodnutí věci závisí na otázce, zdali promlčecí doba ohledně nároku žalobce na odměnu jeho výkonů a na náhradu výloh spojených

s právním zastupováním žalovaného, vzniklého až do 7. listopadu 1929 (§ 1486 čis. 6 obč. zák.), dne 16. února 1933, když žaloba byla podána, již byla prošla či nikoliv, poněvadž žalobce hájí názor, že podle § 11 vyr. ř. byla přerušena. Žalobce však přezírá, že vyrovnací řízení vůbec nemá v zápětí přerušení promlčecí doby, nýbrž promlčení se jen stává podle § 11 vyr. ř. čis. 64/31 Sb. z. a n. přihláškou tak, že se do promlčecí lhůty nevčítá doba od přihlášky až do ukončení vyrovnacího řízení, pokud se týče až do uplynutí platební lhůty vyrovnáním stanovené. Zákon nerozeznává, z jakého důvodu pohledávka věřitelova nebyla přihlášena k vyrovnacímu řízení, a právem shledaly tedy nižší soudy nerozhodným tvrzení dovolatelovo, že žalovaný to zavini, že žalobce o zahájení vyrovnacího řízení nic nevěděl a proto svou pohledávku k němu nepřihlásil. Promlčecí doba nebyla tudíž ani přerušena ani stavena (rozh. čis. 14009 Sb. n. s.) a uplynula již před podáním žaloby.

Čís. 15079.

Vrácení daru nelze se domáhati na universálním dědici obdarované proto, že se dárci nedostalo očekávaného prospěchu, jestliže pohnutkou darování nebyl v ý l u č n ě právě tento předpoklad; není tu ani bezdůvodného obohacení, ježto šlo o platné plnění dárcovo.

(Rozh. ze dne 26. března 1936, Rv II 645/34.)

Žalobkyně přednesla, že odevzdávala své pěstounce svůj celý výdělek v železniční službě proto, že jí pěstounka slíbila, že jednou obdrží dům, patřící jí a jejímu manželovi. To se však nestalo, neboť universálním dědicem učinila svého manžela — žalovaného. Domáhá se proto žalobkyně na žalovaném vrácení poskytnutých peněz v obmezené částce 5000 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů :

Odevzdala-li žalobkyně Anežce M. částky, o které jde, dobrovolně bez právního závazku, šlo zřejmě o bezúplatný úkon. Kdyby tedy strany příčinu tohoto plnění, t. j. budoucí nabytí domu nepoložily výslovně za podmínku, platí tu podle poslední věty § 901 obč. zák. předpis § 572 obč. zák. Zrušení darování může se tedy pro omyl v pohnutce jen žádati, jestliže ten, kdo plnil, prokáže, že vůli svou zakládal jediné na mylné pohnutce (§ 572 obč. zák.). Tomu tak v souzené věci není, ježto žalobkyně jako schovanka Anežky M. se rozhodla i z jiných důvodů jmenované přispěti na výlohy společné domácnosti a odváděla jí mzdu hlavně proto, že jí M. ve válečné době poskytovala byt, stravu a šatstvo a jí podle potřeby též podporovala hotovostmi. Žalobkyně mohla by se tudíž s úspěchem domáhati vrácení peněz po žalovaném jako univer-

sálním dědici Anežky M. jen tehdy, kdyby si byla výslovně vymínila, že dům obdrží proto, že M. přenechává své služební platy. To však nevrátila ani žalobkyně, neboť uvedla jen, že za to měla, že jednou po smrti M. všechno dostane, že jí to pěstounka i přislíbila, že jednou po smrti manželů M. obdrží jejich pozůstalost a že kdyby se pěstounka nebyla tak vyjádřila, by si byla bývala našla službu a jí nebyla odevzdala svůj výdělek. V této výpovědi tedy nepotvrzuje, že její plnění bylo podmíněno předáním domu, že bylo učiněno závislým na budoucím nabytí domu. Šlo-li však o platné plnění žalobkyně, třebaž o bezplatné úkony, nelze tu mluvit o žádném bezdůvodném obohacení žalovaného a nemá místa kondikce.

Čís. 15080.

Advokát sa nemá spokojiť s prostou informáciou klienta, že mu patrí jazykové právo menšiny, ale je povinný vyžiadať si podrobnú informáciu o skutočnostiach, na ktoré klient toto svoje právo zakladá, a skúmať, či sú dané podmienky menšinového práva; keď i potom nie je celkom jasné, že klientovi menšinové právo patrí, má ho upozorniť, že podanie v menšinovom jazyku bude súdom prípadne odmietnuté; jestli tak advokát neurobil, nemá právo požadovať od svojho klienta ani nahradenie hotových výdavkov spojených s podaním spisu, ktorý súd pre nedostatok menšinového práva odmietol.

(Rozh. z 26. marca 1936, Rv IV 756/34.)

Proti II. žalovanej účastinnej spoločnosti bol povolený veľký počet exekúcií. Vedúci filiaľky spoločnosti I. žalovanej Ing. K. vyhľadal na to žalobníka, advokáta, a poveril ho, aby proti exekučným usneseniam podal rekurzy. Podľa zápisnice, spisanej dňa 25. novembra 1929, informoval Ing. K. žalobníka tak, že II. žalovaná účastinná spoločnosť má jazykové právo maďarskej menšiny, že agenda sa u nej vedie čiastočne maďarsky a poveril žalobníka, aby aj rekurzy podal v maďarskom jazyku. Pre krátkosť času, ktorý zbýval do uplynutia rekurznej lehoty, dal žalobník so súhlasom II. žalovanej účastinnej spoločnosti rekurzy zhotoviť tlačou a mal s ich podaním aj iné výdavky. Okresný súd v B. tieto rekurzy, podané v maďarskom jazyku, odmietol z dôvodu, že II. žalovaná účastinná spoločnosť nemá jazykové právo maďarskej menšiny a krajský súd v R. jeho usnesenie potvrdil. Žalobník domáha sa žalobou na I. žalovanom Ing. K. a II. žalovanej účastinnej spoločnosti ako poveriteľoch zaplatať 5426 Kč 60 h, v tom najmä hotových výdavkov spojených s podaním dotýčajúcich rekurzov. (Ostatné položky žalobnej sumy a ich skutkový základ v tejto súvislosti neprichádzajú v úvahu.) II. žalovaná spoločnosť bránila sa proti žalobe medzi iným tým, že podanie rekurzov v maďarskom jazyku bolo s hľadiska jej záujmu nepotrebné a neúčelné.

Súd I. stolice žalobe proti obom žalovaným vyhovel; o d o l a c i súd rozsudok súdu I. stolice zmenil, žalobu dotyčnú I. žalovaného Ing. K. zamietol — z dôvodu, že vo veci konal len ako zmocnenec II. žalovanej účastinnej spoločnosti, preto v svojej osobe nie je zodpovedný — a istinu prisúdenú proti II. žalovanej účastinnej spoločnosti snížil na 2680 Kč, v ktorej sume prisúdil hotové výdavky, spojené s podaním maďarských rekurzov. V d o v o d o c h svojho rozsudku uviedol dotyčnú toto: Je pravda, že maďarsky podané rekurzy boli usnesením krajského súdu v R. odmietnuté ako neprípustné, avšak žalobník odôvodňuje tento svoj postup tým, že dostal výslovnú úpravu od I. žalovaného Ing. K., aby podal rekurzy maďarsky, a že pre svoju osobu je presvedčený, že firma má právo maďarskej menšiny. Na základe prísažnej výpovedi svedka Č. a na základe Ing. K-om vlastnoručne podpísanej zápisnice zo dňa 25. novembra 1929 má odvolací súd za dokázané, že Ing. K. skutočne objednal maďarské rekurzy. Je pravda, že žalobník ako odborník (advokát) mal upozorniť Ing. K-a, že v prípade, ak firma nemá menšinové právo, je vážne nebezpečenstvo, že rekurzy budú odmietnuté. Žalobník však bol toho presvedčenia, že II. žalovaná firma má právo maďarskej menšiny. Žalobník sa aj pokúsil o dôkaz, že firma skutočne právo maďarskej menšiny mala, ale tento dôkaz sa žalobníkovi nepodaril. Výťahom z registra zo dňa 27. októbra 1933 je dokázané, že už dňa 9. júna 1927 bola II. žalovaná firma registrovaná slovensky, nemecky, maďarsky a anglicky; z potvrdenia verejného notára v R. zo dňa 12. januára 1934 vychádza, že v dobe, o ktorú ide, bola obchodná korešpondencia výlučne nemecky vedená. V smysle odst. 3 článku 17 zákona čís. 17/1926 Sb. z. a n. rozhodný význam majú stanovy a tieto sú spísané slovensky. Pripomína sa, že zistenie týchto okolností (jazyk stanov, zápis firmy do registra) by vyžadovalo dlhšieho času, tento čas však žalobník nemal, lebo — ako dokazuje výpoveď svedka Č. a P. — úprava ku podaniu rekurzov bola daná v ostatných dňoch rekurznej lehoty, takže žalobník skutočne nemal času, aby mohol spoľahlive vyšetriť, či II. žalovaná firma má právo maďarskej menšiny. Nemôže byť preto žalobník činený zodpovedným za to, že snád ľahkomyselne prijal úpravu Ing. K-a, aby rekurzy podal maďarsky.

N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť žalobníka zamietol, na dovoláciu žiadosť II. žalovanej spoločnosti však odvolací rozsudok zmenil a žalobu aj proti nej zamietol. D o v o d y:

Menšinové právo je podľa svojej povahy právom verejno-právneho rázu, v dôsledku čoho majú úrady z úradnej povinnosti skúmať, či v konkrétnom prípade strane toto právo patrí alebo nie. Z toho plynie, že sa advokát, ktorého strana tak informuje, že jej patrí menšinové právo, nemôže spokojiť s prostou informáciou strany, ale je povinný skúmať, či zakladajú právo na používanie menšinového jazyka tie skutočnosti, na základe ktorých sa strana domnieva, že jej tohoto práva patrí; to jest má si od strany, ktorá chce použiť toto právo v podaniach, ktoré zamýšľa skrze neho podať, vyžiadať podrobnú informáciu o tých skutoč-

nostiach, na základe ktorých si strana toto právo nárokuje, resp. skúmať, či sú vôbec dané podmienky menšinového práva, a keď aj po takejto podrobnej informácii nie je úplne jasné, či strane toto právo patrí, má ju upozorniť na to, že súd bude po prípade iného názoru a na následky tejto okolnosti, t. j. že podanie bude odmietnuté, lebo sa nehodí, aby o ňom bolo podľa zákona započaté konanie (odst. 3 článku 4 vlád. nariadenia zo dňa 3. februára 1926 č. 17 Sb. z. a n.). Iba keď strana aj po tomto trvá na tom, aby dotyčné podanie bolo podané v menšinovom jazyku, nemôže mať následky pre advokáta okolnosť, že podal dotyčné podanie v menšinovom jazyku, hoci jeho strane toto právo nepatrí.

Keď však advokát nepokračoval týmto spôsobom a dotyčné podanie bolo odmietnuté v smysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia, nemôže žiadať nahradenie svojich hotových výdavkov, spojených s podaním dotyčného podania, lebo je zrejmé, že podanie to ako také, ktoré sa nehodí, aby o ňom bolo podľa zákona započaté konanie, nebolo odôvodnené v záujme strany, pri pečlivosti riadneho advokáta, nebolo ho treba vykonať, nebolo potrebné a účelné. Advokát môže totiž žiadať nahradenie iba takých hotových výdavkov, ktoré boli potrebné, účelné a v záujme strany odôvodnené.

Podľa týchto zásad žalobník nie je oprávnený žiadať od žalovaných nahradenie útrat, spojených s vytlačením dotyčných rekurzov v menšinovom jazyku, nebo nie je sporné, že tieto rekurzy boli odmietnuté, z toho dôvodu, že boli podané v menšinovom jazyku, hoci II. žalovaná spoločnosť nemá menšinového práva; podanie týchto rekurzov bolo tedy bezúčelné a zbytočné. Tá informácia, ktorú dostal žalobník od I. žalovaného podľa zápisnice, napísanej dňa 25. novembra 1929, že vedenie agendy v závode II. žalovanej spoločnosti je čiastočne maďarské, nielen že nestačila k zisteniu toho, že II. žalovanej spoločnosti toto právo patrí, ale musela práve viesť žalobníka k tomu, že je toto právo aspoň pochybné. Z týchto dôvodov bolo treba zamietnuť dovoláciu žiadost' žalobníka, vyhovieť dovolacej žiadosti II. žalovanej spoločnosti a nebolo treba zaoberať sa ostatnými dovoláciami sťažnosťami sporných strán.

Nebolo potrebné uvažovať ani o tom, či by bol mal úspech prípadný opravný prostriedok proti usneseniu, ktorým boli rekurzy odmietnuté, lebo podľa — zákonom vyhovujúcim spôsobom (§ 534 Osp.) nenapadnutého — zistenia odvolacieho súdu žalobníkovi nepodaril sa dôkaz, že II. žalovaná spoločnosť skutočne mala právo menšiny, čo znamená, že tento spor treba posúdiť na tom základe skutočnosti, že II. žalovaná spoločnosť toto právo v dobe podania dotyčných rekurzov nemala, a ak tvrdí žalobník, že by bol mal rekurz proti odmietavému usneseniu rekurzného súdu úspech preto, že rekurzný súd na základe rekurzov, podaných v menšinovom jazyku, už započal konanie, vrátiť spisy k doplneniu, tvrdí niečo, čo nebolo zistené, a i samo toto tvrdenie je potiaľ nerozhodné, že z neho neplynie a či išlo o vecné doplnenie, či len o formálne, práve v otázke menšinového práva II. žalovanej spoločnosti.

Čís. 15081.

Účinky konkursního řízení zahájeného v cizině o jmění našeho státního příslušníka.

Ustanovení čl. IX, druhý odstavec, uvoz. zákona ke konk. ř. čís. 64/1931 Sb. z. a n. platí i tehdy, byl-li prohlášen v cizině konkurs na jmění čl. státního příslušníka.

Ustanovení § 3, druhý odstavec, konk. ř. se týká jen konkursu vyhlášeného v našem státě.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, R I 205/36.)

Žalovaná firma navrhla, by spor proti ní žalobcem vedený byl podle § 8 (1) konk. ř. přerušen proto, že na jmění žalobcovo, jenž jest československým státním příslušníkem, byl uvalen francouzskými soudy konkurs. Prvý soud návrh zamítl. rekursní soud návrhu vyhověl. D ů v o d y: Žalobce, na jehož jmění byl francouzským soudem prohlášen konkurs, a který dle údajů žalobních uplatňuje pohledávku proti žalovanému ze smlouvy, kterou uzavřel jako československý státní příslušník v tuzemsku, má v tuzemsku movité jmění, totiž tuto nyní žalovanou pohledávku, která dle zásady vzájemnosti a dle § 3 konk. ř. spadá do konkursní podstaty. Dle čl. IX. uvoz. zák. ke konk. ř. jest francouzský soud dle zásady vzájemnosti oprávněn požadovati vydání pohledávky. Dnem prohlášení konkursu ztrácí dle § 3 konk. ř. úpadce oprávnění nakládati svým jměním, které jest podrobeno exekuci, tudíž také svou pohledávkou, na kterou jest hleděti dle § 3 konk. ř. a §§ 298 a 427 obč. zák. jako na movité jmění. Vzájemnost s Francií přináší sebou použití §§ 3 a 8 konk. ř. i tehdy, když francouzský soud prohlásil konkurs na jmění ve Francii usedlého československého příslušníka, jinými slovy prohlášení konkursu na jmění československého státního příslušníka má na jeho movité jmění, ať se nalézá kdekoliv, stejný účinek, ať byl konkurs prohlášen francouzským soudem nebo československým. Musí tudíž československý soud, čímě zadost zásadě vzájemnosti dle § 8 konk. ř., spory tuzemského úpadce v tuzemsku přerušiti. Rozh. čís. 8605 Sb. n. s., jehož procesní soud se dovolává, zde nedopadá, poněvadž se zde nejedná o cizozemského úpadce, nýbrž o příslušníka československého státu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Zásady vyslovené v rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 8605 Sb. n. s. a také v rozhodnutí Rv II 284/29 (uverejneném v »Právniku« z r. 1930 str. 262 až 264), lze použití na souzený případ přes to, že tam šlo o cizozemce, kdežto v souzeném případě jde o tuzemce, neboť bylo v nich vyloženo ustanovení § 67 konk. ř. čís. 337/14 ř. z., jež bylo pójato v konk.

řádu čís. 64/31 Sb. z. a n. do čl. IX. uvozovacího zákona k tomuto konk. řádu. Ani v § 67 starého konk. řádu, ani v čl. IX. uvozovacího zákona k novému konk. řádu není zmínky o tom, že předpisy ty se týkají jen cizozemce, na jehož jmění byl v cizozemsku vyhlášen konkurs. Platí tedy toto ustanovení bez rozdílu, ať byl vyhlášen konkurs v cizozemsku na cizozemce nebo na tuzemce. Otázku, zda movité jmění má být vydáno do konkursní podstaty, upravuje čl. IX. uvoz. zákona ke konk. řádu čís. 64/31 Sb. z. a n. v podstatě stejně, ať byl prohlášen konkurs v tuzemsku [odstavec (1)] anebo v cizině [odstavec (2)]. V obou případech jest movité jmění vydání a pojetí do konkursní podstaty jen tehdy, když soud (nebo úřad) konkurs vyhlásivší o to požádá, není-li jinak ustanoveno v mezinárodních smlouvách nebo ve vládních prohlášeních, vyhlášených ve Sbírce zákonů a nařízení. V obou případech rozhodují tedy především mezinárodní smlouvy a vládní prohlášení vyhlášené ve Sbírce zákonů a nařízení. Takové mezinárodní smlouvy a prohlášení, upravující tuto otázku v poměru mezi Československem a Francií, nejsou ve Sbírce zákonů a nařízení uveřejněny a jest proto pouze rozhodným, zda byla francouzským konkursním soudem (úřadem) podána žádost o vydání tuzemského movitého jmění úpadcovu. To se v souzené věci nestalo, a poněvadž v tuzemsku na žalobce konkurs vyhlášen nebyl, jest dosud oprávněn volně nakládati se zažalovanou tuzemkou pohledávkou jako s věcí movitou a předpisu § 8 konk. řádu nelze tu použítí. Ustanovení § 3 odst. (2) konk. řádu, jež praví, že do konkursní podstaty náleží i veškeré movité jmění úpadcovu, ať jest kdekoliv, pokud není o něm jinak ustanoveno v mezinárodních smlouvách nebo vládních prohlášeních, vyhlášených ve Sbírce zákonů a nařízení, obsahuje v podstatě totéž, jako odstavec (1) čl. IX. uvoz. zák. ke konk. řádu, a týká se zřejmě konkursu vyhlášeného v tuzemsku, takže § 3 konk. řádu nepřichází pro souzený případ vůbec v úvahu. Pro posouzení sporné otázky jest bez významu poukaz rekursního soudu na sdělení ministerstva spravedlnosti čís. 3337/24, otištěné pod č. 32 sdělení ve věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1924, podle něhož jest zaručena vzájemnost mezi Československou republikou a Francií, poněvadž otázku vzájemnosti bylo řešiti jen v případě odstavce (3) čl. IX. uvoz. zák. ke konk. řádu, o němž v souzeném případě vůbec nejde, nehledíc ani k tomu, že tato vzájemnost se týká ustanovení § 58 konk. řádu č. 337/14 ř. z. (nyní § 60 nového konk. řádu), jež jedná o právech cizozemských věřitelů v konkursu, nkoliv o právním postavení úpadce, na jehož jmění byl konkurs vyhlášen v cizině.

Čís. 15082.

Postoupí-li věřitel tutéž pohledávku postupně několika věřitelům, jest právně účinný jen první postup; postoupený dlužník jest oprávněn namítnouti, že k účinnému postupu vůbec nedošlo.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, R I 301/36.)

Proti žalobě namítl žalovaný, že postup zažalované pohledávky žalobci jest neúčinný, poněvadž postupitel tuto pohledávku již dříve postoupil třetímu, takže se žalobci nedostává aktivní legitimace ke sporu. První soud žalobu zamítl, odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí máje za to, že postoupenému dlužníku nepřislouží právo namítnouti žalujícímu postupníku, že postup zažalované pohledávky se stal již dříve ve prospěch jiného předchozího postupníka.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Námítka nedostatku oprávnění ke sporu jest námítkou práva hmotného, již dlužno nejdříve ve sporu se zabývati a ji vyříditi (Sb. n. s. 5906, 7582). Neboť, byla-li by skutečnost dřívějšího postupu prokázána, tu vzhledem k tomu, že postupem tím přešla veškerá práva postupitelova k pohledávce — která přestala tím býti majetkem původního věřitele a vymkla se tudíž z každé jeho právní dispozice — na dřívějšího postupníka, a tedy i právo pohledávku tu zažalovati, objevila by se zřejmá neoprávněnost žalobcova uplatňovati práva z postupu, který vůbec ve skutečnosti k místu nepřišel. Odvolací soud správně poukazuje k ustanovení § 1395 obč. zák., že smlouvou o postup vzniká nový závazek jen mezi postupitelem a postupníkem, přehlíží však, že ustanovení to předpokládá, aby postupitel byl skutečně věřitelem pohledávky, klerou »postupuje«, neboť, není-li tomu tak, nemůže nějaká »práva«, která mu více nepřislouží, postoupovati (§ 1394 obč. zák.), a nemůže proto ani nějaký nový závazek mezi převodcem a příjemcem vzniknouti. Postoupí-li věřitel tutéž pohledávku postupně několika osobám, nestala-li se cese pouze k vybrání, jest právně účinný jen první postup, pravým věřitelem jest ten, komu byla pohledávka dříve postoupena a nemůže postoupený dlužník, nechce-li se vydati v nebezpečí opětného placení, nechati dřívější postup bez povšimnutí, dozvěděl-li se o něm ještě před placením, nýbrž jest povinen platiti onomu podle času dřívějšímu postupníku, ačli mu snad zpětný postup pohledávky na postupitele oznámen nebyl (§ 1396 obč. zák. — srov. Klangův komentář IV. sv., str. 320). Právo složití pohledávku k soudu (§ 1425 obč. zák.) by dlužník měl, vzešly-li by mu pochybnosti o stáří, t. j. časové prioritě postupu, neb měl-li by vůbec nějaké jiné pochybnosti o oznámeném mu postupu (Sb. n. s. 8500). Dlužníku nepřislouží pouze zkoumati platnost právního důvodu postupu, neboť tato okolnost nedotýká se jeho práv a jeho oprávněných zájmů. Nelze však míti za to, že by neměl práva namítnouti okolnost, že jemu oznámená cese vůbec k místu nepřišla (Sb. n. s. 2876). Postoupený dlužník nesmí sice platiti svému původnímu věřiteli, jakmile se o postupu pohledávky dozvěděl, ať se to stalo jakýmkoliv zřejmým a spolehlivým způsobem (§§ 1395, 1396 obč. zák.), z toho však neplyne, že by musil nekriticky platiti postupníkovi, který mu byl oznámen, aniž by zkoumal jeho legitimaci. Nelze proto souhlasiti

s názorem, že prý udánlivý dřívější postup nepodmiňuje neplatnost postupu druhého, že žalobce jest proto k žalobě legitimován a že pro nedostatek jeho aktivního oprávnění ke sporu neměla býti žaloba zamítnuta. Ježto odvolací soud v důsledku svého mylného právního názoru neučinil potřebná skutková zjištění, zejména o tom, stal-li se skutečně postup žalobní pohledávky svého času na jmenovaného třetího a do jaké částky, bylo napadené usnesení jako právně mylné zrušiti.

Čís. 15083.

K čl. 345 obch. zák.

Kdy nese prodávatel nebezpečí, zasílá-li čistý lih drahou v dřevěných sudech.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, Rv I 910/34.)

Žalovanému bylo k jeho objednávce zasláno 100 hl čistého lihu v sudu žalující firmy. Zásilka ta na dráze shořela. Žalující uvádí, že dle všeobecných prodejních podmínek, vydaných společenstvem pro zpeněžení lihu v Praze, které jsou otiskány na každém účtu a které žalovaný bez výhrad přijal, se dopravuje zboží ve všech případech na účet a nebezpečí kupujícího, takže dodávatel neručí ani za poškození zboží při dopravě, ani za schodky, že tyto podmínky byly též uvedeny na účtu, který žalovaná strana bez námitek přijala a vrátila žalobkyni, až když se dozvěděla, že zásilka shořela. Navrhuje proto žalující, aby bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna zaplatiti straně žalující částku 3.879 Kč 50 h (cena lihu, sudu s daní obrátovou). Nižší soudy žalobu zamítly, majíce za to, že žalující firma nezachovala péči řádného kupce zaslavši lih v dřevěném sudu na otevřeném voze a že nebezpečí dopravy stihá proto jen ji.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Dle čl. 344 obch. zák. jest ovšem prodávatel zboží zmocněn již ze zákona, aby na místě kupce zvolil způsob jeho zaslání s péčí řádného obchodníka, když kupitel v tomto směru nic neurčí. V souzeném případě bylo však zjištěno, že žalovaný Karel S. následkem stálého obchodního spojení se žalobkyní věděl o všeobecných prodejních podmínkách této a s nimi souhlasil, poněvadž se proti ní nikdy neohradil, a byly tyto podmínky závazné i pro zásilku lihu, o kterou jde ve sporu. Dle těchto podmínek se zboží dopravuje ve všech případech na účet a nebezpečí kupujícího a žalobkyně neručí za poškození a schodky jeho za dopravy. Dle jich obsahu není vyloučeno, aby doprava čistého lihu — která se děje drahou jen v otevřených vozech — nemohla býti uskutečněna v dřevěných sudech, žalovaný také nenamítal, že taková doprava jest zásadně nepřístupná, nýbrž jen, že několikrát upozorňoval zástupce žalující

firmy, aby mu byl lih zasílán v sudech železných. Dle dobrozdání znalce děje se doprava lihu jak v sudech železných, tak v sudech dřevěných a žalovaný toliko žádal, aby dle možnosti byl mu lih zasílán v sudech železných s poukazem na vypařování lihu. Z výpovědi té však neplyne, že bylo v souzeném případě pro žalobkyni závazně určeno, že lih musí býti zaslán v sudu železném. Naopak plyne z ní, že si žalovaný byl vědom možnosti, že mu lih bude zaslán v sudu dřevěném, jak se také někdy stávalo i v dřívějších případech, a tedy nevyloučil tento způsob zaslání lihu (§ 863 obč. z.). I dle posudku znalce, nebyl-li vymíněn žalovaným určitý druh obalu (dřevěný nebo železný sud), mohla žalobkyně zaslati lih v obalu dle své volby a jest proto nerozhodné, je-li odporučitelno lih zaslati v dřevěných sudech, či nikoliv. Za tohoto stavu věci nelze míti za to, že žalobkyně zanedbala při volbě sudu péči řádného obchodníka. Bylo naopak na žalovaném, aby, pečuje o věc vlastní, dal žalobkyni přímo rozkaz, pokud se týče způsobu dopravy lihu v sudě. Žalobkyně by se pak teprve byla mohla zachovati dle svých prodejních podmínek, které zejména ji také opravňovaly žádati žalovaného, aby dodal vlastní nádobu. Dle čl. 345 obch. zák. nese kupec nebezpečí, které zboží stihlo po předání jeho k dopravě. Shořela-li tudíž v souzeném případě zásilka na dráze, jde škoda tím vzešlá na vrub žalovaného, který si musil býti vědom dle prodejních podmínek, že doprava, jak se stala, děje se na jeho nebezpečí. Na tom nemohou nic změnit okolnosti, které se staly dodatečně a jsou uváděny v souvislost s uzavřením smlouvy samé. Výše nároku jest nesporná.

Čís. 15084.

Pracovní soudy jsou příslušny k rozhodnutí o nároku na náhradu škody, způsobené zaměstnavateli jeho zaměstnanci na autu jízdou na černo.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, Rv I 1440/34.)

Žalobce domáhá se na žalovaných svých bývalých zaměstnancích náhrady škody, již mu způsobili rozbitím auta, jež si vypůjčili k jízdě na černo bez jeho vědomí. Nižší soudy (krajský soud v P. a vrchní soud v P.) neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud z podnětu dovolání zrušil oba rozsudky i s řízením jim předcházejícím pro zmatečnost a žalobu odmítl.

Důvody:

Žalobou, podanou dne 16. října 1930 a doručenou žalovaným dne 24. října 1930, domáhá se žalobce na žalovaných, kteří byli u něho zaměstnání jako šoféři, náhrady škody, kterou mu způsobili tím, že první žalovaný s druhým žalovaným, který byl opilý, jel s žalobcovým autem na černo na výlet, že jeli příliš rychle a zavinili tím poškození auta. Ža-

lovaní uznali, že byli zaměstnání v té době u žalobce jako šoféři, jen popřeli svou vinu a tvrdili, že k nehodě došlo jen nešťastnou náhodou. Tento spor patří tudíž mezi spory náhradní z pracovního poměru, uvedené v §§ 1 a 4 c) zák. č. 218/96 ř. z. (nyní §§ 1 (1) a 2 c) zák. č. 131/31 Sb. z. a n.) a byl proto pro něj podle těchto ustanovení zákonných, podle § 23 téhož zákona (§ 3 zák. č. 131/31 Sb. z. a n.) a podle min. nař. č. 110/10 ř. z. (vlád. nař. č. 180/31 Sb. z. a n.) příslušný živnostenský (nyní pracovní) soud v P. Příslušnost živnostenského (nyní pracovního) soudu byla (jest) podle §§ 3 (2) a 23 zák. č. 218/96 (§ 1 (1) zák. č. 131/31) výlučná. Jsou tudíž rozsudky obou nižších soudů s celým předcházejícím řízením podle §§ 477 č. 3 a 503 č. 1 c. ř. s. zmatečné, neboť prvý soud nemohl podle § 104 j. n. ani výslovnou úmluvou stran býti učiněn příslušným pro tuto rozepři. K zmatečnosti bylo nutno přihlížeti z moci úřední a slušelo proto zrušiti rozsudky obou nižších soudů s celým předcházejícím řízením pro zmatečnost a žalobu odmítnouti (§§ 471 č. 7, 477 odst. 1, 478, 513 c. ř. s.).

Čís. 15085.

Kdo podepsal objednáací list nevěda, že obsah objednávky odporuje tomu, co ústně ujednal se zástupcem druhé strany, jednajícím listivě, neschválil tím obsah objednávky. Použil-li obchodník ve svých věcech nespolehlivého člověka, jdou úskočné a listivé přehmaty téhož na vrub obchodníka, nikoliv oklamaného zákazníka.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, Rv I 1616/34.)

Žaloba na zaplacení kupní ceny z tržové objednávky byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně domáhá se zaplacení zboží, o němž žalovaný tvrdí, že je neobjednal a nepřijal. Podle zjištění nižších soudů žalovaný se při ústní rozmluvě se zástupcem žalobkyně zpechoval koupiti od žalobkyně ocelové tyče o délce 4 až 5 m, zástupce žalobkyně toto zboží o své újmě do objednáacího lístku vepsal a žalovaný tento objednáací list podepsal, nevěda, že jeho obsah odporuje tomu, co se zástupcem žalobkyně ústně umluvil. Tímto zjištěním jest opodstatněn závěr, že žalovaný byl o obsahu objednáacího lístku, který podepsal a jenž došel žalobkyně, v omylu, týkajícím se hlavní věci, k němuž zavedl zástupce žalobkyně podnět úskočným a listivým jednáním. Takto si počínal zástupce žalobkyně nejen při jednání se žalovaným, nýbrž i při jiné příležitosti, jak se ukázalo v jiném sporu. Nejvyšší soud vyložil a odůvodnil již v rozhodnutí čís. 11430 Sb. n. s., k jehož zevrubným důvodům se pro stručnost odkazuje, že, použil-li obchodník ve svých věcech, k nimž náleží i sbírání nabídek, nespolehlivého člověka, neize úskočné a listivé přehmaty téhož

přičítati na vrub oklamaného zákazníka, nýbrž jdou na vrub obchodníka, těžícího z těchto přehmatů. Při tom nezáleží na tom, zda obchodník v tom kterém případě věděl nebo věděti mohl, že si jeho zástupce při uskutečnění nabídky počínal listivě a úskočně. Nedošlo tedy co do ocelových tyčí o délce 4 až 5 m k srovnalé vůli stran, ježto scházel platný projev vůle žalovaného, že toto zboží objedná. Je tu jen zdánlivý projev žalovaného, jenž byl způsoben omylem, jež zavinil zástupce žalobkyně svým úskočným jednáním, jehož důsledky nese žalobkyně.

Čís. 15086.

Právní ochrana věřitelů v konkursu.

Kdy lze právním jednáním úpadcovým, učiněným před prohlášením konkursu v úmyslu zkrátiti věřitele, odporovati neje n podle předpisů odpůrčího práva, nýbrž také podle všeobecných předpisů o náhradě škody (§§ 1293 a násl. obč. zák.). Jde-li o právní jednání učiněná na oko (§ 916 obč. zák.), lze jim odporovati buď podle předpisů o odpůrčím právu v konkursu anebo žalobou o neplatnost simulovaného jednání.

Pokud lze se domáhati náhrady škody, způsobené konkursním věřitelům.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, Rv I 262/36.)

Žalobce, správce konkursní podstaty Ludvíka S., přednesl, že žalovaní Eduard S., Edmund S. a Marie S. zkrátili s vědomím úpadcovým nedovoleným jednáním ještě před vyhlášením konkursu na jmění úpadcovo konkursní podstatu o zažalovaný obnos, zejména tím, že úpadce jednáním na oko převedl své pohledávky z konta u banky v O. na Eduarda S., který měl pohledávky ty zapůjčiti Edmundu S., ve skutečnosti však Eduard S. byl jen nastrčenou osobou, neboť tyto pohledávky postoupil Edmundovi S. úpadce sám, jak to plyne z toho, že byly knihovně zajištěny ve prospěch manželky úpadcovy, spolužalované Marie S. Žalobou domáhá se proto náhrady škody, způsobené konkursním věřitelům tímto jednáním. Nižší soudy vycházejíce z názoru, že žalobou je uplatňován odpůrčí nárok podle konkursního řádu podle § 29 konk. ř., žalobu zamítly, poněvadž byla podána po uplynutí lhůty v § 46 konk. ř. uvedené.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek, pokud šlo o žalovaného Edmunda S. a uložil prvému soudu v této části nové jednání a rozhodnutí, jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

Správce konkursní podstaty jest sice oprávněn jménem věřitelstva jako každý jiný poškozený se domáhati náhrady škody na škůdci podle předpisů občanského zákona a tento žalobní důvod může obstáti i vedle žalobního důvodu odporování právním jednáním podle druhé hlavy kon-

kursního řádu č. 64/31 Sb. z. a n., avšak musejí býti tvrzeny předpoklady podle §§ 1294 a násl. obč. zák., tudíž především bezprávný čin žalovaných, jímž byla způsobena škoda. Bezprávným činem jest podle § 1295 obč. zák. přestoupení smluvní povinnosti anebo nedovolený čin vůbec. O první způsob bezprávného činu nejde v souzené věci. Druhý způsob bezprávného činu by tu byl jen tehdy, kdyby se ho byli žalovaní dopustili buď bezprostředně na úpaci a přivodili jím škodu na jeho jmění a zkrátili tak jmění, které by jinak nezkrácené bylo případlo konkursní podstatě, anebo bezprostředně již na konkursní podstatě samé, poněvadž ručení za nepřímou škodu není zásadně uznáno a škůdce za ni ručí jen podle zvláštních zákonných ustanovení (rozh. č. 10178 a 10831 Sb. n. s.). Dovolatel však uvádí, že všechna právní jednání, v nichž vidí pletichy a tudíž nedovolené činy, se staly v souhlasu s úpadcem, a netvrdí, že nedovolený čin byl spáchán již na konkursní podstatě samé. Může proto jíti jen o škodu nepřímou, ale tu není zvláštních předpisů, stanovících ručení za škodu tímto způsobem věřitelstvu způsobenou. Neboť věřitelstvo nemá subjektivního práva na to, aby úpadek nenakládal až do vyhlášení konkursu volně se svým majetkem, nýbrž má jen právní zájem na tom, aby jeho jmění nebylo ztenčeno; naproti tomu ten, na něhož na základě právního jednání, uzavřeného s úpadcem před vyhlášením konkursu, přešla část jmění úpádce, nabyl subjektivního práva na tuto část a jest proto jeho důvod na právní ochranu silnější, nežli důvod věřitelstva. Právě z toho důvodu, že právním jednáním úpádce před vyhlášením konkursu nebylo porušeno žádné subjektivní právo věřitelstva, nýbrž jen jeho právní zájem, jemuž jinak není poskytnuta zákonná ochrana, byly vydány předpisy o odpůřčím nároku, které přes to dovolují zasáhnouti věřitelům úpádce do jeho volného nakládání s majetkem. Lze proto právním jednáním, i když byla učiněna v úmyslu zkrátiti věřitelstvo, odporovati jen podle předpisů odpůřčího práva, byť i právní jednání záležela v pletichách. Poněvadž žaloba odpůřčí byla podána po lhůtě uvedené v § 46 odst. (2) konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n., byla žaloba proti těmto dvěma žalovaným právem zamítnuta. Totéž platí i o žalovaném Edmundu S. a jest žaloba proti němu vznesená nedůvodnou, pokud se zakládá na náhradě škody podle obč. zákona. Žalobce opřel však žalobu proti tomuto žalovanému i o zápůjčku (§ 983 obč. zák.), poskytnutou prý Ludvíkem S. Edmundu S. Žalobce netvrdil, že Ludvík S. postoupil (§ 1392 obč. zák.) Eduardu S. své pohledávky ve výši této zápůjčky, nýbrž tvrdil pouze, že Ludvík S. dal přepsati své konto u banky v O. na volné konto Eduarda S., a bylo by lze na to usuzovati teprve podle skutkových okolností, zejména z jakého důvodu a k jakému účelu se přepis konta stal. Žalobce však dále tvrdil, že předpis konta učinil Ludvík S. proto, aby se zbavil svého jmění a aby se vyhnul zabavení konta věřitelem (státem), že Eduard S. byl jen nastrčenou osobou, že ve skutečnosti zapůjčil onu částku Edmundu S. Ludvík S., nikoliv Eduard S., což prý plyne zejména z toho, že knihovni zajištění této zápůjčky na nemovitostech Ludvíka S. v Německu se nestalo ve prospěch Eduarda S., nýbrž ve prospěch manželky

Ludvíka S. — Marie S. Tím tvrdil žalobce skutkové okolnosti, svědčící o tom, že převod konta na Eduarda S. se stal na oko, a napadá tedy toto právní jednání jako jednání simulované, tudíž neplatné podle § 916 obč. zák. Správce konkursní podstaty jest oprávněn takovému právnímu jednání odporovati buď podle odpůřčího řádu (druhá hlava konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n.), anebo pro neplatnost podle všeobecných předpisů obč. zák., v kterémžto druhém případě není vázán lhůtou, stanovenou v § 46 odst. (2) konk. ř. Jestliže dokáže, že převod konta na Eduarda S. se stal na oko a že zůstal vlastníkem konta Ludvík S., a poukázal-li Eduard S. z konta na něj převedeného Edmundu S. částku zažalovanou, měla tím podle tvrzení žalobce býti zastřena i skutečně chtěná pravá smlouva o zápůjčku, uzavřená mezi Ludvíkem S. a Edmundem S. Poněvadž se nižší soudy touto otázkou nezabývaly, bylo oba nižší rozsudky podle § 610 c. ř. s. zrušiti z důvodu § 496 č. 2 a 3 a § 513 c. ř. s.

Čís. 15087.

Nekalá soutěž.

Zjištění, že označení »Karlovarské suchary« jest označením druhým a ne označením původu zboží, jest zjištěním skutkovým, jímž je soud dovolací vázán.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, Rv I 318/36.)

Žalující společenstvo pekařů v K. V. předneslo, že již po dlouhou dobu vyrábí speciálním způsobem zvláštní dietetický suchar pod názvem Karlovarský suchar (Karlsbader Zwieback), při jehož výrobě používá minerální vody ze zřidel v K. V.; sucharu toho neužívají jen léčící se v K. V., nýbrž i nemocní trpící nemocemi, pro jichž léčbu jsou právě indikovány K. V. Z toho důvodu zasílají pekaři sdružení v žalujícím společenstvu suchary tyto během celého roku do celého světa a nemocní přikládají hlavní váhu tomu, aby obdrželi suchary karlovarské a pouze vylučně tyto suchary, poněvadž jest v kruzích lékařských všeobecně známo, že právě tyto suchary, které se vyrábějí odborně v K. V., tvoří podstatnou součástku nařizené diety. Označení Karlovarský suchar jest označením původu, nikoliv druhu zboží. Žalovaná, která má své hlavní sídlo v P., vyrábí suchary, které prodává pod označením Karlovarský suchar i Karlsbader Zwieback, a obzvláště i na obalech, ve kterých suchary své takto označené prodává a zasílá, jest uvedeno označení »Karlovarský suchar« — »Karlsbader Zwieback«. Tento suchar není vyroben ani v Karlových Varech, ani zvláštním lékařsky kontrolovaným způsobem jako pravý karlovarský suchar. Označení »Karlovarský suchar«, »Karlsbader Zwieback« při zboží strany žalované jest podle smyslu tohoto slova způsobil v obchodním styku vzbuditi nesprávný názor, že předmětné zboží, t. j. suchar jest vyroben buď v Karlových Varech nebo v jeho blízkém okolí. Žádá proto žalující, by bylo uznáno

právem, že žalovaná jest povinna zdržeti se v obchodním styku označení jí vyrobeného sucharu jako Karlovarský suchar (Karlsbader Zwieback), zdržeti se označení tohoto na zboží samém nebo na jeho bezprostřední výpravě, nebo na obalech a schránkách, dále oznámení, nadpisech, návěštích, obchodních cirkulářích a pod. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud v otázce, o níž jde, z těchto důvodů: Prvý soud zjistil a dospěl k přesvědčení, že tu není zdržovacího nároku žalobce proti žalované, protože nejde o označení původu, nýbrž druhu. Označení »Karlovarský suchar« mohlo býti původně označení původu. Tuto vlastnost však ztratilo tím, že stálým užíváním jeho i jinými výrobci dokonce v cizozemsku přešlo do obecného užívání a stalo se jen volným označením druhu nebo jakosti zboží. Předpokladem uznání jeho za označení takové jest, že zúčastněné kruhy přestaly všeobecně spařovati v něm označení původu. Rozhoduje tu obchodní obyčej zúčastněných kruhů, t. j. meziobchodníků, maloprodávaců a odběratelů (přírodních konsumentů) tohoto zboží, tedy osob, které je obyčejně kupují. Otázka, jde-li o označení původu či druhu, jest otázkou skutkovou (Skála str. 127). Odvolací soud pokládá zjištění prvního soudu v tomto směru za správné a přejímá je podle § 498 c. ř. s. za základ i svého rozhodnutí. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Z důvodů:

Nutno přisvědčiti odvolacímu soudu, že jde o otázku skutkovou, pokud soudy nižších stolic mají za zjištěno, že jde v příčině sporného označení »Karlovarský suchar« o označení druhové a nikoliv o označení původu zboží (srov. Skála: Nekalá soutěž str. 117). Tímto zjištěním jest dovolací soud vázán a nemůže se proto obíratí vývody dovolání, kterými se dovolatel vynasnažuje dolíčiti pravý opak.

Čís. 15088.

V konkursním řízení lze uplatňovati odpůrčí nárok i žalobou určovací.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, Rv I 497/36.)

Žalobce (správce konkursní podstaty Ludvíka S.) domáhá se žalobou výroku, že zástavní právo Edmunda S. (žalovaného) podle přednesu žalobce, fingované a vážnoucí na nemovitostech úpadci náležejících, jest proti konkursním věřitelům bezúčinné. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Uplatňuje-li se odpůrčí nárok žalobou podle konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n., jest v důsledku povahy odpůrčího nároku žalovati o plnění, jak

plyne z § 42 odstavec (1) konk. ř. Ale tím není vyloučeno, aby, jsou-li splněny předpoklady žaloby určovací podle § 228 c. ř. s., žalováno bylo toliko o určení, že odporovatelné právní jednání jest bezúčinné. V souzeném případě domáhá se žalobce jen výroku, že jest proti konkursním věřitelům bezúčinné zástavní právo žalovaného Edmunda S. za pohledávku 250.000 Kč s příslušenstvím, vložené na základě dlužního úpisu ze dne 29. srpna 1931 v knih. vložce čís. 1962 pozemkové knihy obce Ch., ač mohl žalovati hned na plnění, to jest, když ne přímo na výmaz zástavního práva, tedy aspoň na zápis obmezení, že vložené zástavní právo jest bezúčinné proti konkursním věřitelům. Otázku, zda žalobce má právní zájem na brzkém zjištění práva nebo právního poměru, jest zkoumati i ve vyšších stolicích z úřadu (srovnej rozhodnutí čís. 9820, 10155 Sb. n. s.), leda že by otázka ta byla již vyřešena pravoplatně formálním usnesením (rozhodnutí čís. 7491 Sb. n. s.). Nezbytnou náležitostí určovací žaloby jest žalobcův právní zájem, aby právní poměr nebo právo nebo pravost listiny byly soudním rozhodnutím najisto postaveny co nejdříve. Právní postavení žalobce musí tedy býti takové, by brzké, rychlé určení sporného právního poměru nebo práva bylo jediným žádoucím východiskem (rozhodnutí čís. 11630 Sb. n. s.). Proto možnost žaloby o plnění vylučuje pravidelně žalobu určovací, což však podle stálé judikatury nejvyššího soudu neplatí bez výhrad. Jak bylo podrobně vyloženo zejména v rozhodnutích čís. 4498, 6015, 10155, 10233, 10331, 10942, 11150, 12100 Sb. n. s.), jest totiž určovací žaloba přípustná, ač by bylo lze žalovati i přímo o plnění, zjednávali se jí pevný základ pro právní vztahy stran, předejde-li se jí zbytečnému rozmnožování sporů o plnění a sleduje-li tedy svůj samostatný a rozumný účel. V souzeném případě však dovolací soud seznal, že tyto předpoklady pro samostatnou určovací žalobu nejsou splněny, a bylo již z tohoto důvodu žalobu zamítnouti.

Čís. 15089.

K § 530 čís. 7 c. ř. s.

Odsuzující rozsudek trestní, vydaný po skončeném řízení v základním sporu, není dostatečným důvodem obnovy řízení ve sporu o náhradu škody, skončeném pravoplatně zamítnutím žaloby, ježto nebylo dokázáno zavinění žalovaného.

(Rozh. ze dne 27. března 1936, Rv II 741/34.)

Žalobce podal na žalovaného žalobu o náhradu škody způsobené mu autem, řízeným žalovaným. Žaloba ta byla zamítnuta rozsudkem ze dne 7. dubna 1933. Proti žalovanému bylo zahájeno současně trestní řízení pro přestupek § 431 obč. zák. a byl také žalovaný pro tento trestní čin dne 19. června 1933 pravoplatně odsouzen. Žalobce tvrdě, že odsuzující trestní rozsudek jest novou okolností, na niž se dříve v civilním sporu

nemohl odvolávaní, žádá obnovu civilního řízení z důvodu § 530 čís. 7 c. ř. s. Nižší soudy obnovu povolily.

Nejvyšší soud žalobu o obnovu zamítl.

Důvody:

Žalobce usiluje o obnovu řízení z důvodu § 530 čís. 5 a 7 c. ř. s., tvrdě, že podklad obou rozsudků v základním sporu, který vedl k zamítnutí původní žaloby, jest zvrácen rozsudkem trestního soudu ze dne 19. června 1933, jímž byl žalovaný uznán vinným přestupkem podle § 431 tr. zák., a jenž byl žalobci doručen dne 24. října 1933, tak že nemohl tohoto důkazu použít před skončením ústního jednání, jemuž následoval rozsudek soudu první stolice, ač by jeho použití v základním sporu bylo způsobilo rozhodnutí pro něj příznivější. Opírá se tudíž žaloba o obnovu řízení o odsuzující rozsudek trestního soudu, jenž byl vydán teprve po skončeném řízení před soudem prvním v základním sporu, to jest po 2. únoru 1933. Ježto rozsudek soudu první stolice má být v souhlasu se skutkovým stavem, jenž byl v době, kdy byl vynesen, nelze se ho za účelem obnovy řízení podle § 530 čís. 7 c. ř. s. dovolávaní, poněvadž byl vydán teprve, když v základním sporu bylo zakončeno řízení před soudem první stolice.

Čís. 15090.

V řízení upomínacím nesmí dovolaný soud sám od sebe postoupiti podle § 44 j. n. věc soudu podle jeho mínění příslušnému.

(Rozh. ze dne 28. března 1936, Nd II 26/36.)

V záporném kompetentním sporu mezi okresním soudem v Prostějově a okresním soudem civilním pro vnitřní Prahu o příslušnost k jednání o upomínací žalobě rozhodl nejvyšší soud, že místně příslušným k vydání podmíněného platebního rozkazu, s nímž byla spojena žaloba podle § 19 zák. č. 67/73 ř. z., byl okresní soud v Prostějově.

Důvody:

Podle § 2 odstavec druhý zákona čís. 67/73 ř. z. ve znění novely čís. 118/1914 ř. z. a čl. III. zákona čís. 161/21 Sb. z. a n. řídí se místní příslušnost soudu k vydání podmíněného platebního rozkazu ustanoveními jurisdikční normy o místní příslušnosti ve věcech sporných. Děje se proto i zkoumání příslušnosti podle § 41 odstavec 2 j. n. na základě údajů žalobcových, leč by soudu již bylo známo, že jsou nesprávné (srovnej rozhodnutí čís. 7423 Sb. n. s.). V žádosti o vydání platebního rozkazu na zaplacení 636 Kč 70 h, spojené se žalobou podle § 19 shora

uvedených zákonů, bylo uvedeno jako bydliště žalovaného Prostějov. V době, kdy okresní soud v Prostějově vydal platební rozkaz, nebylo mu známo, zda jest nesprávné udání žaloby, že bydlištěm žalovaného jest Prostějov. Byl proto, hledíc k § 29 j. n., v době podání žaloby místně příslušným podle § 65 j. n. okresní soud v Prostějově a bylo podle § 47 j. n. uznati na jeho tehdejší místní příslušnost. Postoupiti spisy podle § 44 j. n. okresnímu soudu civilnímu pro vnitřní Prahu, nebyl okresní soud v Prostějově oprávněn, jak bylo vyloženo již v rozhodnutí čís. 2521 Sb. n. s., na něž se poukazuje. Na tom se nic nezměnilo tím, že platební rozkaz nemohl být žalovanému doručen, poněvadž se dodatečně objevilo, že v Prostějově nebydlí, ani tím, že žalobce oznámil dodatečně okresnímu soudu v Prostějově, že žalovaný bydlí v Praze (Čechy), neboť tam mu platební rozkaz, vydaný okresním soudem v Prostějově podle § 3 zákona čís. 67/1873 ř. z., nemůže ovšem být doručen. Nemůže-li se proto vydaný již platební rozkaz státi účinným, pak bylo na okresním soudě v Prostějově, aby celou upomínací žalobu vrátil žalobci, a jest pak věcí žalobce, jakým způsobem chce svůj nárok dále uplatňovati.

Čís. 15091.

Svážanie obilia mlynárom od zemedelcov a rozvážanie mlynských produktov týmže pre zemedelcov nie je v rozpore s dobrými mravmi súťaže.

(Rozh. z 28. marca 1936, Rv III 44/36.)

Žalobníci — mlynáři — domáhali sa žalobou pre nekalú súťaž vyrieknutia, že žalovaní — tiež mlynáři — sú povinní zdržovať sa od svážania obilia od zemedelcov a rozvážania mlynských produktov pre zemedelcov a žiadali zaplatenie 20.000 Kč titulom ušlého zisku. Všetky tri súdy túto žalobu zamietly. Najvyšší súd z týchto dôvodov:

Spor sa má riešiť v rámci žalobnej žiadosti: či sa majú žalovaní zdržovať svážania obilia od zemedelcov a rozvážania mlynských produktov pre zemedelcov a či sú povinní uplatneným odškodneným za túto činnosť.

Právom vyriekli nižšie súdy, že je otázkou právnou, ktorú náleží riešiť súdu, či je určité konanie v rozpore s dobrými mravmi súťaže.

Pravdaže pri riešení tejto otázky môže si súd všímať i toho, ako sa na konania hľadí medzi súťažiteľmi, čo o ňom súdia verejno-právne korporácie, ktoré majú podľa svojho určenia dbať o spoločné oprávnené záujmy súťažiteľov svojho oboru a aké dôvody uvádzajú pre svoj názor; lež súd nie je takým názorom viazaný.

Nie je preto rozhodujúce, že na nespočetných schôdkach námezdnych mlynárov bola prejednaná otázka svážania a že to vždy bolo odsúdené samými mlynármi ako neprípustné a ako dobrým mravom odporujúca súťaž.

Dôvod toho, že mlynár, ktorý sváza, počíta výlohy sváženia na úkor hodnoty mlynárskych produktov, bol by s hľadiska dobrých mravov súťažne závažným len, keby sa dokázalo, že práve žalovaní skracovali hodnotu meliva. O dokázanie toho sa žalobníci ani nepokúsili.

Práve okolnosť v posudku sväzu malomlynárov uvádzaná o nespočetných schôdkach venovaných tejto otázke svedčí, že šlo o prelom starého zvyku svážania a že nazeranie na tento zvyk nebolo medzi malomlynármi jednotné, hoci prevažovalo stanovisko proti tomuto zvyku.

Odvolací súd — osvojivší si skutkový stav zistený prvým súdom — zistil tiež, že iný malomlynár Vincenc T. od svážania odstúpil až 20. marca 1935 len preto, lebo sa dozvedel od revíznej komisie, že bude od takto získavaného obilia platiť daň (srov. k tomu odst. 14 vyhlášky min. financií čís. 79/1932 Sb. z. a n.).

Z toho je zrejmé, že nie všetci malomlynári, ktorí zanechali starého zvyku, učinili tak len z dôvodov súťažnej solidarity a v presvedčení, že odporuje dobrým mravom súťaže.

Správne odvolací súd dovodil, že si nemožno všimnúť ani zákazu inkriminovaného konania, uvedeného v 3. odst. § 17 zákona čís. 168/35 Sb. z. a n., ktorý v dobe, keď sa zistené činy žalovaných stali, ani neplatil, nehľadiac na to, že nie každé prestúpenie zákazu, vydaného pri úprave niektorého zárobkového podnikania ipso facto znamená nekalú súťaž. To plynie jasne z prepisu 2. odst. § 4 vlád. nariadenia čís. 116/35 Sb. z. a n.

Bolo preto treba riešiť vec podľa konkrétnych okolností prípadu.

Tomuto požiadavku vyhovel odvolací súd, keď poukázal tiež na to, že ani zemský úrad v Brne ako živnostenský úrad druhej stolice neschválil usnesenie živnostenských spoločenstiev (v zemi Moravskoslezskej), obsahujúce zákaz námezdným mlynárom svážať obilie a rozvážať múku, a keď také svážanie, resp. rozvážanie podľa pomerov, ktoré existovali v dobe žalobných činov, kladal za také obvyklé vedľajšie plnenie, ktoré bolo podľa povahy veci účelné k uskutočneniu výkonu alebo jeho ľahšiemu užívaniu (§ 3 h) zákona z 12. apríla 1935 čís. 75 Sb. z. a n.).

Tieto závery dovolacia žiadosť v podstate nebola v stave vyvrátiť.

Keď žalovaní trvali na svážaní podľa starého zvyku, hoci proti tomu vystupovali iní mlynári, resp. ich organizácie, nemožno aspoň dotiaľ, dokiaľ táto otázka nebude právne upravená, určiť, že sa prehresili proti dobrým mravom súťaže.

Bola preto žaloba právom zamietnutá.

Čís. 15092.

Smlouva, ktorou se majitel koncesované autodopravy zavázal železniční správě platití určitou částku na úhradu ztrát na příjmech způsobených železniční správě jeho autobusovou dopravou, jest platným právním důvodem, zavazujícím smluvníka k plnění. Dodatečnou nemožnost plnění jest posuzovatí podle okolností jednotlivého případu.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1936, Rv I 925/34.)

Zalovaný smlouvou sjednanou dne 28. května 1927 s ministerstvem železnic zavázal se platití železniční správě na úhradu ztrát na příjmech způsobených železniční správě jeho autobusovou dopravou ročně 25.000 Kč, splatných čtvrtletně předem. Zalovaný ujednané splátky nedodržel a dluhuje včetně splátek, dospělých za sporu na celkem 37.528 Kč. Smlouva nabyła účinností dnem 1. července 1928. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Mylně dovozuje dovolatel, že smlouva jest neplatná a neúčinná, poněvadž prý schází zavazovací a právní důvod, že jde o smlouvu abstraktní, což dovozuje z toho, že nebylo v době uzavření oné smlouvy zákonného předpisu, aby se koncesionář zavázal železniční správě k plnění odškodného za to, co železniční správě ujde na příjmech z osobní dopravy následkem provozu autobusové dopravy žalovaného. Neboť tím vlastně vytýká nezákonnost koncesní listiny, pokud ukládá podnikateli plnění podmínky sjednané zvláštní dohodou se státní správou železniční. Než o to v souzeném případě nejde, poněvadž se to týká otázky, zdali udělení koncese může býti učiněno závislým na takové podmínce, a týká se to tudíž veřejnoprávního poměru žalovaného ke státu, nikoli soukromoprávního poměru žalovaného jako podnikatele k železniční správě rovněž jako podnikatele. Proto jest zcela samostatně, nehledíc na onu podmínku koncesní listiny, řešiti otázku, zdali soukromoprávní smlouva jest platnou a účinnou v poměru žalovaného podnikatele k žalujícímu státu jako podnikateli. Podle § 859 obč. zák. se závazek k plnění zakládá na zákoně, na právním jednání anebo na utrpeném poškození. Že smlouva jest právním jednáním, o tom není pochyby, a tvoří proto zmíněná smlouva právní důvod (titul). Hmotný důvod, proč žalovaný onu smlouvu uzavřel (causa v subjektivním smyslu), spočívá v tom, že chtěl železniční správě nahraditi škodu, kterou by ona utrpěla na příjmech ze svého podniku provozem jeho autodopravy, a to proto, aby mu nečinila překážky v dosažení koncese pro jeho autobusovou dopravu. Tento důvod, proč zavazavší se strana se dala pohnouti k smluvnímu závazku, nemusí spočívatí jedině v některém účelu, jaký sledují smlouvy výslovně upravené občanským zákonem anebo jinými zákony (na př. koupě, zápůjčka, směna, darování atd.), nýbrž stačí i jiný dovolený důvod, sledující nějaký hospodářský účel. O abstraktní vůli lze mluvití jen tehdy, když vůle byla projevena o sobě bez jakéhokoliv rozumového účelu a bez materiálního důvodu a stala se pouhým formálním jednáním. O to však v souzeném případě nejde. Nejde tu také o pouhé darování (§ 938 obč. zák.), které předpokládá, aby obdarovatel z pouhé štědrosti se k plnění zavázal, neboť protihodnota byla v tom, že železniční správa nečinila žalovanému překážek v dosažení koncese pro autobusovou dopravu. Závazek žalovaného nezaničil ani za dobu ode dne 1. ledna 1933 počínaje přes to, že dnem 31. prosince 1932 nabył účinností zákon čís. 198/32 Sb. z. a n., jenž ukládá koncesionáři

tíživější závazky, než tomu bylo před tím, neboť z toho ještě nevyplývá, že podstatné okolnosti se tak změnily, že by nebylo lze rozumně na žalovaném žádati, aby smluvně převzatý závazek i dále plnil. Takové okolnosti jest posuzovati podle právních pravidel §§ 936 a 1447 obč. zák. o dodatečné nemožnosti plnění, čímž jest rozuměti nejen dodatečnou absolutní (logickou) nemožnost plnění, nýbrž i tak nepoměrně tíživé plnění, že by nebylo odůvodňovalo s rozumového a hospodářského hlediska převzetí tohoto závazku, kdyby byl tak tíživým již v době jeho převzetí. Okolnosti takové by bylo posuzovati podle jednotlivého případu a, poněvadž žalovaný žádných takových okolností nepřednesl a z pouhé změny zákona ještě nelze na ně souditi, není ani tato námitka důvodná, nehledě ani k tomu, že žalovaný měl možnost žádati za snížení výše svého plnění podle zmíněné smlouvy.

Čís. 15093.

Mezinárodní doprava železniční.

Nepředepsal-li odesílatel (v Rumunsku) pro přepravu zásilky po polském území použití výjimečného tarifu C 1 jakožto nejnižšího tarifu, nýbrž předepsal-li jen přepravní cestu, to nestačí, aby pro tento úsek přepravy bylo použito výjimečného tarifu, i když byla udána polská stanice, pro kterou platí výjimečný tarif, a nemůže odesílatel z toho, že železnice použila pro výpočet dovozného po území polském místního tarifu polského, uplatňovati nárok na vrácení přeplatku.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1936, Rv I 1192/34.)

Žalující koupila v Rumunsku dobytek, jenž byl jí poslán přes polské území. Žalovaný čl. stát na to vybral od ní plné dovozné, zejména pokud připadalo na trať polskou. Žalující přednesla, že dovozné připadající na polskou trať bylo počítáno nesprávně, neboť mělo býti počítáno správně podle polského výjimečného tarifu C 1, který poskytuje slevy oproti normálnímu dovoznému o 30% (o 15%). Polská železnice je povinna použití tohoto výjimečného tarifu podle čl. XX. čl.-polské obchodní úmluvy z roku 1926, poněvadž zmíněný tarif jest na železnici polské tarifem poskytujícím nejnižší výpočet dovozného. Tohoto tarifu nutno použití podle obchodní úmluvy i tenkrát, nebyl-li odesílatelem v nákladním listu předepsán, poněvadž tento tarif platí v přepravě vnitrozemské ze všech polských stanic do všech pohraničních bodů, aniž by bylo třeba ho v nákladním listě předepsati. Žádá proto žalobou rozdíl mezi zaplaceným normálním dovozným a dovozným zlevněným. Žalovaná namítla, že dovozné bylo správně počítáno podle normální sazby. Výjimečného tarifu C 1 nelze použiti, poněvadž podle podmínek pro použití dovozních, vývozních a průvozních tarifů na str. 37 polského tarifu, možno výjimečný tarif C 1 počítati jen tenkrát, byl-li odesílatelem v nákladním listě předepsán. Ustanovení československo-polské obchodní úmluvy nemůže se žalobce dovolávati, poněvadž tato úmluva jest úmluvou mezistátní a váže toliko zúčastněné státy, nemá však účinku proti

přepřavcům samotným. Prvý soud uznal podle žaloby, o dovolaci soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle čl. 6 § 6 lit. i) m. ú. ž. může nákladní list kromě jiných údajů obsahovati žádost za použití tarifů, zejména tarifů speciálních nebo výjimečných podle čl. 11 § 10 a čl. 34 m. ú. ž., a podle čl. 6 § 6 lit. n) m. ú. ž. může nákladní list obsahovati údaje o navržené přepravní cestě a stanici, kde má býti vykonáno řízení celní nebo berní. Žalobkyně sama uvedla v žalobě, že v mezinárodních nákladních listech bylo ve sloupci »tarify a přepravní cesta« udáno: »Grigore Chica Voda — Sniatyn Zaluzce — Zebrzidovice«. Žalobkyně předložené nákladní listy mají v rubrice »tarify a přepravní cesta« skutečně jen tento údaj o přepravní cestě. Podle toho nepředepsal odesílatel výjimečný tarif C 1 v nákladních listech a ani přesně neudal stanici, odkud by ho mělo býti použito. Nestalo-li se tak a nepředepsal-li odesílatel v nákladních listech, že se má pro průvod zásilek po polském území použití výjimečného tarifu C 1 jakožto nejnižšího tarifu, nýbrž předepsal-li jen přepravní cestu v domnění, že to stačí k tomu, aby pro tento úsek přepravy bylo použito výjimečného tarifu, jde ještě o to, na čí vrub jde tato nepřesnost a neúplnost údajů nákladních listů. Žalobkyně připustila, že v polském místním tarifu z 1. října 1930, který obsahuje výjimečný tarif C 1, jest stanoveno, že při průvozu zásilek po polských drahách má býti použito výjimečného tarifu C 1 jen tenkrát, když odesílatel si předepíše použití výjimečného tarifu v nákladním listě a udá stanici, odkud ho má býti použito. Čl. 7 § 1 m. ú. ž. stanoví, že odesílatel ručí za správnost svých údajů a prohlášení v nákladním listu, a že jej stihnou všechny důsledky toho, jsou-li jeho prohlášení neb údaje nesprávné, nepřesné, neúplné, nebo jsou-li napsány jinde, než na místě k tomu určeném. Z toho plyne, že nepřesné a neúplné údaje odesílatelovy v nákladním listu o použití tarifu jdou na jeho vrub, a že nemůže z toho, že železnice použila pro výpočet dovozného po území polském místního tarifu polského, uplatňovati nárok na vrácení přeplatku. Podle ustanovení čl. 9 lit. e) m. ú. ž. byla železnice oprávněna, nedostačovaly-li jí údaje odesílatelovy k určení tarifů, zvoliti tarify, které se jí zdály býti pro odesílatele nejvýhodnějšími, a železnice neručí za případnou škodu, vzniklou z volby tarifu podle ustanovení čl. 9 lit. h) m. ú. ž., leč při zlém úmyslu nebo hrubé nedbalosti, což nebylo ani tvrzeno ani dokázáno. Pokud dovolatelka hájí právní nárok, že železnice byla povinna použití tarifu C 1, i když ho odesílatel v Rumunsku nepředepsal, tedy přehlíží, že podle zjištění prvního soudu platí výjimečný tarif C 1 jen pro zboží podané v polské stanici, a nebylo-li zvláštního návrhu odesílatelova, že však neplatí pro zboží přepravované z pohraničních bodů, jak tomu bylo v souzeném případě, kde zboží nebylo podáno v polské stanici, nýbrž v Rumunsku. Ostatně tento názor by přivedl situaci (jak k tomu bylo poukázáno již v rozhodnutí

čís. 14016 Sb. n. s.), že by cizinec Rumun byl ve výhodnějším postavení, než domácí polský přepravce, který, chtěl-li by použití výhodnějšího tarifu C 1, musel by bezpodmínečně vyhovět všem ustanovením, týkajícím se tohoto tarifu, a tedy musel by ho v nákladním listě předepsati, kdežto přepravce cizinec by této povinnosti neměl, což jistě nemohlo býti v intencích zákona. Dovojuje-li konečně dovozatelka, že předpis v nákladním listě stačil podle čl. 9 § 3 lit. b) m. ú. ž. k použití výjimečného tarifu C 1, i kdyby tu nebylo obchodní smlouvy, po případě tarifní rovnosti, poněvadž v nákladních listech jest udána polská stanice »Sniatyn Zaluzce«, tudíž stanice, pro kterou platí výjimečný tarif, třeba ji odkázati na ustanovení čl. 9 § 3 lit. d) m. ú. ž., podle kterého se použije mezinárodního tarifu, není-li v době vypravení zásilky — tedy v souzeném případě v době odbavení zásilky — jeho použití závislé na podmínkách, které by nebyly splněny. Podle tohoto zákonného ustanovení zkoumá železnice, i když jest v nákladním listu uveden tarif, zda předepsaný tarif pro zásilku platí, a přízná snížené dovozní jen tehdy, jsou-li splněny podmínky předepsaného tarifu. V souzeném případě však tarif předepsán nebyl a z pouhého údaje přepravní cesty »Sniatyn — Zaluzce« neplyne, že mělo býti použito výjimečného tarifu a že byly splněny podmínky pro použití výjimečného tarifu C 1.

Čís. 15094.

Ustanovenie smluvy medzi poisťovňou a jej agentom pre požiarné poistenie, že agent, keď vystúpi zo služieb poisťovne, nemá nárok na províziu z poisťného, vybraného po jeho vystúpení zo služby, neprieči sa dobrým mravom.*)

(Rozh. z 1. apríla 1936, Rv III 678/35.)

Smluva, uzavrená medzi žalovanou poisťovňou a žalobníkom, jej agentom pre požiarné poistenie, obsahovala v bode 8 ustanovenie: »Len čo sa zastupiteľský úrad z akejkoľvek príčiny pomíne, prestane tým právom na akúkoľvek ďalšiu odmenu zo všetkých poistení«. — Žalovaná poisťovňa odobrala žalobníkovi dňom 12. januára 1931 zastupiteľské poverenie. Žalobník — tvrdiac, že ustanovenie bodu 8 shora uvedenej smluvy odporuje dobrým mravom — domáhal sa žalobou vyúčtovania provízií z poisťného, vybraného po 12. januára 1931 z obchodov ním uzavrených.

Všetky tri stolice žalobu zamietly, Najvyšší súd z týchto dôvodov: Námetka žalobníka, že ustanovenie bodu 8 smluvy priečilo sa dobrým mravom, neobstojí, lebo podľa súdnej praxi v obore požiarného poistenia je všeobecným zvykom, že agent, ktorý vystúpil zo služby poisťovacej spoločnosti, nemá nároku na províziu z poisťného, vybraného po jeho vystúpení zo služby (sr. býv. uh. Kúria č. 1369/1889).

*) Srovn. Úr. sb. 2125.

Čís. 15095.

Pozemková reforma (§ 9 zák. čís. 93/31 Sb. z. a n.).

Vkládá-li se s vlastnickým právem na přidělovou nemovitost zároveň zástavní právo pro několik pohledávek, k jichž sjednání Státní pozemkový úřad svolil, jest v návrhu Státního pozemkového úřadu na vklad zástavního práva v určitém pořadí spatřovati autoritativní prohlášení Státního pozemkového úřadu, že toto knihovní pořadí při svolení k těmto zápůjčkám určil; přivolení ani vlastníka nemovitosti, ani ustupujících věřitelů není potřebí a neplatí tu předpis § 29 kn. zák.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1936, R I 126/36.)

Prvý soud povolil současně s vkladem práva vlastnického se souhlasem Státního pozemkového úřadu, jenž současně stanovil knihovní pořadí, vklad čtyř zástavních práv na zbytkový statek B., zamítl však žádost, by prvá dvě zástavní práva byla zapsána v prvním pořadí, třetí v druhém a čtvrté ve třetím. Důvody: Dle ustanovení § 29 knihov. zákona stanoví se pořad zapsaných práv časovým postupem, jak ty které žádosti došly ke knihovnímu soudu, takže dojdou-li zároveň najednou, mají pořad stejný. Jiný pořad by byl možný jenom na základě postoupení přednosti oprávněného před jeho právem právu jinému a toho v tomto případě není. Rekursní soud nevyhověl rekursu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové rozhodnutí.

Důvody:

Podle § 9 zákona č. 93/31 Sb. z. a n., vkládá-li se s vlastnickým právem nabyvateli současně zástavní právo pro několik pohledávek, k jichž zápůjčce Státní pozemkový úřad svolil a jichž pořadí při tomto svolení určil, řídí se pořadí zápisů tímto určením a výměna pořadí bude v pozemkové knize zapsána podle svolení Státního pozemkového úřadu a návrhu o tom učiněného; přivolení ustupujícího věřitele a vlastníka nemovitosti se v tomto případě nevyžaduje pro knihovní zápis. Pro případy takové neplatí tedy předpisy § 29 knih. zák., na něž se nižší soudy odvolávají. Rekursní soud poukazuje mimo to na to, že v knihovní žádosti není ani citován § 9 zák. č. 93/31 Sb. z. a n. a že není tam ani v dotčených vkladních listinách ani v doložkách na nich, obsahujících svolení Státního pozemkového úřadu uvedeno, že Státní pozemkový úřad při svolení k dotčeným zápůjčkám stanovil současně jejich knihovní pořadí. Tyto okolnosti nemohou však odůvodnití zamítavé stanovisko nižších soudů. Z knihovní žádosti je nade vší pochybnost jasno, že jde o zavedení knihovního pořádku podle malého přidělového zákona č. 93/31, a ježto Státní pozemkový úřad sám knihovní žádost podal, jest v jeho návrhu na vklad zástavního práva pro pohledávku věřitele A do prvního pořadí, pro úvěrovou pohledávku věřitele B do druhého pořadí a pro úvěrovou pohledávku věřitele C do třetího pořadí obsaženo zároveň

autoritativní prohlášení Státního pozemkového úřadu, že toto knihovni pořadí při svolení k těmto zápůjčkám určil, a soudy jsou tím vázány. Příčí se proto stanovisko nižších soudů v té příčině smyslu ustanovení § 9 zákona č. 93/31 Sb. z. a n. (čl. V. č. 1 zák. č. 251/34 Sb. z. a n.).

Čís. 15096.

Komu jest přidělití úlohu žalobce, a jak jest stanoviti pořadí sporů mezi jednotlivými přihlášenými dědici, odporují-li si dědické přihlášky ze dvou závětí a ze zákona a jedna z přihlášek opírá se o závěť s vnější formální vadou.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1936, R I 170/36.)

K pozůstalosti po Herezii H. přihlásili se za dědice: 1. Věra H. výjimečně z ústní závěti z konce února 1935, 2. Karel B. bezpodmínečně z ústní závěti ze dne 7. srpna 1935 a 3. Hermína H. bezpodmínečně ze zákona. Poněvadž tyto dědické přihlášky si navzájem odporovaly, přidělil prvý soud usnesením ze dne 23. září 1935 úlohu žalobce přihlášeným se dědicům ze závěti Věry H. a Karlu B., nerozhodnuv o vzájemném postavení těchto dvou dědiců mezi sebou, a rekursní soud potvrdil toto usnesení v napadené části, pokud totiž šlo o poměr mezi Karlem B. a Hermínou H., kdežto rozhodnutí, týkající se poměru Věry H. a Hermíny H. vůbec nebylo napadeno. Tím bylo pravoplatně rozhodnuto, že Věra H. má proti Hermíně H. úlohu žalobkyně. Dalším usnesením ze dne 26. listopadu 1935 doplnil první soud své usnesení ze dne 23. září 1935 tak, že přikázal Karlu B. roli žalobce proti Věře H. a stanovil, že teprve vítěz v tomto sporu má vystoupiti jako žalobce proti Hermíně H., změniv tím své původní rozhodnutí částečně i ohledně Věry H. a Hermíny H., poněvadž podle doplněného usnesení mohlo dojiti k žalobě Věry H. proti dědičce ze zákona pouze v tom případě, že by Karel B. ve sporu proti Věře H. podlehl. Toto usnesení nebylo napadeno ani Věrou H. ani Hermínou H. a jest proto hledíc k nim pravoplatné. Rekursní soud potvrdil toto usnesení potud, pokud Karlu B. byla přikázána úloha žalobce proti Věře H., zároveň je však změnil v ten rozum, že se mají nejdříve vyřídit spory Karla B. a Věry H. proti Hermíně H. a že pouze pro případ, že dědici ze závěti zvítězí proti dědičce ze zákona, Karel B. má vystoupiti žalobou proti Věře H.

Nejvyšší soud změnil usnesení rekursního soudu tak, že přidělil Karlu B. úlohu žalobce s tím, že má do měsíce podati žalobu společně proti Věře H. a Hermíně H.; nepodá-li žalobu tu ve stanovené lhůtě anebo podlehe-li v tomto sporu, bude pozůstalost projednána — bez ohledu na jeho (Karla B.) dědické nároky — s vítězem ve sporu, ježž má zahájit Věra H. proti Hermíně H. nejpozději do měsíce od marného uplynutí měsíční lhůty, stanovené k podání žaloby Karla B., po případě do měsíce od doručení jí (Věře H.) pravoplatného soudního rozhodnutí o ukončení sporu Karla B. proti Věře H. a Hermíně H.

Důvody:

Jde o souhlasná usnesení nižších stolic, pokud byla Karlu B. přikázána role žalobce jednak vůči dědičce ze zákona Hermíně H., jednak vůči druhé dědičce ze závěti Věře H., naproti tomu o změnující usnesení v otázce, v jakém pořadu jednotlivé spory nutno provéstí. Dovolací rekurent vytýká napadeným usnesením nezákonnost po rozumu § 46 odst. 2 zák. č. 100/31 Sb. z. a n. a čl. V. č. 1 zák. č. 251/34 Sb. z. a n., poněvadž byl prý porušen předpis § 126 nesp. pat., a pokud jím odporuje s poukazem na důsledky pořadu rekursním soudem stanoveného, uplatňuje vpravdě i nesprávné právní posouzení věci. Pro řešení otázky, komu v poměru mezi dovolacím rekurentem a dědičkou ze zákona jest přikázati úlohu žalobce, přichází v úvahu předpis § 126 odst. 1 nesp. pat., jenž stanoví, že proti dědici z posledního pořadí zřízeného v náležitě formě co do pravosti každý, jehož nároky zakládají se jen na zákonné dědické posloupnosti, má vystoupiti jako žalobce. Soud měl proto zkoumati, zdali ústní závěť ze dne 7. srpna 1935, již se dovolací rekurent dovolává, byla zřízena v náležitě formě, čímž zákon má na mysli jen předepsané vnější formalitě, jelikož jen tyto mohou býti posouzeny v nesporném řízení (rozh. č. 7493 Sb. n. s.), kdežto zkoumání vnitřních náležitostí nutno ponechati sporu. Vnější předpoklady jsou obsaženy v §§ 585, 586 obč. zák. Poslední pořadí ústní musí tudíž mezi jiným býti potvrzeno shodnou přísežnou výpovědí tří svědků, neboť výpověď alespoň dvou svědků stačí jen tehdy, nemůže-li třetí býti přísežně vyslechnut. V projednávaném případě však prohlásil jeden svědek, že neslyšel, co zůstavitelka řekla. Není tu proto shodné výpovědi tří svědků ústního testamentu, což zakládá vnější vadu posledního pořadí. Rozhodnutí nižších soudů nepřičí se proto jasnému a nepochybnému znění předpisu § 126 odst. 1 nesp. pat., byl-li dovolací rekurent, opíraje se o poslední pořadí, postižený vnější formální vadou, odkázán na pořad práva vůči dědičce ze zákona. Další otázku, koho z testamentárních dědiců proti druhému jest odkázati na pořad práva, slušelo posouditi podle ustanovení § 126 odst. 2 nesp. pat., neboť odporují si tu dědické přihlášky dědiců ze závěti mezi sebou. V takovém případě náleží úloha žalobce dědici, který by musil dříve zbaviti moci silnější důvod dědického práva svého odpůrce, aby mohl zjednatí platnost svému dědickému právu. Ústní závěť z konce února 1935, o níž se Věra H. opírá, jest sice starší než ústní závěť ze dne 7. srpna 1935, svědčící dovolacímu rekurentovi, a tvořila by proto pozdější závěť s ohledem na § 713 obč. zák. silnější důvod, kdyby pozdější byla formálně bezvadná. Tomu však v daném případě tak není, jak shora došlo. Pokud dovolací rekurent též uplatňuje, že napadené usnesení nesprávně stanovilo pořad sporů, jichž jest v tomto případě zapotřebí, nutno mu dáti s hlediska právního posouzení věci za pravdu, což je možné, ježto v tomto ohledu nižší soudy nerozhodly stejně. Postup, nařízený rekursním soudem vyřazuje tři spory a to Karla B. a Hermíny H. o platnosti ústní závěti ze dne 7. srpna 1935, — Věry H. a Hermíny H. o platnosti ústní smlouvy z konce února 1935 —, a konečně Karla B. a Věry H. o tom, která z obou ústních závětí je

platná, při čemž odporující si rozsudky nejsou vyloučeny. Nutno proto nejdříve rozhodnouti, zda ústní závěť ze dne 7. srpna 1935 jest platná. Tato týká se však nejen práv Věry H., nýbrž i Hermíny H. a poněvadž rozhodnutí o platnosti této závěti vůči oběma musí býti stejné, bylo dovolacímu rekurentu přikázati, aby žalobu podal společně proti Věře H. a Hermíně H. ve stanovené lhůtě, jinak že bude pozůstalost stejně jako v případě, že by Karel B. ve sporu podlehl, projednána bez ohledu na jeho dědické nároky pouze s vítězem ve sporu Věry H. proti Hermíně H. o platnost ústní závěti z konce února 1935. Měsíční lhůtu k podání této žaloby Věry H., kterou stanovil s příslušnou sankcí soud první stolice v usnesení ze dne 23. září 1935, jež rekursní soud potvrdil, slušelo zároveň upravit tak, že lhůta ta v případě, že Karel B. nepodá žalobu mu přikázanou, začíná běžeti teprve od marného uplynutí lhůty, stanovené pro Karla B., v případě však, že Karel B. spor ten sice zahájí, ale v něm podlehne, teprve od doručení (Věře H.) pravoplatného soudního rozhodnutí o ukončení sporu Karla B. proti Věře H. a Hermíně H. Zvítězí-li však Karel B., není sporu mezi Věrou H. a Hermínou H. zapotřebí.

Čís. 15097.

I když pronajímatel dal pravoplatně nájemníkovi výpověď z nájemní smlouvy k určitému termínu, může přes to z důvodů § 1118 obč. zák. nastalých teprve po výpovědi domáhati se žalobou okamžitého zrušení nájemní smlouvy a odevzdání najatého předmětu.

Uplyne-li v době rozhodnutí soudu již výpovědní lhůta, má soud podle §§ 573, 574 c. ř. s. naříditi odevzdání najatého předmětu ihned.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1936, Rv I 496/36.)

K návrhu žalobců byl žalované vypověděn byt usnesením ze dne 11. září 1935 ke dni 31. prosince 1935 s tím, že jest povinna vypovědění byt vykliditi do 14. ledna 1936. Dne 10. října 1935 podali žalobci žalobu o zrušení nájemního poměru a okamžitého vyklizení z bytu podle § 1118 obč. zák. tvrdíce, že žalovaná jim po dané výpovědi nezaplatila za dva měsíční termíny činži. Prvým soudem žalobu o vyklizení zamítl. Dovolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Byt, o nějž jde, byl žalované k návrhu žalobců pravoplatně vypověděn usnesením okresního soudu v Ž. ze dne 11. září 1935 ke dni 31. prosince 1935, takže byla povinna tento byt do 14. ledna 1936 vykliditi. Leč i když tím nabyli žalobci exekučního titulu podle § 1 čis. 4 ex. ř., nepozbyli tím práva, domáhati se podle § 1118 obč. z. z důvodu neplacení činže po dané výpovědi žalobou okamžitého zrušení nájemního poměru a vyklizení pronajatého bytu před termínem, kterým tento poměr

měl podle soudní výpovědi se skončiti. Pronajímateli nelze odepřiti ochranu pro případ, že nájemník po obdržení výpovědi porušuje nájemní smlouvu způsobem opravňujícím pronajímatele ke zrušení nájemního poměru bez předcházející výpovědi podle § 1118 obč. zák. Vede k tomu také úvaha, že by výpovědní lhůta mohla býti smluvena delší než zvláštními předpisy stanovená a že by pak pronajímatel po dané výpovědi nebyl chráněn proti újmám, pro které zákon dovoluje předčasné zrušení smlouvy. Žaloba o vyklizení, o niž jde, byla podána dne 10. října 1935, tedy v době, ve které sice zmíněná soudní výpověď byla pravoplatná, kdy však žalobci exekučního titulu takto nabytého proti žalované nemohli ještě použiti, protože doba vyklizení a předání nájemního předmětu ještě neuplynula. Neplatila-li žalovaná po výpovědi žalobcům za dva měsíční termíny činži, byli tito oprávněni domáhati se žalobou podle § 1118 obč. z. zrušení nájemní smlouvy již vypověděné před termínem ve výpovědi stanoveném. Prvý soud rozhodl o této žalobě rozsudkem ze dne 31. října 1935. Odvolací soud měl arciž, když odvolání nevyhověl a změnou rozsudku prvního soudu prohlásil nájemní smlouvu za zrušenou, při určení lhůty k vyklizení bytu přihlížeti k tomu, že v době vynesení jeho rozsudku (dne 2. ledna 1936) nájemní smlouva byla již předcházející výpovědí s účinností ode dne 1. ledna 1936 zrušena a měl proto v rozsudku vysloviti, že žalovaná má najatý byt odevzdati ihned (§§ 573 I a 574 c. ř. s.); důvodem k zamítnutí žaloby, jak míní dovolatelka, to nebylo, neboť nárok na vyklizení příslušel žalobcům již v době podání žaloby, takže její opodstatněnost bylo posuzovati podle této doby; § 406 c. ř. s. tu nemá místa (viz rozh. č. 116 Sb. n. s.). Určil-li odvolací soud, nedbaje předpisu § 573 odst. 1 c. ř. s., žalované vyklizovací lhůtu 14denní, bylo to v její prospěch a není tím nikterak zkrácena.

Čís. 15098.

Paragraf 365 obč. zákona. Vyvlastnění pozemků nebo budov podle §§ 23, 24 stavebního řádu moravského.

Předpisy vládního nařízení čis. 100/33 Sb. z. a n. týkají se jen odhadu nemovitostí v řízení exekučním.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1936, R II 86/36.)

Na návrh města Z. stanovil prvý soud náhradu za vyvlastněný dům a za vyklizení vyvlastněného domu. Rekursní soud nevyhověl rekursu navrhovatelčinu ani odpůrců.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jak bylo vyloženo v rozh. 8919 Sb. n. s. má stavební řád pro Čechy z 8. ledna 1889 č. 5 z. z. čes., pokud připouští vyvlastnění, na myslí odškodnění, na něž má vlastník nárok podle § 365 obč. z. a podle § 4 zák.

z 18. února 1878 č. 30 ř. z., tudíž náhradu za všechny majetkové újmy z vyvlastnění vzniklé, k nimž náležejí i náklady, spojené s vyklizením vyvlastněného domu a náhrada za stížení provozování obchodu následkem vyvlastnění. Totéž platí i o náhradě v případě vyvlastnění pozemků nebo budov podle §§ 23, 24 stavebního řádu moravského (zák. z 16. června 1894 č. 64 z. z., doplněného zákonem ze dne 16. června 1914 č. 44 z. z.), neboť tento má o tom v § 25 ustanovení naprosto stejná. Oba nižší soudy přihlížely tudíž k ustanovení § 365 obč. zákona právem. Není tu tedy vytýkané nezákonnosti a netřeba ani řešiti otázku, zda k použití § 365 obč. z. dospěl rekursní soud správným výkladem jím citovaného dekretu dvorské kanceláře ze dne 2. května 1818 (č. 104 svazu 40 Kropatschkovy sbírky zákonů), pokud se týče otázku, zda citovaný dekret dosud platí čini nic. Není tu proto v tomto směru vytýkané zmatečnosti a zřejmého rozporu se spisy. Pokud stěžovatelka poukazuje na rozhodnutí č. 9908 Sb. n. s., jest uvést, že v pozdějším, dosud neuveřejněném rozhodnutí R I 755/35 opustil nejvyšší soud názor, projevený v onom rozhodnutí a přidržel se zásad, vyslovených v rozhodnutí již uvedeném č. 8919 Sb. n. s. Vládní nařízení č. 100/33 Sb. z. a n. obsahuje jen předpisy o odhadu nemovitostí v řízení exekučním, takže není nezákonné, pakliže znalci nepostupovali podle předpisů tohoto nařízení, a stačí, že postupem, obdobným postupu popsánému v odhadním řádu, spolehlivě vyšetřili základy pro určení odškodnění. Námitku, že znalci neznají místní poměry, či jinými slovy, že byli nezpůsobilí k podání posudku, měla stěžovatelka uplatniti na začátku vyšetřování (srov. § 24 zák. č. 30/78 ř. z. a rozh. č. 7231 Sb. n. s.). Když tak neučinila, nemůže to namítati teprve v dovolacím rekursu, ježto výtku tu nelze podřaditi pod žádný z dovolacích důvodů § 46 (2) zák. č. 100/31 Sb. z. a n. Další námitku, že výše odškodnění, nižšími soudy souhlasně stanovená, jest nepřiměřená, nelze rovněž podřaditi pod žádný z těchto rekursních důvodů, nýbrž jde jen o volné uvážení nižších soudů, pokud se týče právní posouzení a nikoliv o nezákonnost (čl. V zák. z 11. prosince 1934 č. 251 Sb. z. a n.).

Čís. 15099.

Keď právny úkon, uzavrený menom nezletilca, vykonaný bol pred dňom, ktorého nadobudol účinnosť nový odporovací poriadok (zák. č. 64/1931 III Sb. z. a n.), treba otázku: pokiaľ možno úkonu tomu odporovať, posudzovať podľa právnych pravidiel, platných pred novým odporovacím poriadkom, i keď poručenský súd schválil menom nezletilca právny úkon teprv za účinnosti nového odporovacieho poriadku.

(Rozh. z 2. apríla 1936, Rv IV 482/35.)

Mária P. bola odsúdená zaplatiť žalujúcej firme nedoplatok kúpnej ceny za auto. Za súdneho pokračovania — smluvou z 29. júla 1931 — previedla svoje nehnuteľnosti na svoje tri deti, z ktorých boli dve nezletilé. Keď exekúcia, proti nej žalujúcou firmou vedená, bola pre nedo-

statok imania bezvýsledná, domáhala sa táto žalobou výslovenia, že uvedený právny úkon je voči nej bezúčinný, nakoľko sa stal cieľom jej skrátenia a že žalovaní sú povinní jej zaplatiť nedoplatok kúpnej ceny, ináč trpeť, aby sa žalobkyňa uspokojila z prevedených nehnuteľností.

Oba nižšie súdy vyslovily, že úkon stal sa cieľom skrátenia žalujúcej firmy a žalobe vyhověly.

Na jvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol a uviedol medzi iným v dôvodoch svojho rozhodnutia: Hľadíc k tomu, že tu jde o právni jednání z 29. července 1931, nelze při řešení otázky, zda lze mu odporovati, aplikovati ustanovení nového odporčího řádu (zák. čís. 64/1931 III. Sb. z. a n.), i když bylo jménem nezletilých smluvníků soudem poručenským schváleno již po 1. srpnu 1931, poněvadž právní jednání účinkuje po schválení ex tunc. Pokud tedy napadený rozsudek cituje ustanovení odp. ř., je formálně nesprávný. Jelikož však v příčinách, o něž tu běží, platila i před 1. srpnem 1931 táž pravidla zvykového práva, je napadený rozsudek meritorně správný.

Čís. 15100.

Doložku dolarovou jest vyložiti v každém případě podle vůle stran, jak jest patrná z doslovu této doložky.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, Rv I 643/35.)

Srov. rozh. čís. Sb. 14120, 14304.

Podle nájemní smlouvy, uzavřené se žalobkyní, zavázal se žalovaný platiti za nájem krámu žalobkyni 57.000 Kč. Ohledně placení činže smluvily strany valutní doložku, podle níž pro případ větších výkyvů ceny Kč stanoví se za měřítko ceny americký dolar. Za větší výkyvy ceny platí výkyvy přes 20% proti kursu, jaký byl zaznamenán pro devisu dolar dne 31. března 1928 na pražské burse a který činil průměrně za peníze a zboží 33.75, t. j. 33.75 Kč za jeden dolar. Jestliže tedy na příklad kurs stoupne na více než 40.5, zvýší se platy, jež má nájemce platiti v Kč tak, jak jest to nutno, aby pronajímatelce bylo možno zakoupiti stejný počet dolarů, jako by to mohla učiniti dne 31. března 1928 za zvýšenou částku. Totéž platí obráceně v tom případě, jestliže kurs devisy dolar klesne pod 27. Rozhodný je vždy kurs ze dne předcházejícího dni splatnosti. Jestliže by však Spojené státy se dostaly do války a kdyby tím dolar přestal býti tím pevným měřítkem ceny, jakým jest dnes, má platiti za základ, že Františka L-ová (žalobkyně) má býti uspokojena v Kč cenou čistého zlata, odpovídající smluvným platům. Žalovaný zaplatil dne 1. července 1933 splatnou čtvrtletní činži v částce 14.375 Kč a dodatečně napsal žalobkyni, že v důsledku změny kursu amerického dolaru se musí činže snížit o 21.78%, takže zaplatil o 3.130 Kč více a žalobkyni tedy tuto diferenci připisuje k tíži. Žalobkyně odmítla toto stanovisko přijmouti. Dne 1. října 1933 zaplatil ža-

lovaný žalobkyni na činži pouze 6.224 Kč 40 h, při čemž si srazil 3.130 Kč a další diferenci 5.020 Kč 60 h s ohledem na to, že kurs dolaru klesl o 34,926%. Žalobkyně tvrdí, že valutní doložka v nájemní smlouvě má na mysli pouze výkyvy ceny Kč, avšak že nemají býti podle zřejmého úmyslu stran brány na zřetel výkyvy v ceně amerického dolaru při pevné ceně Kč a navrhuje proto, aby žalovaný byl odsouzen k zaplacení dlužných částek. Žalobní žádost rozšířila ještě o 5.183 Kč, ježto žalovaný zaplatil dne 1. ledna 1934 z důvodu poklesu dolaru pouze 9.192 Kč. Prvý soud žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Podle čl. 278 obch. zák., kterého zde sluší použití, je při posuzování a výkladu obchodních jednání na soudci, aby vypátral vůli kontrahentů a nelpěl na doslovném smyslu výrazu. K zjištění pravé vůle stran je především nutno, aby se přihlíželo k celému obsahu odstavce, obsahujícího smluvní ujednání stran o měnové doložce a by se jednotlivá jeho ustanovení vykládala se zřetel k ostatnímu obsahu. Při takovém postupu vysvitne bezpečně, že stranám šlo o opatření jen a jedině pro případ, že by kurs československé koruny značně kolísal. To se výslovně uvádí hned v úvodu odstavce 7 o měnové doložce a vše, co se pak v odstavci 7 dále praví, vztahuje se jenom na případ ten a ustanovuje se toliko, co má nastati, bude-li míti kurs československé koruny výkyvy přes 20% nahoru nebo dolů. Výkyvy ty a tedy hodnota československé koruny se pak měly zjistiti podle kursu dolaru a žalobkyně měla dostati tolik korun československých, kolik by se jich rovnalo hodnotě ujednaného nájemného v čas uzavření smlouvy, vycházej-li z tehdejšího kursu dolaru 33,75 Kč. Tímto měřítkem hodnoty československé koruny měl však býti dolar toliko potud, pokud by byl pevný, kdežto jinak se měla vzít za základ hodnota zlata. Hledíc k uvedené již úvodní větě odstavce 7 a souvislosti dalšího obsahu s ní, nemůže býti pochybnosti, že účinnost měnové doložky byla podmíněna výhradně kolísáním kursu československé koruny a nikoliv kolísáním kursu dolaru a že tedy, pokud by československá koruna byla pevná, měnové doložky nemělo býti použito, třebaš by dolar pozbyl své pevnosti a jeho kurs kolísal. V roce 1928 byl sice kurs československé koruny již dávno ustálen, ale poměry ve střední Evropě nebyly daleko takové, aby nevzbuzovaly obavu, že v dlouhé době 10 let, na kterou byla smlouva uzavřena, může dojiti k mezinárodním zápletkám, anebo k takovým vnitropolitickým změnám, které by na kurs československé koruny nepříznivě působily. Je dále zřejmé, že šlo hlavně o zajištění žalobkyně proti znehodnocení československé měny, že strany měly tedy především tuto možnost na mysli a že ze zmínky o poklesu dolaru pod 27 nelze nikterak vyvozovati, že měl býti za všech okolností rozhodným jedině vzájemný poměr československé koruny a dolaru, jak má za to první soud. Tomu odporují jasně úvodní slova odstavce 7, na které bylo již poukázáno. V ujednání stran má dolar především úlohu, by se podle něho zjistilo, zda nastal případ, na který byla měnová doložka myšlena, to jest zda československá měna kolísala v míře tam uvedené. Že vzaly dolar za základ, jest zcela pochopitelné, poněvadž bylo, jak známo, všeobecným přesvědčením, že pevnost dolaru jest takřka neotřesitelná. Tak na věc pohlížely i strany, což

vysvitá z posledního odstavce měnové doložky, kde pokládají válku, do níž by byly Spojené státy severoamerické zapleteny, za jedinou možnost, která by dolar jeho pevnosti zbavila. Názor prvního soudu, že, kolísá-li dolar, kolísá i československá koruna, jest neudržitelný, což ani není třeba blíže dokládati. Podle toho, co bylo uvedeno, byla mezi stranami měnová doložka smluvna jen pro případ kolísání československé koruny a žalovaný, dovolává-li se doložky té, by měl dokázati, že tato podmínka nastala. Takový důkaz žalovaný nepodal, ba ani se o něj nepokusil. Žalovaný své námitky opírá toliko o kolísání kursu dolaru, o kterém bylo shora vyloženo, že podle úmyslu stran jest pro otázku účinnosti měnové doložky bez významu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud posoudil věc správně po právní stránce, pravě, že rozhodnutí věci záleží jen na výkladu nájemní smlouvy ze dne 16. května 1928 a sice na zjištění vůle stran projevené touto smlouvou, a že se musí hleděti především k celému odstavci 7 této smlouvy, obsahujícímu ujednání stran o měnové doložce, takže jednotlivá ustanovení této doložky musí se vyložit se zřetel k ostatnímu obsahu. Při tomto výkladu měnové doložky není možný jiný závěr, než že stranám šlo o opatření jedině pro případ, že by kurs československé koruny značně kolísal, ne však případ, že by klesl kurs amerického dolaru sama o sobě. V nájemní smlouvě ze dne 16. května 1928 smluvno bylo v odst. 1 plnění pronajímatelovo určením nájemního předmětu, v odst. 6. vyčteno bylo výslovně jako plnění nájemcovo (Gegenleistungen der Mieterin) roční nájemné 57.500 Kč a v odst. 7. uvedena byla valutová doložka (Valutaklausel) počnající slovy: Für den Fall beträchtlicher Schwankungen des Wertes der Kč wird der amerikanische Dollar als Wertmasstab vereinbart. Již z tohoto ustanovení je patrné, že strany měly na mysli jen značné výkyvy hodnoty Kč, a že jen pro tento případ smluvily jako měřítko cenu amer. dolaru, a že další ustanovení doložky mají sloužiti jen jako měřítko výkyvy hodnoty Kč ať dolů, ať nahoru. Stranám nešlo zajisté jen o pokles hodnoty Kč, nýbrž také o takový její vzestup, že by nájemné placené nadále v témže množství Kč, jaké bylo smluvno dne 16. května 1928, neodpovídalo vzájemnému plnění pronajímatelovu na škodu nájemcovu. Vždy však šlo stranám jen o výkyvy hodnoty Kč. To jest patrné i z odstavce pátého doložky, v němž mluví se o případu, že by dolar přestal býti tím pevným měřítkem, jakým je dnes, avšak možnost tu předpokládaly strany jen v případě války, do které byly by zapleteny Spojené státy. Na jiný případ tehdy nemohly strany mysliti. Žalovanému bylo by možno tedy dáti za pravdu jen tehdy, kdyby se dalo říci, že změnila se hodnota Kč měrou vyčtenou ve valutové doložce, což by se ovšem jevílo ve srovnání její hodnoty nejen s americkým dolarem, nýbrž i s jinými valutami cizozemskými. Jen pro tento případ měl býti americký dolar měřítkem. Nenáleží sem však případ, že změnila se hod-

nota amerického dolaru v poměru ke všem jiným valutám, tedy nejen v poměru ke Kč, takže dolar přestal být skutečně tím pevným měřítkem, jakým jej uznaly strany dne 16. května 1928. Byla-li tudíž za oboustranného souhlasu do nájemní smlouvy pojata valutová doložka v tom znění, jak je uvedeno ve skutkovém ději rozsudku procesního soudu, nemůže být o tom pochybnosti, proč se tak stalo a co bylo jejím hospodářským účelem; stranám šlo o to, aby se žalobkyni za její trvalé a v hodnotě neměnné plnění dostalo v budoucnosti peněžitého plnění, jehož hodnota by byla také stálá. Právě o americkém dolaru předpokládaly obě strany, spoléhající na obecné zkušenosti, že i nadále zůstane stálým a neměnným ve své hodnotě; právě proto jej zvolily za měřítko, bez oné důvěry by nebyly sáhly k dolaru, nýbrž k jinému měřítku, které podle jejich mínění bylo absolutně spolehlivé, to jest k hodnotě zlata. Že strany skutečně považovaly dolar za tak spolehlivé, protože neměnné měřítko hodnot, je vidět již také z toho, že možnost změny ve vnitřní hodnotě dolaru připouštěly jenom za mimořádného případu, to je za války. Šlo-li tedy ve smlouvě o obávané změny v hodnotě, jež měly být paralysovány valutární klausulí, netýkaly se dolaru, nýbrž domácí měny, jak je to vyjádřeno v prvním odstavci doložky: dolar byl stanoven měřítkem hodnoty pro případ větších výkyvů ceny Kč a hned se také stanoví, kdy se má výkyv ve smyslu smlouvy považovati za větší. Ony výkyvy Kč mohly být vzestupné nebo sestupné, také na to strany pomýšlely, ale — hledí-li se k účelu valutové doložky, který by byl při jiném výkladu zmařen, — šlo stranám jenom o výkyvy v hodnotě Kč, třeba se v třetím odstavci mluví o poklesu kursu dol. devisí. Hledě k jasnému účelu doložky a ke znění smlouvy, vyložil tedy odvolací soud význam této doložky správně v ten smysl, že se strany chtěly vyhnouti změnám v hodnotě domácí měnové jednotky, že však hodnotu dolaru, jako hodnotu pevného měřítka, považovaly za stálou. A právě z té okolnosti, že učinily opatření také pro ten případ, kdyby válkou pozbylo ono měřítko, jež považovaly za spolehlivé, této své vlastnosti a kdyby se proto k účelům, jež měly uvedením doložky do smlouvy za zajištění, nehodilo, je vidět jednak, že tu stranám nešlo o nějakou spekulaci kursovní, která naopak byla zcela vyloučena, nýbrž že jim šlo o ustálení protiplnění nájemcovy co do vnitřní hodnoty, pokud se jenom dá pohotovými prostředky zabezpečiti; ale je z toho dále vidět, jak si strany představovaly řešení otázky, kdyby přece jenom nastal onen mimořádný případ — minily případ krajní, totiž případ válečných zápletek, — že by se dolarová měna přece stala neupotřebitelnou k tomu, aby byla ještě měřítkem hodnoty: jestliže domácí měna v takovém případě nevykazovala změny v hodnotě oproti jinému (spolehlivému) měřítku, totiž hodnotě čistého zlata, pak měla zůstat změna v hodnotě dolaru bez účinku na plnění žalovaného, jež určeno bylo v domácí měně jako platidlo. Jestliže tedy nastala umělým zásahem příslušných činitelů taková změna v hodnotě dolaru, jakou strany tehdy za obvyklých poměrů považovaly za vyloučenou, a ukázalo-li se, že se podle toho zvolené měřítko k tomuto účelu, totiž ke spolehlivému měření hodnoty, nehodí právě tak, jak by tomu

bylo při změnách, vyvolaných válkou, nastala-li tudíž ve svých důsledcích stejná změna, přestává být — podle vyslovené intence stran — měřítkem; a když nebylo ani tvrzeno, že by byla nastala nějaká podstatná změna v hodnotě domácí měnové jednotky ať již o sobě, nebo v poměru k jiným měřítkům, jež mohou být za taková vzata (hodnota zlata, hodnota jiných ustálených valut), pak právem požaduje žalobkyně doplacení do této hodnoty. Tu nešlo ani jenom o nějakou pohovku anebo o předpoklad bezpodstatné okolnosti, nýbrž o samu podstatu věci, o stálost hodnoty protiplnění žalovaného, při čemž si byly strany vědomy dosahu klausule a jejího účelu. Ona klausule nebyla stanovena jednostranně jenom na prospěch žalobkyně jako pronájemkyně, nýbrž byla by ku prospěchu také žalovanému, kdyby se bylo průběhem času došlo k tomu, že by se byl kurs domácí měnové jednotky proti dolaru byl zvýšil nad mez ve smlouvě stanovenou. Jakékoli kolísání hodnoty nad tyto meze chtěly strany souhlasnou vůlí vyloučiti pro protiplnění žalovaného, a chtěly, aby toto bylo ve své hodnotě stálé. Tomuto zjevnému účelu valutové klausule a tím také projevené vůli smluvních stran by se přičilo, kdyby dolar měl zůstat i nadále měřítkem hodnoty, ačkoli se k tomu účelu nehodí z příčin obdobných jedinému tehdy myslitelnému důvodu, t. j. válce, v důsledcích však stejných. Nebylo by tu dosaženo ustálení hodnoty protiplnění žalovaného, kterého si obě strany přály, nýbrž vedlo by to k opaku, kterého strany nechtěly. Nejde tu ani o nějaký omyl, který by se dal počítat jenom na vrub žalobkyně. V omylu nebyla v době smlouvy žádná strana, protože podle poměrů té doby bylo lze americký dolar považovati za měnu pevnou, ustálenou, a proto za vhodné měřítko hodnoty. To uznává také žalovaný. S možností, že by hodnota dolaru byla změněna umělým zásahem zákonodárné moci, žádná strana nepočítala a nebyla by žádná z nich přistoupila na to, aby dolarové měně byla dána funkce měřítka, kdyby byla měla za to, že se k té potřebě nehodí. Nesejde ani na tom, že snad dolar neztratil na kupní síle ve své vlasti, protože podle toho, co bylo uvedeno, nebylo stranám vodítkem to, co lze snad poříditi za dolar ve Spojených státech, nešlo jim také o dolar jako platidlo, nýbrž o měřítko hodnoty, kterým však umělým zásahem být přestal.

Čís. 15101.

Bylo-li na nemovitosti již vloženo nucené právo zástavní za vykonatelnou pohledávku, nezkoumá exekuční soud při povolení navržené dražby ani exekuční titul ani totožnost dlužníka s vlastníkem nemovitosti.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, R II 5/36.)

Vymáhající strana navrhla exekuci nucenou dražbou nemovitosti knihovně připsané Karlu Sch., na níž již dříve vloženo bylo nucené právo zástavní pro její vykonatelnou pohledávku. Exekuční titul svědčí proti Karlu Sch. staršímu, vlastníkem nemovitosti, jejíž nucená dražba byla

navržena, byl Karel Sch. mladší. První soud exekuci povolil. Rekursní soud exekuční návrh zamítl v podstatě proto, že exekuční titul nezní na vlastníka nemovitosti do dražby dávané (§ 9 ex. ř.) a že tato nemovitost také není ve vlastnictví povinného.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Vzhledem ke knihovnímu vkladu vymáhané pohledávky na nemovitosti Karla Sch. nelze přisvědčiti názoru stěžovatelky, že rekursní soud rozhodl o rekursu osoby třetí, na dražebním řízení nezúčastněné a že Karel Sch. ml. k rekursu oprávněn nebyl, neboť jako vlastník nemovitosti zástavním právem pro vymáhanou pohledávku zatížen se stal alespoň formálně dlužníkem (srov. rozh. 11902 a 8781 Sb. n. s.). Exekuční soud následkem formálně pravoplatného nuceného vkladu práva zástavního nebyl povinen zkoumati exekuční titul, neboť ve smyslu návrhu vymáhající strany povolil nucenou dražbu na základě dřívější exekuce nuceným vkladem práva zástavního. Vždyť v takovém případě může vymáhající věřitel žádati za povolení dražby přímo u exekučního soudu a není ani třeba, aby předložil vyhotovení exekučního titulu (§ 138 ex. ř.). Pořadí pro uspokojení vymáhajícího věřitele se řídí nikoli podle poznámky o zahájení dražebního řízení (§ 135 ex. ř.), nýbrž podle zápisu nuceného práva zástavního (§ 88 odst. 2 a § 216 čís. 4 ex. ř.). Povolil tedy první soud exekuci správně podle žádosti. Odůvodnění napačeného usnesení není případné, poněvadž soud exekuci povolující nesměl již zkoumati totožnost osoby v exekučním titulu uvedené s vlastníkem v pozemkové knize zapsaným.

Čís. 15102.

Prekluse žalované strany podle § 398 c. ř. s. nastává sama sebou uplynutím lhůty k podání žalobní odpovědi; právo žalobce na vynesení rozsudku pro zmeškání není časově omezeno; otálení s návrhem na vynesení rozsudku pro zmeškání má význam jen pro otázku útrat podle § 48 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, R II 52/36.)

První soud zamítl návrh žalobkyně, by proti žalovaným byl vynesena rozsudek pro zmeškání, ježto nepodali včas odpověď na žalobu (§ 398 c. ř. s.). Důvody: Při prvním roku, konaném dne 22. prosince 1934, byla žalovaným udělena třínedělní lhůta k žalobní odpovědi. Tato lhůta byla jim usnesením ze dne 22. ledna 1935 prodloužena do 11. února 1935. Žalobní odpovědi podaly žalované dne 6. února 1935, tedy včas. Mimo to jednala žalobkyně též se žalovanými při roku dne 2. března 1935, takže již z toho důvodu jest návrh žalobkyně bezpodstatný, jelikož nečinila námitek proti tomu a vzala žalobní odpověď na vědomí. Rekursní soud zrušil toto usnesení procesního soudu a uložil mu

nové rozhodnutí proto, že procesní soud se nezabýval otázkou, zda žalované, zaslavše mu před uplynutím lhůty původně ustanovené k podání žalobní odpovědi (do 12. ledna 1935) vysvědčení o své nemajetnosti, zažádaly tím závčas o udělení práva chudých se zřízením advokáta (§§ 64 čís. 3, 65 a 66 c. ř. s.), po případě i o prodloužení lhůty k podání žalobní odpovědi (§ 128 odst. 2 c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalované uplatňují v dovolacím rekursu, že rozsudek pro zmeškání nemohl být již proto vynesena, že před podáním písemného návrhu na jeho vynesení (dne 23. října 1935) byla již odpověď podána (6. února 1935) a že po podání odpovědi procesní soud nařídil ústní jednání, při kterém obě strany sporně jednaly a žalobkyně proti tomuto postupu soudu podle § 196 c. ř. s. nic nenamítala. Také uplatňují, že v zaslání zmíněných vysvědčení nelze nic jiného spatřovati, než žádost za ustanovení zástupce chudých, třeba po formální stránce vadnou, což by bylo bývalo lze dodatečně napravit. Těmto vývodům nelze však přisvědčiti. Praekluse žalované strany podle § 398 c. ř. s. nastává již projitím lhůty k podání žalobní odpovědi, tedy sama sebou, třeba žalobce ještě nenavrhl uskutečnění právních následků promeškání, takže žalobní odpověď podaná po uplynutí lhůty podle § 243 c. ř. s. následky promeškání nemůže již odčinit (Sb. n. s. 7286, 7729, 8145) a žalobci vznikne právo, jehož uplatnění není žádnou lhůtou omezeno, učiniti návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání. Tohoto práva žalobce nepozbývá ani tím, že soud nařídil po dojití odpovědi ústní jednání (třeba, jako v tomto případě — opětovně), a že obě strany při něm o věci projednávají a žalobce tomuto postupu nic nevytýká, neboť opomenutím výtky mohou být zhojeny podle § 196 c. ř. s. pouze poklesky proti formálním předpisům, upravujícím způsob řízení, nemohou však být odstraněny následky nastalé vyloučením strany z dalšího jednání v procesu, v němž byla obmeškala (Sb. n. s. 14051). Takové otálení s návrhem podle § 398 c. ř. s. a projednávání ve věci má vliv jen na otázku útrat co do zbytečného jednání (§ 48 c. ř. s.). Tím, že rekursní soud rekurs žalující strany nezamítl přes to, že podle názoru stěžovatelek zaslání vysvědčení nemajetnosti nemůže být ničím jiným, než žádostí o udělení práva chudých, nemohou se žalované pokládati za stíženy, neboť tuto otázku rekursní soud nerozhodl a ponechal její řešení procesnímu soudu. Na procesním soudu bude, aby při zkoumání otázky rekursním soudem vytýčené přihlížel také k tvrzením žalovaných v dovolacím rekursu o tom, že prý soudce první rok konající (v tomto případě samosoudce krajského soudu, jenž prováděl také celé další řízení) poučil žalované nejen o tom, že mají do tří týdnů podati advokátem žalobní odpověď, nýbrž poučil je také, že jim na základě vysvědčení chudoby bude ustanoven k tomu účelu právní zástupce k hájení jejich práv bezplatně, takže se domnívaly, že stačí jen zaslání vysvědčení nemajetnosti.

což učinily v době, jak jim to bylo nejdříve možno. Tato tvrzení nejsou novotami v rekursním řízení nepřipustnými, neboť žalované neměly dříve příležitosti, aby je přednesly a slouží k tomu, aby bylo vysvětleno, co rekursní soud vysvětleno mítí žádá a co by mohl také sám šetřením podle § 526 odst. 1 věta druhá c. ř. s. zjišťovati. Dále se poznamenává, že povolení práva chudých a zřízení advokáta děje se soudem první instance podle § 72 odst. 2 c. ř. s. s konečnou platností.

Čís. 15103.

Jde o veřejnoprávní akt, vyzývá-li obchodní a živnostenská komora oběžníkem obchodníky, by se obrátili při úpravě obchodu na určitou organizaci.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, R II 109/36.)

Prvý soud odmítl pro nepřipustnost pořadu práva žalobu organizace »Společnosti pro obchod« proti Obchodní a živnostenské komoře o zdržení se výzvy (v oběžníku) na obchodníky, by se při úpravě obchodu obrátili na určitou organizaci. Rekursní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Z ustanovení zákona o zřizování obchodních a živnostenských komor z 29. června 1868 čís. 85 ř. z. viděti, že Obchodní a živnostenské komory fungují jednak jako poradní útvary, jednak jako orgány správní a mají v tomto směru vymezený určitý obsah činnosti. Do této činnosti však nespadá zaslání oběžníků obchodníkům. Ani jiné zákony neb nařízení (na př. vládní nařízení č. 152/1935) o podobné činnosti nemluví. Nelze proto pokládati činnost žalované Obchodní a živnostenské komory, spočívající v zaslání oběžníků obchodníkům obilím, v nichž se jim při úpravě obchodu obilím doporučovalo, aby se obraceli na příslušnou organizaci, čímž měli býti získáváni členové pro tuto společnost, a stejně oprávněná žalující společnost měla býti opomíjena a poškozována, za činnost u provozování výkonu veřejné správy a to tím méně, když žalobkyně z takové činnosti odvozuje jednání, jež jest v rozporu s dobrými mravy soutěže a jež jest způsobilo žalující stranu jako soutěžitele poškoditi. Uplatňuje tudíž žalobkyně proti žalované straně nárok z důvodu čistě soukromoprávního. Nelze proto takové žalobě pořad práva odepíráti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Žalobkyně uvedla k opodstatnění žalobní prosby, že žalovaná jako veřejnoprávní korporace je povinna hájiti zájmy všech obchodníků a živnostníků a že se porušením této povinnosti dostala do rozporu s dobrými mravy soutěže. Tím sama žalobkyně dala na jevo, že jde o projev žalované strany jako veřejnoprávní korporace, tedy o akt veřejnoprávní. Zda žalovaná jednala v mezích své úřední kompetence, či zda z nich

vybočila, o tom rozhodnutí je v příslušném řízení správním; žalující nebylo v tom, aby takové řízení a rozhodnutí vyvolala, zabráněno tím, že jí oběžník doručen nebyl. Nesejde na tom, že se žalující strana po právní stránce opírá o předpisy zákona proti nekalé soutěži, tedy předpisy občanskoprávní, protože rozhoduje podstata věci a podstata nároku, jak se jeví podle skutkového děje žaloby, podle něhož jde v souzeném případě o projev z oboru úřední kompetence, který nemůže býti předmětem řízení před soudy jako občanskoprávní věc.

Čís. 15104.

Paušální ujednání poradce ve finančních věcech o obstarávání všech řádných daňových věcí za pevnou roční odměnu netýká se dávek z majetku a z přírůstkem na majetku.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, Rv II 692/34.)

Žalobce zavázal se obstarávati žalovanému jeho daňové věci za určité doby za pevně stanovený roční paušál. Tvrdě, že žalovanému konal v letech 1922—1932 v jeho věcech, týkajících se dávek z majetku a přírůstkem hodnoty veškeré práce včetně opravných prostředků, žádá průměrnou odměnu v zažalované výši. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalobce zavázal se smlouvou obstarávati žalovanému všechny jeho věci daňové, kromě důchodkového trestního řízení a stížností na správní soud. Poukazuje-li žalobce na to, že v kontextu nabídky mluví o řádných daních slovy: »sich habe daher den Plan gefasst die Besorgung sämtlicher ordentlicher Steuerangelengenheiten zu übernehmen«, sluší uvážiti, že hned v úvodu cirkuláře mluví též o státních, zemských, obecních a jiných (etc.) dávkách, jež subsumuje pod otázku daňovou (Steuerfrage) a hned v další větě mluví o dávkách a daňových zákonech. K vysvětlení, nač se nabídka vztahovala, lze sáhnouti k podobné úmluvě, kterou žalobce uzavřel písemně s jinou stranou, kde se zavázal uděleti vysvětlení ve všech berních záležitostech, spadajících do kompetence berních správ a jejich vyšších stolic. I dávka z majetku a přírůstkem na majetku jest zajisté berní věcí a spadá do kompetence berní správy. Již tedy tyto úvahy vedou k tomu, že v ujednaném paušálu byla zahrnuta též odměna za provedené dávky z majetku a z přírůstkem na majetku. Tím více jest mítí za to, že je tomu tak, když i jeden ze soudních znalců vykládá smlouvu tímž způsobem a uvádí, že práce za dávku z přírůstkem na majetku patří k pracím, týkajícím se daňových věcí, že i tuto dávku jest připočísti k daním, že se zákon o dávkách z majetku odvolává v několika bodech na zákon o přímých daních, že přímé daně úzce jsou spojeny s dávkou z majetku a že tato dávka i dávka z přírůstkem hodnoty patří beze sporu do kompetence berní správy. Kdyby snad i tento výklad smlouvy nebyl úplně bezpečný, tu nájisto je zde v té příčině pochybnost, když i sám odborník vykládá cirkulář tak, že také dávka z majetku a z přírůstkem

hodnoty na majetku spadala do oboru smluvené činnosti žalobcovy. Pak ale sluší přihlížeti k § 915 obč. zák. a musí tedy žalobce nésti následky toho, že v onom oběžníku mluvil všeobecně o dávkách a daňových záležitostech, avšak dávku z majetku a z přírůstku hodnoty na majetku z paušálního honoráře nevyločil a ve své nabídce použil výrazů nejasných.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jde o to, zda práce spojené s dávkou z majetku a z přírůstku hodnoty na majetku spadají pod paušální dohodu, již strany ujednaly na podkladě žalobcovy nabídky. V důvodu tohoto oběžníku zmiňuje se žalobce ovšem o »dávkách« a nerozlišuje mezi daněmi a dávkami. Avšak již v druhém odstavci mluví jen o daních a odůvodňuje, proč je žádoucí pro obchodníky a živnostníky, by se obrátili na odborníka-poradce v daňových záležitostech, odkazuje v příštím odstavci k tomu, že svazy a organizace zřízené k ochraně poplatníků (»Steuerschutzstellen«) nevystačí, ježto pro větší okruh členů nemohou daňovým věcem jednotlivcovým věnovati nutnou pozornost, jak tomu je třeba při sepsání příznání a žádostí, odpovědi na úřední dotazy, podání opravných prostředků a pod. Žalobce končí tento úvod, mající za účel vysvětliti a objasniti následující jeho nabídku, že je nutně třeba, aby odborník zpracoval všechny daňové záležitosti pro omezený okruh zájemníků za přiměřenou odměnu, nedosahující výši honorářů, jež požadují právníci, kteří v daňových záležitostech ani nejsou odborníky v pravém slova smyslu. Teprve v dalších odstavcích je vyjádřena konkrétní nabídka žalobcova a jest k těmto odstavcům přihlédnouti v celku a nelze tu vytrhnouti jen jednu větu ze souvislosti celkové nabídky. Žalobce totiž uvádí, že se rozhodl vystoupiti ze státní (finanční) služby a převzít obstarávání všech řádných daňových záležitostí pro malý počet podnikatelů za pevný roční paušál, jehož výši žalobce blíže rozebírá. Konečně činí žalobce dotaz na adresáta, zda je ochoten ho pověřiti obstaráváním svých daňových záležitostí, vyjímajíc důchodkové trestní řízení a stížnosti na správní soud, kteréžto práce by musely býti odměněny zvláště podle výsledku. Podle § 914 obč. zák. nelze při výkladu smluv lpěti na slovech, nýbrž jest vyšetřiti pravou vůli stran a smlouvě tak rozuměti, jak to odpovídá zásadě poctivého styku. Nezáleží tedy na tom, že nauka činí rozdíl mezi daněmi, dávkami a poplatky, a že v některé učebnici dávka z majetku a z přírůstku na majetku není uvedena v určité skupině plnění, jež jsou uložena občanům z důvodu a u výkonu výsostních práv finanční státní správy. Nesejde ani na tom, jak vyslechnutí znalci posuzovali spornou smlouvu, neboť jde tu o výklad smlouvy, tedy o právní otázku, již jest řešiti soudu a nikoli znalcům. V souzené věci je vycházeti z toho, že se žalobce zavázal obstarávati žalovanému jeho daňové věci za určité doby a že byl ujednan za tyto úkony určitý roční paušál stejné výše. Již z pojmu ročního stejného paušálu je zřejmý úmysl stran odměniti touto úplatou

takové úkony, jež se ročně opětuji a mají v každém roku asi stejný rozsah, nikoli však též ojedinělé, mimořádné úkony, spojené s neobvyčejnou námahou. Tomu nasvědčuje i výše ujednaného paušálu, který v souzené věci byl velmi mírný, neboť podle zjištění nižších soudů činil v prvních pěti letech ročně 1400 Kč a v dalších pěti letech ročně 1000 Kč, a nemohlo tudíž býti úmyslem stran, aby právník-odborník za takový nepatrný honorář konal mimořádné, s obzvláštní námahou a ztrátou času spojené práce, jak tomu bylo při dávce z majetku a přírůstku na majetku, hledí-li se k podstatě této dávky a k složitosti příslušných předpisů, zejména když šlo o jmění, záležející z rozličných složek v ceně přes jeden a půl milionu Kč. Dávka z majetku a přírůstku na majetku není dále »řádnou« daňovou záležitostí, neboť jde tu o jednorázové plnění státní svou povahou zcela zvláštní, zavedené k určitým, v zákoně vymezeným účelům (§ 1 zák. čís. 309/20 Sb. z. a n.) a tato dávka se nepřiznává a nevyměruje z běžných příjmů nebo výnosů, a neslouží ku krytí běžných potřeb, jak tomu je u jiných daní. Zavázal-li se tedy žalobce obstarávati žalovanému »řádné daňové záležitosti«, nelze to vykládati v ten smysl, že tím i převzal agendu této zvláštní mimořádné dávky, a odměna za ni není obsažena v ujednaném paušálu. Mylný jest názor, že při výkladu sporné smlouvy lze přihlédnouti k ujednání, jež uzavřel žalobce s jinou stranou, ježto nebylo tvrzeno, ani prokázáno, že toto ujednání bylo stranám známo při sjednání sporné smlouvy a že se chtěly řídit touto dohodou s jmenovaným spolkem. Nabízel-li žalobce žalovanému své služby k obstarávání jeho daňových záležitostí anebo »všech řádných daňových záležitostí«, nelze mu vytýkati, že se vyjádřil nejasně nebo pochybně, pročež nelze tu ani použití vykládacího předpisu § 915 obč. zák. Odvolací soud důsledkem svého názoru nezabýval se dalším obsahem odvolání, zejména výši žalobního nároku. Věc není tedy zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 15105.

K § 1163 obč. zák.

Spokojí-li se s tím zaměstnanec, stačí ve vysvědčení o služebním poměru jen potvrzení doby služby, po případě potvrzení, kdy a jak se skončil služební poměr.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, Rv II 103/36.)

Žalobce uplatňuje, že byl u žalované židovské náboženské obce zaměstnán jako kantor a košerák a vykonával též úkoly tajemníka a pokladníka, že není již aktivně činným, a domáhá se na žalované náboženské obci vydání listiny, již se stanoví, že byl dán od 1. ledna 1930 na trvalý odpočinek. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l í c, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Nejde o žalobu určovací podle § 228 c. ř. s., nýbrž o žalobu na plnění, neboť žalobce se nedomáhá ochrany svého práva bez ohledu na nároky z něho plynoucí, nýbrž účelem této žaloby jest, aby se žalobce domohl nároku exekuce schopného, který mu podle jeho názoru přísluší proti žalované náboženské obci z právního poměru, založeného služební smlouvou, t. j. nároku na vydání listiny. Žalobci nebylo tudíž tvrditi a prokázati skutečnosti, odůvodňující jeho zájem na brzkém zjištění. Žalobní návrh je jasný a nijak neurčitý (§ 226 c. ř. s.). Žalobce žádá vydání listiny určitého obsahu, že totiž žalobce jest dán od 1. ledna 1930 na trvalý odpočinek, takže o způsobu a rozsahu plnění (§ 7 ex. ř.) tu nemůže býti pochybnosti. Nejvyšší soud odůvodnil ve svém rozhodnutí čís. 14495 Sb. n. s., že jde o soukromoprávní poměr založený smlouvou se žalovanou obcí ujednanou a o nárok z tohoto poměru vyvozovaný, a věc jest tedy posouditi podle XXVI. hlavy obč. zákoníka (§ 1151 a násl. obč. zák.), ježto v době od ujednání smlouvy do jejího uplynutí neplatily zákony hodící se na zaměstnanecký poměr žalobcův. Podle § 1163 obč. zák. může zaměstnanec při skončení služebního poměru žádati, by mu bylo vydáno písemné vysvědčení o době a druhu služby. Názor, že žalobě nelze vyhověti již proto, že žalobce se nedomáhal vysvědčení při skončení služebního poměru, nýbrž teprve dávný čas poté, nelze schváliti, ježto, jak to zřejmo z druhé věty § 1163 obč. zák., chtěl zákon jen zdůrazniti, že zaměstnanec při skončení služebního poměru má nárok na bezplatné vydání listiny, kdežto před tím, t. j. za trvání služebního poměru, jest mu na jeho žádost vysvědčení vydati jen na jeho útraty. Nevadí, že žalobce nežádá, aby vysvědčení se zmínilo o druhu jeho služby, ježto zaměstnanec jest sice oprávněn trvati také na potvrzení o druhu služby, může se však spokojiti též s užším obsahem listiny, t. j. jen s potvrzením doby své služby. Nemusí ani žádati, aby mu byla potvrzena celková doba služby uvedením dne vstupu do ní a dne ukončení služebního poměru, a může žádati — ježto zákon to nevyklučuje —, aby mu bylo potvrzeno jen, že a kdy a jakým způsobem skončil jeho služební poměr. Listinu takového obsahu žádal však žalobce na žalovanou obci a ježto žalobce byl dán dnem 1. ledna 1930 do trvalé výslužby, je žaloba důvodná.

Čís. 15106.

Poddlužník může kompenzovati se zabavenou pohledávkou pohledávkou útratovou, přisouzenou mu rozsudkem již před zabavením, třebaže se rozsudek ten stal pravoplatným teprve po zabavení.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1936, Rv II 192/36.)

Žalovanému byla povolena exekuce zabavením a přikázáním pohledávky, již měl povinný proti žalobkyni (poddlužníkovi). Tato tvrdíc, že

zabavená pohledávka povinného proti ní jest vyrovnána útratami sporu, přisouzenými jí proti povinnému, domáhá se zrušení vedené exekuce. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Vymáhající věřitel (žalovaný) neuplatňuje právo jemu samostatně příslušející, nýbrž právo dlužníka, a nemůže proto míti více práv, než kolik jich měl dlužník proti poddlužníkovi. Vymáhající věřitel musí si, ježto pohledávku uplatňuje v zastoupení povinného (§ 308 ex. ř.), nechat libiti všechny námitky, které poddlužníkovi proti dlužníkovi jako jeho věřiteli přísluší, pokud nespočívají na opatření povinného po zabavení pohledávky vykonaném, anebo na dohodě mezi povinným a poddlužníkem po zabavení uzavřené. Po zabavení vzniklé námitky, zejména kompenzace s protipohledávkou po zabavení povstalé, nejsou přípustny (srovn. Neumann, Kommentar zur Exekutionsordnung 1909—10 str. 895). Procesní soud žalobu zamítl, poněvadž jest názoru, že útratová pohledávka žalující strany vznikla teprve v roce 1934 rozsudky nejvyššího soudu ze dne 15. června 1934. Soud odvolací s tímto právním názorem procesního soudu nesouhlasí. Jak nejvyšší soud v plenárním rozhodnutí čís. 7392 Sb. n. s. vyslovil, vzniká útratový nárok útratovým výrokem soudu a trvá, pokud výrok ten nenabude právní moci, jako nárok podmíněný rozvazovací výminkou, že útratový výrok nebude změněn nebo zrušen. Útratová pohledávka vzniká tedy dnem doručení rozsudku, nikoliv teprve dnem pravoplatnosti rozsudku (rozh. čís. 3625 sb. n. s.). Žalobkyni přisouzena byla pohledávka útratová rozsudkem procesního soudu ze dne 15. ledna 1932 ve výši 1.093 Kč 55 h, rozsudkem odvolacího soudu ze dne 8. března 1932 ve výši 247 Kč 45 h a rozsudkem procesního soudu ze dne 19. května 1932 ve výši 726 Kč 95 h, úhrnem 2.067 Kč 95 h. Žalovaný nabyl práva podzástavního dne 18. července 1932, tedy v době, kdy protipohledávka žalující strany proti povinnému ve výši 2.067 Kč 95 h již existovala a byla jen podmíněna rozvazovací výminkou, že útratový výrok nebude změněn neb zrušen. Nárok tento stal se bezpodmínečným rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 15. června 1934. Poněvadž žalovaný představuje jen dlužníka, jehož práva uplatňuje exekucí a účinky kompenzace nastávají ex tunc, to jest od okamžiku, kdy pohledávky povinného a žalobkyně se střetly, zanikla pohledávka povinného již s účinkem před 18. červencem 1932 a tím zanikla i pohledávka žalovaného, jež obnášela 2.027 Kč 60 h.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací soud schvaluje názor odvolacího soudu, že poddlužník může se zabavenou pohledávkou kompenzovati útratovou pohledávkou přisouzenou mu rozsudkem již před zabavením, třebaže se rozsudek ten stal pravoplatným teprve po zabavení. Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil již v plenárním usnesení čís. 7392 Sb. n. s. zásadu, od níž se neodchýlil ani rozhodnutím čís. 14307 Sb. n. s., že útratový nárok vzniká již vý-

rokem soudu a trvá, pokud výrok ten nenabude právní moci, jako nárok podmíněný rozvazovací výminkou, že útratový výrok nebude soudem vyšší stolicе změněn nebo zrušen. Tím jest však zodpověděna i otázka, o níž v tomto sporu jde, neboť, stal-li se útratový výrok pravoplatným, nebyla rozvazovací výminka splněna a jest věřitel útratové pohledávky oprávněn ji kompenzovati s pohledávkou dlužníka útratové pohledávky, jsou-li tu ostatní předpoklady § 1438 obč. zák.; toto právo mu přísluší také proti vymáhajícímu věřiteli, jemuž byla pohledávka dlužníka zabavena a přikázána k vybrání, poněvadž vymáhající věřitel v tomto případě vymáhá pohledávku dlužníka jen jako jeho zmocněnec a jeho jménem (§ 308 ex. ř.) a musí si nechatí líbiti všechny námitky, jež má poddlužník proti dlužníkovi, leda že by šlo o námitku z právního poměru, vzniklého teprve po zabavení pohledávky dlužníkovy. V souzené věci však vznikly útratové pohledávky, jež namítla žalobkyně započtením, již před zabavením pohledávky dlužníkovy, totiž útratovými výroky rozsudků ze dne 15. ledna 1932, ze dne 8. března 1932 a ze dne 19. května 1932 a od této doby také nepřetržitě trvaly. Rozvazovací výminka, že útratové výroky nebudou soudem nižší stolicе změněny nebo zrušeny, neměla, ježto se nesplnila, vliv ani na vznik ani na trvání útratových pohledávek, nýbrž jen na jejich splatnost potud, že tato byla odsunuta, až bylo jisto, že se rozvazovací výminka nesplní, t. j. až do doby, kdy se útratové výroky staly pravoplatnými. Avšak pro započtení se nevyžaduje, by vzájemná pohledávka poddlužníka byla v době zabavení pohledávky dlužníkovy již splatná, třebaže započtení vzájemné pohledávky, jež dospěla teprve později, nemůže působiti zpět na dobu před zabavením, nýbrž jen na dobu po zabavení. Kdyby totiž taková vzájemná pohledávka byla vyloučena ze započtení se zabavenou pohledávkou dlužníkovou, nebylo by právní postavení poddlužníka stejné jako před zabavením, nýbrž horší, a to by odporovalo jasnému smyslu ustanovení § 308 ex. ř.

Čís. 15107.

Nemocenská podpora nesmí býti odňata disposici pojištěncově, dokud mu nebyla vyplacena; ani soud nemůže z podpory pro pojištěnce u něho složené poukázati částky potřebné na úhradu ošetrovacích nákladů pojištěncových.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1936, R I 341/36.)

Prv ý s o u d nevyhověl žádosti okresního chorobince a nepoukázal mu na úhradu ošetrovného a výživu Marty P., jsoucí v ošetření navrhujičího chorobince, její invalidní důchod. Re k u r s n í s o u d uložil prvému soudu nové rozhodnutí.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu a uložil mu nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud projevil a zevrubně odůvodnil již ve svém posudku ze dne 9. února 1926 Pres. 299/26, uveřejněném ve věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1926 na str. 60 až 61, právní názor, že nemocenská podpora nesmí býti odňata disposici pojištěncově, dokud mu nebyla vyplacena, zejména že ani soud nemůže z takové podpory pro pojištěnce na soudě uložené poukázati částky, potřebné na úhradu dalších ošetrovacích nákladů (Sb. n. s. č. 10150). Nejvyšší soud nemá důvodu, aby se uchýlil od tohoto názoru v daném případě, ve kterém jde o invalidní důchod, přiznaný opatrovance Martě P., chovance okresního chorobince, zemským pojišťovacím ústavem v D. I když nejde o nárok podle zákona ze dne 9. října 1924 č. 221 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 184/28 Sb. z. a n., vládní nařízení č. 112/34 a 143/34 Sb. z. a n., a vyhlášky č. 189/34 Sb. z. a n., ani o jeho postup, zastavení a zabavení podle § 139 (1) téhož zákona, není přípustno, aby opatrovnícký soud odnímal dosud nevyplacený invalidní důchod opatrovance, vyhrazený její disposici, nebo disposici jejího opatrovníka bez jejich souhlasu, třeba opatrovanka jest chována v okresním chorobinci a tamní okresní úřad žádá přímou výplatu invalidního důchodu jejího tomuto chorobinci jen na úhradu ošetrovacích výloh s ošetřováním jejím v tomto chorobinci spojených. Bude tedy na rekursním soudě, aby řídě se tímto právním názorem znovu o rekursu rozhodl.

Čís. 15108.

K § 451 obč. zák.

Smluvního zástavního práva na vkladu u úvěrního společenstva, o němž byla vydána vkladní knížka, lze nabyti jen odevzdáním vkladní knížky do úschovy věřitelovy, i když strany zamýšlely je zřídití jen na částečném peněžitém vkladu.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1936, Rv I 2686/33.)

Žalující ústav přednesl, že poskytl Jaroslavu M-ovi úvěr na běžný účet do částky 20.000 Kč za podmínek a ujednání jemu známých, z kteréhožto úvěrního poměru vznikla žalujícímu proti Jaroslavu M-ovi ke dni 31. prosince 1931 pohledávka per 23.240 Kč. Jaroslav M. byl dle ujednání povinen spláceti svůj dluh ve splátkách à 1.000 Kč vždy 1. a 16. každého měsíce, avšak přes vyzvání ze 17. února 1932 nezaplátil ani úrok, ani měsíční splátky, čímž dle všeobecných podmínek žalobkyně nastala splatnost celé pohledávky. Za tento dluh Jaroslava M-y zaručila se žalovaná tak, že dala do zástavy svůj vklad u Kreditanstalt (společenstva s r. o.) na vkladní knížce až do výše 20.000 Kč. Poněvadž pak Jaroslav M. nezaplátil, byla vyzvána k placení žalovaná. Poněvadž neplatí, žádá žalující, by žalovaná byla odsouzena zaplatiti žalujícímu částku ve výši, za níž se zaručila (20.000 Kč). Ni ž š í s o u d y žalobu

zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaná poukázala dne 5. března 1931 ústav »Kreditanstalt«, aby z jejího vkladu na spořitelni knížku, znějící na jméno žalované, částku 20.000 Kč obstavil s poznámkou vinkula, že tuto knížku spořitelni zastavila žalujícímu úvěrnímu ústavu a že jen se svolením tohoto ústavu možno částkou onou disponovati a že ústav Kreditanstalt dne 7. března 1931 onen příkaz provedl tím způsobem, že z uvedeného vkladu částku 20.000 Kč vinkuloval ve prospěch žalujícího úvěrního ústavu a o tom jak žalovanou, tak žalujícího zpravil. Tímto postupem nenabyl žalující práva zástavního, které žalobou uplatňuje. K nabytí práva zástavního na pohledávkách proti ústavům peněžním z důvodu vkladu do spořitelny třeba jest odevzdání spořitelni knížky, bez níž pohledávku nelze uplatňovati. Spořitelni knížka jest papírem, znějícím na majitele. To plyne jednak z ustanovení § 296 ex. ř., to stanoví výslovně zákon čís. 302/20 v § 10. Žalující ani netvrdí, že mu dotyčná spořitelni knížka byla odevzdána, nenabyl tudíž na pohledávce z této knížky práva zástavního.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce uznává, že jde o žalobu zástavní, uplatňuje, že tu nejde o spořitelni knížku, nýbrž o knížku o vkladu u »Kreditanstalt« (kterýžto ústav jest zapsaným společenstvem s r. o.) a že proto nerozhoduje, že vkladní knížka nebyla zástavnímu věřiteli odevzdána, nýbrž je prý rozhodným vyrozuměním poddlužníka o zastavení vkladu. Těmto vývodům nelze přisvědčiti. Podle § 1 odst. 3 zák. ze dne 10. října 1924 č. 239 Sb. z. a n. platí v příčině právní povahy vkladních knížek, vydaných ústavu, jež vedle spořitelny jsou oprávněny vkladní knížky vydati, a k nimž podle § 2 b) uvedeného zákona patří i úvěrní společenstva, zřízená podle zákona ze dne 9. dubna 1873 č. 70 ř. z., obdobně ustanovení §§ 10 až 12 zák. ze dne 14. dubna 1920 č. 302 Sb. z. a n. Jest tedy pro posouzení právní povahy vkladní knížky, o kterou tu jde, rozhodným zmíněný zákon, nikoliv stanovy úvěrního ústavu. Nezáleží na tom, mluví-li se o zmíněné vkladní knížce jako o knížce spořitelni, neboť odvolací soud mni vkladní knížku žalované, vydanou zmíněným úvěrním ústavem, a co do právní povahy není rozdílu mezi touto vkladní knížkou a spořitelni knížkou. Podle § 10 zák. č. 302/20 jest vkladní knížka toho druhu papírem na majitele svědčícím a lze proto smluvní zástavní právo na vkladu u úvěrního společenstva, o němž byla vydána vkladní knížka, nabytí jen odevzdáním vkladní knížky do úschovy věřitelovy (§§ 451, 1368 obč. z., srov. č. 4129, 5446 Sb. n. s.). Na tom by nemohla nic změnití ani okolnost, kdyby účastníci byli měli úmysl zříditi a nabytí zástavního práva jen na části peněžitého vkladu.

Čís. 15109.

K § 246 zák. o soc. poj.

Proti žalobě, podané nositelem pojištění podle § 246 zák. čís. 221/24 Sb. z. a n. proti tomu, kdo způsobil pojištěnci úraz, může žalovaný po-

užití všech obran, jež má proti poškozenému pojištěnci, může tedy namítnouti i jeho spoluzavinění na úraze.

Nároků pojišťovny se nedotýká smír, sjednaný mezi poškozeným pojištěncem a škůdcem po té, kdy pojišťovna již vyplatila pojištěnci pojistné dávky.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1936, Rv I 1387/34.)

Žalovani poranili při jízdě autem člena žalující pojišťovny, již vznikly lékařským ošetřením a pobytem zraněného v nemocnici výlohy v zažalované výši, jež vymáhá proti žalovaným podle § 246 zák. čís. 221/24 Sb. z. a n. Proti žalobě namítli žalovani, že nehodu spoluzavinil pojištěnec žalobkyně svojí neopatrností a dále, že ve sporu, jím proti nim vedeném uzavřeli smír, jímž se zavázali zaplatiti poškozenému na vyrovnání všech jeho nároků z důvodu způsobeného úrazu určitou částku. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Dle § 246 zák. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří ze dne 9. října 1924 čís. 221 Sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 8. listopadu 1928 čís. 184 Sb. z. a n., poskytla-li nemocenská pojišťovna pojistnou dávku za nemoci, pro kterou pojištěnec má zákonný nárok na náhradu škody proti osobě třetí, přechází tento náhradní nárok pojištěncův až do výše poskytnuté dávky — a dosáhla-li dávka nároku nebo převyšela-li jej, tedy cele — na nemocenskou pojišťovnu, jež pak sama jest oprávněna vymáhati na třetí osobě náhradu, která na ni přešla. Náleží tudíž nemocenské pojišťovně nárok jejího pojištěnce v rozsahu, v jakém jej má pojištěnec dle zákona proti osobě třetí, ovšem toliko do výše dávky, kterou nemocenská pojišťovna pojištěnci poskytla. Směrodatným pak bude, v jaké výši pojištěnci nárok na náhradu škody přísluší, při čemž otázka, zda pojištěnec úraz spoluzavinil či nikoli a v jaké míře, bude pouze podkladem, zda pojištěnci nárok přísluší a v jaké výši. I když pojištěnec úraz spoluzavinil, rozhodnou bude tu konečná výše náhrady, která mu po zákonu přísluší, třeba nehodu spoluzavinil. Bylo proto nerozhodným pro nárok žalující, že Josef S. úraz spoluzavinil, když žalovaní přes toto spoluzavinění zavázali se mu smírem ze dne 11. května 1932 na škodu úrazem mu způsobenou zaplatiti částku 34.000 Kč. Částka tato daleko převyšuje pojistné dávky, jež žalující Josefu S-ovi poskytla a které činí celkem 7.347 Kč. Právním tudíž prvý soud vyhověl žalobě pojišťovny domáhající se zaplacení tohoto obnosu.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle § 246 zák. č. 221/24 Sb. z. a n. v doslovu zákona č. 184/28 Sb. z. a n. jde o zákonnou cesi. Nárok na náhradu škody, který podle citovaného ustanovení přechází až do výše poskytnutých dávek na nemocenskou pojišťovnu, může býti se zdarem uplatňován pouze potud, pokud by jej pojištěnec mohl sám uplatnití proti osobě třetí (§§ 1394.

i 1395 první věta obč. zák.). Dlužníku přísluší najmě právo, užití obran svých proti dluhu převzatému (§ 1396 obč. zák.). Žalovaní dlužníci mohli tudíž v souzené věci namítati spoluzavinění pojištěncova, a kdyby takové spoluzavinění bylo prokázáno, byla by na žalobkyni přešla jen poměrná část nároku, příslušející pojištěnci podle § 1304 obč. zák. Jde také o to, jaký vliv na žalobní pohledávku má smír, uzavřený dne 11. května 1932 u krajského soudu v Č. ve sporu Josefa S. (pojištěnce) proti nynějším žalovaným. V tomto sporu se domáhal Josef S. pro týž úraz, který jest i podkladem nynější žaloby, náhrady škody a to na bolestném, na ušlém výdělku po odečtení pojistných dávek žalující pojišťovnou mu poskytnutých, za poškození jízdního kola, šatstva a prádla úhrnem 24.046 Kč a měsíčního důchodu 560 Kč počínajíc dnem 1. dubna 1934. Podle smíru se zavázali žalovaní, že zaplatí žalobci k vyrovnání veškerých jeho nároků, zejména i budoucích jednou pro vždy 34.000 Kč. Tento smír byl ujednan dávno po úraze (jenž se stal 20. září 1930) a po té, kdy poskytla žalobkyně poškozenému pojistné dávky (t. j. podle žaloby v době od 20. září 1930 do 19. září 1931). Ježto tedy nároky pojištěncovy na náhradu škody přešly do výše poskytnutých dávek již před ujednáním smíru ze dne 11. května 1932 na žalující nemocenskou pojišťovnu zákonnou cesí, nemohli žalovaní o této části náhradního nároku se vyrovnávati s pojištěncem a smírem nebyly dotčeny nároky pojišťovny, která na tomto smíru nebyla zúčastněna a v jejíž prospěch podle tohoto smíru ani nic nemělo býti plněno (§ 881 obč. zák.). Tímto smírem byly tedy upraveny toliko vlastní nároky žalobcovy. Mylný jest tudíž závěr odvolacího soudu, že netřeba se v nynějším sporu obíratí námitkou spoluzavinění pojištěncova, ježto prý výše jeho náhradního nároku byla dotčeným smírem s konečnou platností upravena, poněvadž v tomto sporu jde o nároky, které ještě před smírem přešly zákonnou cesí na žalobkyni. První soud usoudil ze skutkových okolností jím zjištěných, že poškozený pojištěnec má na nehodě, o kterouž jde, větší vinu než první žalovaný a to v poměru 2:1. V odvolacím sdělení potírá žalobkyně, která jako strana, ve sporu úplně zvítězivší, nemohla podati odvolání, toto zjištění a z něho odvozovaný závěr prvního soudu. Odvolací soud, vycházeje z mylného nazírání na věc, nezabýval se však otázkou poměru zavinění a neučinil v tomto směru potřebná skutková zjištění (viz Sb. n. s. 6370), ač to pro rozhodnutí tohoto sporu má podstatnou důležitost. Spor není tedy zralý k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 15110.

I když zůstavitel, jenž nebyl zbaven svéprávnosti, trpěl duševní chorobou v době, kdy projevil poslední vůli, jest jeho poslední pořízení platné, nelze-li vyloučiti, že při zřízení poslední vůle jednal v jasném okamžiku.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1936, Rv I 1622/34.)

Zůstavitel — otec žalobkyně a děd žalovaného — zanechal poslední vůli ze dne 28. listopadu 1928, již ustanovil universálním dědicem veške-

rého svého jmění žalovaného. Žalobkyně napadá toto poslední pořízení tvrdíc, že zůstavitel v době jeho sepsání trpěl duševní chorobou. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

František Š., zůstavitel, učinil poslední pořízení dne 28. listopadu 1928; částečně byl zbaven svéprávnosti pro duševní chorobu dne 9. dubna 1929. Poněvadž tedy v době, kdy projevil poslední vůli, nebyl ještě zbaven částečně svéprávnosti pro duševní chorobu, bylo podle § 565 obč. zák. věci žalobkyně, aby dokázala, že prohlášení poslední vůle se stalo ve stavu duševní nepřičetnosti (Sb. n. s. 6437). Tento důkaz se jí nezdařil. Nálezem a posudkem znalce lékaře zjistil prvý soud, že František Š. trpěl duševní chorobou senilní demencí a to alespoň od srpna 1928, že pro toto duševní onemocnění jest charakteristickou ztráta paměti, jež se týká všech poznatků v době onemocnění, kdežto paměť pro poznatky před dobou onemocnění porušena nebývá, že, poněvadž již v roce 1924 prohlásil Š., aby žalovaný stal se jeho dědicem, nelze vyloučiti, že při sepisování a zřízení své poslední vůle jednal František Š. v jasném okamžiku. František Š. trpěl sice od srpna 1928 duševní chorobou, ale ne takovou, která by naprosto vylučovala u něho zdravý rozum při zřízení posledního pořízení. Svědky poslední vůle zjistil prvý soud, že František Š. přišel dne 28. listopadu 1928 do advokátní kanceláře, kde prohlásil aby sepsána byla poslední vůle, že určitě a rozhodně pravil, že dědicem veškerého svého jmění ustanovuje žalovaného, že to bylo přání i jeho manželky, aby na statku hospodařil žalovaný, že to také on i jeho manželka slíbili matce žalovaného, že žalobkyně nedostane nic, že jest odbyta, že při tom dělal František Š. dojem člověka úplně duševně zdravého a orientovaného, že mluvil při tom úplně volně bez nátlaku, že dle této projevené vůle byl testament sepsán, Františku Š. přečten, že tento prohlásil testament sepsaný za svoji poslední vůli a také před třemi svědky, na poslední vůli podepsanými, že testament vlastnoručně podepsal. Zůstavitel prohlásil již v roce 1924, že jest vůlí jeho i jeho manželky, aby se dědicem stal žalovaný. Tato okolnost není sice přímo rozhodná pro posouzení duševního stavu zůstavitelova v době, kdy učinil poslední pořízení, ale má přece potud význam, že zůstavitel později skutečně ustanovil tohoto svého vnuka svým universálním dědicem v posledním pořízení. Na tom, zdali zůstavitel byl později zbaven svéprávnosti úplně či jen částečně, nesejde.

Čís. 15111.

K § 4 zák. čís. 70/73 ř. z.

Rozšíří-li společenstvo předmět podniku o nové odvětví činnosti, vyžaduje zásada pravdivosti společenstevní firmy, aby toto rozšíření bylo vyjádřeno ve znění firmy.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1936, R I 253/36.)

Prv ý s o u d nevyhověl žádosti konsumního společenstva S., zapsané společenstvo s r. o. v H. o zápis nových stanov do společenstevního rejstříku. D ů v o d y : Firma společenstva podle § 1 stanov nevyhovuje předpisu § 4 zák. č. 70/73 ř. z. o společenstvech. Jak odst. 2 § 1 stanov uvádí, jest účelem společenstva podporovati spořivost členů a stavěti domy pro členy, kterýžto účel nedochází výrazu ve firmě společenstva označeného pouze jako »konsumní«. Nutno tudíž buď firmu společenstva doplniti tak, že bude zníti: Konsumní, spořitelni a stavební společenstvo »S.«, nebo činnost v § 1 odst. 2 stanov obmeziti skutečně jen na obstarávání potravin a jiného zboží, jak tam uvedeno, a spořitelni a stavební činnost ze stanov vypustiti, což se musí státi novým usnesením valné hromady. Rekursní soud potvrdil toto rozhodnutí prvního soudu. D ů v o d y : § 4 zák. č. 70/73 ř. z. ukládá pouze, aby firma družstva byla vzata z předmětu podnikání a ze znění firmy nemusí býti patrna veškerá činnost družstva. S druhé strany však platí i pro firmu družstva zásada obchodního zákona o pravdivosti firem (rozh. z 26. dubna 1900 čís. 6167 A. K. 2490). Přebírá-li tedy družstvo dle stanov nové důležité obory činnosti, odpovídá zásadě pravdivosti, když náznaky této činnosti se projeví ve firmě.

Nej v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Rekurent odporuje souhlasným usnesením nižších soudů z důvodu nezákonnosti (§ 46 (2) zák. č. 100/31 Sb. z. a n.), činí tak neprávem, poněvadž výklad rekursního soudu v příčině pravdivosti znění firmy se zřetelem na předpisy § 4 zák. č. 70/73 ř. z. se nepříčí jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ použito (čl. V. zák. č. 251/34 Sb. z. a n.), zejména když rekursující družstvo úplně přezírá nový druh své činnosti »stavěti domy«, jenž jest úplně odlišný od dosavadní jeho činnosti a nepokusilo se ani tvrditi, že by tato činnost byla také jen činností vedlejší, jak to tvrdilo v příčině přijímání členských úsporných vkladů — a vyvrátiti názor rekursního soudu, že tu jde o nový důležitý obor jeho činnosti.

Čís. 15112.

Čl. I. vl. nař. čís. 261/34 Sb. z. a n.

Rejstříkový soud nesmí povoliti za platnosti § 19 zákona čís. 44/33 Sb. z. a n. a čl. I. vládního nařízení čís. 261/34 Sb. z. a n. zápis změny sídla družstva, provozujícího peněžní a úvěrní nebo jiné bankovní obchody, do společenstevního rejstříku, dokud nemá doklad o svolení vlády k přeložení sídla ve smyslu čl. I. (3) uvedeného vládního nařízení.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1936, R II 82/36.)

Prv ý s o u d povolil Hospodářské záložně v K. změnu firmy, pokud se týče sídla, ve znění »Hospodářská záložna v S.« a změnu tu zapsal do rejstříku. Rekursní soud k rekursu Občanské záložny v S. žádost zamítl. D ů v o d y : Dle zákona z 2. března 1933 čís. 44 Sb. z. a n. ve znění vládní nař. z 22. prosince 1934 čís. 261 Sb. z. a n. jest až do konce r. 1936 zakázáno přeložiti sídlo hlavního závodu nebo pobočný závod do jiné obce, leda že by se jednalo o výjimku povolenou vládou. O takový případ nejde, neboť žádost o změnu stanov, spočívající v tom, že se mění název Hospodářské záložny a že se mění též sídlo její, nebyla rejstříkovému soudu doložena žádným povolením.

Nej v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Právem přiznal rekursní soud Občanské záložně ve S. vlastnost účastnice ve smyslu § 6 zákona čís. 100/31 Sb. z. a n., poněvadž tato jako peněžní ústav má vedle hospodářského zájmu také právní zájem, aby soud učinil rozhodnutím o tom, aby nebyl trpěn protiprávný zápis změny sídla rekursujícího družstva, poněvadž odporuje vízícím předpisům § 19 zákona čís. 44/33 Sb. z. a n. a čl. I d) vládního nařízení čís. 261/34 Sb. z. a n., o nichž nelze pochybovati, že byly vydány v zájmu veřejném. a zakročení v zájmu veřejného pořádku může vyjiti od kohokoliv. Z uvedeného předpisu plyne, že do 31. prosince 1936 nesměl bez svolení vlády býti přeložen do S., sídla to Občanské záložny, žádný nový peněžní ústav. V tom spočívá právo této záložny a bylo-li toto právo porušeno zápisem rejstříkového soudu, byla oprávněna napadati tento zápis. Tuto protizákonnost vytýkala tato účastnice výslovně ve stížnosti proti usnesení prvního soudu. Rekurent nemůže důvodně tvrditi, že nabyt jako třetí osoba práv z onoho vadného zápisu v rejstříku, poněvadž sám vyvolal stav rejstříkový s porušením uvedených předpisů zákonných, a nelze jej proto za třetí osobu ve smyslu § 36 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. pokládati. Pro toto řízení je lhostejno, jaké jsou vnitřní poměry Občanské záložny ve S., je-li to podnik jednotlivců, a zda ztratil vlastnost společenstva. Ve věci lze sice přisvědčiti dovolacímu rekursu, že v předpisech zákona čís. 44/33 a vládního nařízení čís. 261/34 nebyl vysloven zákaz měniti znění firmy družstev, avšak z toho nemůže rekurent nic vytěžiti, poněvadž dodatek ve firmě »ve S.« by neodpovídal materiální pravdě, již nutno dodržeti (viz čís. 10829 Sb. n.s.), kdyžtž při opovědi nebylo doloženo, že vláda povolila k návrhu ministerstva financí v dohodě s příslušným ministerstvem po slyšení Poradního sboru ve věcech peněžnictví přeložení sídla závodu z K. do S. ve smyslu čl. I (3) uvedeného vládního nařízení. Při zápisu změny společenstevní smlouvy, jež má význam konstitutivní právě tak jako zápis o zřízení společenstva (§§ 8, 9 druž. zák.), musí rejstříkový soud dle § 3 nařízení čís. 71/73 ř. z. z úřadu přihlížeti k tomu, aby předpisů o přihláškách (opovědích) bylo šetřeno a musí zkoumati veškeré zákonné podmínky připustnosti zápisu (nařízení ministerstva spravedlnosti

ze dne 17. ledna 1900 čís. 4 Věstníku téhož ministerstva). Této povinnosti soud prvě stolice nedbal, připustiv zápis změny sídla rekurujícího družstva, aniž měl doklad o tom, že vláda povolila toto přeložení sídla ve smyslu čl. I (3) vládního nařízení čís. 261/34 Sb. z. a n. Rejstříkový soud ovšem nerozhoduje o přípustnosti takového přeložení sídla, nýbrž o tom rozhodují jiné orgány veřejné správy, avšak soud nesmí dříve povolit zápis takové změny do rejstříku společenstevního, dokud o tom nemá doklad, že tyto orgány k tomu svolily. Rekurentem uváděný opačný postup je v rozporu s doslovem vládního nařízení čís. 261/34 Sb. z. a n., jež přímo zakazuje přeložit sídlo hlavního závodu do jiné obce do 31. prosince 1936 a dopouští jen v čl. I. (3) výjimky, jež váže na povolení vlády. Dle toho musí zápisu do rejstříku předcházeti a soudu býti doloženo toto povolení vlády. Je proto nerozhodno, že rekurující družstvo zakročilo dodatečně u ministerstva zemědělství, aby mu bylo vládou povoleno přesídlení do S.

Čís. 15113.

K § 1486 čís. 3 obč. zák.

Třiletá promlčecí lhůta podle § 1486 čís. 3 obč. zák. platí také pro nárok ošetřovatele a poskytovatele výživy na náhradu nákladů ošetrovacích a vyživovacích podle § 1042 obč. zák. vznesený proti osobě povinné podle zákona k ošetřování nebo k výživě.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1936, Rv II 220/36.)

Žalující zemský fond přednesl, že výlohy spojené s ošetřováním nemajetného otce žalované v zemském ústavu pro nervově choré v O. ode dne 30. května 1913 až do jeho úmrtí dne 26. října 1931, činily zažalovanou částku. Tvrdě, že žalovaná, která jest majetná, byla povinna tyto náklady sama hraditi, domáhá se jich zaplacení na ní podle § 1042 obč. zák. Prv ý s o u d uznal podle žaloby jen částečně, pokud zažalované náklady nebyly promlčeny ve lhůtě 3leté. O d v o l a c í s o u d vyhradiv svému usnesení právní moc, uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Podle § 1486 čís. 3 obč. zák. promlčují se sice ve třech letech pohledávky za stravování, ošetřování a léčení v ústavech, které slouží k tomuto účelu a stejnému promlčení podléhají podle § 1480 obč. zák. pohledávky zadržovaných vyživovacích příspěvků. V tomto případě však jde o nárok podle § 1042 obč. zák. na náhradu toho, co žalující vynaložil za žalovanou k tomu podle zákona povinnou a pro takový nárok neplatí zvláštní doba promlčecí podle §§ 1480, 1486 obč. zák., nýbrž podléhá taková pohledávka řádnému 30letému promlčení podle § 1479 obč. zák. (rozh. čís. 10899 Sb. n. s.). Při posouzení zažalovaného nároku bylo tudíž přihlížeti k nákladům žalujícího, uplatňovaným za celou dobu od 30. května 1913 až do 26. října 1931.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu a v otázce, o niž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Jest přisvědčiti žalované, že v souzeném případě, ačkoliv jde o nárok dle § 1042 obč. zák., neplatí 30letá lhůta promlčecí (§ 1478 obč. zák.), nýbrž lhůta tříletá dle § 1486 čís. 3 obč. zák. (viz rozh. čís. 14009 Sb. n. s.). Jde o nárok, jež uplatňuje zemský fond jako zástupce zemského ústavu pro nervově choré z důvodu výživy a ošetřování otce žalované. Dle § 1486 čís. 3 obč. zák. promlčují se však všechny pohledávky vzniklé převzetím do výživy, ošetřování, léčení, vychování a vyučování osobami, které se tím zabývají, nebo ústavy, jež slouží tomuto účelu. Toto ustanovení je všeobecné, takže se týče jak nároků, které příslušejí oprávněnému proti osobě ošetřované, tak i nároků, příslušejících dle § 1042 obč. zák. ošetřovateli a poskytovateli výživy proti osobě, která po zákonu byla k ošetřování nebo k výživě povinována, ať již jako syn nebo dcera, ať již jako otec nebo matka, neboť i nárok proti těmto osobám jest nárokem na náhradu nákladů ošetrovacích a vyživovacích a podléhá proto téže tříleté lhůtě promlčecí. Ostatně by postrádalo vší logiky, aby nárok ústavu proti osobě požívající ošetření se promlčoval ve lhůtě 3leté, kdežto nárok druhořadý proti osobám subsidiárně zavázaným trval dále po celou dobu 30 let. Toto výjimečné v § 1486 čís. 3 obč. zák. obsažené ustanovení jest plně odůvodněno, nýboť jde o osoby, které na se berou povinnost poskytovat výživu nikoli v ojedinelém případě, nýbrž pravidelně po živnostensku za účelem docílení zisku, a o dobročinné ústavy. Dá se u nich čekati, že vynaloží potřebnou péči i při vymáhání náhrady výživného a nedopustí, aby náklady ty prodlením času vzrostly, nýbrž, že vymáhati budou náhradu nákladů těch dle povahy vyživovacích příspěvků v krátkých úsecích časových, poněvadž jen tak se snadno unese plnění vyživovací povinnosti a náhrada nákladů na výživu vynaložených, kdežto náhradní nárok, týkající se vyživovacích dávek, trvajících déle tří roků, může se státi svojí výší nedostížitým a může ohroziti existenci povinného. Na judikát čís. 81 ze 17. prosince 1873, Gl. U. 5177 nelze se odvolávati, poněvadž nové znění § 1486 čís. 3 obč. zák. bylo stanoveno třetí dílčí novelou z roku 1916, čímž nastala změna v právu před tím platném (viz výklad prof. Svobody k § 1042 obč. zák. v komentáři Klangově k obč. zák. str. 936).

Čís. 15114.

Podmínka § 368 odst. 2 ex. ř. musí býti splněna jen, když se interesse uplatňuje u soudu exekučního, jinak lze uplatňovati interesse kdykoliv, i před zahájením exekuce.

Právo volby podle § 12 odst. 2 ex. ř. má dlužník i při alternativním zmocnění podle § 410 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1936, Rv I 1137/34.)

Rozsudkem ze dne 6. února 1929 byl žalovaný Jindřich C. M. uznán povinným zaplatiti žalobkyni Marianě R-ové částku 8000 zl. konv. měny ve skutečném stříbře, 20 zl. na 1 Kolínskou marku ryziho stříbra nebo v jiných měnách úplně stejné vnitřní hodnoty nebo 74.539 Kč 36 h se 4½% úroky od 1. ledna 1923 a 5% úroky z prodlení od 1. března 1923 a útraty sporu v částce 10.023 Kč 20 h pod exekucí. Vrchní soud rozsudkem ze dne 6. června 1929 zamítl odvolání žalovaného a odsoudil ho k zaplacení útrat řízení odvolacího v částce 1.306 Kč 20 h. Nejvyšší soud zamítnuv odvolání dne 12. září 1930, odsoudil žalovaného k zaplacení nákladů dovolacího řízení v částce 2.237 Kč. Dále zavázal se žalovaný k zaplacení dalších mimosoudních útrat v částce 1.000 Kč. Dopisem ze dne 23. června 1930 vyzval zástupce žalobkyně Dr. W. zástupce žalovaného Dr. H-ého, aby zaplatil částku rozsudkem přiznanou do 31. prosince 1930. Na to Dr. H. dopisem z 26. června 1930 odpověděl, že jeho mandant zažalovanou částku per 74.539 Kč 36 h zaplatí nejpozději do 31. prosince 1930 i s úroky a útratami všech tří stolic a útratami smírčího jednání, a že zároveň zařizuje, aby jako splátka na tento dluh byl poukázán k rukám Dr. W-a obnos 21.680 Kč s úroky od 1. listopadu 1928, jenž jest uložen na vázanou knížku u Zemské banky. V únoru 1931 stalo se mezi zástupci stran vyúčtování, načež v dopise ze dne 14. února 1931 sdělil Dr. H. Dr. W-ovi obsah téhož takto: Žalovaný Jindřich C. M. měl zaplatiti kapitál 8.000 zl. konv. měny ve stříbře nebo v jiných mincích stejné vnitřní hodnoty, nebo 74.539 Kč 36 h, úroky a útraty sporu 45.962 Kč, úhrnem 120.501 Kč 88 h. Na tento obnos bylo zaplaceno: dne 21. července 1930 23.283 Kč 70 h, dne 21. ledna 1931 50.000 Kč, úhrnem 73.283 Kč 70 h. Tím jsou zaplacený úroky a útraty 45.962 Kč 52 h a z kapitálu 27.321 Kč 18 h, t. j. 36,654% kapitálu. Současně žádal v tomto dopise Dr. H. povolení lhůty do 15. března 1931 ke konečnému vyřízení této věci. V dopise ze dne 16. února 1931 Dr. W. potvrdil Dr. H-ému, že toto súčtování se shoduje s jeho účtováním, a vyzval ho, aby zaplatil nedoplatek 47.218 Kč 18 h s 5% úroky ode dne 1. března 1931 ve vyžádané lhůtě do 15. března 1931, a připojil jako přílohy složenku za účelem placení. Tato lhůta k zaplacení nedoplatku 47.218 Kč 18 h nebyla však dodržena a po opětých urgencích byla Dr. H-ému udělena nová lhůta ku placení do 15. května 1931. Dopisem z 23. března 1931 sdělil Jarolím F., že se zavázal vůči žalovanému zaplatiti, po případě uhraditi všechna břemena na velkostatku S. v zemských deskách, po případě knížkách pozemkových váznic, a že do souboru těchto jeho povinností patří i pohledávka, jež jest žalobou vymáhána a že hodlá nedoplatek na základě súčtování 63,346% kapitálu s 5% úroky za čas od 1. března 1931 do 31. března 1931 zaplatiti v efektivních stříbrných mincích, poněvadž vzhledem k tehdejšímu kursu stříbra byl by nucen použití možnosti placení ve stříbře dle rozsudku stanovené. Avšak Dr. W. dopisem z 26. března 1931 zamítl nabídku Jarolíma F-a jako nezpůsobilou ku splnění závazku žalovaného. Zástupce žalovaného Dr. H., který byl vyrozuměn o nabídce Jarolíma F-a a stanovisku zástupce žalobkyně, prohlásil pak dopisem z 29. dubna 1931, že jeho mandant ponechává soudu rozhodnutí otázky, je-li žalobkyně povinna přijmouti

stříbro; nabídnuté Jarolímem F-em. Dne 26. května 1931 složil Jarolím F. pro žalobkyni do úschovy soudu třináct sáčků à 500 kusů jednokorunových a tři sáčky à 1000 kusech jednozlatkových. Žalobkyně bez prejudice svého právního stanoviska, že žalovaný jest povinen k úplnému plnění v Kč, po případě k úhradě škody vzniklé klesnutím kursu stříbra, vybrala tyto uložené stříbrné mince, totiž 2.999 jednozlatkové (stříbrný zlatník scházel) a 6.500 jednokorunové a vyměnila je u Národní banky dne 3. května 1932 za 17.268 Kč 50 h (váha ryziho stříbra činila 59,960 kg, za 1 kg placeno dle kursu Národní banky 288 Kč). Žalobkyně tvrdí: Žalovaný byl odsouzen alternativně k zaplacení určité sumy efektivních stříbrných mincí nebo částky 74.539 Kč 36 h s přísl., měl tedy dle rozsudku právo volby a vykonal toto právo volby ve prospěch Kč, jednak částečným plněním v Kč, jednak výslovným prohlášením. Plnil totiž k zaplacení dluhu rozsudkem určeného dne 21. července 1930 23.283 Kč 70 h a dne 21. ledna 1931 50.000 Kč. Kromě toho převzal zaplacení nedoplatku dle súčtování v únoru 1931 konaného per 47.218 Kč s 5% úroky ode dne 1. března 1931 výslovně dopisem ze dne 14. února 1931 a žádal sám k tomuto placení o lhůty, které mu byly povoleny. Volební právo jeho tedy zaniklo a od volby jedenkrát vykonané zapraviti svůj dluh v Kč, nemůže jednostranně ustoupiti bez souhlasu žalobkyně. Po dobropisu výtěžku stříbrných mincí v obnosu 17.268 Kč 50 h, z čehož připadají 3.934 Kč 82 h na 5% úroky ze 47.218 Kč 18 h za dobu od 1. března 1931 do 1. listopadu 1932 a zbytek 13.334 Kč 68 h na kapitál, zbývá nedoplatek 33.883 Kč 50 h s 5% úroky ode dne 1. listopadu 1932, zaplacení tohoto obnosu však žalovaný odmítá. Avšak žalobní nárok jest též odůvodněn i pro případ, že by žalovaný byl oprávněn plniti zbytek svého dluhu ve stříbře. Zažalovaný kapitál byl totiž splatný dne 1. ledna 1923 a žalovaný byl by jenom zproštěn, kdyby byl zaplatil v den splatnosti v efektivním stříbře. Kdyby byl býval žalovaný zaplatil v den splatnosti efektivní stříbrné mince, byl by žalobce obdržel za 1 kg ryziho stříbra 700 Kč, avšak následkem opožděného plnění a klesnutí kursu stříbra bylo docíleno za 1 kg ryziho stříbra jenom 288 Kč. Stříbrné mince žalovaným, po případě jménem žalovaného plněné měly obsah 59,960 kg ryziho stříbra. Škoda žalobcem takto způsobená sestává a) ze ztráty kursu, jež činí za 1 kg 412 Kč, celkem tedy 24.703 Kč 52 h, b) z ušlých 5% úroků z 24.703 Kč 52 h za dobu od 1. ledna 1923, t. j. dne splatnosti, až do dne podání žaloby, t. j. 1. prosince 1932, 12.288 Kč 83 h, úhrnem 36.952 Kč 35 h. Žalobkyně proto navrhuje, aby žalovaný byl uznán povinným zaplatiti žalobkyni částku 33.883 Kč 50 h s 5% úroky ode dne 1. listopadu 1932. Eventelně pak navrhuje žalobkyně v případě, že by soud této žalobní prosbě nevyhověl, odsouzení žalovaného k náhradě škody v částce 36.952 Kč 35 h s 5% úroky od 2. prosince 1932. Prv ý s o u d odmítl žalobu s návrhem na zaplacení 33.883 Kč 50 h a nevyhověl pro tentokrátě druhému žalobnímu žádání na zaplacení 36.952 Kč 35 h. O d v o l a c í s o u d nevyhověl ani re-kursu do odmítací části prvního rozsudku ani odvolání do rozsudku, jímž byla žaloba zamítnuta. D ů v o d y: Když dlužník po rozsudku prohlásí,

že uznává za svou povinnost to, k čemu jest odsouzen, nemění se tím jeho závazek z rozsudku, také sečkání věřitele se změnou platební lhůty v rozsudku stanovené má jen ten význam, že věřitel jest novým ujednáním vázán, ale rozsudek zůstává exekučním titulem a dlužník má jen obranu proti exekuci, když věřitel by povoleného sečkání nedbal (§ 35 ex. ř.). Tvrzené ujednání mezi stranami, že na místo alternativní obligace nastoupil jen závazek plnění v československých korunách, neměnilo by také nic na věci, neboť rozsudek odsuzuje žalovaného také k plnění v této měně a to právě činí žalobu na zaplacení zbytku přisouzené pohledávky zbytečnou; zdali může žalovaný voliti ještě z alternativ v rozsudku, může se vyřídit jen v případném exekučním řízení. Okolnost, že strany ujednaly, aby žalovaný zaplatil ještě 1.000 Kč na mimosoudní útraty, jest bez významu, ježto tento obnos vyrovnán jest z poskytnutých již splátek podle souhlasného súčtování v únoru 1931. Procesní ekonomie, které se žalobkyně dovolává, právě vylučuje tuto žalobu, ježto je zbytečná. Žalobkyně může svůj právní nárok, nedoplatek pohledávky s příslušenstvím již přisouzené, exekučně vymáhati. Požadovati interesse podle § 368 ex. ř. nelze, neboť ani žalobkyně netvrdí, že se zřekla pokračování v zahájeném již exekučním řízení, aneb že by exekuční řízení zůstalo bez výsledku; dokud tyto okolnosti nastaly, nelze požadovati interesse neb škodu následkem neplnění závazku (§ 368 odst. 3 ex. ř.). Tento eventuelní nárok jest proto předčasný, a, ježto lze vésti exekuci pro zbytek pohledávky, také zbytečný. Lze ovšem uplatňovati škodu prodlením vzešlou, ale kde již jest rozsudek a přiznány úroky z prodlení, jest i pro návrh na náhradu škody exekuční titul, neboť škoda prodlením v placení peněžní jistiny vzešla nahrazuje se úroky z prodlení (§ 1333 obč. zák.). Pokud žalobkyně odvozuje nárok na placení 36.952 Kč 35 h s přísl. z toho, že plnil žalovaný, po případě za něho Jarolím F. opožděně ve stříbře, které mezitím pokleslo v kursu, nelze z toho zatím nic jiného dovozovati, než že po případě není splněn ještě závazek z rozsudku, podle kterého žalovaný mohl plniti v československých korunách, nebo efektivně ve stříbře. Druhá žalobní žádost byla by vskutku jen uplatněním interesse pro nesplnění, jak žalobkyně sama nárok ten označuje, ale pro toto uplatnění nejsou ještě dány zákonné podmínky.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs, pokud žaloba byla odmítnuta, jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

Žalobní nárok na doplacení částky 33.883 Kč 50 h byl prvním soudem odmítnut z důvodu věci rozsouzené a usnesení to bylo odvolacím soudem potvrzeno. Tím byl tento žalobní nárok vyřízen s konečnou platností. Eventuelní návrh žalobní na zaplacení 36.952 Kč 35 h s příslušenstvím jako náhrady škody, způsobené žalobkyni opožděným plněním a klesnutím kursu čistého stříbra byl zamítnut pro tentokrát. Názor od-

volacího soudu, že požadovati interesse podle § 368 ex. ř. nelze, ježto žalobkyně ani netvrdí, že se zřekla pokračování v zahájeném již exekučním řízení, nebo že exekuční řízení zůstalo bez výsledku, jest ovšem mylný, neboť tyto podmínky stanoví § 368 odst. 2 ex. ř. jen pro případ, když věřitel chce interesse uplatňovati u soudu exekučního. Chce-li je uplatňovati u soudu jinak k tomu příslušného, může je uplatňovati kdykoliv, i před zahájením exekuce. Odstavec druhý § 368 ex. ř. není nic jiného, než pouhý předpis kompetenční (Hora, System exekučního práva, vyd. z roku 1930, str. 269 a Neumann-Lichtblau, Kom., vyd. z r. 1928 k § 368 ex. ř., str. 1122—1123). V tom má dovolatelka pravdu, přehlíží však, že ustanovení § 368 ex. ř. týká se jen třetího oddílu exekučního řádu, tedy exekuce, aby něco bylo vykonáno neb opominuto. Pravoplatným rozsudkem ze dne 6. února 1929 byl nyní již zemřelý Jindřich C.-M. odsouzen, aby žalobkyni zaplatil 8.000 zl. konv. měny ve skutečném stříbře, 20 zl. na jednu kolínskou marku ryziho stříbra, nebo v jiných mincích úplně stejné vnitřní hodnoty, nebo 74.539 Kč 36 h s příslušenstvím. Žalovaná strana zaplatila žalobkyni na tuto pohledávku s přísl. 73.283 Kč 70 h a zbytek 47.218 Kč 18 h chtěla zaplatiti v efektivních stříbrných mincích, což však zástupce žalobkyně zamítl, a vybral stříbrné mince k soudu složené v hodnotě 17.268 Kč 50 h jen jako částečnou úhradu zbývajícího dluhu. Podle § 12 odst. 2 ex. ř. přísluší-li dlužníkovi volba mezi několikerým plněním, může dlužník vykonati právo výběru tehdy, neobdržel-li věřitel ani zcela, ani z části plnění, které si byl vyvolil, při čemž je zcela nerozhodno, zdali plnění se stalo dobrovolně či exekucí. To platí nejen při alternativním závazku, nýbrž i při alternativním zmocnění podle § 410 c. ř. s., neboť ani při alternativním zmocnění nemá dlužník bez souhlasu věřitelova právo plniti část svého závazku v penězích a část jinak. Možnost použití § 12 odst. 2 ex. ř. v tomto případě na dlužníka vychází z toho, že se dlužník při alternativním zmocnění ocitá v téže situaci jako při alternativním závazku (Neumann-Lichtblau, Kom. k § 12 ex. ř., str. 94—95). Za tohoto stavu věci je tedy možné, že žalobkyně, učiní-li exekuční návrh k vydobytí zbytku své pohledávky v Kč z rozsudku ze dne 6. března 1929, bude míti s návrhem tím úspěch, a, dokud zde tato možnost jest, je skutečně eventuelní návrh žalobní na náhradu škody, způsobené žalobkyni opožděným plněním a klesnutím kursu čistého stříbra předčasný. Zdali je nárok ten, nehledě k jeho předčasnosti, také neodůvodněný, netřeba se v tomto sporu zabývati. Ze mezi spornými stranami bylo v roce 1931 při tom, když pro žalobkyni byly složeny stříbrné mince k úhradě zbytku její pohledávky, umluveno, že sice původní rozsudek pokládá se za splněný, při čemž si žalobkyně vyhradila nárok na náhradu škody z důvodu opožděného plnění, a že bylo proto mezi stranami též umluveno, že žalobkyně nepovede exekuci, nýbrž že podá žalobu, nebylo v první stolici tvrzeno, ani soudem zjištěno. To uvedla strana žalovaná teprve v odvolacím sdělení a žalobkyně s jistou obměnou až teprve v dovolání. Nelze proto k této okolnosti přihlížeti.

Čís. 15115.

Promlčecí lhůta § 1486 čís. 1 obč. zák. platí i pro pohledávky neobchodních a nevýdělečných podniků, pokud se zabývají dodáváním věcí nebo prováděním prací za úplatu.

Kdy počíná se promlčení pohledávky z dodávky věci.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1936, Rv I 1678/34.)

Žalovanému byly na jeho objednávku dodány z čistící kanalizační stanice v B., která je ve vlastnictví žalující obce, kaly za částku 2.869 Kč 95 h. Žalující obec tvrdí, že kaly byly dodávány postupně, a že účet na částku výše uvedenou je ke dni 31. března 1930, navrhla, aby uznáno bylo právem, že žalovaný jest povinen jí tuto částku zaplatiti. Žalovaný namítl proti žalobě jednak svoji protipohledávku započtením, jednak promlčení zažalované pohledávky. P r v ý s o u d neuznal žalobní nárok ani započtením namítanou pohledávku důvodem po právu. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Jde o to, zda pod pojem »jinaké obchodní provozování« podle čís. 1 § 1486 obč. zák. spadá prodej kalů obcí provedený. Dle § 6 obč. zák. při používání zákona nesmí mu býti dáván jinaký smysl, než jaký vychází z vlastního smyslu slov a z jasného úmyslu zákonodávce. Činnost obce, pokud jde o prodej kalů, jest jen nepatrnou součástí obsáhlého hospodářství obecního, ale přes to podle povahy věci je to obchodní provozování, nikoliv živnostenské, ne sice kupecké, ale jinaké obchodní, neboť se jím docíljuje zisk, poněvadž tu jde právě o prodej. Není rozhodné, že tento zisk nedá se srovnati s náklady na čistící stanici vynakládanými. Správné jest, že jest čítati dobu promlčení od splatnosti pohledávky, ale, ježto nebylo ani žalující tvrzeno, že by o splatnosti něco bylo umluveno, byla kupní cena ihned splatna při dodání a následkem toho, že dodávka se stala v roce 1927, jest promlčena, když žaloba byla podána 19. května 1932.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Dovolání vychází ze správného předpokladu, že činnost obce, záležející v čištění města, udržování stok a kanalizační stanice, není obchodním provozováním a že čistící stanice soustavně kanalisace obecní není a nemůže býti podnikem podrobeným živnostenskému řádu, nýbrž že obec provozující tuto čistící stanici plní úkoly uložené jí obecním řádem a jinými předpisy v oboru místní a zdravotní policie. Leč v souzeném případě nejde o vlastní úkon, spadající do této veřejnoprávní činnosti obce, nýbrž jde jen o to, zda v prodeji a v dodávání kalů z kanalizační stanice lze spatřovati »obchodní provozování« ve smyslu § 1486 čís. 1 obč. zák. a zda tudíž pohledávky obce za dodání kalů se promlčují v tříleté promlčecí době, stanovené v § 1486 obč. zák. Netřeba se proto podrobněji zabývatí dovolatelčinou výtkou, že při vzniku a dalším vykonávání povinnosti obce starati se o čistotu a tedy i o kanalisaci města,

schází znak dobrovolnosti, vyžadovaný pro pojem provozování, neboť prodej kalů z čistící stanice jest sám o sobě již jen úkon hospodářský a nikoliv zdravotně-policejní. Že šlo o dodávku podle § 1486 čís. 1 obč. zák., o tom mezi stranami nebylo sporu. Dovolání však má za to, že prodej a dodávání kalů obcí soukromým osobám nespadá pod toto ustanovení, ježto nezbytným pojmovým znakem »jinakého obchodního provozování« po rozumu § 1486 čís. 1 obč. zák. jest, aby se dodání věci dělo za účelem docílení úhrady výdajů dodavatelových, odměny za jeho námahu a podnikatelského zisku. Ježto však žalující obec z výtěžku za prodej kalů nedocíljuje ani krytí nákladů spojených s provozem čistící stanice, nemůže prý býti řeči o nějakém obchodním provozování. Zákon sám mluví v § 1486 čís. 1 obč. zák. o »jinakém obchodním provozování« (»sonstiger geschäftlicher Betrieb«), tento pojem blíže nevymezuje. Ani z motivů k § 194 III. dílčí novely k občanskému zákonu nelze v této příčině nic vyčísti. Povšechně lze říci, že v tomto pojmu jsou zahrnuty vedle podniků živnostenských také všechny podniky obchodní, i když nepodléhají živnostenskému řádu. Avšak ani tím nemůže býti tento pojem vyčerpán, poněvadž by jinak v § 1486 čís. 1 obč. zák., jenž mluví také o provozování živnostenském a kupeckém, byla slova »nebo v jinakém obchodním provozování« zbytečná. Již z této úvahy plyne, že s hlediska otázky zvláštní doby promlčecí, stanovené v § 1486 obč. zák., jest nutno bráti zmíněný pojem ve smyslu širším a že tudíž pod něj lze zahrnouti také podniky třeba neobchodní a nevýdělečné, pokud se zabývají dodáváním věcí nebo prováděním prací za úplatu, neboť úvahy, které vedly při novelisaci občanského zákoníka k zavedení zkrácené doby promlčecí pro pohledávky za dodání věcí nebo provedení prací nebo za jinaká plnění v provozování živnostenském nebo kupeckém, dopadají také na promlčení podobných pohledávek takovýchto neobchodních a nevýdělečných podniků. S tohoto hlediska není pak zábrada, aby i činnost obce pražské, ze které vznikla zažalovaná pohledávka, — totiž prodej a dodávání kalů z čistící stanice — nebyla podřaděna pod pojem »jinakého obchodního provozování« ve smyslu § 1486 čís. 1 obč. zák., a nezáleží na tom, že obec při tomto prodeji nedocíljuje zisku, nýbrž že výtěžek z prodeje slouží jen k částečné úhradě značného nákladu, spojeného s provozem čistící stanice. Uznávše, že pro zažalovanou pohledávku platí tříletá promlčecí doba § 1486 obč. zák., posoudily tedy nižší soudy věc po právní stránce správně. Co se týče otázky, kdy počala běžeti promlčecí lhůta, jest uvážiti, že šlo o koupí a že podle § 1062 obč. zák. byl kupitel povinen zaplatiti kupní cenu za dodané kaly hotově ihned při jejich převzetí. Jeho povinnost k zaplacení nastala tedy již odběrem a nebyla závislá na vystavení účtu, který jest jen oznámením pohledávky a skutečným požádáním o zaplacení, když se vystavuje po odběru (srov. rozhodnutí čís. 12465 Sb. n. s.). Výjimku z této zásady bylo by lze uznati jen tehdy, kdyby bylo bývalo výslovně nebo i jen mlčky ujednáno, že povinnost zaplatiti kupní cenu za dodané kaly nastává později než jejich dodáním, zejména teprve dnem zaslání účtu nebo nějaký čas později, nebo kdyby byla v tomto směru mezi stranami zachována zvyklost při děle trvajícím obchodním spojení.

V této příčině však žalobkyně v první stolici nic nepřednesla a netvrdila zejména nějaké ujednání nebo zvyklost, že povinnost žalovaného zaplatiti kupní cenu za odebrané kašy měla nastati teprve ke dni vyúčtování, t. j. 31. března 1930. Poněvadž je zjištěno, že kašy, jejichž zaplacení se žalobkyně domáhá, byly dodány již v roce 1927, a žaloba byla podána teprve dne 19. května 1932, je žalobní nárok promlčen.

Čís. 15116.

Byla-li dána z téhož nájemního předmětu k témuž termínu dvoji výpověď (mimosoudní a soudní) a proti obojí výpovědi byly podány námitky, nutno druhou výpověď pro překážku zahájeného sporu z moci úřadu odmítnouti, a to i v opravných stolicích.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1936, Rv I 377/36.)

Žalobkyně dala žalovaným dopisem ze dne 28. června 1934 pololetní mimosoudní výpověď ke dni 30. prosince 1934 z obchodní místnosti, kterou měla od žalovaných najatu; proti této výpovědi podaly žalované dne 5. července 1934 námitky, o nichž bylo nařizeno ústní jednání na 21. srpna 1934. Dne 30. června 1934 dala žalobkyně žalovaným z téhož nájemního předmětu k témuž termínu soudní výpověď u okresního soudu; také proti této výpovědi podaly žalované námitky, které došly k jmenovanému soudu dne 10. července 1934. Prvý soud spojil obě sporné věci ke společnému jednání, uznal však rozsudkem ze dne 5. června 1935 jen (mimosoudní) výpověď z 28. června 1934 za účinnou, kdežto o soudní výpovědi nerozhodl, nýbrž uložil jen žalobkyni, aby nahradila žalovaným útraty vzešlé druhou výpovědí. Odvolací soud nevyhověl odvolání.

Nejvyšší soud z podnětu dovolání odmítl soudní výpověď, kterou dala žalobkyně žalovaným.

D ů v o d y:

Postup prvního soudu neodpovídá předpisům civilního řádu soudního. Podanými námitkami proti mimosoudní výpovědi zahajuje se sporné řízení (viz plen. usnesení ze dne 21. května 1931, Pres. 221/31, čís. 10807 Sb. z. a n.). Tímto okamžikem nastalo zahájení rozepře, které v jiných sporech nastává doručením žalobního spisu žalovanému (§ 232 c. ř. s.); k tomuto procesnímu úkonu nemůže přirozeně dojít, jde-li o mimosoudní výpověď, neboť tato nabývá povahy žaloby teprve podáním námitek (§ 571 c. ř. s.). Zahájení sporu má účinek, že pokud trvá, nesmí býti o vzneseném nároku ani u téhož, ani u jiného soudu právní rozepře prováděna; žalobu po zahájení dřívějšího sporu pro týž nárok podanou jest k návrhu nebo z úřední moci odmítnouti (§ 233 c. ř. s.). V souzeném případě uplatňovaly žalované již

v námitkách proti soudní výpovědi i námitku zahájené rozepře, k čemuž byly oprávněny (viz rozh. čís. 9747 Sb. n. s. «. Tato námitka byla opodstatněna, neboť v obou sporech šlo o tytéž strany a tentýž právní nárok. První soud měl proto k dotčené námitce žalovaných soudní výpověď odmítnouti (§ 233 a obdoba §§ 261 I. a 562 III. c. ř. s.). I když tak neučinil, nýbrž spojil oba spory k společnému projednání, a i když žalované tuto vadu nevytýkaly ani v odvolání ani v dovolání, musí dovolací soud k ní přihlížeti. z moci úřední (§§ 240 III., 471 čís. 6, 513 c. ř. s.), a musil, ježto rozsudek v příčině soudní výpovědi prvním soudem vyneseno nebyl, za použití § 475 odst. 3 c. ř. s. se omeziti na odmítnutí této výpovědi.

Čís. 15117.

Oprava zřejmého početního omylu převzatého do rozhodnutí vyšší stolice, i když strana omyl ten nevytkla v opravném řízení a zažádala o jeho opravu až po pravoplatnosti rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1936, Rv II 67/25.)

Rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 10. března 1925 č. j. Rv II 67/25 (čís. 4799 Sb. n. s.) byl uznán žalovaný cukrovar povinným platiti žalobci pensí měsíčně 490 Kč 66 h za dobu od 1. ledna 1920 do 31. července 1920, 403 Kč 98 h za dobu od 1. srpna 1920 do 31. prosince 1920 a 405 Kč 71 h za dobu od 1. ledna 1921. Žalobce (jeho pozůstalost) tvrdí, že služební jeho doba od 9. září 1889 do 31. prosince 1892 mu byla nesprávně počítána jako 2 roky 3 měsíce a 21 dnů, ač ve skutečnosti jest o jeden rok delší a že důsledkem toho bylo mu na pensijních počítkách přiznáno o 192 Kč ročně méně než mu při správném početním základu přísluší. Žádá proto o opravu rozhodnutí nejvyššího soudu podle § 419 c. ř. s.

Nejvyšší soud uznal podle žádosti a opravil svůj výrok tak, že žalovaný jest povinen platiti žalobci jako odpočivné za čas od 1. ledna 1920 do 31. července 1920 měsíčně 506 Kč 66 h, za čas od 1. srpna 1920 do 31. prosince 1920 měsíčně 419 Kč 98 h, a od 1. ledna 1921 počínaje měsíčně 420 Kč 71 h.

D ů v o d y:

Jde o zřejmou početní chybu, která se sběhla již v rozsudku procesního soudu, jejíž důsledky se však jeví také v opravovaném rozhodnutí nejvyššího soudu. V rozsudku procesního soudu počítána byla zřejmým omylem doba od 9. září 1889 do 31. prosince 1892 jako lhůta 2 roků, 3 měsíců a 21 dnů, kdežto ve skutečnosti při správném počítání je tato lhůta o jeden rok delší. Tím se zvýší o jeden rok celková služební doba na 24 let, 7 měsíců a 15 dnů, a zaokrouhlená služební doba, která počítána byla v rozsudku 24 služebními roky, dosahuje správně 25 let; nárok žalobcův zvyšuje se tedy podle zásad uznaných

oběma soudy na rok o 192 Kč a připadá tedy na jeden měsíc zvýšení o 16 Kč, jak bylo v opravovacím výroku vyznačeno. Je nerozhodné, že procesní soud nevyhověl návrhu na opravu svého rozsudku a proč tak učinil. Dovolací soud není tím zbaven povinnosti, aby rozhodl o návrhu na opravu rozsudku dovolacího soudu. Není o tom pochybnosti, že se také v jeho výroku ukazuje důsledek onoho početního omylu v rozsudku procesního soudu a to na úkor žalobců. Rozsudek procesního soudu je tu ve svých základech takorůzka součástí rozsudku dovolacího. Nemůže být o tom pochybnosti, že by oba soudy byly rozhodly v tom smyslu, jak je vyznačeno v opravovacím výroku, kdyby si byly včas uvědomily početní chybu, a že tedy jenom následkem tohoto omylu přiznaly žalobci méně, než by mu podle jinak vyslovených a také zjevných zásad byly přiznaly při správném počítání. Omyl sběhnuvší se v rozsudku procesního soudu žalobce nezavinil. Ale ani kdyby byl měl na něm nějakou vinu, směla by být oprava zařizena, když šlo o zřejmou chybu početní (rozh. čís. 909 Sb. n. s.). Nemůže tedy být oprava odeprána proto, že si ani žalobce v opravném řízení onu chybu neuvědomil a že jí v opravném řízení nevytkl. Není pochybnosti ani o tom, že by byl dovolací soud směl podle § 419 odst. 3 c. ř. s. uložit procesnímu soudu, aby opravu svého rozsudku provedl a tak důsledek početní chyby před pravomocí rozsudku odčinil, kdyby byl na onu chybu přišel, anebo že by byl mohl k oné chybě při svém rozhodnutí přihlídnouti a v něm její následky odčinit. Když pak zásadně se připouští, aby taková oprava ve smyslu § 419 c. ř. s. provedena byla také ještě po pravomoci soudního rozhodnutí, není překážky proti tomu, aby tak dovolací soud učinil i nyní a to jenom ve svém vlastním rozhodnutí, když se tím dosáhne účelu, který má zákon na mysli. Nevadí tu ani okolnost, že se tím zvyšuje platební povinnost žalované strany, která by se nemohla dovolávat zásady o nabytých právech, když jde v pravdě jenom o opravu početní chyby, kterou ani pravomoc rozhodnutí nevyklučuje. Nebylo by zajisté v intencích zákona, kdyby se mělo povolení opravy omezovati jenom na formální vady, jejichž oprava by neměla praktického významu. Má-li mít oprava praktický význam a smysl, dlužno ji připustiti také tam, kde nastanou v jejím důsledku třeba také materiální změny na úkor jedné nebo druhé strany. Ani žalované nebyla by oprava odeprána, kdyby šlo o zřejmou chybu v její neprospěch.

Čís. 15118.

Vládní vyhláška čís. 131/24 Sb. z. a n.

Vykonatelnost říšsko-německého rozhodčího výroku v našem státě posuzuje se dle našeho civilního řádu soudního.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1936, Rv II 242/36.)

Prv ý s o u d nevyhověl odporu povinné strany podle § 83 ex. ř. do usnesení, jímž byla povolena proti ní na základě rozsudku rozhodčího soudu v H. (Německo) exekuce. O d v o l a c í s o u d prohlásil exekuci za nepřipustnou. D ů v o d y: Podle zásady vzájemnosti lze na

základě říšskoněmeckého rozhodčího výroku u zdejšího soudu povoliti exekuci jen tenkrát, byl-li rozhodčí výrok vydán na základě předpisů zdejšího soudního řádu a nelze-li výrok ten považovati za bezúčinný dle předpisů německého práva (§ 80 ex. ř. a vládní vyhláška čís. 131/24 Sb. z. a n.). Jest tedy říšsko-německý rozhodčí výrok vykonatelný zde jen tehdy, byl-li vydán dle předpisů zdejšího právního řádu. Tyto předpisy vyžadují však, aby byla zřízena písemná smlouva rozhodčí (§ 577 c. ř. s.), jinak jest rozhodčí výrok bezúčinný. Nezbytnou podmínkou platnosti smlouvy o rozsudím a příslušnosti rozsudího jest ovšem, aby tato písemná smlouva byla mezi stranami zřízena o tom, o co v rozhodčí rozepři jde. Mezi stranami nebyla zřízena písemná rozhodčí smlouva, takže cizozemský rozhodčí soud nebyl dle zdejších předpisů k projednání věci příslušným a nemohl se státi, jak mylně dovozuje dle § 104 j. n. prvý soud, příslušným dle zdejších předpisů vzhledem na ustanovení § 577 c. ř. s. ani mlčky, tedy ani tím, že odvolatelka jako žalovaná se pustila před ním do sporu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Má-li být exekucímu titulu, kterým je výrok rozhodčích v H., přiznána vykonatelnost v tuzemsku, je se zřetelem k předpokladům vzájemnosti první podmínkou, aby byl rozhodčí výrok vydán na základě předpisů tuzemského soudního řádu. Vymáhající strana sama připouští, že tomuto požadavku nehoví původní kupní smlouva již proto, že v ní byla obsažena dohoda o rozsudím výslovně toliko ve příčině sporů, vyplývajících z námitek proti jakosti zboží, má však za to, že taková písemná dohoda je obsažena v dopisech právního zástupce povinné strany ze dne 4. a 8. listopadu 1932, v nichž jmenování rozhodce slibuje, případně rozhodce jmenuje, čímž prý se povinná písemně bezvýhradně podrobila hamburskému rozhodčímu soudu. Toto jmenování znalce nemůže však nahraditi písemnost smlouvy, kterou tuzemské zákony považují za nezbytný předpoklad jurisdikce rozhodců, právě tak jako by jí nemohla nahraditi a její nedostatek odčinit skutečnost, že strana bez onoho předpokladu smlouvy o rozsudím před rozhodci jednala a onen nedostatek nenamítala. Není-li tu tedy splněn zákonný požadavek písemnosti smlouvy o rozsudím v oněch skutkových a právních otázkách, jež byly předmětem řízení, které vedlo k vydání exekucího titulu, právem mu odvolací soud odepřel vykonatelnost, aniž třeba se obíratí vývody dovolání, opírajícími se o výklad § 81 čís. 1 ex. ř., anebo o § 104 c. ř. s., který nepřichází v úvahu v řízení před rozhodčím soudem a při rozhodčím nálezu jako exekucímu titulu.

Čís. 15119.

Právní povaha vkladních knížek, svědčících o majiteli. Komu byla vkladní knížka odevzdána jako záruka na dluh, může se domáhati výplaty vkladu na tuto knížku.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1936, Rv II 487/34.)

Žalobkyně přednesla, že poskytla Janu V. úvěr a převzala od něho jako záruku vkladní knížku žalované, znějící na jméno Josefy V. a na obnos 5.586 Kč. Vkladní knížka nebyla vinkulována, ani obstavena. Dopisem z 9. srpna 1932 oznámila žalobkyně žalované, že knížku tu přijala jako záruku a žádala, aby jí žalovaná potvrdila správnost zůstatku, jakož i okolnost, že vklad není obstaven, a žádala dále, aby žalovaná provedla obstavení vkladu ve prospěch žalobkyně. Žalovaná sdělila pak žalobkyni dopisem z 16. srpna 1932, že vklad je správný a není obstaven. Z opatrnosti dala si žalobkyně od Josefy V. potvrditi souhlas s tím, aby vkladní knížka sloužila jako záruka za dluh Jana V. Žalobkyně vypověděla pak vklad u žalované strany a žádala vyplacení vkladu a současně zaslala jí vkladní knížku. Ač výpovědní lhůta uplynula, odmítla žalovaná vklad vyplatiti. Domáhá se proto jeho výplaty žalobou. První soud žalobu odmítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: První soud zamítl žalobu poukazuje na § 30 stanov žalované, podle něhož může představenstvo žalovaného spolku vydání vkladu odepřítí, má-li obavu, že vkladní knížka není v pravých rukou. Na žalující jest tedy, aby prokázala svou legitimaci k vybrání vkladu. Odvolatelka potírá právem tento názor. Podle cit. zákonných předpisů mají vkladní knížky spořitelní nebo záloženské povahu papírů na majitele svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a jest mu vyplatiti žádanou částku, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací o vkladní knížce, nebo zákaz soudní, anebo není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami, zejména na podpis, heslo, průkazní lístek, nebo na okolnost, o níž jest již předem jisto, že nastati musí. Tento předpis zákonný nemůže býti měněn stanovami žalované strany. Kdyby mělo platiti všeobecně, že žalovaný záloženský spolek při pouhé obavě, že vkladní knížka není v pravých rukách, smí vydání vkladu odepřítí, pozbyla by vkladní knížka jím vydaná povahy papíru na majitele svědčícího, což by bylo v rozporu s výslovným ustanovením zákona. Pouhá obava jest povahy čistě subjektivní a znamenalo by takové ustanovení stanov čirou libovůli žalovaného ústavu. Jest mimo to v témže § 30 stanov uvedeno, že za pravého vlastníka vkladu považuje spolek toho, kdo se vkladní knížkou vykáže, a tomu se vyplatí dotčený vklad mimo případ, kdyby zde bylo soudní obstavení pohledávky, nebo kdyby vkladatel výslovně byl požádal, že výplata se smí státi jen jemu nebo jeho plnomocníku, opatřeným pověřujícím listem nebo na jisté heslo a když tyto výhrady jsou ve vkladní knížce výslovně poznamenány. Třetí osoba, která jest v držení vkladní knížky, na níž není poznamenána žádná z těchto výhrad, musí míti jistotu, že může knížku tu kdykoliv realizovati. Tím více to platí o žalující, které bylo na její dotaz žalovanou dopisem ze dne 16. srpna 1932 výslovně sděleno, že vklad je správný a že není nijak obstaven. Vždyť na vkladní knížky, jsou-li přijímány jako kauce, vadia a pod., pohlíží se v životě jako na peníze a nositele hodnoty (rozh. č. 7610 Sb. n. s.). Žalobkyně neopírá vůči žalované straně svou legitimaci k žalobě o titul zástavního práva, nýbrž o držení vkladní knížky, kterou zaslala

žalované straně k realizaci. Žalovanému spolku nepřisluší, by zkoumal, zda žalobkyně, jež se jako pravá držitelka vkladní knížky vykážala, byla podle právního poměru k tomu, od něhož knížku obdržela, také oprávněna vklad vybrati. Proti žalovanému spolku jest jen žalobkyně oprávněným věřitelem, žalovaný spolek není oprávněn dbáti zákazu výplaty původní majitelky vkladní knížky, žalované straně nezáleží na tom, zda jest žalobkyně držitelkou řádnou, stačí, že jest držitelkou (§ 1393 obč. z.) a žalované nepřisluší ochraňovati domněle porušené právo vkladatelky Josefy V. (rozh. 8032, 9354 Sb. n. s.). Jest proto nesprávné, když první soud uvádí, že, i kdyby byla na vkladní knížce nabyta platně zástavního práva, nebyla by oprávněna vklad na žalované straně vymáhati vlastním jménem, nýbrž že by musela žalovati Josefu V. žalobou ze zástavy a potom teprve vésti exekuci na onu vkladní knížku. Je nerozhodné, zda žalobkyně nabyta na sporné vkladní knížce zástavního práva a nastala-li již splatnost pohledávky. To všechno týká se poměru mezi žalobkyní a Josefou V. jakožto původní vlastníci vkladní knížky, avšak pro poměr mezi žalobkyní a žalovaným ústavem jest to bez významu. Z výsledků průvodního řízení jde najevo, že sporná vkladní knížka dostala se do rukou žalující záložny způsobem řádným a s výslovným souhlasem majitelky Josefy V. Tato řádná, poctivá a pravá držba žalobkyně jest žalovanému ústavu dostatečným důvodem, aby žalující žádaný vklad vyplatil. Obava představenstva spolku, že vkladní knížka není v pravých rukou, byla lichá.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Věc byla správně posouzena po stránce právní rozsudkem odvolacího soudu, jenž v podstatě vychází ze zásady, vyslovené v rozh. nejvyššího soudu čis. 8032 a 9354 o právní povaze vkladních knížek jako papírů majitelů svědčících. Žalovaný spolek nesměl odepřítí žalobkyni jako předložitelce vkladní knížky její výplatu, zejména když vkladní knížka byla v držbě žalobkyně se souhlasem Josefy V., která svolila, aby byla zárukou za dluh jejího syna. Nebyl proto žalovaný ani oprávněn zkoumati právní poměr mezi Josefou V. a žalobkyní vzešlý. Jednak by se to přičítalo právní povaze vkladní knížky samé jako papíru majiteli svědčícího, jednak bylo věci Josefy V. samé, aby zájmy své hájila. Netřeba však ani uvažovati o donucovací vlastnosti ustanovení zákonů čis. 302/20 a čis. 239/24 Sb. z. a n. (slovo »budiž« v § 10 prv. cit. zák.), když ze zjištěného stavu věci nebylo pochybnosti, že vkladní knížka byla v pravých rukou žalobkyně, takže tu žalovaný spolek neměl ani s hlediska § 30 posl. odstavec svých stanov předpokladu k odepření výplaty vkladu.

Čís. 15120.

K ohlášení nároku z pojistné smlouvy pojistiteli stačí každý projev vůle, z něhož jest zřejmé, že trvá na plnění.

Nevyhradil-li si tuzemský pojistník, sjednavší v roce 1894 životní pojištění na markovou měnu německou, výslovně výplatu pojistné sumy ve zlatě (t. zv. zlatou doložkou), postihují ho pozdější změny hodnoty říšské marky, způsobené německým bankovním zákonem ze dne 1. června 1909 (RGBl. S. 515), jakož i úpravou, k níž došlo zákonem ze dne 30. srpna 1924 (RGBl. II S. 254). Ustanovení § 7 obč. zák. nelze tu použítí.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1936, Rv I 47/34.)

Zůstavitel Jiří H. byl pojištěn u žalované pojišťovny na základě pojistky z 26. října 1894 na 15.000 RM. Částka byla splatna v případě jeho smrti, nejpozději však 13. září 1923. Roční premie byla 519 RM. Po nastoupení pojistného případu, t. j. 30. září 1923, nebylo nic vyplaceno. Žalující pozůstalost tvrdí, že pojistník po splatnosti pojišťovací částky ihned svůj nárok písemně ohlásil u žalované. Tím stavil promlčení podle zákona z 23. prosince 1917 ř. z. čís. 501 odst. 19/2. Pojistník upomínal svým právním zástupcem pojišťovnu i později, vždy však dostal od ní jen vyhýbavou odpověď. Žalující pozůstalost má za to, že vyplacení pojistné částky má se státi v říšských markách, na něž pojišťovací smlouva byla uzavřena, t. j. 15.000 RM, jichž zaplacení se žalobou dožaduje. Poněvadž z pojišťovacích smluv, uzavřených se žalovanou na rakousko-uherské koruny se vyplácí 15%, bydlí-li pojistník na území republiky Československé, žádá žalující podle této analogie in eventum 2.250 RM, t. j. 18.000 Kč. Žalobě bylo prvním soudem částečně vyhověno. Odvolací soud zamítl žalobu vůbec.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dopis Dr. Viktora S. jako zmocněnce pojistníka ze dne 16. února 1926 jest ohláškou nároku podle § 19 odstavec 2 zákona čís. 501/17 ř. z., poněvadž se nevyžaduje k tomu určité formy a stačí proto každé prohlášení, z něhož je zřejmé, že pojistník si činí nárok na plnění. Tázal-li se tudíž Dr. S., jaká pojistná hodnota bude vyplacena ve smyslu předpisů o zhodnocení, projevil tím zřejmě, že trvá na plnění. Nastalo proto dnem 16. února 1926 sice stavení promlčení, ale nekončilo se odpovědí pojišťovny ze dne 24. února 1926, neboť ona odpověď neobsahuje konečné »rozhodnutí«. Práví se v ní sice, že pojištění postihl stejný osud jako zhroutcenou měnu a že následkem toho nebylo dosud nic zařízeno o placení pojistné hodnoty, avšak ponechává se budoucnosti, zda dojde ke zhodnocení takových pojistek. Rozhodnutí ve smyslu § 19 odstavec (2) zákona čís. 501/17 ř. z. se ovšem nekryje s rozhodnutím, míněným v § 20 odstavec (2) poslední věta téhož zákona, poněvadž toto předpokládá výhradně jen odmítnutí nároku na plnění. Přes to nestačí podle § 19 odstavec (2) zákona jakékoliv rozhodnutí o nároku, nýbrž musí býti buď odmítavé anebo uznávací, aby pojistníku bylo zřejmé

stanovisko pojišťovny a aby mu stačilo k podání žaloby. Počala-li tudíž tříletá promlčecí lhůta podle § 19 odstavec (1) zákona běžeti dnem 1. ledna 1924 a byla-li stavena dne 16. února 1926, uplynuly z ní jen dva roky, 1 měsíc a 16 dnů, a poněvadž pojišťovna do podání žaloby dne 11. března 1932 neučinila rozhodnutí podle § 19 odstavec (2) zákona, není nárok žalobkyně promlčen. Německým bankovním zákonem ze dne 1. června 1909 (RGBl. S. 515) byly noty říšské banky prohlášeny za zákonné platidlo s účinností od 1. ledna 1910, takže žalobce již tehdy pozbyl práva žádati výplatu ve zlatě, byť i pojistka zněla původně na zlatou měnu markovou, když si žalobce nevyhradil výslovně placení ve zlatě (zlatá doložka). Německým zákonem ze dne 30. srpna 1924 (RGBl. II. S. 254) byla pak zavedena říšská marka a byl stanoven poměr mezi dřívější měnou a novou říšskou markou tak, že 1 bilion marek se rovná jedné říšské marce. Pojistná hodnota byla splatnou dne 30. září 1923. Pro otázku, v jaké měně jest vyplatiti pojištěnou hodnotu, jest rozhodnou měna v době skutečné výplaty, nikoli v době, kdy nastal pojistný případ, jak bylo doličeno již v rozhodnutí čís. 1037 Sb. n. s. Skutečná výplata se dosud nestala a rozhoduje tudíž doba nynější, kdy již zlaté marky nejsou v oběhu, a nastupuje proto za ně podle § 989 obč. zák. a čl. 336 odstavec 2 obch. zák. říšská marka podle své vnitřní hodnoty, tedy v poměru shora zmíněném, podle něhož by se tudíž nárok žalobcův rovnal téměř nule, i kdyby se převedl na Kč v poměru 1:8. Pro použití ustanovení § 7 obč. zák. o období není tu žádného důvodu. Neboť ani obdoba zákonného předpisu, ani obdoba práva není na místě proto, poněvadž tuzemské zákonodárství valorisaci (zhodnocení) nezná a, pokud zákony tuzemské připouštějí zhodnocení (jako v zák. čís. 524/19 Sb. z. a n. o úpravě o ceně elektrické energie a plynu, nebo čís. 471/20 Sb. z. a n. o úpravě starších smluv o těžbě dříví), jde vesměs o výjimečná ustanovení, jichž právě proto ani obdobně použití nelze. Pokud soudnictví připouští zdánlivě zhodnocení při závazcích znějících na starorakouské koruny (rozhodnutí čís. 2244, 2665, 2566, 4344 Sb. n. s. a jiné), opírají se tato soudní rozhodnutí v podstatě o § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 Sb. z. a n. o československé měně a nelze to rozšiřovati na závazky v jiné měně, nežli v měně starorakouské koruny; ani pro použití přirozeného práva podle § 7 poslední věta obč. zák. není tu důvodu, poněvadž, uzavřel-li pojistník smlouvu v cizí měně, musí sdíleti její osud; důvěřoval-li cizí měně a uložil-li v ní své úspory, musí nésti právě tak následky jejího zhroutcení, jako by měl prospěch z jejího vzestupu, a nebylo by ani spravedlivé ani vhodné a účelné, aby mu byla poskytnuta zvláštní ochrana podle přirozených právních zásad. Ani poukaz k tomu, že jiná pojišťovna honorovala v tuzemsku pojistky žalované strany, znějící na rakousko-uherské koruny, v československých korunách, nemůže odůvodniti nárok žalobcův, byť i ona pojišťovna tak činila jménem a na účet žalované, poněvadž šlo při tom o starorakouskou měnu, nikoliv o zlatou markovou měnu. Německý zhodnocovací zákon ze dne 16. července 1926 (RGBl. I. S. 117) se podle čl. 103 odstavec 2 poslední věta provoz. nař. ze dne 29. listopadu 1925 (RGBl. I. S. 392)

na žalobkyni nevztahuje, což ona ani nepopírá, neboť opírá svoji žalobu jen o pojišťovací smlouvu a o ustanovení § 7 obč. zák., a nebyl by tedy zažalovaný nárok odůvodněn ani podle německého práva.

Čís. 15121.

K § 22 odst. 4 zák. o spol. s r. o.

Společník společnosti s r. o. nemůže kontrolní právo podle § 22 odst. 4 zák. o spol. s r. o. vykonatí zmocněncem.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1936, Rv I 962/34.)

Žalobkyně přednesla, že jest společníci žalované firmy (společnosti s r. o.) a přísluší jí třetina obchodních podílů. Jest zúčastněna 30% na čistém zisku firmy. Valná hromada pro rok 1932 byla svolána k 28. březnu 1933. Na této valné hromadě měla býti přezkoumána také bilance na rok 1932. Podle § 22 zákona ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. z. přísluší žalobkyni právo do 8 dnů před valnou hromadou nahlédnouti do knih a papírů společnosti, tedy v době od 21. března 1933 do 27. března 1933. Ježto žalobkyně jest churavá a nemá také účetnických znalostí, ustanovila jako svého zmocněnce právního zástupce, jenž předložil žalované svoji plnou moc. Žalovaná potvrdila přijetí plné moci a zaslala Dr. M-ovi pozvání k valné hromadě. Když Dr. M. chtěl nahlédnouti do knih, vyrozuměla žalovaná žalobkyni a zmocněnce, že nahlédnutí do knih povolí žalobkyni osobně, nikoliv však zmocněnci. P r v ý s o u d nevyhověl žalobě, již se domáhala žalobkyně výroku, že žalovaná je povinna trpěti, aby žalobkyně nahlédla za účelem přezkoumání bilance obchodního roku 1932 do všech obchodních knih a dokladů žalované společnosti prostřednictvím svého právního zástupce. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

§ 22 odstavec 4 zákona o společnostech s ručením omezeným ustanovuje, že každý společník může během týdne před shromážděním společníků, svolaným ke zkoušení účetní závěrky, nahlédnouti do knih a listin společnosti, neustanovuje však, že společník může toto právo vykonatí zmocněncem, ačkoliv zákon tam, kde připouští výkon některého společenského práva společníka zmocněncem, to výslovně ustanovuje, jako v § 39 odst. 3 cit. zák. ohledně výkonu hlasovacího práva při valné hromadě. Z posléze uvedeného předpisu nutně neplyne, že tím jest připuštěn i výkon práva nahlédacího zmocněncem. Takové nutné souvislosti mezi oběma předpisy není, totožnost osoby není tu nezbytně nutná, ježto společník může sám nahlédnouti do knih a papírů a učiniti zmocněnci potřebné sdělení k výkonu hlasovacího práva. Odpovídá to také

právnímu ústrojí společnosti s r. o., při nichž převládá živel individuální na rozdíl od společnosti akciové a klade se důraz na individuální výběr společníků. I v právu nahlédacím má se uplatniti individualita společníkova v zájmu společnosti. I kontrolní právo společníka veřejné společnosti podle čl. 105 obch. zák., jež je širší než kontrolní právo společníka společnosti s r. o., což jest odůvodněno neobmezeným osobním ručením veřejného společníka, může býti vykonáno jen osobně, nikoliv zmocněncem (srov. rozh. čís. 9777, 11169 Sb. n. s.). Názor žalobkyně, že zákon o společnostech s r. o. chtěl, jak vysvítá z vynechání slůvka »osobně«, kterého se používá v čl. 105 obch. zák., v § 22 cit. zák., připustiti výkon kontrolního práva i jinou osobou, jako zmocněncem, není správný, přihlíží-li se k tomu, že věcný obsah tohoto práva byl oproti kontrolnímu právu, příslušejícímu podle čl. 105 obch. zák. veřejnému společníku, vymezen úže zřejmě vzhledem k omezenému ručení společníka společnosti s r. o. Není tudíž rozšíření oprávnění společníka společnosti s r. o. při výkonu kontrolního práva ani věcně odůvodněno, ani nelze takový úmysl zákonodárce vyčísti ze zákona.

Čís. 15122.

Zajišťovací převlastnění závodního podílu společnosti s r. o. jest přípustné.

Volily-li strany formu smlouvy o zpětné koupi movité věci pouze k zastření jiného právního jednání (zajišťovacího převlastnění), nelze právní jednání posouditi podle předpisů o zpětné koupi, nýbrž podle jeho pravé povahy.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1936, Rv I 1078/34.)

Notářským spisem z 19. dubna 1929 postoupil žalobce jako jediný společník společnosti »Karel V., továrna na pluhy, společnost s r. o. v L.«, s kmenovým kapitálem 188.000 Kč žalovanému nadpoloviční většinu kapitálu v částce 94.500 Kč se všemi právy a povinnostmi, které mu ohledně postoupené části proti této společnosti příslušely, za ujednanou postupní cenu 94.500 Kč. V témže notářském spise se žalovaný zavázal, že onu postoupenou část žalobci zpět postoupí (t. j. prodá) za 94.500 Kč, jakmile ho o to žalobce požádá, a jakmile celkový dluh společnosti u ústřední záložny Č. L. klesne na 2.000.000 Kč, a že v důsledku toho onu postoupenou část závodního podílu na jinou osobu nepřeveďe ani nikomu nezastaví. Ústřední záložna dopisem z 19. dubna 1929 se zaručila žalobci za to, že žalovaný postoupeného podílu ani nezastaví. Žalobce tvrdí, že došlo k závazku zpětného prodeje postupního podílu v částce 94.500 Kč se strany žalovaného vůči žalobci, že však výhrada zpáteční koupě jest přípustna toliko při nemovitostech, kdežto smlouva o movitostech je jest neplatnou, a domáhá se proto neplatnosti uvedeného notářského spisu. Že byla zpáteční koupě podmínkou

prodeje podílu, o tom svědčí dopis z 19. dubna 1929, podle něhož se záložna zaručila za závazek žalovaného jako svého ředitele, že totiž koupený podíl ani nezací, ani nezastaví, ani jinak nezatíží. Žalobce tvrdí dále, že postup se stal toliko na oko, neboť kupní cena 94.500 Kč byla zaplacená žalobci vkladní knížkou ústřední záložny, která nebyla zúrokována, a mimo to byl notářský spis na žalobci vyžádán listivým způsobem, když totiž další pohnutkou uzavření notářského spisu byla okolnost, že žalovaný a ústřední záložna se zavázali neztěžovat žalobci opatření náhradního úvěru, jehož opatření však mu ztěžovali. Úmluva byla uzavřena na oko také jen proto, že ústřední záložna tvrdila, že revisní svaz vytýkal příliš vysoký úvěr žalobci poskytnutý, a chtěla prokázat, že funkcionář záložny má podíly firmy Karel V., že úředníci záložny jsou jednatelem této firmy a že záložna bude mít tak vliv na hospodářství firmy oné. Při tom žalobce prohlásil, že jest ochoten žalovanému vydati vkladní knížku záložny na vklad 94.500 Kč, která je v depozitu této záložny, při prohlášení notářského spisu za neplatný a při vrácení podílu tímto notářským spisem postoupeného. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Výhrada práva zpětné koupě při motivých věcech činí sice neplatnou celou smlouvu, nebylo-li by bez ní došlo k prodeji věci (rozh. čís. 9226 Sb. n. s.). Mělo-li však pod rouškou prodeje věci s výhradou zpětné koupě podle úmyslu stran býti ujednáno jiné právní jednání, na př. zřízení práva zástavního, nebo zajišťovací převlastnění, jest právní jednání (dissimulované jednání) posouditi podle své pravé povahy (§§ 1071, 916 obč. zák.). Nižší soudy zjistily, že postupem podílu na společnosti s r. o. provozované pod firmou »Karel V., továrna na pluhy, spol. s r. o. L.«, na žalovaného mělo býti docíleno zabezpečení nekryté části úvěru poskytnutého firmě V. Ústřední záložnou Č. L. v P. Z dalšího zjištění nižších soudů vyplývá, že postupem podílu na žalovaného a výkonem společenských práv, spjatých s podílem, měla býti úvěr poskytující záložně umožněna kontrola nad hospodařením firmy V., dokud úvěr neklesne na onu výši, která jest jměním firmy, obzvláště jejími nemovitostmi kryta. Nelze proto smlouvu o postupu závodního podílu posouditi podle předpisu o zpětné koupě, ježto strany volily tuto formu pouze k zastření jměním právního jednání, které se podle své pravé povahy jeví jako zajišťovací převlastnění; neboť podle pravé vůle stran měl postoupený závodní podíl skutečně přejíti na žalovaného, který byl ředitelem úvěru poskytující záložny. Žalovaný měl také býti oprávněn vykonávati práva s tímto podílem spojená, ovšem pouze v takovém rozsahu, jak toho zajištění pohledávky záložny vyžadovalo. Postup závodního podílu stal se v předepsané formě. Žalovaný ho řádně nabyt, stal se proto vlastníkem závodního podílu, jeho vlastnictví jest však omezeno jeho osobním (obligačním) závazkem, aby vykonával své vlastnictví pouze

za účelem zajištění pohledávky záložny, v čemž jest zahrnuta též povinnost přivésti zpět vlastnictví k závodnímu podílu, jakmile odpadl účel zajištění. Ujednání převodu vlastnictví k závodnímu podílu za účelem zajištění jest přípustné a bylo ujednáno platně. Nelze proto žalobě vyhověti.

Čís. 15123.

Nejde o příhodu v dopravě, škrábl-li se cestující o přečnivající šroubek na štítu kliky u dveří staniční budovy.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1936, Rv I 2464/35.)

Žalobce domáhá se na žalovaném čl. státu (železničním eráru) náhrady škody, tvrdě, že, když opouštěl po vystoupení z vlaku nádražní budovu, škrábl se o vyčnivající šroubek u dveří a z poranění toho dostal otravu krve, vyžadující operativního zákroku. Nezdatnost železničních zaměstnanců, případně příhodu v dopravě spatřuje žalobce v tom, že zaměstnanci dráhy nevěnovali dveřím náležitou péči, přes to, že sami denně dveří používali, závadu na dveřích trpěli a ji neodstranili, ač jim musila býti známa. Nižší soudy uznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Doprava žalobce byla ukončena ovšem teprve tím, že pustil dvéře, jimiž vycházel ze staniční budovy, a z ní vystoupil (rozhodnutí čís. 1284 Sb. n. s.), takže tvrzená příhoda, záležející v tom, že se žalobce škrábl o přečnivající šroubek na štítu kliky při vystupování ze staniční budovy, spadá do doby trvání dopravy. Ale nejde tu o »příhodu v dopravě«, neboť přísné ručení podle § 1 zákona čís. 27/69 a čís. 147/02 ř. z. bylo železnici uloženo proto, že doprava po železnici jest spojena s nebezpečím vlastním dopravě tohoto druhu a že nebezpečí to spočívá v používání motorické síly, rychlosti dopravy a její hromadnosti. Má-li tedy úchylnka od pravidelného způsobu dopravy býti příhodou v dopravě, musí býti v přímé nebo nepřímé souvislosti s tímto zvláštním nebezpečím železničních podniků. Nejsou proto příhodami v dopravě takové příhody při vystupování a opouštění stanice, které se stejně mohou přihoditi i kdekoli jinde (srovnej rozhodnutí čís. 139 a 7195 Sb. n. s.). K dopravě železniční patří ovšem mimo dopravu samu také udržování drah v řádném stavu, tedy nejen vozového parku, nýbrž i tratí, nástupiště a staničních budov a správa dráhy jest povinna opatřiti vše tak, aby nebezpečí se železniční dopravou spojená byla odstraněna, pokud jsou odstranitelná. Ale zranění žalobce o přečnivající šroubek štítu kliky při vystupování ze staniční budovy nesouvisí ani přímo ani nepřímo

s oněmi právě zmíněnými zdroji nebezpečí, neboť nebezpečí při vystupování žalobce ze staniční budovy nebylo zřejmě zvětšeno tím, že železnice používá motorické síly a velké rychlosti dopravní. A hromadnost dopravy nesouvisí v souzeném případě se zraněním žalobce proto, poněvadž mnočství osob vystupujících z budovy není výlučným zjevem při opouštění staniční budovy, nýbrž přihází se i při opouštění jiných veřejně přístupných budov. Že by šlo v souzeném případě o takové nahromadění cestujících, které by ohrožovalo bezpečnost při otevírání a zavírání dveří a tvořilo úchytku od pravidelné dopravy (srovnej rozhodnutí čís. 12267 Sb. n. s.), žalobce vůbec netvrdil a neplyne to ani z jeho výpovědi jako strany, kde jen uvedl, že pravou rukou otevřel pravou půlku dveří, aby mohl projítí cestující zatížený balíky, a že na to přendal ruce a držel dvéře levou rukou, aby nenarazily na lidi za ním procházející. Usnesením krajského soudu v P., jímž k návrhu žalobce byla postoupena tato věc krajskému soudu obchodnímu v P., nebylo rozhodnuto, že jde skutečně o příhodu v dopravě, nýbrž věc byla postoupena krajskému soudu obchodnímu v P. jen proto, že žalobce tvrdil příhodu v dopravě, a stačilo by poukázati na rozhodnutí čís. 8178 Sb. n. s. Není proto žalobcův nárok, pokud byl opřen o § 1 zákona čís. 27/69 a čís. 147/02 ř. z., důvodný. Ale žalobce opřel žalobu také o zavinění dráhy, tvrdě v žalobě a při ústním jednání, že zaměstnanci dráhy nevěnovali dveřím staniční budovy náležitě pozornost a ukázali se nezdatnými. Nižší soudy, vycházejíce z jiného právního názoru, nežli soud dovolací, se tímto žalobním důvodem vůbec nezabývaly, a bude třeba o něm jednati (§§ 496 čís. 2, 3, 513 a 510 c. ř. s.).

Čís. 15124.

Účinek prohlášení konkursu na jmění komisionářovo na práva komitentova. Předpoklady nároku pro bezdůvodné obohacení podle § 1431 obč. zák.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1936, Rv I 220/36.)

Žalující přednesla, že svěřila úpadci do komise zboží, že úpadce zboží toto prodal a kupní cenu za toto zboží že kupec zaplatil po uvalení konkursu k rukám konkursního správce. Žalobou domáhá se nyní vydání této kupní ceny na správci konkursní podstaty komisionář. Prv ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Mezi žalující a úpadcem šlo o smlouvu komisní podle čl. 360 obch. zák., podle kteréžto smlouvy firma Karla L-a synovec (úpadce) prodala třetí osobě zboží vlastním jménem na účet žalující, t. j. firma Karla L-a synovec stala se v poměru k této třetí osobě sama oprávněnou a zavázanou, aniž by tím žalující vůči této třetí osobě vznikla nějaká práva a závazky a firma Karla L-a synovec byla podle čl. 361 obch. zák. po prodeji zboží povinna ihned podati zprávu, t. zv. předběžně oznámení, a pak měla žalující klásti vyúčtování »odpočet«, t. j. podati zprávu

o provedení věci v účtě komitentově (viz článek Fröhlichův v Právniku 1923 str. 454 a násl.), takže žalující byla až do prodeje zboží vlastníci zboží, a neprodala-li firma Karla L-a synovec zboží do vyhlášení úpadku, má žalující nárok na vyloučení věci do komise svěřených z konkursní podstaty. Bylo-li zboží po prohlášení úpadku zcizeno, může žalující podle § 47 odst. 2 konk. ř. žádati, aby úplata byla z konkursní podstaty vyloučena. Bylo-li však zboží prodáno firmou Karla L-a synovec ještě před prohlášením úpadku, pak ovšem žalující má nárok proti firmě Karla L-a synovec na plnění, t. j. na vydání ceny tržové, a nebyla-li tato cena tržová žalující zaplacená před prohlášením úpadku, může si žalující činiti nárok pouze na zaplacení své pohledávky ze společné konkursní podstaty podle III. třídy (§ 56 konk. ř.), jak ji ke konkursnímu řízení přihlásila (analogie rozh. čís. 4687 Sb. n. s.). V doplňovacím řízení stalo se nesporným, že konkurs na jmění Karla L-a synovec byl uvalen dne 29. července 1933. Zboží dodané firmou Karla L-a synovec městskému divadlu v Ú. bylo zasláno dne 23. června 1933 podle účtu z téhož dne a kupní cena byla zaplacená městským úřadem v Ú. dne 27. ledna 1934 Průmyslové bance a tato banka nebyla zmocněncem žalující. V den uvalení konkursu, t. j. dne 29. července 1933 neměla již žalující nárok proti firmě Karla L-a synovec na vrácení zboží do komise svěřeného, nýbrž měla pouze nárok na vydání ceny tržové a poněvadž tato cena tržová nebyla žalující straně zaplacená před prohlášením úpadku, může si žalující činiti nárok pouze proti konkursní podstatě na zaplacení této ceny tržové a to podle III. třídy, jak také tuto pohledávku ke konkursnímu řízení přihlásila. Žalující nebyla vůbec v žádném právním poměru ani k Průmyslové bance ani k městskému úřadu, po případě k obci Ú. (čl. 361 obch. zák.). Proto jest zcela nerozhodné, zda úpadce postoupil tuto pohledávku Průmyslové bance nebo dal příkaz této bance k výplatě této pohledávky žalující. Uvalením konkursu pozbyl úpadce disposičního práva svým jménem (§ 3 konk. ř.) a proto také disposice u Průmyslové banky svědkem Kurtem L-em učiněná zanikla dnem prohlášení úpadku a právem proto Průmyslová banka došlou částku od městského důchodu v Ú. poukázala konkursnímu správci.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle § 47 konk. řádu čís. 64/31 Sb. z. a n. lze vylučovati věci, které úpadci zcela nebo z části nenáleží, pokud jsou v konkursní podstatě. Tím se rozumí věci v nejširším smyslu (§ 292 obč. zák.), tedy i pohledávky pojaté do konkursní podstaty, které příslušely úpadci proti třetí osobě, ale byly převedeny platným způsobem do jmění vylučujícího věřitele. Předpokladem tu ovšem jest, že pohledávka nebyla zaplacená a že tudíž nezanikla. Komitent (čl. 360 obch. zák.) může vylučovati svou nezaplacenou pohledávku v konkursu na jmění komisionářovo přes to, že podle čl. 368 odstavec 1 obch. zák. nenabývá bez postoupení pohle-

dávky za třetí osobou přímé pohledávky za ní, neboť podle čl. 368 odstavec 2 obch. zák. platí pohledávky komisionářovy i bez postupu za pohledávky komitentovy v poměru ke komisionářovi a jeho věřitelům. Byla-li ovšem pohledávka zaplacená komisionáři ještě před vyhlášením konkursu na jeho jmění, pak má komitent jen pohledávku konkursní. Bylo-li ale zaplacené až po vyhlášení konkursu správcí podstaty, má komitent, pokud předmět placený se nedá rozeznati podle § 371 obč. zák., pohledávku za podstatou podle § 49 čís. 4 konk. řádu a to pro bezdůvodné obohacení podstaty, nikoliv tedy pohledávku konkursní, jak míní odvolací soud. Poukaz na rozhodnutí čís. 4687 Sb. n. s. jest nevhodný, poněvadž toto rozhodnutí se týká jen vyrovnacího řízení, pro něž platí jiné předpisy. Jde jen o to, zdali žalobkyně přednesla skutkové okolnosti opodstatňující nárok za bezdůvodného obohacení podstaty podle § 1431 obč. zák. Předpokladem nároku podle § 1431 obč. zák. jest, aby bylo plněno omylem něco, nač nemá příjemce práva vůči plátcimu. Žalobkyně uvedla, že městský úřad v Ú. poukázal prostřednictvím Průmyslové banky za úhradu zboží částku 1.663 Kč 95 h, která jako úhrada za komisionářské zboží měla jí býti připsána k dobru, že však banka tuto částku vydala správcí podstaty, dále uvedla, že správce podstaty odepřel zaplacení zažalované částky 1.663 Kč 95 h, poněvadž prý jmenovaná banka ho vyzvala dopisem ze dne 9. února 1934, aby jí onu částku vrátil, s odůvodněním, že částka ta patří firmě Michael K. a že byla jen nedopatřením poukázána správcí podstaty. Tvrdila tedy žalobkyně, že bylo placeno omylem, a toto její tvrzení skutečně bylo jako pravdivé zjištěno již prvním soudem a odvolací soud toto zjištění převzal. Že byla konkursní podstata bezdůvodně obohacena, jest zřejmé z toho, že jí byla placena pohledávka, na kterou vůbec nároku neměla. Nejen plátce sám, nýbrž i oprávněná třetí osoba se může domáhati vrácení toho, co bylo zaplacené, bylo-li plněno omylem k její škodě a byl-li příjemce placením bezdůvodně obohacen na její úkor, jak bylo vyloženo v rozh. čís. 11223 Sb. n. s. Poněvadž žalobkyně přednesla a dokázala veškeré předpoklady podle § 1431 obč. zák., bylo jejím dovolání s hlediska § 503 čís. 4 c. ř. s. vyhověno.

Čís. 15125.

Člen obecného zastupitelstva, který v schůzce obecného zastupitelstva učinil o podniku jednoho z oferentův, ucházejících sa o zadání dodávky, nepravdivé výroky, spôsobilé ho poškodit, nemůže být stíhaný podľa § 10 zákona proti nekalej sůťaži.

(Rozh. z 15. apríla 1936, Rv III 680/35.)

Žalující firma zúčastnila sa sůťaže na dodávku parnej turbíny pre mestskú elektrárň v B. V schůzce obecného zastupitelstva, keď sa rokovalo o oferte žalujúcej firmy, žalovaný ako člen obecného zastupitelstva ofertu žalujúcej firmy neodporúčal a podľa prednesu žaloby vy-

jadril sa tak, že žalujúca firma je rakúskym podnikom, že v tuzemsku má len na oko malú dielňu a niekoľko robotníkov, že všetky väčšie práce zhotovuje vo Viedni, že celý jej základný kapitál je v rukách cudzincov, že celý jej zárobok plynie do Rakúska a že jej generálny riaditeľ je Rakúšan; preto je vraj treba proti takémuto rakúskemu podniku podporovať naše národné podniky. Žalujúca firma domáhala sa žalobou, oprenou o § 10 zákona proti nekalej sůťaži, súdneho výroku, že je žalovaný povinný zdržať sa týchto výrokov a zaplatiť žalujúcej firme pre utrpené príkorie 100.000 Kč.

Súd I. stolice zdržovacej žalobce vyhovel a prisúdil žalujúcej firme 20.000 Kč odškodného za utrpené príkorie, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

Na jvyšší súd dovolaciu žiadosť žalujúcej firmy zamietol. Dôvody:

Zásadou, ktorú dovolateľka uvádza, že sa nekalej sůťaže podľa § 10 zák. proti nekalej sůťaži môže dopustiť aj nesůťažiteľ, keď účel zľahčovania je ten, aby sůťažné položenie zľahčeného bolo oslabené, z čoho nepriamo vzniká prospech ostatným sůťažiteľom, nemožno vystačiť vo všetkých prípadoch, najmä nie v súdenom prípade, kde ide o posúdenie činnosti žalovaného, ktorý sa ako člen obecného zastupitelstva v schůzke tohoto, určenej k rozhodnutiu o ofertách obci došlých na dodanie turbíny, údajne vyjadril o podniku žalujúcej strany tak, ako je v žalobe uvedené.

Je nepochybné, že tieto údaje, ak sa staly, mohly by podľa úmyslu žalovaného vzbudiť proti podniku aj oferte žalujúcej strany nepriaznivú náladu v sbore, ktorý o ofertách rozhodoval, a že by tak byly tieto údaje spôsobilé poškodiť podnik žalujúcej firmy, resp. oslabiť jej sůťažnú pozíciu proti jej konkurentom.

Nemožno však v súdenom prípade pomínuť vážnu okolnosť, že žalovaný konal tu ako spolurozhodujúci člen sboru, ktorého v pomere k sůťažiacim firmám treba považovať za orgán zákazníka, čo samo o sebe vylučuje sůťažný pomer medzi oferujúcimi firmami a členmi tohoto sboru.

Podľa povahy veci musela predchádzať rozhodnutie rozprava, v ktorej každý člen sboru bol oprávnený vysloviť svoj názor na vec, tedy odporučiť jednu z ofert k prijatiu, resp. zaujať a odôvodniť stanovisko proti inej oferte.

Už taký prejav činí sa s úmyslom, aby určitému oferentovi nebola zakázka udelená, vzbudzuje v sbore proti nemu náladu a oslabuje tak jeho sůťažitelskú pozíciu.

Lež — ako správne dovodil odvolací súd — to samo nestačí k záveru, že žalovaný konal »za účelom sůťaže«, čo je nezbytným predpokladom činu uvedeného v § 10 zák. proti nekalej sůťaži.

Opačné, len paušálne a povrchné posúdenie, ako to žalujúca strana požaduje, viedlo by k nedohľadným následkom, ktoré by sa účelu zákona proti nekalej sůťaži viac priechýly než s ním súhlasily.

Najmä by sa mnohý člen zastupiteľského sboru, verejne pojednávajúceho, obával pri rozhodovaní o ofertách vyjadriť slobodne svoj názor, aby prípadne nebol stíhaný podľa § 10 cit. zák. za údaje, ktorých pravdivosť je nemožno dokazovať, najmä keby sa páchatel' podľa tohoto ustanovenia nemohol sprostíť zodpovednosti ani dôkazom púhej pravdepodobnosti, t. j., že tu byly isté okolnosti, z ktorých mohol usudzovať na pravdivosť svojho údaju.

Túto prísnu zodpovednosť ukladá zákon len osobám, ktoré konajú za účelom súťaže, t. j. podporujú, hoci len zastrene, súťažný záujem svoj vlastný alebo určitého iného súťažiteľa.

Odvolací súd zisťuje, že žalujúca strana v súdenom prípade toto o žalovanom ani netvrdila, ani nedokázala, a zistenie to nebolo dovolacou žiadosťou napadnuté; už preto je dovolacia žiadosť pri zaujatom stanovisku bezpodstatná.

Ináč treba poukázať na to, že i podľa vlastného prednesu žalujúcej strany inkriminované údaje zdôrazňovali momenty národnostné, resp. hospodársko-politické, tak že i pohnútky žalovaného, pokiaľ sú z týchto údajov patrné, môžu byť vzdialené súťažnému úmyslu.

Z týchto dôvodov skutkový stav v žalobe vyložený neposkytuje základ k použitiu ustanovenia § 10 cit. zák. a keďže vôbec nejde o súťaž alebo o súťažiteľskú činnosť, ani k použitiu § 1 tohože zákona.

Čís. 15126.

K §§ 528 c. ř. s. a 78 ex. ř.

Povolil-li prvý soud odklad exekuce, aniž uložil povinnému jistotu, rekursní soud však na rekurs vymáhajícího věřitele uložil jistotu, jest dovolací rekurs vymáhajícího věřitele do výše jistoty nepřipustný.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1936, R I 264/36.)

Na rekurs vymáhajícího věřitele proti usnesení exekučního soudu, jímž byl povinné straně povolen odklad exekuce do vyřízení podané žaloby o obnovu, vyhověl rekursní soud stěžovateli potud, že učinil povolený odklad exekuce závislým na tom, že povinná strana složí u soudu k zajištění nároku vymáhajícího věřitele jistotu 10.000 Kč. Dovolací rekurs vymáhající strany, v němž odporuje nízkému vyměření jistoty, byl nejvyšším soudem odmítnut z těchto

důvodů:

Rekursní soud, třebaž vyhověl ve zmíněném bodu rekursu vymáhající strany, podmíniv povolení odkladu exekuce složením jistoty (§ 44 odst. 2 ex. ř.) utvořil ve skutečnosti právní stav pro vymáhající stranu příznivější, než jaký byl po usnesení soudu prvního státního soudu, pokud rekursní soud neuložil povinné straně složení jistoty vyšší než 10.000 Kč, jde ve skutečnosti o potvrzení usnesení prvního soudu, jemuž nelze podle § 528 c. ř. s. a § 78 ex. ř. více odporovati.

Čís. 15127.

Vymáhající strana podala listinný důkaz podle § 565 odst. 3 a 4 c. ř. s., předložila-li opis výpovědi s potvrzením advokáta, že opis souhlasí s prvopisem, a zpáteční lístek opatřený podpisem povinné, i když ze zpátečního lístku není patrný obsah dopisu, jehož se týká.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1936, R I 308/36.)

Prvý soud povolil vymáhajícím věřitelům na základě mimosoudní výpovědi exekuci nuceným vyklizením bytu, najatého povinnou. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud vyhověl rekursu povinné, ježto vymáhající věřitelé neprokázali listinami, které by nezavdaly podnět k pochybnosti, mimosoudní výpověď podle § 565 III c. ř. s. V této příčině nelze mu přisvědčiti. Vymáhající věřitelé přiložili k exekuční žádosti jako listinný důkaz o tom, jakého obsahu mimosoudní výpověď byla a že byla povinné včas doručena, opis výpovědi s potvrzením advokáta, že opis souhlasí s prvopisem, a zpáteční lístek, opatřený podpisem povinné. Tato v rekursu namítala bez bližšího odůvodnění, že není listinami prokázáno, že jí výpověď byla doručena a kdy se tak stalo. Uváží-li se, že nejde o podací lístek, nýbrž o lístek zpáteční, na němž jest zásilka označena jako dopis, odeslaný právním zástupcem vymáhajících věřitelů, že dopis byl adresován povinné, že zásilka byla podána na poště téhož dne, kterým jest datována písemná výpověď, v opisu exekuční žádosti přiložená (28. června 1935) a že příjem této zásilky dne 29. června 1935 jest potvrzen podpisem »Marie Z.«, nelze o průvodní moci dotčeného zpátečního lístku pochybovati, i když z něho není patrný obsah dopisu, jehož se týká. V příčině poslední okolnosti se podotýká, že, i kdyby odesílatel uvedl na zpátečním lístku obsah odeslaného dopisu, nemohl by tento listinný důkaz tím nabýti větší průvodní moci, ježto z potvrzení poštovního úřadu o příjmu takového dopisu k dopravě by nebylo lze usuzovati na úřední potvrzení správnosti údajů odesílatele o obsahu tohoto dopisu.

Čís. 15128.

Nárok bývalého pomocného zaměstnance čsl. státních drah na pensi, jež mu byla železničními úřady vůbec odepřena, nepatří mezi nároky, o nichž mají podle § 70 vl. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. a § 47 vl. nař. čís. 96/30 Sb. z. a n. napřed rozhodovati správní úřady; nejde tu o nárok ve smyslu § 1 zák. čís. 217/25 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1936, R I 371/36.)

Žalobce byl pomocným zaměstnancem čsl. státních drah v poměru zřízení podle § 135 vládn. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. a byl dán dnem 1. července 1933 do dočasné výslužby a zároveň poučen, že si může podat žádost za přiznání pense z milosti. Žalobce si na to podal žádost o přiznání řádné pense, která však byla zamítnuta výnosem ředitelství státních drah v P. ze dne 14. října 1933 a pak i výnosem ministerstva železnic ze dne 15. listopadu 1933 z důvodu, že žalobce nemá vůbec nároku na pensi. Žalobce se nyní žalobou domáhá především určení, že mu přísluší proti žalovanému státu nárok na placení měsíční pense (renty) 650 Kč, a dále žádá zaplacení částky 5.200 Kč jako splatných již pensijních požitků. Soud prvního st. l. v Praze zamítl žalobu jen z důvodu, že žalobce nezachoval instancní postup, předepsaný v § 70 vládn. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí, vycházející z názoru, že posouzení otázky, zda byl zachován instancní postup v předcházejícím řízení správním, jest vyhrazeno úřadům správním, jejichž rozhodnutí přezkoumávat není řádný soud povolán, a že jest na řádném soudě, by zkoumal jen, zda jsou splněny podmínky pro nastoupení pořadu práva ve smyslu zákona č. 217/25 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

V § 70 vládn. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. jest předepsán postup, jak jest se domáhati opravy nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů. Podle § 47 odst. 2 vládn. nař. č. 96/30 Sb. z. a n. platí od vyhlášení zákona č. 70/30 Sb. z. a n., t. j. ode dne 17. června 1930, ustanovení § 70 vládn. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. pro zaměstnance a pozůstalé po nich, jimž byly povoleny odpočivné (zaopatřovací) platy podle uvedeného vládního nařízení. Z toho sice vyplývá, že postupem předepsaným v § 70 vládn. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. jest se domáhati též opravy nesprávné výměry nebo výplaty odpočivných (zaopatřovacích) požitků, ale v souzené věci nejde vůbec o úpravu výměry nebo výplaty povolených odpočivných (zaopatřovacích) platů, neboť žalobci byl nárok na řádnou pensi úplně odepřen, kdežto v § 47 odst. 2 vládn. nař. č. 96/30 Sb. z. a n. se výslovně mluví jen o zaměstnancích a pozůstalých po nich, jimž byly odpočivné (zaopatřovací) platy podle vládn. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. povoleny. V souzené věci jed především o to, zda žalobci vůbec přísluší proti žalovanému státu nárok na pensi nebo ne. Ani ve vládn. nař. č. 15/27, ani ve vládn. nař. č. 96/30 Sb. z. a n., ani v žádném zákoně není stanoveno, že postup předepsaný v § 70 vládn. nař. č. 15/27 Sb. z. a n. musí býti zachován i v případech, kde bylo železničnímu zaměstnanci přiznání pense vůbec odepřeno. Nejde tu proto o takový soukromoprávní nárok, o němž má podle zákonů o tom vydaných rozhodovati úřad správní (§ 105 ústavní listiny a § 1 zákona č. 217/25 Sb. z. a n.) a jenž by musel býti uplatněn žalobcem žalobou

v propadné lhůtě 90 dnů podle § 2 zákona č. 217/25 Sb. z. a n. (srov. obdobné rozhodnutí č. 13831 Sb. n. s.). Protože se první soud neobíral rozhodnou otázkou, zda žalobci přísluší proti žalovanému státu uplatňovaný nárok na pensi, jest jeho řízení neúplné.

Čís. 15129.

K § 1 č. 16 ex. ř.

Nález rozhodčího soudu podle § 11 odst. 2 zákona o smlouvě pojišťovací č. 501/17 ř. z. o útratách není exekučním titulem podle § 1 č. 16 ex. ř.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1936, R II 131/36.)

Srov. Sb. n. s. č. 8409.

Vymáhající věřitel byl pojištěn u pojišťovny F. na 22.000 Kč. Když vyhořel, likvidovala mu pojišťovna škodu ve výši 3.037 Kč, kteroužto částku nepřijal. Následkem toho obě strany jmenovaly podle § 22 poj. podmínek rozhodce, kteří se nemohli dohodnouti na předsedovi, pročež obě strany souhlasně žádaly u okresního soudu o ustanovení rozsudčího. Okresní soud ustanovil za rozsudčího v rozhodčím řízení k určení výše škody požární Aloise W., který ji určil výrokem dne 6. prosince 1934, jenž nabyl moci práva. Vymáhající věřitel na základě tohoto rozhodčího výroku žádal o povolení exekuce k vydobytí útrat řízení uložených tímto výrokem povinné pojišťovně, již první soud povolil; rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle odst. 2 § 11 zák. o pojišťovací smlouvě mohou strany ujednat, že výši plnění, k němuž jest pojištitel zavázán, má stanoviti rozhodčí soud. O smlouvě o rozhodčím, o složení rozhodčího soudu a o řízení platí předpisy civilního řádu soudního o rozhodčím řízení. V tomto případě však nejde o rozhodčí soud ve smyslu civilního řádu soudního, neboť rozhodčí soud, zřízený dle § 11 zák. o smlouvě pojišťovací ke zjištění výše náhrady, není oprávněn, aby ukládal stranám nějaké plnění. Není jeho úkolem, aby rozhodoval o právní rozepři, nýbrž jest to jenom sbor znalců s rozhodčí pravomocí. Sbor tento jest povolán jenom k tomu, aby zjistil okolnosti rozhodné pro výši plnění pojišťovny, jinak však veškeré jiné otázky mezi stranami sporné jsou vyhrazeny řádnému soudu. Není tedy výrok Aloise W. exekučním titulem ve smyslu § 1 č. 16 ex. ř. a neměl soud prv. st. l. povoliti exekuci pro nedostatek exekučního titulu (§ 7 ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle čl. 22 všeobecných pojišťovacích podmínek pro požární pojišťování rozhodčí soud, nastane-li předpoklad jeho ustavení, určí obnos škody na pojištěných věcech. Pojišťovací podmínky jsou tu ve shodě

s velicím předpisem § 11 druhý odstavec zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 čis. 501 ř. z. Táž úloha důsledně vymezena také třetímu rozhodci, zahájí-li činnost ve smyslu čl. 22 odst. 2 všeob. poj. podmínek. Rozhodčí soud rozhoduje tedy jen o výši plnění, k němuž jest pojistitel zavázán, nikoli však o závazku samém. Nemůže-li pak rozhodovati ve věci hlavní a uložiti pojistiteli plnění, nemůže rozhodovati o závazku podružném na onom hlavním závislém, totiž o povinnosti pojistitelově k náhradě útrat odpůrcových. Z připojeného »rozhodčího rozsudku« třetího rozhodce Aloise W. ze dne 6. prosince 1934 je patrné, že ve věci hlavní určil rozhodce obnos škody, ale mimo to uložil pojišťovně útraty, kromě jiných také útraty právního zastoupení ve výši 1.500 Kč. Výrok neuvádí výslovně, komu mají býti zaplaceny, ale z obsahu jeho vysvítá, že byly uloženy povinné straně ve prospěch Adama C., tedy vymáhajícího věřitele. O útratách těch, jak plyne z úvah úvodem předestlaných, není tento rozhodčí výrok platným exekučním titulem podle § 1 čis. 16 ex. ř. Toho bylo dbáti vzhledem k velicímu (§ 22 zák. čis. 501/17 ř. z.) předpisu § 11 druhý odstavec tohoto zákona již při vyřizování exekučního návrhu podle §§ 3, 7 ex. ř. Námitka dovolacího rekurenta, že nemohl soud, povolující exekuci, znáti rozsah úmluvy o rozsudím, jest bezpředmětná, neboť smlouva ze dne 30. dubna 1932 byla přiložena, jak to také bylo nutno k věcnému vyřízení exekučního návrhu, a sám vymáhající věřitel na ni poukazuje v exekuční žádosti. Dovolatel marně hledí těžiti z rozhodnutí čis. 11350 Sb. n. s. pro svůj názor, že rozhodčí soud ustanovený dle § 11 uved. zákona jest oprávněn rozhodovati o náhradě nákladů, neboť otázka ta se v rozhodnutí tom neřeší a nelze ji všeobecně vyvoditi ani z právního názoru, že rozhodčí výrok má účinek pravoplatného rozsudku, neboť jest tím rozuměti, že má účinek pravoplatného rozsudku zajisté jen v mezích, v nichž byli rozhodci oprávněni rozhodovati.

Čís. 15130.

Byla-li zabavená pohledávka přikázána k vybrání k vydobytí záročné pohledávky vymáhajícího věřitele, jest tím vyloučena aktivní legitimace povinného k zažalování zabavené pohledávky proti podlužníkovi až do částky, kterou činí pohledávka vymáhajícího věřitele a úroky z ní až do dne, kdy byly podána proti podlužníkovi žaloba vymáhajícího věřitele nebo povinného, podle toho, která z nich byla podána dříve.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1936, Rv II 545/34.)

Proti žalobě na zaplacení pohledávky 12.000 Kč namítla žalovaná, že žalobce není oprávněn pohledávku tu zažalovati, poněvadž pohledávka ta byla zabavena a přikázána k vybrání věřitelům žalobcovým firmě K. a P. Prvý soud uznal podle žaloby částkou 7.268 Kč, odvolací soud částkou 6.104 Kč.

Nejvyšší soud přiznal žalobci ze zažalované pohledávky 5.707 Kč.

Důvody:

Přikázání pohledávky k vybrání vylučuje aktivní legitimaci exekuta k žalobě jen co do částky, kterou byla pohledávka přikázána vymáhajícímu věřiteli k vybrání (rozh. čis. 5655, 6490 a 10981 Sb. n. s.). Zažalovaná pohledávka žalobcova byla přikázána k vybrání firmě K. a P. do výše jejich pohledávek 1.734 Kč 70 h a 2.282 Kč 80 h s příslušenstvím. Prvý soud vypočetl úhrnnou výši těchto pohledávek s příslušenstvím na 4.731 Kč 50, při tom však nepřihlížel k 10%ním úrokům. Odvolací soud připočetl k tomu ještě 10%ní úroky do dne, kdy příkazní usnesení byla žalované straně jako podlužníci doručena, t. j. do dne 15. ledna 1932 v celkové částce 1.163 Kč 75 h, která je vypočtena správně. Názor, že tyto úroky přicházejí v úvahu jen do dne doručení příkazních usnesení, ježto po tomto dni jdou na vrub podlužníka, není ovšem správný, neboť vymáhajícímu věřiteli byla zabavená pohledávka přikázána k vybrání i k úhradě dalších 10%ních úroků. Rozhodným v té příčině jest den, kdy byla podána žaloba vymáhajícího věřitele nebo exekuta, podle toho, která z nich byla podána dříve, neboť v tu dobu musí býti přesně určeno, co může býti zažalováno a v jaké částce jest zahájiti spor. Je tedy rozhodným den, kdy povinný podal žalobu, t. j. den 12. ledna 1933, 10%ní úroky od 16. ledna 1932 do 12. ledna 1933 činí celkem 397 Kč 15 h, o kteroužto částku se snižuje částka, kterou odvolací soud žalobě vyhověl, na 5.707 Kč 60 h.

Čís. 15131.

Byla-li smlouva o prodeji losů nicotná podle § 1 zák. čis. 90/78 ř. z., nedošlo k nové úpravě vzájemných právních poměrů mezi stranami jednostranným prohlášením prodávatelovým, že ujednaný obchod stornoval a že zaplacené částky propadají ve prospěch výloh a stornování smlouvy, byť kupitel na toto oznámení prodávatelovo neodpověděl.

I při splátkovém obchodu s losy jest šetřiti předpisů § 3 odst. 2 zák. čis. 70/96 ř. z.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1936, Rv II 668/35.)

Žalobce koupil od žalované na splátky losy, celkem za 21.000 Kč. Podle jeho tvrzení byly mu současně s prodejní listinou prodány dva čl. dukáty. Tvrdě, že kupní smlouva se tím stala nicotnou, žádá na žalované vrácení zaplacených splátek ve výši 18.000 Kč. Proti žalobě namítla žalovaná, že došlo mezi ní a žalobcem podle § 1380 obč. zák. k narovnání, podle něhož dřívější smluvní poměr zanikl a byl upraven nový podle stornovacího dopisu, jímž žalovaná oznámila žalobci, že splátky propadají na hotové výlohy a útraty storna. Na dopis ten žalobce neodpověděl, takže jej schválil. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ve shodě s rozhodnutím čís. 10891 Sb. n. s. bylo nižšími soudy správně vyloženo, že sporná kupní smlouva byla nicotná podle § 879 odst. 1 obč. zák., protože předmětem koupě na splátky byly kromě losů také dva čl. dukáty, čímž byl přestoupen zákaz vyslovený v § 1 zákona ze dne 30. června 1878 čís. 90 ř. z. Byla-li kupní smlouva nicotná, přísluší žalobci proti žalovanému nárok na vrácení všeho, co mu na tuto nicotnou smlouvu plnil. Nižšími soudy bylo zjištěno, že žalobce zaplatil žalovanému na kupní cenu celkem 18.000 Kč, a zaplacení této částky se žalobce domáhá. Dovolatel dovozuje naproti tomu, že bylo mezi stranami ujednáno narovnání (§ 1380 obč. zák.), že totiž došlo později k dohodě o novém uspořádání právního poměru mezi stranami v tom smyslu, že jejich dřívější smluvní právní poměr úplně zanikl a že byl mezi nimi nově upraven právní poměr na základě návrhu obsaženého prý ve stornovacím lístku, jež žalované družstvo zaslalo žalobci v měsíci říjnu 1930. Těmto dovolatelovým vývodům nelze přiznat oprávněnost. Stornovací lístek neobsahuje vůbec nabídku ve smyslu § 861 obč. zák., nýbrž jen jednostranné prohlášení prodávatele, že stornoval ujednaný obchod, a rovněž jednostranný jeho projev, že splacené částky propadají ve prospěch výloh vystavení a stornování smlouvy. Vždyť v onom lístku není uvedena ani výše těchto výloh, ani výše splacených částek, které mají propadnouti, prohlášení prodejní listiny za neplatnou jest v něm odůvodňováno jen tím, že kupitel nereagoval na upomínky, a nebyla na kupitele požadována ani odpověď, zda s tímto uspořádáním souhlasí nebo ne, nýbrž bylo na něm jediné žádáno, aby obratem vrátil prodejní listinu. Žalované družstvo samo se v onom lístku k ničemu nezavazovalo ani neprojevovalo, že chce na žalobce převést nějaké své právo nebo se své strany něco opomenouti. K tomu se ještě připomíná, že podle přednesu žalovaného ve sporu bylo již v prodejní listině stanoveno, že pro případ nedodržení splátek a zrušení obchodu propadají veškeré žalobcem konané platy ve prospěch žalovaného družstva, z čehož jest zřejmé, že se obsah stornovacího lístku, pokud se v něm mluví o propadnutí splacených částek, zakládal právě na onom ustanovení prodejní listiny. Neprávem tedy dovozuje dovolatel, že prý tu šlo o návrh na nové uspořádání právního poměru mezi stranami. I při splátkovém obchodě s losy jest podle § 11 tehdy platného zákona ze dne 27. dubna 1896 čís. 70 ř. z. použití předpisu § 3 odst. 2 tohoto zákona, podle něhož lze pro případ, že by kupitel nesplnil svých závazků, platně ujednati jen ztrátu lhůt, kdežto úmluva o jinakých pro kupitele škodlivých následcích nesplnění jeho závazků jest neplatná. Zmíněné ustanovení prodejní listiny bylo by proto neplatné i tehdy, kdyby bylo šlo o platně ujednaný splátkový obchod s losy. Za tohoto stavu věci nebyl žalobce povinen, aby žalovanému družstvu odpovídal na jeho stornovací lístek, i kdyby mu byl doručen, a z pouhého žalobcova mlčení a pasivního chování — třebas i po dobu několika let trvajících — nelze ještě v tomto případě s vyloučením pochybností usuzovati, že žalobce mlčky podle § 863 obč. zák. projevil svůj souhlas s tím, co bylo obsaženo ve stor-

novacím lístku. Skutečnost, že žalované družstvo prohlásilo prodejní listinu za neplatnou a stornovalo ujednaný obchod, nemá významu pro posouzení důvodnosti žalobního nároku, jenž jest vyvozován z nicotnosti ujednané smlouvy, Byla-li tato smlouva od původu nicotná, příslušel žalobci nárok na vrácení toho, co na ni plnil, i po jednostranném prohlášení žalovaného o jejím zrušení. O tomto jeho nároku nebylo mezi stranami vůbec jednáno a může jej tedy žalobce uplatňovati žalobou, která byla podána před uplynutím třicetileté promlčecí lhůty. Nelze proto uznati, že došlo mezi stranami k narovnání podle § 1380 obč. zák. Jen pro úplnost se podotýká, že se žalované družstvo nemůže v tomto případě pro sebe dovolávati obyčejů a zvyklostí poctivého obchodu, když samo se své strany nedbalo zákonného zákazu § 1 zákona čís. 90/78 ř. z., jež jako odborná firma musilo znáti. Hledíc k tomu, co bylo již uvedeno, nesejde vůbec na tom, že i žalobce jest obchodníkem.

Čís. 15132.

Povinnost, uložená v § 15 zákona čís. 216/24 Sb. z. a n. (o konečné úpravě rakúskych a uhorských válečných pôžičiek) záložnému (č. »zástavnímu«) veriteli, nenastáva ipso iure, ale je len rubom tamtiež stanoveného korešpondujúceho práva záložného dlžníka, ktorý má podmienky tejto veriteľovej povinnosti spôsobom v § 17 odst. 1 cit. zák. uvedeným preukázať a tedy tento svoj nárok uplatniť.*)

(Rozh. zo 16. apríla 1936, Rv IV 469/35.)

Žalujúca banka domáhala sa žalobou na žalovanej obci zaplatenia žalobnej listiny na základě dlhopisu z 20. júla 1925, proti čomu sa žalovaná obec bránila tým, že ide o záväzok z lombardnej pôžičky, ktorá bola svojho času žalovanej strane poskytnutá k úpisaniu válečných pôžičiek, že tieto válečné pôžičky boli zamenené za československé 3% odškodňovacie dlhopisy a že podľa § 15 zák. čís. 216/24 Sb. z. a n. je žalujúca strana povinná ako záložná veriteľka prijať celú položku odškodňovacích dlhopisov na úplne zaplatenie dlhu, zaisteného válečnými pôžičkami, lebo žalovaná strana nemala viac válečných pôžičiek než za 30.000 Kč menovitej hodnoty.

Súd prvej stolice žalobe vyhovel. Dôvody: Keď dlžník chce uplatniť nárok, aby veriteľ prijal dlhopisy na miesto platenia, musí dať veriteľovi na vedomie, že sa chce zbaviť dlhu spôsobom, určeným v § 15 zák. čís. 216/24. V súdenom prípade už z okolností, že žalovaná obec podpísala dlžný úpis a vzala ním na seba záväzok: dlhy žalujúcej strane splatiť v dobe v úpise stanovenej, treba uzatvárať na úmysel žalovanej strany, že nechcela použiť výhody, poskytnutej dlžníkom v § 15 cit. zák., a že nárok tam uvedený voči veriteľovi neuplatnila a uplatniť nechcela, ale sa ho vzdala. Ináč nemožno si vysvetliť, prečo

*) Srovn. Sb. n. s. 6062.

vlastne žalovaná strana podpisovala dlžný úpis, lebo keď chcela uplatniť nárok podľa § 15, nebolo k tomu potrebné zaväzovať sa dlžným úpisom. Skutočnosť, že žalovaná strana sa zaviazala dlžným úpisom, nasvedčuje tomu, že nárok podľa § 15 uplatniť ani nechcela. Na poslednom pojednávaní predložila žalujúca strana dopis žalovanej strany z júna 1930 (príloha D), ktorý určite a nepochybné dokazuje, že žalovaná strana nemala v úmysle nárok podľa § 15 zák. uplatňovať, lebo týmto dopisom žalovaná strana dala príkaz žalujúcej strane, aby v depozite žalujúcej strany uložené 3% čl. odškodňovacie dlhopisy v menovitej hodnote 17.500 Kč odpredala a výťažku predaju použila na zmenšenie dlhu žalovanej strany. Žalujúca strana príkaz vykonala. Je tedy dokázané, že žalovaná strana nárok podľa § 15 zákona neuplatňovala, lebo dala banke príkaz k predaju odškodňovacích dlhopisov a je preto lichou námietka žalovanej strany, že žalujúca strana mala použiť odškodňovacích dlhopisov na úplné uspokojenie lombardnej pôžičky, lebo žalujúca strana ich ani použiť nemôže, keďže ich na príkaz žalovanej strany predala a výťažku použila zase podľa jej príkazu a tak odškodňovacie dlhopisy už nemá. Z dopisu (príloha D) je zároveň patrné, že žalovaná strana pôžičku, uzavrenú dlžným úpisom zo dňa 20. júla 1925, uznala za samostatnú pôžičku, ktorou lombardná pôžička bola vlastne zlikvidovaná medzi stranami a ide tedy o nováciu, ktorá vylučuje použitie § 15 zák. č. 216/1924 Sb. z. a n. ako už bolo hore uvedené.

O d v o l a c í s ú d rozsudok súdu prvej stolice potvrdil a N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť zamietol z týchto d ō v o d o v :

Povinnosť, uložená v § 15 zákona zo dňa 30. septembra 1924 č. 216 Sb. z. a n. o konečnej úprave rakúskych a uhorských válečných pôžičiek záložnému veriteľovi, nenastáva ipso iure, ale je len rubom tamtiež stanoveného korešpondujúceho práva záložného dlžníka, ktorý má podmienky tejto veriteľovej povinnosti spôsobom v § 17 odst. 1 uvedeným preukázať a tedy tento svoj nárok uplatniť. Uplatňovanie tohoto nároku žalovanou osobou v súdenom spore je však na každý spôsob prekonané jej vlastným pokračovaním, totiž nielen dlžným úpisom zo dňa 20. júla 1925 (príl. B), ale hlavne jej príkazom z júna 1930 (príl. D), daným žalujúcej banke na predaj príslušných odškodňovacích dlhopisov a na použitie protihodnoty na zmenšenie dlhu žalovanej obce. Tento príkaz k predaju síce dovolacia žiadosť žalovanej obce vôbec mlčaním pomíja, vytýkajúc iba, že spomenutý dlžný úpis je — ako vraj priečiaci sa §§ 15 a 17 cit. zák. — právne bezúčinný. Ale toto stanovisko nemá v týchto ustanoveniach opory a nemalo by pravdaže v nich opory, ani prípadné stanovisko o bezúčinnosti zmieneneho príkazu k predaju, ktorého vykonaním bola žalovanej obci vôbec vzatá možnosť uplatniť nárok podľa § 15 cit. zák.

Čís. 15133.

K §§ 1005 a 1357 obč. zák.

Závazek rukojmího a plátce vyžaduje ke své platnosti písemné formy; byl-li závazek ten učiněn zástupcem, jest třeba, aby i zmocnění k pod-

stoupení závazku stalo se písemně. Bez zachování této formy vzniká pro rukojmího a plátce jen závazek naturální, jenž může býti žalobou vymáhán jen tehdy, byl-li rukojmím a plátcem písemně schválen, a to jen v rozsahu, v jakém došlo k písemnému schválení.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1936, Rv I 957/34.)

Žalobce přednesl, že ke dluhu Josefa K-a přistoupil jako rukojmí a plátce co do částky 10.000 Kč žalovaný a to tím způsobem, že k příslušnému jednání zmocnil Václava V-u, který v jeho zastoupení podepsal příslušné prohlášení a zavázal se na tuto převzatou částku 10.000 Kč splácti bez ohledu na splátky hlavního dlužníka a druhých plátců a ručitelů splátky po 150 Kč měsíčně pod zráťou lhůt. Poněvadž tato pro jeho prodlení v placení skutečně nastala, domáhá se žalobce pohledávky ve zbytku 8.950 Kč. P r v ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby do výše 1.950 Kč, jinak žalobu zamítl.

D ů v o d y :

V souzené věci jde o závazek žalovaného jako rukojmího a plátce. Jak bylo doličeno již v rozhodnutí čis. 2307 Sb. n. s., vyžaduje i závazek rukojmího a plátce ku své platnosti písemné formy. Byl-li závazek rukojmího a plátce učiněn zástupcem, jest třeba, aby i zmocnění k podstoupení závazku bylo dáno písemně. To plyne z této úvahy: Podle § 1005 obč. zák. může sice býti zmocňovací závazek sjednán ústně nebo písemně. Je-li však pro právní jednání, jež má býti uzavřeno zmocněním, předepsána určitá forma, rozhoduje účel, proč byla tato forma předepsána, o tom, zda vyžaduje i plná moc téže formy. Je-li určitá forma předepsána zákonem za tím účelem, aby byla zjištěna vážnost vůle stran anebo aby nutnost předepsané formy přiměla stranu k důkladnému rozvážení jednání, jest třeba téže formy i při zmocnění k takovému právnímu jednání. Podle třetí dílčí novely (§ 97) vyžaduje se k platnosti rukojemské smlouvy, aby prohlášení, kterým se rukojmí zavazuje, bylo dáno písemně. Jak plyne z motivů zákona (srov. Materialie k III. dílčí novele str. 270), byla odepřena platnost bezforemnímu zaručení se proto, aby byly zamezeny těžké následky nerozvážného závazovacího prohlášení. Byl proto účel zavedení písemné formy pro závazek rukojmího (rukojmího a plátce) takového rázu, že odůvodňuje požadavek písemné formy i pro zmocnění k uzavření smlouvy rukojemské (k podjetí závazku jako rukojmí a plátce). V souzené věci zjistil odvolací soud, že žalovaný zmocnil pouze ústně Václava V., aby za něho sjednal rukojemský závazek oproti žalobci s omezením ručení do výše 10.000 Kč v měsíčních splátkách 150 Kč. Zavázal-li Václav V. písemným prohlášením ze dne 19. prosince 1931 žalovaného jako rukojmího a plátce, aniž byl k tomu žalovaným písemně zmocněn, byl závazek tento neplatným pro nedo-

statek formy. Rečeným prohlášením Václava V. byla však založena obligace naturální, jak patrně z § 1432 obč. zák., podle něhož nelze požadovati zpět to, co bylo dáno k zaplacení dluhu, neplatného jen pro nedostatek formy. Aby tento naturální závazek žalovaného se stal žalovatelným, bylo třeba písemného schválení se strany žalovaného. Dopisem ze dne 3. března 1932, jež zaslal žalovaný právnímu zástupci žalobcovu, uznal žalovaný svůj závazek proti žalobci do výše 10.000 Kč v měsíčních splátkách po 150 Kč. Tím stvrdil žalovaný svůj naturální závazek tak, že formální vada byla zhojena způsobem vyhovujícím zákonu, a jeho závazek, jsoucí do té doby pouhým nežalovatelným závazkem, stal se závazkem žalovatelným (srov. rozh. čís. 2629 Sb. n. s.). Přivolení žalovaného k záruce bylo tedy projevováno vážně, určitě a srozumitelně (§ 869 obč. zák.), ovšem jen do výše 10.000 Kč, a to v měsíčních splátkách po 150 Kč. Naproti tomu však neprojevil žalovaný písemný souhlas s tím, že Václav V. ujednal za něho i ztrátu lhůt pro případ nedodržení splátek. Podle zásady vyslovené v § 1353 obč. zák. nemůže býti rukojemství rozšiřováno dále, než se rukojmí výslovně prohlásil. V dopise ze dne 3. března 1932 uvedl žalovaný výslovně, že na jiné závazky (kromě ručení za svého zetě K. s 10.000 Kč v měsíčních splátkách po 150 Kč) nepřistoupil. Nebylo tedy písemným prohlášením žalovaného kryto ujednání ztráty lhůt Václava V. v prohlášení ze dne 19. prosince 1931. Nenastala proto nedodržením lhůt splatnost celé zaručené částky 10.000 Kč a jest tudíž žalobce oprávněn domáhati se na žalovaném jen zaplacení měsíčních splátek, pokud dospěly do vynesení rozsudku prvního soudu (§ 406 c. ř. s.). Jen v tomto rozsahu je uznáno podle žaloby. Z toho, co shora uvedeno, plyne, že vlastním zavazovacím důvodem, opravňujícím k žalobě, bylo prohlášení žalovaného v dopise ze dne 3. března 1932, v kterémžto dopise není ani zmínky o tom, že by splácení dluhu žalobci v měsíčních splátkách po 150 Kč bylo vázáno na nějakou další podmínku.

Čís. 15134.

Bylo-li doručeno rozhodnutí osobě procesně nezpůsobilé, nezačala dosud běžeti lhůta k žalobě o zmatečnost, jež počíná běžeti teprve doručením straně procesně způsobilé nebo jejímu právnímu zástupci.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1936, Rv I 678/36.)

Opatrovník Elišky P., zbavené úplně svéprávnosti, podal žalobu o zmatečnost směnečného platebního příkazu, vydaného proti Elišce P., tvrdě, že směnečná žaloba byla doručena přímo Elišce P. První soud žalobu zamítl proto, že byla podána po uplynutí měsíční lhůty stanovené v § 534 c. ř. s., vzav za prokázáno, že opatrovníku žalující strany bylo nejpozději při jeho vzetí do slibu, t. j. 22. února 1935, dobře známo vydání a doručení směnečného platebního příkazu, takže onu měsíční lhůtu je třeba počítati od 22. února 1935, takže jest opožděna žaloba o zma-

tečnost, podaná 16. dubna 1935. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dle § 534 čís. 2 c. ř. s. jest počítati měsíční lhůtu k podání žaloby o zmatečnost dle § 529 čís. 2 c. ř. s. ode dne, kterého doručeno bylo rozhodnutí napadené žalobou pro zmatečnost zákonnému zástupci strany. Nesejde proto vůbec na tom, zda tento o rozhodnutí tom již dříve věděl, ani na tom, kdy byl ustanoven zástupcem strany nesvéprávné, ať již jako prozatímní zástupce nebo jako opatrovník. Bylo-li doručeno rozhodnutí osobě procesně nezpůsobilé, nezačala dosud běžeti lhůta k žalobě o zmatečnost, jež počíná běžeti teprve doručením straně procesně způsobilé nebo jejímu právnímu zástupci (rozh. čís. 10464 Sb. n. s.). Ježto se tak dosud nestalo, není žaloba opožděná.

Čís. 15135.

S odpůřícím nárokem lze kompenzovati vzájemnou pohledávku proti odporovateli.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1936, Rv II 493/34.)

Žalobce uvedl, že má proti své manželce Žofii V. vykonatelnou pohledávku 3.800 Kč a že exekuce vedená k vydobytí této pohledávky nevedla k výsledku. Domáhá se proto, aby odstupní smlouva ze dne 28. dubna 1931, kterou Žofie V. odstoupila svou polovici své matce, žalované Františce H. za 15.000 Kč, byla proti němu prohlášena za neúčinnou podle § 2 a § 4 od. řádu. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby a uvedla, že nevěděla při uzavření odstupní smlouvy o nějakých nárocích žalobcových, že smlouva tato nebyla uzavřena za účelem zkrácení věřitelů Žofie V. a že žalované takovýto úmysl její dcery nebyl znám. Případně namítla též protipohledávku 5.000 Kč. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí

z důvodů:

Dovolání jest oprávněno, pokud vytýká rozsudku odvolacího soudu právní mylnost v příčině vzájemné pohledávky 5.000 Kč, namítané žalovanou k započtení. Především nutno řešiti otázku, zda tvrzená vzájemná pohledávka ze zápůjčky se hodí vůbec k započtení se žalobním nárokem. K této otázce nutno přisvědčiti, neboť byť i žaloba domáhala se také toho, by kupní smlouva, již se odporuje, byla prohlášena proti žalobci za bezúčinnou, směřuje přece v podstatě k tomu, by žalobce

dosáhl z prodané nemovitosti uspokojení svých vykonatelných peněžitých pohledávek, takže započtení nepřekáží nestejnorodost vzájemných pohledávek. Že započtení nevádí povaha žalobního nároku jako nároku odpůrčího, plyne i z ustanovení § 17 odp. ř., podle něhož s odpůrčím nárokem nelze kompenzovatí takou vzájemnou pohledávku proti dlužníku. Správnost názoru zde hájeného nasvědčuje také ustanovení § 18 odp. ř., poněvadž výslovně připouští, by se odpůrce odporovatelův zprostil odpůrčího nároku tím, že uspokojí pohledávku, která přísluší odpůrčímu věřiteli proti dlužníku a za niž důsledkem úspěšného odporu ručí věcně podle § 14 odp. ř. Uspokojení pohledávky odporujícího věřitele, jež má na mysli ustanovení § 18 odp. ř., se uskutečňuje však také tím, že mu důsledkem započtení zůstane částka, již by jinak musel zaplatiti na vzájemnou pohledávku odpůrčovu. Tvrzená vzájemná pohledávka žalované ze zápůjčky hodí se proto ke kompenzaci se žalobním nárokem a měl tudíž první soud rozhodnouti, zda jest po právu čili nic, neboť je-li po právu, žalobní nárok započtením zanikl a musela by žaloba býti zamítnuta. První soud se vzájemnou pohledávkou vůbec nezabýval a neučinil potřebná skutková zjištění. Ani odvolací soud tuto vadu nenapravil. Věc není tedy pro nedostatek zjištění v příčině vzájemné pohledávky 5.000 Kč zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 15136.

Proti dohode, ktorú ujednal Štátny pozemkový úrad s vlastními zabraného majetku o prevzatí a o prejmacej cene, nie je prípustná sťažnosť k súdu podľa § 46 zák. čís. 329/1920 Sb. z. a n. v znení zák. čís. 220/1922 Sb. z. a n.

(Rozh. zo 17. apríla 1936, R II 137/36.)

Dorota S. podala sťažnosť u krajského súdu v B. proti dohode, ktorú ujednal Štátny pozemkový úrad s vlastními zabraného majetku o prevzatí a o prejmacej cene a žiadala, aby dosavádne pokračovanie o prejmacej cene bolo zrušené a aby táto cena bola určená všeobecnou úplnou hodnotou prevzatých veľkostatkov.

Rekurzný súd túto sťažnosť odmietol. Dôvody: Rekurzný súd, preskúmajúci napadnuté usnesenie s hľadiska v úvahu prichádzajúcich ustanovení zák. čís. 329/1920 Sb. z. a n. v znení zákona čís. 220/1922 Sb. z. a n. a s hľadiska uplatnených rekurzných dôvodov, dospel k presvedčeniu, že rekurzu sťažovateľky nemožno priznať oprávnenosť. Rekurzný súd vzal najmä v úvahu tú skutočnosť, že v danom prípade bola náhrada za prevzatý majetok sjednaná v smysle ustanovenia § 44 odst. 2 zák. čís. 220/1922 Sb. z. a n. dohodu medzi Štátnym pozemkovým úradom a vlastníkom, že podľa § 46 náhradového zákona v znení novely čís. 220/1922 Sb. z. a n. môžu sa osoby, pre ktoré sú na zabranom majetku knihovne zaistené rôzne práva, sťažovať u príslušného súdu na rozhodnutie Štátneho pozemkového úradu o prejmacej

cene, ale ani citovaný predpis § 46 náhrad. zákona ani iný zákonný predpis neustanovuje a zo zákonov o pozemkovej reforme nemožno dovodiť, že by bola možná sťažnosť i proti dohode, ktorú Štátny pozemkový úrad môže sjednať s vlastníkom zabraného majetku o jeho prevzatí a o prejmacej cene (o takúto dohodu tu ide). Rekurzný súd dospel k tomu právnomu stanovisku, že sťažnosť sťažovateľky je predovšetkým podľa citovaného ustanovenia § 46 náhradového zákona vôbec neprípustná. Keď však sťažnosť ako opravný prostriedok proti dohode Štátneho pozemkového úradu s vlastníkom zabraného majetku nie je v náhradovom zákone odkázaná na riadne súdy a účastník v § 46 náhrad. zák. menovaný môže sa brániť len poradom správnym a teprv potom snád poradom práva, musela byť táto sťažnosť sťažovateľky odmietnutá ako neprípustná (srovnaj Sb. n. s. 10821).

Na j v y š š í s ú d dovoľaciemu rekurzu nevyhovel, a to s poukazom na správny dôvod napadnutého usnesenia, že proti dohode, ktorú Štátny pozemkový úrad ujednal s vlastními zabraného majetku o jeho prevzatí a o prejmacej cene, nie je prípustná sťažnosť k súdu, oprená o § 46 náhradového zákona v znení zákona čís. 220/1922 Sb. z. a n. (rozh. 10821 Sb. n. s.), ďalej aj preto, lebo predmet sťažnosti podľa svojej povahy vybočuje zo zákonného rámca nesporného pokračovania, určeného už citovaným §om náhradového zákona.

Čís. 15137.

K § 1487 obč. zák.

Třiletá lhůta promlčecí § 1487 obč. zák. platí i pro žalobu na vydání dědictví z důvodu, že zůstavitel nebyl pro předcházející dědickou smlouvu oprávněn poříditi o celé pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1936, R I 343/36.)

Žalobou podle § 823 obč. zák. domáhá se žalobce vydání tří čtvrtin dědictví (hereditatis petitio) na žalovaném, jemuž pozůstalost po Antonii W. byla odevzdána na základě závěti ze dne 29. května 1922, opíraje ji také o dědickou smlouvu ze dne 15. září 1909. Žalovaný namítl promlčení žalobního nároku. Prvý soud z toho důvodu žalobu zamítl. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Žalobce opírá svůj žalobní nárok o dědickou smlouvu a tvrdí, že má dědické právo silnější než žalovaný, který opírá je o poslední pořízení zůstavitelky Antonie W. Není tedy zde předpokladem důkaz neplatnosti zmíněného pořízení čili zvrhnutí jeho a žaloba není omezena třiletou promlčecí lhůtou § 1487 o. obč. z., nýbrž platí tu promlčecí lhůta třiceti, příp. čtyřicetiletá dle § 1487 a 1485 o. obč. z. (viz rozhodnutí nejv. soudu čís. 10712 sbírky Vážného).

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové rozhodnutí o odvolání.

D ů v o d y:

Podle § 1487 obč. zák. jest do tří let uplatňovati práva zvrhnouti poslední pořízení, jinak práva ta jsou promlčena. Žalobce se sice přímo podle žalobní prosby nedomáhá zvrnutí posledního pořízení, avšak od neplatnosti, pokud se týče bezúčinnosti sporné závěti co do tří čtvrtin pozůstalosti žalovanému odevzdané podle odevzdací listiny okresního soudu v Ř. z 24. února 1926 závisí domnělé silnější právo žalobcovo, takže předpokladem úspěchu podané žaloby podle § 823 obč. zák. jest nezbytně zvrnutí posledního pořízení co do tří čtvrtin pozůstalosti. Z toho zřejmo, že tříletá promlčecí lhůta § 1487 obč. zák. musí platiti i pro žaloby, kterými se uplatňuje, že zůstavitel pro předcházející dědickou smlouvu nebyl více oprávněn poříditi o celé pozůstalosti (srov. Klang § 1487 B/b), jak tomu jest v tomto případě. Tato tříletá lhůta počíná se ode dne prohlášení poslední vůle (srov. rozh. čís. 10712 Sb. n. s.). Ježto v tomto případě byla poslední vůle prohlášena dne 11. prosince 1926 a žaloba byla podána až 5. září 1934, jest zažalovaný nárok, pokud se opírá o ustanovení § 823 obč. zák., promlčen podle § 1487 obč. zák. Jest proto opačný náhled mylný a nebylo příčiny zrušovati rozsudek prvního soudu, pokud žalobní nárok se opírá o ustanovení § 823 obč. zák. (rozhodnutí čís. 10.712 Sb. n. s.), jehož se napadené usnesení dovolává, není v rozporu s tímto rozhodnutím. Na odvolacím soudu bude, by při novém svém rozhodnutí se vypořádal také s dalším právním důvodem, o němž žalobce žalobní nárok opírá, s nímž se odvolací soud dosud nezabýval.

Čís. 15138.

Prodatel, který z důvodu výhrady práva vlastnického vzal prodanou věc zpět, neujednav nic jiného, odstoupil tím od smlouvy a může na kupiteli žádati náhradu škody, způsobené zaviněným nesplněním kupní smlouvy.

Zavinění kupitelovo záleží v tom, že nedostal platebním závazkům, převzatým kupní smlouvou. Jde-li o obchody podle obchodního zákona, má prodatel nárok na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, tudíž na náhradu rozdílu mezi ujednanou kupní cenou a obecnou hodnotou věci v době vrácení.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1936, Rv II 409/34.)

Žalobkyně prodala žalovanému prádlo s výhradou práva vlastnického. Poněvadž žalovaný nezaplatil celou kupní cenu dodaného zboží, vzala je žalobkyně, uplatňujíc své vyhrazené právo vlastnické, zpět a prodala je třetímu, hledíc k jeho opotřebení za 50% původní kupní ceny. Žalobou domáhá se na žalovaném rozdílu mezi kupní cenou zboží, jakou mělo v době prodeje žalovanému, a cenou, za kterou bylo prodáno třetímu. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejv y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Žalovaný nepopírá, že prodatel, jenž vzal věc prodanou s výhradou práva vlastnického zpět, má nárok na náhradu za zmenšení hodnoty věci jejím opotřebením. Z přednesu žalobkyně vysvitá, že se domáhá zaplacení rozdílu mezi kupní cenou prádla a hodnotou, kterou mělo prádlo při zpětvzetí na základě výhrady práva vlastnického, která se rovnala kupní ceně utřžené prodejem prádla třetímu. I když žalobkyně tento nárok označuje jako nárok na zaplacení zbytku kupní ceny, uplatňuje tím přece v podstatě jen nárok na náhradu škody, vzniklé jí následkem odstoupení od smlouvy a vrácení prádla menší hodnoty, nikoliv smluvní nárok na zaplacení kupní ceny. Vzhledem k tomu nebylo také třeba změny žaloby. Prodatel, který prodaný předmět již odevzdal kupiteli, nemůže od smlouvy odstoupiti (čl. 354 obch. zák.). Avšak při výhradě práva vlastnického jest míti za to, že bylo mlčky ujednáno právo prodatele odstoupiti od smlouvy, je-li kupitel se svými platebními závazky v prodlení, nebylo-li právo odstupu vyloučeno. Tím, že prodatel odejme věc kupiteli, který jest se zaplacením kupní ceny v prodlení, neujednav nic jiného, vykonává toto smlouvené právo k odstupu od smlouvy (rozh. čís. 12242, 12521 Sb. n. s.) a může na kupiteli žádati náhradu škody, způsobené zaviněným nesplněním kupní smlouvy (§ 921 obč. z.). Zavinění kupitele záleží v tom, že nedostal platebním závazkům, převzatým kupní smlouvou. Kupiteli náleží důkaz, že splnění platebních závazků stalo se nemožným bez jeho zavinění (§ 1298 obč. z.). Neprokáže-li to kupitel, má prodatel, jde-li o obchod podle obchodního zákona, nárok na náhradu skutečné škody a ušlého zisku (čl. 283 obch. zák.). V souzeném případě šlo o obchod na obou stranách dle čl. 273 obch. z. Jest tudíž žalobkyně, ježto žalovaný neprovedl exkulpační důkaz ve smyslu § 1298 obč. z., oprávněna požadovati jak skutečnou škodu, t. j. rozdíl mezi obecnou hodnotou (tržní cenou) prádla v době prodeje a obecnou hodnotou (tržní cenou) v době vrácení, tak i ušlý zisk, který se jeví v tom, že ujednaná kupní cena převyšovala případně obecnou hodnotu (tržní cenu). Je tudíž pro výpočet náhradního nároku žalobkyně směrodatný rozdíl mezi ujednanou kupní cenou a obecnou hodnotou (tržní cenou) prádla v době vrácení. Cena prádla v době vrácení byla tatáž jako v době jeho prodeje třetímu. Cena docílená při prodeji prádla třetímu za 50% původní kupní ceny byla přiměřená tehdejšímu stavu a jakostí prádla, tudíž odpovídala jeho obecné hodnotě (tržní ceně) v této době. Byla tudíž žalobní žádost, domáhající se rozdílu mezi touto cenou a ujednanou kupní cenou, opodstatněna. Tím, že se vrácení prádla stalo v souhlase obou stran, nepozbyla žalobkyně ještě nároku na náhradu za opotřebení vráceného prádla, když trvala vždy na tom, že jí žalovaný musí nahraditi škodu, o jejíž výši se strany nemohly dohodnouti.

Čís. 15139.

K § 79 až 81 zák. o poj. smlouvě čís. 145/34 Sb. z. a n.

Byla-li pojištěná budova po požáru znovuzřízena, jest náhradu, složenou pojistitelem na soudě podle § 1425 obč. zák. a §§ 79 až 81 zákona

o poj. smlouvě čís. 145/34 Sb. z. a n., rozvrhnouti především na pohledávky, jež vznikly za práce nebo z dodávek pro znovuzřízení budovy.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, R I 169/36.)

Dne 4. července 1935 složil Dr. Bedřich L. za akciovou pojišťovací společnost M. z požární náhrady za pojištěnou budovu povinných pojištníků Františka a Anny S. 32.458 Kč na soud výslovně s poukazem na § 1425 obč. zák. a §§ 79—81 zákona o pojistné smlouvě ze dne 3. července 1934 čís. 145 Sb. z. a n. Nižší soudy rozvrhly tuto požární náhradu tak, že z ní v prvé řadě přikázaly na pohledávky, jež vznikly za práce nebo z dodávek na znovuzřízení budovy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu hypotekárního věřitele firmy Bratři Vilém a Max O.

D ů v o d y:

Pojištěná budova byla po požáru znovuzřízena. Odpovídá proto zásadě, vyjádřené v §§ 80 a 81 zákona čís. 145/34 (srov. též čl. 25 všeob. pojišť. podmínek), jestliže byly především uspokojeny pohledávky, jež vznikly za práce nebo z dodávek pro znovuzřízení budovy požárem poškozené, neboť tímto způsobem bylo upotřebeno dotyčné částky požární náhrady ke smluvenému účelu. Neměla proto požární náhrada rozvržena býti jen zástavním věřitelům bez ohledu na nároky vzniklé ze znovuzřízení budovy.

Čís. 15140.

Vyrovnání potvrzené soudem říšskoněmeckým nemá právní účinky pro tuzemsko.

Dosavadní stav nebyl změněn ani německým vyrovnacím řádem z 27. února 1935 R. G. Bl. I.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, Rv I 597/34.)

Žalobkyně měla u žalované banky (v Německu) uloženo ke dni 5. února 1932, kdy žalovaná požádala o zahájení řízení vyrovnacího, 7.932'80 R. M. Podle přijatého návrhu vyrovnacího měli dostat věřitelé žalované nejméně 30% svých pohledávek. Žalovaná banka vyplatila 30% kvotu připadající na pohledávku žalobkyně, tato se však domáhá u tuzemského soudu zaplacení zbytku (70%) tvrdíc, že vyrovnání, uzavřené v cizozemsku nemá účinku pro tuzemské věřitele. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Aby vyrovnání, potvrzené soudem říšskoněmeckým, bylo právně účinným i proti tuzemskému věřiteli, jenž se vyrovnacího řízení zúčastnil a s vyrovnáním souhlasil, bylo by třeba dle § 31 odst. 1 vyr. ř., aby byla zaručena vzájemnost. Na dotaz, učiněný po rozumu § 28 odst. 2 vyr. z. z r. 1914, prohlásilo ministr. spravedlnosti v jiné věci, že ve věci nuceného narovnání v konkursu opětovně vyslovil říšský soud německý, že účinky cizozemského konkursu nepřesahují do Německa, nýbrž se omezují na cizozemsko, a že říšský soud německý činí z toho závěr, že nemůže býti věřiteli namítáno, že se vzdal v cizozemském konkursu svých práv, na př. povolení k nucenému narovnání a že ohledně mimo-konkursního vyrovnání nedošlo dosud k soudním rozhodnutím, jež by se zabývaly touto otázkou. Na nový dotaz po rozumu § 31 vyr. ř. čís. 64/31 sdělilo ministerstvo spravedlnosti zprávou ze dne 8. dubna 1936 čís. 18654/36-12, že podle oficiálního prohlášení německé vlády z 27. března 1936 trvá dosud nezměněn stav právní, který sdělila verbální notou svého zahraničního úřadu z 11. září 1931, a jenž je patrný z vyjádření o zaručené vzájemnosti, které vydalo ministerstvo spravedlnosti nejvyššímu soudu k č. j. R I 330/31. Tento dosavadní stav nebyl, jak německá vláda dále uvedla, dotčen ani německým vyrovnacím řádem z 26. února 1935, ježto ani tento zákon nemá ustanovení, která by řešila otázku, zda soudní vyrovnání, učiněné a potvrzené v cizozemském vyrovnacím řízení, může býti namítáno proti věřiteli, který v Německu uplatňuje svoji pohledávku proti vyrovnacímu dlužníku. Uvedenou otázku zabýval se komorní soud v Berlíně v rozhodnutí z 18. září 1934, které se vztahuje na vyrovnání, k němuž došlo před rakouským soudem a vyslovil v něm právní větu: »Podle německého práva jest zásadně omezen účinek narovnání, k němuž došlo ve vyrovnacím řízení, na stát, před jehož soudem se konalo vyrovnací řízení«. Ježto tedy podle těchto prohlášení není v otázce, o níž jde, zaručena vzájemnost, nelze při rozhodování této právní rozepře, hleděti k námitce žalované strany, že pohledávka žalobkyně co do 70%, jichž zaplacení se touto žalobou domáhá, zanikla vyrovnáním, uzavřeným za součinnosti říšskoněmeckého soudu ze dne 26. února 1932, neboť účinek tohoto vyrovnání vztahuje se jen na území státu německého a nikoli na tuzemsko, v němž (Děčíně) má žalobkyně své bydliště a v němž má žalovaná banka jmění. Při tom je nerozhodno, že vznikla pohledávka žalobkyně v Německu a že měla tam býti splněna, když k úplnému jejímu splnění nedošlo a žalovaná má nyní v tuzemsku jmění, z něhož žalobkyně uspokojení dosíci může. Uplatňování nedoplatku pohledávky žalobkyně nepřičí se dobrým mravům, neboť žalobkyně se domáhá jen vrácení svých peněz bance, zapůjčených z jejího jmění v tuzemsku, spíše naopak přičilo by se dobrým mravům, aby banka tuzemské své jmění, jež má sloužiti též k uspokojení věřitelů, podržela a její věřitelé zůstali zkráceni. Při tom je lhostejno, jakým způsobem se jmění, jež má sloužiti k úhradě zažalované pohledávky, dostalo do tuzemska. Na výhradové klausule, platné v soukromém právu mezinárodním, nelze se tuto dovolávati, neboť uspokojení

pohledávky žalobkyně ze jmění žalované banky v tuzemsku se nepříčí ani mravním předpokladům, ani právním základům tuzemského právního řádu (Zimmermann: Mezinárodní právo soukromé, str. 229).

Čís. 15141.

Ručení lékaře veřejné nemocnice, použil-li při léčení omylem žraviny místo léku.

Veřejná nemocnice ručí při léčení za zavinění externího lékaře (pomočné síly lékařské) podle § 1313 a) obč. zák.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, Rv I 1203/34.)

Žalobce uvedl, že byl v ošetřování veřejné nemocnice v P.; z příkazu primáře této nemocnice ošetřila mu nemocné oči externí lékařka žalovaná Dr. P-ová, která mu místo léku nakapala do oka kyselinu solnou a ač si při tom stěžoval a nařikal na hroznou bolest, nedbala toho a s upozorněním, že jest příliš choulostivý, nakapala mu tuto kyselinu ještě do druhého oka, takže úplně oslepl. Žalobou domáhá se z tohoto důvodu náhrady škody jak na Dr. P-ové, tak i Fondu veřejné nemocnice v P. Nižší soudy uznaly žalobní nárok důvodem po právu jen proti Dr. P-ové, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce se neprávem dovolává k odůvodnění svého žalobního nároku proti spolužalovanému fondu nemocnice ustanovení § 1315 obč. zák., neboť toto ustanovení předpokládá, že došlo k poškození třetí osoby osobou nezdatnou mimo rámec smluvního poměru, kdežto v daném případě byl žalovaný poškozen léčením, tedy výkonem smluveného díla. Přichází tudíž v úvahu spíše ustanovení § 1313 a) obč. zák. Než ani posléze uvedené zákonné ustanovení nelze na daný případ aplikovati, neboť dle povahy věci nelze žalovanou Dr. P-ovou pokládati ve smyslu § 1313 a) obč. zák. za osobu, které spolužalovaný nemocniční fond plnění vůči žalobci, nýbrž nutno ji považovati za náhradníka, kterého spolužalovaný nemocniční fond dal za sebe, aby se od ručení za výsledek díla osvobodil. V tom, že žalobce byl dán žalované Dr. P-ové k léčení, jest spjat s plněním smluvní povinnosti spolužalovaného nemocničního fondu vůči žalobci, za něž, t. j. za splnění nemocniční fond ručí jen, pokud bylo vadným podle ustanovení §§ 1295, 1010 obč. zák. Ručí tedy nemocniční fond jedině za culpa in eligendo svého náhradníka. Že pak smluvní poměr mezi žalobcem a spolužalovaným fondem připouštěl, aby tento fond dal za sebe pro léčení žalobce náhradníka, plyne z povahy věci, jak ji uznává i sám žalobce připouštěje, že žalovaný fond jako právnická osoba nemůže plnit svých povinností, které mu z převzetí pacienta do lékařského ošetřování plynou, sám, nýbrž že tak musí učiniti prostřednictvím svých lékařů. Žalobce pak ani nenapadá náhled prvního soudu, že se spolužalovaný fond nedopustil nějakého zavinění při výběru žalované Dr. P-ové. Ostatně, i kdyby odvolatel tento náhled prvního soudu napadal, činil by tak bezdůvodně, neboť nelze nahlédnouti, v čem by

spočívalo zavinění nemocničního fondu, když za externí lékařku ustanovil doktoru medicíny, již příslušným úřadem bylo uděleno oprávnění k lékařské praxi a jejíž ustanovení za externí lékařku bylo schváleno nadřízenými úřady. Pokud jde o žalovanou Dr. P-ovou, nezáleží na tom, zda žalovaná nakapala žalobci do očí právě lék, který pod správnou jinak signaturou zaslal lékárník, neboť i když v lahvičce byla jiná tekutina, než Dr. P-ová dle signatury předpokládala, nezprošťovalo by to Dr. P-ovou ručení za škodu způsobenou žalobci, ježto by šlo o případné spoluzavinění třetí osoby, jež by však podle ustanovení § 1302 obč. zák. vzhledem k nemožnosti určení podílů poškození zavazovalo všechny viníky solidárně k náhradě škody. Žalovaná Dr. P-ová nemůže se exkulpovati ani poukazem na to, že jednala pouze z příkazu primáře Dr. M-a, neboť jednak neprokázala, že jí Dr. M. dal příkaz, aby použila právě oně tekutiny, která měla za následek vypálení očí žalobcových, jednak i kdyby tomu tak bylo, zakládalo by to toliko spoluzavinění Dr. M-a, jež by ho zavazovalo dle § 1302 obč. zák. k solidární náhradě škody vedle Dr. P-ové. Žalovaná se marně snaží doličiti, že na poškození žalobcově nenese viny. Zavinění její spočívá v tom, že žalobci nakapala do očí tekutinu, o jejíž neškodnosti se vůbec nepřesvědčila, ba že tekutinu tu nakapala žalobci do obou očí, ačkoliv byla varována křikem žalobcovým vyvolaným bolestí, kterou způsobilo mu nakapání již do jednoho oka. Tolik obezřetnosti jest vyžadovati na lékaři, aby nespolehal pouze na zevní označení lahvičky léku, nýbrž aby alespoň prostředky jemu po ruce jsoucími se pokusil ubezpečiti se totožností léku, zejména když jde o jeho použití na lidský orgán jednak tak choulostivý, jednak tak důležitý, jako jsou oči. Jde totiž o opatrnost již laikovi běžnou, pročť jest jí tím více vyžadovati na lékaři a to tím spíše v daném případě, když žalobce na použití tekutiny v jednom oku křikem reagoval, což zajisté mělo býti Dr. P-ové podnětem, aby si buď bedlivěji všimla tekutiny za lék použité, aneb aby aspoň vyčkala účinků tekutiny na oko jedno, dříve než jí nakape do oka druhého. Zmíněnou míru zvláštní opatrnosti lékaře jest nutno vyvoditi z ustanovení § 1299 obč. zák., neboť léčení vůbec a zejména ošetření očí jest nepochybně úkonem vyžadujícím odborné kvalifikace. Na věci nemůže nic změnit, že lékař na oddělení nemocničním obvykle neprozkoumává léky došlé z lékárny, neboť v tom případě jde jen o spoléhání se na zodpovědnost osoby třetí, jež nemůže však lékaře zprostiti vlastní zodpovědnosti, kotvíci v ustanovení § 1299 obč. zák. Poněvadž pak zavinění žalované Dr. P-ové záleží v zanedbání opatrnosti při samotném úkonu lékařském, nemá význam její tvrzení, že nezodpovídá za vnitřní organizaci nemocnice.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované Dr. P-ové, vyhověl však dovolání žalobcovu a uznal žalobní nárok důvodem po právu i proti žalovanému Fondu veřejné nemocnice v P.

Důvody:

K dovolání žalované MUDr. P-ové: Zavinění žalované shledává odvolací soud v tom, že nakapala žalobci do očí tekutinu, o jejíž

neškodnosti se vůbec nepřesvědčila a kterou nepodrobila žádné zkoušce, ač šlo o ošetření orgánu choulostivého a důležitého. Žalovaná hájila se tím, že použila léku, jak byl dodán z lékárny, že záměna v nemocnici nebyla možná, že žalobce nepozbyl zraku následkem oné příhody, že ho pozbyl asi následkem dřívější choroby neb jiným způsobem. Žalovaná netvrdila, že se nemohla přesvědčiti o identitě tekutiny jinak než analysovat. Ona se o to vůbec nepokusila. V tom jest shledávati opomenutí při léčení žalobce. Přednes žalované o tom, že nemohl mítí žalobce ihned takové bolesti, jak uváděl, nemá význam pro posouzení v otázce opomenutí, okolnost pak, že nakapala domnělý lék napřed do oka zdravého a pak teprve do levého, které bylo následkem úrazu od r. 1929 slepé, má význam jen pro výši škody. Uvádí-li odvolací soud, že ani křik žalobcův jí nebyl podnětem k tomu, aby si bedlivě všimla použité tekutiny nebo vyčkala účinku jejího na jedno oko, má to význam jen pro míru zavinení. Nejde tu o náhodu, jak míní dovolatelka, neboť i okolnost, že byla na stole tekutina nebezpečná, nezprostila dovolatelku povinností přesvědčiti se o tom, jaké tekutiny za lék používá, a to nežlí jí použila. O tom, že jest tu spoluzavinění nějaké osoby třetí, dovolatelka nic určitého nepřednesla.

K dovolání žalobcovu: Není sporné, že žalobce byl přijat dne 10. února 1931 do žalované veřejné okresní nemocnice se zraněním na prstech levé ruky. Veřejné nemocnice jsou ústavy, do nichž se přijímají k ošetřování na dobu své nemoci všichni, kdož jsou postiženi nemocí pomíjející (Pražák: Právo správní II. 68). Jsou tedy veřejné nemocnice orgány veřejné správy zdravotní. Jejich právní poměry byly v Čechách upraveny zákonem z 5. března 1888 čís. 19 z. z. a byl vydán pro všeobecné veřejné nemocnice normální statut českým místodržitelstvím v souhlase s výborem zemským vyhláškou ze dne 12. března 1890 čís. 33 z. z. Třeba všeobecné nemocnice slouží k uskutečnění úkolů veřejné správy, lze s nimi ujednatí soukromoprávní smlouvu o léčení ať už tím, že si někdo dohodou se správou nemocnice zvolí léčení v nemocnici na místo léčení doma nebo v soukromém ústavu, ať tam byl dodán tím, kdo má léčení jeho opatřiti na základě nemocenského pojištění (rozh. 4826 Sb. n. s.). V souzeném případě není sporné, že žalobce byl přijat k ošetřování do žalované nemocnice, čímž vznikl pro nemocnici závazek svým obsahem shodný se soukromoprávním závazkem k ošetřování žalobce. Podle § 3 stanov žalované nemocnice jest tato ustanovena k tomu, aby osobám do ní přijatým poskytovala pomoc lékařskou a léky, lože a pobyt v místnosti zařízené tak, aby vyhovovala potřebám nemocných, t. j. léčení, dále potřebnou stravu, ošetřování a obsluhu. Podrobnější ustanovení o vykonávání lékařské služby jsou vydány instrukcemi pro lékaře schválenými výborem zemským a za souhlasu místodržitelství. Správa ústavu přísluší v širším smyslu okresnímu zastupitelstvu p. jako vrchní správě a v užším smyslu okresnímu výboru p. jako správnímu výboru nemocnice (§ 11 stanov). K působností vrchní správy náleží jmenovati neb ustanoviti lékaře a správní úředníky, stanovití počet a příjmy lékařů a správních úředníků, jakož

i ostatních zřízcův ústavu (§ 13 j. i stanov). Z této organisace žalované nemocnice se podává, že nemocnice sama vůči nemocnému přejímá určitá plnění (léčení, ošetřování atd.), která ovšem nemůže plniti sama, nýbrž osobami k tomu povolanými stanovami (zákonnými zástupci) a dále osobami těmito ustanovenými. Plní tedy nemocnice převzatý závazek těmito osobami. Tomu nasvědčuje i znění stanov, které při stanovení příjmu zahrnují lékaře, správní úředníky, jakož i ostatní zřízcence. Žalovaná MUDr. P-ová byla druhým žalovaným ustanovena externí lékařkou, což znamená podle stanov pomocnici plnění úkolů převzatých nemocnici. Není rozhodné, že příslušné usnesení vrchní správy žalované nemocnice bylo schváleno zemským úřadem v P., neboť tím nebylo změněno nic na postavení první žalované jako lékařky žalované nemocnice, která svou vrchní správou jí ustanovila jako externí lékařku, které podléhala a která jí také platila. Při tom ustanovení § 11 j) stanov ani není uvedeno v § 14 mezi oněmi usneseními a opatřeními vrchní správy nemocniční, k nimž bylo potřebí schválení zemského výboru, nyní zemského úřadu. Odvolací soud považuje MUDr. P. za náhradníka, kterého nemocniční fond dal za sebe, aby se osvobodil od ručení za výsledek díla. Tento názor nelze schváliti. O takového náhradníka (substituta) by šlo tehdy, kdyby nemocnice sama neprováděla dílo, k němuž se zavázala, kdyby měla opatřiti dílo u jiné osoby, která by převzala provedení díla a při tom samostatně jednala. O tento poměr nemocnice k žalobci však nešlo, nemocnice sama převzala závazek k plnění vůči němu a byla povinna jemu řádně plniti. Použila-li pak při plnění tom pomocníků, kteří jí podléhali, ručí za jejich zavinení jako za své vlastní (§ 1313 a) obč. zák.). Žalobce ovšem v žalobě přímo mluvil o ručení nemocnice podle § 1315 obč. zák., o nezdatnosti první žalované, ale uvedl také, že nemocnice ručí jako zaměstnavatelka první žalované za její zavinení. To si odporuje, neboť § 1315 obč. zák. jedná o ručení toho, kdo použije k obstarávání svých záležitostí osoby nezdatné, za škodu způsobenou třetí osobě, což vylučuje smluvní poměr vůči poškozenému, o kterém jedná § 1313 a) obč. zák. Ale žalobce přednesl i skutkové okolnosti pro toto ručení. Jestliže tedy stíhá první žalovanou vina na škodu způsobené žalobci při plnění konaném podle smlouvy ujednané jím s druhou žalovanou, jestliže tato použila první žalované jako pomocnice při plnění, ručí i druhá žalovaná za její zavinení podle § 1313 a) obč. zák.

Čís. 15142.

K § 874 obč. zák.

Nárok na náhradu škody podle § 874 obč. zák. přísluší poškozenému i proti osobě jsoucí mimo smluvní poměr, došlo-li k sjednání smlouvy pro její listivé jednání anebo na její nátlak.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, Rv I 1946/35.)

Podle přednesu žalobce líčil mu žalovaný Š. v květnu 1932 výhody vstupu do společnosti »L.«, vyzval jej k prohlídce závodu, při které se pak žalobce ptal na bilanci, načež žalovaný K. mu řekl, že dělali inventuru k 30. dubnu 1932 a předložili mu bilanci, v níž byl vykázán zisk asi 187.000 Kč. Na otázku žalobcovu, je-li bilance ta správná, odvětili oba žalovaní kladně. Žalobce podle toho soudil, že se závodu dobře vede, že jest tu pouze nedostatek kapitálu a proto se rozhodl vstoupiti do společnosti s vkladem 100.000 Kč a poněvadž žalovaný Š. na to spěchal, byla smlouva již druhého dne u notáře sepsána, aniž by žalobce byl prohlédl obchodní knihy »L.«, spoléhaje na ujištění žalovaných o správnosti předložené inventury z 30. dubna 1932. Avšak již v dubnu 1932 se snižovala tržba a příjem peněz v podniku »L.«, takže nebylo ani na nákupy, takže již v této době říkal žalovaný Š., že budou nuceni ohlásiti vyrovnání, k čemuž však nedošlo následkem vstupu žalobce do společnosti s vkladem 100.000 Kč. Tím nastalo přechodné zlepšení závodu, ale v létě 1932 se obchod zhoršil, a v srpnu 1932 opakoval žalovaný Š. nutnost ohlásiti vyrovnací řízení. To se stalo podáním datovaným dne 14. listopadu 1932. »L.« nabízela 45% vyrovnací kvotu, udala v seznamu jmění jako cenu pozemku s tovární budovou a strojním zařízením 350.000 Kč a nabídla vyjevovací přísahu o správnosti údajů o stavu jmění a dluhů. Vyrovnání to nebylo věřiteli přijato a byl na jmění »L.« uvalen konkurs doposud neskončený. Žalobce tvrdě, že jeho podíl jest pro konkurs úplně ztracen a že mu tuto škodu způsobili žalovaní úmyslným a zaviněným předstíráním nepravdivých skutečností, žádá, by byli uznáni povinnými nahraditi mu škodu ve výši ztraceného společenského podílu. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle skutkového zjištění odvolacího soudu byla společnost »L.« již v době, kdy žalobce jednal se žalovaným o vstupu do ní, předlužena, což bylo žalovaným také známo; aby toto předlužení zdánlivě vyrovnali a vykázali aktivní saldo, nadhodnotili žalovaní pozemky patřící společnosti na cenu, kterou ve skutečnosti neměly, a předložili žalobci bez bližšího vysvětlení soupis jmění společnosti z 30. dubna 1932, který byl pořízen na rozkaz obou žalovaných a v němž byly pozemky s tovární budovou oceněny na 592.062 Kč, to vše proto, by žalobce ujistili o prosperitě podniku a přiměli ho ke vstupu do společnosti s vkladem. Ve zjištěném jednání žalovaných spatřoval odvolací soud právem lest, jak ji mají na mysli ustanovení §§ 870, 874 a 875 obč. zák., neboť listí ve smyslu těchto ustanovení jest každá vědomá nepravda, kterou někdo předkládá jinému, nezajícimu pravý stav věci, hledě ho takto oklamati; jestliže tento druhý oně nepravdě uvěří a jen následkem této své víry uzavře smlouvu, byl ke smlouvě pohnut listí (srov. rozh. čís. 1511 Sb. n. s.). Odvolací soud posuzoval žalobní nárok správně s hlediska § 874

obč. zák., uznáv, že žalovaní, dosáhnuvše uzavření smlouvy listí, jsou podle tohoto ustanovení povinni dáti žalobci za škodlivé následky svého jednání zadostiučinění, to jest nahraditi mu škodu, kterou utrpěl jejich zaviněním tím, že pozbyl svého vkladu vloženého do společnosti »L.«. Není správný názor dovolání, že právě tak jako nárok podle § 870 obč. zák., může i nárok podle § 874 obč. zák. směřovati vždy jen proti druhé smluvní straně, takže by žalobce mohl svůj nárok, pokud by jej opíral o § 874 obč. zák., uplatňovati jen proti společnosti »L.« jako druhé straně. § 874 obč. zák. stanoví zcela všeobecně a bez omezení na smluvní strany, že v každém případě musí ten, kdo dosáhl smlouvy listí nebo nespravedlivou bází, dáti zadostiučinění za škodlivé následky. Podle tohoto všeobecného doslovu zmíněného ustanovení lze vztahovati ručení také na osoby, které jsou sice mimo smluvní poměr, dosáhly však uzavření smlouvy listí nebo nespravedlivou bází. Podle toho odpovídají tudíž žalovaní osobně za škodu, kterou způsobili žalobci tím, že ho vědomě nesprávnými údaji uvedli v omyl.

Čís. 15143.

Osmihodinová pracovní doba.

Ustanovení zákona o osmihodinové době pracovní nevztahují se na zřizence obecní policie požární a zdravotní.

Pro obecní zřizence policie požární, místní a zdravotní nebyly vydány obecně platné předpisy, upravující jejich denní pracovní dobu.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, Rv I 2625/35.)

Žalobce, městský hasič, se domáhá na žalované obci zaplacení odměny za práce přes čas, které prý vykonal v době od 1. prosince 1932 do konce března 1934. Nárok na tuto odměnu opírá jednak o to, že se naň vztahuje zákon čís. 91/18 Sb. z. a n. o osmihodinové době pracovní, jednak též o to, že mu osmihodinová pracovní doba byla zaručena ustanovením § 13 služebního a pensijního řádu pro zřizence žalované obce, tedy smluvně, a že žalovaná obec nebyla oprávněna prodloužiti tuto pracovní dobu jednostranně na 12 hodin denně. Prvý soud uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud vyslovil, že žalobní nárok není důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud vyslovil především právní názor, že žalobní nárok nelze vyzovovati ze zákona čís. 91/18 Sb. z. a n., protože žalobcova služební činnost u žalované obce byla veřejnoprávního rázu a protože ustanovení zákona o osmihodinové době pracovní se nevztahují na obecní zaměstnance vykonávající funkce veřejnoprávní. Rozhodnutí čís.

5728 Sb. n. s., na něž bylo poukázáno v napadeném rozsudku, se ovšem týká obecních strážníků, ale vyslovená v něm zásada platí též o zřízených obecní policie požární a zdravotní, neboť i jich používá obec jako svých výkoných orgánů v takových oborech obecní správy, v nichž se projevuje její vrchnostenská moc na jejím území. Podrobně to bylo vloženo již v rozhodnutí čís. 11301 Sb. n. s., na něž se pro stručnost odkazuje (srovnej též nález nejvyššího správního soudu čís. 9203 Sb. Bohuslavovy). Dovolatel ostatně ani nebrojí proti správnostnímu názoru, že se ustanovení zákona čís. 91/18 Sb. z. a n. nevztahují na obecní zaměstnance, konající funkce veřejnoprávní, nýbrž jen dovozuje, že prý konal nejméně z poloviny také práce rázu soukromoprávního a že z tohoto důvodu platí i pro něho předpisy zákona čís. 91/18 Sb. z. a n. o osmihodinové době pracovní. Leč odvolací soud probral jednotlivé pracovní úkony žalobcovy, jež byly zjištěny a dospěl k správnému závěru, že to byly vesměs práce, kterých jest potřeba a které slouží k řádnému výkonu obecní policie požární (§ 28 čís. 9 čes. obec. zřiz.), po případě k ochraně bezpečnosti života a majetku občanů, tedy též k vykonávání obecní policie místní (§ 28 čís. 2 čes. obec. zřiz.), takže je lze zařaditi v celku mezi úkony, spadající do oboru veřejnoprávní působnosti obce. Pokud konečně dovolatel dovozuje, že mu byla osmihodinová denní doba pracovní zaručena ustanovením § 13 služebního a pensijního řádu pro zřizence obce, jejich podniků a ústavů, tedy smluvně, jest k jeho vývodům uvésti toto: Podle § 13 služebního a pensijního řádu stanoví pracovní dobu pro zřizence žalované obce městská rada v mezích zákonitých předpisů o osmihodinové době pracovní a zákonů i nařízení o pracovní době vůbec. Z toho plyne, že uvedeným ustanovením služebního řádu jest volnost žalované obce při stanovení pracovní doby pro zřizence omezena jen předpisy obecně platnými. Jak bylo již vloženo, nevztahují se předpisy zákona čís. 91/18 Sb. z. a n. o osmihodinové době pracovní na žalobcův služební poměr. Pro obecní zřizence policie požární, místní a zdravotní nebyly vydány žádné obecně platné předpisy, upravující jejich denní pracovní dobu, a v § 3 zákona čís. 16/20 Sb. z. a n. se mluví jen povšechně o »stálém a výhradním povolání, které trvale ustanovený obecní zřízenec musí konati po celou v jeho oboru platnou pracovní dobu«. Ani v § 11 odst. VIII tohoto zákona nebyla délka denní pracovní doby obecních zřízenců vymezena, neboť se tam mluví jen o »normálních« pracovních hodinách a zřízencům se vyhrazuje den klidu v týdnu. V § 9 odst. 2. služebního a pensijního řádu, pro žalobce platného, jest ustanoveno, že zřizenci jsou povinni poslouchati služebních a pracovních nařízení a podle nich konati své povinnosti. Nelze tedy ani z § 13 služebního řádu vyvoditi, že žalovaná obec byla povinna stanoviti délku pracovní doby pro žalobce jen v mezích zákona čís. 91/18 Sb. z. a n. Naopak byl žalobce ve smyslu § 9 odst. 2 služebního řádu zavázán konati své povinnosti jako obecní zřízenec podle daných mu služebních a pracovních nařízení, tedy také podle nařízení, jež mu bylo dáno o délce pracovní doby podle § 13 služebního řádu. Byla-li pracovní doba žalobcova žalovanou obcí nově upravena, a stalo-li se tak v mezích § 13 služebního řádu, nešlo při tom ani o změnu tohoto slu-

žebního řádu ve smyslu jeho § 2, ani o porušení nabytých práv žalobcových.

Čís. 15144.

Kárné nálezy, vydané podle zákona ze dne 12. července 1933 čís. 147 Sb. z. a n., nemohou býti přezkoumány řádnými soudy ani po formální, ani po věcné stránce; příslušnost řádných soudů nelze tu dovoditi ani ze zákona čís. 217/25 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, R II 118/36.)

Žalobce — bývalý zaměstnanec čsl. státních drah — byl nálezem disciplinárního sboru I. instance při ředitelství státních drah a nálezem disciplinárního sboru II. instance při ministerstvu železnic uznán vinným, že jako příjemce veřejných odpočivných platů v době od 22. července 1933 do 4. října 1933 se vědomě a činně zúčastnil sdružení, které vyvíjelo činnost, směřující proti státní svrchovanosti, samostatnosti a celistvosti Čsl. republiky, že v této činnosti pokračoval i po 9. říjnu 1933, čímž se provinil proti ustanovení § 2 odst. 1 zák. z 12. července 1933 č. 147 Sb. z. a n., a uložen mu byl dle § 2 odst. 1 cit. lit. e) téhož zákona trest ztráty práv a nároků, plynoucích ze služebního a pensijního poměru pro něho i jeho pozůstalé. Žalobce tvrdí, že disciplinární senát dospěl ke svrchu uvedenému zjištění jen proto, že nešetřil podstatných forem správního řízení a domáhá se proto prohlášení bezúčinnosti uvedených disciplinárních nálezů a placení pensijních požitků. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud z podnětu rekursu, podaného žalovaným státem, odmítl žalobu.

Důvody:

Odvolací soud vyslovil právní názor, že rozhodnutí disciplinárních komor, vydaná proti žalobci podle zákona ze dne 12. července 1933 čís. 147 Sb. z. a n., mohou býti přezkoumána řádným soudem v celém rozsahu, že soud musí samostatně posouditi otázku viny žalobcovy a že jest v tomto případě přípustným pořad práva, protože tu rozhodoval správní úřad podle zákonů o tom vydaných o nárocích soukromoprávních (§ 1 zákona čís. 217/25 Sb. z. a n.). Odvolací soud spatřoval, vycházející z uvedeného názoru právního, neúplnost řízení, provedeného v první stolici zejména v tom, že nebyla vůbec na přetřes vzata otázka, zda se žalobce skutečně dopustil trestného činu, jímž ho uznal kárný nález vinným. Nejvyšší soud neschvaluje tyto právní názory, neboť je nelze srovnati se zákonem čís. 147/33 Sb. z. a n. o stíhání protistátní činnosti státních zaměstnanců a některých jiných osob. Tento zákon jest zákonem výjimečným a jeho účelem jest nutná, účinná a oprávněná

obrana demokratických zřízení státu, zajištění klidu a pořádku uvnitř státu a tím též i jeho bezpečnosti navenek. Jeho výjimečná ustanovení mají ve zkráceném řízení umožnit stíhání deliktů v něm označených výjimečnými orgány. Aby bylo dosaženo sledovaného účelu, má být umožněno projednatí všechny případy v době co nejkratší a při tom tak objektivně a důkladně, jak toho bezpodmínečně vyžadují vážnost deliktů a těžké tresty na ně stanovené. Zákon dále umožňuje (v §§ 6 a 10), aby v případech, kde je záruka, že sledovaného účelu bude dosaženo, fungovaly dosavadní disciplinární (kárné) orgány, a jen pro ostatní případy zavádí orgány zvláštní, t. j. zemské a ústřední kárné soudy na ochranu republiky. Rozhodnutí o tom, který orgán má projednatí ten který případ, — zda dosavadní disciplinární (kárný) orgán anebo zemský kárný soud — bylo vyhrazeno příslušnému ústřednímu úřadu, protože ten může nejlépe posoudit, jaký postup bude v tom kterém případě nejúčelnější (viz odůvodnění vládního návrhu zákona, tisk 2314 posl. sněm., str. 10 a 11). Také ve zprávě ústavně-právního výboru senátu Nár. shromáždění (tisk 1099 senátu) bylo zdůrazněno, že dochází i na zostření disciplinárních pravidel, stanovených služební pragmatikou pro státní zaměstnance (str. 1), že mimořádných opatření jest nevyhnutelně třeba (str. 3), a že jest účelem předlohy zebrání šíření se zjevů státu nebezpečných a, pokud tu již jsou, energicky je ze státní správy vymýtití. Jde o mimořádná opatření, aby v mimořádné době mohlo býti účelně čeleno podvatným snahám, na něž ve služební pragmatice, určené pro normální poměry, pamatováno nebylo a ani pamatováno býti nemusilo (str. 4). Vládě má býti poskytnut takový »instrument«, jenž by umožňoval nejen důrazný a přísný zákrok proti provinilcům, avšak také zákrok rychlý a účinný (str. 6). Úchytky touto předlohou způsobené jsou velmi závažné a lze je vysvětliti pouze účelem, jaký se tu sleduje v této mimořádné době (str. 8). Z obsahu zákona čís. 147/33 Sb. z. a n. a z jeho materiálu, v nichž byl zvláště vytyčen jeho mimořádný účel, dospěl nejvyšší soud k názoru, že tento zákon nevyhraňuje možnost, aby kárné nálezy podle něho vydané byly přezkoumávány řádnými soudy, a to ani po stránce věcné ani po stránce formální. Naopak vyplývá z jeho výjimečnosti a z jeho zvláštního účelu, že řádné soudy nejsou vůbec povolány přezkoumávati takové nálezy pořadem práva, protože by se to přičilo nejen zásadě, že má býti zákonem umožněn rychlý, energický a účinný zákrok proti provinilcům, nýbrž i tomu, že zákon sám výslovně a přesně stanoví, které určité orgány jsou povolány stíhati protistátní činnost v něm vymezenou stanovenými tam tresty. Kdyby byl zákonodárce zamýšlel vyhraditi odsouzeným provinilcům ještě další obranu pořadem práva u řádných soudů, byl by to zajisté v zákoně vyjádřil. Ale z celé souvislosti zákona a z jeho zřejmého účelu jest usouditi, že pořad práva za účelem zvrácení účinků kárných nálezu podle něho vydaných jest vyloučen. Vždyť řízení upravené tímto výjimečným zákonem se koná jen na základě rozhodnutí příslušného ústředního úřadu (§ 10) a v zájmu bezpečnosti státu, tedy jen v zájmu veřejném, takže zaměstnavatel obviněné osoby jako takový nemá na ně vlivu a jeho zájmy, související se služebním poměrem obviněného, tu ani nepřicházejí

v úvahu. Rozhodne-li ústřední úřad, aby řízení se konalo před příslušným disciplinárním (kárným) orgánem (§§ 6 odst. 1 a 10 odst. 2), tedy tento disciplinární orgán jedná a rozhoduje jako orgán ústředním úřadem delegovaný a zákon určuje jeho příslušnost k tomu, aby konal řízení o zvláštním činu trestném, jehož skutkovou podstatu upravuje a také trest stanoví přímo zákon. V takových případech neplyne tedy pravomoc disciplinárního orgánu ze služebního a disciplinárního řádu pro obviněného zaměstnance jinak platného, nýbrž jen z toho, že tento orgán byl k jednání a rozhodování určen příslušným ústředním úřadem, jenž jest k tomuto určení zmocněn výslovným předpisem zákona čís. 147/33 Sb. z. a n. V § 14 odst. 1 jest také ustanoveno, že úřad (orgán), který poukazuje služební, odpočivné nebo zaopatřovací platy osobě, o níž jde, jest povinen sdělený mu nálezu do osmi dnů provést. Že nelze připustiti přezkoumávání nálezu vydaných kárnými úřady podle uvedeného zákona pořadem práva, vyplývá konečně i z této úvahy: Zákon čís. 147/33 Sb. z. a n. platí podle § 1 nejen pro zaměstnance státu, nýbrž i pro zaměstnance jiných veřejnoprávních korporací, na př. též obcí a jejich podniků, a pro duchovní církvi a náboženských společností. Kdyby bylo lze zvrátiti nálezu vydaný podle tohoto zákona pořadem práva jako bezúčinný, mohlo by snadno dojiti k tomu, že by žalovaná strana ve sporu (na př. obec nebo náboženská společnost) buď uznala žalobní nárok anebo dala dojiti k vydání rozsudku pro zmeškání, čímž by zvláštní a již dříve zdůrazněný účel tohoto výjimečného zákona, totiž ochrana státu a rychlý a účinný zákrok proti podvatným snahám, mohl býti v jednotlivých případech úplně zmařen. Ani ze zákona čís. 217/25 Sb. z. a n., provádějícího ustanovení § 105 odst. 1 ústavní listiny, nelze připustnost pořadu práva pro souzenou věc vyvoditi. Jest ovšem správné, že trestem stanoveným v § 2 odst. 1 písm. c) zákona čís. 147/33 Sb. z. a n. jest zasaženo i do hmotného práva odsouzené osoby, ale to jest jen zákonný důsledek odsouzení pro trestnou protistátní činnost. Orgán povoláný tímto zákonem k rozhodování o vině a trestu nerozhoduje tu o uplatňovaných nárocích soukromoprávních, nýbrž rozhoduje především o tom, zda se obviněný provinil způsobem v zákoně označeným, a uzná-li jej vinným, uloží mu trest, jaký jest již v zákoně předepsán. V § 10 odst. 2 se výslovně praví, že i v řízení příslušným disciplinárním (kárným) orgánem lze za činy trestné podle § 2 odst. 1, §§ 3 a 4 uložití tresty stanovené v tomto zákoně. Předmětem nápravy pořadem práva podle § 1 zákona čís. 217/25 Sb. z. a n. jsou však jen nároky soukromoprávní, o nichž podle zákonů o tom vydaných bylo rozhodnuto úřady správními. Předpokládá se tedy, že správní úřad podle zákonů o tom vydaných rozhodl o soukromoprávním nároku vlastně na místě soudu, kamž by věc jinak patřila, a nikoli v oboru působnosti jemu povšechna zákonem příkázané. Předmětem řízení soudního ve smyslu zákona čís. 217/25 Sb. z. a n. jest toliko nárok, jenž byl uplatňován v předchozím řízení správním, a stranami soudního řízení jsou osoby, jimiž a proti nimž byl nárok uplatňován a bylo o něm rozhodnuto v předcházejícím řízení správním (Vážný: »O ústrojí a příslušnosti soudů«, 1933, str. 438, 461 až 463). Nelze se tedy domáhati odpomoci pořadem

práva osobou nebo proti osobě, která nebyla účastníkem správního řízení nebo proti které nebylo správním úřadem o nároku rozhodnuto, neboť pak tu není co do subjektu vpravdě rozhodnutí správního úřadu, což jest první podmínkou podle § 105 ústav. list. a § 1 odst. 1 zákona čís. 217/25 Sb. z. a n. Ale předmětem řízení konaného proti žalobci podle zákona čís. 147/33 Sb. z. a n. nebyl jeho soukromoprávní nárok na pensí proti žalovanému státu, disciplinární orgány nerozhodovaly o otázce, zda čl. stát jest nebo není povinen platiti žalobci pensí, žalobce sám v onom řízení neuplatňoval a ani nemohl uplatňovati nějaké své soukromoprávní nároky proti státu jako svému bývalému zaměstnavateli a stát jako takový nebyl ani účastníkem onoho řízení. Jest ještě připomenouti, že řízení upravené zákonem čís. 147/33 Sb. z. a n. není sice řízením trestním, ale že jím bylo stanoveno zvláštní řízení kárné v zájmu bezpečnosti státu. Toto zvláštní řízení nelze na roveň klásti obyčejnému kárnému řízení, upravenému služebními předpisy, takže se na souzenou věc vůbec nehodí rozhodnutí čís. 5911, 8531 a 10224 Sb. n. s., na něž poukázal odvolací soud. Z předeslaných vývodů plyne, že jest vyloučen pořad práva pro uplatňování žalobního nároku na určení bezúčinnosti disciplinárního nálezu, o nějž tu jde, a nároku na zaplacení pensijních požitků za uvedenou dobu, vyvozovaného právě jen z této bezúčinnosti. První soud neměl proto o této žalobní žádosti věcně projednávat a rozsudkem rozhodnouti, nýbrž měl žalobu odmítnouti pro nepřipustnost pořadu práva. Odvolací soud tuto vadu nejen nenapravit, nýbrž podle jeho zrušovacího usnesení by měl soud první stolice v jednání ještě pokračovati. K nepřipustnosti pořadu práva jest hleděti z úřadu v každém období rozepře (§ 42 j. n. a § 240 posl. odst. c. ř. s.). První soud však otázku nepřipustnosti pořadu práva vůbec nezkoumal a nesprávným právním názorem, projeveným v důvodech rozhodnutí odvolacího soudu, není nejvyšší soud vázán. Z podnětu rekursu žalovaného státu bylo proto pro zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s. zrušiti jak napadené usnesení odvolacího soudu, tak i rozsudek soudu první stolice i s předcházejícím řízením a žalobu podle §§ 478, 513 c. ř. s. odmítnouti.

Čís. 15145.

Vinkulace pojistky jest smlouvou ve prospěch třetího (§ 881 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 24. dubna 1936, Rv I 1276/34.)

Žalobce byl pojištěn u žalované pojišťovny proti požáru. Proti jeho žalobě na zaplacení pojistné sumy namítla žalovaná, že jest podle pojišťovacích podmínek vyloučena její povinnost k pojistné náhradě. Pojistka je vinkulována ve prospěch městské spořitelny. Nižší soudy nevzavše za prokázané tyto námítky žalované, uznaly podle žaloby, odsoudivše žalovanou, aby zaplatila spornou částku na účet žalobcův s oznámením vinkulace u okresního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Vinkulace pojistky není překážkou, aby se pojistník nedomáhal složení pojistné hodnoty k soudu, poněvadž vinkulace jest smlouva na prospěch třetího (§ 881 obč. zák.) a má proto pojistník jako smluvní strana právo žádati, aby pojišťovna buď platila pojištěnou hodnotu oprávněným třetím osobám anebo aby ji složila k soudu.

Čís. 15146.

K výkladu §§ 30 čís. 2, 33 čís. 3 a § 34 čís. 2 konk. ř.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1936, Rv I 765/36.)

Žalovaná banka byla s fou Brüder Sch. (úpadkyní), jejímiž společníky jsou Ladislav Sch. a Otakar Sch., v obchodním spojení tak, že povolila této kontokorentní úvěr 250.000 Kč a směnečný rimesní úvěr 300.000 Kč proti zajištění postoupením pohledávek příbuzných společníků a přenecháním jí nastrovkadů, celkem 206.976 Kč. Postoupení dlužníci na jaře a v létě 1931 nemohli vyplatiti vydané směnky, pročež fa Brüder Sch. uzavřela dne 5. října 1931 se žalovanou několik úmluv a to úmluvu, podle níž žalovaná zabavila pro krytí dalšího úvěru určité v seznamu označené zboží v celkové hodnotě 411.686 Kč s tím, že tato hodnota může doznati následkem kolísajících tržních cen změny a není ji možno považovati za pevnou cenu, dále úmluvu, kterou fa Brüder Sch. zmocnila žalovanou, aby prodala toto zabavené zboží označené »Sperrlager« kdykoliv z volné ruky, aniž by bylo k tomu potřebí soudního rozsudku, jakož i úmluvu, dle níž se firma Brüder Sch. zavázala postoupiti a také skutečně postoupila žalované veškeré pohledávky za dodání zboží ihned po vystavení faktur na předepsaných blanketech, a mimo to značný počet seznamených pohledávek v celkové částce 484.037 Kč 50 h. Na jmění firmy Brüder Sch. a na jmění jejich společníků byl dne 23. ledna 1933 uvalen konkurs. Správce konkursní podstaty domáhaje se žalobou prohlášení bezúčinnosti těchto úmluv, přednesl, že žalovaná kontrolovala pravidelně svými úředníky knihy a obchodní stav fy Brüder Sch., že byla vždy informována o stavu aktiv a pasiv této, o jejím skladišti a surovinách a hotovém zboží a jejích pohledávkách. Úmluvy, jež uzavřela žalovaná s úpadkyní, jsou právními jednáními, jimiž jsou věřitelé úpadců poškozeni. Tyto úmluvy nastaly po 23. lednu 1931. Do těchto úmluv pojala fa Brüder Sch. své celé aktivum, tovární realitu, která jakožto speciální podstata nepřichází v úvahu při uspokojení konk. věřitelů a nezastavené méněcenné zboží, tudíž celkové jmění, jímž věřitelé zcela neb z části mohou býti uspokojeni, předala žalované a tím založila odporovatelné právní jednání. Úpadci věděli také, že tyto úmluvy jsou nebo mohou býti na škodu jejich věřitelům. Ve vědomosti o tomto

výsledku spočívá již sám o sobě škodný úmysl úpadců. Žalovaná o tom věděla a věděti musila, což vyplývá z neustálé kontroly obchodu úpadkyně. Tyto úmluvy jsou tudíž dle § 30 odst. 2 c. ř. s. odporovatelné. Tyto úmluvy jsou též zmatečné, ježto odporují předpisu § 1371 obč. zák. Zastavení zboží ve skladišti pozbylo rovněž právně účinnosti. Zastavené zboží bylo totiž uloženo do skladiště v tovární budově úpadkyně a byla tam též připevněna cedulka na dvoře, dle níž zboží uložené ve skladišti bylo zastaveno po právu jako zajištění pro žalovanou, samy tyto dveře byly opatřeny dvojitou závěrou, při čemž klíč od jednoho zámku měl žalovaný, od druhého zámku jmenovaná firma, takže přístup měli jen oba společně a tak to i zůstalo, až do zahájení konkursu, kdy správce konkursní podstaty obdržel jeden klíč. Žalovaná nemohla tudíž se zmíněnými věcmi sama nakládati, nedostává se tu tudíž odevzdání, nutného pro účinnost zástavního práva. Po zahájení konkursu bylo odděleně uloženo zboží jsoucí ještě ve skladišti, a to hotové zboží dle oceňovacího protokolu ze dne 21. února 1933 v hodnotě 100.047 Kč 75 h a polotovary v hodnotě 8.120 Kč a to z důvodů bezpečnosti a lehčího prodeje, usnesením výboru věřitelů a za souhlasu žalovaných, zajisté s výhradou oboustranného právního poměru. Výtěžky docílené až do podání žaloby z prodejů z tohoto skladiště byly podepsaným správcem konkursní podstaty odděleně uschovány a uloženy tak, aby nesly zisk, rovněž byly další výtěžky tohoto skladiště odděleně uschovány a uloženy. Výtěžky z prodejů ze skladiště přísluší tudíž do konkursní massy, rovněž tak nutno zpět postoupiti masse odstoupené pohledávky nebo poskytnouti za ně náhradu, pokud již žalovanou zcela neb z části byly vybrány. Zboží v »Sperrlager« bylo dne 21. února 1933 oceněno na 108.167 Kč 75 h. Nižší soudy žalobu zamítly, první soud z těchto důvodů: Smlouvou ze dne 5. října 1931 nebylo krytí celého dluhu nově uzavřeno, nýbrž jen upraveno, neboť tím vlastně nebylo nové krytí způsobeno, nýbrž byly prováděny jen postupy faktur zabavováním zboží, které pojata bylo do uzavřeného skladiště. Z tohoto uzavřeného skladiště mohla sice žalovaná odprodati zboží z volné ruky, což však nečinila. Touto smlouvou bylo zařízeno tedy jenom uzavření skladiště a toto poskytovalo bance jen jistotu, že dostane také všechny faktury postoupeny, neboť nepotřebovala vydávati zboží, kdyby nebyla současně obdržela cesi faktur. Z toho též vysvítá, že bñi. Sch. neměli v úmyslu smlouvou ze dne 5. října 1931 ostatní dlužníky poškoditi. Podle bilančního konta měla žalovaná pohledávání koncem 1929 275.000 Kč a koncem 1930 278.000 Kč. Debet se tedy během 1½ roku podstatně nezměnil. V době uzavření naříkané smlouvy, t. j. 5. října 1931 činil debet celkem 379.353 Kč 60 h, tedy okrouhle o 100.000 Kč více, z čehož nutno odvozovati, že konto splacených směnek bylo zkráceno o tuto částku, neboť rimessy v důsledku platební neschopnosti zákazníků se zhoršily. Na žalovanou bylo již před tím naléháno »jednotou« (dohledacím úřadem), by nekrytý směnečný úvěr zajistila, nemožno ji tedy podezřívati, jestliže se chopila toho, aby též pro to obdržela jistotu. Obrátila se na firmu a ponechala jí, nebo příkaz ku zajištění byl jí dán již koncem 1930 evt. začátkem 1931, dostatek času, aby si věc rozmyslila. Byla by však

této celý kredit vypověděla a chtěc nechtíc vypověděti musila, kdyby žádných dalších jistot nebyla obdržela. Žalovaná znala důkladně obchodní situaci fy Brüder Sch. z jejích knih. Byla by z toho musila seznati, zda tato dne 5. října 1931 byla pasivní neb ne. Z bilančního konta je vidno, že společníci do toho vložili vlastní kapitál, celkem 641.684 Kč 50 h, že příbuzným dlužili 347.893 Kč, 197.793 Kč 15 h na hypotéku; bance dluhovali za zboží 189.969 20 h oproti dluhům 278.080 Kč, jež u ní měli koncem 1930. Z tohoto stavu se podává, že firma také dne 5. října 1931, 10 měsíců později, i když debet u žalované o 100.000 Kč se zvýšil, stále ještě nespotřebovala vlastní kapitál společníků, takže o nějakém předlužení nemohlo býti řeči. Ze se to později změnilo, nemůže za to žalovaná, na tom jsou vinny poměry nastavší brzy na to všeobecnou hospodářskou krisí, které netušeným způsobem působily rozkladně na kapitál. Úmluva ze dne 5. října 1931 nemůže tedy ze stanoviska § 33 čis. 3 k. ř. býti uznána za naříkatelnou, ježto konkursní firma tehdy dluhovala jenom cca 200.000 Kč za zboží, a dohromady se žalovanou na konto ordinario a směnečném celkem 395.434 Kč 55 h, z čehož jenom směnečné konto bylo tehdy bez krytí. Společníci konkursní firmy neměli též úmysl banku před ostatními věřiteli protežovati, nýbrž sobě jenom další provoz své továrny zajistili, neboť kdyby nebyli smlouvu 5. října 1931 uzavřeli, byli by musili svoji továrnu zavřiti, ačkoliv nebyli insolventní, nýbrž jen immobilní. Správce konkursní podstaty domnívá se též, že zabavení polo a celotovarů jest neplatné. Zástavní právo jest věcným právem, které vyhražuje věřiteli, jestliže závazek v určitém čase nebyl splněn, aby dosáhl uspokojení z nějaké věci. Aby dosaženo bylo práva zástavního na movitých věcech, musí věřitel zabavenou věc vzít v úschovu (§ 451 obč. zák.). Zde bylo zboží žalované odevzdáno do úschovy. Tato nepotřebovala k sobě je vzítí, dostalo, jak se zde stalo, že zboží ve dvou skladištích v tovární budově fy Brüder Sch., která tato jí dala k dispozici, uskladnila a že měla klíče k těmto skladištím. Přebytně zavěšen byl lístek též na dveřích těchto skladišť, který uváděl v patrnost zabavení zboží tam uloženého. K jednomu z těchto skladišť měla sice firma Sch. protizávěr, ale to na platnosti vzniku zástavního práva nic nemění, neboť mohl sloužit jen k uklidnění firmy, že se zbožím nebude libovolně nakládáno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, pokud byla zamítnuta žaloba na bezúčinnosti úmluv úpadkyně se žalovanou ze dne 5. října 1931 proti konkursní podstatě, zrušil však rozsudky nižších soudů ve výroku, že žalovaná jest povinna uznati, že v den zahájení konkursu věci, které byly po ruce a poznamenány v oceňovacím protokolu dne 21. února 1933, ve skladišti uložené a oceněné na 108.167 Kč 75 h, jakož i výtěžky, docílené prodejem tohoto zboží, jsou neomezeným vlastnictvím žalující konkursní massy, a dále, že jest povinna konkursní podstatě zpět postoupiti cedované pohledávky nebo dáti za ně náhradu ve výši 108.284 Kč 30 hal. a uložil prvému soudu v této části nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

K úmluvě ze dne 5. října 1931: Těto úmluvě odporuje žalobce z důvodu podle § 30 čís. 2 konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n., jenž vyžaduje mimo jiné předpoklady také úmysl úpadce zkrátiti věřitele, vědomí druhé strany o tomto úmyslu a skutečné zkrácení věřitelů. Jest souhlasiti se závěrem nižších soudů, že úpadci neměli takového úmyslu, a stačí odkázati na jejich odůvodnění v tom směru, jež dovolatel nevyvrátil ani číselným výpočtem, že prý úpadci zkrátili věřitele, jejichž pohledávky ve III. třídě činí 730.000 Kč, o celé jmění až na nepatrné částky a předluženou nemovitost, takže prý ušlo konkursní podstatě celkem asi 307.359 Kč 85 h. Neboť rozhodnou a nejdůležitější pro posouzení této otázky jest okolnost, že šlo o krytí již dříve vyhrazeného kontokorentního úvěru do výše 250.000 Kč a směnečného úvěru do výše 300.000 Kč, že dohlédací orgán banky naléhal na lepší zajištění úvěru a že jinak úpadcům hrozilo zastavení úvěru, což mohlo podlomiti další provoz podniku. Není tedy vyloučeno, že by právě odmítnutím dalšího krytí mohli býti ostatní věřitelé zkráceni. Nelze proto dospěti k závěru, že sjednáním oné smlouvy byli ostatní věřitelé zkráceni a že úpadci ji uzavřeli v takovém úmyslu nebo aspoň s vědomím, že smlouva ta může mít škodlivý výsledek pro ostatní věřitele. Nejsou proto splněny ani tyto předpoklady odporovacího důvodu podle § 30 čís. 2 konk. ř. Dovolatel vytýká sice důvodně také neplatnost úmluvy, pokud obsahuje ustanovení, že zástavní věřitel jest oprávněn libovolně zciziti zastavené zboží, poněvadž to odporuje § 1371 obč. zák., ale tím není dotčena platnost ostatních částí smlouvy. Poněvadž žalobce navrhuoval v žalobě jen, aby tato část úmluvy byla uznána za bezúčinnou oproti žalobci, ale nevyvodil z neplatnosti tohoto ustanovení žádných důsledků podle občanského zákona ani neučinil příslušný žalobní návrh, nelze dovolání v tomto bodě vyhověti. Postupu pohledávek v době ode dne 23. ledna 1932 do dne 6. srpna 1932 jest odporováno z důvodu podle § 33 čís. 3 konk. ř., jenž předpokládá mimo jiné, že úpadci měli úmysl poskytnouti druhé straně výhodu před ostatními věřiteli. Než ani tu nelze dospěti k závěru, že úpadci takový úmysl měli anebo že aspoň věděli, že poskytují výhodu druhé straně tím, že plnili smlouvu o postupu pohledávek ze dne 5. října 1931 tak, že skutečně postupovali pohledávky bance k zajištění anebo k uspokojení úvěru. Neboť bylo zjištěno, že celkový stav úpadců se v době od 5. října 1931 asi za 10 měsíců — to jest do 6. srpna 1932 — se nezměnil. Ovšem zjišťuje to první soud při probírání otázky, zda úpadci byli tehdy nezpůsobilí k placení, avšak rozhodným jest toto zjištění i při řešení otázky, zda úpadci měli úmysl poskytovat výhody žalované bance, neboť nezměnil-li se skutkový stav, nelze na úmysl ten usuzovati, ježto úpadcům jinak hrozilo právě tak jako dříve zastavení úvěru, a aby úvěru nepozbyli, plnili smlouvu ze dne 5. října 1931. Nelze proto vyloučiti, že plnili smlouvu proto, aby dosáhli dalšího úvěru do vymezené výše, a nikoliv proto, aby poskytli výhodu za částky úvěrem jim poskytnuté. Není tedy dovolání ani v tomto směru důvodné. Jinak jest tomu, pokud se týká postupování pohledávek ode dne 6. srpna 1932,

jemuž jest odporováno z důvodu podle § 34 čís. 2 konk. ř. Žalobce tvrdil, že firma Brüder Sch. v roku 1932 se pokoušela o mimosoudní vyrovnání, které se nezdařilo, a že musila zastaviti provoz ode dne 5. srpna 1932 pro nedostatek peněz na mzdy dělníků, poněvadž žalovaná banka odepřela poskytnouti peníze k placení mezd a k úhradě běžné režie a firma sama žádných prostředků k placení neměla. Kdyby tomu bylo tak, pak by z toho plynulo, že úpadci byli již dne 5. srpna 1932 nezpůsobilí k placení, poněvadž tento stav se až do vyhlášení konkursu dne 23. ledna 1933 neměnil. Tím by byl prokázán předpoklad podle § 34 odst. (1) konk. ř. Postupování pohledávek od 5. srpna 1932 počínajíc, byť to bylo plněním smlouvy ze dne 5. října 1931, jest právním jednáním, kterým se dostalo žalované bance jakožto konkursní věřitelce zajištění nebo uspokojení v postoupených částkách, a byly by tím splněny předpoklady odporovatelnosti podle § 34 čís. 2 první případ konk. ř. Těmito okolnostmi se však nižší soudy nezabývaly a neučinily potřebná zjištění. Rovněž takovou vadou je stížen výrok, pokud jím bylo uznáno, že podle úmluvy ze dne 5. října 1931 nabyta žalovaná banka zástavního práva také ke zboží, které bylo uloženo ve skladišti na dvoře, k němuž měla protizávěr také úpadkyně. Tím nenabyta banka zástavního práva k tomuto zboží. Neboť k nabytí zástavního práva jest podle § 451 obč. zák. zapotřebí, aby zástavní věřitel převzal zastavenou věc do uschování (§ 957 obč. zák.), to značí, aby ji měl ve své výhradní moci. Nemohla-li banka bez součinnosti úpadců se zbožím volně nakládati, neměla je ve své výlučné moci, nýbrž zboží bylo ve společné moci banky a úpadců. Odevzdání podle § 452 obč. zák. není v souzeném případě přípustné, poněvadž hmotné odevzdání nebylo ani nemožné ani nebylo spojeno s velkými obtížemi, jak patrně již z toho, že bylo skutečně přeneseno do zvláštní místnosti. Není proto přípevnění tabulky na dveřích skladiště, označující zástavní právo banky, platným odevzdáním. Nenabyta-li banka zástavního práva k tomuto zboží, jest povinna zboží to, pokud tu ještě jest, a výtěžky ze zboží již prodaného žalobci vydati a takový žalobní návrh žalobce také učinit. Nižší soudy, vycházejíce z jiného právního názoru, nezjistily, mnoho-li tohoto zboží jest ještě po ruce a mnoho-li činí výtěžky z prodaného zboží.

Čís. 15147.

Platí-li stát dodavateli poštovní spořitelnou, je tato zástupcem státu a ne zmocněncem dodavatelovým, jestliže tento ani nenařídil takový způsob placení ani neměl svého konta u spořitelny.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1936, Rv II 470/34.)

Dle přednesu žalobce prováděl František D. pod firmou »N.« žalovanému státu při stavbě státní veřejné nemocnice v Z. práce, jež většinou objednal u žalobce s podmínkou, že mu postoupí svou pohledávku za práce ty proti žalovanému jako úplatu. František D. práce provedl,

žalobce mu vystavil účet na 30.536 Kč 75 h. D. účet ten uznal a oznámil dne 23. ledna 1932 ředitelství státní veřejné nemocnice, že postupuje tuto částku proti žalovanému žalobci. Ředitelství postup ten oznámila potom ministerstvu zdravotnictví a tělesné výchovy dne 24. ledna 1932. Přes to však žalovaný stát dne 8. února 1932 částku tu dal vyplatiti Františku D-ovi. Žalobce proto požaduje tuto částku po žalovaném jako postoupeném dlužníkovi a navrhuje, aby žalovaný byl uznán povinen k jejímu zaplacení. Proti žalobě namítl žalovaný stát, že postupní listina došla ministerstvu zdravotnictví již pozdě (27. ledna 1932) a to v době, kdy celá pohledávka firmy »N.« byla účtárnou ministerstva poukázána již k výplatě. Příslušný šek byl ministerstvem odeslán poštovní spořitelně v P. dne 7. ledna 1932. V té době ministerstvo zdravotnictví, nemajíc vědomosti o provedené cesi, bylo oprávněno zaplatiti prvnímu věřiteli, t. j. smluvní firmě »N.«, ježto nový věřitel (cesionář) nebyl mu dosud znám. Tím dnem dostalo ministerstvo zdravotnictví svému smluvnímu závazku vůči firmě »N.«, s níž jediné bylo ve smluvním poměru a nebylo nikterak již povinno zařizovati něco za účelem pohledávky žalobci jakožto novému věřiteli, když došla příslušná postupní listina dne 27. ledna 1932. Nižší soudy uznaly podle žaloby, prvý soud z těchto důvodů: K platnosti postupu není třeba, aby byl dlužník o postupu zpraven, avšak vůči dlužníkovi rozhoduje jenom, byl-li o postupu uvědoměn, při čemž je lhostejno, jak a kým. Jen při postoupení pohledávek proti státu na základě smlouvy se vyžaduje, aby úřad k poukazování platu povolán byl formálně vyrozuměn (nař. z 24. října 1897 čís. 251 ř. z.). V daném případě bylo poukazujícím úřadem ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy. Toto bylo o postupu, jež je předmětem tohoto sporu, uvědoměno dne 27. ledna 1932. Bylo tedy na něm, aby podle tohoto postupu, vědouc o novém věřiteli — žalobci — se zařídilo, a zaplatilo pohledávku žalobci jako cesionáři prostřednictvím poštovní spořitelny, což se stalo až dne 4. února 1932. Tato možnost byla žalovanému v době od 27. ledna 1932 do dne 4. února 1932 dána, neboť podle zprávy poštovní spořitelny v P., kterou žalovaný pověřil provedením oné výplaty jako svého zmocněnce, může vydavatel šeku, po případě převodního příkazu výplatu kdykoliv odvolati do doby, pokud šeková platební poukázka nebyla ještě poštovní spořitelnou odeslána, po případě pokud nebyl proveden přípis na účtě příjemcově. Je při tom vedlejší, zda ministerstvo zdravotnictví právem či neprávem se mohlo domnívati, že snad poukaz byl zatím již vyřízen poštovní spořitelnou. Po vyrozumění o postupu žalovaný jako postoupený dlužník proto cesionáři ručí, a žalobce jako cesionář proti žalovanému jako postoupenému dlužníkovi, který, ač o postupu zpraven, zaplatil cedentovi, právem se domáhá zaplacení. Běží tu totiž o zaplacení, nikoliv snad o náhradu škody, která by předpokládala na straně žalovaného nějaké zavinění.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

I kdyby bylo pravda, že jsou úřady povinny platiti cestou poštovní spořitelny také dodavatelům, neměnilo by to nic na skutečnosti, že po-

štovní spořitelna je v takovém případě zmocněncem a zástupcem žalované strany a nikoli zmocněncem žalobcovým, kdy žalobce ani takový způsob placení nenařídil, ani svého konta u spořitelny neměl. Podle toho má tedy placení poštovní spořitelnou po právní stránce týž význam, jakoby byl býval bezprostředně platil sám dlužník. Podle toho došlo tedy k placení, když už byl dlužník o postupu zpraven, a tento nemůže se zprostiti odpovědnosti, kterou mu ukládají předpisy §§ 1395 a 1396 obč. zák. o., pokud nedokáže, že po uvědomění o postupu svého zmocněnce ani nemohl již včas zpravit o změněné dispoziční, k níž byl podle zmíněných míst zákona povinen. Ze skutkového zjištění nižších soudů plyne, že ministerstvo bylo k odvolání platebního příkazu nejen oprávněno, nýbrž že by k němu bylo bývalo za daných poměrů také bylo mělo tolik času, aby výplatě bylo zabráněno a že v té příčině nějaké opatření ani neučinilo. Musí tedy nésti důsledky placení, jež k jeho příkazu provedl zmocněnec. Takovým placením po uvědomění o postupu původnímu věřiteli nemohla se tedy žalovaná strana zbaviti odpovědnosti vůči žalobci jako postupníkovi.

Čís. 15148.

Třebas rozsudek vydaný ve sporu o neplatnosti závěti se týká též odkazovníka, nelze na něho pro nedostatek podmínek podle § 11 c. ř. s. podati žalobu podle §§ 125 a 126 nesp. pat.

Proti odkazovníkovi jest přípustná určovací žaloba o neplatnosti závěti jen za předpokladů § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1936, Rv I 1755/34.)

Podle přednesu žalobkyně ustanovila její matka, zůstavitelka, v posledním pořízení dědici své vnuky Sylvii a Otakara R-ovy, již podali též dědické přihlášky z testamentu. Žalobkyně popírajíc platnost posledního pořízení přihlásila se k pozůstalosti ze zákona, tvrdíc, že jediným dědicem, jež by ze zákona přicházel v úvahu, je manžel zůstavitelčin Dr. K., jež byl ustanoven universálním dědicem pro případ, že by se testamentární dědici nedožili 30 roků, jinak mu byl zůstaven prelegát a odkaz. Byvši odkázána na pořad práva, žaluje i Dra K., odůvodňujíc pasivní jeho legitimaci ke sporu tím, že je odkazovníkem pozůstalostního jmění a že také tím je odůvoděno nerozlučné společenství jeho se žalovanými Sylvii a Otakarem R-ovými. Nižší soudy nevyhověly částečným rozsudkem její žalobě, domáhající se výroku, že testament zůstavitelčin je neplatný a že ona jest zákonnou dědičkou zůstavitelčiny k $\frac{3}{4}$ pozůstalostního jmění, pokud žaloba směřovala proti Dr. K-ovi.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jádro sporu je v otázce, zda ohledně spolužalovaného Dr. Viktora K. může býti vydán rozsudek částečný, ačkoliv jde o žalobu o neplatnost

závěti. Při řešení této otázky jest vycházeti z obsahu spisů o projednání pozůstalosti po Amalii K., dle nichž dědické přihlášky podali žalobkyně a první dva žalovaní nezl. Sylvie K.-R. a nezl. Otakar K.-R., kdežto spolužalovaný Dr. K. dědické přihlášky vůbec nepodal. Usnesením ze dne 26. září 1932 byly dědické přihlášky žalobkyně a prvních dvou žalovaných přijaty k soudu. Ježto dědické přihlášky tyto si odporují (žalobkyně podala dědickou přihlášku ze zákona, kdežto první dva žalovaní podali dědické přihlášky ze závěti), byla žalobkyně dle §§ 125 a 126 nesp. pat. se svým dědickým nárokem odkázána na pořad práva. Je zřejmo, že na pořad práva byla poukázána proti dědicům přihlášeným ze závěti, totiž proti nezl. Sylvii K.-R. a nezl. Otakaru K.-R. Spolužalovaný Dr. K. byl v testamentu Amalie K. ze dne 14. května 1928 ustanoven universálním dědicem pro případy v odst. I. blíže uvedené a v odst. II. byl mu zůstaven prelegát a odkaz. Není pochybnosti o tom, že účinek rozsudku v projednávaném sporu o určení neplatnosti závěti vztahoval by se podle povahy sporného právního poměru ke všem společníkům v rozepři (§ 14 c. ř. s.). Aby však mohlo býti posouzeno, zda vůbec lze tohoto zákonného ustanovení stran žalovaného Dr. K. použití, jest především vyřešiti otázku, zda Dr. K. je společníkem v rozepři ostatních dvou spolužalovaných. Podle § 11 c. ř. s. (společenství v rozepři) může mimo případy v jiných zákonech zvláště uvedené (o takový případ v projednávaném sporu nejde) býti několik osob společně žalováno 1. když vzhledem ku předmětu rozepře jsou v právním společenství nebo jsou-li z téhož skutkového a právního důvodu oprávněny nebo zavázány, 2. když jsou předmětem právní rozepře stejnorodé, na podstatně stejnorodém skutkovém a právním důvodu spočívající nároky neb závazky a, je-li spolu příslušnost soudu pro každého jednotlivého žalovaného odůvodněna. Podle toho, co bylo řečeno, byly v předmětné žalobě shrnuty žaloby dvě, a to jednak proti žalovaným nezl. Sylvii K.-R. a nezl. Otakaru K.-R. žaloba podle §§ 125 a 126 nesp. pat., kterou lze podati, i když nejsou dány předpoklady § 228 c. ř. s., jednak žaloba proti Dr. K. Poněvadž žalovaný Dr. K. dosud k pozůstalosti po Amalii K. jako dědic se nepřihlásil, je v pravdě žalován jen jako odkazovník. Jak bylo dovozeno v rozh. čís. 6533 a 11282 Sb. n. s., nemá proti odkazovníkům místa žaloba podle §§ 125 a 126 nesp. pat. a jest proti nim přípustna určovací žaloba toliko za podmínek § 228 c. ř. s. Nezbytnou náležitostí obecné žaloby určovací jest však, že žalobce má nutkavý právní zájem na určení. Tato náležitost nutkavého právního zájmu jest nezbytnou součástí právního důvodu žaloby, a to v tom smyslu, že otázku, zda žalobce má nutkavý právní zájem na určení, nutno zkoumati z moci úřadu před ostatními náležitostmi v § 228 c. ř. s. vytknutými. Dle toho není tu vzhledem k předmětu rozepře žádné právní společenství mezi žalovanými a není tu ani totožnost skutkového a právního důvodu (§ 11 čis. 1 c. ř. s.). Není tu však ani stejnorodosti skutkového a právního důvodu po rozumu § 11 čis. 2 c. ř. s. O takové stejnorodosti bylo by lze mluvit jen tehdy, jestli skutečnosti, z nichž nárok neb závazek vyplývá, jsou si tak podobné, že jest možno připustiti, aby tyto skutkové okolnosti byly při jednání ohledně všech společníků ve sporu společně hodnoceny (Neu-

mann, Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen 1927 I., str. 438, a Ott, Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního I., str. 167, kde jsou uvedeny některé příklady t. zv. nevlastního společenství ve sporu). V daném případě nelze však skutkové okolnosti shrnuté do jedné žaloby hodnotiti společně stran všech spolužalovaných. Naopak u spolužalovaného Dr. K. nutno se napřed samostatně, naprosto nezávisle na skutkových okolnostech, na nichž je vybudována žaloba proti ostatním dvěma žalovaným, vypořádati s otázkou, zda je tu dán nutkavý právní zájem ve smyslu § 228 c. ř. s. V této příčině jest společné hodnocení žalobního důvodu ohledně všech žalovaných nemožné. Uvedená zvláštní základní náležitost § 228 c. ř. s. vtiskuje žalobnímu nároku, pokud čelí proti žalovanému Dr. K.-ovi, ráz tak osobitý, že nelze říci, že žalobní nároky proti první žalované a druhému žalovanému jsou stejnorodé se žalobním nárokem proti Dru K. Následkem toho nemohl Dr. K. býti společně s nezl. Sylvou K.-R. a s nezl. Otakarem K.-R. žalován jako společník v rozepři, poněvadž tu nejsou předpoklady žádného z případů v § 11 c. ř. s. uvedených. Nemohl-li však jako společník rozepře býti žalován, není společníkem rozepře ani s hlediska § 14 c. ř. s. Za tohoto stavu nebylo závady, aby, dozrál-li žalobní nárok ke konečnému rozhodnutí stran žalovaného Dr. K., byl ohledně toho žalovaného vynesena částečný rozsudek dle § 391 odst. 1 c. ř. s.

Čís. 15149.

Zemřela-li za rozepře strana zastoupená advokátem a nepřihlásil-li se nikdo k pozůstalosti po zůstaviteli za dědice, není opatrovník, zřízení k hájení práv pozůstalosti, oprávněn podati opravný prostředek proti rozsudku.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1936, R II 332/35.)

Žalovaný Josef B. zemřel za sporu, v němž je předepsáno nucené zastupování advokátem. Proti rozsudku, jímž uznáno podle žaloby, bylo podáno odvolání žalovanou stranou »Josefem B., správně pozůstalostí po zemř. Josefu B., zast. kurátorem Jaroslavem B., právně zast. Drem K. H.« a v něm bylo uvedeno, že dědici žalovaného nezl. Anastazie D., Marie S., Jiří a Jaroslav B. navrhují, aby byl jmenován kurátorem k hájení práv pozůstalosti a k zastoupení v tomto sporu Jaroslav B. Plná moc Dra H. byla podepsána všemi těmito osobami. Okresní soud ustanovil Jaroslava B. opatrovníkem k hájení práv pozůstalosti po zemř. Josefu B. a zmocnil ho k vedení sporu a podané odvolání schválil pozůstalostně ohledně zemř. Josefa B. Žalobce v odvolacím sdělení navrhl zamítnutí odvolání, uváděje zejména, že Jaroslav B. není oprávněn jako kurátor podati odvolání, neboť osoby vyznačené jako dědici nejsou oprávněny činiti návrh na zřízení opatrovníka pozůstalostí a Jaroslav B. nemohl proto ani býti zřízen opatrovníkem. Po Josefu B. pozůstalost se neprojednávala, ježto nebylo jmění, a žádný dědic se k pozůstalosti nepřihlásil. O d v o l a c í s o u d odmítl odvolání. D ů v o d y: V řízení pozů-

stalostním lze ustanovit kurátora jen v případech v zákoně taxativně uvedených (§ 79 nesp. pat.). Ustanovení Jaroslava B. kurátorem nespadá pod žádný z těchto případů a nelze jmenovaného proto považovati za zákonného zástupce žalované strany a nepřisluší mu proto právo podati odvolání, jež podati by mohl jedině oprávněný zmocněnec Dr. S. P. Pod pojmem »opatrovník k hájení práv pozůstalosti« v usnesení prvního soudu jest patrně míněno opatrovnictví za příčinou zastoupení ve sporu, avšak zákonných předpokladů pro tento případ není, neboť přerušeni řízení nenastalo a k dotyčnému návrhu jest oprávněn pouze věřitel chtějící žalovati pozůstalost. Také se k pozůstalosti žalovaného žádný dědic nepřihlásil a dědici v úvahu přicházející navrhli, by pro nedostatek jmění pozůstalostní řízení odpadlo. Poněvadž odvolání bylo podáno osobou k tomu neoprávněnou, bylo je odmítnouti (§§ 471 čís. 2, 474 odst. 2 c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

V usnesení okresního soudu, jímž byl Jaroslav B. zřízen opatrovníkem k hájení práv pozůstalosti Josefa B., není uvedeno zákonné ustanovení, o něž by se toto usnesení opíralo. Předpisu § 810 obč. zák. nemůže se stěžovatel dovolávat, poněvadž § 810 obč. zák. předpokládá, že dědic dědictví nastoupil, t. j., že se přihlásil k pozůstalosti (§§ 799 a 800 obč. zák.); dle spisů okresního soudu však žádná dědická přihláška k pozůstalosti Josefa B. podána nebyla. Tvrdí-li stěžovatel, že byl oprávněn vypověděti plnou Dr. Slavomíra P., dosavadního právního zástupce žalovaného, jde o nepřipustnou novotu. Konečně neprávem vytýká stěžovatel, že odvolací soud neměl odvolání ihned odmítnouti, nýbrž že případný nedostatek procesní způsobilosti měl především hleděti odstraniti podle § 6 odst. 2 c. ř. s. Neboť žalovaný byl zastoupen advokátem (§ 155 c. ř. s.) a nebylo důvodu k nějakému opatření podle § 6 odst. 2 c. ř. s.

Čís. 15150.

Spoluporučník, nejsa zákonným zástupcem nezletilcovým, není oprávněn k rekursu za nezletilce.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1936, R II 36/36.)

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs spoluporučníka nezletilých nepominutelných dědiců do rozhodnutí rekursního soudu v otázce zařazení určitých pohledávek do aktiv pozůstalosti.

Důvody:

Stěžovatel není zákonitým zástupcem nezletilých stěžovatelů, ježto spoluporučník má sice za úkol k dobru svých svěřenců napomáhati a

poručníci radou přispívati (§ 212 obč. zák.), ale z toho nelze vyvozovati, že by mohl také opravné prostředky podávati (srov. rozh. Gl. U. n. ř. čís. 4331).

Čís. 15151.

Zavázal-li se dřívější (bývalý) veřejný společník, který se stal jediným majitelem firmy, vystoupivšímu veřejnému společníku, že ho odškodní, bude-li na něho dokročeno na základě zákonného pětiletého ručení (čl. 146 obch. zák.), jde o smluvní závazek podmíněný odkladací výminkou (§§ 696, 897 obč. zák.).

Změnou firmy kupce jednotlivce v komanditní společnost vznikl nový právní podmět, na nějž přecházejí obchodní závazky kupce jednotlivce jen za předpokladů § 1409 obč. zák.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1936, Rv I 1277/34.)

Žalobce byl společníkem veřejné obchodní společnosti R. v Ch., již tvořili žalobce a druhý žalovaný. Podle svého přednesu vystoupil žalobce dne 1. července 1929 ze společnosti v dorozumění s druhým společníkem a firma trvala dále jako firma jednotlivce. Nato došlo dne 12. února 1931 k zahájení vyrovnacího řízení o jmění firmy, které bylo dne 13. února 1931 ohlášeno v obchodním rejstříku. Po skončení vyrovnacího řízení byla fa změněna ve společnost komanditní, do které přistoupili dne 28. prosince 1931 Vilém F. s vkladem 125.000 Kč a Františka R. s vkladem 125.000 Kč jako komandisté, kdežto druhý žalovaný zůstal jako komplementář. Firma byla též a celý podnik byl pokračováním dřívějšího. K vyrovnacímu řízení přihlásil Artur R. pohledávku 80.133 Kč, o jejíž existenci žalobce nic nevěděl. Tato pohledávka byla vyrovnacím dlužníkem uznána. Když vyrovnací řízení bylo prohlášeno za skončené, podal Artur R. dne 17. prosince 1931 žalobu na žalobce pro 80.133 Kč. Žalobce popřel žalobní žádost, opověděl firmě R. a spol., jakož i Ing. Arnoštu K. spor, aniž tito vyhověli vyzvání dáti se zastupovati, načež žalobce uzavřel s Arturem R. smír. Podle tohoto smíru se zavázal zaplatiti Arturu R. částku 30.000 Kč. K zajištění této pohledávky Artura R. byly tomuto odstoupeny až do plné výše poměrně obě vyrovnací splátky proti Ing. Arnoštu K. Podle společenské smlouvy mezi žalobcem a druhým žalovaným byl druhý žalovaný také oprávněn uzavřít u Artura R. dluh v částce 80.000 Kč pro firmu R. a spol. Firma jednotlivcova R. a spol. výslovně prohlásila prohlášením ze dne 12. září 1929, že se zavazuje, že žalobce uchrání škody, bude-li na základě zákona o pětiletém ručení za závazky firmy z doby před vyloučením žalobce z firmy R. a spol., k ručení přidrž. Konečně prohlásila firma jednotlivce R. a spol., zastoupená Ing. Arnoštem K., že sama ponese útraty vzešlé úmluvou, týkající se vyloučení žalobce ze společnosti. Také během vyjednávání o výši pohledávky, která se má přihlásiti, výslovně prohlásil vlastník firmy R. a spol., Ing. Arnošt K., že uhradí všechny dluhy a event. regresní nároky. Žádá proto žalobce na žalované firmě R. a žalovaném

Ing. Arnoštu K. náhradu toho, co musil zaplatiti Arturu R. (30.000 Kč). Prvý soud uznal podle žaloby částkou 5.000 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Částka 25.000 Kč byla dle smíru splatna až 1. července 1933, v době rozsudku, t. j. 4. dubna 1933 splatná dosud nebyla, a právem proto byla žaloba ohledně této částky zamítnuta pro tentokráte. Žalobce ovšem postoupil Arturu R. k zajištění jeho pohledávky částku 30.000 Kč ze své pohledávky z vyrovnání proti Ing. K., to však nemění nic na věci, ježto částka 25.000 Kč byla splatná až 1. července 1933, tedy v době vydání rozsudku splatná ještě nebyla. Žalovaná strana zaplatila dne 28. června 1933 Arturu R. 25.000 Kč, jest jednak novotou, jednak stalo se to až po vydání rozsudku a nemohl proto soud prvý k tomu přihlídnouti (§ 406 c. ř. s.) a nemůže k tomu přihlížeti ani soud odvolací. Tím jest vyřízeno odvolání žalobcovo. K odvolání žalovaných: Jest pravda, že Artur R. uvedl, že zápujčku poskytl fě R. a spol., avšak jejím veřejným společníkem byl právě žalobce a žalovaný K., kteří ručili dle čl. 112 obch. zák. solidárně a Ing. K. pro tento případ ručení zavázal právě fu R. a spol. a tím i sebe jako jediného majitele firmy té v době onoho prohlášení ze dne 12. září 1929 k náhradě toho, co žalobce bude z důvodu zákonného ručení museti platiti. Ovšem jest firma R. a spol. nyní společností komanditní, tím však nestala se jiným právním subjektem, když změna proti dřívějšíku záleží pouze v tom, že k jedinému osobně ručícímu společníku fy R. a spol. přistoupili dva komanditisté, ručící pouze svými vklady, nikoli osobně. Závazek žalobcův ze smíru ze dne 8. března 1932 jest závazkem pravoplatným. Nejde o závazek dobrovolně převzatý, když sama žalovaná doznává, že Artur R. zapůčil fě R. a spol. 70.000 Kč a že žalobce byl jako bývalý společník za tento závazek po dobu 5 let zavázán, ať již o poskytnutí zápujčky té firmě věděl či nikoli. Závazek žalované spočívá v prohlášení ze dne 12. září 1929. Že žalobce ručil solidárně se žalovaným K., nevylučuje povinnost žalované firmy a K., založenou právě v prohlášení ze dne 12. září 1929. Odvolání se žalované strany na § 60 vyr. řádu (správně § 53 odst. 3 starého vyrovnacího řádu) není odůvodněno, ježto pohledávka žalobcova proti žalovaným vzešla až teprve 8. března 1932, tedy až po vyrovnání.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů, pokud jimi bylo žalobě vyhověno, a uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Doslov a smysl prohlášení žalovaného ze dne 12. září 1929 jest jasný. Z prohlášení toho plyne, že Ing. K. jako tehdejší jediný majitel firmy »R. a Co.« se zavázal nahraditi žalobci nejen část, kterou žalobce z důvodu postihu (čl. 112 odst. 1 obch. zák. a § 896 obč. zák.) jest oprávněn na něm žádati, nýbrž i část, která připadala ze solidárního ručení výhradně na žalobce a kterou by mu majitel firmy »R. a Co.« bez oně zvláštní úmluvy nebyl musil hraditi. Nejde proto v souzeném sporu o postihu nárok žalobcův, nýbrž o samostatný smluvní nárok. Zažalovaná pohle-

dávka nevznikla teprve soudním smírem, jež uzavřel žalobce s Arturem R. dne 8. března 1932. Neboť pohledávka ta vznikla vlastně již tehdy, kdy vznikl její právní důvod, to jest již prohlášením žalovaného ze dne 12. září 1929, tedy před zahájením vyrovnacího řízení, a podléhala vyrovnacímu řízení. Byla to však pohledávka podmíněná odkládací výminkou (§§ 696 a 897 obč. zák.), že žalobce bude na základě zákonného pětiletého ručení (čl. 146 obch. zák.) přidružen k placení závazků vzniklých před jeho vystoupením z veřejné obchodní společnosti. Použití jest tu vyrovnacího řádu čís. 337/14 ř. z. vzhledem k článku X. odstavce (3) urvoz. zák. ke konkursnímu a vyrovnacímu řádu čís. 64/31 Sb. z. a n., poněvadž vyrovnání bylo přijato před účinností tohoto konkursního a vyrovnacího řádu (srovnej rozh. čís. 12471, 13402 Sb. n. s.). Poněvadž nejde o postihu, nýbrž o smluvní nárok, neplatí tu § 17 vyr. ř. čís. 337/14 ř. z., nýbrž § 16 téhož vyr. ř., a mohl proto žalobce přihlásiti svou smluvní podmíněnou pohledávku k vyrovnacímu řízení (§ 102 konk. ř., a mohl proto žalobce přihlásiti svou smluvní podmíněnou pohledávku k vyrovnacímu řízení (§ 102 konk. ř. a § 63 vyr. ř.), i když Artur R. přihlásil svou pohledávku. Žalobce se nevzdal zažalované smluvní pohledávky tím, že ji nepřihlásil k vyrovnacímu řízení, jak plyne z § 53 odst. (1) vyr. ř., podle něhož jest vyrovnání účinné i pro vyrovnací věřitele, kteří se nezúčastnili vyrovnacího řízení. Platí tedy o zažalované pohledávce vše to, co platí o ostatních vyrovnacích pohledávkách (§ 46 odstavce (3) a § 53 odstavce (1) vyr. ř.). Podmínka vzniku zažalované pohledávky byla splněna. Neboť zmíněný soudní smír jest i ve smyslu prohlášení ze dne 12. září 1929 pravoplatným titulem pro závazek žalobcův k zaplacení 30.000 Kč Arturu R., poněvadž Ing. K. uznal pohledávku R., přihlášenou k vyrovnacímu řízení ve výši asi 80.133 Kč, a smírem převzatý závazek nepřesahuje polovici pohledávky R. (§ 891 obč. zák. a čl. 112 odstavce 1 a 146 odstavce (1) obch. zák.), jelikož závazek spoludlužníka není dotčen vyrovnáním vyrovnacího dlužníka. Smluvní závazek Ing. Arnošta K. z prohlášení ze dne 12. září 1929 není neplatnou úmluvou podle § 53 odstavce (3) vyr. ř., neboť vyrovnací řízení bylo zahájeno až dne 13. února 1931 a ve sporu nebyly předneseny skutečnosti, které by odůvodňovaly předpoklad, že k onomu prohlášení došlo z podnětu zamýšleného vyrovnacího řízení anebo aspoň z nějaké vzdálené souvislosti s ním. Podle toho, zda vyrovnání bylo zavčas a úplně splněno či nikoliv (§ 53 vyr. ř. a čl. III zákona čís. 99/23 Sb. z. a n.), jest žalobce oprávněn žádati na svém smluvníku buď celou částku, kterou zaplatil na podíl na něho výlučně připadající z jeho solidárního ručení anebo 35% vyrovnací kvoty z něho. V tom směru nebylo však nižšími soudy nic zjištěno, ač žalovaní to namítali, a nelze proto rozhodnouti, jakou částku je povinen nahraditi žalobci Ing. Arnošt K., ač tento jest pasivně legitimován ke sporu, poněvadž jako veřejný společník původní veřejné obchodní společnosti »R. a Co.« sjednal oprávněně pro společnost v roku 1926 zápujčku u Artura R-a a ručil za ni osobně celým svým jménem podle čl. 112 obch. zák. Přetvořením firmy kupce jednotlivce »R. a Co.« v komanditní společnost dne 18. prosince 1932 nastala změna právního podnětu, neboť tím vznikla nová obchodní společnost (koman-

ditní), a neplatí tu o přechodu pasiv na novou společnost výjimečně ani předpisy čl. 113 nebo čl. 166 obch. zák., poněvadž předpokládají přístup do stávající veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti. Obchodní závazky Ing. Arnošta K. jako jediného majitele firmy »R. a Co.« mohou proto přejít na žalovanou komanditní společnost, není-li jiného ujednání, jen za předpokladů § 1409 bč. zák. Žalobce tvrdil, že zažalovaný nárok přešel na žalovanou komanditní společnost. Odvolací soud se však tímto jeho tvrzením po skutkové stránce nezabýval a prvý soud vůbec tuto námitku přešel. Nelze proto bez zjištění, zda a jakým způsobem přešel zažalovaný závazek na žalovanou komanditní společnost, ani o pasivní legitimaci této žalované rozhodnouti.

Čís. 15152.

K vl. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n.

Jde o pohledávku spornou podle § 21 vl. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n., nikoliv splatnou podle § 13 cit. vl. nař., bylo-li o ní rozhodnuto sice před 1. lednem 1936, rozsudek však do této doby se nestal pravoplatným.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1936, R II 159/36.)

Prv ý s o u d upravil k návrhu čtrnáctidenní platební lhůtu, stanovenou rozsudkem pro zmeškání ze dne 29. května 1935 dle ustanovení §§ 13, 20 a 21 a násl. vládní nařízení ze dne 21. prosince 1935, čís. 250 Sb. z. a n. tak, že žalovaná strana má zažalovanou pohledávku zaplatiti ve splátkách, počínajících se dnem 1. dubna 1936. R e k u r s n í s o u d vyslovil, že zažalovanou pohledávku má zaplatiti dlužník v pravidelných pololetních splátkách, vždy nejpozději k 1. dubnu a 1. říjnu, počínajíc 1. říjnem 1936. D ů v o d y: Na daný případ nelze použití ustanovení § 21 vládní nař. čís. 250/35, kteréžto ustanovení vychází z předpokladu, že se jedná o pohledávku spornou, tedy o takovou, o níž spor nějaký čas potrvá, takže jest důvodné, aby v takovém případě začátek splatnosti byl stanoven na den 1. dubna nebo 1. října po pravoplatnosti rozhodnutí o pohledávce nebo po uznání závazku dlužníkem, nýbrž lze na daný případ, v němž o pohledávce samé jest již rozhodnuto, použití jedině ustanovení § 13 cit. vládní nařízení, dle jehož odst. 2 však závazek ke splátkám počíná se až dnem 1. října 1936.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozhodnutí prvního soudu.

D ů v o d y:

V době účinnosti vl. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n., t. j. dnem 1. ledna 1936, byl o dlužné pohledávce žalobcově již zahájen spor a byl přeruš. Kontumační rozsudek byl doručen žalovanému teprve dnem 18. února 1936, takže se stal pravoplatným dne 3. března 1936 (včetně), an žalovaný měl možnost podati proti rozsudku odvolání, čímž by se byl spor protáhl a nárok by se stal pochybným. Nelze proto souhlasiti s ná-

zorem rekursního soudu, že šlo v souzeném případě o pohledávku již »rozhodnutou«. O takové pohledávce lze mluvit teprve tehdy, když rozsudek jest pravoplatný. Proto také v § 21 cit. vl. nař. se klade důraz na pravoplatnost rozhodnutí. V souzeném případě šlo však o spornou pohledávku, o níž bylo rozhodnuto rozsudkem nabytím právní platnosti teprve 3. března 1936, a proto bylo na souzený případ použití zvláštního ustanovení § 21 cit. vládní nař. První soud podle tohoto ustanovení správně určil, že závazek dlužníka k placení první splátky nastává nejbližší příštím 1. dubnem po pravoplatnosti rozhodnutí o pohledávce, t. j. dnem 1. dubna 1936.

Čís. 15153.

Příplatky k pensijnímu důchodu, poskytované bývalému zaměstnanci jeho bývalým zaměstnavatelem z důvodu jeho dřívějšího zaměstnání jsou výslužným ve smyslu § 2 odst. 1 zák. č. 314/20 a zabavitelné pouze do třetiny.

Dlužník nemá nárok, by požíval zároveň jak existenčního minima, vyňatého podle § 2 odst. 1 zák. č. 314/20 z exekuce, tak i pensijních důchodů, jež jsou podle § 46 zák. čís. 26/29 nezabavitelné, a aby takto měl ve skutečnosti dvě existenční minima.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1936, R I 474/36.)

N i ž š í s o u d y povolily vymáhající věřitelce exekuci na měsíční dávky 924 Kč, které dlužník dostává od své bývalé zaměstnavatelky Okresní nemocenské pojišťovny v B. jako příplatky k pensijnímu důchodu, vypláčenému pensijním ústavem zaměstnanců nemocenských pojišťoven v republice Československé v P., r e k u r s n í s o u d s o b m e z e n í m, že povinnému musí mŕstati ze zabaveného platu 4.000 Kč ročně volných.

N e j v y š š í s o u d změnil usnesení rekursního soudu potud, že z napadeného usnesení vyloučil obmezení o existenčním minimu 4.000 Kč ročně.

D ů v o d y:

M y l n ý jest názor vymáhající věřitelky, že příplatky, jež poskytuje dlužníku k pensijnímu důchodu jeho bývalá zaměstnavatelka, nemají povahu »výslužného« ve smyslu § 2 zákona ze dne 15. dubna 1920 čís. 314 Sb. z. a n., nýbrž jen povahu obyčejné renty, na kterou lze vésti exekuci bez jakéhokoliv obmezení, protože práy »výslužným« podle § 2 uvedené zákona jest rozuměti jen skutečný pensijní důchod, který soukromým zaměstnancům vyplácí pensijní ústav a který jest nyní podle § 46 zákona čís. 26/29 Sb. z. a n. pro obyčejné pohledávky nezabavitelným. Výslužným podle § 2 zákona čís. 314/20 Sb. z. a n. se rozumí všeliké platy, jež jsou bývalému zaměstnanci poskytovány z důvodu jeho dřívějšího zaměstnání ve službách veřejných i soukromých jakéhokoliv

druhu. To vyplývá nejen ze samého pojmu »výslužného«, nýbrž i ze srovnání § 2 odst. 1 s § 1 odst. 1 jmenovaného zákona. Na pojmenování těchto platů nesejde, neboť i zákon uvádí v odst. 1 § 2 vedle slova »výslužné« také ještě v závorce slova »provise a podobně«. V podstatě nesejde ani na tom, zda tyto dávky vyplácí oprávněné osobě její bývalý zaměstnavatel sám nebo někdo jiný za něj (na př. na základě pojištění), neboť po té stránce nečiní zákon rozdílu. Jde-li o příplatky k pensijnímu důchodu, poskytované dlužníku jeho bývalou zaměstnavatelkou na základě dohody o jeho pensionování, tedy tvoří tyto příplatky ve skutečnosti část jeho výslužného a platí tedy o nich předpis § 2 odst. 1 zákona č. 314/20 Sb. z. a n., že mohou býti exekučně zabaveny jen do třetiny. Ustanovení § 46 zákona č. 26/29 Sb. z. a n. se ovšem na ně nevztahuje, jak bylo podrobně vyloženo v rozhodnutí č. 14607 Sb. n. s. (R I 1045/35). V uvedeném směru nelze tedy dovolacímu rekursu přiznati oprávněnost. Dovolací rekurs jest však oprávněn, pokud brojí proti tomu, že rekursní soud uznal na další obmezení, že dlužníku musí zůstatí volnou částka 4.000 Kč rovněž z celkové sumy těchto příplatků. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 314/20 Sb. z. a n. lze z výslužného exekučně zabavití jen třetinu, vždy však tak, že volno musí zůstatí dlužníku ročních 4.000 Kč. Tato částka 4.000 Kč ročně jest zákonem stanovené existenční minimum. V § 46 zákona č. 26/29 Sb. z. a n. o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách jest však ustanoveno, že zabavení nároků a dávek pojištěnců podle tohoto zákona jest přípustné jen k úhradě vypočtených tam nároků, o něž v souzeném případě nejde. Dlužník sám vykázal předloženými doklady, že má od pensijního ústavu zaměstnanců nemocenských pojištěn invalidní důchod 33.984 Kč ročně (kromě vychovávacího příspěvku na syna), a celý tento jeho invalidní důchod jest podle § 46 zákona č. 26/29 Sb. z. a n. pro vymáhanou pohledávku nezabavitelný, takže jen na tomto důchodu zůstává dlužníku volným daleko více, než činí existenční minimum 4.000 Kč ročně. Kromě toho dostává dlužník od své bývalé zaměstnavatelky příplatky k onomu důchodu ve výši 924 Kč měsíčně, tedy 11.088 Kč ročně, o nichž bylo již vyloženo, že pro ně platí předpis § 2 odst. 1 zákona č. 314/20 Sb. z. a n. Pro posouzení přípustnosti objemu exekuce na tyto příplatky nelze však nepovšimnutým ponechatí dlužníkův invalidní důchod, naopak jest i k němu přihlednoutí a sčítati oba druhy jeho výslužných příjmů, na nichž dlužník dostává celkem 45.072 Kč ročně a z nichž jest částka 33.984 Kč v tomto případě nezabavitelná, zajišťující dlužníku rovněž existenční minimum. Podle doslovu a účelu uvedených zákonů jest tuto částku 33.984 Kč čítati do onoho existenčního minima, jež musí dlužníku zůstatí za všech okolností volné, neboť nebylo úmyslem zákonodárcovým, aby dlužník požíval současně v neztenčené míře výhod obou zákonů — i zákona č. 314/20 Sb. z. a n. i zákona č. 26/29 Sb. z. a n. — a aby takto měl ve skutečnosti dvě existenční minima. Nelze proto za správný uznati názor rekursního soudu, že existenční minimum 4.000 Kč ročně jest vypočítati zvláště jen z příplatků, jež dlužníku vyplácí Okresní nemocenská pojišťovna v Berouně, neboť pak by byla dlužníku přiznána vlastně dvě existenční minima, to jest 4.000 Kč a

33.984 Kč, úhrnem 37.984 Kč ročně, což nelze srovnati s duchem zákona a s požadavkem spravedlnosti v poměru k vymáhajícím věřitelům (srovnej obdobné rozhodnutí č. 12108 Sb. n. s.).

Čís. 15154.

Napadl-li zaměstnanec obce usnesení obecního zastupitelstva, jímž byl ze služeb obce propuštěn, správním pořadem pro neplatnost, nemůže se domáhati na soudě přezkumu platnosti tohoto usnesení, dokud o tom nebylo rozhodnuto s konečnou platností pořadem správním.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1936, Rv I 82/36.)

Žalobce navrhl, aby soudním výrokem bylo najisto postaveno, že usnesení obecního zastupitelstva žalované obce, kterým bylo vysloveno, že se žalobce ze služeb žalované obce propouští, jest neplatné, že služební poměr žalobcův k žalované obci není tímto neplatným usnesením ukončen a že tudíž trvá dále. Do tohoto usnesení podal žalobce ještě před zahájením tohoto sporu stížnost k nadřízeným správním orgánům, jež o ní dosud nerozhodly. Žalobě nebylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Základní otázkou jest platnost nebo neplatnost usnesení obecního zastupitelstva. Žalobce spatřoval jeho neplatnost především v tom, že bylo vydáno na základě nálezu disciplinární komise, proti němuž bylo podáno odvolání, a dále i v tom, že disciplinární řízení, provedené disciplinární komisí první stolice, bylo zmatečné. Žalobce však podal proti usnesení obecního zastupitelstva, o něž tu jde, odvolání k okresnímu úřadu a pak i k zemskému úřadu a o tomto jeho odvolání nebylo dosud pravoplatně rozhodnuto. Z toho plyne, že žalobce sám zvolil správní pořad, aby se jím domohl rozhodnutí o neplatnosti usnesení obecního zastupitelstva o svém propuštění. Bylo-li takto na zákrok žalobcův zahájeno řízení správní o otázce neplatnosti usnesení obecního zastupitelstva, nemůže se žalobce toho času ještě domáhati na soudě výroku, že jest neplatné usnesení, jež podle jeho vlastního přednesu nenabylo ještě právní moci a tedy právní účinnosti. Za tohoto stavu věci nelze usnesení obecního zastupitelstva pokládati ještě za konečné, ale soud by mohl rozhodovati o jeho neplatnosti teprve tehdy, kdyby bylo jisto, že jde o usnesení nepodléhající přezkumu pořadem nadřízených úřadů správních. Soud se ještě nemůže pustiti do věcného rozhodování o neplatnosti usnesení obecního zastupitelstva, jak o to žádá žalobce, neboť nelze pokládati za vyloučené, že by usnesení obecního zastupitelstva na žalobcův opravný prostředek, vznesený v řízení správním, mohlo býti po případě i zrušeno. Soudní řízení není však určeno k tomu, aby se provádělo do zásoby, po případě zbytečně (viz rozh. č. 8229 Sb. n. s.).

Určovací návrh žalobcův jest tedy předčasný a nelze spatřovati ne-
správné právní posouzení věci v tom, že byl nižšími soudy zamítnut,
třebas se tak stalo i z jiných důvodů. Nebylo třeba výslovně obmeziti
zamítnutí jen pro tentokrát, neboť to plyne zřejmě z uvedených důvodů
(sr. rozh. č. 13989 Sb. n. s.). Posuzuje-li se věc s vyloženého právního
hlediska, není třeba se obíratí dovolatelovými vývody o tom, zda a pokud
lze si stěžovati proti nálezu disciplinární komise první stolice k vrchní
komisi disciplinární podle § 8 vládn. nař. ze dne 14. srpna 1920 čís. 483
Sb. z. a n., ani o tom, zda disciplinární řízení v první stolici bylo pro-
vedeno po formální stránce správně nebo ne.

Čís. 15155.

**Pracovní řád jest jednostranným prohlášením zaměstnavatelovým,
jemuž nelze přikládati právní význam, nestal-li se dohodou stran sou-
částí pracovní smlouvy.**

**V tom, že zaměstnanec v okrese postiženém silně nezaměstnaností
přijímal po delší dobu bez námitky mzdu, nedal na jevo způsobem kaž-
dou pochybnost vylučujícím, že s její výší souhlasí.**

**Přisoudil-li soud zaměstnanci jen přiměřenou mzdu, zjistiv, že plat
nebyl smluvně ustanoven, může si do tohoto rozhodnutí stěžovati jedině
zaměstnanec, jestliže pro povahu práce jako nouzové mu příslušela vyšší
mzda ať podle případné kolektivní smlouvy nebo obvyklosti v místě.**

(Rozh. ze dne 29. dubna 1936, Rv I 679/36.)

Žalovaní prováděli podle smlouvy uzavřené s okresem j., zastoupe-
ným okresním úřadem v J., stavbu okresní silnice. Žalobce byl na této
stavbě zaměstnán jako pomocný dělník, podle tvrzení žalované s hodi-
novou mzdou 2'40 Kč. Ani žalobce ani žalovaní nebyli členy zaměstna-
necké organizace Svazu s. č. zaměstnavatelů stavebních živností, uza-
vřevších kolektivní smlouvu. Žalobce přednesl, že žalované stihala na
základě dodávací smlouvy povinnost platiti mzdy určené platnými ko-
lektivními smlouvami, resp. tam, kde jich není, mzdy v místě obvyklé.
Dodržení těchto mezd a jich vyplácení bylo prý podmínkou zadávky,
bez níž by jinak stavba žalované straně nebyla zadána. Žalovaní prý
samí ve své nabídce pro druhý díl této stavby s tímto závazkem počítali
kalkulující: nádeník 3'20 Kč za hodinu čisté mzdy. Pro obvod okresu
soudního R. určuje shora uvedená kolektivní smlouva hodinovou mzdu
dělníka 3'10 Kč až 3.30 Kč s tím, že práce přes čas se honoruje o 23 až
100% více. Žalované stihala povinnost platiti mzdy podle této kole-
ktivní smlouvy již proto, že se jednalo o nouzové práce ve smyslu § 1
vládn. nař. ze dne 20. června 1930 čís. 79 Sb. z. a n. (§ 8 tohoto vládn.
nař.). Z ustanovení § 8 tohoto vládního nařízení vyvozuje žalobce přímý
nárok na placení kolektivní mzdy. Smlouva individuální, která se přiči
uvedené kolektivní smlouvě, jest neplatnou proto, že jest proti dobrým
mravům a zejména proti ustanovení § 879 čís. 4 obč. zák., protože

žalobce vzhledem k velké nezaměstnanosti v okrese panující, chtěl-li
dostati zaměstnání a chtěl-li si udržeti zaměstnání, se musel podrobiti
mzdovému diktátu žalovaných, kteří využili nouze žalobcovy, diktující
mu mzdu úplně svévolně. Smlouva pracovní, dle které žalobci mělo býti
vyplaceno za hodinu méně než ustanovuje kolektivní smlouva, jest proto
proti dobrým mravům i proto, že podle této smlouvy neměl žalobce ani
zdaleka onu mzdu, která pro takovou práci jest přiměřenou a v místě
obvyklou, zejména vzhledem na zvláštní poměry, kde šlo o práce na od-
lehle horské silnici na výletnickém místě za nepříznivých klimatických
poměrů, kde šlo o práce spojené s velkou námahou, se značným nebez-
pečím pro zdraví a život. Za 1300 pracovních hodin mu byla vyplacena
hrubá mzda 3.120 Kč. Protože na základě kolektivní smlouvy za tuto
práci měli dostati hodinovou mzdu 3'10 Kč až 3'30 Kč a protože žalo-
vaní, ručící rukou společnou a nerozdílnou, se zdráhají zaplatiti tuto
mzdovou diferenci, navrhl, aby rozsudkem uznáno bylo právem, že ža-
lovaní jsou povinni do 14 dnů rukou společnou a nerozdílnou zaplatiti
mu částku 1.610 Kč. Prv ý s o u d žalobu odmítl. O d v o l a c í s o u d
přiznal žalobci 520 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pracovní řád jest jednostranným prohlášením zaměstnavatelovým,
jemuž nelze přikládati právní význam, nebylo-li prokázáno, že tento řád
se podle dohody stran stal součástí pracovní smlouvy. Dělníci na stavbě
silnice V.-H. byli přijati do práce, aniž s nimi bylo jednáno o mzdě,
a na pracovišti nebyla vyvěšena vyhláška, týkající se mezd. Nebylo proto
třeba se zabývati otázkou, zda žalobce pozbyl nároku na vyšší mzdu
proto, že ve lhůtě uvedené v § 5 odst. 5 domnělého pracovního řádu, ne-
vznesl námitku proti výpočtu a výši mezd. Při zjednání žalobce nebyla
stanovena výše platu. Podle § 1152 obč. zák. platí tedy přiměřený plat
za vymíněný a tento přiměřený plat soud stanovil a učinil základem roz-
sudečného výroku. Není tudíž třeba zabývati se otázkou, zda v této věci
jde o nouzovou práci ve smyslu čl. IV. zákona ze dne 5. června 1930
čís. 73 Sb. z. a n., pokud se týče § 1 vládního nařízení ze dne 20. června
1930 čís. 79 Sb. z. a n. Kdyby šlo o nouzovou práci, musel by zaměst-
navatel platiti mzdu podle platného mzdového tarifu (kolektivní smlou-
vy) nebo podle sazeb obvyklých v místě, kde se má práce konati (§ 8
cit. vládn. nařízení). Přisoudil-li však odvolací soud, zjistiv, že plat ža-
lobcův nebyl smluvně stanoven, žalobci jen přiměřenou mzdu, mohl by
si stěžovati pouze žalobce, kdyby za to měl, že pro povahu práce jako
nouzové mu příslušela vyšší mzda, ať podle případné kolektivní smlouvy,
ať podle prokázané obvyklosti na místě, kde se práce měla konati, nikoli
však též žalovaní, ježto, nebyla-li výše mzdy stanovena, jsou již podle
§ 1152 obč. zák. povinni platiti zaměstnanci přiměřenou mzdu, a ježto
jen tato mzda byla odvolacím soudem přirknuta. Odvolací soud ovšem
na různých místech směšuje pojmy »obvyklá mzda« a »přiměřená mzda«.

Že však přisoudil jen přiměřenou mzdu, je zřejmo z jeho závěru, kdež po probrání okolností pro stanovení mzdy důležitých výslovně poznamenává, že »stanoví přiměřenou mzdu částkou 2 Kč 80 za hodinu«. Dovolatelé brojí sice nepřipustným způsobem proti hodnocení důkazů, pokud z nich odvolací soud zjistil skutkový podklad pro stanovení této přiměřené mzdy, avšak nedolichují, že a proč je stanovení mzdy nesprávné, vychází-li se z tohoto podkladu, a dovolací soud schvaluje úsudek odvolacího soudu o výši přiměřené mzdy (§ 273 c. ř. s.). Mylný jest názor, že odvolací soud neměl žalobci přisouditi přiměřenou mzdu, žádal-li mzdu podle kolektivní smlouvy, neboť, nehledí-li se ani k tomu, že žalobce aspoň případně též žádal mzdu na místě obvyklou nebo přiměřenou, jak bylo svrchu dovozeno, nebylo žalobci přiřknuto něco jiného, než co žádal, nýbrž nanejvýše méně, než žádal. Nelze schváliti názor dovolatelů, že žalobce přijímáním vyplácené mu mzdy po delší dobu bez námitek dal způsobem každou pochybnost vylučujícím (§ 863 c. ř. s.) na jevo, že s výší mzdy souhlasí, neboť nelze přihlédnouti, že šlo o práce v okrese nezaměstnaností velmi postiženém a žalobce mohl se tedy obávat, že uplatňováním vyšších nároků mohl by se vydati nebezpečí propuštění z práce a následkům nezaměstnanosti.

Čís. 15156.

Platebné príkazy československého zúčtovacieho ústavu, opatrené doložkou pravoplatnosti a vykonateľnosti, treba pokladať podľa 2. vety 8. odst. čl. 13 úmluvy medzi Československou republikou a kráľovstvom Maďarským čís. 55/1930 Sb. z. a n., podľa § 1 zák. čís. 51/1930 Sb. z. a n. a podľa čl. VI. zák. čís. 130/1930 Sb. z. a n. za tuzemské exekučné tituly.

(Rozh. z 29. apríla 1936, R III 280/36.)

Exekučný súd povolil exekúciu na základe platebného príkazu československého zúčtovacieho ústavu. Rekursný súd rekurz exekúta proti povoleniu exekúcie zamietol.

Najvyšší súd rekurz exekúta odmietol z týchto dôvodov: Doložkou pravoplatnosti a vykonateľnosti opatrené platebné príkazy československého zúčtovacieho ústavu treba pokladať podľa 2. vety odst. 8 čl. 13 úmluvy medzi Československou republikou a kráľovstvom Maďarským zo dňa 26. mája 1928 čís. 55 z roku 1930 Sb. z. a n., podľa § 1 zák. čís. 51/1930 Sb. z. a n. a podľa čl. VI. zák. čís. 130/1930 Sb. z. a n. za tuzemské exekučné tituly a v otázke povolenia exekúcie na základe tuzemského exekučného titulu podľa stáleho súdneho výkladu 3 (pôvodne 4) odstavca § 40 zák. čl. LIV:1912 v spojení s 2. odst. § 551 Osp. rekurz na tretiu stolicu prípustný je len vtedy, keď bolo usnesenie súdu prvej stolice zmenené, v danom prípade však ide o usnesenie potvrdzujúce.

Čís. 15157.

K § 36 odst. 2 c. ř. s. a § 1486 čís. 6 obč. zák.

Kdy se počíná promlčecí doba pro pohledávku za provedené práce právnické.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1936, R I 469/36.)

Prvý soud zamítl žalobu, již se domáhali žalobci na žalovaném odměny za práce právnické, maje za to, že nárok žalobou uplatňovaný jest promlčen. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k svým zrušovacími důvodům, o odvolání znovu ve věci rozhodl.

Důvody:

Žalobci domáhají se žalobou zaplacení odměny za provedené právnické práce, je tudíž právním důvodem žaloby smlouva o dílo (srov. rozh. čís. 2773, 10028, 11209 Sb. n. s.). Splatnost odměny za dílo nastává zpravidla, pokud totiž nic jiného nebylo ujednáno, ihned po skončení díla (§ 1170 obč. zák.) a počíná tímto okamžikem také běžeti promlčecí lhůta podle § 1486 čís. 6 obč. zák. (srov. rozhodnutí čís. 10454 Sb. n. s.). V souzeném případě došlo k ukončení činnosti žalobců již tím, že dopisem z 31. prosince 1931 vypověděli žalovanému plnou moc. Žalobci v první stolici ani netvrdili, že by po onom dni byli ještě konali práce pro žalovaného, naopak bylo zjištěno, že to činili závislým na tom, že jim žalovaný buď zašle zálohu na útraty nebo dá jinakou jistotu, což se nestalo, a že při roku ze dne 22. ledna 1932 zastupoval žalovaného jiný advokát. Žalobci měli tedy subjektivně i objektivně možnost, aby ihned po ukončení své činnosti, když totiž vypověděli plnou moc, svých nároků na odměnu za vykonané práce se domáhali. Nesejde proto na tom, že dle § 36 odst. 2 c. ř. s. byli ještě po 14 dní oprávněni a zavázáni jednati za žalovaného, pokud by toto bylo třeba, aby byl uchráněn právní újem, když ani netvrdili, že k takovým úkonům v uvedené lhůtě ještě došlo. Běh promlčecí lhůty bylo tedy správně počítati ode dne 31. prosince 1931, takže námitka promlčení jeví se býti odůvodněnou.

Čís. 15158.

Význam doložky obsažené v prodejních podmínkách, že k výtkám, jež nebudou písemně oznámeny bezodkladně po dojití zboží, nebude přihlíženo a že dodavatele nestihá povinnost k náhradě a odškodňovací dodávce.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1936, Rv I 371/34.)

Proti žalobě na zaplacení nedoplatku kupní ceny za dodané zboží namítla žalovaná mimo jiné, že zboží (kůže) jí nebylo dodáno v objed-

naných rozměrech a že proto není povinna plnit. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o to, zda žalovaná jest povinna zaplatiti žalobkyni požadovaný zbytek kupní ceny za dodané jí kůže, i když kůže ty neměly rozměry žalobkyni udané, podle nichž kupní cena byla účtována. Při řešení této otázky jest vycházeti z obsahu závěrečného listu a jeho prodejních podmínek. Předposlední odstavec těchto podmínek zní: »K výtkám, jež nebudou žalobkyni písemně oznámeny bezodkladně po dojití zboží, nebude přihlíženo. V žádném případě nestihá žalobkyni povinnost k náhradě a odškodňovací dodávce. Také jsou vyloučeny nároky pro ušlý výtěžek a srážky, ať již pro prodlení, ať již pro nedostávající se nebo scházející vlastnosti, nebo z jiných důvodů.« Přihlíží-li se k doslovu tohoto odstavce v jeho souhrnu, nelze mu podle zásady poctivého styku v obchodě (čl. 278 obch. zák. a § 914 obč. zák.) rozuměti než tak, že žalobkyně se chtěla jím zabezpečiti proti výtkám jakýchkoli vad, tedy i vad kvantitativních, zejména když úplně a správné rozměry koží lze zjistiti, jak žalovaná sama tvrdí, jen na základě drahých měřících přístrojů, které mají jen velké továrny. Ježto je nesporno, že žalovaná udánlivý nedostatek rozměrů dodaných jí koží neoznámila žalobkyni bezodkladně po jejich dojití, pozbyla podle prodejních podmínek práva uplatňovati vůči žalobkyni jakýkoliv nárok pro nedostatek rozměrů dodaných jí koží a nepochybily proto nižší soudy, když žalobní prosbě vyhověly. Okolnost, že snad žalovaná nemohla ihned po dojití koží je náležitě ve své továrně na rozměry vyzkoušeti, jest bezvýznamná, neboť, ježto není zákonem zakázáno, aby kupec se nároku pro vady kvantitativní vzdal, nemůže býti stranám bráněno, by uzavřely i ujednání takové, o němž mluví prodejní podmínky. Že by se byla žalobkyně při měření udání rozměrů dopustila nějakého zavinění nebo dokonce lsti, nebylo žalovanou tvrzeno, tím méně prokázáno. Než i kdyby předposlední odstavec prodejních podmínek se nevztahoval na vady kvantitativní, zůstala by věc stejná, ježto tvrzení žalované, že mohla nedostatek rozměrů dodaných jí koží seznati teprve při jejich zpracování, je vyvráceno dopisy žalované. Žalobkyně tvrdila a žalovaná tvrzení to nepopřela, že zakoupené kůže byly dodány žalované podle účtů v době ode dne 18. července 1927 do 14. února 1928. Žalovaná po prvé vytkla nedostatek rozměrů v dopise z 18. ledna 1928. Ač sama doznává, že veškeré dodané kůže nezpracovala, žádá v dalším dopise žalobkyni, by jí u každého dodaného balíku připsala k dobru 6 stop. Tím sama doznala, že jí bylo lze zjistiti tvrzenou kvantitativní vadu, aniž by byla kůže vzala do práce, či jinými slovy, že mohla tak učiniti ihned po dojití zboží. Ovšem že v příčině kvantitativních vad neplatí předpis čl. 347 obch. zák., avšak poctivý styk obchodní vyžaduje, by i při kvantitativních vadách kupitel zbytečně neotálel s jejich oznámením. Žalovaná oznámila žalobkyni nedostatek rozměrů opožděně a nemůže se více dovolávati vad těch. Že by byla ozná-

mila žalobkyni nedostatek rozměrů při dodávce zažalované, žalovaná ani netvrdila. I kdyby tudíž ustanovení předposledního odstavce prodejních podmínek se netýkalo vad kvantitativních, zůstala by si věc stejná.

Čís. 15159.

Užití cizozemského práva.

V otázkách o obsahu cizozemských norem není soud vázán důkazy, jež strany nabídlý, nýbrž může si sám vhodným způsobem vyšetřiti onen obsah, avšak přesto dlužno žádati, aby strana, jmenovitě v právních otázkách, které se nevyskytují každodenně anebo které jsou i jinak odlehle, zjistila a před soudem tvrdila určitý obsah normy, aby soud věděl, co má býti předmětem šetření.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1936, Rv I 1404/34.)

Žalobce přednesl, že ujednáním z 1. května 1929 s původcem Františkem H. stal se spolupůvodcem vynálezu, směřujícího k automatickému pletení koberců a že využitkování tohoto vynálezu přenesl H. sám bez žalobce v r. 1929 na společnost »S.« v Ž. (v Německu, žalovanou), která k účelu využitkování tohoto vynálezu byla založena a do níž H. jako svůj vklad vložil svůj vynález výše uvedený. Žalovaná dala si vynález ten patentovati v různých cizích státech, avšak žalobce má za to, že smlouvou jen s H. nestala se právním nástupcem původcovým, poněvadž spolupůvodce — žalobce, — při něm zúčastněn nebyl. Poněvadž se žalobce tímto jednáním H. se žalovanou cítí poškozeným, domáhá se výroku, že žalovaná jest povinna převésti naň ideální polovici patentních práv, pokud se týče práv z přihlášení patentů, které včas vyneseni rozsudku ještě nebyla udělena, pokud se tato práva týkají automatického aparátu k vázání koberců a to: pro Německou říši, pro Rakousko a pro Spojené státy severoamerické... Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Mezi žalovanou společností, která jest cizozemec a Frant. H., který jest buď tuzemec nebo cizozemec, což zjištěno nebylo, došlo k ujednání, na základě něhož byl patentován vynález v žalobě bližší uvedený. Šlo tu tedy o právní jednání cizozemce buď s cizozemcem nebo tuzemcem, o němž mluví § 37 obč. z. a kteráž musí býti posuzována podle zákonů místa, kde jednání bylo ujednáno, což v tomto případě bylo v Německu, kde právě žalovaná společnost S. k účelům zužitkování vynálezu byla zřízena a kde též patent pro Německo byl zřízen. Že o otázce převedení vynálezu H. na žalovanou společnost v případě sporu bude rozhodnouti dle zásad patentního zákona, jest nesporným, avšak, vzhledem k výše uvedenému ustanovení § 37 obč. z., dle patentního zákona německého. Tohoto zákona smí tuzemský soud použiti jen tehdy, když o to ve sporu bylo žádáno a byly nabídnuty důkazy o okolnostech, odůvodňujících použitelnost cizího práva, a tvrzeny cizí předpisy, jichž se má použiti. Toto však v tomto sporu žalobce neučinil a nemůže se tedy teprve nyní v odvolání brániti tím, že prvý soud

mu nedal možnost, aby bylo použito cizího hmotného práva neb cizích předpisů. Za tohoto stavu věci nemohl prvý soud věc posouditi dle tuzemského práva, kdyžt dle § 37 obč. z. jest závazným právo cizozemské, a cizozemského práva opět nemohl použiti, poněvadž žalobce ani sám to nežádal a ani nenavrhł, ačkoliv času měl k tomu dosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pokud jde o právní posouzení věci, netřeba se již obíratí otázkou, bylo-li věc posouditi podle tuzemského práva, a to jmenovitě podle § 29 pat. zákona již proto, že žalobkyně v odvolání sama připustila, že nemohla užiti právního prostředku tam normovaného proto, že není původcem, vynálezcem, aniž třeba zkoumati, zda je tento její názor správný podle skutkového děje; dále také proto, že jde o patenty udělené v cizině, takže by řízení před tuzemským patentním úřadem nemohlo přijíti v úvahu. Pokud se žalobní prosba zmiňuje také o právech z přihlášení patentů, nelze k ní přihlížeti, když se v ní neuvádí ani, u kterých patentních úřadů přihlášky byly učiněny a jak tedy mají býti co do právních důsledků posuzovány a když si žalobkyně jenom vyhradila právo rozšířiti žalobu na přihlášky tam uvedené, což se však nestalo. Zbývá tedy jenom otázka, zda měly nižší soudy použití předpisů cizozemského práva, kterého práva a kterých předpisů a jak si měly vésti za sporu, aby se o příslušných předpisech poučily. Bezprostředním důvodem žalobním není ani smlouva žalobkyně (křidatáře) s vynálezcem H., ani smlouva tohoto se stranou žalovanou, nýbrž skutečnost, že žalovaná strana získala v Německu, v Rakousku a ve Spojených státech sama patenty a tím že zasáhla do práva žalobkynina, protože prý žalobkyně jako právní nástupce vynálezce měla býti na oněch patentech zúčastněna. Že ona právní jednání, jež vedla k udělení patentů, byla předsevzata ve jmenovaných cizích státech a ovšem podle tamních předpisů právních, je zřejmo; jestliže pak žalobkyně žádá, aby žalovaná strana byla odsouzena k tomu, aby jí postoupila ideální polovici oněch práv, je zřejmé, že právní účinek rozsudku nemá býti podle intence žalobkyně omezen na tuzemsko, nýbrž že se jeho účinek má projevití v oněch státech. Musí tedy býti již také podle předpisů §§ 33 až 37 obč. zák. o. věc posouzena podle právních předpisů toho kterého cizozemského státu, jimiž se vymezuje právo vynálezce k vynálezu, jeho disposiční právo s tímto právem a účinky takové dispozice jak v poměru vůči smluvníku, tak také v poměru k třetím osobám; také formálně právní předpisy přicházejí tu v úvahu, totiž předpisy o tom, jakou právní cestou mají býti ty které nároky uplatněny, aby věc mohla býti považována za rozhodnutou s účinkem také pro příslušnou cizinu. Odvolací soud nikterak nesměšuje otázku použitelnosti cizozemských předpisů v případech, kde jich strany podle shodné vůle chtěly použiti za právní základ svého právního jednání, s případy, v nichž takové srovnalé vůle

stran není. Neříká také, že by věc měla býti posouzena výlučně jenom podle německého práva, ale právem vytýká žalující straně, že nemůže soudu procesnímu činiti výtka nesprávného právního posouzení nebo neúplnosti řízení, když se sama v řízení před procesním soudem o náležité vyjasnění věci také po této stránce nepříčinila a v tom směru nic nepodnikla, ba když si sama otázky ty ani neujasnila. Je sice pravda, že v otázkách o obsahu cizozemských norem soud není vázán důkazy, jež strany nabídnou, nýbrž že si může sám vhodným způsobem onen obsah vyšetřiti, ale nicméně dlužno žádati, aby si strana, jmenovitě v právních otázkách, které se nevyskytují každodenně, anebo které jsou i jinak odlehlé, určitý obsah normy zjistila a před soudem tvrdila, aby soud věděl, co má býti předmětem šetření. To však žalobkyně neučinila ani před soudem procesním, ale ani v řízení opravném a nečiní tak ani v dovolání, kde se obmezuje jenom na obor práva německého; také tu se v podstatě dovolává jenom předpisu § 413 něm. občanského zákona, který sice uvádí, že předpisů o postupu pohledávek má se obdobně použiti také na postup jiných práv, pokud zákon nepředpisuje jinak, avšak o sobě k posouzení sporného případu s hlediska německého práva nestačí, když tu jde o práva, která jsou upravena speciálními předpisy.

Čís. 15160.

Předběžnou smlouvu (§ 936 obč. zák.) lze utvrditi závdavkem.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1936, Rv I 1689/34.)

Žalovaný uzavřel se žalobci předběžnou smlouvu, podle níž měli žalobci od něho koupiti dům. Smlouva byla utvrzena závdavkem 4.000 Kč, složeným žalobkyní, jež je nyní žalobou vymáhán. K perfekci smlouvy mělo dojítí dne 10. května 1931, žalovaný se však k podpisu smlouvy nedostavil a s koupě sešlo. Nižší soudy vyhověly žalobě na zaplacení závdavku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o níž jde, uvedl v

důvodech:

Není opodstatněna námitka, že smlouva ze dne 16. dubna 1931 měla pouze právní povahu smlouvy předběžné (§ 936 obč. zák.), jež zanikla uplynutím roku, ježto v zákonné lhůtě žalovaný nenaléhal na to, aby přípověď byla provedena, poněvadž též předběžná smlouva může býti závdavkem utvrzena. Pak všem nesejde na tom, že nedošlo k provedení předběžné smlouvy, pokud se týče k písemnému jejímu vyhotovení, poněvadž již zavíšené nesplnění předběžné smlouvy závdavkem utvrzené opravňuje protistranu, aby si podržela závdavek, který obdržela (§ 908 obč. zák.), místo aby naléhala na provedení přípovědi. Nerozhodným je

těž, že druhá žalobkyně zaplatila závdavek z prostředků manželských, nebylo-li prokázáno, že žalovaný věděl o tvrzeném protiprávním jejím postupu.

Čís. 15161.

Soudce dražbu řídicí jest vyloučen z výkonu soudcovského úřadu, zúčastnila-li se jeho manželka dražby jako podatelka.

Jak dražební rok, tak i usnesení o udělení příklepu manželce soudcově v tomto případě je zmatečné.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1936, R II 144/36.)

Při exekuční dražbě nemovitosti účastnila se podávání i manželka soudce dražbu řídicího, již byla také nemovitost příklepnuta. Odporu proti příklepu první soud nevyhověl, rekursní soud vyhověl rekursu do tohoto rozhodnutí a odepřel příklep uvedené vydražitelce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Právním uznal rekursní soud, že dražební rok a usnesení, jímž byl udělen příklep, jsou zmatečné, poněvadž se řízení a rozhodnutí zúčastnil soudce, který podle zákona byl vyloučen z vykonávání úřadu soudcovského (§§ 477 č. 2 c. ř. s., 78 ex. ř.). Paragraf 180 odst. 1 ex. ř. vůbec na sporný případ se nehodí, neboť ustanovuje pouze, kdo je vyloučen z podávání při dražbě. O tuto otázku však tu nejde. Není nejmenší pochybností, že manželka soudcová byla oprávněna zúčastnit se podávání. Ale její manžel byl podle § 20 odst. 2 j. n. vyloučen z vykonávání soudcovského úřadu při dražbě, které jako podatelka se zúčastnila jeho manželka. Stranou v občanské právní věci není jenom ten, na jehož návrh se řízení zahájí, nebo proti němuž řízení směřuje, nýbrž jest jí každý, o jehož návrzích a zájmech se během řízení rozhodnouti má. O takový případ však tu jde. Kdo chce podávati při dražbě, musí především podle § 147 a násl. ex. ř. složit vadium (anebo žádati o zproštění složení) a soudce musí rozhodnouti, odpovídá-li nabízené vadium dražebním podmínkám a o tom, bude-li dotčený zájemník připuštěn k podávání (§ 180 odst. 4 ex. ř.). Již tím rozhoduje soudce o návrzích a o zájmech dotčených osob a rozhoduje tedy ve věci těchto osob, nehledíc ani k dalším, během dražebního roku se vyskytujícím rozhodnutím (§§ 177 posl. odst., 183, 185 ex. ř.). Byl tedy podle jasného ustanovení § 20 č. 2 j. n. soudce dražbu řídicí z vykonávání soudcovského úřadu vyloučen, poněvadž jeho manželka se zúčastnila dražby jako podatelka a bylo jeho úřední povinností zachovati se podle § 22 org. zák. a § 130 jedn. ř. Jelikož tak neučinil, jest stížen zmatečností svrchu uvedenou jak dražební rok, pokud vystupovala jako dražitelka jeho manželka, tak i usnesení, jímž též soudce udělil příklep své manželce.

Čís. 15162.

Súdne (exekučné) uplatňovanie pohľadávky — vzniklej v starých korunách rakúsko-uhorských na základe súkromnoprávného úkonu, uzavreného pred 26. februárom 1919 stranami, z ktorých jedna mala bydlisko dňa 26. februára 1919 v Maďarsku a druhá na území republiky Československej — nie je prípustné, hoci sa strany ešte pred 1. novembrom 1924 dohodly, že pohľadávka má byť zaplatená v československej mene, v splátkach, pri zachovaní exekučného záložného práva, nadobudnutého pred 26. februárom 1919 (čl. 22 úmluvy č. 55/1930 Sb. z. a n.).

(Rozh. zo 16. marca 1936, R III 763/35.)

Rekurzný súd zmenil usnesenie súdu I. stolice a návrh na povolenie exekúcie zamietol. Dôvody: Na základe spisov možno zistiť, že v súdenom prípade ide o vymáhanie pohľadávky, vzniklej v starých korunách rakúsko-uhorských, zakladajúcej sa na súkromnoprávnom úkone, uzavrenom v dobe pred 26. februárom 1919, ďalej, že z osôb úkon uzavierajúcich, mala strana vymáhajúca dňa 28. februára 1919 bydlisko v Maďarsku, dlžník však na území republiky Československej. Uplatňovanie takýchto pohľadávok patrí na pokračovanie upravené v čl. 11. dohody čis. 55/1930 Sb. z. a n. a ich vymáhanie exekúciou podľa čl. 22. dohody nie je prípustné.

Nejvyšší súd usnesenie rekurzného súdu potvrdil z jeho správnych dôvodov a uviedol ešte toto: Na vývody rekursu treba dodať, že vymáhajúca strana je protokolovanou firmou so sídlom v Budapešti tak podľa pôvodného exekučného titulu, ako i podľa obsahu exekučnej žiadosti a preto treba ju pokladať podľa jej sídla za majiteľku pohľadávky. Rekurzný súd nebol povinný vyžiadať si dobrozdanie Československého štátneho zúčtovacieho ústavu v Bratislave ani s ohľadom na novú skutočnosť teraz tvrdenú, že vymáhaná pohľadávka bola ešte pred 1. novembrom 1924 upravená dohodou strán (30. júla 1920) tak, že treba ju zaplatiť v československej mene a v splátkach pri zachovaní exekučného záložného práva nadobudnutého zrejme pred 26. februárom 1919. Nehľadiac na to, že touto dohodou nebola ešte pôvodná pohľadávka splnená, ako to má na mysli bod 8 § 2 vlád. nariadenia čis. 224/1924 Sb. z. a n. a článok 1 a 8 úmluvy medzi Československou republikou a Kráľovstvom maďarským čis. 55/1930 Sb. z. a n., nemožno prehliadnuť, že pre nárok vymáhajúcej veriteľky na dobytie dlhu v československých korunách niet exekučného titulu, — cit. dohoda z 30. júla 1930 nie je vôbec exek. titulom, keďže pôvodný titul znie na býv. rakúsko-uhorské koruny.

Čís. 15163.

Prevod hypotekárneho záložného práva, viaznúceho pre zmenkovú pohľadávku, ktorá nebola zároveň so záložným právom prevedená a platením zanikla, nemôže byť sám o sebe napadnutý odporovacou žalobou.

(Rozh. zo 17. marca 1936, Rv IV 66/35.)

Žalobník mal proti Žigmundovi S. pravoplatne prisúdenú pohľadávku vo výške 5.340 Kč 80 h, ktorú aj exekučne vymáhal, ale bez úspechu. Žigmund S. postupnou listinou vystavenou 29. októbra 1932 previedol na žalovaného Henricha B. svoju, hypotekárnym záložným právom zaistenú, pohľadávku, ktorú mal proti bratom B. vo výške 42.665 Kč a na ktorú títo bratia B. vystavili zmenky, ktoré Žigmund S. pri prevode pohľadávky neodovzdal žalovanému Henrichovi B., ale ich eskontoval u Č. banky, ktorá neskoršie zažalovala bratov B. na zaplatenie protihodnoty týchto zmeniek, v dôsledku čoho bratia B. zmenky Č. banke vyplatili. Žalobník domáhal sa žalobou, aby súd vyriekol, že záložné právo vložené na základe postupnej listiny zo dňa 29. októbra 1932 pre žalovaného Henricha B. vo výške 42.665 Kč je voči žalobníkovi bezúčinné a aby žalovaný bol povinný zaplatiť žalobníkovi 7.104 Kč 80 h, na ktorú sumu vzrástla pôvodná pohľadávka žalobníka s útratami bezúspešnej exekúcie. Súd prvej stolice žalobe vyhovel. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobu zamietol.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť žalobníka zamietol. Dôvody: Pre tento spor je rozhodujúce riešenie otázky, či je právne účinný prevod pohľadávky, zaistenej hypotekárnym záložným právom, na žalovaného, a či žalovaný v dôsledku tohoto prevodu dostal, alebo účinne mohol žiadať uspokojenie od poddlžníkov, bratov B. Odporovacia žaloba môže obstať len v kladnom prípade, v zápornom prípade musí byť zamietnutá preto, že nie je právne odôvodnené napadnúť odporovacou žalobou bezúčinný právny úkon. Na základe smerodajného skutkového stavu treba vyvodiť právny záver, že napadnutý prevod pohľadávky resp. hypotekárneho záložného práva nebol právne účinný a žalovaný nemal právneho nároku, aby od poddlžníkov žiadal uspokojenie. Podľa smerodajného skutkového stavu totiž poddlžníci, bratia B., vystavili na spornú pohľadávku zmenky, ktoré boli odovzdané Č. banke, táto zmenky uplatňovala, žalovala a inkasovala. Žalovaný nenadobudol si tieto zmenky resp. zmenkové pohľadávky a preto by ani nemohol vystúpiť proti poddlžníkovi a títo ani by nemohli účinne plniť do rúk žalovaného bez preukázania a odovzdania zmeniek. Odporovacia žaloba je tedy už z tohoto dôvodu bezpodstatná.

Čís. 15164.

I. Ustanovenia zákona o stavebnom ruchu týkajúce sa stavebných živností vzťahujú sa aj na štátne stavby.

II. Podľa § 24 zák. č. 45/1930 Sb. z. a n.*) môžu byť kolektívne smluvy v obore stavebných živností zmenené individuálnou smluvou len v prospech zamestnanca.

(Rozh. z 31. marca 1936, Rv IV 114/36.)

*) Vid' teraz § 87 zák. č. 65/1936 Sb. z. a n.

Žalobník uzavrel so žalovanou firmou 10. júla 1934 smluvu o prevedení úkolovej práce a bol zamestnaný ako murár na stavbe budovy Zemského úradu v U. od 24. júla 1934 do 7. decembra 1934. V tejto dobe bola v platnosti kolektívna smluva z 8. apríla 1926, upravená nálezom rozhodčieho mzdového súdu v U. zo dňa 28. mája 1934 čí. Rs 1/34-10, ktorá bola uzavrená svázom robotníctva stavebného, kamená a keramického priemyslu (žalobník bol členom keramickej odborovej organizácie) miestnej skupiny v U. s obchodným a živnostenským spoločenstvom v U., ktorého členom bola žalovaná firma (podnikateľka stavby). Podľa tejto upravenej kolektívnej smluvy boli zamestnávateľia oprávnení požadovať prácu za hodinovú mzdu alebo za úkolovú mzdu, ale v oboch prípadoch nesmela byť mzda nižšia, než ako bola kolektívnou smluvou stanovená. Podľa tvrdenia žaloby žalobník odpracoval v dobe od 24. júla 1934 do 7. decembra 1934 na stavbe budovy Zemského úradu v U. 922 hodín, za čo mu žalovaná firma vyplatila len 2.841 Kč 60 h (v odvolacom pokračovaní uznal žalobník, že mu bolo vyplatené 3.093 Kč), kdežto jemu — murárovi 5 rokov po vyučení — príslúcha v smysle nálezom rozhodčieho súdu mzdového v U. 5.20 Kč na hodinu, čo činí za 922 hodín 4.794 Kč 40 h. Žalobou domáhal sa žalobník na žalovanej firme zaplatenia rozdielu mzdy vo výške 1.722 Kč 80 h. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice čiastočne zmenil a žalobníkovi prisúdil 1.471 Kč 40 h. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a tento súd upravil, aby v spore ďalej pokračoval, skutkový stav riadne zistil a znova rozhodol. Dôvody:

Kolektívna smluva sama úkolové mzdy neurčuje, a tak potreba stanovenia miezd úkolových smluvou individuálnou plynie zo samej kolektívnej smluvy. Vládnym nariadením č. 118/1934 Sb. z. a n., ktorým bola predĺžená platnosť kolektívnych smluv, sa na tomto stave nič nezmenilo. Je preto mylné zistenie odvolacieho súdu, že medzi spornými stranami uzavrená smluva o úkolovej práci je neplatná už z toho dôvodu, že mzdové pomery boli upravené smluvou kolektívnou, poľažne nálezom rozhodčieho mzdového súdu.

Medzi stranami nebolo sporné, že mzda bola vyplatená zamestnancom podľa rozsahu vykonanej práce a podľa smluvou stanovenej úkolovej mzdy. Tým, že palier žalovanej prijímal robotníkov, zostavoval pracovné skupiny a neprítomným robotníkom srážal po 5 Kč za hodinu, nepremenila sa smluva o práci úkolovej v smluvu o práci hodinovej, lebo táto činnosť kontrolná plynie len z právneho pomeru zamestnávateľa k zamestnancovi. Je preto záver odvolacieho súdu, vyvodený z tejto okolnosti, že nešlo o úkolovú prácu, zrejme mylný.

V danom prípade však ide o pracovný pomer živnosti stavebnej. Tieto pracovné pomery boli upravené zákonom o stavebnom ruchu číslo 45/1930 Sb. z. a n. (§ 24), ktorého účinnosť bola predĺžená podľa čl. IV zák. č. 164/1932 Sb. z. a n. do 31. decembra 1934. Námitka žalovanej, že zákon o stavebnom ruchu, poľažne jeho ustanovenia o živnostiach

stavebných sa netýkajú štátnych stavieb, nemá v citovanom zákone opory.

Najvyšší súd už v svojom rozhodnutí č. 13640 Sb. n. s. vypovedal a odôvodnil, že podľa § 24 cit. zák. môžu byť kolektívne zmluvy v obore stavebných živností zmenené smluvou individuálnou len v prospech zamestnancov. Je preto vylúčená zmena, pokiaľ sa kolektívnou smluvou stanovené pracovné podmienky pre zamestnancov zhoršujú.

Už bolo uvedené, že ani kolektívna zmluva z 8. apríla 1926, ani nález rozhodčieho mzdového súdu č. Rs 1/34-10 úkolové mzdy neurčujú. Nález však stanoví hodinovú mzdu murára po 5 rokov po vyučení (a takým bol žalobník) na 5 Kč 20 hal. za hodinu. K zisteniu, či úkolová mzda, stanovená v smluve z 10. júla 1934, nie je horšia než hodinová mzda určená smluvou kolektívnou, je predne treba zistiť, aký pracovný výkon slúžil za základ dojednania hodinovej mzdy murárskej na 5 Kč 20 h a potom, či úkolová mzda vychádza z predpokladu rovnakej pracovnej výkonnosti. Jestli totiž murár pri rovnakej pracovnej výkonnosti, za ktorú obdržal na hodinu 5 Kč 20 h, mohol zarobiť pri úkolovej práci a mzde tiež najmenej 5 Kč 20 h za hodinu, nebola individuálnou mzdou zhoršená mzda, stanovená kolektívnou smluvou a nebol by žalobný nárok po práve. Jestli by však murár pri rovnakej pracovnej výkonnosti zarobil pri úkolovej práci menej než 5 Kč 20 hal., bola mzda zhoršená a obstal by žalobný nárok na rozdiel medzi úkolovou mzdou vyplatenou a vyššou úkolovou mzdou, ktorú by musel dostať, aby pri rovnakej pracovnej výkonnosti zarobil hodinovú mzdu 5 Kč 20 hal. Toto stanovisko zodpovedá výkladu kolektívnej zmluvy podľa úpravy rozhodčím nálezom č. Rs 1/34. Odvolací súd však v tomto smere skutkový stav nezistil. Bolo preto treba pokračovať podľa § 543, odst. 2 Osp.

Čís. 15165.

K doplneniu čakacej doby, potrebnej podľa § 16, odst. 1 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., započíta sa rovnako každý mesiac bez rozdielu, či ho zamestnanec nadobudol u prvého alebo posledného zamestnávateľa.

Nasledujúci zamestnávateľ je zodpovedný za škodu, vzniklú z porušenia prihlasovacej povinnosti, týkajúcej sa penzijného poistenia (vl. nar. č. 16/1923 a zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.); aj v tom prípade, keď služebná doba, ktorú predchádzajúci zamestnávateľ neprihlásil, bola by stačila zamestnancovi k dosiahnutiu čakacej doby.

(Rozh. zo 7. apríla 1936, Rv III 148/36.)

Žalobník bol zamestnaný podľa prednesu žaloby u troch žalovaných firiem od 1. decembra 1919 do 30. novembra 1932 s prestávkou od 31. októbra 1925 do 1. januára 1930, keď bol nezamestnaný. Žalované firmy žalobníka neprihlásily k penzijnému poisteniu na celú dobu, cez ktorú bol u nich zamestnaný, ale I. žalovaná firma len na dobu 19 mesiacov a II. žalovaná firma len na dobu 29 mesiacov, tak že žalobník, keď bol

uznaný za nespôsobilého k výkonu svojho zamestnania, mal dovedna len 48 príspevkových mesiacov a jeho žiadosť o priznanie starobného dôchodku bola penzijným ústavom zamietnutá. Žalobník domáhal sa žalobou na žalovaných firmách, aby boli solidárne zaviazané platiť mu mesačnú rentu 781 Kč 25 h preto, lebo ho neprihlásily k penzijnému poisteniu na celú dobu, cez ktorú bol u nich zamestnaný a v dôsledku toho nedosiahol 60 príspevkových mesiacov, potrebných k tomu, aby mu penzijná poisťovňa starobný dôchodok vyplácala. Oba nižšie súdy rozhodovali len dotyčne II. žalovanej firmy, lebo proti ostatným žalovaným spor spočíval. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice čiastočne zmenil a zaviazal II. žalovanú firmu, aby žalobníkovi platila mesačne 10 Kč počnajúc dňom 1. februára 1935. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil tomuto súdu, aby v spore pokračoval, skutkový stav riadne zistil a znova rozhodol. **Dôvody:**

Vládne nariadenie č. 16/1923 a zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. nemajú ustanovenia, ktoré by upravovali pomer zamestnancov voči zamestnávateľovi v prípade, že zamestnancovi vznikla škoda z toho, že zamestnávateľ porušil prihlasovaciu povinnosť, ktorú mu zákon o penzijnom poistení ukladá. Treba preto posudzovať nárok na náhradu škody z porušenia tejto povinnosti podľa všeobecných pravidiel práva súkromného. Podľa týchto sú zamestnancovi zodpovední za škodu, ktorá mu vznikla z toho, že nedosiahol čakacej doby, rukou spoločnou a nerozdielnou všetci zamestnávateľia, ktorých zavinením sa tak stalo (Sb. n. s. č. 8286). K doplneniu čakacej doby započíta sa rovnako každý mesiac; niet rozdielu, či ho zamestnanec nadobudol u prvého alebo posledného zamestnávateľa a niet ani v zákone o penzijnom poistení ani vo všeobecnom práve o náhrade škody takého pravidla, z ktorého by sa dalo vyvodiť, že nasledujúci zamestnávateľ nie je zodpovedný za škodu, vzniklú z porušenia prihlasovacej povinnosti, jestli služebná doba, ktorú predchádzajúci zamestnávateľ neprihlásil, stačila zamestnancovi k dosiahnutiu čakacej doby. Dôvody, z ktorých odvolací súd žalobný nárok zamietol, nemajú preto v platnom práve opory.

Žalobník tvrdil, že žalovaná firma ho neprihlásila k penzijnému poisteniu na dobu od 1. januára 1930 do 1. júla 1930, t. j. na 6 mesiacov, firma Bratia M. od 1. januára 1922 do 29. februára 1924, t. j. na 26 mesiacov a firma P. na dobu od 1. októbra 1925 do 30. apríla 1926, t. j. na 7 mesiacov, tedy všetky tri firmy na dobu 39 mesiacov. Prihlásených príspevkových mesiacov mal žalobník do nastúpenia poistného prípadu 48.

Keby tento žalobný prednes zodpovedal skutočnosti, stalo sa z viny všetkých troch menovaných firiem, že žalobník nedosiahol 60 príspevkových mesiacov a nenadobudol nárok na dôchodok invalidny resp. starobný (§ 16 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.). Boly by preto menované firmy solidárne zodpovedné za škodu, ktorá z toho žalobníkovi vznikla ako to bolo už hore uvedené. Odvolací súd však skutkový stav v tomto smere nezistil a nezaoberal sa ani číselnosťou žalobného nároku. Bolo preto treba pokračovať podľa § 543, odst. 2 Osp.

Čís. 15166.

Do usnesení rekursního soudu, jímž byla uložena prvému soudu oprava vadného podpisu žalobcova, není dovolacího rekursu.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R I 374/36.)

Rekursní soud zrušiv usnesení prvního soudu uložil mu, aby dal žalující straně lhůtu k opravě podpisu žaloby, neboť první soud považuje podpis žaloby za směrodatný prohlásil řízení za zmatečné a žalobu odmítl, ježto pod žalobou byl podpis »Starostenský úřad osady města P.«, jemuž se nedostává procesní způsobilosti, kdežto rekursní soud tento podpis pokládal za vadu formální.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Rekursní soud dal prvnímu soudu jen příkaz, aby odstranil formální vadu. Nejvyšší soud obšírně odůvodnil v rozhodnutí čís. 10352 Sb. n. s., na něž se stěžovatel poukazuje, že do takového usnesení není samostatného opravného prostředku.

Čís. 15167.

Předpokladem přeměny rozvodu v rozluku podle § 17 rozl. zákona jest, že šlo o rozvod nedobrovolný. Byly-li strany jak v otázce rozvodu, tak v otázce viny na něm zajedno, jde o zastřený rozvod dobrovolný, jenž nemůže být podkladem pro rozluku podle § 17 rozl. zák., třebaže byl vysloven rozsudkem podle formy kontradiktorním.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R I 460/36.)

Manželství, o jehož rozluku podle § 17 rozl. zákona žádá navrhovatel Jan V., bylo rozvedeno z viny obou manželů z důvodu § 13 lit. e), h), i) rozl. zákona. Proti žádané přeměně rozvodu na rozluku se vyslovila odpůrkyně — manželka žadatelova. První soud žádosti navrhovatelově vyhověl a prohlásil rozvedené manželství za rozloučené z viny obou manželů. Rekursní soud návrh na rozluku manželství zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rozluku manželství lze povolití jen z důvodů v zákoně přesným výpočtem uvedených (§ 13 rozl. zák.). Pro sporné řízení rozlukové platí zásada vyšetřovací a zásada pravdy materiální v opaku k pravdě formální, jež platí jen při zásadě projednací. Rozlukové důvody jest zkou-

mati přísně a jest z úřední moci vzítí v ochranu platný sňatek proti všelikému svévolnému odporu (§ 14 dvor. dekretu čís. 1595/1819 Sb. z. s. a § 10 min. nař. čís. 283/1897 ř. z.). Překážka manželství musí být úplně dokázána a důkaz nemůže být podán ani souhlasným doznáním manželů, ani jejich výsledkem podle §§ 371 a d. c. ř. s. (§ 99 obč. zák. a čl. VI. čís. 1 uv. zákona k c. ř. s.). Tyto předpisy platí stejnou měrou také ve sporném řízení rozlukovém (§ 13, posl. odst. rozl. zák.). Důvodem všech těchto přísných ustanovení jest, že rozluka manželství se nedotýká jen soukromých zájmů stran, nýbrž také zájmů veřejných, protože rodina je základem státního celku. Pokud běží o rozluku v řízení nesporném podle §§ 15 až 17 rozl. zákona, jest povšechně předeslati toto: Těmito předpisy nemělo být nic sleveno na stejné přísnosti povolování rozluk v řízení nesporném, jaká platí v řízení sporném. Účel přeměny rozvodu v rozluku v řízení nesporném jest velmi jasně vyložen v důvodové zprávě právního výboru Národního shromáždění tisk 298/1919, kde se v podstatě praví, že vedoucí myšlenkou §§ 15 až 17 bylo jednak zamezení, aby oklikou dobrovolného rozvodu nebyla lehkovázně zaváděna rozluka dohodou manželů, jednak ušetření stranám dvojí trapné probírání nejintimnějších rodinných záležitostí, jednak uvarovati se dvojnásobných nákladů soudních, jednak konečně zabrániti přílišnému přetížení soudů. V případech § 17 rozl. zák. jest soudu toliko pečlivě zkoumati, zda výsledky zjištěné ve sporu o rozvod byly by již tenkrát stačily k tomu, aby na jich podkladu byla povolena rozluka, kdyby o ní bylo bývalo žalováno. Z toho, co dosud uvedeno, vyplývá, že zákon chce přísně brániti tomu, aby nedocházelo k lehkovážným rozlukám dohodou manželů, bez dostatečných skutečných rozlukových důvodů, ať běží o rozluku v řízení sporném či nesporném a s tohoto hlediska jest nutno vykládati předpisy zákona o rozluce také v řízení nesporném. Tím lze přejíti k souzenému případu, v němž jde o přeměnu rozvodu v rozluku podle § 17 rozl. zák., kterou první soud povolil, rekursní soud nepovolil. Prvním předpokladem jest nedobrovolný rozvod podle §§ 107 až 109 obč. zák., tedy rozvod, jež si strana žalující vynucuje proti vůli druhé strany, ať již co do celého rozsudkového výroku, jehož nutnou součástí je také výrok o vině (§ 12 dv. dekr. a § 11 min. nař.) či jen co do výroku o vině. Zda běží o takový nedobrovolný rozvod či o zakrytý rozvod dobrovolný, nutno posuzovati podle jednotlivostí případu. V souzeném případě uzavřeli manželé po kontradiktorním řízení a po provedení některých svědeckých důkazů smír pro případ, že bude vysloven rozvod z viny obou stran, v němž upravili své majetkoprávní poměry a otázku výživy i výchovy nezletilých dětí. Tím uzavřeli dohodu podle §§ 103 a 105 obč. zák. Pak navrhla žalovaná manželka rozvod z viny žalobcovy, jako již dříve žalující manžel navrhl rozvod z viny žalované manželky. Strany doznaly navzájem skutečností »v tomto protokole uvedené«, načež soud vynesl rozsudek, že se manželství rozvádí z viny obou stran z důvodů § 109 obč. zák. a § 13 lit. e), h), i) rozl. zák., odvolav se na souhlasný přednes stran (§ 266 c. ř. s.). Poté se strany vzdaly opravných prostředků proti rozsudku. Právně usoudil rekursní soud, že v tomto případě jde vlastně o zastřený rozvod dobrovolný a že

vyličený postup byl jen obcházením předpisů o souhlasném rozvodu. Na tom nic nemění, že každá z obou stran navrhla rozvod z viny druhé strany, neboť ani v tom směru se strany nesnažily, aby po případě v opravném řízení provedly svou vůli proti vůli strany druhé s pomocí soudního výroku. Strany, doznavše vzájemně skutečnosti druhou stranou pro rozvod uplatňované, které podle nich zakládaly rozvodové důvody, nemohly očekávat nic jiného než výrok o vině jich obou, neboť tento výrok nutně vyplýval ze skutkového přednesu vzájemně doznatého. Že nic jiného neočekávaly, je jasně viděti z toho, že se hned vzdaly opravných prostředků proti rozsudku a že již před tím právě pro ten případ uzavřely také smír, takže jejich návrhy a soudní výrok v otázce viny byly jen pouhou formalitou. Byli tedy oba manželé zajedno jak co do rozvodu, tak co do viny na něm. Jde tedy zřejmě o rozluku dohodou manželů, čemuž právě zákon chce brániti. Není tu proto splněn již první předpoklad § 17 rozl. zák., totiž skutečně nedobrovolný rozvod podle §§ 107 až 109 obč. zák. (srovnej také rozhodnutí čí. 11498 a 13232 Sb. n. s.), takže není třeba se zabývatí dalším předpokladem, zda skutečnosti ve sporu najevo vyšlé by byly již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby oň bylo bývalo žalováno.

Čís. 15168.

Pokud nemusí finanční prokuratura býti obeslána jako zástupkyně vodohospodářského fondu k jednání o náhradu za vyvlastněné pozemky k stavbě údolní přehrady.

Není přípustno domáhati se na soudě určení náhrady za pozemky vyvlastněné k účelům vodostavebním, dokud o náhradě nerozhodl pravoplatně úřad správní.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R II 15/36.)

Prv ý s o u d zastavil soudní řízení za účelem stanovení odškodného za pozemky, jež mají býti na základě nálezu vyvlastňovacího vyvlastněny, a to proto, že podle dopisu zemského úřadu v B. ze dne 26. června 1935 nemohlo býti o cenách za nemovitosti rozhodnuto, ježto příslušní činitelé dosud nerozhodli o stavbě vlastní nádrže. R e k u r s n í s o u d uložil prvému soudu, by v řízení pokračoval. D ů v o d y: Okolnost, již prvý soud odůvodnil svoje rozhodnutí, nemůže býti důvodem k zastavení řízení, ježto odškodnění, jež má býti poskytnuto následkem vyvlastnění, jest podle § 23 zák. ze dne 18. února 1878 čí. 30 ř. z. soudně stanoviti, jestliže vyvlastnění za to žádají. Poněvadž v daném případě vyvlastnění trvají na stanovení odškodnění, bylo odůvodněné stížnosti jejich proti zastavovacímu usnesení vyhověti.

N e j v ý š š í s o u d vyhověl dovolacímu rekursu finanční prokuratury potud, že odmítl návrh nezl. Oldřicha a Vlasty Ř. na stanovení náhrady, jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

D ů v o d y:

Finanční prokuratura v B. jménem státního vodohospodářského fondu napadá usnesení rekursního soudu především z důvodu zmatečnosti, poněvadž nebyla vůbec přibrána k řízení o zjištění odškodného, ač jest právním zástupcem vodohospodářského fondu podle § 3, odst. 3 zákona čí. 50/1931 Sb. z. a n. Avšak jde o řízení zahájené r. 1929. O vodoprávní řízení ke stavbě údolní přehrady na řece S. obce K. žádal býv. moravský zemský výbor v B., k jehož zastupování finanční prokuratura nebyla tehdy povolána. Státní fond pro splavnění řek, vybudování přístavů, výstavbu údolních přehrad a pro využitkování vodních sil, k jehož zastupování před soudy a úřady jest povolána finanční prokuratura jako zástupkyně státu, byl zřízen teprve zákonem z 27. března 1931, čí. 50 Sb. z. a n. s účinností od 1. ledna 1931. Jinak zastupuje fond ministr veřejných prací, pokud jde o zápůjčky, společně s ministrem financí, při čemž ministr veřejných prací stanoví, které státní úřady jsou oprávněny podpisovati jménem fondu určité listiny pro stát závazné. Odhady před soudem se prováděly od r. 1929, tedy v době, kdy ještě onen fond neexistoval, a účastnili se jich zástupci zemského úřadu v B. jako zástupci podnikatele (stavebníka), tomuto úřadu bylo oznámeno narovnání uzavřené dne 12. ledna 1932 ke schválení a tímto úřadem bylo zasláno ministerstvu veřejných prací. Toto ministerstvo výnosem ze 14. června 1935 vrátilo spisy s podotknutím, že o cenách za nemovitosti nemohlo býti rozhodnuto, ježto příslušní činitelé dosud nerozhodli o stavbě vlastní nádrže. Z toho jest patrné, že finanční prokuratura nebyla právem přibrána k jednání a že byl k němu obeslán správně zástupce podnikatele (stavebníka). Jde tu dále o narovnání ujednané s výslovnou výhradou, že schválení jeho může býti odepřeno, čímž se nestane vůbec pro něj závazným. Řízení dosavadní není tedy zmatečné (§ 41 f) nesp. řízení). Stěžovatelka uplatňuje dále, že nebylo přípustné, by soud zahájil řízení o zjištění odškodného, poněvadž proti vodoprávnímu výměru byly podány stížnosti co do výše odškodného, takže výměr ten nenabyl ještě právní moci, že pak řízení soudní může teprve potom býti zahájeno. § 87 zákona vodního pro Moravu (z 28. srpna 1870 čí. 65 z. z.) ustanovuje, že, nejsou-li účastníci spokojeni s náhradou vyšetřenou ve správním řízení, má suma náhrady býti stanovena nálezem soudním. Náhradu tu jest určiti v nesporném řízení. V zákoně ovšem není výslovně stanoveno, sluší-li vyčkati, až výrok správního úřadu, který jest co do výše ustanovené náhrady za vyvlastněné pozemky jen prozatímní, nabude právní moci, či možno-li se ihned obrátiti na soud, jakmile třeba jen první instancí politickou náhrada byla vyměřena. Z povahy věci však vyplývá, že teprv po pravoplatném vyměření náhrady úřadem správním lze zakročití o soudní určení náhrady, protože rozhodnutím vyšší instance správní by se mohl státí návrh o soudní určení bezpředmětným. Podle zprávy okresního úřadu podali jen nezl. Oldřich a Vlasta Ř., zastoupení poručíci Annou Ř., odvolání proti vodoprávnímu výměru z 18. března 1929 co do výše přiznané náhrady. Tito tedy neprávem učinili u soudu návrh na soudní určení náhrady, když

svým odvoláním učinili ji předmětem rozhodování vyšších úřadů správních a jest jim vyčkatí právní moci rozhodnutí těchto úřadů, aby se pak mohli obrátiti k soudu, nebudou-li spokojeni s výší náhrady správními úřady jim s konečnou platností přiznanou. Co do nich jest tedy dovolací rekurs odůvodněn. Co do dalších účastníků uvedených v napadeném usnesení nabytí vodoprávní výměr právní moci a nebylo tu překážky, aby bylo provedeno řízení soudní o určení náhrady. Rekursní soud správně uvedl, že prohlášení ministerstva veřejných prací ze 14. června 1935 nemůže býti důvodem k zastavení řízení o určení náhrady za pozemky, které pravoplatným vodoprávním výměrem byly vlastníkům vyvlastněny.

Čís. 15169.

Bylo-li manželství rozvedeno z výhradné viny manželovy podle § 13 e) a h) rozl. zákona, nelze vinnému manželovi povolití rozluku manželství, mělo-li by povolení rozluky za následek těžké poškození majetkových práv nevinné manželky.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R II 108/36.)

Manželství Karla L. s jeho manželkou Marií bylo rozvedeno z výhradné jeho viny z důvodů uvedených v § 13 lit. e) a h) rozl. zákona. Jeho žádost, by bylo toto manželství rozloučeno podle § 17 rozl. zákona, byla prvním soudem zamítnuta; rekursní soud žádosti vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Jde o povolení rozluky manželství podle § 17 rozl. zákona. O rozluku manželství na podkladě provedeného sporu o rozvod může podle tohoto ustanovení žádati každý z rozvedených manželů, tudíž i manžel rozvodem vinný, pokud se jeho žádost nepřiči dobrým mravům, na příklad proto, že donutil svým jednáním druhého manžela, by zakročil o rozvod, aby sám měl podklad pro žádost o rozluku, které by jinak nedosáhl, nebo když se rozluky domáhá zřejmě za tím účelem, aby druhého manžela těžce poškodil na majetkových právech. Podmínkou povolení rozluky jest, že by bylo bývalo na rozluku uznáno, kdyby onen manžel, který žaloval o rozvod, byl žaloval hned na rozluku. Rozhodují skutečnosti v době rozsudku první instance. Podle těchto zásad jest přiznati dovolacímu rekursu oprávnění. Rozsudkem ze dne 19. června 1933 bylo ik žalobě manželčině manželství stran rozvedeno od stolu a lože z viny manželovy, a bylo při tom zjištěno, že manžel opětovně krutě nakládal s manželkou, že toto zlé nakládání zanechalo u ní viditelné následky, že jí vyhrožoval, že jí dobjí, že jeho jednáním vznikl hluboký rozvrat manželství. Z obou těchto důvodů bylo uznáno na rozvod man-

želství; zjištěné skutečnosti tvoří rozlukové důvody podle § 13 e) a h) rozl. zákona. Stěžovatelka uplatňuje proti návrhu na rozluku, že na rozvod bylo uznáno z výhradné viny navrhovatelovy, že by se tento mohl oženiti, že by tím vzrostl okruh osob, o něž by mu bylo pečovati, že by ztratila nárok na pensí. Námitkám těmto nelze odepřiti oprávnění. Stěžovatelka měla by po smrti navrhovatelově nárok na vdovský důchod (§ 14 čís. 1 zákona čís. 242/1922 Sb. z. a n.). O tento nárok by přišla, jestliže by se žalobce, který žije s konkubinou, po povolení rozluky znovu oženil. Mělo by tedy povolení rozluky za následek těžké poškození stěžovatelky na majetkových právech. Hledíc dále k tomu, co bylo zjištěno o jednání navrhovatelově vůči stěžovatelce, jest jeho žádost o rozluku považovati za přičící se dobrým mravům.

Čís. 15170.

Účinek postupu věřitelských práv spoludlužníkovi, jenž zaplatil věřiteli část dluhu připadající materiálně na druhé spoludlužníky.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R II 111/36.)

Pro pohledávku Ústřední sociální pojišťovny a pro pohledávku Městské spořitelny vázlo simultanní právo zástavní jednak na exekučně prodané ideální polovici nemovitosti připisané Heřmanu S., jednak na neprodané druhé ideální polovici připisané Dr. Karlu Ř. Pohledávky Ústřední sociální pojišťovny v částce 1.000.000 Kč a Městské spořitelny v částce 300.000 Kč zakládaly se na dlužních úpisech z doby, kdy Dr. Karel Ř. byl již vlastníkem druhé ideální polovice nemovitosti, kdežto pohledávka téže spořitelny v částce 225.287 Kč 48 h zakládala se na dlužním listě z doby dřívější. V příčině prvních dvou pohledávek je Dr. Karel Ř. osobním solidárním spoludlužníkem s pozůstalostí po Heřmanu S. Prohlášením ze dne 27. prosince 1935 postoupila Ústřední sociální pojišťovna ze své hypotekární pohledávky Dr. Karlu Ř. částku 4.916 Kč 90 h a prohlášením ze dne 19. prosince 1935 postoupila mu Městská spořitelna ze svých hypotekárních pohledávek částku 15.540 Kč, a to z toho důvodu, že tyto částky, které připadaly na pozůstalost po Heřmanu S., zaplatil jim Dr. Karel Ř. ze svého. První soud k těmto postupům přihlížel a postoupené částky s příslušenstvím Dr. Karlu Ř. z rozvrhové podstaty v exekuční věci vymáhající věřitelky Spořitelny v O. proti pozůstalosti po S. přikázal, kdežto rekursní soud přikázal je následující knihovní věřitelce z toho důvodu, že věc je posuzovati podle § 896 obč. zák. a že z postupných prohlášení nejde najevo, že se postoupení práv stalo před placením nebo při placení shora uvedených částek Dr. Karlem Ř. a že ona postupná prohlášení pocházejí z doby, kdy příslušné částky byly věřitelům Dr. Ř. již dávno zaplacený, tudíž placením zanikly a nemohly býti Dr. Karlu Ř. postoupeny.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Zaplatil-li spoludlužník věřiteli část dluhu připadající materiálně na druhé spoludlužníky, může si vzhledem k ustanovení § 896 obč. zák. dáti věřitelská práva částky té se týkající postoupiti, nebo může na spoludlužnicích žádati náhradu rovným dílem po případě podle zvláštního vnitřního poměru ujednaného mezi všemi spoludlužníky. Je tedy v takovém případě postup práv věřitelských na plátce přípustný a nemusí se státi před placením nebo při placení, nýbrž podle obdoby § 1422 obč. zák. stačí, když platící spoludlužník před placením nebo při placení o postoupení věřitelských práv věřitele žádal, postoupení samo může se státi i později. Ze shora uvedených postupních prohlášení nejde nijak najevo, že by se postupy ty nebyly staly právem, a není proto důvodu považovati je za neplatné. Bylo věci následující knihovni věřitelky, aby ve svém odporu vzneseném při rozvrhovém roku proti přihlášeným nárokům Dr. Karla Ř. okolností, které by postupy činily neplatnými, tvrdila, toho však neučinila. Je sice pravda, že podle § 896 obč. zák. může plátce požadovati i v případě cesse jen takovou část, která na ostatní spoludlužníky připadá, ale ani tu odporující knihovni věřitelka ve svém odporu neuvedla, že Dr. Karel Ř. požaduje více, než mu podle regresních nároků proti pozůstalosti po Heřmanu S. přísluší. Nebylo proto důvodu odkazovati jí s jejím odporem na pořad práva, kde by se jediné mohla řešiti otázka, zdali Dr. Karel Ř. žádal za postup věřitelských práv včas, a zdali částky mu postoupené odpovídají jeho regresním nárokům. U pohľadávky pak, za kterou plátce byl zavázán nikoli jako osobní dlužník, nastává subrogační regres již ze samého zákona (§ 1358 obč. zák.).

Čís. 15171.

Pravidlo súkromného práva, že pohľadávka veriteľa i s vedľajšími právami prechádza ex lege na ručiteľa, ktorý ju vyplatil, neplatí pre obor práva verejného (daňového).

»Ručením« v § 265 č. 76/1927 Sb. z. a n. nie je mienený záväzok rukojemský podľa súkromného práva, ale je to len výraz pre priamu z o d p o v e d n o s ť za daňový nedoplatok.

(Rozh. z 2. mája 1936, Rv III 836/35.)

Žalobník predal v r. 1926 svoju nehnuteľnosť Alexandrovi V. a Jozefovi S.; prevod vyznačený bol však len v pozemkovej knihe, v pozemkovom katastre ostala nehnuteľnosť zapísaná aj naďalej na žalobníka a daň z nej bola v dôsledku toho predpisovaná žalobníkovi. V r. 1931 bola nehnuteľnosť okresným súdom v K. na exekúčnej dražbe odpredaná. Pri rozvrhu dražebného výťažku prihlásil berný úrad v K. proti exekútovi (Alexandrovi V. a Jozefovi S.) k prednostnému uspokojeniu dlžnú daň, zaťažujúcu exekúčne odpredanú nehnuteľnosť, a to daň po-

zemkovú, domovú a zárobkovú na dobu od 1. apríla 1928 do 31. marca 1931 v sume 5.615 Kč. Usnesením zo dňa 20. októbra 1932 čís. E 1180/29 bola táto suma bernému úradu prikázaná; žalobník na rozvrhovom pojednávaní vzniesol na túto sumu a jej prednostné zaradenie nárok z dôvodu, že ju za exekútov už vyplatil (keďže bola daň z nehnuteľnosti predpísaná jemu), tak že platením na neho prešla ex lege daňová pohľadávka eráru i s právom na prednostné zaradenie. Exekučný súd odkázal žalobníka na porad práva. Žalobou domáhal sa žalobník, aby žalovaný erár povinný bol uznať, že suma 5.615 Kč, prikázaná bernému úradu v K., patrí jemu (žalobníkovi).

Súd I. stolice mal za dokázané, že žalobník vyplatil zo sporných daní len 117 Kč 25 h na pozemkovú daň a vyhovel žalobe len do týchto častí. Proti rozsudku súdu I. stolice odvolal sa len žalobník, žalovaný erár odvolanie nepodal. O d v o l a c í s ú d rozsudok súdu I. stolice v napadnutej (zamietavej) časti potvrdil.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť žalobníka zamietol. D ō v o d y:

Žalobník sa už zo základu mýli, keď má za to, že sporná suma 5.615 Kč, ktorá bola rozvrhovým usnesením okresného súdu v K. zo dňa 20. októbra 1932 čís. E 1180/29 ako prednostná pohľadávka (na nedoplatkoch dane pozemkovej, domovej a zárobkovej za dobu od 1. apríla 1928 do 31. marca 1931) vradená pre žalovaný čl. štát, patrí žalobníkovi, lebo vraj tieto daňové nedoplatky zaplatil za exekútov Alexandra V. a Jozefa S. ako ručiteľ podľa odst. 4 § 265 zákona č. 76/1927 Sb. z. a n. a tak vraj táto daňová pohľadávka i s vedľajšími právami (t. j. zákonným prednostným právom záložným) prešla naň zákonnou cesiou.

»Ručením« v § 265 cit. zákona nie je mienený záväzok rukojemský v smysle súkromného práva (Bürgschaft), ale je to len výraz pre priamu zodpovednosť (Haftung) za daňový nedoplatok a správne je preto stanovisko napadnutého rozsudku, že žalobník — ak zaplatil pri niaznaných okolnostiach spornú sumu — neplatil tým dlh cudzí, ale svoj vlastný. Ostatne právne pravidlo, ktoré tu má žalobník na mysli, platí iba v obore práva súkromného, t. j. o pohľadávkach súkromnoprávných, sporná pohľadávka je však pohľadávkou verejnoprávnou, pri ktorej v nedostatku zákonného predpisu nemôže prísť v úvahu ani cesia dobrovoľná, tým menej cesia zo zákona, tak že i keby šlo o skutočný prípad súkromnoprávneho zaručenia (rukojemstva), nemal by žalobný nárok tvrdeného právneho základu. Zákonné prednostné právo záložné za daňové nedoplatky v nedostatku výslovného predpisu zákona v žiadnom prípade nemôže prejsť na osobu súkromnú.

Pri tomto právnom stave netreba sa vôbec zaoberať otázkou, či skutkové tvrdenia žaloby sú pravdivé, a márna je aj námietka dovolacej žiadosti, že žalovaný čl. štát sporný nárok čo do častí 439 Kč 05 h a 323 Kč 05 h za sporu uznal, lebo — nehľadiac ani na to, či by aj skutočné uznanie mohlo byť v súdenom prípade účinným — nejde tu ani o uznanie v prospech žalobníkov, ale najvyš iba v prospech rozvrhovej masy, žalobník však nie je osobou, povolanou k hájeniu záujmov zad-

nejších veritel'ov, zúčastnených v rozvrhovom pokračovaní. Bolo preto treba bezzákladnú dovoláciu žiadosť zamietnuť.

Čís. 15172.

Závodní výbor zřízený podle zákona z 12. srpna 1921 č. 330 Sb. z. a n. nemá procesní způsobilosti.

(Rozh. ze dne 6. května 1936, R I 121/36.)

Nálezem rozhodčí komise (zák. čís. 330/21 Sb. z. a n.) bylo vysloveno, že povinná firma má zaplatiti propuštěným zaměstnancům v nálezu uvedeným odstupné ve výši 3—4týdenní jejich mzdy. K vymožení tohoto nároku navrhl exekuci proti povinné její závodní výbor. Prvý soud exekuci povolil. Rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud zrušil z podnětu dovolacího rekursu rozhodnutí obou soudů pro zmatek a odmítl exekuční návrh.

Důvody:

Exekuční návrh podal jako vymáhající věřitel Závodní výbor M. textilních závodů (povinné firmy). Především jest se obíratí otázkou, zda tento vymáhající věřitel jest vůbec podmětem, který má procesní způsobilost a může jako strana jednati na soudě, ať již v řízení sporném či exekučním (§ 1 c. ř. s. a § 78 ex. ř.). Pro způsobilost býti stranou na soudě jest podstatné, zda jde o právní podnět, který jest schopen míti vlastní jmění jako soubor práv a závazků, ať již se onen podnět jeví též jako jednota osob nebo jmění neosobní, které slouží nějakému dovolenému účelu (nadace podle § 646 obec. zák. obč.), nebo nějaký ústav, který — nemaje pevného základního (nadačního) jmění — byl zřízen k účelům všeužitečným, má samostatnou organizaci a samostatné zastoupení a sleduje stanovený cíl prostředky majetkovými (Sb. n. s. civ. č. 5487). Ze zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 330 Sb. z. a n. o závodních výborech plyne, že závodní výbor nelze zařaditi do žádné skupiny právnických osob podle § 26 obec. zák. obč. Závodní výbor se zřizuje za předpokladů § 1 dotčeného zákona a jest podle § 10 tohoto zákona nejméně tříčlenný. Jeho úkoly vypočítává především povšechně první odstavec § 3 a pak ještě zvláště také §§ 5 a 6 zákona o závodních výborech. Povšechně jest závodní výbor podle § 3 dotčeného zákona povolán, aby hájil a povzbuzoval hospodářské, sociální a kulturní zájmy zaměstnanců v závodě, a do tohoto povšechně stanoveného úkolu spadají jednotlivá jeho oprávnění, vypočítaná příkladmo v dalších odstavcích § 3 dotčeného zákona a ještě zvláště také v §§ 5 a 6 téhož zákona. Ze všech těchto ustanovení zákona o závodních výborech jest zřejmé, že závodní výbor pečuje v poměru k zaměstnavateli o ochranu zájmů zaměstnanectva závodu jako orgán veřejné sociální péče o dělnictvo, že

však nemá způsobilosti nabývatí zvláštního samostatného jmění k sledování úkolů zákonem o závodních výborech mu stanovených. Na tom nemění nic ani ustanovení § 24, odst. 2 zákona o závodních výborech, které oprávnňuje závodní výbor, že může vybíratí k úhradě hotových výloh vzniklých z jeho činnosti zákonem o závodních výborech odůvodněné příspěvek, z kterého hradí polovici zaměstnanci a polovici zaměstnavatel. Ani v tomto ustanovení není dána závodnímu výboru způsobilost nabývatí jmění, ani není tímto zákonným ustanovením vytvořeno zvláštní jmění pro účely závodního výboru, tedy nějaké jmění neosobní, nýbrž jde tu jen o krytí hotových výdajů závodního výboru a o jejich rozvržení na osoby k úhradě podle zákona povinné, z čehož plyne, že ani výdaje závodního výboru podle zákona vzniklé nejsou závazkem závodního výboru jako jednoty osob, a že ani příspěvky k úhradě těchto výdajů určené nejsou jeho jměním nebo jměním neosobním, nýbrž že příspěvky ty jsou jen majetkem jemu svěřeným zaměstnanci závodu a zaměstnavatelem k použití výhradně pro účel již předem stanovený. Závodní výbor také ani nemá zapotřebí žádného samostatného jmění, ježto není povolán k tomu, aby zájmy zaměstnanců závodu po stránce hospodářské, sociální a kulturní přímo ukájel, nýbrž má jen tyto zájmy hájiti a povzbuzovati. Že závodní výbor není právníkou osobou ve smyslu § 26 obč. zák., tomu nasvědčuje nejen doslov §§ 3, 5, 6 a 24 zákona o závodních výborech, ale mluví proto i důvodové zprávy k tomuto zákonu. Tak v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona o závodních výborech (závodních radách) označují se závodní výbory za důvěrníky zaměstnanců a za poradní sbory zaměstnavatele (strana 12, 13). V důvodové zprávě sociálněpolitického výboru poslanecké sněmovny k dotčenému zákonu (strana 13) se právě k ustanovení § 3 tohoto zákona připomíná, že tímto zákonným ustanovením snažil se soc. pol. výbor postihnouti a rozšířiti práva, která měly dosud dobrovolně závodní výbory, dosazené odborovými organizacemi anebo volbou dělnictva, a že ustanoveními §§ 5 a 6 tohoto zákona se zavádí úplně nové právo zaměstnanců. Jak podle doslovu zákona samého, tak i podle důvodových zpráv k němu jest tedy závodní výbor jen sborem důvěrníků zaměstnanectva toho kterého závodu, kteří v poměru tohoto zaměstnanectva k podnikateli pečují v nejširším rozsahu o jeho zájmy hospodářské, sociální a kulturní, kteří však jako takoví nemají způsobilosti nabývatí jmění jako souboru práv a závazků. Na tom nic nemění ani, že se závodní výbor usnáší (§ 23 o závodních výborech) a že vystupuje jako strana před rozhodčí komisí (§ 26 dotčeného zákona), neboť to jest právě jen způsob, kterým vykonává svůj úkol zákonem povšechně stanovený v prvním odstavci § 3 zákona č. 330/21 Sb. z. a n., který mu však nepropůjčuje způsobilost k nabývání samostatného jmění jako souboru práv a závazků. Z těchto důvodů nelze závodní výbor pokládati za právníkou osobu podle § 26 obec. zák. obč. v žádné její podobě a pak ovšem nemá závodní výbor ani způsobilosti státi na soudě v řízení sporném neb exekučním. Tento nedostatek nedá se nijak odstraniti (§ 7, odst. 1 c. ř. s.) a jest k němu přihlížeti v každém období sporu neb exekučního řízení (§ 6 civ. ř. s., § 78 ex. ř.).

Čís. 15173.

Úraz při dopravě zdviží. Jak dalece ručí ten, kdo obsluhuje zdviž, za úraz dopravované osoby.

(Rozh. ze dne 6. května 1936, Rv I 1178/34.)

Žalobkyně (tovární dělnice) utrpěla při dopravě zdviží těžký úraz. Tvrdíc, že se tak stalo proto, že ji žalovaný neupozornil na závadu ve zdviží, domáhá se na něm náhrady škody za utrpené zranění. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok důvodem po právu polovinou.

Důvody:

Žalovaný řídil dopravu zdviže v době, kdy žalobkyně v ní byla a kdy také utrpěla úraz, pro který se na něm domáhá náhrady škody. Jako obsluhovač zdviže, ať již byl k této práci služebně určen anebo byl obsluhovačem jen příležitostným, měl povinnost, vyplývající z povahy této jeho činnosti, vyžadující zvláštní znalosti a bedlivosti, obstarávati nejen mechanickou obsluhu zdviže, ale i starati se o bezpečnost osob zdviží dopravovaných, neboť osoby ty nemají zpravidla zkušenosti v této dopravě, ani neznají zařízení zdviže a její úpravu tak, aby se mohly samy veškerého nebezpečí za dopravy zdviží vyvarovati, zejména ovšem nemohou zpravidla znáti vady zdviže, které sice nejsou překážkou technického provozu, které však mohou přivoditi nebezpečí pro osoby v ní dopravované. Že s dopravou ve zdviží a s nebezpečím s tím spojeným nebyla obeznámena ani žalobkyně, vyplývá z toho, že jela zdviží teprve třikráte. Tato trojí jízda nemohla postačiti, aby žalobkyně sama již věděla, kam se má ve zdviží postavit, aby jí nehrozilo nebezpečí tělesného poškození, a aby věděla, kde má zdviž nějakou závadu, ze které takové nebezpečí vychází. Žalovaný dovolával se jen oněch zkušeností žalobkyně, jichž tato získala v továrně v oboru jí přidělené práce. Tyto zkušenosti neměly však významu při dopravě zdviží, neboť ji neseznámily s dopravou ve zdviží. Jde tedy o to, zda se žalovaný ve službě jako obsluhovač zdviže dopustil nějakého zavinění, které bylo v příčinné souvislosti s úrazem žalobkyně. Žalovaný upozornil žalobkyni ve zdviží, aby se postavila řádně od kraje zdviže, z čehož lze usouditi, že mu bylo známo nebezpečí pro tělesnou bezpečnost dopravovaných osob, plynoucí z přístupnosti volného prostoru mezi klecí zdviže a zdívkou jí obklopujícím. Žalovaný byl také jako obsluhovač zdviže povinen, aby toto nebezpečí znal a aby vždy při dopravě osob učinil opatření, které by za pravidelných okolností dopravy zabraňovalo ohrožení tělesné bezpečnosti dopravovaných osob. Ať již viděl žalobkyni ve zdviží ještě před počátkem její dopravy ve zdviží nebo teprve později, avšak ještě před úrazem, bylo jeho povinností, aby zdviž zastavil a žalobkyni buď ze zdviže vykázal nebo ji ve zdviží tak postavil, aby nebyla vydána nebezpečí poškození těla. Žalovaný toho však neučinil, nýbrž spokojil se

jen s napomenutím žalobkyně, nestaraje se dále, zda jeho napomenutí bylo také uposlechnuto. Upozornění samo nebylo však dostatečným opatřením bezpečnostním, jak patrné již z nehody samé. Žalovaný nemohl předpokládati, že z povšechného upozornění, aby se postavila řádně od kraje, žalobkyně ihned pozná, kde jí hrozí nebezpečí a jakým způsobem. Právem proto uplatňuje žalobkyně, že žalovaný neměl zdviž spustiti, když žalobkyně do ní vstoupila, majíc pravdu potud, že žalovaný měl zdviž, když ji již uvedl do pohybu, aspoň zastaviti, jakmile v ní zpozoroval žalobkyni a viděl, že nestojí ve zdviží na místě, kde jí nehrozí nebezpečí. Skutečnost, že ve zdviží bylo dosti místa i pro více osob než pro tři, nemůže žalovaného ospravedlniti, neboť právě úkolem jeho obsluhovačské služby ve zdviží bylo, aby dopravované osoby i v dostatečném prostoru zdviže tak místně rozdělil, aby jim za dopravy nehrozilo nebezpečí, budou-li zachovávat jinak opatrnosti rozumného člověka. Žalovaného nemůže zprostiti viny na úraze žalobkyně ani to, že mezera mezi pevnou stěnou dopravní šachty a mezi podlahou pohybující se zdviže činila nejvýše 3½ cm. I tato úzká, avšak za jízdy přístupná mezera byla vadou zdviže, byla za jízdy zdrojem nebezpečí pro žalobkyni a žalovaný měl povinnost, aby jako obsluhovač zdviže učinil přiměřené opatření, které by odstranilo nebezpečí hrozící žalobkyni i při nepatrné změně polohy jejího těla ve zdviží právě z této vady zdviže. Podařilo se tudíž žalobkyni dokázati zavinění žalovaného na jejím úraze. Ovšem i žalobkyni stihá na jejím úraze také vina. Žalobkyně, byvši upozorněna, aby se postavila od kraje zdviže, musila si i přes své mládí uvědomiti, že jí na kraji zdviže hrozí nějaké nebezpečí, a měla poslechnouti účinné výzvy. Neučinila tak, a proto jest také částečně vinna na svém úraze. Její zavinění projeví se v hrubém nedbání zřetelné výzvy ke změně místa ve zdviží není menší než zavinění žalovaného, který jako obsluhovač zdviže sice žalobkyni upozornil, aby odešla od kraje zdviže, ale spokojil se s tímto nedostatečným opatřením bezpečnostním, aniž podle své povinnosti zařídil, aby jejímu poškození skutečně bylo zabráněno. Hledě k tomu pokládá dovolací soud podle § 1304 obec. zák. obč. poměr zavinění žalobkyně a zavinění žalovaného u každého jednou polovicí za spravedlivý podíl obou na úraze žalobkyně.

Čís. 15174.

Jak má poručenský soud postupovati, odpírají-li nemanželská matka a poručník nemanželského dítěte souhlas k osvojení dítěte nemanželským otcem.

Je-li osvojenec poručencem, jest soudem uvedeným v § 45 zák. č. 100/31 poručenský soud.

(Rozh. ze dne 6. května 1936, R II 148/36.)

Usnesením okresního soudu v K. ze dne 13. února 1936 byla podle § 2 zákona o osvojení z 28. března 1928 čís. 56 Sb. z. a n. schválena smlouva

ze dne 19. ledna 1936, podle níž František K. přijímá za vlastního svého nemanželského syna Vlastimila Karla B. Krajský soud, jemuž byly podle § 10 uvedeného zákona spisy předloženy, smlouvu neschválil. Rekursu Františka K. vrchní soud nevyhověl. Okresní soud v K., máje za to, že z rozhodnutí druhé stolice vzhází nenahraditelná újma nezletilému, zdržel však vyhotovení rekursního soudu a podle § 45 zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ze dne 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n. předložil věc k rozhodnutí nejvyššímu soudu.

Nejvyšší soud uložil okresnímu soudu v K. nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jak bylo v rozhodnutí čís. 8882 Sb. n. s. dovedeno, jest řízení upravené zákonem o osvojení řízením nesporným. K otázce, zda poručenský soud je v tomto případě soudem první stolice ve smyslu § 45 zákona čís. 100/31, jest přisvědčiti, neboť podle § 10 (1) zákona o osvojení, není-li osvojenec svéprávným, přísluší schváliti smlouvu poručenskému soudu první stolice, u něhož jest poručenství zahájeno; tento soud o žádosti rozhodne, avšak svoje usnesení, kterým o žádosti za osvojení konečně rozhodne, předloží dříve, než je vydá, i se spisy svému nadřízenému sborovému soudu ke konečnému potvrzení. Že poručenský soud je v tomto případě soudem první stolice, to plyne také z druhého odstavce § 10 zákona o osvojení. Pokud jde o věc samu, odepřel vrchní soud konečné potvrzení i proto, že osvojitel František K. dosud nepřekročil 40 roků svého věku, takže podle § 1, odst. 2 zákona o osvojení není osvojení přípustné. Leč tu jde o nezákonnost, poněvadž chtěli muž osvojiti své nemanželské dítě, není podle § 1 (3) zákona o osvojení překážky, že nemá stanoveného věku. Mylný je názor, že smlouva o osvojení nebyla vůbec uzavřena, ježto matka i poručník nezletilého dítěte odepřeli svolení. Usnesením ze dne 13. února 1936 dal totiž okresní soud v K. jako soud poručenský nejen svolení odpírané nemanželskou matkou osvojovaného dítěte, nýbrž dokonce i místo poručníka tohoto dítěte dal svolení k sjednání osvojovací smlouvy samé. Jsou proto splněny předpoklady § 45 zákona čís. 100/31. Na okresním soudu v K. bude především, aby k soudu obeslal nemanželského otce, nemanželskou matku a poručníka dítěte a pokusil se o to, aby nemanželská matka a poručník dali nyní svolení k osvojení (poslední věta § 17 zákona čís. 100/31). V kladném případě bylo by postupovati podle § 10 zákona o osvojení. V záporném případě rozhodne nejprve okresní soud o tom, zda svolení odpírané nemanželskou matkou a poručníkem dítěte dává sám. Teprve až toto usnesení nabude právní moci, rozhodne okresní soud o žádosti za osvojení a toto svoje konečné usnesení předloží podle § 10 zákona o osvojení krajskému soudu v O. ke konečnému potvrzení.

Čís. 15175.

Není příhodou v dopravě, utrpěl-li úraz cestující, jenž ve stanici vystoupil z vlaku na nesprávné straně (odvrácené od nástupiště).

(Rozh. ze dne 6. května 1936, Rv II 675/35.)

Žalobkyně, jež vystupovala z vlaku na nesprávné straně (odvrácené od nástupiště), utrpěla úraz a domáhá se na žalovaném státu proto náhrady škody jí z toho vzniklé. Nižší soudy uznaly částečně podle žaloby.

Nejvyšší soud zamítl žalobu vůbec.

Důvody:

Podle § 1 zákona čís. 27/1869 ř. z. jest rozuměti příhodou v dopravě jen úchytku od pravidelného provozu dráhy udávší se mimo osobu poškozeného, která jest sama o sobě způsobila přivoditi poranění nebo usmrcení člověka, jak vyloženo bylo v četných rozhodnutích nejvyššího soudu, zejména v rozh. čís. 69, 155, 7519 a 8543 Sb. n. s. Šlo by tedy o příhodu v dopravě, kdyby nebylo lze dveře vagonu na výstupní stanici obvyklým způsobem otevřítí, an cestující pokoušející se o jejich otevření může z vagonu vypadnouti, když po větším úsilí dveře znenadání povolí a se otevrou. Než v souzeném případě nebyla tato záhada dveří v příčinné souvislosti s úrazem žalobkyně. Neboť ona se nezranila tím, že dveře najednou povolily a při tom jí zranily, nýbrž k úrazu došlo jen proto, že žalobkyně, nemohouc otevřítí dveře určené k vystoupení, otevřela si protilehlé dveře, směřující k opačné straně nádražní budovy, vystupovala po schůdcích na této nesprávné straně, a že, když vstoupila na poslední schůdek, dal se vlak do pohybu, při čemž ona upadla a zranila se. Vadnost dveří vagonu nezavdala ani důvodnou pohnutku k použití protilehlých dveří. Učinila-li tak žalobkyně, nedbala nejen průměrné opatrnosti (§ 1297 obč. zák.), nýbrž jednala i proti zákazu vystupovati na protilehlé straně nástupiště. Vyšel proto podnět k zakázanému vystoupení na nesprávné straně pouze z její vlastní snahy, vystoupiti na stanici za všech okolností, tedy výhradně z její subjektivní pohnutky, nikoliv z neodvratného donucení příhodou v dopravě, takže její nesprávné vystoupení na schůdky vagonu nelze pokládati ani za mezitímní příčinu úrazu spolu s příhodou v dopravě. Není proto pro žalobní nárok vyvozovaný ze zákona o ručení železnic nezbytného předpokladu podle § 1 tohoto zákona.

Čís. 15176.

Právnická osoba jako zaměstnavatel musí projevit vůli směřující ke změně služebního poměru (snížení odměny) způsobem ve stanovách předepsaným. Nedostatek ten nemůže býti nahrazen projevem jejího funkcionáře, pokud není k tomu zmocněn, vůči zaměstnanci, ani když zaměstnanec proti změně nic nenamítal a přijímal snížené požitky.

(Rozh. ze dne 6. května 1936, Rv II 142/36.)

Žalobce opřel žalobní nárok na zažalovanou remuneraci o smlouvu se žalovaným cukrovarem sjednanou. Žalovaný cukrovar namítl, že

došlo ke změně smlouvy se žalobcem tím, že žalobce, když mu bylo sděleno, že se mu nedostane mimořádné remunerace a že, bude-li na ní trvati, může práci žalovaného cukrovaru opustiti, nevyvodil žádných důsledků z tohoto sdělení, nýbrž setrval ve službě u žalovaného cukrovaru, přijímal plat, řádnou remuneraci a naturální požitky, nikdy se však od roku 1931, pokud se týče 1932 nezmínil, že mu náleží také zažalovaná mimořádná remunerace. Tím prý se této remunerace vzdal. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto:

d ů v o d ů:

Žalovaný cukrovar namítl pouze, že v roce 1931 a v roce 1932 byla žádost žalobcova o vyplacení remunerace zamítnuta a že Ing. F. na žádost žalobcovu, by mohl žádost o vyplacení remunerace před správní radou opětovati, mu sdělil, že správní rada o jeho žádosti sotva bude jednati, nemůže-li se vykázati písemnou smlouvou. Zbývá tedy jen sdělení, které učinil žalobci místopředseda žalovaného cukrovaru František Z. v roce 1932. Než žalovaným cukrovarem nebylo vůbec tvrzeno, že se jeho správní rada usnesla, aby žalobci bylo sděleno, že s ním bude sjednána nějaká nová smlouva o snížených služebních požitcích, a že František Z. jako člen správní rady žalovaného cukrovaru má žalobci učiniti nabídku na změnu smlouvy v této části. Neprokázal-li však žalovaný cukrovar, pokud jde o změnu úmluvy o remuneraci, že projevil svou vůli způsobem stanovami předepsaným, t. j. usnesením správní rady, nemohla ovšem ani prohlášením místopředsedy správní rady cukrovaru k žalobci býti založena nová smlouva upravující jeho služební plat jinak, než jaký měl dosud, včetně v to i remuneraci. Nesejde ani na tom, zda se žalobce ještě v roce 1932 a v roce 1934 nedomáhal u správní rady vyplacení remunerace, ježto nedomáhání se této remunerace nemohlo samo o sobě způsobiti změnu smlouvy o výši služebního platu se žalovaným cukrovarem sjednané, projevil-li žalobce i podle tvrzení žalovaného cukrovaru samého jiným způsobem, že na svém nároku na zažalovanou remuneraci trvá přes to, že mu její vyplacení bylo odmítnuto. K zachování jeho nároku nebylo třeba, aby se domáhal vyplacení remunerace každý rok nebo dokonce při každé výplatě svých pravidelných služebních platů; neuplatnění práva jemu ze smlouvy proti žalovanému cukrovaru příslušejícího nemělo pro něho podle zákona za zjištěných okolností žádný jiný následek, než že by po uplynutí lhůty promlčecí nemohl svůj nárok již s úspěchem zažalovati.

Čís. 15177.

Jde o vadnost řízení, nastala-li v řízení před obchodním soudem změna v osobě soudce laika a nebyla-li věc před změněným senátem znovu projednána.

(Rozh. ze dne 7. května 1936, Rv I 595/34.)

Srov. Sb. n. s. čís. 14931.

První soud vynesl rozsudek v senátě, jehož členem byl soudce laik, který nebyl přítomen celému řízení, zejména ne ústnímu jednání, při němž byli vyslýcháni svědci, na jejichž výpovědích byl založen rozsudek. Odvolací soud potvrdil rozsudek prvního soudu.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Postupem procesního soudu, který neopakoval při změně senátu důkaz svědky již před tím vyslechnutými, nýbrž jen podle § 138 c. ř. s. předvedl podstatné výsledky dřívějšího jednání, ač již podle první věty tohoto paragrafu a § 412 c. ř. s. měl projednávat znovu, kteroužto vadu v odvolání vytknutou odvolací soud pomínil mlčením, byla porušena zásada bezprostřednosti vyslovená v § 412 c. ř. s., kterážto vada nemohla býti zhlazena ani opominutím výtky podle § 196 c. ř. s., neboť jde o předpis, jehož šetření se nemůže strana účinně vzdáti (§§ 412, odst. 2, 196, odst. 2 c. ř. s., viz rozhodnutí čís. 11524 Sb. n. s.).

Čís. 15178.

Smluvená ztráta lhůt jako následek prodlení v placení nastává v pochybnosti jen tehdy, bylo-li prodlení zaviněno dlužníkem.

(Rozh. ze dne 7. května 1936, Rv I 1671/34.)

Žalovaný se zavázal mimosoudním narovnáním zaplatiti žalobkyni na původní její pohledávku menší částku v určitých splátkách pod ztrátou lhůt. První splátka byla splatná dne 31. prosince 1932. Žalovaný dne 30. prosince 1932 přikázal spořitelně své obce, aby žalobkyni tuto splatnou částku poukázala, což mu také bylo připověděno, avšak pro onemocnění spořitelních úředníků a pro přesídlení ústavu do jiných místností byla splátka poukázána teprve dne 4. ledna 1933 a došla dne 7. ledna 1933 žalobkyni. Žalobkyně tvrdí, že nastala ztráta lhůt, zažalovala celou pohledávku. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud, přikloniv se k právnímu hledisku žalobkyninu, uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalovaný shledává mylnost napadeného rozsudku v názoru, že již objektivní prodlení v placení opravňovalo žalobkyni uplatniti následky smluvené ztráty lhůt, a poukazuje na to, že prodlení dlužníkově předpokládá zavinění, čemuž nasvědčuje i zařazení § 1334 obč. zák. pod ustanovení občanského práva o náhradě škody, že však o nějakém zavinění dlužníkově v projednávaném případě nemůže býti řeči. Dovolateli

nutno přisvědčiti, třebaže názor jím zastávaný je v nauce sporný. Zákon upravuje sice v § 1333 obč. zák. povinnost dlužníkovu, zaplatiti věřiteli v případě prodlení vymíněného placení dlužné jistiny úroky z prodlení, aniž tu předpokládá i subjektivní zavinění dlužníkovu. Občanský zákon však neupravuje výslovně smluvenou ztrátu lhůt jako následek prodlení dlužníkovu a nutno proto z toho, že ustanovení § 1334 obč. zák. je zařadeno mezi předpisy o náhradě škody a výjimku v § 1333 obč. zák. stanovenou nelze rozšířiti, míti za to, že tento smluvní následek prodlení v placení nastane pouze tehdy, bylo-li prodlení dlužníkem podle §§ 1294, 1295 obč. zák. zaviněno. Ježto dovolatele takové zavinění nestihá, bylo jeho dovolání vyhověno.

Čís. 15179.

K žalobě o prohlášení manželství, jemuž vadí překážka veřejného práva, za neplatné podle dvorského dekretu ze dne 27. června 1837 čís. 208 Sb. z. s., jest oprávněn jen ten, kdo byl zkrácen uzavřením neplatného manželství.

(Rozh. ze dne 7. května 1936, Rv I 381/36.)

Žalobkyně přednesly, že jejich otec uzavřel po smrti své první manželky sňatek s Pavlinou Emílií, provdanou nyní N., která dosud žije, občanský sňatek v Německu. Manželství toto bylo rozloučeno; otec žalobkyní, římský katolík, uzavřel potom v r. 1900 třetí sňatek s Adelaidou G. podle římsko-katolického ritu tvrdě, že je vdovec. Žalobkyně mají za to, že uzavření tohoto sňatku bránila překážka § 111 obč. zák., že šlo tudíž o manželství bigamické, a domáhají se prohlášení tohoto manželství za neplatné proto, že jejich otec, jsa v omylu o platnosti tohoto manželství, ustanovil za universální dědičku svého jmění Adelaidu G., takže žalobkyně mají nárok jen na povinný díl. Nižší soudy žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d v podstatě proto, že předpis § 111 obč. zák. byl zrušen § 25 rozl. zák., k čemuž jest vzhledem k § 124 úst. listiny vždy a za všech okolností hleděti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Vzhledem k zásadě vyšetřovací ovládající řízení o neplatnost manželství (§ 14 dvorního dekretu ze dne 23. srpna 1819 čís. 1595 Sb. z. s., § 10 nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897 čís. 283 ř. z.), jest především zkoumati z úřadu, zda žalující strana jest oprávněna k žalobě na neplatnost manželství. Na tuto otázku jest odpověděti záporně. Podle § 28 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 Sb. z. a n. jest vyšetřiti z úřední povinnosti neplatnost manželství, jsou-li mu v cestě překážky §§ 56, 62, 65, 68 obč. zák. a § 8 (§ 12, odst. 2) tohoto zákona. Ve všech ostatních případech sluší vyčkatí žádosti těch, kteří byli uzavřením neplatného manželství zkráceni ve svých právech.

V zákoně čís. 320/19, zejména v jeho § 28 (stejně jako ve zrušeném § 94 obč. zák.) není zmínky o tom, zda a kdy má nastati úřední vyšetřování neplatnosti manželství v případě, že jeden nebo oba manželé již zemřeli. Není tedy v novém zákoně manželském předpisu upravujícího tento případ a proto nutno pokládati za nezrušený a dosud platný v té příčině dvorský dekret ze dne 27. června 1837 čís. 208 Sb. z. s. (dekret dvor. kanceláře z 13. července 1837 Sb. z. pol., sv. 65, str. 417, Kropatschek-Pichl, III. sv., čís. 123), podle něhož po úmrtí jednoho manžela nebo obou manželů může býti vyšetřování neplatnosti prováděno z moci úřední jen tehdy, je-li žádáno o vyšetření a rozhodnutí zájemci oprávněnými k uplatnění nároků soukromoprávních, nebo žádá-li o to trestní soudce nebo úřad správní v zájmu státní správy (srov. rozh. čís. 13495 Sb. n. s.). V souzeném případě oba manželé nejsou již na živu. O prohlášení neplatnosti jejich manželství nežádal však ani trestní soudce, ani úřad správní, nýbrž dcery manželovy jako jeho zákonné dědičky. Jest tedy, ač jde podle tvrzení žalobkyní o překážku veřejného práva (§ 62 obč. zák.), ve smyslu svrchu vyloženého ustanovení dvor. dekretu čís. 208/1837 oprávnění k žalobě posuzovati podle druhého odstavce § 28 zákona čís. 320/19, podle kterého jest oprávněn k žádosti za prohlášení neplatnosti manželství, k d o u z a v ř e n í m neplatného manželství byl zkrácen ve svých právech. Dovolatelky opřely svůj zájem o prohlášení neplatnosti manželství jejich otce o to, že otec svou zemřelou třetí manželku ustanovil v testamentu universální dědičkou, tvrdíce, že tak učinil proto, že při zřízení posledního pořizení byl mylného přesvědčení, že jeho třetí manželství je platné a že následkem toho dovolatelky z jeho pozůstalosti by dostaly jen povinný díl. Nehledíc ani k tomu, že dovolatelky samy v žalobě uvedly, že zůstavitel při uzavření třetího sňatku zamlčel své manželství druhé (v německé říši rozvedené ze svazku, t. j. podle naší právní terminologie rozloučené), a že faráři k docílení sňatku předložil pouze úmrtní list své první manželky, takže podle vlastního přednesu dovolatelek nemohl býti v omylu o neplatnosti třetího svého manželství podle zákonů tehdy platných, předpokládá druhý odstavec § 28 zákona čís. 320/19, aby zkrácení práv toho, kdo se domáhá soudního výroku o neplatnosti manželství, nastalo uzavřením neplatného manželství (srovnej rozhodnutí čís. 4067 Sb. n. s.). V souzeném případě však nenastalo zkrácení žalobkyní uzavřením třetího manželství jejich otce, neboť tím se na jejich dědickém právu nic nezměnilo. Zkráceny mohly býti jen jeho testamentem, nikoli však uzavřením domněle neplatného manželství. Nelze proto přiznati dovolatelkám oprávnění k žalobě na neplatnost manželství.

Čís. 15180.

Procesní způsobilost veřejné obchodní společnosti pomíjí teprve výmazem z rejstříku.

(Rozh. ze dne 7. května 1936, Rv I 471/36.)

V odvolání do odsuzujícího rozsudku namítala žalovaná veřejná obchodní společnost zmatek podle § 477 č. 5 c. ř. s., jež spatřovala v tom, že žaloba byla doručena její bývalé veřejné společnosti, ač žalovaná v té době již neexistovala a byla podána žádost o výmaz její z obchodního rejstříku. Odvolací soud zamítl odvolání.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žaloba byla podána dne 9. listopadu 1935 na žalovanou protokolovanou firmu a doručena dne 14. listopadu 1935 její bývalé společnosti F. R. V této době nebyl výmaz žalované firmy v obchodním rejstříku uskutečněn, ježto byl proveden teprve dne 23. listopadu 1935. Procesní způsobilost veřejné obchodní společnosti nepomijí již jejím zánikem, nýbrž teprve výmazem z rejstříku, jak z ustanovení čl. 129 obch. zák. patrno (Sb. n. s. č. 2230, 2282), a nemá proto to, co žalovaná uvádí v opravném řízení, právního významu, poněvadž faktický zánik žalované firmy, ač-li nastal, nebyv zapsán do obchodního rejstříku, nemá účinku proti třetím, ani proti soudu, který posuzuje procesní způsobilost a provádí doručení z úřadu. Toho se čl. 111 obch. zák. nedotýká a rovněž ne čl. 123 obch. zák. Řízení nebylo tudíž zmatečné podle č. 5 § 477 c. ř. s., byla-li žaloba před provedeným výmazem firmy doručena k vlastním rukám tehdejší společnosti žalované obchodní společnosti. Pro tuto procesní otázku nemá významu, zda žalobce o faktickém zániku firmy v době podání žaloby věděl či nevěděl.

Čís. 15181.

Předpis § 44 zák. č. 154/34 Sb. z. a n. jest předpisem donucujícím a zaměstnanci příznivějším, než byl předpis § 39 zák. č. 20/10 ř. z.

Zaměstnavatel jest povinen vydati zaměstnanci při skončení služebního poměru písemné vysvědčení vždy, i bez žádosti zaměstnavce; nároku toho se nemůže zaměstnanec vzdáti ani po skončení pracovního poměru.

(Rozh. ze dne 7. května 1936, Rv I 794/36.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované firmy od 1. srpna 1933 do 3. října 1934 jako správce. Po skončení služebního poměru mu žalovaná nevydala vysvědčení ani nevyhověla včas jeho žádosti za vydání vysvědčení a zaslala mu je teprve po podání této žaloby. V ní uplatňuje žalobce nárok na náhradu škody tvrdě, že byl od 1. května 1935 přijat jako správce provozu u firmy N., avšak pod podmínkou, že před tímto dnem předloží vysvědčení o své dosavadní služební činnosti. To nemohl učiniti a proto k nastoupení služby u firmy N. nedošlo. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce byl u žalované firmy v době od 1. srpna 1933 do 3. října 1934 zaměstnán jako správce provozu. Podle § 56 zákona č. 154/34 Sb. z. a n. platí ustanovení tohoto zákona i pro pracovní poměry, které trvají v den účinnosti zákona (t. j. dne 19. srpna 1934), pokud jsou tato ustanovení pro zaměstnance příznivější a pokud práva jimi zaměstnancům přiznaná nemohou býti smlouvou zkrácena ani zrušena. Předpis § 44 cit. zák. je shodný s § 39 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 č. 20 ř. z., až na to, že podmínkou zaměstnavatelovy povinnosti podle nového zákona není žádost zaměstnavce, jak tomu bylo podle § 39 zákona o obchodních pomocnících. Nový předpis je tudíž pro zaměstnance příznivější a zároveň jde o donucovací předpis, jak zřejmo z ustanovení § 53 zák. č. 154/34 Sb. z. a n. Jest tedy na sporný služební poměr použití ustanovení § 44 zák. č. 154/34 Sb. z. a n. Podle tohoto předpisu jest zaměstnavatel povinen vydati zaměstnanci při skončení pracovního poměru potvrzení o zaměstnání, které musí býti vždy písemné a obsahovati údaje o době a způsobu zaměstnání. Tato povinnost stíhá zaměstnavatele vždy, nikoli jen na žádost zaměstnavce. Zaměstnavatel je povinen potvrzení vydati, to znamená, že je musí připravit a zaměstnanec má si je vyzvednouti u zaměstnavatele. V souzené věci žalovaná firma žalobci sporné vysvědčení nevydala ani při skončení pracovního poměru, ani poté, když je žalobce dopisem ze dne 4. dubna 1935 na ni žádal, žalobce ani o tom nevěděl, že sporné potvrzení je u ní k jeho dispozici, aby si je vyzvedl určitého dne, a potvrzení zaslala žalobci teprve po doručení žaloby, a to dne 8. května 1935, pokud se týče, když žalobce žádal doplnění potvrzení, dne 21. května 1935. Zaměstnanec může požadovati na zaměstnavateli náhradu škody, která mu vznikla nevydáním nebo opožděným vydáním vysvědčení. V souzené věci jde o opožděné vydání, ježto žalovaná firma nenabídla žalobci vysvědčení, o kteréž jde, již při skončení pracovního poměru, ani nevyhověla jeho pozdější žádosti o vydání včas, t. j. bez zbytečného průtahy, nýbrž odložila vyřízení víc než o měsíc. Nároku na potvrzení podle § 44 cit. zák. nelze se vzdáti ani při skončení pracovního poměru, ani po tomto skončení, ježto platná jsou jen ujednání uzavřená při ukončení pracovního poměru, pokud jde o úpravu hmotných otázek vzniklých teprve následkem tohoto ukončení (Sb. n. s. č. 3750), nikoli též pokud jde o povinnosti uložené zaměstnavateli z důvodů veřejnoprávních (sociálněpolitických, policejních a pod.), jak tomu je při vydání potvrzení o zaměstnání. Nemá tedy význam námitka žalované firmy, že žalobce při skončení pracovního poměru prohlásil, že nemá žádných nároků proti žalované firmě. Nesejde ani na tom, že žalobce v dopise ze dne 4. dubna 1935 užil obratu, jímž se mohla firma cítiti uraženou, bylo-li jen z obsahu tohoto dopisu zřejmé, čeho se žalobce vlastně domáhá a že žádá vydání nenabídnutého mu dosud vysvědčení. Žalobce nemusel podle § 44 zák. č. 154/34 Sb. z. a n. žádati na firmě, aby mu vydala potvrzení o zaměstnání. Učinil-li tak a nepoháněl-li vyřízení, nemůže mu to býti na újmu, zvláště když firma mu ani neoznámila,

že je ochotna mu toto vysvědčení vydati, ani ho nevyzvala, aby si vysvědčení u ní vyzvedl, jak nebylo sporno mezi stranami. Zaměstnanec musí podle § 1295 obč. zák. ovšem dokázat škodu. Žalobce tvrdil, že byl firmou Jan N. přijat jako správce provozu a dílovedoucí od 1. května 1935 pod podmínkou, že jí před tímto dnem odevzdá potvrzení žalované firmy o své služební činnosti, a že této podmínce nemohl vyhověti, pokud se týče byl později odmítnut firmou Jan N. proto, že žalovaná firma mu včas nevydala řádné potvrzení o zaměstnání podle § 44 zákona čís. 154/34 Sb. z. a n. Tento přednes, kdyby byl prokázán, stačil by k opodstatnění žaloby o náhradu škody, a to najmě, hledí-li se k tomu, že při dnešních nepříznivých poměrech na pracovním trhu žalobci zřejmě nebylo možno, byl-li odmítnut firmou N., v krátké době najít jiné zaměstnání.

Čís. 15182.

Kdo zaplatil státu poplatkový dluh vyměřený z právního jednání, kterého se sám zúčastnil, ačkoliv platební rozkaz (správní akt) směřoval formálně proti jiné osobě, nemůže se domáhatí vrácení zaplaceného poplatku pořadem práva.

(Rozh. ze dne 8. května 1936, R I 542/36.)

Platebním rozkazem Úřadu pro vyměřování poplatků v P. ze dne 31. prosince 1928 byl vyměřen z dohody určitých výroben poplatků v zažalované výši. Platební rozkaz byl adresován příslušnému spolku oněch výroben, ale nebyl mu doručen, nýbrž byl přijat v místnostech jiného spolku. Proti tomuto platebnímu rozkazu podal stížnost žalující Společný výbor jakožto plnomocník firem, které dohodu uzavřely. Stížnost byla rozhodnutím zemského finančního ředitelství v P. z věcných důvodů zamítnuta. Proti tomuto rozhodnutí podaly výrobní uzavřevší dohodu, zastoupené Společným výborem, stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, která byla nálezem z února 1935 odmítnuta proto, že poplatek předepsaný platebním rozkazem Úřadu pro vyměřování poplatků byl předepsán jinému spolku a nikoliv stěžujícím si firmám, které byly zastoupeny Společným výborem. Poplatek byl 16. února 1929 zaplacen Společným výborem. Tvrdě, že poplatek ten zaplatil indubitě, domáhá se Společný výbor (firmy v něm sdružené a uzavřevší dohodu, z níž byl poplatek vyměřen,) na žalovaném státu jeho vrácení. První soud vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva a žalobu odmítl. Rekursní soud námitce nepřipustnosti pořadu práva nevyhověl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

V otázce připustnosti pořadu práva nesejde na tom, že žalující strana po právní stránce opírá žalobní nárok o předpis § 1431 obč. zák., tedy o předpis soukromého práva. K posouzení, zda jde o občanskou

věc ve smyslu § 1 j. n., dlužno v každém konkrétním případě přihlídnouti k tomu, jak se uplatněný nárok jeví podle tvrzených právních skutečností, z nichž se nárok dovozuje. V souzeném případě se žalující strana opírá výlučně jenom o nález nejvyššího správního soudu z února 1935, který jí upřel legitimaci ke stížnosti z toho formálního důvodu, že správní akt podle svého znění směřuje proti jiné osobě a nikoli proti stěžovatelům. Tím ovšem byla vyřízena pravoplatně jenom otázka legitimace ke stížnosti, ale nebyly řešeny otázky, zda poplatkový dluh, který žalující strana zaplatila, byl s věcného hlediska cizím dluhem, což by bylo prvním předpokladem nároku obdobného § 1431 obč. zák. Dlužno tu přihlídnouti k přednesu samé žalující strany, podle něhož šlo skutečně o poplatek z právního jednání, kterého se žalující strana zúčastnila, že platební příkaz, ačkoliv se formálně týkal útvaru, který prý neexistuje (což ani jí nemohlo ujíti), z věcných důvodů vzala v odpor, že pak poplatek dokonce sama zaplatila, z čehož přece dlužno usouditi, že sama uznávala právní souvislost mezi platebním příkazem a z něho prýstící platební povinností na straně jedné a sebou samou a nepřímou sama připouštěla, že v platebním příkazu je nedopatřením jenom nepřesné nebo formálně nesprávně označení poplatníka, který je k placení věcně povinen a proti němuž vlastně platební příkaz směřuje. Zkoumati právní dosah těchto otázek, jež by musely býti vzaty v úvahu, a jejich účinek na právní moc platebního rozkazu a jemu následujícího placení, není však povolán soud; v nich nejde o věc občanskoprávní.

Čís. 15183.

Advokát jako zástupce chudé strany může žádati na svém klientu doplacení své odměny jen při odnětí práva chudých podle § 68, odst. 2 c. ř. s., nikoliv také při vyslovení zániku práva chudých podle § 68, odst. 1 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 8. května 1936, Rv I.1173/34.)

Žalobce byl usnesením krajského soudu v P. ze dne 12. listopadu 1930 ustanoven, by bezplatně zastupoval nezletilé žalované ve sporech proti jisté pojišťovně, jež pro žalované skončil úspěšně; zažalované pohledávky byly pojišťovnou pro žalované žalobci odevzdány a jím složeny u okresního soudu v H. Usnesením vrchního soudu v P. ze dne 24. května 1933 bylo vysloveno, že pro budoucnost zaniká práva chudých žalované straně povolené a že se žalobce dalšího bezplatného zastupování žalované strany zprošťuje. Pokud pak se žalobce domáhal toho, aby zánik práva chudých byl vysloven i pro minulost, pro celý spor v první i v druhé stolici, byl jeho návrh zamítnut si poukazem, že nejde o případ § 69 c. ř. s. Žalobce má za to, že jsa ustanoven zástupcem chudých má nárok na zaplacení palmárního účtu. Zastupování takové jest jen prozatím bezplatné (§ 64, odst. 3 c. ř. s.) a nárok na toto za-

stoupení zaniká změnou majetkových poměrů strany. Domáhá se proto žalobou zaplacení palmárního účtu. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle § 71 c. ř. s. může soud, nastanou-li podmínky pro dodatečné odnětí práva chudých, na návrh účastníka přídržeti stranu, která požívala práva chudých, i k doplacení odměny advokáta, a pravoplatné soudní usnesení o tom jest vykonatelné na jmění této strany, takže již tím je získán exekuční titul. Z tohoto ustanovení nižší soudy (v souhlasu s § 68, odst. 2 c. ř. s. a s motivy k § 68 c. ř. s.) správně usoudily, že podle předpisů civilního řádu soudního jsou účinky zániku práva chudých (§ 68, odst. 1 c. ř. s.) a odnětí práva chudých (§ 68, odst. 2 c. ř. s.) různé, a že vysloven-li jen zánik práva chudých, není strana dříve právo chudých mající povinna dopláceti to, od čeho byla dosud osvobozena, že však, bylo-li jí právo chudých odňato, je k tomu povinna. Mínění dovolatelovo, že opak vyplývá z toho, že se advokát podle § 64 čís. 3 c. ř. s. zřizuje jen k prozatímně bezplatnému hájení práv chudé strany, není správné. Vždyť advokátu chudé strany jest vždy vyhrazena možnost, aby po úspěšném skončení sporu náhradu své odměny a svých výdajů si podle § 70 c. ř. s. vybral přímo u odpůrce. Také v případě odnětí práva chudých může advokát podle § 71 c. ř. s. žádati, aby strana byla přidržena k zaplacení jeho odměny. Podle § 16, posl. odst. adv. ř. má advokát dokonce i právo, nabude-li chudá strana z procesu, ve kterém byla zastoupena, platebních prostředků (kterýžto předpoklad v souzeném případě splněn není), aby se i na ní samé domáhal odměny. Zastoupení chudé strany jest tedy skutečně jen prozatímně bezplatné, ale v jiném smyslu, než míní dovolatel, a nelze proto z této prozatímnosti usuzovati, že by v každém případě — tedy i při zániku práva chudých — strana musila advokátovi doplatiti odměnu za úkony dříve vykonané, když v § 71 c. ř. s. bylo ustanoveno něco jiného. Předpis § 71 c. ř. s. upravuje nejen řízení, ale také předpoklady pro dodatečné zaplacení advokátských poplatků, totiž odnětí práva chudých podle § 68, odst. 2 c. ř. s., jehož účinky platí ex tunc, kdežto při zániku práva chudých pro změnu v majetkových poměrech strany nastávají účinky ex nunc. Nelze proto souhlasiti s odpovědí ministerstva práv k § 71 c. ř. s. (č. 44/1897 Věstníku), kteréž se dovolává i Neumannův komentář (z roku 1928, str. 605), že prý přes ustanovení tohoto paragrafu může se advokát na své dříve chudé straně domáhati odměny, když nabude jakýmkoliv způsobem majetku. (Ve smyslu zde hájeném také Hora II, str. 102, 103, Sperl: Lehrbuch der bürgerlichen Rechtspflege I/3, str. 747, Petschek: Der Entlohnungsanspruch des Armenanwaltes, str. 19).

Čs. 15184.

Šestiměsíční lhůtu § 933 obč. zák. jest počítati, byla-li věc vrácena k opravě, od nového jejího dodání po opravě.

Pojem napravitelných vad.

Kdy může kupitel žádati zrušení kupní smlouvy, třebaže jde o vady snadno napravitelné.

(Rozh. ze dne 8. května 1936, Rv I 1397/34.)

Žalobkyně koupila od žalovaného radiový přístroj s tlapačem. Objednaný přístroj byl dodán žalobkyni v prosinci 1932, ale ihned po dodání řádně nefungoval a byl proto žalovanému několikrát vrácen k opravě, byl od dubna 1933 do září 1933 u různých firem a byl žalobkyni naposled dodán v listopadu 1933; ani poté řádně nefungoval. Žalobou, podanou v listopadu 1933, domáhá se žalobkyně zrušení kupní smlouvy a vrácení tržové ceny. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Tím, že žalovaný převzal jím dodaný, prý řádně nefungující přístroj k opravě, uznal vady a zavázal se případné vady přístroje napravit, by přístroj řádně fungoval. Nefungoval-li přístroj řádně ani po opravě, jde o vadu opraveného přístroje a jest šestiměsíční lhůtu § 933 obč. zák. samozřejmě počítati od dodání opraveného přístroje, tudíž od listopadu 1933, takže žaloba ze správy podaná ještě v tomto měsíci byla podána včas. Žalobnímu nároku na zrušení kupní smlouvy (actio redhibitoria) nevádí ani, že zjištěné vady přístroje lze beze všeho napravit a že by tato oprava stála 800—900 Kč. Neodstranitelnost vad ve smyslu § 932 obč. zák. není pojmem technickým, o němž rozhoduje znalec, nýbrž pojmem právním, jehož posuzování přísluší jedině soudu, který při tom arcit' přihlíží i k posudku znalcovu. Odstranitelnými vadami ve smyslu § 932 obč. zák. jsou však jen takové, jež mohou býti odstraněny v přiměřené době. Tato doba jest u radiových přístrojů spíše kratší než delší, ježto jde o zboží, jež má sloužiti denní potřebě ihned po koupi. Přístroj dodaný žalobkyni již v době po dodání v prosinci 1932 řádně nefungoval, žalobkyně jej vrátila několikrát žalovanému k opravě a přístroj ani po těchto až do měsíce listopadu 1933 trvajících opravách nefungoval řádně. Z toho plyne, že přiměřená doba na opravu, za kterou vzhledem k uvedenému účelu přístroje nemůže býti považována doba mnoha měsíců, již dávno uplynula, a to nutno přičítati jedině žalovanému, po případě výrobní firmě a jejímu zastupitelství, ježto nikdo z nich nebyl schopen napravit vady, jež podle posudku znalce jsou beze všeho napravitelné. Je-li tomu tak, nezáleží na tom, že by žalobkyně mohla zjištěné vady dáti napravit i nyní jiným odborníkem, který by nutně opravy provedl v přiměřené době na účet žalovaného, neboť zjištěnými vadami přístroje bylo žalobkyni znemožněno jeho denní užívání po dobu více než 10 měsíců po jeho koupi, a to se již nedá napravit. Neodůvodněna jest námitka dovolání, že koupě radiového přijímače a zvláštního tlapače nebyla jednotným právním jednáním, ježto oba předměty mají

různou provenienci a byly také zvlášť účtovány, a že proto žalobkyně se nemůže domáhat zrušení koupě v příčině tlampače pro vady přijímače. Mezi stranami není sporu o tom, že žalobkyně koupila oba předměty, přijímač i tlampač, současně, a ježto tlampač, i když byl účtován zvláště a má jinou provenienci, je jen annexem přijímače, s nímž tvoří jeden účelový celek, a byl žalobkyní koupen jen proto, že koupila přijímač, nemůže býti pochybností, že se žalobkyně může domáhat též zrušení koupě tlampače, jsou-li tu podmínky pro zrušení koupě přijímače. Že tlampače lze snad použít i pro jiný přijímač, není o sobě rozhodujícím, ježto žalobkyně nemusí vrácené kupní ceny za přijímač použít vůbec ke koupi jiného přijímače, tím méně ke koupi přijímače, pro nějž se hodí koupený tlampač.

Čís. 15185.

Podmínkou nároku na ochranu podle § 11, odst. 3 zák. proti nek. soutěži jest, že z použití příznačného podnikového zařízení může vzéjti záměna ve styku zákaznickém.

(Rozh. ze dne 8. května 1936, Rv I 1003/35.)

Žalovaná používá k označování svého zboží, a to elektrických, zejména radiových přístrojů a součástek, značky »L... a« a nabízí zboží pod touto značkou v inserátech některých časopisů. Žalobkyně tvrdí, že označení »L... a« bylo pro ni zapsáno u Obchodní a živnostenské komory v Praze jako ochranná známka pro ovocné konzervy, cukrovinky a čokoládu dne 31. května 1921 a dne 17. března 1931 byla známka obnovena na dalších 10 let a dne 10. července 1930 byla rozšířena též na poživatiny a tuky všeho druhu. Táž ochranná známka byla zapsána mezinárodně u Mezinárodního úřadu pro ochranu živnostenského vlastnictví v Bernu dne 21. října 1925 pro stejné druhy zboží. Po dlouhou řadu let, a to nejméně po dobu zápisu uvedené ochranné známky, užívá prý žalobkyně této známky k označování zboží pocházejícího z jejího podniku, a to v takové míře, že známka ta platí za příznačnou jak v kruzích zákaznických, tak u překupníků a konsumentů pro její podnik. Používáním značky »L... a«, takto příznačné a platící v kruzích zákaznických za zvláštní zevnější zařízení podniku žalobkyně, dopouští se žalované nekalé soutěže, a to nejen jednáním proti dobrým mravům soutěže vůbec podle § 1 zák. proti nekalé soutěži z 19. července 1927 čís. 111 Sb. z. a n., nýbrž též zejména zneužíváním podnikových značek a zevnějších zařízení podniku podle § 11, odst. 3 cit. zákona. Domáhá se proto žalobou výroku, že žalovaná jest povinna zdržeti se dalšího užívání značky »L... a« pro označování svého zboží a dalšího nabízení zboží svého pod označením značkou »L... a«, odstraniti značku »L... a« se všech předmětů, které uvádí do prodeje a odstraniti všechny letáky, prospekty, ceníky a vůbec tiskopisy, v nichž zboží nabízené jest

označeno značkou »L... a«, pokud může jimi nakládati. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Nejde o poznačení podniku, které by bylo lze klásti na roveň jménu nebo firmě a jež by spadalo pod § 11, odst. 1 zákona proti nekalé soutěži, nýbrž jenom o poznačení zboží žalobkyně, které se pro ono zboží mezi zákaznictvem vžilo a které má žalobkyně dokonce pro ovocné konzervy, cukrovinky a čokoládu známkově chráněno. Žaloba se neopírá o známkové právo, nýbrž je vybudována na předpisech § 11, odst. 3 a podpůrně také na předpise § 1 zákona proti nekalé soutěži. Není o tom pochyby, že takové mezi zákaznictvem vžitě poznačení zboží značkou »L... a« je zařízením podniku, které má také majetkovou hodnotu, a to ve smyslu § 11, odst. 3 cit. zák. a požívá ochrany tam stanovené. Takový nárok na ochranu podle § 11, odst. 3 cit. zák. a se zřetelem k předpisu § 15, odst. 2 cit. zák. bylo by žalobkyni přiznati proti kterémukoli podnikateli, jenž by použil pro svůj závod jejího příznačného podnikového zařízení (označení zboží), kdyby žalobkyně tím byla bezprostředně dotčena, jestliže by z toho mohla vzéjti ve styku zákaznickém záměna. Tato podmínka však v souzeném případě podle přednesených skutkových okolností nebyla splněna a nebyla splněna ani podmínka ochrany podle § 1 zákona proti nekalé soutěži, pokud toto ustanovení zákona má na mysli jenom taková jednání, která jsou způsobila poškoditi soutěžitele a mohou tedy míti zřejmě za následek hmotnou újmu žalobcovu. V tomto směru není rozdílu mezi případy odst. 1 § 11 proti nekalé soutěži, který má chrániti podnikové nebo závodové jméno, a u něhož již v zaměstnitelnosti, kterou jest posuzovati podle konkrétních okolností toho kterého případu, jest respektován také moment škodlivosti, a mezi případy odst. 3, kde jde o ochranu podnikových zařízení a kde jest použití oněch ustanovení z odstavce prvního. Jako není absolutní povahy ono právo na jméno obchodní nebo závodové (viz také čl. 20 obch. zák.), nýbrž sahá jenom do té míry, pokud poměry konkrétního případu toho k praktickému účelu vyžadují, tak nelze absolutní ochrany přiznati ani takovému podnikovému zařízení, takovému označení zboží. Jak daleko smí taková ochrana sahati, aby nevedla k nežádoucím chikanám, dlužno posouditi v každém jednotlivém případě podle jeho okolností a praktická potřeba musí zde býti vodítkem i hranicí. Rozhodnutí čís. 13522 Sb. n. s., jehož se dovolávala žalobkyně v odvolání, buduje podle skutkového zjištění procesního soudu na docela jiném podkladě; v onom případě šlo sice o dva technicky různé výrobky, ale přece jenom na obou stranách šlo o podniky potud podobné, že by se žalobkyně podle posudku znalců mohla zaříditi také na výrobu pouzder k ložiskům, a oba podniky náležely ke strojnímu průmyslu, třebaže pracovaly v různých oborech. Tam ovšem nebylo výlučně rozhodné, že šlo o různé výrobky, protože tam podle poměrů byl podklad pro případnou domněnku, že ten nebo onen podnik svůj provoz v tom nebo onom směru změnil. Tak tomu není

v souzeném případě. Tu jde netoliko o docela různé zboží, u něhož je záměna co do označení docela vyloučena, nýbrž u obou sporných stran jde také o zcela různé obory hospodářské činnosti, takže k domněnkám, s nimiž operuje žalobkyně, není v souzeném případě podkladu. Na oněch domněnkách je vybudován také předpoklad, že by žalobkyni mohla vzejítí hmotná újma. Že by se rozšířením značek na jiné druhy výrobků zdiskreditovalo anebo znehodnotilo její označení, nemá rovněž podkladu ve skutkovém zjištění. Za obecně platný axiom nelze to uznati, když podle poměrů může postačiti ochrana značky jenom pro určitý druh zboží (a dále nesahá ani ochrana podle známkového práva) a když dlužno přiznati, že v hospodářském provozu skutečně užívají téže značky různí podnikatelé pro různé druhy zboží, aniž dochází proto ke kolísání a stíznostem. Pro soudy rozhodné jsou při aplikaci práva vždy zvláštní poměry toho kterého případu.

Čís. 15186.

Spoluvlastník nemovitosti dané do dražby není oprávněn k rekursu proti příklepu z důvodu, že druhý spoluvlastník nebyl o dražbě zpraven.

Nedostatek zpravení spoluvlastníka odůvodňuje sám o sobě jeho rekurs proti udělení příklepu, i kdyby byl jiným způsobem zvěděl o dražbě. Zrušiti jest příklep celé nemovitosti, byla-li nemovitost dražena jako celek a podle týchž dražebních podmínek.

(Rozh. ze dne 8. května 1936, R II 95/36.)

Do udělení příklepu v exekuci nucenou dražbou nemovitostí podali rekurs spoluvlastníci nemovitostí tvrdíce, že jeden z nich nebyl o dražbě zpraven. Rekursní soud vyhověl rekursu a zrušil usnesení prvního soudu o příklepu a nařídil prvnímu soudu, by postupoval podle §§ 171 až 173 ex. ř. Důvody: Podle § 171 ex. ř. jest dražební vyhlášku doručiti mezi jiným i straně povinné, a to podle předpisů platných o doručování žalob, tedy k vlastním rukám. V souzeném případě nebyla dražební vyhláška doručena jednomu ze spoludlužníků vůbec, neboť nebylo při doručování dbáno ustanovení § 106 c. ř. s. O tom ovšem soud exekuční nevěděl, neboť doručný list o vyhláše dražební byl podepsán jménem stěžovatelovým, ale podpis připojila jeho manželka nezmocněná k přijetí takové poštovní zásilky. Neprávem byl proto udělen příklep, ježto vadila tomu překážka § 184 čís. 3 ex. ř.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu vydražitelovu odmítl rekurs povinné Ludmily K. do usnesení prvního soudu, a pokud šlo o druhého spoluvlastníka, dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Předeslati jest, že dovolací rekurs jest přípustný, ježto usnesení první stolice (udělující příklep) nebylo vlastně zrušeno — jak to vyjádřil rekursní soud —, nýbrž změněno tak, že příklep nebyl udělen. Ve

věci samé jest dovolací rekurs jen v příčině Ludmily K. odůvodněn. Ta byla totiž o dražbě konané 28. ledna 1936 zpravena, k ní se však nedostavila a odporu nepodala, takže nebyla k rekursu proti udělení příklepu podle 1. věty § 187 ex. ř. oprávněna. Oprávnění k rekursu nemůže odvozovati ani z ustanovení poslední věty 1. odstavce § 187 ex. ř., podle které vada uvedená v § 184 čís. 3 může býti uplatněna do 14 dnů po dražebním stání rekusem osobami, které mají býti podle § 171, odst. 1 ex. ř. zpraveny o dražbě, i tehdy, když nebyly při dražebním stání přítomny. To neznamená, že by byly k rekursu oprávněny osoby o dražbě zpravené i v příčině osob o dražbě nezpravených, nýbrž toto ustanovení, jak patrně již z jeho genese, se vztahuje jen na účastníky, kteří nebyli o dražbě zpraveni. Vždyť zákon ustanovením § 187 v původním znění chránil především důvěru vydražitelovu v platnost dražby, a ježto dražební rok se beztak veřejně vyhlašuje, poskytl právo k rekursu proti udělení příklepu jedině účastníkům, kteří při dražebním roku byli přítomni a pro vady v § 184 ex. ř. vytčené marně odpor vznesli (§ 186 ex. ř.). Nemohl proto podle tohoto původního doslovu nedostatek zpravení vytýkati ani účastník, který porušením zákona nebyl o dražbě zpraven a k ní se nedostavil. A zjevně jen tomuto nedostatku měl odpomoci čl. VIII. čís. 24 novely čís. 118/1914 ř. z., který připojil k prvnímu odstavci § 187 zmíněnou poslední větu. Povinná Ludmila K. byla však o dražebním stání zpravena, a proto jí ani podle nového znění § 187 ex. ř. právo k rekursu nepříslušelo. Jinak je tomu ohledně povinného Hynka K., který o dražbě nebyl zpraven a do 14 dnů podal rekurs proti udělení příklepu. Podle toho, co bylo právě vyloženo, byl tedy tento povinný oprávněn k rekursu a je bezvýznamné, zda i bez soudního zpravení o dražbě zvěděl a zda mohl se jí zúčastniti (§ 477 čís. 4 c. ř. s.), neboť okolnost, že účastníci o dražebním stání zvěděli nebo podle vyhlášek aneb z jiných důvodů zvěděti mohli, nenahrazuje náležitost skutečného doručení dražebního ediktu, ježž nedostatek sám o sobě podle § 184 čís. 3 ex. ř. a § 187 ex. ř. by dostačil k odůvodnění odporu proti příklepu a stačí k odůvodnění rekursu. Rekurs povinného Hynka K. byl proto odůvodněn a právem mu rekursní soud vyhověl. Přes to však, že byl rekurs Ludmily K. odmítnut a že Hynku K. náleží jen ideální polovice nemovitosti do dražby dané, nemůže provedená dražba v příčině polovice Ludmily K. zůstatí v platnosti, neboť celé nemovitosti byly draženy jako jednotný celek a podle týchž dražebních podmínek, takže odepření příklepu v příčině ideální části má za následek odepření příklepu v příčině celé nemovitosti.

Čís. 15187.

Poznámka odpárcí žaloby podle § 21 odp. ř. jest svou podstatou prozatímním opatřením a platí o ní, i pokud jde o přípustnost opravných prostředků a lhůt k nim, předpisy vztahující se na prozatímní opatření.

(Rozh. ze dne 8. května 1936, R II 187/36.)

Prvý soud povolil žalobci knihovní poznámku odpůřící žaloby podle § 21 odp. řádu. Rekursní soud návrh na knihovní poznámku zamítl a odmítl dovolací recurs žalobcův do tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší soud odmítl recurs do odmítacího usnesení rekursního soudu.

D ů v o d y:

Podle § 402 ex. ř. v doslovu čl. II čís. 2 zákona čís. 251/34 Sb. z. a n. není proti rozhodnutí soudu druhé stolice dalších opravných prostředků a platí se zřetelem k § 65 ex. ř. také osmidenní lhůta rekursní. Napadené usnesení, jež jest rozhodnutím soudu druhé stolice o prozatímním opatření, bylo doručeno zástupci žalobcovu dne 12. února 1936 a recurs datovaný dne 25. února 1936 byl podán u soudu první stolice dne 26. února 1936, tedy po uplynutí osmidenní lhůty k rekursu. Byl proto recurs odmítnut podle § 523 c. ř. s. a § 78 ex. ř. jako opožděný i nepřipustný.

Čís. 15188.

K otázce obchodní zvyklosti požadovati na pojistníku při předčasném zrušení pojistného poměru doplacení dobové slevy.

(Rozh. ze dne 9. května 1936, Rv I 1315/34.)

Žalující pojišťovna přednesla, že poskytovala žalované firmě při pojištění t. zv. dobové slevy pod podmínkou, že pojistník zůstane u ní v pojištění po celou smlouvenou dobu. Pojistník však zrušil pojišťovací smlouvu předčasně a domáhá se proto pojišťovna na něm vrácení poskytnutých dobových slev tvrdíc, že právo požadovati vrácení dobových slev jest obchodní zvyklostí. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Obchodní zvyklost jest jen pomůckou k vypátrání skutečného úmyslu stran a jest jí jako každou jinou skutečnost dokázati v každém jednotlivém případě (rozhodnutí čís. 11196 Sb. n. s.). Stačí proto, když žalobce, dovolávající se obchodní zvyklosti, ji dokáže; brání-li se žalovaná proti použití prokázané obchodní zvyklosti, musí ona namítati a dokázati, že nevěděla o obchodní zvyklosti nebo že znalost obchodní zvyklosti se u ní předpokládati nedala, a že neměla tudíž vůli jí se podříditi, pokud by šlo o výklad vůle stran (srovnej rozhodnutí čís. 13928 Sb. n. s.). Ale žalovaná takovou námítku vůbec nevznesla, neboť se omezila na to, že prostě popřela přednes žalobkyně, že jest obchodní zvyklostí nahraditi dobové slevy při zrušení pojišťovací smlouvy před uplynutím

smluvní doby. Tím popřela žalovaná pouze jsoucnost tvrzené obchodní zvyklosti, ale nenamítala, že i tehdy, kdyby tu byla taková obchodní zvyklost, nedala by se znalost její u žalované předpokládati. Dovolatelka jest na omylu, tvrdí-li, že obchodní zvyklosti lze použiti pro výklad vůle stran jen tehdy, když smluvní ustanovení jsou nejasná, nikoliv i tehdy, když smluvní strany určitý právní poměr ve smlouvě vůbec neupravily. Neboť nejasná smluvní ustanovení jest vykládati podle § 915 obč. zák., pokud ovšem neodporují § 869 obč. zák., a jsou proto pramenem pro výklad vůle stran především smluvní ustanovení, což sice může, ale nemusí vésti k závěru, že se strany podřídily i obchodní zvyklosti pro výklad své vůle. Nebylo-li však o určitém právním poměru stranami nic ujednáno, pak není tu žádné smluvní ustanovení, z něhož by bylo lze vyložití vůli stran, a nezbývá než uchýliti se k obchodní zvyklosti, když se žalobce na ni odvolal a ji dokázal, a když žalovaná nevyvrátila předpoklady pro její použití. — A čl. 279 obch. zákona nevyklučuje použití obchodní zvyklosti při smlouvách, jež jsou vázány na smlouvenou písemnou formu, jako tomu jest podle čl. 9 všeobecných pojišťovacích podmínek. Tvrzenou obchodní zvyklost žalobkyně dokázala. Připouští-li zákon (čl. 279 obch. zák.), aby se přihlíželo k obchodním zvyklostem při výkladu vůle stran, nelze tu mluvit o jednostranném diktaťu žalobkyně ani o jednání, jež by se přičilo zásadám poctivého obchodu a dobrým mravům, jak se dovolatelka marně snaží dovoditi.

Čís. 15189.

K ukončení (§ 64 vyr. ř.) nebo zastavení (§ 65 vyr. ř.) vyrovnacího řízení nelze při povolení exekuce proti úpadci přihlížeti z úřadu.

Vymáhající věřitel musí v žádosti o povolení exekuce (nuceným zřízením práva zástavního) uvést i prokázati, že vyrovnací řízení bylo již ukončeno nebo zastaveno, jinak jest exekuční návrh zamítnouti, třebaž poznámka zahájení vyrovnacího řízení byla již v den, kdy bylo o žádosti soudem rozhodováno, z knih vymazána.

(Rozh. ze dne 9. května 1936, R II 185/36.)

Vymáhající věřitelka podala dne 11. listopadu 1935 návrh na exekuci nuceným zřízením práva zástavního, jež první soud usnesením z 28. listopadu 1935 zamítl jako předčasný proto, že vyrovnací řízení o jmění dlužníka bylo zastaveno dne 6. listopadu 1935 a poznámka vyrovnacího řízení byla z knih vymazána teprve dne 26. listopadu 1935, kdy se tedy vyrovnací řízení pravoplatně skončilo. Rekursní soud uložil usnesením ze dne 27. prosince 1935 prvému soudu nové rozhodnutí. Důvody: Účinky § 12 vyr. ř. trvají ode dne vyvěšení vyhlášky o zahájení vyrovnacího řízení až do vyhlášení usnesení, kterým bylo řízení zastaveno podle § 65 vyr. ř. Zastavení pak se vyhlásí veřejně ihned, aniž by se vyčkalo pravomoci usnesení zastavovacího. Arciť výmaz po-

známek vztahujících se na vyrovnací řízení nařídí soud až po pravoplatnosti usnesení a dalších 15 dnech. Zřejmě tedy existence poznámky zavedení vyrovnacího řízení anebo její vymaz nemají žádných právních účinků samy o sobě, poznámky mají účel toliko evidenční (§§ 8, 9 vyr. ř., § 74 konk. ř.). Žádost, došla soudu dne 11. listopadu 1935, byla tudíž podána v době, kdy účinky § 12 vyr. ř. již netrvaly. Ježto řízení vyrovnací bylo zastaveno dne 6. listopadu 1935, došlo ve spojení s tím ihned k veřejné vyhlášce a pravoplatnost zastavovacího usnesení, či trvání poznámky zavedeného vyrovnacího řízení v pozemkové knize neměly pak již žádného právního významu. Exekuční žádost neměla být proto zamítnuta z důvodů prvního soudu. Jeho usnesení bylo tudíž zrušeno a uloženo mu nové rozhodnutí. Dovolací rekurs do tohoto usnesení první soud potom usnesením ze dne 23. ledna 1936 odmítl poukázav na předpis § 527 (2) c. ř. s., a řídit se právním názorem rekursního soudu vyhověl žádosti za povolení exekuce usnesením ze dne 9. ledna 1936. Rekursní soud usnesením ze dne 25. března 1936 nevyhověl rekursu do usnesení prvního soudu z 9. ledna 1936, vyhověl však rekursu usnesením z téhož dne, pokud napadal odmítající usnesení z 23. ledna 1936, a uložil prvnímu soudu, by dovolací rekurs přijal a dále předložil z důvodů: Podle § 527, odst. 2 c. ř. s. ve znění čl. I čís. 4 zák. č. 251/34 Sb. z. a n. jest ustanoveno: »Jestliže by usnesení v odpor vzaté bylo v druhé stolici zrušeno a soudu první stolice uloženo, aby doplně řízení učinil rozhodnutí nové, může rozhodnutí rekursního soudu toliko tenkrátě býti vzato v odpor, když jest v něm ustanoveno, že má býti příkaz udělený první stolici vykonán teprve, až by usnesení nabylo právní moci«. V rozhodnutí krajského soudu v Olomouci ze dne 27. prosince 1935 však nebylo první stolici uloženo nějaké doplnění řízení. Toto rozhodnutí krajského soudu zrušilo napadené usnesení první stolice a ani v důvodech nedalo první stolici pokyn, že by snad mělo řízení před vydáním nového rozhodnutí býti nějak doplněno, nýbrž bylo v něm pouze dovozováno, že právní názor zaujatý první instancí není správný a že nebylo důvodu k odmítnutí žádosti za vklad práva zástavního. Nedostává se tudíž podstatná náležitost uvedená v § 527, odst. 2 c. ř. s., totiž schází příkaz pro první stolici, aby učinil nové rozhodnutí teprve po doplnění řízení. Nelze proto ustanovení § 527, odst. 2 c. ř. s. vztahovati na tento případ a měl proto první soud revisní stížnost předložiti za účelem rozhodnutí nejvyšším soudem. Nejvyšší soud vyhověl oběma dovolacím rekursům jak do usnesení rekursního soudu ze dne 27. prosince 1935, tak i do usnesení téhož soudu ze dne 25. března 1936 a obnovil usnesení prvního soudu ze dne 28. listopadu 1935.

Důvody:

Oba dovolací rekursy jsou přípustné. Že jest přípustný dovolací rekurs proti usnesení rekursního soudu ze dne 27. prosince 1935, bylo správně odůvodněno v usnesení rekursního soudu ze dne 25. března 1935 a stačí proto odkázati na ono odůvodnění. Tento dovolací rekurs jest i důvodný. Neboť exekuční řád ustanovuje v § 88 čís. 2, že pro povolení

a výkon vkladu nuceného zástavního práva platí předpisy knihovního zákona. Podle nich je rozhodným dnem jak pro posouzení žádosti o povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva, tak i pro pořadí zápisu den, kdy žádost došla k soudu povolujícímu a zároveň exekučnímu a byla zapsána do deníku pro knihovní podání (viz rozhodnutí čís. 8688 a 11273 Sb. n. s.). Jest proto mylný názor rekursního soudu, že jest rozhodným dnem, kdy bylo o žádosti soudem rozhodováno. V souzeném případě došla žádost o povolení exekuce nuceným zřízením práva zástavního k okresnímu soudu v Š., jenž byl povolujícím a exekučním soudem, dne 11. listopadu 1935, a tehdy poznámka zahájení vyrovnacího řízení v pozemkové knize ještě vymazána nebyla. Poněvadž ani soudce exekuci povolující, ani knihovní soudce nesmí konati šetření před rozhodnutím o žádosti za povolení exekuce neb o knihovní žádosti (§§ 3, 55, odst. 2, druhá věta ex. ř. a § 95 kn. zák.), musil první soud rozhodnouti pouze podle obsahu žádosti a podle knihovního stavu v době, kdy k němu již žádost došla. Byla-li v pozemkové knize tehdy ještě zapsána poznámka zahájení vyrovnacího řízení, nebylo lze vyhověti žádosti o povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva. Neboť k zahájení vyrovnacího řízení jest sice podle ustálené judikatury přihlížeti z úřadu, poněvadž jest to překážka povolení exekuce, jež činí exekuci nepřipustnou podle § 12 vyr. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. a § 39 čís. 2 ex. ř., k čemuž jest podle § 39, odstavec druhý ex. ř. přihlížeti z úřadu. To však neplatí, jde-li o ukončení (§ 64 vyr. ř.) nebo zastavení (§ 65 vyr. ř.) vyrovnacího řízení, neboť tu naopak nejde již o nepřipustnost exekuce, nýbrž o zánik důvodu čimicího exekuci nepřipustnou. Přes to, že účinky usnesení o ukončení nebo zastavení vyrovnacího řízení nastávají vyhlášením na soudní desce nehledíc na pravoplatnost usnesení a nehledíc k tomu, zda poznámka zahájeného vyrovnacího řízení byla v pozemkové knize vymazána čili nic, bylo povinností vymáhající věřitelky, jak i rekursní soud správně vyslovil, aby podle §§ 54 a 55, odst. 2, první věta ex. ř. v žádosti uvedla a prokázala, že vyrovnací řízení bylo již ukončeno nebo zastaveno. Neučinila-li tak, byl její exekuční návrh věcně vadný a nebylo mu lze vyhověti. Druhý dovolací rekurs proti usnesení rekursního soudu ze dne 25. března 1936 jest přípustný proto, že ve zrušovacím usnesení rekursního soudu ze dne 27. prosince 1935 byl vysloven právní názor, jímž byl první soud vázán podle § 499, odstavec 2 c. ř. s. a § 78 ex. ř., a první soud rozhodl poté ve smyslu tohoto názoru usnesením ze dne 9. ledna 1936, a to v souzeném případě zřejmě jen v důsledku své vázanosti právním názorem rekursního soudu (srovnej rozhodnutí čís. 5119, 8767 a 9613 Sb. n. s.). Rekursní soud vydal pak potvrzující usnesení ze dne 25. března 1936 přes to, že ze spisů bylo mu zřejmé, že proti jeho předešlému usnesení ze dne 27. prosince 1935 byl již podán dovolací rekurs, v němž byl napaden právě onen právní názor, který byl podkladem i pro usnesení prvního soudu ze dne 9. ledna 1936. Úspěch onoho dovolacího rekursu nelze však tímto postupem rekursního soudu zmařiti. Poněvadž tu jde ve věci samé o tutěž otázku právní, o níž bylo právě pojednáno, bylo napadené usnesení změnit a obnoviti usnesení prvního soudu ze dne 28. listopadu 1935.

Čís. 15190.

K § 1394 obč. zák.

Účinky postupu.

Jakmile prodateľ postoupil svou pohľadávku a dlžník byl o tomto postupu řádně zpraven, nemohou postupitel a postoupený dlžník úmluvou zrušiti původní smlouvu trhovou a tak zmařiti právní účinky postupu.

(Rozh. ze dne 9. května 1936, Rv II 633/34.)

Podle tvrzení žalující prodal Ing. Arnošt W. žalovanému zboží, za něž zůstal dlužen 3.000 Kč splatných 1. září 1933. Ing. Arnošt W. tuto pohledávku postoupil Františku R. a ten opět ji dále postoupil žalující. O tomto postupu byl žalovaný zpraven dne 3. června 1933. Proti žalobě na zaplacení této částky namítl žalovaný, že sice Ing. W.-ovi pohledávku dluhoval, že však koupě radia byla zrušena, takže Ing. W. nemohl pohledávku z této koupě dále postoupiti. Nižší soudy zamítly žalobu.

Najvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Mylný jest právní názor odvolacího soudu, že oznámení učiněné dlžníku (žalovanému), že se stal postup pohledávky z kupní smlouvy, mělo pro něho jen ten následek, že sice již nemohl s osvobozujícím účinkem platiti svému věřiteli Ing. W., ale že to nemělo za následek, aby nemohl souhlasně s věřitelem kupní smlouvu zrušiti. Naopak od toho okamžiku, kdy prodateľ postoupil svoji pohledávku a dlžník o tomto postupu řádně byl zpraven, nemohli postupitel a dlžník úmluvou zrušiti původní smlouvu trhovou a tak zmařiti právní účinky postupem nastalé; postupník (žalobce) nabyt již přímého nároku proti dlžníku na zaplacení jemu postoupené pohledávky. Vrátil-li dlžník (žalovaný) radiopřístroj postupiteli, učinil tak na své nebezpečí, a nezprostil se tím povinností zaplatiti novému věřiteli postoupenou pohledávku z ceny trhové za onen radiopřístroj. Ve sporu však nebylo přesně zjištěno, kdy tvrzená smlouva trhová o koupi radiopřístroje byla sjednána a zejména kdy byla zrušena, a nelze proto ani posouditi, zdali se tak stalo před oznámením či po oznámení postupu dlžníku (žalovanému), které se stalo dopisem postupníkovým ze dne 3. června 1933.

Čís. 15191.

I. Keď rozhodčí sudca — použivší oprávnenia, daného mu smluvou o rozhodčom súde — preniesol svoju funkciu na inú osobu, potrebný je písomný prejav tejto osoby, že funkciu prijíma.

II. Zákonom o pracovných súdoch čís. 131/1931 Sb. z. a n. nestratily platnosť súkromnoprávne úmluvy o príslušnosti rozhodčích súdov v sporoch, o ktorých by inak povolaný bol rozhodnúť riadny súd podľa § 42 cit. zák.

III. Keď procesný súd tým istým rozsudkom rozhodol o niektorých sporoch alebo žalobných nárokoch, z ktorých niektoré boli feriálnymi, iné však neferiálnymi, treba lehotu k podaniu opravného prostriedku posudzovať podľa sporov neferiálnych.

(Rozh. z 12. mája 1936, Rv III 901/35.)

I. žalobník bol zamestnancom žalovaného družstva a II. žalobkyňa, jeho manželka, zaručila sa za všetky jeho záväzky zo služebnej smluvy voči žalovanému družstvu. V služebnej smluve, písomne uzavrenej, bolo vymienené, že všetky spory, ktoré by zo služebného pomeru I. žalobníka vznikli, riešené budú pred rozhodčím súdom. Rozhodčí súd mal podľa smluvy pozostávať z jedného člena a týmto bol ustanovený predseda správy Ústredného družstva v Bratislave a bolo mu priznané oprávnenie, aby svoju funkciu v konkrétnom prípade preniesol na inú osobu. Po zániku služebného pomeru započalo žalované družstvo proti žalobníkom terajšieho sporu podľa spomenutej smluvy o rozhodčom súde spor a predseda správy Ústredného družstva v Bratislave určil v ňom za seba rozhodčím sudcom Františka N., ktorý po prejednaní veci odsúdil terajších žalobníkov na zaplatenie 39.830 Kč 20 h istiny s prísl. Žalobou domáhali sa žalobníci, aby tento rozsudok rozhodčieho súdu zbavený bol účinnosti, medzi iným z toho dôvodu, že chýba tak od predsedu správy Ústredného družstva v Bratislave, ako aj od rozhodčieho sudcu Františka N. písomný prejav, že funkciu rozhodčieho sudcu prijímajú.

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť žalovaného družstva zamietol.

Důvody:

Bez porušenia formálneho práva uznal odvolací súd za opodstatnený dôvod k zrušeniu rozsudku rozhodčieho sudcu skutočnosť, že rozhodčím sudcom nebol písomne učiný prejav o prijatí tejto funkcie. V tomto smere vznesená dovolacia sťažnosť poukazuje sa na dôvody rozhodnutia Najvyššieho súdu, Úr. sb. č. 69. Ani skutočnosťou, tvrdenou v dovolacej žiadosti, že totiž služebná smluva, do ktorej je pojatá aj smluva o rozhodčom súde, bola Ústredným družstvom schválená a že tým už prijal aj jeho predseda — v smluve tej za rozhodčieho sudcu ustanovený — túto funkciu, i keby bola pravdivá, nebol by napravený spomenutý nedostatok prejavu rozhodčieho sudcu, keďže — ako je to nesporné — svoji rozhodčiu funkciu preniesol v smluve ustanovený rozhodčí na inú osobu a so strany tejto chýba písomný prejav o prijatí rozhodčej funkcie. Mylné má žalovaná strana za to, že táto vada pokračovania odstránená bola tým, že sa žalobníci do prejednania veci pred týmto rozhodčím sudcom pustili, lebo nejde tu o nepravdivosť priebehu pokračovania, proti ktorej by sa strany musely ozvať hneď, ako sa im stala známou, a u ktorej pominutie tohoto protestu malo by za následok stratu práva k napadnutiu rozsudku rozhodčieho súdu na tomto

základe. Okolnosť, že I. žalobník po vynesení napadnutého rozsudku rozhodčieho sudcu snáď uznal svoj záväzok, k plneniu ktorého bol oným rozsudkom zaviazaný, vymyká sa z prípustného rámca pokračovania pri rozhodovaní o žalobe v tomto spore.

Týmto rozhodnutím zbývajúce, na II. žalobkyňu vzťahujúce sa vývody dovolacej sťažnosti staly sa bezpredmetnými.

K odpovedi žalobníkov na dovolaciu žiadosť strany žalovanej treba uviesť:

Podľa stálej praxi Najvyššieho súdu (viď rozh. Sb. n. s. č. 10066) v prípade, že procesný súd tým istým rozsudkom rozhodol o viac sporoch alebo žalobných nárokoch, z ktorých niektoré boli feriálnymi, iné však neferiálnymi, treba lehotu k podaniu opravného prostriedku posudzovať podľa sporov neferiálnych.

Zákonom o pracovných súdoch nestratily platnosť súkromnoprávne úmluvy o príslušnosti rozhodčích súdov v sporoch, o ktorých by inak povolaný bol rozhodnúť riadny súd podľa § 42 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., a o tento prípad ide v tomto spore, ktorý započatý bol pred okresným súdom v S., u ktorého v čase podania žaloby nebol zriadený ani pracovný súd, ani oddelenie pre spory pracovné (viď rozhodnutie Sb. n. s. č. 12239).

Čís. 15192.

Odhad k výměře dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti.

Není zmatečností podle § 41, odst. 2, písm. g) zák. č. 100/31 Sb. z. a n., nebyli-li účastníci zpraveni o roku ustanoveném k výsledku přezvědných osob.

Není nezákonností ve smyslu § 46 zák. č. 100/31 v doslovu čl. V č. 1 zák. č. 251/34 Sb. z. a n., uznal-li soud, oceňuje výsledky znaleckého důkazu, že nejde o pozemek stavební, nýbrž o pozemek zemědělský.

(Rozh. ze dne 13. května 1936, R I 394/36.)

První soud odhaduje nemovitost k vyměření dávky z přírůstku hodnoty určil obecnou cenu pozemku ke dni 1. ledna 1914 jako zemědělského, připojiv se k posudku znalce Josefa D., který tento pozemek k uvedenému dni jako zemědělský pozemek ocenil 80 h za čtver. metr. Ve stížnosti do tohoto rozhodnutí hájila odpůrkyně názor, že tento pozemek bylo ke dni 1. ledna 1914 pokládati za pozemek stavební a oceniti jej proto podle posudku znalce Ervína T. částkou 3.80 Kč za m². Rekursní soud rekursu nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Největší důraz klade dovolací rekurentka na domnělou zmatečnost podle § 41, lit. g) zákona č. 100/31, kterou spatřuje v tom, že ani ona, ani její právní zástupce nebyli uvědoměni o roku, při němž byly sly-

šeny přezvědné osoby a že nebyla proto při onom roku přítomna ani zastoupena. Toto místo zákonné uvádí však jako důvod zmatečnosti, že byla porušena zásada o nutnosti slyšeti účastníky před rozhodnutím, nikoli tedy, že nebyli účastníci uvědoměni o roku určeném k výsledku přezvědných osob. Zásada vyslovená v § 18 cit. zák. však porušena nebyla, neboť odpůrkyni byla jak v první stolici, tak i za řízení rekursního podání, a mimo to při rocích byl přítomen její právní zástupce. Také zmatečnosti podle § 41, lit. h) cit. zák. zde není, ježto usnesení rekursního soudu si neodporuje a lze je bezpečně přezkoumati. Pokud jde o právní posouzení, jest ovšem předmětem celého řízení stanoviti obecnou hodnotu pozemku ke dni 1. ledna 1914; v té příčině však jest důležitá okolnost, zdali k onomu dni jest považovati pozemek ten za stavební místo či jen za pozemek zemědělský, neboť to má zajisté vliv na jeho obecnou hodnotu, a když rekursní soud po pečlivém doplnění řízení, uváživ všechny jeho výsledky, dospěl stejně jako první soud k úsudku, že pozemek ten jest oceniti nikoli jako místo stavební, nýbrž jako pozemek zemědělský, a přidržel se proto odhadu znalce Josefa D., nelze říci, že by se jeho rozhodnutí přičilo jasněmu a nepochybnému znění odhadního řádu č. 100/33 Sb. z. a n. nebo jiného zákona. Soudní znalec D. zjistil prodejní hodnotu pozemku toho jako pozemku zemědělského ke dni 1. ledna 1914 podle jednotek plošné míry, tedy způsobem stanoveným v §§ 17 a 18 cit. odhadního řádu, a byly proto nižší soudy oprávněny vzíti jeho odhad za základ svého rozhodnutí.

Čís. 15193.

Vrácení věna zřízeného bez notářského spisu a manželů odevzdaného lze žádati jen za předpokladů uvedených v §§ 1229, 1264, 1266 obč. zák.

(Rozh. ze dne 13. května 1936, Rv I 817/34.)

Žalobce žádá na žalovaném vrácení částky 20.000 Kč, kterou vyplatil žalovanému dne 26. června 1930 jako část věna podle úmluvy ze dne 22. června 1930 za svou dceru C., tvrdě, že částka tato měla býti podle zmíněné úmluvy žalobci vrácena, kdyby v době 2 roků ode dne uzavření sňatku manželské společenství již právně či skutečně netrvalo; tento předpoklad nastal, neboť manželství bylo fakticky zrušeno. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Ujednání ze dne 22. června 1930 je slib věna učiněný muži podle § 1218 obč. zák., jenž ovšem pro nedostatek formy notářského spisu je neplatný (srovn. rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího

soud. dvoru, repertorium nálezů č. 109, Gl. U. 9268 a důvody judikátu č. 239, Gl. U. n. ř. 7645). Ze jde o ujednání ve smyslu § 1218 obč. zák., plyne z toho, že ujednání to bylo uzavřeno mezi žalobcem a žalovaným a nikoliv mezi žalobcem a jeho dcerou, sporná částka byla vyplacena žalovanému a nikoli dceři, a žalobce si vymínil, aby žalovaný vrátil věno jemu jako zřizovateli (t. zv. dos receptitia). Je proto bezvýznamné, že se v onom ujednání praví úvodem, že »moje dcera obdrží věnem 100.000 Kč«. Když ujednání z 22. června 1930 je neplatné pro nedostatek formy notářského spisu co do hlavní úmluvy, je neplatné i co do úmluvy vedlejší o vrácení věna, která tvoří s hlavní úmluvou nedílnou součást, a nemůže se žalobce domáhati na základě něho vrácení částky 20.000 Kč proto, že nastala smluvená rozvazovací podmínka, t. j. že manželství mezi jeho dcerou a žalovaným bylo již fakticky zrušeno. Žalovaný přijal ovšem částku 20.000 Kč dotis causa od žalobce a bylo mu tedy věno sice neplatně přislíbeno, ale skutečně dáno. Toto odevzdání věna nevyžaduje formy notářského spisu (srovn. rozh. č. 10422 Sb. n. s.). Než tu platí o vrácení tohoto skutečně odevzdaného věna ustanovení občanského zákoníka a nikoliv to, co pro nedostatek formy neplatně si sporné strany ujednaly. Že by nastaly tyto z á k o n n é předpoklady, aby mu věno bylo vráceno, žalobce netvrdí (§§ 1229, 1264, 1266 obč. zák.). Pokud žalobce tvrdí, že mu zažalovaný nárok přísluší též z důvodu kondikce sine causa, žalobci přisvědčiti nelze, protože k manželství mezi jeho dcerou a žalovaným skutečně došlo, a protože za trvání manželství věno bez zachování předepsané formy zřízení nelze vzhledem k ustanovení § 1433 obč. zák. požadovati zpět (srovn. rozh. č. 3746 Sb. n. s.).

Čís. 15194.

K otázce platnosti výpovědi zaměstnance dané společností s ručením omezeným.

Význam a účel předpisu § 40 zák. o spol. s r. o.

Projev vůle společnosti s r. o. nemusí se státi v písemné formě protokolární.

Jednatel společností s ručením omezeným může se dáti zastupovati na valné hromadě zmocněncem.

(Rozh. ze dne 13. května 1936, Rv I 1325/34.)

Žalobce byl zaměstnán u firmy T., společnost s ručením omezeným. Firma po prohlášení konkursu dne 19. února 1932 likvidovala. Dopisem ze dne 11. února 1932 doporučeně doručeným 15. února 1932 dostal žalobce čtvrtletní výpověď s tím, že jeho služební poměr se končí dnem 31. března 1932. Žalobce dopisem ze dne 20. února 1932, doručeným správci konkursní podstaty dne 21. nebo 22. února 1932, upozornil na nesprávnost výpovědi a nesouhlasil s ní, což projevil dopisem tím a

také před tím. Přihlásil proto ke konkursu služné a remuneraci ještě za další tři měsíce v částce 6.855 Kč. Tuto pohledávku správce konkursní podstaty popřel a domáhá se proto žalobce výroku, že žalovaný správce konkursní podstaty firmy T. jest povinen uznati tuto pohledávku jako pohledávku I. třídy konkursních věřitelů. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Pro spor jest rozhodující, zda výpověď daná žalobci dopisem ze dne 11. února 1932, podepsaná toliko jednatelem společnosti ing. Jos. M., byla platná. Podle protokolů o mimořádných valných hromadách ze dne 29. prosince 1931, 22. ledna 1932, 29. ledna 1932 a 9. února 1932 bylo na valné hromadě dne 29. prosince 1931 usneseno, aby bylo jednatelem společnosti uloženo restringovati personál, při valné hromadě 22. ledna 1932 resignace jednatele arch. T. nebyla vzata na vědomí, na valné hromadě 29. ledna 1932 arch. T. trval na resignaci, na valné hromadě další 9. února 1932 oznámil Dr. O. G., že arch. T. na resignaci trvá a žádal, aby byl v obchodním rejstříku vymazán, a trval na tom, že resignace ta musí býti vzata na vědomí. Jednatel společnosti T. ing. Jos. M. jako strana slyšen uvedl, že na schůzi valné hromady dne 29. prosince 1931 bylo jednatelem společnosti uloženo restringovati personál a o valné hromadě dne 9. února 1932 bylo usneseno, aby výpověď personálu dal on, což do protokolu zapsáno nebylo, ježto Dr. O. G., zástupce arch. T., řekl, že to není třeba, a ostatní s tím souhlasili. Arch. T. to nevyloučil a potvrdil, že Dr. O. G. pověřil zastupováním bez omezení. Žalobce opřel žalobní nárok o skutečnost, že dopis obsahující výpověď mu danou byl podepsán toliko jedním jednatelem. Tento způsob zastupování společností shledává odvolatel odporujícím předpisu § 18 zák. čis. 58/06 ř. z. Správné jest, že podle §§ 18 a 19 tohoto zákona zastupují společnost před soudem i mimo soud jednatele a že společnost nabývá práv a vchází v závazky právním jednáním předsevzatým jednatelem ve jménu společnosti. Avšak valná hromada, nejvyšší orgán společnosti, usnesla se propustiti úředníky (§ 34 cit. zák.) a v době té se druhý jednatel své funkce vzdal a jeho zástupce na valné hromadě Dr. O. G. s výpovědí souhlasil. Usnesení valné hromady konané dne 9. února 1932 nemusilo býti zapsáno do protokolu ze dne 9. února 1932, neboť bylo již protokolováno při schůzi dne 29. prosince 1931. Oznámil-li tedy Jos. M. jako jednatel společnosti po valné hromadě dopisem ze dne 11. února 1932 žalobci, že se mu dává výpověď, oznámil tím jen vůli valné hromady usnesením projevenou a k tomu byl za společnost oprávněn. Proto nelze souhlasiti s názorem odvolatelovým, že k výpovědi bylo třeba ještě podpisu druhého jednatele.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest ovšem správné, že uzavírání a rozvazování služebních smluv jest právním jednáním spadajícím do oprávnění zastupovati společnost na venek, neboť se týká právního poměru společnosti k osobám třetím (srovnej rozhodnutí čis. 13140 Sb. n. s.). S hmotněprávního hlediska

projevila společnost platně na valné hromadě ze dne 9. února 1932 svou vůli dáti žalobci výpověď, a tomu nepřekáží, že usnesení to nebylo podle § 40 zákona č. 58/1906 ř. z. zapsáno do knihy protokolů, ježto zákon neobsahuje sankci na nezachování tohoto předpisu a účelem tohoto předpisu jest chrániti zájmy společníků, nikoliv třetích osob. Není proto valná hromada ve svých projevech vůle vázána písemnou protokolární formou. Platností jejího usnesení nevádí ani skutečnost, že druhý jednatel se vzdal své funkce prohlášením na valné hromadě dne 22. ledna a 9. února 1932, neboť jednak nemůže se jednatel před uplynutím funkčního období vzdáti úřadu, jak bylo vysloveno již v rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu vídeňského č. 1534 úř. sb., jednak byl druhý jednatel architekt T. zastoupen svým zmocněncem Dr. O. G., což není zákonem č. 58/1906 ř. z. vyloučeno, a odvolací soud zjistil, že Dr. O. G. s výpovědí žalobci danou souhlasil, takže tento souhlas váže podle §§ 1009 a 1017 obč. zák. také zmocnitele architekta T. S formálního hlediska není důvodnou dovolatelova výtká, že výpověď nebyla účinná, protože byla žalobci oznámena dopisem ze dne 11. února 1932 podepsaným pouze jedním jednatelem inženýrem Jos. N., ač podle § 18, odst. (2) zákona č. 58/1906 ř. z. bylo k podpisu třeba součinnosti i druhého jednatele architekta T. Výpověď ze služebního poměru není vázána žádnou formou, a stačí proto, když byl žalobce zpraven důvěryhodným způsobem o dané mu výpovědi. Jeho pochybnosti vyvolané z toho, že dopis o výpovědi byl podepsán jen jedním jednatelem společnosti, byly odstraněny zjištěním, že i zmocněnec druhého jednatele architekta T. (Dr. O. G.) s výpovědí souhlasil.

Čís. 15195.

Společnou koupí žacího stroje několika rolníky k potřebě v jejich hospodářství byla ujednána společenská smlouva.

(Rozh. ze dne 13. května 1936, Rv I 1899/35.)

Žalobci přednesli, že žalovaný spoluvlastník žacího stroje dal stroj odvézt bez jejich vědomí s jejich pole, kde s ním žali, uložil jej ve své stodole a uzamkl a odepřel jim jej vydati, ač podle zvláštního ujednání mají právo strojem tím žítí obilí i trávu na svých pozemcích podle své potřeby, a domáhají se žalobou výroku, aby bylo uznáno právem, že žalovaný je povinen trpěti spolužívání společného žacího stroje žalujícími k sekání obilí a trávy na jejich pozemcích, a jest povinen za účelem výkonu tohoto spolužívání stroj ten jim vydati. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud žalobě vyhověl. Důvody: Mezi žalobci a žalovaným bylo výslovně ujednáno již při koupí stroje, že budou koupeného stroje užívati podle potřeby hospodářské a že podílník, u kterého právě stroj bude, je povinen stroj ten vydati druhému společníku, který ho bude potřebovati. Podle ujednání toho také od roku 1929 všichni podílníci užívali střídavě stroje podle hospodářské potřeby a ten,

u koho stroj byl, vždy bez námitek vydal stroj tomu, kdo ho právě potřeboval. Z toho je patrné, že skutečně bylo mezi spoluvlastníky žacího stroje zvláštní ujednání, že totiž podílníci jsou oprávněni stroje užívati podle hospodářské potřeby a že jest povinen každý z podílníků, u kterého právě stroj bude, na požádání vydati stroj k použití druhému podílníkovi, který právě stroje k hospodářskému účelu bude potřebovati, a že tato úmluva až do podání žaloby řadu let bezzávadně byla dodržována. Žalovaný odepřel vydati stroj pouze proto, že mu řekl N., aby stroj zavřel, že jej nebude hledat na polích (jak žalovaný při svém výslechu udal), ale tato okolnost nemůže naprosto zprostiti žalovaného povinností vydati k užívání žací stroj oprávněné žalující straně, když jej táž k hospodářskému účelu ve svém hospodářství potřebovala.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Vychází-li se ze zjištění učiněného odvolacím soudem, bylo to zvláštní ujednání spoluvlastníků v příčině užívání žalobního stroje, podle něhož byl žalovaný povinen stroj ten na požádání druhému podílníkovi vydati k použití, kdykoli ho bude tento k hospodářskému účelu potřebovati, a žalovaný odepřel bez důvodu žalobcům jako spoluvlastníkům stroje tento stroj vydati, ač ho k hospodářskému účelu ve svém hospodářství potřebovali. Podle § 826 obč. zák. určují se práva a povinnosti spoluvlastníků podle obsahu pramenů, z nichž společenství povstává. Zvláštní předpisy o společenství povstalém smlouvou jsou obsaženy v 27. oddílu obč. zák. Koupili-li spoluvlastníci stroj k tomu, aby s ním žali ve svém hospodářství podle jejich potřeby, a ujednali-li dokonce, že podílník mající stroj u sebe je povinen jej vydati, bude-li ho druhý potřebovati k hospodářskému účelu, je tím opodstatněna smlouva společenská při nákupu stroje sjednaná, a není potřebí, aby bylo ještě blíže upraveno podrobněji, v jakém pořadí se má užívání díti, kdo má stroj uskladniti a po jakou dobu ho každý společník může používat.

Čís. 15196.

Nárok na splnění smlouvy o postup knihovní přednosti proti úpadci jest pohledávkou patřící do podstaty.

(Rozh. ze dne 13. května 1936, Rv I 2618/35.)

Trhovou smlouvou ze dne 23. března 1931 koupili žalobci od tří veřejných společníků firmy Emerich D. pozemky č. kat. a trhovou smlouvou z téhož dne od firmy Emerich D. několik pozemků. Smlouvou ze dne 16. března 1931 byly žalobcům na pozemcích těch zřízeny různé služebnosti s tím, že mají míti knihovní přednost před knihovními pohledávkami hypotekárních věřitelů ve smlouvě blíže uvedených. Na jmění

firmy Emerich D. i její společníků byl uvalen dne 29. července 1933 případně 30. září 1933 konkurs. Po uvalení konkursu zjistili žalobci, že ujednaná knihovni přednost služebností nebyla provedena. Domáhají se proto žalobou proti správci konkursní podstaty výroku, že jest povinen trpět, by pro uvedené služebnosti bylo v příslušných knihovních vložkách vloženo právo přednosti před knihovními pohledávkami v žalobě blíže uvedenými. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

S právního hlediska posoudil odvolací soud věc správně, když vyslovil, že nejde o nárok na oddělené uspokojení podle § 7, odst. 2 konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n., nýbrž o nárok obligační. Ani obdobně (§ 7 obč. zák.) nelze onoho ustanovení použít již proto, že jest to ustanovení výjimečné, odchylné od pravidelného způsobu uplatňování pohledávek konkursních věřitelů, jež jest podle § 104 konk. ř. přihlásiti v konkursu. Že nárok na splnění smlouvy o postoupení přednosti jest konkursní pohledávkou, plyne i z této úvahy: Byla-li kupní smlouva ze dne 23. března 1931, smlouva o zřízení služebností ze dne 16. března 1931 a žalobci tvrzená smlouva o postoupení přednosti služebnostem před knihovními pohledávkami jednotnou smlouvou, pak by šlo o dvoustrannou smlouvu o vzájemném plnění, a přichází v úvahu § 23 konk. ř. Podle tohoto ustanovení by byl správce konkursní podstaty povinen splniti domnělý závazek k postoupení přednosti jen za předpokladu, že do smlouvy vstoupil a že smlouva v době prohlášení konkursu nebyla ještě splněna ani úpadci, ani druhou stranou, nebo nebyla splněna úplně. Splnila-li však smlouvu řádně a úplně třebas jen jedna strana, nemá místa předpis § 23 konk. ř. (srovnej rozhodnutí č. 5894 Sb. n. s.). Že správce podstaty vstoupil do smlouvy, nebylo žalobci závčas tvrzeno, a že žalobci nesplnili kupní smlouvu (nezaplatili kupní cenu), nebylo vůbec tvrzeno. Nelze proto použít ani § 23 konk. ř. V pamětním spise bývalého konk. ř. č. 337/14 ř. z. k § 21, shodnému s § 23 nyní platného konkursního řádu, se praví, že ustanovení § 22, písmeno b) konk. ř. č. 1/69 ř. z. nebylo převzato, poněvadž ustanovení to jest samozřejmé. V § 22 b) bylo ustanoveno, že nárok ze smlouvy o vzájemném plnění, kterou druhá strana (ne úpadce) úplně splnila, jest uplatněti podle předpisů konk. řádu, tedy jako pohledávku konkursní podle §§ 42 až 48 onoho konkursního řádu, nespočítal-li nárok v peněžním plnění a nebyl-li také nárokem na vyloučení (§ 26 »Rückforderungsanspruch«), a že lze jej uplatnit jen jako nárok na odškodnění. Měli by proto žalobci podle vlastního skutkového přednesu pouze konkursní pohledávku přeměnou podle § 15 konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. v pohledávku peněžitou. Kdyby smlouva o postoupení přednosti byla samostatnou smlouvou, šlo by o jednostrannou smlouvu, podle níž byli jen úpadci povinni plniti, a v tom případě § 23 konk. ř. nepřichází vůbec v úvahu, nýbrž

pouze §§ 104 a 15 konk. ř., takže by šlo zase jen o konkursní pohledávku, která se přeměňuje v pohledávku peněžní. Není proto ani zapotřebí zabývat se výkladem § 14 konk. ř.

Čís. 15197.

Odporovacia žaloba je žalobou o plnenie alebo trpenie a nie žalobou určovacou; vyrieknutie bezúčinnosti právneho úkonu má len ráz predurčujúci a nemusí byť pojaté do žalobnej žiadosti vedľa žiadosti o plnenie alebo trpenie. Nepripustné je domáhať sa púheho výroku o bezúčinnosti právneho úkonu.

(Rozh. z 13. mája 1936, Rv III 1093/35.)

Dlužníci žalující strany Peter D. a jeho manželka podpísali žalovanému dlužný úpis a povolili mu, aby si na základě tohoto dlužného úpisu dal na ich nehnuteľnosti vložiť záložné právo. Žalujúca strana napadla tento právny úkon svojich dlužníkov odporovacou žalobou, v ktorej sa pôvodne domáhala súdneho výroku, že dotyčné záložné právo je neplatné a že sa nariaďuje jeho výmaz; žalobný petit modifikovala pozdejšie tak, že žiadala, aby bolo uznané, že vložené záložné právo je voči nej (žalujúcej strane) bezúčinné.

Súdy všetkých troch stolíc žalobu zamietly. Najvyšší súd z týchto dôvodov: Podľa § 13 odp. ř. je nutné, uviesť v odpúrci žalobe, v jakém rozsahu a jakým spôsobem má žalovaný pro uspokojení věřitele něco plniti nebo trpěti. Z toho plyne, že žaloba odpúrci jest žalobou o plnění aneb trpění, nikoli však žalobou určovací a že je nepřipustna žaloba, domáhající se jen prohlášení bezúčinnosti právního jednání. Prohlášení bezúčinnosti právního úkonu jest pouze rázu předurčujícího a nemusí býti pojata do žádosti žalobní vedle žádosti o plnění aneb trpění (srov. rozh. Sb. n. s. č. 9230 a 10294). Neobstojí proto žaloba dovolatelky, přednesená u soudu prvé stolice v modifikovaném znění, aby bylo uznáno právem, že zástavní právo, o které jde v souzené rozepři, jest bezúčinné vůči dovolatelce. Proto odvolací soud bez porušení právních pravidel potvrzením rozsudku soudu prvé stolice žalobu zamítl.

Čís. 15198.

Zvukový film, keď má ráz osobitého diela samostatného, je kinematografickým dielom podľa § 37 aut. zák. a nie spojeným dielom podľa odst. 2 § 11 aut. zák.; autorské právo k rozmnoženiu, verejnému predvedeniu prislúcha v takomto prípade len usporiadateľovi filmu resp. tomu, na jeho usporiadateľ svoje právo previedol (výrobcovi filmu).

(Rozh. z 13. mája 1936, Rv IV 444/35.)

Podľa prednesu žaloby hrali I. žalovaná strana, majiteľka kinematografu, a II. žalovaný, jeho prevádzovateľ, na kinematografických predstaveniach, konaných v onom kinematografe, zároveň s premietačnými zvukových filmov — na pás týchto zvukových filmov natočené skladby členov žalujúceho »Ochranného združenia autorského čl. skladateľov, spisovateľov a nakladateľov v Prahe« resp. skladby takých cudzích skladateľov, ktorí naň preniesli svoje autorské práva. Keďže však žalovaní nezaplatili žalujúcemu ochrannému združeniu autorský honorár, domáhalo sa toto žalobou, oprenou o ustanovenia §§ 27 a 30 aut. zák., odškodného podľa sadzovníka schváleného ministerstvom školstva a národnej osvety a aj zisťovacích výloh, spolu 6.165 Kč 20 h.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly. O d v o l a c i ú d pri tom prevzal a poukázal na tieto dôvody súdu I. stolice: V súdenom prípade ide o prevádzovanie zvukového filmu. V tom čase, keď bol vyneseny autorský zákon (zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.), zvukový film nebol ešte známy a o otázkach, ktoré vznikajú v súvislosti s ním, niet v autorskom zákone zvláštnych ustanovení. Zvukový film treba preto podradiť pod všeobecný pojem spojeného diela podľa § 11 aut. zákona. Ide tu totiž o dvoje právo a svojakú reprodukciu: hudobnú nástrojom mechanickým a optickú reprodukciu kinematografickú. Podľa názoru súdu: len čo dal autor diela svolenie, aby jeho dielo bolo použité k preneseniu na nástroj alebo zariadenie slúžiace k mechanickému prednesu a svolil k tomu, aby zariadenie, obsahujúce takto prenesené dielo, bolo dané do obehu, dal tým implicitne aj svolenie k verejnému prevádzaniu svojho diela takými zariadeniami a nástrojmi, tak že ich použitie k verejnému prevádzaniu diela nie je zásahom do práva autorského a preto žaloba nie je opodstatnená. Toto stanovisko podporuje aj tá okolnosť, že by skladby hudobných skladateľov bez práva ich verejného prednesu pre filmovú spoločnosť, ktorá ich kúpila, nemaly žiadnu obchodnú hodnotu. Úmysel skladateľov a filmovej spoločnosti, právneho predchodcu I. žalovanej strany, mohol byť tedy jedine ten, aby kúpou práva natočenia hudobnej skladby na filmové pásmo získala filmová spoločnosť aj právo verejného prednesu týchto skladieb. Film má ten účel, aby bol v kinách verejne prednesený a pokiaľ k zvukovému filmu patrí nerozlučne aj hudba, je samozrejmé, že kúpou práva natočenia hudobnej skladby na filmové pásmo odkúpila filmová spoločnosť aj právo verejného prednesu filmu, a keď hotový film predala druhému kupcovi (pôžičovní), od ktorého ho I. žalovaná strana za úplatu dostala do nájmu, mala táto žalovaná právo verejne predniesť zvukový film bez toho, že by musela platiť prevádzovaci honorár alebo náhradu škody žalujúcej strane.

K týmto dôvodom odvolací súd ešte dodal: Odvolací súd k dôvodom prvého súdu, ktoré prijíma, dodáva toto: 1. Výroba zvukového filmu a jeho bezpodmienečné určenie k verejnému predvedeniu nepripouští delenie práva autorského na právo autorské ke koncepcii kusu a právo autorské ke zvukovému doprovodu alebo hudobným vložkám. Způsob výroby pripouští jen společnou reprodukci optickou a hudobní. Technicky tuto reprodukci nemožno dělití, má-li vůbec býti řeč o zvukovém filmu.

2. Po stránce právní možno jedině upotřebiti na zvukový film, který v době vydání našeho autorského zákona ještě nebyl zaveden, ustanovení odst. 3 § 11 aut. zák. per analogiam tak, že k provozování zvukového filmu stačí povolení toho, komu přísluší autorské právo k součásti optické. Eventuální provozovací honorář musil by si hudební autor vyjednatí a dáti vyplatiti od toho, kdo má právo k optické reprodukci, ale nikoli od pořadatele filmového představení.

N a j v y š š í s ú d rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie.

D ô v o d y:

Pro řešení sporné otázky možno vycházeti především z ustanovení § 37 aut. zák., podle kterého původce samostatného kinematografického díla anebo díla zhotoveného podobným způsobem, jakož i takových děl, zhotovených podle díla literárního neb uměleckého, má právo dílo veřejně mechanickými nebo optickými zařízeními předváděti (§ 36 aut. zák.), pokud dal uspořádáním anebo spojením vyličených událostí dílu ráz osobitého díla samostatného.

Třebas při účinnosti zákona č. 218/1926 Sb. z. a n. nebyly ještě známy zvukové filmy, přece možno podle širokého doslovu § 37 i je podřaditi pod cit. ustanovení, které dává pořadateli díla ještě větší právo nežli ustanovení věty 1. § 11 o souborných dílech.

Ale i tento předpis poskytuje pořadateli původcovské právo k celku, kdežto ostatním autorům jen k jejich jednotlivým příspěvkům. Zákonným předpokladem je tu, jde-li v konkrétním případě o dílo souborné, t. j. o literární nebo umělecký celek, tedy podstatně o totéž, co je uvedeno v § 37 cit. zák.

Nižší soudy vycházely při řešení sporu se stanoviska, že v konkrétním případě jde o díla spojená, t. j. literární, hudobní a fotografická, ke kterým však zůstávají původcovská práva jednotlivých autorů podle odst. 2 § 11 cit. zák. nedotčená. Pro tento svůj závěr nezjistily však skutkového stavu v příčině filmových děl uvedených v žalobě. Odvolací soud určiv, že u zvukového filmu nelze reprodukci dělití a že k provozování zvukového filmu stačí povolení toho, komu přísluší autorské právo k optické části, dostal se do rozporu s převzatým stanoviskem soudu I. stolice, že zvukový film, ať je už jakýkoliv, je jen spojené dílo.

Přisvědčiti třeba stanovisku dovolací žádosti, že v tomto případě není na místě analogie, kterou odvolací soud vyvozuje z ustanovení odst. 3 § 11 cit. zák. v prospěch autora optické části.

Bude proto rozhodné jen to, jsou-li zvukové filmy, uvedené v žalobě, díla spojená z literárního, fotografického (kinematografického) a hudobního díla, to jest; mohou-li jednotlivé složky samostatně existovati, jsou-li oddělitelny a není-li zde nadřazené činnosti pořadatelovy. Jen v tomto případě bude možno podle zákona posuzovati příslušné zvukové filmy jako díla spojená, jinak však jde o osobitá díla samostatná, a tu příslušelo by autorské právo k rozmnožení, veřejnému předvedení zvukového filmu jen jeho pořadateli (§ 36 odst. 1

a § 37 cit. zák.), resp. tomu, komu pořadatel toto právo postoupil (výrobci filmu).

Z toho plyne, že pro posouzení otázky podle platného práva, přísluší-li autorům hudební části zvukového filmu s a m o s t a t n é právo k veřejnému přednesu skladeb též zařízením určeným k mechanickému přednesu, v tomto případě f i l m o v ý m p á s m e m (viz § 27 aut. zák. a co se týká zahraničních autorů § 2 cit. zák. a čl. 14 rev. bernské úmluvy z 13. listopadu 1908), resp. přísluší-li jim anebo žalujícímu Ochrannému sdružení (následkem postoupení provozovacích práv) nárok na zapravení přiměřeného provozovacího honoráře proti pořadateli takého provozování (v tomto případě proti majiteli licence a provozovateli biografu), bude třeba zjistiti, zodpovídají-li všechny zvukové filmy, uvedené v žalobě, náležitostem § 37 aut. zák., resp. pokud jde o zahraniční autory ustanovení odst. 2 14. článku rev. bernské úmluvy, které s prve citovaným je v podstatě stejného obsahu, při čemž poukazuje se na shora vyložené směrnice.

Protože v souzeném případě jde o otázky technické povahy, k nimž řaditi jest též otázky uměleckého zpracování, bude třeba vyžádati k označenému účelu posudek znaleckého sboru zřízeného ve smyslu § 62 cit. zák.

Proto bylo nutno napadený rozsudek rozvázati podle § 543 Osp.

Odvolacímu soudu se ukládá, aby v dalším průběhu sporu učinil opatření podle § 15 vládního nařízení z 10. února 1927 čis. 10 Sb. z. a n. a po sdělení příslušného posudku znova rozhodl o tom, o jaký druh díla tu jde, a zda autoři jeho hudební části přesto, že převedli svoje právo k natočení skladeb na filmový pás na filmové výrobní (což žalující strana na č. l. 3 výslovně připustila), zachovali si vzhledem na povahu zvukového filmu právo k jeho veřejnému provozování, resp. k autor-skému provozovacímu honoráři.

Podle výsledku dotyčných zjištění bude třeba, aby odvolací soud zabýval se též otázkou, zda autoři, i když dali švolení k reprodukci, mohli se účinně vzdáti nároku na provozovací honorář b e z s v o l e n í žalujícího sdružení, kterému případně už dříve svoje provozovací práva postoupili.

Čís. 15199.

Ustanovení § 11 zák. čis. 26/29 Sb. z. a n. nelze užiti na smíry, jimiž strany upravily otázku náhrady škody vzniklé z opominutí povinnosti zaměstnavatelovy přihlásiti zaměstnance k pensijnímu pojištění.

Smír takový vztahuje se i na vyšší nárok podle zák. čis. 125/31 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 14. května 1936, Rv I 769/36.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované firmy jako dozorce od 1. září 1907 do 22. dubna 1922. Tvrdě, že byl firmou přihlášen k pensijnímu pojištění pozdě a že proto dostává pensijní dávky nižší, než na které by

měl nárok, kdyby byl včas k pojištění firmou přihlášen, domáhá se na žalované placení takto vzniklého rozdílu. Připouští, že smírem v roce 1930 s firmou uzavřeným prohlásil, že částkou 3.000 Kč, jež mu byla vyplacena, byly všechny jeho nároky proti firmě z důvodu opožděného přihlášení k pojištění vyrovnány, má však za to, že smír ten jest neplatný hledíc k předpisu § 11 zák. čis. 26/29 Sb. z. a n. Nižší soudy žalobu zamítly, prvý soud v podstatě proto, že smírem z roku 1930 zanikly veškeré nároky žalobcovy proti firmě z důvodu, o který se žaloba opírá; smír ten není také neplatný hledě k předpisu § 11 zák. čis. 26/29 Sb. z. a n., neboť se týká n á h r a d y š k o d y z důvodu opožděného přihlášení k pojištění, nikoli otázek, jimiž by byla omezena nebo vyloučena platnost tohoto zákona v neprospěch pojištěnců, jak to právě předpis § 11 cit. zák. předpokládá.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce se již v roce 1930 domáhal na žalované firmě náhrady škody, vzniklé mu prý tím, že firma ho včas a řádně nepřihlásila k povinnému pensijnímu pojištění. Žalovaná firma se stanoviskem žalobcovým nesoúhlasila, avšak k úplnému narovnání sporné věci mu nabídla odbyté 3.000 Kč, s čímž žalobce souhlasil. Žalovaná firma zaplatila žalobci onu částku a zdůraznila, že tím je tato věc jednou pro vždy vyrovnána a že žalobce tudíž na ní se již nemůže domáhati pražádných dalších nároků. Tím došlo k narovnání podle § 1380 obč. zák., které má povahu novace, jím zanikl dřívější závazek a zároveň počal nový (§ 1377 obč. zák.). Dohodly-li se strany, že smírem jsou upraveny veškeré nároky žalobcovy z dotčeného právního důvodu a že žalobci již nepřislouží právo domáhati se dalších nároků na žalované firmě, byla tímto ujednáním vyloučena klausule rebus sic stantibus, a žalobce nemůže ani uplatňovati, že se tento smír nevztahuje na vyšší nároky podle zákona č. 125/31 Sb. z. a n. Rozhodnutí Sb. n. s. čis. 13978 se nehodí na souzený případ, ježto vychází z jiného skutkového podkladu. Ustanovení § 11 zák. č. 26/29 Sb. z. a n. nelze použiti na smíry, jimiž strany upravily spornou otázku náhrady škody za opominutí povinnosti zaměstnavatelem, by včas přihlásil zaměstnance k pensijnímu pojištění. Stačí tu poukázati zvláště na správné důvody prvního soudu.

Čís. 15200.

Zaměstnanec státu, jemuž byla při zrušení služebního poměru poskytnuta výpomoc ve výši jeho prémiové rezervy proto, že výslovně prohlásil, že nikdy nevstoupí do zaměstnání podléhajícího pensijní povinnosti, jest povinen tuto výpomoc vrátiti, jestliže nedodržel této podmínky

a stát byl proto nucen jeho prémiovou rezervu podle § 114 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. přenést na nového nositele pojištění (Všeobecný pensijní ústav).

(Rozh. ze dne 14. května 1936, Rv II 833/34.)

Žalující stát přednesl, že vyplatil žalovanému, bývalému zaměstnanci státních podniků, při jeho odchodu ze služby zažalovanou částku jako náhradu za prémiové rezervy, když žalovaný před tím prohlásil, že nevstoupí nikdy do zaměstnání, v němž by podléhal povinnému pensijnímu pojištění. Tomu slibu nedostál, stal se advokátním koncipientem, žalující stát v důsledku toho musil převést jeho prémiové rezervy na příslušný Všeobecný pensijní ústav. Žalobě na vrácení vyplacené náhrady za prémiové rezervy bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalovaný ve své žádosti ze dne 16. prosince 1929 prosil o poskytnutí odbytného na odchodnou ve formě vrácení prémiové rezervy a jak v této žádosti, tak v dopise ze dne 23. prosince 1929 prohlásil, že nikdy nevstoupí do žádného pensijně pojistného zaměstnání. Výnosem ministerstva ze dne 9. ledna 1930 byla žalovanému povolena výpomoc v částce 6.090 Kč jako náhrada za prémiové rezervy, při čemž bylo výslovně podotčeno, že mu prémiové rezervy podle platných předpisů nemohou být vráceny. Částka 6.090 Kč byla pak žalovanému vyplacena a jím přijata. Žalovaný podle předpisů o služebním poměru zaměstnanců podniku státní lesy a statky neměl při vystoupení ze služeb nároku na výpomoc nebo odbytné a ministerstvo muselo si býti vědomo toho, že v případě vstoupení žalovaného do zaměstnání podléhajícího pojistné povinnosti musí pensijní rezervu převést na nositele této povinnosti. Poskytlo-li tedy ministerstvo žalovanému dobrovolně výpomoc ve výši prémiové rezervy podotknuvši, že žalovaný na tuto rezervu nemá nárok a že mu prémiové rezervy nemohou být vráceny, a předcházel-li tomuto úkonu liberalitě výslovné prohlášení žalovaného, že nikdy nevstoupí do zaměstnání podléhajícího pensijní povinnosti, je na bíledni, že by ministerstvo bez tohoto prohlášení nebylo žalovanému nikdy poskytlo výpomoc, ježto by tím vzešla státní pokladně škoda, a že učinilo tak jen v důvěře v příslib žalovaného. Podle zásady poctivosti a víry (§ 914 obč. zák.) jest tudíž opodstatněn závěr, že mezi stranami tato pohnutka výplaty byla učiněna podmínkou a že zvláště i žalovaný, přijav mu vyplacenou částku, tuto podmínku přijal (§ 863 obč. zák.). Podle § 901 obč. zák. jest posuzovati takto vyjádřenou pohnutku jako každou jinou výminku. Ježto však žalovaný vstoupil do zaměstnání pensijnímu pojištění podrobenému a jest od 1. června 1930 pensijně pojištěn, žádala úřadovna Všeobecného pensijního ústavu podle § 114 zákona čís. 26/29 o vydání převodní částky a příslušný státní podnik musil dne

30. listopadu 1932 úřadovně Všeobecného pensijního ústavu zaplatiti částku 6.985 Kč 05 h. Žalovaný, porušiv závazek jím převzatý, zmařil svrchu uvedenou výminku a jest tedy povinen vyplacenou mu částku 6.090 Kč vrátiti žalobci (§ 1435 obč. zák.).

Čís. 15201.

Podle čeho je posouditi právní otázku, zda a kdy jest věc příslušenstvím.

V usnesení odvolacího soudu, jímž se zrušuje rozsudek soudu I. stolice podle § 496 č. 3 c. ř. s., musí odvolací soud naznačiti skutečnosti, které se mu zdají býti rozhodnými a jež nebyly v první stolici zjištěny.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, R I 278/36.)

Žalobkyně prodala povinným elektromotor (elektromobilu) a vyhradila si při prodeji právo vlastnické až do úplného zaplacení. Elektromotor nebyl povinnými dosud úplně zaplacen. V exekuci nucenou dražbou nemovitostí, vedené proti povinným žalovanou, byl tento motor zapán jako příslušenství nemovitostí povinných. Žalobkyně nezažádala při prodeji motoru o poznámku dle § 297 lit. a) obč. zák. na nemovitostech do dražby daných. Tvrdíc, že motor nestal se příslušenstvím nemovitostí povinných a že nebylo poznámky podle § 297 a) obč. zák. potřebí, domáhá se žalobkyně žalobou podle § 37 ex. ř. vyloučení tohoto motoru z exekuce vedené žalovanou proti povinným. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by o odvolání žalované znovu rozhodl.

Důvody:

Podle obsahu rekursu jest sice jen řešiti otázku, zda stroj (elektromobila) se stal příslušenstvím nemovitostí povinných, a odvolací soud se v napadeném usnesení také jen touto otázkou zabýval. Ale zabýval se jí a vyřešil ji jen po právní stránce, nezabýval se však také jejím skutkovým podkladem, takže nejvyššímu soudu lze napadené usnesení také přezkoumati jen co do právního stanoviska odvolacího soudu. Otázku, zda nějaká věc jest či není příslušenstvím nemovitostí, nutno posuzovati ve smyslu § 294 a násl. obč. zák. podle toho, zda vedlejší věc možno podle názoru hospodářského styku a podle právních předpisů považovati za příslušenství, totiž buď že vedlejší věc jest s nemovitostí trvale tak spojena, že ji bez porušení odstraniti nelze, nebo že jde o takovou vedlejší věc, bez níž hlavní věci nelze užívati (t. zv. přirozené příslušenství), nebo že jde o věc, o níž zákon neb vlastník určil, aby jí trvale pro hlavní věc bylo užíváno (t. zv. umělé příslušenství).

Již z toho vyplývá, že k tomu, aby se stroj stal příslušenstvím statku, není v každém případě potřebí, aby byl na statku připevněn, aneb aby ho bylo nezbytně potřebí a aby byl tedy k provozování hospodářství nezbytně nutný; stačí, by byl podle vůle vlastníka třetím osobám poznatelně určen k trvalému jeho užívání a byl k nemovitosti v takovém místním poměru, který tímto účelem jest podmíněn. Tento názor byl vysloven také v rozhodnutí uveřejněném pod č. 11200 Sb. n. s. V právní větě tohoto rozhodnutí se sice uvádí, že také stroje, jichž je nevyhnutelně potřebí, jsou příslušenstvím, tím však nebylo řečeno, že vedlejší věc musí být pro hlavní věc vždy nezbytně potřebná, tedy i tehdy, když byla určena k trvalému upotřebení pro hlavní věc, neboť v uvedeném rozhodnutí šlo o tovární stroje. Právní názor vyslovený v napadeném usnesení, že se věc stává příslušenstvím také již tím, že byla určena k trvalému užívání hlavní věci, jest proto správný. Než napadené usnesení jest nejasné, ježto z něho nelze vyčísti, které skutkové okolnosti, potřebné k řešení otázky příslušenství, tedy toho, zda elektromobila byla určena k trvalému užívání na statku, bude třeba ještě na přetřes vzítí a zjistiti (§ 496 č. 3 c. ř. s.). Tyto okolnosti odvolací soud v napadeném usnesení ani nenaznačil, takže by první soud byl na rozpacích, co by měl ještě zjistiti kromě toho, co bylo již zjištěno nebo nesporno. Nezbylo tedy než vyhověti stěžovateli návrhu na zrušení napadeného usnesení.

Čís. 15202.

Pro převodní poplatek, vyměřený z převodu všech nemovitostí zapsaných v jedné knihovní vložce, vázne zákonné zástavní právo přednostní nedílně na všech nemovitostech, i když některé z nich byly později odděleny z této vložky.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, R I 538/36.)

Berní úřad přihlásil k rozvrhu nejvyššího podání v přednostním pořadí k hotovému zaplacení z nejvyššího podání za usedlost ve veřejné dražbě prodanou dne 9. listopadu 1935 též převodní poplatek za majetkový převod této usedlosti podle tržové smlouvy ze dne 28. července 1932 v celé původní částce s úroky. Nižší soudy hledíce k tomu, že po této smlouvě došlo k různým odprodejům několika pozemků z téže knihovní vložky, které nebyly předmětem této vnučené dražby, přikázaly bernímu úřadu jen převodní poplatek snížený, a to první soud poplatek snížený v poměru nejvyššího podání k tržové ceně později odprodáných pozemků, rekursní soud poplatek snížený v poměru základny, z níž byl převodní poplatek vyměřen, a odhadní ceny.

Nejvyšší soud přikázal československému státu celý poplatek.

D ů v o d y:

Oba nižší soudy se řídily právním názorem, že převodní poplatek sice vázne na celé nemovitosti, z jejíhož převodu byl původně vyměřen,

nevázne však celý na jednotlivých hmotných dílech této nemovitosti, takže, bylo-li prodáno knihovní těleso, ve kterém již nejsou všechny pozemky, které byly v něm při původním převodu, jde o hmotný díl a lze přikázati bernímu úřadu v přednostním pořadí jen tu část celého převodního poplatku původního, která odpovídá ceně pozemků v dražbě prodaných, nikoliv celý převodní poplatek z převodu původního knihovního tělesa. Leč tento právní názor jest mylný. Převodní poplatek přihlášený berním úřadem byl vyměřen z celé nemovitosti zapsané původně v téže knihovní vložce a zákonné zástavní právo přednostní vázlo podle zásady § 457 obč. zák. nedílně pro celý poplatek na celé nemovitosti, tudíž i na každém jejím hmotném dílu. Na tom se napotomním oddělením několika pozemků nic nezměnilo (srov. též § 847 obč. zák.) a poskytnutí i po tomto oddělení oddělené pozemky i zbytek nemovitosti tak jako celá zástava jistotu a základ k uspokojení pro celou zástavní pohledávku, ledaže by čl. erár byl souhlasil se ztenčením ručení těchto dílů za převodní poplatek, což však nebylo vymáhající věřitelkou ani tvrzeno. Rozhodnutí čís. 5538, 11980 a 13897 Sb. n. s. se na tento případ nehodí, ježto se týkají případu, kde byl převodní poplatek ihned s počátku vyměřen z převodu několika knihovních těles. Bylo proto přihlášený poplatek převodní s příslušenstvím, jehož výši nebylo jinak odporováno, přikázati v přednostním pořadí celý.

Čís. 15203.

Pojištění smluvní.

Právní postavení obmyšlené osoby při pojištění na případ smrti a dožití dvou osob.

K výkladu pojistné smlouvy v případě smrti jednoho z pojistníků.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, Rv I 1844/34.)

Žalobkyně se domáhala na pojišťovně F. výplaty pojistné sumy ze dvou pojistek tvrdíc, že podle pojistné smlouvy měla být vyplacena, přežije-li svého manžela, pojistná suma jí. Tento případ nastal. Poněvadž však na pojistné částky si činila nárok žalovaná, odešla pojišťovna likvidovati pojistky a složila pojistné částky k soudu. Žalobou domáhá se nyní žalobkyně výroku, by žalovaná (její dcera) byla zavázána uznati, že žalobkyně jest jedinně oprávněnou z oněch pojistek pojišťovny F., a svoliti, by byla pojistná částka u okresního soudu složená jí vydána. Proti žalobě namítla žalovaná, že se žalobkyně při uspořádání majetkových poměrů při rozluce jejího manželství s pojistníkem mlčky vzdala nároku z těchto pojistek svolivši k tomu, by byly zastaveny. Nárok z pojistek ztratila však žalobkyně také tím, že její bývalý manžel — pojistník — před svou smrtí obmyslil z pojistky ne ji, nýbrž pojišťovnu F. Konečně má za to, že by žalobkyně měla nárok nejvýše na polovinu pojistné částky. Nižší soudy uznaly podle ža-

loby, odvolací soud z těchto důvodů: Zřeknutí se nároku z pojistek muselo býti podle pojišťovacích podmínek učiněno formou písemnou, aby bylo účinným, ježto šlo o pojistnou smlouvu na případ smrti též žalobkyně, a v takovém případě výslovně byl ujednan písemný souhlas toho, jenž se práva z pojistky takové zříká, nepřihlížejíc ani k tomu, že pojišťovně, aby takové zřeknutí bylo účinným, musilo býti oznámeno. Že by se žalobkyně byla takto písemně svého práva zřekla, žalovaná netvrdila, a byl důkaz o tom, že se ho zřekla výslovně neb mlčky, hledíc k výše uvedenému, zbytečný, poněvadž, i kdyby zřeknutí bylo prokázáno, nebylo by takové zřeknutí vzhledem k určitému předpisu čl. 10 podmínek pojišťovacích — tedy k podmínce platné smluvené — účinným. Rovněž není správná výtká, že první soud nespřímně věc posoudil potud, pokud ve svolení žalobkyně k zastavení obou předmětných pojistek nespátňuje zřeknutí se žalobkyně. Již první soud jasně poukazuje k tomu, že pojištěncem v této věci byl jedině Adolf B., který prémie platil a s pojistkami mohl disponovati. Žalobkyně byla pojištěncem obmyšlena jen pro případ úmrtí Adolfa B., kdyby ho přežila. Teprve tehdy, když nastala tato skutečnost, vznikl její nárok na pojištěný obnos. Pokud se to nestalo, mohl B., jenž tehdy žil, pojistky zastaviti, aniž k tomu bylo potřebí svolení žalobkyně, která též takové svolení nedala, nýbrž jen trpěla, co pojištěnec v mezích svého práva učinil. Ježto žalobkyně žádného svolení k zastavení nedala, padají veškeré další dohady odvolatelčiny. Kdyby narovnání, které manželé B. před rozlučkou manželství uzavřeli, bylo se vztahovalo na pojistky, o něž tu jde, bylo by bývalo jednáním, kterým pojištěnec činil jinou disposici se smlouvou pojišťovací uzavřenou ve prospěch osoby třetí — zde žalobkyně — pro případ úmrtí. Takové jednání jest právě míněno v čl. 10 pojišťovacích podmínek a bylo by bývalo nutným písemné svolení žalobkyně. Rovněž není správná domněnka projevená v odvolání, že žalobkyně v případě úmrtí pojištěncova měla nárok jen na polovici pojistné sumy, neboť v tom směru jest znění pojistky samé jasné a určité, že v případě úmrtí jednoho z bývalých manželů B., druhý prvého přeživší jest příjemcem pojistného. O nějakém obmezení na polovici není v pojistce řeči.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalovaná netvrdí, že se žalobkyně vzdala výslovně práv příslušejících jí z obou pojistek pojišťovací společnosti F. Uplatňuje toliko, že stalo se tak konkludentně tím, že v roce 1929 svolila k jejich zastavení Antonínu L. Obsah ujednání jest nesporný a právem poukazuje odvolací soud k tomu, že v tomto ujednání o nějakém svolení k zastavení vůbec není řeči a nelze je ani vyvozovati z jeho obsahu. Správný je názor odvolacího soudu, že zemřelý Adolf B. nemohl jednostranně změnit osobu obmyšleného. Ze spisů předložených pojišťovací společností F. plyne, že návrhy na životní pojištění učinil sice zemřelý Adolf B.

jako pojistník, že však obě pojistky byly vystaveny na dožití a úmrtí obou manželů, a to tak, že v případě dožití měli obdržeti pojištěnou částku oba, v případě úmrtí jednoho měl dostati celé částky manžel, který druhého přežil. Ježto tyto jednotné pojistky byly vystaveny také na případ smrti žalobkyně, příslušela jí určitá oprávnění. Předpis § 131 zák. č. 501/1917 ř. z. nenabyl sice ještě účinnosti (§ 167 zák.), avšak článek 10 všeobecných pojišťovacích podmínek má v odstavci prvním, větě druhé k její ochraně ustanovení podobné, jako je má neúčinný § 131 zák. Osoba, na jejíž úmrtí se pojištění stalo, jest chráněna tím, že opatření podle čl. 10, odstavec první, věta první (t. j. změna osoby obmyšlené v pojistkách) může se státi jen s jejím písemným přivolením. O takové opatření podle čl. 10, odst. první právě šlo, když se zemřelý Adolf B. pokusil dopisem ze dne 16. srpna 1930 a pozdějším testamentem změnit osobu obmyšlenou v obou pojistkách. Žalobkyně k této změně písemné svolení nedala, zůstala proto obmyšlenou ze smluv pojistných a nabyla z nich nároku, když nastal pojistný případ. Doslov obou pojistek jest úplně jasný a plyne z něho, že jde o nárok jednotný, a že v případě, že nastane pojistný případ, t. j. že zemře jedna z pojištěných a obmyšlených osob, obdrží druhá celé pojištěné částky. Nedopadají tedy ani vývody dovolání o dvou oddílech pojistek a o tom, že má žalobkyně nejvýše nárok na polovici složených částek.

Čís. 15204.

I pro výživné v době podání odpůrcí žaloby ještě nevykonatelné lze uplatnit nárok odpůrcí.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, Rv I 475/35.)

Žalobkyně se domáhá žalobou prohlášení bezúčinnosti kupní smlouvy, již nabyla žalovaná od Josefa F. nemovitostí, a výroku, že žalovaná jest povinna trpěti, by žalobkyně vedla k vydobytí vždy dospívajících částek na výživném uhražovací exekuci na tyto nemovitosti a exekuci zajišťovací k zajištění výživného budoucně vždy v jednom roce dospívajícího (12 měsíčních splátek). První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání nemá pravdu v tom, že odpůrcí nárok může býti uplatňován jen pro přisouzené alimentární příspěvky, které jsou v době podání žaloby již splatné, nikoli však pro alimentární splátky, které byly sice již přisouzeny, ale teprve později dospějí, poněvadž se jim nedostává vykonatelnosti nezbytné podle § 9 odp. ř. Názor tento se kryje arciž s názorem vysloveným v rozhodnutí č. 13200 Sb. n. s. Ale tento názor nelze udržeti. Kdyby se na něm setrvalo, musil by oprávněný, třeba

má již vykonatelný exekuční titul na vyživovací dávky, podati pro každou novou vyživovací dávku novou odpůrčí žalobu a byl by jeho odpůrčí nárok vůbec vyloučen pro vyživovací dávky, které dospějí teprve po uplynutí lhůty k odporu. Z tohoto důvodu připustila již dřívější prakse (Gl. U. č. 10918, 15612 a Gl. U. n. ř. č. 2635) schválená i valnou částí literatury (Dr. Ehrenzweig k § 8, str. 477, Steinbach III. vydání, str. 148, Krainz-Ehrenzweig II. díl, str. 707 a Voska, pozn. 2 k § 9 odp. ř.) odpor i ve prospěch přísouzených, ale ještě nesplatných vyživovacích dávek, »ježto vyživovací nárok jako takový — na rozdíl od jednotlivých vyživovacích dávek — jest již v celém rozsahu zjištěn a tedy vykonatelný ve smyslu § 9 odp. ř.«. Tento výklad zákona odpovídá nejen nutkové potřebě, nýbrž i zřejmému úmyslu zákonodárcovu. Není poče myslitelné, že by zákon, který jinak poskytuje nároku na výživné zvláštní ochrany, měl selhati právě tam, kde se povinný provinil proti svému závazku způsobem tak eklatantním, jaký má na mysli odpůrčí řád, a kde zákon chrání i jiné, jím jinak méně chráněné nároky. Stačí tu poukázati na ustanovení § 406 c. ř. s., který dovoluje, by povinný byl odsouzen také k dávkám, které dospějí teprve po vydání rozsudku (§ 406 c. ř. s.), by oprávněný nemusel každou vyživovací dávku zažalovati zvlášť, na exekuční výsady nároků na výživné (zák. č. 314/20 a jiné) a na § 372 ex. ř., který usnadnil i jeho zajištění exekucí zajišťovací pro budoucí výživné, pokud dospívá v roční lhůtě (§ 372 ex. ř.). V novější době přistoupil k těmto ustanovením alimentární zákon, který poskytuje zvláštní zesílené ochrany osobám oprávněným požadovati výživu právě proto, »by byly odstraněny obtíže zaviněné tím, že osoba povinná nalézá v mezích platných zákonů dosti způsobů, by unikla svému závazku, a by znemožnila osobě oprávněné realizování jejího práva, i když bylo soudním rozsudkem zjištěno, a exekuční jeho vymáhání povoleno«. V § 4 upravuje alimentární zákon zvlášť i případ, kde se osoba vyživou povinná v posledních třech letech před tím, než oprávněná osoba se soudně domáhala stanovení tohoto závazku, zřekla právním jednáním jakýchkoliv majetkových práv nebo výhod, a stanoví, že v tomto případě přihlédné soud, když určí závazek výživou povinného k plnění, a to (podle zásady *nemo pro praeterito alitur*) do budoucna, k majetkovým jeho poměrům v době, než tak učinil. Avšak oprávněnému by nebylo nic pomozeno tím, že se povinnému, který se snad zbavil celého svého majetku, a by se vyhnul svému alimentárnímu závazku, ukládá do budoucna výživné podle hodnoty majetku, jehož se takto zbavil, kdyby nemohl zároveň k vydobytí nebo k zajištění takto určeného nároku vésti exekuci i na majetek, jehož se povinný zbavil. Má-li tudíž zmíněné ustanovení § 4 alim. zák. míti vůbec nějakou praktickou cenu, musí majetkový stav povinného, který tu byl v době, než se povinný zřekl majetkových práv a výhod, býti rozhodujícím nejen pro určení, nýbrž též pro vydobytí i zajištění budoucího výživného, a musí tudíž oprávněný míti i právo domáhati se odpůrčí žalobou ve lhůtách stanovených v odpůrčím řáde soudního výroku, že může na majetek, jehož se povinný zbavil, vésti exekuci i pro přísouzené, ale dosud nesplatné vyživovací dávky, ovšem

exekuci uhražovací teprve, jakmile vyživovací dávky dospějí, a exekuci zajišťovací jen pro dávky, jež dospějí v jednom roce. Jestliže alimentární zákon tento důsledek nestanovil zvlášť, nestalo se tak jen proto, že zákonodárce předpokládal, že právnímu jednání, jímž povinný zmařil uspokojení nároku na výživné, a to i na výživné ještě nesplatné, lze odporovati již podle ustanovení odpůrčího řádu. To plyne zřejmě z motivů k § 4 alim. zák., kde se odporovatelnost takového právního jednání dlužníkovy podle odpůrčího řádu předpokládá (srov. též Voska, pozn. 2 k § 9 odp. ř.). Odpůrčí žalobě nevadí proto, že žalobkyně uplatňuje v ní po obmezení odpůrčí nárok jen pro měsíční výživné v době podání žaloby ještě nesplatné a tudíž ještě nevykonatelné, nýbrž stačí, že její odpůrčí žaloba jest podána pro měsíční výživné soudem již přísouzené, že byla podána ve lhůtě § 2 odp. ř. a že se jí žalobkyně nedomáhá více, než čeho by se mohla domáhati na dlužníku, kdyby k odporovatelnému jednání nebylo došlo, totiž aby mohla na nemovitosti odporovatelným jednáním zcizené vésti exekuci uhražovací pro vyživovací dávky jí přísouzené, jakmile dospějí, a exekuci zajišťovací pro 12 dalších měsíčních splátek.

Čís. 15205.

Odklizení stavení zřízeného s výhradou odklizení na obecním pozemku se svolením obce.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, Rv II 688/34.)

Žalovaní postavili na pozemku žalující obce domek. Pozemku užívá se dosud též jako obecního tržiště. Žalující obec souhlasila, aby žalovaní si domek na uvedeném pozemku postavili, vyhradila si však při tom, že žalovaní budou povinni kdykoliv na její žádost domek odklíditi a zastavenou plochu jí do držení a užívání odevzdati. Proto také se žalovaní zavázali k placení uznávacího nájemného v částce 20 Kč ročně, jež též platili v prvních letech po postavení domku. Poněvadž žalovaní nedodrželi hygienických předpisů a sousedé si proto stěžovali a dále proto, že Zemský úřad pohrozil, že zakáže konání trhu, nebude-li domek žalovaných odklizen, vyzvala žalobkyně žalované opětně, aby domek odklídili, avšak žalovaní tomuto vyzvání nevyhověli. Domáhá se proto žalující obec výroku, že žalovaní jsou povinni domek na tržišti postavený odstraniti a pozemek jí vrátiti a dáti opětně do užívání. P r v ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Ustanovení § 418 obč. zák. o původním způsobu nabytí práva vlastnického nelze vůbec použiti na souzený případ proto, že žalovaní postavili domek na pozemku žalující obce s jejím svolením po předchá-

zejícím jednání, a jest nerozhodno, zda měli úmysl postaviti si domek navždy, když nebylo prokázáno, že žalobkyně s tím projevila souhlas. Tato prostě trpěla, aby žalovaní užívali pozemku s domkem jimi na něm vystaveným po způsobu výprosy a nebylo zákonné překážky, aby obec kdykoliv prohlásila, že stav ten dále trpěti nemíní, neboť nebyla žádnou smlouvou naproti žalovaným vázána. Nepostarali-li se o náležitou smlouvu s obcí, nemohou se cítiti zkrácenými, když budou musiti domek odstraniti a pozemek obci vydati, neboť museli počítati s touto možností, a postavili tedy domek na své riziko.

Čís. 15206.

Jde o zvláštní nedovolenou výhodu podle § 47 vyr. řádu, učinil-li vyrovnací věřitel svůj souhlas s vyrovnáním závislým na sjednání kupní smlouvy s vyrovnacím dlužníkem, znamenající pro něho hmotnou výhodu.

(Rozh. ze dne 9. května 1936, Rv I 1121/34.)

Žalobce se na žalovaném domáhá zaplacení požadované částky z kupní smlouvy sjednané se žalovaným kupním listem ze dne 30. července 1930, podle něhož se žalovaný zavázal odebíratí od žalobce za předem ujednanou cenu zboží tam označené postupně v týdenních dočávkách na dobírku do konce roku 1931. Žaloba byla zamítnuta s o u d y všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

K ujednání kupní smlouvy ze dne 30. července 1930 došlo za vyrovnacího řízení zahájeného dne 22. července 1930 o jmění žalovaného, a to tím způsobem, že žalobce byv požádán žalovaným za souhlas s vyrovnáním slíbil mu, že bude hlasovati pro přijetí vyrovnání, avšak pod podmínkou, že ho žalovaný za to odškodní tím, že podepíše kupní list současně mu zasláný shora uvedeného obsahu. Žalobce přihlásil k vyrovnání svou pohledávku za žalovaným a při vyrovnacím roku dne 23. září 1930 hlasoval pro vyrovnání. Soud první stolice posuzoval proto správně dotčenou kupní smlouvu s hlediska § 47 vyr. ř. z roku 1914, a došel k správnému úsudku, že byla poskytnuta žalobci jako vyrovnacímu věřiteli nedovolená výhoda, záležející v tom, že si žalobce zajišťoval z dlouhodobého odběru zboží zisk, jímž se mu mělo dostati odškodnění za újmu vzešlou mu z vyrovnání žalovaného, a že tudíž jest kupní smlouva podle uvedeného zákonného předpisu neplatná. Podle § 47 vyr. ř. jest zvláštní výhodou každý hmotný prospěch, poskytnutý vyrovnacím dlužníkem věřiteli, jímž se zmenšuje újma hrozící věřiteli z vyrovnání, nehledíc k tomu, zda se poskytuje takový prospěch na př. vyšší kvotou či zastřeně, třeba při sjednání jiné smlouvy, která jest sama o sobě dovolená (srov. rozh. č. 7299 Sb. n. s.). Poskytnutí takového prospěchu, ať již ve formě přímé či nepřímé, znamená porušení zásady rovného nakládání s vyrovnacími věřiteli za vyrovnacího řízení. Hlavním

účelem zákazu zvláštních výhod jest zabrániti, aby se rozhodování o vyrovnání nedělo pod jejich vlivem a na úkor věřitelů jimi neobdařených, krátce řečeno, aby zamezeny byly plechty při vyrovnání, zejména kupování hlasů. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, není pochybnosti, že výše dotčenou stěžejní zásadu vyrovnacího řízení chráněnou předpisem § 47 vyr. ř. porušil nejen žalobce, když učinil svůj souhlas s vyrovnáním žalovaného závislým na sjednání kupní smlouvy, aby si tak zajistil žalovaného jako budoucího zákazníka a tím i hmotné výhody, jež očekával ze sjednaného obchodu (zmenšení újmy vzešlé mu z vyrovnání žalovaného), nýbrž i žalovaný, aby si zajistil přijetí vyrovnání na úkor věřitelů hlasujících proti vyrovnání. Takové úmluvy stíhá předpis § 47 vyr. ř. sankcí neplatnosti.

Čís. 15207.

Střetly-li se dědické přihlášky vzdálenějších příbuzných zůstavitelových s dědickými přihláškami jeho bližších příbuzných, jest na pořad práva odkázati příbuzné vzdálenější.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, R I 366/36.)

Pozůstalostní soud poukázal v pozůstalostním řízení po Marii H. podle § 126 nesp. pat. z dědiců, již se vesměs přihlásili k pozůstalosti ze zákona, na pořad práva vzdálenější příbuzné. R e k u r s n í s o u d potvrdil toto usnesení prvního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle čl. V č. 1 zák. č. 251/34 Sb. z. a n. jest nezákonné jen takové opatření nebo usnesení, které se přiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ použito. Když tedy v souzeném případě oba nižší soudy poukázaly na pořad práva vzdálenější příbuzné, jejichž dědické přihlášky se střetly s dědickými přihláškami osob, jímž svědčí pravděpodobnější nárok na dědictví jako bližším příbuzným zůstavitelovým, není napadené usnesení nezákonné, neboť odpovídá § 126 nesp. pat. (srov. rozh. 10209 Sb. n. s.). Rekursní důvod nezákonnosti nelze opodstatňovati vývody, jimiž má býti vyvrácen skutkový předpoklad, že František S. a Josefa H. jsou bližšími příbuznými, pokud se týče, že vůbec nejsou příbuznými oprávněnými dědití po zůstavitelce Marii H., neboť to jest právě sporná otázka, kterou podle §§ 125, 126 nesp. pat. nelze rozřešiti v řízení nesporném, nýbrž jedině pořadem práva. Při výsledku podle § 126 nesp. pat. nelze tudíž probíratí okolnosti, z nichž bezdůvodnost kolidujících nároků dědických druhých dědiců k dědictví se přihlásivších vyplývá, by se neprejudikovalo konečnému nálezu ve sporu dědickém, jenž teprve před jiným soudem

rozvinouti se má. Právě proto se praví, že nesporný soudce rozhodne prima facie cognitione o tom, kdo z dědiců se přihlásivších zaujme ve sporu o dědictví, jenž teprve započítí má, obtížnější úlohu žalobcovu a komu se přikáže výhodnější role žalovaného. Nižší soudy proto nepochybily, když se nezabývaly věcí s těch hledisek, která stěžovatelé zdůrazňují.

Čís. 15208.

Exekuci k vymožení nároku, by dlužník zaplatil peněžitou pohledávku osobě třetí, jest vésti dle § 353 ex. ř.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, R I 441/36.)

Rozsudkem byl dlužník uznán povinným zaplatiti za vymáhající věřitelku bernímu úřadu určitou částku. Tuto částku dlužník nezaplatil a navrhla proto vymáhající věřitelka na základě uvedeného rozsudku, by jí byla povolena k vydobytí této pohledávky exekuce zabavením živností tesařské a stavitelské a její propachtování nucenou dražbou, jakož i exekuce zabavením různých pohledávek. Prvý soud povolil exekuci podle návrhu. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V návrhu sice vymáhající věřitelka žádá exekuce, aby bylo vymoženo zaplacení daňových nedoplatků povinnou stranou bernímu úřadu, avšak schází v něm návrh, aby vymáhající strana byla soudem zmocněna, by vykonala toto placení na náklad strany povinné, dále aby povinnému bylo uloženo, aby napřed zaplatil náklady, které tím vzniknou, do určité lhůty pod exekuci a aby tyto náklady byly soudem prozatím určeny. Exekuce k dobytí této zálohy musí býti zvlášť navržena a povolena, jak plyne z § 353, odst. 2, poslední věty ex. ř. (Viz poznámka 2 k exekučnímu vzorci čis. 326/186.) V exekučním návrhu se však ihned žádá povolení různých prostředků exekučních v dlužníkově jmění. Je tedy exekuční návrh stylisován tak, jakoby šlo o vydobytí peněžité pohledávky příslušející přímo straně vymáhající proti povinnému a nikoliv o exekuci, aby něco bylo vykonáno.

Čís. 15209.

V otázce, zda jest podle § 261, odst. 6 c. ř. s. postoupiti námitky proti mimosoudní výpovědi příslušnému soudu, jest dovolací rekurs proti změnujícímu usnesení rekursního soudu přípustný.

Námitky podané proti mimosoudní výpovědi u nepřislušného soudu nelze postoupiti příslušnému soudu podle § 261, odst. 6 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, R I 451/36.)

Prvý soud vyhověl námitce místní nepřislušnosti soudu a postoupil námitky proti mimosoudní výpovědi k návrhu žalovaného podle § 261 (6) c. ř. s. soudu podle jeho mínění příslušnému. Rekursní soud návrh na postoupení námitek podle § 261 (6) c. ř. s. místně příslušnému soudu zamítl a námitky proti výpovědi odmítl z důvodů: Prvý soud neprávem vydal napadené usnesení přehlédnuv, že podle § 261, odst. 6 c. ř. s. žalobce může navrhnouti postoupení spisů soudu žalobcem uvedenému, namítá-li žalovaný nepřislušnost. O takový případ však zde nešlo, neboť žalobce odůvodnil návrh na odmítnutí námitek opřev se o ustanovení § 566 c. ř. s., kterýž předpis jediné v daném sporu přichází v úvahu. Když pak žalovaná strana námitky proti ústní mimosoudní výpovědi podala — třeba včas — proti předpisu § 566 c. ř. s. u soudu, v jehož obvodě najatý byt neleží, výpověď nabyla moci a námitky bylo odmítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Předmětem rozhodnutí odvolacího soudu nebyla »otázka příslušnosti« (čl. I č. 5 zák. č. 251/34), nýbrž otázka, zda lze podle § 261, odst. 6 c. ř. s. postoupiti námitky proti mimosoudní výpovědi soudu příslušnému. Jest tedy dovolací rekurs proti změnujícímu usnesení rekursního soudu dovolen, ale není oprávněn. Podle § 261, odst. 6 c. ř. s. může žalobce, namítá-li žalovaný nepřislušnost, navrhnouti, aby soud pro případ, že by námitce dal místa, postoupil žalobu soudu žalobcem uvedenému. Avšak v souzeném případě namítli nepřislušnost dovolaného soudu žalobci jako strana vypovídající (§ 571, odst. 2 c. ř. s.), kdežto postoupení spisů podle § 261 c. ř. s. příslušnému okresnímu soudu navrhla žalovaná. První soud vydal sice usnesení, že se námitce nepřislušnosti, vznesené žalující stranou, vyhovuje a že se námitky žalované proti mimosoudní výpovědi postupují podle § 261, odst. 6 c. ř. s. příslušnému okresnímu soudu, leč ve skutečnosti nešlo o usnesení podle § 261, odst. 6 c. ř. s., jehož předpokladů tu nebylo. Rekurs proti dotčenému usnesení prvního soudu nebyl proto ani podle novelisovaného znění § 261 c. ř. s. vyloučen (obdobně rozh. čis. 526, 2609 Sb. n. s.). V souzeném případě šlo výhradně o řešení otázky, jak jest postupovati, byly-li podány námitky proti mimosoudní výpovědi u soudu nepřislušného. Podle § 566 c. ř. s. jest podati námitky proti mimosoudní výpovědi ve lhůtách tam uvedených u soudu, v jehož okresu najatý předmět leží. Podáním námitek zahajuje se sporné řízení podle § 571 c. ř. s., ale jen tehdy, když námitky byly podány podle předpisu § 566 c. ř. s., totiž u soudu v této příčině příslušného. Pak se výpověď pokládá za žalobu (§ 571, odst. 2 c. ř. s.) a námitky za přípravný spis, o němž se ustanoví rok k ústnímu jednání (plen. usn. čis. 10807 Sb. n. s.). Žalobci namítali hned při prvním ústním roku, že námitky nebyly podány u příslušného soudu, což žalovaná také výslovně uznala. Její námitky nebyly proto způsobilé, aby o nich bylo zahájeno řízení podle § 571 c. ř. s.

Čís. 15210.

Byla-li správa pozůstalosti před podáním odporujících si dědických přihlášek svěřena některému z dědiců, lze povolit k návrhu odpůrce dědicova soudní správu pozůstalosti jen podle § 127, odst. 2 nesp. pat.

Obstarávání správy a zastoupení pozůstalosti zřízeným opatrovníkem pozůstalosti nelze klásti na roveň správě a obstarávání podle § 145 nesp. pat.

Pokud přísluší zastupování nadací, nespravovaných bezprostředně státními úřady, finanční prokuratuře.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, R I 561/36.)

Pozůstalostní soud poukázal pozůstalou vdovu Růženu B. a pozůstalé děti Gertrudu a Herberta B., kteří se podmíněčně ze zákona přihlásili za dědice, podle §§ 125 a 126 nesp. pat. k uplatnění jejich nároků na pořad práva proti dědicům ze závěti Růženy G. a finanční prokuratuře v zastoupení nadace Karla a Emanuela B. Tito dědici podali včas žalobu o neplatnost závěti u příslušného krajského soudu. Finanční prokuratura navrhla dne 23. listopadu 1934, doplňujíc svůj návrh ze dne 10. října 1934, povolení soudní správy pozůstalosti podle § 127 nesp. pat. Již předtím však zřídil pozůstalostní soud usnesením ze dne 15. ledna 1934 opatrovníka pozůstalosti (§§ 78, 128, 129 nesp. pat.), jenž spravuje celou pozůstalost, při čemž zmocnil též pozůstalou vdovu Růženu B. a pozůstalého syna Herberta B., aniž se tito tenkrát přihlásili za dědice, aby znamenali firmu Karel B. a ji zastupovali na venek na účet pozůstalosti. Návrhu finanční prokuratury na zřízení sekvestrace podle § 127 nesp. pat. první soud nevyhověl a schválil pozůstalostně pronajmutí různých bytů opatrovníkem pozůstalosti. Rekursní soud nevyhověl stížnosti zákonných dědiců do rozhodnutí, jímž byli podle §§ 125, 126 odkázáni s uplatňováním svých nároků na pořad práva, vyhověl stížnosti finanční prokuratury a povolil soudní správu pozůstalosti podle § 127 nesp. pat., odmítl však její recurs do rozhodnutí prvního soudu, jímž bylo pozůstalostně schváleno pronajmutí bytů opatrovníkem pozůstalosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacím rekursům zákonných dědiců a dědičky ze závěti se přihlásivší do rozhodnutí rekursního soudu o zřízení soudní správy pozůstalosti podle § 127 nesp. pat., vyhověl však dovolacímu rekursu finanční prokuratury do odmítacího usnesení rekursního soudu a uložil mu, by o rekursu finanční prokuratury, pokud jej odmítl, znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Neprávem mají zákonní dědicové a dědička ze závěti se přihlásivší za to, že po dobu trvání sporu o právo dědické pozůstalostní soud nesměl žádanou soudní správu naříditi, ježto § 127, odst. 1 nesp.

pat. stanoví, že pozůstalost není projednati až do rozhodnutí sporu, byla-li podána v určené lhůtě žaloba stranou odkázanou na pořad práva; právě opak toho plyne z uvedeného zákonného ustanovení. Právě-li zákon, že každá strana má na vůli »zatím« zažádati za soudní správu, poskytuje tím stranám možnost »až do rozhodnutí onoho sporu« navrhnouti sekvestraci pozůstalostního jmění podle § 127 nesp. pat. Předpoklady této soudní správy jsou ovšem nesporné podle toho, zdali již jedna ze sporných stran obdržela od soudu správu pozůstalosti či nikoliv. Svěřil-li soud správu pozůstalosti již před podáním odporujících si dědických přihlášek jednomu z domnělých dědiců, může odpůrce takového dědice podle § 127, odst. 2 nesp. pat. dosíci soudní správy jen podle předpisů soudního řádu, t. j. v zajišťovacím řízení za předpokladů §§ 381 a násl. ex. ř. (rozh. č. 12902 Sb. n. s.). Těchto předpokladů však není zapotřebí, nebyla-li dosud žádnému dědici správa pozůstalosti (§ 145 nesp. pat., § 810 obč. zák.) přenechána. V projednávaném případě zřídil pozůstalostní soud usnesením ze dne 15. ledna 1934 opatrovníka pozůstalosti (§§ 78, 128, 129 nesp. pat.), jenž spravuje celou pozůstalost, při čemž zmocnil též pozůstalou vdovu Růženu B. a pozůstalého syna Herberta B., aniž se tito tenkrát přihlásili za dědice, aby znamenali firmu Karel B. a ji zastupovali na venek na účet pozůstalosti. Činnost těchto osob byla pod dozorem opatrovníka pozůstalosti. Obstarávání správy a zastoupení pozůstalosti zřízeným opatrovníkem není totožné s její správou a obstaráváním podle § 145 nesp. pat. Skutečně žádali dovolací rekurenti teprve dne 12. listopadu 1934 o přenechání správy a obstarávání pozůstalosti podle § 810 obč. zák., § 145 nesp. pat.; k vyřízení tohoto návrhu však již nedošlo, poněvadž zatím byl učiněn návrh na soudní správu podle § 127 nesp. pat. Správa pozůstalosti nebyla tudíž podle § 145 nesp. pat. přenechána jednomu z domnělých dědiců, zřízení opatrovníka nelze takovému přenechání správy postavit na roveň a není proto zde překážky, jež by podle § 127, odst. 2 nesp. pat. činila povolení soudní správy závislým na předpokladech §§ 381 a násl. ex. ř. Rekursní soud vyhověl proto právem návrhu finanční prokuratury v zastoupení uvedené nadace jako dědičky podmíněně ze závěti se přihlásivší. Tomu není na závadu ani úvaha, že také v případě, že dědici ze závěti ve sporu o neplatnost poslední vůle zvítězí, Růžena G. na celou dobu svého života obdrží požívání pozůstalého jmění po vyplacení tří povinných dílů pozůstalých dětí, poněvadž také v tomto případě nadace má zájem na řádné správě jmění pro ni určeného. Sluší-li za tohoto stavu věci povolit navrženou soudní správu pozůstalosti, zanikají tím zároveň oprávnění pozůstalé vdovy Růženy B. a pozůstalých dětí Gertrudy a Herberta B. a bude na prvním soudě, aby pečlivě uvažuje o zájmech všech účastníků rozhodl o osobě nestranného a způsobilého sekvestra a učinil potřebná další opatření. Opodstatněný jest dovolací recurs finanční prokuratury v zastoupení nadace Karla a Emanuela B. proti odmítnutí jejího rekursu. Podle § 6 zákona ze dne 8. června 1933 č. 97 Sb. z. a n. a § 2, odst. 1 č. 8 služební instrukce pro finanční prokuratury ze dne 9. března 1898 č. 41 ř. z., platné ještě v době

vydání napadeného usnesení (vlád. nař. ze dne 4. června 1919 č. 314 Sb. z. a n.), konají finanční prokuratury úkoly právního zástupce pro nadace bezprostředně státními úřady spravované, kdežto u jiných nadací přísluší jim toto zastupování jen potud, pokud jde o první ustanovení a o dobytí jmění nadačního za účelem ustanovení nadace, nikoliv však, pokud jde o další právní jednání anebo zastupování po provedeném již ustanovení nadace (podobně § 2, odst. 1 č. 5 vlád. nař. ze dne 2. dubna 1936 č. 82 Sb. z. a n.). Nadace Karla a Emanuely B. není dosud ustanovená, vyhotovení nadačního listu nebylo dosud soudem oznámeno a ze stavu věci plyne, že nadační jmění dosud nebylo dobyto. Není proto ani sebemenší pochybnosti o zástupčí moci finanční prokuratury, pročež rekursní soud neprávem její rekurs odmítl.

Čís. 15211.

Důvodem pro delegaci podle § 31 j. n. není bydliště většiny svědků.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, R I 579/36.)

Vrchní soud v P. povolil k návrhu žalujícího družstva podle § 31 j. n. delegaci určitého soudu proto, že většina svědků bydlí v obvodě tohoto jiného soudu, od čehož se prý lze nadíti usnadnění, urychlení a zlevnění sporu. Žaloba byla podána u soudu, v jehož obvodě žalovaný bydlí (§§ 65, 66 j. n.).

Nejvyšší soud návrh na delegaci jiného soudu zamítl.

Důvody :

S právním názorem napadeného usnesení nelze souhlasiti, neboť uznání okolnosti, o kterou vrchní soud své rozhodnutí opřel, za důvod delegace by vedlo k tomu, že by se zákonné pravidlo, aby žalobce sledoval žalovaného co do sudiště, změnilo v pravý opak všude tam, kde svědci bydlí mimo obvod příslušného soudu. Že však zákon takovému důsledku nepřeje, jest viděti nejlépe z toho, že dopouští, aby důkazy byly podle potřeby provedeny soudcem z příkazu činným nebo dožádaným, když by provedení důkazů před rozhodujícím soudem bylo podrobena značným obtížím (§§ 300 (1), 328 čis. 2, 352, 368 c. ř. s.). Jestliže tedy zákon pomýšlel na zmírnění nesnázi vznikajících z toho, že svědci nebudou bydlet v obvodu rozhodujícího soudu, a učinil za tím účelem vhodné opatření, nelze tímž nesnázím čeliti delegací, která proto v daném případě se neopírá o dostatečné důvody vhodnosti.

Čís. 15212.

K výkladu § 371 čis. 1—4 ex. ř.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, R I 602/36.)

Prvý soud povolil vymáhajícímu věřiteli podle § 371 čis. 1 ex. ř. zajišťovací exekuci vnučenou správou nemovitostí dlužníkům náležející-

cích, ač byla již dříve pro část pohledávky, jež má být zajištěna, na nemovitostech zřízena kauční hypoteka, kdežto pro její dosud nezajištěný zbytek byl současně a pravoplatně s vnučenou správou povolen i záznam zástavního práva. Rekursní soud návrh na povolení zajišťovací exekuce zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody :

Rekursní soud nevyhověl návrhu na povolení zajišťovací exekuce, opíraje se v podstatě o důvody rozhodnutí čis. 3164 Sb. n. s. Ale dovolací rekurs vymáhající věřitelky je přes to oprávněn. V případech § 371 čis. 1—4 ex. ř. dlužno totiž povolit zajišťovací exekuci beze všeho, aniž by soud sám zkoumal věcnou potřebu zajištění dotyčné pohledávky. Nemá tedy ani vymáhající věřitel v takových případech povinnosti osvědčovati potřebu exekučního zajištění, a soud, který se o návrhu usnáší bez slyšení stran (§ 55 ex. ř.), nemá zákonného podnětu, by vzhledem k tomuto předpisu zákona uvažoval, zdali je tu i oprávněná potřeba k zajištění čili nic. Mínil-li napadené usnesení, že povolením vnučené správy vymáhající věřitelka nemohla dosíci lepšího zajištění, než které již v této kauční hypotece má, pokud se týče, jež nabyla současným záznamem zástavního práva pro zbytek této pohledávky, přehlídá, že při zajišťovací exekuci seje zejména na tom, zda dobytí pohledávky, totiž vedení exekuce, jest ohroženo (rozh. čis. 5034 Sb. n. s.). Tato možnost však není vyloučena tím, že vymáhající věřitelka již má kauční hypoteku na dlužnickových nemovitostech a že pro zbytek jejího pohledávání bylo zaznamenáno zástavní právo. Vždyť nemůže soud při povolení exekuce zkoumati, zdali tyto hypoteky vůbec s ohledem na předchozí břemena poskytují nějaké jistoty. Nelze sdíleti ani názor, že význam vnučené správy nemůže býti větší než zajištění zástavním právem. Zdali vnučená správa vede k zamýšlenému zajištění, závisí přece zejména na tom, jak velké jsou v jednotlivém případě výdaje, jež podle § 120 ex. ř. je nutno z výtěžků vnučené správy před zajištěnou pohledávkou zapraviti. Není vyloučeno, že nedoplatky a náklady uvedené v § 120 ex. ř. v době, kdy dojde k uhražovací exekuci, mohou býti vyšší, než v době, ve které se jedná o povolení zajišťovací exekuce, a že pak hypoteka sama může býti bezcenná. Právní ochrany proti zajišťovacím úkonům, jež se ukáží jako neoprávněné pro nedostatek potřeby zajištění vůbec neb jako nadbytečné co do rozsahu zajištění, poskytují §§ 376 a 377 ex. ř.; teprve na příslušný návrh dlužníkův jest na soudě v takovém případě po slyšení vymáhajícího věřitele o potřebě a rozsahu zajištění uvažovati, po případě konati šetření a rozhodnouti o tom, zda takové úkony mají býti vykonány, zrušeny neb obmezeny. Ani z § 14 ex. ř. nelze v tomto případě odvozovati, že návrh na povolení vnučené správy byl bezdůvodný, poněvadž toto ustanovení předpokládá, že již z exekučního návrhu jde patrně najevo, že ostatní exekuční prostředky stačí.

Čís. 15213.

Kdy lze vyhověti návrhu povinného na zrušení exekuce opřenému o to, že pohledávka vymáhajícího věřitele byla jeho věřitelem zabavena a tomuto věřiteli přikázána k vybrání, a že tento povolil povinnému sečkání.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, R II 184/36.)

Smírem ze dne 2. října 1935 se povinný zavázal zaplatiti vymáhající věřitelce svůj dluh ve splátkách, v nichž zaplatil část tohoto dluhu. Další splátky odepřel platiti tvrdě, že pohledávka vymáhající věřitelky proti němu byla exekučně zabavena čsl. státem (berním úřadem); platební záповěd' v této exekuci bylo mu zapověděno plniti jeho vymáhající věřitelce a proto plnil splátky jako poddlužník čsl. státu, s nímž se také dohodl o pokračování v měsíčních splátkách. Z těchto důvodů navrhl, aby byla exekuce proti němu jeho vymáhající věřitelkou vedená zrušena. Ta však nesouhlasila s návrhem na zrušení exekuce poukázavši na to, že platební záповěd' berního úřadu nemá na splatnost vymáhané pohledávky vlivu, zejména že tím nebyla nijak dotčena otázka zatím nastalé ztráty lhůt, kteréžto právo bylo ve smíru vyhrazeno toliko vymáhající straně a nikoliv bernímu úřadu, a že povinný se též zavázal v důsledku ztráty lhůt zaplatiti jí ihned celou pohledávku. První soud exekuci zrušil. Berní úřad zabavil nárok na plnění opětuujících se dávek, příslušející vymáhající věřitelce proti povinnému ze smíru sjednaného 2. října 1935, t. j. na plnění měsíčních splátek na dluh. Doručením této záповědi poddlužníkovi nabyt čsl. stát na zabavených dávkách zástavního práva a jest oprávněn je vybrati až do výše své vykonatelné pohledávky. Tímto pozbyla vymáhající strana jak věcné, tak i procesní legitimace zabavenou pohledávku dále vymáhati a tudíž i uplatniti nastalou ztrátu lhůt, neboť tato práva podle ustanovení § 308 ex. ř. přešla výhradně na berní úřad jako vymáhajícího věřitele. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Vymáhající věřitel nepozbyl zabavením a přikázáním vymáhané pohledávky práva uplatňovati nastalou ztrátu lhůt, neboť tím nastala pouze změna ohledně osoby k příjmu platu oprávněné, tedy platebního místa, berní úřad se však nemohl dohodnouti s dlužníkem na měsíčních splátkách, poněvadž ve smyslu § 308 ex. ř. usnesení o přikázání pohledávky nezmocňuje vymáhajícího věřitele, aby učinil nějakou dohodu o měsíčních splátkách na účet dlužníkův, nýbrž toto právo zůstalo vyhrazeno nadále vymáhajícímu věřiteli. Ke zrušení exekuce mohla tudíž dáti svolení pouze stěžovatelka (vymáhající věřitelka), a když vyjádřila se proti zrušovacímu návrhu s tím, že dlužník slíbil zaplatiti celou pohledávku, měl soud I. stolice poukázati dlužníka na pořad práva ve smyslu § 40 ex. ř., poněvadž byly tvrzeny sporné okolnosti, které nemohl soud I. stolice řešiti v řízení exekučním, zejména také, pokud se týče výše vymáhané pohledávky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Názor rekursního soudu, že exekuce nemohla býti k návrhu dlužníkovu zrušena, jestliže se vymáhající věřitelka vyjádřila proti návrhu, a byla sporná splatnost a platnost sečkání, jest správný. Dlužník neprokázal uspokojení vymáhající věřitelky, ani její povolení k sečkání (§ 40 ex. ř.), vymáhající věřitelka se návrhu opřela, proto správně uznal rekursní soud, že tu není podklad pro zrušení exekuce k pouhému návrhu dlužníkovu.

Čís. 15214.

Kdy nastává zánik pojistného zájmu při pojištění silostroje.

(Rozh. ze dne 20. května 1936, Rv II 897/34.)

Proti žalobě na zjištění, že pojišťovací smlouva byla uzavřena žalobkyní se žalovaným, a na zaplacení pojistných premií namítl žalovaný, že pojištěné motorové vozidlo zcizil již v roce 1932, takže pojišťovací smlouva zanikla uhasnutím zájmu na pojištění. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle pojistky byl jako pramen nebezpečí uveden: provoz motorového vozidla (jednosedadlového motorového kola bez přívěsného vozíku, 2.50 HP) řízeného pojistníkem jako vlastníkem. Pojistný zájem při tomto druhu pojištění proti povinnému ručení spočívá v objektivním nebezpečí, že provozem silostroje může povstati nebezpečný stav, který je způsobitlivý přivoditi pojistnou příhodu. Žalovaný se brání proti placení následné premie tím, že není již vlastníkem vozidla, ježto je prodal již v květnu 1932 Anně B. K převodu vlastnického práva nestačí však podle § 425 obč. zák. jen titul (kupní smlouva), nýbrž musí nastati i odevzdání a převzetí prodané věci movité. Takové předání a převzetí motocyklu kupitelce se nestalo, naopak ještě nenastala změna držby, poněvadž motocykl je dosud v držení žalovaného, který ho také používá. Žalovaný zdůrazňuje, že Anně B. odevzdal listinné doklady týkající se auta, to však nestačí k převodu vlastnictví věci movité, jež dopouští skutečné odevzdání (§ 427 obč. zák.). Také nepřednesl skutečnosti, z nichž by se dalo usuzovati, že dokazatelným způsobem projevil svou vůli, že bude dále držeti motocykl jménem nabyvatelky (§ 428 obč. zák.). Nedokázal-li takto žalovaný převod vlastnictví k vozidlu, nezanikl ani jeho pojistný zájem. Smlouva pojišťovací trvá a žalovaný jest povinen zaplatiti splatnou premii.

Čís. 15215.

Právny dosah valutovej doložky v smluvách treba posudzovať podľa jednotlivosti prípadu.

Keď v dlhodobej smluve o dodávaní elektrického prúdu odberná cena určená bola v Kč s doložkou, že sa odberná cena sníži alebo zvýši, akby sa zistil väčší než $\pm 10\%$ kurzový rozdiel podľa parity dolára v Prahe na základe priemeru značení v určitých dňoch mesiaca decembra každého roku v srovnaní s kurzom dolára v deň uzavrenia smluvy, poklesom dolára o viac než 10% nastal smluvný prípad sníženia odbernej ceny prúdu.*)

(Rozh. z 20. mája 1936, Rv III 726/35.)

Žalovaná strana dodávala do mlyna I. žalujúcej strany, ktorý má v nájme a provoze II. žalujúca strana, elektrický prúd. Podľa dlhodobej smluvy o dodávaní elektrického prúdu, uzavrenej s I. žalujúcou stranou v r. 1927, resp. dodatku k tejto smluve zo dňa 1. augusta 1928 stanovená bola jednotlivá odberná cena elektrickej energie v Kč s doložkou, že sa táto cena sníži alebo zvýši, akby sa zistil väčší než $\pm 10\%$ kurzový rozdiel podľa parity dolára v Prahe na základe priemeru značení v určitých dňoch mesiaca decembra každého roku v srovnaní s kurzom dolára dňa 1. augusta 1928 (t. zv. dolárová doložka). Pre nastavši pokles kurzu dolára o viac než 10% žiadala II. žalujúca strana sníženie odbernej ceny elektrického prúdu za rok 1934 a keď na to žalovaná strana nepristúpila, zaplatila za odobraný elektrický prúd pôvodne ujednanú cenu s výhradou, že sa bude vrátenia preplatku domáhať sporom.

Oba nižšie súdy žalobu I.—II. žalujúcich strán o vrátenie preplatku zamietly. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu s účinkom aj na rozsudok súdu I. stolice zmenil, vyriekol, že právny základ žaloby je po práve a uložil odvolaciemu súdu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie o výške žalobného nároku.

Dôvody:

Dovolacia odpoveď žalovanej strany neprávom napáda rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo priznané i II. žalujúcej strane žalobné oprávnenie, lebo je nesporné, že táto skutočne platila — a to s výhradou — žalovanej strane to, čo v súhlase s I. žalujúcou stranou pokladá za in deb ite platené a keď I. žalujúca dala v žalobe svolenie k tomu, aby uplatnené istiny s príslušenstvom boli zaplatené do rúk II. žalujúcej strany, ide o taký dispozitívny čin, ktorým táto nadobudla právo, aby spolu uplatnila nárok vo vlastnom mene.

Vo veci samej poukazuje Najvyšší súd na svoju judikatúru (Sb. n. s. č. 14120 a 14304), podľa ktorej treba posudzovať spory dotyčné valutových najmä dolárových doložiek podľa konkrétneho stavu jednotlivého prípadu.

*) Srov. Úr. sb. č. 2427, 2559.

Od tohoto stanoviska odchyliť sa nemá Najvyšší súd príčiny ani v tomto spore.

Nemožno preto rozhodovať všetky spory toho druhu podľa nejakej naukovej tézy, na pr., že také valutové, najmä dolárové doložky treba riešiť — bez ohľadu na to, ako sú osnované — jednotne na tom základe, že strany sa chcely takou doložkou zabezpečiť len proti zmenám vnútornej hodnoty Kč a že len preto pripojily doložku, ktorou sa určuje pre rozsah plnenia určitá relácia čsl. meny podľa kurzu dolára, čo merítka vnútornej hodnoty čsl. meny. Z toho vyvodzujú zastanci tejto teorie záver, hájený tiež žalovanou stranou v tomto spore, že keď dolár podstatne poklesol na svetovom trhu, prestal byť merítkom hodnoty čsl. meny, lebo predpoklad, že dolár je valutou najpevnejšou, odpadol a tak že dolárová doložka stala sa bezpredmetnou a treba splniť záväzok v čsl. mene bez ohľadu na dolárový kurz.

Aby však bolo možné takým spôsobom vyložiť dolárovú doložku v konkrétnom prípade, bolo by treba, aby taká úmluva došla výrazu v samej smluve alebo aby aspoň, pokiaľ by bol smysel dolárovej doložky podľa jej obsahu nejasný, prípadná medzera mluvy dala sa vyložiť úmyslom strán, ktorý bol mimo písomnú smluvu buď výslovné, buď rovnako jasným konkludentným činom prejavý.

V súdenom prípade nebolo však zistené, že by strany učinily — mimo písomnej smluvy — také prejavy, ktoré by mohli slúžiť ako prostriedok k výkladu písomnej smluvy v tom smysle, ako ho žalovaná strana uplatňuje.

Nižšie súdy totiž nezistili, že by po čas vyjednávania bol — za stranu žalovanú vypočutý — riaditeľ prejavil voči I. žalujúcej strane, že účelom spornej klauzuly bolo zabrániť nevýhodám smluvy v prípade poklesu Kč, ale stanovisko tohoto riaditeľa prece prijímajú preto, že je notorické a bolo preto vtedy uznané aj žalujúcou stranou, že takzv. dolárová doložka v š a d e tam, kde sa vyskytuje v dlhodobých smluvách, sleduje ten účel, aby bolo zabránené poškodeniu jednej strany, ktoré by mohlo nastať pri väčšom poklese alebo stúpnutí valuty všeobecne za menej hodnotnú považovanej, v ktorej totiž bolo umluvené plnenie vyviazané, a že za takú valutu bola považovaná, nech už právom lebo neprávom, československá, kým dolár U. S. A. bol notoricky všeobecne považovaný za valutu takmer nezmeniteľnú a najstálejšiu.

Tieto všeobecné úvahy, ktoré nezakladajú sa na určitom skutkovom zistení v konkrétnom prípade, nemôžu však z vyložených už dôvodov obstať, keď z doslovu predmetnej dolárovej doložky taký predpokladaný úmysel strán nevyplýva. Tomu je tak podľa osnovy doložky v liste žalovanej strany z 1. augusta 1928, lebo podľa tejto je patrné, že jej ustanovenia platia rovnakou mierou pre obe strany a proti obojstranným. Lebo obsah jej poslednej vety priamo viaže sa na predošlú, kde je reč o plus mínus kolísaní priemerného kurzu, čo zase vzťahuje sa na určenie, že jednotkové ceny vyjadrené v Kč závisia a menia sa podľa dočasnej ceny dolára v Kč. Z toho logicky plynie, že strany počítaly tu s možným poklesom kurzu nielen u Kč, ale aj u dolára, lebo

znenie doložky v tom ohľade nerozoznáva. Jednotková cena vyjadrená v Kč mohla sa tedy snížiť alebo zvýšiť podľa toho, ako sa zistí kurzový rozdiel podľa parity dolára v Prahe na báze priemeru značení 10., 20. a 30. decembra každého roku, poťažne, keby sa v uvedených dňoch značenie na burze nestalo, najbližšieho nasledujúceho dňa, v pomere ku kurzu stanovenému dňa 1. augusta 1928 (Kč 33.85 rovná sa 1 dolár U. S. A.), pri čom plus mínus 10% kolísania priemerného kurzu malo ostať nepovšimnuté a len keby táto hranica bola prekročená, bolo by treba vziať do ohľadu celú zmenu kurzovú.

Súd prvej stolice pokúsil sa síce vyložiť túto doložku, najmä pojem »plus mínus kolísania« tým, že účelom toho bolo zabrániť škode pre jednu alebo druhú stranu buď zo znehodnotenia Kč (inflácie), buď z jej z h o d n o t e n i a (deflácie), ktoré oba prípady boli možné, tak že kolísanie priemerného kurzu nahor a dolu plynulo by len z príčin, ktoré sa týkajú výlučne československej meny.

Ale keď sa podkladajú stranám úvahy všeobecnej hospodárskej účelosti, je treba, aby tieto úvahy boli v súhlase s obecnou skúsenosťou o skutočnom stave vecí.

Sám súd I. stolice a po ňom i odvolací súd poukazujú na zákon č. 102/1925 Sb. z. a n., ktorý uložil Národnej banke, aby sa starala o udržovanie pomeru k plnohodnotným cudzozemským zlatým menám na úrovni posledných dvoch rokov. Tým bola pre budúcnosť určená stabilizácia československej meny. Táto zákonná smernica bola skutočne zachovaná so zdarom a nebolo na tom nič menené čo do vnútornej hodnoty Kč, keď čsl. mena bola upravená zákonom č. 166/1929 Sb. z. a n. na formálnu zlatú menu. Je všeobecne známe, že v hospodárskom živote československého štátu uplatňovali sa vzhľadom na jeho exportné potreby viac tendencie inflačné alebo devalvačné, takže prakticky s defláciou u československej koruny nikto v r. 1928, kedy bola predmetná doložka ujednaná, nepočítal. Devalvácia skutočne nastala zákonom čis. 25/1934 Sb. z. a n., ktorým bola snížená zlatá hodnota menovej jednotky o 16 2/2%.

V dôsledku toho úvaha nižších súdov, že smluvné strany počítajú aj s prípadným stúpnutím kurzu československej meny v pomere k doláru, mali zreteľ len na možnosť deflácie Kč, je bezpodstatná.

Preto nemožno podľa vyjadreného úmyslu strán vylúčiť ani možnosť, že bol predpokladaný pokles vnútornej hodnoty doláru, čo však pri splnení smluvy treba tiež vziať do ohľadu a nezáleží potom na tom, z akej príčiny tento pokles nastal. Dôvodenie odvolacieho súdu, že strany nemohly počítať so zákonodárnym opatrením U. S. A., je v rozpore práve s ustanovením smluvy, že pre určenie cien za elektrický prúd sú smerodajné kurzy o 10% vyššie alebo nižšie, ako bol kurz dňa 1. augusta 1928. Strany tedy počítaly práve s a b n o r m á l n y m i kurzovými zmenami, ku ktorým dochádza zpravidla buď v dôsledku vážnych porúch hospodárskeho života, buď v dôsledku zákonodarného zásahu.

Možno pripustiť len to, že valutové doložky toho druhu sú nedokonalým prostriedkom, aby spravdive vyrovnaly hospodárske záujmy strán pri dlhodobých smluvách. Lebo kalkulácie, za ktorých sa odhodlaly k smluve (výrobné a provodzovacie náklady), podliehajú aj iným zmenám než menovým. I sama devalvácia domácej meny do určitých hraníc zachováva po dlhšiu dobu mzdy a ceny surovín a výrobkov domáceho pôvodu bez podstatných zmien a tak dostáva sa domácemu výrobcovi, ktorému treba platiť podľa valutovej doložky, prémie, ktorá nie je hospodársky odôvodnená.

Ak preca platí smluva v takom prípade, nemožno jej upreť platnosť, keď v dôsledku poklesu cudzej valuty, ktorá usmerňuje obsah plnenia v Kč, dostane sa výhody dlžníkovi. Riziko je tedy obojstranné, ktoré práve plynie z povahy takej smluvy.

Námietka žalovanej strany, že devalvácia dolára v U. S. A. stala sa nezákonným spôsobom, nebola ničím doložená. Opak toho plynie však z rozhodnutí Najvyššieho súdneho dvora vo Washingtone, uverejnených v diele Dra Arpáda Plescha »Die Goldklausek«. Ostatne je nesporné, že záznam dolárového kurzu na pražskej burze bol a je ďalej in continuo vedený a práve táto okolnosť je podľa výslovného znenia úmluvy rozhodná.

Vývody odvolacieho súdu vzťahujúce sa na udajné odpútanie dolára od zlata, sú mylné, lebo spomenutým zákonným zásahom bol obsah zlata v doterajšej menovej jednotke len snížený.

Sporná doložka neobsahuje však žiadneho ustanovenia, ktoré by sa vzťahovalo tiež na obsah zlata v doláre a podľa tohoto upravovala by jeho hodnotu v pomere k čsl. korune.

Práve tak ako je pre spor bezvýznamná intencia jednej zo strán, ktorá nebola druhou vzatá na vedomie resp. nedošla výrazu v smluve, tak je nerozhodná aj okolnosť, či riaditeľ žalovanej strany, ktorá osnovala list z 1. augusta 1928, ovládal dostatočne reč, v ktorej bol dopis spísaný.

Keďže je nesporné, že citovanou smluvou určené predpoklady k žiadosti žalujúcej strany o sníženie jednotkovej ceny v tomto prípade sa splnili a podľa vyloženého stanoviska taká žiadosť bola v smysle citovanej smluvy aj oprávnená a keďže žalujúca strana skutočne platila — a to s výhradou nazpät požadovania — to, čo jej žalovaná strana vyúčtovala podľa svojho nesprávneho stanoviska; zostáva spornou len otázka výšky žalobného nároku, ktorou sa nižšie súdy nezaoberaly. Preto bolo treba napadnúť rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá, zmeniť podľa výroku a odvolaciemu súdu uložiť, aby dotyčne výšky žalobného nároku ďalej pojednával.

Čis. 15216.

Okolnosť, že firma účastinnej spoločnosti podpísaná bola na zmenke spôsobom nezodpovedajúcim právnomu stavu v čase podpisu zmenky (bez dodatku poukazujúceho na likvidáciu a bez kolektívneho podpisu

dvoch likvidátorov), prichádza v úvahu len, keď ide o zmenkový záväzok účastinnej spoločnosti (vystaviteľky zmenky), nie však, keď ide o jej zmenkové oprávnenie.*)

(Rozh. z 20. mája 1936, Rv III 93/36.)

Žalujúca účastinná spoločnosť v likvidácii žiadala na základe zmenky, podpísanej žalovanými ako prijímateľmi, o vydanie zmenkového platebného príkazu. V námietkach, ktorými žalovaní vydaný zmenkový platebný príkaz napadli, namietali títo medzi iným, že podpis žalujúcej účastinnej spoločnosti (vystaviteľky zmenky) na zmenke nie je platný, lebo — hoci bola spoločnosť v čase, keď sa podpis stal, už v likvidácii — nema znenie firmy dodatok poukazujúci na likvidáciu a pod firemným znením sú podpisy Kolomana S. a Emila B., z ktorých len Koloman S. je likvidátorom žalujúcej účastinnej spoločnosti, k platnému značeniu jej firmy však je potrebný kolektívny podpis dvoch likvidátorov.

Súd I. stolice námietkám žalovaných vyhovel a zmenkový platebný príkaz zbavil účinnosti, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a zmenkový platebný príkaz zachoval čiastočne v platnosti. Dotyčne spomenutej námietky žalovaných uviedol odvolací súd vo svojich dôvodoch, že v čase podpisu zmenky bola síce valným shromážením žalujúcej účastinnej spoločnosti už usnesená likvidácia spoločnosti a boli zvolení likvidátori, ale tento nový právny stav nebol ešte zapísaný vo firemnom registre; pre značenie firmy žalujúcej účastinnej spoločnosti je však rozhodným zápis vo firemnom registre a sporný podpis na zmenke vyhovoval stavu firemného registra v čase, keď sa podpis stal.

Najvyšší súd dovoláciu žiadosť žalovaných zamietol.

Dôvody:

Nie je správne stanovisko odvolacieho súdu, že žalujúca účastinná spoločnosť mohla podpisovať presne len tak, ako bola vtedy vo firemnom registre zapísaná, hoci už pred týmto podpisovaním bolo usnesené valným shromážením žalujúcej účastinnej spoločnosti zrušenie spoločnosti a vymenovanie boli likvidátori, — keďže už ustanovením likvidácie a likvidátorov rozdielných od členov správy prestalo poverenie doterajšej správy a oprávnenie k podpisovaniu dotyčných členov správy. Pravomoc likvidátorov datuje sa totiž nie od ich zápisu do firemného registru, ale už od času ich ustanovenia.

Tento právny stav nemá však významu pre platnosť zmenky (záväzku žalovaných prijímateľov), lebo keď aj bola žalujúca strana na zmenke podpísaná ako vystaviteľka spôsobom, aký už neodpovedal právnemu stavu v čase podpisu, tedy nie s dodatkom poukazujúcim na likvidáciu a bez kolektívneho podpisu dvoch likvidátorov, táto otázka by prišla do ohľadu len vtedy, keby išlo konkrétne o zmenkový záväzok vystaviteľa (srovn. rozh. Sb. n. s. č. 13387).

A keďže Najvyšší súd ináč nespoznal zákonných dôvodov, aby roz-

*) Srov. Sb. n. s. č. 13387.

sudok odvolacieho súdu bol zmenený, rozviazaný, alebo účinnosti pozbavený, bolo treba dovoláciu žiadosť zamietnuť ako neopodstatnenú.

Čís. 15217.

Patnactidenní lhůta odvolací (§ 29 zák. o prac. soudech) platí i v příčině odvolání do rozsudků vydaných okresními soudy jednajícími podle § 42 zák. o prac. soudech na místo soudů pracovních (oddělení okresních soudů pro spory pracovní).

(Rozh. ze dne 22. května 1936, R I 556/36.)

O žalobě z pracovního poměru rozhodl vyhovujícím rozsudkem okresní soud podle § 42 zák. o prac. soudech. Odvolací soud odvolání žalovaného, podané patnáctý den po doručení rozsudku, odmítl. Důvody: Jde o to, zda v tomto případě jest počítati lhůtu odvolací podle § 29 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. nebo podle § 464 c. ř. s., když předmětem sporu je nárok z poměru pracovního a platí proto ustanovení čl. IV. zák. z 11. prosince 1934 č. 251 Sb. z. a n. Tímto zákonem bylo ustanoveno, že »o zastupování v těchto sporech u okresních soudů platí ustanovení zákona č. 131/31 Sb. z. a n. rovněž o řízení až na ustanovení o přisědících« a že »odvolání proti rozsudkům okresních soudů v pracovních věcech o hodnotu vyšší než 300 Kč rozhoduje odvolací soud podle předpisů § 33 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. v senátě složeném podle § 32 téhož zákona«. Podle této stylisace zák. č. 251/34 neplatí pro tyto spory povšečně ustanovení oddílu II. zák. č. 131/31 nadepsané »o řízení před pracovními soudy«, nýbrž jen ustanovení, která zákon č. 251/34 výslovně uvedl. Jinak by nebyl zákon č. 251/34 výslovně rozlišoval mezi soudy okresními a soudy odvolacími, a nebyl by u prvních zvlášť vyzdvihl zastupování a řízení, nýbrž by byl jasně a stručně nařídil, že pro dotčené spory platí ustanovení II. oddílu zák. č. 131/31 až na ustanovení o přisědících v první stolici. Že se první věta vztahuje jen na řízení u okresních soudů, nikoliv vůbec na řízení, v němž jednají okresní soudy na místě soudů pracovních, jest patrné z toho, že v této větě jest též řečeno »až na ustanovení o přisědících«, což se může vztahovati jen na okresní soudy, kdyžť podle druhé věty u odvolacího soudu přisědící jsou. Z rozlišování, které provedl zákon č. 251/34, plyne, že pro tyto spory neplatí ani § 28, odst. 2, ani § 29 zák. č. 131/31, poněvadž jednají již o řízení odvolacím, kdežto zákon č. 251/34 mluví jen o řízení u okresního soudu a o rozhodování u odvolacího soudu. Musí tedy odvolání z rozsudků okresních soudů ve sporech pracovních vždy vyhovovati předpisům §§ 461 a násl. c. ř. s., což plyne i z té úvahy, že odvolací soud rozhoduje z moci úřadu o tom, zda jde o spor pracovní, a dojde-li k názoru, že o takový spor nejde, může se odvoláním ve věci zabývati jen senát složený podle civilního řádu soudního a to jen vyhovuje-li odvolání předpisům c. ř. s. (viz také články v Soudcovských Listech č. 3, str. 69, 70 a č. 7, str. 197, roč. 1935). Jest tedy v tomto případě lhůta odvolací podle § 464 c. ř. s. 14denní. Rozsudek byl žalovanému doručen 5. listopadu 1935, končila se proto

lhůta k odvolání dnem 19. listopadu 1935, a jest odvolání podané přímo u soudu dne 20. listopadu 1935 opožděné.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání věcně rozhodl.

D ů v o d y:

Čl. IV, druhý odstavec zákona č. 251/34 Sb. z. a n. stanoví, že pro okresní soudy, které jednájí na místo pracovních soudů (§ 42 zákona č. 131/31 Sb. z. a n.), platí ustanovení zákona č. 131/31 Sb. z. a n. o řízení až na ustanovení o přisedících. Předpisy o řízení před pracovními soudy jsou soustředěny v části II. zákona č. 131/31 Sb. z. a n. a svým uspořádáním se odlišují od ustanovení civilního řádu soudního téhož druhu potud, že v této části zákona č. 131/31 Sb. z. a n. není zvláštních oddílů pro řízení před soudy první, druhé a třetí stolice. Nelze se proto, jak to činí odvolací soud, pro určení obsahu výrazu »řízení« užívat v čl. IV, druhý odstavec, zákona č. 251/34 Sb. z. a n., dovolať ustanovení části čtvrté, §§ 461 a násl. civilního řádu soudního o řízení na soudě odvolacím, do které jest zařazeno také stanovení lhůty odvolací, nýbrž jest na dosah výrazu »řízení« usuzovati jen z předmětu, kterého se týkají ustanovení zákona č. 131/31 Sb. z. a n. o řízení na soudě pracovním. Tu pak v §§ 19—29 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. jsou upravena procesní jednání i jinaké úkony pracovního soudu a v § 29 dotčeného zákona se mimo jiné ustanovuje, že u pracovního soudu lze podat odvolání ústně do protokolu do 15 dnů po tom, co písemně vyhotovení rozsudku bylo straně doručeno, a že pracovní soud po uplynutí odvolací lhůty předloží spisy odvolacímu soudu a strany o tom vyrozumí. Ustanovení § 29 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. upravuje tudíž ještě činnost pracovního soudu, ukládajíc mu zejména také poznatelně zkoumání odvolací lhůty stanovené na 15 dnů, takže není pochyby, že i ustanovení o lhůtě odvolací z rozsudku pracovních soudů patří k ustanovením týkajícím se řízení souvisejícího ještě s činností soudu pracovního. Je-li tomu tak a stanoví-li čl. IV, druhý odstavec zákona č. 251/34 Sb. z. a n., že pro řádné soudy jednáající podle § 42 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. na místo soudů pracovních platí ustanovení zákona č. 131/31 Sb. z. a n. o řízení, vyplývá již z doslovu zákona č. 251/34 (čl. IV, druhý odstavec) Sb. z. a n., že pro ně platí také ustanovení § 29 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. o patnáctidenní lhůtě odvolací. Tento výklad čl. IV, druhého odstavce zákona č. 251/34 Sb. z. a n. neodporuje ani dějinám vzniku tohoto zákonného ustanovení, o kterých vydává svědectví důvodová zpráva k němu, jejíž obsah podle § 6 obč. zák. při výkladu zákona nelze pomínouti. Podle této důvodové zprávy k tomuto zákonu zamýšlel zákonodárce ustanovením čl. IV zákona č. 251/34 Sb. z. a n. odstraniti nesnáze, které v oblastech celého státu vyplývaly z toho, že o nárocích uvedených v §§ 1, 2 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. rozhodovaly jednak pracovní soudy neb oddělení okresních soudů pro spory pracovní, řídíce se při jednání předpisy zákona o soudech pracovních, jednak okresní soudy podle § 42 zákona o pracovních soudech příslušné, které projednávaly spory podle usta-

novení civilních řádů soudních. Této nesnázi mělo podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona č. 251/34 Sb. z. a n. býti odpomoženo tím, »že předpisy zákona o pracovním soudu budou platiti i pro okresní soudy jednáající podle § 42 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. na místě pracovních soudů, ovšem mimo ustanovení o přisedících«. Vzhledem k tomu nelze schváliti názor odvolacího soudu, že zákonodárce, zmínuje se v čl. IV zákona č. 251/34 Sb. z. a n. zvláště o některých ustanoveních zákona č. 131/31 Sb. z. a n., vyjádřil tím, že pro spory projednávané okresními soudy příslušnými podle § 42 zákona o pracovních soudech neplatí povšechně ustanovení části II. zákona č. 131/31 Sb. z. a n., nýbrž jen ustanovení o zastupování před soudy pracovními, o řízení u těchto soudů s výjimkou ustanovení o přisedících a že o odvolání rozhoduje odvolací soud podle předpisů § 33 zákona č. 131/31 Sb. z. a n., nýbrž naopak nutno míti za to, že tento výklad zákona by odporoval úmyslu zákonodárce, a nutno z doslovu čl. IV zákona č. 251/34 Sb. z. a n. jen usuzovati, že zákonodárce vytkl v něm jen odstranění hlavních rozdílů, které se před vydáním zákona vyskytovaly a ke kterým bylo v právním jednání o zákoně č. 251/34 Sb. z. a n. zvláště poukazováno. Tomu neodporuje ani zpráva ústavněprávního výboru poslanecké sněmovny k vládnímu návrhu zákona č. 251/34 Sb. z. a n., ve které se u čl. IV praví, že se pro okresní soudy projednávané spory pracovní zavádějí některé pracovní předpisy zákona č. 131/31 Sb. z. a n., neboť výraz »pracovní předpisy« nelze jinak chápati, než jako předpisy o řízení, a to v nejšířším slova smyslu, tedy nejen předpisy o ústním jednání u okresních soudů, ale i předpisy pro další řízení, které se k tomuto ústnímu jednání připojuje, což jsou také předpisy o lhůtě k odvolání, které jest podati jak podle zákona o soudech pracovních, tak i podle civilního řádu soudního u soudu první stolice. Nutno proto v těchto případech, kde ustanovením čl. IV, odst. druhý, zákona č. 251/34 Sb. z. a n. nebyla různost předpisů zákona o soudech pracovních a civilního řízení soudního odstraněna výslovně, míti na mysli, že různost měla býti dotčeným čl. IV odstraněna tak, aby nadále platily předpisy zákona č. 131/31 Sb. z. a n., a aby k použití předpisů civilního řízení soudního bylo sáháno jen tam, kde to dovoluje ustanovení § 19 zákona o soudech pracovních, tedy jen tam, kde zákon o soudech pracovních nemá vůbec žádného ustanovení. Poněvadž však, jak úvodem bylo dovozeno, § 29 zákona č. 131/31 Sb. z. a n. ustanovuje, že odvolání proti rozsudku soudu pracovního jest podati ve lhůtě 15 denní, platí tato lhůta také podle čl. IV zákona č. 251/34 Sb. z. a n. pro odvolání proti rozsudkům ve sporech pracovních projednávaných u soudů okresních příslušných podle § 42 zákona o soudech pracovních. Poněvadž žalovaný v této lhůtě odvolání podal, mylně je odvolací soud odmítl jako opožděné.

Čís. 15218.

Od kdy plyne lhůta k odvolání proti rozsudku pro uznání, uznal-li nárok žalobní opatrovník zřízený žalovanému.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, R I 571/36.)

Opatrovník žalovaného — neznámého pobytu — uznal zažalovaný nárok; první soud pak vynesl rozsudek pro uznání. Odvolací soud odmítl odvolání žalovaného. **Důvody:** Rozsudek byl prohlášen 14. září 1934 v přítomnosti obou stran, takže se podle §§ 416 a 464 c. ř. s. započala čtrnáctidenní lhůta k podání odvolání prohlášením rozsudku, když se obě strany vzdaly doručení písemného vyhotovení. Nabytí tedy rozsudek ten dne 29. září 1934 právní mocí, poněvadž odvolání proti němu nebylo v této lhůtě podáno. Důsledkem toho nemůže nyní po pravoplatnosti rozsudku vznášeti žalovaný odvolání proti němu ani z důvodu zmatečnosti podle § 477 č. 4 c. ř. s., a má-li za to, že rozsudek jest zmatečný, může to uplatňovati toliko žalobou pro zmatečnost podle § 529 c. ř. s., který výslovně stanoví, kdy lze vzít v odpor pravoplatné rozhodnutí, jímž jest některá věc vyřízena, pro zmatečnost.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Správnému názoru odvolacího soudu, že by v daném případě byla žaloba pro zmatečnost podle § 529 čis. 2 c. ř. s. přípustná, rekurent neodporuje, a míní jen, že vedle toho mohl podati také odvolání ve 14 denní lhůtě od doručení rozsudku k rukám jeho právního zástupce. Než právě tento názor je mylný; plyne to jasně z ustanovení § 534 čis. 2 c. ř. s., podle něhož se měsíční lhůta k podání žaloby pro zmatečnost počítá ode dne, kterého rozhodnutí doručeno bylo straně. Kdyby byl správný názor rekurentův, že od tohoto dne počíná teprve běžeti lhůta k podání odvolání, pak by žaloba pro zmatečnost byla vždy vyloučena, neboť ta předpokládá formální pravoplatnost rozhodnutí, totiž marné uplynutí lhůty k řádnému opravnému prostředku, počítajíc od doručení rozhodnutí oné osobě, která byla ve sporu označena jako strana nebo jako její zástupce. Na základě formálně pravoplatného rozsudku byla také již povolena exekuce. Zákon rozeznává dvoji doručení rozhodnutí, totiž první doručení buď straně procesně nezpůsobilé nebo nepravému zástupci strany a druhé doručení buď straně procesně způsobilé nebo jejímu pravému zástupci. První doručení jest směrodatné pro běh lhůty k řádnému opravnému prostředku, druhé pouze pro běh lhůty k žalobě pro zmatečnost. Ustanovení § 547, odst. 2 c. ř. s., jehož se rekurent dovolává, nasvědčuje právě tomu, že odvolání a žaloba pro zmatečnost nemohou obstáti vedle sebe, neboť podle tohoto ustanovení nemá podání žaloby pro zmatečnost účinku na vykonatelnost v odpor vzatého pravoplatného rozsudku. Podle toho správně vyslovil odvolací soud, že běh 14 denní lhůty k podání odvolání započal podle §§ 416 a 464 c. ř. s. vyhlášením rozsudku v přítomnosti obou stran.

Čís. 15219.

Důvod k zastavení exekuce je dán, když pokračováním v exekuci se pravděpodobně nedosáhne takového výtěžku, který převyšovati bude náklady celé exekuce a netoliko náklady budoucích exekučních úkonů.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, R I 583/36.)

První soud zastavil podle § 39 čis. 8 ex. ř. exekuci na svršky; rekursní soud uložil prvému soudu k rekursu vymáhajícího věřitele, by v exekuci pokračoval. **Důvody:** Má-li býti exekuce podle § 39 č. 8 ex. ř. zrušena, jest vzít v úvahu pouze útraty, které dalšími exekučními úkony, které je ještě provésti, vzniknou, avšak ne ony útraty, které vznikly již provedenými exekučními úkony (Neumannův kom. k ex. ř. § 39, Gl. U. n. F. 2126, Právník 1906, stránka 813). Podle zjištění prvního soudu činí výtěžek zabavených svršků, který jest očekávati, asi 215 Kč. Prodejové řízení však, které jest ještě provésti, nevyžaduje této částky, třeba dosavadní útraty exekuční činí 219 Kč. Také jest ustanovení § 39 č. 8 ex. ř. tak vyložiti, že exekuci jest zrušiti jen v případě, lze-li s určitostí míti výtěžek exekuce za nedostatečný. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle § 39 č. 8 ex. ř. jest exekuci zastaviti, nelze-li očekávati, že by pokračováním v exekuci byl docílen výtěžek útraty této exekuce převyšující. Ani doslov, ani smysl a účel tohoto ustanovení nesvědčí názoru rekursního soudu, že v úvahu bráti jest jen útraty, které by dalšími exekučními kroky vznikly, nikoliv však útraty již vzniklé. Proto trvati jest na tom, že důvod k zastavení exekuce podle § 39 č. 8 ex. ř. je dán, když se pokračováním v exekuci pravděpodobně nedocílí takového výtěžku, který převyšovati bude náklady celé exekuce, a netoliko náklady budoucích exekučních úkonů (rozh. č. 3063 Sb. n. s.). Že pravděpodobný výtěžek v souzeném případě nebude převyšovati útraty celé exekuce, bylo zjištěno.

Čís. 15220.

Výklad pojišťovacích podmínek, podle nichž nemají býti kryty škody, které se přihodí při jždách, při nichž jsou dopravovány osoby za plat či bezplatně s výjimkou zaměstnanců pojistnickových, určených ke skládání a nakládání zboží.

Uvedená výjimka neplatí pro manželku pojistníkovu, i když jest spolumajitelkou závodu.

Umluva tohoto obsahu se nepřičí ani předpisu § 10, 2. odst. pojišťovacího regulativu (min. nař. ze dne 5. března 1896 č. 31 v doslovu nař. z 29. prosince 1917 č. 521 ř. zák.), ani dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, Rv I 1328/34.)

Žalobce uzavřel se žalovanou pojišťovnou pojistnou smlouvu proti následkům zákonitě ručební povinnosti jako majitel nákladního automobilu na dobu 10 let s platností od 26. ledna 1931. Dne 28. září 1931 poranil autem Josefa H., s nímž pak uzavřel smír, podle něhož se mu zavázal zaplatiti na vyrovnání všech nároků 12.500 Kč. Částku tu též Josefu H. zaplatil a domáhá se nyní její náhrady na žalované pojišťovně. První soud žalobě vyhověl. Odvolací soud žalobu zamítl. Dů-

v o d y: Prvý soud dospěl k závěru, že jízda autem nebyla tehdy výletem, nýbrž dála se za obchodem, a to k dodání zboží zákazníkům a k ujednání dalšího úvěru se S. Na této obchodní cestě měla zájem také manželka žalobcova jako spolumajitelka obchodu. Syn Jaroslav K. a Josef P. byli nápomocni při dopravě a skládání zboží. Usuzuje tedy, že nejde o jízdu, při které byly dopravovány osoby za plat či bezplatně, nýbrž o jízdu za obchodem, a že jely další osoby též za obchodem, takže nelze ustanovení pojišťovacích podmínek, podle nichž pojištění neplatí v případech dopravy osob, ať za plat či bezplatně, rozšířiti na tuto jízdu. Podle jeho výkladu může citované ustanovení podle svého jasného znění platiti jen pro jízdy, při kterých jde o výlet neb jinou dopravu osob s obchodem nesusvisících. S tímto názorem prvního soudu nelze souhlasiti. Citované ustanovení smluvní zdůrazňuje jako výjimku z ručení nikoli to, za jakým účelem se jízda nákladním autem podniká, nýbrž skutečnost, že při oné jízdě byly dopravovány kromě zboží osoby, které nejsou zaměstnanci pojišťovými určenými ke skládání a nakládání zboží. Z jasného znění řečeného ustanovení smluvního vyplývá, že jím měla býti vyloučena možnost dopravy osob kromě zaměstnanců určených ke skládání a nakládání zboží. Nesmí tedy býti nákladním autem dopravováni ani zaměstnanci pojišťovníci, pokud nejsou určeni ke skládání a nakládání zboží. Ustanovení věty první citovaného smluvního odstavce pojišťovacích podmínek jest všeobecné a teprve druhou větou bylo dovoleno dopravovati zaměstnance určené ke skládání a nakládání zboží. Další poukaz, že pozměnou čl. 4, odst. c) dodatečných podmínek se stanoví, že zákonitá ručební povinnost pojišťovnicka vůči těmto spolujedoucím osobám je do pojištění rovněž zahrnuta, nasvědčuje tomu, že není správný výklad, který dává spornému ustanovení smluvnímu žalobce v odvolacím sdělení, totiž že na vezené osoby se pojištění nevztahuje, avšak že se pojištění vztahuje na úraz osob třetích jdoucích po silnici, i když autem jsou vezeny. Kdyby se mělo toto výslovné ustanovení, pojaté do smlouvy kromě pojišťovacích podmínek, vykládati tak, jak činí žalobce, nebylo by ho vůbec zapotřebí, neboť již v § 4, odst. c) dodatečných podmínek výslovně jest vyloučeno ručení za úraz osob, které jsou vozidlem dopravovány. Výnosem zemského úřadu v Praze ze dne 10. září 1930 čís. 433.987 a 1930-23-6040 a 1930 bylo zakázáno používati automobilů nákladních k dopravě osob a na nedbání zákazu stanoven jest trest peněžité po případě i na svobodě. Neodporuje proto výklad davaný spornému ustanovení žalovanou stranou přímo pojištné smlouvě a nelze předpokládati, že by pojištnou smlouvou mělo býti kryto jednání, kdy proti úřednímu zákazu dopravovány jsou osoby, kteréž jednání je nadto trestné. Z toho vyplývá, že ono ustanovení smluvní jest vykládati tak, že pojištěním nejsou kryty jízdy nákladního automobilu, při nichž kromě řidiče jsou dopravovány, tedy jedou spolu, osoby, ať jde o jízdy obchodní nebo soukromé, s nákladem nebo bez nákladu atp. Pouze zaměstnanci pojišťovníci — tedy ani ne na př. zaměstnanci majitele nákladu, — určeni k nakládání a skládání zboží smějí býti dopravováni nákladním autem.

Z osob, které byly dopravovány při oné jízdě, jediné Jaroslav K. byl zaměstnancem žalobcovým a byl určen ke skládání a nakládání zboží. Manželka žalobcova jednak není jeho zaměstnancem, i když snad je spolumajitelkou závodu uzenářského, jednak nebyla určena ke skládání neb nakládání zboží, nýbrž jela spolu jen za účelem obchodním. Také Josef P. nebyl zaměstnancem žalobcovým, neboť jest studujícím. Nešlo tedy u manželky žalobcovy a Josefa P. o zaměstnance, určené ke skládání a nakládání zboží, a ježto byly tyto osoby dopravovány při jízdě, při níž se stal úraz, není tato jízda kryta pojištěním a právem pojišťovna odmítla hraditi žalobci škodu při jízdě této vzniklou. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není nejasnosti, která by překážela seznat pravý smysl ustanovení pojatého do pojišťovací smlouvy o tom, že nejsou kryty pojištěním škody, které se přihodí při jízdách, při nichž jsou dopravovány osoby za plat či bezplatně s výjimkou zaměstnanců pojišťovnických, určených ke skládání a nakládání zboží. Výklad pak, který mu dává odvolací soud, jest správný, takže se dovolatel odkazuje na příslušné odůvodnění napadeného rozsudku. K dovolacím důvodům vztahujícím se k otázce, zda osoby spolujedoucí v nákladním automobilu byly zaměstnanci žalobcovými, stačí podotknouti, že i kdyby bylo možno zahrnouti v pojem ten ve smyslu uvedeného smluvního ustanovení, aspoň za okolností souzeného případu, také spolujedoucího Josefa P., nezměnilo by to na věci nic, neboť zůstává manželka žalobcova onou dopravovanou osobou podle téhož ustanovení, na niž dotýčnou výjimku nelze vztahovati, neboť neměla co činiti s nakládáním nebo skládáním zboží, což vhodně zdůrazňuje žalovaná v dovolací odpovědi. Žalobce, jenž v řízení před první stolicí výslovně uznal zákaz dopravy osob podle přednesu žalované na základě výnosu (vyhlášky) zemského úřadu v Praze ze dne 10. září 1930 čís. 433.987/1930, nenamítal neplatnost zmíněného smluvního ustanovení »popíraje toliko výklad«, jaký mu dává žalovaná, poněvadž podle žalobce by to odporovalo všeobecným podmínkám a účelu zákona pojišťovacího. Tento názor nepodložil určitými skutkovými okolnostmi. Nejvyšší soud pak neshledává, že by se dotýčné zvláštní ustanovení pojištné smlouvy přičilo velicím předpisům zákonným nebo dobrým mrávům, k čemuž by bylo hleděti z úřadu, zejména se zřetelem k § 10, odst. 2 min. nař. ze dne 5. března 1896 čís. 31 ř. z. (pojišťovacího regulativu) v doslovu nařízení ze dne 29. prosince 1917 čís. 521 ř. z.

Čís. 15221.

Nebylo-li jinak ujednáno, přísluší samostatnému podnikateli (obchodnímu jednateli) nárok na provisi teprve, když došlo k zaplacení kupní ceny z obchodů jím zprostředkovaných, ztrácí však na ni nárok, došlo-li důvodně před plněním k stornu smlouvy.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, Rv I 2277/34.)

Žalující firma se na žalovaném domáhá zažalované částky tvrdíc, že jde o provise vyplacené neprávem žalovanému, jejímú provisiámu zástupci jako samostatnému podnikateli, poněvadž obchody, z nichž provise ty byly vyplaceny, byly zákaznicky důvodně stornovány. Proti žalobě namítl žalovaný, že i v takovém případě měl nárok na provisi ze sjednaných obchodů. První soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí čís. 13751 Sb. n. s. zásadu, že poměr mezi obchodním jednatelem a principálem směřuje k tomu, by společnou námahou a prací bylo dosaženo zisku, z kteréhož se má jednateli dostati náhrady za jeho činnost, že, pokud nedošlo k zaplacení, nelze mluvit o zisku, a nepřísluší tudíž agentovi nárok na provisi, pokud nedošlo placení z obchodů zprostředkovaných, nebylo-li o splatnosti provise něco jiného ujednáno. Byla-li jednatelova provise splatná teprve po skutečném převzetí zboží a zaplacení kupní ceny, nemá na ni jednatel nároku, došlo-li odůvodněně k stornu smlouvy; jinak by tomu bylo, kdyby se storno stalo bez nutkavých příčin, zejména obmyslně, takže by chování principálovo směřovalo právě k tomu, by zmařen byl nárok agentův na odměnu (srov. Sb. n. s. 6257, 4727). Žalovaný netvrdil, že se storno objednávek, o kteréž jde, stalo bez nutkavých důvodů; proto se v souzené věci netřeba obíratí otázkou, jaký vliv toto stornování mělo na provisi nároky žalovaného. V tomto sporu jde tedy jen o to, co bylo mezi stranami ujednáno o splatnosti provise. Žalovaný tvrdil a dokazoval, že podle úmluvy měla provise býti v jeho prospěch zaknihována hned při zprostředkování objednávky a příslušela mu i v případě, že obchod byl později stornován. Odvolací soud zjistil, že byla zároveň se žalovaným zjednána jako agentka B-ová, a že měli nárok na provisi, která jim byla vyplacena bez ohledu na uskutečnění objednávky resp. na dojití kupní ceny. Avšak odvolací soud tu vytrhl jen jednu větu z výpovědi B-ové a pomíjí mlčením její další seznání, že, když z důvodů hospodářských došlo k nutnosti stornování, musela přijaté provise zase vrátit žalobci buď hotovým zaplacením nebo tím způsobem, že příslušné částky byly zaknihovány v její neprospěch. Dále nepřihlížel odvolací soud k výpovědi dalšího svědka, jenž se zmiňuje o tom, jak bylo postupováno v případě stornování objednávky platně sjednané, a proč tento postup byl zaveden v žalobcově podniku. Jest tudíž v těchto směřech výtká rozporu se spisy (č. 3 § 503 c. ř. s.) opodstatněna. V důsledku toho nebyla ani bezvadně zjištěna pro spor rozhodující okolnost, co bylo ujednáno o vzniku provisi nároku, pokud se týče o tom, kdy a za kterých předpokladů náleží provise žalovanému (č. 2 § 503 c. ř. s.). Věc není proto zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).

K výkladu § 8 zák. o společnostech s ručením omezeným.
Opětovnými dávkami podle § 8 uved. zákona jsou i pravidelné služební úkony.

T. zv. činný společník, t. j. společník splnivší závazek ke služebním úkonům převzatý společenskou smlouvou, má nárok proti společnosti s ručením omezeným na náhradu, která může býti vyplacena i z kmenového jmění (§ 82 zák. čís. 56/1908 ř. z.), určeného k uspokojení věřitelů.

Pokud jde jen o úkony společníka ze zvláštního pracovního (služebního) poměru.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, Rv I 851/36.)

Žalobce přednesl, že s firmou »L.«, společnost s r. o., uzavřel služební smlouvu, podle níž se zavázal konati služby účetnické a pokladnické za 1.700 Kč měsíčně a stravu. Službu nastoupil dne 1. září 1932 a služební poměr společností zrušen nebyl. Teprve 22. června 1933 dal mu žalovaný konkursní správce úpadkyně firmy »L.« šestinedělní výpověď, kterou žalobce nepřijal, nýbrž požadoval výpověď kvartální; služební poměr by se tedy končil dne 30. září 1933. V konkursním řízení fy »L.« přihlásil žalobce svou pohledávku ze služební smlouvy celkem 21.415 Kč, již žalovaný uznal jen do výše 5.000 Kč a co do zbytku 16.415 Kč pravost pohledávky popřel. Pořadí pohledávky v I. třídě konkursních věřitelů bylo příznáno. S touto žalobou byla spojena další žaloba, ve které se žalobce domáhá požitků za další měsíce červenec, srpen a září 1933, celkem 8.639 Kč, již žalovaný vůbec neuznal. Žalobce domáhá se proto žalobou výroku, že tyto pohledávky jsou pravé a že správce konkursní jest povinen to uznati. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud 1. září 1932 jako člen resp. společník a jmenován jednatel, a pověřen vedením obchodní a účtářské agendy firmy »L.« s tím, že jeho činná účast bude upravena zvláštní smlouvou. Mimo smlouvu společenskou nebyla ujednána se žalobcem žádná smlouva služební, ani ústní, ani písemná. Žalobce tvrdí, že i s hlediska čistě skutkového jest zřejmé, že mezi stranami existoval poměr služební, a poukazuje na to, že kniha protokolů, kde služební smlouva není zapsána, jest zcela kusá. I když by dle toho nebyla kniha ta důkazem pro neexistenci smlouvy, není ani důkazem pro existenci smlouvy. Dále poukazuje žalobce na to, že měl dostávatí plat za svoji práci, že byl přihlášen k nemocenskému pojištění a že podle konkursních spisů byla uznána žalobcova pohledávka částkou 5.000 Kč pro I. třídu konkursních věřitelů. Než tyto okolnosti mají svůj smysl pro právní posouzení kvalifikace smlouvy, nemožou však vyvrátiti zjištění, že mimo smlouvu ze dne 1. září 1932 o přijetí žalobce za člena společnosti a pověření obchodním vedením, nebyla sjednána jiná smlouva. Takovou zvláštní smlouvu

nikdo nepotvrdil a písemný doklad tu není, naopak svědkové potvrzují, že se jiná smlouva než ta, kterou nazývají společenskou, nestala. Žalobce vytýká, že prvý soud ho staví do jakési kategorie »činých společníků«, a uplatňuje názor, že společníci podle zák. o spol. s r. o. nemají povinnosti, ani práva k osobní činnosti v podniku společnosti a že jakákoliv pravidelná pracovní činnost společníkova pro společnost konaná nepatří do jeho poměru jako společníka, nýbrž jest normálním poměrem pracovním. Avšak tento právní názor se nesrovnává s ustanovením §§ 8 a 82 zák. o spol. s r. o., kde se upravují závazky společníků k opětvujícím se plněním nepozůstávajícím v penězích, avšak mající majetkovou hodnotu a způsob náhrady za tato plnění. Podle těchto ustanovení jest jasno, že společníci nejsou vyloučeni z činnosti, která má ráz pravidelné práce pro společnost. Jsou proto všechny důsledky, které odvolatel činí z tohoto svého mylného názoru, bez podstaty. Proto okolnost, že žalobci náležel plat 1.700 Kč za práci kancelářskou, není ještě předpokladem pro kvalifikaci smlouvy jakožto smlouvy služební, či námezdní a pro vyloučení smlouvy společenské. Žalobce tvrdí, že již okolnost, že mu byla přidělena určitá práce a stanovena měsíční odměna, zakládá poměr služební, aniž třeba prokazovati zvláštní sjednání smlouvy služební. Také tento názor padá hledíc k ustanovení §§ 8 a 82 cit. zák. Co se týče toho, že žalobce byl přihlášen k nemocenskému a penzijnímu pojištění, uznává sám, že okolnost ta nemůže sama založiti služební poměr, a tato okolnost má tím menší význam, ježto žalobce si přihlášku sám opatřil. Konečně ani okolnost, že pohledávce žalobcově v částce 5.000 Kč bylo přiznáno pořadí I. třídy, není rozhodná, neboť může býti výsledkem jiných motivů nežli právních.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Ustanovení § 8 zák. ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. dopouští, by se jeden nebo několik společníků společnosti s r. o. vedle kmenových vkladů zavázali k opětvným dávkám nezáležejícím sice v penězích, avšak majetkovou hodnotu majícím, nařizuje však, že v takovém případě jest ve společenské smlouvě přesně určití rozsah a podmínky těchto dávek i základy pro vyměření náhrady, kterou společnost za dávky poskytne. Jest tu stanovena jiná dovolená účast společníkova na společnosti než kmenovým vkladem. Jako na jedné straně zákon u některých společníků uznává zvláštní výhody (§ 6, odst. 4 cit. zák.), tak na druhé straně dopouští zvláštní závazky (§ 8 zák.). Ježto zákon mluví jen všeobecně o opětvných dávkách a nerozlišuje věcné dávky a služební výkony, jest i pravidelné služební úkony zařaditi pod pojem opětvných dávek. Pokud závazek k takovým dávkám byl pojat do společností smlouvy a tam přesně určen jeho rozsah, podmínky a základy pro vyměření náhrady, jde o součást společností smlouvy, a práva i povinnosti t. zv. činých společníků jest posuzovati s hlediska tohoto poměru. Nebyl-li však tento závazek smluvně založen, není závady —

ježto zákon to nezapovídá —, aby závazek k služebním úkonům toho neb onoho společníka byl založen zvláštní dohodou mezi jednateli a společníkem, a závazek takto zřízený jest posuzovati podle předpisu občanského práva. Taková smlouva nevyžaduje tedy zvláštní formy, může býti sjednána písemně aneb ústně, i konkludentními činy (§ 863 obč. zák.). Naproti tomu musí býti smlouva společenská uzavřena ve formě notářského spisu, předepsané zákonem o společnostech s r. o. (§ 4, odst. 3 cit. zák.), a jen změnou společenské smlouvy, vyžadující téže formy, nikoli pouhým usnesením možno závazek k dávkám, o kterých jde, stanoviti, jestliže v původní smlouvě obsažen nebyl. Dohodli-li se společníci dodatečně o povinnosti k opětvným dávkám, nedbajíce předepsané formy notářského spisu, není dohoda tato platná jako část společenské smlouvy, a není účinná, pokud jde o poměr mezi společníky a společností s ruč. obm., nýbrž z takové dohody mohou jen vzniknouti nároky jednoho společníka proti ostatním společníkům. V souzené věci bylo tudíž předem zjistiti, zda společenská smlouva ve formě notářského spisu zřízená obsahuje ustanovení o pracovní povinnosti žalobcově a o odměně za tuto činnost. Kniha protokolů, o níž se zmiňují nižší soudy, nemůže tento důkaz nahraditi, ježto usnesení z této knihy zřejmé má právní význam jen za předpokladu, že došlo zásadně k dohodě již ve společenské smlouvě a že šlo poté toliko o provedení této dohody v příčině přidělení práce a stanovení odměny. Nedošlo-li k platné společenské dohodě podle zásad svrchu naznačených a v předepsané formě, musí býti zjištěno, zda jednatelé společnosti přidělili žalobci obor působnosti, vyžadující trvalé práce pro společnost, jichž konání žalobce na sebe převzal, a to práce takové, že by bylo lze za to míti, že žalobce byl zařazen do organizace podniku a podléhal řídicímu (direkčnímu) právu jednatelů. Za tím účelem bude třeba zjistiti, jaké práce žalobce vykonával a jak si při tom počínal, jak dlouho tyto výkony trvaly a zda byly konány k příkazu nebo aspoň s vědomím jednatelů, ježto v takovém případě, nedošlo-li k výslovné dohodě, by bylo lze za to míti, že došlo k ní mlčky. Bude-li zjištěno, že žalobce konal práce a služby pro společnost z příkazu jednatelů neb aspoň s jejich vědomím, k nimž nebyl povinen podle společenské smlouvy platně sjednané, šlo by o pracovní poměr a v tom případě bude třeba se obíratí dalšími námitkami žalovaného, k nimž nižší soudy dosud nepřihlížely, vycházejíce z mylného názoru na věc, zejména vyšší uplatňovaného nároku, a bude třeba, by v těchto směrech byla učiněna potřebná skutková zjištění. Kdyby však soudy po doplnění řízení dospěly k názoru, že jde jen o opětvné dávky společenskou smlouvou převzaté a nikoliv o úkony ze zvláštního pracovního poměru, nelze přehlédnouti, že společník, který se zavázal k opětvným dávkám podle § 8 cit. zák. a splnil svůj závazek, má proti společnosti nárok na náhradu, jež se podobá nároku věřitelskému, a že tato náhrada může býti vyplacena i z kmenového kapitálu (§ 82 zák. o spol. s r. o.), který jest určen k uspokojení věřitelů. Takovému společníku nelze upřítí právo, aby své nároky na vykonané práce přihlásil v konkursním řízení, a zjistilo-li se, že se tak stalo, bude tedy i v případě, že nejde o pracovní poměr zvláště zřízený, nezbytně třeba zjistiti,

zda a po kterou dobu žalobce konal práce společenskou smlouvou převzaté, která odměna mu za ně přísluší, a byla-li tato odměna při likvidačním roku žalobci přiznána či popřena. Podle toho, co svrchu dovedeno, není věc zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 15223.

Vznik (nabytí) nároku na pensi u pomocných zaměstnanců státních drah, jejichž služební poměr byl podle § 135 vl. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. změněn v poměr zřízenecký, jest posuzovati podle prvního odstavce § 7 stanov pensijního fondu čsl. státních drah.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, Rv II 98/36.)

Žalobce se na žalovaném československém státu domáhá placení pensijních požitků tvrdě, že, ač jeho služební poměr byl podle § 135 zák. č. 15/27 nevypověditelný, byl přece výměrem ředitelství státních drah na základě ustanovení § 16, lit. a) služ. řádu s platností od 1. července 1933 přeložen na dočasný odpočinek a služební požitky jeho mu dne 30. července 1933 byly zastaveny. Nižší soudy uznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde v podstatě o to, podle kterého předpisu stanov pensijního fondu čsl. státních drah (výnos ministerstva železnic čís. 38.566/27) jest posuzovati otázku vzniku (nabytí) nároku na pensi u pomocných zaměstnanců státních drah, jejichž služební poměr byl podle § 135 vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. změněn v poměr zřízenecký. Oba nižší soudy vycházely z názoru, že uvedenou otázku jest posuzovati podle prvního odstavce § 7 stanov pensijního fondu čsl. státních drah. Stejný názor byl vysloven a podrobně odůvodněn již v rozhodnutí čís. 13895 Sb. n. s. (a také v pozdějších neuvěřitelných rozhodnutích nejvyššího soudu Rv I 1704/33 a Rv I 1813/35). Dovolací soud neshledává důvodu, by se od tohoto názoru v souzeném případě odchýlil a odkazuje dovolatele pro stručnost na odůvodnění rozhodnutí čís. 13895 Sb. n. s. K právním vývodům dovolání o této otázce se připomíná ještě toto: Dovolání samo uznává, že změna služebního poměru podle § 135 vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. znamená založení nevypověditelného poměru služebního. Ale právě tato nevypověditelnost jest podstatným znakem služebního poměru dotyčných železničních zaměstnanců — na rozdíl od takového služebního poměru, jež lze rozvázatí výpovědí. Z toho nepochybně plyne, že na nevypověditelného zaměstnance státních drah nelze vůbec použítí ustanovení odstavců 3 a 6 § 7 stanov pensijního fondu čsl. státních drah, jež se vztahují zřejmě jen na pomocné zaměstnance, kteří byli ze služeb vypovězeni a jejichž služební poměr výpovědí zanikl. Pře-

ložení do výslužby jest opatřením zcela rozdílným od rozvázání služebního poměru výpovědí a na tom nemohou nic změnití dovolatelovy výklady, že prý v § 135 vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. nejde o »definitivní« v pravém smyslu slova, to jest o změnu služebního poměru provisorního ve služební poměr definitivní. Poukaz dovolatelův na obdobu předpisů §§ 48 a 50 vládního nařízení ze dne 7. července 1926, čís. 114 Sb. z. a n. není vůbec případný již proto, že se uvedené předpisy týkají jen pomocných zřízenců ve veřejnoprávním poměru, kdežto v souzené věci jde o zaměstnance čsl. státních drah, jehož služební poměr jest podle § 1, odst. 4 vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. povahy soukromoprávní. Ostatně jsou podmínky pro nabytí nároku na odpočivné (zaopatřovací) platy u obou těchto zaměstnaneckých kategorií rozdílné, neboť u pomocných zřízenců ve veřejnoprávním poměru jest podle §§ 31 a 50 vlád. nař. čís. 114/26 Sb. z. a n., rozhodnou jejich služební doba, kdežto u zaměstnanců státních drah rozhoduje podle pensijních stanov jejich členství v pensijním fondu. Ustanovení § 129, odst. 1 vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n., že pense náleží bývalému pomocnému zaměstnanci státních drah tak dlouho, dokud pro ztracenou nebo zmenšenou schopnost práce nemůže najíti přiměřené výdělečné zaměstnání, platí sice podle § 136 i pro pomocné zaměstnance státních drah, jejichž služební poměr byl podle § 135 změněn ve služební poměr zřízenecký, ale pro řešení sporné otázky nelze z něho nic vytěžit, protože upravuje jen dobu, po kterou trvá vzniklý již nárok na pensi, nikoliv podmínky pro nabytí nároku na pensi vůbec, kteréžto podmínky jsou zvlášť upraveny v § 7 stanov pensijního fondu čsl. státních drah. Dovolatel konečně zdůrazňuje, že pomocný zaměstnanec v poměru zřízence státních drah mnohdy ani není členem pensijního fondu, protože jde o členství dobrovolné. K tomu stačí připomenouti, že ustanovení § 7 stanov pensijního fondu čsl. státních drah platí právě jen pro členy tohoto pensijního fondu a že žalobce byl podle souhlasného přednesu stran skutečně členem pensijního fondu čsl. státních drah, takže u něho byly splněny předpoklady podle § 7, odst. 1, čís. 1 pensijních stanov.

Čís. 15224.

Předpis § 46 zák. o úraz. poj. děl. se vztahuje i na nárok pojištěncův na bolestné.

(Rozh. ze dne 22. května 1936, Rv II 283/36.)

Žalobkyně se na žalovaném domáhá náhrady bolestného způsobeného jí úrazem na stavbě prováděné žalovaným, na niž byla zaměstnána. K úrazovému pojištění byla žalovaným přihlášena. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Podle § 46 zákona ze dne 28. prosince 1887 č. 1/88 ř. z. má pojištěnec toliko právo vznéstí proti podnikateli nárok na náhradu škody, když úraz při práci byl ú m y s l n ě způsoben některou z osob

v § 45, odst. 1 (2) zmíněných, v tomto případě, kdyby byl žalovaný sám úmyslně úraz způsobil. Žalobkyně však sama ani netvrdí, že by sporný úraz úmyslně byl způsoben žalovaným, nýbrž tvrdí, že se stal z nedbalosti žalovaného příp. jeho zaměstnanců. Podle výslovného znění tohoto zákonitěho ustanovení žalovaný proto z důvodu náhrady škody neručí, ježto zjištění prvního soudu, že šlo o podnikový úraz, který se stal při provozování stavitelského podniku strany žalované, ani nebylo žalující v odpor vzato. V tom smyslu rozhoduje stále nejvyšší soud, a tak i všeobecný předpis § 1315 obč. zák. neb jiné ustanovení o náhradě škody neplatí pro případy, pro které byly vydány zvláštní předpisy a takovým zvláštním předpisem pro obor úrazového pojištění je právě předpis § 46 úr. zák. Žalující v takovém případě nárok na bolestné proti žalovanému uplatňovati nemůže. Není však vyloučeno uplatnění nároku na bolestné proti třetí osobě, jsou-li podmínky tohoto nároku dány.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, v němž žalobkyně dovozovala, že předpis § 46 zák. o úr. poj. se nevztahuje na nároky pojištěncovy na bolestné.

Důvody:

Odvolač soud posoudil věc po právní stránce správně a dovolatelka se odkazuje především ke správným důvodům napadeného rozsudku, k nimž se vzhledem k vývodům dovolání dodává ještě toto: Předpis § 46 zák. o úraz. poj. děln. se vztahuje i na nárok pojištěncův na bolestné. To plyne z druhého odstavce § 46 zák. o úraz. poj. děln., kde mezi předpisy přicházejícími v úvahu jest citován i § 1325 obč. zák., jenž přiznává poškozenému mimo jiné i nárok na bolestné.

Čís. 15225.

Převzetím koně odborným stříhačem koní k ostříhání přešla povinnost opatření zvířete podle § 1320 obč. zák. na stříhače.

(Rozh. ze dne 23. května 1936, Rv II 572/34.)

Žalobce — odborný stříhač koní — stříhal z příkazu žalovaného a za úplatu hříbě žalovanému patřící. Při stříhání byl hříbětem zraněn. Domáhá se proto na žalovaném podle § 1320 obč. zák. náhrady škody. Nižší soudy uznaly podle žaloby. Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolací soud neshledává, že by v souzeném případě bylo lze žalovanému přiřísti nějaké zavinění na úrazu žalobcově. Neboť svěčil-li žalovaný svého koně žalobci jako odborníku, aby mu jej (za úplatu) ostříhal, předal mu koně po dobu stříhání v opatrování a náleželo proto

žalobci, aby učinil sám vhodná opatření, kterých provedení jeho odborného výkonu i bezpečnost jeho osoby při výkonu vyžadovala. Upozornil-li pak žalovaný žalobce nadto, že kůň je zlé povahy, slovy, aby žalobce dal pozor, aby ho (sc. klisna) neklepla, a byli-li při výkonu stříhání žalovaný i dva, pokud se týče tří jeho zaměstnanců přítomní a žalobci k dispozici, nemůže žalovaný býti práv za následky úrazu, který žalobce, jenž dle vlastního doznání asi 44 let stříhání koní za úplatu provádí, přes to kopnutím koně při stříhání utrpěl, a nelze žalovanému nezachování potřebných opatření, jichž bylo třeba k zamezení žalobního úrazu, vytýkati, neboť pak učinil vše, co za daných okolností mohlo býti od něho rozumně požadováno (§ 1297 obč. zák.). Mylný je názor, že žalobce není znalcem ve smyslu § 1299 obč. zák., když toto zákonné ustanovení ukládá i tomu, kdo k nějaké živnosti nebo řemeslu se hlásí, aby stál za nedostatek neobvyčejných znalostí, kterých provedení jeho řemesla nebo živnosti vyžaduje. K řádnému provedení odborného výkonu se pak vyžaduje, aby se ten, kdo výkon ten provádí, postaral o učinění podle povahy věci vhodných bezpečnostních opatření na ochranu života i zdraví všech osob při výkonu přítomných a tedy v prvé řadě i svého vlastního. Vždyť k odborné znalosti výkonu samého musí se družiti odborná znalost i prostředků k řádnému a bezpečnému provedení výkonu sloužících i toho, do jaké míry jich jest v daném případě použití. Odevzdáním koně žalobci k ostříhání za úplatu pomínila povinnost výkonu přítomného žalovaného jako chovatele zvířete, aby se postaral o jeho potřebné opatření a dohled, a nemá proto žalovaný vinu na žalobcově úrazu, když shora uvedeným odevzdáním koně žalobci přestal býti dočasně jeho chovatelem.

Čís. 15226.

Námítka, že se žalovaný nedopustil trestného činu podle práva platného na Slovensku.

(Rozh. ze dne 23. května 1936, Rv II 791/34.)

Proti žalobě na náhradu škody podle § 1328 o. z., již žalobkyně opřela o to, že byla žalovaným zmrhána a zneuctěna (§ 506 tr. z.), namítá žalovaný též, že k svedení žalobkyně k mimomanželské souložì došlo na Slovensku, kde trestní zákon tam platný nezná trestného činu obdobného přestupku § 506 tr. zák. platného v t. zv. historických zemích. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem v otázce, o níž tu jde, z těchto

důvodů:

Jest správné, že trestní právo platné na území Slovenska a Podkarpatské Rusi nezná s výjimkou zde v úvahu nepřicházející trestný čin obdobný přestupku § 506 trestního zákona platného v t. zv. historických zemích. Svedení k souložì pod slibem manželství není však ani podle

práva historických zemí samo o sobě ohroženo trestní sankcí, nýbrž teprve bezdůvodné nesplnění příslibu. Nesejde proto na tom, že dovolatel přiměl žalobkyni slibem manželství k souloži na Slovensku, když, udržuje v ní naději na sňatek, pokračoval s ní v intimních stycích i na Moravě, kde také slib svůj bezdůvodně zrušil. Teprve tímto jednáním byla naplněna skutková podstata § 506 tr. z., a poněvadž se tak stalo na Moravě, nemůže se dovolatel odvolávat na předpisy práva slovenského. Na tom, že pro tento čin nebyl dovolatel trestně odsouzen, s hlediska civilněprávního nesejde.

Čís. 15227.

Svěddeckých protokolů ze sporu rozvodového nelze použít ke zjištění ve sporu rozlukovém místo vlastního výslechu svědků.

(Rozh. ze dne 23. května 1936, Rv II 336/36.)

Prvý soud zamítl žalobu na rozluku manželství, odvolací soud rozloučil manželství z viny obou stran.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud dospěl ze zjištění prvního soudu i ze svých vlastních zjištění k závěru, že mezi stranami nastal hluboký rozvrat manželství, který zavinily obě strany stejně. Mezi vlastními zjištěními odvolacího soudu jsou však zjištění vadným způsobem učiněná. Zjištění svědectvím čtyř osob učinil totiž odvolací soud jen podle jejich svědeckých protokolů ve sporu rozvodovém mezi těmiž stranami, což se přiči zásadě bezprostřednosti, kterou civilní řád soudní jest ovládán. Takový nepřímý způsob zjišťování rozhodných okolností jest v souzeném případě tím vadnější, že jde o spor rozlukový, pro který platí podle § 10 nař. min. spr. ze dne 9. prosince 1897 č. 283 ř. z. a podle § 13, posl. odst., zákona ze dne 22. května 1919 č. 320 Sb. z. a n., pokud jde o důvod rozluky, zásada vyhledávací (Sb n. s. č. 7248, 11348, 11731), kdežto spor rozvodový jest ovládán jen zásadou projednací. Nelze proto svědeckých protokolů ze sporu rozvodového použít ke zjištění ve sporu rozlukovém místo vlastního výslechu svědků. Pro tuto neúplnost řízení nemohl odvolací soud náležitě hodnotiti příslušné svědecké výpovědi a tedy ani posouditi věc po stránce právní, a nemůže tedy ani dovolací soud bezpečně přezkoumati jeho rozhodnutí, pokud bylo napadeno. Bude tedy na odvolacím soudu, aby ony svědky sám vyslechl resp. jejich výslech doplnil, aby mohl důkazy náležitě hodnotiti a věc po stránce právní posouditi, pokud byl rozsudek po právní stránce žalovanou napaden.

Čís. 15228.

Uplatňovanie nárokov d'alejslúžiaceho rotného aspiranta proti čl. štátu, vyvodzovaných z právneho pomeru, zakladajúceho sa na vojenských predpisoch povahy verejnoprávnej, nepatrí pred riadne súdy.

(Rozh. z 23. mája 1936, R III 301/36.)

Podľa prednesu žaloby bol žalobník zamestnaný ako d'alejslúžiaci rotný aspirant u delostreleckého pluku č. 111 v K. so záväzkom do 31. marca 1947; dňa 30. mája 1935 bol žalobník zo služby s okamžitým účinkom prepustený a keďže k prerušeniu služebného pomeru nedal príčinu, uplatňoval žalobou odškodné z dôvodu, že žalovaný štát porušil služebnú zmluvu.

Súd I. stolice spor pre sporu prekážajúcu okolnosť, uvedenú v bode 1 § 180 Osp. zastavil; rekurzný súd jeho usnesenie potvrdil. Najvyšší súd rekurzu žalobníka nevyhovet. Dôvody: Pomer žalobníka ako d'alejslúžiaceho rotného aspiranta — hoci bol dobrovoľný a dočasný — neopieral sa o súkromnoprávnú zmluvu služebnú, ale o predpisy povahy verejnoprávnej. Nároky z tohoto verejnoprávneho pomeru vojenského nepatria pred riadne súdy a právom preto bol spor pre sporu prekážajúcu okolnosť § 180 č. 1 Osp. zastavený.

Čís. 15229.

K výkladu § 12, odst. 3 odp. por.

Keď nadobudla manželka dlžníka úkonom odporovateľným podľa § 4 č. 2 odp. por. jeho tovar a smluvou učinila tretiu osobu na vonok majiteľom obchodu s týmto tovarom, ale vyhradila si pri tom všetky práva na tovar, dlžníkov veriteľ nemá proti tejto tretej osobe odporovacie nárok podľa §§ 12 (3) a 14 odp. por.

(Rozh. z 26. mája 1936, Rv III 638/35.)

Žalujúca strana mala pohľadávku 5.979'65 Kč proti Eugenovi Sch., proti ktorému na návrh iného veriteľa bola vedená exekúcia a na dražbe bolo odpredané celé jeho obchodné zariadenie aj s tovarom za 1.359'50 Kč Františkovi K., ktorý dražil v mene testinej dlžníka Eugena Sch. resp. jeho manželky. Žalovaný Jozef K. uzavrel 16. januára 1934 zmluvu s manželkou dlžníka Eugena Sch., podľa ktorej žalovaný Jozef K. mal viesť obchod pod svojím menom na tom istom mieste, kde bol predtým obchod dlžníka Eugena Sch. a s tovarom, ktorý bol na dražbe kúpený, za čo mal dostávať 100 Kč mesačne. Riziko obchodu mala niesť manželka dlžníka Eugena Sch., ktorá mala platiť aj dane, poisťovacie príspevky a nájomné. Žalujúca strana domáhala sa žalobou, aby žalovaný Jozef K., ktorý ako prejímateľ obchodu v smysle odporovacieho poriadku ručí za pôvodný dlh Eugena Sch., zaplatil 5.979'65 Kč. Obaja nižšie súdy žalobe čiastočne vyhoveľ a zaviazaly žalovaného za-

platíť žalujúcej strane 1.359'50 Kč. Najvyšší súd dovolacej žiadosti žalovaného vyhovel, zmenil rozsudok odvolacieho súdu s účinkom aj na rozsudok súdu prvej stolice a žalobu zamietol. **Dôvody:** Odvolací súd nespoznal žalobu za opodstatnenú na základe ustanovení zák. čl. LVII:1908, lebo žalujúca strana nedokázala, že ide o prevod obchodu, resp. o jeho prevzatie žalovanými. Vyhovel však čiastočne žalobe na základe ustanovenia odporovacieho poriadku. Zistil, že na súdnej dražbe, vedenej proti dlžníkovi Eugenovi Sch., boly hnutelnosti nadobudnuté osobami dlžníkovi blízkymi — jeho manželkou alebo matkou manželky — za jeho peniaze a preto je daný základ k odporu v smysle 2. bodu § 4 odporovacieho poriadku. Právo žalujúcej strany odporovať proti žalovanému vyvodil odvolací súd z ustanovení § 12 odporovacieho poriadku, zistiac, že žalovaný uzavrel s manželkou dlžníka simulovaný právny úkon — dohodu zo dňa 16. januára 1936 — a že náležitosti tohoto paragrafu sú dané, lebo žalovanému musely byť známe okolnosti, ktoré odôvodňujú právo odporu.

Odvolací súd na tomto základe prisúdil žalujúcej strane v smysle § 14 odporovacieho poriadku hodnotu hnutelností, predaných na súdnej dražbe a zakúpených osobami dlžníkovi blízkymi.

Rozhodnutie odvolacieho súdu porušuje materiálne právne pravidlo. Nie je daný právny základ k odporu proti žalovanému.

Odpor je založený na ustanovení bodu 2 § 4 odporovacieho poriadku, — na nadobudnutí dlžníkových vecí podľa úradného opatrenia, lebo úplata bola daná z dlžníkovho majetku. Na exekučnej dražbe samej žalovaný nenadobudol dlžníkovu hnutelnosť, ale manželka, po prípade matka manželky dlžníka. Voči žalovanému je preto odpor opodstatnený len ako voči právnemu nástupcovi týchto blízkych príbuzných, alebo ako takej osobe, pre ktorú na základe odporovateľného práva bolo zriadené ďalšie právo na nadobudnutých veciach.

Podľa smerodajného skutkového stavu vecí však táto podmienka proti žalovanému nie je daná. Smluva uzavrená medzi žalovaným a manželkou dlžníka dňa 16. januára 1934 je podľa stanoviska odvolacieho súdu simulovaná, bola uzavrená len tým cieľom, aby žalovaný na oko figuroval ako majiteľ obchodu. Touto smluvou žalovaný dlžníkovu veci ani nemohol nadobudnúť, lebo smluva ako simulovaná nemá právneho účinku a ani pravá, skrytá vôľa smluvných strán nebola tá, aby žalovaný nadobudol vlastnícke právo alebo iné právo na dlžníkovu veci. Ale ani podľa obsahu tejto smluvy nenadobudne žalovaný žiadneho práva na veci, kúpené na exekučnej dražbe, všetky práva na tieto veci sú i výslovné vyhradené manželke dlžníkovu a preto táto smluva ani v prípade platnosti by nemohla byť právnym základom nadobudnutia práv žalovaným na veci dlžníkovu.

Podľa smerodajného skutkového stavu vecí nie je preto daná skutková podstata k aplikovaniu § 12 odporovacieho poriadku a tým menej k aplikovaniu § 14 tohože poriadku. Sama okolnosť, že žalovaný uzavrel s manželkou dlžníka simulovanú smluvu, nemôže byť základom odporu proti žalovanému.

Žaloba musela byť preto ako neopodstatnená zamietnutá.

Čís. 15230.

Pozemková reforma (§ 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n.).
I když jde o pozemky nepřidělené jako rolnický nedíl, může Státní pozemkový úřad, na jehož svolení bylo vázáno další jejich zcizení, dáti toto svolení s omezením podle druhého odstavce § 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 27. května 1936, R I 447/36.)

Prvý soud rozvrhuje nejvyšší podání docílené z exekučního prodeje zabraných nemovitostí, jichž povinní nabyli t. zv. zkráceným přídělem, přikázal nejvyšší podání, pokud přesahovalo přejímací cenu, podle § 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n. státu (Státnímu pozemkovému úřadu). Rekursní soud nevyhověl rekursům do tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší soud potvrdil usnesení rekursního soudu.

Důvody:

Podle knihovního výpisu jest na nemovitostech, o něž jde, poznamenáno omezení práva vlastnického podle odstavce VIII kupní smlouvy ze dne 6. května 1931, podle něhož ke každému zcizení těchto nemovitostí jest potřebí svolení Státního pozemkového úřadu resp. jeho místně příslušné obvodové úřadovny, a že Státnímu pozemkovému úřadu budou bez výhrady příslušet práva uvedená v § 19, odstavci 2 a § 21, odstavci 2 přidělového zákona. Z toho jde najevo, že povinní nabyli těchto zabraných nemovitostí kupní smlouvou s majitelem zabraného majetku, jež byla sjednána za spolupůsobení Státního pozemkového úřadu, čili tak zvaným zkráceným přídělem, a že tedy na nemovitosti ty vztahují se všechny předpisy pozemkové reformy (rozh. 11160 Sb. n. s.). Podle § 2, odst. 1 malého přidělového zákona č. 93/31 Sb. z. a n. je dovoleno půdu, která nebyla přidělena jako rolnický nedíl, zciziti mezi živými a zatížiti jen se svolením Státního pozemkového úřadu po dobu uvedenou v § 2, odst. 1 a 2 cit. zák., prodlouženou vládním nařízením čís. 125/35 Sb. z. a n., až na výjimky, stanovené v malém přidělovém zákoně, a nesejde na tom, zdali omezení v § 2 tohoto zákona jsou v pozemkové knize vůbec, nebo jen některá z nich zapsána čili nic (plenární usnesení 12916 Sb. n. s.). Při exekuci nucenou dražbou nemovitostí stížených zákazem zcizení ve prospěch Státního pozemkového úřadu lze dražební podmínky upravit v duchu pozemkové reformy odchýlně od předpisů exekučního řádu (rozh. 10718 Sb. n. s.). Při nucené dražbě přidělového pozemku nemohou býti dražební podmínky schváleny bez výhrad stanovených Státním pozemkovým úřadem v jeho svolení k dražbě. Státní pozemkový úřad svolení k exekuční dražbě dáti nemusí, a dal-li je, mohl, má právo je vůbec odepřiti, dáti svolení také jen omezeně, s výhradami, zejména s výhradami podle zákona přidělového, pokud se týče zákonů o pozemkové reformě. Je sice pravda, že v projednávaném případě nejde o rolnický nedíl, avšak dovolací rekurenti přehlížejí, že podle

§ 23, odst. 2 přídělového zákona čis. 81/20 Sb. z. a n. i při půdě, která byla přidělena nikoli jako rolnický nedíl, má se Státní pozemkový úřad řídití obdobou ustanovení daných v druhé části téhož zákona o rolnických nedílech a že podle § 37, odst. 2 tohoto zákona může Státní pozemkový úřad přivoliti k zcizení celého nedílu jen tak, že docílená cena trhovává, pokud přesahuje to, co bylo vloženo do nedílu vlastníkem, případně státu. Zákon při tom nerozlišuje mezi zcizením dobrovolným a exekučním. Když tedy v projednávaném případě obvodová úřadovna Státního pozemkového úřadu dala svolení k exekuční dražbě s výhradou, že nejvyšší podání, pokud bude přesahovati přídělovou cenu, zvětšenou o nutné a užitečné náklady podle stavu v době odhadu a pokud nebude vyčerpáno pohledávkami přednostními a pohledávkami, jež byly knihovně zajištěny na vydraženém přídělu za souhlasu Státního pozemkového úřadu, vyplaceno bude státu jako přeplatek podle § 37 zákona čis. 81/20 Sb. z. a n., nepřekročila oprávnění plynoucí pro ni z onoho omezení váznoucího na uvedených nemovitostech. Dovolací rekurenti ostatně netvrdili, že právo zástavní pro jejich pohledávky bylo na těchto nemovitostech vloženo se souhlasem Státního pozemkového úřadu, naopak z jejich dovolacích rekursů jde najevo, že se tak stalo bez takového svolení a tudíž neplatně.

Čis. 15231.

Spor o snížení výživného nezakládá zahájenost rozepře pro pozdější spor o nepřipustnost exekuce, i když se v něm uplatňují též důvody pro snížení výživného.

(Rozh. ze dne 27. května 1936, R I 507/36.)

Žalobce tvrdě, že se jeho hmotné poměry podstatně snížily, domáhá se první žalobou snížení výživného, jež se zavázal platiti soudním smírem žalované své manželce. Na základě tohoto smíru vedla manželka exekuci proti žalobci k vydobytí nedoplatku výživného. Další žalobou domáhá se žalobce prohlášení exekuce za nepřipustnou podle § 35 ex. ř. proto, že jeho majetkové poměry se zhoršily, a namítá v podstatě tytéž důvody jako ve své žalobě o snížení výživného. První soud vyhověl námítce rozepře zahájené a žalobu odmítl. Rekursní soud námítku rozepře zahájené zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Ve sporu o nepřipustnost exekuce vedené k vydobytí výživného a ve sporu o snížení výživného nejde o totožné námítky. Stěžovatelka připouští, že formálně jsou tu nároky jiné, ale namítá, že meritorně rozhodne soud o téměř předmětu, totiž o výši výživného, a to jednou samosoudcem, jednou senátem, což není přípustné. Správné jest, že v těchto

sporech nejde o totožný konkrétní žalobní nárok, což jediné rozhoduje. Nestačí, že z téhož právního poměru se odvozují různé konkrétní nároky, že soud musí se zabývati v obou případech otázkou přiměřenosti výživného, které má platiti žalobce žalované. Výrok ve sporu o nepřipustnost exekuce bude se týkati jen exekuce povolené žalované straně k vydobytí dluhovaných částek, kdežto výrokem ve sporu o snížení výživného bude rozhodnuto o povinnosti žalobcově plniti výživné od určité doby. Už z toho jest patrné, že konkrétní nároky žalobní v obou sporech jsou různé, což má za následek, že projednávání žaloby o nepřipustnost exekuce nebrání námítka sporu zahájeného o snížení výživného (§ 233 c. ř. s.).

Čis. 15232.

Proti usnesení odvolacího soudu, kterým byl rozsudek zrušen a námítky proti mimosoudní výpovědi byly odmítnuty, jest rekurs přípustný.

Mimosoudní projev propachtovatelův, že pachtovní smlouvu zrušuje z důvodů § 1118 obč. zák., není výpovědí podle §§ 562, 565 c. ř. s. a nemůže býti podkladem k zavedení sporného řízení podle § 571 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 27. května 1936, R I 543/36.)

Žalobci zaslali dne 12. prosince 1935 dopis, jež považovali žalovani za mimosoudní výpověď a podali proti němu námítky. Při prvním ústním jednání prohlásili žalobci, že dopis ten, proti němuž byly podány námítky, není výpovědí, nýbrž zrušením pachtovní smlouvy a odstupem od ní podle § 1118 obč. zák. První soud námítkám žalovaných vyhověl a mimosoudní výpověď zrušil. Odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu a námítky žalovaných proti výpovědi pro nepřipustnost odmítl. D ů v o d y: Dopis z 12. prosince 1935 lze vykládati jediné v souvislosti se smlouvou pachtovní, na kterou dopis ten navazuje. Odstavec XV smlouvy jedná o rozvázání pachtovní smlouvy a výslovně uvádí, že strana pronajímající může prohlásiti smlouvu pachtovní za rozvázanou, pronajatý objekt do konce roku do vlastní režie převzítí a případně náhrady škody z kauce požadovati, kdyby nájemce byl v prodlení s placením nájemného déle než 6 neděl, nebo kdyby neobhospodařoval pronajatý objekt vědomě trvale takovým způsobem, že by způsobil značné znehodnocení pronajatého objektu, nebo kdyby proti nájemci byla vedena nucená správa nebo na jeho jmění uvalen konkurs, nebo kdyby neplnil jiné pachtovní smlouvou převzaté závazky. Přihlédne-li se pak k pachtovní smlouvě, jest zřejmé, že žalobci použili v dopise ze dne 12. prosince 1935 pouze svého práva v odstavci XV pachtovní smlouvy jim vyhrazeného a tudíž, že dopis ten jest pouhým výslovným prohlášením odstupu od pachtovní smlouvy ve smyslu § 1118 obč. zák., neboť z důvodů § 1118 obč. zák. lze zrušiti smlouvu pachtovní i pouhým jednostranným mimosoudním prohlášením (Sb. n. s. č. 4054,

5671). Takové prohlášení se může státi naprosto neformálně a nemusí míti náležitosti, jež zákon předpisuje pro výpověď mimosoudní. Pochybil tudíž prvý soud po právní stránce v tom směru, že dopis ze dne 12. prosince 1935 posuzoval jako výpověď mimosoudní. Poněvadž dopis ten není mimosoudní výpovědí, nýbrž pouze prohlášením odstupu od smlouvy se žalovaným, chyběl i předpoklad pro zavedení řízení podle předpisů §§ 560 a násl. c. ř. s. Námitky pachtýřovy proti prohlášení propachtovatelů, jež ve skutečnosti žádnou výpověď nebylo, nebyly způsobilé, by o nich bylo zahájeno řízení podle předpisů §§ 560 a násl. c. ř. s., a byly tudíž nepřijatelné.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Předeslati jest, že rekurs jest přípustný, i když napadenému zrušujícímu usnesení nebyla vyhrazena pravomoc, neboť současně vysloveným odmítnutím námitek proti mimosoudní výpovědi byl spor vyřízen a nemohlo by dojíti k dalšímu jednání, stejně jak tomu jest, byla-li odmítnuta žaloba (srovn. rozh. č. 10042 Sb. n. s.). Neprávem vytýká stěžovatel odvolacímu soudu, že měl rozhodnouti rozsudkem a nikoli usnesením, ježto prý tu nebylo předpokladů §§ 494, 495, 496 c. ř. s., neboť odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu proto, že sporné řízení zahájené podle § 571 c. ř. s. nemělo již od původu zákonného podkladu, protože tu nebylo výpovědi (§ 561 c. ř. s.); v tom však nutno spatřovati zmatečnost podle § 477 čis. 6 c. ř. s., jak později bude vyloženo. Rekurs jest proto po stránce formální přípustný, leč po stránce věcné neodůvodněný. Sporné řízení ve věcech nájemních (pachtovních) se podle § 571 c. ř. s. zahajuje námitkami proti výpovědi včasné podanými (srov. důvody plenárního rozhodnutí čis. 10807 Sb. n. s.), ale předpokladem toho je, že je tu výpověď z nájmu nebo pachtu, proti které námitky čelí. Jen v tom případě se pokládá podle § 571, odst. 2 c. ř. s. výpověď za žalobu, a strana, od níž výpověď pochází, za žalobce, a jen v tom případě se pokládá druhá strana za žalovanou. Není-li tu vůbec výpovědi ze smlouvy nájemní nebo pachtovní podle §§ 560 a dalších c. ř. s., není tu místa pro sporné řízení podle §§ 571 a dalších c. ř. s. a sporné řízení vůbec nemá býti zahájeno. Bylo-li přes to zahájeno, jest zmatečné podle § 477 čis. 6 c. ř. s. (srov. rozh. čis. 7645 Sb. n. s.). Jde to najevo také z předpisu § 572 c. ř. s., neboť rozsudkem, jímž se vyřizuje řízení o námitkách, může býti rozhodnuto jen, zda výpověď se uznává za účinnou nebo za zrušenou, ale v případech, kde tu vůbec výpovědi není, nelze učiniti ani ten, ani onen rozsudkový výrok. V souzeném případě prohlásila žalující strana při prvním ústním jednání, že dopis jejího právního zástupce Dr. Jiřího F. ze dne 12. prosince 1935, proti němuž byly podány námitky, neobsahuje výpovědi a není výpovědí, nýbrž zrušením pachtovní smlouvy a odstupem od ní (§ 1118 obč. zák.), což také s obsahem dopisu souhlasilo. Toto prohlášení žalující strany ve spojení s obsahem dopisu musilo proto míti za následek odmítnutí námitek. Ná-

mitka stěžovatelova, že toto prohlášení bylo v odporu s obsahem přípravného spisu žalující strany ze dne 3. ledna 1936 není opodstatněna, neboť i když žalující strana v tomto podání, používši všech obranných prostředků, namítala opožděnost podaných námitek, zaujímala již v tomto podání stanovisko, že šlo o zrušení pachtovní smlouvy s okamžitou platností a že pro takové zrušení neplatí žádná výpovědní lhůta. Jest správné, že nejvyšší soud vyslovil zásady, že pachtovní smlouvu lze z důvodů § 1118 obč. zák. zrušiti i výpovědí, nikoliv toliko žalobou (rozh. čis. 4054, 5671, 11188 a jiné Sb. n. s.), a že i proti mimosoudní výpovědi, která nevyhovuje formálním náležitostem § 562 c. ř. s., jest podati námitky (rozh. čis. 8651, 12722 a j. Sb. n. s.), leč těchto zásad nelze v souzeném případě použiti, neboť rozhodnutí o tom, zda pachtovní smlouva má býti zrušena z důvodů § 1118 obč. z. žalobou nebo výpovědí, jest vyhrazena propachtovateli a v souzeném případě jde o mimosoudní projev propachtovatelů, že pachtovní smlouvu zrušují; takový projev není výpovědí ve smyslu §§ 562, 565 c. ř. s. a nemůže býti podkladem k zavedení sporného řízení podle § 571 c. ř. s., takže nelze proti němu podati námitky. Žalovanému nehrozí za tohoto stavu věci žádné nebezpečí, neboť zmíněný projev nemůže se státi exekučním titulem a zrušení pachtovní smlouvy z důvodů § 1118 obč. z. mimosoudním prohlášením bylo by účinné jen tehdy, opírá-li se o skutečný zákonný důvod, což by musel propachtovatel dokázati, chtěl-li by získati pořadem práva exekuční titul k vyklizení propachtovaných místností.

Čís. 15233.

Co jest rozuměti výrazem »vedlejší závazky«, nebylo-li výslovně ujednáno, pro jaké (konkretní) vedlejší závazky se jistota zřizuje.

(Rozh. ze dne 27. května 1936, R I 544/36.)

Prvý soud rozvrhuje nejvyšší podání za vydraženou nemovitost vyhověl odporu hypotekární věřitelky Živnostenské záložny a nepřikázal předcházejícímu vymáhajícímu a zároveň knihovnímu věřiteli z nejvyššího podání nic na přihlášené náklady procesní, náklady mobilární exekuce, náklady opozičního sporu a rozsudečné, spojené s vymáháním pohledávky, pro niž byla nemovitost dána do dražby. Rekursní soud přikázal mu tyto náklady až na rozsudečné v rámci jistoty pro vedlejší závazky. Důvody: Veškeré tyto útraty měly býti až na rozsudečné per 300 Kč přisouzeny v rámci jistoty pro vedlejší závazky, neboť podle předložené smlouvy bylo vtěleno zástavní právo pro vedlejší závazky až do výše 3.000 Kč. Správné jest sice, že ve smlouvě není řečeno, pro které vedlejší závazky byla tato jistota zřízena, ježto však zástavní právo pro tuto jistotu zřízeno bylo u zástavního práva pro vymáhanou pohledávku, dlužno míti za to, že výrazem »vedlejší závazky« byly míněny veškeré s vymáháním této pohledávky spojené pro-

cesní a exekuční útraty. Z předložených dokladů a z připojených exekučních spisů plyne, že veškeré tyto účtované útraty vznikly při vymáhání hlavní pohledávky, tyto útraty jsou tedy jako vedlejší závazky příslušenstvím této pohledávky podle § 912 obč. zák. a jako takové dlužno je přisouditi v rámci jistoty pro vedlejší závazky až do výše této jistoty. Ježto však tyto účtované útraty překročují výši zřízené jistoty pro vedlejší závazky, mohl rekursní soud vymáhající straně přisouditi jen tuto jistotu pro vedlejší závazky per 3.000 Kč a jsou tímto veškeré tyto účtované útraty kryty až na menší částku. Zadnější věřitelé nemohou namítnouti, že jsou poškozeni, neboť z knihovního stavu, jenž směřodátným jest pro rozvrh podle § 214 ex. ř., plyne, že zástavní právo pro jistotu pro vedlejší závazky až do výše 3.000 Kč vtěleno bylo, takže tedy s touto jistotou počítati museli.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Názor rekursního soudu, že výrazem »vedlejší závazky«, pro které bylo vloženo právo zástavní do výše 3.000 Kč, byly míněny veškeré s vymáháním pohledávky, o kterou jde, spojené útraty, jest správný. Jestliže ve smlouvě, v níž byla jistota pro vedlejší závazky zřízena, není přesně uvedeno, pro které konkrétní závazky byla jistota zřízena, jest tím rozuměti vedlejší závazky, které podle všeobecných zásad exekučního řádu o rozvrhu nejvyššího podání nelze zapraviti z rozdělované podstaty buď vůbec neb aspoň ne ve stejném pořadí s kapitálem, které však jsou v takovém poměru, že jest je považovati za příslušenství vymáhané pohledávky (§§ 912, 447 obč. zák., § 16 knih. zák., § 54 j. n.). Vymáhající věřitelka podala doklady, že jí tyto útraty vznikly exekucemi vedenými pro tutéž pohledávku, tvoří tedy příslušenství této pohledávky, a nebyly-li přikázány v pořadí kapitálu, byly právem přikázány v rámci kauce pro vedlejší závazky.

Čís. 15234.

Šlo-li o t. zv. hostinec s rybolovem a vypovídánému nájemci tato okolnost byla známa, není výpověď z nájmu neurčitá, nebylo-li v ní uvedeno, že mimo místnost není vypovídáno též právo rybolovu.

(Rozh. ze dne 27. května 1936, Rv I 908/36.)

Nižší soudy prohlásily soudní výpověď danou žalobkyní A žalovaně B za zrušenou jedině z toho důvodu, že neobsahuje přesné a úplné označení pachtovaného předmětu, ježto prý se zmiňuje jen o hostinských místnostech a nikoliv také o právu rybolovu, ačkoliv i toto bylo předmětem pachtovní smlouvy.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Předmětem pachtovní smlouvy ze dne 28. března 1920 byly realita (hostinec) s nádvořím a sklepem, k této realitě přiléhající zahrada a s vlastnictvím deskového statku spojené právo rybolovu na pravém břehu Vltavy. Žalobkyně uvedla sice v soudní výpovědi, že dává žalované »výpověď z nájemní smlouvy, týkající se všech místností hostince i se dvorem a sklepem a zahradou v ten smysl, že nájemní poměr se končí dnem 1. října 1935 a že žalovaná je povinna vypovídáné místnosti vykliditi a žalobkyni odevzdati«, leč prohlásila k námitce žalované ihned při prvním ústním jednání, že výpověď se týká i práva rybolovu. Z tohoto prohlášení je patrné, že bylo úmyslem žalobkyně zrušiti nájemní smlouvu výpovědí v celém jejím rozsahu, nikoliv jen v příčině části nájemního (pachtovního) předmětu; tomu nasvědčuje i snaha žalobkyněna případnou nejasnost výpovědi napravití doplněním výpovědi v příčině práva rybolovu. Výslovné uznání formální vadnosti výpovědi nelze z tohoto postupu žalobkyně vyvozovati, nýbrž jde tu o procesní opatrnost, která byla vzhledem k dotčené námitce žalované opodstatněna. Než k řešení otázky, zda sporná výpověď byla určitá a úplná, bylo třeba zabývati se tvrzením žalobkyniným, že žalované straně je dobře známo, že právo rybolovu jest příslušenstvím hlavní věci, t. j. nájmu (pachtu) reality, která je předmětem výpovědi, a že bylo již ve sporech předcházejících rozhodnuto o vedlejší povaze práva rybolovu. V této příčině bude třeba řízení doplniti provedením potřebných důkazů, jichž se žalobkyně dovolávala, neboť obsah předložené pachtovní smlouvy není dostatečným podkladem k řešení této otázky. Bude-li zjištěno, že zmíněné právo rybolovu jest v takové souvislosti s pronajatým hostincem, že jen nájemník hostince může právo rybolovu vykonávati, že tedy jde o tak zvaný hostinec s rybolovem a že to bylo žalované známo, pak by nebyla výpověď, tak jak byla žalobkyni dána, ani neurčitá, ani neúplná a dostačovala by s hlediska formálního práva k zrušení pachtovní smlouvy také v příčině práva rybolovu, i když o něm ve výpovědi nebyla zmínka. Při tom dlužno také uvážiti, že strany netvrdily, že na pronajatých nemovitostech byla zvláštní zařízení, sloužící účelům rybolovu, takže by v této příčině nějaký zvláštní příkaz k vyklizení a odevzdání nepřišel v úvahu. Pro uvedenou vadnost řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) bylo rozsudky nižších soudů zrušiti.

Čís. 15235.

I. Len také odvrácanie zákazníka od súťažiteľa je v rozpore s dobrými mravní súťažou, ktoré je neslušné; nezáleží na tom, že sa stalo len raz a voči jedinému zákazníkovi, ani na tom, že zákazníka od súťažiteľa neodvrátilo; stačí, že bolo samo o sebe spôsobilé súťažiteľa poškodiť.

II. Žalobná žiadosť u zadržovacích žalob podľa zákona proti nekalej súťaži (čís. 111/1927 Sb. z. a n.) musí obsahovať presné označenie zá-

vadného konania; nedostatok takej žiadosti nemožno nahradiť púhym žalobným prednesom, i keby bol v spore dokázaný.

III. V rozsudku, vyhovujúcom zdržovacej žalobe podľa zákona proti nekalej súťaži (čís. 111/1927 Sb. z. a n.), nemožno uložiť aj peňažnú pokutu, pod ktorou sa má súťažiteľ zdržať vadného konania; určenie peňažnej pokuty patrí na exekučné pokračovanie.

(Rozh. z 27. mája 1936, Rv IV 172/36.)

Žalovaný Alexander W. mal zasielateľský podnik, v ktorom bol činný aj jeho otec Herman W. Žalujúca firma mala v tom istom meste tiež zasielateľský podnik. V roku 1934 otec žalovaného Herman W. zastavil na ulici obchodníka Hermana R. a spýtal sa ho, prečo dáva dovážať žalujúcou firmou, ktorá je »mechale šabes«, v dôsledku čoho aj on bude »mechale šabes«, keď bude s ňou pracovať. Herman W. oslovil na ulici aj iných obchodníkov, ktorých vyzval, aby pracovali so žalovaným, ktorý je lacnejší, než ostatní zasielatelia a že žalovaný bude lacnejšie dovážať než žalujúca firma. Výraz »mechale šabes« znamená osobu, ktorá koná proti židovským náboženským príkazom, totiž ktorá nespätí sobotu, ten deň pracuje alebo dáva iným pracovať. Žalujúca firma domáhala sa žalobou, ktorej petit na poslednom pojednávaní pred súdom prvej stolice zmenila, aby žalovaný bol povinný pod pokutou 1000 Kč zdržať sa odvádzania zákazníkov žalujúcej firmy do podniku žalovaného oslovením a uistením, že žalovaný dovezie tovar lacnejšie a aby pod rovnakou pokutou bolo uložené žalovanému, aby sa vhodným spôsobom postaral o to, aby Herman W. od takéhoto konania upustil, ďalej domáhala sa žalujúca firma zaplata 5000 Kč titulom náhrady škody. Súd prvej stolice žalobe v časti zdržovacej a odstraňovacej vyhovel, čo do prísúdenia 5000 Kč Kč odškodného žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobu úplne zamietol v podstate z týchto dôvodov: Odvolací súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku uvážil najprv, že žalobná žiadosť u žalôb zdržovacích musí smerovať k presne označeným, určitým konaniam žalovanej strany, alebo osoby v jej podniku, má vystihnúť smysl, podstatu zakazovaného konania. To je potrebné s ohľadom na účinok pravoplatnosti, na možnosť obrany žalovanej strany a na to, že každý nový čin nekalej súťaže opravňuje k novej žalobe. Súd nesmie však prisúdiť viac, než bolo žalujúcou stranou pred vynesení rozsudku žiadané (ultra petitum). Žalujúca firma na pojednávaní dňa 23. apríla 1935 »pozmenila« svoju žalobnú žiadosť. Podľa takto pozmenenej žalobnej žiadosti vyniesol súd prvej stolice rozsudok a žalujúca firma ešte v osobitnom spise podanom na odvolacom pojednávaní žiadala potvrdiť rozsudok súdu I. stolice. Pozmenenie žalobnej žiadosti žalujúcej strany u súdu I. stolice pozostávalo v tom, že v žalobe bolo tiež žiadané, aby žalovaný bol uznaný povinným zdržovať sa toho, aby alebo sám, alebo iná osoba v prevádzaní jeho podniku tvrdila o podniku žalujúcej strany, že je »mechale šabes«, čo v pozmenenej žalobnej žiadosti nie je obsiahnuté. Teprv keď na ústnom odvolacom po-

jednávani bolo toto pozmenenie žalobnej žiadosti a rozpor medzi enuncciátom a dôvodmi napadnutého rozsudku uplatnené, žalujúca strana tvrdila, že svoju žalobnú žiadosť neobmedzila, že len štylizovala II. čiastku svojej žalobnej žiadosti, ale I. čiastka žalobnej žiadosti že zostala nezmenená. Žiadala v tom smere doplniť rozsudok súdu prvej stolice. Keď sa pokladá — so zreteľom na skutkový stav v žalobe prednesený — návrh žalujúcej strany na doplnenie rozsudku súdu prvej stolice za modifikovanie žaloby na odvolacom pojednávaní podľa §§ 188, 494 Osp., ani vtedy neobstojí žalobná žiadosť, že žalovaný je povinný zdržovať sa toho, aby alebo sám, alebo iná osoba v prevádzaní jeho podniku tvrdila o žalujúcej strane, že je »mechale šabes«. Žalujúca strana doznala na odvolacom pojednávaní, že vskutku pracuje v sobotu, že je tedy »mechale šabes«. Preto tento prípad treba posúdiť podľa 2. odst. § 10 zák. o nekalej súťaži. Podľa toho §u môže byť podaná žaloba zdržovacia na toho, kto bez nútiacich k tomu okolností cieľom súťaže rozširuje o podniku nepravdivé údaje spôsobilé v značnej miere poškodiť podnik. Pri preskúmaní toho musí sa súd riadiť tým, ako pozná vec obecnosť resp. jeho časť, ktorej je údaj adresovaný. Predovšetkým treba uviesť, že z povahy zasielateľského, dopravného podnikania vychádza, že každý zasielateľský podnik v P., ktorého majiteľ je židovskej viery, je »mechale šabes«, aj keď by snáď mal pre zachovanie zdania hlavný vchod do svojho závodu zatvorený, lebo expresný tovar alebo tovar skaze podliehajúci, na pr. v lete ovocie, živý i zabitý dobytok a pod. musí vyložiť alebo dopraviť aj v sobotu, a to tým viac, lebo v neďelu panuje na železnici čiastočný odpočinok. K objasneniu pojmu »mechale šabes« treba uviesť, že podľa nesporného prednesu obidvoch sporných strán na odvolacom pojednávaní je »mechale šabes« nielen ten občan židovskej viery, ktorý v sobotu sám prevádza svoj závod, ale aj ten, ktorý nechá v sobotu v svojom závode pracovať iných a iného vierovyznania. Je notorické, že advokáti, lekári, verejní a súkromní úradníci židovského náboženstva pracujú v sobotu, a že to ani u ich súvercov nemá samo o sebe žiadnych, ani hospodársky nepriaznivých následkov pre nich. Z toho, čo vyššie bolo uvedené o povahe zasielateľského závodu, vyplýva, že ani u obecnosť, ktoré potrebuje zasielateľských povozníckych služieb v P., označenie niektorého zasilateľa, že je »mechale šabes«, nemôže vôbec, a tým menej v značnej miere poškodiť podnik tak označený. Označenie, že niekto je »mechale šabes«, obsahuje síce zo židovskej orthodoxy pochádzajúcu prihanu, ale v praktickom živote toto označenie pre tlak pomerov nútiacich prevážnu časť občanov židovskej viery a najmä tiež zasilateľov-povozníkov pracovať v sobotu, nemá hospodársky ohrožujúcich účinkov. Vidno to zo svedectva Hermana R., ktorý dosvedčil, že otec žalovaného Herman W. uchádzal sa u neho o dovážanie tovaru, márne však, a potom — zrejme nezlostný — mu hovoril, že pracuje s takými, čo sú »mechale šabes«. Na to tento obchodník odpovedal, aby mu dal pokoj, a žalovanému nič dovážať nechal. Herman W. učinil výrok, že Herman R. pracuje s takými povozníkmi, ktorí sú »mechale šabes« iba k Hermanovi R., tedy k jedinej

osobe, na ktorú nemalo to označenie žiadneho účinku. Tento výrok nemohol v značnej miere ohroziť podnik žalujúcej strany ani preto, že bol učinенý jedinej osobe a všeobecne, nie tedy priamo na žalujúcu stranu. Že by výrok ten bol žalovaným alebo jeho ľuďmi o žalujúcej strane rozširovaný, dokázané nebolo. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu čiastočne zmenil a vyriekol, že žalovaný je povinný sa zdržovať získania zákazníkov žalujúcej strany tvrdením, že táto je »mechale šabes«, inak dovolaciu žiadosť zamietol. **D Ž v o d y:**

Stanovisko odvolacieho súdu, že žalobný nárok u zdržovacích žalôb musí obsahovať presné označenie určitého konania žalovanej strany alebo osoby v jej podniku zamestnanej a že rozsudok nemôže byť vynesený nad toto žiadanie, — je správne a je v súhlase tiež s novšou praxou Najvyššieho súdu.

S tohoto hľadiska nemohlo byť vyhovené návrhu, že žalovaný je povinný zdržať sa získavania zákazníkov žalujúcej strany oslovením a uistením, že žalovaný lacnejšie dovezie tovar, lebo len neslušné odvracanie zákazníkov od súťažiteľa možno považovať za neslučiteľné s dobrými mravmi súťaže (§ 1 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.) a z citovaného návrhu vôbec neplynie, že by konkrétne išlo o neslušný spôsob dotýčnej súťažnej činnosti.

Nedostatok takého petítu nemožno nahradiť púhym žalobným prednesom, aj keď by bol dokázaný.

Z toho dôvodu musí zostať nepovšimnutým nekalý spôsob získavania zákazníkov, dotýčne ktorého nebol konkrétne učinенý alebo rozšírený žalobný návrh. V tej časti je tedy dovolacia žiadosť bezpodstatná.

Treba jej však prisvedčiť v tom, že podľa prednesu žalujúcej strany bola predmetom tohoto sporu tiež prvá časť pôvodnej žalobnej žiadosti, aby žalovaný bol povinný zdržovať sa toho, aby buď sám, buď iná osoba v prevádzkovaní jeho podniku tvrdili o podniku žalujúcej strany, že je »mechale šabes«, či už sa tento prednes považuje za vysvetlenie resp. za opravu pozmeneného žalobného petítu alebo za rozšírenie tohože podľa 1. a 2. bodu § 188 Osp., prípustné podľa § 494 Osp. aj v odvolacom pokračovaní.

Keď aj bola nemiestna žiadosť žalujúcej strany, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice v tomto ohľade doplnil, nebolo to prekážkou, aby odvolací súd vo vlastnom obore pôsobnosti o podstate celého návrhu sám rozhodol.

Odvolací súd to aj učinil, lebo vecne zamietol žalobu aj v tejto časti, odôvodnivší to tým, že ide o údaj pravdivý, ktorý nemohol podľa okolností konkrétneho prípadu podnik žalujúcej strany v značnej miere ohroziť.

Tým riešil otázku výlučne s hľadiska ustanovenia 2. odst. § 10 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n. a opomenul uvažovať vec tiež s hľadiska § 1, pokiaľ osoba fakticky činná v prevádzkovaní podniku žalovaného dotýčným údajom voči zákazníkovi žalujúcej firmy učinенým dostala se v rozpor s dobrými mravmi súťaže v úmysle tohoto zákazníka takto získať pre podnik žalovaného, ačkoľvek tak žalobný prednes i rozsudok súdu prvej

stolice výslovne toto konanie uvádzaly práve v spojitosti s odlákavanim zákazníkov žalujúcej strany.

Sám odvolací súd zisťuje, že výraz »mechale šabes« môže byť pre žalujúcu firmu urážlivý a že bol učinенý Hermanom W. voči zákazníkovi žalujúcej strany Hermanovi R., keď sa onen márne uchádzal u tohoto o zadanie špedície. Podľa obsahu prijatej výpovedi svedka Hermana R. Herman W. vytýkal mu, keď už bol dvakrát odbytý, že pracuje s takými, čo sú »mechale šabes«, a keď ho svedek znovu odbyl, aby mu dal pokoj, tu ho začal urážať, na čo svedek veľmi rozčulенý odišiel.

Po tomto zistení nemôže byť pochybnosti, že tu išlo o veľmi neslušné odhovárание zákazníka a že toto konanie samo o sebe bolo spôsobilé poškodiť podnik žalujúcej strany; ba že úmysel Hermana W. priamo k tomu smeroval.

Pri tomto stave veci nezáleží na tom, že sa žalobný výrok stal len raz a voči zákazníkovi, u ktorého náhodou naliehanie Hermana W. zostalo bezvýsledným.

Vyložené zistené konanie osoby v podniku žalovaného činne celkom vyčerpáva skutkový základ potrebný k odsúdeniu žalovaného v smysle §§ 17 a 1 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n., aby sa zdržal takého konania.

Preto bolo treba zmenením napadnutého rozsudku vyhoveť žalobe ako sa podľa výroku stalo.

Výrok, že žalovaný má sa vylíčeného konania zdržeť pod pokutou 1000 Kč, nebol do rozsudku pojatý, lebo pre takú pokutu nie je v zákone proti nekalej súťaži daný základ a ináč je to otázka patriaca na exekučné pokračovanie (§ 222 zák. v znení § 49 uv. zák. k Osp.).

Nebolo tiež vyhovené žiadosti, aby bolo žalovanému uložené, aby sa postaral o to, aby aj Herman W. upustil od takého konania, lebo odsúdením žalovaného, aby sa zdržal takého konania, je vyčerpaný žalobný nárok podľa § 17 cit. zák.

Čís. 15236.

Předmětem exekuce podle § 331 ex. ř. nemůže býti právo povinného žádati o zahájení umořovacího řízení pro ztrátu vkladní knížky spořitelny.

(Rozh. ze dne 28. května 1936, R I 435/36.)

Vymáhající věřitel navrhl povolení exekuce zabavením a přikázáním pohledávky povinného z vkladní knížky anebo vkladního listu spořitelny a v návrhu uvedl, že se tato knížka ztratila. Kromě toho navrhl exekuci podle § 331 ex. ř. na právo povinného žádati o zahájení umořovacího řízení pro ztrátu oné listiny podle zákona ze dne 11. prosince 1934, č. 250 Sb. z. a n. Prvý soud povolil exekuci podle návrhu. Rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle judikatury nejvyššího soudu (rozh. čís. 2969, 9933, 12119, 14045 Sb. n. s.) lze vésti exekuci na pohledávky z vkladních knížek, jsou-li v rukou buď povinného nebo třetího k jejich vydání ochotného, toliko podle § 296 ex. ř. Neprávem tvrdí dovolací rekurent, že se jeho návrh na povolení exekuce opírá o toto zákonné ustanovení, neboť žádal výslovně o zabavení a přikázání pohledávky a o vydání potřebné zápovědi dlužníkovi a poddlužníci, což odpovídá předpisu § 294 ex. ř., jehož nelze v tomto případě použít, a nemění na této povaze jeho návrhu nic ani okolnost, že současně učinil návrh sám sobě odporující, aby výkonný orgán zmíněnou vkladní knížku, o níž navrhovatel uvádí, že se ztratila, vzal k sobě, sepsal o tom zájemní zápis a pak ji uložil u soudu, na to však aby soud zmocnil výkonný orgán zakročiti o zahájení umořovacího řízení. Pokud se dovolací rekurent obává, že by dlužník mohl vždy zmařiti tento způsob vedení exekuce tím, že vkladní knížku odstraní nebo zavele, nutno podotknouti, že ustanovení § 47 ex. ř. a zákon ze dne 25. května 1883 čís. 78 ř. z. také po této stránce umožňují potřebnou pomoc. Také exekuce podle § 331 ex. ř. není v tomto případě na místě. Toto zákonné ustanovení má za předpoklad, že tu jest majetkové právo dlužníkově nenáležící k pohledávkám, jež však dopouští zpeněžení. Těto možnosti není u práva dlužníkově vůči spojitelně navrhnouti zahájení umořovacího řízení podle zákona čís. 250/34 Sb. z. a n. a žádati pak vydání náhradní listiny nebo výplatu částky. Toto »oprávnění«, na něž chce vésti exekuci, není nic jiného než nezpeněžitelná možnost obnoviti potřebné předpoklady pro uplatňování nároku samého, kdežto § 5 zák. čís. 250/34 poskytuje možnost žádati o zahájení umořovacího řízení nejen tomu, kdo může uplatniti nějaké právo z listiny nebo na jejím základě, nýbrž i tomu, kdo jinak má právní zájem, aby listina byla prohlášena za umořenou, aby pak po vydání umořovacího usnesení, pokud se týče náhradní listiny mohla býti po zákonu vedena exekuce.

Čís. 15237.

Nárok finančního úředníka proti státu na uchopitel'skou odmenu je nárokom veřejnoprávnym a nepatří na porad práva.

(Rozh. z 28. mája 1936, R III 260/36.)

Žalobník domáhal sa žalobou, podanou na čl. štát, vyplatenia uchopitel'skej odmeny za to, že v čase, keď bol daňovým komisárom finančného riaditeľ'stva, učinil trestné oznámenie na poplatníka, ktorý ukrátil štát na dani, a že v dôsledku tohoto oznámenia bola poplatníkovi uložená peňažitá pokuta, ktorú poplatník aj zaplatil.

Súd I. stolice spor pre sporu prekážajúcu okolnosť, uvedenú v bode 1 § 180. Osp., zastavil a rekurzný súd jeho usnesenie potvrdil.

Najvyšší súd rekurz žalobníka zamietol. Dôvody: Žalobník nenapadol zistenie — oprené o jeho vlastný prednes — že finančné

administratívne úrady (finančné riaditeľ'stvo a generálne finančné riaditeľ'stvo) o žiadosti žalobníka, ktorou sa domáhal priznania uchopitel'skej odmeny, svojho času tak rozhodly, že žalobník ako bývalý verejný úradník — na uchopitel'skú odmenu nároku nemá. Toto stanovisko prijal v dôsledku sťažnosti podanej žalobníkom aj Najvyšší správny súd. Z tohoto rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu plynie, že nárok žalobníka treba pokladať za nárok verejnoprávny, lebo v opačnom prípade bol by Najvyšší správny súd sťažnosť odmietol z dôvodu, že ide o vec, ktorá podľa § 105 ústavnej listiny patrí do pôsobnosti riadnych súdov.

Výrokom Najvyššieho správneho súdu, keďže tento rozhodol meritorne vo veci ako o nároku verejného úradníka, hoci žalobník bol — ako to tvrdí — len v smluvnom pomere k štátu ako daňový komisár, bolo s konečnou platnosťou (§ 4 zák. č. 217/1925 Sb. z. a n.) rozhodnuté, že ide o nárok verejnoprávny a preto bolo treba napadnuté usnesenie potvrdiť.

Čís. 15238.

Ručení komanditisty za závazky společnosti. Příjeti platů ve smyslu § 165, odst. 5 obch. zák. jest tu jen tehdy, byl-li komanditistovi vyplacen jeho společenský vklad v hotových penězích. Nestačí, že vklad byl jen účetnicky převeden na jiné konto u téže společnosti.

(Rozh. ze dne 29. května 1936, Rv I 1329/34.)

Žalovaný byl komanditistou v komanditní společnosti s vkladem 100.000 Kč, z níž vystoupil, a dne 8. března 1933 bylo jeho vystoupení zapsáno do obchodního rejstříku. Při výstupu byl jeho vklad 100.000 Kč vymazán z kapitálového konta a přenesen na konto v běžném účtě, kdežto jeho pohledávka z rezervního fondu 21.911 Kč byla přenesena na konto separátní. Žalobkyně tvrdí, že má proti komanditní společnosti zažalovanou pohledávku, za níž žalovaný podle čl. 165, odst. 5 obch. zák. ručí, a poněvadž splacení kapitálu se stalo proti zákazu čl. 165 (2) obch. zák., domáhá se jejího zaplacení na žalovaném. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

D ů v o d y:

V přenesení společenského vkladu 100.000 Kč z kapitálového konta na běžný účet u téže společnosti, jak je provedla komanditní společnost při výstupu žalovaného ze společnosti, spatřují nižší soudy privativní novaci podle § 1376 obč. zák., poněvadž prý tímto způsobem společnost žalovanému vklad vyplatila a ihned obnos vkladu toho přijala jako záručitelný vklad, jako zápůjčku. Jest otázka, zda tímto převodem vkladu na běžný účet provedeno bylo vyplacení vkladu společenského ve smyslu čl. 165, odst. 5 obch. zák. čili nic. Žalobkyně tvrdí, že tím se

stalo »s placení« vkladu toho proti zázaku čl. 165, odst. 2 obch. z. a že tudíž žalovaný podle odst. 5 cit. řu ručí za dluhy společnosti do výše vyplaceného vkladu celým svým jméním věřitelům přímo a opírá o toto stanovisko svoji žalobu. Žalovaný namítá, že neobdržel od společnosti vyplacen svůj vklad, poněvadž částka 100.000 Kč zůstala i nadále ve jmění společnosti, byť i na jiném kontě, a opodstatňuje tento svůj názor poukazem, že slovy § 165, odst. 5 obch. zák. »Zahlungen empfangen hat« jest rozuměti jen »hotově« vyplacení v penězích, nikoli však pouhý účetní převod vkladu na jiné konto u téže společnosti. Názoru tomu dlužno přisvědčiti, neboť na kontě kapitálovém jsou zapsány jenom vklady komanditistů, mezi které žalovaný, vystoupiv ze společnosti, již nepatřil. Mimo to žalovaný nebral po svém vystoupení již podílu na zisku nebo ztrátě společnosti, za to však mu příslušel ze vkladu 4½% úrok, který mu na kontě kapitálovém nemohl býti připisován k dobru, nýbrž pouze na běžném účtě. Bylo proto jeho vklad jako úročnou pohledávku přenést na běžný účet, což bylo pouze účetním provedením právního poměru přivoděného vystoupením žalovaného ze společnosti. Převodem tím nastala novace privativní, poněvadž pohledávka žalovaného z poměru společenského se změnila co do důvodu v pohledávku ze zápůjčky, tedy v pohledávku záručitelnou (novatio voluntaria). Přes to nelze však mluvit o vyplacení vkladu, neboť žalovaný hotově peněz neobdržel, ty zůstaly i nadále ve fondu společnosti a ručily po 5 let za dluhy společnosti. Fond společnosti se tedy tímto účetním převodem neztencil pod částku slíbeného vkladu a proto nelze mluvit o splacení vkladu (viz Staub-Pisko, komentář k čl. 165, § 5, písm. a), odst. 3). Částečné splacení vkladu společenského nastalo teprve později, když si žalovaný z běžného konta vybral 50%. Žalovaný však dne 14. října 1933, tedy před prohlášením prvosoudního rozsudku, jež se stalo 16. října 1933, doplatil na běžném účtě opět vklad na plných 100.000 Kč, tedy na původní výši, při čemž je lhostejno, zda společnost souhlasila s jeho vystoupením, zda byl opět jako komanditista v obchodní rejstřík zapsán čili nic, neboť stačí, že svůj zmenšený vklad, kterým ručil za dluhy společnosti podle čl. 165, odst. 2 obch. zák., doplnil na původní výši, 100.000 Kč; více zákon nežadá. Od té doby již neručil žalovaný svým celým jméním přímo věřitelům společnosti, nýbrž jen svým doplněným vkladem, který patří ke jmění společnosti. Od té doby měla žalobkyně, přísluší-li jí vůbec pohledávka vůči společnosti, v níž žalovaný byl komanditistou, nárok na její zaplacení jen proti této společnosti a nikoli přímo proti žalovanému. Nárok žalobkynin nebyl tedy v době vydání rozsudku (§ 406 c. ř. s.) po právu.

Čís. 15239.

Kterých pensistů státních a zestátněných drah se netýká předpis § 22 vl. nař. čís. 96/30 Sb. z. a n.?

(Rozh. ze dne 29. května 1936, Rv I 1897/34.)

Žalobce, pensionovaný úředník dolů B-ské dráhy, domáhá se na žalovaném československém státu placení pensijních požitků v úpravě podle § 12 zák. čís. 70/30 Sb. z. a n. a § 22 vl. nař. čís. 96/30 Sb. z. a n., tvrdě, že postavení zaměstnanců kamenouhelných dolů B-ské dráhy bylo úplně shodné s postavením zaměstnanců drah a že i pense byla mu vyměřena správou B-ské dráhy, z čehož je patrné, že byl úředníkem dráhy. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce opřel nárok na doplatek k pensii výslovně o předpisy §§ 1 a 12 zák. čís. 70/30 Sb. z. a n. a § 22 nař. čís. 96/30 Sb. z. a n. S téhož hlediska posoudil spornou věc odvolací soud a právem zdůraznil souvislost dotčeného ustanovení § 22 s předpisem § 1 vládního nařízení čís. 15/27 Sb. z. a n. Vláda použila zmocnění § 12 zák. čís. 70/30 Sb. z. a n. ve vl. nař. čís. 96/30 Sb. z. a n. výslovně jen na pensisty drah státních a zestátněných, ale s obmezením v § 22, že se týká zaměstnanců, na něž by se vztahovalo vládní nařízení čís. 15/27, kdyby nebyli bývali přeloženi do výslužby nebo kdyby nebyl býval s nimi rozvázán služební poměr buď před jeho účinností nebo sice po jeho účinnosti, avšak podle ustanovení § 16 zák. čís. 286/24 Sb. z. a n. obdobou jeho § 13, mají-li podle platných pensijních pravidel nárok na odpočívání (zaopatřovací) požitky. Zkoumal-li tedy odvolací soud, zda by lze žalobce zařaditi do některé skupiny zaměstnanců § 1 vl. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. s dodatky odst. 2. a 3. dotčeného § 22, nepochybil, a dovolací soud schvaluje jeho úsudek, že nelze naléztí pro žalobce obdobné skupiny ve vl. nařízení čís. 15/27 Sb. z. a n., ježto nebyl zaměstnán jako technický úředník při stavbě nebo provozu dráhy, nýbrž u dolů bývalé B-ské dráhy. Tento názor odvolacího soudu nutno tím spíše schváliti, když agenda dolů vedena byla s počátku zvláštním oddělením generálního ředitelství a v roce 1912 přenesena byla vrchní technická správa dolů jinam a žalobce byl výslovně přijat pro službu v dolech bývalé B-ské dráhy, v těchto dolech byl zaměstnán až do svého pensionování, ve všech dekretch byla zdůrazněna jeho činnost v dolech a veden byl ve zvláštním statu úředníků důlních. Vzhledem k těmto okolnostem nemá významu, že zde byly některé obdoby jeho zaměstnání se zaměstnáním u dráhy (týž zaměstnavatel, týž služební řád, pensijní nárok proti těmž fondu). Není odůvodněno ani odkazování k zák. čís. 80/28 Sb. z. a n., ježto § 6 tohoto zákona obsahuje všeobecně předpis o zaměstnancích státních úřadů, podniků, ústavů a fondů státních a pensistech drah zestátněných a nemá obmezujícího ustanovení § 22 vl. nař. čís. 96/30 Sb. z. a n.

Čís. 15240.

Nález rozhodčí komise, vydaný podle § 3 g) zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. v mezích její pravomoci, lze věcně zvrátiti žalobou určovací.

(Rozh. ze dne 29. května 1936, Rv I 2529/35.)

Opačně: Sb. n. s. čís. 4363, 6873, 13356.

Žalovaný byl zaměstnán v továrně žalující strany po dobu delší tři let a 11. června 1928 byl z práce propuštěn podle § 82 b), f) živn. řádu proto, že předcházející noci při práci spal. Závodní výbor tovární podal do tohoto propuštění stížnost u příslušné rozhodčí komise pro závodní výbory a tato nálezem uznala, že propuštění žalovaného je nespravedlivou příkrostití, neodůvodněnou jeho chováním nebo poměry závodu, a vyslovila, že žalující strana jest povinna přijmouti ho znova do práce za dřívějších pracovních podmínek. Žalující firma má za to, že případ propuštění žalovaného byl vzhledem k ustanovení § 3 zákona čís. 330/21 Sb. z. a n. vyňat z příslušnosti rozhodčí komise, že proto rozhodčí komise rozhodla o věci jí nepřislušející, a ježto jde o rozhodnutí správního úřadu o věcech práva soukromého, může se domáhati podle § 105 úst. listiny a zákona z 15. října 1925 čís. 217 Sb. z. a n. nápravy pořadem práva, žádá zápornou určovací žalobou podle § 1 cit. zákona za zjištění, že nárok žalovaného, nálezem rozhodčí komise mu přiřčený, není po právu. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobkyně opírá žalobu o předpis § 105 úst. listiny a o zákon ze dne 15. října 1925 čís. 217 Sb. z. a n. Ustanovením § 105 ústavní listiny bylo stranám přiznáno právo, aby v případech, ve kterých správní úřad podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, dovolaly se po vyčerpání opravných prostředků cestou správní nápravy pořadem práva. V § 1, odstavci 2 a 3 zákona čís. 217/25 Sb. z. a n., kterým byl proveden § 105 úst. listiny, byly vymezeny druhy žalob, kterými se mohou strany dotčené rozhodnutím správního úřadu u řádných soudů nápravy domáhati a v § 2 stanoví zákon pro žaloby propadné lhůty jednak 90 dnů ode dne, kdy bylo straně dodáno rozhodnutí správního úřadu, který rozhodoval o věci s konečnou platností, jednak 30 dnů, dovolává-li se strana rozhodnutí nejvyššího správního soudu za podmínek v odst. 2 § 2 vytčených. Žalobu takovou je podle § 2, odst. 4 dotč. zákona podati u soudu věcně a místně příslušného podle obecných ustanovení a je k ní podle § 3 zák. čís. 217/25 Sb. z. a n. připojiti rozhodnutí správního úřadu a v případě § 2, odst. 2 rozhodnutí nejvyššího správního soudu a udati, kterého dne bylo straně doručeno. Soudům bylo se nejdříve zabývatí otázkou, zda jde v souzené věci o nárok dotčený v § 105 ústavní listiny a v § 1 zák. čís. 217/25 Sb. z. a n. Žalovaný byl u žalující firmy zaměstnán déle než tři roky, v jejím závodě byl zřízen závodní výbor, žalobkyně propustila žalovaného dne 11. června 1928 z práce a závodní výbor podal proto stížnost k rozhodčí komisi, která vydala nález z 26. června 1928 č. 4/28 a v něm vyslovila podle § 3, lit. g) zák. čís. 330/21 Sb. z. a n., že propuštění žalovaného se jeví býti nespravedlivou příkrostití, neodůvodněnou jeho chováním nebo poměry závodu, a vyslovila, že žalobkyně je povinna přijmouti žalovaného do práce za dřívějších pracovních podmínek. Stížnost žalobkyně k nej-

vyššímu správ. soudu byla rozhodnutím ze dne 23. června 1934 jednak zamítnuta, pokud nálezu bylo vytýkáno, že rozhodčí komise nebyla příslušnou o stížnosti jednati, jednak odmítnuta z toho důvodu, že výrok rozhodčí komise o nároku jednotlivých zaměstnanců podle § 3, lit. g) zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. jest rozhodnutím úřadu správního o nárocích práva soukromého, proti němuž možno podle § 105 úst. listiny, případně zákona čís. 217/25 Sb. z. a n. dovolávati se nápravy pořadem práva. Toto rozhodnutí nejvyššího správního soudu jest v souhlase s rozhodnutím senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 25. května 1925 čís. 337 (Sb. n. s. sv. VII., str. 1947), jímž bylo vysloveno, že rozhodčí komise podle § 26 zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. jest úřadem správním a její judikující činnost pohybuje se na poli práva veřejného. Jen výjimečně v jediném případě § 3 lit. g) dotč. zákona jest povolána, aby soudila — s konečnou platností — o nárocích soukromoprávních. Názor, vyslovený nejvyšším správním soudem, že jde o nárok soukromoprávní, proti němuž možno podle § 105 úst. listiny, případně zákona čís. 217/25 Sb. z. a n. dovolávati se nápravy pořadem práva, jest podle § 4 zák. čís. 217/35 Sb. z. a n. pro soudy závazný. Žaloba domáhající se soudního výroku, že propuštění žalovaného ze služeb žalobkyně dne 11. června 1928 se stala právem a že jest bezúčinným nárok žalovaného, přiřčený mu dotčeným nálezem rozhodčí komise, jest tedy přípustnou žalobou podle § 105 úst. listiny a § 1, odst. 2 zák. čís. 217/25 Sb. z. a n. Rozhodnutí nejvyššího správního soudu bylo vydáno dne 23. června 1934 a jest k žalobě připojeno. Žaloba byla podána dne 21. července 1934, tedy ve lhůtě § 2, odst. druhý zák. čís. 217/25 Sb. z. a n. Nejvyšší soud vyslovil sice v rozhodnutích čís. 6873, 13356 Sb. n. s. (čís. 1202 Sb. min. spr.) právní větu, že nález rozhodčí komise, vydaný podle § 3 g) zákona čís. 330/21 Sb. z. a n. v mezích její pravomoci, nelze vůbec věcně zvrátiti, a to ani žalobou určovací ani mezitímním určovacím návrhem podle §§ 236 a 259 c. ř. s. V tomto sporu uvažoval nejvyšší soud tuto právní otázku zevrubně znova a shledal, že nemůže setrvati na právním názoru dříve hájeném. Jádrem věci tkví ve výkladu ustanovení § 3 g) dotčeného zákona, že rozhodčí komise rozhodne o propuštění dělníka — za předpokladů v ustanovení tom uvedených — s konečnou platností. Rozhodčí komise jest úřadem správním. Táž není sice včleňena v organizaci úřadů, které provádějí řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů, provádí však část vnitřní správy (sociální), která jest jí svěřena zvláštním předpisem (článek I zák. čís. 125/27 a § 5 vl. nař. čís. 8/28 Sb. z. a n.). Také v řízení správním jsou zásadně dopuštěny opravné prostředky k vyššímu správnímu úřadu, — nehledíc k přezkoumání nejvyšším správním soudem. Vyloučení opravného prostředku jest výjimkou a musí býti zvláště ustanoveno (srov. čl. VIII zák. č. 125/27 a § 74 vl. nařízení ze dne 13. ledna 1928 č. 8 Sb. z. a n.). Taková výjimka byla stanovena právě v §§ 3 g) a 26 zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. a může míti platnost jen pro řízení správní. Z doslovu zákona toho a jeho tendence nedá se vyložití, že ustanovení o konečné platnosti rozhodnutí bylo míněno i na přezkoumání řádným

soudem, zaručené straně předpisem § 105 ústavní listiny. Nelze ani setrvat na právním názoru dříve vysloveném (Sb. n. s. 6873), že by rozhodčí komise jen arbitrně posuzovaly poměry v závodě a neřešily otázky právní. Právě otázka předčasného zrušení pracovního poměru podle § 82 živn. ř. a § 27 zák. čís. 20/1910 ř. z. (nyní § 34 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n.) vyžaduje rozboru a zjištění skutkových okolností a také řešení otázek právních. Rozhodnutí komise nelze také srovnávat s rozhodčími soudy hornickými nebo s rozhodčí komisí podle §§ 73 a 75 zák. čís. 220/22 Sb. z. a n. Rozhodčí soud hornický patří zřejmě k rozhodčím soudům podle § 95 úst. listiny a opravné řízení jest upraveno v § 11 zák. čís. 170/24 Sb. z. a n. Rozhodčí komise podle zák. čís. 220/22 Sb. z. a n. řeší jen spory vzniklé z příslušnosti osob k okruhu zaměstnanců postižených pozemkovou reformou o způsobu jejich odškodnění se Státním pozemkovým úřadem a kuratoriem fondu pro zaplacení těchto zaměstnanců, takže nejde u nich o spor, v němž zaměstnavatel jest odpůrcem zaměstnance, jako jest tomu v případě § 3 g) zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. Soudy řešící spor podle § 105 úst. listiny projednávají jej zcela samostatně, nejsouce vázány výsledky řízení správního, zejména provedou samostatně potřebná skutková zjištění a posoudí věc po stránce právní. (Srovnej zprávu ústavněprávního výboru senátu Národního shromáždění tisk čís. 2167, str. 3 a zprávu ústavněprávního výboru poslanecké sněmovny tisk čís. 4973, str. 4). Žalovaný v letech 1927 až 1928 byl opětovně přistižen dozorcími orgány žalobkyně, když při práci četl a spal, byl v červnu 1927 napomenut prostřednictvím závodního výboru, naposled spal ze soboty na neděli dne 10. června 1928 po druhé hodině ráno při odpovědné práci, načež byl v pondělí dne 11. června 1928 propuštěn. Propuštění jeho stalo se právem, ježto v chování žalovaného jest spatřovati trvalé zanedbání povinností podle § 82 lit. f) živn. ř., a stalo se i včas, neboť stalo se ihned, jakmile došel souhlas k propuštění z ústředí.

Čís. 15241.

Pojem kolektivní smlouvy.

Služební řád, ujednaný kolektivní smlouvou mezi Ústředním svazem zaměstnanců pojišťoven v čsl. republice a pojišťovnou (dohodou z roku 1919), tvoří integrující část všech individuálních smluv, jež pojišťovna uzavřela se svými zaměstnanci organisovanými u svazu, a to i těmi, kteří vstoupili do jejich služeb teprve po uzavření kolektivní smlouvy.

Svaz jest oprávněn domáhati se proti pojišťovně určení závaznosti této hromadné smlouvy.

(Rozh. ze dne 29. května 1936, Rv I 428/36.)

Žalující Ústřední svaz zaměstnanců pojišťoven v Československé republice uzavřel v prosinci 1919 s členy Svazu soukromých pojišťoven dohodu, na základě níž byl vydán služební řád (služební pragmatika).

Žalující tvrdí, že žalovaná pojišťovací společnost se dříve služební řádem řídila, zaměstnance podle služební pragmatiky přijímala a jim vydávala při nastoupení ve smyslu § 3, odst. 1 služebního řádu výtisk tohoto služ. řádu. Nyní však přijímá zaměstnance toliko podle zákona o obchodních pomocnících za podmínek pro zaměstnance materiálně nepříznivějších a odpírá jim služební řády vydati, čímž soustavně porušuje smlouvu, kterou je vázána. Navrhla proto, by bylo rozsudkem zjištěno, že žalovaná jest vázána smluvní dohodou z roku 1919, podle níž služební řád dotčenou dohodou sjednaný po úpravě podle dohody ze dne 4.—9. dubna 1930 tvoří integrující část všech smluv individuálních, jež strana žalovaná se svými u žalobce organisovanými zaměstnanci uzavřela, leč by tyto smlouvy byly proti služebnímu řádu výhodnější. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podstatnou částí napadeného rozsudkového výroku jest určení, že žalovaná firma jest vázána smluvní dohodou z roku 1919. Další zmínka o obsahu této smluvní dohody, že totiž podle ní tvoří služební řád integrující část individuálních smluv uzavřených se zaměstnanci žalované, byla nutná jen proto, aby byl vymezen rozsah uvedené vázanosti žalované firmy, jenž právě byl mezi stranami sporný. Avšak tím není a v tomto sporu ani nemůže býti rozřešena otázka, jakých práv nabývají z kolektivní smlouvy jednotliví zaměstnanci žalované firmy a jaké konkrétní účinky má kolektivní smlouva na odchýlné individuální služební smlouvy ujednané žalovanou firmou s jejími jednotlivými zaměstnanci, neboť to se týká jen poměru mezi zaměstnavatelem a jeho zaměstnanci a tento poměr není předmětem rozhodování ve sporu o určení závaznosti kolektivní smlouvy, vedeném jen mezi stranami tuto kolektivní smlouvu ujednavšími. Neprávem vytýká dovolatelka odvolacímu soudu, že se neobíral povahou kolektivní smlouvy i po té stránce, že jest smlouvou ve prospěch osob třetích a že smluvník kolektivní smlouvy jest jí vázán v poměru k druhému smluvníku jen potud, pokud se účastníci (čímž jsou míněni zaměstnavatel a jeho zaměstnanci) jinak nedohodnou, neboť odvolací soud se správně omezil v tomto období sporu jen na úvahy o vzájemném poměru, který ujednáním kolektivní smlouvy vznikl mezi stranami tuto smlouvu ujednavšími, a ponechal stranou otázku, zda by bylo lze perušení kolektivní smlouvy spatřovati v tom, že zaměstnavatel, ač jest smluvníkem kolektivní smlouvy, ujednal přes to s jednotlivými svými zaměstnanci s jejich souhlasem smlouvy individuální, odlišné od smlouvy kolektivní. Bylo-li odvolacím soudem vysloveno, že podle smluvní dohody z r. 1919 tvoří služební řád touto dohodou sjednaný po úpravě dle dohody ze dne 4.—9. dubna 1930 integrující část všech smluv individuálních, jež strana žalovaná uzavřela se svými zaměstnanci organisovanými u žalujícího svazu, leč by tyto smlouvy byly proti služeb. řádu výhodnější, je to správné právní posouzení věci. V § 1,

odst. 1 služebního řádu se ovšem výslovně nepraví, že by jeho předpisy tvořily integrující část všech individuálních smluv, nýbrž se tam stanoví, že jeho předpisy platí pro zaměstnance dále vyčtené. Ale tu jde o výklad ustanovení § 1 služebního řádu, totiž o výklad, jaký význam mají slova, že »předpisy tohoto služebního řádu platí« pro zaměstnance vyčtené dále v odstavcích a), b) a c). — Stanoví-li se ve služebním řádu, že jeho předpisy o úpravě služebního poměru platí pro určité kategorie zaměstnanců, lze tomu právem rozumět tak, že se jeho normativní ustanovení promítají i do jednotlivých pracovních smluv těchto zaměstnanců a že tedy platí i pro ně. Bylo-li to odvolacím soudem vyjádřeno slovy, že služební řád tvoří integrující část jednotlivých smluv ujednaných se zaměstnanci, pro něž tento služební řád platí, není to ani pojmově nepravé, ani to nepřesahuje význam a dosah ustanovení § 1 služebního řádu. Spornou otázkou, zda služebním řádem měly být upraveny jen služební poměry stávající již v době jeho ujednání, či zda se jeho ustanovení vztahují také na zaměstnance přijaté do služeb po ujednání tohoto služebního řádu, rozřešil odvolací soud správně ve smyslu posléz uvedeném, poukázav k odůvodnění svého názoru na doslov úvodní věty § 1, § 2 čis. 3 a § 3 čis. 1 služebního řádu. Dovolací soud tento jeho názor schvaluje, neboť z obsahu uvedených ustanovení vyplývá nepochybně, že služební řád byl ujednan smluvníky kolektivní smlouvy i pro zaměstnance budoucně do služeb přijaté, čemuž nasvědčuje ostatně také doslov § 2, čis. 2, odst. 3 služebního řádu a čl. I přílohy II. ke služebnímu řádu. Pokud jde o otázku aktivní legitimace žalujícího svazu k žalobě o určení závaznosti kolektivní smlouvy, jest pro ni rozhodnou nesporná skutečnost, že žalující svaz jest smluvní stranou této smlouvy dojednavší. Náš právní řád sice zvláště neupravuje instituci hromadných smluv pracovních, ale v četných zákonech ji uznává jako smluvní útvar práva soukromého, pro něž lze použití obecných ustanovení občanského práva o smlouvách (viz na př. § 1154 b), odst. 2 obč. zák., § 6, odst. 2 zákona o obchodních pomocnících čis. 20/10 ř. z. a § 4, odst. 2 zákona o soukromých zaměstnancích čis. 154/34 Sb. z. a n., § 114 b) nov. k živnost. řádu, § 21 zákona o domácí práci čis. 29/20 Sb. z. a n., § 18 zákona o domovnících čis. 82/20 Sb. z. a n., § 142 zák. o soc. pojištění, § 24 zákona o stavebním ruchu čis. 43/28 Sb. z. a n., § 8 zákona o prodeji zboží za jednotné ceny čis. 251/33 Sb. z. a n. a § 1, odst. 3 zákona o pracovních soudech čis. 131/31 Sb. z. a n.). Hromadnou čili kolektivní smlouvou se rozumí podle ustálené praxe ujednání učiněné mezi zaměstnavateli nebo jejich organizacemi se strany jedné a odborovými organizacemi zaměstnanců se strany druhé, takže alespoň na jedné straně (zaměstnanců) jest vždy zúčastněn subjekt kolektivní, jednající za své členy. Obligační část takové hromadné smlouvy účinkuje mezi stranami, které ji ujednaly, takže žalující svaz zaměstnanců jest legitimován, aby se domáhal určení závaznosti hromadné smlouvy proti druhému smluvníku, byla-li jím popírána. Při řešení otázky aktivní legitimace v nazečeném smyslu nesejde na tom, že žalující svaz sám nenabyl práv, ani nepřevzal povinnosti ze služebního řádu vydaného na základě kolektivní

smlouvy, neboť tu nejde o práva a povinnosti, jež ze služebního řádu plynou pro zaměstnance, nýbrž jen o závaznost obligační části hromadné smlouvy, pokud účinkuje mezi stranami tuto smlouvu ujednavšími. Pokud se konečně dovolatelka zmiňuje i o nedostatku své pasivní legitimace ke sporu, uvádějíc, že prý by žalující svaz mohl vystoupiti jen proti »Ústřednímu svazu pojišťoven« jako svému smluvníku, stačí odkázati ji na důvody napadeného rozsudku, v nichž bylo vyloženo, že kolektivní smlouva byla uzavřena žalujícím svazem též se žalovanou jako kontrahentkou.

Čís. 15242.

K § 4, odst. 1 zák. čis. 44/28 Sb. z. a n.

Správnímu úřadu přísluší jediné řešiti otázku potřeby bytu pro podnik a nikoliv též řešení otázky, zda jde o byt zařízený při podniku pro ubytování zaměstnanců.

Byl-li horník po skončení služebního poměru ponechán v dosavadním naturálním bytě jen vzhledem k poválečné nouzi o byty z důvodu lidskosti, neobýval byt z důvodu nájemní smlouvy.

(Rozh. ze dne 29. května 1936, Rv II 831/35.)

Proti žalobě na vyklizení z bytu namítl žalovaný, že jde jednak o byt pod ochranou nájemníků, což uznala žalující žádostí u okresního úřadu o rozhodnutí podle § 4 (1) zák. čis. 44/28 Sb. z. a n., jednak o byt naturální, v kterémžto případě by byl příslušný k rozhodnutí sporu soud rozhodčí. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů

Podle § 4, odst. 1 zák. čis. 44/28 (prodlouženého zák. č. 33/29, opatřením čis. 166/29, zákony č. 30/30, 166/30, 210/31, 164/32, č. 54/33, 244/33 a 32/34, 259/35 Sb. z. a n.) přísluší správnímu úřadu jediné řešiti otázku potřeby bytu pro podnik, nikoliv též řešení otázky, zda jde o byt zařízený při podniku pro ubytování zaměstnanců, případně otázky, zda byt podléhá ochraně nájemců. Tuto otázku mohl by správní úřad podle § 44 vl. nař. č. 8/28 Sb. z. a n. řešiti jen jako otázku předběžnou, pokud nebylo o ní rozhodnuto pravoplatným výrokem řádného soudu. Než takový výrok má být učiněn právě v souzené věci. Nezáleží tudíž na tom, jaké stanovisko zaujímal žalující těžšířstvo v řízení u správního úřadu. Žalovaný neprovádí dovolací důvod právní mylnosti podle zákona, ježto nevychází při jeho provedení ze skutkových zjištění, že dům, v němž jest byt žalovaného, jest určen pro aktivní zaměstnance žalujícího těžšířstva, že také žalobci byl v něm původně přidělen byt z důvodu, že byl aktivním zaměstnancem téhož těžšířstva, že však byl v něm i po skončení pracovního poměru ponechán, že toto

ponechání v dosavadním bytě se stalo jen z důvodu lidskosti vzhledem k poválečné nouzi o malé byty a že bylo horníkům všeobecně známo, že se jim po pensionování ponechá dosavadní byt z toho důvodu, ale jen do odvolání. Podle toho šlo při ponechání dosavadního bytu žalovanému jen o zvláštní pensijní přilepšení jako bývalému zaměstnanci žalujícího těžiřstva, kdykoli odvolatelné, nikoli o poměr nájemní. Změna v poměru nájemním nenastala za vyličeného stavu ani tím, že žalovaný byl ponechán v bytě delší dobu a že mu byly zvýšeny po pensionování poplatky připadající na byt a vedlejší požitky.

Čís. 15243.

Kdy má zaměstnanec právní nárok na remuneraci.

(Rozh. ze dne 30. května 1936, R I 685/36.)

Žalobce se na žalované domáhá zaplacení remunerace. První soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu určitou částkou.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí ve Sb. n. s. 10661, že se nárok na periodickou remuneraci může opírat buď o smluvní ujednání stran nebo o obchodní zvyklost v místě, kde je zaměstnavatelův závod, anebo že může být podle okolností založen i tím, že zaměstnavatel vyplácí ve svém podniku remunerace po delší dobu pravidelně, třebaš dobrovolně a ne vždy ve stejné výši. V souzené věci nebyla remunerace mezi stranami smluvna, a nebylo ani tvrzeno, že v místě, kde je závod žalované firmy, jest obchodní zvyklostí vypláceti zaměstnancům periodické remunerace. Odvolací soud však zjišťuje, že v závodě žalované firmy byla vyplácena remunerace pravidelně každý rok v nestejně výši, jež závisela na rozhodnutí správní rady podle výkonnosti toho kterého úředníka a podle bilančních výsledků, a usuzuje z toho, že se takto stalo vyplácení remunerací v podniku žalované strany zvyklostí a že žalobci tím vzešel právní nárok na výplatu remunerace za spornou dobu. Avšak pouhá skutečnost, že byly zaměstnancům podniku po delší dobu vypláceny remunerace, ještě sama o sobě nezakládá právní nárok na jejich výplatu. Otázku tu jest v každém jednotlivém případě řešiti zvlášť podle okolností případu, jak to bylo též zdůrazněno ve svrchu uvedeném rozhodnutí. Žalovaná firma přednesla, že převážná část její zaměstnanců měla remuneraci zajištěnu v pevné výši smluvně, že druhá část dostávala remunerace každoročně v nestejně výši podle návrhů přednostů oddělení a po schválení správní radou vždy po valné hromadě až do roku 1932, tedy naposled za rok 1931 a že mnoha za-

městnancům v těchto letech se nedostalo z určitých důvodů, jim nesdělených, remunerace. Pokud byly remunerace poskytnuty zaměstnancům, kteří na výplatu jich neměli nárok, řídila se prý správní rada kvalifikací toho kterého úředníka a finančním výsledkem posledního bilančního roku a vyplatila tudíž v roce 1932 (za rok 1931 finančně méně úspěšný) jen remunerace menší, kdežto za léta 1932 a 1933, v nichž bilance nevykázala zisk, již remunerace nevyplatila. Konečně uplatňovala žalovaná, že pokud zaměstnanci neměli remunerace zaručeny ve služebních smlouvách, šlo o pouhou remunerační odměnu, jejíž udělování bylo vyhrazeno volné úvaze správní rady bez prejudice pro příští rok, čemuž byl zřetelně dán výraz tím, že remunerace pro každého zaměstnance musely býti navrženy zvlášť podle výkonnosti jednotlivého úředníka, a byly jen povoleny podle bilančních výsledků, zvláště jen vykazovala-li bilance zisk, že se remunerace měnily směrem nahoru a dolů, že o tom zaměstnanci věděli a museli věděti podle způsobu, jakým remunerace musely býti navrženy a jak byly povoleny, a že žádný ze zaměstnanců ani proti výši udělené mu remunerace, ani proti tomu, že mu případně remunerace nebyla povolena, si nikdy nestěžoval. Tyto žalovanou firmou tvrzené skutečnosti odvolací soud nezjistil resp. dosti přesně nezjistil, ač mají důležitý význam pro spornou otázku, zda žalobci vznikl právní nárok na výplatu remunerací, jichž se domáhá, při čemž odvolací soud vychází z tohoto právního hlediska: Byla-li většine zaměstnanců remunerace v pevné výši zaručena ve služebních smlouvách a z ostatních zaměstnanců jen některým vyplácena remunerace v nestejně výši podle určitých zásad vyhrazených volné úvaze správní rady, šlo o výhradu, již zaměstnavatelka dala jasně najevo, že placením remunerace nelze vytvořiti prejudic, a při takové výhradě nemohl vzniknouti zaměstnancům právní nárok, zejména bylo-li nebo mohlo-li aspoň býti zaměstnanci známo, že zaměstnavatelka placením mimořádných částek nechce vytvořiti domněnku, že by tu šlo o část platu, musel-li podle tvrzení žalované býti pro každého úředníka vypracován zvláštní návrh a při něm přihlíženo k výkonnosti a kvalifikaci jednotlivého zaměstnance, bylo-li poskytnutí remunerace učiněno závislým na dosažení zisku akciovou společností, a byli-li někteří úředníci vyloučeni z poskytnutí remunerací a pod. Přidružila-li se k tomu ještě okolnost, že si proti vyličenému postupu firmy zaměstnanci nestěžovali, bylo by též uvážiti, zda z toho neplyne závěr, že mlčky s tím souhlasili a zda takto nebyla pohnutka firmy v příčině výplaty remunerací konkludentním způsobem (§ 863 obč. zák.) stanovena podmínkou (§ 901 obč. zák.), takže by zaměstnancům nevznikl právní nárok na remuneraci, nebylo-li v některém roce dosaženo zisku. Odvolací soud měl tedy předem zjistiti celkový počet úředníků firmy (zaměstnanci-neúředníci nedostávali podle souhlasného přednesu stran remunerace), a dále zjistiti, kolik z nich mělo remunerace smluvně zajištěnu a kolik z nich je dostávalo pravidelně, pokud se týče kolika z nich remunerace nebyly vůbec vypláceny. Dále měl odvolací soud přesně zjistiti, jaký byl vnitřní postup při udělování remunerací v jednotlivých rocích, jak se jejich poskytnutí navrhovalo resp. kdo je navrhoval a podle jakých zásad a jak došlo ke konečnému roz-

hodnutí u každého jednotlivého úředníka. Konečně, zda tento postup byl zaměstnancům znám a zda si nestěžovali proti výši resp. proti neposkytnutí remunerací. Za tím účelem bude zvláště třeba ještě znova provést důkazy a bude na soudě, by podle § 182 c. ř. s. přiměl strany k tomu, aby doplnily přednes a nabídly další důkazy, zejména o bilančních výsledcích žalované firmy v každém z roků v úvahu přicházejících. Pro posouzení sporu nemá význam okolnost, že žalovaná při výplatě remunerací srážela daň důchodovou, ježto podle zákona o dani důchodové podléhají dani i takové příjmy, na které nemá příjemce právního nároku, a bylo jen úkonem opatrnosti, když žalovaná, ručící za daň z příjmů zaměstnancových, tuto daň srazila a vyhradila zájemcům, by ve vyměřovacím řízení uplatňovali tuto srážku jako neodůvodněnou.

Čís. 15244.

Vázanost procesního soudu pravoplatným usnesením o zabavení žalované pohledávky přikázané k vybrání.

(Rozh. ze dne 30 května 1936, Rv I 294/36.)

Žalovaná učinila na prvním soudě mimo jiné i námitku, že se žalobkyni nedostává oprávnění k žalobě, poněvadž nároky, které jí přísluší z důvodu pense proti žalované, byly přikázány jejím věřitelům v exekčním řízení k vybrání. Žalobkyně, která se domáhá žalobou nároku nad existenční minimum jí nezabavené, tuto námitku jen částečně popřela uvedši jednak, že z větší části zaplatila pohledávky vymáhajících věřitelů žalovanou v jejím přípravném spise uvedené, jednak, že nároky žalobou uplatněné jako tak zvané drahotní přídatky nepodléhají exekuci a že exekuce vedená na její pensi nezabavuje jí oprávnění k žalobě o drahotní a vybavovací příspěvek, když žalovaná tyto nároky žalobkyně neuznává a zažalované příspěvky neplatí. P r v é m u s o u d u stačilo k zamítnutí dotčené námitky žalované, že nároky žalobkyně nebyly žalovanou uznány a že z tohoto důvodu nemohly býti ani zabaveny. V odvolacím řízení učinila žalovaná stejný přednes jako na soudě své stolice, avšak odvolací soud se námitkou tou neobíral, nýbrž řešil spor ve věci samé a potvrdil rozsudek prvního soudu žalobu zamítající.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle judikatury dovolacího soudu (Sb. n. s. civ. č. 10981, 10837, 9247, 6940, 5655), ke které se pro stručnost odkazuje, má přikázání pohledávky, dlužníku proti poddlužníku příslušející, k vybrání za následek ztrátu žalobního práva dlužníkovu proti poddlužníkovu až do výše penize, kterým byla pohledávka vymáhajícímu věřiteli přikázána k vy-

brání. Dlužníku ponechává zákon v § 310 ex. ř. postavení vedlejšího intervenienta, jemuž jest vymáhající věřitel odpověden za nepříznivé následky opominutí při vymáhání pohledávky k vybrání přikázané. Než se tedy odvolací soud pustil do řešení sporu ve věci samé, měl se obíratí námitkou žalované, neboť jinak by vymáhající věřitelé žalobkyně byli vydáváni nebezpečí, že by vedením sporu samou žalobkyní mohlo uspokojení jejich pohledávek býti ohroženo. Neučinil-li tak odvolací soud snad proto, poněvadž souhlasil v této příčině s odůvodněním rozsudku prvního soudu, nebylo by lze jeho právní názor schváliti. Procesnímu soudu nepřislušelo samostatně řešiti otázku, zda nárok žalobou uplatněný jest zabavitelný čili nic, ježto o tom rozhoduje pravoplatné usnesení o zabavení pohledávky k vybrání přikázané, kterým jest procesní soud vázán (Sb. n. s. civ. č. 6940). Pokud tedy odvolací soud nezjistil z příslušných exekčních spisů obsah pravoplatných usnesení o rozsahu zabavení a přikázání k vybrání nároku, žalobkyni z důvodu pense proti žalované příslušejících, nemohl o zamítnutí celé žalobní prosby rozhodnouti. Z toho důvodu nemá také významu tvrzení žalobkyně, že nároky, kterých se domáhá žalobou, nepodléhají exekuci, neboť nerozhoduje v tomto sporu, jak již svrchu řečeno, zda jde o nároky zabavitelné čili nic, nýbrž jedině, zda nároky žalobkyní uplatněné byly pravoplatně zabaveny a přikázány vymáhajícím věřitelům k vybrání. Poněvadž odvolací soud neučinil zjištění ani o rozsahu pravoplatného zabavení nároků žalobkyní uplatněných, ani o jejich přikázání k vybrání a dále ani o správnosti tvrzení žalobkyně, že nároky vymáhajících věřitelů byly z větší části zaplacený, zůstalo řízení neúplným a věc podle vylíčeného právního hlediska není zralá k rozhodnutí.

Čís. 15245.

K výkladu §§ 970, 1316 obč. zák.

Předpisu § 970 obč. zák. nelze použítí, ztratily-li se věci z místnosti pensionu zařízeného jako hotel tomu, kdo místnosti ty měl již po dlouhou dobu (8 roků) najaty za měsíční nájemné.

(Rozh. ze dne 30. května 1936, Rv I 829/36.)

Žalobci byly ukradeny z místností v pensionu, jež měl najaty za měsíční nájemné od roku 1924, různé věci. Pension jest zařízen podle hotelového způsobu, zejména klíče od jednotlivých pokojů mají jak hosté, tak i zaměstnanci pensionu. Žalobou domáhá se proto žalobce náhrady způsobené škody, již mu žalovaná odeprěla nahraditi tvrdíc, že k tomu není povinna, zejména když jí nestíhá zavinění na vzniku škody. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Tvrzení žalobcovu, že buď jest hotel hotelem pro každého, i kdyby tam bydlel sebe déle, nebo že dům hotelem není a nestane se jím ani při pronajímání místností na den nebo na hodinu, nepokládá odvolací soud za případné, ježto (jak i z rozh.

Sb. n. s. č. 746 vyplývá) není vyloučeno, aby hotelier jako vlastník domu jednotlivé místnosti pronajímal nájemní smlouvou. Pokud shledává žalobce podstatný znak pensionu nebo hotelu v pronajímání zařízených bytů s obsluhou a nikoliv v tom, je-li v domě společenská místnost neb stravování, jest poukázati k tomu, že zařízený byt s obsluhou vyskytuje se ve většině případů podnájmu, aniž pronajímatel nabývá povahy hostinského podle § 970 o. z. o. Hledí-li se k délce nájemního poměru a k vzhledu domu, dále k způsobu přihlašování nájemníků, odevzdávání dvou klíčů nájemníkům správou domu a konečně k okolnosti, že pro žalobce jeho družka Marie P. vařila obědy i večere, nejde v daném případě o poměr hostinského k cizinci podle § 970 o. z. o.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání

z důvodů:

Podle § 970 obč. zák. ručí i majitel pensionu hostům, je-li pension zřízen jako podnik po způsobu hotelu za tím účelem, aby se poskytování bytu cizincům stalo trvalým zdrojem příjmů majitele pensionu (Sb. n. s. čís. 14565). Leč otázkou, zdali pension žalované jest takto zřízen, netřeba se v souzené věci obírat, ježto schází jiný předpoklad pro přísné ručení žalované podle § 970 (§ 1316) obč. zák. totiž vnesení věci přijatým hostem. Žalobce bydlel v pensionu žalované asi 9 let a jeho družka Marie P. asi 6 let, a žalobce sám v žalobě tvrdil, že platil za místnosti jimi obývané (dva pokoje a kuchyň) měsíční nájemné. Jde tudíž o trvalou smlouvu nájemní a nelze proto žalobce pokládati ani za hosta, ani za cizince a nelze tak dlouhé poskytnutí nájmu ani podřaditi pod výraz »poskytování bydla« (Beherbergen). Toto slovo znamená poskytování náhrady za vlastní domácnost; o tom nemůže býti řeči, když žalobce v najatých místnostech, k nimž patřila i kuchyň, vedl vlastní domácnost. Nejdůležitější důvod, proč stanoví § 970 obč. zák. přísné ručení hostinského, spočívá v tom, že host, který přijíždí zpravidla z jiného místa, musí sebe a své věci pro nedostatek bližších znalostí poměrů svěřiti cizím lidem, z čehož vzniká nevýhodné postavení hosta také potud, že v případě ztráty nebo poškození jeho věci pro neznalost poměrů nemůže dokázati, kdo nastalou ztrátu věci nebo jich poškození zavínil, kdežto hostinskému bude nepoměrně snadněji možno vypátrati vinníka. Kromě toho mělo cestujícimu, který při ztrátě nebo poškození svých svršků nemůže svůj pobyt dostatečně prodloužiti, by mohl uplatniti případné náhradní nároky, stanovením přísného ručení hostinského býti umožněno uplatniti své nároky cestou co nejjednodušší a nejkratší. Tyto důvody odpadají, pronajímá-li hostinský ve svém hostinci místnosti trvalou nájemní smlouvou a v tomto případě hostinský svému nájemci také neručí podle § 970 obč. zák. Zda toto ručení nastane, přijde-li host do hotelu a vezme si na jeden den pokoj, domnívaje se, že zůstane v tomto místě jen jeden nebo dva dny, ale pak náhodou jest na toto místo vázán na delší dobu a zůstane dále bydliti v témže hotelu z pohodlí nebo jiných příčin, netřeba v souzené věci řešiti, ježto jednak

žalobce v první stolici ani netvrdil, že v souzené věci jde o tento případ, a ježto jednak jest rozhodná doba, kdy se věci žalobcovy ztratily, a tu žalobce, jak sám připouští, bydlel v pensionu žalované již 8 roků, a měl místnosti, z nichž se věci ztratily, najaty za měsíční nájemné.

Čís. 15246.

Veřejný společník veřejné obchodní společnosti nemůže žalovati podle § 37 ex. ř. na nepřipustnost exekuce proti téže veřejné obchodní společnosti, i když tvrdí, že zabavená věc (pohledávka) jest jeho vlastnictvím.

(Rozh. ze dne 30. května 1936, Rv II 369/36.)

Žalovaná vedla na základě exekučního titulu znějícího na veřejnou obchodní společnost proti této společnosti exekuci, při níž zabavila pohledávku patřící podle tvrzení žalobci, jenž se domáhá proto z důvodu vlastnického práva jejího vyloučení z exekuce. Nižší soudy žalobě vyhověly.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Žaloba o nepřipustnost exekuce je založena jen na tvrzení, že žalobce jest vlastníkem částky uložené na kontě poštovní spořitelny ve prospěch jeho pod firemním jménem kupce jednotlivce a že žalovaná vede neprávem na základě exekučního titulu znějícího proti veřejné obchodní společnosti exekuci na uvedený vklad, který nenáleží této společnosti. Leč žalobcovo vlastnictví k onomu kontu není v souzeném případě důvodem pro to, aby exekuce byla prohlášena za nepřipustnou. Z listin ve sporu předložených totiž vychází, že žalobce byl zapsaným společníkem veřejné obchodní společnosti výše uvedené, která byla teprve dne 16. září 1934 z rejstříku obchodního vymazána. Exekuce, o níž ve sporu jde, byla povolena usnesením ze dne 8. června 1934, tedy vedena ještě v době před výmazem společnosti. Podle čl. 112 obch. zák. ručil tedy v této době žalobce nepochybně za splnění závazku společnosti spornou exekucí vymáhaného solidárně celým svým jménem. Byla také žalovaná oprávněna věsti beze všeho exekuci i přímo proti žalobci na ono konto, což ovšem neučinila, takže tu nejde o případ § 11 ex. ř. To však na věci nic nemění. Veřejná obchodní společnost i při znění čl. 111 obch. zák. není právnickou osobou, nýbrž jde jen o sdružení jednotlivých určitých osob ku společnému provozování obchodů pod společným jménem (firmou, čl. 85 obch. zák.), takže v podstatě místo ní jsou stranou ve sporu ony osoby. Totéž platí o řízení exekucním. Ježto podle skutkového zjištění byl žalobce v době rozhodné, t. j. v době vedení exekuce, společníkem jmenované společnosti, není důvodu, proč by ona exekuce měla býti prohlášena za nepřipustnou jen proto, že je žalobce vlastníkem onoho vkladu u poštovní spořitelny

a že nebola přímo vedena proti němu, ačkoliv pro to byly zákonně předpoklady podle § 11 ex. ř. Užívá-li žalobce toho neb onoho firemního jména jako kupec jednotlivce, jest pro spor nerozhodné, ježto právě jde jen o jméno a rozhoduje osobnost majitele tohoto jména obchodního. Nelze také míti za to, že postupem žalované byla porušena procesní práva žalobcova na újmu jeho hmotného práva.

Čís. 15247.

Poistná smluva uzavřená mezi tuzemcem a cudzozemskou poisťovňou v cudzozemsku, hoci prostredníctvom tuzemského agenta, nie je neplatná z toho dôvodu, že cudzozemská poisťovňa nebola v čase uzavrenia poistnej smluvy oprávnená prevádzkovať na území Československej republiky svoj obchod.

(Rozh. z 2. júna 1936, Rv III 693/35.)

Žalobník, tuzemec, uzavrel v Budapešti 17. decembra 1920 poistnú smluvu na život na 100.000 maďarských korún s budapeštianskou filiálkou cudzozemskej poisťovne prostredníctvom jej tuzemského jednatel'a. Poistná doba mala byť 20 rokov, začiatok jej bol ale položený o 10 rokov nazad, tak že poistná doba mala sa skončiť v roku 1930. Žalobník zaplatil žalovanej poisťovni 20. decembra 1920 poistné za túto 10 r. dobu v sume 58.628'90 maďarských korún (v skutočnosti zaplatil 19.000 Kč, ktoré sa rovnaly uvedenej sume maďarských korún). Ďalšie prémie na dobu 10 rokov činily 5.465'10 maďarských korún ročne, ale žalobník zaplatil ich 20. decembra 1920 v paušálnej sume 46.695 maďarských korún (v skutočnosti zaplatil 3.000 Kč, ktoré sa rovnaly uvedenej sume maďarských korún). Pri sročnosti poistky žalovaná poisťovňa ponúkla vyplatiť poistné v sume 100.000 maďarských devalvovaných korún, ktoré mali hodnotu nie celých 50 Kč. — Žalobník domáhal sa žalobou na žalovanej poisťovni zaplataenia pôvodne 19.000 Kč a 3.000 Kč, neskôr zvýšil žalobný nárok na 47.878 Kč 50 h. Všetky tri súdy žalobu zamietly. Najvyšší súd z týchto

dôvodov:

Žalobník opiera svoj žalobný nárok o tri právne dôvody: 1. o neplatnosť poistnej smluvy, ktorá je daná preto, že žalovaná strana v onej dobe nebola oprávnená na území Československej republiky uzavierať poistné smluvy a táto neplatnosť má za právny následok, že žalobník môže späť požadovať všetko to, čo na základe neplatnej poistnej smluvy žalovanej strane zaplatil, a to v československých korunách; 2. o bezprávne obohatenie žalovanej strany, ktoré je dané tým, že žalobník platil v československých korunách, prémieová rezerva nebola uložená v maďarských korunách a preto znehodnotením maďarskej koruny žalovaná strana sa bezprávne obohatila na úkor žalobníka; 3. in eventum uplat-

ňuje valorizáciu, ktorá je prípustná podľa právnych pravidiel, týkajúcich sa poistných smlúv v Maďarsku, a ktorá má byť preto v prospech žalobníka aplikovaná pre prípad, že sa poistná smluva uznáva za platnú.

Žalobník v dovolacej žiadosti sťažuje si, že odvolací súd porušil materálne právne pravidlo, lebo neuznal ani jeden z týchto troch právnych dôvodov.

Najvyšší súd neuznal dovolaciu žiadosť za opodstatnenú.

Zo samých písomných dokladov predložených žalobníkom treba vyvodit' záver, že poistná smluva nebola uzavrená na území Čs. republiky. Podľa obsahu poistnej police bola poistná smluva uzavrená v Budapešti dňa 17. decembra 1920, a tak podľa potvrdenky na poistnej policii samej, ako aj podľa potvrdenky na dopise resp. účte o predčasnom zaplataení poistnej prémie zo dňa 31. decembra 1920 konalo zastupiteľstvo žalovanej poisťujúcej spoločnosti pre Slovensko len ako povereník oprávnený k prevzatíu poistnej prémie. Už z tohoto dôvodu neobstojí právne stanovisko žalobníka, že poistná smluva je neplatná, lebo vraj žalovaná strana v dobe uzavrenia poistnej smluvy nebola oprávnená na území Čs. republiky prevádzkať svoj obchod. Ani netreba riešiť túto právnu otázku, medzi stranami sporná. Smluva nebola uzavrená na území Čs. republiky a preto nemôže byť jej platnosť napadnutá na onom základe. Nerozhoduje, že spomenuté zastupiteľstvo prevzalo prémie a prípadne i sprostredkovalo medzi žalobníkom a zastupiteľstvom žalovanej strany v Budapešti. Sama táto okolnosť nemôže byť dôvodom neplatnosti smluvy, ktorá bola uzavrená v cudzozemsku.

Nie je daný ani právny základ bezdôvodného obohatenia. Ak sa žalovaná strana skutočne obohatila tým, že žalobník vyplatil poistné prémie v čs. korunách a žalovaná strana ich neuložila v maďarských korunách, nie je to bezdôvodným obohatením v právnom slova smysle, lebo žalovaná strana tohoto obohatenia dosiahla na základe platnej poistnej smluvy, teda nie bez právneho dôvodu. Je z právneho ohľadu úplne bezvýznamné, či sa sporná poistná smluva pokladá za tak zv. spekulatívny obchod so strany žalobníka, alebo žalovanej strany, resp. z oboch strán. Rozhodujúce je, že tak podľa obsahu poistnej police, ako aj podľa spomenutých dvoch potvrdeniek, stalo sa platenie žalobníkom v maďarských korunách; právne má len táto okolnosť význam a nie skutok žalobníkom tvrdený, že platil de facto československé koruny, ktoré boly podľa vtedajšieho kurzu prepočítané na maďarské koruny. Preto pre právne nároky žalobníka len vtedajšia maďarská valuta môže byť smerodajná a nie československá valuta, tak že keby žalobník mal proti žalovanej strane právny nárok — či už na prvom, alebo na druhom uplatnenom právnom základe —, mohol by tento pozostávať len vo vrátení maďarských korún.

Nížšie súdy správne uviedly, že podľa práva platného v Čs. republike nie je odôvodnený právny nárok žalobníka na valorizáciu. Po tejto stránke sú smerodajné právne pravidlá platné v Maďarsku, lebo smluva bola tam uzavrená a má byť tam splnená v maďarskej valute uprave-

nej maďarským zákonodarstvom. Ale ani podľa týchto pravidiel nie je opodstatnený nárok na valorizáciu, lebo nie sú dané podmienky predpísané maďarským valorizačným zákonom, zák. čl. XII:1928.

Z týchto dôvodov bola dovolacia žiadosť ako bezpodstatná zamietnutá.

Čís. 15248.

Veriteľ sa nemôže domáhať uspokojenia z majetku dlžníka, ktorý je — v dôsledku simulovanej smluvy, uzavrenej medzi rodičmi a súrodencami dlžníka — pozemnoknižne zapísaný na súrodencov dlžníkových, žalobou odporovacou, ale tak, že vedie exekúciu na nárok dlžníka proti jeho súrodencom.

(Rozh. z 2. júna 1936, Rv III 701/35.)

Otec žalovaných I.—III. st. Ján S. kúpopredajnou smluvou, uzavrenou na oko 26. mája 1931 previedol na II. a III. žalovaných celý svoj nehnuteľný majetok, ktorý bol na nich aj pozemnoknižne zapísaný; v pravde im tento majetok daroval. Ich súrodenec I. žalovaný František S. nič nedostal z otcovského majetku. St. Ján S. zomrel 5. júla 1933 bez zanechania záveti a majetku. I. žalovaný František S. bol dlžníkom žalujúcich, ktorí žalobou proti žalovaným I.—III. domáhali sa toho, aby smluva uzavrená st. Jánom S. s II. a III. žalovanými 26. mája 1931 dotyčne nehnuteľností zapísaných v poz. kn. protokoloch č. 436, 1306 a 1307 obce B. bola vyhlásená voči nim za bezúčinnú a aby žalovaní boli zaviazaní trpeť, že by sa žalujúci z týchto nehnuteľností uspokojili po výšku pohľadávky, ktorú majú proti I. žalovanému. I. žalovaný František S. sa v tomto spore nebránil.

Všetky tri sudy žalobu zamietly. Najvyšší súd z týchto

dôvodov:

Žalujúci žiadajú v žalobe uspokojenie pohľadávky, prisúdenej proti Františkovi S. z nehnuteľností, prepísaných so st. Jána S. na II. a III. žalovaných, na tom základe, že smluva, ktorou nehnuteľnosti boli na II. a III. žalovaných prevedené, je simulovaná v časti, týkajúcej sa podielu prislúchajúceho Františkovi S. Podľa tvrdenia žalujúcich totiž pravá smluvná vôľa strán bola tá, aby tretina nehnuteľností patrila Františkovi S. a len k vôli eludovaniu práv žalujúcich bola smluva na oko uzavrená tak, že celé nehnuteľnosti boli prepísané na II. a III. žalovaných. Žalujúci zaujímajú preto stanovisko, že tretina nehnuteľností prislúcha priamemu dlžníkovi Františkovi S. a II. a III. žalovaní sú povinní trpeť, aby pohľadávka žalujúcich strán bola z nehnuteľností uspokojená.

Podľa tohoto prednesu žalujúci opierajú žalobný nárok o to, že František S. má nárok na tretinu oných nehnuteľností, a nie o to, že

František S. s II. a III. žalovanými uzavrel darovaciu alebo inú smluvu, ktorou nehnuteľnosti jemu patriace prepustil II. a III. žalovaným. Žaloba tedy podľa tohoto prednesu nie je napádacou žalobou, alebo žalobou, založenou na odňatí uspokojovacieho základu veriteľov bezoplatnou smluvou, ale žalobou, ktorou žalujúci nároky Františka S. priamo uplatňujú proti II. a III. žalovaným. Nejde tedy o uplatnenie bezúčinnosti smluvy voči veriteľom, ale o uplatnenie nárokov dlžníka voči tretím osobám.

K uplatneniu takéhoto nároku dlžníka má veriteľ aktívnu legitímáciu len vtedy, jestli právo dlžníka exekučným poradom zabavil a v exekučnom pokračovaní si nadobudol právo k uplatneniu nároku.

Žalujúci si preto v dovolacej žiadosti bezúspešne sťažujú, že odvolací súd neprávom pominul ich dôkazy, ktorými chceli dokázať skutkový základ právneho nároku Františka S. voči II. a III. žalovaným, a že porušením materiálneho právneho pravidla zamietol žalobu na tom základe, že žalujúci by boli oprávnení žalobný nárok uplatňovať len vtedy, jestli by boli poradom exekúcie nadobudli právo k uplatneniu tohoto nároku.

Pokiaľ dovolacia žiadosť vedľa oboznámených už vývodov obsahuje zmienku aj o tom, že žalujúci sú oprávnení nárok Františka S. na povinný diel po otcovi voči II. a III. žalovaným uplatňovať, Najvyšší súd podotýka len to, že žaloba neobsahuje také skutkové prednesy, a ani neobsahuje žalobný petít, z ktorého by sa dalo vyvodiť, že žalujúci chcú uplatňovať nárok Františka S. na povinný diel. K tomu by bolo v prvom rade potrebné, aby označili peňažnú sumu povinného dielu a poskytli dáta o vypočítaní tohoto dielu. Po tejto stránke nemožno sa zaoberať s nárokom žalujúcich už z dôvodu nedostatočného konkretizovania žalobného nároku.

Z týchto dôvodov bola dovolacia žiadosť ako neodôvodnená zamietnutá.

Čís. 15249.

Do rozhodnutí o tom, zda nemanželský otec jest vůbec oprávněn se svým nemanželským dítětem se stýkati, je dovolací rekurs přípustný. Pochybení při řešení této otázky nezakládá nezákonnost.

(Rozh. ze dne 3. června 1936, R I 572/36.)

Nemanželský otec učinil poručenskému soudu návrh, aby byl soudně upraven jeho styk s nemanželskou dcerou, resp. aby mohl tuto svojí nemanželskou dceru k sobě občas pozvati. Nižší soudy návrh zamítly. Odvolací soud proto, že nemanželský otec nemá dle zákona nároku na upravení styku se svým nemanželským dítětem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle čl. V č. 2 zákona ze dne 11. prosince 1934 č. 251 Sb. z. a n. není proti rozhodnutím druhé stoličky o úpravě styků rodičů s dětmi dalšího opravného prostředku. Leč v projednávaném případě nejde o úpravu styků rodičů s dětmi, nýbrž o to, zda nemanželský otec má vůbec právo se svým nemanželským dítětem osobně se stýkati. V této otázce jest proto dovolací rekurs přípustný. Nelze mu však vyhověti. Jde o dovolací rekurs proti srovnalým rozhodnutím nižších soudů ve smyslu § 46, odst. 2 zákona č. 100/31 Sb. z. a n. podaný pro nezákonnost. Podle čl. V č. 1 zákona č. 251/34 jest nezákonným takové opatření nebo usnesení, které se přičií jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ užito. Otázka, zda nemanželský otec má vůbec právo na styk s nemanželským dítětem, není v zákoně jasným a nepochybným způsobem vyřešena a nejde proto o nezákonnost.

Čís. 15250.

Zanikl-li směnečněprávní nárok, musí směnečný věřitel tomu, kdo uhradil směnečný dluh, vydati vše, co bylo dáno k zajištění směnečného dluhu, tedy i postoupiti zpět pohledávky postoupené k zajištění dluhu.

(Rozh. ze dne 3. června 1936, Rv I 1762/34.)

Žalobkyně přednesla, že jí žalovaná firma poskytla v roce 1932 úvěru až do výše 10.000 Kč. Jako zajištění dala žalobkyně 2 depotní směnky po 5.000 Kč, dále podílí listinu jednoho peněžního ústavu R. nom. 10.000 Kč a postoupila pohledávky dohromady více než 19.000 Kč. Dne 2. ledna 1933 učinila žalovaná obě shora jmenované depotní směnky dohromady 10.000 Kč splatnými k 1. dubnu 1933 a předala je určité spořitelně. Poněvadž žalující musí směnky u této spořitelny vyplatiti a částečně také již je vyplatila, je úvěr u žalované firmy vyrovnán a zbývá ve prospěch žalobkyně ještě částka 290 Kč. Po zahájení vyrovnání a konkursu o jmění žalované firmy byl vyrovnací správce a také správce podstaty vyzván, aby zpět postoupil postoupené částky ve zbytku 13.522 Kč, poněvadž žalobkyně má proti konkursní podstatě pohledávku 290 Kč, a dlužníci postoupení nesmějí žalobkyni následkem cesse zaplatiti. Poněvadž správce konkursní podstaty odepřel tak učiniti, domáhá se žalující firma výroku, že žalovaná jest povinna postoupené jí pohledávky zpět postoupiti. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, v r c h n í s o u d z těchto důvodů: Žalovaná vytýká, že prvý soud ve vyplacení směnek akceptantkou, žalobkyní, spatřuje liborování žalované od dluhu, kdežto závazek žalované vůči oné spořitelně ze žíra dále trval, dokud spořitelna žalovanou ze závazku směnečného nepropustila. Po té stránce bylo zjištěno, že žalující firma obě směnky

i protestní výlohy vyplatila a že v její knihách byl směnečný dluh odúčtován a že pro ni byl dluh žalované úplně zaplacen, a z toho důvodu, že směnky vydala. Z toho je zřejmé, že spořitelna si ani žádné nároky proti žalované nečinila, když směnky plně odúčtovala, ježto jí byly proplaceny resp. byly po částečném splacení prodlouženy vystavením nových. Je tedy toto určité prohlášení spořitelny jako osoby směnečně oprávněné směrodatné, a takové odúčtování rovná se plně propuštění žalované ze závazku. Proto, když v dubnu 1933 byly žalující firmou závazky vyrovnány resp. nová úprava jich provedena, zanikl závazek žalované vůči spořitelně, směnečný i civilněprávní, a ani spořitelna nemohla by jej s úspěchem proti žalované uplatňovati. Když už tedy od začátku dubna 1933 na straně žalované směnečněprávní závazek zanikl, nebylo důvodu k zadržování recesse se strany žalované, která neučinila tak ani během procesu, ač se dověděla dokonce, že spořitelna nemá směnky v rukou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po skutkové stránce bylo zjištěno, že žalobkyně firma S. obě směnky i protestní výlohy vyplatila. Po právní stránce se odvolací soud jen nepřesně vyjádřil, poněvadž žalobkyně zaplatila jen jednu směnku znející na 5.000 Kč a protestní výlohy, kdežto druhou směnku nahradila žalobkyně tím, že uzavřela se spořitelnou nové právní jednání, z něhož žalovaná firma byla vypuštěna. Nešlo tedy v tomto druhém směru o hotové placení, nýbrž o novou smlouvu, kterouž byla žalovaná z ručebního závazku propuštěna. Jest proto uvedená nepřesnost vyjádření odvolacího soudu věcně bezvýznamná. Podržela-li zmíněná spořitelna přes to obě směnky v úschově jen proto, že žalobkyně si je neodebrala, nemohla z nich důvodně odvozovati žádný směnečný nárok proti žalované firmě, když na nich dokonce potvrdila dne 1. dubna 1933, že valutu obdržela a tím je znehodnotila, a když směnečný dluh ve svých knihách odepsala. Ani obecnoprávního nároku neměla spořitelna proti žalované firmě, když podle skutkového zjištění byl dluh této firmy nově uzavřenou smlouvou (§ 1375 obč. zák.), uzavřenou spořitelnou se žalobkyní, plně uhrazen («voll bezahlt»), byť ne hotově, nýbrž jiným smluvním způsobem (§ 1414 obč. zák.). Neodůvodněnou jest výtku, že žalovaná firma nebyla povinna zpět postoupiti žádané pohledávky, dokud jí žalobkyně směnky nevrátila aneb aspoň neprojevila ochotu k jich vrácení (§ 1052 obč. zák.). Neboť nehledíc ani k tomu, že žalobkyně projevila tuto ochotu za sporu, nelze nárok žalované na vrácení směnek opřítí o žádné zákonné ustanovení. Naopak, uhradila-li žalobkyně svůj směnečný dluh, vznikl jí nárok na vrácení směnek (§ 35 směn. zákona č. 1/28 Sb. z. a n.), a o případ podle § 50 směn. zákona tu nejde. Ani s obecnoprávního hlediska nelze tvrzený nárok žalované uznati, neboť, uhradila-li žalobkyně směnečný dluh, zanikl důvod zajištění

proti žalované firmě a musila jí tato vydati nebo opatřiti vše to, čeho žalobkyně k zajištění jí poskytla, tudíž i směnky, a nejde proto ani o předčasnost žaloby.

Čís. 15251.

K § 1346, odst. 2 obč. zák.

Ustanovení § 1346, odst. 2, obč. zák. nevylučuje, aby byly při výkladu písemné smlouvy rukojemské zhodnoceny skutečnosti listinou neosvědčené na základě jiných důkazních prostředků.

(Rozh. ze dne 3. června 1936, Rv I 1824/34.)

Žalobce přednesl, že se mu žalovaná podle záruční listiny ze dne 16. prosince 1930 zaručila jako rukojmí a plátce za dluh A. M., kdyby tato firma řádně a včas do určitého dne svůj dluh žalobci nezaplátla. Poněvadž tyto předpoklady nastaly, domáhá se žalobce na žalovanou jako rukojmí a plátkyni zaplacení onoho dluhu. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Obsah záruční listiny ze 16. prosince 1930 a prohlášení z téhož dne byly již prvním soudem řádně oceněny. Třebas rukojemské prohlášení o citované záruční listině nebylo podle slovního znění učiněno závislým na nějaké podmínce, dlužno vzíti v úvahu, že listina ta obsahuje také odstavec, že směnečný dluh žalované za firmou M. do výše 100.000 Kč u Ústřední záložny tato firma zaplatí, takže směnka od jmenované firmy bude žalované zpět vydána. Toto vyjádření bylo by bezúčelné, kdyby jím neměl býti dán výraz, že ručení žalované nastati má teprve, až žalovaná zproštěna bude závazku u zmíněné ústřední záložny, po případě až žalobce uzavře s firmou M. společenskou smlouvu. Tomuto výkladu nasvědčuje vyjádření z téhož dne jako záruční listina, že se uvedená záruční listina vydává žalobci vzhledem k prohlášení A. M-a a další osoby, že jsou v zásadě dohodnuti utvořiti společenskou smlouvu a že žalované na její požádání budou přístupné obchodní knihy. Pro tento výklad mluví nepřisežná výpověď žalované podporovaná svědectvím tří osob. Těmito důkazy již prvý soud správně zjistil, že záruka za pohledávku žalobcovu proti firmě A. M. byla žalovanou převzata jen pod tou podmínkou, že žalobce s A. M-em uzavrou veřejnou obchodní společnost, že tak umožněna bude A. M-ovi další existence a že žalovaná bude tak zbavena stávající záruky za dluh téže firmy u uvedené záložny. Hledě ke skutkovým zjištěním prvního soudu, je i právní posouzení správné. Neboť, když záruka převzata byla žalovanou jen za podmínky, že žalobce uzavře s A. M-em společenskou smlouvu a že žalovaná zproštěna bude závazku u ústřední záložny, což se nestalo a státi již nemůže, je zamítnutí žaloby plně odůvodněno, ať se věc posuzuje dle obchodního nebo občanského zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nižší soudy vzaly na základě výsledků celého průvodního řízení, tedy nejen na základě záruční listiny ze dne 16. prosince 1930 a prohlášení žalobcovy z téhož data, nýbrž i na základě výpovědi slyšených svědků a stran, za zjištěno, že žalovaná převzala záruku za pohledávku žalobcovu proti firmě »A. M.« jen pod podmínkou, že žalobce uzavře s A. M. veřejnou obchodní společnost a že žalovaná bude společností tou zbavena záruky za směnečnou pohledávku Ústřední záložny proti firmě A. M. To je skutkové zjištění a nikoli právní závěr nižších soudů, a jsou proto veškeré vývody, které dovolatel uplatňuje jako dovolací důvod nesprávného právního posouzení, ve skutečnosti toliko brojením proti hodnocení důkazů nižšími soudy, jehož přezkum dovolacímu soudu nepřísluší. Ustanovení § 1346, odst. 2, obč. zák., že k platnosti smlouvy rukojemské se vyžaduje, aby se záruční prohlášení rukojemího stalo písemně, jest dáno toliko k ochraně rukojemího a nevylučuje, aby při výkladu písemné smlouvy rukojemské byly zhodnoceny okolnosti listinou neosvědčené na základě jiných důkazních prostředků, zejména výslechu svědků a stran.

Čís. 15252.

Pokud nebyla přijata dědická přihláška pozůstalostním soudem, není závady, aby dědic podavší tuto přihlášku byl ustanoven opatrovníkem pozůstalosti pro spor.

(Rozh. ze dne 3. června 1936, Rv I 1886/34.)

Proti žalobě na zaplacení zažalované pohledávky namítla žalovaná pozůstalost, že neměla býti ustanovena opatrovníkem pozůstalosti přihlášená dědička. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Zmatečnost podle § 477 čís. 5 c. ř. s. spatřuje dovolání v tom, že prvý žalované pozůstalosti ustanovil prvý soud opatrovníci v osobě přihlášené dědičky, jež byla tudíž zákonnou zástupkyní žalované pozůstalosti a nemůže býti tedy ustanovována za její opatrovníci. Názor odvolacího soudu, že dědička ta byla právem ustanovena za opatrovníci žalované pozůstalosti, ježto její přihláška nebyla v té době ještě k soudu přijata, je správný. Je sice pravda, že podle dvorského dekretu ze dne 19. ledna 1790 čís. 1094 Sb. z. s. mohou věřitelé pozůstalosti k uplatnění svých nároků žádati, aby byl ustanoven pro pozůstalost zástupce, jakmile však zde jest dědická přihláška, má se žalobce obrátiti proti přihlášeným dědicům, a podle § 34 ex. ř., zemře-li dlužník po povolení exekuce, může exekuce, jakmile byla podána dědická přihláška nebo

jest zřízen opatrovník pozůstalosti, býti vykonána na pozůstalé jmění a může v ní býti pokračováno; § 547 obč. zák. mluví o přijetí dědictví, přes to však může býti přihlášený dědic jen tehdy považován za zákonného zástupce pozůstalosti, jestliže pozůstalostní soud jeho dědickou přihlášku přijal, neboť dědic, jehož dědická přihláška byla pozůstalostním soudem pro nedostatek náležitostí předepsaných v §§ 121 a 122 zákona ze dne 8. srpna 1854 čís. 208 ř. z. po případě v §§ 799 a 800 obč. zák. zamítnuta, nemůže býti považován za přihlášeného dědice (rozh. býv. nejvyššího soudu ve Vídni Gl. U. sbírka čís. 6083 a nová řada čís. 1767). Mimo to může dědic svou dědickou přihlášku, dokud nebyla soudem přijata, odvolati (rozh. 10322 a 11236 Sb. n. s.). Není zde tedy vytýkané zmatečnosti.

Čís. 15253.

Ručení podkováře za opatření koně po dobu jeho kování.

(Rozh. ze dne 3. června 1936, Rv I 2006/34.)

Žalobce (13½ letý) pomáhal svému otci — kováři — při kování a držel koně žalovaného. Při tom byl koněm těžce poraněn a domáhá se proto na vlastníku koně náhrady škody. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Odvolací soud shledává zavinění žalovaného na úrazu žalobcově v tom, že poslal ke kováři k okování koně vystálého neupozorniv kováře, že kůň stál 3 dny ve stáji bez práce, že dal koně odvésti 14letým synem, tedy osobou nezdatnou. Avšak úraz se přihodil žalobci, kterého jeho otec — kovář — přivolal k práci při kování, aby koně držel místo syna žalovaného, který koně nemohl udržeti. Převzal tedy otec žalobcův jako odborník okování koně a tím i opatření koně po dobu kování a pokračoval v práci, i když viděl, že kůň jest nepokojný, že při kování levé zadní nohy se vyškubl. Otec žalobcův přivolal pak tohoto, aby podržel nohu, potom, když chtěl kovat zadní pravou nohu, na kterou si kůň nedal sáhnouti, odvázał kovář koně a chtěl se s ním otočiti, kůň vyhodil a zasáhl do úst žalobce, stojícího ve dveřích kovářny. Odvolací soud má za to, že odevzdáním koně kováři k okování nebyl úkol syna žalovaného skončen, neboť měl zase přivést domů okovaného koně. Avšak zranění nebylo žalobci způsobeno ani při přivádění, ani při odvádění koně, nýbrž při jeho kování, takže tu není souvislosti úrazu s neopatřením koně při přivádění nebo odvádění. Zivnost podkovářská jest živnost koncesovaná (nař. min. obchodu a vnitra z 21. června 1874 čís. 100 ř. z.), která vyžaduje průkazu způsobilosti. O tomto průkazu

jedná vládní nařízení ze dne 10. května 1928 č. 72 Sb. z. a n. Z obsahu tohoto nařízení jest patrné, že se vyžaduje ke zkoušce podkovářské i znalost zacházení s koněm vůbec (§ 8). Tuto znalost jest tedy předpokládati u kováře při kování koně. Jestliže otec žalobcův viděl, že kůň žalovaného jest nepokojný, jestliže si k práci zavolal své dva syny, jestliže určil, aby žalobce držel koně místo syna žalovaného, i když je podle rozsudku prvního soudu všeobecným zvykem, že nohy koně drží ten, kdo koně přivedl, nemá tvrzená nezpůsobilost syna žalovaného držeti koně významu pro posouzení zavinění žalovaného a není v příčinné souvislosti s úrazem žalobcovým, když kovář se přímo této součinnosti vzdal a konal práci sám se svými syny. Tím vyřadil nezl. syna žalovaného z práce při kování koně a nepřichází nezdatnost tohoto při ručení za úraz žalobcův v úvahu. Podle zjištění byl kůň žalovaného krotký, neublížil nikomu ani při kování, neměl zlých vlastností ani u žalovaného, který ho má 4 léta, ani u dřívějšího vlastníka. Neměl proto žalovaný příčiny, aby tu zachovával nějakou zvláštní opatrnost. Že měl kůň oteklou nohu, která měla býti naposled okována, měl poznati kovář jako odborník a ani tu nestihá žalovaného zavinění. Nárok žalobcův na náhradu škody není odůvodněn.

Čís. 15254.

K výkladu zákona proti nekalé soutěži.

Žádost vydavatele časopisu, by prodejna mu sdělila počet prodaných výtisků časopisů jiného nakladatele, nepřiči se o sobě dobrým mravům soutěže.

(Rozh. ze dne 3. června 1936, Rv I 1080/36.)

Žalovaná rozeslala na některé prodejce časopisů letáky koncem roku 1934, v nichž uvádí, že prodejna odebírá určitý počet výtisků jejích časopisů, že je to počet velmi malý, uváží-li se, že se jedná o nepolitické časopisy, a aby proto sdělila důvod a navrhla vhodnou reklamu. Dále se v letáčích žádá, že by byla žalovaná povděčna, kdyby prodejna sdělila, kolik prodává výtisků dvou časopisů, vydávaných žalobkyní. Žalobkyně tvrdí, že žalovaná v důvěrném tomto dotazu chtěla vykonati vliv na prodejny, by se snažily docílití stejného neb většího projeje jejích časopisů jako konkurujících časopisů žalobkyně a opatřiti si přehled o odbytu časopisů a prosadití prodej. Jednání takové je v rozporu s dobrými mravy soutěže a jde o nepřipustnou výzvědu. Žalovaná, ač vyzvána, aby upustila od jednání toho, odmítla tak učiniti. Navrhuje proto žalobkyně, by uznáno bylo právem, že žalovaná je povinna zdržeti se rozesílání dotazníků prodejním, které prodávají časopisy, vydávané žalobkyní s výzvou, aby jí sdělily počet prodaných výtisků časopisů vydávaných žalobkyní. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Podle § 1 zák. proti nekalé soutěži,

jehož se žalobkyně dovolává, je předpokladem žalobního nároku jednání v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a které je způsobilé poškodit soutěžitele. Jde tu o dvě samostatné náležitosti, jež musí být obě splněny, takže nelze pro určité jednání dovodit rozpor s dobrými mravy soutěže jen z toho, že jednání to může poškodit soutěžitele. Jest tedy předem řešiti otázku, je-li jednání, jež se žalované klade za vinu, v rozporu s dobrými mravy soutěže, anebo není pochybností o tom, že došlo k němu v hospodářském styku. V tomto případě nejsou tyto předpoklady dány. Odvolací soud, posuzuje jednání žalované jak dle zásad a požadavků obecné morálky a dobrých mravů vůbec, jak je má na mysli § 879 obč. zák., tak i dle zásad práva soutěžitelského, neshledal, že by se shora uvedený dotaz propočtu odběratelů přičítal dobrým mravům soutěže. Žalobkyně snaží se dovodit, že jednání je v rozporu s dobrými mravy soutěže, ježto jde o nepřipustnou výzvědu obchodního tajemství a porušování obchodních tajemství. S tímto odůvodněním nelze souhlasit. Pokud se týče tvrzené »výzvědy obchodního tajemství« mohlo by jíti toliko a vyzvídání ve vztahu k dotyčné prodejny, pokud pak se týče »porušení obchodního tajemství«, tu ovšem dotaz sám nelze ještě takovým porušením obchodního tajemství nazvat, neboť když žalovaná se dotazovala, jest zřejmo, že jí ono »tajemství« nebylo známo a nemůže tedy jíti o jeho porušení. Není však dán ani druhý předpoklad, totiž že jde o jednání, které jest způsobilé poškodit soutěžitele. Žalobkyně tvrdí, že žalovaná chtěla tím vykonati jistý vliv na prodejny, aby se snažily docílití stejného nebo většího prodeje časopisů jejich jako časopisů vydávaných žalobkyní, po případě opatřiti si přehled o odbytu časopisů žalobkyně a dle toho prosadití odběr svých časopisů, samozřejmě na úkor časopisů žalobkyně. Ani s tímto odůvodněním nelze souhlasit. Není tu oně samozřejmosti na úkor časopisů žalobkyně, vždyť i tu u odběratele bude vždy rozhodovati dobrý obsah časopisu, jeho zajímavost, provedení ve stránce umělecké, pohotovost ve sdělování významných událostí slovem i obrazem. U odběratele nelze »prosadití« odběr časopisu na úkor časopisu druhého jinak než soutěží v obsahu i provedení časopisu. Odvolací soud, uváživ veškeré skutkové okolnosti, dospěl k závěru, že předmetné jednání není v rozporu s dobrými mravy soutěže, ani není způsobilé poškodit žalobkyni.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

I když se přihlíží k inkriminované větě v souvislosti s celým obsahem letáku, nelze uznati s dovolatelkou, že by onen dotaz byl v rozporu s dobrými mravy soutěže; bylo-li jeho účelem dosáhnouti zvýšení odbytu vlastních časopisů, není tato snaha v soutěži za všech okolností závadná, zvláště když se ono zvýšení nemusí státi jenom na úkor soutěžitelův. Že by zde takové ohrožení zájmů žalobkyniných nastalo, prá-

vem odvolací soud neuznává za tak samozřejmé, za jaké to považuje a doličuje žalobkyně, i když lze připustiti, že zvýšení možno docílití také činností prodejen a že nezávisí výlučně jenom na obsahu nabízených časopisů. Že by bylo bývalo zamýšleno vykonati na prodejny určitý nátlak, aby odbyl konkurenčních časopisů přiměřeně snížila, anebo že tomu tak bylo rozuměno, nedá se z obsahu letáku beze všeho dovoditi. Ani druhá náležitost skutkové podstaty § 1 zákona proti nekalé soutěži není zde dána, protože není tak zcela zřejmé, že inkriminované jednání v souzeném případě bylo způsobilé poškodit žalobkyni.

Čís. 15255.

Správce konkursní podstaty není oprávněn k rekursu proti usnesení, kterým byl konkurs prohlášen nebo kterým byl návrh na vyhlášení konkursu zamítnut.

(Rozh. ze dne 3. června 1936, R II 210/36.)

Rekursní soud změnil k stížnosti dlužníka usnesení prvního soudu tak, že zamítl návrh na uvalení konkursu.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs správce konkursní podstaty do tohoto usnesení.

Důvody:

Podle § 75 konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n., jenž se shoduje s ustanovením § 72 konk. ř. č. 337/14 ř. z., mohou ovšem usnesení, kterým byl konkurs prohlášen nebo kterým byl návrh na vyhlášení konkursu zamítnut, odporovati rekusem všichni, jichž práva byla tím dotčena. Podle pamětního spisu k § 72 konk. ř. č. 337/14 ř. z. nejde však právo to tak daleko, aby mohly rekurovati všechny osoby, které mají na vyhlášení konkursu jakýkoliv hospodářský zájem, a proto pamětní spis výslovně vylučuje správce konkursní podstaty z oprávnění napadati vyhlášení konkursu nebo vyšší stolicí vyslovené zamítnutí návrhu na vyhlášení konkursu.

Čís. 15256.

K § 1336 obč. zák.

Smluvní pokutu lze smluvit i pro případ nezaviněného nesplnění smlouvy.

Nárok na zmírnění smluvní pokuty netřeba uplatnití výslovně; stačí, že z přednesu strany vyplývá, že vznáší námitku nepřiměřenosti smluvní pokuty.

(Rozh. ze dne 4. června 1936, Rv I 857/34.)

Proti žalobě na zaplacení odměny za provedenou stavbu namítl žalovaný jako protipohledávku konvenční pokutu ve výši 18.000 Kč, tvrdě, že stavba nebyla provedena ve smluvené lhůtě. Prvý soud neuznal uplatňovanou protipohledávku po právu. Odvolací soud uznal namítanou protipohledávku po právu částkou 7.800 Kč. Důvody: Soud první neuznává nárok žalovaného na konvenční pokutu vůbec, poněvadž prý žalující firma nezavinila zdržení, ježto stavební rok byl deštivý, během stavby bylo špatné deštivé počasí a vlhká povětrnost a tím jest odůvodněno překročení termínu k dohotovení stavby. S názorem tímto nelze souhlasit. Dle § 1336 obč. zák. mohou strany ujednat pro případ opožděného plnění konvenční pokutu. Pokuta tato není závislá na tom, zda skutečně straně, která si ji vymínila, škoda vzešla (srov. rozh. čís. 9097 Sb. n. s.), ale dlužník se může zprostiti placení pokuty, dokáže-li, že jemu bez jeho viny, tedy náhodou nebo vyšší mocí bylo zabráněno včas splnit. Avšak strany mohou ujednat, že pokuta se má platit v případě nezaviněného nesplnění, záleží v tom směru na obsahu ujednání (srov. Stubenrauch, Komentář § 1336 a rozh. čís. 7352 Sb. n. s.). Žalující přistoupila na podmínky stanovené žalovaným s tím, že za počátek termínu má platit 12. duben a že stávka a poměry povětrnostní prodlužují termín. Na to odpověděl žalovaný dopisem, že s termínem 12. dubna souhlasí, že se lhůta prodlužuje stávkou a o plné dny deštivé, za kterých práce na stavbě musí odpočívat a že takové dny deštivé mají být hlášeny vedení stavby. Na tento požadavek žalující také přistoupila a také zapisovala deštivé dny do knihy o stavbě a zapsala takto 5 a půl dne. Z toho jest zřejmo, že dle úmluvy stran byla žalující oprávněna připočísti ke 4 a půl měsíční lhůtě vedle týdenní lhůty výše zmíněné jen ony deštivé dny, které do knihy zapsala. Názor soudu prvního, že zápis do knihy jest nerozhodný a také nerozhoduje, hlásila-li žalující tyto dny žalovanému, odporuje znění úmluvy a žalovaný, v jehož prospěch byla konvenční pokuta stanovena, měl přece zájem na tom, aby zvěděl, zda žalující správně dny deštivé zapisuje. Dle toho patří žalovanému konvenční pokuta za 52 dny ve výši 7.800 Kč.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu ve výroku o vzájemné pohledávce započtením namítané a uložil v této části odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Strana se může zavázat smlouvou k placení smluvní pokuty i pro případ nezaviněného nesplnění smlouvy, jak nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí ve Sb. n. s. 7352. V souzené věci jde právě o takové rozhodnutí a žalobkyně nemůže se tedy dovolávat toho, že zdržení stavby nezavinila, ježto stavební rok byl neobyčejně deštivý a že pro deštivé počasí a vlhkou povětrnost po dlouhý čas trvající nemohla dodržet termín k dohotovení stavby. Oprávněna jest však výtkou, že odvolací soud nedbal toho, že smluvní pokuta může být podle § 1336 obč. zák. soud-

cem zmírněna. Nelze ji sice zmírniti z úřední moci, nýbrž je třeba, by se strana dovolávala tohoto svého práva na zmírnění pokuty. Avšak nemusí tak činiti výslovně, stačí, když dlužník popře v řízení před první stolicí nárok žalobcův, na příklad pro nedostatek vlastního provinění pro objektivní nebo nezaviněnou subjektivní nemožnost a podobně, ovšem vždy z důvodu, z něhož je patrné, že v skutkovém přednesu lze spatřovati i námítku proti přiměřenosti smluvní pokuty (Sb. n. s. 6793, rozhodnutí býv. nejvyššího soudního dv. ve Vídni z 9. ledna 1917 Rv II 604/16, Nowak 1915). Námítku tu však žalobkyně v souzené věci v podstatě uplatnila tím, když přednesla, že se včasné dohotovení stavby stalo nemožné nikoliv její vinou, nýbrž nepříznivým počasím a tím přivoděnou nemožností pokračovati v stavebních pracích. Odvolací soud však neval okolností na přetřes, které jsou podle obsahu spisů rozhodnými pro řešení právní otázky, zda a pokud lze zmírniti smluvní pokutu (§ 496 čís. 3 a § 513 c. ř. s.). Věc není z toho důvodu zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.). Bude na odvolacím soudě, by při stanovení smluvní pokuty (§ 273 c. ř. s.) přihlížel jednak ke škodě skutečně nastalé, pod kterouž smluvní pokutu zmírniti nelze, jednak k okolnostem zdržení stavebních prací odůvodňujícím a omlouvajícím, k zisku žalující firmy z nedodržení smlouvy a k hospodářské mohoucnosti smluvních stran, a aby v těchto směrech učinil potřebná skutková zjištění.

Čís. 15257.

Pokud jest agent na provisi samostatným podnikatelem.

Na služební poměr agenta na provisi nelze usuzovati již z toho, že správce úpadkové podstaty firmy nepopřel pořadí pohledávky agentovy v konkursu, nebo že agent byl přihlášen k sociálnímu pojištění.

(Rozh. ze dne 4. června 1936, Rv I 1746/34.)

Prvý soud vyhověl žalobě žalobcově na zjištění, že mu přísluší zažalovaná pohledávka proti konkursní podstatě v první třídě konkursních věřitelů. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce měl cestovati pro úpadkyni za provisi, měl obdržeti týdně 650 Kč předem, při čemž bylo počítáno 65 Kč na diety za každý doložený cestovní den a ostatek na provisi, a celá záloha 650 Kč byla pololetně zúčtovatelná, takže tato záloha nebyla zaručeným nejmenším příjmem nebo pevným platem. Žalobce měl dále povinnost výlučně pracovati pro firmu, dokud běže od ní příspěvek na výlohy, podávati zprávy a prokazovati cestovní dny. Z těchto skutečností je patrné, že firmě

nešlo o to, by si zjedнала služby žalobcovy, nýbrž aby jeho prostřednictvím získala zakázky, při čemž žalobce měl být provisi odměňován nikoli podle toho, zda a kolik vynaložil práce, nýbrž podle skutečného výsledku své činnosti (podle získaných zakázek). Mohl pracovat podle vlastního plánu, vlastními prostředky, zdar či nezdar jeho práce nešel na účet firmy, nýbrž na účet jeho vlastní. Převažují tu tedy znaky rozhodné pro právní závěr, že nejde o smlouvu služební, že žalobce nelze mít za zřízence úpadkyně, nýbrž za samostatného podnikatele (Sb. n. s. 13157, 9617 a j.). Tomu není ani na závalu, že byly žalobci smlouvou uloženy určité závazky, zejména že převzal na se povinnost navštívit zákazníky a zájemníky firmy v určitém rayonu, o výsledku návštěv zaslati zevrubné zprávy, že se žalobci bylo řídití prodejními cenami firmou mu předepsanými, že pokud bral od firmy příspěvky na cestovní výlohy, nesměl být činným pro jinou firmu a pod. Tyto okolnosti ani jednotlivě, ani v celku nenavědčují tomu, že žalobce byl jako zástupce přijat do služeb firmy jako její zaměstnanec, neboť veškeré tyto smluvní podmínky se srovnávají též s poměrem samostatného agenta a nelze z nich odvozovati podřízenost žalobcovu proti firmě, pro niž byl činným (Sb. n. s. 13157). Z okolností, že žalovaný správce konkursní podstaty nepopřel pořadí, t. j. že zažalovaná pohledávka, je-li po právu, patří do první třídy konkursních věřitelů, nemůže žalobce pro sebe těžiti, neboť tím neuznal správce způsobem každou pochybnost vylučujícím (§ 863 obč. z.), že zažalované nároky jsou nároky ze služebního poměru. Ani okolnost, že žalobce byl přihlášen k sociálnímu pojištění, nemá rozhodující význam pro řešení otázky, zda tu šlo o služební poměr. Důvod, proč žalobce byl k pojištění přihlášen, mohl být též jiný, než aby se stal zaměstnancem, totiž aby žalobce tím byl zúčastněn výhod tohoto pojištění. Jde tu o právní otázku, již jest řešiti soudu nezávisle na právním názoru stran. V tomto sporu nejde ani o předmět upravený zákonem o pensijním nebo nemocenském pojištění, takže soud není vázán pravoplatnými výměry správních úřadů v mezích jejich působnosti (v oboru sociálního pojištění vydanými). Nesejde konečně ani na tom, že žalobce pro firmu pracoval i ve svém bydlišti, neboť žalobce sám ani netvrdil, že mu, pokud tam dlel, byla uložena pracovní povinnost, dodržování určitých pracovních hodin, že mu byly nařizeny určité pracovní úkony, a odměna za práci tam vykonanou byla mu vyměřena stejně jako za práci cestovní podle výsledku a skutečně získaných zakázek. Pokud žalobce podle ujednání převzal vedle své normální činnosti (provisního jednatelství) i zapracování nových cestujících a dohled na ně v určitém rayonu, byl za tuto činnost odměněn zvlášť a šlo jen o vedlejší činnost, jež nezměnila povahu jeho celkového poměru k úpadkyni.

Čís. 15258.

Pojištění smluvní.

Pojistitel nemůže jednostranně suspendovati účinnost pojistné smlouvy, není-li jeho právo k této suspensi zřetelně vysloveno ve všeobecných pojistovacích podmínkách.

Pokud lze usuzovati z prohlášení pojistníka na dohodu stran o suspensi pojistné smlouvy.

(Rozh. ze dne 4. června 1936, Rv I 1858/34.)

Žalobkyně opírajíc se o pojistovací smlouvu uzavřenou se žalovanou domáhá se na žalované likvidace škody, kterou utrpěla vloupáním. Proti žalobě namítla žalovaná, že není vůbec povinna hraditi žalobkyni škodu, kterou utrpěla krádeží spáchanou v noci ze 14. na 15. ledna 1933, ježto 12. ledna 1933 pojištění bylo dohodou stran zrušeno a dále proto, že žalobkyně nezajistila zadní stěny své vyloupené budky tak, jak bylo ujednáno dne 9. prosince 1932 při likvidaci prvé krádeže s tím dodatkem, že pojištění zůstane suspendováno, dokud nebude toto zajištění provedeno. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Má-li ve smyslu § 19 II. pojistovacích podmínek pojistovna právo po každém případě škody jí ohlášené pojistovací smlouvu zrušiti, tím spíše nutno ji pokládati za oprávněnou, což plyne též z ustanovení § 7, lit. e) pojišť. podmínek, předepsati v souhlasu s pojištěným další bezpečnostní opatření a vymíniti si, dokud tato žádaná opatření provedena nebudou, že není ze smlouvy pojistovací zavázána. Tato písemná prohlášení jsou pak pro obě strany závazná, stejná jako pojistovací listina (pojistka), neboť tuto pouze doplňují. Dle závěrečného protokolu z 9. prosince 1932 ujednaly strany, že žalovaná není zavázána z pojistovací smlouvy po tu dobu, dokud žalobkyně neprovede bezpečnostní opatření, ke kterému se sama zavázala, tudíž dokud nedá poškozenou stěnu budky, kterou se vloupání stalo, opravit a pobíti železnými pásy neb plechem. To se do doby druhé krádeže v noci na 15. ledna 1933 nestalo, nebyla na budce provedena zabezpečovací opatření a trvala tudíž dle závěrečného protokolu z 9. prosince 1932 sjednaná suspense účinnosti pojištění. Není tedy žalovaná povinna škodu vloupáním v noci na 15. ledna 1933 způsobenou žalobkyni nahraditi.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalovaná pojistovna není oprávněna k jednostranné suspensi účinnosti pojistovací smlouvy z důvodu, o němž jde v souzeném případě, poněvadž tento důvod nespadá pod žádný z případů uvedených v § 7 všeobecných pojistovacích podmínek a nelze takové právo odvoditi ani z práva na zrušení pojistovací smlouvy, neboť pojistovací podmínky, jakožto součástka smlouvy, musejí býti jasné a, nevyslovují-li zřetelně právo pojistovny k jednostranné suspensi pojistky z důvodu, o němž jde, jest to přičítati na vrub pojistovny podle § 915 obč. zák.; ježto pojistovací podmínky pocházejí od ní. V souzeném případě opírá však žalovaná pojistovna suspensi pojistky o dohodu obou stran a taková

změna obapolnou dohodou jest ovšem přípustná jako při každé jiné smlouvě. Odvolací soud dospěl k závěru, že se žalobkyně zavázala, že dá dotyčnou stěnu budky, kterou zloději do budky vnikli, zabezpečiti železnými pásky, a tento závěr nebyl v dovolání napaden, takže jest jím dovolací soud vázán. Odvolací soud dále zjistil, že žalobkyně nedala zadní stěnu budky pobíti železnými pásky, a toto zjištění nemůže dovolací soud přezkoumati již proto, že jde o zjištění opřené o hodnocení důkazů. Jde proto jen o otázku, zdali žalovaná souhlasila se suspensí pojistky po dobu, dokud neprovede ono bezpečnostní opatření, k němuž se zavázala. Odvolací soud usuzuje na její souhlas jen ze zjištění, že žalobkyně podepsala závěrečný protokol ze dne 9. prosince 1932, když dodatek o suspensi byl již do protokolu vepsán. Protokol ten tvoří podle § 294 c. ř. s. plný důkaz jen o tom, že i zmíněný dodatek pochází od žalobkyně. Tím však není vyloučena námitka, že prohlášení v dodatku obsažené neodpovídá skutečnosti a že jest nepravdivé. Žalobkyně popřela správnost tvrzení žalované, že pojištění bylo suspendováno, a popřela také správnost obsahu závěrečného protokolu. Pro pojišťovnu není v souzeném případě rozhodným jediné písemného prohlášení v závěrečném protokolu, nehledíc na jeho vnitřní pravdivost, poněvadž jde o prohlášení, které učinila žalobkyně přímo ředitel generálního zastupitelství, jenž byl oprávněn za žalovanou pojišťovnu jednati a podepsal závěrečný protokol výslovně jako splnomocněnec její, a nelze ho proto považovati za osobu třetí podle § 875 obč. zák. Může proto namítati žalobkyně, že písemná doložka o suspensi neodpovídá skutečnému projevu její vůle, neboť § 887 obč. zák. byl § 95 III. dílčí novely k obč. zák. zrušen. Bylo proto na odvolacím soudě, aby zjistil, zda a co bylo mezi stranami ujednáno o suspensi pojistky a zda písemné prohlášení žalobkyně odpovídá jejímu skutečnému projevu vůle. Bude-li zjištěno, že písemné prohlášení odpovídá skutečnému projevu vůle žalobkyně, pak jest dohoda o suspensi platná a pro žalobkyni závazná a žalobkyně nemá nároku na plnění nehledíc k tomu, zda i závěrečný protokol lze považovati za pojišťovací listinu podle § 5 všeobecných pojišťovacích podmínek, poněvadž není vyloučeno, aby za souhlasu stran bylo upuštěno i od ujednané písemné formy. Nebude-li to však zjištěno, byla by žalobkyně v právu.

Čís. 15259.

Nouzi ve smyslu § 1043 obč. zák. jest rozuměti nouzi vyvolanou nebezpečím rázu elementárního, jemuž nelze čeliti obyčejnými prostředky.

Pokud nejde o společné nebezpečství ve smyslu tohoto zákonného ustanovení.

(Rozh. ze dne 4. června 1936, Rv II 305/36.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované. Podle služební smlouvy uzavřené s ním dne 6. října 1930 na pět let měl žalobce nárok na měsíční služné

11.500 Kč a jiné vedlejší příjmy. Na základě výsledku revise provedené u žalované kladly věřitelské banky žalované různé podmínky a mezi těmi také, aby žalobce se zřekl nároků plynoucích mu ze služební smlouvy ze dne 6. října 1930. Pro případ nepřijetí těchto podmínek hrozily věřitelské banky a také již skutečně podaly směnečné žaloby proti žalované straně na základě krycích směnek. Mezi bankami a žalovanou stranou došlo pak k ujednání, dle něhož k částečnému zajištění pohledávek příslušejících bankám proti žalované straně, postoupí tato různé pohledávky ručíc za jich správnost a dobytost, dále určitý počet akcií žalované. Na krytí pohledávky žalované proti žalobci měl tento složití 435 akcií žalované. Žalobce tvrdí, že věřitelské banky vyhrožovaly zažalováním všech krycích směnek a uvalením konkursu, takže pro žalovanou stranu i žalobce nastala společná nouze, pro žalobce hlavně proto, že byl velkoakcionářem žalované strany, a by odvrátil od žalované strany a od sebe větší škodu, musil se rozhodnouti přistoupiti na podmínky věřitelských bank, aby odvrátil uvalení konkursu na jmění žalované a odvrátil od sebe úplné znehodnocení svých akcií a z toho důvodu obětoval také svá práva, plynoucí ze služební smlouvy ze dne 6. října 1930. Touto svou obětí skutečně působil ve prospěch žalované strany, poněvadž věřitelské banky odstoupily od zažalování směnek a uvalení konkursu. Pětiletá smlouva služební měla se skončiti 31. srpna (1. září) 1935, obětoval tudíž v zájmu žalované i svém celkem 850.000 Kč a požaduje od žalované odškodnění poměrné částkou 300.000 Kč, jejíž přisouzení s útratami žádá. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

K opodstatnění nároku vzniklého z ustanovení § 1043 obč. zák. se předně vyžaduje, by tu bylo nějaké společné nebezpečství a aby některý tímto nebezpečstvím spoluohrožený k jeho odvrácení obětoval majetek. Podle žalobcova přednesu byla žalovaná akciová společnost v nebezpečí, že ji věřitelské banky pro svoje pohledávky zažalují a dokonce učiní návrh na uvalení konkursu. Jde tedy o otázku, zda v tomto hrozícím postupu bank lze spatřovati »případ nouze« a zda tato nouze byla žalované a žalobci společná. Právem poukazuje odvolací soud k tomu, že historickým východiskem ustanovení § 1043 obč. zák. (tedy nároku na obětování věci ve společném zájmu) byla lex Rhodia de iactu, jejíž ustanovení bylo občanským zákonem rozšířeno i na jiné případy nouze než loďní havarie. Zákonodárci tanuly tu zřejmě na mysli případy pouze vyvolané nebezpečím rázu elementárního. Avšak i kdyby se vycházelo z názoru, že omezení nároku z ustanovení § 1043 obč. zák. vzniklého na případy elementárních nebezpečí, nemá oporu v doslovu zákona, jest přece rozlišovati pojmy »nouze« a »naléhavosti«. První pojem zahrnuje v sobě druhý, jde však ještě dále, ježto vyžaduje něco náhlého, nepředvídaného, najednou hrozícího, jemuž nelze brániti obyčejnými prostředky. V souzené věci není o tom sporu, že věřitelským

bankám příslušela proti žalované pohledávka asi 17,000.000 Kč, že banky měly právo svoji pohledávku kdykoliv zažalovati a případně žádati za uvalení konkursu. Žalovaná společnost jako dlužnice musila počítati s nutností, by své závazky plnila, a musila předvídati, že banky budou požadovati zaplacení svých pohledávek a že užijí všech zákonných prostředků k jejich vymáhání. Nelze tedy vymáhání pohledávky věřitelskými bankami na žalované společnosti pokládati za případ nouze, jaký předpokládá ustanovení § 1043 obč. zák. Avšak tyto kroky věřitelských bank hrozily jen žalované společnosti, která byla jejich dlužnicí, nikoli však též žalovanému, který netvrdil, že, než se vzdal bez výhrady své služební smlouvy na naléhání bank, měly věřitelské banky žalované společnosti též pohledávky za ním, z čehož patrně, že nemohly ani žalovati žalobce, ani podati na něj návrh na uvalení konkursu. Nelze tudíž tu mluviti »o společném« nebezpečství ve smyslu § 1043 obč. zák. Žalobní žádost není tudíž již z tohoto důvodu opodstatněna.

Čís. 15260.

Nelze povolití vyklizení ideální části nemovitosti.

(Rozh. ze dne 5. června 1936, R I 537/36.)

Vydražitelé, jimž byla ideální část nemovitosti pravoplatně přiklepnutá, navrhli podle § 349 ex. ř. vyklizení obytných místností obývaných odpůrci na vydražené nemovitosti. První soud návrh zamítl. Odvolací soud uznal podle návrhu. Důvody: První soud odmítl návrh vydražitelů proto, že povinnou jest považovati podle výsledků šetření za nájemníci ve vydraženém domě. Povinností soudu nebylo zkoumati a konati šetření ve směrech výše naznačených po té, kdy vydražitelé podali návrh podle § 349 ex. ř. na vyklizení a předání místností dlužnicí dosud ve vydraženém domě obývaných. Podle odstavce 6 soudně schválených dražebních podmínek mají býti vydražitelé odevzdány nemovitosti a prodané příslušenství, jakmile splní všechny dražební podmínky. Podle obsahu exekučních spisů vydražitelé splnili veškeré dražební podmínky, jest tedy jejich nárok na odevzdání vydražených nemovitostí ve smyslu § 156, odst. 2 ex. ř. a provedení tohoto odevzdání podle § 349 ex. ř. opodstatněn. Skutečnost povinnou stranou tvrzená, že, pokud byla ^{12/480} spoluvlastníci vydraženého domu, stěžovatelé s ní sjednali nájemní smlouvu o místnostech jí obývaných, takže jest prý nájemníci a že vztahuje se na ni ochrana nájemníků, nelze bráti v úvahu a otázku tu řešiti v exekučním řízení, jak učinil první soud pro předpis § 156, odst. 1 ex. ř., podle kterého přiklepem přechází vlastnictví vydražené nemovitosti na vydražitele, bez ohledu k tomu, kdo byl dosud vlastníkem, zvláště byl-li to dlužník.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Předpis § 156, odst. 2 ex. ř. o odevzdání nemovitosti vydražiteli podle ustanovení § 349 ex. ř. vztahuje se jen na poměr vydražitele k povinnému, proti němuž bylo exekuční řízení provedeno a jenž byl vlastníkem vydražené nemovitosti, kterou dobrovolně nevyklidil. Ale podle předpisů §§ 156, odst. 2, 238 a 349 ex. ř. mohli by v souzeném případě vydražitelé požadovati jediné vyklizení ideálních ^{11/480} vydražené nemovitosti. Protože však nelze užívati bytu v ideálních jedenácti čtyřistaosmdesátinách, ani byt z jedenácti čtyřistaosmdesátin ideálních vykliditi, nemají vymáhající věřitelé stran svých ideálních ^{469/480} zmíněné nemovitosti, jež nebyly předmětem nucené dražby, exekučního titulu proti povinné k jich vyklizení, a proto právem první soud, když vydražitelé učinili návrh na exekuční vyklizení vydražené nemovitosti podle § 349 ex. ř., zkoumal podle § 7 ex. ř., zda tomuto návrhu svědčí platný titul exekuční, a neshledav jej, návrh onen zamítl.

Čís 15261.

Byla-li dodána věc tomu, kdo ji neobjednal, nelze spatřovati v tom, že ji adresát u sebe ponechal, přijetí reální nabídky nebo uzavření smlouvy schovací; adresát není povinen věc neobjednanou ani opatřovati ani učiniti opatření, by byla vrácena odesílateli, ručí mu však za to, vyda-li věc neoprávněné třetí osobě, jež ji odesílateli odpírá vydati.

(Rozh. ze dne 5. června 1936, Rv I 1554/34.)

První soud vyhověl žalobě na zaplacení kupní ceny knih podle tvrzení žalobkyně objednaných žalovaným jemu dodaným, případně na náhradu škody, vzniklé žalobkyni protiprávním disponováním knihami. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalovaný sám knihy neobjednal a nemůže se proto žalobkyně domáhati zaplacení na základě písemné objednávky. Není tu ani konkludentní jednání žalovaného, z něhož by bylo lze usuzovati, že žalovaný přijal reální ofertu žalobkyně. Případ, jaký byl řešen v rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 12685 Sb. n. s., jehož se první soudce přidržel, na sporný případ se nehodí, poněvadž má jiný skutkový podklad. Tam totiž žalovaný dohodl se se zástupcem dodavatelovým tak, že zásilku došlou mu na základě objednávky zástupcem fingované vydal tomuto zástupci za účelem dalšího prodeje, věděl tedy, že zásilka nebude firmě vrácena a neuvědomiv o tom firmu, dal tím najevo, že souhlasí s tím, že objednávka byla uzavřena na jeho jméno. V souzeném případě žalovaný neobjednanou zásilku ihned odevzdal v bytě zástupkyně, do jejíhož držení se pak knihy dostaly, a poněvadž konkludentní čin dlužno posuzovati podle všech jednotlivostí případu a podle souvislosti celého děje, nelze z jednání žalovaného usuzovati jinak, než že knihy vrátil proto, že je neobjednal a proto podržeti nechtěl, a vrátil je zástupkyni žalující proto, že z účtu

seznal, že objednávku zprostředkovala, aby je tedy firmě vrátila. Nelze tedy v jednání žalovaného spatřovati takový čin, z něhož žalující strana mohla dle § 863 obč. zák. souditi, že žalovaný schválil dodávku, nebo přijal ji jako reální ofertu, když opak dal zřejmě najevo. Na tom neměni nic zákaz vydati knihy zástupcům uvedený na účtě, neboť i kdyby jej žalovaný četl a jednal proti němu, nejde z toho najevo, že přijímá dodávku na své jméno, nýbrž mohlo by to mít jen ten následek, že ručí za škodu tím vzniklou. Avšak škoda nevznikla žalující tím, že žalovaný jí knihy nevrátil přímo, nýbrž tím, že zástupkyně žalující knihy této nevrátila. Dopustila-li se tato snad nepoctivostí, jde to na vrub žalující, když si nepoctivou zástupkyni sjednala.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jestliže žalovaný knihy, žalující stranou mu zasláné, avšak jím neobjednané, nevrátil této přímo, avšak vrátil je její zástupkyni, třebaže nebyla oprávněna vrácení knihy přijímat, nelze z této skutečnosti vyzovovati, že žalovaný neobjednanou dodávku knih mlčky přijal jako reální ofertu žalující firmy podle § 863 obč. zák., naopak z toho, že knihy vrátil, protože je neobjednal, a že je donesl zástupkyni firmy, aby byly firmě vráceny, je nepochybně zřejmo, že nabídku žalobkyně nechtěl přijmouti, nýbrž ji odmítnouti. V rozhodnutí č. 12685 Sb. n. s., na něž se dovolatelka odvolává, jde o jiný skutkový podklad, neboť tam žalovaná strana zboží předala druhému k prodeji. V tomto bodě jest tedy výtka nesprávného právního posouzení ze strany dovolatelky neoprávněna. Žalobkyně opřela však svůj žalobní nárok také o to, že žalovaný s dodanými knihami protiprávně disponoval, a vytýká i v tomto bodě odvolacímu soudu právní mylnost; výtka tato jest opodstatněna. Ten, jemuž bylo dodáno zboží neobjednané, není povinen je vrátiti ani je opatrovati, ježto nestane se tím, že převezme zboží do své detence, uschovatelem zboží podle § 957 obč. zák. (srovnej Dr. Klang: Komentář k obč. zák. z r. 1934, svazek II., str. 864, Dr. Hanausek: Die Haftung des Verkäufers z r. 1883, díl I., str. 235 a j.), nýbrž náleží tomu, kdo mu je zaslal, aby si zboží u něho vyzvedl a učinil o něm opatření, která uzná za vhodná. Ujme-li se tedy přijímatel vrácení zboží, aniž se o tom dorozuměl s odesílatelem, obstará tím věc náležející odesílateli, tedy věc cizí bez příkazu. Odpovídá tudíž podle § 1035 obč. zák. za všechno zavinění, kterého se při tom dopustí a jedná-li při tom proti vůli odesílatelově, podle § 1040 obč. zák. vždy za škodu, vměšováním se do věci vzniklou i za ušlý zisk. Vrátil-li tedy žalovaný knihy do bytu zástupkyni firmy, bylo jeho povinností přesvědčiti se o tom, je-li oprávněna knihy pro firmu převzít, a opomenul-li tak učinit, ručí za toto opomenutí. Ale žalovaný odevzdal knihy do bytu jmenované zástupkyně přes to, že na faktuře, kterou žalovaný četl, bylo nápadně vytištěno, že zástupcům se nemají vydávat v žádném případě knihy ze zásilek, jednal tedy přímo proti zákazu a proto ručí žalující firmě podle § 1040 obč.

zák., ježto jí knihy nebyly její zástupkyni vydány. Bylo proto obnoviti rozsudek soudu prvního stolice.

Čís. 15262.

Za trvání služebního poměru nemůže se zaměstnanec platně vzdáti nároku na plat.

(Rozh. ze dne 5. června 1936, Rv I 602/36.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované firmy do 15. března 1935, kdy, jak tvrdí, byl žalovanou bezdůvodně propuštěn. Žalobou domáhá se proto na žalované mimo jiné náhrady mzdy za výpovědní lhůtu. Proti žalobě namítla žalovaná, že propustila žalobce důvodně, ježto ztratila k němu pro jeho chování důvěru, a dále, že žalovaný prohlášením ze dne 19. ledna 1935 se vzdal všech svých nároků ze služebního poměru proti žalované. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud částkou 1.970 Kč.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání potud, že přiznal žalobci ještě částku 1.155 Kč.

Důvody:

Žalobce byl v době podpisu prohlášení ze dne 19. ledna 1935 ve službách žalované firmy, ježto jeho pracovní poměr byl založen dopisem ze dne 26. listopadu 1934 a trval do dne 15. března 1935. Podle dotčeného již prohlášení bylo se žalobcem prohlášeno, že kromě tohoto zůstatku nemá žádných požadavků z jakéhokoli titulu vůči žalované firmě. Ve sporu jde o plat za dobu od 26. listopadu 1934 do 1. ledna 1935 a o tomto nároku není zmínky ve svrchu uvedeném vyúčtování. Podle § 4 zákona č. 154/34 Sb. z. a n. má zaměstnanec, nebylo-li nic jiného ujednáno hromadnou neb jednotlivou smlouvou, nárok na plat přiměřený poměrům a rozsahu podniku, a pevně služné jest podle § 10 nejpozději mu vypláceti na konci každého kalendářního měsíce. Toto právo nemůže býti smlouvou zkráceno, ani zrušeno (§ 53 cit. zák.), a to ani dodatečnou úmluvou. Z těchto ustanovení vyplývá, že se zaměstnanec za trvání služebního poměru nemůže platně vzdáti příslušejícího mu nároku na plat a nesejde na tom, v které formě se to stalo, zda vzdáním se ve smyslu § 1444 obč. zák. či, jako v souzeném případě, uznávací smlouvou. Platná jsou jen ujednání, uzavřená při skončení pracovního poměru, pokud jde o úpravu hmotných nároků, vzniklých teprve následkem tohoto skončení (čís. 3750, 8157 Sb. n. s.), ježto takovými ujednáními svobodná vůle zaměstnance (§ 869 obč. zák.) není ohrožena. Uznávací smlouvou, o kterouž jde, nebyl tedy dotčen nárok žalobcův na plat za dobu od 26. listopadu 1934 do 1. ledna 1935, jež stanovil první soud na 875 Kč a nikoliv v celé požadované výši 1.155 Kč. Ježto žalobce v rozhodné době byl ve službách žalované firmy, náležel

mu tedy plat, a ježto proti výši přisouzené částky nebylo námitek, bylo tedy žalobci částku 875 Kč přisouditi a k tomu ještě další částku 280 Kč, kterou odpočítal odvolací soud od svého přisudku prvního soudu jen v mylném předpokladu, že mu přiznal za dotčený plat celkem 1.155 Kč.

Čís. 15263.

Obecní zastupitelstvo jest oprávněno za účinnosti platového zákona se schválením dozorčího úřadu samosprávného (§ 214, odst. 4 plat. zák.) prominouti zaměstnanci z jiných služeb převzatému při jeho jmenování trvalým obecním zřízencem podle zákona čis. 16/20 Sb. z. a n. čekatelskou dobu i započítati mu službu ztrávenou v jiném zaměstnání (u politického úřadu).

Předpis § 103 mor. ob. zřízení nebyl zrušen předpisem § 212 plat. zák.

Zásah státního úřadu politického podle § 103 mor. ob. zřízení nepřekáží tomu, by se zaměstnanec nedomáhal podle § 24 zák. čis. 16/20 Sb. z. a n. výroku o svém služebním poměru a svých požitcích.

(Rozh. ze dne 5. června 1936, Rv II 174/36.)

Žalobce byl usnesením obecního zastupitelstva ustanoven definitivním zřízencem žalované obce od 1. ledna 1929 na systemisované místo, při čemž mu byla prominuta čekatelská doba a započítána doba, již ztrávil ve státní službě politické. Toto usnesení bylo příslušným okresním úřadem zrušeno proto, že odporuje platovému zákonu čis. 103/26, neboť jím byl porušen předpis § 25, odst. 1 plat. zák. o čekatelství na místo zřízence, jímž může býti ustanoven jen, kdo vykazuje dva roky nepřetržité služby jako plně zaměstnaná síla, žalobce že však nebyl vůbec čekatelem ustanoven, nýbrž hned zřízencem, což je podle § 25, odst. 3 a 4 pro III. platovou stupnici přípustno teprve po 5 letech čekatelské služby. Ani schválení okresního výboru, jenž schválil zařazení žalobcovy do II. platové stupnice zřízenecké 2. stupně s dalším postupem od 1. ledna 1933, nenabyl prý žalobce nějakého práva, poněvadž nezákonná usnesení nemohou vyvolati zákonné účinky. Žalobce domáhá se žalobou, aby bylo zjištěno proti žalované obci, že jest povinna vypláceti mu plat 3. stupně II. platové stupnice zřízenců, tedy hlavně činovního 9.900 Kč ročně a že není oprávněna trvati na vrácení částky 3.389 Kč a srážeti mu z tohoto důvodu z měsíčního služného částku 130 Kč měsíčně. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Jest především třeba rozřešiti předurčující otázku, která jest jádrem tohoto sporu, zda předpis § 212 plat. zák. čis. 103/26 Sb. z. a n. byl

porušen usneseními obecního zastupitelstva žalované obce, jimiž byl žalobce ustanoven definitivním zřízencem, ač nebyl ustanoven čekatelem, a jimiž mu byla do časového postupu započítána předcházející služba celkem 23 měsíců a 22 dní. Dovolací soud uvážil o uvedené otázce takto: Úprava služebních poměrů a požitků obecních zaměstnanců patří do práv vyhrazených obecním zřízením samosprávné působnosti obce (§ 31 mor. obec. zřiz.). V tom směru jest především rozhodnou vůle obecního zastupitelstva, projevená jeho usnesením (srov. rozhodnutí čis. 11557 a 12547 Sb. n. s.). Předpisem § 212, odst. 1 plat. zák. čis. 103/26 Sb. z. a n. byla však volnost uvedené úpravy omezena potud, že služební požitky a právní nároky zaměstnanců obcí, jakožto veřejnoprávních korporací nesmějí — nehledíc k výjimkám staveným v odst. 2 a 3 § 212 — přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů. Z toho plyne zásada, že za platnosti zák. čis. 103/26 Sb. z. a n. nesmí obecní zaměstnanec míti rozsáhlejší platová a služební práva a nároky, než obdobný zaměstnanec státní, a to do všech důsledků (srov. nálezn. správ. soudu čis. 9028 Sb. Bohuslavovy). Pokud jde nejprve o prominutí čekatelství, stanoví sice platový zákon pro zřízence ve státní službě v § 25, odst. 3, že zřízencem může — s výjimkou uvedenou v odst. 5 — býti ustanoven pouze ten, kdo v témže oboru státní správy skutečně ztrávil ustanovenou čekatelskou dobu ve zřízenecké kategorii, ve které má býti ustanoven, — ale v odst. 5 se dále praví, že pro zřízence platí obdobně ustanovení o zkrácení a prominutí čekatelské doby, platná podle § 7, odst. 6 pro úředníky. Podle toho jest zkrácení nebo prominutí čekatelské doby jak u státních úředníků, tak i u státních zřízenců zásadně přípustné a může je ze zvláště závažných služebních důvodů povoliti vláda k souhlasnému návrhu ústředního úřadu a ministerstva financí. Je-li prominutí čekatelské doby přípustné u státních zřízenců, třebas jen za předpokladů stanovených v § 7, odst. 6 plat. zák., nelze v tom, že obec prominula svému zřízenci čekatelskou dobu, spatřovati příznání rozsáhlejších služebních práv a nároků, než má obdobný zaměstnanec příslušnosti úřadů oprávněných povoliti, aby čekatelská doba byla zkrácena nebo prominuta, se vztahuje zřejmě jen na úředníky a zřízence ve státní službě a nelze ji rozšiřovati i na zřízence ve službách obcí, neboť jednak to nelze z § 212 plat. zák. vyčísti a jednak to vyplývá z úvahy, že zkrácení nebo prominutí čekatelské doby závisí na posouzení otázky, zda jsou v tom kterém případě zvláště závažné služební důvody, a že toto posouzení, pokud jde o obecní zaměstnance, nemůže již podle povahy věci příslušet vládě, ústřednímu úřadu státnímu a ministerstvu financí, jež by závažnost služebních důvodů u obecních zaměstnanců ani nemohly posuzovati, nýbrž jen obcím jako zaměstnavatelkám, pokud se týče dohlédacím úřadům samosprávným ve smyslu § 212, odst. 4 plat. zák. Rovněž započtení předcházející služby v jiném služebním poměru nebo jiném zaměstnání jest u státních zaměstnanců zásadně přípustné podle § 142 plat. zák. Pokud jde o příslušnost úřadů

oprávněných povolití toto započtení, platí tu obdobně totéž, co bylo právě vyloženo o prominutí čekatelské doby. V souzeném případě byl sice žalobce ustanoven obecním zřízencem, ač nebyl čekatelem, a byla mu započítána předcházející služba do doby potřebné pro zvýšení služného, ale stalo se tak na základě usnesení obecního zastupitelstva žalované obce ze dne 1. ledna 1929 a 15. února 1929 a bylo to také schváleno podle § 212, odst. 4 plat. zák. čís. 103/26 Sb. z. a n. okresním výborem v H. jako samosprávným úřadem. Nižší soudy nepochybily tedy po stránce právní, pokud uznaly, že ustanovením žalobce jako zřízence žalované obce, ač nebyl ustanoven čekatelem, a započtením jeho předchozí služby do doby pro zvýšení služného nebyly porušeny předpisy platového zákona, zejména předpis § 212. K dovolatelčiným vývodům, že usnesení obecního zastupitelstva byla zrušena zásahem státní moci a že tím pozbylo právního významu i jejich schválení okresním výborem jest připomenouti toto: Jest ovšem správné, že ustanovení § 103 mor. obec. zřiz. o právu státního úřadu politického, zakázati výkon usnesení obecního zastupitelstva i tehdy, upravují-li se jím služební a platové poměry obecních zaměstnanců, nebylo zrušeno předpisem § 212 plat. zák., neboť § 212 tohoto zákona upravuje jen schvalovací činnost samosprávných úřadů dohlédacích v příčině obcí, kdežto § 103 mor. obec. zřiz. se týká dozoru státních úřadů politických nad obcemi jako samosprávnými korporacemi zákazem výkonu usnesení obecního zastupitelstva za účelem ochrany zájmu veřejného. Jde tudíž v obou případech o úřední činnost právní povahy zcela od sebe odlišné (viz nář. nejv. správ. soudu čís. 11574, 11958 a 8683 Sb. Bohuslavovy). Zásah státního úřadu politického podle § 103 mor. obec. zřiz. nemůže však býti na překážku tomu, by se žalobce domáhal na soudě podle § 24 zák. čís. 16/20 Sb. z. a n. výroku o svém služebním poměru a o svých služebních poměrech. Zákaz výkonu, vydaný státním úřadem politickým, jest sice účinný proti žalované obci, ale jen do té doby, dokud nebude jinak rozhodnuto příslušným soudem na základě podané žaloby, neboť zákazem výkonu usnesení obecního zastupitelstva byla sice vázána obec, ale nemůže jím býti dotčeno a znemožněno uplatňování nabytého soukromého práva žalobce, a dojde-li k pravoplatnému soudnímu rozsudku pro žalobce příznivému, jest pak pro obec závazným tento rozsudek a tím pozbývá účinnosti zákaz výkonu, vyslovený Státním úřadem politickým. To jest zřejmý důsledek vyložené již zásady, plynoucí z ustanovení § 24 zák. čís. 16/20 Sb. z. a n. Posuzuje-li se věc s uvedených právních hledisek, není třeba se obíratí otázkou, zda by bylo lze na souzený případ použítí též ustanovení § 151 čís. 7 plat. zák.

Čís. 15264.

Jde o zmatek podle § 477 čís. 4 c. ř. s., dal-li procesní soud, ač chudá strana žádala o zřízení advokáta k sepsání odvolání, toto sepsání dožádaným soudem do protokolu přesto, že pro to nebylo podmínek podle § 465, odst. 2 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 6. června 1936, R I 485/36.)

Do rozsudku prvního soudu, jímž byla její žaloba na uznání otcovství a placení výživného zamítnuta, hodlala podati žalobkyně odvolání a požádala procesní soud, aby jí byl za účelem sepsání odvolání zřízen zástupce chudých. Procesní soud tuto žádost nevyřídil, nýbrž postoupil spisy okresnímu soudu, v jehož obvodě měla žalobkyně bydliště, se žádostí, by s ní (jejím zákonným zástupcem) bylo sepsáno odvolání protokolárně, což se také stalo. Odvolací soud odvolání odmítl proto, že pro protokolární sepsání odvolání nebylo v místě soudu, u něhož odvolání bylo sepsáno, podmínek druhého odst. § 465 c. ř. s.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí usnesení obou soudů pro zmatečnost a prvému soudu uložil, by dále po zákonu jednal.

Důvody:

Odvolací soud odmítl odvolání žalobkyně, které bylo v poslední den lhůty odvolací sepsáno do soudního protokolu u okresního soudu, kde mají sídlo dva advokáti. Toto protokolární odvolání bylo dáno na poštu dne 2. září 1935 a došlo 4. září 1935 k procesnímu soudu, který pak vyzval advokáta chudých žalobkyně k dodatečnému podpisu tohoto odvolání, čemuž tento v dané lhůtě vyhověl. Odvolacímu soudu dlužno přisvědčiti, že toto odvolání je nepřipustné (§ 465, odst. 2, § 471 čís. 2 c. ř. s.), pokud se týče opožděné (§§ 464, 468 odst. 1, 471 čís. 2 c. ř. s.). Z doslovu § 465, odst. 2 c. ř. s.: »v místech, v nichž nesídlí alespoň dva advokáti« (Orten, in welchen nicht wenigstens zwei Advokaten ihren Sitz haben), a také z doslovu § 90 zák. o soud. org. (zwei oder mehr Advokaten) plyne jasně, že protokolární sepsání odvolání není přípustno, jakmile v místě soudu sídlí alespoň dva advokáti. Podpis advokáta se podle § 467 čís. 5 c. ř. s. vyžaduje toliko na odvolacím spise podaném ve formě přípravného podání (§§ 75, 78, 467 c. ř. s.). Odvolací návrh daný do protokolu nevyžaduje podpisu advokáta (§ 465, odst. 2 a § 467 čís. 5 c. ř. s., § 90 zák. o soud. org., § 133 j. ř.). Než i kdyby byl v projednávaném případě odvolací spis, podaný zprvu ve formě protokolu a opatřený dodatečně podpisem advokáta, považován za odvolací spis ve formě podání, byl podán opožděně, neboť byl dán na poštu dne 2. září 1935, tedy po uplynutí lhůty, která běžela od doručení rozsudku 17. srpna 1935 po 14 dnů do 31. srpna 1935, který byl dnem všedním (sobota). Než přes to nelze odvolání odmítnouti, jak to učinil odvolací soud. Poručník nezletilého žalobce žádostí ze dne 26. srpna 1935 požádal advokátní komoru v P. o přidělení advokáta jako zástupce chudých k sepsání odvolání. Tato žádost byla advokátní komorou dne 28. srpna 1935 postoupena procesnímu soudu. Tento soud dožádáním ze dne 28. srpna 1935 zaslal spisy druhému okresnímu soudu, aby s poručníkem žalobce bylo sepsáno odvolání. Tento postup se však přičil ustanovení § 90 zákona o soudní organizaci, který předpisuje, že v případě, kdy chudá strana chce podati odvolání proti rozsudku okresního soudu, není však pro ni zřízen advokát a odvolání do soudního protokolu sepsáno býti nemůže, má procesní soud k návrhu

nebo z moci úřední ustanoviti úředníka státního zastupitelství nebo soudu k sepsání a včasnému podání odvolání. Blíže je věc upravena v § 133 j. ř., který také nařizuje, že ustanovení zástupce chudých v uvedeném případě má opatřiti procesní soud; úřední zástupce k sepsání odvolání ustanovený má pak odvolání sepsati na základě soudních spisů, do nichž má nahlédnouti (§ 133, odst. 4 j. ř.). Ježto procesní soud, kterému žádost poručníka žalobce došla včas ve lhůtě odvolací, se nezachoval podle uvedených ustanovení zákona, a ježto v důsledku jeho postupu bylo odvolání podáno způsobem nepřipustným, pokud se týče nikoli včas, je tím založena zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s., ježto žalobci byla nezákonným postupem soudu odňata možnost před odvolacím soudem projednávat. Bylo proto rekursu vyhověno a napadené usnesení zrušeno spolu s řízením jemu předcházejícím, pokud je zasaženo zmatečností. Zmatečností není zasaženo ustanovení zástupce chudých žalobci, ježto tím byla — třeba ne úplně — vyřízena jeho žádost. Zrušením zmatečného řízení se vrací právní rozepře do stadia, v jakém byla před tím (§ 478 c. ř. s.), v daném případě dne 28. srpna 1935, kdy došla soudu žádost žalobce o ustanovení zástupce chudých pro sepsání odvolání. Ježto však žalobci byl již mezitím ustanoven zástupcem chudých advokát, který zároveň se stížností podal dne 2. dubna 1936 odvolání, bylo toto odvolání podáno včas ve zbývající lhůtě k tomu běžící. Bude proto nyní na soudu první stolice, aby stejnopis tohoto odvolacího spisu doručil odvolatelovu odpůrci a dále podle § 468 c. ř. s. jednal.

Čís. 15265.

K § 1 čís. 6 ex. ř.

Ani vyznačením obsahu v odevzdací listině nestala se dědická dohoda opatřením (rozhodnutím) civilního soudu podle § 1 čís. 6 ex. ř.

(Rozh. ze dne 9. června 1936, R I 486/36.)

První soud povolil vymáhajícímu věřiteli Josefu S-ovi proti Barboře S-ové na základě odevzdací listiny mobilární exekuci k vydobytí pohledávky, již jest mu dlužnice povinna zaplatiti podle dědické dohody, pojaté do odevzdací listiny. Rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

První soud povolil navrženou exekuci podle odevzdací listiny okresního soudu, jež (pokud jde o vymáhajícího věřitele a oba povinné) zní takto: »Okresní soud odevzdává pozůstalost po Anně S., soukromnici, v ceně 255.723 Kč 50 h ku pozůstalosti této ze zákona bezpodmínečně za dědice přihlásivším se pozůstalým dětem, mezi nimi i vymáhajícímu věřiteli Josefu S. a povinné Barboře S., jejichž dědické přihlášky na

soud přijaty byly, na základě dědické posloupnosti ze zákona a dědické dohody v tomto protokole obsažené, takto: Celou pozůstalost obdrží povinná Barbora S. s dalším dědicem proti tomu stejnodílně do vlastnictví, že v tomtéž poměru zaplatějí pozůstalostní dluhy a že jménem dědických podílů do 1. 7. 1934 se 4% úroky a bez knihovního zajištění vyplatějí sourozencům určité částky, a mezi nimi vymáhajícímu věřiteli Josefu S. obnos 53.307 Kč 56 h rukou společnou a nerozdílnou. Tím prohlašuje se projednání za skončené.« Jest otázkou, zda tato odevzdací listina jest exekučním titulem stran pohledávky Josefa S. původně 53.307 Kč 56 h, nyní ve zbytku 7.807 Kč 55 h s příslušenstvím. Exekučním titulem po rozumu exekučního řádu jsou podle § 1 čís. 6 ex. ř. »opatření« civilních soudů, vydaná v nesporných právních věcech potud, pokud podle předpisů pro ně platných mohou býti vykonána. Těmito předpisy pro ně platnými jsou nyní ustanovení § 50, odst. 1 a 2 zákona č. 100/31 Sb. z. a n. (srov. rozh. č. 13449 Sb. n. s.). Tím však není ještě řečeno, že všechna usnesení vydaná v nesporném řízení jsou (za podmínek § 50, odst. 1 a 2 citovaného zákona) také exekučním titulem ve smyslu exekučního řádu. Aby se jí stala, musí vyhovovati i svým obsahem tomu, co exekuční řád všeobecně předpisuje pro exekuční tituly (§ 7 ex. ř.), zejména musí vysloviti povinnost k určitému plnění. Toto uložení povinnosti musí se projevit jako výron rozhodovací činnosti soudu (§ 31, odst. 1 a 2 uvedeného zákona). Při tom nezáleží na vnější formě rozhodnutí, nýbrž na jeho vnitřní podstatě. Hlavní obsah odevzdací listiny uvádí § 174 nesp. pat. Došlo-li již před odevzdáním k rozdělení pozůstalosti, má býti na to v odevzdací listině odkázáno. Tento odkaz na »dědickou dohodu« jest vyznačen v prvním odstavci shora citované odevzdací listiny. V druhém odstavci odevzdací listiny jest přičleněn podrobný obsah dědické dohody, kterou podle protokolu ze dne 13. prosince 1933 uzavřeli dědicové na notářství. Tím, že obsah této dědické dohody jest vyznačen v odevzdací listině, nestala se dědická dohoda »opatřením« (nyní rozhodnutím) civilního soudu po rozumu § 1 č. 6 ex. ř., a nelze na základě odevzdací listiny samé, t. j. jejího prvního odstavce, který nemá náležitostí vytčených v § 7 ex. ř., domáhati se splnění povinnosti, stanovené dědickou dohodou, v exekučním řízení.

Čís. 15266.

Při žalobě o náhradu škody podle § 1326 obč. zák. stačí již možnost, že bude zmrzačení bránit poškozenému v lepším zaopatření a v životním uplatnění.

(Rozh. ze dne 9. června 1936, Rv I 1612/34.)

Žalobkyně (školačka), jež byla autem žalovaného při automobilové nehodě zmrzačena, domáhá se na žalovaném náhrady škody z důvodu § 1326 obč. zák., že jí její zmrzačení brání v lepším zaopatření. Žalobě

bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem v otázce, o níž tu jde, z těchto

důvodů:

Názoru žalovaného, že nejde o trvalé zohyždění, nelze přisvědčiti, hledíc k posudku znaleckému, který zkrácení pravé nohy a vadně utváření v kloubu kolenním označuje za trvalé a s určitostí nemůže připustiti, že by odborné ortopedické léčení způsobilo úplné vyléčení a odstranění této vady. Jsou proto bezpodstatné vývody dovolání, že žaloba o odškodnění z tohoto právního důvodu jest předčasná. V rozhodnutí čís. 11394 Sb. n. s. bylo vyloženo, že žaloba o náhradu škody z tohoto důvodu není předčasná proto, že poškozenému nevznikla dosud škoda, ježto mu dosud neuchází výdělek. Stačí již průkaz možnosti, že bude zmrzačení brániti poškozenému v lepším zaopatření a v životním uplatnění. Tomu tak jest v souzeném případě, neboť bylo zjištěno, že pravá noha žalobkyně jest zkrácena a vadně utvářena v kloubu kolenním tak, že její chůze jest nejistá, nevytrvalá a kolébavá, a že uvolnění kloubové jest patrné i pro laika, který musí poznati zkrácení nohy, když se žalobkyně postaví, poněvadž se vzadu a na stranu prohne. Žalobkyni byla přisouzena přiměřená částka pro trvalou a zohyžďující tělesnou vadu, která může býti na překážku jejímu lepšímu zaopatření v životním uplatnění, i pro zmařenou vyhlídku na zaopatření se provdáním. Jsou proto bezpodstatné vývody dovolání, že »element případného úbytku pracovní způsobilosti musí z úvah o odškodnění pro zohyždění býti zcela vyloučen«.

Čís. 15267.

Byl-li na opověď druhého veřejného společníka vymazán zemřelý veřejný společník, bylo tímto zápisem vyznačeno zrušení společnosti, nebylo-li smlouvou ustanoveno, že společnost má dále trvati s dědici zemřelého.

(Rozh. ze dne 9. června 1936, R II 217/36.)

Prvý soud vyhověl návrhu Arnolda L. na zapsání změny v obchodním rejstříku vyznačením úmrtí druhého společníka Heřmana L. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Veřejnou obchodní společnost »F. L. a Söhne« tvoří dva společníci, a to Arnold L. a nyní již zemřelý Heřman L. Každou změnu firmy jest sice dle čl. 25 obch. zákona vyznačiti v obchodním rejstříku (čl. 12 obchod. zákona), avšak zde jde o to, zda firma trvá vůbec dále jako firma jednotlivce, jak tvrdí Arnold L., či zda tomu tak není. Při dvou veřejných společnicích nemůže být pochyby o tom, že úmrtím jednoho z nich zaniká společnost jako taková, že tedy nastává její zrušení, a že je třeba přistoupení k likvidaci společnosti. Společnost nemůže dále tvořiti pouze jeden společník, a mohlo by jít jen o otázku dalšího znění firmy, a tu tvrdí

Arnold L., že dle dohody se zemřelým Heřmanem L. má býti firma vedena dále jako stará firma. Není proto třeba řešit otázku, zda nyní zůstal jediný společník Arnold L. jest oprávněn sám oznámit úmrtí druhého společníka, či zda k tomu jest třeba i podpisů dědiců zemřelého společníka, a to proto, poněvadž nemůže být v obchodním rejstříku vyznačena změna společnosti, která již dále netrvá, ale jde pouze o nutné vyznačení zrušení společnosti. Jest proto žádost Arnolda L., aby zemřelý Heřman L. byl z rejstříku vymazán, neproveditelná a nezákonná, poněvadž společnost o jednom členu jest pojmově nemožná.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle usnesení rejstříkového soudu byl k opovědi společníka Arnolda L. v obchodním rejstříku vymazán veřejný společník Heřman L., ježto zemřel. Nehledíc k tomu, že se tato opověď stala na výslovné vyzvání rejstříkového soudu, jež bylo doručeno též právnímu zástupci Vilemíny L. a stalo se pravoplatným, bylo uvedeným zápisem též projevováno, že společnost byla zrušena, když nebylo smlouvou stanoveno, jak stěžovatelka sama tvrdí, aby společnost s dědici zemřelého dále trvala, neboť v takovém případě nastane ovšem úmrtím jednoho ze dvou společníků veřejné obchodní společnosti její zrušení, poněvadž společnost o jednom členu jest pojmově nemožná. Otázka však, zda má nastati likvidace společnosti, bude řešena ve sporu, který zahájila vdova Vilemína L. důsledkem pravoplatného druhého usnesení rejstříkového soudu. Okolnost, že Vilemína L. nebyla slyšena o opovědi Arnolda L. nemůže býti příčinou pro zrušení prvního usnesení rejstříkového soudu, když ona sama oznámila rejstříkovému soudu nastalou změnu.

Čís. 15268.

Závodník musí při řízení silostroje i na závodní dráze vynaložiti zvýšenou opatrnost podle § 1299 obč. zák., aby se vyvaroval všeho, co by mohlo diváky ohroziti na zdraví a životu.

Jde při automobilových závodech o spoluzavinění diváka, stojícího na místě, kde může závodní stroj ze závodní dráhy snadno vyjeti a bezpečnost diváka ohroziti.

(Rozh. ze dne 9. června 1936, Rv II 232/36.)

Žalobce přihlížeje jako divák motocyklovým závodům, pořádaným žalovaným Moto-Autoklubem v M., byl těžce zraněn při havarii, která postihla při závodě žalovaného závodníka Arnošta V. Z toho důvodu domáhá se na obou žalovaných náhrady škody. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud částkou 60.000 Kč, neuznav na spoluvinu žalobcovu na úraze.

Nejvyšší soud uznal na spoluvinu žalobcovu na úraze a přiznal mu proto z titulu požadované náhrady škody polovici uvedené částky.

Důvody:

Pokud jde o otázku zavinění a ručení spolužalovaného Arnošta V., třeba poznamenati toto: I když jest snahou závodníka vyvinouti na závodní dráze co největší rychlost, aby dojel co možná nejdříve k cíli, nelze jej i při této jeho snaze po docílení nejvyšší rychlosti zprostiti povinnosti, vynaložiti při řízení silostroje i na závodní dráze zvýšenou opatrnost předpokládanou v § 1299 obč. zák., aby se vyvaroval všeho, co by mohlo při závodní dráze stojící diváky ohroziti na zdraví a životech. Byla-li žalovanému V. povaha zatáčky známa, poněvadž tam den před tím trénoval, a bylo-li mu známo, že jeden závodník se na tomtéž místě zabil a že jiný závodník z dráhy vyjel, tedy byla rychlost 100 km, kterou žalovaný na tomto místě jel, rychlostí přespřílišnou, podle průměrů nepřipustnou, a ona právě přivodila, že žalovaný nedovedl silostroj ovládnouti, vjel do příkopu a konečně i do diváků. Nižší soudy proto nepochybily, když uznaly i na zavinění spolužalovaného Arnošta V. Otázku spoluzavinění žalobcovu neposoudily však nižší soudy správně. Nesejde na tom, že místo, na němž žalobce stál a závodům přihlížel, nebylo označeno pořadatelstvem závodů jako nebezpečné a že z toho místa diváci nebyli vyklizováni, když jinak místo to bylo skutečně nebezpečné. Žalobce zúčastnil se několika automobilových závodů a musilo mu proto býti známo, že státi v místech před zatáčkou nebo za ní, ať už to bylo v »jakési«, či v »jisté« vzdálenosti od ní, je nebezpečné. Žalobce věděl a věděti musil, že jde o rychlostní závod a že státi poblíže zatáček je vždy nebezpečné, poněvadž silostroj může v zatáčce snadno z jízdní dráhy vyjeti a bezpečnost stojícího tam diváka ohroziti. Nehledě ani k tomu, že policejní ředitelství v M. vyhláškou zakázalo obecnstvu státi a přihlížeti závodům na nebezpečných zatáčkách a zdržovati se na místech uzavřených lany nebo vstoupiti do jízdní dráhy, káže již rozumná opatrnost každému diváku, přihlížejícímu automobilovým silničním závodům, nestavěti se na místa, kde může závodní stroj ze závodní dráhy snadno vyjeti a bezpečnost diváka ohroziti. Žalobce musil při náležitě pozornosti seznati nebezpečnost svého stanoviště, takže postavil-li se přes to na ono místo, učinil tak na vlastní nebezpečnost a není tedy jeho spoluvina na škodné události o nic menší než zavinění žalovaných. Bylo proto podle § 1304 obč. zák. uznati, že škodu mají nésti obě strany stejným dílem.

Čís. 15269.

Ustanovenia zákona č. 66/1925 Sb. z. a n. o exekúcii na výmenky platia aj o exekúcii na právo požívacie, ktoré si rodičia pri odstúpe nehnuteľností vymienili ku svojej výžive.

(Rozh. z 9. júna 1936, R III 197/36.)

Súd I. stolice povolil medzi iným aj exekúciu vkladom exekučného záložného práva na požívacie právo, ktoré má exekútka zaistené na nehnuteľnostiach zapísaných v poz. kn. protokole č. 115 atď. obce D. Rekurzny súd čiastočne zmenil usnesenie súdu I. stolice a exekúciu na spomenuté požívacie právo povolil s tým obmedzením, že exekútke musí zostať voľný ročný úhrnný požitok peňažitých a naturálnych dávok, čítajúc v to aj byt, v úhrnnej hodnote 4.000 Kč. Dôvody: Rekurzny súd na základe pripojeného obecného svedectva zisťuje, že hodnota doživotného požívacieho práva povinnej nepresahuje 1.000 Kč a podľa tohoto svedectva ako aj podľa úradného svedectva konštatuje, že povinná je 76 ročná vdova, nemajetná a vydržovaná svojím synom. Rekurzny súd preskúmvši usnesenie súdu I. stolice v napadnutej časti zistil, že podaný rekurz treba posudzovať podľa § 64 lit. a) exek. zák. v znení zák. zo dňa 1. apríla 1925 č. 66 Sb. z. a n., ktorý odpovedá ustanoveniu § 330 exek. por. platného v historických zemiach a ktorého ustanovenia mali byť práve citovaným zákonom prenesené i na Slovensko, a so zreteľom na tieto ustanovenia dospel rekurzny súd k tomu presvedčeniu, že rekursu povinnej strany nemožno upreť čiastočnej oprávnenosti, keďže podľa názoru rekurzného súdu niet v súdenom prípade žiadneho dôvodu, aby sa so zreteľom na hore uvedený skutkový stav nepoužilo ustanovenia § 64 lit. a) exek. zák. v znení zákona zo dňa 1. apríla 1925 č. 66 Sb. z. a n., lebo hoci v súdenom prípade nejde výslovne o výmenok v smysle citovaného zákona, ktorým sa vo vlastnom slova smysle rozumie vecné právo: požadovať od vlastníka roľníckej sesie na výživu isté dávky, ktoré sa vymieňujú pri prevode roľníckej sesie na deti v prospech rodičov, aby boli v starobe zaopatreni, preca ide o také plnenie, ktoré sa úplne podobá výmenkovému plneniu, keďže jeho účelom je zaopatrenee zostarlej matky nabyvateľa v úvahu prichádzajúcich nehnuteľností, ktorá si pri ich postúpení synovi vyhradila na ne doživotné požívanie, ktoré vecne zodpovedá vymieňaniu v historických zemiach obvyklého výmenku a je i v súdenom prípade výhradným zdrojom obživy exekútky v starobe. Preto rekurzny súd hľadiac na tú skutočnosť, že nejde o privilegovanú pohľadávku, zmenil usnesenie súdu I. stolice v napadnutej časti v tom smysle, že povolil exekúciu s obmedzením v smysle citovaného zákonného ustanovenia, tedy po výšku 4.000 Kč.

Na jvyšší súd rekursu nevyhovet.

Dôvody:

Bezpodstatná je námietka, že rekurzny súd porušil právo, lebo vraj nie je tu daný základ pre použitie zákona č. 66/1925 Sb. z. a n., keďže exekútka nie je výmenkárkou, hoci má právo doživotného požívania zaistené na nehnuteľnostiach zapísaných v poz. kn. protokole č. 115 obce P. Výmenkem treba rozumet požitky alebo práva, ktoré vlastní nehnuteľností, postupujúc ich osobe druhej, vyhradzuje (vymieňuje) sebe alebo tretej osobe na dobu svojho života alebo tretej

osoby alebo na dobu určitú. Podľa stálej súdnej praxi Sb. n. s. čís. 5148, 5766, 6610) ustanovenie zákona čís. 66/1925 Sb. z. a n. platí aj pre plnenie v prípadoch podobných vymienku, ak majú účel zaopatrovací, najmä u zostarých rodičov. Rekurzný súd na základe zisteného skutkového stavu správne dospel k názoru, že v tomto prípade sú dané predpoklady pre požitie zákona čís. 66/1925 Sb. z. a n. aj hľadiac na to, že tu podľa hore uvedeného ide o výhradný — tedy nezbytný — zdroj obživy exekútky v jej starobe.

Čís. 15270.

Púhe vykonávanie domovníckych prác — hoci z príkazu vlastníka domu — nezakladá ešte domovnícku smluvu, jestliže sa z okolností nepodáva zrejma vôľa strán založiť domovnícky pomer.*)

(Rozh. z 9. júna 1936, Rv III 40/36.)

Vendelín K., zomr. manžel žalobkyne, bol sluhom žalovanej firmy a mal okrem 800 Kč mesačného platu v dome žalovanej firmy naturálny byt se svetlom a kúrením; žalobkyňa za mesačný plat 300 Kč upratovala kancelárie žalovanej firmy. Chodbu a schodište v dome čistili pôvodne nájomníci domu sami, keďže v dome nebolo domovníka, ale pozdejšie riaditeľ žalovanej firmy K. prikázal ústne žalobkyňi a jej manželovi, že musia aj tieto práce konať, lebo ich inak v byte neponechá. Od toho času žalobkyňa po dobu niekoľko rokov denne zametala chodbu a schodište, raz do týždňa ich umývala a čistila dvere a obloky. Okrem toho otvárali žalobkyňa a jej manžel v noci bránu. Iné domovnícke práce nekonalí a riaditeľ K. viac ráz sa výslovne vyjadril, že dvor a chodník pred domom nemusia čistiť, lebo veď nie sú domovníkmi. Podľa stanoviska žalobkyne však došlo vykonávaním spomenutých domovníckych prác z príkazu riaditeľa žalovanej firmy k uzavreniu domovníckej smluvy a žalobou, o ktorú tu ide, domáhala sa žalobkyňa po smrti svojho manžela prisúdenia odmeny za konanie domovníckych prác. Oba nižšie súdy žalobu zamietli z dôvodu, že k uzavreniu domovníckej smluvy nedošlo ani konkludentne, a že žalobkyňa konala spomenuté domovnícke práce len v rámci jej služebného pomeru ako upratovačka resp. v rámci služebného pomeru jej zomr. manžela za tohoto, tak že jej zvláštna odmena za ne neprislúcha.

Na jvyšší súd dovolaciu žiadosť žalobkyne zamietol.

Dôvody:

Pracovný pomer domovnícky v smysle zákona čís. 82/1920 Sb. z. a n. môže byť podľa ustanovenia § 1, bodu 1 cit. zák. založený ústnou alebo písomnou smluvou alebo písomným prejavom vlastníka domu

*) Srov. Sb. n. s. čís. 6966, 14995 (úr. sb. čís. 2506).

alebo jeho oprávneného zástupcu, vydaným na základe kolektívnej smluvy a doručeným zamestnancovi. Sám výkon domovníckych prác, uvedených v § 1, bode 2 cit. zák. domovnícku smluvu nezakladá (srov. rozhodnutie Sb. n. s. čís. 6966), jestliže z okolností nepodáva sa zrejma vôľa strán založiť domovnícky pomer. Žalobkyňou tvrdená a nižšími súdmi zistená okolnosť, že riaditeľ žalovanej K. dal príkaz zomr. Vendelínovi K., manželovi žalobkyne, ktorý bol u žalovanej zamestnaný ako sluha so stálym mesačným platom, a žalobkyňi, ktorá za mesačných 300 Kč upratovala kancelárie žalovanej firmy, aby vykonávali tiež práce domovnícke, a že žalobkyňa a jej manžel tomuto príkazu vyhovelí, nenahradzuje zákonom čís. 82/1920 Sb. z. a n. v § 1 bode 1 predpísané náležitosti vzniku domovníckej smluvy. Neobstojí preto tvrdenie dovolacej žiadosti, že domovnícka smluva podľa citovaného zákona bola medzi žalobkyňou a žalovanou založená tým, že žalobkyňa vykonávala domovnícke práce z príkazu správou žalovanej. Zákon čís. 82/1920 Sb. z. a n. ponecháva v § 4 vlastníkovi domu výslovne na vôli, aby domovnícke práce vykonával sám alebo ich dal obstarávať svojimi služebníkmi, a stanoví, že na týchto sa domovnícky zákon nevzťahuje. Z toho plynie, že nie každý, kto vykonáva práce domovnícke, je domovníkom podľa cit. zákona, ale len ten, ktorého domovnícky pomer bol založený spôsobom uvedeným v § 1 cit. zák. Z toho, že žalovaná vystavila žalobkyňi potvrdenie zo dňa 27. júla 1933, že žalobkyňa je domovníčkou v jej dome a že v spore č. Cpr 557/33 pred pracovným súdom zavedenom uznala, že žalobkyňa je u nej domovníčkou, dá sa vyvodit' iba to, že žalobkyňa domovnícke práce konala, ale ani toto potvrdenie ani toto uznanie, že žalobkyňa je domovníčkou, nestačí pre nedostatok náležitostí uvedených v § 1 bode 1 zák. čís. 82/1920 Sb. z. a n. k vzniku domovníckej smluvy podľa tohoto zákona. Je preto správne zistenie odvolacieho súdu, že domovnícka smluva podľa citovaného zákona medzi stranami uzavretá nebola, a že v dôsledku toho neobstojí žalobný nárok o tento zákon oprený. V dovolacej žiadosti prednesená okolnosť, že v spore č. j. Cpr 65/33 pracovného súdu v B. bolo pravoplatne rozhodnuté, že medzi stranami jestvoval pomer domovnícky, z citovaných spisov nevysvitá.

Čís. 15271.

Uplatňovanie nároku na náhradu škody, vyvodzovaného z konania, ktorého sa dopustil zamestnávateľ po skončení služebného pomeru, nepatrí pred pracovný súd.

(Rozh. z 9. júna 1936, Rv III 344/36.)

Žalobkyňa domáhala sa u pracovného súdu žalobou, podanou na svojich bývalých zamestnávateľov: I.—II. žalovaných náhrady škody, ktorú údajne utrpela tým konaním žalovaných, že I. žalovaný napísal dňa 17. júna 1935 v liste II. žalovanému o odbornej spôsobilosti žalob-

kyne nepravdivé a jej nepriaznivé veci a že II. žalovaný tento list, žalobkyňu vážne diskreditujúci, rozširoval medzi zamestnávateľmi dotyčného pracovného odvetvia. Ďalší žalobný prednes žalobkyňa v odvolacom pokračovaní odvolala. Podľa prednesu žaloby bola žalobkyňa zamestnaná u I. žalovaného do 30. apríla 1935 a potom u II. žalovaného, kde vystúpila z práce dňa 14. júna 1935.

O b a n i ž š i e s ú d y spor meritórne prejednali a žalobu zamietly, N a j v y š š í s ú d ich rozsudky zbavil účinnosti a spor zastavil.

D ô v o d y:

Žalobkyňa predniesla v žalobe, že zo zamestnania u II. žalovaného odišla dňa 14. júna 1935 a viac sa nevrátila. Zanikol tedy služebný pomer medzi žalobkyňou a II. žalovaným dňom 14. júna 1935.

Podľa nesporne zisteného skutkového stavu zaslal I. žalovaný II. žalovanému list, na ktorý zakladá žalobkyňa žalobný nárok proti prv menovanému, dňa 17. júna 1935. Tento list nemá náležitostí potvrdenia o zamestnaní, uvedených v § 44 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n., lebo nebol vydaný zamestnanci, nemá potvrdenia o dobe a spôsobe zamestnania, a ani nie je písaný tým cieľom, aby nahradil potvrdenie o zamestnaní, ktoré sa vydáva zamestnancovi, aby sa ním mohol kedykoľvek a proti komukoľvek vykázat, najmä, aby sa ním mohol vykázat zamestnávateľom pri hľadaní miesta, keďže bol písaný zamestnávateľovi, s ktorým žalobkyňa krátko predtým zamestnanecký pomer zrušila. Je preto správne rozhodnutie odvolacieho súdu, že tento dopis nie je potvrdením o zamestnaní, vydaným podľa § 44 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n., ani ho nenahrádza. Rozhodnutia Najvyššieho súdu uverejneného v Sb. n. s. pod čís. 2195 na súdený prípad nemožno použiť, lebo tam išlo o informačný list zaslaný bývalým zamestnávateľom novému zamestnávateľovi, u ktorého sa zamestnanec uchádzal o miesto. V súdenom prípade však ide o informačný list, zaslaný I. žalovaným II. žalovanému po tom, keď služebný pomer žalobkyne s týmto bol zrušený.

Spory, ktoré vznikly z konaní po zrušení služebného pomeru, nepatria do (vecnej) príslušnosti pracovných súdov, lebo táto príslušnosť je daná podľa § 1 zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n. len pre spory, vzniklé zo služebného pomeru založeného smluvou súkromoprávnou, tedy spory, ktorých skutkový základ vznikol za trvania služebného pomeru.

Proti II. žalovanému vzniesla žalobkyňa žalobu na tom základe, že II. žalovaný list zo dňa 17. júna 1935 rozširoval medzi bratislavskými zamestnávateľmi toho istého pracovného odvetvia a že okrem toho poďával o nej v dobe trvania služebného pomeru nepriaznivé a nepravdivé posudky. Na pojednávaní, konanom pred odvolacím súdom dňa 9. januára 1936, prejavil zástupca žalobkyne na výslovnú otázku súdu, v čom spatruje škodu, ktorej náhradu žiada, že vidí škodu výlučne v tom, že žalobkyňa bola rozširovaním listu v Bratislave a na celom Slovensku znemožnená. Týmto prejavom obmedzila žalobkyňa základ žaloby proti II. žalovanému len na rozširovanie dopisu a upustila od žalobného ná-

roku na základe rozširovania nepravdivých a nepriaznivých správ za trvania služobného pomeru. Uplatňuje tedy žalobkyňa aj proti II. žalovanému žalobný nárok vzniklý z konania tohoto po zrušení služebného pomeru, nie je tedy ani pre tento spor pracovný súd príslušný.

Príslušnosť pracovného súdu je výlučná. Ide tedy o sporu prekážajúcu okolnosť bodu 1 § 180 Osp., ktorej si všima dovolací súd z úradnej povinnosti, a bolo preto učené opatrenia ako sa stalo.

Čís. 15272.

Pri počítaní lehoty, určenej na protestovanie zmenky v § 37 zmenk. zák., sa na sviatočné dni vôbec nehľadí.

(Rozh. z 9. júna 1936, Rv IV 112/36.)

Proti zmenkovým platebným prikazom, vydaným na žiadosť žalujúcej banky, namiety I. žalovaná Verona S. a II. žalovaná firma S. medzi iným zánik zmenkového práva pre opozdený protest. Súd prvej stolice námietkam žalovaných, založeným na zánik zmenkového práva pre opozdený protest, vyhovel a zmenkové platebné prikazy zbavil účinnosti. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a zmenkové platebné prikazy ponechal v účinnosti. N a j v y š š í s ú d dovolacie žiadosti žalovaných zamietol, dovolaciu žiadosť II. žalovanej medzi iným z týchto

d ô v o d o v:

II. žalovaná v dovolacej žiadosti uplatňuje porušenie pravidiel zmenkového zákona, ktoré vidí v tom, že pohľadávka bola proti nej prisúdená, hoci protest, potrebný k zachovaniu zmenkových práv proti nej, stal sa opozdene. Sporné zmenky boli sročné dňa 5. januára 1932, preto protestovanie dňa 8. januára 1932 je opozdené, hoci 6. január je dňom sviatočným, lebo druhý deň po splatnosti zmeniek, 7. január bol všedným dňom.

Táto dovolacia sťažnosť je neodôvodnená. Podľa predpisu § 37 zmenk. zák. protestovanie má sa stať najpozdšie druhý všedný deň po splatnosti zmenky. To znamená, že treba počítať len všedné dny a že sviatočný deň nielen vtedy sa nepočíta, jestli je posledným dňom lehoty. Sviatočný deň 6. januára 1932, tedy do lehoty sa nepočíta a preto je posledný deň protestnej lehoty 8. januára 1932.

Čís. 15273.

Nebylo-li nic jiného ustanoveno, musí býti první čtvrtina nejvyššího podání hotově u soudu složena (§ 152, posl. odst. ex. ř.), třebas budou převzetím dluhů vydražitelem zapraveny více než tři čtvrtiny nejvyššího podání.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, R I 614/36.)

Prvý soud povolil podle § 154 l. ex. ř. opětou dražbu nemovitosti, maje za to, že vydražitelka nespĺnila, pokud jde o složení nejvyššího podání, dražební podmínky. Rekursní soud, vyhradiv svému usnesení právní moc, uložil prvému soudu nové jednání. **Důvody:** Podle § 154 ex. ř. zahájí se opětná dražba nemovitostí, nezapraví-li vydražitel včas a řádně nejvyšší podání. V daném případě složila vydražitelka na nejvyšší podání 27.460 Kč jako vadium částku 4.100 Kč a první knihovní věřitel prohlásil písemným podáním, že nežádá hotově vyplacení své pohledávky ve výši 38.500 Kč. Není sporu o tom, že nejvyšší podání jest tudíž zapraveno. Na věci nemůže nic měniti, že proti pohledávce prvního knihovního věřitele byl podán odpor, neboť o tomto odporu soud dosud nerozhodl a není známo, jak s pohledávkou bude při rozvrhu naloženo a rozhodnutí tomu nelze předbíhati. Při řešení otázky, zda vydražitel nesložil včas řádně nejvyšší podání, nelze míti zřetel jen ke stavu věci až do roku nebo do rozhodnutí o rozvrhu nejvyššího podání, nýbrž jest přihlížeti i k dalšímu vývoji věci (Sb. n. s. čís. 10491). Vydražitelka má právo ve smyslu § 154, odst. 2 ex. ř. složit zadržené částky nejvyššího podání i s úroky k soudu, ba dokonce s opětné dražby sejde, nabízel-li vydražitel v dovolacím rekursu proti povolení opětné dražby doplnění chybějící částky nejvyššího podání Sb. n. s. čís. 13029).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle schválených dražebních podmínek byla vydražitelka povinna složit u soudu v hotovosti do 14 dnů čtvrtinu nejvyššího podání, zbytek ve dvou stejných měsíčních splátkách, první nejpozději v měsíci, druhou nejpozději ve 2 měsících po tom, kdy příklep nabude právní moci. Souhlas zástavních věřitelů, jejichž pohledávky pravděpodobně budou uspokojeny z nejvyššího podání, s převzetím dluhu mohl přivoditi odečtení jejich dávek od posledních dvou splátek. První čtvrtina nejvyššího podání musí býti hotově u soudu složena, není-li za souhlasu vymáhajícího věřitele a knihovních věřitelů ustanoveno nic jiného (§ 152, posl. odst. ex. ř.), i když budou převzetím dluhů vydražitelem zapraveny více než tři čtvrtiny nejvyššího podání. V dražebních podmínkách nebyla taková odchylka ustanovena, vymáhající věřitel vyslovil se proti započtení převzaté pohledávky prvního knihovního věřitele na první splátku tím, že podal návrh na opětnou dražbu. Vydražitelka složila jen vadium v hotovosti částkou 4100 Kč, která nedosahuje čtvrtiny nejvyššího podání. Nezapravila tedy včas a řádně ani první splátku na nejvyšší podání a právem povolil první soud opětnou dražbu podle § 154 ex. řádu.

Čís. 15274.

K § 17 rozl. zák.

Povolení rozluky manželství rozvedeného z výhradně viny manželovy odporuje dobrým mravům, byla-li by manželka povolením rozluky

připravena o zaopatřovací požitky dle zákona o starobním pojištění a vinný manžel musil si býti toho důsledku vědom.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, R I 656/36.)

Manželství stran, o jehož rozlukou podle § 17 rozl. zákona usiluje žadatel, bylo k jeho žalobě rozvedeno z výhradně jeho viny. Prvý soud návrhu vyhověl a povolil rozlukou. Rekursní soud návrh zamítl. **Důvody:** V případě, kde rozvod byl vysloven pouze proto, že žalovaná se k žalobě manžela o rozvod připojila a uznáno na rozvod z výhradně viny manžela, a tento nyní žádá rozlukou, nestačí jen zkoumati, zda jsou tu podmínky pro povolení rozluky dle § 17 rozl. zákona, nýbrž dlužno z úřední moci zkoumati, zda by povolení rozluky nepřičilo se dobrým mravům, a nelze proto rozlukou zejména tehdy povolit, jestliže jsou prokázány okolnosti, že manžel, jenž chce rozlukou, spáchal činy rozvod odůvodňující úmyslně za tím účelem, by si k rozluce dopomohl, a to tak, by manželku přinutil k rozvodu, a rozvodu pak použil k rozluce, který tedy dopouští se důvodů rozvodových na rozlukou spekuloval, anebo když třeba takové spekulace tu nebylo, rozlukou má býti připravena manželka o důležité právo majetkové, zvláště pensí nebo nějaký podobný důchod (rozh. čís. 9333 a 10520 Sb. n. s.). Ze by žadatel na rozlukou spekuloval, odpůrkyně ani netvrdila, a z výsledků sporu rozvodového nevyšly také žádné okolnosti najevo, které by tento závěr odůvodňovaly. Naproti tomu by povolením rozluky mohla býti stěžovatelce způsobena těžká újma majetková. Ze spisů rozvodových a rozlukových vidno, že žadatel jest ve službách pivovaru a má podle zákona čís. 221/24 Sb. z. a n. nárok na důchod invalidní a starobní a odpůrkyně jako jeho manželce v případě jeho úmrtí náležel by dle § 114 cit. zák. nárok na důchod vdovský po něm, nikoli však tehdy, kdyby došlo k rozluce manželství; to stanoví § 115 cit. zák. výslovně. Z toho vidno, že by povolením rozluky utrpěla odpůrkyně těžkou majetkovou újmu, a bylo by tudíž proti dobrým mravům, aby v daném případě, když došlo k rozvodu z výhradně viny žadatele — tehdy žalobce — pro hluboký rozvrat jím zavinený, povolena byla rozlukou proti nevinné manželce, jež by tím ještě poškozena byla vážně na svých majetkových právech.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací soud poukazuje na správné odůvodnění napadeného usnesení, které vyhovuje stavu věci a zákonu. Nerozhoduje, zamýšlel-li rozvodem výhradně vinný žadatel o rozlukou docílením rozluky manželství připravití svoji manželku o zákonný její nárok na pensí po něm, a byl-li tudíž přímo veden úmyslem manželku na jejich majetkových právech poškoditi, nýbrž stačí k zamítnutí jeho návrhu podle § 17 rozlukového zákona jako odporujícího dobrým mravům, musil-li si býti důsledku tohoto vědom (Sb. n. s. čís. 9991 a 13388).

Čís. 15275.

Domáhá-li se žalobce zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny, jest hlavním předmětem sporu nárok na vrácení kupní ceny, kdežto nárok na zrušení smlouvy jest jen nárokem předurčujícím.

Nároky na zaplacení výdajů spojených s koupí jsou nároky vedlejšími (§ 54, odst. 2 j. n.) a nelze k nim při výpočtu hodnoty předmětu sporu přihlížeti.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, Rv I 1826/34.)

Žalobce tvrdě, že kráva, již koupil za 1.870 Kč, nemá výslovně smlouvených vlastností, domáhá se zrušení kupní smlouvy a vrácení zaplacené kupní ceny a náhrady výdajů spojených s koupí (živení a ošetření zvířete, výlohy zvěrolékaře), celkem 2.349 Kč. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Důvody:

Dovolatel se žalobou domáhá výroku, aby koupě krávy dne 13. července 1932 uzavřená byla zrušena a aby mu vrácena byla kupní cena 1.870 Kč s příslušenstvím. Hlavním předmětem rozepře je vrácení kupní ceny 1.870 Kč s úroky. Nárok na zrušení kupní smlouvy, který odvolací soud dodatečně ocenil na 1.870 Kč, jest nárokem předurčujícím. Pokud jde o další nárok na zaplacení dalších výdajů spojených s touto koupí, totiž náhrady za živení a ošetření krávy, dovozně a útraty zvěrolékařské prohlídky, jsou tyto nároky vesměs vedlejšími nároky a ztrácejí svoji samostatnost, byvše uplatněny vedle hlavního a předurčujícího nároku na zrušení kupní smlouvy, a nelze proto k nim při výpočtu hodnoty předmětu sporu hleděti (§ 54, odst. 2 j. n.). Podle § 502, odst. 3 c. ř. s. ve znění před zákonem čís. 251/34 Sb. z. a n. pro spor tento platného, není přípustno dovolání do potvrzujícího rozsudku odvolacího soudu, když předmět, o němž odvolací soud rozhodl na penězích neb peněžité hodnotě, nepřevyšuje 2.000 Kč. Poněvadž v souzeném případě odvolací soud rozsudek prvního soudu potvrdil a nejde dle uvedeného o hlavní předmět sporu hodnotu 2.000 Kč převyšující, muselo dovolání býti odmítnuto jako nepřipustné.

Čís. 15276.

Zprostředkovatel, kterému byla slíbena odměna za jeho námahu s prodejem domu a opatřením zápůjčky, jež měla umožniti prodej domu, má nárok na odměnu pouze tehdy, došlo-li jeho přičiněním skutečně k vyplacení zapůjčených peněz.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, Rv I 1956/34.)

Žalovaní se zavázali žalobci, že mu zaplatí 5.000 Kč »za jeho námahu s prodejem domu a zejména za jeho práci ohledně nové zápůjčky«. Podle žaloby šlo o zápůjčku, jež měla umožniti žalovaným prodej řečeného domu. Žalobce ani netvrdě, že prodej domu zprostředkoval, žádá odměnu jen za zaopatrění úvěru. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle vykládacího pravidla § 914 obč. zák. je prohlášení žalovaných rozuměti tak, že žalobce má odměnu obdržeti jen tehdy, když jeho přičiněním skutečně dojde nejen k uzavření smlouvy o zápůjčce, nýbrž ke skutečnému vyplacení zapůjčených peněz, neboť jen toto skutečné vyplacení peněz mohlo umožniti zamýšlený prodej. Z toho plyne, že dostatečnou činností žalobcovou, která by mohla odůvodniti nárok na odměnu, není pouhé vynajítí osoby v zásadě ochotné k zapůjčení peněz žalovaným, nýbrž že podle úmyslu stran měl žalobce, na něhož se žalovaný obrátil jako na zámožného člověka a nikoli jako zprostředkovatele z povolání, též opatřiti záruky, potřebné k realizaci zápůjčky. Žalobce však ani nemohl na část zápůjčky opatřiti ručitele, ani sám nechtěl převzít záruku, nýbrž prohlásil, že s tím již nic nechce mít, a že teprve potom byl žalované straně opatřen úvěr zasáhnutím Karla W., který sehnal potřebné záruky a umožnil realizaci zápůjčky. K uskutečnění zápůjčky nedošlo tedy následkem činnosti žalobcovy, a on nemá nárok na odměnu, poněvadž činnost, kterou on k uskutečnění zápůjčky vyvinul, minula se cílem, neboť výsledku, za který byla odměna slíbena, bylo dosaženo osobou jinou (srov. rozh. Sb. n. s. č. 8099, 9054). Rozh. n. s. Sb. č. 1372 se nehodí na souzený případ, neboť žalobce nevynaložil k uskutečnění zápůjčky vše, co podle smlouvy byl povinen vynaložiti, nýbrž nezaopatřením potřebné záruky právě on sám zavinil, že nedocílil smluveného a zamýšleného výsledku, to jest vyplacení zápůjčky žalované straně.

Čís. 15277.

Zák. čís. 302/20 a 230/24 Sb. z. a n.
Závazek z vkladní knížky předpokládá pravost podpisu zavázaného.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, Rv I 110/36.)

Žalobkyně domáhá se žalobou realizace vkladní knížky žalovaného spolku dané jí stavitelem L. jménem kauce za dodržení stavebních podmínek, aby mu uvolnila zadržovaných 5% z každé učiněné výplaty. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Žalobkyně nežaluje z důvodu zástavního práva patřícího jí vůči staviteli, nýbrž uplatňuje právo držitele vkladní knížky k vybrání vkladu. Není tedy třeba řešiti vůbec otázku právního poměru, který byl podkladem k vydání knížky a odevzdání jí žalobkyní, ani otázku případného ručení žalovaného spolku za vadné vystavení knížky, když žalobkyně neopírá o tyto důvody žalobní nárok na výplatu vkladu, nýbrž jen o držbu knížky. Jde o vkladní knížku ve smyslu § 1, odst. 2 zák. čis. 230/24 Sb. z. a n., která má podle § 10 zák. čis. 302/20 Sb. z. a n. povahu papíru majiteli svědčícího, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán za řádného držitele a jest mu vyplatiti žádanou částku, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací o vkladní knížce nebo zákaz soudní aneb není-li vklad vázán způsobem přípustným stanovami. Takový cenný papír má hodnotu v sobě, obsah jeho jest jediným základem a měřítkem práv a povinností z něho. Poněvadž tedy hodnota závazku z cenného papíru tkví v něm, jest nutnou podmínkou takového závazku skripturní akt se strany zavázaného. Ze spojení skripturního aktu s hmotněprávním významem takového závazku se podává, že podmínkou platnosti závazku z takového papíru jest pravost podpisu zavázaného. Žalobkyně netvrdila zvlášť pravost vkladní knížky považujíc ji za pravou, ale žalovaná namítla, že vkladní knížka, o kterou jde, není pravá, poněvadž znamenání žalovaného spolku neodpovídá stanovám, když podpis jednoho člena představenstva pod vytisknutým zněním jména společenstva na první stránce knížky jest falšován, rovněž jeho podpis na třetí straně při potvrzení vkladu. Z toho pak odvozovala neplatnost vkladní knížky, ježto jak k znamenání společenstva, tak k potvrzení vkladu jest předepsán podpis, t. j. pravý podpis dvou členů představenstva. Ovšem doznala v žalobní odpovědi, že tuto vkladní knížku vystavila a odevzdala staviteli L., aby jí použil jako kauce. Ale v tomto přednesu nelze shledávati uznání ani pravosti podpisu onoho člena představenstva, ani platnosti vkladní knížky. Pokud pak odvolací soud usuzuje z toho na doznání o vydání knížky, odůvodnila žalovaná strana, že seznala falšování onoho podpisu teprve po řádné prohlídce knížky, kterou měl u sebe stále zástupce žalobkynin. Z toho nelze při pečlivém zkoumání obsahu přednesu žalované strany usuzovati na uznání vkladní knížky za platnou, resp. doznání pravosti podpisů zástupců žalovaného společenstva. Otázku platnosti její jest tedy probrati na základě námitek žalované strany. Tato nabídla důkazy o zfalšování podpisu zmíněného člena představenstva. První soud ne učinil zjištění o pravosti podpisu toho, pokládá pak za pravděpodobné, že jméno ono vepsal do knížky onen člen představenstva, který knížku vydával. Otázku pravosti podpisu tohoto člena představenstva žalovaného společenstva považuje za nerozhodnou stejně jako odvolací soud, který odvozuje uznání platnosti knížky hlavně z toho, že jí žalovaná podle svého doznání ve sporu svými zástupci vydala. Avšak to nelze považovati za uznání platnosti, jak už bylo uvedeno. Právem proto shledává žalovaná strana vadnost odvolacího řízení (§ 503 čis. 2 c. ř. s.)

v tom, že nebyla probrána pravost uvedeného podpisu Josefa Ř. Otázka, byla-li žalobkyně při nabytí držby vkladní knížky bonae fidei i co do pravosti podpisů v knížce, po případě byla-li povinna ji zkoumati, není rozhodná pro tento spor, v němž se žaluje jen na plnění z cenného papíru a v němž rozhoduje jen jeho objektivní stav.

Čís. 15278.

Zásada, vyslovená v § 14, písm. c), druhá věta zákona čis. 320/19 Sb. z. a n. pro řízení o žalobě o rozluce manželství, platí obdobně i při rozvodu manželství od stolu a lože.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, Rv I 1234/36.)

Proti žalobě na rozvod manželství od stolu a lože, opřené o rozvodové důvody odpovídající rozlukovým důvodům § 13 lit. e), h) rozl. zákona, namítl žalovaný manžel, že se žalobkyně nemůže dovolávati pro opodstatnění žaloby jeho jednání před vánocemi 1933, neboť toto jednání mu žalobkyně odpustila. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c , n e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Rozvodové důvody nejsou uvedeny v § 109 obč. zák. výčetmo, nýbrž příkladmo. K nim náleží výslovně též podle postavení osob velmi citelné, opětované ubližování, což patrně odvolací soud chtěl naznačiti, uváděje podobný rozlukový důvod § 13, písm. e) zákona ze dne 22. května 1919 čis. 320 Sb. z. a n. Již z povahy věci vyplývá, že žalující nemůže uplatňovati takové rozvodové důvody, které odpůrci již odpustil, ježto se tím žalobního práva vzdal. Ale odpuštění děje se v předpokladu polepšení se. Provinil-li se manžel znovu, není odpuštění, ježto podmínka jeho se nesplnila, na překážku, by i skutečnosti sběhnuvší se před tím, nebyly uplatňovány (rozh. čis. 6309 Sb. n. s.). Tato zásada, která pro řízení o žalobách o rozluce jest výslovně stanovena v § 14, písm. c) zák. čis. 320/19 Sb. z. a n., platí obdobně při rozvodu manželství. Nezáleží na tom, zdali po usmíření manželů, a tudíž po podmíněném odpuštění dřívějších poklesků, nastaly takové skutečnosti, které již samy o sobě stačily za důvod k rozvodu, naopak nutno přihlížeti k tomu, zda z chování se manžela po smíření lze důvodně usuzovati na to, že předpokládané polepšení nenastalo. Že tomu v projednávaném případě tak bylo, plyne ze zjištění, že žalovaný již několik dní po usmíření manželů po vánocích 1933 z malicherné příčiny chtěl něčím hoditi po žalobkyni, že na to strany po tři dni spolu nemluvily a žalovaný své manželce na Sylvestra v roce 1933 sdělil své neodvolatelné rozhodnutí dáti se rozvésti. Posuzuje-li se tento výstup v souvislosti s dřívějšími, nutno souhlasiti s napadeným rozsudkem v tom, že žalobkyně právem uplatňuje rozvodový důvod velmi citelného, opětovného ubližování podle § 109 obč. zák.

Čís. 15279.

K §§ 904, 1478 obč. zák.

Kdy se počíná promlčení pohledávky, jejíž zaplacení slíbil dlužník podle možnosti nebo až se dá.

(Rozh. ze dne 10. června 1936, Rv II 772/34.)

Žalobkyně domáhá se žalobou zaplacení zažalované pohledávky tvrdíc, že pohledávku tu žalovaná 2. prosince 1929 uznala za svůj vlastní dluh a zavázala se jí spláceti žalobkyni podle možnosti. Proti žalobě namítla žalovaná promlčení zažalované pohledávky, protože prý žalobkyně nepokračovala řádně ve sporu. Před skončením jednání v první stolici pak přednesla, že žaloba jest předčasná vzhledem k obsahu uznání pohledávky z 2. prosince 1929 a žádala, by byly stanoveny event. splátky ve smyslu § 904 obč. zák. Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m v o t á z c e, o n í ž t u j d e, z t ě c h t o

d ů v o d ů :

Tvrdí-li žalovaná, že žaloba jest předčasná, uplatňuje tím, že ještě nenastala splatnost zažalované pohledávky. Promlčení však předpokládá, že právo mohlo být vykonáno (§ 1478 obč. zák.), že tedy splatnost pohledávky už nastala. Promlčení pohledávky, jejíž zaplacení slíbil dlužník podle možnosti nebo až se dá, nepočíná se už slibem takto platit, nýbrž teprve, když nastala objektivně možnost platit u dlužníka. Jestliže tedy žalovaná namítla předčasnost žaloby, tvrdila tím vlastně, že splatnost zažalované pohledávky ještě nenastala, což znamená, že lhůta promlčecí nezačala vůbec běžet. Dále však neuvedla žádné skutkové okolnosti o tom, kdy nastala u ní možnost spláceti převzatý dluh, v které době tedy měla žalobkyně objektivně možnost uplatnit svou pohledávku, což by byl počátek promlčecí lhůty. Podle vlastního přednesu žalované není námitka promlčení odůvodněna.

Čís. 15280.

Uznal-li krajský soud svou příslušnost byť i jen tím, že rozhodl ve věci samé, nelze rozsudek napadati proto, že je příslušný soud okresní.

(Plen. rozh. nejv. soudu ze dne 12. června 1936, Pres. 977/36.)

V rozhodnutích Sb. n. s. čís. 217 a 2641, dále R I 482, R I 427/27, Rv II 899/29 a Rv I 1458/34 vyslovil nejvyšší soud, že předpis § 45 I. j. n. předpokládá, že sborový soud rozhodl o své příslušnosti po jednání výrokem.

Podle rozhodnutí čís. Rv II 802/33 stačí, že odvolací soud rozhodl jen v důvodech rozsudku, že v první stolici jest příslušný sborový soud.

V rozhodnutí čís. Rv I 1349/34 vyložil nejvyšší soud předpis § 45 I. j. n. tak, že rozhodnutí sborového soudu v otázce příslušnosti nelze napadati nejen, když sborový soud rozhodl o své příslušnosti výslovně, nýbrž i když tak učinil mlčky tím, že rozhodl ve věci samé.

Plenární senát, jemuž sporná otázka byla předložena, usnesl se na právní větě shora uvedené.

D ů v o d y :

Podle svého doslovu předpokládá § 45, odst. 1 j. n. r o z h o d n u t í sborového soudu první stolice o jeho věcné příslušnosti.

Podle § 41, odst. 1 j. n. jest soud povinen zkoumati svou příslušnost z úřadu, jakmile se věc u něho zahájí.

Uzná-li při tomto zkoumání svou příslušnost, neučiní o tom formálního usnesení, nýbrž projevuje své kladné rozhodnutí tím, že položí rok k ústnímu jednání. V dalším řízení rozhodne soud formálním usnesením o své příslušnosti jen, byla-li žalovaným nepřislušnost soudu namítána, nebo pozná-li soud sám nebo na podnět žalovaného, že je nezhojitelně nepřislušným (§ 43 j. n.).

Rozhodne-li tedy krajský soud ve věci samé, aniž se formálně usnesl o své věcné příslušnosti, poněvadž pro takové usnesení nebylo zákonných předpokladů, je v rozhodnutí ve věci samé vždy obsaženo také kladné rozhodnutí o jeho příslušnosti a jest tedy i na toto rozhodnutí použití ustanovení § 45, odst. 1 j. n.

Tento výklad vyhovuje i plně úmyslu a účelu zákona. Důvodem, proč zákon nepřipouští opravný prostředek proti rozhodnutí sborového soudu o jeho věcné příslušnosti, není, že zákonodárce pokládal za dostatečnou záruku správnosti rozhodnutí o příslušnosti, rozhodne-li o ní sborový soud, nýbrž zákonodárce pokládal za vedlejší, zda rozhodnutí o příslušnosti je správné čili nic, když ve věci samé rozhodne sborový soud, třebaže věc v pravdě náleží před soud okresní. To jest patrné z toho, že zákon vylučuje podle obecně uznávaného a správného výkladu § 45 j. n. opravný prostředek jen proti kladnému rozhodnutí sborového soudu o jeho věcné příslušnosti, nikoliv i proti zápornému, a jest to i zřejmě vyjádřeno v materiálních (sv. I., str. 57) větou, »že pochybení proti pravidlům o příslušnosti je tu (t. j., rozhodne-li ve věci krajský soud na místě soudu okresního) prakticky v každém směru neškodné«, a další větou, »že nenastane žádné zmenšení objektivních záruk pro provedení sporu a jeho rozhodnutí, rozhodne-li spor výjimečně na místě okresního soudu soud krajský«.

Zákonodárce chtěl tímto ustanovením zabrániti tomu, aby otázky příslušnosti nebylo zneužíváno k protahování sporu a pokládal za takové zneužívání, kdyby spory o věcné příslušnosti byly vznášeny na soudy vyšší stolice také tam, kde o věci jednal soud, který svým obsahem poskytuje nejen stejnou, ba ještě větší záruku důkladného pro-

jednání a správného rozhodnutí sporu než soud, který podle názoru žalovaného je příslušný.

Tyto důvody platí však stejně, ať krajský soud uznal svou věcnou příslušnost formálním usnesením, či jen tím, že rozhodl ve věci samé.

Jestliže zákon nepřipouští opravného prostředku proti rozhodnutí krajského soudu o jeho věcné příslušnosti, a to proto, že žalovaný nemá zájmu hodného ochrany, na tom, aby rozhodoval o věci okresní soud, když o ní rozhodne soud, který podle své organizace je soudem vyšším, a již tím zaručuje správnost rozhodnutí ve větší míře než soud, jehož rozhodnutí se domáhá žalovaný, nebylo by lze rozuměti tomu, že by nepřipouštěl opravný prostředek jen tehdy, když krajský soud uzná svou příslušnost formálním usnesením, ale připouštěl by jej v tom případě, když krajský soud uznal svou příslušnost tím, že rozhodl ve věci samé. Neboť ani tu nemůže žalovaný mít větší zájem na tom, aby rozhodoval o věci soud okresní, nýbrž může stejně jako v onom případě mít oprávněný zájem jen na tom, aby rozhodnutí krajského soudu ve věci samé bylo správné. Mařila by se bez věcného důvodu práce již vykonaná soudem krajským po případě i vrchním soudem jako soudem odvolacím, a to jen proto, aby byla vykonána znovu soudy, podle své organizace nižšími, a tomu právě chce zabrániti ustanovení § 45, odst. 1 j. n.

Dlužno tedy tomuto předpisu podle jeho smyslu a účelu rozuměti tak, že rozhodnutí krajského soudu o jeho věcné příslušnosti nelze napadati proto, že příslušným je soud okresní, a to nejen, když krajský soud rozhodl o své příslušnosti formálním usnesením, nýbrž ani, když uznal svou příslušnost tím, že rozhodl ve věci samé. Tím jest také vyloučeno, aby otázka příslušnosti byla přezkoumána v opravném řízení podle §§ 471 č. 7, 477 č. 3 a 503 č. 1 c. ř. s.

Čís. 15281.

O nárocích úředníků okresních hospodářských záložen ze služebních smluv rozhodují soudy.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R I 404/36.)

Žalobce se na žalované okresní hospodářské záložně domáhá zaplacení 42.000 Kč jako doplňku prémiové rezervy za snížení pojistné doby ze 40 let na 35 let tvrdě, že jej žalovaná jako svého správce a pokladníka nepojistila na třicetipětiletou služební a pensijní dobu s účinností od 1. ledna 1933, nýbrž ponechala v platnosti původní pojistění na pojistnou dobu 40 let. Prvý soud odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. Rekursní soud nevyhověv námitce nepřipustnosti pořadu práva uložil prvému soudu, by o žalobě dále jednal. Důvody: Podle § 30, odst. 5, písm. 1) zákona ze 6. června 1924 čis. 128 Sb. z. a n. přísluší ředitelství okresní hospodářské záložny právo usnésti se v plné schůzi na ustanovení nebo propuštění úředníků a zřízenců záložny a stanoviti požitky a nároky s místem spojené.

V odstavci prvém § 36 ustanovuje zákon, že ředitelství určuje písemnou smlouvou úředníkům jejich požitky a další nároky, a předpisuje, že ředitelství stanoví služebním, pensijním a disciplinárním řádem jakož i instrukcemi jejich práva a povinnosti a že základní platy služební nesmějí býti nižší než zákonné platební minimum účetních úředníků okresních stejné kvalifikace a doby služební. V poslední větě prvního odstavce § 36 pak zákon doslovně ustanovuje: »Spory o požitky a nároky úřednictva rozhoduje s konečnou platností zemský správní výbor.« Již z doslovu § 30 písm. 1) zák. v souvislosti s § 36 jest usuzovati, že tyto předpisy mají na mysli ustanovení požitků a nároků pro určité místo, tedy úpravu požitků s určitým systemisovaným úřednickým místem spojených, při níž bylo se podle § 36 zák. řídití jistými směnicemi, zejména platebním minimem účetních úředníků okresních podle zásady v zákoně vytčené, a dále vymezení práv a nároků s obstaráváním takového místa spojených. Spory mezi úřednictvem a okresními záložnami hospodářskými, mající základ v této obecné úpravě požitků a nároků s určitým služebním místem spojených, tedy zvláště spory o otázkách, zda písemná služební smlouva se přiči směnicím, vydaným o úpravě požitků a nároků pro určité místo, vyhrazuje zákon rozhodování zemskému správnímu výboru, aby je jako nadřízený úřad správní řešil s konečnou platností (rozh. nejv. správ. soudu ze dne 12. prosince 1930 čis. 603/29). Jinou právní povahu však mají spory, vzniklé mezi jednotlivými úředníky a zaměstnavatelem — okresní hospodářskou záložnou — ze soukromoprávního jejich služebního poměru, jejichž řešení ponechal zákon řádným soudům. Kdyby byl zákon zamýšlel řešení všech sporů úředníků okresních záložen hospodářských ze služebního poměru svěřiti rozhodování zemskému správnímu výboru, byl by prostě ustanovil, že veškeré spory mezi úřednictvem a záložnami, vzešlé ze služebního poměru, patří před zemský správní výbor, podobně jako byl již dříve vysloven výlučný pořad instancí samosprávných pro všechny spory ze služebních poměrů úředníků obecních a okresních (zák. čis. 35/08 z. z. ve znění čl. I zákona čis. 443/19 Sb. z. a n., zákona čis. 63/07 z. z. ve znění čl. I zákona čis. 444/19 Sb. z. a n.). Takového povšechného ustanovení však § 36 zákona čis. 128/24 Sb. z. a n. nemá a zákonodárce měl zajisté pro to své důvody, že nepřikázal veškeré spory ze služebního poměru rozhodování jedině správní instancí s konečnou platností, omeziv její příslušnost jen na spory určitého druhu, jak bylo výše vylíčeno. Věc, o níž tu jde, má ráz čistě soukromoprávní, neboť úředník okresní hospodářské záložny domáhá se nároku ze smlouvy soukromé. Rozhodování o sporných nárocích této právní povahy a tohoto druhu nebylo přikázáno ustanovením § 36 cit. zák. zemskému správnímu výboru, nýbrž o nich jest rozhodovati toliko řádným soudům jako o nárocích soukromoprávních (§ 1 j. n.). Nesejde na tom, budou-li se soudy museti při rozhodování o věci též obíratí otázkami patřícími na pořad správní jako otázkami předběžnými pro vlastní rozhodnutí (§ 190 c. ř. s.).

Nejvyšší soud připojiv se k vývodům rekursního soudu nevyhověl dovolacímu rekursu.

Čís. 15282.

Poměr § 2 zákona čís. 117/26 k § 4 zákona čís. 242/22 Sb. z. a n. Revírní bratrská pokladna se může domáhati podle § 65, odst. 2 zákona čís. 33/88 ř. z. náhrady za lékařské ošetření a vyplacené nemocenské, jež poskytla svému členu, přímo na škůdci.

Předpisem § 2 zákona čís. 117/26 Sb. z. a n. byla prodloužena pro nemocenské pojištění členů báňských pokladen podle zákona čís. 242/22 Sb. z. a n. působnost celého zákona ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. z.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R I 615/36.)

Žalobkyně Revírní bratrská pokladna opírá žalobu o to, že poskytla lékařské ošetření a nemocenské třem svým členům poraněným při automobilové nehodě a že žalovaný Karel S. tuto nehodu zavinil a Josef B. (vlastník auta) spoluručí za vzniklou škodu. Prvý soud zamítl žalobu proto, že revírní bratrská pokladna není v přímém právním poměru ke škůdcům a že není zákonného ustanovení, které by jí dávalo právo, by uplatnila nárok proti nim. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Právním poukazal odvolací soud na předpis § 2 zák. čís. 117/26 Sb. z. a n. a jím pro obor nemocenského pojištění členů revírních bratrských pokladen v platnosti ponechaný § 65, odst. 2 zák. čís. 33/88 ř. z., jímž byl stanoven přechod práv příslušejících poškozenému proti škůdci na pojišťovací ústav (revírní bratrskou pokladnu), když poskytla ošetření a nemocenské. Stěžovatelé neprávem srovnávají předpis § 2 zák. čís. 117/26 Sb. z. a n. a § 4 zák. čís. 242/22 Sb. z. a n. Zákon čís. 117/26 Sb. z. a n. neslouží jen provedení dotčeného § 4 zák. čís. 242/22 Sb. z. a n., nýbrž jest úplně samostatný. Jeho § 2 byla prodloužena pro nemocenské pojištění členů báňských bratrských pokladen podle zákona čís. 242/22 Sb. z. a n. působnost celého zákona ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. z. a contrario § 1 téhož zákona, kde pro nemocenské pojištění zaměstnanců podrobených pojištění podle právních předpisů o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců zůstaly v platnosti jen určité tam vypočtené předpisy zák. čís. 33/88 ř. z. Žalobkyně může tedy opřít o předpis § 65 zák. čís. 33/88 ř. z. svůj zažalovaný nárok. Ježto však nebyly probrány a zjištěny ostatní předpoklady nároku na náhradu škody, právním zrušil odvolací soud rozsudek soudu I. stolice.

Čís. 15283.

K § 297 a) obč. zák.

Poznámku výhrady vlastnictví ke strojům nelze před uplynutím pěti let prodloužit nebo obnovit.

Uplynutím zákonné lhůty stávají se stroje příslušenstvím nemovitosti. Má-li tomu býti zabráněno obnovením poznámky, jest k tomu třeba souhlasu knihovně oprávněných osob.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R I 633/36.)

Navrhovatel žádal za povolení prodloužení působnosti knihovní poznámky, že stroje, spojené podle jeho tvrzení s nemovitostmi vl. čís. 96, 2035 a 400 pozemkové knihy v návrhu jmenované, jsou až do úplného zaplacení vlastnictvím určité firmy. Poznámka podle § 297 a) obč. zák. ve vložce čís. 2035 ve prospěch firmy G. H. byla zapsána do pozemkové knihy již v roce 1930. Prvý soud návrhu vyhověl. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 297 a) obč. zák. pozbude poznámka svého účinku, uplynulo-li pět let po zápisu. Otázka, zda poznámku před uplynutím pěti let lze prodloužit nebo obnovit, je v právní literatuře sporná. Pro přípustnost obnovení poznámky se vyslovují Rouček-Sedláček (komentář díl II, str. 248) a Klang (komentář I/1, str. 1177), odůvodňující svůj názor pouze tím, že zákon nikde nezakazuje obnovení poznámky podle § 297 a) obč. zák., a dále Hollitscher (Juristische Blätter 1918, str. 3), který však poukazuje pouze k důvodům účelnosti. Naproti tomu Ehrenzweig (System 1923 I/2, str. 42), Klier (Právnik 1918, str. 229), Adler (Zentralblatt für die juristische Praxis, ročník 1918, str. 421) a jak se zdá, také Randa-Kasanda (Právo vlastnické, VII. vydání 1922, str. 153) pokládají prodloužení nebo obnovení poznámky za nepřipustné. K názoru posléz uvedenému se připojuje také nejvyšší soud. Podle zprávy výboru panské sněmovny rakouské (str. 39) se nedoporučuje, aby vratký stav, jenž se utváří vlastnickou výhradou, byl ponechán v trvalé platnosti, ježto při pravidelném obchodování dluh za stroje může býti v krátké řadě let splacen. Z toho důvodu stanovil zákon působnost poznámky výhrady vlastnické pouze na 5 let. Z této zprávy právního výboru vyplývá, že nebylo úmyslem zákonodárcovým připustit prodloužení neb obnovení této poznámky, neboť tím by mohla výhrada práva vlastnického nabytí rázu trvalostí, čemuž právě mělo býti bráněno. Tomu nasvědčuje také, že zákon o prodloužení neb obnovení poznámky se nezmiňuje, při čemž nutno mít na zřeteli, že jde o ustanovení výjimečné, přičítá se všeobecnému pravidlu §§ 294, 297 obč. zák., jež proto jest vykládati přesně. Nasvědčuje tomu také logická souvislost předpisů v § 297 a) obč. zák. uvedených. Paragraf 297 a) obč. zák. rozeznává dva různé případy spojení strojů s nemovitostí, totiž spojení strojů s nemovitostí, s níž do té doby stroje vůbec spojeny nebyly a výměnu starých strojů za nové. Nahradí-li se jinými staré stroje, jež byly příslušenstvím nemovitosti, je třeba k poznámce výhrady vlast-

nictví přivolení knihovně oprávněných. V případě na prvním místě uvedeném, o který by tu šlo co do vložek č. 86 a 400, musí se o zápis knihovní poznámky zakročití dříve, než vlastník nemovitosti stroje s ní spojil, protože dokud poznámka o cizím vlastnictví strojů v pozemkové knize zapsána není, stroje spojením s nemovitostí by se staly jejím příslušenstvím a k pozdějšímu zápisu poznámky vyžadovalo by se nutně též souhlasu dosavadních knihovně oprávněných osob (Randa-Kasanda, str. 253, rozh. čís. 12687, 11595 a j. Sb. n. s.). Obdobný jest právní stav, jde-li o prodloužení či obnovení poznámky zapsané již před pěti lety. Poznámka pozbývá uplynutím zákonné lhůty své účinnosti a tím o sobě stroje se stávají příslušenstvím nemovitosti. Má-li tomu býti zabráněno obnovením poznámky, jest k tomu třeba souhlasu osob, které by tím ve svých právech byly dotčeny, neboť již podle zákona nabyly práva, aby se stroje — zůstanou-li s nemovitostí spojeny — staly jejím příslušenstvím nejdéle po uplynutí pěti let. Tento souhlas knihovně oprávněných v souzeném případě prokázán nebyl.

Čís. 15284.

Nepřípustnost pořadu práva pro žalobu na výmaz knihovního práva zástavního z důvodů týkajících se výměru okresní nemocenské pojišťovny jako exekučního titulu formálně nezávadného.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R I 655/36.)

Opačně: Sb. n. s. čís. 10502.

Podle tvrzení žalující pozůstalosti byla okresním soudem v P. dne 22. října 1934 povolena žalované okresní nemocenské pojišťovně proti zůstaviteli na základě jejího platebního výměru k vydobytí dlužných dávek exekuce nuceným zřízením zástavního práva na nemovitostech zůstaviteli patřících. Žalující pozůstalost dovozuje, že tato exekuce byla povolena neprávem, neboť dobývaná pohledávka nikdy nevznikla, poněvadž zůstavitel žádnou živnost neprovozoval a žádné zaměstnance nezaměstnával. P r v ý s o u d vyhověl námitce žalované, že jde o věc, na pořad práva nepatřící, žalobu, domáhající se výmazu exekučního zástavního práva, odmítl. R e k u r s n í s o u d námitce nepřípustnosti pořadu práva nevyhověl.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobkyně připouští v rekursu, že exekuční soud se svého stanoviska podle znění exekučního titulu, to jest vykonatelného platebního výměru žalované, právem exekuci a vklad zástavního práva povolil; nečiní námitek v tom směru, jako by ono povolení exekuce nebylo náležitě doručeno, takže lze usoudit, že sama uznává usnesení o povolení exekuce za pravoplatné. Žalobou se domáhá, aby žalované bylo

uloženo vymazati zástavní právo v příslušných vložkách knihovních a obnoviti stav, jaký byl před oním vkladem, protože prý byla vkladem zkrácena v knihovním právu, tedy podle §§ 61 a násl. knih. zák. Tento svůj žalobní nárok po skutkové stránce dovozuje z toho, že prý vykonatelnost nastala proti synu zůstavitelovu téhož jména, protože příspěvky pojišťovací byly jemu předpisovány a nikoli proti zůstaviteli, případně jeho pozůstalosti, která prý se nemohla brániti, protože jí nějaký výměr doručen nebyl a nemohla tedy nastoupiti správní cestu. V otázce přípustnosti pořadu práva je zcela nerozhodné, jakých zákoných předpisů se žalobkyně dovolává a o které žalobu opírá, protože podle skutkové podstaty a podle povahy nároku je posouditi, zda jde o právní věc občanskou ve smyslu § 1 j. n., kterou by směly řešiti soudy. V souzeném případě snaží se žalobkyně odčiniti účinek pravoplatně povolené exekuce a dosáhnouti výmazu exekučního zástavního práva, protože popírá vykonatelnost exekučního titulu proti žalobkyni. Avšak soudu nenáleží přezkoumati otázku vykonatelnosti, když vykonatelnost byla správním aktem potvrzena. Pokud tento správní akt není odstraněn v řízení správním, je pro soudy závazný. Nejde tu jenom o zjištění právní skutečnosti, komu byl platební výměr doručen, nýbrž k meritálnímu rozhodnutí o žalobě musilo by býti také řešeno, komu měl býti doručen výměr ve správním řízení podle předpisů platných pro toto řízení a jaké účinky má doručení odchylné a musily by se zkoumati případně také ještě jiné skutkové i právní otázky, jimiž se vykonatelnost správního aktu podmiňuje. Tím však by soud zasahoval do oboru správního, takže by nebylo lze vyloučiti ani případ, že by v téže otázce a v téže věci mezi týmiž stranami došlo k řešení odchylnému. Exekuční titul směřoval proti žalující straně a jako takový byl opatřen doložkou vykonatelnosti. Jestliže se to stalo neprávem a jestliže z toho vzešly právní důsledky, jimiž byla žalobkyně dotčena, musí se brániti ve správním řízení, a může tak učiniti, i když jí snad dříve platební výměr sám nebyl buď vůbec doručen anebo když jí nebyl doručen náležitě. Ve sporu jde tedy jenom nepřímou o zástavní právo, které je ovšem součástí občanského práva, přímo však jde o přezkoumání správnosti a účinnosti správního aktu, tedy o otázku, která do oboru občanského práva nenáleží.

Čís. 15285.

Pojištění smluvní.

Ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, že pojistník může připojistiti pojištěný předmět u jiného pojistitele jen se souhlasem prvního pojistitele, předpokládá, že došlo k sjednání perfektní pojistné smlouvy. Nastal-li pojistný případ před tím, než byl přijat pojistný návrh druhým pojistitelem, nemůže se první pojistitel dovolávatí průpadné doložky, i když mu nebylo oznámeno, že nový pojistný návrh byl podepsán.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R I 670/36.)

Žalující tvrdí, že podle odhadu škody požárem jí vzniklé a podle pojistky uzavřené se žalovanou byla tato povinna dáti jí náhradu 6.968 Kč a 900 Kč. Částku 900 Kč žalovaná uznala, nevyplatila jí však, ač jí vysvědčení nevinu bylo posláno. Částku 6.968 Kč žalovaná odmítla vyplatiti. Žalující proto navrhla, aby žalovaná byla odsouzena k zaplacení těchto částek. Proti tomu namítla žalovaná, že v pojišťovací přihlášce se zavázala žalující na všechny otázky v pojišťovacím návrhu uvedené udati pravdu, zejména se zavázala každé připojištění ústavu pojistiti a oznámiti žalované. Po požáru likvidovala žalovaná škodu žalující pouze částkou na zásobách sklízně 700 Kč a na drůbeži 200 Kč, úhrnem 900 Kč, škodu na ostatních svršcích odhadnutou na 6.968 Kč žalovaná zamítla, ježto tyto svršky pojistila žalobkyně dne 14. dubna 1933 též u jiné pojišťovny na částku 15.300 Kč. Žalující k tomuto pojištění u jiné pojišťovny nevyžádala si svolení žalované, ani je do dne požáru neohlásila, zanikl tedy její nárok podle § 31 všeob. poj. podm. Žalující vyplacena byla druhou pojišťovnou z důvodu požáru částka 7.204 Kč jako náhrada škody za tytéž shořelé předměty, které byly pojištěny proti těmž nebezpečím u žalované. Žalující o připojištění dobře věděla, neboť to hlásila likvidatorům dne 27. května 1933. Kdyby žalovaná věděla, že žalující se pojistila proti těmž nebezpečím na tytéž předměty u jiného ústavu, byla by pojištění stornovala. Žalovaná uznala škodu 900 Kč dříve, než věděla o tom, že škoda tato, jakož i ostatní bylo žalující nahrazeno druhou pojišťovnou, v důsledku čehož žalobkyně žádnou škodu netrpí. Prvý soud uznal podle žaloby částkou 900 Kč, jinak žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d zrušil rozsudek prvního soudu, pokud jím byla žaloba zamítnuta a uložil v této části prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí, jinak odvolání nevyhověl. D ů v o d y: Žalující podepsala dne 14. dubna 1933 návrh na pojištění u druhé pojišťovny L. Tento návrh byl pojišťovnou L. přijat dne 15. května 1933, toho dne však žalující o přijetí návrhu nebyla uvědoměna, nýbrž byla jí pojistka doručena teprve po požáru, k němuž došlo 16. května 1933. Prvý soud spatřuje porušení pojišťovacích podmínek žalobkyní v tom, že si nevyžádala předem svolení žalované k připojištění u jiného ústavu a že nezaslala žalované oznámení o tom, že podepsala návrh na připojištění u jiného ústavu. Tu však žalující právem vytýká, že povinnost k oznámení připojištění mohla žalující nastati teprve potom, kdy byla sama pojišťovnou L. vyrozuměna o přijetí jejího pojišťovacího návrhu, a že neměla povinnosti, aby oznámila žalované již to, že podepsala návrh na připojištění. Vždyť takovou povinnost k oznámení pouhého podání pojišťovacího návrhu před jeho přijetím se strany pojišťovny L. a před vyrozuměním žalující o přijetí návrhu se strany pojišťovny L. nelze z ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek vyvoditi, a to zejména ani z ustanovení jejich § 4, poněvadž se v něm nepraví, že předepsané oznámení se týká již podání pojišťovacího návrhu na připojištění u jiného ústavu, nýbrž na souhlas žalované se váže toliko skutečnost býti pojištěn, která však předpokládá již perfekci pojišťovací smlouvy mezi žalobkyní a jiným ústavem. Z toho plyne, že v druhé

větě § 4 předepsané oznámení se může týkati jen pojišťovací smlouvy, uzavřené již perfektně s jiným ústavem a nikoliv již pouhého podání pojišťovacího návrhu, který přece nemusí býti jiným ústavem přijat a nezakládá sama o sobě skutečnost »býti pojištěn«. K jinému výkladu nevede ani doslov §§ 15 a 31 všeob. pojišťovacích podmínek. Pochybil tudíž první soud, když dospěl k názoru, že žalující ztratila nárok z pojišťovací smlouvy proti žalované již proto, že si jednak nevyžádala předem jejího souhlasu k podepsání pojišťovacího návrhu na připojištění u pojišťovny L., jednak že žalované neoznámila, že takový návrh podepsala. Byla-li pak žalující o přijetí pojišťovacího návrhu pojišťovnou L. vyrozuměna teprve po požáru, nemohla zajisté učiniti oznámení o připojištění žalované před dostavením se pojistné události. Žalující proto neporušila proti žalované závaznost, jejíž splnění před dostavením se pojistné události jí bylo uloženo pojistnou smlouvou.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Ustanovení §§ 4, 15 b) a 31 všeob. pojišť. podmínek pro požární pojišťování jest vykládati v souvislosti, neboť se doplňují svým obsahem, což vyjádřeno i výslovně tím, že na sebe navzájem odkazují. Posuzuje-li se § 4 podmínek v této souvislosti, vede to k výkladu, jaký mu přikládá odvolací soud. Vždyť následky porušení povinnosti, uložené v § 4 podmínek, jsou vyčteny v § 31, druhý odst., mimo to také v § 15 b), a z těchto je zřejmé, že se předpokládá skutečné pojištění u jiné pojišťovny. Onu oznamovací povinnost s následky, které podle podmínek nastávají, není-li splněna, nelze tudíž vztahovati již na pojišťovací návrh nebo dokonce podkládati jí smysl, že by znamenala opatření si svolení již předem k jinému pojištění. Žalovaná strana ne tvrdila v řízení před první stolicí okolnosti, z nichž by se dalo souditi, že pojišťovací smlouva s jinou pojišťovnou vznikla již dříve, nežli jak tomu bývá pravidelně, totiž doručením pojistky. Skutečnost, že pojišťovna L. vyplatila náhradu škody, marně stěžovatelka zdůrazňuje, neboť to ještě neznamená, že před pojistnou příhodou byla pojišťovací smlouva dojednána, a hlavně, že o tom dojednání žalobkyně v té době zvěděla. Okolnost posléze uvedenou nelze přehlížeti, má-li se opomínuté oznámení správně posuzovati (§§ 32, druhý odst., 42 zák. o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z.).

Čís. 15286.

K výpočtu smluvené spoluúčasti pojistníkovy při krupobitním pojištění.

Je-li pojistník povinen podle pojistné smlouvy nésti sám při každé škodě 6% pojistné částky (hodnoty), nelze vzíti za základ výpočtu této spoluúčasti celou pojistnou částku (hodnotu) plodin, nýbrž jen zlomek této pojistné částky (hodnoty), připadající na část plodin, která byla poškozena.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv I 1527/34.)

Žalovaný uzavřel u žalobkyně krupobitní pojištění na 288.440 Kč. Pojišťovací prémie činí 9.904 Kč. Žalovaným na tuto prémii bylo zapláceno 502 Kč a mimo to vyúčtovaná přiznaná škoda. Podle přednesu žalobkyně bylo na uvedenou prémii použito vyúčtování z náhrady škody ve výši 7.834 Kč, takže žalovaný má zaplatiti ještě zbytek, žalobou vymáhaný. První soud žalobu zamítl. Důvody: Článek 20 pojišťovací smlouvy zní: 1. Při každé škodě pojistník nese na 6% pojistné částky, případně pojistné hodnoty (článek 19, odst. 2), vypadající na jednotlivý pozemek toutéž plodinou souvisle osetý (článek 3, odst. 2). Na základě zvláštního prohlášení pojistníka, které nutno zaslati nejpozději současně s návrhem, pojistí pojišťovna 6% spoluúčast, stanovenou v předcházejícím odstavci, za doplatek v pojistném tarifu stanovený. Škody, které nedosahují 8% výnosu, který by byl krupobitím postižený jednotlivý pozemek (článek 3, odst. 2) vydal, se však nenahrazují. Žalovaný utrpěl 5krátě škodu. V daném případě jde o zjištění, z čeho se vypočítává 6% spoluúčast, ježto v tom směru strany se rozcházejí, a zda při postupu správném při vyúčtování této jest pojišťovací prémie žalovaným zaplácena. O výpočtu spoluúčasti ustanovuje článek 20 pojišťovací smlouvy a jest věcí výkladu, jak ustanovení to vykládati. Ustanovení to jest nejasné a vůči třetí osobě bona fide jednájící dává smysl jiný, než jak do slova ustanovení to zní, zejména, hledí-li se ke znění článku 20 č. 2, že škody do 8% se nehradí. Jest tedy věcí výkladu pojišťovací smlouvy, jaký úmysl strany měly, a jest jí rozuměti tak, jak toho žádá obyčej poctivého obchodu, § 914 obč. zák. Jest nesporno, že úmysl žalovaného byl, že ponese 6% spoluúčast jen z pojistné hodnoty z oné části obilní, za kterou jest přiznána škoda. Jestliže žalobkyně měla úmysl jiný, a to výklad takový, že vypočítává 6% spoluúčast z pojistné hodnoty z pozemku, na němž škoda se stala, jde o dissensus stran. V tom směru pak platí vykládací pravidlo § 915 obč. zák., že nejasný výraz má býti vyložen na škodu toho, kdo ho použil. V důsledku toho soud má za to, že 6% spoluúčast v daném případě lze účtovat a počítati z pojistné hodnoty zrna. Takovýto výklad článku 20 bude míti každý percipient znění článku 20 bona fide jednájící. I když by se dal připustiti výklad takový, jak činí žalobkyně, byl by výklad ten contra bonos mores dle § 879 obč. zák. a bylo by ustanovení to neplatné. Pojistník v tom směru by nesl škodu vyšší než 8% a pak by ustanovení článku 20, odst. 2 bylo bezvýznamné a jistě také tvůrce pojišťovacích stanov měl na mysli výklad jiný. Při postupu žalobkyně při přiznání škody ve výši 10% nesl by pojistník škodu ve výši 80% a 20% by připadalo na pojišťovnu, při 20% by nesl pojistník škodu ve výši 60% a pojišťovna pouze 40%. Účel pojištění má ten význam, aby škody byly pojistníkovi pokud možná nejvíce nahrazeny, zejména nese-li škody do 8%, tudíž škody malé, ale nesmí jíti účel pojištění tak daleko, aby se škody přenášely na pojistníka. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. Důvody: Těžisko sporu leží ve výkladu článku 20 podmínek pojišťovací smlouvy a pojišťovacího návrhu, v němž je jasné řečeno, že pojistník nese sám 6% pojistné částky, případně pojistné hodnoty (článek 19, odstavec 2), vypadající na jednot-

livý pozemek toutéž plodinou souvisle osetý. Z téže pojišťovací smlouvy pak se z článku 19 zjišťuje, že pojistnou hodnotou rozumí se hodnota výnosu, jaký by pojištěné plodiny daly, kdyby nebyly postiženy krupobitím. Pro výklad žalovaného, že zmíněnou spoluúčast nutno počítati jen ze skutečné škody, jmenovitě jen z hodnoty poškozeného zrna, když nenastala také škoda na slámě, není však ve znění článku 19 a 20 pojišťovací smlouvy opory. Neboť je ve smlouvě verbis expressis stanoveno, z čeho se oněch 6% počítá, t. j. »z pojistné hodnoty, vypadající na jednotlivý pozemek toutéž plodinou souvisle osetý«, a nedá se z toho znění dovozovati, že by se měly počítati ze skutečné škody; škodu a pojistnou hodnotu nelze výkladem zaměňovati. První soud je na omylu, domnívá-li se, že by ono ustanovení bylo nejasné a dává jiný smysl, než jak doopravdy zní. Vychází sice při tom, jak se domnívá, z nesporného úmyslu žalovaného, že ponese 6% spoluúčast jen z pojistné hodnoty z oné části obilní, za kterou je přiznána škoda. Ale tento předpoklad není podepřen žádnými konkrétními okolnostmi, naopak odporuje zřejmě tomu, co bylo ve smlouvě jako vůle stran projevováno ve znění výše zjištěném. Stejně mylný je názor prvního soudu, že by výklad žalobkyně ve smyslu od ní uplatňovaném byl proti dobrým mravům. Contra bonos mores (§ 879 obč. zák.) je smlouva tehdy, když jejím předmětem je něco v užším smyslu nemravného anebo když jejím předmětem je to, co se považuje mezi poctivými lidmi za nepřipustné z důvodů zneužití nezkušenosti druhé strany, obcházení zákonů, poškození veřejných zájmů a pod. (rozh. nejv. s. z 8. února 1921 č. j. Rv I 784/20, S. L. roč. 1921 č. 34). Z obsahu pojišťovací smlouvy nic nenasvědčuje tomu, že by tu byly nějaké okolnosti, které by byly proti dobrým mravům. Je věcí úmluvy stran, do jaké míry přebírají, po případě přesunují na sebe v zákonných mezích risiko škody, zejména i v jakém rozsahu pojištěnec na škodě participuje, a jest jen věcí jeho výpočtu a uvážení, zda chce za takových podmínek pojištění uzavřít. Učiní-li tak a svoji vůli jasně projeví, nemůže pak ovšem, když si vykládá obsah úmluvy jinak, namítati, že takové ustanovení je proti dobrým mravům; počítal-li jinak při svém výkladu pojišťovací smlouvy než pojišťovna a důsledkem toho je jeho spoluúčast číselně větší, než předpokládal, nemá to na platnost smlouvy vlivu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Napadený rozsudek důvodně předesílá, že těžisko sporu leží ve výkladu čl. 20 podmínek pojišťovací smlouvy. Při tom však nejde o otázku, zda se má počítati 6% účast pojistníka jen ze skutečné škody. Žalovaný takto svoji obranu v podstatě nezaložil, jak zřejmo z jeho výpočtu a rozsudek prvního soudu rovněž nevykládá tak úzce ustanovení tohoto článku 20 podmínek. Pokud pak žalobkyně v odvolání napadala takovýto výklad, jsou její vývody bezpředmětné. Obě sporné strany jsou za jedno v tom, že jest počítati 6% účast žalovaného z pojistné

částky, případně z pojistné hodnoty, a rozcházejí se v otázce, má-li se vzít za základ celá pojistná částka (hodnota) dotyčných plodin, či jen její zlomek, pokud totiž připadá na část plodiny, která byla poškozena a kteréžto části se tudíž vlastně odškodnění týká. Uvedený čl. 20, odst. 1 pojišť. podmínek je aspoň natolik jasný, že stačí, aby se zřetelím k pravidlům poctivých styků (§ 914 obč. zák., čl. 278 obch. z.) vedl k výkladu ve smyslu posléze uvedeném. Tomu svědčí jeho doslov, podle něhož pojistník nese sám 6% pojistné částky, případně pojistné hodnoty při každé škodě. Jeho účast tedy předpokládá škodu, rozumí se ovšem podle povahy věci škodu pojišťovnou nahrazovanou. Bez této škody, a důsledkem toho bez odškodnění nelze ani mluvit o jeho spoluúčasti, takže, týká-li se škoda a odškodnění jen části plodiny, vztahuje se účast jeho také jen na tuto. Tomu nevádí druhá věta čl. 20, odst. 1 podmínek, neboť slouží k určení pojistné částky (hodnoty) podle rozlohy půdy touže plodinou oseté a nevyklučuje, aby se při tom nehledělo k částkám téže plodiny. To plyne z čl. 3, odst. 2 podmínek, který je při tom v čl. 20, odst. 1 podmínek uveden. Že není pojistná částka (hodnota) jednotná v tom smyslu, že by byla nedělitelná na různé části plodiny, zřejmo z ustanovení čl. 3, odst. 3 podmínek. To došlo výrazu také ve výpočtu náhrady, a poněvadž nahrazovanou škodou postiženo jen zrno, nikoliv sláma, měla být 6% účast pojistníkovy správně počítána jen z pojistné částky (hodnoty) připadající na zrno. Při výpočtu opírajícím se o správný výklad čl. 20, odst. 1 podmínek dojde se k rozdílu ve prospěch žalovaného v namítané výši. Tím se jeví zbytek pohledávky žalující pojišťovny vyčerpan, takže žalobní nárok není odůvodněn.

Čís. 15287.

Žaluje-li se o náhradu skutečné škody pro nepřihlášení k pensijnímu pojištění, není třeba zjišťovati stupeň zavinění zaměstnavatelova na opominutí přihlášky.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv I 2204/34.)

Želobce tvrdě, že žalovaný opominul přihlásiti včas jeho otce k pensijnímu pojištění, čímž se stalo, že žalobce nenabyl nároku na srotačí důchod, domáhá se jeho náhrady na žalovaném ve výši 150 Kč do 18. roku svého věku. Prv ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobci náleželo, aby dokázal, že jeho otec byl k žalovanému v poměru služebním a že konal práce takového druhu, že žalovaný byl povinen přihlásiti ho k pensijnímu pojištění podle zákona č. 89/20 Sb. z. a n. Tento důkaz se žalobci zdařil. Bylo-li však zjištěno, že žalovaný

porušil povinnost, uloženou mu ustanovením § 73 zákona č. 89/20 Sb. z. a n., bylo tím již také prokázáno zavinění žalovaného, zavazující ho k náhradě škody žalobci podle § 1295 obec. zák. obč., neboť žalovaný se dopustil opominutí pozitivních předpisů zákonných. Nebylo třeba, aby ještě bylo uvažováno, zda se žalovaný tohoto opominutí dopustil úmyslně nebo z nedbalosti, ať již vědomě či nevědomě, hrubě či obyčejně. Rozlišování mezi stupni zavinění škůdce jest důležité jen tenkrát, jestliže poškozený se domáhá na škůdci plného zadostiučinění, žádaje nejen skutečně způsobenou škodu, ale i ušlý zisk (§ 1323 obec. zák. obč.), neboť nárok na plné zadostiučinění jest oprávněn jen, dopustil-li se škůdce zavinění úmyslně nebo z nápadné nedbalosti (§ 1324 obec. zák. obč.). Poněvadž však žalobce se domáhá na žalovaném jen náhrady skutečné škody, která mu vznikla úmrtím jeho otce ze zavinění žalovaného pensijně nepojištěného, totiž příspěvku na výchovu podle § 15 zákona č. 89/20 Sb. z. a n. (damnum emergens), nikoli ušlého zisku, nebylo třeba stupeň viny žalovaného zjišťovati, nýbrž stačilo zjištění, že žalovaný porušil ustanovení § 73 zákona č. 89/20 Sb. z. a n.

Čís. 15288.

Soudy jsou oprávněny přezkoumávati kárné nálezy disciplinárních sborů proti železničním zaměstnancům, nejde-li o případy upravené zvlášť zákonem č. 147/33 Sb. z. a n., jen po stránce formální.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv I 402/36.)

Žalobce — bývalý zaměstnanec československých státních drah — byl disciplinárním nálezem disciplinárního sboru pro zaměstnance čsl. státních drah propuštěn ze služeb železničních pro činnost, vyvíjenou v letech 1931 až 1933 v politické straně, jejíž členství bylo vzhledem k jejímu programu politickému prohlášeno za neslučitelné se stavovskými a služebními povinnostmi zaměstnanců československých státních drah. Žalobě na neplatnost tohoto disciplinárního nálezu nebylo vyhověno, n e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Nejvyšší soud odůvodnil v četných rozhodnutích, k nimž se poukazuje (Sb. n. s. 13340, 8531, 6059, 2630) zásadu, že řádným soudům nenáleží zkoumati věcnou oprávněnost, nýbrž jen formálně správný vznik kárného nálezu proti zaměstnancům státních drah. Dovolací soud nemá důvodu, by se v souzené věci, jež svým skutkovým podkladem spadá do doby ještě před vydáním zákona č. 147/33 Sb. z. a n., odchýlil od této ustálené judikatury, a podotýká, že správnost právního názoru v této otázce hájeného nebyla vyvrácena ani ořesena vývody dovolatelovými. Zásadní otázka, zda soud může přezkoumávati pravoplatné nálezy disciplinární a v jakém rozsahu, zůstala nedotčena vlád-

ním nařízením č. 15/27 Sb. z. a n. a nebyla dotčena ani zákonem č. 217/25 Sb. z. a n., kterého tu nelze použít již proto, že správní úřad nerozhodoval o soukromoprávních nárocích žalobcových, nýbrž po disciplinárním řízení uznal disciplinárním nálezem na kárný trest na propuštění žalobce (Sb. n. s. 13340). Není tu rozporu mezi judikaturou nejvyššího soudu a nejvyššího správního soudu. Vždyť nejvyšší soud neodmítá vůbec pořad práva, uznáváje soukromoprávní povahu služebního poměru zaměstnanců státních drah, a stanoví jen meze přezkumné činnosti řádných soudů. Nejvyšší soud vychází při tom z názoru, že jde o soukromoprávní poměry, jež jsou však prostoupeny i živly veřejno-právními, z nichž vyplývá i pro tyto jinak v soukromoprávním poměru jsoucí zaměstnance určité závazky a omezení, — pokud jsou povolání spolupůsobiti při veřejných úkolech, které sobě stát vytknul, — obdobně jako pro státní zaměstnance. Zřízení disciplinárních sborů při státní správě železniční se opírá o předpis § 72 (2) cís. nař. č. 1 z r. 1852 a o předpis § 19 organizačního statutu pro státní správu železniční č. 16/96 ř. z. a, jak z těchto předpisů zřejmé, nálezy disciplinárních sborů nejsou projevem státní správy železniční (jako smluvní strany), nýbrž projevem těchto určitě organisovaných sborů, jsoucích mimo vlastní správu státních drah. Rozhodnutí disciplinárních sborů je také pro státní správu závazné a železniční správa vystupuje v disciplinárním řízení rovněž jen jako strana, jsouc zastoupena svým zástupcem jako žalobcem. K výtce, že soud nemůže býti vázán disciplinárním nálezem, ježto prý odporuje ústavě, jest zdůrazniti, že v disciplinárním řízení nejde o obecné povinnosti občanské a jim odpovídající práva, nýbrž o zvláštní povinnosti příslušníků určitých kruhů podrobených zvláštním sankcím trestním za tím účelem, aby byl udržen pořádek a kázeň uvnitř správy, pročež ani poukaz na § 117 ústavní listiny není odůvodněn.

Čís. 15289.

Kdo dal přístroj k předvádění zvukových filmů koncesionáři k dispozici a převzal všechny náklady i režii spojenou s provozem kina, jest samostatným podnikatelem.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv I 581/36.)

Žalobkyně tvrdí, že byla u žalované obce v kinematografu zaměstnána, domáhá se na obci náhrady 5.000 Kč jako režie spojené s provozem biografu, již za žalovanou vynaložila a dále zadrželého platu 17.000 Kč, celkem 22.000 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobkyně byla do měsíce května 1933 zaměstnankyní žalované obce. Uplatňované nároky se však nevztahují na dobu do rozvázání

tohoto služebního poměru, nýbrž týkají se doby pozdější, kdy žalobkynin poměr vůči obci byl upraven novou smlouvou, sjednanou podle nabídky žalované ze dne 4. června 1933. Podle této smlouvy nešlo o smlouvu služební, když žalobkyně dala k dispozici jí zakoupený aparát k předvádění zvukových filmů, převzala všechny náklady a celou režii s provozem kina spojenou, vybírala veškeré příjmy a měla obci jen odváděti týdně určitou částku a ročně nanejvýše 7.000 Kč na přepychové dani, neboť žalobkyně nebyla podle toho osobně a hospodářsky podřaděna do organisace zaměstnavatelova podniku (Sb. n. s. 10402). Nemůže tedy žádati ani přiměřenou úplatu, nebyla-li odměna za její práci ujednána. Žalobkyně byla v době, o níž tu jde, samostatnou podnikatelkou a nemůže tedy žádati úplatu za svou činnost vykonanou v kině žalované a náhradu režijních výloh, k jichž zapravení byla zavázána smlouvou, ať již jde o smlouvu zmocnitelskou, či pachtovní, nebo smlouvu sui generis. Ani z toho nemůže žalobkyně těžiti, tvrdí-li, že smlouva, o kteréž jde, se přiříčí zákazu vyslovenému v § 9 ministerického nařízení ze dne 18. září 1912 čis. 191 ř. z. a je tedy nicotnou podle § 879 obč. zák. Neboť nicotností smlouvy se nezměnil poměr smluvních stran ve smlouvu služební s právy a povinnostmi z takové smlouvy vyplývajícími, nýbrž žalobkyně mohla by se v takovém případě jen domáhati vydání toho, co na základě nicotné smlouvy, tedy bez právního důvodu, druhá strana obdržela, t. j. z důvodu obohacení (§ 1435 obč. zák.), z kteréhož důvodu však nežalovala.

Čís. 15290.

Soudy jsou vázány pravoplatnými výměry správních úřadů, že zaměstnanec nepodléhá pojistné povinnosti.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv I 708/36.)

Žalobce tvrdě, že byl u žalovaného zaměstnán, domáhá se na něm placení důchodu ve výši renty, již by dostával od Všeobecného pensijního ústavu, kdyby byl zaměstnavatelem řádně k pojištění přihlášen. Žaloba byla zamítnuta soudy v š e c h t ř í s t o l i c, n e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Proti žalobnímu nároku učinil žalovaný mimo jiné námitku, že se žalobce sám přihlásil k pensijnímu pojištění, že však nebyl přijat, a že odvolání žalobcovo proti zamítavému rozhodnutí o jeho pojistné povinnosti bylo zamítnuto. Prvý soud také zjistil, že žalobce byl u Všeobecného pensijního ústavu odmítnut proto, že nebyl k žalovanému ve služebním poměru. Toto zjištění se stalo závazným pro rozhodnutí soudu odvolacího, který připustil ještě důkaz výnosem ministerstva sociální péče č. . . ., z něhož plyne, že Zemský úřad v P. zamítl odvolání žalobcovo proti výměru úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v P. o neuznání jeho pojistné povinnosti v zaměstnání u žalovaného jako opožděně podané a že ministerstvo sociální péče zamítlo odvolání

žalobcovo proti rozhodnutí zemského úřadu. Bylo tedy podle toho ve správním řízení pravoplatně rozhodnuto, že žalobce nepodléhal pojistné povinnosti, všemi stolicemi, ke kterým si mohl žalobce ve správním řízení stěžovati, takže jde o rozhodnutí konečné. Soudy jsou vázány pravoplatnými rozhodnutími, která vydaly správní úřady ve věcech pensijního pojištění v mezích své působnosti, nemohouce se obírat materiálním obsahem nálezů správních úřadů ani tenkrát, kdyby se přičily zákonu (Sb. n. s. civ. čís. 2198, 2222, 4690, 8279). Byla tedy pro soudy závazně rozřešena otázka, že žalobce v době, na kterou se vztahuje rozhodnutí úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v P., nepodléhal pojistné povinnosti podle zákonů čís. 89/20 a 26/29 Sb. z. a n., které přicházejí v úvahu (Sb. n. s. civ. čís. 5804, 8286, 8643). Dobu tu nebylo třeba přesně zjišťovati, ježto žalobce nepřednesl, že za trvání svého smluvního poměru k žalovanému nastaly v jeho výkonech nějaké změny, nýbrž jednotně vyličil své zaměstnání u žalovaného po celých 11 roků, po které byl prý u něho zaměstnán, takže již pravoplatné rozhodnutí správních úřadů svrchu uvedené a vlastní přednes žalobcův opodstatňují závěr učiněný soudem odvolacím, že žalobce nebyl k žalovanému ve služebním poměru, který by zakládal povinnost žalovaného, by přihlásil žalobce k pensijnímu pojištění. Tím ovšem pozbyl právního podkladu žalobní nárok, pokud právě byl opřen o opominutí žalovaného, že nepřihlásil žalobce k pensijnímu pojištění, ač podle zákona měl tak učiniti.

Čís. 15291.

K výkladu § 529 obč. zák.

Rozšíření osobní služebnosti na dědice lze jen do té míry, jako to lze učiniti u náhradnictví svěřenského (§ 612 obč. zák.).

I když byla služebnost bytu zřízena ve prospěch určité osoby a jejich pokrevních dědiců neznámého jména na věčné časy, jest omezena na prvního dědice. Další dědic nenabyl služebnosti ani tím, že mu bylo právo bydlení odevzdáno odevzdací listinou do vlastnictví a že bylo v pozemkové knize na něho převedeno.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv I 1040/36.)

Žalobkyně se domáhá výroku, že žalovanému nepřisluší právo bydlení v domě jí vlastnický připsaném. Své právo bydlení dovozuje žalovaný z dědické dohody pojaté do odevzdací listiny ze dne 26. července 1831, podle níž dědicí Leonarda Sch., pokud se týče dočasní vlastníci domu v ní vytčeného jsou povinni poskytovat volné, bezplatné užívání dolní části tohoto domu Erhardu Sch. a jeho krevním dědicům neznámého jména na věčné časy (auf immerwährende Zeiten). Toto právo bydlení bylo na žalovaného po smrti předcházejícího uživatele Karla Sch. na základě odevzdací listiny ze dne 25. června 1928 knihovně převedeno. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Právo žalovaného pozůstává v užívání části domu k vlastní potřebě. Jde proto v podstatě o služebnost bytu, jak jest zmíněné právo také v pozemkové knize označeno, při tom nemá významu, zda se v něm spatřuje služebnost bytu podle § 521 obč. zák. nebo nepravidelná služebnost podle § 479 obč. zák., neboť i v posledním případě platil by v příčině dotčeného práva předpis § 529 obč. zák., podle něhož osobní služebnosti se končí pravidelně smrtí, ale byly-li výslovně rozšířeny na dědice, jsou jimi v pochybnosti míněni jen první zákonní dědicové. Důslov tohoto předpisu zákona jest neurčitý v tom směru, zda zmíněné omezení v příčině dědiců platí jen v případě »pochybnosti«, takže by ho nebylo lze použít, kdyby takové pochybnosti nebylo, nýbrž kdyby byl nepochybně zřejmý úmysl stran zřídit služebnost bytu zavazující všechny vlastníky zatíženého domu ve prospěch dědiců prvního oprávněného bez omezení na první nebo následující dědice a bez časového omezení. Ustanovením zákona v příčině dědiců podle § 529 obč. zák. neměla být prolomena zásada, kterou vyslovil zákon v příčině osobních služebností, že tyto se končí smrtí a jsou tudíž nezdeditelné, nýbrž zákon měl tu na mysli zřízení služebnosti pro několik po sobě následujících osob, z nichž každá mohla dovésti své právo jediné z onoho právního titulu, jímž byla služebnost zřízena, a nikoliv z oprávnění svého předchůdce v užívání práva bydlení, které jeho smrtí zaniklo. Nesprávný byl proto postup pozůstalostního soudu, který — jak je patrné z odevzdací listiny ze dne 25. června 1928 — spatřoval v právu bydlení prvního předchůdce žalovaného Karla Sch. část jeho pozůstalostního jmění oceněnou určitou částkou a odevzdal je do vlastnictví žalovaného s dodatkem, že na základě odevzdací listiny může být proveden vklad převodu práva bydlení Karla Sch. na Josefa Sch. (žalovaného). Vyličena právní povaha služebnosti zřízené také pro dědice nemění však nic na pravé podstatě věci, která záleží v tom, že majetkové právo, jakým služebnost bytu jest, má být udrženo pro neurčitou řadu po sobě nastupujících členů jedné rodiny, a to po případě na věčné časy. Leč zákon zásadně vylučuje obtížení majetku na delší, snad i neurčitou dobu, jak je patrné z předpisů §§ 608—613 obč. zák., a to hlavně z důvodů hospodářských, poněvadž jinak by takový majetek byl odňat volnému obchodu a vedlo by to ke zřízení rodinných fideikomisů. Tato omezení se týkají majetku movitého i nemovitého. Jak je patrné z poradních protokolů k občanskému zákonu (Ofner, str. 367), nebylo přistoupeno k návrhu na vyloučení movitého majetku z tohoto omezení. Zmíněné předpisy se týkají arciž případů, v nichž bylo takové zavázání majetku založeno jednostranným projevem zůstavitelovým pro případ smrti (testamentem, pokud se týče kodícilem) nebo dědickou smlouvou (§§ 602 a 1249 obč. zák.), leč těchto předpisů jest použití obdobně i v případech, v nichž strany smlouvou mezi živými obtížily majetek na další, snad i neurčitou dobu, neboť jinak by bylo lze obejít smlouvou mezi živými ona omezení, která zákon ustanovil v příčině nabytí majetku dědictvím. Proto byl od komentátorů občanského zákona, a to již od

prvních (na příklad Nippel, III. sv., str. 700, č. 4) i pozdějších (na příklad Stubenrauch, vydání 1884, I. sv., str. 677) zastáván názor, že předpis § 529 obč. zák. nutno vykládati s omezením § 612 obč. zák. Tento názor jest názorem panujícím i v nynějším písemnictví (na příkl. Klangk § 529, str. 426, Krainz-Ehrenzweig, vydání 1923, I. sv., druhý oddíl, str. 383, Mayr, I. sv., str. 512, Krčmář, Právo občanské, II., str. 270) a byl také pojat do osnovy zákona, kterým má býti vydán nový sjednocený všeobecný zákoník občanský (Návrh superrevisní komise, vydán v Praze 1931 nákladem ministersva spravedlnosti, str. 118, 146), v němž byla dosavadní nejasnost předpisu § 529 obč. zák. odstraněna tím, že do § 455 osnovy, upravující zánik osobních služebností, bylo pojata výslovně ustanovení, že rozšíření osobních služebností na dědice jest omezeno stejně jako náhradnictví svěřenské. I kdyby se právo bydlení, o něž jde, posuzovalo jako věc movitá (§ 298 obč. zák.), nemohl žalovaný tohoto práva již nabýti, ježto podle §§ 529 a 612 obč. zák. zaniklo již smrtí jeho knihovního předchůdce Karla Sch., který byl již vnučkem prvního uživatele Erharda Sch. Nemohl-li však žalovaný podle zmíněných předpisů hmotného práva vůbec nabýti služebnosti bytu, o níž jde, pak jí nenabyl ani tím, že mu bylo právo bydlení Karla Sch. odevzdáno do vlastnictví odevzdací listinou a že bylo v pozemkové knize na něho převedeno, neboť odevzdací listina jakožto soudní opatření zakončující pozůstalostní řízení, nemůže tvořiti dědická práva, nýbrž může jen uznati trvajících dědická práva a poskytnouti dědici potřebné legitimace pro právní styk, takže jest jen povahy deklaratorní (srov. rozh. č. 9372 Sb. n. s.). Knihovní převod práva bydlení Karla Sch. na žalovaného, které smrtí Karla Sch. zaniklo, ježto bylo podle §§ 529, 612 obč. zák. již vyčerpáno, byl proto právnicky bezvýznamný, a nemohl z něho žalovaný nabýti nějakého oprávnění k obývání části domu č. 9 v N.

Čís. 15292.

K otázce opodstatnění právního zájmu na brzké určení při žalobě určovací podle § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, R II 234/36.)

Žalobce se domáhá proti druhému žalovanému určení, že není po právu kupní smlouva uzavřená mezi žalobcem a prvním žalovaným o koupi 10 celých stavebních losů na splátky. První soud žalobu zamítl, odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud zrušiv usnesení odvolacího soudu uložil mu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Záporná žaloba určovací slouží k ochraně proti právu, jež odpůrce uplatňuje nebo jež si — ať výslovně nebo mlčky (§ 863 obč. zák.) —

osobuje a tím současně ohrožuje soukromé právo žalobcovo (viz rozhodnutí čis. 9593, 12100 Sb. n. s.). Nezbytnou náležitostí určovací žaloby jest podle § 228 c. ř. s. žalobcův právní zájem, aby právní poměr nebo právo nebo pravost listiny byly soudním rozhodnutím na jisto postaveny co nejdříve. Tento právní zájem musí tu býti aspoň v době, kdy byl vydán rozsudek první stolice (viz rozhodnutí čis. 10285 Sb. n. s.). Otázka právního zájmu ve smyslu § 228 c. ř. s. jest otázkou právního posouzení a jest ji zkoumati z úřadu i soudů vyšší stolice. Při tom jest míti na paměti, že ani právní zájem o sobě neodůvodňuje ještě žalobu určovací, ježto zákon žádá nutkavý právní zájem, jak plyne ze slov »co nejdříve«, takže právní postavení žalobcovo musí býti takové, by rychlé určení sporného právního poměru nebo práva bylo jediným žádoucím východiskem (srovnej rozhodnutí čis. 11630 a 12100 Sb. n. s.). Podle § 228 c. ř. s. nemusí sice žalobce svůj právní zájem přímo tvrditi, ale k tomu, aby soud mohl z úřadu zkoumati, zda žalobce skutečně má právní zájem na bezokladném určení, jest přece třeba, by žalobce přednesl a v případě popření i prokázal skutkové okolnosti, z nichž onen jeho právní zájem vyvěrá (viz rozhodnutí čis. 10155 Sb. n. s.). V souzené věci uvedl sice žalobce v odstavci VIII. žaloby, že »se vidí nucena k žalobě proto, že žalovaná strana trvá na dodržení koupě losů na splátky«, ale k opodstatnění tohoto důvodu neuvedl žádných skutečností, z nichž by bylo lze souditi, jakým způsobem vlastně žalované družstvo ohrožuje soukromé právo žalobcovo a jaký zájem žalobce nutí k vedení sporu o pouhé určení, že kupní smlouva není po právu, ač jest nasnadě, že by bylo přece hospodárnější a účelnější, kdyby se žalobce domáhal na žalovaném družstvu přímo splnění onoho svého nároku, který by pro něj vyplýval z neplatnosti smlouvy. Žalované družstvo výslovně namítalo již v žalobní odpovědi, že žalobce nemá žádného právního zájmu na určovací žádosti a že svůj právní zájem ani neosvědčuje, avšak žalobce přes to nepřednesl v uvedeném směru nic skutkového. Mimo to prohlásil právní zástupce žalovaného družstva při ústním jednání ještě před vydáním rozsudku prvního soudu, že žalované družstvo ze sporného obchodu neodvozuje pro sebe žádných důsledků po případě nároku. Není proto třeba doplnění řízení, jak nařídil odvolací soud.

Čís. 15293.

Právní postavení postoupeného dlužníka při postupu téže pohledávky několika věřitelům.

Účinky takového postupu v poměru mezi postupitelem a postupníky a v poměru mezi postupníky a postoupeným dlužníkem.

Zpětným postupem se nestal další postup dodatečně účinným konvalidací, nýbrž k právní účinnosti proti dlužníku jest třeba nového postupu.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv II 717/34.)

Proti žalobě na zaplacení zažalované pohledávky namítla žalovaná firma »Gö.«, že žalobce Oskar G. není ke sporu aktivně legitimován,

poněvadž zažalovaná pohledávka byla ještě dříve, než byla postoupena žalobci firmou N., postoupena touto firmou firmě T., jež ji po čase zpět postoupila firmě N., ale po té, když došlo k postupní smlouvě o ní mezi žalobcem a firmou N. Nižší soudy uznaly podle žaloby částkou 586 Kč 30 h, odvolací soud z těchto důvodů: Smlouva o postupu projevuje svou účinnost vůči dlužníku teprve tehdy, až o nastalé cessi nabude vědomí. Může tedy svému dřívějšímu věřiteli s právní účinností platiti, dokud mu nový věřitel nebyl sdělen. Když byla nějaká pohledávka vícekrát cedována a dlužník o každé cessi byl zpraven, má platiti věřiteli, jemuž pohledávka byla dříve postoupena a ne snad věřiteli, na něhož byla pohledávka později cedována, dlužník však byl o pozdější cessi dříve zpraven než o časově předchozí cessi. V souzeném případě byla dne 9. února 1931 cedována firmou N. firmě T. ve výši 9.451 Kč 70 h. Dlužníkem byla firma »Gö.«. Dne 10. prosince 1931 postoupila firma N. Oskaru G-ovi (žalobci) zbývající částku této pohledávky ve výši 3.451 Kč 70 h a dne 23. ledna 1932 stala se zpětná cesse této pohledávky se strany firmy T. firmě N. Z toho tedy vyplývá, že firma N. postoupila žalobci pohledávku, které již neměla, a že tudíž cesse na žalobce nebyla právně účinná. Žalobce Oskar G. nezískal cessi vůči žalovanému pohledávky ve výši 3.451 Kč 70 h, zvláště ne zpětnou cessi ze dne 23. ledna 1932 na firmu N. K podpoře opačného názoru nelze se uchýliti k ustanovení § 366 obč. zák. Tímto zákonným místem jest vysloveno, že když nevlastník nějakou věc zcizí, později však k ní získá vlastnictví, nemůže na základě získaného vlastnictví žádati vydání věci od onoho, jemuž ji svého času zcizil, neboť tohoto předpisu nelze užití na právo obligační. V případě § 366 obč. zák. získal někdo držbu nebo detenci nějaké věci. Při postoupení neexistující pohledávky však cessionář nezískal vůbec nic, takže se tu nemůže nic konvalidovati. Nemá též významu, že se může i budoucí pohledávka postoupiti. To jest jistě správné, ale o to zde nejde. Firma N. nepostoupila žalobci žádným způsobem nějakou pohledávku, která jí měla vzniknouti v budoucnosti vůči firmě »Gö.« (žalované), neboť v dopise z 10. prosince 1931 se praví, že částka 3.451 Kč 70 h, kterou firma »Gö.« firmě N. byla dlužna, byla cedována G-ovi a že tato částka je už dávno splatná. Z toho jde přece jasně najevo, že úmysl cessionáře směřoval k tomu, získati už existující pohledávku, nebo že už takovou získal, o čemž uvědomoval dlužníka. Firma »Gö.« byla také o cessi ze dne 9. února 1931 uvědoměna, neboť firma T. dne 5. března 1931 píše firmě »Gö.«, aby zaplatila pohledávku 9.451 Kč 70 h, která jí byla postoupena od N., a dne 31. března 1931 píše N. žalobci, aby splatné saldo v částce 9.451 Kč 70 h poukázal firmě T. Tyto dva dopisy musí býti považovány za dostatečně uvědomění o nastalé cessi. Co se týče domnělého uznání pohledávky žalovanou, jest odvolací soud názoru, že žalovaná neuznala pohledávku vůči G-ovi (žalobci) jako správnou. V dopisech uvádí jen, že firma »Gö.« bude působiti na N., aby částky, které dostal od žalované, odvedl G-ovi (žalobci). Z korespondence je patrné, že žalovaná byla názoru, že bude musiti, když se nestane nějaké urovnání po dobrém, pohledávku G-ovi (žalobci) zaplatiti. V tom jedině nelze spatřo-

vati uznání pohledávky a tím méně zřeknutí se možnosti, platnost cesse v procesu popírati. Žalovaná mohla býti tehdy, když psala zmíněné dopisy, v právním omylu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce odporuje právnímu názoru odvolacího soudu, že další postup zažalované pohledávky, již firma N. byla postoupila firmě T., na žalobkyni před jejím zpětným postupem firmou T. na firmu N., jest proti žalované bez právního účinku a že žalovaná byla oprávněna zaplatiti postoupenou pohledávku bez zřetele na onen druhý postup původní věřitelce firmě N., jakmile došlo k zpětnému postupu na ni. Leč tento názor jest správný. Postoupí-li týž věřitel tutéž pohledávku postupně několika osobám, jest zřejmé, že právně účinným je toliko první postup, jímž právě pohledávka přestala býti majetkem původního věřitele a vymyká se tedy jeho další právní dispozici. Další postup může míti jen ten význam, že postupitel se zaváže opatřiti novému postupníku postoupenou pohledávku. Jen potud jest správný názor, že druhý postup má také účinky pozitivní. V poměru mezi postupitelem a dlužníkem však druhý postup pozitivního účinku nemá a nezakládá zejména závazek dlužníka zaplatiti postoupenou pohledávku druhému postupníku, a to ani po té, když byl vrozuměn o tom, že postoupená pohledávka byla prvním postupníkem zpět postoupena postupiteli, neboť tím stal se postupitel sice opět věřitelem a nabyl disposičního práva s pohledávkou, ale jen od doby zpětného postupu; tím se však nezměnilo nic na tom, že v době od prvního postupu až do jeho odvolání zpětným postupem, původní věřitel věřitelem nebyl, tudíž pohledávku dále postoupiti nemohl, a že, učinil-li přece tak, jest druhý postup proti dlužníku bezúčinným, byv učiněn osobou k tomu neoprávněnou, takže dlužník byl oprávněn druhý postup nechat bez povšimnutí a zachovati se tak, jako by k němu vůbec nebylo došlo. Lze arciť postoupiti i budoucí pohledávku a věřitel může tudíž postoupiti účinně i pohledávku již postoupenou pro případ, že mu bude zpět postoupena. Avšak o tento případ v souzené věci nejde. Odvolací soud poukázal tu právem na dopis žalobce ze dne 10. prosince 1931, v němž žalobce v době, kdy zažalovaná pohledávka nebyla ještě zpět postoupena firmou T., žalované sděluje, že má postoupenou částku 3.451 Kč 70 h, již žalovaná dluhuje firmě N., že částka jest již dávno splatná a že tudíž žalovanou žádá o okamžité její zaplacení. Toto sdělení vylučuje, že by bylo šlo jen o postup pro případ zpětného postupu částky 3.451 Kč 70 h od firmy T., o níž v dopise není vůbec zmínky. Zpětným postupem nestal se druhý postup dodatečně účinným, nekonvalidoval. Zákon uznává konvalidaci bezúčinného právního jednání jen ve výjimečných případech (na př. §§ 88, 366, 2. věta, 1016 obč. zák.). Jinak platí pravidlo: quod ab initio non valet, non potest tractu temporis convalescere. Toto pravidlo platí také v souzené věci, poněvadž není právního předpisu, podle něhož další postup, jenž jest bezúčinný pro nedostatek disposiční moci

postupitelovy nad postoupenou pohledávkou, stane se účinným již tím, že postupitel napotom zpětným postupem opět nabyl disposiční moci nad pohledávkou. K tomu by bylo zapotřebí nového projevu vůle stran (postupitele a postupníka), směřujícího k postupu pohledávky, v kterémžto případě by však šlo o nový postup. Obdoby § 366, 2. věty obč. zák. nelze se tu dovolávat. Tato by byla snad přípustna mezi žalobcem a firmou N., ale nikoliv mezi žalobcem a žalovanou, mezi nimiž není poměr zcizitele k nabyvateli, předpokládaný v § 366, 2. věta obč. zák. Odvolací soud právem uznal též, že žalovaná neuznala za žalovanou pohledávku vůči žalobci za správnou. V tomto směru jsou důvody odvolacího rozsudku ve shodě s předpisy §§ 863 a 1396 obč. zák.

Čís. 15294.

Hostinský provozující společně jak živnost hotelierskou s přechováním cizinců, tak i živnost restaurátorskou a kavárenskou, neručí ani podle § 970 obč. zák., ani podle § 1313 a) obč. zák. za věci uložené hotelovým hostem v místnostech restauračních anebo kavárenských.

(Rozh. ze dne 12. června 1936, Rv II 812/34.)

Žalobkyni, jež se ubytovala v hotelu žalovaného, byl v kavárenském místnosti odcizen kožich, kde jej pověsil na věšák číšník, zaměstnanec žalovaného. Žaloba na zaplacení náhrady škody tím žalobkyni vzešlé byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvody:

Rozhodnutí sporu závisí na otázce, zdali žalovaný jako hostinský, který poskytuje cizincům bydlo, ručí žalobkyni, jež určitého dne odpoledne byla přijata jako host hotelu žalovaným provozovaného, za ztrátu kožichu, jež žalobkyně téhož dne večer v kavárně žalovaným rovněž provozované odevzdala číšníkovi, který jej pověsil za jejími zády někde na hák, odkud se ztratil byv odcizen neznámým pachatelem. Pokud se žalobkyně dovolává ustanovení § 970 obč. zák., nutno mít na zřeteli, že toto ustanovení se vztahuje toliko na hostinské provozující přechovávání cizinců, že se však nevztahuje na majitele restaurací a kaváren kteří cizincům bydlo neposkytují. Provozuje-li tedy hostinský společně jak hotel s přechováním hostů, tak i kavárnu, nutno rozeznávat, zdali škoda nebo ztráta nastala v provozu toho či onoho podniku, a neručí hotelier, jenž jest zároveň restaurátorem nebo kavárníkem, dle § 970 obč. zák. za věci uložené hotelovým hostem v místnostech restauračních nebo kavárenských. To vyplývá z výkladu pojmu »věci, které byly vneseny od přijatých hostů«, neboť jimi lze rozumět jen ony, které byly vneseny v provozu oné živnosti, jež zakládá zostřené ručení hostinského. Dovolatelka jako hotelový host nebyla nikterak odkázána

těž na kavárnu žalovaného, i když se tam podává večeře, a nahodilá okolnost, že i do ní zavítala, nemůže ručení hotelierovo rozšířit též na pobyt hostů v místnostech kavárenských. Není důvodu, aby se činil rozdíl mezi návštěvníky kavárny, kteří jsou zároveň hotelovými hosty, a jinými návštěvníky kavárny. Jest proto nerozhodné i to, zda hotel a kavárna tvoří jednotný celek. Nelze přisvědčiti ani názoru dovolatelčiny, že jde o smlouvu o dílo, pomáhá-li sklepník hostu při odložení vrchního šatu, neboť nejde o závazek k výkonu, jehož zdar závisí na vlastním plánu a vlastních prostředcích samostatného podnikatele, ručícího nejen za péči, ale povinného také správou za vady díla. Rovněž není tu ručení podle § 1313 a) obč. zák., neboť žalovaný nevezl kožich žalobkyně do úschovy a nebyl jí povinen žádným plněním. Tím, že sklepník z ochoty pomohl žalobkyni z kožichu a pověsil jej v kavárně, nedošlo také k smlouvě schovací, když není prokázáno, že by žalobkyně byla číšníka o úschovu požádala a sklepník se byl k tomu nabídl. Nesejde proto na tom, zda sklepník byl zdatným či nikoliv, kterážto vlastnost se v § 1313 a) obč. zák. vůbec nepředpokládá.

Čís. 15295.

Zákonné zástavní právo pronajímatelovo zaniklo, když vnesené svršky nájemcovy byly ve prospěch jeho věřitele soudně zabaveny a odevzdány exekučním soudem do úschovy pronajímateli, který je převezl do jiného svého domu, aniž zažádal do 3 dnů o jejich zájemné popsání.

(Rozh. ze dne 13. června 1936, R I 501/36.)

Exekuční soud rozvrhuje nejvyšší podání za vydražené svršky, přikázal je po srážce výloh exekučních vymáhajícímu věřiteli L., maje za to, že zákonné právo pronajímatele Sch. na nich podle § 1101 obč. zák. vážnoucí již před jejich exekučním zabavením zaniklo. Rekursní soud přikázal nejvyšší podání Antonínu Sch.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Rekursní soud usuzuje, že zákonné zástavní právo, jehož nabyl Sch. jako pronajímatel k svrškům, které povinná do bytu od něho najatého vnesla, nezanišlo tím, že dotčené svršky byly dne 3. října 1932 zabaveny ve prospěch vymáhajícího věřitele L. a že byly Sch-ovi odevzdány do uschování a jím převezeny do druhého jeho domu, ježto prý své právo ohlásil u soudu již žalobou podanou v červenci 1932 (C II 777/32). Avšak tu přehlíží rekursní soud, že bylo v jiném sporu pronajímateli Sch-ovi zájemné popsání svršků povinné povoleno a v době mezi 4. červencem a 23. červencem 1932 také provedeno. Podle § 1101 obč. zák. vzniká zákonné zástavní právo pronajímatelovo arcí již vnesením svršků do najatých místností a touto dobou získává pronajímatel i časové po-

řadí (viz rozh. čís. 7819, 11286 Sb. n. s.), při čemž zájemné popsání těchto svršků má jen účel evidenční (rozh. čís. 7339, 11286 a j. Sb. n. s.). Spokojil-li se Sch. v onom sporu zájemným popsáním části svršků povinné, totiž jejího kuchyňského nářadí, pak nelze v podání oné žaloby spatřovati ohlášení zákonného zástavního práva Sch-a na soudě podle § 1101, první odstavec, druhá věta obč. zák. také v příčině oněch svršků, které zájemně popsány nebyly. Když tyto zájemně nepopsané svršky byly z nařízení exekučního soudu dodatečně (začátkem října 1934) z najatých místností odstraněny, pak zaniklo zákonné zástavní právo Sch-a k těmto svrškům, ježto jmenovaný neohlásil k nim do 3 dnů své právo (§ 1101 obč. zák.), nýbrž zažádal o jejich zájemně popsání teprve 11. listopadu 1932. Zánik svého zákonného zástavního práva nemohl Sch. odvrátiti tím, že převzal svršky z pronajatých místností odstraněné do uschování, a to ani tehdy ne, kdyby to byl učinil v úmyslu udržeti tím své zákonné zástavní právo v příčině dotčených svršků. Pro správnost tohoto názoru svědčí i ustanovení druhého odstavce § 1101 obč. zák., poskytující pronajímateli možnost, aby na vlastní nebezpečí zadržel svršky nájemcovy, stěhuje-li se tento, ač nájemné není zapraveno nebo zajištěno, neboť také v tom případě musí do 3 dnů zažádati za zájemně popsání svršků. Jest proto bez významu mezi stranami sporná okolnost, zda Sch. vzal do uschování dotčené svršky jen v exekuční věci vymáhajícího věřitele L., nebo také k zajištění nájemného, na něž měl sám nárok. Jediné rozhodující jest v souzeném případě okolnost, zda a která část svršků povinné, které byly v této exekuční věci veřejnou dražbou prodány a jejichž výtěžek se rozvrhuje, byla zájemně popsána ve prospěch pronajímatele Sch. ještě před tím, než došlo k zabavení svršků v exekuční věci vymáhajícího věřitele L., neboť jen k těmto již před tím zájemně popsaným svrškům bylo by příslušelo Sch-ovi zákonné zástavní právo předcházející zástavnímu právu L-a i po jejich odstranění z pronajatých místností, a měl by proto Sch. také nárok na onu část rozvrhové podstaty, která byla docílena exekučním prodejem dotčených svršků (srov. rozh. čís. 11286 Sb. n. s.). Rekursní soud, vycházející z nesprávného právního posouzení věci, neučinil v této příčině žádná skutková zjištění, čímž znemožnil dovolacímu soudu, aby rozhodl ve věci samé.

Čís. 15296.

Právní postavení věřitele v konkursním řízení, přísluší-li mu veřejnoprávní pohledávka.

Nárok na náhradu škody proti nemocenské pojišťovně, dovozovaný z toho, že učinila bezdůvodný návrh na prohlášení konkursu o jmění dlužníka pro nedoplatek příspěvků, i když pochází z úkonu veřejnoprávního, není vyloučen z uplatňování pořadem práva, pokud jde o útraty právního zastupování při hájení se proti návrhu tomu.

(Rozh. ze dne 13. června 1936, R II 133/36.)

Zalovaná pojišťovna vzala návrh na uvalení konkursu na jmění nynější žalobkyně zpět. Žalobkyně tvrdí, že návrh byl učiněn bez právních předpokladů v § 69 konk. ř. uvedených, tudíž bez důvodu, a domáhá se na žalované náhrady útrat právního zastupování a hájení se proti tomuto bezdůvodnému návrhu. Prvý soud vyhověl námítce nepřipustnosti pořadu práva o tomto nároku. Rekursní soud námítku tu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nárok na náhradu škody nemůže ovšem míti jinou povahu, než jakou mělo porušení, z něhož jest vyvozován, a nepatří proto nároky na náhradu škody z porušení neb opominutí veřejnoprávních povinností na pořad práva, jak bylo vysloveno a odůvodněno v rozhodnutích nejvyššího soudu čís. 10004, 11953, 13441 Sb. n. s., v rozhodnutí senátu pro kompetenční konflikty č. 734/31, uveřejněném v dodatku svazku XIII b) Sb. n. s. z roku 1931 (na straně 1596). Žalobkyně neopírá však svůj nárok na náhradu škody o to, že žalovaná porušila neb opomínila některou z veřejnoprávních povinností uložených jí zákonem čís. 221/24 v doslovu zákona čís. 184/28 Sb. z. a n., nýbrž opírá svůj nárok o to, že žalovaná učinila bezdůvodný návrh na vyhlášení konkursu bez právních předpokladů uvedených v § 69 konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. a že vzala svůj návrh zpět. I kdyby se vymáhání pojistného nemocenskou pojišťovnou (§ 175 zákona čís. 221/24 v doslovu zákona čís. 184/28 Sb. z. a n.) a v důsledku toho i její návrh na vyhlášení konkursu posuzoval jako úkon veřejné správy, neplyne z toho, že zažalovaný nárok o náhradu škody jest vyloučen z uplatňování pořadem práva. Neboť škoda žalobkyni tvrzená záleží v útratách zastupování a hájení se žalobkyně proti bezdůvodnému návrhu na vyhlášení konkursu. Jde tedy žalobkyni o náhradu útrat, o nichž zásadně v soudním řízení rozhoduje soud podle výsledku řízení nehledě k tomu, zda jde o pohledávku veřejnoprávní nebo soukromoprávní, což plyne z §§ 40 a násl. c. ř. s., § 78 ex. ř. a § 11 zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. V konkursním řízení ovšem obdobná ustanovení podle § 189, odstavec (1) konk. ř. neplatí, to však nikoliv proto, že by rozhodování o útratách způsobených bezdůvodným návrhem bylo odňato pravomoci soudu, učinil-li takový návrh věřitel s pohledávkou veřejnoprávní, nýbrž pro zvláštní povahu konkursního řízení, ač i tu jest ona zásada v podstatě zachována co do útrat způsobených opožděnou přihláškou v § 109, odstavec (2) konk. ř., a to bez rozdílu, zda jde o konkursní pohledávku veřejnoprávní nebo soukromoprávní (§§ 54 až 56 a 69 konk. ř.). Nemá-li konk. řád ustanovení obdobná, lze se ovšem útrat způsobených bezdůvodným návrhem na vyhlášení konkursu domáhati jen, lze-li navrhopateli přičítati zavinení (§§ 1295 a násl. obč. zák.), což lze uplatniti pořadem práva. Nakládá-li konkursní řád s konkursními věřiteli — ať veřejnoprávními, ať soukromoprávními — stejně až na výjimky zákonem stanovené, o něž tu však nejde, není důvodu od zásady té se odchýliti ani tehdy, jde-li

o náhradu škody způsobené bezdůvodným návrhem na vyhlášení konkursu. Neboť, použil-li veřejnoprávní věřitel soukromoprávního prostředku k vymáhání své pohledávky, musí se podřídit všem důsledkům tohoto soukromoprávního prostředku právě tak, jako jiný konkursní věřitel, a podal-li návrh na vyhlášení konkursu bez předpokladů § 69 konk. ř., vzešel by tím žalobkyni soukromoprávní nárok, jenž není vyloučen z uplatňování pořadem práva.

Čís. 15297.

K § 271 ex. ř.

K výjimečnému způsobu zpeněžení je třeba svolení všech zástavních věřitelů, kteří až do usnesení o povolení tohoto způsobu zpeněžení nabyli na prodávaných svrscích zástavních práv.

(Rozh. ze dne 13. června 1936, R II 246/36.)

Vymáhající věřitelka podala podle § 271 ex. ř. návrh na převzetí zabavených věcí. Prvý soud tomuto návrhu vyhověl. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Usnesení je datováno dnem 3. března 1933 a v této době byla Greta P. jedinou vymáhající věřitelkou a odpovídalo by napadené usnesení zákonu, kdyby bylo bývalo vydáno skutečně dne 3. března 1933. Dle exekučních spisů a zájemního protokolu ze dne 7. března 1933 nabyli stěžovatelé na uvedených věcech dne 7. března 1933 zástavního práva. Jak bylo zjištěno v mezitímním řízení, bylo napadené usnesení vydáno ve skutečnosti mezi 7. a 9. březnem 1933, dozajista však po dni, kdy stěžovatelé nabyli práva zástavního, usnesení bylo datováno dnem 3. března 1933, protože aktuár byl názoru, že usnesení musí dostati datum dne, kdy se konal rok o návrhu na převzetí. V době skutečného rozhodnutí bylo dle § 271 ex. ř. schválení návrhu na převzetí předmětu možno jen za souhlasu manželů Ferdinanda a Olgy S. (stěžovatelů), protože tito v této době již nabyli zástavního práva k předmětům, o něž se tu jedná, a jejich pohledávky nejsou úplně uhrazeny přejímací cenou. Protože tito výslovně prohlašují, že s převzetím dle § 271 ex. ř. nesouhlasí, neodpovídá napadené usnesení zákonu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Názoru stěžovatelky, že převzetí zabavených věcí podle § 271 ex. ř. nepředpokládá svolení osob, které nabyly zástavního práva na věcech, jež mají být převzaty, až po roku ustanoveném ke slyšení dlužníka, nelze přisvědčiti. Podle uvedeného předpisu je totiž k použití tohoto výjimečného způsobu zpeněžení třeba nikoli jen slyšení dlužníka a tedy v tom směru potřebného řízení, nýbrž i svolení vymáhajícího věřitele, není-li jím sám návrhovátelem, a osob, které k zabaveným předmětům na-

byly zástavních práv a jejichž pohledávky nejsou nad veškeru pochybnost úplně uhrazeny přejímací cenou. Ohledně těchto zástavních věřitelů zákon neobsahuje žádného omezení; rozhoduje tu tedy doba soudního usnesení. Všichni věřitelé, tedy i ti, kteří teprve po slyšení dlužníka, ale před soudním rozhodnutím nabyli zástavních práv poznámkou na sepsaném již zájemním protokolu (§ 257, odst. 1 ex. ř.), mají rovněž nárok, aby byli uspokojeni z výtěžku a mají tedy i zájem na tom, aby se co nejvíce za svršky výtěžilo, ba dokonce tito následkem zadnějšího pořadí mají často větší zájem než přednější věřitelé. Není proto žádného důvodu, aby byl činěn mezi nimi rozdíl, zejména, když soud při svém rozhodování může ze zájemního protokolu všechny zástavní věřitele snadno zjistiti a způsobem v §§ 55 a 56 ex. ř. vytčeným o jejich souhlasu anebo nesouhlasu se přesvědčiti. Je proto k tomuto výjimečnému způsobu zpeněžení třeba svolení všech zástavních věřitelů, kteří až do usnesení o povolení tohoto způsobu zpeněžení nabyli na prodávaných svrscích zástavních práv (srov. také Gl. U. 2739 a čís. 819 úř. sb. vídeňské).

Čís. 15298.

Odvolání daru podle § 948 obč. zák. předpokládá jen, že lze obdařeného trestně stíhati pro ublížení dárce na těle nebo na cti, nevyžaduje však, aby obdařený byl trestně stíhán anebo při trestním stíhání odsouzen.

(Rozh. ze dne 13. června 1936, Rv II 111/36.)

Žalobkyně tvrdíc, že se žalovaný na ni dopustil nadávkami i fyzickým násilím hrubého nevděku, domáhá se podle § 948 obč. zák. vrácení daru žalovanému daného. Žalobě, jejíž skutkové tvrzení bylo prokázáno, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Není správný názor žalovaného, že ublížení na těle není proto důvodem k odvolání daru, že žalovaný byl pro ně trestním soudem stíhán, ale osvobozen; podle ustanovení § 948 obč. zák. odvolání daru předpokládá jen, že obdařený ublížil dárce na těle anebo na cti tak, že ho lze trestně stíhati buď na žádost anebo z úřední moci, nevyžaduje však ani, aby byl obdařený trestně stíhán, ani aby při trestním stíhání byl odsouzen. Osvobozující rozsudek trestního soudu neváže soud civilní a tento si může sám potřebné předpoklady pro své rozhodnutí zjistiti.

Čís. 15299.

Žaloba o výživné proti pozůstalosti nemanželského otce. Nelze hleděti k nároku vdovy podle § 796 obč. zák.

(Rozh. ze dne 13. června 1936, Rv II 356/36.)

Nezl. žalobce domáhá se žalobou uznání otcovství proti zemřelému zůstavitelovi a placení výživného na pozůstalé vdově, již byla pozůstalost jako dědičce přihlásivší se k pozůstalosti ze zákona s dobrodiním inventáře odevzdána. Proti výši požadovaného výživného namítla žalovaná jeho přemrštěnost a poukázala na konkurující její nárok podle § 796 o. z. tvrdíc dále, že nemanželské dítě nemůže na tom býti lépe jen proto, že jsou pro ně alimenty vyměřovány podle § 171 o. z. po smrti otcově proti pozůstalosti (dědicům), než v případě, kde dojde k stanovení výživného přímo proti otci podle § 166 o. z. Prv ý s o u d uznáv, že zůstavitele jest pokládati za nemanželského otce nezl. žalobce, uznal žalovanou jako dědičku povinnou platiti žalobci na výživném určitou částku měsíčně. K odvolání žalobcovu zvýšil o d v o l a c í s o u d měsíční výživné na dvojnásobnou, později i vyšší částku s tím, že závazek žalované pomine vyčerpáním hodnoty pozůstalosti. D ů v o d y: Předpisem § 171/1 obč. zák., který ustanovuje, že povinnost nemanželské děti vyživovati a zaopatřiti přechází jako jiný dluh na otcovy dědice, nebylo nic změněno na povaze tohoto závazku a zejména platí i pro tento případ předpis § 166 obč. zák., mluvící o jmění, tedy souhrnu všech hospodářských hodnot, jen že úmrtím zavázaného odpadly ostatní okolnosti, jež jinak jsou spolurozhodujícími pro určení rozsahu vyživovací povinnosti, zejména výdělková schopnost nemanželského otce, takže jediným podkladem pro určení výživného jest hodnota čisté pozůstalosti v době jejího odevzdání, tedy nikoliv jen příjmy z ní a zásada, že vyživovací povinnost přechází na dědice jen potud, pokud by byl nárok odůvodněn proti zůstaviteli (Sb. n. s. čís. 6152, 12034), a pokud dědic sám není zkrácen ve svém právu na výživu (Sb. n. s. č. 4196). Rozhodnutí nejv. soudu čís. 4196, jehož se první soud na podporu svého mylného názoru, že rozhodují jen příjmy z pozůstalosti, dovolává, řeší zcela jiný případ, totiž úhradu nákladů výživy z výnosu majetku nem. dítěte s a m ě h o dle zásady § 150 obč. zák. Odvolací soud vycházej z nenapadených zjištění prvního soudu, že hodnota čisté pozůstalosti v době odevzdání pozůstalosti žalované, která se jako manželka přihlásila ze zákona s dobrodiním soupisu, činí více než 27.000 Kč, má za to, že výživné vyměřené prvním soudem neodpovídá této hodnotě pozůstalosti a potřebám dítěte, vyhověl proto částečně odvolání a výživné přiměřeně zvýšil, neboť takové výživné by byl soud při zjištěném jmění vyměřil nem. otci, kdyby byl živ, i když se musel starati o manželku. K nároku vdovy na slušné zaopatření z pozůstalosti dle § 796 obč. zák. nemohlo býti přihlíženo, jak odpůrkyně odvolatele za to má, neboť výživné dle § 171 obč. zák. nároku tomu předchází a nelze tudíž tvrditi, že by byla žalovaná ve svém právu na výživu vyšší výměrou alimentů zkrácena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nárok nemanželského dítěte podle prvního odstavce § 171 o. z. jest nárokem majetkoprávním (pohledávkou), za který proto ručí dovo-

telka, již byla pozůstalost, k níž se přihlásila výmínečně, odevzdána, celým svým jměním, ovšem jen co do výše čisté hodnoty pozůstalosti v době jejího odevzdání. Opačný názor dovolatelčin nemá v zákoně opory. Dovolatelka nemůže také ničeho pro sebe vytěžití poukazem na předpis § 796 o. z., neboť nárok na slušné zaopatření podle tohoto předpisu má vdova teprve po uspokojení pohledávek věřitelů pozůstalostních. Předpisem § 171 o. z. nebylo nic změněno na ustanovení § 166 obč. zák., pokud jde o vyměřování výše výživného. Přichází proto v úvahu při výměře renty hodnota celé pozůstalosti, jež po smrti nemanželského otce představuje jeho jmění podle § 166 o. z. a o níž v souzeném případě nebylo tvrzeno, že se od úmrtí zůstavitelova do dne odevzdání žalované ztenčila. Odvolací soud posuzuje přiměřenost renty, přihlédl vedle toho také k zákonné vyživovací povinnosti nemanželského otce k žalované podle § 91 obč. zák., jež by při výměře byla musela býti vzata v úvahu, kdyby byl zůstal nemanželský otec na živu. Je proto nepřijatelná výtká, že se žalobci dostává rozhodnutím napadeného rozsudku více práv, než kdyby byl zůstal nemanželský otec na živu. Uváživ obě tyto okolnosti, připojuje se dovolací soud k vývodům odvolacího soudu a má za to, že vyměřená renta jest přiměřená majetkové hodnotě pozůstalostního jmění. Ježto jde o dluh pozůstalosti, jež odevzdáním zanikla, nesejde na tom, jakým způsobem jej dovolatelka zapraví, zda z výtěžku svého jmění či zda bude nucena sáhnouti ke kmenové podstatě svého majetku. Obmezení, že dluh ten musí zapravovati do výše hodnoty čisté pozůstalosti, jde v její prospěch, neboť znamená, že dále její povinnost nesahá, i kdyby žalobce sám ještě výživy potřeboval.

Čís. 15300.

Dávkami podle § 17, písm. i) vládn. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. jsou jen dávky pro finanční erár, nikoliv dávky pojistného, předpisované veřejnoprávními sociálními ústavy pojišťovacími.

(Rozh. ze dne 17. června 1936, R I 671/36.)

Povinný, proti němuž vedla Úrazová pojišťovna dělnická exekuci k vydobytí dlužných pojistných dávek, navrhl, aby tato exekuce byla podle § 27 vl. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. odložena do 30. září 1936. Prv ý s o u d návrhu nevyhověl. O d v o l a c í s o u d uznal podle návrhu. D ů v o d y: První soudce zamítl návrh, poněvadž se jedná o vydobytí pojistného z roku 1932 a 1933, na něž se vládní nařízení č. 250/35 Sb. z. a n. (§ 17, odst. 1 a 2) nevztahuje. K tomuto náhledu nelze se připojiti; neboť právě z ustanovení § 17, odst. 2 lze seznati, že úlevy, jak jsou obsaženy v předcházejících §§ tohoto vládního nařízení, se vztahují také na pohledávky veřejnoprávních sociálně pojišťovacích ústavů, takže lze i tu použití ustanovení § 27, odst. 1. Neboť, když šem 17, odst. 2 bylo upraveno placení pojistného, které se stalo splatným v roce 1935, jest z toho usouditi, že ohledně takových pohledávek z dí-

vější doby platí jinaké úlevy při placení a že tudíž také lze se dovolati předpisu § 27, odst. 1.

Nejvyšší soud zrušiv obě uvedená usnesení uložil prvému soudu nové rozhodnutí.

Důvody:

I když jest přiznati, že příspěvky k úrazové pojišťovně, které se v projednávaném případě vymáhají, mají povahu veřejných dávek, jde ještě o to, zda je lze zahrnouti pod ustanovení § 17, písm. i) vládn. nař. č. 250/35 Sb. z. a n., kde se stanoví, že úlevy podle předcházejících ustanovení nepřísluší dlužníku, jde-li o pohledávky »veřejných daní a dávek, poplatků a cel«. Z toho, že se slovo »dávký« uvádí ve spojitosti s veřejnými daněmi, poplatky a cly, dále z toho, že se v § 17, písm. f) výslovně odkazuje na odstavec druhý § 17 a že se v odstavci druhém § 17 cit. vládn. nař. uvádí, že »jde-li o pohledávky veřejnoprávních sociálně pojišťovacích ústavů na zaplacení pojistného . . ., přísluší zemědělcům v okresích zvláště těžce postižených neúrodou úleva podle § 13 . . .«, jest zřejmé, že slovo »dávký« v § 17, písm. i) sluší vykládati jen jako dávký pro finanční erár, že však pod toto ustanovení nelze zahrnouti i dávký pojistného, předpisované veřejnoprávními sociálními ústavami pojišťovacími, a že takové nezaplacené dávký jest posuzovati jako pohledávky ve smyslu § 17 písm. f). V příčině těchto dávek pojistného, které vznikly před 9. květnem 1933 (v okresích chráněných do 31. prosince 1935), po případě které se staly splatnými před 1. lednem 1936, přísluší dlužníku zemědělcí úleva podle ustanovení cit. vládn. nař. V příčině dávek pojistného, které vznikly až po 9. květnu 1933 a, jde-li o zemědělce v okresích zvláště těžce postižených neúrodou, po 31. prosinci 1935, nepřísluší dlužníku zemědělci úlevy podle předcházejících ustanovení, pokud není ustanoveno něco jiného v odstavci 2 § 17 (§ 17, odst. 1, lit. f) cit. vládn. nař.). Výjimku z toho stanoví odstavec druhý § 17 cit. vládn. nař. v ten způsob, že v příčině pojistného, které se stalo splatným v roce 1935, přísluší zemědělcům v chráněných okresích úleva podle § 13 jen potud, že pohledávku jest zaplatiti ve dvou stejných splátkách nejpozději k 1. říjnu 1936 a k 1. dubnu 1937. Poněvadž nižší soudy projednávaný případ podle právních zásad právě vyložených neposoudily a důsledkem toho se údaji dlužníkovými v podání č. ř. 2 nezabývaly, zejména po té stránce, že tu jde o dlužníka zemědělce v chráněném okresu, že se vymáhají příspěvký za dobu od 1. ledna 1932 do 31. prosince 1933, o kterých dlužník tvrdí, že mu přísluší úlevy, a že se zachoval podle ustanovení § 4 cit. vládn. nař., bylo napadené usnesení i usnesení prvního soudu zrušiti a prvému soudu uložiti, aby o návrhu dlužníka na odklad exekuce podle § 27 cit. vládn. nař. po případném doplnění řízení znovu rozhodl.

Čís. 15301.

Specifikační koupě.

Právo specifikační vyhrazené smlouvou kupiteli, nepřechází na prodávatele, prodlévá-li kupitel s výkonem tohoto práva.

Prodávatel jest oprávněn žalovati na specifikaci nebo hned na zaplacení kupní ceny.

Závisí-li výše kupní ceny na výkonu specifikace, může prodávatel rozhodne-li se pro zažalování kupní ceny bez předchozí žaloby na specifikaci, žalovati jen na zaplacení nejnižší ceny, ke které by se došlo při nejlevnější specifikaci.

(Rozh. ze dne 17. června 1936, Rv I 2058/34.)

Žalovaná koupila dne 3. září 1928 od žalující firmy za účelem dalšího zcizení 800 kg cukrovinek podle cen v ceníku k postupnému odběru do 24 měsíců s klausulí účtování denních cen. Žalující prodloužila tuto lhůtu žalované k její žádosti, a to na dobu neurčitou, když žalovaná žalující přislíbila, že od 1. května 1930 začne zase odebíratí na učiněnou uzávěrku, což také skutečně učinila. Žalovaná měla zakoupené množství cukrovinek odebíratí od žalující v libovolných množstvích a lhůtách podle potřeby tak, aby nejpozději do 24 měsíců byla uzávěrka vyčerpána. Mimo to měla žalovaná zaplatiti tržovou cenu obalu za zaslání zboží. Ze zakoupeného množství 800 kg odebrala žalovaná strana v postupných objednávkách posledně 30. května 1930 319 kg zboží. Přes to, že od roku 1930 byla žalovaná k odběru zboží několikrát vybízena a ačkoliv jí sestavením ze dne 22. února 1933 bylo dáno neoděbrané zboží k dispozici, prohlásila žalovaná, že zboží neoděbere a zůstala tato strana s odběrem tohoto zboží v prodlení a má od žalující odebrati a zaplatiti 481 kg zboží různého druhu, jež žalobkyně v žalobě sama uvádí, v úhrnné ceně 4.805 Kč, již žalobou vymáhá. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jde v souzeném případě o specifikační koupě, kterou koupila žalovaná od žalobkyně 800 kg cukrovinek k postupnému odběru na odvolání žalované do 24 měsíců, při čemž bylo žalované vyhrazeno právo voliti zcela libovolně druhy cukrovinek, uvedené v uzávěrkovém listě ze dne 3. září 1928 a ostatní výrobky podle ceníku. Žalovaná odebrala 319 kg cukrovinek, zdráhá se však zbytek 481 kg odebrati a ohledně něho vykonati specifikaci. Jde nyní již pouze o to, může-li žalobkyně se domáhati na žalované zaplacení kupní ceny a, ježto její výše jest závislou na specifikaci, i vykonati místo žalované specifikaci. Tím, že žalovaná nevykonala během smluvené lhůty specifikaci a neodvolala zboží, octla se s převzetím zboží v prodlení a stíhají ji veškeré následky tohoto prodlení. Žalobkyni nutno přiznati právo, aby se domáhala žalobou specifikace nebo i bez této hned zaplacení kupní ceny. Závisí-li však výše kupní ceny na výkonu specifikace, může žalobkyně, rozhodne-li se pro zažalování kupní ceny bez předchozí žaloby na specifi-

kaci, žalovati jen na záplacení nejnižší ceny, ke které by se došlo při nejlevnější specifikaci. Žalobkyně není však oprávněna vykonatí specifikaci sama a zjednatí si tím základ pro výpočet případné vyšší kupní ceny. Právo volby (specifikace) bylo smlouvou výslovně vyhrazeno žalované a nepřechází v případě, že žalovaná prodlévá s výkonem tohoto práva, na žalobkyni, ježto výkonem práva volby žalobkyni mohl by býti zmařen účel kupní smlouvy pro žalovanou jako kupitelku. Bude proto na prvním soudu, aby zjistil, mezi kterými druhy cukrovinek měla žalovaná právo volby, za jaké ceny bylo jednotlivé druhy cukrovinek vzhledem k ujednání stran počítati a za jakou cenu mohla žalovaná zbytek zboží aspoň poslední den lhůty k odebrání zboží ujednané resp. souhlasnou vůlí stran dodatečně prodloužené odebrati, kdyby byla vykonala nejlevnější specifikaci. Jen tuto částku jest žalobkyně oprávněna bez předchozí žaloby na specifikaci zažalovati. Bez shora uvedených zjištění nelze o věci rozhodnouti.

Čís. 15302.

K výkladu pojmu »jednoduchá většina« ve stanovách hospodářského společenstva (družstva) a připustnost výkonu t. zv. užší volby.

(Rozh. ze dne 17. června 1936, R II 221/36.)

Prv ý s o u d vyhověl stížnosti Františka B-ého do usnesení valné hromady Občanské záložny, týkajícího se užší volby mezi stěžovatelem a Dr. Josefem R-em za náhradníky, a usnesení to zrušil. R e k u r s n í s o u d vyhověl rekursu Dr. Josefa R-a změnil usnesení prvního soudu a stížnost Františka B-ého do uvedeného usnesení valné hromady zamítl. D ů v o d y: Podle § 17 stanov jest k usnásení o změnách stanov a o zrušení společenstva potřebí většiny dvou třetin přítomných, jindy postačuje jednoduchá většina. Z obsahu tohoto ustanovení jest patrné, že k jiným usnesením jest třeba jednoduché většiny přítomných. Jestliže se jednalo o to, kdo má býti zvolen náhradníkem, a původně navržený František B. dostal 387 hlasů z 910 hlasů přítomných osob hlasy ty zastupujících, nedosáhl jednoduché většiny, totiž aspoň 456 hlasů, a nebyl proto zvolen on, nýbrž Dr. Josef R., který při druhé volbě dostal 617 hlasů. Slova »jednoduchá většina« — zřejmě, jak nahoře uvedeno, z přítomných — jsou zcela jasná a značí vzhledem k slovu většina vyšší počet než poloviční z přítomných po případě platně odevzdaných hlasů (tak zvaná zásada majority i v obch. zák. v čl. 190 uznávaná). Názor prvního soudu, který mluví o relativní většině, jest mylný a nemůže správnost názoru jeho odůvodniti ani to, že ve stanovách není uvedeno, co se má státi, není-li dosaženo nadpoloviční většiny aneb při rovnosti hlasů; neboť v takovém případě i podle stanov není věc usnesena a jest na valné hromadě, aby se usnesla tak, že pro věc hlasuje nadpoloviční většina.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Jest plně souhlasiti s výkladem rekursního soudu v příčině pojmu »jednoduchá většina«. Slova předposledního odstavce § 17 stanov »jindy postačuje jednoduchá většina« jsou zřejmě použita jako protiváha vůči většině kvalifikované, t. j. dvoutřetinové většině přítomných, jaké je nutno k usnásení podle téhož odstavce o změnách stanov a o zrušení společenstva. V této souvislosti nelze rozuměti slovům jednoduchá většina tak, že by tu stačila jakákoli většina (relativní), nýbrž že tu musí býti skutečná většina přítomných. Stanovy samy překládou váhu na důležitost voleb a proto předpisují volbu hlasovacími lístky, a je to docela přirozené, poněvadž volbami se pověřují osoby a jim se svěřuje vedení celého podniku, a je proto potřebí, aby se tyto osoby těšily důvěře co neširšího kruhu členstva, což se právě projeví docíleným počtem většiny z přítomných, a zajisté by nehovělo tomuto účelu, kdyby, zejména při větším počtu soutěžících kandidátů, měla rozhodovati většina jen relativní, činící případně jen nepatrný nepatrný počet hlasů z přítomných u jednotlivých kandidátů. Podle spisů také v poslední době na valných hromadách od roku 1930 konaných, vždy také bylo při volbách dosaženo absolutní většiny pro jednotlivé kandidáty, takže ani nebylo potřebí k užší volbě přikročovati. Výkonem užší volby v souzeném případě nebylo také jednáno proti duchu a smyslu stanov, poněvadž odpovídá to všeobecným zásadám a praxi při provádění voleb.

Čís. 15303.

Je-li nemanželská matka polskou státní příslušnicí, není tuzemský soud příslušným k vydání usnesení podle § 111 j. n. o přenesení poručení na polský soud.

Tuzemský soud se musí omeziti na postup podle čl. 10, odst. 2 smlouvy ze dne 6. března 1925 č. 5/26 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 17. června 1936, Nd II 50/36.)

Nejvyšší soud rozhoduje podle 3. odst. § 111 j. n. o přenesení poručení nad nezl. polskou státní příslušnicí na úřední soud v P. (Německo) uložil prvnímu soudu, by postupoval podle čl. 10, druhý odst. smlouvy mezi republikou Československou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925 č. 5 Sb. n. s. z roku 1926.

D ů v o d y :

Podle článku 10, odstavec 1 smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925 č. 5 Sb. z. a n. z roku 1926 přísluší úřadům každé ze smluvních stran poručenská (opatrovníká) péče o osobu a veškeré jmění vlastních příslušníků. Podle

odstavce 2 čl. 10, nastane-li potřeba zahájití poručenství (opatrovnictví) nad příslušníkem jedné strany smluvní, který nebo kterého jmění nachází se na území jedné neb druhé strany, úřady této strany omezí se samy toliko na bezodkladná opatření poručenská učiní o tom příslušnému úřadu neprodleně sdělení a příslušný úřad státu, jehož občanem jest poručenec, může podle odstavce 3 čl. 10 zmíněné smlouvy opatření to zrušiti, a je-li to v zájmu poručencově, celé poručenství (opatrovnictví) nebo jednotlivá opatření poručenská (opatrovnická), ať již ohledně osoby, ať již ohledně jmění, přenéstí s jejich souhlasem na úřady druhé strany podle platných tam předpisů, kterážto rozhodnutí budou podle odstavce 4 čl. 10 smlouvy uznána na území strany druhé. Nemanželská matka Marie S. jest polskou příslušnicí a tudíž i její nemanželské nezletilé dítě Marie S. Nebyl proto tuzemský okresní soud vůbec příslušný k vydání usnesení podle § 111 j. n. o přenesení poručenské věci nezletilé Marie S. na úřední soud v P.

Čís. 15304.

Od kdy jest počítati lhůtu k opravnému prostředku do rozhodnutí opraveného podle § 419 c. ř. s.?

(Rozh. ze dne 18. června 1936, R I 386/36.)

Rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 16. ledna 1936, jímž byl zrušen rozsudek prvního soudu s řízením jemu předcházejícím pro zmatečnost a žaloba byla odmítnuta pro nepřipustnost pořadu práva, bylo doručeno právnímu zástupci žalobkynině dne 28. ledna 1936. Dalším usnesením ze dne 6. února 1936 opravil odvolací soud své první usnesení podle §§ 419, 430 c. ř. s. ve výroku o nákladech řízení. Toto opravovací usnesení bylo právnímu zástupci žalobkynině doručeno dne 26. února 1936. Dovolací rekurs, správně rekurs žalobkynin, datovaný dnem 11. března 1936, byl podán dne 11. března 1936 u soudu první stolice do původního rozhodnutí ze dne 16. ledna 1936.

Nejvyšší soud odmítl rekurs.

Důvody:

Lhůta k rekursu činí podle § 521 c. ř. s. 14 dnů a nemůže býti prodloužena. Tato lhůta se počíná ve věcech přesahujících hranici v § 448 c. ř. s. stanovenou po dni, kterého doručeno bylo písemné vyhotovení usnesení, jemuž má býti odporováno, což se v projednávaném případě stalo dne 28. ledna 1936. Vydáním opravujícího usnesení neprodlužuje se opravná lhůta, pokud jde o původní rozhodnutí. Jen tehdy, když se opravou změnila podstatná část soudního rozhodnutí, počíná se opravná lhůta teprve dnem, kdy byl doručen výrok soudu o opravě, jímž byl původní výrok změněn tak, že dal podnět k novému odporování (srovnaj rozh. čís. 9872 Sb. n. s.). Opravovacím usnesením ze dne 6. února

1936 nebylo nic změněno na rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé (na zrušení rozsudku a řízení první stolice a odmítnutí žaloby), oprava se netýkala podstatné části rozhodnutí, nýbrž toliko výroku o nákladech řízení. Tento výrok soudu druhé stolice o nákladech nemůže však dalším opravným prostředkem vůbec býti napadán. Nelze proto v tomto případě opravnou lhůtu počítati teprve od doručení opravovacího usnesení; opačný postup by umožnil stranám již při sebemenších opravách, provedených snad teprve po delší době, odporovati rozhodnutím, jež nedoznala věcných změn, a tím doháněti, co včas opominuly nebo zmeškaly. Rekurs žalobkynin jest proto nepřipustným, poněvadž se opravná lhůta k odporování ve věci samé již skončila dnem 11. února 1936 a usnesení odvolacího soudu ze dne 6. února 1936 o nákladech dalšímu opravnému prostředku nepodléhá.

Čís. 15305.

Zákaz nakládati hypotekou, i když jest podle § 469 a) obč. zák. při hypotece ve veřejné knize poznamenán, platí jen v poměru smluvních stran a jejich právních nástupců.

(Rozh. ze dne 18. června 1936, R I 430/36.)

Shodně: Sb. n. s. čís. 9218, opačně Sb. n. s. čís. 14288.

Na nemovitosti náležející navrhovateli Josefu W-ovi vázlo knihovně v položce C 30 zástavní právo pohledávání manželů G-ových v částce 66.000 Kč. Vůči zadní hypotekární věřitelce firmě Sch. a L. zavázal se dlužník podle § 469 a) obč. zák. (§ 34 III. dílčí novely), že dá vymazati veškeré pohledávky předcházející jejímu pohledávání z kauční listiny ze dne 4. prosince 1931 po jejich zaplacení. Tento závazek byl ve veřejné knize pod pol. C 38 a 47 poznamenán. Dlužními úpisy ze dne 3. ledna 1935 však svolil dlužník k převodu zástavního práva (pol. C 30) částkou 12.000 Kč na Karla W-a a částkou 8.000 Kč na Marii W-ovu, poněvadž mu tyto osoby poskytly zápůjčky, z nichž pohledávka manželů G-ových byla ve stejné výši zaplácena. První soud provedl příslušné knihovní zápisy »bez újmy práv firmy Sch. a L.«, čímž se zadní věřitel Jindřich G., pro jehož pohledávku v částce 800 Kč s přísl. jest na nemovitosti dlužníkově vloženo zástavní právo pod pol. C 63, považoval stíženým. K jeho rekursu zamítl rekursní soud žádaný vklad převodu zástavního práva maje za to, že mu brání zmíněná poznámka o závazku vlastníkovi podle § 469 a) obč. zák.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Závazek podle § 469 a) obč. zák. jest účinný toliko v poměru k firmě Sch. a L., pro niž je vlastník nemovitosti převzal. V poměru k ostatním

knihovním věřitelům a tedy i k Jindřichu G. jest úplně bez významu (rozh. č. 9218 Sb. n. s.), neboť zákaz s hypotekou nakládati, je-li ve veřejné knize při hypotece poznamenán, platí přes poněkud široké a celkem povšechné znění zákona jen v poměru smluvních stran. Význam jeho poznámky spočívá v tom, že pak jsou vázáni i nástupci původních smluvních stran. Z onoho závazku však nenabývají ostatní zadní věřitelé žádného právního nároku na lepší pořadí, což plyne zejména z toho, že též tato poznámka na základě ujednání smluvních stran může zase býti vymazána. Za tohoto stavu věci však nebylo tu překážky (§ 94 č. 1 a 2 knih. zák.) proti povolení žádaného zápisu.

Čís. 15306.

K § 23 zák. o pracovních soudech.

V pracovních sporech hodnoty menší než 1.000 Kč jsou podle § 23 zák. o prac. soudech vyloučeni ze zastupování stran i notáři, vyměnili-li si odměnu za zastupování.

(Rozh. ze dne 18. června 1936, R II 174/36.)

Prvý soud uznal ve sporu hodnoty nižší než 1.000 Kč rozsudkem pro zmeškání podle žaloby. Důvody: Žalovaný, ač řádně předvolán, se nedostavil. Na místě něho se dostavil místní advokát a místní notář a vykázaně se řádnými plnými mocemi chtěli o přednesu žaloby přednášet svoje námítky. Soud však nepřipustil zastoupení žalovaného ani advokátem, ani notářem, a vynesl proti žalovanému rozsudek pro zmeškání. Co se zastoupení advokátem týče, jest toto doslovným zněním zákona, t. j. § 23 zákona o pracovních soudech vyloučeno. Co se týče zastoupení notářem, zákon notáře v citovaném ustanovení přímo nevylučuje, soud má však za to, že zákon nechtěl tím favorisovati notáře proti advokátům, nýbrž chtěl vůbec vyloučiti ze zastupování právníky, kteří z povolání zastupování stran před soudy přijímají. Tendencí zákona jest, aby mezi stranami, z nichž jedna jest vždy hospodářsky slabší, bylo docíleno co největší procesní rovnosti. Tato rovnost však by byla porušena v neprospěch strany slabší, kdyby druhé straně byla ponechána možnost zastoupení právníkem. Zákon chtěl dále řízení co možná zlevnit a tak zbaviti zaměstnance tíživého rizika k placení útrat právního zastoupení v případě, že by spor prohrál. Útraty notáře a advokáta jsou však podle § 42 c. ř. s. stejné. Soud má tedy za to, že zákon v § 23 zák. o pracovních soudech pod pojem »advokát« zahrnuje i notáře, když jako právní zástupce v procesu vystupuje. V důsledku toho nepřipustil soud zastupování notářem, i když tento tvrdil, že zastupování převzal pro žalovaného zdarma a z pouhého přátelství. O d v o l a c í soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: V pracovních sporech jest podle § 23 zákona čis. 131/31 ovšem vyloučeno zastoupení advokátem v řízení před pracovním soudem, nemá-li předmět sporu hodnotu vyšší než 1.000 Kč.

Zákon mluví však toliko o advokátech a nutno z toho souditi, že notáři mohou strany i v takových sporech zastupovati, a to tím spíše, když, jako v daném případě, notář prohlásil, že zastupuje žalovaného jako soukromá osoba bez jakéhokoliv nároku na útraty. Dostavil se tedy k ústnímu jednání dne 19. července 1935 za žalovaného k soudu notář jako jeho zmocněnec a vykázal-li se řádnou plnou mocí, nesměl prvý soud vydati proti žalovanému rozsudek pro zmeškání. Tím, že tak učinil, odňal žalovanému nezákonným postupem možnost před soudem projednávat. Jeho rozsudek a řízení jemu předcházející počínajíc ústním jednáním dne 19. července 1935 trpí zmatečností podle § 477 čis. 4 c. ř. s., po případě § 28 čis. 4 zák. čis. 131/31 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Podle § 23 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n. mohou se strany dáti před pracovním soudem zastupovati každou svéprávnou osobou, která jest schopna před soudem jednati, a ve sporech, jejichž předmět nemá hodnotu vyšší než 1.000 Kč, jest vyloučeno zastoupení advokátem. Podle čl. IV., druhého odstavce zákona čis. 251/34 Sb. z. a n. platí toto ustanovení o zastupování stran před soudem pracovním také pro spory, ve kterých okresní soudy jednají na místě pracovních soudů podle § 42 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n. O takový spor jde, neboť žalobce se domáhá na žalovaném nedoplatku mzdy, který není vyšší než 1.000 Kč, a spor byl zahájen za účinnosti zákona čis. 251/34 Sb. z. a n. (čl. VI. téhož zákona). Ustanovení § 23 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n. uvádí sice jen advokáty jako osoby vyloučené ze zastupování stran před soudy pracovními ve sporech o hodnotu nepřevyšující 1.000 Kč, avšak z důvodové zprávy k zákonu čis. 131/31 Sb. z. a n., která se stala základem jednání ve sborech zákonodárných, je nepochybné, že ustanovením § 23 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n. mělo býti vyloučeno zastupování stran právními zástupci, jichž účast spor zdražuje. Bylať sice stranám ponechána větší volnost ve volbě zástupce, než tomu bylo dříve za platnosti zákona ze dne 27. listopadu 1896 čis. 218 ř. z. o živnostenských soudech, který v § 25 dovoloval zastoupení stran jen příbuznými, obchodvedoucími nebo zřízenci a s určitým omezením i druhy v povolání, avšak omezení této volnosti ve výběru zástupců pro jednání před soudem pracovním bylo skutečně práve pro spory o nejmenší hodnoty, aby tyto spory nebyly zdražovány. Toto nebezpečí zdražení sporu jest ovšem nejen při zastoupení stran advokátem, nýbrž každým jiným právním zástupcem, který jest oprávněn účtovat útraty zastupování, jako jest tomu u notáře podle § 42, druhý odstavec, c. ř. s. Podle plné moci, kterou předložil dostavivší se notář M. jako zástupce žalovaného, zavázal se žalovaný zaplatiti tomuto notáři veškeré výlohy jakož i odměnu za práce ve sporu konané, takže podle obsahu plné moci (t. j. smlouvy zmocňovací) nebylo žádné pochybnosti, že tento notář jednal jako honorovaný právní zástupce žalovaného, třebaže se u ústního jednání

vydával za zástupce nehonorovaného. Pokud však jednal jako honorovaný zástupce žalovaného, bylo ho podle § 23 zákona čís. 131/31 Sb. z. a n. jako notáře pokládati za právního zástupce žalovaného ze zastupování na prvním soudě vyloučeného. Přesto však první soud nemohl vydati rozsudek pro zmeškání proti žalovanému. Ani civilní řád soudní, ani zákon čís. 131/31 Sb. z. a n. nestanoví, že v takovémto případě jest vyhověti návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání, a měl proto první soud jednati obdobně podle § 185 c. ř. s., rok k ústnímu jednání stanovený odročit a žalovanému dáti poučení, aby k příštímu ústnímu jednání vyslal zmocněnce, který není podle § 23 zákona čís. 131/31 Sb. z. a n. ze zastupování stran ve sporu vyloučen (Sb. n. s. civ. čís. 2683, 5810, 12285). Poněvadž to první soud neučinil, zavínil zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s., kterou uznal i odvolací soud, ovšem z jiných důvodů než v tomto rozhodnutí uvedených.

Čís. 15307.

Knihovní zajištění závodního podílu obsahujícího také kmenový vklad společníka jest neplatné.

Exekuční soud jest oprávněn na odpor zadnějšího věřitele zkoumati neplatnost i formálně pravoplatného vkladu.

(Rozh. ze dne 18. června 1936, Rv II 211/36.)

V exekuční věci vymáhajícího věřitele Jana H. proti povinné R-cké strojárně, společnosti s r. o., přihlásila žalovaná k rozvrhu svoji pohledávku 10.309 Kč 85 h, jež jí byla přikázána. Žalobce podal odpor proti přikázání této pohledávky. K odůvodnění odporu uvedl, že zmíněná pohledávka byla na nemovitostech povinné R-cké strojárny, společnosti s r. o., zajištěna jako společenský podíl žalované na jmění této společnosti. Rozvrhovým usnesením, které bylo žalobci doručeno 4. února 1935, byl žalobce s odporem odkázán na pořad práva, a domáhá se žalobou výroku, že žalovaná nemá nárok na úhradu pohledávky 10.309 Kč 85 h z nejvyššího podání v oné exekuční věci. V žalobě ještě uvedl, že společenský podíl Antonína H. byl v pozůstalostním řízení zjištěn částkou 77.581 Kč 07 h. Na opětovné žádosti pozůstalé vdovy bratra zůstavitele Jana H. svolil soud pozůstalostní a poručenský, aby nezl. děti zůstavitelovy převzaly společenský podíl zůstavitelův na jmění R-cké strojárny, avšak pod podmínkou, že tento podíl dětí ve výši 58.168 Kč se 4% úroky za tři léta a kaucí 7.000 Kč pro možné útraty, celkem 72.169 Kč, t. j. pro každé dítě 10.309 Kč 85 h, bude zajištěn zástavním právem na nemovitostech R-cké strojárny. Převedením společenského podílu Antonína H. na jeho děti bylo provedeno v podílkn knize R-cké strojárny a bylo to oznámeno pozůstalostnímu soudu. Podle prohlášení z 3. září 1924 byl pak společenský podíl 10.309 Kč 85 h pro každé z nezl. dětí H. knihovně zajištěn na nemovitostech R-cké strojárny, které v exekuční dražbě byly prodány. Knihovní zajištění společenského

podílu žalované na nemovitostech společnosti je neplatné, neboť jde o zajištění pohledávky na věci vlastní. Nižší soudy zamítly žalobu, první soud z těchto důvodů: Odpor proti přikázání pohledávky žalované uplatňovaný žalobou není odůvodněn. Není správné tvrzení žaloby, že dotyčná pohledávka žalované jest společenským podílem žalované jako společnice společnosti s r. o. zajištěným na jmění této společnosti, nýbrž jest pohledávkou na náhradu možné škody z účasti obchodování společností. Není zákonného předpisu, který by zakazoval smlouvu mezi společností s ruč. o. a jejím společníkem, kterou se společnost zavazuje nahraditi společníku škodu, kterou by snad účastí ve společnosti utrpěl. Není pak nezákonným ani zajištění nároku, z takové smlouvy vyplývajícího, zástavním právem na věcech zavazávaného.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Jde předem o otázku, co bylo předmětem knihovního zajištění pro žalovanou na základě prohlášení ze dne 3. září 1924. Prohlášení to bylo vydáno R-ckou strojárnou, společností s r. o., ku provedení dědické dohody ze dne 4. června 1924, jejíž doslov zjistily nižší soudy tak, že pozůstalé nezletilé děti po zemřelém Antonínu H. — mezi nimi žalovaná strana — vstoupily jako společníci do této společnosti na místo zůstavitele se společenským podílem 58.186 Kč (t. j. $\frac{3}{4}$ podílu zůstavitelova). Pozůstalostní soud schválil dohodu pod podmínkou, že dědické podíly dětí v částce 58.186 Kč se 4% úroky za 3 léta a náhradou za možné útraty vymáhání podílů v částce 7.000 Kč budou knihovně zajištěny na továrních nebo jiných realitách R-cké strojárny v dobrém pořadí do výše 72.169 Kč, čili pro každé dítě do výše 10.309 Kč 85 h. Po smrti nezl. Josefa H. převeden byl jeho podíl na sourozence, takže se zvýšily podíly Antonína H., Marie H., provdané Š. o 2.061 Kč 67 h. To jsou obnosy, o něž jde ve sporu. Prohlášení ze dne 3. září 1924 nedbá plně doslovu dědické dohody, ač v základě z ní zejména číselně vychází, a dává souhlas k vkladu práva zástavního pro kauční hypoteku až do výše 10.309 Kč 85 h pro každé dítě, pro možnou škodu, která uvedeným dětem by mohla vzejíti po dobu jejich nezletilosti z obchodování R-cké strojárny. Prohlášení ze dne 3. září 1924 nutno však vyložit v jeho souvislosti se schválenou dědickou dohodou a nelze ulpěti na slovném znění jeho (§ 914 obč. zák.). Tu pak nelze pochybovati, že šlo o knihovní zajištění části závodního podílu nezl. dětí po Antonínu H., který ve společnosti s r. obm. převzaly jeho děti, když na jeho místo vstoupily do společnosti. Společníci R-cké strojárny měli tedy zástavním právem zajištěn podíl závodní na jiném majetku této společnosti. Podle § 61 zák. čís. 58/1906 ř. z. jest společnost s r. obmezeným právníkem osobností, jež samostatně nabyvá práva a přejímá povinnosti. Jest odlišná od jednotlivých společníků. Za závazky společnosti ručí jediné společenské jmění (§ 61, odst. 2 zák.), jehož základem jsou kmenové vklady společníků (§ 63 zák.) po případě závodní po-

díly společníků (§ 75 zák.). Toto jmění společnosti jest jediným objektem, z kteréhož věřitelé společnosti mohou dosáti uspokojení. Věřitelé nemají přímého nároku proti jednotlivým členům. Proto předpisuje zákon v § 82, že společníci nesmějí po čas trvání společnosti požadovati vrácení kmenového vkladu. Ti mají po čas trvání jediné nárok na podíl z čistého zisku bilančně zjištěného. Knihovní zajištění závodního podílu, obsahujícího také kmenový vklad jednotlivého společníka na ostatním majetku společnosti, rovná se zřejmě částečnému vrácení tohoto vkladu a jest na úkor věřitelů; jejich fond uspokojení se zmenšuje. Toto zajištění odporuje zákonnému ustanovení § 82 zák. čís. 58/06 ř. z. a jest neplatné. Tuto neplatnost zkoumati jest oprávněn na odpor zadnějšího věřitele exekuční soud i při formálně pravoplatném vkladu (srov. čís. 7941 Sb. n. s.). Žalobce, jenž odpor podal, má jako věřitel zajištěnou na prodaných realitách R-cké strojírny pohledávku z poskytnutého úvěru a vyšel částečně na prázdno právě vzhledem k tomu, že exekuční soud nedbal při rozvrhu nejvyššího podání neplatnosti dotčeného vkladu práva zástavního pro závodní podíl žalované strany. Týž byl ke vznesení odporu oprávněn a jeho odpor — jak shora doličeno — jest odůvodněn.

Čís. 15308.

Jest ponecháno volnému uvážení úřadu (obce), zda přizná vdově po zaměstnanci pensi v případech posledního odstavce § 5 zák. čís. 2/20 Sb. z. a n. a posl. odst. § 70 vl. nař. čís. 113/26 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 18. června 1936, Rv II 431/36.)

Žalobkyně dovolávajíc se ustanovení § 5 čl. I zák. čís. 2/20 a §§ 70 a 72 vl. nař. čís. 113/26 uplatňuje proti žalované městské obci nárok na přiznání vdovské pense po svém manželu, zřizenci žalované obce. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud, jehož vývody schválil nejvyšší soud, z těchto důvodů: Po stránce právní rozhodl prvý soud správně, když se nezabýval otázkou, zda jsou zde předpoklady pro uznání okolností hodných zřetele, jelikož šlo o pouté oprávnění obce rozhodnouti podle vlastního volného uvážení, takže přezkoumati tuto otázku ve sporném řízení nelze. V přítomném případě platí pouze ustanovení § 5 zák. čís. 2/20 Sb. z. a n. Nárok na pensi dle tohoto ustanovení žalobkyni nepřísluší, protože se provdala za zaměstnance pensionovaného, a toto ustanovení platí i pro vdovu po městském zřizenci. Okolnost, že žalobkyně dostávala 200 Kč po dobu 9 měsíců, jest nerozhodná, jelikož žalovaná nemohla tím, že bez důvodu obnos vyplácela, uznati ani mlčky žalobní nárok co do důvodu.

Čís. 15309.

Len tie výmery správy železničného podniku môžu sa stať pominutím sťažností pravoplatnými, ktorých opravy alebo zmeny možno sa domá-

ňat' pokračovaním, ktoré sa pokladá za pokračovanie správne. To platí podľa § 47 vl. nař. č. 96/1930 a § 70 vl. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. len pre výmeru alebo výplatu služebných alebo penzijných platov, nie však pre služebný alebo penzijný pomer sám.)*

(Rozh. z 18. júna 1936, Rv III 745/35.)

Žalobník vstúpil do služieb Čs. št. železnic 3. marca 1919 a členom penzijného fondu sa stal 1. decembra 1924. Výmerom riaditeľstva čs. štátnych železnic v B. č. 15.614-I-1933 bol žalobník daný 1. decembra 1933 do trvalej výslužby podľa § 115, odst. 3, lit. c) služebnej pragmatiky. Proti žalobe, ktorou sa žalobník domáhal vyslovenia bezúčinnosti penzionovania a platenia aktívnych požitkov, bránil sa žalovaný čs. štát medzi iným aj tým, že žalobník bol daný do trvalej výslužby na základe § 115, odst. 3, lit. e) služ. pragm., a nie podľa lit. c), ako je omylom vo výmere žalobníkovi doručenom uvedené, preto, lebo v záujme služby bolo, aby žalobník pre nahluchlosť bol zo služby odstránený a nebolo ho možná v inom obore zamestnať. Súd prvej stolice žalobe vyhovel. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a tomuto súdu uložil, aby v pojednávaní sporu pokračoval, skutkový stav náležite zistil a potom znova rozhodol.

D o v o d y:

Jen ty výmery správy železničného podniku mohou se státi pominutím stížnosti pravoplatnými, jejichž opravy nebo změny možno se domáhati řízením, které se pokládá za řízení správním.

To platí podle § 47 vl. nař. čís. 96/1930 a § 30 vl. nař. čís. 15/1927 Sb. z. a n. jen pro výmeru nebo výplatu služebních nebo penzijních platů, nikoli však pro služební nebo penzijní poměr sám, a proto o pravoplatnosti přeložení do výslužby s toho stanoviska, jak je uznává odvolací soud — nebyl-li výměr napaden správním řízením — nemůže býti řeči.

Neobstojí ani druhý zamítavý důvod odvolacího soudu, že žalobce se spokojil s přeložením do výslužby, poněvadž to z jeho stížnosti z 22. listopadu 1933, příl. D, vyvodití nelze.

Nutno proto rozhodnouti o oprávněnosti žalobního nároku ve věci samé na tom podkladě přeložení do výslužby, jak se ve svém skutkovém ději ukázal ve sporu, totiž na tom, že žalobce byl při prohlídce železničním lékařem dne 13. dubna 1932 pro nedoslýchavost uznán schopným jen pro službu kancelářskou, nikoliv však pro výkonnou službu na trati a že proto byl v zájmu služby přeložením do pense z ní odstráněn podle § 115, odst. 3, písm. e) služ. řádu, a na ten důvod také opraven jeho penzijní dekret sdělením ze dne 28. listopadu 1934 čís. 1317-5-I-1934.

*) Srovnej Úr. sb. č. 2216.

Důvody pro přeložení železničních zaměstnanců do výslužby z moci úřední jsou pevně vypočteny ve 3. odst. § 115 služ. ř. pod písmeny a) až e). Z obsahu a slohové úpravy tohoto ř. je zřejmo, že každý důvod je o sobě samostatným, má svůj vlastní skutkový podklad a že, není-li skutkový podklad toho důvodu, kterého dráha užila proti svému zaměstnanci, naplněn, je přeložení do výslužby bezprávným a proto bezúčinným. Proto v dosah právního posouzení soudu náleží také zařadit důvod dráhou uvedený podle jeho skutkového podkladu pod příslušný předpis služebního řádu a posoudit jej podle této jeho pravé podstaty.

Jak již uvedeno, stojí dráha na tom, že žalobce byl přeložen do výslužby pro nedoslýchavost a řadí tento důvod pod § 115, odst. 3, písm. e) služ. řádu, to jest že služební zájem žádá, aby zaměstnanec byl odstraněn ze služby, zvláště není-li možno zjednatí nápravu přeložením zaměstnance na jiné služební místo stejného druhu.

Je zřejmo, že nedoslýchavost — tělesná vada — není důvod kryjící se s pojmem služebního zájmu uvedeného v § 115, odst. 3, písm. e), jak vysvětluje zejména z dodatku k tomuto ustanovení »není-li možno zjednatí nápravu přeložením na jiné služební místo stejného druhu, neboť je-li vedle tohoto důvodu také dalším samostatným důvodem neschopnost ke službě (písm. a) a nemoc překážející službě, pak pod služební zájem nemůže být řaděna tělesná vada, o kterou tu ve skutečnosti jde.

Vada ta spadá bez každé pochyby pod 3. odst., písm. a), a tak dochází k řešení otázky, je-li žalobcova nedoslýchavost takovou, že činí ho neschopným ke službě a je vyloučeno, že opět nabude služební schopnosti.

Touto otázkou se odvolací soud pro svůj mylný právní názor nezábýval a její skutkový stav nezjistil, a proto bylo napadený rozsudek rozvázáti s úpravou shora uvedenou.

Čís. 15310.

Bylo-li manželství k žalobě manžela rozvedeno pro hluboký rozvrat manželství, ale k návrhu žalované manželky byl na rozvratu shledán převážně vinným žalující manžel, nelze k jeho návrhu povoliti rozluky podle § 17 rozl. zák. takto rozvedeného manželství.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, R I 649/36.)

Žadatel navrhl, by byla podle § 17 rozl. zák. vyslovena rozluka jeho manželství s odpůrkyní rozvedeného sice na jeho žalobu pravoplatně z důvodu § 13 lit. h) rozl. zák., při čemž však bylo k návrhu žalované (nynější odpůrkyně) vysloveno, že manželství se rozvádí z výhradně viny žalobce (nyní navrhovatele). Prvý soud žádosti vyhověl, rekursní soud žádost zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ustanovení § 17 rozl. zák. předpokládá, že manžel, který žaloval o rozvod, by byl dosáhl rozluky, kdyby na místě o rozvod byl žaloval hned o rozluku. Tento předpoklad však chybí v projednávaném případě, neboť tu žaloval o rozvod manžel, rozvodový důvod jím uplatňovaný podle § 13 c) rozl. zák. nebyl shledán odůvodněným a manželství bylo rozvedeno pouze z druhého jím uplatňovaného důvodu, totiž pro hluboký rozvrat podle § 13 h) rozl. zák., ale při tom k návrhu žalované manželky byl žalobce shledán převážně vinným na rozvratu. Podle ustanovení § 13 h) rozl. zák. může však docílit rozluky z tohoto důvodu sporem jen ten z manželů, který nemá na rozvratu manželství převážně viny. V souzeném případě nemohla proto, kdyby byl manžel žaloval na místo o rozvod hned o rozluku, jeho žaloba mít úspěch a chybí tu svrchu uvedený předpoklad pro povolení rozluky podle § 17 rozl. zákona v nesporném řízení (tak také Sb. n. s. 4509, 5687, 9447).

Čís. 15311.

Pojišťovna se může vzdáti účelového věnování požární náhrady. Prohlásil-li pojistník za řízení zavedeného k rozvrhu požární náhrady složené pojišťovnou k soudu, že použije této náhrady ke znovuzřízení shořelého objektu, nemohou tomu zástavní věřitelé brániti, dostalo-li se jim jistoty.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, R I 703/36.)

Prvý soud rozděluje požární náhradu složenou pojišťovnou k soudu uložil povinnému k jeho návrhu měsíční lhůtu, by osvědčil, že požární náhrady skutečně použije ke znovuzřízení shořelých nemovitostí. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle čl. 20 všeob. poj. podmínek neměl dlužník přímé povinnosti k obnově vyhořelé budovy. V podmínkách mluví se jen o odškodném pro případ, že vyhořelá budova bude po případě nebude znovu zřízena. Otázka tato byla rozřešena také záporně při likvidaci požární náhrady, neboť pojišťovna složila také pouze částku, která byla likvidována, pro případ, že náhrady ke znovuzřízení použito nebude. Podle prohlášení pojišťovny prohlásil totiž pojistitel Ludvík Š., že má sice zájem na znovupostavení shořelého objektu, avšak rozhodnutí nemohl dáti ani on, ani nucený jeho správce. Podle likvidačního protokolu byl pojistník upozorněn také na § 20, odst. 1 všeob. podmínek, že v případě, že budovy nebudou znovuzřízeny, má nárok jen na obchodní hodnotu a tato obchodní hodnota byla také pouze určena (66%) a složena k soudu. Podle § 80 zák. č. 145/34, prohlásil-li pojistník pojistiteli, když nastala pojistná příhoda, že náhrady upotřebí toliko na znovuzřízení pojištěné budovy, může být placení žádáno teprve, když je zajištěno, že bude peněz upotřebeno k tomuto účelu. Má tedy povinná strana právo jako pojistník žádati náhradu na znovuzřízení vyhořelé budovy pouze proti pojistiteli,

a to jen tehdy, když smluvena byla povinnost znovuzřízení budovy v pojistné smlouvě a nadto bylo zajištěno, že peněz bude použito k onomu účelu. To v daném případě se nestalo. Dlužník žádal, aby mu byla vydána suma pojistná, teprve při rozvrhovém roku na věřitelích, na nichž neměl právo žádati, aby mu uvolnili částku u soudu deponovanou na znovuzřízení budovy. Dlužník nepodal také žádného zajištění, žádal jen o lhůtu k osvědčení, že náhrady použije pro znovuzřízení vyhořelé budovy, ač měl dlouhou dobu k tomu, aby návrh zároveň se zajištěním podal předem. Vzhledem k tomu, že dlužník dosud budovy nepostavil, nemohl si činiti ani vůči pojistiteli nároku na pojistnou částku a tím méně mohl tento nárok činiti vůči zástavním věřitelům, když nadto ani nepodal žádného zajištění, neboť pouhé osvědčení nestačí.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Nelze přejíti prohlášení pojistníkem o tom, že použije požární náhrady na znovuzřízení shořelého objektu. To plyne z ustanovení §§ 80, odst. 1, 81, první věty zákona o pojistné smlouvě ze dne 3. července 1934 č. 145 Sb. z. a n., jemuž v podstatě odpovídá čl. 25, odst. 1 všeob. podmínek pro požární pojišťování. Pojišťovna si vyhradila sice výplatu odškodného, vystaví-li se budova znova, toliko na znovuzřízení pojištěné budovy nebo na doplnění pojištěného příslušenství, avšak z čl. 25, odst. 2 podm., který odpovídá § 81, druhé větě zákona, plyne, že se pojišťovna může vzdáti tohoto účelového upotřebení požární náhrady. To také učinila složivši peníze k soudu. Pro otázku, o kterou jde, není rozhodné, složila-li celou určenou požární náhradu, či jen částku rovnající se obchodní hodnotě (66%, srov. čl. 20, odst. 1 podm.). Složením peněz odpadla ovšem podmínka, na níž vázáno bylo placení se strany pojišťovny. Avšak tím ještě zmíněný účel sám, podávající se z povahy požární náhrady a vyjádřený v uvedených ustanoveních (čl. 21, odst. 1 podm., §§ 80, odst. 1, 81, první věta zákona), na nějž pojišťovna upozorňuje ještě v podání ze dne 19. září 1935, není potud dotčen, pokud může být zajištěn a je dosažitelný. To jest patrné z ustanovení § 81, druhé věty zákona, podle něhož následky tam uvedené (§ 79, odst. 2—5) nastanou teprve, má-li být placeno bez zajištění nebo má-li se vůbec upustiti od toho, aby peněz bylo upotřebeno k naznačenému účelu. Uvedl-li pojistník při rozvrhovém roku, že k znovuzřízení objektu dojde a že složených peněz bude k tomu účelu upotřebeno, aspoň tak jest rozuměti ve smyslu zákonných ustanovení jeho vyjádření, pak nelze přejíti toto jednostranné prohlášení, jež zákon uvádí vedle smlouvy a klade je tudíž jí na roveň (§§ 80, odst. 1 a 81, první věta zákona). S tímto prohlášením, ovšem následuje-li zajištění, musí se i věřitelé spokojiti (§ 81, první věta zákona). Z povahy prohlášení toho tudíž plyne, že není závadou, nestalo-li se vůči pojišťovně, tím méně, že se pojišťovna účelu toho vzdala, ani, stalo-li se teprve za rozvrhového řízení, neboť pro opačný názor není v zákoně opory. Pří-

ustno-li toto prohlášení pojistníkem, pak jest ustanovení lhůty jen důsledným opatřením k příslušnému zajištění, a účelným, aby rozvrhové řízení netrpělo dalšími průtahy.

Čís. 15312.

K čl. 47, 50 obch. zák. a § 28 zák. o spol. s r. o.

Závazný projev vůle za společnost s r. o. se může státi nejen jejími zákonnými zástupci, nýbrž i zmocněnci nebo úředníky, pokud jednali v mezích zmocnění.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, Rv I 1211/34.)

Žalobkyně zabavila k vydobytí své pohledávky proti firmě »S.« (společnosti s r. o.) pohledávku, již měla dluhující firma proti žalovaným a byla také tato zabavená pohledávka žalobkyni přikázána k vybrání. Poněvadž žalovaní odepřeli pohledávku tu žalobkyni zaplatiti, domáhá se jí žalobkyně žalobou, proti níž namítli žalovaní, že zabavená pohledávka žalobkyni nepřislouží, poněvadž byla již postoupena firmou S. jinému. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: První soud zamítl žalobu proto, že žalovaní nebyli vázáni usnesením o zabavení pohledávky firmě S. proti nim příslušející, ježto pohledávka ta byla již dříve postoupena. Toto své rozhodnutí založil na zjištění, že listina o cessi byla podepsána jenom jedním jednatelem společnosti S., totiž M-em, a mimo to stavitelem Ž-ů, že však cesse byla dalším jednatelem K-em schválena. První soud jest názoru, že tímto schválením se strany dalšího jednatele K-e jest původní nedostatek odstraněn a nutno považovati cessi za závaznou pro firmu S. Než s tímto náhledem nelze souhlasiti. K uskutečnění cesse jest potřeba, aby převodce — cedent — projevili svoji vůli, že pohledávku převádí na osobu příjemcovu — cessionáře —. První soud však nezjistil, že jednatel K. schválil cessi projevem vůle k cessionáři Z-ovi učiněným, nýbrž že K. schválil cessi vůči jednatelem společnosti S., totiž M-ovi. Takovéto schválení cesse však nestačí, aby původní nedostatek byl odstraněn. Listina o cessi byla podepsána toliko jedním jednatelem, ač dle obchodního rejstříku jsou nutny podpisy dvou jednatelů. Bylo proto nutno, aby k cessi přistoupil ještě druhý jednatel, a to projevem učiněným na venek k cessionáři a nikoliv jen uvnitř společnosti k jednatelem na listině již podepsanému. Když se nestal projev dvou jednatelů ani písemně, ani ústně, nelze schváliti názor prvního soudu, že jest cesse platná.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud se zabýval jen řešením otázky, zda postupní smlouva byla s účinkem pro postupníka Rudolfa Z. dodatečně schválena. (rati-

fikována) jednatelem společnosti »S.« K-em, a seznal, že se tak nestalo. Nezabýval se však otázkou, zda postupní smlouva nebyla již od počátku platně a závazně pro společnost ujednána. Podle zjištění podepsali jak fakturu z 1. července 1928, tak i postupní listinu z 20. července 1928 jednatel M. a stavitel Ž., jenž ovšem nebyl jednatelem společnosti; listiny ty nebyly tedy firemně správně podepsány, neboť znamenání firmy se děje tak, že pod znění firmy připojí své podpisy dva jednatele společně. Než závazný projev vůle za společnost může se státi nejen zákonnými zástupci jejími, nýbrž i zmocněnci nebo úředníky, pokud jednali v mezích svého zmocnění (srov. rozhodnutí čís. 9170 Sb. n. s.). Dle § 28 zákona ze dne 6. března 1906 čís. 58 ř. z. může býti provozování obchodů společnosti s ručením obmezeným jakož i její zastupování na venek svěřeno jednotlivým správcům obchodním nebo jinakým zmocněncům nebo úředníkům společnosti, a určuje se pak rozsah jejich zástupčí moci podle zmocnění jim daného. Ustanovovati obchodní zmocněnce společnosti povolání jsou jednatele, kteří dle společenské smlouvy jsou oprávněni k zastupování společnosti (§§ 18 a 19 shora cit. zákona). Jednatel K., když na jaře 1928 onemocněl, pověřil za souhlasu druhého jednatele M. stavitele Ž., aby za něho vedl agendu jednatelskou, a oba tyto jednatele tnpěli, aby Ž. s jedním nebo dvěma jednatelem podepisoval účty. Byť i nebylo zjištěno, že jednatel K. zvlášť zmocnil stavitele Ž. k tomu, aby podepsal postupní listinu v úvahu přicházející, byl tento dle uvedených skutkových zjištění zmocněn k tomu, aby vedl agendu jednatelskou za onemocnělého K. Dle toho byl také zmocněn, aby společně s M. podepsal postupní listinu se zavazujícím účinkem pro společnost »S.« (čl. 47 a 52 obch. zák.). Netřeba proto obíratí se otázkou, zda postup pohledávky byl dodatečně schválen jednatelem K. K postupu pohledávky firmy »S.« Rudolfa Z. došlo dříve, nežli usnesení o soudním zabavení pohledávky bylo doručeno žalovaným, takže žalobkyně z povoleného zabavení a přikázání pohledávky nemohla již nabýti práv proti žalovaným.

Čís. 15313.

Vykázal-li se obchodní cestující plnou mocí svého zaměstnavatele k inkasu, mohl dlužník nadále platiti tomuto zmocněnci s účinkem pro zaměstnavatele a nebyl povinen přesvědčovati se, zda zmocněnec má ještě plnou moc k inkasu; nesejde ani na tom, že později k účtům byly připojovány složenky, nebyl-li dlužník zpraven o odnětí oné plné moci.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, Rv I 2176/34.)

Žalobce přednesl, že prodal žalovanému zboží za určitou částku, jež byla dne 23. února 1933 splatná. Žalovaný zaplatil tuto částku obchodnímu zástupci žalobcovu Oskaru Th., ač tento neměl plnou moc k inkasování a nebyl proto oprávněn inkasovati od žalovaného peníze (kupní cenu). Ke každému účtu žalovanému zaslanému byla přiložena složenka,

takže žalovaný mohl a měl jenom tímto způsobem platiti. Domáhá se proto žalobou na žalovaném zaplacení kupní ceny dodaného zboží. Proti žalobě namítl žalovaný, že částku tu zaplatil zástupci žalobce Oskaru Th-ovi, poněvadž se vykázal plnou mocí k inkasování. Žalobce uznal také platby konané Th-ovi, a teprve když Th. neodvedl plateb, žádal je od žalovaného. Žalovaný byl teprve dopisem ze dne 23. března 1933 uvědoměn, že žalobce odíal Th-ovi plnou moc k inkasování. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nebylo popřeno, že žalobce používal Oskara Th. jako obchodního cestujícího k jednání v místech přespolních. Jestliže se při prvním vybraní tržové ceny vykázal plnou mocí k inkasu, o které se netvrdí, že byla obmezena na onen plat, právem mu žalovaný později platil jako zmocněnci žalobcovu s účinkem pro tohoto a nebyl povinen se přesvědčovati o tom, má-li i nyní plnou moc přijímati placení tržové ceny, když neměl podklad pro pochyby o jeho plné moci. Naopak bylo věci žalobcovou, aby oznámil odnětí této plné moci žalovanému, měl-li zákaz inkasu Oskara Th. míti účinek vůči žalovanému. I když k účtům žalobcovým byly přikládány složenky, což se mohlo považovati za poukaz takto platiti, nebylo na účtech vyloučeno placení jiným způsobem a vykázal-li se Oskar Th. jednou plnou mocí k inkasu, mohl žalovaný na ni spolehnouti, dokud vůči němu nebyla plná moc odvolána (§ 1026 obč. zák.). Dovolatel neprávem poukazuje k čl. 55 obch. zák. a § 1016 obč. zák., poněvadž v souzeném případě jde jen o účinnost placení žalovaného pro žalobce do rukou jeho zmocněnce, které podle toho, co bylo uvedeno, se stalo řádným způsobem, neboť obmezení oprávnění zmocněnce nebylo v této době žalovanému oznámeno, ani neměl příčiny se o rozsahu jeho znovu přesvědčovati. Tím padá i poukaz žalobce na ustanovení § 1424 obč. zák.

Čís. 15314.

Vydal-li po skončení řízení podle § 193 c. ř. s. rozsudek jiný soudce, než který provedl řízení, jde o zmatek podle § 477 čís. 2 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, Rv I 2192/34.)

Nižší soudy vyhověly žalobě na zaplacení kupní ceny za dodané zboží.

Nejvyšší soud z podnětu dovolání zrušil rozsudky obou nižších soudů pro zmatečnost a prvému soudu uložil, by vynesl nový rozsudek.

Důvody:

Ústní jednání konané dne 20. prosince 1933, při kterém bylo řízení skončeno podle § 193 c. ř. s. před provedením výsledku žalující strany

u dožádaného soudu, řídil okresní soudce V., po dojití spisů od dožádaného soudu byl rozsudek vydán jiným okresním soudcem H. Byl tedy vynesena rozsudek soudcem, který se neúčastnil ústního líčení, jež jest základem rozsudku (§ 412 c. ř. s.), čímž byla porušena zásada přimosti. To má za následek zmatečnost rozsudku první stolice podle § 477 čis. 2 c. ř. s. K této zmatečnosti musí soud, k němuž věc došla přípustným opravným prostředkem, přihlížeti z moci úřední. Podle § 478, odst. 2 c. ř. s. bylo proto zrušiti rozsudek prvního soudu a v důsledku toho i řízení odvolací a rozsudek odvolacího soudu.

Čís. 15315.

Pojištění smluvní.

Bylo-li při pojištění proti krádeži vloupáním ustanoveno ve všeobecných pojistných podmínkách, že peníze se pokládají za pojištěné, jen pokud si o nich pojistník vede trvalé přesné zápisky, jest vedení takových zápisků pokládati za výslovnou podmínku, pod kterou pojistitel ručí za ztrátu peněz.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, Rv I 2541/34.)

Žalobce se u žalované pojistil proti krádeži předmětů uložených v bytě žalobcově až do výše 23.000 Kč. Poté bylo žalobci z bytu z uzamčené zásuvky stolu odcizeno 2.750 Kč. Krádež tuto žalované ihned řádně oznámil. Ježto žalovaná, ač upomenuta, se zdráhá částku 2.750 Kč, k jejíž zaplacení dle pojišťovací smlouvy jest povinna, zaplatiti, domáhá se jeho zaplacení žalobou. Proti žalobě namítla žalovaná mimo jiné, že si žalobce nevedl o penězích řádné zápisky, ač k tomu byl podle pojišťovacích podmínek povinen. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Podle čl. 3 všeob. poj. podm. se peníze pokládají za pojištěné jen pokud a tak dlouho, pokud se o nich vedou trvalé přesné zápisky. Toto vedení zápisků nutno dle znění toho pokládati za výslovnou podmínku, pod kterou pojišťovna za ztrátu peněz ručí. Nelze souhlasiti s názorem odvolatelovým, že zápisky ty možno hraditi důkazem jiným o tom, že odcizené peníze žalobce skutečně měl a že by bylo proti dobrým mravům, kdyby měl žalobce, ač dokázal, že peníze skutečně měl, přijíti o svůj nárok na náhradu, ježto takovéto zápisky nevedl. Při volnosti smluvní (žalobce ani netvrdil, že by připojení takovéto podmínky odporovalo zákonným předpisům o soukromém pojištění) nelze vyloučiti, aby si smluvní strany neujednaly výslovně jako podmínku, pod kterou pouze hotové peníze mají býti pokládány za pojištěny, aby o nich vedeny byly trvalé přesné zápisky. Takovéto výslovná podmínka jest pojata do smlouvy pojišťovací, o níž žalobce svůj nárok opírá. Žalobce sám doznal, že zápisky o penězích nevedl a jako důvod uvedl, že na to nemá čas a že se o to starati nemůže. Tento důvod nelze uznati jako ospravedlňující. Nevedl tudíž žalobce o svých penězích vůbec žádné zápisky a jest tudíž bez

významu tvrzení odvolání, že v pojistce není specifikováno, jak mají tyto zápisky vypadati a co v nich má býti uvedeno. To by mělo význam, kdyby byl žalobce o penězích zápisky vedl a žalovaná se bránila, že zápisky ty nejsou trvalé a přesné. Rovněž pouze v tomto případě mělo by význam to tvrzení odvolatelovo, že o odcizených penězích ani zápisky věsti nemohl, ježto dříve, než mu bylo fysicky možno peníze ty zapsati, byly mu odcizeny. To mohl by odvolatel s účinkem namítati, avšak pouze u částky 750 Kč, které odevzdal dne 1. září 1932 své manželce a než přišel domů, byly mu odcizeny. U ostatních peněz by se tak nemohl brániti, neboť ty již 31. srpna 1932 doma měl, sám je do zásuvky stolu uložil, a tudíž měl možnost je zapsati. Ježto tedy žalobce sám výslovně sjednanou podmínku, pod níž žalovaná převzala pojištění a tím i ručení za odcizení jich, nesplnil, nemůže vůči žalované požadovati z téže smlouvy pojišťovací plnění od strany žalované.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání připojiv se k vývodům odvolacího soudu.

Čís. 15316.

Směnečný platební rozkaz nelze zrušiti s omezením, že žaloba se zamítá pro tentokráte.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, Rv I 1338/36.)

Prvý soud vyhověl námitkám žalovaného proti směnečnému platebnímu příkazu a směnečný platební příkaz zrušil proto, že dosud nenastala dospělost zažalované pohledávky. V odvolání uplatňoval žalobce, že měl býti směnečný platební příkaz zrušen alespoň s omezením, že se žaloba zamítá pro tentokráte. Odvolací soud odvolání nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dle § 557 c. ř. s. vyřizuje se žaloba směnečná, jsou-li pro to dány zákonné předpoklady, vydáním směnečného platebního příkazu. V případě námitek proti platebním příkazům zůstává rozhodnutí soudu omezeno na výrok, zda platební příkaz zůstává ve své moci, nebo zdali a pokud jest zrušen (§§ 513 a 559 c. ř. s.). V řízení o námitkách zavedeném nerozhoduje se tedy již o žalobním žádání, zda se mu vyhovuje či zda se zamítá, nýbrž rozhoduje se o tom, zda směnečný platební příkaz ob stojí materiálně, zda totiž nárok jím přiznaný je po právu. Není-li tomu tak, musí platební příkaz býti zrušen. Jest ovšem možné i částečné zrušení platebního příkazu (srov. slova: »a pokud«), byl-li nárok uznán oprávněným jen z části; o takový případ však nejde, bylo-li uznáno, že nárok toho času není po právu. Nezbyvá proto v těchto případech než vysloviti, že se platební příkaz zrušuje. Tím ovšem není žalobci zabráněno, aby po nastalé splatnosti směnku znovu zažaloval;

nebylo by v tomto prípade lze vyhověti námitce rozsouzené rozepře pro nedostatek totožnosti věci, když nová žaloba bude opřena o jiný skutkový a právní stav (mezitím nastalou splatnosť). Opětnému zažalování směnky by ani nebránilo, že biankosměnka byla vyplněna datem splatnosti předcházejícím době splatnosti. Nejde o vyplnění proti úmluvě, byla-li směnka taková zažalována, až když nastala splatnosť pohľadávky, k jejímuž zajištění směnka sloužila (rozh. čís. 13370 Sb. n. s.).

Čís. 15317.

Ústně prohlášený rozsudek (pro zmeškání) jest vždy doručiti žalovanému v písemném vyhotovení s důvody; předpisy §§ 414, 416 c. ř. s. posl. odst. jsou rázu velícího.

(Rozh. ze dne 19. června 1936, Rv II 590/34.)

Žalobce se domáhá žalobou o zmatečnost opřenou o předpis § 530 čís. 2 c. ř. s., by pravoplatný rozsudek pro zmeškání proti němu vydaný byl zrušen, a tvrdí, že napadený rozsudek nebyl mu doručen, zejména ne za šetření předpisů §§ 102, 104 c. ř. s. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud žalobu odmítl.

Důvody:

Jak odvolací soud správně vyložil, nebyl kontumační rozsudek žalovanému v hlavním sporu (nynějšímu žalobci o zmatečnost) dosud řádně doručen, takže lhůta podle § 534 čís. 2 c. ř. s. nepočla ještě běžeti a žaloba by byla tedy podána včas. Ale přece to je žaloba nepřipustná, neboť rozsudek musí býti doručen v písemném vyhotovení (§ 414, posl. odst. c. ř. s.) a nabývá vůči stranám působnosti teprve doručením písemného vyhotovení (§ 416, odst. 1 c. ř. s.), což platí o zmeškáním žalovaném v každém případě (§ 416, posl. věta c. ř. s.). Tyto předpisy jsou rázu velícího (ná př. rozh. 12412 Sb. n. s., také čís. 1098 S. L.). Dokud tedy kontumační rozsudek nebyl nyníjšímu žalobci řádně doručen, nenabyl proti němu — čítajíc v to i doložku vykonatelnosti — účinnosti, lhůta k odvolání ještě nepočla běžeti (§ 464, odst. 2 c. ř. s.), rozhodnutí nenabýlo ještě pravomoci (§ 529, odst. 1 c. ř. s. a také rozhodnutí čís. 6956, 9924 Sb. n. s.), žaloba o zmatečnost je nepřipustná a měla býti usnesením odmítnuta (rozh. čís. 9584). Bude nyní na procesním soudu, aby kontumační rozsudek dal podle předpisů o tom platných tehdejšímu žalovanému a nyníjšímu žalobci doručiti.

Čís. 15318.

Úroky z opozdenia z tej časti pohľadávky, ktorá pripadá na účtovanú daň z obratu, možno požadovať a prisúdiť len odo dňa skutočného zaplataenia pohľadávky.

(Rozh. z 19. júna 1936, Rv III 105/35.)

Oba nižšie súdy prisúdily žalujúcemu advokátovi v spore o advokátsku odmenu okrem odmeny a dane z obratu aj 5% úroky odo dňa podania žaloby z celej prisúdenej istiny, tedy aj z tej časti istiny, ktorá pripadala na účtovanú daň z obratu.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil v tejto časti tak, že prisúdil žalujúcemu advokátovi 5% úroky odo dňa podania žaloby len z tej časti prisúdenej dane z obratu, ktorá bola účtovaná z preddavku žalujúcemu advokátovi už skutočne zaplataeného; z tej časti dane z obratu, ktorá bola účtovaná z odmeny, žalujúcemu advokátovi v skutočnosti ešte nezaplatenej, úroky Najvyšší súd nepriznal. Toto svoje rozhodnutie odôvodnil Najvyšší súd takto:

Mimo odmeny má žalobník nárok na prisúdenie dane z obratu, z ktorej však žalobníkovi neprislúcha úrok, dokiaľ ju sám nezaplatil; mylne má odvolací súd za to, že žalobník má už teraz nárok na 5% zúčenie, pretože daň z obratu je sročná pri sročnosti samej pohľadávky. Tento názor je v rozpore s povahou úrokov ako náhrady škody za opozdené plnenie.

Subjektom dane z obratu je žalobník; podľa § 11 zák. čís. 268/1923 Sb. z. a n. nárok štátu na daň z obratu vzniká proti nemu teprv platením žalovaného; dokiaľ dlžník nezaplatil, nevznikol štátu nárok na zaplataenie dane, z čoho plynie, že ani pre žalovaného nemohla nastať splatnosť dane z obratu, dokiaľ nezaplatil; žalobník bol síce oprávnený ju žalovanému vyúčtovať, t. j. prejaviti, že ju v smysle § 12 cit. zák. presunuje (šlo len o jeho právo a nie povinnosť), avšak požadovať jej zaplataenie mohol teprve dňom skutočného platenia; preto nemožno pred platením pokladať daň z obratu za pohľadávku vopred splatnú, lež len za dávku, ktorú bol žalobník oprávnený vybrať pri platení; úroky sú náhradou škody, vzniklej tým, že povinný nezaplatil včas a tým pripravil oprávneného o možnosť primeraného zúčtkovania peňažnej hotovosti; o tejto pri presunutí dane z obratu nemôže byť reč, naopak povinnosť presunutú daň zúčitiť by znamenala bezdôvodné obohatenie veriteľa úrokom. Ponevác nebolo sporné medzi stranami, že žalobník zaplatil daň z obratu zo sumy 20.000 Kč, ktoré žalovaný pokladá za preddavok za svoj honorár, a sadzba dane z obratu činila v čase platenia 2%, zvyšuje sa zúčiteľná žalobná pohľadávka o 400 Kč.

Čís. 15319.

U pracovného súdu nemožno uplatňovať nárok z pracovného pomeru proti tomu, kto prevzal obchodný podnik zamestnateľa, z dôvodu jeho zodpovednosti ako prejímateľa závodu, resp. jeho zaručenia sa za všetky dlhy zamestnateľa.

(Rozh. z 23. júna 1936, Rv III 238/36.)

Najvyšší súd rozsudky oboch nižších súdov zbavil účinnosti a spor pre sporu prekážajúcu okolnosť, uvedení v bode 1 § 180 Osp., zastavil.

Dôvody:

Žalobník uplatňuje žalobou, podanou u okresného súdu, oddelenie pre pracovné spory, v B., proti žalovanej strane nárok na náhradu škody jednak na tom právnom základe, že žalovaná strana prevzala obchodný podnik firmy S., jednak na tom právnom základe, že prevzala ručenie za všetky dlhy tejto firmy. Pracovné súdy podľa § 1 zák. čs. 131/1931 Sb. z. a n. sú výlučne príslušné rozhodovať o sporoch z pracovného, služebného alebo učebného pomeru založeného súkromnoprávnou smluvou, vzniklých medzi zamestnancom a zamestnávateľom. O taký spor tu nejde. Je preto daná sporu prekážajúca okolnosť podľa bodu 1 § 180 Osp., ktorej si všima odvolací súd podľa odst. 2 § 35 zák. čis. 131/1931 Sb. z. a n. a § 540 Osp. z úradnej povinnosti. Bol preto spor podľa § 183 Osp. zastavený.

Čís. 15320.

Pre posúdenie povinnosti nemanželského otca bývajúceho na Slovensku voči dieťaťu splodenému, narodenému a bývajúcemu v Čechách, z dôvodu otcovstva a voči nemanželskej matke z dôvodu nahromadených alimentov platia predpisy všeobecného občianskeho zákoníka.

(Rozh. z 23. júna 1936, Rv III 319/36.)

Žalovaný v dobe od júla do októbra 1926 v Čechách pohlavne obcoval s II. žalobkyňou, v dôsledku čoho narodil sa tejto tiež v Čechách 17. apríla 1927 I. žalobník. Žalovaný býva na Slovensku, kdežto nemanželská matka a nemanželské dieťa bývajú v Čechách. Žalobou podanou u okresného súdu na Slovensku domáhali sa I. žalobník a II. žalobkyňa, aby žalovaný bol uznaný otcom I. žalobníka a ako taký zaviazaný bol zaplatiť II. žalobkyni porodné, šestinedel'né útraty a náhradu za vyživovanie I. žalobníka do podania žaloby a I. žalobníkovi platiť odo dňa podania žaloby titulom alimentov mesačne 150 Kč. Súd prvej stolice čiastočne zmenil tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť II. žalobkyni v dobe od 17. apríla 1927 do 17. apríla 1934 5.040 Kč do 15 dní a I. žalobníkovi do rúk jeho poručníka titulom alimentov 60 Kč každého 17. dňa v mesiaci až do tej doby, kým I. žalobník nedosiahne 16 rokov. Najvyšší súd žiadosť zamietol.

Dôvody:

Odvolací súd dôkladným ocenením v napadnutom rozsudku podrobne uvedených výsledkov celého pojednávania a dokazovania formálne bezvadne odôvodnil zistenie, že žalovaný v kritickvej dobe v L. (v Čechách) pohlavne obcoval s II. žalobkyňou. V dôsledku toho treba pokladať žalovaného za nemanželského otca I. žalobníka podľa § 163 obč. zák., rozhodného pre tento spor preto, že skutočností zakladajúce nárok za-

lujúcich staly sa v Čechách, a tam má byť aj plnená vyživovacia povinnosť žalovaného. V smysle hmotného práva tak v Čechách, ako aj na Slovensku platného správne odôvodnil odvolací súd i pomínutie dôkazného návrhu žalovaného na nerozhodnú okolnosť, že nemanželská matka v kritickvej dobe sa pohlavne stýkala aj s inými vojakmi.

Neobstojí námietka žalovaného, že vymáhaním nahromadených alimentov II. žalobkyňa vraj ohrozuje jeho majetkový stav, lebo hmotné právo v Čechách platné nepozná tento dôvod zániku pohľadávky.

Lichá je aj obrana žalovaného, že vraj výživné za dobu viac ako tri roky pred podaním žaloby je premlčané podľa § 1480 obč. zák. Náhradný nárok II. žalobkyne plyní z dôvodu obohatenia podľa § 1042 obč. zák. a preto nepodlieha trojročnej premlčacej dobe riadnych vyživovacích príspevkov (Úr. sb. 1177), avšak len riadnemu triaťročnému premlčaniu podľa § 1479 obč. zákona (rozh. ze 17. decembra 1873 číslo 5177, kniha judikátov čís. 81).

Čís. 15321.

Pokud lze zřídiť právo zástavní na poddědicovu právu k nemovitosti zůstaveném mu s obmezením svěřenského nástupnictví.

(Rozh. ze dne 24. června 1936, R I 1266/35.)

Prvý súd povolil vymáhajúci väřitelce exekuci nuceným zřízením zástavního práva na nástupním dědicém právu povinné, vložném v pozemkové knize. Rekursní soud zamítl exekucní návrh. Důvody: Na nástupnické dědicé právo strany povinné, hledí-li se k němu jako k právu dědicému, nelze vésti exekuci proto, že nebyly tvrzeny ani prokázány podmínky v § 822 obč. zák. stanovené. Jako na dědicé nárok fideikomisární substituce není rovněž exekuce přípustná před nastoupením substitučního případu, neboť právo příslušející poddědici nelze pokládati za bezpodmínečný nárok ve smyslu § 705 obč. zák., nýbrž jde o podmínečný nárok ve smyslu § 704 obč. zák., pročež fideikomisární dědic ve smyslu § 703 obč. zák. před nastoupením substitučního případu pozůstalosti nenabyl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Je pravda, že vymáhající věřitelka navrhla, aby byla povolena exekuce zřízením zástavního práva na nástupném dědicém právu ve prospěch povinné strany v příslušné knihovní vložce vložném. Leč vývody dovolacího rekursu, vybudované na plenissimárním usnesení bývalého nejvyššího soudu vídeňského ze dne 16. března 1915, kniha judikátů č. 214 (Gl. U. n. ř. č. 7349) neobstojí, neboť podle tohoto plenissimárního usnesení jest možno zřídiť právo zástavní na poddědicovu právu k nemovitosti, jež mu byla zůstavena s obmezením svěřenského ná-

stupnictví, jen tehdy, bylo-li vloženo nebo zaznamenáno časově odsunutě vlastnické právo pod dědicovo (viz uvedené plenissimární usnesení uveřejněné ve sbírce rozhodnutí Gl. U., svazek 52, str. 290). Že by bylo vloženo nebo zaznamenáno takové vlastnické právo pro povinnou, to vymáhající věřitelka ani netvrdí, naopak vychází z toho, že ve prospěch povinné jest vloženo nástupné dědické právo. Ostatně jest zamítnutí exekučního návrhu odůvodněno také ustanovením § 822 obč. zák.

Čís. 15322.

Rádnému soudu nenáleží přezkum výroku smluvčího honebního soudu v otázce, kdo jest stranou podle §§ 45 a 46 honebního zákona ze dne 1. června 1866, čís. 49 z. z. pro Čechy.

(Rozh. ze dne 24. června 1936, R I 524/36.)

Prvý soud zrušil ke stížnosti žalovaného Josefa G-e nálezný smluvčího soudu, jimž bylo uloženo stěžovateli nahraditi Aloisu Č-ovi škodu způsobenou mu na jeho pozemcích lovnou zvěří. Rekursní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: První soud zrušil nálezný smluvčího soudu proto, že smluvčí soud bez zřetele na námitku nedostatku pasivní legitimace rozhodl ve věci samé, čímž se stalo celé řízení zmatečným. Žalobce se domáhal podle § 45 honebního zákona náhrady za škodu způsobenou zvěří, na Josefu G-ovi jako nájemci honby. Ve stížnosti Josef G. uvedl, že již v řízení před smluvčím soudem namítal, že není nájemcem, ježto nedošlo k platné smlouvě. Vznese tudíž ve zmatečném stížnosti námitku materiální povahy. Napadati rozhodčí výrok zmatečném stížnosti podle § 46 hon. zák. pro Čechy však lze jen pro nedodržení předpisů § 46 hon. zák., tedy jen pro vady formální, nikdy však pro materiální nezákonnost (viz rozh. čís. 11824 Sb. n. s.), i když se připouští, že rozhodčí soud před pravoplatným rozhodnutím otázky pasivní legitimace správním úřadem neměl vynést nálezný. Neměl tedy první soud vůbec se zabývatí námitkou, že smluvčí soud jednal nezákonně, když přesto, že pasivní legitimace byla sporná, vydal nálezný, neboť se jedná o námitku materiální nezákonnosti, která zmatečném stížnosti podle § 46 honeb. zák. nemůže býti uplatněna. S námitkami, jimiž zmatečném stížnost uplatňuje porušení formálních předpisů § 46 honeb. zák., se první soud vůbec nezabýval.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

S hlediska nesprávného právního posouzení a nezákonnosti potírá dovolací stěžovatel především právní názor rekursního soudu, že zrušovací stížnost proti výroku smluvčího honebního soudu (§ 46 honebního zákona pro Čechy ze dne 1. června 1866 č. 49 z. z.) jest omezena jen na formální stránku řízení a výroku smluvčího soudu. Leč právní

názor rekursního soudu jest správný, jak bylo blíže doloženo v rozhodnutích č. 10092 a 11824 Sb. n. s. Další nesprávné právní posouzení a rovněž nezákonnost spatřuje dovolací stěžovatel v názoru rekursního soudu, že jeho námitka vznesená již před smluvčím soudem — že není pachtýřem společenstevní honitby v T., k níž patří též pozemky, na nichž prý byla zvěří způsobena odpůrci škoda, — jest námitkou materiální povahy, kterou nelze uplatnití zrušovací stížností. Na rozhodnutí č. 9874 Sb. n. s. se nemůže dovolací stěžovatel s úspěchem odvolávat, poněvadž v rozhodnutí tom bylo vysloveno, že lesní úřad a správa velkostatku jako pouhé správní orgány, které nejsou ani právníčkou, ani fysickou osobou, nemohou býti ani stranou, s níž lze jednatí, ji vyzývatí a ji odsoudití. V projednávaném případě jest však dovolací stěžovatel osobou fysickou a mohl proto býti stranou v řízení před smluvčím soudem. Otázka, zda žalovaný byl právem žalován a zda je tedy stranou po rozumu §§ 45 a 46 honebního zákona pro Čechy, netýká se formální stránky řízení a výroku smluvčího soudu, nýbrž věcné opodstatněnosti nároku souzeného smluvčím soudem, a její řešení spadá do pravomoci smluvčího soudu. Tomu svědčí doslov druhého odstavce § 46: »Soud smluvčí má nejprve hledětí učiniti narovnaní, a nejde-li to, rozhodne pak, zda se má dáti náhrada a která«. Vyřešení uvedené otázky smluvčím soudem nemůže proto k zrušovací stížnosti se žádného hlediska býti řádným soudem přezkoumáváno. Poněvadž pak nejvyšší soud, přezkoumáv spisy, neshledal ani žádné zmatečnosti, nebylo dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 15323.

Vlád. nař. čís. 272/34 Sb. z. a n.

Oznámení (dopis) pachtýřovo, kterým žádá propachtovatele o slevu pachtovného, musí obsahovatí i při pachtu hospodářských celků (velkostatku) všechny potřebné údaje (místní označení, výměru a druh pěstovaných plodin) v příčině jednotlivých zpachtovaných pozemků zvlášť.

(Rozh. ze dne 24. června 1936, R I 718/36.)

Prvý soud zamítl návrh stěžovatelův na slevu pachtovného proto, že dopis, jimž bylo žádáno o slevu, neměl náležitostí §§ 4 a 8 vládn. nař. z 22. prosince 1934 čís. 272 Sb. z. a n., neboť neuváděl jednotlivě, na kterých parcelách se ten který druh obilnin pěstoval. Rekursní soud uložil prvému soudu nové rozhodnutí. Důvody: Náležitosti oznámení podle § 4 cit. vládn. nař. musejí býti uvedeny jednotlivě u každého pozemku zvlášť, avšak ustanovení to týká se jen pachtu jednotlivých zemědělských pozemků podle §§ 1 až 3 nař., kde nutno podmínky snížení pachtovného uvažovatí pro každý pozemek zvlášť. Tomu tak není v souzeném případě, kde jde o nárok na slevu pachtovného z hospodářských celků podle §§ 8 a násl. cit. vládn. nař., kde tedy nejde o snížení pachtovného z jednotlivých pozemků, o nichž

nebyla uzavřena samostatná smlouva pachtovní, nýbrž o snížení části pachtovného z hospodářského celku, nehledíc na počet pozemků (jednotlivých parcel), z nichž se skládá. Jen poměr těchto částí k celku je tu rozhodným, při čemž se nehledí na přebytky nejvýše půl hektaru (§ 9). Proto také nestanoví vládní nařízení, že tu platí bez výhrady ustanovení § 4, nýbrž že jest použití ustanovení § 4, odst. 1, věta třetí, přiměřeně. V dopise, jímž nárok na slevu byl uplatněn, je označeno katastrální území, v němž leží pozemky propachtovaného hospodářského celku, i bližší jejich označení místní a jsou uvedeny i výměry, na nichž pěstovány byly obilniny a pícniny i druhy jejich. Byly tu tudíž i náležitosti § 4, odst. 1, věta 3, § 8 splněny. Neprávem zamítl tudíž prvý soud návrh z jediného důvodu, že tu tyto náležitosti nebyly.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Při parcelních pachttech předpisuje třetí věta prvního odstavce § 4 vládní nař. č. 272/34 výslovně a kategoricky (slova »jest uvést«), co všechno musí obsahovati oznámení (dopis) pachtýře, kterým žádá propachtovatele o slevu pachtovného. § 4, odstavec 1 mluví sice v jednotném čísle »pachtovaný pozemek«, ale z účelu tohoto ustanovení, totiž umožnění propachtovateli kontrolu, zda a na kterých pozemcích pachtýř skutečně pěstoval obilniny a pícniny a zjednatí taktu podklad pro možnost dohody oběma stranami, vyplývá, že všechny potřebné údaje (místní označení, výměra a druh pěstovaných plodin) musejí býti uvedeny nikoli souborně, nýbrž ohledně jednotlivých zpachtovaných pozemků zvlášť. Nemá-li pachtýřovo oznámení (dopis) všech předepsaných náležitostí, pak je nelze pokládati za dopis po rozumu § 4, odst. 1 uved. vládní nař., a takový předpisům nevyhovující dopis není náležitým uplatněním pachtýřova nároku. Při pachtu hospodářských celků praví § 8, odst. 1 uvedeného vládní nařízení, že »i tu platí přiměřeně ustanovení § 4, odst. 1, věty třetí«. Poněvadž účel předpisu o obsahu pachtýřova oznámení (dopisu), je při pachttech hospodářských celků stejný jako při pachtu parcelním, je při pachttech hospodářských celků nutno, aby pachtýř oznámil propachtovateli, na kterých jednotlivých pozemcích pěstuje obilniny a pícniny, jaký druh a na jaké výměře. Není správný proto názor, že dostačí udání knihovní vložky, v níž je zpachtovaný hospodářský celek zapsán a celkové udání výměry těch kterých druhů obilnin a pícnin z celého velkostatku. Poněvadž dopis pachtýřův neuváděl jednotlivě, na kterých parcelách se ten který druh obilnin pěstoval, neměl náležitostí §§ 4 a 8 zmíněného vládního nařízení a pachtýřka neuplatnila tedy v dané lhůtě náležitě svůj nárok.

Čís. 15324.

Jde-li o to, zda k projednání rozepře byl příslušný soud mimořádný (pracovní) nebo soud řádný, nelze užití předpisu § 45, první odst. j. n.

(Rozh. ze dne 24. června 1936, Rv I 1837/34.)

Žalobce domáhá se na žalovaném náhrady škody, již utrpěl při výkonu služby (u žalovaného). Nižší soudy (krajský soud a vrchní soud) neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud zrušil jejich rozsudky pro zmatečnost a žalobu odmítl.

Důvody:

Žalobce se domáhá na žalovaném náhrady škody, již utrpěl ve výkonu služby. Jest proto základem žalobního nároku služební poměr mezi žalobcem a žalovaným. Rozhodovati o sporech vzniklých mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem o náhradních nárocích z poměru služebního jsou však příslušné soudy pracovní (sr. § 1 (1), § 2 c) zák. čís. 131/31 Sb. z. a n.). V souzené věci byla žaloba podána dne 28. listopadu 1932, tudíž poté, kdy nabyt účinnosti zákon o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, čís. 131 Sb. z. a n. Co do místní příslušnosti přichází v souzené věci v úvahu obecný soud žalovaného, jenž jest v P. Podle § 1/1 vl. nař. čís. 180/31 byl živnostenský soud v P. přeměněn na samostatný pracovní soud. Bylo proto žalobu podati u pracovního soudu v P. Žaloba však byla podána u krajského soudu v P., jenž se nemohl státi příslušným ani dohodou stran, ježto jde o věc vůbec odňatou řádným soudům (§ 104, druhý odstavec, j. n.). Jest proto celé řízení zmatečné podle § 477 čís. 3 c. ř. s., kteroužto zmatečnost bylo vysloviti z úřadu (§ 42, první odstavec, j. n.). Ustanovení § 45, první odstavec, j. n. nepřichází v souzené věci v úvahu, ježto nejde o to, zda jest příslušným soud sborový či řádný soud okresní, nýbrž jde o to, zda jest příslušným soud řádný či soud mimořádný (pracovní) (srov. rozh. čís. 12813 Sb. n. s.).

Čís. 15325.

Z úřadu nelze přihlídnouti k tomu, že zažalovaná pohledávka, pokud převyšovala vyrovnací kvotu, zanikla pravoplatným vyrovnáním, třebaže tato skutečnost byla zřejmá z vyrovnacích spisů, byl-li jimi proveden důkaz o jiné skutečnosti; lhotejně, že žalovaný uznal ve vyrovnacím řízení zažalovanou pohledávku.

(Rozh. ze dne 24. června 1936, Rv I 2298/34.)

Prvý soud vyhověl žalobě na zaplacení zažalované částky, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Odvolací soud zjistil z vyrovnacích spisů krajského soudu v T., že dne 22. února 1933 (tedy po podání žaloby) zahájeno bylo vyrovnací řízení o jmění žalovaného, že žalující přihlásila dne 14. března 1933 zažalovanou pohledávku k vyrovnání, že pohledávka byla uznána a že vyrovnání, dle něhož věřitelé nepoživají přednostního práva, obdrží 48% svých pohledávek v 6 tříměsíčních lhůtách. Vyrovnání bylo dne 15. července 1933 pravoplatně potvrzeno. Tyto okolnosti také mohly býti prvnímu soudu známy,

poněvadž tyto vyrovnací spisy si soud vyžádal, důkaz jimi byl proveden a bylo zjištěno, že zažalovaná pohledávka již ve vyrovnání byla uznána a do stavu pasiv zahrnuta. Ježto pohledávka byla vyřízena ve vyrovnání, toto nabylo pravoplatnosti před vynesením naříkaného rozsudku a žalující ani netvrdí, že by žalovaný byl v prodlení s placením kvot, měl soud žalobu pro tentokrát zamítnouti (tak rozhodnutí čís. 4205 a 7546 Sb. n. s.). Naříkaný rozsudek je nezákonný, neboť přisuzuje žalobkyni pohledávku, která jest pouhou nežalovatelnou obligací, pokud jde o částky nad kvotu (čís. 3420, 5281 Sb. n. s.). Námitka žalující strany, že za celého sporu, který se o této žalobě vedl, neuznal žalovaný pohledávku až do výše zažalované kvoty, nýbrž až do konce sporného jednání pohledávku v každém směru popíral, je nerozhodné, neboť bylo na žalující samé, aby zbytečný spor dále nevedla neb nejvýše jen o útraty sporu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Potvrzení vyrovnání jest skutečnost, která zprošťuje za předpokladů § 60 vyr. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. dlužníka závazku nahraditi ztrátu, kterou věřitelé vyrovnáním utrpěli. Jde tedy o zánik části pohledávky vyrovnáním, jež předpokládá kvalifikovaný souhlas věřitelů, tedy o hmotně-právní skutečnost novace, k níž může soud přihlížeti jen na námitku strany (rozh. čís. 12304 Sb. n. s.). Žalovaný v první stolici nenamítal, že vyrovnání bylo soudně potvrzeno, a nelze z úřadu přihlížeti k potvrzení vyrovnání, třeba byl k návrhu žalobce připuštěn důkaz příslušnými spisy o vyrovnání, avšak o okolnostech jiných (srov. rozhodnutí čís. 13400 Sb. n. s.). Opak nelze vyvoditi ani z ustanovení § 298, odst. 1 c. ř. s., neboť tam jest jen všeobecně stanoveno, že předložení listiny má se státi tím způsobem, aby soud a odpůrce mohli nahlédnouti do celého obsahu listiny, ale z toho nelze vyvozovati, že soud jest povinen zjišťiti celý obsah listiny i tehdy, byl-li jí důkaz veden jen o okolnostech, jež se týkají pouze určité části listiny (viz rozhodnutí čís. 12658 Sb. n. s.). To platí dokonce i o okolnostech soudu známých (§ 269 c. ř. s.), nebyly-li stranou předneseny, jak bylo vyloženo v rozhodnutích čís. 2761 a 5464 Sb. n. s. Jde proto o rozpor se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.), přihlížel-li odvolací soud k tomu, že vyrovnání žalovaného bylo soudně potvrzeno před ukončením řízení v první stolici, ač to nebylo v řízení v první stolici skutkově předneseno. Byla-li zjištěna zažalovaná pohledávka i její výše a splatnost, musilo býti žalobě vyhověno. Tomu nebrání ani skutečnost, že žalovaný uznal ve vyrovnacím řízení zažalovanou pohledávku, neboť předně nebyl tím ještě vytvořen exekuční titul podle § 63 vyr. ř., dokud nebylo vyrovnání soudem potvrzeno, a i kdyby bylo vyrovnání soudem potvrzeno, nešlo by o věc rozsouzenou, nýbrž, jak shora řečeno, o novaci, tedy o skutečnost, k níž by bylo lze přihlížeti jen na námitku žalovaného (srov. rozhodnutí čís. 12304 a 13937 Sb. n. s.).

Čís. 15326.

K § 1309 obč. zák.

Žalobu na náhradu škody proti osobám povinným k doзору nad nedospělým škůdcem (§ 1309 obč. zák.) jest opodstatniti po skutkové stránce vylíčením, v čem záleží tvrzené zavinění těchto osob.

Není-li žaloba takto opodstatněna, nelze vydati rozsudek pro zmeškání vyhovující žalobní žádosti.

(Rozh. ze dne 24. června 1936, Rv I 80/36.)

Žalobce přednesl, že byl poraněn nezletilým synem žalovaných střelou z flobertky, a domáhá se proto na žalovaných náhrady škody tímto jednáním jejich syna mu vzešlé. Prvý soud uznal podle žaloby rozsudkem pro zmeškání. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Aby mohlo býti rozsudkem pro zmeškání žalované strany vyhověno žalobě, musí nárok žalobní býti plně opodstatněn skutkovými okolnostmi v žalobě uvedenými, jež podle ustanovení §§ 396 a 398, odst. 1 c. ř. s. jest považovati za pravdivé. V souzeném případě však z poutého tvrzení žalobního, že nezletilý syn žalovaných střílel na dvoře vrabce z flobertové pušky, že při tom střelení byl žalobce střelen do zad a poraněn a že jde o zranění zaviněné nedospělým synem žalovaných, nevyplývá nutně povinnost žalovaných k náhradě škody, kterou žalobce oním zraněním utrpěl a jejíž náhrady se touto žalobou na žalovaných domáhá. Žalovaní mohli by býti z činu svého nedospělého syna odpovědni buďto z důvodů §§ 1301, 1302 nebo 1309, nebo 1315 obč. zák. Žalobce by tedy musel v žalobě tvrditi, která ze skutkových podstat některého z těchto zákonných ustanovení je splněna. Z pouhého jeho tvrzení, že nedospělý syn žalovaných střílel na dvoře z flobertky vrabce a poranil při tom žalobce, nelze na skutkový podklad žádného z těchto zákonných ustanovení usouditi. Ježto jde o žalobu z náhrady škody, musel by žalobce především tvrditi takové konkrétní okolnosti, z nichž by bylo lze usuzovati na vinu žalovaných (§ 1296 obč. zák.), neboť vina žalované strany tvoří základ žaloby o náhradu škody (rozh. čís. 8602 Sb. n. s.). Dovolatel má za to, že v žalobním tvrzení, že nedospělý syn žalovaných střílel na dvoře z flobertky vrabce a při tom ho poranil a škodu mu způsobil, jest prý již obsaženo tvrzení, že žalovaní zanedbali nad svým nedospělým synem povinný dozor, který vyplývá ze zákona. Je sice pravda, že povinnost rodičů k doзору nad dětmi vychází z ustanovení § 1309 obč. zák., avšak z toho ještě neplyne, že žalovaní tento povinný dozor v souzeném případě zanedbali. To by bylo muselo býti v žalobě výslovně tvrzeno a opodstatněno, neboť § 1309 obč. zák. předpokládá samostatné a nezávislé zavinění, totiž zanedbání povinného nebo převzatého doзору, a bylo proto na žalobci, aby v první stolici k opod-

statnění svého nároku uvedl právě ony skutkové okolnosti, z nichž mnil dovoditi, že žalovaní o chování svého syna věděli nebo při náležité pečlivosti věděti museli, a že přes to nic nezařídili, aby tomuto chování učinili přítrž (rozh. čís. 2902, 8096 Sb. n. s.). Právě v případě § 1309 obč. zák. záleží vše na okolnostech toho kterého případu. I ta okolnost jest důležitá, kolik let bylo škůdci v době způsobené škody, ježto podle toho se též řídí míra povinného dozoru nad ním (rozh. čís. 2902, 8096 Sb. n. s.). Není správný názor dovolatelův, že podle právní domněnky ručí rodiče za každý čin svého nedospělého dítěte a že zákon dopouští jen jejich obranu jako důvod exkulpační. Je sice pravda, že by bylo na žalovaných rodičích, aby se vyvinili, avšak žalobce by musil nejdříve tvrditi a opodstatniti jejich konkrétní zavinění, aby věděli, z čeho se vlastně mají vyvinuti. Není tedy správné tvrzení dovolatelovo, že odvolací soud má za nedokázané okolnosti, které podle ustanovení §§ 396 a 398 c. ř. s. jest míti za dokázány, že jde v té příčině o rozpor s údaji žalobními. Odvolací soud pokládal za prokázány všechny skutkové údaje žalobní, jenže z nich nevyplývá důvodnost nároku žalobního, jak bylo již dovedeno, a je proto též právní závěr odvolacího soudu správný. Naprosto mylný je názor dovolatelův, že, byla-li žaloba vadná, měl první soud odmítnouti o takové žalobě projednávatí aneb odmítnouti návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání, a že tedy odvolací soud měl rozsudek pro zmeškání z toho důvodu zrušiti, nikoli však jej měniti a žalobu zamítnouti. Soud, je-li k rozhodování o žalobě příslušný, musí žalobu přijmouti tak, jak jest podána, a byl-li učiněn návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání strany žalované a jsou-li podmínky zmeškání splněny, musí rozsudek pro zmeškání vydati, a to na základě údajů žalobních, pokud nejsou vyvráceny předloženými důkazy (§§ 396, 398 c. ř. s.).

Čís. 15327.

Valné shromáždění účastinnej banky může odopret' uznať za zvoleného člena dozorného výboru toho, kto bol označený menšinou účastinárov podľa odst. 4 § 11 zák. čís. 239/1924 Sb. z. a n. (v znení čl. XXII. zák. čís. 54/1932 Sb. z. a n.), len v tom prípade, keď je do dozorného výboru nevoliteľný.

Dôvodmi nevoliteľnosti do dozorného výboru sú len okolnosti určené v stanovách a v zákone; inak stačí, že ide o fyzickú osobu spôsobilú konať.

(Rozh. z 24. júna 1936, Rv III 20/36.)

Na valnom shromáždení žalovanej účastinnej banky označila žalujúca banka pri voľbe riadnych a náhradných členov do dozorného výboru ako svojho kandidáta na riadne členstvo v dozornom výboru svojho riaditeľa Alexandra M., odvolávajúc sa na oprávnenie dané jej ustanovením odst. 4 § 11 zák. čís. 239/1924 Sb. z. a n. (v znení čl. XXII. zák. č. 54/1932 Sb. z. a n.), keďže vlastní viac ako $\frac{1}{5}$ účastin žalovanej banky. Valné shromáždění usnesením väčšiny odoprelo uznať Alexandra

M. za zvoleného, poukazujuć na to, že je funkcionárom konkurenčného podniku, a zvolilo riadnych a náhradných členov dozorného výboru bez zreteľa na túto kandidatúru. Žalujúca banka usnesenie valného shromáždění o zvolení riadnych a náhradných členov dozorného výboru napadla žalobou podľa § 174 obč. zák.

Oba nižšie sudy žalobu zamietly. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu s účinkom aj na rozsudok súdu I. stolice čiastočne zmenil tak, že zrušil voľbu riadnych členov dozorného výboru, vykonanú na valnom shromáždení žalovanej banky, a uložil súdu I. stolice, aby toto rozhodnutie sdelil príslušnému firemnému oddeleniu.

Dôvody:

Odvolací súd prevzal zistenie súdu I. stolice, že žalujúca strana vlastní najmenej $\frac{1}{5}$ účastin žalovanej banky.

Dôvodná je preto dovolacia sťažnosť, že odvolací súd porušením formálneho práva zamietol žalobu aj z toho dôvodu, že žalujúca banka nesložila u súdu svoje účastiny alebo aspoň složený lístok, na základe ktorého by bolo možno účastiny, nesporne složené u žalovanej banky, kedykoľvek prevziať.

To však ani žalovaná banka netvrdila, že by bola žalujúca banka svoje účastiny behom sporu od žalovanej banky vyzdvihla.

Pretože podľa platného práva pri žalobách podľa § 174 obč. zák. nemožno skúmať z úradnej moci, či je žalobník účastinárom žalovanej účastinnej spoločnosti, keď táto okolnosť medzi stranami nie je sporná, nemohla byť žaloba z rečeného dôvodu právom zamietnutá.

Ale ani v merite veci nemožno súhlasiť s právnym stanoviskom nižších súdov.

Žalujúca banka použila svojho práva, keď ako majiteľka kvalifikovanej menšiny účastin žalovanej banky označila svojho riaditeľa Alexandra M., pri voľbe do dozorného výboru žalovanej banky, a so zreteľom na 4. odst. § 11 zák. č. 239/1924 vo znení upravenom čl. XXII. zák. čís. 54/1932 Sb. z. a n. malo ho valné shromáždění uznať za zvoleného.

Treba síce prisvedčiť úvahám nižších súdov, že by odpadla táto zákonná povinnosť, keby bola označená nevoliteľná osoba. Nemôže byť o tom sporu, že nevoliteľnými sú osoby, ktoré nemajú náležitosti predpokladaných podľa všeobecných právnych zásad k funkcii člena dozorného výboru, i keď tieto náležitosti neboly v zákone alebo v stanovách zvlášť určené. Preto musia to byť osoby fyzické a musia byť spôsobilé konať. Podľa nauky však nie je zásadnou prekážkou ani, že dotyčná osoba je len obmedzene spôsobilá konať.

V ostatnom sú rozhodné len ustanovenia zákona a stanov. Žalovaná banka uvádza, že nevyhovela požiadavku žalujúcej banky len preto, že šlo o riaditeľa konkurenčného bankového podniku, ktorý má sídlo v tom istom mieste, a že v dôsledku toho bola obava, že by navrhovaný mohol

použiť vedomostí, ktoré si nadobudne pri výkone funkcie člena dozorného výboru v záujme banky, ktorej je riaditeľom a na ktorej obchodný prospech bol by povinný dbať podľa povahy svojho postavenia.

Zalovaná banka však netvrdí, že nevoliteľnosť z tohoto dôvodu je určená v jej stanovách. Sama uznáva, že niet zákonných ustanovení, ktoré by zvoliteľnosť v tomto smysle obmedzovaly, len dovodzuje, že to plynie zo samej povahy vecí, najmä keď ustanovenia zákona v tomto ohľade nie sú taxatívne.

Toto stanovisko je však nesprávne, lebo taxatívnosť výpočtu okolností, ktoré spôsobujú nezvoliteľnosť, plynie zo znenia zákona a jeho formulovania (odst. 2 lit. a), b), c), d) a odst. 3 § 11) a medzi týmito nie je uvedený dôvod uplatnený žalovanou bankou. Preto nemožno takého dôvodu použiť, keďže ide o obmedzenie práva menšiny podľa odst. 4 cit. §u.

Zalovaná banka nedovoľáva sa vylučujúceho dôvodu bodu c) § 11, ktorý by vzhľadom na ustanovenie odst. 5 § 36 mohol prísť v úvahu, keby žalujúca banka vlastnila aspoň 30% účastinného kapitálu a keby mimo toho bol označený kandidát nielen riaditeľom (úradníkom), ale aj členom správy alebo dozorného výboru žalujúcej banky. To však tvrdené nebolo.

Pretože boli dokázané predpoklady uplatnenia sporného nároku, bolo treba určiť, že usnesenie valného zhromaždenia, ktorým — hoci bol včasne označený minoritný kandidát — bolo zvolené päť iných členov dozorného výboru, odporuje zákonu a bolo preto právom podľa § 174 obč. zák. napadnuté žalobou.

V dôsledku toho je celé usnesenie dotyčne voľby riadnych členov dozorného výboru zmätočné, lebo nedá sa vopred určiť, ktorý zo zvolených členov by odpadol, keby bolo postupované podľa zákona.

Na voľbe náhradníkov nemá žalujúca banka oprávnený záujem, preto v tejto čiastke bolo treba žalobu, ktorá sa podľa svojho obsahu aj na túto voľbu vzťahuje, zamietnuť.

Čo sa má stať v dôsledku tohoto rozsudku vo firemnom registre je vecou firemného súdu, preto bolo súdu I. stolice len uložené, aby vyhotovenie tohoto rozsudku firemnému oddeleniu sdělil.

Čís. 15328.

K § 575, odst. 3 c. ř. s.

K exekučním titulům uvedeným v § 575, odst. 3 c. ř. s. náleží také rozsudek vydaný o žalobě podle § 1118 obč. zák.

(Rozh. ze dne 25. června 1936, R I 716/36.)

Prvý soud povolil vymáhajícímu věřiteli proti povinnému na základě rozsudku vydaného o žalobě podle § 1118 obč. zák. exekuci vyklizením. Rekursní soud zamítl exekuční návrh. Důvody:

Podle § 575, odst. 3 c. ř. s. pozbudou soudní či mimosoudní výpověď nebo příkaz k odevzdání nebo převzetí najatého nebo pachtovaného předmětu, proti nimž námitky nebyly včas podány, rovněž pravoplatné rozsudky o takových námitkách platnosti s výhradou výroku o náhradě nákladů, jestliže se ve 14 dnech, kdy nastala doba v těchto příkazech nebo v rozsudku pro vyklizení nebo převzetí najatého nebo pachtovaného předmětu určená, nenavrhnou exekuce pro toto vyklizení nebo převzetí. Rozsudek jsoucí v souzeném případě exekučním titulem pro vyklizovací exekuci byl doručen povinnému dne 5. srpna 1935. Poněvadž předmětem žaloby bylo vyklizení najatého předmětu pro dovozované zrušení nájemní smlouvy podle § 1118 zák. obč., činila odvolací lhůta podle § 575, odst. 1 c. ř. s. osm dnů, takže uplynula 13. srpna 1935 a dne 14. srpna 1935 se stal rozsudek ten vykonatelným. Jestliže tedy exekuční návrh byl podán na soud teprve dne 21. prosince 1935, tedy po uplynutí lhůty 14denní od doby jeho vykonatelnosti, bylo návrh ten zamítnouti, poněvadž uvedený exekuční titul pozbyl své platnosti, a tím nastalo podle § 1114 zák. obč. ve spojení s usnesením § 575, odst. 3 c. ř. s. mlčky prodloužení poměru nájemního.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení jest v souladu s judikaturou nejvyššího soudu, který v rozhodnutích čís. 254 a 6817 Sb. n. s. vyložil předpis § 575, odst. 3 c. ř. s. v souvislosti s § 569 c. ř. s. v ten smysl, že má-li pronajímatel v rukou exekuční titul oprávněující ho domáhati se vyklizení a nepoužije-li ho, pokládá se za to, že mlčky svoluje k obnovení nájmu. Ve zmíněných rozhodnutích šlo sice o smír dojednaný v řízení o námitkách proti soudní výpovědi (čís. 254), pokud se týče v řízení o žalobě na vyklizení ve smyslu § 569 c. ř. s. (čís. 6817), leč zákonný důvod § 575, odst. 3 c. ř. s., který je doplňkem § 569 c. ř. s. a sleduje účel, aby bylo brzy jasno, zda nastalo prodloužení nájemní smlouvy mlčky (§ 1114, první věta obč. z.), svědčí pro použití této zásady, i když exekučním titulem jest rozsudek, jímž bylo vyhověno žalobě o vyklizení podle § 1118 obč. zák., neboť i tato žaloba se opírá o nájemní poměr procesních stran, jenž se mlčky prodlužuje, jestliže pronajímatel po předčasném skončení nájemního poměru z důvodů v § 1118 obč. zák. uvedených ve lhůtě § 575, odst. 3 c. ř. s. zůstává nečinným a nechá nájemce předmětu dále užívat. Také pro řízení o žalobách podle § 1118 obč. z. platí kratší lhůty podle § 575, odst. 1 c. ř. s. (srov. na př. rozh. čís. 5978, 6009, 6140, 7375, 7725, 12535 a j. Sb. n. s.) a také pro rozsudky vydané o takových žalobách platí podle výslovného předpisu § 574 c. ř. s. předpis § 573 c. ř. s., který jest jinak dán pro rozsudek o námitkách proti výpovědi nebo proti příkazu na vyklizení. Z toho všeho jde, že celý předpis § 575 c. ř. s. platí co do lhůt nejen pro řízení, ale i pro rozsudky vydané o žalobách podle § 1118 obč. z., jak tomu jest i v souzeném případě.

Čís. 15329.

Pokud nejde o změnu žalobního důvodu, podřadil-li žalobce žalobní nárok původně pod § 258 ex. ř., později však pod § 37 ex. ř.

(Rozh. ze dne 25. června 1936, R I 721, 722/36.)

Žalobce uplatnil v odporu proti příkázání pohledávky žalované, že mu tato již před zabavením byla postaupena (§§ 1392—1396 obč. zák.) a že mu proto k ní přísluší právo nedopouštějící exekuce žalovanou vedené. Na témže skutkovém podkladě vznesl žalobce podle žaloby ze dne 15. července 1935 žalobní nárok, jež právně podřadil pod ustanovení § 258 ex. ř., totiž aby bylo zjištěno, že žalované nepřísluší nárok na pohledávku Rudolfa K-a vůči poddlužnici v částce 927 Kč s přísl. s předností před pohledávkou žalobcovou a že proto pohledávky žalované jest přikázati teprve po pohledávce žalobcově. Při ústním jednání konaném dne 7. října 1935 změnil žalobce žalobní nárok tak, že exekuce vedené žalovanou na pohledávku Rudolfa K-a v částce 927 Kč s příslušenstvím jsou nepřipustné. První soud tuto změnu připustil, rekursní soud nikoliv.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Změnou žalobního nároku nebylo nic změněno na skutkových předpokladech žalobcem tvrzených, neboť žalobce tvrdil i nadále, že postupem nabyt ke sporné pohledávce před exekucemi žalovanou vedenými práva zakládajícího jeho nárok na ni a činícího tyto exekuce nepřipustnými. Nebyl tedy změněn žalobní důvod, nýbrž z téže skutkové podstaty jest odvozován nárok právně jinak kvalifikovaný. Ježto se tak stalo při prvním ústním jednání ještě, než byly připuštěny a provedeny důkazy, a ježto skutková tvrzení žalobcova zůstala nezměněnými, nutno souhlasiti s prvním soudem, že změnu žalobního návrhu slušelo připustiti (§ 235 c. ř. s.).

Čís. 15330.

K výkladu § 170 čís. 5 ex. ř.

Předpokladem ztráty práva k nemovitosti nedopouštějícího její dražbu jest, aby řádně uveřejněný dražební edikt obsahoval nejen výzvu podle § 170 čís. 5 ex. ř., nýbrž i ostatní náležitosti uvedené v § 170 ex. ř., z nichž oprávněný může seznati, oč jde a že se pohrůzka právní újmy vztahuje také na něho.

(Rozh. ze dne 25. června 1936, Rv I 252/34.)

Žalobci domáhají se žalobou zjištění, že žalovaný nemá práva míti postavenou kůlnu, pokud tato jest na pozemkové parcele čís. kat. 1065/1

jim náležející, že proto jest povinen tuto část kůlny zbourati, a dále že nemá práva služebnosti chůze k vodě pitné (studni) na pozemku čís. kat. 1067 jsoucí a tam míti džber na vodu. Proti žalobě namítl žalovaný, že vydražil jsa v dobré víře usedlost vložka č. 105 a že v dražebním protokole byla uvedena celá kůlna i studna na poz. parcele čís. kat. 1067 jako příslušenství dražené nemovitosti, při odhadu byl na ně vzat zřetel, takže nabyt k nim přiklepem plného vlastnictví, když ani žalobci po případě jich právní předchůdci žádných nároků k nim podle § 170 čís. 5 ex. ř. neohlásili. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Rozhodnutí sporu závisí na otázce, zdali právní předchůdkyně žalobců jako vlastnice nemovitosti zapsané ve vl. č. 138 pozemkové knihy tím, že před dražbou nemovitosti zapsané ve vl. č. 105 téže pozemkové knihy nepostupovala podle § 170 č. 5 ex. ř., pozbyla vlastnictví k sporné části parcel č. k. 1065/1 a 1067 a následkem toho ani žalobci — kteří trhovou smlouvou z roku 1928 nabyli nemovitostí zapsané ve vl. č. 138 a proto nemohou uplatňovati více práv, než jim bylo postoupeno (§ 442 obč. zák.), — nemohou na žalovaném jako vydražiteli vložky č. 105 žádati, aby odstranil předmětnou část kůlny, pokud se týče, aby se zdržel tvrzených zásahů do vlastnictví žalobců. Podle § 170 č. 5 ex. ř. nemůže ovšem ten, kdo neohlásí práva k nemovitosti, jež by nedopouštěla její dražby, u soudu nejpozději při dražebním stání před počátkem dražby, přivésti právo k této nemovitosti k platnosti na újmu bezelstného vydražitele. Ale předpoklad této prekluse jest nejen, aby řádně uveřejněný dražební edikt obsahoval výzvu podle § 170 čís. 5 ex. ř., nýbrž i aby edikt měl obsah v § 170 ex. ř. uvedený, zejména, aby oprávněný z ediktu mohl seznati, oč jde, a že se pohrůzka právní újmy na něho vztahuje. V projednávaném případě však byl v ediktu dražebním uveden toliko knihovní stav vložky č. 105 bez příslušenství, zejména nebylo v něm uvedeno, že se má prodati též místo na braní vody; podle dražebních podmínek se neručilo ani za výměru nemovitosti v odhadním protokole udané, ani za úplnost případného příslušenství; žalobci si také nečiní nároku na kůlnu samou, k jejíž ceně bylo hleděno při stanovení odhadní ceny; žalobci jako vlastníci vl. č. 138 nemohli proto seznati, že se měla prodati i část jejich vlastnictví a nebyli proto povinni ohlásiti nějaké nároky podle § 170 č. 5 ex. ř.; nepozbyli proto vlastnictví k oně části parcely č. kat. 1065/1, na níž částečně kůlna žalovaného stojí, a k části parcely č. kat. 1067, kde je místo na braní vody. Předpis § 170 č. 5 ex. ř. vztahuje se dále pouze na práva exekuci nedopouštějící, k nimž nepatří nějaká služebnost, jaké je tvrzené oprávnění žalovaného čerpati vodu. Tvrdili-li žalobci, že jejich vlastnictví není omezeno nějakou služebností ve prospěch nemovitosti dlužnickovy, nešlo po této

stránce vůbec o právo, jež podle § 170 č. 5 ex. ř. měli před dražbou ohlásiti, nechtěli-li ho pozbyti. Za tohoto stavu věci posoudil však odvolací soud věc správně, neuznal-li námitky žalovaného důvodnými.

Čís. 15331.

K výkladu § 565 c. ř. s.

Neúčinnost mimosoudní výpovědi dané vypovídající stranou pod podmínkou přijetí vypovídanou stranou.

(Rozh. ze dne 25. června 1936, Rv I 1128/36.)

Žalobkyně tvrdí, že dala žalované mimosoudní výpověď, proti níž žalovaná nepodala námitky, takže se výpověď stala pravoplatnou a nájemní smlouva byla zrušena, domáhá se žalobou vyklizení bytu. Prvým soud zamítl žalobu. Odvolací soud změnou tohoto rozsudku vyhověl žalobě.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolacímu soudu jest přisvědčiti potud, že první dopis ze dne 24. srpna 1934, který žalobkyně žalované zaslala, obsahoval veškeré údaje, které předpisují §§ 565, odst. 1 a 2, 562, odst. 1 a 2 c. ř. s., takže by sám o sobě mohl býti považován za mimosoudní písemnou výpověď ve smyslu § 565 c. ř. s., leč nesprávně posuzuje odvolací soud význam druhého dopisu, který žalobkyně zaslala žalované téhož dne jako dopis první. Ježto jde o současné projevy žalobkyně, nutno je posuzovati v jejich souvislosti. Sdělila-li žalobkyně v prvním dopisu žalované, že jí dává čtvrtletní výpověď ke dni 1. října 1934 a vyslovila-li v druhém dopisu z téhož dne naději, že žalovaná mimosoudní výpověď přijme a žádala-li v něm o rozhodnutí žalované do osmi dnů s dodatkem, že v opačném případě bude nucena dáti žalované soudní výpověď, nelze tento projev při použití vykládacího pravidla § 914 obč. zák. vyložiti jinak, než že vypovídající pro případ, že neobdrží rozhodnutí o přijetí výpovědi do 8 dnů, podá výpověď soudní (slova »v případě opačném«). Ale i kdyby bylo pochybné, jak jest projevu žalobkyně rozuměti, šla by tato pochybnost na její vnuč, protože použila projevů nejasných, jimž možno dáti různý výklad (§ 915 obč. zák.). K tomu nutno uvážiti ještě toto: Podle § 561 c. ř. s. mohou nájemní smlouvy býti vypověděny soudně nebo mimosoudně. Výhoda soudní výpovědi jest zřejmá, ježto jí vypovídající získá, nebyly-li proti ní podány včas námitky, exekuční titul (§ 1 čis. 4 ex. ř.), kdežto mimosoudní výpověď, proti níž nebyly podány námitky, nabývá účinku soudní výpovědi a jest exekučním titulem jen, jsou-li tu další zákonné předpoklady (§ 565 odst. 2 až 4 c. ř. s., § 1 čis. 18 ex. ř.). Současně nelze použiti soudní i mimosoudní výpovědi, neboť byly-li by podány proti oběma námitky, byla

by v příčině jedné z nich opodstatněna námitka zahájené rozepře, ke které by bylo přihlížeti z úřadu (§ 240, odst. 3 c. ř. s.). Nepřípustná by byla nová soudní výpověď nájemní smlouvy, byla-li již dána a bez námitek přijata mimosoudní výpověď (rozh. čis. 10783 Sb. n. s.). Nelze proto souhlasiti s argumentací odvolacího soudu, že žalobkyně chtěla svoji mimosoudní výpověď zesílit výpovědí soudní. Byla-li žalovaná žalobkyní požádána o její rozhodnutí v příčině mimosoudní výpovědi s dodatkem, že v případě opačném bude nucena dáti jí výpověď soudní, nelze okolnost, že žalovaná tuto lhůtu nedodržela, vykládati v její neprospěch, jak to činí odvolací soud, neboť žalovaná musila předpokládati, že žalobkyně po marném uplynutí této lhůty bude považovati mimosoudní výpověď pro nedostatek vyžádaného přijetí za bezúčinnou a že žalovaná dá výpověď soudní, takže tato neměla příčiny brániti se námitkami proti mimosoudní výpovědi a nemohlo opominutím námitek nastati zrušení nájemní smlouvy. Nelze tedy říci, že z mlčení jest nepochybně usuzovati na souhlas. Zde nebyla jen jedna možnost výkladu mlčení, nýbrž možnosti dvě. Žaloba o vyklizení není proto oprávněna. Námitka žalobkyně, že mimosoudní výpověď nelze zítí jednostranně zpět, jest bezpodstatná, ježto zde nešlo o zpětvzetí výpovědi, nýbrž o neúčinnost výpovědi dané pod podmínkou přijetí se strany vypověděné.

Čís. 15332.

Jde-li o pravoplatný a vykonatelný nárok proti konkursní podstatě, může vymáhající věřitel vésti exekuci podle § 126, odst. 3 konk. ř. na jmění podstaty přímo bez průkazu, že konkursní podstata stačí ke krytí dluhů podstaty a že správce otálel se splněním nebo je odpíral a že marně byla hledána odpomoc u konkursního komisaře.

Nestačí-li po vzniku exekučního titulu konkursní podstata k úplnému zaplacení všech nároků za podstatou, musí se správce podstaty exekucím pro jednotlivé pohledávky za podstatou brániti žalobou podle § 35 ex. ř.

(Rozh. ze dne 25. června 1936, R II 261/36.)

Prvým soud povolil vymáhajícím věřitelům k jejich návrhu proti povinné konkursní podstatě opětovný výkon mobilární exekuce. Rekurzní soud návrh vymáhajících věřitelů na povolení opětovného výkonu exekuce zamítl. Důvody: Dle § 126, odst. 3 konk. ř. jest nezbytnou podmínkou vymáhání pohledávky proti konkursní podstatě, aby správce podstaty odpíral anebo protahoval uspokojení věřitelů podstaty. Exekuci proti konkursní podstatě lze na základě rozsudku přisuzujícího vymáhanou pohledávku pod exekucí povolití proti konkursní podstatě jen na průkaz, že stav konkursní podstaty dopouští zaplacení vymáhané pohledávky. Bylo tedy povinností navrhujícího věřitele, aby v návrhu na povolení opětovného výkonu zabavením, uschováním a prodejem svršků listinami veřejnými dle § 7 ex. ř. prokázal, že konkursní podstata stačí k úplnému zaplacení všech pohledávek za podstatou, v kterémžto jediném případě může každý věřitel podstaty dle

§ 50 konk. ř. bez ohledu na ostatní věřitele úplně zaplacení svých nároků za podstatou po případě i žalobou i exekucí proti konkursní podstatě vymáhati. V daném případě však vymáhající strana tento průkaz povolujícímu soudu nepodala a slušelo proto její návrh na opětovné nařízení výkonu exekuce zabavením, uschováním a prodejem svršků jako nepřipustný zamítnouti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Právně povolil první soud vymáhajícím věřitelům opětovný výkon exekuce zabavením, uschováním a prodejem svršků povinné, poněvadž nárok se opíral o pravoplatný rozsudek, tedy o titul exekuční podle § 1 č. 1 ex. ř., podle něhož šlo tu o určenou a splatnou pohledávku proti konkursní podstatě, která měla být zaplacená pod následky exekučními do 15 dnů, a náleželo proto péči správce podstaty, aby měl pro uspokojení věřitelů podstaty včas po ruce potřebné hotovosti (§ 126 (2) konk. ř.). Zákon v tom směru nezná při pohledávkách za podstatou nějaké výhody pro správce podstaty, a má tu vymáhajícímu věřiteli býti plněno bez průtahů (rozh. čís. 13586 Sb. n. s.). Poněvadž v souzeném případě šlo o nárok pravoplatně určený a vykonatelný proti podstatě, mohli vymáhající věřitelé vésti exekuci podle § 126/3 konk. ř. na jmění podstaty přímo a žádati úplně zaplacení, a nebylo věcí jejich, aby prokazovali, že konkursní podstata stačí ke krytí dluhů podstaty a že správce otálel se splněním nebo je odpíral a že marně hledána odpomoc u konkursního komisaře, jak mylně za to má rekursní soud. Ovšem kdyby se dodatečně za řízení exekučního objevilo, že konkursní podstata nestačí k úplnému zaplacení všech nároků za podstatou, v kterémž případě mohou věřitelé podstaty býti uspokojeni jen poměrně, je povinností správce podstaty, aby se exekucím pro jednotlivé pohledávky za podstatou bránil po případě žalobou podle § 35 ex. ř. (Dr. Voska, Konkursní, vyrovnací a odpůrčí řády, str. 215—216). To povinná strana dosud neučinila a pokud uvádí ve stížnosti, že konkursní podstata ve skutečnosti nemá dosud prázdných prostředků sebe menší pohledávku zaplatiti, nelze z toho již usuzovati, že tím jsou tvrzeny skutečnosti, jež nastaly po vzniku titulu exekučního, které by návrh vymáhajících věřitelů zrušovaly nebo zastavovaly (§ 35 ex. ř.), ba spíše se zdá, že míní tím uplatňovati nepostačitelnost podstaty již pro dobu vzniku titulu exekučního. V tomto smyslu však námitka taková, teprve nyní uplatněná, je opožděná.

Čís. 15333.

Rozvrhl-li soud složenou požární náhradu v řízení nesporném místo podle zásad §§ 283 až 287 ex. ř., jest řízení zmatečné a jest postupovati podle § 43, odst. 2 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 26. června 1936, R I 714/36.)

První soud rozdělil k návrhu jednoho z věřitelů požární náhradu, již k němu složila pojišťovna podle § 1425 o. z. v řízení nesporném, a náhrada ta byla exekučně zabavena. Rekursní soud návrh na rozdělení požární náhrady zamítl.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou soudů pro zmatečnost a uložil prvnímu soudu, by o návrhu znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Pojišťovna sice složila požární náhradu s výslovným poukazem na § 1425 obč. zák., avšak z obsahu podání a spisu je patrné nejen, že si na ni činí nárok i jiné osoby, nýbrž že je také požární náhrada exekučně zabavena. Složenou náhradu bylo proto rozvrhnouti podle zásad §§ 283 až 287 ex. ř. (viz rozh. čís. 5042, 5051, 5091, 13219 Sb. n. s.). To se však v projednávaném případě nestalo, neboť první soud prováděl rozdělení v řízení nesporném, a tím překročil meze své působnosti jako nesporný soudce. Řízení to jest zmatečné (§ 41, odst. 2 d) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n.) a bylo je proto zrušiti (§ 43, odst. 2). Rekursní soud vycházel sice správně z názoru, že se rozdělení v projednávaném případě nemělo státi v řízení nesporném, avšak vyvodil z toho mylný závěr, zamítnuv návrh na rozdělení. Na místě bylo učiniti opatření, aby příslušný soud exekuční provedl rozvrh podle pravidel shora naznačených. Poněvadž pak jde o týž soud, neboť příslušnost okresního soudu ve Z. jako exekučního soudu tkví v § 18 čís. 3 ex. ř., bude na tomto soudě jako exekučním, aby rozvrhové řízení znova provedl se všemi účastníky podle zásad shora naznačených, a přihlížeje ovšem k obsahu pojišťovacích podmínek, zejména pokud se týče otázky, zda některá částka ze složené požární náhrady připadá na nemovitosti, k jichž znovuzřízení nedošlo.

Čís. 15334.

Význam t. zv. prozatímního pojišťovacího záznamu.

Nedošlo-li mezi pojistitelem a pojistníkem k dohodě o výši pojistného, nedošlo k sjednání pojistné smlouvy, a pojistník není povinen, nebylo-li nic jiného ujednáno, platiti pojistnou prémii za dobu, po kterou měl nésti pojistitel risiko podle t. zv. prozatímního pojišťovacího záznamu sloužícího k ochraně pojistníkově, než vejde v účinnost definitivní pojistná smlouva.

(Rozh. ze dne 26. června 1936, Rv I 1536/34.)

Žalující pojišťovna přednesla, že se žalovaná firma ucházela r. 1929 o nové pojištění průmyslových budov proti požáru u žalobkyně a jednala proto se zástupcem jejím inž. N-ým o podmínkách pojišťovacích. Inž. N. navštívil dne 23. září 1929 majitele firmy inž. K-e, provedl předběžný odhad budov, strojů a zásob a vypracoval na podkladě toho pojišťo-

vací návrh. Hned tehdy žádal inž. K., aby bylo podkladem pro pojištění i kontokorentní spojení, to znamená, že na straně debetní inž. K-ovi budou k tíži připisovány prémie a na straně kreditní eventuální náhrada škody, s čímž inž. K. souhlasil. K žádosti inž. K-e poskytl mu inž. N. 10% slevu z prémie, s další žádostí za slevu 20% odkázal ho inž. N. na ředitelství ústavu. S vědomím inž. K-e vzal pak inž. N. tovární objekty v prozatímní pojišťovací záznam ode dne 30. září 1929 vzhledem k tomu, že dřívější pojištění žalované u M. se tou dobou skončila. Žalobkyně oznámila v důsledku toho žalované doporučeným dopisem z 1. října 1929, že bere budovy, stroje, zařízení a závody dnem 30. září 1929 v prozatímní pojišťovací záznam sumou 2,000.000 Kč, proti čemuž žalovaná neměla námitek. Definitivní návrh pojišťovací byl podepsán žalovanou 5. července 1930 a žalobkyni doručen. Po vyrozumění ústavem žalobkyně z 8. července 1930, že návrh potřebuje doplnění a že prozatímní záznam pojišťovací zůstává v platnosti, bylo doplnění provedeno, při čemž inž. K. znovu uplatňoval 20% slevu z prémie místo 10%, což zástupce žalobkyně inž. N. odmítl. Správní rada J. se nabídl, že se pokusí u generálního ředitelství intervenovat za dosažení alespoň 15% slevy z prémie pojišťovacích, s čímž inž. K. souhlasil a správního radu J-a k tomu zmocnil. Pojistka byla vyhotovena a doručena až dne 11. září 1930, poněvadž ředitelství čekalo, až bude správní rada J. jednání o slevě s generálním ředitelem Dr. Č-em, který byl jedině oprávněn tuto mimořádnou slevu povolit. Po podepsání a doplnění přihlášky se jednalo o povolení 15% slevy, jež však nebyla povolena. Poté žalobkyně se souhlasem žalované s pojišťovnou M. pojišťovací riziko společně převzala s tím, že smlouva pojišťovací bude zníti na žalobkyni. Dne 11. září 1930 byla vyhotovena kolektivní pojistka, kterou inž. K. dopisem z 22. září 1930 přijal, ale odmítl platit za prozatímní pojišťovací záznam. Když žalovaná pojistku dne 13. října 1930 vrátila a oznámila, že se pojistí u ústavu jiného, byla tato dopisem ze dne 30. září 1930 propuštěna z pojištění žalobkyně, jež si však vyhradila vymáhati prémie za prozatímní pojišťovací záznam od 30. září 1929 do 30. září 1930 per 5.837 Kč při 10% slevě včetně, poněvadž po tuto dobu sama nesla riziko, jak touto žalobou učinila. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Prvý soud shledal žalobní nárok neodůvodněným proto, že k uzavření takového záznamu mezi stranami ani nedošlo, když se strany nedohodly o podstatných částech pojišťovací smlouvy, t. j. o výši náhrady a výši prémie. Správně uvádí první soud, že pojišťovací smlouva jest smlouvou úplatnou, která k tomu, aby zavazovala, předpokládá, aby stranami byla pevně smluvena výše úplaty za pojištění a výše náhrady (§ 1288 obč. zák.). Pokud se týče výše náhrady, nelze souhlasiti s napadeným rozsudkem. Z dopisu žalobkyně z 1. října 1929 jest nepochybně, že žalobkyně vzala budovy, stroje, zařízení a zásoby žalované v prozatímní pojišťovací záznam částkou 2,000.000 Kč. Jelikož žalovaná proti tomu námitek neměla, byla tím pevně smluvna výše náhrady v případě požáru, do které žalobkyně zaplatí náhradu. Naproti tomu nelze tak tvrditi o výši prémie.

Žalovaná žádala snížení obvyklé prémie o 20% a žalobkyně k této slevě nepřivolila. Nebyla proto mezi stranami výše prémie vůbec dohodnuta a pro tento nedostatek podstatné části pojišťovací smlouvy mezi stranami nedošlo ani k uzavření prozatímního pojišťovacího záznamu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud dospěl k názoru, že nedošlo mezi stranami k ujednání prozatímního pojišťovacího záznamu, ježto nebyla mezi stranami dohodnuta výše pojistného, neboť žalovaný žádal snížení obvyklé prémie o 20%, ke kteréžto slevě pojišťovna nepřivolila. Ze samého tvrzení žalobkyně je zřejmé, že od počátku jednání o pojištění byla tato neshoda mezi stranami, že žalobce hned při ujednání podmínek (23. září 1929) nespokojuje se s nabízenou slevou ve výši 10%, žádal slevu 20%, že tuto slevu uplatňoval zase, když se jednalo v roce 1930 o konečném jeho návrhu pojišťovacím, že však žalující ústav slevu 20% nepovolil. Mylný jest tudíž závěr, který dovolatelka činí z tohoto nepovolení 20% slevy, jakoby tím zůstala ujednanou prémie obvyklá sazba s 10% slevou, neboť závěr ten nemá náležitého předpokladu ani v dovolacích vývodech, jež mu předcházejí; dovolatelka tam marně opakuje z odvolacího spisu, že platily normální sazby i pro pojišťovací záznam, neboť tím ještě nebyla určena výše pojistného v daném případě. Vždyť i podle dovolatelky zůstalo rozpětí mezi možnou nejnižší a nejvyšší prémie, což se řídilo podle výše slevy. Že by byl žalovaný souhlasil se slevou 10%, když by nebyla povolena žádaná 20% sleva, dovolatelka netvrdí. Nejde o to, zda byl dán při jednání žalovaného se zástupcem žalobkyně podklad, ze kterého se dalo pojistné bezpečně zjistiti a vypočítati s hlediska pojišťovací techniky, nýbrž rozhodnou jest otázka, zda bylo pojistné právě pro tento případ pojištění shodnou vůlí stran (§ 869 obč. zák.) určeno. Z předchozích vývodů se podává, že tomu tak nebylo a nelze souditi jinak, když pojišťovna, ač zásadně přijala konečný návrh žalovaného, 20% slevu nepovolila, a když návrh ten byl výsledkem jednání, v kterém žalovaný znovu uplatňoval 20% slevu. Lze-li mluvit o přijetí návrhu, stalo se to tudíž se strany pojišťovny za odchylných podmínek, což jest považovati ve skutečnosti za jeho zamítnutí (srov. čís. 14351 Sb. n. s.). Následkem toho nenasvědčuje ujednání pojišťovací smlouvy ani vyhotovení a doručení pojistky ze dne 11. září 1930 žalovanému, tím méně, že se přijetí pojistky nestalo bez odporu, který nebyl dodatečným jednáním odstraněn. Nazývá-li to dovolatelka »stornováním pro pozdější roztržku«, je to za tohoto stavu bezvýznamné. To vše vede k závěru, že nedošlo k ujednání pojistné smlouvy, čili — jak dovolatelka tuto smlouvu nazývá, k pravidelné pojišťovací smlouvě. Okolností tuto nepokládá dovolatelka za podstatnou pro posouzení celé věci, avšak s tímto jejím stanoviskem nelze souhlasiti. Z vlastního přednesu žalobkyně se totiž podává, že t. zv. prozatímní pojišťovací záznam slouží k ochraně, než vejde v účinnost konečná (definitivní) smlouva, a tento

vztah prozatímní ochrany ke konečnému pojištění dostal zřejmě vyjádření v obsahu pojistky ze dne 11. září 1930, v níž byla zahrnuta doba pojištění od 30. září 1929, tedy i ta, jež spadala v prozatímní ochranu. Není tedy důvod, aby se v souzeném případě posuzoval jako zvláštní ujednání prozatímní pojistné smlouvy onen prozatímní pojišťovací záznam, o němž nemluví ani zákon o pojišťovací smlouvě, ani pojišťovací podmínky a který podle toho, co právě uvedeno, splývá v jednotný pojistný poměr po ujednání konečného pojištění. Nedošlo-li k ujednání pojistné smlouvy, nemůže tedy býti řeči o uzavření prozatímního pojišťovacího záznamu. Nerozhodno proto, zda nesla pojišťovna nebezpečí, neboť nejde o ustoupení od pojistné smlouvy, takže nepřichází v úvahu ustanovení § 8 všeob. poj. podmínek a rovněž ne § 63 zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. z. Dospěl-li odvolací soud, třebaže z jiných důvodů, k závěru, že mezi stranami nedošlo ani k uzavření pojišťovacího prozatímního záznamu, posoudil věc správně po právní stránce.

Čís. 15335.

K § 1315 obč. zák.

Úsudek na nezdatnost dovozený z jediného případu.

K § 1327 obč. zák.

Žalovaný nemůže se zprostiti povinnosti k náhradě škody poukazem na to, čeho se žalobci dostalo od jiných osob, které za škodu omu neručí, nýbrž které plnily jenom to, co podle smlouvy uzavřené nikoliv se žalovanými, nebo v jejich prospěch, měly plniti.

K účinnosti prohlášení právního zástupce nespovědné osoby, že svoluje k započtení vyplaceného pojistného na zažalovanou náhradu škody, je třeba svolení chráněneckého soudu.

(Rozh. ze dne 26. června 1936, Rv II 241/36.)

Nezl. žalobce tvrdě, že jeho otec byl vojenským povozem usmrčen, domáhá se na žalovaném československém státu a kočím Rudolfa K., jenž povoz tehdy řídil, podle § 1327 obč. zák. náhrady škody, a to placení renty 200 Kč měsíčně. První soud žalobu zamítl proti československému státu vůbec, proti Rudolfovi K. pro tentokráte. Důvody: Důvod ručení žalovaného státu opírá žaloba především o neopatrné jednání žalovaného Rudolfa K., jenž byl odsouzen pravoplatným rozsudkem divišního soudu pro přečin proti bezpečnosti života podle § 599 voj. tr. zák. Podle § 268 c. ř. s. jest soud vázán obsahem tohoto pravoplatného rozsudku, podle něhož žalovaný Rudolf K. kritického dne, jedal s dvojspřežním vojenským povozem, počínal si tak neopatrně, že jeho splašené koně zachytili otce žalobcova, který utrpěl těžká zranění a na ně zemřel. Neopatrnost žalovaného vidí soud ve shodě s rozsudkem divišního soudu v tom, že po prvé nehodě splašenými koňmi, t. j. po pádu sedlového koně, nezkrátil řetězů u oje, jak mu radily okolo stojící osoby

a jak i opatrnost kázala, a aniž se přesvědčil, zda brzda funguje, vydal se na další cestu, ačkoliv musil předpokládati, že splašených koní neovládne. Nezáleží na tom, čeho se koně původně polekali, nýbrž na tom, že žalovaný neučinil po prvé nehodě nutné opatření, aby další neštěstí zamezil. O spoluzavinění usmrčeného cestáře nelze mluvíti. Podle § 1327 obč. zák. musí žalovaný nahraditi žalobci jako pozůstalému, o jehož výživu usmrčený měl dle zákona pečovati, vše, co mu smrtí ušlo. Žalobci ušla výživa a zaopatření, které mu jeho otec ze svého platu asi 650 Kč měsíčně poskytoval. Z tohoto musil žalobcův otec živiti sebe, ženu a nezl. žalobce. Případá-li na zemřelého jako na hlavu rodiny a pracujícího člena domácnosti 300 Kč a na jeho manželku 200 Kč, zbývá na žalobce přiměřená částka asi 150 Kč měsíčně. To jest průměrná měsíční hodnota výživy, která mu smrtí otcovou ušla, a tuto částku má žalovaný žalobci podle § 1327 nahraditi. Žalobce nemá po úmrtí svého otce nároku na pensii. Pozůstalým po usmrčeném bylo vyplaceno odbytné 14.907 Kč 60 h na základě pojistné smlouvy sjednané ve prospěch zemřelého pro případ smrti mezi městem (zaměstnavatelem) a pojišťovnou. Tuto částku vyplatila pojišťovna městu a městská pokladna složila z toho do soudní úschovy u Spořitelny městské pro pozůstalé částku 14.707 Kč 60 h, kdežto částka 200 Kč byla dána zálohou přímo vdově zesnulého Antonii C. Obě tyto částky byly jedinou aktivní částkou pozůstalosti. Po zaplacení pozůstalostních dluhů, dědických poplatků a poplatků za projednání pozůstalosti byla žalobci jako zákonnému dědici usmrčeného odevzdána část pozůstalosti ve výši 9.349 Kč 55 h. Tato částka byla podle usnesení pozůstalostního soudu ze dne 12. července 1934 uložena pro žalobce v sirotčí pokladně okresního soudu. Poněvadž žalobce sám souhlasí, aby částka tato byla započítána na zažalované výživné a soud nemůže jíti ultra petitum, jest tuto částku odpočítati od zažalovaného nároku, aniž je třeba zkoumati podmínky pro započtení do ušlé výživy podle § 1327 obč. zák. Tím jest uhrazeno výživné žalobce částkou 150 Kč měsíčně, na něž by měl podle toho, co shora řečeno, nárok na dobu 5 let a 2 měsíce. Jest tedy žaloba předčasná, nehledíc ani k tomu, že není jisto, zda nárok na výživné v budoucnu vůbec vznikne, protože žalobce, kterému bylo v době otcovy smrti necelých 12 let, bude možná ve věku 17 let způsobilý sám se živiti. Netřeba se tedy zabývati další položkou, kterou žalovaný chce na zažalované výživné započítati, avšak žalobce s tím nesouhlasí, totiž sirotčím důchodem, který žalobce pobíral a dosud pobírá od Ústřední sociální pojišťovny, a to 26 Kč 20 h případně 30 Kč měsíčně. I kdyby tato částka byla do rozsahu alimentárního nároku započítána, zmenšil by se tím alimentární závazek žalovaného o 30 Kč měsíčně, to jest na 120 Kč měsíčně. Tato změna v rozsahu výživného projevila by případný účinek až po 5 letech 2 měsících, počítajíc od smrti žalobcova otce, neboť do této doby jest jeho výživné uhrazeno. Bylo proto žalobu proti žalovanému K. pro tentokráte zamítnouti jako předčasnou. Nárok na výživné proti státu opírá žaloba především o trestný čin žalovaného K. Stát však neručí za trestné činy příslušníků branné moci absolutně a

neomezeně, poněvadž není obecné zákonné normy, která by mu takové ručení ukládala. Zvláštních norem, které ukládají určitým subjektům ručení za vinu třetích osob nebo dokonce ručení za výsledek, nelze v daném případě užítí. Na druhé straně však nelze jít tak daleko, jak to činí žalovaný erár a z § 92 úst. listiny dovozovati, že stát v daném případě vůbec neručí za škodu způsobenou trestným činem žalovaného, poněvadž prý zákon, o němž se § 92 úst. listiny zmiňuje, nebyl dosud vydán. Nelze přehlížeti, že ústavní listina tu mluví toliko o ručení státu za škodu způsobenou nezákonným výkonem veřejné moci, což nelze přímo vztahovati na protiprávní činy jednotlivých příslušníků čsl. vojska, jež přece nejsou, aspoň ne vůči poškozenému, t. j. náhodně zabitému otci žalobcovu, tím méně vůči jeho pozůstalým, výkonem veřejné moci ve smyslu § 92 úst. listiny. Toliko per analogiam lze se dovolávati předpisu § 92 úst. listiny, neboť, jestliže předpis ten i tam, kde jde o škodu způsobenou nezákonným výkonem veřejné moci, vyhrazuje zvláštnímu zákonu určití, pokud stát ručí, tím více bylo by třeba zvláštního zákonného předpisu, aby neomezenou ručební povinnost státu uložil pro takové činy příslušníků vojska, jež jsou s činností státu, jako je udržování vojska, v souvislosti zcela nahlodilé. Takové normy, která by stát zavazovala k náhradě škody, jež způsobili soukromým osobám příslušníci vojska, v platném řádu není (srovnej nálezy nejv. správního soudu ze 14. května 1925 čís. 9792, Bohuslav 4097). Není-li zvláštního zákona a nejde-li v daném případě o výkon veřejné moci podle § 92 úst. listiny, nýbrž o trestný čin vojenské osoby, lze posuzovati ručení státu nanejvýše jen s hlediska obecných předpisů práva občanského. Žalobce opírá závazek státu výslovně o §§ 1315 a 1320 obč. zák. Podle posledního ustanovení ručil by stát jako chovatel koní, kdyby nedokázal, že se postaral o náležitá opatření nebo dohled, Avšak stát učinil zadost této své povinnosti, svěřiv opatrování a dohled na koňský potah vojenské osobě zvláštní zkouškou způsobilosti prošlé, jakou byl žalovaný desátník. Nelze proto na vojenské správě požadovati více opatrnosti, než, že svěřila koně způsobilému a zkušenému poddůstojníkovi, neboť k nějakému dalšímu opatření k vůli bezpečnosti lidí nebylo při klidné povaze koní nejmenší příčiny. Ani s hlediska § 1315 obč. zák. nelze dospěti k přesvědčení, že by byla vojenská správa svěřila koňský povoz člověku nezpůsobilému nebo dokonce nezkušenému. Žalovaný K. nebyl před kritickým případem nikdy trestán a žalovaný ani netvrdí okolnosti, které by ho činily nezdatným. Z jediného případu, který je předmětem žaloby, nelze ještě v daném případě usuzovati na nezdatnost; neboť třeba bylo zjištěno, že žalovaný nedbal vši žádoucí opatrnosti, přece nelze přehlížeti, že na výsledek neštěstí hlavní vliv měla živelná síla, kterou nelze zmocí, totiž splašená zvířata. Žalobce tvrdí ovšem, že koně nebyli náležitě opatřeni k potahu v povozu, zejména, že jejich postroje nebyly patřičně upraveny, a za druhé, že na voze nefungovala brzda. Bylo však věci žalovaného K., aby tyto závady odstranil, byly-li tu jaké. Nelze však přičítati zmíněné nedostatky k vině státu, když žalobce ani netvrdil, tím méně dokázal, že žalovanému byl vojenskou správou ode-

vzdán koňský potah s nezpůsobilým nebo vadným postrojem. O dovolací soud uznal podle žaloby tak, že žalovaní jsou povinni, dokud se žalobce nebude moci sám živiti a dokud bude bráti od Ústřední sociální pojišťovny 30 Kč měsíčně, platiti mu měsíčně 120 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

U žalovaného státu dlužno především rozřešiti otázku důvodu žalobního nároku. Tuto otázku rozřešil odvolací soud správně ve smyslu kladném; správně rozlišoval mezi povinnostmi a ručením žalovaného státu s hlediska § 1320 obč. zák. na jedné straně a s hlediska § 1315 o. z. na druhé straně a správně dovodil, že žalovaný stát ručí za škodu vzešlou z jednání druhého žalovaného pro jeho nezdatnost. Nesejde na tom, že snad se koně původně polekali před autem a že se proto splášili, když bylo zjištěno, že se potom, když jeden z koní padl, zastavili a že žalovaný K. ani potom nedbal toho, aby se koně nejprve uklidnili, jak by opatrnost byla kázala, nýbrž že hned v jízdě pokračoval, aniž odstranil všechny závady na voze i na postrojích. Tu mohl zajisté předvídati nebezpečnost svého podnikán, zvláště když byl na to upozorňován; nelze jej proto uznati za osobu zdatnou, když ani takové míry opatrnosti neužil. U obou žalovaných jde o započtení u pojišťovny. Žalovaní, kteří jsou povinni nahraditi žalobci škodu, kterou utrpěl smrtelným úrazem otčivým ve smyslu § 1327 obč. zák., nemohou se této povinnosti zprostiti tím, že poukazují na to, čeho se žalobci dostalo od jiných osob, které za škodu onu neručí, nýbrž které plnily jenom to, co podle smlouvy, uzavřené nikoli se žalovanými nebo v jejich prospěch, měly plniti; správně tu poukazuje žalující strana k tomu, že pojišťovací prémie, které byly placeny, náležely do kalkulace práce a mzdy nebožtíkovy a šly tedy jako úplata za pojištění z jeho prostředků. Nerozhoduje, že tu předpokladem nároku z pojišťovací smlouvy byl smrtelný úraz žalobcova otce, tedy stejná skutečnost, která je součástí skutkového děje, z něhož vznikla náhradová povinnost žalovaných. Právnem poukazuje žalující strana také k sociálním důvodům onoho pojištění žalobcova otce jako cestáře; takovým pojištěním, jehož úplata pramení v práci a platech pojištěného, má býti zvýšen prospěch jeho nebo jeho pozůstalých, jeho účelem nebo účinkem zajisté nebylo, aby se ho směl s účinkem dovolávati škůdce k svému zproštění. Netřeba řešiti, jak se má věc se sirotčím důchodem, který žalobci vyplácí Ústřední sociální pojišťovna, když se v té příčině dovolateli nestala křivda. Jde ještě o procesněprávní otázku: žalující strana projevila totiž před procesním soudem souhlas s tím, aby jí ona částka 9.349 Kč 33 h byla započtena na žalovanou rentu, v odvolání však uplatnila, že k tomu neměla souhlasu poručenského soudu, jehož by bylo potřeba podle § 233 obč. zák. Nelze o tom pochybovati, že podle hospodářských důsledků, jež by ono prohlášení mělo, lze je počítati k takovým právním jednáním, jež má na mysli cito-

vané místo zákona. Souhlas poručenského soudu je zde tedy hmotně-právním předpokladem platnosti takového právního jednání a měla proto býti otázka uvedena na přetřes již v řízení před procesním soudem podle § 182 c. ř. s., což odpadá, když se schválení ani netvrdí. Jde pak pro opravné řízení jenom o právní posouzení, jestliže žalující strana poukázala k tomu, že tu nezbytného soudního schválení není, aniž se jde na tom, že žalobce byl zastoupen advokátem a že projev pocházel od tohoto právního zástupce, když šlo o procesní projev, který se netýkal jenom skutečností, nýbrž byl právním jednáním hmotněprávních důsledků, nechť by byl posuzován jak omezení žaloby nebo částečně vzdání se žalobního nároku, když přece rozhodným zůstává pravý skutkový a právní podklad a význam onoho projevu. Ani v této příčině tedy odvolací soud nepochybil. Že uznáním odpovědnosti státu za škodu není dotčena ručební povinnost žalovaného K., netřeba podrobně odůvodňovati.

Čís. 15336.

I. Košicko-bohumínska dráha úč. spol. je totožnou společností s bývalou Čís. a král. priv. košicko-bohumínskou železnicou úč. spol.

II. Rozsudky maďarských soudův nie sú vykonateľnými v Čs. republike. *)

III. Československý soud nemůže prisúdiť pohľadávku maďarského štátneho občana, vzniklá pred štátnym prevratom v starých rak.-uh. korunách, vo valorizovanej hodnote podľa maďarských zákonov — v rozpore so zákonom č. 187/1919 Sb. z. a n. — ani v tom prípade, keď ináč podľa pravidiel medzinárodného práva súkromného dotýčny právny úkon, z ktorého pohľadávka vznikla, treba posudzovať podľa maďarského práva.

(Rozh. z 26. júna 1936, Rv III 625/34.)

Riaditeľ bývalej Čís. a král. priv. košicko-bohumínskej železnice úč. spol. poveril v r. 1917 žalobníka, aby vypracoval plány na nádražnú budovu v P. — Žalobník tieto plány vyhotovil a odovzdal ich v r. 1922. Podľa dohody, uzavrenej spoločnosťou so hore uvedenou v r. 1917, žalobník mal za plány nárok na odmenu 25.535'80 predvojnových rakúsko-uhorských korún. Zaplatenia tejto sumy domáhal sa žalobník pred súdmi v Budapešti, ktoré mu prisúdily 19.151'85 zlatých korún — Čís. a král. priv. košicko-bohumínska železnica úč. spol., ktorá mala sídlo v Budapešti, bola vymazaná z firemného registra král. sedrie v Budapešti v októbri 1927 a do registra krajského súdu v Košiciach zapísaná bola v novembri 1928 Košicko-bohumínska dráha úč. spol. — Žalobník bol a je štátnym príslušníkom maďarským, žalovaná spoločnosť mala až do októbra 1927 svoje sídlo v Budapešti a aj dohoda strán

*) Výnimka: rozhodnutia, odsudzujúce žalujúcu stranu (alebo intervenienta) za platenie útrat; vid' rozh. Úr. sb. č. 2215.

v r. 1917 bola uzavrená v Budapešti. — Žalobník domáhal sa žalobou proti žalovanej Košicko-bohumínskej dráhe úč. spol. (za vedľajšej intervencie čs. eráru na strane žalovanej) zaplatenia 140.000 Kč ako valorizovanej odmeny za vyhotovené plány na stavbu nádražia v P.

Oba nižšie súdy žalobe čiastočne vyhoveľ s prisúdily žalobníkovi 132.004'10 Kč. Odvolací súd uviedol vo svojom rozsudku medzi iným toto: Dohodou zo dňa 12. apríla 1927 uzavrenou král. maďarským ministrom financií, král. maďarským ministrom železníc a Košicko-bohumínskou dráhou úč. spol., ďalej dohodou z 22. apríla 1927 uzavrenou král. maď. ministrom železníc, ministrom financií a čl. ministrom železníc, a zápisnicou z 20. máje 1927 o zasadnutí riadneho valného zhromaždenia účastinárov Košicko-bohumínskej dráhy je preukázané, že žalovaná spoločnosť preniesla svoje sídlo z Budapešti do Košíc na základe spomenutých ujednaní a na základe výzvy ministerstva železníc v Prahe z 10. mája 1927 č. 22.641-II/1-27. Dohoda o preložení sídla spoločnosti z Budapešti do Košíc bola prevedená na základe maďarského zákonného článku XVII:1922. Výzva Čs. ministerstva železníc na prenesenie sídla do Košíc opiera sa o zák. č. 12/1920 Sb. z. a n. Výmaz spoločnosti z obchodného registra v Budapešti bol prevedený na základe nariadenia maď. ministerstva zo dňa 21. októbra 1927 čis. 8975 1927 M. E., ktoré sa opiera o už spomenuté dohody a zák. čl. XVII:1922. Zápis do registra v Košiciach stal sa na základe návrhu spoločnosti zo dňa 21. novembra 1927 vo sväzku XIII. na strane 1550. V zápise sa výslovne udáva, že »táto spoločnosť bola zapísaná vo sväzku II. na strane 6 u firemného úradu sedrie v Budapešti« a že »sídlo firmy sú teraz Košice«. Prenesenie sídla stalo sa tedy vo shode so zákonmi tak v Maďarsku ako aj v Československej republike vydanými a je preto v Košiciach zapísaná Košicko-bohumínska dráha úč. spol. tá istá, ako prv v Budapešti zapísaná Čís. a král. priv. košicko-bohumínska železnica úč. spol. — Zistenie súdu prvej stolice, že ide o rôzne spoločnosti a že košická spoločnosť prevzala obchody zaniklej spoločnosti budapeštianskej, je v rozpore so zisteným skutkovým stavom.

Na jvyšší súd dovolacej žiadosti čiastočne vyhovel a rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že prisúdenú sumu snížil na 25.535 Kč 80 h.

Dôvody:

Suverenita zákonodárstva neprípúšťa úvahu o tom, či sú v súlade s ustanoveniami obchodného zákona tie špeciálne zákonné ustanovenia a na základe nich vydané ministerské nariadenia citované odvolacím súdom v napadnutom rozsudku, na základe ktorých firma »Čís. a král. priv. košicko-bohumínska železnica úč. spol.« preložila svoje sídlo z Budapešti do Košíc a zmenila názov svojej firmy na »Košicko-bohumínska dráha úč. spol.«. Na základe týchto zákonov a ministerských nariadení a na základe listín, tiež citovaných v napadnutom rozsudku, dospel odvolací súd správne k právnomu názoru, že žalovaná »Košicko-

bohumínska dráha úč. spol.« je totožnou spoločnosťou s bývalou »Cis. a kráľ. priv. košicko-bohumínskou železnicou úč. spol.«, a preto netreba sa zaoberať tými právnymi vývodmi sporných strán, ktoré vychádzajú z predpokladu, že ide o dve rozličné spoločnosti a o prevod závodu (podniku).

Žalovaná strana doznela, že poverila žalobníka v roku 1917 vypracovaním plánov na nádražnú budovu v P., že žalobník vyhotovil a v roku 1922 odovzdal jej tieto plány. Tým bol uznaný právny základ žalobnej pohľadávky, čím žalovaná vyhovelá svojej zaviazanosti, ktorá ju obťažuje podľa § 6 záverečnej zápisnice, napísanej dňa 22. apríla 1922 a maď.-kráľ. ministerstvami obchodu a financií a so žalovanou (Schlussprotokoll, č. 1. 75), tak že súd mal určiť iba výšku pohľadávky žalobníka.

V tomto ohľade odvolací súd zistil, že odmena žalobníka čini 25.535'80 predvojnových rakúsko-uhorských korún, ktoré odvolací súd kvalifikoval ako zlaté koruny. Toto skutkové zistenie nie je napadnuté. (Sťažnosť žalovanej a vedľajšieho intervenienta, že tieto koruny neboly zlaté koruny, ale predvojnové rakúsko-uhorské koruny, nemá významu.)

Otázka je, či možno túto sumu valorizovať.

Odvolací súd riešil túto otázku kladne, vychádzajúc zo stanoviska, že objednávka stala sa v Maďarsku,*) že v čase objednávky a dodania plánov bývaly obidve strany v Maďarsku,**) a že žalobník jej aj teraz maďarským štátnym príslušníkom, a tak na tento prípad treba použiť maďarského práva, ktoré pripustilo valorizáciu v dobe, keď táto pohľadávka bola žalovaná v Maďarsku.

Z uvedených dôvodov je síce správne to stanovisko, že tento prípad treba posúdiť podľa maďarského práva, pri tom nemožno však mať zreteľ na rozsudky maďarských súdov, lebo tieto rozsudky nie sú u nás vykonateľnými, v Československej republike po práve nejestvujú, a tak nemôže prísť do ohľadu ani okolnosť, že táto pohľadávka bola už žalovaná v Maďarsku. Pri tom však neslobodno spustiť s očí pravidlo, uvedené v bode 2 § 3 čl. IX zákona zo dňa 19. januára 1928 č. 23 Sb. z. a n., podľa ktorého nemožno poskytnúť právnú pomoc k vynúteniu konania, ktoré nemôže byť vynútené podľa tuzemského práva. Iné stanovisko malo by za následok, že cudzinci mohli by v Československej republike uplatniť viac práv než sami príslušníci Čs. štátu.

Majúc na zreteľ uvedené zásady pri použití maďarského práva, treba riešiť otázku valorizácie záporne.

Otázku valorizácie v Maďarsku upravuje zák. čl. XII:1928, ktorý vstúpil v platnosť dňa 1. apríla 1928 (nariadenie č. 1430/1928 M. E.).

Podľa § 3 tohoto zákona žiadosť o valorizáciu treba podať u súdu do jedného roka a to u pohľadávok, ktoré byly sročné ešte pred vstúpením zákona v platnosť, odo dňa, ktorým nadobudol tento zákon účinnosť, u pohľadávok, ktoré staly sa sročnými iba pozdejšie, odo dňa sročnosti.

*) správne: v bývalom Uhersku.

***) správne: v čase objednávky v bývalom Uhersku.

Pohľadávka žalobníka vznikla odovzdaním plánov, tedy ešte v roku 1922, nie je sporné, že žalovaná strana bola zapísaná do firemného registra u krajského súdu v Košiciach dňa 27. novembra 1927 a rozsudok maď. kráľ. Kúrie v spore, ktorým uplatňoval žalobník spornú pohľadávku pred maďarskými súdmi, bol vynesený dňa 24. apríla 1928.

Od ktoréhokoľvek dňa z teraz uvedených, keď sa počíta rok, do ktorého mal žalobník podať žalobu proti žalovanej o zaplatenie spornej sumy a o jej valorizovanie, tento rok už vypršal dňa 23. novembra 1931, keď bol podaný žalobný spis, ktorým započal žalobník tento spor pred československým súdom, tak že v dôsledku citovaného zákonného ustanovenia ani podľa práva maďarského nebolo by možné prisúdiť žalobníkovi jeho odmenu vo valorizovanej sume (keby neprekážala rozhodnúť maďarskému súdu v tomto spore okolnosť, že táto vec je tam vecou rozsúdenou). Tým menej môže prisúdiť žalobníkovi jeho odmenu valorizovane čl. súd, keďže valorizácia v súdenom prípade je neprípustná podľa § 6 zák. č. 187/1919 Sb. z. a n. na území čl. republiky a pripustenie valorizácie znamenalo by tedy vynútenie takého konania, ktoré podľa tunajšieho práva nemôže byť vynútené a znamenalo by to, že čl. súd mal by prisúdiť cudzincovi niečo, čo nemôže prisúdiť čs. štátnemu občanovi.

Za takých okolností bolo treba dovolacej žiadosti žalovanej a vedľajšieho intervenienta čiastočne vyhovieť, a sumu prisúdenú v napadnutom rozsudku snížiť na 25.535 Kč 80 h, ináč však bolo treba žalobu zamietnuť.

Čís. 15337.

Pri určení zmeny alimentáčnej povinnosti zaviazaného, ktorý pobera svoj dôchodok v poľskej valute, ale povinný je platiť výživné v československých korunách, v dôsledku zmeny valútárnych pomerov treba vychádzať zo zmeny varšavského devízového kurzu československej koruny.

(Rozh. z 25. júna 1936, Rv III 524/35.)

Žalobník zaviazal sa v smluve, uzavrenej pred verejným notárom 1. novembra 1928, platiť svojej žalovanej manželke prvého dňa každého mesiaca 1.000 Kč, z ktorej sumy patrilo 600 Kč na vydržovanie manželky, 350 Kč na vydržovanie ich dieťaťa a 50 Kč na životné poistenie žalobníka. Podľa 3. bodu tejto smluvy bolo ujednané, že ak sa dôchodok žalobníka zvýši mesačne najmenej o 500 Kč — berúc za základ dôchodok ku dňu 1. novembra 1928 — jeho alimentáčna povinnosť sa zvýši za každých 500 Kč o 150 Kč, z ktorej sumy pripadne 100 Kč na vydržovanie manželky a 50 Kč na vydržovanie ich dieťaťa, — kdežto ak sa sníži dôchodok žalobníka, za každých 500 Kč sa jeho alimentáčna povinnosť sníži o 150 Kč. Pri zvýšení a snížení bolo treba rozumeť aj prípadné zmeny valútárnych pomerov vzhľadom na to, že žalobník poberal plat v poľskej valute, kdežto svoju alimentáčnu povinnosť plnil

v KČ. — Žalobník domáhal sa žalobou zmeny alimentáčného záväzku, stanoveného hore označenou smluvou, že žalobník je povinný — vzhľadom na to, že jeho dôchodok sa snížil o 33% — od 1. marca 1934 platiť žalovanej mesačne len 666 Kč 66 h. O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly. N a j v y š š i s ú d rozsudok odvolacieho súdu čiastočne zmenil a vyriekol, že záväzok žalobníka stanovený v dohode, uzavrenej medzi ním a žalovanou dňa 1. novembra 1928, podľa ktorého je povinný platiť žalovanej mesačne 1.000 Kč na jej výživu a výživu ich dieťaťa, sa pozmeňuje tak, že počnúc 1. aprílom 1934 je povinný platiť len 850 Kč mesačne, inak dovolaciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

V tomto spore ide o výklad a aplikáciu ustanovenia 3. bodu smluvy zo dňa 1. novembra 1928, podľa ktorého bolo stranami ustanovené, že jestli sa dôchodok žalobníka mesačne o najmenej 500 Kč — berúc za základ jeho vtedajší riadny dôchodok z 1. novembra 1928 bez diét — zväčší, je povinný zo zväčšeného dôchodku svojej manželke od každých 500 Kč mesačne 150 Kč platiť, z ktorých prípadne na jej výživu 100 Kč, na výživu ich dcéry 50 Kč, naproti tomu sníži sa primerane v horejšom smysle výživné v prípade, že sa dôchodok žalobníka zmenší. Pod zvýšením a snížením riadneho dôchodku treba rozumieť aj prípadné valutárne rozdiely.

Smluvy treba vykladať tak, aby zostaly v platnosti a aby ich výklad kryl úmysel strán.

Smluva predpokladá možnosť zmeny dôchodku žalovaného: 1. zvýšením alebo zmenšením jeho zamestnaneckej odmeny; 2. poklesom alebo vzostupom valutárnym.

Je nesporné, že zamestnanecká odmena žalovaného poklesla, ale vystihnutie účinku tohoto poklesu na povinnosť žalovaného je sťažené tým, že sa v medzidobí zmenil pomer medzi valutou poľskou a československou.

Podľa vyššie uvedeného obsahu smluvy je pre povinnosť žalovaného rozhodujúci výhradne jeho dôchodok, ktorým sa rozumie suma peňazí, poskytnutá mu na základe zamestnaneckej smluvy, slúžiaca k dosiahnutiu pre neho potrebných spotrebných statkov.

S druhej strany však v medzidobí nastalý valutárny rozdiel medzi poľským zlotým a československou korunou, umožnil, že žalobník k plateniu výživného v československých korunách potrebuje menej poľských zlotých ako tomu bolo dňa 1. novembra 1928. Táto výhoda zvyšuje plateľnú schopnosť žalobníka a snižuje aj účinnosť presunu platenia penzijných príspevkov na neho.

Ponevác žalobník má svoj pobyt v Poľsku a tam dostáva zamestnaneckú odmenu, musí si opatriť peniaz potrebný k plateniu výživného podľa varšavského devízového kurzu, ktorý ostatne vykazuje proti pražskému kursu devízovému len nepatrnú diferenciu.

Jeho platová strata musí však byť prepočítaná na československé koruny, pretože podľa smluvy medzi stranami uzavrenej je pre sníženie alebo zvýšenie výživného smerodajný rozdiel vyjadrený v československých korunách.

Je zistené, že žalovaný dostával 2. novembra 1928 1.194 poľských zlotých, tedy v československých korunách podľa varšavského kurzu 4.516 Kč 30 h, teraz dostáva 942'91 poľských zlotých, tedy podľa kurzu z 21. marca 1934 v československých korunách 4.272 Kč 15 h, a tento jeho dôchodok sa snížil ešte o 266 Kč 65 h penzijných príspevkov, takže jeho skutočný dôchodok činí 4.005 Kč 50 h a jeho dôchodková strata 510 Kč 80 h.

V smysle bodu 3. smluvy má tedy žalovaný nárok na sníženie výživného o 150 Kč, z ktorých 100 Kč pripadá na alimenty určené pre jeho manželku a 50 Kč na výživu jeho dcéry, ktorý záväzok sa jeví v pomere k žalovanej ako jednotný.

Z týchto dôvodov bolo dovolacej žiadosti čiastočne vyhovené a rozhodnuté ako je vo výroku uvedené; ponevác žaloba bola podaná 21. marca 1934, bylo sníženie prisúdené od 1. apríla 1934.

Čís. 15338.

Smluvné presunutie zaplateného paušálu na dani obratovej nie je neprípustné.

(Rozh. z 26. júna 1936, Rv IV 455/35.)

Žalujúca firma mala zastúpenie eternitových závodov v M. pre východné Slovensko. Podľa smluvy zo dňa 14. januára 1931 dodávala I. žalovanému škridlice a za všetky pohľadávky, ktoré z uvedeného obchodného pomeru vzniknú, mal vraj prevziať II. žalovaný solidárny rukojemský záväzok. Cena tovaru bola v smluve stanovená na 1 Kč 70 h za kus okrem 4% paušalovanej dane z obratu. — Z tohoto obchodného spojenia vznikla žalujúcej firme pohľadávka 26.843 Kč 25 h, ktorej zaplatenia domáhala sa žalobou proti obom žalovaným. Proti žalobe bránili sa žalovaní medzi iným aj tým, že žalujúca firma nie je oprávnená účtovať 4% paušalovanú daň z obratu, lebo túto má platiť výrobca, a ponevác žalujúca firma nie je výrobcom, nemôže túto daň presunúť na odberateľa.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobe vyhoveľ. O d v o l a c í s ú d uviedol v dôvodoch svojho rozsudku čo do prisúdenia 4% paušalovanej dane z obratu toto: II. žalovaný napadol rozsudok súdu prvej stolice z toho dôvodu, že neprávom bol zaviazaný k náhrade 4% paušalovanej dane z obratu, lebo podľa vyhlášky ministerstva financií zo dňa 26. júna 1930, č. 93 Sb. z. a n. paušál u osínkocementovej škridlice je povinný platiť výrobca a preto žalujúca strana, ako sprostredkujúci obchodník, nemôže ju zvláštnym účtovaním presunúť na žalovanú stranu. Je síce pravda, že paušálom je krytá daň z obratu zo všetkých dodávok shora uvedeného tovaru, avšak žalovaná strana proti tomuto zvláštnemu vyúčtovaniu ne-

môže nič namietat', keď sa to tak stalo v smysle ujednaní procesných strán. Podľa bodu 5. smluvy zo dňa 14. januára 1931 kúpna cena odpredaných eternitových šablón bola určená tak, že žalovaná strana povinná je zaplatiť žalujúcej strane za jeden kus podľa základu tehďajšieho dňa 170 Kč a okrem toho (exkluzíve) 4% daň z obratu, t. j. spolu 1 Kč 76'8 h, v dôsledku toho i jednotlivé faktúry boli takto vystavené. Žalovaná strana ničím nevyvrátila výpočet a tvrdenie žalujúcej strany, že jej tovaria do kúpnej ceny škrídlíce zakalkulovala tiež paušalovanú daň z obratu, bola preto žalujúca firma oprávnená zakalkulovať túto daň i žalovanej strane ako ďalšiemu odberateľovi; zvláštne účtovanie dane z obratu stalo sa len preto, že smluvné strany počítaly i s prípadným snížením dane z obratu, čo bolo by prípadlo v prospech žalovanej, totiž malo by za následok sníženie úhrnnej kúpnej ceny. Preto námietke nebolo možno vyhovieť, lebo jednotná kúpna cena bola určená v smysle súhlasnej vôle procesných strán, čím žalovanú stranu žiadna ujma nestihla, a ujednanie neodporuje platným predpisom. Nemožno prisvädiť ani tej námietke žalovanej strany, že ustanovenie smluvy zo dňa 14. januára 1931 »exkluzíve daň z obratu« je nejasné a že ona rozumela tomu tak, že daň z obratu je vylúčená a preto závadný výrok smluvy, aby nedošlo k pochybnostiam, mal byť správne štylizovaný tak, že žalovaná strana má zaplatiť kúpnu cenu 170 Kč plus daň z obratu. K tvrdenému nedorozumeniu však so strany žalovanej ani nedošlo, čo vysvitá z toho, že po celú dobu obchodného spojenia žalovaná strana bola vždy obťažovaná v smysle faktúr kúpnu cenou vo výške 176'80 Kč za 100 kusov eternitových škrídlíc, totiž spolu s daňou z obratu a žalovaná strana proti tomu nič nenamietala. Najvyšší súd dovoláciu žiadosť zamietol a uviedol dotyčne otázky oprávnenosti účtovania dane z obratu žalujúcou v dôvodoch svojho rozhodnutia:

Dovolacia žiadosť II. žalovaného uplatňuje proti rozsudku odvolacieho súdu, že žalujúca strana neprávom pripočítava ku kúpnej cene eternitu 4% daň z obratu, lebo daň z obratu u tohoto tovaru bola paušalovaná, žalobník nie je výrobcom, lež len obchodníkom, ktorý daň z obratu neplatí a nemôže ju tedy zvlášť započítať.

V tomto smere poukazuje dovolací súd na dôvody rozsudku odvolacieho súdu a dodáva k nim toto: Dovolateľ sa neprávom dovoláva, aby sem spadajúce otázky boli posúdené tak, ako si to osvojila obchodná a priemyselná komora v K., opierajúc sa o komentár Dra Bohumila Novotného »Daň z obratu a daň prepýchová« z roku 1931. Tento posudek nie je smerodajný, nie preto, že by bol nesprávny, lež preto, že na súdený prípad neprilieha, lebo medzi stranami bolo smluvou určené, akým spôsobom má byť cena tovaru vypočítaná, a žalovaný jednotlivé jemu zaslané faktúry pre nesprávny výpočet ceny nenamietal, lež len dodatočne, opozdene si činil nárok na srážky vo výške 4% obratovej dane. Jadro posudku je v tom, že poplatník môže presunúť daň z obratu zvláštnym účtovaním len, keď je povinný ju sám štátu zaplatiť, ktorú povinnosť má u paušalovanej dane len výrobca. O presune »zvláštnym účtovaním« ide však len v tom prípade, kde daň z obratu má byť platená mimo ceny smluvne ujednanej. Keď bolo pri ujednaní kúpnej ceny

určené, že celkovú kúpnu cenu nečini len ujednaná jednotková cena, lež aj percentá paušalovanej dane z obratu, nejde o zvláštne vyúčtovanie, lež len o určenie dvoch složíek kúpnej ceny; takéto určenie nie je v rozpore so zákonom, ktorý len to neprípúšťa, aby v smluvnej cene nebola neoprávnená predateľom pripočítaná daň z obratu v skutočnosti ním štátu neplatená.

Čís. 15339.

Pojistiteľ se nemůže dovolávatí průpadní doložky pro porušení oznamovací povinnosti pojistníkem, oznámil-li mu pojistnou příhodu na místě pojistníka sám poškozený.

(Rozh. ze dne 30. června 1936, Rv II 690/34.)

Žalobce byl při nehodě autobusu těžce popálen. Jeho žalobě o náhradu škody, podané proti vlastníku auta, bylo částkou 15.000 Kč vyhověno a dal si proto žalobce tento nárok škůdců proti žalované pojišťovně přikázati k vybrání. Další nároky uplatňuje žalobce proti žalované pojišťovně z důvodu § 10 zák. č. 162/08 ř. z. Nižší soudy žalobu zamítly, první soud z těchto důvodů: Žalobce dal si přikázati k vybrání pro svůj nárok z rozsudku pohledávku škůdců proti žalované, avšak pouze pro část celkového svého nároku, totiž pro 15.000 Kč s přísl. Jenom k této částce má tedy žalobce aktivní legitimaci k žalobě jako vymáhající věřitel (§ 308 ex. ř.), avšak musí trpěti všechny námítky postoupeného dlužníka žalované (§§ 1395, 1396 obč. zák.). Žalovaná namítá, že škůdce žalobcův Alois S. nesplnil podmínku pojišťovací smlouvy mezi ním a žalovanou ujednané, pozbyl svých práv z pojistky oné, a proto ani žalobce nemá proti žalované již nároku. Z pojišťovacích podmínek žalovanou předložených vyplývá, že podle článku 14 pojišťovacích podmínek jest pojistník povinen oznámiti pojišťovateli neprodleně dostavení pojistné příhody, jakmile o ní zvěděl. Této povinnosti oznámiti příhodu dostojí, když odešle oznámení do 8 dnů po době, kdy třetí osoba mimosoudně přivedla svůj nárok proti němu k platnosti nebo kdy bylo zavedeno trestní řízení. Přivádí-li třetí osoba svůj nárok k platnosti proti pojistníkovi soudně, jest ten povinen neprodleně to oznámiti pojišťovateli. Pojistník jest dále povinen dáti veškerá vysvětlení nutná k zjištění pojistné příhody nebo rozsahu plnění pojišťovatelova. Pojistník jest povinen míti po pojistné příhodě péči o to, aby škoda byla odvrácena nebo zmenšena, jinak může býti pojišťovatel zproštěn povinnosti k plnění. Pojistník jest povinen učiniti vše, co objasňuje pojistnou příhodu a jest povinen podle možnosti podporovati pojišťovatele v obraně proti neodůvodněným nebo nepřiměřeným nárokům. Pojistník jest dle čl. 15 pojišťovacích podmínek povinen dáti se v soudní rozepři zastupovati právním zástupcem, kterého mu jmenuje pojišťovna. Jest povinen takto určenému právnímu zástupci pojišťovatelovu dáti plnou moc procesní, podle pravdy ho zpravití o všech

okolnostech a podobně. Jestliže pojistník nesplní povinnosti, které mu vůči pojišťovateli ukládají předpisy článku 14, odst. 1—3 a článku 15, odst. 2 a 5, ztrácí nárok na pojišťovatelovo plnění. Tento právní následek nastane, jestliže osobě povinné k plnění povinností stipulovaných v článku 14 a 15 pojišťovacích podmínek nelze přičítati ani úmysl ani hrubou nedbalost, anebo nemělo-li porušení těchto povinností vlivu ani na zjištění pojistné příhody, ani na zjištění nebo objem plnění pojišťovatelova. Alois Š. právě uvedených podmínek smluvních nesplnil, neboť pojistné příhody vůbec nehlásil a v řízení proti němu zahájenému vůbec nic nepodnikl a dal se odsouditi pro zmeškání i se svým šoférem. Toto jeho jednání jest považovati za hrubou nedbalost. Oznámení o své škodě, které žalobce sám žalované hlásil, není oznámením pojištěného škůdce, neboť pouze ten je jako smluvní strana pojišťovací smlouvy oprávněn pohledávkou z pojistky disponovati a bez jeho vědomí není žalovaná ani oprávněna vyrovnávati věc s poškozeným. I kdyby se však žalovaná s třetí strany snad tedy byla dověděla, že žalobce uplatňuje proti Aloisu Š. mimosoudně nějaké nároky ze škody, neprokázal žalobce vůbec, že by byl Alois Š. žalovanou uvědomil o soudních krocích žalobcových proti němu zahájených. Pozbyl tedy Alois Š. podle podmínek pojišťovací smlouvy proti žalované jakéhokoliv nároku z této smlouvy, proto mohla žalovaná namítnouti právem tuto okolnost proti žalobnímu nároku opřenému o exekuční postup.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Žalobce nejen, že uvádí v žalobě, že pojistník řádně ohlásil případ u pojišťovny, nýbrž tvrdí také, že žalovaná pojišťovna se žalobcem vyjednávala o vyřízení věci a že žalobce hlásil u žalované pojišťovny, že podává žalobu na pojistníka Aloise Š. Nižší soudy se tímto tvrzením blíže neobíraly, zejména neučinily o něm určitých skutkových zjištění vycházející z právního názoru, že činnost poškozeného nemůže nahraditi nedbalost po případě úmyslnost pojistníkovu při plnění povinností uložených mu v čl. 15 a 14 všeobecných pojišťovacích podmínek pro pojištění povinného ručení. Pro tento právní názor není opory v zákoně. Poškozený, který má pro svůj nárok proti pojistníkovi zákonné zástavní právo na jeho náhradové pohledávce z pojistné smlouvy, jest zajisté oprávněn, aby sám splnil tyto povinnosti uložené pojistníkovi. Vyplývá to z povahy věci, neboť jinak by byl po případě vůbec připraven o možnost s úspěchem uplatnití svoje zákonné zástavní právo pro pouhou liknavost pojistníkovu, ať z jeho nedbalosti, ať z úmyslnosti, a plyne to i ze zásady projevené v § 26 zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. z. Ohlášení pojistníkovu, že při vystupování byl žalobce popálen, nelze pomínouti jako bezvýznamnou zmínku pouze z té příčiny, že se stalo v oznámení poškození motorového vozidla, tedy v oznámení vztahujícím se na jiné pojištění. Pokud pak by samo nevyhovovalo předpisům čl. 14 podmínek (§ 124 zák. čís. 501/

17 ř. z.), mohl býti nedostatek napraven oznámením pojistné příhody se strany poškozeného, přivádějícího k platnosti nároky proti pojistníkovi jednak mimosoudně, jednak sporem. Ostatně z předchozích vývodů plyne, že oznámení pojistné příhody a žaloby podané na pojistníka, jež by pojišťovně učinil poškozený způsobem vyhovujícím zmíněným předpisům, má účinek proti pojišťovně, třebaže by se stalo bez souhlasu pojistníkovu po případě i proti jeho vůli. Žalovaná pojišťovna mohla na oznámení to zaříditi vše, co se podává pro takový případ z pojišťovacích podmínek, zejména měla možnost jako vedlejší intervenutka ve sporu poškozeného žalobce proti pojistníkovi zabrániti rozsudku pro zmeškání. Pro mínění, že by snad bez účasti pojistníkovy neměla potřebné informace nebo že by se jí dokonce pojistník zdráhal poskytnouti, není podkladu v přednesu žalované strany. To vše vede dále k závěru, že za těchto okolností porušení povinností pojistníkových by nemělo vlivu ani na zjištění pojistné příhody, ani na objem plnění pojišťovny (čl. 16, posl. věta poj. podmínek, § 32, třetí odst. zákona čís. 501/17 ř. z.). Výtka odpůrkyně dovolatelovy, že o tom schází tvrzení žalobcovu, neobstojí, jak patrně z jeho tvrzení naznačeného dříve z úvodu tohoto odůvodnění, neboť v tvrzení tom jest to v podstatě zahrnuto. Řízení bude tudíž v uvedených směrech doplniti.

Čís. 15340.

Otázka, či treba k zachovaniu záväzku akceptanta zmenku protestovať, posudzuje sa podľa práva miesta, kde bola zmenka akceptantom podpísaná, a nie podľa práva miesta, kde akceptant bydlí.*)

(Rozh. z 30. júna 1936, Rv III 212/36.)

Žalujúca strana uplatňovala žalobou medzi iným proti I. žalovanej firme, ktorej sídlo je v Bratislave, zmenku, vystavenú v Budapešti, opatrenú podpisom I. žalovanej firmy ako akceptantky, doložkou domiciliu a údajom domiciliáta (H. banka v Budapešti). — I. žalovaná firma námietala najmä, že podľa § 39 zmenk. zák. (č. 1/1928 Sb. z. a n.) tým, že zmenka nebola pre neplatenie u domiciliáta protestovaná, nastala strata zmenkových práv aj proti nej ako akceptantke. Podľa stanoviska žalujúcej strany k zachovaniu zmenkových práv proti I. žalovanej firme ako akceptantke v súdnom prípade nebolo treba zmenku protestovať, lebo I. žalovaná firma akceptovala zmenku v Budapešti a podľa práva platného v čase splatnosti zmenky v Maďarsku, ktoré je preto smerodajné, k zachovaniu zmenkových práv z domicilovanej zmenky proti akceptantovi nie je treba zmenku u domiciliáta protestovať (§ 53 zák. čl. VIII; 1925).

O b a n i ž š i e s ů d y žalobe vyhoveľ. Dotyčne vyššie spomenutej námietky i žalovanej firmy uviedly v svojích dôvodoch, že zmenka bola

*) Srov. Sb. n. s. č. 11578.

I. žalovanou firmou — ako je zistené — akceptovaná v Budapešti, preto má byť otázka, či treba k zachovaniu záväzku I. žalovanej firmy ako akceptantky zmenku protestovať, posudzovaná podľa zmenkového práva platného v čase splatnosti zmenky v Maďarsku. § 53 zák. čl. VIII:1925, ktorým bolo zmenené ustanovenie § 43 zák. čl. XXVII:1876 a ktorý treba v súdenom prípade aplikovať, však výslovne ustanovuje, že k zachovaniu zmenkových práv proti akceptantovi nie je treba domicilovanú zmenku pre neplatenie u domiciliáta protestovať.

Na jvyšší súd dovolaciu žiadosť I. žalovanej firmy zamietol.

Dôvody:

Žalovaná strana v dovolacej žiadosti uplatňuje porušenie formálneho a materiálneho právneho pravidla, ktoré vidí v tom, že odvolací súd bez náležitého dôkazu vzal za základ svojho rozhodnutia, že ustanovenie § 43 zák. čl. XXVII:1876 je v Maďarsku pozmenené šom 53 maďarského zák. čl. VIII:1925 a že v čase splatnosti spornej zmenky ustanovenie tohoto posledného šu bolo v Maďarsku účinné. Podľa názoru dovoľateľky mohlo by byť cudzozemské právne pravidlo dokázané jedine vysvedčením čs. ministerstva spravodlivosti, v nedostatku takéhoto vysvedčenia má byť pokladané cudzozemské právne pravidlo za nedokázané. Dovolacia žiadosť ďalej vyvodzuje, že v otázke, či bol potrebný k zachovaniu zmenkových práv žalujúcej strany protest, treba aplikovať jedine čs. zmenkový zákon a odvolací súd neprávom aplikoval cudzozemské, maďarské právo.

Najvyšší súd neuznal tieto dovolacie sťažnosti za opodstatnené.

Niet takého právneho pravidla, podľa ktorého súd môže pokladať právne pravidlo, v cudzom štáte platné, za dokázané len na základe vysvedčenia čs. ministerstva spravodlivosti. Ba § 268 Osp. výslovne ustanovuje, že takéto právne pravidlá treba dokazovať len vtedy, keď ich súd nepozná, a že súd na poznanie takýchto právnych pravidiel môže použiť prameňov, ktoré sám pokladá za účelné. Dovolacia sťažnosť je však tým menej opodstatnená, že v tejto otázke bolo zaopatrené i vysvedčenie čs. ministerstva spravodlivosti (č. l. 24) a právne stanovisko odvolacieho súdu je po tejto stránke v súlade s obsahom tohoto vysvedčenia.

Sporná zmenka bola podľa smerodajného skutkového stavu žalovanou stranou podpísaná v Maďarsku. Odpovedá preto právnej zásade opätovne vyslovenej Najvyšším súdom a podrobne odôvodnenej v rozhodnutí Sb. n. s. č. 11578, aby bolo aplikované právo platné v Maďarsku pri riešení otázky, či bol potrebný protest k zachovaniu zmenkových práv žalujúcej strany.

Dovolacia žiadosť napáda skutkové zistenie odvolacieho súdu, podľa ktorého sporná zmenka bola dovoľateľkou podpísaná v Maďarsku. Vytýka odvolaciemu súdu po tejto stránke zrejme mylný skutkový záver, rozpor s obsahom spisov a nedostatok náležitého odôvodnenia.

Najvyšší súd preskúmal skutkové zistenie odvolacieho súdu s hľadiska a v rámci dovolacích sťažností a nespoznal tieto sťažnosti za opodstatnené. Odvolací súd o svedeckých výpovediach v súvislosti s predloženou korešpondenciou náležite a bezvadne uvažoval.

Dovolacia žiadosť vyvodzuje, že domicilovanie zmenky stalo sa bezprávne, pretože nebol k domicilovaniu daný súhlas všetkých zmenkove zaviazaných, a že preto domicil treba pokladať za nejestvujúci. V nedostatku domicilu však je pre dovoľateľku miesto platenia Bratislava a nie Budapešť. Vytýka po tejto stránke odvolaciemu súdu, že neprávom pominul dokazovanie dovoľateľkou navrhnuté.

Najvyšší súd ani tejto dovolacej sťažnosti nevyhovet. Sama tá okolnosť, že dovoľateľka a ostatní zaviazaní nedali výslovne súhlas k domicilovaniu zmenky ešte nečiní domicilovanie bezprávnym. Dovoľateľka ani netvrdí, že dotyčne miesta platenia a resp. domicilovania zmenky bola uzavrená medzi smluvnými stranami dohoda, s ktorou je domicilovanie v rozpore. V nedostatku takejto dohody však nemôže sa pokladať za bezprávne domicilovanie u banky, ktorej bola sporná zmenka odovzdaná, nehľadiac na to, že táto otázka pre riešenie sporu ani nemá významu.

Čís. 15341.

Pojem »kupeckých služeb« podľa § 1, odst. 1, lit. a), d) zák. čís. 154/34 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 1. července 1936, Rv I 1691/35.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované jako řeznický krámský od 7. srpna 1933 s týdenním platem 415 Kč 50 h. Mezi 17. červencem a 20. srpnem 1934 byl žalobce nemocen a nedostal plat ani náhradní procenta. Dne 25. srpna 1934 dostal týdenní výpověď a dostal na týden zapláceno, při čemž podepsal stvrzenku, že jest se žalovanou úplně vyrovnán. Podle svého přednesu byl žalobce jako řeznický krámský obchodním pomocníkem a nevztahovala se na něho kolektivní smlouva mezi společenstvem uzenářů pražských a sekci výrobců uzenářského zboží a hromadou živnostenských pomocníků při společenstvu uzenářů pražských, Svazem dělníků řeznických a uzenářských v Československé republice a Odbořovým sdružením dělníků řeznických a uzenářských v republice Československé, ježto jmenovaná smlouva, ač vypočítává všechny kategorie řeznických a uzenářských pomocníků, o řeznických krámských nemluví. Řeznický krámský jest obchodním pomocníkem a proto se na žalobce vztahuje zákon o obchodních pomocnících. Měl proto po dobu nemoci 5 neděl dostati plat 2.075 Kč 50 h. Dále mu příslušela výpověď k 31. říjnu 1934, ježto pak dostal hrazen pouze týden při propuštění, náleží mu doplatek za dobu 9 neděl a 4 dni 4.183 Kč 40 h. Má také nárok na čtrnáctidenní dovolenou, kterou nedostal a tedy na náhradu 831 Kč, podle remunerace za rok 1934 přísluší mu poměrná část za 10 měsíců v roce 1934 300 Kč. Stvrzenku při odchodu ze služby, že jest úplně vy-

rovnán, podepsal v rozčilení. Navrhnul odsouzení žalované k zaplacení uvedených jednotlivých částek. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud částkou 6.300 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci spatřuje žalovaný v tom, že odvolací soud uznáv, že žalobce konal v obchodní provozovně podniku žalovaného, pro nějž platí živnostenský řád, služby kupecké, pokládal žalobce za osobu, pro jejíž pracovní poměr platí ustanovení zákona ze dne 11. července 1934 čis. 154 Sb. z. a n. K právním vývodům dovolání se tu připomíná, že »kupeckými službami« ve smyslu § 1, odst. 1 písm. a) a d) uvedeného zákona jest rozuměti práce související s nákupem a prodejem zboží nebo náležející k organizaci podniku (na př. obstarávání pokladny, účetnictví, korespondence, registratury a pod.), jichž řádný výkon předpokládá aspoň v průměrných případech školenost a dovednost s hlediska kupeckého odbornou. Nemusí to býti činnost rázu vyššího, vyloučeny jsou jen případy, kde jde o činnost záležející převážně v úkonech podřadných aneb o služby konané jen jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně (§ 1, odst. 2 cit. zák.). Kdo jest ustanoven, aby převážně konal takové kupecké služby v podnicích a závodech, pro něž platí živnostenský řád, na toho se vztahují podle § 1, odst. 1 písm. d) ustanovení uvedeného zákona. Žalobce byl ustanoven v obchodní provozovně podniku žalovaného spadajícího pod živnostenský řád jako řeznický krámský, byl zaměstnán v krámě, kde se prodávalo maso, přicházel do krámu o 5½ hodině ráno, připravil maso, jež bylo z chladírny do krámu přineseno k výseku, pak po sedmé hodině ranní obsluhoval v krámě zákazníky, vysekával jim maso podle jejich objednávků, spočítal částky za vysekané maso, vyblokoval je na kontrolní pokladně a lístek s masem odevzdal zákazníkovi, jenž pak určenou částku zaplatil u pokladny; žalobce s druhým krámským musel se starati i o doplnění zásob masa v krámě z přípravy masa a nepodléhal v krámě žádnému odbornému dozoru. Tyto vypočtené práce, jimiž byl žalobce převážně zaměstnán, protože krám byl otevřen již kolem 7. hodiny ráno, souvisely s prodejem zboží v prodejní místnosti podniku žalovaného. Ze zjištěné skutečnosti, že v krámě byli ještě druhý krámský prodavač a mimo to pokladní, vyplývá, že šlo o podnik značného rozsahu, v němž řádný výkon prodavačské služby předpokládá školenost a dovednost s hlediska kupeckého odbornou. Nelze souhlasiti s názorem dovolatelovým, že žalobcovy práce byly převážně zcela obyčejnými ručními pracemi řeznického dělníka, neboť jako obyčejné práce řeznického dělníka jest posuzovati práce konané v řeznické dílně, nikoliv práce spojené s obsluhováním zákazníků v prodejně, s přijímáním a vyřizováním zakázek a s vypočítáváním prodejní ceny za vydané zboží, což spadá vesměs v obor činnosti kupecké. Není případný ani poukaz dovolatelův na to, že i průměrná hospodyně dovede maso upravit a rozsekati a jeho kvalitu posouditi, neboť taková dovednost před-

pokládá zajisté i u hospodyně pro její obor nabytou zkušenost a jistou vyškolenost. Ostatně jest tu rozhodnou jen skutečná povaha prací žalobce jako krámského prodavače, kterou nelze posuzovati ani s hlediska řeznického řemesla, ani s hlediska hospodyně vedoucí domácnost.

Čís. 15342.

Provádí-li stavebník, jenž není členem organizace uzavřevší kolektivní smlouvu, stavbu ve vlastní režii, může ujednat se svými dělníky i nižší mzdy a jiné pracovní podmínky, než jsou stanoveny v kolektivní smlouvě. Přiměřenost odměny, nebyla-li její výše výslovně ujednána, jest pak posouditi podle § 273 c. ř. s. podle výše mzdy stanovené v hromadné smlouvě pracovní a platící v místě, kde stavba byla provedena.

(Rozh. ze dne 1. července 1936, Rv I 1181/36.)

Žalovaná firma prováděla odklizení budov a k práci na tom přijala do služeb žalobce. Při přijetí do práce musil žalobce, jak přednesl, podepsati revers, v němž potvrdil, že jde o práce nouzové a že proto se na ně nevztahují ustanovení kolektivní smlouvy stavebních dělníků jinak v místě, kde pracoval, platné. Žalovaná nebyla členem skupiny zaměstnavatelů, která ony kolektivní smlouvy v stavebních živnostech uzavřela, kdežto žalobce byl členem organizace zaměstnanců tuto smlouvu uzavřevší. Podle těchto smluv činila hodinová mzda stavebního dělníka 4.25 Kč, kdežto podle zmíněného reversu byla stanovena částkou 3 Kč. Žalobce popíraje platnost ujednání podle reversu, ježto podpis na něm byl vynucen nátlakem, tvrdí, že se na něho vztahují ustanovení kolektivní smlouvy pro obor stavební, jak platila v okrese, kde pracoval, a domáhá se proto na žalované rozdílu mezi mzdou, jaká mu byla vyplácena, a mzdou, jež mu podle kolektivní smlouvy přísluší. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal částečně podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Je nesporné, že žalovaná firma nenáleží k organizaci zaměstnavatelů, která sjednala kolektivní smlouvu s organizací zaměstnanců, jejímž členem je žalobce. Kolektivní smlouvy jsou smlouvami soukromými, při jejichž ujednání smluvní organizace představují své členy, kteří podle hromadné smlouvy práv nabývají, jich pozbývají a pod. (Sb. n. s. 9145). Okolnost, že pro obor určité výdělečné činnosti byla sjednána hromadná smlouva, nemá tedy sama o sobě významu v případě, kde na některé straně vystupuje jako smluvník osoba nenáležející k příslušné organizaci, jež za své členy uzavřela kolektivní smlouvu. Žalovaná firma zjednala žalobce jako stavebního dělníka a žalobcův pracovní poměr jest tedy posuzovati výhradně podle individuální smlouvy sjednané mezi

ním a žalovanou firmou. Nezáleží na tom, zda žalovaná byla oprávněna k provozování stavitelské živnosti. Pracovní smlouva ujednaná mezi žalobcem a žalovanou firmou je platná, neboť sjednání takové smlouvy není zakázáno zákonem a nepříčí se ani jinak dobrým mravům, hledí-li se k tomu, že stavebník může stavbu provést i ve vlastní režii a k tomu účelu si zjednatí dělníky, a že jen provedení stavby musí se díti podle plánu a pod dozorem osoby k tomu podle zák. č. 193/93 ř. z. oprávněné, neboť jinak je provedení stavby trestné podle předpisů živn. řádu. Provádí-li stavebník stavbu ve vlastní režii, může sjednatí smlouvy se svými dělníky a ujednání s nimi i nižší mzdy a jiné pracovní podmínky, než jsou stanoveny v kolektivních smlouvách, při čemž nesejde na tom, že pak může stavěti laciněji a zejména uspořít na daních. Žalobce však vyvozoval neplatnost smlouvy se žalovanou firmou ujednané zejména z toho, že na něho byl učiněn nedovolený nátlak, neboť dělníkům a také jemu bylo prý pohroženo různými újmami, zvláště odnětím poukázek na odběr potravin, kdyby nepodepsali prohlášení ze dne 10. září 1935. Kdyby toto žalobcově tvrzení bylo pravdivé, šlo by o nespravedlivé donucení a žalobcově přivolení ke smlouvě nebylo by projeveno svobodně (§ 869 obč. zák.). Smlouva by byla pro tento nedostatek vůle neplatná a žalobce mohl by se domáhati na žalované firmě z důvodu jejího obohacení na úkor žalobcův (§ 1435 obč. zák.) přiměřeného platu za vykonané práce. Za přiměřenou odměnu lze tu míti při úvaze podle § 273 c. ř. s. mzdu v kolektivní smlouvě stanovenou, byla-li pro ober stavební činnosti sjednána hromadná smlouva, zavazující všechny stavitele a stavitelské zaměstnance na místě, kde sporná stavba byla provedena. První soud nepokládá žalobcem tvrzený nátlak za prokázaný, avšak žalobce napadl jeho rozsudek v tomto směru a bude tudíž na odvolacím soudě, aby se i touto výtkou obíral, o ní jednal podle zásady v § 33 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. stanovené a učinil v tomto směru potřebná zjištění.

Čís. 15343.

Kdy nejde o vodní družstvo ve smyslu vodního zákona.

Soudy jsou oprávněny i povinny samostatně posuzovati právní povahu vodovodního družstva, i když bylo sdružení správním úřadem uznáno podle § 56 vod. zák.

(Rozh. ze dne 1. července 1936, R II 275/36.)

První soud rozvrhuje nejvyšší podání nepřikázal vodovodnímu družstvu v K. na jeho přihlášenou pohledávku (příspěvky) v přednostním pořadí nic. **Důvody:** Vodovodní družstvo v K. nemá přednostního práva na vyplacení příspěvků, protože bylo ustaveno k zřízení vodovodu, tudíž k účelu, který není uveden v § 52 mor. vodního zákona. Rekursní soud přiznal na přihlášenou pohledávku tohoto družstva v přednostním pořadí určitou částku.

Nejvyšší soud nepřiznal pohledávce vodovodního družstva přednostní pořadí.

Důvody:

Toliko vodním družstvům jmenovaným v § 53 vodního zákona č. 93/1869 ř. z. (§ 52 mor. vod. zák.) byla propůjčena výhoda podle § 62 resp. 61 citovaných zákonů, a účely v § 53 vodního zákona č. 93/1869 ř. z. (§ 52 mor. vod. zák.), pro něž může býti utvořeno vodní družstvo, jsou uvedeny v zákoně taxativně. Spolčení (asociace) k jiným účelům nemohou býti pokládána za vodní družstvo ve smyslu vodního zákona. Rekursní soud vycházel z názoru, že výrazu »vodní stavby« v § 53 vodního zákona (§ 52 mor. vod. zák.) jest rozuměti v širším smyslu slova tak, že pod tento pojem spadají veškeré práce vodní, týkající se přirozeného nebo umělého toku vodního a tedy též zřízení vodovodů. Tento názor nelze schváliti. Jen družstva sledující některý z účelů uvedených v § 53 resp. 52 svrchu citovaných zákonů jsou vodními družstvy v technickém smyslu slova. Jedině přípustný účel vodních družstev podle zákona založených se týká jednak provádění staveb regulačních, jednak prací melioračních. Zřízení vodovodu však nenáleží ani k první, ani ke druhé skupině vodních prací a nejde tu zvláště o stavby vodní, »kterými se mají pozemky chrániti nebo břeh upraviti«, jak toho vyžaduje zákon. Proti extensivnímu výkladu mluví také úvaha, že vodní zákon označuje péči o opatření vody v § 36 jako záležitost obcí a osad v rámci obecního zřízení a odkazuje tedy péči o zřizování vodovodů pro potřebu obcí a osad jiným nuceným svazům (jmenovaným samosprávným korporacím). Prikazuje-li však zákon opatřování vody do působnosti obcí a osad, nelze míti za to, že zamýšlí, aby vedle obcí a osad byly za účelem opatřování vody tvořeny ještě zvláštní svazy nucené povahy, zejména když vzájemný poměr těchto svazů k obci neb k osadě ani nijak neupravil (Boh. č. 5305/1926). Rekursní soud mylně pojímá uznávací akt úřední podle § 56 cit. vodních zákonů jako autorativní, právní moci schopné rozhodnutí v otázce, zdali sdružení, o které jde, má právní povahu vodního družstva. Uznáním sdružení správním úřadem podle uvedeného zákonného ustanovení se nezřizuje vodní družstvo, ani se mu nepropůjčuje právní osobnost, nýbrž jde o pouhé zjištění, že družstvo vešlo v život způsobem zákonu odpovídajícím a že jeho organizace neodporuje zákonu. Nejde tu však o rozhodnutí o sporné právní povaze sdružení, zejména ne o rozhodnutí všeobecné (erga omnes) působící, takže tímto aktem nejsou dotčena práva a zájmy třetích osob v řízení vůbec nezúčastněných (Bohusl. č. 5305, Budw. č. 8927 A, 9028 A), a soudy byly tedy v souzené věci oprávněny i povinny samostatně posuzovati právní povahu vodovodního družstva, o kteréž jde. Nedoplatkům členských příspěvků přihlášených zmíněným vodovodním družstvem nepřisluší tudíž požadované pořadí a nebylo lze tyto příspěvky přikázati.

Čís. 15344.

Pensijní fond československých státních drah není samostatná, od státu odlišná právní osobnost, nýbrž jest pouhým pomocným zařízením státní správy železniční.

(Rozh. ze dne 1. července 1936, R II 303/36.)

Žalobce byl zaměstnán jako pomocný průvodčí vlaků ve službách čs. státních drah. V květnu 1928 onemocněl a byla mu dána po uplynutí nemocenského roku výpověď a byl jeho služební poměr u státních drah skončen dne 22. května 1929. Ve smyslu stanov pensijního fondu čsl. státních drah a vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. byla žalobci přiznána pense ve výši úhrnem 8.400 Kč ročně a tato pense byla mu vyplácena do 30. září 1932. Výnosem ředitelství státních drah ze dne 2. září 1932 byla dnem 30. září 1932 žalobci tato pense zastavena proto, že žalobce nabyl opět pracovní způsobilosti, takže může zase konati přiměřené zaměstnání. Žalobce tvrdí, že toto zastavení jeho pense je bezdůvodné a nesprávné, ježto jeho choroba dosud trvá v plné míře a je vyloučeno, aby žalobce mohl vykonávati přiměřené zaměstnání. Má nárok na zaopatřovací a odpočivné požitky podle § 7, odst. 3, čís. 2 stanov pensijního fondu čs. státních drah, ježto nemohl dosud pro zkrácenou po případě zmenšenou schopnost práce najíti přiměřené zaměstnání. Mimo to uplatňuje nárok na pensi i dle §§ 128, 129 vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n., ježto od skončení jeho služebního poměru do jeho onemocnění plicní tuberkulosou neuplynulo 5 let. Navrhl proto, aby žalovaná byla odsouzena platiti mu od 1. října 1932 pensijní požitky ve výši 690 Kč měsíčně. Žalovaný stát vznesl námitku rozepře pravoplatně rozhodnuté uváděje, že se žalobce domáhal téže pense žalobou podanou u procesního soudu z téhož důvodu. Žaloba ta byla pravoplatně zamítnuta. V oné rozepři směřovala sice žaloba proti pensijnímu fondu čsl. státních drah, zastoupenému příslušnou finanční prokuraturou, pensijní fond není však samostatnou právní osobou, nýbrž pomocným zařízením státní správy železniční, a jde tedy o spor proti čs. státu. První soud zamítl námitku rozepře rozsouzené, rekursní soud jí vyhověl a žalobu odmítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Totožnosti sporných stran není na závadu, že v nynějším sporu je žalován Československý stát, kdežto ve sporu dříve zahájeném a provedeném u téhož krajského soudu byl jako strana žalovaná označen »Pensijní fond československých státních drah« a pod tímto označením byl též vydán rozsudek, který nabyl právní moci. Vždyť pensijní fond, o kterýž jde, není samostatná, od státu odlišná právní osobnost, nýbrž jest pouhým pomocným zařízením státní správy železniční, při které jest podle § 1 stanov zřízen. Členové uvedeného pensijního fondu nemohou svoje nároky uplatňovati proti tomuto fondu, nýbrž jen proti státu, zastoupenému příslušným ředitelstvím po případě ministerstvem železnic (§ 35) a právně zastoupenému příslušnou finanční prokuraturou. V onom dřívějším sporu vstoupil ostatně do sporu jako žalovaný Československý stát, neboť finanční prokuratura v žádosti o prodloužení lhůty k zodpovězení žaloby označila stranu žalovanou slovy »čsl. stát (žel. správa)«. Proti tomuto označení se žalobce obdržev stejnopis tohoto podání nijak

neohradil, nýbrž pokračoval ve sporu, ač v něm vystupoval jako žalovaný Československý stát. Šlo tedy v onom sporu jen o nepřesné označení žalované strany, již byl ve skutečnosti Československý stát jako vlastník státních drah, spravující svými orgány dotčený již pensijní fond, který sám není právním podmětem. Ani právní názor rekursního soudu o totožnosti právního důvodu v obou sporech není mylný. Objem procesní látky, proti kterému se má hájiti žalovaný, jest určen žalobním důvodem a za tento nutno pokládati právní poměr, na kterém žalobce zakládá svůj nárok proti žalovanému. Není třeba, by tento žalobní důvod byl žalobcem označen anebo správně pojmenován i po právní stránce, nýbrž stačí, když jsou v žalobě tvrzeny dotyčné okolnosti tím způsobem, že ze skutkových údajů žalobcových při správném použití případných hmotných zásad právních plyne správnost a důvodnost žalobní žádosti. Podle toho jest v tomto případě posouditi, co bylo žalobním důvodem v prvním a druhém sporu. V obou sporech přednesl žalobce, že byl ze služeb čs. státních drah vypověděn pro těžkou tuberkulosu, že tato nemoc dosud trvá, činíc jej nezpůsobilým k jakémukoliv zaměstnání, a odvozuje z toho, že nepozbyl nároku na pensi, kterou mu železniční správa vyměřila při zániku jeho služebního poměru. V nynějším sporu se žalobce ovšem snažil nárok na zaplacení pense opřítí též o ustanovení §§ 128 a 129 vl. nařízení č. 15/27 Sb. z. a n., kterážto ustanovení předpokládají jinou skutkovou podstatu než ustanovení § 7, odst. 3, č. 2 stanov pensijního fondu, neboť toto ustanovení pensijních stanov předpokládá, že důvodem výpovědi byla tělesná nebo duševní neschopnost ke službě, tedy nemoc trvající již v době výpovědi, kdežto v § 128 cit. vl. nař. se předpokládá, že bývalý pomocný zaměstnanec, mající pět roků členství v pensijním fondu, byl ze služby čs. státních drah vypověděn, aniž byl v době výpovědi služby neschopen, a že se stal neschopným výdělkem teprve v pěti rocích po zrušení služebního poměru (tudíž dodatečně). Avšak skutečnosti opodstatňující skutkovou podstatu podle § 128 a 129 cit. vl. nařízení žalobce ve sporu ani nepřednesl, nýbrž uplatňoval i v novém sporu, že byl nemocen již v době výpovědi a že mu výpověď byla dána právě pro tuto nemoc a jí přivoděnou neschopnost k službě, a trval na tom, že dosud nebyl vyléčen a nebyl s to, aby si našel přiměřené zaměstnání, z čehož právě odvozuje nárok na další poskytování pense. Nesejde tedy na tom, zda žalobce žalobní prosbu z tohoto přednesu vyvozovanou po právní stránce opírá jen o stanovy pensijního fondu nebo též o předpisy vlád. nařízení č. 15/27 Sb. z. a n.

Čís. 15345.

I ve sporech pracovních jest strana v odvolacím řízení vyloučena s přednesem, jež svým nedostavením se v první stolici zmeškala, takže byl proti ní vynesena rozsudek pro zmeškání.

K vynesení rozsudku pro zmeškání stačí, že dostavivší se žalobce přednesl skutkové okolnosti na předmět rozepře se vztahující a učinil návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání; probrání věci není potřeba.

Ani ve sporech o nároky ze služebního poměru nelze k otázce promlčení přihlížeti z úřadu.

(Rozh. ze dne 2. července 1936, Rv II 330/36.)

Prv ý s o u d (pracovní) vyhověl rozsudkem pro zmeškání žalobě, jíž se domáhal žalobce na žalované náhrady škody proto, že ho nepřihlásila řádně k pensijnímu pojištění. O d v o l a c í s o u d potvrdil rozsudek prvního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pokud žalovaná spatřuje zmatečnost podle § 477 čis. 4 c. ř. s. a zároveň také vadnost odvolacího řízení podle § 503 čis. 2 c. ř. s. v tom, že v první stolici byl vydán rozsudek pro zmeškání, ač prý žalobcův právní zástupce nepřednesl žalobu před návrhem na vynesení rozsudku pro zmeškání, a že se odvolací soud neobíral tvrzením jejího odvolání po této stránce, jest k tomu připomenouti, že podle protokolu o jednání sepsaného byla žaloba žalující stranou přednesena již při prvním roku, a to za přítomnosti zástupce žalované. Dovolatelčin poukaz na rozhodnutí čis. 9063 Sb. n. s. není případný, neboť tam byla zmatečnost podle § 477 čis. 4 c. ř. s. shledána v tom, že žalovaní byli sice v jednacím síni přítomni, ale nebyli soudem řádně vyzváni k projednávání, kdežto v souzené věci byl žalovanou vůbec zmeškán rok ustanovený k ústnímu jednání na den 6. prosince 1935. Dovolatelka nemůže tedy důvodně tvrditi, že jí byla nezákonným postupem soudu odňata možnost projednávání před soudem. — S hlediska dovolacích důvodů podle § 503 čis. 1 a 2 c. ř. s. vytýká dovolatelka dále, že se odvolací soud neobíral okolnostmi uvedenými nově v jejím odvolání a neprovedl o nich nabízené důkazy, ač prý v odvolacím řízení proti rozsudku pro zmeškání vydanému pracovním soudem lze uplatňovati i nové skutečnosti. Uvedená výtka nezakládá žádný z důvodů zmatečnosti (§ 477 čis. 1—9 c. ř. s. a § 28 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n.), ale není opodstatněna ani s hlediska § 503 čis. 2 c. ř. s., neboť jest opřena o mylný názor právní. Jak bylo podrobně vyloženo již v rozhodnutích nejvyššího soudu čis. 13705 Sb. n. s. a čis. 41 úřední sbírky rozhodnutí pracovních soudů, jest i ve sporech pracovních strana v odvolacím řízení vyloučena s přednesem, jež zameškala v první stolici tím, že se nedostavila k líčení. Následky zmeškání roku v první stolici sahají i tu do druhé stolice a zmeškavší strana nemůže již dohoniti, co zameškala v první stolici. Z ustanovení § 33 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n. nelze opačný názor vyvozovati. — Nerozhodné jest v tomto případě, zda byla sporná věc v první stolici »probrána« před vydáním rozsudku pro zmeškání nebo ne, neboť zákon »probrání věci« nenařizuje a k vynesení rozsudku pro zmeškání stačí, že dostavivší se žalobce přednesl skutkové okolnosti na předmět právní rozepře se vztahující a že učinil návrh, aby proti nedostavivšímu se

žalovanému byl vynesen rozsudek pro zmeškání. Jsou proto bezvýznamné dovolatelčiny výtky s hlediska § 503 čis. 3 a 4 c. ř. s., že spisům odporuje »zjištění« odvolacího soudu, že před vydáním rozsudku pro zmeškání byla sporná věc probrána po případě že jest právně mylný názor odvolacího soudu o tomto probrání sporné věci. — K právním vývodům dovolání (§ 503 čis. 4 c. ř. s.) jest připomenouti toto: Odvolací soud správně vyložil, že soud první stolice ani nesměl přihlížeti k nepřávnému spisu zaslánému žalovanou (l. č. 5—6), neboť to stanoví předpis § 397, odst. 1 c. ř. s., jenž platí podle § 19 zákona čis. 131/31 Sb. z. a n. i pro řízení před soudy pracovními. — Jest sice správné, že žalovaný může právní neopodstatněnost žaloby uplatňovati v opravných prostředcích i proti rozsudku pro zmeškání (plenární usnesení čis. 4001 Sb. n. s.), takže by ani v souzené věci nebyla žalovaná vyloučena s právními vývody, i když je nepřednesla v první stolici, — ale dovolatelka ve svém odvolání uvedla nové okolnosti skutkové a její právní vývody se vztahovaly na tyto jí samou nově přednesené skutečnosti, nikoliv na ony skutkové okolnosti, jež byly tvrzeny žalobcem již v žalobě a na jejichž základě byl vynesen rozsudek pro zmeškání. Že by skutkové okolnosti žalobcem přednesené a nižšími soudy za pravdivé pokládané byly odvolacím soudem nesprávně posouzeny po stánci právní, nepodařilo se dovolatelce doložiti. — Dovolatelčin názor, že ustanovení § 1501 obč. zák. neplatí, jde-li o nároky ze služebního poměru, a že v takových případech jest k otázce promlčení přihlížeti z úřadu, nemá opory v zákoně a jest právně mylný, protože ustanovení § 1501 obč. zák. nečiní v té příčině rozdílu.

Čís. 15346.

Aj pri exekúcii na pohľadávku prisúdenú titulom náhrady škody, zapríčinenej porušením povinnosti prihlásiť zamestnanca k penzijnému poisteniu, treba použiť ustanovenia § 46 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.*)

(Rozh. z 2. júla 1936, R III 447/36.)

Súd prvej stolice povolil exekúciu medzi iným aj zabavením a prikázáním k vybraniu pohľadávky, prislúchajúcej povinnej strane titulom odškodného, ktorého sa exekúti domáhali proti firme bratia M. preto, že ich otec resp. manžel nebol touto firmou riadne prihlásený k penzijnému poisteniu. Rekurzný súd zmenil usnesenie súdu prvej stolice a žiadosť o povolenie exekúcie zabavením hore spomenutej pohľadávky zamietol.

Na jvyšší súd rekurz zamietol.

D ô v o d y:

Zákon čis. 26/1929 Sb. z. a n. stanoví v § 46, že prevod, danie do zálohu a zabavenie nárokov poistencov a ich príslušníkov, ako aj dávok

*) Srovnej: Úr. sb. 1516.

je len potiaľ prípustné a právne účinné, ak sa staly pod podmienkami, v bode 2 a 3 tohoto §u uvedenými. Týmto opatrením chcel zákon dosiahnuť toho, aby bolo zabezpečené, že dôchodky a dávky z povinného poistenia budú upotrebené k zaopatreniu poistenca a jeho rodiny, lebo zákon o povinnom poistení penzijnom bol vydaný práve preto, aby z dôvodov sociálnych a verejnoprávných boli poistenci a ich rodiny zaistení pre prípad ich invalidity resp. staroby. Poistencovi, alebo jeho rodine proti zamestnávateľovi prisúdená náhrada škody, zapríčinené porušením povinnosti prihlásiť zamestnanca k penzijnému poisteniu, je protihodnotou dôchodkov a dávok im zákonom o penzijnom poistení zaistených, a má preto splniť ten istý cieľ, na ktorý sú určené dôchodky a dávky z povinného penzijného poistenia vyplývajúce. Treba preto aj na ne použiť ustanovenia § 46 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.

Čís. 15347.

K otázke predĺženia pozútalostného jmění podle druhého odstavce § 68 konk. ř.

(Rozh. ze dne 9. července 1936, R I 777/36.)

Prvý soud vzav za osvědčeno, že pozútalost jest předložena, uvalil na ni k jejímu návrhu konkurs, třebaže dědička Jarmila H-ová prohlásila, že jest ochotna převzít pozútalost jako dědička nebo věřitelka proti zaplacení pozútalostních dluhů (§§ 1, odst. 3, 68 konk. ř.). Rekursní soud zamítl návrh na uvalení konkursu.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu, by o rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolací rekurent nedůvodně vytýká, že rekursní soud pokládá za předpoklad povolení konkursu podle § 68, odstavec 2 konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. osvědčení, že dlužník jest neschopen plnit splatné závazky a že jest předložena; neboť on rozeznává jasně tyto dva důvody vedle sebe a dochází k závěru, že ani jeden, ani druhý osvědčen nebyl. Závěr rekursního soudu, že nebylo osvědčeno, že pozútalost po Olze Sch. jest neschopna plnit splatné závazky, dovolací rekurent nenapadl a zbývá proto zabývat se jen přezkumem závěru, zda pozútalost jest předložena. V tom směru vyslovil rekursní soud právní názor, jenž dovolacím rekurentem rovněž napaden nebyl, že v pozútalostním řízení se řídí odhad nemovitosti ve smyslu § 102, odstavce 1 nesporného řízení předpisy zákona o dani z obohacení č. 337/21 Sb. z. a n. a nikoliv odhadním řádem podle vládního nařízení č. 100/1933 Sb. z. a n., jimž se zjišťuje prodejní hodnota (§§ 17 a 18), tedy skutečná cena domu, která jest jediné pro otázku předložení rozhodná. Takto zjištěná hodnota prý by byla podle názoru rekursního soudu vyšší nežli hodnota

68.311 Kč zjištěná v pozútalostním řízení a pohybuje prý se podle tvrzení dědičky Jarmily H. a opatrovníka nezvěstného dědice Kochana Ch. mezi 90 až 100.000 Kč. Než pro tento závěr napadený dovolacím rekurentem není dostatečného podkladu, poněvadž z odhadního protokolu soudního není zřejmé, zdali znalec stanovil obecnou (prodejní) hodnotu podle § 10 zákona č. 337/21 Sb. z. a n., anebo výnosovou hodnotu podle § 12 téhož zákona. Naopak zase není osvědčeno dopisem Dr. Karla Ch. ze dne 9. října 1935, že prodejní hodnota domu jest nižší nežli hodnota zjištěná v pozútalostním řízení, ač se tam praví, že místní lékař zajímal se o koupi domu, nabízel však jen 60.000 Kč. Neboť jednak se tam dále uvádí, že zůstavitelka a zemřelý její manžel vynaložili na nemovitosti stavební náklad, jenž prý přesahoval 150.000 Kč, jednak nelze z ojedinelé nabídky souditi na pravidelnou a v místě obvyklou směnnou hodnotu (§ 305 obč. zák.). Uznala-li Jarmila H. a Dr. Bohumil H. a opatrovník nezvěstného dědice Kochana Ch. a zmocněnce dědičky Loly K. v pozútalostním řízení odhadní hodnotu za správnou a přiměřenou obecné hodnotě, týká se uznání to jen pozútalostního řízení a nikoliv otázky předložení v řízení o návrhu na vyhlášení konkursu. Jest proto doplniti řízení výsledkem znalce, zda vzal za základ odhadu obecnou (prodejní) hodnotu, a ne-li, aby se vyjádřil, zda obecná (prodejní) hodnota jest vyšší nežli hodnota v pozútalostním řízení stanovená.

Čís. 15348.

Útraty upomínky podle § 67 vyr. ř. nenáleží k vyrovnací kvotě a nenastává proto, nebyly-li zaplacený, účinek v předpisu tom uvedený.

(Rozh. ze dne 9. července 1936, R I 789/36.)

Vymáhající věřitel žádal o povolení exekuce k vydobytí celé vyrovnací pohledávky tvrdě, že dlužník sice kvotu vyrovnací zaplatil, avšak nikoli útraty obmeškáním dlužníkovým vzniklé, takže nastaly následky § 67 vyr. řádu. Prvý soud exekuci povolil. Rekursní soud zamítl exekuční návrh. Důvody: Útraty upomínky, kterou vymáhající věřitel dlužníkovi poslal, nenáleží ke kvotě vyrovnací, nejsou jejím příslušenstvím, ani předmětem vyrovnání, nýbrž samostatnou pohledávkou věřitelovou, která pro svojí neurčitost co do výše nemůže, není-li zaplacená, mít v zápětí pozbytí účinnosti slev a výhod ve vyrovnání poskytnutých. Zákon v § 67 vyr. ř. stanoví, že případ takový nastává tehdy, nebylo-li vyrovnání potvrzené splněno, ač byl dlužník věřitelem doporučeně upomenout, nepraví tedy, že dlužníka stíhají nepříznivě tyto následky i nezaplacením útrat upomínky. Nenastal tudíž případ podle § 67 vyr. ř. a proto povolení exekuce se nestalo po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Rekursní soud případně vyložil, že útraty upomínky uvedené v § 67 vyr. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. nenáleží ke kvotě a že proto nezaplacením těchto útrat nepozbývají účinnosti veškeré slevy i jiné výhody vyrovnáním poskytnuté, zaplatil-li dlužník v dodatečně lhůtě splatné částky vyrovnací kvoty. Opačný názor nemá opory v zákoně a nelze jej proto odůvodnit ani úvahou, že by bylo nehospodárné vymáhati útraty upomínky jako samostatnou pohledávku žalobou v případech, kde útraty značně převyšují splátku kvoty, o niž bylo upomínáno. Bezvýznamné je proto také, zda je výše útrat upomínacích určitá čili nic.

Čís. 15349.

Ve sporu o výpověď z bytu není třeba ocenění předmětu sporu; třebaž byla věc neprávem zapsána do rejstříku pro věci nepatrné, jest recurs do rozhodnutí odvolacího soudu, jenž odmítl žalobu, podle § 519 c. ř. s. přípustný, byla-li věc projednána podle předpisů o řádném řízení pro okresní soudy.

Revírní rada pro okres revírního horního úřadu v Karlových Varech má procesní způsobilost.

(Rozh. ze dne 10. července 1936, R I 754/36.)

Prvý soud projednal k námitkám proti soudní výpovědi věc v řádném řízení pro okresní soudy, třebaž byla zapsána v rejstříku pro nepatrné věci. Odvolací soud soudní výpověď odmítl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové rozhodnutí o odvolání.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud uvážil předem vzhledem k vývodům odvolání a odvolacího sdělení otázku, zda jde ve sporu o věc nepatrnou a zda jest případně přípustný recurs proti usnesení odvolacího soudu k nejvyššímu soudu (§ 517, posl. věta c. ř. s.). Ve sporu jde o výpověď z bytu. Předmět sporu nespočívá tedy v plnění peněžitém a vzhledem k výlučné příslušnosti okresního soudu v souzené věci (§ 49 čís. 5 a posl. odst. j. n.) nebyl žalobce ani povinen ocenit předmět sporu a také tak neučinil. Otázka ocenění předmětu sporu nepřišla v řízení v první stolici vůbec na přetřes. Vzhledem k tomu nebylo důvodu, by sporná věc byla zapsána do rejstříku pro spory o věcech nepatrných. Soud první stolice projednal také přes toto omylné zapsání do rejstříku Cn spor v řádném řízení pro okresní soudy, a jest tudíž odvolání proti jeho rozsudku přípustné v rozsahu §§ 461 a násl. c. ř. s. a platí pro opravné prostředky proti rozhodnutí odvolacího soudu ustanovení § 519 c. ř. s. Recurs jest

pak podle čís. 1 § 519 c. ř. s. přípustný a jest opodstatněn. Odvolací soud zrušil předchozí řízení jako zmatečné a odmítl žalobu vycházející z názoru, že žalobkyně, revírní rada pro okres revírního horního úřadu v Karlových Varech, nemá právní osobnosti a není způsobilou samostatně jednati na soudě (§§ 1 a 7 c. ř. s.). S názorem jeho však nejvyšší soud nesouhlasí a odkazuje na své rozhodnutí č. 10.654 Sb. n. s., v němž otázku tu probral a vyslovil, že revírní rada pro určitý okres revírního horního úřadu jest právnickou osobou podle § 26 v. obč. z., způsobilou vcházeti samostatně v platné závazky. Vzhledem k dalším vývodům recursu se podotýká: Podle zprávy ministerstva veřejných prací ze dne 23. září 1935 jest pověřena žalující revírní rada správou hornické kolonie a oprávněna rozhodovati o výpovědi nájemníkův. Žalobkyně jest tudíž oprávněna také žalovati vlastním jménem o zrušení smlouvy a vyklizení bytu. Odvolací soud v důsledku svého mylného nazírání na věc nevyřídil odvolání žalovaného.

Čís. 15350.

Předpis § 13 vládn. nař. čís. 251/35 Sb. z. a n. není předpisem velicím a nelze k němu hleděti v opravném řízení, nebylo-li uvedené vládní nařízení účinné v době řízení před prvním soudem.

(Rozh. ze dne 10. července 1936, Rv I 1593/36.)

Prvý soud ponechal rozsudkem ze dne 19. listopadu 1935 směnečné platební příkazy, jímž uloženo žalované zaplatiti zažalovanou směnečnou pohledávku do 3 dnů pod exekuci, v platnosti. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. V dovolání uplatňovala žalovaná též, že byla uznána zaplatiti bez ohledu na vládn. nař. čís. 251/35 Sb. z. a n. celou zažalovanou pohledávku do 3 dnů pod exekuci.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání uvedl v otázce, o níž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Pokud dovolatelka poukazuje na vládn. nař. čís. 251/35 Sb. z. a n., má na mysli nepochybně § 13 tohoto vládn. nař., jenž však není předpisem povahy naprosto velicí (srov. §§ 17 a násl. tohoto vládn. nař.), takže nemohl k němu odvolací soud hleděti v opravném řízení, nebylo-li toto vládní nařízení účinné (§ 32 vládn. nař.) v době pro posouzení věci rozhodné, t. j. za soudního řízení v první stolici, jež bylo skončeno dne 19. listopadu 1935.

Čís. 15351.

I pohledávka požívající úlev podle vládn. nař. čís. 251/35 Sb. z. a n. může býti zažalována žalobou na plnění; proti žalobě nemůže se dlužník brániti námitkou předčasnosti žaloby jen proto, že jde o takovou pohledávku.

Byla-li do výroku rozsudku pojata doložka, že jde o pohledávku, na niž se vztahuje úleva podle vládního nařízení č. 251/35 Sb. z. a n., může si do toho stěžovati jen žalobce.

(Rozh. ze dne 10. července 1936, Rv I 1594/36.)

Nižší soudy ponechaly směnečný platební příkaz proti žalovanému v platnosti v rámci vládního nařízení č. 251/35 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Pro dovolatelův názor, že měla býti žaloba zamítnuta jako předčasná, není opory ve vládním nařízení č. 251/35 Sb. z. a n. Při výkladu tohoto vládního nařízení jest hleděti k tomu, že jde o normy výjimečné. Nevylučuje-li jejich formulace každou pochybnost o jejich dosahu, vyžaduje jejich výjimečná povaha výklad restriktivní, tedy výklad, který by pro věřitele byl spojen s nejmenší újmou, ovšem pokud se tím nemaří účel zákona. Z ustanovení § 20 vládního nařízení č. 251/35 Sb. z. a n. plyne, že i pohledávka, vybavená úlevami podle tohoto vládního nařízení, jsou sporná, může býti žalována. Už toto ustanovení vylučuje názor, že poskytnutí úlev má dáti dlužníku právo, aby se domáhal zamítnutí žaloby pro předčasnost, neboť oprávnění k této námitce by účel § 20 vládního nařízení mařilo. Nelze však ani souhlasiti s názorem, že by nebylo místa pro žalobu o plnění, ovšem se zachováním dlužnických práv na úlevy, nýbrž že by byla přípustná jen žaloba určovací. Pro tento názor není v ustanovení onom podkladu a předpisy §§ 18 a násl., jakož i o exekučním opatření §§ 24 a násl. téhož vládního nařízení mluví proti tomu, ježto úleva může pominouti, pro kterýžto případ by věřiteli scházela vykonatelná exekuční titul. Nemůže býti účelem právní úpravy, aby byl věřitel nucen tutéž pohledávku uplatňovati dvojím sporem. Nebylo proto důvodu zamítnouti žalobu pro předčasnost. Doložkou připojenou v rozsudkovém výroku došla vyjádření skutečnost, že se na zažalovanou pohledávku vztahuje úleva při splácení podle vládního nařízení č. 251/35 Sb. z. a n., ovšem za předpokladů v něm uvedených. Dovolatel ve svých právech není samotnou touto doložkou dotčen, a nemůže si proto stěžovati na její připojení. Dotčena by byla jen žalobkyně, která však doložku rozsudkového výroku v opravném řízení nenapadá.

Čís. 15352.

Soud nemůže z moci úřední přihlídnouti k nenamítané obraně více souložníků přípustné dle práva německého.

(Rozh. ze dne 30. července 1936, Rv II 573/36.)

Nižší soudy uznaly podle žaloby, již se domáhala nezl. žalobkyně, narozená v Německu a říšskoněmecká státní příslušnice, s matkou, taktéž německou státní příslušnicí, v Německu trvale bydlící, proti žalovanému čsl. státnímu příslušníku uznání otcovství a placení výživného. Spor byl řešen podle práva v Německu platného.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Otázka, zda soud měl z úřední moci přihlídnouti k námitce plurium concubentium (více souložníků), není otázkou práva hmotného, nýbrž procesního. Předpisy zákonů procesních jako předpisy práva donucovacího mají v tuzemsku výlučnou platnost bez rozdílu, zda jde o zdejší nebo cizí státní příslušníky. Ustanovení §§ 34 až 37 obč. z. platí jen pro právo hmotné, nikoliv pro právo procesní (Sb. n. s. 3714, 4541, 12729), platí proto pro projednání tohoto sporu zdejší civilní řád soudní a nesměl proto odvolací soud k námitce přihlídnouti, poněvadž nebyla žalovaným v řízení v první stolici včas uplatněna ani přímo, ani nepřímo a jde o novotu v odvolacím řízení nepřipustnou (§§ 482, odst. 1, 513 c. ř. s.).

Čís. 15353.

K pojmu »dluhů patřících ke jmění« ve smyslu § 1409 obč. zák.

Přejímatel jmění neručí nemanželskému dítěti za závazek zcizitelův plnění tomuto dítěti výživné.

(Rozh. ze dne 14. srpna 1936, Rv I 1888/36.)

Otec žalobcův Josef P. st. postoupil svému synovi, žalovanému Josefu P. ml., celý svůj majetek za částku 66.700 Kč, kterážto částka byla vyrovnána tím, že žalovaný přebral dluhy svého otce ve stejné výši. Opíraje se o předpis § 187 III. díl. nov. domáhá se žalobce na žalovaném jako přejímateli jmění nemanželského otce žalobcova placení výživného. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání.

Důvody:

Jde o řešení otázky, zda lze návrh žalobcův proti žalovanému vyzovovati z ustanovení § 1409 obč. zák., jehož se žalobce v první stolici výslovně a jedině dovolával. Odvolací soud odpověděl na tuto otázku správně záporně uznáv, že tu jde o dluh zcizitelův s jměním nebo podnikem na žalovaného převedený nikterak nesouvisící. Podmínkou, aby nastalo ručení podle § 1409 obč. zák., je, aby dluh patřil ke jmění nebo podniku. To plyne z výslovného znění zákona a stálá judikatura nejvyššího soudu se podle této zásady řídí ve shodě s důvodovou zprávou

k § 186 třetí dílčí novely k obč. zák. (viz na př. rozh. Sb. n. s. č. 11149, 3389 a j.). Neručí tedy příjemce za všechny dluhy zcizitelovy a neručí zejména za dluhy s převzatým podnikem nebo jměním nesouvisící. Taková souvislost a takový vztah závazku k podniku nebo ke jmění není tu v souzeném případě již proto, že jde o závazek Josefa P-ého staršího, zakládající se na § 166 obč. zák. Při takových závazcích není takový vztah, jaký má na mysli ustanovení § 1409 obč. zák., ani myslitelný a nepadají proto takové závazky v rámec tohoto ustanovení, jehož účelem jest zřejmě chrániti věřitele uzavírající právní jednání (zpravidla obchodního rázu) v důvěře, že je tu jisté jmění zaručující plnění i pro případ, že tato záruka přejde do jiných rukou. Není-li tu však zmíněné souvislosti dluhu s postoupeným jměním, nelze žalobní nárok dovozovati z řečeného ustanovení zákona a netřeba se obíratí ostatními dovolacími vývody, uplatňujícími dovolací důvody čís. 2 a 3 § 503 c. ř. s.

Čís. 15354.

V návrhu na povolení exekuce zabavením nároku povinného proti dobrovolnému dobročinnému (podpůrnému) spolku z důvodu jeho členství v tohoto spolku jest hledíc k ustanovení § 290 čís. 1 ex. ř. odůvodniti a po případě i osvědčiti, že nejde o podporu nezabavitelnou podle uvedeného zákonného předpisu.

(Rozh. ze dne 21. srpna 1936, R I 919/36.)

Prv ý s o u d povolil vymáhající věřitelce exekuci zabavením práva příslušejícího povinnému proti poddlužníku spolku »Wohlfahrtsverein P.« podle určitých předpisů stanov a jednacího řádu, zejména na vyplacení podpory 6.000 Kč. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 54 čís. 3 ex. ř. jest nutno, aby vymáhající věřitel uvedl v exekučním návrhu vše, co jest podle povahy případu důležité pro nařízení, jež soud povolující nebo exekuční má vydati pro vedení exekuce. Soud potřebuje tyto údaje proto, aby mohl posouditi nejen zabavitelnost práva, nýbrž také vhodnost navržených exekučních prostředků a tvrzené podstatné okolnosti musí býti také dle § 55, odst. 2 ex. ř., je-li toho třeba, prokázány (srv. rozh. 11274, 11678 a 12368 Sb. n. s.). Vymáhající věřitel však v exekučním návrhu uvedl pouze, že povinné straně přísluší proti poddlužníku podle určitých ustanovení stanov a jednacího řádu práva, jichž zabavení se dožaduje, nepředložil ani stanovy, ani jednací řád a neudal, o jaká práva podrobněji a konkrétně jde, a o tvrzené podpoře neuvedl podrobněji, o jakou podporu jde, aby se mohlo posouditi, zda se na ni nevztahuje ustanovení § 290 č. 1 ex. ř. Nevyhovuje proto úprava exekučního návrhu předpisu § 54 č. 3 ex. ř.

Čís. 15355.

I proti usnesení rekursního soudu vydanému podle § 114, odst. 3 ex. ř. o zproštění dosavadního vnučeného správce a zřízení nového správce jest dovolací rekurs nepřipustný.

(Rozh. ze dne 21. srpna 1936, R II 267/36.)

Prv ý s o u d nevyhověl námitkám povinného proti jmenování Karla H-a vnučeným správcem nemovitostí povinného. Rekursní soud námitkám vyhověl a jmenoval vnučeným správcem Karla F-a.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs povinného, v němž tento odporoval jmenování nového vnučeného správce.

D ů v o d y:

Podle § 132 čís. 5 ex. ř. není přípustný rekurs proti usnesením, kterými se ve smyslu § 114, odst. 3 ex. ř. nový správce jmenuje a tudíž dosavadní správce svého úřadu se zproštuje. Nezáleží na tom, že nového správce jmenoval soud rekursní a že jmenování to se stalo v důsledku vznesení námitek a návrhu povinné strany na jmenování jiného správce ve smyslu § 108 ex. ř., poněvadž zákon nerozeznává, která stoličice nového správce jmenovala a v jakém údobí správy.

Čís. 15356.

K výkladu § 2 zák. čís. 205/33 Sb. z. a n.

Pro použití § 2 uvedeného zákona jest rozhodna jediné d o b a vzniku závazků.

(Rozh. ze dne 28. srpna 1936, R I 947/36.)

Srovnej: Sb. n. s. čís. 14169.

Prv ý s o u d povolil usnesením ze dne 11. března 1936 vymáhajícímu věřiteli proti povinnému (státnímu zaměstnanci) uhrazovací exekuci k vydobytí pohledávky 300 Kč a zajišťovací exekuci k zajištění pohledávky 1.200 Kč. Rekursní soud potvrdil usnesení prvního soudu v příčině exekuce zajišťovací, změnil je však v příčině povolení exekuce uhrazovací tak, že povolil ji k vydobytí částky 200 Kč za dobu od 1. ledna 1936 do 29. února 1936, co do částky 100 Kč za dobu od 1. března 1936 do 31. března 1936 ji však zamítl. D ů v o d y: Žádost o exekuci uhrazovací byla podána 10. března 1936 pro výživné od 1. ledna 1936 do 31. března 1936 po 100 Kč měsíčně a usnesením z 11. března 1936 byla povolena. Pokud jde o výživné za březen 1936, jest exekuce předčasná, neboť dle zákona z 9. listopadu 1933 čís. 205 Sb. z. a n. nemůže státní zaměstnanec, u kterého byl den výplaty posunut na pozdější den v měsíci, octnouti se prodlení a nemůže býti po-

stížen právní újmou, jestliže platy, k nimž je zavázán mezi prvním dnem v měsíci a dnem, ke kterému byla výplata jeho platu posunuta, budou vykonány nejpozději druhého dne všedního následujícího po dni výplaty. Dnem výplaty u povinné strany byl 10. březen 1936 a mohla tedy svému závazku právně dostáti dne 11. března 1936 a pak-li právě tohoto dne byla exekuce povolena za měsíc březen, stalo se tak neprávem a bylo tedy stížnosti jako odůvodněné v tomto bodě vyhověno a napadené usnesení změněno. Pokud se týče exekuce zajišťovací, není stížnost odůvodněna, neboť dle § 6 zákona ze 16. prosince 1930 čis. 4 Sb. z. a n. z r. 1931 k zajištění nároku na výživné může býti povolena zajišťovací exekuce, jakmile se zahájí nebo již dříve se zahájila proti dlužníku exekuce k vydobytí některé dospělé dávky. Zajištění smí býti povoleno jen pro dávky, které dospějí v jednom roce a není třeba, aby bylo osvědčeno, že je ohroženo jejich dobytí. Dávky za leden a únor 1936 jsou dospělé a uhrazovací exekuce byla pro ně už zahájena, takže zajišťovací exekuce pro další dávky byla právem povolena. Stížnost v tomto bodě není odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Závazek, o němž jde, vznikl dne 25. března 1933. Není rozhodnou pro použití § 2 zák. ze dne 9. listopadu 1933 čis. 205 Sb. z. a n. ani splatnost závazku, ani doba vydání usnesení, jimiž se povinnost povinného ku placení deklaratorním způsobem stanoví, nýbrž jediné doba vzniku závazků. Nebylo lze proto povolití exekuci pro výživné splatné dne 1. března 1936 a poukazuje se jinak na správné důvody rekursního soudu (srovnej rozh. čis. 14169 Sb. n. s.).

Čís. 15357.

Pro výživné ze zákona a odškodnění manželky podle § 1266 obč. zák. za ušlé výživné nelze povolití exekuci v příčině částek splatných po smrti povinného manžela.

(Rozh. ze dne 28. srpna 1936, R I 960/36.)

Prvý soud povolil vymáhající věřitelce k vydobytí výživného proti jejímu manželovi exekuci zabavením pohledávky. Rekursní soud vyhověl částečně rekursu pozůstalosti po povinném a povolil exekuci pouze k vydobytí pohledávky vymáhající strany na výživném splatném 1. srpna 1935; další návrh vymáhající strany na povolení exekuce také k vydobytí pohledávání vymáhající strany pro výživné splatné od 1. září 1935 do konce dubna 1936 zamítl. Důvody: Soudním smířením ze dne 29. července 1931 se Edmund L. zavázal platit své rozloučené manželce, vymáhající straně, Aurelii L-ové měsíčně na alimentech 700 Kč počínaje 1. srpnem 1931 pod exekuci. Ježto nárok ten na vý-

živné má svůj základ v § 91 obč. zák. a tudíž v právu rodinném, a jest proto povahy čistě osobní, zanikl nárok ten smrtí Edmunda L-e dne 7. srpna 1935 nastalou; mohou proto exekuci býti vymáhány pouze alimenty splatné před úmrtím Edmunda L-e, tudíž pouze za měsíc srpen 1935, nikoli pak další alimenty splatné od 1. září 1935 do konce dubna 1936, tudíž již po smrti povinného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Zadostučinění, které přísluší manželce podle § 1266 obč. zák., má povahu zákonného výživného dle § 91 obč. zák. Tento právní názor vyslovil nejvyšší soud již v několika svých rozhodnutích (čis. 11154, 13375, 13838 a 14435 Sb. n. s.) a také novější teorie názor ten zastává (srov. Dr. Klang: Komentář k vš. obč. zák. z r. 1932, III. k § 1266 obč. zák.). Ostatně strany samy ve smíru, který jest exekucním titulem, nárok ten jako výživné označily. Neshledal proto dovolací soud zákonného důvodu, aby usnesení rekursního soudu bylo změněno nebo zrušeno.

Čís. 15358.

K § 143 obč. zák.

Prarodiče, kteří hradí náklady na výživu dítěte, nemohou žádati, aby jim byla též svěřena výchova dítěte, nevyžaduje-li toho zájem a prospěch dítěte.

Nejde o nezákonnost, nerozhodly-li soudy dříve, než uložily prarodiči placení výživného na vnuka, o tom, komu dítě má býti dáno do výživy a výchovy.

Uložení povinnosti k placení výživného předpokládá, že se dítěti nedostává výživy ani z vlastního jmění, ani od někoho jiného.

(Rozh. ze dne 2. září 1936, R I 720/36.)

Nezl. žadatelka jest dítko rozvedených rodičů, z nichž žádný není s to dostátí vyživovací povinnosti. Žadatelka sama žije u rodičů matčiných. K jejímu návrhu uložily nižší soudy jejímu otcovskému dědu, by jí přispíval na výživu určitou částkou měsíčně.

Nejvyšší soud uložil k dovolacímu rekursu povinného prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Povinný se neprávem dovolává rozhodnutí čis. 12864 Sb. n. s., ježto tam šlo o uložení placení výživného manželskému otci. Jde-li však o uložení povinnosti k placení výživného jednomu z prarodičů v době, kdy rodiče dítěte jsou ještě na živu, nemá otázka, komu dítě má býti dáno

do výchovy a výživy, pro alimentální závazek prarodičů předurčujícího významu, ježto výchova dítěte přísluší rodičům, i když jsou nemajetní a nejsou s to zapřaviti náklad na výživu dítěte ze svého a povinnost nésti náklad s výživou a výchovou dítěte spojený přešla na prarodiče. V takovém případě nemohou prarodiče, kteří hradí náklad na výživu dítěte, žádati, aby jim byla též svěřena výchova dítěte, nevyžaduje-li takového opatření zájem a prospěch dítěte. Nedopustily se proto nižší soudy nezákonnosti, když nerozhodly dříve, než uložily otcovskému dědovi placení výživného na vnuka, o tom, komu dítě má býti dáno do výživy a výchovy. Ani pokud rekurent spatřuje nezákonnost v tom, že mu bylo uloženo placení výživného, ač matka dítěte není úplně k výdělku nezpůsobilá, jsouc pouze přechodně bez zaměstnání, není tato výtká opodstatněna; ježto bylo zjištěno, že matka dítěte jest od 24. ledna 1936 bez zaměstnání a nemá žádného příjmu. Ježto i otec dítěte jest nemajetný, byly zde skutečně předpoklady pro to, aby bylo otcovskému dědovi uloženo placení výživného. Neudržitelný jest názor povinného, že matka dítěte pečuje o výživu dítěte tím, že odevzdala dítě svým rodičům do výživy a výchovy, kteří péči o dítě vzali místo matky dobrovolně na sebe. Právem však vidí nezákonnost v tom, že nebyly provedeny důkazy o tom, že mateřští prarodiče poskytují navrhovatelce skutečně výživu bez nároku na náhradu výloh, a to na základě závazku převzatého proti rodičům nezletilého dítěte. Tato okolnost jest důležitá pro rozhodnutí. Kdyby totiž mateřští prarodiče poskytovali navrhovatelce ať již dobrovolně, nebo na základě snad převzatého závazku skutečně toho, čeho tato ke své výživě potřebuje, — ovšem nikoliv snad pouze prozatímně do té doby, až bude rekurentovi jako osobě k výživě navrhovatelky podle zákona povinné uložena povinnost hraditi náklad na její výživu a dokud tak rekurent neučiní, případně výživné nebude na něm vymáháno — nebylo by vůbec důvodu pro to, aby bylo rekurentovi uloženo placení výživného pro navrhovatelku. Neboť takové uložení povinnosti k placení výživného předpokládá, že se navrhovatelce nedostává výživy ani z vlastního jmění, ani od někoho jiného (§§ 141, 150 obč. zák.). Ježto tato okolnost, důležitá pro rozhodnutí, nebyla proti předpisu § 23 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. zjištěna, zůstalo řízení neúplným.

Čís. 15359.

Vzájemný poměr vládních nařízení čís. 142/34, 207/34, 211/34, 258/34 a 250/35.

Neuplatnil-li směnečný dlužník po skutkové stránce ve směnečných námitkách, že jest zemědělcem ve smyslu vládních nařízení poskytujících úlevy zemědělcům, jest tato námitka vznesená až za sporu opožděná.

(Rozh. ze dne 2. září 1936, Rv I 1319/36.)

V řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu namítli žalovaní, že jsou zemědělci, a domáhali se proto pro sebe ochrany zejména vládn. nař. čís. 250/34. Nižší soudy ponechaly směnečný

platební příkaz ukládající žalovaným, by směnečnou pohledávku zaplatili do 3 dnů pod exekuci, v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Předmětem sporu je pohledávka, k jejímuž zajištění byla vydána směnka. Jest proto míti na paměti, že tu jde o řízení ve směnečném sporu, pro něž platí zvláštní ustanovení § 557 c. ř. s. V písemných námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu žalovaní skutkově neuplatnili, že jsou zemědělci a že se proto na ně vztahují ustanovení vládn. nař. čís. 142/1934, čís. 207/1934, čís. 211/1934 a čís. 258/1934 Sb. z. a n. S námitkou, že jsou zemědělci, přišli žalovaní teprve za sporu dávno po uplynutí neprodlužitelné třídenní lhůty v § 557 c. ř. s. stanovené k uplatnění námitek. Tato jejich námitka jest tudíž opožděná, a na tom nic nemění skutečnost, že vládn. nař. čís. 250/1935 Sb. z. a n. nabylo účinnosti teprve dnem 1. ledna 1936, tedy teprve po vznesení směnečných námitek proti směnečnému platebnímu příkazu, poněvadž i vládní nařízení čís. 142/1934, 207/1934, 211/1934 a 258/1934 Sb. z. a n., která byla již v platnosti dne 12. října 1935, to jest v době podání písemných směnečných námitek, poskytovala zemědělcům rovněž možnost ochrany proti vymáhání pohledávek, ale žalovaní této možnosti včas nepoužili. K tomu dlužno připomenouti, že při řešení otázky týkající se námitek žalovanými teprve za sporu vznesené, že jsou zemědělci a že proto mají nárok na úlevy, nejde jen o otázku ryze právní, nýbrž že jde o otázku především rázu skutkového. Tato námitka měla tudíž býti uplatněna po skutkové stránce již v písemných námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu, což se však nestalo. Tím, že zůstane při zachování směnečného platebního příkazu v platnosti, nebude porušen účel uvedeného vládního nařízení čís. 250/35 Sb. z. a n. a žalovaní nebudou připraveni o možnost uplatnění úlev jim uvedeným vládn. nařízením poskytnutých, poněvadž pro případ hrozící exekuce poskytuje ochranu ustanovení §§ 25 a násl. uvedeného vládn. nařízení.

Čís. 15360.

K výkladu § 5 vládn. nař. čís. 142/34 Sb. z. a n.

Do lhůt uvedených v § 5 uvedeného vládního nařízení se nevčítá doba od 16. července 1934 do 31. prosince 1935, aniž se hledí k tomu, zda byla v průběhu této doby exekuce odložena čili nic.

(Rozh. ze dne 2. září 1936, R II 270/36.)

Při rozvrhovém roku přihlásil berní úřad též nedoplatky daně pozemkové, domovní a úroky z prodlení starší tři let v pořadí přednostním. Prvý soud ve svém rozvrhovém usnesení těmto přihlášeným nedoplatkám přednostní pořadí nepřiznal. Ve stížnosti do tohoto roz-

hodnutí uvedl Československý stát, že i těmto přihlášeným nedoplatkům, a to dani pozemkové, domovní a úrokům z prodlení za období od 1. července 1932 do 31. prosince 1932 přísluší právo přednostní, neboť dlužník je zemědělcem, proti němuž nebylo možno nedoplatky v roce 1934 a 1935 vymáhati, kterouž dobu nelze však dle ustanovení vlád. nař. čís. 142/34 a 207/34 Sb. z. a n. do promlčecí lhůty započítati, dále že požadované nedoplatky byly knihovně zajištěny do dvou let od jejich splatnosti, takže tím bylo jich přednostní právo zachováno. Re k u r s n í s o u d nevyhověl rekursu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu, by provedl nové rozvrhové řízení v části, pokud bylo jeho usnesení napadeno.

D ů v o d y:

Ze spisů jest zřejmé, že dlužník jest zemědělcem v chráněném okresu. Podle § 5 vlád. nař. čís. 142/34 a vlád. nař. čís. 207/34, 211/34 a čís. 258/34 Sb. z. a n. se nevčítá doba, po kterou podle těchto nařízení nemohou býti pohledávky proti zemědělcům vymáhány, do lhůt promlčecích ani do jiných lhůt, jejichž uplynutí jest spojeno pro věřitele s právní újmou. Názor rekursního soudu, že by ustanovení to mohlo přijíti v projednávaném případě v úvahu jediné tehdy, kdyby bylo došlo v exekučním řízení proti dlužníku vedeném k nějakým odkladům, dlužníkovým zákrokem ve smyslu § 3 cit. vlád. nař. vyvolaným, nelze sdíleti. Práví-li se v § 1 cit. vlád. nař., že pohledávky proti zemědělcům v okresích chráněných nemohou býti vymáhány, a stanoví-li se v § 5 cit. vlád. nař., že se nevčítá ani do lhůt promlčecích, ani do jiných lhůt, jejichž uplynutí jest spojeno pro věřitele s právní újmou, doba, po kterou nemohou býti pohledávky proti zemědělci vymáhány, jest tomu rozuměti tak, že věřitel, — v projednávaném případě Čs. stát, zastoupený berním úřadem —, nebyl oprávněn po dobu od 16. července 1934, kdy nabylo vlád. nař. čís. 142/34 Sb. z. a n. účinnosti, až do 31. prosince 1935, do kteréžto doby byla jeho účinnost prodloužena, podniknouti jakékoliv exekuční kroky proti dlužníku, jenž jest zemědělcem v chráněném okresu. Tato doba nemůže se včítati ani do lhůty promlčecí, ani do jiných lhůt, jejichž uplynutí jest spojeno pro věřitele s právní újmou, tudíž v projednávaném případě do lhůty v § 265 zák. čís. 76/27 Sb. z. a n. stanovené. Kdyby bylo uvedené nařízení zamýšlelo ze včítání do promlčecích nebo jiných lhůt vyloučiti pouze dobu, po kterou byla exekuce k návrhu dlužníkovu odložena, bylo by to muselo výslovně stanoviti. Stanoví-li se však v uvedeném nařízení zcela všeobecně, že se doba, po kterou podle tohoto nařízení pohledávky nemohou býti vymáhány, nevčítá ani do lhůt promlčecích, ani do jiných lhůt pro věřitele s právní újmou spojených, rozumí se tím doba od 16. července 1934 do 31. prosince 1935 vůbec, nehledíc k tomu, zda byla v jejím průběhu exekuce odložena čili nic. Podle tohoto právního názoru na věc nevčítá se tudíž lhůta od 16. července 1934 do 31. prosince 1935 do tříleté lhůty podle § 265, odst. 3 zák. čís. 76/27 Sb. z. a n., jejíž uplynutí by bylo spojeno

pro věřitele (Čs. stát) s právní újmou, totiž se ztrátou přednostního pořadí. Důsledkem toho jest při rozvrhu nejvyššího podání přihlížeti i k přihlášeným starším než tříletým nedoplatkům daňovým a k úrokům z prodlení, takže, byly-li nemovitosti prodány dne 13. ledna 1936, jest přihlížeti k nedoplatkům daňovým a k úrokům z prodlení za dobu od 1. července 1932 do 31. prosince 1932 přihlášeným a v rekursu i v dovolacím rekursu požadovaným.

Čís. 15361.

V řízení o úpravu hranic podle §§ 850 a násl. obč. zák. nelze si stěžovati do rozhodnutí soudu druhé stolice ani po vydání zákona čís. 100/31 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 3. září 1936, R I 775/36.)

Rekursní soud uložil prvému soudu v řízení o úpravě hranic podle §§ 850 a násl. o. z. nové jednání a rozhodnutí, vyhradiv svému usnesení právní moc.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

D ů v o d y:

Podle § 4 cíl. nařízení ze dne 22. července 1915 č. 208 ř. z. (díleci novela II) nejsou v řízení o úpravu hranic podle §§ 850 a násl. obč. zák. přípustné stížnosti proti rozhodnutím soudu druhé stolice. Tento zákonný předpis platí i po vydání zákona č. 100/31, neboť podle § 1, odst. 2 zmíněného zákona nepozbyly účinnosti ustanovení zvláštních zákonných předpisů o věcech, o nichž jedná tento zákon.

Čís. 15362.

Civilní soud jest vázán zjištěním trestního soudu i tenkrát, jde-li o soukromoprávní nároky kýmkoliv a proti komukoliv odvozované z trestného činu, jehož se týká odsuzující rozsudek.

(Rozh. ze dne 3. září 1936, Rv I 1281/35.)

Žalobce se na žalovaných domáhá náhrady škody, již utrpěl pádem do vykopávky, a spatřuje zavinění žalovaných ing. Č. a ing. M. v tom, že nevynaložili náležitou péči, aby vykopávka byla náležitě osvětlena, a přes to, že ustanovili nočního hlídače, nepřesvědčovali se, zda skutečně svou službu řádně koná, a dále v tom, že nezapažili příkopy a neopatřili je zábradlím, konečně že nenechali výkopovou jámu vypažiti a zabezpečiti břehy proti sesutí. Zavinění Karla B. spočívalo v tom, že jako polír na stavbě dával rozkazy k provádění přechodů a zabezpečova-

cích zařízení, že však v tomto případě zabezpečovací opatření neprovedl. Žalovaní byli odsouzeni pro přešoupek § 335 tr. z. Prv ý s o u d uznal podle žaloby vzhledem k předpisu § 268 c. ř. s. vysloviv, že žalovaní jsou povinni nahraditi žalobci škodu rukou společnou a nerozdílnou. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání žalovaných ing. M. a ing. Č. Z důvodů: Skutečnost, že žalovaní odvolatelé byli rozsudkem trestního soudu pravoplatně uznáni vinnými na žalobcově úrazu, není překážkou, aby nebyla zkoumána otázka žalobcova eventuálního spoluzavinění, ale na myslí nutno při tom míti, že je civilní soud vázán odsuzujícím trestním rozsudkem v příčině všech skutečností, které byly podmínkou odsouzení žalovaných a trestním soudem byly zjištěny (Vážný 6403). To platí především o tom, zda byla tehdy vykopávka dostatečně osvětlena čili nic. Trestní soud zjistil, že dostatečně osvětlena nebyla a tím je tato otázka i pro civilní soud s konečnou platností rozřešena. Bylo proto zbytečné o dostatečnosti osvětlení vykopávky důkazy prováděti a obšírné vývody odvolání, kterými má býti dokázáno, že byla náležitě osvětlena, nemohou dojíti povšimnutí. Vychází-li se však z toho, že osvětlení vykopávky bylo nedostatečné a hledí-li se k dalšímu zjištění trestního soudu, že před vrátky, kterými žalobce odcházel, nebyla vykopávka opatřena ani bedněním, ani zábradlím a také uvnitř nebyla vypažena, aby se půda na jejích okrajích nemohla sesouti, pak že byla jen asi 2 kroky a tedy velmi blízko vrátek, ze kterých se muselo sestoupiti po schůdku asi 15 cm vysokém na svažující se rozmoklou půdu, nelze uznati na neopatrnost žalobcovu, když sotva se od vrátek začal vzdalovati, již do vykopaného příkopu spadl a se zranil.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Názor dovolatelů, že se závaznost trestního rozsudku podle § 268 c. ř. s. nevztahuje k nim, pokud jde o zjištěné skutečnosti trestního činu, je právně mylný. Civilní soud jest zjištěním trestního soudu vázán i tehdy, když jde o soukromoprávní nároky kýmkoli a proti komukoli odvozované z trestního činu, jehož se týká odsuzující rozsudek. Tak jest také rozuměti rozh. nejv. soudu čís. 12177 a 2099 (srovnej rozh. 6403, 9394, 14119 Sb. n. s.). Jestliže vykopávka nebyla uvnitř vypažena, aby se půda na okraji nemohla sesouti a půda u vykopávky se s žalobcem při chůzi sesula a on spadl do vykopávky, nelze v jednání žalobcově spatřovati spoluzavinění na jeho úraze, takže ustanovení o dělené vině podle § 1304 obč. zák. nepadá tu na váhu.

Čís. 15363.

Osmihodinová pracovní doba.

Předpis § 12 zák. čís. 91/18 Sb. z. a n. nečiní rozdílu mezi osobami zaměstnanými v zemědělství, živnostech a průmyslu, soukromých domácnostech nebo ústavech soukromých a veřejných.

Čeledín hotelu, bydlící a stravovaný v hotelu, náleží mezi zaměstnance uvedené v prvním odstavci § 12 zák. čís. 91/18 Sb. z. a n.; na služby hotelové se vztahuje předpis druhého odstavce cit. zák. ust. U zaměstnanců podle § 12 zák. čís. 91/18 Sb. z. a n. jde o práci přes čas jen, pracují-li více než 12 hodin denně.

(Rozh. ze dne 3. září 1936, Rv I 1434/36.)

Žalobce byl v podniku (hotelu) žalovaného zaměstnán jako sluha a dostával v hotelu mimo byt celou stravu. Vykonával jednak ryze čelední práce, jaké konají pravidelně služební, jednak službu na nádraží a příležitostně práce hosty mu zvláště nařizené. Prvé práce mohl zdati ve třech hodinách denně a celková pracovní doba, týkající se obou druhů služeb, činila 91 hodin týdně. Žalobou domáhá se žalobce na žalovaném zaplacení práce přes čas, pokud ji v podniku žalovaného po dobu zaměstnání vykonával. Nižší soudy uznaly podle žaloby částkou 665 Kč.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nižší soudy měly za to, že žalobce patří do skupiny zaměstnanců uvedených v § 12 zákona ze dne 19. prosince 1918 č. 91 Sb. z. a n. a že se tedy může domáhati zvláštní odměny za práce přes čas jen potud, pokud přesahují výměru 12 hodin denně, a v tomto rámci bylo žalobě vyhověno. Naproti tomu žalobce dovozuje, že pro něho platila normální pracovní doba osmihodinová denně čili 48 hodin týdně, a domáhá se odměny za práce, pokud přesahovaly tuto normální výměru a pokud odměna za ně nebyla mu již přisouzena nižšími soudy. Nároku žalobcovu nelze přisvědčiti z těchto úvah: Podle prvního odstavce § 12 dočteného zákona náleží osobám zaměstnaným a bydlícím v domácnosti zaměstnavatelově a na delší dobu než na měsíc najímaným ve 24 hodinách odpočinek 12 hodin. Zbývá tedy u těchto zaměstnanců na práci 12 hodin denně a mohlo by se u nich mluvit o práci přes čas teprve, kdyby pracovali déle než 12 hodin denně. Totéž platí podle druhého odstavce § 12 v příčině osob najatých k služebním úkonům nepravidelně konaným a nepatrně namáhavým. Ustanovení § 12 nečiní rozdílu mezi osobami zaměstnanými v zemědělství, živnostech a průmyslu, soukromých domácnostech, ústavech soukromých a veřejných, jak to též vyložilo ministerstvo sociální péče ve výnosu ze dne 21. března 1919 č. j. 4751/III-19. Pokud žalobce vykonával v podniku žalovaného ryze čelední práce a v hotelu byl stravován a ubytován, jest ho zařaditi mezi zaměstnance, na něž se vztahuje prvý odstavec § 12 (Sb. n. s. 9146). Pokud žalobce vykonával práce náležející sluhům v hotelích, platí o něm ustanovení druhého odstavce téhož paragrafu, neboť šlo tu o úkony, jež nelze vyjádřiti normálně pracovní dobou a při nichž v podstatě šlo o pohotovost a o jednoduché služby obyčejně nepravidelné a

jen nepatrně namáhavé, jak správně usoudil odvolací soud ze znaleckého posudku. Nepravdivost příslušných úkonů nelze tu popřít proto, že žalobce musil na nádraží čekati na jednotlivé vlaky vždy v určitých hodinách přijíždějící, neboť vlastním úkolem žalobcovým bylo, by byl po ruce přijíždějícím hostům, kteří měli nebo chtěli se ubytovati v hotelu, aby získal hosty, pečoval o jejich zavazadla, je doprovodil do hotelu a pod., a ježto hosté přijíždívají nepravdivě, neměl žalobce u některého vlaku žádnou nebo jen nepatrnou práci a u jiného vlaku zase práci rozsáhlejší. Totéž platilo zřejmě o úkonech, jež žalobce musil vykonávati v hotelu samém na zvláštní přání hostů (různé posilky, obstarávání dopisů a pod.). Žalobce byl tedy podle zákona povinen pracovati 12 hodin denně a nemá zákonného nároku na odměnu za práci přes čas, pokud nepřevyšovala tuto zákonem stanovenou výměru.

Čís. 15364.

K § 35 ex. ř.

Vydražitelův nárok na odevzdání nemovitosti podle § 156, odst. 2 ex. ř. zanikl (§ 35 ex. ř.), pronajal-li (propachtoval-li) vydražitel vydraženou nemovitost dlužníkovi po udělení příklepu.

(Rozh. ze dne 3. září 1936, Rv I 1560/36.)

Žalovaná vede podle § 349 ex. ř. exekuci na vyklizení továrny, kterou vydražila a která dříve náležela žalobci. Tento exekucí vymáhaný nárok popírá žalobce žalobou podle § 35 ex. ř. domáhaje se jejího zrušení tvrdě, že po příklepu zanikl tím, že mu žalovaná vydraženou nemovitost pronajala. Prvý soud žalobě vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalovaná vede podle § 349 ex. ř. exekuci na vyklizení továrny, kterou vydražila a která dříve náležela žalobci, a vymáhá tedy nárok uvedený v § 156 II ex. ř., vykonatelný po splnění dražebních podmínek, avšak jen tehdy, když je vyklizení nutné (Sb. n. s. 4484, 6357 a t. zv. »odpovědi« k § 156 ex. ř. ve výnosu min. sprav. č. 44/1897 Věst.). Žalobce popírá tento nárok vydražitelčin na odevzdání vydražené nemovitosti proto, že prý po příklepu zanikl. Jest tedy jeho žaloba námitkou podle § 35 ex. ř. proti nároku vzniklému žalované z práva vlastnického, nabytého příklepem (§§ 156 a 157 I ex. ř.). Tato žaloba jest podle přednesu žalované samé oprávněna. Žalovaná přednesla, že po vydražení továrny dovolila žalobci, aby až do konce roku 1934 v ní zůstal za úplatu 500 Kč měsíčně. Tím však vznikl mezi oběma právní poměr, který nelze posuzovati jinak než jako poměr nájemní (nebo pachtovní).

neboť podle § 1090 obč. zák. nájemní smlouva záleží právě v tom, že užívání věci nezužitelné jest přenecháno někomu na určitou úplatu. Podle této smlouvy je posuzovati práva a povinnosti stran. Žalovaná jako pronajímatelka má podle § 1109 obč. zák. nárok na vrácení nemovitosti až po skončení nájemního (pachtovního) poměru. Ale tím současně zanikl dosavadní poměr, který byl mezi stranami, totiž mezi povinným a vydražitelkou, neboť žalobce užívá továrny již ne jako povinným a vydražitelkou, neboť žalobce užívá vlastníckého (práva věcného), nýbrž již jenom na základě svého dřívějšího práva vlastníckého (práva věcného), jehož nabytí smlouvou nájemní. Přestal tedy býti proti žalované povinným a stal se nájemníkem (Sb. n. s. 4027 v důvodech). Exekuční návrh vydražitelův podle § 156 II ex. ř. je výronem jeho práva vlastníckého (§§ 362 a 366 obč. z.), jehož nabytí příklepem. Je-li však vlastník z důvodu práva vlastníckého povinen ponechat věc dlužníkovi (na př. proto, že mu ji pronajal), nemůže se domáhati odevzdání věci (sr. také Randa-Kasanda, »Právo vlastnícké«, o námitkách proti žalobě vlastnícké, str. 288). Zanikl-li mezi stranami poměr povinného a vydražitelky, byv nahrazen nájemním poměrem, zanikl i věcný nárok žalované na vyklizení nemovitosti povinným podle § 156 ex. ř. a zbyl jí proti žalobci jen obligační nárok ze smlouvy podle § 1109 obč. zák. Právem se tudíž žalobce domáhá rozsudku, že nárok žalované čerpaný z § 156 II ex. ř. zanikl, a nelze schváliti názor odvolacího soudu, že tento nárok byl jen zastaven (odsunut) a že prý proto nelze vyhověti žalobní prosbě a vyslovení zániku.

Čís. 15365.

K §§ 833—835 obč. zák.

Navrhuje-li jeden ze spoluvlastníků domu, aby soud rozhodl o upotřebení a užívání určité místnosti, nejde o rozdělení užitků mezi spoluvlastníky, nýbrž o otázku správy společného domu. Otázku tu jest řešiti podle § 835 obč. zák. v řízení nesporném.

Ustanovení § 835 obč. zák. neplatí jen při mimořádné správě, nýbrž i při řádné správě, jde-li o rovnost hlasů.

(Rozh. ze dne 3. září 1936, R II 273/36.)

Navrhovatelka obývá s odpůrkyní byt ve společném domě, a to tak, že každá užívá polovice domu s příslušenstvím. Protože však byty jsou nestejně velikosti a hodnoty, žádá navrhovatelka, aby nesporný soudce určil, jakým způsobem má býti vyrovnán tento rozdíl hodnot ve prospěch té strany, která užívá bytu méněcenného tak, aby žádná strana neměla ze společné věci více užitku, než na její podíl připadlo. Prvý soud uznal podle návrhu tak, že přikázal, by byla pronajata kuchyně v bytě odpůrkyně, které tato neobývá, a zbytek činže za toto pronajetí po srážce výloh byl rozdělen mezi obě spoluvlastnice. Rekursní soud odkázal navrhovatelku na pořad práva.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Jest rozřešiti otázku, zda tu jde o opatření týkající se správy společného domu podle §§ 833—835 obč. zák. či jen o rozdělení užitků ve smyslu §§ 839—840 obč. zák. Navrhovatelce běží o to, jaké opatření má být učiněno v příčině obytné kuchyně a v tom směru učinila také konečný návrh, aby soud o upotřebení a užívání dotčené místnosti rozhodl. Nejde tu proto o otázku rozdělení užitků, nýbrž o otázku správy společného domu, kterou jest podle § 835 obč. zák. řešiti v řízení nesporném a nikoliv sporem, v němž by také bylo nesnadno vymeziti žalobní návrh tak, aby úplně vyčerpával zájem navrhovatelky. Ze ustanovení § 835 obč. zák. neplatí jen při mimořádné, nýbrž i při řádné správě, jde-li o rovnost hlasů, bylo již vyřešeno v rozhodnutích nejvyššího soudu uveřejněných ve Sb. n. s. pod čís. 12881 a 5558 v důvodech. Míni-li rekursní soud, že by nesporný soudce ani spornou otázku nemohl rozřešiti, hledíc k mnoha sporným okolnostem, stačí poukázati na ustanovení § 25 zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. a na to, že § 23 cit. zák. poskytuje nespornému soudci prostředky, by si mohl spolehlivě a úplně zjistiti skutkový podklad pro své opatření (Sb. n. s. 9148).

Čís. 15366.

Pojem »definitivního ustanovení« zaměstnance v soukromých službách není občanským zákonem upraven.

Z pouhé skutečnosti, že byla zaměstnanci udělena definitiva, neplyne, že byl sjednán služební poměr nevypověditelný nebo vypověditelný jen za určitých předpokladů.

(Rozh. ze dne 3. září 1936, Rv II 484/36.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované soukromé dráhy jako strojvůdce-čekatel. Podle jeho přednesu byl od 1. července 1923 jmenován definitivním zaměstnancem, a vztahují se na něho předpisy služebního řádu zaměstnanců ČSD., ježto byly intimovány a publikovány žalovanou dne 7. března 1932. Žalovaná dala žalobci ke dni 1. července 1932 výpověď kvartální a od té doby mu nevyplácí požitky, avšak neprávem, protože žalobce jako definitivní zaměstnanec mohl býti ze služby propuštěn podle § 92 služebního řádu jen po řádném disciplinárním šetření a disciplinárním nálezem. Výpověď, kterou dostal, jest proto neúčinnou a domáhá se proto žalobce, by mu žalovaná vyplácela nadále služební požitky, zejména za měsíc červenec 1932 ve výši zažalované částky. P r v ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Ing. O. jako správce provozu žalované dráhy zavedl sice služební řád čs. státních drah (ovšem jen pro obor disciplinárního řízení), ale učinil tak o své újmě bez předchozího souhlasu správní rady, která toto opatření ani dodatečně neschválila. Na základě stanov žalované a hledě k uvedenému zjištění vyložil odvolací soud správně, že ing. O. jako pouhý správce provozu nebyl oprávněn učiniti o své újmě tak dalekosáhlé opatření, jako jest zavedení služebního řádu, vydaného pro čl. státní dráhy, a že nebyla jím žalovaná vázána. Nebylo-li tu ani služebního řádu platného pro právní poměr mezi žalobcem a žalovanou, ani zvláštní úmluvy, tedy jest tento poměr posuzovati podle všeobecně platných předpisů o smlouvě služební. Nelze ovšem použití předpisů zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. z., neboť v § 5 tohoto zákona byli z jeho dosahu výslovně vyloučeni zaměstnanci železnic — to jest zaměstnanci železných drah sloužících veřejné dopravě. Takovým zaměstnancem byl i žalobce, neboť o žalované místní dráze jest obecně známo, že sloužila veřejné dopravě. Na žalobce se tedy nevztahují předpisy zákona čís. 20/10 ř. z. Není sporné, že žalobce byl v soukromé službě u žalované, která není drahou státní, nýbrž drahou soukromou náležející akciové společnosti. Jest proto použití v souzené věci ustanovení občanského zákoníka občanského o smlouvě služební. V § 1158 obč. zák. se rozeznává služební poměr ujednaný na dobu určitou nebo na dobu neurčitou, dále služební poměr smluvený na zkoušku nebo na dobu přechodné potřeby a konečně služební poměr smluvený na dobu života. Pojem »definitivního ustanovení« zaměstnance v soukromých službách není však v obč. zákoně nijak upraven. Dovolatel ze svého definitivního ustanovení vyvozuje, že by jeho služební poměr mohl býti rozvázán výpovědí se strany žalované jenom tehdy, kdyby se žalobce dopustil nějakého služebního poklesku. Ale v tom nelze mu dáti za pravdu. Z pouhé skutečnosti, že soukromý zaměstnanec byl ustanoven »definitivně«, neplyne ještě o sobě, že služební poměr jest ujednan s vyloučením výpovědi nebo s takovým omezením možnosti výpovědi na straně zaměstnavatelově, jaké má na mysli dovolatel. Vyloučení nebo podstatné omezení výpovědní volnosti bylo by lze pokládati za ujednané jen tehdy, kdyby došlo k výrazu mezi smluvními stranami tak jasné a zřetelné, že by nemohla býti nijaká pochybnost o tom, že obě smluvní strany takové závazné ujednání skutečně zamýšlely (srovnej též rozhodnutí čís. 1498, 3927, 12359 Sb. n. s.). To však nebylo v souzeném případě prokázáno. Není-li tu ani služební řád, který by pojem udělení definitivy blíže vymezoval a který by zároveň náležitě stanovil vzájemné závazky žalobce jako zaměstnance, ani jasné a zřetelné ujednání smluvních stran v tomto směru, tedy nelze z pouhé skutečnosti, že byla žalobci udělena definitiva, ještě usuzovati, že tím byl mezi smluvními stranami ujednan služební poměr nevypověditelný (na dobu života) nebo sice vypověditelný, ale jen za určitých zvláštních předpokladů. Marně poukazuje dovolatel po té stránce na předpisy platné pro zaměstnance čs. státních drah, neboť služební poměry těchto zaměstnanců

jsou upraveny zvláštními předpisy jen pro ně platnými (vládní nařízení č. 15/27 Sb. z. a n.), jichž na žalobce jako zaměstnance ve službách soukromé akciové společnosti nelze obdobně vůbec použít, a to ani za účelem výkladu pojmu udělení definitivy. Pro posouzení důvodnosti žalobního nároku na zaplacení služného za měsíc červenec 1932 stačí uvažovat o tom, jaký význam mělo definitivní ustanovení žalobcovo pro možnost rozvázání služebního poměru výpovědí. Jaký význam měla »definitiva« v jiných směrech, jest pro tento spor nerozhodné. Nebyla-li se žalobcem ujednána smlouva s vyloučením výpovědi nebo s omezením možnosti výpovědi jen za určitých zvláštních předpokladů a nebyla-li s ním ujednána ani zvláštní výpovědní lhůta, byla žalovaná oprávněna rozvázat služební poměr se žalobcem zákonnou výpovědí podle § 1158, poslední odst. obč. zák., a to podle § 1159 a) obč. zák. s výpovědní lhůtou čtyřnedělní (srov. rozhodnutí č. 12359 Sb. n. s.). Tato výpovědní lhůta byla žalovanou nejen zachována, nýbrž byla ještě prodloužena. Ustanovení § 1158, odst. 3 obč. zák. o šestiměsíční lhůtě výpovědní, vyhrazené ovšem jen zaměstnanci, nelze tu vůbec použít, protože nebylo prokázáno, že byl se žalobcem smlouven služební poměr na dobu delší pěti let anebo na dobu života.

Čís. 15367.

Ak je žalovaná konkurzná podstata, aby uznala vlastnícke právo k sume deponovanej u súdu a aby táto suma bola poukázaná do rúk žalobníka bez ohľadu na prípadné nároky žalovanej strany, ide o nárok na vylúčenie vecí z konkurznej podstaty podľa § 47 konk. por. a nejde o excindační žalobu podľa § 92 ex. zák., hoci suma tá deponovaná bola v dôsledku exek. zabavenia, ktoré sa stalo na návrh vymahajúcich veriteľov osoby, na ktorú bol neskôr uvalený konkurz.

(Rozh. z 3. septembra 1936, R IV 300/36.)

Čs. erár zabavil v bernej exekúcii pohľadávku firmy Jozef S. na výplatu poisťnej sumy 35.000 Kč a suma táto bola uložená do súdneho depozitu. Na firmu Jozef S. bol pozdejšie uvalený konkurz. Žalobníci domáhali sa žalobou, podanou u krajského súdu v U., proti I. konkurznej podstate firmy Jozef S. a II. proti čs. eráru, aby bolo uznané ich vlastnícke právo k uvedenej zabavenej a u súdu deponovanej sume a žiadali, aby táto suma bola poukázaná do ich rúk bez ohľadu na prípadné nároky žalovanej konkurznej podstaty. Vrchný súd spor z úradnej moci zastavil pre sporu prekážajúcu okolnosť podľa § 180 č. 3 Osp. z toho dôvodu, že pre rozhodnutie sporu je podľa § 92 ex. zák. výlučne príslušný okresný súd. Najvyšší súd rekurzu žalobníkov dotyčne I. žalovanej konkurznej podstaty vyhovel, napadnuté usnesenie zmenil a vyriekol, že niet sporu prekážajúcej okolnosti podľa § 180 č. 3 Osp. **D ů v o d y:** Zo žalobného petitu, ktorým sa žalobníci domáhajú uznania svojho vlastníckeho práva k sume, deponovanej u okresného

súdu v M. a poukázania tejto sumy k svojim rukám bez ohľadu na eventuálne nároky žalovanej podstaty, je zrejmé, že žalobníci domáhajú sa vylúčenia vecí z konkurznej podstaty podľa § 47 konk. por., o ktorej otázke patrí rozhodovať podľa hodnoty v smysle § 2 Osp. príslušnému krajskému súdu, ktorá príslušnosť nebola ustanovením § 113 konk. por. dotknutá.

Preto nesprávne zastavil rekurzný súd spor z dôvodu, že rozhodovanie o ňom patrí okresnému súdu, a bolo treba rozhodnúť ako sa stalo výrokom tohoto usnesenia.

Čís. 15368.

**K § 1486 obč. zák.
Promlčení pohľadávky na kupní ceně účtované omylem desetinou skutečné částky.**

(Rozh. ze dne 4. září 1936, Rv I 2200/34.)

Žalobkyně přednesla, že dodala žalované zboží v ceně 108.570 Kč, že však omylem jej účtovala toliko desetinou, t. j. částkou 10.857 Kč, takže byl účet žalované při této zásilce zatížen o částku 97.713 Kč méně. Zaplacení této částky se žalobkyně domáhá touto žalobou. Proti žalobě namítla žalovaná mimo jiné, že pohledávka ta je promlčena. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Soud první stolice uznal žalovaného povinným účet zapraviti, třebaš promlčecí lhůta dle § 1486 obč. zák. uplynula, vycházejce s právního hlediska, že takové početní omyly se nepromlčují. Nezjistil-li tedy procesní soud vědomost žalovaného o sběhlém početním omylu žalobkyně, pak se odvolací soud nedopustil vady řízení nebo rozporu se spisy, když oceňuje samostatně výsledky celého jednání a dokazování v rozsudku vyslovil, že nebylo prokázáno, že by žalovaný věděl, že při výpočtu salda byl účet v neprospěch žalobkyně vypočítán chybně. Náleželo žalobkyni dokázati, že šlo na straně žalované o vědomé využití jejího omylu. Tento důkaz však podán nebyl. Sám objektivní omyl v účtění nestačí, aby po uplynutí promlčecí lhůty mohlo býti požadováno jeho placení ve správné výši. Vždyť nešlo ani o žádný omyl při smlouvě, za který by dle §§ 870 a násl. obč. zák. byl žalovaný jako smluvník případně odpověden a nesl jeho následky. Rozhodnutí nejvyššího soudu, která žalobkyně na prospěch svého právního názoru uvádí, se nehodí na souzený případ, neboť předpokládají určité pozitivní zavinění smluvníka, jehož se dopustil proti druhému při sjednání neb plnění smlouvy uvedením jeho v omyl. V souzeném případě žalovaný však prostě mlčel, aniž se dalo dokázati, že tak činil vědomě s úmyslem využití nevědomosti

žalobcovy o chybě početní a kromě toho lhůta promlčecí před zahájením sporu již v délce více jak trojnásobně uplynula. Důvodem zákonného ustanovení o kratších promlčecích lhůtách jest mimo jiné, že uplynutím doby se nedají již veškeré poměry případu bezpečně zjistiti, a právě proto stačí uplynutí zákonné lhůty promlčecí, aniž je třeba důkazu, proč strana mlčela, zejména když jí nebyla dokázána obmyslnost (§ 1487 obč. zák.). Jinaký postup by znamenal zneuznání zákonné intence promlčení vůbec a otevřely by se dvěře sporům, kterým zákonodárce chtěl zabrániti, vycházející s hlediska, že oprávněný se má s péčí a bedlivostí řádného občana (obchodníka) o uplatnění svých nároků včas postarati.

Čís. 15369.

Kdy lze označení »medicinální drogerie« podřaditi pod jednání uvedené v §§ 1 a 2 zák. proti nek. soutěži.

(Rozh. ze dne 4. září 1936, Rv II 470/36.)

Žalobce (lékárník) přednesl, že žalovaný užívá ve svém obchodě zevního označení »medicinální drogerie«. Toto označení znamená výrobu i prodej medikamentů, a poněvadž žalovaný jako drogist nesmí vyráběti medikamenty a není oprávněn prodávati všechny léky, zjednává tak na úkor žalobce svému obchodu přednost a porušuje zásady dobrých mravů, v čemž shledává žalobce nekalou soutěž podle § 1 a nekalou reklamu podle § 2 zák. čís. 111/27 Sb. z. a n. Navrhuje proto, aby žalovaný byl uznán povinným zdržeti se napříště zevního označení své drogerie jako »medicinální« a označení to se své drogerie odstraniti. **P r v ý s o u d** žalobu zamítl. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Při řešení otázky, zdali v jednání žalovaného užíváním zevního označení »medicinální drogerie« jest spatřovati údaj o živnostenském »oprávnění« ve smyslu odst. 2 § 2 zák. o nek. soutěži způsobily oklamati a zjednati tím podniku (žalovaného) na úkor soutěžitele (žalobce) přednost při soutěži (odst. 1 § 2 cit. zák.), nejsou bez významu zákonná ustanovení o živnostenských oprávněních lékárníků a drogistů, z nichž ovšem každá z obou stran hledí odůvodniti své právní stanovisko. Žalovaný se dovolává ustanovení § 15, bodu 14 živnostenského řádu, podle něhož koncese obsahuje oprávnění k výrobě jedů a přípravě látek a preparátů, které jsou určeny k tomu, aby jich bylo užito za léky, jakož i k prodeji obojích věcí, pokud není výlučně vyhrazen lékárníkům — a z toho dovozuje nezávadnost svého zevního označení jako »medicinální drogerie« proti výtce žalobcově, že toto označení může vzbuditi u průměrného zákazníka dojem, že tu jde o oprávněný prodej »medicin«, tedy léků. Podle § 1, odst. 1 a § 5 min. nař. ze dne 17. září 1883 čís. 152 ř. z. je výroba (příprava) i prodej léčiv podle předpisu lékařského ve velkém i v malém vyhrazena lékárnám. Není však lékárnám vyhrazena výroba farmaceutických preparátů (§ 2, odst. 1 min. nař. čís. 152/83 vyhrazuje lékárnám takové preparáty pouze »na skladě míti

a prodávati«, ale podléhá koncesi podle § 15, bodu 14 živn. ř., ježto jsou určeny, aby jich bylo užito za léky. Drobný jejich prodej je však vyhrazen lékárnám (§ 2, odst. 1 a § 5 min. nař. čís. 152/83 a § 1 min. nař. čís. 97/86). Prodej ve velkém není vyhrazen lékárnám (§ 2 min. nař. z r. 1883), ale podléhá koncesi podle § 15, bodu 14 živn. ř., ježto jde o prostředky určené k užití za léky. O tato zákonná ustanovení možno opřítí vývody odvolatelovy, pokud uplatňuje důvod nesprávného hodnocení důkazů (zvláště zmíněným posudkem ústředí obchodních a živnostenských komor) a nesprávného právního posouzení, uváděje, že podle posudku ústředí obchodních a živnostenských komor právě používání oprávnění »medicinální drogerie« malodrogisty vzbuzuje klamavý dojem, že jsou oprávněni v drobném prodávati léky (mediciny) a že klam záleží v tom, že žalovaný jako uživatel označení »medicinální drogerie« přechází přes důležitou okolnost, že právo majitele koncese podle § 15, bodu 14 živn. ř. (oprávnění prodávati léky, vlastně přesně: látky a preparáty určené k tomu, aby jich bylo užito za léky) je omezeno na prodej ve velkém. Žalovaný připouští, že pro velkoobchod látkami a preparáty k účelům léčivým je potřebí koncese (rozh. správního soudu čís. 4000/07, Budw. 5152), tvrdí však v odporu s cit. min. nař. čís. 152/83 a 97/86, že prodej takového zboží ani v malém není vyhrazen lékárnám. Tyto okolnosti a úvahy jsou rozhodné při posouzení otázky, zdali žalovaný vytčeným zevním označením učinil údaj se zřetelem na své živnostenské oprávnění způsobily vyvolati klamavý dojem ve smyslu § 2, odst. 1 zák. proti nek. soutěži. Dobrozdáni ústředí obchodních a živnostenských komor, které reprodukuje ustanovení min. nař. čís. 152/83 zvláště pokud jde o výhradné právo lékáren prodávati v drobném látky a preparáty určené pro užití za léky, vyznělo v tom smyslu, že vnější označení závodu jako »medicinální drogerie« je určeno především pro obchod drobný a že takové označení musí v zákazníkovi, který v takové drogerii nakupuje, vzbuditi dojem, že nejde o obyčejnou drogerii, kde lze v drobném dostatí jen zboží materiální, nýbrž že tam lze obdržeti »mediciny«, jak se lidově říká lékům. Ačkoli posudek ústředí obchodních a živnostenských komor, který odpovídá posudkům jednotlivých komor, nemůže s rozhodujícím účinkem býti sám o sobě podkladem pro právní posouzení sporu, které přísluší jedině soudu, sluší uznati, že zmíněný posudek odpovídá v podstatě shora citovaným zákonným ustanovením v příčině živnostenského »oprávnění« žalovaného jako drogisty, a může se oněmi ustanoveními udati směr právnímu posouzení ve smyslu zákona proti nekalé soutěži, vymezujícího pojem nekalé reklamy. Tím odpadá i nutnost dalších důkazů, kterých odvolatel postrádá, a není tu oprávněn odvolací důvod neúplnosti řízení. Odvolací soud spatřuje klamavost údaje označení drogerie žalovaného jako »medicinální« v tom, že takové označení se zřetelem na lidové pojetí výrazu »medicina« jako léku je s to v zákazníku průměrné inteligence, který posuzuje takové zevní označení s obvyklou, zběžnou pozorností, vzbuditi dojem, že lze v obchodě žalovaného koupiti léčiva v drobném — jak se v převážné míře v drogeriích kupuje — ačkoli z toho, co bylo uvedeno, vysvítá, že k takovému (drobnému) prodeji

nejsou oprávněni ani majitelé koncese ve smyslu § 15, bodu 14 živn. ř., u kterých je přípustný pouze prodej ve velkém (látek a preparátů určených k užití za léky). Nelze tedy souhlasiti s názorem jakoby drogisté byli oprávněni prodávati i léčiva v drobném, pokud jim to dovoluje koncese a nejde o léky připravené »magistraliter«. Neboť, jak bylo na to již poukázáno shora, je vyhrazen drobný prodej takových »léčiv«, jak jsou označeny v ustanovení o koncesi ve smyslu § 15, bodu 14 živn. ř. (látky a preparáty určené k užití za léky), — pouze lékárnám. Na zmíněném nesprávném předpokladu prvního soudu o rozsahu živnostenského oprávnění žalovaného spočívá i jeho právní závěr, že vytčené zevní označení podniku žalovaného není v rozporu s ustanovením §§ 1 a 2 zák. proti nek. soutěži. Pokud jde o další náležitost nekalé reklamy podle § 2 zák. č. 111/27 Sb. z. a n., »že klamavé údaje jsou způsobily zjednatí podniku žalovaného na úkor soutěžitelův (žalobcův) přednost při soutěži«, není pochyby o tom, že již okolnost, že klamavý dojem, který vzbuzuje vytykané zevní označení, je s to způsobiti u průměrného zákazníka rozhodnutí, že vstoupí do obchodní místnosti žalovaného s úmyslem, aby koupil zboží toho druhu, jakému nasvědčuje zevní označení podniku a tím přivodí přednost žalovanému při soutěži jevíci se zčásti v tom, že se zákazník, i když mu nebude ve skutečnosti podáno a prodáno zboží takového druhu, jaké mu udává zevní označení podniku a jakému neodpovídá oprávnění živnostenské, spokojí s jiným podobným zbožím, jaké se mu tam naskytuje. Odvolání obsahu reklamy na stíhatelnosti nic nemění, odvolá-li se v určitém konkrétním případě prodávacem v obchodní místnosti podniku, neboť trvá dále dojem z reklamy spočívající na zevním označení a účinek, který se může projevit u zákazníků, kteří by jinak (bez závadné reklamy) do provozovny ani nevstoupili. V tom spočívá těžiště celého obsahu ustanovení § 2 cit. zák. Na věci nemění nic ani otázka, zda jde jen o určitý okruh osob, u nichž lze takový účinek reklamy předpokládati, ačkoliv právě v tomto případě, kde jde o malé venkovské město, lze počítati s pravděpodobně značným počtem zákaznictva z okolního venkova bez nadprůměrné zkušenosti v takovém oboru. Na »způsobilost oklamati« lze usuzovati již z povahy reklamy samé, aniž je předpokladem stíhatelnosti nepřipustné reklamy důkaz konkrétních případů účinků vyvolaných reklamou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud uznal inkriminované označování drogerie žalovaného jako medicínální za závadné jak s hlediska § 2 zákona proti nekalé soutěži, tak také podle generální klausule obsažené v § 1 zmíněného zákona. Žalovaný se snaží dovoditi, že tu není závadnosti podle § 1 cit. zák., protože prý nejednal proti dobrým mrávům soutěže, a rozvedení této námitky je věnováno skoro celé jeho dovolání. Předpisu obsaženého v § 2 cit. zák. se číselně vůbec nedotýká, věcně však brojí proti tomu, že by ono označení bylo klamavé, za jaké je uznal odvolací soud. Než odvo-

lací soud posoudil tuto otázku správně vycházející z poměrů konkrétního případu, jak byly zjištěny, a z toho, jak si může ono označení drogerie na malém městě vykládati průměrný zákazník; tu stačí dovolatele poukázati k příslušné části odvolacího soudu. Žalovaný nebuduje na skutkovém podkladu souzeného případu, jestliže dovozuje oprávněnost k označení své drogerie z toho, že prý si zásadně mohl opatřiti právo prodávati léky ve velkém anebo že mu takové oprávnění v zásadě přísluší. Nejde také o to, zda je klamavé samo o sobě slovo medicínální, nýbrž o to běží, zda je klamavé takové označení za skutkových okolností, k nimž poukázal odvolací soud. Žalovaný si ovšem také odporuje, jestliže na jedné straně trvá na tom, že má právo označovati svou drogerii za medicínální a když na tom projevoval za sporu nemalý zájem, aby směl onoho označení i nadále používati, jestliže však na druhé straně tvrdí, že ono označení nemá praktického významu a není vůbec reklamou. Označení podniku žalovaného jako drogerie nepotřebuje žádného informativního doplnění pro zákazníka jmenovitě označením jako medicínální drogerie, když už v pojmu drogerie je obsaženo všecko to, z čeho žalovaný dovozuje oprávnění k tomuto závadnému označení. Předmětem zkoumání odvolacího soudu bylo jenom, zda je toto označení se zřetelem k daným skutečnostem klamavým a závadným s hlediska § 2 zákona proti nekalé soutěži, nikoli také, zda žalovaný neprodával některé drogy prodával. Odvolací soud posoudil věc jenom podle předpisů zákona proti nekalé soutěži a tedy v mezích své kompetence a nezasáhl svým rozhodnutím nijak do oboru, který jest vymezen působností úřadů správních.

Čís. 15370.

Nemôže byť povolená exekúcia zabavením pohľadávky, ktorú má dlžník proti štátu, ak v exekučnej žiadosti nie sú uvedené všetky okolnosti podľa odst. 3 § 1 vl. nar. č. 234/1934 Sb. z. a n.

(Rozh. zo 4. septembra 1936, R III 432/36.)

Rekurzný súd zmenil usnesenie súdu I. stolice a žiadosť o povolenie exekúcie zabavením a prikázalím k vybraniu pohľadávky, ktorú má exekút proti poddlžníkovi Zemskému vojenskému veliteľstvu v B., zamietol a zrušil zabavenie, vykonané doručením záповеді Zemskému vojenskému veliteľstvu v B. Dôvody: Ustanovenie § 1 vl. nar. č. 234/1934 Sb. z. a n. predpisuje, čo všetko musí obsahovať obštávka pohľadávky čo do presnosti jej označenia, keď ide o zabavenie pohľadávky proti štátu alebo fondu pod verejnou správou. Z toho plynie, že keď exekvent neoznačí pohľadávku, ktorú chce zabaviť, podľa tohoto ustanovenia, nemožno povoliť exekúciu jej zabavením. V súdenom prípade pohľadávka nie je dostatočne označená, najmä nie je uvedený ani dôvod,

z ktorého táto pohľadávka exekútovi prislúcha, preto bolo treba rekurzu podlížníka vyhoveť a rozhodnúť, ako je vo výroku uvedené. Najvyšší súd napadnuté usnesenie z jeho správnych dôvodov potvrdil.

Čís. 15371.

Keď bola konkurzná podstata odsúdená platiť do 15 dní a neplatila, možno proti nej viesť ihneď exekúciu.*)

(Rozh. zo 4. septembra 1936, R III 495/36.)

Súd I. stolice exekúciu povolil, rekurzný súd jeho usnesenie zmenil a žiadosť o povolenie exekúcie zamietol. Najvyšší súd obnovil usnesenie súdu I. stolice.

Dôvody:

Pohľadávkou exekventky sú útraty, ktoré boli exekventke v spore o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty proti konkurznej podstate (exekútku) prisúdené. Je tedy zřejmé, že pohľadávka exekventky je v smysle § 49 konk. por. pohľadávkou proti podstate.

V smysle § 126 konk. por. veriteľka podstaty má byť uspokojená — nehľadiac na stav pokračovania — len čo bol jej nárok určený a splatný a ak nebola uspokojená, môže sa veriteľka domáhať zaplataenia žalobou a exekúciou. Pretože v súdenom prípade bola úpadková podstata už odsúdená na platenie do 15 dní, ale neplatila, nárok exekventky na povolenie exekúcie je odôvodnený v smysle odst. 3 cit. řu. Preto bolo treba rekurzu vyhoveť, zmeniť napadnuté usnesenie rekurzného súdu a obnoviť usnesenie súdu I. stolice.

Čís. 15372.

Dohoda, jíž se vlastník nemovitosti vzdal proti majitelům důlní půjčky za sebe i své právní nástupce náhrady škody vzniklé mu na jeho nemovitostech dolováním, váže jeho právní nástupce jen, byla-li vložena do pozemkové knihy.

Bylo-li dáno k postavení budovy v důlním poli stavební povolení, jde o budovu ve smyslu § 106 hor. zák. i tehdy, nebyla-li postavena přesně tak, jak bylo nařizeno.

Majitel dolu jest povinen také k odstranění škod, jež nezpůsobil dolováním, jestliže bez oprav těchto škod nelze provést opravy škod způsobených dolováním.

(Rozh. ze dne 5. září 1936, Rv II 784/34.)

Žalobci tvrdí, že jsou majiteli domu ležícího v důlním poli žalované, která doluje nedovoleným způsobem, takže účinky dolování jest dům značně poškozen. Žalobci museli i s nájemci dům vykliditi. Žalobou do-

*) Srov. Sb. n. s. č. 13081.

máhají se odsouzení žalované k provedení oprav v žalobě bližšie uvedených. Žalovaná navrhla, aby žaloba byla zamítnuta, neboť stojí sice dům žalobců v důlním poli žalované, přesto však není poškozen jejím dolováním. Škody, které se na domě žalobců vyskytly, byly způsobeny stářím domu, špatným udržováním a jinými vlivy než poddolováním. Dům byl vystavěn za nedodržení stavebních předpisů a již v roce 1920 byl ve stavu úplně zpustlém a nebyl k obývání způsobilý. Žalobní nárok jest také promíčen. Dále uvedla, že předchůdce žalobců se zavázal vůči tehdejší důlní společnosti, že nebude žádati žádných náhrad z důvodů důlních škod a zřídil tehdy ve prospěch žalované revers, který byl pojat do stavebního povolení a jako součást stavebního konsensu váže i nynější majitele domu. Žalobci po případě jejich předchůdcové nedodrželi podmínky stavebního povolení, takže jejich realitu nutno považovati za postavenou bez stavebního povolení. Při kolaudaci byly zjištěny určité nedostatky, takže budova nebyla kolaudována a povolení k obývání nebylo dáno, pročez pomínula povinnost k náhradě dle § 106 horního zákona. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic s tím, že žalobci uznávají se povinnými přispěti žalované na opravy částkou 14.402 Kč, ježto poškozený dům nechali zchátrati, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

S právního hlediska (§ 503 č. 4 c. ř. s.) vytyká žalovaná, že odvolací soud má neprávem za to, že žalobci nejsou vázáni reversem, jímž se jejich předchůdce Petr Č. vzdal při stavební komisi dne 31. května 1894 za sebe a své právní nástupce náhrady škod, jež by povstaly dolováním. Než neprávem. Jak z výměru okresního hejtmantství, jímž bylo dáno povolení ke stavbě sporné budovy, plyne, nebylo povolení to uděleno pod podmínkou tohoto zřeknutí se náhrady, a netřeba proto řešiti otázku, jak by se věc měla, kdyby tomu tak bylo. Podle protokolu o stavební komisi došlo při ní mezi předchůdcem žalobců Petrem Č. a zástupcem tehdejšího majetníka hor, předchůdcem to žalované, k dohodě ve smyslu § 24 stavebního řádu pro Slezsko ze dne 2. června 1883 č. 26 z. z. slez., podle níž se Petr Č. jako stavebník zřekl za sebe a své právní nástupce náhrady škod, jež by na obytném domě pódzemním dolováním povstaly. Tato dohoda je v stavebním povolení pouze konstátována. Základem jejím jest právo soukromé (§§ 1293 až 1295 obč. zák.) a této povahy nepozbyla dohoda ta tím, že byla stavebním úřadem notifikována. Ježto zřeknutí se náhrady škody v této dohodě obsažené nebylo vloženo do pozemkové knihy, nenabylo povahy reálního se zřeknutí, nýbrž šlo tu jen o obligační poměr mezi předchůdcem žalobců a předchůdcem žalované, jehož by se ovšem žalovaná jako universální sukcesorka — neboť fuse je universální sukcesí — mohla dovolávatí vůči Petru Č., nemůže však tak činiti vůči žalobcům, ježto na ně přešly podle § 443 obč. zák. jen závazky v pozemkové knize zapsané a nikoliv osobní závazky jejich předchůdce, o jaký závazek tu jde. Na věci ne-

mění nic, že Petr Č. uzavřel dohodu i za své právní nástupce, když touto dohodou je zavázati nemohl. Jest proto zmíněný revers vůči žalobcům bezúčinný a nemůže dovolatelka z důvodu tohoto reversu odpirati žalobcům požadovanou náhradu škody. Rovněž neprávem se dovolává žalovaná ustanovení § 106 o. hor. z. Podle tohoto zákonného ustanovení neodpovídá majitel hor za škody na budovách, jež byly zřízeny v dolovém poli teprve po jeho propůjčení bez úředního stavebního povolení. O takové budově nemůže být zde řeči, když ke zřízení sporné budovy bylo uděleno stavební povolení výměrem okresního hejtmanskví. Bylo-li povolení jedenkráté pravoplatně k stavbě dáno, jde o budovu postavenou s úředním stavebním povolením ve smyslu § 106 o. hor. zákona, i když budova nebyla postavena přesně tak, jak bylo nařízeno. V okolnosti této lze spatřovati jen přestupek podle § 111 slez. stav. řádu, neodnímá však okolnost tato takové budově povahu budovy s úředním stavebním povolením postavené podle § 106 o. hor. z. Je proto rozpor se spisy (§ 503 č. 3 c. ř. s.) v dovolání uplatňovaný bezpodstatný pro rozhodnutí tohoto sporu. Dále vytýká žalovaná, že jí neprávem bylo uloženo provést opravy in natura za příplatek se strany žalobců. Povinnost žalované uvést dolování poškozenou budovu v předešlý stav jest odůvodněna ustanovením § 1323 obč. zák. Musila proto dovolatelka býti povinnou uznána k odstranění důlních škod a nemůže se cítiti v tomto směru stíženou. Jde-li o škodu na nemovitostech povstlou jednak dolováním, jednak z příčin jiných, tu podle ustálené soudní praxe odsuzuje se majitel dolu rozsudkem také k odstranění škod, kterých nezpůsobil dolováním, nejde-li bez oprav těchto škod provést opravy škod způsobené dolováním a ukládá se zároveň v rozsudku majiteli nemovitosti částka ciferně určitá, kterou musí přispěti majiteli dolu k stavebním nákladům. Nepochybily proto nižší soudy, když v tomto případě se tak zachovaly, a je bezvýznamné, že podíl žalobců převyšuje o něco podíl žalované na škodách.

Čís. 15373.

Pro zabavení zvláštního honoráře člena operního sboru Národního divadla v Praze za představení hraná přes počet zahrnutý v pevném měsíčním platu platí dvorský dekret čis. 291/1838 Sb. z. s.

(Rozh. ze dne 9. září 1936, R I 805/36.)

Prvý soud povolil vymáhajícímu věřiteli exekuci zabavením pohledávky, jež přísluší povinnému jako členu Národního divadla v Praze proti tomuto divadlu za představení hraná přes počet zahrnutý v pevném měsíčním platu. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Vymáhající věřitel odporuje právnímu názoru rekursního soudu, že v souzeném případě není potřebí podle §§ 54 č. 3 a 55 ex. ř. vzhledem na dvorský dekret č. 291/1838 Sb. z. s. v exekučním návrhu tvrditi a prokázati, že pohledávka exekucí dotčená je zabavitelná, že je likvidní a byla k výplatě poukázána, poněvadž již ze znění návrhu je zřejmé, že jde o pravidelné, měsíčně se opětuující plnění, že tedy jde o pohledávku záležející v opětuujících se důchodech ve smyslu § 299 ex. ř., pro které neplatí předpisy uvedeného dvorského dekretu. Vymáhající věřitel je však na omylu, neboť zabavená pohledávka, která záleží podle návrhu v plnění pravidelně měsíčně se opětuujícím, spočívá svým důvodem v povinnosti zaměstnavatelově hraditi povinnému za přespočetná představení zvláštní odměnu za každé přespočetné představení. To ovšem předpokládá, že zaměstnavatel uloží povinnému výkon tohoto díla, pokud se týče služby v tom kterém měsíci, a závisí na vůli zaměstnavatelově, zda a pokud míní povinného tímto způsobem také zaměstnati, a zda povinný bude s to, aby požadavku tomu vyhověl. Jde tedy o provedení služeb v rámci smlouvy podle §§ 1151 obč. zák. a násl., při níž nárok na odměnu, není-li nic jiného smluveno, nebo není-li při službách takového druhu jiného obyčeje, budiž zapraven po výkonu služeb (§ 1154, odst. 1 obč. zák.). Odměny za tyto zvláštní výkony nesouvisí se stálým platem povinného, který se má vypláceti podle odst. 2 § 1154 obč. zák., a nelze je také považovati za pravidelné důchody ve smyslu § 299 ex. ř., pro něž musí býti důvod k pobírání opětuujících se důchodů. Takového předpokladu v souzeném případě není, ježto tvrzené opětuující se plnění je závislé na vůli zaměstnavatelově, zda a pokud poskytne povinnému příležitost k dosažení zvláštní odměny. Ostatně rekurent i v návrhu sám nepovažoval plnění ono za pravidelný důchod služební, neboť návrh nepřizpůsobil předpisům zákona č. 314/20, pokud se týče č. 177/24 Sb. z. a n. Také povaha zabavené pohledávky vyžadovala, aby divadelní správa tvrzené pohledávky v tom kterém měsíci vypočetila, likvidními je učinila a k výplatě poukázala, čili aby o nich jednala jako o samostatných pohledávkách vzniklých a splatných v tom kterém měsíci. Je proto souhlasiti s právním názorem rekursního soudu vysloveným v napadeném usnesení.

Čís. 15374.

**Zápůjčka či komisi smlouva úvěrová?
Povinnost komisionáře, aby vydal komitentovi inkasované peníze a postoupil mu pohledávky, kterých nabyl provedením svěřeného obchodu.**

(Rozh. ze dne 9. září 1936, Rv I 2377/34.)

Žalobce dal žalované příkaz, aby z jeho konta poskytla podniku v Ř. kontokorentní zápůjčku. Z úroků, jež vypůjčitel musil platiti žalo-

vané, obdržela podle ujednání stran žalovaná jen kvotu ke krytí nákladů a režie, ostatní úroky bylo odváděti žalobci. Žalovaná byla k výpovědi zápůjčky oprávněna toliko za souhlasu žalobce a musila vypověděti zápůjčku, dostala-li od žalobce k tomu příkaz a jemu vrátiti splacenou částku. V písemném a osobním styku stran byla pohledávka ta označena vždy jako transitní zápůjčka a byla zapsána do konta I. Na venek byla žalovaná nominální zapůjčovatelkou. hmotně jednalo se o pohledávku žalobcovu proti podniku a žalovaná spravovala tuto pohledávku jen jako důvěrnice. Dne 5. července 1933 vypověděl žalobce žalované tuto správu a žádal, aby uzavřela ve svých knihách konto I a vyúčtovala je s protikontem podniku tak, že v knihách má býti vyjádřeno, že žalované již nepřísluší žádná pohledávka proti podniku a že také žalobce z tohoto obchodu nemůže již nic požadovati proti žalované. Žalovaná se však zdráhá předsevzítí toto knihování přes to, že jako zmocněnec žalobcův jest povinna přenechati mu jako zmocniteli veškerý výtěžek z tohoto obchodu. Žalobce se proto domáhá výroku, že žalovaná jest povinna postoupiti mu pohledávku, již má proti podniku v Š. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce dal žalované k dispozici částku 1,000.000 Kč, aby zapůjčila tuto částku firmě E. v Š. jako kontokorentní zápůjčku za bližší ujednaných podmínek. Žalovaná nesměla jmenované firmě udati původ zapůjčených peněz a směla zápůjčku vypověděti jen se souhlasem žalobcovým. Žalovaná byla povinna veškeré částky, které jí zmíněný elektrárenský podnik po výpovědi zápůjčky vrátí, ihned dáti žalobci k dispozici. Z úroků placených podnikem byla žalovaná povinna dáti žalobci k dispozici jich část. Kdyby žalovaná pokládala z důvodů jistoty výpovědi zápůjčky za žádoucí a žalobce nesouhlasil s výpovědí, měla býti žalovaná oprávněna odmítnouti písemným prohlášením ručení za vrácení zapůjčené částky. Z toho je viděti, že stranám nešlo o zápůjčku; nebylo úmyslem stran, aby peníze odevzdané dovolatelce byly jí přenechány k dočasnému užívání podle její libovůle za to, že musí po určité době vrátiti stejný obnos (§ 983 obč. zák.). Dovolatelka musela s odevzdanou částkou nakládati způsobem předepsaným žalobcem, měla na účet žalobcův, ale vlastním jménem poskytnouti firmě E. v Š. zápůjčku, musila výhody plynoucí z této smlouvy o zápůjčku — až na určité procento za vlastní výlohy — přenechati žalobci, kterého ovšem také stíhaly újmy s tímto obchodem spojené. Dovolatelka se musila při provedení smlouvy o zápůjčku řídit příkazy žalobcovými, třeba na venek vystupovala jako zapůjčitelka vlastním jménem a byla po vrácení zápůjčky povinna dáti vrácené částky ihned žalobci k dispozici. Dokud vypůjčitelka, firma E. v Š., žalované vypůjčené částky nevrátila, nebyla tato, vyjímajíc případ ručení za porušení obdržených příkazů žalobcových a za zanedbání péče řádného kupce při jejich provedení, povinna,

aby ze svého vrátila částky obdržené od žalobce k shora uvedenému účelu. Zápůjčka měla tudíž býti jmenovanému elektrárenskému podniku poskytnuta žalobcem z jeho prostředků a na jeho účet, pouze žalobci měla příslušetí disposiční moc nad zápůjčkou, avšak vůči vypůjčitelce měla příslušetí disposiční moc nad zápůjčkou, nýbrž k jeho příkazu a v jeho nevystupoval jako spolusmluvník žalobce, nýbrž k jeho příkazu a v jeho zájmu dovolatelka. Šlo tudíž mezi stranami o komisi smlouvu úvěrovou (Kreditkommission) podle čl. 360 obch. zák. Jest proto nároky z toho poměru plynoucí posouditi podle předpisů o komisi smlouvě podle čl. 360 a násl. obch. z., a ježto komisi poměr jest zvlášť upraveným druhem úplatného mandátu, i podle předpisů §§ 1002 a násl. obč. zák. o zmocňovací smlouvě. Podle čl. 361 obch. zák., § 1009 obč. zák. jest komisionář jako zmocněnec povinen přenechati komitentovi veškerý užitek ze svěřeného obchodu pocházející a plniti mu to, co mu z komisi smlouvy přísluší. Musí tudíž komisionář komitentovi jednak vydati inkasované peníze, jednak postoupiti mu pohledávky, kterých provedením svěřeného obchodu nabyt sice vlastním jménem, které ale v poměru mezi komitentem a komisionářem nebo jeho věřiteli platí za pohledávky komitentovy. Z toho, že si žalovaná neujednala zvláštní provisi del credere, ačkoliv ručila za vrácení zápůjčky vypůjčitelem, firmou E. v Š., nelze ještě vyvozovati, že nešlo mezi spornými stranami o poměr komisi, nýbrž o zápůjčku, ježto ujednání zvláštní provise del credere za převzaté ručení bylo právem žalované jako komisionářky, jehož ovšem nemusila použiti (čl. 370, odst. 3 obch. zák.). Nepoužití tohoto oprávnění nemá vlivu na právní povahu založeného právního poměru.

Čís. 15375.

Ke škodě podle § 46 obč. zák. náleží i to, co snoubence ušlo tím, že vzhledem k zasnoubení a slíbenému manželství opustila místo. Pokud má snoubenka nárok na náhradu ušlé mzdy i za dobu po zrušení zasnoubení.

(Rozh. ze dne 9. září 1936, Rv I 2378/34.)

Žalobkyně se na žalovaném domáhá náhrady za škodu vzniklou jí ztrátou místa, dále náhrady příspěvků v nezaměstnanosti a placení měsíční renty do doby, dokud se neprovdá, tvrdíc, že své zaměstnání opustila vzhledem k svému zasnoubení se žalovaným a nastávající sňatek s ním. Nižší soudy uznaly částečně podle žaloby, o d v o l a c í s o u d tak, že přisoudil žalobkyni až do případného jejího prodávání měsíčně 100 Kč do 1. prosince 1930, jinak žalobu zamítl.

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně do zamítající části rozsudku uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nelze přisvědčiti názoru, že žalobkyni nepřisluší z důvodu § 46 obč. zák. náhrada za škodu vzniklou jí ztrátou místa u firmy L. a příspěvků

v nezaměstnanosti, ježto prý nejde o náhradu za skutečnou škodu. Skutečnou škodou, kterou snoubenka následkem odstoupení snoubence od zasnoubení utrpí, jest rozuměti každé zmenšení majetku snoubenky, k němuž by bez zasnoubení nebylo došlo. K takové újmě náleží také to, co snoubence ušlo tím, že vzhledem k zasnoubení a slíbenému manželství opustila místo. Žalobkyně byla zaměstnána u firmy L. a nebyla by bývala propuštěna. Tohoto zaměstnání zanechala dne 17. listopadu 1930 vzhledem k svému zasnoubení a slíbenému jí sňatku se žalovaným, k němuž se odstěhovala do společné domácnosti. Opuštěním tohoto místa ušla žalobkyni jednak mzda, jednak podpora v nezaměstnanosti, která by jí byla bývala od 1. března 1931 vyplácena, kdyby byla bývala pracovala dále u firmy L. omezeně vždy jen 14 dnů se 14denním přerušením práce. Avšak přesto nelze žalobkyni přisouditi tento ušlý výdělek za dobu od 15. září 1930 do 15. dubna 1931, ježto žalobkyně žila po tuto dobu ve společné domácnosti se žalovaným, který jí poskytl výživu. To, co žalobkyni v uvedené době ušlo na výdělku a od 1. března 1931 též na podpoře v nezaměstnanosti, bylo by sotva stačilo na její výživu, kterou by si byla musela opatřiti sama, kdyby nebyla bývala živena žalovaným. Z toho vyplývá, že žalobkyně opuštěním místa, pokud žila se žalovaným ve společné domácnosti a byla jím živena, žádná škoda nevznikla, poněvadž by byla jinak spotřebovala svůj výdělek na opatření výživy. Dovolatelka odůvodňujíc svůj nárok na náhradu ušlého výdělku a podpory v nezaměstnanosti za dobu po zrušení zasnoubení se žalovaným tvrdila, že přes veškerou námahu nemohla ani u své dřívější zaměstnavatelky, ani nikde jinde najíti zaměstnání a že při nynější velké nezaměstnanosti je po dlouhou dobu vyloučeno, aby dostala nějakou práci. Prvý soud přisoudil žalobkyni taktó odůvodněný nárok, aniž však z uvedeného tvrzení učinil nějaká zjištění. Odvolací soud, vycházeje z jiného právního názoru, nějaká zjištění v tom směru ani nepotřeboval a tento nárok žalobkyně zamítl. Věc proto není zralá k rozhodnutí.

Čís. 15376.

K vlád. nař. čís. 77/36 Sb. z. a n.

Nebydlí-li nezaměstnaný dlužník jako vlastník domu, jenž je předmětem dražby, v tomto domě, neslouží tento k přímému ukojení přiměřených nutných potřeb dlužníkůvých, třebaš nájemné z tohoto domu jest jediným příjmem dlužníkůvých, z něhož hradí nutná vydání.

(Rozh. ze dne 9. září 1936, R II 297/36.)

Povinný, o němž bylo zjištěno, že jest nezaměstnaným ve smyslu § 1 vlád. nař. čís. 251/35 Sb. z. a n., domáhá se dovoláváje se předpisu § 1 vlád. nař. čís. 77/36 Sb. z. a n., by byl povolen odklad dražby jeho domu. Prvý soud uznal podle návrhu, rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Jde jen o to, zda dlužníkůvům dům, který jest předmětem dražby, jest považovati za nemovitou věc, sloužící přímo k ukojení přiměřených nutných potřeb nezaměstnaného dlužníka a osob, které proti němu mají zákonný nárok na výživu, jak to předpokládá ustanovení § 1 vlád. nař. čís. 77/36 Sb. z. a n., aby mohl býti povolen odklad dražby tohoto předmětu exekucí dotčeného na dobu po 30. červnu 1938. Bylo-li exekucním soudem zjištěno, že dlužník v draženém domě nebydlí, nýbrž že má dům pronajatý dvěma nájemníkům, neslouží tato nemovitá věc, která jest předmětem dražby, k přímému ukojování přiměřených nutných potřeb dlužníkůvých. To, že snad nájemné z tohoto domu jest jediným příjmem dlužníkůvých, z něhož hradí nutná vydání, nerozhoduje, poněvadž k ukojení nutných potřeb neslouží tu přímo nemovitost sama, nýbrž jen výtěžek ze smlouvy nájemní. Není tu tedy předpokladu ve smyslu § 1 cit. vlád. nař. pro povolení odkladu dražby na dobu po 30. červnu 1938.

Čís. 15377.

Vydržení služebnosti má obsahově stejné předpoklady jak ve sporu o žalobě záporčí, tak i ve sporu o žalobě na ochranu služebnosti (konfesorní žalobě).

Výsledků průvodních jednoho z těchto sporů lze použiti ve sporu druhém.

Žalobní prosba v žalobě konfesorní může zníti též jen na svolení žalovaných k vkladu služebnosti do pozemkové knihy.

(Rozh. ze dne 9. září 1936, Rv II 1224/34.)

Srov. Sb. n. s. čís. 9820, 11630.

Žalobci tvrdíce, že vydrželi na pozemku žalovaných služebnost pěší stezky — což žalovaní popírají —, domáhají se žalobou výroku, by žalovaní byli uznáni povinnými svoliti ke knihovnímu vkladu této služebnosti na jejich pozemcích. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c i s o u d z těchto důvodů: Ve sporu žalobců Karla a Rosalie B-ových (nyní žalovaných) proti Adamu a Anně S-ovým (nyní žalobců), v němž se žalobci domáhali výroku, že žalovaným ani osobně, ani jako majitelům reality nepřísluší služebnost průchodu po pozemkové parcele patřící žalobcům a že žalovaní jsou povinni upustiti od dalšího průchodu po zmíněné parcele, byla žaloba pravoplatně zamítnuta a bylo vyřčeno, že nárok žalobců není po právu. Třebaže v tomto sporu byla žaloba zamítnuta proto, že soud vzal za prokázano, že žalovaní vydrželi právo chůze po sporné parcele, nemohou žalovaní Adam a Anna S-ovi na základě tohoto rozsudku domáhati se vkladu práva služebnosti vydrženého do pozemkové knihy, poněvadž takové zjištění v důvodech rozhodovacích netvoří právo mezi stranami. Žalovaní Adam a Anna S-ovi museli se proto domáhati zvláštní žalobou

a museli v tomto sporu dokázat, že služebnost chůze po sporné parcele vydrželi. Jako důkaz o tom nabídli žalobci jednak svědky, jednak listiny, t. j. spisy okresního soudu v J., kde titož svědci byli slyšeni o téže okolnosti. Prvý soud upustil od opakování důkazu výsledkem svědků a připustil jen důkaz zmíněnými spornými spisy. Spisy ty byly prvním soudem přečteny a na základě výpovědi tam slyšených svědků bylo prokázáno, že žalobci a jejich předchůdci po sporné parcele chodili více než 30 let. Ačkoliv první soud v napadeném rozsudku neuvádí přesně jména svědků, jejichž výpověď jej přesvědčila o tom, že žalobci a jejich předchůdci chodili po služební parcele více než 30 let, jest přes to míti za to, že se tak stalo na základě výpovědi svědků shora uvedených, ježto tentýž soudce na základě výpovědi těchže svědků v předchozím sporu slyšených dospěl k názoru, že žalobci právo služebnosti chůze vydrželi. Důkaz výsledkem stran byl zbytečný, dokonce nepřipustný, stačily-li jiné důkazy k vysvětlení sporné látky (§ 371 c. ř. s.). Výtka, že první soud opominul pojmuti do protokolu námitku žalovaných, že žalobcům přísluší chodník veřejný, knihovně zajištěný a mnohem vhodnější a pro žalobce přístupnější, vedoucí ve vzdálenosti asi 100 m od sporného chodníku pro panující pozemkovou parcelu, kterým mají bližší spojení se svým domem a městem, že sporného chodníku vůbec nepotřebují a spor vůbec se žalovaným vedli ze msty, je bezvýznamná, ježto i kdyby to tvrzení bylo pravdivé, nebylo tím nijak dotčeno právo žalobců na chůzi po sporné parcele. Nebylo zapotřebí vésti důkaz svědky shora uvedenými proto, že žalovaní v prvé stolici jen namítli, že žalobci nemusí míti chodník vložený do pozemkové knihy a mohou i bez vložení do pozemkové knihy používat chodníku, že žalovaní nežádali před tím, aby chodník byl vložen do pozemkové knihy jako služebnost a nechtěli toho. Tím žalovaní nepřímo připustili, že žalobcům právo chůze po sporné parcele přísluší. Poněvadž ten, kdo vydržel právo nebo věc, může proti dosavadnímu vlastníkovi žádati u soudu příznání vlastnictví a příznané právo, pokud je předmětem veřejných knih, dáti do nich zapsati (§ 1498 obč. zák.), nepochybil první soud po stránce právní, vyhověl-li žalobě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Vydržení služebnosti, namítané s úspěchem ve sporu negatorním, neb uplatňované se zdarem v žalobě konfesorní, předpokládá co do svého obsahu stejné náležitosti (§§ 523, 1460, 1477 obč. zák.) a tedy i stejná skutková zjištění. Nebylo proto též závadou, jestliže nižší soudy v rozsuzované žalobě konfesorní došly k závěru o vydržení služebnosti žalobci na základě svědeckých výpovědí sepsaných v předcházejícím sporu negatorním u okresního soudu v J. mezi týmiž stranami vedeném, jen když byl důkaz spisem tím též nabídnut, neboť protokol o výslechu svědka jest veřejnou listinou tvořící plný důkaz, že svědek skutečně vypověděl, co v protokole je osvědčeno (§ 292 c. ř. s.) (rozh.

čís. 11486 Sb. n. s.). Jestliže tedy nižší soudy samostatně na základě listinného důkazu spornými spisy okresního soudu v J. zjistily, že žalobci vydrželi služebnost chůze přes pozemkovou parcelu tam přesně označenou dle § 1477 obč. zák., právem se žalobci domáhají podle § 1498 obč. zák. vkladu této služebnosti na uvedeném služebním pozemku žalovaných. Pokud jde o žalobní žádání, stačilo by ovšem k do-
sažení účelu žaloby, kdyby se žalobci domáhali toliko zjištění, že služebnost jimi uplatňovaná je vydržena a že žalovaní jsou povinni to uznati, neboť již na základě pravoplatného rozsudku o tom bylo by možno dosíci vkladu této služebnosti (§ 481 obč. zák. a analogie § 436 obč. zák., § 33 d) knih. zák. a § 350, odst. 5 ex. ř.). Nemůže být však úspěchu žaloby na újmu, když se žalobci domáhají na žalovaných nadbytečně doložky vkladné, při čemž ovšem bylo třeba otázku vydržení služebnosti řešiti prejudiciálně, jak je patrné z důvodů napadeného rozsudku.

Čís. 15378.

Intervencia u živnostenských úradov cieľom zadováženia koncesie, opierajúca sa len o osobnú známosť, prieči sa dobrým mravom a nezakladá nárok ani na náhradu hotových výdavkov tým vzniklých.*)

(Rozh. z 9. septembra 1936, Rv IV 173/36.)

Podľa prednesu žaloby I. žalovaná verejná obchodná spoločnosť vyplnila kryciu zmenku, žalobníkmi jej danú, hoci z právneho pomeru, ktorý bol základom odevzdania tejto krycej zmenky, proti žalobníkom žiadnu pohľadávku nemala; zmenku, vyplnenú neoprávnene na 10.000 Kč, eskontovala I. žalovaná spoločnosť u banky, ktorá ju proti žalobníkom uplatnila a keďže proti tejto, ako dobromyseľnej nabyvateľke, žalobníci nemohli svoje námietky uplatniť, boli odsúdení na zaplatenie 10.000 Kč s prísl. Žalobou, o ktorú tu ide, domáhali sa žalobníci na I. žalovanej spoločnosti a na II.—VII. žalovaných, jej členoch, aby složili do súdneho depozitu 14.984'90 Kč, ktorou sumou by boli poškodení, keby museli dotčnú zmenku vyplatiť. Žalovaní bránili sa proti žalobe tým, že boli oprávnení zmenku vyplniť na 10.000 Kč a eskontovať, lebo majú proti žalobníkom rôzne pohľadávky v tejto výške, medzi iným z tohoto dôvodu: Na žiadosť žalobníkov intervenovala I. žalovaná spoločnosť, resp. jej zástupca, u okresného úradu cieľom zadováženia hostinskej koncesie pre žalobníkov a jej zástupca na základe svojej osobnej známosti s dotčným referentom okresného úradu žalobníkom túto koncesiu aj vymohol. Intervenciou vznikly I. žalovanej spoločnosti hotové výdavky, totiž za dve cesty autom do sídla okresného úradu a iné útraty pobytu tam: 360 + 300 Kč. Žalobníci ostatne výslovne sľúbili, že hotové výdavky intervencie žalovaným zaplatia.

Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd uznal žalobný nárok len po výšku 1.450'75 Kč a odsúdil žalovaných, aby so-

*) Srov. Úr. sb. čís. 978.

lidárne složili túto sumu do súdneho depozitu. Ináč žalobný nárok neuznal a to aj dotyčne hotových výdavkov spomenutej intervencie, o ktorých v svojich dôvodoch vyriekol, že I. žalovaná spoločnosť bola oprávnená žiadať od žalobníkov ich nahradenie a zahrnúť ich do sumy, na ktorú zmenku vyplnila.

Na j v y š š í s ú d rozsudok odvolacieho súdu zmenil a sumu, ktorá má byť složená do súdneho depozitu, zvýšil o 660 Kč t. j. na 2.110 Kč. Svoje rozhodnutie v tomto smere o d ō v o d n i l takto:

Pouhá intervence I. žalovanej strany, resp. jejého zástupce Z. u príslušných živnostenských úradů, opírající se o osobní známost, nemůže založiti platný nárok žalovaných proti žalobkyni na náhradu vydání spojených s takovými intervenčními zákroky, ježto takové intervence se přiči dobrým mravům vyžadujícím, aby každé úřední jednání v zájmu jednotlivce bylo v souladu s právním řádem a nevyučovalo důvěru v objektivnost a nestrannost úradů. Bylo proto odpočítati z pohledávky žalované strany i cestovní výlohy (300 Kč + 360 Kč), jež prý jí vzešly při intervenci ve věci o udělení živnostenské koncese.

Čís. 15379.

K § 14 zák. čís. 68/08 z. z. čes.

Není-li již pozůstalý manžel vlastníkem usedlosti, jež byla za života zůstavitelova ve spoluvlastnictví obou manželů, není tu podkladu pro projednání pozůstalosti podle zák. čís. 68/08 z. z. čes. o statcích střední velikosti. Z předpisu § 14 zák. čís. 68/08 z. z. čes. může odvozovati nápadnické právo jedině pozůstalý manžel.

(Rozh. ze dne 10. září 1936, R I 857/36.)

Nižší soudy nevyhověly návrhu Vlasty H-ové, by pozůstalost po jejím otci byla projednána podle zákona čís. 68/08 z. z. čes. o rolnických usedlostech střední velikosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Pozůstalostní soud opominul řešiti otázku, zdali usedlost jest vůbec rolnickou usedlostí ve smyslu § 1 zák. čís. 68/08 z. z. čes. Ale toto opominutí nemá v projednávaném případě vlivu na rozhodnutí věci, poněvadž zůstavitelka nebyla jedinou vlastníci této nemovitosti. Na státek jsoucí ve vlastnictví osob, i kdyby jinak spadal pod ustanovení uvedeného zákona, vztahují se jeho předpisy jen tehdy, jsou-li spoluvlastníky manželé a jeden z nich zemře bez potomstva (§ 14, odst. 1), pokud se týče, jsou-li tu sice děti z tohoto manželství, ale schválí-li poručenský soud, aby pozůstalý manžel dědicovou polovicí převzal (§ 14, odst. 3—5 cit. zák.). V každém případě však jest předpokladem pro použití zákona o posloupnosti v rolnické usedlosti střední velikosti jsoucí ve vlastnictví

manželů, aby pozůstalý manžel ji převzal, pokud ovšem tomu neodporují ustanovení poslední vůle zůstavitele, svatební nebo dědicové smlouvy. Tím způsobem může zase hospodářská a právní jednotka v rukou pozůstalého manžela býti utvořena. V souzeném případě však již není pozůstalý manžel vlastníkem druhé polovice nemovitosti, a jiní spoluvlastníci a dědicové (než manžel) nemohou z ustanovení § 14 cit. zákona odvozovati nápadnické právo. Výklad ten není v rozporu s § 3 z. z. čís. 68/08 pro Čechy, neboť § 14 upravuje zvláštní případy, kdežto použití zásad v § 3 vyslovených předpokládá, že jde o rolnický státek neomezeně podrobený předpisům tohoto zákona.

Čís. 15380.

K §§ 63 a 67 vyr. ř.

Vymáhání vyrovnacích splátek na vyrovnacím ručiteli.

Kdy a kterých vyrovnacích splátek se může vyrovnací věřitel domáhati na vyrovnacím ručiteli exekucí podle § 63 vyr. ř. a kdy a kterých splátek žalobou.

Ztráta lhát pro nesplnění vyrovnání vyrovnacím dlužníkem nastává proti vyrovnacímu ručiteli jen, když to bylo zvlášť ujednáno.

(Rozh. ze dne 10. září 1936, Rv I 41/34.)

Žalující firma přednesla, že vyrovnací dlužník, ač byl upomenut doporučeným dopisem, nezaplatil dlužnou třetí vyrovnací kvótu v 8denní lhůtě k tomu mu dané a že důsledkem toho oživila podle § 67 vyr. ř. celá vyrovnací pohledávka. Poněvadž se za její zaplacení zaručila manželka dlužníka jako rukojmí a plátce, domáhá se žalující na ní zaplacení celé vyrovnací pohledávky (po srážce zaplacených prvních dvou vyrovnacích kvót) s úroky z prodlení. Prvý soud uznal částečně podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce spatřuje právní mylnost v názoru odvolacího soudu, že může-li vyrovnací věřitel pro svou pohledávku za vyrovnacím ručitelem vésti exekuci na základě exekučního titulu podle § 63 vyr. ř., je zbytečné, by se domáhal žalobou dalšího exekučního titulu pro tuto pohledávku, a že učiní-li tak, jest jeho žalobu již z tohoto důvodu zamítnouti jako bezdůvodnou. Leč tento názor odvolacího soudu jest správný a jest ve shodě s rozhodnutím nejvyššího soudu čís. 13937 Sb. n. s., na něž se pro stručnost odkazuje. Odvolací soud pochybil ovšem v tom, že z uvedeného důvodu zamítl žalobu co do celé vyrovnacím dlužníkem dosud nezaplacené částky 2.187 Kč 50 h. Ustanovením § 63 vyr. ř. byl utvořen nový exekuční titul, na jehož základě lze vésti exekuci uhrazo-

vací pro vyrovnací splátky, podle obsahu vyrovnání již dospělé a exekuci zajišťovací pro vyrovnací splátky podle obsahu vyrovnání ještě nedospělé, osvědčí-li věřitel nebezpečí naznačené v § 63 (1) vyr. ř. Zákon však v § 63 vyr. ř. nestanoví, že nebyla-li zapravena vyrovnací splátka již dospělá, lze na základě tohoto exekučního titulu vésti uhrazovací exekuci také pro ostatní splátky, jež podle obsahu vyrovnání ještě nedospěly. To neplyne ani z ustanovení § 67 vyr. ř., ježto nehledí-li se ani k tomu, že ustanovení § 63 vyr. ř. neposkytuje výhody dlužníkovi, nýbrž věřitelům, oživne nesplněním vyrovnání sice celá pohledávka, a to i s případným exekučním titulem, ale tím se nic nemění na obsahu vyrovnání, natož na dospělosti jednotlivých vyrovnacích splátek. A proto i v takovém případě může vyrovnací věřitel vésti exekuci na základě exekučního titulu podle § 63 vyr. ř. jen k vydobytí vyrovnacích splátek, které podle obsahu vyrovnání již dospěly, a trvá-li na ztrátě lhůt a na okamžitém zaplacení i těch splátek, které podle obsahu vyrovnání ještě nedospěly, a nemá-li pro ně exekučního titulu z doby před vyrovnáním, nezbyvá mu, než aby si pro ně opatřil exekuční titul žalobou, kterou v tomto případě nelze zamítnouti jako zbytečnou. Byly-li tedy zažalovány proti vyrovnacímu dlužníku nebo ručiteli vyrovnací splátky, jest vždy zjistiti, zda zažalované vyrovnací splátky podle obsahu vyrovnání již dospěly. Rozhodujícím v tomto směru není den podání žaloby, nýbrž den vnesení rozsudku soudem první stolice. Byly-li v tento den vyrovnací splátky již dospělé, může vyrovnací věřitel k jejich vydobytí vésti exekuci podle § 63 vyr. ř. a nepotřebuje jejich přísudku rozsudkem. Důvodnost žalobního nároku, která tu byla při podání žaloby, ale před vnesením rozsudku již pomínula, nemůže tu dojíti výrazu ve výroku rozsudku o věci samé, nýbrž jen ve výroku o útratách. To plyne i z ustanovení § 406 c. ř. s., které obsahuje všeobecnou zásadu, že stačí, ale jest také nezbytné, by důvodnost žalobního nároku a předpoklady jeho právní ochrany tu byly v době, kdy se vynáší rozsudek (srov. Sb. n. s. čís. 6631, 7414, 8468). V souzené věci se žalobce domáhal na žalované jakožto vyrovnací ručitelce žalobou podanou dne 18. července 1932 zaplacení 3.586 Kč 50 h, připadající na posledních pět vyrovnacích splátek, jeho dovolání však se týká již jen posledních tří splátek v úhrnné částce 2.187 Kč 50 h. Tyto splátky dospěly podle obsahu potvrzeného vyrovnání dne 15. prosince 1932, 15. března 1933 a 15. června 1933, tedy všechny po podání žaloby, ale jen jedna po vnesení rozsudku soudem první stolice dne 27. března 1933. Zamítací důvod, jehož použil odvolací soud, dopadá tudíž jen na částky připadající na dvě splátky dospělé dne 15. prosince 1932 a 15. března 1933, nedopadá však na částku připadající na poslední splátku dospělou dne 15. června 1933. V tomto směru neměla žaloba býti zamítnuta jako zbytečná, nýbrž jen proto, že žalobní nárok nebyl ještě dospělý. Mylný jest totiž právní názor žalobcův, že prý nesplněním vyrovnání hlavním dlužníkem nastala podle § 67 vyr. ř. ztráta lhůt i proti vyrovnacímu ručiteli. Ustanovení § 67 vyr. ř. stanoví jen ztrátu výhod z vyrovnání na straně vyrovnacího dlužníka a pokud jde o vyrovnacího ručitele, stanoví § 67

vyr. ř. jen, že práva vyrovnacího věřitele proti němu zůstávají obživnutím pohledávky za vyrovnacím dlužníkem nedotčena. Z toho plyne, že proti vyrovnacímu ručiteli nastane nesplněním vyrovnání ztráta lhůt jen, bylo-li to s vyrovnacím ručitelem ujednáno, čehož zde nebylo, neboť žalovaná přistoupila k závazku hlavního dlužníka jako rukojmí a plátkyně s tím, že zaplatí celou kvotu v příslušných splátkách, kdyby hlavní dlužník tak neučinil. Z toho plyne, že se ztráta lhůt, nastalá nesplněním vyrovnání, na žalovanou nevztahuje, neboť podle § 1353 obč. zák. nemůže rukojemství býti rozšiřováno dále, než se rukojmí výslovně promůže. Rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byla žaloba zamítnuta co do celé ještě zbývající částky 2.187 Kč 50 h, jest tudíž v podstatě správné, byť i žaloba měla co do částky 797 Kč 05 h, připadající na splátku dospělou teprve dnem 15. června 1933, býti zamítnuta z jiného důvodu, než kterého použil odvolací soud, totiž proto, že tato částka nebyla v době vnesení rozsudku soudem první stolice ještě dospělá. Pokud jde o úroky z prodlení ze splátek dospělých dne 15. prosince 1932 a 15. března 1933, jež nejsou kryty exekučním titulem a v příčině nichž žaloba tudíž nebyla zbytečná, bylo žalobu zamítnouti proto, že tento nárok byl v žalobě opřen o ztrátu lhůt, která však, jak doličeno, proti žalované nenastala.

Čís. 15381.

Kdy se může číšník, jemuž živnostenské společenstvo připojilo na vysvědčení vydané mu zaměstnavatelem dodatek, že neuznává vysvědčení to pro nesprávná data v něm uvedená, na společenstvu domáhati náhrady škody proto, že mu bylo znemožněno najít si další zaměstnání.

(Rozh. ze dne 10. září 1936, Rv I 1574/34.)

Žalobce (číšník) se na žalovaném společenstvu domáhá náhrady škody způsobené mu dodatkem na jeho vysvědčení, že společenstvo neuznává vysvědčení to pro nesprávná data v něm uvedená; pro tento dodatek bylo mu zabráněno najít si ihned další vhodné místo číšníka a ušel mu tím výdělek v zažalované výši. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V odvolání opírá žalobce nárok na náhradu škody jen o to, že žalované společenstvo připojivši na pracovní vysvědčení, vydané žalobci jeho zaměstnavatelem Josefem H., dodatek: »— jelikož data v uvedeném vysvědčení jsou nesprávná, vysvědčení to se neuznává« — učinilo toto vysvědčení bezcenným a znemožnilo žalobci dosažení zaměstnání číšníka, takže mu ušla odměna, kterou by za svoji číšnickou práci byl v zaměstnání dostal. Uplatňuje tudíž žalobce jako důvod náhrady škody

určité podle jeho právního názoru nedovolené jednání žalovaného společenstva ve smyslu § 1295 obec. zák. obč. a proto také jest pořad práva pro tento spor nepřipustný. Pokud při jeho rozhodování jest se obíratí otázkami práva veřejného, jde jen o otázky předurčující, k jejichž řešení jsou soudy oprávněny (§ 190 c. ř. s.). Jde o spor o náhradu škody a na žalobci bylo, aby dokázal, že žalované společenstvo něco učinilo neb opominulo, z čeho žalobci vznikla škoda v žalobě uplatněná, tudíž aby bylo žalobcem prokázáno nějaké zavinění žalovaného společenstva a příčinná souvislost tohoto zavinění se škodou žalobci způsobenou. To se žalobci nezdařilo. Potvrzení pracovního vysvědčení žalobcovu náleželo podle § 114, písmeno f), § 14 živnostenského řádu a také podle § 2 zák. č. 112/27 Sb. z. a n., kterým se zavádí průkaz způsobilosti pro živnost hostinskou a výčepnickou, k úředním povinnostem žalovaného společenstva, jejichž řádné plnění podléhá podle § 127 živn. řádu dozoru živnostenského úřadu dozorčího. Zákonný zástupce žalobcův byl tudíž podle tohoto zákonného ustanovení oprávněn, měl-li za to, že dodatek na pracovním vysvědčení žalobcově žalovaným společenstvem připojený ohrožuje možnost získání dalšího zaměstnání pro žalobce, stěžovati si na opatření žalovaným společenstvem učiněné u dozorčího úřadu živnostenského a u něho se domáhati nápravy a odstranění dodatku podle žalobcovu tvrzení závadného. Žalobce však nepřednesl za sporu, že se o nápravu u dozorčího úřadu živnostenského pokusil, a ani netvrdil, že by jeho pokus byl býval bezvýsledný, kdyby jej byl učinil. Nelze vyloučiti, že dozorčí úřad živnostenský by byl stížností jeho vyhověl a dodatek z pracovního vysvědčení nařídil odstraniti a tím příčinu žalobcem tvrzené škody odstránil. Neprávem proto žalobce nedbaje opominutí svého zákonného zástupce uplatňuje jako právní podklad žaloby na náhradu jím tvrzené škody zavinění žalovaného společenstva.

Čís. 15382.

Nárok na výživné vyměřené rozvedené manželce podle dvor. dekretu ze 4. května 1841, čís. 531 Sb. z. s. jest výživným ze zákona ve smyslu § 502, odst. 3 c. ř. s. v doslovu čl. I čís. 2 zák. čís. 251/34 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 10. září 1936, Rv II 377/36.)

Žalobkyně napadá potvrzující rozsudek odvolacího soudu vydaný v rozvodovém sporu též co do výše výživného přisouzeného jí podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841 čís. 531 Sb. zák. soudních.

Nejvyšší soud odmítl dovolání do výše přiznaného výživného.

Důvody:

Jde o nárok rozvedené manželky na výživné podle dvor. dekretu ze dne 4. května 1841 čís. 531 Sb. z. a. Tu jest dáno soudu zmocnění, aby uváže, zdali v jednotlivém případě vzhledem k zvláštním okolnostem

jeho (stupni viny obou manželů a majetkovým poměrům jejich) nemluví důvody slušnosti pro přiznání výživného manželce, jí je přiznal. Toto zmocnění soudu se zakládá na uvedeném ustanovení zákonném. Jestliže dle čl. I čís. 2 zák. čís. 251/34 Sb. z. a n. není přípustné dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu, jde-li o výměru výživného ze zákona, jest tento pojem vzhledem k účelu zákona chápán jen jako protivu k výživnému ze smlouvy. Poněvadž tu nejde o toto výživné, jest i výživné podle cit. dvor. dekretu považováno v tomto smyslu za výživné ze zákona a jest proto dovolání nepřipustné.

Čís. 15383.

Kto sa na rube zmenky podpísal s výslovným dodatkom »ako člen správy«, nie je z podpisu osobne zviazaný.

(Rozh. z 10. septembra 1936, Rv IV 313/36.)

Zmenku, ktorú žalujúca strana proti žalovanému zmenkovou žalobou uplatnila, podpísal tento na rube tým spôsobom, že za blankoindosamentom remitenta zmenky napísal svoje meno s dodatkom »ako člen správy«. Zmenka bola adresovaná na Potravné družstvo pre S. a okolie a ním akceptovaná. V námietkach proti zmenkovému platebnému príkazu namietal žalovaný medzi iným, že zmenku opatril blankoindosamentom nie v svojej osobe, ale len ako člen správy Potravného družstva pre S. a okolie, tak že zo svojho podpisu na rube zmenky nie je osobne zviazaný.

Oba nižšie súdy námietky žalovaného zamietly a zmenkový platebný príkaz ponechaly po výšku sníženej žalobnej sumy v účinnosti. Z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu: Žalovaný kladl jak pred prvým súdom, tak i v odvolacom řízení velkou váhu na tu skutečnost, že směnku podepsal jako doložky, že osobně za směnečný dluh stavenstva«, a vyvozuje z této doložky, že osobně za směnečný dluh neručí, poněvadž tato doložka má též význam jako doložka sine obligo, uvedená v odst. 2 § 12 směn. zák. Tato interpretace je mylná, neboť tak dalekosáhlý význam doložka, označující určitý poměr indosanta k akceptantovi, nemá. Praxe připouští osvobození od garančního následku indosamentu pouze tehdy, když indosant připojí doložku, která s vyloučením každé pochybnosti vylučuje jeho úmysl ručiti za směnečný peníz. Žalovaný pak tím méně může se tohoto účinku dovolávat, neboť jako advokát by jistě připojil takovou doložku k svému indosamentu, která by odpovídala předpisu odst. 2 § 12 směn. zák., kdyby chtěl svoje ručení vyloučiti. Kromě toho se žalující strana právem dovolává toho, že má v rukou vlastnoručně podepsané prohlášení žalovaného ze dne 15. září 1931, ve kterém se žalovaný výslovně již předem vzdává jakýchkoli námitek proti směnce.

Na nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zmenil a zmenkový platebný příkaz dotyčně žalovaného zbavil účinnosti.

D ů v o d y :

Dovolací žádosti nelze upřít oprávnění v tom, že podepsal-li dovolatel spornou směnku, adresovanou na Potravní družstvo pro S. a okolí in dorso s výslovným dodatkem »jako člen představenstva«, pak ji nepodepsal osobně za sebe. To plyne již z objektivního výkladu tohoto dodatku (srov. rozh. Sb. n. s. č. 10724 a 11079). Z prohlášení z 15. září 1931 nemůže však žalující strana pro své stanovisko již z toho důvodu těžit, že i toto podepsal dovolatel s tímž dodatkem.

Je-li však tomu tak, není žaloba, opírající se jediné o tento podpis dovolatelův na směnce, proti jeho osobě důvodná. Tím, že napadený rozsudek na základě uvedeného podpisu odsoudil žalovaného osobně k placení, porušil materiální právo, takže již proto muselo být dovolací žádosti vyhověno, aniž bylo třeba zabývat se jejími dalšími výtkami.

Čís. 15384.

Jak se má zachovati soud pozůstalostní, jestliže mezi přihlášeným dědicem a pozůstalými, kteří se k pozůstalosti nepřihlásili, je sporné, zda nějaké jmění patří do pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 11. září 1936, R I 416/36.)

K pozůstalosti po Anně Š-ové se přihlásil Ladislav Š., syn zemřelého, který prohlásil, že do pozůstalosti patří také vkladní knížka peněžního ústavu. Dcera zůstavitelčina Božena V-ová a Josef V., jako otcovský opatrovník nezl. Zdenky V-ové, prohlásili za pozůstalost Františka Š-a, že na pozůstalost tu nároků nečiní, ježto tu není jmění. Přihláška Ladislava Š-a byla na soud přijata. Otcovský opatrovník nezl. Zdenky V-ové navrhl, aby projednání pozůstalosti po Anně Š-ové schváleno nebylo, ježto co do uvedené vkladní knížky byla již pozůstalost po Františku Š-ovi projednána a knížka ta do této pozůstalosti pojata a dle projednání připadla nezl. Zdence V-ové, takže by ohledně této knížky byla pozůstalost dvakrát projednána. Prv ý s o u d napadeným usnesením návrh zamítl. R e k u r s n í s o u d odkázal navrhovatele na pořad práva. D ů v o d y : Ježto přihlášený dědic po Anně Š-ové tvrdil, že vkladní knížka patří do pozůstalosti Anny Š-ové, právem jí pozůstalostní soudce po případě soudní komisař při jednání dne 2. července 1935 zařadil do jmění pozůstalosti. Ladislav Š. potvrdil sice s Boženou V-ovou, že po Anně Š-ové nezůstalo jmění a že vkladní knížka tato byla vlastnictvím Františka Š-a, manželka zůstavitelčina, jehož pozůstalost se projednávala, později pak vlastnictvím Ladislava Š-a. Toto svoje prohlášení však opravil a trval na tom, že knížka patří do pozůstalosti po Anně Š-ové. Z toho je patrné, že otázka, do čí pozůstalosti vkladní knížka patří, jest mezi dědicem přihlášeným se k pozůstalosti po Anně Š-ové a mezi dědici po Františku Š-ovi sporná a nemůže proto pozůstalostní soudce řešiti tuto otázku v nesporném řízení. Není na závadu,

že pozůstalost po Františku Š-ovi byla již projednána a opatrovnícky v příčině nezl. Zdenky V-ové schválena, neboť jde o zjištění vlastnictví této vkladní knížky u toho neb onoho z obou zůstavitelů a odevzdání pozůstalosti nepřekáží tomu, aby přezkoumán byl důvod dědického práva, tím méně překáží přezkoumání skutečného stavu pozůstalosti cestou spornou, ježto nemůže být dědici odevzdána věc cizí. Prv ý soudce nepoukázal výslovně ani dle jména zúčastněné strany na pořad práva a stalo se tak tudíž rekursním soudem, a to tak, že nebyla přidělena žádnému z účastníků úloha zahájit spor. Dokud spornou cestou nebude zjištěn bezpečný podklad pro to, do které pozůstalosti sporná knížka patří, nelze rozhodovati o návrhu, aby projednání pozůstalosti po Anně Š-ové nebylo schváleno.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

K pozůstalosti po Anně Š-ové se přihlásil jediné Ladislav Š., a to ze zákona bezvýmínečně, a podal místopřísežné seznání jmění, do něhož pojal i zmíněnou vkladní knížku. Správně bylo tohoto místopřísežného seznání jmění podle § 114 nesp. pat. použito za základ projednání a odevzdání pozůstalosti, a nebylo věci pozůstalostního soudu, aby zkoumal jeho správnost, — protože jest mezi Ladislavem Š., který se k pozůstalosti za dědice přihlásil, a ostatními pozůstalými, kteří tak neučinili, sporné, zdali zmíněná vkladní knížka patří do pozůstalosti či nikoliv, a by odkazoval je na pořad práva, určoval úlohu žalobce a stanovil lhůtu pro podání žaloby a následky jejího nepodání v ní a odložil proto rozhodnutí o schválení projednání pozůstalosti. Jen tehdy, když k téže pozůstalosti jest podáno několik dědických přihlášek, které si vzájemně odporují, má soud pozůstalostní podle § 125 nesp. pat. sice všechny přijmouti, ale má po slyšení stran rozhodnouti, která má proti druhé vystoupiti jako žalobkyně, a určití přiměřenou lhůtu, v které žaloba má být podána, jinak že se pozůstalost projedná nehledíc na dědické nároky odkázané na pořad práva. O takový případ však zde nejde.

Čís. 15385.

Exekuce na vinkulovanou vkladní knížku.

Exekuční soud nemůže naříditi peněžnímu ústavu jako poddlužníkovi, by vyplatil vymáhajícímu věřiteli vklady nehledíc k vinkulaci.

(Rozh. ze dne 11. září 1936, R I 951/36.)

Prv ý s o u d povoliv vymáhajícímu věřiteli exekuci na movité věci a zabavením pohledávek uložil poddlužnici bance, aby z vkladní knížky vybrala bez ohledu na vázanost heslem částku 2.163 Kč 60 h a vydala

ji vymáhajícímu věřiteli. Rekursní soud tento příkaz prvního soudu zrušil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Neoprávněnost dovolacího rekursu plyne z odůvodnění rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 12352 Sb. n. s., kde byl řešen obdobný případ a stačí proto rekurentku z důvodu stručnosti poukázat na právní názor tam vyslovený, na němž vývody dovolacího rekursu v souzeném případě nic nemění. Exekučnímu soudu nenáleží, aby zasahoval v zájmu vymáhajícího věřitele ve svém usnesení do právního poměru, který byl založen vinkulací vkladní knížky, o niž jde. Jest na vymáhajícím věřiteli, který si vymohl příkázání pohledávky z vkladu, aby se sám vypořádal s podlužníkem, který odpírá jeho výplatu. Zda a jakou cestou ovšem docílí tu svého uspokojení, vymyká se z rámce exekučního řízení.

Čís. 15386.

Odevzdal-li otec jako pojistník před svou smrtí životní pojistku třetí osobě v úmyslu darovati tuto pojistku svému dítěti, jde o darování mezi živými.

Byla-li tato pojistka v době dárceva úmrtí v rukou třetí osoby jako zmocnitelky a uschovatelky zřízené pro obdarované dítě, nepatří do pozůstalosti dárce.

(Rozh. ze dne 11. září 1936, Rv I 1530/34.)

Otec žalobkyně byl pojištěn pojistkou znějící na doručitele pro případ svého úmrtí na částku 1.000 Kč. Pojistku tu daroval před svou smrtí žalobkyni a odevzdal ji do úschovy její babičce. Žalobkyně tvrdí, že žalovaná (její matka) z této pojistky vybrala zažalovanou částku, domáhá se jejího vrácení. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalobkyně ani v době smrti svého otce, ani před tím nebyla v držbě pojistky, pojistku tu po smrti otce v držbě neměla, a byť jí měla být vydána, nelze prohlášení otce žalobkyně pokládati za smlouvu, nýbrž za odkaz, a to neplatný pro nedostatek předepsaných formálních náležitostí. Poněvadž tedy žalovaná podle výpovědi žalobkyně samé žalobkyni 950 Kč neodňala, nýbrž žalobkyně částku uvedenou žalované vydala, a ta z ní, jak žalovaná potvrzuje, útraty pohřbu zaplatila, náležela částka ta žalované a žaloba není důvodná.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

S hlediska právního nelze se závěry napadeného rozsudku souhlasiti. Uvádí-li se v nich, že z výpovědi žalobkyně jako strany skutečně

plyne, že dobrovolně dala žalované částku 950 Kč, a z výpovědi svědků plyne, že ani v době smrti svého otce, ani před tím žalobkyně nebyla v držbě pojistky, pak je z toho patrné, že neuvážil odvolací soud, zda manžel žalované Václav P. odevzdal pojistku znějící na doručitele před svou smrtí své matce Marii P. pro žalobkyni, a že nedbal přednesu žalující strany v řízení před první stolicí, že žalobkyně byla v té době nezletilou. Tímto opatřením otce žalobkynina za jeho života o pojistce svědčící doručiteli bylo došlo k darování skutečněmu zákonným zástupcem nezletilé žalobkyně do rukou její zmocnitelky nebo uschovatelky. Z toho se podává, že po právní stránce nebylo by správné posuzovati jednání to podle § 956 obč. zák., nýbrž s hlediska ustanovení § 938 obč. zák. s přidruženým k tomu jednáním podle § 1009 obč. zák. a § 957 obč. zák. Z toho plyne důsledně dále, že byla-li pojistka v rukou zmocnitelky a uschovatelky pro žalobkyni v době úmrtí otce jejího jako pojistníka, nelze říci, že by žalobkyně nebyla v její držbě, kterou přece podle předchozího by za ni vykonávala z vůle zákonného její zástupce osoba třetí. Není tedy rozhodné, kdy měla být vydána pojistka nebo výtěžek z ní do vlastních rukou žalobkyně. Bylo-li pak o listině pořízeno vylíčeným způsobem, nepatřila by do pozůstalosti (§ 133, třetí odst. — úsudkem z opaku — zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z.). Dále, jestliže byla žalobkyně nezletilá, nemohla sama s právním účinkem dáti žalované částku 950 Kč, již se jí dostalo z výplaty oné pojistky (§ 244 obč. zák.), neboť žalovaná strana ani netvrdí, že by bylo toto zcizovací jednání nezletilé dodatečně platně schváleno. Tyto okolnosti bylo zkoumati odvolacímu soudu dříve, než mohl dospěti k závěru, že příslušnou částku žalobkyně dobrovolně dala. Výtky právní mylnosti, při nichž dovolatelka vychází z opaku, totiž, že žalovaná dostala peníze ty bez svolení žalobkyně, rozumí se ovšem také bez platného svolení, jsou tudíž opodstatněny, zrovna tak jako dovolací vývody, pokud se dále obírají právním jednáním, jímž otec žalobkyně odevzdal pro ni pojistku třetí osobě. Odvolací soud se však neobíral skutkovými okolnostmi, jež se jeví vzhledem k tomu, co uvedeno, podle obsahu spisů rozhodnými pro správné posouzení věci po právní stránce.

Čís. 15387.

Visutá dráha na rozvážení hnoje je příslušenstvím nemovitosti.

(Rozh. ze dne 11. září 1936, Rv I 795/35.)

Žalobce se domáhá vydání zařízení visuté dráhy v hospodářství žalované konkursní podstaty tvrdě, že ještě před dodáním visuté dráhy bylo sjednáno s úpadcem Emanuelem K-em, že zařízení to zůstane vlastnictvím žalobcovým až do úplného zaplacení tržebné ceny. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud dovodil již v rozhodnutích č. 11200, 12106 a 13312 Sb. n. s., že ustanovením § 297 a) obč. z. nebylo nic měněno na všeobecných podmínkách příslušenství (§§ 294 a 297 obč. zák.), zejména na předpokladu, aby vedlejší věc byla trvale spojena s věcí hlavní v tom smyslu, že jest určena k trvalému užívání při věci hlavní; stroje patří přes výhradné vlastnictví v pozemkové knize nepoznamenané za příslušenství nemovitosti, jsou-li tu pro to ostatní zákonné podmínky, to jest byly-li stroje s nemovitostí spojeny za okolností, z nichž jinak podle zákona plyne vlastnost příslušenství. Proto, jsou-li stroje určeny k trvalému používání k hospodářským účelům nemovitosti, nemůže vlastnost příslušenství býti popřena poukazem k tomu, že jsou stroje vlastnictvím jiného, jenž si však nedal své právo poznamenati ve veřejné knize, a nutno přes zjištění nedostatku knihovní poznámky zkoumati, zda jsou stroje příslušenstvím nemovitosti. Při tom stačí, aby byly stroje určeny k trvalému užívání nemovitosti a byly k ní v takovém místním poměru, který jest tímto účelem podmíněn, ale nezáleží ani na větším neb menším stupni fyzické stability tohoto spojení. Stačí dále, aby se věci při hlavní věci stále upotřebovalo (§ 297 obč. zák.) a šlo o věci vedlejší takové, bez nichž věci hlavní nelze upotřebiti, kdež zákon předpokládá určení k trvalému užívání pro hlavní věc nebo o nichž zákon nebo vlastník určil, aby se jich trvale pro hlavní věc upotřebovalo (§ 294 obč. zák.). Jest tudíž hleděti nejen k zevnímu stavu, nýbrž i k tomu, jak k němu došlo, tedy zejména i k tomu, kdo uskutečnil spojení obou věcí a za jakým účelem. Ale z předpisu § 294 obč. zák. nelze dovoditi, že se věc vedlejší může státi příslušenstvím věci hlavní výhradně jen tehdy, jsou-li obě vlastnictvím téže osoby. V tomto případě bude sice zajisté možno nejsnáze posouditi, zda vlastník určil, aby se vedlejší věci trvale upotřebovalo k hlavní věci, týž právní účinek však nastane také, určil-li vlastník věci hlavní a vlastník věci vedlejší souhlasně, by se s věcí vedlejší tak stalo. Projevili-li tuto souhlasnou vůli na venek, je tím utvořen stav, který vylučuje jakoukoliv pochybnost o tom, že vedlejší věc se stala příslušenstvím věci hlavní. Zákon skytá právě v ustanovení § 297 a) obč. zák. dodavateli stroje možnost, aby si knihovní poznámkou zabezpečil své právo vlastnické k dodanému stroji, neučinil-li tak, nese následky své neopatrnosti, neboť pak nastává zákonný důsledek, že se stroj stal příslušenstvím nemovitosti a sdílí její osud. Následkem toho jest, že stroj přestal býti vlastnictvím toho, kdo si k němu vyhradil vlastnické právo a stal se vlastnictvím majitele nemovitosti, s níž byl spojen. To platí v souzeném případě, zvláště když nebylo v pozemkové knize poznamenáno, že dráha na rozvážení hnoje namontovaná a používaná na hospodářských nemovitostech žalované jest vlastnictvím Eduarda K., a dovolací soud neshledal důvodů, aby se od těchto právních názorů odchýlil. Již podle tvrzení žaloby visutá dráha na rozvážení hnoje byla zemřelým Emanuelem K. objednána »pro jeho hospodářství a skládala se jednak z rozváděcího zařízení připev-

něného na zdi a půdě šrouby, jednak ze šesti visutých vozíků. Všechny součástky zařízení visuté dráhy i visuté vozíky jsou spojeny šrouby jednak se svislými traversami, jednak i mezi sebou, a možno je odmontovati uvolněním spojovacích šroubů; další tři vozíky pro uložení krmiva, visící na visuté dráze v odbočce levého křídla, a další tři vozíky v prvním patře střední spojovací dráhy, ležící volně u zdi, jsou plně volné a nesouvisí nikterak s budovou. Z toho plyne, že visutá rozváděcí dráha dodaná žalobcem zemřelému Emanuelu K., byla s nemovitostí žalované strany za účelem trvalého upotřebení pro ni pevně spojena a instaloval toto zařízení sám žalobce («za zhotovení, dodání a instalování dráhy»), takže byla dráha ona souhlasnou vůlí smluvních stran určena k trvalému upotřebení při nemovitostech žalované strany. Skutečnost, že některé součástky dráhy (visuté vozíky) byly od hlavního tělesa dráhy fyzicky odděleny, na věci nic nemění, poněvadž jako příslušenství dráhy samé na nemovitosti namontované sdílí její osud. Rovněž jest bez významu, že se dá dráha ona uvolněním šroubů odmontovati. Za tohoto stavu věci jest nerozhodné, že k výhradě vlastnictví žalobcova k věcem, na něž svou žalobu omezil, došlo ještě před dodáním dráhy zemřelému Emanuelu K.

Čís. 15388.

Nepřihlášené úroky z knihovně zajištěné záručitelné pohledávky nelze přikázati, není-li z výpisu z pozemkových knih zřejmé, že úroky z pohledávky té nejsou zapraveny.

(Rozh. ze dne 11. září 1936, R II 359/36.)

Prv ý s o u d rozvrhuje nejvyšší podání přikázal z něho knihovnickému věřiteli (peněžnímu ústavu) na úplné vyrovnání hotovým zaplacením kapitálu 2.500 Kč s 8% úrokem a 8% úrokem z prodlení za tři léta ode dne dražby zpět počítaje v částce 648 Kč. Proti přikázání tohoto příslušenství podala vymáhající strana v rozvrhovém roku odpor, jenž byl prvním soudem zamítnut. Rekursní soud nevyhověl rekursu do tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší soud nepřikázal požadované příslušenství uvedenému knihovnickému věřiteli.

D ů v o d y:

Podle § 210 ex. ř. lze k nárokům před rozvrhovým rokem nebo při něm nepřihlášeným přihlídnouti při rozvrhu pouze potud, pokud z veřejné knihy, ze zájemních a jiných exekučních spisů jde najevo, že jsou podle práva platné a k uspokojení způsobilé. To však nelze říci o nepřihlášené pohledávce úrokové, o níž tu jde, ježto z výpisu z pozemkových knih jest pouze patrné, že uvedenému zástavnímu věřiteli právo na 8% úroky a 8% úroky z prodlení z jeho hypotekární pohledávky 2.500 Kč přísluší.

Z toho však nevyplývá, že určitá částka těchto úroků jest zadrželá, t. j. nárok za ně trvá po právu. § 17 knih. zák. a § 216, posl. odst. ex. ř. poskytuje sice úrokům zadrželým déle než 3 leta stejného pořadí s kapitálem, nestanoví však domněnku, že úroky jsou zadrželé. Nelze proto přikázati nepřihlášené úroky z knihovně zajištěné pohledávky, je-li z výpisu z pozemkových knih pouze zřejmé, že pohledávka jest zúročitelná, nikoliv i že úroky z ní jsou nezapraveny. (Rozhodnutí býv. nejv. soudu ve Vídni z 20. prosince 1899 č. 17707, Gl. U. 800, z 22. ledna 1902 č. 664, Právník, 1902, str. 612, ze dne 28. prosince 1915, č. j. R II 821/15, Ger. Halle, 1916, str. 433 a Sb. n. s. čís. 10467.)

Čís. 15389.

Smluvní zástavní právo nezaniká exekučním zabavením smluvně zastavené věci pro pohledávku věřitelovu.

Třebas vymáhající věřitel neuplatňoval své přednostní (smluvní) právo v řízení rozvrhovém, může je uplatnit žalobou podle § 258 ex. ř.

(Rozh. ze dne 11. září 1936, Rv II 838/34.)

Povinný dal žalujícímu Svazu dne 24. února 1932 sporné radiové přístroje do ruční zástavy pro zápůjčku 10.300 Kč. Svaz vedl k vydobytí této pohledávky proti povinnému mobilární exekuci, v níž byly přístroje ty u Svazu jako jejich zástavního věřitele dne 13. září 1932 zabaveny, a to zároveň i pro jiné vymáhající věřitele, mezi nimiž též pro žalovanou, o čemž Svaz nevěděl. Dne 21. prosince 1932 byly tyto přístroje exekučně prodány. K rozvrhovému roku se nikdo nedostavil a exekuční soud pravoplatným rozvrhovým usnesením přikázal ztrženou částku poměrně žalujícímu Svazu a ostatním vymáhajícím věřitelům, pro něž byly věci ty zároveň exekučně zabaveny. Žalobě Svazu na přednostní uspokojení z rozvrhové podstaty prvý soud vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud zamítl žalobu jediné proto, že žalující strana, jsouc v oné exekuční věci stranou vymáhající, mohla a měla své právo na přednostní uspokojení z dražebního výtěžku uplatnit v mezích rozvrhového řízení, to však ona neučinila, k rozvrhovému roku se nedostavila a rozvrhové usnesení stalo se pravoplatným, a že žaloba o uplatnění práva zástavního a přednostního podle § 258 ex. ř. se přiznává jen osobám třetím, to jest odlišným od strany vymáhající a povinné. Avšak o nárocích žalujícího Svazu prýštcích z jeho dřívějšího smluvního zástavního práva k oněm věcem nesmělo býti v onom exekučním řízení rozhodováno, a žalující strana, pokud uplatňuje své nároky ze smluvního zástavního práva, není stranou vymáhající, nýbrž osobou třetí.

Ostatně podle § 231, posledního odstavce ex. ř., platícího podle § 286 ex. ř. též pro rozvrhové řízení v exekucích mobilárních, může proti osobám, které podle rozvrhového usnesení dosáhly uspokojení, každý uplatnit své lepší právo žalobou nehledíc na to, zda při rozvrhovém roku odpor vznesl čili nic a zdali rozvrhové usnesení vešlo v právní moc a bylo dokonce i vykonáno. Může tedy i věřitel, jenž nevznesl odpor v rozvrhovém řízení, uplatnit proti pravoplatnému rozvrhovému usnesení své lepší právo žalobou potud, pokud je zakládá na skutkové podstatě, o níž nebylo v rozvrhovém usnesení rozhodnuto (judikát býv. nejv. soudu ve Vídni čís. 220 a rozh. čís. 12792 Sb. n. s.). Názor žalované strany, že smluvní zástavní právo žalujícího Svazu zaniklo tím, že Svaz dal pro svou pohledávku zastavené věci exekučně zabavit, není správný, ježto exekuční zabavení není uvedeno v §§ 467 a 468 obč. zák. mezi způsoby, jimiž zástavní právo zaniká, a nelze v něm spatřovati projev zástavního věřitele, že se vzdává svého smluvního zástavního práva.

Čís. 15390.

Byl-li dlužníkem zahájen spor a sporná pohledávka byla pak zabavena a přikázána k vybrání, vadí opětovnému zažalování téže pohledávky vymáhajícím věřitelem podle § 308 ex. ř. překážka zahájené rozepře. Vymáhající věřitel jest oprávněn vstoupiti do sporu jako hlavní strana.

(Rozh. ze dne 12. září 1936, Rv II 237/36.)

Podle spisů C 16/35 okresního soudu v M. podal Josef G. proti Anně G-ové dne 7. ledna 1935 žalobu na zaplacení pohledávky 2.335 Kč 35 h. Řízení zůstalo dne 6. února 1935 v klidu. Tato pohledávka byla žalobci jako vymáhajícímu věřiteli pro jeho pohledávku proti Josefu G-ovi v částce 1.000 Kč usnesením ze dne 21. května 1935 zabavena a jemu přikázána k vybrání. Žalobce podal pak žalobu proti původně žalované Anně G-ové na zaplacení své pohledávky s útratami úhrnem 1.091 Kč. Prvý soud žalobu pro tentokráte zamítl. Odvolací soud žalobu odmítl pro překážku rozepře zahájené.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Přikázáním pohledávky k vybrání nevstupuje vymáhající věřitel v hmotná práva povinného jako postupník, jest však dle § 308 ex. ř. oprávněn pohledávku vymáhati jak mimo soud, tak i na soudě, a to vlastním jménem, avšak na účet povinného (srovnej rozh. čís. 5169 Sb. n. s.) a je-li v době přikázání o zabavené pohledávce spor již dlužníkem zahájen, jest vymáhající věřitel oprávněn vstoupiti do sporu toho jako hlavní strana. Vymáhá-li tudíž vymáhající věřitel pohledávku dlužníkovu jemu k vybrání přikázanou, nejedná jako nový samostatný právní pod-

mět, který by byl odlišný od dlužníka, nýbrž vymáhá žalobou vpravdě nárok dlužníkův. Posuzuje-li se sporný případ podle vyslovených právních názorů, jde v souzené věci o tentýž právní podmět a tentýž nárok jako v žalobě C 16/35. Právem proto odmítl odvolací soud žalobu pro zahájení rozepře (§§ 233, 240 c. ř. s., §§ 471 čís. 6 a 475, odst. 3 c. ř. s.).

Čís. 15391.

Proti usneseníu rekurného soudu, kterým bolo potvrzené usnesení soudu prvej stolice, vynesené o žiadosti o počatie zemedelského vyrovnacieho pokračovania, rekurz nie je prípustný.

(Rozh. z 15. septembra 1936, R III 610/36.)

Na jvyšší soud rekurz veriteľky odmietol.

Důvody:

Vládne nariadenie č. 76/1936 Sb. z. a n. stanoví v § 3, že o zemedelskom vyrovnacom pokračovaní platia ustanovenia vyrovnacieho poriadku (časť II. zák. č. 64/1931 Sb. z. a n.), pokiaľ vládne nariadenie niečo iného neustanovuje. O opravných prostriedkoch proti usneseniu, ktorým bola vybavená žiadosť o počatie zemedelského vyrovnacieho pokračovania, citované vládne nariadenie osobitného ustanovenia nemá. Treba preto upotrebiť ustanovenia vyrovnacieho poriadku, podľa ktorého nie je proti súhlasným usneseniam nižších stolíc rekurz prípustný (srov. Úr. sb. č. 829 a 1848).

Čís. 15392.

Činnosť rituálneho dozerača, pozostávajúca v tom, že zisťoval, či mäso je opatrené razítkom náboženskej obce, či je očistené od žíl a poliate každý tretí deň vodou, nie je odborným dozorom podľa § 1, odst. 1 č. 6 a) zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.*

(Rozh. z 15. septembra 1936, Rv III 623/36.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovaného kongresu židovskej náboženskej obce v B. od 5. októbra 1925 do 1. mája 1934 ako rituálny dozerač v mäsiarskom stánku v tržnici. Po zrušení služobného pomeru žalobník stal sa práceneschopným a žalobou domáhal sa na žalovanej strane platenia penzie a výchovného príspevku na tom základe, že ho žalovaná strana neprihlásila k penzijnému poisteniu, ačkoľvek podľa spôsobu zamestnania penzijnému poisteniu podliehal. Všetky tri sudy žalobu zamietly, na jvyšší súd z týchto

*) Srov. Úr. sb. čís. 2503.

důvody:

Žalobník napáda dovolacou žiadosťou právne stanovisko odvolacieho soudu, podľa ktorého zistená činnosť žalobníka nebola taká, že by žalobník podliehal penzijnej poistnej povinnosti podľa § 1 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Dovolacia žiadosť je bezzákladná. Činnosť žalobníka odvolací súd presne zistil, a to, že žalobník nemal dozor nad podriadenými osobami, mäsiarmi, ale mal len povinnosť zistiť, či mäso je opatrené razítkom žalovanej strany, či je očistené od žíl a či je každý tretí deň poliaté vodou. Táto činnosť žalobníka nevyčerpávala skutkovú podstatu odborného dozoru, aký má na mysli § 1, odst. 1 čís. 6 a) zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., lebo bola len mechanickou.

Čís. 15393.

Zabavitelnosť nároku společenstva (zákon čís. 70/73 ř. z.) na doplatky, k nimž jsou členové společenstva podle stanov (zákonu) v případě konkursu (likvidace) povinni, i mimo případ konkursu nebo likvidace.

(Rozh. ze dne 16. září 1936, R I 717/36.)

Prvý soud povolil vymáhající věřitelce proti povinnému družstvu exekuci zabavením nároku povinného společenstva proti jeho členům na příspěvky, které jsou členové povinni dopláceti do společenstva podle §§ 76 a 85 zák. z 9. dubna 1873 čís. 70 ř. z. a dle stanov povinného společenstva v případě konkursu, vyrovnání neb likvidace povinného společenstva a příkázáním tohoto nároku. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

V rozhodnutí čís. 3176 Sb. n. s. bylo vysloveno a odůvodněno, že jest zabavitelný nárok společenstva (podle zákona čís. 70/73 ř. z.) na příplatky, jimiž jsou členové společenstva podle stanov (zákonu) v případě konkursu (likvidace) povinni, třebaže nedošlo dosud ke konkursu nebo k likvidaci, a stačí odkázati na ono rozhodnutí. Ustanovení § 85 zákona čís. 70/73 ř. z., na něž se rekursní soud odvolává k dotvrzení opačného názoru, bylo nahrazeno ministerským nařízením čís. 105/18 ř. z., které však bylo podle čl. I, odstavce (2) uvoz. zákona ke konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. zrušeno a nahrazeno předpisy §§ 172 až 187 konk. ř. Z těchto ustanovení opačný názor rekursního soudu vyvoditi nelze, poněvadž upravují jen způsob a postup při výpočtu doplatků členů družstva pro případ konkursu, ale nevylučují tyto doplatky z exekuce a rovněž neplatí tento názor ze zásady, že v konkursu jest použití doplatků ve prospěch všech věřitelů stejnoměrně, neboť tatáž

zásada platí i o veškerém ostatním jmění, které by patřilo do konkursní podstaty a na něž lze před vyhlášením konkursu nepochybně vésti exekuci, pokud není zákonem z exekuce vyloučeno (§ 3, odstavec (1) konk. ř.), s účinkem podle § 13 konk. ř. Tatáž zásada musí platiti i o exekuci vedené před vyhlášením konkursu na nedoplatky členů družstva, jež rovněž by byly součástíou jmění, patřícího do konkursní podstaty družstva a nejsou z exekuce vyloučeny. Tomu tak jest i se zřetelem na likvidaci společenstva, poněvadž §§ 41 až 52 zákona čís. 70/73 ř. z. o likvidaci společenstva neobsahují žádného ustanovení, z něhož by se dalo souditi na nepřipustnost exekuce na doplatky členů, ba není tam pro případ likvidace společenstva ani obdobného omezení účinku exekuce, jako podle § 13 konk. ř.

Čís. 15394.

Nicotnost exekuce povolené bez exekučního titulu lze přivésti vždy k platnosti, i když povinný nepodal rekurs do povolení exekuce.

(Rozh. ze dne 16. září 1936, R I 993/36.)

Prv ý s o u d zrušil k návrhu povinného podle § 39 čís. 5 ex. ř. exekuci povolenou na základě nepravoplatného exekučního titulu. Rekursní s o u d návrh povinného zamítl proto, že proti povolení exekuce povinný si nestěžoval a to nabylo tak právní moci.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle § 1 č. 3 ex. ř. jsou podmíněně rozkazy platební vydané v řízení upomínacím exekučním titulem, když nejsou již podrobeny odporu. Jak vyplývá ze spisů, nebyl platební rozkaz povinnému posud doručen, jest proto podroben odporu a není exekučním titulem. Exekuce povolená bez exekučního titulu a celé řízení jest jen formálním exekučním řízením, ve skutečnosti jest vše nicotné. Tato nicotnost nemůže býti zhojena tím, že povinný nepodal rekurs proti povolení exekuce, neboť tím nemohl býti nahrazen chybějící exekuční titul. Nicotnost exekučního řízení lze vždy přivésti k platnosti návrhem na prohlášení exekuce za nepřipustnou nebo návrhem na zrušení exekuce podle obdoby § 39 č. 1 ex. ř., jak se to stalo v tomto případě. Právem proto vyhověl soud své stolice tomuto návrhu (srov. rozh. Sb. n. s. č. 5861).

Čís. 15395.

Nárok vymáhajícího věřitele proti soudně ustanovenému schovateli (sekvestrovi) na vydání uschované věci patří na pořad práva.

(Rozh. ze dne 16. září 1936, R II 271/36.)

Srov. Sb. n. s. čís. 6783, 8390.

Usnesením krajského soudu byl na jmění firmy B. společnost uvalen konkurs. Bývalý dělník úpadkyně Kamil Z. dal zabaviti při výkonu exekuce pro svoji vykonatelnou pohledávku proti úpadkyni 48 koster křesel a židlí, a na jeho návrh bylo provedeno také uschování těchto věcí u žalované. Po uvalení konkursu byly prodávány veškeré svršky patřící úpadkyni a byly také všechny prodány až na uvedená křesla a židle. Na návrh správce konkursní podstaty bylo konkursním soudem nařízeno, aby 48 koster křesel a židlí uschovaných u žalované bylo převezeno do soudní dražebny a prodáno. Avšak převoz nemohl býti vykonán, neboť žalovaná se zdráhá vydati věci, protože nemá záruky, že obdrží poplatek za uskladnění. Žalující správce podstaty přednesl, že k jeho návrhu konkursní komisař podle § 122 konk. ř. ustanovil žalované přiměřenou lhůtu k zpeněžení, a byla žalované uložena měsíční lhůta. Ježto lhůta tato marně uplynula, navrhl správce konkursní podstaty zpeněžení uschovaných předmětů sám. Dožádaný okresní soud nařídil také dražbu těchto věcí, jež nebyla provedena proto, že žalovaná odepřela vydati uschované věci. Domáhá se proto žalující podstata výroku, že žalovaná jest povinna vydati výkonnému orgánu 48 koster křesel a židlí uschovaných u ní Kamilem Z-em, by mohly býti exekučně zpeněženy. P r v ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu odmítl pro nepřipustnost pořadu práva.

N e j v y š š í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Uschování zabavených předmětů podle § 259 ex. ř. není zvláštním prostředkem exekuce na movitost, ani není podmínkou platnosti zabavení, nýbrž jest úkonem ochranným, který se povoluje k zvláštnímu návrhu vymáhajícího věřitele (viz rozhodnutí čís. 8390 Sb. n. s.). Uschovatel není tedy orgánem soudu, jako tomu jest při vnuceném správci, jenž podléhá podle § 114 ex. ř. dozoru exekučního soudu a musí se podříditi jeho příkazům, zákazům a opatřením. O uschovateli takových předpisů není, naopak podle § 259, odstavec 3 ex. ř. se děje uschování u uschovatele exekučním soudem stanoveného na nebezpečí vymáhajícího věřitele. Uschováním vzniká soukromoprávní poměr mezi vymáhajícím věřitelem a uschovatelem, což plyne z toho, že v odstavci 3 § 259 ex. ř. jest odkázáno na § 968 obč. zák., v němž se praví, že soudem ustanovený schovatel se nazývá sekvestr a že se jeho práva a povinnosti posuzují podle pravidel tu stanovených, to jest podle ustanovení platných o smlouvě schovací (§§ 957 a násl. obč. zák.). Ježto jde o soukromoprávní poměr a exekuční řád nepřikazuje řešení nároků z něho plynoucích exekučnímu řízení, lze o těchto nárocích rozhodovati, stanou-li se spornými, podle § 1 j. n. jen pořadem práva. Že se uschovatel musí domáhati pořadem práva uschovacího poplatku na vymáhajícím věřiteli, bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 4001 Gl. Ú. a v rozhodnutí čís. 6783 Sb. n. s. Platí-li pro uschovatele předpisy o schovací smlouvě, platí důsledně i pro vymáhajícího věřitele, který uschování navrhl, a

patří-li na pořad práva nároky uschovatele ze schovací smlouvy, patří důsledně na pořad práva i nároky vymáhajícího věřitele, plynoucí z §§ 961 až 966 obč. zák., tudíž i nárok na vydání uschované věci. Tytéž zásady platí, nařídil-li konkursní komisař podle § 122, odstavec 3 konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. zpeněžení věci, jež byly dány do úschovy soudně ustanovenému schovateli na návrh původního vymáhajícího věřitele, poněvadž tím vstoupil správce konkursní podstaty podle § 121, odstavec (4) konk. ř. do exekučního řízení zahájeného proti úpadci a musí je převzít ve stavu, v jakém jest.

Čís. 15396.

K výkladu §§ 60 a 67 vyr. ř.

Lhůta podle § 67 vyr. ř. se počíná dnem po doručení upomínky vyrovnacímu dlužníku.

Útraty upomínky a úroky za dobu od splatnosti jednotlivých splátek na vyrovnací kvotu do zaplacení těchto splátek v dodatečné lhůtě nejsou předmětem vyrovnání. Nezaplacení jich nemá účinky nesplněního vyrovnání.

Úmysl dlužníka zaplatiti jen vyrovnací splátku lze projevit i konkludentně (§ 863 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 16. září 1936, Rv II 962/34.)

Žalobkyně, universální dědička Jana T-ého, vyrovnacího věřitele, přednesla, že podle pravoplatného potvrzeného vyrovnání měl žalovaný úpadce zaplatiti v šesti tříměsíčních splátkách 50% přihlášených pohledávek, nepoživajících přednostního práva. Mezi tyto pohledávky patřila i pohledávka Jana T-ého, již úpadce uznal. První splátka vyrovnací, splatná dne 15. března 1932, nebyla dodržena a právní zástupce Jana T-ého Dr. L. doporučeným dopisem ze dne 4. dubna 1932 žádal zaplacení celé dlužné částky s tím, že pohledávka obživla. Žalovaný zaplatil tuto splátku teprve dne 21. dubna 1932, a to částku 2.000 Kč a dne 22. dubna 1932 částku 500 Kč. Dne 15. června 1932 byla splatná druhá kvota a byl žalovaný znovu upomenut; zaplatil jí však až 24. června 1932, tudíž opětně po uplynutí lhůty. Třetí vyrovnací kvota se stala splatnou 15. září 1932 a Dr. L. doporučeným dopisem z 23. září 1932 upozornil žalovaného, že obživla celá pohledávka nezaplacením kvoty dne 15. března splatné, a žalovaný byl vyzván, aby dlužné splátky i s útratami zaplatil nejpozději do 3. října 1932, jinak že bude vymáháno zaplacení celého dlužného zbytku. Teprve dne 5. října 1932 ukázal žalovaný splátku 2.500 Kč, tedy po uplynutí mu poskytnuté lhůty, která byla delší než 8 dnů. Dne 15. prosince 1932 byla splatná 4. vyrovnací kvota. Splátka splatná dne 15. prosince 1932 nebyla dodržena a rovněž splátka z 15. března 1933. Proto dopsal Dr. L. jako zástupce žalobkyně dne 22. března 1933 žalovanému, aby zaplatil pod ná-

sledky § 67 vyrov. ř. dlužné splátky. Žalovaný teprve 4. dubna 1933, tudíž po uplynutí lhůty mu poskytnuté, zaplatil 4.724 Kč 50 h, avšak poslední splátku splatnou 15. června 1933 žalovaný opětně nezaplatil a proto byl dopisem Dr. L. ze dne 11. července 1933 pod následky § 67 vyrov. ř. o zaplacení upomenut. Teprve dne 22. července, tudíž po uplynutí lhůty, zaplatil 2.302 Kč 20 h a sdělil lístkem, že jest to na úplné vyrovnání pohledávky a že obživnutí neuznává. Žalovaný zaplatil tudíž na pohledávku Jana T-ého činící 29.173 Kč 30 h pouze opožděně 14.286 Kč 50 h. I kdyby se nevezal zřetel na zaviněné opoždění splacených splátek, činila by polovice pohledávky 14.586 Kč 65 h, takže žalovaný nedoplatil ještě na kapitále 300 Kč 15 h, nehledě na úroky z jednotlivých splátek a útraty účtované Dr. L-em. Žalovaný tudíž nesplnil povinnost ze schváleného vyrovnání vůbec a jednak také následkem nedodržení lhůt pohledávka obživla. Obživnutí nastalo nedodržením splátek ipso jure. Žádá tudíž žalobkyně přisouzení 14.886 Kč 60 h s 5% úroky od podání žaloby a útratami sporu. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ježto žalovaný používal k placení vyrovnací kvoty složenek poštovní spořitelny, které mu zasilal právní zástupce žalobkyně a jejího předchůdce, jest dnem placení den, kdy byly peněžité částky odevzdány poštovnímu úřadu. Dovolatelka však vytýká, že prý do dodatečné, nejméně osmidenní lhůty podle § 67 vyr. ř. jest počítati i den, kdy upomínací dopis žalovaného došel. Tento její názor odporuje jak ustanovení § 902 obč. zák., tak i správnému výkladu konk. a vyr. řádu, poněvadž z vládního návrhu (tisk 253) byla v § 161 vypuštěna věta »dodatečná lhůta počíná běžeti dnem po doručení upomínky« jako samozřejmá. (Srovnej zprávu ústavněprávního výboru tisk 362, str. 6.) Mylný jest i právní názor dovolatelčin (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), že vyrovnací kvota nebyla zaplacená plně a včas proto, poněvadž prý z plných částek placených v dodatečné lhůtě § 67 vyr. ř. jest věřitel podle § 1416 obč. zák. oprávněn vyúčtovati si nejdříve útraty a úroky za dobu od splatnosti jednotlivých splátek vyrovnací kvoty až do zaplacení v dodatečné lhůtě. Neboť předmětem vyrovnání jest pouze pohledávka ve výši, kterou má v době zahájení vyrovnacího řízení; jen z této části jest platiti kvotu vyrovnací, a byla-li zaplacená plně a včas, jest vyrovnání splněno. Útraty upomínky a úroky za dobu od splatnosti jednotlivých splátek kvoty do zaplacení v dodatečné lhůtě nejsou předmětem vyrovnání, a nebyly-li zaplacené, nemá to účinku nesplněního vyrovnání, neboť §§ 60 a 67 vyr. ř. mluví jen o nesplnění vyrovnání, tedy předmětu vyrovnání. Zaplatil-li žalovaný v poskytnutých mu dodatečných lhůtách podle § 67 vyr. ř. plně tolik, kolik činily jednotlivé splátky vyrovnací kvoty, splnil tím vyrovnání včas a úplně, i když po pravoplatně potvrzeném vyrovnání se zavázal, že zaplatí úroky, útraty a dokonce celou pohledávku. Nesplnil-li žalovaný plně tento další závazek, nepozbylo tím vyrovnání účinnosti, by-

ly-li jednotlivé splátky vyrovnací kvoty zaplacený v dodatečně ujednáných lhůtách. Byl i žalovaný při jednotlivém placení neprojevil úmysl, že platí vyrovnací kvoty, nebyla žalobkyně oprávněna uhraditi si předsdem náklady upomínky a úroky podle § 1416 obč. zák., neboť tento úmysl lze projeviti i mlčky (§ 863 obč. zák.) a nemůže býti o něm pochybnosti, když se jednotlivé platby rovnaly právě splátkám kvoty a když udržení výhod z vyrovnání (§ 60 vyr. ř.) záviselo na zaplacení vyrovnací kvoty a nikoliv úroků a nákladů upomínek.

Čís. 15397.

K výkladu § 67 vyr. ř.

Dlužník je tímto předpisem chráněn jen v případech, kde placení věřiteli nedošlo včas bez dlužníkovy zavinění.

(Rozh. ze dne 16. září 1936, Rv II 516/36.)

Žalobce se žalobou podle § 35 ex. ř. domáhá vyslovení nepřipustnosti exekuce, již proti němu žalovaná, bydlíštěm ve Francii, vede k vydobytí zbytku celé dlužné pohledávky. tvrdě, že splátky vyrovnací kvoty vždy včas a řádně splnil. Prvým soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Podle § 67 vyr. ř. pozbývají účinnosti veškeré slevy a výhody ve vyrovnání poskytnuté, nebylo-li potvrzené vyrovnání splněno, ač dlužník byl věřitelem upomenut doporučeným dopisem a v upomínce byla mu poskytnuta dodatečná lhůta nejméně osmídení. Tento posledně uvedený předpoklad byl žalovanou splněn. Není zajisté ovšem opožděným a neúplným splněním vyrovnání, přihodilo-li se dlužníku při plnění omluvitelné nedopatření či nikoliv. Nelze nechat bez povšimnutí, že žalobce byl v době příchodu odvolatelčina upomínacího dopisu ze dne 15. dubna 1935 (dopisu spojeného s důsledky uvedenými v cit. § 67 vyr. ř.) již od 15. prosince 1934, tedy po dobu 4 měsíců, v prodlení s devátou splátkou vyrovnací kvoty, a že jeho povinností pomýšletí zavčas na to, aby měl po ruce devisové povolení, jehož platnost přece trvá po 1 měsíc (neomlouvá žalobce, že mu nebylo známo, že povolení Národní banky platí 1 měsíc, neboť jde o ustanovení zákonné, jehož neznalost žalobce neomlouvá) a nemůže se omlouvatí neznalostí předpisů devisových, je-li protokolovaným obchodníkem. Jsa v prodlení s placením ručil ostatně dlužník i za náhodou, která by se nebyla stala, kdyby nebylo prodlení (§ 1311 obč. zák.). Dle potvrzení ředitelství pošt a telegrafů bylo totiž přípustné v dubnu 1935 zaslati do Francie poštovní poukázkou 5000 Kč, a to na základě vyhlášky ministerstva financí ze dne 29. dubna 1932 čís. 57 Sb. z. a n., ovšem s povolením Národní banky Československé. Toto zákonné ustanovení byl žalobce povinen znáti. Byl proto povinen ihned 15. dubna 1935 zaslati Národní bance žádost o povolení spolu s doklady, aby mohl hodnotu částky 2.460.30 Frs., což odpovídalo asi

3.700 Kč, tedy méně nežli 5.000 Kč, zaslati poštovním úřadem československým telegraficky nebo poukázkou, povolení to mohl míti nejspozději 18. dubna 1935 v rukou, a kdyby byl býval peníze dal ihned na poštu, mělo je žalovaná také v rukou určitě do 23. dubna 1935. Žalobce však volil cestu poukazu peněz do ciziny vskutku nejpomalejší a nejkomplikovanější, totiž cestu šekem, a to dokonce na Paříž svým bankovním spojením v P., které se obrátilo písemně na odbočku téže banky do Prahy, tato pražská banka podala normálním způsobem žádost Národní bance o povolení, nevyzvedla si je ani dne 18. dubna 1935, nýbrž čekala, až jí bylo dne 19. dubna 1935 doručeno, a opatřila teprve dne 23. dubna 1936 šek na Paříž, zaslala jej do P. a teprve p-ská banka odeslala jej dopisem ze dne 24. dubna 1935. Nelze tudíž dospěti k závěru, že by se žalobci jako vyrovnacímu dlužníku, který jako obchodník má v obligačním poměru s obchodníkem šetřiti vyšší péče řádného obchodníka (čl. 282 obč. zák.), bylo přihodilo při plnění omluvitelné nedopatření, důsledkem toho obživila dle § 67 vyr. řádu celá zbývající pohledávka odvolatelčima, a neobstojí proto žalobcem uplatňované námitky dle § 35 ex. ř. proti exekučnímu titulu, podle něhož žalovaná vede exekuci, jejíž prohlášení za nepřipustnou se uplatňuje.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel se dovolává nepřipadně plenárního rozhodnutí čís. 7760 Sb. n. s., rozhodnutí čís. 10089 Sb. n. s. a rozhodnutí Rv I 2355/33 (uveřejněného v Jur. Zeitung pod čís. 2134), neboť jde vesměs o rozhodnutí, která se opírají o ustanovení § 57 vyr. ř. čís. 337/14 ř. z. a čl. III. zák. čís. 99/23 Sb. z. a n., podle nichž dlužník ipso jure pozbýl ve vyrovnání poskytnuté slevy a jiné výhody, nesplnil-li vyrovnání zavčas a plně. Tuto tvrdost odstranil § 67 vyr. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. tím, že věřitel musí poskytnouti dlužníku nejméně 8denní dodatečnou lhůtu, a to doporučeným dopisem, aby se dalo bezpečně zjistiti, že dodatečná lhůta poskytnuta byla. Ustanovením § 67 vyr. řízení čís. 64/31 Sb. z. a n. byla sice poskytnuta dlužníku výhoda tím, že ztráta slev a výhod nenastává již sama sebou, nýbrž až tehdy, nesplní-li dlužník vyrovnání ani v dodatečné lhůtě. Výhoda ta však nejde tak daleko, aby podporovala liknavost dlužníkovu v zavčasném placení před poskytnutím dodatečné lhůty a aby ho zbavila vůbec starostí o zaplacení splatných částí kvoty v době před poskytnutím dodatečné lhůty, neboť v důvodové zprávě k vládnímu návrhu nového vyr. řádu (tisk. 253) se praví, že obmezující ustanovení § 67 bylo pojata do osnovy z toho důvodu, aby chráněn byl dlužník v případech, kde placení věřiteli nedošlo včas bez dlužníkovy zavinění. Z toho jest zřejmé, že jest rozhodné i jednání dlužníkovu před poskytnutím dodatečné lhůty, jde-li o řešení otázky, zda slev a výhod vyrovnání pozbýl tím, že ani v dodatečné lhůtě vyrovnání zavčas nesplnil. Musel by proto dlužník, trvá-li na slevách a výhodách

poskytnutých mu vyrovnáním, dokázati, že nemá zavinení ani na tom, že nezaplatil splatné částky kvoty před poskytnutím dodatečné lhůty. O to se dovolatel ani nepokusil, a hledí-li se k tomu, že již před poskytnutím dodatečné lhůty byl v prodlení s placením po dobu 2. po případě po dobu 4 měsíců, aniž to omluvil, byl by pozbyl slevy a výhody i za účinnosti dřívějších předpisů. Nestáčí proto k jeho omluvě, že ihned po poskytnutí dodatečné lhůty zařídil, aby splatné částky kvoty byly zaplacený, když měl možnost jiným způsobem, než který volil, zavčasné zaplacení nejen zaříditi, nýbrž také uskutečniti, a stačí po té stránce odkázati na důvody napadeného rozsudku.

Čís. 15398.

Obchodník nie je zodpovedný za škodu, ktorú utrpel zákazník tým, že v jeho obchodnej miestnosti na dlážke, zvlhčenej za mokrého počasia obuvou ľudí prišlých zvonka, skl'zol a upadol.

(Rozh. zo 16. septembra 1936, Rv III 412/36.)

Manželka žalobníka pri nakupovaní v obchode žalovaných skl'zla na vlhkej dlážke ich obchodnej miestnosti, upadla a podľa prednesu žaloby utrpela pri tom úraz. Žalobu, ktorou sa žalobník domáhal z tohoto dôvodu na žalovaných odškodného, o b a n i ž š i e s ú d y zamietly.

N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť žalobníka zamietol.

D ō v o d y:

Žalobník tvrdí v žalobe, že úraz žalobníckovej manželky bol zapríčinený tým, že dlážka obchodnej miestnosti žalovaných, v ktorej sa žalobníckova manželka zdržovala cieľom nákupu, bola vlhká, jednak od vody, ktorá sa ta dostala tým, že bolo vlhké počasia a podlaha bola obuvou prichádzajúcich zvlhčená, jednak tým, že na dlážke bol rozliaty olej, a zakladá svoj žalobný nárok na tom, že sa žalovaní nepostarali o to, aby dlážka bola udržiavaná v takom stave, ktorý by nebezpečenstvo skl'znutia vylučoval, dopustili sa zavinenia, za následky ktorého sú zodpovední.

Odvolací súd bez porušenia formálneho práva zistil, že na dlážke v čase úrazu žalobníckovej manželky olej rozliaty nebol, a dovolacia žiadosť napáda toto zistenie neprípustným spôsobom, hodnotiac najmä svojmocne vierohodnosť svedeckých výpovedí, čo bolo výlučným právom odvolacieho súdu.

Pokiaľ ide o vlhkosť dlážky, spôsobenú vodou, je nesporné, že v deň úrazu bolo vlhké počasia, bol napadlý sneh a do obchodnej miestnosti bola prinášaná vlhkosť obuvou ľudí, prichádzajúcich zvonka, a tiež manželka žalobníckova — ktorá ako je nesporné prišla zvonka, z ulice — musela mať svoju obuv vlhkú.

Nemožno ukladať obchodníkovi za povinnosť, aby v svojej obchodnej miestnosti za vlhkého počasia udržiaval dlážku stále v suchom stave a je to tiež — keďže ide o miestnosť, kde sa ľudia stále striedajú — aj fakticky neprevediteľné. Právom vyslovil súd prvej stolice — ktorého dôvody prevzal súd odvolací —, že je povinnosťou každého jednotlivca, aby sa sám zvýšenou opatrnosťou proti úrazu chránil. Nedopustili sa preto žalovaní žiadneho konania alebo opominutia, za následky ktorého by boli zodpovední, a žalobný nárok je v každom smere bezdôvodný. Bolo preto treba dovoláciu žiadosť zamietnuť.

Čís. 15399.

Rekurs proti povolení knihovního zápisu jest prípustný i po uplynutí tříleté lhůty uvedené v § 64 knih. zák., nebyl-li stěžovatel dotčený knihovním zápisem zpraven o knihovním usnesení.

Přípustnost t. zv. smluvené fideikomisární substituce založené dědickou dohodou.

Nepřičí se § 96 knih. zák., povolí-li soud vklad smluvního zástavního práva na nemovitosti zatížené smluvenou fideikomisární substitucí s omezením, že se právo to vkládá bez újmy práv svěřenských nástupců.

(Rozh. ze dne 17. září 1936, R I 846/35.)

Podle odevzdací listiny byl na nemovitostech zůstavitelčiných vložen závazek zanechatí dům buď mezi živými nebo na případ smrti jednomu z vnuků zůstavitelčiných, Alžbětě nebo Adamu D-ovi. Prvý soud vyhověl návrhu Barbory D-ové a Jana M-a, by bylo pro ně na tyto pozemky vloženo právo zástavní. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu s tím, že se zápis povoluje s dodatkem »bez újmy práv, jež přísluší nezl. Alžbětě a Adamu D-ovým«.

D ů v o d y:

Stěžovatel Jan M. vytýká především, že recurs nezletilé Alžběty a Anny D. proti usnesení soudu první stolice, jímž byl žádaný vklad zástavního práva povolen, byl nepřípustný, poněvadž byl podán teprve po uplynutí tříleté lhůty v § 64 knihovního zákona uvedené. Výtka tato není oprávněná. Podle § 124 knih. zákona má se sice knihovní soud starati o rychlé a správné doručení svých usnesení a dle § 125 knih. zák. platnost knihovního zápisu nezávisí na doručení. Ale předpokladem pravomoci knihovního usnesení jest, že o vyřízení knihovní žádosti byly uvědoměny osoby v § 123 knih. zák. jmenované (§ 31, odst. 5 a 3 zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n.). Usnesení knihovního soudu bylo právnímu zástupci nezl. Alžběty a Adama D. doručeno dne 5. února 1935 a byl proto jejich recurs, který došel dne 5. března 1935.

přípustný (viz také § 127 knih. zák.). Ve věci samé je dovolací rekurs zčásti opodstatněn. Na domě, o němž jde, je pod B napsáno: »Auf Grund der Einantwortungsurkunde vom 19./11. 1919 wird die Verpflichtung das Haus entweder unter Lebenden oder auf den Todesfall einem ihrer Enkel Elisabeth und Adam D. zu überlassen, angemerkt.« Podle obsahu odevzdací listiny byl závazek ten převzat dědickou dohodou, jež byla pojata do odevzdací listiny. Poněvadž však v praxi jest i smluvná fideikomisární substitute (t. j. smluvní omezení vlastnického práva po způsobu fideikomisární substitute) uznávána (srov. rozh. čís. 4699, 10682 a 11091 Sb. n. s., mohl býti závazek ten založen i dědickou dohodou. Souhlas svěrenských nástupců a substitučního soudu s vkladem smluvního zástavního práva nebyl vykázan a proto mohl vklad ten býti povolen toliko s omezením, že se děje bez újmy práv, jež příslušejí nez. Alžbětě a Adamu D. z odevzdací listiny ze dne 19. listopadu 1919 č. j. A 128/19-8 (srov. rozh. čís. 4500, 5052, 6412, 6769, 8015). Tomuto omezenému povolení knihovního vkladu zástavního práva nevdá, že se podle § 96 knih. zák. nemůže povolití více nebo něco jiného, než bylo žádáno, poněvadž lze povolití méně (viz § 95, odst. 2 knih. zákona), Zdali toto omezení bránilo vzniku smluvního práva zástavního, lze řešiti jen ve sporu.

Čís. 15400.

Splátkové obchody.

K § 7 zákona čís. 76/35 Sb. z. a n.

Nepřednesl-li žalovaný kupující ve sporu ze splátkového obchodu, že jest nezaměstnaným, nelze přihlížeti z úřadu k jeho nezaměstnanosti jako k okolnosti vylučující uplatňování výhrady o ztrátě lhůt prodávajícím.

(Rozh. ze dne 17. září 1936, R I 935/36.)

Žalující firma prodala žalovaným zboží vyhradivši si k němu právo vlastnické až do úplného zaplacení kupní ceny; bylo smluveno, že kupní cena bude zaplácena ve splátkách pod ztrátou lhůt. Poněvadž podle tvrzení žalující firmy ten případ nastal, domáhá se žalující firma zrušení kupní smlouvy, vrácení prodaného zboží a náhrady škody. Prvým soudem uznal podle žaloby. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaných a zrušil rozsudek prvního soudu, ježto první soud nechal na přetřes otázku nezaměstnanosti žalovaných, ač podle § 7 splátkového zákona čís. 76/35 Sb. z. a n. prodávající nemůže uplatnití výhradu ztráty lhůt po dobu prokázané nezaměstnanosti kupujícího.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalovaní nevznegli v odvolání námitku, že jsou nezaměstnaní a nelze takovou námitku ani logicky vyčísti z vývodů jejich odvolání. Odvolací soud, který přezkoumává rozsudek prvního soudu jen v mezích uplatňo-

vaných odvolacích návrhů a důvodů a nemůže hleděti k okolnostem v odvolání neuplatněným (§§ 462 a 467 čís. 3 c. ř. s.), neměl proto vůbec příčiny ani možnosti, by se zmíněnou otázkou obíral a nemohl tudíž ani zrušiti rozsudek prvního soudu jen z toho důvodu, že soud první stolice tuto otázku nechal na přetřes. Názor odvolacího soudu, že jde o okolnost, k níž jest hleděti z úřadu, nemá opory v zákoně. Předpis § 7, odst. 1, posl. věta zák. čís. 76/35 Sb. z. a n., že prokázaná nezaměstnanost kupujícího vylučuje uplatňování výhrady ztráty lhůt prodávajícím, jest ovšem rázu kogentního a všechna ujednání, která se v nespěch kupujícího odchylojí od tohoto ustanovení, jsou neplatná (§ 16 takovou povinnost soudu jen výjimečně, a to v § 12, odst. 2 v příčině nepřislušnosti soudu. Z toho plyne úsudkem z opaku, že v případě § 7, odst. 1, poslední věta zákona, má platiti pravidlo, t. j. zásada projednací. Soud může proto k nezaměstnanosti kupujícího přihlížeti jen, když se jí kupující dovolává. Důvod, z něhož odvolací soud rozsudek prvního soudu zrušil, tudíž neobstojí.

Čís. 15401.

K výkladu § 1 zák. o ruč. žel. čís. 27/69 ř. zák.

Za jakých předpokladů může býti oprávněn náhradní nárok cestujícího vystoupivšího z vlaku bočními dveřmi vagonu vedoucími na opačnou stranu od stanice, přišel-li při tom k úrazu.

(Rozh. ze dne 17. září 1936, Rv I 2370/34.)

Žalobkyně se na žalovaném železničním eráru domáhá náhrady škody tvrdíc, že utrpěla zranění, když vystupovala z vlaku dveřmi vagonu jsoucími na opačné straně od výstupní stanice; k vystoupení těmito dveřmi, jež nebyly uzavřeny, byla nucena proto, že dveře na straně stanice byly uzamčeny a průvodčí je neotevřel přes to, že klepáním na ně upozorňovala, že hodlá vystoupiti. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle stálého rozhodování nejvyššího soudu jest rozuměti příhodou v dopravě ve smyslu § 1 zák. o ruč. žel. takovou úchytku od pravidelného provozu dráhy udávši se mimo osobu poškozeného, která jest sama o sobě způsobila přivoditi poranění nebo usmrcení člověka (srov. na př. rozh. čís. 8543, 7519 Sb. n. s.). Jest proto zkoumati, zda jest takovou úchytkou od železničního provozu, byly-li dveře vedoucí na opačnou stranu, odvrácenou od nádražní budovy železniční stanice, otevřeny. V tom směru bylo v rozh. nejvyššího soudu uveřejněném pod čís. 11495

Sb. n. s. vyloženo, že z účelu opatření nařízených v § 22 žel. provoz. řádu čís. 1/52 ř. z., podle něhož mají být dveře vagonů na podélně opatřeny dvojitou závorou, a v § 95 téhož provozního řádu, podle něhož nesmí cestující za jízdy vlaku ani vystupovati, ani nastupovati, ani zbytečně dveře otevírati a na plošinu vkročiti, jest usuzovati na to, že dveře vagonu musí být za jízdy uzavřeny na obě závory, i když se to v těchto předpisech přímo nenařizuje, a že tedy jde o příhodu v dopravě, nebyly-li v době příjezdu do stanice dveře vagonu řádně, t. j. na obě závory uzavřeny. Neprávem proto oba nižší soudy nepřihlížely k žalobnímu tvrzení, předneseném již v řízení před soudem prv. stolice a opakovanému i v odvolacím spise, že dveře vagonu byly na opačné straně od výstupní stanice otevřeny po případě, že nebyly nedopatřením tyto dveře uzamčeny, takže se otevřely. Nesejde na tom, že žalobkyně sama projevila v žalobě právní názor, že jest pokládati za událost v dopravě trnutí vlaku při rozjíždění ze stanice, jeho odjezd ze stanice bez ohledu na její volání, aby jí byly dveře vagonu na výstupní straně otevřeny a neotevřeny těchto dveří včas. Tento její právní názor nebyl pro soud závazný, neboť soud jest při právním posuzování předneseného skutkového děje zcela samostatný, iedaže strany daly zřejmě na jevo, že si přejí, aby věc byla rozsouzena jen z určitého právního hlediska, čemuž však v tomto sporu tak není, jak patrné z toho, že i v řízení před prvou stolicí i v opravném řízení žalobkyně setrvala na uplatňování skutečnosti, že dveře vagonu na opačné straně, odvrácené od stanice, nebyly uzamčeny po případě, že nebyly otevřeny. Zůstalo tudíž v tomto bodě řízení neúplné.

Čís. 15402.

Poměr mezi spolkem (odborovým svazem) a jeho sekretariátem.

Pokud ručí svaz, poskytující podle svých stanov svým členům právní ochranu ve věcech pracovních poměrů, za útraty právního zastoupení svého člena, byl-li advokát k tomuto zastupování vyzván sekretariátem svazovým.

(Rozh. ze dne 17. září 1936, Rv I 2824/34.)

Žalovaný svaz zřídil a udržuje si sekretariát, který používá razítka sdružení a vyřizuje veškerou korespondenci na papíru opatřeném statutárním označením svazu. Žalobce byl tímto sekretariátem uvědoměn, že člen svazu Ferdinand Z. má spor s jistým Servatiem K-em v pracovní věci, a sekretariát žádal dopisem žalobce, aby převzal právní zastoupení dotčeného člena v této věci, dodávaje, že případné útraty sporu zapraví svaz («Kommen für die eventuellen Prozesskosten wir auf»). Žalobce vyhověl žádosti v dopise a převzal zastoupení Ferdinanda Z-a v naznačené právní věci, dal si jím podepsati plnou moc a uvědomil četnými dopisy, adresovanými vždy na svaz, pravidelně o postupu sporu a o jeho výsledku. Žalobce nebyl za celou dobu sporu uvědoměn žalovaným svazem, že svaz Ferdinandu Z-ovi neposkytl právní ochranu, že ho infor-

mace o průběhu sporu nezajímají, ani nebyl svazem vyzván, aby se zdržel dalšího zastupování Ferdinanda Z-a. Naopak v dopise ze dne 22. června 1930 děkuje sekretariát žalobci za jeho účinnou intervenci v dotčené právní záležitosti a žádá, aby podnikl veškeré další kroky, jež má za nutné a účelné. Nižší soudy nevyhověly žalobě na zaplacení palmárního účtu za zastupování Ferdinanda Z-a, jež podal žalobce na žalovaný svaz.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Podle stanov jest úkolem svazu mezi jiným, aby poskytoval členům právní ochrany ve věcech jejich pracovních poměrů (§ 3 f) stanov). Dále předpisují stanov, že svaz proti třetím osobám zastupuje předseda případně jeho náměstek (§ 42), že předseda případně jeho náměstek podpisují platně všechny písemnosti svazu («alle Vereinsschriften»). Z toho vyplývá, že procesní plnou moc může platně uděleti jen předseda (případně náměstek předsedův). Sekretariát jest jen úřadovou svazu, členové sekretariátu jsou jeho zaměstnanci a písemné příkazy sekretariátu dané třetí osobě, týkající se vedení sporu a převzetí nákladů za procesní úkony, nejsou závazné pro žalovaný svaz, hledí-li se k ustanovením §§ 42 a 43 stanov. Avšak žalobní nárok jest odůvodněn s hlediska předpisu § 1315 obč. zák., ježto žalovaný svaz — jak z okolností případu patrné — k obstarávání svých záležitostí použil osob nezdatných (zaměstnanců v sekretariátu) a vznik škody jest v příčinné souvislosti s jejich nezdatností. Nejvyšší soud odůvodnil v četných rozhodnutích, k nimž pro stručnost se jen poukazuje (Sb. n. s. 5110, 8080, 9930 a j.), zásadu, že pojem zdatnosti se nevyčerpává pouhou způsobilostí k nějakému povolání, nýbrž tato zdatnost musí býti provázena také nejlepší vůlí schopnosti skutečně vynaložiti a předpokládá i náležitou péči, dokonalou svědomitost a naprostou dbalost. Členové sekretariátu museli si býtí vědomi ustanovení stanov a jednacího řádu svazu a jimi se přesně řídit. Nemohlo jim ani ujíti, že sekretariát sám není oprávněn pověřiti advokáta právním zastupováním člena svazu a zavázati se jménem svazu k náhradě útrat tohoto zastupování, a že toto právo bylo ve stanovách vyhrazeno předsedovi svazu případně jeho náměstkoví. Nesejde ani na tom, že spolužalovaný Ferdinand Z. ujistil sekretáře M., že mu byla zajištěna právní ochrana v jeho pracovní věci předsedou svazu, na něhož se již obrátil, nýbrž bylo povinností sekretariátu, by se o správnosti toho údaje přesvědčil dotazem na svaz a opatřil si souhlas k udělení plné moci žalobci. Sekretariát nejen to opominul, nýbrž když žalobce v četných dopisech sekretariátu sice zaslaných, avšak adresovaných výslovně žalovanému svazu oznámil svazu převzetí právního zastupování Ferdinanda Z. sekretariátem mu nabídnutého a pak pravidelně uvědomoval žalovanou stranu (t. j. svaz) o postupu sporu a jeho výsledku, ponechal si sekretariát prostě tyto dopisy, nezaslal je žalovanému svazu, jak to bylo jeho povinností, dopisoval dále se žalobcem ve věci týkající se právní ochrany člena Z.

a znemožnil svým jednáním po případě opominutím, že žalobce nebyl uvědoměn svazem, že tento jmenovanému Ferdinandu Z. neposkytl právní ochrany a že žalobce nebyl svazem vyzván, aby se zdržel dalšího zastupování Ferd. Z. Jest tedy na bilední, že zaměstnanci v sekretariátu nevykonávali služební povinnosti podle svých předpisů tak, jak měli je vykonávat, a škoda žalobci vzniklá způsobena byla porušením služební povinnosti zaměstnanců svazu v jeho sekretariátu a tkví právě ve vylíčeném nedostatku jejich pile a svědomitosti. Za nezdatnost zaměstnance ručí zaměstnavatel i tehdy, když mu jeho nezdatnost nebyla známa a známa být nemohla, kterouž zásadu nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil již v rozhodnutích (Sb. n. s. 12624, 8080, 4586 a j.), a stačí podle okolností případu i ojedinělé nedopatření zjednané osoby, osvědčena-li jím její nezdatnost podle § 1315 obč. zák., když bylo rázu tak hrubého, že o sobě prozrazovalo nedostatek mravní spolehlivosti zjednané osoby (Sb. n. s. 9930). V souzené věci se dopustili zaměstnanci sekretariátu — jak z vylíčeného zjevo — řady vážných nedopatření, a to po delší dobu, takže předpoklady ručení zaměstnavatelky za tyto nespolehlivé a nezdatné zaměstnance je opodstatněno (§ 1315 obč. zák.).

Čís. 15403.

Předpisy vládního nařízení č. 160/34 Sb. z. a n. jsou donucovacími předpisy právními.

Obecně prospěšné stavební družstvo může i teprve v opravném řízení uplatňovat, že bylo vydáno nařízení podle § 3, odst. 1 cit. vládního nařízení.

Pojem zákazu vymáhání částek, kterými členové přispěli k úhradě stavebního nákladu z vlastního jmění. Nerozhoduje, že osoby, jež vymáhají zmíněné částky na družstvu, jsou ještě členy družstva.

(Rozh. ze dne 17. září 1936, Rv I 1578/35.)

Žalobce dav výpověď z bytu v domě žalovaného stavebního družstva, jehož byl členem, domáhá se na žalovaném družstvu, které výpověď jeho přijalo, vrácení členského podílu a zálohy v zažalované výši tvrdě, že nesouhlasil s dodatečnou změnou stanov, podle níž stavební záloha jest nevypověditelná. První soud žalobu zamítl a neměl při tom zření na to, že žalované družstvo podalo žádost podle § 3 vl. nař. č. 160/34. Odvolací soud nevyhověl dovolání, pokud směřovalo do výroku o pohledávce samé, zrušil však rozsudek prvního soudu ve výroku o úrocích a uložil prvému soudu v této části nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí, ale až uplyne doba určená podle § 3 vládního nařízení ze dne 13. července 1934, č. 160 Sb. z. a n.

Důvody:

V odvolání dovozoval žalobce, že vládního nařízení č. 160/34 Sb. z. a n. nelze na souzený případ použít. V odvolacím sdělení tvrdilo žalované družstvo, že po skončení jednání v první stolici došlo k vyřízení oné jeho žádosti a že mu byla povolena doba do konce roku 1936, kdy na něm nemohou stavební náklady býti od členů zcela nebo z části vymáhány a po kterou nemusí družstvo tyto stavební zálohy vypláceti. Odvolací soud v důvodech napadeného rozhodnutí praví, že k tomuto tvrzení žalovaného nelze pro zákaz novot dle § 482 c. ř. s. přihlížeti. Názoru tomu nelze přisvědčiti, neboť předpisy vládního nařízení ze dne 13. července 1934 o bytovém hospodaření obcí a obecně prospěšných stavebních sdružení č. 160 Sb. z. a n., byly dány proto, aby jednak bylo udrženo řádné hospodaření celého stavebního družstva, jednak aby v zájmu státní správy nedocházelo k realizaci státní záruky v případech, které nejsou nevyhnutelné. Byly tedy tyto předpisy vydány v zájmu veřejném a jsou tudíž donucovacími (velcími) předpisy právními. Není proto na závadu, jestliže žalované družstvo teprve v odvolání uplatňovalo, že bylo vydáno nařízení podle odstavce I tohoto vládního nařízení. Podle zprávy ministerstva sociální péče bylo stran žalovaného družstva učiněno opatření podle § 3 vládního nař. ze dne 13. července 1934 č. 160 Sb. z. a n. a byla doba, po kterou částky v citovaném § 3 uvedené nemohou býti družstvem vypláceny, ani na něm zcela nebo z části vymáhány, stanovena do 31. prosince 1936. Jde v souzeném případě o stavební zálohu, tedy o částku, kterou žalobce jako člen žalovaného družstva přispěl k úhradě stavebního nákladu z vlastního jmění. Nutno proto na tento případ užítí ustanovení § 3 vládního nařízení č. 160/34 Sb. z. a n. Zákaz vymáhání částek, kterými členové přispěli k úhradě stavebního nákladu z vlastního jmění, znamená — jak plyne z účelu tohoto vládního nařízení —, že po určenou dobu není dovoleno ani pokračovati v rozepřích již zahájených (srovnej podobně rozh. č. 4655 a 13167 Sb. n. s.). Při tom je nerozhodno, zda osoby, jež zmíněné částky na družstvu vymáhají, jsou v době žaloby po případě vynesení rozsudku v první stolici ještě členy družstva, neboť vládní nařízení nečiní v této příčině rozdílu. Výměrem ministerstva sociální péče bylo tudíž v projednávaném případě zasaženo již řízení odvolací, v němž nesmělo býti pokračováno.

Čís. 15404.

**Odpůrcí řád.
Lze odporovati zřízení podniku (obchodu).
Právní význam změn způsobených jednak dalším provozem podniku, jednak jeho rozšířením.**

(Rozh. ze dne 17. září 1936, Rv II 14/36.)

Podle přednesu žalobkyně uzavřel žalovaný s manželem žalobkyně Stanislavem H-em kupní smlouvu, dle níž prodal Stanislav H. žalova-

němu své povinnosti, a to ideální třetinu a železářský obchod se vším zařízením, inventářem a zbožím, to vše za 20.000 Kč, kterážto částka prý byla vyplacena při podpisu kupní smlouvy. Nemovitosti ty mají cenu nejméně 150.000 Kč, obchod 120.000 Kč a jeho výnos činil 40.000 Kč ročně. Tímto způsobem se Stanislav H. zbavil svého majetku, což učinil proto, aby se vyhnul placení výživného žalobkyni pro případ, že by došlo mezi nimi k rozvodu. Prozatímním opatřením bylo uloženo Stanislavu H-ovi platiti žalobkyni výživné 310 Kč měsíčně. Ježto Stanislav H. žalobkyni neplnil, vedla proti němu žalobkyně pro výživné exekuci, avšak marně. Na výživném dluží Stanislav H. žalobkyni 3.965 Kč 52 h. O úmyslu Stanislava H-a zkrátiti žalobkyni žalovaný Arnošt H. věděl, věděti musil a věděti mohl. To bylo patrné již z toho, že kupní a převodní hodnota byla smluvna směšně nízkou částkou 20.000 Kč a mimo to žalovaný v prosinci 1929 a v lednu 1930 zejména bydlél se žalobkyní a Stanislavem H-em ve společném domě a společně se Stanislavem H-em plán na zkrácení žalobkyně zosnoval. Žalovaný také v době, kdy obchod na sebe převáděl, ani obchodníkem nebyl, ani žádných peněz neměl. Žalobkyně se proto domáhá výroku, že kupní smlouva jest proti ní bezúčinnou a že žalovaný jest povinen trpěti, by na nemovitostech jím od Stanislava H-a koupených byla vedena exekuce pro vykonatelnou pohledávku žalobkyně, již má na výživném proti Stanislavu H-ovi. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jako vadu řízení (§ 503 čis. 2 c. ř. s.) a rozpor se spisy (§ 503 čis. 3 c. ř. s.) vytýká žalovaný, že ani odvolací soud nevyšetřil provedením důkazů žalovaným nabízených a po případě použitím práva podle § 182 c. ř. s. — zevrubně, zda kupní cena za majetek převedený na žalovaného byla přiměřená jeho skutečné hodnotě, a že odvolací soud nepřihlížel ani k tomu, že všechny nemovitosti převedené na žalovaného byly zatíženy právem doživotní výměny pro manžele Antonína a Teklu H. a právem doživotního užívání pro Jana H., ač prý jde o okolnosti závažné pro řešení otázky, zda tu jest zkrácení věřitelů předpokládané ustanovením § 2 čis. 3 odp. ř. Předpokladem odporování podle § 2 odp. ř. jest ovšem zkrácení odporujícího věřitele, ale jen v tom smyslu, že odporování jest způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele anebo je aspoň ulehčiti nebo uspíšiti. Stačí, zvýší-li bezúčinnost kupu možnost sáhnouti za účelem vedení exekuce na takové majetkové části, které odporovatelným jednáním z majetku dlužníka již vyšly, přivodí-li pro odporujícího věřitele příznivější situaci, než byla před odporováním. Není však třeba, by byl přímý vztah mezi jednáním odporovatelným a zmenšenou vyhlídkou nastalou tímto jednáním, a jest proto lhostejno, zda byl účinek ten již dán předem, když došlo k odporovatelnému jednání (ježto jím vyšla z majetku dlužníka větší hodnota, než hodnota toho, co jím bylo pro dlužníka získáno), či

zda nastal teprve pozdějším jednáním dlužníkovým, který na př. peníze utržené za prodané majetkové kusy spotřeboval nebo zatajil a věřitele neuspokojil (rozh. Sb. n. s. čis. 5185, 10691 a j.). I kdyby tedy dlužník Stanislav H. byl od žalovaného obdržel přiměřenou vzájemnou hodnotu za postoupený majetek, byla by přes to žalobkyně zkrácena odporovatelným jednáním dlužníkovým, ježto dlužník žalobkyni z obdržených peněz nic nezaplátil a její exekuce na jmění dlužníkově byla marná. Že však odporování zvyšuje pro žalobkyni možnost uspokojení, žalovaný ani nepopírá a jest ostatně zřejmé již z toho, že odporování umožňuje žalobci exekuci jednak na obchod se skladem zboží podle nesporného přednesu stran dosti značným, a jednak na nemovitosti, na nichž v době poznámky odpůrčí žaloby (a jen tato doba přichází v úvahu vzhledem k § 20, odst. (2) odp. ř.) nevázly žádné knihovní dluhy. Nemovitosti jsou arcíř zatíženy právem doživotní výměny pro manžely Antonína a Teklu H. a právem doživotního užívání pro Jana H. a neposkytují důsledkem toho vlastníku nyní žádného užítku. Leč by i uživatelé byli poměrně mladí, jak dovolání tvrdí, jde přece jen o břemena omezeného trvání, jež odpadnou nejpozději úmrtím uživatelů. Nelze proto souhlasiti s dovoláním ani, pokud tvrdí, že pravá a spravedlivá kupní cena za tyto nemovitosti je zaplácena již pouhým převzetím zmíněných břemen, lze naopak právem očekávati, že při případné dražbě, při níž musí zmíněná břemena vzhledem k svému pořadí býti převzata bez započtení na nejvyšší podání (§ 150 ex. ř.), bude za jistotu budoucích užítků dána přiměřená vzájemná hodnota, a že žalobkyně bude z ní při svém příznivém pořadí alespoň částečně uspokojena. Vytýká-li žalovaný dále, že žalobkyně nebyla zkrácena, ježto může dosáhnouti uspokojení z pohledávky Stanislava H. za ním na zaplacení kupní ceny, a ježto nežádala o vyjevovací přísahu za účelem zjištění, zda dlužník má ještě ony hotovosti a pohledávky, jež podle vlastního tvrzení žalobkyně prý měl v době odstupu svého obchodu, přehlíží, že sám jako strana tvrdil, že je se Stanislavem H. vyrovnán, a že zkrácení nastává i tehdy, byl-li odporovatelným jednáním zásah na jmění dlužníkově jen ztížen, co v souzené věci bylo, jak viděti z toho, že exekuce proti dlužníkově byla marná. Není ani třeba, by věřitel vyčerpал všechny možné exekuční prostředky, nanejvýš dokonce i prostředek vyjevovací přísahy (rozh. Sb. n. s. čis. 4912, 10691). Dovolání vytýká dále s hlediska § 503 čis. 2 a 4 c. ř. s., že odvolací soud přešel bez povšimnutí námitku žalovaným prý uplatněnou, že by žalobkyně byla bezdůvodně obohacena, kdyby její žalobě bylo vyhověno v plném rozsahu, poněvadž dům, jehož žalovaný nabyl odporovatelným jednáním, byl jím adaptován a stoupl tedy v ceně a poněvadž také v převedeném obchodě jsou zcela nové jiné věci a v daleko větším množství. Leč námitku zhodnocení domu a obchodu žalovaný v odvolání vůbec neuplatňoval a nelze ji z vývodů odvolání ani logicky vyčísti. Odvolací soud, který přezkoumává rozsudek prvního soudu jen v rámci uplatňovaných odvolacích návrhů a důvodů a nemůže hleděti k okolnostem v odvolání neuplatněným (§§ 462 a 467 čis. 3 c. ř. s.), neměl proto příčiny ani možnosti, by se zmíněnou otázkou obíral a tím méně má tuto možnost soud dovolací, jehož úkolem

jest, nehledí-li se k případné zmatečnosti, již jest v každém období řízení dbáti z úřadu, omezen jen na přezkum, zda odvolací soud rozhodl správně o odvolání. Žalovaný se zmínil v odvolání jen o tom, že dnes není v jeho obchodě onoho zařízení a onoho zboží, které bylo na něho převedeno právním jednáním, jemuž žalobkyně odporuje, a tento přednes směřoval jen k odůvodnění jeho námítky, že žalobní prosba, by byl uznán povinným trpěti exekuci na obchod železářským zbožím a zejména na předměty v tomto obchodě umístěné, jest naprosto nejasná, neúplná a nesprávná, že žalobkyně byla by v žalobní žádosti musila vyjmenovat předměty, na které žalovaný má trpěti exekuci, ježto, kdyby nyní byl odsouzen, jak to žalobkyně žádá, byl by nucen trpěti exekuci i na předměty, jichž se odporovatelný převod vůbec netýkal. S touto námitkou se odvolací soud zabýval a shledal ji právem za neopodstatněnou. Slovy »obchod železářským zbožím, který byl dříve veden na jméno Stanislava H. a nyní jest veden na jméno žalovaného« a »předměty v obchodě tom se nalézající« jest předmět odpůrcí žaloby dostatečně individualisován, neboť lze z nich bezpečně seznati, na které věci má žalovaný trpěti exekuci. Nemůže proto býti, řeči o tom, že žalobní prosba jest v tomto směru nejasná a neurčitá. Jde tu jen o to, zda žalobní prosba tak širokého rozsahu jest po stránce hmotněprávní odůvodněna, když v obchodě, jenž má býti postižen exekucí žalobkyně, jsou nyní zcela nové jiné věci, než tam byly v době, kdy došlo k odporovatelnému jednání a když podle povahy věci do doby, kdy dojde k exekuci žalobkyně, nastanou ještě další změny. Leč k této otázce nutno přisvědčiti. Z ustanovení § 13, odst. (1) odp. ř. v souvislosti s § 1 odp. ř. plyne, že se odpůrcí nárok mimo konkurs jako podpůrný prostředek k exekučnímu vymáhání pohledávky věřitele může vztahovati na všechny majetek dlužníkův odporovatelným jednáním zcizený, který jest podroben exekuci, a že se tudíž může vztahovati i na obchod (podnik) dlužníka, byl-li takto zcizen, poněvadž jde o majetek, jenž jest podle § 341 ex. ř. podroben exekuci. Jest podstatným znakem obchodu (podniku) ve smyslu § 341 ex. ř., že předměty, z nichž se skládá, zejména zboží v něm umístěné, podléhá při řádném jeho provozování stálé změně, ale ježto jde o hromadnou věc ve smyslu § 302 obč. zák., zůstane obchod (podnik) přes takové změny s právního hlediska vždy týž a všechna práva k němu nabytá zasahují vše, co přibude, a přestávají u věcí, které odpadnou. Dodatečně, řádným provozem způsobené změny v předmětech, z nichž se obchod skládá, nemůže proto odpůrcímu nároku na něj se vztahujícímu býti na újmu, a to ani tehdy, byl-li obchod řádným provozem rozšířen, neboť podle § 13, odst. (2) odp. ř. se pokládá ten, kdo jest zavázán plniti podle odpůrcího řádu za nepoctivého držitele a je tudíž podle § 335 obč. zák. povinen, aby vydal odporujícímu věřiteli všechny užitek, kterého držbou obchodu nabyt, tudíž také přírůstek docílený řádným provozováním obchodu. Dovolání ovšem uplatňuje zřejmým náznakem, že v souzené věci nejde jen o změny způsobené řádným provozováním obchodu, nýbrž o mimořádné jeho rozšíření novými investicemi. Tím uplatňuje žalovaný v podstatě, že učinil na obchod náklad. Avšak, je-li tomu skutečně tak, mohl by po případě uplatňovati nárok

na náhradu tohoto nákladu jako jednatel bez příkazu (§ 13, odst. (2) odp. ř. a § 336 obč. zák.), takový nárok však v první stolici neuplatnil a také v odvolání se o něm, jak již řečeno, nezminil, a dovolací soud nemůže se proto s touto otázkou zabývat. S dovoláním nelze souhlasiti ani, pokud dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. napadá názor odvolacího soudu, že se žalovanému nezdařil důkaz, že mu úmysl Stanislava H. zkrátiti žalobkyni nebyl znám, ani znám býti nemusel. Otázka, koho stíhá průvodní břímě, zda dlužník měl zkracovati úmysl čili nic, měla by jen tehdy právní význam, kdyby nižší soudy nebyly bývaly s to, aby tuto okolnost zjistily, a bylo by řešiti otázku, zda nedostatek takového zjištění jde na vrub žalobkyně nebo žalovaného. V souzené věci nižší soudy přímo zjistily, že dlužník Stanislav H. měl zkracovací úmysl a jest tudíž zcela zbytečné se tázati, koho stíhalo průvodní břímě v tomto směru. V souzené věci nižší soudy usoudily, že Stanislav H. měl zkracovací úmysl a že žalovanému byl tento zkracovací úmysl přímo znám, a to hlavně proto, že ani žalovaný, ani Stanislav H. nemohli vysvětliti, za jakých okolností došlo k převodu majetku, jemuž žalobkyně odporuje, ani za jakou cenu byl majetek převeden, ani jakým způsobem byla kupní cena vyrovnána, z čehož nižší soudy usoudily, že převod majetku byl ujednan mezi Stanislavem H. a žalovaným jen za tím účelem, by Stanislav H. byl zbaven veškerého movitého a nemovitého majetku, aby v případě jeho podlehnutí v manželském sporu, který pro neshody se žalobkyní očekával, žalobkyni na alimentech zkrátit. Úsudek nižších soudů, že Stanislav H. měl úmysl zkrátiti žalobkyni a že žalovanému byl tento úmysl znám, jest logicky správně dovozen ze zjištěných skutečností a neobstojí výtka dovolání, že nižší soudy posoudily po této stránce věc nesprávně.

Čís. 15405.

Při rozlukovém důvodu podle § 13 lit. g) rozl. zák. nesejde na tom, zda duševní chorobu manžela zavinil druhý manžel.

(Rozh. ze dne 17. září 1936, Rv II 360/36.)

Žalobce se domáhá vyslovení rozluky jeho manželství se žalovanou z viny žalované opíraje žalobu o § 13 lit. g) rozl. zákona. Žalobkyně popřela, že by byla nevyléčitelně duševně chorá a mimo to namítla, že její choroba byla vyvolána krutým nakládáním žalobcovým s ní. Nižší soudy zjistivše, že žalovaná je duševně nevyléčitelně chorá, rozloučily manželství z důvodu § 13, lit. g) rozl. zákona z viny žalobcovy. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná uplatňuje, že její duševní chorobu vyvolal žalobce zlým nakládáním a že proto podle obdoby § 13 h) rozl. zákona jeho žaloba

opřená o rozlukový důvod § 13 g) měla býti zamítnuta. Než ustanovení druhé věty § 13 (h) rozl. zákona jako ustanovení výjimečného nelze obdobně použítí na rozlukový důvod § 13 g), jehož předpoklady jsou docela odlišné od ostatních důvodů rozlukových a u něhož otázka zavěnění toho kterého manžela na chorobném stavu žalovaného manžela podle slovního znění uvedeného místa zákona vůbec nepřichází v úvahu.

Čís. 15406.

Komu byla směnka opatřená blankoindosamentem odevzdána za účelem opatření úvěru, nestal se jejím vlastníkem. Směnečným, originárním nabyvatelem směnky není ten, pro koho byly směnky exekučně zabaveny.

(Rozh. ze dne 17. září 1936, Rv II 544/36.)

Podle tvrzení žaloby zavázala se žalovaná firma přijetím zažalovaných směnek jako příjemce a druhý žalovaný Jaroslav Sch. podpisem směnek jako výstavce a indosant, že zaplatí směnečné valuty držiteli směnky (§ 10 směn. zák.), jímž byl Juda K. Směnky byly u tohoto zabaveny pro žalující stát podle § 385 zák. čis. 76/27. V den splatnosti byly předloženy k placení, zaplacené však nebylo, a proto byly směnky protestovány. Ve směnečných námitkách uvedli žalovaní, že žalující stát sám tvrdí, že zažalované směnky nenabyl řádnou indosací, nýbrž že směnky ty výkonný orgán vzal u Judy K-a na příkaz exekučního úřadu k sobě, tedy že je zabavil. Počátkem roku 1934 potřebovala žalovaná firma úvěru pro svůj podnik, i požádala druhého žalovaného, zda by jí on neopatrili peněz. Ten prohlásil, že se pokusí o opatření částky 24.000 Kč, a žádal, aby mu vydala žalovaná firma 3 směnky na uvedenou částku. To také žalovaná firma učinila. Akcepty tyto převzal žalovaný Jaroslav Sch. ne jako vlastník nebo jako ze směnky oprávněný nebo jako výstavce, ale jen jako osoba důvěrná, jež se pokusí na směnky u ústavu nebo u osoby soukromé vypůjčiti peníze, a výpůjčku tu krýtí uvedenými akcepty. Jaroslav Sch. tudíž nevyplatil žalované firmě valutu, ježto nepřebíral směnky jako osoba ze směnek oprávněná, ale jako posel, který se měl pokusití na směnky vypůjčiti peníze. Tento žalovaný také se pokoušel sehnati na směnky peníze a obrátil se na Juda K-a, k jehož žádosti žalovaný Jaroslav Sch. směnky také podepsal. Podle dohody byl Juda K. povinen směnky vrátiti, kdyby na ně úvěru nesehnal. Kdyby se mu podařilo sehnati úvěr, mohl směnky odevzdati půjčitelí proti výplatě peněz. Vyplacené peníze byl však povinen odvésti firmě (první žalované) po případě Jaroslavu Sch-ovi za odměnu za zprostředkování úvěru. Juda K. se tedy nestal oprávněným ze směnek, ale měl je pouze jako posel, máje na dosud zcela bezcenné 3 blankety opatřiti úvěr. Juda K. se nestal vlastníkem směnek také proto, že směnky nebyly na něho žírovány. První soud vyhověl směnečným námitkám žalovaných a zrušil směnečné platební příkazy shora proto, že zažalované směnky byly dány Judovi K-ovi, u něhož byly zabaveny berní exekucí

pro daňové nedoplatky, jen k eskontu, že byl jen mandatářem žalovaných a mohl dáti směnky do oběhu jen proti zaplacení valuty a že tudíž proti žalujícímu eráru, který směnky podle § 391 zák. čis. 76/27 Sb. z. a n. zažaloval, mají plnou platnost námitky žalovaných z tohoto jejich poměru k Judovi K-ovi. Odvolací soud nevyhověl odvolání. **Důvody:** Pouhé odevzdání směnek bez dalšího směnečného prohlášení rovná se nabytí blankoindosamentem a nabyvatel směnky blankoindosované je nabyvatelem směnečným, jemuž nemohou býti činěny námitky z osoby předchůdce, který není na směnce uveden. Odevzdání směnky předpokládá však právní důvod. Ježto je pak možným nabytí směnky (blankoindosované) i bez titulu a nabyvacího způsobu, jest hledíc k domněnce, že detentor směnky blankoindosované jest jejím vlastníkem, přípustným důkaz opaku. Tento důkaz se pak žalovaným podařil, když zažalované směnky byly Judu K-ovi odevzdány jen k eskontu a tudíž byl tento jen jejím mandatářem a mohl tedy směnky blankotradovati v zastoupení žalovaného Jaroslava Sch-e jako blankoindosamenta proti vyplacení valuty. Nebyl-li tedy Juda K. nabyvatelem blankosměnek, neměl proti směnečným dlužníkům žádných práv a nemohlo ani dojít k zabavení domnělých jeho pohledávek ze směnek podle § 385 zák. čis. 76/27 Sb. z. a n. Avšak i kdyby toho nebylo, přísluší dlužníkům proti žalujícímu státu, který směnek nabyl v exekučním řízení, všechny námitky předchůdce, neboť uvedený způsob nabytí směnek rovná se svými účinky nabytí směnky obecnoprávním způsobem. Uznal-li proto první soud námitky žalovaných jak co do poměru Judy K-a k nim jako mandatáře, tak co do nebrzděné valuty směnečné odůvodněnými, právem zrušil všechny 3 směnečné platební příkazy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dle zjištění převzal Juda K. od druhého žalovaného sporné směnky opatřené jeho žírem za účelem opatření úvěru a měl je v případě nezdaru druhému žalovanému vrátiti. Nedošlo-li k eskontu těchto směnek, a tyto byly u Judy K. orgány finanční správy zabaveny, pak nesplnily se předpoklady, pro něž byly Judovi K. jako mandatáři směnky svěřeny. Je proto správný závěr odvolacího soudu, že se Juda K. nestal nabyvatelem těchto blankosměnek dostav je bez titulu a nabyvacího způsobu, a nelze ho proto pokládati za vlastníka směnek. Také dovolatel nepřišel do držby směnek z vůle Judy K-a, nýbrž stalo se tak cestou exekučního řízení zabavením ve smyslu §§ 385 a násl. zákona čis. 76/27 Sb. z. a n., a nemůže se proto považovati za nabyvatele směnečného — originárního (srov. rozh. čis. 13903 Sb. n. s.).

Čís. 15407.

V nespornom pokračovaní, v ktorom opatrovnícky súd rozhoduje o tom, či má zmocniť opatrovníka nenarodeného následného dediča, aby menom tohoto započal spor o výmaz hypotekárneho záložného práva,

vloženého na pozostalostnú nehnuteľnosť, dotýčny hypotekárny veriteľ nie je účastníkom pokračovania (§ 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) a nemá právo k rekurzu (§ 37 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.).

(Rozh. zo 17. septembra 1936, R IV 314/36.)

Najvyšší súd rekurz odmietol z týchto

dôvodov:

Napadnutým usnesením, ktorým opatrovnícky súd rozhodol o poverení opatrovníka nenarodeného následného dediča, aby menom tohoto započal spor proti hypotekárnemu veriteľovi o výmaz hypotekárneho záložného práva, vloženého na pozostalostnú nehnuteľnosť, ešte nie je nijak prejednané platnosti či neplatnosti tohoto záložného práva. Nie je tedy rozhodnutím tým dotknuté právo rekurenta, ako hypotekárnej veriteľky, ale jedine záujmy opatrovanca a jeho príbuzných, ktorým náleží starať sa o jeho záujmy, preto nemožno rekurentku, ako správne vyslovil rekurzný súd, pokladať za účastníka pokračovania podľa § 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. a preto nemožno je tiež pokladať za osobu, ktorá má v smysle § 37 cit. zák. právo k rekurzu proti tomuto usneseniu.

Čís. 15408.

Věci vyloučené podle § 251 ex. ř. z exekuce mohou býti dány smlouvou platně do zástavy, avšak jejich zpeněžení nelze provéstí soudní exekucí.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, R I 744/36.)

Rekursní soud vyloučil z důvodu § 251 č. 1 ex. ř. k rekurzu povinného z exekuce zabavené věci, na nichž měl vymáhající věřitel též soukromé právo zástavní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekurzu vymáhajícího věřitele.

Důvody:

Rekursní soud zrušil exekuci v příčině některých zabavených věcí z důvodu § 251 č. 1 ex. ř. a uvedl, že soukromé zástavní právo vymáhající věřitelky na těchto předmětech nemůže vyloučiti jejich nezabavitelnost. Dovolací rekurentka poťirá tento názor uvádějíc, že není zákonného ustanovení, podle něhož by nesměl dlužník dáti do zástavy věci, které jinak jsou z exekuce vyňaty. To je síce u věcí uvedených v § 251 ex. ř. pravda a věci takové mohou býti dány smlouvou platně do zástavy, avšak jejich zpeněžení nelze provéstí soudní exekucí, poněvadž tomu brání ustanovení § 251 ex. ř., podle něhož jsou věci tam uvedené z exekuce vůbec vyňaty (srovnej Neumannův-Lichtblauův komentář k §§ 250, 251 ex. ř., vyd. z r. 1929, str. 779, Ehrenzweig: Sachenrecht, vyd. z r. 1923, str. 426, Klang k § 448 obč. zák., str. 247).

Čís. 15409.

Jde o jednotnou pohledávku, byť i jednotlivé částky vyvěrající z téhož právního poměru byly splatny v různých obdobích.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, R I 847/36.)

Odvolací soud odmítl jako nepřipustné odvolání žalobcovo do rozsudku, jímž jeho žaloba na zaplacení výměnkářských dávek byla zamítnuta, protože podle jeho názoru jde o čtyři nároky, t. j. o výměnkářské dávky splatné v různých obdobích, tedy o nároky samostatné, které nedosahují jednotlivé hranice určené v § 448 c. ř. s., v odvolání pak se neuplatňuje žádný z důvodů zmatečnosti vytčených v § 477 č. 1 až 7 c. ř. s. (§ 501 c. ř. s.).

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Názor odvolacího soudu nelze považovati za správný. I odvolací soud považuje všechny nároky za nároky vyvěrající z téhož právního důvodu, jejich samostatnost pak odůvodňuje tím, že jde o nároky splatné v různých obdobích. Ale tím není dána skutková různost důvodu, z něhož vznikly. Nároky ty jsou opřeny o smlouvu o věno a odstupné, podle které jest žalovaná povinna odváděti ročně dávky tam určené žalobkyni. Každá roční dávka jest ovšem potud samostatnou pohledávkou, že po splatnosti může býti samostatně žalobou uplatněna. Neuplatní-li se však a přistoupí-li k ní ještě další nezapravené dávky, mizí samostatná povaha jednotlivých dávek a tyto tvoří úhrnnou a jednotnou pohledávku z jednoho důvodu, jejíž úhrnná výše jest rozhodná pro otázku přípustnosti opravných prostředků. V souzeném případě převyšuje úhrn dávek 500 Kč, nejde tedy o věc nepatrnou a ustanovení § 501 c. ř. s. tu neplatí.

Čís. 15410.

K výkladu § 8 zák. č. 82/20 Sb. z. a n.
Co do rozsahu domovníckého bytu rozhoduje jen stavební stav domu.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, R I 944/36.)

Žalobci byli domovníky v domě, který náležel vlastnický žalovaným, a domáhají se vrácení částky složené při nastoupení služebního poměru u žalovaných, jež podle úmluvy měla býti jednak zárukou, jednak nájemným předem placeným z domovníckého bytu. Jako domovnícký byt byl vyhrazen byt, sestávající z jednoho pokoje a tří neobývatelných místností nad průjezdem domu. Za byt platili žalovaní 400 Kč

čtvrtletně, takže za dobu dvou let, kdy žalovaní byli vlastníky domu, zaplatili jim 3.200 Kč. Ježto domovníkům náleží bezplatný byt, žádají, aby částka ta jim byla vrácena. Žalovaní navrhli zamítnutí žaloby, ježto žalobci nemají nároku na vrácení zažalovaných částek. Bylo sice složeno 5.000 Kč a placeno 425 Kč čtvrtletně, ale protože byt poskytnutý žalobcům rozsahem převyšoval normální byty domovnícké, bylo ujednáno, že z místností rozsah normálního bytu domovníckého převyšující, budou platiti 1700 Kč ročně. Činže pro místnosti mimodomovnícké byla upravena částkou 3.500 Kč, protože však bylo složeno předem 5.000 Kč jakožto nájemné na 3 léta, bylo ujednáno, že budou platiti až do vyčerpání této částky jen 1700 Kč ročně. Před nastěhováním žalobců do bytu činila jeho činže 6.420 Kč. Že nešlo o místnosti patřící k domovníckému bytu, jest patrné z toho, že byly dávány žalobci do podnájmu. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud zrušiv usnesení odvolacího soudu uložil toto, by znovu o odvolání žalovaných rozhodl.

Důvody:

Zákon ze dne 30. ledna 1920 č. 82 Sb. z. a n. v § 8 vyhrazuje a zajišťuje domovníkovi t. zv. domovníký byt k řádnému používání způsobilý, pokud možno o dvou místnostech (pokoje a kuchyně), vyhovující stavebnímu řádu a policejním i zdravotním nařízením. Rozsah výrazu »pokud možno o dvou místnostech« není v zákoně určitěji vymezen, avšak z historického vzniku ustanovení § 8 zák. jest zjevné, že zákonodárce měl na mysli jen stavební stav domu, pokud dovoluje, aby domovníkovi mohl býti dán byt o dvou místnostech blízko domovních dveří — nikoli též hospodářský stav vlastníka domu. Vyčázit z materiálu zákona na jevo toto: Vládní návrh (tisk Národ. shromáždění 1977/1919) měl tento doslov: Domovníku dlužno dáti vhodný — světlý a k řádnému používání způsobilý byt, pokud možno blízko domovních dveří a sestávající ze dvou místností (pokoje a kuchyně). Důvodová zpráva vládního návrhu k tomu poznamenává: »... také výměru určití se nedoporučuje, význam by mohlo to míti pro nové domy, ale pro postavené nelze již výměru nařizovati. Stačí podle náhledu ministerstva navržené ustanovení § 8.« Nynějšího znění dostalo se ustanovení § 8 teprve ve výboru sociálně-politickém a byla podle zprávy tohoto výboru (tisk Národ. shromáždění 2240/1920) směrodatnou úvaha, že mábýti zřejmé, že slova »pokud možno« vztahují se na byt o dvou místnostech. Na jiném místě zdůrazňuje dotčená zpráva, že v celku nebylo učiněno námitek proti osnově. Z vylíčeného stavu jest patrné, že nebylo do osnovy zákona pojata stanovění určité nejmenší výměry bytu pro neproveditelnost v domech již postavených. Nejmenší plošná výměra bytu jest však i stupňovaným požadavkem co do jeho rozsahu určeného počtem místností, a zákonodárci tanulo zřejmé na mysli, že požadavek dvou místností nelze uplatňovati tam, kde to nedopouští sta-

vební stav. Tomuto výkladu nebrání ani nynější doslov zákona, ježto, jak doličeno, původní znění osnovy bylo změněno jen potud, pokud bylo třeba odstraniti pochybnost o tom, k čemu se vztahují slova »pokud možno«. Dotčený výklad má též oporu v ustanovení § 15 zákona, ježto pokládá-li zákon právo domovníkovo na příslušný byt za tak důležité, že nemůže býti ujednáním vyloučeno ani obmezeno, nemohl zároveň toto právo činiti závislým na podmínce tak neurčité a v jednotlivém případě těžko zjistitelné, jakou by byl hospodářský stav vlastníka domu. V souzené věci je nesporné, že stavební stav domu připouštěl, aby domovníkovi (žalobcům) se dostalo bytu o dvou místnostech ve smyslu § 8 zák. č. 82/1920 Sb. z. a n., kterých se mu mělo dostati bezplatně (srovn. Sb. n. s. 13381). Ve skutečnosti smlouvou ze dne 18. listopadu 1931 obdrželi žalobci toliko jedinou místnost, vyhovující předpisu § 8 cit. zák., stavebnímu řádu a policejním a zdravotním předpisům (totiž kuchyni se sporákem), jak nižšími soudy zjištěno, ze znaleckého posudku. Nevyhovoval tedy přidělený jim domovníký byt ustanovení § 8 cit. zák., neboť druhou obyvatelnou místnost neobdrželi a nároku na ni nemohli se vůbec vzdáti (§ 15 zák. č. 82/20 Sb. z. a n., srovnej Sb. n. s. č. 13381). Održeli-li tedy žalobci místo druhé obyvatelné, t. j. zdravotním a policejním nařízením vyhovující místnosti, jiné místnosti podle zjištění z posudku znaleckého neobyvatelné, nesejde ani na jejich počtu a hodnotě, ježto nebyl tím splněn předpis § 8 cit. zákona, a byla-li ještě mimo to za veškeré místnosti ujednána smlouvou společná úplata včetně způsobilé jediné místnosti domovnícké, byly tím obcházeny předpisy § 8 a 15 zák. č. 82/20 Sb. z. a n., a ježto žalobci se nemohli vzdáti nároku na druhou, podle § 8 cit. zák. způsobilou místnost obytnou, přičila se smlouva mezi stranami ujednaná velicímu předpisu § 15 zákona a jest nicotnou (srovnej Sb. n. s. 11667). To, co bylo placeno, mohou tedy žalobci žádati nazpět, jelikož žalovaní byli tím bezdůvodně obohaceni (§ 1431 obč. zák.).

Čís. 15411.

K §§ 8, 95 pat. zák.

K porušení patentního oprávnění stačí nabídka předmětu ještě nezhotoveného.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, Rv I 1744/34.)

Žalobkyně přednesla, že žalovaná opětovně nabízela vodní turbíny, které sice označila jako turbíny propelerové nebo rotační stroje, které však měly znaky československého patentu Dr. K-a, jež žalobkyně od Dr. K-a nabyla. Tím se dopustila porušení tohoto patentu. Žalovaná byla patentní práva známa, jde proto o porušení vědomé, v každém případě pak o porušení zaviněné. Žalobou domáhá se proto žalobkyně výroku, že žalovaná jest povinna uznati výlučná práva k československému patentu Dr. K-a, zdržeti se jak nabídek, tak i výroby

vodních turbin, vykazujících znaky patentové přihlášky a zaplatiti žalobkyni za vzniklé příkoří a jinaké osobní újmy určitou částku. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Oba nižší soudy zamítly žalobu uznávše ve shodě s námitkou žalované, že prý pouhou nabídkou nebyla patentní práva žalobkynina dočtena, když tu nebylo chráněného předmětu a když žalovaná s jeho výrobou vůbec ani nezačala; podle jejich názoru také pojmy uvádění do obchodu a chování na prodej předpokládají již zhotovený předmět vynálezu, protože prý jenom na hotovém výrobku možno zjišťovati, zda jím byl nějaký patent porušen. Dovolací soud nesdílí tento názor. Ustanovení § 95 pat. zákona o porušení patentních práv je jenom korelátem § 8, v němž se určuje obsah a rozsah těchto práv, do nichž nemá býtí zasáhnuo. Není pochyby o tom, že v § 8 chtěl zákon majiteli patentu případně oprávněnému pro ochrannou dobu zajistiti výlučné právo nejen živnostenské výroby, ale také živnostenského obchodování s předmětem vynálezu, takže také z obchodování s chráněným předmětem vynálezu má býtí každý jiný vyloučen. Obchodování však nikterak neobchodování byl již pohotově anebo by byl již v držení obchodníkův. Předmětem obchodování, k němuž přináleží již také nabízení k prodeji nebo k dodání, mohou býtí bez závad hospodářských i právních v zásadě také předměty ještě nehotové, které se mají teprve podle potřeby zájemců opatřiti nebo zhotoviti a dodati, a ovšem také předměty, které nejsou ve vlastnictví nabízejícího. Také v tomto způsobu obchodování nemá býtí majitel patentu rušen a také taková činnost je na straně třetích činem rušebním ve smyslu § 95 cit. zák. Nesejde tedy na tom, že předmět, který byl nabízen, nebyl ještě zhotoven, rozhodujícím bude, zda to byl předmět vynálezu, to jest předmět, který je patentem chráněn tak, že majiteli patentu přísluší výlučné právo živnostenské výroby a obchodování. Aby se tato otázka rozřešila, k tomu není nezbytně potřeba, aby tu již předmět sám byl, dá se to posouditi podle toho, co bylo o něm uvedeno v nabídce a jejích přílohách.

Čís. 15412.

Zaměstnavatel, jenž pověřil podáváním přihlášek k starobnímu a invalidnímu pojištění své úředníky, není zproštěn ručení za škodu vzniklou jeho zaměstnanci, jenž nebyl vůbec nebo řádně přihlášen.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, Rv I 68/35.)

Žalobkyně se na žalovaném domáhá náhrady škody tvrdíc, že její manžel nebyl řádně a včas žalovaným přihlášen k starobnímu a inva-

lidnímu pojištění a že proto nebyly ústřední sociální pojišťovnou přiznány jí vdovský důchod a jejím dětem důchody sirotčí. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pojištění invalidní a starobní vzniká podle § 7 (2) zák. o soc. poj. č. 221/24 Sb. z. a n., který nebyl změněn zákonem č. 184/28 Sb. z. a n., sice dnem, kdy pojištěnec počal vykonávati práce nebo služby pojištěním povinné, avšak jen když byl zaměstnanec včas a řádně k pojištění přihlášen; jinak vzniká toto pojištění teprve dnem, kdy přihláška došla pojišťovny nebo kdy byla doporučeně dána na poštu (Sb. n. s. č. 13.390, 12.882). Žalovaný byl jako zaměstnavatel Josefa C. (manžela žalobkyně) podle § 17 cit. zák. povinen přihlásiti ho u příslušné nemocenské pojišťovny k invalidnímu a starobnímu pojištění, pojištění bylo tu závislé na podání přihlášky a jejím obsahu, takže jejím nepodáním resp. nesprávným obsahem mohla vzniknouti pojištěnci, pokud se týče jeho pozůstalým, škoda jsoucí v příčinné souvislosti s porušením povinnosti zaměstnavateli zákonem nařízené (Sb. n. s. č. 14370). Opomenul-li tudíž žalovaný přihlásiti svého zaměstnance Josefa C. řádně k invalidnímu pojištění, jest žalobkyni jako vdově Josefa C. a matce jeho pozůstalých dětí práv z náhrady škody z toho vzniklé podle předpisů občanského zákoníku, zvláště podle jeho třicáté hlavy. Okresní nemocenské pojišťovny došla přihláška z 1. července 1926, opatřená razítkem žalovaného a týkající se Josefa C., v kteréž byla na otázky »Jest pensijně pojištěn? U kterého ústavu?« uvedena odpověď: »Všeobecný pensijní ústav v Praze, měs. prémie Kč 90.—« V důsledku toho příspěvky k invalidnímu a starobnímu pojištění za jmenovaného pojištěnce, pokud jde o dobu od 1. července do 24. prosince 1926, nebyly pojišťovnou předepsány, ani žalovaným placeny, předepisování příslušných příspěvků se stalo teprve v roce 1930, t. j. až po nastalém pojistném případě, když bylo úředním šetřením zjištěno, že Josef C. nebyl v uvedené době přihlášen u pensijního ústavu, a Ústřední sociální pojišťovnou nebyly proto přiznány ani žalobkyni vdovský důchod, ani jejím dětem důchody sirotčí, ježto pro nesprávný obsah přihlášky Josef C. nebyl po dobu od 1. července do 24. prosince 1926 pojištěn invalidním pojištěním a tudíž nedosáhl předepsaných 100 příspěvkových týdnů. Z povinného pojištění invalidního a starobního jsou vyňaty mezi jiným osoby podrobené pojištění podle právních předpisů o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců (§ 6 e) zák. o soc. pojištění). Bylo-li v přihlášce uvedeno, že Josef C. podléhá pensijnímu pojištění, že je pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu v Praze a že se za něho platí měsíční prémie 90 Kč, bylo tím jasně projevováno, že přihláška se týká jen nemocenského pojištění a nikoli též jiných odvětví sociálního pojištění. Pojišťovna mohla se spokojiti tímto údajem, neměla žádného závazku prozkoumávati došlou přihlášku a mohla podle této přihlášky zaříditi svůj další

postup. Za obsah přihlášky a její správnost ručí zaměstnavatel, t. j. v projednávaném případě žalovaný, a není tohoto ručení zbaven tím, že pověřil některého ze svých úředníků podáváním přihlášek, tím méně když v souzeném případě pojišťovně ani nejmenoval osobu, která jest odpovědna za podání oznámení uložených zaměstnavateli v zákoně o soc. pojištění (§ 3 cit. zák.). Pro povinnost žalovaného k náhradě škody stačí, že přihláška, došla z jeho kanceláře a opatřená jeho razítkem, byla nesprávná, obsahujíc dotčenou větu o pensijním pojištění C. Bylo na žalovaném, aby prokázal jím tvrzenou skutečnost, že přihláška spornou větu neobsahovala a že byla dodatečně do ní vepsána bez jeho vědomí a příkazu. Tento důkaz se mu však nezdařil.

Čís. 15413.

Týká-li se dovolání (ve věcech pracovních) částky nepřevyšující hranici bagatelní, jest nepřipustné, třeba odvolací soud rozhoduje o částce vyšší než 300 Kč prohlásil dovolání do potvrzujícího rozsudku podle § 34 (1) zák. o prac. soudech za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, Rv I 1182/36.)

Žalobci se na žalované firmě domáhali zaplacení 1. částek po 580 Kč jako náhrady za předčasné zrušení pracovního poměru a 2. různých částek ve výši od 5 Kč 50 h do 36 Kč 35 h jako nedoplatků na mzdu. Nižšími soudy byly tyto spory podle § 187 (1) c. ř. s. a § 19 zák. čis. 13131 Sb. z. a n. spojeny k společnému projednání a rozhodnutí týmž rozsudkem. Prvý soud zamítl žaloby, odvolací soud vyhověl částečně odvolání, pokud jde o nároky svrchu pod 2. dotčené, a potvrdil napadený rozsudek v příčině nároků pod 1. uvedených, prohlásiv zároveň dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí (§ 34, odst. 1 zák. o prac. soudech). Dovoláním napadají žalobci rozsudek odvolacího soudu, pokud nebylo vyhověno žalobním návrhům na přisouzení náhrady za předčasné zrušení pracovního poměru (ad 1.), a činí dovolací návrh, aby rozsudek byl zrušen, po případě změněn v ten způsob, že se žalobcům přisuzuje taková náhrada za čtrnáctidenní výpovědní lhůtu a to každému jednotlivci ve výši 232 Kč.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Důvody:

Při posuzování přípustnosti dovolání s hlediska § 34 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. nelze sečístí hodnotu předmětu sporů, jež byly podle § 187 (1) c. ř. s. a § 19 zák. o prac. soudech spojeny k společnému projednání a rozhodnuty týmž rozsudkem, nýbrž dlužno u každého zvláště zkoumat, je-li dovolání přípustné, neboť jde tu o samostatné nároky spočívající na různých podkladech a uplatňované různými žalobami a

nahodilou okolností procesního spojení těchto žalob nepozbyly žalobní nároky své samostatnosti (srov. Sb. n. s. čis. 1594, 1044). V pracovních sporech o hodnotu 300 Kč nepřevyšující (nepatrné věci) není dovolání vůbec přípustné, což plyne z toho, že o odvolání v těchto sporech rozhoduje odvolací soud s konečnou platností (§ 31 zák. č. 131/31 Sb. z. a n.). Rozsudkům odvolacího soudu ve sporech o hodnotu vyšší než 300 Kč lze odporovati dovoláním, avšak proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu jest dovolání nepřipustné, nepřesahuje-li hodnota předmětu sporu částku 2.000 Kč, leč že odvolací soud v rozsudku prohlásil dovolání za přípustné, protože jde o rozhodnutí zásadního významu (§ 34, odst. 1 cit. zák.). Při posuzování, zda jest dovolání vzhledem k těmto ustanovením přípustné, lze přihlížeti jen k tomu předmětu sporu, jež strana vznáší k rozhodnutí na třetí stolici (srov. Sb. n. s. č. 6115). V souzené věci se žalobci domáhají v dovolání toliko částek po 232 Kč, tedy nároků nepatrných (t. j. hodnoty 300 Kč nepřevyšující). Pro pojem nepatrné věci nerozhoduje, zda nárok, o němž má vyšší soud rozhodnouti, byl nepatrný již od původu či zda se jim stal teprve později buď důsledkem obmezení původně uplatňovaného nároku či byv rozštěpen rozsudkem nižších soudů (srov. Sb. n. s. 7158, 6691 a j.). Dovolání v pracovních sporech je tedy nepřipustné, bylo-li se do rozsudku odvolacího soudu dovoláno jen co do částky 300 Kč nepřevyšující, ač nižší soudy rozhodovaly o penízi tuto hodnotu převyšující, a to platí zejména též v případě, že dovolatel teprve v dovolání uplatňuje toliko částku nižší než 300 Kč (t. j. bagatelní nárok). Nesejde na tom, že odvolací soud rozhodnuv o vyšším než 300 Kč předmětu sporu prohlásil dovolání za přípustné, neboť kdyby dovolatel již v odvolání se byl omezil na takovou nepatrnou částku, byl by odvolací soud o ní rozhodl s konečnou platností a nebyl ani oprávněn prohlásiti dovolání za přípustné, protože jde o rozhodnutí zásadního významu. Jiný výklad odporoval by úmyslu zákonodárcově, jež vyjádřil v ustanovení § 31 cit. zák., že totiž nepatrné nároky nemají býti vznášeny k rozhodnutí až k nejvyššímu soudu, nýbrž mají býti konečně vyřízeny v první, nanejvýše v druhé stolici.

Čís. 15414.

Do usnesení (ve věcech pracovních), jímž odvolací soud odmítl žalobu pro zmatečnost podanou podle § 529 čis. 2 c. ř. s., jest rekurs přípustný; rekurs jest podati ve lhůtě patnáctidenní.

Důvod zmatečnosti podle § 477 čis. 4 c. ř. s. nemůže býti základem žaloby pro zmatečnost podle § 529 čis. 2 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, Rv I 1647/36.)

Prvý soud (pracovní) vyhověl žalobě pro zmatečnost podané podle § 529 čis. 2 c. ř. s. a zrušil rozsudek pro zmeškání vydaný proti žalobci vzav za prokázáno, že rozsudek doručený nynějšímu žalobci

v Rakousku jen v českém vyhotovení nebyl žalobci doručen vůbec (§ 477 čis. 4 c. ř. s.). Odvolací soud ve věcech pracovních žalobu pro zmatečnost odmítl. Důvody: Podle § 529 čis. 2 c. ř. s. může být napadeno pravoplatné rozhodnutí žalobou pro zmatečnost, když strana v řízení buď vůbec, nebo potřebuje-li zákonného zástupce, zástupcem takovým nebyla zastoupena, pokud vedení rozepře dodatečně řádně nebylo schváleno. Zákon uvádí z formálních, v § 477 c. ř. s. uvedených důvodů zmatečnosti toliko čis. 5, nikoli také čis. 4, o něž žalobce opírá své tvrzení, že ve sporu nebyl zastoupen. Již z toho důvodu, že § 529 čis. 2 c. ř. s. doslovně souhlasí s ustanovením § 477 čis. 5 a případu § 477 čis. 4 c. ř. s. neuvádí, lze seznati, že zákonodárce tento případ, v němž straně možnost na soudě jednati byla odňata nezákonným postupem, zejména opominutým doručením, nechtěl označiti za případ, jemuž lze odporovati mimořádným opravným prostředkem, totiž žalobou o zmatečnost. Dopouští-li zákon v § 529 čis. 2 c. ř. s. žalobu pro zmatečnost jedině za předpokladu, že strana nebyla v řízení vůbec zastoupena, míní tím jen naprostý nedostatek zastoupení, t. j. takový stav, který straně zabránil, aby řádným právním prostředkem, kterého soudní řád jinak poskytuje, odvrátila dotyčné soudní rozhodnutí, pokud se týče jeho formální právní moc. O tomto naprostém nedostatku zastoupení nelze však mluvit v tomto případě, když žalobci doručen byl rozsudek žalobou o zmatečnost napadený a tím mu poskytnuta byla plná možnost, aby právním prostředkem odvolání domáhal se jeho zrušení dle § 477 čis. 4 a § 471 čis. 4 c. ř. s. a tak zabránil jeho právní moci. Nepoužil-li žalobce včas tohoto opravného prostředku, zavinil sám svou procesní nedbalostí, že rozsudek nabytí němu neodpíratelné právní moci, a nemá s tímto důsledkem co činiti domnělý nedostatek zastoupení spočívající v tom, že žalobci nebyla žaloba náležitě doručena; důsledek ten nastal proto, že opominul rozsudku včas odpírati odvoláním, a tím samozřejmě pozbyla vada v doručení žaloby jakéhokoliv významu. Jest přímo protismyslné domnívati se, že zákon zamýšlel kromě tohoto pravidelného opravného prostředku, kterého žalobce nedbal, poskytnouti k nápravě této nedbalosti ještě mimořádný právní prostředek žaloby pro zmatečnost. Mluví-li § 529 c. ř. s. o tom, kdy lze odpírati žalobou pro zmatečnost pravoplatnému rozhodnutí, jest bez dalšího výkladu samozřejmo, že není tím míněno rozhodnutí, které strana sama nechala z vlastní své procesní nedbalosti v moc práva vejíti. Takovému rozhodnutí nelze již vůbec odpírati. Ze rozsudek žalobou pro zmatečnost napadený žalobci řádně byl doručen a stal se pravoplatným, jde najevo z příslušných spisů. Ježto se žaloba neopírá o zákonný důvod odporování, bylo jí ve smyslu ustanovení § 543 c. ř. s. odmítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Proti usnesení odvolacího soudu je rekurs přípustným, ježto nejde o pouhé usnesení za odvolacího řízení, nýbrž o takové, jimž bylo odvolání věcně vyřízeno a nebyl jen zrušen rozsudek prvního soudu, nýbrž

též odmítnuta žaloba. Že rekurs proti tomuto usnesení odvolacího soudu, vydaném v řízení o pracovním sporu, lze podati ve lhůtě patnáctidenní, plyne z úvahy, že i pro odvolání a dovolání v těchto věcech byla připuštěna taková lhůta (§§ 29, 34 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.) a že pro rekursy proti usnesením prvního soudu byla § 36, odst. 1 a § 29 zák. tato lhůta výslovně stanovena. V souzené věci byl rozsudek pracovního soudu doručen právnímu zástupci žalobcovu dne 2. dubna 1936 a opravný prostředek podán na poštu dne 17. dubna 1936, takže byl včas podán a výtká nevčasnosti žalovaným uplatněná není důvodná. Rekursu nebylo lze vyhověti, ježto jeho vývody nejsou způsobilé vyvrátiti správné a výstižné důvody napadeného usnesení, k nimž se odkazuje, a dodává se jen ještě toto: Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí Sb. n. s. 7145 i 2984 (v důvodech) zásadu, že důvod žaloby pro zmatečnost podle § 529 č. 2 c. ř. s. jest doslova stejný s důvodem zmatečnosti § 477 č. 5 c. ř. s. a že důvod zmatečnosti podle § 477 č. 4 c. ř. s. nemůže býti základem žaloby pro zmatečnost. Oporu má tento právní názor i v důvodové zprávě k § 529 c. ř. s. (§ 551 vl. předl.), podle níž se zamýšlelo připustiti mimořádný obranný prostředek — jimž je žaloba pro zmatečnost — pouze tehdy, byla-li porušena pravoplatným rozhodnutím stěžejní zásada slyšení stran, aniž bylo možno straně uplatňovati důvod zmatečnosti v dřívějším řízení aneb opravným prostředkem. Z toho patrně, že zákonodárce omezil žalobu pro zmatečnost na případ, že strana v řízení vůbec nebo, potřebuje-li zákonného zástupce, nebyla jím zastoupena, pokud vedení rozepře nebylo dodatečně schváleno, tedy na případ § 477 č. 5 c. ř. s., neboť veškeré ostatní v § 477 c. ř. s. uvedené důvody zmatečnosti se musí zpravidla strana dovědět za řízení anebo po ukončení řízení (rozsudkem) a je jí tedy možno uplatňovati v řádném řízení opravné tyto důvody zmatečnosti a předejiti tomu, by rozhodnutí nevešlo v moc práva. Z toho je jasno, že mimořádný prostředek (žaloba pro zmatečnost) má býti odepřen, když formální zmatečnost bylo lze odstraniti řádným prostředkem opravným a žalobou pro zmatečnost nelze tudíž odpírati pravoplatnému rozhodnutí, jež strana sama svou vlastní procesní nedbalostí dala vejíti v moc práva (Sb. n. s. 2984). Že stěžovateli byl rozsudek, o nějž jde, doručen dne 13. srpna 1934, zjistil odvolací soud správně.

Čís. 15415.

Předpis § 1486 čis. 1 obč. zák. se týká i pohledávek podniků, které neprovádějí práce po živnostensku, nýbrž jen za úplatu kryjící náklad potřebný k obstarání prací v zájmu veřejnosti.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, Rv I 2179/36.)

Žalující obec přednesla, že žalovaným provedla na jejich objednávku stavbu vodovodní přípojky, za niž jí žalovaní dluží ještě zažalovanou

částku. Žalovaní vznesli proti žalobě námitku promlčení. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Napadený rozsudek vychází z názoru, že při zřízení vodovodní přípojky žalující obci na nemovitosti žalovaných nejde o žádné provedení prací v živnostenském, kupeckém anebo jinakém obchodním provozování, nýbrž o opatření obce předsevzaté ve prospěch jejích občanů ve všeobecném zájmu. Zákon sám mluví v § 1486 č. 1 obč. zák. o »jinakém obchodním provozování« tento pojem blíže nevymezuje a v té příčině nelze ani z motivů k § 194 III. dílčí novely k občanskému zákoníku nic vyčísti, neboť ty kladou jen na to důraz, že jde o pohledávky denního života průměrem nepatrné a o jednání, jež se pravidelně opakují. Z toho však, že zákon kratšímu promlčení podrobuje pohledávky vzniklé v živnostenském a kupeckém provozu a kromě toho ještě pohledávky za plnění v jinakém obchodním provozu, jest usuzovati, že jest pojem pohledávek, na které se § 1486 č. 1 obč. zák. vztahuje, bráti ve smyslu co nejširším. Jest sem proto zahrnouti všechny pohledávky, které v životě nejsou nijak mimořádné, nemají většího významu než obvyklá jednání denního styku (Sb. n. s. č. 14.009), a tedy i pohledávky vzniklé podnikům, jež sice neprovádějí práce ani po živnostensku, ani na výdělek, ale zabývají se přece obstaráváním prací za úplatu, třebaš touto úplatou má býti kryt jenom náklad potřebný k obstarání prací prospěšných veřejnosti. To plyne i z úvahy, že mnohé právnické osoby, jako je žalobkyně, mají podniky obou druhů a že třetímu nelze vždy snadno seznati, jde-li o podnik výdělečný anebo sloužící jen všeobecnému užítku (Sb. n. s. č. 15115). Jest tedy pohledávku žalující obce na zaplacení vodovodní přípojky považovati za pohledávku podléhající tříletému promlčení podle § 1486 č. 1 obč. zák. K rozhodnutí otázky, zda tato pohledávka jest promlčena, bude však potřebí vyřešiti předem otázku, zda a kdy promlčecí lhůta počala plynouti, tedy kdy žalobkyně měla možnost výkonu práva (Sb. n. s. 1732, 7663, 12465). V tom směru však odvolací soud nic nezjistil. Nezbylo proto dovolacímu soudu než spornou věc vrátiti podle § 510, věta 2 c. ř. s. soudu odvolacímu.

Čís. 15416.

Exekuce na pohledávku zajištěnou kauční hypotekou po příklepu zavazene nemovitosti.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, R II 282/36.)

Na nemovitostech připsaných Františku B-ovi vázne podle kaučního prohlášení ve prospěch Josefa Š-a právo zástavní pro jistotu za

náhradu škody pro předčasné zrušení nájemního poměru do výše 100.000 Kč. Tyto nemovitosti byly pravoplatným usnesením exekučně přiklepny vydražiteli Ústřednímu svazu n. p., dosud však mu knihovně připsány nejsou. Dne 4. října 1935 se konal rozvrhový rok. Rozvrhové usnesení bylo vydáno dne 30. prosince 1935. Dne 18. listopadu 1935, tedy již po rozvrhovém roku, podal Č. a. pivovar v Č. k vydobytí svých pohledávek proti Josefu Š-ovi návrh na povolení exekuce zabavením a příkázáním k vybrání shora uvedené, knihovně zajištěné kauční pohledávky Josefa Š-a do výše 100.000 Kč, a to výslovně proti Ústřednímu svazu n. p. jako poddlužníku. První soud exekuci tu povolil. Rekursní soud na rekurs Ústředního svazu n. p. exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

V době podání exekuční žádosti, t. j. dne 18. listopadu 1935, vzhledem k tomu, že příklep byl již udělen, bylo možno vésti exekuci na záruční zástavní pohledávku Josefa Š. vzhledem k ustanovení § 224 ex. ř. buďto jako na pohledávku Josefa Š. za rozvrhovou podstatou podle § 294 ex. ř., v kterémžto případě by poddlužníkem byl okresní soud v U., provádějící dražební řízení (rozh. 7329 Sb. n. s.), anebo také zřízením nadzástavního exekučního práva proti knihovnímu vlastníku nemovitostí Františku B., avšak jen s účinkem pro případ, že by příklep udělený vydražiteli Ústřednímu svazu n. p. byl prohlášen za bezúčinný (čl. XXVI uv. zák. k ex. ř. a § 72 knih. zák.). Jedno ani druhé však v exekuční žádosti, jejímž návrhem jest soud exekuci povolující vázán, navrženo nebylo. Vymáhající věřitel nemůže vésti exekuci platební záповědí a zřízením nadzástavního práva vůči vydražiteli jako poddlužníku, neboť vydražitel vzhledem k ustanovení § 224 ex. ř. není, pokud jde o záruční zástavní pohledávku, k Josefu Š-ovi v žádném právním vztahu nepřevzal ji a má jen složití k exekučnímu soudu nejvyšší podání.

Čís. 15417.

K § 172, odst. druhý ex. ř.

K zachování přednostního pořadí pohledávek přihlášených veřejnými orgány podle § 172, odst. 2 ex. ř. stačí přihláška k opětné dražbě.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, R II 315/36.)

Rekursní soud potvrdil usnesení prvního soudu, které nepřikázalo věřitelce Z. n. pojišťovně pohledávku přihlášenou v přednostním pořadí, poněvadž byla přihlášena teprve po první dražbě a opětnou dražbu nelze považovati za samostatnou, nýbrž jen za pokračování původního dražebního řízení, takže jest co do přihlášky ve smyslu § 172, odst. 2 ex. ř. rozhodný první dražební rok.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu, by o pohledávce (její výši) Z. n. pojišťovny znovu rozhodl.

Důvody:

I když opětná dražba jest jen pokračování původního dražebního řízení a nejde o samostatnou exekuci, není to rozhodné pro souzený případ. Předpis § 172, odst. 2 ex. ř. slouží k ochraně věřitelů knihovnic, aby při dražbě a při podávání byli informováni, do jaké výše mají podávat, aby byla nejvyšším podáním kryta jejich pohledávka, neboť z veřejné knihy nelze poznati výši pohledávek poživajících přednostního pořadí. Tomuto účelu vyhovuje při opětné dražbě i přihláška učiněná k novému dražebnímu roku, neboť pravoplatným povolením nové dražby se dražební řízení vrací do stadia, v kterém bylo před provedením prvního dražebního roku, v němž byl udělen příklep zrušený povolením nové dražby. Neprávem proto nepřihlédly nižší soudy k pohledávce stěžovatelčině. Důsledkem svého právního názoru nerozhodly nižší soudy o výši přihlášené pohledávky a jejího příslušenství. Nejvyššímu soudu scházejí podklady pro výpočet této pohledávky. Byla proto usnesení nižších soudů zrušena a věc vrácena prvnímu soudu k novému rozhodnutí.

Čís. 15418.

Zaloba domáhající se jen zrušení dlužního úpisu (právního jednání jím vyjádřeného) jest žalobou určovací.

(Rozh. ze dne 18. září 1936, Rv II 1022/34.)

Zalobce žádal za odsouzení žalovaného k zaplacení 4.000 Kč s přísl. nebo k výmazu zástavního práva, aby mohl postoupiti pozemky ty bez onoho břemene synu Františkovi, a přednesl, že zástavní právo žalovaného pro pohledávku v částce 4.000 Kč s přísl. bylo vloženo na jeho pozemku na základě dlužního úpisu, který však byl fingován a tedy jest neplatný. Tuto žalobní prosbu pozměnil po případě doplnil tak, že se právní jednání, t. j. dlužní úpis mezi žalobcem a žalovaným, zrušuje a obmezil o zaplacení částky 4.000 Kč s přísl. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Názor odvolacího soudu, že nejde o žalobu určovací vzhledem k žalobní prosbě, nelze schváliti. Této prosbě možno rozuměti jen tak, že se žaluje o uznání neplatnosti právního poměru podle uvedeného dlužního úpisu, že tu tedy poměr ten není. To však jest obsah určovací žaloby podle § 228 c. ř. s. Žalovanému se neukládá žádné plnění, ačkoli žalobci šlo o výmaz neexistujícího dluhu, jehož se také domáhal pů-

vodní žalobní prosbou. Rozsudek při žalobě o plnění jest určen k tomu, aby tvořil podklad k exekuci (§ 1 č. 1 ex. ř.), nesplní-li odsouzený to, co mu rozsudek ukládá. Výrok nižších soudů ve věci však nelze exekučně vykonati. Jestliže tedy jde o žalobu určovací, náleželo žalobci, aby prokázal, že má právní zájem na určení neplatnosti uvedeného právního poměru. Žalovaný právem uplatňuje, že tu tyto podmínky určovací žaloby nejsou. Žalobce nepřednesl po této stránce nic a ani ze stavu věci nelze poznati jeho právní zájem na určení neplatnosti uvedeného právního poměru. Že a proč by se nemohl domáhati plnění, žalobce ani nepřednesl, naopak původně sám o plnění taková žaloval. Může-li žalovati o plnění, musil by k opodstatnění žaloby o pouhé určení prokázati zvláštní zájem na určení. Takového tu není a zejména nelze usouditi, že by žaloba s touto prosbou zamezila jiné spory. Nejsou tu předpoklady určovací žaloby podle § 228 c. ř. s., jakou jest žaloba, o kterou v souzeném případě jde, a už proto jest dovolání vyhověti, aniž jest třeba se zabývati dalšími vývody dovolacími.

Čís. 15419.

Usnesenie vyrovnacieho komisára, aby dlžník do určitej doby zaplatil alebo zaistil odmenu vyrovnacieho správcu a paušálny poplatok — tento v určitej výške — pod následkami odoprenia potvrdenia vyrovnania, treba pokladať za vyzvanie podľa § 58, odst. 1 č. 4 vyr. por., a nie je proti nemu rekurz prípustný.

(Rozh. z 18. septembra 1936, R III 584/36.)

Súd prvej stolice vo vyrovnacej veci vyzval dlžníčku, aby do 15 dní preukázala, že zaplatila bernému úradu v T. paušálny poplatok (vyrovnací poplatok) v sume 60.441 Kč 40 h a vyrovnacie útraty vyrovnacieho správcu, a to na odmenu 20.000 Kč a na jeho hotové výdavky 319 Kč 80 h, alebo, aby preukázala, že uvedený poplatok a útraty zaistila složením v hotovosti do súdneho depozita, ináč odopre potvrdiť vyrovnanie podľa č. 4 odst. 1 § 58 vyr. por. Rekurzný súd rekurz dlžníčky proti tomuto vyzvaniu odmietol.

Na najvyšší súd rekurzu nevyhoviel.

Důvody:

Napadnuté usnesenie môže byť so zreteľom na ustanovenie § 11 (4) zák. č. 120/1931 Sb. z. a n., podľa ktorého sa paušálny poplatok platí bez úradného vymerania (preskúmanie jeho výšky prislúcha finančnému úradu), považované len za vyzvanie dlžníčky, aby zaplatila — prípadne zaistila — útraty a poplatky, ktoré vyzvanie predpisuje § 58, odst. 1 č. 4 vyr. por.

Toto vyzvanie však nie je meritórnym rozhodnutím, proti ktorému by bol prípustný rekurz.

Čís. 15420.

Nemožno povoliť vyhlásenie konkurzu na návrh veriteľa, keď exekúcia k vydobytiu — jemu pravoplatne prisúdená — pohľadávky bola v dôsledku žaloby o obnovu sporu podľa § 572 Osp. odložená.

(Rozh. z 18. septembra 1936, R IV 347/36.)

Pravoplatným rozsudkom bola Ľudevítovi R. proti Jurajovi B. prisúdená pohľadávka vo výške 26.000 Kč. Juraj B. napadol tento rozsudok žalobou o obnovu sporu, v ktorom exekúcia povolená k vydobytiu tejto pohľadávky, bola odložená podľa posl. odst. § 572 Osp.

Súd prvej stolice návrh Ľudevíta R. na uvalenie konkurzu na majetok Juraja B. zamietol. Rekurzný súd usnesenie súdu prvej stolice zmenil a uložil súdu prvej stolice, aby na dlžníka uvalil konkurz.

Najvyšší súd zmenil usnesenie rekurzného súdu a obnovil usnesenie prvej stolice.

Dôvody:

Súd prvej stolice právom odoprel uvaliť konkurz na imanie dlžníka a správne odôvodnil v svojom usnesení, že veriteľom udávanú konkurznú pohľadávku nemožno pokladať za osvedčenú, keď osvedčujúci ju rozsudok napadol dlžník sporom o obnovu, v ktorom žiadal aj suspendovanie exekúcie, počatej na základe tohoto rozsudku, a keď súd tejto jeho žiadosti vyhovel a exekúciu podľa § 572 Osp. suspendoval.

Podľa § 572 Osp. môže súd suspendovať exekúciu, keď sa javí pravdepodobným úspech obnovy, z čoho vyplýva, že pohľadávka, dotyčne ktorej súd exekúciu podľa tohoto zákonného ustanovenia suspendoval, nemožno už pokladať za pohľadávku osvedčenú. Preto bolo treba rozhodnúť, ako je uvedené vo výroku.

Čís. 15421.

Knihovní zápis poznámky zahájeného řízení dražebního se děje na základě soudního usnesení povolujícího dražbu nemovitosti.

(Rozh. ze dne 19. září 1936, R I 1018/36.)

Vymáhající věřitel žádal o knihovní zápis poznámky zahájeného řízení dražebního, k žádosti nepřipojil však exekuční titul. K vyzvání soudu oznámil, že neexistuje písemné vyhotovení exekučního titulu, ježto se strany vzdaly u pracovního soudu písemného vyhotovení a opravných prostředků. Prvý soud zamítl návrh. Rekurzní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. **Důvody:** Podle ustanovení § 133 ex. ř. musí být předložena k návrhu na nucenou dražbu

listinná osvědčení týkající se nemovitosti, za jejíž dražbu se žádá. Ale o takovou listinu v daném případě nejde, nýbrž jde zde o to, zda jest zapotřebí přiložit k žádosti též písemný exekuční titul. Zákon nevyžaduje, že by exekuční titul musel být připojen. Praxe knihovní v té příčině se různí. Požádal-li tudíž soud knihovní a exekuční o exekuční titul do lhůty 8denní, a to pod následky ustanovení §§ 85, odst. 2 c. ř. s., pak nejednal správně, že stanovil sankci zpětvzetí návrhu při nedodržení lhůty té stranou vymáhající, poněvadž ustanovení § 85, odst. 2 c. ř. s. o následcích při nedodržení povolené lhůty dopadá jen na případy, kdy měla být dodržena nějaká lhůta zákonná, kdežto v daném případě o takovou lhůtu nejde. Exekuční řád stanoví v § 200 a jiných, kdy lze řízení dražební zrušit. Shledává-li knihovní soud nutným, aby vymáhající strana předložila exekuční titul, má možnost podle knihovního zákona a exekučního řádu na náklad obmeškavého věřitele opatřit si opis exekučního titulu a o poznámce zahájeného řízení dražebního rozhodnouti.

Najvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Třebas nelze s odůvodněním rekurzního soudu plně souhlasiti, stačí poukázati na vývody obsažené ve výnosu ministerstva spravedlnosti z 5. listopadu 1899 čís. 24006, uveřejněném ve Věstníku min. sprav., str. 363 z roku 1899, aby bylo patrné, že napadené usnesení hovoří o stavu věci a zákonu. Netvoří totiž základ pro knihovní zápis poznámky zahájeného řízení dražebního listina nebo spisy soudní, které měl soud procesní při povolení dražby po ruce, nýbrž tento zápis má svoji základnu již v samotném soudním usnesení dražbu povolujícím.

Čís. 15422.

K výkladu § 1, odst. 1 č. 2 a § 2 vládn. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. Zemědělci podle uvedeného vládn. nařízení nejsou manželé, převyšují-li pensijní příjmy manželovy výtěžky jejich společného hospodářství.

(Rozh. ze dne 19. září 1936, R II 352/36.)

Prvý soud zahájil k návrhu dlužníků o jejich jmění podle § 2 vl. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. zemědělské vyrovnací řízení. Rekurzní soud návrh zamítl.

Najvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle § 2 vládn. nař. ze dne 31. března 1936 čís. 76 Sb. z. a n. mohou jen zemědělci navrhnouti, aby bylo zahájeno zemědělské vyrovnací řízení. Koho jest rozuměti zemědělcem, ustanovuje § 1 téhož vládního

nařízení. V této věci jde o to, zdali navrhovatel Josef Sch., hospodařící se svou manželkou a spoluvlastníci usedlosti Marii Sch. na vlastních zemědělských pozemcích, vyživuje se převážně z výtěžků tohoto hospodaření (§ 1 (1) čís. 2 cit. vládn. nař.) či ze svých pensijních příjmů. Podle zprávy obecního úřadu činí pense navrhovatelova 642 Kč 85 h měsíčně. Ročně činí tedy jeho pense 7.714 Kč 20 h. Podle zprávy obecního úřadu činil by normální výtěžek hospodářství navrhovatelova 15 q žita, 5 q ječmene, 10 q ovsa a 25 q brambor. I když by se k tomu připočítaly další výtěžky z hospodářství toho, nedosahoval by ani pak součet 5.595 Kč výše pense navrhovatelovy. Josef Sch. se tedy nevyživuje převážně z výtěžků svého hospodářství, nýbrž převážným zdrojem jeho výživy jsou jeho pensijní požitky. Podle toho neživí se však ani jeho manželka Marie Sch. převážně z výtěžků svého hospodářství, nýbrž z pensijního příjmu svého manžela společně s ním. V řízení ani neuplatňovala, že by nepožívala těchto pensijních příjmů svého manžela, jenž jest povinen opatřiti jí výživu podle § 91 o. z. ze svých příjmů.

Čís. 15423.

Podle platebního rozkazu, v němž jest uvedeno, že předepsaný převodní poplatek je zákonem sečkatelný do schválení poplatné smlouvy Státním pozemkovým úřadem, nelze povolití exekuci záznamem práva zástavního.

(Rozh. ze dne 23. září 1936, R I 778/36.)

Srov. čís. 14201.

Finanční prokuratura navrhla, aby na základě předloženého platebního rozkazu okresního finančního ředitelství pro pohledávku Československého státu 4.548 Kč 95 h, byl podle článku III. uvoz. zák. k ex. ř., dvorských dekretů ze dne 18. září 1786 čís. 577, lit. c) a 24. října 1806 čís. 789 Sb. z. s. a podle § 38 knih. zák. povolen záznam zástavního práva na nemovitosti zapsané v deskách zemských patřící Jaroslavu a Anně J-ovým. Uvedený platební rozkaz zní na poplatek ze směny pozemků ze směnné smlouvy ze dne 27. května 1927 podle zákona o poplatcích z právních jednání, listin, spisů a úředních výkonů čís. 50/50 ř. z., je v něm uvedeno, že poplatek je zákonem sečkatelný do schválení smlouvy Státním pozemkovým úřadem a že platební rozkaz byl doručen stranám 23. března 1929. Prvý soud návrh zamítl, poněvadž platební rozkaz není opatřen doložkou vykonatelnosti. Rekursní soud návrhu vyhověl s odůvodněním, že nejde o žádost exekuční, nýbrž o žádost čistě knihovní podle § 38, lit. c) knih. zák., kterýžto předpis nebyl zrušen článkem II. uvozovacích ustanovení k zákonu o přímých daních.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Názor rekursního soudu je mylný. Článkem II. čís. 2 uváděcích ustanovení k zákonu čís. 76/27 Sb. z. a n. byly zrušeny oba shora uvedené dvorské dekrety i § 38. lit. c) knih. zák., pokud jde o zajištění přímých

daní a těch dávek a poplatků, u nichž jest postupovati podle zákona čís. 76/27 Sb. z. a n., jak bylo vyloženo v rozhodnutí čís. 14616, na něž se odkazuje. Zákonem čís. 65/33 Sb. z. a n. nabytím účinnosti dnem 1. května 1933 bylo stanoveno v § 5, že i poplatky se zajišťují způsobem stanoveným pro zajišťování přímých daní, a v § 10, že se dnem, kdy zákon nabytí účinnosti, ruší ustanovení jemu odporující (rozh. 14201 Sb. n. s.). Z toho tedy plyne, že i při zajištění poplatku ze smluv, o jaký tu jde, jest postupovati podle předpisů stanovených v §§ 284 až 290 zák. čís. 76/27 Sb. z. a n. Podle § 284 cit. zák. může vyměřovací úřad, je-li vybrání daně dosud nepředepsané nebo nesplatné ohroženo, uložit poplatníkovi písemným, ihned proveditelným příkazem, aby ji až do jejího zapravení zajistil, a provede se tento zajišťovací příkaz exekucí berní nebo soudní (§ 285 cit. zák.). Pro zajišťovací exekuci soudní co do těchto daní platí ustanovení §§ 374 až 377 a § 402 ex. ř. Podle toho lze exekuci zajišťovací povolití jen na základě zajišťovacího příkazu vydaného ve smyslu § 284 zák. čís. 76/27 a tvořícího exekuční titul podle § 1 ex. ř. V projednávaném případě nebylo vůbec ani tvrzeno, že byl vydán proti povinné straně takový zajišťovací příkaz, a nelze proto soudní zajišťovací exekuci záznamem práva zástavního povolití. I posuzuje-li se návrh jako návrh knihovní, nelze mu vyhověti, ježto dvorské dekrety čís. 577, lit. c/1786 a čís. 789/1806 Sb. z. s. i § 38, lit. c) knih. zákona, o něž se návrh ten opírá, byly v příčině zajištění poplatků ze smluv zrušeny.

Čís. 15424.

K výkladu vládn. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. Předpoklad pro poskytnutí úlev v placení pohledávky, k jejímuž zajištění byla vydána směnka.

(Rozh. ze dne 23. září 1926, R I 827/36.)

V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uvedl žalovaný, že jest zemědělcem a že proto směnečná pohledávka není vzhledem k vládn. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. splatná, takže žaloba měla být podle § 406 c. ř. s. pro tentokráte zamítnuta. Prvý soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud vyhradiv svému usnesení právní moc uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí. Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Předmětem sporu jest pohledávka, k jejímuž zajištění byla vydána směnka dne 16. listopadu 1933. Podle ustanovení § 17 lit. f) vládn. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. nepřísluší dlužníku zemědělci úlevy podle předcházejících ustanovení tohoto vládn. nařízení, jde-li o pohledávky, které proti dlužníku vznikly po 9. květnu 1933, a jde-li o zemědělce v okre-

sích zvláště chráněných, které vznikly po 31. prosinci 1935. Byla-li k zajištění této pohledávky vydána směnka, jest doba vzniku této pohledávky pro účely tohoto ustanovení také dobou vzniku pohledávky směnečné, i když byla směnka obnovena. V souzeném případě byla směnka vydána dne 16. listopadu 1933, takže pohledávka vznikla podle uvedeného ustanovení tímto dnem, tudíž před 31. prosincem 1935. Pro zažalovanou směnečnou pohledávku by tudíž žalovanému dlužníku úlevy podle uvedeného ustanovení příslušely, kdyby ovšem bylo bezpečně zjištěno, že žalovaný dlužník jest zemědělcem v okrese zvlášť těžce postiženém neúrodou ve smyslu § 1, odst. 2 cit. vlád. nař. To se však dosud nestalo a proto odvolací soud nepochybil, když napadeným usnesením rozsudek prvního soudu k zjištění této skutečnosti zrušil vysloviv právní názor, že teprve potom, bude-li zjištěno, že žalovaný jest zemědělcem, bude lze posouditi, zda jsou tu další předpoklady pro poskytnutí úlev v placení. Při tom bude prvním soudu ovšem přihlížeti k ustanovením § 20, odst. 2 a § 13, odst. 4, jakož i § 21 cit. vlád. nař.

Čís. 15425.

Stavební ruch.

Vrácení stavební zálohy složené členem bývalého bytového družstva v případě zdravotní závadnosti bytu.

(Rozh. ze dne 23. září 1936, Rv I 2164/34.)

Žalobce, bývalý člen stavebního družstva, domáhá se žalobou na tomto družstvu vrácení stavební zálohy tvrdě, že byl nucen dáti výpověď a vystěhovati se z přiděleného mu bytu, poněvadž byt byl zdravotně závadný. Proti žalobě namítlo žalované družstvo, že dle § 5 stanov jsou stavební zálohy nevypověditelné a dle § 9 pravidel o přidělování a pronajímání bytů v domech žalovaného družstva, přijatých na valné hromadě, nemá žalobce nárok na vrácení stavební zálohy dříve, dokud se nepřihlásí nový nájemce, který by přistoupil za člena družstva a složil zálohu. Ježto takového zájemce nebylo, pronajalo družstvo byt D-ovi, který stavební zálohy nesložil. Byt nebyl zdravotně závadný. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Dovolací soud souhlasí s názorem nižších stolic, že v tomto případě jde o stavební zálohu, jejíž vrácení je závislé na tom, že byt žalující stranou uvolněný najme jiná osoba, která složí stavební zálohu ve stejné výši jako strana žalující. Žalobce však tvrdil, že byt, který mu žalované družstvo pronajalo, byl zdravotně závadný a k užívání nezpůsobilý, ježto do něho vnikal ze sousedních bytů kouř a páchnoucí otravné uhelné plyny, což kromě četných neshází a útrap působilo zlobně na zdraví

žalobce a jeho manželky, a že žalované družstvo přes opětovné zákroky žalobcovy tuto vadu neodstranilo, ani mu jiný nezávadný byt nepřidělilo, takže žalobce byl nakonec pro tuto příčinu nucen z bytu toho se vystěhovati. O tom nabídl žalující důkazy a žalované družstvo vedlo rovněž důkazy o opaku. Nižší soudy však žádný z těchto důkazů neprovedly a tyto skutkové okolnosti ani na přetřes nevzaly vycházejíce z názoru, že se žalující strana měla právními prostředky domáhati náležitého splnění smlouvy a odstranění tvrzených závad bytových, odvolací soud vyslovil pak dokonce i názor, že není ani nutné, aby člen družstva, slovížší stavební zálohu, byt ve družstevním domě skutečně dostal. S těmito názory nižších soudů nelze souhlasiti. Z povahy věci vychází, že žalobce složil družstvu stavební zálohu jen za tím účelem a pod tou podmínkou, aby v jeho domě dostal byt k užívání způsobilý a zdravotně nezávadný. Již skutečnost, že člen a nájemník žalovaného družstva má nárok na vrácení stavební zálohy, najde-li za sebe jiného nájemníka, který složí stavební zálohu ve stejné výši, dokazuje, že poskytnutí bytu jest podmínkou k podržení stavební zálohy. A byt k užívání nezpůsobilý a zdravotně závadný není žádným bytem. Žalobce nebyl povinen domáhati se žalobou na družstvu, aby odstranilo tvrzené závady, stačilo, že na ně družstvo upozornil, a bylo povinností družstva, aby ihned věc vyšetřilo a ihned shledané závady odstranilo. Nemá povinnosti jen člen družstva k družstvu, nýbrž také družstvo k svému členu a jednou z prvních povinností družstva jest poskytnouti svému členu byt k užívání způsobilý a zdravotně nezávadný. Kdyby tedy bylo pravda, že byt žalobcův, dokud v něm žalobce bydlel, tvrzené vady měl a že proto bydlení v něm bylo pro žalobce a jeho příslušníky zdravotně škodlivé nebo i jinak pro kouř, zápach, větrání a pod. obtížné a trapné, nevyhovělo družstvo svému smluvnímu závazku a nemělo by tedy práva zdržovati žalobci jeho stavební zálohu. Protože tedy řízení trpí vadami podle § 496 čis. 2, 3 c. ř. s. a vady ty zasahují již řízení v první stolici, bylo uloženo prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Čís. 15426.

Pojistný zájem nepomíjí již dnem ohlášky autodrožkáře důchodkovému kontrolnímu úřadu, že dává automobil mimo provoz, nýbrž teprve dnem úřední uzávěry podle § 56, odst. 2 zák. čis. 198/32 a § 27 vlád. nař. čis. 36/33 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 23. září 1936, Rv I 2552/34.)

Stejně Sb. n. s. čis. 12421.

Proti žalobě na zaplacení pojistné prémie namítli žalovaný, že poslední den pojišťovacího údobí (8. prosince 1933) zpravil žalobkyni že autodrožka, na kterou se pojištění vztahuje, tímto dnem byla dána mimo provoz a že tudíž ve smyslu § 63 zák. čis. 501/17 ř. z. pojišťovací

smlouva zanikla. Prvý soud uznal tuto námitku za opodstatněnou, žalobu zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Jádrem sporu jest, kterým okamžikem nastal zánik zájmu na pojištění proti povinnému ručení (§ 63 zák. o poj. smlouvě z roku 1917), zda již okamžikem hlášení pojišťovně a odhlášení důchodkovému kontrolnímu úřadu dne 9. prosince 1933, tedy poslední den pojišťovacího období 1932/1933 — či až dnem úřední uzávěry auta, t. j. dne 14. prosince 1933. I když žalovaný ohlásil dne 8. prosince 1933 dotčenému úřadu, že dává auto mimo provoz, zůstalo auto nesporně v jeho držení a mohl ho užívat až do přiložení úřední uzávěry podle § 56, odst. 2 zák. č. 198/32 a § 27 vl. nař. č. 36/33 Sb. z. a n. V té době trvala objektivně možnost, že nastane nebezpečný stav, jenž jest s to způsobiti pojistnou příhodu. Nepominul v té době jedině v důsledku tohoto odhlášení pojistný zájem a pojištění trvalo až do úřední uzávěry (srov. rozh. č. 12421 Sb. n. s.).

Čís. 15427.

Případy odporovatelnosti podle § 34 čís. 2 konk. ř.

Zřízení zástavní listiny a knihovnímu vkladu zástavního práva lze odporovati podle § 34 čís. 2 konk. ř., i když jde jen o důsledek smlouvy o zápůjčku, již se dlužník zavázal zřídit zástavu.

(Rozh. ze dne 23. září 1936, Rv I 2820/34.)

Žalobkyně poskytla úpadci Josefu V-ovi zápůjčku, by mohl složití nejvyšší podání za vydražené nemovitosti. Při tom se Josef V. zavázal, že pohledávku tu žalobkyni zajistí na vydražených nemovitostech, jakmile se stane jejich knihovním vlastníkem. Ke knihovnímu vkladu smluveného zástavního práva došlo na základě dluhopisu ze dne 11. ledna 1933, den před uvalením konkursu na jmění Josefa V-y (dne 13. ledna 1933). Žalobkyně tvrdí, že neměla ani tušení o nastávajícím uvalení konkursu na jmění Josefa V-y, domáhá se na žalované konkursní podstatě výroku, že žalovaná jest povinna trpěti, by na nemovitostech, na nichž pro žalobkyni vážně smluvené zástavní právo pro její pohledávku ze zápůjčky proti Josefu V-ovi, byla vedena soudní exekuce. Prvý soud žalobu zamítl a vyslovil, že uvedené zástavní právo jest proti věřitelům úpadcovým bezúčinné. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Josef V. se žalobkyni zavázal, že pohledávku dá knihovně zajistiti na vydražených nemovitostech, jakmile se stane jejich vlastníkem. Tento projev vůle stran nemohl založiti smlouvu zástavní, neboť se nenesl k propůjčení zástavního práva, tedy k odevzdání zástavy (§ 1368 ob. obč. zák.), nýbrž byl tu dán a přijat závazek, že zástava

má býti odevzdána. Pro předpis § 1368, poslední věta ob. obč. zák. nedošlo tu k smlouvě zástavní, ale nevznikla tu ani úmluva o budoucí smlouvě (§ 936 ob. obč. zák.), poněvadž úmluva zavazovala k zřízení reálného kontraktu, nikoliv k smlouvě obligační (Ehrenzweig, System des österr. allg. Privatrechts, Sachenrecht, str. 803). Teprve dne 11. ledna 1933 byla zřízena smlouva zástavní mající za předmět propůjčení zástavního práva na nemovitostech Josefa V-y. Kdežto při kontrahování zápůjčky šlo o pouhé poskytnutí zápůjčky se závazkem dlužníka vrátiti po určité době tolikéž a o vedlejší přípověď, že bude zřízena smlouva zástavní, byla zřízena dne 11. ledna 1933 smlouva, jejímž předmětem bylo opatření jistoty za příští uspokojení nároku na vrácení zapůjčené valuty, tedy pravá smlouva zástavní ve smyslu § 1368 ob. obč. zák. Došlo tu tedy k novému právnímu jednání, jehož těžiště spočívalo ve zřízení zástavní listiny jako právního důvodu a v knihovním vkladu na základě této listiny, jímž nabytí věřitel zástavního práva a tudíž zvláštní výhody před ostatními věřiteli v době, kdy úpadek byl již insolventním. Za takových okolností odporuje strana žalovaná důvodně jednání úpadcovu odvoláním se na § 34, odst. 1 čís. 2 konk. ř., když žalobkyni bylo a musilo býti známo v době zřízení zástavní listiny, že Josef V. jest neschopným platiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde jen o to, zda jest odporovatelným zřízení zástavní listiny i knihovní vklad práva zástavního pro pohledávku 25.000 Kč s příslušenstvím, povolený usnesením okresního soudu v R. ze dne 13. ledna 1933 na základě oné zástavní listiny (dlužního úpisu vystaveného dne 11. ledna 1933). Mylný jest dovolatelčin právní názor (§ 503 č. 4 c. ř. s.), že toto právní jednání není odporovatelným. Dovatelka nepřipadně odkazuje na rozhodnutí č. 6382 Sb. n. s., poněvadž tam šlo o odpůřící důvod podle § 30 č. 1 konk. ř. č. 337/14 ř. z. (§ 33 č. 1 nového konk. ř.). O tento odpůřící důvod však v souzeném případě nejde, nýbrž o odpůřící důvod podle § 34 č. 2 nového konk. ř. (§ 31 č. 2 starého konk. ř.), jejichž skutkové podstaty jsou různé. Ustanovení § 34 č. 2 konk. ř. rozeznává dva případy odporovatelnosti, z nichž první předpokládá po objektivní stránce jakékoli právní jednání, kterým se dostalo jinému konkursnímu věřiteli zajištění neb uspokojení (bez rozdílu, zda na něj měl nárok vůbec nebo tohoto způsobu nebo tohoto času čili nic), a po subjektivní stránce, aby bylo nebo musilo býti druhé straně známo, že jest úpadce nezpůsobilý platiti nebo že byl podán návrh na prohlášení konkursu. Názor nižších soudů, že žalobkyni musilo v době zřízení zástavní listiny a knihovního vkladu býti známo, že Josef V. jest nezpůsobilým k placení, není dovoláním napaden. Právním jednáním jest každé jednání, které způsobuje právní účinky. Smlouvou o zápůjčce se závazkem zřídit zástavu nenabývá druhá strana ještě zástavního práva,

nýbrž má jen obligační nárok na skutečné zřízení zástavního práva, což jest ovšem vynutitelné a tvoří nepeněžitou konkursní pohledávku podle § 15 konk. ř. Zástavního práva nabývá druhá strana teprve zástavní smlouvou podle § 1368 obč. zák., která jest smlouvou reální, ana vyžaduje skutečné zřízení zástavního práva (§ 451 obč. zák.). Jde tu tedy o samostatné právní jednání, které jest posuzováti s hlediska odporovatelnosti samostatně, a nezáleží proto na tom, zda základní smlouva o zápůjčce a o závazku zříditi zástavu jest bezvadná a vynutitelná. Jest nerozhodné, že úpadce nemohl dříve zříditi skutečnou zástavu nejsa ještě vlastníkem nemovitostí, které chtěl dáti do zástavy, neboť zákon po té stránce nerozlišuje. Věděla-li tedy nebo musila-li věděti žalobkyně v době uzavření zástavní smlouvy (§ 1368 obč. zák.), že úpadce jest nezpůsobilý platiti; jsou veškeré předpoklady § 34 č. 2 první případ konk. ř. splněny.

Čís. 15428.

K § 63 zák. o poj. smlouvě čis. 501/17 ř. zák.
Pouhým odhlášením provozu automobilového nezaniká pojistný zájem.

(Rozh. ze dne 23. září 1936, Rv I 2946/34.)

Viz Sb. n. s. čis. 15426.

Proti žalobě na zaplacení pojistné prémie za pojištěné auto namítla žalovaná, že pojišťovací smlouva zanikla tím, že odhlásil auto z provozu, takže žalovaná již nemá nároku na zažalovanou prémie. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud správně dovedil, že v souzené věci neodpadl zájem na pojištění již tím, že auto vyžadovalo oprav, které byly provedeny až v říjnu 1933, a že žalovaná odhlásila provoz dne 2. ledna 1933 u okresního úřadu. Žalovaná měla auto nesporně dále v držení, mohla ho používat i trvala proto objektivně možnost, že nastane nebezpečný stav, jenž jest s to způsobiti pojistnou příhodu. Nepominul tedy pojistný zájem podle § 63 zák. čis. 501/17 ř. z. a pojištění trvalo dále (srv. rozh. čis. 12421 Sb. n. s.). Článek sedmý dodatku k pojišťovacím podmínkám skýtá proti ustanovení § 63 pojistníkovi úlevy, ovšem za určitých, smluvně stanovených podmínek. Žalovaná zůstala v držení auta, ale mohla přivoditi klid pojištění a sobě osvobození od placení pojistné prémie za dodržení podmínek čl. 7 dodatečných podmínek. Tyto podmínky uznávají, že zastavení případně odhlášení »provozu« přivodí ta-

kovýto klid v pojištění, ale nepokládají jej samy o sobě za dostačující, neboť požadují i složení čísla evidenčního, čímž toto zastavení provozu má býti znatelně prokázáno a zajištěno. Že zastavení provozu nerovná se ještě složení čísla evidenčního, patrně i ze zprávy okresního úřadu, že žalovaná byla i po odhlášení provozu zapsána dále jako majitelka auta. Nelze pak tvrditi, že by žalobkyně byla v případě odsouzení nepřipustně, správně bezdůvodně obohacena, když trval pojistný poměr i po ohlášení zastavení provozu a žalobkyně měla nárok na plnění.

Čís. 15429.

Určení místně příslušného soudu podle § 28 j. n. k rozhodnutí o žádosti nemanželského dítěte za určení dalšího výživného podle § 16, odst. 2 první díl. nov. k obč. z., má-li žadatel bydliště na Slovensku a nemanželský otec má obecné bydliště v historických zemích.

(Rozh. ze dne 23. září 1936, Nd II 83/36.)

Nezletilé nemanželské dítě podalo podle § 16, odst. 2 I. díl. nov. u okresního soudu v B. (Slovensko), kde se svou matkou trvale bydlí, žádost o další úpravu výživného proti nemanželskému otci bydlícímu v Š. (Morava). Prvý soud žádost tu pravoplatným usnesením zamítl podle § 1 bod 2 lit. i) Osp., podle něhož se lze určení dalšího výživného domáhati jen pořadem práva. I okresní soud v Š. (Morava) vyslovil pravoplatným usnesením s poukazem na §§ 109 a 72 j. n. svou místní nepřislušnost k rozhodnutí o této žádosti, poněvadž okresní soud v Š. není obecným soudem žadatelky ve věcech sporných.

Nejvyšší soud určil podle § 28 j. n. okresní soud v Š. (Morava) jako soud příslušný k rozhodnutí o žádosti nemanželského dítěte o další určení výživného.

Důvody:

Jde zřejmě o věc náležející tuzemskému soudnictví. Není pochyby o tom, že žadatelka bydlící v tuzemsku jest oprávněna se domáhati v historických zemích nesporným řízením podle § 16, odst. 2 první dílčí novely k obč. zák. zvýšení výživného proti nemanželskému otci, jenž má obecné sudiště rovněž v historických zemích (§§ 65 a 68 j. n.). Nelze jí proto právo to upřiti a odkázati jí, aby se domáhala svého nároku pořadem práva u soudu na Slovensku jen proto, že v historických zemích není místně příslušného soudu a že na Slovensku jest tento způsob řízení v tomto případě vyloučen. Nezbyvá proto než podle § 28 j. n. ustanoviti soud v historických zemích, který má platiti za soud místně příslušný pro tuto právní věc. Jako takový byl ustanoven okresní soud v Š., kde nemanželský otec má své bydliště.

Čís. 15430.

K § 1042 obč. zák.

Náhrada nákladů požadovaná nemanželskou matkou na nemanželském otci za výživné vynaložené na nemanželské dítě.

(Rozh. ze dne 23. září 1936, Rv II 901/34.)

Žalobkyně se domáhá na žalovaném nemanželském otci svého dítěte podle § 1042 o. z. náhrady nákladů výživy a výchovy, jež vynaložila na dítě po 18. září 1920 do 18. září 1930 ve výši 20.400 Kč. Proti žalobě namítl žalovaný promlčení žalobního nároku, dále že žalobkyně vynaložila náklad na děcko »animo donandi«, a konečně že v době, za kterou se náhrada žádá, byl úplně nemajetný, nemocen, a dále že konal vojenskou povinnost, takže ho alimentární povinnost nestíhala, nýbrž přešla na žalobkyni. První soud uznal podle žaloby částkou 6.400 Kč. Odvolací soud částkou 6.720 Kč. Důvody: Žalovaný absolvoval ve věku 22 let průmyslovou školu a měl zajisté možnost zvláště v roce 1922, kdy nebylo ještě pozdější nezaměstnanosti, vhodné místo si najít, a bylo to vlastně jeho morální povinností, byl-li pravoplatným rozsudkem otcem dítěte uznán, a měl tudíž zákonný závazek o dítě se starati. Ježto v této době byl by pravděpodobně mohl najít místo takové, aby na dítě mohl přispívat alespoň částkou 80 Kč měsíčně, bylo žalobkyni přiznati částečnou náhradu výživného ve výši této, a to za dobu od 1. září 1922, kdy žalovaný průmyslovou školu absolvoval, až do 20. září 1928, kdy nastoupil zaměstnání u firmy E. a tedy za dobu 6 let po odečtení 14 měsíců služby vojenské a asi 10 měsíců churavosti a rekonvalescence. Po nastoupení služby u fy. E. s měsíčním příjmem 1.000 Kč a za další rok při měsíčním příjmu 1.500 Kč bylo přiznati jako přiměřenou náhradu 120 Kč, při čemž byl vzat zřetel na příspěvky žalovaným jeho otci a bratrům poskytované. Při tom je nerozhodné, že žalobkyně v době té nevymáhala placení výživného vlastně jeho náhrady od žalovaného, když se tohoto nároku nikdy nevzdala a žalovaný, jsa uznán soudně otcem dítěte, měl zákonnou povinnost výživné poskytovat. Za to nebylo přiznati žalobkyni žádnou náhradu na výživném za dobu, kdy žalovaný navštěvoval ještě průmyslovou školu, tudíž za dobu od září 1920 do září 1922, ježto v době té žalovaný příjmů žádných neměl, ani možnosti si jich nějakým způsobem opatřiti. Bylo tedy žalobkyni přiznati náhradu na výživné za dobu od 1. září 1922 do 20. září 1928 v částce po 80 Kč, na to po dobu dvou let v částce 120 Kč měsíčně a tedy do odečtení doby služby vojenské a churavosti za prvé čtyři roky celkovou částkou 3.840 Kč a za další dva roky 2.880 Kč, tedy úhrnem 6.720 Kč. Neprávem namítá žalovaný promlčení výživného staršího 3 let. Dle § 1480 obč. z. se promlčují ve třech letech pouze příspěvky na výživu, nikoliv však náhradní nároky ve smyslu § 1042 vznesené, jež ne-

mají již povahu příspěvků na výživu, nýbrž jsou to nároky na podkladě jednatelství promlčující se ve všeobecné třicetileté lhůtě § 1479.

Nejvyšší soud přiznal žalobkyni na její dovolání 7.850 Kč, a dovolání žalovaného nevyhověl.

Důvody:

Žalobkyně vynaložila na výživu nemanželského dítěte žalovaného, jež měla u své matky, v době od 19. září 1920 po dobu 10 let měsíčně 150 Kč kromě ošacení a nikdy nedala najevo, že uvedený náklad vynaložila animo donandi; žalovaný po narození dítěte navštěvoval průmyslovou školu do roku 1922, načež pokračoval po maturitě ve studiu na technice a v roce 1926 nastoupil službu vojenskou, v níž setrval 14 měsíců, byl 10 měsíců nemocen. Dne 20. srpna 1928 nastoupil místo jako technický úředník s měsíčním platem 1.000 Kč a po roce 1.500 Kč, a teprve od 18. listopadu 1930 platil výživné. Jde o nárok dle § 1042 obč. zák. Nižší soudy správně dovodily, že nárok ten není promlčen a stačí proto poukázati na výstižné důvody rozsudků nižších soudů. Mylně má žalovaný za to, že žalobkyně tím, že se nehlásila o výživné a nežádala poručníka, aby při podání žaloby o uznání otcovství aneb potom žádal výživné, projevila souhlas i vůli, že v této době chce živiti dítě ze svého. Nemohla přece s nárokem nezletilého dítěte na výživu od nemanželského otce sama bez svolení poručníka nakládati, a jakmile žalovaný měl trvalé příjmy, vymáhala svůj nárok žalobou. Nehledíc k tomu, vyslovil nejvyšší soud v rozh. čís. 5988 a 10666 Sb. n. s., že se v pochybnosti předpokládá zavazovací úmysl podle § 1042 obč. zák. a že opak je dokázati odpůrcem. Žalovaný tento důkaz ani nenastoupil, ani neprovedl. Dle § 166 obč. zák. jest žalovaný jako nemanželský otec k výživě zavázán; není-li to však v jeho moci, připadá povinnost ta matce a po ní jejím rodičům. Také tento druhý případ nenastal. Správně dovozuje odvolací soud, že výdělečná schopnost žalovaného nastala po době, kdy žalovaný absolvoval průmyslovou školu a složil maturitní zkoušku. Od té doby byl s to svému dítěti poskytnouti výživu. Dovolací soud tento úsudek schvaluje. Žalovaný měl ve věku 22 let možnost najít si vhodné místo, aby se mohl o dítě starati. Ježto neměl ani jmění, ani stálé příjmy, aby z nich mohl úplně uhraditi potřeby a vyživovací náklady na dítě, byl povinen vykonávati podle možnosti a podle svých schopností takovou činnost, aby z jejího výtěžku mohl řádně dostati svému závazku vyživovati a zaopatřiti své dítě. Žalovaný jako zdravý muž s úplným středoškolským vzděláním měl možnost opatřiti si nějaké zaměstnání a tím prostředky k výživě (kondice), zejména když byl podle vlastního doznání v úplném zaopatření svých rodičů. Žalobkyně, která učinila náklad na nemanželské dítě v úmyslu zavázati otce, je proto oprávněna (§ 1042 obč. zák.) domáhati se náhrady nákladu na otci, třebaže byl náklad učiněn i v době, kdy žalovaný neměl příjmy (srov. rozh. čís. 9889 Sb. n. s.). Tato výdělečná schopnost žalovaného byla po celou dobu po maturitě až do doby, kdy platil dobrovolně výživné,

t. j. do 18. září 1930, kromě doby, kdy vykonával činnou vojenskou službu, tedy po dobu 14 měsíců, a kdy byl nemocen, po dobu dalších 10 měsíců. Nižší soudy vyslovily správně, že v době od 1922 do 1928 hospodářská krize a tím zvýšená nezaměstnanost ještě nebyla a že žalovaný měl neomezenou možnost výdělečné činnosti. Žalovaný se ani nezaměstnanosti nedovolává. Vzhledem na výdělečnou schopnost žalovaného jako absolventa průmyslové školy pokládá dovolací soud částku 100 Kč měsíčně za přiměřenou a přiznal žalobkyni za dobu od 1. září 1922 do 19. září 1929 po odečtení částky připadající na 14 měsíců vojenské služby a 10 měsíců nemoci: 6.050 Kč, neboť s maturitou na průmyslové škole mohl si žalovaný opatřit zaměstnání (kondice) pravděpodobně teprve začátkem nového školního roku, t. j. od 1. září 1922. Dále přiznal dovolací soud žalobkyni za dobu, kdy byl žalovaný zaměstnán u firmy E., t. j. za dobu od 20. září 1929 do 19. září 1930 jako přiměřenou částku 150 Kč měsíčně, celkem 1.800 Kč, a proto dohromady 7850 Kč. Při tom nebylo lze přihlížeti k tomu, že žalovaný po roce 1928 podporoval své rodiče a své nezaměstnané bratry, poněvadž i jeho otec, jemuž náleží výživa svých dětí dle § 141 obč. zák., bral pensí, která činila dle vlastního doznání žalovaného 900 Kč měsíčně, takže rodiče neupadli do nouze. Naproti tomu nepřisluší žalobkyni náhrada 200 Kč měsíčně jako nákladu na umístění dítěte v městské útluně, ježto případ ten nenastal. Poukazuje-li žalovaný na to, že tím, že po maturitě studoval na technice a zajistil si lepší životní podmínky, které mu umožnily, aby pro své dítě mohl platit nyní vyšší výživné, než kdyby nebyl dále studoval, přehlíží, že jeho závazek k placení výživného bylo posouditi dle poměrů, které tu již byly dne 1. července 1922, a že následující případná zvýšená výdělečná schopnost nastala v době, která není předmětem žalobního nároku. Dovolání žalovaného se odkazuje na vyřízení dovolání žalobkyně.

Čís. 15431.

Otázku zamenitelnosti podľa § 11 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n. proti nekalej súťaži treba posudzovať podľa stupňa opatrnosti priemerného zákazníka.

Možnosť zámény firmy »Slovenské mliekárské družstvo v B.« s firmou »Slovenská hospodárska mliekáreň družstvo v B.«.

(Rozh. z 23. septembra 1936, Rv III 459/36.)

Žalujúce »Slovenské mliekárské družstvo v B.« domáhalo sa žalobou, založenou najmä na § 11 zákona proti nekalej súťaži (č. 111/1927 Sb. z. a n.) súdneho výroku, že žalovaná strana: »Slovenská hospodárska mliekáreň družstvo v B.« povinná je: 1. zdržať sa užívania tejto firmy a 2. dať túto firmu z firemného registra vymazať. V žalobe poukazovalo žalujúce družstvo medzi iným na to, že možnosť zámény oboch firiem v zákazníckom styku je tým väčší, že žalujúce družstvo označo-

vané je v kruhu svojich zákazníkov skráteným znením svojej firmy ako »Slovenské«, a ďalej, že úmysel žalovanej strany: vyvolávať zámenu s jeho firmou zrejmy je i z toho, že prihlásila pôvodne k zápisu do firemného registra firmu tohoto znenia: »Slovenské hospodárske mliekárské družstvo v B.«.

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd obnovil rozsudok súdu I. stolice.

Dôvody:

Odvolací súd porušením hmotného práva vyslovil, že zameniteľnosť znenia oboch firiem posudzovať treba v súdnom prípade podľa chovania sa osôb menej vyspelých, ktorí sú údajne najčastejšími zákazníkmi obchodov s mliekom a mliečnými výrobkami. Je totiž notorické, že mlieko a mliečne výrobky sú dennou potrebou temer všetkého mestského obyvateľstva, preto treba posudzovať otázku zameniteľnosti podľa stupňa opatrnosti priemerného zákazníka.

V tom ohľade je však terajšie celé znenie oboch firiem tak odlišné, že priemerný zákazník, ani keď zbežne číta pri obyčajnom stupni opatrnosti, si tieto firmy nezamení. Dôvodu odvolacieho súdu, že pôvodné znenie firmy žalovanej strany bolo takmer úmyselne zvolené tak, aby vyvolávalo zámenu, nemožno si všimnúť, lebo pôvodné znenie firmy nie je predmetom tohoto sporu.

Bolo preto dovolacej žiadosti vyhoveť už z týchto dôvodov a tak staly sa bezpremetnými ostatné dovolacie sťažnosti.

Čís. 15432.

K výkladu §§ 222, odst. 4 a 237, odst. 1 a 3 ex. ř.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, R I 364/36.)

Podle rozvrhového usnesení prvního soudu převzala vydražitelka pohledávku Hospodářského družstva 150.000 Kč v plné výši započtením na nejvyšší podání. Pohledávka ta vážla simultánně na nemovitostech zapsaných v knihovních vložkách č. 15 a č. 1289 pozemkové knihy. Nemovitost ve vl. č. 1289 poz. kn. kat. úz. K. nebyla vydražena. První soud po provedené dražbě k návrhu vydražitelky vymazal označení hlavní vložky a poznámku simultánního ručení ve vl. č. 15 a z moci úřední nařídil ve vl. č. 1289 výmaz poznámky simultánního zavazení a označení, že jde o vložku vedlejší, a poznamenal, že tato nemovitost jest zavazena hledíc k výpočtu § 222 ex. ř. za pohledávku Hospodářského družstva nyní jen ve výši 2328 Kč. Rekursní soud návrh vydražitelčin zamítl a zrušil usnesení prvního soudu, pokud šlo o knihovní zápisy provedené z moci úřední.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs vydražitelčin podany proti zrušení výroku o výmazu označení »vedlejší vložka« a o výmazu simultanního závazku při pohledávání Hospodářského družstva, váznoucím ve vložce čís. 1289 poz. knihy pro K., a nevyhověl jejimu dovolacímu rekursu týkajícímu se zamítnutí jejího návrhu.

D ů v o d y:

Vydražitelka napadá rozhodnutí druhého soudu jednak potud, pokud byl její návrh na vymaz označení »hlavní vložka« a na výmaz poznámky simultanního závazku při pohledávce Hospodářského družstva ve vl. čís. 15 pozemkové knihy zamítnut, jednak potud, pokud rekursní soud zrušil výrok prvního soudu o výmazu označení »vedlejší vložka«, o výmazu poznámky simultanního závazku při pohledávce Hospodářského družstva ve vl. čís. 1289 pozemkové knihy a o poznámce, že tato pohledávka je po právu pouze částkou 2.328 Kč 25 h s příslušenstvím. V posledním ohledu, totiž pokud jde o knihovní zápisy nařízené prvním soudem z moci úřední ve vložce čís. 1289, není vydražitelka vložky č. 15 k dovolacímu rekursu oprávněna. V jakém rozsahu jest vydražitel oprávněn navrhnouti po dražbě knihovní vklady a výmaz, jest upraveno v § 237 ex. ř. Z odstavců 1 a 3 tohoto zákonného ustanovení však vyplývá, že se toto oprávnění vztahuje toliko na vklad vlastnického práva k vydražené nemovitosti, na převod knihovních práv s vlastnictvím nemovitosti spojených, na výmaz poznámky dražby, uděleného příklepu a všech ostatních knihovních poznámek vztahujících se k dražebnímu řízení a na výmaz břemen a práv na vydražené nemovitosti, ale jím nepřevzatých, že však k němu nepatří výmaz označení »vedlejší vložka« a výmaz poznámky simultanního závazku v jiné vložce, třebať spoluzávané, ale do dražby nedané. Vydražitelka převzala podle rozvrhového usnesení pohledávku Hospodářského družstva v částce 150.000 Kč, t. j. v plné výši, její zájmy nejsou dotčeny tím, že také nemovitost patřící jinému vlastníku za ní ručí po případě že ručení druhé nemovitosti je pouze menší částkou po právu. Její dovolací rekurs byl proto v tomto směru jako nepřipustný odmítnut. Bezdůvodný jest dovolací rekurs vydražitelčin, pokud jde o zamítnutí jejího návrhu na výmaz označení »hlavní vložka« a na výmaz poznámky simultanního závazku při pohledávce Hospodářského družstva ve vložce č. 15. Nejde tu o výmaz nějakého břemene na vydražené nemovitosti zapsaného, ale vydražitelem nepřevzatého; návrh na zrušení simultanního ručení vydražené a spoluzávané, neprodávané nemovitosti nebyl učiněn, účinek ten nenastane sám o sobě již dražbou jedné ze spoluzávaných nemovitostí, zvláště když soud v rozvrhovém usnesení zjistil, že hypotekární věřitel z vydražené nemovitosti nebyl plně spokojen, naopak také spoluzávaná nemovitost má přispěti k uspokojení jeho nároku. Částka, kterou vydražená nemovitost měla přispěti, byla v souzeném případě vypočtena podle § 222, odst. 4 ex. ř. a byla větší než zbytek nejvyššího podání, ba i než jistina sama. Výše zbytku však umožnila převzetí pohledávky

v plné výši jistiny. Okolnost, že první soud vypočetl i částku připadající poměrně na nevydraženou nemovitost podle berní odhadní hodnoty, jest bez významu, neboť tímto výpočtem nenabyl nikdo v tomto řízení práva a nebylo závazně zjištěno, že vlastník druhé nemovitosti ručí teď pouze vypočtenou částkou 2.328 Kč 25 h s příslušenstvím.

Čís. 15433.

O rekursu do usnesení v zemědělském vyrovnacím řízení, jímž byly zamítnuty námitky proti určení odhadní ceny, rozhoduje v druhé stolici vrchní soud.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, Nd I 461/36.)

V zemědělském vyrovnacím řízení stanovil okresní soud v P. usnesením ze dne 10. června 1936 odhadní cenu nemovitostí patřících vyrovnacímu dlužníkovi. Proti tomuto usnesení podali námitky věřitelé Střeďočeská banka a Oskar H. v P. Okresní soud v P. usnesením ze dne 24. června 1936 zamítl jejich námitky. Toto usnesení bylo napadeno rekursy jmenovaných dvou věřitelů, řízenými na krajský soud v M. jako soud rekursní. Krajský soud v M. ony rekursy odmítl pro svou věcnou nepříslušnost a postoupil je podle § 44 j. n. vrchnímu soudu v P. k příslušnému jednání, poukávav na to, že jest jimi napadeno usnesení vyrovnacího komisaře v zemědělském vyrovnacím řízení (§ 192 konk. ř., § 70 vyr. ř. a § 3 vlád. nař. č. 76/36 Sb. z. a n.). Vrchní soud v P. neuznal svou příslušnost k rozhodování o rekursech a vrátil spisy krajskému soudu v M.

Nejvyšší soud rozhoduje podle obdoby § 47 j. n. o záporném kompetenčním konfliktu mezi krajským soudem v M. a vrchním soudem v P. vyslovil, že k rozhodnutí o rekursech je příslušný vrchní soud. v P.

D ů v o d y:

V § 9, odst. 2 vlád. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. jest ustanoveno, že odhad nařídí vyrovnací komisař, vyslechna vyrovnacího správce, a že odhad vykoná soud jinak pro odhad příslušný podle předpisů o odhadu nemovitostí v řízení exekucním (odhadního řádu). Z toho plyne, že k výkonu odhadu jest podle § 117 j. n. příslušný okresní soud, v jehož obvodě nemovitost leží, a že tento soud má odhad vykonati podle předpisů odhadního řádu ze dne 23. června 1933 čís. 100 Sb. z. a n., a pokud by šlo o dobu po 23. červenci 1936, s odchylkami uvedenými ve vlád. nař. ze dne 9. července 1936 čís. 230 Sb. z. a n., které však pro rozhodnutí tohoto sporu o příslušnost nepřichází v úvahu. Určení odhadní ceny na podkladě znaleckého operátu jest ovšem součástí odhadního řízení a podle § 34 odhadního řádu čís. 100/33 Sb. z. a n. určí odhadní cenu soud, který vykonal odhad. Pokud tedy okresní soud v P. vykonal odhad a určil odhadní cenu usnesením ze dne 10. června 1936, učinil

tak jako soud příslušný k reálnímu úkonu podle § 117 j. n. a nikoli z toho důvodu, že přednosta tohoto soudu byl ustanoven vyrovnacím komisařem. Avšak nelze dále přezírat, že rekursy, o něž tu jde, nečelí proti usnesení ze dne 10. června 1936 určujícímu odhadní cenu podle znaleckého operátu ve smyslu § 34 odhadního řádu čís. 100/33 Sb. z. a n., nýbrž proti pozdějšímu usnesení ze dne 24. června 1936, jímž byly zamítnuty námitky stěžovatelů proti určení odhadní ceny. O těchto námitkách ustanovuje § 35, odst. 2 odhadního řádu čís. 100/33 Sb. z. a n., že na jejich základě rozhodne exekuční soud znovu o odhadní ceně. Toto nové rozhodnutí o odhadní ceně na podkladě námitek vznesených proti dřívějšímu určení odhadní ceny není tedy již součástí původního reálního výkonu odhadu příslušejícího podle § 117 j. n. okresnímu soudu, v jehož obvodě nemovitost leží, a v exekučním řízení přísluší je vydati soudu exekučnímu, i když byl odhad vykonán soudem jiným. Z toho dále vyplývá, že soud, jenž na podkladě podaných námitek přezkoumává určení odhadní ceny soudem reálním (§ 117 j. n.), rozhoduje o odhadní ceně znovu a samostatně. To platí podle § 9, odst. 2 vlád. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. obdobně i v případě odhadu v zemědělském vyrovnacím řízení, jenže tu místo exekučního soudu vystupuje a znovu rozhoduje vyrovnací komisař (§ 14 uvedeného vl. nař. a § 32 vyr. ř.). Jest proto schválný názor krajského soudu v M., že napadené usnesení soudu první stolice bylo vydáno vyrovnacím komisařem, takže k rozhodnutí o rekursech proti němu podaných jest podle § 192 konk. ř., § 70 vyr. ř. a § 3 vlád. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. povolán vrchní soud.

Čís. 15434.

Byly-li pojištěny proti požáru jednou pojistkou jednak nemovitosti (budovy), jednak svršky, avšak bylo-li stanoveno u každé skupiny zvláštní pojistné, jde vlastně o dvě samostatné pojistné smlouvy. Porušení oznamovací povinnosti o množném pojištění jedné skupiny (svršků) se nevztahuje svým účinkem na skupinu druhou (budovy).

(Rozh. ze dne 24. září 1936, Rv I 1983/34.)

Proti žalobě na vyplacení pojistné částky za zhořelou budovu namítla žalovaná pojišťovna, že žalobce porušil povinnost čl. 12 pojišť. podmínek, podle nichž byl povinen ihned oznámiti pojistiteli každé pojištění pro tytéž věci proti těmž nebezpečí u jiného pojistitele uzavřené s udáním pojistitele, u kterého bylo nové pojištění uzavřeno, jakož i výši pojištěné sumy. Žalobce sice oznámil, že tytéž věci (budovu) pojistil u pojišťovny Sv. F., avšak neoznámil, že pojistil také i movité věci u S. pojišťovacího ústavu. Nižší soudy žalobě vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce pojistil u žalované proti požáru v jedné pojistce dům a movité věci, tedy dvě skupiny věcí, a pro každou z nich bylo stanoveno zvlášť pojistné. Při

pojištění dvou skupin věcí jde o dvě pojišťovací smlouvy, z nichž pro každou bylo ustanoveno zvláštní pojistné, jde o dvě pojišťovací smlouvy toutéž pojistkou uzavřené, a proto vzhledem k jasnému znění čl. 12, odst. 1 pojišť. podmínek nesprávný údaj stran jedné skupiny nemá vlivu na platnost pojišťovací smlouvy stran druhé skupiny. Uvedl-li tedy žalobce v pojišťovacím návrhu žalované pojišťovně, že toliko dům jest již u jiného ústavu, u pojišťovny Sv. F., pojištěn, o pojištění svršků u S. pojišťovacího ústavu se nezmínil, tedy toto pojištění věcí druhé skupiny jí neoznámil, nepozbyl nároku na plnění žalované pojišťovatelky stran domu, předmětu to jiné skupiny, nesprávným údajem nedotčené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle čl. 12, odst. 1 všeob. pojišťovacích podmínek pro požární pojištění jest pojistník povinen oznámiti pojistiteli každé pojištění pro tytéž věci proti těmž nebezpečí od něho nebo na jeho účet u jiného pojistitele uzavřené. Z doslovu toho je zřejmé, že této oznamovací povinnosti podléhá sice každé pojištění, ale uzavřené pro tytéž věci a ovšem i proti těmž nebezpečí. Pokud se dovolatelka zdůrazněním slova »každé« pokouší o jiný snad výklad, svědčí doslov tohoto ustanovení proti ní. V tom však není jádro souzeného sporu. Pojistník měl zajisté podle čl. 12, odst. 1 povinnost oznámiti žalované pojištění svršků u S. pojišťovacího ústavu, neboť podle nesporného děje byly to tytéž předměty, jež pojistil také u žalované pojišťovny. Spornou jest otázka, jaký dosah to mělo ve smyslu čl. 12, odst. 2 všeob. poj. podmínek, jestliže neučinil toto povinně oznámení. V tom směru podle znění první věty čl. 12, odst. 2 všeob. poj. podmínek, porušil-li pojistník povinnost stanovenou v odst. 1, má ztratiti právo na pojistitelovo plnění. Dovolatelka ve spojení s výkladem, jaký dává čl. 12, odst. 1 všeob. poj. podmínek, má za to, že průpad pojistníkova práva postihuje celý nárok. Ale v této všeobecnosti nemá pravdu. Sluší rozeznávat, zda jde o plnění z jedné nebo z několika pojistných smluv. V souzeném případě byla sice vyhotovena jedna pojistka na budovu i na ostatní věci, avšak pojištěné předměty byly seznámenány v různých samostatných položkách, dům byl pojištěn na 78.000 Kč a ostatní věci úhrnem na 74.000 Kč, při čemž u každé z obou těchto skupin bylo stanoveno zvláštní, různé pojistné. Součet jeho v úhrnnou částku, z níž vypočtena srážka a vedlejší poplatky, nemá pro posouzení, zda jde o jednotnou smlouvu, podstatného významu, ježto slouží spíše k účelům technickým. Předchozí znaky vedou k úsudku, že podle vůle stran pojistka zahrnuje ve skutečnosti dvě pojistné smlouvy, jednu na dům a druhou na ostatní věci, uváží-li se dále, že s tím souhlasí i všeobecné pojišťovací podmínky, které rozeznávají tyto dvě skupiny, obsahující některá ustanovení, jež se vztahují buď jen na pojištění budov (nemovitosti) nebo jen na svršky. Dovolatelka přeceňuje pro jednotnost smlouvy tu okolnost, že pojištěné

svršky jsou uloženy v budově, neboť udání v pojistce k tomu se vztahující má význam i podle čl. 6, odst. 1 všeob. poj. podmínek jako místo (místnost) pojištění vyznačené v pojistce. Jde tedy vlastně o dvě samostatné pojistné smlouvy. Následkem toho neohlášené množné pojištění jedné skupiny (svršků) se vztahuje svým účinkem sice na všechny věci této skupiny, nikoli však i na skupinu druhou, v souzeném případě na budovu, a jediné za tuto se vymáhá poměrná požární náhrada touto žalobou.

Čís. 15435.

K pojmu ztracené věci podle §§ 388, 389 obč. zák.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, Rv I 2364/34.)

Žalobkyně tvrdíc, že našla šperk patřící žalované, domáhá se na ní nálezného. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud nepovažoval hodinky, o něž jde, za ztracené ve smyslu §§ 388, 389 obč. zák. Pojem »věci ztracené« vyznačuje pozbytí skutečně vlády nad nimi za okolností, že stav ten jest pokládán za trvalý a znovunabytí vlády nad nimi za věc pouhé náhody. Ztracenými jsou proto i předměty, jež přišly ze skutečné vlády jejich držitele bez jeho vědomí a vůle, jež se dostaly na místo majiteli neznámé, pro jejich určení nevhodné anebo pro jejich znovudosažení nepříhodné, takže jejich majitel dle pravidelného anebo alespoň pravděpodobného běhu věci již nemůže počítati s tím, že je dostane zpět do své vlády než čirou náhodou (rozh. č. 1642 Sb. n. s.). Není pochybné, že uvedený šperk, t. j. hodinky, bez vůle a vědomí držitele po případě zaměstnankyně Terezie K. vypadly z otevřeného výkladu na chodník před obchodem žalované firmy, která tím pozbyla skutečně vlády nad nimi. Nelze to na roveň postaviti ani spadnutí zboží před krámem zavěšeného, neboť pro drahocenné hodinky by to bylo jistě místo nevhodné a žádný klenotník nebo hodinář tak nečiní. Nerozhodným jest i, zdali zaměstnanci žalované firmy hned mohli a musili hodinky na chodníku pozorovati, jakmile vystoupili z obchodu, neboť nehledíc k tomu, že jim vůbec ještě nebylo známo, že hodinky byly ztraceny, a až do objevení ztráty mohlo uplynouti tolik času, že již nebylo počítati s jejich znovunabytím na frekventovaném místě, nenahrazuje případná domněnka o tom, kde se věc pravděpodobně ztratila, vůbec skutečné vlády nad ní. Stejně lhostejné jest, že žalobkyně z okolností případu mohla seznati, kdo byl domnělým majitelem nalezených hodinek, neboť ustanovení § 389 obč. zák. zavazuje nálezece v takovém případě pouze k přímému vrácení věci předchozímu

držiteli, aniž mu upírá nárok na nálezné. Přisvědčiti lze odpůrkyni dovolatelčině ovšem v tom, že tento nárok nepřísluší tomu, kdo pozoroval, že někdo věc ztrácí. Ale v souzeném případě žalobkyně neviděla, že hodinky vypadly z výkladu žalované firmy.

Čís. 15436.

Kdo byl přijat soudním znalcem k pomocným pracem na znaleckém posudku, nestal se obchodním pomocníkem podle § 1 (1) zák. o obch. pom.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, Rv I 295/36.)

Žalobce přednesl, že byl zaměstnán u žalovaného po dobu, po kterou žalovaný pracoval z příkazu krajského soudu na znaleckém nálezu v trestním řízení proti činitelům jedné záložny. Se žalovaným měl žalobce ujednan po dobu trvání služebního poměru plat 1.500 Kč měsíčně. Žalobce měl obdržeti za dobu, po kterou pracoval u žalovaného, celkem 12.000 Kč. Obdržel však celkem ve splátkách 8.900 Kč a proto mu dluhuje žalovaný 3.100 Kč. Proto navrhl odsouzení žalovaného k zaplacení této částky. Proti žalobě namítl žalovaný také, že žalobce bez jeho svolení provozoval v obchodním odvětví zaměstnavatelově obchody na vlastní účet a že byl za tuto činnost odměněn částkou, již namítá započtením. Prvý soud uznal žalobní nárok i započtením namítanou pohledávkou důvodem po právu. Odvolací soud započtením namítanou pohledávkou důvodem po právu neuznal.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného.

Důvody:

Žalovaný opřel námitku započtení toho, co si žalobce vydělal prací vykonanou mimo zaměstnání u žalovaného, o ustanovení § 7 zákona č. 20/10 ř. z., podle kterého nesmějí zaměstnanci uvedení v § 1, první odstavec právě řečeného zákona bez svolení zaměstnavatelova ani provozovati samostatný kupecký podnik, ani činiti na svůj nebo cizí účet obchody v obchodním odvětví zaměstnavatelově. U žalobce tyto předpoklady započtení nebyly splněny. Žalobce byl přijat žalovaným k pomocným pracem při nálezu ve věci dotčené záložny, v které žalovaný byl jakožto stálý soudní znalec krajského soudu pověřen vypracováním znaleckého posudku v trestní věci proti činitelům oné záložny. Z tohoto a z vlastního přednesu žalovaného jest zřejmé, že žalobcovo zaměstnání u žalovaného souviselo výhradně s činností žalovaného jako stálého soudního znalce, kterou však s provozováním jeho podniku nelze ztožňovati. Jako soudní znalec náležel žalovaný k osobám, jejichž činnost jest upravena ustanovením trestního řádu a patří k důkazním prostředkům trestním řádem stanoveným, jejichž provádění se děje za spolupůsobení soudu v řízení trestním řádem upraveném. Touto úřední podstatou rázu veřejnoprávního se rozlišovala zvláštní samostatná čin-

nost žalovaného jako soudního znalce od provozování jeho závodu jako podniku soukromého, třebaže obě činnosti byly vykonávány jednou a toutéž osobou. Proto také pokud žalovaný zjednal žalobce výhradně jako pomocníka k vypracování nálezu, součástí to znaleckého posudku, byl žalobce sice podřízen jeho příkazům při konání této odborné práce, nebyl však při tom vůbec zaměstnán v podniku žalovaného a nekonal v něm ani služby kupecké, ani vyšší služby nekupecké. Nevztahovalo se proto na žalobce ustanovení § 1, prvního odstavce zákona č. 20/1917 z., ani ustanovení § 7 téhož zákona, a nemohl žalobce ani sjednávat nějaké obchody na svůj účet s cizími závody v obchodním odvětví žalovaného, což jest dalším předpokladem pro uplatnění zaměstnavatelských práv na započtení zisku zaměstnancem z nedovolené činnosti dosaženého. Žalovaný neměl právního nároku na započtení částek jako vedlejší výdělek žalobcův na žalobní pohledávku.

Čís. 15437.

K § 34 čis. 4 zák. čis. 154/34 Sb. z. a n.

Zda zaměstnanec opominul konati po značnou dobu službu, jest posouditi podle okolností případu.

Výklad pojmu »trvale« ve větě: »zpečuje-li se trvale konati práce«.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, Rv I 1390/36.)

Žalobkyně byla zaměstnána u žalovaného jako kontoristka. O vánocích 1934 byla jí poskytnuta dovolená v trvání deseti dnů, která se skončila dne 2. ledna 1935 ráno, takže se měla téhož dne ráno hlásiti do služby, což neučinila, nýbrž nastoupila službu 3. ledna 1935 ráno, a byla proto žalovaným bez výpovědi propuštěna. Tvrdíc, že k okamžitému propuštění neměl žalovaný zákonného důvodu, poněvadž k jejímu obmeškání s nastoupením služby došlo pro nedostatek vlakového spojení, domáhá se žalobkyně na žalovaném náhrady škody ve výši mzdy, jež by jí příslušela po dobu tříměsíční výpovědní lhůty. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 34 čis. 4 zákona ze dne 11. července 1934 č. 154 Sb. z. a n. jest důležitým důvodem, pro který jest zaměstnavatel oprávněn předčasně propustiti zaměstnance, nekoná-li bez řádně odůvodněné překážky práce po dobu podle okolností značnou. V souzené věci jde o překročení dovolené o jediný den, k čemuž žalobkyně neměla ovšem důležitý důvod, ježto mohla a měla se tak zařídit, aby včas nastoupila službu. Leč další podmínkou tohoto propouštěcího důvodu je, že za-

městnanec nekoná práce po dobu podle okolností značnou. Okolnost, zda opominul po značnou dobu konati službu, jest posuzovati podle okolností případu (Sb. n. s. 1163), doba překážky může býti podle okolností značná, třebaž je poměrně krátká, tak na př. za čilé obchodní sezony, ledaže by zaměstnanec byl přece jen poměrně postradatelný a mohl snadno býti nahrazen jiným. Žalobkyně byla zaměstnána na velkostátku žalovaného a jest obecně známo, že sezona na velkostaticích jest v létě, kdežto v souzené věci šlo o opoždění dne 2. ledna 1935. Žalobkyně byla po dobu dovolené zastoupena jinými zaměstnanci, zejména správcem a nebylo žalovaným tvrzeno, ani prokázáno, že by tento tak nemohl učiniti též dne 2. ledna bez újmy pro žalovaného, že zejména jeho přítomnost mimo kancelář byla toho dne zvláště nutná, že bylo tím něco promeškáno a nastaly nebo aspoň mohly nastati pro podnik závažné nesnáze. Žalovaná přijedši z dovolené teprve dne 3. ledna 1935 jednala proti výslovnému příkazu žalovaného, který jí nepovolil požadovanou dovolenou až do 2. ledna 1935 včetně, nařídiv že má nastoupiti dne 2. ledna 1935 ráno, a celou službu podle toho zařídil. Neposlušnost jest propouštěcím důvodem podle § 34 čis. 4 zákona o soukromých zaměstnancích tehdy, zpečuje-li se zaměstnanec trvale konati práce nebo podrobiti se zaměstnavatelovým rozkazům odůvodněným předmětem pracovního výkonu. Výrazem »trvale« nerozumí se jen časové trvání, nýbrž jde tu též o povahu odporu, t. j. ze zaměstnancova chování musí býti možno souditi, že není ochoten konati práce smluvené nebo odpovídající zákonu. Stačí po případě i jediný případ, avšak musí to býti případ závažný, je-li z okolností trvalost zjevná (srv. Sb. n. s. 12921). Tomu však tak v souzené věci nebylo, neboť žalobkyně skutečně již 31. prosince 1934 odjela z domova, dne 1. ledna 1935 ráno byla v Brně a telegrafovala žalovanému, že přijede dne 2. ledna 1935 večer a že její opoždění nebylo svévolné, jsouc omluvitelné zvláštěními okolnostmi případu. Překročil-li však zaměstnanec ojedinele příkaz, nemaje v úmyslu poškoditi zaměstnavatele, nelze z toho ani usuzovati, že se stal nehodným zaměstnavatelovy důvěry (srov. Sb. n. s. č. 447). Odvolacímu soudu nelze tudíž vytýkati, že věc posoudil nesprávně.

Čís. 15438.

Stavební družstvo jest oprávněno dáti výpověď z bytu členu družstva, jenž byl podle stanov povinen bytu »trvale osobně užívatí«, jest-liže tak nemůže činiti, poněvadž byl přeložen jako státní úředník na jiné místo, třebaž v bytě tom nadále bydlela jeho rodina.

(Rozh. ze dne 25. září 1936, Rv I 1651/36.)

Žalující družstvo odvolávajíc se na své stanovy, podle nichž nájemník musí pronajatého bytu osobně trvale užívatí, vypovědělo žalovaného z bytu, poněvadž byv přeložen na jiné služební místo těmto pod-

minkám nevyhovuje. Prvý soud k námitkám žalovaného prohlásil výpověď za zrušenou. Odvolací soud ponechal výpověď v účinnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Rozhodující otázkou v tomto sporu je, zdali hledíc k tomu, že ve sporném bytě bydlí dosud manželka žalovaného, lze mít za to, že byt tento obývá (užívá) žalovaný osobně trvale, jak to předpokládá ustanovení § 22, odst. 1 stanov žalující strany. Nemohly by zajisté v tomto směru vzniknouti žádné pochybnosti v tom případě, kdyby žalovaný s podržením svého dosavadního služebního místa v P. byl jen na přechodnou dobu služebně přidělen na jiné místo tak, že by se po splnění účelu přidělení měl opět vrátiti na své služební místo do P. Takovéto přidělení rázu pouze přechodného by se otázky jeho rodinného bytu po této stránce vůbec nedotýkalo a arci muselo by se mít za to, že dosavadní byt v P. osobně trvale obývá, když by jej obývala jeho rodina. Avšak tomu tak není. Žalovaný byl jako úředník státních drah se sídlem v P. přeložen na jiné služební místo, a to do jiné země. Podle dopisu ministerstva železnic nelze za nynější situace předpokládati, že by žalovaný byl v dohledné době přemístěn zpět do P. Z toho vyplývá, že tu nejde o přidělení na jiné služební místo jen na dobu přechodnou v tom smyslu, jako bylo doličeno, ale o přemístění rázu trvalého. A pohlíží-li se na věc s tohoto hlediska, nelze říci, že by žalovaný, který nemá své úřední sídlo v P. a není vázán bytem na P., naopak svým úředním zaměstnáním je povinen bydlet ve svém nynějším služebním místě daleko od P. (v jiné zemi), sporného bytu užíval osobně trvale, jak to vyžaduje ustanovení § 22, odst. 1 stanov žalujícího družstva. Posoudil tudíž odvolací soud věc po právní stránce správně, když vyslovil, že žalovaný neplní závazky ze smlouvy nájemní, ježto neobývá sporný byt osobně trvale, jak to stanoví družstva vyžadují. Rovněž jest souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že se další podržení bytu žalovaným případně jeho rodinou přičítá vlastnímu účelu stanov, poněvadž by se tím odnímal tento byt jiným členům družstva, kteří jsou svým zaměstnáním nuceni bydlet v P. bytu buď vůbec nemají anebo alespoň ne byt levný a zdravotně odpovídající, jak to předpokládají stanoví družstva. Nasvědčuje tomu i nájemní řád žalujícího družstva, který podle stanov upravuje podrobně zásady pro pronajímání bytu a který v § 4, odst. 3 takový případ, o jaký v tomto sporu jde, předpokládá uváděje, že uchazeči o byt, kteří v družstevních nájemních domech již bydleli a ze služebních důvodů byli nuceni přerušiti nájemní poměr, jsou při pořadí pro přiděl bytu postaveni na roveň členům bydlícím v družstevních domech, kteří podle odst. 2 téhož § mají vždy přednost před členy v družstevním domě ještě nebydlícími. Tím jsou zároveň rozptýleny i obavy dovolatele, že v případě, že by byl zpět přemístěn do P., by jeho oběť, kterou jako člen družstva přinesl, byla marná.

Čís. 15439.

Výstavce směnky jest oprávněn vepsati osobu, která podle původní dohody měla vystupovati jako směnečný ručitel, do směnečné adresy jako směnečníka, došlo-li srovnalou vůlí stran k změně původního ujednání.

Zaručil-li se směnečný rukojmí za příjemce směnky a je tu forma a l n ě platný akcept, nemůže se rukojmí dovolávati neplatnosti svého závazku proto, že je závazek hlavního dlužníka (příjemce směnky) materiálně neplatný.

Posouzení námitky započtení podle § 88 sm. ř. jest otázkou právní, o níž dovolací soud může rozhodnouti, i když se jí odvolací soud neobíral.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, Rv I 1716/36.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu podali žalovaní směnečné námitky, dle kterých, jak uvedli, bylo ujednáno, že žalovaný S. podepíše směnku jako ručitel za spolužalovanou Marii P-ovou, a nikdy nebylo ujednáno, že ji podepíše jako směnečný akceptant. Je proto závazek závazek žalovaného S-a neplatný pro nedostatek zákonem předepsané formy. Žalovaný S. neobdržel také od žalobkyně žádnou hodnotu. Žalovaná P-ová se nedohodla, že podepíše směnku jako ručitelka, a ježto je neplatný závazek hlavní, je neplatný i její závazek akcessorní. Dále namítli započtením pohledávku. Žalobkyně navrhla ponechání směnečného platebního příkazu v platnosti a přednesla, že zažalovanou směnku měl původně podepsati žalovaný Karel S. jako ručitel a žalovaná P-ová jako akceptantka, že však toto ujednání bylo změněno při podpisu smenek, když S. podepsal směnku jako akceptant a P-ová jako ručitelka, při čemž doložku jako ručitelka vypsala vlastnoručně. Příjem smenek potvrdila žalobkyně žalovaným dopisy, v nichž jest výslovně uveden S. jako akceptant a P-ová jako ručitelka. Došlo tak k novému projevu srovnalé vůle stran, dle něhož původní ujednání ze dne 4. června 1935 bylo pozměněno tak, že nadále akceptantem směnky bude žalovaný S. a ručitelkou žalovaná P-ová. Žalobkyně dále uvedla, že k započtení namítané pohledávky nemají náležitosti § 88 směn. zák. Nároky ty jsou i věcně bezdůvodné, ježto mezi stranami bylo sjednáno, že veškeré nároky žalovaných proti žalobkyni, ať již vznikly z jakéhokoliv důvodu, jsou vyrovnány. Prvý soud neprávem má za to, že původní ujednání dle objednánoho listu ze dne 4. června 1935, kterým bylo sjednáno, že Marie P-ová podepíše směnku jako příjemkyně a Karel S. že směnku podepíše jako ručitel, bylo změněno v tom směru, že se Karel S. podepíše jako příjemce a Marie P-ová jako ručitelka. V tom má pravdu, neboť ze skutkových zjištění vyplývá, že Karel S. na směnce jest uveden jako příjemce, kdežto Marie P-ová jako ručitelka, a že oba dva také

podepsali takto směnku. Prvý soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti proto, že žalovaná Marie P-ová musila si býti vědoma toho, že když píše na směnku doložku jako ručitelka, že ji podepisuje jako ručitelka a nikoliv akceptantka. Ale tento názor nelze udržeti, neboť zástupce žalobkyně K. měl s sebou blanco směnku, kterou předložil Marii P-ové i Karlu S-ovi o půlnoci k podpisu a poněvadž nevěděl, zdali Marie P-ová vůbec vstane a směnku podepíše, že předložil S-ovi k podpisu směnku jako akceptantovi, který ji také podepsal, a teprve když se Marie P-ová dostavila, že z opatrnosti směnku předložil i jí a navrhl, by ji podepsala jako ručitelka. Přihlíží-li se i k objednacím listu, dle něhož Marie P-ová směnku měla akceptovati, kdežto jako ručitel měl býti uveden Karel S., a dále že v týchž podmínkách jest uvedeno, že případné odchylky od podmínek v objednacím listu uvedených jsou jen tehdy závazné, byly-li centrálou žalobkyně písemně potvrzeny, znamená dodatečné vyplnění a doplnění směnky vepsáním jména rukojmího do adresy změnu obsahu v jeho neprospěch, tedy padělání, z něhož nemůže nabytí žádný majitel směnky práva, předpokládaje ovšem, že výstavce nebo jiný majitel směnky nebyl k doplnění směnky oprávněn. Toto doplnění směnky proti původní úmluvě záměnou osob směnku podepsavších se však rovná padělání směnky, kteréž má za následek neplatnost směnky, a tato neplatnost činí i směnku neplatnou. Vždyť i žalobkyně sama, jak ze směnky jest patrné, chtěla vepsati původně do adresy Marii P-ovou a také její křestní jméno do adresy již napsala, ovšem později je přepsala na křestní jméno Karel a rovněž i začáteční písmeno jejího jména napsala, leč do závorek uzavřela, teprve napsala jméno S-a jako akceptanta. Učinil-li tedy K. proti původnímu znění objednávky samovolnou změnu podpisů obou osob, učinil tak proti smlouvě a nemůže z toho žalobkyně nyní ve svůj prospěch se dovolávati snad mlčky projeveného souhlasu obou stran, když zástupce žalobkyně dle podmínek objednávky není oprávněn takovouto změnu závaznou činiti, nebyla-li centrálou písemně potvrzena. Nutno také uvážiti nezvyklou dobu, v níž předložena byla směnka k podpisu oběma stranám, takže nelze z pouhého podpisu dle návrhu Ladislava K-e souditi na přijetí nové oferty, kterou původní smlouva se v podstatě mění.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu, pokud šlo o žalovanou Marii P-ovou, a uložil odvolacímu soudu, by, pokud jde o žalovaného Karla S-a, znovu jednal a rozhodl.

Důvody :

Pro vyřízení tohoto sporu stran prvního žalovaného je rozhodná skutečnost, že srovnalou vůlí stran došlo k změně původního ujednání ze dne 7. června 1935, dle něhož kupitelka, druhá žalovaná, měla býti na směnce pro zbytek kupní ceny akceptantkou a první žalovaný směnečným rukojmím. V tom směru první soud dospěl k závěru, že k takové změně došlo zjektiv, že první žalovaný je podepsán na směnce jako pří-

jemce a druhá žalovaná jako ručitelka, že první žalovaný byl při předávání vozu ochoten podepsat směnku jako akceptant a druhá žalovaná ji dle návrhu zástupce žalobkyně K. podepsala jako ručitelka, že žalobkyně přijala směnku bez námitek a schválila nové ujednání. Žalování tento závěr prvního soudu napadli v odvolání pro nesprávné posouzení věci po stránce právní a skutkové a pro nesprávné hodnocení důkazů. Odvolací soud má za to, že zástupce K. učinil, nejsa k tomu oprávněn, samovolnou změnu podpisů obou žalovaných a že žalobkyně nemůže z toho ve svůj prospěch se dovolávati mlčky projeveného souhlasu obou stran, nebyla-li změna centrálou potvrzena, při čemž přezírá hořejší zjištění prvního soudu, z nichž dospěl k závěru o změně původního ujednání, ač neprovedl žádných důkazů a zejména nedbal vůbec obsahu a právního významu důležitých dopisů ze dne 17. června 1935, jež byly potvrzením smének žalovanými akceptovaných, pokud se týče zaručených. Dojítí k jinému skutkovému základu o změně ujednání stran, než který učinil první soud, mohl odvolací soud jen po opakování příslušných důkazů a po jich zhodnocení, což se v souzeném případě nestalo, takže v tom směru je tu právem vytýkána vadnost řízení (čís. 2 § 503 c. ř. s.) a rozporu se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.), pokud nepřihlížel odvolací soud k rozhodným okolnostem, jež jsou ve spisech. Právní stanovisko prvního žalovaného bylo by správné jen tenkrát, kdyby byl odvolací soud po řádně provedeném řízení dospěl k zjištěným okolnostem, z nichž by bylo lze dojítí k závěru, že původní ujednání stran nebylo vůlí stran změněno, neboť pak by dovolatelka nebyla oprávněna vepsati jméno prvního žalovaného do adresy a učiniti z něho směnečníka bez jeho souhlasu (rozh. čís. 10994 Sb. n. s.). Pro správné vyřešení této otázky bude důležité zjistiti časový postup a bližší okolnosti podpisu blanco směnky žalovanými, zejména, zda první žalovaný viděl směnku ještě před jejím odevzdáním K-ovi, když ji již podepsala druhá žalovaná s doložkou rukojemskou, zda proti tomu něco namítal, neboť neodporoval-li tomu, bylo by lze usuzovati, že tím mlčky souhlasil, aby nastala změna původního ujednání, dle něhož měl býti na směnce jen ručitelem. Stejně nutno zhodnotiti význam dopisů ze 17. června 1935, neboť v nich první žalovaný seznal, že je uveden na směnce jako akceptant. Neučinil-li žádných námitek proti dopisům, pak bude lze rovněž z jeho mlčení usuzovati na souhlas se změnou úlohy, aby byl příjemcem směnky. Směnečné námitky druhé žalované tkví hlavně v tom, že její závazek jako akcesorní je neplatný proto, že hlavní závazek — prvního žalovaného — je neplatný. Než v tomto znění není tato námitka s hlediska § 63 sm. zák. opodstatněna, neboť jenom formální platnost avalu je závislá na formální platnosti směnečného prohlášení principálního dlužníka, nikoli však materiální platnost — závaznost — avalu, tato je nezávislá na materiální platnosti směnečného prohlášení hlavního dlužníka. Zaručil-li se tedy směnečný rukojmí za akceptanta, musí tu býti formálně platný akcept, a je-li formálně platný závazek takového rukojmího, je také právně materiálně závazný, třebaž byl principální skripturní akt materiálně neplatný. Podle převzatého zjištění odvolacího

soudu byl prvý žalovaný na směnce uveden jako příjemce a druhá žalovaná jako ručitelka, a oba podepsali takto směnkou. Z toho nutno usuzovati, že formálně byly oba podpisy platné, a druhá žalovaná jako směnečný rukojmí nemůže se dovolávati neplatnosti svého závazku z důvodu, že závazek prvního žalovaného jako akceptanta jest neplatný pro nedodržení původní úmluvy, dle níž měl býti jen ručitelem směnečným, tedy z důvodu hmotněprávního. Závazek druhé žalované jest tu samostatný a nikoliv subsidiární (§ 63 sm. zák.) a jest proto pro platnost jejího závazku nerozhodné, jak bude vyřešena otázka platnosti závazku druhého žalovaného. Druhá žalovaná sice uplatňovala též dvě pohledávky z různých důvodů započtením proti zažalované pohledávce. Prvý soud neuznal tuto námitku za přípustnou s hlediska § 88 sm. zák., což bylo napadeno v odvolání. Odvolací soud se sice touto výtkou vzhledem k jejímu názoru na věc neobíral, avšak to nemůže býti překážkou dovolacímu soudu, aby ihned ve věci samé rozhodl, poněvadž jde jen o právní otázku a nikoli o otázku skutkového zjištění. V tom směru má dovolací soud vzhledem k obsahu námitek za to, že tu skutečně běželo jen o nároky kompensando namítané, pro něž nebylo zákonných náležitostí ve smyslu § 88 sm. zák., a je proto ona námitka lichá.

Čís. 15440.

K pojmu »prokazatelnosti« ve smyslu § 428 obč. zák.

K odevzdání prohlášením podle § 428 obč. zák. nestačí, ukázal-li zcizitel jednotlivé věci přejímátele a ten se jich dotkl rukou prohlásiv, že přejímá věci ty do svého vlastnictví a ponechává je nadále zciziteli v užívání.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, Rv I 1902/36.)

Žalobkyně tvrdí k zabaveným svrškům právo vlastnické domáhá se jejich vyloučení z exekuce žalobou podle § 37 ex. ř. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobním důvodem odporu vzneseného žalobkyní proti výkonu exekuce (§ 37 ex. ř.) na svršky jest tvrzené vlastnické právo žalobkynino k těmto předmětům stíženým exekucním zástavním právem. Závisí tudíž rozhodnutí sporu na tom, zda žalobkyně nabyla platně vlastnictví k těmto movitostem. V té příčině zjistil první soud, že v roce 1933, kdy bratr žalobkynin ing. Ferdinand K. byl ve finanční tísní, koupila žalobkyně od něho za 1.100 Kč mimo jiné věci ceteru v pouzdře, skřín, železnou postel a psací stroj a že tyto věci převzala tím způsobem, že prošla se jmenovaným bratrem jeho byt, kde byly věci umístěny, dotkla se jich a prohlásila, že dotčené věci přijímá do svého vlastnictví a ponechává je u bratra v úschově, až si zařídí vlastní ordinaci, s čímž ing. Ferdi-

nand K. souhlasil. Vyplývá tedy z těchto zjištění, že prodané předměty byly a zůstaly v bytě prodatelově, který jich nadále užívá, že tam byly tyto věci též zabaveny a že si je měla žalobkyně vzíti teprve, až si zařídí ordinaci. Vychází-li se z tohoto zjištěného skutkového stavu, jest schválně právní závěr rozsudku odvolacího soudu, že svršky, o něž v souzené věci jde, nebyly žalobkyni prodatelem odevzdány prohlášením, jak je má na mysli § 428 obč. zák. Dovolatelka se marně snaží ve svém dovolání doličiti opak. Podle § 428 obč. zák. se vyžaduje k nabytí vlastnictví k movitým věcem, aby zcizitel dal prokazatelným způsobem najevo svoji vůli, že zcizenou věc bude budoucně chovati jménem přejímátele. K platnosti dohody o tom, že vlastnictví přechází na druhého smluvníka, že však věc zůstane v chování zcizitelově, který ji budoucně chce držeti jménem nabyvatelovým, není sice potřebí, aby se tento projev vůle stal výslovně, nýbrž jen, aby se projev zcizitelovy vůle, směřující k převodu vlastnictví k movité věci a k převzetí závazku opatrovatí věc pro přejímátele a vydání ji nabyvateli podle ujednání učiněného při zcizení věci, stal způsobem prokazatelným, tedy i takovými činy, jež uváží-li se všechny okolnosti případu, nedávají rozumné příčiny o takové vůli pochybovatí (srov. rozh. čís. 13057, 9306 a j. Sb. n. s.), ale takový projev vůle potřebný podle § 428 obč. zák. musí při tom vycházeti od zcizitele, neboť předpokladem předpisu § 428 obč. zák. a tedy i požadovaného tam prohlášení jest, aby zcizená věc byla zcizitelem kupiteli odevzdána. Jest proto potřebí, aby zcizitel způsobem, o jehož významu není důvodu pochybovatí, prohlásil buď výslovně svoji vůli, že věc tímto prohlášením odevzdává, anebo jasně dal najevo, že se změnil směr jeho vůle tak, že věc, kterou dosud choval mocí svého práva vlastnického, budoucně bude chovati jménem nabyvatelovým. Tohoto požadavku jasné prokazatelnosti projevu vůle odevzdání movitou věc prohlášením, zdůrazněného v § 428 obč. zák. (slova: »wenn der Veräusserer auf eine erweisliche Art seinen Willen an der Tag legt«), jest dbáti zejména v případech, kde změna právního stavu není navenek poznatelná, jako tomu bylo též v souzené věci. Nemá-li se způsob nabytí vlastnictví prohlášením podle § 428 obč. zák. státi prostředkem k zneužívání, musí býti toto prohlášení učiněno způsobem vylučujícím každé podezření, každou pochybnost a každou nejasnost. Této náležitosti však postrádá zjištěné ujednání žalobkyně s prodatelem. Neboť, nehledíc ani k tomu, že o ujednání tom nebyla zřízena listina a že nebylo prokázáno, že by bylo učiněno před svědky, neobsahuje toto ujednání jasného prohlášení zcizitele ing. Ferdinanda K., že převádí na žalobkyni vlastnictví k prodaným věcem a že se zavazuje chovati prodané věci jejím jménem. Ze zjištění, že prodatel »souhlasil« s prohlášením žalobcovým, kterýžto výraz pro svou všeobecnost postrádá určité náplně, nevyplývá nepochybně, že by byl prodatel nějakým určitým, každou pochybnost vylučujícím způsobem prohlásil svoji vůli převésti prodané nemovitosti do vlastnictví žalobkyně a držeti je budoucně jejím jménem. Ježto jednostranné prohlášení žalobkynino samo o sobě jest právně bezvýznamné a nějaké jasné a nepochybné prohlášení pro-

datelovo v naznačeném směru nebylo zjištěno, nemohl mít tvrzený způsob odevzdání právního účinku vytčeného v § 428 obč. zák., totiž nabytí vlastnictví ke koupeným věcem pro žalobkyni. Nenabyla-li však žalobkyně vlastnictví, nepřísluší jí ani právo, jež by exekuci na koupené ji movitosti činilo nepřipustnou, pročež právem odvolací soud její žalobu zamítl. Z rozhodnutí čis. 1696 a 12650 Sb. n. s. nemůže dovoatelka pro sebe nic vytěžit, neboť tato rozhodnutí mluví proti ní vyžadující, aby prohlášení zcizitelovo bylo poznatelné i vůči třetím osobám, a tomu v souzené věci tak není. Nezáleží na tom, že podle tvrzení žaloby nejde o věci patřící povinné Marii K., neboť jediné rozhodné tu jest, zda lze z prohlášení ve smyslu § 428 obč. zák. seznati, že ten, kdo tvrdí vlastnictví k movité věci, jest skutečně oprávněným z vlastnického práva. Tohoto práva však žalobkyně nenabyla.

Čís. 15441.

Odvodňovací družstvo nenáleží k veřejným orgánům v § 172 ex. ř. uvedeným.

Přednostnímu uspokojení zadrželých příspěvků, jež mají být placeny vodnímu družstvu, nevádí, že nebyly přihlášeny k dražebnímu roku před počátkem dražby, byly-li jen přihlášeny k rozvrhovému roku.

(Rozh. ze dne 24. září 1936, R II 376/36.)

Odvodňovací družstvo mělo vloženo právo zástavní na nemovitosti v dražbě prodané podle dluhopisu ze dne 4. června 1934 pro pohledávku 6.340 Kč. U rozvrhového roku uplatňovalo svým předsedou částku 5.542 Kč 25 h v přednostním pořadí předloživši o tom u rozvrhového roku výkaz dlužných příspěvků potvrzený okresním úřadem jako vykonatelný. Zástupce jiného knihovního věřitele podal u rozvrhového roku odpor proti přednostnímu přikázání, poněvadž pohledávka nebyla před dražbou písemným podáním přihlášena. Prvý soudce nepřiznal pohledávce odvodňovacího družstva přednostní pořadí proto, že jeho pohledávky nepoživají přednostního pořadí. Rekursní soud nevyhověl rekursu. **Důvody:** Z výkazu jest zřejmé, že jde o členské příspěvky vodnímu družstvu za provedenou melioraci, které podle § 61 slez. vod. zák. (zák. z 28. srpna 1870 čis. 51 z. z.) a čl. III. uv. zák. k ex. ř. poživají přednosti před jinými břemeny reálními přímo po daních a veřejných dávkách. Přesto stížnosti nelze vyhověti, poněvadž družstvo nejpozději při dražebním stání před počátkem dražby neohlásilo své nároky (§ 172, 216 ex. ř.). I když v citovaných místech zákonných se jedná o orgánech veřejných, které jsou povolány předpisovat a vymáhati daně a přírázky a jiné veřejné dávky, vztahuje se předpis ten i na přednostní pořadí pohledávky stěžujícího si družstva, když zejména nelze ani zjistiti z pozemkové knihy, že se jedná o přednostní pohledávku, poněvadž vložení zástavního práva se stalo na základě dluhopisu a nikoliv na základě výkazu dlužných příspěvků vodního družstva.

Nejvyšší soud přikázal družstvu přihlášenou pohledávku v přednostním pořadí.

Důvody:

Zákon ukládá v § 172, odst. 2 ex. ř. toliko veřejným orgánům v odstavci 1 č. 1 jmenovaným povinnost, aby nejpozději při dražebním roku před počátkem dražby ohlásily daně, přírázky, poplatky a jiné veřejné dávky s úroky a jiným příslušenstvím, které jsou zadrženy a z nemovitosti mají být zapraveny, ale knihovním zápisem nebyly ještě zajištěny, pod sankcí, že by jinak tyto nároky, nehledíc ku přednostnímu právu jim snad příslušejícímu, uspokojeny byly z rozdělované podstaty teprve po úplném uspokojení vymáhajícího věřitele. Není pochybnosti o tom, že odvodňovací družstvo nenáleží k veřejným orgánům v § 172 ex. ř. výčetno jmenovaným a že příspěvky vodním družstvům nemají povahu daní, poplatků a veřejných dávek, neboť zákon stanoví (§ 23 zák. z 30. května 1969 č. 93 ř. z.), že příslušná povinnost majitele pozemku plniti závazky z členství vycházející jest břemenem na pozemku váznoucím (reálním břemenem) a že má až do sumy po tři léta zadrželé přednost před jinými břemeny reálními přímo po daních a dávkách veřejných. Přednostnímu uspokojení zadrželých příspěvků, o kteréž jde, nevádílo tudíž, že nebyly přihlášeny při dražebním roku před počátkem dražby, vyhověl-li stěžovatel jen ohlašovací povinnosti § 210 ex. ř. mu uložené, a to se v tomto případě stalo, neboť odvodňovací družstvo ohlásilo příslušnou pohledávku při rozvrhovém roku a předložilo zároveň řádný doklad, t. j. výkaz dlužných příspěvků opatřený příslušným okresním úřadem doložkou o vykonatelnosti. Nesejde tedy ani na tom, zda bylo z pozemkové knihy seznatelné, že přihlášený nárok byl na vydražené nemovitosti knihovně zajištěn čili nic. Ježto jinak proti ohlášenému nároku, o kterýž jde, a zejména proti jeho výši nebyl vznesen odpor a přednostní pořadí nároku jest odůvodněno dotčeným již vodním zákonem č. 93/1869 ř. z. a § 61 slez. vod. zák. (zák. z 28. srpna 1870 č. 51 z. z.), byl nárok družstva přikázán v přednostním pořadí.

Čís. 15442.

Aj započatím z e m e d e l s k é h o vyrovnacieho pokračovania podľa vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. proti advokátovi zaniká jeho právo vykonávať advokáciu.

(Rozh. z 24. septembra 1936, R III 591/36.)

Advokátska komora vzala usnesením na vedomie oznámenie krajského súdu, že proti advokátovi Drovi G. započaté bolo zemedelské vyrovnacie pokračovanie a dotyčného advokáta podľa § 3 lit. i) zák. č. 40/1922 Sb. z. a n. zo soznamu advokátov vytrela.

Na j v y š š í s ú d napadnuté usnesenie potvrdil s tým, že na ustanovení § 3 lit. i) novely č. 40/1922 Sb. z. a n. nebolo vládnym nariadením o zemedelskom vyrovnacom pokračovaní č. 76/1936 Sb. z. a n. nič zmenené.

Čís. 15443.

K výkladu § 11 zák. o úrazovém pojištění. Pojem podnikatele.

(Rozh. ze dne 25. září 1936, Rv I 1730/34.)

Žalobce byl přijat žalovaným k práci v cihelně. Při práci se těžce zranil (propadl se podlahou) a domáhá se proto na žalovaném náhrady škody tvrdě, že žalovaný jeho úraz zavinil. P r v ý s o u d uznal žalobní nárok zčásti důvodem po právu. O d v o l a c í s o u d neuznal žalobní nárok důvodem po právu vůbec. D ů v o d y: Koho třeba pokládati za podnikatele, stanoví § 11 zákona o úrazovém pojištění dělnickém. Zde padá na váhu ustanovení posledního odstavce tohoto §u, kde je řečeno: »Za podnikatele podniku podléhajícího pojištění se pokládá ten, na jehož účet provozování se děje.« S hlediska tohoto ustanovení třeba řešiti příslušnou otázku podle vlastnosti žalovaného jako podnikatele a zkoumati toliko, zda ona cihelna byla provozována na účet žalovaného. Pro řešení této otázky je rozhodující smlouva, kterou uzavřela stavební společnost jako pachtýřka cihelny se žalovaným. Z obsahu této smlouvy lze jasně seznati, že žalovaný provozoval cihelnu na vlastní účet. Mluví pro to jasně zejména ustanovení odst. III. smlouvy, že žalovaný má hraditi veškeré výdaje výroby, mzdy se všemi pojištěními atd., zcela hotového materiálu cihlářského; ustanovení odst. II. a VI. smlouvy, že žalovaný přejímá výrobu stavebních cihel, klínovek, duté krytiny, dlaždiček atd. v akordu za určité ceny; že jmenovaná stavební společnost nemá hraditi žádnou jakoukoli škodu, jestliže cihelna zastaví práci pro poměry povětrnostní, živelní události nebo pro opravy, přeruší-li ji i na čas pro jakoukoli příhodu; že je žalovaný oprávněn vyrobiti tolik cihel, kolik lze vyrobiti se zařízeními po ruce jsoucími; konečně ustanovení odst. IX. smlouvy, že přijímání a odměna dělníků je věcí žalovaného, že se žalovaný má starati o to, aby všichni dělníci, v cihelně zaměstnaní, byli přihlášení u sociálního a úrazového pojištění, že tedy jmenovaná stavební společnost nemá nic co činiti s dělníky, jejich odměnou a pojištěním, všechna tato sociální břemena jsou obsažena už v akordních cenách; že žalovaný nese plnou zodpovědnost za všechny příhody i vůči úřadům; a že také pro zásilky hotového vypáleného zboží mají platiti určité sazby. Z těchto ustanovení lze seznati zcela nepochybně, že žalovaný nesl nebezpečí podniku, že bral pro sebe užitek podniku, který plynul z jeho opatření a kalkulací, i že nesl ztrátu, která vznikala z nehospodárné správy na jeho straně. Je tedy podnikatelem podle zákona shora citovaného a ručí podle § 46 zák. o úrazovém pojištění dělnickém jen tehdy, způsobil-li podnikový úraz úmyslně. Je nesporné, že v da-

ném případě jde o nehodu v podniku pojištěném podle zákona o úrazovém pojištění dělnickém a nehodu tu nezpůsobil žalovaný úmyslně. Pro řešení otázky, zda žalovaného třeba pokládati za podnikatele, rozhoduje toliko citované ustanovení zákona a obsah smlouvy, nikoli okolnosti, jimiž se obírá naříkaný rozsudek, jako přihláška žalovaného k pensijnímu pojištění u pens. ústavu, názor, který vyslovil okresní úřad, přihláška žalovaného k nemocenskému pojištění a předpis daně výdělkové. Pro správnost názoru, který zastává odvolací soud, mluví i ustanovení odst. 2 § 8 zák. z 8. dubna 1928 čís. 184 Sb., podle kterého jsou akordanti postaveni na roveň zaměstnavatelům.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Odvolací soud rozřešil otázku, zdali žalovaný byl podnikatelem, správně z ustanovení § 11 zákona č. 1/88 (v doslovu zák. a nař. č. 96/12, 363/17, 207/19 a 300/21) i z obsahu smlouvy a výstižně svůj právní názor odůvodnil. Nesejde na označení žalovaného jako vedoucího, jímž může býti i osoba jsoucí ve služebním poměru k podnikateli i samostatný podnikatel. Povahu žalovaného jako samostatného podnikatele nevyklučuje ani to, že stavební společnost jako pachtýřka cihelny dala budovy, pece, strojni i jiné zařízení a nářadí, uhlí, el. proud, vodu atd. a byt žalovanému zdarma k dispozici. Podle odst. VI. téže smlouvy byl žalovaný oprávněn vyráběti cihel tolik, kolik mohl, a jen množství, které od každého druhu bylo zhotoviti, mělo býti vždy oznamováno. Konečně ani v povinném podávání zpráv nelze spatřovati okolnost vylučující povahu žalovaného jako samostatného podnikatele ve smyslu § 11 zákona č. 1/88 ř. z. Odvolací soud správně dovedl též z ostatních ustanovení smlouvy samostatnost podnikání žalovaného. Mluví pro to jasně zejména ustanovení odst. III. smlouvy, že žalovaný má hraditi veškeré výdaje výroby, mzdy se všemi pojištěními atd. za zcela hotový materiál cihlářský, dále ustanovení odst. II. a VI. smlouvy, »že žalovaný přejímá výrobu stavebních cihel, klínovek, duté krytiny, dlaždiček atd. v akordu za určité ceny«, že »jmenovaná stavební společnost nemá hraditi žádnou jakoukoli škodu, jestliže cihelna zastaví práci pro poměry povětrnostní, živelní události nebo pro opravy, přeruší-li ji i na čas pro jakoukoli příhodu,« že »je žalovaný oprávněn vyrobiti tolik cihel, kolik lze vyrobiti se zařízeními po ruce jsoucími,« konečně ustanovení odst. IX. smlouvy, »že přijímání a odměna dělníků je věcí žalovaného, že se žalovaný má starati o to, aby všichni dělníci v cihelně zaměstnaní byli přihlášení u sociálního a úrazového pojištění, že tedy jmenovaná stavební společnost nemá nic co činiti s dělníky, jejich odměnou a pojištěním, všechna tato sociální břemena jsou obsažena už v akordních cenách, že žalovaný nese plnou zodpovědnost za všechny příhody i vůči úřadům a že také pro zásilky hotového vypáleného zboží mají platiti určité sazby.« Z těchto ustanovení lze seznati zcela nepochybně, že žalovaný nesl nebezpečí podniku, že bral pro sebe užitek podniku, který plynul

z jeho opatření a kalkulaci, že nesl ztrátu, která vznikla z nehospodárné správy na jeho straně, a že tedy byl samostatným podnikatelem. Za tohoto stavu věci nemá rozhodujícího významu ani přihláška žalovaného k nemocenskému a pensijnímu pojištění a předpis výdělkové daně. Na ustanovení § 8 (2) zákona č. 184/28 Sb. z. a n. správně zákona č. 221/24 v doslovu zákona č. 184/28 Sb. z. a n. o akordantech poukázal odvolací soud jen k dotvrzení správnosti svého názoru, že pro řešení otázky, zda žalovaného jest pokládati za podnikatele, rozhoduje jen ustanovení § 11 zákona č. 1/88 ř.z. a obsah smlouvy, aniž samostatně řešil otázku, kdy jest akordanta pokládati za podnikatele a kdy nikoli, a aniž na tom založil své rozhodnutí, uznáv jinak žalovaného za samostatného podnikatele.

Čís. 15444.

Osmihodinová pracovní doba.

Na šoféra osobního auta se vztahuje předpis prvního odstavce § 12 zák. čís. 91/18 Sb. z. a n.; není třeba, by šofér bydlel v domácnosti zaměstnavatelově.

(Rozh. ze dne 25. září 1936, Rv I 2064/36.)

Žalobce tvrdě, že jako šofér u žalovaného pracoval denně více než 8 hodin, domáhá se na žalovaném náhrady za tuto práci přes čas. Nižší soudy žalobu zamítly vzavše za prokázáno, že žalobce jako šofér osobního auta, na něhož se vztahuje předpis § 12 zák. čís. 91/18 Sb. z. a n., neodpracoval si ani normální počet hodin, jak byl podle uvedeného předpisu povinen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce byl šoférem osobního auta žalovaného. Dovolání uplatňuje jen, že se první odstavec § 12 na žalobce nevztahuje proto, že nebydlil v domácnosti svého zaměstnavatele, totiž žalovaného, a že se ho také druhý odst. § 12 nemůže týkat, ježto u žalobce nešlo o úkony konané nepravdělně a nepatrně namáhavě. Avšak podle názoru nejvyššího soudu rozeznává odst. 1 § 12 cit. zákona dvě skupiny osob, a to jednak osoby zaměstnané a bydlící v domácnosti zaměstnavatelově a na delší dobu než na měsíc najímané, jednak osoby určené k osobním službám. Již z doslovu tohoto odst. § 12 cit. zák. vyplývá zřejmě, že znak bydlení v domácnosti zaměstnavatelově se vyhledává pouze u první skupiny, t. j. u osob zaměstnaných v domácnosti zaměstnavatelově, nikoli však u osob určených k osobním službám. Řidič silostrojů nebývá, a žalobce také nebyl zaměstnán v domácnosti zaměstnavatelově, nýbrž náležel k osobám určeným k osobním službám zaměstnavatelovým, avšak mimo jeho domácnost. Pro žalobce tedy neplatí náležitost bydlení v domácnosti. Již v rozhodnutí č. 8896 Sb. n. s. bylo podrobně vyloženo, že

nadpis tohoto § 12 »osoby v domácnosti zaměstnané« není v souladu s předpisem v tomto § obsaženým (srov. výnos min. soc. péče ze dne 21. března 1919, § 12 cit. zák.) a že proto požadavek bydlení v domácnosti zaměstnavatelově není pro zařazení zaměstnanců pod ustanovení § 12 cit. zák. podstatný a že jeho splnění nelze vyžadovati ani u všech zaměstnanců k osobním službám určeným. Jak podle § 12, odst. první cit. zák., tak i podle výnosu min. soc. péče ze dne 21. března 1919 č. j. 4751/III-19 jest pod ustanovením prvního odst. § 12 cit. zák. zejména počítati i řidiče silostrojů sloužících k osobní potřebě zaměstnavatele a jeho zřizenců. Výnos ten jest ve shodě se zákonem (§ 12, odst. první), pokud se v jeho vysvětlivkách k § 12 cit. zák. uvádí příkladmo, které osoby jest počítati ke skupinám v § 12, odst. první uvedeným (srv. rozh. č. 12422 Sb. n. s.). Je-li tomu tak, je tím vyvrácena výtka dovolatelova a jest proto také správný závěr odvolacího soudu, že se předpis § 12 cit. zák. vztahuje na žalobce, a jest jen ještě dodat, že jde tu o ustanovení odstavce prvního § 12 cit. zákona.

Čís. 15445.

I. Cudzozemská firma má v Československu sporovú spôsobilosť, ak je zapísaná v cudzozemskom obchodnom registre.

II. Keď sa tuzemská a cudzozemská firma shodly na príslušnosti tuzemského súdu, podrobily sa tým aj tuzemskému právu.

(Rozh. z 25. septembra 1936, Rv III 618/35.)

Podľa prednesu žaloby žalovaná strana, resp. jej právna predchodkyňa (tuzemská firma), zaviazala sa záverkovými listami z 19. augusta a 30. septembra 1919 dodať žalujúcej strane »Ludevít G. a synovia, parná píla a obchod so stavebným a palivovým drevom v S.« (v Maďarsku) 2000 vagónov palivového dreva za pevne ujednanú kúpnu cenu, ktorá mala byť zvýšená o príplatok 400 Kč za každý vagón, ktorý by bol dodaný v dobe od 20. novembra 1919 do 31. januára 1920. Na prípad, že by drevo vôbec nebolo dodané, ujednaná bola v záverkových listoch smluvná pokuta 250 Kč za každý nedodaný vagón. — Žalobou domáhala sa žalujúca strana toho, aby žalovaná strana povinná bola zaplatiť 543.346⁷¹ Kč. V žalobnej sume zahrnovala žalujúca strana tieto položky: 1. smluvnú pokutu za nedodaných 1281 vagónov, 2. sumu, ktorú zaplatila za také — žalovanou stranou fakturované — vagóny, ktoré jej v skutočnosti nedošly, a 3. sumu, ktorú zaplatila titulom príplatku 400 Kč aj za také vagóny, ktoré jej nedošly vo vyššie spomenutej dobe, ale až pozdšie.

Súd I. stolice medzitýmnym rozsudkom vyriekol, že žalobný nárok je svojím základom po práve. Odvolací súd rozsudok súdu I. stolice čiastočne zmenil tak, že žalobu dotyčne smluvnej pokuty zamietol, inak rozsudok odvolacieho súdu potvrdil s poukazom na jeho správne dôvody.

Na jvyšší súd dovolacie žiadosti oboch strán zamietol z

d ō v o d y:

Bezzákladná je dovolacia sťažnosť žalovanej strany, že odvolací súd porušil materiálne právne pravidlo tým, že žalujúcej strane priznal sporovú spôsobilosť.

V Československu cudzinci — pokiaľ ide o práva súkromné — majú vôbec rovnaké práva a povinnosti, ako tuzemci, keď nie je k vzniku týchto práv výslovne potrebné československé štátne občianstvo. Podľa čs. práva k uzavreniu obchodných úkonov nie je potrebné čs. štátne občianstvo a preto cudzozemci môžu uzavierať obchodné úkony na území Československej republiky, ak im toto právo nebolo odňaté v dôsledku retorzie. Obchodníkom, bydliačim v Maďarsku, toto právo nebolo doteraz odňaté a tak obchodníci, bydliači v Maďarsku a majúci maďarské štátne občianstvo, môžu platne uzavierať obchody v Československej republiky. Z toho však plynie, že môžu aj sporom uplatniť pred československými súdmi práva, ktoré vyvodzujú z takých obchodných úkonov.

Žalujúca strana tedy má sporovú spôsobilosť aj na území Československej republiky a nezavahuje ju tohoto jej práva okolnosť, že jej firma, to jest meno, pod ktorým prevodzuje svoj obchod a ktorým sa podpisuje (§ 10 obch. zák.), odchyľuje sa od občianskeho mena terajšieho jej jediného majiteľa, predpokladajúc, že jej táto firma patrí podľa zákonov jej vlasti a je zapísaná tam do firemného registra; lebo podľa medzinárodného súkromného práva osobná spôsobilosť cudzincov k právnym úkonom má sa posudzovať vôbec podľa zákonov miesta, ktorým je cudzinec podrobený podľa svojho bydliska; teda, keď obchodník prevodzuje obchod vo viac štátoch, smerodajný je dotyčne jeho firmy zákon toho štátu, kde má svoje sídlo.

Výpisy z firemného registra dosvedčujú, že žalujúcej strane podľa zákonov jej vlasti patrí firma, pod ktorou vystúpila v tomto spore.

Čís. 15446.

Není-li mezi dědici sporu o tom, zda peněžitá částka patří do pozůstalosti čili nic, nemůže ani věřitel pozůstalosti, jemuž byla povolena separace pozůstalosti, žádati, by tato částka byla složena u soudu.

(Rozh. ze dne 30. září 1936, R I 818/36.)

Prvý soud vyhověl žádosti věřitele pozůstalosti Jana M-a, jemuž byla povolena separatio bonorum a uložil Anně Ch-ové, by složila k soudu určitou částku z pojistky zůstavitelovy, o níž mezi dědici nebylo sporu, že do pozůstalosti nepatří. Rekursní soud návrh pro tentokrát zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Jana M-a.

D ů v o d y:

Dovolací rekurs Jana M-a je bezdůvodný. Okolnost, že v jeho zájmu byla pravoplatně povolena separace pozůstalosti, není důvodem, aby rekursní soud zkoumal, zda částka, která na zůstavitelovu pojistku byla vyplacena pozůstalé vdově, patří do pozůstalosti čili nic, když mezi dědici není spor o to, zda pojistka patřila do pozůstalosti čili nic, nýbrž o to, patří-li pozůstalé vdově či zůstavitelově matce. Rozhodnutí rekursního soudu je tedy v souladu s §§ 44, 45 nesp. pat. a pozůstalostní soud nebyl oprávněn uložit Anně Ch-ové, aby k soudu složila částku, kterou žádá z dědiců pro pozůstalost nereklamuje. Poukaz na rozh. čís. 2049 Sb. n. s. nedopadá, neboť tam nejvyšší soud stejně rozhodl vyhovět dovolacímu rekursu fy. W., které bylo nižšími soudy uloženo, by složila k soudu peněžitou částku, ač firma ta svého dluhu neuznávala, kdežto jinak šlo tam o částku, která do pozůstalosti patřila.

Čís. 15447.

Není nezákonností, byl-li podle § 136 nesp. pat. odkázán na pořad práva věřitel, jenž měl pro svou pohledávku exekuční titul.

(Rozh. ze dne 30. září 1936, R I 899/36.)

Usnesením prvého soudu byl Československý stát se svou pohledávkou odkázán podle § 136 nesp. pat. na pořad práva civilního. Rekursní soud změnil toto usnesení jen potud, že odkázal Československý stát na pořad práva správního. Proti tomuto rozhodnutí stěžuje si Československý stát jen proto, že podle § 25 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. měli býti na cestu správní odkázáni dědicové, poněvadž ti popřeli nárok, který se opírá o exekuční titul, totiž vykonatelný výkaz nedoplatků.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Otázka, kdo měl býti odkázán, je rozřešena souhlasně nižšími soudy, a jde proto o dovolací rekurs ve smyslu § 46, odst. 2 zák. č. 100/31, který může býti podán jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Dovolací rekurs je podán pro nezákonnost. Nezákonné ve smyslu § 46, odst. 2 citovaného zákona jest takové opatření, které se přičí jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ užito (čl. V. č. 1 zákona č. 251/34 Sb. z. a n.). Jak rekursní soud, tak i stěžovatel neprávem se sice odvolávají na § 25 zákona č. 100/31, neboť nejde o otázky předurčující. Na tento případ mělo býti užito zásady vyslovené v § 136 nesp. pat., podle něhož pohledávky, u nichž se nedosáhne narovnání, mají býti odkázány na pořad

práva. Poněvadž § 136 nesp. pat. nestanoví, že se jinak má postupovati, opírá-li se popřená pohledávka o exekuční titul, nejde o nezákonnost, nýbrž o právní posouzení, o němž nelze říci, že by zjevně odporovalo jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona.

Čís. 15448.

Pojištění smluvní.

Význam nesprávných údajů pojistníkových učiněných pojistiteli po pojistné příhodě.

(Rozh. ze dne 30. září 1936, Rv I 1046/36.)

Proti žalobě na zaplacení pojistné částky namítla žalovaná, že není podle pojišťovacích podmínek povinna škodu likvidovati, poněvadž žalobci neučinili správná a úplná udání, jež jsou potřebná za účelem vyšetření škody, zejména co se její výše týče. Udali totiž u jednoho kožichu, že má cenu 5.000 Kč, žalovaná však zjistila, že kožich ten byl koupěn za 600 Kč. Nižší soudy uznaly žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Je pravda, že druhá věta § 18 podmínek je shodná s ustanovením § 32, odst. 3 bývalého pojišťovacího zákona čis. 501/17 ř. z., dle něhož jest souzený případ ještě posuzovati. Jest však uvážiti, že § 32 cit. zák. nevešel v platnost a že tedy § 32 cit. zák. platil jen jako norma dispositivní, nikoliv velící, takže strany měly na vůli upravit smluvně věc jinak. Nebude proto pro výklad § 18 pojišťovacích podmínek bez dalšího rozhodný jen úmysl zákonodárce, který setrval na znění § 32 cit. zák. přes výtky, které byly činěny příslušným ustanovením pojišťovacího řádu čis. 343/15, nýbrž půjde o to, jaká práva smluvní vůle stran vychází ze znění dotyčného ustanovení podmínek. A tu při objektivním, logickém výkladu dotčeného ustanovení podmínek nelze dojíti než k závěru, že pojistník může zbavit průpadně doložky účinnosti zcela stejně jak důkazem nezaviněnosti, tak bezvýznamnosti. Oba dva důkazy jsou samostatné a od sebe tak zřetelně odděleny, že nelze usuzovati na závislost jednoho na druhém. Oba dva pak dle jasného znění smlouvy platí pro všechny závazky t. zv. sekundární bez rozdílu. Nerozlišily-li smluvní strany mezi nimi a nesmluvily-li pro tu kterou požadavek bezelstnosti, ač při smluvní svobodě tak učiniti mohly, dlužno vykládati smlouvu dle jejího jasného, žádnou pochybnost nezavdávajícího znění. Výklad ten nelze nazvati slovným snad proto, že nebere zřetel ke genesi a smyslu shodně se smlouvou znějícího ustanovení zákonného (§ 32, odst. 3), jehož spornost je odvolacím soudu známa z rozhodnutí čis. 5777, 12583 Sb. n. s., kde nejvyšší soud proti názoru zastávanému nejnověji Ehrenzweigem, Versicherungsvertragsrecht 1935, str. 329, podrobně odůvodňuje správnost výkladu vyvozovaného v souzeném případě ovšem ze smlouvy. Nelze tedy souhlasiti s výkladem jakoby z důvodu pojišťovací morálky důkaz

nedostatku kauzality při porušení závazku § 17, poslední věta podmínek byl nějak vyloučen nebo nedostatkem obmyslnosti pojistníkovy podmíněn. Vyvinění subjektivní je od objektivního zřetelně odděleno, obě skutkové podstaty vyvíňovací jsou smluveny nezávisle jedna na druhé. Doložku bezvýznamnosti nelze pak vykládati při voleném znění smlouvy tak, že nesprávný údaj je již vliv sám. Smluveno je, že porušení, t. j. nesprávný údaj mělo vliv; musel by tu tedy býti zřetelný a skutečný vliv nesprávného údaje na zjištění příhody nebo na zjištění nebo objem plnění pojišťovny. Nestačí pouhá možnost takového vlivu, neboť nebylo smluveno »nemohlo-li míti porušení vlivu«, nýbrž »nemělo-li vlivu«. To je důležitý rozdíl, který může a musel by ve smlouvě dojíti výrazu. A v souzeném případě neměl nesprávný údaj kupní ceny kožichu vlivu žádaného § 18 podm., neboť pojišťovna s pomocí správně udaného nákupního pramene mohla přezkoumati a také přezkoušela nákupní cenu nesprávně udanou. (Bude-li tato nákupní cena se zřetelem k ustanovení §§ 19 a 20 podmínek sama o sobě pro určení náhrady rozhodující nebo spolurozhodující, je ovšem věcí dalšího řešení.) Nelze přehlédnouti, že by opačný výklad nepostrádal zase tvrdosti, již strany a také zákonodárce u příbuzných ustanovení zákona nezamýšleli. Nastane-li pojistná příhoda a nabyli-li tedy pojistník práva ze smlouvy, nemá tak snadno pozbyti pro nesplnění sekundárních závazků nabytých práv. Proto po příkladu § 32, odst. 3 cit. zák. ulehčuje smlouva v § 18 podmínek (proti § 10, odst. 2 podmínek analogicky jako v § 32, odst. 2 zák.) důkaz nevinu a umožňuje i důkaz bezvýznamnosti. Smluvila-li si pojišťovna možnost takového objektivního vyvinění, bude věcí její obchodnické opatrnosti a zkušenosti, aby likvidaci škody prováděla podrobně a důkladně a údaje pojistníkovy kontrolovala a na ně již proto nespolehala, že někdy i subjektivně dobře míněné údaje jsou objektivně nesprávné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest nerozhodné, zda ustanovení § 32, odst. 3 zákona o pojišťovací smlouvě čis. 501/17 ř. z. bylo nutícím nebo dispositivním pravidlem, poněvadž ustanovení §§ 17 a 18 všeobecných pojišťovacích podmínek svým obsahem se shodují s ustanovením § 32, odst. 3 zákona o pojišťovací smlouvě. Odvolací soud správně vyložil články 17 a 18 všeobecných pojišťovacích podmínek, nelišící se od zákonného ustanovení § 32, odst. 3 zákona o pojišťovací smlouvě, a tento výklad se v podstatě shoduje s rozhodnutími čis. 5777 a 12582 Sb. n. s., v nichž bylo vyloženo, že každé nesprávné udání při vyšetřování škody nemusí samo o sobě míti vliv na zjištění pojistné příhody nebo na zjištění neb objem pojistitelova plnění. Kdyby totiž nesprávné udání samo o sobě musilo vždycky míti vliv na ona zjištění, pak by pojistník vůbec nemohl dokázati, že nesprávné udání nemělo onoho vlivu, nýbrž mohl by dokázati jen, že jeho udání nebylo nesprávné, ale tím by neprováděl již důkaz o bezvýznamnosti nesprávného udání, nýbrž první důkaz o bezúčinnosti

případné doložky z důvodu, že nejde vůbec o nesprávná udání. Z toho plyne, že při takovém výkladu by byl důkaz o bezvýznamnosti vyloučen a že dotčené smluvní nebo zákonné ustanovení by nemělo vůbec žádného účelu a praktického významu. Důsledek toho jest, že, má-li ono ustanovení mít význam a účel, musilo by nesprávné udání býti takového druhu, že by jím bylo pojišťovně zatajeno a ztíženo nebo znemožněno, aby se o správnosti udání mohla přesvědčiti, takže by pojišťovna musila vypátrati prostředky k přezkoumání správnosti údajů pojistníkových jiným způsobem, než jaký jí poskytují jinak nesprávná udání pojistníkova. Z toho zase plyne, že nestačí jen možnost vlivu na zjištění oněch okolností, nýbrž že jest třeba, aby nesprávná udání skutečně sama ztížila přezkoumání správnosti jednání a aby tudíž vykonala vliv na zjišťování. Jest proto otázku tu řešiti podle okolností jednotlivého případu. Ztížení přezkumu udání pojistníkových v souzeném případě nastalo, neboť jediným nesprávným udáním jest udání žalobkyně, že koupila zmíněný kožich za 5.000 Kč a ne za 600 Kč. Udala však při tom správné jméno prodávatelky onoho kožichu, nezatajila tedy prostředek, jehož mohla pojišťovna použití k přezkoumání jejích údajů o nákupní ceně. Odvolací soud nepokládal důkaz o bezvýznamnosti za podřadnější a méně významný než důkaz o nezaviněnosti nesprávných udání, nýbrž uvedl pouze, že, nezdaří-li se pojistníku prvý důkaz, může nastoupiti druhý důkaz, a jen proto jej nazval »sekundárním«. Bylo by jistě velkou a nespravedlivou tvrdostí, kdyby pojistník měl přijíti o veškerý nárok za ztrátu všech předmětů, i těch, o nichž učinil správná udání jen proto, že pouze o jednom z nich uvedl sice nesprávnost, ale přesto nezatajil prostředky k přezkoumání jeho nesprávného údaje.

Čís. 15449.

Zajistil-li vypůjčitel zapůjčitelu poskytnutou zápůjčku též postupem požární náhrady poskytnuté mu za zhořelé budovy, jde o postup pohledávky; nárok postupníkův nezánikl tím, že zhořelá budova byla znovu zřízena.

(Rozh. ze dne 30. září 1936, Rv I 1981/36.)

Žalobkyně opřela žalobu podle § 37 ex. ř. o to, že dlužník Pavel J. za zápůjčku poskytnutou mu žalobkyní mimo zřízení zástavního práva na svých nemovitostech postoupil jí do jejího neobmezeného vlastnictví požární náhradu, která mu bude příslušet za zhořelé budovy z pojistky vinkulované ve prospěch žalobkyně, jejíž vyloučení z exekuce se žalobkyně domáhá. Žalobě bylo vyhověno nižšími soudy, odvolacím soudem z těchto důvodů: Byly-li žalující dány do zástavy za dluhy Pavla J.-a veškeré jeho nemovitosti, nemůže býti pochybností o tom, že i příslušenství těchto nemovitostí bylo dáno do zástavy, neboť dle § 457 obč. zák. zástavní právo se vztahuje na všechny díly zástavy, zejména také na její příslušenství. Poněvadž celá požární ná-

hrada složená u soudu se týkala požární náhrady jednak za stodolu J.-ovu, jednak za elektrické vedení a hospodářský inventář, tedy za příslušenství této stodoly, nemůže býti pochybností o tom, že zástavní právo žalující se vztahuje i na zbytek této požární náhrady, i když z ní snad byla postavena celá nová stodola, která žalující slouží jako zástava. Vzhledem na ustanovení § 457 obč. zák., kteréžto ustanovení je důsledkem také ustanovení § 140 ex. ř., nemůže býti pochybností o tom, že zástavní právo žalující se vztahuje na příslušenství zhořelých nemovitostí, a proto také dle § 290 čís. 2 ex. ř. po případě dle ustanovení dvorského dekretu z 18. července 1828 čís. 2354 Sb. z. s. se vztahuje toto zástavní právo na zbytek této požární náhrady vyplacené za toto příslušenství.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není pochybností o tom, že postup této budoucí pohledávky jest přípustný (viz rozhodnutí čís. 2453, 4090, 9197, 10587 Sb. n. s.). Dovolatel jen vytká, že dlužní úpis a postupní listina se prý nevztahují na příslušenství nemovitosti, poněvadž se o něm nezmiňují, a že tudíž patrně postup nároku na požární náhradu se netýkal požární náhrady za zhořelé příslušenství (elektrické vedení a hospodářský inventář). Než nižší soudy případně odůvodnily, že zástavní právo žalobkyně vložené na nemovitosti Pavla J. na základě uvedených listin a tudíž i současně postoupení požární náhrady se vztahovalo — hledíc k § 457 obč. zák. — i na příslušenství a na požární náhradu za zhořelé příslušenství, a stačí podle § 467 obč. zák. zástavní právo k němu, nezánikl tím postoupený nárok žalobkyně na požární náhradu za zničené příslušenství, neboť tu jde o jinou smlouvu nežli o smlouvu zástavní a tato jiná smlouva nebyla zánikem zástavy změněna. Ale onen nárok žalobkyně nezánikl ani tím, že zhořelá stodola byla znovu zřízena a že zhořelý inventář byl zase opatřen. Neboť žalobkyně měla již od původu nárok na požární náhradu vedle své hypoteky, takže, i když uvedením zhořelé stodoly a inventáře do předešlého stavu se hodnota hypoteky snížila, nezmenilo se nic na nároku žalobkyně na postoupenou požární náhradu. Je-li tomu tak, tedy z toho plyne, že žalobkyně má nárok na zbytek požární náhrady 3302 Kč 68 h složené k soudu a že tento nárok jest i proti žalovanému účinný. Při tom jest nerozhodné, zda žalobkyně v řízení o rozdělení požární náhrady uplatnila nebo neuplatnila nárok na vydání složené požární náhrady, neboť i když tak neučinila, nelze z toho souditi, že se svého nároku vzdala (§§ 1444, 863 obč. zák.), zejména když vyplacení částky ze soudního deposita se stalo jen s jejím výslovným svolením. Přípustnost exekuce vedené žalovaným nelze odůvodniti ani tím, že s pojišťovnou nebylo smlouveno, že pojištěné částky musí býti upotřebeno k znovuzřízení zhořelé budovy anebo k doplnění příslušenství (§ 290 čís. 2 ex. ř.), neboť tu nejde o nepřípustnost exekuce

ze zákona, nýbrž o nepřipustnost exekuce na základě smlouvy o postupu požární náhrady, a poněvadž tento postup byl prokázán, jest exekuce vedená žalovaným proti postupiteli nepřipustná.

Čís. 15450.

Jde o dva nároky podstatně různé právní povahy, má-li pojistník volbu mezi nárokem na vystavení pojistky prosté pojistného (prémii) s redukovanou pojistnou sumou (t. ř. kapitalisace) a nárokem na odkupné.

Kdy se počíná promlčení nároku na t. ř. kapitalisaci.

(Rozh. ze dne 1. října 1936, Rv I 2047/34.)

Žalobce uzavřel v září 1919 u žalované pojištění na dožití a úmrtí. Pojistil se na 20.000 Kč. Se žalovanou pojišťovnou ujednal, že 20.000 Kč v případě jeho úmrtí bude vyplaceno manželce před 1. červencem 1936. Dožije-li se 1. července 1936, že má právo žalobce voliti jeden ze způsobů výplaty, jak uvedeny jsou v pojistce. Pojistná premie činila ročně 1.451 Kč 67 h a byla splatná vždy 1. července. Žalobce platil po 10 let. Prémii splatnou 1. července 1929 nezaplatil, 12. března 1930 zastavil pojistku firmě Zikmund G. a uvědomil o tom žalovanou, která zastavení vzala na vědomí. Ani žalobce, ani firma Zikmund G. až do 18. března 1933 se žalovanou nejednali. Teprve dne 18. března 1933 žádala firma Zikmund G. žalovanou, aby jí sdělila výkupní hodnotu předmětné pojistky. Žalovaná na to odpověděla, že nebude konati žádné platy, ježto veškeré nároky z pojistky jsou promlčeny. Žalobce se nyní domáhá žalobou určení, že pojišťovací smlouva z pojistky ze dne 23. září 1919 v redukované pojistné hodnotě per 16.140 Kč, jsouc zatížena zástavním právem firmy Zikmund G., trvá po právu a že žalovaná jest povinna vystaviti a odevzdati firmě Zikmund G. novou pojistku znějící na kapitálovou částku 16.140 Kč a opatřenou zástavní doložkou ve prospěch firmy Zikmund G., z níž by byl zřejmý závazek žalované vyplatiti zástavní věřitelce firmě Zikmund G. v případě úmrtí žalobcova před 1. červencem 1936, nejpozději však 1. července 1936, částku 16.140 Kč. Nižší soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Odvolací soud zamítl žalobu maje za to, že veškeré nároky z pojistky pro žalobce zanikly promlčením ve smyslu §§ 16 a 22 všeob. poj. podmínek. Jest posouditi, o jaký nárok jde a zda nastaly podmínky jeho promlčení. V úvahu přicházejí ze všeobecných poj. podmínek hlavně §§ 16 a 21 s dodatkem (doplňkem) z 23. září 1919 k § 16, o jejichž

zásadní účinnosti není důvodu pochybovati hledíc k předpisu § 153, druhý odstavec zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Jde však o jejich výklad. V § 16 se záhlavím »o odkupu a nezrušitelnosti« jest v úvodní větě vytčeno, že pojistky, jež jsou aspoň tři léta v platnosti, nebudou následkem zastaveného placení pojistného zrušeny bez náhrady pojistníku. Podle doslovu dodatku k § 16 má pojistník volbu mezi vystavením pojistky prosté pojistného (prémii) s redukovanou pojistnou sumou (kapitalisace) nebo poskytnutím odkupného. Z doslovu toho je patrné, že jde o dva nároky podstatně různé právní povahy. Ten rozdíl se povšechně zračí i v přednesu žalované, jež mluví o alternativním nároku pojistníkově buď na odkupní hodnotu nebo na uložení t. zv. premiové rezervy jako vkladu jednou pro vždy pro nové pojištění znějící na zmenšenou pojistnou hodnotu. To také odpovídá druhému odstavci tohoto dodatku k § 16, jednajícimu o podstatě kapitalisace a základu pro její vypočtení. Poněvadž není o dalších podmínkách tohoto »nového pojištění« zvláštního předpisu, jest míti za to, že jsou mu podkladem podmínky původního pojištění, ovšem mimo úchytky podávající se z toho, co právě bylo uvedeno (zmenšená pojistná hodnota a odpadnutí povinnosti platiti běžné premie). Setrvalo tedy v účinnosti i ustanovení, ježto se vztahuje na splatnost pojistné částky (srov. též § 16 c) úsudkem z opaku). V tomto smyslu lze mluvití spíše o pokračování ve starém pojištění nežli o pojištění novém. Tak zvaná kapitalisace dospěje proto k splatnosti podle původního ujednání, a protože v ní spočívá podstata nároku vyhrazeného pojistníku podle shora zmíněné první alternativy, plyne z toho, že platí totéž i pro jeho splatnost, která se tudíž řídí podle pojistné příhody. Že by tato byla nastala, nebylo ve sporu ani tvrzeno, a nelze proto mluvití o splatnosti tohoto nároku. Promlčení jeho nemohlo se tedy ještě ani počítí (§ 1478, posl. věta obč. zák.). Jelikož jest žalobou uplatňován v podstatě tento nárok, jest lichá námitka, že by byl promlčen. Pokud se žalobce domáhá vystavení pojistky, odpovídá to doslovu zmíněného dodatku k § 16 všeob. poj. podmínek. Toto oprávnění žádati vystavení pojistky, v podstatě tedy jen listiny o vlastním nároku, není rozhodné pro řešení otázky promlčení. Na těchto úvahách nic nemění ustanovení § 21, odst. 1 všeob. poj. podmínek, podle něhož práva z pojišťovací smlouvy zanikají promlčením ve třech letech nejen po nastalé události společnost zavazující, nýbrž i po zastavení placení pojistného (§ 16), neboť tento posléze uvedený předpis může míti platnost jen s omezením, pokud totiž promlčení to podle všeobecných právních pravidel dopouští povaha nároku. I když by to možné při odkupu jako při bezodkladném plnění, vyplývá z předcházejících vývodů, že u druhého nároku jest tomu jinak. V tom smyslu jest omeziti i účinnost ustanovení § 16, odst. 14 posl. věta, že po projití tří let nastane podle § 21 promlčení. Tento výklad uvádí v soulad ustanovení poslední věty § 16, odst. 14 s tím, co jest obsaženo v první větě odst. 14 § 16, podle níž se pokládá kapitalisační hodnota za pojištěnou, nastane-li pojistná příhoda v tříletí od nezaplacené premie, aniž pojistník prohlásil svou vůli o nárocích z po-

jistky. Takto omezené promlčení vede k stejnému výsledku i pro dobu po uplynulém třiletí (ovšem počítanou se zřetelem k velikému předpisu § 19, první odst. druhá věta zák. pojišť.), kdy na místo nevykonané volby pojistníkovy nastupuje její ztráta. Takovéto posuzování zažalovaného nároku pojistníkovy hová zajisté i uvedenému záhlaví § 16 poj. podm. o nezrušitelnosti pojištění. Odvolací soud, nevystihnuv rozdíl mezi nároky z pojistné smlouvy a řídě se toliko doslovem § 21 poj. podm. a § 19 poj. zák., neposoudil věc správně po právní stránce. Námitka promlčení, pro kterou nevyhověl odvolací soud určovacímu žalobnímu žádání, není tedy opodstatněna. Druhá část žalobní žádosti, v které se žalobce domáhá vystavení pojistky, jest jen důsledkem oprávněnosti hlavního nároku, k němuž jest podružné povahy, a tkví v doslovu dodatku § 16 všeob. poj. podm.,

Čís. 15451.

K § 20 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n.

Předpis § 20, první odstavce zák. čís. 154/34 Sb. z. a n. vyžaduje, aby zaměstnavatel s k u t ě n ě obdržel oznámení o úrazu nebo nemoci zaměstnance; nestačí, že oznámení bylo zaměstnancem zaměstnavateli odesláno.

(Rozh. ze dne 1. října 1936, Rv I 975/36.)

Žalobce tvrdě, že byl žalovaným bezdůvodně propuštěn dne 30. března 1935, ač mu příslušela čtvrtletní šestinedělní výpověď, domáhá se na žalovaném mimo jiné i náhrady platu za dobu odpovídající skončení služebního poměru řádnou výpovědí. Proti žalobě namítl žalovaný, že služební poměr se žalobcem byl rozváznán důvodně, poněvadž ten, ač dne 26. března 1935 vyzván, by podal zprávu o svém zdravotním stavu, tak neučinil. P r v ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal v této části podle žaloby vzav za prokázáno, že na výzvu žalovaného odpověděla žalovanému Marie T. jménem žalobcovým, že nemoc žalobcova potrvá ještě asi 6 dní.

N e j v y š š í s o u d zrušiv rozsudek odvolacího soudu uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

K tomu, aby zaměstnanec vyhověl oznamovací povinnosti uložené mu v § 20, odst. 1 zák. čís. 154/34, nestačí, že zaměstnanec oznámení zaměstnavateli odeslal, nýbrž se vyžaduje, aby zaměstnavatel oznámení skutečně obdržel. Oznámení zaměstnancovo zaměstnavateli má pro tohoto značný význam, uváží-li se zejména, že zaměstnavatel v případě delší nepřítomnosti zaměstnancovy musí včas zaříditi, aby chod podniku netrpěl nepřítomností zaměstnancovou. Nevyhovění oznamovací povinnosti ve lhůtě stanovené v § 34 čís. 4 zák. čís. 154/34 oprávně

ňuje dále zaměstnavatele, aby propustil předčasně zaměstnance. Oznamovací povinnost je tudíž uložena zaměstnanci v § 20, odst. 1 v zájmu zaměstnavatelově a jest proto na zaměstnanci, aby prokázal, že jeho oznámení, že mu brání ve výkonu služby nemoc nebo úraz, zaměstnavatele skutečně došlo. V souzené věci však bylo odvolacím soudem zjištěno jen, že Marie T. jménem žalobce psala žalovanému, že nemoc potrvá ještě asi 5 nebo 6 dní, nebylo však zjištěno, zda tato zpráva žalovaného skutečně došla. Bude proto i v tomto směru řízení doplniti (§ 182 c. ř. s.).

Čís. 15452.

Vyúčtování starého dluhu, připočtení jiných dluhů a vystavení nového dluhopisu o nové jednotné listině zakládá po případě novaci podle § 1376 obč. zák.

Není-li jinak ujednáno, zaniká smlouvou o obnovu i ručení rukojmího a plátce.

(Rozh. ze dne 1. října 1936, Rv I 1561/36.)

Žalující spolek přednesl, že poskytl Antonínu S-ovi zápůjčky v částce 6.500 Kč, za niž se žalovaný zaručil jako rukojmí a plátce. Poněvadž pohledávka ta jest proti Antonínu S-ovi nedobytná, domáhá se žalobce jejího zaplacení na žalovaném. Proti žalobě namítl žalovaný, že zažalovaná pohledávka zanikla proti vypůjčitelu novaci a že důsledkem toho zanikl i jeho, žalovaného, závazek jako rukojmího a plátce. P r v ý s o u d uznal žalobní nárok důvodem po právu. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Rozhodnutí věci závisí na tom, zdali ve zřízení nového dluhopisu ze dne 24. ledna 1932, v němž zažalovaná pohledávka ve výši 6.500 Kč se zadrženými úroky až do 24. ledna 1932 byla sečtena s jinými pohledávkami a proměněna v jednotný dluh v částce 24.950 Kč, aniž nová listina obsahovala zmínku o žalovaném, jenž ručil jako rukojmí a plátce podle dlužního úpisu ze dne 13. února 1931, nutno spatřovati novaci ve smyslu § 1376 obč. zák. a zdali v kladném případě zaniklo ručení žalovaného. Odvolací soud řešil obě otázky docela správně. Z dluhopisu ze dne 13. února 1931 je viděti, že tam šlo o dluh Antonína S. ve výši 6.500 Kč, za který žalovaný a manželé S-ovi ručili jako rukojmí a plátci. Z nového dluhopisu ze dne 24. ledna 1932 vyplývá, že v něm původní dlužník a manželé S-ovi uznali společný dluh v částce 24.950 Kč, v němž — jak nesporno — jest shora uvedený dluh obsažen. Tento postup, t. j. vyúčtování starého dluhu, připočtení jiných dluhů a vystavení nového dluhopisu o jednotné jistině zakládá však novaci ve smyslu § 1376 obč. zák.; tvrzení dovolatelovo, že došlo k nové smlouvě

jen proto, že dřívější neobsahovala intabulační doložku, jest nerozhodné, ježto také opakování smlouvy má v zápětí, že nová smlouva, nastupující na místo původní, jest novým právním důvodem. Jde-li však v projednávaném případě o novaci, platí také ustanovení § 1378 obč. zák. Vždyť jest také ručení rukojmího a plátce rukojemstvím v širším slova smyslu, jež se ovšem liší od pasivní koreality jednak tím, že je závislé na hlavním dluhu, jednak plným postižným právem, od pouhého rukojemství však nedostatkem subsidiarity a mimo to tím, že pro ně neplatí zvláštní ustanovení § 1367 obč. zák. (dvorský dekret ze dne 19. září 1837 čís. 229 Sb. z. s.). Poněvadž tudíž i ručení rukojmího a plátce zůstává závislým na hlavním dluhu, jest přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že také jeho ručení zaniká smlouvou o obnovu, pokud se účastníci neustanoví zvláštní dohodou o tom na něčem jiném (§ 1378 obč. zák.). To se však v souzeném případě nestalo.

Čís. 15453.

§ 12 odp. ř.

K otázce pasivního oprávnění k odpůrcí žalobě.

Lze nastupovati odpůrcí žalobou na toho, kdo nabyt na základě odporovatelného jednání dalšího práva (práva požívání).

Odpůrcí žalobě nevadí zákaz zcizení a zadlužení poznamenaný na nemovitosti.

(Rozh. ze dne 1. října 1936, Rv II 333/34.)

Žalobce přednesl, že žalovaný postoupil ideální polovinu své nemovitosti spolužalované své manželce v úmyslu ho zkrátiti a že o tomto zkracovacím jeho úmyslu věděla i spolužalovaná nabyvatelka nemovitosti (manželka žalovaného). Na nemovitosti té zřídila poté žalovaná žalovanému právo bezplatného požívání na doživotí a toto právo bylo vloženo do pozemkové knihy spolu se zákazem zcizení a zadlužení ve prospěch dětí žalovaných. Žalobce se domáhá bezúčinnosti kupní smlouvy, podle níž žalovaná nabyt ideální polovinu nemovitosti patřící dříve žalovanému, a dále výroku, že žalovaná jest povinna trpěti, by žalobce na onu polovinu nemovitosti vedl exekuci a by byl žalovaný povinen rovněž trpěti, by na onu nemovitost byla vedena exekuce právem zástavním v pořadí před právem bezplatného doživotního požívání zapsaného ve prospěch žalovaného v knize pozemkové. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu stran žalovaného maje za to, že žalovaný není ke sporu pasivně legitimován.

Nejvyšší soud obnovil stran žalovaného rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalobce dovozuje, že žalovaný Alois V. jest v tomto sporu pasivně legitimován. Právní jednání, kterému žalobce odporuje, spadá do doby, kdy již nabyt účinnosti zákon čís. 64/31 Sb. z. a n., kterým se vydávají

řády konkursní, vyrovnací a odpůrcí, a jest proto otázku pasivní legitimace žalovaného posouditi podle ustanovení tohoto zákona. Upravuje ji ustanovení § 12 odpůrcího řádu, které pod povšechným záhlavím, proti komu lze odporovati, uvádí pak jednotlivé případy. Podle odstavce prvního § 12 odpůrcího řádu, který byl do zákona pojat proto, aby bylo vyznačeno, proti komu lze především odporovati (motivy vládní návrhu zákona k § 12), jest především odpůrcem odporovatelovým dlužníkům spolusmluvník (druhá strana podle § 2 odp. ř.), při jednostranných právních jednáních ten, vůči komu dlužník vykonal jednostranné právní jednání, a konečně ten, kdo z odporovatelného jednání dlužníkovy nabyt prospěchu. Dále patří podle § 12 odp. ř. mezi osoby, proti kterým lze odporovati, dědic, byl-li odpor odůvodněn proti zůstaviteli. Mezi tyto osoby žalovaný Alois V. nespadá. Podle třetího odstavce § 12 odp. ř. lze však odporovati proti jinému právnímu nástupci nebo proti tomu, pro koho na základě odporovatelného práva bylo zřízeno další právo, jsou-li splněny další předpoklady vyžadované ustanovením § 12, třetího odstavce čís. 1 až 3 odp. ř. Že právě všechny tyto předpoklady byly splněny u žalovaného Aloise V., dovozuje žalobce z rozhodnutí nejvyššího soudu ve Sb. n. s. civ. čís. 9445. Toto rozhodnutí, v kterém byla vyslovena zásada, že za určitých předpokladů zákonem vymezených jest přípustný odpor i proti dlužníkovi, bylo opřeno o výklad ustanovení § 11 zrušeného již odpůrcího řádu čís. 337/1914 ř. z., takže jeho odůvodnění nedopadá na tento spor, a žalobce může k němu právem jen potud odkazovati, pokud i ustanovením § 12 nyní platného odpůrcího řádu byl odpor proti dlužníku za stejných předpokladů jako ve zrušeném odpůrcím řádě připuštěn. Podle smlouvy ze dne 4. května 1932 bylo vloženo právo vlastnické pro manželku žalovaného, druhou to žalovanou, Marii V. na polovici nemovitosti náležející žalovanému Aloisi V., a jest již pravoplatně rozhodnuto, že tento převod práva vlastnického se žalovaného na druhou žalovanou jest se strany žalobcovy podle § 2 čís. 3 odp. ř. odporovatelný, ježto nebylo ani tvrzeno, že žalovaná nevěděla a věděti nemusila o úmyslu žalovaného zkrátiti věřitele. Pro žalovaného bylo druhou žalovanou Marií V. zřízeno právo bezplatného a doživotního požívání ke zcizené nemovitosti. Z toho plyne, že žalovaný nabyt od druhé žalované Marie V. na základě jejího odporovatelného práva — jejího práva vlastnického — dalšího práva — totiž práva požívání — a že patří tudíž k osobám, proti kterým lze odporovati podle § 12, třetího odstavce odp. ř., ježto nabyt práva toho bezplatně od své manželky, a o důkaz bezelstnosti, který by mu bylo provéstí, se podle zjištěného stavu věci ani nemůže pokusiti, takže byly v jeho osobě splněny předpoklady pasivní legitimace v tomto sporu podle § 12, třetího odstavce odp. ř., třebaže jest dlužníkem pohledávky, o kterou žalobce opírá své právo odpůrcí (§ 9 odp. ř.). Žalobce uplatnil, že není naděje na úplné uspokojení jeho vykonatelné pohledávky ze jmění žalovaného, a žalovaný připustil, že jest nemajetný, čímž bylo prokázáno oprávnění žalobce podle § 9 odp. ř. podat odpůrcí žalobu na žalovaného V., neboť žalovanému náleželo dokázati, že jest zde jmění k uspo-

kojení žalobce postačitelne a pro něho dosažitelné (Sb. n. s. civ. č. 4912). K odůvodnění žalobcovu oprávnění k odpůrcí žalobě nebylo třeba dokazovati, že žalobce vedl na žalovaného již exekuci k vydobytí své pohledávky, ježto toho § 9 zákona čís. 64/31 Sb. z. a n. nevyžaduje. Žalovaný nemůže odpírati oprávnění žalobcovu k odpůrcí žalobě ani poukazem k výměnku, který mu byl na nemovitosti jím zcizené zřízen, ježto tím nevyvrací nikterak tvrzení žalobcovu, že po zcizení nemovitosti jest uspokojení jeho vykonatelné pohledávky ohroženo, neboť žalovaný neuplatnil vůbec, že výměnek pro něho na zcizené nemovitosti zřízený může býti předmětem exekuce. Zákaz zcizení a zadlužení, který byl poznamenán na polovici nemovitosti žalovaným jeho manželce postoupené, nevádí, aby odpůrcí žalobě bylo i proti žalovanému vyhověno, ježto v tomto sporu jest se obíráti jen oprávněností odpůrcího nároku žalobcovu a nikoli otázkou, zda rozsudek o této žalobě vydaný bude lze svého času podle určitého knihovního stavu také vykonati. Posouzení, zda určitý knihovní stav připouští, aby právo žalobci rozsudkem přiznané bylo vykonáno, nutno ponechati proto až rozhodování o výkonu rozsudku.

Čís. 15454.

Byla-li prodána nemovitost stížená knihovním zákazem zcizení neb zavazení v exekuci vedené k vydobytí jiné pohledávky s neomezeným právem zástavním, nepomině omezení vlastnictví exekutů, nenastává ani žádná změna v rozsahu zástavního práva pozdějšího zástavního věřitele, nýbrž jeho omezené právo na prodané usedlosti přechází s omezením na rozvrhovou podstatu, jež, jako v jiných případech, zastupuje zavazanou nemovitost.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, R I 736/36.)

Na nemovitosti v exekuci dražbě prodané byl poznamenán zákaz zcizení a zatížení podle § 364 c) obč. zák. Nižší soudy rozvrhujíce nejvyšší podání příkázaly, a to rekursní soud, na pohledávky knihovních věřitelů, následujících za knihovní poznámkou zákazu zcizení a zatížení, jen úroky z příkázaných částek k hotovému zaplacení, kapitál sám uložily v peněžním ústavu s tím, že zůstane uložen tak dlouho, dokud případ »fideikomisární substituce« nenastane nebo dokud tato nezanikne.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu zástavní věřitelky Spořitelny v P., v němž tato uplatnila též postoupení přednosti do pořadí před práva čekatelů.

D ů v o d y:

Neběží ovšem o fideikomisární substituci ve vlastním slova smyslu a ve smyslu §§ 608 a násl. obč. zák. a je si toho také vědom rekursní soud, který správně poznal, že tu bylo smluvně stanoveno omezení vlastnictví nabyvatelů Josefa a Anny S., to je strany povinné, a to omezení zákazem zcizení ve prospěch nezl. Josefa, Anny a Marie S. Bylo-li nabyvatelům uloženo, že jsou povinni odevzdati usedlost jednomu ze svých

jmenovaných dětí a bylo-li nadto ustanoveno, jak má usedlost přecházeti v případě, že by to které z nich zemřelo, byl v tom zajisté obsažen zákaz usedlost tu jinak zciziti nebo zatížit. Jde tedy o omezení vlastnictví ve smyslu § 364 c) obč. zák., a to se zřetelem ke knihovnímu zápisu s účinkem také proti třetím osobám a tedy také proti dovolací rekurentce. Jestliže ona nabyla zástavního práva po onom zápisu, mohla nabýti zástavního práva jenom omezeného, to jest bez újmy práv fiduciářů. To dlužno míti na paměti. Jestliže nemovitost byla přesto prodána v exekuci vedené k vydobytí jiné pohledávky s neomezeným právem zástavním, nepominulo omezení vlastnictví exekutů a nenastala ani žádná změna v rozsahu zástavního práva rekurentčina, nýbrž její omezené zástavní právo na prodané usedlosti přešlo s omezením na rozvrhovou podstatu, jež, jako v jiných případech, zastupuje zavazanou nemovitost. Exekucním prodejem nenabyla stěžující si spořitelna více práva, než kolik ho dříve měla, a jmenovitě nemůže porušiti právo fiduciářů, když právě z jejich práva vyplývalo omezení jejího práva zástavního. Dokud trvá právo fiduciářů, nenastala změna ani stran omezení jejího práva co do podstaty rozvrhové. Pokud jde o Antonína K., není z knihovního zápisu zřejmé, že by bylo jeho zástavní právo zapsané pod pol. 49 oním čekatelským právem fiduciářů omezeno. Není-li tomu tak, nemůže stěžovatelka poukazovati k onomu věřiteli, když její zástavní právo omezeno bylo. Ona však dále poukazuje k tomu, že jí byla postoupena přednost před výměnkem Josefy S., a míní, že by se jí mělo dostati proto onoho reluta připadajícího na tento výměnek, čímž prý by ani práva čekatelů, ani dalších věřitelů nebyla dotčena. Než postoupení přednosti nemá jiného účinku, nežli že předstupující věřitel smí své nároky (na podstatu) uplatniti před věřitelem nebo oprávněným, který mu přednost postoupil, neznamená však, že by předstupující věřitel vstupoval v práva osoby postupující přednost; předstupující věřitel nestává se tu oprávněným z nějaké cesse a nedostává se mu ani nějakého zástavního práva na právech oprávněného, který mu postoupil přednost. Předstupující věřitel nemůže tedy beze všeho žádati, aby se mu za všech okolností dostalo, nač měl nárok ten, kdo mu přednost postoupil, nýbrž může jenom žádati, aby byl uspokojen jeho vlastní nárok, ale v pořadí před nárokem knihovně předcházejícím a ovšem jenom v mezích jeho rozsahu. Posouzeno s tohoto hlediska je rozhodnutí rekursního soudu správné, protože na omezení zástavního práva rekurentčina ani postupem přednosti nenastala změna, jakou má ona na mysli v dovolacím rekursu a jakou by snad mohla dovozovati jenom, kdyby bylo došlo k postupu anebo k zabavení nároku knihovně předcházejícího, jichž tu však není.

Čís. 15455.

Při zjišťování obecné hodnoty nemovitosti za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty jest přihlídnouti k tržové, prodejové i výnosové ceně nemovitosti.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, R I 1019/36.)

Prvý soud určil k návrhu zemského inspektorátu pro zemské dávky v P. obecnou cenu zbytkového statku. Rekursní soud uložil prvému soudu, by řízení doplnil a potom znovu rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud zrušil napadené usnesení prvního soudu a vrátil věc prvnímu soudu, by znovu rozhodl zjistě napřed prodejovou cenu zbytkového statku R. (přírovnáním k cenám za podobné nemovitosti skutečně placeným), jakož i výnosovou cenu pozemků a případně budov, pokud se jich neužívá k hospodaření na zbytkovém statku. Toto usnesení rekursního soudu odpovídá stavu věci i zákonu, neboť při odhadu podle ceny prodejové nestačí, by znalci jen uvedli cenu, kterou pokládají za přiměřenou, nýbrž jest na nich, by uvedli, oč svůj posudek opírají, a mají tedy uvést konkrétní případy, kde za takovou cenu byly podobné nemovitosti koupeny. To se však v souzeném případě nestalo a neprávem se v dovolacím rekursu tvrdí opak. Že také výnosová cena měla býti zjištěna, plyne již z toho, že cenu odhadní ustanovuje soud, který teprve po vyšetření a srovnání obou cen — jak ceny prodejové, tak ceny výnosové — bude mít spolehlivý podklad pro své rozhodnutí. A že i tržová cena dosažená za statek R. při jeho pozdějším prodeji může býti důležitou pomůckou při stanovení jeho obecné ceny, dovodil rekursní soud správně a v souladě s judikaturou nejvyššího soudu, na kterou poukázal a od níž se odchýliti není důvodu. Opačný názor hájený v dovolacím rekursu, nemá opory v citovaném § 19 odh. řádu, neboť i podle toho ustanovení, které ovšem je pouze předpisem o odhadu nemovitostí v řízení exekučním, kdežto v souzeném případě ho nelze užiti než obdobně a podpůrně, jest orgán pověřený odhadem oprávněn dotazováním se osob převzvedných opatřiti si základ pro posouzení, zdali předpoklady znalců se shodují se skutečnými poměry, při čemž jest ovšem samozřejmé, že tu jde právě jen o pomůcku pro ustanovení obecné ceny a že kupní cenu dosaženou za tutéž nemovitost v jiné době, než ke které se nemovitost odhaduje, nelze prostě vzíti jako onu obecnou cenu, která měla býti zjištěna soudním odhadem k jinému časovému termínu.

Čís. 15456.

Pojem diferencních obchodů; lze je uzavřiti i činem konkludentním.

Předpis § 1351 obč. zák. se týká i případů, kdy byla převzata záruka za pohledávku z diferencních obchodů.

Vědomost zástupce věřitelova, že jde o obchod diferencní, jde na vrub věřitelův.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Rv I 764/34.)

Žalující firma přednesla, že byla se žalovaným v obchodním spojení, obstarávajíc žalovanému na jeho příkaz a žádost spojení se zahraniční komisionářskou bankovní firmou Alexander E. & spol., Liverpool. Zprostředkovala příkazy žalovaného na tuto firmu, u této firmy se za něho zaručila, a to za řádné efektuování prováděných obchodů, a pohledávku firmy Alexander E. & spol. proti žalovanému také zaplatila. Vše to činila dle příkazu, jménem a na účet žalovaného. Za tuto svoji činnost měla od žalovaného obdržeti dle úmluvy provisi a náhradu všech hotových vydání ve výši nyní žalobou vymáhané. Nižší soudy žalobu zamítly, o dovolací soud z těchto důvodů: Z přednesu obou stran vychází najevo, že zažalovanou pohledávkou zatížila firma Alexander E. & spol. žalující firmu z obchodu, který uzavřela se žalovaným prostřednictvím žalující. Prvý soud dovodil správně, že žalovanému šlo jen o to, aby využil kursovních rozdílů cen bavlny, že mu nešlo o to, aby zboží koupené odebral a prodané dodal, že žalující žádala od žalovaného toliko krytí a podstatu obchodů žalovaným prováděných znala. Věděla-li však žalující již při zprostředkování obchodů žalovaného o pravé podstatě jeho obchodů a převzala-li zaplacením dle § 1358 obč. zák. pohledávku firmy Alexander E. & spol., pak dlužno připustiti proti ní námitku, že jde o pohledávku nežalovatelnou, za níž se žalobkyně zaručiti nemohla (srovnej Sedláček: Obligační právo, str. 161, a Stubenrauch, § 1351 obč. zák.). Je správně, že žalující zaplatila dluh žalovaného u třetí osoby, žalující však jako zprostředkovatelka věděla o tom, že žalovaný nemíni zboží odebrati nebo dodati a nemůže případně nevědomostí firmy Alexander E. & spol. využití pro sebe v tom směru, že nešlo tu o obchody diferencní.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nižší soudy zjistily, že žalobkyně nežádala na žalovaném hotového zaplacení, nýbrž jen krytí. Dále zjistily, že žalovanému nešlo o odebrání koupeného a dodání prodaného zboží (bavlny a cukru), nýbrž jen o využití kursovních rozdílů, a že podstata těchto obchodů byla žalobkyni známa. Podle zjištění těch šlo žalovanému jen o placení kursovních diferencí, tudíž o ujednání obchodů diferencních, a byl úmysl ten žalované znám. Než skutečnost ta sama ještě nestačí k zamítnutí žaloby, neboť žalobkyně popřela, že by byla se žalovaným v přímém smluvním poměru v příčině těchto obchodů, nýbrž že je jen zprostředkovala, a žalovaný sám doznal v žalobní odpovědi, že žalobkyně mu obchody ty jen obstarávala jako zástupkyně liverpoolské firmy Alexander E. & spol., která mu zasílala závěrečné listy k podpisu. Doznal tudíž žalovaný sám, že uvedené obchody neuzavíral se žalobkyní jako se svým kontrahentem, nýbrž pouze jejím prostřednictvím s firmou Alexander E. & spol. Žalobkyně se nedomáhá na žalovaném nějaké úplaty za zprostředkování těchto obchodů, nýbrž se na žalovaném domáhá zaplacení toho, co za

žalovaného jeho přímému smluvníku firmě E. zaplatila, ježto prý se této firmě za závazky žalovaného z obchodů s touto firmou jím uzavřených zaručila. Žalobkyně tvrdila, že tak učinila na základě ujednání se žalovaným. Než nižší soudy zjistily, že žalobkyně ručila za žalovaného firmě E. na základě svého obchodního spojení s touto firmou a nikoliv na základě ujednání se žalovaným a že proto zatížila ji firma E. do výše ztráty žalovaným nekryté. Zjištěním tím je dovolací soud vázán. Vzešel-li firmě E. proti žalovanému z obchodů s ním uzavřených žalovatelný nárok na zaplacení částky, kterou firma E. žalobkyni zatížila, mohla se žalobkyně platně zaručiti za její zaplacení a příslušel by pak žalobkyni podle § 1358 obč. zák. proti žalovanému nárok na zaplacení této částky. Šlo by tu o ručení podle obchodního zákona (čl. 281), neboť šlo při něm na straně věřitele — firmy E. —, která provozuje obchody podle čl. 272 č. 2 obch. zák., a obchod podle čl. 273 a 274 obch. z., a aktivní oprávnění žalobkyně ke sporu jako solidárního dlužníka by bylo dáno již tím, že firma E. připsala svou pohledávku za žalovaným žalobkyni k tíži. Ustanovení § 1351 obč. zák., jehož se napadený rozsudek dovolává, by tu nepadalo na váhu. Ustanovení to by přišlo k platnosti jen, kdyby šlo o pohledávku z diferenčních obchodů, které se posuzují podle ustanovení o sázce a hře (§§ 1271, 1272 obč. zák.), takže za dluhy z nich nelze záruku převzít, neboť by se to přičilo úmyslu zákonodárce. Jinak by se ovšem měla věc, nevzešel-li firmě E. žalovatelný nárok. Žalovatelný nárok firmě E. vzejítí nemohl, je-li správné tvrzení žalovaného, že žalobkyně přijímala jeho rozkazy jako zástupkyně firmy E., neboť v tom případě jde předem uvedená vědomost žalobkyně, že šlo žalovanému o uzavření diferenčních obchodů, na vrub firmy E. jako její zmocnitelky. Zdali však žalobkyně byla zástupcem firmy E., nebylo nižšími soudy zjištěno. Rovněž by nepřislušel firmě E. žalovatelný nárok na zaplacení částky, kterou žalobkyni zatížila, věděla-li nebo z okolností usuzovati musila, že jde o obchody diferenční. Obchody diferenční jsou podle judikatury obchody, při nichž podle srovnalé vůle stran jsou vyloučeny právo, pokud se týče povinnost skutečného dodání a odebrání, a kde místo toho výslovně nebo mlčky — konkludentním jednáním — jest ujednáno, že má být placen jen rozdíl cen, při čemž stačí, že tento úmysl má třeba jen jedna strana, avšak druhá strana o něm ví a podle něho si počíná, takže umožňuje spolusmluvníku uskutečnění jeho úmyslu (srov. rozh. 2402, 2427, 4440, 4660, 4703, 5893 Sb. n. s.). Byla-li firmě E. podstata obchodů žalovaným s ní uzavřených známa, šlo o nežalovatelný dluh žalovaného. Žalovaný nebyl tedy povinen jej podle zákona zaplatit a zaplatila-li dluh ten za něho ze záruky žalobkyně, nepřisluší jí, jak plyne z toho, co bylo předem uvedeno, rovněž právo domáhati se žalobou na žalovaném jeho zaplacení. Zdali však tomu tak, nemůže dovolací soud posoudit pro nedostatek příslušných zjištění. Ježto nižší soudy, jak z uvedeného plyne, neučinily zjištění potřebná k rozhodnutí sporné věci, není věc zralá k rozhodnutí. Na prvním soudu bude, aby po případě za použití § 182 c. ř. s. doplnil řízení, učinil příslušné zjištění a věc znovu rozhodl. Do-

jdou-li nižší soudy k přesvědčení, že firmě E. vzešel proti žalovanému žalovatelný nárok na zaplacení částky, kterou žalobkyni zatížila, bude se třeba zabývatí dalšími námitkami žalovaného, že zažalovaný dluh vzešel mu z hrubé nedbalosti žalobkyně po případě že mu vzešla pohledávka započtením namítaná.

Čís. 15457.

K § 1154, odst. 2 obč. zák.

Mzdu vyměřenou za týden jest platiti i za dny sváteční.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Rv I 1463/36.)

Žalobci, zaměstnanci žalované obce, měli podle tarifní smlouvy ujednanou mzdu týdenní Tvrdice, že byly jim proto neprávem sraženy z jejich mzdy částky za sváteční dny, kdy se nepracovalo, domáhají se jejich výplaty žalobou. Prvý soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y :

Tarifní smlouva rozeznává mezi zaměstnanci na denní a na týdenní plat; pokud jde o pouliční dráhy města L., dělníci vrchní stavby obdrží týdenní plat ve výši uvedené v bodě II A) d) této smlouvy. Žalobci náležejí do skupiny dělníků vrchní stavby a kolektivní smlouva neobsahuje ustanovení o tom, zda se má či nemá zaměstnancům sraziti plat za svátky, v nichž se nepracuje. Sporná otázka nemůže tedy býti řešena podle kolektivní smlouvy, která by byla rozhodnou jen tehdy, kdyby podle kolektivní smlouvy, která by byla rozhodnou jen tehdy, kdyby obsahovala určité ustanovení o ní, neboť pak by kolektivní smlouva pedle příslušných předpisů platila pro individuální služební poměr a upravovala by vzájemný poměr stran též v příčině sporné srážky. Není-li tomu tak, jest použití ustanovení zákona, jehož výklad náleží soudu, při čemž nemá význam ustanovení § 914 obč. zák., nařizující toliko, by soudce vyšetřil obsah smlouvy, nikoli by ji doplňoval nebo opravoval. Podstatnou známkou týdenní mzdy je, že je vyměřena podle časové jednotky jednoho týdne (§ 1154, odst. 2 obč. zák.). Tvoří tedy týdenní mzda jednotný celek a nesejde při ní na výsledku práce v jednotlivých dnech vykonané, jako tomu je při mzdě za hodiny nebo mzdě denní, nýbrž záleží jen na výsledku práce týdenní, a z toho plyne, že mzdu vyměřenou za týden jest platiti i za dny sváteční. Nerozhodné je, zda zástupci města chtěli či nechtěli kolektivní smlouvu uzavřítí jen za předpokladu, že se zaměstnancům za svátky neplatí, neboť žalovaná nedosáhla toho, aby příslušné ustanovení bylo pojata do smlouvy, nýbrž bylo ustanovení dřívější kolektivní smlouvy o tom, že se zaměstnancům poskytuje plat i za svátky, ve smlouvě, o níž jde, prostě vy-

necháno a ponecháno tím řešením této otázky podle předpisů zákonných. Pohnutka a účel přivolení nebyl tudíž výslovně položen za výjimku a nemá tedy projev takový právního účinku, ježto jde tu o úplatnou smlouvu (§ 901 obč. zák.). Ježto výše zažalovaného nároku ani nebyla spornou, bylo žalobě vyhověno.

Čís. 15458.

K účinnosti výpovědi služebního poměru zaměstnavatelem stačí, že byla dodána osobě, která byla podle předpisu poštovního řádu oprávněna ji za zaměstnance přijmouti; zaměstnavatel může zaslati výpovědní dopis na poslední jemu známou adresu zaměstnancovu.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Rv I 2011/36.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované jako obchodní cestující s ujednanou šestinedělní výpovědní lhůtou ke konci měsíce. V žalobě přednesl, že dopisem z 18. září 1935 dostal výpověď k 31. říjnu 1935. Dopis došel do jeho bytu 19. září 1935 a byl přijat jeho manželkou. Poněvadž žalobce byl na obchodní cestě, dostal jej až po návratu 20. září 1935, tedy opožděně. Domáhá se proto na žalované mimo jiné též náhrady platu za řádně danou výpovědní lhůtu. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Ani podle zásad akceptační teorie není třeba k účinnosti výpovědi, by vypovídán nabyt o ní vědomosti, stačí, že ho došla včas, a nesejde na tom, kdy seznal obsah výpovědního dopisu. Nebezpečí opožděného dojití nese ovšem vypovídající, avšak v souzené věci nebyla dána výpověď opožděně, ježto žalobci byla dána dopisem ze dne 18. září 1935 a došla na jeho řádnou adresu do jeho trvalého bytu v P. dne 19. září 1935, takže mezi tímto dnem a ukončením lhůty šestitýdenní (t. j. 31. října 1935) byla zachována celá smluvená lhůta šesti týdnů (§ 902 obč. zák.). Zákon neustanovuje, že písemná výpověď musí být doručena zaměstnanci přímo do vlastních rukou, stačí, že byla dodána osobě, která ji za něho podle předpisu poštovního řádu mohla přijati (srov. č. 14250 Sb. n. s. a 2022 Sb. m. spr.). V souzené věci byl výpovědní dopis doručen manželce žalobcově dne 19. září 1935, tedy včas; nebylo prokázáno, že jmenovaná podle předpisů poštovního řádu nebyla oprávněna jej přijmouti. Neprávem vytýká žalobce, že dopis neměl mu být zaslán do jeho bytu v P., ježto žalovaná věděla, že je na cestách a že ho tedy dopis nemůže dojiti v P. Vždyť žalovaná nevěděla, kde žalobce dne 19. září 1935 bude, ježto posledně hlásil firmě dne 11. září 1935, že mu korespondence může být zaslána do 16. září 1935 do M. a ač

měl od žalované dopisní papír s předtiskem, kam cestuje a kde ho v kterém hotelu zastihne korespondence, a ač podle smlouvy měl z cesty denně referovati a uvést místo pobytu, již neuváděl, kam mu mají být dopisy zaslány. Opominul-li žalobce svoji dočasnou adresu oznámiti žalované firmě, šlo to na jeho vrub, zaměstnavatelka nemohla tímto opominutím býti připravena o právo výpovědi a byla oprávněna výpovědní dopis žalobci zaslati do místa jeho řádného pobytu na známou jí adresu.

Čís. 15459.

K výkladu § 69 zák. ze dne 16. června 1894 čis. 63 z. z. pro Moravu.

Není třeba, aby schody v obytných domech byly opatřeny žerděmi na obou stranách.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, R II 340/36.)

Žalobkyně se na žalované domáhá náhrady škody tvrdíc, že se zranila pádem na schodišti v domě žalované a že se tak stalo proto, že schodiště nebylo opatřeno na straně zdi žerdí, jak prý to předpisuje § 69 mor. stav. řádu. Prvý soud zamítl žalobu. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud zrušiv usnesení odvolacího soudu uložil tomuto, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Pro město, kde se nehoda stala, platí, hledíc k vypravení schodů v obytných domech, ustanovení třetího odstavce § 69 zákona ze dne 16. června 1894 čis. 63 z. z. mor., podle něhož »mějtež« hlavní schody v budovách dvoupatrových aspoň 1'10 m, v budovách několikpatrových aspoň 1'30 m světlosti a buďtež žerděmi k přidržování, kromě toho pak buďtež na všech volných místech opatřeny zábradlím, které jest z ohnivzdorného materiálu zděláno a má výšku jednoho metru měřenou od hrany stupně v pravém úhlu k povrchu zábradlí. Toto ustanovení nebylo změněno ani zákonem ze dne 16. června 1914 čis. 39 z. z., ani zákonem ze dne 23. května 1919 čis. 277 Sb. z. a n. Z tohoto doslovu zákona, zvláště pak z výrazů »žerdě«, »kromě toho« a »zábradlí« nelze dovzovati, jak se mylně odvolací soud snaží, že by žerdě k přidržování musily býti v každém případě nebylo žalobkyni nic tvrzeno, že výstavba schodů jest takového rázu, jenž by vyžadoval upevnění ochranných žerdí po obou stranách schodiště. Je-li zábradlí na volném konci schodů opatřeno dřevěným madlem k přidržování, nelze schvalovati názor odvolacího soudu, podle něhož prý žalovaná ručí podle § 1311 obč. zák. za škodu žalobkyni způsobenou proto, že neopatřila schodiště v domě svrchu uvedeném žerděmi po jeho obou stranách. Za tohoto stavu věci

a poněvadž žalobkyně odvoláním napadla rozsudek soudu první stolice jediné s tohoto hlediska, není v souzeném případě ani skutkového, ani právního podkladu pro zrušení rozsudku soudu prvního odvolacím soudem vyslovené.

Cis. 15460.

I při zabavení vkladní knížky pro dlužné daně nenabývá stát samostatného práva a nároku, nýbrž jenom tolik práv a nároků, kolik příslušelo povinnému jako věřiteli.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Rv II 974/34.)

Berní úřad na základě vykonatelného výkazu daňových nedoplatků Samsona Sch-a zabavil u něho vkladní knížku žalované banky. Žalující stát předložil tuto knížku žalované bance k výplatě, jež byla odepřena s poznámkou, že na vkladní knížku tu není nic vloženo, t. j. že knížka byla vydána, ale k vkladu mělo dojít teprve po události, jež vůbec nenastala. Ježto vkladní knížka nemá zevně žádné závady, není vázána ani heslem, ani vinkulem a nebylo stran ní zavedeno umořovací řízení a také nebyla stížena jiným úředním zákazem, žádá žalobce, by žalovaná banka byla odsouzena k zaplacení zažalované částky proti vydání vkladní knížky. Nižší soudy uznaly podle žaloby. Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Netřeba se podrobně obíratí právní povahou knížky, která je základem sporu. Podle přednesu žalující strany byla ona knížka zabavena v berní exekuci v bytě dlužníka Samsona Sch. Stalo se to tedy podle § 385 zákona čís. 76/27 Sb. z. a n., který je obdobou předpisu § 296 ex. ř., o němž se zmiňuje procesní soud. Zabavením, k němuž dojde podle těchto míst zákonných, nemění se nic na tom, že v podstatě jde o pohledávku a její zabavení a že ona pohledávka musí býti v případě potřeby vymáhána (§ 297, posl. odst. ex. ř.), a to jako pohledávka povinného dlužníka, která je základem a předmětem exekučního práva zástavního. Vystupuje-li ve sporu jako žalující strana Československý stát, který byl v berní exekuci vymáhajícím věřitelem, nelze mu upřítí aktivní legitimaci, třeba se neopíral výslovně o to, že se tak děje ve smyslu § 391 zákona čís. 76/27 Sb., jenom proto, že buduje své oprávnění k žalobě stejně jako žalobní nárok sám na skutečnosti, že je držitelem knížky. Jde jenom o hmotněprávní otázku, zda mu totiž žalobní nárok přísluší. Po meritální stránce nelze souhlasit s názorem žalující, že její nárok na výplatu je dán již samou držbou knížky za všech okolností a že prý je jako nepodstatná náhoda nerozhodné, co prý uvedla jenom k vysvětlení o tom, jak nabyla držby, totiž že knížku zabavila v exekuci. Zabavením knížky, i kdyby šlo skutečně o knížku té povahy

právní, jak to vylučuje žalující, nabyla žalující jenom zástavního práva na pohledávce svého dlužníka, tedy jenom pokud si sám její dlužník směl právem činit nároky na základě držby knížky proti žalované straně; jenom tyto jeho nároky může žalující uplatnit, třeba svým jménem, přece jen v jeho zastoupení. Nenabývá samostatného práva a nároku, nýbrž jenom tolik práv a nároků, kolik příslušelo povinnému jako věřiteli. V tom dlužno dáti dovolatelce za pravdu, neboť věc se má v podstatě stejně jako při zabavení jiné pohledávky (§ 308 ex. ř.). Jako zástupce věřitelův musí žalující čelit všem námitkám, které by byla žalovaná směla s úspěchem uplatnit proti povinnému, za něhož vystupuje jako procurator in rem suam, kdyby on vystupoval jako žalobce. Neměly tedy pravdu nižší soudy, jestliže považovaly za nerozhodné námitky uplatňované z osoby Samsona Sch. jako auktora žalující strany. Nesejde ovšem na tom, zda tento považuje nárok žalující za opodstatněný, zda by byl sám nárok uplatnil a proč tak neučinil, protože po právní stránce nemůže po zabavení o nároku disponovat na úkor žalobkyně, ale přijde na objektivní skutečnosti. Kdyby bylo pravda, že Samson Sch. znal pravý stav věci a kdyby se ukázalo jako pravý stav věci, že vkladní knížka vystavena byla jenom z úchoty pro Sch-ovu dceru pro případ jejího zasnoubení, k němuž však nedošlo, nebo také pro její babičku, a že tu vpravdě nešlo o nějaký poměr právní s valutárním podkladem a o žádou zápůjčku (ani úvěr), pak by ovšem žalovaná právem byla mohla Samsonu Sch. vytýkatí obmyslnost, uplatnití exceptionem doli, protože by si Sch. jako obmyslný držitel nemohl činit nároky z oné vkladní knížky; žalovaná smí tuto námitku uplatnit také proti žalující straně, aniž zatím sejde na tom, zda tato byla bonae fidei při provedení exekuce, když tu vystupuje jenom jako zástupce Samsona Sch. Nejde tu právě o ony zcela odlišné případy, o nichž se žalující zmiňuje ve sporu, protože jí nebyla knížka ani dobrovolně odevzdána, ani dána na místě placení a ani nejde o corpus delicti, a netřeba ani řešiti, jak by věc bylo posouditi v takových právě uvedených případech. Procesní soud považoval sice (podle svého mylného stanoviska) onu námitku žalované v celém jejím skutkovém podkladu za nerozhodnou, přesto však učinil ji předmětem průvodního řízení, jehož výsledky uvádí v důvodech na základě výpovědi slyšených svědků. V rozsudku se vyjadřuje sice procesní soud tak, jako by byl vzal jejich obsah za prokázaný. Protože však sám dále prohlásil obsah ten za nerozhodný, není jisto, zda ony výpovědi zkoumal také po stránce průvodní a zda snad nezamýšlel uvéstí jenom obsah oněch výpovědí jako součást skutkového děje rozsudku. Žalující strana, která zvítězila, neměla ovšem příčiny k odvolání, nepodala pak ani odvolací sdělení; ani z protokolu sepsaného před odvolacím soudem, ani z odvolacího rozsudku není zjevno, zda žalující strana k obsahu oněch výpovědí zaujala nějaké stanovisko v odvolacím řízení, ale ani z dovolací odpovědi nelze usouditi, že by byla žalující strana uznala správnost oněch výpovědí. Protože pak dovolací soud tuto závadu nemůže odstraniti, nezbylo než zrušiti oba rozsudky, protože není jisto, byla-li věc co do průvodní hodnoty oněch důkazů a jejich

ocenění probrána před soudem procesním, a umožniti tak, aby procesní soud nyní podle změněného právního hlediska nahoře vyznačeného znovu rozhodl a aby se tak stranám umožnilo dosáhnouti přezkumu jeho skutkového zjištění u soudu odvolacího.

Čís. 15461.

Dodanie a odobranie tovaru za hotové cieľom ďalšieho prevádzovania úpadcovho obchodu nie je odporovateľným úkonom podľa § 30 konk. por.

(Rozh. z 2. októbra 1936, Rv III 895/35.)

Správca konkurznej podstaty upadlého potravného družstva domáhal sa žalobou, oprenou o § 30 konk. por., toho, aby platby, vykonané upadlým družstvom žalovanému družstvu po 7. septembri 1931 v celkovej čiastke 36.751'85 Kč, byly vyhlásené za bezúčinné proti konkurzným veriteľom a aby žalované družstvo bolo uznané povinným túto sumu i s úrokami zaplatiť v prospech konkurznej podstaty.

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Na jvyšší súd vyhovel žalobe len po výšku 3.976.40 Kč, inak žalobu zamietol. Zamietacú časť svojho rozhodnutia odôvodnil takto:

Podľa výpisu z kníh, pripojeného žalovaným družstvom, ktorý nebol za sporu namietaný, staly sa odporované platby od 11. septembra 1931 až do 23. januára 1932 inkluzíve, a žalované družstvo dodalo upadlému družstvu tovar naposledy dňa 21. januára 1932. (Kúpopredajná smluva dotyčne tovaru, dodaného účtom zo dňa 3. februára 1932; bola stornovaná podľa zápisu zo dňa 18. februára 1932 na strane »Dal«.)

Z porovnania položiek citovaného výpisu z kníh na strane »Má dať« s položkami na strane »Dal« plynie, že položky na strane »Dal« zo dňa 11. a 26. septembra, 8. a 22. októbra a 23. decembra 1931 a zo dňa 14. januára 1932 sú platby za kúpnu cenu tovaru, dodaného žalovaným družstvom upadlému družstvu podľa položiek strany »Má dať« zo dňa 10. a 24. septembra, 7. a 21. októbra a 21. decembra 1931, ako aj zo dňa 7. januára 1932. Zrejme je to z toho, že sumy týchto položiek sú rovnaké a že platby staly sa v poslednom prípade siedmy deň, v ostatných prípadoch však vždy priamo nasledujúci alebo druhý nasledujúci deň po dodaní tovaru. Vysvitá ďalej z tohoto výpisu z kníh aj to, že aj ostatné platby staly sa vždy alebo v ten deň, keď bol tovar dodaný, alebo 1—2 dmi po dodaní tovaru, vyjmúc poukaz zo dňa 13. januára 1932 v sume 716 Kč 65 h.

Z toho plynie, že žalované družstvo — ako to tvrdí — dodávalo v kritickej dobe upadlému družstvu skutočne iba za hotové peniaze tovar, i keď toto družstvo mimo toho platilo niečo aj na svoj starý dlh.

Nebolo zistené (ba ani tvrdené) a pre nedostatok tohoto zistenia nie je skutkový stav napadnutý, že by tovar dodaný žalovaným družstvom upadlému družstvu nebol mal takú cenu, aká bola účtovaná zaň podľa citovaného výpisu z kníh, preto pri posúdení tejto veci treba vychádzať zo stanoviska, že kúpený tovar mal skutočne tú hodnotu, ktorá bola zaň účtovaná a tak že nákupom tohoto tovaru a zaplacením jeho kúpnej ceny nezhoršil sa majetkový stav upadlého družstva, lebo ono obdržalo tovar v takej hodnote, koľko zaň zaplatilo.

Podľa nenapadnutého zistenia odvolacieho súdu upadlé družstvo zavrelo obchod v polovici februára 1932 (teda už po poslednej dodávke a po poslednej platbe) a tak do zavretia obchodu tovar potrebovalo.

Z toho plynie, že keď upadlé družstvo kupovalo od žalovaného družstva odo dňa 10. septembra 1931 do dňa 21. januára 1932 tovar proti plateniu v hotovosti, úmysel jeho nebol ten, aby poškodilo svojich veriteľov, ale že činilo tak preto, aby mohlo ďalej obchodovať, čo mohlo byť prípadne aj záujmom jeho ostatných veriteľov.

Žaloba je tedy bezzákladná, pokiaľ sa domáha vrátenia toho, čo upadlé družstvo platilo titulom kúpnej ceny tovaru, dodaného mu žalovaným družstvom v dobe od 7. septembra 1931.

Čís. 15462.

Zaplatil-li vydražiteľ knihovně zajištěnou pohledávku, kterou převzal započtením na nejvyšší podání, před rozvrhem nejvyššího podání, nemění se tím práva účastníků odkázaných na nejvyšší podání a nemusí vydražitel přihlásiti onu pohledávku k rozvrhu.

(Rozh. ze dne 3. října 1936, R I 948/36.)

Prvý soud rozvrhuje nejvyšší podání přikázal z něho Adolfu a Fridě J-ovým určitou částku započtením na nejvyšší podání a nevyhověl odporu zadnějšího věřitele podanému proti tomuto přikázání proto, že pohledávka ta byla vydražitelem již úplně manželům J-ovým zaplacená a byl povolen proto její výmaz. Rekursní soud nepřikázal na pohledávku manželů J-ových nic uložil prvému soudu, by částku tu rozdělil dalším věřitelům. Důvod y: Názor prvního soudce, že je pro přikázání pohledávky směrodatný knihovní stav v době udělení příklepu, nikoli však v době rozvrhu nejvyššího podání, je mylný, je podle ustanovení § 224 ex. ř. je z nejvyššího podání zapraviti pohledávky vzniklé až do rozvrhu nejvyššího podání. Též § 210 ex. ř. mluví pro správnost tohoto názoru. V čas roku nařízeného k rozvrhu nejvyššího podání byl výmaz pohledávky Adolfa a Fridy J-ových povolen a je lhostejné, zda byl výmaz ten v knize pozemkové již vykonán či ne. Poněvadž vklad výmazu byl již povolen, pro pořadí výmazu je vždy směrodatný den dojití žádosti (§ 29 knih. zák.) a pohledávka byla v době rozvrhu nejvyššího podání zaplacená, byl by jen vydražitel oprávněn žádati o přikázání této pohledávky. Toto právo však nevykonal, takže na jeho místo nastupují následující hypotekární věřitelé.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Zaplatil-li vydražitel pohledávku knihovně zajištěnou na vydražené jím nemovitosti, týká se placení to pouze vnitřního poměru mezi ním a dotyčným jím převzatým hypotekárním věřitelem, a nejde o poměr, jež bylo by exekučnímu soudu při rozvrhu respektovati. Vždyť oním zaplacením nebyla nijak dotčena a zejména nerozšířila se práva na nejvyšší podání odkázaných účastníků a nebylo dotčeno ani rozšířeno nejvyšší podání samo. Nebylo proto potřebí, aby vydražitel pohledávku onu pak sám k rozvrhu přihlašoval. Totéž platí, převzal-li vydražitel pohledávku onu neb její příslušenství k placení. Tímto placením, pokud se týče převzetím splnil jen za souhlasu oprávněného knihovního věřitele svoji povinnost ve smyslu zákona (§ 152 ex. ř.), a nerozhoduje, platil-li snad dříve, nepouživ práva k púlletní výpovědi poskytnutého mu § 153 ex. ř. To nemůže mu býti nikterak na újmu. Rekursní soud právem sice vyslovil, že exekuční soudce musí, jak bylo dovedeno v rozhodnutí Sb. n. s. č. 5168, při rozvrhu nejvyššího podání přihlížeti ke knihovnímu stavu vydražených nemovitostí, jak se jevil v den rozvrhu, pochybil však, maje za to, že vydražitel byl povinen žádati o přikázání pohledávky jím hypotekárnímu věřiteli zaplacené, pokud se týče jím převzaté, a že nevykonav toto právo způsobil vstup následujících hypotekárních věřitelů do zástavního místa oním placením (převzetím) uprázdněného. Dotyčná přihláška vydražitelova neměla by žádného smyslu, neboť by tím bylo jen vysloveno, že má sám sobě pohledávku tu zapraviti, a šlo by tu tudíž o pouhý účetnický formalismus. Napadeným rozhodnutím rekursního soudu došlo by však ve skutečnosti k zvýšení nejvyššího podání o zmíněnou částku, vydražitelem již zapravenou, pokud se týče převzatou, kterou by musil vydražitel zapraviti tudíž po druhé. Tím by byl vydražitel neprávem značně poškozen a hypotekární věřitelé, na něž se pro vyčerpání rozdělované podstaty nic již dostati nemělo, bezdůvodně a nezákonně obohaceni. Přísluší proto vydražiteli právo brániti se proti usnesení rekursního soudu, které je právně mylné. Rekursu jeho, jímž se domáhá výroku, aby částka 50.000 Kč s přísl. byla přikázána manželům Adolfu a Bedřišce J-ovým, bylo tudíž vyhověti, když tito přihlásili včas svoji hypotekárně zajištěnou pohledávku 50.000 Kč k rozvrhu tak, že kapitál má vydražitel převzítí započtením na nejvyšší podání, kdežto zadrželé úroky hotovým zaplacením, a když na tuto přihlášku se i při rozvrhovém roku odvolali.

Čís. 15463.

Zmatečnost odvolacího řízení i rozsudku, bylo-li po předchozím přerušení pokračováno ve sporu, ačkoli byl zažalovaný nárok v konkursu přihlášen a zjištěn.

(Rozh. ze dne 3. října 1936, Rv I 1634/34.)

Srov. rozh. čís. 14374.

Do rozsudku prvního soudu, jímž bylo vyhověno žalobě, podala žalovaná pozůstalost odvolání. Za odvolacího řízení byl na její jmění prohlášen konkurs, což první soud oznámil odvolacímu soudu, který poté odvolací řízení přerušil, pokračoval však v něm, když žalobkyně navrhla, aby v přerušeném řízení bylo podle §§ 8, odst. 2, 3, 115 konk. ř. pokračováno. Ve věci samé odvolací soud nevyhověl odvolání rozhodnův o pohledávce, již správce konkursní podstaty uznal. Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu pro zmatečnost a návrh na pokračování řízení odmítl.

D ů v o d y:

Podle § 8 (1) konk. ř. se přerušují prohlášením konkursu veškeré zahájené spory, v kterých jest úpadce žalobcem nebo žalovaným mimo spory o nároky, které se vůbec netýkají jmění náležejícího do konkursní podstaty. Podle § 8 (3) k. ř. lze ve sporech o nároky, které jest v konkursu přihlásiti, pokračovati až po zkušební rok. Z ustanovení §§ 63, 111 a 112 až 115 k. ř. plyne, že pokračovati lze jen ve sporech o popřených pohledávkách (Sb. n. s. čís. 14374). Pohledávky v konkursu zjištěné, t. j. správcem podstaty uznané a žádným z konkursních věřitelů k tomu oprávněných nepopřené a ani úpadcem výslovně nepopřené, mohou býti vymáhány proti dlužníku (úpadci) exekucí podle zápisu konkursního komisaře v seznamu přihlášek. Věřitel nabývá tu exekučního titulu se všemi účinky pravoplatného a vykonatelného rozsudku, takže pokračovati ve sporu o pohledávce takové je nepřipustné a zmatečné, ježto uplatnění nároků v konkursu zjištěných vyhrazuje zákonem jen exekučnímu řízení a tím jest tedy pořad práva vyloučen. V souzeném případě oznámil okresní soud odvolacímu soudu, že na jmění pozůstalosti po Bohumilu Š. byl prohlášen konkurs. Odvolací soud přerušil pak řízení. Podáním ze dne 1. prosince 1933 navrhla žalobkyně, aby se pokračovalo v přerušeném sporu podle §§ 8 (2, 3) a 115 k. ř. se správcem konkursní podstaty Dr. P. Tento poukázal v podání ze dne 24. ledna 1934, že uznal v konkursu mimo jiné všechny pohledávky v tomto sporu zažalované. Odvolací soud připustil a provedl důkaz konkursním spisem a uvedl v důvodech svého rozsudku v tomto směru jen, »že žalobkyně přihlásila v konkursu částku 12.532 Kč 85 h, konkursní správce uznal z ní 7.844 Kč, aniž uvedl, kolik uznává ze zažalované pohledávky, že žalobkyně byla vzhledem k tomu poukázána usnesením konkursního komisaře, aby se domáhala na konkursním správci popřené nároku a že žalobkyně nemohla, protože spor byl již v běhu, nic jiného podniknouti než navrhnouti, aby bylo v něm se správcem konkursní podstaty pokračováno, a že ten teprve podáním ze dne 25. ledna 1934 sdělil, že jeho uznání se vztahovalo na všechny účty uplatňované tímto sporem«. V dovolání uplatňuje žalovaný mimo jiné i zmatečnost odvolacího řízení, kterou shledává i v tom, že bylo v něm pokračováno, ač sporná pohledávka byla v konkursu uznána. K zjištění tohoto dovolacího důvodu zmatečnosti bylo konáno šetření podle § 509 (3) c. ř. s. a bylo zjištěno,

že uznání konkursního správce se vztahovalo i na všechny pohledávky v tomto sporu zažalované. Z konkursních spisů jest také patrné, že žádný z konkursních věřitelů k tomu oprávněných ani úpadkyně výslovně jich v konkursu nepopřela. Spor měl tedy zůstatí přerušen a nemělo se v něm pokračovati. Stalo-li se tak, trpí další řízení i rozsudek zmatečností.

Čís. 15464.

Dovolání podané do soudního protokolu jest odmítnouti.

(Rozh. ze dne 3. října 1936, Rv I 981/35.)

Stejně: Sb. n. s. čís. 8598.

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalovaného, jež bylo sepsáno u okresního soudu v H. jako dožádaného soudu bydliště žalovaného do protokolu.

Důvody:

Sepsání dovolání do soudního protokolu odporuje nejen předpisu § 506 c. ř. s., podle něhož se dovolání musí státi podáním (§ 74 c. ř. s.), nýbrž i výslovnému předpisu § 507, posl. odst. c. ř. s., podle něhož nemůže býti podání dovolacího spisu nahrazeno prohlášením do soudního protokolu. Bylo-li dovolání vzneseno ve formě nepřipustné podle výslovného zákazu zákona, nemohla býti tato vada napravena tím, že protokol u soudu sepsaný byl dodatečně podepsán advokátem. Náprava podle § 85 c. ř. s. není tu možná, protože se předpis o nápravě formálních vad nehodí na tento případ a protože dovolací lhůta již dávno uplynula. O dovolání žalovaného nelze zahájití zákonné řízení a bylo je proto odmítnouti podle § 507 c. ř. s. (Sb. n. s. čís. 8598).

Čís. 15465.

K výkladu § 530, posl. odst. c. ř. s.

Soud rozhodující o žalobě o obnovu jest povinen dbáti z úřadu, zda jde skutečně o nové skutkové okolnosti nebo průvody podle § 530 čís. 7 c. ř. s., zejména jde-li o obnovu sporu o rozluky manželství.

(Rozh. ze dne 3. října 1936, Rv II 601/36.)

Nižší soudy vyhověly žalobě o obnovu, v níž žalobce uplatňoval jako novou skutečnost podle § 530 čís. 7 c. ř. s. cizoložství žalované své manželky, zrušily rozsudek, jímž žaloba žalobcova na rozluky jeho manželství se žalovanou byla zamítnuta, a vyslovily, že se manželství stran rozlučuje z viny obou stran.

Nejvyšší soud zamítl žalobu o obnovu.

Důvody:

Při žalobě o obnovu jest dbáti soudu z úřadu, zda uplatnění nových skutkových okolností nebo průvodů podle § 530 č. 7 c. ř. s. nebylo bez viny strany za obnovu žádající možné do té doby, než ústní jednání v hlavní věci bylo skončeno (Sb. n. s. čís. 5541 a 8131). Na žalobci jest, aby příslušný přednes ve smyslu posledního odstavce § 530 c. ř. s. v žalobě učinil, a náležitě opodstatnil a pod důkaz postavil, že nedopustil se v tom směru nijaké nepečlivosti neb liknavosti a že tedy skutečně bez své viny naprosto nemohl dotčené nové skutkové okolnosti a průvody v prvé stolici uplatnit. Na pouhé okolnosti, zda o nových těchto okolnostech a průvodech v základním sporu věděl čili nic, nezáleží. Mohl-li však žalobce předpokládati, že určité osoby budou něco o věci věděti, měl po nich pátratí již v hlavním sporu. Shora uvedená povinnost soudu z úřadu mu uložena zavazuje soud k tím větší přísnosti, jde-li o obnovu sporu o rozluky manželství, kdy jest soudu zákonem uloženo, aby z moci úřední bral v ochranu platný sňatek proti všelikému svévolnému odporu (§ 14 dvor. dekr. z 23. srpna 1819 č. 1595 Sb. z. s. a § 10 nař. min. sprav. z 9. prosince 1897 č. 283 ř. z.), a kdy jde o to, aby manželství bylo udrženo případně aby nemohlo dojít k jeho zrušení bez zákonem uznaných důvodů. Žalobce v souzeném případě pouze uvedl, že se o nových průvodních prostředcích o cizoložství žalované dověděl dne 4. srpna 1935 od jistého Eduarda J., kdy se mu podařilo tohoto dne vypátratí adresu jmenovaného svědka prostřednictvím policie v K. Avšak již v základním sporu rozlukovém žalobce dne 22. června 1928 uváděl, že žalovaná měla s jistým agentem J. důvěrný poměr a že ten sám vypravoval, že se žalovanou tělesně obcoval a vedl o tom za svědka pouze rolníka Jana O. v H. Ten byl též u procesního soudu za přítomnosti žalobcovy dne 26. září 1928 vyslechnut a také vypověděl, že mluvil se zmíněným agentem, který se ptal na nějakou ženskou, již popisoval a jejíž bydliště označoval uvedením ulice, že však svědek nepoznal z toho určitě, že by se jednalo o žalovanou. O tom, že by podnikl všechny kroky, aby adresu tohoto svědka po případě i ostatních svědků již v původním sporu mohl soudu oznámiti, a že všechny tyto jeho kroky přes veškerou jeho námahu a píli se setkaly s nezdarem, žalobce vůbec nic ani netvrdil, tím méně důkazy neb osvědčení o tom nabídl. Za shora dotčeného stavu věci mohl však žalobce po pruvvedeném svědku J. již hned za původního sporu pátratí a od něho potřebné důkazy o cizoložství žalované si opatřiti. Ze shora uvedeného je patrné, že žalobce při opatřování si průvodů o cizoložství žalované nepočínal si nijak bedlivě, naopak že se o zjištění adres příslušných svědků vůbec nestaral aneb aspoň ne náležitě staral. Když ve sporu o obnovu ani netvrdil, tím méně prokázal, že nic nezanedbal, co mu procesní povinnost opatřiti si pro původní spor náležitě důkazy o cizoložství žalované ukládala, pak není tu dána základní podmínka přípustnosti žaloby o obnovu.

Čís. 15466.

Do rozhodnutí rekursního soudu, týkajícího se nucené správy nemovitostí povolené jako prozatímní opatření, jest dovolací rekurs nepřipustný.

(Rozh. ze dne 5. října 1936, R I 785/36.)

Rekursní soud částečně vyhověl a částečně zamítl rekursy do usnesení prvního soudu vydaných ve věci nucené správy povolené jako prozatímní opatření.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Jde o dovolací rekurs ve věci prozatímního opatření. Podle § 402, odst. 2 ex. ř. ve znění čl. II, odst. 2 zákona č. 251/34 Sb. z. a nař. není proti rozhodnutí soudu druhé stolice ve věcech prozatímního opatření dalších opravných prostředků.

Čís. 15467.

Jak je posouditi s hlediska §§ 1036, 1037 obč. zák. nárok advokátův za práce podniknuté proto, by chovanec zbavený pro chorobu úplně svéprávnosti byl z ústavu choromyslných propuštěn.

(Rozh. ze dne 5. října 1936, R I 816/36.)

Žalobce — jehož žaloba na zaplacení palmárního účtu proti žalovanému byla pravoplatně zamítnuta — žaluje nyní žalovaného na zaplacení této částky znova a jako žalobní důvod uvádí, že obstaral záležitosti žalovaného jako jednatel bez příkazu. K odůvodnění svého nároku uvádí, že manželka žalovaného ho žádala, aby pomohl jejímu bývalému manželovi, který byl chován v ústavu choromyslných. S hlediska lidskosti a spravedlnosti projevil žalobce ochotu tohoto úkolu se ujmouti a dav si podepsati plnou moc žalovaným učinil v lednu 1935 návrh jeho vlastním jménem, aby žalovaný byl zbaven svéprávnosti pouze částečně a by byla jeho opatrovnice zbavena této funkce. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a tomuto uložil, aby o odvolání žalobcově znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobce opřel svůj nárok výslovně o ustanovení §§ 1036 a 1037 obč. zák. Tvrdil k jeho odůvodnění, že k žádosti dřívější manželky žalovaného navštívil žalovaného v ústavu, byl jím požádán, aby zařídil

u soudu, by jeho nynější manželka byla zbavena funkce opatrovnice a on byl propuštěn z ústavu, že žalobce konal potřebná šetření a podal příslušnou žádost u soudu za žalovaného. Poněvadž ten byl v době, kdy podepsal plnou moc pro žalobce, úplně zbaven svéprávnosti, jest pro nárok žalobcův proti žalovanému rozhodné, zdali žalobce svou činnost vyvinul jako jednání nutné k odvrácení škody hrozící žalovanému nebo sloužící k jeho prospěchu. V prvním případě šlo by o nutné jednání bez příkazu (§ 1036 obč. zák.), v druhém o jednání účelné (§ 1037 obč. zák.). První vyžaduje, aby pánu věci hrozila škoda přímá, aby ohrožovala jeho jmění a zákrok byl nutný. Taková nutnost se nepodává ze zjištěného stavu věci a nelze přisvědčiti odvolacímu soudu po této stránce. Ale nešlo u žalobce ani o účelné jednání bez příkazu ve smyslu § 1037 obč. zák. Podmínkou nároku podle tohoto ustanovení jest, aby ten, kdo jednal za jiného bez příkazu, provedl věc k zřejmému a převládajícímu prospěchu druhého. Avšak ani z toho, co žalobce sám přednesl k odůvodnění svého nároku, nelze usouditi, že jednal k takovému prospěchu žalovaného. Jest tu vycházeti z toho, že žalovaný byl jako osoba úplně zbavená svéprávnosti pod zvláštní ochranou zákona (§ 21 obč. zák.), že na prosté oznámení byl soud povinen učiniti potřebná opatření ve prospěch žalovaného, zvláště vyšetřiti všechny okolnosti důležité pro posouzení, neděje-li se žalovanému křivda. Ani z dalšího průběhu věci, jak byl nižšími soudy zjištěn, neplyne, že jednání, o které žalobce opírá svůj nárok, byla jediná cesta, jak by došel žalovaný ochrany, a že jednání žalobcovy bylo provedeno k zřejmému a převládajícímu prospěchu žalovaného. Vskutku také neměl žalovaný z jednání žalobcovy prospěch, neboť žalovaný byl již počátkem února 1935 propuštěn z ústavu jako polepšený a odveden svou manželkou a podle zprávy ústavu se nepomýšlelo dříve na jeho propuštění vzhledem k jeho chorobě.

Čís. 15468.

Není závady, aby soud při stanovení odměny podle § 17 adv. ř. a § 1152 obč. zák. přihlížel i k úspěchu dosaženému pro klienta.

(Rozh. ze dne 5. října 1936, Rv I 1920/34.)

Nižší soudy uznaly ve sporu o advokátní odměnu podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud uvedl, že kdyby mezi spornými stranami byla ujednána odměna žalobcovy určitým poměrem z docíleného úspěchu, šlo by o nicotnou úmluvu přičítající se zákazu podle § 879 č. 2 obč. zák., a že proto nelze žalobci přiznati takovou odměnu ani jako odměnu přímě-

řenou. Tento názor je mylný. V souzené věci nejde o případ § 879 čís. 2 obč. zák., ježto mezi stranami nebyla předem ujednána alikvotní část z dosaženého úspěchu jako odměna žalobcova, a žalobce ani netvrdil, že žádá alikvotní část z dosaženého úspěchu, nýbrž účtoval a zažaloval toliko paušální odměnu 1,508.867 Kč 95 h, kterou potom omezil na 508.727 Kč 10 h s příslušenstvím. Na tom nemění nic okolnost, že soudní znalci vyšetřující, jaká odměna za práce žalobcem provedené jest podle § 1152 obč. zák. přiměřená, přihlíželi vedle jednotlivých úkonů též k úspěchu žalobcem dosaženému a přiznali mu kromě 220.000 Kč za jednotlivé úkony samy o sobě hodnocené ještě 280.000 Kč rovnajících se asi 25% z dosaženého úspěchu a že také první soud tímž způsobem postupoval, přihlížeje při tom jen asi k 2% dosaženého úspěchu. To je toliko technická pomůcka při hodnocení celkové práce žalobcovy a při výpočtu odměny za ni přiměřené. Jde jen o základy, na nichž soudní znalci vybudovali svůj posudek a podle nichž přiznali žalobci nikoli odměnu dvojnásobnou, nýbrž jednotnou, celkovou odměnu 500.000 Kč, a rovněž tak první soud, jenž ovšem za přiměřenou celkovou odměnu považoval jen 440.000 Kč. Určení celkové odměny podle § 1152 obč. zák. volnou úvahou nebrání tomu, aby nebyly vykonané práce posuzovány jednotlivě i jako celek a aby nebyly posuzovány podle různých směrnic a s různých hledisek, mezi nimiž též s hlediska dosaženého úspěchu. Než přesto nelze dovolání ve věci samé vyhovět. Jde o práce, které nejsou obsaženy v advokátní sazbě, a platí tu tedy podle § 17 adv. ř. předpis § 1152 obč. zák. o přiměřené odměně. Přiměřenost pak lze určit buď podle zjištěných skutečností nebo — jak je tomu v souzeném případě —, pokud by se tyto skutečnosti nedaly zjistit, podle volného uvážení soudu (§ 273 c. ř. s.). Při tom není soud vázán posudkem znalců. Soudní znalci neuvedli žádných důvodů, proč přihlíželi ve svém posudku k 25% z úspěchu žalobcem dosaženého, a nemusil proto první soud v té příčině nic vyvracet a své důvody stavět, jak to žalobce ve svém odvolání vytýká. Stačilo proto, když první soud uvedl, že považuje odměnu, jak ji znalci stanovili, za příliš vysokou a že jí proto podle volného svého uvážení stanoví částkou o 60.000 Kč nižší. Dovolací soud neshledává, že by odměna žalobcova stanovená prvním soudem byla nepřiměřeně nízká, a nevyhověl proto dovolání žalobce, jenž se domáhá, aby byla zvýšena o 60.000 Kč.

Čís. 15469.

Spořitelna, jež podle stanov jest oprávněna zkoumati nároky toho, jenž vklad vybírá, může odepřít výplatu tomu, komu byla dána vkladní knížka jako záruka osobou zbavenou svéprávnosti.

(Rozh. ze dne 5. října 1936, Rv I 589/36.)

Srov.: Sb. n. s. čís. 15119.

Žalující záložna přednesla, že vkladní knížka, jejíž výplatu jí žalovaný spořitelni a záložní spolek odepřel, nebyla vinkulována ani heslem, a že ji složil u žalující dne 20. června 1930 Josef M., který byl se žalující v obchodním spojení, do uschování jako jistotu za směnečné zápůjčky jemu žalující poskytnuté. Při tom ujistil žalující, že vkladní knížka ta je jeho majetkem po případě že mu k ní přísluší disposiční právo, a prohlásil písemným prohlášením výslovně, že vkladní knížka je zárukou za směnečné zápůjčky poskytnuté jemu žalující až do úplného vyrovnání s příslušenstvím. Žalující oznámila pak žalované spořitelně, že vkladní knížka byla jí složena v depot s tím, aby si žalovaná ve svých knihách poznamenala, že bez svolení žalující nesmí býti z vkladu toho nikomu nic vyplaceno. Žalovaná pak potvrdila žalující, že si v hlavní knize u dotyčného vkladu poznamenala vinkulaci žádanou žalující, toto potvrzení žádané vinkulace stalo se žalovanou bez jakékoliv výhrady bezpodmínečně, zejména bez jakékoliv zmínky a vztahu vkladní knížky k vnitřnímu poměru mezi Josefem M-em a Janem Z-ou, ač žalovaná dle vlastního tvrzení již tehdy věděla, že jde o vkladní knížku Jana Z-y. Po výpovědi vkladní knížky žalující bylo této doručeno usnesení okresního soudu v exekuční věci Jana Z-y proti Josefu M-ovi na vydání vkladní knížky, podle něhož měla býti vkladní knížka žalující záložně, bude-li k vydání téže ochotna, odňata a vydána zástupci vymáhající strany Jana Z-y, což žalující odepřela učiniti. Žalující, jsouc v důsledku ujednání s Josefem M-em legitimována k disposici s vkladní knížkou, presentovala ji v den splatnosti k výplatě, žalovaný spolek ponechal si však knížku tu a odepřel vyplatiti vklad žalující záložně s tím, že prý byla Janu Z-ovi povolena exekuce na vydání předmětné vkladní knížky. Domáhá se proto žalující výplaty částky, na niž vkladní knížka zní. Nižší soudy žalobu zamítly, první soud z těchto důvodů: Žalovaná proti žalobnímu nároku namítla a prokázala, že Josef M. jest duševně chorý a že byl jím i v době prohlášení ze dne 20. června 1930, jež tvoří podklad právního důvodu žalobního žádání. Jednání jeho, jímž dal žalobkyni vkladní knížku Z-ovu jako záruku za svoje směnečné závazky, není tedy vůbec právně platné a závazné, nemohla proto z něho žalující vůbec nabýti nějakých oprávnění, tím méně pak může je uplatňovati vůči žalované.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o plnění z vkladní knížky žalovaného spořitelního a záložního spolku, která má podle § 2 zák. čís. 239/24 a § 10 zák. čís. 302/20 Sb. z. a n. povahu papíru majiteli svědčícího. S pohledávkou z takové knížky může s právním účinkem nakládati ten a jen ten, kdo se vykáže držbou knížky (§ 1393 obč. zák.). Podle pravidel pro vkladatele otištěných ve vkladní knížce a jsoucích tedy součástí smlouvy mezi zavázaným ústavem a oprávněným z vkladu má žalovaný spolek právo zkoumati nároky toho, kdo vklad vybírá, povinen k tomu však není. Odpírá-li

dlužník v takovém případě vyplatiti vklad, jest mu dokázati, že ten, kdo předkládá vkladní knížku k výplatě, nenabyl platného nároku na výplatu vkladu. Tento důkaz se žalované straně podařil, neboť Josef M. neměl užívání rozumu v době, kdy mu byla vkladní knížka odevzdána jako kauce Janem Z., nemohl proto nabytí nějakého nároku z této vkladní knížky a nemohl jej ani přenést na žalující stranu. Vždyť ani bona fides podle § 456 obč. zák. nekryje případy nabytí zástavního práva neplatným právním jednáním. Tuto neplatnost nabytí nároku mohl žalovaný spolek namítati, byl-li oprávněn zkoumati nárok žalující strany podle uvede-
ných pravidel.

Čís. 15470.

Přijetí peněz (vymáhané pohledávky) soudním vykonavatelem v čas, kdy není činný jako výkonný orgán.

(Rozh. ze dne 5. října 1936, Co II 4/36.)

Na základě povolovacího usnesení okresního soudu v H. provedl soudní vykonavatel František K. v exekuční věci A-banky proti Rudolfu a Anně R-ovým o 1.058 Kč zabavení svršků náležejících dne 3. září 1931 poznámkou v zápise o zabavení a prodej v této věci byl nařízen na den 2. října 1931. Povinná Anna R-ová, aby nedošlo k prodeji, poslala několik málo dní před dražbou vymáhanou pohledávku, o 24 Kč ji ještě přeplativši, po listonoši, který K-a stihl na poště a tam mu odevzdal peníze, o kteréž jde. František K. zadržel si a zpronevěřil přijaté peníze a byl pro tento čin odsouzen trestním soudem. Vymáhající věřitelka, jež nedošla zaplacení, vedla proti žalobcům dále exekuci, jejich opoziční žaloba neměla úspěchu a domáhají se proto na žalovaném státu náhrady škody vzniklé jim jednáním K-ovým, o němž tvrdí, že v době převzetí byl činný jako soudní vykonavatel. Prvý soud žalobě nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl odvolání.

Důvody:

Syndikátní nárok předpokládá podle §§ 1 a 4 zákona ze dne 12. července 1872 čis. 112 ř. z. mezi jiným, že soudce nebo osoba jemu co do syndikátního ručení na roveň postavená poruší právo strany přestoupením své úřední povinnosti ve výkonu svého úřadu. Správně zamítl první soud syndikátní žalobu manželů R. z toho důvodu, že soudní vykonavatel František K. převzal částku, o kterouž jde, v době, kdy nefungoval jako výkonný orgán činný v exekuční věci, a nezpůsobil tudíž žalobcům škodu při výkonu svěřeného mu úřadu (viz Sb. n. s. čis. 10631, 7847, 6098). Jakmile výkonný orgán provedl exekuční zabavení proti povinným, k soudu se odebral a zprávu o výkonu zabavení učinil, nebyl již činný ve své funkci výkonného orgánu proti dlužníkům v této exekuční věci, nebyl již oprávněn, byť i exekuční řízení ještě nebylo ukon-

čeno, peníze od dlužníků pro věřitele přijmouti a nebyl již zástupcem tohoto (viz § 60 ex. ř. a § 334 (1) jedn. řádu). František K. nebyl tedy ani v místnostech soudních oprávněn přijmouti od povinných dlužné plnění, a to tím méně na poště, kde zřejmě nebyl ve funkci výkonného orgánu v oné exekuční věci. Ani skutečnost žalobci tvrzená, že prý peníze poslali K-ovi ve lhůtě tří týdnů, jak jim to prý nařídil při výkonu exekuce, nemá významu a nebylo tudíž třeba ji zjistiti, ježto tím nemohl býti prodloužen výkon zabavení, který je skončen tím, že výkonný orgán zabavení provede a je v protokolu zájemním vyznačí a pak spis odevzdá soudu.

Čís. 15471.

I. Nepatří před pracovní soudy spor opeřený o zodpovědnost' na základe prevzatia obchodu.

II. Zo smlúvy, uzavrenej centrálou, nemôže byť žalovaná filiálka.*)

(Rozh. zo 6. októbra 1936, Rv IV 431/36.)

Žalobník bol úradníkom banky S. v jej filiálke v M. a po prevzatí tejto filiálky bankou Č. prijatý bol centrálou banky Č. do služieb tejto banky a služebne pridelený do jej filiálky v M. Žalobou, podanou u okresného súdu, oddelenia pre pracovné spory, domáhal sa žalobník — po zrušení jeho služebného pomeru výpoveďou — na žalovanej banke Č. filiálke v M. zaplata: 1. odmeny 11.400 Kč za práce prez čas, konané vo filiálke banky S. v M. — na tom základe, že žalovaná strana je za tento dlh zodpovedná ako prejímateľka obchodu filiálky banky S. v M., 2. odmeny 3.400 Kč za práce prez čas, konané u žalovanej strany, a 3. doplatku svojich služebných požitkov 14.000 Kč na výpoveďnú dobu. — Žalovaná opovedala spor banke S., ktorá vstúpila do sporu ako vedľajšia intervenientka v prospech žalovanej strany.

Súd I. stolice žalobu zamietol z toho dôvodu, že žalovaná strana: banka Č. filiálka v M. nie je v spore pasívne legitimovaná, lebo služebnú smluvu so žalobníkom uzavrela centrála tejto banky a zo smluvy, uzavrenej centrálou, nemôže byť žalovaná filiálka. O d v o l a c í s ú d rozsudok súdu I. stolice potvrdil. Dotyčne sťažnosti žalobníka — prednesenej v odvolaní —, že nemala byť pripustená vedľajšia intervencia banky S., odvolací súd v svojich dôvodoch uviedol, že banka S. má — do žalobného nároku svrchu pod 1. uvedeného — právny záujem na výsledku sporu a že bola preto súdom I. stolice jej vedľajšia intervencia správne pripustená.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu v časti, týkajúcej sa žalobného nároku svrchu pod 1. uvedeného, zbavil — s účinkom aj na rozsudok súdu I. stolice — účinnosti a sporné pokračovanie tohoto žalobného nároku zastavil; čo do zbývajúcej časti rozsudku odvolacieho súdu dovolaciu žiadosť žalobníka zamietol.

*) Rovnako: Úr. sb. 2011.

D ō v o d y:

Žalobník uplatňoval žalobou, podanou u okresného súdu v M., oddelenia pre pracovné spory, proti žalovanej banke Č. filiálke v M. jednak nárok na zaplatenie odmeny za práce prez čas, konané u banky S., filiálky v M., na tom základe, že žalovaná banka je za túto pohľadávku zodpovedná ako prejímateľka obchodu filiálky banky S. v M., jednak nárok na odmenu za práce prez čas v sume 3.400 Kč a na požitky na výpovednú lehotu v sume 14.400 Kč, ktoré mu je žalovaná strana povinná platiť ako jeho zamestnávateľka.

Pracovné súdy sú podľa § 1 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. výlučne príslušné rozhodovať o sporoch z pracovného, služebného alebo učebného pomeru, založeného súkromnoprávnou smluvou, vzniklých medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Spor, oprený o zodpovednosť na základe prevzatia obchodu, nie je takým sporom. Je tu preto daná sporu prekážajúca okolnosť podľa bodu 1 § 180 Osp., ktorej si všima dovolací súd podľa odst. 2 § 35 zák. č. 131/1031 Sb. z. a n. a § 540 Osp. z úradnej povinnosti. Bol preto spor o tomto žalobnom nároku podľa § 182 Osp. zastavený.*)

Pokiaľ bol rozsudkom odvolacieho súdu zamietnutý žalobný nárok, vznesený proti žalovanej banke Č., filiálke v M., z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej strany, nespoznal Najvyšší súd zákonného dôvodu, aby rozsudok odvolacieho súdu bol zmenený, zrušený alebo rozviazaný (srov. rozh. Úr. sb. č. 2011).

Dotyčne sťažnosti proti pripusteniu vedľajšej intervencie banky S. prijal Najvyšší súd správne dôvody odvolacieho súdu, avšak vypustil z nich časť, týkajúcu sa nepoužitia včasného opravného prostriedku proti vzneseniu o pripustení vedľajšej intervencie.

Čís. 15472.

V zúčtování vkladu komanditisty na jeho dluh u komanditní společnosti na běžném účtu jest spatřovati vrácení v k l a d u.

(Rozh. ze dne 7. října 1936, Rv I 2329/34.)

Žalovaný byl komanditistou firmy bankovní společnosti N. Když vystoupil, činil jeho komanditní vklad 50.000 Kč, jenž mu také byl vyplacen. K věřitelům společnosti patřil zemřelý otec žalobkyně s pohledávkou ze svého vkladu u společnosti. Žalobkyně (dědička) tvrdí, že za zaplacení této pohledávky ručí žalovaný s komanditním vkladem 50.000 Kč, domáhá se jeho zaplacení na žalovaném. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaný přiznal, že svůj vklad obdržel zpět a sice část zúčtováním na svůj dluh u společnosti a část hotově. Avšak takové splacení podílu jest dle

*) Vid' teraz čl. IX. zák. č. 161/1936 Sb. z. a n.

čl. 165 obch. zák. nepřipustné, poněvadž komanditista ručí třetím osobám celým tímto podílem za závazky společnosti. Žalobkyně má proti firmě bankovní společnost N. pohledávku ve výši nejméně 50.000 Kč, částku to, kterou složil žalovaný jako podíl komanditisty, žalovaný z této firmy vystoupil a jeho podíl byl mu bez ohledu na závazky firmy vůči jejím dlužníkům vydán. Prvý soud zjistil a proto právem vyslovil, že podle čl. 165, 172, 130, 146 obch. zák. ručí žalovaný do výše svého vkladu věřiteli, v tomto případě žalobkyni, po dobu 5 roků od výmazu komanditisty z obchodního rejstříku a odsoudil žalovaného ve smyslu těchto ustanovení podle žalobní prosby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jest schválniti názor nižších soudů, že v zúčtování částky vkladu žalovaného jako komanditisty u firmy bankovní společnosti N. na jeho dluh u jmenované firmy na běžném účtu jest spatřovati vrácení této části vkladu; neboť vrácením vkladu nelze rozuměti jen hotové jeho vyplacení v penězích, nýbrž i každé opatření, kterým se komanditistovi poskytnou části společenského jmění tak, že se tím zmenšuje jeho vklad a tím fond společnosti sloužící k uspokojení věřitelů společnosti. Sem patří i použití vkladu komanditisty k uhrazení jeho dluhu. Na věci nemění nic, že věřitelkou komanditisty a tudíž příjemkyní dluhovaného platu byla komanditní společnost sama, neboť zúčtováním vkladu komanditisty na jeho dluh v komanditní společnosti zanikla pohledávka této proti komanditistovi a o tuto majetkovou hodnotu byl fond společnosti zmenšen. Že platností vrácení vkladu komanditisty zúčtováním na jeho dluh u komanditní společnosti nebrání předpis čl. 165, odst. 2, vychází již z toho, že vklad byl vrácen až po vystoupení komanditisty, když tudíž společenský poměr mezi komanditistou a komanditní společností již netrval. Vrácení vkladu komanditistovi mělo jen ten účinek, že vystoupil komanditista, který podle čl. 146, 172 obch. zák. za závazky komanditní společnosti vzniklé před jeho vystoupením ze společnosti ručí po dobu pěti let po výmazu komanditisty z obchodního rejstříku, neplatí podle povahy závazku kratší zákonná lhůta promlčecí, ručí od doby vrácení svého vkladu věřitelům společnosti přímo, a to až do výše vráceného vkladu.

Čís. 15473.

K výkladu § 112 konk. ř.

Předmětem sporu o popřenou pohledávku může býti jen to, co bylo předmětem zkoumání při zkušebním roku, vyjma změny a doplňky přípustné podle § 112, odst. 1, posl. věta konk. ř.

(Rozh. ze dne 7. října 1936, Rv I 2409/34.)

Ke konkursu Antonína R-y přihlásilo žalované vodní družstvo, a to do druhé třídy konkursních pohledávek svoji vykonatelnou pohledávku za provedení trubkování. Při zkušebním roku neuznal žalobce (správce konkursní podstaty) pro tuto pohledávku pořadí ve II. třídě konkursních pohledávek, nýbrž pořadí toliko III. třídy a byl se svým odporem poukázán konkursním komisařem na pořadí práva. V žalobě uvedl žalobce, že ve výpise z účtu připojeném k přihlášce a tvořícím její součást žalované družstvo částku 8.675 Kč 45 h za trubkování kvitovalo úpadci ke dni 1. července 1929 a již za rok 1929 ho ihned zatížila úrokem z prodlení, takže dle výpisu toho jest nepochybné, že přihlášená pohledávka byla splatná již v roce 1929 čili dříve než tři roky před prohlášením konkursu nastalým 24. ledna 1933. Nižší soudy žalobě, proti níž žalované družstvo nově dovozovalo pořadí II. třídy v usnesení valné hromady, nevyhověly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby a přiznal přihlášené pohledávce vodního družstva pořadí III. třídy konkursních pohledávek.

D ů v o d y:

Ustanovení § 112, odstavec 1, poslední věta konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. omezuje žalobní návrh jen na právní důvod, který byl uveden v přihlášce a při zkušebním roku, a na částku tam uvedenou. Z toho však nelze souditi, že tato omezující zásada se týká pouze žaloby, kterou podal věřitel přihlásivší pohledávku ke konkursu, a že to neplatí i tehdy, když jest žalobcem někdo jiný, jenž při zkušebním roku popřel pohledávku nebo žádané pořadí. Neboť přihláška jest základem pro prozkoumání pohledávky a jejího pořadí a pro zjištění pohledávky (§§ 104, 107, odstavec 2 a 3 a 111 konk. ř.). Nelze tedy přezkoumati při zkušebním roku pohledávku, která přihlášena nebyla nebo která se opírá o jiný právní důvod anebo činí vyšší částku, než byla uvedena v přihlášce nebo při zkušebním roku, a nelze také přezkoumati jiné pořadí, nežli v přihlášce nebo při zkušebním roku bylo žádáno (§ 108 konk. ř.). Jen takové přihlášené pohledávky a takové žádané pořadí lze v konkursu za předpokladů § 111 konk. ř. zjištění, z čehož naopak plyne, že nedojde-li k tomuto zjištění pro odpor správce konkursní podstaty anebo některého konkursního věřitele, přесunuje se zjištění na procesní soud. Předpokladem žaloby, ať té či oné, jsou tedy jednak přihláška, jednak přezkoumání přihlášky při zkušebním roku, a může proto býti předmětem sporu o popřenou pohledávku zase jen to, co bylo předmětem zkoumání při zkušebním roku vyjímajíc ony změny a doplňky, které i podle omezujícího ustanovení § 112, odstavec 1, poslední věta konk. ř. jsou přípustné. To jest všeobecná zásada konkursního řádu a platí i ve sporu o pořadí, které musí rovněž býti uvedeno v přihlášce (§ 104, odstavec 1 konk. ř.). Nejde tu o pravidelný spor, v němž by měl žalovaný volnost použití všech námitek a obranných prostředků, které dopouští civ. soudní řád, nýbrž právě proto, že jde o zjištění pohledávky nebo jejího pořadí pro konkursní řízení, jest i on obmezen způsobem vytčeným

v § 112, odstavec 1, poslední věta konk. ř. Žalované vodní družstvo opřelo svou pohledávku v přihlášce jediné o výpis z účtu, z něhož však neplyne, že všechny částky tam účtované nedospěly dříve než tři roky před prohlášením konkursu (§ 55 konk. ř.). Zřejmé jest z výpisu, že jen částky v souhrnu 1.686 Kč 85 h, o něž žalobce ve sporu omezil žalobu, dospěly teprve v oné tříleté lhůtě a požívají tedy pořadí II. třídy konkursních věřitelů. Teprve ve sporu změnilo žalované družstvo právní důvod, z něhož odvozovalo pořadí II. třídy konkursních věřitelů, a to tím, že opřelo tento nárok nově o usnesení valné hromady ze dne 27. prosince 1931. Tato změna původní přihlášky není ani ve sporu přípustná a bylo proto omezené žalobě vyhověti. Otázkou, zda byl konkursní správce odkázán správně na pořadí práva, nelze se zabývat, poněvadž onen poukaz konkursního komisaře se stal pravoplatným.

Čís. 15474.

K výkladu § 67 vyrovnacího řádu.

Vyrovnačím dlužníka stíhají následky nesplnění potvrzeného vyrovnání, nezaplátil-li přes upomínku mající náležitosti § 67 vyr. ř. splatnou vyrovnací splátku, třebaže vyrovnací věřitel v upomínacím dopise vedle výzvy k splnění vyrovnání poukázal zřejmě omylně na nezaplacení splátky za jinou dobu.

(Rozh. ze dne 7. října 1936, Rv II 1035/34.)

Žalobce přednesl, že žalovaný měl podle potvrzeného vyrovnání zaplatiti mu vyrovnací kvotu v 19 měsíčních splátkách. Poněvadž zůstal s dvěma splátkami v prodlení, byl dne 26. února 1934 doporučeným dopisem s určením čtrnáctidenní lhůty upomenut. Žalovaný však ve lhůtě mu poskytnuté splátky nezapravit, takže celá pohledávka v původní výši obživla, a žalobce se jí na žalovaném domáhá; pokud přesahuje 47,5% vyrovnací kvotu. Žalovaný namítl, že byl sice upomenut o zaplacení dvou splátek, ale splátek za leden a únor (místo červen a srpen), na které žalobce nemá nárok, neboť splátky končily 15. prosince 1933. Upomínku nechal proto bez povšimnutí. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaný vyrovnání nesplnil, ježto nezaplátil vyrovnací kvoty za měsíce červen a srpen. Nejde o nějaký omluvitelný omyl nebo nedopatření, nýbrž o neomluvitelnou nedbalost a liknavost, kterou zavinil žalovaný sám. Prokázáno je, že žalovaný byl upomenut doporučeným dopisem ze dne 26. února 1934, že mu v upomínce byla poskytnuta dodatečná lhůta čtrnáctidenní, že však žalovaný tuto čtrnáctidenní lhůtu nedodržel, nýbrž zadržel splátky zaplatil teprve 21. března 1934, tedy po vypršení poskytnuté čtrnáctidenní lhůty. Je se tedy jen obíratí otázkou, jaký význam pro rozhodnutí sporu má to, že žalobce v dopise ze dne 26. února 1934 omylem uvedl, že nejsou zaplacené splátky za měsíce leden a únor 1934, místo za měsíce červen a srpen 1933. Nelze pochybovati o tom, že následky nesplnění vyrovnání nastávají, byl-li dlužník následkem nesplnění upomenut k splnění, i když v dopise není přesně uvedeno, která

část vyrovnání není splněna. Nebylo tedy třeba, aby žalobce v dopise uvedl, které splátky nebyly zaplacený. Žádal-li žalobce omylem kvoty za měsíce leden a únor 1934, musel žalovaný při obyčejné pozornosti a bedlivosti vědět, že jde o omyl, že se může jednat jenom o splátky za měsíce červen a srpen 1933, jelikož ty nebyly zapraveny. Při nejmenším bylo povinností žalovaného, který jest obchodníkem, aby se za účelem vyjasnění tohoto omylu přesvědčil, zda jsou zaplacený všechny splátky a zda žalobce neprávem požaduje ještě nějakou nezaplacenou část dlužného obnosu. Žalovaný však nevěnoval věci potřebnou a náležitou péči a zavinil výhradně jen sám, že vyrovnání nesplnil a poskytnutou mu dodatečnou lhůtu nedodržel. Omyl, který se žalobci v dopise ze dne 26. února 1934 sběhl, nemá při uvedeném stavu věci za následek, že žalovaný je zproštěn své platební povinnosti plynoucí z nesplnění vyrovnání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nejvyšší soud schvaluje právní názor odvolacího soudu (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), že nejde o omluvitelný omyl žalovaného, a stačí odkázati po té stránce na důvody napadeného rozsudku, k nimž se dodává, že u žalovaného nešlo vůbec o omyl, neboť, upomínal-li ho žalobce dopisem ze dne 26. února 1934 o splnění vyrovnání a poukazyval-li při tom na nezaplacené splátky za měsíce leden a únor 1934, ač splatnost poslední vyrovnací splátky připadala již na měsíc prosinec 1933, musil přece žalovaný na první pohled bez dlouhého uvažování seznati, že se žalobce v označení měsíců mylí. Když § 67 vyr. ř. nenařizuje, aby upomínací dopis obsahoval také přesné určení splátek, což i dovolatel sám připouští, pak takový zřejmý omyl věřitele v označení měsíců nemůže upomínku z tohoto důvodu zbaviti kvalifikace uvedené v § 67 vyr. ř. Podle § 1429, druhá věta obč. zák. odůvodňuje sice kvitance o pozdějším opětujícím se plnění domněnku, že i lhůty dříve prošlé byly zapraveny, avšak z toho nelze obdobou vyvozovati, že to platí též o upomínce v ten způsob, že upomenul-li věřitel dlužníka o později splatné plnění, platí i tu domněnka, že plnění dříve splatné bylo také zaplacené. Prodlení žalovaného s placením splátek za měsíce červen a srpen 1933 nelze omluviti ani tím, že jest neprotokolovaným obchodníkem a nevede knihy, kdežto žalovanému prý jako protokolovanému obchodníku se takový omyl přihoditi nesmí, neboť tím není vyvráceno, že žalovaný mohl již i jen při průměrné dbalosti (§ 1297 obč. zák.) po obdržení upomínky seznati, že věřitel se v označení měsíců mylí a že jde ve skutečnosti o nezaplacené splátky za měsíce červen a srpen 1933.

Čís. 15475.

Zásady, že se závaznost skripturního směnečného aktu nezrušuje zánikem konkrétního směnečného závazku podle občanského práva, jest užiti i na rukojemský závazek.

Ústní ujednání, že rukojemský závazek bude sloužiti ke krytí nového závazku, má též právní účinek jako vystavení nové směnky.

(Rozh. ze dne 7. října 1936, Rv II 613/36.)

Stejně: Sb. n. s. čís. 14511.

V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uvedl žalovaný, že zápůjčka 20.000 Kč, za niž se směnečně zaručil, byla žalobci (jeho indosantu) hlavním dlužníkem zaplacená. Po zaplacení této zápůjčky vypůjčil si hlavní dlužník od indosanta žalobcova sice ještě další částku 10.000 Kč, která jest na něm, žalovaném, nyní vymáhána, ale za tuto zápůjčku se již žalovaný, jak tvrdí, nezaručil a směnka byla věřitelem vyplněna svémocně a proti jeho vůli. Nižší soudy ponechaly směnečný platební příkaz v platnosti, prvý soud z těchto důvodů: Žalovaný ujednal s věřitelem ještě dříve, než tento hlavnímu dlužníku dalších 10.000 Kč zapůjčil, že směnečná záruka daná pro první zápůjčku per 20.000 Kč bude platiti i pro další zápůjčku 10.000 Kč. I když pak původní zápůjčka 20.000 Kč zaplacením zanikla, nebyla tím ještě zrušena závaznost podpisu žalovaného na sporné směnce jako skripturního aktu samého, a tím, že žalovaný dal později souhlas k tomu, aby garanční závazek dle původní směnky platil i pro pozdější zápůjčku 10.000 Kč hlavnímu dlužníku poskytnutou, vznikla nová směnečná obligace. Trvající abstraktní směnečný závazek byl tu základem nového konkrétního směnečného závazku (viz zásady obsažené v rozhodnutí čís. 14511 Sb. n. s.). Proto nebyla tedy sporná směnka vyplněna neprávem a proti úmluvě ujednané mezi věřitelem a žalovaným a jest proto žalovaný jako ručitel na směnce podepsaný povinen směnečnou pohledávku zaplatiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Třeba sice přisvědčiti právnímu názoru žalovaného, že původní závazek zaplacením zapůjčené částky 20.000 Kč zanikl a že tím zaniklo i právo cedenta — indosanta Aloise K. směnečný rukojemský závazek proti žalovanému uplatňovati, pokud jde o krytí tohoto původního závazku. Žalovaný však sjednal s Aloisem K. ústní úmluvu, podle které měla směnka sloužiti ke krytí nového závazku ze zápůjčky do výše 10.000 Kč. Touto úmluvou věřitel nabyl práva uplatňovati směnečný rukojemský závazek dovolatele do této výše. Právní existence směnky jakožto cenného papíru, v němž jest abstraktní závazek ztělesněn, nezanikla a není právní překážky, aby tohoto — abstraktně ještě existujícího — směnečného závazku bylo úmluvou stran použito ke krytí nového obecnoprávního závazku. Tato právní zásada jest vyslovena v rozh. čís. 14511 Sb. n. s. Mýlí se žalovaný, když vyvozuje, že tuto právní

zásadu nelze aplikovati na rukojemský závazek; protože obecnoprávní pravidlo vyžaduje k platnosti takového závazku písemné formy, která by byla podle názoru dovolatelova zachována podpisem nové směnky, ne však ústní dohodou o účinnosti staré směnky. Z uvedené právní zásady vyplývá, že tato dohoda má i v tomto směru tentýž právní účinek jako vystavení nové směnky — převzetí nového směnečného závazku — a jest lhotežné, zda jde o směnečné krytí rukojemského nebo přímého dluhu a zda jest sám směnečný závazek rukojemským závazkem.

Čís. 15476.

Nomozno počať zemedelské vyrovnacie pokračovanie, ak pôvodní dlžníci spolu s pristúpivšími solidárnymi dlžníkmi ponúkli spoločne minimálnu kvótu. Veriteľ má právo požadovať od každého dlžníka — vyvímajúc nerozvedených manželov (§ 13 vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n.) — úplnú minimálnu kvótu až do zaplataenia celej pohľadávky.*)

(Rozh. zo 7. októbra 1936, R III 618/36.)

Rekurzný súd usnesenie súdu prvej stolice zmenil a návrh na počatie zemedelského vyrovnacieho pokračovania zamietol. Dôvody: Navrhovateľa I.—V., z ktorých len I. a II. sú nerozvedení manželia, ponúkli svojim veriteľom minimálnu kvótu podľa § 6 (2) č. 1 vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n., pričom v návrhu uviedli, že III., IV. a V. navrhovateľa prevzali dlžoby I. a II. navrhovateľov, z čoho plynie, že za tieto dlžoby ručia spolu s nimi solidárne. Podľa § 21 vyr. por., ktorý je pozmenený §om 13 vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. len dotyčne nerozvedených manželov, má veriteľ pri solidárnych dlžníkoch právo požadovať od každého dlžníka úplnú minimálnu kvótu až do zaplataenia celej pohľadávky (Úr. sb. č. 1290). Dlžníci ponúkli však všetkým veriteľom len minimálnu kvótu spoločne. Nebolo preto podľa § 4 č. 5 vyr. por. a § 6, odst. 2 vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. počatie zemedelského vyrovnacieho pokračovania prípustné. Pretože nejde o formálnu vadu vyrovnacieho návrhu, lež o jeho nezákonný obsah, bolo treba rekurzu veriteľa vyhovieť a zmenou napadnutého usnesenia návrh zamietnuť, bez vrátenia k oprave podľa § 3, odst. 2 vyr. por.

Na jvyšší súd rekurz navrhovateľov zamietol.

Dôvody:

Napadené usnesenie rekursného soudu odpovídá stavu věci i zákonu.

Správným jest právní stanovisko rekursního soudu, že navrhovatele jest pokládati za solidární dlužníky, neboť z jejich návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení je patrné, že navrhovatelé III. až V. převzali dluhy svých rodičů — navrhovatelů I. a II. Ručí tedy jednotlivý

*) Srov. Úr. sb. č. 1290, Sb. n. s. č. 11825.

navrhovatel III.—V. solidárně se svými rodiči — původními dlužníky — do výše převzatých dluhů. Za tohoto stavu věci je s hlediska § 21 vyr. ř. bez významu okolnost namítaná v rekursu, že v konkrétním případě jde jen o »jeden majetek«.

Poněvadž obsah návrhu rekurentů není v souhlase se zákonem, rekursní soud bez porušení právních pravidel změnil usnesení soudu první stolice a zamítl k rekursu věřitele návrh na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení v celém rozsahu.

Čís. 15477.

Učín zastavení pohledávky.

Tím, že někdo dal svoji pohledávku do zástavy, nezaniklo jeho žalobní právo; zástavce může žalovati dlužníka o složení zastavené pohledávky na soudě.

(Rozh. ze dne 8. října 1936, Rv I 95/35.)

Žalobkyně dala do zástavy k zajištění svého dluhu u společenstva (peněžního ústavu) žalobou vymáhanou pohledávku žádajíc, by tato pohledávka byla složena žalovanými podle § 1425 obč. zák. na soudě. Proti žalobě namítli žalovaní též, že žalobkyně tím, že pohledávku zastavila, pozbyla práva ji žalobou vymáhati. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem v otázce, o niž tu jde, z těchto

důvody:

Žalobkyně nepostoupila zažalovanou pohledávku shora uvedenému společenstvu, nýbrž zastavila ji pouze k zajištění zápůjčky jí poskytnuté. To však nemá v zápětí zánik dispozičního práva žalobkyně se zastavenou pohledávkou, nanejvýš jejího žalobního práva, jenž nemůže žalovatí o zaplacení, nýbrž toliko o složení na soudě. Právní názor žalovaných, že žalobní právo žalobkynino vůbec zaniklo, jest proto mylný. Žalobkyně se zcela správně domáhá jen složení sporné částky na soudě a nelze jí upřítí oprávnění tak činiti. Tento žalobní nárok není vyloučen ani tím, že se doposud ani žalobkyně, ani nadzástavní věřitelka nepohlásily ochotnými vystaviti žalovaným výmaznou kvitanci.

Čís. 15478.

Nárok na výživné, splatné již před prohlášením konkursu o jmění osoby povinné k výživě přímo ze zákona, jest uplatňovati v konkursu jako konkursní pohledávku.

Spor o toto výživné, zahájený již v době prohlášení konkursu, se přerušuje podle § 8 konk. ř. a § 159 c. ř. s. a lze v něm pokračovati jen za podmínek §§ 112, 115 konk. ř.

(Rozh. ze dne 8. října 1936, Rv I 1752/36.)

Nižší soudy uznaly žalovaného za nemanželského otce nez. žalobce; pokud jde o výživné, první soud v této části žalobu zamítl, odvolací soud jí vyhověl potud, že uznal žalovaného povinným platiti výživné za dobu od 30. ledna 1934 (den podání žaloby) do 31. října 1934 (t. j. do doby, kdy mu bylo z nucené správy jeho kmenolomu příkazováno 250 Kč týdně).

Nejvyšší soud zrušil v této části rozsudek odvolacího soudu pro zmatečnost a uložil prvému soudu v rozsahu zrušení nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Dovolání vytкло, že odvolací soud opominul zjistiti, že bylo o jmění žalovaného zahájeno dne 25. února 1935 konkursní řízení, že dále neuvážil, že nárok na výživné jest konkursní pohledávkou, že proto měl ji žalobce přihlásiti jako konkursní věřitel v konkursu žalovaného, třebaže byl o tomto výživném zahájen spor, ježto i tehdy bylo podle § 104 konk. ř. přihlásiti pohledávku na výživném v konkursu, a že v důsledku toho posoudil věc po právní stránce nesprávně. Tyto dovolatelovy výtky nejsou ovšem opodstatněny s hlediska dovolacích důvodů podle § 503 čis. 2, 3 a 4 c. ř. s. a nebylo by lze z těchto dovolacích důvodů vyhověti dovolacímu návrhu na změnu napadeného rozsudku v ten smysl, že se zamítá žaloba i co do přisouzeného výživného. Přesto však jest na dovolacím soudě, aby z podnětu dovolání a v mezích dovolacího návrhu přihlédl z úřadu k tomu, že prohlášen konkurs o jmění žalovaného, a aby se zabýval otázkou, jaký vliv mělo toto prohlášení konkursu na rozepři v příčině výživného požadovaného žalobcem na žalovaném za dobu od 30. ledna 1934 do 31. října 1934. O této otázce uvážil nejvyšší soud toto: Jde o nárok na výživné požadované z důvodu nemanželského otcovství, tedy o nárok na výživné příslušející žalobci ze zákona (§ 166 obč. zák.) proti žalovanému nemanželskému otci. Takový nárok nemůže býti podle § 59, odst. 2 konk. ř. (úsudkem o opaku) uplatňován jako konkursní pohledávka za dobu po prohlášení konkursu o jmění osoby povinné k zákonné výživě, jestliže jest úpadce jako osoba přímo povinná k výživě ze zákona zavázán poskytovat výživné. Nemůže tedy býti výživné ze zákona, splatné po prohlášení konkursu, uplatňováno přihláškou v konkursu, neboť není v tomto směru konkursem dotčeno, a lze je za dobu po prohlášení konkursu uplatňovati mimo konkurs buď žalobou proti úpadci anebo, je-li výživné již vykonatelné, exekucí na jeho jmění, pokud ovšem nepatří do konkursní podstaty. Jinak však jest tomu, jde-li o nárok na zákonné výživné

splatné již před prohlášením konkursu. V takovém případě jest toto výživné, splatné již před tímto okamžikem, konkursem dotčeno a jest je pokládati za konkursní pohledávku. Tomuto názoru nasvědčuje předpis § 17 konk. ř., v němž se uvádí jako konkursní pohledávka i nárok na placení výživného, aniž se rozlišuje, z jakého důvodu vzniklo toto výživné (srov. rozh. čis. 5389 Sb. n. s.). V souzené věci bylo výživné 720 Kč, jež odvolací soud žalobci přisoudil, splatné již před prohlášením konkursu o jmění žalovaného. Jde tedy o konkursní pohledávku spadající do třetí třídy konkursních věřitelů. Byl proto spor zahájený o něm již před prohlášením konkursu přerušen podle § 8 konk. ř. Tento právní účinek prohlášení konkursu nastal sám sebou přímo ze zákona, a jest k němu hleděti z úřadu v každém období rozepře, pokud se věc dostala k vyššímu soudu přípustným opravným prostředkem. V tomto sporu však ani první soud, ani odvolací soud nedbaly předpisu § 8 konk. řádu a § 159 c. ř. s., nýbrž pokračovaly ve sporu nehledíce na prohlášený konkurs o jmění žalovaného. Žalobce pak — jak vyplývá z procesních i konkursních spisů — nepřihlásil svou pohledávku na výživném, splatném před prohlášením konkursu, podle §§ 104 a násl konk. ř. v konkursu žalovaného. Jestliže však se tak nestalo, tedy nelze pokračovati ve sporu o něm, neboť právní účinky přerušení sporu podle § 8 konk. ř. dosud trvají. Pokračovati ve sporu o tomto výživném bylo by lze až po zkušební rok, byla-li by pravost přihlášeného výživného při tomto roku popřena (§§ 112, 115 konk. ř.). Jest proto řízení počínajíc dnem prohlášení konkursu v tomto směru zmatečné a rovněž tak i rozsudky obou nižších stolic, pokud jde o výživné za dobu od 30. ledna 1934 do 31. října 1934. Bylo je tudíž pro zmatečnost v tomto rozsahu zrušiti a věc vrátiti soudu své stolice, aby o ní — ovšem teprve tehdy, odpadnou-li důvody přerušení sporu — za předpokladů §§ 112 a 115 konk. ř. dále jednal a rozhodl.

Čís. 15479.

Náhrada škody způsobené členy obecního zastupitelstva při hlasování porušením předpisů § 48 čes. obec. zřízení.

(Rozh. ze dne 8. října 1936, Rv I 1873/36.)

Žalobce se domáhá na žalovaných členech obecního zastupitelstva (obce v Čechách) náhrady škody způsobené mu podle jeho tvrzení tím, že porušením předpisů § 48 čes. obec. zřízení při přijetí jeho do služeb spolužalované obce byl připraven o místo definitivního obecního zřizence. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvody:

Nárok na náhradu škody vyvozuje žalobce z toho, že žalovaní členové obecního zastupitelstva jednali protizákonně, když nedbali zákon-

ných předpisů při hlasování o žalobcově přijetí do služeb spolužalované obce, že tímto jejich protizákonným jednáním byl připraven o definitivní ustanovení jako obecní zřizenc a že také spolužalovaná obec mu ručí za škodu takto způsobenou, protože byla žalovanými členy obecního zastupitelstva representována. Při přezkumu napadeného rozsudku po stránce právní jest vycházeti ze skutkového zjištění nižších soudů, že při hlasování o propůjčení místa obecního strážníka a sluhy bylo přítomno deset členů obecního zastupitelstva (i se starostou), že z nich hlasovalo pro přijetí žalobce pouze pět, že tři hlasovali proti jeho přijetí, jeden se zdržel hlasování a obecní starosta vůbec nehlasoval, to jest, že se rovněž zdržel hlasování. Z toho dovedil správně již první soud, že nebylo dosaženo potřebné absolutní, to jest nadpoloviční většiny hlasů přítomných členů obecního zastupitelstva, jak to vyžaduje k platnému usnesení předpis § 48 českého obecního zřízení. Nebylo-li dosaženo potřebné většiny pro zvolení žalobce zřizencem obce ani při veřejném ústním hlasování, není podkladu pro domněnku, že by se bylo většiny dosáhlo, kdyby bylo bývalo provedeno hlasování lístky, takže není z toho důvodu nijak opodstatněno dovolatelovo tvrzení, že by se byl stal definitivním obecním zřizencem, kdyby byli žalovaní členové obecního zastupitelstva hlasovali podle zákona, to jest hlasovacími lístky, jak to nařizuje poslední odstavec § 48 českého obecního zřízení. Mezi tvrzenou škodou žalobcovou a domnělým nezákonným jednáním žalovaných členů obecního zastupitelstva není tedy příčinné souvislosti a není proto ani třeba zkoumati, zda lze žalovaným členům obecního zastupitelstva přičítati za vinu ve smyslu § 1295 obč. zák. »protizákonné« jednání spočívající v tom, že nepoužili hlasovacích lístků. Není ani zkoumati správnost názoru odvolacího soudu, že k neplatnosti volby by stačila již okolnost, že starosta obce opomenul hlasovati. Nedošlo-li k platnému ustanovení žalobce obecním strážníkem a sluhou, protože k tomu nebylo dosaženo potřebné většiny hlasů a protože mimo to nebylo o tom ani provedeno platné hlasování lístky (viz rozhodnutí čis. 12679 Sb. n. s.), tedy jest bezvýznamné pro tento spor, jaký výsledek mělo další ústní hlasování obecního zastupitelstva o otázce, od kterého dne má býti žalobce přijat, neboť hlasování o ní bylo již bezpředmětné a zbytečné.

Čis. 15480.

Knihovní vlastník domu se nemůže domáhati jeho vyklizení na tom, kdo od něho dům koupil a do něho se nastěhoval.

(Rozh. ze dne 8. října 1936, Rv I 2067/36.)

Žalobce přednesl, že dovolil žalovanému, by se nastěhoval do jeho domu vzhledem k tomu, že zamýšlel dům ten žalovanému prodati; poněvadž k uskutečnění prodeje nedošlo, domáhá se žalobou, by žalovaný byl uznán povinným být, do něhož se v jeho domě nastěhoval, vykliditi.

Prvý soud zamítl žalobu vzav za prokázáno, že došlo ke kupní smlouvě, podle níž žalobce žalovanému dům prodal. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud uznal žalobní nárok za opodstatněný jediné proto, že žalobce jest dosud knihovním vlastníkem domu, v němž jest byt žalovaným užíván a že proto nemusí trpěti zásah do svého vlastnictví žalovaným, i když se tento opírá o titul k nabytí vlastnictví. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti, neboť i knihovní vlastník musí trpěti užívání svých nemovitostí třetí osobou, je-li k tomu smluvně zavázán. O takový případ jde, neboť žalovaný namítá, že dům a ostatní nemovitosti žalobcovy koupil a že se ujal jejich držby tím, že se do domu nastěhoval; žalovaný namítá tedy platný důvod schopný k nabytí vlastnictví (titulus) a pravý způsob nabytí držby, tudíž domnělé vlastnictví (§ 372 obč. zák.). První soudce uznal tuto námitku na základě svého skutkového zjištění za opodstatněnou. Dojednal-li žalovaný se žalobcem kupní smlouvu v příčině jeho nemovitosti a nastěhoval-li se proto do domu žalobcova, pak by se nemohl žalobce, i když jest dosud knihovním vlastníkem nemovitosti, domáhati vyklizení bytu na žalovaném, neboť by byl smluvně zavázán žalovanému prodané nemovitosti odevzdati a knihovní vlastnictví k nim na něho převést (§§ 1061, 431 obč. zák.). Za tohoto stavu věci neužíval by žalovaný bytu v domě žalobcově výprosou, jak tento tvrdí, nýbrž na základě oprávnění, jehož nabytí proti žalobci z kupní smlouvy s ním dojednané. Odvolací soud vycházející z nesprávného právního posouzení věci považoval zmíněnou námitku žalovaného za bezpodstatnou a nepřezkoumal skutková zjištění prvního soudu v příčině této námitky, ačkoliv právě na tomto zjištění závisí rozhodnutí této rozepře. Nejvyšší soud neměl proto možnost ve věci samé rozhodnouti.

Čis. 15481.

K výkladu §§ 63 a 67 poj. zák. čis. 501/17 ř. z.

Zcizení pojištěných motorových vozidel nemá v zápětí zrušení pojišťovací smlouvy koncesionářem sjednané, provozuje-li nabyvatel těchto vozidel autobusovou dopravu (podnik) pod dosavadní koncesí bez povolení podle § 7, odst. 4 zák. čis. 198/32 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 8. října 1936, Rv II 916/34.)

Žalovaný, jenž měl u žalující pojišťovny pojištěny autobusy, prodal je, jak tvrdí, svému bratrovi a oznámil proto pojišťovně, že zrušuje pro zánik zájmu na pojištění pojišťovací smlouvu. Žalobkyně domáhá

se na žalovaném zaplacení dlužných premii a namítá, že žalovaný zciziv autobusy jen na oko jest dále provozním podnikatelem a majitelem dopravní koncese. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhovět dovolání.

Důvody:

Zcizením pojištěné movité věci zaniká sice pojistný poměr za podmínek § 67 zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z., avšak zcizení samo o sobě nezakládá zrušení pojišťovací smlouvy, nýbrž jen, znamená-li pro pojistníka uhasnutí zájmu na pojištění (srov. rozh. č. 10547 Sb. n. s.). Tomu tak není v souzeném případě. Zůstal-li žalovaný koncesionářem autobusové dopravy a provozuje-li nový nabyvatel vozidel tento podnik na koncesi žalovaného, aniž si opatřil vlastní koncesi, pak jde o poměr, který je založen na ujednání zakázaném a právně neúčinném podle § 15 zákona o dopravě motorovými vozidly ze dne 23. prosince 1932 č. 198 Sb. z. a n., neboť žalovaný ani netvrdil, že by šlo o povolené provozování náměstkem podle § 7, odst. 4 téhož zákona. Takové ujednání je tedy podle § 879 obč. zák. nicotné. Z toho se podává hledíc k ustanovení § 1, odst. 1 a § 7 tohoto zákona č. 198/32 Sb. z. a n., vízického živnostenský provoz dopravy zásadně na koncesi, že ve smyslu těchto zákonných pravidel žalovaný nepřestal být podnikatelem dopravy. S tohoto hlediska posuzována není pojišťovací povinnost, uložená žalovanému jako koncesionáři podle § 8 zákona č. 198/32 Sb. z. a n., jen otázkou veřejnoprávní, jak se mylně dovolatel domnívá. Vždyť z toho právě, že žalovaný nepřestal být podnikatelem dopravy s pojištěnými vozidly, vyplývá nepochybně, že jeho pojistný zájem nepominul podle § 63 zákona č. 501/17 ř. z.

Čís. 15482.

Podal-li zaměstnanec obce do rozhodnutí disciplinární komise, za základě něhož byl usnesením obecního zastupitelstva ze služeb obce propuštěn, opravný prostředek, jenž v době skončení sporu na vyklizení naturálního bytu nebyl ještě vyřízen, jest i žaloba na vyklizení naturálního bytu předčasná.

(Rozh. ze dne 9. října 1936, Rv I 1217/36.)

Žalovaný byl k návrhu disciplinární komise při obecním zastupitelstvu žalující obce propuštěn ze služeb obce pro porušení služebních povinností. Žalovaný stěžoval si do nálezu disciplinární komise k disciplinární komisi druhé stolice při zemském úřadě v Praze. Žalující obec opírajíc se o propuštění žalovaného ze svých služeb domáhá se žalobou

výroku, že žalovaný jest povinen vykliditi naturální byt, jenž mu byl jako zaměstnanci obce propůjčen. Uvedená stížnost žalovaného nebyla ještě vyřízena, když bylo skončeno řízení ve sporu před soudem první stolice. Prvý soud zamítl žalobu pro tentokráte. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Pro posouzení této věci je toliko rozhodné, zda byl žalovaný po řádně provedeném kárném řízení usnesením obecního zastupitelstva žalující obce platně propuštěn ze služeb obce, neboť nestalo-li se tak, je žalovaný dosud zaměstnancem obce a má tudíž nárok na užívání naturálního bytu. Ježto žalovaný podal opravný prostředek proti disciplinárnímu nálezu první stolice, a to opravný prostředek přípustný podle vládního nařízení č. 483/20 Sb. z. a n., nelze mluvit o řádně provedeném kárném řízení, nebylo-li dosud o příslušné stížnosti rozhodnuto zemským samosprávným úřadem (§ 8, odst. 3 cit. vládního nařízení); nemá tedy dosud usnesení obecního zastupitelstva o zrušení služebního poměru žalovaného právní účinnosti, proto dosud má žalovaný též nárok na užívání naturálního bytu. Žalobní žádost není tudíž již z tohoto důvodu toho času opodstatněna.

Čís. 15483.

Ustanovení § 1155 a § 1164 obč. zák. nečiní výjimek ve prospěch živností sezonních. Ujednání, jímž se zrušují nebo omezují oprávnění, plynoucí zaměstnanci z předpisu § 1155 obč. zák., jest nicotné.

(Rozh. ze dne 9. října 1936, Rv I 1585/36.)

Žalobce (cihlářský mistr) se domáhá na žalovaném zaplacení mzdy, již mu žalovaný dluhuje za část výpovědní lhůty v zažalované výši a tvrdí, že jest to část mzdy, jakou měl dostávat podle úmluvy za dobu mimo t. zv. kampaň. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Předpis § 1162 d) obč. zák. se netýká nároků podle § 1155 obč. zák., jak nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí ve Sb. n. s. 4148. Nenastala tedy v souzené věci prekluse zažalovaného nároku pro opožděné podání žaloby. Žalobce byl ustanoven v cihelně žalovaného paličem a cihlářským mistrem. Pracovní poměr byl sjednán na neurčitou dobu a k rozvázní tohoto poměru byla umluvena šestiměsíční lhůta výpovědní. Dále bylo umluveno, že žalobci náleží po dobu kampaň týdenní plat 220 Kč

a že v době mimo kampaň má býti odměněn obvyklým denním platem. Žalobci byla dána výpověď dopisem ze dne 1. října 1932 ke dni 31. března 1933, avšak mzda byla mu zaplácena jen do dne 10. prosince 1932. Podle § 1155 obč. zák. přísluší zaměstnanci plat i za práce, jež nebyly konány, když byl ochoten je konati a bylo mu v tom zabráněno okolnostmi, jež jsou na straně zaměstnavatelově. Podle § 1164 obč. zák. v úpravě zákona čís. 497/21 Sb. z. a n. jest ustanovení § 1155 obč. zák. předpisem velícím a jsou proto smlouvy a dojednání, pokud jimi má býti zrušeno neb omezeno oprávnění zaměstnancovo, plynoucí z tohoto ustanovení zákona, nicotnými (Sb. n. s. čís. 3845, 2986). Trval-li žalobcův pracovní poměr až do 31. března 1933, nemohl se tedy do té doby ani platně vzdáti nároku na služební požitky zcela nebo zčásti a nemohl se spokojiti jen úplatou za příležitostné práce vykonané v cíhelně v době mimo kampaň. Nastal-li případ, že pro žalobce v této době nebylo práce, nejde to na jeho vrub a nevádí tomu ani okolnost, že cíhelny jsou sezonními podniky, v nichž se práce pravidelně zastavují při nastalé zimě a obnovují se teprve zase na jaře, neboť to mohl a musil předvídati zaměstnavatel a neměl dbaje svých hospodářských zájmů sjednati se zaměstnancem smlouvu sobě nepříznivou. Ujednal-li smlouvu, jak byla zjištěna, nemůže se hájiti námitkou hospodářské nesrovnalosti a škodlivých následků, které by se vyskytly v jeho majetkovém okruhu a bránily splnění smlouvy, zvláště když bylo zjištěno, že pokračování v některých pracích by ani nebylo nemožným. Ustanovení §§ 1155 a 1164 obč. zák. nečiní výjimek ve prospěch živnosti cihlářské nebo jiných sezonních podniků a § 1155 obč. zák. nepředpokládá ani zavinení zaměstnavatelovo (Sb. n. s. čís. 3845), nýbrž je lhostejné, zda okolnosti vyskytnuvší se v zaměstnavatelově osobě byly nahodilé či zaměstnavatelem zavinené (Sb. n. s. 3716). Zaměstnanec ztrácí nárok na úplatu podle § 1155 obč. zák. jen, pokud službu odepřel anebo na jeho straně se vyskytly překážky, by služby nekonal, jinak stačí, že jest k práci ochoten (Sb. n. s. 5490). Věci zaměstnavatelovou by bylo, by dokázal, že žalobce na jeho vyzvání odmítl práci anebo pro vlastní překážky konati ji nemohl, to však v nynějším sporu nebylo prokázáno. Žalobcův nárok je tudíž svým důvodem po právu. Nižší soudy vycházejíce z mylného nazírání na věc se však nezabývaly výši tohoto nároku, jež byla sporná, ani vzájemnou pohledávkou k započtení namítanou. Věc není tedy zralá k rozhodnutí.

Čís. 15484.

Soudům nepřisluší za trvání sporu přezkoumati správnost jmenování přisedících pracovního soudu za skupinu zaměstnavatelů nebo zaměstnanců.

(Rozh. ze dne 9. října 1936, Rv I 2075/36.)

V dovolání do rozsudku odvolacího soudu ve věcech pracovních uplatnila žalující firma, že rozsudek jest zmatečný podle § 28 čís. 2 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n., poněvadž i druhý přisedící, který se zúčastnil

odvolacího řízení a vynesení rozsudku, byl zaměstnancem, takže odvolací soud nebyl, pokud jde o přisedícího za skupinu zaměstnavatelů, řádně obsazen.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání, uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Uplatněná zmatečnost ve smyslu § 28 čís. 2 zák. čís. 131/31 Sb. z. a n. není opodstatněna. V § 16, odst. prvé cit. zákona jest předepsáno, že jeden z přisedících musí býti ze skupiny zaměstnavatelů a jeden ze skupiny zaměstnanců. Jen porušením tohoto předpisu by bylo též porušeno složení a obsazení senátu a bylo by důvodem zmatečnosti řízení podle § 28 čís. 2 cit. zák. Dovolatel však sám připouští, že i přisedící Václav R., o němž tvrdí, že jest zaměstnancem, jest v seznamu přisedících pracovního soudu zapsán ve skupině zaměstnavatelů, takže předpis § 16, odst. 1 cit. zák. ani podle vlastního udání dovolatele porušen nebyl. Soudům nepřisluší za projednání sporu přezkoumati správnost jmenování přisedících za skupinu zaměstnavatelů nebo zaměstnanců, ježto jde o věc správy (administrativní).

Čís. 15485.

Pokračování v odpůřím sporu pro pohledávky na výživném, i když původní exekuční titul (povolené prozatímní opatření) byl nahrazen odsuzujícím rozsudkem.

(Rozh. ze dne 9. října 1936, R II 323/36.)

Syn žalované (manžel žalobkyně) byl odsouzen pravoplatně rozsudkem k placení výživního žalobkyni 500 Kč měsíčně, kteroužto částku byl povinen platiti již po dobu sporu o rozvod na základě prozatímního opatření, a to až do pravoplatného rozhodnutí rozepře o rozvod manželství. Žalobkyně tvrdí, že se syn žalované (její manžel) zbavil svého majetku prodejem jeho žalované v úmyslu zkrátiti ji na výživném, kterýžto úmysl byl a musil býti znám i žalované, domáhá se odpůřci žalobou výroku, že kupní smlouva, kterou její manžel prodal své nemovitosti žalované, jest v poměru k žalobkyni bezúčinnou a že jest žalovaná povinna trpěti na ony nemovitosti exekuci nuceným zřízením práva zástavního k vydobytí výživného žalobkyni na základě prozatímního opatření příslušejícího. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Předpokladem odpůřci žaloby jest podle § 9 odp. ř., že pohledávka, v jejíž prospěch se podává odpor, musí býti vykonatelná aspoň v době podání žaloby. Náležitost vykonatelnosti pohledávky tudíž musí tu býti již v době podání žaloby. V souzeném případě tomu tak bylo v době podání této žaloby, t. j. 24. prosince 1931, neboť zatímní usne-

sení z 26. března 1930 bylo tehdy již vykonatelné pro částky tehdy již dospělé a pro částky budoucně dospívající. Tím, že platnost usnesení povolujícího zatímní opatření zanikla pro částky budoucně po pravoplatném skončení sporu o rozvod dospívající uplynutím doby, pro kterou byla povolena, nepozbyla žalobkyně oprávněnosti v zahájeném již odpůrcím sporu pokračovati, nehledíc k tomu, že zatímní výživné bylo i podle pravoplatného rozsudku o rozvod z 9. března 1934 definitivně upraveno v téže výši a za tutéž dobu, takže tu jest vykonatelná alimentární pohledávka, ovšem jen za dobu od 18. ledna 1930 do 9. března 1934, t. j. od doby, kdy bylo manželu žalobkyně uloženo platiti prozatímní výživné do pravoplatného skončení rozvodové rozepré, i v době vynesení rozsudku prvního soudu (18. prosince 1935). Žalobkyně tudíž měla v době podání žaloby a má i v době vynesení rozsudku pro dobytí své pohledávky vykonatelný exekuční titul, pohledávka zaplacená nebyla a jest vykonatelná (§ 9 odp. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalovanou lze poukázati k správným důvodům napadeného usnesení, z nichž je zcela zřejmé, jak odvolací soud věc posuzuje. Netřeba tu řešiti teoretickou otázku, jaký vliv by bylo mělo na prozatímní opatření, kdyby byl žalobní nárok rozsudkem zamítnut, když se v souzeném případě věc tak nemá.

Čís. 15486.

Převzetí rukojemství za zápůjčku, již má býti umožněn vypůjčitelům provoz hostinské živnosti, ač k jejímu provozu nejsou podle předpisu zákona čís. 112/27 Sb. z. a n. způsobilí, nepřiči se samo o sobě zákonu, nebyl-li ani zapůjčitel znám pravý stav věci.

(Rozh. ze dne 9. října 1936, Rv II 546/34.)

Žalobkyně uplatňuje proti žalované postižní nárok podle § 1358 obč. zák., ježto jako ručitelka zaplatila dluh žalované u R. pivovaru, který vznikl tím, že pivovar zapůjčil žalované a jejímu manželovi v hotovosti 25.000 Kč, by jim umožnil provoz hostinské živnosti, k níž nebyli však podle předpisů zák. čís. 112/27 Sb. z. a n. způsobilí, a to tak, by částkou tou zaplatili odškodnění pachtýři živnosti, pod jehož jménem živnost jako podpachtýři provozovali. Proti žalobě namítla žalovaná, že zažalovaná pohledávka jest nežalovatelná, poněvadž jejím podkladem bylo nedovolené právní jednání. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvody:

Podkladem žalobního nároku jest soukromoprávní smluvní poměr, který sám o sobě se nepřiči zákonu a nenabyl povahy protizákonné nebo přičící se dobrým mravům (§ 879 obč. zák.) tím, že vypůjčenými penězi měl býti žalované a jejímu manželu umožněn provoz hostinské živnosti, a to přesto, že prý nebyli způsobilí k jejímu provozování podle zákona čís. 112/27 Sb. z. a n. a že ji provozovali proti předpisu § 55 živn. ř. jako podpachtýři pod jménem Františka P. Těmito skutečnostmi mohla býti opodstatněna neplatnost (nicotnost) pachtovní smlouvy v příčině hostinské živnosti a hostinských místností (srov. rozh. čís. 5634, 6895, 9734 Sb. n. s.), nikoli však neplatnost zápůjčky zárukou žalobkyně zajištěné, která byla žalované a jejímu manželu poskytnuta pivovarem v R. za účelem odškodnění dosavadního pachtýře hostinské živnosti. Že by r-cký pivovar půjčil manželům R-ovým peníze znaje stav věci, aby takto umožnil protizákonný provoz hostinské živnosti, to žalovaná nenamítala a z přednesu žalobkyně to nevysvítá.

Čís. 15487.

Nemůže uplatňovat' zmenku ten, kto nedal za ňu protihodnotu, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný.

(Rozh. z 9. októbra 1936, Rv IV 459/36.)

Pravoplatný zmenkový platebný príkaz, vydaný na žiadosť žalobníka, napadla žalovaná žalobou o obnovu sporu v podstate na tom základe, že žalobník za sporné zmenky, dané mu in bianco, nedal protihodnotu, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný.

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a zmenkový platebný príkaz zbavil platnosti.

Na jvyšší súd dovolaciu žiadosť žalobníka zamietol.

Z dôvodov:

Proti námietke žalovanej, že nedostala protihodnotu sporných zmeniek, žalobník udal, že žalovaná protihodnotu zmeniek dostala, lebo poskytol žalovanej pôžičky a vyplatil miesto nej jej dlhy. Žalobník tým doznal, že zmenky byly dané a vystavené za protihodnotu.

Vzhľadom na to má v tomto spore rozhodný význam otázka, či bola žalovaná dlžná ku dňu podania žaloby žalobníkovi tým titulom, že žalobník poskytol jej pôžičky a platil zo svojho miesto nej dlhy.

Je síce pravda, že zmenka je sama o sebe platným sľubom na platenie (Summenversprechen) a že causa debendi zmenkového záväzku je sám formálny zmenkový sľub (»podpísanie zmenky«); z toho však neplynie, že žalovaná nemohla by čerpať zo svojho všeobecného súkromnoprávného pomeru so žalobníkom námietky vhodné k tomu, aby mu prekážaly v uplatnení práva, pochádzajúceho zo zmenky.

V prípade, že dôvodom vystavenia a dania zmenky bola okolnosť, že žalobník mal poskytnúť žalovanej protihodnotu za zmenku a tak neučinil, námietka, že protihodnota nebola poskytnutá, je vhodná k tomu, aby prekážala žalobníkovi k uplatnení práv, pochádzajúcich zo zažalovaných zmienek, lebo neprávom uplatňuje zmenku ten, kto nedal za ňu protihodnotu žalovanému, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný.

Nepokračoval tedy odvolací súd proti formálne-právnym a materiálne-právnym pravidlám — ako si žalobník sťažuje — keď zbavil účinnosti zmenkový platebný príkaz a zamietol žalobu na tomto základe. Tým vyslovil odvolací súd — ako to žalobník tvrdí —, že z dania biankozmenky nevznikne zaviazanosť, ale iba to, že v súdenom prípade žalobník, — ktorý zaujal sám stanovisko, že za sporné zmenky mala byť poskytnutá žalovanej protihodnota — pokračuje dolózne, keď uplatňuje práva na základe sporných zmienek, lebo podľa zisteného skutkového stavu nedal za tieto zmenky protihodnotu.

Čís. 15488.

K § 17 rozl. zák.

Nejde o nezákonnosť, dospely-li nižšie soudy k záveru, že kontradiktorným rozsudkom ve sporu o rozvod manželství jest ve skutečnosti zakryto uznání rozvodového důvodu.

(Rozh. ze dne 10. října 1936, R I 795/36.)

Nižší soudy zamítly návrh manželův na rozluky manželství podle § 17 rozl. zák. proto, že v předchozím rozvodovém sporu nešlo vpravdě o rozvod nedobrovolný, nýbrž o zastřený rozvod dobrovolný a že rozsudek rozvodový měl sice formu rozsudku kontradiktorního, ale že ve skutečnosti vzhledem na vzájemný souhlas obou manželů šlo o zakryté uznání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Došly-li nižší soudy k úsudku, že ve skutečnosti jde o zakryté uznání, pak jest napadené usnesení správné, neboť § 17 rozl. zák. předpokládá rozvod nedobrovolný. Že by úsudek nižších soudů se přičil jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, nelze tvrditi a není tu proto nezákonnosti ve smyslu § 46, odst. 2 nesp. řiz. a čl. V čís. 1 zák. čís. 251/34.

Čís. 15489.

Třebas písemná plná moc zmocněncova nebyla omezena, nedošlo k platnému ujednání smlouvy, byla-li při tom překročena ústně daná plná moc, jejíž rozsah byl druhé straně znám.

(Rozh. ze dne 10. října 1936, Rv II 256/36.)

Plnomocník žalované Anastázie J-ové Gustav J. při jednání o kup hostince oznámil žalobkyni omezení své plné moci v tom směru, že může jíti jen do 115.000 Kč (ujednati trhovou cenu pouze do nejvyšší částky 115.000 Kč) a že ona s tím bude souhlasiti, peníz ten že proto přidává, aby se zamezilo sporům, načež uzavřel se žalobkyní jménem žalované Anastázie J-ové spolu s přítomným spolužalovaným, jejím manželem, kupní smlouvu znějící na trhovou cenu 120.000 Kč. Žalovaná kupní smlouvu, když jí byla potom poslána k podpisu, však vrátila poznamenavši na ní, že s obsahem jejím nesouhlasí, ježto není zaručena na ní koncese (hostinská a výčepnická). Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Gustav J. mohl svoji zmocnitelku Anastázi J. vůči žalobkyni, již omezení plné moci bylo oznámeno, zavazovati a za ni kupní smlouvu s právním účinkem uzavírati jen, pokud by byl ujednal kupní smlouvu do výše 115.000 Kč. Překročil-li však zmíněné svoje zmocnění, tu nevznikl z jeho jednání žádný právní závazek a tudíž žádná platná smlouva, zejména pro Anastázi J., zvláště když šlo o zvýšek v sumě poměrně značné. Na věci neměnilo, že písemná plná moc, již se Gustav J. před zahájením jednání o kup hostince žalobkyni vykázal a již byl zmocněn k pravoplatnému jednání o kupu hostince, neobsahovala žádných výhrad nebo podmínek, zejména v příčině výše kupní ceny, a byla tudíž podle obsahu svého neomezenou (§ 1007 obč. zák.), když J-ová ujednání J. dodatečně neschválila (§ 1016 obč. zák.), a je nerozhodné, že jako důvod svého neschválení uvedla, že koncese není zaručena. Z této okolnosti nelze ještě bezpečně usuzovati na to, že jinak s ním souhlasila (§ 863 obč. zák.). Zmocněnec zavazuje svého zmocnitele pouze tehdy, sjedná-li s třetí osobou smlouvu v mezích zjevné plné moci (§ 1017 obč. zák.) a žalobkyni bylo způsobem nijak pochybnosti nevzbuzující výslovně oznámeno a bylo jí tudíž zjevné, že J. kupní smlouvu znějící na cenu vyšší než 115.000 Kč uzavírati nesmí. Bylo proto bez významu, že se J. chtěl svým prohlášením, že si to s J-ovou vyřídí, za její dodatný souhlas se zvýškem zaručiti (§ 880 a) obč. zák.), když k jejímu souhlasu pak nedošlo. Nevznikla-li však platná kupní smlouva pro J-ovou, nevznikla platně, když šlo o nedílný předmět kupu, ani pro spolužalovaného jejího manžela, třebaže tento ujednání J. o uzavření koupě hostince chválil a tudíž i schválil.

Čís. 15490.

Konanie zamestnanca, ktorým mohol byť jeho zamestnávateľ poškodený a jeho dobrá povest' mohla byť uvedená v pochybnosť medzi zákazníkmi, je spôsobilé vzbudiť odôvodnenú nedôveru zamestnávateľa a je dôvodom predčasného zrušenia zamestnaneckého pomeru.

(Rozh. z 13. októbra 1936, Rv III 727/36.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovaného ako obchodný cestujúci za mesačný plat a províziu. Žalovaný zrušil služebný pomer s okamžitou platnosťou. — Žalobník domáhal sa žalobou zaplatenia platu a provízie na výpovednú lehotu. Oba nižšie súdy žalobu zamietli. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal z dôvodov tu v úvahu neprichádzajúcich, uviedol však v dôvodoch svojho rozhodnutia toto:

Zákon čís. 154/1934 Sb. z. a n. uvádza v i. bode § 34 medzi dôležitými dôvodmi, pre ktoré je zamestnávateľ oprávnený zamestnanca predčasne propustiť, aj prípad, keď zamestnanec sa dopustí takých činov, pre ktoré sa javí byť nehodným dôvery zamestnávateľa. Z toho, že zákon použil slova »ak sa dopustí konania« vyplýva, že tu musí byť zavinenie na strane zamestnanca. Nižšie súdy zistili, že žalobník predložil žalovanej strane objednávku firmy F. zo 4. februára 1935, ktorá sa mala len predznačiť, ako pevne učinenu, ďalej objednávku Jozefa T. z 19. februára 1935, ktorú Jozef T. neučinil, a že Štefanovi P. zatajil, ktorú firmu zastupuje. Z tohoto zistenia vyplýva, že sa žalobník dopustil týchto konaní vedome. Takým konaním žalobníka mohla byť žalovaná firma poškodená a jej dobrá povesť mohla byť medzi zákazníkmi uvedená v pochybnosť. Bolo preto toto konanie žalobníka spôsobilé vzbudiť odôvodnenú nedôveru žalovanej strany a bolo tedy aj dôležitým dôvodom, pre ktorý bola žalovaná strana oprávnená zamestnanecký pomer so žalobníkom predčasne zrušiť.

Čís. 15491.

V řízení o návrhu na prohlášení konkursu nelze obdobně užití sankce stanovené v § 167, odst. 3, poslední věta konk. ř.

(Rozh. ze dne 14. října 1936, R I 1014/36.)

Prvý soud zastavil řízení o návrhu věřitele na uvalení konkursu, poněvadž věřitel vzal svůj návrh zpět. Rekursní soud uložil prvému soudu nové rozhodnutí o návrhu. Důvody: Dlužník ve svém podání tvrdil, že pohledávka, které se věřitelka na něm domáhá, zanikla novací, že není tu prokázána platební neschopnost. Prvý soud předvolal obě strany k jednání jak o existenci vymáhané pohledávky, tak o dlužníkově neschopnosti placení. K roku se dostavil však jen dlužník, který do protokolu udal, že požadovaná pohledávka je zaplacená, a dále že, i kdyby pozůstávala, neběží o takovou pohledávku, aby ji trvale nebyl schopen zaplatiti. Prvý soud pak obeslal k novému jednání o okolnostech dlužníkem uplatňovaných právního zástupce navrhuující strany znovu s tím, že nedostaví-li se vymáhající strana opět, bude se za to míti, že od návrhu na uvalení konkursu pouští. Věřitel se k tomuto roku opět nedostavil a první soud proto zastavil řízení na uvalení konkursu následkem zpětvzetí návrhu. Jedná-li se o návrhu úpadce na

zrušení konkursu, ustanovuje § 167 konk. ř. sankci, že o věřitelích, kteří se k roku nedostaví, má se za to, že se zrušením konkursu souhlasí, takovou sankci však nelze dovoditi, pokud se jedná o návrhu na uvalení konkursu. Z ustanovení § 69 konk. ř. nic takového se nepodává, naopak z jeho ustanovení jde jasně najevo, že pro jednání o takovém návrhu platí ustanovení § 189 konk. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs jest přípustný, poněvadž z napadeného jím usnesení neplyne, že zrušení bylo vysloveno z toho důvodu, že by bylo zapotřebí doplnění řízení (§ 527, odstavec 2 c. ř. s. v doslovu čl. I. čís. 4 zákona čís. 251/44 Sb. z. a n. a 1 188 konk. ř.) za tím účelem, aby mohlo býti znovu rozhodnuto, zda řízení o návrhu věřitele na uvalení konkursu má býti zastaveno následkem zpětvzetí návrhu, což bylo jediné předmětem konkursu. Rekursní soud ve skutečnosti změnil usnesení prvního soudu a rozhodl sám o uvedené otázce věcně, a to jen proto, že první soud vycházel z mylného právního názoru, že navrhovatel upustil od návrhu na vyhlášení konkursu mlčky tím, že se nedostavil k jednání o okolnostech namítnutých dlužníkem proti návrhu na povolení konkursu. Prvnímu soudu bylo proto rekursním soudem uloženo, by dále jednal o věřitelově návrhu na uvalení konkursu. O tom, zda jest věřitelův návrh na vyhlášení konkursu důvodný čili nic, nerozhodoval dosud první soud a nemohl proto ani rekursní soud tuto otázku přezkoumávat. Dovolací rekurs není však důvodný a stačí odkázati na případné odůvodnění rekursního soudu, k němuž se dodává, že ustanovení § 167, odstavec 3, poslední věta konk. ř. nelze obdobně použiti na jiné případy v tomto ustanovení neuvedené, poněvadž jde o formální předpis, jež jest vykládati přesně. Ve vyjádření dlužníka nebyl obsažen zároveň i návrh na zrušení konkursu, neboť o návrhu na konkurs nebylo ještě rozhodnuto a konkurs dosud vyhlášen nebyl.

Čís. 15492.

Předpokladem žaloby podle § 53, odst. 4 vyr. ř. čís. 337/14 ř. z. (= § 60, odst. 2 vyr. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n.) jest příčinná souvislost mezi hlasováním věřitele, jehož pohledávka za ručitelem anebo spoludlužníkem je kryta, a mezi nemožností zavinenou vyrovnacím dlužníkem, aby se ručitel nebo spoludlužník zúčastnil vyrovnacího řízení.

(Rozh. ze dne 14. října 1936, Rv I 2439/34.)

Žalobce přednesl, že podepsal jako rukojmí žalovanému (vyrovnacímu dlužníku) Karlu S-ovi jako akceptantovi společně s Ferdinandem Š-em jako ručitelem dvě směnky po 10.000 Kč. Směnek měl S. užití ke

koupi zvukového zařízení ve svém biografu a bylo ujednáno, že je umístí pouze tam, kde žalobce určí, avšak žalovaný S. směnek nepoužil k účelu, pro který byly vydány, nýbrž proti ujednání použil jich ke krytí svého starého dluhu u Julia H-e, a žalobce byl nucen směnky ty dávno po vyrovnání žalovaného zaplatiti. Žalobce nemohl vzhledem k ujištění žalovaného, že ony směnky má ve svém držení a že mu je vrátí, směnky ty k vyrovnacímu řízení přihlásiti. Žalobce domáhá se proto podle § 53 (4) vyr. ř. čís. 337/14 ř. z. (§ 60 (2) nov. vyr. ř.) výroku, že žalovaný jest povinen mu tyto částky zaplatiti. Prv ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žaloba, opřená jen o ustanovení § 53, odstavec 4 vyr. ř. čís. 337/14 ř. z., není důvodná po stránce právní, takže není opodstatněn dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. Neboť ustanovení § 53, odstavec 4 vyr. ř. opravňuje věřitele, k jejichž pohledávkám nebylo přihlíženo toliko dlužníkovou vinou, aby požadovali od dlužníka úplné zaplacení z toho důvodu, že mají zájem, aby věřitel, který jest kryt svou pohledávkou za ručitelem anebo spoludlužníkem, nehlasoval pro poměrně nízkou kvotu aneb aby nesvolil dokonce k zvláštní výhodě jiného věřitele a tak poskytnul vyrovnacímu dlužníku slevy na účet ručitele nebo postižného dlužníka, jak praví pamětní spis k §§ 17 a 18 a § 156 konk. ř., kterážto ustanovení jsou obsahově totožná s §§ 17, 18 a 53 vyr. ř. Jest tu tedy třeba příčinné souvislosti mezi tím, že věřitel, který jest kryt svou pohledávkou za ručitelem anebo spoludlužníkem, hlasoval pro vyrovnání, a mezi nemožností dlužníkem zaviněnou, aby se ručitel anebo spoludlužník zúčastnil vyrovnacího řízení. V souzeném případě však tomu tak není, neboť nejenže žalobce věděl o vyrovnacím řízení, takže mohl přesto, že vyrovnací dlužník neuvedl v pasivech tyto pohledávky, přihlásiti svou podmíněnou pohledávku (měl-li vůbec již nějakou), podle §§ 16 a 17 vyr. ř., nýbrž Julius H. ani nepřihlásil k vyrovnání svou pohledávku ze směnek neb aspoň nebylo zjištěno, že tak učinil. Není tedy v souzeném případě vůbec možná souvislost mezi nějakým hlasováním Julia H-e a mezi neúčastí žalobce na vyrovnacím řízení a nejsou proto splněny předpoklady § 53, odstavec 4 vyr. ř. Žalovaný ovšem odvrátil žalobce od účasti na vyrovnacím řízení tím, že neoprávněně postoupil dvě směnky Juliu H. a ujišťoval žalobce, že směnky u H. jen uschoval a že je podle dohody žalobci vrátí, takže podle toho uložení směnek u Julia H-e nemělo míti v poměru k Juliu H-ovi žádného právního účinku na rušení žalobcovy. Klamal-li žalovaný v tom směru žalobce a způsobil-li mu škodu tím, že žalobce byl nucen dávno po vyrovnání H-ovi směnky zaplatiti, šlo by jen o náhradu způsobené tím škody podle 30. hlavy obč. zák., nikoliv o uplatňovaný nárok podle § 53, odstavec 4 vyr. ř., poněvadž ono oklamání nestačilo k tomu, aby Julius H. mohl na úkor žalobce hlasovati pro vyrovnání, ba naopak klam

ten neměl žádného vlivu na výsledek vyrovnání, poněvadž dovolatel sám praví v dovolání, že žalovaný zaplatil oněmi směnkami svého věřitele Julia H. až po zahájení a skončení řízení vyrovnacím, takže ve vyrovnacím řízení neměl ani Julius H. pohledávek z oněch směnek za vyrovnacím dlužníkem, ani žalobce neměl pohledávek za vyrovnacím dlužníkem ze směnečného ručebního poměru, pročež se nemohl ani ten, ani onen zúčastniti vyrovnacího řízení.

Čís. 15493.

Smluvená ztráta lhůt nenastává, přijal-li věřitel později placené splátky bez výhrady.

Zrušení směnečného platebního příkazu má vždy konečný účinek. Dodatek, že se zrušuje »pro tentokráte«, nemá právního významu.

(Rozh. ze dne 14. října 1936, Rv I 2144/36.)

V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uvedl žalovaný, že zažalovaná pohledávka není dosud splatná, poněvadž tvrzená ztráta lhůt nenastala, zejména proto, že žalující přijímala později splatné splátky bez výhrady. Prv ý s o u d zrušil směnečný platební příkaz pro tentokráte. O d v o l a c í s o u d ponechal směnečný platební příkaz v platnosti.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud má mylně za to, že soud první stolice nedržel se rozsahu námitek a překročil zásadu vytčenou v §§ 405, 552 a 559 c. ř. s. Žalovaný v písemných směnečných námitkách přednesl i námitku, že v době splatnosti sporné směnky a v době podání žaloby nebyl v prodlení a že proto prý žalující strana nebyla oprávněna spornou krycí směnku vyplniti a uplatniti. Rozhodnutí o této námitce vyžaduje, aby se řešila otázka, byla-li žalující strana oprávněna platbu konanou 3. března 1936 (došlou 4. března 1936) účtovat na jiný dluh žalovaného. Rozhoduje o této otázce správně se řídil soud první stolice ustanovením § 1416 obč. zák., když pokládal za pochybné, jaký úmysl měl žalovaný při konání oné platby, a na základě toho správně řešil otázku tak, že podle citovaného ustanovení třeba počítati onu platbu na sporný dluh a ne na domnělou jinou pohledávku žalující strany. Třeba tu zdůrazniti, že i podle výše částky zaslané 3. března 1936 je zřejmé, že platba byla konána jako splátka sporného dluhu, ježto zaslaná částka přesně odpovídá sumě splátek označených v dopisu žalující strany. Ze skutkového zjištění obou nižších soudů vyplývá, že žalovaný v době podání žaloby nebyl na sporný dluh nic dlužen, počítá-li se platba ze dne 3. března 1936 na tento dluh a nepokládá-li se ztráta

lhůt za nastalou. Z toho však třeba dovoditi právní závěr, že žalující strana nebyla oprávněna spornou směnku dnem 15. března 1936 učiniti splatnou a jí v době podání žaloby uplatňovati na tom základě, že dluh v té době nebyl splácen podle úmluvy. Uplatňuje-li žalující strana ztrátu lhůt pro opožděné zaplacení splátky prosincové, nelze uznati toto stanovisko za správné, protože žalující strana později, v únoru 1936, přijala pro budoucno směnky splátkové, v čemž třeba spatřovati mlčky projevenou vůli žalující strany, že ztrátu lhůt pro opožděné splácení prosincové splátky nechce uplatňovati. Z těchto důvodů bylo třeba dovolání vyhověti a obnoviti rozsudek soudu první stolice. Soud první stolice zrušil směnečný platební příkaz jen pro tentokrát, leč dodatek tento nemá právního účinku, poněvadž zrušení platebního příkazu směnečného má vždy účinek konečný.

Čís. 15494.

Byla-li pozůstalost již pravoplatně odevzdána, nemůže dědic žádati ani jménem zůstavitelovým, ani jménem jemu již odevzdané pozůstalosti o knihovní vklad práva zástavního pro pohledávku patřící zůstaviteli, nýbrž jen jménem vlastním.

(Rozh. ze dne 14. října 1936, R II 423/36.)

Srov. Sb. n. s. čís. 15053.

Navrhovatelka zažádala o záznam práva zástavního pro sebe a svého manžela Otakara P-a pro pohledávku 70.000 Kč, kterou oba společně poskytli spoluvlastníkům nemovitosti, o jejíž zavazení jde. Žadatelka při tom prokázala, že její manžel Otakar P. zemřel a že pozůstalost po něm byla odevzdána odevzdací listinou jí jako jediné dědičce. **P r v ý s o u d** žádosti vyhověl. **R e k u r s n í s o u d** žádost zamítl, pokud šlo o záznam zástavního práva pro pohledávku na zemřelého Otakara P-a připadající (35.000 Kč). **D ů v o d y:** Záznam zástavního práva lze povolití jen tehdy, je-li dostatečně osvědčena jak pohledávka, tak právní důvod pro zástavní právo (§ 36 knih. zák.). V souzeném případě zažádala navrhovatelka o záznam práva zástavního i ve prospěch svého zemřelého manžela, aniž se podle § 77 vykázala plnou mocí nebo odevzdací listinou, z níž by přechod pohledávky jejího manžela na ni byl patrný. Navrhovatelka sama uvádí v návrhu svém, že polovici zápůjčky 35.000 Kč do pozůstalosti po svém zemřelém manželovi nepřihlásila, poněvadž prý manžel jí tuto svou pohledávku daroval a že pak, až záznam práva zástavního pro jejího manžela bude proveden, požádá u pozůstalostního soudu, aby vydal prohlášení, na základě kterého se převádí ona polovice na ni. Z tohoto jejího udání vyplývá, že opírá svou legitimaci o darovací smlouvu, že proto tuto polovici zápůjčky do po-

zůstalosti nepřihlásila a že tedy odevzdací listinou k návrhu o záznam pro tuto polovici zápůjčky legitimována není.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu do zamítavé části usnesení.

D ů v o d y:

Okolnost, zda navrhovatelka polovinu ze zápůjčky na zemřelého manžela připadající přihlásila k pozůstalosti čili nic, jest nerozhodná, neboť i jmění, které nebylo v pozůstalostním řízení a vyskytne se teprve dodatečně, není pozůstalostí ležící, nýbrž patří již dědicům, jimž pozůstalost byla odevzdána (srov. rozh. čís. 458 Sb. n. s.) a odevzdací listinou přestala tudíž právní osobnost pozůstalosti jako takové. Nemohla proto navrhovatelka stran této poloviny o knihovní zápis žádati ani jménem mrtvého již manžela, což jest právně nemožno, avšak ani jménem pozůstalosti, která v té době jako samostatná právnická osoba již neexistovala, nýbrž měla a mohla žádati o záznam zástavního práva pro celou pohledávku 70.000 Kč výhradně jen ve svůj vlastní prospěch. Neučinila-li tak, neposoudil rekursní soud věc nesprávně po stránce právní, když povolil zápis jen stran poloviny celé pohledávky, t. j. 35.000 Kč, o který dovolací rekurentka žádala vlastním jménem, kdežto ve zbývající části žádost zamítl.

Čís. 15495.

Odpůrčí nárok proti zřízení věna.

Slib věna z doby před sňatkem nemá pravotvorný a závazný účinek, nebyla-li osoba podle zákona zavázána k vyvěnění vzhledem k stavu svého jmění povinná splniti zákonný závazek k zřízení věna. Slib věna za takových okolností učiněný jest bezplatným opatřením, jemuž lze odporovati podle § 4 čís. 1 odp. ř.

(Rozh. ze dne 14. října 1936, Rv II 383/35.)

Žalobce přednesl, že matka žalované postoupila smlouvou postupní uzavřenou dne 2. května 1932 z hyperochy částku 150.000 Kč své žalované dceři po srážce knihovních a neknihovních pohledávek jediné za tím účelem a v tom úmyslu, aby nedošly uspokojení pohledávky žalobcovy, jež bezúspěšně proti matce žalované exekucemi vymáhal a aby takto bylo mu znemožněno vésti exekuci na onu hyperochu pro jeho vykonatelné pohledávky, ačkoliv žalovaná dobře věděla o jejich existenci i o tom, že pohledávky ty nebyly zaplacený do dne postupu z 2. května 1932. Žalobce proto žádá, aby postupní smlouva z 2. května 1932 byla prohlášena proti němu za bezúčinnou a aby žalovaná byla uznána za povinnou trpěti uspokojení pohledávek těch z oné hyperochy pro povinnou její matku vyplývající po případě aby byla žalovaná uznána za povinnou pohledávky ty zaplatiti. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby a namítla, že sice v oné postupní listině z 2. května 1932 jest uvedeno,

že její matka postupuje žalované 150.000 Kč z nejvyššího podání stvrzující přijetí valuty od ní, ale ve skutečnosti že se tento postup stal již v květnu 1930, kdy se matka žalované zavázala žalované a jejímu (t. j. žalované) manželu vyplatiti věno 150.000 Kč a žalovaná jí dala na to kvitanci. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro řešení otázek, zda a v jakém rozsahu jest účinná povinnost k dotaci dcery, je rozhodným den jejího sňatku. Pozdější zhoršení poměrů osoby k dotaci povinné škodí dceři potud, pokud ohrožuje existenci povinného, který své povinnosti ještě nedostál. Nárok na dotaci vzniká teprve v den dceřina sňatku a před tímto dnem nemá dcera ani nárok na zajištění povinnosti k dotaci (Krasnopolski-Katka, Oester. Familienrecht, str. 158—160, Klang, Komentář k § 1220 IV. a rozh. čís. 9380 a 10416 Sb. n. s.). Podle toho neměla žalovaná před 22. srpnem 1931, t. j. dnem sňatku, za svou matkou Emilii B. pohledávky, totiž nároku na věno, a existence po případě rozsah této pohledávky se určují podle majetkových poměrů matky k tomuto dni, při čemž pozdější zhoršení těchto poměrů jde na vrub žalované, pokud jí věno skutečně ještě poskytnuto nebylo. Z ustanovení § 1221 obč. zák. plyne, že Emilie B. podle stavu svého jmění ze dne 22. srpna 1931 po případě 2. května 1932, kdy neměla žádného majetku mimo nadějí na hyperochu, nebyla vůbec povinna žalované dáti nějaké věno, když mezi stranami není sporu o tom, že pohledávky žalobcovy za B. v den dotace, t. j. 2. května 1932, již existovaly, a když tento její dluh převyšoval čistou hyperochu, jediný to její majetek. Nebyl proto žalovanou tvrzený dotační slib Emilie B. z doby před sňatkem, i kdyby se byl skutečně stal, pravotvorný a závazný, a nebyly by ani tento slib, ani dotace postupem části hyperochy ze dne 2. května 1932 vykonány k splnění zákonného závazku, takže žalobce jest podle § 4 čís. 1 odp. ř. oprávněn odporovati postupní smlouvě jako bezplatnému opatření dlužnice, ať již bylo provedeno k splnění toho slibu či pod rouškou splnění zákonné povinnosti k dotaci. Podotýká se, že žalovaná ani netvrdila, že by při slibu po případě při cessi šlo snad o obvyklý příležitostný dar nebo věnování v přiměřené výši k účelům obecně prospěšným nebo kterým by bylo vyhověno mravním závazkům neb ohledům slušnosti. Kdyby spor mezi B. a Š. dopadl v její prospěch, pak by tím ovšem byl její majetkový stav zlepšen i s účinkem nazpět k dni sňatku žalované, pak by však žalovaná mohla také spornou cessi beze všeho realizovati. S tohoto hlediska je žaloba důvodná.

Čís. 15496.

Nedostatečnost přihlášky k rozvrhovému roku, nebyla-li v ní uvedena výše úroků, přichází-li pro přihlášenou pohledávky v úvahu ustanovení vládní vyhlášky z 12. dubna 1933 čís. 59 Sb. z. a n.

Ke kampaňkám ve smyslu § 8 čís. 3 cit. vládní vyhlášky náležejí též společenstva s ručením omezeným.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, R I 757/36.)

Vymáhající věřitel přihlásil k rozvrhovému roku zbytek jistiny ve výši 26.128 Kč a tři splátky po 1.500 Kč s příslušnými úroky uváděje, že v těchto splátkách jsou obsaženy rovněž platby na kapitál i úroky. Nižší soudy nepřikázaly vymáhajícímu věřiteli na přihlášené splátky nic jsouce toho mínění, že přihláška v této části jest nejasná a nedostatečná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele.

Důvody:

Správně pokládaly nižší soudy přihlášku za nejasnou a nedostatečnou, neboť souhrn přihlášených částek (26.128 Kč a 4.500 Kč) převyšuje kapitál ve výši 30.000 Kč, jenž byl zástavním právem na vydražené nemovitosti zajištěn. Výši úroků obsažených v přihlášených splátkách slušelo však uvést i proto, že vládní vyhláškou ze dne 12. dubna 1933 čís. 59 Sb. z. a n. zde v úvahu přicházející bylo zakázáno (§§ 2, odst. 2 a 3, odst. 2), aby zásady tam vyslovené byly jakýmkoliv způsobem obcházeny. Bylo by proto bývalo na vymáhajícím věřiteli, aby hledě na platné předpisy upravil svou přihlášku tak, aby z ní bylo seznati vše, čeho bylo k posouzení důvodnosti přihlášeného nároku zapotřebí (§§ 210 a 214 ex. ř.). Ježto se tak nestalo, nemohlo mu nic na tyto splátky s úroky býti přikázáno (srov. i rozh. čís. 5962 Sb. n. s.). Pokud však jde o výši úroků a úroků z prodlení, příslušejících dovolacímu rekurentovi z přikázané částky 26.128 Kč podle vládní vyhlášky ze dne 12. dubna 1933 čís. 59 Sb. z. a n., použil rekursní soud sazby stanovené v tabulce 12 (příl. B) c) k uvedené vládní vyhlášce) ze zápujček a úvěrů u kampaňek, odst. D, uznávaje, že sazba podle odstavce A (platné pro dlouhodobý hypoteční úvěr v zákonné jistotě) zde nepřichází v úvahu. Dovolací rekurent namítá proti stanovisku rekursního soudu toliko, že použití oddílu 1., tabulky 12 (platného pro kampaňky) jest vyloučeno proto, že kampaňkami lze prý rozuměti pouze úvěrní společenstva s ručením neomezeným, nikoliv i s ručením omezeným, k nimž náleží vymáhající věřitel. Tento jedině uplatňovaný důvod však neobstojí. V § 8 č. 3 cit. vl. vyhlášky jest výslovně stanoveno, že výrazem »kampaňky« použítý v čl. II. a v příloze oné vládní vyhlášky jest rozuměti úvěrní společenstva (družstva) ve smyslu § 2, odst. 1 písm. b) zákona č. 239/24 Sb. z. a n. ve znění čl. XIV. zákona č. 54/32 Sb. z. a n., pokud zároveň vyhovují podmínkám zákona č. 91/89 ř. z. K úvěrním společenstvům, o nichž pojednává § 2, odst. 1 písm. b) zákona č. 239/24 Sb. z. a n. ve znění čl. XIV. zák. č. 54/32 Sb. z. a n., náležejí však mezi jinými i společenstva, která podle svých stanov provo-

zují výlučně neb z převážné části úvěrní obchody, zřízená podle zákona o výdělkových a hospodářských společenstvech ze dne 9. dubna 1873 č. 70 ř. z., a to za podmínek odst. 2 a 3, jednajících výslovně také o společenstvech s ručením neobmezeným. Z toho je patrné, že obmezení ručení není rozhodným pro otázku, zda úvěrní společenstva ve smyslu vl. vyhlášky č. 59/33 Sb. z. a n. patří ke kampeličkám.

Čís. 15497.

K čl. 131 obch. zák.

Exekuční zástavní právo nabyté na nároku povinného jako veřejného společníka na vydání likvidačního podílu se vztahuje také na jeho peněžní hodnotu stanovenou nálezem rozhodčích.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, R I 1071/36.)

Podle usnesení okresního soudu bylo zabaveno právo povinného Václava G-a na vydání podílu příslušejícího mu jako veřejnému společníku proti společnosti M., a to nejprve exekucí zajišťovací, jež byla změněna v exekuci k vydobytí. Novým usnesením okresního soudu byla pak povolena vymáhající věřitelce exekuce příkazáním pohledávky v mezích zabaveného společenského podílu ve výši určené výrokem rozhodčího soudu. Tuto exekuci rekursní soud nepovolil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Vymáhající věřitelka odporuje napadenému usnesení, jímž byl na její návrh na příkazání k vybrání pohledávky příslušející povinnému proti firmě M. a spol. v mezích zabaveného podílu zamítnut, pro nezákonnost, leč činí tak neprávem, poněvadž tento návrh byl zbytečný. Nelze ovšem souhlasit s názorem rekursního soudu, pokud v souzeném případě rozlišuje zabavení nároku na podíl povinného na jmění společenském od zabavení pohledávky zjištěné nálezem rozhodčích a pokud pro nedostatek zabavení této pohledávky zamítl návrh na příkazání k vybrání. Bylať předmětem zajišťovací exekuce a též exekuce uhrazovací, majetková práva povinného, která mu měla připadnouti při eventuálním zrušení obchodní společnosti M. a spol., tedy t. zv. likvidační podíl čili pohledanost (Guthaben), jak má na mysli čl. 126 obch. zák., a byl pro vymáhající věřitelku zabaven ve smyslu § 331 ex. ř. nárok povinného na tuto pohledanost. Podle čl. 131 obch. zák. musí se odpadnuvší nebo vyloučený společník spokojiti s vydáním svého podílu na společenském jmění v peněžité sumě hodnotu jeho vyjadřující. Výše tohoto likvidačního podílu — pohledanosti — byla nálezem rozhodčích stanovena určitou částkou. Dle toho je pohledanost takto rozhodčími zjištěná a vyčíslená určitou částkou věcně totožná se zabaveným náro-

kem na vydání likvidačního podílu, a nelze míti pochybnosti o tom, že nabyté exekuční právo k nároku na vydání tohoto podílu postihuje a se vztahuje také na peněžitou hodnotu jeho, takže by bylo zbytečné znovu prováděti zabavení i číselné hodnoty onoho podílu. Rekursní soud přehlédl podstatu zabavené majetkové hodnoty s hlediska čl. 131 obch. zák. a mylně má za to, že bylo potřebí nového zabavení vyčíslené hodnoty onoho podílu. Než rekursní soud správně vystihl, že pravoplatným usnesením prvního soudu ze dne 11. března 1936 byla povolena exekuce příkazáním k vybrání, neboť jím byla vymáhající věřitelka zmocněna, aby zabavené právo povinného jeho jménem k platnosti přivedla a aby k tomu účelu podle předpisů práva občanského (obchodního zákona) za rozdělení nebo zavedení řízení rozřídovacího žádala, aby dávala výpovědi a platně za dlužníka vydávala prohlášení, jichž jinak je třeba k vykonávání a k využitkování zabaveného práva. Toto povolení exekuce odpovídá předpisům § 333, odst. 1 ex. ř., v němž je citován předpis § 308 ex. ř., předpokládající exekuci příkazání k vybrání pohledávky. Vzhledem k dolíčené totožnosti zabaveného práva na vydání podílu se zjištěnou a vyčíslenou pohledávkou tohoto zabaveného podílu, byla usnesením prvního soudu ze dne 11. března 1936 povolena exekuce příkazáním k vybrání také této pohledávky, takže nová exekuční žádost vymáhající věřitelky o příkazání k vybrání v mezích zabaveného práva na vydání podílu byla zbytečná, a neměl ji první soud již povolovati.

Čís. 15498.

Nelze pokračovati v exekuci pravoplatně odložené podle § 42 ex. ř. jen proto, že byla dodatečně složena na soudě jistota za újmu, která by po případě byla spojena s pokračováním v exekuci.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, R I 1168/36.)

Usnesením okresního soudu ze dne 12. listopadu 1935 byl k návrhu žalující této povolen odklad exekuce až do rozhodnutí o její žalobě pro nepřipustnost exekuce. Při roku dne 5. prosince 1935 navrhla žalovaná zrušení uvedeného usnesení a zavázala se složit u soudu jistotu, kterou měl soud určit. Tento návrh první soud zamítl. Rovněž zamítl návrh žalované, aby bylo uloženo žalující straně složit jistotu. Žalovaná navrhuje nyní pokračování v exekuci a složila současně jistotu jako krytí pro případnou újmu žalující z pokračování v odložené exekuci. První soud vyhověl návrhu potud, že zrušil povolený odklad bez ohledu na výsledek sporu o nepřipustnost exekuce. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Je-li povolen pravoplatně odklad exekuce podle § 42 ex. ř., může v odloženém exekučním řízení býti pokračováno jen, byla-li navrho-

vateli odkladu uložena dodatečně jistota a navrhovatel odkladu ji nesložil (§ 44, odst. 2 ex. ř.) anebo uplynula-li doba, na niž byl povolen odklad exekuce (§ 44, odst. 3 a 4 ex. ř.). V souzené věci uvedené okolnosti nenastaly, nýbrž žalovaná navrhuje pokračování v odložené exekuci jen proto, že složila na soudě jistotu pro případnou újmu žalobkyně z pokračování v odložené exekuci. Tato okolnost však není zákonem uznána jako důvod k pokračování v odložené exekuci.

Čís. 15499.

Odklizení stavby, zřízené podle § 133 hor. zák. k účelům horním a povolené jen na dobu provozu horního podniku, nelze se domáhati před zánikem horní propůjčky, i kdyby jinak sousedům vznikl ze stavebního povolení věcný nárok na odklizení stavby.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, Rv I 1041/34.)

Žalobce se na žalované pozůstalosti domáhá odklizení domu postaveného na horním pozemku a tvrdí, že stavba domku byla povolena v zájmu sousedů, zejména jeho, žalobce, jen na dobu provozu horního podniku, jenž nyní již provozován není. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o budovu zřízenou k účelům horním podle § 133 o. hor. zák., k jejíž postavení bylo uděleno povolení tehdejšími majitelům hor výměrem okresního hejtmanství v K. Ve výměru tom je uvedeno, že majitelé hor jsou zavázáni k zachování osmi podmínek, mezi jiným k tomu, že trvání budov, jež se postaví, jest omezeno na dobu provozu horního podniku. Podmínka ta byla pojata do stavebního povolení na žádost zemřelého otce žalobce a ostatních sousedů. Jak již bylo uvedeno, jde o stavbu zřízenou k účelům horním podle § 133 o. hor. zák., kterou jest odstraniti po ukončení důlního provozu. Podle tohoto zákonného ustanovení má dokončení stavby býti oznámeno báňskému úřadu, jenž jest podle § 81 prováděcích předpisů k hornímu zákonu povinen stavbu jemu ohlášenou zapsati do záznamu knihy propůjček. Podle § 117 o. hor. zák. tvoří takovéto budovy se závodem jediný celek a jsou podle §§ 253 a 257 o. hor. zák. a čl. XVIII. uv. zák. k ex. řádu v případě zániku propůjčky jejím odnětím předmětem exekučního odhadu a dražby. Stejně je tomu tak podle §§ 263 a 264 o. hor. zák., dojde-li k soudnímu odhadu a dražbě pro vzdání se dolových nebo povrchových měř jejich majitelem. Podle § 170 hor. zák. jest majitel propůjčky povinen udržovati propůjčku v řádném provozu, k čemuž se podle § 170 b) o. hor. zák. vyžaduje, by důlní dílo bylo udržováno v řádném provozu a musí

se proto podle § 174 o. hor. zák. v propůjčených důlních měřách diti rubání co možná úpině (srov. rozh. č. 14606 Sb. n. s.). Z uvedených zákonných ustanovení plyne, že, dokud propůjčka trvá, dotýká se odklizení (demolice) budovy veřejných zájmů a nemůže po tu dobu, i kdyby sousedům, tedy v našem případě žalobci, vzešel ze stavebního povolení věcný nárok na odstranění stavby, po tuto dobu býti žalobcem uplatněn. Otázku, zda tak bude moci žalobce učiniti po zániku propůjčky, netřeba řešiti, neboť není předmětem tohoto sporu. Právem proto byla žaloba zamítnuta, a to i co do své určovací žalobní prosby, ježto prosba ta i jako samostatná prosba žalobní podle § 228 c. ř. s. nemůže obstáti pro nedostatek bezodkladného právního zájmu na požadovaném určení. Na věci nic nemění, že důlní budova byla již odklizená a důl zasypán, ježto báňský úřad může kdykoliv naříditi zřízení hlavního vstupního díla, i když bylo zasypáno (srov. Budw. 7593/10-A), nehledíc k tomu, že jde v tomto případě pouze o odklad v dolování.

Čís. 15500.

Zaplatil-li nájemce předem nájemné za určité období a nájemní smlouva byla před koncem tohoto období rozvázána, jest oprávněn domáhati se náhrady na novém nájemci, jenž neujednav s pronájemcem bezúplatnost užívání užíval nájemní věci do konce období.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, Rv I 71/35.)

Úpadce Otto P. jako nájemník krámu v domě manželů U-ových v Ch. zaplatil pronajímatelům nájemné z krámu předem za celé čtvrtletí od 1. dubna až do 30. června 1933 ve výši 2.750 Kč. Nájemní smlouva byla dohodou stran dne 17. května 1933 rozvázána, při čemž pronajímatelé písemně potvrdili, že nájemné jest zapraveno až do tohoto dne. Žalovaná si na to dne 18. května 1933 najala krám najatý dříve úpadcem, ale zaplatila majitelům domu nájemné teprve od 1. července 1933; její tvrzení, že jí pronajímatelé místo slevy na nájemném přenechali krám za dobu od 18. května 1933 až do 30. června 1933 bez úplaty, spokojující se zaplacením nájemného teprve od 1. července 1933, neodpovídalo pravdě. Žalobce (správce konkursního podstaty Otto P.) domáhá se na žalované náhrady nájemného, připadajícího na dobu od 18. května až do 30. června 1933 v nesporné výši 1.789 Kč, maje za to, že žalovaná o tuto částku jest obohacena. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalovaná jako nájemkyně byla povinna zaplatiti sama pronajímatelům nájemné z krámu za dobu od 18. května až do 30. června 1933 (§§ 1090, 1092 obč. zák.), neboť namítaná bezúplatnost nebyla proká-

žána. Tento náklad náležející žalované byl za ni učiněn úpadcem, jenž zapraviv nájemné až do 17. května 1933 podle potvrzení z téhož dne neměl dalšího závazku. Žalovaná netvrdila v první stolici, že úpadce byl smlouvou nebo zákonem zavázán zaplatiti sporné nájemné místo žalované. Skutková zjištění nižších soudů zakládají skutkovou podstatu § 1042 obč. zák., neboť úpadce učinil za žalovanou náklad, který podle zákona (plen. rozh. č. 10632 Sb. n. s.) byla by měla učiniti ona sama. Správci úpadkové podstaty přísluší proto právo žádati náhrady, ježto se v pochybnosti předpokládá zavazovací úmysl toho, kdo učinil takový náklad (rozh. č. 10666 Sb. n. s.), a opak toho vůbec nebyl tvrzen. Žalobní nárok jest proto odůvodněn.

Čís. 15501.

I pro pohledávky požívající úlev podle vládn. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. lze žalovati na plnění.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, Rv I 1897/36.)

V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uplatnili žalovaní jen, že jsou zemědělci ve smyslu § 1 vládn. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. a že žalovaná pohledávka není hledíc k předpisu § 13 cit. vládn. nař. dosud splatná, takže žaloba jest předčasná. Nižší soudy těmto námitkám vyhověly a zrušily směnečný platební příkaz.

Nejvyšší soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti.

Důvody:

Oba žalovaní jsou zemědělci ve smyslu § 1, odst. 1 vl. nař. z 21. prosince 1935 č. 250 Sb. z. a n., žalovaná pohledávka byla splatnou před 1. lednem 1936 a vznik její spadá ve smyslu § 17, odst. 1 f) uved. vl. nař. do doby před 9. květnem 1933. U žalované pohledávky jsou tudíž základní podmínky pro úlevu při splácení pohledávek za zemědělci podle vl. nař. ze dne 21. prosince 1935. Žalovaní nepopírají jsoucnost zažalované pohledávky. Jejich směnečné námitky soustřeďují se toliko ve tvrzení, že zažalovaná pohledávka není splatná hledíc k ustanovení § 13 uved. vl. nař. Pro právní názor, projevený ve směnečných námitkách, že zažalovaná pohledávka není splatná, uvedené vládní nařízení neposkytuje opory. Při jeho výkladu jest hleděti k tomu, že tu jde o právní pravidla výjimečná. Nevylučuje-li jejich doslov každou pochybnost o jejich dosahu, vyžaduje jejich výjimečná povaha výklad omezující (restriktivní), tedy výklad, který by byl pro věřitele spojen s nejmenší újmou, ovšem pokud se tím nemaří účel tohoto vládního nařízení. Žalovaná strana hájí názor, že ustanovení § 13 vl. nař. překáží samé splatnosti zažalované pohledávky a že v důsledku toho je žaloba předčasná, dokud nedospěly splátky poskytnuté úlevou ve vládním nařízení. To by znamenalo, že by takové žaloby o plnění před dospělostí

splátek byly vůbec vyloučeny. Ale tuto zásadu nelze uvést v soulad s uvedeným vládním nařízením. Jest totiž uvážiti, že ustanovení § 21 i u pohledávky požívající jinak úlev zřejmě předpokládá žalobu a rozhodnutí o ní, je-li pohledávka sporná, a že podle ustanovení §§ 19, odst. 2 a 20 věřitel se může domáhati zaplacení celého zbytku pohledávky s příslušenstvím, a to bez rozdílu, zda byla pohledávka sporná čili nic, za podmínek v těchto §§ 19 a 20 výtčených. Názor, že by v prvním případě (u pohledávek sporných — § 21) nebylo místa pro žalobu o plnění, nýbrž toliko pro žalobu se žádáním určovacím (§ 228 c. ř. s.), nemá podkladu v tomto ustanovení vládního nařízení a vedl by k tomu, že by se postavení věřitelovo ztěžovalo, ježto by byl nucen znovu žalovati o plnění, aby dosáhl vykonatelného exekučního titulu. Účelem právní úpravy nemůže tu býti, aby byl věřitel nucen tutéž pohledávku uplatňovati dvojnásobně. Podobně je tomu v případech §§ 19, odst. 2 a 20 vl. nař., z nichž se podává, že úlevy mohou pominouti, takže by bylo na újmu věřitelovu, kdyby se mu poskytovalo oprávnění k žalobě teprve potom, až by úlevy pominuly. Podle § 18 vl. nař. jest pak v případech tam uvedených právo na úlevu vázáno podmínkami, a bylo by zase na soudě, aby rozhodoval teprve po zvláštní žalobě, zdali ony podmínky byly splněny, kdyby o tom vznikl spor. To vše odporuje názoru, že vládní nař. č. 250/35 Sb. z. a n. vylučuje žaloby o plnění. I předpisy o opatření v řízení exekučním (§§ 25 a násled. vl. nař.) nasvědčují správnosti názoru o přípustnosti těchto žalob o plnění, neboť dlužník může nárok na úlevy při splácení pohledávek uplatňovati, aniž mu v tom překáží exekuční titul, o který se pohledávka opírá. Není tedy vyloučena, a to ani dočasně, žaloba o plnění jediné z toho důvodu, že dosud nedospěly splátky podle § 13 vl. nař., a nelze z ustanovení toho vyvozovati, že by byla i sama splatnost pohledávky odsunuta. Výklad ten může se opřít i o doslov ustanovení § 13 vl. nař., v němž na rozdíl od »splatnosti« byla úleva dlužníková vyjádřena jinými slovy (tak zejména slovy »nelze vymáhati« v § 13, odst. 4 vl. nař.), která účinek úlev přenášejí spíše do řízení vymáhacího v užším smyslu slova (exekučního). Tomu nasvědčuje ostatně i okolnost, že v uvedeném vládním nařízení jest obsažen poukaz na řízení exekuční i mimo část IV., která zvláště o něm jedná (srov. na př. § 19, odst. 1 a) vl. nař.). Námitky žalované nejsou tudíž opodstatněny. Z předchozích vývodů plyne zároveň, že exekučním titulem, tedy v souzeném případě platebním příkazem a rozsudkem o něm vydaným, není zažalovaná pohledávka ještě zbavena úlev v mezích vl. nař. č. 250/35 Sb. z. a n. (nyní též 258/36 Sb. z. a n.), což plyne z ustanovení § 25 vl. nař. č. 250/35 Sb. z. a n.

Čís. 15502.

Chladicí zařízení jest »stroj« ve smyslu § 297 a) obč. zák. a stává se příslušenstvím nemovitosti, užívá-li se ho při provozu řeznické a uzeňářské živnosti, pro niž je nemovitost zvlášť zařízena.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, Rv I 2160/36.)

Žalobkyně domáhá se žalobou podle § 37 ex. ř. vyloučení chladicího přístroje z exekuce nucenou dražbou nemovitostí tvrdíc, že přístroj ten prodala dlužníkům jako zařízení jejich řeznické a uzenářské živnosti, vyhradivši si k němu právo vlastnické až do úplného zaplacení tržové ceny, což se dosud nestalo. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Žalobkyně namítá neprávem, že chladicí zařízení, jehož vyloučení z exekuce se domáhá, není strojem ve smyslu § 297 a) obč. zák. Otázka, co jest strojem, se neřídí definicí fyzikální neb technickou, nýbrž jde o názor obchodu, není tudíž otázkou, již řeší znalci, nýbrž otázkou právní, jejíž řešení náleží soudu. Chladicí zařízení druhu, o jaký v souzené věci jde, bývá v obchodě označováno též jako chladicí stroj, a jeho podstatnou částí, bez níž nemůže plnit svůj účel, totiž vyráběti chlad, jest elektromotor a kompresor, o jejichž povaze jako strojích nemůže býti nejmenší pochybnosti. Nižší soudy proto nepochybily, uznaly-li, že celé chladicí zařízení je stroj, a použily-li na ně ustanovení § 297 a) obč. zák. Podle tohoto ustanovení platí dodané stroje, k nimž si vyhradil dodavatel vlastnictví, za příslušenství nemovitosti objednatel, byly-li s ní spojeny způsobem uvedeným v §§ 294 a 297 obč. zák., aniž si dodavatel vymohl knihovní poznámku, že stroje jsou jeho vlastnictvím. Dovolání ani netvrdí, že si žalobkyně vymohla takovou poznámku, nýbrž popírá vlastnost příslušenství u chladicího zařízení ji dodaného z důvodu, že není spojeno s nemovitostí objednatelovou způsobem uvedeným v §§ 294 a 297 obč. zák., že nebylo do země zapuštěno, ve zdi upevněno, přinýtováno a přibito, že nebylo ani v takovém účelovém spojení s nemovitostí objednatelovou, že jí bez něho nebylo lze užívat, a konečně že nebylo vlastníkem nemovitostí určeno k tomu, by se ho trvale s nemovitostí užívalo, ježto tato určovací vůle vlastníkova byla vyloučena jeho prohlášením o uznání vlastnictví žalobkyně až do úplného zaplacení. Leč, jak se nejvyšší soud již opětovně rozhodl (srov. zejména čís. 10647 a 11200 Sb. n. s.), nezáleží při otázce, zda věc jest příslušenstvím nemovitosti, jen na větším či menším stupni fyzické stability spojení věci s nemovitostí, aniž jen na tom, zda věc podle vůle vlastníka má či nemá býti pokládána za příslušenství hlavní věci, nýbrž stačí, aby se vedlejší věci při hlavní věci stále upotřebovalo, aby sloužila hospodářskému účelu hlavní věci a aby byla s ní v takovém zevním spojení, které svědčí tomu, že věc určena jest sloužit k její trvalé potřebě. Tyto náležitosti jsou i v souzené věci splněny, neboť je zjištěno, že se chladicího zařízení dodaného žalobkyní užívá v nemovitosti objednatel při provozu řeznické a uzenářské živnosti, pro níž jest nemovitost zvláště zařízena, že byla jím nahrazena stará lednice, které se k původnímu účelu již neužívá, a že toto účelové věnování chladicího zařízení trvalo i v době, kdy živnost řeznická a uzenářská byla provozována pachtýřem nemovitosti dané do dražby. Chladicí za-

řízení dodané žalobkyní stalo se tudíž, ježto žalobkyně si nevymohla poznámku ve smyslu § 297 a) obč. zák., příslušenstvím nemovitosti do dražby dané, přestalo býti vlastnictvím žalobkyně a stalo se vlastnictvím majitelů nemovitostí do dražby dané. Žaloba, opřená o vlasnictví žalobkyně k tomuto chladicímu zařízení, byla proto právem zamítnuta.

Čís. 15503.

Odvolání dosud neprovedeného výplatního příkazu neopravňuje banku, aby peníze převzaté k výplatě od zmocnitele složila u soudu.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, Rv II 945/34.)

Žalobkyně (její manžel) složila v souhlase s firmou L. u žalované banky pro firmu L. částku 10.000 Kč jako částečnou úplatu, k níž byla podle smíru s firmou L. povinna. Druhého dne žalobkyně tento vklad odvolala s příkazem, by žalovaná banka složenou částku až na další u sebe deponovala a uvolnila ji teprve na nový výslovný příkaz. S tím banka souhlasila prohlásivši žalobkyni, že složený vklad jest u ní jí k dispozici. Poněvadž však firma L. trvala na tom, by složený vklad byl vydán jí, oznámila to banka žalobkyni a současně odepřevši vrácení vkladu žalobkyni složila jej podle § 1425 obč. zák. k soudu. Prvý soud žalobu na vydání vkladu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde o zmocnitelský poměr mezi žalobkyní a žalovanou bankou podle § 1002 obč. zák., záležející v tom, že žalobkyně dne 19. srpna 1933 složila u žalované banky 10.000 Kč s příkazem, aby její pražská centrála tuto částku převedla na účet L. banky pro firmu L. Na tento poměr nemá vůči žalované straně žádného vlivu okolnost, že žalobkyně učinila tak v dohodě s firmou L. a v přítomnosti jejího zástupce a plnomocníka, neboť tím tato firma, která žádných peněz u žalované banky nesložila, nevstoupila do žádného právního poměru k žalované bance. Tak to také sporné strany chápaly, neboť nemluvílo se při skládání oněch peněz o obsah smlouvy mezi žalobkyní a firmou L. Žalovaná banka neměla o smlouvě té žádné vědomosti a nebyl jí znám důvod složení oněch peněz. Podle § 1020 obč. zák. byla žalobkyně vůči žalované straně — a jen o tento poměr zde nyní jde — oprávněna odvolati příkaz žalované straně daný, pokud nebyl splněn, a žalovaná strana byla povinna vrátiti žalobkyni jakožto své zmocnitelce na její žádost složené peníze. Této povinnosti se žalovaná strana nezprostila tím, že peníze ty složila podle § 1425 obč. zák. na soud, ježto důvody, pro něž lze s účinkem dluh splnití složením na soudě, musí tkvít v osobě věřitelově, na jehož

Čís. 15504.

Spor o dluh mezi osobním dlužníkem a knihovním věřitelem není důvodem oprávnujícím hypotekárního dlužníka k složení dluhu u soudu.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, Rv II 600/36.)

Žalobci přednesli, že koupili od Rudolfa H-a dům, na němž váží záznam zástavního práva pro pohledávku žalovaného, nyní vymáhanou exekučně exekucí nuceným zřízením práva zástavního. Pohledávku tu žalobci při koupi domu nepřevzali, nýbrž bylo ujednáno, že ji dá prodávatel Rudolf H. vymazati a že bude zaplácena z kupní ceny za prodaný dům. Žalobci proto příslušnou částku zadrželi a poněvadž si na ni činil nárok Rudolf H., který již dříve podal na žalovaného žalobu podle § 35 ex. ř. a nyní žalobcům zakázal ji žalovanému vyplatiti, složili žalobci tuto částku podle § 1425 obč. zák. u soudu a domáhají se nyní proto zrušení exekuce k jejímu vydobytí na koupený dům žalovaným vedené. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobcové odůvodňují složení knihovního dluhu u soudu tím, že na zbytek tržové ceny na dům si činí nárok jak prodávatel, tak žalovaný jako knihovní věřitel, dále tím, že Rudolf H. podal na žalovaného žalobu o nepřipustnost exekuce, a že by se vydali v nebezpečí placení dluhu po druhé, kdyby platili žalovanému a on pak ve sporu podlehl, neboť prodávatel jim placení zakázal z důvodu, že je se žalovaným vyrovnán. Stalo se proto složení dlužné částky k soudu v jejich vlastním zájmu, nikoli v zájmu osoby třetí, totiž prodávatele Rudolfa H-a, a vytykají, že prvý soud neprávem žalobu zamítl, jako by složení u soudu bylo odůvodněno jen tehdy, jde-li o překážku s placením na straně věřitelově (žalovaného). Zákon (§ 1425 obč. zák.) dopouští ovšem složení u soudu z každého důležitého důvodu, neboť výpočet v uvedeném paragrafu je jen demonstrativní. Že by se muselo jednati o důležitý důvod v osobě věřitelově, zákon nepraví, a jest proto možno použití tohoto zákonného ustanovení ve všech případech, kde dluh nemůže býti z důležitého důvodu splněn. Jest však vždy nutným požadavkem, aby okolnosti, které mají býti důležitým důvodem pro složení dluhu u soudu, vyplývaly z dotyčného právního poměru samého. Tomu však tak v tomto případě není, a ne-

jsou proto žalobcové jako knihovní dlužníci oprávněni k soudnímu složení jen se zřetelem na pouhý zákaz osobního dlužníka. Rovněž nestačí skutečnost, že Rudolf H. podal proti žalovanému žalobu o nepřipustnost exekuce nuceným zřízením práva zástavního pro uvedenou pohledávku, zvláště když ve sporu tom nepokračoval a o tento spor, ač jemu byl žalobci opověděn, neprojevil vůbec žádný zájem, a nelze rozumně žádati na žalovaném, aby sám navrhl pokračování ve sporu s nemajetným dlužníkem při tak značné hodnotě sporu, když má svou pohledávku zajištěnou rozsudkem a podle něho zajištěnou nuceným zřízením práva zástavního na domě žalobci od Rudolfa H-a koupeném, z kteréžto zástavy může dojíti uspokojení (§ 466 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Právní názor odvolacího soudu, že důležitým důvodem k složení dluhu k soudu podle § 1425 obč. zák. mohou býti jen okolnosti vyplývající z právního poměru mezi stranami, není mylný (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Ze znění zákona jest usuzovati, že složení se stalo po právu, jestliže nemohlo býti plněno pro překážky, které se týkají věřitele. Je-li dlužník ochoten plniti, může překážka býti jen na straně druhé, tedy na straně věřitelově. Knihovní pohledávka vážne v souzeném případě na nemovitosti, z této může věřitel požadovati uspokojení. Zákaz osobního dlužníka projevený vůči dlužníku hypotekárnímu, aby neplnil věřiteli, není překážkou plynoucí z poměru mezi hypotekárním věřitelem a dlužníkem a proto odůvodňující složení k soudu s účinkem zprošťujícím hypotekárního dlužníka. Správně tedy usoudil odvolací soud, že složení k soudu se nestalo právem podle § 1425 obč. zák.

Čís. 15505.

Byl-li dlužník povinen platiti podle exekučního titulu v tuzemsku v říšskoněmeckých markách, platil však podle úmluvy s věřitelem v tuzemské měně, jest pro otázku, zda pohledávka těmito platy byla zaplácena, rozhodný kurs valut, nikoli kurs devis.

(Rozh. ze dne 15. října 1936, Rv II 686/36.)

Žalující měla zaplatiti podle rozsudku krajského soudu žalované 3427 RM. Usnesením téhož soudu ze dne 3. května 1935 byla žalovaná na její návrh povolena přeměna exekuce zajišťovací v uhrazovací a byla povolena exekuce vnucenou dražbou nemovitostí. Žalující dlužila žalované firmě k 30. říjnu 1935 na kapitále a úrocích 4389.04 RM. Žalující tvrdí domáhajíc se prohlášení exekuce za nepřipustnou podle § 35 ex. ř., že zaplatila za tento dluh dle kursu částku 20.614.40 Kč, z čehož částky 16.645.80 Kč mělo dle kursu 681 Kč býti použito k zaplacení částky 2443.11 RM. a zbytku se mělo použiti k částečnému krytí útrat.

Bylo tudíž takto vyrovnáno celkem 4389.04 RM., čímž žalující zaplatila celý vymáhaný kapitál s úrokem. Mezi stranami bylo výslovně umlouveno, že platy se mají dít v Praze v bankovkách, a to buď RM. nebo Kč hotově nebo na účet žalované u poštovní spořitelny nebo u České banky Union. Žalující činila všechny platy smluvěným způsobem. Podle této úmluvy bylo RM. přepočítáváno podle kursu bankovek, tedy podle kursu valut a nikoliv podle kursu devis. Nižší soudy uznaly podle žaloby, první soud z těchto důvodů: Mezi stranami bylo umlouveno, že žalující může úhradu poukázat v Kč buď na účet žalované v Praze u Poštovní spořitelny anebo České banky Union, kdyby jí koupě RM. způsobila obtíže. Bylo tedy mezi stranami (oběma v tuzemsku) umlouveno placení v RM. bankovkách anebo Kč hotově aneb na účet žalované u hořejších peněžních ústavů. Bankovky jsou však valuty ve smyslu § 2 vládn. nař. ze dne 29. února 1924, nikoli devisy. Nutno použítí tedy při jejich přepočítávání kursu valutového, nikoli devisového. V tomto smyslu zní také vyjádření Národní banky čs. v Praze, že devisové předpisy by se na tento případ vztahovaly jen, kdyby žalující byla zavázána platit do Německa. V tomto případě by byla povinna podle devisových předpisů vyrovnati svůj závazek prostřednictvím »Sběrného účtu německé súčtovací pokladny, Berlín«, na kterýžto účet jsou vklady odpočítávány kursem devis. Kurs valutový použitý žalující při přepočítávání Kč v RM. jest správný a použila žalující nejvyššího kursu toho kterého dne. Žalující použila tedy právem při přepočítávání Kč v RM. kursu valutového a hledíc k tomu zaplatila úplně kapitál i s příslušenstvím.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dlužník byl podle rozsudku ho zavazujícího povinen platit žalované straně v Praze v říšskoněmeckých markách. Přijímala-li žalovaná strana jako plat československé koruny, přijímala je v kursu, za který byly v Praze dosažitelné říšskoněmecké bankovky, v kterémžto případě podle zprávy Národní banky československé vyrovnání dluhu mezi tuzemci se neděje podle kursu devis, a je proto správné právní stanovisko odvolacího rozsudku, uznávajícího přepočtení platů žalující strany podle kursu valut. Není sporné, že pohledávka žalované strany byla zaplácena, je-li vzat za základ pro přepočtení platů dlužníka tento kurs; bylo proto žalobě vyhověno právem.

Čís. 15506.

Fond pro opatření strojených hnojiv v likvidaci zanikl likvidací skončenou dne 31. prosince 1933 a nemůže být spornou stranou.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, R I 876/36.)

První soud zamítl žalobu, již se žalobce domáhal na žalovaném fondu vrácení prý neprávem přijaté peněžní částky. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Zalovaný fond byl samostatnou právnickou osobou ve smyslu § 3, odst. 3 zákona ze dne 23. prosince 1920 č. 683 Sb. z. a n. Jako takový vznikl fond nejpozději dnem, kdy uvedený zákon vstoupil v účinnost, protože podle § 4 l. c. mělo mu ten den připadnouti již určité jmění, což tedy předpokládalo způsobilost nabytí práva. Ke vzniku nebylo tedy potřeba jiné právní skutečnosti nežli právě jenom účinnosti uvedeného zákona, jež nastala dnem prohlášení, to jest 31. prosince 1920 (§ 18, posl. odst.). Ani v tomto zákoně, ani ve statutu obsaženém v nařízení vlády č. 1/21 Sb. z. a n. není uvedeno, jakou právní skutečností má nastati zánik fondu jako právnické osoby. Z předpisu § 14 zákona lze jenom souditi, že šlo o opatření přechodné, jež mělo pomínouti, jakmile by byly splněny úkoly fondu v zákoně přikázané; v tom případě mělo dojiti k likvidaci fondu. O této likvidaci nařizuje § 14 uvedeného statutu, že její počátek i ukončení činnosti fondu má býti oznámeno vyhláškou ministra zemědělství v úředním listě. Ani ukončení činnosti fondu samo o sobě, ani zavedení likvidace není ještě zánikem právní osobnosti, nýbrž značí toliko omezení účelu případné činnosti fondu v tom směru, že právní poměry mají býti ukončeny, že potřebné hotovosti mají býti vymoženy a použity podle platných předpisů. Tato likvidace předpokládá tedy trvání právnické osobnosti. Podle toho, co bylo o likvidaci ustanoveno v uvedených předpisech, neprovádí ji soud, nýbrž ministerstvo zemědělství v řízení správním. Ani po uvolnění obchodu se strojenými hnojivy, k němuž došlo nařízením vlády č. 357/21 Sb. z. a n., nebylo nic změněno na právech a povinnostech fondu (§ 2, odst. 2 cit. nař.). Teprve v § 3 zákona ze dne 22. prosince 1922 č. 233 Sb. z. a n. bylo nařízeno, že fond předloží po ukončení své likvidace Národnímu shromáždění nejdéle do 31. března 1925 své konečné vyúčtování. Z tohoto předpisu a podle konečné lhůty v tomto zákoně výslovně stanovené jde jasně najevo, že sám zákonodárce považoval poslání fondu za ukončené ve smyslu § 14 zákona č. 683/20, čímž pak bylo také vysloveno, že právní osobnost fondu zůstává již jenom časově vymezena na dobu trvání likvidace. Když pak podle zprávy ministerstva zemědělství, tedy úřadu, který podle zákona ve správním řízení likvidaci prováděl, byla likvidace dnem 31. prosince 1933 již skončena, nebylo tu již ani majetkových hodnot, jež by mohly býti podkladem fondu a zanikla také jeho právní osobnost. Soud nemůže prozkoumávati, zda byla likvidace provedena správně a podle předpisů. Lze tu ještě poznamenati, že uveřejněním zákona č. 233/22 (v § 3) bylo vyhověno již také § 14 statutu a že se tak tento předpis, k němuž žalobce zvláště poukazyval, stal obsoletním. Podle toho tedy v době podání žaloby, to jest 30. ledna 1935, žalovaného fondu již nebylo, a to ani jako právnické osoby v likvidaci, která byla již provedena, takže na straně žalované není právního subjektu ke sporu způsobilého.

Čís. 15507.

Obsahuje-li usnesení jednak rozhodnutí ve věci nesporného soudnictví, jednak rozhodnutí v exekuční věci, rozhoduje pro otázku včasnosti opravného prostředku proti němu delší rekursní lhůta patnáctidenní.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, R I 1148/36.)

Prvým soud povolil vymáhající straně k vydobytí výživného podle usnesení ze dne 19. června 1928 exekuci. Povinný tvrdě, že usnesení ze dne 19. června 1928 jest zmatečné, poněvadž vymáhající věřitel v onom řízení nebyl zastoupen kolisním opatrovníkem, domáhá se jeho zrušení rekusem a z téhož důvodu odporuje i povolení exekuce. Rekursní soud odmítl oba rekursy pro opožděnost. Důvody: Usnesení, jež tu jest exekučním titulem, bylo doručeno dle zpátečního lístku povinnému dne 25. června 1928. Rekursní lhůta činila dle § 11 nesp. pat. 14 dnů, takže rekurs podaný dne 23. dubna 1936 zřejmě jest opožděn a jest jej odmítnouti. Stěžovatel tvrdí, že naříkané usnesení bylo zmatečné a že proto lze si do něho stěžovati podle § 36, odst. 2 b) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. Tento právní názor jest však nesprávný. Bylo by bývalo sice pro rozpor zájmů mezi povinným a jeho manželkou vhodné, by pro nezl. Miroslava Sch-a (vymáhajícího věřitele) byl ustanoven kolisní opatrovník, avšak není tu předpisu, který by opominutí takového ustanovení kolisního opatrovníka postavil pod sankci zmatečnosti. Proto nebylo naříkané usnesení zmatečné ze začátku, třebaže řízení bylo vadné, a není tu možnosti ani z důvodu zmatečnosti (tu uvádí se § 41, odst. 2 f) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n., který v dřívějších zákonech neměl stejného nebo podobného ustanovení) naříkané usnesení zrušiti, takže jest a zůstává formálně a materiálně pravoplatným. Usnesení exekuci povolující bylo rekurentovi doručeno k vlastním rukám dne 10. prosince 1935; ježto rekursní lhůta podle § 65 ex. ř. činí 8 dnů, je rekurs podaný dne 23. dubna 1936 opožděn a jest jej odmítnouti, nehledíc k tomu, je-li ve věci oprávněn čili nic.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu proti odmítacímu usnesení rekursního soudu.

Důvody:

V napadeném usnesení jsou obsažena zároveň dvě rozhodnutí, totiž jednak odmítnutí rekursu v příčině určení výživného, tedy usnesení vydané v soudním řízení nesporném, kde podle § 36, odst. 1 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. činí lhůta k podání rekursu 15 dnů, a jednak odmítnutí rekursu co do povolení exekuce pro výživné, tedy usnesení vydané v exekučním řízení, kde jest podle § 65, odst. 2 ex. ř. rekursní lhůta 8 dnů. Jest proto především z úřadu zkoumati, zda rekurs podaný proti odmítacímu usnesení, jež obsahuje dvě rozhodnutí, v příčině nichž

jsou zákonem stanoveny různé rekursní lhůty, lze uznati za včasné podaný též v příčině exekuční věci, byl-li dán na poštu teprve čtrnáctý den od doručení napadeného usnesení. V této otázce jest nejvyšší soud názoru, že, bylo-li rozhodnuto jediným usnesením i o rekursu v nesporné právní věci i o rekursu v exekuční věci, platí delší rekursní lhůta co do obou rozhodnutí, neboť v takovém případě má strana právo brániti se proti jednotnému usnesení jednotným opravným prostředkem, pro který jí nutně přichází k dobru delší rekursní lhůta zákonem stanovená. Pro tento názor svědčí, že v případě, kdyby bylo trváno na tom, že proti jednotnému usnesení jest několik lhůt k podání opravného prostředku, musilo by býti přípustné podati i několik opravných spisů; to však by se přičilo účelu sledovanému předpisem § 520 c. ř. s., — který platí podle § 48 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. i v řízení nesporném a podle § 78 ex. ř. též v řízení exekučním —, že jest podati proti usnesení jeden rekursní spis. Ježto v souzené věci činí delší rekursní lhůta 15 dnů, jest rekurs, podaný čtrnáctého dne na poštu, podán včas i co do té části napadeného usnesení, která se týká odmítnutí rekursu v příčině povolení exekuce, a nelze jej po této stránce odmítnouti pro opožděnost. Stěžovatel vytýká odmítacímu usnesení rekursního soudu nezákonnost a zmatečnost a vyvozuje tyto výtky z toho, že nezletilý Miroslav Sch. nebyl v řízení o určení výživného řádně zastoupen, ježto mu nebyl ustanoven kolisní opatrovník. Stěžovatelův rekurs není však opodstatněn. Netřeba se zabývati otázkou, jaký právní význam by měla stěžovatelem zdůrazňovaná okolnost, že nezletilý Miroslav Sch. nebyl zastoupen kolisním opatrovníkem podle § 271 obč. zák., neboť usnesení opatrovníckého soudu, vydané v nesporném řízení o výměře výživného, se stalo pravoplatným a nezletilý Miroslav Sch. nabyl z tohoto pravoplatného exekučního titulu práva na plnění výživného proti stěžovateli. Není tedy splněna podmínka § 36, odst. 2 písm. b) zákona čís. 100/31 Sb. z. a n., podle něhož lze sice i po uplynutí řádné rekursní lhůty rekurs podati, ale jen, pokud z rozhodnutí nenabyla třetí osoba práv. Jak bylo vyloženo v rozh. čís. 12629 Sb. n. s., náležejí mezi třetí osoby ve smyslu § 36, odst. 2 zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. též účastníci řízení, nabyli-li z rozhodnutí práv. Toto stanovisko zastával nejvyšší soud i při výkladu slov »někoho jiného« v 2. odst. § 11 nesporného patentu čís. 208/54 ř. z., za jehož platnosti bylo dotčené usnesení opatrovníckého soudu vydáno (srov. rozh. čís. 1431, 956, 328 Sb. n. s.). Z téhož důvodu nelze tu použití ani § 32 zákona čís. 100/31, jehož se stěžovatel dovolává, ježto i tento předpis předpokládá, že z rozhodnutí nenabyly práv osoby třetí. Právem tedy rekursní soud odmítl oba rekursy stěžovatelovy podané teprve dne 23. dubna 1936, z nichž jeden čelil proti usnesení ze dne 19. června 1928, jimž bylo k návrhu Hermíny Sch. uloženo stěžovateli, aby přispíval na výživu nezletilého Miroslava Sch. částkou 100 Kč měsíčně, a jež bylo mu doručeno dne 25. června 1928, a druhý čelil proti usnesení téhož soudu ze dne 25. listopadu 1935, jimž byla povolena exekuce pro výživné, stěžovateli uložené, a jež mu bylo doručeno dne 10. prosince 1935, byť i tak učinil rekursní soud z jiných důvodů.

Čís. 15508.

Ručení za škody z provozu silostrojů.

Pokud jest míti za to, že žalobce opřel náhradní nárok o předpisy zákona čís. 162/08 ř. z.

K úplnému zproštění náhradní povinnosti osob odpovědných za škody z provozu motorových vozidel se vyžaduje nejen důkaz o zavinění poškozeného samého, nýbrž i důkaz, že řidič sám dbal veškerých řádných a věcných opatrností při řízení vozidla a zacházení s ním.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, Rv I 657/34.)

Žalobce byl při srážce auta s kolem, na němž jel, poraněn. Tvrdě, že srážka byla zaviněna spolužalovaným řidičem auta, jenž jel na křižovatce neopatrně, domáhá se na něm i na vlastníku auta náhrady způsobené škody. První soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud jej uznal důvodem po právu třetinou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelé namítají jednak, že odvolací soud neprávem posuzoval věc podle předpisů zákona ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. z., ježto prý žalobce opřel žalobní nárok jen o předpisy občanského zákona dovozuje náhradní povinnost ze zavinění řidiče automobilu, jednak že i pro případ použití předpisů zákona ručení za škody z provozu silostrojů podali žalovaní důkaz podle § 2 tohoto zákona, totiž důkaz výhradního zavinění poškozeného žalobce samého. První právní výtka jest bezpodstatná, neboť předpoklad dovolatelů by byl správný jedině tehdy, kdyby bylo z přednesu žalobcova nepochybně zřejmé, že nechtěl, aby se použilo zákona čís. 162/08 ř. z. Pouhá skutečnost, že žalobce tvrdil v žalobním přednesu zavinění žalovaného řidiče, není sama o sobě rozhodná. Stačí, že žalobce uvedl takové skutkové okolnosti, které odůvodňují použití předpisů automobilového zákona, neboť žalobce není povinen, by uvedl i zákonné předpisy, jež se vztahují na vyličenou jím skutkovou podstatu. Náleží soudu, by zjištěný stav věci posuzoval podle platných právních pravidel. Ostatně z toho, že se žalobce sice obmezil na tvrzení, že žalovaný řidič srážku se žalobcem zavinil svou neopatrnou jízdou, třeba skutkově nevysvětlil, v čem záležela tato neopatrná jízda, ale že se zároveň odvolal co do ručení žalovaného majitele automobilu na § 1 autom. zák., jest dostatečně zřejmé, že opřel svůj náhradní nárok o předpisy zákona čís. 162/08 ř. z. Toho si též žalovaní sami byli dobře vědomi, jak plyne z obsahu jejich žalobní odpovědi, v níž se pokusili vyvrátiti náhradní nárok žalobcův podáním vyvíňovacího důkazu podle § 2 autom. zák. Žalovaní se dále ve svých právních vývodech obírají výkladem § 2 autom. zákona, poukazující na rozhodnutí čís. 5340 sb.

Gl. U. n. ř., v němž byla vyslovena zásada, že k zproštění povinnosti k náhradě není vedle důkazu o zavinění poškozeného nebo třetí osoby potřebí důkazu, že škodná událost nemohla býti odvrácena přes předepsané a věcné opatrnosti (tak i rozhodnutí uveřejněná v téže sbírce pod čís. 6480 a 6574). Také někteří právníci spisovatelé zastávají názor že k úplnému zproštění odpovědných osob povinnosti nahraditi škodu postačí, dokáží-li tyto osoby, že událost, z níž vzešla škoda, byla způsobena zaviněním poškozeného samého (tak zejména Lenhoff, G. Z. 1928 čís. 15, Dr. František Vážný ml. v Právniku 1923 čís. 9, str. 325, König v J. Z. 1930 čís. 8, 9). Naproti tomu jest však v literatuře (viz na př. Randa: Schadenersatzpflicht, 3. vydání z r. 1913 na str. 167, Mayr: Lehrbuch II., str. 328, Ehrenzweig: System II./1, § 394, str. 649, Krasnopolski-Kafka: Obligationsrecht, str. 202, Haemmerle: Haftpflicht, str. 72, Guttenstein-Hartmann: Komentář autom. zákona, str. 89 a násl.) zastáván i názor opačný, že jest kromě důkazu zavinění poškozeného potřebí také ještě dokázati, že řidič motorového vozidla zachoval při řízení vozidla a zacházení s ním veškeré opatrnosti, které odpovídají předpisům a povaze věci čili že každé řidičovo zavinění spočívající v tom, že nedbal všech opatrností, vylučuje zproštění náhradní povinnosti, i když jest tu zároveň zavinění poškozeného. A toto posléz uvedené mínění, jež odpovídá nejen doslovu, ale i smyslu zákona a dějinám jeho vzniku, jakož i požadavku slušnosti a spravedlnosti, zastává též náš nejvyšší soud, jak jest zřejmé zejména z jeho rozhodnutí čís. 8777 a 10507 Sb. n. s., na jejichž odůvodnění se dovolavatelé odkazují. Dovolací soud neshledává důvodu, aby se v souzeném případě odchýlil od zásady v nich vyslovené, že vyvíňovací důkaz, potřebný podle § 2 autom. zákona k zproštění náhradní povinnosti, předpokládá, že řidič motorového vozidla sám dbal všech opatrností uložených mu předpisy § 1299 obč. zák. a tehdy platného ministerského nařízení ze dne 28. dubna 1910 čís. 81 ř. z., a že tedy uvedený § 2 autom. zák. předpokládá, že událost, z níž vzešla škoda, byla způsobena jedině a výhradně zaviněním poškozeného. Vyžaduje se arciť, aby byla mezi jednáním neb opominutím řidiče a škodnou událostí příčinná souvislost, takže nelze schváliti názor odvolacího soudu vyslovený v napadeném rozsudku, že žalovaní by odpovídali za škodu přivoděnou provozem automobilu, třeba by tu nebylo příčinné souvislosti mezi rychlostí vozidla a událostí, z níž vzešla škoda. Přesto však odvolací soud právem usoudil, že v souzené věci je tu příčinná souvislost mezi nedovoleně rychlou jízdou automobilu řízeného řidičem a srážkou tohoto vozidla se žalobcem proti němu jedoucím na jízdním kole v uzavřené osadě, neboť kdyby byl žalovaný řidič jel rychlostí předepsanou pro jízdu automobilu v uzavřené osadě (kteráž tehdy podle § 46 min. nař. čís. 81/10 ř. z. činila nejvýše 15 km za hodinu), byl by se mohl srážce se žalobcem vyhnouti po případě včasným zastavením motoru a vozidla samého, i když žalobce před automobilem náhle změnil směr jízdy na silnici vpravo odbočující. V důsledku toho odvolací soud nepochybil po právní stránce, přiznal-li žalobci v uvážení všech okolností případu (§ 2, poslední odstavec autom. zákona) část nároků uvedených v § 1 téhož zákona.

Zamlčela-li obec při prodeji nemovitosti kupiteli, že koupená nemovitost jest stížena zásadní závadou stavby z důvodu ochrany starobylého rázu ulice, jde o kromobyčejnou vadu prodané nemovitosti, která opodstatňuje nárok kupitelův na přiměřené snížení úplaty.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, Rv I 2158/34.)

Žalovaný namítal před soudem první stolice proti žalobě na zaplacení nedoplatku kupní ceny za koupenou jím nemovitost, že na koupené stavební částici nemůže vystavěti obytný dům, jak bylo prý jeho úmyslem již při koupi, poněvadž tomu brání skutečnost, že žalobkyně jako úřad stavební zásadně nepovolí na prodaném pozemku novou stavbu, protože starobylý ráz dotčené ulice nemá být porušen, a že mu prodávatelka při prodeji nemovitosti tuto závadu zamlčela, a žádal proto z důvodu správy za zrušení kupní smlouvy anebo alespoň za snížení kupní ceny daleko převyšující zažalovaný nedoplatek kupní ceny (§ 932 obč. zák.). Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalovaný namítal v řízení před soudem první stolice proti žalobě na zaplacení nedoplatku kupní ceny za koupenou jím nemovitost, že na koupené stavební částici nemůže vystavěti obytný dům, jak bylo prý jeho úmyslem již při koupi, poněvadž tomu brání jednak úmluva, kterou prodávající obec uzavřela se sousedem, jednak to, že žalobkyně jako úřad stavební zásadně nepovolí na prodaném pozemku novou stavbu, protože starobylý ráz dotčené ulice nemá být porušen, a že mu prodávatelka při prodeji nemovitosti tyto zásady zamlčela, a žádal proto z důvodu správy za zrušení kupní smlouvy anebo alespoň za snížení kupní ceny daleko převyšující zažalovaný nedoplatek kupní ceny (§ 932 obč. zák.).

Jde o to, zda tvrzenou nemožnost dosíci stavebního povolení pro zamýšlenou stavbu druhého obytného domu na pozemku žalovaným koupeném lze pokládati za vadu podle §§ 922, 923 obč. zák. Jest obyčejně předpokládanou vlastností pozemku, že vlastník v mezích stavebního rádu s ním může nakládati podle své libovůle (§ 354 obč. zák.). Při koupi stavebního místa, na němž vedle domu tam již stojícího je dosti místa pro stavbu druhého domu, lze tedy obyčejně předpokládati (§ 922 obč. zák.), že bude v mezích předpisů stavebních řádů, jimiž zpravidla není zapověděna další stavba na stavebním místě dosud úplně nezastavěném, možno použití nezastavěného prostoru k zastavění. Bylo-li by tudíž správné tvrzení žalobcovo, že byla koupená nemovitost stížena zásadní závadou stavby z důvodu zachování starobylého rázu ulice, šlo by o kromobyčejnou vadu prodané věci. Zamlčela-li pak prodávající

obec při prodeji nemovitosti kupujícímu tvrzenou a tehdy dle jeho tvrzení již tu jsoucí závadou nové stavby, o které kupující nevěděl, ručila by podle § 923 obč. zák., poněvadž zamlčela neobyčejnou vadu prodané věci. Rádné užívání prodané věci by tato vada ovšem neznamenala, mohl by však kupitel za dalších předpokladů § 932 obč. zák. žádati za přiměřené snížení úplaty (srovnej rozhodnutí č. 6881 Sb. n. s.). Toto tvrzení žalobcovo nevzaly nižší soudy vůbec na přetřes, jsouce mylného názoru, že předmětem kupní smlouvy byl stávající již obytný dům a že by si dovolatel výslovně musel vymíniti ve smlouvě, že chce stavěti druhý dům, aby mu žalující obec byla odpovědná za nemožnost této stavby. Nebyly tedy skutkové okolnosti, které podle obsahu procesních spisů jsou rozhodné, zejména zda byla taková závadou, jak dalece sáhala a zda dovolateli nebyla a nemusila být v době koupu známa, ani v prvé stolici, ani v druhé stolici vzaty na přetřes (§ 496 č. 3 c. ř. s.) a trpí proto řízení vadou, která byla způsobila zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře. (§ 503 č. 2 c. ř. s.).

Čís. 15510.

Škudce neručí za nepřímou škodu.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, Rv I 2602/34.)

Žalobce, jehož nezl. syn byl těžce zraněn při automobilové nehodě, domáhá se na žalovaných mimo jiné náhrady nákladů způsobených mu ošetřováním syna a s tím spojené náhrady za ušlý výdělek na vyučovacích hodinách, jež udílel soukromě cizím dětem, a to pokud mu ušel za dobu, kdy dlel u zraněného syna, a dále náhrady nákladů za soukromé vyučování, jež poskytl sám zraněnému po dobu jeho rekonvalescence, kdy ten se nemohl zúčastniti pravidelného vyučování. Nižší soudy vyhověly žalobě.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Důvod mylného právního posouzení věci jest opodstatněn, pokud jde o nárok na náhradu škody uplatňovaný žalobcem za denní ztrátu času způsobenou ošetřováním nezletilého Arne L. a za ušlý výdělek na vyučovacích hodinách cizím dětem, z kteréhož důvodu žalobci bylo přisouzeno celkem 870 Kč, a dále pokud jde o náhradu škody požadovanou za udělení 97 vyučovacích hodin synovi penízem 1.455 Kč; za což jemu bylo přiznáno celkem 1.305 Kč (87 vyučovacích hodin po 15 Kč). Z tvrzení žalobcova, podle něhož i tyto jeho nároky mají svůj důvod v tom, že syn Arne L. utrpěl tělesné poškození zaviněním žalovaného Bedřicha M. řidičského auto patřící druhému žalovanému, se podává, že tu žalobce Karel L. uplatňuje vlastním jménem škodu nepřímou. Přímou škodu utrpěl syn žalobcův, jenž byl na těle poškozen, nikoli žalobce, jehož tělesná integrita nijak porušena nebyla. Žalobce byl poškozen pouze nepřímou. O nepřímé škodě mluvíme totiž tehdy,

jestliže třetí osobě rozdílné od poškozeného vzejde škoda ze škůdcova jednání neb opominutí, jež jest vůči osobě přímo poškozené bezprávným. Otázkou ručení za nepřímé škody se občanský zákon obírá jasně jen v §§ 1327 a 1329 obč. zák., ježto tam vystupuje v popředí zřetel na osoby, které ztratily bezprávným činem škůdcovým živitele. Za nepřímou škodu by žalovaný ručil pouze tehdy, kdyby byl zvláštní zákonný předpis stanovíci takové ručení. Takovými předpisy nejsou všeobecná ustanovení §§ 1295, 1297 a 1299 obč. zák., neboť naše právo neuznává zásadně ručení za škody nepřímé. Vše to bylo podrobně a s uvažováním materiální jak k občanskému zákonu, tak i k III. dílčí novele k obč. zák. vyloženo v rozhodnutí čis. 9674 Sb. n. s., k němuž se dovolatelé odkazuji.

Čís. 15511.

Jde o rozhodnutí v otázce příslušnosti podle čl. I čis. 5 zák. čis. 251/34 Sb. z. a n., jestliže odvolací soud nevyhověl odvolání vytykajícímu zmatečnost podle § 477 čis. 3 c. ř. s. a uznal příslušnost prvního soudu (jiného než pracovního) k rozhodnutí o žalobě.

Povaha odměny za služby konané muži družkou v důvěře v jeho slib, že na ni převede část svého majetku.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, Rv I 1290/36.)

Srovnej: Sb. n. s. čis. 14855.

Žalobkyně přednesla, že se žalovaným žila po dobu jedenácti roků ve společné domácnosti jako žena s mužem a že se k němu nastěhovala a vedla mu domácnost jen proto, že jí přislíbil, že obdrží za to od něho polovici jeho domku a vůbec polovici jeho jmění. Poněvadž žalovaný zrušil spoluzítí sporných stran a žalobkyni dal nuceně vykliditi ze svého domu, domáhá se na něm zaplacení částky 92.400 Kč s 5% úroky ode dne žaloby za práce mu po dobu těch 11 let vykonané. Nižší soudy přiznaly žalobkyni jen z důvodu bezdůvodného obohacení určitou částku a odmítly žalobu pro nezhojitelnou nepřislušnost, pokud se opírala o konané práce a slib žalovaného majíce za to, že k projednání této žaloby jest výlučně příslušný pracovní soud. Odvolací soud nevyhověl dále odvolání žalovaného, pokud vytykalo zmatečnost podle § 477 čis. 3 c. ř. s. rozsudku prvního soudu, jimž se tento soud uznal příslušným k projednání a rozhodování sporu, pokud žaloba byla opřena o žalobní důvod obohacení žalovaného, neuznav opodstatněnost námítky žalovaného, že k projednání žaloby, i pokud jde o tento žalobní důvod, byl výlučně příslušný pracovní soud.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného.

Důvody:

Pokud se nižší soudy uznaly za příslušné k rozhodování o žalobě opírající se o důvod obohacení, jest proti tomu jejich rozhodnutí v otázce příslušnosti podle čl. I č. 5 zákona č. 251/34 Sb. z. a n. vylou-

čen opravný prostředek k dovolacímu soudu. Přednes žalobkyně neodůvodňuje závěr, že by sporným stranám šlo o založení trvalého poměru závazkového o práci, o osobní povinnost pracovní, což jest podstatným znakem smlouvy služební, a žalovaný nebyl tedy smluvně povinen, by žalobkyni poskytl úplatu za práce jí konané. Avšak žalobkyně přednesla, že tyto práce konala předpokládajíc, že se jí za její námahu dostane úplaty z jmění žalovaného podle jeho výslovného slibu a že tento účel byl zmařen tím, že žalovaný ji vypudil z bytu, spoluzítí s ní zrušil a zdráhá se svůj slib dodržeti. Tento přednes stačí jako žalobní důvod k opodstatnění žalobního nároku s hlediska bezdůvodného obohacení žalovaného a nesejde na tom, že žalobkyně tento důvod označila jako »náhradu« či »odškodnění«. Bylo však na ní, aby prokázala, že důvodem jejího plnění byl tvrzený zamýšlený výsledek oběma stranám poznatelný a že tento účel zanikl nebo byl zmařen. Bylo zjištěno, že strany byly si v tom za jedno, že se žalobkyně nastěhuje k žalovanému, povede mu jeho domácnost a bude mu družkou života, za to dostane polovici jeho domu, ano polovici jeho majetku, že žalobkyně důvěřujíc tomuto slibu žalovaného s jeho vědomím upustila od záměru ucházeti se o místo učitelky a k žalovanému se nastěhovala a po dobu jedenácti roků mu vedla domácnost, načež žalovaný tento poměr zrušil, žalobkyni z bytu dal nuceně vykliditi a jakoukoliv náhradu rozhodně odpírá. Z toho patrně, že žalobkyně plnila žalovanému pro určitý předpokládaný výsledek, že totiž bude u něho zaopatřena jako družka života po případě, že po jeho smrti obdrží polovici jeho jmění a že tento předpoklad byl žalovanému znám, an sám ji v tomto směru ujišťoval. Tento výsledek byl samým žalovaným zmařen, ježto si počínal, jak svrchu podotčeno. Žalobkyně může se tedy podle § 1435 obč. zák. domáhati na žalovaném toho, oč byl na její úkor obohacen, t. j. hodnoty prací pro něho vykonaných. Nelze však schváliti právní názor odvolacího soudu, že žalobní nárok jest opodstatněn ustanovením § 1041 obč. zák., které upravuje jiný případ, že totiž bylo naloženo s vlastní věcí k užítku jiného bez úmyslu jednati v jeho prospěch.

Čís. 15512.

Nepřípustnost pořadu práva pro žalobu na náhrady škody, kterou dovozuje žalobce proti státu z důvodu bezprávného vedení exekuce a zabavení provozovacího kapitálu berním úřadem.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, R II 338/36.)

Žalobce se domáhá náhrady škody na žalovaném státu tvrdě, že mu následkem bezprávného vedení berní exekuce a zabavení provozovacího kapitálu berním úřadem byla způsobena škoda v zažalované výši. První soud nevyhověl námítkce nepřípustnosti pořadu práva. Rekursní soud námítkce té vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Žalobce vyvozuje nárok na náhradu škody z ručení státu za škodu způsobenou nezákonným výkonem veřejné moci. V tom směru ustano-

vuje § 92 ústavní listiny: »Pokud ručí stát za škodu způsobenou nezákonným výkonem veřejné moci, určuje zákon«. Takovýto zákon však dosud vydán nebyl. Dvorního dekretu ze dne 14. března 1806 Sb. z. s. čís. 758 se v daném případě dovolávati nelze, poněvadž není žalován státní úředník, nýbrž přímo stát sám; ale nelze se tu také dovolávati zákona čís. 4/18 Sb. z. a n., poněvadž tu jsou míněny pouze nároky proti státu nebo jednotlivým zemím, jež se nehodí na pořad práva a o nichž nejsou příslušné rozhodovati úřady správní (viz Vážný: O ústroji a příslušnosti soudů, str. 37/38 vyd. Brno, 1926). V daném případě jde o nárok na náhradu škody, tedy o nárok, jenž podle ustanovení §§ 1295 a 1338 obč. zák. se hodí na pořad práva, ale ovšem tenkrát, když svou povahou jest nárokem soukromoprávním. Toho právě v daném případě není, neboť tu jde o poměr jednotlivce (žalobce) k výkonné moci státní, jež prý bezprávně zasáhla do jeho právní sféry, zabavivši mu bezprávně majetek a znemožnivši mu tak existenci. Jde tu tedy o poměr veřejnoprávní, o němž rozhodovati přísluší toliko správním úřadům, nikoli soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobce stačí poukázati k správným důvodům napadeného usnesení. Nejde o věc občanskou, jak míní žalobce, proto, že žalobním důvodem je nárok na náhradu škody, neboť přípustnost pořadu práva také u takového nároku dlužno pro každý jednotlivý případ posuzovati podle skutkového a právního základu žaloby v tom kterém sporu. Rekursní soud správně dovodil, že v souzeném případě nejde o občanskou věc ve smyslu § 1 j. n.

Čís. 15513.

Dostává-li nemanželský otec podpory v nezaměstnanosti, jež se v určitém období postupně snižují a potom opět se vrací k své původní nejvyšší hranici, jest posouditi mohoucnost nemanželského otce k plnění zákonné vyživovací povinnosti podle celkové částky podpor za celé období.

Nezaměstnanost nemanželského otce a skutečnost, že toho času nemá jiných příjmů než podpory v nezaměstnanosti, nevylučují samy o sobě podle zákona mohoucnost k plnění výživného.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, R II 451/36.)

Srovnej: Sb. n. s. čís. 14776.

Nemanželský otec (typograf) se domáhá zproštění své vyživovací povinnosti k nemanželskému svému dítěti proto, že jest nezaměstnan a že jest mu vyplácena podpora v nezaměstnanosti 80 Kč týdně, jež mu bude snížena na 60 Kč týdně, takže není s to dostáti své vyživovací povinnosti, když se má starati ještě o manželku a manželské dítě. Prv

soud žádost zamítl, rekursní soud jí vyhověl. Důvody: Žadatel pobírá od 21. července 1936 jenom 78 Kč podpory, kterážto podpora bude od 21. října snížena na 63 Kč týdně. Ježto z těchto nepatrných podpor ještě část připadá na alimentární povinnosti z dřívější doby, nemůže býti o tom ani sporu, že ze zbývajících částky navrhovatel nemůže živiti sebe, manželku a dítě. Jeho žádost na zproštění povinnosti alimentární pro tuto dobu jest tudíž odůvodněna.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Jde o to, zda nemanželský otec, který navrhl, aby byl zproštěn zákonné vyživovací povinnosti po dobu, dokud bude pobíráti snížené podpory v nezaměstnanosti, není s to, aby plnil tuto vyživovací povinnost k nemanželskému dítěti, je-li zjištěno, že jest bez zaměstnání a bere toho času jen podporu v nezaměstnanosti, a to za dobu od 21. července do 21. října týdně 78 Kč, a že bude pobíráti po další tři měsíce pouze 63 Kč týdně. Rekursní soud hledě k těmto zjištěným skutečnostem usoudil, že nemanželskému otci není možné, aby plnil zákonnou povinnost k nezletilému nemanž. dítěti, ježto podpora, na níž jest nemanželský otec odkázán, jest tak nepatrná, že sotva stačí na vlastní výživu navrhovatele a jeho rodiny (manželky a manželského dítěte). Nejvyšší soud neschvaluje tento názor rekursního soudu. Podle § 166, odst. 2 obč. zák. mohl by nemanželský otec býti zproštěn zákonné vyživovací povinnosti k dítěti jen tenkrát, kdyby bylo prokázáno, že není s to, by dostal této povinnosti, t. j., že není způsobilý přispívati na výživu manželského dítěte uloženou mu zákonem. Ustanovení § 16 první dílí novely k obč. zák., upravující rovněž zákonnou vyživovací povinnost nemanželského otce, vyjadřuje tento předpoklad slovy, že jest podle poměrů nemanželského otce zcela vyloučeno, by mohl něčím přispívati k zaopatření dítěte. Tomu však tak není v souzené věci. Skutečnost, že nemanželský otec je toho času nezaměstnan a nemá jiných příjmů než podpory v nezaměstnanosti, není takovým stavem, který by sám o sobě podle zákona vylučoval jeho mohoucnost k plnění výživy nezletilého nemanž. dítěte. Mimo to byla navrhovatelovi poskytována od 14. ledna do 21. července podpora v nezaměstnanosti 132 Kč a po uplynutí šesti měsíců, po kteroužto dobu ovšem pobírá jen podpory ve výše uvedených částkách, bude míti nárok opět na plnou podporu 132 Kč, která se bude zase postupně snižovati, jak tomu bylo v předchozím roce. Přihlíží-li se k tomuto celkovému příjmu navrhovatelovu za dobu jednoho roku, nelze míti za to, že nemanželský otec není vůbec s to, aby plnil zákonnou vyživovací povinnost k nemanželskému dítěti.

Čís. 15514.

Nárok zaměstnankyně nemocenské pojišťovny, jejíž služební poměr zanikl provdáním před uplynutím třicetipětileté služební doby, na příplatky k důchodu vyplácenému jí všeobecným pensijním ústavem.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, Rv II 832/35.)

Žalobkyně tvrdí, že dekretem ze dne 27. ledna 1925 ustanovila ji žalovaná nemocenská pojišťovna podle usnesení svého představenstva z téhož dne po několikaleté výborné službě korespondentkou své odbočky v M. Tehdy byla žalobkyně svobodná, rodné její jméno bylo P-ová, takže dekret zněl na Annu P-ovou. Dekret obsahoval stran invalidních, starobních, vdovských a sirotčích důchodů zvláštní ustanovení. O těchto bylo úvodem poznamenáno v dekretu, že žalobkyně byla pojištěna u Všeobecného pensijního ústavu v Praze od 1. října 1922. V dalším se zavazovala žalovaná, že žalobkyni v případě trvalé invalidity nebo dosažení 35 služebních let po případě vdovci a sirotkům v případě úmrtí bude z vlastních prostředků vyplácen rozdíl mezi důchodem, jež oprávněná osoba bude dostávat od pensijního ústavu a důchodem zaručeným pro tento případ kolektivní smlouvou. Pro případ, že služební poměr mezi žalobkyní a žalovanou by byl přerušen dříve, nežli nastane pojistný případ, měla být vypočtena výše důchodu, který by žalobkyni připadl, kdyby v době přerušení služebního poměru se stala invalidní, nebo jejímu vdovci a sirotkům, kdyby v této době zemřela, jednak podle dekretu ze dne 27. ledna 1925 a jednak podle zajištění získaného u pensijního ústavu. Žalobkyni případně jejím pozůstalým měl být zachován pro pojistný případ nárok na výplatu rozdílu mezi oběma výpočty. — Žalobkyně se později provdala a když se stala matkou a náhodou došlo k změně ve vedení odbočky žalované v M., dostala ke dni 30. června 1934 výpověď. Zdráhala se výpověď přijmouti májíc za to, že jest definitivní úřednicí. Žalovaná strana však poukazovala na to, že podle kolektivní smlouvy pozbývají úřednice provdáním definitivy a že jí tudíž právem vypověděla. Žalovaná nabízelá jí odstupné ve výši 13.854 Kč 20 h, vzdá-li se všech nároků vůči ní, a mínila tím zejména nárok na placení rozdílu mezi důchodem vypláceným v případě trvalé invalidity jí neb v případě úmrtí jejímu vdovci a sirotkům, a důchodem, který pro tento případ by jí případně jejímu vdovci neb sirotkům náležel jednak podle dekretu a jednak podle zajištění získaného u pensijního ústavu. Když žalobkyně se zdráhala vzdáti se pro sebe případně své pozůstalé těchto nároků, prohlásila žalovaná pojišťovna, že i tato ustanovení dekretu se stala jejím provdáním bezúčinnými. Přesto trvala na bezpodmínečném podpisu předloženého prohlášení a odmítala vyplatiti jí odbytné, protože trvala na tom, že tyto její nároky a nároky jejích pozůstalých nepozbyly platnosti jejím provdáním. Z dekretu podle tvrzení žalobkyně jasně plyne, že i pro případ provdání a dokonce i pro případ zrušení služebního poměru měla zůstatí ustanovení dekretu o příplatcích žalované k důchodům placeným Všeobecným pensijním ústavem v platnosti. To dokazuje jednak, že bylo předvídáno zrušení služebního poměru, jednak také skutečnost, že byla založena práva pro jejího vdovce a pro sirotky, obojí v době, kdy žalobkyně ještě byla svobodná. Měl-li dekret pozbyti platnosti v tom smyslu, jestliže se provdá, přece jen nesporně v případě zrušení služebního poměru před případem pojistným měl jí zůstatí nárok na důchodové rozdíly a rovněž jejímu vdovci a sirotkům. Vzhledem k tomu, že žalovaná platnost tohoto ujednání popírá a že žalobkyně prozatím o plnění žalovati nemůže a že závazky žalované podle dekretu mají

přejíti na nemocenskou pokladnu nebo ústav, který by v případě zrušení neb sloučení pokladny její práva i povinnosti převzal, má žalobkyně právní zájem na brzkém zjištění, že jest po právu odstavec dekretu ze dne 27. ledna 1925 »Byl-li i služební poměr mezi žalovanou a žalobkyní přerušen dříve, nežli nastane pojistný případ, vypočte se výše důchodu, jenž by žalobkyni připadl, kdyby tato v době přerušení služebního poměru stala se invalidní, neb jejímu vdovci a sirotkům, kdyby v době té zemřela, jednak podle této listiny a jednak podle zajištění získaného u pensijního ústavu. Žalobkyni případně jejím pozůstalým se pak zachová pro pojistný případ nárok na výplatu rozdílu mezi oběma výpočty«. Prvý soud uznal podle žalobního žádání. Odvolací soud nevyhověl odvolání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná uzavřela smlouvu ze dne 27. ledna 1925 za platnosti kolektivní smlouvy zaměstnanců nemocenských pojišťoven sjednané dne 2. listopadu 1920 a zrevidované dne 4. července 1924, tedy v době, kdy platilo ustanovení čl. XX., odst. 2 této kolektivní smlouvy, že definitivní zemských zaměstnanců se ruší automaticky provdáním. Přesto pojala do dekretu o smlouvě ustanovení o příplatcích k pensii žalobkyně, odpovídající zásadě čl. XXI. dotčené kolektivní smlouvy, podle níž mají zaměstnanci nárok, aby byli buď přihlášení u náhradního pensijního ústavu pro zaměstnance nemocenských pojišťoven anebo aby jim pojišťovna při pojištění u Všeobecného pensijního ústavu doplácela pensijního požitky do výše důchodu prvního, a dále ustanovení pro případ, že její služební poměr se skončí před dosažením 35 služebních let, a má také výslovně ustanovení o jejím vdovci a sirotkách. Úmluva ta podle toho předpokládala provdání se žalobkyně a správně poukazuje soud na důvodovou zprávu k čl. XX. kolektivní smlouvy, podle níž nemusilo dojít k propuštění žalobkyně z důvodu ztráty definitivy. V dotčeném dekretu není však ani podkladu pro náhled, že poskytnutá výhoda platí jen, když se žalobkyně provdá až po uplynutí celé služební doby.

Čís. 15515.

K nabytí živnostenského oprávnění u živnosti svobodné stačí opověď živnosti; vzal-li živnostenský úřad opověď na vědomí a vydal-li živnostenský list, jde o rozhodnutí správního úřadu, které nemohou soudy po věcné stránce přezkoumati.

Podstatné znaky služební smlouvy.

Zaměstnancova odměna (plat) nemusí záležeti v určité hotovosti; zaměstnavatel může odměniti zaměstnance i tak, že mu poskytuje příležitost k jistému výdělku.

(Rozh. ze dne 16. října 1936, Rv II 539/36.)

Žalobkyně byla zaměstnána u žalované jako vedoucí mlékárny v B. od 1. do 30. září 1935 za ujednaný měsíční plat 150 Kč a 3% provisi z obratu. K tomu přednesla žalobkyně, že výdělek její na provisi činil v září 1935 pouze 28 Kč 50 h a že jí vzhledem k tomu, že žalovaná jest řádným členem obchodního gremia v B. a žalobkyně byla členem Pomocnické hromady, příslušel plat podle platové úmluvy Obchodního gremia v B., a to vzhledem k tomu, že má plných 15 služebních roků a platí za prodavačku nevyučenou, v částce 800 Kč měsíčně, jakož i nárok na novoročné (§ 4 vlád. nař. čís. 89/35 Sb. z. a n.). Poněvadž dostala za září 1935 pouze 178 Kč 50 h, žádá doplatek 621 Kč 50 h a poměrný díl novoročného částkou 66 Kč 65 h, celkem 688 Kč 15 h. Žalovaná namítla, že platová úmluva uzavřená mezi Obchodním gremiem v B. a Pomocnickou hromadou na žalobkyni se nevztahuje, poněvadž, i když žalovaná má živnostenské oprávnění a jest u obchodního gremia vedena jako člen, jest toto členství vzhledem k ustanovení čl. V. uvov. zák. k živn. řádu a § 3, odst. 2 živn. řádu neplatné. Poměr mezi žalobkyní a žalovanou nebyl ve skutečnosti čistým poměrem služebním, poněvadž odměna jest stanovena tak, že ve většině případů jsou převážnou částí výdělků provise prodavači přiznané, které namnoze dosahují výše 400—600 Kč a někdy 1.000 až 1.200 Kč měsíčně podle zdatnosti prodavače. Kromě toho prodávají vedoucí filiálek a prodávala i žalobkyně v mlékárně různé zboží na svůj účet. Nelze tudíž uvedenou platovou úmluvu vztahovati na poměr mezi stranami. Ale i kdyby šlo o poměr služební podle zákona o soukromých zaměstnancích, nelze zde použiti ustanovení § 4 vlád. nař. čís. 89/35 proto, že podle § 4, odst. 2 zák. čís. 154/34 platí hromadné smlouvy jen tam, kde nebylo ujednáno nic jiného. Se žalobkyní byla však ujednána individuální smlouva, podle které měla míti jako vedoucí mlékárny 150 Kč měsíčního platu a 3% provise z obratu, při čemž měla prodávati různé zboží na svůj účet. Novoročné žalobkyni nepatřilo, poněvadž nebylo ujednáno, u žalované není obvyklé a její prodavači je nedostávají. Služební dobou podle platové úmluvy jest služební doba ztrávená u téhož zaměstnavatele. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Podle § 107 živn. řádu stává se členem společenstva živnostník nastoupením živnosti, t. j. dnem opovědi, a členství nastává následkem živnostenského oprávnění nuceně. Nastoupením živnosti jest rozuměti onen formální akt, jenž oprávnjuje podnikatele k provozování. V souzené věci jde o živnost svobodnou a u takové stačí k nabytí živnostenského oprávnění, že podnikatel živnost opověděl úřadu (§ 11, odst. 2 živn. řádu a § 144, odst. 1 živn. řádu), načež živnostenský úřad přezkoumá opověď a vydá opovídacímu živnostenský list (§ 13, odst. 1 živn. řádu) nebo mu zapoví, by provozování počal neb aby v něm pokračoval (§ 13, odst. 2 živn. řádu). Žalovaná strana opověděla živnost živnostenskému úřadu v B. a byl jí vydán živnostenský list, pročez jest opodstatněn

závěr nižších soudů, že se tak stala členkou příslušného společenstva, v jehož obvodě provozovala živnost (§ 107, odst. 1 živn. řádu). Vzal-li živnostenský úřad opověď žalovaného družstva na vědomí a vydal-li mu živnostenský list, šlo o rozhodnutí správního úřadu vydané v mezích jeho zákonné působnosti, které nelze přezkoumávati soudem po hmotné stránce (Sb. n. s. čís. 2198, 4690 a j.). Nesejde na tom, že žalované společenstvo teprve za sporu se vzdalo živnostenského oprávnění (§ 144, odst. 5 živn. řádu), ježto vzdání se živnosti působí teprve dnem, kterého bylo živnostenskému úřadu prvé stolice prohlášeno pokud se týče, kdy k úřadu tomu došlo (předposlední odstavec § 144 živn. řádu). Rozhodnými znaky služební smlouvy jsou, že jde o osobní a hospodářské podřadění zaměstnaného v organismu podniku zaměstnavatelova, zvláště o práci podle nařízení a dispozic zaměstnavatelových s jeho prostředky pracovními, o osobní povinnost zaměstnancova a o jeho osobní nárok na práci (Sb. n. s. čís. 7845 a 10402). Všechny tyto složky vyplývají ze skutečností nižšími soudy zjištěných. Z tohoto zjištění je též patrné, že žalobkyně neměla podílu na zisku a ztrátě v podniku žalované strany a že jí naopak byla odměna upravena mimo pevný peněžní plat ještě další částkou podle rozsahu práce žalobkyní samou v podniku tom vykonané (3% provise z obratu) a proto tu nelze mluvíti o společenské smlouvě podle § 1175 obč. zák. Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí ve Sb. n. s. čís. 13588, k němuž se poukazuje, že zaměstnancova odměna nemusí záležeti jen v určité hotovosti a že je též možným, že zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci příležitost k jistému výdělků, jež podle okolností lze očekávati. Tomu tak bylo v souzené věci, neboť bylo zjištěno, že žalobkyni bylo žalovaným společenstvem též dovoleno, aby vedle prodeje zboží jí společenstvem dodávaného zavedla si v místnostech podniku prodej housek, chleba, vajec atd. na vlastní účet. Tato zvláštní výhoda nezměnila však nic na povaze její smlouvy jako smlouvy služební. Nezáleží na tom, byla-li tato výhoda odměnou za hodiny přes čas a za nevyčerpanou dovolenou čili nic. Ustanovení zákona čís. 154/34 Sb. z. a n. platí mezi jinými pro osoby, které při provozování obchodu jsou ustanoveny, aby převážně konaly buď kupecké služby neb služby vyšší, nikoli kupecké (§ 1 a) cit. zák.). »Kupeckými službami« jsou služby, jichž řádný výkon předpokládá aspoň v průměrných případech školenost a dovednost s hlediska kupeckého odboru; nemusí to býti činnost rázu vyššího, vyloučeny jsou jen případy, kde jde o činnost záležející v úkonech podřízených (Sb. n. s. čís. 10300). Žalobkyně byla přijata žalovanou jako vedoucí nově zřízené filiálky v B. a zvlášt náleželo k jejím služebním povinnostem, aby si získala přiměřený okruh odběratelů, starala se o včasné opatření předpokládaného množství zboží, je přijímala, neprodané zboží včas vrátila, prodané zboží řádně vyúčtovala a odváděla utržené peníze. Ježto služební činnost žalobkyně souvisela s prodejem zboží a organizací podniku a vyžadovala zřejmě jisté školenosti, dovednosti a určitých zkušeností s hlediska kupeckého odborných a nejde tu o úkony zcela podřadné, nelze odvolacímu soudu ani vytýkati nesprávné právní posouzení věci (čís. 4 § 503 c. ř. s.), měl-li za to, že žalobkyně podléhá zákonu čís. 154/34 Sb. z. a n.

Čís. 15516.

O uspokojivosti služby pomocného železničného zamestnanca v smysle § 135 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. rozhoduje v spore o definitívnu súd.

Služba môže byť neuspokojivá, i keď bol zamestnanec trestným súdom od obžaloby pre služebné previnenie oslobodený a železničnou správou nebol ani trestaný, ani pokarhaný.

(Rozh. zo 16. októbra 1936, Rv III 75/36.)

Žalobník bol od 14. augusta 1919 pomocným železničným zamestnancom. Výmerom riaditeľstva štátnych železníc v B. zo dňa 3. októbra 1932 bol zo železničných služieb na základe § 18 pracovného poriadku prepustený s okamžitou platnosťou. Po vyčerpaní opravných prostriedkov v administratívnom pokračovaní napadol žalobník žalobou proti čs. eráru okamžité prepustenie zo služieb, a to medzi iným na tom základe, že: po dobu 12 rokov nepretržite a uspokojive vykonával službu u štátnych železníc, takže v smysle § 135 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. stal sa 14. augusta 1931 definitívnym zamestnancom a jeho služebný pomer nemohol byť zrušený podľa predpisov pracovného poriadku, ale len podľa predpisov služebného poriadku. Žalovaný čs. erár bránil sa proti tejto žalobe medzi iným tým, že žalobník nestal sa definitívnym zamestnancom v smysle § 135 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n., lebo — i keď bol 12 rokov nepretržite v železničných službách — jeho služba nebola uspokojivá. Oba nižšie súdy žalobu zamietly. Najvyšší súd rozvázal rozsudok odvolacieho súdu z dôvodov tu v úvahu neprichádzajúcich, v dôvodech svojho rozhodnutia uviedol však toto:

Neprávom má za to dovolací žiadost, že prostým uplynutím 12 let služby stane se pomocný zamestnanec železníc automaticky definitívním, a že to plyne z §§ 135 a 133 vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n. a z důvodové zprávy k tomuto nařízení.

Důvodová zpráva vysvětluje sice důvod, proč bylo z platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. převzato do vládního nařízení č. 15/1027 Sb. z. a n. ustanovení obdobné § 210, odst. 3 plat. zákona, jenž je ten, aby ti pomocní zamestnanci, kteří v přechodné době — t. j. než nabudou účinnosti ustanovení § 43 vládního nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n. o podúřednických a zřízeneckých čekatelích — nebyli ustanoveni za podúředníky a zřízence na volná systemisovaná místa, mohli se státi nevypověditelnými i bez přestupu ze skupiny pomocných zamestnanců do některé kategorie zřízenecké, avšak vlastní smysl ustanovení § 135 vl. nar. v otázce zde rozhodované nevykládá.

Z doslovu § 135 vl. nar. a z důvodové zprávy k odst. 2 § 135 je však zřejmé, že jednou z podmínek, za kterých má pomocný zamestnanec právní nárok na změnu svého pomocného služebního poměru v poměr

definitivní, je uspokojivá služba. Proto, ukáže-li se, že služba nebyla uspokojivou, nejsou splněny podmínky § 135 vl. nar. a služební poměr se nezmění.

Nesprávný názor dovolací žádosti nemá opory ani ve 2. odst. § 133 vl. nar., kde se stanoví, že se nový služební poměr počíná dnem po dovršení služby stanovené v předchozím odstavci, neboť i tu se poukazuje na službu takovou, jakou žádá předpis 1. odst. § 135, to jest také uspokojivou.

Zde nutno zdůrazniti, že neprávem si osobuje železniční správa rozhodovati sama s vyloučením soudu o tom, byla-li služba zamestnance uspokojivou, neboť služební poměr železničních zamestnanců je poměrem soukromoprávním (§ 1 vl. nar.), jehož veškeré složky a otázky — dojde-li ke sporu — náleží řešiti procesnímu soudu, a uspokojivost služby — jsouc výsledkem služebního výkonu a chování se železničního zamestnance — jest stejně součástí sporu a jeho řešení, jako jiné sporné okolnosti rozepře.

V otázce, je-li služba uspokojivou, nezáleží na tom, zda železniční správa trestala nebo napomínala zamestnance pro určité služební závady, o kterých věděla, protože trestání služebních provinění a napomínání zamestnanců je jen právem, nikoli povinností zaměstnavatele a otázka, jde-li o služební provinění — závadu, posuzovati se musí jen podle toho; zda se služební výkon a chování se zamestnance srovnává se služebními povinnostmi, jak je předpisuje pro pomocné zamestnance jejich pracovní řád (§§ 5, 7, 18).

Stejně měřítko platí i tehdy, je-li služební závada zároveň činem trestným podle trestních zákonů, a proto ani tu nezáleží na tom, byl-li zamestnanec pro takový čin také potrestán soudem či nic.

Podle uvedeného právem uznal odvolací soud, že žalobce přes to, že jeho služba byla delší než 12 let, přece se nestal definitívním podle § 135 vl. nar.

Čís. 15517.

K otázce pravomoci rozsudku o rozvod manželství ve výroku o vině.

(Rozh. ze dne 17. října 1936, Rv I 1853/36.)

Srov. Sb. n. s. čís. 14706.

Žalovaný podal dne 22. srpna 1929 na svoji manželku Ludmilu P-ovou žalobu o rozvod manželství od stolu a lože z její viny; v tomto sporu byl vnesen rozsudek pro zmeškání ze dne 15. října 1929, jímž bylo manželství sporných stran rozvedeno z viny Ludmily P-ové. Rozsudek nabyt právní moci. Dne 3. dubna 1935 podala tehdejší žalovaná, nynější žalobkyně Ludmila P-ová na svého manžela žalobu o rozvod

od stolu a lože z viny žalovaného Václava P-ého. Žalobě této bylo pro nedostavení se žalovaného k prvnímu roku vyhověno a manželství bylo rozvedeno od stolu a lože z viny žalovaného. Tento rozsudek soudu první stolice byl rozsudkem odvolacího soudu potvrzen.

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného zrušil rozsudky obou soudů a žalobu odmítl.

D ů v o d y:

Právem uplatňuje žalovaný námitku věci rozsouzené. Věc pravoplatně rozsouzená předpokládá podle §§ 232, 240, posl. odst. a § 411 c. ř. s. totožnost stran a totožnost věci v obou sporech; totožnost věci předpokládá, že právní důvod i žalobní důvod v obou sporech souhlasí. Účelem těchto předpisů jest, aby se bylo vyvarováno možného vydání několika rozhodnutí sobě odporujících v téže věci. Soud má v rozvodovém rozsudku z povinnosti úřední vysloviti, zda jeden nebo druhý manžel, či oba, či žádný z nich je vinen rozvodem. Vyslovil-li soud, že manželství se rozvádí z viny strany žalované, vyslovil tím již také, že strana žalující nemá viny na rozvodu (judicium duplex). Nabude-li takový rozsudek moci práva, jest tím otázka viny na rozvodu mezi manžely s konečnou platností rozhodnuta a nemůže býti předmětem jiného samostatného sporu. Pro otázku tuto řešenou je zcela nerozhodné, zda šlo o rozsudek kontradiktorní či kontumační. Poněvadž manželství sporných stran bylo v průvodním sporu rozvedeno z viny manželky, bylo rozhodnuto v té příčině pravoplatně mezi týmiž stranami a o téže věci. Lze se tedy domáhati změny výroku o vině jen žalobou o obnovu nebo o zmatečnost. O takovou žalobu však tu nejde. Bylo proto vyhověti námitce věci rozsouzené.

Čís. 15518.

Výklad dolarové doložky ve smlouvě nájemní.

(Rozh. ze dne 19. října 1936, Rv II 725/34.)

Srov. Sb. n. s. čís. 14120, 14304, 15100.

Žalobkyně přednesla, že při pronájmu jejich místností žalovaným byla pojata do nájemní smlouvy t. zv. dolarová doložka, a to proto, by žalobkyni, jež považovala hodnotu dolaru za stabilní, kdežto hodnotu koruny čs. nikoliv, byla zaručena stálá výše nájemného a nájemné bylo vyměřeno v určitém poměru Kč k dolaru. Doložka ta zní takto: »Peněžní obnosy podléhají potud měně, pokud má býti použit na ně kurs dolaru, platný dnem splatnosti na pražské burse, a to v případě, když kurs dolaru proti čl. koruně, a sice v průměru mezi penězi a zbožím, by klesl pod 30, mají býti obnosy, které mají býti placeny, přiměřeně

sníženy, naproti tomu, kdyby kurs dolaru proti české koruně dosáhl 40ti nebo přestoupil 40, mají býti v tomto ujednání uvedené obnosy peněžní přiměřeně zvýšeny.« Žalovaní, dovolávající se této dolarové doložky, zaplatili žalobkyni, jakmile dolar klesl pod hranici uvedenou v doložce, nájemné přepočítané podle takto pokleslého kursu dolaru. Žalobkyně tvrdíc, že šlo o nepředvídaný pokles kursu dolaru a že proto nelze dolarové doložky použití, domáhá se žalobou na žalovaných zaplacení rozdílu mezi zaplaceným nájemným a jeho výší, jak jí přísluší podle původního kursu dolaru. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud žalobě vyhověl. D ů v o d y: Nájemné podle bodu 6 smlouvy podléhá potud změně, pokud má býti použit na ně kurs dolaru platný v den splatnosti na pražské burse, a to v tom případě, když kurs dolaru proti čs. koruně, a sice v průměru mezi penězi a zbožím by klesl pod 30, mají býti obnosy přiměřeně sníženy, naproti tomu kdyby kurs dolaru proti čs. koruně dosáhl 40 nebo přestoupil 40, mají býti v tomto ujednání uvedené obnosy přiměřeně zvýšeny. Ježto nájemné bylo stanoveno v československé měně a strany považovaly dolar za platidlo stabilní hodnoty, jest dolarová doložka pro placení nájemného bezvýznamná, poněvadž byla zamýšlena jen pro případ, že by čs. koruna značně poklesla anebo značně stoupala, aby v takovémto případě strany měly bezpečné měřítko k přepočítání nájemného, jež mělo býti dle úmyslu stran odpovídajícím vždy kupní síle čs. koruny a jejich předpoklad, že tímto stálým měřítkem bude dolar, se nesplnil.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Ani ze zjištění odvolacího soudu nelze dovésti závěr, že dolarová doložka stala se obsoletní a že není k ní hleděti, ježto Kč nebyla změněna ve své vnitřní hodnotě. Doložka sama zní přesně a byla pojata do smlouvy na výslovnou žádost žalobkyně, jež prohlásila, že nepodepíše smlouvy bez této doložky, což činila proto, že pokládala dolar za platidlo stabilní hodnoty, kdežto Kč za labilní. Ovšem neuvedla žalobkyně vůbec důvodu pro tuto svou nedůvěru k domácí měně a větší důvěru v dolar. I když snad přesvědčení o stabilitě dolaru bylo obecné, nebylo lze ani v době sjednání smlouvy pokládati, hledíc k světovým hospodářským poměrům, za vyloučeno, co skutečně nastalo ještě za nájemního šestiletí 1928—1934, t. j. pokles hodnoty dolaru. I když šlo o událost nepředvídanou, nebyla to událost nepředvídatelná, tak jako nebylo opravdového důvodu k pochybnosti o stálosti hodnoty Kč. Náš zákon dovoluje doložky podobného druhu, jakou je sporná doložka dolarová, ale neposkytuje jim zvláštních výhod, platí proto o jejich účinnosti obecná právní pravidla. Žalobkyni šlo o zachování stejné hodnoty nájemného smlouveného v Kč v roce 1928 po celé šestiletí nájemní a chtěla se proto zabezpečiti proti poklesu hodnoty Kč. K dosažení toho mohla žalobkyně užití prostředku, jaký uznala za vhodný. Žalobkyně užila k tomu za souhlasu žalovaných dolarové doložky. Obě strany tak uči-

nily, každá na vlastní nebezpečí. Pokud se poměr obou měn nezměnil, nemohlo dojít k změně ve výši nájemného placeného v Kč. Změna ta mohla nastat buď poklesem hodnoty Kč anebo poklesem hodnoty dolaru. Nebylo vůbec důvodu k přesvědčení, že by k změně mohlo dojít v době 1928 do 1934 jen poklesem hodnoty Kč. Mohlo jít jen o vnitřní přesvědčení, jež nemá právního účinku. Obě strany musily počítati s oběma možnostmi. Počítala-li některá z nich s možností pouze jedinou, na příkl. žalobkyně jen s možností poklesu hodnoty Kč, činila tak na vlastní nebezpečí. Žalobkyně nebyla nucena dáti přednost cizí měně, a učinila-li dolarovou doložkou výši nájemného závislou na kursu dolaru, musí nésti toho důsledek. Právo výkladu smluv podle § 914 obč. zák. nejde tak daleko, by soud nemusil hleděti k určitým a přesným smluvním ustanovením a by je vymýtil ze smlouvy jen proto, že nesplnil se předpoklad, za kterého byly smlouveny. Úmysl stran nesl se jen k tomu, učiniti výši nájemného závislou na hodnotě dolaru po příp. na poměru mezi dolarem a Kč. Další úmysl, který strany sledovaly tímto smluvním opatřením, je pohnutkou právně neúčinnou. Nezáleží proto na tom, že pohnutkou k doložce byla žalobkyni větší důvěra k dolaru než ke Kč, a z této větší důvěry plynoucí přesvědčení žalobkyně, že se tím nezmění skutečná hodnota nájemného. Nastal-li opak tohoto očekávání, není to důvodem, by doložka dolarová, žalobkyni nyní nepříznivá, byla uznána za neúčinnou. Podlehla-li žalobkyně jakémusi obecnému sice, ale nijak, jak budoucnost prokázala, důvodnému přesvědčení o stabilitě a labilitě příslušných měn, nelze toto její přesvědčení uznati za skutečnost zrušující účinnost dolarové doložky, t. j. platnost její jen pro případ poklesu hodnoty Kč. Doložka platí stejně pro obě strany a byla by účinná i proti druhé straně, kdyby byl nastal případ opačný.

Čís. 15519.

Prijatie zamestnanca do nového zamestnania nie je závislé od predloženia poisťeneckej legitímácie podľa vl. nar. č. 26/1930 Sb. z. a n., preto nárok, vznesený proti bývalému zamestnávateľovi na náhradu škody, ktorú zamestnanec odvodzuje z toho, že nemohol nastúpiť prácu u nového zamestnávateľa, lebo mu bývalý zamestnávateľ nevydal včas poisťeneckú legitímáciu, nie je po práve.

(Rozh. z 20. októbra 1936, Rv III 659/36.)

Žalobníci pri nastúpení služby u žalovanej strany odovzdali jej svoje poisťenecké legitímácie. Po skončení zamestnania 10. marca 1935 im žalovaná strana nevydala hneď poisťenecké legitímácie, ale až 10. mája 1935. — Žalobníci domáhajú sa žalobou na žalovanej strane náhrady škody 8 Kč denne na dobu od 10. marca 1935 do 10. mája 1935 na tom základe, že im nevydala včas poisťenecké legitímácie, lebo — ačkoľvek sa im naskýjala príležitosť — bez poisťeneckých legitímácií nemohli na-

stúpiť prácu u nového zamestnávateľa. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a odsúdil žalovanú stranu zaplatiť každému žalobníkovi 280 Kč.

Na jvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a obnovil rozsudok súdu I. stolice.

Dôvody:

Legitímácie poisťencov boli zavedené vládny nariadením z 27. februára 1930 č. 26 Sb. z. a n. podľa § 21 a) zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. Druhý odst. § 21 a) zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. stanoví, že týchto legitímácií smie sa použiť len k záznamom o stave poisťenia osob, pre ktoré boli vystavené, a vládne nar. č. 26/1930 Sb. z. a n. uvádza v § 7, bode 3 výslovné, že zamestnávateľ je oprávnený, cieľom prevedenia zápisu dňa nastúpenia zamestnania, žiadať na zamestnancovi predloženie legitímácie teprv po vstupe do zamestnania. V prípade, že zamestnanec nepredložil legitímáciu včas, pokračuje zamestnávateľ podľa predpisov § 7, bodu 4 cit. vlád. nar. Z týchto zákonných ustanovení jasne vyplýva, že prijatie žalobníkov do nového zamestnania nebolo odvislé od predloženia poisťeneckých legitímácií. Nie je preto proti žalovanej strane vznesený nárok na náhradu škody, ktorá žalobníkom vznikla z toho, že nemohli nastúpiť prácu preto, že im žalovaná nevydala včas legitímácie, už z tohoto dôvodu po práve.

Čís. 15520.

I když jde o exekuci vedenou proti veřejné obchodní společnosti na nemovitost jí knihovně připsanou, mají veřejní obchodní společníci nárok na výhody poskytované vládními nařízeními č. 251/35 a 77/36 Sb. z. a n. osobám nezaměstnaným.

(Rozh. ze dne 21. října 1936, R I 1037/36.)

Proti exekuci nucenou dražbou nemovitostí, vedenou proti veřejné obchodní společnosti firmě N. a spol., navrhla povinná odklad této exekuce podle zák. č. 34/34 Sb. z. a n. tvrdíc, že jest podle cit. zák. nezaměstnaná. Prvý soud návrhu nevyhověl. Rekursní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejde o formální otázku, zda s hlediska exekučního řádu (§§ 7 až 11 ex. ř.) se vede exekuce proti veřejné obchodní společnosti nebo proti jejímu veřejnému společníku Františku N. Jde tu jen o otázku, kterou jest řešiti s hlediska § 1, odst. 2 vlád. nař. č. 251/35 a § 12, odst. 2

vlád. nař. čís. 77/36 Sb. z. a n. věcně podle skutečného stavu, to jest o otázku, kdo ve skutečnosti jest dlužníkem a či jmění má býti zasaženo exekucí, zda jmění osoby fyzické nebo jmění jiného právního podmětu, a zda podle toho se skutečný dlužník může dovolávat výhod uvedených vládních nařízení. Podle ustálené judikatury (viz zejména rozhodnutí čís. 2478, 9241, 11580 a 14552 Sb. n. s.) není veřejná obchodní společnost zvláštním právním podmětem ani právnickou osobou, nýbrž jen sdružením jednotlivých osob k společnému provádění obchodů pod společnou firmou, a obchodní firma jest jen označením, pod kterým společníci provozují obchody. Jméni společnosti zůstává proto nadále jménem společníků, jenže tvoří samostatnou část jmění určenou k jistým účelům (k provozování obchodů). I když jde o exekuci vedenou proti veřejné obchodní společnosti na nemovitost jí knihovně připsanou, jest jí zasaženo i za trvání společnosti jmění veřejných obchodních společníků, tedy osob fyzických, a exekuce směřuje ve skutečnosti proti nim a zasahuje i jejich jmění. Nelze jim proto upíratí nárok na výhody poskytované vládními nařízeními čís. 251/35 a 77/36 Sb. z. a n. osobám nezaměstnaným, a jest proto nerozhodné, že nemovitost, na kterou se vede exekuce, jest knihovně připsána do vlastnictví veřejné obchodní společnosti, že likvidace společnosti provedena nebyla a že později povolený výmaz společnosti z obchodního rejstříku neměl prý býti povolen.

Čís. 15521.

Zahájení zemědělského vyrovnání za konkursu dlužníka. K otázce oprávnění konkursního správce k rekursu.

(Rozh. ze dne 21. října 1946, R I 1075/36.)

Zadatel, na jehož jmění byl uvalen konkurs, navrhl, by o jeho jmění bylo zahájeno zemědělské vyrovnací řízení podle vládn. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. Prvý soud návrh zamítl, rekursní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs správce konkursní podstaty.

D ů v o d y:

Podle § 3 vládního nařízení ze dne 31. března 1936 č. 76 Sb. z. a n. o zemědělském vyrovnacím řízení platí ustanovení vyrovnacího řádu (část II. zákona ze dne 27. března 1931 č. 64 Sb. z. a n.), pokud není v dalších paragrafech ustanoveno něco jiného. O rekursu neobsahují další paragrafy uvedeného vládního nařízení nic a platí proto o rekursu ustanovení § 5, odstavec 2 vyr. ř. č. 64/31 Sb. z. a n., jež v druhém odstavci sice dopouští rekurs jak proti povolení vyrovnacího řízení, tak proti zamítnutí návrhu na zahájení vyrovnacího řízení, avšak omezuje

oprávnění k rekursu v prvním případě na věřitele, jejichž pohledávky nemají přednostního práva, a v druhém případě na dlužníka. Správci konkursní podstaty a věřitelskému výboru nelze proto přiznati právo k rekursu ani proti usnesení, jímž zemědělské vyrovnání bylo povoleno, a tím spíše to platí o rekursu proti usnesení, jímž bylo usnesení prvního soudu o zamítnutí návrhu jen zrušeno a prvnímu soudu uloženo, aby o návrhu znovu rozhodl. Ustanovení § 5, odst. 2 vyr. ř. ovšem předpokládá, že není zahájen konkurs o jmění navrhovatelově a že tudíž není věřitelského výboru (§ 86 konk. ř.). Než ani za trvání konkursu nelze otázku oprávnění správce konkursní podstaty a věřitelského výboru k rekursu řešiti jinak, i když se přihlíží k ustanovení konk. řádu. I kdyby se zemědělské vyrovnací řízení za konkursu posuzovalo podle zásad o nuceném vyrovnání (§§ 141 a násl. konk. ř.), nedošlo by se k jinému výsledku, neboť nucené vyrovnání se prostě zahájí tím, že konkursní komisař ustanoví podle § 145 konk. ř. vyrovnací rok, aniž vydá zvláštní usnesení o povolení návrhu na nucené vyrovnání, takže v takovém případě jest rekurs vyloučen již pro nedostatek usnesení, jemuž by bylo lze odporovati. Než zahájení nuceného vyrovnání nelze vůbec srovnávat se zahájením zemědělského vyrovnacího řízení, poněvadž to se povoluje podle §§ 3 a 7 vládn. nařízení čís. 76/36 Sb. z. a n. zvláštním usnesením právě tak jako vyrovnací řízení (§§ 5, 6, 7 vyr. ř.). Jest proto zkoumati, zda lze oprávněnost správou konkursní podstaty a věřitelského výboru k rekursu vyvozovati z jiných ustanovení konk. ř. Podle § 192 konk. ř. jest legitimován k rekursu každý účastník (§ 190 konk. ř.), jenž jest rozhodnutím konkursního soudu nebo konkursního komisaře stížen, pokud není rekurs výslovně zákonem vyloučen. V souzeném případě však nejde o rozhodnutí ani konkursního soudu, ani konkursního komisaře, třebaže snad vydal napadené usnesení tentýž soud a tentýž senát, který rozhodoval o konkursním řízení. Než nehledíc k tomu není věřitelský výbor jako takový vůbec účastníkem konkursního řízení, nýbrž jest pouhým dozorčím orgánem nad činností správcovou, má podle § 88 konk. ř. pouze povinnosti, ale není podmětem práv. Není proto vůbec legitimován k žádnému oprávněnému prostředku a ani z § 128 konk. ř. nelze souditi na opak. A správce konkursní podstaty má jen omezené rekursní právo, a to buď, kde mu to zákon výslovně vyhrazuje (§ 127, odst. 2 konk. ř.), anebo, týká-li se usnesení jeho činnosti, která mu v zájmu všech účastníků jako správci podstaty jest zákonem uložena [to jest zjištění, vymáhání, udržení a správa jmění konkursní podstaty (§ 79 konk. ř.), nakládání s podstatou a zpeněžení konkursní podstaty (§ 117 až 122 konk. ř.), vydávání účtů ze správy (§§ 123 až 125 konk. ř.) a rozdělení podstaty (§§ 126 až 138 konk. ř.)]. Jen pokud se usnesení týká některé takové jeho činnosti, jest správce konkursní podstaty oprávněn v zájmu věřitelů usnesení tomu odporovati. Navrhuje-li však dlužník věřitelům vyrovnání, jest výhradně na nich, zda chtějí nabízené vyrovnání přijmouti nebo ne, a nespadá to do činnosti správce konkursní podstaty. Nemůže proto správce podstaty ani napadati usnesení, jímž se povoluje zahájení zemědělského vyrovn-

nání, nýbrž jest to jediné právem vyrovnacích věřitelů. Tím spíše to platí o rekursu proti usnesení, jímž bylo jen zrušeno usnesení prvního soudu zamítající návrh na povolení zemědělského vyrovnání. Protože dovolací rekurs byl podán osobou k němu neoprávněnou, bylo jej odmítnouti.

Čís. 15522.

Vyhlášení věci za feriální (podľa odst. 4 čl. XI. zák. čís. 23/1928 Sb. z. a n.) neplatí len na určité súdne prázdniny, ale má účinnosť až do pravoplatného skončenia sporu.*)

(Rozh. z 21. októbra 1936, Rv III 795/36.)

Na jvyšší súd dovolaciu žiadosť odmietol z týchto

dôvodov:

Prezident krajského soudu vyhlásil 19. júna 1934 súdený spor podľa 4. odst. čl. XI. zák. č. 23/1928 Sb. z. a n. za vec feriální. Toto vyhlášení má účinnosť až do pravoplatného skončenia sporu (srov. Sb. n. s. č. 9589).

Rozsudok odvolacieho soudu bol doručený právnomu zástupcovi dovolateľa 21. augusta 1936, uplynula preto dovolacia lehota dňom 5. septembra 1936.

Dovolacia žiadosť, podaná až 12. septembra 1936, je preto opozdená a musela byť podľa 1. odst. § 529 Osp. odmietnutá.

Čís. 15523.

Rodiče se nemohou vzdáti nároku na nutnou výživu příslušejícího jim proti dětem.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, R I 976/36.)

Proti žalobě na plnění výživy podle § 154 obč. zák. namítli žalovaní, že se žalobkyně vzdala soudním smírem veškerých alimentálních nároků proti nim za to, že jí poskytli na doživotí bezplatně užívání bytu. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Nárok podle § 154 obč. zák. na poskytování slušné výživy jest nárokem soukromoprávním podléhající volné smluvní dispozici stran.

*) Srovnaj: Sb. n. s. 9589.

Může býti proto úmluvou stran omezen, ba není vyloučeno i vzdání se ho dohodou stran. Jinak jest tomu však ohledně vzdání se nároku toho, pokud směřuje k zabezpečení nutné výživy. Tento nárok rodičů upadnuvších v nouzi proti dětem na nutnou výživu jest právem nezadatelným, tkvícím v rodinném poměru stejně jako obdobný nárok dětí proti rodičům (§§ 1481 a 795 obč. zák., Sb. n. s. čís. 14824; srov. Klangův komentář, str. 855 a 884, Ehrenzweig: System 1917 II. sv., 2. pol., str. 200). Jest proto vzdání se jeho bezúčinné a proti smluvníkům nezávazné. I když se tedy žalobkyně vrchnoporučensky schváleným směrem za bezplatné doživotní poskytnutí jí bytu o dvou místnostech k užívání a bydlení vzdala veškerých alimentálních nároků proti žalovaným dítkám, nepozbyla tím proti nim nároku na nutnou výživu. Ježto pak otázka, je-li rodič výživu podle § 154 obč. zák. požadující »v nouzi«, jest otázkou právní, kde pro předpoklad tohoto alimentálního nároku stačí i to, že případné prostředky rodičů nestačí zcela k opatření nutné výživy, není rozhodujícím, že žalobkyně uplatňuje svojí žalobou širší nárok na slušnou výživu. Náleží soudu, by uznal, zda nárok na tu kterou výživu a do jaké míry jest odůvodněn. Okolnost, jsou-li tu dány vskutku všechny zákonné předpoklady pro nárok podle § 154 obč. zák., a to u obou sporných stran, bude předmětem dalšího jednání procesního soudu. Nejsou podstatné vývody žalované, hledící doličiti neoprávněnost žaloby a nutnost zamítnutí jejího již nyní proto, že žalobkyně netvrdila, že poskytnutí bytu nestačí k nutné její výživě a nezažalovala rozdíl v ceně poskytnutého jí bezplatného bytu a alimentů dle měřítka nutné výživy a že netvrdila také okolnosti svědčící tomu, že se poměry mezi uzavřením smíru a žalobou značně v její neprospěch změnily. Vždyť jde tu jednak o otázku, jež bude řešiti soud při rozhodování o výši nutné výživy žalobkyni případně příslušející.

Čís. 15524.

K čl. II, odst. 2 vládn. nař. čís. 261/34 Sb. z. a n.

Byla-li důvodem zamítnutí návrhu úvěrního společenstva na zápis do obchodního rejstříku časově omezená překážka stanovená § 19 zák. ze dne 2. března 1933 čís. 44 Sb. z. a n., je rejstříkový soud, pominula-li tato překážka, hledíc k čl. II, odst. 2 vládn. nař. čís. 261/34 Sb. z. a n. oprávněn vydati k návrhu nové rozhodnutí, nejso vázán dřívějším zamítajícím rozhodnutím.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, R I 1093/36.)

Usnesení prvního soudu, jímž byl povolen zápis společenstva Spar- und Darlehenskassen-Verein, nabylo formálněprávní mocí. Teprve potom navrhlo společenstvo Spar- und Vorschaukassa tamže výmaz onoho společenstva z rejstříku namítajíc, že povolení zápisu odporovalo předpisům vládního nařízení ze dne 22. prosince 1934, čís. 261 Sb. z.

a n., a že zřízení nového peněžního ústavu mu způsobí značnou škodu. Dodatečně byla namítána i zaměnitelnost firmy obou společenstev. První soud návrhu nevyhověl. Rekursní soud uznal podle návrhu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud správně doličil, že podání došlé na soud dne 8. ledna 1935 nelze pokládati za novou žádost o zápis. Z jeho důvodů však by plynulo, že by s hlediska ustanovení čl. II, odst. 2 vlád. nař. č. 261/34 Sb. z. a n. nebylo závady vyhověti návrhu na zápis do společenstevního rejstříku, ježto v projednávaném případě šlo o opověď učiněnou již přede dnem 7. března 1933. Nevadí totiž, že původní podání ze dne 31. ledna 1933 bylo vráceno k doplnění a opravě, bylo-li opravené a doplněné podání ve stanovené lhůtě znovu předloženo, jak tomu bylo v souzeném případě (§§ 14 a 17 nesp. ř.). Přes to však dospěl rekursní soud k úsudku, že první soud neměl vyhověti návrhu ze dne 7. ledna 1935; opírá-li druhý soud tento názor o ustanovení § 32 nesp. ř., máje za to, že povolující usnesení ze dne 9. ledna 1935 bylo vpravdě změnou pravoplatného již rozhodnutí ze dne 18. března 1933, která by byla bývala přípustná jen tehdy, kdyby se bylo jednalo o usnesení učiněné při péči o osoby jsoucí pod zvláštní ochranou zákonnou, již však stěžující si společenstvo není, a pokud z původního usnesení nenabýly práv osoby třetí, tu přezírá, že důvodem zamítnutí návrhu ze dne 31. ledna 1933 byla jenom časově omezená překážka stanovená §em 19 zák. ze dne 2. března 1933 č. 43 Sb. z. a n. (v původním znění). Odpadla-li tato překážka s ohledem na čl. II, odst. 2 vlád. nař. č. 261/34 Sb. z. a n., byl první soud za změněných okolností po příslušném návrhu oprávněn vydati nové rozhodnutí, nejsou již vázán rozhodnutím ze dne 18. března 1933. Důvod, z kteréhož rekursní soud tudíž změnil usnesení prvního soudu, proto neobstojí. Rovněž neobstojí ostatní důvody, o něž společenstvo Spar- und Vorschusskassa opírá svůj návrh na výmaz dovolacího rekurenta. Hospodářské ohledy nelze tu přivést k platnosti, poněvadž povolení žádaného zápisu nebylo zákonem učiněno závislým na nich. Zaměnitelnost firmy však neopodstatňuje nároku na zrušení a výmaz zapsaného a proto již existujícího společenstva (§ 36 zák. č. 70/73 ř. z.), nýbrž oprávnuje toliko k zakročení podle § 4 zák. č. 70/73 ř. z. a čl. 26 obch. zák.

Čís. 15525.

K §§ 1353, 1356, 1357 obč. zák.
Rukojmí může věřiteli namítati, že si škodu zavinil nebo spoluzavinil tím, že nedohlédl řádně na hlavního dlužníka, ač takový dohled byl na místě.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, Rv I 953/34.)

Žalovaný se zaručil jako rukojmí a plátce za veškeré škody, které by Hana K-ová, zaměstnaná u žalobkyně jako pokladní, způsobila, a to až do částky 10.000 Kč. Dovolávajíc se tohoto závazku žalovaného domáhá se žalobkyně na žalovaném náhrady části škody způsobené jí K-ovou až do výše záruky. Proti žalobě namítl žalovaný mimo jiné též, že škodu si zavinila žalobkyně sama tím, že řádně a každý den nekontrolovala stav pokladny. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jde o to, zda může žalovaný s úspěchem namítati proti žalobnímu nároku, že žalující strana si škodu zavinila nebo spoluzavinila tím, že nevěnovala kontrole pokladny náležitou pozornost. V tom směru nebyla věc dostatečně nižšími soudy probrána. Pro rozsah závazku žalovaného jest především rozhodným, jaká byla skutečná vůle stran při uzavírání rukojemské smlouvy, zejména, zda smluvníci se dohodli, že žalovaný má ručiti za veškerou škodu způsobenou Hanou K-ovou i tenkrát, když žalující firma na její činnost nebude dohlížeti a ji kontrolovati. Bylo-li skutečně stranami zamýšleno takové neobmezené ručení žalovaného, pak by ovšem nemohl žalovaný vytýkati žalující firmě, že Hanu K-ovou nedostatečně kontrolovala a tím si škodu zavinila nebo spoluzavinila. Bude tudíž především třeba vyšetřiti pravou vůli stran (§ 914 obč. zák.) při uzavírání rukojemské smlouvy. Nebylo-li však vůli stran, aby žalovaný ručil i v rozsahu právě uvedeném, nebylo by v souzené věci pro ručení žalovaného bez významu, zda žalobkyně zanedbala kontrolu hlavní své dlužnice, pokladní Hany K-ové. V tom směru bylo by uvážiti toto: Zákon sice neukládá věřiteli, výslovně, aby vynaložil na hlavního dlužníka patřičnou bedlivost v tom směru, aby škoda způsobená mu hlavním dlužníkem, za niž se rukojmí zaručil, byla odvrácena po případě zmírněna. Leč plyne z povahy smlouvy rukojemské a z celé řady předpisů o smlouvě rukojemské, že zákonodárce byl veden snahou, aby postavení rukojmího bylo pokud možno ulehčeno, a uložil proto věřiteli v celé řadě předpisů patřičnou obezřetnost proti hlavnímu dlužníku. V souzené věci jde o závazek rukojmího a plátce. Rukojmí a plátce jest podle povahy závazku rukojmím a jeho zvláštní postavení proti obyčejnému rukojmímu spočívá jen v jeho přímém ručení (srov. Klang IV, str. 229, Ohmeyer: »Der Bürge und Zahler«, Gerichtszeitung z r. 1927, str. 33 a násl.). Stanoví § 1357 obč. zák., že závisí na libovůli věřitele, zdá chce nastupovati napřed na hlavního dlužníka nebo na rukojmího nebo na oba zároveň (§ 1357 obč. zák.). Nelze proto při rukojmím a plátci použití předpisu § 1356 obč. zák., jenž stanoví náležitost, — »že věřitel není vinen žádnou nedbalostí« —, jako předpoklad oprávnění věřitele domáhati se plnění přímo proti rukojmímu ve výjimečných případech uvedených v § 1356 obč. zák. Leč z jiných předpisů o smlouvě rukojemské, jež platí i o rukojmím a plátci, plyne zásada, že

postavení rukojmiho má být pokud možná usnadněno. To, co bude dále uvedeno, platí tudíž nejen o rukojmím, nýbrž i o rukojmím a plátcí. V první větě § 1353 obč. zák. jest vytyčena jedna z vůdčích zásad předpisů o smlouvě rukojemské, že rukojemství nemůže být rozšiřováno dále, než se rukojmí výslovně zaručil. Týž paragraf stanoví v druhé větě, že kdo se zaručí za úročnou jistinu, ručí jen za ony nezapravené úroky, které věřitel ještě nebyl oprávněn vymáhati. Nevymáhal-li tedy věřitel proti hlavnímu dlužníku včas splatné úroky, nebyl dostatečně obezřelým a nemůže se pak hojiti na rukojmím (sr. Oíner: Protokolle II, str. 218). Rovněž v § 1360 obč. zák. jest ulehčeno postavení rukojmiho (rukojmí a plátce sr. č. 6890 Sb. n. s.) předpisem, že věřitel není oprávněn vzdáti se na újmu rukojmiho zástavy. Dále budíž uvedeno ustanovení § 1364, poslední věty obč. zák., podle něhož věřitel odpovídá rukojmímu potud, pokud tento z jeho váhavosti při vymáhání dluhu vezme škodu při postihu. Toto ustanovení platí též, jde-li o rukojmiho a plátce (sr. čís. 7699 Sb. n. s.). Zákonem není výslovně řešena otázka, zda jest věřitel práv rukojmímu z toho, že nevynaložil na hlavního dlužníka patřičnou bedlivost. Nelze-li však právní případ rozhodnouti ani podle slov, ani z přirozeného smyslu zákona, jest hleděti k podobnému případu zákonem zřejmě rozhodnutému (§ 7 obč. zák.). A takový obdobný případ jest zákonem upraven v § 1362 obč. zák., jenž stanoví, že rukojmí může žádati od podpůrného rukojmiho jen tehdy odškodnění, jestliže si škodu nepřivodil vlastním zaviněním. Ukládá-li zákon rukojmímu povinnost, aby vyvinul náležitou obezřetnost ve svém poměru k podpůrnému rukojmímu, lze z této zásady, uváží-li se shora uvedená tendence zákonných ustanovení o smlouvě rukojemské, použití i na případ, o němž tu jde. Nelzeť zajisté srovnati s požadavkem poctivosti v právním styku, aby zaměstnavatel, jemuž se rukojmí zaručil za škody, jež by mu způsobil pokladník, nechal tohoto bez dozoru spoléhaje na to, že případné škody mu za všech okolností nahradí rukojmí. Zaměstnavatel musí dbáti svých zájmů proti pokladníku stejnou měrou, ať se za něho zaručila třetí osoba čili nic. Jest proto posuzovati podle okolností jednotlivého případu, zda povaha věci vyžadovala, aby zaměstnavatel dohlédal (dal dohlédati) řádně na výkon služby pokladníkovy, a zda mohl svým zásahem po případě vhodnou úpravou služby škodu způsobenou mu pokladníkem odvrátiti. Byl-li v tom kterém případě dohled zaměstnavatelův na místě a opominul-li zaměstnavatel učiniti potřebná opatření, aby pokladník byl řádně kontrolován, jde toto opominutí na vrub zaměstnavatelův. V takovém případě může rukojmí zaměstnavateli namítati, že spoluzavinil škodu, jež mu byla pokladníkem způsobena a že proto se nemůže domáhati na něm (na rukojmím) plné náhrady škody, nýbrž jen poměrné její části podle zásady v § 1304 obč. zák. vyslovené. Není třeba, aby spoluzavinění věřitele bylo hrubé, ježto podle § 1304 obč. zák. stačí jakékoliv zavinění. Tento názor jest sdílen i písemnictvím (sr. Klang, Kommentar IV, str. 244, Krainz-Ehrenzweig, System II/1, § 309, str. 119, Sedláček, Obligační právo, str. 159, bod 392, Ohmeyer, »Die Sorgfaltspflicht des Gläubigers gegenüber dem

argen«, Zentralblatt 1927, str. 161 a násl.). Proti názoru právě uvedenému dalo by se snad namítnouti, že závazek rukojmiho jest jen závazkem akcesorickým, přístupujícím k závazku hlavního dlužníka, a že proto rukojmí nemůže s úspěchem namítati, že věřitel nevykonával nad hlavním dlužníkem řádný dohled, ježto tuto námitku by pochopitelně nemohl proti věřiteli vznést hlavní dlužník. Leč námitka rukojmiho, že věřitel opominul řádný dohled nad hlavním dlužníkem a že jest proto rukojmímu práv, není námitkou vyplývající z akcesority závazku rukojmiho, nýbrž jde o samostatný nárok na náhradu škody příslušející jen rukojmímu proti věřiteli. Tento nárok může uplatniti rukojmí i námitkou proti nároku věřitele z poměru rukojemského. Týkáť se řečený nárok rukojmiho samé podstaty a rozsahu nároku věřitelova vůči rukojmímu a bude-li shledán opodstatněným, bude to míti v zápětí, že nebude lze zcela vyhověti žalobě věřitele proti rukojmímu. Jest ovšem na rukojmím, aby prokázal, že by věřiteli nebyla způsobena škoda v takové výši, kdyby nebyl k ní svým opominutím přispěl. V souzené věci prováděla hlavní dlužnice H. K-ová manipulace nekrytě tak, že by při jednoduché kontrole byla škoda velmi lehce ihned zjištěna. Žalovaný přednesl pak, že žalující nekontrolovala příjem pokladny a zavinila sama, že pokladní Hana K-ová měla nějaké nepořádky, které by byly vyloučeny, kdyby každý den byl obsah pokladny přejímán a kontrolován. Dále přednesl žalovaný, že od 1. srpna 1929 kontrola pokladny nebyla prováděna. Odvolací soud však vycházel z toho, že nedostatek kontroly se strany žalobkyně nemá významu, když škoda byla způsobena jednáním po případě i opominutím Hany K-ové, tedy jejím zaviněním, a za to že právě ručí žalovaný. Vzhledem k tomuto svému názoru nezabýval se odvolací soud otázkou, zda byla Hana K-ová žalující firmou řádně kontrolována. Rovněž procesní soud první stolice měl za to, že nebylo povinností žalobkyně, aby Hanu K-ovou řádně kontrolovala. Prvý soud zjistil sice, že majitelé žalující firmy neprováděli kontroly pokladny, že však žalobkyně měla ke kontrole zvláštního, odborně školeného úředníka, ale nevypořádal se s přednesem žalovaného, že od 1. srpna 1929 nebyla kontrola vykonávána. Tato okolnost jest důležitá pro posouzení spoluzavinění žalobkyně. Nesvědčiloť by o patřičné bedlivosti žalující firmy, vykonávala-li sice po určitou dobu dozor nad Hanou K-ovou, ale upustila-li napotom od kontroly. Nebyla tedy ani v otázce, zda žalobce vykonával patřičně kontrolu nad Hanou K-ovou, věc nižšími soudy dostatečně probrána.

Čís. 15526.

Předpisu § 412 c. ř. s. v doslovu čl. IV čís. 14 zákona čís. 161/36 Sb. z. a n. jest užití při vyřízení dovolání za účinnosti tohoto zákona.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, Rv I 1529/34.)

Žalovaní uplatňovali v dovolání do potvrzujícího rozsudku prvního soudu, jímž uznáno bylo podle žaloby, vadnost řízení spatřující ji

v tom, že prvý soud po změně v osobě soudce neopakoval důkazy výslechem svědků provedené před tím jiným soudcem.

Nejvyšší soud nevyhovět dovolání uvedl v otázce, o níž tu jde,

v d ů v o d e c h :

K výtce vadnosti řízení činěné již v odvolacím řízení, že první soud po změně v osobě soudce neopakoval důkazy výslechem svědků provedené před tím jiným soudcem, stačí poukázat na nynější doslov § 412 c. ř. s. podle čl. IV čis. 14 zák. ze dne 16. června 1936 čis. 161 Sb. z. a n., jenž platí již od 1. srpna 1936 a jímž jako procesním právem do nucovacím vykládajícím jen ustanovení § 412 c. ř. s. se musí nejvyšší soud v době svého rozhodnutí řídit.

Čís. 15527.

Kterého práva jest použití při kolisi mezimístního práva soukromého.

Byla-li kupní smlouva sjednána na Slovensku a měla-li i tam býti splněna a není-li jiného ujednání, jest použití soukromého práva platícího na Slovensku.

Ustanovení § 1486 obč. zák. neplatí na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, Rv I 2011/34.)

Proti žalobě podané proti žalovanému bydlicímu v Čechách žalobcem-obchodníkem bydlicím na Slovensku na zaplacení trževní ceny za dodané zboží namítl žalovaný, že pohledávka ta jest promlčena. Prvým soudem vyhovět této námitce zamítl žalobu. Odvolací soud žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y :

Jest se především obíráti námitkou žalovaného, že v otázce promlčení nelze vůbec použití norem obyčejového práva platného na Slovensku, ježto právo platné v oblasti procesního soudu při kolisi právních řádů jako právo silnějšího rázu má prý přednost před nepsaným obyčejovým právem. Neboť i obyčejové právo je součástí právního řádu a tam, kde není psaného nebo kodifikovaného práva, nelze mluvit o podpůrné povaze obyčejového práva (§ 10 obč. zák.). Otázka promlčecí doby jest v oblasti působnosti občanského zákoníka jinak upravena než na Slovensku a Podkarpatské Rusi, kde zejména ustanovení § 1486 obč. zák. neplatí. Při kolisi mezimístního práva soukromého jest proto nejprve zjistiti, kterého místního práva platného na území republiky Če-

skoslovenské jest v konkrétním případě použití, neplyne-li již z ujednání stran, z jejich projevené vůle nebo vůbec z okolností případu, kterému místnímu právu se strany chtěly podrobiti. Ze spisů vysvítá jen tolik, že žalující firma má své sídlo na Slovensku. Že žalovaný jest jiné příslušnosti, nebylo dosud tvrzeno. Sporné strany doposud také nepřednesly, kde smlouva byla sjednána a kde má býti plněna. Tyto okolnosti jsou však důležité pro řešení otázky, zda smlouvu a tudíž i otázku promlčení jest posouditi podle právních norem platných na Slovensku a Podkarpatské Rusi nebo na ostatním území státu. Byla-li kupní smlouva uzavřena na Slovensku a měla-li i tam býti splněna, nutno pro nedostatek jiného ujednání použití i soukromého práva platícího na Slovensku. Odvolací soud to vyjádřil správně poukazem na zásadu »locus regit actum«. Shledav, že procesní soud po té stránce neučinil potřebné zjištění, doplnil odvolací soud skutková zjištění soudu prvního stálice v tom směru, že dovedl, že obchod byl uzavřen na Slovensku a tam také mělo býti plněno. Skutečnosti odvolacím soudem zjištěné nemají však v průvodech, kterých se tento soud dovolává, žádné opory. Odvolací soud tudíž pochybil, pokud zjistil rozhodné skutečnosti bez podkladu ve spisech, a je proto třeba dalšího jednání. Bylo proto dovolání vyhověti.

Čís. 15528.

Právní povaha stavebních záloh u bytového družstva.

Ke skutečnosti přednesené teprve v dovolání nemůže dovolací soud přihlížeti ani tenkrát, když ji odpůrce dovolatelův připustil v dovolací odpovědi.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, Rv I 2312/34.)

Žalobkyně se na žalovaném stavebním družstvu domáhá vrácení stavební zálohy, již složila jako členka žalovaného družstva proto, by jí byl v družstevním domě pronajat byt, z něhož se nyní vystěhovala. Prvým soudem uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl pro tentokrát.

Nejvyšší soud nevyhovět dovolání.

D ů v o d y :

Jde o t. zv. stavební zálohu, kterou žalující strana stavši se členem žalovaného družstva poskytla družstvu nikoli k splnění společenstevních povinností členských, nýbrž proto, aby jí byl v družstevním domě činžovním pronajat byt. Nenáleží proto tato částka, i když je částí provozovacího kapitálu družstva (§ 2 stanov), k jeho kmenovému jmění a žalující stranu jest pokládati v té příčině za věřitele žalovaného družstva. Proto se na tuto stavební žalobu nevztahují velcí předpisy §§ 3, 76 a 78 zákona čis. 70/73 ř. zák., podle nichž člen společnosti s ru-

čením omezeným ručí za jeho závazky svými závodními podily a ještě další částkou v jejich výši ještě rok po uplynutí závodního roku, v němž jeho členství zaniklo, nýbrž platí o této stavební záloze všeobecné zásady občanského zákona. Nemají proto tyto samostatné zvláštní úmluvy o stavebních zálohách co činiti s právním útvarem výdělkového a hospodářského společenstva a neodporují ustanovení stanov žalovaného družstva o stavebních zálohách zákonu čís. 70/73 ř. z. (srovn. rozh. 5825 a 13114 Sb. n. s.). Nezáleží na tom, že ustanovení o stavebních zálohách byla pojata do stanov žalovaného družstva, a žalující strana potvrdivši ve svém přístupném členském prohlášení, že jsou jí stanovy jeho známy, a složivši předepsanou stavební zálohu, aby dostala v družstevním domě byt, přistoupila na toto ustanovení o stavebních zálohách. Podle § 2 stanov jsou tyto stavební zálohy nevypověditelné a podle tvrzení žalované strany i podle povahy věci samé se vrací stavební záloha jen tehdy, jestliže do bytu vystěhovavšího se člena zálohu složivšího nastěhuje se nový nájemník, který složí zálohu ve stejné výši. V tomto opatření nelze spatřovati nič, co by bylo proti dobrým mrávům, je to opatření u stavebních a bytových družstev nyní obvyklé, jehož účelem jest, aby se neztenčil stavební družstevní fond, jehož součástí jsou právě stavební zálohy členů družstva, kteří v jeho domech jako nájemníci bydlí. Není také správný názor dovolání, že by člen družstva, který z něho vystoupil a byt vyklidil, nemohl nikdy proti vůli valné hromady družstva domáhati se vrácení své stavební zálohy. Nehledíc k případu, kdy jeho stavební záloha byla nahrazena novým nájemníkem, mohl by se domáhati vrácení složené stavební zálohy zajisté i v případech jiných, jako na př., kdyby družstvo neposkytlo mu byt k užívání způsobilý, nebo kdyby mu dalo bezdůvodně výpověď z bytu, též v případě likvidace nebo konkursu družstva, nebo kdyby stavební družstevní fond byl uhrazen příjmy družstva a pod. Zpravidla bývají také tyto stavební zálohy amortisačně spláceny. K tvrzení dovolatelčinu učiněnému teprve v dovolání, že totiž její byt pronajalo družstvo nájemníku, který sice nesložil stavební zálohu, platí však vyšší činži, nelze jako k nepřipustné novotě přihlížeti. Třebas žalované družstvo tuto okolnost v dovolací odpovědi připustilo, lze spornou věc posuzovati jen podle skutkového stavu, na jehož základě rozhodoval soud odvolací, neboť předmětem přezkumu dovolacím soudem jest rozsudek soudu odvolacího.

Čís. 15529.

Kdy není vymáhající věřitel, k jehož návrhu byla zabavena a jemuž byla přikázána k vybrání pohledávka ze směnky, oprávněn k směnečné žalobě.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, Rv I 1864/36.)

Žalobce se domáhá směnečné pohledávky, již zabavil a jež mu byla přikázána k vybrání. Prvý soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud směnečný platební příkaz zrušil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Legitimaci žalobcovu k této směnečné žalobě jest posuzovati jediné podle § 305, odst. 1 ex. ř., který stanoví, že u pohledávek z indosovatelných papírů se přikázání pohledávky vykoná tím, že se papír, opatřený potřebným písemným převaděcím prohlášením exekučního soudu nebo výkonného orgánu, odevzdá vymáhajícímu věřiteli. Musí býti tedy ono převaděcí prohlášení napsáno na směnku samu a nestačí ani pouhé odevzdání směnky vymáhajícímu věřiteli, ani pouhé příkazní usnesení exekučního soudu. Poněvadž v souzeném případě písemné převaděcí prohlášení exekučního soudu nebo výkonného orgánu na spornou směnku napsáno nebylo, není žalobce jako vymáhající věřitel oprávněn ze směnky té směnečně žalovati.

Čís. 15530.

Nejde o skutkové zjištění, nýbrž jen o úsudek, vyslovil-li nesporný soudce v rozlukovém řízení podle § 17 rozl. zák. na podkladě skutkových okolností zjištěných v rozvodovém sporu názor, že navrhovatel jednal v úmyslu, aby manželku dohnal k rozvodu a využil rozvodového rozsudku k dosažení rozluky.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, R II 332/36.)

Navrhovatel, jehož manželství bylo k žalobě jeho manželky rozvedeno z jeho viny, domáhá se podle § 17 rozl. zák. vyslovení rozluky tohoto manželství. Prvý soud vyhověl jeho návrhu a rozloučil manželství obou stran z viny navrhovatelovy. Rekursní soud návrhu nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Navrhovatel odporuje přesvědčení rekursního soudu, že se navrhovatel dopouštěl vůči své manželce deliktů přímo v tom úmyslu, aby ji dohnal k rozvodu a využil pak rozsudku rozvodového k dosažení rozluky jinak pro něho nedosažitelné, a dovozuje, že rozsudek ve věci rozvodové takový úmysl nezjistil. Podle jeho názoru nelze v nesporném řízení vycházeti z okolností, které ve sporném řízení zjištěny nebyly. V projednávaném případě nejde však o zjištění nových skutkových okolností, nýbrž o úsudek, k němuž rekursní soud dospěl na základě skut-

kových okolností v rozvodovém řízení zjištěných. V rozvodovém rozsudku bylo zjištěno, že navrhovatel se svou manželkou zle nakládal, jídlo jí odpíral, výživy neposkytoval a ze společné domácnosti ji vyháněl. Tyto okolnosti stačily, aby rekursní soud dospěl k úsudku shora uvedenému. Když pak rekursní soud za tohoto stavu věci návrh dovolacího rekurenta na rozloučení manželství podle § 17 rozl. zákona zamítl, vycházel jen z právního názoru vysloveného v rozhodnutích čís. 5189, 8209, 8420 a 9330 Sb. n. s. Při tom je bez významu, že odpůrkyně nemusila žalovati na rozvod, nýbrž že se mohla jen od svého manžela vystěhovati a žalovati ho na výživné. Rovněž nelze přihlížeti k tvrzení dovolacího rekurenta, že jako maloročník potřebuje se znovu oženiti; to by nemohl učiniti, kdyby se jeho manželka místo rozvodu byla spokojila s pouhým opuštěním společné domácnosti, k němuž byla pro chování manželovo oprávněna, a nemůže to tedy býti důvodem k rozluce manželství ani za stavu nynějšího.

Čís. 15531.

Není zákonného předpisu, který by bránil zápisu vojenské osoby z povolání v činné službě jako veřejného společníka oprávněného k zastupování veřejné obchodní společnosti.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, R II 405/36.)

Usnesením rejstříkového soudu byla při firmě Josef Sch. zapsána tato změna: »K zastupování společnosti jsou oprávněni společníci Aloisie Š. společně s Dr. Bohumilem R-em nebo Jindřich M. společně s Odolenem D-em.« Zápis ten se stal na základě souhlasné žádosti všech společníků firmy. Žádost podepsala též Aloisie Š., která se nyní domáhá, aby byl proveden výmaz majora Odolena D-a z obchodního rejstříku jako k zastupování oprávněného společníka společnosti. Prvý soud žádosti nevyhověl a odkázal žadatelku na pořad práva. Rekursní soud nevyhověl rekursu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nezákonnost vidí veřejná obchodní společnost Sch. v tom, že zápis majora D. jako k zastupování oprávněného společníka veřejné obchodní společnosti firmy Josef Sch. v důsledku omezení stanovených služebními řádem A-I-1 v člancích 418—422 pro činně sloužící vojenské osoby z povolání odporuje předpisu čl. 116 obch. zák., podle kterého omezení objemu zástupčího oprávnění společníka jest nepřipustné. Tento předpis však nevylučuje zápis společníka jako oprávněného k zastupování, byl-li objem jeho zástupčího oprávnění omezen, nýbrž prohlašuje jen taková omezení v poměru k třetím osobám za právně neúčinná. Napadené usnesení neodporuje proto předpisu čl. 116 obch. zák. Ale i jinak není

zákonného předpisu, který by bránil zápisu vojenské osoby z povolání v činné službě jako veřejného společníka k zastupování oprávněného. Předpisy čl. 418—422 služ. řádu A-I-1 vydaného rozkazem presidenta republiky jako nejvyššího velitele branné moci, které upravují stavovské povinnosti příslušníků vojenského stavu z povolání, neustanovují omezení způsobilosti vojenských osob k právním jednáním vůbec nebo v určitém směru, jak ustanovilo na př. císařské nařízení ze dne 3. července 1852 č. 138 ř. z. o směnečné způsobilosti vojenských osob.

Čís. 15532.

K § 295 obč. zák. a § 252 ex. ř. Stromky, pěstované pachtýřem na zpachtovaném pozemku ve školce, jsou až do svého oddělení částí pozemku.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, R II 466/36.)

Prvý soud zrušil z úřadu mobilární exekuci stran zabavených stromků, ježto je považoval podle § 295 obč. zák. za příslušenství nemovitosti, na níž jsou zasazeny a protože podle § 252 ex. ř. příslušenství nemovitosti, které jest na ní (§§ 294 a 297 obč. zák.), smí do exekuce vzato býti toliko s touto nemovitostí. Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu. Důvody: Za příslušenství podle ustanovení §§ 294 až 297 obč. zák. jest pokládati věci, které s hlavní věcí jsou tak spojeny, že jich bez porušení oddělití nelze, dále takové, bez nichž se hlavní věci užívatí nedá, a posléze takové, které vlastník ustanovil k trvalému užívání věci hlavní. Tyto předpoklady nejsou zde dány. Jak ze zájemního protokolu vysvítá, jsou zabavené ovocné stromky ve školce a na pozemku povinnými pachtovaném. U pachtýře se nedá předpokládati úmysl určití ovocné stromky ve školce na pachtovaném pozemku za jeho příslušenství. Ovocné stromky zasazené v zemi se dají bez porušení vyjmouti. Ze zkušenosti jest známo, že stromky ve školce jsou určeny jednak k rozsazování, jednak k prodeji, tedy nikoliv k tomu, aby se jich ve školce užívalo. Z toho vyplývá, že zabavené ovocné stromky zasazené ve školce pozemku povinnými pachtovaném nelze pokládati za příslušenství nemovitosti, na níž jsou. Mobilární exekuce na ně jest přípustná.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Všecky vývody, jimiž se v napadeném usnesení dovozuje, že zabavené stromky nejsou příslušenstvím pozemku, jsou bez významu, poněvadž rekursní soud přehlíží, že v souzeném případě nejde o příslušenství v užším slova smyslu, nýbrž o pouhou součást věci. § 294 obč. zák. mluví o příslušenství v širším slova smyslu zahrnuje do něho

především přírůstek věci, dokud není od ní oddělen (tedy součástí věci), a teprve pak určuje, za jakých podmínek jest vedlejší věci považovati za příslušenství věci hlavní (tedy příslušenství v užším, pravém slova smyslu). Součástí věci jsou za všech okolností jediným právním celkem s ostatní věcí a sdílejí její osud; u nemovitosti stanoví § 295 obč. zák. výslovně, že tráva, stromy, plody a jiné upotřebitelné věci, které země na svém povrchu plodí, zůstávají tak dlouho nemovitým jměním, dokud nebyly od země a půdy odděleny. Stromky pěstované ve školce jsou podle tohoto zákonného předpisu až do svého oddělení součástí pozemku, v němž jsou zasazeny a nemají samostatné právní existence. Je zcela nerozhodné, že v souzeném případě jde o stromky pěstované na cizím zpachtovaném pozemku za tím účelem, aby byly postupně vyrývány a rozprodávány, neboť podle autentické interpretace § 295 obč. zák., které musí býti za všech okolností dbáno, nastane přirost již zapuštěním kořenů jakékoliv rostliny či plodiny do země, při čemž je lhostejné, stalo-li se toto zapuštění kořenů vůbec lidským přičiněním či bez něho. Nezáleží tedy na tom, kdo stromky zasadil, zda je zasadil na svém pozemku či na cizím, ani za jakým účelem se tak stalo. Dokud jsou stromky v pozemku, nelze na ně vésti exekuci jako na věci movité a musí vymáhající věřitel použítí k svému ukojení jiných prostředků, kterých mu poskytuje exekuční řád. Rozhodnutí č. 14348 Sb. n. s. se na souzenou věc nehodí, ježto se týká jiného případu.

Čís. 15533.

K otázce žalobního petitu v žalobě na zrušení majetkového společenství a jeho rozdělení na základě sjednané dohody.

(Rozh. ze dne 22. října 1936, Rv II 874/34.)

Prvý soud zamítl žalobu, již se domáhaly žalobkyně výroku, že se společenství stran nemovitosti zapsané ve vl. čís. 76 a 207 mezi spornými stranami zrušuje a nařizuje se rozdělení tohoto společného nemovitého majetku v tom smyslu, že žalobkyně Žofii Š-ové připadá do výhradního vlastnictví nemovitost zapsaná ve vl. čís. 76, žalobkyně Františka Ch-ové západní část jednoho pozemku v určité výměře a žalovaná Anežce C-ové zbytek nemovitosti zapsané ve vl. čís. 207, a to tak, že hranici mezi pozemkem připadajícím žalobkyni Františka Ch-ové a žalované Anežce C-ové bude přímka probíhající od jihu na sever rovnoběžně s hranicí mezi dvěma jinými pozemky, dále že jest žalovaná povinna trpěti, aby žalobkyně Františka Ch-ová dala společným nákladem se žalovanou provésti zeměměřičem rozdělení nemovitosti zapsané ve vl. čís. 207 a vyhotovení příslušných a potřebných geometrických nákrešů. Odvolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Po úmrtí Jana K-y, jenž byl spoluvlastníkem vl. čís. 76 a 207 s Marií K-ovou k ideální polovici obou vložek, došlo mezi Marií K-ovou,

po zemřelém Janu K-ovi, a dcerami Františkou Ch-ovou a Anežkou C-ovou k dohodě, že Marie K-ová se má státi jedinou vlastníci vl. čís. 76 a vl. čís. 207 má připadnouti dcerám Františce Ch-ové a Anežce C-ové polovici tak, že každá z nich má dostati polovici vl. čís. 207, avšak fyzicky rozdělenou tak, že Františce Ch-ové připadne západní polovice, od přímky probíhající od jihu na sever rovnoběžně s hranicí mezi dvěma jinými pozemkovými parcelami. Procesní soud žalobu zamítl, ježto jinými pozemkovými parcelami. Procesní soud žalobu zamítl, ježto ji podílníci se nemohli dohodnouti na zrušení spoluvlastnictví a jeho fyzickým rozdělení, a jest dále toho názoru, že žalobkyně měly žalovati na dodržení ústně uzavřené směnné a dílčí smlouvy případně na podepsání takové smlouvy s obsahem v žalobním přednesu uvedeným a se všemi náležitostmi předepsanými pro skutečné nabytí věcných práv, na nichž se strany dohodly. Třebáže žalobkyně výslovně nežádají, aby žalovaná byla odsouzena k dodržení smlouvy uzavřené, tu přece nesejde na slovech v žalobní žádosti užívaných, nýbrž výhradně na tom, čeho se žalobkyně domáhají. Možno připustiti, že žalobní žádost jest poněkud neobvyklá, zejména pokud se domáhá výroku, že se spoluvlastnictví zrušuje, tu jest rozhodným pouze to, zda žalobkyně se domáhají toho, co mezi stranami bylo dohodnuto stran rozdělení a změny pozemků. Skutečný stav podle pozůstalostního jednání byl ten, že Marie K-ová jako vdova po zemřelém Janu K-ovi byla vlastníci ideálních polovic vl. čís. 76 a vl. čís. 207, Františka Ch-ová a Anežka C-ová každá vlastníci ideálních čtvrtin vl. čís. 76 a vl. čís. 207. Po změně provedené mezi Marií K-ovou a Františkou Ch-ovou byl stav ten, že Marie K-ová byla vlastníci ideálních $\frac{3}{4}$ vložky čís. 76 a ideální čtvrtiny čís. 207, ježto Františka Ch-ová se stala vlastníci ideální polovice vl. čís. 207 a Anežka C-ová zůstala vlastníci ideálních čtvrtin vl. čís. 76 a 207, jak se podává z výtahu z pozemkové knihy, týkajícího se těchto dvou vložek. Nynější žalobou chtějí žalobkyně dosíci, aby Anežka C-ová postoupila Žofii Š-ové jako právní nástupkyni Marie K-ové vlastnictví k ideální čtvrtině vl. čís. 76 a aby svolila k tomu, že po výmazu spoluvlastnictví Žofie Š-ové k ideální čtvrtině vl. čís. 207 celá tato vl. čís. 207 byla fyzicky rozdělena mezi Františkou Ch-ovou a Anežkou C-ovou tak, aby Františka Ch-ová dostala západní část jednoho pozemku od přímky shora označené, kdežto východní část téže parcely a celá další parcela označená též co do výměry připadne Anežce C-ové. Ta část žalobní prosby, jež žádá zrušení společenství stran vl. čís. 76 a 207, jest vlastně předpokladem fyzického rozdělení knihovních vložek. Druhá část žalobního petitu, jež se domáhá rozdělení společného nemovitého majetku v tom smyslu, že žalobkyně Žofii Š-ové připadá do výhradního vlastnictví nemovitost zapsaná ve vl. čís. 76, žalobkyně Františka Ch-ové západní část pozemkové parcely v určité výměře a žalované Anežce C-ové zbytek nemovitosti zapsané ve vl. čís. 207, a to tak, že hranici mezi pozemkem připadajícím Františce Ch-ové a Anežce C-ové bude přímka probíhající od jihu na sever rovnoběžně s hranicí mezi jinými parcelami a že žalovaná jest povinna trpěti, aby žalobkyně Františka Ch-ová dala

společným nákladem se žalovanou provéstí zeměměřičem rozdělení nemovitostí zapsané ve vl. čís. 207, jak právě uvedeno, a vyhotovení příslušných a potřebných geometrických nákresů, není nic jiného než žádostí, že žalovaná jest povinna ve smyslu ústní dohody Žofii Š-ové postoupiti vlastnictví k ideální čtvrtině vl. čís. 76 a trpěti, aby vl. čís. 207 byla fysicky rozdělena podle úmluvy stran. Žalobkyně tedy nic jiného nežádají než to, co bylo mezi stranami dohodnuto smlouvou. Procesní soud proto věc nesprávně posoudil, má-li za to, že žalobní žádost nevyhovuje ústní dohodě sporných stran a neprávem žalobu zamítl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Pokud jde o přípustnost žalobního petitu, odvolací soud správně usoudil, že po právní stránce není závady, by mohl býti vzat za podklad soudního projednání a rozhodnutí. Petít neobsahuje v sobě rozporu, není nezákonný, nelogický ani neurčitý, a nelze pochybovati, že na základě rozsudku a plánu o geometrickém rozdělení pozemků, který bude k němu připojen, bude možno provéstí nejenom fysické rozdělení společných nemovitostí, o něž tu jde, nýbrž, že na základě rozsudku a potřebných plánků, jež pořízeny budou během případné exekuce, může býti věc provedena také v pozemkových knihách. Není tedy závady ani s hlediska § 226 c. ř. s. nebo § 7 ex. ř. a pokud jde o pořízení plánků a vyměření geometrem, jeho volbou a poučením, jakož i v knihovním zápisu, ukazují exekučnímu soudu §§ 353 a 350 ex. ř. Jinak je tomu, pokud jde o otázku, je-li žalobní nárok po stránce věcné opodstatněn. Odvolací soud vyřizuje odvolání žalobkyně opřené o jediný uplatňovaný důvod právní mylnosti převzal ve smyslu § 498 c. ř. s. všechna skutková zjištění učiněná procesním soudem prvě stolice pouze na základě mylného předpokladu, že prý jim nebylo odporováno. Postrádají proto právní vývody odvolacího soudu opřené o toto nesprávně převzaté skutkové zjištění podkladu. Bylo proto napadený rozsudek ve smyslu § 510, odst. 1 c. ř. s. zrušiti.

Čís. 15534.

K pojmu hrubého nevděku podle § 948 obč. zák.

Urážlivé výroky obdarovaného pronesené v rozčilení proti dárci neodůvodňují »hrubý nevděk«, jestliže byly dárcem vyvolány.

(Rozh. ze dne 23. října 1936, R I 835/36.)

Žalobkyně tvrdí, že žalovaná ji hrubě urážlivými výroky urazila, domáhá se určení, že odvolání daru žalované poskytnutého podle § 948 obč. zák. pro hrubý nevděk jest po právu a že žalovaná jest povinna dar jí vrátiti. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uložil

prvemu soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Procesní soud se domnívá, že urážlivé výroky proti žalobkyni nelze považovati za ublížení na cti, pro něž by bylo lze zakročiti proti pachateli podle trestního zákona. V tom je však na omylu. Výroky uvedené samy o sobě jsou velmi hrubé a urážlivé a jistě podle trestního zákona stíhatelné. Přistupuje k tomu ještě to, že byly proneseny proti matce po případě o ní vlastní dcerou. Nelze proto o tom pochybovati, že jsou hrubým nevděkem k ní. Je tedy odvolání daru žalované zcela oprávněno. Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové rozhodnutí.

Důvody:

Nelze považovati za hrubý nevděk ve smyslu § 948 obč. zák., jestliže obdarovaný v rozčilení, jsa dárcem vyprovokován, pronese urážlivé výroky proti němu; jinak by dárci měl vždy možnost, když později lituje, že dar učinil, vyprovokováním obdarovaného dosáti odvolání daru, což by se přičítalo duchu ustanovení § 948 obč. zák. Podstatný znak hrubého nevděku netvoří ani zlý úmysl; jde tu o pojem hrubého nevděku ve smyslu civilněprávním a záleží vždy na subjektivní stránce chování se obdarovaného (srovnej rozh. býv. nejv. soudu ve Vídni Gl. U. n. ř. 1127, 3900, Dr. Klang, Komentář k obč. zák. z r. 1934, str. 635, odst. 1 a 3 k § 948 obč. zák., Randa). Napadený rozsudek převzal někteří zjištění soudu I. stolice stran pronesených urážek, avšak nehleděl k tomu, za jakých okolností byly proneseny a zda byly vyprovokovány, jak tvrdila žalovaná, a nezabýval se výtkami žalované uplatňovanými v odvolacím sdělení o věrohodnosti a rozhodnosti výpovědi svědeckých. Vše to stěžovatelka právem vytyká. Bylo proto napadené usnesení podle § 527 c. ř. s. zrušeno.

Čís. 15535.

Nežalovatelnost výtěžku získaného prodejem cenných papírů odezdaných bance při provádění diferencních obchodů.

(Rozh. ze dne 23. října 1936, Rv I 2730/34.)

Žalobkyně se domáhá výtěžku z prodeje korunové renty nominální hodnoty 32.800 Kč a opírá svůj nárok o to, že dala ony cenné papíry žalované jenom do zástavy a nikoli na zaplacení pohledávky vzniklé žalované proti žalobkyni z provádění diferencních obchodů a že žalovaná nebyla oprávněna uspokojiti se prodejem oněch papírů, a to tím méně, že se žalobkyně proti jejich prodání ohrazovala. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobkyně je názoru, že zástava nemohla býti realizována a výtěžku nemohlo býti použito na zaplacení debetního salda, ježto pohledávka vzešla z diferencních obchodů. Nemůže se však odvolati na žádné ustanovení zákonné, kterým by mohla svoje stanovisko odůvodniti. Kdyby banka

efektivně ještě držela cenné papíry jako zástavu za pohledávku z díře-
rečních obchodů a bylo žalováno na vydání této zástavy, pak žalobá-
mohla by míti úspěch, neboť co bylo dáno k upevnění obchodu neplat-
ného, může býti žádáno zpět. Zde však banka použila, a to právem,
svého práva ručení zástavu realizovati a z výtěžku se uspokojila, takže
tím bylo plněno na obligaci naturální a nemůže býti to, co bylo plněno,
žádáno zpět (§ 1432 obč. zák.). Nerozhoduje, že nejde o přímé placení,
nýbrž o uspokojení naturální obligace prostřednictvím realizace zástavy
dobrovolně dané.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Skutkovým a právním důvodem žalobního nároku bylo také to, že
šlo o obchody diferenční. Odvolací soud správně vycházel z názoru,
že diferenčním obchodem mezi stranami ujednaným byla založena na-
turální obligace, tedy závazek nezažalovatelný. Bylo-li však k uspokoi-
jení této naturální obligace plněno — ať se to stalo přímo nebo nepřímo
jako v tomto případě zřízením ruční zástavy — a stal-li se její prodej ať
podle čl. 311 obch. zák. nebo podle předpisu občanského práva (arg.
z § 1371 obč. zák.), nemůže toto plnění býti požadováno zpět (§ 1432
obč. zák.). Dovolání neprávem buduje na tom, že prý cenné papíry
měly býti jenom zástavou nebo že měly sloužiti jenom k zajištění, pro-
tože podle pravého stavu věci nemůže býti o tom pochybnosti, že pa-
píry byly vlastně ve skutečnosti podle shodné vůle stran vkladem do
hry, bez něhož by se ve hře nebylo pokračovalo. Co však bylo do hry
vlozeno, nemůže býti žádáno zpět podle § 1271 obč. z. o. v případě
prohry. Žalobkyně nebyla by tedy směla právem požadovati ani vrácení
oněch složených a prohraných papírů a nemůže se tedy domáhati ani
výtěžku z jejich prodeje.

Čís. 15536.

**Propustil-li zaměstnavatel, nemaje důležitého důvodu, předčasně
zaměstnance a nedostal-li tento podporu v nezaměstnanosti, může se
zaměstnanec domáhati na zaměstnavateli náhrady způsobené mu tím
škody. Nesejde na tom, že zaměstnanec neupozornil odborovou organi-
sací na nesprávnost důvodu svého propuštění z práce.**

(Rozh. ze dne 23. října 1936, Rv I 1231/36.)

Žalobkyně se domáhá na žalované firmě zaplacení zažalované částky
jako náhrady škody proto, že jí žalovaná firma dne 21. prosince 1933
bezdůvodně propustila a v přihlášce o podporu v nezaměstnanosti (§ 4
vlád. nař. ze dne 29. srpna 1934 čís. 186 Sb. z. a n.) uvedla, že žalob-
kyně byla propuštěna podle § 82 živn. ř., což mělo za následek, že za-

lobkyni nebyla odborovou organizací přiznána podpora v nezaměstna-
nosti za dobu od 17. února 1934 do 18. května 1934 v požadované výši.
Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.
Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Propustil-li zaměstnavatel, nemaje důležitého důvodu, předčasně
zaměstnance, může se tento podle § 1162 b) obč. zák. domáhati kromě
platu náležejícího mu podle smlouvy za čas až do skončení pracovního
poměru — ať skončil uplynutím smluvené doby nebo po řádné výpo-
vědi uplynutím výpovědní lhůty — též náhrady další škody neoprávněným
propuštěním mu vzniklé. O takový případ tu jde, ježto nároku na pod-
poru v nezaměstnanosti nemá, kdo byl vlastní vinou propuštěn ze za-
městnání (§ 5 č. 4 zák. č. 267 ai 1921 Sb. z. a n. v doslovu zák. č. 74/30
Sb. z. a n.). Nesejde na tom, že přihláška, o níž jde, byla vyhotovena te-
prve po skončení pracovního poměru žalobkyně, ani že v přihlášce byl
ověřen důvod rozvázání pracovního poměru zaměstnavatelem, neboť
důvodem uplatňované náhrady škody nebyl a není obsah přihlášky,
jenž odpovídal a musil odpovídati stavu věci, jak se skutečně udál,
nýbrž tvrzení porušení pracovní smlouvy. V souzené věci žalobkyni při-
souzena náhrada za výpovědní lhůtu v částce 180 Kč, ježto byla žalova-
nou firmou dne 20. prosince 1933 bez důležitého důvodu podle § 82
lit. f) živn. ř. propuštěna z práce. Žalovaná firma je tudíž žalobkyni
práva z další škody jí tímto neoprávněným propuštěním vzniklé a žalo-
bou vymáhané za ztrátu podpory v nezaměstnanosti. Nesejde na tom,
zda žalovaná v době, kdy vyplnila přihlášku o podporu v nezaměstna-
nosti, věděla či nevěděla, že propustila žalobkyni neoprávněně, neboť
její zavinění spočívá v tom, že žalobkyni propustila bez důležitého dů-
vodu a toto propuštění zavdalo příčinu k tomu, že žalobkyně podle
svrchu dotčených předpisů nemohla obdržeti spornou podporu, takže je
tu příčinná souvislost mezi zaviněním firmy a nastalou škodou. Nesejde
ani na tom, že žalobkyně neupozornila svoji odborovou organizací na
domnělou nesprávnost důvodu svého propuštění z práce, ježto důvod
rozvázání pracovního poměru musí býti v přihlášce ověřen zaměstna-
vatelem a nelze jej nahraditi ani oznámením žalobkyně, ani vlastním šet-
řením výboru organizace. Žalobkyni nelze tudíž přičítati zavinění ani
spoluzavinění proto, že neuvědomila organizaci, že propuštění jest
sporné a není tu rozporu se spisy, nepřihlížel-li odvolací soud k této
části přednesu žalované firmy, ježto nemá významu pro posouzení věci.

Čís. 15537.

**Neodporuje dobrým mravům ani předpisům zákona o pensijním po-
jištění čís. 26/29 Sb. z. a n. úmluva, podle níž byl zaměstnanec po tři-
cetipětiléte službě ponechán nadále v aktivitě pod podmínkou, že od-
vede zaměstnavateli vždy pensijní a starobní důchody pensijním ústa-
vem mu vyplácené.**

(Rozh. ze dne 23. října 1936, Rv I 1849/36.)

Žalobce po dosažení 35 služebních let měl být dán dnem 1. srpna 1927 do výslužby, centrální ředitelství žalované však ho uvědomilo, že se souhlasem správní rady se nadále ponechává v aktivní službě, avšak že po dobu další aktivní služby musí starobní důchody všeobecným pensijním ústavem i pensijním fondem II mu vyplácené vrátiti žalované společnosti, t. j. je hned po vyplacení zaslat šekovým poštovním úřadem žalované. Žalobce tvrdě, že toto ujednání odporuje dobrým mravům a předpisům zákona o pensijním pojištění, domáhá se na žalované vyplacení těchto částek. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Slo o nabídku žalované společnosti, kterou byla navržena změna služebního poměru žalobce po dobu jeho další aktivity. Žalobci neměly být poskytnuty dosavadní příjmy v neztenčené výši, nýbrž jen příjmy po odečtení odpočivných příjmů přičtených žalobci dotčenými pensijními ústavu. Měly-li takto být změněny služební příjmy žalobce, nešlo o pokračování v dosavadním služebním poměru, nýbrž o změnu podstatné části služební smlouvy a tudíž o návrh nové služební smlouvy, kterýž žalobce mohl avšak nemusil přijmouti. Nenamítal-li žalobce nic proti nabídce, konal-li nařízené mu služby, přijal-li platy a odváděl-li pravidelně své odpočivné příjmy žalované, dal tím najevo (§ 863 obč. zák.), že nabídku přijal a se smlouvou souhlasil, a nemůže odporovati její platnosti pro rozpor s dobrými mravy (§ 879 obč. zák.), ježto ujednání o výši platu je zákonem vyhrazeno smluvní svobodě a nebylo ani zákonem zapověděno konati práce bezúplatně. Smlouva neodporuje ani velicím předpisům zákonů a povinnému pensijnímu pojištění soukromých zaměstnanců (zák. čís. 1/1907 v doslovu nař. čís. 138/1914 ř. z., pokud se týče zákona čís. 26/1929 Sb. z. a n.), ježto tu nejde o dohodu, kterou by platnost pensijního zákona byla omezena nebo vyloučena v neprospěch žalobců, pokud se týče kterou by byl postoupen žalované společnosti žalobcův nárok proti pojišťovně nebo plnění pojišťovny, neboť žalobcovy nároky povinným pensijním pojištěním nabyté zůstaly úplně nedotčeny, žalobce je pobíral dále, neměl být ani nebyl zkrácen v těchto pensijních požitcích podle zákona mu příslušejících a byly novou smlouvou jen upraveny služební požitky žalobcovy v poměru k zaměstnavateli (žalované společnosti) z jeho další aktivní činnosti a upraven sčítovací způsob při výplatě těchto služebních platů. Této úpravy bylo však třeba, ježto podle ujednání a z něho patrně vůle stran měl žalobce budoucně obdržeti na služném jen rozdíl mezi dosavadním aktivním platem a souhrnem jeho odpočivných příjmů, a ježto tyto byly mu pensijním ústavem vypláceny přímo a on dostával dosavadní aktivní požitky v neomezené výši přímo od žalované, mělo být vzájemné sčítování zřejmým provedeno tím způsobem, že žalobce měl starobní důchod, o kterýž jde, když mu byl vyplacen pensijním ústavem, ihned refundovati žalované, která mu již vy-

platila příslušnou částku na jeho účet (à conto). Z toho, co dosud vyvozeno, jest patrné, že žalovaná spornými částkami nebyla bezdůvodně obohacena na úkor žalobcův, nýbrž že je pobírala byvši k tomu oprávněna podle platné smlouvy. Žalobní žádost není tudíž již z tohoto důvodu opodstatněna.

Čís. 15538.

Ve věcech kárných proti dělníkům a zřizencům obce pražské rozhoduje disciplinární komise konečným způsobem.

(Rozh. ze dne 23. října 1936, Rv I 1971/36.)

Žalobce se domáhá soudního výroku, že disciplinární náleží žalované obce pražské, jímž byl ze služeb obce propuštěn, je proti němu bezúčinný a dále se domáhá zaplacení zatím dospělých služebních požitků. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce byl zaměstnancem trvale ustanoveným. Odvolací soud dospěl proto k závěru, že podle prvního odstavce § 44 služebního řádu žalované obce ustanovujícího, že se provinění zaměstnanců trvale ustanovených projednávají dle týchž předpisů jako disciplinární přestupky úřední a sluhů, měla podle § 36 služební pragmatiky pro úředníky a sluhy hlavního města Prahy ze dne 20. prosince 1905, č. j. 3624 Os. v doslovu dalších jí změnujících a doplňujících usnesení v disciplinární věci žalobcově o vině a trestu rozhodovati městská rada, která žalobce jmenovala, a nikoliv — jak se skutečně stalo — disciplinární komise. Avšak odvolací soud přehlíží, že § 44 služebního řádu poukazuje jen zásadně k předpisům služební pragmatiky, a to hlavně v příčině řízení (»projednávají se«) a že obsahuje četné odchylky od ustanovení služební pragmatiky pro úředníky a sluhy, pokud jde o vyřízení disciplinárních věcí. Pro nynější spor přichází zvlášť v úvahu § 8 a § 48 služebního řádu. Podle posledního odstavce § 8 může trvale ustanovený zaměstnanec proti své vůli být propuštěn jedině rozhodnutím komise disciplinární a v § 48 služ. ř. ustanoveno, že působnost disciplinární komise (složené podle § 45 služ. řádu) se vztahuje na všechny zaměstnance, jichž se týká dotčený služební řád, a že její usnesení jsou oboustranně závazná. Z toho jest patrné, že pokud jde o dělníky a zřizence, byla disciplinární moc svěřena disciplinární komisi a ponecháno jí konečné rozhodnutí ve věcech kárných, a není tedy třeba, by disciplinární komise předkládala pouhé své návrhy na rozhodnutí městské radě, jak je to předepsáno při kárném řízení proti úředníkům a sluhům v služební pragmatice. Odvolací soud vycházející z mylného právního

názoru na věc neobíral se ostatními žalobcem tvrzenými formálními vadami disciplinárního řízení a ani odvolacím důvodem neúplnosti řízení, neučiniv v tomto směru potřebná skutková zjištění. Věc není tedy zralá k rozhodnutí (§ 35 zák. čís. 131/31 Sb. z. a nař.). Pro úplnost jest ještě poznamenati, že žalobní nárok není prekludován podle § 1162 d) obč. zák., ježto žalobce se nedomáhá nároku z důvodu předčasného zrušení služebního poměru, nýbrž jen dodržení služební smlouvy a splnění nároků z ní mu příslušejících (viz Sb. n. s. 4148, 12.804) a že zákon č. 16/20 Sb. z. a nař. neplatí mimo předpis § 24 pro obce statutární (Sb. n. s. 11.939).

Čís. 15539.

Manželka, jejíž manželství bylo rozloučeno z viny obou stran, není oprávněna domáhati se na svém bývalém manželé podle § 1304 obč. zák. náhrady škody, jež jí vznikla spoluvinou jejího manžela na rozluce.

(Rozh. ze dne 24. října 1936, Rv I 1982/36.)

Žalobkyně, jejíž manželství se žalovaným bylo rozloučeno z viny obou stran, domáhá se na žalovaném náhrady škody (renty), jež jí vznikla rozlukou manželství, na níž má vinu i žalovaný (§ 1304 obč. zák.). Žalobní nárok nebyl uznán důvodem po právu soudu v šesti stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (srovnej zejména rozh. č. 3564, 3577, 9037) nelze použití na rozloučená manželství dv. dekretu ze 4. května 1841 č. 531 Sb. z. s. Ustanovení tohoto dekretu jest předpisem výjimečným, který poskytuje soudu možnost, aby přiznal manželce rozvedené z viny obou manželů nárok na výživné po dobu rozvodu, kdy manželství ještě trvá a obě strany jsou jím vázány, takže je nutno s ohledem na slušnost upravit výživné manželky v případech zvláštního zřetele hodných. Rozlukou však manželský svazek zaniká úplně a tím také odpadá potřeba této výjimečné úpravy. § 1266 obč. zák. přiznává plně zadostiučnění toliko manželovi, který nemá na rozluce viny, takže v případě rozluky z oboustranné viny se nemůže tohoto předpisu zákona dovolávati žádný z manželů. Ani předpisu § 1304 obč. zák. se nemůže žalobkyně na odůvodnění svého nároku dovolávati, neboť ustanovení tohoto paragrafu upravuje toliko rozdělení povinnosti k náhradě škody. Chybí však předpis zákona, z kterého by se vůbec dala vyvoditi povinnost žalovaného k náhradě škody žalobkyni způsobené rozlukou manželství. Bez takového výslovného ustanovení, zejména v otázce výživného, neodpovídá manžel manželce za újmu, která této vzejde z toho, že si manžel podle zákona vymůže rozluce manželství (§ 1305 obč. zák.).

Čís. 15540.

K § 228 c. ř. s.

Zda upomínka, aby dlužník zaplatil do určité lhůty určitou částku, opodstatňuje negativní určovací žalobu, jest posouditi podle poměrů jednotlivého případu.

(Rozh. ze dne 27. října 1936, Rv I 2592/34.)

Žalobkyně se domáhá výroku, že žalovaná není oprávněna požadovati od ní určitou částku. Žaloba byla zamítnuta soudu v šesti stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně vyvozovala nutkavý právní zájem z toho, že žalovaná jako postupnice firmy ji upomínala dopisem svého právního zástupce o vrácení určité částky, která byla dle tvrzení žalované strany složena do uschovy žalobkyni jako kauce, a to do 3 dnů. Žalobkyně se musela prý proto obávati toho, že žalovaná vystoupí proti ní žalobou, že postavení její v takovém pozdějším sporu bude ztrátou průvodních prostředků ztíženo, dále je prý, pokud trvá nejistota, přísluší-li žalované pohledávka, o kterou žalobkyni upomínala, ohroženo právo žalobkynino spotřebovati spornou částku, ježto by se dopustila opětovným částky trestného činu (zpronevěry), kdyby sporná částka byla složena jako kauce, jak tvrdí žalovaná, dále jest prý žalobkyni znemožněno řádné vedení obchodních knih, řádné zdanění a zjištění aktiv a pasiv. Nutkavým jest právní zájem, který tu musí býti v době vynesení rozsudku prvé stolice (rozh. čís. 7414, 9311 Sb. n. s.), kdyby nepodáním žaloby na určení sporného práva nebo právního poměru bylo právní postavení žalobkynino vážně ohroženo. Je-li tomu tak, nutno posouditi podle konkrétních poměrů jednotlivého případu. Okolnost, že v budoucnu bude podstatně ztíženo provádění důkazů, nemůže opodstatniti zájem na brzkém určení ve smyslu § 228 c. ř. s. (rozh. čís. 9392 Sb. n. s.). Zájem na bezodkladném určení může ovšem míti svůj základ i v nebezpečí trestního stíhání, které tu jest, pokud právní poměr není určen. Nebezpečí trestního stíhání hrozí žalobkyni podle jejího názoru proto, že žalovaná tvrdila, že sporná částka byla dána jako kauce. Stalo-li se však před vnesením rozsudku mezi stranami nesporným, že sporná částka byla dána jako záloha na nájemné, není obava dovolatelky z hrozícího jí trestního stíhání pro spotřebování dané zálohy již opodstatněna. Žalobkyně nepřednesla dále okolnosti svědčící tomu, že uplatňováním nároku na vrácení oné částky je podstatně ořesen základ jejího dalšího hospodaření a podmíněna vážná nejistota při další obchodní kalkulaci z důvodu, že jde o podstatný nárok vzhledem k hospodářským poměrům žalobkyniným. Dospěl proto i dovolací soud k názoru, že žalobkyně v době vynesení rozsudku prvé stolice neměla právního zájmu na brzkém určení.

Čís. 15541.

K §§ 914, 1413 obč. zák.

Zavázal-li se dlužník, že za účelem kontroly svého závazku odebrati zboží poskytne oprávněnému možnost přesvědčiti se o množství a druhu rozprodaného zboží a má-li tuto možnost, může oprávněný žádati, aby dlužník plnil svou povinnost jiným přiměřeným způsobem.

(Rozh. ze dne 27. října 1936, R II 1050/34.)

Žalovaný dluhoval žalující značnou, již splatnou částku za dodané zboží. Při jednání o zaplacení tohoto dluhu se strany dohodly tak, že žalující těžířstvo povolilo žalovanému splátky, začez se žalovaný zavázal celou svou potřebu koksu a 50% své veškeré potřeby uhlí v době od 1. října 1932 až do konce roku 1933 kupovati u žalujícího těžířstva. Aby žalující byla dána možnost kontrolovati, zdali žalovaný toto dojednání dodržuje, bylo umluveno, že těžířstvo jest oprávněno nahlížeti do tak zvaných rabatních listin Severní dráhy a do seznamu »denní práce«, které vedl žalovaný. Ohledně seznamu »denní práce« měla žalující právo nahlížeti jen do rubrik o množství a druhu uhlí a koksu koupeného. Ze seznamu »denní práce« není zřejmé, jaké množství uhlí a koksu koupil žalovaný a žalovaný také od začátku roku 1933 ve vedení seznamu »denní práce« nepokračuje a zdráhá se podati účet o množství a druhu uhlí a koksu rozprodaného od 1. ledna 1933 do 31. prosince 1933. Žalující domáhá se proto výroku, že jest žalovaný povinen podati žalujícímu těžířstvu účet o tom, které množství a druhy uhlí a koksu ve svém podniku ode dne 1. ledna 1933 do 31. prosince 1933 rozprodal. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jest sice dáti za pravdu žalovanému, že ustanovení čl. 279 obch. zák. nedopadá, jelikož tu nejde o zvyklosti a obyčeje platící v obchodním styku. Z nesprávné citace tohoto článku odvolacím soudem však neplyne nesprávnost jeho právního posudku, poněvadž odvolací soud správně se dovolával zásady o víře a věrnosti v obchodních stycích dovozuje, že žalující strana nemůže býti zbavena ujednaného práva kontroly tím, že žalovaný přestal vésti záznam »denní práce«; nesejde proto na tom, že aplikací této zásady nepřiléhavě odůvodnil ustanovením čl. 279 obch. zák. Dovolává-li se žalovaný toho, že zmaření plnění mohlo by míti za právní následek jen povinnost hraditi škodu ve smyslu §§ 1293 a násl. obč. zák., přehlíží, že možnost uplatniti nárok na náhradu škody sama o sobě nevyklučuje právo věřitele žádati plnění smlouvy. Vytýká-li však, že v žalobním žádání jde o nepřipustnou změnu smluvního plnění, dlužno právní vývody nižších soudů doplniti takto: »Žalující strana uplatňuje vyjevovací povinnost žalovaného stanovenou za účelem zajištění a kontroly závazku odběru zboží na základě úmluvy ze dne 20.

srpna 1932. Podstatou této vyjevovací povinnosti je, aby žalovaný poskytl žalující straně data a doklady o množství a druhu uhlí a koksu rozprodaného ve svém podniku. Nedá-li se toto právo vykonati způsobem v úmluvě určeným, t. j. seznamem »denní práce«, a vězí-li příčina toho v počínání žalovaného, má žalující strana právo žádati, aby žalovaný svou vyjevovací povinnost plnil jiným přiměřeným způsobem. Nesejde na tom, přestal-li žalovaný vésti tento seznam úmyslně, aby zmařil právo žalující strany, ani na tom, jaké jiné pohnutky ho při tom vedly — ohledy prý na vyúčtování pro berní správu —, rozhoduje jen, že příčina nedostatku seznamu »denní práce« vězí v počínání žalovaného. Podle skutkového zjištění nižších soudů je tento případ dán. Rozhodnutí čís. 3588 Sb. n. s., kterého se žalovaný dovolává, sem nedopadá ani při nejširším pojetí analogie.

Čís. 15542.

I. Tretou osobou v smysle § 36 (4) zák. čís. 100/1931 Sb. z. a n. je každá osoba, rozdielna od sťažovateľa.

II. Nie je prípustný rekurz arendátora nezletilcovho pozemku proti súdному rozhodnutiu, ktorým arenda nebola schválená.

(Rozh. z 27. októbra 1936, R III 604/36.)

Súd I. stolice neschválil sirotským otcom mu predložené arendálne smluvy dotyčne pozemkov nezl. Anny B. Rekurzný súd rekurzy sirotského otca a arendátorov pozemkov nezl. Anny B. odmietol.

Na jvyšší súd rekurzu sirotského otca nevyhoveli a rekurzy arendátorov pozemkov nezl. Anny B. odmietol. D o v o d y: Usnesenie súdu I. stolice podľa doručky bolo sirotskému otcovi doručené dňa 5. apríla 1936, uplynula tedy pätnásťdňová rekurzná lehota, stanovená v § 36, odst. 1 zákona čís. 100/1931 Sb. z. a n., dňom 20. apríla 1936 (pondelok, všedný deň). Rekurz datovaný 28. apríla 1936 a došlý súdu I. stolice dňa 29. apríla 1936, bol dotyčne tohoto sťažovateľa opozdený a rekurzný súd ho preto správne odmietol.

Vývody dovolacieho rekurzu, že sťažovateľ mohol podať rekurz i po uplynutí rekurznej lehoty v smysle § 36, odst. 2 b) a 4 cit. zákona, neobstoja, lebo medzitým nadobudla z rozhodnutia práv už tretia osoba, t. j. otec nezletilej Štefan B. Podľa ustálenej judikatúry totiž v tomto ohľade je tretou osobou každá osoba rozdielna od sťažovateľa (Gl. U. čís. 5297, Sb. n. s. 1431).

V dôsledku toho dovolací rekurz sirotského otca nemohol mať úspech.

Rekurzy ostatných sťažovateľov musely byť odmietnuté ako podľa § 37 nesp. pokr. neprípustné, lebo títo sťažovatelia ako vydražiteľia neschválenej arendy pozemkov nezletilej Anny B. nie sú účastníkmi tohoto nesporného pokračovania v smysle § 6 zák. čís. 100/1931 Sb. z. a n. (Sb. n. s. čís. 6400, srovn. Úr. sb. čís. 927).

Čís. 15543.

I. Správca konkurznej podstaty je oprávnený bez schválenia konkurzného komisára a veriteľského výboru prijať do služieb zamestnanca (k vykonávaniu dozoru) na farchu konkurznej podstaty.

II. V spore, ktorým sa domáha zamestnanec, prijatý do služieb vyrovnacím správcom alebo správcom konkurznej podstaty, svojich nárokov zo služebného pomeru, nie je ani vyrovnací správca, ani správca konkurznej podstaty vo vlastnej osobe pasívne legitimovaný.

(Rozh. z 27. októbra 1936, Rv IV 546/36.)

Žalovaný prijal bez schválenia konkurzného komisára a veriteľského výboru žalobníka ako dozorcú nad lesom Richarda S., proti ktorému bolo vedené najprv vyrovnacie pokračovanie a neskôr bol na neho uvalený konkurz. Žalobník domáhal sa žalobou na žalovanom zaplata 11.021 Kč odmeny za vykonávaný dozor. Proti tejto žalobe bránil sa žalovaný tým, že prijal žalobníka k vykonávaniu dozoru nie vo vlastnej osobe, ale ako vyrovnací správca, resp. ako správca konkurznej podstaty. Súd I. stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobe po výšku 6.721 Kč vyhovel.

Na jvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a obnovil rozsudok súdu I. stolice.

D ů v o d y :

Záver odvolacieho súdu, že žalovaný neprijal žalobníka do zamestnania ako konkurzný správca — vyvodený z usnesenia komisára zo dňa 10. októbra 1934 a 24. októbra 1934, ktorým konkurzný komisár odoprel určiť útraty žalobníka ako dozorcú na farchu konkurznej podstaty z toho dôvodu, že žalovaný si nevyžiadal k vymenovaniu dozorcú ani schválenia konkurzného komisára, ani veriteľského výboru — je mylný, lebo podľa § 81 konk. por. s úkonov konkurzného správou voči tretím osobám platné a záväzné okrem prípadov v tomto paragrafe uvedených. Medzi tieto nepatrí prijatie zamestnancov za dennú mzdu na farchu konkurznej podstaty.

Pohľadávky z úkonov vyrovnacieho správcu konajúceho za dlžníka (§ 26 bod 2 vyrov. por.) sú prednostnými pohľadávkami vo vyrovnacom pokračovaní a pohľadávky z právnych úkonov správcu podstaty sú pohľadávkami proti podstate v konkurznom pokračovaní (§ 49 bod 2 konk. por.). K týmto patria aj pohľadávky z úkonov vyrovnacieho správcu pod podmienkami uvedenými v citovanom zákonom ustanovení. Nie je preto žalovaný ani ako vyrovnací správca, ani ako správca konkurznej podstaty k sporu vo vlastnej osobe pasívne legitimovaný.

Čís. 15544.

Exekuci k zajištění výživného lze vésti i podle soudního smíru.

(Rozh. ze dne 29. října 1936, R I 877/36.)

Prvý soud povolil vymáhající straně proti dlužniku na základě soudního smíru o vymáhané pohledávce zajišťovací exekuci. Rekursní soud návrh na povolení zajišťovací exekuce zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y :

Je sice pravda, že v exekučních titulech vypočtených taxativně v §§ 370 a 371 ex. ř. není uveden soudní smír, avšak ustanovení to bylo, pokud jde o exekuci k zajištění výživného, změněno ustanovením § 6, odst. 2 vyživ. zákona č. 4/31 Sb. z. a n., kde se výslovně praví, že zajišťovací exekuci k zajištění nároku uvedeného v § 5 cit. zákona lze povolit podle kteréhokoliv exekučního titulu oprávnujícího k vymáhání dávek z uvedeného nároku. V důvodové zprávě k tomuto místu zákonnému (sen. tisk. 161/30) se pak praví, že tím bude umožněna exekuce zajišťovací i podle smíru.

Čís. 15545.

Likvidátoři společenstva nesmějí přenést na třetí osobu svoji povinnost zastupovati likvidující společenstvo soudně i mimosoudně.

(Rozh. ze dne 29. října 1936, R I 1091/36.)

Rejstříkový soud neuznal generální plnou moc, již udělili likvidátoři likvidujícího společenstva třetí osobě, podle níž tato měla být zejména oprávněna zastupovati soudně i mimosoudně společenstvo, a vyslovil, že ani v budoucnosti nepřijme žádnou opověď, která bude učiněna generálním plnomocníkem. Rekursní soud potvrdil usnesení prvního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Z ustanovení §§ 44, 46 a 47 zákona z 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. plyne, že likvidátoři společenstva mají svůj úřad vykonávati zásadně osobně, a že zejména není pouhým právem, nýbrž jejich povinností, aby společenstvo soudně a mimosoudně zastupovali. Také způsob znemenání likvidační firmy jest v § 46 cit. zák. výslovně upraven, a to tak, že likvidátoři (nikoliv tudíž jiné osoby na jejich místě) mají připojiti

svá jména k dosavadní firmě, kterou dlužno nyní označovati jako likvidační firmu. Vyplývá proto z generální plně moci, že likvidátoři chtěli přenést na generálního zmocněnce Františka X. B. kromě jistých oprávnění jednotlivě vyjmenovaných i »právo zastupovati likvidující ústav soudně i mimosoudně na místě likvidátorů« a vůbec povšechné právo, aby »podnikal vše, co se k provedení a dokončení likvidace a fuse (s jiným výslovně jmenovaným společenstvem) pokládá za užitečné a potřebné«, přiči se vpravdě tento postup, a nikoli stanovisko nižších soudů, duchu a účelu shora uvedených norem. Neprávem poukazuje dovolací rekurs i na ustanovení § 45 cit. zák., podle něhož obmezení rozsahu jednání oprávnění likvidátorů nemá právního účinku proti třetím osobám; v projednávaném případě chtějí si spíše likvidátoři sami obmeziti své povinnosti, jim zákonem uložené, což není přípustné, a není proto napadené rozhodnutí nezákonným.

Čís. 15546.

Pojistné podle zákona o pensijním pojištění čis. 26/29 Sb. z. a n., připadající na dobu po prohlášení konkursu na jmění zaměstnavatelovo, patří za podmínek § 65 tohoto zákona k pohledávkám za podstatou, třebaže správce konkursní podstaty vypověděl hned po prohlášení konkursu zaměstnance, za něhož se má pojistné to hraditi.

Nepopírá-li správce konkursní podstaty jsoucnost věřitelovy pohledávky, nýbrž upírá-li jí jediné p o v a h u pohledávky za podstatou, jde o otázku právní, kterou jest řešiti v konkursním řízení.

(Rozh. ze dne 29. října 1936, R I 1163/36.)

Prvý soud nevyhověl k rozkladu správce konkursní podstaty návrhu Všeobecného pensijního ústavu, by správce konkursní podstaty ústavu zapravil dlužné pojistné příspěvky za bývalé zaměstnance úpadcovy a odkázal Všeobecný pensijní ústav domáhající se určení, že jde o konkursní pohledávky, na pořad práva, uloživ mu, by žalobu podal do měsíce, jinak že se k uplatňovaným nárokům nebude hleděti. Rekursní soud vyhověl návrhu.

Nejvyšší soud uložil konkursnímu komisaři nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle § 126, odst. 1 konk. ř. čis. 64/31 Sb. z. a n. jest věřitele podstaty uspokojiti nehledíc ke stavu řízení, jakmile byly jejich nároky určeny a jsou splatné. Zjištění (určení) nároků věřitelů konkursní podstaty se neděje podle § 111 konk. ř., nýbrž náleží správci podstaty samému tak, jako by šlo o pohledávku mimo konkurs. Nejobvyklejší způsob zjištění pohledávky za podstatou jest tedy ten, že správce konkursní podstaty uzná pohledávku za podstatou anebo že věřitel konkursní podstaty si opatří exekuční titul. Z toho však nplyne, že věřitel konkursní podstaty nemůže i nějakým jiným způsobem prokázati kon-

kursnímu komisaři jsoucnost své pohledávky za podstatou. Vyhrazuje-li § 126, odst. 3 konk. ř. věřiteli konkursní podstaty i právo žaloby, neznačí to, že by věřitel konkursní podstaty musil vždy nastoupiti pořad práva, když správce podstaty jeho pohledávku popře, neboť z pamětního spisu k § 124 konk. ř. čis. 337/14 ř. z. plyne, že toto právo bylo vyhrazeno věřiteli podstaty pro případ, že konkursní komisař nemůže sporné skutkové okolnosti rozřešiti, takže na pořad práva jest odkázán věřitel podstaty jen tehdy, když sporné skutečnosti nelze jinak zjistiti než v řízení sporném. Obdobně to platí o pohledávkách za podstatou, o jejichž jsoucnosti rozhodují správní úřady. V souzeném případě není však spornou pohledávka sama, poněvadž správce konkursní podstaty ji jako takovou nepopírá, nýbrž upírá jí jen povahu pohledávky za konkursní podstatou. Tu jde jen o otázku právní, kterou lze řešiti bezpečně i mimo spor. Pohledávky, o něž tu jde, jsou pohledávkami za podstatou podle § 49 čis. 1 konk. ř., poněvadž připadají na dobu po vyhlášení konkursu a týkají se podstaty. Neboť konkurs byl vyhlášen dne 17. července 1933 a splatné příspěvky k pensijnímu pojištění připadají na polovici srpna a na měsíc září 1933, tedy na dobu po vyhlášení konkursu. Na tom nic nemění, že správce konkursní podstaty hned po vyhlášení konkursu vypověděl zaměstnance, za něž příspěvky ty se mají platiti, ke dni 30. září 1933, neboť podle § 65, odst. 1 zákona ze dne 21. února 1929 čis. 26 Sb. z. a n. jest pojistné platiti po dobu, po kterou trvá smluvní služební poměr zakládající pojistnou povinnost, s výjimkou podle § 55, odstavec 2, o kterou však v souzeném případě nejde. Nebrání tomu ani okolnost, že vypovědění zaměstnanci nekonali ve výpovědní lhůtě žádných služeb ani pro úpadce, ani pro konkursní podstatu, poněvadž § 65, odst. 2 uvedeného zákona stanoví, že pojistné jest platiti dále, byl-li služební poměr dohodou zrušen tak, že zaměstnavatel poskytl zaměstnanci plat na dobu výpovědní lhůty, vzdav se zároveň jeho služeb. Výpověď daná správcem podstaty spadá do činnosti správy podstaty a proto příspěvky k pensijnímu pojištění za dobu od vyhlášení konkursu se týkají správy podstaty, takže vyslovený tu názor jest v souladu s rozhodnutím čis. 5097 Sb. n. s. Názor, že by věřiteli konkursní podstaty nepřislušel nárok na úrok z prodlení a na útraty upomínky, nemá v zákoně opory, neboť § 59 čis. 1 konk. ř. se netýká pohledávek za podstatou. Určení osmidenní lhůty k zaplacení není v rozporu se zákonem, poněvadž § 126, odst. 1 konk. ř. nařizuje uspokojení pohledávek konkursní podstaty bez jakékoliv lhůty, což nelze vyložiti jinak než tak, že mají býti zaplaceny ihned. Než přes to bylo napadené usnesení i usnesení konkursního komisaře zrušiti, poněvadž nebylo dosud zjištěno, zda konkursní podstata má po ruce dostatek prostředků k plnému zaplacení žádaných částek (§ 50 konk. ř.).

Čís. 15547.

Věřitel pozůstalosti (odkazovník) není oprávněn k rekursu proti usnesení, kterým nebylo povoleno oddělení pozůstalostního jmění podle § 812 o. z. ve prospěch jiného věřitele pozůstalosti.

Ani věřitel pozůstalosti, ani zákonný dědic, jenž se k pozůstalosti nepřihlásil, nejsou oprávněni k rekursu do zřízení kolisního opatrovníka pro pozůstalost ve sporu, v němž nejsou ani stranou, ani zástupcem strany.

Odkazovník nemá nárok, aby správa a obstarávání pozůstalosti byly přenechány přihlásivšímu se dědici, a nepřisluší mu v té otázce rekurs.

Jde o zmatečnost podle § 41, odst. 2, písm. g) (zák. č. 100/31), nebyla-li účastníkům pozůstalostního řízení dána příležitost, aby se prohlásili o návrhu na oddělení pozůstalosti.

Opatrovníkovi ustanovenému neujaté pozůstalosti přísluší i správa a zastoupení pozůstalosti. Přijetím dědické přihlášky na soud nezaniká o sobě úřad opatrovníka pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 29. října 1937, R I 1172/36.)

Rekursní soud

A. zrušil na rekurs:

1. pozůstalé vdovy a odkazovnice Augusty H. a pozůstalé dcery Anny W. usnesení pozůstalostního soudu, jímž bylo povoleno podle § 812 o. z. ve prospěch zůstavitelova syna Václava H. ml., který se dosud k pozůstalosti nepřihlásil, a pozůstalosti po předzemřelém synu zůstavitelově Dr. Rudolfu H. oddělení pozůstalosti, a uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Pozůstalá vdova v rekursu uplatňovala též, by správa a obstarávání pozůstalosti bylo přenecháno přihlásivšímu se dědici Bedřichu H. (rovněž synu zůstavitele Václava H. st.);

2. pozůstalé vdovy Augusty H. usnesení pozůstalostního soudu, jímž pozůstalostní soud zřídil pozůstalosti po Václavu H. ve sporu proti pozůstalé vdově kolisního opatrovníka Dr. L.;

3. přihlásivšího se syna zůstavitelova Bedřicha H. usnesení pozůstalostního soudu, jímž bylo povoleno oddělení pozůstalostního jmění, zamítnut jeho návrh, by mu byla podle § 145 nesp. pat. a § 810 o. z. přenechána správa pozůstalosti a dosavadní opatrovník pozůstalosti Dr. L. vzhledem na podanou jeho dědickou přihlášku zbaven svého úřadu, a uložil pozůstalostnímu soudu nové jednání a rozhodnutí;

B. nevyhověl rekursu:

1. zůstavitelova syna Václava H. ml. a pozůstalosti po předzemřelém synu Dr. Rudolfu W. do rozhodnutí pozůstalostního soudu, jímž byl opatrovník pozůstalosti po Václavu H. st. Dr. L. zbaven svého úřadu vzhledem na přijatou dědickou přihlášku Bedřicha H.

Nejvyšší soud odmítl odvolací rekurs Václava H. ml. do rozhodnutí rekursního soudu o návrhu pozůstalosti po Dr. Rudolfu H. na oddělení pozůstalostního jmění po zůstaviteli Václavu H. st. jakož i dovolací rekurs do výroku ad A 2; vyhověl jeho rekursu ve výroku A 1 a uvedené tam rekursy Augusty H. a Anny W. odmítl; nevyhověl jeho dovolacímu rekursu do rozhodnutí o rekursu Bedřicha H. ve výroku A 3,

vyhověl však jeho dovolacímu rekursu jakož i dovolacímu rekursu pozůstalosti po Dr. Rudolfu H. do rozhodnutí B 1, a výrok rekursního i pozůstalostního soudu v této části zrušil.

Důvody:

Dovolací rekurs zůstavitelova syna Václava H., jenž se doposud nepřihlásil za dědice, a proto s ohledem na uplatňování tvrzené pohledávky jest pouhým věřitelem pozůstalosti, třebaže jest i nepominutelným dědicem (rozh. čís. 10755 Sb. n. s.), jest nepřipustný, pokud napadá výrok rekursního soudu, jímž zrušil rozhodnutí prvního soudu o návrhu pozůstalosti po Dr. Rudolfu H. na oddělení pozůstalostního jmění podle § 812 obč. zák. ve prospěch tvrzené pohledávky této věřitelky, neboť zájmy jednoho pozůstalostního věřitele nikterak nevyžadují, aby oddělení pozůstalostního jmění bylo povoleno také ve prospěch jiného věřitele, jemuž samému jest ponecháno na vůli, zda a jak chce je vymoci také pro sebe. Stejně nepřipustným jest i jeho dovolací rekurs, pokud směřuje proti rozhodnutí rekursního soudu o rekursu pozůstalé vdovy proti zřízení kolisního opatrovníka ve sporu. Jako věřitel pozůstalosti, pokud se týče jako zákonný dědic, jenž se dosud k pozůstalosti nepřihlásil, není oprávněn domáhati se splnění domnělého nároku zůstavitele (rozh. čís. 7691 Sb. n. s.), tím méně přísluší mu vliv na to, kdo zastoupí žalující pozůstalost ve sporu, v němž není stranou ani zástupcem strany. Netřeba v tomto řízení řešiti otázku, jakým způsobem mohl by v oné rozepři hájiti svůj případný právní zájem na vítězství té které procesní strany. Právem však vytyká tento dovolací rekurent, že rekursní soud nebyl oprávněn přihlížeti k rekursům pozůstalé vdovy Augusty H. a zůstavitelovy dcery Anny H. proti povolení pozůstalostního jmění v jeho prospěch a proti zamítnutí návrhu přihlásivšího se dědice Bedřicha H. na přenechání správy a obstarávání pozůstalosti podle § 810 obč. zák. a § 145, odst. 1 nesp. pat. Obě rekurentky, jež uznaly pravost a platnost závěti, jsou odkazovnicemi a jako takové jen věřitelkami pozůstalosti; mohou mít právní zájem na rozhodnutí o jsoucnosti a výši pohledávky jiného věřitele, ale nejsou přímo zkráceny ve svých právech a také jejich právní zájmy nejsou dotčeny tím, že jinému věřiteli bylo povoleno oddělení pozůstalostního jmění od jmění dědicova: vždyť je účelem tohoto opatření zajistiti stav pozůstalostního jmění, aby nebylo sloučeno s jměním dědicovým, a aby tak mohlo sloužiti výhradně k uspokojení pozůstalostních věřitelů, kteří žádajíce o oddělení pozůstalosti zároveň pozbývají osobního ručení dědicova. Rovněž nemají odkazovnice nárok na to, aby správa a obstarávání pozůstalosti byly přenechány přihlásivšímu se dědici Bedřichu H. Slušelo proto usnesení rekursního soudu změnit v ten způsob, že se odmítá rekurs odkazovnic. Pokud si Václav H. ml. stěžuje na to, že rekursní soud vyhověl rekursu Bedřicha H., jest jeho dovolací rekurs bezdůvodným. Nelze souhlasiti s jeho názorem, že rekurs Bedřicha H. již podle § 50, odst. 4 zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n.

byl nepřipustný. Toto zákonné ustanovení vylučuje sice jakýkoliv opravný prostředek proti usnesením nařizujícím výkon nebo zajišťovací opatření; toto obmezení se však vztahuje pouze na případy uvedené v odst. II. a III. § 50 cit. zák., jestliže totiž soud první stolice, je-li podán rekurs proti jeho usnesení, přesto nařizuje okamžitý výkon napadeného usnesení neb činí k jeho provedení potřebná zajišťovací opatření k uvarování se nebezpečí v prodlení, pokud se týče k ochraně náležitavého zájmu veřejného, anebo jestliže soud druhé stolice vhodná zajišťovací opatření nařizuje před rozhodnutím o rekursu, ale nevztahuje se na taková usnesení prvního soudu, jež sice mají účel zajistiti zájem té které strany, k jejichž provedení však nebyla učiněna opatření podle 2. nebo 3. odst. § 50 nesp. ř. Rozhodnutí rekursního soudu není proto zmatečné, jak dovolací rekurent míní; naopak jest správným názor rekursním soudem zastávaný, že napadený výrok prvního soudu byl stížně zmatečností podle § 41, odst. 2 písm. g) zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. Podle § 812 obč. zák. mohou pozůstalostní věřitelé, odkazovníci nebo nepominutelní dědicové před odevzdáním pozůstalosti žádati o oddělení pozůstalostního jmění dědicova, jestliže se obávají, že by mohli býti ohroženi na své pohledávce sloučením pozůstalosti s jměním dědicovým. Jest proto především soudu osvědčiti, že navrhovatel jest osobou v § 812 obč. zák. uvedenou. Jde-li o pozůstalostního věřitele, nestačí ovšem pouhé podání žaloby (rozh. č. 4342 Sb. n. s.), ale stačí, bylo-li o žalobě mezitímním rozsudkem — třeba nepravoplatným — kladně rozhodnuto. Jinak stačí k povolení oddělení pozůstalosti podle § 812 obč. zák. motivované tvrzení oprávněného, že by jeho nárok mohl býti ohrožen sloučením pozůstalosti se jměním dědicovým; stačí tedy subjektivní, osobní obava věřitelova, jež nemusí býti osvědčena, ale motivována, což znamená, že nesmí býti pouze tvrzena, nýbrž musí býti konkrétně odůvodněna; důkazu nebo osvědčení objektivního ohrožení není zapotřebí, ledaže by dědic dokázal, že jest obava zřejmě bezpodstatná anebo ohrožení podle stavu věci vyloučeno. Z této právní povahy oddělení pozůstalosti podle § 812 obč. zák. plyne, že nejde o návrh, jež lze vyříditi bez slyšení odpůrcova. Platí proto i tu předpis § 18, odst. 2 nesp. ř., že účastníkům jest dáti příležitost, aby se o věci vyjádřili. To se však v projednávaném případě nestalo. Tím byla porušena zásada o nutnosti slyšení účastníků před rozhodnutím (§ 41, odst. 2 písm. g) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n.), pročež usnesení prvního soudu bylo právem zrušeno jako zmatečné. Opodstatněný jest však dovolací rekurs Václava H. ml. a pozůstalosti po Dr. Rudolfa H., pokud směřují proti tomu, že Dr. Jindřich L. byl zproštěn svého úřadu jako opatrovníka pozůstalosti bez újmy své funkce jako separačního opatrovníka. Dr. Jindřich L. byl dne 17. prosince 1935 pravoplatně ustanoven opatrovníkem neujaté pozůstalosti, k níž se tenkrát žádný dědic nepřihlásil. Rozsah jeho úřadu nutno posouditi podle §§ 78, 128 a 129 nesp. pat. Z § 129 cit. pat. vyplývá, že opatrovník pozůstalosti má také obstarati správu a zastoupení pozůstalosti. Dne 20. prosince 1935 přihlásil se sice zůstavitelův syn Bedřich H. podmíněčně za dědice ze zá-

věti a jeho dědická přihláška byla dne 21. prosince 1935 pravoplatně přijata na soud. Návrhu tohoto dědice na přenechání správy a obstarávání pozůstalosti však nebylo dosud vyhověno, takže přihlásivší se dědic doposud nemá možnosti správu vykonávati. Podle § 283 obč. zák. zaniká opatrovnictví teprve tehdy, když se skončí věci (záležitosti) opatrovníkovi svěřené, nebo když zaniknou důvody, pro které nemohl chrátněc své záležitosti obstarávati. Ježto úřad opatrovníka pozůstalosti, jak shora doličeno, zahrnuje v sobě nejen oprávnění zastupovati pozůstalost, nýbrž i výkon její správy, přihlásivšímu se dědici však v tomto případě správa pozůstalosti však ještě nebyla přenechána, neodpadl zde doposud důvod, pro který opatrovník byl zřízen a nelze ani tvrditi, že věc (záležitost) jemu svěřená byla už skončena. Jeho úřad tudíž nezaklíná tím, že dědická přihláška Bedřicha H. byla přijata na soud, bylo-li mu zároveň přenechání správy odepřeno. Správnosti tohoto výkladu nasvědčuje také ustanovení § 129, poslední věta nesp. pat., podle něhož takový opatrovník pozůstalosti potřebuje k určitým krokům schválení pozůstalostního soudu, který před jeho udělením podle toho, jak jest věc důležitá, vyslechne přihlásivší se dědice nebo jinak zúčastněné; z toho však vyplývá, že zákon sám má na mysli případy, v nichž opatrovník pozůstalosti vykonává svůj úřad dále, ačkoliv se dědic již k pozůstalosti přihlásil, takže jest míti za to, že pouhým přijetím dědické přihlášky na soud nezaniká úřad opatrovníka pozůstalosti. Soud první stolice nesměl proto opatrovníka pozůstalosti s ohledem na tuto dědickou přihlášku zprostiti jeho funkce a pokud se tak stalo s ohledem na jeho ustanovení podle § 812 obč. zák., zahrnující v sobě také správu pozůstalostního jmění podrobeného oddělení, měl rekursní soud jeho zproštění zrušiti, jakmile k rekursu Augusty H., Anny W. a Bedřicha H. zrušil zároveň napadené rozhodnutí prvního soudu o navrženém oddělení pozůstalosti podle § 812 obč. zák. Potvrdil-li však rekursní soud toto usnesení prvního soudu, jest jeho rozhodnutí nezákonné ve smyslu § 46, odst. 2 nesp. ř. a čl. V č. 1 zákona čís. 251/34 Sb. z. a n., pročež slušelo usnesení nižších stolic zrušiti.

Čís. 15548.

Nezbytným předpokladem předkupního práva podle § 11, odst. 4 zák. ze dne 7. srpna 1908 čís. 68 z. z. pro Čechy jest, že tu jsou spoludědici.

(Rozh. ze dne 29. října 1936, R I 1205/36.)

Rekursní soud vyloučil z odevzdací listiny výrok pozůstalostního soudu z moci úřední učiněný, že podle § 11, odst. 4 zák. ze dne 7. srpna 1908 čís. 68 z. z. pro Čechy »přísluší spoludědicům, a to v pořadí, v jakém jsou podle zákona povoláni k nástupnictví, po dobu 10 let od zůstavitelova úmrtí předkupní právo ke statku nebo jednotlivým jeho částem«, zrušiv zároveň nařízení poznámky této povin-

nosti, ježto prý zákon neobsahuje ustanovení, že toto obmezení disposičního práva přejímatelova nutno z úřadu pojmutí do odevzdací listiny a v pozůstalostním řízení nedošlo o tom k dohodě účastníků, naopak testamentární dědička odeprěla k tomu svůj souhlas.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu zůstavitelových dětí (nepominutelných dědiců) Josefa S-a a Anny S-ové.

Důvody:

Obmezení disposičního práva podle § 11, odst. 4 cit. zem. zák. nepředpokládá dohodu dědiců, naopak vyvěrá toto předkupní právo spoludědiců již ze zákona samého, takže jim přísluší, dokud se ho účinně nevzdali anebo zákonná lhůta pro ně stanovená nevypršela. Správně předpisuje proto i nařízení min. sprav. ze dne 28. února 1909 č. 3 m. v. (§ 15), aby toto předkupní právo bylo zjištěno v odevzdací listině, aby bylo zabezpečeno, že bude zároveň zapsáno do knih se zápisem vlastnického práva pro přejímatel statku. Přesto však nelze dovolacímu rekursu přiznati oprávnění. Jak ze znění předpisu § 11, odst. 4 cit. zem. zák. jasně vyplývá, jest nezbytným předpokladem uvedeného předkupního práva, že tu jsou vskutku spoludědici. Tomuto požadavku však není v projednávaném případě zadosti učiněno. Přejímatelkou jest pozůstalá vdova, jež se bezpodmínečně ze závěti přihlásila za dědičku. Ze zůstavitelových zletilých dětí však přihlásil se pouze jeden ze synů podmínečně za dědice ze zákona, ale jeho dědička přihláška byla pravoplatně odmítnuta. Dcery prohlásily, že se závěti nepokládají zkrácenými a jedná se proto pouze o povinné díly dalších dětí jako nepominutelných dědiců. Jako takoví však nejsou spoludědici testamentární dědičky, nýbrž podobně jako odkazovníci pouze věřiteli pozůstalosti (rozh. č. 10755 Sb. n. s.). Není-li tu však spoludědiců, nelze použití ani ustanovení § 11, odst. 4 cit. zem. zák. Výrok rekursního soudu odpovídá tudíž ve věci samé zákonu.

Čís. 15549.

K výkladu vládního nařízení čis. 250/35 Sb. z. a n.

Jaký vliv mají dlužnické úlevy podle uvedeného vládního nařízení na spory o pohledávkách podléhajících tomuto nařízení.

Poměr § 406 c. ř. s. k §§ 13 a 21 vládního nařízení čis. 250/35 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 29. října 1936, Rv I 2273/36.)

V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uvedl žalovaný mimo jiné, že jest zemědělcem, dovolává se ochrany vládního nařízení čis. 250/35 Sb. z. a n. První soud zrušil směnečný platební příkaz. Dovolací soud ponechal jej v platnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Pokud jde o vliv dlužnických úlev podle vládního nařízení č. 250/35 Sb. z. a n. na spory, je o tom různost mínění. V podstatě se vyskytují v tom směru troje názory. Podle jednoho z nich platí ustanovení tohoto vládního nařízení o úlevách i pro řízení ve sporech, takže soudce má již ve sporu zkoumati, zdali jsou splněny tvrzené předpoklady pro úlevy, pokud ještě nedospěly splátky vládním nařízením určené, pro tentokrát zamítnouti, jde-li o pohledávku nespornou. Je-li však pohledávka sporná, lze ji sice zažalovati, ale pouze žalobou určovací. Podle mínění některých zastánců tohoto názoru jest určovací žaloba přípustná v každém případě, ať již jde o pohledávku spornou či nespornou. Mínění druhé vychází z toho, že jmenované vládní nařízení se sporu vůbec netýká, nýbrž pouze řízení exekučního, takže procesní soud nemá ve sporu dbáti námitky žalovaného prýstící z tohoto vládního nařízení, a ovšem také nemá zjišťovati, zda jsou splněny předpoklady pro jeho použití na souzenou věc či nikoliv. Podle tohoto názoru má tedy procesní soud vynést rozsudek nehledě k úlevám, které dlužník může případně uplatňovati teprve v řízení exekučním, — a to vždy, ať jde o pohledávku spornou či nespornou. Zastánci třetího názoru hájí stanovisko jaksi zprostředkující. Podle nich má procesní soud na patřičnou námitku žalovaného zjišťovati před vynesením rozsudku, zda v tom kterém případě splněny jsou předpoklady tohoto vládního nařízení, a zjistil-li, že tomu tak jest, smí odsouditi žalovaného k placení, ale jen s doložkou »v rámci ustanovení tohoto vládního nařízení«. Dovolací soud jest názoru, že ustanovení uvedeného vládního nařízení o úlevách nemají vlivu na procesy jako takové, protože tento názor odpovídá doslovu a účelu těchto norem a vyhovuje nejlépe i potřebám praktického života. Ustanovení § 406 c. ř. s. o dospělosti není tomu názoru na překážku, poněvadž uvedené vládní nařízení rozlišuje ve svém § 13 splatnost pohledávky a závazek dlužníka k jejímu placení, a poskytuje úlevy při splácení upravuje pouze závazek dlužníka k placení již splatné pohledávky. Pro názor, že v takovém případě by měla býti žaloba zamítnuta jako předčasná, není vůbec opory ve jmenovaném vládním nařízení. Při výkladu jeho předpisů jest hleděti k tomu, že jde o ustanovení výjimečná. Nevylučuje-li jejich formulace každou pochybnost o jejich dosahu, vyžaduje jejich výjimečná povaha výklad omezující, tedy výklad, který by byl pro věřitele spojen s nejmenší újmou, ovšem pokud se tím nemaří účel vládního nařízení. Z ustanovení jeho § 21 plyne, že i pohledávka vybavená podle tohoto vládního nařízení, jsouc sporná, může býti zažalována. Již toto ustanovení vylučuje názor, že poskytnutí úlev opravňuje dlužníka, aby se domáhal zamítnutí žaloby jako předčasné, neboť tím by se mařil účel uvedeného § 21. Nelze však souhlasiti ani s názorem, že by byla přípustná jen žaloba určovací. Pro tento názor není ve vládním nařízení podkladu a předpisy §§ 19 a násl., jakož i předpisy o exekučních opatřeních (§§ 25 a násl.) mluví proti tomu, ježto úleva může také pomítnouti, pro kterýžto případ by věřiteli scházely vykonatelné exekuční

titul. Nemůže býti účelem právní úpravy, aby byl věřitel nucen tutěž pohledávku uplatňovati dvojným sporem. Názor o možnosti odsouzení jen s uvedenou doložkou je nejméně praktický. Jednak ukládá procesnímu soudu rozsáhlé a po případě obtížné zjišťování, jednak může se rozsudek s takovým výrokem státi pro věřitele bezcenným, když totiž nastane po jeho vynesení ztráta úlev podle § 19 nebo § 20 vlád. nař., v kterýchžto případech by byl věřitel zase nucen dlužníka znovu žalovati. Mimo to předpokládají § 3 a § 13 tohoto vládního nařízení, že dlužník jest zemědělcem, t. j. že jím jest právě v době, kdy dotčenou individuální úlevu uplatňuje, kterážto doba není totožnou s dobou vynesení rozsudku soudem první stolice. Byl-li tedy v době vynesení odsuzujícího rozsudku soudem první stolice žalovaný zemědělcem, ale přestal-li jím později býti, pozbyl tím ovšem i nároku na úlevy, pokud mu jako zemědělci příslušely. I v takovém případě by musel věřitel dlužníka znovu žalovati, aby si získal exekuční titul širší, než jest obsažen v rozsudku s uvedenou doložkou. Přičilo by se však spravedlnosti a požadavku procesní hospodárnosti, kdyby věřitel musel svou pohledávku dvakráte nebo dokonce ještě vícekrát zažalovati. Zažádá-li žalobce na základě pravoplatného odsuzujícího rozsudku o exekuci proti dlužníkovi, který má nárok na úlevy v rozsahu přesahujícím meze tohoto vládního nařízení, bude mít dlužník na vůli, aby se dovolal okolností, že je zemědělcem podle jeho § 1 a že jsou splněny i ostatní předpoklady pro poskytování úlev, a by je uplatňoval v exekučním řízení, neboť § 25 jmenovaného vládního nařízení na to přímo pamatuje. Není podkladu pro názor, že by tento § 25 počítal jen a výhradně s případy již rozsouzenými v době před jeho platností. Ovšem musí soud v řízení exekučním, hledíc k jeho oficiosnímu rázu a k velkým předpisům vládního nařízení č. 250/35 Sb. z. a n. (§§ 11, 13, odst. 4, 23, 26), i z úřadu k ustanovením tohoto vládního nařízení přihlížeti, jsou-li předpoklady pro jeho použití ze spisů zjevné. Z úlev tohoto vládního nařízení pomínul po 30. září 1936 podle jeho § 27 a čl. V vlád. nař. č. 258/36 Sb. z. a n. odklad exekuce, pokud nejde o zvláštní případy v posléze uvedeném ustanovení vyčtené. Z nezjišťování předpokladů pro nárok na úlevy jmenovaného vládního nařízení nižšími soudy nemůže tedy dovolatel odvozovati ani nesprávné právní posouzení věci, ani neúplnost řízení.

Čís. 15550.

Těž uznání pohledávky co do důvodu nesporné, avšak sporné co do výše může mít v zápětí přetržení promlčení.

(Rozh. ze dne 29. října 1936, Rv I 2286/34.)

Proti žalobě na zaplacení pohledávky z palmárního účtu namítla žalovaná její promlčení. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: První soud míní, že promlčení

pohledávky nenastalo proto, že ujednáním o 1½% odměny ze jmění pozůstalostního utvořen byl samostatný právní důvod, který nepodléhá tříletému promlčení podle § 1486 obč. zák., nýbrž pravidelnému promlčení třicetiletému. V tomto směru s ním soud odvolací nesouhlasí, ujednáním tímto nepřestává býti pohledávka žalobcova pohledávkou palmární a platilo by o ní promlčení podle § 1486 čis. 6 obč. zák. Avšak promlčení zde nenastalo z jiného důvodu, totiž, že pohledávka žalobcova co do důvodu, třeba ne co do výše, byla uznána při jednání dne 31. července 1926, čímž nastalo přerušení promlčení (srov. Sb. n. s. čis. 10369); pohledávka ta byla i později co do důvodu uznávána, pouze její výše byla popírána, takže promlčení pro toto uznání nebylo dokončeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ještě v dopise ze dne 20. ledna 1930 píše žalovaná osobně žalobci, že ví, že dluhuje ještě žalobci nějakou částku, že však žalobce opomínil palmární účet po projednání pozůstalosti opravití ve smyslu dohody s jejím bratrem a že také stran tohoto »saldá« počítá s jeho shovívavostí. Tento dopis lze jistě pokládati za uznání jediné sporné položky palmárního účtu žalobcova — paušální odměny — co do důvodu, a ježto žaloba byla podána u soudu dne 2. prosince 1931, bylo tím tříleté promlčení (§ 1486 čis. 6 obč. zák.) přetrženo podle § 1497 obč. zák. právě tak, jak již dřívějšími dopisy z roku 1927 a ústním vyjednáváním ze dne 31. července 1926 bylo přerušeno promlčení přede dnem 1. dubna 1928 (zák. čis. 47/25). Ve všech těchto případech stalo se uznání přímo k žalobci, a to buď žalovanou samou, anebo jejím zástupcem po případě jejím synem a zástupcem. Má sice žalovaná pravdu potud, že právní důvod nároku nikdy sporným nebyl, ale to nebrání tomu, aby svrchu zmíněné projevy její a jejích zástupců byly pokládány za uznání co do důvodu pohledávky sporné jen co do její výše, a již takové uznání stačí k přetržení promlčení (srov. rozh. č. 10369 Sb. n. s., jehož skutkový základ byl sice jiný, jež však uvedenou zásadu ve shodě s literaturou — srov. na příklad Ehrenzweig I, 1, § 133 a Klang IV., str. 668 — vyslovuje docela všeobecně).

Čís. 15551.

Přenesení poručení nad příslušníkem Polské republiky s našeho soudu na soud v cizině nepodléhá schválení nejvyšším soudem, nýbrž přenesení to se řídí čl. 10, odst. 3 smlouvy mezi republikou Československou a republikou Polskou čis. 5/26 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 29. října 1936, Nd II 106/36.)

Nejvyšší soud neschválil usnesení okresního soudu v J. o přenesení poručenské věci nezletilé Marie S. (polské státní příslušnice) na úřední soud v P. (Německo).

Důvody:

Ustanovení § 111, odst. 3 j. n. se vztahuje jen na poručenec nebo opatrovance, kteří mají státní občanství Československé republiky, a nikoliv i na příslušníky cizích států. Není proto nejvyšší soud oprávněn schvalovat usnesení, jímž tuzemský soud přenáší poručenství nad nezletilým cizozemcem na soud cizozemský. Ostatně jest nezletilá Marie S. příslušnicí Polské republiky a bylo by lze proto přenést poručenství nad ní na úřední soud v P. (v Německu) jen za předpokladů článku 10, odstavec 3 smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925 č. 5 Sb. z. a n. z roku 1926, to jest kdyby s tímto přenesením souhlasily úřady druhé smluvní strany podle platných tam předpisů. Nejvyšší soud není však povolán, aby do takového opatření příslušných úřadů republiky Polské zasahoval, a nejde proto o věc, která by podléhala schválení nejvyšším soudem.

Čís. 15552.

Zákon o soukromých zaměstnancích č. 154/34 Sb. z. a n.

Platem podle § 19, odst. 1 jest (u číšníka) rozuměti i stravu a zpro-pitné.

Zaměstnavatel není oprávněn propustiti zaměstnance pro onemoc-nění podle § 34 č. 4 předčasně ze služby, dokud ho nevyzval k ozna-movací povinnosti podle § 20, odst. 1.

(Rozh. ze dne 30. října 1936, Rv I 825/36.)

Žalobce uplatnil proti žalovanému dva nároky, a to jednak nárok na plat za dobu šesti neděl, v které nemohl konati práci pro nemoc (§ 19, první odstavec zákona č. 154/34 Sb. z. a n.), jednak nárok na náhradu platu (požitků) za řádnou výpovědní lhůtu (§ 37 zák. č. 154/34 Sb. z. a n.). První nárok byl zamítnut nižšími soudy, a to o d-volacím soudem proto, že žalobce neměl podle pracovní smlouvy proti žalovanému nárok na plat peněžité, nýbrž jen na stravu, které mu žalovaný nemohl poskytovat, když žalobce opustil T., který byl jeho pracovním místem. Pokud jde o druhý nárok, nebyl uznán dů-vodným proto, že žalobce nepodal žalovanému zprávu o svém onemoc-nění a že pro nemoc nemůže vykonávati práce.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a roz-hodnutí.

Důvody:

Podle § 9 zákona č. 154/34 Sb. z. a n. jest platem podle tohoto zákona úhrn zaměstnancových požitků, kterými mohou býti pevné pe-něžité služné, provise, podíly na zisku, zvláštní odměna (§ 16) nebo jiné peněžité nebo naturální požitky. Poněvadž ustanovením § 19 dotče-ného zákona byl žalobci zachován nárok na plat po dobu šesti neděl, tudíž nárok na všechny druhy jeho platu pracovní smlouvou stanovené, měl by žalobce nárok na stravu a zpro-pitné, kdyby bylo zjištěno, že nemohl konati práci v podniku žalovaného pro nemoc, pro kterou byl odkázán okresní nemocenskou pojišťovnou v T. k operativnímu léčení do P. mimo místo podniku. Odvolací soud měl se proto obíratí skut-kovým podkladem této části žalobního nároku, který byl žalovaným popřen, neboť žalovaný jej nepřipustil ani na soudě prvé stolice, ani na soudě odvolacím, před kterým opakoval svůj přednes učiněný u prvého soudu. Odvolací soud však o tvrzení žalobcově neučinil žád-ných zjištění. Pokud si odvolací soud osvojił zjištění prvého soudu, není ani v těchto zjištěních nic o nezpůsobilosti žalobcově pro nemoc konati práce vrchního číšníka u žalovaného, nýbrž v jeho rozsudku jest jen uveden obsah lékařského vysvědčení a obsah dopisu žalobcova ža-lovanému, aniž bylo zjištěno, kterou chorobou žalobce onemocněl, jak dlouho jeho onemocnění trvalo a zda ho činilo nezpůsobilým konati práce vrchního číšníka. Není proto věc zralá k rozhodnutí již proto, že se nedostává skutkových zjištění, která jsou nutná, aby věc mohla býti posouzena s právního hlediska (§ 35, druhý odstavec zá-kona č. 131/31 Sb. z. a n.). V novém jednání bude nutno zjistiti cho-robu žalobcovu, její trvání a zda byla příčinou nezpůsobilosti žalobcovy konati práce vrchního číšníka u žalovaného podle smlouvy s ním sje-dnané, neb aspoň nějaké náhradní práce, které žalobce mohl jako vrchní číšník v podniku žalovaného vykonávati. Kdyby byla zjištěna správnost tvrzení žalobcova, že byl pro nemoc nezpůsobilý konati práci vrchního číšníka nebo náhradní práce mu příslušející, byl by po právu žalobní nárok na stravu a zpro-pitné za tu dobu, po kterou byl žalobce nemocen nebo nejvýše za dobu šesti neděl nehledíc k tomu, zda byl v této šesti-nedělní lhůtě propuštěn čili nic. Pokud jde o nárok na náhradu požitků za řádnou výpovědní lhůtu právem žalobce uplatňuje, že žalovaný nebyl oprávněn ho propustiti, neoznámil-li své onemocnění. Podle § 34 č. 4 zákona č. 154/34 Sb. z. a n., přísluší zaměstnavateli právo k předčas-nému propuštění zaměstnance, jestliže zaměstnanec nevyhoví bez nále-žitého důvodu, ač byl k tomu zaměstnavatelem vyzván, do tří dnů ozna-movací povinnosti uložené mu v § 20, odst. 1 téhož zákona nebo žádosti zaměstnavatelově o lékařské potvrzení podle téhož zákonného ustano-vení. Žalovaný však žalobce vůbec nevyzval, aby mu oznámení o cho-robě učinil, ani aby chorobu svou osvědčil podle § 20 zákona č. 154/34 Sb. z. a n., a to ani, když obdržel dopis žalobcův, ani dříve, kdy byl oprávněn vyzvati žalobce podle § 20 zákona č. 154/34 Sb. z. a n. na jeho starou adresu v T. Poněvadž to žalovaný opomínal, nebyl oprávněn

propustiti žalobce podle § 34 č. 4 zákona č. 154/44 Sb. z. a n. pro neoznámení onemocnění. Avšak žalovaný uplatnil ještě druhý důvod pro předčasné propuštění žalobce, neboť popřev žalobní údaje přednesl, že žalobce nekonal službu po takovou dobu, že si musel vzít jiného vrchního číšníka, a také tento svůj přednes opakoval na soudě odvolacím, čímž se dovolával pro předčasné propuštění žalobce rovněž důvodu § 34 č. 4 zákona č. 154/34 Sb. z. a n., že žalobce bez řádně odůvodněné překážky nekonal práce po značnou dobu. Odvolací soud měl se proto obírat tímto důvodem předčasného propuštění žalobce, který žalovaný uplatnil v osmidenní lhůtě § 35 zákona č. 154/34 Sb. z. a n., neboť žalobce ještě v době propuštění nekonal práce u žalovaného a teprve dopisem ze dne 5. prosince 1935 mu sdělil příčinu nekonání práce, po jehož dojití ho žalovaný již dne 9. prosince 1935 propustil. Jinakým způsobem než sdělením žalobcovým se nemohl žalovaný dříve o příčině nekonání práci přesvědčiti, ježto žalobce nebyl v T. Odvolací soud ne učinil skutková zjištění, kterých je třeba pro rozhodnutí o žalobním nároku na náhradu požitků za řádnou výpovědní lhůtu, a není proto věc zralá k rozhodnutí ani v této části (§ 35, druhý odstavec zákona č. 131/31 Sb. z. a n.). V novém jednání bude nutno zjistiti, z jaké příčiny nekonal žalobce práci u žalovaného, jak o tom již byla svrchu řeč. Bude-li zjištěno, že žalobce byl skutečně tak nemocen, že nemohl službu konati jako vrchní číšník a že nemohl konati v podniku ani žádné náhradní služby vrchního číšníka, a že tato jeho nezpůsobilost trvala až do 9. prosince 1935, nemohl býti žalovaným předčasně propuštěn pro nekonání sjednaných služeb a měl by nárok na náhradu požitků za řádnou výpovědní lhůtu. Tento nárok by se podle § 37 zákona č. 154/34 Sb. z. a n. vztahoval na náhradu za stravu i zproptné, jejichž hodnotu by po případě bylo zjistiti znaleckým posudkem, a při stanovení výše této náhrady po případě použití ustanovení § 273 c. ř. s. Kdyby bylo zjištěno, že žalobce nebyl celou šestinedělní dobu § 19 zákona č. 154/34 Sb. z. a n. nezpůsobilý k práci, a zejména že již před 9. prosincem 1935 mohl konati práci vrchního číšníka nebo náhradní práce v podniku žalovaného mu příslušející, bylo by od té doby, kdy se stal k práci způsobilým, pokládati nekonání práce v podniku žalovaného za řádně neodůvodněné a žalovaný by byl oprávněn předčasně propustiti žalobce, kdyby zároveň hledíc k povaze jeho podniku bylo za to míti, že žalobce neodůvodněně nekonal službu po dobu podle okolností dosti značnou.

Čís. 15553.

Práce v závodě květinářském podléhají zákonu čís. 91/18 Sb. z. a n.; povolení práce přes čas podle § 6 cit. zák. nemohlo býti nahrazeno nařízením mistodržitele pro království České čís. 69/13 z. z. čes.

(Rozh. ze dne 30. října 1936, Rv I 2346/36.)

Žalobce se domáhá na žalované majitelce zahradnického závodu náhrady za práce přes čas v neděli konané, opíraje svůj nárok jednak o předpis zák. č. 91/18 Sb. z. a n., jednak o bezdůvodné obohacení. V závodě bylo pracováno v neděli na základě vyhlášky mistodržitele pro království České čís. 69/13 z. z. čes., podle níž byla práce v květinářských závodech povolena i v neděli. Nižší soudy žalobě nevyhověly majice za to, že žalobce byl i za práce přes čas podle úmluvy odměněn paušální odměnou.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce ještě v dovolání opírá žalobní nárok na náhradu za práci přes čas jednak o ustanovení zákona č. 91/18 Sb. z. a n., jednak o bezdůvodné obohacení žalované firmy. Odvolací soud rozhodoval sice o žalobním nároku s obou právních hledisek, avšak učinil tak na nedostačném skutkovém podkladě, což žalobce v dovolání vytýká a dovozuje, že z nařízení mistodržitele pro království České ze dne 8. listopadu 1913 č. 69 z. z. ještě neplynulo, že žalované firmě bylo povoleno konati v neděli práce přes čas. Žalobce připustil ve sporu, že žalované firmě bylo v roce 1913 úředně povoleno, aby provozovala květinářství i v neděli. Ježto zákon o osmihodinové době pracovní ze dne 19. prosince 1918 č. 91 Sb. z. a n. nabyl účinnosti dnem 11. ledna 1919, nemohlo povolení k nedělnímu provozování květinářství dané v r. 1913 nahraditi povolení práce přes čas předepsané zákonem č. 91/18 Sb. z. a n. Poněvadž odvolací soud nezjistil, zda žalovaná firma měla úřední povolení k práci přes čas podle § 6 zákona č. 91/18 Sb. z. a n., nemohl pokládati za přípustnou úmluvu o úhrnkové odměně žalobce za práci přes čas a jeho závěr o tom byl předčasný. Věc není zralá dosud k rozhodnutí, neboť odvolací soud nemůže přezkoumati vůbec přípustnost dohody o úhrnkové mzdě. Bylo proto věc vrátiti odvolacímu soudu. V novém jednání bude nutno především doplniti přednesy stran, zda práce přes čas byla žalované povolena podle zákona č. 91/18 Sb. z. a n. Bude-li to zjištěno, bude tím dán již také podklad pro přípustnost dohody o úhrnkové odměně práci přes čas. Žalobce sice uplatňuje, že dohoda se žalovanou učiněná se nevztahovala na odměnu za práce přes čas v neděli, avšak z písemné dohody se žalovanou firmou sjednané plyne, že žalovaná firma prohlásila k žalobci, že se mu nedostane odměny za práci přes čas a že bude míti týdenní plat 330 Kč, kteroužto nabídku žalobce přijal dav tím najevo, že souhlasí s odměnou 330 Kč týdně, i když bude konati práci přes čas. Poněvadž obě strany byly odborníky v obchodě květinářském, není důvodu pro předpoklad, že jedné z nich nebylo známo, že v tomto živnostenském oboru se pracuje i v neděli, a není tudíž ani důvodu k předpokladu, že žalobce sjednává mzdou za veškerou svou práci u žalované firmy nemohl myslet na odměnu také za nedělní práci přes čas. Dohodu o výši mzdy mezi žalobcem a žalovanou

firmou sjednanou nelze pokládati ani za vzdání se nároku na odměňování práce přes čas žalobcem, neboť žalobce neprohlásil v dohodě, že se vzdává nároku na zaplacení práce přes čas, nýbrž že se spokojuje úhrnkovou odměnou za všechny práce, tudíž i za práce přes čas zákonem dovolené. Kdyby tudíž bylo zjištěno, že žalovaná měla povolení podle zákona č. 91/18 Sb. z. a n., aby ve svém podniku pracovala přes čas, nebyl by nárok žalobcův opodstatněn. Zjistí-li se, že žalovaná firma neměla tohoto úředního povolení pro práci přes čas, byla by dohoda podle § 879 obec. zák. obč. nicotná a bylo by pak nutno zjistiti, zda a jakou práci žalobce konal přes čas, kolik hodin a jaká odměna za tuto práci přes čas by byla přiměřená. Kdyby se v celkové odměně nebylo žalobci dostalo odměny i za práci přes čas, o čemž si bude možno utvořití úsudek po zjištění přiměřené mzdy za práci osmihodinnou, byl by nárok žalobní svým důvodem po právu pro neodůvodněné obohacení žalované firmy nedělní prací žalobce a bylo by žalobci přiznati náhradu škody, jejíž výši by odvolací soud určil po provedení znaleckého důkazu případně za použití § 273 c. ř. s.

Čís. 15554.

I. Pre pôsobnosť dôverných zamestnaneckých odborov v súkromných železničných podnikoch neplatí zákon o závodných výborech č. 330/1921 Sb. z. a n., ale výnos min. železnic č. 1060/1920.

II. Železničný podnik nepotrebuje ku zmenám zamestnaneckých miezd súhlasu dôverného výboru zamestnancov.*)

(Rozh. z 30. októbra 1936, Rv III 730/36.)

Žalovaná súkromná železničná dráha snížila jednostranne plat svojich zamestnancov bez príbrania dôverných zamestnaneckých odborov. — Žalobník, zamestnanec žalovanej, domáhal sa žalobou zaplatenia 43.817 Kč 62 h, o čo bol jeho pôvodný plat snižený. Všetky tri sudy žalobu zamietly, najvyšší súd z týchto

dôvodov:

Podle § 56 zák. čl. XVII:1914 mohou se železnice ve svých služebních řádech uchýliti od předpisů tohoto zákona se svolením ministra obchodu — nyní železnic — jen potud, pokud opatření jejich služebních řádů nejsou v rozporu se zákonem, nýbrž jej doplňují nebo stanoví pro zaměstnanectvo příznivější služební podmínky.

Úpravu služebního platu ponechává zákon zaměstnavateli (1. odst. § 25), proto platový regulativ, i když snižuje platy železničních zaměstnanců, nepřiči se zákonu.

Obmezuje se proto spor v dalším na otázku, zda platová úprava může se státi platně jen za součinnosti zamestnaneckého výboru — vý-

*) Srovnej: Úr. sb. č. 1979, 2092.

boru důvěrníků —, jak to tvrdí žalobce, či samostatně železničním podnikem, jak to tvrdí žalovaná dráha.

Nesprávným je v tom ohledu názor dráhy, že výnos min. železnic z 1. července 1920 čis. 1060/Pres. vztahuje se na soukromé železnice jen, pokud jde o zřízení důvěrnických sborů zaměstnaneckých, jinak však že platí pro ně zákon o závodních výborech čis. 330/1921 Sb. z. a n., neboť přiči se ustanovení zákona čis. 330/1921 (§ 2), jímž bylo nařízeno, že dosavadní důvěrnické sbory v železničních podnicích zůstávají i nadále v činnosti a kde dosud zřízeny nebyly, zřídí se dle zásad platných u státních drah.

Tímto ustanovením nejen došla zákonného uznání instituce dosavadních důvěrnických výborů již dříve zřízených a cit. min. výnosem organizačně upravených u státních drah, ale zároveň rozšířena na všechny železniční podniky — i ty, které neprovozuje stát —, a to podle zásad platných u státních drah.

Podle tohoto předpisu zákona mají výbory železničního zaměstnanectva u každé — i soukromé — dráhy stejnou působnost, to jest tu, jak upravena výnosem min. žel. 1060/1920, je tudíž spornou otázkou — po součinnosti zaměstnanectva při platové úpravě — rozhodnouti podle oboru působnosti důvěrnického výboru vyměřeného výnosem 1060/1920.

V otázce mzdy přiznává § 3 důvěrnickému výboru také součinnost, avšak jen tak, že výbor spolupůsobí při dozoru na provádění a dodržování mzdových smluv. Výboru je tedy vyhrazen jen dozor na mzdové ustanovení, nikoli však součinnost se zaměstnavatelem při úpravě mzdy a tak samostatnost železničního podniku v tomto směru daná mu § 25 zák. čl. XVII:1914 zůstala i po vydání zákona čis. 330/1921 Sb. z. a n. a výnosu min. žel. 1060/1920 nedotčena. Proto je i jednostranné vydání platového regulativu ve shodě se zákonem.

Odchylné vývody dovolací žádosti jsou mylné.

Žalobci byla mzda patřící mu podle původní smlouvy i pozdějších úprav dráhy, jak zjištěno, zaplacená, neprávem domáhá se doplatků a proto žaloba byla právem zamítnuta.

Čís. 15555.

Platenie, ktoré učinil úpadca svojmu osobnému veriteľovi — v šesťmesačnej dobe, počítanej podľa 4. odst. § 34 a 2. odst. § 2 konk. por., a behom vyrovnacieho pokračovania, predchádzevšieho pred konkurzným pokračovaním (2. odst. § 2 konk. por.) — na pohľadávku, tiež zaistenú záložným právom na nehnuteľnostiach úpadcu, v rámci krycej hodnoty, ktorú toto záložné právo pre pohľadávku poskytovalo, nie je takým právnym úkonom, ktorému možno odporovať podľa § 34 odst. 1 č. 2 konk. por.

(Rozh. z 30. októbra 1936, Rv IV 48/36.)

Žalovaná strana bola osobnou veriteľkou firmy T. a svoju pohľadávku mala zaistenú záložným právom na jej nehnuteľnostiach. Firma T. na túto pohľadávku platila v rámci krycej hodnoty, ktorú toto záložné právo pre pohľadávku poskytovalo. Na firmu T. bol uvalený konkurz a správca jej konkurznej podstaty domáhal sa žalobou proti žalovanej strane súdneho výroku, že platby, ktoré učinila firma T. na pohľadávku žalovanej strany čiastočne v šesťmesačnej dobe, počítanej podľa 4. odst. § 34 a 2. odst. § 2 konk. por., a čiastočne behom vyrovnacieho pokračovania, ktoré predchádzalo pred konkurzným pokračovaním, sú bezúčinné voči konkurznej podstate a žalovaná strana je povinná zaplatiť konkurznej podstate to, čo na svoju pohľadávku od firmy T. v tejto dobe dostala. Súd I. stolice žalobe vyhovel, odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobu zamietol.

Na jvyšší súd dovoláciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

Žalovaná strana v dobe odporovaných platení bola aj osobnou veriteľkou firmy T. a mala nárok aj na oddelené uspokojenie, lebo mala vložené na nehnuteľnosti úpadkyne po výšku 320.000 Kč s prísl. záložné právo, ktoré mohla aj v konkurze uplatniť. Táto jej vložená pohľadávka aj s príslušenstvami bola a je úplne zabezpečená záložným právom; žalujúcou stranou odporované a úpadkyňou učinené platby boli konané — čiastočne v šesťmesačnej dobe, predchádzavšej pred započatím vyrovnacieho pokračovania, a čiastočne v dobe vyrovnacieho pokračovania, týkajúceho sa úpadkyne — o vyrovanie, vedené proti úpadkyňi, na túto pohľadávku žalovanej strany, dotyčne ktorej má právo na oddelené uspokojenie podľa § 12 a 51 konk. por.

Je síce pravda, že žalovaná strana nemusí vystúpiť len hypotekárnu žalobou, ale ako osobná veriteľka mohla žalovať aj o zaplatenie, preca však s hľadiska § 34, odst. 1, bodu 2 konk. por. jej právo na oddelené uspokojenie možno posudzovať iba tak, že mohla dosiahnuť uspokojenia dotyčne celej svojej pohľadávky z majetku, na ktorý má zvláštne uspokojovacie právo, z iného — na pomerne uspokojenie konkurzných veriteľov slúžiaceho — majetku úpadkyne, na ktorý nemá právo na zvláštne uspokojenie a mohla prijať platenia účinené úpadkyňou v tejto dobe, keby tým neboli konkurzní veritelia ukrátení.

V tomto prípade sporné platby nemôžu byť na úkor konkurzných veriteľov, lebo tým, že ich žalovaná strana prijala, nezmenšil sa majetok úpadkyne, pretože platbami sa zmenšila pohľadávka žalovanej strany, oprávnenej na oddelené uspokojenie, a protihodnota týchto poskytnutí ostala v majetku úpadkyne v nehnuteľnosti, ktorá sa oslobodila od hypotekárneho dlhu a príslušenstiev v tej čiastke, ktorá bola vyrovaná platbami učinými úpadkyňou.

Platby učinené úpadkyňou zrejme v kritickej dobe pre žalovanú stranu na jej pohľadávku, dotyčne ktorej má nárok na oddelené uspo-

kojenie a ktorá je týmto úplne aj s príslušenstvami krytá, mohli by privodiť zmenšenie konkurzného majetku a tak aj poškodenie konkurzných veriteľov, keby majetková hodnota, o ktorú sa zvýšil konkurzný majetok platbami učinými úpadkyňou, nezodpovedala tej protihodnote, ktorú reprezentujú úpadkyňou učinené platby.

Žalujúca strana však to netvrdí a netvrdí ani, že hodnota predmetu zálohu nekryla a nekryje pohľadávku žalovanej strany, resp. aj jej vyplatenú časť, a ani to že by žalovaná strana nemohla dostať uspokojenia zo zálohu, — ba uznáva, že zálohom je žalovaná strana na svoju pohľadávku a prísl. úplne krytá.

Preto je správne právne stanovisko odvolacieho súdu, že napadnutými platbami neboli a nemohli byť konkurzní veritelia ukrátení, čo však je všeobecnou podmienkou odporovacej žaloby, a to aj žaloby, podanej podľa bodu 2, odst. 1 § 34 konk. zák.

Pri tom je správne právne stanovisko odvolacieho súdu, že žalovaná strana hoci je aj osobnou veriteľkou dotyčne svojej pohľadávky úplne krytej zálohom na oddelené uspokojenie, nie je konkurznou veriteľkou, a preto v medziach jej oddeleného práva úpadkyňou učinené a ňou prijaté platby nie sú odporovateľné podľa hore cit. zákonného ustanovenia.

Toto zákonné ustanovenie chráni zásadu: »par conditio creditorum«, ktorá voči konkurzným veriteľom neprichádza v úvahu, keď ide o platenie na pohľadávku veriteľa na oddelené uspokojenie oprávneného, ktorý je dotyčne svojej pohľadávky úplne krytý a učinenej platbe odpovedajúca protihodnota ostane v majetku úpadcu na pomerne uspokojenie konkurzných veriteľov.

Preto najvyšší súd zamietol dovoláciu žiadosť ako bezzákladnú.

Čís. 15556.

Platnosti převodu majetku, jenž případně Československému státu z úpravy majetkových podstat nositelů pensijního pojištění podle čl. 275 mírové smlouvy St. Germainské na Všeobecný pensijní ústav, nelze odporovati pro nedostatek platného titulu. Čl. 42 úmluvy čís. 60/26 Sb. z. a n. obsahuje všeobecné a zásadní ustanovení o všech pohledávkách, pokud přešly na Československý stát nebo osobu jím určenou.

Běh promlčecí lhůty pro nárok Všeobecného pensijního ústavu na zaplacení dlužných anuit v Kč z hypotečních pohledávek, které naň přešly od Všeobecného pensijního ústavu pro zřízence ve Vídni, začal se teprve působností úmluvy čís. 151/29 Sb. z. a n.

Uzavřením úmluvy o Všeobecném pensijním ústavu pro zřízence ve Vídni dne 29. března 1924 pozbyl Vídeňský pensijní ústav oprávnění nakládati s pohledávkou, jež měla podle této úmluvy připadnouti Československému státu, třebaš citovaná úmluva nabyla účinnosti až v roce 1929.

Všeobecný pensijní ústav pro zřízence ve Vídni poskytl žalované akciové společnosti Hel.-Imp.-Hotel ve Vídni, nyní v K. (Československá republika), na základě dluhopisu ze dne 4. prosince 1913 hypotekární zápůjčku ve výši 2,500.000 rak. uh. korun, z níž dlužník, t. j. Hel.-Imp.-Hotel byl povinen platiti 5½% úroky pololetně předem vždy 2. ledna a 2. července každého roku. Zápůjčka měla býti umořena šedesáti pololetními anuitami splatnými vždy 2. ledna a 2. července každého roku ve výši 84.632 Kč 27 h pololetně, v kteréžto pololetní anuitě jest již také zahrnuta úroková splátka z dlužného kapitálu. Zápůjčka byla zajištěna vkladem zástavního práva v příslušné vložce pozemkové knihy kat. obce K. (Čs. republika). Na základě čl. 275 mírové smlouvy St. Germainské byla mezi republikou Československou a republikou Rakouskou uzavřena dne 29. března 1924 úmluva o Všeobecném pensijním ústavu pro zřízence ve Vídni. Dle čl. I, lit. B čís. 3 této úmluvy přešla uvedená hypotekární zápůjčka na Československou republiku ke dni 31. prosince 1922 obnosem, který byla žalovaná dlužna Všeobecnému pensijnímu ústavu pro zřízence ve Vídni ke dni 31. prosince 1922, t. j. částkou 2,200.060 Kč 09 h, a dle § 177, odst. 8 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. dále do vlastnictví Všeobecného pensijního ústavu v Praze. Žalovaná od 2. ledna 1923 ujednané anuity 84.632 Kč 25 h pololetně neplatila ani Všeobecnému pensijnímu ústavu ve Vídni, ani žalujícímu Pensijnímu ústavu v Praze. Proti žalobě na zaplacení poskytnuté zápůjčky ve výši propočtené ke dni 31. prosince 1931 namítla žalovaná promlčení části pohledávky tvrdíc, že úmluva mezi Čs. republikou a republikou Rakouskou z 18. června 1924 o Všeobecném pensijním ústavu ve Vídni uzavřená nabyla vnitrostátní působnosti teprve zák. čís. 151/29 Sb. z. a n., do kteréžto doby byl prý vlastníkem té hypotéky Všeobecný pensijní ústav ve Vídni, který vzhledem na zákon čís. 60/26 Sb. z. a n. měl možnost uplatňovati uvedenou pohledávku v čs. korunách, takže od 22. března 1926, kteréhožto dne nabyl zákon čís. 60/26 Sb. z. a n. účinnosti, běží prý 3letá doba promlčení pro anuity a úroky ve smyslu § 1480 obč. zák., takže 14 anuit za dobu od 2. ledna 1923 do 1. července 1929 ve výši 1,184.851 Kč 07 h jest promlčeno a ze zbývajících částky per 338.328 Kč 20 h lze účtovati jen 6% úroky z prodlení, t. j. 25.389 Kč 66 h. Avšak ani tu není žaloba opodstatněna, neboť žalujícímu ústavu nedostává se aktivní legitimace ke sporu, poněvadž v době podání žaloby byl jako hypotekární věřitel zapsán Všeobecný ústav ve Vídni. Nižší soudy uznaly podle žaloby částkou 2,042.120 Kč a zamítly žalobu, pokud jde o částku 82.854 Kč, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalovaná přiznává, že knihovní zápis, jímž byla převedena hypoteka Všeobecného pensijního ústavu ve Vídni na žalující pensijní ústav, nabyl během sporu v první stolici moci práva, a již tato okolnost by postačila sama a sobě k odůvodnění aktivní legitimace žalujícího ústavu. Mimo to však zákon č. 26/29 Sb. z. a n. mluví v § 178, odst. 8 v českém, t. j. autentickém znění, o tom, že majetek, jenž případně z těchto úprav na československý podíl, přejde do vlastnictví Všeobecného pensijního ústavu, který s účinností od 1. ledna 1919 přejme pojistné břímě vyplývající z tohoto započtení,

mluví tedy o budoucím připadnutí majetku žalujícímu ústavu a stanoví závazek k převodu z tohoto majetku a nelze dojíti také dle toho k názoru, jaký zastává žalovaná, že zákon ten nemůže býti považován za upravení převodu majetkových hodnot od každého státu převzatých, poněvadž pozdější úmluva čís. 151/29 převod těchto hodnot vyhrazuje, a že tedy zažalovaná pohledávka nepřešla na žalující ústav. K námitce promlčení čl. 42 úmluvy čís. 60/26 stanoví: »Když vůbec a pokud přejdou pohledávky podle zvláštní úmluvy sjednané provedením úmluvy St. Germainské vzniklé ve starých rakousko-uherských korunách formálně na republiku Československou nebo na osobu jí určenou, musí býti dluh československými dlužníky zaplacen v poměru 1 stará koruna rovná se jedné koruně československé«. Teprve po této době tedy bylo možno požadovat dluh v československých korunách. Nemohl proto Všeobecný pensijní ústav ve Vídni požadovati od žalované placení v Kč, nýbrž mohl požadovati tak československý erár teprve podle zákona čís. 26/29 a úmluvy čís. 151/29 a není zde proto promlčení.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

d ů v o d e c h :

V pozemkové knize byl převod sporné pohledávky na žalující ústav zapsán usnesením okresního soudu v K. dne 28. července 1932, tedy ještě přede dnem 30. července 1932, kdy byla podána žaloba. Toto usnesení nabylo moci práva za sporu ještě před vynesením rozsudku v první stolici. Platnosti převodu nelze odporovati pro nedostatek platného titulu, neboť podle osmého odstavce § 177 zák. č. 26/29 Sb. z. a n. »přejde do vlastnictví pensijního ústavu majetek, který případně Československému státu z úpravy majetkových podstat nositelů pensijního pojištění podle čl. 275 mírové smlouvy St. Germainské. Tento přechod majetkových podstat nastal teprve podle úmluvy čís. 151/29 Sb. z. a n. ratifikované dne 23. července 1929. Zákon čís. 26/29 Sb. z. a n. obsahuje dispositivní ustanovení o majetku, který teprve později podle mezinárodní úmluvy měl připadnouti Československému státu, což mohl učiniti proto, že v době vydání zákona byla mezinárodní úmluva již sjednána, avšak nebyla ještě ratifikována, a nenabyla tedy působnosti ani mezi státy smluvními, ani v republice Československé samé. Avšak okamžikem, kdy se tak stalo (kdy byla uveřejněna úmluva čís. 151/29 v Sbírce z. a n.), uskutečnil se přechod majetku a tedy též sporné pohledávky na žalující stranu, a v důsledku toho byl pak v pozemkové knize k návrhu Československého státu (min. sociální péče) vyznačen převod sporné hypotekární pohledávky na žalující ústav. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (Sb. n. s. čís. 10327, 8468, 6631, 6512 a j.) jest předpoklad právní ochrany nároku, zejména i oprávnění ke sporu, posuzovati podle doby vynesení rozsudku. Ustanovení o zcizení předmětu sporu (§ 234 c. ř. s.) nepadá tu na váhu, jak odůvodnil nejvyšší soud v rozhodnutí ve Sb. n. s. čís. 10327. Aktivní legitimace žalobcova je

tedy opodstatněna. Pokud jde o otázku promlčení, schvaluje dovolaci soud právní závěr odvolacího soudu. Podle čl. 42 úmluvy čís. 60/26 Sb. z. a n. měl nárok na plnění v korunách československých — a právě o tento nárok jde — pouze nový věřitel, byl-li jím stát nebo osoba jím určená. Podle závěrečného zápisu k této úmluvě (viz bod druhý) platí ustanovení článku 42 i o hypoteční pohledávce Všeobecného pensijního ústavu pro zřizence ve Vídni proti žalované akciové společnosti. Čl. 42 nerozlišuje jednotlivé platební závazky, dobu jejich splatnosti a jednotlivé věřitele, nýbrž obsahuje všeobecné a zásadní ustanovení o všech pohledávkách, pokud přešly na Československý stát nebo osobu jím určenou. Podle tohoto ustanovení musí být dluh (celý dluh) zaplacen dlužníkem v korunách československých. Jde však o to, kdy se mohl žalující ústav domáhat zaplacení dluhu v československých korunách na žalované firmě, a pro řešení této otázky rozhoduje, že úmluva ze dne 29. března 1924 nabyla mezinárodní působnosti až dnem 14. srpna 1929 a v Československém státu účinnosti publikací ve Sbirce zákonů a nařízení dne 19. října 1929. Před tím nemohl Československý stát ani žalující ústav podat s úspěchem žalobu na zaplacení dlužných anuit v korunách československých a nemohl tudíž započítí běh promlčecí doby. Žaloba byla podána dne 30. července 1932, takže neuplynula tříletá promlčecí lhůta ani od 14. srpna 1929, ani od 19. října 1929, a netřeba se zabývatí otázkou, zda jest promlčecí lhůtu počítatí od působnosti mezinárodní či vnitrostátní. Neopodstatněný jest názor, že Všeobecný pensijní ústav pro zřizence ve Vídni mohl po 22. březnu 1926 sám žalovatí o zaplacení dlužných anuit v korunách československých. Vždyť úmluva o Všeobecném pensijním ústavu pro zřizence ve Vídni byla uzavřena již dne 29. března 1924 a podle ní měla sporná pohledávka připadnoutí Československému státu valutou ke dni 31. prosince 1922. Uzavřením této úmluvy pozbyl tudíž Vídeňský pensijní ústav oprávnění nakládatí se spornou pohledávkou a měl povinnost odevzdatí ji Československému státu podle stavu k uvedenému datu, pročež nemohl po 29. březnu 1924 disponovatí s pohledávkou a zejména ji žalobou vy-
máhatí, třebas citovaná úmluva nabyla účinností až v roce 1929.

Čís. 15557.

Předpisy zákona čís. 204/32 (vlád. nař. čís. 252/33) Sb. z. a n. vztahují se i na zaměstnance hospodářských podniků obecních.

(Rozh. ze dne 31. října 1936, Rv-I 1929/36.)

Srovnej Sb. n. s. čís. 14825.

Žalobkyně byla zaměstnána v hospodářském podniku žalované obce jako smluvní úřednice. Žalobou domáhá se výplaty vánoční remunerace za rok 1934 a částečně za rok 1935 tvrdíc, že nárok na ni jí vznikl proto,

že v podniku, v němž byla zaměstnána, bylo dlouholetou zvyklostí vyplácetí zaměstnancům podniku vánoční remuneraci a že také ona sama v předcházejících letech vždy dostávala remuneraci, jejíž výši žalovaná nepopřela. Proti žalobě namítla žalovaná též, že žalobkyni nepřísluší požadovaný nárok vzhledem k zákazu vyslovenému v zákoně čís. 204/32 Sb. z. a n., což žalobkyně popřela tvrdíc, že se uvedený zákon na ni jako zaměstnankyni obecního podniku hospodářského nevztahuje.

Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

V § 23 zák. čís. 204/32 Sb. z. a n. (stejně v § 26 cit. nařízení čís. 252/33 Sb. z. a n.) je stanoveno, že ustanovení zákona platí obdobně pro zaměstnance veřejnoprávních korporací a ústavů uvedených v § 212 (1) platového zákona čís. 103/26 Sb. z. a n., a tento zákonný předpis ustanovuje, že služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací a ústavů, na něž se vztahuje § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n. nesmějí přesahovatí míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních i rodinných poměrů. Ustanovení § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n. se týká podle svého doslovu zaměstnanců zemí, žup, fondů a ústavů jimi spravovaných a zaměstnanců okresů a obcí, fondů a ústavů jimi spravovaných, jakož i jiných veřejných korporací a ústavů. Tím, že hospodářský podnik obce byl zapsán do obchodního rejstříku jako zvláštní firma, nepřestal býti částí obecního majetku, i na takové podniky se vztahují předpisy obecního zřízení (Sb. n. s. čís. 13862, 5971 a j.) a zaměstnanci hospodářského podniku obce náležejí k obecním zaměstnancům uvedeným v § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n., při čemž jest poznamenatí, že žádný ze svrchu dotčených předpisů nerozlišuje zaměstnance ustanovené k obstarávání úkolů veřejných a zaměstnance sjednané pro obor soukromohospodářský. Neodůvodněný je dovolatelčín poukaz na zdánlivý rozdíl v doslovu §§ 1 a 212 (1) zák. čís. 103/26 Sb. z. a n., z nichž první mluví o úřednících a zřizencích ve státních úřadech, ústavech, fondech a podnicích státních a státem spravovaných, kdežto poslední o zaměstnancích veřejnoprávních korporací a ústavů, na něž se vztahuje § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n. Z této stylisace odchylky nelze nic vyčístí pro názor dovolatelčín, ježto v § 1 jsou jen uvedeny jednotlivé skupiny státních zaměstnanců, na které se bezprostředně vztahuje ustanovení platového zákona čís. 103/26 Sb. z. a n., a žalobkyně není státní, nýbrž obecní zaměstnankyní uvedenou v §§ 212 (1) platového zákona čís. 103/26 Sb. z. a n., a z tohoto předpisu nelze vyčístí omezení, že se týká jen takových zaměstnanců veřejnoprávních korporací, jež možno naroveň klástí státním zaměstnancům, na něž podle § 1 zák. bezprostředně platí ustanovení platového zákona, a nikoli též takových, které by bylo srovnávatí se zaměstnanci, o kterých mluví § 210 platového zákona.

Nárok nevinné rozlučené manželky na zadostiučinění podle § 1266 obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. října 1936, Rv I 2145/36.)

Žalobkyně, jejíž manželství se žalovaným bylo rozlučeno z viny žalovaného, se domáhá na žalovaném podle § 1266 o. z. zadostiučinění placením měsíční renty. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zákon přiznává v § 1266 obč. zák. rozlučené bezvinné manželce nárok na náhradu škody, když jí skutečně utrpěla tím, že následkem rozluky ušla jí výživa a že, pokud nemá, pokud se týče nemůže si za ni opatřit jiné dostatečné náhrady. Názor ten nemůže být po právní stránce ztotožňován s manželčím nárokem na poskytování jí výživného podle § 91 obč. zák., třebaže může být dle okolností případu s ním obsahově totožným. Podmínky tohoto nároku na odškodnění jsou také jiné nežli podmínky nároku na výživné. Vždyť rozlučená manželka rozlukou škodu vždy utrpět ani nemusí. Její škoda nemusí také spočívat v hodnotě ušlého výživného, když podle okolností může rozlukou nabýt třeba zase i výhod zbavujíc se povinnosti přispívat manžel ve smyslu § 92 obč. zák. svou prací v domácnosti a tomu pod. Při stanovení náhrady manželce podle § 1266 obč. zák. jest přihlížeti také i k tomu, co nevinná manželka jest případně nyní s to samostatnou prací si vydělávati a jest jí proto náhradu za skutečnou ušlou jí výživu stanoviti jen v té výši, pokud se jí nedostává výživy z vlastního výdělků. Nepřichází tu proto v úvahu zejména ani hledisko § 91 obč. zák., že manžel jest povinen k výživě manželky bez ohledu na její vlastní výdělečné zdroje. V souzeném případě namítal žalovaný, že žalovaná rozlukou manželství žádnou škodu neutrpěla. Uplatňoval, že rozlukou nepřišla o výživné, ježto za manželství na její výživu vůbec ničím nepřispíval, že žalobkyně za manželství stejně jako před ním i po něm vždy se sama vyživovala z vlastních prostředků a příjmů a že naopak ona celým svým téměř dvojnásobným služebním platem, než jaký měl žalovaný, přispívala do společné pokladny, kterou za manželství se žalobkyně měli, takže tím přispívala ona sama na výživu žalovaného částkou téměř 450 Kč měsíčně. Toto břemeno že jí rozlukou odpadlo a že může nyní celého svého platu používat pro sebe, takže by navrácení ve stav, který byl za manželství, znamenalo naopak její finanční poškození, že žalobkyně i za manželství obstarávala si všechny své potřeby vždy sama, hradila náklady na společnou domácnost, pokud jaké byly, a také zejména i nájemné z bytu vždy sama platila. Rozhodným tedy

v souzeném případě je, zda žalobkyně utrpěla rozlukou ve skutečnosti určitou konkrétní škodu a zda je následkem rozluky na tom hospodářsky hůře, než na tom byla za manželství. Mylně má proto odvolací soud za to, pokud zcela všeobecně uvádí, že žalobkyně by rozlukou utrpěla jinak škodu, kdyby žalovaným nebyl uspokojen její nárok na zadostiučinění podle § 1266 obč. zák., který spatřuje za jsoící důvodem po právu již vyslovením rozluky z výhradné viny žalobcovy a zániku nároku na výživné a pokud na tento nárok pohlíží jako na ekvivalent zaniklé povinnosti žalovaného, aby žalobkyně ve smyslu § 91 obč. zák. vyživovala, a to třebaže by se tak za manželství skutečně ani nedálo a třebaže žalobkyně naopak sama vzhledem na větší své příjmy větší částkou na domácnost přispívala. Pro úsudek, vzešla-li žalobkyně rozlukou skutečně nějaká hospodářská újma, a jaká, chybí v důvodech napadeného rozsudku odvolacího soudu vůbec potřebné skutkové zjištění, poněvadž zejména nebylo přihlíženo k námitkám uplatňovaným žalovaným, takže nemůže být napadený rozsudek s hlediska shora naznačeného spolehlivě přezkoumán.

Čís. 15559.

Soudy nemohou přezkoumávati po stránce věcné disciplinární nálezy vydané proti obecním úředníkům (ustanoveným u obce podle předpisů vl. nař. čís. 113/26 Sb. z. a n.).

Vládní komisař jest oprávněn k vydání propouštěcího nálezu.

(Rozh. ze dne 24. října 1936, Rv I 2090/36.)

Srovnej: Sb. n. s. čís. 2670, 5911, 4690, 6494, 14691.

Žalobce přednesl, že byl zaměstnán u žalované obce ve služebním postavení podle vl. nař. čís. 113/26 Sb. z. a n. a že byl ze služeb obce propuštěn vládním komisařem na základě kusého a zmatečného disciplinárního řízení. Tvrdě proto, že jeho služební poměr nadále trvá, domáhá se na žalované obci zaplacení dlužného služebního platu. Prvý soud žalobu zamítl, odvolací soud jí částečně vyhověl vycházeje z právního názoru, že může disciplinární nález resp. rozhodnutí vládního komisaře učiněné na základě provedeného disciplinárního řízení přezkoumávati i věcně.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání, uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Podle vlastního svého přednesu byl žalobce ustanoven podle vl. nařízení č. 113/26 Sb. z. a n. Proto jest jeho služební poměr posuzovati podle ustanovení tohoto nařízení. Vstoupiv do služeb žalovaného města podle tohoto nařízení podrobil se již tímto vstupem také ustanovením tohoto nařízení, upravujícím řízení při disciplinárních trestech podle

§ 49 cit. nař., a dále i ustanovením o suspensi a o disciplinárním propuštění (§§ 51 a 52 cit. nař.). O tom, co pokládati sluší za dostatečný důvod k propuštění zaměstnance, rozhodují výhradně na základě uvedených ustanovení s hlediska hmotného práva obecní orgány k tomu povolané a jim nadřízené úřady správní, nikoli však soudy. Nález propouštěcí jest totiž pokládati za úkon veřejnoprávní moci, obci příslušející. Takovýmto nálezem je tedy soud vázán při posuzování jeho po stránce hmotné a nelze mu prováděti důkazy o tom, zda žalobce skutečně se prohřešil proti služebním povinnostem. Toliko, pokud jde o stránku formální, lze nález přezkoumati, totiž byly-li zachovány formální náležitosti pro provedení disciplinárního řízení platné (§ 49) (srov. rozh. č. 11895, obdobně i rozh. č. 2630, 5911, 4690 Sb. n. s.). Podle zjištění nižších soudů byl žalobce obeslán k výslechu a byl také po sdělení mu četnického oznámení podrobně o obsahu jeho vyslechnut vyšetřujícím komisařem, podal též svým obhájcem písemné vyjádření o skutcích za vinu mu daných, byli i další svědci slyšeni a podle výsledků celého disciplinárního řízení byl pak nálezem vládního komisaře propuštěn a nález žalobci doručen. Dovolací soud schvaluje právní názor, že slova v § 49, odst. 3 cit. nař. »o ústním jednání se sepíše protokol« naznačují jen, že o výslechu jednotlivých osob za vyšetřování, jež se koná ústně (§ 49, odst. 2 cit. nař.), má býti sepsán protokol. Vládní komisař byl v tomto případě oprávněn k vydání propouštěcího nálezu, ježto šlo jen o opatření běžné správy bez zásahu do majetkového stavu obce a jeho podstaty (obdobně rozh. č. 6494 Sb. n. s.). Je-li tomu tak, stalo se propuštění dovolatele formálně bezvadně a jest proto i soud jím vázán.

Čís. 15560.

K čl. 126 obch. zák.

I bezvýsledná předchozí berní exekuce stačí.

Pokud stačí i vážný pokus o mobilární exekuci.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1936, R I 1183/36.)

Prvý soud povolil vymáhajícímu věřiteli — Československému státu — exekuci zabavením práva, jež povinnému jako veřejnému obchodnímu společníkovi veřejné obchodní společnosti Sch. přísluší, zejména na vydání podílu na jmění společenském v případě zrušení společnosti, vydáním záповědi povinnému, aby se jakéhokoliv nakládání se zabaveným právem zdržela a vydání záповědi veřejné obchodní společnosti Sch., aby povinnému ze zabaveného práva ničeho neplnila. Rekursní soud k rekursu poddlužníka exekučnímu návrhu nevyhověl. Důvody: Podle čl. 119 obch. zák. má společenské jmění v první řadě sloužiti k uspokojení věřitelů společnosti a exekuce může býti vedena na podíl dlužníkův teprve tehdy, když byl podán důkaz, že exekuce vedena na soukromé jmění společníkovo zcela aneb částečně zůstala bez-

výsledná. Vymáhající strana však důkazu takového nepodala, předložila pouze příkaz berního úřadu k výkonu mobilární exekuce. Tato správní exekuce zůstala však bezvýsledná, neboť podle osvědčení městského úřadu obsaženého v relaci berního vykonavatele na příkazu samém, dlužník v D. nebyl a není hlášen. Z toho plyne, že exekuce podle čl. 126 obch. zák. nezůstala bezvýsledná proto, že by snad zde nebylo dostatečného jmění k uspokojení pohledávky vymáhajícího věřitele, nýbrž proto, že vymáhající věřitel vedl exekuci proti dlužníkovi v místě, kde nikdy nebydlil a nebydlí, tudíž exekuce neměla a nemohla míti nikdy úspěchu, neboť tím byly porušeny stěžejní zásady § 54, odst. 1 a 3 ex. ř. Poněvadž návrhu na povolení exekuce zabavením práva dlužníkova, zejména na vydání podílu na jmění společenském v případě zrušení společnosti, schází nutný předpoklad podle § 126 obch. zák., neměl první soud exekuci povolit.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podmínkou povolení exekuce na vydání tak zvaného vypořádacího — likvidačního — podílu podle čl. 126 obch. zák. veřejného společníka jest, aby soukromý věřitel společníkův provedl na soukromé jmění společníkovo bezvýsledně exekuci. Rekursní soud v souzeném případě vychází ze zjištění, že vymáhající věřitel provedl sice správní exekuci vůči povinnému bezvýsledně, že však při tom byly porušeny stěžejní zásady § 54 č. 1 a 3 ex. ř., protože byla vedena exekuce proti povinnému v místě, kde nikdy nebydlil a nebydlí. S názorem rekursního soudu nelze souhlasiti. Šlo především o berní exekuci proti daňovému dlužníkovi, jež může býti vymáhána exekucí berní nebo exekucí soudní (§ 343 zák. č. 76/27 Sb. z. a n.), a úřad zakročivší v tomto případě o exekuci berní byl k tomu podle § 345 příslušný. Vymáhající věřitel mohl v tomto případě předpokládati, že daňový dlužník, jenž jest veřejným společníkem tuzemské společnosti, která v tuzemsku obchody provádí, může míti v tuzemsku jiné ještě movité jmění mimo předmět, na nějž se vede tato exekuce, třebaže v tuzemsku nebydlí, a proto se vážně pokusil o mobilární exekuci (§ 346, odst. 2 téhož zákona). Selhal-li tento pokus, a zůstala-li tato exekuce bez výsledku, splněna byla přece zákonná náležitost pro vedení exekuce na vydání vypořádacího podílu povinného podle čl. 126 obch. zák. Vymáhající věřitel tento předpoklad v exekučním návrhu nejen tvrdil, nýbrž i doložil spisy bezvýslednou berní exekuci. Čl. 126 obch. zák. nerozlišuje mezi exekucí soudní a exekucí berní, a hledí k předpisům §§ 368, 369 zák. č. 76/27 Sb. z. a n. nelze pochybovati o rovném jich postavení. Poněvadž pak vymáhající věřitel označil v návrhu i další okolnosti uvedené v § 54 č. 1, 2, 3 ex. ř., neměl první soud příčiny nevyhověti návrhu, a pokud rekursní soud vycházející z jiného právního názoru na věc návrh zamítl, neposoudil věc po právní stránce správně.

Čís. 15561.

K otázce potřeby opakovati důkazy v odvolacím řízení.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1936, Rv I 2638/34.)

V dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu uplatňoval žalovaný jako vadu řízení též, že odvolací soud neopakoval důkazy provedené před prvním soudem, k čemuž byl povinen, ač se jinak neuchýlil od skutkového zjištění prvního soudu, když odvoláním byla napadena správnost hodnocení těchto důkazů prvním soudem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Pod dovolacím důvodem vadnosti řízení uplatňuje dovolatel názor, že odvolací soud, i když se neodchýlí od skutkových zjištění procesního soudu, musí opakovati důkazy, jichž hodnocení bylo v odvolání napadeno, ježto podle § 498, odst. 1 c. ř. s. má odvolací soud položit za základ svého rozhodnutí výsledky jednání a provedených důkazů, v procesních spisech prvního soudce a v rozsudku první stolice najisto postavené, uplatňovanými odvolacími důvody nedotčené. Dovolatel se dovolává v té příčině názoru vysloveného v Horově »Odvolání«, str. 82, v Ottovi III, str. 38, v Kleinových »Vorlesungen«, str. 45 a v Neumannově komentáři k §§ 488 a 498 c. ř. s. a vytýká, že odvolací soud, i když převzal skutková zjištění prvního soudu, neopakoval důkazy v první stolici provedené po případě je nedoplňl. Názoru tomu nelze přisvědčiti. § 498 c. ř. s. nařizuje jen, že odvolací soud má položit za základ svému rozhodnutí skutková zjištění nedotčená odvolacími důvody, ale tím nevylučuje, že je může odvolací soud položit za základ rozhodnutí, jsou-li podle jeho názoru napadána bezdůvodně, bez opakování důkazů. Podle § 488, odst. 1 c. ř. s. může odvolací senát, když toho jest třeba pro rozhodnutí o návrzích odvolacích, opakovati nebo doplniti provedení důkazů v první stolici již vykonané. Podle toho musí odvolací soud, je-li uplatněn a proveden odvolací důvod nesprávného hodnocení důkazů, přezkoumati důkazové hodnocení prvního soudu, jak se podle procesních spisů jeví, a shledá-li pochybnosti prvního soudu, jest nejen oprávněn, nýbrž i povinen, aby, pokud je toho třeba k vyřízení odvolacích důvodů, nařídil potřebné opakování a doplnění provedených důkazů, avšak zda a pokud je toho třeba, jest zůstaveno volné úvaze odvolacího soudu. Neměl-li odvolací soud, přezkoumajav procesní spisy v mezích odvolacích důvodů a návrhů, pochybnosti o správném hodnocení důkazu prvním soudem a přiklonil-li se k němu, nebylo třeba, aby důkazy ty opakoval, a jest tím vázán i soud dovolací. Taková byla stálá praxe bývalého nejvyššího soudu ve Vídni (srovn. rozh. ve sbírce Glaser-Ungrově n. ř. č. 5779, 5838, 6610, 6653, 6747 a 6846) a taková je též stálá praxe našeho nejvyššího soudu (rozh. 7338 Sb. n. s. a

četná jiná neuveřejněná rozhodnutí). V souzeném případě přezkoumal odvolací soud pečlivě napadené hodnocení důkazů prvního soudu, jak se jevílo podle procesních spisů, odůvodnil, proč nemá pochybnosti o správnosti onoho hodnocení, a převzal skutková zjištění prvního soudu, a nebylo proto třeba, aby důkazy provedené v první stolici opakoval nebo doplňoval, a dovolací soud je tím vázán.

Čís. 15562.

Ručení kontrolujícího šéflékaře nemocenské pojišťovny vůči pojištěnci.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1936, Rv I 2640/34.)

Žalobce se domáhá na žalovaném kontrolujícím lékaři okresní nemocenské pojišťovny náhrady škody tvrdě, že ho žalovaný uznal práce schopným, což mělo v zápětí, že žalobci nebyly již placeny nemocenské příspěvky a že nebyl již lékařsky ošetřován, a dále, že žalovaný tak učinil bez prohlídky žalobce, následkem čehož prý žalobce mající emphysem a srdeční chorobu, byv uznán práce schopným, nemohl se šetřiti, a teprve tím se stalo, že chorobný jeho stav se stal trvalým. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný jednal se žalobcem jen jako šéflékař okresní nemocenské pojišťovny. Tato používala jeho služeb, aby zjistila podmínky nároků příslušejících pojištěncům vůči ní podle § 95-I zák. č. 221/24 Sb. z. a n., používala ho tedy při plnění svých povinností jako pomocníka. Jestliže by v této funkci porušil nějak své povinnosti, ručil by za to jen pojišťovně, nikoli však přímo žalobci, s nímž nebyl v žádném právním poměru a s nímž jednal jen jako pomocník pojišťovny, proti které uplatňoval žalobce nárok na dávky nemocenského pojištění. Přímo by ručil žalobci jen tehdy, kdyby se byl proti němu dopustil nedovoleného činu, t. j. jednání nebo opominutí, které se přiči objektivnímu právu nebo speciální normě. Takovým činem není o sobě ani podání posudku, třeba nesprávného, nemocenské pojišťovně, který měl býti podkladem pro její rozhodnutí o nároku žalobcově na nemocenské, ani doporučení, aby se žalobce podrobil operaci, neboť ani tu nejednal žalovaný se žalobcem přímo, podáváje onen posudek jako předpoklad § 1300 obč. zák., nýbrž stále jako šéflékař nemocenské pojišťovny vůči této. Ze žalovaný nařídil provedení operace, nebylo dříve tvrzeno, jest tedy nepřipustnou novotou (§ 504, odst. 2 c. ř. s.). Dříve bylo předneseno, že žalovaný

naléhavě doporučil operaci, ale i tu nejde o vědomě nesprávnou diagnosu nebo posudek (§ 1295, odst. 2 obč. zák.). O ustanovení § 1300 obč. zák. se nemůže žalobce opřít, poněvadž žalovaný vůbec s ním nejednal jako ošetřující lékař, nedal mu radu za odměnu. Nebylo pak ani tvrzeno, že vědomě dal radu škodlivou. Jestliže bylo rozhodnutí okresní nemocenské pojišťovny nesprávné následkem postupu žalovaného, poskytoval mu zákon čís. 221/24 Sb. z. a n. prostředky k obraně.

Čís. 15563.

Rozhodnutí pojišťovny o přístupu k Svazu pojišťoven podléhá schválení zemského úřadu politického; předpisy čís. 238/14 a 239/14 ř. z. nebyly v tomto směru derogovány předpisem § 6 čís. nař. čís. 6/17 ř. z.

Schválení zemského politického úřadu, týkající se přístupu pojišťovny k Svazu pojišťoven, případně rozhodnutí ministra soc. péče podle posl. odst. čl. XIX. zák. čís. 268/19 Sb. z. a n. nemůže být nahrazeno ani jiným aktem příslušného nebo i nadřízeného úřadu, v němž by bylo lze spatřovati schválení (příkázání) mlčky, ani skutečným výkonem práv a povinností vyplývajících z členství Svazu pojišťoven.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1936, Rv I 2641/34.)

Správní komise žalující okresní nemocenské pojišťovny oznámila žalované Jednotě nemocenských pojišťovacích ústavů, že vypovídá členství a vystupuje ze svazu. Na to žalovala žalovaná žalobkyní u rozhodčího soudu Jednoty pojišťovacích ústavů na zjištění neplatnosti této výpovědi svazového poměru a na zaplacení příspěvků za léta 1925 až 1927. Rozhodčí soud vyhověl žalobě výrokem, o jehož neplatnost jest nyní žalováno proto, že nebylo žádné rozhodčí smlouvy po případě že rozhodčí smlouva byla neplatná, že rozhodčí soud překročil hranice svého úkolu a že rozhodčí výrok jest v rozporu s předpisy donucovacího práva. V prvním směru uvedla žalující, že individuální rozhodčí smlouva nebyla mezi stranami uzavřena. Rozhodčí soud byl svolán žalovanou podle § 25 jejích stanov. Tyto stanov. se vztahují jen na členy žalované, žalující však nikdy nebyla členkou žalované, poněvadž její usnesení ze dne 23. května 1917 o tom, že přistoupí k svazu, nebylo učiněno předepsanou dvoutřetinovou většinou a nedostalo se mu také potřebného schválení zemského úřadu politického jako úřadu dohlédacího, jež nemohlo být nahrazeno konkludentními činy, obzvlášť ne tím, že žalující byla vedena ve statistikách v ministerstvu sociální péče. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Prvý soud správně dovodil, že rozhodnutí o přístupu k žalovanému svazu, které by podle § 4 stanov žalované příslušelo valné hromadě žalující pojišťovny, připadlo podle § 1 čís. nař. ze dne 6. září 1914

čís. 238 ř. z. po případě podle § 1 zák. z 30. prosince 1917 čís. 524 ř. z. v době mimořádných poměrů vyvolaných válkou představenstvu žalující pokladny. Rovněž správně poukázal k tomu, že podle § 1 nař. min. vnitra ze 7. září 1914 čís. 239 ř. z. jest k platnosti takového usnesení potřebí schválení zemského politického úřadu. Schválení takové nebylo výslovně uděleno. Názor prvního soudu, že tento nedostatek výslovného schválení byl nahrazen konkludentním jednáním, jest právně mylný. Ani citovaným nařízením ministerstva vnitra, ani jinými normami zákonnými nelze tento názor prvního soudu odůvodnit. Schválení úřední, jak ho vyžaduje § 1 cit. nař., jest akt správního úřadu, pro který platí zvláštní předpisy, dle nichž vyžaduje se určité formy a jest schválení mlčky dané přípustné jen v určitých případech zákonem stanovených. Na úřední emanace nelze použití ustanovení § 863 obč. zák. ani tehda, jestliže úřad jest stranou dle občanského práva, tím méně jestliže jde o výhradně správní akt. Tomuto názoru svědčí judikatura nejvyššího soudu, zejména rozh. čís. 7247, 9833, 10097 Sb. n. s. Jest také poukázati na to, že nebyl to zemský politický úřad, nýbrž ministerstvo sociální péče, jež ve svých statistikách vede žalující jako členu žalované; proto nelze v tomto jednání spatřovati konkludentní čin zemského úřadu politického, který dle § 1 cit. nař. jest povolán k schválení usnesení, o které šlo. Žalovaná se dále dovolává zákona ze dne 15. května 1919 čís. 268 Sb. z. a n., podle něhož jsou nemocenské pokladny povinny býti členy některého svazu. Avšak dle téhož zákona má rozhodnouti valná hromada, ke kterému svazu se pokladna má přihlásiti, a když se tak v 6 měsících nestane, určí ministr sociální péče svaz, jehož členem se má pokladna státi. V tomto směru však strany procesní nepřednesly nic, a z pouhé normy zákonné nelze vyvozovati, že žalující pokladna se stala členem žalované svazu; vždyť dle zákona se mohla státi členem také jiného svazu a že by byl určen svaz žalovaný buď valnou hromadou žalující nebo ministrem sociální péče, to ani tvrzeno nebylo. Také v tomto případě nutno vyžadovati výslovného rozhodnutí ministrova, a v pouhé okolnosti, že ministerstvo (nikoliv ministr) sociální péče vede ve svých statistikách pokladnu jako členu žalované jednoty, nelze spatřovati žádané rozhodnutí ministra sociální péče. Ze všech těchto důvodů jest uznati, že usnesení ze dne 23. května 1914 postrádá schválení politického úřadu zemského a proto není platné. V důsledku toho nestala se žalující pokladna členem žalované svazu, takže stanov. tohoto svazu neplatí pro žalující pokladnu, nejde tu o žádný poměr svazový a nemůže býti příslušným rozhodčí soud dle § 25 stanov žalované. Tím jest dán předpoklad § 595 čís. 1 c. ř. s. a rozhodčí výrok sluší uznati za bezúčinný. **Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.**

Důvody:

Odvolací soud nepoužil mylně ustanovení čl. XIX. zákona čís. 268/19 Sb. z. a n. zaujímaje stanovisko, že se vyžaduje výslovného rozhodnutí ministra sociální péče o určení svazu, jehož členem má se pokladna státi,

nerozhodla-li valná hromada o přístupu k svazu. Toto stanovisko není v rozporu se zněním zákona, jak se dovolatelka mylně domnívá. Citované ustanovení třeba správně vykládati tak, že ministr sociální péče — je-li dána podmínka tam určená — rozhodne z úřední povinnosti, a odvolací soud ani nevycházet z opačného stanoviska. Slova »nutno vyžadovati výslovné rozhodnutí ministrovo« v rozsudku odvolacího soudu znamenají, že k tomu, aby byla žalobkyně po zákonu členem svazu, i v tomto případě je zapotřebí výslovného rozhodnutí ministra sociální péče. Právní vývody dovolatelky, že je nesprávné rozlišovati mezi »ministrem« a »ministerstvem«, pro řešení sporné právní otázky nemají rozhodujícího významu. Ze správnosti právního stanoviska, že je zapotřebí výslovného rozhodnutí ministra sociální péče o přikázání pokladny k některému svazu, plyne, že jest nerozhodným, pokládá-li se vedení statistických seznamů za úkon ministra nebo ministerstva. Nelze přisvědčiti právním vývodům dovolatelky, že rozhodnutí o přístupu k svazu ze dne 23. května 1917 nepodléhalo schválení zemského politického úřadu. Sama skutečnost, že žalující strana byla jednou ze zakladatelek žalovaného svazu, nenahrazuje schválení a ve faktickém výkonu členství nelze spatřovati okolnost relevantní pro posouzení platnosti rozhodnutí žalující strany o přístupu k žalovanému svazu. Je-li toto rozhodnutí pro chybějící náležitost správního aktu schválení neplatné, nemůže býti tato neplatnost zhojena tím, že si zájemníci nepovšimli neplatnosti a jednali nehlídce na onen nedostatek. Dovolává-li se žalovaná strana toho, že schválení stanov žalovaného svazu obsahuje implicitě i schválení rozhodnutí o přístupu, dlužno zdůrazniti, že o stanovách žalovaného svazu mohlo býti vyneseno platné usnesení i bez přístupu žalující pokladny, tedy ani o schválení implicitě nemůže býti řeči, nehlédě k tomu, že jen výslovné schválení může býti uznáno za platné. Mýlí se žalovaná jako dovolatelka, zastávajíc v dovolání právní stanovisko, že cís. nařízením ze dne 4. ledna 1917 čis. 6 ř. z. — a to podle ustanovení 2. odst. VIII čl. tohoto nařízení — pozbyly účinnosti předpisy cís. nař. ze dne 6. září 1914 čis. 238 ř. z. a nař. min. vnitra ze dne 7. září 1914 č. 239 ř. z. a že proto schválení rozhodnutí žalující pokladny o přístupu k svazu nepodléhalo schválení zemského politického úřadu. Podle citovaného odstavce cís. nař. 6/17 ř. z. pozbyly účinnosti jen předpisy, jež jsou v rozporu s ustanovením tohoto nařízení, tento rozpor však nejenže není dán, ale ustanovení těchto nařízení se navzájem doplňují. Čl. IV cís. nař. čis. 6/17 ř. z. v prvním odstavci předpisuje, že k rozhodnutí o přístupu k svazu resp. o sloučení ve svaz jest zapotřebí rozhodnutí valné hromady nemocenské pokladny; nařízení čis. 238 a 239/14 ř. z. však stanoví podmínky, za nichž lze nahraditi rozhodnutí valné hromady nemocenských pokladen po dobu mimořádných poměrů vyvolaných válečným stavem rozhodnutím představenstva. Schválení zemským politickým úřadem bylo tedy náležitostí platnosti rozhodnutí žalující nemocenské pokladny o přístupu k žalovanému svazu, vždyť jde o rozhodnutí představenstva, jak již bylo dovedeno. Byl-li by však správný právní názor žalované, nedala by se ovšem z toho dovoditi platnost onoho rozhodnutí, vždyť podle čl. VIII cís. nař. 6/17 ř. z. je zapo-

třebí rozhodnutí valné hromady a nestačí rozhodnutí představenstva. Žalovaná správně cituje sice předpis čl. XIX zák. ze dne 15. května 1919 čis. 268 Sb. z. a n., podle kterého jsou nemocenské pokladny povinny býti členy některého svazu nemocenských pokladen, mylně dovozuje však, že odvolací soud — nevycházejíc k tohoto textu zákonného ustanovení — zastával názor, že na základě tohoto předpisu bylo nutné nové rozhodnutí o přístupu k svazu. Odvolací soud — jak z rozsudečných důvodů najevo vychází — měl na zřeteli tento text zákona. Nelze však správnost stanoviska žalované odůvodniti ani tímto předpisem. Nového rozhodnutí pokladny o přístupu resp. rozhodnutí ministerstva sociální péče podle poslední věty XIX článku nebylo zapotřebí, byla-li pokladna již členem některého svazu na základě platného usnesení o přístupu, není však tímto zákonným ustanovením zhojena neplatnost dřívějšího usnesení pokladny o přístupu, třeba byla členská práva a povinnosti na základě neplatného usnesení o přístupu v době účinnosti tohoto zákona vykonávána. Nenahrazovalo by platné usnesení o přístupu a tím méně mohlo by působiti ex tunc, kdyby zemský úřad později, v roce 1926, vyslovil opačný právní názor. Z těchto důvodů jest správný právní názor odvolacího soudu, že usnesení žalující nemocenské pokladny o přístupu k žalovanému svazu je neplatné pro nedostatek schválení zemským politickým úřadem, byvši usneseno představenstvem pokladny. Skutečné vykonání práv a povinností člena svazu po jistou dobu před účinností a po účinnosti zákona čis. 268/19 Sb. z. a n., nedostatek rozhodnutí ministra sociální péče ve smyslu ustanovení poslední věty čl. XIX tohoto zákona, domnělé schválení, dané prý implicitě schválením stanov žalovaného svazu a vedením žalující pokladny ve statistických ministerstva sociální péče jako člena žalovaného svazu, nemůže platně nahraditi předepsané schválení zemským politickým úřadem resp. rozhodnutí ministra sociální péče. Udělení tohoto schválení resp. rozhodnutí ministra sociální péče je formálním správním aktem, vyvěřajícím z výsostního práva státu, vykonaného úřadem k schválení resp. k rozhodnutí podle zákona povolaným. Vyžaduje proto formální rozhodnutí tohoto úřadu, týkající se výslovně onoho usnesení, jež podléhá schválení resp. přikázání pokladny k některému svazu, a nemůže býti nahrazeno jiným aktem ani příslušného, ani jiného — třeba nadřízeného — úřadu, v němž by se mohlo spatřovati udělení schválení mlčky aneb implicitě resp. přikázání ke stavu, ani vykonáváním práv a povinností na základě neschváleného usnesení s vědomím příslušných úřadů. Ustanovení § 863 obč. zák. tu vůbec nepadá na váhu, protože formální náležitostí správního aktu, týkající se výsostní moci státu, nelze posuzovati podle pravidel občanského práva, ale jen podle pravidel a právních zásad veřejného práva, nehlédíc k tomu, že ono ustanovení ani nechtělo upravití projev vůle úřadu jako výkonného orgánu státu. V nedostatku právní účinnosti přístupu žalující nemocenské pokladny k žalovanému svazu není dán právní podklad k použití stanov žalovaného svazu a tím ani k tomu, aby ustanovení § 25 stanov bylo uznáno za smlouvu o rozsudím mezi spornými stranami.

Čís. 15564.

Úmluva o — jinak nedovolených — zvláštních výhodách není vyloučena u věřitelů, jimž přísluší nárok na vyloučení (věřitelů s výhradou práva vlastnického až do úplného zaplacení).

Jde však o úmluvu neplatnou, jestliže se věřitel, jenž prodal zboží s výhradou vlastnictví vyrovnacímu dlužníkovi, vzdal této výhrady za to, že kupní cena byla zajištěna rukojemstvím třetí osoby, slíbiv při tom hlasovati pro vyrovnání.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1936, Rv I 2931/34.)

Žalobkyně se vzdala vlastnického práva, jež si vyhradila ke zboží dodanému vyrovnacímu dlužníkovi (dříve, než o jeho jmění bylo zahájeno vyrovnací řízení), a učinila tak za to, že žalovaný převzal rukojemství za zaplacení zbytku kupní ceny za ono zboží, při čemž se žalobkyně zavázala, že bude hlasovati pro vyrovnání, což také učinila. Proti žalobě namítl žalovaný, že ujednání, jimž převzal ručení za pohledávku, jež je na něm vymáhána, jest neplatné vzhledem na předpis § 47 vyr. řádu čís. 337/14 ř. z. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhovět dovolání.

Důvody:

Ustanovení § 47 vyr. ř. čís. 337/14 ř. z. prohlašuje úmluvy o poskytování zvláštních výhod za neplatné proto, aby byl zamezen vliv těchto výhod na výsledek vyrovnání, poněvadž vliv ten může mít v zápětí takový výsledek vyrovnání, k němuž by jinak nebylo došlo a který může poškodit menšinu vyrovnacích věřitelů. To plyne z pamětního spisu k ustanovení § 150 konk. ř., jež se shoduje v odst. 5 s ustanovením § 47 vyr. ř. Z toho plyne, že, bylo-li poskytnutí zvláštních výhod způsobilé, aby přivedilo jinaký výsledek vyrovnání, nežli by byl bez poskytnutí těchto výhod, jest úmluva o zvláštních výhodách neplatná podle § 47 vyr. ř. Předpokládá tudíž § 47 vyr. ř. příčinnou souvislost mezi poskytnutím zvláštních výhod a způsobem hlasování věřitele, jemuž byly poskytnuty zvláštní výhody. Pravidelně jde ovšem o výhody poskytnuté vyrovnacím věřitelům, ale tím není vyloučeno, aby úmluva o zvláštních výhodách, byly-li poskytnuty osobě mající nárok na vyloučení věci (§ 11 vyr. ř.), nebyla rovněž neplatnou podle § 47 vyr. ř., došlo-li k ní proto, aby ona osoba získala hlasovací právo, nebo aby se dala pohnouti k jinakému hlasování nežli bez poskytnutí těchto výhod. Žalobkyně se vzdala vlastnického práva, jež si vyhradila k dodanému zboží, a učinila tak za to, že žalovaný převzal ručení za zaplacení zbytku kupní ceny za ono zboží, a žalobkyně jako největší věřitelka se za to zavázala hlasovati pro vyrovnání. Účelem této úmluvy bylo tudíž buď zjednatí žalobkyni hlasovací právo, anebo — pokud je již měla — přiměti ji k hlasování pro vyrovnání, což se také stalo. Věřitel, jenž si vyhradil vlastnictví k dodaným předmětům až do úplného zaplacení kupní ceny, má ve vyrovnacím řízení dlužníkove volbu: buď může trvati na svém právu na vyloučení oněch předmětů, anebo se může vzdáti tohoto práva a uplatnit nárok na zaplacení kupní ceny nebo jejího zbytku jako vyrovnací pohledávku, která již není zajištěna výhradou vlastnictví. Dal-li si takový vyrovnací věřitel svou pohledávku zajistiti rukojemstvím třetí osoby, riabyl tím objektivně výhod, poněvadž již nejednal v mezích svého práva na vyloučení věci (§ 11 vyr. ř.; srov. i obdobné rozh. čís. 6673 Sb. n. s.). Jest proto nerozhodné, zdali žalobkyně měla vyhrazené vlastnické právo ke zboží dodanému vyrovnacímu dlužníkovi a zdali toto zboží v době úmluvy o zvláštních výhodách a vzdání se vlastnického práva bylo u dlužníka. Rozhodnutí čís. 8828 Sb. n. s., na něž dovolatel poukazuje, na souzený případ nedopadá, poněvadž tam se vzdal věřitel oddělného práva nabytého exekucí v době více než 60 dnů před zahájením vyrovnacího řízení, za to, že mu třetí osoba zaplatila vymáhanou pohledávku, čímž dosáhl jen toho, čeho by byl docílil i dokončením exekuce, takže jednal jen v mezích svého práva. Rozhodla-li se žalobkyně uplatnit svůj nárok pouze jako vyrovnací pohledávku a dala-li si ji zajistiti rukojemstvím žalovaného, tedy uzavřela úmluvu, která obsahuje všechny předpoklady § 47 vyr. ř.

Čís. 15565.

Dodatečné zjištění padělatele směnky není skutečností odůvodňující žalobu podle § 35 ex. ř., bylo-li padělání podpisu dlužníka na směnce známo dlužníkovi v době, kdy dostal směnečný platební příkaz, třebaž ještě osoby pachatelovy neznal.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1936, Rv I 1737/36.)

V žalobě podle § 35 ex. ř. uvedla žalobkyně, že směnku, jež jest exekučním titulem, na základě něhož žalovaná vede proti ní exekuci, nepodepsala, nýbrž že její podpis byl zfalšován Aloisem G-em, který byl také za tento čin trestně odsouzen. Odsouzení to, jež se stalo až poté, co exekuční titul se stal pravoplatným, jest podle názoru žalobkyně novou skutečností zrušující podle § 35 ex. ř. nárok žalované z exekučního titulu. Nižší soudy žalobu zamítlý, odvolací soud z těchto důvodů: Padělání podpisu žalobkyně se stalo při vzniku směnky, tedy před vznikem exekučního titulu, a proto tato skutečnost nemůže odůvodniti nepřipustnost exekuce, kterou žalovaná vymáhá svou pohledávku dle směnečného platebního příkazu. Mohla býti po případě důvodem pro zahájení trestního řízení a pro přerušení řízení sporného (§ 191 c. ř. s.), kdyby ovšem žalobkyně směnečné námitky byla včas a správně provedla. Že tak neučinila a námitky byly proto odmítnuty, je pro spor nerozhodné. Odsouzením Aloise G-a pro zločin podvodu paděláním pod-

pisu žalobkyně na směnce byla jen zjištěna okolnost padělání podpisu na směnce pachatelem Aloisem G-em, což žalobkyni dle obsahu námitek bylo známo. Proto odsouzení toto není skutečností, která by nárok žalobkyně, pro který exekuce byla povolena, vůbec zrušila nebo mu vykonatelnost odnímala.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro právní stránce posoudil odvolací soud věc správně, pokud uznal, že pro tuto žalobu označenou jako žalobu podle § 35 ex. ř. není zákonných předpokladů, a je zejména souhlasiti s jeho názorem, že dodatečně zjištění trestním rozsudkem pachatele padělání směnky v osobě Aloise G. není tou skutečností, jež by nárok žalované zrušovala nebo zastavovala a která by nastala po vzniku exekučního titulu, neboť padělání dovolatelčina podpisu na směnkách bylo tu a také bylo jí známo v době, kdy dostala směnečný platební příkaz (4. listopadu 1931), tedy před vznikem pravoplatného exekučního titulu, a je nerozhodné, zda již tehdy věděla, že pachatelem jest G., či zda se to dověděla až později, a kdy ten byl vlastně odsouzen. Osoba padělatele podpisu nemá tu právního významu.

Čís. 15566.

K zřízení smluvního zástavního práva ke stavbě podle § 435 obč. zák. uložením listiny u soudu se vyžaduje mimo náležitosti předepsané § 3, odst. 1 nařízení ze dne 26. března 1916 čís. 87 ř. z. též důkaz u, že jde skutečně o stavbu vystavěnou na cizím pozemku s úmyslem, aby na něm trvale nezůstala.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1936, R II 313/36.)

Prvý soud nepovolil věřiteli na stavbě, o níž věřitel tvrdil, že jest stavbou podle § 435 obč. zák., zřízení smluvního zástavního práva uložením listiny u soudu podle § 451 obč. zák. Důvody: Zástavní právo ke stavbě na cizím pozemku zřízené může věřitel nabýti toliko tehda, jestliže dlužník před tím nabyl práva vlastnického ke stavbě na cizím pozemku zřízené uložením listiny vypravené náležitostmi §§ 432, 433 obč. zák. (viz §§ 451, 435 obč. zák.) u soudu, což se nestalo. Rekursní soud jeho žádosti vyhověl. Důvody: V § 451 obč. zák. jest ustanoveno, jakým způsobem se nabývá zástavního práva k nemovitostem, které nejsou zapsány v knihách a ke stavbám, při čemž není v zákoně ustanoveno, že by podmínkou bylo, aby byl napřed proveden ve smyslu § 434 obč. zák. převod vlastnického práva na dlužníka.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle § 3, odst. 1 nařízení ze dne 26. března 1916 čís. 87 ř. z. jest soudu zkoumati žádost podanou podle §§ 435 a 451 obč. zák. v těchto směrech: 1. zda stavba, již se listina týká, není zapsána v žádné pozem-

kové knize, 2. zda má listina předepsané náležitosti a 3. zda není pochybnosti o osobní způsobilosti navrhovatele a po případě smluvních stran nakládati s věcí nebo o jeho oprávnění podati návrh (srovnej § 94 čís. 2 knih. zák.). Stěžovatel (vlastník pozemku) nevytýká, že by poslední dva předpoklady nebyly splněny. První předpoklad, že stavba — totiž v tomto případě nouzový domek — není zapsána v pozemkové knize, jest prokázán knihovním lustrem, neboť v žádosti a zejména v dlužním úpise ze dne 21. března 1936 jest uvedeno, že nouzový domek není v pozemkové knize vyznačen, a knihovní lustrum potvrzuje, že to souhlasí. Ale tím není vyloučeno, že jest třeba ještě důkazu, že jde skutečně o domek »nouzový«, to jest o stavbu vystavěnou na cizím pozemku s úmyslem, aby na něm nezůstala trvale, neboť to plyne z §§ 435 a 434 obč. zák., které rozlišují mezi nemovitostmi nezapsanými v pozemkové knize a mezi pouhou stavbou vystavěnou na cizím pozemku s úmyslem, aby na něm nezůstala trvale. Tento věcný zákonný předpoklad nemohl býti změněn nebo odstraněn pouhým nařízením. Žadatel nepodal v žádosti tento důkaz, bylo proto dovolacímu rekursu vyhověno, aniž bylo zapotřebí zkoumati, zda se vyžaduje důkaz i o tom, že František a Františka H., proti nimž směřuje nabytí práva uložením listiny, jsou vlastníky nouzového domku.

Čís. 15567.

Veřejná obchodní společnost není oprávněna podati opravné prostředky proti usnesením vydaným v exekuci vedené proti veřejným společníkům.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1936, R I 1061/35.)

Prvý soud nevyhověl návrhu vymáhajícího věřitele na pokračování v exekuci navržené a povolené proti veřejným společníkům veřejné obchodní společnosti a odložené proto, že povinná strana podala na vymáhajícího věřitele žalobu podle § 35 ex. ř. Rekursní soud návrhu vyhověl.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs podaný do tohoto usnesení veřejnou obchodní společností, jejímiž veřejnými společníky povinní byli.

Důvody:

Exekuce, o jejíž pokračování jde, byla navržena a povolena proti veřejným společníkům firmy W. N., nikoli proti této firmě samé. Ježto tato firma není zúčastněna na exekuci, o níž jde, není oprávněna podávati opravné prostředky proti usnesením vydaným v této exekuci a bylo její dovolací rekurs odmítnouti jako nepřipustný.

Čís. 15568.

Z exekuce vedené proti maloživnostníkovi jsou vyňaty psací stroj s příslušným stolkem a přístroje pro účetnictví.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1936, R I 1251/36.)

Prvý soud vyloučil k návrhu povinného podle § 251 čis. 6 ex. ř. z exekuce proti němu vedené psací stroj se stolkem a přístroje na účetnictví. Rekursní soud návrh zamítl. **Důvody:** K osobnímu dalšímu provozování výroby dřevěného zboží není podle § 251 čis. 6 ex. ř. zapotřebí pro maloživnostníka psacího stroje se stolkem a přístroje pro účetnictví, ježto malý výrobce dřevěného zboží nemá možnosti takovéto předměty zařízení ve své živnosti účetně využítí.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Při správném výkladu pojmu »maloživnostníka« nezáleží na počtu pomocných sil, jež se zaměstnávají v živnosti, jen zachová-li se povaha malé živnosti. Tu se ovšem mohou v živnostech naskytovati značné rozdíly. Výroba rámu na namontování provozovaná dlužníkem na venkově nepozbývá povahy malé živnosti tím, že se tak děje s několika pomocníky. Ani jejich počet v rozhodné době, když zabavení bylo vykonáno, ani zjištěný roční obrát neodnímají dlužníkovi povahu maloživnostníka, jenž sám při výrobě vypomáhá a k tomu ještě obstarává práce v kanceláři. Účelem ustanovení § 251 č. 6 ex. ř. jest zajistiti další provoz živnosti v dosavadním rozsahu s dosavadními prostředky, jak jest jich dnes třeba i v malých živnostech, aby byla zachována schopnost soutěže. Z exekuce jsou proto vyňaty nejen nezbytné předměty, nýbrž i ty, jichž jest zapotřebí k výhodnému provozu odpovídajícímu osobním poměrům dlužníkovým, při čemž nutno přihlídnouti k zvláštnostem příslušné živnosti. Posuzuje-li se věc s tohoto hlediska, nutno připustiti, že k obstarávání nutné korespondence s dodavateli a zákazníky, jejichž počet byl udán na 20, a k zřízení potřebných průklepů a opisů pro vlastní potřebu jest zapotřebí i zabaveného psacího stroje s příslušným stolkem a přístroje na účetnictví.

Čís. 15569.

Předpisu § 51 knih. zák. jest použití i tam, kde jde o jiná práva než práva ryze zástavní.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1936, R I 1307/36.)

Prvý soud vyhověl návrhu dlužníka Adama R-a a poddlužníka Jiřího R-a a povolil s obmezením § 51 knih. zák. vklad výmazu práva zpáteční koupě pro Adama R-a váznoucího. Rekursní soud žádosti nevyhověl. **Důvody:** Právo zpáteční koupě, o jehož výmaz bylo zažádáno, bylo usnesením krajského soudu zabaveno a bylo Adamu R-ovi jako zavázanému zakázáno zabavením právem nakládati anebo právo toto zrušiti, zároveň pak bylo zakázáno poddlužníkovi Jiřímu R-ovi, aby na základě zabaveného práva konal nějaké platy. Prvý soud přes toto zabavení povolil vklad výmazu, ovšem s obmezením § 51 knih. zák.,

pochybil však, neboť ustanovení § 51 knih. zák. se vztahuje podle doslovu jen na pohledávky (zástavní právo) a nemůže proto býti rozšiřováno obdobně na jiná knihovní práva zatížená zástavními právy. Nemohli tedy žadatelé Adam R. jako dlužník a Jiří R. jako poddlužník zabaveným právem podle knihovního stavu disponovati.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Názoru rekursního soudu, že ustanovení § 51 kn. zák. se vztahuje podle svého doslovu jen na pohledávky (zástavní právo) a nemůže proto býti rozšiřováno obdobně na jiná knihovní práva, zatížená zástavními právy, nelze přisvědčiti. Ustanovení § 51 knih. zák. není výjimečnou normou, nepřipouštějící obdobu; jest jen normou, která upravuje postup při výmazu zatížených hypotekárních pohledávek, a je přizpůsobena právní povaze podzástavy. Není proto doslov § 51 knih. zák. překážkou, aby zásady v něm obsažené nebylo použito i tam, kde jde o jiná v pozemkové knize zapsaná práva než práva ryze zástavní. Tímto způsobem výmazu není nijak dotčeno právo vymáhajícího věřitele.

Čís. 15570.

Majitel směnky, jenž svěří směnku domiciliátovi, zmocňuje ho tím, aby vydal směnku proti zaplacení směnečné částky směnečnému dlužníkovi; v takovém případě neodpovídá směnečný dlužník za to, že domiciliát neodvedl přijaté směnečné částky majiteli směnky.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1936, Rv I 2646/34.)

Žalovaný směnečný dlužník zaplatil směnečnou částku domiciliátovi směnky, jenž mu na to vydal směnku, kterou mu majitel směnky svěřil. Přijatou směnečnou valutu však domiciliát směnky majiteli směnky neodevzdal. Prvý soud vyhověl žalobě majitele směnky proti směnečnému dlužníkovi (akceptantovi) na zaplacení dluhu, jež mu ze směnky dluhoval, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Šlo o domicilovanou směnku s vyplněným domicilem, tedy o směnku s udáním osoby, která má v domicilu zaplatiti směnku v den splatnosti (§ 22 sm. zák.). Tato osoba je plnomocníkem akceptanta, aby platila jako jeho orgán. Právní význam domicilování záleží v tom, že směnka musí býti presentována k placení domiciliátovi. Podle tvrzení žalobce byla sporná směnka svěřena domiciliátce. Svěření toto mohlo se státi jen majitelem směnky, za samozřejmého dalšího poukazu domiciliátce, aby ta svěřenou směnku při jejím proplacení směnečnému dlužníkovi

vrátila a přijatou částku žalobci odvedla, po případě, aby při nezaplacení směnky ji protestovala pro neplacení. Odporuje zákonu (§ 35 sm. zák.) tvrzení žalobce, že v souzeném případě byla domiciliátka povinna vydati tuto směnku po zaplacení směnečné částky jemu jako věřiteli, neboť směnečný dlužník je povinen platiti jen proti vydání kvitované směnky (§ 35, odst. 1 sm. zák.). Žalovaná směnku splatnou dne 31. října 1932 kryla (zaplatila) domiciliátce již 15. října 1932 a byla jí směnka vrácena. Jestliže tedy majitel směnky ji svěřil domiciliátce s uvedeným a samozřejmě předpokládaným úkolem dalším, a domiciliátka jej přijala a také zčásti jej splnila vrácením směnky směnečnému dlužníkovi při zaplacení směnečné částky, došlo mezi majitelem směnky a domiciliátkou k uzavření smíšené smlouvy uschovací a zmocňovací ve smyslu § 960 obč. zák. a tím nastal mezi těmito osobami přímý smluvní poměr. Domiciliátka vystupovala v souzeném případě ve dvoji funkci, jednak jako zmocněnec akceptantův — žalovaného —, aby totiž platil při splatnosti směnky, jednak jako zmocněnec majitele směnky podle výše uvedeného svěřeného úkolu. Přijal-li tento zmocněnec směnečnou částku od žalovaného a tomuto vrátil směnku, aniž přijatou částku odvedl svému zmocniteli — žalobci —, neprovedl řádně a úplně svěřený mu úkol vůči tomuto, porušil tím povinnosti jemu uložené předpisy § 1009 obč. zák. a byl jemu práv z náhrady škody podle § 1012 obč. zák. Tuto škodu nemůže dovolatel (žalobce) požadovati již od žalovaného, nýbrž jen od svého smluvníka, jemuž směnku svěřil s dalším naznačeným příkazem a jenž ho zklamal.

Čís. 15571.

Rozsah pojistníka nároku při t. zv. soukromém pojištění nemocenském.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1936, Rv I 2823/34.)

Žalovaný vypověděl žalobkyni (pojišťovně), u níž byl pojištěn na náhradu nutných nákladů ošetření, jež by mu vznikly onemocněním, pojistnou smlouvu proto, že odepřela hraditi výlohy spojené s ošetřením chrupu jeho manželky, jež byla spolupojištěna. Ošetření chrupu provedl zubní technik a dalo se, jak žalovaný přednesl, proto, by byly odstraněny žaludeční potíže jeho manželky. Výpověď pojistné smlouvy žalující pojišťovna neuznala mimo jiné i proto, že ošetření provedl zubní technik, a podle obsahu pojistné smlouvy byla žalující zavázána hraditi náklady ošetření prováděné lékařem. Domáhá se proto žalobou na žalovaném dodržení pojistné smlouvy. Prvým soudem vyhověl mezitímnímu návrhu úřadováním žalovaného a vyslovil mezitímním rozsudkem, že pojistná smlouva, o níž jde, zanikla. Odvolací soud mezitímnímu návrhu úřadováním nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

I kdyby se přisvědčilo dovolacím vývodům, že práce provedené zubním technikem na chrupu manželky žalovaného, léčené lékařem Dr. Rudolfem P. na žaludeční potíže, byly jen pomocným prostředkem, nutným k vyléčení nemoci žaludku a za tím účelem doporučeny od jmenovaného ošetřujícího lékaře, nevztahuje se na ně ani tehdy pojištění podle čl. I všeobecných pojišťovacích podmínek. To jest zřejmé ze sazebníku (der Leistungstarif), který je částí všeobecných pojišťovacích podmínek a na který čl. 12, odst. 1 těchto podmínek odkazuje. Práce toho druhu a rozsahu (zřízení zlatého můstku) nelze zařaditi pod pojem »drobných zdravotních prostředků« (§ 1, odst. 1c) »kleine Heilmittel« — srov. též § 3, odst. 3 »kleine Heil- und Hilfsmittel«, dále odst. II, 4, pol. 82 hornářové sazby příl. 5), a že by k nim byl udělen předchozí souhlas pojišťovny (§ 1, odst. 1 g) sazebníku), dovolatel ani netvrdí.

Čís. 15572.

Zřízení přechodné překážky (lešení) při provedení přestavby stavebním úřadem schválené nezakládá podstatný zásah do služebnosti třetí osoby.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1936, Rv I 2396/36.)

Žalovaná se domáhala v exekučním návrhu ze dne 28. srpna 1935, došlém k exekučnímu soudu dne 30. srpna 1935, povolení exekuce podle § 355 ex. ř., poněvadž žalobci dne 26. srpna 1935 v odporu s uzavřeným soudním smírem postavili na chodníku před domovními vraty domu lešení, jímž prý znemožnili služebnost průjezdu a ztížili služebnost chůze příslušející žalované podle uvedeného soudního smíru. Exekuční soud vyhověl tomuto návrhu a exekuci povolil. Žalobě na nepřipustnost exekuce podané povinnými prvním soudem vyhověl, odvolací soud ji zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Překážka v průjezdě trvala dne 26. srpna 1935 od 2. hod. odp. až do 4½. hod. odp., kdežto ostatní dobu onoho dne průjezd byl volný. Pro posouzení namítané nepřipustnosti exekuce jsou rozhodné toliko poměry v době, když podán byl exekuční návrh a nelze tudíž hleděti k okolnostem později snad nastalým (rozh. č. 2671 Sb. n. s.). Rozhodnutí sporu závisí jediné na otázce, zdali zřízení přechodné překážky při provedení přestavby stavebním úřadem schválené, trvajících toliko 2½ hodin, zakládá podstatný zásah do služebnosti příslušející žalované, a diny, znamená již porušení povinnosti žalobců k trpění jejího výzda tudíž znamená již porušení povinnosti žalobců k trpění jejího výkonu. Odvolací soud odpověděl neprávem kladně na tuto otázku. Z § 484 obč. zák. plyne, že služebnost nesmějí býti rozšiřovány, nýbrž spíše, pokud to jejich povaha a účel jejich zřízení dovoluje, musejí býti zúžo-

vány. Oprávněný musí proto trpěti veškeré opatření povinného majitele, jež neohrožují vážně výkon příslušné služebnosti. Postavili-li žalobci, pokud se týče stavitel pověřený jimi přestavbou, na chodníku lešení, jehož určení nemohlo býti pochybné a z jehož účelu již musilo býti patrné, že šlo pouze o přechodnou překážku, nebylo lze v něm spatřovati opatření, ohrožující skutečně a vážně výkon služebnosti žalované straně příslušející, pročež nelze tvrditi, že žalobci něco podnikli, což se přičilo jejich povinnosti k trpění oné služebnosti.

Čís. 15573.

Hypoteka úvěrová (stavební úvěr).

Nebyl-li povolený úvěr úplna vyčerpán, nejsou práva vlastníka nemovitosti v příčině takto uvolněného práva zástavního uvedena v § 469 obč. zák. a §§ 37 a 38 III. dílčí novely k občanskému zákonu působily předmětem exekuce pro pohledávky peněžité. Tuto okolnost mohou uplatňovati hypotekární věřitelé odporem podle § 213 ex. ř., třeba byla exekuce pravoplatně povolena.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1936, R I 661/36.)

Shodně Sb. n. s. čís. 11641.

Prvý soud rozvrhuje nejvyšší podání nepřikázal vymáhajícím věřitelům, jimž byla povolena exekuce nuceným zřízením zástavního práva v pořadí (úvěrového) zástavního práva záložny V. nic na jejich pohledávky v rámci nevyčerpané úvěrové pohledávky knihovního věřitele záložny V. D ů v o d y: U záložny V. jde o pohledávku ze stavebního úvěru a bylo — jak podstata stavebního úvěru předpokládá — vyplacení vázáno na určitý stav stavby. Jen v tom směru má vlastník nárok na vyplacení úvěru. Tento nárok na vyčerpání úvěrní jest osobním právem vlastníka a nelze na takový nárok vésti exekuci. Rovněž dlužníkův nárok na vydání výmazné kvitance co do části pohledávky není působily předmětem exekuce pro pohledávky a oprávnění dlužníka jako vlastníka hypoteky převést podle kvitance zástavní právo váznoucí na nemovitosti jest jeho osobním právem, výhradně jen jemu příslušejícím, jež nelze postihnouti exekucí (rozh. čís. 11641 Sb. n. s.). Nemůže tedy exekucí vstoupiti do práv dlužníkových osoba třetí a jednati tak za něho k vydobytí své peněžité pohledávky za dlužníkem. Rekursní soud nevyhověl rekursu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Byla-li hypoteka částečně uvolněna zaplacením části pohledávky, neb nebyl-li povolený úvěr úplna vyčerpán, nejsou práva vlastníka nemovitosti v příčině takto uvolněného práva zástavního uvedena v § 469

obč. zák. a §§ 37 a 38 III. dílčí novely k občanskému zákonu působily předmětem exekuce pro pohledávky peněžité. S hypotekou uvolněnou podle § 469 obč. zák. smí nakládati toliko vlastník nemovitosti sám a zasahování věřitelů v toto právo vlastníkovo není přípustné, ježto by mařilo účel vlastníkova oprávnění nakládati s hypotekou a bralo by vlastníkovi možnost využití podle potřeby poznovu reálního úvěru. Mimo to je předpokladem exekuce pro pohledávky peněžité na majetková práva, že jde o právo, jež má majetkovou hodnotu a může býti zpeněženo; hypoteka skýtá právo jen věřiteli, neposkytuje však dlužníku práva, jež by mohlo býti v exekuci zpeněženo k ukojení jiného věřitele, nýbrž ukládá dlužníkovi jen povinnost, by trpěl uspokojení věřitele ze zástavy. Proto také motivy k III. dílčí novele k občanskému zákonu uvádějí, že § 469 obč. zák. exekucní převod hypoteky zaplacením uvolněné nezná a nedopouští (materialie k III. dílčí novele, str. 181—182). Neměla tudíž býti vymáhajícím věřiteli na podkladě směnečného platebního příkazu ze dne 29. listopadu 1932 povolena exekuce vkladem zástavního práva v pořadí zástavního práva záložny V. s omezením ze zápisu knihovního patrným; ale když se tak stalo, nemůže to býti na škodu hypotekárním věřitelům. Ti mají právo uplatňovati odporem nezákonnost oněch exekucních zákroků a nezáleží na tom, že vešly formálně v moc práva, neboť § 213, odst. 1 ex. ř. v té příčině nerozlišuje. Může-li dlužník podle § 39 čís. 2 ex. ř. kdykoli navrhnouti zrušení exekuce vedené na práva z exekuce vyňatá, mohou tím spíše nezákonnost exekuce uplatňovati hypotekární věřitelé, kteří byli exekucí tou ve svůj neprospěch dotčeni. V souzeném případě nepoužil vlastník nemovitosti svého práva, které jen jemu bylo v § 469 obč. zák. vyhrazeno, a oní tím získali lepší postavení, kterého nemohou býti zbaveni nezákonným exekucním zákrokem třetí osoby.

Čís. 15574.

Zahájení sporu nemůže namítati veřejná obchodní společnost, byl-li dříve žalován jeden z jejích společníků, který jako kupec jednotlivec po podání prvé žaloby přijal společníka.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1936, R I 939/36.)

Žalobkyně se domáhá, aby žalovaná firma Paní Eliška B-ová, veřejná obchodní společnost, byla uznána povinnou zdržeti se užívání jména Eliška B-ová nebo paní Eliška B-ová, Elise B. nebo Frau Elise B. při prodeji a výrobě kosmetických přípravků. Proti žalobě vznesla žalovaná firma námitku rozepře zahájené tvrdíc, že žalobkyně podala na žalovanou Elišku B-ovou stejnou žalobu na témže skutkovém podkladě, o kteréžto žalobě dosud rozhodnuto nebylo. Prvý soud vyhověl této námitce a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku rozepře zahájené. D ů v o d y: Ve sporu již dříve zahájeném byla žalována Eliška B-ová, která tehdy byla jedinou majitelkou protokolované firmy »Paní Eliška B-ová«, kdežto v tomto sporu jest žalována veřejná obchodní společnost, která byla zapsána v rejstříku pod firmou »Paní Eliška B-ová«

s účinností od 15. května 1933 a jejímiž veřejnými společníci jsou Elišia B-ová a Eliška V-ová. Je tedy Eliška B-ová osobou totožnou se žalovanou v prvním sporu. První soud v odůvodnění svého usnesení dospěl k názoru, že obě žaloby jsou vedeny proti téže osobě, opíraje se o názor vyslovený v rozhodnutí Sb. n. s. čís. 9241, v němž vysloveno, že veřejná obchodní společnost není zvláštním právním podmětem ani právnickou osobou a že společníci veřejné společnosti nejsou stranami ve všech vztazích své právní osobnosti, nýbrž pouze ve vztahu ke společenskému jmění. První soud však neprávem se dovolává tohoto rozhodnutí, neboť v něm šlo o opačný případ, totiž ve sporu vedeném proti společníku veřejné obchodní společnosti namítal žalovaný rozepří zahájenou, poněvadž o totéž byla žalována dříve veřejná obchodní společnost. V daném případě není však námitka rozepře zahájené opodstatněna, neboť nemůže ji namítati veřejná obchodní společnost, je-li dříve žalován jeden z jejích společníků, který jako kupec jednotlivce později, t. j. po podání první žaloby, přijal společníka. Rozsudek vydaný ve sporu, zahájeném dříve proti společníku, jest vykonatelný pouze na jmění tohoto společníka a plnění nemůže býti exekučně vymáháno ani exekuci na jmění společné, ani exekuci na jmění ostatních společníků, neboť podle § 11 ex. ř. jenom podle exekučního titulu vydobytého proti veřejné společnosti obchodní může přímo na jmění jednotlivých společníků osobně ručících býti povolena exekuce. Nebyl-li tedy rozsudek vydán proti společnosti, nelze ustanovení § 11 ex. ř. použítí a již z toho jest zřejmé patrné, že neprávem byla v předmětném sporu namítána rozepře zahájená, neboť totožnost stran dána není.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Žalovanou lze poukázati k správným důvodům napadeného usnesení. I kdyby bylo pravda, že by v obou sporech na straně žalované vystupovala táž firma, nemusilo by to míti za následek nepřipustnost nynější nové žaloby pro překážku zahájené rozepře, protože firma je přece jenom kupecké jméno, pod kterým podle okolností mohou vystupovati různé fyzické nebo právní osoby. V souzené věci však bylo zjištěno, že na straně žalované vystupuje v prvním sporu Eliška B-ová jako soukromnice a vedle ní ještě druhá žalovaná Helena M., kdežto nynější nová žaloba směřuje proti firmě jako jménu veřejné obchodní společnosti, jejíž společníci jest vedle Elišky B-ové ještě Eliška V-ová. Podle vlastního doznání žalované v dovolacím rekursu označovala dřívější firma »Paní Eliška B-ová« jinou osobu, než která je kryta stejným jménem ve sporu nově zahájeném.

Čís. 15575.

Exekuce na základě exekučního titulu jugoslávského (úmluva čís. 146/24 Sb. z. a n. čl. 39 a 41).

(Rozh. zedne 6. listopadu 1936, R I 1003/36.)

Rozsudky jugoslávských soudů, na základě nichž byla povolena žalobci bydlícímu v Jugoslavii exekuce na movité věci povinné firmy, byla povinná tuzemská firma odsouzena zaplatiti žalobci vymáhanou pohledávku, ale pod podmínkou, že do určité doby nesloží t. zv. rozhodující přísahu. V rekursu do povolení exekuce uplatňovala povinná firma, že v exekučním návrhu není nijak osvědčeno, proč byly k rozhodnutí rozepře o vymáhané pohledávce příslušné jugoslávské soudy, že není ani prokázáno, že povinné firmě byla doručena žaloba, dále, že z připojeného potvrzení procesního soudu vyplývá jen, že o vymáhané pohledávce bylo pravoplatně rozhodnuto, nikoliv, že pohledávka sama jest již vykonatelná, a konečně, že právního úkonu (přísahy rozhodující), na němž byla vykonatelnost pohledávky učiněna závislou, tuzemský právní řád nezná. Rekursní soud potvrdil usnesení exekučního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Základem exekučních titulů, o něž se tato exekuce opírá, jest spor o provisi; vyplývá z nich, že se stěžovatel, zastoupený právním zástupcem, pustil do sporu nenamítnuv nepřislušnost dovolaného soudu první instance. Tím se stal dovolaný soud podle druhého odstavce § 104 j. n. k projednání rozepře příslušným a také případný nedostatek nebo vada v doručení žaloby byla postupem stěžovatelovým zhojena, když stěžovatel nebylo zabráněno, aby se projednání sporu zúčastnil. Povolení exekuce nemohlo proto ani s hlediska §§ 54 čís. 3, 55, 80 čís. 1 ex. ř. a čl. 41 čís. 1 a 3 úmluvy čís. 146/24 Sb. z. a n. zabrániti, že k exekučnímu návrhu nebyl připojen výkaz o doručení žaloby a že vymáhající věřitel zvlášť neprokázal, že k projednání rozepře byl příslušný soud v Jugoslavii (srov. Sb. n. s. čís. 519, 8819 a 12038). Že by mu nebyly řádně doručeny rozsudky, stěžovatel ani netvrdí. Usnesením okresního soudu v Z. (Jugoslavie) bylo dále vyhověno předpisům čl. 39 čís. 1 a 41 čís. 2 úmluvy čís. 146/24 Sb. z. a n., jediné zde v úvahu přicházejícím, neboť se jím potvrzuje netoliko, že exekuční titul jest pravoplatný, čemuž nelze jinak rozuměti, než že nepodléhá již žádnému opravnému prostředku, tím méně s účinkem odkladným, nýbrž i podle druhého odst. (na rozdíl od odst. prvního), že také povinnost k zaplacení vymáhaného nároku pravoplatně nastala, t. j., že nárok jest vykonatelný. Podle spisu má býti vymáhán nárok na zaplacení peněžitých částek, jež přísluší vymáhajícímu věřiteli z důvodu provise. Není zde tedy závady s hlediska čl. 41, 4 č. 4 citované úmluvy a nesejde ani na tom, že vykonatelnost vázána byla na podmínku, že povinná strana v určité lhůtě nese složí uložené jí přísahy rozhodující. Takovou přísahu sice náš právní řád nezná, proto však nelze říci, že by šlo o jednání právním řádem zakázané, ježto povinná strana sama tvrdí, že onu přísahu složila. K tomuto jejímu tvrzení nelze však přihlížeti v řízení rekursním, nýbrž

musila by povinná tuto skutečnost, která by vykonatelnost vylučovala, uplatnit odporem. Vymáhající strana učinila zadost své povinnosti, jestliže dovolávajíc se potvrzení ze dne 17. května 1935 o tom, že nastala podmínka vykonatelnosti, tvrdila, že povinná uloženou přísahu nesložila. Bude na straně povinné, aby o opaku případně nabídla důkaz v řízení odporovacím.

Čís. 15576.

Pojištěním proti povinnému ručení za škody způsobené osobou zkoušenou a oprávněnou k jízdě s těžkým nákladním automobilem nejsou kryty škody způsobené řidičem takového motorového vozidla, jenž byl podle vůdčího listu oprávněn k řízení jen osobního nebo lehkého nákladního automobilu.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1936, Rv I 2750/34.)

Proti žalobě podané zraněným žalobcem na pojišťovnu podle § 308 ex. ř. namítla žalovaná pojišťovna, že nehoda není kryta pojistnou smlouvou, podle níž se pojištění vztahovalo jen na škody způsobené osobou zkoušenou a oprávněnou k jízdě s těžkým nákladním autem, v souzeném však případě došlo k nehodě sice těžkým nákladním autem, ale to bylo řízeno řidičem oprávněným jen k řízení lehkého nákladního auta nebo auta osobního. Nižší soudy uznaly tuto námitku za opodstatněnou a žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Rozhodující jest ustanovení smlouvy o pojištění, že pojištěním proti povinnému ručení jsou kryty škody způsobené kteroukoliv, — ale zkoušenou a k jízdě oprávněnou osobou. V souzeném případě šofér nebyl k řízení pojištěného auta oprávněn a není tudíž případ škodný kryt pojistkou uzavřenou se žalovanou pojišťovnou.

Čís. 15577.

K výkladu § 34 (1) zák. čís. 154/34 Sb. z. a n. o soukromých zaměstnancích.

Měl-li zaměstnanec podle služební smlouvy dostat náhradu za roční jízdenku, nelze v tom, že si od zaměstnavatele vyžádal částku na tuto jízdenku a částku tu si ponechal nekoupiv jízdenky, spatřovati důvod ztráty důvěry podle § 34 čís. 1 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1936, Rv I 2289/36.)

Podle služební smlouvy měl žalobce, bývalý obchodní cestující u žalované firmy, obdržeti náhradu za roční jízdenku (na železnici). Žalobce vyžádal si proto příslušnou částku na zakoupení roční jízdenky, této si však nekoupil. Částku na ni mu vyplacenou si ponechal, k zákazníkům však jezdil a pro firmu uzavíral objednávky. Žalovaná firma propustila proto okamžitě žalobce (jemuž již před tím dala výpověď) uplatňující podle § 34 čís. 1 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n., že tímto jeho chováním ztratila k němu důvěru. Žalobě na zaplacení částek v žalobě bližší uvedených a žalobci ze služebního poměru proti žalované vzniklých bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem v otázce, o níž jde, z těchto

důvodů:

Ze znění smlouvy neplyne, že by žalobce musil jezdit na roční jízdenku a že si tedy musil koupiti ročenku, nýbrž smlouva má jen ustanovení, že žalobce obdrží náhradu za roční jízdenku, tudíž že obdrží náhradu za jízdné tolik, kolik roční jízdenka stojí, takže výlohy za jízdné tuto výši převyšující musel žalobce hraditi ze svého. Proto nelze spatřovati v tom, že si žalobce vyžádal od žalované částku na zakoupení pololetní jízdenky a že si pak tuto částku ponechal a jízdenku nekoupil, provinění proti smluvnímu ujednání ani provinění proti důvěře zaměstnavatelky. Žalovaná měla přece vždy možnost na práci žalobcovu dohlížeti, na místě samém ho kontrolovati a po případě ho propustiti, měla-li důvody k tomu podle § 34 čís. 4 cit. zákona. Jednání žalobcovu nebylo tedy ani objektivně způsobitelné vzbuditi nedůvěru žalované, neboť dotčeným jednáním neporušil oprávněné zájmy žalované, pokud jich byl povinen dbáti podle služební smlouvy. Podle této služební smlouvy bylo výslovně ujednáno, že má žalobce při organizaci své obchodní činnosti volnou ruku.

Čís. 15578.

**K § 4 vlád. nař. čís. 202/33 Sb. z. a n.
I na uznání zástavního práva k zabraným věcem jest žalovati stát.**

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1936, R II 354/36.)

Žalobkyně se proti žalovanému Čs. státu domáhá zjištění, že jí náleží zástavní právo k sázecímu stroji, jež zabavilo policejní ředitelství na základě zákona čís. 201/33 a vlád. nař. čís. 202/33 Sb. z. a n. V námitkách proti žalobě uplatňoval žalovaný stát také to, že není ke sporu pasivně legitimován. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud vyhradiv svému usnesení právní moc uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jde zatím jen o otázku pasivní legitimace žalovaného státu. Především jest uvážiti, že se žaloba opírá o tvrzené zástavní právo, tedy o právo věcné, které může býti uplatněno proti každému, kdo do práva toho neoprávněným způsobem zasahuje, což plyne z věcněprávní povahy tohoto žalobního důvodu. Zásadně by tedy mohl býti žalován přímo také Československý stát, kdyby rušební čin pocházel od něho, anebo kdyby zástavní právo žalobkyně popíral tak, že by jeho právní stanovisko mohlo býti na úkor práv žalobkyniných. Šlo by pak jenom o to, zda by v konkrétním případě měl rozsudek proti státu vydaný právní účinek již také proti jmenovanému správci zabaveného majetku, anebo kdyby bylo potřebí, aby ve sporu na straně žalované přímo vystupoval jako strana tento správce. Odvolací soud má za to, že žaloba by byla musila býti podána proti správci, dovoláváje se ustanovení § 6, odst. 1 vlád. nař. ze dne 3. listopadu 1933 čís. 202 Sb. z. a n. Než obsah tohoto předpisu není tak zcela určitý, aby se z něho dalo beze všech pochybností usouditi, že ono vlád. nař. zamýšlelo dáti správci zabaveného majetku stejné procesní postavení, jaké náleží správci konkursní podstaty podle §§ 79, 81 k. ř., kterážto místa zákona mají ustanovení určitější a podrobnější. Analogie není potud na místě, že zatím nejde ještě ani o likvidaci majetku, nýbrž jenom o jeho zjištění a zatímní správu — viz § 3 — tedy o úkony rázu spíše hospodářského nežli právního, a to podle pokynů daných správci okresním úřadem. Jde tu sice o samostatnou podstatu majetkovou, z níž však přebytek má podle § 19 zák. čís. 201/33 Sb. z. a n. připadnouti státu, takže jde o jeho zájmy, které se již nedotýkají politické strany, nýbrž po případě osob třetích, a musí býti mezi těmito zájemci a státem vypořádány. Není zajisté důvodu, proč by tu měla býti vyloučena ingerence finanční prokuratury jako procesního zástupce státu. Není překážek proti tomu, aby se správce na její straně jako poradce zúčastnil sporu, ale zmíněný již § 6 — a také §§ 3 a 5 — cit. nař. neposkytuje pro to dostatečného podkladu, aby správci směla býti přiznána výhradná legitimace jmenovitě také v pasivních rozepřích, jaká výjimečným předpisem zákona přísluší správci konkursnímu. Odvolací soud míní, že podle § 6, odst. 1 vl. nař. je správce povinen zjistiti stav majetku, k čemuž prý náleží také vyšetření, jaké dluhy má strana a jaké záruky za zaplacení dala, protože prý to souvisí s celým hospodařením, za něž správce ručí. Než k tomu podle tohoto výkladu zajisté náleží především také vyšetření, co je vůbec majetkem strany a co má býti vyloučeno. A přece o sporech vylučovacích stanoví § 4, odst. 2 vl. nař., že musí býti provedeny pořadem práva proti státu a nikoli proti správci. Podle tohoto náznaku vládního nařízení jest usouditi, že stejným způsobem má býti rozhodováno také o nárocích na oddělení uspokojení dovozovaných ze zástavního práva, když rozhodnutí také tu může míti jak pro stát, tak také pro oprávněné právně i hospodářsky stejné následky jako rozhodnutí o nároku vylučovacím. Tím tedy odpadá důvod, pro který odvolací soud rozsudek procesního soudu zrušil.

Čís. 15579.

Použití cizího práva, bylo-li přijetí nabídky odevzdáno k odeslání v cizině.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1936, Rv II 1219/34.)

Žalující firma (v Belgii) nabídla žalovanému po předchozím dotazu ke koupi zboží ze stanice v Belgii. Žalovaný nabídku přijal a objednal telegraficky i písemně 20.000 kg nabízeného zboží. Žalující objednávku vyřídila, avšak žalovaný přijal toliko jeden vagon (10.000 kg) objednaného zboží, kdežto další vagon se podle tvrzení žalobkyně zdráhá odebrati. Žalobkyně tvrdí, že rozepři jest posouditi podle belgického práva, domáhá se výroku, že žalovaný jest povinen jí zaplatiti kupní cenu dalšího zboží. Žalovaný namítl proti žalobě, že dodané zboží bylo méněcenné, nevyhovovalo objednavce, takže nebyl povinen další zboží již přijmouti, a dále, že žalující dopisem z 25. dubna 1932 žádala na něm náhradu dle diferenčního účtu částkou 4.560 bel. fr., čímž uplatnila právo volby a nemůže tudíž uplatňovati nárok na odebrání vagonu. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z důvodů: Podle § 1184 cod. civ., jehož jest podle § 37 obč. zák. užití, musí strana, žádá-li o zrušení smlouvy s náhradou škody a úroky, o zrušení smlouvy žádati soudně. To se nestalo, takže je dopis žalující ze dne 25. dubna 1932, jímž žádá na žalovaném náhrady dle diferenčního účtu částkou 4.560 fr., právně bezvýznamným, nelze v něm spatřovati výkon práva volby a žalobkyně může vždy ještě požadovati splnění smlouvy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání z

d ů v o d ů:

Podle čl. 321 obch. zák. platí smlouva, k jejímuž uzavření došlo, za uzavřenou již v době, kdy přijetí nabídky bylo odevzdáno k odeslání. Předpokladem jest ovšem pro perfekci smlouvy, že přijetí nabídky oferenta došlo, než stalo-li se tak, klade zákon účinky uzavření smlouvy již do doby, kdy přijetí bylo odesláno. Platí-li tedy podle zákona předpoklad, že smlouva již tehdy byla uzavřena, platí ovšem také, že byla uzavřena na onom místě, kde přijetí bylo k odeslání odevzdáno. V souzeném případě šlo o nabídku žalovaného, kterou žalobce přijal dopisem podaným k odeslání v Belgii, takže platí pro posouzení případu ustanovení belgického práva. Podle § 2194 cod. civ. příslušela by žalobci v případě prodlení žalovaného volba mezi požadováním plnění a zrušením smlouvy s nárokem na náhradu škody. Netřeba řešiti, zda by žalobce byl volbou jednou vykonanou vázán také podle belgického práva, protože v jeho dopise není určité vyjádřeno, že o zrušení smlouvy žádá nebo hodlá žádati, nýbrž uvádí tam jenom, s jakou náhradou by se spokojil a nevzdává se tam práva trvati na plnění. Podle toho nelze v onom dopise spatřovati prohlášení žalobcovo, že by se byl vzdal nároku na plnění a napříště se chtěl omeziti jenom na nárok na náhradu škody a zrušení smlouvy.

Čís. 15580.

Exekuční zabavení prodaného zboží u prodávatele nezprošťuje ho povinnosti splnění tržovou smlouvou.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1936, Rv I 2475/34.)

Proti žalobě na splnění kupní smlouvy dodáním prodaného zboží namítl žalovaný prodávatel, že plnění se mu stalo nemožným proto, že prodané zboží bylo mezitím zabaveno. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde jen o to, zda tím, že bylo žalovanému berním úřadem zabaveno celé množství chmele, které v roce 1933 sklídl, nastala pro něho absolutní nemožnost splnění smlouvy o dodání chmele, která by podle § 1447 obč. zák. měla v zápětí zrušení celého závazku žalovaného. Nižší soudy usoudily v tomto směru správně, že tu nelze mluvit o objektivní, absolutní nemožnosti plnění podle § 1447 obč. zák., nýbrž že jde nejvýše o nemožnost subjektivní, relativní. Mohou ovšem nastati případy, kdy jest i při hotových úplatných smlouvách přihlížeti k nastalé změně poměrů a k hospodářské nemožnosti plnění, avšak to předpokládá, že nemožnost nastala událostmi, jež strany sjednávající smlouvu nemohly předvídati. Zásadou je, že má býti zachována smlouva platně uzavřená dotud, dokud jest její splnění fyzicky možné, třebaže hospodářsky je výsledkem plnění pro tu neb onu smluvní stranu pro napotomní změnu poměrů spojen s neočekávanou ztrátou. Zproštění závazku pro hospodářskou nemožnost (nedostiznost) plnění, kterou po případě lze klásti na roveň nemožnosti, jakou má na mysli § 1447 obč. zák., předpokládá, že se plnění stalo pro zavázaného hospodářsky nemožným náhodou, ježto nastaly takové neočekávané a nepředvídané poměry nebo události, že by splnění smlouvy ukládalo povinnému takovou obět, které na něm nelze rozumně požadovati (srv. rozhodnutí čís. 8992 Sb. n. s.). Žalovanému byl chmel zabaven za dlužné daně v letech 1927, 1930, 1931 a 1932. Mohl a měl proto žalovaný uzavíraje dne 17. prosince 1932 smlouvu o prodeji chmele ze sklízně za rok 1933 při náležitě rozvaze a opatrnosti počítati s možností, že berní úřad bude na něm dlužné daně exekučně vymáhati, a to po případě i zabavením sklízně chmelové. Uzavřel-li však smlouvu o prodeji chmele, aniž se ve smlouvě zabezpečil proti možnosti zabavení chmele, anebo proti jejím hospodářským a právním následkům, vzal tím na sebe nebezpečí vyplývající pro něho z této možnosti, a když pak byl chmel skutečně pro dlužné daně zabaven, nemůže z toho žalovaný dovozovati nezávaznost smlouvy. Leč nehledíc k tomu, nemůže býti o absolutní nemožnosti plnění řeči i proto, že mohl žalovaný překážku, která mu bránila splnění smlouvy o prodeji a dodání chmele, odvrátiti dohodou s berním úřadem jako vymáhají-

cím věřitelem anebo tím způsobem, že by dal bernímu úřadu jinou přiměřenou jistotu nebo že by dlužnou daňovou pohledávku zaplatil. Vytýkajíc, že nižší soudy posuzovaly žalobní nárok neprávem podle čl. 355 a 357 obč. zák., vychází dovolání z předpokladu, že se tato zákonná ustanovení vztahují na případy, kdy smluvník plnění může, ale nechce, nikoliv na případy, kdy se splnění kupní smlouvy stalo nemožným, jak tomu prý je v tomto případě. Bezpodstatnost této výtky plyne již z hořejších vývodů, jimiž bylo doloženo, že u žalovaného nešlo o absolutní nemožnost splnění smlouvy.

Čís. 15581.

Ustanovení § 36 zák. čís. 100/31 Sb. z. a n. neplatí v řízení o zbavení svéprávnosti.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1936, R II 501/36.)

Rekursní soud odmítl pro opožděnost rekurs Marie H-ové do usnesení prvního soudu, jimž byla zbavena úplně svéprávnosti. Důvody: Stížnost Marie H-ové byla podle § 49 čís. 3 řádu o zbavení svéprávnosti jako opožděná odmítnuta, neboť nebyla podána v konečné lhůtě 14 dnů. Předpisu § 36 nesp. z. (čís. 100/31) nelze použiti, poněvadž podle poslední věty § 36 cit. zák. jest tu užití ustanovení řádu o zbavení svéprávnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Ustanovení § 36 zákona o základních ustanoveních soudního řízení nesporného ze dne 19. června 1931 čís. 100 Sb. z. a n. nemůže se stěžovatelka dovolávati, neboť podle § 56, odst. 1 řádu o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916 čís. 207 ř. z. platí v řízení o zbavení svéprávnosti předpisy nesporného řízení (podle § 53, odst. 1 zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. nyní obdobná ustanovení tohoto zákona) jen potud, pokud řád o zbavení svéprávnosti nemá odchýlných ustanovení. Takové zvláštní odchýlné ustanovení pro rekurs proti usnesení okresního soudu o zbavení svéprávnosti obsahuje však § 49, odst. 3 řádu o zbavení svéprávnosti, který prohlašuje rekursní lhůtu výslovně za lhůtu konečnou a neprodlužitelnou. Toto ustanovení nepozbylo vydáním zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. účinnosti (§ 1, odst. 2 tohoto zákona).

Čís. 15582.

Slyšení účastníků podle § 125 nesp. pat. nemusí se státi soudem samým, stačí, že se stalo notářem jako soudním komisařem.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, R II 231/36.)

Po skončení pozůstalostního řízení požádala pozůstalé vdova, aby v pozůstalostním řízení bylo pokračováno, protože prý našla testament zůstavitelův. Prvý soud postoupil proto spisy notáři k projednání, avšak notář vyslechnuv zákonné dědice (mimo pozůstalou vdovu) předložil spisy soudu s tím, že tito zákonní dědicové platnost testamentu popírají a na svých dědických přihláškách ze zákona trvají. Prvý soud poukázal pak podle § 126 nesp. pat. pozůstalou vdovu s jejím nárokem na zjištění platnosti testamentu na pořad práva proti odporujícím dědicům ze zákona a odůvodnil svoje usnesení tím, že vnitřní platnost domnělého testamentu jest pochybná. Rekursní soud nevyhověl rekursu pozůstalé vdovy do tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu pozůstalé vdovy a v otázce zmatečnosti podle § 41, odst. 2 g) zák. čis. 100/31 pro porušení zásady slyšení účastníky před rozhodnutím, uvedl v

důvodech:

Podle § 41, odst. 2 písm. g) zákona č. 100/31 Sb. z. a n. jest důvodem zmatečnosti, byla-li porušena zásada o nutnosti slyšení účastníky před rozhodnutím. Tato zásada je provedena v § 18, odst. 2 téhož zákona, kde jest nařízeno, že všem účastníkům jest dáti příležitost, by se o věci vyjádřili, a to zpravidla ústně. Soud však může podle okolností oznámiti účastníku písemně stav věci a vyžádati si vyjádření písemné. Jestliže tudíž v souzeném případě stěžovatelka sama učinila návrh na obnovu, správně pokračování v pozůstalostním řízení, protože našla dopis, jež pokládá za testament, a když z tohoto domnělého testamentu se přihlásila, naproti čemuž ostatní zákonití dědicové před notářem jako soudním komisařem se vyjádřili, že předložený dopis za testament neuznávají, a když pak soud — a nikoli notář — rozhodl ve smyslu § 126 nesp. pat., nebyl porušen předpis o nutnosti slyšení účastníky, neboť k řádnému slyšení účastníků nařízenému v § 125 nesp. pat. není třeba, aby slyšení to nezbytně se stalo před soudem samým. Jestliže někteří dědicové nebyli při jednání osobně přítomni, nýbrž byli zastoupeni svými plnomocníky, nebyla tím zásada slyšení účastníky porušena, neboť podle § 8 zákona č. 100/31 Sb. z. a n. účastníci mohou v nesporném řízení vždy jednati sami nebo zmocněncem, a nelze nahlednouti, proč by k vyjádření podle § 125 nesp. pat. museli zmocněncům uděliti zvláštní plnou moc.

Čís. 15583.

Nicotnost úmluvy knihovnických věřitelů, že jeden z nich nebude při exekuční dražbě podávat, převezme-li druhý jeho dluh.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, Rv I 2416/34.)

Žalobci byla přiklepnuta v dražbě nemovitost, když před tím došlo mezi ním, jeho otcem a žalovanou k ujednání, že žalobce, i když vydraží nemovitost za nejvyšší podání, kterým pohledávka žalované ne-

bude kryta, vyplatí jí celou její pohledávku proti tomu, že žalovaná jemu (jeho otcí) vrátí částku, která jí bude přikázána v dražebním řízení. Žalovaná v důsledku této dohody k dražebnímu roku se nedostavila a nezúčastnila se podávání. Žalobce opíraje se o uvedenou úmluvu domáhá se na žalované zaplacení přikázané jí pohledávky. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle dvorského dekretu ze dne 6. června 1838 č. 277 Sb. z. s. je taková úmluva nicotná, a nemůže žalobce ani žalovaná strana žalovati ani na splnění, ani na vrácení toho, co následkem smlouvy té bylo plněno.

Čís. 15584.

Pokud nelze spatřovati zavinění lékaře a ošetřovatelky, utrpěl-li pacient tělesné poškození při provádění léčení diathermickým přístrojem.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, Rv I 2756/34.)

Žalobkyně (členka okresní nemocenské pojišťovny), jež byla při diathermickém ozařování v ambulatorním léčení nemocenské pojišťovny popálena, domáhá se na okresní nemocenské pojišťovně, ošetřujícím lékařem a ošetřovatelce náhrady jí tím způsobené škody. Tvrdí, že žalovaná ošetřovatelka odpovídá jí za škodu proto, že porušila předpisy o ošetření a obsluhování elektrických aparátů, zavinivši nesprávným zavedením elektrického proudu její poranění. Tím, že žalobkyně byla ponechána bez dozoru a že žalovaná pojišťovna a žalovaný lékař se nepostarali o patřičný dozor, zavinili všichni nehodu. Pojišťovna ručí dále i jako ústav za své zaměstnance a úředníky podle §§ 1293 až 1295, 1297, 1299, 1301—1303, 1313, 1313 a), 1315, 1323 a násl. obč. zák. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nehodu si způsobila odstraněním elektrodů sama žalobkyně, která byla poučena, že nesmí sama odstraniti olovené plotny, nýbrž že musí zavolati, jakmile pocítí přílišnou horkost. Tím jednala proti danému poučení. Avšak jest dále zjištěno, že byla ihned po ruce ošetřovatelka, která byla oprávněna obsluhovati diathermický přístroj pod dozorem zkoušené ošetřovatelky a lékaře, a že ona také na křik žalobkyně ihned proud vypjala. První žalovaná by ovšem ručila už podle § 1313 a) obč. zák. za zavinění svých pomocníků při provádění ambulatorního léčení, jestliže by se jim dokázalo zavinění, jež přivodilo škodu žalobkyni.

Ale tomu není tak, jak řečeno. Že léčení diathermickým přístrojem znamená ohrožení zdraví, naprosto neplyne z posudku znalce. Žalobkyně netvrdila, že se reflexivním činem pokusila odstranit olověné plotny a také to by neznamenalo zavinění žalovaných, byla-li řádně poučena, že se má proti pálení přístrojem dovolat pomoci ošetřovatelky. Toho poučení se jí podle zjištění dostalo. Správný jest tedy úsudek, že své zranění si způsobila vlastní vinou.

Čís. 15585.

Právní povaha soudního smíru.

Závazek rukojmí zaručivšího se za splnění vyrovnací kvoty nezániká zásadně tím, že vyrovnací věřitel ujednal s vyrovnacím dlužníkem soudní smír o pohledávce obživlé pro nesplnění vyrovnání.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, Rv I 2786/34.)

Žalující tvrdí, že se žalovaný zaručil jako rukojmí a plátce za vyrovnací kvotu dlužníka Františka K-a, domáhá se na žalovaném z tohoto důvodu části vyrovnací kvoty, jež jí (jejímu postupiteli) nebyla dosud zaplácena. Proti žalobě namítá žalovaný, že původní jeho rukojmí závazek zanikl tím, že firma (postupitelka) žalovala vyrovnacího dlužníka o zaplacení zbytku celé pohledávky z důvodu nesplnění vyrovnání a dojednala s ním soudní smír, podle něhož se žalovaný vyrovnací dlužník zavázal zaplatiti na celou pohledávku (§ 57 vyr. ř. z roku 1914) určitou částku. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jde jen o to, zda soudním smírem zanikl rukojmí závazek žalovaného. Soudní smír (§ 204 c. ř. s.) jest smlouvou uzavřenou mezi stranami sporu. Jím se upravuje sporný nárok a ukončuje se spor, takže vyžaduje sice po formální stránce určité procesní předpoklady a má také určité procesní důsledky, zejména nastupuje na místo rozsudku a tvoří exekuční titul; ale s hmotněprávního hlediska platí i pro soudní smír, pokud jest narovnáním, všechny předpoklady narovnání podle § 1380 obč. zák. a platí o něm také předpisy §§ 1381 až 1391 obč. zák. Narovnání jest ovšem v § 1380 obč. zák. uvedeno jako »smlouva o obnovu«, tedy jako druh novace, avšak z § 1379 obč. zák. plyne, že každý smír, byť i byl tak pojmenován, nemusí býti novací, neboť se tam praví, že zevrubnější ustanovení o tom, kdo, kdy a jakým způsobem má býti již stávající závazek splněn, jakož i jiná vedlejší ustanovení, jimiž nastává změna co do hlavního předmětu anebo právního důvodu, nesluší pokládati za smlouvu o obnovu, stejně jako pouhé vystavení no-

vého dlužního úpisu anebo příslušné jiné listiny. Nutným předpokladem novace jest proto mimo jiné úmysl stran, aby uskutečněním nového závazku zanikl starý hlavní závazek, což plyne ze slov § 1375 obč. zák.: »věřitel a dlužník mají na vůli změnití...« (srov. rozhodnutí čís. 11759 Sb. n. s.). Jest proto podle okolností jednotlivého případu posouditi, zdali uzavřený soudní smír jest novací podle § 1376 obč. zák. nebo ne. Takový úmysl však v soudním smíru, o němž tu jde, výslovně projeven nebyl a ani mlčky se tak nestalo (§ 863 obč. zák.). Úmysl ten předpokládá, aby byl podle § 1376 obč. zák. změněn právní důvod anebo hlavní předmět pohledávky. Právní důvod tu změněn nebyl, neboť i když vyrovnací dlužník jest podle § 53 vyr. ř. zproštěn závazku nahraditi věřitelům schodek, který utrpěli vyrovnáním, jest to jen podmíněčné zproštění, závislé na tom, splní-li vyrovnání závčas a plně (§ 57 vyr. ř. v doslovu čl. III zák. č. 99/23 Sb. z. a n.). Nebyla-li tato podmínka splněna, obživně pohledávka v plně výši sama sebou, což značí, že se podmíněná pohledávka samovolně změní v pohledávku nepodmíněnou. Soudním smírem byl tedy jen stvrzen stávající již závazek vyrovnacího dlužníka a má proto tento soudní smír obdobný účinek jako rozsudek. Ani hlavní předmět pohledávky se nezměnil. Neboť změna hlavního předmětu nastává tehdy, když nastupuje podstatně něco jiného na místě původního předmětu (srovnej také Klang sv. IV, str. 269, Ehrenzweig 1928, sv. II/1, str. 359, Sedláček, Oblig. pr. 1924, str. 230, bod 542 a jiné). Změna musí býti tedy v druhu předmětu, nikoli v míře nebo způsobu plnění. Není proto v souzeném případě soudní smír novací ve smyslu § 1376 obč. zák. a jest jej posuzovati podle předpisů o narovnání, tudíž v otázce rukojemství podle § 1390 obč. zák., jenž praví, že rukojemství a zástavy, které byly dány k zajištění celého sporného práva, lpí také na oné části, která byla ustanovena narovnáním. Tím není řečeno, že rukojemství a zástava nezániká jen tehdy, když porovnaná částka jest menší než částka, za kterou ručí rukojemství nebo zástava. Neboť ustanovení ono vyslovuje pouze zásadu, že narovnání (smír) nemůže býti na škodu třetím osobám, pokud nepřivolíly k narovnání, čili že jim nemůže býti uloženo větší břemeno, nežli původně převzali. Není proto vyloučeno, aby rukojemství trvalo dále, i když hlavní dlužník převzal smírem s věřitelem ujednaným větší závazek nežli závazek, za nějž ručí rukojmí. Než, nehledíc k tomu, není soudní smír v tomto případě žalovanému vůbec na újmu. Neboť v době, kdy žalovaný převzal ručení za vyrovnací kvoty, musilo mu býti přece známo, že podle zákona jest vyrovnací dlužník jen podmíněčně zproštěn zaplatiti schodek, který věřitelé utrpí vyrovnáním, a musil proto již tehdy předvídati, že věřitelé mohou vymáhati plně pohledávky, nebude-li vyrovnání plně a závčas splněno. Žalovaný mohl tomu dokonce sám zabrániti, kdyby se byl o včasné plnění staral. Nezaniklo tudíž jeho ručení za zaplacení vyrovnacích kvot. Poněvadž nižší soudy vycházejí z jiného právního názoru neprovedly důkazy a nezjistily výši zažalované pohledávky, byly jejich rozsudky zrušeny.

Čís. 15586.

Soud není oprávněn snížit v rozsudku peněžitou částku, o které žalobce prohlásil, že jest ochoten ji přijmouti na místě žádaného plnění, jež nezáleží v sumě peněžité.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, Rv I 438/36.)

Nižší soudy uznaly podle žaloby, již se žalobkyně domáhala, by jí žalovaná postoupila bezplatně pozemek, a zároveň vyslovily hledíce k prohlášení žalobkyně, že se žalovaná může tohoto závazku zprostiti tím, že vyplatí žalobkyni částku 10.000 Kč. V dovolání uplatňovala žalovaná též, že tato částka jest příliš vysoká.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání, uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Odpor se spisy spatřuje dovolatelka v přemrštěném ocenění výše eventuálního peněžního petitu žalobního. Jestliže se žalobce nabízí na místě žádané věci přijmouti určitou sumu peněžitou (§ 56, odst. 1 j. n.), jako je tomu právě v souzené věci, nemůže soud sumu tu snížit, ježto podle § 410 c. ř. s. musí při vyhovění žalobě býti v rozsudku vyřčeno, že se žalovaný může osvoboditi od plnění zažalovaného předmětu zaplacením peněžité sumy, o které žalobce prohlásil, že jest ochoten ji přijmouti na místě tohoto předmětu.

Čís. 15587.

Dohoda manželů, že jeden z nich vynaloží potřebnou částku na úpravu domu patřícího druhému manželovi za to, že mu tento postoupí ideální polovici tohoto domu, nevyžaduje formy notářského spisu.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, Rv I 715/36.)

Žalovaná žádala žalobce (svého manžela) po sňatku, aby provedl na jejím domě různé adaptace a opravy, což žalobce učinil a financoval. Veškeré práce vyžádaly si nákladu 58.000 Kč. Žalobce tyto náklady učinil hledíc k dohodě se žalovanou, že mu dá připsati polovici svého domku, avšak žalovaná to odepřela, ač opravy domku jsou jí k trvalému a převážnému prospěchu. Slibovala, že mu dá upsati polovičku domku a že ho bude do smrti živiti a šatiti, když adaptace provede, a činila jedinou podmínku, že po jeho smrti polovička domku musí připadnouti její dceři. Když byla nástavba a přístavba dokončena, převedla žalovaná svůj dům na svoji dceru a znemožnila žalobci bydlení v místnostech domu. Poněvadž žalovaná žalobci nepostoupila polovici domu, domáhá se žalobce náhrady nákladů nástavby. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání, uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Mezi stranami došlo k dvoustranné úplatné smlouvě, podle níž měl žalobce provést na svůj náklad nástavbu (přístavbu) domu žalované manželky, naproti čemuž se tato zase zavázala postoupiti žalobci knihovni polovici tohoto takto stavebně zhodnoceného domu. Platnost takové smlouvy není však podmíněna formou notářského aktu, jak vyplývá z doslovu § 1 písm. b) zákona ze dne 25. července 1871 č. 76 ř. z. Zmařila-li však žalovaná splnění této smlouvy prodejem domu, je povinna ve smyslu §§ 921 a 1295 obč. zák. žalobci, smlouvu s jeho strany splnivšímu, náhradou škody pro nesplnění. Tato škoda však spočívá právě v náhradě nákladů na stavbu jím vynaložených. Zásady § 1037 obč. zák. nelze proto v souzeném případě použiti.

Čís. 15588.

Jak má soud postupovati ve sporu o zjištění otcovství, odepřel-li poručník dítěte svoliti k provedení krevní zkoušky proto, že prý důkaz ten není s to absolutně vyvrátiti domněnku otcovství.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, Rv I 1618/36.)

Poručník nezletilého žalobce odepřel dáti souhlas k provedení důkazu zkouškou krve, ježto prý důkaz ten není s to vyvrátiti s absolutní jistotou domněnku § 163 obč. zák. První soud ztotožnil se ve svém rozsudku s tímto názorem a vyhověl žalobě na uznání nemanželského otcovství. Odvolací soud nevyhověl odvolání.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nejvyšší soud odůvodnil bližší v rozhodnutí č. 8659 Sb. n. s., že krevní zkouška může býti způsobitým prostředkem, aby jí byl proveden protidůkaz proti zákonné domněnce § 163 obč. zák., toto stanovisko stále zastává a neshledává důvodu, aby se v souzeném případě od ustálené judikatury odchýlil. Bylo proto povinností prvního soudu, by poručníka na toto stanovisko nejvyššího soudu a proto na nezávažnost jeho odporu s hlediska jím uplatňovaného upozornil. Stejně tak se nezachoval odvolací soud. Že se tak nestalo, zůstalo dosavadní řízení v obou stolicích vadným. Na prvním soudě bude, by poručníka a matku dítěte k ústnímu jednání předvolal, jím stanovisko nejvyššího soudu v příčině důkazu krevní zkouškou sdělil, a odepřou-li i nyní dáti svolení k provedení důkazu toho, odepření to přihlížeje k ostatním provedeným důkazům znovu podle § 272 c. ř. s. zhodnotil.

Čís. 15589.

Ručení přejímatele podle § 1409 obč. zák. při převzetí rolnického nedílu závislém na schválení Státním pozemkovým úřadem.

V příčině vědomosti přejímatelovy o dlužích převodcových (předchůdcových) týkajících se převzatého nedílu rozhoduje d o b a, kdy

Státní pozemkový úřad schválil převzetí, nikoliv dřívější den skutečného převzetí správy nedílu.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1936, Rv II 973/34.)

Žalovaná koupila kupní smlouvou ze dne 20. května 1932 rolnický nedíl s mrtvým a živým inventářem od manželů Jakuba a Josefy H-ových. Žalující přednesla, že prodávající manželé H-ovi byli odsouzeni jí platiti pohledávky, jež nyní vymáhá na žalované. Exekuce k vydobytí těchto pohledávek proti nim vedené zůstaly bezvýsledné. Žalovaná ručí proto podle § 1409 obč. zák. za všechny dluh prodávatelů, a byla na pohledávku žalující upozorněna též dne 13. června 1932, tedy ještě před schválením kupní smlouvy Státním pozemkovým úřadem, avšak žalovaná prohlásila, že nic nedluží, ač dluh ten převzala i osobně k placení. Manželé H-ovi jsou nemajetní a pohledávka jest na nich nedobytná. Pohledávky vznikly prodejem zboží na úvěr, a to obilí, osiva a krmiva, které manželé H-ovi koupili pro hospodářství. Ti měli pouze tento rolnický nedíl, a zboží bylo tedy upotřebeno pro tento nedíl. Žalovaná převzala rolnický nedíl ve dnech 15. až 26. června 1932, nikoli již dříve. Také ve schvalovacím dopise Státního pozemkového úřadu ze dne 4. srpna 1932 byla žalovaná upozorněna na pohledávku žalující. Žalovaná věděla tedy o této pohledávce, a musila také při náležité pozornosti o ní věděti, musila totiž věděti, že manželé H-ovi mají kromě tohoto dluhu ještě i jiné dluhy, neboť sdělili to sami žalované, a proto bylo její povinností, starati se o zjištění těchto dluhů a o jejich zaplacení. Nižší soudy uznaly částečně podle žaloby, odvolací soud jen se svolením Státního pozemkového úřadu (§ 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n.). Kupní smlouva mohla tedy býti uzavřena jen pod odkládací výminkou, že jí Státní pozemkový úřad schválí. Do té doby a do knihovního provedení smlouvy takto schválené zůstává vlastníkem nemovitosti prodávatel a věřitelé jeho mohou dosíci uspokojení z nemovitosti. Do splnění této odkládací výminky nemovitost nepatří kupiteli, nýbrž trvá tu stav nejistoty, zda jí nabude či nikoli. Teprve po splnění výminky stane se kupní smlouva definitivním a platným titulem k nabytí vlastnictví a bude moci býti vtělena, nemovitost koupená přejde do jmění kupitele, který nabude k ní práv a přejdou na něho závazky a pak teprve bude nemovitost odňata zásahu věřitelů prodávatelových. Důsledkem toho jest odevzdání případně převzetí nemovitosti po smyslu § 1409 obč. zák. možným teprve po splnění zmíněné odkládací výminky. Státní pozemkový úřad schválil kupní smlouvu dne 4. srpna 1932. Do tohoto dne nemohla býti nemovitost odevzdána a převzata, tedy ani ne dne 20. května 1932. Žalobkyně se se svou pohledávkou přihlásila někdy v červnu 1932. To však dostačí, aby byl splněn předpoklad nároku podle § 1409 obč. zák., že totiž znala dluh zcizitelův vůči žalobkyni při odevzdání nemovitosti. Ostatně by stačilo, že žalovaná o něm zvěděla

z dopisu Státního pozemkového úřadu ze dne 4. srpna 1932, neboť pak o něm zvěděla při odevzdání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud stejně jako soud první stolice vychází ze stanoviska, že kupní smlouva ze dne 20. května 1932, kterou žalovaná koupila od manželů Jakuba a Josefy H-ových rolnický nedíl v B., byla hledíc k § 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n. uzavřena pod odkládací výminkou, že jí Státní pozemkový úřad schválí, což se stalo teprve dne 4. srpna 1932, a že do toho dne nemožla býti nemovitost ta žalované straně odevzdána a od ní převzata a že tedy při posuzování otázky, kdy se žalovaná o dluhu prodávatelů proti žalobkyni dověděla, jest ve smyslu § 1409 obč. zák. rozhodným den 4. srpna 1932 a nikoliv dřívější den, když začala dovolatelka usedlost tu spravovati. Tomuto právnímu názoru vytyká žalovaná jen to, že odvolací soud nepřihlédl k této okolnosti, že obvodová úřadovna Státního pozemkového úřadu v B. předběžně jí přislíbila, že kupní smlouvu navrhne Státnímu pozemkovému úřadu k schválení, a když se tedy dovolatelka následkem tohoto přislíbu ujala hospodaření na oně usedlosti — jak bylo zjištěno již v květnu 1932 — jest dobu tu považovati za rozhodující ve smyslu § 1409 obč. zák. Žalovaná však při tom přehlídí, že pouhý předběžný přislíb obvodové úřadovny, ba ani samého Státního pozemkového úřadu nemůže nahraditi schválení Státního pozemkového úřadu, jehož je podle § 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n. třeba k zcizení rolnického nedílu, ježto Státnímu pozemkovému úřadu musí zůstatí vyhrazeno, by o schválení uvažoval, až mu bude písemná kupní smlouva předložena. Tím méně ovšem lze přihlížeti k nezávaznému přislíbu referenta Státního pozemkového úřadu nebo jeho obvodové úřadovny, že kupní smlouva bude Státním pozemkovým úřadem schválena, neboť podle § 3 zák. čís. 330/19 Sb. z. a n. zastupuje pozemkový úřad na venek jeho předseda nebo jeden z jeho náměstků.

Čís. 15590.

Pozůstalostní soud nemůže rozhodnouti o platnosti manželství zůstavitelova ani jako o otázce předurčující.

Předpis § 160 obč. zák., podle něhož jest pokládati děti zrozené v manželství neplatným za manželské, nevěděli alespoň jeden z rodičů bez viny o překážce manželství, platí obecně, ať neplatnost manželství spočívá na jakýchkoliv důvodech. Děti z takového manželství, jež se přihlásilo k dědictví, nelze odepríti zastoupení pozůstalosti ve sporu vedeném proti pozůstalosti třetí osobou.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, R I 1105/36.)

Prvý soud přijal na soud dědickou přihlášku pozůstalé vdovy Anny P-ové a její dcery nezl. Jany P-ové a odkázal ostatní dědice, kteří popírali dědické právo pozůstalé vdovy pro tvrzenou neplatnost jejího manželství se zůstavitelem (§ 62 obč. zák.), s jejich odporem podle § 126 nesp. pat. na pořad práva. Zároveň nevyhověl žádosti pozůstalé vdovy, by se její dcera nezl. Jana P-ová, zastoupená zvláštním opatrovníkem, nezúčastnila zastoupení pozůstalosti ve sporu, jež vedla vdova proti pozůstalosti na zaplacení určité pohledávky. Rekursní soud nevyhověl rekursu pozůstalé vdovy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dědické přihlášky zůstavitelových dcer Marie P. a Kláry H. a pozůstalé vdovy Anny P., třebaže se všechny opírají o zákonnou posloupnost, odporují si mezi sebou potud, pokud ony chtějí vdovu vůbec vyloučiti z dědického práva. Jedná se tudíž o případ vytčený v § 126, odst. 2 nesp. pat., pročež pozůstalostní soud měl odkázat na pořad práva toho z dědiců si odporujících, který by musel dříve zbaviti moci silnější důvod dědického práva svého odpůrce, aby mohl zjednatí platnost svému dědickému právu. Pozůstalostní soud nemůže sám rozhodnouti o platnosti zůstavitelova manželství, a to ani jako o otázce předurčující (§ 25 nesp. ř.), pročež věcně úvahy dovolací rekurentky po této stránce jsou předčasně. Mylným jest i její právní názor, že ustanovení § 99 obč. zák. nasvědčuje správnosti jejího stanoviska, že totiž pozůstalostní řízení hledíc na předpokládanou platnost manželství není přerušiti, neboť z tohoto předpisu plyne pouze, že pozůstalá vdova má právě pro domněnku svědčící platnosti manželství silnější důvod dědického práva než zákonný dědic popírající platnost jejího manželství. Pokud jde o zastoupení nezl. Jany P. ve sporu pozůstalé vdovy proti pozůstalosti po Josefu P., nutno především podotknouti, že se nezl. Jana P., zastoupená zvláštním opatrovníkem, přihlásila podmíněně za dědičku ze zákona a že její dědické právo nikým nebylo popřeno. I kdyby bylo uznáno na neplatnost manželství zůstavitelova, bylo by tu ještě hleděti k ustanovení § 160 obč. zák., podle něhož děti, které byly zplzeny v manželství neplatném, jest pokládati za manželské, pokud alespoň jeden z rodičů bez viny o překážce manželství nevěděl, při čemž § 50 zákona ze dne 8. října 1856 čís. 185 ř. z. a čís. nař. ze dne 3. června 1858 čís. 92 ř. z. zrušily výjimku stran překážek uvedených v §§ 62—64 obč. zák., takže § 160 obč. zák. platil všeobecně, byť i neplatnost manželství spočívala na jakýchkoli důvodech, a dřívější stav nebyl v tomto ohledu obnoven čl. II, odst. 2 zák. ze dne 25. května 1868 č. 47 ř. z. Jest proto nezl. Janu P. toho času pokládati také za zástupkyni pozůstalosti ve sporu uvedeném pozůstalou vdovou. Ježto ta netvrdí, že uvedená dědička, pokud se týče její opatrovník uznává žalobní nárok (rozh. č. 5712, 11866 Sb. n. s.), nevyhověly nižší soudy právem jejímu návrhu, aby se tato nezúčastnila zastoupení pozůstalosti v onom sporu. Tím ovšem není

vyloučeno, aby k uvarování zbytečných útrat za schválení poručenského soudu mezi dovolací rekurentkou a řádně zastoupenou nezl. dcerou byla uzavřena dohoda, jež by v případě uznání žalobního nároku anebo dostatečného zajištění nároků dítěte (na příklad zastoupení příslušného podílu, o který by dítě jinak bylo zkráceno), umožnila upustiti od dalšího účastenství na onom sporu. Takový návrh může však býti učiněn pouze u prvního soudu, nikoli u soudu vyšší stolice, a nelze tudíž v nynějším stadiu věci k němu hleděti.

Čís. 15591.

Notářská komora není právnickou osobou.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, R I 1170/36.)

Prvý soud vyhověl návrhu notářské komory, by jí byla vydána notářská záruka jednoho notáře. Proti tomuto rozhodnutí stěžovali si zákonní dědicové notáře, jež prvý soud odkázal s jejich stížností na pořad práva proti komoře. Rekursní soud návrh odmítl. Důvody: Jde o řízení nesporné, v němž notářská komora vystupuje jen jako jeho účastník. Účastníkem může býti dle § 6 zákona čís. 100/31 Sb. z. a n. jen osoba, ať fysická nebo právnická, již notářská komora není, poněvadž se jí nedostává povahy právnické osobnosti. Jest jenom výkonným orgánem sboru notářů s činností v VIII. hlavě notářského řádu přesně vymezenou, nemá neosobního jmění, k provádění té určitého, nemá stanov, má toliko jednací řád ministrem spravedlnosti schválený, a úkolem jejím, jakož i sboru notářů, jest hájení cti a vážnosti stran a zastupování stavovských zájmů. Prvý soud tedy pochybil, když o návrhu notářské komory vůbec jednání zahájil a když dědice po onom notáři poukázal na pořad práva proti komoře, neboť pro nedostatek povahy právnické osobnosti u komory nemůže komora býti ani účastnicí řízení nesporného. Napadené usnesení je dle § 41 lit. f) zákona čís. 100/31 zmatečné. K tomu se podotýká, že sice podle § 25 not. ř. ručí kauce jako zástava za náhradní nároky a platy, které vzejdou z úřední činnosti notářovy, ale že v III. hlavě notář. řádu pojednávající o kauci nikde není ustanoveno, že by i komora sama kaucí pro sebe mohla požadovati. V §§ 28 až 30 not. ř. jest jen předepsáno, že po notářově smrti může býti kauce vrácena jeho právním zástupcům toliko se svolením komory, že dále má komora dříve, než svolení to dá, provésti ediktální řízení a vyzvati všechny, kteří by z důvodu zákonného práva zástavního si dle § 25 not. ř. činili na kauci nárok, aby u ní své nároky právním nástupcům, a že o přihlášených nárocích má komora účastníky vyslechnouti, a kdyby se nedosáhlo dohody, odkázat je na pořad práva. Z toho plyne, že postup komory není odůvodněn předpisy III. hlavy not. ř. a že soudu ani nepřislušelo právo stěžovatelky poukázat na pořad práva.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs notářské komory.

D ů v o d y:

K odůvodnění napadeného usnesení stačí dodat, že podmínem práv a závazků jest notářské kolegium, jehož členy jsou podle § 124 not. ř. čís. 75/71 ř. z. všichni notáři, kteří mají úřední sídlo v obvodu téhož sborového soudu první stolice. Ti tvoří nucený svazek společenský a volí ze svého středu podle §§ 127 až 129 not. ř. notářskou komoru sestávající z presidenta a několika členů. Z toho je patrné, že notářská komora jest pouze orgánem a zástupcem notářského kolegia a že není sama nositelem soukromých práv a závazků. Že tomu tak jest, vyplývá i z této úvahy: Nelze-li zříditi notářskou komoru pro nedostatek zákonného počtu úředních notářských míst v obvodě téhož sborového soudu, přechází podle § 125 odstavec 2 a § 132 not. ř. činnost notářské komoře svěřená (§§ 133, 134 not. ř.) na sborový soud první stolice, jenž jako takový zřejmě není nositelem soukromých práv a závazků. Ani z ustanovení § 134 písmeno i) not. ř. nelze vyvoditi opak, neboť i když jest jím notářské komoře svěřeno obstarávání hospodářských záležitosti notářského kolegia, vykonává i tuto činnost jen jako orgán a zástupce sboru notářů, nikoli vlastním jménem jako samostatný podmět práv a závazků. Notářská komora vykonává ovšem jisté funkce jakožto úřad nadaný samosprávou, pokud zastupuje zájmy celého stavu notářského (§ 133 not. ř.) a pokud vykonává dozorčí a kárnou činnost nad notáři (§ 134 a) — h), k) not. ř.). Avšak v souzeném případě nejde o to, zda a pokud jí zákon dovoluje v této funkci zasahovati do soudního řízení, poněvadž svůj nárok nevyvozovala z oprávnění příslušejícího jí podle § 28 a 29 not. ř., aby se vyjádřila o tom, zda souhlasí s vydáním notářské kauce, nýbrž uplatnila v návrhu jen soukromoprávní nárok vyplývající z toho, že jí byla postoupena zástavní práva ke kauci patřící osobám uvedeným v § 25 not. ř. Způsobilost k uplatnění soukromoprávního nároku před soudem jest posuzovati jen s toho hlediska, zdali notářská komora jest samostatným právním podmětem. Neoznačil-li notářský řád notářskou komoru ani formálně za nositelku práv a závazků, jako to učinil na příklad obchodní zákonník při obchodních společnostech, (čl. 111, 164 obch. zák.), nelze jí přiznati způsobilost k právům ve smyslu hmotněprávních předpisů a není proto způsobilou jako strana před soudem jednatí (§ 1 c. ř. s. a § 7 zákona čís. 100/31 Sb. z. a n.). Dovolací rekurs, podaný notářskou komorou, která není osobou způsobilou jednatí samostatně před soudem, jest tedy nepřipustný.

Čís. 15592.

Kdy nenabývá banka vlastnictví k cenným papírům u ní uloženým.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv I 2846/34.)

Žalující správce konkursní podstaty domáhá se na žalované bance vydání cenných papírů tvrdě že pohledávka, k jejímuž zajištění papíry ty byly bance dány do zástavy, již zanikla a že tím zaniklo i zástavní

právo na nich váznoucí. Prvý soud zamítl žalobu pro tentokráte. Odvolací soud uznal podle žaloby. D ů v o d y: Prvý soud zamítl žalobu maje za to, že cenné papíry, o nichž deponentka prohlásila podle § 3 zák. čís. 241/24 Sb. z. a n., že s nimi žalovaná může volně nakládati, se staly vlastnictvím žalované, od níž nemohou zatím býti zpět požadovány pro přiroči žalované poskytnuté. Tento názor jest však mylný, neboť uvedeným prohlášením nemohlo se nic změnit na vlastnickém právu k cenným papírům, nýbrž prohlášení to znamenalo jen zproštění žalované banky povinnosti uvedené v §§ 1 a 2 cit. zák. Jakmile byl však splněn účel, k němuž byly cenné papíry dány do úschovy, mohou býti žádány zpět a nebrání tomu ani moratorium poskytnuté žalované bance, neboť žalující konkursní podstata jest vlastníci papírů nehledíc k předpisu § 4 zák. čís. 240/24 Sb. z. a n. a § 47 konk. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Obě strany vycházejí z právního stanoviska, že jest podstatnou otázkou pro řešení tohoto sporu, zda žalovaná banka nabyla vlastnictví k převzatým cenným papírům. Pokud dovolatelka má za to, že při správném posuzování této právní otázky neměl se odvolací soud opírat o ustanovení § 3 zákona ze dne 10. října 1924 č. 241 Sb. z. a n. o povinnostech bankéřů při úschově cenných papírů, není její výtka oprávněna již z té příčiny, že odvolací soud při tom poukazuje na zmocnění dané podle tohoto zákonného předpisu, a takovýmto způsobem se dovolávala tohoto zákonného ustanovení sama žalovaná v řízení před první stolicí. Příkladá-li pak v dovolání tomuto zákonnému ustanovení jen podřadný význam a odkazuje-li na všeobecné předpisy občanského zákona o zástavě a o schovací smlouvě jako na základ pro správné posouzení úvodem zmíněné právní otázky, je z toho patrné, že ani podle jejího názoru nestačí k nabytí vlastnictví schovatelem (bankéřem) pouhé prohlášení ukkladatelovo nebo zástavního dlužníka podle § 3 uved. zákona. V §§ 1 až 3 uved. zákona jest vyjádřena právní domněnka, že ten, kdo dává věc v úschovu přímo anebo dáním v zástavu nepřímou, činí tak vždy s vůlí zachovati sobě vlastnictví věci a obdržeti tutéž věc zpět (viz důvodovou zprávu k uvedenému zákonu). Tato právní domněnka jest ovšem vyvratitelná, a bylo tedy na žalované, aby v důsledku svého právního hlediska doložila skutečnosti, jež by podle obecných ustanovení občanského zákona vedly ke změně vlastnického práva k převzatým cenným papírům. Toho však nečinila poukazujíc v dalších dovolacích vývodech pouze na prohlášení ukkladatelovo ze dne 4. dubna 1932. Ale toto prohlášení bylo vydáno právě se zřetelem k § 3 uvedeného zákona, takže se vlastně žalovaná k tomuto zákonnému ustanovení nedůsledně sama vrací, třebaže zase dále uznává, že tímto zákonným ustanovením nebyla zamýšlena úprava vlastnických poměrů k dotčeným cenným papírům. Marne proto zdůrazňuje, že tím prohlášením bylo žalované dáno zmocnění libovolně nakládati s přijatými cennými papíry, když i z jejího vlastního právního hlediska se

podává, že takovéto prohlášení ve smyslu § 3 uved. zák. nestačí, aby založilo tvrzenou změnu právních poměrů. Mimo to odvolací soud právem poukázal na dopis žalované ze dne 24. října 1933, neboť jest z něho zřejmé, zejména ve spojení s jejím dopisem ze dne 6. prosince 1933, že způsob, s jakým naložila s cennými papíry, odporuje názoru, že by se to bylo stalo u výkonu jejího vlastnického práva. Z předchozího se podává, že nejsou rozhodně pro právní posouzení této rozepře úvahy žalované nesoucí se k tomu, že mohla volně nakládati s cennými papíry, jež prý se změnilly v t. zv. zástavu nebo úschovu nepravdělnou. Odpadá proto překážka, na níž založila žalovaná svoji obranu proti žalobnímu nároku, dovolávajíc se zákona ze dne 10. října 1924 č. 240 Sb. z. a n. o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů, neboť ustanovení §§ 4 a 5 tohoto zákona (úsudkem z opaku) nepřekážejí žalobnímu nároku na vydání cenných papírů ani nároku na zaplacení výtežku za ně, tohoto již z toho důvodu, že se prodej stal za příročí, takže nejde o starou pohledávku.

Čís. 15593.

Kdy ručí pojišťovna, která poskytla pojistníkovi poshovění v placení první pojistné prémie a zároveň t. zv. prozatímní (provisorní) krytí, byla-li v době poshovění základní prémie sjednána dodatková pojistná smlouva o rozšíření pojištění na nehody z účasti na automobilových závodech.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv I 2942/34.)

Pojistkou ze dne 22. června 1933 byl žalobce jako majitel osobního automobilu značky Bugatti pojištěn proti zákonnému povinnému ručení až do nejvyšší částky 50.000 Kč za každou usmrčenou, poraněnou nebo na zdraví poškozenou osobu, nejvýše do 200.000 Kč a 10.000 Kč za škody na věcech. Pojištění uzavřeno bylo na 10 roků, a to od 22. června 1933 do 22. června 1934. Roční pojistné s poplatky činilo celoročně 1.656 Kč a bylo splatné ve dvou stejných částkách splatných dne 22. června a 22. prosince toho kterého roku. Článek 10, odst. 2 a 3 všeobecných pojišťovacích podmínek stanovil, že pojistník jest povinen zapraviti první prémii s vedlejšími poplatky v době, která jest stanovena jako počátek pojištění v pojistce. Není-li prémie včas zaplacená, může pojišťovatel pokud není placeno, ustoupiti od smlouvy. Nepřivede-li se nárok na prémii do 3 měsíců ode dne splatnosti u soudu k plátosti, má se za to, že se ustoupilo od smlouvy. Nastane-li skutečnost, nárok třetí osoby odůvodňující, před zaplacením, jest pojistitel prost závazku plniti, leč by byl nárok soudně uplatňoval a nevzdal se téhož později, avšak před tím, než nastala pojistná příhoda. První prémie nebyla dne 22. června 1933 zaplacená. Žalovaná pojišťovna poskytla však žalobci dopisem ze dne 23. června 1933 již od 22. června 1933 provisorní krytí a upozornila ho, že toto provisorní krytí se přeruší, nepodá-li 828 Kč, t. j. první splátku na prvou prémii do 1. července 1933 do 12 hod. po-

jednání poštovnímu úřadu. Zaplacení této prvé splátky na první prémii bylo dále poshověno do 22. července 1933. Stalo se tak dne 27. června 1933. Dne 27. června 1933 sjednán byl k pojistce dodatek čís. 23570/I, 1933. Dne 27. června 1933 platí také pro účast na závodu ze výše zmíněné pojištění městem H. K., pořádaném dne 6. července 1933, že prémie za toto riziko činí 242 Kč, poplatky a kolek 60 Kč, úhrnem 322 Kč. O zaplacení této prémie obsahuje dodatek ustanovení, že jej zapraviti při obdržení tohoto dodatku. Dne 5. července 1933 došlo skutečně při treningu na automobilový závod k pojistné příhodě, žalovaná pojišťovna však odepřela škodu hraditi proto, že prý nebyly prémie včas zaplaceny. Žalobce se domáhá výroku, že pojistná smlouva mezi ním a žalovanou uzavřená trvá po právu a že jest žalovaná proto povinna zprostiti ho závazků vzešlých mu pojistnou příhodou. N i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y :

Byl-li o zaplacení prémie za riziko pro účast na automobilových závodech sjednán dodatek, že prémie jest zapraviti při obdržení tohoto dodatku, byla tím jen vyjádřena všeobecná zásada, že, není-li nic jiného o splatnosti prémie ujednáno, jest prvá nebo úhrnková prémie splatná při uzavření smlouvy, jež se zpravidla děje doručením pojistky pojistníkovi (srovn. rozh. 14431, 4011, 6686 Sb. n. s.). Z této zásady učinila však pojišťovna sama úchytku, když pro zaslání prémie základní pojistky poskytla dopisem ze dne 23. června 1933 lhůtu, ale zároveň prozatímní krytí ode dne vystavení police, čili, že ručení převzala a zaplacení prémie žalobci uvěřila původně do 1. července 1933, později do 22. července 1933. Ježto v dodatku čís. 23.570/I jest výslovně poukaz na původní polici čís. 328.729, u níž byla vyslovena odchylka od zásady, že do zaplacení prvé splátky na prémii pojišťovna neručí, bylo by lze písemné povolení poshovění v dopise datovaném dne 23. června 1933 a 27. června 1933 podle zásad poctivosti a víry skutečně rozuměti tak, že uvěření prémie se vztahuje i na dodatkovou prémii, jak to dovozuje žalobce. Jde tu jen o výklad uznané listiny a ne o přednes nové skutečnosti, jak míní žalovaná v dovolací odpovědi. Obě strany při tom uvádějí, že dotčené listiny jejich vůli úplně přesně nevyjádřily. Žalobce tvrdí, že to, co vyvozuje z dopisu o poshovění ze dne 27. června 1933, že byla uvěřena i dodatková prémie, skutečně ujednal s oprávněným zástupcem žalované pojišťovny; žalovaná pojišťovna naopak tvrdí, že žalobce byl výslovně upozorněn na to, že závod je pojištěn jedině v tom případě, když prémie bude včas zaplacená. Jde tudíž o výklad pravé vůle stran. Obě strany tvrdí, že listiny neuvádějí přesně jejich pravou vůli, přednášejí v tom směru skutkové okolnosti a vedou o nich důkaz svědky. Nižší soudy vycházejíce z jiného nazírání na věc nabídnuté důkazy neprovedly a neobíraly se naznačenými skutečnostmi. Jejich řízení zůstalo vadným (§ 503 č. 2 c. ř. s.).

Čís. 15594.

Životní pojištění smluvní.

Istivé zamlčení choroby je tu jen tehdy, jestliže pojistník, jenž o chorobě věděl, nebo musel vědět, přes to jí v době zamlčení v době sjednání pojistné smlouvy.

Pro otázku Istivosti nemají významu skutečnosti nastavší poté, kdy pojistník učinil objektivně nesprávné údaje.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv I 730/36.)

Žalobkyně uzavřela spolu se svým nyní zemřelým manželem u žalované pojišťovny životní pojistku. Podle této smlouvy byla žalovaná povinna v případě úmrtí jednoho z pojištěnců vyplatit druhému pojištěný kapitál. Poněvadž úmrtím manžela žalobkyně ten případ nastal, domáhá se žalobkyně na žalované výplaty pojistné částky, ježto žalovaná výplatu odepřela. Proti žalobě namítla žalovaná, že pojistník zemřel na tuberkulosu plic, již při uzavření pojistné smlouvy Istivě zamlčel, takže podle pojišťovacích podmínek jest dán důvod k odstupu od smlouvy. Nižší soudy uznaly podle žaloby, prvý soud z těchto důvodů: Pojistník při uzavření pojistky odpověděl objektivně nesprávně na otázky v přihlášce při lékařské prohlídce, zamlčel svoji chorobu i to, že byl již pro plicní chorobu v léčení v Tatrách. O tom, že okolnosti ty jsou pro žalovanou důležité, nemůže býti pochybností, neboť mohly míti a měly také vliv na rozhodnutí pojišťovny uzavřítí vůbec pojistnou smlouvu. Žalovaná mohla by tedy podle § 7, bod 1 všeobecných pojišťovacích podmínek od smlouvy odstoupiti; ježto však uplynulo od uzavření pojistky, t. j. 1. srpna 1930 do dne úmrtí pojistníka dne 11. září 1934 více než 1 rok, nemůže dle bodu 1 § 7 cit. podmínek od smlouvy odstoupiti, ledaže se pojistník dopustil při tom Istivosti. Pojistník však byl při uzavírání pojistky shledán důvěrným lékařem pojišťovny úplně zdravý, ošetřující lékař mu nesdělil, že má tuberkulosu plic, nýbrž že je na plicích nemocen a po léčení v sanatoři byl pojistník zase zdravý. Vzhledem k tomu nelze míti za to, že pojistník zamlčel svou plicní chorobu a léčení v Tatrách za tím účelem, aby tím uvedl pojišťovnu vědomě v omyl o svém zdravotním stavu jsa si vědom toho, že už nebude dlouho na živu a že tak žalovanou poškodí o pojištěný kapitál, tím méně, že pojistník přece udal na další otázky, že ho léčil Dr. S. Pojistník odpověděl subjektivně správně a žalované nepodařilo se proto prokázati, že by byl pojistník jednal Istivě. Žalovaná nemůže tudíž od smlouvy ustoupiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pro spor není rozhodující okolnost, že k řádnému vyšetřování a zjištění přestálé choroby »tbc« jest třeba zvláštního odborného vyšetření, na př. roentgenem, a že bez pojistníkovy upozornění na přestálou cho-

robu plicní nemusí lékař při obyčejné prohlídce přestálou chorobu poznati. Neboť Istivé zamlčení choroby předpokládá, aby pojistník o chorobě věděl neb aspoň vědětí musil a aby ji vědomě zamlčel za tím účelem, aby dosáhl pojištění. Z okolnosti, ježž zjištění dovolatelka prostrádá, nebylo by lze dojíti k závěru, že zemřelý pojistník Karel K. o své plicní chorobě věděl, a jest proto bezdůvodná výtka činěná podle § 503 čis. 2 c. ř. s., že o tvrzené okolnosti nebyl připuštěn důkaz znaleckým svědkem. I po právní stránce (§ 503 čis. 4 c. ř. s.) posoudil odvolací soud věc správně neuznav, že zemřelý Karel K. učinil Istivě nesprávná udání v pojistném návrhu a před důvěrným lékařem pojišťovny. Stačí po té stránce odkázati na odůvodnění shora uvedeného rozsudku, k němuž se dodává k vyvrácení dovolacích vývodů, že pro otázku Istivosti jsou rozhodné jen ony okolnosti, které se sběhly do doby, kdy Karel K. nesprávná udání učinil, to jest do 17. června 1930. Do té doby byl léčen pouze Dr. Robertem S. jenž ho sice léčil na »tbc«, ale zamlčel mu tuto nemoc; v Tatrách byl Karel K. do té doby jen jednou (ode dne 1. prosince 1928 do dne 29. března 1929) a nebylo zjištěno, že se tam dověděl o své vážné nemoci. Vrátil se domů byl ještě nemocen do 20. července 1929, byl pak podle zjištěného údaje Dr. S. úplně zdravý a konal službu od 20. července 1929 až do 24. ledna 1931. V tomto mezidobí, do něhož spadají nesprávné údaje, mohl proto Karel K. důvodně býti subjektivně přesvědčen, že jest úplně zdravý, a nelze proto usouditi, že jednal Istivě. Dověděl-li se až později — po zhoršení nemoci — o svém chorobném stavu, když byl opět léčen nejen doma, nýbrž i v Tatrách, neplyne z toho, že již od původu jednal Istivě.

Čís. 15595.

Vliv kontingence cukerní výroby na pachtovní smlouvy obsahující závazek pachtýřův oseti určitou část orné půdy cukrovkou.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv I 1703/36.)

Žalovaný propachtoval žalobcům smlouvou ze dne 29. března 1929 velkostatek F., při čemž se podle odst. IX uvedené pachtovní smlouvy žalobci zavázali pěstovati po případě osázeti každoročně aspoň 20% orné půdy řepou cukrovkou a stanoveno bylo penale 800 Kč za každý chybíci ha, neosázený řepou do uvedené míry. Povinná výměra byla ujednána na 217.50 měr (41'72 ha). V roce 1929, kdy byla uzavřena smlouva pachtovní, měli žalobci jako pěstitelé řepy volnou smluvní možnost s cukrovarem V., jemuž velkostatek F. dodával podle kartelových smluv řepu. Žalobci přednesli, že souhlasili se závazkem minimálního řepného osevu za předpokladu uvedené smluvní volnosti. V roce 1931 přistoupilo Československo k světové cukerní dohodě, kterou byl přesně vymezen rozsah výroby pro Československo, a to vedlo k tomu, že jednotlivé cukrovary omezivše výrobu stanovily i pěstitelům řepy kontingenty řepné dodávky. Cukrovar V. určil žalobcům pro rok 1931 a 1932 množství 6.547.60 q řepy cukrovky a pro rok

1932—1933 už jen množství 5.238.10 q řepy cukrovky, a tento kontingent zůstal pak i pro léta další i po stížnosti k příslušné »místní komisi pro omezení řepní výroby při cukrovaru ve V.« Žalobci dodrželi povinnou výměru řepnou v roce 1931 a v roce 1932 snížili ji pouze nepatrně, ale již v tom roce zůstala jim řepa nad kontingent vypěstěná, a proto, aby se vyhnuli dalším ztrátám, musili omezit řepnou výměru podle kontingentu. Ani v roce 1934 nemohli povinnou výměru dodržeti, ačkoliv se o to snažili a doufajíc v odběr lihovarů, oseli plochu o něco větší nad kontingent — ne však 215 měr —, poněvadž však lihovary řepu neodebraly, utrpěli žalobci opět ztráty. Řepná výměra pozemková přiměřená kontingentu 5.238.10 q je asi 100 měr (asi 20 ha), neboť v každém případě na 1 ha vypěstí se 250 q řepy a řepný osev nad 100 měr znamená pro žalobce ztrátové hospodářství, neboť pro řepu vypěstovanou na výměře větší nenaleznou žalobci odbytu, i když by snad umístili nějakou část za nevýhodnou a ztrátovou cenu k výrobě cikorky a lihu a také není možné tak velký přebytek zkrmiti. Žalobci nemají také prospěchu ze zvýšené ceny cukrovky v roce 1933—1934 nehledíc k tomu, že proti roku 1929 cena klesla, neboť toto zvýšení nemůže vyvážit ztrátu vzniklou odbytím cukrovky k jiným účelům z plochy 117 měr za třetinu ceny placené cukrovarem. Žalovanému nevzniká ujma z nedodržení smluvené výměry řepného osevu, neboť žalovaný dostane v každém případě u 1 ha propachtovaných pozemků vždy stejné pachtovné, t. j. asi 7 q z 1 ha mimo vedlejší plnění bez ohledu na způsob užívání, poněvadž při řádné přípravě půdy se plevel ničí nejen pěstěním řepy, nýbrž i jiných okopanin a i obilnin, a konečně proto, že půda ve F. ani dobře nesnese pěstování cukrovky, jsouc zamořena řepnými hadítky. Pokud se někde vyskytl plevel, má to příčinu v počasí a nikoliv v osetí pole obilninami po tři roky za sebou. Proti osevním plánům, předkládaným vždy pro příští rok, neměl žalovaný námitku, ani když byla uvedena menší výměra menšího osevu zejména i v roce 1933—1934 a tím souhlasil mlčky s menší výměrou potvrdiv pak dokonce i výslovně, že včetně až do roku 1932 jest úplně vyrovnán a z titulu pachtovní smlouvy nemá proti žalobcům nic k požadování. Když však žalobci uplatňovali ve smyslu vládn. nař. čís. 164/33 Sb. z. a n. úpravu pachtovného, změnil žalovaný své stanovisko a uplatňoval nárok na penale ve výši 20.256 Kč s odůvodněním, že výměra řepného osevu byla v letech 1933 a 1934 menší o 25.32 ha a oznamoval, že si příslušnou částku penale srazí z kauce a žádal doplnění kauce v částce 9888 Kč s tím, že smlouvu ihned zruší, nebude-li kauce doplněna do 14 dnů ve smyslu odstavce XVI pachtovní smlouvy. Žalobci částku tu složili s výhradou, žalovaný ji neuznáváje výhrad vrátil a žalobci částku tu pak podle § 1425 obč. zák. složili u soudu. Penale v částce 800 Kč za neosetí 1 ha orné půdy jest nepřiměřené, neboť dosahuje výše celého pachtovného v okolí Č. placeného a s tímto penale dostává žalovaný za 1 ha vlastně dvojnásobný pacht. Pokud odst. XXI pachtovní smlouvy obsahuje vzdání se práva na snížení konvenční pokuty, nepovšimli si žalobci tohoto ustanovení při podpisu smlouvy a závazek ten, odporující zásadám rozumného hospodaření, jest stejně jako závazek o minimálním osevu řepném proti dobrým mravům. Jednáním ža-

lovaného byli žalobci uvedeni v nejistotu, jak mají vzdělávat pole v příštích letech, když smlouva uzavřena byla do 31. března 1941 a když žalovaný hrozí srážkami z kauce a zrušením smlouvy, kdyby nebyla splněna, což by znamenalo pro žalobce úplně zničení pro znehodnocení inventáře. Proto žalobci majíce nutkavý právní zájem na určení práv a právních poměrů navrhli, by bylo zjištěno, 1 a) že ustanovení odstavce IX. smlouvy pachtovní, dle něhož jsou žalobci povinni osázeti každoročně aspoň 20% orné půdy řepou cukrovkou za penale 800 Kč za každý chybějící 1 ha řepou cukrovkou do uvedené výměry neosázený, mezi stranami spornými neplatí, a žalobci nejsou povinni osázeti 20% orné půdy spachtované od žalovaného řepou cukrovkou, jak v odstavci IX smlouvy té jest ustanoveno, nýbrž, že se omezuje tento závazek žalobců a výměra orné půdy, kterou povinně osázeti mají řepou cukrovkou tak, že žalobci jsou povinni osázeti pouze tolik a takovou výměru spachtované orné půdy řepou cukrovkou, kolik odpovídá jim stanovenému ročnímu kontingentu (přídělu) dodávky řepy cukrovky od firmy »Cukrovary Sch.«, při čemž výměra půdy se počítá tak, že na každých 250 q kontingentu dodávky řepy cukrovky jsou povinni žalobci oséti 1 ha orné půdy řepou cukrovkou, a 1 b), že žalovaný není oprávněn požadovati od žalobců z důvodu neosetí výměry 20% spachtované orné půdy řepou cukrovkou žádného penale z výměry do těchto 20% chybějící dle odst. IX smlouvy pachtovní, pokud výměru dle odst. a) omezenou osázeti budou řepou cukrovkou, obojí a) i b) po dobu, pro kterou platí a bude platiti kontingentace dodávek řepy cukrovky se strany žalobců firmě »Cukrovary Sch.« a cukrovar V., a dále II., že žalovanému za dobu do roku 1932 včetně nepřisluší žádné nároky na penale pro nedodržení výměry osevu řepy cukrovky dle odst. IX. pachtovní smlouvy, žalovaný za rok 1933 neoprávněně použil pachtovní kauce k úhradě penale per 9.888 Kč a nemá práva požadovati doplnění kauce o tuto částku a III., že penale se vůbec zrušuje po případě snižuje na míru soudem podle § 1336 obč. zák. určenou a že žalovaný je povinen dáti souhlas, aby částka deponovaná podle § 1425 obč. zák. u okresního soudu v Č. byla vydána žalobcům. Pr v ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d vyhověl žalobě jen potud, že uznal žalovaného povinným dáti souhlas, aby částka deponovaná podle § 1425 obč. zák. u okresního soudu v Č. byla žalobcům vydána.

Nejvyšší soud částečně vyhověl dovolání žalovaného, a to potud, že k výroku prvního soudu ad I. a), b) dodal: »pokud nadkontingentní pěstování cukrovky bude se jevit ztrátovým a pokud budou žalobcové místo pěstování cukrovky nad kontingent pěstovati plodiny náhradní a půdu přiměřeně hnojit.«

D ů v o d y :

Podmínky žaloby určovací podle § 228 c. ř. s. jsou splněny. Žalobcové mají nutkavý právní zájem na zjištění uvedeném pod odst. I. žalobního výroku první stolice, neboť jen po rozřešení otázky, jak dalece nyní po zavedení kontingentu cukerního platí pro ně předpis odst. IX

pachtovní smlouvy o pěstování cukrovky, mohou racionálně zařídit způsob svého hospodaření na spachtovaných pozemcích a takto se získá bezpečný základ pro právní vztahy obou stran (srov. zejména rozh. Sb. n. s. č. 8992, 10155). Zjištění ad II. žalobního výroku prvního stolice, že nepřisluší žalovanému z důvodů nedodržení předpisů odst. IX smlouvy o rozsahu pěstování cukrovky žádný nárok na penále za dobu od r. 1932 a že za rok 1933 si žalovaný neprávem srazil penále 9.888 Kč z kauce, je logické v souvislosti se zjištěním ad I. a je vlastně pouhým jeho důsledkem. Proto jest i v této části přípustná určovací žaloba, — třebaže mohli žalobci žalovati žalovaného přímo o vrácení těchto peněz k doplnění kauce, — a mluví proto i zásada procesní hospodárnosti. Ve věci samé dovozuje dovolání, že dodržování shora uvedeného předpisu odst. IX pachtovní smlouvy má pro žalovaného velký význam hospodářský, poněvadž žalovanému záleží na tom, aby pozemky nebyly znehodnoceny. V tom však nemá pravdu, neboť přehlíží, že podle zjištění odvolacího soudu neutrpěl žalovaný žádnou újmu z toho, že celá smluvní plocha nebyla oseta cukrovkou a že jí také v budoucnu neutrpí, bude-li postupováno ve smyslu znaleckého posudku. Dovolání však je oprávněno, pokud žádá, aby bylo vysloveno, že ustanovení odst. IX pachtovní smlouvy o rozsahu osetí cukrovky neplatí jen potud, pokud žalobcové budou místo pěstování nadkontingentní cukrovky pěstovati vhodné náhradní plodiny a hnojití tak, jako k cukrovce. Že takový postup je nutný v zájmu žalovaného, vyplývá z posudku znalců, kteří vyslovili, že jenom tímto způsobem lze zabrániti zaplevelení pozemků a zachovati statiku půdy, aniž by žalovaný nepěstováním cukrovky utrpěl újmu. Že žalobcové až doposud si v tomto směru bezvadně počínali, je zřejmé ze znaleckého posudku, z něhož se podává, že žalovaný žádné újmy neutrpěl. Mohlo by se však státi, že by v budoucnosti byl žalovaný poškozen, kdyby žalobcové byli zproštěni své povinnosti osázeti řepou celou smluvní plochu uvedenou v odst. IX pachtovní smlouvy, aniž by byla vyslovena zároveň jejich povinnost místo cukrovky pěstovati na ostatní smluvené ploše vhodné náhradní plodiny a pole přiměřeně hnojití. Dále má dovolání pravdu i v tom, že žalobce lze osvoboditi od smluvního závazku jen po dobu, dokud pěstování nadkontingentní řepy bude se jevití ztrátovým. Neboť hospodářská nemožnost osetí celé smluvené plochy cukrovky netkví pouze v tom, že v cukerní výrobě nastalo kontingentování, nýbrž v tom, že nebylo a po celou dobu kontingentace pravděpodobně nebude žalobcům možno to množství cukrovky, které nad kontingent vypěstují, zužitkovati aspoň přibližně tak, aby pěstování nebylo pro ně vyloženě ztrátové a tudíž se stanoviska rozumného hospodářství zavržitelné. Podle znaleckého posudku pěstování cukrovky nadkontingentní až do kampaně 1935/36 skutečně bylo vyloženě ztrátové. Pokud však tomu tak bylo i pro kampaň 1935/36, není zcela jasné. V budoucnosti pak je možné, že se naskytne možnost nadkontingentní cukrovku hladce umístiti bez podstatné ztráty, a v tom případě by odpadl důvod, který mluví proto, by byli žalobcové zproštěni svého smluvního závazku. Proto bylo i v tomto směru dovolání vyhověno a kromě

pěstování náhradních plodin a hnojení vysloveno i další obmezení, totiž na dobu, dokud nadkontingentní pěstování cukrovky bude se jevití ztrátovým. Omezení vyslovené v obojím tomto směru není proti ustanovení § 405 c. ř. s., neboť žalovaný navrhl úplně zamítnutí žaloby. Jinak však dovolání není odůvodněné. Při pěstování vhodných náhradních plodin a náležitém hnojení neutrpí žalovaný žádnou újmu, kdežto na žalobcích a náležitě požadovati, aby po tu dobu, dokud při trvání kontingentace cukrovky výroby bude se jevití pěstování cukrovky ztrátovým, jednali proti pravidlům rozumného hospodaření a pěstovali na celé smluvené ploše cukrovku.

Čís. 15596.

K § 233 ex. ř.
Neobsahuje-li rozsudek, jímž bylo odporu vyhověno, rozhodnutí ve smyslu § 233 ex. ř., může exekuční soud rozhodnouti o dodatečném rozvrhu jen po novém rozvrhovém řízení.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, R II 368/36.)

Nižší soudy rozhodly o dodatečném rozvrhu částky uvolněné úspěšným odporem hypotekárního věřitele Jana N-a nenařídívše nový rozvrhový rok.

Nejvyšší soud uložil k jeho dovolacímu rekursu prvnímu soudu, by o rozvrhu částky uvolněné úspěšným odporem stěžovatele znova rozhodl po novém rozvrhovém řízení.

D ů v o d y :

Podle § 233 ex. ř. jest již v rozsudku, jímž se vyhovuje odporu, určiti, kterému věřiteli a jakou částkou vyplacena býti má sporná část podstaty, ledaže takovému určení překážejí podle úsudku procesního soudu značné obtíže, v kterémžto případě má v rozsudku býti nařízeno nové rozvrhové řízení a rozhodne o dodatečném rozvrhu uvolněné částky soud exekuční. V souzené věci neobsahoval pravoplatný rozsudek, jímž bylo vyhověno odporu stěžovatelu, rozhodnutí ve smyslu § 233 ex. ř. Nezbývalo tudíž, než aby o dodatečném rozvrhu rozhodl exekuční soud, který však může učiniti takové rozhodnutí podle § 233 ex. ř. jen po novém rozvrhovém řízení, což se nestalo.

Čís. 15597.

Pojem a rozsah oprávnění náměstka ve smyslu § 55 živn. ř.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv II 786/34.)

Žalobce přednesl, že zapůjčil žalované do jejího obchodu částku, jejíhož vrácení se žalobou domáhá, vyplativ peníze jejímu synovi, který byl náměstkem žalované v jejím obchodu, ustanoveným podle § 55 živn. ř.

zaniklo při splnění umluvené výminky. Ale o takovou úmluvu v souzené věci nešlo, neboť zjištěná ujednaná výhrada nevyhovuje požadavkům právě řečeným. Dovolací soud jest názoru, že v souzené věci jde o dvě smlouvy, které jest posuzovati co do jejich závaznosti samostatně. První smlouva se týká objednávky zboží, o jehož zaplacení jest žalováno, a ta byla dojednána perfektně. Druhá smlouva jest úmluvou o budoucí smlouvě ve smyslu § 936 obč. zák., jež měla býti sjednána na žádost žalované firmy, kdyby se ukázalo, že koupené zboží nepůjde na odbyt. Tato druhá úmluva však nebyla závaznou, ježto nebyly určeny ani čas uzavření budoucí smlouvy, ani podstatné její kusy, jak to vyžaduje předpis § 936 obč. zák., neboť nebylo ujednáno ani, do které určité doby jest výměnu provést, ani jaké určité zboží má býti vyměněno, a zač. V platnosti zůstala tedy jen první smlouva o koupi objednaného zboží, kdežto druhá úmluva, jak řečeno, jest pro svou neurčitost nezávazná. Nepochybil proto odvolací soud, vyhověl-li žalobě na zaplacení kupní ceny, byť i tak učinil z jiných důvodů.

Čís. 15599.

Kdy se počíná promlčecí lhůta, jde-li o nárok na náhradu škody pro neodborně provedenou operaci.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv II 1042/34.)

Žalobkyně přednesla, že jí žalovaný dne 16. dubna 1925 tak neodborně operoval, že má bolesti více než osm let, že nemohla konati práce v domácnosti a že jest úplně zmrzačena. Žalobu na náhradu z toho vzniklé škody podala 17. června 1933. Proti žalobě namítl žalovaný promlčení žalobního nároku, kteroužto námítku nižší soudy uznaly za opodstatněnou a žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobkyně vytýká rozsudku, že jest právně mylný, považuje-li její nárok za promlčený, poněvadž škoda se jí stala známou krátce před podáním žaloby, a shledává zejména nesprávným, že považuje za promlčený nárok na bolestné a ušlý zisk i za dobu po třech letech po operaci. Odůvodňuje to tím, že žalovaný jí opětovně přísliboval, že bude zdráva, a že teprve krátce před žalobou, když bolesti se staly nesnesitelnými, si uvědomila, že se již neuzdraví. Tomuto názoru nelze však přisvědčiti. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (na př. Sb. n. s. 3082, 9755, 10745, 13603 a j.) se tříletá promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. počíná znalostí škody a škůdce, a to znalostí tak úplnou a tak bezpečnou, že vystačí k podání žaloby (§§ 178, 226 c. ř. s.). Nutno tudíž, aby byly poškozenému známy skutečnosti, z nichž lze usuzovati na odpovědnost určité osoby a na rozsah škody, kteréž právě umožňují podati

žalobu proti určité osobě a odůvodniti náhradní nároky. Je tu tedy třeba určité vědomosti, a to nejen o škodlivé události samé, nýbrž i o jejím škodlivém účinku. To vše bylo v projednávaném případě. Žalobkyně sama přednesla, že hned po operaci měla v nohách veliké bolesti, že byla sedm týdnů v nemocnici, potom ještě 18 měsíců upoutána na lůžko a že až do žaloby měla veliké bolesti a byla nezpůsobilá i k domácí práci. Vzhledem k tomuto dlouhému trvání poruchy zdraví musela již dávno žalobkyně věděti, že jde o trvalý stav a mohla zajisté dávno před třemi roky podáním žaloby se domáhati ušlého zisku i bolestného, a to podle ustanovení § 1325 obč. zák. a § 406 c. ř. s. aspoň za dobu až do vynesení rozsudku (Sb. n. s. čís. 11991). Odvolává-li se žalobkyně na to, že věřila, že se uzdraví a že jí to také žalovaný opětně sliboval, nemá toto její subjektivní přesvědčení významu, když všechen objektivní stav, jak vyplývá z jejího přednesu, nasvědčoval trvalé chorobě a žalobkyně byla dokonce po propuštění z nemocnice jinými lékaři než žalovaným ošetřována, takže mohla správnost příslibu žalovaného dáti přezkoumati jiným lékařem. Nárok žalobkyně z tvrzeného škodného činu zanikl proto promlčením.

Čís. 15600.

**K § 4, odst. 2 vl. nař. čís. 116/35 Sb. z. a n.
Závaznost zákonodárcova výkladu pro všechny spory, jež mají býti ještě rozhodnuty.**

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, R I 1054/36.)

Žalující společenstvo řezníků a uzenářů předneslo, že žalované konsumní družstvo, ač tomu bránily jeho stanovy, prodávalo zboží též nečlenům, čímž se podle tvrzení žalujícího společenstva dopustilo jednání proti zákonu o nekalé soutěži, tím spíše, že mohlo prodávati zboží levněji vzhledem na nižší režii pro výhody poskytnuté mu berním zákonodárstvím. Žalující společenstvo se proto domáhá výroku, že žalované družstvo svým jednáním prohřešilo se proti ustanovením zákona o nekalé soutěži a že jest proto povinno od svého jednání nadále upustiti. První soud žalobu odmítl. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl a v otázce, o níž jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

V ustanovení § 4, odst. 2 vlád. nařízení ze dne 18. května 1935 č. 116 Sb. z. a n. není obsažena změna zákona proti nekalé soutěži, nýbrž dlužno je posuzovati jako autentickou interpretaci tohoto zákona, pokud jde o činnost výdělkových a hospodářských společenstev tam blíže uvedenou, v tom smyslu, že v nedovoleném rozšiřování činnosti oněch kor-

porací na osoby, jež nejsou jejich členy, nelze spatřovati jednání, jež by v hospodářském styku bylo v rozporu s dobrými mravy soutěže. Tímto výkladem je zcela jasně vysloveno, že zákonodárce nesouhlasí s výkladem, jehož se zákonu proti nekalé soutěži dostalo v judikatuře v příčině oné činnosti, a že má býti zákon ten v tomto směru napříště vykládán tak, jak jest uvedeno v § 4, odst. 2 cit. vl. nař., a že by tak měl býti vyložen již také dříve, aby výklad byl v souhlasu s pravou vůlí zákonodárcovou. To pak vede důsledně k stanovisku, jež je vyjádřeno v § 8 obč. zák., že totiž onoho, nyní již závazného výkladu zákonodárcova musí býti použito na všechny případy, které ještě mají býti rozhodnuty, aniž lze mluvit o nabytých právech z výkladu judikatury, který zákonodárce neuznal za správný. Protože pak v § 4, odst. 2 cit. vl. nař. není omezení ve smyslu poslední věty § 8 obč. zák. o., bylo jeho výkladu použiti po dni účinnosti vládního nařízení také v souzeném případě. Tím padá důvod, pro který odvolací soud rozsudek procesního soudu zrušil.

Čís. 15601.

Souvislost ustanovení § 1117 obč. zák. s předpisem § 1096 obč. zák. Nájemník jest oprávněn k předčasnému zrušení nájemní smlouvy, byl-li v užívání najaté věci rušen třetí osobou tak, že se tím najatá věc stala nezpůsobilou k smluvenému užívání.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, Rv I 2771/34.)

Proti žalobě na zaplacení nájemného za výpovědní lhůtu namítla žalovaná, že zrušila vzhledem k § 1117 obč. zák. důvodně, a to s okamžitou účinností nájemní poměr se žalobkyní, neboť byla v užívání bytu rušena osobami v domě bydlícími tak, že se tím stal pronajatý jí byt k vymíněnému užívání nezpůsobilý. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud vychází z názoru, že předpokladem předčasného zrušení nájemního poměru podle § 1117 obč. zák. jest výhradně jen vadnost pronajaté věci, kterou prý nelze spatřovati v tom, je-li nájemník v užívání najaté věci omezen třetí osobou. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Při výkladu § 1117 obč. zák. jest přihlížeti k předpisu § 1096 obč. zák. podle něhož jsou pronajímatelé povinni odevzdati a udržovati věc pronajatou na své útraty v upotřebitelném stavu a nerušiti nájemníka ve vymíněném užívání neb požitku. Podle § 1117 obč. zák. jest nájemník oprávněn odstoupiti od smlouvy bez výpovědi i před uplynutím vymíněné doby, když najatá věc bez viny nájemníkovy se ocne ve stavu nezpůsobilém k vymíněnému užívání. Tento doslov nevylučuje výklad,

že nájemník jest oprávněn k předčasnému zrušení nájemní smlouvy nejen v případě nastalého neupotřebitelného stavu věci, nýbrž i v případě, že se byl rušen v užívání nebo požitku najaté věci takovým způsobem, že se tím stala věc k vymíněnému užívání nezpůsobilou (srv. rozh. Glaser-Unger čís. 4634 st. ř. a nová řada čís. 295, 6858, Klangův komentář sv. III, str. 86, Krčmář, Právo obligační, str. 238). Žalovaná najala v domě žalobkyně byty pro své zřízence, z nichž jeden přikázala strojnímu mistru Heřmanu B. Žalobkyně a správce domu Leopold A., který s ní žije ve společné domácnosti, znemožňovali manželům B. klidné užívání bytu svým chováním, které vedlo dokonce k tomu, že na Leopolda A. byla podána obžaloba pro zločin veřejného násilí podle § 99 tr. z., spáchaný tím, že vyhrožoval Emilii a Markétě B. zabitím; jmenovaný byl sice této obžaloby zproštěn, leč — jak je patrné z dočteného trestního rozsudku — jen proto, že soud nenabyl přesvědčení o vině obžalovaného po stránce subjektivní, kdežto skutkovou podstatu zločinu podle § 99 tr. z. měl objektivně za danou. Žalobkyně nezjednala nápravy, ačkoliv o to byla nájemnicí (žalovanou) požádána. Z toho dovodil první soud správně, že se tím stal byt žalovanou najatý a manželů B. obývaný k vymíněnému užívání nezpůsobilý a že žalovaná byla podle § 1117 obč. zák. oprávněna nájemní smlouvu před uplynutím dojednané nájemní doby bez výpovědi zrušiti. Rozhodnutí čís. 11644 Sb. n. s., jehož se dovolává odvolací soud, nedopadá, neboť v něm byla řešena otázka, zda se lze domáhati bezúčinnosti smlouvy o pachtu honitby, pokud se týče jejího zrušení podle § 1117 obč. zák., byl-li výkon myslivosti po dojednání smlouvy zákonem nově upraven.

Čís. 15602.

Předpisu § 22 zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. nelze použiti, nešlo-li o propuštění člena závodního výboru (jeho náhradníka) ze zaměstnání jednostranným aktem, nýbrž o jeho vysazení z práce oboustrannou dohodou.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, Rv I 1758/36.)

Žalovaná firma pro nedostatek práce sdělila závodnímu výboru svého podniku, že část dělnictva musí býti buď propuštěna nebo vysazena z práce. Závodní výbor poté svolal schůzi dělnictva, v které dělnictvo projevilo souhlas »s turnusovým vysazením« z práce, aby tímto opatřením bylo zabráněno propuštění části zaměstnanců. Toto usnesení bylo sděleno žalované firmě, jež od té doby vysazovala zaměstnance z práce střídavě podle určitého pořadu. Žalobce přednesl, že se proti tomu ohrazoval, zejména jakmile byl zvolen členem (náhradníkem) závodního výboru. Zastává názor, že nemožl býti ostatně vzhledem na předpis § 22, odst. 2 zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. bez souhlasu závodního výboru ani z práce vysazen, domáhá se žalobou náhrady mzdy za dobu, po kterou byl z práce vysazen. Nižší soudy uznaly podle

žaloby, odvolací soud jen částkou 613 Kč, na niž měl žalobce nárok podle kolektivní smlouvy jako na náhradu za mzdu na 6 dní, zamítl však žalobu co do zbytku 2.145 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl žalobcovu dovolání z

důvodů:

Dělnictvu bylo ujednání o vysazení z práce oznámeno, i žalobci, a nebylo nikým nic proti tomu namítáno. Žalobce, když mu bylo sděleno usnesení o vysazení, prohlásil, že to bere na vědomí, v odvolacím řízení řízení připustil, že mu vždy při jednotlivém vysazení z práce bylo oznámeno, na jakou dobu musí vysaditi, a není o tom sporu, že po dobu vysazení nepřišel do práce. Žalobce netvrdil, že, byv zvolen náhradníkem člena závodního výboru, dal nějakým způsobem najevo, že se ujednáním o vysazení z práce necítí již vázán, a nebylo zvláště prokázáno, že si po dotčené volbě stěžoval u závodního výboru, naopak byv i poté opětovně vysazen podrobil se tomuto opatření a nepřišel do práce. Jeho opětovně soukromé poznámky vůči různým svědkům, že s tím vysazením jest již toho mnoho a pod., nemají významu. Okolnost, že žalobce byl dodatečně zvolen náhradníkem člena závodního výboru, nebyla tomu na závadu, aby ujednání o vysazení z práce bylo na něho použito, přistoupil-li k dohodě, zejména když ani netvrdil a neprokázal, že vysazením mu bylo bráněno plniti úkoly členské. Odvolací soud tedy nepochybil, měl-li za to, že v souzené věci došlo mezi žalovanou firmou a jejími zaměstnanci, mezi nimi též se žalobcem, k ujednání o vysazení z práce. Tato platná a právně účinná dohoda se však nesrovnává s pojmem »propuštění«, neboť třeba »propuštění« ve smyslu § 22, odst. 2 zák. č. 330/21 Sb. z. a n. nelze obmezovati na propuštění v technickém slova smyslu, jest přece propuštěním rozuměti vždy jen jednostranné rozvázání služebního poměru se strany zaměstnavatele (Sb. n. s. 4296), jímž však není nová (jiná) úprava služebního poměru, s vysazením z práce na určitou dobu se souhlasem zaměstnancovým (Sb. n. s. 13788). Při úpravě, k níž přistoupil zaměstnanec dobrovolně, není důvodu k poskytnutí ochrany podle § 22 cit. zákona.

Čís. 15603.

I příslušenství tříletého nedoplatku daňového požívá přednostního práva zástavního jen, bylo-li do 2 let po splatnosti knihovně zajištěno.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, R II 395/36.)

Prvý soud rozvrhuje nejvyšší podání přiznal vymáhající věřitelce úřadovně A Všeobecného pensijního ústavu v přednostním pořadí i příslušenství tříletého nedoplatku pojistného. Rekursní soud tyto nedoplatky vymáhající věřitelce v přednostním pořadí nepřiznal.

Důvody: Ve smyslu § 265 zák. čis. 76/27, který platí i pro pořadí pojistného všeobecného pensijního ústavu, požívá příslušenství nedoplatků též přednostního zástavního práva jako nedoplatky samy. K příslušenství náleží ve smyslu § 259 zák. čis. 76/27 úroky z prodlení, náhrada upomínacích výloh a exekuční útraty. Tytéž zásady platí také pro pojistné všeobecného pensijního ústavu. Nedoplatek pojistného s příslušenstvím, totiž i s útratami exekučními, požívá přednostního práva, pokud nejde o nedoplatek starší 2 let, pro nedoplatky starší, nejvýše však tříleté, nepromlčuje se přednostní právo zástavní, byly-li tyto nedoplatky s příslušenstvím (útratami) do 2 let od splatnosti knihovně zajištěny. To se týká nejen nedoplatku samého, nýbrž i všech upomínacích výloh, exekučních útrat mobilární i reální exekuce. Tu jest zjištěno, že útraty nespadají již do 2leté lhůty ve smyslu § 265, odst. 2 zák. čis. 76/27 a nebyly také knihovně zajištěny ve smyslu § 265, odst. 3 zák. čis. 76/27. Nelze proto přiznati těmto shora uvedeným nákladům výsadní pořadí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dle § 265, odst. 3 zákona ze dne 15. června 1927 čis. 76 Sb. z. a n. jest přednostní zástavní právo u starších než dvouletých, nejvýše však tříletých nedoplatků vázáno podmínkou, že byl nedoplatek knihovně zajištěn nejdéle do 2 let po splatnosti. Aby příslušenství nedoplatku v takovém případě požívalo přednostního zástavního práva, musí být rovněž knihovně zajištěno; vyplývá tak nejen z toho, že odstavec třetí uvedeného ustanovení poukazuje při slově nedoplatek na odst. první a druhý, kdež se výslovně mluví o nedoplatku s přírážkami a příslušenstvím, nýbrž i z ustanovení k § 284 vládního nařízení ze dne 30. prosince 1927 čis. 175 Sb. z. a n., jež stanoví, že zajištění splatných daní s přírážkami a příslušenstvím se děje na základě výkazu nedoplatků mimo jiné také nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti.

Čís. 15604.

Pořad práva pro nárok státu na peněžité plnění, k němuž strana se zavázala narovnáním v upouštěcím důchodkovém řízení.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, R II 457/36.)

Podle přednesu žalujícího státu se mu žalovaný zavázal zaplatiti v upouštěcím důchodkovém řízení 50.000 Kč, na které složil 10.000 Kč a zbytek se zavázal zaplatiti do 30 dnů, což dosud neučinil. Proti žalobě na zaplacení této částky namítl žalovaný především nepřipustnost pořadu práva, ježto se žalobou vymáhá na něm zaplacení pokuty důchodkové vzniklé v trestním řízení, v němž vystupuje na jedné straně stát jako osoba vrchnostenská a na druhé straně poplatník, osoba

poddaná, tudíž v řízení veřejnoprávním. Prvý soud vyhověv této námitce žalobu odmítl. Rekursní soud námitce nepřipustnosti pořadu práva nevyhověl a uložil prvému soudu, by o žalobě věcně rozhodl. **D ů v o d y:** Žalovaný složil v hotovosti 10.000 Kč a na zbytek 40.000 Kč vydal vkladní prohlášení, jež bylo podkladem pro knihovní zajištění zbývajících částky. Žalující stát vymáhá tuto zajištěnou (§ 1343 obč. zák.) pohledávku. Jde tedy již o pohledávku soukromého práva kotvící v uvedeném smíru a zajištěnou dle § 1343 obč. zák., kterou lze podle § 1 j. n. vymáhati pořadem práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Správně poznal rekursní soud, že ve sporu nejde již o otázky veřejnoprávní, nýbrž o vymáhání soukromoprávního závazku žalovaného, který na sebe převzal dobrovolnou dohodou, třeba z popudu trestního řízení důchodkového. Soud nebude přezkoumávat ani, zda tu byly podmínky zavedení trestního řízení, ani zda je smluvená částka přiměřená provinění žalovaného a trestu, který by mu byl hrozil, což by ovšem pořad práva vylučovalo. Ve sporu nejde ani o důchodkový trest, ani o jeho vymáhání, nýbrž o nárok žalující strany ze smluvního uspořádání trestní věci, které zákon upouštěcím řízením umožnil a jako právně relevantní a závazné uznal. Žalující dlužno přisvědčiti, že by se splnění závazku onoho nemohla domáhati přímo exekuční cestou, protože tu není exekučního titulu ani pro exekuci soudní, ani pro exekuci politickou, když tu není trestního nálezu, takže k vydobytí závazku potřebuje exekučního titulu, a to výroku soudního podle povahy tohoto závazku jako závazku soukromoprávního, sloužícího k zabezpečení nebo vymožení nároku žalující strany z upouštěcího řízení. Podle stavu spisů nabyta žalující strana dokonce již také zástavního práva záznamem na nemovitosti žalovaného. Byli-li tento osobním dlužníkem, nesejde na tom, že je také osobně žalován a nikoli pouze jako dlužník hypotekární, protože i tak může žalující strana na základě úspěšného rozsudku vésti proti němu exekuci na zastavenou nemovitost. Nepříčí se právnímu řádu ani to, že by také veřejnoprávní závazky peněžité mohly býti upevněny nebo zabezpečeny právním jednáním soukromoprávní povahy, nechť by šlo o dobrovolnou zástavu ruční nebo hypotekární nebo o rukojemství, jak je tomu na př. také ve věcech daňových. Tato právní jednání soukromoprávní povahy je posuzovati podle předpisů občanského práva, třebaž by hlavní dluh sám byl povahy veřejnoprávní. V souzeném případě je však sám závazek žalovaného již jenom věcí občanskou, třebaže hospodářský a právní popud k němu vzešel původně z trestního řízení důchodkového. Je sice pravda, že se v zásadě veřejnoprávní nárok nebo právní poměr uznáním nestává nárokem nebo právním poměrem soukromoprávním a že se na jeho podstatě ani uznáním nic nemění. Proto by nemohl býti přiznán pořad práva na př. pro určitá omezení, která pro stavebníka vyplývají ze stavebních zákonů jako závazky veřejnoprávní, jenom proto,

že je stavebník uznal. Tu by šlo i po uznání vždy o poměr a závazek veřejnoprávní povahy. V souzeném případě však nešlo o takové uznání anebo narovnání o trestu, nýbrž o smírné vyřízení věci, které zákon dopouští za určitých podmínek k tomu cíli, aby právě trestní řízení provedeno nebylo, aby od něho smělo býti upuštěno. Rozh. č. 3944 a 10296 Sb. n. s., k nimž poukázal procesní soud a také žalovaný, mají jiný podklad skutkový i právní. Bylo by lze spíše poukázati k rozh. čís. 13194, 10835, 9821 Sb. n. s.

Čís. 15605.

Pořad práva. Nesejde na tom, zda vlastnictví obce jest zapsáno v pozemkové knize jako obecní majetek či jako obecní (veřejný) statek, nýbrž záleží jedině na tom, jaké jest určení obecního majetku. Je-li pozemek určen k obecnému užívání, jde o veřejnoprávní povinnost udržovati jej v řádném stavu.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1936, R II 510/36.)

Žalobkyně se na žalované obci domáhá náhrady škody, kterou utrpěla pádem na chodníku, o němž původně tvrdila, že jest veřejným statkem, jehož udržování náleží žalované podle obecního zřízení. Za řízení změnila toto své tvrzení a vyvozovala žalobní nárok ze soukromoprávní povinnosti žalované, vyplývající jí z jejího práva vlastnického k onomu chodníku. Prvý soud považoval tento nový přednes žalobkyně za změnu žaloby, již nepřipustil, a odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. **D ů v o d y:** Žalobkyně uplatňovala původně svůj nárok z důvodu práva soukromého, t. j. ze soukromoprávní povinnosti obce, vyplývající z jejího práva vlastnického (§§ 1295, 1297 a 1315 obč. zák.). Soud změnu žalobního důvodu nepřipustil, poněvadž znamená úplnou změnu žaloby, kterážto změna měla by za následek docela nové námitky žalované. Připustění této změny žalobního důvodu by mělo za následek protáhnutí a zřízení rozepře, neboť i žalobkyně v důsledku této změny musila by teprve uváděti předpoklady nároku na náhradu škody podle XXX. hlavy obč. zák. Jak vychází najevo ze žaloby, vyvozuje žalobkyně svůj náhradní nárok z veřejnoprávní povinnosti, uložené žalované v oboru veřejné správy. Tato povinnost udržovati obecní chodníky v bezpečném stavu obsažena jest v § 27, odst. 2 čis. 3 a § 34 mor. obec. zřiz. ze dne 15. března 1864 čis. 4 z. z., které ustanovují, že obci přísluší mezi jiným též péče o bezpečnou chůzi po obecních cestách a chodnicích, že obecní výbor je povinen povolití náklad, jehož je třeba k zřízením u výkonu místní policie a že jest v té příčině práv ze všelikého opominutí, jež by se mu mohlo klásti za vinu. Tato povinnost obce kotví tedy v právu veřejném a je tudíž nárok, jenž je vyvozován ze zanedbání této úřední povinnosti obce, nárokem veřejnoprávním. O takovémto veřejnoprávním nároku nemohou rozhodovati soudy, poněvadž není k tomu zvláštního zákonného předpisu pro moravské obce, neboť všeobecných zásad sou-

kromého práva nelze použití na výkon vrchnostenských oprávnění a povinností. Poněvadž již dle tvrzení žaloby jde o nárok veřejnoprávní, nemůže o něm rozhodovati soud, a proto musil vysloviti zmatečnost dosavadního řízení a žalobu pro nepřipustnost pořadu práva odmítnouti (§§ 1 a 42 j. n.). Avšak i kdyby soud změnu žalobního důvodu připustil, nebyl by i pak soud příslušný. Chodník, na němž žalobkyně úraz utrpěla, je součástí parcely čis. . . . poz. knihy kat. území O., která dle stavu patří vlastnický žalované. Chodník ten je částí ulice určené k všeobecnému užívání. Tím, že tento obecný majetek slouží k tomu, aby ho užívali všichni občané obce, jde o obecní statek. Nejde tedy, jak žalobkyně mylně se domnívá, o obecní jmění, sloužící k tomu, aby ho obec užívala jako každý jiný soukromý vlastník, o němž platí předpis § 290 obč. zák. Nezáleží tedy na tom, je-li obecní chodník ve vlastnictví obce, neboť občané ho neužívají mocí práva soukromého, nýbrž jure publico. Z vlastnictví obce k veřejnému statku nelze vyvozovati její soukromoprávní povinnost v tomto směru. Rekursní soud uložil prvému soudu, aby o žalobě věcně rozhodl nehlédě k důvodům, z nichž ji odmítl. Důvody: Žalobní důvod nebyl změněn tím, že žalobkyně při prvním ústním jednání tvrdila, že chodník, na němž se úraz žalobkyni přihodil, je obecním jměním. Nebylo žádné příčiny k usnesení, že změna žaloby se nepřipouští, když ve skutečnosti tu žádné změny žaloby není. Jest přisvědčiti dále stěžovatelce, že zřízení a udržování veřejných cest děje se v zájmu veřejném a jest povahy samo o sobě veřejnoprávní, avšak tím není vyloučeno, že v tomto oboru správy mohou vzniknouti soukromoprávní vztahy, Už poměr vlastnický k objektům veřejné správy jest povahy soukromoprávní. Je-li žalovaná vlastníkem chodníku, na němž se přihodil úraz žalobkyně, není obec žalována jako veřejnoprávní korporace, nýbrž proto, že jako vlastnice chodníku opominula taková zařízení, která měla zabrániti tomu, aby třetí osoby přišly ke škodě. Náhrada škody je upravena v hlavě XXX. obč. zák. a takový nárok patří na pořad práva, poněvadž povinnost k náhradě škody jest právo vyslovené soukromé, o němž jest rozhodovati soudům k vykonávání soudnictví v občanských věcech povoláním.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Nesejde na tom, zda vlastnictví obce jest zapsáno v pozemkové knize jako obecní majetek či jako obecní (veřejný) statek, nýbrž jediné záleží na tom, jaké jest určení obecního majetku. Pokusem přesunu sporné věci z oblasti místní policie do oblasti práva vlastnického se návrhem žalobkyně na změnu žaloby na věci nic nezměnilo. Chodník jest částí ulice, jest určen k všeobecnému užívání a povinnost udržovati jej v řádném stavu vyvěrá z povinností veřejnoprávní. Nebylo-li tu ani soukromoprávního důvodu k změně žaloby, nemohla ani zamýšlená změna žaloby založiti připustnost pořadu práva soukromého (§ 1 j. n.), jak již první soud správně dovedl (srov. zásady vyslovené v rozh. n. s. č. 5658, 7192, 7599, 7853 a 12803 Sb. n. s.).

Čís. 15606.

Pronájemce má proti nájemníkovi, jenž podal proti výpovědi bezúspěšně námítky a marně se bránil opravnými prostředky proti exekuci na vyklizení bytu, nárok na náhradu toho, oč se nájemník obohatil tím, že užíval bytu bez právního důvodu.

Zásady § 338 obč. zák. lze použiti i proti nájemníkovi, který jako držitel nájemního práva užívá cizí věci.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1936, Rv I 1464/34.)

Žalovaný fond podal proti výpovědi, kterou mu dali žalobci dne 10. října 1929 k 1. lednu 1930 s vyklízovací lhůtou do 14. ledna 1930, dne 21. října 1929 námítky, které byly jako opožděné pravoplatně odmítnuty, a to rozhodnutím nejvyššího soudu dne 9. května 1930. Žalobci poté vymáhali exekuci vyklizení místností žalovanému fondu pronajatých, jež byla zahájena na základě podání žalobců ze dne 27. května 1930. Místnosti ty byly za exekučního řízení žalovaným fondem nuceně vyklizeny, pokud se týče odevzdány novému nájemníkovi do 12. června 1930. Žalobci se nyní na žalovaném fondu domáhají zaplacení zažalované částky proto, že žalovaný fond platil i po 1. lednu 1930 za užívání místností, z nichž byl vypověděn, úplatu, která bytovým poměrům v této době neodpovídala, že, kdyby se žalovaný fond byl včas vystěhoval, mohli v době od 1. ledna 1930 do 30. června 1930 užívatí dotčených místností pro sebe a také prý dostávali nabídky na pronájem těchto místností za cenu obecně platnou. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Pokud jde o právní důvod žaloby, pokládali žalobci v žalobě žalobní nárok za nárok na náhradu škody po případě za nárok z bezdůvodného obohacení a opřeli jej též o ustanovení §§ 338, 335 obč. zák. Podle zásady projednací nesmí soud vybočiti toliko ze skutkového přednesu žalobcova, jímž tento svůj nárok opodstatňuje (skutkový podklad žaloby), ale není vázán právním názorem žalobcovým co do právního důvodu žaloby. Ze skutkového přednesu žalobců nutno usuzovati, že tito žádají náhradu toho, oč byla žalovaná strana na jejich úkor obohacena tím, že v době od 1. ledna 1930 do 30. června 1930 užívala jejich místností bez právního důvodu. Pokud jde o výši žádané částky, odůvodňují ji žalobci jednak tím, že žalovaná strana platila za místnosti, které byly před výpovědí pod záštitou zákona o ochraně nájemníků, nájemně nepřiměřeně nízké, jednak tím, že by je byli v případě včasného vyklizení a odevzdání pronajali jiným zájemcům za vyšší (obecně platné) nájemné. Žalobní nárok jest co do důvodu opodstatněn již z titulu bez-

důvodného obohacení. Předpokladem tohoto nároku jest, že ze žalobcova jmění přešlo něco do majetku žalovaného a jeho předmětem jest vrácení toho, co takto přešlo do jmění strany druhé, nebo není-li vrácení možné, nahrazení odměny (mzdy) přiměřené zjednanému užítku (rozh. č. 13708 Sb. n. s.). Výpověď, kterou žalobci dali žalovanému k 1. lednu 1930, se stala účinnou tím, že námitky žalovaného fondu proti výpovědi byly pravoplatně odmítnuty; nájemní smlouva byla proto 1. lednem 1930 výpovědí pravoplatně zrušena (obdobně rozh. čís. 11550, 12722 Sb. n. s.). Od toho dne neužíval tudíž žalovaný vypověděných místností jako nájemník, nýbrž bez právního důvodu (viz rozh. čís. 9202 Sb. n. s.). Nemohl se proto v příčině dalšího užívání vypověděných místností zprostíti veškerých závazků vůči žalobcům tím, že zaplatil za dobu tohoto užívání částku rovnající se nájemnému, jež před tím za tyto místnosti platil, nýbrž byl by bezdůvodně obohacen na úkor žalobců, do jejichž majetkové sféry zasahoval bezprávným užíváním jejich místností, kdyby tito dokázali, že nájemné se v roce 1930 za takové místnosti všeobecně platilo, bylo nepoměrně vyšší, pokud se týče že měli zájemce, kteří by byli ony místnosti v této době najali za vyšší nájemné. V tom ohledu nebylo dosud nižšími soudy nic zjištěno, ačkoliv tyto skutečnosti se netýkají jen výše žalobního nároku, nýbrž zasahují i do jeho důvodu. Pokud žalovaný namítá, že se bránil proti výpovědi a exekučnímu vyklizení jen v dobré víře, užívaje práva v mezích právních, ježto prý místnosti jemu najaté byly pod záštitou zákona o ochraně nájemníků a že námitky proti výpovědi byly odmítnuty jako opožděné z důvodu, který nynější judikatura nejvyššího soudu neuznává za opodstatněný, přehlíží, že zásady vyslovené v § 338 obč. zák. lze použít i proti nájemníkovi, který jako držitel nájemního práva používá cizí věci. Byly-li námitky proti soudní výpovědi zamítnuty jako opožděné, jest právní stav týž, jako kdyby námitky nebyly podány vůbec. Ježto soudní výpověď k 1. lednu 1930 se stala účinnou, jest žalovaný, když v udělené mu lhůtě vypověděné místnosti nevyklidil, podle §§ 338, 335 obč. zák. jako obmyslný držitel povinen žalobcům nahraditi nejen užitek, kterého cizí věci nabyt, nýbrž i ten, jehož by byli žalobci dosáhli.

Čís. 15607.

Na základě rozsudku, jímž bylo zjištěno právo vymáhající strany na určitou služebnost, lze vymoci exekucí vklad této služebnosti, aniž je třeba, aby v exekučním titulu bylo vysloveno právo vymáhajícího věřitele žádati o knihovní zápis takového práva po případě povinnost žalovaného trpěti takový zápis.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, R I 1256/36.)

Podle exekučního titulu přísluší vymáhající straně právo odbíratí a sváděti vodu ze studánek do své usedlosti a odbíratí vodu tu podle hospodářské potřeby. První soud povolil vymáhajícímu věřiteli na

základě tohoto exekučního titulu exekucí vkladem této pozemkové služebnosti do pozemkové knihy podle § 350 ex. ř. Rekursní soud návrh na povolení exekuce zamítl proto, že z exekučního titulu nevyplývá, že by povinni byli povinni trpěti, aby služebnost byla vložena do pozemkových knih.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle znění exekučního titulu jde o pozemkovou služebnost ve smyslu § 477 č. 2 obč. zák., tedy o věcné právo služebnosti, a bylo v rozsudku zjištěno právo vymáhající strany na tuto služebnost. O exekuci na zřízení nebo zrušení knihovních práv ustanovuje § 350, odst. 5 ex. ř., že dlužníková prohlášení, kterých podle předpisu obecného zákona knihovního jest třeba k takovým zápisům, nahradí se výrokem soudu exekuci povolujícího. Není tu potřebí, aby v exekučním titulu bylo vysloveno právo vymáhajícího věřitele žádati o knihovní zápis takového práva po případě povinnost žalovaného trpěti takový zápis. Není tedy správný názor rekursního soudu, že na základě uvedeného rozsudku nelze služebnost exekučně vložiti do knih, neboť prohlášení vkladu schopné povinné strany se tu nahrazuje výrokem soudu exekuci povolujícího. Vlastnictví povinných k služebnému pozemku jest prokázáno. Právem proto první soud povolil navrženou exekuci.

Čís. 15608.

Nejde o omylné placení nedlhu, byla-li jedna z podvodně vylákaných zápůjček zaplacená na příkaz osoby zápůjčky vylákanší jednomu zapůjčitelu druhým zapůjčitelem.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv I 2794/34.)

Žalovaný ústav poskytl a vyplatil Boženě S-ové vydávající se za Barboru K-ovou zápůjčku ve výši 400.000 Kč. Žalující poskytnuvši též osobě rovněž zápůjčku ve výši 750.000 Kč vyplatila žalovanému k příkazu jejímu k úhradě zápůjčky 400.000 Kč částku 426.330 Kč, ježž vrácení se domáhá z důvodu § 1431 obč. zák. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaný neměl proti žalující na výplatu zažalované částky žádného právního nároku, ale žalující také neplnila a nechťela ani plniti žalovanému svůj dluh a nebyla tudíž v tomto směru v omylu, jak § 1431 obč. zák. právě předpokládá maje na mysli omylné plnění dluhu jen domnělého a skutečně nestávajícího. Žalující byla ovšem podvodným jednáním S-ové a její společnosti uvedena v omyl stran jejich osob a jejich majetku a v důsledku toho omylu povolila jim úvěr a dala jim k dispozici 750.000 Kč.

z nichž na jejich příkaz pak částku 426.330 Kč dala vyplatiti žalovanému. Výplata tato byla pouhou realizací podvodně vylákané zápůjčky, výplatou tou plnila žalující jen svou úvěrovou povinnost vůči S-ové a její společnosti převzatou a neplnila tím žádnou svou povinnost a žádný svůj dluh žalovanému a nebyla též v tomto ohledu v omylu, neboť si přece byla vědoma, že proti žalovanému nemá žádného závazku. Tak jako by nemohla požadovati zpět peněz, které by byla z povolené zápůjčky na příkaz S-ové vyplatila k úhradě kupní ceny některému obchodníkovi za věci S-ové prodané, tak nemůže požadovati ani nazpět peněz vyplacených za S-ovou žalovanému k úhradě kontrahované zápůjčky. Okolnost, že výplatu, ať z jakýchkoli důvodů, učinila závislou na vydání výměru o povolené poznámce pořadí, je naprosto nezávaznou; podmínka byla splněna, peníze byly proto vyplaceny a tím je věc vyřízena. Otázka obohacení mohla by přijíti v úvahu jen s hlediska § 1041 obč. zák., ale i tu bez úspěchu pro žalující, když je zřejmé, že nelze mluvit o obohacení žalovaného, který dostal zpět pouze zápůjčkovou valutu dříve skutečně jím vyplacenou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest žaloba opřena o § 1431 obč. zák. Strany nebyly spolu přímo v právním poměru jako smluvníci, žalující neplnila žalovanému, aby se zprostila svého závazku vůči němu, tedy v domnění, že jest žalovanému dlužna částku, kterou mu platila, nýbrž plnila na příkaz osoby třetí, která se jim oběma vydávala za Barboru K., a to na její skutečný dluh. Této osobě — Boženě S. — poskytl žalovaný zápůjčku, proti ní měl nárok na vrácení zapůjčené částky (§ 983 obč. zák.), stejně pak jí poskytla zápůjčku žalující strana, která pak převzala její příkaz ze zápůjčkové valuty zaplatiti její dluh u žalované strany. Co do této osoby, kterou obě strany následkem omylu jí vzbuzeného pokládaly za Barboru K., jest právní postavení jejich stejné, obě měly vůči ní nárok na vrácení zápůjčky. Žalující plnil podle jejího příkazu nechtěla zaplatiti žalovanému svůj dluh, nýbrž plnila příkaz jí udělený. Jestliže příkaz ten byl neplatný a ona plnila v omylu o jeho platnosti, jakož i o platnosti zápůjčky, kterou ona poskytla oné osobě, měla by nárok na vrácení plněného proti ní, nikoliv proti žalovanému, jemuž se placením nedostalo nic, nač neměl nároku proti osobě, za kterou plnila žalující strana. Jestliže dovolání uvádí, že Božena S. nebo Naděžda (Františka) S. byly pravé dlužnice žalovaného, platí i pro žalující, neboť u obou stran šlo o omyl v osobě, ale vyvrací to tvrzení, že žalovaný byl obohacen plněním toho, nač měl nárok. Jednáním téže osoby byly poškozeny obě strany a nelze poznati důvod, proč zásada právní slušnosti a jistoty by vyžadovala, aby jen žalovaný hradil škodu.

Čís. 15609.

Z toho, že dlužník nepozastavoval úrokovou doložku na fakturách, nelze vyvozovati jeho souhlas s touto doložkou, ledaže jde o dlouholeté obchodní spojení a vědomost dlužníkovu, že při překročení platebních lhůt se počítají úroky z prodlení v určité výši.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv I 1894/35.)

Proti žalobě na zaplacení pohledávky vzniklé žalobci proti žalované z obchodního spojení namítla žalovaná též, že část zažalované pohledávky, pokud spočívá v účtovaných 8% úrocích, jest žalována neprávem, poněvadž žalobce nebyl oprávněn tuto výši úroků si počítati. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jediné z toho, že žalovaná nepozastavovala doložku připojenou na fakturách, že při nedodržení platební lhůty ve fakturách blíže uvedené, budou se počítati 8% úroky z prodlení, nelze ještě vyvozovati, že souhlasila s touto doložkou a že došlo k dohodě o výši úroků (viz rozhodnutí čís. 6939 Sb. n. s.). Avšak ve spojení s jiným jednáním anebo chováním stran bylo by lze spatřovati v nepozastaveném přijetí faktury mlčky projevený souhlas příjemce faktury s celým jejím obsahem. V souzeném případě tvrdil žalobce, že žalovaná věděla z dřívějšího obchodního spojení, trvajícého od roku 1922, že se jí při překročení platebních lhůt počítají 8% úroky. Tomu tvrzení žalovaná neodporovala. Žalovaná přijala dále bez námitek jak účty se zmíněnou úrokovou doložkou, tak upomínky, v nichž byla upozorněna, že se jí počítají 8% úroky z prodlení. Věděla-li žalovaná z dlouholetého obchodního spojení, že se jí při překročení platebních lhůt počítají 8% úroky z prodlení a přijala-li, pokračujíc v obchodním spojení se žalobcem, bez námítky faktury a upomínky obsahující úrokové doložky, jež odpovídaly dosavadní dlouholeté praxi zachovávané spornými stranami, nutno z chování žalované usouditi na to, že souhlasila s počítáním 8% úroků z prodlení, praktikovaným žalobcem již po mnoho let.

Čís. 15610.

Zákonné zástavní právo osoby poškozené provozem motorového vozidla (silostroje) vzniká na náhradové pohledávce pojistníkově proti pojistiteli okamžikem vzniku této pohledávky, t. j. pojistné příhody. Tím pozbývá pojistník disposičního práva k náhradové pohledávce proti pojistiteli a jeho jednání neb opominutí nemají vlivu na nabyté zákonné zástavní právo poškozeného.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv I 2206/36.)

Manžel žalobkyně přišel při automobilovém úrazu o život. Ve sporu o náhradu škody, již z tohoto důvodu žalobkyně uplatňovala proti Otto B-ovi, zavázal se tento smírem k zaplacení určité částky (renty), již však neplatil. Žalobkyně opírajíc se o předpis § 10 aut. zák. dala si proto přikázati pohledávku, již měl Otto B. proti žalované pojišťovně z důvodu povinného ručení, a usnesení o tom stalo se pravoplatným. Poněvadž žalovaná pojišťovna odepřela žalobkyni tuto pojistnou jistinu v přikázané výši vyplatiti, domáhá se žalobkyně její výplaty žalobou. Proti žalobě namítla žalovaná pojišťovna mimo jiné, že vyrozuměla pojistníka dopisem ze dne 31. ledna 1933 ve smyslu § 18 všeob. poj. podm., že jeho nárok na plnění žalovanou uhasne, jestliže nebude do 6 měsíců po odmítnutí ručení žalovanou uplatňovati svůj nárok proti žalované žalobou. Poněvadž to neučinil, uhasl jeho nárok z pojišťovací smlouvy proti žalované ve smyslu § 18 poj. podm. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Zástavní právo, které má třetí osoba podle § 127 zákona o pojišťovací smlouvě č. 501/17 ř. z. (účinného podle § 167 č. 25) a podle § 10 zákona o provozu silostrojů pro svůj nárok proti pojistníkovi na jeho náhradní pohledávce z pojistné smlouvy, vzniká ze zákona dnem, kdy se dostavila pojistná příhoda. Podle stavu náhradní pohledávky pojistníkovy tohoto dne jest tedy posuzovati, zdali náhradní pohledávka pojistníkova jest po právu a zda tudíž mohlo vzniknouti na ni zástavní právo poškozeného jako třetí osoby. Vznikem zástavního práva nenabývá třetí osoba ovšem přímého nároku proti pojišťovně, poněvadž vůči ní není smluvní stranou. To značí však jen, že se nemůže hned domáhati na pojišťovně vyplacení náhradní pohledávky pojistníkovy (ovšem do výše utrpené škody), nýbrž že je k tomu oprávněna teprve potom, až si dá náhradní pohledávku přikázati k vybrání (§ 308 ex. ř.), což žalobkyně také učinila. To však nemá vliv na nabyté již zákonné právo poškozené třetí osoby. Neboť nabyta-li ho již dnem dostavení se pojistné příhody, má to ten účinek, že pojistník nesmí s pojištěnou hodnotou nakládati tak, aby to bylo na újmu zástavního věřitele, zejména se nesmí zástavy vzdáti (srovnej obdobu § 1360, posl. věta obč. zák.). Jednal-li pojistník proti tomuto zákazu, nemá takové jednání právního účinku na nabyté zákonné zástavní právo zástavního věřitele. Neboť podle § 466 obč. zák. může zástavní věřitel uplatňovati své právo, i když dlužník převedl vlastnictví zastavené věci na jinou osobu v době, po kterou byla zastavena, a to nejprve jako osobní právo proti dlužníkovi a pak pohledávati své plné uspokojení ze zastavené věci, čemuž jest rozuměti tak, že věřitel má jen na vůli žalovati napřed osobního dlužníka, a nikoliv tak, že to musí napřed učiniti, chce-li se uspokojiti ze zástavy (srovn. komentář k obč. zákonu Rouček-Sedláček, díl II., str. 776, Klang sv. I., str. 337 bod 2). To platí i tehdy, vzdá-li se dlužník

vlastnictví k zastavené věci nebo vzdá-li se pohledávky tvořící zástavu. Pojistník Otto B. pozbyl sice nároku na náhradní pohledávku podle § 18 všeobecných pojišťovacích podmínek, ale až po té, kdy žalobkyně nabyla k ní zástavního práva, a pozbyl ho jen tím, že neuplatnil svůj nárok na náhradní pohledávku do 6 měsíců ode dne, kdy pojišťovna odmítla dopisem ze dne 11. ledna 1933 plnění a dala mu poučení, že musí nárok pod jeho ztrátou do 6 měsíců soudně uplatniti. Neučinil-li pojistník tak, vzdal se sice mlčky (§ 863 obč. zák.) svého nároku, ale tím nezaniklo zástavní právo žalobkyni nabyté, poněvadž nejde o žádný zákonný případ zániku zástavního práva (§§ 467, 468 obč. zák.).

Čís. 15611.

Uplatnění výhrady vlastnického práva prodatelem znamená odstup od smlouvy jen tehdy, není-li pochybnosti o jeho vůli k tomu směřující; proti nároku na vydání věci z důvodu vyhrazeného vlastnictví nelze namítati započtením vzájemnou pohledávku kupitelovu dosud nelikvidní.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv II 895/34.)

Žalobkyně se na žalované domáhá vydání strojů na základě vlastnického práva, které si k nim při prodeji vyhradila do úplného zaplacení kupní ceny. Proti žalobě namítla žalovaná, že stroje úplně zaplatila tím, že uplatnila vzájemnou pohledávku z důvodu náhrady škody, s níž kompensovala nedoplatek kupní ceny. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná dovozuje, že podání žaloby o vydání strojů z důvodu vyhrazeného vlastnictví k nim znamená ustoupení od smlouvy, následkem čehož byla žalobkyně povinna ve smyslu § 2 zákona č. 70/96 ř. z. provésti vyúčtování tam uvedené, poněvadž při tržové smlouvě o strojích šlo o obchod splátkový. Žalobkyně uplatňuje žalobou vyhrazené vlastnictví, tedy právo věcné. V tomto jejím kroku bylo by spatřovati ustoupení od smlouvy tržové, ale jen tehdy, není-li tu pochyb o vůli ustoupiti od smlouvy, zejména učinila-li prodávatelka projev opačný. Takový projev žalobkyně učinila, neboť v celém řízení trvala na tom, že od smlouvy tržové neustupuje. Tím odpadá tato podmínka. Není-li tu ustoupení od smlouvy na straně žalující, není potřebí se zabývati otázkou, zdali smlouvu tržovou mezi stranami jest posuzovati podle ustanovení o splátkových obchodech. Neprávem namítá dovolatelka, že kupní cenu za dodané stroje zaplatila tím, že kompensovala nedoplatek kupní ceny za stroje se svou pohledávkou z náhrady škody, kterou uplatňuje v jiném sporu. Avšak proti nároku na vydání věci z důvodu vyhrazeného vlastnictví může kupitel namítati jen placení v užším

smyslu, započtení pak jen pohledávkou dospělou a likvidní, nikoli však pohledávkou illikvidní, což nelze považovati za placení v pravém smyslu ve smyslu výhrady, ježto by jinak účel výhrady spočívající v zajištění prodávatele mohl býti zmařen. Pohledávka žalované strany z důvodu náhrady škody jest předmětem sporu a žalovaná nepřednesla, že v něm byla její pohledávka zjištěna a stala se likvidní. Není tedy zjištěn zánik pohledávky z kupní ceny započtením a jest tato oprávněna domáhati se strojů z důvodu výhrady vlastnictví.

Čís. 15612.

Asignant nemůže pro omyl týkající se jeho právního poměru k asignatáři žádati na asignátovi vrácení částky, kterou mu poukázal a která byla asignátem plněna asignatáři.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv II 190/35.)

Podle tvrzení žaloby odebral žalobce od firmy D. zboží za 6.321 Kč. S fakturou znějící na tuto částku obdržel žalobce složenku na žalovanou banku »U.«. Dole na faktuře bylo tištěno razítko, že pohledávka byla pravoplatně postoupena M. bance, avšak tak, že razítko na první pohled nebylo zřejmé. Proto omylem úředníka žalobcovy kanceláře se stalo, že k zaslání 6.321 Kč použito bylo složenky žalované banky k faktuře připojené a byla tedy omylem částka poukázána žalované bance. Když pak byl žalobce upomenut firmou D. o zaplacení té částky, uznal účetní firmy D., že omylem byla k faktuře přiložena složenka na banku »U.«, že firma D. zaplacení uznává a sama zařídí, aby věc mezi bankou »U.« a M. bankou byla vyřízena tím, že žalovaná banka omylem zasloují částku odešle správné postoupitelce, to jest M. bance. To se však nestalo, neboť částku tu zažalovala M. banka proti žalobci. Žalovaná banka nepřistoupila ke sporu jako vedlejší intervenientka a žalobce byl nucen M. bance tu částku také zaplatiti. Poněvadž žalovaná banka si zadržela omylem poukázanou jí částku pro sebe ke krytí svého dluhu u firmy D. a připsala jí firmě D. k dobru, což učinila přesto, že jí firma D. zvláště upozornila, že nebyla oprávněna si tuto částku zadržeti a že jí má převést na M. banku, které pohledávka byla postoupena, domáhá se žalobce jejího vrácení žalobou, když žalovaná banka odepřela tak učiniti dobrovolně. Proti žalobě namítla žalovaná, že poukázanou částku přijala pro firmu D. a že částku tu také této firmě na jejím kontě k dobru připsala, což firma D. vzala na vědomí. Žalobce neplatil tedy jí nedluh, nýbrž firmě D., a následkem toho není k žalobě založené na bezdůvodném obohacení ve smyslu § 1431 obč. zák. pasivně legitimována. **P r v ý s o u d** uznal podle žaloby. **O d v o l a c í s o u d** žalobu tu zamítl. **D ů v o d y:** Podstata omylu, který se přihodil žalobci, spočívá v tom, že se zmýlil při určování asignatáře, t. j. zdali má býti plněno firmě D. anebo M. bance. Jestliže se mýlil a přehlédl, že tato pohledávka firmy D. byla postoupena M. bance, a jestliže částku tu proto zaslal firmě D.

šekovým vplatním lístkem banky »U.« opatřeným předtiskem firmy D., tu již z toho plyne, že platil nejenom omylem, ale také chtěl platiti jen firmě D. a nikoliv bance »U.«. Tento omyl, který se jemu přihodil, nemohl ovšem uplatňovati vůči M. bance a právem proto musel jí zaplatiti, byv žalován, avšak z důvodu placení nedluhu má nárok jenom proti firmě D. Omyl žalobcův jest tedy v tom, že za svou věřitelku považoval firmu D., a ne v tom, že by považoval žalovanou za svou věřitelku. Ta také od něho žádné placení nedluhu nepřijala, ježto částka 6.321 Kč zasláná jí žalobcem byla jenom důvodem, proč daný jí poukaz přijala a proč firmě D. tuto částku přiznala k dobru. Žalovaná banka měla z titulu akceptace assignace na plnění žalobcovy plný nárok. Žalobce tím, že žalované bance onu částku zaslal, nabyl proti ní pohledávky, čili ona mu byla stejnou částku dlužna a poukaz jeho byl tedy poukaz na tento dluh, který žalovaná banka vyrovnala tím, že tuto částku firmě D. připsala k dobru. Jestliže žalovaná banka svoje postavení v tomto případě přirovnává k postavení poštovní spořitelny (šekového úřadu), činí tak právem, neboť žalobce se neobrátil na žalovanou banku »U.« proto, že tato byla věřitelkou firmy D., nýbrž proto, že tuto banku považoval za ochotnou k přijetí poukazu částky 6.321 Kč ve prospěch firmy D., a pak proto, že si jí k akceptaci poukazu získal současným zasláním poukázané částky. To, že banka »U.« poukázanou částku připsala firmě D. k dobru na účtě, který byl náhodou pasivní pro firmu D., nemůže na stavu věci ničeho měniti, neboť nelze přece účinky assignace žalobcovy a její akceptace žalovanou bankou činiti závislými na okolnosti, o které žalobce nevěděl. Ta okolnost, že firma D. nemohla již disponovati s pohledávkou postoupenou M. bance, není překážkou, po případě na újmu správnosti tohoto rozhodnutí, protože firma D. disponovala takto mylně a ručí proto žalobci za svůj nesprávný postup.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolačí soud posuzoval věc po stránce právní správně. Podstatný omyl právních vývodů žalobce jako dovolatele a právního názoru soudu první stolice jest, že posuzují věc na základě právního poměru mezi žalobcem a firmou D. a právního poměru mezi touto firmou a žalovanou bankou, ač pro řešení sporné otázky je směrodatný jedině právní poměr mezi spornými stranami. Mezi těmito stranami se stala assignace, kterou byla žalovaná strana zmocněna plniti firmě D. (asignatáře) na účet žalobce (asignanta). Tato assignace sama není stížena omylem žalobcovým ani po stránce skutkové, ani po stránce právní, omyl žalobcův týká se pouze jeho právního poměru k firmě D. Proto není právního důvodu, aby na právní poměr mezi asignantem (žalobcem) a asignátem (žalovanou bankou) bylo použito ustanovení § 1431 obč. zák. Žalovaná plnila assignaci, proto má nárok na vzájemné plnění žalobcovy — částku 6.321 Kč jí 30. července 1932 zaslou —, které tedy není v poměru

mezi spornými stranami nedluhem. Reklamace žalobce u žalované firmy — pokud jí lze pokládati za odvolání assignace — nemá ve smyslu § 1403 obč. zák. právního účinku, ježto poukázka podle skutkového zjištění v době, kdy se odvolání stalo, byla již přijata žalovanou bankou vůči assignatářce firmě D. Nelze proto pokládati za rozhodující, čím odůvodnila žalovaná banka odepření reklamace resp. vrácení zaplacené sumy. V poměru mezi spornými stranami nemá právního významu, jakým způsobem plnila žalovaná banka firmě D. svůj závazek z assignace. Nelze tedy spatřovati obohacení žalované banky na úkor žalobce v tom, že tímto plněním byla její pohledávka vůči firmě D. — po případě jinak nedobytná — snížena, nehledě k tomu, že nemůže býti řeči ani o bezdůvodnosti, vždyť je dán platný právní důvod. Nelze tu aplikovati ustanovení § 1041 obč. zák., jelikož nejde o to, že věc byla vlastníky ve prospěch druhého bez právního důvodu odňata a upotřebena, peněžní částku 6.321 Kč, zaslano žalobcem žalované bance, dostala tato vůli žalobcovou na základě platného právního důvodu a žalovaná řádně poskytla vzájemné plnění tím, že peněžní částku zúčtovala ve prospěch firmy D. Nesejde na tom, byla-li žalovaná banka v době zaslání peněžní částky za účelem assignace, t. j. dne 30. července 1932 pověřena firmou D. inkasem této pohledávky, neb pohledávek této firmy vůbec, aneb zda byla pohledávka jí touto firmou postoupena, a byl-li žalobce v oné době po této stránce v omylu. Tyto okolnosti jsou nezávažné, ježto nepatří k podstatě assignace, ani plnění assignace není závislé na těchto okolnostech, tím méně mají za právní následek, že převod oné peněžní částky na žalovanou banku dlužno pokládati za placení nedluhu v poměru mezi spornými stranami. Třeba přisvědčiti právnímu názoru žalobcovu, že právní řád poskytuje i tu prostředek k opravě omylu, a to v ustanovení § 1431 obč. zák. Než toto ustanovení lze aplikovati pouze v právním poměru mezi žalobcem a firmou D. Skutečnost, že tato firma upadla do konkursu po provedení assignace, čímž se po případě stal omyl žalobcův z hospodářského ohledu nenapravitelným, nic nemění na posouzení věci po stránce právní. Nesejde ani na tom, že v důsledku konkursu firmy D. snad na druhé straně se jeví hospodářský výsledek assignace a její plnění pro žalovanou banku příznivým. Tento aktivní hospodářský výsledek transakce patří po právu žalované bance a není právního právidla, z něhož by žalobce mohl vyvozovati nárok na jeho vydání.

Cis. 15613.

Pozůstává-li větší část jistoty zřízené předražitelem ve smyslu § 196 ex. ř. z vkladních knížek vázaných heslem, musí předražitel ve lhůtě § 196 ex. ř. exekučnímu soudu sdělití heslo, jehož správnost jest potvrzena peněžním ústavem.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, R I 1244/36.)

Prvý soud nepřijal předražek složený částečně ve vkladních knížkách, poněvadž šlo o knížky vinkulované, u nichž devinkulace nebyla provedena ve lhůtě § 196 ex. ř. Rekursní soud uložil prvému soudu nové rozhodnutí.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

K rozhodnutí o návrhu na předražek stačí, že valná část jistoty zřízené předražitelkou ve smyslu § 196 ex. ř. pozůstává z vkladních knížek vázaných heslem. Jest ovšem pravda, že i takových vkladních knížek může zásadně býti použito pro zřízení jistoty podle § 196 ex. ř., ale předražitel musí ve lhůtě § 196 ex. ř. exekučnímu soudu sdělití heslo a musí v téže lhůtě peněžním ústavem býti potvrzeno, že heslo jest správné, ježto jinak by tu nebylo jistoty bez obtíže realizovatelné a předepsané v § 196 ex. ř. (sr. nař. min. sprav. ze dne 2. března 1907 č. 3558 a ze dne 6. února 1911, věst. 14, otištěno u § 149 ex. ř. vydání Kompasu). To se v souzené věci nestalo, neboť exekučnímu soudu byla sdělena hesla vkladních knížek a předložena potvrzení peněžních ústavů o jejich správnosti dávno po lhůtě § 196 ex. ř. Předražek bylo již z toho důvodu zamítnouti, a není zapotřebí doplnití řízení ve směru naznačeném v usnesení rekursního soudu.

Cis. 15614.

Zamýšlí-li zmocněnec obstarati věc za zmocnitele, avšak jedná-li při tom bez příkazu nebo proti projevené vůli zmocnitelově, neobstarává objektivně věc za zmocnitele, ledaže by ten dodatečně schválil zmocněnecovo jednání.

Pokud ručí vedoucí prodejového oddělení (filiálky) továrny na automobily kupiteli motorového vozidla za nezdatnost šoféra, kterého určil k zajíždění koupeného vozidla.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, Rv I 1294/34.)

Zalobkyně koupila ve filiálce Š. závodů auto. Vedoucím této filiálky byl žalovaný. Podle tvrzení žalobkyně bylo při uzavření kupní smlouvy výslovně smlouveno, že bude žalobkyni po dodání vozu dán bezplatně na 14 dnů šofér, aby zajezdil vůz a žalobkyni naučil obsluhu jeho. Když několik dní později byl od Š. závodů zaslán přípravný závěrečný dopis žalobkyni k podpisu, nebylo v něm o bezplatném ustanovení šoféra zmínky, čemuž žalobkyně nepřikládala váhy, poněvadž spoléhala na ústní ujednání. Dne 9. ledna 1930 byl žalobkyni žalovaným odevzdán vůz se slovy »und hier ist der Chauffeur«. Byl to šofér K., který ihned přešel

vůz a jel s ním do M. Šofér vzal k sobě klíče od auta a garáže a prohlásil k žalobkyni, že má výslovně příkaz po dobu 14 dnů nevydávati klíče z ruky, aby nemohl někdo jiný s vozem jeti. Šofér se zdráhal vydati klíče i přes noc, odvolává se na striktní příkaz svého zaměstnavatele. Dne 19. ledna 1930, tedy během 14denní lhůty, šofér bez vědomí žalobkyně podnikl s tímto autem jízdu na černo a na zpáteční cestě havaroval, při čemž bylo auto těžce poškozeno. Šofér byl v trestním řízení pro § 431 tr. z. pravoplatně odsouzen. Když se žalobkyně obrátila s náhradou škody na Š. závody, obdržela dopis ze dne 25. ledna 1930, ve kterém se Š. závody odvolávají na to, že bezplatné poskytnutí šoféra bylo výslovně zamítnuto, takže pokud byl šofér ustanoven žalovaným, jde o vlastní závazek žalovaného. Jest proto žalovaný jednak podle § 1313 a) obč. zák. a dále i z důvodu § 1315 obč. zák. zavázán k náhradě. První soud uznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud žalobní nárok důvodem po právu neuznal.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Již ze žaloby samé, z objednávky ze dne 27. prosince 1929 a také z výpovědi žalobce jako patrné, že žalovaný kupní smlouvu neuzavřel vlastním jménem, nýbrž v zastoupení Š. závodů, takže žalovaný osobně na základě této smlouvy nebyl povinen žalobci plniti. Žalovaný připověděl sice žalobci, že mu Š. závody bezplatně na 14 dní dají šoféra k zaježdění koupeného automobilu; překročil-li však žalovaný při této připovědi meze své plné moci a nebyla-li tato vedlejší úmluva provádějící firmou uznána a potvrzena, nelze z toho odvozovati, že tuto připověď jest pokládati za závazek žalovaným ve vlastním jméně převzatý. Nelze tu proto použití ustanovení § 1313 a) obč. zák., jež předpokládá, že poškozený měl právní nárok (buď ze smlouvy nebo ze zákona — rozh. č. 5656 Sb. n. s.) na plnění vůči tomu, kdo použil služeb škůdcových k onomu plnění. Žalovaný přehlédl, že prodávající firma neschválila jeho připověď poskytnutí žalobci bezplatně šoféra na 14 dnů. Vůle zmocnitelova byla proto jasně projevena, ušla však pozornosti žalovaného jako zmocněnce. Poskytl-li přes to při odevzdání automobilu na 14 dní služby řidičovy k zaježdění vozu, jednal sice objektivně bez příkazu, ba proti platně projevené vůli zmocnitelově, subjektivně však mínil právě splniti domnělou vůli prodávatelu; neměl proto v úmyslu zavázati zmocnitelě neoprávněným jednáním. Žalovaný také objektivně neobstaral záležitost Š. závodů, ježto ty onen závazek nepřevzaly ani dodatečně neuznaly a neschválily. Nešlo-li však o obstarávání cizích věcí, nelze než dospěti k úsudku, že žalovaný — osobuje si neoprávněně plnění neexistujícího závazku — obstaral objektivně svou vlastní věc, opatřil-li žalobci přislíbeného řidiče k zaježdění automobilu. S tohoto hlediska není proto závady proti použití usta-

novení § 1315 obč. zák. a jest pouze zkoumati ještě otázku, zda František K. byl osobou nezdatnou a zdali způsobil žalobci škodu v této vlastnosti při obstarávání záležitosti žalovaného. K těmto otázkám však nutno odpověděti kladně. Z povahy věci plyne, že žalovaný směl žalobci poskytnouti — jestliže vůbec — pak pouze služby zdatného šoféra. Žalobce byl oprávněn jich použití po stanovenou dobu 14 dní a nelze mu přičítati za vinu, když tak skutečně učinil. Vždyť spočívá účel zaježdění nového automobilu zkušeným šoférem v tom, že se má tím uvarovati předčasně poškození. Ten úkol svěřil žalovaný Františku K., jenž proto měl vynaložiti vždy potřebnou svědomitost, opatrnost a odbornou znalost, kdykoliv automobilem jezdil. Podnikl-li K. jednou bez vědomí žalobceva jízdu na černo, při čemž na zpáteční cestě se srazil s vozem elektrické pouliční dráhy, zač byl pravoplatně trestně odsouzen, nelze o jeho nezdatnosti pochybovati (rozh. č. 12624 Sb. n. s.). Ježto se tak stalo před uplynutím lhůty, na kterou žalovaný poskytl žalobci služby řidičovy, jest tu dán i další předpoklad, že K. způsobil škodu ve shora naznačené vlastnosti při obstarávání záležitosti žalovaného.

Čís. 15615.

Pojištění smluvní.

Kdy jest pozůstalou vdovu pojistníkovu pokládati za obmyšlenou ve smyslu §§ 132, odst. 1 a 157 zák. o poj. smlouvě čís. 501/17 ř. z.?

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, Rv I 2037/34.)

Zalující pozůstalost se na žalované pojišťovně domáhá vyplacení pojistné částky z pojistky, kterou u žalované uzavřel zůstavitel pro případ úmrtí. Proti žalobě namítla žalovaná pojišťovna, že pozůstalost není k žalobě oprávněna, neboť obmyšlenou osobou z pojišťovací smlouvy jest choť zůstavitelova. Nižší soudy uznavše tuto námitku za opodstatněnou žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Podkladem právního poměru pojistnou smlouvou založeného jest pojistný návrh pojistníkem podepsaný a pojistka k návrhu tomu pojišťovnou vydaná (čl. 1 obč. zák.), a proto pro posouzení práv a závazků smluvních stran jest rozhodným obsah pojistného návrhu a pojistky. Otázka čís. 14 poj. návrhu příl. čís. 2 orig. zní: »kdo má býti v případě smrti následkem úrazu zplnomocněn ku přijetí poj. obnosu« a v závorce uvedeno: »jména obmyšlených buďtež jasně vypsána; všeobecná označení jako: rodina, manželka, děti a pod. nejsou přípustná«. V odpovědi uvedl pojistník, že jeho choť Pavla roz. H-ová. V pojistce podle toho uvedeno, že k přijetí pojištěného obnosu, který platí má společnost v případě smrti pojistníkovy následkem úrazu ve smyslu čl. 14 všeob. podmínek jest oprávněna choť pojistníkovy paní Pavla S-ová roz. H-ová. Dodatek k otázce 14 v pojistném návrhu v závorce připojený slouží k vysvětlení smyslu otázky a proto slovu »ob-

myšlený« v dodatku tom sluší rozuměti tak, že pojistka byla sjednána ve prospěch osoby k přijetí pojištěné částky jako oprávněné označené a že osoba tato je z této pojistky obmyšlena (§§ 914, 915 obč. zák. a čl. 278 obč. zák.). To také potvrdil svědek L., jenž udal, že při sepsání návrhu k pojistné smlouvě vyložil pojistníkovi smysl otázky tak, že znamená, kdo má dostati vyplacení pojistné částky, a že pojistník odpověděl, že má ji dostati jeho žena. Z toho nutno usuzovati, že úmyslem pojistníkovým bylo obmysliti z pojistky svoji manželku. Pojišťovna přijetím návrhu, vystavením pojistky, převzala povinnost pojištěnou částku při pojistné příhodě vyplatiti jen určité osobě, která jediné jest oprávněna o vydání pojistné sumy žádati. Osobou tou jest pozůstalá vdova, nikoliv pozůstalost. Pojistka, v níž jako obmyšlená jest označena třetí určitá osoba, do pozůstalosti pojistníkovy nepatří (§ 531 obč. zák., § 97 pat. z 9. srpna 1854 čís. 208 ř. z. a § 133, odst. 3 zák. čís. 501/17 ř. z.), ježto zůstavitel neměl nároku na pojistné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací vývody nejsou s to, aby zvrátily správnost právního názoru odvolacího soudu, že pozůstalou vdovu pojistníkovu jest míti za třetí osobu, v jejíž prospěch bylo pojištění sjednáno (obmyšlenou) ve smyslu §§ 132, první odst., 157 zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Závěr, který z tohoto právního názoru odvolací soud vyvodil, upíraje žalující pozůstalosti pojistníkově oprávnění k žalobě (aktivní legitimaci), dovolatelka nenapadá.

Čís. 15616.

Účinek převzetí dluhu povinné strany vydražitelem srážkou z nejvyššího podání na závazek spoludlužníků.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, Rv I 2305/34.)

Žalující přednesla, že poskytla Františku B-ovi a jeho manželce Martě B-ové a dále žalovanému Františku H-ovi zápůjčku, jež byla zajištěna na domě patřícím Františku B-ovi a Martě B-ové. Polovici tohoto domu patřící Františku B-ovi vydražila Marta B-ová, jež převzala část knihovní pohledávky žalující srážkou z nejvyššího podání. Žalobkyně se domáhá zaplacení této zápůjčky v zažalovaném zbytku na žalovaném tvrdíc, že jí nebyly řádně zaplaceny zadrželé úroky, takže jest podle dlužního úpisu oprávněna žádati zápůjčku zpět. Proti žalobě namítl žalovaný, že žalobkyně byla uspokojena převzetím dluhu vydražitelkou na srážku nejvyššího podání, takže, pokud její pohledávka došla úhrady z rozdělované podstaty, byla zapravena s účinkem, že dosavadní dlužníci byli zproštěni závazku. Nižší soudy uznaly podle žaloby. Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalovaný právem vytýká, že odvolací soud nepřihlížel náležitě k obsahu exekučních spisů, jimiž nabídl důkaz o tom, že žalobkyně přihlásila v exekučním řízení proti spoludlužníkovi Františku B. 4.897 Kč 60 h, t. j. polovici jistiny zápůjčky činící tehdy 9.795 Kč 20 h, a že byla v příčině části této přihlášené pohledávky uspokojena převzetím dluhu vydražitelkou Martou B. na srážku z nejvyššího podání za vydraženou polovici nemovitosti Františka B. Právem dovozuje z toho žalovaný, že by tímto převzetím byla žalobkynina pohledávka, pokud došla úhrady z rozdělované exekuční podstaty, zapravena s účinkem, že dosavadní dlužníci jsou zproštěni. O převzetí dluhů a břemen zajištěných na vydražené nemovitosti má exekuční řád zvláštní ustanovení v §§ 150, 152, 153, 171, odst. 2 a 223 ex. ř. Neplatí tu tedy předpis § 1408 obč. zák. o převzetí dluhů zajištěných na nemovitostech a o účincích tohoto převzetí na závazek dosavadního dlužníka. V příčině pohledávek zajištěných zástavním právem na nemovitosti do exekuce vzaté ustanovuje § 171, odst. 2 ex. ř., že — kromě simultanních věřitelů a věřitelů s pohledávkami závislými na výmince — jest věřitele, pro které vážnou tyto pohledávky na nemovitosti, vyzvati, aby se nejpozději osm dní před dražebním rokem prohlásili, zda žádají zaplacení svých pohledávek hotovým zaplacením, či zda jsou srozuměni, aby byl dluh vydražitelem převzat a dosavadní dlužník zároveň zproštěn, jinak nepožádají-li v dotčené lhůtě za zaplacení hotovým zaplacením, že se bude míti za to, že souhlasí s tím, aby byl dluh vydražitelem převzat a jejich dřívější dlužníci byli ze závazku propuštěni. Podle § 223, odst. 1 ex. ř. mohou tito věřitelé, třebaže včas žádali za hotové placení, odstoupiti ještě za rozvrhového roku od své žádosti a prohlásiti, že jsou srozuměni, aby dluh byl vydražitelem převzat a by jejich dřívější dlužník byl zproštěn. Judikatura nejvyššího soudu dopouští, aby tito věřitelé ujednali s vydražitelem převzetí dluhu na místě hotového placení i po rozvrhovém roku (srov. rozh. čís. 5953 Sb. n. s.). Rovněž ustanovení § 222, odst. 1 ex. ř. nebrání tomu, aby se i věřitelé, pro jejichž pohledávku jest zřízena společná a nedílná zástava (věřitelé simultanní), dohodli s vydražitelem, že jejich pohledávky budou zapraveny převzetím na nejvyšší podání (srov. Právník 1900, str. 169 a Gl. U. n. ř. č. 837, 1432). Třebaže pohledávky převzaté vydražitelem započtením na nejvyšší podání za exekučně vydraženou nemovitost nezanikají (srov. rozh. č. 9693 Sb. n. s.), přece má toto převzetí pro dosavadní dlužníky takto zapravené pohledávky též účinek, jako by byla zaplacená a věřiteli poukázána. Na místě dosavadních dlužníků, kteří se zprošťují závazků, vstupuje vydražitel, a to jako osobní dlužník (srov. rozh. čís. 2376 Sb. n. s. a Gl. U. n. ř. č. 3592). Účinku převzetí dluhu, t. j. zproštění dosavadních dlužníků — nemůže zabrániti ani výhrada hypotekárního věřitele, že nepropouští tyto dlužníky ze závazku, leč by se tak stalo se souhlasem těchto dlužníků (srov. Odpovědi min. sprav. k § 171 ex. ř.). Nezáleží na tom, jsou-li dosavadními dlužníky osoby třetí, t. j. osoby rozdílné od osoby

povinného, jehož nemovitost byla exekučně vydražena, tedy osoby na exekučním řízení nezúčastněné. I tyto osoby jsou jako dosavadní dlužníci převzaté pohledávky zproštěny závazku, ovšem na útraty povinného, který arci jest oprávněn domáhati se podle vnitřního poměru mezi spoludlužníky poměrné náhrady na ostatních solidárních spoludlužnicích (§ 896 obč. zák.), neboť to, čeho se dostalo knihovním věřitelům z rozdělované podstaty, bylo zapraveno ze jmění povinného, byť i se tak stalo podle volby věřitele jen převzetím dluhu vydražitelem. Posuzuje-li se věc s právních hledisek právě vyložených, není pochybnosti, že by též v souzené věci byl žalovaný jako solidární spoludlužník povinného Františka B. zproštěn svého závazku, kdyby část zažalované pohledávky byla došla úhrady v exekuční podstatě a byla převzata vydražitelkou Martou B. započtením na nejvyšší podání za nemovitost povinného Františka B. Dovolací soud nemůže však rozhodnouti hned ve věci, neboť se ani prvý soud, ani odvolací soud neobíraly námitkami žalovaného vznesenými v příčině převzetí dluhu a v tom směru nic nezjistily, takže tu není skutkového podkladu potřebného pro rozhodnutí rozepře.

Čís. 15617.

Pozůstalá vdova po obecním nadstrážníkovi má nárok na příspěvek na výchovu dětí podle § 8 zákona čis. 2/20 Sb. z. a n., jenž nebyl zrušen zákonem čis. 103/26 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, Rv I 1646/36.)

Žalobkyně se domáhá jako vdova po městském nadstrážníkovi výplaty příspěvku na výchovu svých nezř. dětí dosud jsoucích v její výchově a výživě. Služební plat a požitky odpočivné jejího zemřelého manžela i odpočivné a zaopatřovací požitky jeho pozůstalých byly upraveny podle platového zákona čis. 103/26 Sb. z. a n., za jehož účinnosti manžel žalobkyně zemřel v činné službě. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Platový zákon v § 153 stanoví, že o zaopatřovacích požitcích platí dosavadní předpisy se změnami obsaženými v platovém zákoně. Z tohoto doslovu plyne, že předpisy o zaopatřovacích požitcích, které nemění platový zákon, zůstávají nadále v platnosti. Platovým zákonem byly v §§ 155 a 160, odst. 3 a 4 změněny a nově upraveny vdovské pense v užším smyslu a byly vdovám k zaopatřovacím jejich platům přiznány v odst. 4 § 150 plat. zák. ještě výchovné a přídatky na děti ve výši, pokud by příslušely manželovi za činné služby a vdovám po pod-

úřednicích a zřízencích přídatků podle odst. 3 § 160 plat. zák. ve výši doplňovacího přídatku pro ženaté, který příslušel manželovi v době úmrtí. Touto úpravou zaopatřovacích požitků vdov nebyl však dotčen zvláštní příspěvek, stanovený § 8 zákona ze dne 17. prosince 1919 čis. 2/20 Sb. z. a n. a určený dětem na jejich výchovu za předpokladů v tomto zákoně vytčených, který není součástí zaopatření vdovy, nýbrž je zásadně samostatným příspěvkem pro děti (manželské, legitimované, nemanželské, adoptované a schovance) a patří vdově jen výjimečně, když děti jsou v jejím zaopatření, jinak patří dětem samým (jejich zákonným zástupcům), jak patrně z doslovu posledního odstavce § 8 zákona čis. 2/20 Sb. z. a n. Tento předpis nebyl výslovně zrušen platovým zákonem čis. 103/26 Sb. z. a n., a nevychází ani z jeho ustanovení, že měl býti změněn, naopak z § 159 tohoto zákona je zřejmé, že měl nadále zůstat v platnosti, neboť podle předpisu § 159 se zrušuje jen omezení výše příspěvku na výchovu zavedené zákony v § 159 platového zákona výslovně jmenovanými. S tím je též v souladě, že v § 214 zák. čis. 103/26 Sb. z. a n., kde byly uvedeny zrušené zákony, není uveden zákon čis. 2/20 Sb. z. a n. a zvlášť jeho § 8, a třeba § 214 plat. zákona uvádí zrušené zákony jen příkladmo, nelze za to míti, že byl zrušen i předpis § 8 zák. čis. 2/20 Sb. z. a n. jednající o nároku dětí na příspěvek na výchovu, ježto ten nárok nenáleží k předmětům, které byly upraveny v platovém zákoně (§ 214 (1) zák. čis. 103/26 Sb. z. a n.). Ježto vdovská pense i s přídatkem pro ženaté a výchovné na děti byla přiznána žalobkyni v důsledku služebního dekretu ze dne 31. října 1928 č. j. 4335, kdežto příspěvek na výchovu dětí jí nebyl odmítnut, mohla by se žalobkyně právem domáhati tohoto příspěvku, kdyby dokázala, že je tu splněn předpoklad prvního odst. § 8 zák. č. 2/20 Sb. z. a n., t. j. že děti jsou nezaopatřeny. Příspěvek na výchovu dětí činí podle § 8 zák. č. 2/20 Sb. z. a n. 1/5 vdovské pense za každé dítě a ježto podle výměru zaopatřov. požitků žalovanou obcí žalobkyni doručeného, činí základna vdov. pense 4.800 Kč a přídatků ženatých (§ 160 (3) plat. zákona) 455 Kč, celkem 5.256 Kč, náleželo by žalobkyni za každé dítě 1/5 toho, t. j. 1.051 Kč 20 h, ovšem za předpokladu, že děti jsou nezaopatřené (srov. též výnos min. financí ze dne 17. března 1928 č. 120028-27-VII a výnos ze dne 16. srpna 1930 č. 86550/30-VII/20). Žalovaná obec sama připustila, že podle služebního dekretu se služební požitky a nároky Stanislava Š. neměly řídit podle zákona č. 16/20 Sb. z. a n., nýbrž analogicky přesně podle zákona č. 103 ex 1926 Sb. z. a n. vydaného pro státní zaměstnance, a to nejen jeho služební platy, nýbrž i požitky odpočivné a zaopatřovací i ostatní právní nároky tak, jak příslušejí pragmatikálním zaměstnancům státním. Neprávem dovolává se tudíž žalovaná obec v dovolací odpovědi zákona č. 16/20 Sb. z. a n. platného pro obecní zaměstnance a zejména jeho předpisu § 18 o vychovacím příspěvku pro děti po obecních zaměstnancích. Nižší soudy vycházejíce z mylného nazírání na věc (čis. 4 § 503 c. ř. s.) nezjistily, zda děti, o kterých jde, jsou nezaopatřeny a zda tedy byl splněn předpoklad § 8, odst. 1 zák. čis. 2/20 Sb. z. a n. Dále se neobíraly námitkou promlčení uplatňovaného nároku. Věc není tedy zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 15618.

Předpis druhého odstavce § 8 vl. nař. čís. 78/34 Sb. z. a n. vztahuje se jen na zaměstnance, jichž služební poměr byl vypověděn v ochranné 3měsíční lhůtě před zastavením podniku, nikoli na zaměstnance, jichž služební poměr byl vypověděn před začátkem uvedené lhůty, byť se ukončil teprve v oné lhůtě.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, Rv I 1885/36.)

Žalobci byla dána žalovanou výpověď ze služebního poměru dne 15. února 1935 ke dni 31. března 1935. K žádosti žalované vyslovilo ministerstvo obchodu dne 15. června 1935 souhlas se zastavením podniku, k němuž došlo dne 31. března 1935. Žalobce tvrdě, že měl podle § 8 vl. nař. ze dne 20. dubna 1934 čís. 78 Sb. z. a n. nárok na osmítýdenní výpovědní lhůtu, domáhá se náhrady mzdy za tuto dobu. První soud uznal zcela podle žaloby, o dvořáci soud jen částečně, pokud šlo o úslou mzdu za dobu od 1. dubna 1935 do 15. května 1935, nikoli za dobu od 15. března do 31. března (počátek 3měsíční lhůty podle vl. nař. č. 78/1934 počítajíc zpět ode dne souhlasu se zastavením podniku dne 15. června 1935), ježto za tuto dobu byly nároky žalobcovy při rozvázání služebního poměru již uspokojeny.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Vládní nařízení č. 78/34 Sb. z. a n. upravuje mimo jiné i výpovědní lhůty při pracovních (služebních) poměrech zaměstnanců v továrních podnicích. Výpovědní lhůty stanovené § 8 (1) cit. nařízení platí, — pokud lhůty ty dané jinými ustanoveními nebo ujednáními nejsou delší (§ 8, odst. 3 vl. n.) pro pracovní (služební) poměr zaměstnanců, a) vypověděných po zastavení nebo za příčinou zastavení podniku (první odst. § 8 vl. nař.), b) vypověděných v údobí tří měsíců přede dnem trvalého zastavení podniku (druhý odst. téhož paragrafu). Při trvalém zastavení podniku počínají lhůty podle výslovného ustanovení nařízení běžeti dnem vydání rozhodnutí ministerstva, do jehož oboru působnosti spadá podnik, a nebylo-li rozhodnuto, prvním dnem po třech nedělích počínajíc ode dne, kdy došlo oznámení ministerstvům, a sice tomu z nich, jemuž došlo nejpozději (§ 8, odst. 1 a § 2, odst. 3) citovaného nařízení). Rozhodnutí ministerstva obchodu, jímž byl udělen souhlas se zamýšleným trvalým zastavením podniku žalované firmy, bylo vydáno dne 15. června 1935. Ustanovení druhého odstavce § 8 cit. nař. platilo by tedy ve prospěch žalobcův jen, kdyby byl vypověděn v době po 15. březnu 1935. Tomu však tak nebylo, ježto byla žalobci dána výpověď již před tím, totiž dne 15. února 1935 ke dni 31. března 1935. Nesejde na tom, že výpovědní lhůta běžela ještě za tříměsíční doby před rozhodnutím ministerstva o trvalém zastavení podniku a že tudíž žalobcův služební poměr se skončil teprve po tom, když již počínala dotčená lhůta třímě-

siční běžeti. Mluvit nařízení jen o skutečnosti, že a kdy byla zaměstnanci dána výpověď, a nikoliv o tom, kdy se skončil jeho pracovní (služební) poměr v důsledku dané mu výpovědi. Jde dále o zásah do disposičního práva zaměstnavatelova z důvodu plánovitého (vázaného) hospodářství a také omezení podnikatelovy svobody v dispozici s pracovními silami jím zjednanými nedovoluje extensivního výkladu v ten smysl, že by ochrany nařízení byli účastni nejen zaměstnanci, jejichž pracovní (služební) poměr byl vypověděn v ochranné době tříměsíční před trvalým zastavením podniku, nýbrž i zaměstnanci, jichž pracovní či služební poměr byl sice vypověděn již před začátkem dotčené doby či tří měsíců, avšak ještě nebyl skončen, když tříměsíční lhůta počala běžeti, ježto výpovědní lhůta dosud nevypršela. Účelem ustanovení § 8 nař. č. 78/34 Sb. z. a n. bylo, aby zaměstnavatelé byli vázáni delšími výpovědními lhůtami, aby nemohli služební nebo pracovní poměr vypověděti v údobí tří měsíců přede dnem zastavení podniku, kterážto doba byla zřejmě pokládána za dostatečnou k ochraně zájmů zaměstnanců proti neodůvodněným zásahům zaměstnavatelovým do jejich pracovního poměru, a tuto lhůtu nelze výkladem nařízení ještě rozšiřovati přes údobí tří měsíců vládním nařízením vymezené. Ježto žalobcův pracovní poměr byl vypověděn již dříve, než počala běžeti tříměsíční ochranná lhůta, a jeho nároky až do ukončení této výpovědní lhůty byly uspokojeny, nemá tudíž právního nároku proti žalované firmě.

Čís. 15619.

K § 89 směn. zák.

Doba vzniku nároku ze směnečného obohacení.

Tento nárok přísluší i občanskoprávnímu nástupci majitele směnky.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, Rv II 1085/34.)

Žalobkyně přednesla, že žalovaný neproplatil v době splatnosti směnku, kterou vydal na krytí pohledávky z kupní ceny. Z důvodů formálních (pro neprovedení protestace směnky včas) nedošla žalobkyně z této směnky uspokojení a tvrdíc, že žalovaný jest obohacen částkou, na niž směnka zněla, domáhá se proto jejího zaplacení na žalovaném podle § 89 sm. zák. Proti žalobě namítl žalovaný jednak, že žalobkyně není k žalobě legitimován, ježto prý jest občanskoprávním nástupcem majitele směnky, a dále, že obohacen není, poněvadž žalobkyni dostalo se úhrady v dodání originálů obrazů na účet kupní ceny. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

S hlediska právního je pro vznik nároku uplatňovaného z důvodu § 89 sm. zák. rozhodná doba, kdy nastalo obmeškání směnečných úkonů nutných k zachování práv ze směnky a kdy tedy nebyly splněny v určité — preklusivní — lhůtě předepsané podmínky výkonu práv, tudíž v souzeném případě doba provedení včasné protestace ve dnech 2. a 3.

října 1931, čímž nastala ztráta směnečných práv též proti příjemci ve smyslu § 39 (2) sm. zák. (§ 89 sm. zák. slova »ode dne zániku«.). Nejde proto na tom, kdy pravoplatně byl zrušen směnečný platební příkaz vydaný o takové prejudikované směnce, a neprávem zdůrazňuje v tom směru odvolací soud datum rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. října 1932, v kteréž době byla majitelkou směnky Okresní záložna, a také neprávem odpirá žalobkyni k nynější žalobě legitimaci. Ve smyslu § 89 sm. zák. je oprávněným podmětem k uplatnění nároku z obohacení směnečného majitel směnky, a dojísta též občanskoprávní nástupce (cessionář-dědic). V souzeném případě však byla v rozhodné době majitelkou směnky žalobkyně, neboť směnečná suma byla v den splatnosti zaplacená výstavcem — remitentem —, to jest nynější žalobkyni, kteréž byla poté směnka vrácena, a tou byla po projití lhůty protestní zase blankopodindosamentem převedena na Okresní záložnu v P. Byla tudíž žalobkyně v rozhodné době majitelkou směnky, dostavši ji po zaplacení do rukou i s doložkou o zaplacení, a měla tedy i formální legitimaci věřitelskou, a to i v době podání této žaloby, neboť soudu předložila jako vlastnice tutéž směnku, nabídnuvši ji žalovanému za zaplacení požadované částky. Při řešení tohoto sporu netřeba se obíratí úvahami, jaký právní vliv měla okolnost, že po projití protestní lhůty byly na směnce provedeny blankopodindosamenty s hlediska § 14, odst. 1 sm. zák. Pokud odvolací soud, vycházející z jiného názoru na věc, nepřiznal žalobkyni legitimaci k této žalobě, neposoudil věc po právní stránce správně. Než ve věci samé není nárok žalobní opodstatněn. Dovolatelka při provádění dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. v tomto směru si neujasňuje, že tu běží o samostatnou pohledávku ze samostatného právního důvodu, při níž jest nutno zjistiti rozdíl mezi hodnotami vzájemného plnění celkového, a nelze proto věc posuzovati s hlediska dovolatelčina, že žalovaný na spornou směnku nic neplatil a tedy se o tuto částku obohatil. Činila-li skutečná hodnota dodané garnitury s příslušenstvím žalovanému 36.900 Kč a nikoli 45.000 Kč, a žalovaný na to zaplatil jednak hotově 16.424 Kč, jednak dodáním 3 obrazů na protiúčt v ceně nejméně 24.000 Kč, tedy celkem 40.424 Kč, nelze mluvit o tom, že by žalobkyni vzešla z toho nějaká škoda a že by žalovaný byl obohacen na její újmu. Pro tento spor je nerozhodná dříve stranami sjednaná kupní cena, pokud se týče hodnota vzájemného plnění, a z povahy uplatněného samostatného nároku vyplynula nutnost k cíli přesného zjištění rozdílu mezi hodnotami vzájemného plnění provéstí potřebné důkazy bez ohledu na dřívější volnou disposici smluvních stran. Poněvadž se dovolatelce nepodařilo prokázat, že by se byl žalovaný k její škodě obohatil, právem zamítly nižší soudy její žalobu pro věcný nedostatek předpokladů § 89 sm. zák.

Čís. 15620.

K § 879 čís. 4 obč. zák.

Zákon nevyžaduje úmyslné uvedení v omyl jedné smluvní strany druhou, nýbrž stačí vykořistění.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1936, Rv I 501/35.)

Proti žalobě na zaplacení kupní ceny ze splátkového obchodu namítl žalovaný neplatnost kupní smlouvy podle § 879 čís. 4 obč. zák. tvrdě, že jen z neznalosti dal se pohnouti ke koupi zboží, jehož cena jest nepoměrně vyšší, než za jakou lze zboží jinde koupiti, jak se po uzavření smlouvy o tom přesvědčil. Prvý soud příkloniv se k této námítce žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. Ne j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že k neplatnosti smlouvy ve smyslu § 879 č. 4 obč. zák. se vyžaduje kromě nezkušenosti na straně kupitelově a nepoměru mezi skutečnou hodnotou věci a její kupní cenou také ještě úmyslné uvedení v omyl kupujícího prodávatelem. Zákon nevyžaduje takového uvedení v omyl jedné smluvní strany druhou, nýbrž stačí vykořistění. Lichvář využívá k svému obohacení situaci, již nemusil sám vyvolati, která mu však je známa nebo musí býti známa (Klang, Komentář II. svazek, str. 204). K neplatnosti smlouvy dle § 879 č. 4 obč. zák. ovšem nestačí, že žalovaný neměl zkušenosti a že tu byl nápadný nepoměr mezi jeho plněním a vzájemným plněním a že tu byl nápadný nepoměr mezi jeho plněním a vzájemným plněním žalobcovým, nýbrž bylo kromě toho ještě třeba, by žalobce vědomě a úmyslně těžil z nerozvážnosti a z nezkušenosti smluvníka v příčině obchodu, o něž šlo (rozh. č. 1725, 11044 Sb. n. s.) Nižší soudy však toto vše zjistily, obzvláště, že skutečná cena koupených věcí nebyla známa, že tu je nápadný nepoměr mezi jeho plněním a vzájemným plněním žalobcovým a že žalobce vykořistil neznalost a nezkušenost žalovaného. Tím byla zjištěna skutková podstata § 879 č. 4 obč. z. a může se žalovaný domáhati neplatnosti kupní smlouvy.

Čís. 15621.

**Pořad práva.
Jde o nárok soukromoprávní, byl-li žalobce kopnut vojenským koněm cválajícím městskou obcí.**

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1936, R II 385/36.)

Žalobkyně se na žalovaném Československém státě domáhá náhrady škody, jež jí byla způsobena kopnutím koně vojenského jízdního oddílu, jenž kolem ní cválal. Prvý soud odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. Rekursní soud nevyhověv námítce nepřipustnosti uložil prvnímu soudu, aby o žalobě věcně rozhodl. Ne j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

K opodstatnění žalobního nároku přednesla žalobkyně po stránce skutkové, což jest pro rozhodnutí jedině podstatné, že byla zraněna na ulici ve Z. kopnutím koně, jenž jako část vojenského jízdního oddílu

kolem ní cválal. Žalobu opřela výslovně o předpis §§ 1295 a 1320 obč. zák. Nejvyšší soud dovodil v obdobném případě, uveřejněném pod čís. 12371 Sb. n. s., na něž lze stěžovatele odkázati, že nárok na náhradu škody způsobené vojenským koněm, jenž nebyl náležitě opatřen, jest nárokem povahy soukromoprávní, na něž se vztahují předpisy § 1338 o. z. Rozhodují proto o něm řádné soudy příslušné podle předpisů jurisdikční normy, nikoli soud příslušný podle předpisů zákona čís. 4/18 Sb. z. a n., jež předpokládají, by byl proti státu uplatňován nárok povahy veřejnoprávní (Sb. n. s. čís. 10255, 12371).

Čís. 15622.

I když kupní cena za prodanou věc byla zaplacená, lze namítnouti započtením protipohledávku ze správy pro vady téže věci proti jiné zaplacené pohledávce.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1936, Rv II 1127/34.)

Proti žalobě na zaplacení nedoplatku kupní ceny za dodaný nábytek namítl žalovaný mimo jiné započtením pohledávku ze správy pro vadu ložnice před tím dodané a zaplacené. Namítku tu považoval žalobce za neodpodstatněnou již proto, že kupní cena za ložnici byla již žalovaným zaplacená, neboť žaloba se týká nedoplatek za jiný nábytek. Prvým soudem uznal započtením namítanou pohledávku důvodem po právu a žalobu zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Nebylo třeba se obíratí otázkou, zda zažalovaný nedoplatek se týká posledních dvou ložnic dodaných žalobcem žalovanému, tedy jiných než té, jež byla podle tvrzení žalobce již zaplacená a které se týká výtky vadnosti započtením uplatňovaná, nebo šlo-li snad o jeden celkový doplatek obchod, z něhož kupní cena není posud úplně zaplacená, vždy jde o skutečnost pro rozhodnutí rozepře nepodstatnou, neboť § 933 obč. zák. stanoví výslovně, že uplatňování námitkou zůstává nabyvateli vyhrazeno, když v šestiměsíční lhůtě u movitostí oznámí prodávateli vadu. Zákon nestanoví, že by toto uplatňování námitkou bylo vázáno na podmínku a bylo možné jen, dokud kupní cena není zaplacená. Tvrzení, že při zaplacení kupní ceně nemá námitka již významu, je pouze úvaha o praktické ceně takové námitky a nedotýká se její přípustnosti, a lze v tom směru jen podotknouti, že je věcí příjemcovou, dá-li v případě, že kupní cena je již zaplacená, přednost včasné žalobě, nebo chce-li počkati, až bude moci své nároky uplatniti námitkou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Především lze poukázati na odůvodnění napadeného rozsudku. Podle § 1416 obč. zák. mohl žalobce pokládati nedoplatek nejstaršího účtu ze dne 19. července 1932 za vyrovnaný postupnými platbami žalovaného počínajícími 8. srpnem 1932. Tato okolnost však nebrání, aby za-

lovaný nemohl podle § 933, odst. 2 obč. zák. uplatniti nárok ze správy, když vyšlo najevo, že ložnice, které se týkal účet ze dne 19. července 1932, byla stížena vadou, která podle znalce se mohla objeviti až postupně a znehodnotila ji o 2.500 Kč. Tím vznikl žalovanému nárok na dodatečně snížení ceny tržové o uvedenou částku. Jest proto právně nerozhodné, namítá-li žalovaný toto znehodnocení jako škodu, ježto vpravdě šlo o nárok ze správy.

Čís. 15623.

Předpis § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n. upravuje snížení požitků zaměstnanců v něm uvedených jen pro obor nároků podle tohoto zákona upravených.

Přiznala-li obec (na Moravě) svému zaměstnanci v době, kdy v tom nebyla žádným zákonným předpisem omezena, více ideálních služebních let, než jaké přiznával zákon čís. 457/19 Sb. z. a n. státním zaměstnancům, a podle toho upravila jeho služební i platové poměry ve smyslu § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n., jež pak byly i pokladem pro novou úpravu podle zák. čís. 103/26 Sb. z. a n., šlo o neodvolatelné, nabyté právo zaměstnancovo na započítávání oněch ideálních let, i pokud přesahovala výměru ideálních let přiznanou státním zaměstnancům, a nemohlo právo to býti zaměstnanci odňato ani tím, že novou úpravu podle § 103/26 Sb. z. a n., provedenou se zřetelem na přiznaná ideální služební léta, nadřizený správní úřad proto neschválil.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1936, Rv II 496/36.)

Žalobce jest podúředníkem žalované obce. Usnesením správní komise žalované obce ze dne 5. května 1919, jež se týkalo všech definitivních zaměstnanců, byly žalobci započteny čtyři válečná léta a usnesení to bylo provedeno u žalobce dekretem ze dne 21. října 1920, když byl ještě zařazen do skupiny sluhovské. Usnesením správní komise žalované obce ze dne 5. ledna 1922 (dekret ze dne 3. února 1922) byl pak žalobce jmenován podúředníkem s pravoplatností od 1. ledna 1922. Vzhledem k celkové služební době, spolehlivosti a výši kvalifikované práce byl zařazen podle platebního schématu kategorie podúředníků a byly mu poukázány místo požitků 10. stupně kategorie sluhů (3.900 Kč) požitky 10. stupně kategorie podúřednické státních úředníků (4.008 Kč). Usnesení správní komise žalované obce ze dne 9. října 1923 čís. 3935/24 byly upraveny požitky, práva a nároky definitivních městských strážníků, podúředníků a zřízců na systém ve smyslu § 19 zák. ze dne 20. prosince 1922 čís. 394 Sb. z. a n. Žalobce byl podle dekretu ze dne 29. října 1924 zařazen do 10. stupně schématu státních podúředníků dnem 1. ledna 1923 a do 11. stupně počínajíc dnem 9. prosince 1923, a to opět výslovně vzhledem k celkové započítatelné době počítajíc v to započtená ideální služební léta. Tento poslední převod byl pak pokladem pro novou úpravu podle zákona čís. 103/26 Sb. z. a n., na níž se usneslo městské zastupitelstvo žalované obce dne 18. září 1926 pod

čís. 3142/26 pres. a podle něhož přiznala žalovaná obec žalobci služební požitky II. platové stupnice stupně osmého s nárokem na postup do vyššího stupně dnem 1. ledna 1927. Moravský zemský výbor neschválil toto zařazení rozhodnutím ze dne 20. listopadu 1928 proto, že zařazení žalobcovo odporuje, hledíc k předpisům § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n. a § 212 (1) zák. čís. 103/26 Sb. z. a n., zákonu čís. 457/19 Sb. z. a n., ježto započítává žalobci o 1½ roku ideálních let do služby více, než dovoluje posléz uvedený zákon započítávati státním zaměstnancům. Žalovaná obec poté přiznala žalobci nárok na zařazení do II. platové stupnice stupně osmého k 1. lednu 1926 s postupem do II. platové stupnice podúřednické 9. stupně k 1. červenci 1928. Žalobce uplatňuje jednak, že jde u něho o právo nabytí jmenováním, jednak o právo nabytí usnesením zastupitelstva žalované obce v době, kdy jí v tom nebránil žádný zákonný zákaz, domáhá se na žalované obci mimo jiné zařazení do II. platové stupnice podúřednické 8. stupně k 1. lednu 1926 s postupem do 9. stupně od 1. ledna 1927, tedy o 1½ roku dříve. Nižší soudy žalobu zamítly, o dovolací soud z těchto důvodů: Podle zák. čís. 457/19 Sb. z. a n. přísluší státnímu zaměstnanci nárok na připočtení válečných let pouze v rozsahu 2½ roku. Odstavec 1 § 212 platového zákona ze dne 24. července 1926 čís. 103 Sb. z. a n. kategoricky stanoví, že služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací nesmí přesahovati míru jednotlivých druhů platových služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné neb rovnocenné kategorie. Byly-li žalobci do postupu a pense započteny 4 léta válečná, odporuje to výše uvedenému zákonu, podle něhož možno započísti státnímu zaměstnanci válečná léta pouze v rozsahu 2½ roku. Započítání služební doby v rozsahu širším, než bylo stanoveno pro obor služby státní, přiči se kategorickému předpisu odst. 1 § 212 platového zákona. Započtla-li obec žalobci přesto 1½ roku do postupu, porušila tím zásadu odst. 1 § 212 plat. zák. a nelze žalobci přiznati postup počínaje dnem 1. ledna 1927, nýbrž jen počínaje dnem 1. července 1928.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Jde jen o to, zda půldruhého roku počítaného jako válečná léta více, než přísluší státním zaměstnancům, lze započítati žalobci do postupu čili nic. Ve sporu jde o úpravu žalobcova platu podle zákona č. 103/26 Sb. z. a n. Žalobce jest nesporně podúředníkem žalované obce, a ježto o úpravu jeho služebních požitků vznikl spor, přísluší jej řešiti podle § 24 zák. čís. 16/20 Sb. z. a n. soudu, jak to vyřkl také správní soud odmítnuv stížnost žalobcovu proti rozhodnutí moravského zemského výboru v Brně pro nepřipustnost. O právo nabytí jmenováním u žalobce nejde. Ten se dovolává usnesení správní komise žalované obce ze dne 5. ledna 1922, sděleného mu dekretem ze dne 3. února 1922, aniž při tom tvrdil, že usnesení správní komise znělo jinak, než v dekretu jest uvedeno. Týž také netvrdil, že u žalované obce byla systemisována

místa podúřednická v různých platových stupních. Pod »jmenováním« lze zahrnouti jen takový akt správní, kterým se propůjčuje určité místo úřednické (podúřednické) se všemi právy a povinnostmi spojenými s takovým místem na rozdíl od nabytí místa vyšší hodnostní třídy časovým postupem. Takové propůjčení místa v desátém stupni podúřednické stupnice z dotčeného dekretu však neplyne. Naopak jest z něho zřejmé, že žalobce, jenž byl dotud ve stavu sluhovském, byl jmenován tímto dekretem podúředníkem s pravoplatností od 1. ledna 1922 vzhledem k celkové služební době a výši kvalifikované práce, a bylo jen vysloveno zařazení podle platebního schematu kategorie podúřednické. Jak toto zařazení se má státi, předpisoval pro státní zaměstnance § 1 zákona ze dne 23. července 1919 č. 456 Sb. z. a n., jenž stanovil, že, jsou-li sluhové jmenováni podúředníky, zařadí se do stejného stupně služného podúřednické stupnice, v němž byli jako sluhové, a že se jim započte služební doba ztrávená v dosavadním stupni služného sluhovské stupnice pro postup do vyšších stupňů platové stupnice podúřednické. Také skutečně žalobci byly poukázány místo požitků desátého stupně kategorie státních podúředníků (4.008 Kč), (§ 3 zák. čís. 457/19 Sb. z. a n.). Také při dotčeném přeradení žalobce podle § 19 zák. čís. 394/22 Sb. z. a n. stalo se opět zařazení žalobce vzhledem k celkové započitatelné době, včetně započtených ideálních let. Při otázce druhé, zda jde o právo nabytí usnesením zastupitelstva žalované obce, uvážil dovolací soud toto: Úprava služebních poměrů a požitků obecních zaměstnanců patří do práv vyhrazených obecním zřízením samosprávné působnosti (§ 31 mor. obecního zřízení). V tom směru jest především rozhodující vůle obec. zastupitelstva, projevená jeho usnesením (srov. rozh. čís. 11557, 12547 Sb. n. s.). Žalovaná obec se usnesla na započtení 4 válečných roků dne 6. května 1919, tedy v době, kdy žádným zákonným předpisem nebyla obmezena. Předpisy § 3 zák. čís. 495/21 a § 19 zákona čís. 394/22 Sb. z. a n. sice ukládaly obci, aby vyšší rozsah služebních požitků a právních nároků svých zaměstnanců uvedly na míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů. Předpis § 19 zák. č. 394/22 Sb. z. a n. přikazuje však toto snížení jen pro obor nároků podle zákona čís. 394/22 upravených a tento zákon neupravuje nárok státních zaměstnanců na započtení válečných let do služební doby (srov. rozh. čís. 7451, 8764 Sb. z. a n.). Na provedení těchto změn nebyla také ustanovena žádná sankce, jediné ona v § 10, odst. 4 zák. čís. 11/27 Sb. z. a n., že obce a okresy, které neprovedly dotčená ustanovení §§ 3, 19 (pokud se týče § 212 zák. čís. 103/26), jsou vyloučeny z příspěvku z fondu zřízeného podle § 10 téhož zákona. Žalovaná obec mohla tedy setrvati na svém usnesení o započtení válečných let a na něm setrvala i v usnesení ze dne 18. září 1926. Ježto jde právě o záležitost vyhrazenou působností obce, nebyl oprávněn zásah zemského výboru moravského ze dne 20. listopadu 1928 čís. IV—1667—9—29/1. Podle toho jde o právo nabytí z usnesení obecního zastupitelstva a o právo usnesením téhož zastupitelstva neodvolané. Žalobci bylo přiznáno žalovanou obcí zařa-

děni do 8. stupně II. platové stupnice dnem 1. ledna 1926. Ježto jeho nárok na započtení dalšího 1½ roku válečných let se tímto uznává, jest také ospravedlněn nárok na postup do 9. stupně II. platové stupnice dnem 1. ledna 1927.

Čís. 15624.

Před podáním dědické přihlášky směřuje nárok na splnění splatného odkazu zpravidla proti pozůstalosti.

Je-li však odkazem obtížena určitá osoba, jest podmínkou nabytí práv z odkazu podání dědické přihlášky touto osobou. Dokud se tak nestalo, nelze uplatnit nárok z odkazu ani proti pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1936, R I 278/35.)

Žalobkyně se domáhá na žalované, jež se přihlásila bezpodmínečně ze závěti ze dne 27. ledna 1933 za universální dědičku po Gustavu L., zemřelém dne 2. srpna 1933, výplaty odkazu ve výši 100.000 Kč, splatného podle posledního pořízení 3 měsíce ode dne úmrtí. První soud uznal podle žaloby. Dovolací soud zamítl žalobu pro tentokrát, maje za to, že odkazovnice nemůže úspěšně žádati na obtíženém dědici výplatu odkazu, třebaž již splatného, dokud pozůstalost nebyla odevzdána, poněvadž dědic až do té doby jest pouhým správcem a uživatelem jmění pozůstalostního, který není oprávněn libovolně s ním nakládati a není tudíž osobním dlužníkem věřitelů pozůstalosti.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Odkazníkovi vzejdou z odkazového nařízení práva zpravidla okamžikem smrti zůstavitelovy (§ 684 obč. zák.), pokud nárok ten není podmíněný (§ 699 obč. zák.), čemuž v projednávaném případě není. Dnem nápadu vzejde odkazníkovi právo pohledávati to, co mu bylo odkázáno; odkazovník nemá tudíž věcného práva k odkazované věci, nýbrž pouze obligační nárok proti obtíženému. Neobtížil-li zůstavitel určitou osobu, připadají odkazy podle § 649 obč. zák. k tíži všem dědicům podle poměru jejich dědických podílů. Je-li tedy veškerenstvo dědiců tímto způsobem odkazem obtíženo, a je-li tedy osoba dědicova pro odkazovníka lhotejná (§ 726 obč. zák.), jest i podání dědické přihlášky pro nabytí práv z odkazového nařízení zpravidla bez významu. Nárok na splnění splatného již odkazu směřuje pak před podáním dědické přihlášky pouze proti pozůstalosti jako samostatnému právnímu podmětu, který i opatrovníkem může býti zastupován. Přihlásivši se dědicové však jsou osobními dlužníky odkazovníkovými, kteří v případě první věty § 649 obč. zák. jsou obtíženi podle poměru jejich dědických podílů. Když však záleží na tom, aby se dědicem stala určitá osoba, je-li tedy pouze určitá osoba odkazem obtížena, má-li na příklad podle

vůle zůstavitelovy hraditi odkaz jen dědic ze závěti a nikoli dědic zákonný, anebo je-li odkázána věc náležející dědicovi samému, a to pouze k jeho tíži, jest arci výjimečně podání dědické přihlášky touto osobou vůbec podmínkou definitivního nabytí práv z nařízení odkazového se podávajících. Před podáním dědické přihlášky obtíženého, na které jest v takovém případě nabytí práv z odkazového nařízení závislé, nemůže pak ovšem tento nárok z odkazu ani proti pozůstalosti býti uplatňován. Nárok na splnění takového odkazu směřuje pouze proti tomuto obtíženému dědici samému, i poměr takového dědice k odkazovníkovi jest poměrem osobního dlužníka k věřiteli (§§ 649, 688 obč. zák. — rozh. čís. 6459 Sb. n. s.). Odkazovník musí ovšem přes splatnost odkazu trpěti odklad jeho výplaty, pokud jest podle stavu pozůstalostního řízení nevyhnutelným. V projednaném případě uložil zůstavitel žalované osobně výplatu sporného odkazu, žalovaná přihlásila se bezpodmínečně za dědičku a nepopírá platnost odkazu žalobkyni zanechaného, nenamítá ani nedostatečnost pozůstalostního jmění; jest proto nerozhodné, že neuznává platnost jiných nařízení zůstavitelových, a lichá jest i její námitka, že by snad jiná osoba úspěšně mohla zvrátiti závěť zakládající nárok žalobkynin a platební povinnost žalované, poněvadž po této stránce nic konkrétního nepřednesla. Ježto podle vůle zůstavitelovy byl stanoven den splatnosti odchýlně od zákona (§ 685 obč. zák.) a tento den již dávno nastal, jest žalobní nárok proti žalované opodstatněn. Dovolací soud však nemohl rozhodnouti ve věci samé, ježto nižší soudy nezjistily výši poplatků, jež podle nenapadeného výroku nižších stolic jest žalovaná oprávněna si odečísti. Tu částku nutno ciferně stanoviti, poněvadž rozsudek jinak není vykonatelný.

Čís. 15625.

Postupitel neručí postupníkovi za dobytost postoupené pohledávky, nevymáhal-li ji postupník hned po její splatnosti nebo opomněl-li v pravý čas žádati možné ještě zajištění; postupiteli nelze tu přičítati zavinění ani na nedobytnosti postoupené pohledávky, ani na jednání dlužníkově, jež mělo v zápětí jeho platební nezpůsobilost.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1936, Rv I 1245/35.)

Žalobkyně přednesla, že žalovaná jí postoupila úplatně pohledávku, jež byla proti postoupeným dlužníkům nedobytná, a domáhá se proto jejího zaplacení podle § 1397 obč. zák. na žalované. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Rozhodnutí sporu závisí na otázce, zdali pohledávka žalované strany proti manželům S., jež byla žalobkyni úplatně postoupena, byla již v době postupu nedobytnou a zdali žalovaná jako postupitelka ručící za dobytost postoupené pohledávky jest povinna vrátiti žalobkyni úplatu,

kerou za ni dostala. Podle § 1397 obč. zák. ručí převodce přejimateli jak za pravost, tak za dobytost postoupené pohledávky, stal-li se postup úplatným způsobem, neručí však podle § 1398 obč. zák. za takovou pohledávku, která byla v době postupu dobytou a stala se nedobytnou pouhou náhodou nebo příjemcovým nedopatřením. Žalobkyně vychází mylně z toho, že rozhodujícím dnem jest 25. duben 1930, kdy úplata za postoupenou pohledávku byla žalované připsána k dobru. Podle nesporného přednesu usnesla se žalobkyně dne 21. února 1930 k žádosti žalované na převzetí její pohledávky proti Antonínu S. v tvrzené výši 78.522 Kč 30 h a na výplatě postupní valuty v stejné výši. Z prohlášení ze dne 2. března 1930, jež bylo stranami uznáno za pravé a správné, je patrné, že žalovaná tímto dnem pravoplatně a neodvolatelně postoupila svou pohledávku za Antonínem S. a že postoupený dlužník zároveň byl o tom vyrozuměn. Postup stal se tudíž správně dne 2. března 1930 a nesejde na tom, že úplata, k níž postupník podle perfektní již smlouvy byl zavázán, byla postupiteli vyplacena teprve dne 25. dubna 1930. Dne 2. března 1930 byla však postoupená pohledávka podle vlastního přednesu žalobkyně u manželů S. dobytá. Tenkrát nevázlo na nemovitosti dlužníků ani zástavní právo za pohledávku peněžního ústavu L. B. ve výši 240.000 Kč, zřízené teprve dne 13. března 1930, tím méně za pohledávku záložny H. ve výši 35.000 Kč, o níž dovolatelka tvrdí, že vznikla dne 2. dubna, pokud se týče dne 19. března 1930. Ježto žalobkyně sama připouští, že nemovitost dlužníků měla hodnotu nejméně 337.432 Kč 20 h a také tvrzené mimoknihovní dluhy 8.791 Kč 65 h a 6.000 Kč, i kdyby byly správné, v této hodnotě mohly dojít úhrady, nezůstalo řízení vadné, nebyly-li provedeny důkazy o těchto tvrzeních anebo nebyl-li proveden nový odhad nemovitostí. Jest proto souhlasiti se závěrem odvolacího soudu, že postoupená pohledávka, kterou dlužníci uznali a která v době postupu byla také splatná, v rozhodné době byla dobytá. Bylo-li však tomu tak a nebylo-li nic jiného ujednáno, nemá tu místa ručení podle § 1397 obč. zák. S ohledem na ustanovení § 1399 obč. zák. jedná postupník na vlastní vrub, nevymůže-li ihned po splatnosti postoupenou pohledávku nebo opomine-li v pravý čas možné ještě zajištění. Ježto dovolatelka netvrdí, že se postoupená pohledávka stala nedobytnou nějakým zaviněním postupitelovým a ježto jednání dlužníků, jehož žalovaná strana nebyla zúčastněna a jež mělo v zápětí jejich platební nemožnost, jest v poměru procesních stran považovati za pouhou náhodu (§ 1398 obč. zák.), není žalobní nárok důvodný.

Čís. 15626.

Jaký účinek na promlčení postoupené pohledávky vzniklé z dodávky zboží má písemné její uznání postoupeným dlužníkem vůči postupníkovi.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1936, Rv I 2915/34.)

Postupitelka Růžena P-ová postoupila žalující bance pohledávku, již měla proti žalovanému za dodané zboží. Pohledávku tu i postup její na žalobkyni žalovaný uznal. Proti žalobě na zaplacení oné pohledávky namítl mimo jiné též její promlčení. Nižší soudy majíce za to, že postoupená pohledávka postupem nepozbyla vlastnosti pohledávky uvedené v § 1486 čís. 1 obč. zák. a že podléhá proto promlčení tříletému, žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby a uvedl v otázce, o níž tu jde v

důvodech:

Žalovaný napsal na opis účtu zaslany jemu s dopisem pro žalující: »Účet souhlasí a postup na L. uznávám. V Praze 12. srpna 1928«. Toto prohlášení došlo žalující dne 14. srpna 1929 a stalo se tedy vůči ní. Z tohoto postupu a ze znění prohlášení, které učinil obchodník vůči bance, již byla dodavatelkou postoupena pohledávka z připojeného účtu, a které zní zcela určitě a bez jakéhokoliv omezení, jest usuzovati, že jím žalovaný uznal svůj dluh vůči postupníkovi (§ 1396 obč. zák.). Poněvadž pak Růžena P. měla z uvedeného účtu pohledávku proti žalovanému, nebylo jeho uznání abstraktním slibem postrádajícím právního závazku, nýbrž slibem plnění závazek z onoho účtu nyní vůči postupníkovi. Šlo tu proto o smlouvu o uznání, jež májíc povahu dispozice o jsoucím tu již právním poměru, jest i bez vzájemného slevování samostatným zavazovacím důvodem a mělo hmotněprávní povahu kumulativní novace. Proto také nepodléhá tento nárok z tohoto uznání promlčení, jež platí pro pohledávku tvořící podklad smlouvy, nýbrž obecnému promlčení třicetiletému (§ 1479 obč. zák.). Tato doba co do kapitálu dosud neuplynula a nižší soudy pochybily uznávše, že žalovaná pohledávka zanikla promlčením vůbec.

Čís. 15627.

Odporování v konkursním řízení.

Smlouva, již se jeden smluvník zavazuje druhému dáti do zástavy movitou věc, není smlouvou přípravnou ve smyslu § 936 obč. zák.

Spínil-li úpadce takovou smlouvu v době uvedené v § 33, odst. 1 konk. ř. (čís. 64/31 Sb. z. a n.), nejde o poskytnutí zajištění ve smyslu čís. 1 tohoto zákonitého předpisu.

V opravném řízení nelze přihlížeti k tomu, zda osoba žalovaná na vydání movité zástavy věděla nebo musila vědět o platební neschopnosti úpadcově, nepřednesl-li žalobce v první stolici skutečnosti, z nichž je dovoditi tento důvod odporovatelnosti ve smyslu § 34 čís. 2 konk. ř.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1936, Rv II 53/35.)

Podle žalobního přednesu byl úpadce po mnoho let se žalovanou v obchodním spojení, z kterého jí dlužil větší částky. Dne 11. srpna 1933, kdy dlužník podal již návrh na prohlášení konkursu, nabyta žalovaná zástavního práva na jednom operačním křesle a bylo jí toto křeslo

s příslušenstvím odevzdáno do držení jako ruční zástava. V tu dobu byl již úpadce nezpůsobilý platiti, kterážto okolnost musela býti žalované známa. Tímto právním jednáním dostalo se žalované částečného zajištění její pohledávky a nabyla tedy výhod před jinými věřiteli úpadcovými na úkor těch, kteří se svými pohledávkami v konkursu vyjdou na prázdno. Jest tedy toto právní jednání odporovatelné podle §§ 30 a násl. konk. ř. Žalující správce konkursní podstaty proto navrhl, by bylo prohlášeno za bezúčinné právní jednání ze dne 11. srpna 1933, jímž žalovaná nabyla zástavního práva na operačním křesle úpadcově a byla žalovaná uznána povinnou toto křeslo i s příslušenstvím odevzdati správci konkursní podstaty (žalobci). První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud změnil rozsudek prvního soudu tak, že žalobu zamítl, neevadž není tu předpokladů § 33 čís. 1 konk. ř. čís. 64/31 Sb. z. a n. Tento názor napadá žalobce jako dovolatel neúvodně. Zástavní smlouva jest ovšem reální smlouva, která předpokládá podle § 1368 obč. zák. odevzdání zástavy, takže smlouva z roku 1931, kterou se nynější úpadce Ferdinand U. zavázal zřídití ihned movitou zástavu, aniž ji odevzdal zástavnímu věřiteli, není zástavní smlouvou podle § 1368 obč. zák., nýbrž jest to smlouva o slibu zástavy nebo smlouva zastavovací. Nejde tu však o úmluvu podle § 936 obč. zák., který má na mysli dohodu o uzavření budoucí smlouvy. Smlouva o slibu zástavy nebo smlouva zastavovací není takovou úmluvou proto, že již z ní vznikl zástavnímu věřiteli vynutitelný obligační nárok na zřízení zástavy, tedy na odevzdání zastavené věci. Není tedy zapotřebí sjednávatí budoucně smlouvu zástavní, nýbrž stačí pouhé splnění smlouvy zastavovací, to jest odevzdání slíbené zástavy. Vznikl proto žalované firmě z bezvadné smlouvy z roku 1931 již v roce 1931 nárok na zřízení zástavy, takže, odevzdal-li Ferdinand U. věřitelce slíbenou zástavu až dne 11. srpna 1933, tedy v době § 33, odstavci prvém konk. ř. uvedené, neposkytl žalované věřitelce podle § 33, odstavec 1 čís. 1 konk. ř. zajištění, na které neměla nároku vůbec nebo tohoto způsobu nebo tohoto času, a nenabyla tím tato věřitelka ani zvláštních výhod před jinými věřiteli, když úpadce na místo původního operačního křesla, jež věřitelce neodevzdal, nýbrž je prodal, odevzdal jí jiné operační křeslo stejné hodnoty. Žalobce se snažil v dovolání dolíčiti jen opak toho a prokázati, že žalovaná věřitelka nabyla odevzdáním operačního křesla výhody před jinými věřiteli. Z toho plyne, že trval pouze na důvodu odporu pro nadržování podle § 33 čís. 1 konk. ř. V dalších vývodech dovolacích se dovolatel obírá ovšem i otázkou, zda žalovaná věřitelka v roce 1933 a zejména dne 11. srpna 1933 věděla anebo věděti musela, že jest úpadce nezpůsobilý platiti. To však není předpoklad důvodu odporu podle § 33 čís. 1 konk. ř., nýbrž jest to předpoklad důvodu odporu podle § 34 čís. 2 čís. 2 konk. ř. Z toho však neplyne, že dovolatel uplatňuje a může uplatňovati i tento důvod odporu. Neboť, ač

v žalobě tvrdil, že právní jednání (to jest odevzdání operačního křesla věřitelce) jest odporovatelné podle §§ 30 a násl. konk. ř., nepřednesl v první stolici skutkovou okolnost tvořící jeden z předpokladů § 34 čís. 2 konk. ř., že totiž žalovaná věděla nebo věděti musela v době, kdy jí bylo operační křeslo odevzdáno, že úpadce jest neschopen platiti. Ne-přednesl-li tedy dovolatel v řízení před první stolicí tuto skutkovou okolnost, nelze k ní v dovolacím řízení přihlížeti, i když by vyplývala z výpovědi svědeckých, neboť tím by byl žalobní nárok postaven na jiný základ, než byl v první stolici uplatněn, a to by odporovalo zásadě projednací (srovnej rozhodnutí čís. 7651 Sb. n. s.). Nelze proto věc posuzovati s hlediska § 34 čís. 2 konk. ř.

Čís. 15628.

Převzala-li zletilá nemanželská matka smírem s nemanželským otcem jeho vyživovací povinnost na sebe, převzala tím, nebylo-li jinak ujednáno, pouze vyživovací povinnost normální, t. j. povinnost vyživovati dítě do nabytí zletilosti po případě způsobilosti jeho k samostatnému výdělku.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1936, Rv II 530/36.)

Žalovaný složil na základě smíru v roce 1921 případně v roce 1927 pro své nemanželské dítě — žalobce — odbytné k vyrovnání svého závazku z titulu nemanželského otcovství »jednou pro vždy«. Smíry ty byly schváleny poručenským soudem. Při uzavření prvního smíru prohlásila tehdy již zletilá matka žalobcova za souhlasu poručníka i poručenského soudu, že tato částka jest odbytné na budoucí výživné žalobcovo jednou pro vždy. Podle druhého smíru přijala žalobcova matka za souhlasu poručníka a poručenského soudu na úplné zaplacení všech dosavadních nároků z důvodů výživného částku 200 Kč a prohlásila, že nečiní již jiných nároků. Žalobce, nyní již zletilý, pro nedostatek práce bez zaměstnání, domáhá se na žalovaném placení dalšího výživného tvrdě, že jeho matka není pro nouzi sama s to poskytovatí mu již výživy. Nižší soudy žalobu zamítlý, odvolací soud v podstatě proto, že žalobce jako vyučený holičský pomocník má možnost se již samostatně živiti.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

I když zletilá nemanželská matka smíry převzala na sebe vyživovací povinnost žalovaného, nelze v souzeném případě smírům těm podle poctivého styku (§ 914 obč. zák.) rozuměti jinak než tak, že smírem tím ne-zamýšlela nemanželská matka převzítí jinou vyživovací povinnost než obvyklou, normální, t. j. vyživovati dítě do nabytí zletilosti po případě způsobilosti jeho k samostatnému výdělku. Žalovaný sám neuvedl žádné okolnosti, které by jinakému výkladu těchto smírů nasvědčovaly. Nelze

proto ze smírů těch vyvodití povinnost nemanželské matky poskytovat zletilému již žalobci nutné vyživu, nedostává-li se mu k ní potřebných prostředků. Jde proto o to, zda zažalovaný nárok zletilého žalobce na výživné jest opodstatněn proti žalovanému jako nemanželskému otci. A tu nelze schváliti názor nižších soudů, že žalobci nepřisluší nárok ten proto, že žalobce nejen dosáhl subjektivní způsobilosti samostatně se živiti, nýbrž také ji osvědčil, neboť stačí k obživnutí této povinnosti skutečná konkrétní nemožnost za daných hospodářských poměrů získati na pracovním trhu výživu, že totiž žalobce se octl nezaviněně v nezaměstnanosti a že přes veškerou svou snahu nemohl a nemůže získati výdělečné činnosti, třeba v jiném oboru, jak to žalobce již v žalobě tvrdil a důkazy o tom nabídl. Zda-li tu taková nemožnost u žalobce byla, nižší soudy nezjistily, a bez zjištění těch nelze věc rozhodnouti. Tvrzení napadeného rozsudku, že mimořádně hospodářské poměry nedostoupily v oboru holičském takové intenzity, aby osoba kvalifikovaná se nemohla uplatniti, nemá ve spisech podkladu (§ 503 čis. 3 c. ř. s.), a mohla by okolnost ta býti po případě zjištěna důkazem znaleckým z úřadu připuštěným.

Čís. 15629.

Asistent vysoké obchodní školy v Praze vykonává úřad učitelství ve smyslu § 2, písm. c) advokátní novely čis. 40/22 Sb. z. a n. a lze ho zapsati do seznamu kandidátů advokacie, dovoluje-li mu jeho učitelství povolání, aby se mohl věnovati dostatečně advokátní praxi.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, R I 1267/36.)

Srov. Sb. n. s. čis. 6355.

Advokátní komora nevyhověla žádosti asistenta vysoké obchodní školy v Praze Dr. Jana E-a o zápis do seznamu kandidátů advokacie. Důvod y: Podle ustanovení § 20 lit. a) adv. řádu resp. § 2, lit. c) novely k adv. řádu výkon státního úřadu jest neslučitelným s výkonem advokacie a zásada tato platí podle obdoby i pro kandidáty advokacie, při čemž jest nerozhodné, zda v době podání žádosti uchazeč o zápis do listiny kandidátů advokacie skutečně vykonává funkce státního úředníka čili nic (viz rozh. čis. 995 Sb. n. s.). V tomto směru zákon stanoví pouze výjimku pro úřad učitelství. Jest tudíž v tomto případě řešiti otázku, zda úřad asistenta na vysoké škole spadá pod pojem úřadu učitelského. Výbor advokátní komory dospěl k úsudku zápornému. Předpis, který stanoví výjimku ze zásady neslučitelnosti státního úřadu s výkonem advokacie, jest předpis výjimečný a jako takový má býti vykládán restriktivně. Vztahuje se tudíž tento výjimečný předpis pouze na učitelství úřad ve vlastním smyslu. Úřad asistenta není takovým učitelským úřadem. Je to úřad pomocné síly učitelovy a v některých případech jest i přípravou k úřadu učitelství. Učitelstvým úřadem přímo však není. Z těchto důvodů zamítl výbor advokátní komory shora uvedenou žádost pro formální překážku a nezabýval se otázkou, zda služební po-

stavení žadatelovo a jeho povinnosti spojené s výkonem úřadu asistenta dovoluují mu, aby fakticky vykonával praxi kandidáta advokacie tak, jak to předpisuje ustanovení § 5, odst. 5. Vrchní soud potvrdil toto usnesení advokátní komory. Důvod y: V § 4 vlád. nař. čis. 529/19 Sb. z. a n. jest uvedeno, v čem spočívá činnost asistentů, totiž, že podporují profesory při přednáškách a při cvičeních. Na tom nic nemění, jestliže tato podpůrná činnost dokonce záleží i v přednášení učebné látky, ve cvičení a zkoušení kandidátů a podpisování vysvědčení. Zůstává i tu tato činnost jen činností podpůrnou a není úřadem učitelstvým. Marně se odvolatel snaží dovoditi opak toho poukazem na to, že třetí část platového zákona čis. 103/26 Sb. z. a n. má nadpis »Státní osoby učitelství« a že v ní vedle profesorů vysokých škol a ostatních profesorů a učitelů je v díle III. zahrnuta i skupina vysokoškolských asistentů. Právě to, že jsou uvedeni zvlášť v díle III., nasvědčuje tomu, že platový zákon nic nezměnil na jejich jen podpůrné činnosti v § 4 vlád. nař. čis. 529/19 Sb. z. a n. stanovené.

Nejvyšší soud vrátil věc výboru advokátní komory a uložil mu, by po doplnění řízení o žádosti znovu rozhodl.

Důvod y:

Pokud žadatel na doklad svého tvrzení, že vykonává učitelství úřad, odkazuje na zákon čis. 8/96 ř. z. z roku 1897, nařízení ministerstva vyučování čis. 9/97 ř. z. na zákon čis. 319/17 ř. z. a čis. 198/19 Sb. z. a n., nelze z nich pro tuto otázku nic vytěžiti, poněvadž předpisy ty se vůbec nezabývají otázkou, zda vysokoškolský asistent vykonává úřad učitelství. Naproti tomu ustanovuje sice platový zákon čis. 103/26 Sb. z. a n. v § 1, že třetí část zákona platí pro státní osoby učitelství, a to: 1. pro profesory vysokých škol, 2. státní profesory středních škol atd. a 3. vysokoškolské asistenty a konstruktéry atd. S hlediska platového pokládá tedy zákon vysokoškolské asistenty za učitele. Ale tím není vyřešena otázka, zda odvolatel jako vysokoškolský asistent skutečně vykonává státní učitelství úřad ve smyslu § 2, písm. c) nov. k adv. ř. čis. 40/22 Sb. z. a n. Rozhodné jest proto jen, v čem záleží úřední činnost odvolatele jako vysokoškolského asistenta. Podle § 4, poslední odstavec vládního nařízení o organizaci vysoké školy obchodní v Praze a o studiu na ní čis. 529/19 Sb. z. a n. podporují vysokoškolské asistenti profesory při přednáškách a při cvičeních. Tím vykonávají úřad učitelství, neboť účelem a cílem učitelství úřadu jest seznámiti posluchače s vyučovací látkou, což se nemusí díti právě jen bezprostředně, nýbrž i prostředně tím, že prostředník na základě svého předběžného vzdělání v témže oboru, o který jde, vyvinuje takovou činnost podpůrnou, jejíž cílem a účelem jest rovněž seznámení posluchačů s vyučovací látkou. Je-li vysokoškolský asistent povolán jen k tomu, aby podporoval profesory při přednáškách a cvičeních, tedy slouží jeho činnost v podstatě téměř účelu jako činnost profesorova. V souzeném případě prokázal žadatel dokonce, že vykonával přímo učitelství úřad, a to potvrzením dě-

kana českého vysokého učení technického a vysoké školy obchodní, jímž byl pověřen suplováním přednášky účetnictví v letním semestru studijního roku 1935/36, zkoušením z téhož předmětu a podpisováním vysvědčení. Nejde tu proto o překážku podle § 2, písm. c) adv. novely. Věc není však zralá k rozřešení z jiného důvodu. V rozhodnutí čís. 6355 Sb. n. s., na něž se poukazuje, bylo vysloveno a odůvodněno, že jest třeba zkoumati, zdali žadatel se mní vážně věnuje advokacii a zdali jest při svém jiném zaměstnání s to, aby se věnoval právní praxi u advokáta plně tak, jak to má na mysli § 5, odstavec 5, to jest zdali může vykonávati právní praxi v takovém rozsahu, v jakém pravidelně jiní advokátní kandidáti, nemajíc jiného zaměstnání, právní praxi vykonávají. Jest proto třeba tyto rozhodné okolnosti vhodným způsobem vyšetřiti a zejména zjistiti, v kterých hodinách každého dne v týdnu kandidát podle rozvrhu jest zaměstnán výkonem úřadu vysokoškolského asistenta, aby bylo lze utvořiti si úsudek o tom, zdali může vedle toho vykonávati i praxi kandidáta advokacie tak, jak toho řádný výcvik podle úmyslu zákona vyžaduje.

Čís. 15630.

I po uvalení konkursu na jmění akciové společnosti v likvidaci je tato společnost způsobilá jednati před soudem (býti účastníci exekučního řízení).

Činnost orgánů společnosti (likvidatorů, dozorčí rady a valné hromady) jest po uvalení konkursu omezena právy správce konkursní podstaty.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, R I 1276/36.)

Prvý soud povolil vymáhající věřitelce proti povinné akciové společnosti (v cizozemsku) exekuci zabavením a přikázáním pohledávky, již měla povinná proti poddlužnici z důvodu kauce. Rekursní soud exekuční návrh zamítl proto, že exekuce byla povolena po prohlášení úpadku na jmění povinné, do něhož spadá i zabavená pohledávka (§ 11 konk. ř.).

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

Důvody:

Podle § 6 c. ř. s. jest přihlížeti z úřadu v každém období řízení k procesní nezpůsobilosti stran. To platí podle § 78 ex. ř. obdobně i v exekučním řízení, a jest proto z úřadu zkoumati, zdali účastníci exekučního řízení mají způsobilost samostatně před soudem jednati. V souzeném případě byla vedena exekuce proti cizozemské akciové společnosti »D.« zabavením a přikázáním pohledávky. Povolující usnesení, jež podle § 294 ex. ř. mělo býti doručeno také povinné cizozemské akciové společnosti, nebylo jí vůbec doručeno, poněvadž podle zprávy doručujícího orgánu

byla firma společnosti v cizozemsku již vymazána, a zjištěno jest, že se tak stalo podle čl. 242 čís. 4 obch. zák. (platného i v Rakouské republice), protože byl usnesením obchodního soudu ve Vídni vyhlášen na její jmění konkurs. Tím ovšem nepozbyla povinná akciová společnost způsobilosti k právním jednáním, poněvadž akciová společnost v likvidaci trvá dále, i když byl vyhlášen konkurs. Neboť konkurs sleduje jen účel, aby byli uspokojeni věřitelé společnosti, a konkursní správce jest oprávněn jen tolik ze jmění společnosti vybrati, kolik jest zapotřebí k uspokojení věřitelů. Co přebývá, jest předmětem likvidace, a zůstávají v činnosti vedle správce konkursní podstaty orgány společnosti (likvidatoři, dozorčí rada a valná hromada), jenže jejich činnost jest obmezena tak dalece, pokud sahá úloha správce konkursní podstaty. Po zrušení konkursu mohou tyto orgány vyvíjeti plnou činnost zákonem jim vyhrazenou. Jest proto povinná akciová společnost způsobilá jednati před soudem a býti účastníci exekučního řízení, pokud jde o exekuci na jmění společnosti, nepatřící do konkursní podstaty. Že skutečně jde o takovou exekuci, plyne z čl. IX, odstavec 2 uvoz. zák. ke konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. a z neformální dohody Československé republiky s Rakouskou republikou, uveřejněné jednak výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 29. března 1919 čís. 6336 (Věstník čís. 5/19), jednak rakouskou vládou (str. 45 Věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1919). Podle toho platí tato ustanovení: »Byl-li na jmění úpadce, který v Rakousku provozuje podnik nebo, není-li takového, má své řádné bydliště, rakouským soudem prohlášen konkurs, bude movité jmění, které jest na území Československého státu na požádání vydáno rakouskému soudu.« Exekuce, o kterou tu jde, jest vedena na pohledávku povinné, kterou má proti poddlužnici, jejíž bydliště je v tuzemsku, tedy na movité jmění (§§ 292, 293 obč. zák.) v tuzemsku. A že by byl rakouský konkursní soud žádal o vydání tohoto jmění, nebylo ani tvrzeno. Poněvadž usnesení prvního soudu nebylo doručeno orgánům oprávněným zastupovati povinnou společnost v tomto exekučním řízení (čl. 235 a 244 obch. zák.) a rekursní soud toho nedbal, vyřídív rekurs poddlužnice věcně, jest řízení a rozhodnutí rekursního soudu zmatečné podle § 477 čís. 4 a 5 c. ř. s. a § 78 ex. ř., když se ani nepokusil napravití tuto vadu podle §§ 6, 7 c. ř. s. a § 78 ex. ř.

Čís. 15631.

Účinky vzdání se úřadu rozhodčího jest posuzovati jediné podle předpisů civilního řádu soudního.

Skutečnost, že rozhodce později odvolal své vzdání se úřadu rozhodčího, nemá vlivu na oprávnění strany žádati za zrušení smlouvy o rozhodčím.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, R I 1319/36.)

Navrhující firma se domáhá výroku, že smlouva o rozsudím, uzavřená mezi žalobkyní a odpůrcem, družstvem, pozbývá své moci podle § 583, odst. 2 c. ř. s., poněvadž se jeden z rozhodců za trvání řízení rozhodčího vzdal své funkce (kterou po podání tohoto návrhu zase odvolal). Prvý soud návrh zamítl. Rekursní soud uznal podle návrhu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Resignace Antonína B. na úřad rozhodce, obsažená v dopise ze dne 6. dubna 1936 řízeném na vrchního rozhodce, obsahuje platný a právně účinný projev jeho vůle, že se vzdává této funkce, a nesejde na tom, že obsah dopisu nebyl znám rozhodčímu soudu ani nebyl sdělen stranám, neboť § 579 c. ř. s., jenž dopouští, aby rozhodce, i když jmenování přijal, od přijatého závazku odstoupil, neustanovuje, jakým způsobem a v jaké formě odstoupení se státi musí, a předpisů obč. zák. o vzdání se (§ 1444 obč. zák.) tu použití nelze, poněvadž jde o úkon, který jest posuzovati jedině podle předpisů o tom obsažených v civilním soudním řádě. Stačí proto každý projev vzdání se funkce rozhodce, jenž byl učiněn takovým způsobem, že zabránil nebo mohl zabránit sestavení smlouveného sboru rozhodců a zahájení rozhodčího řízení nebo pokračování v něm. Sdělit-li rozhodce vrchnímu rozhodci své rozhodnutí o vzdání se funkce rozhodce, jde o takový způsob projevu. Projevené a právně účinné rozhodcovo vzdání se své funkce jest však podle § 583, odstavec 2 čís. 2 c. ř. s. odpiráním vykonati závazky, které tím, že jmenování přijal, byl převzal. Toto odpirání vykonati převzaté závazky nebylo zhlazeno tím, že Antonín B. až po podání návrhu na prohlášení, že smlouva o rozsudím pozbývá moci podle § 583 c. ř. s., avšak ještě před vydáním rozhodnutí první stolice odvolal svou resignaci. Neboť formálního ustanovení § 406 c. ř. s. nelze v tomto případě obdobně použítí, poněvadž platí jen pro řízení sporné, o něž v případech §§ 583 a 584 c. ř. s. vůbec nejde. S věcného hlediska nelze odvolání resignace rozhodcovy na přijatou funkci rozhodce přiznati právní účinnost proti stranám. Neboť rozhodce může býti jmenován pouze buď stranami ve smlouvě o rozsudím, nebo osobou ve smlouvě k tomu ustanovenou (§§ 580, 581 c. ř. s.) anebo soudem (§ 582 c. ř. s.). Jinakým způsobem nelze funkce rozhodce nabýti. Nemůže proto rozhodce, jenž své funkce pozbyl, ježto se jí vzdal, opětně ji nabýti pouhým odvoláním resignace, nýbrž zase jen novým jmenováním. To plyne také z toho, že vzdáním se rozhodce nabývají strany práva, aby buď trvaly na jmenování nového rozhodce za předpokladů § 581 c. ř. s., aneb učinily návrh podle § 583 c. ř. s. na prohlášení, že smlouva o rozsudím pozbývá moci. Musilo by proto býti vyhověno návrhu na prohlášení, že smlouva o rozsudím pozbývá moci, i tehdy, kdyby byl návrh ten učiněn až po odvolání resignace na funkci rozhodce, a nezávisel by výsledek rozhodnutí na nahodilé okolnosti, kdy byl učiněn návrh podle § 583 c. ř. s. Pro rozhodnutí nemají vý-

znamu úvahy dovolacího rekursu o tom, že podle zásad procesní ekonomie jest žádoucí, aby nepřišel na zmar zpracovaný procesní materiál, vyžádavši si již stotisícové částky na nákladech řízení, a že není účelem zákona, aby bylo straně umožněno zmařiti nákladné rozhodčí řízení, jehož předmětem jest hodnota 12 milionů korun, jen proto, že výsledky řízení dopadají pro ni nepříznivě; neboť je-li strana podle zákona k návrhu oprávněna, nelze jí právo to odepřiti jen z důvodů účelosti nebo vhodnosti.

Čís. 15632.

Jde-li o vady nezávažné nebo lehce napravitelné, musí nájemce dříve, než použije práva daného mu předpisem § 1117 obč. zák., vyzvatí pronajímatele k napravení těchto vad.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, Rv I 2867/34.)

Žalovaná najala od žalobce proti čtvrtletní výpovědi krám, do něhož vnikaly spodním oknem z prádelny pára a výpary chemikálií k čištění prádla používaných, a činily podle tvrzení žalované užívání najaté místnosti k vymíněnému účelu — prodeji masa — nezpůsobilým. Žalovaná se důsledkem toho bez výpovědi vystěhovala. Žalobce spatřuje v tom porušení smlouvy a domáhá se touto žalobou zaplacení nájemného za dobu výpovědní. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Prvý soud shledav ve zjištěné závadě důvod k odstoupení od smlouvy bez výpovědi podle § 1117 obč. zák. žalobu zamítl. Odvolací soud jí vyhověl maje za to, že bylo vzhledem k ustanovení § 1097 obč. zák. povinností žalované před odstoupením od smlouvy závadu pronajímateli za účelem nápravy oznámiti, což prý neučinila. Názor odvolacího soudu jest v podstatě správný. Žalovaná netvrdila ani neprokázala a neplyne ani z povahy věci, že by napravení závady bylo proveditelné jen s ne- poměrnými pro ni obtížemi nebo teprve po delší době, naopak z jejího přednesu v prvé stolici, kde tvrdí, že na odstranění závady naléhala, dá se dovodit, že závada byla napravitelnou, a žalobce pro svou osobu v dovolací odpovědi opět připouští, že se tak mohlo státi zcela snadným způsobem. Třebaže § 1117 obč. zák. výslovně neváže předčasné odstoupení od smlouvy na jiné podmínky než objektivní nepoužitelnost najatého předmětu, přičítalo by se v souzené věci zásadě poctivosti při výkonu práva (§ 1305 obč. zák.), kdyby žalovaná nebyla poskytla dříve žalobci možnost zjednatí nápravu. V tomto směru lze poukázati i na shodný názor literatury (viz Klang, III. díl, str. 86), pokud se zabývá při § 1117 obč. zák. otázkou nezávažných neb snadno napravitelných závad.

Čís. 15633.

K § 47 úraz. zák.

Předpis § 1 zák. č. 27/69 ř. z. nepřichází při postížitím nároku podle § 47 úraz. zák. v úvahu.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, Rv II 670/34.)

Zalující pojišťovna se domáhá podle § 47 úraz. zák. na žalované společnosti náhrady nákladů, jež jí vznikly usmrcením jejího člena při železničním neštěstí na dráze provozované žalovanou. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud odůvodnil v rozhodnutí Sb. n. s. čís. 12647, k němuž se pro stručnost odkazuje, zásadu, že postížitím nárok úrazové dělnické pojišťovny (§ 47 úraz. zák.) vzniká jen, přivodila-li třetí osoba podnikový úraz úmyslně nebo dala-li k němu podnět zaviněním, že však jest vyloučen ve všech ostatních případech, kde podle předpisů občanského zákona nastává ručení bez zavinění a kde jde jen o ručení za výsledek. Nejvyšší soud nemá důvodu, aby se v souzené věci odchýlil od této ustálené judikatury. Nějaké zvláštní zavinění žalované žalobkyně ani netvrdila, neboť přednesla jen, že smrtelný úraz zavinil posunovač žalované, že ten byl též trestně odsouzen pro přečin podle § 337 tr. z., avšak netvrdila, že se žalovaná dopustila nedopatření (zavinění) při ustanovení nebo podržení tohoto posunovače ve svých službách (culpa in eligendo) nebo jiného zavinění. Nebylo-li tohoto předpokladu, nelze žalobní nárok opřít o pouhou skutečnost, že žalobkyně použila nezdatné osoby k obstarávání svých věcí (§ 1315 obč. zák.), neboť při ručení podle § 1315 obč. zák. nejde o ručení za zavinění, nýbrž o ručení za výsledek (sr. Sb. n. s. čís. 12647), které však nemůže býti podkladem pro postížitím nárok úrazové pojišťovny dělnické podle § 1 zákona ze dne 5. března 1869 č. 27 ř. z. nepřichází při postížitím nároku úrazové pojišťovny dělnické podle § 47 úraz. zákona v úvahu, poněvadž toto zákonné ustanovení předpokládá, že úraz, který se stal událostí v dopravě, nejsou-li tu vyvíňovací důvody podle § 2 citovaného zákona, zavinila železnice, jest to tedy ručení ex lege, a nemusí tu býti zavinění železnice, které v souzeném případě nebylo ani tvrzeno. Nedovojuje tedy žalobkyně postížitím nárok ze zavinění žalované samé a nemá proto žalobní nárok opory v předpisu § 47 úraz. zákona.

Čís. 15634.

K výkladu § 1041 obč. zák.

Předpokladem tohoto předpisu jest, že bylo upotřebeno cizí věci k užítku jiného, při čemž ten, kdo byl tím na svém majetku zkrácen,

neměl úmysl jednati ve prospěch toho, komu se z jeho jednání dostalo prospěchu ať přímo, ať nepřímo skrze třetí osobu.

Bylo-li použito stavebního dříví k stavbě domu, jehož uživatelem nebyl vlastník, nýbrž jiná osoba, bylo upotřebeno stavebního dříví ve prospěch toho, kdo jest povinen hraditi náklady udržování domu v užitelném stavu.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1936, Rv II 1221/34.)

Žalobce opřel svůj nárok na zaplacení zažalované částky za stavební dříví jednak o objednávku dřeva, kterou učinil Jan G. v zastoupení žalovaných vlastníků domu, jednak o skutečnost, že bylo dřeva použito na střechu při novostavbě tohoto domu, takže je ten dům zhodnocen ve výši zažalované pohledávky. Nižší soudy vycházely z právního stanoviska, že je žalobní nárok opodstatněn ustanovením § 1041 obč. zák. a uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Ustanovení § 1041 obč. zák. předpokládá, že bylo upotřebeno cizí věci k užítku jiného, a to za okolností, při nichž ten, kdo byl tím na svém majetku zkrácen, neměl úmyslu jednati ve prospěch toho, komu se z jeho jednání dostalo prospěchu ať již přímo nebo skrze třetí osobu. Záleží tedy na tom, zda a v jaké míře má jiná osoba skutečný prospěch z takového jednání. Podle stanoviska žalovaných nedostalo se prospěchu jim jako vlastníkům domu, nýbrž jeho uživateli Janu a Terezii G., v jejichž prospěch bylo stavebního dřeva užito. Mimo to žalovaní trvají na tom, že Jan G. učinil objednávku za tyto uživatele domu. Hledíc k tomu, co bylo předesláno, jest třeba především zjistiti skutečnosti, z nichž by bylo lze usouditi, zdali se objednávka stala platně v zastoupení žalovaných vlastníků domu. Podle výsledku toho bylo by teprve nutno obírat se ve smyslu tvrzení žalovaných další otázkou, v čem spočívá ono bezplatné a doživotní užívání dotyčného domu, zda a jaký výtěžek z něho mají přes to jeho vlastníci, když v něm podle tvrzení žalovaných vůbec ani nebydlí. Záleží totiž na tom, kdo má hraditi náklady udržovací, zda uživatelé (požívatelé) či vlastníci domu. Ty, kdož jsou k tomu povinni, — buď podle smluvního ustanovení, nebo, není-li ho, podle předpisů § 508 obč. zák. po případě § 513 obč. zák., — jest pokládati za osoby, v jejichž prospěch ve smyslu § 1041 obč. zák. sporného stavebního dřeva bylo upotřebeno. S názorem odvolacího soudu, že by byli žalovaní povinni udržovati budovu v užitelném stavu i »při přenechání bezplatného užívání«, nelze tudíž v této všeobecnosti souhlasiti. Z téže příčiny není správný v souzeném případě ani právní názor odvolacího soudu, že obohacení žalovaných vyplývá již ze skutečnosti, že na jejich pozemku byl postaven domek, jenž se stal jejich

vlastnictvím. Odvolací soud vycházející z nesprávného právního hlediska neobíral se naznačenými otázkami, takže zůstalo řízení v tomto směru vadné.

Čís. 15635.

Odepřel-li pravoplatně jak soud v t. ř. historických zemích, tak soud v zemi Slovenské nebo Podkarpatoruské jednati pro svou místní nepřislušnost, lze následky odepření napravití jedině rozhodnutím podle § 28 j. n. a obdobou podle §§ 52, 53 zák. čl. I:1911.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1936, Nd I 554/36.)

Navrhovatel Pavel M. podal podle zákonných předpisů platných na Slovensku u krajského soudu v N. (Slovensko) žalobu o odporování zákonitosti původu dítěte, a to proti žalovaným nezletilému Antonínu Josefu M-ovi a jeho matce, bývalé manželce navrhovatelově, Marii Františce K-ové, oběma v Čechách. Žaloba ta byla pro místní nepřislušnost pravoplatně odmítnuta usnesením krajského soudu v N. Pavel M. podal potom dne 2. července 1936 novou žalobu o oduznání manželského původu a bezúčinnost legitimace jmenovaného dítěte u krajského soudu v K. (Čechy), a to proti opatrovníkovi zřízenému k obhájení manželského původu. I tato druhá žaloba byla pravoplatně odmítnuta pro místní nepřislušnost usnesením krajského soudu v K. ze dne 8. října 1936. Pavel M. navrhl proto, aby nejvyšší soud buď rozhodl záporný spor o příslušnost, vzniklý mezi jmenovanými krajskými soudy, aneb aby ustanovil podle § 28 j. n., který soud bude místně příslušný pro zamýšlenou rozepři o bezúčinnost legitimace a oduznání manželského původu nezletilého Antonína Josefa M-e.

Nejvyšší soud neshledav příčiny rozhodovati v záporném kompetenčním konfliktu určil podle § 28 j. n. krajský soud v N. (Slovensko) za onen soud tuzemský, jenž bude místně příslušný k provedení řízení a rozhodnutí o žalobě, kterou hodlá podati Pavel M. na bezúčinnost legitimace pozdějším sňatkem a oduznání manželského původu nezletilého Antonína Josefa M-e.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud neshledal příčiny, aby rozhodoval v záporném sporu o příslušnost, neboť oba krajské soudy zkoumaly svou příslušnost podle právních předpisů pro ně platných a jejich rozhodnutí v tom směru jsou již pravoplatná. Ostatně každá z obou těch žalob směřovala proti jiné žalované straně. Následky odepření místní příslušnosti nelze tedy napravití rozhodnutím podle § 47 j. n., nýbrž jen podle § 28 j. n. a podle obdobou §§ 52, 53 zák. čl. I/1911, protože pro různost práva platného v obou právních oblastech státu není tu soudu místně příslušného k jednání a rozhodnutí o zamýšlené žalobě. Připomenouti jest, že v tomto případě nejde navrhovateli o žalobu ve smyslu § 158 obč. zák., pokud

se týče podle § 697 slov. Osp., protože navrhovatel chce žalobou odporovati tomu, že dítě, které se narodilo mimo manželství a dávno před uzavřením sňatku, bylo platným způsobem legitimováno pozdějším sňatkem rodičů (per subsequens matrimonium, § 161 obč. zák., jenž v podstatě platí i na Slovensku). Nejde tedy navrhovateli o odporování manželskému původu dítěte zrozeného za manželství nebo po zrušení manželského svazku. Navrhovatel má své bydliště na Slovensku, kdežto nezletilý Antonín Josef M. se svou matkou bydlí v Čechách. Podle práva platného v zemích České a Moravskoslezské, t. j. podle § 100, odst. 1 j. n. v doslovu čl. II čís. 2 zákona ze dne 8. července 1930 čís. 130 Sb. z. a n., mohou žaloby proti příslušníkům Československého státu o nároky nikoli ryze majetkové z poměru mezi rodiči a dětmi býti v tuzemsku podány, není-li tu pro ně ani obecný, ani zvláštní soud, u obecného soudu žalobcova a, není-li ho, u soudu, v jehož obvodu je obec, v které mají obě strany nebo některá z nich právo domovské. Avšak toto ustanovení neplatí podle čl. VIII, odst. 1 zákona čís. 130/30 Sb. z. a n. na Slovensku a Podkarpatské Rusi, takže navrhovatel, jenž bydlí na Slovensku, nemůže se ho dovolávat. V zemích Slovenské a Podkarpatoruské se řídí místní příslušnost v takových případech podle bydliště nezletilého žalovaného (§§ 19 a 22 o. s. por.), ale tyto předpisy neplatí zase na území, kde nezletilý Antonín Josef M. se svou matkou bydlí, t. j. v Čechách. Ježto však jde o věc, která náleží k tuzemské pravomoci, a chybějí tu jen podmínky pro místní příslušnost, bylo použiti § 28 j. n. a obdobou §§ 52, 53 o. s. por.

Čís. 15636.

K pojmu škody ve smyslu § 1293 obč. zák. Pokud poddlužník může s účinkem proti žalobě podle § 308 ex. ř. namítati vzájemnou pohledávku na náhradu škody jemu vzešlé z bezprávného úkonu dlužníka, jenž se stal před doručením platební záповědi.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1936, Rv I 2498/34.)

Proti žalobě, již se domáhá žalobkyně podle § 308 ex. ř. zaplacení zažalované pohledávky, namítla žalovaná firma (poddlužník) započtením nárok na náhradu škody, kterou utrpěla tím, že povinná firma dala do oběhu (diskontovala) prolongovanou směnku, kterou byla podle ujednání povinna vrátiti žalované firmě, takže tato firma musila zaplatiti směněnému věřiteli, na něhož byla směnka ta protismělně indosována, jak směnku prolongovanou, tak směnku prolongační (13. května 1932 a 1. července 1932). Prvý soud uznal podle žaloby, vyslovil však, že započtením namítaná pohledávka jest po právu a že jest jí zažalovaná pohledávka vyrovnána. Odvolací soud změnil rozsudek prvního soudu tak, že vyslovil, že započtením namítaná pohledávka se nehodí ke kompensaci.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Jádrem sporu jest otázka, zda nárok na náhradu škody, který žalovaná firma jako podlužnice namítla k započtení proti zažalované pohledávce příslušející povinné firmě Antonín S., vzešel žalované již před doručením usnesení o zabavení této pohledávky žalobkyní jako vymáhající věřitelkou, či zda jí tento náhradní nárok namítaný k započtení vznikl až po doručení onoho usnesení, t. j. po 29. dubnu 1932. Odvolací soud sice správně zdůraznil, že pro otázku, zdali jest oprávněna námitka započtení vznesená žalovanou firmou proti zažalované pohledávce, jest rozhodná doba vzniku náhradní pohledávky namítané k započtení, ale vyslovil dále názor, že tento náhradní nárok vznikl žalované firmě Antonín S. teprve zaplacením prolongační směnky znějící na 100.000 Kč, totiž až dne 1. července 1932, tedy až po zabavení, jež se stalo doručením zabavovacího usnesení žalované straně dne 29. dubna 1932, a z toho dovodil, že se náhradní nárok namítaný k započtení nehodí ke kompensaci. Tento názor odvolacího soudu nelze však schváliti. Dovolací soud na podkladě skutkového stavu věci dospěl k závěru, že žalovanému pivovaru jako podlužníku vznikl proti povinné firmě Antonín S. nárok na náhradu škody, namítaný k započtení, již před 29. dubnem 1932. Že tomu tak jest, plyne z těchto úvah: Podle § 1293 obč. zák. jest škodou každá újma, která byla někomu přivoděna na jmění, právech anebo jeho osobě. Jest tedy pokládati za škodu ve smyslu tohoto předpisu každý stav, který jest právně posuzovati jako újmu na právních stacích v tomto zákonném ustanovení vytčených. Podle toho může nastati škoda na jmění nejen ztrátou práv (jichž souhrn tvoří jmění), t. j. zmenšením aktiv jmění, nýbrž i vznikem závazků, t. j. rozmnožením pasiv jmění. Obě, t. j. zmenšení aktiv i rozmnožení pasiv škodou na jmění v právním smyslu (srovn. rozh. čís. 6893 Sb. n. s.). Z toho plyne, že škoda nenastává vždy teprve zaplacením dlužné pohledávky vzešlé třetí osobě proti poškozenému z bezprávného činu (§ 1294 obč. z.) škůdcova, nýbrž již vznikem této pohledávky, přivoděným bezprávným činem odpovědné osoby, neboť již tím, že jest někdo v důsledku bezprávného jednání neb opominutí škůdcova zavázán k plnění třetí osobě, nastává této osobě škoda na jmění ve smyslu § 1293 obč. z.

V sůuzené věci žalovaná firma skutečně utrpěla škodu 57.903 Kč 90 h v důsledku bezprávného jednání povinné firmy, jež dala do oběhu (diskontovala) prolongovanou směnku, kterou byla podle ujednání povinna vrátiti žalované firmě, takže tato firma musila zaplatiti směnečnému věřiteli, na něhož byla směnka ta protismělně indosována, jak směnku prolongovanou, tak směnku prolongační, — jednak že bezprávné diskontování směnky povinnou firmou se stalo již před 25. dubnem 1932, kdy žalovaná oznámila žalobkyni dopisem z 25. dubna 1932, že prolongovaná směnka znějící na 175.000 Kč byla v nezaplaceném zbytku 100.000 Kč protestována směnečným věřitelem. Z toho vyplývá nepochybně, že závazek žalované k zaplacení směnky směnečnému věřiteli ji protestovávšimu vznikl již před doručením usnesení o zabavení zažalované pohledávky žalobkyní jako vymáhající věřitel-

kou, a že již před 29. dubnem 1932, rozhodujícím pro účinnost zabavení pohledávky, bylo jmění žalované firmy zatíženo závazkem, že tudíž nastalo rozmnožení pasiv jmění žalované firmy. Posuzuje-li se věc s hlediska právě vyloženého, není v tomto sporu závažné, kdy byly směnky — prolongovaná a prolongační — zaplacený, a že se tak stalo až dne 13. května a 1. července 1932. Ježto byla žalobkyně podle § 308 ex. ř. pozdějším příkázáním zažalované pohledávky zmocněna žádati na žalované firmě zapravení příkázané pohledávky 34.000 Kč podle její právní platnosti, mohla žalovaná účinně uplatniti svůj náhradní nárok proti zažalované pohledávce, neboť žalobkyně nemohla nabýti více práv, než měla povinná firma, proti níž vznikl žalované náhradní nárok uplatněný v tomto sporu k započtení již v době zabavení hlavní pohledávky, takže střetnutí vzájemných pohledávek nastalo ještě před zabavením. Námitce započtení nebránilo, že žalovaná uznala vůči žalobkyni jako vymáhající věřitelce, že dluhuje firmě Antonín S. 34.000 Kč, neboť toto uznání nemá silnějšího účinku, než kdyby bylo prohlášeno žalovanou jako podlužnicí vůči povinné firmě. Obdoby § 1396 obč. z. tu nelze použiti, ježto se žalobkyně povolením exekuce zabavením a příkázáním zažalované pohledávky nestala postupnicí, nýbrž jen zástupkyní své dlužnice ex lege (§ 308 ex. ř.).

Čís. 15637.

I nájemní smlouvu uzavřenou na určitou dobu lze zrušiti výpovědí.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1936, Rv I 2155/36.)

Prv ý s o u d vyhověl námitkám žalované proti mimosoudní výpovědi z nájmu uzavřeného na určitou dobu, dané před uplynutím této lhůty, a výpověď zrušil. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání.

N e j v y š š í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud nesouhlasí s názorem, že vzhledem k tomu, že jde o nájemní smlouvu uzavřenou na určitou dobu, takže po uplynutí této doby měla zaniknouti bez předcházející výpovědi, nelze dosíci zániku nájemního poměru výpovědí podle §§ 562, 565 c. ř. s., nýbrž jen postupem podle § 567 nebo 569 c. ř. s. Ani ze zákona, ani z povahy nájemní smlouvy nelze dovoditi, že by nájemní poměr uzavřený na určitou dobu nemohl býti před projitím času rozvázán výpovědí. Zákon sám poskytuje v §§ 1117 a 1118 obč. z. možnost ustoupiti předčasně od nájemní smlouvy za předpokladů tam uvedených; může se tak státi buď žalobou podle § 574 c. ř. s., nebo výpovědí podle § 560 c. ř. s., ať již soudní (§ 562 c. ř. s.) nebo mimosoudní (§ 565 c. ř. s., rozh. č. 4054 a 11188 Sb. n. s.). Podle § 566 c. ř. s. má ten, proti komu čelí mimosoudní výpověď, podat ve lhůtě tam stanovené u příslušného soudu

námítky, jinak výpověď nabývá účinnosti a nájemní smlouva jest výpovědí pravoplatně zrušena, ať šlo o nájemní smlouvu na čas určitý či na čas neurčitý. Ve směru tom je judikatura nejvyššího soudu ustálena (srovn. na př. rozh. č. 687, 2766, 8251, 10.536, 11.550, 12.264, 12.722 a j. Sb. n. s.). Poněvadž odvolací soud v důsledku svého mylného právního názoru se nezabýval dalším obsahem odvolání po stránce věcné, není věc zralá ke konečnému řešení.

Čís. 15638.

Čl. I, odst. 3 zákona ze dne 17. února 1934 čis. 25 Sb. z. a n. nebyly dotčeny valutové klausule smluvní, jako nebyly dotčeny ani obdobným zákonem ze dne 10. dubna 1919 čis. 187 v § 6, ani opatřením stálého výboru ze dne 7. listopadu 1929 čis. 166 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1936, R II 465/36.)

Žalobkyně zapůjčila žalované dne 26. června 1920 215.000 Kč. Co do splacení tohoto kapitálu bylo smluveno, že k vypočtení veškerých budoucně dospívajících splátek se bere za základ kursovni poměr mezi dolarem Spojených Států Severní Ameriky s korunou československé měny, jak poměr ten byl dne 22. června 1929 zaznamenán na pražské úřední burse, t. j. jeden dolar 33.60 Kč. Kapitálové splátky i splátky na úrocích, úrocích z prodlení a vedlejších nákladech podle označeného kursovniho poměru bylo zapraviti tak, že splatná částka měla býti přepočtena nejprve podle kursovniho poměru na dolary a mělo býti zapláceno tolik československých korun, kolich jich odpovídalo v den splatnosti, v případě prodlení v den skutečné platby, podle záznamu úřední pražské bursy dolarové hodnotě takto vypočtené. Na pohledávku dluží žalovaná 95.000 Kč. Žalobkyně tvrdí, že žalovaná nezaplátila 1. ledna 1935 celý dlužný úrok, čímž nastala okamžitá splatnost zbytku. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby tvrdíc, že poklesem hodnoty dolaru z poměru 1:33.60 na 1:23.90 klesl zbytek dluhu s 95.000 Kč na 68.581 Kč 55 h a dle toho také úroková povinnost na 4.620 Kč 20 h ročně. V roce 1934 na úrocích zaplacených částkou 6.660 Kč 10 h přeplatila částku 2.039 Kč 80 h a měla k 1. lednu 1935 na úrocích zapláceno více, než dlužila. Proti dolarové klausuli se žalobkyně dovolala ustanovení zákona ze dne 17. února 1934 čis. 25 Sb. z. a n., podle něhož koruna československá nahrazuje ve všech právních poměrech, které počítají s korunou československou, dosavadní měnovou jednotku v poměru 1:1. Předpis ten jest veřejnoprávním předpisem práva měnového, jehož překročení má v zápětí neplatnost smluvního ujednání. Co bylo řečeno o valorisační klausuli, platí v podstatě o valutových klausulích, tedy i o klausulích dolarových. Platnost vl. nařízení z 21. prosince 1935 čis. 238 Sb. z. a n. nepřichází v úvahu, ježto se týká jen určitých pohledávek a teprve od 1. ledna 1936. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Žalovaná právem vytýká napadenému rozsudku, že ne-

správně hodnotil dolarovou doložku prohlásiv o ní, že jest sama k sobě v odporu a nesrozumitelnou, což prý ji zbavuje podle §§ 878 a 869 obč. zák. závaznosti. Tento závěr soudu spočívá na nesprávném pochopení a výkladu doložky samé, která jest naprosto jasná a srozumitelná, a není správné, že by první její část byla zrušena druhou částí o placení samém. To vyplyne z prostého příkladového propočtu nějaké úrokové splátky. Měl-li by dlužník platiti částku 1.000 Kč jako jednu úrokovou splátku, jest podle doložky propočítati, kolik činí tato částka 1.000 Kč podle kursu 33 Kč = 1 dolar — bráno okrouhle jen pro příklad — dolarů. Vyjde tu částka asi 30.3 dolarů, kterou jest nyní propočítati podle druhé věty doložky, tedy na př. byl-li v den splatnosti kurs dolaru 25 Kč, vyjde, že dlužník měl na splátku úrokovou 1.000 Kč zaplatiti v den splatnosti jen 750 Kč. Opak by nastal, když by kurs dolaru v den splatnosti činil 60 Kč; tu musil by dlužník zaplatiti místo 1.000 Kč částku 1.800 Kč na úrocích. Jinými slovy vyjádřeno, klesne-li kurs dolaru proti čs. koruně pod základ 33.60 ujednaný stranami v dlužním úpise, bude platiti dlužník méně úroků a jest klesnutí v jeho prospěch, naproti tomu stoupne-li kurs nad 33.60, jest to ve prospěch věřitele, jemuž dlužník musí platiti více. Tak jest podle názoru odvolacího soudu vykládati tuto dolarovou doložku. Ihned v souvislosti s tím jest však podotknouti, že neobstojí naproti tomu ani výklad, jež nyní snaží se dáti doložce žalovaná, když namítá, že při každé splátce úrokové má býti nejprve podle tohoto propočtu zjištěna výše jejího kapitálového dluhu a pak z něho vypočteny úroky. Tu přehlíží žalovaná, že její kapitálový dluh zůstane stále stejný, totiž zde 95.000 Kč, z nichž má platiti úroky, a teprve ty jest v den splatnosti přepočítati podle způsobu počítání stanoveného v doložce. Opak by vedl k nemožnosti, že by se dvakráte propočítával poměr koruny k dolaru, což nelze z doložky dovozovati. Propočet kapitálu samého podle stanoveného způsobu může nastati zřejmě tehdy, když žalovaná bude platiti buď splátku nebo splácti celý kapitál, kdy stran částky, již bude povinna splatiti, bude použití rovněž předepsaného propočtu. Jest proto zřejmé, že žalovaná není v právu, když namítá, že má úroky platiti v částce kapitálového dluhu propočtené již nyní podle doložky, aniž by chtěla splácti kapitál částkou 68.581 Kč 55 h, protože, a to jest mezi stranami nesporné, dosud dluží zbytek 95.000 Kč, z něhož má platiti úroky. Úroky ty jest ke každému dni jejich splatnosti vypočítati z částky 95.000 Kč a teprve vypočtenou částku jejich převésti na dolary podle kursu 33.60, a pak opět podle kursu v den splatnosti na čs. koruny. V této souvislosti jest však řešiti další dvě otázky, zdali totiž žalovaná plativši dosud úroky z dlužné částky, aniž by se byla dovolávala propočítání podle doložky, neuznala tím, že doložka nemá platnosti, a nevzdala se práva dovolávati se doložky a propočítání podle ní. Tuto otázku jest zodpověděti záporně. Jestliže žalovaná, platic úroky a snad, jak strany tvrdí, splácející i kapitál, jenž původně činil 215.000 Kč, dosud nikdy se nedovolávala práva použiti doložky ve svůj prospěch, není to ještě uznáním, že doložka neplatí, nebo vzdáním se jí pro celou budoucnost. Jde o úmluvu stran, při níž strany mohou, ale nejsou nuceny použití výhod, jež se jim z ní podávají. Zrušení nebo stanovení neúčinnosti

někaké smluvní doložky vyžaduje výslovné nové úmluvy a souhlasu stran. Druhou otázkou jest, zdali žalovaná právem uplatňuje, že při dřívějším placení úroků v r. 1934 zaplatila plnou částku bez použití doložky, takže prý má nyní při splátce úrokové dne 1. ledna 1935 právo, aby si jednak propočítala kapitál podle doložky, pak i úroky z něho a konečně si srazila úroky v r. 1934 následkem nepoužití doložky přepacené. Takový výklad by jednak odporoval dřívějším vývodům o doložce samé, jednak zásadě poctivého styku v tom směru, že dlužník — jenž platil úrok z celého dluhu jako svůj dluh, kteráž placení naproti tomu věřitel jako svou oprávněnou pohledávku přijal — by si dodatečně vzpomněl, že neměl a nemusel tolik platiti, protože nyní si vzpomíná na oprávnění vyložit si jinak určitou doložku, a žádal vrácení domněle přepacené částky, kterou přece dobrovolně plnil jako svůj závazek. Tu jest jistě na místě zásada, že to, co již splnil, a to v dobré víře obou stran, nemůže žádati zpět ani započítavati. Zbývá ještě zabývati se otázkou zásadní platnosti dolarové doložky a tu jest podotknouti k vývodům odpůrce žalované, že rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 14120, 14304 Sb. n. s. mají za podklad nájemní poměry, kdežto zde jde o zá-půjčku, tedy naprosto rozdílné právní podklady, při čemž jest poukázati na to, že i znění doložek v oněch sporech bylo naprosto odchylné od doložky v tomto sporu. Zásadně vychází však i nejvyšší soud s hlediska, že jde při dolarových doložkách o soukromoprávní úmluvy, které jsou v první řadě rozhodující a nemohou býti změněny nějakým zákonným předpisem, pokud tento není kogentním. Za takový však nelze pokládati ani zákon čís. 25/34 Sb. z. a n., jenž stanovil jen, jakou sníženou hodnotu ryzího zlata má čs. koruna, a že tato nová koruna nahrazuje dosavadní měnovou jednotku v poměru 1:1. Tímto zákonem není tedy předepsáno, že by úmluvy stran se musely omeziti jen na československou korunu jako měnu a že by strany ve svých soukromoprávních ujednáních se nemohly sjednotiti na jiné měně nebo jiném základu svých peněžitých práv a závazků, čili zákon neomezil smluvní volnost stran, tím méně mohl pak zrušiti platnost již ujednaných a trvajících smluv. Nesouhlasí proto odvolací soud s právním názorem napadeného rozsudku, že ode dne platnosti zákona čís. 25/34 Sb. z. a n. dříve platné úmluvy se staly podle § 879 obč. zák. neplatnými. Mělo-li by tomu tak býti a tento zákon by měl podobný účinek, zřejmě dalekosáhlý, projevíti, byl by to zákonodárce určitě v zákoně samém jasně vyjádřil. Jde tu tedy v zásadě o dvoustrannou smlouvu, z níž pro obě strany vzešlo stejné právo a závazky. Pakli obě strany připoutaly touto smlouvou zá-půjčku na měnu amerického dolaru, a to tak přesným způsobem, jak jej dlužní úpis vyjadřuje, musejí nésti důsledky tohoto svého jednání, projevující se ve změně nebo změnách kursu mezi americkým dolarem — a tu jest podotknouti k vývodům žalobkyně, že nejde v úpise o zlatý dolar — a čs. korunou. Tyto změny mohou býti jednou též straně ke škodě, jindy k prospěchu a opačně druhé straně, což ovšem nese s sebou ráz takové úmluvy. Nelze však proto prohlásiti podobné smlouvy za neplatné a nezávazné, případně za zaniklé. Přes tento svůj právní názor nemůže však odvolací soud rozhodnouti ihned ve věci samé. První soud vzhledem na svůj odchylný právní názor vyhověl plně

žalobě a uznal žalovanou povinnou, aby zaplatila celou zažalovanou pohledávku beze zřetele k propočítání podle doložky v dlužním listě. Vzhledem k právnímu názoru odvolacího soudu projevenému v tomto usnesení bude na prvním soudě, aby po pravomoci tohoto usnesení znovu jednal, a to v těchto směrech: Nemůže přihlížeti k tvrzení žalované, že v r. 1934 přeplatila na úrocích, zaplacených částkou 6.660 Kč 10 h, něco na úroky splatné dne 1. ledna 1935, nýbrž bude mu vypočítati, kolik činí úroky z částky 95.000 Kč splatné dne 1. ledna 1935, — protože nesplacení těchto úroků jest bezprostředním důvodem žaloby — tuto vypočtenou částku bude nutno přepočítati podle kursu 33'60 na dolary a pak zjistiti, kolik činí podle kursu platného dne 1. ledna 1935, jež soud nezjistil vzhledem na své odchylné hledisko. Podle vypočtené takto částky jest pak zkoumati, zaplatila-li žalovaná dne 1. ledna 1935 na úrocích tolik, kolik zaplatiti měla podle tohoto propočtu, a zdali jest dán důvod okamžité splatnosti celého kapitálu. I co do výše kapitálu pak bude nutno prováděti též propočet jako co do úroků, totiž dlužnou částku kapitálu ke dni splatnosti, nastalé následkem nesplnění závazku úrokového, přepočítati podle kursu 33'60 na dolary a částku dolarů podle kursu ke dni splatnosti na částku, kterou dlužnice má platiti na kapitále, kterouž jest pak rozsudkem — předpokládajíc, že se kapitál stál skutečně splatným — žalobkyni přiznati.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Pokud jde o dolarovou doložku, dlužno především přisvědčiti odvolacímu soudu, že čl. I, odst. 3 zákona ze dne 17. února 1934 čís. 25 Sb. z. a n. nebyly dotčeny valutové klausule smluvní, jako nebyly dotčeny ani obdobným zákonem ze dne 10. dubna 1919 č. 187 Sb. z. a n. v § 6, ani opatřením stáلهo výboru ze dne 7. listopadu 1929 čís. 166 Sb. z. a n., k němuž žalobkyně zvlášť poukazuje. V tomto opatření mluví se o kursu bankovek korunových, ukládá se ovšem Národní bance za povinnost udržovati onen kurs na úrovni podle tohoto opatření, čímž se připouští, že by jinak mohly nastati kursové difference. Nesejde na tom, že by snad prakticky valutové klausule pozbyly významu, kdyby se kurs bankovek opravdu na zákonné úrovni udržel. Po právní stránce nebyla však platnost soukromoprávních norem smluvních nijak dotčena, takové valutové doložky ani pro budoucnost nebyly zapověděny, ani se nestaly neplatnými podle § 879 o. z. o. a nadále zůstaly v platnosti jako lex contractus specialis. V souzeném případě měla klausule sloužiti k tomu, aby se podle ní vypočtlo na základě zvoleného kursu, kolik jednotek Kč má žalovaná platiti. Pro tento výpočet i nadále zůstala v platnosti relace kursovní podle doložky. Odvolací soud správně také vyložil, že tato smluvně určená základna výpočtu platila stejně pro obě strany a proti každé z nich. V tom směru je dolarová doložka jasná. Žalobkyně k ní svolila, protože pokládala dolar za platidlo stabilní hodnoty, kdežto Kč měla za labilní. Ovšem neuvedla vůbec důvodu pro svou nedůvěru v tuzemskou měnu a pro větší důvěru v dolar. I když snad přesvědčení o stabilitě dolaru bylo obecné, nebylo lze ani v době sjednání smlouvy — hledíc k světovým hospodářským poměrům — po-

kládati za vyloučeno, čo pak skutočne nastalo, totiž pokles dolaru. I když šlo o událost nepředvídanou, nebyla to událost nepředvídatelná, tak jako nebylo opravdového důvodu k pochybnosti o události hodnoty Kč. Žalobkyně se chtěla zabezpečiti proti poklesu hodnoty tužemské měnové jednotky; k dosažení toho mohla žalobkyně použiti prostředku, který považovala za vhodný. Za souhlasu druhé strany užila k tomu dolarové doložky, což učinila na své nebezpečí. Mohlo tu jíti jenom o vnitřní přesvědčení žalobkyně, které však nemá právního účinku. Obě strany musily počítati s obojí možností, jestliže některá z nich — najmě žalobkyně — počítala s možností pouze jedinou, činila tak na vlastní nebezpečí. Nebyla nucena dáti přednost cizí měně, učinila-li však výši plnění žalované do budoucna závislou na kursu dolaru, musí nésti toho následky. Žalobkyni lze přisvědčiti v tom, že v zásadě může býti hodnoceno jako ukazovatel pravé vůle stran také to, jak si strany po smlouvě vedly. Právem hleděl k tomuto jednání odvolací soud, pokud šlo o dosah skutečnosti, že žalovaná zaplacení premii nevykazovala a že žalobkyně z toho splatnost půjčky nedovožovala, tu nešlo o nějaké otázky právnícké, nýbrž spíše o úvahy hospodářské. V otázce výkladu a dosahu valutové klausule však šlo o velice závažné pochybnosti také v otázkách právních, které se staly předmětem různých úvah, jak to uvádí sama žalobkyně, v nichž vyslovovány byly různé názory. Jestliže se za těch poměrů žalovaná v jednom určitém případě splátky rozhodla proto, že požadavky žalobkyně uspokojila, nelze z toho za daných poměrů s hlediska § 863 o. z. o. vůbec nic usuzovati, když pro své jednání v tomto smyslu mohla žalovaná míti důvody docela jiné, než že by chtěla také v zásadě přistoupiti na výklad žalobkyně. Tím méně lze v tom spatřovati nějaké uznání pro celou budoucnost. Žalobkyně vytýká mezi jiným, že prý se odvolací soud nezabýval její námitkou nepřipustnosti dolarové doložky s hlediska předpisů upravujících úrokovou míru. Míni pak, že prý by dolarová klausule dávala alespoň možnost, že by věřitel na základě ní mohl žádati na úročích více, než kolik by směl ve smyslu oněch zákonů žádati podle nominální hodnoty. Netřeba zde však řešiti tyto otázky z čistě teoretických předpokladů, tedy jenom teoreticky a podle možností, když v souzeném případě žalobkyně sama zastává stanovisko, že nežádá více, než kolik smí požadovati podle oněch úrokových zákonů, a když je v konkrétním případě zřejmé, že na tom nemůže měniti nic ani stanovisko žalované strany, která právě také co do úroků dovozuje jejich požadované snížení oné dolarové klausule.

Cís. 15639.

I. **S a m o s t a t n é** rozhodovanie o tom, či určití súkromní zamestnanci podliehajú penzijnému poisteniu, patrí podľa § 133 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. výlučne úradom správnym.*)

*) Pokiaľ tu ešte niet záväžného rozhodnutia správneho úradu — rieši súd v spore zamestnanca proti zamestnávateľovi o náhradu škody, pretože ho neprihlásil k penzijnému poisteniu, pre judicciálnu otázku, či zamestnanec podliehal penzijnej povinnosti alebo nie (Sb. n. s. č. 14631).

II. **Zamestnanec nemôže donútiť zamestnávateľa poradom súkromného práva, aby plnil povinnosti, ktoré mu zákon o poistení súkromných zamestnancov ukladá.**

(Rozh. z 3. novembra 1936, Rv III 703/36.)

Žalobkyňa domáhala sa žalobou rozsudkového výroku, že žalovaná obec je povinná prihlásiť ju k penzijnému poisteniu od 1. januára 1928 do 1. októbra 1930, v ktorej dobe bola u žalovanej obci zamestnaná ako kancelárska sila, a aby žalovaná obec bola povinná zaplatiť na túto dobu pripadajúce príspevky Všeobecnému penzijnému ústavu. V š e t k y t r i s ú d y žalobu zamietly, N a j v y š š í s ú d z týchto

d ô v o d o v :

Žalobkyňa opiera žalobný nárok o predpisy zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. o penzijnom poistení súkromných zamestnancov, ktorý bol vydaný v obore práva verejného, lebo poistenie súkromných zamestnancov — tvoriac súčasť verejnej sociálnej pečlivosti — patrí k veciam verejným. S a m o s t a t n é rozhodovanie o tom, ktorí súkromní zamestnanci podliehajú penzijnému poisteniu, patrí preto podľa § 133 cit. zák. výlučne úradom správnym. V prípade, že žaloba, ktorá sa v súdenom spore predjednáva, bola by žalobou určovacou podľa § 130 Osp., ako to tvrdí dovolacia žiadosť, bola by daná sporu prekážajúca námietka neprípustnosti porady práva podľa bodu 1 § 180 Osp. Žalobkyňa sa však domáhala žalobou, aby bolo rieknuté rozsudkom, že žalovaná obec je povinná prihlásiť žalobkyňu k penzijnému poisteniu odo dňa 1. januára 1928 do 1. októbra 1930 a že je povinná na túto dobu pripadajúce príspevky zaplatiť Všeobecnému penzijnému ústavu. Žalovala tedy o splnenie prihlasovacej povinnosti a nie — ako to dovolacia žiadosť tvrdí — o určenie prihlasovacej povinnosti. Zákon čis. 26/1929 Sb. z. a n. však nemá ustanovenia, z ktorého by sa dalo vyvodiť právo zamestnanca donútiť zamestnávateľa poradom práva súkromného, aby plnil povinnosti, ktoré mu zákon o poistení súkromných zamestnancov ukladá. Je preto žaloba bezzákladná.

Cís. 15640.

I. **Pre posúdenie otázky, či zamestnanec koná vyššie služby nie kúpecké, je rozhodné, či služebné úkony sú podľa zariadenia podniku obyčajnými — väčšine zamestnancov prikázanými — úkonmi, alebo sa od obyčajných úkonov rozlišujú potrebnou vyššou kvalifikáciou a samostatnejšou činnosťou zamestnanca. Pri tom nie je rozhodné, či zamestnanec si získal vyššiu kvalifikáciu odbornými štúdiami alebo praktickým výcvikom.**

II. **Pre posúdenie otázky, či sa na pracovný pomer zamestnanca vzťahuje zákon čis. 154/1934 Sb. z. a n., je bez významu, že Úradovňa vše-**

obecného penzijného ústavu neuznala, že zamestnanec podlieha penzijnému poisteniu.

(Rozh. z 3. novembra 1936, Rv III 772/36.)

Žalobník bol zamestnaný a žalovanej strany pri stavbe tunela. Jeho povinnosťou bolo ukazovať jemu prideleným robotníkom prácu, dozerať na prácu, zakladať miňy, starať sa, aby robotníci včas opustili miesto, kde mala byť skala odstreľovaná, po odstrelení skaly prezreť pracovné miesto a upozorniť robotníkov na uvoľnené nebezpečné kamene, rozhodovať o odstraňovaní materiálu, postarať sa o výlom určitej časti tunela, aby sa neodchýlil od stanoveného profilu. — Žalovaná strana dňa 1. decembra 1934 žalobníka ku dňu 15. decembra 1934 zo zamestnania vypovedala. — Žalobník domáhal sa žalobou zaplataenia služebných požitkov na výpovednú lehotu podľa § 31, odst. 2 lit. a) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., proti čomu bránila sa žalovaná strana medzi iným aj tým, že na pracovný pomer žalobníka sa nevzťahuje zákon č. 154/1934 Sb. z. a n., lebo Úradovňa všeobecného penzijného ústavu odmietla žalobníka poistiť. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

Pre posúdenie otázky, či zamestnanec koná vyššie služby nie kupecké, je rozhodné, či služebné úkony sú podľa zariadenia podniku obyčajnými — väčšine zamestnancov prikázanými — úkonmi, alebo sa od obyčajných úkonov rozlišujú potrebnou vyššou kvalifikáciou a samostatnejšou činnosťou zamestnanca. Pri tom nie je rozhodné, či zamestnanec si osvojil vyššiu kvalifikáciu odbornými štúdiami alebo praktickým výcvikom.

Z povahy prác a úkonov, ktoré žalobník podľa nenapadnutého zistenia odvolacieho súdu vykonával, plynie, že žalobník mal podľa oboru pôsobnosti, ktorý mu bol prikázaný, povýšené postavenie nad ostatnými robotníkmi, že jeho činnosť predpokládala nielen viac odborných vedomostí, ale aj väčšiu spoľahlivosť a bola zodpovednejšia než činnosť robotníkov jemu podriadených. Je preto správny záver odvolacieho súdu, že práce konané žalobníkom sú vyššie služby nie kupecké podľa § 1 lit. d) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

Okolnosť, že žalobník podliehal pri výkone svojej služby ďalšiemu dozoru osôb jemu nadriadených, nie je rozhodná, lebo predpis § 1 lit. d) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. nemá ustanovenia, podľa ktorého by sa za vyššie služby mohli pokladať len služby úplne samostatné žiadnemu dozoru nepodliehajúce.

Pre posúdenie otázky, či zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. sa vzťahuje na pracovný pomer žalobníka, nemá významu ani to, že Úradovňa všeobecného penzijného ústavu v Bratislave neuznala, že žalobník podlieha penzijnému poisteniu.

Čís. 15641.

Závazok akceptanta zmenky nie je dotknutý tým, že zmenku akceptoval až po jej splatnosti.*)

(Rozh. z 3. novembra 1936, Rv IV 473/36.)

V námietkach proti zmenkovému platebnému príkazu namietal žalovaný medzi iným, že zmenku, o ktorú ide, akceptoval až po jej splatnosti.

Oba nižšie súdy ponechali zmenkový platebný príkaz v platnosti. Dotyčne spomenutej námietky uviedol odvolací súd v dôvodoch svojho rozsudku, že záväzok akceptanta zmenky nie je dotknutý tým, že zmenku akceptoval až po jej splatnosti.

Najvyšší súd nespoznal zákonného dôvodu, aby rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti zmenil; zbavil účinnosti alebo rozviazal.

Čís. 15642.

Ten, komu bol nárok zo služobného pomeru postúpený, nemôže ho uplatňovať u pracovného súdu.

(Rozh. z 3. novembra 1936, Rv IV 498/36.)

Žalobník Alexander P. domáhal sa u pracovného súdu žalobou proti žalovanej strane zaplataenia rozdielu medzi vyplatenou mzdou a požadovanou vyššou mzdou a zaplataenia mzdy na 14dňovú výpovednú lehotu, a to jednak svojím pôvodným právom, jednak právom spolurobotníkov, ktorí boli tiež u žalovanej strany zamestnaní a ktorí mu svoje nároky proti žalovanej strane postúpili. Oba nižšie súdy žalobe čiastočne vyhoveľy, najvyšší súd zbavil účinnosti rozsudky nižších súdov, pokiaľ rozhodly o pohľadávkach postúpených a pokračovanie v tomto smere zastavil.

Z dôvodov:

Pracovné súdy sú podľa § 1 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. výlučne príslušné rozhodovať o sporoch z pracovného, služobného alebo učebného pomeru založeného súkromnoprávnou smluvou, vzniklých medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Spor, ktorým sa žalobník domáha zaplataenia pohľadávok jemu tretími osobami postúpených, nie je takým sporom. Je tu preto daná sporu prekážajúca okolnosť podľa bodu 1 § 180 Osp., ktorej si všima dovolací súd podľa § 35, odst. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a § 540 Osp. z úradu. Bol preto spor o tomto žalobnom nároku podľa § 182 Osp. zastavený.

*) Srov. Sb. n. s. č. 3693.

I. K úmyslu skrátiť veriteľa stačí, keď dlžník mal alebo keď mu s e l mať — nie však keď len m o h l mať — vedomie, že veriteľa skrakuje.

II. Jednostranný úkon osoby tretej, ktorá nie je dlžníkom odporujúceho veriteľa, nemôže byť dôvodom odporovatelnosti podľa predpisov zákona.

(Rozh. zo 6. novembra 1936, Rv III 466/36.)

Žalovaný Ignác B. požičal svojmu synovi Vojtechovi B. 14.000 Kč v dobe, keď tento po prepustení zo služieb žalujúcej poisťovne viedol s ňou spor, ktorý sa týkal ďalšieho trvania jeho služebného pomeru, platenia ďalších služebných požitkov resp. zaplatenia odškodného v sume 100.000 Kč; tento spor sa skončil rozsudkom Najvyššieho súdu zo dňa 21. novembra 1934 tak, že žaloba bola zamietnutá a Vojtech B. bol zaviazaný zaplatiť útraty žalujúcej poisťovni v sume 40.997 Kč. — Vojtech B. dal svojmu otcovi, žalovanému Ignácovi B., v roku 1933 biano zmenku na krytie jeho pohľadávky 14.000 Kč, ktorej splatnosť bola odložená až do skončenia sporu Vojtecha B. proti žalujúcej poisťovni. Žalovaný Ignác B. vyplnil túto zmenku dňom splatnosti 16. novembra 1934 a 27. novembra 1934 podal žalobu o vydanie zmenkového platebného príkazu, na základe ktorého viedol proti Vojtechovi B. exekúciu a zabavil mu jeho služebný plat, ktorý mu prislúchal od novej zamestnávateľky firmy P. Žalujúca poisťovňa viedla na základe rozsudku Najvyššieho súdu tiež exekúciu proti Vojtechovi B., ale nedosiahla uspokojenia, lebo Ignác B. už predtým zabavil služebný plat Vojtecha B. — Žalujúca poisťovňa domáhala sa žalobou proti žalovanému Ignácovi B., aby právne úkony, na základe ktorých si žalovaný Ignác B. nadobudol proti Vojtechovi B. zmenkovú pohľadávku, zmenkový platebný príkaz a povolenie exekúcie, boli vyhlásené voči nej (žalujúcej poisťovni) za neplatné a aby žalovaný bol povinný trpeť uspokojenie pohľadávky žalujúcej poisťovne z platu Vojtecha B. bez ohľadu na exekúciu vedenú žalovaným proti Vojtechovi B.

Všetky tri s údy žalobu zamietly, n a j v y š š í s ú d z týchto

d ô v o d o v:

Jako odporovatelná právni jednání jsou napadena vydání nevyplněné směnky dlužníkem Vojtěchem B. jeho otci, žalovanému Ignáci B., směnečný platební příkaz vydaný na základě této směnky po směnečné žalobě Ignáce B. a povolení exekuce na základě tohoto platebního příkazu proti dlužníku Vojtěchu B.

Směnku vydal Vojtěch B. v květnu nebo v červnu 1933 svému otci Ignáci B. ke krytí jeho pohledávky vzniklé ze zápůjček v sumě 14.000 Kč, a to v čase, kdy Vojtěch B. po propuštění ze služeb žalující pojišťovny vedl s ní spor o další trvání svého služebního poměru, další

služební plat anebo odškodné 100.000 Kč, spor, který byl zahájen u okresního soudu v B. žalobou z 13. XI. 1926 a skončil rozsudkem nejvyššího soudu z 21. listopadu 1934 č. j. Rv III 775/35-5.

Nezbytnou podmínkou odporovatelnosti podle § 2 čis. 3 zák. čis. 64/1931 Sb. z. a n., na kterém stojí ještě dovolání žalující pojišťovny, je mimo jiné úmysl dlužníka zkrátiti věřitele. Jde-li o jednání s osobou blízkou, jako v tomto případě — syna s otcem —, zákon předpokládá, že dlužník tento úmysl měl a žalovanému náleží, aby dokázal, že dlužník toho úmyslu neměl, anebo, měl-li jej, že žalovanému tento úmysl dlužníkův nebyl znám, ani při náležitě opatrnosti znám býti nemusil.

K úmyslu zkrátiti věřitele stačí, měl-li dlužník nebo musil-li míti — nikoli však jen m o h l - l i míti — vedomí, že věřitele zkrakuje.

Úmysl dlužníkův zkrátiti věřitele vyvozuje žalující pojišťovna z toho, že řečený spor Vojtěcha B. v tom čase, kdy dal svému otci směnku, stál pro něho — tehdy žalobce — nepříznivě, že Vojtěch B. v té době musil již počítati s tím, že spor prohraje a že svých věřitelů z výtěžku sporu nemůže již uspokojiti, dále že vydání směnky bylo pro žalovaného zajištěním na případ prohrání sporu. Vedomí žalovaného o tomto úmyslu Vojtěcha B. vyvozuje z toho, že žalovaný znal majetkové poměry svého syna, že také musil počítati s prohrou jeho sporu a že tedy věděl, že svým jednáním poškodí jiné věřitele přítomné po případě budoucí.

Podle spisů sporu Vojtěcha B. s tehdy žalovanou, nyní žalující, pojišťovnou byl stav sporu v květnu nebo v červnu 1933 — v čas odevzdání směnky — ten, že předchozí rozsudek odvolacího soudu z 6. května 1930 zamítající žalobu Vojtěcha B. byl nejvyšším soudem rozvázan usnesením z 26. č e r v n a 1931 a nařízeno pokračování ve sporu. Na to následoval rozsudek druhé stolice ze 4. č e r v e n c e 1933, kterým žalobě bylo částečně vyhověno.

Nemá proto v i e h d e j š í m stavu sporu opory názor dovolací žádosti, že spor pro žalovaného stál tehdy tak nepříznivě, že žalobce Vojtěch B. musil počítati s tím, že spor prohraje, naopak odůvodněn je závěr odvolacího soudu: srovnalý s prvním soudem, že dlužník Vojtěch B. mohl předpokládati, že spor vyhraje.

Uváží-li se při tom, že Vojtěch B. přijímal zápůjčky od svého otce — žalovaného — v čase po svém propuštění ze služeb žalující, tehdy žalované, pojišťovny, že se snažil zápůjčkami těmi hlavně získati si nové zaměstnání a že žalovaný vida, že syn si od něho dluží peníze, ale svůj výdělek dává do své domácnosti, a že jeho manželka a tchýně vydlužené peníze přijímají, ale o zaplacení dluhu se nestarají, žádal od syna směnku a ji dostal, nelze v těchto okolnostech shledati podklad pro stanovisko žalující pojišťovny, že Vojtěch B. byl při vydání směnky otci — žalovanému — veden úmyslem zkrátiti některého ze svých věřitelů, zejména žalující pojišťovny, která ostatně tehdy pohledávku útrat 40.997 Kč, o kterou jí jde, ještě ani neměla.

Neměl-li dlužník Vojtěch B. úmyslu zkrátiti věřitele nebo vedomí toho, že je zkrakuje, schází základní podmínka odporovatelnosti podle § 2 čis. 3 odp. řádu pro napadené vydání směnky.

Správně posoudil odvolací soud věc i stran vyplnění směnky s datem splatnosti 16. listopadu 1934, zažalování směnky dne 27. listopadu 1934 a žádosti za exekuci a její povolení ze 14. prosince 1934, neboť vše to jsou jednání nikoli dlužníka, nýbrž sama žalovaného, stran kterých není zjištěno, že žalovaný jednal při nich ve srozumění s dlužníkem Vojtěchem B., a jednostranné jednání osoby třetí, která není dlužníkem odporujícího věřitele, nemůže být důvodem odporovatelnosti podle předpisů zákona.

Cis. 15644.

I. Keď zamestnávateľ dal svojmu zamestnancovi výpoveď zo služebného pomeru, ale výpovednú lehotu mu predĺžil a po uplynutí predĺženej výpovednej lehoty strany pokračovali v služebnom pomere bez toho, že by vopred určili deň skončenia služebného pomeru, nebola tým mlčky predĺžená v ý p o v e d n á lehota, ale bol predĺžený s l u ž e b n ý pomer na ďalšiu neurčitú dobu.

II. Keď zamestnávateľ predčasne bez dôležitého dôvodu prepustil zamestnanca, má zamestnanec v smysle § 37 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. vedľa nároku na požitky za výpovednú lehotu aj nárok na náhradu ďalšej škody, ktorou je aj ujma, že zamestnanec predčasným zrušením služebného pomeru prišiel o dovolenú, ktorú v prípade riadnej výpovedi bol by si býval mohol vziať.

(Rozh. z 10. novembra 1936, Rv III 859/36.)

Žalobník bol zamestnaný ako obchodvedúci vo filiálke žalovaného. Dňa 1. februára dal žalovaný žalobníkovi 4-týždňovú výpoveď, ale žalobník aj po uplynutí tejto lehoty zostal v svojom zamestnaní, a to až do 15. mája 1935, keď ho žalovaný bez výpovedi prepustil. Žalobník domáhal sa žalobou zaplataenia rozdielu v plate, ktorý mu žalovaný zadržal, platu na 6-týždňovú výpovednú lehotu a náhrady za nevyužitú dovolenú v rokoch 1934 a 1935. O b a n i ž š i e s ú d y žalobe čiastočne vyhověly.

N a j v ý š š í s ú d dovolaciu žiadosť žalovaného zamietol, na dovolaciu žiadosť žalobníka rozsudok odvolacieho súdu zmenil a týmto súdom prisúdenú istinu 2.412 Kč 50 h zvýšil na 3.312 Kč 50 h.

D ô v o d y:

Listinou zo dňa 1. februára 1935 bola žalobníkovi daná 4-týždňová výpoveď. Záver nižších súdov, že výpovedná lehota bola stranami predĺžená, obstál by len vtedy, keby boli strany zrušili služebný pomer po uplynutí vopred stanovenej určitej výpovednej lehoty a prípadnej dodatočnej lehoty, tedy v súdenom prípade po uplynutí 14-dňovej dodatočnej lehoty. Keď však strany pokračovali v služebnom pomere po uplynutí predĺženej výpovednej lehoty bez toho, že by vopred určili

deň skončenia služebného pomeru, nebola mlčky predĺžená v ý p o v e d n á lehota, ale bol predĺžený s l u ž e b n ý pomer na ďalšiu neurčitú dobu, ktorý služebný pomer mohol byť ukončený len novou výpoveďou. Výpovedná lehota činila podľa § 56 bod 1 a 2 a § 31 bod 2 a) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. šesť týždňov a mohla byť daná podľa služebnej zmluvy zo dňa 28. februára 1934 a bodu 3 § 31 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. ku koncu mesiaca, tedy dňa 15. mája ku koncu júna. Je preto žalobný nárok na mzdu 900 Kč za výpovednú lehotu po práve.

Žalovaný prepustil žalobníka predčasne, nemajúc k tomu dôležitého dôvodu. — Má preto žalobník proti nemu vedľa nároku na požitky za výpovednú lehotu aj nárok na náhradu ďalšej škody (§ 37 zák. 154/1934 Sb. z. a n.). — Takou ďalšou škodou je aj ujma, ktorú žalobník utrpel tým, že predčasným zrušením služebného pomeru prišiel o dovolenú, ktorú bol by si býval mohol vziať v prípade riadnej výpovedi (§ 26 bod 6 cit. zák.). Je preto oprávnený jeho nárok na náhradu v peniazoch, ktorý sa rovná peňažitým požitkom pripadajúcim na dobu dovolenej, ktoré mu boli odvolacím súdom priznané.

Cis. 15645.

I. Svázanie obilia mlynárom od zemedelcov a rozvážanie mlynských produktov tímže pre zemedelcov (»čubarovanie«) samo o sebe nie je v rozpore s dobrými mravmi súťaže; môže však byť v takomto rozpore, keď sa deje proti záväzku, výslovne prevzatému voči iným súťažiteľom (dohodnutiu mlynárov).*

II. Uvalením konkurzu pozbýva žalobník spôsobilosť byť stranou aj v spore podľa zákona proti nekalej súťaži, a to nielen keď ide o žalobu o odškodné, ale aj keď ide o žalobu zdržovaciu.

(Rozh. z 13. novembra 1936, Rv IV 699/34.)

Žalobník, majiteľ mlyna, domáhal sa žalobou proti žalovaným, tiež majiteľom mlyna, aby boli odsúdení 1. zdržať sa v budúcnosti vybubnovaním ponúkať zákazníkovi bezplatnú dopravu ich obilia do mlyna k zomletiu a dopravu mlynských výrobkov z mlyna k nim, a toto im aj poskytovať, a ďalej 2. zaplatiť 30.000 Kč odškodné. Svoju žalobu oprel žalobník o to, že žalovaní podpísali dohodnutie mlynárov, podľa ktorého sa dohodu uzavierajúci zaviazali zdržať sa svázania obilia od zemedelcov a rozvážania mlynských produktov pre zemedelcov (čubarovania) pod pokutou 2.000 Kč, na ktorú sumu dali žalovaní aj zmenuku.

Na strane žalobníka vstúpili do tohoto sporu ako vedľajší intervenienti aj iní mlynári. Behom sporu bol na žalobníka uvalený konkurz a do sporu vstúpil správca konkurznej podstaty. O b a n i ž š i e s ú d y

*) Srov.: Úr. sb. 2569 (Sb. n. s. 15091).

zdržovacej žalobe vyhoveľy a žalobníkovi prisúdily odškodné v sume 2.000 Kč. Odvolací súd vedľajšiu intervenciu odmietol.

Najvyšší súd rekurz vedľajších intervenientov odmietol, ich žiadosti ako aj žiadosti pôvodného žalobníka o doručenie odpisu dovolacej žiadosti žalovaných resp. aj odpisu dovolacej odpovedi žalujúceho správcu konkurznej podstaty nevyhovel a rozsudok odvolacieho súdu — nedotýkajúc sa jeho výroku o odmietnutí vedľajšej intervencie — rozviazal a uložil tomuto súdu, aby ďalej pokračoval a znova rozhodol.

D o v o d y:

Žiadosť pôvodného žalobníka o doručenie odpisu dovolacej žiadosti žalovaných a odpisu dovolacej odpovedi žalujúceho správcu konkurznej podstaty tohoto pôvodného žalobníka bolo treba zamietnuť. O žalobách podľa zákona proti nekalej súťaži, a to nielen o žalobe o odškodné, ale ani o žalobe zdržovacej, o ktoré v súdenom prípade ide, nemožno tvrdiť, že by sa vôbec netýkali imania náležejúceho do konkurznej podstaty v smysle § 7, odst. 3 resp. § 8, odst. 1 konk. por., keďže nejde tu najmä vôbec o nejaké, tým menej osobné plnenie úpadcovo, ale naopak o plnenie jeho odporom. Uvalením konkurzu stratil tedy pôvodný žalobník podľa cit. § 8 spôsobilosť byť stranou v súdenom spore a nie súc už stranou, nemôže už do tohoto sporu zasahovať a nemôže tedy mať nárok ani na doručenie spomenutých spisov.

Pokiaľ sa týka dovolacej žiadosti žalovaných, je síce pravda, že t. zv. čuvarovanie — t. j. keď ponúka a keď poskytuje mlynár zákazníkovi dopravu ich obilia do mlyna k zomletiu a potom dopravu mlynských výrobkov z mlyna — s a m o o s e b e nie je v rozpore s dobrými mravmi súťaže. To dovodil Najvyšší súd už v rozhodnutí uverejnenom v Úr. sb. čís. 2569 resp. Sb. n. s. čís. 15091 a stačí preto na tieto dôvody poukázať. Má tedy síce dovolacie žiadosti po tento stránke pravdu, lenže odvolací súd nevychádzal v svojom odsudzujúcom rozsudku len z onoho púheho faktu sväzania a rozvážania obilia, ale — práve tak ako súd I. stolice — výslovne z toho, že žalovaní tak konali proti výslovne prevzatému záväzku. Keby to bolo pravda, nemohlo by byť pochybnosti o tom, že takéto konanie bolo by v rozpore s dobrými mravmi súťaže, nakoľko by ním žalovaní za chrbtom ostatných spolusmluvníkov, dohodou viazaných, záluadne ťažili z tejto situácie.

Čís. 15646.

I. Ak erár poraďom bernej exekúcie zabavil pohľadávku, na krytie ktorej daná bola zmenka, túto zmenku však nezabavil a daňový dlžník zmenku po zabavení pohľadávky previedol na iného, možno neplatnosť tohoto prevodu (odst. 1 § 383 zák. čís. 76/1927 Sb. z. a n.) namietal každému občianskoprávnemu nástupcovi daňového dlžníka a tomu zmenkovoprávnemu nástupcovi, ktorý vedel, že ide o kryciu zmenku a že jej prevod stal sa po zabavení pohľadávky, na krytie ktorej bola daná.

II. V spore daňového dlžníka o dobytíe pohľadávky, ktorej sa berná exekúcia týka (§ 387 zák. čís. 76/1927 Sb. z. a n.), možno spornú otázku, do akej miery bola táto — periodicky splatná — pohľadávka (arendovná) zabavená, riešiť zpravidla len pri účasti eráru v spore.

III. Keď je v platebnej zápovedi podľa § 383 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n. výslovne uvedené, že erár je oprávnený zabavenú pohľadávku i s prípadnými úrokami vybrať až po výšku vymáhaných daňových nedoplatkov s príslušenstvom, má to ten istý účinok, ako keby bolo došlo v súdnej exekúcii aj k prikázaniu nároku k vybraniu.*)

(Rozh. z 19. novembra 1936, Rv IV 434/36.)

I.—II. žalovaní vzali od vd. Gizely G. do arendy pozemky za ročné arendovné 8.500 švajc. frankov a III. žalovaný prevzal za ich záväzky solidárne ručenie. Na krytie pohľadávky vd. Gizely G. z arendálnej smluvy dané boly zmenky. Vd. Gizela G. jednu v týchto zmeniek vyplnila, protestovala proti žalovaným a po proteste ju indosovala na Dr. Jozefa E. a tento na žalobkyňu. Proti zmienkovému platebnému príkazu, vydanému na žalobu žalobkyne, namietali žalovaní medzi iným, že pohľadávka vd. Gizely G. na arendovné bola platebnou zápovedou berného úradu v G. zo dňa 10. októbra 1931 zabavená na daňové dlhy vd. Gizely G., tak že žalobkyňa, ktorá má — ako postprotestná indosatárka — len práva vd. Gizely G. (§ 14, odst. 2 zmenk. zák.), nie je oprávnená zmenku uplatňovať. Podľa stanoviska žalobkyne bolo spomenutou platebnou zápovedou zabavené len arendovné splatné do jej vydania, toto arendovné však vd. Gizela G. eráru prepustila v spore č. Ck 16/35***) modifikovaním svojej žalobnej žiadosti, že žalovaní povinní sú istinu složiť do súdneho depozitu v prospech berného úradu v G.

Oba nižšie súdy zmenkový platebný príkaz zbavily účinnosti, Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie.

D o v o d y:

Podľa platebnej zápovedi berného úradu v G. zo dňa 10. októbra 1931 bola zabavená pohľadávka vd. Gizely G., prislúchajúca jej proti I. a II. žalovaným z nájomného (správne arendovného) »v sume 8.500 švajciarskych frankov, splatná podľa smluvy«.

Je sporné, či týmto zabavením bola dotknutá aj pohľadávka vd. Gizely G. zo spornej zmenky, ktorá bola daná na krytie jej pohľadávky z arendálnej smluvy, vzhľadom na to, že táto zmenka nebola berným úradom zabavená podľa § 385 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n. Túto otázku treba riešiť na základe ustanovení §§ 392 a 393 cit. zák., že daňový dlžník je povinný dať exekučnému úradu, ktorý pohľadávku

*) Srov. Sb. n. s. č. 14212.

**) Viď Úr. sb. č. 2486.

zabavil, zprávy, ktorých je treba k vymáhaniu pohľadávky a vydať listiny, ktoré má o nej, a že ho exekučný úrad môže k tomu donútiť aj svojím výkonným orgánom; ak však závisí poddlužníkov záväzok k plneniu na tom, že mu budú ako vzájomné plnenie odovzdané veci, ktoré sú u dlžníka, je tento povinný ich na vyzvanie exekučného úradu vydať, aby boli dané poddlužníkovi. Formálny postup v tejto veci je upravený odst. 2 § 393 cit. zák.

Ak dovodzuje sama žalobkyňa, že zmenky boli vyžiadané a dané výlučne tým cieľom, aby v prípade neplatenia arendovného mohla byť pohľadávka na základe nich rýchlejšie uplatnená, a že arendátori boli povinní arendovné platiť iba proti prezentovaniu zmenky a len do rúk toho, kto mal zmenku v držbe, uznáva sama súvislosť spornej zmenky s pohľadávkou z arendovného, ktorej sa zabavenie aspoň čo do základu týka.

V tom prípade, predpokladajúc, že skutočne spornou zmenkou krytá časť arendovného bola predmetom platebnej záповeďi — o čom bude ďalej reč — bola by nepochybne daňová dlžníčka vd. Gizela G. povinná poskytnúť platebnej záповeďi vydať daňovému veriteľovi spornú zmenku, čím by mu bola daná aj možnosť zabaviť zmenku podľa § 385 cit. zák.

Keby bola tedy do arendy dávajúca cedovala Drovi Jozefovi E. zmenku resp. touto zmenkou krytú čiastku arendovného po tom, čo jej bola doručená platebná záповeď, — a jestli bola skutočne táto čiastka arendovného zabavená, bola by tak učinila dispozíciu zakázanú podľa odst. 1 § 383 cit. zák., ktorá je preto neplatná a ktorej neplatnosť by žalovaní, hľadiac na ustanovenie odst. 2 § 14 zmenk. zák., právom by mohli uplatňovať tak proti Drovi Jozefovi E., ako i proti žalobkyňi ako postprotestným indosatárom.

Pre riešenie tejto otázky však nebol zistený potrebný skutkový stav, najmä o tom, kedy bola doručená platebná záповeď postprotestnej indosantke vd. Gizely G. a kedy bola spomenutá pohľadávka cedovaná resp. kedy bola zmenka po proteste indosovaná na Dra Jozefa E. (Srov. rozh. Úr. sb. č. 2486.)

Zabavenie je vykonané už doručením platebnej záповeďi poddlužníkom do ich rúk (odst. 3 § 383 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.) a púhe postprotestné indosovanie zmenky nedáva žalobkyňi právne postavenie majiteľa zmenky, ktorý ju nadobudol normálnym indosamentom. Len proti tomuto by bolo treba dokazovať, že pri nadobudnutí zmenky vedel, že zmenkou krytá pohľadávka bola zabavená.

Mimo toho však treba vyriešiť otázku, či je platebnou záповeďou z 10. októbra 1931 postihnutá práve pohľadávka arendovného, krytá touto zmenkou, hľadiac na obsah, že sa zabavuje »pohľadávka príslúchajúca vd. Gizele G. ako daňovému dlžníkovi proti I. a II. žalovaným z titulu nájomného (správne arendovného) v sume 8.500 švajciarskych frankov, splatné podľa smluvy« pre daňové nedoplatky 504.485 Kč 70 h a 7% ich úroky.

Otázky, či doručením tejto záповeďi poddlužníkom boli zabavené len do dňa 10. októbra 1931 splatné a nezaplatené čiastky arendovného a či aj tie, ktoré sa staly pozdejšie sročnými — či výsledkom sporu, vedeného pod č. Ck 16/35, podľa ktorého totiž žalovaní boli uznaní povinnými tam uplatňovanú zmenkovú istinu 50.000 Kč s prísl. uložiť do súdneho depozitu v prospech berného úradu v G. z dôvodu teže platebnej záповeďi, bol nárok štátnej finančnej správy uspokojený, nemožno predbežne riešiť v smysle odst. 3 § 387 cit. zák. Žalovaní poddlužníci boli totiž povinní oznámiť exekučnému úradu tento spor. Ak sa tak nestalo, bolo povinnosťou odvolacieho súdu podľa § 225 Osp. dať im tým cieľom primeranú lehotu, lebo ide tu o záväznú právnu ustanovenie, v smysle ktorého čl. štát. pristúpivší na základe takého oznámenia do sporu ako vedľajší intervenient má právo nerozlučného spoločníka (§ 88, odst. 3 Osp.).

Tým zákon zrejme dal na javo, že zpravidla nemôže byť riešený spor bez účasti štátu ako daňového veriteľa, najmä keď je sporný rozsah záložného práva, ktoré štát exekúciou nadobudol, resp. keď je sporné, či bol práve predmet sporu postihnutý daňovou exekúciou. K tomu treba poznamenať, že prípadný prejav zástupcu štátu o tom, ako treba rozumeť platebnej záповeďi čo do rozsahu zabaveného práva, nemôže byť preskúmaný sporovým súdom so zreteľom na to, že ide tu o bernú exekúciu, z ktorej vyskytnuvšie sa sporné otázky sú povolané riešiť s výhradami uvedenými v zákone č. 76/1927 Sb. z. a n. (tu srov. § 357) finančnej úrady.

V ďalšom priebehu sporného pokračovania bude tak štátu daná aj možnosť podať návrh, aby zažalovaná pohľadávka bola složená u súdu (odst. 3 § 387 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.).

Údaj dovolacej žiadosti, že »pohľadávka« nebola k vybraniu prikázaná, odporuje obsahu citovanej platebnej záповeďi, lebo v nej výslovne je obsiahnuté, že štát je oprávnený pohľadávku i s prípadnými úrokami vybrať až po výšku vymáhaných nedoplatkov s príslušenstvom, čo podľa stálej súdnej praxi má ten istý účinok, ako keby bolo došlo v súdnej exekúcii aj k prikázaniu nároku k vybraniu (Sb. n. s. č. 14212).

So zreteľom na vyložené stanovisko nie je spor zralý na konečné rozhodnutie, preto bolo treba rozsudok odvolacieho súdu podľa § 543 Osp. rozviazať a uložiť mu ďalšie pokračovanie.

Čis. 15647.

Zmenkový záväzok manželky, prevzatý za dlh manžela, je bezplatným opatrením v smysle § 4 odp. por.

(Rozh. z 24. novembra 1936, Rv III 481/36.)

Žalovaný požičiaval peniaze a dával tovar na úver Alojzovi P. Na krytie pohľadávky žalovaného, ktorému z toho proti Alojzovi P. vznikla, vydala manželka tohoto Julia P. žalovanému 4 zmenky, na základe kto-

rých dosiahol žalovaný záznamu záložného práva na nehnuteľnosti Alojza P. a Julie P. Žalobník mal proti Alojzovi P. a jeho manželke vykonateľnú pohľadávku, ale z ich nehnuteľnosti nedosiahol uspokojenia, lebo táto nehnuteľnosť bola zafaržená predchádzajúcimi záložnými právami. Žalobník domáhal sa žalobou proti žalovanému, aby záložné právo, zaznamenané na nehnuteľnosti Julie P. v prospech žalovaného na základe uvedených 4 zmienek, bolo vyhlásené voči žalobníkovi za bezúčinné a aby žalovaný bol povinný trpieť uspokojenie žalobníka z nehnuteľnosti Julie P. v poradí pred vlastnou pohľadávkou. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu I. stolice zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

Odvolací súd správne uznal, že odporujúci žalobník ako veriteľ bol skrátený bezoplatným konaním dlžníčky Julie P. — vykonaným nesporne v posledných dvoch rokoch pred vznesením odporu — tým, že bez vzájomného plnenia podpísala žalovanému zmenky a umožnila, aby na ich základe bolo na jej nehnuteľnosti zaznamenané záložné právo v prospech žalovaného.

Už na základe smerodajného skutkového stavu a podľa § 4 odp. por. odvolací súd musel vyhovieť žalobe. Dovolanie žalovaného je zrejme bezpodstatné a bolo preto zamietnuté.

Čís. 15648.

V § 30 č. 3 konk. por. stanovená je právna domnienka, že dlžník konal v úmysle skrátiť veriteľov a že druhej strane bol tento jeho úmysel známy.

(Rozh. z 24. novembra 1936, Rv III 582/36.)

Žalovaná Mária P. požičala v roku 1933 svojmu testovi Alojzovi P. 15.000 Kč, na ktoré jej dal zmenky. Na základe týchto zmienek bol vložený záznam záložného práva na nehnuteľnostiach Alojza P. v prospech žalovanej Márie P. — V roku 1934 bol na Alojza P. uvalený konkurz. — Správca konkurznej podstaty Alojza P. domáhal sa žalobou proti žalovanej Márii P., aby záznam záložného práva po výšku 15.000 Kč vložený na nehnuteľnostiach Alojza P. v prospech žalovanej Márie P. bol vyhlásený voči konkurznej podstate Alojza P. za bezúčinný. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

Predmetom tohoto sporu sú len právne úkony úpadcu Alojza P. nesporne v posledných dvoch rokoch pred uvalením konkurzu sjednané so žalovanou, ako jemu blízkou osobou v smysle § 35 konk. por. Ža-

lobník ako správca konkurznej podstaty vôbec nemusel dokazovať skracovací úmysel úpadcov. Nebolo sporné, že napadnutým úkonom úpadcu ostatní jeho veritelia boli skutočne skrátení. Pokiaľ odvolací súd nezistil, že by odporovaný úkon úpadcu bol bezoplatný (§ 32 konk. por.), bolo treba k úspechu obrany žalovanej proti zbývajúcej časti žaloby, založenej na § 30 bod 3 konk. por., aby žalovaná dokázala, že jej v dobe odporovaného úkonu úpadcov úmysel skrátiť veriteľov nebol známy ani známy byť nemusel, najmä že ju neobťažuje ani zavinená neznalosť tohoto úmyslu úpadcovho. V tomto poslednom smere žalovaná v dovolaní nevytýka nedostatok vzťažného skutkového zistenia v napadnutom rozsudku, v ktorom odvolací súd bez formálnych väd zistil, že žalovaná nevyvrátila právnu domnienku, že znala skracovací úmysel úpadcu.

Preto sú ostatné námietky dovolateľky pre riešenie sporu nerozhodné. Najvyšší súd sa nimi ani podrobne nezaoberal a neopodstatnenú dovolaciu žiadosť zamietol.

Čís. 15649.

I. Nie je prekážkou sníženia smluvného plnenia podľa § 8 zák. č. 121/1921 Sb. z. a n., že strany pozdejšou úmluvou, uzatvorenou po 1. januári 1919, vylúčily možnosť sníženia ako aj zvýšenia tohoto plnenia.

II. Sníženie úplaty podľa § 8 zák. č. 121/1921 Sb. z. a n. môže sa stať len po úprave úplaty podľa § 1 a nasl. cit. zák., a to len po hranici, určenú smluvou, uzatvorenou pred 1. januárom 1919.

(Rozh. z 24. novembra 1936, R IV 442/36.)

Exploitantka lesa firma P. žiadala v smysle zák. č. 121/1921 Sb. z. a n., aby bola snižená úplata dohodnutá úmluvou z 15. II. 1930, týkajúca sa dreva, ktoré má byť dobývané z lesov firmy L. podľa smlúv z 13. augusta 1919 (správne z novembra 1918) a z 3. apríla 1914. — Protí tomu bránila sa majiteľka lesov firma L. tým, že nie sú dané podmienky sníženia úplaty v smysle zák. č. 121/1921 Sb. z. a n., lebo strany smluvou z 15. februára 1930 pevne stanovili ceny dreva dobývaného z lesa pro futuro a vylúčily možnosť sníženia ako aj zvýšenia tohoto plnenia. Súd prvej stolice žiadosti firmy P. vyhovel a úmluvou z 15. februára 1930 stanovenú úplatu snížil. Rekurzný súd rekurz firmy L. zamietol.

Najvyšší súd zrušil usnesenie nižších súdov a uložil súdu I. stolice, aby ďalej pojednával a znova rozhodol.

Dôvody:

Nižšie súdy odôvodnily, z akých príčin uznaly smluvy, o ktoré tu ide, za také, ktoré boli uzatvorené pred 1. januárom 1919. Smluva vznikne už tým, že sa dotyčne právneho úkonu stretne oferta kontrahentova s prejavom druhého kontrahenta o jej prijatí, a nie teprv pojatím smluvy do listiny.

V dohode zo dňa 15. februára 1930 strany tiež uvádzajú (v bode 3): »Mit Rücksicht darauf, dass das Geschäft bezüglich der oben erwähnte Waldteile bereits im Jahre 1915 resp. 1918 zustande kam«, »da aber der formelle Vertrag hinsichtlich der Waldteile O. und V. erst im Jahre 1919 stilisiert wurde«, a tak aj dovolacia rekurentka v onej dohode hľadela na smluvy ako na také, ktoré boli uzavreté pred 1. januárom 1919.

Správne je stanovisko súdov nižších stolíc aj v tom smere, že »dohodu z 15. februára 1930 nemožno pokladať za novú smluvu, na ktorú by sa citovaný zákon nevzťahoval, ale za úpravu úplaty dlhodobých smlúv uzavrených pred 1. januárom 1919«; v tomto smere poukazuje Najvyšší súd nielen na obsah tejto dohody, ale aj na výpoveď svedka Františka M., bývalého riaditeľa dovolacej rekurentky, podľa ktorých staré smluvy zostali v platnosti, vyjmúc ustanovenia o cenách, na miesto ktorých nastúpila spomenutá už úmluva (dohoda).

Stanovisko súdov nižších stolíc, podľa ktorého nemôže byť prekážkou sníženia smluvného plnenia podľa zák. č. 121/1921 Sb. z. a n. okolnosť, že strany v smluve z 15. februára 1930 vylúčily snáď možnosť tak sníženia ako aj zvýšenia tohoto peňažného plnenia, neprieči sa jasnému a nepochybnému zneniu alebo smyslu citovaného zákona.

Predpis § 2 cit. zákona prichádza v tejto veci v úvahu natoľko, že pri posudzovaní primeranosti úplaty treba hľadať aj na ceny, za ktoré k eksploatacii lesa oprávnený sám drevo ďalej predával. Pri tom ale bolo úlohou súdu všimnúť si celkového stavu veci s tohoto hľadiska. Preto z okolností samej, že žiadateľka z určitého množstva dreva predala snáď isté množstvo za ceny vyššie než úmluvou z 15. februára 1930 voči dovolacej rekurentke určené, nemožno odzvať nárok žiadateľky na sníženie úplaty úmluvou stanovenou, keď z celkového stavu veci, zisteného súdmi nižších stolíc na základe výpovedi svedka E. a posudkov znalcov, ide na javo, že žiadateľka pri plnení smluvy v rozsahu modifikovanom úmluvou z 15. februára 1930 utrpela by za 3 roky stratu vyše 500.000 Kč.

Účelom zákona č. 121/1921 Sb. z. a n. bolo odstrániť aspoň čiastočne neblahé a ďalekosiahle následky, ktoré vznikajú v mnohých prípadoch lesnému hospodárstvu z dlhodobých smlúv o predaji dreva ujednaných v dobách predvojnových. Tieto následky nepriaznivo vplývaly na riadne prevádzkovanie lesného hospodárstva, lebo majiteľ lesa pri abnormálne nízkych cenách, ktoré dostal na základe drieb ujednaných smlúv, nemohol venovať potrebné čiastky na zalesňovanie, ochranu lesa atď. (srov. dôvodovú zprávu k cit. zákonu). Keď ceny dreva po štátnom prevrate prudko stúpily, tento mimoriadny zisk — pravdaže v rámci ustanovenia § 8 cit. zákona — mal prejsť k dobru majiteľa lesa a tak umožniť ďalšie racionálne hospodárenie.

V § 8 cit. zákona bola daná možnosť aj exploitantovi domáhať sa sníženia úplaty, avšak z ustanovenia odst. 1 tohoto §u v celej súvislosti ide na javo, že sníženie úplaty mohlo sa stať len v dobe nasledujúcej po úprave úplaty v smysle cit. zákona, a podľa hore vyloženého úmyslu zákonodarca len do hranice určenej smluvou uzavrenou pred 1. ja-

nuárom 1919. Úmyslom zákonodarcu bolo v prvom rade pomôcť majiteľom lesa z neblahých pomerov dlhodobými smluvami vyvolaných; priečilo by sa však smyslu tohoto zákona, keby na jeho základe mala byť upravená úplata v miere, ktorá by v pomere k smluvám starším (to jest z doby pred 1. januárom 1919) mala byť určená v neprospech majiteľa lesa.

Dovolacia rekurentka tvrdila v dovolacom rekurze, že podľa smluvy z 13. augusta 1919 (podľa správneho stanoviska nižších súdov z novembra 1918) boli ceny dotyčne lesa O. určené sumou 1.868 K, dotyčne lesa V. sumou 2.000 K. V prípade, že by tieto skutočnosti pravde zodpovedaly, nemohly byť úplaty dotyčne dreva týchto lesov snižené podľa týchto sumy a sťažnosť rekurentky, že usnesenia nižších súdov v tomto smere priečia sa smyslu zákona, obstála by pred právom, a tak daná by bola tu nezákonnosť podľa § 46, odst. 2 zák. č. 100/1931 v znení čl. V zák. č. 251/1934 Sb. z. a n.

Pretože nižšie súdy dotyčne týchto smlúv po tejto stránke nezistili skutkový stav, ich usnesenia sú tak nedostatočné, že ich bezpečne nemožno ani preskúmať (bod h) § 41 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), bolo ich preto treba zrušiť v smysle § 43, odst. 2, 3, § 46 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.

Čís. 15650.

I. Ustanovenie § 23 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. — podľa ktorého pred pracovnými súdmi je advokátske zastúpenie vylúčené v sporoch, ktorých predmet nemá hodnotu vyššiu než 1.000 Kč — vzťahuje sa aj na spory, v ktorých pojednávajú okresné súdy na miesto pracovných súdov v smysle § 42 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a ktoré boli započaté po účinnosti zákona č. 251/1934 Sb. z. a n.

II. Závad v zmocnení všima si pracovný súd v smysle § 19 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. (a § 110 Osp.) z úradu. K závadám zmocnenia patrí aj okolnosť, že ako zmocnenec vystupoval advokát v spore, v ktorom je advokátske zastúpenie podľa § 23 zák. č. 131/1931 a čl. IV, odst. 2 zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. vylúčené.

(Rozh. z 24. novembra 1936, Rv IV-478/36.)

Najvyšší súd rozsudky oboch nižších súdov zbavil účinnosti a vrátil vec — s úpravou na nové pojednávanie — súdu I. stolice.

Dôvody:

Podľa § 23 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. môžu sa strany dať pred pracovným súdom zastupovať každou svojprávnou osobou, ktorá je schopná pred súdom konať, a v sporoch, ktorých predmet nemá hodnotu vyššiu než 1.000 Kč je vylúčené zastúpenie advokátom. Podľa čl. IV, odst. 2 zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. platí toto ustanovenie o za-

stupovaní strán pred súdom pracovným tiež pre spory, v ktorých pojednávajú okresné sudy na miesto súdov pracovných podľa § 42 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. O taký spor ide, lebo žalobník sa domáha na žalovanom nedoplatku mzdy, ktorý nie je vyšší ako 1.000 Kč, a spor bol zahájený za účinnosti zákona č. 251/1934 Sb. z. a n. K termínu na zahájenie sporu dostavil sa za žalobníka advokát Dr. Rudolf W., ktorý predniesol žalobu a žalobníka zastupoval na ďalších pojednaniach pred súdom I. stolice. Žalobník sám sa pojednávania pred súdom I. stolice nezúčastnil. Zastupovanie advokátom bolo však vylúčené a tak nebol žalobník pred súdom I. stolice vôbec zastúpený. V dôsledku toho je celé pokračovanie jak pred súdom I. stolice, tak pred odvolacím súdom prevedené nezákonné. Bolo preto v smysle § 31 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a §§ 540 a 505 Osp. pokračovanie pred nižšími súdmi a ich rozsudky zbaviť účinnosti.

Podľa § 19 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a § 110 Osp. všima si pracovný súd z úradnej povinnosti závad v zmocnení. K závadám zmocnenia patrí aj okolnosť, že osoba, ktorá ako zmocnenec vystupuje, nie je k tomu oprávnená, alebo že je zo zastupovania vylúčená. V takom prípade má súd povoliť k odstráneniu nedostatku zmocnenia krátku lehotu a po uplynutí lehoty resp. po odstránení nedostatku pokračovať podľa ustanovenia § 110 Osp. Bude preto na súde I. stolice, aby v spore podľa týchto predpisov pokračoval.

Čís. 15651.

Okresné nemocenské poisťovne nie sú povinné platiť lekárňam lieky, ktoré boli vydávané proti ich zákazu.

(Rozh. z 30. novembra 1936, Rv III 463/36.)

Žalobu firmy Z. ako cesionárku lekárničky Bohumila Š. proti okresnej nemocenskej poisťovni v T. o zaplatenie vydaných liekov o b a n i ž š i e s ú d y z a m i e t l y, o d v o l a c í s ú d z t ý c h t o d ō v o d o v: Odvolací súd zisťuje tento skutkový stav: Členovia žalovanej okresnej nemocenskej poisťovne odobrali lieky im lekármi žalovanej predpísané do 1. decembra 1933 z lekárne Bohumila Š. a žalovaná strana do tej doby od Bohumila Š. odobrané lieky zaplatila. Prípisom zo dňa 1. decembra 1933 sdelila žalovaná Bohumilovi Š., že mu zakazuje expedíciu liekov z jeho lekárne pre svojich členov; vyhlášky žalovanej strany o zákaze odberu liekov z lekárne Bohumila Š. vyvesené boli v čakárňach ordinujúcich lekárov žalovanej strany. Soznaním žalobkyne je zistené, že lieky, ktorých zaplatenia sa domáha, vydané boli z lekárne Bohumila Š. po 1. decembri 1933. Tento skutkový stav stačí k rozhodnutiu sporu, najmä k tomu, aby žaloba bola bez každého ďalšieho dokazovania zamietnutá, a to bez ohľadu na to, či je založená na právnom dôvode nákladu učineneho za žalovanú stranu (versio in rem), ktorá povinná bola ho urobiť zo zákona, či na dôvode bezprávneho obohatenia. Nesporný zákaz

z 1. decembra 1933 vylučuje oboje, ako vylučuje vôbec dôvodnosť žalobného nároku voči žalovanej z akéhokoľvek iného právneho dôvodu. Niet totiž žiadneho zákonného ustanovenia, podľa ktorého obecnstvo bolo by obmedzené na odber liekov v určitej lekárni, najmä v tej, v obode ktorej je bydlisko alebo sídlo osoby, ktorá lieky potrebuje a neobsahuje takého ustanovenia najmä zákony o nemocenskom a sociálnom poistení dotyčne nemocenských poisťovní, ktoré sú povinné zo zákona svojim členom (poistencom) poskytovať lieky (§ 95 zák. č. 184/1928 v znení nar. č. 112/1934 Sb. z. a n.). Naopak ustanovenie § 67 a), odst. 1 lit. e) cit. zákona ponecháva im úplnú voľnosť, od koho a ako budú odoberať lieky. Naproti tomu niet zákonného ustanovenia, ktoré by zavazovalo lekárničku vydávať požadované lieky na dlh, okrem výnimčného ustanovenia § 127 zák. čl. XIV:1876, podľa ktorého musí lekárnik vydať aj na dlh taký liek, keď je na recepte lekárom vyznačené, že pre nebezpečenstvo liek treba aj na dlh vydať. O taký prípad však v spore nejde, lebo žalobkyňa netvrdí, že by bol Bohumil Š. taký potrebný liek vydal. Podľa toho žalovaná strana mohla slobodne určiť, od koho chce lieky odoberať a nebola obmedzená odoberať ich len z lekárne Bohumila Š. Keď mu prípisom z 1. decembra 1933 oznámila, že zakazuje vydávanie liekov z jeho lekárne pre svojich členov — čo nič iného neznamena, než že za lieky vyžiadané z jeho lekárne na jej účet nezaplatí, ako sa do tej doby dialo —, dala tým zrejme najavo, že nechce, aby za ňu nejaký náklad činil, a ak tak preca robil a lieky na dlh vydával, robil tak na svoje riziko. Svojím dopisom z 23. decembra 1933 dal sám dostatočne najavo, že je si vedomý, čo zákaz z 1. decembra 1933 znamená, že proti vôli určitej osoby za ňu náklad robíť nesmie. Tým je aj nárok z bezdôvodného obohatenia vylúčený, lebo sú tu osoby, ktoré lieky objednali a odobraly a od ktorých môže Bohumil Š. požadovať zaplatenie. Z týchto dôvodov je akékoľvek, stranami v spore navrhované dokazovanie zbytočné a pre riešenie sporu nerozhodné a bolo preto aj pomínuté. Je nerozhodné, či Bohumil Š. bol pre nesprávne expedovanie liekov trestne stíhaný; táto okolnosť môže v kladnom prípade byť len pohnútkou žalovanej strany k zákazu vydávania liekov. Práve tak je nerozhodné, že žalovaná strana vyhláškami v ordináciách svojich lekárov oznamovala svojim členom zákaz odberu liekov od Bohumila Š., lebo svoju vôľu dostatočne prejavila zákazom jemu samému doručeným. Nebolo preto tiež potrebné k námietke žalovanej strany zisťovať, či skutočne lieky v žiadanej protihodnote boli z lekárne Bohumila Š. vydané.

N a j v y š š í s ú d d o v o l a c i u ž i a d o s ť z a m i e t o l, l e b o n e s p o z n a l z á k o n n é h o d ō v o d u, a b y r o z s u d o k o d v o l a c i e h o s ú d u b o l z m e n e n ý a l e b o r o z v i a z a n ý.

Čís. 15652.

Ručení pořadatele slavnosti za poranění způsobené třetím osobám nedospělým účastníkem slavnosti rozbitou žárovkou.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1936, Rv I 2675/34.)

Žalobkyně přednesla, že byla poraněna na slavnosti pořádané tělocvičnou jednotou S. střepinou skla ze žárovky, již po ní hodil šestiletý účastník slavnosti František B. Zranění to způsobilo jí ztrátu oka. Střepiny skla byly podle jejího tvrzení ze žárovek, jichž bylo použito za terč ve střelnici. Činíc za tento úraz odpovědnými pořadatele slavnosti, domáhá se na nich náhrady způsobené jí škody. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů :

Poněvadž podle zjištění se stalo zranění žalobkyně tím způsobem, že šestiletý František B. zdvihl se smetiště střepinu skla a hodil ji, při čemž byla žalobkyně zasažena do oka, a poněvadž v těch místech též již od dřívějšíka ležely střepiny skla, nesouvisí poranění žalobkyně s provozováním žárovkové střelnice na dětské slavnosti tehdy pořádané, když žalobkyně nebyla poraněna při střelení a když střepiny skla byly tam také již od dřívějšíka. Příčina poranění žalobkynina nespočívá v tom, že byla provozována střelnice, nýbrž v tom, že na smetišti ležela střepina skla, že ji František B. zdvihl a jí hodil. Je proto bez významu, že ona slavnost nebyla ohlášena okresnímu úřadu a že v oznámení obecnímu úřadu nebylo uvedeno, že se na oné slavnosti bude provozovati žárovková střelnice, a nebylo třeba prováděti důkazy místním ohledáním, znalcem oboru zařizování střelnic a vojenskými předpisy o zařizování střelnic, ani dotazem na okresní úřad o tom, že žárovková střelnice jest zařízením nebezpečným a pro dětskou slavnost se nehodícím, že jest v podstatě totožná se zařízením vojenské zápalkové střelnice a že nebyla učiněna náležitá opatření bezpečnostní, jichž provozování takové střelnice vyžadovalo. Rovněž by bylo zbytečné prováděti důkaz svědkem Josefem V. o tom, že i v dřívějších dobách toto zařízení střelnice ohrožovalo okolí a že nebyly uklizeny ústřelky žárovek. Jest jen uvažovati o tom, zda žalované stíhá odpovědnost za to, že v místech, kde se ona slavnost konala, byly vůbec na onom smetišti střepiny skla. Za to však nelze činiti odpovědnými pořadatele slavnosti, neboť na žádném výletě nebo zahradní slavnosti nelze zabrániti tomu, aby se neocitly na zemi střepiny skla, kameny, proutky nebo jiné předměty. Střepiny skla ležící na zemi nejsou samy o sobě věcmi nebezpečnými a je nemístné srovnávati je s traskavinami používanými při vojenských střelnicích, ale v rukách šestiletého dítěte může se téměř každá věc státi nebezpečnou pro dítě samo nebo pro jeho okolí a musí proto takové dítě býti stále pod dozorem dospělých osob, kterým péče nad ním podle zákona přísluší, nebo kterým byl dozor ten od nich svěřen. Pořadatelé slavnosti se o šestileté dítě starati nemohou. Nelze přece žádati, aby za každým dítětem šel pořadatel slavnosti. Když pak na oné slavnosti byly po skončení střelby odpadky i střepy z vystřelených žárovek odstraněny na smetiště, kam se vždycky takové odpadky dávaly, bylo učiněno se strany pořadatelů oné slavnosti vše, čeho bezpečnost žádala, a nemohou býti činěni odpovědnými za to, že šestiletý František B. vlezl na ono smetiště, vzal tam kus rozbité žárovky a jím hodil tak, že byla při tom žalobkyně poraněna.

Čís. 15653.

Ustanovení čl. 296 obch. zák. předpokládá, že kvitance je pravá a podepsána osobou oprávněnou.

Dlužník, který platil přínosci nepravé kvitance, zprošťuje se tím dluhu jen, mohl-li důvodně míti za to, že kvitance je pravá.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1936, Rv II 1202/34.)

Proti žalobě, již se žalující firma domáhá zaplacení kupní ceny za vyssavač dodaný žalovanému, namítal žalovaný, že dluh zaplatil Josefu M-ovi, který přinesl s přístrojem kvitanci žalující firmy a kterého byl proto žalovaný oprávněn pokládati za zmocněného, aby přijal placení (čl. 296 obch. zák.). Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů :

Ustanovení čl. 296 obch. zák. předpokládá, že osoba, již bylo placeno, přinesla kvitanci pravou, podepsanou osobou oprávněnou. V souzeném případě byla kvitance podepsána osobou neoprávněnou. Aby žalovaný dosáhl účinků řádného zaplacení kupní ceny pro žalující stranu, musil by dokázati, že mohl důvodně míti za to, že kvitance jest pravá, že tedy platil osobě zmocněné věřitelem, že při zkoumání oprávnění přínosce kvitance použil potřebné opatrnosti. Po této stránce správně odůvodňuje odvolací soud, že při zkoumání kvitance jest nápadné, že kvitance jest pod razítkem firmy podepsána jen jménem cestujícího, jenž ujednal koupi, kteréžto jméno úplně stejně napsal tento vedle s připojením čísla telefonu. Poněvadž pak na propisu objednávky, který byl odevzdán žalovanému, jest nápadně vytištěno, že zástupci žalující firmy nejsou oprávněni přijímati peníze pro firmu, měl býti žalovaný tím opatrnější. Neomlouvá ho, že nečetl objednávku, protože jednal v chvatu. Vždyť ode dne objednávky (5. února 1932) do dne dodání přístroje (10. února 1932) měl možnost si přečísti objednávku a řídití se podle ní. To ho mělo přiměti k tomu, aby žádal od Josefa M. doklad o rozsahu jeho plné moci. Této opatrnosti měl dbáti, i když byla kvitance napsána na papíru firmy žalující strany a opatřena jejím razítkem, protože rozhodující jest podpis. Nezachoval-li v souzeném případě, kde právě podpis pod razítkem jest tak nápadný, potřebné opatrnosti, nemůže se odvolávati na svou důvěru při placení.

Čís. 15654.

Částka připadající na zvýšení převodního poplatku podle § 80 popl. zák. pro opožděné ohlášení smlouvy nepoživá přednostního práva na nemovitosti.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, R I 1259/36.)

Nižší soudy nepřiznaly z nejvyššího podání přednostní pořadí částce, o níž byl k rozvrhu přihlášený převodní poplatek podle § 80 popl. zák. zvýšen pro opožděné ohlášení smlouvy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Pro otázku, zda přednostního zástavního práva podle § 72 popl. zák. požívá také zvýšení poplatku podle § 80 popl. zák. pro opožděné ohlášení smlouvy, není rozhodným, že se zvýšený poplatek podle § 80 popl. zák. neukládá v trestním důchodkovém řízení, nýbrž rozhoduje povaha zvýšeného poplatku jako újma, jež má postihnouti jen osoby povinné ohlásiti smlouvu, ale nikoli jiné osoby, zejména knihovní věřitele, zajištěné na převedené nemovitosti. Nižší soudy proto správně rozhodly, že částka 8.260 Kč, jež připadá podle ohlášky berního úřadu na zvýšení převodního poplatku pro opožděné ohlášení smlouvy, nepožívá přednostního zástavního práva na převedené nemovitosti. Tento právní názor jest ve shodě i s výnosem ministerstva financí z 26. května 1857 č. 11.858 al. 3 věstn. č. 24, otištěným v poplatkovém zákoně vyd. Kompas u § 72 popl. zák., podle něhož věcné ručení podle toho předpisu se vztahuje jen k řádnému poplatku, nikoli však k případným srážkám (nestátním), zvýšením, pokutám atd.

Čís. 15655.

Jde o fideikomisární substituci (fideicommissum eius, quod superit), omezil-li zůstavitel v závěti předního dědice v nakládání se zanechaným jměním a určil-li sám, v jakém poměru mají podíly případnouťi poddědicům a kdo má nastoupiti na místě předemřelého poddědice.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, R I 1321/36.)

Podle závěti omezil zůstavitel Václav K. dědičku, svoji manželku Annu K-ovou, v dispozici se zanechanými hodnotami tím, že jich směla používatí toliko potud, pokud to vyžadovalo její slušné živobytí, a sám určil, v jakém poměru měly podíly případnouťi poddědicům a kdo má nastoupiti na místě předemřelého poddědice. Anna K-ová učinila však universálním dědicem svého jmění Evangelický sbor v P. Poddědicové opírajíce se o poslední vůli Václava K-a domáhají se na žalované pozůstalosti po Anně K-ové vydání předmětů patřících do pozůstalosti po Václavu K-a. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Odvolací soud nesdílí názor prvého soudu, že v daném případě zůstavitel Václav K. neuložil své dědičce Anně K-ové, aby zbytek zanechaných hodnot odevzdala buď za živa (§ 709 obč. zák.), aneb posledním pořízením na případ smrti (§ 608 obč. zák.) žalobcům, neboť opak toho vychází z doslovu nesporného projevu zůstavitelova. Že zůstavitel neměl úmyslu přenechatí libovůli Anny K-ové, chce-li odevzdati žalobcům zbytek

hodnot ji zůstavitelem zanechaných, vysvítá již z jeho projevu, že jeho dědička může z vkladů a cenných papírů, jež obdrží do vlastnictví, spotřebovatí pro sebe tolik, kolik sama bude k slušnému živobytí potřebovatí. Omezil tudíž zůstavitel svou dědičku v dispozici se zanechanými hodnotami vyjádřením účelu, k němuž smí hodnot použítí, t. j. pouze k slušnému živobytí, při čemž nepadá na váhu, že zůstavitel ponechal stanovení míry slušného živobytí dědičce samé dle jejího svědomitého rozhodnutí, neboť stačí, že vyjádřením účelu se vylučuje dispozice s hodnotami k účelům jiným. Též dikce »vyslovuji přání a nepochybují, že dědička přání mé splní« a zejména »při tom kladu své choti na srdce, aby veškerá přání v této poslední vůli vyslovená splnila, a mám nezávratné přesvědčení, že tak učiní« neopravňuje k závěru, že zůstavitel ponechal své dědičce pouze na vůli, zda se jeho přáním chce řídití či nikoli, nýbrž naopak vede k závěru, že zůstavitel tím projevilsvou vůli, kterou má dědička splniti, že jí tedy zůstavitel k splnění závázal, jak to má na mysli ustanovení §§ 709 a násl. i §§ 609 a násl. obč. zák. Správnosti tohoto výkladu poslední vůle Václava K-a nasvědčuje též určitost jeho projevu zejména v příčině ustanovení podílů, jimiž se mají žalobci zúčastniti na zbytku zanechaných hodnot, a též to, že zůstavitel neopominul ustanoviti prvému žalobci substituta pro případ předemřetí. Odvolací soud však přesto, že dospěl při výkladu posledního pořízeni Václava K-a k opačnému názoru než prvý soud, není s to, aby již nyní o věci samé rozhodl, poněvadž výsledky dosavadního řízení neposkytují k tomu dostatečného podkladu. Prvý soud totiž vycházejí ze svého odchylného stanoviska neprovedl žádných důkazů o vzájemných sporných tvrzeních stran. Není zejména dosud prokázáno, zda hodnoty, jichž vydání aneb zaplacení se žalující touto žalobou domáhá, tvoří onen zbytek, který dle poslední vůle Václava K-a měla jeho dědička odevzdati žalobcům. Zůstalo tudíž řízení v prvé stolici neúplným.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Odvolací soud dovodil správně z obsahu a znění závěti Václava K., že zůstavitel neměl úmyslu přenechatí libovůli povolane dědičky Anny K., chce-li zanechatí žalobcům zbytek hodnot, jež zdědila po svém manželovi, nýbrž že jí, — třeba ne způsobem rozkazovacím, ale slovy nedopouštějícími pochybnosti o vážnosti jeho vůle —, závázal ke splnění svého (zůstavitelova) pořízeni. Právnem zdůrazňuje soud druhé stolice, že zůstavitel — a v tom spočívá podstatný rozdíl po stránce skutkové od případu řešeného v rozh. čís. 12113 Sb. n. s., na něž žalovaný poukazuje — omezil již svou dědičku v dispozici se zanechanými hodnotami tím, že jich směla používatí toliko potud, pokud to vyžadovalo její slušné živobytí, a sám určil poměr podílů, v jakém měly případnouťi žalobcům, a kdo nastoupí na místo prvního žalobce pro případ, že by předemřel. Podstata jeho nařízení spočívá tedy v tom, aby Anna K. jako přední dědička určité jiné osoby, totiž žalobce rovným dílem po-

volala za dědice co do zbytku jmění jí zanechaného. V tomto projevu vůle zůstavitelovy jest však spatřovati ustanovení poddědiců, pokud tu bude zbytek pozůstalostního jmění po spotřebě toho, čeho k slušnému živobytí přední dědičky třeba» (fideicommissum eius, quod supererit — §§ 608, 613 obč. zák.). Toto nařízení nepozbylo účinností tím, že přední dědic neuposlechl příkazu zůstavitelova, neboť poddědic není vpravdě dědicem předního dědice, nýbrž pořizovatele samého a musí se proto přihlásiti k jeho půzůstalosti, v níž pak nutno pokračovati. Zdali se tak stalo, nebylo ovšem dosud ve sporu předneseno. Posuzuje-li se věc s tohoto hlediska, není třeba zkoumati otázku, zdali v konkrétním případě nařízení zůstavitelovo bylo také příkazem ve smyslu § 709 obč. zák.

Čís. 15656.

Podle okolností jednotlivého případu lze prohlásiti konkurs na jmění několika dlužníků jednotným usnesením a jednotnou vyhláškou na základě jednotného návrhu. To není na závadu tomu, aby se podle potřeby vedlo řízení konkursní o každém úpadci zvlášť.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, R I 1388/36.)

Prv ý s o u d prohlásil k jednotnému návrhu několika věřitelů konkurs na jmění několika dlužníků, a to jednotným usnesením, vyhlásiv jej též jednotnou vyhláškou. Rekursní soud návrh zamítl. D ů v o d y: Vymáhající věřitelé podali jediný společný návrh na uvalení konkursu proti všem (pěti) dlužníkům. O společnost dle čl. 266 obč. zák. u dlužníků nejde. Již z návrhu samého se podává, že každý z těchto pěti dlužníků má jiné jmění. Že by byli solidárními dlužníky navrhujících bank jako věřitelé, bylo sice těmito bankami tvrzeno, ale nebylo to osvědčeno způsobem dostatečným a přesvědčivým, čehož bylo třeba, když dlužníci to popírali. To platí zejména o Bohuslavu H-ovi, jehož podpisu na směnkách v opise předložených ani není; směnky ty byly, jak se z nich podává, v roce 1932 zaplacený. Dlužníci Jaroslav H., Vladimír H. a Bohuslav H. tvrdí dále, že se za dluhy svých rodičů dlužníků Dr. Josefa H-a a Boženy H-ové zaručili jen dáním svých nemovitostí do-zástavy. Nebylo také osvědčeno, že by u každého z těchto dlužníků byla neschopnost placení závazků. Již z toho i z návrhu se podává, že tu u těchto jednotlivých dlužníků je zřejmě také různé zatížení. Konkursní řád nezná jednotného prohlášení konkursu na jmění několika dlužníků, nýbrž nutno zahájiti tolik samostatných řízení konkursních, kolik je dlužníků, ovšem v předpokladu, že u každého z nich jsou podmínky pro toto zahájení konkursu o jeho jmění (§ 69 konk. ř.). Také každý dlužník musí dle § 100 konk. ř. předložiti seznam svého jmění a nelze z tohoto ustanovení dovoditi, že by dlužníci, na jejichž jmění byl prohlášen jediný konkurs, mohli tak učiniti jeden za všechny nebo všichni za jednoho. Je proto nutné, aby věřitelé předložili samostatný návrh na prohlášení konkursu stran každého dlužníka zvlášť, a ovšem jej také

stran každého zvlášť osvědčili podle § 69 konk. ř. To plyne nepo-
chybně z ustanovení §§ 1, 3, 68, 69, 71 a j. konk. ř., kde všude se
mluví jen o úpadci, tedy jen o jednom úpadci, a nikoli o úpadcích (viz
také komentář Bartsch-Pollak, str. 432 a 450). Také ustanovení § 71
konk. ř. nedopouští, aby mohl býti na základě návrhu v jediném řízení
vyhlášen jediným ediktem konkurs na jmění několika dlužníků, když tito
netvoří jediným ediktem konkursu na jmění několika dlužníků, když tito
Návrh věřitelů je v rozporu se zákonem a tedy nezpůsobilý, aby o něm
mohlo býti jednáno.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

I když dlužníci netvoří příležitostnou společnost podle čl. 266 obč.
zák., lze podle okolností jednotlivého případu učiniti jednotný návrh na
prohlášení konkursu a prohlásiti konkurs jednotným usnesením a jednot-
ným ediktem i na několik dlužníků. Rekursní soud odůvodnil svůj opačný
názor (ve shodě s komentářem Bartsche-Pollaka, str. 432 a 450) tím, že
§§ 1, 3, 68, 69 a 71 a j. konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. používá jednotného
čísla »dlužník« a »úpadce«. Tento názor sdílí i Voska v komentovaném
vydání uved. zákona (na str. 260), avšak bez bližšího odůvodnění a pouze
s poukazem na § 98 konk. ř. Než z tohoto ustanovení plyne spíše opak,
neboť podle něho jest konkurs prohlášený na jmění dlužníka přihlásivšího
se k dědictví neodevzdané pozůstalosti a konkurs prohlášený na jmění
pozůstalosti projednati odděleně, neboť jde vlastně o dva různé úpadce,
a to jednak o přirozenou osobu, jednak o právnickou osobu, kterou při-
hlášený dědic pouze zastupuje (§§ 547, 797, 810 obč. zák.). Kdyby spo-
hlášený dědic pouze zastupuje (v zásadě a vůbec vylou-
lečné konkursní řízení o různých úpadcích bylo zásadně a vůbec vylou-
čeno, bylo by ustanovení § 98, odstavec 2 konk. ř. zbytečné. I civilní
soudní řád, jenž v konkursním řízení platí obdobně podle § 188 konk. ř.,
používá mnohdy jednotného čísla »žalovaný« (na př. v § 235, odst. 2
a § 261 a) v doslovu zák. čis. 161/36 Sb. z. a n., §§ 395, 396, 398, 438
c. ř. s.), ač dopouští za určitých předpokladů společnou žalobu i proti
několika žalovaným. Poukaz dlužníků na rozhodnutí čis. 7015 Sb. n. s.
není případný, poněvadž tam šlo o nepřipustnost jednotného návrhu na
zahájení vyrovnacího řízení, pro něž jsou předepsány jiné náležitosti
(§ 2 vyr. ř.) nežli pro návrh na vyhlášení konkursu (§§ 68 a 69 konk. ř.).
Otázku, zda jest přípustné učiniti jednotný návrh na vyhlášení konkursu
na jmění několika dlužníků a vydati o něm jednotné rozhodnutí, nelze
ovšem řešiti s hlediska § 187 c. ř. s. a § 188 konk. ř., poněvadž podle
těchto ustanovení lze posuzovati jen přípustnost spojení několika samo-
statných již zahájených právních rozepří a obdobně i několika samo-
statně již zahájených konkursních řízení. Jest tu však důležité usta-
novení § 11 c. ř. s. ve spojení s § 188 konk. ř., neboť není důvodu, proč
by nebylo lze onoho ustanovení obdobně použiti i v řízení konkursním.
V souzeném případě podle obsahu návrhu vznikly pohledávky navrho-
vatele proti firmě F. M., jejíž výhradnou majitelkou jest Božena H.,
z poskytnutého úvěru (§ 983 obč. zák.), a ostatní dlužníci prý k nim při-

stoupili jako spoludlužníci, takže jde o kumulativní převzetí dluhu (§§ 1405, 1406, 1407 obč. zák.), a hledíc k § 1407 obč. zák. má jejich závazek základ v tomtéž právním titulu jako závazek firmy F. M. a Boženy H. Není proto pochyby, že by společná žaloba na zaplacení oněch pohledávek proti všem dlužníkům byla přípustná, poněvadž i kdyby nešlo o tentýž skutkový a právní důvod (§ 11 čís. 1 c. ř. s.), jde přece o podstatně stejnorodý právní a skutkový důvod (§ 11 čís. 2 c. ř. s.). V konkursním řízení nejde ovšem o výrok, že žalovaní jsou povinni platiti, nýbrž i o zjištění, zpeněžení a rozvrh jmění úpadců mezi věřitele. Ale i s tohoto hlediska není v souzeném případě překážky. Neboť jmění úpadců jest z velké části společné a veškeré jmění úpadců jest zatíženo oddělným právem bank a vyčerpává, když ne plně, tak aspoň z převážné části celý majetek všech úpadců patřící do konkursní podstaty, takže zjištění a zpeněžení majetku lze výhodněji provésti společně a lze výhodněji zjistiti, mnoho-li z něho případně do všeobecné konkursní podstaty (§ 51, odst. 2 konk. ř.) přesto, že snad kromě převážného oddělného práva bank jest jmění jednotlivců různě zatíženo. To není také překážkou, aby každý z úpadců předložil samostatný seznam jmění (§ 100 konk. ř.) a by správce konkursní podstaty nemohl přezkoumati jednotlivé předložené bilance (§ 100 čís. 3 konk. ř.), i kdyby vznikly rozpory mezi jednotlivými úpadci, neboť společný správce konkursní podstaty, zasvěcený do právních poměrů všech úpadců, může si snáze opatřiti skutkový podklad pro rozuzlení těchto rozporů. Hospodárnost konkursního řízení proto přímo vyžaduje soustředění správy konkursní podstaty v jedné ruce. Vydání společné vyhlášky o prohlášení konkursu o všech úpadcích není na závadu tomu, aby se vedlo řízení o jednotlivých úpadcích zvlášť, když by stav věci toho vyžadoval, zejména naskytne-li se zvláštní příčina nebo důvod k rozdělení řízení podle § 188 c. ř. s. a § 188 konk. ř. Tím také není řečeno, že konkursní soud musí čekati s vyřízením návrhu na vyhlášení konkursu, až bude věc zralá k rozhodnutí stran všech úpadců, a že by nesměl vyříditi návrh stran jednotlivého úpadce samostatně.

Čís. 15657.

Ustanovení předpisů Elektrotechnického svazu čs., že vedení na budovách, střeších a železných konstrukcích mají býti zařízena tak, aby nahodilé dotknutí při normálním používání těchto staveb nebylo možné, jest vykládati jako všeobecnou bezpečnostní normu beze zřetele na výši upevnění elektrických drátů.

Práce na žlabu u střechy jest normálním použitím stavby.

Elektrárna ručí za opominutí shora uvedených opatření při elektrickém vedení.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, Rv I 1473/34.)

Manžel žalobkynin přiděluje okapový žlab na domě byl usmrcen tím způsobem, že se při práci dotkl neisolovaných drátů elektrického vedení žalované, jež byly připevněny nad domovními dveřmi ve výši

3 m 25 cm nad zemí a vedly šikmo přes ulici ke sloupu na druhé straně, na němž jsou upevněny ve výši 8 m. Tvrdíc, že vedení drátů odporovalo předpisům o tom vydaným, domáhá se na žalované elektrárně náhrady škody podle § 1327 obč. zák. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok důvodem po právu po-
lovinou.

Důvody:

Připevnění elektrického vedení ve výši 3 m 25 cm nad zemí, t. j. nad domovními dveřmi a přímo pod okapovým žlabem, neodpovídá předpisům, jichž bylo v tomto případě použito. Podle § 11125 předpisů Elektrotechnického svazu československého musí všechna vedení, která přepínají volně přístupné prostory, dále ta, jež vedou podél veřejné cesty, býti nejméně 5 m nad zemí, jde-li však o cesty, po nichž jezdí povozy, musí vzdálenost od země činiti nejméně 6 m. Volná vedení a odbočky nízkého napětí však na málo frekventovaných místech, jež nejsou přístupná povozům a veřejnosti a kde v žádném případě nehrozí nebezpečí ohně (na příklad v soukromých zahradách) mají býti nejméně 3 m nad zemí; na budovách, střeších a železných konstrukcích mají býti vedení tak zařízena, aby nahodilé dotknutí při normálním používání těchto staveb nebylo možné. Nižší soudy pokládaly umístění elektrického vedení ve výši 3 m 25 cm za dostatečné, poněvadž měly zato, že vchod do domu a soukromá zahrada před domem jsou místa málo frekventovaná a povozům nepřístupná. Avšak zahrada a její plot jsou ve skutečnosti před domem přerušeny, z čehož se podává, že před domovními dveřmi je volné místo na soukromém pozemku, jež tvoří spojení mezi ulicí a vchodem do domu. Nestačí, že toto místo není přístupné povozům a že je snad málo frekventované; musilo by býti vůbec veřejnosti nepřístupné, aby ospravedlňovalo umístění elektrického vedení výjimečně ve výši menší než 5 m. K tomu však přistupuje ještě, že není vyhověno ani dalšímu předpisu, že vedení na budovách, střeších a železných konstrukcích má býti zařízeno tak, aby i nahodilé dotknutí při normálním používání těchto staveb nebylo možné. Tento předpis nelze vztahovat pouze na případy, v nichž je umístění vedení ve výši 3 m přípustné, nýbrž jest vykládati jako všeobecnou bezpečnostní normu beze zřetele na výši upevnění elektrických drátů. Nerozhodný jest proto poukaz nižších stolic na to, že manžel žalobkynin mohl s delším žebříkem dosáhnouti i vyššího vedení. Nižší soudy rozuměti jen obvyklé používání ze normálním používáním stavby dlužno rozuměti jen obvyklé používání budov a nikoli úkoly zvláštní, jako jsou oprava žlabu a vůbec úkony, které se provádějí v nepravdělných mezidobích, k nimž je třeba zvláštních zařízení a pomůcek. Nesprávnost tohoto výkladu vyplývá již z toho, že citované ustanovení jedná také o umístění elektrického vedení na střeších, jichž se zpravidla bez zvláštních zařízení nepoužívá. Práce na žlabu u střechy nelze považovati za něco nenormálního, vždyť může — třeba nepravdělně — nastati potřeba jeho čištění nebo opravy, jako tomu bylo v projednávaném případě. Sporné vedení však nebylo tak zařízeno, aby i nahodilé jeho dotknutí nebylo možné. Nerozhodné pro

tento spor jest, zdali zařízení bylo úředně schváleno, neboť podle § 12003 předpisů Elektrotechnického svazu československého byla žalovaná strana povinna přizpůsobiti i stará zařízení novým předpisům, měla-li zařízení ta vady ohrožující zdraví neb život. Žalobkyně vyvozuje tedy svůj nárok na náhradu škody z bezprávného opominutí žalované strany. Opominutí kromě obligačního poměru, v němž ani žalobkyně, ani její manžel se žalovanou nebyli, jest bezprávným jen tehdy, je-li tu podle zákona povinnost k pozitivnímu jednání; stačí ovšem, ukládá-li tuto povinnost zákon všeobecný, vztahující se ke všem případům, na něž zákonodárce rozumně mohl pomýšletí. Tu pak zakazují §§ 335, 431 tr. z. jakékoli jednání neb opominutí, o němž jednajících již podle přirozených následků, jež každý snadno může poznati, nebo podle svého stavu, úřadu, svého povolání, své živnosti, svého zaměstnání nebo vůbec podle svých zvláštních poměrů může seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Tomuto zákonnému zákazu odpovídá zákonný závazek k pozitivnímu jednání, povinnost, by se každý rozumný člověk zachoval tak, by z jeho jednání nebo opominutí nevzešlo takovéto předvídatelné nebezpečí. Tato právní zásada však dochází výrazu i v § 1297 obč. zák., neboť nedopatření zmíněného rázu zavazuje k náhradě škody. Ale i za nahodilou škodu se ručí podle § 1311 obč. zák., poněvadž předpisy §§ 335, 431 tr. zák. jsou zákonem, kterým má býti zabráněno i nahodilému poškození (rozh. čís. 11509 Sb. n. s.). Žalovaná odpovídá proto žalobkyni za škodu vzniklou z uvedeného bezprávného opominutí. Nižší soudy však rozpoznaly správně, že také František K. sám má vinu na škodlivé události. Stačí po této stránce poukázati na to, že jako opatrný odborník nesměl se spoléhati na ujištění cizí osoby, nýbrž bylo jeho věcí, aby před provedením práce v blízkosti volného elektrického vedení dal elektrický proud vypojití. Ježto tak neučinil, jest v tom spatřovati jeho spoluzavinění. Poměr jeho viny k zavinění žalované strany je přibližně stejný, pročej poškozený hradí škodu se škůdcem rovným dílem (§ 1304 obč. zák.).

Čís. 15658.

Pracovní soud nemůže rozhodnouti o pohledávce k započtení namítané, nejde-li o pohledávku, o níž rozhodovati jest povolán výlučně pracovní soud podle zákona o pracovních soudech.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, Rv I 1816/36.)

Proti žalobě na náhradu odměny z pracovního poměru podané u pracovního soudu namítlo žalované družstvo započtením pohledávku za zboží dodané žalovaným žalobkyninú manželovi, kterýžto dluh žalobkyně proti žalovanému převzala. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud vyhověl částečně odvolání potud, že nepřisoudil určitou zažalovanou částku žalobkyni jen proto, že žalovanému družstvu přísluší vzájemná pohledávka k započtení namítaná ve výši zažalované částku převyšující.

Nejvyšší soud zrušil pro zmatečnost rozsudek odvolacího soudu, pokud se týkal pohledávky započtením namítané, a námitku započtení této pohledávky odmítl a pokud se týkal vymáhané pohledávky, obnovil rozsudek prvního soudu. V otázce, o níž jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Žalované družstvo opírá vzájemnou pohledávku, o níž jde, o písemné prohlášení z roku 1933 a o to, že přísluší družstvu proti žalobkyninú manželovi z rozsudku pravoplatná pohledávka za dodané zboží. I kdyby byl výklad správný, že žalobkyně dotčeným prohlášením převzala dluh vůči žalovanému družstvu, anebo se za jmenovaného dlužníka zaručila, neučinila tak jako zaměstnankyně družstva, toto prohlášení nemá nic společného se samým pracovním poměrem žalobkyně a na tom nic nemění ani okolnost, že závazek, k němuž se uvolila žalobkyně, byl upraven tak, že od jejího manžela se mají odečísti provise žalobkyni již vydělané a jí nezaplacené a že žalobkyně je ještě práva z případného zbytku dluhu. Jde tu jen o způsob účtovací, žalobkyně převzala závazek celého dluhu svého manžela, dotčená a uplatňovaná vzájemná pohledávka se tedy odvozuje z jiného skutkového a právního základu než z pracovního poměru žalobkynina se smlouvou služební jen vzdáleně, avšak nikoli právně souvisejícího. Pracovní soud nebyl tudíž příslušným jednati a rozhodovati o této vzájemné pohledávce k započtení namítané (§ 1 zák. čís. 131/31 Sb. z. a nař.), a pokud odvolací soud jednal a rozhodl, jde o zmatečnost podle § 28 čís. 3 zák. čís. 131/31 Sb. z. a nař. a § 477 čís. 3 c. ř. s., k níž bylo přihlídnouti z úřadu (§ 471 čís. 7, 477 (I), 478, 513 c. ř. s. a § 35 zák. čís. 131/31 Sb. z. a nař.). Bylo tudíž, pokud jde o dotčenou vzájemnou pohledávku k započtení namítanou, napadený rozsudek odvolacího soudu zrušiti a v důsledku toho v příčině částky 1.055 Kč 20 h obnoviti rozsudek prvního soudu, ježto o důvodnosti a výši této částky žalobou domáhané v odvolacím řízení již nebylo sporu a odvolání se jen týkalo vzájemné pohledávky, již první soud neměl za započitatelnou.

Čís. 15659.

Jde-li o zajištění pohledávek státního pokladu, o nichž přísluší rozhodovati správním úřadům, platí i v příčině povolení a provedení exekuce neb zajišťovacího řízení předpisy exekučního řádu.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1936, R I 1231/36.)

První soud povolil podle dopisu ředitelství pošt a telegrafů na základě čl. III zák. č. 78/96 ř. z., dvor. dekretu čís. 577/1786 Sb. z. s. a čís. 789/1806 Sb. z. s. a § 38 knihovního zákona Československému státu záznam práva zástavního na polovici nemovitosti dlužníka pro pohledávku Československého státu (poštovní správy) na náhradu škody, způsobené státu dlužníkem. Rekursní soud návrh na knihovní záznam zamítl. D ů v o d y: Z dopisu poštovního ředitelství vychází, že jde o pohledávku na náhradu škody, kterou poštovní správě způsobil stěžovatel jako poštovní pomocný zřízenec nesprávným výkonem

služby. Z toho je patrné, že nárok poštovní správy, pro který se žádá záznam zástavního práva na polovici nemovitosti stěžovatelky, jest nárokem soukromoprávním — náhradou škody ve smyslu § 1295 obč. zák. Nerozhoduje tedy o něm úřad správní, nýbrž řádný soud a nepatří tu dvorský dekret ze dne 24. října 1806 čís. 789 Sb. z. s., který se vztahuje pouze na pohledávky, jež se nehodí k soudnímu řízení, nýbrž o kterých náleží rozhodovati politickým úřadům.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Podle čl. XXVII uvoz. zák. k ex. ř. platí všude tam, kde bylo dle zákonů a nařízení platných před zavedením exekučního řádu, které exekučním řádem nebyly zrušeny, přípustné povoliti exekuci k zajištění, jak co do zajišťovacích jednání, jež dlužno vykonati, tak co do řízení předpisy exekučního řádu o exekučních úkonech k zajištění peněžitých pohledávek (§§ 370 a 377 ex. ř.) a o prozatímních opatřeních (§§ 378—402 ex. ř.). Podle toho, i když dle článku XIII čís. 5 uvoz. zák. k ex. ř. zůstaly netknuty předpisy knihovního zákona o zajištění práv a nároků dle § 38 písm. c) knih. zák. a také dle čl. III uvoz. zák. k ex. ř. v platnosti zůstaly mimo jiné i do té doby platící předpisy o zajištění pohledávek státního pokladu, o nichž rozhodovati přísluší správním úřadům (o takovou pohledávku podle žádosti v souzeném případě jde) —, platí i v příčině povolení a provedení exekuce neb zajišťovacího řízení předpisy exekučního řádu a tedy i o lhůtách k opravným prostředkům předpis § 402 ex. ř. a nikoli předpis § 127 knih. zák. Dle § 88, odst. 2 čís. 2 ex. ř. jest lhůta k podání rekursu proti nucenému zřízení práva zástavního vkladem čtrnáctidenní, nikoli jednoho měsíce (srov. rozh. čís. 2832 Sb. n. s.). Co platí pro vklad práva zástavního, platí též pro jeho záznam. Poněvadž usnesení povolující záznam práva zástavního bylo doručeno rekurentovi 15. srpna 1936 a šlo o věc feriální, bylo podati rekurs nejdéle do 29. srpna 1936 na poštu, a poněvadž se tak stalo až 14. září 1936, jest dovolací rekurs opožděn. Na právní povaze se nic nemění, že věc byla zapsána do deníku pozemkové knihy.

Čís. 15660.

Neplatnost smluvního ujednání směřujícího k obejití zákonného zákazu stanoveného v § 36, odst. 2 čís. 1 zák. o obch. pom. čís. 20/10 ř. z., i když konkurenční doložka vyhovuje formálně předpisu.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1936, R I 1392/36.)

Žalovaná firma zaslala žalobci dopisem ze dne 1. října 1927 osnovu pracovní smlouvy, která jím byla přijata dopisem ze dne 5. října 1927. Pracovní smlouva obsahuje doložku o nesoutěžení platící po dobu jednoho roku po ukončení pracovního poměru a ustanovení, že se smlouva sjednává na dobu čtyř let a že se prodlužuje vždy na další rok, jestliže žádná ze smluvních stran jí nevypoví v době 2½ roku před jejím uplynutím. V § 8 smlouvy se poskytuje zaměstnavatelce (žalované) oprávnění, byla-li smlouva kteroukoli stranou vypověděna, zaměstnance

zprostiti pro dobu posledních dvou let služebních povinností, t. j. jeho povinnosti k vykonávání prací podle smlouvy mu náležících a povinnosti dostaviti se do úřadovny a do továrních místností a dodržeti pracovní hodiny. Použije-li žalovaná tohoto práva, sníží se podle druhého odstavce § 8 smlouvy poslední plat žalobcův, který je pak povinen vykliditi smluvně mu náležející služební byt, nemá nárok na otop a osvětlování bytu a na roční remuneraci. Naproti tomu je žalobce ode dne tohoto zproštění oprávněn, šetře soutěžního zákazu, přijati jinaké zaměstnání, a učinil-li tak, má se do jeho snížených po dobu posledních dvou let pobíraných příjmů započísti částka ze žalobcovy výdělečné činnosti, pokud převyšuje třetinu těchto příjmů. V dopise ze dne 1. října 1927, jimž žalobci byla zaslána osnova této smlouvy, bylo upozorněno na rozdíly mezi dřívější smlouvou a osnovou novou a zdůrazněno, že těchto změn bylo třeba, aby doložka o nesoutěžení byla přizpůsobena zákonným předpisům v Československé republice platným, že však to nemá významu ve věci samé. Šlo v podstatě o to, že v původní osnově byla doložka o nesoutěžení stanovena na dobu tří let po ukončení pracovního poměru a za to smlouva omezena na dva roky s tím, že se prodlužuje o další rok, nebyla-li vypověděna žádnou ze smluvních stran šest měsíců před jejím vypršením. Smlouva ze dne 1. října 1927 byla dopisem žalované ze dne 15. března 1934 a odpovědí žalobce ze dne 3. dubna 1934 změněna jen potud, že je smlouva uzavřena na neurčitou dobu a může býti vypověděna každou stranou na dobu 2½ roku. Dopisem ze dne 4. června 1935 dala žalovaná žalobci výpověď s tím, že služební poměr se skončí dne 31. prosince 1937. Zároveň se žalovaná dovolala ustanovení § 8 smlouvy a zprostita žalobce pro poslední dva roky služby. Dopisem ze dne 28. června 1935 vzal žalobce na vědomí, že služební poměr podle smlouvy se skončí dne 31. prosince 1937. Žalobce byl zároveň upozorněn žalovanou na to, že ke dva a půlroční výpovědní lhůtě jest připojen další rok záповědi konkurence. Žalovaná však mu nenabídl a ve smyslu § 37 zák. o obch. pom. poslední mu přináležející odměnu a pozbyla proto, poněvadž také mu nebyl podle §§ 7, 8 smlouvy nabídnut celý plat a za třetí rok záповědi konkurence vůbec žádný, práva dovolávati se zákazu konkurence, který jest obsažen skrytě ve smlouvě, a jest proto žalobce pokládati za zproštěného doložky konkurenční dnem skončení dovolené, t. j. 1. ledna 1936. Žalobce se proto domáhá výroku, že jeho služební poměr se žalovanou není překážkou, aby přijal ode dne 1. ledna 1936 jiné služby, založil podnik a přímo nebo nepřímo se ho zúčastnil. Nižší soudy uznaly částečně podle žaloby, t. j. na bezúčinnost konkurenční doložky od 1. ledna 1938.

Nejvyšší soud uznal zcela podle žaloby, t. j. na bezúčinnost konkurenční doložky od 1. ledna 1936.

Důvody:

V době, kdy byla ujednána pracovní smlouva ze dne 1. října 1927 i dodatek ze dne 15. března 1934, byl ještě v platnosti zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 č. 20 ř. z., podle něhož byla sou-

těžní doložka neplatná (§ 36, odst. 2 čis. 1), převyšovala-li kromě ostatních podmínek dobu jednoho roku po zrušení pracovního poměru, a bylo lze vypovědět pracovní poměr na šest neděl ke konci kalendářního čtvrtletí (§ 20, odst. 1 cit. zákona). Pracovní smlouva, o kterouž jde, je na venek v souladě s těmito ustanoveními zákona, neboť platnost soutěžní doložky byla v ní podle doslovu smlouvy omezena na přípustnou dobu jednoho roku a výpovědní lhůta v § 20 zákona čis. 20/10 ř. z. je stanovena pouze minimální lhůtou, která může býti prodloužena shodnou vůlí stran. Třebas byl na venek učiněn projev vůle odpovídající zákonným předpisům, nelze tu pochybovati o tom, že sloužil jen k zastření jiného, zákonem nedovoleného výsledku, a to k prodloužení soutěžní doložky přes přípustnou dobu jednoho roku na tři léta po zrušení pracovního poměru šestiměsíční výpovědi. Tomu nasvědčuje jednak vznik smlouvy, jednak její obsah, najmě v hospodářském životě neobyčejná a s hospodářského hlediska neodůvodněná délka výpovědní lhůty a zvláštní úprava žalobcova poměru k žalované firmě v době výpovědní lhůty. Jeť účelem výpovědi zrušiti pracovní poměr, ujednaný bez určení času po případě prodloužený na určitý čas (§ 19, odst. 3 zák. č. 20/10 ř. z.), a pracovní poměr zaniká teprve uplynutím výpovědní lhůty, kdežto v době výpovědní jsou práva a závazky stran zásadně nedotčeny. Zejména náleží zaměstnanci ujednaný plat a jest povinen konati práce. V souzené věci bylo však smlouvou ustanoveno, že po uplynutí prvních šesti měsíců výpovědní lhůty může zaměstnavatelka žalobce zprostiti jeho povinnosti, takže poté již není povinen, avšak ani oprávněn konati služby a práce, k nimž byl zjednan, že však po dobu zbývající výpovědní lhůty (dvou let), může žalobce volně disponovati se svou pracovní silou, zvláště se zaměstnávat u jiných zaměstnavatelů, jsa v tomto údobí jen vázán omezením podle doložky o nesoutěžení, že se však hmotný výsledek takové výdělečné činnosti započítává značnou měrou do jeho platu, jenž po dobu výpovědní lhůty se snižuje o služební byt, otop a osvětlení i o roční remuneraci. Podle § 1151 obč. z. jest služební smlouva konsensuální smlouvou, kterou se někdo druhému zavazuje konati služby nějaký čas. Jde tu o poměr závaznosti vzniklý tím, že zaměstnanec dává zaměstnavateli k dispozici svou pracovní sílu, a hlavním znakem pracovního poměru je tedy osobní povinnost konati práci a osobní nárok tomu odpovídající. Úpravě žalobcova poměru k firmě v posledních dvou letech výpovědní lhůty podle smlouvy ze dne 1. října 1927 se však nedostává toho kriteria, neboť firma nemusela ho zaměstnávat, žalobce pozbyl nároku na práci a do jisté míry též firma nároku na jeho pracovní sílu, a bylo žalobci dovoleno pracovati podle libovůle, zvláště též pro jiné zaměstnavatele. To, co zůstalo, bylo tedy pouhou vnější formou bez vlastního obsahu pracovní smlouvy a poměr takto upravený byl stejný, jakoby žalobce již nebyl v pracovním poměru vůči firmě, ale přece byl odměňován, a to jen proto, že mu příslušelo odškodnění pro ujednanou doložku o nesoutěžení. Tento stav omezenosti co do žalobcovy činnosti ve výrobním a obchodním odvětví žalované firmy měl trvati celkem tři léta, tedy přes zákonem dovolenou dobu karenční jednoho roku. Ze to bylo pravým úmyslem žalované firmy, tomu nasvědčuje i její dopis ze dne 1. října 1927, že na-

vržené změny druhé osnovy smlouvy proti osnově první mají za účel »přizpůsobiti« ujednání o karenční době zákonným předpisům, že však na obsahu navržené smlouvy se v podstatě nic nemění, ježto, třebas bylo trvání smlouvy zvýšeno se 2 na 4 roky, výpovědní lhůta původně šestiměsíční byla stanovena na 2½ roku (was letzten Endes auf dasselbe herauskommt). Podle toho, co dosud doloženo, jest opodstatněn závěr, že zvolené formy smlouvy bylo se strany žalované použito jen k zakrytí obcházení předpisů o delším trvání soutěžního zákazu, t. j. trvání zákazu přes jeden rok (§ 36, odst. 2 č. 1 zák. čis. 20/10 ř. z.). Takové ujednání jest však neplatné podle § 879 obč. zák., neboť se přičí dobrým mravům, směřujíc k obcházení zákonného zákazu a k maření zákonem sledovaného sociálního účelu, jakým je ochrana výdělečné činnosti lidské, kterou má na mysli právě zákaz podle § 36, odst. 2 čis. 1 zákona o obchodních pomocnících. Z obsahu smlouvy ze dne 1. října 1927 je patrné, že tvoří celek, a nelze proto žádný článek této smlouvy oddělit od druhého. Zejména nelze ani doložku o nesoutěžení omeziti na přípustnou dobu jednoho roku po rozvázání služebního poměru normální (zákonitou) výpovědi, hledí-li se k tomu, že celé ujednání — jak o výpovědní lhůtě 2½ roku, tak o zvláštní úpravě služebního poměru za trvání této výpovědní doby a o soutěžní doložce sledovalo týž účel, t. j. obcházení zákonný předpis o trvání soutěžního zákazu. Kdyby byla karenční lhůta jednoho roku zachována v platnosti, neměl by žalobce podle doslovu smlouvy ze dne 1. října 1927 ani nárok na odškodnění za nesoutěžení, kterýžto nárok měl mu však podle vůle stran příslušeti, jak to vychází z první osnovy smlouvy a z dopisu ze dne 1. října 1927. Ježto žalovaná firma vypověděla pracovní poměr žalobcův dne 4. června 1935 do 31. prosince 1937, zprostitvši zároveň žalobce podle § 8 smlouvy pro poslední dva roky služby, mohl by se žalobce domáhati výroků, že již po ukončení služebního poměru zákonitou výpovědi (šestiměsíční ke konci kvartálu), t. j. od 1. října 1935 nebyl vázán doložkou o nesoutěžení, a tím spíše bylo jeho žalobní žádosti vyhověti, domáhá-li se tohoto výroku teprve ode dne 1. ledna 1936. Jest jen ještě podotknouti, že nemá významu, že žalobce dopisem ze dne 28. června 1935 vzal na vědomí, že se jeho služební poměr končí dne 31. prosince 1937, ježto uznání předpokládá platný závazek, a uznání zakázaného a proto od počátku nicotného závazku nemá právního účinku (Sb. n. s. čis. 5642, 10370).

Čís. 15661.

Nekalá soutěž.

Společenstvo obuvníků může býti žalováno podle zákona o nekalé soutěži pro projev učiněný v hospodářském styku za účelem soutěžním.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1936, Rv I 1815/36.)

Nížší soudy vyhověly žalobě, již se žalující firma domáhala proti žalovanému společenstvu obuvníků výroku, že žalované společenstvo jest povinno zdržeti se rozšiřování provolání, jehož obsah (v ža-

lobě blíže uvedený) jest v rozporu s dobrými mravy soutěže, odstraniti závadný stav odvoláním obsahu provolání a odstraniti veškerá provolání, pokud s nimi žalované společenstvo může ještě nakládati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

V dovolacím řízení není již sporu o tom, že se jednání, jež se klade žalované straně za vinu, přiči předpisům zákona proti nekalé soutěži. Žalovaná míní, že nemůže býti činěna odpovědnou za toto jednání pořadem práva proto, že je veřejnoprávní korporací, která podléhá dozoru správních úřadů, u nichž prý by postižení měli hledati cestu k nápravě. Žalované mohlo by býti dáno za pravdu, kdyby šlo skutečně o nějaký úkon nebo projev její jako veřejnoprávní korporace patřící do oboru působnosti, který jí zákon vymezil. Tu by ovšem soud nebyl povolán k tomu, aby oprávněnost takového zákroku přezkoumal. Než v souzeném případě nejde o takový zákrok žalované jako úřadu veřejného, nýbrž o projev, jež učinila v hospodářském styku za účelem soutěžním, za který odpovídá s hlediska předpisů proti nekalé soutěži jako každá jiná osoba právnická.

Čís. 15662.

Stranou ve smyslu § 1 zák. č. 112/72 ř. z. jest každá osoba, již soudcovský úředník způsobil nějakou škodu u výkonu svého úřadu přestoupením úřední povinnosti.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1936, Co I 1/36.)

K opodstatnění syndikátní žaloby podle zák. č. 112/72 ř. z. přednesl žalobce, že následkem bezprávného postupu žalovaného soudního výkonného orgánu byl prodán v exekuční dražbě stroj náležející žalobci, ač tento stroj nebyl vůbec zabaven. První soud žalobu zamítl příkloniv se k právnímu názoru žalovaných, že žalobce není k žalobě legitimován.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Není správný názor soudu první stolice, že žalobce není k syndikátní žalobě legitimován, poněvadž prý nebyl stranou v exekučním řízení. Slovo »strana« použité v § 1 zák. č. 112/72 ř. z. nelze vykládati tak úzce, že by se tím musila rozuměti osobnost, která byla v onom soudním řízení, z kterého se odvozuje syndikátní nárok, »stranou v technickém slova smyslu«. Ač motivy k tomuto paragrafu o významu slova »strana« nepodávají žádných vysvětlivek, plyne přece z účelu a celé stavby zákona, že zákonodárce zamýšlel poskytnouti ochrany všem osobám, které byly poškozeny úředníky soudcovskými při výkonu jejich úřadu. Takové osoby požívají ochrany syndikátního zákona bez

ohledu na to, zda úřední činnost, při níž byly poškozeny, byla vykonávána v jejich zájmu a z jejich iniciativy či proti nim, anebo zda soudcovský výkon byl proveden k uskutečnění práv jiných právních subjektů. Nebylo by spravedlivé a nelze ani nahlédnouti, proč by měly býti z oboru působnosti syndikátního zákona vyloučeny osoby, které proti své vůli a bez svého přičinění byly do soudního řízení zataženy, jím postiženy a ve svých právech zkráceny. V souzeném případě tvrdí žalobce, že následkem bezprávného postupu žalovaného soudního výkonného orgánu byl prodán v exekuční dražbě stroj náležející žalobci, ač tento stroj nebyl vůbec zabaven. Podle těchto žalobních údajů mohla mu býti soudním orgánem přestoupením povinnosti při výkonu úřadu způsobena škoda, a proto mu nelze odepřiti aktivní oprávnění k podání žaloby. Jelikož soud nalézací vycházejí z mylného názoru, že žalobce není oprávněn podati syndikátní žalobu, nezabýval se věcí samou, musil býti napadený rozsudek zrušen.

Čís. 15663.

Třetí osoba má nárok na náhradu škody vzniklé jí porušením smlouvy sjednané mezi jinými (§ 881 obč. zák.) jen tehdy, nabyli-li z takové smlouvy přímého nároku na plnění a byla-li smlouva porušena právě v této části.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1936, Rv I 6/36.)

Proti žalobě ze zápůjčky namítl žalovaný započtením pohledávky z náhrady škody tvrdě, že zemřelý manžel žalobkynin, který měl zastupitelství pro prodej margarínu a mouky a prodával na vlastní účet, byl povinen počítati pekařům velkoobchodní ceny, ale překročil za obchodního spojení se žalovaným tyto ceny tak, že škoda žalovanému tím vzniklá činí nejméně 10.000 Kč až 12.000 Kč. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání upraviv výrok rozsudku odvolacího soudu tak, že započtením namítaná pohledávka není po právu.

Z důvodů:

Žalovaný neopírá svůj nárok na náhradu škody o porušení povinnosti založené smlouvou mezi manželem žalobkyně a žalovaným, nýbrž o porušení povinnosti uložené manželce žalobkyninu firmou, jejíž zastupitelství měl manžel žalobkyně. Vyvozuje tudíž žalovaný svůj náhradní nárok z toho, že mu vznikla škoda porušením smlouvy sjednané mezi jinými stranami (§ 881 obč. zák.). Takový nárok by však žalovaný měl pouze, kdyby byl ze smlouvy mezi jinými uzavřené nabyt přímého nároku na plnění a kdyby byla smlouva porušena právě v této části. Z tvrzení, že manžel žalobkyně jako zástupce továrny na margarín byl povinen počítati pekařům velkoobchodní ceny, nevyplývá ještě, jaká byla povaha a účel této tvrzené úmluvy, obzvlášť že bylo vůli stran ujednavších tuto úmluvu, aby třetí osoby, totiž pekaři dostali umluvené plnění, t. j. aby nabyli přímého nároku na poskytnutí slevy počítáním velkoobchodních cen.

Čís. 15664.

K výkladu § 17 lit. f) vlád. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n.

Rozhoduje vznik pohledávky proti dlužníkovi zemědělcí, na němž je pohledávka vymáhána.

Jde o pohledávku vzniklou proti nabyvateli po 9. květnu 1933, převzal-li nabyvatel nemovitosti pohledávku zajištěnou na nemovitosti a vzniklou proti dřívějšímu vlastníkovi nemovitosti před 9. květnem 1933 kupní smlouvou sjednanou teprve po 9. květnu 1933.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1936, R II 389/36.)

Povinný podal návrh na odklad exekuce nucenou dražbou na dobu po 30. září 1936 tvrdě, že jest zemědělcem ve smyslu vládního nařízení ze dne 21. prosince 1935 čís. 250 Sb. z. a n. a že jde o pohledávku, na niž se vztahuje při splácení úleva ve smyslu § 13 citovaného vládního nařízení. Prvý soud návrhu nevyhověl. Rekursní soud uznal podle návrhu. Důvody: Prvý soud zamítl návrh proto, že pohledávka vznikla proti povinnému kupní smlouvou ze dne 13. února 1934, tedy po 9. květnu 1933. Pohledávka ta byla však již knihovně zajištěna dne 28. listopadu 1931. Tuto dobu jest považovati za vznik pohledávky podle § 17 lit. f) vlád. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n., nikoliv dobu, kdy povinný nabyl nemovitosti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

V § 17 lit. f) vlád. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n. se stanoví: »Úlevy podle předcházejících ustanovení nepřísluší dlužníku (rozuměj dlužníku zemědělcí), jde-li o pohledávky, které proti dlužníku (zemědělcí) vznikly po 9. květnu 1933.« Jest ovšem nesporné, že původní knihovní pohledávka 50.000 Kč vymáhajícího věřitele proti vlastníci reality Marii D. vznikla již dnem sepsání notářského spisu dne 17. listopadu 1931 a že byla knihovně zajištěna dne 28. listopadu 1931. Na tom však nezáleží a je nerozhodné, kdy původní pohledávka proti Marii D. vznikla a byla skutečně zajištěna, nýbrž podle § 17 lit. f) cit. vlád. nařízení rozhoduje vznik pohledávky proti dlužníku zemědělcí, na němž jest vymáhána, tedy v projednávaném případě proti dlužníku Jindřichu D. jakožto zemědělcí. Proti němu vznikla však zbytková pohledávka 20.000 Kč teprve dnem 13. února 1934, kdy tento dlužník na základě kupní smlouvy ze dne 13. února 1934 převzal z původně zajištěného knihovního dluhu Marie D. 50.000 Kč zbytek tohoto dluhu částkou 20.000 Kč k zaplacení a zúrokování. Z ustanovení § 17 lit. f) cit. vlád. nař. vyplývá, že pohledávky tam vypočtené jsou charakterisovány buď dobou vzniku (písm. f), nebo svou právní povahou (písm. e) a g), nebo v ostatních případech svým právním důvodem, a protože v projednávaném případě nerozhoduje žádný jiný moment než ten, kdy pohledávka proti dlužníku Jindřichu D., jakožto zemědělcí vznikla, což se stalo dnem 13. února 1934, tedy až po 9. květnu 1933, bylo dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 15665.

I za účinnosti zákona čís. 93/31 Sb. z. a n. (malého přidělového zákona) jest třeba svolení Státního pozemkového úřadu k převodu rolnického nedílu s rodičů na potomky (§ 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 9. prosince 1936, R II 409/36.)

Nižší soudy vložily na základě kupní smlouvy právo vlastnické k rolnickému nedílu na kupitele, syna to prodatelů, bez svolení Státního pozemkového úřadu, rekursní soud z těchto důvodů: Svolení podle § 2, odst. 1 zák. čís. 93/31 Sb. z. a n. ke zcizení rolnického nedílu je zapotřebí jen tehdy, nejde-li o zcizení s rodičů na potomky (§ 2, odst. 4 cit. zák.). O to však v souzeném případě jde.

Nejvyšší soud knihovní žádosti za vklad práva vlastnického pro kupitele nevyhověl.

Důvody:

Rekursní soud uvedl, že v projednávaném případě jest kupitelem syn prodatelů a že svolení Státního pozemkového úřadu ve smyslu § 2, odst. 1 zák. čís. 93/31 Sb. z. a n. ke zcizení takové půdy, o jakou prý v tomto případě jde, není podle § 2, odst. 4 cit. zák. zapotřebí, jde-li o zcizení s rodičů na potomky. Avšak § 2 malého přidělového zákona čís. 93/31 vztahuje se na půdu, která nebyla přidělena jako rolnický nedíl, kdežto v projednávaném případě jde podle knihovního lustra o pozemeky, které jsou v pozemkové knize vyznačeny jako rolnický nedíl a nelze proto na ně použití ustanovení § 2 zák. čís. 93/31, nýbrž ustanovení §§ 30 a násl. přidělového zákona čís. 81/20, zejména § 37, podle něhož rolnický nedíl může býti zcizen jen se svolením pozemkového úřadu. Poněvadž tohoto svolení v projednávaném případě nebylo, přiči se vyhovění knihovní žádosti jasněmu a nepochybnému znění § 37 zák. čís. 81/20 Sb. z. a n., jehož mělo býti na tento případ užito.

Čís. 15666.

Přípustnost rekursu do usnesení odvolacího soudu, jenž odmítl žalobu zrušiv pro zmatečnost řízení i rozsudek procesního soudu.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1936, R II 421/36.)

První soud omeziv jednání na otázku nepřípustnosti pořadu práva, případně na otázku věci rozsouzené, zamítl rozsudkem žalobu, poněvadž je zbytečná. Odvolací soud nevyhověl usnesením odvolání, správně prý stížnosti žalobců, zrušil však z úřední moci rozsudek prvního soudu i předchozí řízení jako zmatečné a žalobu odmítl, protože prý jde o nepřípustnost pořadu práva. Rekurs do tohoto usne-

sení žalobci podaný rovněž odmítl. **Důvody:** Odmítnutí žaloby pro tak zvanou privilegovanou námitku stalo se omylem ve formě rozsudku, a proto právem odvolací soud rozhodl o odvolání žalující proti tomuto rozsudku usnesením, odmítnuv rovněž žalobu. Vzhledem k tomu jde podle jejich procesního charakteru o dvě souhlasná usnesení, proti nimž není podle § 528 c. ř. s. dalšího opravného prostředku.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu, by o rekursu žalobců naložil podle zákona.

Důvody:

Rozhodnutí soudu druhé stolice, jímž z úřední moci bylo zrušeno řízení i rozsudek prvního soudu pro zmatečnost a žaloba odmítnuta, není potvrzením usnesení soudce prvního, nýbrž jde o dvě různá rozhodnutí nižších soudů. Ježto rozsudek prvního soudu i předchozí řízení byly odvolacím soudem jako zmatečně zrušeny a žaloba odmítnuta, jest ono usnesení odvolacího soudu jediným té doby v tomto sporu v platnosti zůstavším soudním úkonem, proti němuž jest zajisté rekurs na nejvyšší soud přípustný, a neměl být proto rekurs žalobců do toho rozhodnutí odmítnut, ježto prý jde o dvě stejně znějící rozhodnutí, která podle jejich procesního charakteru jest považovati za usnesení podle § 528, odst. 1 c. ř. s.

Čís. 15667.

Není nezákonností, zřídil-li pozůstalostní soud společného správce pozůstalosti, jestliže přihlášení dědici, jimž byla správa pozůstalosti svěřena, nemohli se dohodnouti o způsobu správy.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, R I 1178/36.)

Poněvadž se přihlášení dědici nemohli dohodnouti o způsobu správy pozůstalosti, ustanovil jim pozůstalostní soud společného správce pozůstalosti, zprostil k žádosti částí dědiců dosavadní společné správce pozůstalosti Josefa a Julii S-ovy a nevyhověl žádosti většiny dědiců, by jako jediný společný správce byl nadále ponechán v této funkci Josef S. Rekursní soud potvrdil toto usnesení prvního soudu s dodatkem, že ustanovil nového společného správce pozůstalosti jen na dobu, dokud se dědici opět nedohodnou o správě pozůstalosti. **Důvody:** Soud pozůstalostní nezbavil dědice Josefa S-u správy pozůstalosti s pozůstalou manželkou Julií S-ovou pro jejich nezpůsobilost, nýbrž proto, že mezi nimi jsou rozpory, neboť dovolávají se stále pomoci soudu. Takový stav nemůže prospívat správě pozůstalostního obchodního podniku. Pozůstalostní soud má dbáti, aby správa pozůstalosti netrpěla tím, že se dědicové nemohou ve správě dohodnouti, a má v takovém případě rozhodnouti tak, jak to vyžadují zájmy pozůstalosti a v důsledku toho — jak soud pozůstalostní učinil — podle obdoby § 836 ob. zák. obč. —

i ustanoviti správce pozůstalosti, ovšem jen na dobu, dokud se dědicové o její správě zase nedohodnou (Sb. n. s. čís. 10209).
Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs se opírá o rekursní důvod nezákonnosti. Ve smyslu § 46 (2) zákona čís. 100/31 v doslovu čl. V čís. 1 zák. čís. 251/34 Sb. z. a n. jest však nezákonné jen takové opatření nebo usnesení, které se přiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ užito. Než právní názor rekursním soudem vyslovený neodporuje zjevně zákonu nebo jeho smyslu (srov. rozhodnutí čís. 10209 Sb. n. s.).

Čís. 15668.

Vodní družstva jsou postavena na roven orgánům ve smyslu 2. odstavce § 90 vládní nař. čís. 8/28 Sb. z. a n.

Vykonatelné platební výměry a výkazy nedoplatků vodních družstev se vykonávají jen politickou exekucí, pokud to nařizuje zvláštní předpis.

Na věci nic nemění, že výkaz nedoplatků byl opatřen okresním úřadem doložkou vykonatelnosti.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, R I 1386/36.)

Prvý soud povolil Vodnímu družstvu pro P. k vydobytí dlužných příspěvků odvodňovacích na základě výkazu nedoplatků potvrzeného, pokud jde o vykonatelnost, okresním úřadem exekucí nuceným zřízením zástavního práva. Rekursní soud návrh zamítl máje za to, že k vydobytí vymáhaných nedoplatků na základě exekučního titulu, o který se exekuční návrh opírá, není přípustná soudní, nýbrž politická (správní) exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle čl. XII zákona čís. 125/27 Sb. z. a n. provádějí se vykonatelná rozhodnutí, opatření a nálezy politických úřadů politickou nebo soudní exekucí. Vládní nařízení čís. 8/28 Sb. z. a n. rozeznává v § 90 jednak vykonatelná rozhodnutí úřadů v § 1 jmenovaných (odstavec 1 § 90 cit. nařízení), jednak vykonatelná rozhodnutí, opatření, nálezy, usnesení, platební výměry a výkazy nedoplatků jiných úřadů a orgánů, pro které se poskytuje zvláštními předpisy výkon politickou exekucí (odst. 2 § 90 dotč. vl. nař.). Podle § 93 nařízení čís. 8/28 Sb. z. a n. jsou toliko exekuční tituly uvedené v § 90 odst. 1 cit. nařízení exekučními tituly ve smyslu exekučního řádu, a to i když pro ně soudní exekuce není výslovně připuštěna zvláštním ustanovením, a touto normou byl tedy rozšířen

předpis § 1 čis. 12 ex. ř. na veškerá vykonatelná rozhodnutí správních úřadů uvedených v § 1 vládního nařízení (Sb. n. s. 9846), a pokud jde o rozhodnutí správních úřadů, nezáleží již na tom, že výkon nálezu správního úřadu byl, pokud jde o tento případ, přikázán dříve zákonem exekuci politické (Sb. n. s. 9359). Tomu však tak není při druhé skupině titulů uvedených v § 90, odst. 2 cit. vládního nařízení, neboť tu je stanoveno, že se vykonávají politickou exekucí. Vodní družstvo jest reálním společenstvem a právnickou osobností stejně jako hospodářská družstva jiná, jenže vodní družstva, vykonávající z části i úlohy veřejné péče, byla vodními zákony vybavena různými veřejnoprávními výhodami, mezi nimiž též právem použití donucovacích prostředků moci státní k dobytí dlužných příspěvků. Vodní družstva nestala se však touto výhodou správními úřady, nýbrž byla z toho důvodu, že díla jimi zřízená slouží především k prospěchu vlastníka nebo uživatele půdy, avšak zároveň i k prospěchu obecnému, na roveň postavena »orgánům«, o nichž se zmiňuje druhý odstavec § 90 vládního nařízení čis. 8/28 Sb. z. a n., a vykonatelné platební výměry i výkazy nedoplatků vodních družstev se vykonávají tudíž jen politickou exekucí, pokud to nařizuje zvláštní předpis. Takovým předpisem je v této věci § 69 českého vodního zákona zemského, podle něhož se zadrželé a nedoplatené příspěvky družstevní vybírají k žádosti společenstva donucovacími prostředky politickými. Na tom nic nemění okolnost, že v projednávané věci byl předložen výkaz nedoplatků opatřený okresním úřadem doložkou vykonatelnosti, ježto politický úřad nemůže exekuci, jemu podle platných předpisů k provedení přikázanou, přesunouti na soud a může se jen domáhati soudní exekuce, šlo-li o jeho vlastní vykonatelné rozhodnutí. Ani ustanovení § 1 čis. 13 ex. ř. nelze tu užítí, ježto tam jde jen o platební příkazy a výkazy nedoplatků o přímých daních a poplatcích, jakož i o přírůžkách zemských, okresních a obecních, jimiž však nejsou příspěvky členů vodních družstev.

Čís. 15669.

Zaměstnanec, jenž přislíbil zaměstnavateli určitý výsledek své činnosti (že prodá určitý počet výrobků), neodpovídá zaměstnavateli za škodu, nedosáhl-li slíbeného výsledku jen proto, že zboží nemělo vlastností zaměstnavatelem mu přikládaných. Není třeba, by zboží bylo naprosto neprodejné, stačí, že nebylo prodejné za daných podmínek.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, Rv I 1309/34.)

Žalobce se úmluvou ze dne 1. září 1927 zavázal rozprodati pro žalovaného v době od 1. září 1927 do 30. září 1928 10.000 přístrojů značky »Disko« velkého typu za podmínek ve smlouvě blíže uvedených, dosáhl však pouze obratu 4090 kusů. Proti jeho žalobě na zaplacení provise namítl žalovaný započtením pohledávku ve výši kupní ceny za dosud neodbraných 5910 aparátů po srážce provise a pro případ, že by tento

nárok nebyl uznán, náhradu ušlého zisku za to, že nebyl onen počet aparátů prodán. Nižší soudy vyhověly žalobě neuznavše započtením namítanou pohledávku důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Jak sám žalovaný tvrdí, zavázal se žalobce k rozprodeji, nikoli však ke koupi aparátů. Neběží tedy o smlouvu kupní, žalobce není kupujícím a není povinen zaplatiti kupní cenu. Může proto jíti toliko o náhradu škody, což jest druhým důvodem pro kompensaci se strany žalovaného, který z toho důvodu namítá ušlý zisk čítaje při jednom přístroji 25 Kč. Prvý soud vycházející z nesporného přednesu stran, že se žalobce zavázal prodati 10.000 přístrojů, a dospěv ke skutkovému zjištění, že přístroje »Disko« nesrovnávaly se s letáky žalovaného a že nebyly neprodejné z její viny, uznal, že ujednání o přístrojích, pokud nebyly odebrány, stalo se pro nemožnost plnění neplatným ve smyslu § 878 obč. zák. Tento názor jest správný, neboť když aparáty neměly kvality v reklamních letáčích tvrzené a byly tudíž neprodejné, nemohl žalobce splniti převzatou povinnost. K tomu ještě přistupuje ustanovení § 1168 obč. zák., dle kterého, i když dílo nebylo provedeno, náleží podnikateli plat, když byl ochoten plniti a zabránily-li mu v tom okolnosti, jež se sběhly na straně objednatelově. Smlouva mezi stranami je smlouvou sui generis, která má ráz smlouvy o dílo a přicházejí tu v úvahu předpisy o smlouvě o dílo. Ze smlouvy plyne nejen závazek žalobcův rozprodati zboží, ale také povinnost žalovaného dodat zboží dobré, schopné prodeje, neboť to jest přirozeným předpokladem smluvní činnosti žalobcovy. Když však žalobci zabránily v této činnosti okolnosti sběhlé na straně žalovaného, není jeho nárok na náhradu škody odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného.

Důvody:

Žalobce přislíbil žalovanému určitý výsledek své činnosti, kterou měl jako generální zástupce vyvinouti. Námitka dovolatelova, že žalobcovy závazky jest posouditi podle zásad vyslovených v čl. 361 a násl. obč. zák. pro komisionářství, není opodstatněna, neboť žalobce nebyl komisionářem, nýbrž obchodním zmocněncem žalovaného. Avšak ani s hlediska těchto zásad nebylo by žalobci zabráněno vyvrátiti tvrzený nárok žalovaného na náhradu škody pro nesplnění převzatého závazku obranou, že vynaložil péči řádného kupce a že nedosažení přislíbeného výsledku mělo svou příčinu v okolnostech, za které neodpovídá žalobce, nýbrž žalovaný sám. Takovou okolnost spatřovaly nižší soudy v neprodejnosti přístrojů »Disko«, poněvadž neměly vlastností jim přikládaných. Nutno zdůrazniti, že tu ovšem nemusí jíti o naprostou neprodejnost, nýbrž stačí, že přístroje za daných podmínek nebyly prodejné. Zákazníci vědecky neškolení nemohli reklamním letáčkům žalovaného jinak rozuměti než tak, že podstatný účinek přístrojů »Disko« spočíval v tom, že usmrtí mouchy a hmyz; i když se na jiném místě mluvilo pouze o značném zmenšení útrap, jež působí hmyz a mouchy, nebyl tím zřetelně na-

značen jiný účinek přístrojů, poněvadž i k zmenšení útrap působených hmyzem náleží jeho zničení a odhánění. Ze však tyto účinky nenastaly, mohli i svědci odborně nevzdělaní seznati, a že přístroje nebyly způsobilé usmrtiti hmyz a mouchy, bylo žalovaným doznáno. Ježto však tu jde o okolnost, mající svůj důvod v nedostatku přislíbených vlastností přístrojů »Disko« žalovaným vyráběných, za něž žalobce neodpovídá, dospěly nižší soudy právem k závěru, že žalobci ve splnění jeho smluvního závazku bez jeho zavinění bránila zmíněná překážka (§ 1298 obč. zák.), takže vzájemná pohledávka žalovaným namítaná není po právu.

Čís. 15670.

Nesprávný zápis v obchodním rejstříku nepůsobí proti tomu, kdo zná tuto nesprávnost.

Byl-li někdo ve skutečnosti veřejným společníkem veřejné obchodní společnosti a jednal-li v této vlastnosti za společnost, ručí vůči osobě, která věděla o skutečném stavu, podle ustanovení čl. 112 obch. zák.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, Rv I 1548/34.)

Žalobce přednesl, že byl do května 1927 zaměstnán u firmy N. & Co. jako úředník a že měl v této vlastnosti provésti exploitaci lesního objektu, který firma N. & Co. koupila od B-a a Sch-a. Během exploitace vyšlo najevo, že hranice nebyly správně označeny (vyznačeny) a že dělníky žalobcem najatými byly skáceny stromy, které vyrostly na cizí půdě. Následkem toho podali rolníci L. a společníci žaloby pro rušenou držbu a na náhradu škody jak proti žalobci, tak i proti firmě N. & Co., která, byvši žalobcem pojmenována jako autor, vstoupila do sporu. Ve sporu tom žalobce namítl, že nemůže být žalován, poněvadž jako zaměstnanec firmy provedl jejím jménem a z jejího příkazu kácení lesa. V těchto sporech žalobce i firma podlehlí a mají rukou společnou a nerozdílnou zaplatiti způsobenou škodu. Usnesením okresního soudu v S. byla také proti žalobci k vydobytí přisouzené pohledávky vedena exekuce a byly mu zabaveny jeho pensijní požitky. Žalobce vyzýval žalovaného jako svého služebního příkazovatele a skutečného společníka firmy N. & Co., byl v obchodním rejstříku nebyl zapsán jako veřejný společník, by mu škodu, jež mu tím vznikla, nahradil, ale marně. Domáhá se proto její náhrady žalobou. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaný byl ve skutečnosti společníkem firmy N. & Co., třebaž jako společníci protokolováni byli Emil N. a syn žalovaného Bedřich P. Žalovaný byl hlavní osobou, nechtěl sice být protokolován jako společník, sám vyřizoval všechny práce pro firmu, všude jednal místo svého syna, který ani po protokolování se o firmu nestaral, při poradách osob zúčastněných na ztrátách firmy zúčastnil se vždy jen žalovaný, prohlašuje, že jeho syn jest jen figurkou (Strohmann) a nikdy se žalovaný neodvolával na to, že jedná jen v plné

moci svého syna. Žalovaný podepsal dopis, jímž žalobce byl přijat do služeb firmy N. & Co., tehdy ještě neprotokolované. Žalovaný také ve sporech proti firmě vedených vystupoval jako majitel firmy a v této vlastnosti byl uveden v protokole v době, kdy firma již byla protokolována, a jako společníci byli zapsáni Emil N. a Bedřich P. Ze všeho toho jasně vyplývá, že žalovaný byl zakladatel firmy, že ji ve skutečnosti vedl za Bedřicha P-e a že zápis Bedřicha P-e v rejstříku firemním jako společníka vlastně jen zastíral pravý stav věci. Firma N. & Co byla sice protokolována až 8. října 1925, avšak již v červenci 1925 koupila les od B-a a Sch-a, započala tedy již tou dobou své obchodování (čl. 110 obch. zák.). Dopisem z 27. července 1925 přijala žalobce do svých služeb počínajíc 1. srpna 1925 s tím, že bude ho použito na Slovensku, kamž on také žalovaným skutečně byl poslán za účelem kácení lesa tam koupeného a kdež žalobce také byl skutečně činný za firmu N. & Co. k příkazu žalovaného. Byla-li při kácení lesa způsobena třetím osobám škoda a rušena jich držba tím, že poraženy byly i stromy, které nepatřily B-ovi a Sch-ovi a tedy také nepřešly do vlastnictví firmy N. & Co., jest za škodu tu odpovědná firma N. & C. a také žalovaný jednak jako skutečný, třebaž neprotokolovaný společník její, jednak že on dal žalobci příkaz ke kácení, a žalobce mohl by býti za škodu tu odpověden neb spoluodpověden, jen kdyby ho stíhalo zavinění. Že by však žalobce byl zavinil, že poraženy byly i stromy nekoupené patřící třetím osobám, netvrdí sám žalovaný a nebylo-li to tvrzeno, nemůže se soud prvý odvolávati na to, že by zavinění žalobcovu vycházelo z vlastního jeho tvrzení. Avšak nehledě k tomu, ani z tvrzení žalobce nelze dovozovati jeho zavinění. Žalobce praví, že žalovaný dal jemu poukaz, aby označil hranice, v nichž dříví má být káceno a v těchto hranicích podle smlouvy vykáceli všechno dříví jehličnaté, mající ve výši prsou průměr přes 10 cm, a že upozornil zejména, že je tam také bukové dříví, které nebylo koupeno. Z toho vyplývá, že důraz byl kladen na sílu dříví a na vyloučené dříví bukové, že však v koupené části lesa jsou stromy v koupě nezahrnuté patřící třetím osobám, nebylo žalobci sděleno, žalovaný sám to nevěděl a jen řekl, že se má porazit všechno dříví, jen listnaté dříví se má nechat stát, ježto nebylo koupeno. Bylo přece především povinností žalovaného zjistiti, co koupil, kudy jde hranice koupeného dříví a které dříví B-ovi a Sch-ovi patřilo. Žalobci výtky z toho důvodu činiti nelze, když jemu smlouvy známy nebyly a známkování lesa provedl zřízenec firmy N. & Co. a žalobce při tom nebyl. Jednal-li žalobce v mezích příkazů, má nárok na náhradu škody jemu tím způsobené (§ 1014 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný spatřuje právní mylnost v tom, že ho odvolací soud uznal odpovědným za škodu žalobci vzešlou, ačkoli rušební čin, zavinivší příčinu ke sporu pro rušení držby, byl žalobcem vykonán teprve

v době, když firma N. a spol. byla již protokolována, takže prý se žalobce nemůže odvolat na to, že žalovaného pokládal za veřejného společníka firmy. Ale dovolatel přezírá, že nesprávný zápis v obchodním rejstříku stran veřejné obchodní společnosti nepůsobí proti tomu, kdo zná tuto nesprávnost. Odvolací soud zjistil, že žalovaný nejen před zápisem firmy N. a spol. do obchodního rejstříku za tuto firmu spolupodepsal dopis ze dne 27. července 1925, jímž žalobce byl přijat do jejich služeb, že žalovaný poslal žalobce též za firmu na Slovensko za účelem kácení lesa tam koupeného a že přikázal jemu a Štěpánu S., aby označili hranice, v nichž podle smlouvy měli vykáceti všechno dříví jehličnaté bližší označené, nýbrž také, že žalovaný vůbec vystupoval jako majitel firmy N. a spol., že byl hlavní osobou, jenž nechtěl být zapsán do rejstříku, ve skutečnosti však byl zakladatelem a společníkem této firmy, takže uvedení jeho syna Bedřicha P. zastíralo jen pravý stav věci. Nejde proto podle zjištění odvolacího soudu v projednávaném případě o to, zdali žalobce pokládal nebo mohl pokládati žalovaného za veřejného společníka své zaměstnavatelky, nýbrž že jím žalovaný skutečně byl, což žalobce ze všech okolností právem usoudil, třebaže žalovaný bezprávně nebyl ohlášen k zápisu do obchodního rejstříku. Byl-li však žalovaný ve skutečnosti veřejným společníkem firmy N. a spol. a jednal-li též jako takový za firmu, což žalobce věděl, řídí se i jeho ručení ustanovením čl. 112 obch. zák.

Čís. 15671.

Vliv hospodářské krise na zákonnou výživovací povinnost manželovu.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, Rv I 2457/36.)

Žalobkyně se domáhá na svém žalovaném manželovi — truhláři — placení výživného 150 Kč měsíčně. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud částkou 60 Kč měsíčně. Důvody: Příjem žalovaného byl v roce 1935 průměrně asi 490 Kč měsíčně, při čemž zcela nahodilý výdělek za truhlářské práce vykonané pro známé žalovaného nelze brát v úvahu, a to tím méně, když ony práce spadají do doby dřívější. Naproti tomu však nutno přihlídnouti k tomu, že žalovaný má zákonnou alimentární povinnost ještě také ke svým dvěma nezletilým dětem a že podle dosavadního stavu má na každé z nich platit týdně po 25 Kč, což činí celkem měsíčně více než 200 Kč, Těmto majetkovým poměrům žalovaného odpovídá podle názoru odvolacího soudu toliko částka 50 Kč měsíčně jako přiměřené výživné pro žalobkyni a nikoli 100 Kč, jak určil první soud.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Soud právem posoudil výši výživného podle příjmu, jenž měl žalovaný v roce 1935 a přihlédl právem i k občasnému vysazení žalovaného z práce. I právní posouzení v tom směru, že nahodilý výdělek žalovaného

za truhlářské práce konané pro známé nepadá na váhu pro posouzení příjmu žalovaného, jest správné. Hospodářská krise zavinila takovou nezaměstnanost, že nelze za majetek, podle něhož má manžel obstarat své manželce výživu, označiti veškeré abstraktní výdělkové možnosti a schopnosti bez zřetele na to, zda jsou skutečně dosažitelné a lze jich skutečně využít. Proto nelze výši výživného posouditi podle výdělku, který žalovaný skutečně nemá a kterého by mohl dosáhnouti jen za jiných hospodářských a výdělečných poměrů. Vychází-li se ze skutkových zjištění nižších soudů, odpovídá odvolacím soudem žalovanému uložené výživné jeho nynější majetkové mohoucnosti.

Čís. 15672.

Byla-li exekuce vnučenou správou zahájena k vymáhání pohledávky zajištěné knihovně před dojednáním nájemní smlouvy a před zaplacením nájemného předem, jest dohoda o zaplacení nájemného, pokud jde o lhůtu splatné v době vnučené správy, pro vnučeného správce bez účinku.

Vnučený správce může se domáhati pro nezaplacení nájemného zrušení nájemní smlouvy a vyklizení najatého předmětu, aniž by potřeboval schválení exekučního soudu.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, Rv I 2538/36.)

Pro žalovanou bylo zapsáno na domě vlastnický patřícím povinnému nájemní právo na dobu 15 let a bylo také podle knihovního zápisu nájemné za tu dobu předem zaplaceno. Žalující vnučený správce popřel, že by byla žalovaná nájemné předem skutečně zaplatila, tvrdě, že šlo o smlouvu ujednanou na oko, a má dále za to, že i kdyby bylo nájemné skutečně předem zaplaceno, že by to bylo neúčinné vůči němu jako vnučenému správci pro věřitele v pořadí předcházejícím právu žalované (§ 1102 obč. zák., § 119 ex. ř.). Poněvadž žalovaná odpírá mu nájemné platit, domáhá se proti ní zrušení nájemní smlouvy podle § 1118 obč. zák. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu. Důvody: Vnučenému správci přísluší sice táž obrana jako hypotekárnímu věřiteli proti nájemcově námitce, že zaplatil nájemné předem za více než za jedno období ve smyslu § 1102 obč. zák. a § 119 ex. ř., nelze však z toho nikterak dovodit, že by ho smlouva sama nevázála, když naopak § 111 ex. ř. uznává výslovně, že nájemní a pachtovní smlouvy uzavřené dlužníkem před zavedením vnučené správy zachovávají se v platnosti a jsou tedy závazné i pro vnučeného správce. Jiná jest ovšem otázka, může-li vnučený správce, vedoucí vnučenou správu, smlouvu pro neplacení nájemného zrušit podle § 1118 obč. zák., když byl marně upomínal o placení, neuznáváje zaplacení předem. Druhý soud má za to, že vnučený správce tohoto oprávnění nemá, a to ani když vede správu pro knihovního věřitele předcházejícího právu nájemcovu. Toto jeho oprávnění nelze vyčísti z § 1102

obč. zák. ani z §§ 111 a 119 ex. ř. Vnucenou správou nabytí vymáhající věřitel t. zv. úkojného práva na výtěžky z nemovitosti a vnucený správce je tu, aby tyto výtěžky a důchody na místě dlužníka vybíral a za tím účelem přísluší mu také všechna práva, kterých požíval dlužník k jejich vydobytí i ochraně. Podle § 111 ex. ř. nájemní a pachtovní smlouvy zůstávají sice v platnosti, ale správce může je vypovědět za podmínek jinak pro to platných. Z toho plyne, že oprávnění k takové výpovědi čerpá vnucený správce jen z oprávnění dlužníka, třeba je vykonával vlastním jménem, a že by proto mohl uplatňovat smluvní nebo zákonné důvody zrušení těchto smluv jen potud, pokud přísluší dlužníku (srov. Neumann, System exekučního řádu, vyd. r. 1900, str. 209, Hora: Soustava exekučního práva, str. 117 a násl.). Je nepochybné, že v souzeném případě nepřisluší dlužníku právo k zrušení smlouvy podle § 1118 obč. zák. pro neplacení nájemného, když podle nájemní smlouvy v knihách zapsané bylo nájemné zapláceno předem. Z toho plyne, že takové právo nepřisluší ani vnucenému správci, i když toto placení předem neuznal a vzhledem k přednějšímu pořadí knihovního zápisu vymáhajícího věřitele, pro něhož správu vede, byl i oprávněn je neuznat. Nebylo by ani lze považovat zrušení několikileté nájemní smlouvy za obyčejný úkon hospodaření a bylo by nezbytné, aby si byl vnucený správce podle § 112 ex. ř. vyžádal svolení exekučního soudu, což se nestalo. Nebylo proto třeba řešit otázku, zda nájemní smlouva byla uzavřena jenom na oko, tedy že je neplatná podle § 916 obč. zák.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Podle § 111 ex. ř. nepůsobí sice povolení vnucené správy na nájemní a pachtovní smlouvy sjednané o spravované nemovitosti. Avšak správce může vypovědět takové smlouvy za podmínek jinak pro to platných, vznést žaloby o vyklizení a sjednání jiné nájemní smlouvy na dobu v místě obvyklou a jen k propachtování nemovitosti nebo jednotlivých jejích částí potřebuje správce schválení exekučního soudu (srv. rozh. č. 9206 Sb. n. s.). Už z toho ustanovení plyne oprávnění vnuceného správce k výpovědi nájemní smlouvy po případě k podání žaloby o vyklizení za podmínek jinak pro to platných, aniž by k tomu potřeboval schválení exekučního soudu, nehledě ani k tomu, že zrušení nájemního poměru s nájemcem neplatícím nájemné patří mimo to mezi opatření náležející k obyčejnému hospodaření, takže ani podle ustanovení § 112, odst. 1 ex. ř. správci takového schválení není třeba. Jde jen o otázku, zda se může vnucený správce domáhat předčasného zrušení nájemní smlouvy podle § 1118 obč. zák. pro neplacení nájemného, když nájemník zaplatil povinnému nájemné již předem. Podle § 1102 obč. zák. může nájemce, jestliže zaplatil předem více než jednu lhůtu, namítat to věřiteli později zapsanému nebo novému vlastníku, když je to vyznačeno ve veřejné knize. Než v souzeném případě byla exekuce vnucenou správou zahájena k vymáhání pohledávek, které byly knihovně

zajištěny ještě před dojednáním nájemní smlouvy a před zaplacením nájemného předem, nejde proto o věřitele později zapsaného, nýbrž o dřívějšího hypotekárního věřitele, jemuž nájemník zaplacení předem více nežli jedné nájemní lhůty vůbec nemůže namítat, a je tudíž ustanovení nájemní smlouvy ujednané mezi povinným a žalovanou o zaplacení nájemného předem na 15 let, pro vnuceného správce, pokud jde o lhůty splatné v době vnucené správy, bez účinku (§ 1102 obč. zák., § 119 ex. ř. a k tomu rozh. č. 10824 Sb. n. s.). Může proto vnucený správce vyvodit z neplacení nájemného všechny důsledky, jež jinak s tím jsou spojeny, tedy může nejen vymáhat zaplacení splatného nájemného, nýbrž může se domáhat pro nezaplacení i zrušení nájemní smlouvy a vyklizení najatého předmětu, jsa k tomu oprávněn ustanoveními § 1118 obč. zák. a § 111 ex. ř.

Čís. 15673.

K převodu závodu ve smyslu čl. 22 obch. zák. stačí ústní tržová smlouva.

Nabídka a její přijetí se mohou státi projevy téže fyzické osoby v různých funkcích.

I v období likvidace společnosti lze převést obchodní závod s firmním právem na společníka nebo i třetí osobu a jej prodati.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, R II 531/36.)

Likvidator firmy Bratří P., společnost s r. o., prodal na základě zmocnění daného mu valnou hromadou sám sobě jako majiteli nastávající firmy Bratří P., společnost s r. o. nástupce, veškerá aktiva a pasiva likvidující společnosti. Jeho žádosti o zápis nové firmy nižší soudy nevyhověly.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu, by o opovědi firmy znovu rozhodl.

Důvody:

Rekusní soud vychází ze správného názoru, že k převodu obchodního závodu ve smyslu čl. 22 obch. zák. stačí ústní smlouva tržová mezi zcizitelem a příjemcem a že netřeba smlouvy ve formě písemné, má však za to, že rekurentem v opovědi tvrzená koupě a převzetí podniku vedeného pod firmou »Bratří P., společnost s ručením omezeným«, není určitá, poněvadž není blíže uvedeno datum této smlouvy, čímž je vzbuzena pochybnost o tom, zda a kdy k ústní tržové smlouvě došlo. Než nutno uvážit zvláštnost tohoto případu, poněvadž tu navrhovatel Otto P. vystupuje jednak jako jediný společník a jednatel staré firmy Bratří P., společnost s ručením omezeným, jednak jako jediný likvidátor téže společnosti po jejím zrušení a zároveň jako kupec jednotlivce firmy, o jejíž zápis žádá, ve znění »Bratří P., společnost s ručením omezeným nástupce«, a se zřetelem na tuto zvláštnost jest posuzo-

vati tvrzenou koupi podniku dle čl. 22 obch. zák., neboť v takovém případě nabídka a její akceptace se činí projevy téže fyzické osoby v různých funkcích. Je-li potvrzeno protokolem o mimořádné valné hromadě, že Otto P. jako likvidátor dle zplnomocnění uděleného mu valnou hromadou prodal Ottovi P. jako majiteli nastávající firmy »Bratři P., společnost s ručením obmezeným nástupce«, veškerá aktiva a pasiva likvidující společnosti za určité částky blíže uvedené, jež byly s ním vyúčtovány, a byla-li tato zpráva bez námitek schválena, — ovšem touže fyzickou osobou —, je tím pro soud dostatečně prokázána existence smlouvy dle čl. 22 obch. zák. a bylo tím vyhověno zákonnému požadavku. Pro věc je lhostejné, že dle uvedené zprávy prodej aktiv se stal ke dni 1. března 1936, kdy tento likvidátor neměl ještě zmocnění k takovému prodeji, — byloť mu uděleno až 26. března 1936 —, poněvadž celý prodej a vyúčtování o něm byly schváleny na valné hromadě dne 24. června 1936, takže tím byl i napraven případný nedostatek zmocnění k prodeji aktiv. Byl-li tu však pro nabytí obchodního závodu zákonný předpoklad vylíčené smlouvy, pak zamítnutí odpovědi se přičilo předpisu čl. 22 obch. zák. Poněvadž pak i s hlediska právního je přípustné obchodní závod s firemním právem v období likvidace společnosti převést na společníka nebo i třetí osobu a jej případně prodati (srovnej Staub-Pisko: Komentář I. díl, str. 86 § 3, str. 389 k čl. 130, § 10 str. 413 k čl. 137, odst. 2), nebylo by překážky podanou opověď příznivě vyřídit, pokud budou dány ostatní zákonné předpoklady takové opovědi, což nutno ponechat rejstříkovému soudu k posouzení, jemuž bude zejména přihlížeti k stavu firemního rejstříku o původní firmě »Bratři P., společnost s r. o.«.

Čís. 15674.

Ani v zemědělském vyrovnávacím řízení není vyrovnací správce oprávněn k rekursu proti usnesení o určení odhadní ceny nemovitosti patřící vyrovnávacímu dlužníkovi.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, R II 544/36.)

Rekursní soud vyhověl stížnosti vyrovnacího dlužníka (v zemědělském vyrovnávacím řízení) do provedení odhadu a uložil prvému soudu, by provedl odhad ve smyslu vládn. nař. čís. 159/36 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs vyrovnacího správce.

Důvody:

Podle § 3 vládn. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. platí o zemědělském vyrovnání ustanovení vyrovnacího řádu, pokud není v uvedeném vládním nařízení výslovně ustanoveno něco jiného. O postavení vyrovnacího správce nemá toto vládní nařízení žádných zvláštních předpisů, takže platí v té příčině předpisy vyrovnacího řádu. Podle nich (§§ 5, 10, 34, 35, 44 a 46) jest vyrovnací správce jako pomocník soudu pouhým

dozorčím orgánem nad jednáním a majetkem dlužníkovým, ale jménem věřitelstva nikdy nevystupuje, nýbrž má pouze vyšetřiti stav majetku dlužníkova i všechny okolnosti důležité pro rozhodnutí věřitelů o nabízeném vyrovnání. Schází tedy vyrovnacímu správci legitimace k dovolacímu rekursu, třebaž uvádí, že jej podává k odvrácení škody všech věřitelů, jejichž zájmů prý má hájiti. Z ustanovení § 9 vládn. nař. čís. 76/36 Sb. z. a n. plyne ostatně, že nesprávné určení odhadní ceny dlužníkových nemovitostí může po případě škoditi jen těm věřitelům, v jejichž prospěch vážnou na nich věcná práva. Podle § 9, odst. 2 uvedeného vládního nařízení má se určení odhadní ceny státi podle předpisů odhadního řádu (přihlížeje i k změnám podle vládn. nař. čís. 230/36 Sb. z. a n.). Knihovním věřitelům musí tedy podle § 35, odst. 2 odh. řádu býti oznámena soudem určená odhadní cena a tito věřitelé mají pak možnost sami dotčené usnesení vzíti v odpor způsobem tam stanoveným.

Čís. 15675.

K odporovatelnosti stačí, že odporem proti právnímu jednání dlužníkovu může býti zjednáno pro odporujícího věřitele příznivější postavení, než jaké měl před podáním odporu.

V odpůrcím sporu podle § 2 čís. 3 odp. ř. náleží žalovanému, aby dokázal, že i tomu, kdo za něho sjednal právní jednání, byl i k tomu nebyl zmocněn, nebyl znám zkracovací úmysl dlužníkův ani znám býti nemusel.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1936, Rv II 1122/34.)

Podle přednesu žaloby dluží tchán žalovaného Jan N. st. žalobci na základě pravoplatného platebního rozkazu určitou částku, k jejímuž vydobytí byly vedeny bezvýsledné exekuce. Nemovitě jmění dlužníkovu; t. j. ideální polovice knihovní nemovitosti byla zatížena zástavním právem ve prospěch žalovaného pro pohledávku 26.000 Kč a byla prodána v dražbě 31. května 1933 za nejvyšší podání 29.000 Kč. Dle rozvrhového usnesení má zbytek z tohoto nejvyššího podání po uspokojení knihovních věřitelů připadnouti žalovanému k částečné úhradě jeho knihovně zajištěné pohledávky. Tato část pohledávky krytá nejvyšším podáním byla převzata vydražitelem ve smyslu § 171 ex. ř. Nebýti tohoto zatížení, které bylo vykonáno v posledních dvou letech ve prospěch blízkého příbuzného dlužníkova, byla by bývala pohledávka žalující z nejvyššího podání plně kryta. Žalující proto navrhla, opírajíc se o předpis § 2 čís. 3 odp. řádu, by uznáno bylo právem, že žalovaný jest povinen trpěti, aby žalující vedla pro svou pohledávku exekuci na hypotekární pohledávku žalovaného vážnoucí na bývalé ideální nemovitosti polovici Jana N-a st. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

S hlediska § 503 čis. 4 c. ř. s. vytýká žalovaný především, že odvolací soud věc po právní stránce mylně posoudil, uznal-li, že žalobkyně byla právním jednáním svého dlužníka Jana N., jemuž odporuje, zkrácena, a dovozuje proti tomuto názoru odvolacího soudu, že zkrácení žalobkyně ve smyslu § 2, čis. 3 odp. ř. tu není proto, že i kdyby vůbec nebylo došlo k tomuto jednání Jana N. st., nedostala by žalobkyně z nejvyššího podání za nemovitost jím zatíženou nic, ježto nejvyšší podání nestačí ani k uspokojení všech knihovních věřitelů jsooucích před pohledávkou žalobkyně. Avšak tato námitka dovolání není opodstatněna. Otázka, zda odporující věřitel byl právním jednáním dlužníka zkrácen, jest otázkou právní (rozh. čis. 4546, 12157 Sb. n. s.). Pro její posouzení jest rozhodující doba, kdy se odporuje, a jde o zkrácení tehdy, skýtá-li odpor proti právnímu jednání dlužníkovu věřiteli možnost zásahu na dlužníkovu jmění s nadějí na uspokojení, tedy je-li odporování způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele (rozh. čis. 5185, 12148, 12157 a j. Sb. n. s.) Příčinné souvislosti mezi odporovatelným jednáním a zmenšením vyhlídky odporujícího věřitele na uspokojení zapotřebí není. Stačí, že odporem proti právnímu jednání je zjednan pro odporujícího věřitele příznivější stav, než jaký tu byl před odporem. Zda tento účinek tu byl již předem, nebo zda nastal teprve později (na př. při knihovním zajištění pohledávky odpadnutím některých jiných břemen), nerozhoduje. V souzené věci bylo v době, kdy žalobkyně vnesla odpor, dosaženo za nemovitost zatíženou odporovatelným jednáním nejvyšší podání 29.000 Kč, a připadne z něho po příkázání všech předcházejících knihovních břemen na zajištěnou pohledávku žalovaného ještě zbytek 17.187 Kč 30 h, který bude vyrovnan převzetím vydražitelem, ježto žalovaný prohlásil, že si nečiní nároků na hotové zaplacení pohledávky a ponechává dlužnou částku nadále v plné výši knihovně zajištěnou. Úspěšným odporem bude žalobkyni umožněno uspokojiti se exekucí na tuto hypotekární pohledávku žalovaného a na tom nic nemění, že mezi její pohledávkou a pohledávkou žalovaného byly další zbytek nejvyššího podání převyšující pohledávky jiných knihovních věřitelů, neboť rozsudkem o odpůřčí žalobě určuje se jen (§§ 1, 13 odp. ř.) relativní bezúčinnost odporovatelného jednání, totiž jen proti určitému žalobu vnesšímu věřiteli, nikoli bezúčinnost jeho vůbec, to jest proti všem věřitelům, a má tudíž úspěšná žaloba odpůřčí proti knihovnímu zajištění význam jen pro uspokojení odporujícího knihovního věřitele, nikoli však pro knihovní věřitele jemu předcházející (srovn. rozh. čis. 5354, 9230, 10778 a 12782 Sb. n. s.). V souzené věci knihovní věřitelé jsoucí mezi pohledávkou žalovaného a pohledávkou žalobkyně nepodali proti příkázání zbytku nejvyššího podání na pohledávku žalovaného odpor podle § 213 ex. ř., vyjdou tudíž při rozvrhu nejvyššího podání na prázdno a jejich knihovní pohledávky budou při provedení rozvrhového usnesení vymazány (§ 237, odst. 3 ex. ř.) Tito knihovní věřitelé nemohou si však vzhledem k relativnímu účinku odpůřčí žaloby žalobkyně ani mimo rámec rozvrhového řízení činiti nároky na částku žalovanému příkázanou, tudíž tudíž ani na jeho pohle-

dávku vydražitelem převzatou, ledaže také oni sami již podali, nebo dokud běží lhůty podle odpůřčího řádu, ještě podají proti knihovnímu zajištění pohledávky žalovaného odpůřčí žalobu, jak to učinila žalobkyně. Leč tato možnost nepadá pro otázku, o niž jde, na váhu, neboť nehledíc ani k tomu, že v tomto směru nebylo žalovaným nic tvrzeno, jest jediné rozhodným, zda vyhlídky žalobkyně budou úspěšným odporem příznivější, a tomu tak jest, dokud není jisto, zda ze zbytku nejvyššího podání připadajícího na pohledávku žalovaného po připadě z jeho pohledávky převzaté vydražitelem bude uspokojen někdo jiný než žalobkyně. Odvolací soud neposoudil věc po právní stránce mylně ani v příčině námitky žalovaného, že mu úmysl jeho děda Jana N. st. poškoditi své věřitele nebyl znám ani znám býti nemusel. V souzené věci je nesporné, že knihovní zajištění pohledávky žalovaného, jemuž žalobkyně odporuje, provedl za žalovaného někdo jiný. Bylo tudíž na žalovaném, chtěl-li odvrátiti odpor žalobkyně podle § 2, čis. 3 odp. ř., by prokázal, že fraudulosní úmysl Jana N. st. nebyl znám a nemusel býti znám ani tomu, kdo za něho jednal, ať již to byla jeho matka nebo někdo jiný. Žalovaný však tento důkaz v první stolici vůbec ani nenabídl, ba ani nepojmenoval určitou osobu, která za něho jednala. Odvolací soud neměl tudíž ani příčiny, by o tom provedl nějaké důkazy, a jsou bezpodstatné výtky vadnosti odvolacího řízení (§ 503, čis. 2 c. ř. s.) a rozporu se spisy (§ 503, čis. 3 c. ř. s.), jež činí dovolání v tomto směru. Pokud dovolání ještě namítá, že není prokázáno, že osoba, jež za žalovaného jednala, byla k tomu zmocněna, stačí dovolání odkázati na napadený rozsudek, v němž je správně doličeno, že i když matka žalovaného (nebo kdokoliv jiný, který za něho jednal) jednala za něho bez jeho příkazu, zřizujíc zástavní právo k jeho jasnému a převážnému prospěchu, schválil žalovaný toto jednání tím, že prospěch, který mu z něho vznikl, si nyní zadržuje a zdráhá se jej vydati, čímž se stalo jednání toho, jež za něho jednal, dodatečně jednáním jeho zmocněnce (§ 1016 obč. zák.).

Čis. 15676.

Poznámku zahájení nucené dražby nelze považovati za knihovní zajištění podle § 265, odst. 3 zák. čis. 76/27.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1936, R I 846/36.)

Srov. čis. 15707 Sb. n. s.

Prvý soud rozvrhuje nejvyšší podání nepřiznal v přednostním pořadí okresní nemocenské pojišťovně přihlášené sociální příspěvky starší dvou, nikoli však tří let, ježto nebylo osvědčeno jejich knihovní zajištění. Rekursní soud nevyhověl rekursu. Důvody: Poznámka zahájení nucené dražby není zajištěním knihovním podle § 265 zák. o přímých daních. Poznámkami nemůže býti nabyto věcných práv. Toliko v exekučním řízení propůjčují poznámky vnučené správy a nu-

cené dražby věřiteli úkojně právo v pořadí poznámky. Věřiteli, který není dosud v knihách, zajišťuje tato poznámka právo nabytí budoucně v jejím pořadí věcného, zástavního práva. Poznámkou se docílí, že materiálněprávní důsledky oněch poměrů a skutečností mohou býti uplatněny, kdo po jejich zápisu vstupuje do právního poměru k dotčenému knihovnímu právu. Nemůže však poznámka zahájení dražby nahraditi nedostatek včasného knihovního zajištění. Jen vklady a záznaky se nabývá věcných práv s výjimkou svrchu uvedenou. Knihovní zajištění ve smyslu § 265 zák. čís. 76/27 nemá význam širší, dlužno je ztotožňovati s právem zástavním a opačné vývody stěžovatelky nejsou ve shodě se zákonem. Jen pořadí vůči dalším věřitelům bylo poznámkou nucené dražby pro stěžovatelku docíleno, nikoli přednostního pořadí pro nedostatek včasného knihovního zajištění. Právě, aby privilegované pořadí bylo zachováno, je potřebí knihovního zajištění právem zástavním.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle ustanovení vládního nařízení ze dne 20. prosince 1927 č. 175 Sb. z. a n., kterým se provádí zákon ze dne 15. června 1927 čís. 76 Sb. z. a n. k § 284, děje se zajištění splatných daní na základě výkazu nedoplatků jednak podle ustanovení knihovního zákona, jednak uhrazovací exekucí, a to tím způsobem, že se provedou jen ony úkony uhrazovací exekuce, jimiž vymáhající věřitel nabývá zástavních práv na předmětu exekuce, tedy nucené zřízení zástavního práva na nemovitostech nebo zabavením movitého jmění. Stejně z ustanovení k § 265, odst. 3 téhož vládního nařízení vyplývá, že poznámku zahájení nucené dražby nelze považovati za knihovní zajištění ve smyslu § 265, odst. 3 cit. zákona, neboť v něm se ukládá berním úřadům povinnost nedoplatek knihovně zajistiti a mimo to pečovati o včasné zavedení reální exekuce, čímž se přesně rozlišuje knihovní zajištění od zahájení nucené dražby.

Cis. 15677.

Předpisy zákona čís. 329/21 Sb. z. a n. o uplatnění nároku na náhradu škody proti obecním funkcionářům platí i pro případy trestných činů.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1936, R I 1022/35.)

Žalující obec se na svém bývalém funkcionáři domáhá náhrady škody, kterou jí ten způsobil trestným činem (zpronevěrou), pro který byl vzat do vyšetřovací vazby. První soud žalobu pro tentokrát odmítl. Rekursní soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: První soud odmítl pro tentokrát žalobu usnesením, poněvadž povinnost k náhradě škody nebyla ještě pravoplatně ve správním řízení zjištěna. Vycházejí z tohoto právního názoru neměl první soud žalobu usnesením pro tentokrát odmítnouti, nýbrž rozsudkem pro

tentokrát zamítnouti. Druhý soud však nesdílí názor prvního soudu, který se zřetelem na § 5 zák. ze dne 12. srpna 1921 čís. 329 Sb. z. a n. se zabýval pouze otázkou, zda správní úřady již povinnost žalovaného k náhradě škody co do důvodu zjistily. Žalovaný jest pro zločin zpronevěry ve vyšetřovací vazbě, pro čin, z něhož jest vyvozován žalobní nárok. Bylo ponecháno prvnímu soudu, aby podle vlastního uvážení posoudil, zda v civilním sporu, s nímž zároveň jest vedeno trestní řízení, chce rozhodnouti sám také o důvodu nároku, či zda chce vyčkati výsledek trestního řízení, a tudíž zda chce procesní řízení přerušiti. Civilní soudce může i sám posouditi trestnost činu žalovanému za vinu kladeného, civilní nárok podle tvrzení zakládajícího, a zjistiti, pokud mu to jest prostředky civilního řízení možno, a může je přerušiti, ale nemusí. K zamítnutí (ne odmítnutí) žalobní žádosti pro tentokrát není pro zavedené trestní nebo správní řízení příčiny, poněvadž by jimi mohlo býtí odůvodněno jen přerušeni řízení před prvním soudem. Předpis § 5 zákona čís. 329/21 Sb. z. a n. stanoví povinnost k náhradě škody obecního funkcionáře při porušení ustanovení § 5 (1, 2), nezmiňuje se však o postupu správních úřadů v případě jednání funkcionáře poškozujícího obecní finance podle všeobecného trestního práva stíhatelného, poněvadž jest pak použití ustanovení trestního zákona a trestního řádu, jakož i civilního soudního řádu. § 16, odst. 6 zák. čís. 329/21 Sb. z. a n. neobsahuje zvláštní ustanovení při spáchání trestného činu obecním funkcionářem ke škodě obecních financí, nýbrž obsahuje jen samozřejmý poukaz na to, že stanovení promlčecí lhůty nederoguje ustanovení o promlčení podle všeobecného trestního zákona. Druhý soud neshledává v tomto omezujícím ustanovení obsaženém ve vedlejší větě důvod k domněnce, že zákonodárce chtěl vyhraditi rozhodnutí o shora jmenovaných trestných činech obecního funkcionáře správním úřadům. Podle § 268 c. ř. s. jest civilní soudce, je-li rozhodnutí závislé na důkazu a připočtení trestného jednání, vázán obsahem o tom vydaného pravoplatně odsuzujícího výroku trestního soudu. Podle všeobecně zastávaného názoru prvního soudu nemohl by však civilní soudce sám v případě takového výroku ještě rozhodnouti o výši škody, nýbrž musil by vyčkati ještě rozhodnutí správního úřadu o důvodu nároku. Ve skutečnosti nebylo třeba dalšího vysvětlení o tom, že v případě odsuzujícího trestního nálezu jest otázka o důvodu civilněprávní povinnosti s konečnou platností rozhodnuta. Názor prvního soudu by byl správný jenom, kdyby byl proti obecnímu funkcionáři vznesen nárok z jeho veřejné činnosti (provinění, o nichž má rozhodnouti nikoli trestní soud, nýbrž dozorcí úřad obce). S všeobecným názorem napadeného usnesení, že soud má vždy vyčkati rozhodnutí správního úřadu, nelze souhlasiti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Názoru rekursního soudu, že ustanovení § 5, odst. 4 a 5 zák. ze dne 12. srpna 1921 čís. 329 Sb. z. a n. se nevztahují na případy, když obecní funkcionář poškodil obec při vedení obecního hospodářství finančního trestným činem, nelze přisvědčiti. Uvedený zákon neobsahuje ustanov-

vinen jest hraditi žalovaný podle svého závazku, který převzal na sebe uvedenou smlouvu, a také proto, že dozorem při odstřelování pověřil osobu nespolehlivou, která byla pro to trestně odsouzena. Žalující stát se proto na žalovaném domáhá zaplacení výloh nemocenské pokladny čs. státních drah, dále výloh, jež čs. státu — železniční správě — vzešly jako nositeli úrazového zaopatření, a placení měsíční renty vždy prvního každého měsíce předem se 6% úroky ode dne splatnosti po celou dobu, po kterou žalující stát bude podle nálezu rozhodčího soudu pro úrazové zaopatření železničním zaměstnancům povinen Janu K-ovi tento důchod vypláceti, případně v té výši, jak bude stanovena rozhodčím soudem. První soud uznal podle žaloby částkou 2.308 Kč (výlohy nemocenské pokladny československých státních drah), jinak žalobu zamítl. Důvody: Otázku, přísluší-li žalujícímu státu zažalovaný nárok, jest řešiti jedině s hlediska ustanovení zákonů o nemocenském pojištění dělníků, platných v době uzavření smlouvy, totiž zákona ze dne 30. března 1888 čis. 33 ř. z. a pozdějšího zákona ze dne 9. října 1924 čis. 221 Sb. z. a n. o pojištění zaměstnanců pro případ onemocnění, invalidity a stáří, který nabyl platnosti teprve dnem 1. července 1926, a ustanovení zákonů o úrazovém pojištění dělníků, zejména původního zákona ze dne 28. prosince 1887 čis. 1 ř. z. z roku 1888 o nárocích nemocenské pokladny i úrazové pojišťovny dělnické proti osobám třetím, že nemocenská pokladna čs. státních drah i úrazové zaopatření zaměstnanců státních drah byly zřízeny podle uvedených zákonů a že tudíž jedině podle ustanovení zákonů těch dlužno řešiti otázku, má-li žalující stát ve své vlastnosti shora zmíněné regresní nárok proti žalovanému, vyplývá ze stanov nemocenské pokladny čs. státních drah a z nařízení ministerstva železnic ze dne 6. června 1919 čis. 18430. Pokud jde o nárok nemocenské pokladny čsl. státních drah, platí ustanovení § 65 zák. ze dne 30. března 1888 čis. 33 ř. z. a §§ 246 a 247 zákona ze dne 9. října 1924 čis. 221 Sb. z. a n. S ustanoveními těmi souhlasí ustanovení § 25 stanov a § 26 stanov. Nárok na náhradu částky 2.308 Kč 76 h přísluší tudíž žalujícímu státu jen, má-li střelní mistr Jan K. pro nemoc, za kterou nemocenská pokladna čs. státních drah poskytla částku tu jako pojistnou dávku, nárok na náhradu škody proti žalovanému. Otázku tu jest řešiti podle § 1295 obč. zák. a podle ustanovení § 1315 obč. zák. Co se týká nároku žalujícího státu jako nositele úrazového zaopatření zaměstnanců čs. státních drah, padají na váhu ustanovení §§ 45 a 47 zákona ze dne 28. prosince 1887 čis. 1 ř. z. z roku 1888 o ručení podnikatele a třetích osob za úrazy. V § 45 se stanoví, že podnikatel jest zavázán hraditi pojišťovně veškeré odškodné, způsobil-li úraz úmyslně nebo hrubým zaviněním. Podle § 11 téhož zákona jest pokládati za podnikatele toho, na jehož účet se podnik provozuje. V daném případě šlo o lámání a vyrábění kamene, jež správa státních drah žalovanému zadala, zavázavši se platiti mu určité částky za kámen, který jí dodá. Žalovaný, který je úředně oprávněným podnikatelem staveb, prováděl lámání kamene a výrobu kamene dělníky a jinými zaměstnanci, jež sám do služeb přijal. Poškozený Jan K. byl jeho zaměstnancem. Žalovaný prováděl tedy lámání a výrobu kamene na vlastní účet. Podle toho jest jej pokládati za podnikatele ve smyslu § 11 cit. zák., takže stran něho platí ustanovení § 45 téhož

zákona. Proto je žalovaný zavázán hraditi žalujícímu státu 5.042 Kč 24 h a od 8. února 1927 měsíčně 833 Kč 33 h jen, způsobil-li úraz Jana K-a hrubým zaviněním. Že byl žalovaný skutečně podnikatelem staveb, je zjištěno živnostenským listem, který mu vydalo tehdejší okresní hejtmánství v P. a který zní na živnost »Podnikatelství staveb pozemních, nákup a prodej stavebních hmot a lámání kamene«. Plyne to také z úředního potvrzení okresního úřadu v P., že pan Václav S., podnikatel staveb a majitel šterkoven, byl oprávněn používati trhacích látek k dobývání kamene v lomech. Žalující stát sám zprvu označoval žalovaného jako podnikatele a teprve později uvedl, že podnikatelem byl Československý stát, a označuje žalovaného jako akordanta, ale ve skutečnosti prováděl žalovaný lámání a výrobu kamene na vlastní účet, takže je podnikatelem ve smyslu § 11 zák. ze dne 18. prosince 1887 čis. 1 ř. z. z roku 1888. Pokud se tkne zavinění žalovaného, nebylo lze zjistiti, že by byl žalovaný zavinil úraz Jana K-a úmyslně nebo hrubým zaviněním, neboť nejsou prokázány žádné okolnosti, z kterých by vyplývalo na jeho straně nějaké zanedbání i té nejobyčejnější péle a pozornosti. Proto není podle § 45 zákona ze dne 28. prosince 1887 čis. 1 ř. z. z roku 1888 odůvodněn nárok žalujícího státu na náhradu výloh, které uplatňuje železniční správa jako nositel úrazového zaopatření, ani nárok na měsíční rentu, který čs. železniční správa uplatňuje jako náhradu důchodu vyplaceného Janu K-ovi z důvodu jeho podnikového úrazu. Naproti tomu jest odůvodněn nárok žalujícího státu na náhradu výloh nemocenské pokladny čs. státních drah, neboť podle § 1315 obč. zák. ručí žalovaný za škodu, kterou způsobil svou nezdatností Ing. František S. Že nemocenská pokladna čs. státních drah z důvodu nemoci Jana K-a, která byla jeho úrazem přivedena, částku 2.308 Kč 76 h vynaložila, je nesporné. Odvolací soud nevyhověl odvolání.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

I když by se vycházelo z názoru žalobce, že žalovaný nebyl podnikatelem ve smyslu §§ 11 a 45 úrazového zákona, a i když se vychází z právního názoru vysloveného v rozhodnutí čis. 9674 Sb. n. s., že státu jako nositeli železničního úrazového zaopatření neposkytuje zákon stejného práva jako poskytuje územním úrazovým pojišťovnám § 47, druhý odst. úraz. zákona čis. 1/88 ř. z., přesto nelze dojiti k jinému výsledku, než k němuž došly nižší soudy. Kdyby šlo o pojištění u ně které územní úrazové pojišťovny, příslušel by pojišťovně té proti osobě v § 47 uvedené — avšak nepodnikateli — nárok na náhradu škody jen za podmínek druhého odstavce § 47 úrazového zákona, totiž tenkrát, přivedila-li třetí osoba podnikový úraz úmyslně nebo dala-li k němu podnět zaviněním. Ježto žalobce jako nositel železničního úrazového zaopatření tohoto zákona se dovolávati nemůže, nebránilo mu nic, aby se žalovaným smluvně sjednal závazek, který by odpovídal tomuto zákonnému ustanovení. Pokud však ujednal s ním závazky dalekosáhlejší, převyšující míru závazku osobám v § 47 úraz. zák. uvedeným uložených,

nelze k nim přihlížeti, ježto by odporovalo duchu úrazového pojištění, by osoba v podniku zaměstnaná a úrazovému pojištění (zaopatření) podrobená ručila i za závazky takové, které úrazový zákon osobám těm uložití nechtěl. Podle § 44 úraz. zákona nemají také pojišťovny práva vyloučiti ustanovení úrazového zákona k svému prospěchu. Totéž musí platiti i pro železniční úrazové zaopatření a nelze proto uznati platným ustanovení bodu 3 d) smlouvy ze dne 18. června 1925, pokud stanoví, že v pochybnosti se má za to, že vina spočívá na žalovaném a jeho personálu. Přísluší proto žalobci proti žalovanému nárok na náhradu škody jen v rámci § 47 úraz. zák., t. j. způsobil-li žalovaný úraz Jana K. úmyslně nebo zaviněním — hrubé zavinění se podle § 47 úraz. zák. nevyhledává. Žalobce spatřuje zavinění žalovaného v tom, že ustanovil k dohledu lomu Františka S., osobu to nespolehlivou. I když jest zjištěno, že František S. byl uznán vinným přestupkem podle § 335 tr. z., kterého se dopustil tím, že dne 9. února 1926 nedal odtroubením znamení, že všechny k výstřelu připravené rány již vyšly a že lom opustil, čímž se dopustil opominutí, z něhož Janu K. povstalo těžké poškození na těle, takže jest ho pokládati za osobu nezdatnou, jest tato okolnost bezvýznamná, ježto nárok podle § 47 úraz. zák., jest vyloučen ve všech případech, kde podle předpisu obč. zák. nastává ručení bez zavinění a kde jde jen o ručení za výsledek, jak jest tomu v případě § 1315 obč. zák. (srov. rozh. čís. 12647 Sb. n. s.). Jde proto jen o to, zda stíhá žalovaného nějaké vlastní zavinění v tom směru, že, ač mu nespolehlivost Františka S. byla známa, přesto ho pověřil dozorem nad střelbou v lomu. A tu, vychází-li se ze zjištění nižších soudů, nelze na zavinění jeho uznati, neboť František S. byl zaměstnán od roku 1908 až do roku 1913 při různých stavbách a v lomech na výrobu šterkového kamene, kde se také odstřelovalo a že se ani jemu, ani zaměstnancům, na něž dohlížel, nestala při odstřelování nehoda a že stejný dozor bez jakékoli nehody měl v lomu ve Z. již od 1. července 1925. Nemohl proto žalovaný za těchto okolností předpokládati, že by František S. byl osobou k funkci dozorčí nezpůsobilou.

Čís. 15680.

Pro povahu záruky jako obchodu rozhoduje, je-li převzetí rukojemství obchodem.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1936, Rv I 734/35.)

Žalobkyně se za žalovaném domáhá zaplacení zažalované částky tvrdíc, že jest to dluh syna žalovaného z obchodního spojení s ní, z něhož se žalovaný zaručil jako rukojmí a plátce. Pohledávka ta jest proti synovi žalovaného nedobytná. První soud vyhověl žalobě jen, pokud se týkala částky, jež vznikla žalobkyni proti žalovanému po záručním prohlášení žalovaného, jinak žalobu zamítl, a to z těchto důvodů: Podle znění záručního prohlášení jde o rukojemství podle § 1346 obč. zák., ke kterému jest zapotřebí písemné formy. Bez této formy nevzniká

závazek. Z toho plyne, že závazek vzniká jen, pokud této formě bylo vyhověno, pokud tedy jest obsažen v písemném prohlášení, a že tedy další závazek, který byl převzat toliko ústně a není obsažen v písemném prohlášení, je pro nedostatek předepsané formy neplatný. Z obsahu prohlášení zřejmě vyplývá, že v něm není řeči o převzetí pohledávky, kterou již žalobkyně proti synovi žalovaného měla a nelze v tomto smyslu zejména pokládati slova »za zboží dodané Vámi mému synu«, poněvadž tento výraz v souvislosti s ostatním textem neznamená nic jiného, než že žalovaný se zaručuje za zaplacení zboží, které bude teprve dodáno. Jestliže snad žalobkyně to mínila jinak, má na stylisaci sama vinu. Odvolací soud uznal i v této části podle žaloby. Důvod y: Žalobkyně — obchodnice — prodala synovi žalovaného — trhovci — za účelem dalšího zcizení zboží. Jednalo se tudíž na obou stranách o obchod a obchodní dluh. Nebylo tedy podle čl. 317 obch. zák. vůbec zapotřebí písemné formy rukojemství, které si žalobkyně zřídila pro svoji pohledávku vzniklou z provozu obchodní živnosti a platí tedy i ústní ujednání vedle písemné záruční listiny učiněná, t. j. záruka žalovaného i za nedoplatek.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvod y:

Jest sice přisvědčiti právnímu názoru dovolatelovu, že pro povahu záruky jako obchodu nerozhoduje, že jest obchodem smlouva, která měla býti zárukou upevněna, a proto odvolací soud mylně odůvodnil aplikaci čl. 317 obch. zák. tím, že při koupi zboží šlo o obchodní jednání a že záruka byla převzata za obchodní dluh. Rozhoduje jen, je-li převzetí rukojemství samo o sobě obchodem — ať již na straně věřitele anebo rukojmího neb obou. Ze skutkového zjištění odvolacího soudu jest dovoditi právní závěr, že tento případ je dán. Pro smlouvu rukojemskou, kterou žalující firma uzavřela k zajištění své pohledávky z obchodního prodeje, platí domněnka čl. 274 a předpis prvního odst. čl. 273 obch. zák. Jest tedy tuto smlouvu pokládati za jednání náležející k provozu obchodní živnosti žalující strany a jest proto na tuto rukojemskou smlouvu použití ustanovení čl. 317 obch. zák. Nevyžaduje se tudíž k platnosti rukojemství převzatého žalovaným písemné formy. Dovolání se musilo minouti s úspěchem, i pokud se opírá o výklad listiny ze dne 3. dubna 1933. Napadená změnující část rozsudku odvolacího soudu se nezakládá na závazku žalovaného převzatém touto listinou, nýbrž na závazku převzatém právním jednáním ústním a proto výklad listiny nemá rozhodujícího významu.

Čís. 15681.

Dohodu o depuraci jest vždy vykládati slušně hledíc k okolnostem jednotlivého případu.

Nesplnění depuračního závazku ve smluvené určité době neopravňuje k odstupu od kupní smlouvy, jde-li o zcela podřadné břemeno.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1936, R II 468/36.)

Žalobce opíraje žalobu výslovně o ustanovení § 918 obč. zák. domáhá se zrušení kupní smlouvy a náhrady za investice na nemovitosti prodané a tvrdí, že žalovaný ve smluvené jednorroční lhůtě přes dodatečně lhůtu mu poskytnuté neprovedl do podání žaloby na prodaných nemovitostech depuraci věcných břemen vážnících tam ve prospěch jisté obce a některých korporací i dobročinných účelů. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Kupní smlouvou ze dne 31. května a 30. září 1930 odprodala žalovaná strana žalobci od velkostatku v T. některé nemovitosti i s hospodářským inventářem a zavázala se, že prodané nemovitosti odevzdá kupiteli do jednoho roku bez knihovních břemen. Žalovaný ústav tyto nemovitosti i s inventářem žalobci odevzdal, a bylo pro žalobce na základě oné kupní smlouvy vloženo právo vlastnické dne 21. října 1930 a 12. června 1931. Depurační závazek žalované strany nebyl učiněn podmínkou kupní smlouvy, nýbrž toliko vedlejším závazkem, a nejsou knihovní břemena, o něž v tomto sporu jde, pro žalobce velmi tíživá. Nemusí býti knihovní zatížení tíživým již proto, že jde o reální břemeno, nýbrž jest v té příčině přihlédnouti k jeho obsahu a povinnosti, která z něho pro majitele reality vyplývá. V souzeném případě záleží ona věcná břemena pouze v tom, že vlastník reality jimi zatížené má platiti 5% úroky z jednotlivých kapitálových částek, kteréžto částky činí celkem 12.000 Kč, a má tedy platiti ročně 600 Kč. To není vzhledem k hodnotě koupených nemovitostí s příslušenstvím, za něž kupní cena činila 720.000 Kč, povinnost tak tíživá, aby k vůli ní mohl kupitel žádati zrušení kupní smlouvy. Takové reální břemeno neznemožňuje hypotekární úvěr, což jest viděti již z té okolnosti, že na prodaných nemovitostech přes ona reální břemena vážlo dluhů v celkové částí okolo dvou milionů Kč. Mimo to v době podání žaloby vážla ona reální břemena pouze na domě, nikoli na ostatních koupených nemovitostech, tedy jen na malé částce zbytkového statku žalobcem od žalované strany koupeného, ježto dům ten měl podle znaleckého posudku v den prodeje hodnotu 55.000 Kč. Přihlíží-li se k všem těmto okolnostem, jakož i k té důležité zjištěné okolnosti, že žalovaná strana k úhradě povinností plynoucích z oněch reálních břemen složila k soudu jistinu 12.000 Kč, jest souhlasiti s prvním soudem, že depurační závazek žalované strany, pokud jde o tato sporná reální břemena, je rázu docela podřadného, takže pro jeho nesplnění není žalobce oprávněn domáhati se zrušení kupní smlouvy, zejména když, jak je rovněž zjištěno, žalobce sám splnění tohoto závazku všemožně mařil. I kdyby depurační závazek žalované strany byl učiněn podmínkou kupní smlouvy, muselo by se to vykládati způsobem slušným podle účelu (§ 914 obč. z.) a vzhledem k celkovému stavu věci a uvážiti, že se depurační závazek týkal četných knihovních

zástavních práv a břemen v úhrnné ceně okolo dvou milionů Kč a že zbytek několika sporných břemen, jež se žalované straně přes veškeré úsilí následkem úmyslného maření se strany žalobcovy nepodařilo ještě vymazati, jest vzhledem k tomu, co bylo náhoře uvedeno, významu tak nepatrného, že to nepadá na váhu, a nebylo by lze proto, že tato nepatrná břemena nebyla ještě vymazána, uznati na zrušení kupní smlouvy, zejména když žalobce koupené nemovitosti převzal knihovně i fakticky, na nich léta hospodaří a sám se své strany kupní smlouvu ani nesplnil, a když žalovaná strana k úhradě povinností plynoucích z oněch reálních břemen složila k soudu jistinu 12.000 Kč. Poněvadž žalobní nárok na zrušení kupní smlouvy ve smyslu § 918 obč. z. není oprávněn a poněvadž další žalobní nárok na vrácení zaplacené částí kupní ceny a náhradu za rekonstrukci lihovaru jest vyvozován z předchozího nároku na zrušení kupní smlouvy, nebylo důvodu, aby odvolací soud rozsudek soudu první stolice zrušoval, vycházejce z mylného názoru, že žalobní nárok jest vzhledem k ustanovení §§ 918 a 920 (nesprávně 921) obč. zák. odůvodněn.

Cís. 15682.

K § 29, odst. 2 zák. o společenstvech.

Návrh menšiny na svolání valné hromady musí obsahovati účel a důvody, proč navrhovatelé považují za nutné, aby valná hromada byla svolána.

Představenstvo jest oprávněno zabrániti tomu, by nedošlo k neplatnému usnesení valné hromady.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1936, R I 1383/36.)

Srovn. Sb. n. s. čís. 9887.

V stížnosti do postupu a usnesení mimořádné valné hromady uvedl stěžující si člen stavebního družstva mimo jiné též, že na pořad valné hromady nebyly dány všechny návrhy kvalifikované menšiny a že v těch, jež na pořad valné hromady byly dány, pozměnilo představenstvo družstva jejich stylisaci. Prvý soud stížnosti nevyhověl. Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu, jemuž uložil, by doplnil řízení a znovu rozhodl. Důvody: Z pořadu mimořádné valné hromady je zřejmé, že návrhy uvedené čísly nebyly dány vůbec na pořad. Dle velicí normy § 29, 2 společenstevního zákona a § 13, 1 stanov musí mimořádná valná hromada býti ihned svolána na odůvodněný návrh $\frac{1}{4}$ členů. Dle § 13, odst. 2 musí býti na denní pořad valné hromady (a tedy i dle posl. odstavce § 13 val. hrom. mimořádné) dány návrhy podané aspoň $\frac{1}{10}$ členů nejméně 15 dnů před valnou hromadou. I když by tedy bylo pravdivé tvrzení družstva, že z 229 podpisů bylo správných pouze 191 a že tedy při celkovém počtu 777 členů nebylo dosaženo $\frac{1}{4}$ hlasů nutných pro svolání mimořádné valné hromady, bylo, když tato valná hromada byla přece svolána, povinností představenstva dáti veškeré návrhy obsažené v žádosti z 11. října 1934 na pořad, neboť u nich předpoklady § 13, odst. 2 ($\frac{1}{10}$ členů nejméně 15 dnů před valnou hromadou) byly

splněny. Tu nemělo ani představenstvo na vůli, aby některé návrhy z pořadu vypustilo, nebo je pozměnilo, a také valná hromada neměla práva, aby od projednání těchto návrhů prostě upustila. To by znamenalo zmaření minoritních práv zaručených zákonem a stanovami. Právo minority žádati jen o svolání valné hromady bez povinnosti družstva, aby dalo na pořad návrhy, jichž projednání zamýšlí minorita si vynutiti, bylo by pouhé »nudum ius«, které by vedlo k stálému, neplodnému svolávání valných hromad bez možností, aby menšina vynutila na většině projednání věci, na nichž jí záleží. Je-li tu kvalifikovaná menšina, pak nejen valná hromada musí býti ihned svolána, nýbrž na její pořad musí býti dány bezpodmínečně všechny návrhy, jež právě proto má menšina ve své žádosti uvést. Představenstvu není dáno na vůli některé z návrhů vymýtiti nebo pozměniti. A právě totéž platí, byla-li valná hromada svolána a došly-li v předepsané lhůtě kvalifikované menšinové návrhy. Ty všechny musí býti dány na pořad, neboť jinak by o nich nemohlo býti jednáno, a o všech musí valná hromada jednati a nikoli vzítí je z pořadu, neboť takovým způsobem by mohla věc býti odsunována z jedné valné hromady do druhé a zákonná i smluvená ochrana minority mohla by býti obcházena. Není věci rejstříkového soudu, aby se zabýval menšinovými návrhy věcně, ale jeho povinností je, aby dbal toho, aby menšinových práv bylo šetřeno. Prvý soud se mylí, má-li za to, že by nedbání práv menšinových nemohlo míti vliv na platnost věci jinak řádně projednaných. Nedbalo-li představenstvo návrhu menšiny stanovami odůvodněného, by byl její návrh dán na pořad valné hromady, nebyla valná hromada způsobem odpovídajícím zákonu a stanovám vůbec svolána, a jsou proto všechna její usnesení neplatná (Sb. n. s. 12697). Aby však mohlo býti rozhodnuto, zda tu byla kvalifikovaná minorita ať ve smyslu § 13, odst. 1 stanov ($\frac{1}{4}$), nebo § 13, odst. 2 stanov ($\frac{1}{10}$), bude třeba vyšetřiti, kolik členů mělo družstvo v době podání žádosti za svolání mimořádné valné hromady a kolik jich řečenou žádost (návrhy v ní uvedené) vskutku podalo. S tvrzením družstva a jeho vyjádřením, z něhož by se podávalo, že minorita dle § 13, odst. 2 stanov bezpečně tu byla, nemohl se rekursní soud se zřetelem k povinnosti § 23 zák. č. 100/31 Sb. z. a n. uložené spokojiti a jedině proto nemohl ve věci ihned rozhodnouti. Poněvadž první soud v důsledku odchýlného právního názoru žádných šetření o uvedených tvrzeních družstva neprovedl a řízení zůstalo proto neúplné, bude na něm, aby skutečnosti dle názoru rekursního soudu pro posouzení věci rozhodně vyšetřil a pak vydal nové rozhodnutí.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Předpoklad rekursního soudu o neúplnosti řízení a tím důvod ke zrušení usnesení soudu první stolice by byl dán tehdy, kdyby šlo o návrh menšiny, vyhovující předpisům § 13 stanov, po případě § 29 druž. zák. Tomuto požadavku však návrh menšiny, ať kvalifikované dle prvního odstavce § 13 stanov čtvrtinou, ať dle druhého odstavce té-

hož § desetinou členstva, vůbec nevyhovoval, neboť, jak z jeho obsahu je zřejmé, žádají podepsaní o svolání mimořádné valné hromady a aby na její program byly dány mimo obvyklý pořad návrhy členů uvedené pod čís. 1—9, a oznamují dále, že podají ještě 1 až 3 uvedené dotazy. Podání takové, jak dle zákona druž. § 29, odst. 2, tak dle stanov § 13, odst. 1 a 2 musí obsahovati vedle předepsaného počtu menšiny též účel a důvody, tedy zejména, proč navrhovatelé považují za nutné, aby valná hromada byla svolána. I když při volném výkladu bylo snad lze se domyslíti ze znění jednotlivých bodů návrhu účel, jaký menšinou byl sledován, nemá návrh ten další zákonné náležitosti, to jest odůvodnění. K neodůvodněnému návrhu menšiny nemusily orgány, jimž náleží dle stanov svolávati valnou hromadu, přihlížeti. Tomu také dala výraz valná hromada tím, že přijala značnou většinou hlasů zprávu ředitele L., jež odůvodnil, proč nebylo přihlídnuto k žádosti menšiny v tomto směru. Za tohoto stavu netřeba se obíratí otázkou, zda návrhy menšiny pod č. 2 a 3 byly vůbec přípustným předmětem pro rozhodování valnou hromadou, když dle tvrzení družstva nepatří vůbec do působnosti valné hromady (§ 15 stanov), a zda je mohlo představenstvo s dozorčí radou vůbec předem vyloučiti z pořadu. Zásadně nelze právo takové představenstvu odepřiti, neboť to jest oprávněno a povinně prováděti jen ta usnesení valné hromady, která jsou platně učiněna, to jest pokud jsou kryta zákonem a stanovami, v opačném případě má výkon jejich odepřiti. Zajisté je právem představenstva též předem zabrániti tomu, aby nedošlo k usnesení valnou hromadou, jež by nebylo kryto předpisy o její působnosti věc takovou platně rozhodnouti, tedy k usnesení neplatnému, a tak vyloučiti předem neodůvodněná a případně s věcmi družstevními nesouvisějící návrhy menšiny. Pokud pak představenstvo, sestavivši pořad této valné hromady, pojalo v pozměněné stylisaci z návrhů menšiny určité body, z nichž na valné hromadě některé byly zamítnuty, kdežto ostatní byly vzaty zpět, nejde již o vlastní návrhy menšiny ve smyslu § 13 stanov, nýbrž o návrhy představenstva, takže osud, jaký je stihl ve valné hromadě, nemůže míti vlivu na otázku platnosti svolání valné hromady a tím i platnosti usnesení na ní přijatých. Rekursním soudem uváděné rozhodnutí čís. 12697 Sb. n. s. tu nedopadá, poněvadž v něm nedbala důsledně dozorčí rada, suspendovavší představenstvo, oprávněného a včasné podaného návrhu menšiny. Poněvadž pak rekursní soud se jinak správně vypořádal se všemi výtkami stížnosti, nebylo vzhledem k tomu, co bylo uvedeno o návrhu menšiny, příčiny, aby zrušoval usnesení prvního soudu a nařizoval další šetření a nové rozhodnutí.

Čís. 15683.

Aviso (zpráva o příchodu zboží podle čl. 66 žel. dopr. sml.) není působitým prostředkem k odevzdání zboží ve smyslu § 427 (452) obč. zák.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1936, Rv I 1344/34.)

Žalobci pověřili Rudolfa K-a prodejem obrazů, jemuž je za tím účelem zaslali prostřednictvím speditéra. Rudolf K. však obrazy ty neprodal, nýbrž zastavil je smluvně (odevzdáním avisa dráhy) ve prospěch Harryho J-a k zajištění jeho nároku ze smlouvy o prodej obrazů uzavřené mezi Harrym J-em a Rudolfem K-em. Zastavené obrazy byly složeny pro Harryho J-a u žalovaného. Žalobci tvrdíce, že žalovaný drží tyto obrazy bez jakéhokoliv právního titulu, domáhají se na něm jejich vrácení žalobou. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud v podstatě proto, že Harry J., jenž v době uzavření zástavní smlouvy nevěděl o vlastnickém právu žalobců k obrazům, nabyl k nim jako bezelstný nabyvatel odevzdáním avisa dráhy zástavního práva a přísluší proto jediné jemu disposiční právo k nim.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Stěžejním bodem tohoto sporu jest otázka, zda mezi Dr. Gustavem M. jako zmocněncem Harryho J. a Rudolfem K. byla sjednána platná zástavní smlouva, zejména, zda smluvní vůle stran byla provázena i odevzdáním obrazů, které jsou předmětem tohoto sporu. Tato otázka bude přezkoumána především s hlediska dovoláním uplatněného důvodu nesprávného právního posouzení. Odevzdání předmětů smlouvy, které byly jako nákladní zboží na dráze, se nestalo přímo, nýbrž jen symbolicky, a to odevzdáním avisa Dr. Gustavu M. Rudolfem K., na kterého byly obrazy zaslány speditérskou firmou Alfred D. & spol. v L.; této firmě byly zaslány firmou Eger & spol. ve Vídni a měly být vydány Rudolfu K-ovi proti předložení pasu. Odvolací soud uznal toto symbolické odevzdání za vyhovující ustanovení § 427 obč. zák., poněvadž v avisu je podle jeho názoru spatřovat nástroj, jímž příjemce se uvedl do stavu ujmouti se výhradně držby věci, a podle § 427 obč. zák. stačí k symbolickému odevzdání všeliké jednání, jehož zvláštním a výlučným účelem je projevit určitou vůli, z něhož lze na venek nepochybně seznati, že došlo k právnímu přechodu vlády a moci nad věcí. Nejvyšší soud s tímto právním posouzením nesouhlasí, i když má toto oporu v názoru některých theoretiků, a nesouhlasí s tím, i když se nepřihlédne k okolnosti odvolacím soudem nepovšimnuté, že vydání zásilky bylo vázáno na předložení K-ova pasu, který Dr. Gustavu M-ovi nebyl odevzdán. Ani odvolací soud nezastává názor, že aviso je listina, která by prokazovala vlastnictví železničního nákladu, a uchyluje se proto k fikci, že aviso má povahu juristického nástroje, který uvádí příjemce do stavu ujmouti se držby věci a vykonávati nad ním vládu a moc. Je nemožné podřaditi aviso pod pojem nástroje ve smyslu § 427 obč. zák. Netřeba ani zkoumati spornou otázku, zda pod pojem »nástroj« lze podřaditi i listiny jako juristické prostředky vlády na věcí. I při kladné odpovědi nelze tomuto pojmu podřaditi aviso, které není nic více než pouhou legitimací jejího držitele, že jest oprávněn, aby nákladní zboží za zaplacení poplatků na dráze vyzvedl, a to nikoli za všech okolností, nýbrž jen potud, pokud ode-

silatel před vydáním nákladního listu neučinil jiné opatření a nevázal po případě vydání věci na zvláštní podmínky, takže, i když by na aviso bylo hleděno jako na juristický nástroj ovládní, chybí mu znak výhradnosti požadovaný § 427 obč. zák.; to prokazuje i skutečnost, že s nákladem disponovala firma Alfred D. a spol., ač aviso bylo v detenci Dr. M. Nelze tedy avisu přiznati význam, jaký mu dává odvolací soud, a tím na otázku, zda mezi Rudolfem K. a Dr. M. bylo provedeno též odevzdání pro platné zřízení zástavního práva nezbytné, je dáti odpověď zápornou. Žalovaný, který svého autora nejmenoval a proto nemůže nedostatek pasivní legitimace účinně namítati, není oprávněn, aby se proti vydání obrazů bránil poukazem na zástavní smlouvu ujednanou Dr. M., neboť ani dodatečným vydáním obrazů firmou Alfred D. & spol. žalovanému nebyl původní nedostatek zástavní smlouvy nahrazen; v době skutečného převzetí obrazů totiž nebyli přejímatelé zásilky bezelstnými, neboť tehdy již jim bylo známo, že žalobci se domáhají vydání obrazů jako svého vlastnictví; netřeba se proto ani zabývatí právním významem skutečnosti, že firma Alfred D. & spol. vydala zásilku teprve na hrozby policejním a soudním zákrokem. Poněvadž smlouva zástavní je smlouva reální, je otázku bezelstnosti posuzovati podle doby skutečného odevzdání, kterým smlouva je teprve uskutečněna, a nikoli podle doby smluvních projevů. Přes toto právní stanovisko, které činí zbytečným zabývatí se i dalšími dovolacími důvody, nemůže býtí ve věci samé rozhodnuto a je nutným zrušení rozsudku odvolacího soudu, poněvadž žalovaný popřel vlastnictví žalobců i totožnost obrazů v žalobě uvedených a obrazy, které jsou u něho, a ani prvý, ani druhý soud tyto sporné body skutkově neřešil.

Cis. 15684.

Kdo neobjednanou zásilku, zaslanou mu odesílatelem doporučeně poštou, vrátí poště u poštovní přepážky, není odpověden za škodu vzešlou odesílateli ztrátou zásilky na poště.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1936, Rv I 59/35.)

Žalobce se žalobou domáhá zaplacení částky 2.000 Kč jako náhrady škody, kterou utrpěl tím, že žalovaný mu zásilku se známky v uvedené hodnotě nevrátil. Podle žalobce se žalovaný dopustil hrubé nedbalosti tím, že zásilku zaslanou mu doporučeně vrátil obyčejným způsobem, ač mu hodnota zásilky byla známa a musilo mu býtí známo, že poštovní správa neručí za ztráty nezapsaných zásilek. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný vrátil zásilku poště, aniž ji otevřel, a dal ji u přepážky úředníci konající tam službu. Způsob, kterým žalovaný zařídil zpáteční poštovní dopravu na adresu žalobcovu, vyhovuje ustanovení § 37 č. 4

pošt. řádu, které dovoluje odevzdání dopisní zásilky u poštovní pře-
pážky. Jest proto způsob odevzdání zásilky zvolený žalovaným po-
kládati za odevzdání k poštovní dopravě podle ustanovení IV. oddílu
poštovního řádu a nelze přisvědčiti žalobci, že žalovaný neučinil zadost
předpisům o odevzdání dopisních zásek poštovní dopravě. Žalobce
připustil, že zaslal žalovanému doporučený dopis se známkami k výběru
a že si žalobce tyto známky neobjednal, nebyl proto žalovaný ani po-
vinen, aby zásilku žalobci vracel neb aby ji pro žalovaného opatroval,
neboť převzav neobjednané známky do své detence nestal se jejich
uschovatelem podle § 957 obec. zák. obč. Žalobce nemohl ani důvodně
předpokládati, že žalovaný otevře dopis doporučeně mu zasláný a že
se sám bude moci tak přesvědčiti, jakou skutečnou hodnotu mají známky
v doporučeném dopise jím přijatém uložené, a náleželo proto žalobci,
by se sám staral o zásilku se známkami, aby o účelu zásilky uvědomil
zvláště žalovaného a dal mu i pokyny, jak by měl se zásilkou naložiti,
kdyby ji nepřijal. Jestliže žalovaný nejsa zavázán k vrácení zásilky s po-
štovními známkami, odevzdal ji k zpětné dopravě poštou, nedopustil
se žádného opominutí. Žalovaný nebyl povinen, aby zásilku dodanou
mu žalobcem při zpětné dopravě poštou odeslal doporučeně, ježto proti
žalobci neměl při vrácení neobjednané zásilky povinnosti činiti na vrá-
cenou zásilku nějaké vlastní výdaje. Žalovaný byl oprávněn odevzdati
zásilku s poštovními známkami k zpáteční poštovní dopravě, aniž za-
platil příslušné porto, ježto pošta dopravuje i zásilky, za které nebylo
porto zapláceno (§ 37 č. 4 pošt. řádu). Z uvedeného plyne, že se žalo-
vaný nedopustil žádného opominutí, vrátil-li žalobci neobjednanou zá-
silku s poštovními známkami. Že žalovaný jest odpověděn za ztrátu zá-
silky žalobci vrácené, ke které došlo až za poštovní dopravy, nepokusil
se žalobce ani dovoditi.

Čís. 15685.

**Předpisu druhé věty § 406 c. ř. s. nelze použití na nárok na náhradu
škody za ušlý starobní důchod, jehož se poškozenému nedostalo proto,
že nebyl přihlášen zaměstnavatelem řádně a včas k sociálnímu pojištění.**

(Rozh. ze dne 17. prosince 1936, Rv I 1901/36.)

Žalobkyně se na žalovaném domáhá náhrady škody za ušlý jí sta-
robní důchod, jež jí vznikla proto, že ji žalovaný nepřihlásil k starob-
nímu pojištění. Nižší soudy zamítly žalobu hledíc k § 406 c. ř. s.
pro předčasnost proto, že o žalobním nároku bylo rozhodnuto rozsud-
kem prvního soudu dříve, než od které doby důchod jako náhrada škody
byl žádan.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Předpis § 406, druhé věty, c. ř. s. stanoví výjimku ze zásady vy-
slovené v první větě téhož paragrafu, že odsouditi lze k nějakému plnění
jen tehdy, když dospělost již nastala v čase vynesení rozsudku. Jde tudíž

o předpis výjimečný a nelze jej rozšiřovati i na případy, jež jím nejsou
výslovně upraveny. V souzené věci se žalobkyně na žalovaném domáhá
placení starobního důchodu. Starobní důchod však není výživným,
třebas žalobkyně použije částek vyplacených jí jako starobní důchod
k své výživě. Prámem proto nepřisoudily nižší soudy žalobkyni starobní
důchod splatný až po vynesení rozsudku prvního soudu (sr. čís. 14121
Sb. n. s.).

Čís. 15686.

**Na náhradu škody podle zákona proti nekalé soutěži může žalovati
i ten, kdo za sporu přestal býti soutěžitelem.**

(Rozh. ze dne 17. prosince 1936, Rv II 744/36.)

Žalobkyně opírajíc žalobu o předpis § 11, odst. 3 zák. proti nek. sou-
těži domáhá se podle čtvrtého odstavce tohoto zákonného ustanovení na
žalované náhrady škody, upustivši od původního zdržovacího a odstra-
ňovacího žalobního žádání. Nižší soudy žalobu zamítly, o d v o-
l a c í s o u d z t ě c h t o d ů v o d ů: Nelze souhlasiti se žalobkyní, že
pro žalobní žádost, která byla z původní žaloby zdržovací a odstraňo-
vací podle § 15 zákona proti nekalé soutěži omezena jen na žalobu na
náhradu škody, zachovává se žalobkyni aktivní legitimace podle § 15
cit. zák., i když ztratila vlastnost soutěžitelky ve smyslu § 46 cit. zá-
kona. Žalobkyně sama připouští, že právním důvodem její žaloby jest
jednání žalovaných podle § 11 cit. zákona; s tímto právním důvodem
souvisí i její nárok na náhradu škody, jehož obsah je stanoven ustanov-
vením § 16 cit. zák. Žalovati o náhradu škody z důvodu jednání ve
smyslu zákona proti nekalé soutěži, přísluší jen soutěžiteli činem nekalé
soutěže poškozenému. Žalobkyni, která v době podání žaloby ani po-
zději neprovozovala již obchod téhož nebo podobného druhu, o jaký ve
sporu šlo, nelze považovati za soutěžitelku podle § 46 cit. zák. a nelze
jí proto přiznati ani pro nárok na zaplacení náhrady škody aktivní le-
gitimaci.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a roz-
hodnutí.

Důvody:

Předpis § 15 zákona proti nekalé soutěži jest obsahem 1. odstavce
oddílu II a jest odstavec ten opatřen nadpisem »Oprávnění k žalobě
zdržovací a odstraňovací«. Řeší se v něm tedy otázka t. zv. aktivní le-
gitimace ke sporu, a to podle nadpisu jenom co do nároku zdržovacího
nebo odstraňovacího. Zákon zde stanoví, komu dává procesněprávní
nárok na ochranu hmotněprávního nároku dovozovaného z urči-
tých právních skutečností. V příčině skutkové podstaty § 11, o který
v souzeném případě půjde, přiznává zákon takový nárok pouze soutě-
žiteli, jehož se čin přímo dotýká, což je dáno povahou věci.

Tato povaha věci vyžadovala také širšího vymezení se zřetelem k různým možnostem vyplývajícím ze skutkových podkladů, jež se mohou vyskytnouti v případech uvedených v odstavci druhém tohoto § a tak se dostává legitimace všem těm soutěžitelům, jichž se čin závadný jakoli »dotýká«. Je dáno povahou ustanovení zákona proti nekalé soutěži, že nemůže jíti jenom o nějaké zájmy imaginární, nýbrž že běží o zájmy hospodářského života, tedy o zájmy majetkové, třebaš nehmotné. Než ani z nadpisu již uvedeného a ani z obsahu § 15 nelze usouditi, že by tu v příčině nároku na náhradu škody byl zákon chtěl jak co do formálněprávních otázek, tak také co do hmotněprávních předpokladů takového nároku zavésti nějakou úchylku, jež by platila jenom pro případy pramenící v tomto zákoně proti nekalé soutěži na rozdíl od předpokladů nároků na náhradu škody ze skutečností spadajících pod kterékoli jiné zákonné ustanovení. Také tu předpokladem nároku, že došlo ke škodě škodlivým jednáním (opominutím) bezprávným, a předpokladem formálněprávního žalobního nároku na ochranu jest ovšem hmotněprávně, že nárok ten nezanikl, tedy že trval v době žaloby — zahájení sporu — případně také ještě na konci jednání, t. j. v době rozsudku. Již podle povahy věci nemůže býti o tom sporu, že nárok na náhradu škody z jednání přičiněného se zákonu proti nekalé soutěži lze přiznati jenom podnikateli (soutěžiteli), který byl závadným jednáním poškozen ve smyslu a rozsahu § 16 cit. zákona. Jestliže však byly splněny skutkové předpoklady nároku, vznikl jak hmotněprávní nárok sám, tak také formálněprávní nárok na jeho právní ochranu, a tento nárok na ochranu trvá, pokud nezanikl chráněný hmotněprávní nárok sám. To platí všeobecně a platí to také o nároku zdržovacím nebo odstraňovacím, u těchto nároků bude to otázkou konkrétního případu, pokud snad hmotněprávní nárok zdržovací nebo odstraňovací a s ním také nárok na právní ochranu zanikl právní skutečností, že oprávněný přestal býti podnikatelem, soutěžitelem. Podrobněji netřeba zatím řešiti tyto otázky v příčině těchto nároků (odstraňovacích a zdržovacích). Co do nároku na náhradu škody, který splněním určitých skutkových předpokladů byl vznikl, nemá skutečnost, že poškozený přestal býti podnikatelem (soutěžitelem v obecném slova smyslu, nikoli snad jen v poměru ke škůdci, který soutěžitelem ve vlastním slova smyslu ani býti nemusí), žádného právního účinku, jmenovitě nepůsobí sama o sobě zánik nároku. Pokud tento hmotněprávní nárok nezanikne právními skutečnostmi, jež zánik jeho působí podle obecných právních předpisů, trvá, a trvá také nárok na právní ochranu, tedy aktivní legitimace ke sporu. Tu nesejde na tom, zda žalobce je dosud podnikatelem — soutěžitelem, nýbrž o to půjde, že mu jako takovému nárok podle zákona proti nekalé soutěži vznikl a že dosud trvá; proč poškozený v hospodářském podnikání ustal, je zcela nerozhodné, protože tato skutečnost o sobě zánik nároku nepůsobí. Tu není nic odchylného. Neníť o tom pochybnosti, že na příklad nároky z nájemní smlouvy — také případně na náhradu škody — přísluší jenom zúčastněným, tedy dotčeným osobám, nájemci a pronájemci. Jestliže nastaly právní skutečnosti, jimiž takový nárok vznikl, nemá sku-

tečnost, že nájemní smlouva přestala, sama o sobě zrušujícího účinku na nárok, třebaš ovšem ve sporu vystupuje bývalý nájemce nebo pronájemce. Tak je tomu také v souzeném případě. Nechť žalobkyně z jakéhokoliv důvodu ustala v podnikové činnosti, nemělo to samo o sobě hmotněprávního účinku na její nárok na náhradu škody a ovšem ani účinku na její procesněprávní nárok žalobní a na její aktivní legitimaci v příčině žaloby o náhradu. Protože se pak nižší soudy zamítají žalobu opřely jediné o to, že žalobkyně upíraly žalobní právo jenom proto, že již není podnikatelem — soutěžitelem, a když tento důvod podle toho, co bylo nahoře uvedeno, nelze uznati za správný, bylo jejich rozsudky zrušiti a věc k dalšímu jednání vrátiti soudu procesnímu (§ 510 c. ř. s.).

Cís. 15687.

Ustanovení § 158 c. ř. s. jest užiti i na právnické osoby. Nastal-li zánik spolku teprve za sporu a byl-li spolek zastoupen ve sporu advokátem nebo (v neadvokátském sporu) jinou osobou vykázanou procesní plnou mocí, nepřestává býti spolek stranou v rozepři.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1936, R I 183/36.)

Srovn. Sb. n. s. čís. 14634.

Ve sporu o zaplacení určité pohledávky proti žalovanému spolku uznal prvý soud podle žaloby. Odvolací soud na odvolání zrušil rozsudek prvního soudu pro zmatečnost proto, že žalovaný spolek (odvolatel) za sporu zanikl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, by o odvolání žalovaného spolku rozhodl nehledě k důvodům, z nichž zrušil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Rekurs je považovati za přípustný, poněvadž z důvodů napadeného usnesení plyne, že odvolací soud, jenž zrušil rozsudek prvního soudu jako zmatečný, zamýšlel žalobu odmítnouti, ač to proti předpisu § 478, odst. 1 c. ř. s. nevyslovil. Jde tu tedy o usnesení odvolacího soudu podle § 519 č. 2 c. ř. s. Ve věci samé je recurs odůvodněný. Není sporu o tom, že žalovaný spolek v době podání žaloby právně existoval a že je ve sporu zastoupen advokátem, který byl k zastupování zmocněn plnou mocí, podepsanou předsedou a zapisovatelem spolku. Teprve při posledním ústním jednání, konaném v první stolici dne 26. června 1935, přednesl právní zástupce žalovaného spolku, že ze spolku vystoupilo (t. j. za sporu) mnoho členů, takže jejich počet klesl pod devět, což mělo podle § 11 stanov spolku za následek jeho zánik, který byl také předsedou spolku oznámen policejnímu ředitelství v L., a spolkové jmění bylo odevzdáno obecnímu úřadu v R. První soud rozhodl o žalobě me-

řízení ve věcech nájemních se lhůtami tam určenými.« Vždyť z tohoto předpisu sestávajícího ze dvou odstavců, z nichž první obsahuje ustanovení o výpovědi a druhý ustanovení o podání námitek a o řízení o podaných námitkách, vyplývá, že ustanovení civilního řádu soudního o řízení ve věcech nájemních platí toliko pro řízení, které bylo zahájeno o podaných námitkách proti výpovědi domovnického poměru, a že v takovém případě platí předpisy §§ 571—575 c. ř. s. nadepsané slovem »řízení«. Nelze však rozšiřovati toto ustanovení v ten smysl, že všechny předpisy o řízení v rozepřích ze smlouvy nájemní nebo pachtovní (§§ 560—576 c. ř. s.) platí obdobně pro zrušení domovnického poměru, nikoliv jen předpisy o řízení o podaných námitkách. Vycházejí z tohoto právního hlediska vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí ve Sb. n. s. 14332 právní zásadu, že nelze zrušiti právní poměr v příčině užívání domovnického bytu příkazem podle § 567 c. ř. s., i kdyby byl domovnický poměr ujednan na určitou dobu. Ani z důvodové zprávy k zákonu č. 82/20 Sb. z. a n. (tisk Národního shromáždění 1977 z roku 1919) nelze nic vytěžit pro opačný názor dovolatelů. Zdůrazňují motivy, že domovnický poměr »není vlastně nájemní, nýbrž služební« a že »podle toho by vlastně i výpověď mohla být dána«, a poukazují jen k tomu, »že část mzdy tvoří byt a že tu souvisí možnost stěhování se s možností opatření si nový byt«, z čehož vyplynula nutnost »výpovědní lhůtu prodloužit na čtvrt roku a uvést ji v souhlas s činžovními termíny, poněvadž bylo by obtížno opatření si byt mezi dobou«. Odůvodňuje-li důvodová zpráva těmito úvahami, »že bylo pro výpověď použito období řízení nájemního«, má zřejmě na mysli jen výpovědní lhůtu a řízení o námitkách, nikoli však též úpravu výpovědi, a takové rozšíření přičilo by se zřejmému doslovu zákona, který musí být pro soud směrodatným. Pokud žalovaní zdůrazňují, že, má-li být o námitkách proti výpovědi z domovnického poměru jednáno podle předpisů pro řízení ve věcech nájemních, nebylo by lze ani jednati podle těchto předpisů, ani rozhodovati, kdyby i ostatní předpisy třetího oddílu části šesté civilního řádu soudního neměly mít platnost, přezírají, že v § 10 zák. č. 82/20 Sb. z. a n. není stanoveno, že o námitkách proti výpovědi jest jednati a rozhodnouti podle řízení ve věcech nájemních, nýbrž jen podle období tohoto řízení, takže třeba při výpovědi z domovnického poměru přizpůsobiti řízení zvláštnostem věci totiž, že tu nejde o nájemní poměr, nýbrž o poměr služební, který nevyžaduje přísné formálnosti platící pro poměr nájemní (srov. Sb. n. s. 8244).

Čís. 15689.

Byla-li požární náhrada za zhořelé stavení, určená k jeho znovuzřízení a doplnění příslušenství, složena u soudu až po jeho znovuzřízení a poté rozvržena, řídí se oprávněnost dovolacího rekursu podle zásad řízení nesporného.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1936, R II 482/36.)

Hasičská vzájemná pojišťovna v B. složila u prvního soudu podle § 1425 obč. zákona pojistné za zhořelý dům, jež první soud po jednání s přihlášenými věřiteli rozdělil, nevzav zřetele k přihlášce pohledávky fy. Ondřej F. proto, že z kupu, o něž přihláška se opírá, sešlo, a že pohledávka sama byla jak co do důvodu, tak co do přiměřenosti popřena. Rekursní soud nevyhověl rekursu firmy Ondřej F.

Nejvyšší soud nevyhověl jejímu dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z podání Hasičské vzájemné pojišťovny v B. o složení peněz u okresního soudu ve S., jest patrné, že mělo být použito požární náhrady za stavení k jeho znovuzřízení a doplnění příslušenství (§ 80, odst. 1 zák. o pojistné smlouvě ze dne 3. července 1934 č. 145 Sb. z. a n.). Ze spisů se pak podává, že skutečně došlo k znovuzřízení poškozeného stavení a že složených peněz se má dostati věřitelům za dodávky pro novostavbu. Nejde tedy o rozvrh požární náhrady podle §§ 79, odst. 5, a 81, druhé věty uved. zákona, a je složení peněz u soudu posuzovati, i pokud v nich jest zahrnuta požární náhrada za budovu a příslušenství, ve smyslu § 1425 obč. zák., takže při vydání jejich jest postupovati podle pravidel řízení nesporného. Dovolací rekurentka napadá usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního státního soudu podle § 46, odst. 2 zákona ze dne 19. června 1931 č. 100 Sb. z. a n. jest dovolací rekurs přípustný jen z důvodů uvedených v tomto zákonném ustanovení. Z těch uplatňuje dovolací rekurentka toliko nezákonnost. Při tom však ani nedoličuje, že by se napadené usnesení přičilo jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, a její vývody, kterými se snaží nezákonnost doličiti, obsahují v podstatě jen výtky nesporného právního posouzení.

Čís. 15690.

O odmítnutí notáře jako soudního komisaře platí předpisy o odmítnutí soudců.

Nejde o nezákonnost, byly-li důvody odmítnutí osvědčovány před soudcem, jenž rozhodl o odmítnutí notáře jako soudního komisaře.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1936, R II 532/36.)

Za projednání pozůstalosti odmítla pozůstalá vdova (universální dědička) notáře ustanoveného soudním komisařem k projednání pozůstalosti vytýkajíc mu zaujatost a žádala, by mu bylo proto projednání pozůstalosti odňato. Nižší soudy jejímu návrhu nevyhověly. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jako nezákonnost vytýká dovolací stěžovatelka, že veškeré výsledky v řízení před první stolicí provedl jiný soudce, než který učinil rozhodnutí. Je sice správné, že většinu výsledků prováděl jiný soudce než

soudce, který vydal rozhodnutí. Leč v projednávané věci jde o odmítnutí notáře jako soudního komisaře v řízení pozůstalostním. Podle § 4 cit. zákona platí o jeho odmítnutí tytéž předpisy jako o odmítnutí soudců (srovnej podobně rozh. čís. 8779 Sb. n. s., dále § 4, odst. 1 zák. čís. 112/72 ř. z. o syndikátním ručení a obdobně § 4 zákona čís. 57/31 Sb. z. a n. o odmítnutí aktuárů). Podle § 22, odst. 3 jur. n. má strana důvody odmítnutí soudcem popírané osvědčiti. Provádění důkazů konané za účelem osvědčení není však vázáno předpisy pro průvodní řízení platnými (§ 274 c. ř. s. a § 34 zákona č. 100/31). Předpisů §§ 276 a 412, odst. 1 c. ř. s. nelze tudíž použítí na osvědčování důvodů odmítnutí notáře v řízení pozůstalostním. Nejde proto o nezákonnost, nebylo-li osvědčování prováděno před soudcem rozhodujícím (čl. V č. 1 zákona č. 251/34 Sb. z. a n.).

Čís. 15691.

Spořitelni a záloženský spolek (raiffeisenka) není oprávněn odeprítí výplatu vkladu bezelstněm u nabyvateli vkladní knížky proto, že podle předpisu spolkových stanov otištěných ve vkladní knížce je představenstvo, má-li obavu, že vkladní knížka není v pravých rukou, t. j. v rukou vkladatele nebo jeho zákonitého zástupce, k tomu oprávněno.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1936, Rv II 60/35.)

Žalobkyně přednesla, že poskytla Janu V-ovi úvěru a že ten ke krytí tohoto úvěru jí nabídl vkladní knížku žalované spořitelny (správně spořitelního a záloženského spolku), předloživ její prohlášení, že vkladní knížka, znějící na jméno Josefa V-ová na vklad . . . Kč, není ničím vázána. Zároveň podepsal Jan V. prohlášení, že žalobkyně má právo vkladní knížku kdykoliv uzná za vhodné vyinkasovati a použítí k úhradě jeho dluhu. Když však žalobkyně tak učinila a vypověděla vklad žalované předloživši vkladní knížku k výplatě, žalovaná odmítla vkladní knížku vyplatiti a uložila částku na ní znějící u okresního soudu, avšak nikoli pouze pro žalobkyni, nýbrž také pro Živnostenskou záložnu. Žalobkyně požádala proto Živnostenskou záložnu o sdělení, zda by souhlasila s vybráním těchto peněz u soudu, aby se zamezilo zbytečnému sporu, ale Živnostenská záložna odmítla vydati toto prohlášení s podotknutím, že se jí tato záležitost netýká, že částka u soudu složená není totožná s částkou, kterou na žalované požaduje, a že žalobkyně, jež má vkladní knížku v rukou, může na vydání vkladu žalovati. O tomto odmítnutí byla žalovaná zpravena se žádostí, aby vkladní knížku realizovala, avšak marně. Konečně i Josefa V-ová dala žalobkyni prohlášení o tom, že souhlasí s výplatou vkladu pro žalobkyni a také Jan V. před tím, než odevzdal vkladní spornou knížku žalobkyni, měl od své matky Josefy V-ové povolení, aby peníze, které na knížku byly uloženy, si vybral, takže mohl s knížkou volně nakládati. Navrhuje proto žalobkyně, aby žalovaná byla uznána povinnou zaplatiti jí zažalovanou částku. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Žalovaná spořitelna má za to, že žaloba měla být

zamítnuta, protože složila vklad k soudu a tím se zprostila závazků proti všem, kteří činili si nárok na uložené peníze. Tento názor je mylný. Okolnost, že žalovaná složila ony peníze dle § 1425 obč. zák. u soudu, je bez významu a neměla pro žalovanou vůči žalobkyni účinek zprošťující, neboť žalovaná byla povinna vklad vyplatiti, nikoliv jej u soudu uložití. Důvody, pro něž lze s účinkem uvedeným v § 1425 obč. zák. dluh splniti složením na soudě, musí tkvítí v osobě věřitelově. V souzeném případě však takových důvodů na straně věřitelově nebylo, nárok žalobkyně na výplatu byl zjevný, žalobkyně vkladní knížku žalované po uplynutí výpovědní lhůty předložila a výplatu žádala, neměl tedy obnos býti složen u soudu. Odvolání tu přehlíží povahu vkladní knížky jako papíru na majitele znějícího, takže každý, kdo knížku předloží, je pokládán za řádného držitele i bez průkazu totožnosti a jest mu vyplatiti vklad, pokud tu není zákaz soudní, řízení amortisační, nebo není-li vklad vázán způsobem stanovami připuštěným, nebo na okolnost, o níž jest předem jisto, že nastati musí (zákon čís. 302/20 Sb. a n.). Tento zákonný předpis nemůže býti měněn stanovami žalované, které ostatně dle své povahy jsou směrodatné jen pro poměr žalované k jejím členům. Kdyby se mělo míti za to, že žalovaná z pouhé obavy, že vkladní knížka není v pravých rukou, smí odeprítí výplatu, pozbyla by vkladní knížka povahy papíru na majitele znějícího, což by odporovalo shora uvedenému zákonu. Ostatně i samy stanovы žalované v § 30 stanoví, že za pravého vlastníka se považuje ten, kdo se vkladní knížkou vykáže, a že jemu se vklad vyplatí (mimo případy tam uvedené). Je tedy zjevné, že žalovaná měla peníze žalobkyni vyplatiti a nikoli je ukládati u soudu. Odvolání dovozuje dále, že první soud má nesprávně za to, že žalobkyně vkladní knížky nabyla bezelstně. Ani s tím nelze souhlasiti. Odvolání tu opět přehlíží, že nebylo tu žádných okolností, z nichž by žalobkyně mohla seznati nějaké právní nedostatky v držení toho, kdo jí knížku přinesl, a že žalobkyně neměla také žádných důvodů k podezření, nemohouc věděti, že Jan V. byl v nakládání s knížkou obmezen. Z knížky samé žádné obmezení patrně nebylo a velmi závažné jest, že žalobkyně zároveň s knížkou obdržela potvrzení žalované, jímž žalovaná prohlašovala, že vkladní knížka není ničím vázána. Neměla proto žalobkyně žádných rozumných důvodů, aby ještě se dotazovala Josefy V-ové, zda Jan V. je oprávněn s vkladní knížkou disponovati. Jméno ve vkladní knížce je v praxi často vedlejší a vyskytuje se i jméno fiktivní. Proto první soud správně usoudil, že žalobkyně nabyla vkladní knížky bezelstně. Žalobkyně byla proti žalované, jsouc držitelkou, oprávněnou věřitelkou, jsouc v době nabytí vkladní knížky bezelstnou. Jestliže teprve po odevzdání knížky žalobkyni dověděla se žalobkyně z oznámení žalované, že Jan V. nemá práva s vkladní knížkou disponovati, nic to na věci nemění, stačí, že žalobkyně byla bezelstná v době, kdy vzala knížku v držení. Rovněž nic na věci nemění, vyšlo-li ve sporu najevo, že Josefa V-ová jako vlastnice sporné knížky její výplatu zakázala, neboť nebylo prokázáno, že zákaz ten byl znám žalobkyni, když Jan V. jí knížku odevzdal. Žalovaná ani netvrdila, že žalobkyně v době odevzdání knížky měla vědomost o nějakém takovém zákazu. Předpis zákonů čís. 302/20 a čís. 239/24 je nepochybně rázu donucovacího v tom, že nařizuje vý-

platu tomu, kdo vkladní knížku předloží i bez průkazu totožnosti. Dopouští ovšem zákon i vinkulační doložky, avšak tam, kde jich není, narizuje výplatu. Pokud konečně se poukazuje na to, že žalovaná, byvši odsouzena k zaplacení téže částky Živnostenské záložně, musila by platit dvakrát, jest k tomu uvést, že žalovaná zavinila si to sama tím, že vkladní knížku vydala neopatrně Janu V-ovi, aniž vepsala do ní omezení, že je tato vkladní knížka vázána zákazem výplaty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 10 zákona čis. 302/20 Sb. z. a n. znějí sice spořitelni knížky na určité jméno vkladatelem udané, ale mají povahu papírů majiteli svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a musí mu žádaná částka býti vyplacena, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací nebo zákaz soudní, anebo není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami. Vklady mohou býti vázány zejména na podpis, heslo, průkazní lístek nebo na okolnost, o níž jest již předem jisto, že nastati musí. Těchto ustanovení jest podle §§ 1 (3) a 26 zákona čis. 239/24 Sb. z. a n. v doslovu zákona čis. 54/32 Sb. z. a n. obdobně použití i na vkladní knížku žalovaného spořitelního a záloženského spolku, o níž v souzené věci jde. Vkladní knížku, o kterou jde, má žalobkyně v držení, a žalovaná ji marně předložila k výplatě. Vkladní knížka ta obsahuje ustanovení, že vklady přes 5.000 Kč se vyplácejí po 90denní výpovědi, takže žalovaná dala správně žalovanému 90denní výpověď z tohoto vkladu, jež tuto částku převyšovala. Žalobkyně nabyta držby vkladní knížky bezelstně. Ze se žalobkyně nemusela žalovaného ptáti, jak se věc s vkladní knížkou má, a že nezáleží ani na pozdějším zániku bezelstnosti držby žalobkyně, ani na složení částky 5.586 Kč 85 h u soudu, bylo v napadeném rozsudku správně odůvodněno. Ustanovení § 367 obč. zák. nelze tu použiti, neboť nejde o žalobu vlastnickou. Vkladní knížka obsahuje sice výpis ze stanov žalovaného a v něm ustanovení, že představenstvo může, majíc obavu, že knížka není v pravých rukou, t. j. v rukou vkladatele nebo jeho zákonitého nástupce, vydání vkladu odepřít, ale pro to nebylo vzhledem k bezelstnosti žalobkyně důvodu, takže netřeba ani řešiti právní otázku, zda ustanovení, že představenstvo může, majíc obavu, že knížka není v pravých rukou, — t. j. v rukou vkladatele nebo jeho zákonitého nástupce — vydání vkladu odepřít, jest pokládati za vázání vkladu ve smyslu § 10 zákona čis. 302/20 Sb. z. a n. Vzhledem k bezelstnosti žalobkyně nelze mluvit ani o tom, že by se její jednání přičilo dobrým mravům.

Čis. 15692.

Zmatečnost exekučního řízení, opomine-li soud doručiti ministerstvu sociální péče do rukou finanční prokuratury usnesení o povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti zatížené zá-

kazem zcizení a zatížení ve prospěch Československého státu (správy sociální péče) podle § 60 vládn. nař. o stavebním ruchu čis. 191/21 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1936, R I 1041/36.)

Prvý soud povolil vymáhající věřitelce k vydobytí dávek sociálního pojištění proti povinné straně exekuci nuceným zřízením práva zástavního na nemovitostech povinné náležejících a zatížených zákazem zcizení a zatížení ve prospěch Československého státu podle § 60 vládn. nař. čis. 191/21 Sb. z. a n. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Prvý soud při povolování exekuce nevzal zřetel na omezení vlastnického práva zákazem zcizení a zatížení ve prospěch Československého státu (správy sociální péče) po dobu, dokud státem zaručená zápůjčka Občanské záložny nebude umořena. Tento zákaz platí i proti třetím osobám a i při exekučním zatížení. Dům jest zařízen výlučně k účelům obytným a neslouží provozování výdělečného podniku, ježto jen v tomto případě by příspěvky k úrazovému pojištění dělnickému požívaly podle § 216, čis. 2 ex. ř. přednostního práva jako daň výdělková. Byla proto uvedená exekuce povolena neprávem, ježto uvedená zápůjčka nebyla dosud umořena.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu pro zmatečnost a uložil mu, aby usnesení prvního soudu bylo doručeno také ministerstvu sociální péče do rukou finanční prokuratury v P. a by teprve po uplynutí lhůty rekursní po případě po podání rekursu ministerstvem sociální péče, zastoupeným finanční prokuraturou, o rekursu strany povinné po případě též o rekursu ministerstva sociální péče znovu rozhodl.

Důvody:

Ani usnesení prvního soudu, kterým byla exekuce povolena, ani usnesení soudu rekursního nebyla doručena ministerstvu sociální péče, jež zastupuje finanční prokuratura v P., ač mu doručeno býti mělo, ježto na nemovitostech, na něž se vede exekuce nuceným zřízením práva zástavního, vázne podle knihovního lustra zákaz zcizení a zatížení ve prospěch Československého státu (správy sociální péče) podle § 60 vládního nařízení o stavebním ruchu ze dne 21. května 1921 čis. 191 Sb. z. a n. (§§ 88 ex. ř. a § 123 čis. 1 knih. zákona). Opominutím tohoto doručení ministerstvu sociální péče, jehož zájmy jsou povolením exekuce především a přímo dotčeny, byla mu odňata možnost před soudem v této věci jednati a jde tedy o zmatečnost podle § 477 čis. 4 c. ř. s., k níž jest přihlížeti z povinnosti úřední.

Čis. 15693.

Úpadce není oprávněn k rekursu proti usnesení vydanému v řízení o rozvrhu přejímací ceny podle § 47 náhr. zák.

Zřízením kauční hypoteky pro vedlejší závazky vzniká zástavní právo po případě i pro úroky nehledíc na to, zda byla výslovně zřízena

pro úroky zadržené za dobu delší tří let čili nic, ledaže by byly vyloučeny z vedlejších závazků.

V řízení o rozvrhu přejímací ceny jest soudce povinen vyzvati přihlašovatele pohledávky nezastoupeného advokátem k doplnění přihlášky a dáti mu poučení.

§ 49 náhr. zák. nerozlišuje mezi zaměstnanci vyššími a nižšími.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1936, R I 1214/36.)

Na jmění bývalého vlastníka zabraného statku byl dne 9. srpna 1932 prohlášen konkurs, který v době rozvrhového řízení podle § 47 náhr. zák. nebyl skončen.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs úpadce do usnesení rekursního soudu, týkajícího se rozvrhu přejímací ceny podle § 47 náhr. zák., nevyhověl dovolacímu rekursu správce konkursní podstaty do téhož usnesení, vyhověl však dovolacímu rekursu zaměstnance úpadce Rudolfa Ž-a, pokud mu nebylo nic přikázáno z přejímací ceny na jeho služební požitky, zrušil v této části usnesení obou soudů a prvému soudu uložil nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle § 3, odst. 1 konk. ř. není úpadci od prohlášení konkursu dovoleno, aby nakládal svým jměním, které jest podrobena exekuci. Není tedy úpadce, pokud jde o konkursní podstatu, procesně způsobilý a nastává zákonné zastoupení správcem konkursní podstaty. Do konkursní podstaty náleží i nemovitosti úpadce zabrané státem a tedy i přejímací cena, kterou stát za ony nemovitosti má podle §§ 59 a násl. zákona náhradového vyplatiti. Není proto úpadce v rozvrhovém řízení o přejímací ceně podle § 47 náhr. zákona oprávněn k rekursu proti rozvrhovému usnesení a následkem toho ani k dovolacímu rekursu (srov. rozh. 6420, 9925, 13802 a 14315 Sb. n. s.). Správce konkursní podstaty vlastníka zabraných nemovitostí bere napadené usnesení v odpor, pokud jím byly spořitelně v P. přikázány anuity splatné od konce prosince 1929 do konce prosince 1931 a ze starších anuit s příslušenstvím, pokud byly uhrazeny v rámci kaucních hypotek pro vedlejší závazky a pokud dalším knihovním věřitelům byly přikázány úroky a úroky z prodlení, starší tři let a promlčené, v rámci kaucních hypotek pro vedlejší závazky. V té příčině vytýká především, že kaucní hypoteky těchto věřitelů pro vedlejší závazky nebyly podle příslušných dlužních úpisů zřízeny pro anuity a úroky starší tři let a že proto neměly býti tyto promlčené a více než tříleté částky přikazovány v rámci oněch kaucních hypotek pro vedlejší závazky. Avšak podle nauky i praxe zřízením kaucní hypoteky pro vedlejší závazky vzniká zástavní právo i pro případné úroky bez zřetele na to, zda-li tato kaucní hypoteka byla výslovně zřízena pro úroky déle než tři léta zadržené čili nic, jen když nebyly z vedlejších závazků, pro něž byla jistota zřízena, vyloučeny. To se v případech, o které zde jde, nestalo, neboť v příslušném dlužním úpise jest kauce

zřízena všeobecně pro vedlejší závazky a v dalších dlužních úpisech jest kromě vyjmenovaných závazků uvedeno, že se jistota zřizuje též pro jiné (nevyjmenované) náklady a poplatky, k nimž podle rozh. 8300 Sb. n. s. patří také zadrželé úroky. Dále vytýká správce konkursní podstaty, že promlčení anuit a úroků Spořitelny nebylo přetřeno podle § 10 konk. ř. jednak proto, že prý přihlášení v konkursu nemůže míti právní význam při stanovení pohledávky v tomto rozvrhovém řízení, jednak proto, že prý správcem konkursní podstaty nebyly této věřitelce uznány žádné anuity a úroky. Podle § 10 konk. ř. přihlášením pohledávky v konkursním řízení se přetrhuje její promlčení, a byl-li přihlášený nárok popřen, stává se jeho promlčení ode dne přihlášky až do konce lhůty určené k tomu, aby byl nárok uplatněn. Promlčení přetřené zůstává přetřeným, nechtě se přetření to stalo jakýmkoli způsobem, a platí proto i pro toto rozvrhové řízení. Rudolf Ž. přihlásil k rozvrhovému roku pohledávku 694.741 Kč 75 h a uvedl, že v květnu 1925 vstoupil do služeb úpadce jako ředitel velkostatku s měsíčním platem 5.000 Kč, s novoroční remunerací ve výši měsíčního platu a s nárokem na cestovní diety náležející podle norem řediteli velkostatku, naturální byt a stravu, doložil to ověřeným opisem potvrzení úpadce, podle něhož mu přísluší uvedený plat od 1. května 1925, a uvedl, že mu plat ten nebyl vůbec vyplácen a že činí jeho pohledávka z té příčiny 694.741 Kč 75 h. Nižší soudy nepřiznaly mu nic z rozvrhové podstaty, protože prý jeho přihláška je nejasná a neurčitá, ježto prý z ní nelze seznati, které částky, z jakého titulu a za kterou dobu jsou požadovány. Jest přisvědčiti dovolacímu rekurentovi, že jeho přihláška není neurčitá a nejasná, vždyť je z ní zřejmé, že požaduje všechen služební plat od 1. května 1925. I kdyby však byl měl první soud v té příčině nějaké pochybnosti, bylo jeho povinností vyzvati dovolacího rekurenta, který nebyl zastoupen právním zástupcem, aby svou přihlášku doplnil, a dáti mu v té příčině poučení (§ 17 zák. č. 100/31 Sb. z. a n.). Podle § 47 náhr. zák. soud přejímací cenu za zabraný majetek rozvrhne v nesporném řízení podle zásad o rozvrhu nejvyššího podání za nemovitosti v dražbě prodané. To znamená, že při rozvrhu přejímací ceny za zabraný majetek mají sice platnost hmotněprávní zásady §§ 216—228 ex. ř., jinak však jest se řídití řízením nesporným, a nemají tu tedy platnost předpisy §§ 209—215, 229—239 ex. ř. a zejména nemá tu platnost § 210 ex. ř., na něž rekursní soud poukazuje (rozh. čís. 8361, 8494, 8679 a 13859 Sb. n. s.). Že § 49 náhr. zák., jehož zvláštním ustanovením jest se tu řídití, nečiní rozdílu mezi vyššími a nižšími kategoriemi zaměstnanců, jako to činí § 216 čís. 3 ex. ř., dovodil správně rekursní soud, jenž uvedl, že předpisem § 49 náhr. zák. byl na rozdíl od § 216 čís. 3 ex. ř. rozšířen okruh osob v něm uvedených i na osoby jiné než dělníky za mzdu pracující, totiž na osoby zaměstnané převážně nebo výhradně za služební plat. Nižší soudy mají ovšem pravdu v tom, že dovolacímu rekurentovi nemůže býti na jeho pohledávku nic přikázáno z přejímací ceny 13,850.000 Kč, ježto tato přejímací cena týká se nemovitostí, které byly Státním pozemkovým úřadem převzaty nejpozději dnem 1. května 1925, a podle § 49 náhr. zák. přikázá se zaměstnancům jen ty služební platy, které jsou za posledního půl roku ode dne pře-

vzetí zadrženy. Skutečnost, že vyúčtování pohledávek knihovnických věřitelů se stalo v rozvrhovém usnesení ke dni 1. ledna 1933, nemá žádného vlivu na hmotněprávní podmínku stanovenou v § 49 náhr. zák., podle níž jest přikázati v přednostním pořadí za daněmi a veřejnými jen ty služební platy osob výhradně neb převážně na převzatých nemovitostech zaměstnaných, které jsou za posledního půl roku ode dne převzetí zpět počítajíc zadrženy. V úvahu přichází tedy jen přejímací cena 19.843 Kč a k ní patřící 3%ní úroky od 1. dubna 1932 za nemovitosti, které byly skutečně převzaty teprve dnem 1. dubna 1932. Bylo proto usnesení nižších soudů v příčině této přejímací ceny zrušiti a její nově rozvržení naříditi.

Čís. 15694.

K § 35 ex. ř.

Vymáhající věřitel, jemuž byla dlužníková pohledávka přikázána k vybrání, nemůže odporovati exekuci, kterou dlužník již před tím proti poddlužníkovi zahájil. To nemůže učiniti ani poddlužník proto, že vymáhaná pohledávka byla po zahájení exekuce dlužníkem zabavena a přikázána k vybrání věřiteli dlužníkovu. Okolnost ta není důvodem stávicím nebo zrušujícím nárok podle § 35 ex. ř.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1936, Rv II 462/36.)

Žalobci se domáhají výroku, že nárok žalovaného proti žalujícím jest a) zastaven zabavením a přikázáním této pohledávky k vybrání povoleným pravoplatně Občanské záložně v O. jako straně vymáhající a že b) exekuce povolena podle tohoto rozsudku jest nepřípustná. První soud vyhověl žalobě v celém rozsahu, odvolací soud zamítl žalobu, pokud se domáhá prohlášení exekuce za nepřípustnou, kdežto v ostatním rozsudek prvního soudu potvrdil. Odvolací soud vycházel při tom z názoru, že určení, že pohledávka žalovaného proti žalobcům jest zabavením a přikázáním k vybrání pro Občanskou záložnu v O. zastavena, jest pokládati za hlavní část prosby žalobní, kdežto druhá část žalobní prosby, domáhající se prohlášení exekuce vedené žalovaným proti žalobcům k vymození téže pohledávky, že jest jen povahy podružné a formální.

Nejvyšší soud zamítl žalobu i v části, již potvrdil odvolací soud rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalobci se domáhají žalobou podle § 35 ex. ř. prohlášení exekuce za nepřípustnou, vše ostatní jest jen nesamostatnou předurčující otázkou pro tento nárok na nepřípustnost exekuce a když tedy tento nárok byl zamítnut, nemůže obstáti ani jeho předurčující část, není-li tu podmínka pro předběžný určovací návrh, a ty nebyly ani tvrzeny. Mimo to však žalobci nemají právní zájem na tom, aby bylo rozsudkem zjištěno, že pohledávka, k jejímuž vydobytí vede žalovaný proti nim exekuci,

byla po povolení této exekuce zabavena a k vybrání přikázána Občanské záložně v O., aby mohli udržeti první část žalobního žádání jako samostatnou žalobu určovací, a exekuce přikázáním k vybrání také nestaví zabavený a přikázaný nárok ve smyslu § 35 ex. ř. Přikázáním pohledávky k vybrání nevstupuje vymáhající věřitel v hmotná práva majitele pohledávky jako postupník, nýbrž jest podle § 308 ex. ř. toliko zmocněn dlužníkovým jménem žádati na poddlužníkovi zapravení pohledávky, ji zažalovati a vymáhati a do exekuce zahájené dlužníkem sám vstoupiti, není však zmocněn učiniti o ní narovnání, její placení poddlužníkovi prominouti, splátky mu povolit a vůbec předsevzítí úkony, které se jemu vymáhání přičí. Nemůže proto vymáhající věřitel, jemuž byla dlužníková pohledávka přikázána k vybrání, ani s úspěchem odporovati exekuci, kterou dlužník již před tím proto poddlužníkovi zahájil (srovnej Hora: Soustava exekučního práva, vyd. z r. 1930, str. 252 a rozh. býv. nejvyššího soudu ve Vídni, sbírka Glaser-Ungerova n. ř. čís. 3081 a 3704). Tím méně ovšem jest oprávněn poddlužník odporovati exekuci, vedené proti němu dlužníkem, z důvodu, že vymáhaná pohledávka byla zabavena a přikázána k vybrání věřiteli dlužníkovu (rozh. čís. 8985 Sb. n. s.). Chce-li se poddlužník exekuce takové zprostiti, jest na něm, aby pohledávku věřiteli, jemuž byla k vybrání přikázána, zaplatil, anebo aby ji, měl-li by pochybnosti o totožnosti pohledávky k vybrání přikázané a pohledávky jeho věřitelem vymáhané, složil k soudu (§ 307 ex. ř.). Ježto tedy žalobci nemohou s úspěchem odporovati exekuci proto, že vymáhaná pohledávka byla zabavena a k vybrání přikázána Občanské záložně v O., nemají ani právního zájmu na tom, aby bylo rozsudkem zjištěno, že pohledávka, kterou proti nim vymáhá žalovaný touto exekucí, tím, že byla později zabavena a k vybrání přikázána Občanské záložně v O., je zastavena, ani nárok vymáhaný není staven, a bylo proto i tuto část žalobní prosby zamítnouti (§ 228 c. ř. s.).

Čís. 15695.

Dědic se může za podmínek § 228 c. ř. s. domáhati zápornou žalobou určovací určení, zda poslední pořizení obsahuje platné ustanovení odkazu.

Neuznává-li dědic platnost odkazu a nehodlá-li jej splnit, musí odkazovník své nároky na odkaz uplatnit pořadem práva. Nelze ani obdobou § 125 nesp. pat. odkázati odkazovníka na pořad práva, tím méně pod sankcí § 125 nesp. pat.

Rozhodl-li soud v pozůstalostním řízení o platnosti odkazu, jest jeho rozhodnutí zmatečné podle § 41 d) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, R II 434/36.)

Zůstavitel odkázal svůj pozemek sirotčinci. Testamentární dědicové původně souhlasili s tím, aby tento odkaz připadl městu N. po případě jeho chudínskému fondu, ale jen v mezích dědického práva ze zákona tomuto fondu příslušejícího, neboť zůstavitelem byl katolický duchovní

— farář —, o jehož pozůstalosti platí zvláštní posloupnost podle dvorského dekretu ze dne 27. listopadu 1807 čís. 828 Sb. z. s. Když však dohoda v příčině tohoto odkazu po případě v příčině dědického práva fondu chudých s nimi uzavřená nebyla příslušnými zákonitými zástupci schválena, navrhli tvrdíce, že odkaz je neplatný, ježto osoba obmyšleného není jmenována určitě, aby městská obec N. byla odkázána na pořad práva se sankcí, že nebude-li podána žaloba v určité lhůtě, bude se míti za to, že souhlasí, aby označený pozemek byl ponechán dědicům. Pozůstalostní soud tomuto návrhu vyhověl a městu N. uložil, aby žalobu o vydání odkazu podalo do dvou měsíců, jinak že bude v projednání pozůstalosti pokračovati bez zřetele na tento nárok. Na rekurs městské obce N. jako domnělé odkazovnice zrušil sice rekursní soud toto usnesení, ale pouze za účelem doplnění šetření, takže z toho je viděti, že za jistých, ovšem určitě neuvedených, předpokladů by se s názorem prvního soudu ztotožňoval a otázku platnosti onoho odkazu rozřešil v důvodech ve smyslu kladném. Poté dědic Adolf J., jemuž podle dědické dohody má připadnouti veškeré pozůstalostní jmění proti tomu, že ostatním dědicům vyplatí dědické podíly v penězích a že vyplatí odkazy, při čemž o tomto sporném odkazu není v dohodě žádné zmínky, napadl usnesení soudu rekursního a namítá, že odkaz pozemku je vůbec neplatný a zejména, že městská obec N. není povolána odkazovnicí, a navrhuje obnovení usnesení soudu prvního tak, aby městská obec byla odkázána se svým nárokem na odkaz onoho pozemku na pořad práva (tedy navrženo jest obnovení usnesení prvního soudu jen částečně, t. j. bez sankce v něm obsažené).

Nejvyšší soud zrušil usnesení nižších soudů pro zmatečnost.

Důvody:

Poněvadž pozůstalost po P. Ferdinandu J. po případě dovolací rekurent odmítá uznání a splnění onoho odkazu, nezbyvá ovšem, než aby odkazovník, jehož osoba jest zatím nejistá (§ 160 nesp. pat.) své nároky uplatnil pořadem práva, jak nejvyšší soud vyslovil již v mnoha rozhodnutích (čís. 481, 1161, 2754, 6533, 11282, 11979 Sb. n. s.). Ale na druhé straně nemůže býti bráněno ani obtíženému dědici nebo pozůstalosti (§ 649 obč. zák.) domáhati se za podmínek § 228 c. ř. s. zápornou žalobou určovací určení, zda poslední pořízení obsahuje platné ustanovení odkazu onoho čili nic, nechtějí-li býti po dobu zůstavenou do vůle odkazovnickovy vystavení nejistotě, jak otázka platnosti odkazu bude konečně vyřešena ve sporu, kterým odkazovník bude se domáhati splnění odkazu. Vzhledem k tomu nebylo třeba poukazovati na pořad práva žádnou ze sporných stran, neboť nejde o kolisi práv dědických a obdobné použití § 125 nesp. pat. je vyloučeno, poněvadž jde o právní poměry různé a nikoliv sobě podobné. Vzhledem k tomu jest ponechati stranám tohoto sporu, aby si tuto otázku vyřešily, jak samy za dobré uznají. Dokonce však je již naprosto vyloučeno, aby poukazání odkazovníka na pořad práva bylo spojeno se sankcí § 125 nesp. pat., neboť

podle § 159 nesp. pat. pozůstalost nesmí býti odevzdána, dokud nebylo vykázáno zaplacení nebo zajištění odkazů určených pro chudé, nadace, kostely, školy, náboženské obce, veřejné ústavy nebo jinak pro zbožné nebo všeužitečné účely, a podle § 160 nesp. pat. musí býti odkaz před odevzdáním pozůstalosti náležitě zajištěn, je-li osoba odkazovnickova nejistá (srov. též § 174, první odst. nesp. pat.). Za tohoto stavu věci bylo by zcela vyloučeno pokračovati v pozůstalostním řízení v zájmu testamentárních dědiců bez zřetele na citovaná zákonitá ustanovení a taktó spornou otázku práva soukromého rozřešiti preklusí odkazovníka v řízení nesporném, jak to učinil soud pozůstalostní. Naopak zase v důvodech svého usnesení rekursní soud opačně rozhodl, že »odkaz tento (t. j. odkaz pozemku sirotčinců) je platný«, ač i tuto otázku bude třeba řešiti pořadem práva, když účastníci nesporného řízení se o ni nedohodli. Trpí tudíž rozhodnutí obou nižších stolic zmatečností podle § 41 písm. d) zák. čís. 100/31 Sb. z. a n., pokud se zabývají otázkou sporného odkazu, a bylo je proto zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice k pokračování v řízení pozůstalostním, v němž půjde především o zajištění tohoto odkazu pro odkazovníka, načež nebude již nic brániti, aby pozůstalostní řízení mohlo býti skončeno, aniž by bylo třeba čekati na výsledek případného sporu.

Čís. 15696.

Ukládají-li se usnesením valné hromady členům břemena, s nimiž v době svého vstupu do družstva nepočítali, mohou postižení členové, chtějí-li zabrániti účinkům usnesení proti sobě, z družstva vystoupiti.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, R I 1401/36.)

Proti žalobě družstva na zaplacení zvýšené částky, o níž byl členský podíl zvýšen, namítl žalovaný, že k zvýšení tomu (v roce 1935) došlo na základě neplatného usnesení a že ostatně již ze žalujícího družstva v srpnu 1934 vystoupil. První soud zjistiv, že usnesení o zvýšení členských podílů stalo se platně a že bylo v květnu 1934 platně usneseno prodloužití lhůtu, kdy lze z družstva vystoupiti, s 3 let na 5 let, uznal podle žaloby, maje za to, že žalovaný, u něhož v době ohlášení výstupu neuplynulo podle změněných stanov 5 členských let, jest oběma usneseními vázán. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Žalovaný uzavřel sice přihláškou za člena a jejím přijetím s družstvem smlouvu a podrobil se platným ustanovením a jejich pozdějším změnám ve smyslu odst. 3 § 4 stanov, avšak podrobení to nemůže zásadně nabytá jeho práva do té míry omezovati pro budoucnost, že

by za všech okolností byl přinucen setrvat v družstvu proti své vůli, zejména, kdyby se mu novým usnesením valné hromady ukládala nová tíživá břemena, s nimiž nepočítal v době svého vstupu do družstva. To zejména platí v příčině nově přijaté lhůty k výpovědi z členství, jež byla prodloužena o další 2 léta, a v příčině zvýšení podílu na dvojnásobek. V takovém případě postižení nebo nespokojení členové, chtějí-li zabránit účinkům usnesení proti sobě, mohou z družstva vystoupiti (rozh. č. 4157 Sb. n. s. v důvodech). Práva výpovědi z členství žalovaný použil podle nesporného děje v srpnu 1934, tedy v době, kdy ještě zápis příslušných změn v rejstříku nenastal. Právně v otázce této postarád odvolací soud zjištění, zda žalovaný s těmito změnami souhlasil. Neboť v záporném případě by se ho vůbec již netýkalo usnesení o zvýšení podílu a žaloba o zvýšené částky by byla bezdůvodná, a také výpověď z členství, kterou nejdříve mohl uplatnit k 1. září 1934 podle znění stanov pro něho platných v době vstupu do družstva byla by platná.

Čís. 15697.

Rozhodce nemůže na základě rozhodčího výroku, kterým bylo straně uloženo zaplatiti rozhodcům náklady řízení, vésti exekuci k vydobytí těchto nákladů.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, R I 1403/36.)

Vymáhající věřitel jako jeden z rozhodců, opíraje se o vydaný rozhodčí náleze, žádal za povolení exekuce nuceným zřízením práva zástavního na nemovitostech Rudolfo E. B-ovi patřících pro odměnu, kterou si rozhodci sami přisoudili. Prvý soud žádanou exekuci povolil, rekursní soud k stížnosti povinného tento návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud právně zamítl návrh na exekuci, poněvadž vymáhající věřitel nebyl v řízení rozhodčím stranou, pro něho rozhodčí výrok neměl ve smyslu § 594 c. ř. s. účinek pravoplatného soudního rozsudku a důsledkem toho nezvešel pro něho exekuční titul podle § 1 č. 16 ex. ř. Této skutečnosti první soud při zkoumání exekučního titulu nedbal. Pokud se pak v třetím odstavci rozhodčího výroku uvádí, »že Rudolf E. B. a Bedřich H., spolumajitelé neprotokolované firmy T., jsou povinni zaplatiti rozhodcům náklady udanou částkou rukou společnou a nedílnou do 3 dnů pod exekucí«, má výrok ten jen ráz oznámení požadavku rozhodců na odměnu vůči těm, z jejichž vůle rozhodčí soud vzešel, nelze jej však pokládati za součást jejich výroku o sporné věci, jak bylo vyloženo v rozhodnutí č. 4674 Sb. n. s. Pokud se vymáhající věřitel odvolává na rozhodnutí uveřejněné pod č. 8409 Sb. n. s., v němž bylo vysloveno, že rozhodčí soud jest oprávněn rozhodnouti nejen ve

věci, nýbrž i v otázce útrat, není-li jinak stanoveno ani zákonem, ani smlouvou o rozsudím, přehlíží, že v tomto případě šlo o uložení útrat podlehnoucí straně, které byly přivoděny zvítězivé straně při brání právního zástupce, zapisovatele a pronajetím místností, nešlo však o odměnu rozhodců, která se v souzeném případě požaduje samým rozhodcem od strany zvítězivé.

Čís. 15698.

Jestliže je z knihovního zápisu zřejmé, že na nemovitosti vážne pohledávka, jež podle nařízení vlády č. 265/22 Sb. z. a n. mohla podléhati soupisu a s níž knihovní věřitel podle tohoto předpisu nemohl volně disponovati bez účasti zúčtovacího úřadu, budiž tento úřad obeslán k rozvrhovému roku.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, R I 1452/36.)

Prvý soud rozvrhuje nejvyšší podání nepřiznal Spořitelně v Sch. pohledávku pod C 1 zajištěnou proto, že prý pohledávka ta podle prohlášení Spořitelny v Sch. zanikla. Rekursní soud odmítl rekurs Československého státu (Československého zúčtovacího ústavu) do tohoto usnesení, v němž stěžovatel poukázal na § 9 vl. nař. č. 265/22 Sb. z. a n. a na čl. 9 a 17 úmluvy č. 60/26 Sb. z. a n. a uváděl, že první soudce neměl dbáti prohlášení Spořitelny v Sch., nýbrž že měl k oné knihovně zajištěné pohledávce jako k pohledávce stěžující si strany přihlížeti z toho důvodu, že ona pohledávka byla podrobena mezistátnímu vyrovnání podle vl. nař. č. 265/22 Sb. z. a n. podle úmluvy republiky Československé s republikou Rakouskou o úpravě závazků v rakousko-uherských korunách a dosud zaplacená nebyla.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu, by o rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Rekursní soud odmítl rekurs finanční prokuratury nepřiznav jí po případě Československému zúčtovacímu ústavu v Praze legitimaci ke stížnosti; jmenovaný úřad prý vůbec nelze pokládati za stranu ve smyslu §§ 229 a 209 ex. ř. a rozvrhové usnesení mu vůbec nemělo býti doručeno. Když se omezil ve výroku jenom na to, že rekurs pro nepřipustnost odmítl, neměl se zatím obíratí věcným jeho obsahem. Učinil-li tak přece, nelze zatím přezkoumati správnost jeho úvah a musí se soud dovlací omeziti jenom na otázku oprávnění jmenovaného již úřadu k rekursu. Podle § 234 ex. ř. jsou oprávněny k rekursu do rozvrhového usnesení osoby, které se k rozvrhovému roku dostavily. Je zřejmé, že tu zákon poskytuje opravný prostředek také těm osobám, které měly býti k roku obeslány jmenovitě podle § 209, odst. 2 ex. ř. a které se roku nezúčastnily, protože k němu nebyly obeslány. K těm osobám, jež měly býti podle uvedeného předpisu obeslány, patřil také Čes-

koslovenský zúčtovací ústav v Praze, bylo-li z knihovního zápisu zjevné, že na nemovitosti vázla pohledávka, jež podle nařízení vlády ze dne 7. srpna 1922, č. 265 Sb. z. a n. mohla podléhati soupisu a s níž knihovní věřitel podle tohoto předpisu nemohl volně disponovati bez účasti zúčtovacího úřadu. Otázku, zda ta pohledávka soupisu podléhá čili nic, nemohl řešiti exekuční soud, a již proto byl by si musil vyžádati vysvětlení od uvedeného úřadu a teprve podle něho by byl mohl posouditi, smí-li a do jaké míry přihlížeti k prohlášení zástavní věřitelky. Nesejde na tom, že u pohledávky nebylo poznámky ve smyslu čl. 18, odst. 2 úmluvy č. 60/26 Sb. z. a n., když skutečnost ta mohla spočívatí právě na tom, že soupisové povinnosti zadost učiněno nebylo, že věc nebyla ještě vyřízena anebo také z důvodů jiných. Protože tu vesměs jde o otázky veřejnoprávní a tedy také o velící předpisy a zájmy, které ani za řízení exekučního nemohly utrpěti újmy a nemají býti mařeny, je zřejmé, že také podle těchto předpisů měl býti zúčtovací ústav o rozvrhovém roku uvědoměn, když tu byly pro to podmínky podle obsahu knihovního výtahu, a že měl také nárok na to, aby se mu dostalo rozvrhového usnesení a aby pořadem instancí směl obhájití zájmy, k jejichž hájení byl podle své příslušnosti povolán. Proto mu jest přiznati také právo k rekursu, aniž sejde na tom, že mu bylo usnesení doručeno soudní kanceláří teprve k příslušné žádosti.

Čís. 15699.

K § 15, odst. 3 zák. proti nekalé soutěži.
Případ, že dvě žaloby byly podány a doručeny žalovanému zároveň.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, Rv I 1863/36.)

Proti žalobě zdržovací a odstraňovací i o náhradu škody pro zlehčující výroky podle § 10 zák. proti nekalé soutěži, namítl žalovaný též, že žaloba jest proti němu vzhledem k třetímu odstavci § 15 zák. proti nekalé soutěži nepřipustná, poněvadž jest proti němu pro totéž jednání veden spor na základě žaloby podané proti němu druhou firmou. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání, uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Bezpodstatné jsou námítky žalovaného týkající se nepřipustnosti kumulace žalob po případě překážky zahájené rozepře se zřetelem ke sporu vedenému pod Ck. . . Podle spisů byly obě žaloby podány a doručeny zároveň. Že by žaloba v tomto sporu byla bývala doručena později než žaloba ve sporu druhém, není potvrzeno doručním lístkem a bylo by nerozhodné, kdyby snad skutečně byla náhodou tato žaloba žalovanému odevzdána po oně druhé žalobě, ačkoli to žalovaný ve dřívějším stadiu sporu netvrdil. Ani tím by nebylo odčiněno, že podány byly současně,

takže o žádné z nich nelze říci, že byla podána po zahájení rozepře. Žalovanému nestala se ani materiální krivda, jestliže byly podány žaloby oběma firmami a jestliže obě vystupovaly i nadále jako žalobkyně, když obě žalovaly také na odškodnění. Podle zjištění byly v inkriminovaném výroku obě firmy jmenovány a byla tedy ve smyslu § 10 zák. proti nekalé soutěži každá bezprostředně dotčena; nešlo tedy o všeobecný výrok, který by se smyslem dotýkal více nejmenovaných sice, ale určitých osob.

Čís. 15700.

Označení »na řad vlastní« (an die Ordre eigene) jest dostatečným označením remitenta ve směnce na vlastní řad.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, Rv I 2422/36.)

V námítkách proti směnečnému platebnímu příkazu uvedli žalovaní, že směnka jest neplatná proto, že na ní není dostatečně určen remitent slovy »an die Ordre eigene«. Nižší soudy ponechaly směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Směnka není neplatná proto, že neobsahuje přesného rčení »an unsere eigene Ordre«, nýbrž jen »an die Ordre eigene«. Tím jest remitent dostatečně označen (§ 3 čís. 3 směn. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání připojil se k důvodům odvolacího soudu.

Čís. 15701.

Zrušil-li odvolací soud kontumační rozsudek prvního soudu jednak z důvodu zmatečnosti podle § 477 čís. 4 c. ř. s., jednak z důvodu § 471 čís. 4 c. ř. s., že tu není promeškání, a vrátil-li věc prvnímu soudu, aby o věci dále jednal a znova rozhodl, aniž vyslovil, že v řízení má býti pokračováno teprve, až toto usnesení nabude právní moci, není dalšího opravného prostředku.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, R II 570/36.)

Odvolací soud zrušil kontumační rozsudek prvního soudu jednak z důvodu zmatečnosti podle § 477 čís. 4 c. ř. s., jednak z důvodu § 471 čís. 4 c. ř. s., že tu není promeškání, a vrátil věc prvnímu soudu, aby o věci dále jednal a znova rozhodl, aniž vyslovil, že v řízení má býti pokračováno teprve, až toto usnesení nabude právní moci.

Nejvyšší soud odmítl rekurs.

D ů v o d y :

Pokud jde o zmatečnost, svádí sice doslov § 519 čís. 2 c. ř. s., že usnesení, jímž odvolací soud zrušil pro zmatečnost rozsudek prvního soudu, lze vždy napadati rekursem nehledíc k tomu, zda byla žaloba

zároveň odmítnuta, či zda bylo prvním soudu další jednání a opětně rozhodnutí nařízeno. Avšak předpis ten jest vykládati v souvislosti a v souladu s předpisy §§ 478 a 479 c. ř. s., jež upravují řízení při zmatečnosti a z nichž jde najevo, že bezvýhradné použití § 519 čís. 2 c. ř. s. jest jen tehdy na místě, byl-li podle § 478, odst. 1 c. ř. s. nejen rozsudek prvního soudu pro zmatečnost zrušen, nýbrž také žaloba odmítnuta, neboť tím jest spor vyřízen a nemohlo by již dojíti k dalšímu jednání. Není-li však zrušením rozsudku pro zmatečnost spor vyřízen, nýbrž má-li procesní soud dále jednat (§ 478, odst. 2 c. ř. s.), platí předpis § 479 c. ř. s., který výslovně odkazuje na § 478 c. ř. s. a nařizuje, že s položením roku má býti sečkáno jen tehdy, pojal-li odvolací soud do zrušovacího usnesení výhradu pravomoci, kterážto výhrada souhlasí s předpisem § 519 č. 3 c. ř. s. To se v souzeném případě nestalo a není proto rekurs podle § 519 č. 2 c. ř. s. přípustný (rozh. č. 510, 10042, 10498 a 11957 Sb. n. s.). Též je rekurs nepřipustný dle § 519 čís. 3 c. ř. s., pokud odvolací soud vyslovil, že zde nebyly dány zákonné předpoklady pro vydání kontumačního rozsudku, poněvadž nepojal do zrušovacího usnesení výhradu pravomoci.

Čís. 15702.

Kartely (zák. čís. 141/33 Sb. z. a n.).

Pojem kartelových smluv.

Nesplnění formálních náležitostí předepsaných v § 42, odst. 2 zákona čís. 141/33 Sb. z. a n. nemá samo o sobě v zápětí neplatnost kartelové smlouvy.

Úmluva, jíž se někdo zavazuje k zastavení určité podnikatelské činnosti, není kartelovou smlouvou.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, Rv II 830/34.)

Podle přednesu žalujících firem se žalovaní podle úmluvy, uzavřené mezi žalujícími firmami a žalovanými i dalšími osobami, které byly zúčastněny na firmě Arnošta K. jako společníci nebo zaměstnanci, zavázali upustiti od zamýšlené výroby isolačních trub, zrušiti veškeré již provedené přípravy a stornovati objednávku strojů, kterých k vyrábění isolačních trub bylo zapotřebí, dále se zavázali, že nebudou po dobu 20 let vyráběti na území ČSR. isolační trouby a další zvlášť jmenované zboží, že takový podnik ani nezaloží, ani se na něm nezúčastní, že žádným způsobem nebudou podporovati vznik a trvání takového podniku, že stroje, kterých jest zapotřebí k vyrábění isolačních trub a dalšího zboží, nezavedou a že při tom také nebudou nějak nápomocni. Výjimka se stala pouze pro Josefa a Arnošta K-ovy, kterým byla povolena volná výroba počítadel, motorů a spouštěčů. Mimo to jim bylo povoleno také zastupování konkurujících firem, což vykládají žalující tak, že nebude podporován zastupováním vznik a trvání soutěžícího podniku. V případě

porušení smluvního závazku byl každý smluvník, který smlouvu porušil (po případě jehož manžel tak učinil), povinen zaplatiti smluvní pokutu 700.000 Kč. Žalovaní Arnošt a Josef K-ovi porušili tyto smluvní závazky, neboť zařídili výrobu isolačních trub pod firmou I-werke Gustav K. Objednávky strojů u firmy W. nestornovali, nýbrž Arnošt K. sjednal s firmou W. dodávku strojů Gustavu K-ovi, při čemž firma W. dodala stroje Gustavu K-ovi laciněji o odstupné 16.500 marek, které prý byly za storno zaplacený. Oba žalovaní Arnošt a Josef K. zúčastnili se také činně na založení firmy Gustav K. a obrátili se za tím účelem na Dr. Ludvíka F-a a Ing. Aloise J-a, kteří se měli účastniti kapitálem na podniku. Arnošt K. pomáhal Gustavu K-ovi při montáži strojů. Značné pomoci poskytli podniku tím, že převzali výhradný prodej (generální zastupování) a že se účastnili kapitálem na podniku Gustava K-a. Jsou proto podle uvedené úmluvy povinni zaplatiti smluvní pokutu 700.000 Kč, neboť smluvní pokuta byla umluvena i pro případ, že budou dovezeny stroje z cizozemská. Jejich manželky Berta a Emilie K-ovy ručí podle úmluvy za porušení smlouvy jejich manžely. Smlouva neodporuje dobrým mravům; byla uzavřena, aby se zabránilo nadprodukcí isolačních trub a by se výrobní kapacita podniků žalujících firem lépe využítkovala. Krom toho nejsou závaznosti, které se žalovaným ukládaly, tak daleko sahající, že by následkem obmezení jejich výdělečné činnosti, jak smlouvou jest určeno, byla jejich existence ohrožena. Žalující firmy založily společnost s ručením obmezeným »I... ba«, jejíž účelem bylo zmenšiti režii při prodeji isolačních trub a dalšího zboží centralisací prodeje. Vedle toho žalující se domáhají výroku, že jsou žalovaní povinni zdržeti se do 10. prosince 1951 na území republiky Československé jakékoliv činnosti pro podnik Gustava K-a a jeho společníků na výrobu isolačních trubek s příslušenstvím všeho druhu, isolačních vodičů a káblů všeho druhu, dynamových drátů, emailových drátů, zboží lisovaného z isolačních látek, transformátorů pro vysoké napětí, kondensátorů, měničů proudu, tlumivek i k tomu příslušných vypinacích zařízení, zdržeti se kapitálové podpory podniku Gustava K-a a jeho společníků. Prvý soud uznal podle žaloby sníživ jen požadovanou smluvní pokutu. Odvolací soud vyhověl odvolání jen potud, že zvýšil smluvní pokutu. Důvody: Usilování žalovaných Arnošta a Josefa K-ových u Dr. F-a a Ing. J-a a usilování žalovaného Arnošta K-a u Františka A-a o jejich účast na podniku Gustava K-a jest samo o sobě hrubým porušením smlouvy ujednané s žalujícími firmami, i když se pak ani Dr. F., ani František A. na novém podniku nezúčastnili. Vývody žalovaných, že by šlo v té příčině o pouhé pokusy, které nevedly k žádnému výsledku, a že takové pokusy nebyly v ujednání tom postaveny pod trestní sankci, ježto prý bezvýsledný pokus není žádným podepřením konkurenčního podniku, jsou v přímém rozporu s doslovem onoho ujednání, podle něhož bylo žalovaným zapověděno jakékoliv podporování vzniku nebo trvání konkurenčního podniku a každé porušení nebo obejití tohoto závazku bylo postaveno pod sankci smluvní pokuty. Shánění kapitálu pro nově zřizovaný konkurenční podnik jest zřejmá práce vykonaná ve prospěch tohoto podniku a nemůže býti k dobru žalovaných Arnošta a Josefa K-ových, že

proti své vůli neměli u Dr. F-a, Ing. J-a a Františka A-a úspěch. Ostatně ten, kdo se snaží získati někoho ke kapitálové účasti na nějakém podniku, podnik ten mu také doporučuje, vychvaluje a jeho prosperitu dokazuje. To nezůstane utajeno zejména v malém místě, v jakém se tak stalo. Tím se vzbuzuje pozornost a zájem veřejnosti o nový podnik, což již samo o sobě podniku prospívá a může mimo to též mít v zápětí, že se jiní lidé rozhodnou k účasti na něm. Žalování Arnošt a Josef K-ovi porušili smlouvu také v jiných směrech. Bylo-li ujednáno, že žalování nebudou vznik a trvání konkurenčních podniků nijakým způsobem podporovati a že zákaz obchodování s uvedenými výrobky v zastoupení zdejších konkurenčních firem se nevztahuje na Arnošta K-a a Josefa K-a, pokud jde o výrobu elektrických počítadel, motorů a spouštěčů a zastupování nějaké firmy, která s žalujícími továrnami konkuruje, musí se hledati ten výklad, aby obě tato ustanovení mohla vedle sebe obstáti. Kdyby byl správný názor prvního soudu, že žalování Josef a Arnošt K-ovi smějí převzít zastupování každého konkurenčního podniku v každém případě, pak by stran nich smlouva pro žalující závody neměla žádného smyslu. Lze si přece beze všeho představit zastupování konkurenčních podniků, které nemá na jejich vznik a trvání žádného vlivu, tedy podniků, které již zřízeny jsou nebo bez přičinění Josefa a Arnošta K-ových zřízeny budou a při nichž zastupování právě Josefem a Arnoštem K-ovými nemůže znamenati pro ně existenční otázku. Tomu však není tak v daném případě, kde na místo zamýšleného podniku firmy A. & K. měl vzniknouti podnik téhož druhu za použití týchž strojů a týchž místností pod jménem Gustava K-a. Převzetí generálního zastupování tohoto teprve se tvořícího podniku se strany Josefa a Arnošta K-a znamenalo pro podnik ten přímo životní otázku, neboť oba jmenovaní žalování dali tím k dispozici svou pod firmou Gebrüder K. zavedenou obchodní organizaci, svůj zákaznický okruh i své obchodní korexe. Rovněž neprávem nespátňuje prvý soud porušení smlouvy v tom, že žalování Josef a Arnošt K-ovi obstarali a provedli v místnostech konkurenčního podniku Gustava K-a instalační práce elektrického vedení. I to je jisté účastí na budoucím konkurenčním podniku, jehož měli oba zůstati vzdáleni. Na celé chování žalovaných Josefa a Arnošta K-ových sluší hleděti jednotně, v souvislosti se vším, co mluvili, dělali a co se stalo, zejména sluší poukázati na to, že se oba opřeli tomu, aby jejich bratr Gustav byl uveden mezi smluvníky, tvrdíce, že mu do celé věci nic není, že je to mladý hoch na nich závislý, zcela nemajetný, že jest zaměstnán v jejich podniku, takže nepřichází při založení konkurenčního podniku a vůbec při vyvinutí konkurenční činnosti v úvahu. Proto také žalující firmy vypustily Gustava K-a z osob uvedených mezi smluvníky. Rovněž úsilovným naléháním dosáhli toho, že ze smlouvy bylo škrtnuto slovo »Geschwister« u osob, za jejichž chování měli smluvníci naproti žalujícím firmám ručiti. Tomuto úsilí Josefa a Arnošta K-ových lze lehce porozuměti, když se uváží, že jejich bratr Gustav již před tím hovořil teletonicky se zástupcem firmy W., od níž pak dostal stroje. Není přece možné, aby o tom nebyli věděli Josef a Arnošt K-ovi, uzavírali-li se žalujícími firmami potom smlouvu. Stejně se má věc s místnostmi najatými firmou Arnošt & K. od Richarda K-a. Tomuto

mělo býti firmou A. & K. vyplaceno Richardu K-ovi 20.000 Kč jako odstupné za rozvázání nájemní smlouvy, ve skutečnosti však nebylo mu kromě propadlé zálohy 2.000 Kč vyplaceno nic a tytéž místnosti najal prostě od něho za totéž měsíční nájemné 900 Kč Gustav K. O založení konkurenčního podniku pod jménem Gustava K-a projeví velký zájem a úsilí jeho bratři Josef a Arnošt K-ovi tím, že podnikali kroky za tím účelem, aby se Dr. F., Ing. J. a František A. na podniku tom kapitálově zúčastnili a mimo to umožnili a podepřeli podnik ten i tím, že převzali jeho generální zastupování. Jak se cítili oba s tímto podnikem spojení, je viděti z toho, že podle nástinu smlouvy, kterou měl vypracovati Dr. F., vyměnili si pro případ prodeje podniku toho odstupné značně vysoké. Z toho všeho je viděti, že běží o průhlednou souhru všech tří bratří K-ových, Arnošta, Josefa a Gustava, že podnik Gustava K-a je promyšlené společné dílo všech těchto bratří a že žalování Josef a Arnošt K-ovi již při uzavírání smlouvy s žalujícími firmami měli úmysl smlouvu tu porušiti. Gustav K., jemuž bylo tehdy teprve 22 let a který podle tvrzení Josefa a Arnošta K-ových byl zcela nemajetný, u nich zaměstnaný a na nich závislý, nemohl přece bez jejich vědomí a bez jejich součinnosti založiti podnik, k němuž podle výpovědi žalovaného Arnošta K-a potřeboval 500.000 Kč. Bez Josefa a Arnošta K-ových nebyl by tak mohl podnik Gustava K-a vůbec vzniknouti. Firma A. & K. chtěla zavésti v K. továrni výrobu isolačních trubek. Společníky v této firmě byli žalování Josef a Arnošt K-ovi, jejich bratr Gustav K. byl obchodním zástupcem v jejich druhé firmě Gebrüder K. Účelem ujednání se žalujícími firmami bylo zamezení vznik tohoto podniku a výsledek byl ten, že byla založena téměř současně továrna na isolační trubky s týmiž obráběcími stroji v týchž místnostech s Gustavem K-em jako majitelem a Josefem a Arnoštem K-ovými jako generálními zástupci, tedy s pouhou proměnou v osobách, což stálo žalující firmy 700.000 Kč. Jde tedy u žalovaných Arnošta a Josefa K-ových o hrubou smluvní věrolomnost zamýšlenou hned při sjednávání smlouvy. Pokud jde o žalované Bertu a Emilii K-ovy, vytykají žalování, že prvý soud neposoudil věc s hlediska právního správně, dospěl-li k závěru, že ony ručí za porušení smlouvy svými manžely Arnoštem a Josefem K-ovými. Kdyby byl správný názor žalovaných, že totiž ručí jeden manžel za druhého manžela jen v případě, když tento druhý manžel není smluvníkem, mělo by to za následek, že by manžel, jehož druhý manžel je též smluvníkem, byl na tom lépe než manžel, jehož druhý manžel smluvníkem není. Takový výklad smlouvy nemůže býti správný. Ručí-li manžel za druhého manžela nesmluvníka, tím spíše musí ručiti za manžela, který se dokonce i sám zavázal za dodržení smlouvy a u něhož je tedy o tento přímý závazek více. Při ustanovení o zavázání se manželek a o ručení manželů za druhého manžela nebylo míněno, že by se toto ustanovení nevztahovalo na spolusmluvníky, nýbrž žalujícími firmám záleželo zejména na tom, aby žalované manželky Emilie a Berta K-ovy ručily za svoje manžely, poněvadž se proslýchalo, že Josef a Arnošt K-ovi jsou nebo byli ve vyrovnání a v důsledku toho měly žalující firmy snahu věc tak upravit, aby manželky jejich vždy ručily, aby manželé nemohli porušovati

smlouvu beztestně následkem své insolvence (platební neschopnosti). Ostatně jest ve smlouvě výslovně uvedeno, že se všichni smluvníci zavazují žalujícím firmám solidárně navzájem. Ručí tedy za splnění smluvních závazků jeden za všechny a všichni za jednoho. Žalovaní mají pravdu, že ručební závazek žalovaných manželů Berty a Emilie K-ových je ručením za výsledek podle § 880 a) obč. zák., a správně uvádějí, že v takovém případě se ručí za plné dostiucnění, avšak nadbytečně rozvádějí, že smluvník slibujícího nemá v takovém případě nároku na určité jednání slibujícího, a dovolávají se rozh. čís. 5164 Sb. n. s., neboť v daném případě nebyly přece Berta a Emilie K-ovy odsouzeny k tomu, aby na své manžely nějak působily, nýbrž pouze k zaplacení konvenční pokuty za to, že jejich manželé porušili smlouvu, za jejíž dodržení se ony i za své manžely podle § 880 a) obč. zák. zaručily. Nezáleží na tom, zdali se Berta a Emilie K-ovy u svých manželů přičiňovaly o to, aby smlouvu neporušili, to bylo jejich vnitřní věcí, ale musí dáti žalujícím plné dostiucnění ve formě peněžité náhrady za to, že se jejich manželé nezachovali tak, jako se zachovati měli, za kterýžto výsledek ony převzaly ručení. Žalovaní namítají též, že prvý soud neposoudil věc správně po právní stránce v příčině jejich námítky, že smlouva odporuje dobrým mravům a že je proto nicotná. Tuto námítku snaží se odůvodnit tím, že smlouva směřovala k udržení vysokých cen, případně k jejich zvyšování. K této výtce nelze však přihlížeti, protože nebyla přednesena v řízení před prvním soudem, kde žalovaní odůvodňovali námítku nicotnosti jen všeobecným tvrzením, že soutěž má v zápětí pokles cen a že tudíž už samo její vyloučení jest proti zájmu veřejnému, a že účelem společné prodejny žalujících firem »I... ba« jest udržovati vysoko ceny. Oboje toto tvrzení bylo pro daný případ nerozhodné, protože předmětem sporu nebyla ani platnost společné smlouvy o »I... bč«, ani zásada, že soutěž vede k snížení cen. Konkrétní tvrzení, že úmluva měla výslovně nebo obsahově za účel zvýšení cen na újmu obecnstva, žalovaní neučinili. Ale i ve věci samé jest tato námítka neodůvodněná. Nejen, že nemá opory v textu smlouvy, nýbrž i proto, že účelem smlouvy bylo zamezení nadvýrobu a umožnění lepší využití výrobní kapacity žalujících továren a tím zabránění zvýšení jejich generální rezie, tedy zřetele hospodářsky zdravé výroby. Ty jsou však veřejně prospěšné, zejména v současné krizi, která tu již byla v době uzavření smlouvy, poněvadž nadvýroba stejně jako zahájení výrobní kapacity a z obojího se rodící ruina postiženého průmyslu a jeho zaměstnanectva jsou proti veřejným zájmům. Konečně i kdyby bylo účelem smlouvy dodržení ceny na dosavadní výši, jak to žalovaní tvrdí, neplynula by z toho neplatnost smlouvy, poněvadž § 3 tehdy platného koaličního zákona čís. 43/1870 ř. z. se nepřičí ujednání k udržování cen zdravých, t. j. výrobními náklady a případným zřetelem na občanský zisk odůvodněných, nýbrž jen cenová ujednání na újmu obecnstva, t. j. směřující k dosažení cen tuto hranici nepřiměřeně přesahujících. Nestačí tedy tvrzení povšechné, že ujednání směřovalo k udržení cen, nýbrž nutno tvrdit a dokázati, že to měly být ceny na újmu obecnstva nepřiměřeně vysoké, t. j. přesahující uvedenou hospodářskou hranici. Takové tvrzení však žalovaní nepřednesli. Není proto smlouva ze dne 10. prosince 1931

nicotná ani s hlediska koaličního zákona čís. 43/1870 ř. z., ani s hlediska § 879 obč. zák., tím méně s hlediska zákona proti nekalé soutěži, o níž nemůže být řeči již proto, že běží přece o dobrovolnou úmluvu mezi žalovanými a žalujícími firmami. Pokud jde o výši zažalované smluvní pokuty, uplatňují žalující firmy ve svém odvolání, že prvý soud vzhledem k ustanovení čl. 284, odst. 1 obč. zák. nebyl oprávněn použití zmírňovacího práva podle § 1336 obč. zák. Je pravda, že se v theorii zastává namnoze tento názor (srov. zejména Staub-Pisko, Komentář k čl. 284, Hermann-Otavský u čl. 284 obč. zák., vydání Kompassu, Ehrenzweig u pokut mezi kupci plného práva, Das Recht der Schuldverhältnisse vyd. 1928, str. 193, pozn. 68), zastává se však též názor opačný (srov. Krasnopolski, Obligationsrecht 1910, str. 119, Ehrenzweig I. c., str. 193) a judikatura stojí téměř důsledně na stanovisku, že i podle obchodního práva podléhá smluvní pokuta soudcovskému zmírňovacímu právu, a to i tehdy, byla-li smluvna mezi protokolovanými firmami (srov. rozh. býv. nejv. s. ve Vídni Sb. Glaser-Unger n. ř. čís. 1194, 1691 a rozh. čís. 1975, 5278, 6975 Sb. n. s.). Má proto i odvolací soud za to, že i v daném případě zažalovaná smluvní pokuta podléhá soudcovskému zmírňovacímu právu podle § 1336, odst. 2 obč. zák. Prvý soud však snížil zažalované smluvní pokuty nepřiměřeně nízko a bylo je proto se zřetelem na zjištěné skutečnosti přiměřeně zvýšiti.

Nejvyšší soud změnil rozsudek odvolacího soudu jen ve výroku o výši smluvní pokuty.

D ů v o d y:

Smlouva ze dne 10. prosince 1931 není nicotná a neplatná, neboť se nepřičí ani § 879 obč. z., ani ustanovením zák. čís. 43/70 ř. z. Úmysl odstranění konkurenční firmu nemusí být spojen s úmyslem zvýšiti ceny na úkor obecnstva. Pokud dovolatelé dovozují neplatnost předmětné smlouvy také z předpisu § 42 zák. ze dne 12. července 1933 čís. 141 Sb. z. a n., přezírají, že pod ustanovení § 1 cit. zák. spadají jen takové smlouvy samostatných podnikatelů, jimiž se smluvní strany zavazují obmeziti nebo vyloučiti mezi sebou volnost soutěže úpravou výroby, odbytu, obchodních podmínek, cen nebo sazeb, je-li účelem úmluv ovládnouti co možná nejúčinněji trh. Toto ustanovení předpokládá tudíž, že musí jíti o sledování společného cíle smluvních stran a není tu kartelové úmluvy ve smyslu tohoto zákona, přestane-li některý soutěžitel existovati, byť i přivoděn jeho neexistence se stalo smluvně. Kartelovým jednáním není na příklad koupě konkurenčního podniku, a to ani tehdy, kdyby byla spojena se závazkem prodávajícího, že nezařídí v určité době nebo vůbec podobný podnik, neboť nejde tu o vyloučení soutěže efektivní, nýbrž jen možné. V daném případě však netvrdí ani dovolatelé, že bylo i jejich úmyslem úmluvou ze dne 10. prosince 1931 účinně ovládnouti trh. Nepatří sem proto vůbec úmluva, podle níž se někdo zavazuje k zastavení určité podnikatelské činnosti vůbec. Nehledíc k tomu, nemá nesplnění formalit předepsaných v § 42, odst. 2 zák. čís. 141/33 Sb. z. a n. v zápětí nicotnost kartelové úmluvy, je-li před-

mět smluvních závazků (omezení volné soutěže) dovolený, a ježto dovolací soud přezkoumává žalobní nárok podle stavu věci v době vynesení rozsudku první stolice, tenkrát tyto náležitosti ještě nebyly předepsány a nejde o nicotnost, k níž by bylo hleděti i z úřadu, není tato námitka dovolatelů opodstatněna. Dovolací soud schvaluje také názor odvolacího soudu, že žalovaní Arnošt a Josef K. porušili povinnosti jimi smlouvou ze dne 10. prosince 1931 převzaté. Není zde rozporu se spisy (§ 503, čís. 3 c. ř. s.), jež dovolatelé spatřují v tom, že již první soud vypustil ze svého výroku povinnost Arnošta a Josefa K. zdržeti se převzetí zastupování Gustava K. za účelem prodeje jeho výrobků, kdežto druhý soud právě v tom vidí zvláštní porušení sporné úmluvy. Vždyť uznaly oba nižší soudy ve výrocih svých rozsudků Arnošta a Josefa K. povinnými zdržeti se po stanovenou dobu vůbec jakékoliv činnosti pro podnik Gustava K. takže odvolací soud, ačkoli právem vykládal rozsah této povinnosti žalovaných jinak, než učinil soud první stolice, neměl příčiny změnit po této stránce výrok prvního soudu, jehož znění odpovídá stanovisku druhého soudu; nebylo proto zapotřebí vyjmenovatí v rozsudkovém výroku zvláště i převzetí zastupování podniku Gustava K. Úmluva ze dne 10. prosince 1931 zakazuje žalovaným jakékoliv podporování vzniku nebo trvání konkurenčního podniku a hrozí za každé porušení nebo obehití tohoto závazku smluvní pokutou. Nesejde proto na tom, zda-li usilování žalovaných u Dr. Fr. a Ing. J. po případě u Františka A. o jejich účast na podniku Gustava K. vedlo k výsledku či nikoli, poněvadž již tato činnost sama o sobě byla porušením smlouvy. Závěr, že Arnošt a Josef K. již při uzavření smlouvy věděli o vyjednávání Gustava K. s firmou W., jest logický. Také otázka spolupráce žalovaných Berty a Emilie K. byla odvolacím soudem správně řešena. Podle jasného znění úmluvy ze dne 10. prosince 1931 zavázali se všichni účastníci firmy »I-werke J.«, mezi nimiž i žalované Berta a Emilie K., přidržeti své nerozvedené manžely, rodiče i děti až do 21. roku věku k dodržení uvedených závazků a převzali i ručení za výsledek. Byli-li tedy mezi smluvními stranami i manželé, nelze toto ustanovení omeziti pouze na ručení manželů za manželky a vyloučiti ručení manželek za manžely. Opodstatněné je dovolání žalovaných toliko co do výše smluvní pokuty, neboť není tu konkrétních podkladů pro její stanovení. Dovolací soud pokládá podle § 273 c. ř. s. jak stran manželů Arnošta a Berty K., tak stran manželů Josefa a Emilie K. jednotnou nižší částku za přiměřenou, neshledávaje v protismluvním jednání obou skupin podstatného rozdílu.

Cís. 15703.

Věděli-li vydražitel nemovitosti při dražbě, že stroje odhadnuté jako příslušenství a s nemovitostí prodávané nejsou zaplacený a že prodatel vyhradil si právo vlastnické do zaplacení, musí mu stroje vydati, i když exekuční komisař prohlásil, že prodává s nemovitostí i stroje.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1936, Rv II 241/35.)

Žalobce dodal manželovi žalované vydražitelky do mlýna v roce 1930 mlynářské stroje, vyhradiv si k nim právo vlastnické. Ke knihovní poznámce podle § 297 a) obč. zák. došlo až v roce 1932. V exekuční dražbě proti kupiteli těchto strojů byly stroje ty i s nemovitostí prodány žalované, jež je však odpirá žalobci vydati. Žalobce proto domáhá se jich vydání žalobou tvrdě, že žalovaná věděla jak před dražbou, tak při dražbě, že stroje, které nebyly při odhadu mlýna odhadovány jako příslušenství, nejsou příslušenstvím mlýna a že nejsou zaplacený, neboť při dražbě upozorňoval na výhradu vlastnictví k nim a své vlastnické nároky k nim uplatňoval. Žalovaná stala se proto vlastníci strojů mala fide. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Žalovaná je povinna vydati stroje a vlastnictví k nim nabytí nemohla, neboť jí bylo známo, že nejsou zaplacený, že žalobce si k nim vyhradil vlastnické právo, takže jí schází k nabytí vlastnictví zákonem předpokládaná poctivost a dobrá víra, které je potřebí i v případech nabytí vlastnictví podle § 367 obč. zák. Na tom nic nemění, že při exekuční dražbě exekuční komisař prohlásil, že stroje se budou prodávati jako příslušenství, když v pozemkové knize bylo vyznačeno a vydražitelce známo, že stroje zaplacený nejsou a výhradu vlastnictví má prodatel až do úplného zaplacení, ani to, že stroje byly prodávány jako příslušenství, ačkoli v tomto směru z odhadního protokolu, ani z ediktu není jasno, že se prodávají stroje jako příslušenství, ježto ve vyhlášece o tom nebylo řeči a z odhadního protokolu také to nevyplývá.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V tomto sporu nelze řešiti otázku, zda měl knihovní soud poznámku ve smyslu § 297 a) obč. zák. povolití či ne, a nebylo ani třeba zkoumati, jaký význam měla tato poznámka pro práva knihovních věřitelů, ježto v souzeném případě o tato práva nejde. Ježto však dovolatelka polovinu mlýna, zatíženou poznámkou výhrady vlastnictví podle § 297 a) obč. zák. pro žalobce, vydražila v exekuční dražbě, nutno řešiti otázku, jaký význam má tato poznámka na poměr mezi žalobcem a žalovanou jako vydražitelkou nemovitosti. Žalobce tvrdil již v žalobě, že dovolatelka jak před dražbou, tak při dražbě věděla o tom, že stroje příslušenstvím mlýna nejsou a že nejsou zaplacený, dovolatelka to připustila a poznámka podle § 297 a) o. z. se stala skoro 3 měsíce před příklepem. Odvolací soud dospěl proto k názoru, že dovolatelka jest povinna vydati sporné stroje, poněvadž vlastnictví k nim nabytí nemohla, ježto jí bylo známo, že nejsou zaplacený a že žalobce si k nim vyhradil vlastnické právo, takže jí schází k nabytí vlastnictví zákonem předpokládaná poctivost a dobrá víra. Marně se žalovaná snaží vyvrátiti tento správný názor odvolacího soudu a stačí jí odkázati k případným důvodům napadeného rozsudku, k nimž se ještě dodává: V souzeném případě nelze použití § 367 obč. zák., platícího při nabytí věcí movitých, jak odvolací soud učinil, nýbrž jest věc posuzovati podle příslušných ustanovení

ex. ř., a tu jest uvážiti předpis § 170 č. 5 ex. ř., podle něhož jest veškerá práva k nemovitosti, která by nedopouštěla její dražby, ohlásiti u soudu nejpozději při dražebním roku před počátkem dražby, jinak by již nemohla býti uplatňována k této nemovitosti na újmu bezelstného vydražitele. Co jest takto ustanoveno v příčině nemovitosti samé, platí i o příslušenství, jehož vlastnictví nabývá vydražitel zároveň s vlastnictvím nemovitosti (Sb. n. s. 9751). Že dovolatelka nebyla bezelstnou vydražitelkou, vychází z toho, co shora jest uvedeno. Jaký význam mělo pro dovolatelku prohlášení exekučního komisaře, že stroje se budou prodávati jako příslušenství, vysvětlil již správně odvolací soud, a když dovolatelka teprve v dovolání tvrdí, že staré stroje byly nahrazeny novými, jde o nepřipustnou novotu. Odvolací soud proto věc správně posoudil s hlediska právního. Při tom jest nerozhodné, zda mlýn, s nímž stroje byly pevně spojeny, byl ve spoluvlastnictví dvou osob, a že v exekuční dražbě vydražila dovolatelka celý mlýn. Nezáleží ani na tom, zda předmětné stroje byly v exekučním řízení jako příslušenství popsány a odhadnuty, když dovolatelka nebyla právě v příčině těchto strojů v dobré víře.

Čís. 15704.

K zachování lhůty podle § 2 vládn. nař. čís. 465/20 Sb. z. a n. stačí, že námitky ministerstva vnitra proti zápisu došly rejstříkového soudu v této lhůtě, třebaže bližší jejich odůvodnění došlo teprve po lhůtě.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1936, R I 1406/36.)

Prv ý s o u d zamítl žádost firmy »Schlossbrauerei D.«, společnost s r. o., o zápis zvýšení kmenového kapitálu do obchodního rejstříku, poněvadž k tomu ministerstvo vnitra odepřelo dáti souhlas. Rekur s n í s o u d nevyhověl stížnosti. D ů v o d y: Podle § 2 vládn. nař. ze dne 27. července 1920 čís. 465 Sb. z. a n. jsou sborové soudy prvě stolice před zápisem zvýšení kmenového kapitálu společnosti s r. o. do obchodního rejstříku povinny oznámiti to napřed ministerstvu vnitra a smí zápis povoliti, nepodá-li toto ministerstvo, vyžádajíc si mínění zúčastněných ministerstev, do šesti týdnů ode dne, kdy došlo oznámení soudu, proti tomu námitek. Zvyšuje-li však společnost s r. o. kmenový kapitál na podkladě stabilizační bilance, přísluší podle § 15 zák. ze dne 15. června 1927 čís. 78 Sb. z. a n. ministerstvu vnitra právo zkoumati, byly-li splněny předpisy tohoto zákona i předpisy prováděcího nařízení čís. 27/28 Sb. z. a n. Předpokladem zápisu zvýšení kmenového kapitálu jest tedy souhlas ministerstva vnitra daný buď výslovně nebo mlčky nepodáním námitek. Není-li tento předpoklad dán, nemůže rejstříkový soud zápis provésti. Soudu rejstříkovému nepřisluší také právo přezkoumávati důvody, které ministerstvo vnitra vedly k tomu, že odepřelo dáti souhlas k zápisu usneseného zvýšení kmenového kapitálu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, v němž bylo vytýkáno, že ministerstvem vnitra nebyla dodržena lhůta § 2 vládn. nař. čís. 465/20 Sb. z. a n.

D ů v o d y:

Co se tkne dodržení šestinedělní lhůty ministerstvem vnitra, shledává nejvyšší soud, že tato lhůta byla dodržena. Neboť ze spisů vyplývá, že řádně vybavená žádost společnosti »Schlossbrauerei« o zápis zvýšení kmenového kapitálu došla rejstříkového soudu dne 18. února 1936, — a jen tato má význam při počítání uvedené lhůty, a nikoli žádosti předchozí, vadné a neúplné, jež jí byly vráceny k doplňování, — byla soudem předložena ministerstvu vnitra podle záznamu kanceláře dnem 26. února 1936, takže mohla tam dojíti nejdříve dne 27. února 1936. Došlo-li podání tohoto ministerstva ze dne 6. dubna 1936, obsahující námitky proti zápisu, na rejstříkový soud dne 9. dubna 1936, byla zachována lhůta v § 2 vládn. nař. čís. 465/20 Sb. z. a n. vyčtená, a soud nesměl již žádaný zápis povoliti bez zřetele na to, že bližší odůvodnění námitek došlo soudu až 28. dubna 1936, poněvadž ministerstvo není povinno, aby soudu oznamovalo důvody svých námitek, a soud také není povolán, aby zkoumal důvodnost námitek (rozhodnutí čís. 871 Sb. n. s.), ani zda trvají mimořádné poměry ve smyslu § 2 uvedeného nařízení (rozhodnutí čís. 8339 Sb. n. s.). Důsledkem toho se nepříčí napadené usnesení zákonu.

Čís. 15705.

Ani zadržovací právo podle čl. 313 obch. zák., ani zákonné zástavní právo podle čl. 382 obch. zák. neopravňují speditéra k svémocnému prodeji věcí, na něž se práva ta vztahují. Na tom nic nemění, že byl na jmění dlužníkovo prohlášen konkurs. Proti nároku na vydání výtěžku ze svémocného prodeje nelze namítati k započtení vzájemnou pohledávku.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1936, Rv I 416/35.)

Žalující správce konkursní podstaty firmy Jan M. D. přednesl, že žalovaná speditérská firma prodala svémocně a bez účasti žalujícího zboží, úpadkyní u ní uskladněné, pro dlužné skladné, dovolávajíc se zákonného práva k uskladněnému zboží jí příslušejícího, zdráhá se však výtěžek správci podstaty vydati. Prv ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Prv ý soud zamítl žalobu v podstatě proto, že podle § 44 uvoz. zák. k obch. zák. zadržovací práva a zákonná zástavní práva mohou býti uplatňována pro případ konkursu způsobem a s tímiz účinky jako mimo konkurs, a poněvadž v souzeném případě správce konkursní podstaty nenahradil žalované skladné, pro které uplatňuje žalovaná zadržovací právo, zůstaly věci v moci žalované a byla proto tato oprávněna realizovati zákonné zástavní právo tím spíše, předcházela-li o tom dohoda se správcem konkursní podstaty, a není proto povinna výtěžky prodeje vydati do rukou správce podstaty a přijímati teprve později kvotu podle výsledku konkursu na ni připadlou. Tento právní názor není správný. Jest pravda, že prohlášení konkursu nemá žádného vlivu na retenční a zákonné zástavní právo.

To znamená, že oprávněný může svoje retenční (zákonné) zástavní právo uplatnit a realizovat i v době po prohlášení konkursu a že mohl tak učinit i žalovaný. Žalovaný však v tomto případě volil jiný postup, neboť se vzdal svého tvrzeného oprávnění z retenčního práva podle čl. 315 obch. zák. a dal výslovně svolení k tomu, aby správce konkursní podstaty prodal zboží ono sám za konkursní podstatu u příležitosti zpeněžení podstaty s podmínkou, že z výtěžku bude jeho pohledávka zaplácena, a výslovně žádal, aby se správce podstaty stran tohoto prodeje spojil s konkursním komisařem. Tímto prohlášením nastaly účinky § 122, odst. 3 konk. ř. Důsledkem toho konkursní soud povolil prodej věcí uložených u žalované původně veřejnou dražbou, k žádosti konkursního správce veřejnou dražbu zrušil a povolil prodej z volné ruky s tím, že provedení tohoto prodeje z volné ruky připadá konkursnímu správci. K oznámení konkursního správce, že povolený prodej z volné ruky byl proveden žalovanou a že tato firma si celou utrženou částku ponechala, vyzval konkursní soud žalovanou firmu, aby výtěžek prodeje vydala správci konkursní podstaty a úhradu své pohledávky proti konkursní podstatě požadovala podle § 51 konk. ř. Žalovaná bylo konkursním správcem oznámeno, že konkursní soud povolil prodej z volné ruky a zároveň konkursní správce tímto dopisem žádal žalovanou za sdělení, kdy by zboží mohl převzít, aby prodej z volné ruky správcem podstaty mohl být proveden. Žalovaná obdrževši toto oznámení sama druhý den zboží jinému odevzdala a kupní cenu od něho převzala, aniž o tom správce podstaty dříve zpravila. Žalovaná vysvětluje svoje jednání tím, že hrozilo nebezpečí vyššího cla. I kdyby skutečně bylo bývalo účelné prodej urychlit, jest soud přesvědčen o tom, že při dobré vůli měla žalovaná vždy čas i možnost správce konkursní podstaty ať písemně, nebo zvláštním poslem, nebo telefonicky zpravit o provedení prodeje. Skutečnost, že žalovaná bez předchozího zpravení správce konkursní podstaty a bez jeho intervence věci u ní uložené svému smluvníkově odevzdala a trhovou cenu od něho převzala, nic nemění na povaze onoho prodeje jako prodeje konkursním soudem povoleného, jehož provedením byl konkursním soudem pověřen správce podstaty. Tím, že žalovaná sama prodej provedla, vmísila se do věci, aniž k tomu byla oprávněna, a proto jako jednatelka bez příkazu (§§ 1035 a 1040 obč. zák.) odpovídá za všechny následky, při nejmenším jest povinna utrženou trhovou cenu konkursnímu správci vydati. Má-li žalovaná nárok na oddělené uspokojení, nechť uplatní tvrzený nárok na úhradu své pohledávky proti konkursní podstatě podle §§ 51 a 52 konk. ř., a bude věcí konkursního soudu, aby posoudil, zda i do jaké výše má žalovaná nárok na uspokojení z oddělené podstaty, totiž z výtěžku prodeje shora dotčeného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Zadržovací právo podle čl. 313 obch. zák. opravňuje věřitele, aby zadržel movité věci do té doby, až mu jeho pohledávka bude zaplácena nebo jinak zajištěna. Ale v tom není obsaženo právo věci ty zciziti a

učiniti se zaplácena z výtěžku jejich prodeje, neboť k tomu by bylo třeba podle čl. 315 obch. z., aby zadržovací věřitel podal žalobu na povolení prodeje, což se v souzeném případě nestalo. Ani zákonné zástavní právo speditéra podle čl. 382 obch. zák., na něž poukázal první soud, neopravňuje věřitele k prodeji zástav bez intervence soudní (§ 461 obč. z.), není-li předpokladů podle čl. 310 a 311 obch. z. Žalovaná tyto předpoklady netvrdila a nebyla proto oprávněna zciziti zadržené věci prodejem z volné ruky a ponechat si z kupní ceny příslušnou částku k zaplacení své pohledávky. Podle § 44 uvoz. zák. k obchodnímu zákoníku nejsou sice zadržovací a zákonná zástavní práva konkursem dlužníka dotčena, ale tím nenabyl zadržovací nebo zástavní věřitel více práv, nežli měl před konkursem dlužníka. Nebyl-li oprávněn k prodeji movitých věcí z volné ruky před konkursem dlužníka, nenabyl tohoto práva ani po vyhlášení konkursu na jmění dlužníka. Podle § 12, odst. 4 konk. ř. č. 64/31 Sb. z. a n. se v konkursním řízení nakládá se zadržovacími právy jako s právy zástavními. To znamená, že i zadržovací věřitel se pokládá právě tak jako zástavní věřitel za věřitele s právem na oddělené uspokojení (§ 12, odst. 1 konk. ř.). Práva na oddělené uspokojení nejsou ovšem konkursem dlužníka dotčena, což značí jen, že mohou být uplatňována a vymáhána i za konkursu, není tím však řečeno, že věřitel může sám zástavu zciziti a z výtěžku se uspokojiti. I kdyby byla pohledávka žalované pohledávkou za podstatou podle § 49 č. 2 a 3 konk. ř., neplyne z toho oprávnění žalované k prodeji zadržovaných movitých věcí z volné ruky, neboť konkursní řád nedává věřitelům pohledávek za podstatou takové oprávnění, a nelze je odvozovati ani z ustanovení § 51, odst. 2 konk. ř., na něž dovolatelka poukazuje. K prodeji zástavy z volné ruky byla by tedy žalovaná oprávněna jen tehdy, kdyby správce konkursní podstaty, jenž jest jedině oprávněn (§§ 81, 121 konk. ř.) se jměním podstaty nakládati, byl jí dal svolení ke zcizení věcí movitých z volné ruky. To se však rovněž v souzeném případě nestalo, nýbrž bylo dohodnuto, že správce konkursní podstaty prodá za konkursní podstatu zadržené movité věci, a k tomu dal mu svolení i konkursní soud, takže netřeba se zabývatí otázkou, zda jde o případ podle § 122, odst. 3 konk. ř. Prodala-li žalovaná přesto movité věci sama z volné ruky, jednala jako jednatelka bez příkazu podle § 1035 obč. zák. a dopustila se svémoci (§ 19 obč. zák.), když tím chtěla dosáhnouti uspokojení své pohledávky. Podle těchto ustanovení odpovídá jednatel bez příkazu za všechny následky. I když ustanovení §§ 1035 až 1040 obč. zák. upravují jen otázku, zda a které náklady musí jednateli být hrazeny a zda a pokud jednatel bez příkazu jest povinen nahraditi škodu svémocným jednáním způsobenou, jest je vykládati v souvislosti s § 335 obč. zák., podle něhož jest nepoctivý držitel povinen vydati oprávněnému všechny výhody, kterých nabyl z držení cizí věci. Nebyla-li žalovaná oprávněna k prodeji movitých věcí z volné ruky a k přijetí kupní ceny za ně, zadržela si část kupní ceny nepoctivým způsobem, jest proto povinna vydati ji oprávněnému správci konkursní podstaty a nejde tu o nárok z náhrady škody. Tím není porušena

její výhrada, že z výtěžku prodeje předmětů bude jí zaplácena její pohledávka, neboť z toho, co bylo uvedeno, neplyne, že by tohoto nároku pozbyla. Otázku, zda žalovaná jednala v nouzi podle § 1036 obč. z., kteroužto námitku ostatně již odvolací soud případně vyvrátil, tu třeba řešiti, poněvadž § 1036 obč. z. upravuje jen nárok jednatele bez příkazu na náhradu nákladů na věc učiněných, o něž však v souzeném případě nejde. Žalovaná nebyla ani oprávněna započítati si svou pohledávku na zažalovanou pohledávku, vzniklou proti ní jejím svěmocným jednáním, poněvadž započtení na takovou pohledávku jest podle § 1440, druhá věta obč. zák. nepřípustné.

Čís. 15706.

Osmihodinová doba pracovní (zák. čís. 91/18 Sb. z. a n.).
Do pracovní doby jest včítati i pohotovost zaměstnancovu k práci, jestliže pro úpravu práce nemohl nepřetržitě pracovati, musil však býti zaměstnavateli k dispozici.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1936, Rv I 1850/36.)

Žalobce se na žalovaném domáhá náhrady práce přes čas v zažalované výši. Prv ý s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalovaný zaměstnával ve své pekařské živnosti nejméně 3 pomocníky a žalovaný sám pracoval zvláště při zhotovení nového pečiva. Za celou dobu bylo vyrobeno denně přibližně 40 kg bílého pečiva a 4 pece chleba. Bez zřetele na spolupráci žalovaného bylo by však třemi pomocníky zpracováno při 8hodinové pracovní době normálně 60 kg bílého pečiva a 6 pecí chleba. Poněvadž ve skutečnosti bylo vyrobeno méně, vyplývá z toho, že pracovní činnost žalobcova nedosáhla normální výše, pročez pohledávka jeho na zaplacení hodin přes čas jest neoprávněna. Podotknouti jest, že pekařský pomocník, jakým byl žalobce, nepracoval nepřerušeně, nýbrž na př. při zhotovení čtyř pecí chleba v noci byl bez práce nejméně 3 hodiny. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Žalobce si počítá jako hodiny přes celý čas, po který nebyl vlastně činným, nýbrž musel čekati na to, až na něho s prací dojde. To však nemůže, neboť podle § 1, odst. 1 zákona z 19 prosince 1918 čís. 91 Sb. z. a n. o osmihodinové pracovní době nesmí jen skutečná pracovní doba dělníka činiti více než 48 hodin týdně a ta u žalobce této výměry nedosáhla.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Žalobce vytýkal v odvolání, že se u žalovaného nepracovalo ve směnách, nýbrž že všichni zaměstnanci spolu s ním museli pracovati u jedné pece, takže dělníci potřebovali jen k pečení chleba 10—12 hodin denně, kdežto při rozdělení práce na dvě směny stačila k veškeré práci osmihodinová pracovní doba. Tímto přednesem žalobcovým se

odvolací soud nezabýval (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) a neprovedl potřebná skutková zjištění. Nemohl-li žalobce při úpravě práce u žalovaného nepřetržitě pracovat, musel-li však býti zaměstnavateli k dispozici, jest tuto pohotovost žalobcovu k práci včítati do pracovní doby, neboť jen zákonné pracovní přestávky podle § 3 zák. čís. 91/1918 Sb. z. a n. nelze včítati do pracovní doby (Srov. výnos ministerstva sociální péče z 21. března 1919 čís. 4751/III-19). Bude-li zjištěno, že žalobce pracoval přes čas, bude třeba dále zjistiti, kolik mu bylo celkem vyplaceno, a bude pak uvážiti, zda byl náležitě odměněn za všechny pracovní úkony (za práci vykonanou v době normální a v hodinách přes čas). Nezbylo tudíž než napadený rozsudek zrušiti.

Čís. 15707.

I vnucená správa náleží mezi zákonné prostředky k vydobytí poplatků, přerušující jejich promlčení, byla-li poznamenána v pozemkové knize.

Přetržení promlčení nastává však teprve okamžikem, kdy žádost o výkon této poznámky došla knihovního soudu, nebo byl-li knihovní soud zároveň exekučním soudem, okamžikem, kdy byl podán návrh na vnucenou správu.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1936, R II 506/36.)

Srov. Sb. n. s. čís. 15676.

Prv ý s o u d rozvrhuje nejvyšší podání nepřikázal Československému státu v přednostním pořadí přihlášený převodní poplatek. Rekur sn í s o u d jej v přednostním pořadí přikázal. D ů v o d y: Československý stát přihlásil před dražebním rokem nárok na převodní poplatek v přednostním pořadí (§ 172, odst. 2 ex. ř.), předloživ platební rozkaz, z něhož vyplývá, že převodní poplatek vyměřený 4. října 1930 požívá přednostního pořadí a že poplatek ten není zaplacen. V platebním příkazu byla zároveň potvrzena jeho pravoplatnost a vykonatelnost. Dle § 216, odst. 1 čís. 2 ex. ř. jest příznati v přednostním pořadí, pokud pro opožděné ohlášení nemá platnosti ustanovení § 172, odst. 2. ex. ř., poplatky za převod majetku zadržené za poslední tři léta přede dnem příklepu. Stát prokázal dle § 210 ex. ř., že převodní poplatek jest vyměřen z nemovitosti, jež jest předmětem prodeje. Jest se tudíž ještě zabývati otázkou, zda tříletá lhůta byla promlčena. Podle nař. min. fin. z 3. května 1850 čís. 181 ř. z. tato promlčecí lhůta se přerušuje použitím zákonných prostředků k vymáhání poplatků. Den 17. dubna 1931 bylo pro tuto pohledávku vloženo zástavní právo. Dne 12. dubna byl podán návrh na vnucenou správu k vydobytí této pohledávky. Důsledkem toho byla promlčecí lhůta přerušena, takže uvedený poplatek má v den dražby přednostní pořadí a proto právem nebyl příznán.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Převodní poplatek, o němž tu jde, byl na nemovitosti do dražby dané zajištěn zástavním právem dne 17. dubna 1931, a správně uznal soud druhé stolice, že tím byla přerušena promlčecí lhůta podle čl. III, 14 nař. min. fin. ze dne 3. května 1850 čís. 181 ř. z. Rozhodnutí věci závisí na otázce, zdali tato nová promlčecí lhůta byla zase přerušena zahájením vnučené správy. Tento exekuční prostředek byl navržen dne 12. dubna 1934 u okresního soudu v M. k vydobytí přednostní pohledávky a povoleno usnesením ze dne 18. dubna 1934. Podle výpisu z pozemkové knihy katastrálního území M. došla žádost o poznamenání vnučené správy knihovního soudu dne 18. května 1934. I řádně provedená vnučená správa náleží mezi zákonné prostředky k vydobytí poplatků, přerušující jejich promlčení, jestliže tento exekuční prostředek jest vyznačen v pozemkové knize. Exekuční řád předpisuje sice v § 98, že soud povolující vnučenou správu má z moci úřadu dožádati soud, u kterého jest vložka nemovitosti, aby vnučenou správu u příslušné nemovitosti knihovně poznamenal na listě břemen po případě, že sám má naříditi z moci úřadu tuto poznámku, je-li zároveň knihovním soudem. Tato poznámka zahájení vnučené správy v pozemkové knize je nezbytným předpokladem pro to, aby nastaly určité právní účinky, jak plyne z ustanovení §§ 103 a 104 ex. ř. Po této stránce jest podle § 104 ex. ř. při nemovitostech zapsaných ve veřejných knihách rozhodným čas, kdy žádost o výkon této poznámky došla knihovního soudu, nebo, byl-li knihovní soud sám povolán k tomu, aby povolil vnučenou správu, čas, kdy byl podán návrh na vnučenou správu (§ 29 obč. zák. knih.). V souzeném případě byl knihovním soudem podle ustanovení § 118 čís. 2 jur. normy, tehdy ještě nezrušeného (čl. I čís. 6 a XI zákona ze dne 16. června 1936 čís. 161 Sb. z. a n.), krajský soud v M., povolujícím a zároveň exekučním soudem však okresní soud v M. Správně žádal tento soud v usnesení ze dne 18. dubna 1934 krajský soud v M. o knihovní výkon povolené zároveň poznámky zahájení vnučené správy. Došla-li tato žádost teprve 18. května 1934 knihovního soudu, mohly účinky, které mají za předpoklad vyznačení vnučené správy v pozemkové knize, nastati teprve tímto dnem, a poněvadž v té době již uplynula tříletá doba běžící od 17. dubna 1931, nepožívá sporný převodní poplatek již přednostního práva na prodané nemovitosti.

Čís. 15708.

Ustanovení čl. 368, druhého odstavce obč. zák. jest předpisem výjimečným, daným výhradně pro komisionářský poměr. Není přípustné použití ho na jiné právní poměry.

Prodal-li vlastníkům zmocněnec věc svým jménem, nepřísluší vlastníkovi proti exekuci, vedené věřitelem zmocněncovým na pohledávku za kupitelem, žaloba podle § 37 ex. ř., nebyla-li mu zmocněncova pohledávka postoupena.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1936, Rv I 756/35.)

Srov.: Sb. n. s. čís. 7539.

Žalobkyně svěřila Bedřichu S-ovi do prodeje krávu a ten ji prodal vlastním jménem R-ovi, jenž ji prodal dále B-ovi, a od tohoto si měl Bedřich S. podle poukazu R-ova vybrati kupní cenu, o kterou jde. Ten však zaplatil kupní cenu žalovanému V-ému, jehož žalobkyně k přijetí peněz nezmocnila. Poněvadž nechce jí peníze ty dobrovolně vydati, domáhá se jich vydání žalobou. Proti žalobě namítá žalovaný, že měl vykonatelné pohledávání za Bedřichem S-ou, a když se dověděl o tom, že S. prodal krávu a že má proti B-ovi pohledávku, tuto pohledávku exekučně zabavil a vybral si pak kupní cenu za tuto krávu. Žalovanému nebylo známo, že by k těmto penězům měla vlastnické nároky žalobkyně, jednal bona fide a není proto povinen žalobkyni nic vrátiti. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud použiv na souzenou věc předpisu čl. 368, odst. 2 obč. zák. přiznal žalobkyni aktivní legitimaci k žalobě a uznal žalovaného povinným, aby jí zaplatil kupní cenu za prodanou krávu, maje za to, že předpis čl. 368, odst. 2 obč. zák. není ustanovením výjimečným a že platí v oboru obecněprávním v případech nepřímého zastoupení. Než tomuto názoru nelze přisvědčiti. Ustanovení čl. 368 obč. zák. jest předpisem výjimečným, výhradně daným jen pro komisionářský poměr, proto není obdobné použití tohoto výjimečného předpisu ani na jiné případy obchodního práva mimo komisionářství přípustné a stejně jest obdobné použití nepřípustné na právní poměry, jež jest posuzovati podle obecného občanského práva. Občanskému zákonu jest zásada stanovena v čl. 368, odst. 2 obč. zák. («... že se... pohledávky, byť i nebyly postoupeny, pokládají za pohledávky komitentovy») zcela cizí. Neboť tajná plná moc nepůsobí podle § 1017, poslední věty obč. zák. proti třetím osobám, nýbrž zakládá pouze právní poměr mezi smluvníky, totiž mezi zmocněncem a třetí osobou, a to i tehdy, když nebylo zamýšleno, aby zůstala plná moc tajnou. Zmocnění tajnou plnou mocí nezakládá tedy podle § 1017 obč. zák. práva a závazky pro zmocnítele (srov. rozh. čís. 12971, 13089 Sb. n. s.). Pohledávka patřila proto v souzené věci jedině zmocněnci s tajnou plnou mocí, tedy Bedřichu S. Ze by ten tuto svou pohledávku byl postoupil žalobkyni, nebylo ve sporu ani tvrzeno. Žalobkyně jako zmocnitelka má podle § 1009 obč. zák. toliko nárok proti svému zmocněnci Bedřichu S., aby jí pohledávku na kupní cenu postoupil, má tedy pouze žalobu ze smlouvy zmocňovací proti zmocněnci, neboť nenabyla této pohledávky jí nepostoupené. Z tohoto důvodu nesetřval nejvyšší soud na zásadě vyslovené v rozhodnutí čís. 8587 Sb. n. s. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, nebránilo ustanovení čl. 368, odst. 2 obč. zák. žalovanému, aby jako věřitel Bedřicha S. vedl exekuci na jeho pohledávku za B. na zaplacení kupní ceny. Nešlo tudíž o exekuci na cizí majetek, neboť pohledávka ta přísluší povinnému Bedřichu S., když vystupoval jako prodávatel krávy vlastním jménem a nikoli jako žalobkynin plnomocník. Žalovaný není proto povinen výtežek z této exekuce žalobkyni vydati.

Čís. 15709.

Správca cudzineckého majetku (Alien Property Custodian) resp. na jeho miesto zriadená úradovňa cudzineckého majetku (Alien Property Bureau) Spojených štátov severoamerických majú aj pred tuzemskými súdmi sporovú spôsobilosť podľa § 71 Osp. (§ 74 Osp.).

(Rozh. z 3. decembra 1936, Rv IV 18/36.)

Správca cudzineckého majetku v Spojených štátoch severoamerických poukázal v r. 1924 prostredníctvom čl. vyslanectva vo Washingtone žalovaným ako domnelým dedičkám zomr. Jána S., ktorý sa začiatkom r. 1918 zabil v severoamerických doloch, jeho tamojšiu pozostalosť, keď však bolo pozdejšie zistené, že zomr. Ján S. nebol príbuzným žalovaných, žalobou, podanou u tuzemského občianskeho súdu, domáhal se vrátenia poukázaných súm. Žalované namietaly medzi iným, že žalobník v svojej funkcii — ako správca cudzineckého majetku — nemá sporovú spôsobilosť (§ 180 č. 6 Osp.).

Súdy všetkých troch stolíc žalobe vyhověly, dotyčne spomenutej námietky Najvyšší súd v dôvodoch svojho rozhodnutie uviedol toto:

Podľa oficiálnej informácie, opatrenej v smysle § 268 Osp. prostredníctvom ministerstva spravodlivosti od vlády Spojených štátov severoamerických, otázka sporovej spôsobilosti a zastupovania úradu správcu cudzineckého majetku (Alien Property Custodian) ako aj po jeho zrušení výkonným nariadením zo dňa 1. mája 1934 č. 6694 na jeho miesto zriadenej Úradovne cudzineckého majetku (Alien Property Bureau) u štátneho departementu spravodlivosti vo Washingtone D. C., vedenej generálnym prokurátorom (Attorney General) Spojených štátov severoamerických, upravená je zákonom o zabavení majetku príslušníkov nepriateľských štátov (The Trading with the Enemy Act) zo dňa 6. októbra 1917, 40 Stat. 411 resp. zákonom o vyrovnaní válečných nárokov (Settlement of War Claims Act) zo dňa 4. marca 1928, 45 Stat. 254 v znení pozdejších noviel a prevádzajúcich nariadení k týmto zákonom vydaných ako aj všeobecne »United States Code Annotated, Title 50, Appendix«. V smysle týchto ustanovení bývalý úrad správcu cudzineckého majetku bol síce orgánom vlády Spojených štátov severoamerických, ale správca úradu mal spôsobilosť byť stranou v občianskych sporoch, t. j. byť subjektom pomeru procesne-právneho a mal právo, aby bol pripustený k procesným úkonom pred súdmi Spojených štátov severoamerických s právom zastupovať alebo samostatne konať. Preto nemožno žalobníkovi hľadiac na ustanovenie §§ 71 a 74 Osp. odopreť túto sporovú spôsobilosť ani pred súdmi tuzemskými.

Žalujúca strana zastúpená je advokátom, ktorý je zapísaný u advokátskej komory, preto okolnosť, že úrad správcu bol počas sporu zrušený a na jeho miesto ako právny nástupca zriadená bola úradovňa, je

hľadiac na ustanovenie § 470 Osp.*) na osud tohoto sporu právne bezvýznamná a nemá opodstatnenosti sťažnosť, že žalujúca strana nemá sporovej spôsobilosti.

Čís. 15710.

Vedomosť vymáhajúceho veriteľa, že na dlžníka — obchodníka — vedú exekúcie aj četni iní veritelia, stačí k dokázaniu jeho vedomosti o dlžníkovej insolvenčii podľa § 34 konk. por.

(Rozh. zo 4. decembra 1936, Rv IV 80/36.)

Správca úpadkovej podstaty napadol žalobou na základe bodu 2., odst. 1 § 34 konk. por. exekučné záložné právo nadobudnuté žalovaným mestom mobilárnymi exekúciami, vedenými proti úpadcovi pred vyhlásením konkurzu.

Oba nižšie súdy žalobe vyhověly tak, že napadnuté exekučné záložné právo vyhlásily voči konkurzným veriteľom za bezúčinné. Na j. vyšší súd dovoláciu žiadosť žalovaného mesta zamietol.

D ô v o d y :

Najvyšší súd zistil z exekučných spisov okresného súdu v B. č. E 3366/32, sdelených na pojednávaní pred súdom I. stolice dňa 10. apríla 1935, že proti úpadcovi vykonala firma B. dňa 28. júna 1932 exekúciu, a to od 8 hod. rano (č. E 3366/32), k tejto exekúcii pripojilo sa v ten istý deň o 9 hod. 05 min. žalované mesto s vecou E 3886/32 a vdova po zomr. Albertovi P. s vecou č. E 1275/32. Za žalované mesto intervenoval za advokáta Dr. Ladislava M. Juraj V.

Keď tedy žalované mesto počalo zabavovať hnutelnosti úpadcu, ktorý bol vtedy nesporne obchodníkom, trpel tento už výkon druhej a tretej exekúcie v ten istý deň.

Obchodník, ktorý trpí, aby jeho hnutelnosti boli zabavené exekučne, miesto toho, aby pohľadávku zaplatil, alebo uložil do súdneho depozitu, dal nepochybné na javo, že nie je spôsobilý platiť.

Nemôže byť tedy pochybným, že úpadca už nebol spôsobilý platiť vtedy, keď sa zástupca žalovaného mesta hlásil cieľom výkonu exekúcie E 3886/32 u výkonného orgánu vykonávajúceho exekúciu v prospech iného veriteľa, a že tejto nespôsobilosti úpadcu platiť Juraj V. musel sa dozvedeť už pri hlásení sa u výkonného orgánu, lebo videl alebo aspoň vidieť musel, že tento vykonáva exekúciu proti úpadcovi obchodníkovi.

Vo zvýšenej miere platí to všetko na ostatné napadnuté exekúcie.

Výšspomenuté zabavenie, započaté dňa 28. júna 1932, bolo vykonávané bez prerušenia do dňa 19. resp. 26. júla 1932, a už dňa 28. júna

*) § 106 Osp.

1932 o 14 hod. 15 min. pripojilo sa k doterajším vymáhajúcim veriteľom viac ďalších veriteľov, a potom v nasledujúcich dňoch ešte ďalší veritelia, a medzi tými žalované mesto dňa 2. júla 1932 s vecou E 4267/32 a dňa 11. júla 1932 s vecou č. E 4367/32, u ktorých intervenoval v zastúpení žalovaného mesta za advokáta Dr. Ladislava M. tiež Juraj V.

Z toho je zrejmé, že žalované mesto nadobudlo napadnutými zabaveniami exekučné záložné právo, teda zaistenie v takej dobe, keď exekút (pozdejší úpadca) už nebol spôsobilý platiť, a že žalované mesto sa dozvedelo o tejto neschopnosti úpadcu ešte pred započatím prvého zabavenia, lebo vedomosť Juraja V., ako zástupcu žalovaného mesta pri výkone exekúcie na hnutelnosti nahrádza vedomosť zastúpeného mesta.

Bezzákladne sťažuje si tedy žalované mesto, že nižšie súdy porušili ustanovenia 2. bodu, 1. odstavca § 34 konkurzného poriadku, keď žalobe vyhoveľ, keďže nebolo sporné, že konkurz bol vyhlásený ešte pred uplynutím 6 mesiacov, počítajúc odo dňa zabavenia.

Stanovisko žalovaného mesta, že jeho vedomosť má sa ináč posúdiť než vedomosť fyzickej osoby, je v rozpore s právnym pravidlom, že vedomosť zástupcu nahrádza vedomosť zastúpeného.

Stanovisko žalovaného mesta, že žalobník mal dokázať, že žalované mesto vedelo aspoň pri započatí zabavenia, že dlžník je insolventný, je síce správne, avšak podľa vyššie uvedených, táto vedomosť žalovaného mesta ide z exekučných spisov nepochybne na javo.

Pri takých okolnostiach bolo treba dovolaciu žiadosť zamietnuť ako bezzákladnú.

Čís. 15711.

I. Oprávnenosť nároku arendátora na úpravu arendovného podľa vl. nar. č. 164/1933 Sb. z. a n. nemôže byť riešená v spornom pokračovaní.

II. Po uplynutí lehoty určenej v § 5 (2) vl. nar. č. 164/1933 Sb. z. a n. do arendy dávajúci nemôže už vzniesť námietku proti úprave arendovného, uplatnenej arendátorom.

(Rozh. zo 7. decembra 1936, Rv III 507/36.)

Proti žalobe, ktorou sa žalobníci (do arendy dávajúci) domáhali na žalovanom (arendátorovi) zaplataenia nedoplatku arendovného, bránil sa žalovaný tým, že dňa 4. septembra 1933 oznámil žalobníkom svoje nároky na úpravu arendovného v smysle vl. nar. č. 164/1933 Sb. z. a n., proti čomu žalobníci nepodali námietky, a podľa tejto úpravy na arendovnom nič nedlhuje. Sú d I. stolice žalobu zamietol. Odvolací sú d rozsudok súdu I. stolice zmenil a žalobe čiastočne vyhovel. Najvyšší sú d rozsudok odvolacieho súdu, pokiaľ žalobe vyhovel, zmenil a v tejto časti obnovil rozsudok súdu I. stolice, inak dovolaciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

Podľa § 12 vl. nar. č. 164/1933 Sb. z. a n. rozhoduje súd o námietkach, podaných podľa § 5, odst. 2 alebo § 6 cit. vl. nar. v pokračovaní nespornom. Vzhľadom na ustanovenie citovaného § 12 v spornom pokračovaní otázka oprávnenosti nároku žalovaného na úpravu arendovného nemohla byť riešená. Prekročil preto odvolací súd obor svojej pôsobnosti, keď túto otázku v tomto spore riešil.

S hľadiska tejto časti žalobného nároku rozhodnou je preto len otázka, či medzi stranami došlo pravoplatne k úprave arendovného podľa cit. vl. nariadenia. Podľa § 5 cit. vl. nar. má arendátor pri arende parcelného pozemku — o aký tu ide — uplatniť svoj nárok na úpravu arendovného v dobe určenej v tomto §e a spôsobom tam uvedeným, čo žalovaný podľa nenapadnutého zistenia súdu odvolacieho aj učinil. Tým jeho nároky boli po práve účinne zachované. Ak žalobníci chceli čeliť tomuto nároku, museli v lehote uvedenej v § 5 vzniesť u súdu námietky. Uplynutím lehoty tým cieľom určenej bez vznesenia námietok stal sa nárok žalovaného na úpravu arendovného konečne platným, ako to súd prvej stolice správne uznal. Mylné je preto stanovisko súdu odvolacieho, že žalobníci svojím právom: vzniesť námietky podľa cit. §, nie sú dosiaľ prekludovaní, a pochybený je aj jeho postup, že sa týmito námietkami v spornom pokračovaní meritorne zaoberal.

Bolo preto treba v tomto smere dovolacej žiadosti vyhoveť a zmenením napadnutého rozsudku v tejto časti obnoviť rozsudok súdu I. stolice.

Čís. 15712.

Obchodný cestujúci na províziu, ktorý je podľa smluvy uzavrenej s obch. firmou povinný konať určité práce po určenú dobu a podľa úprav a príkazov obch. firmy, je v pomere služebnom; o jeho nárokoch z tohoto pomeru má rozhodovať pracovný súd. *)

(Rozh. zo 7. decembra 1936, Rv IV 582/36.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovanej obchodnej firmy ako obchodný cestujúci na províziu. Proti žalobe, ktorou sa domáhal na žalovanej strane u pracovného súdu zaplataenia cestovného príspevku a ušlého zisku, namietala žalovaná strana nepríslušnosť pracovného súdu z toho dôvodu, že žalobník nebol u nej v služebnom pomere. Všetky tri sú d y túto námietku zamietly, Najvyšší sú d z týchto

dôvodov:

Smluvou zo dňa 31. októbra 1934 uzavrenou medzi sporovými stranami stal sa žalobník obchodným jednatelom žalovanej strany na províziu. V 3. bode ukladala smluva žalobníkovi záväzok, že jemu odo-

*) Srov.: Úr. sb. č. 2502, 2707.

vzdany kruh čo najintenzívnejšie spracuje, veľké miesta a význačných zákazníkov najmenej raz každých 14 dní navštíví. Ďalej, že s cestovaním počne presne 1. novembra a prestane 30. apríla. Prerušenie cestovania, jeho neskoršie započatie alebo skoršie zakončenie bolo prípustné len so súhlasom žalovanej strany a žalobník bol povinný podať o každej ceste zprávu najmenej tri razy v týždni. Bol teda žalobník povinný vykonávať práce v smluve uvedené po dobu v smluve určenú podľa úprav a príkazov žalovanej strany a bol tak včlenený do organizmu podniku žalovanej strany. Je preto správny záver odvolacieho súdu, že žalobník bol u žalovanej v služebnom pomere a neobstojí tvrdenie odvolacej žiadosti, že pracovný súd nie je príslušný k prejednávaniu vecí, pretože vraj išlo o smluvu o dielo.

Čís. 15713.

Osoba, ktorá má právo exterritoriality podľa medzinárodného práva, nie je podrobená pravomoci čs. súdov — nad rozsah § 9 Osp. — ani v tom prípade, keď je žalovaná ako právny nástupce čs. štátneho občana.*)

(Rozh. z 9. decembra 1936, R III 800/36.)

Podľa prednesu žaloby dal žalobník právnomu predchodcovi žalovaného (čs. štátnemu príslušníkovi) preddavok na kúpnu cenu (tuzemských) nehnuteľností; žalobou, podanou na žalovaného — tajomníka vyslanectva cudzej mocnosti v Prahe, ktorý dotyčné nehnuteľnosti zdedil —, domáhal sa vrátenia tohoto preddavku z toho dôvodu, že sa kúpopredajná smluva neuskutočnila.

Súd I. stolice žalobu podľa § 141 Osp. odmietol, rekurzný súd jeho usnesenie potvrdil. Najvyšší súd rekurz žalobníka zamietol.

Dôvody:

Napadené usnesenie rekursného soudu odpovídá stavu věci i zákonu. Poněvadž v konkrétním případě nejde ani o výlučnou příslušnost soudu podle polohy nemovitosti, ani o příslušnost v § 41 Osp. blíže označenou (§ 9 Osp.) a žalovaný, jenž požívá na státním území Československé republiky výsad osob exterritoriálních podle § 9 Osp., nepodrobil se v souzené rozeprá příslušnosti československých soudů; jest bez významu pro řešení otázky, týkající se působnosti československých soudů podle § 9 Osp., skutečnost, že žalovaný je žalován jako právní nástupce československého státního příslušníka, po němž zdědil nemovitosti ležící na státním území Československé republiky.

*) Podle práva platného v t. ř. historických zemích by byl ovšem dovolací rekurz nepřipustný (§ 528 c. ř. s.).

Čís. 15714.

Ustanovením odst. 3 čl. I zák. č. 25/1934 Sb. z. a n. neboly dotknuté úmluvy, ktoré znejú na koruny československé, vyjadrené určitým obsahom zlata (t. zv. zlaté doložky smluvné).*)

(Rozh. z 10. decembra 1936, Rv III 288/36.)

V kúpopredajnej smluve zo dňa 5. apríla 1932, ktorou žalobkyňa predala žalovanému svoje nehnuteľnosti, bolo ujednané, že kúpna cena činí 38.000 čl. korún a 44'58 mgr rýdzeho zlata, resp. toľký počet menových jednotiek, koľko sa v čase platenia bude svojou hodnotou rovnať množstvu $38.000 \times 44'85 \text{ mgr} = 1 \text{ kg } 694 \text{ gr } 40 \text{ mgr}$ rýdzeho zlata, a že je táto kúpna cena splatná po trojmesačnej výpovedi, prípustnej kedykoľvek po 1. októbri 1933. Žalobkyňa kúpnu cenu vypovedala ku dňu 20. januára 1935 a vzhľadom na sníženie zlatého obsahu čl. koruny zákonom č. 25/1944 Sb. z. a n. domáhala sa žalobou titulom kúpnej ceny prisúdenia 45.600 Kč.

Súd I. stolice prisúdil žalobkyňi len 38.000 Kč, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a priznal žalobkyňi nárok na kúpnu cenu 45.600 Kč.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť žalovaného zamietol.

Dôvody:

Spor o to, či sa zlatá doložka, v kúpopredajnej smluve zo dňa 5. apríla 1932 docela výrazne ujednaná, stala bezpredmetnou ustanovením čl. I, odst. 3 zákona čis. 25/1934 Sb. z. a n., nemožno teraz — po vydaní nového devalvačného zákona čis. 262/1936 Sb. z. a n., obsahujúceho v § 1, odst. 5 ustanovenie rovnako štylizované — riešiť ináč ako záporne, lebo však podľa dôvodovej zprávy k vládnemu návrhu nového zákona (tisk č. 633 poslaneckej snemovne) týmto ustanovením »nejsou dotčeny úmluvy at' tuzemské či mezinárodní, jež znějí na koruny československé, vyjádřené určitým obsahem zlata«. Popri tomto stanovisku samého zákonodárcu nemôže už text zákona vykladaný byť spôsobom opačným (srv. Úr. sb. č. 2427 resp. Sb. n. s. č. 14920) a je preto rozhodnutie napadnutého rozsudku po tejto stránke správne, a dovolacia žiadosť žalovaného bezzákladná, t. j. kúpna cena sporných nehnuteľností nečiní len 38.000 Kč, ale — keď sa k nej v smysle smluvy prirazí 20% tejto sumy v rámci devalvácie podľa zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. — úhrnom zažalovaných 45.600 Kč.

Čís. 15715.

Porušenie úradných povinností v smysle § 1 zákona z 12. júla 1872 č. 112 r. z. predpokladá obmyselnosť alebo nedbalosť. Zákonem neodôvodnené zadržovanie peňazí a vkladných knížiek, zabavených v prie-

*) V tomže smysle: Sb. n. s. č. 15638.

Opačne: Úr. sb. č. 2427 (Sb. n. s. č. 14920).

behu trestného pokračovania u obvineného, v súdnom depozite samo o sebe ešte nie je porušením úradnej povinnosti.

(Rozh. zo 14. decembra 1936, Co IV 2/35.)

Žalobník domáhal sa syndikátnou žalobou, podanou na Čs. štát, nahradenia škody, ktorá ho podľa prednesu žaloby stihla tým, že peniaze a vkladné knižky zabavené v priebehu trestného súdneho pokračovania u neho, ako obvineného, boli po dobu niekoľkých rokov bez zákonného dôvodu zadržované v súdnom depozite ako corpora delicti.

Vrchný súd medzitýmym rozsudkom vyriekol, že základ žalobného nároku je po práve, najvyšší súd jeho rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

Dôvody:

Predpokladom nároku na náhradu škody podľa §§ 1 a 2 zákona z 12. júla 1872 č. 112 r. z. (§ 209 zák. č. 103/1926 Sb. z. a n.) je, aby sudcovský úradník (§ 4 zák.), konajúc svoj úrad, prestúpením svojej úradnej povinnosti porušil právo a spôsobil tým strane škodu, proti ktorej neposkytujú pomoci opravné prostriedky, predpísané v súdnom pokračovaní. Prvou a nezbytnou podmienkou syndikátneho nároku tedy je, že sudcovský úradník prestúpil svoju úradnú povinnosť. Toto porušenie úradnej povinnosti spatruje žalobník v tom, že veci, o ktoré ide a ktoré v trestnom pokračovaní proti nemu vedenom v r. 1921 boli zabavené, neboli doličné veci v smysle § 169 tr. por. a nemaly preto byť uložené v súdnom depozite, po pr. mala byť hotovosť (98.700 Kč) uložená na úrok a vkladné knižky, vydané bankami, ktoré sa potom dostaly do konkurzu, maly byť vybrané a ich vklady uložené iným bezpečným a užitočným spôsobom, aby tak žalobník ochránený bol od škody, ktorá ho stihla neužitočným uložením hotovosti a znehodnotením ostatných vecí. Ale to, že trestný sudca snád' nesprávne pokladal za corpus delicti vec, ktorá ním v smysle § 169 tr. por., alebo iných predpisov (na pr. §§ 118, 488 tr. por.) nebola, sama o sebe nezakladá ešte zavinené porušenie úradných povinností v smysle §§ 1 a 2 synd. zákona. To môže byť odôvodnené teprv vtedy, keď sudca nesprávne použil zákona obmyselne alebo z nedbalosti, to však žalobník ani netvrdí, tým menej dokazuje. Pre mylné právne posúdenie prípadu samo o sebe nemôže byť sudca poháňaný k zodpovednosti a nemôže z tejto jeho činnosti odvozovaný byť syndikátny nárok ani proti sudcovi ani proti štátu.

Ale nie je tento syndikátny nárok odôvodnený ani z toho ďalšieho dôvodu, že žalobník nepoužil zavčas opravných prostriedkov proti opatreniam alebo opominutiam vyšetrojúceho sudcu resp. rozhodujúceho súdu, ale spokojoval sa proste tým, že jeho písomným a ústnym žiadosťami o vydanie zabavených vecí nebolo vyhovované. K týmto oprav-

ným prostriedkom mal v rámci trestného poriadku (§ 113 v súvisie s § 118; § 187, §§ 378 a nasl.) dostatok možností a mohol tedy vydania zabavených vecí, ktorého sa domohol podľa usnesenia vrchného súdu zo dňa 5. apríla 1929, domôcť sa už skôr, keby sa bol sám o vec náležite staral. Z toho tedy, že sporné veci byly snád' nesprávne ponechané v súdnom depozite ako veci doličné, nemohla žalobníka stihnúť škoda, proti ktorej by opravné prostriedky v súdnom pokračovaní predpísané neposkytovaly pomoci (§ 1 synd. zák.).

Pokiaľ sa však týka toho základu uplatňovaného syndikátneho nároku, že zabavená hotovosť nebola uložená na úroky a vkladné knižky neboly vybrané a ich vklady uložené iným bezpečným a užitočným spôsobom, ani sám žalobník neuvádza predpisov, ktoré by týmto opominutím orgánov súdnych byly porušené. Nejde tedy po tejto stránke ani o porušenie úradných povinností sudcovských úradníkov (§ 4 synd. zák.) v smysle §§ 1 a 2 synd. zák.

Bolo preto treba zmeniť napadnutý rozsudok a bezzákladnú žalobu zamietnuť.

Čis. 15716.

I. Keď poisťovňa vzala postúpenie poisťnej sumy na vedomie (s cesiou súhlasila), nemôže úspešne namietat' v spore cesionára o zaplatenie poisťnej sumy, že podľa všeobecných poisťovacích podmienok postúpenie nároku na poisťnú sumu skôr, než bol nárok ten určený čo do základu a číselnosti uznaním, dohodou strán alebo pravoplatným rozsudkom, je proti nej (poisťovní) neúčinné.

II. Na uzavrenie právneho úkonu konkludentným činom možno uzatvárať len vtedy, keď konkludentným konaním strany je jej úmysel: uzavreť právny úkon prejavovaný spôsobom naprosto jasným, každú pochybnosť vylučujúcim.

(Rozh. z 15. decembra 1936, Rv III 610/36.)

Právny predchodca žalujúcej strany Leopold B. poisťil u žalovanej poisťovne svoju pšenicu v sklade proti krádeži a vlámaniu na 750.000 Kč. Behom času zistil, že sa mu stráca pšenica a hlásil to žalovanej poisťovni. Po tomto ohlásení škody cedoval žalujúcej strane svoj nárok na odškodné proti žalovanej poisťovni, ktorá bola o cesii vyrozumená. Po cesii žalovaná poisťovňa dohodla sa s Leopoldom B., že škoda bude odhadnutá rozhodčou komisiou, do ktorej tak žalovaná poisťovňa ako i Leopold B. menovali znalcov, ktorí škodu určili vo výške 11.200 Kč. Žalujúca strana domáhala sa žalobou na žalovanej poisťovni zaplatenia 53.592 Kč 14 h na tom základe, že pri odhadnutí škody rozhodčou komisiou znalcovia sa mýlili, keď určili škodu len vo výške 11.200 Kč resp. odhad ten nie je pre ňu záväzný, lebo sa stal bez jej účasti. Proti tejto žalobe bránila sa žalovaná poisťovňa medzi iným tým, že postúpenie nároku na poisťnú sumu skôr, než bol nárok ten určený čo do

základu a číselnosti uznaním, dohodou strán alebo pravoplatným rozsudkom je voči nej podľa § 12 odst. 3 všeobecných poisťovacích podmienok neúčinné. Súd I. stolice vyhovel žalobe po výšku 11.200 Kč, odvolací súd rozsudok súdu I. stolice potvrdil. Najvyšší súd na dovoláciu žiadost' žalujúcej strany rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a tomuto súdu uložil, aby v spore pokračoval a znovu rozhodol.

Dôvody:

Obchodný zákon stanoví v § 482, že keď ide o úplnú škodu a niet tu inej dohody, treba poistnú sumu vyplatiť poistenému alebo jeho právnym nástupcom proti vráteniu poistky. Zo slovného znenia tohoto zákonného ustanovenia vyplýva, že zákon ponecháva stranám na vôľu, aby výplatu odškodného upravily smluvou smluvou odchyľne od ustanovenia zákona a že ustanovenie zákona, podľa ktorého sa má odškodné platiť poisťníkoví alebo jeho právnemu nástupcovi, platí len vtedy, keď sa strany v smluve inakšie nedojednaly. V dôsledku toho neobstojí právny názor odvolacieho súdu, že do poistnej zmluvy pojaté obmedzenie práva poisteného, postúpiť pohľadávku na poistné odškodné pred jej určením, nie je účinné a pre strany záväzné, lebo odporuje nezmeniteľnému ustanoveniu § 482 obch. zákona. Ustanovenie § 12, odst. 3 všeobecných poisťovacích podmienok, podľa ktorých je cesia nároku na odškodné proti poisťovni neúčinná, kým nebol nárok určený čo do základu a číselnosti uznaním, dohodou strán alebo pravoplatným rozsudkom, je tedy platné a pre strany záväzné.

Za tohoto stavu bola by odôvodnená námietka žalovanej poisťovni, že žalujúca strana nemá aktívnu legitímáciu k žalobe, lebo cesia, ktorou Leopold B. nárok na poistné odškodné previedol na žalujúcu stranu, je proti žalovanej poisťovni neúčinná.

Žalujúca strana však tvrdila pred nižšími súdmi, že žalovaná poisťovňa zvala cesiu na vedomie a s cesiou súhlasila, a navrhovala na tieto okolnosti dokazovanie. V prípade, že by toto tvrdenie odpovedalo pravde, nemohla by sa žalovaná poisťovňa odvolávať na § 12, odst. 3 všeob. poisťovacích podmienok, lebo toto ustanovenie je len v prospech žalovanej poisťovni, ktorá má právo uznať cesiu aj pred pravoplatným určením nároku na odškodné a jeho výšky. Odvolací súd však dokazovanie na tieto okolnosti nevykonával a skutkový stav v tomto smere nezistil. Bolo preto treba učiniť opatrenie podľa § 543, odst. 2 Osp.

V prípade, že by žalujúca strana dokázala, že žalovaná poisťovňa s cesiou súhlasila a žalujúca strana je k žalobe legitimovaná, bude na odvolacom súde, aby zistil výšku odškodného podľa predpisov Osp., lebo záver odvolacieho súdu, že spolunajiteľ žalujúcej firmy Jozef A. — hoci nebol predvolaný a pri prevádzaní odhadu s ním nikto nevyjednával — tým, že neprotestoval proti tomu, že zástupcovia žalovanej poisťovne nevyjednávali s ním, ale s Leopoldom B., schválil pokračovanie Leopolda B. v svojom mene, je mylný, a to preto, že na uzavretie právneho úkonu konkludentným činom môže sa uzatvárať len vtedy,

keď konkludentným konaním strany je jej úmysel: uzavreť právny úkon, prejavovaný spôsobom naprosto jasným, každú pochybnosť vylučujúcim. Takým prejavom, uznávajúcím záväznosť konania pre žalujúcu stranu, nie je nepodanie protestu proti pokračovaniu žalovanej poisťovne s Leopoldom B.

Čís. 15717.

I. Zmenka, vyplnená proti úmluve (odst. 2 § 6 zmenk. zák.), nie je neplatná, ale možno ju uplatniť len v rámci úmluvy.

II. V spore daňového dlžníka o dobytie pohľadávky, zabavenej erárom v bernej exekúcii, má súd z úradnej povinnosti vyzvať žalovaného poddlžníka, aby opovedal eráru (exekučnému úradu) spor (odst. 3 § 387 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n.)*

(Rozh. zo 17. decembra 1936, Rv III 809/36.)

Proti zmenkovému platebnému príkazu namietali žalovaní medzi iným, že zmenku, o ktorú ide, dali ako zmenku kryciu a že bola žalujúcou stranou vyplnená proti úmluve (odst. 2 § 6 zmenk. zák.). Žalovaní totiž kúpili pozemky z pôdy štátom zabranej a podľa dohody, uzavrenej s predavateľom dňa 12. decembra 1933 pri účasti žalujúceho peňažného ústavu, bola jedna tretina kúpnej ceny splatná do 14 dní od udelenia zásadného súhlasu štátneho pozemkového úradu u filiálky žalujúcej strany v L. a zbývajúci nedoplatok do 8 dní od udelenia konečného súhlasu. Sporná zmenka bola daná na krytie tohoto nedoplatku kúpnej ceny, tento však nie je ešte splatný, lebo smluva dosiaľ štátnym pozemkovým úradom schválená nebola. Ďalej namietali, že pohľadávka predavateľa, ktorej predmetom je kúpna cena, bola rôznymi jeho veriteľmi zabavená, najmä opätovne št. berným úradom v L. v bernej exekúcii.

Oba nižšie súdy zbavili zmenkový platebný príkaz účinnosti, odvolací súd z toho dôvodu, že smluva bola síce za sporu dňa 1. apríla 1936 štátnym pozemkovým úradom schválená, tak že splatnosť nedoplatku kúpnej ceny nastala dňa 2. apríla 1936, avšak zmenka vystavená je dňom sročnosti 28. júna 1935, tedy proti úmluve, tak že ju treba pokladať za zfalšovanú podľa §§ 78, 79 zmenk. zák. a neplatnú.

Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil mu ďalšie pojednávanie a nové rozhodnutie.

Dôvody:

Opodstatnená je dovolacia žiadost', že odvolací súd z predpokladu, že zmenka bola vystavená proti úmluve čo do dňa sročnosti, neprávom dochádza k záveru, že zmenka bola zfalšovaná a že je preto neplatná.

*) Srov.: Úr. sb. č. 2947.

Nemožno tu totiž usudzovať na zfalšovanie zmenky, lebo o toto ide len vtedy, keď bol pravý (t. j. pôvodný) obsah zmenky dodatočne zmenený (na pr. prečiarknutím, prepisovaním alebo vytrením). To však ani žalovaní netvrdili, ale bránili sa tým, že b i a n k o zmenka bola vyplnená čo do dňa vystavenia, sročnosti a zmenkovej sumy proti dohode zo dňa 12. decembra 1933.

Keď je tomu tak, treba použiť pri riešení sporu nie ustanovení §§ 78 a 79 zmenk. zák., ale ustanovenia odst. 2 § 6 zmenk. zák., a podľa správneho výkladu tohoto ustanovenia úspešnosť takej námietky nemá v zápätí neplatnosť, alebo neúčinnosť zmenkového prejavu žalovaných, lebo zmenku možno uplatniť v rámci úmluvy, totiž tak, ako keby bola zmenka vystavená so splatnosťou podľa úmluvy. Ponevác však ustanovenia § 396 Osp. treba použiť aj v zmenkových sporoch a so zreteľom na to, že pohľadávka stala sa aj podľa stanoviska odvolacieho súdu splatnou dňa 9. apríla 1936, tedy pred vynesení napadnutého rozsudku, môžu právne následky opodstanenej námietky predčasného uplatňovania zmenkovej pohľadávky vzniknúť iba čo do časti zmenkového platobného príkazu, týkajúcej sa úrokov a útrat (Rozh. Úr. sb. č. 830, odst. 2 E), resp. čiastky istiny zmenkovej, ktorá podľa úmluvy nebola by spornou zmenkou krytá. Je však tiež opodstatnená dovolacia žiadosť v tom, že odvolací súd nesprávne vyložil dohodu podľa zápisnice zo dňa 12. decembra 1933 v otázke, či spornou zmenkou mal byť krytý celý nedoplatok kúpnej ceny, alebo len jeho čiastka. Nie je sporné, že I. žalovaný nevyhovel 4. bodu smluvy, podľa ktorého mal za 14 dní »počítaných od zásadného súhlasu Štátneho pozemkového úradu jednu tretinu kúpnej ceny v h o t o v o s t i« zaplatiť u filiálky žalujúcej strany v L. na účet odpredavateľa. V dôsledku toho, keď je v 5. bode smluvy určené, že je povinný uložiť u spomenutej filiálky krycie zmenky na n e d o p l a t o k kúpnej ceny, netýka sa v tomto prípade tento záväzok len zbývajúcich dvoch tretín kúpnej ceny, ale celého nedoplatku. Svedkovia, na ktorých sa už súd I. stolice k podopreniu svojho opačného výkladu odvoláva, sami si len vykladajú smluvu po svojom, najmä tak, že dotyčne splatnosti ostatných dvoch tretín kúpnej ceny bola vec vyhradená ďalšej dohode.

Tento výklad je však v rozpore s ustanovením 5. bodu zápisnice, podľa ktorého odpredavateľ je oprávnený za 8 dní, počítaných odo dňa schválenia smluvy, krycie zmenky »podľa svojej ľúbosti vykonať«.

Ponevác výklad smluvy je otázkou právnou, bolo treba už teraz určiť, že sporné zmenky kryjú celý nedoplatok kúpnej ceny, ktorého spornou výškou sa však odvolací súd nezaoberal v dôsledku svojho mylného právneho stanoviska.

Z tohože dôvodu nezaoberal sa odvolací súd ani námietkou žalovaných, že pohľadávka spornou zmenkou krytá bola proti odpredavateľovi rôznymi jeho veriteľmi zabavená.

Pokiaľ ide o platobné zápovedi berného úradu v L. treba poznamenať, že žalovaný poddlžník je podľa odst. 3 § 387 zák. č. 76/1927 Sb.

z. a n. p o v i n n ý oznámiť exekučnému úradu spor. K tomu má prihlíadať sporový súd z úradu a vyzvať žalovaného s určením primeranej lehoty na opovedanie sporu. Lebo len tak bude umožnené zástupcovi Československého štátu, pristúpivšieho snád' za vedľajšieho intervenienta, aby sa prípadne osvedčil dotyčne oprávnenia žalujúcej strany ako cesionára k tomuto sporu (§ 357 cit. zák.) resp. aby učinil prípadný návrh, aby žalobná pohľadávka bola složená u súdu.

Pre uvedené vady bolo treba rozsudok odvolacieho súdu podľa § 543 Osp. rozviazať.

Cis. 15718.

Ak bol verejný plemeník (odst. 2 § 3 zák. č. 169/1924 Sb. z. a n.) umiestnený obcou cieľom krmenia a ošetrovania u súkromníka na smluvu (odst. 4 § 3 cit. zák.), je chovateľom zvieratá, zodpovedným za škodu ním spôsobenú, nie obec, ale dotyčný súkromník.

Za úraz, spôsobený plemenikom samému chovateľovi, nie je obec zodpovedná jedine na tom základe, že je vlastníčkou zvieratá.*)

(Rozh. z 19. decembra 1936, Rv IV 384/36.)

Žalovaná obec umiestila u žalovníka cieľom krmenia a ošetrovania na smluvu (odst. 4 § 3 zák. č. 169/1924 Sb. z. a n.) verejného plemeníka (býka). — Žalobu, ktorou sa žalovník domáhal na žalovanej obci odškodného za úraz, ktorý mu verejný plemeník spôsobil, o b a n i ž š i e s ú d y zamietly.

N a j v y š š í s ú d dovolanie žalovníka zamietol.

D ô v o d y:

Podľa pravidiel materiálneho práva zodpovedá za škodu, spôsobenú zvierateľom, tá osoba, ktorá má zviera po dlhšiu dobu v svojej moci, vykonáva vo vzťahu k nemu práva a povinnosti, ktoré plynú z jeho skutočného chovania, a v dôsledku toho musí aj rozhodovať o tom, ako treba zviera opatriť z dôvodu verejnej bezpečnosti. Je teda rozhodným to, kto je »chovateľom zvieratá«, t. j. osobou, hore uvedené funkcie vykonávajúcou a vlastníkom zvieratá zodpovedá za škodu, zvierateľom spôsobenú, len keď sú zároven u neho dané hore uvedené podmienky. Púhe vlastníctvo k zvierateľu bez jeho skutočného chovania zodpovednosť zaň nezakladá (srov. Sb. n. s. č. 7985, 10982).

Právny pomer medzi žalovníkom a žalovanou obcou založený bol smluvou, ktorou obec umiestila u žalovníka verejného plemeníka cieľom krmenia a ošetrovania podľa ustanovení odst. 4 § 3 zák. č. 169/1924 a § 10, odst. 4 vl. nar. 204/1928 Sb. z. a n., a je otázkou, či žalovník stal sa podľa tejto smluvy chovateľom plemeníka.

*) Srov.: Sb. n. s. 10.982.

Na túto otázku treba prisvedčiť.

Že žalobník mal plemeníka v svojej moci, a to po dobu a na dobu dlhšie trvajúcu, ani sám nepopiera, ale uvádza len, že čo do výkonu chovania a čo do rozhodovania o opatreniach s hľadiska verejnej bezpečnosti bol odkázaný na príkazy obce ako vlastníčky plemeníka. Je síce pravda, že smluva neobsahuje žiadnych výslovných ustanovení o výkone týchto funkcií, rovnako však neobsahuje smluva výslovné ustanovenie, že obec tieto funkcie, resp. danie presných príkazov v tomto smere si vyhradzuje; avšak povinnosti, žalobníkovi v smluve (odst. III.) výslovne uložené (ustajnenie, krmenie a ošetrovanie), samy so sebou prinášajú povinnosť žalobníka, aby pečoval o všetky stránky dohľadu nad plemenikom a najmä pečoval o bezpečnosť okolia proti plemeníkovým excesom.

Treba preto dospieť k záveru, že žalobník bol chovateľom plemeníka a ako taký za škodu ním spôsobenú zodpovedal on. Keď tedy táto škoda prihodila sa jemu samému a on utrpel úraz od zvieratá, za ktoré sám zodpovedá, nemôže sa domáhať náhrady škody na žalovanej obci, len na tom základe, že ona je vlastníčkou zvieratá. Žalobníkovi nemôže prospieť ani to, že svoj pomer so žalovanou obcou konstruuje ako pomer služebný, lebo zamestnávateľ nezodpovedal by za škodu zamestnancovi zvierateľom spôsobenú, keď zamestnanec bol chovateľom zvieratá (viď Sb. n. s. č. 10982).

Bolo by tedy celkom zbytočné prevádzať dôkazy o tom, ako k úrazu došlo.

Z toho, že žalovaná obec uzavrela poistenie proti svojmu povinnému ručeniu, nemôže žalobník pre seba nič vyvodzovať, najmä nie, že obec tým výslovne uznala svoju zodpovednosť za prípadné škody spôsobené plemenikom, umiesteným podľa cit. zákonných ustanovení u súkromníka.

Je tedy žaloba neopodstatnená, právom bola odvolacím súdom zamietnutá a dovolacia žiadosť nemohla mať preto úspechu.

Čís. 15719.

Ak nebolo dřívejšie (nútené) vyrovnanie splnené, nemožno započat' zemedelské vyrovnacie pokračovanie, hoci od započatia dřívejšieho vyrovnacieho pokračovania až do dňa podania návrhu na zemedelské vyrovnanie uplynulo už viac než šesť mesiacov.

(Rozh. z 29. decembra 1936, R III 717/36.)

Rekurzný súd zmenil usnesenie súdu I. stolice a žiadosť o započatie zemedelského vyrovnacieho pokračovania zamietol. **Dôvody:** V smysle § 4 č. 6 vyr. por. vyrovnacie pokračovanie vôbec a v smysle § 3 vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. ani zemedelské vyrovnacie pokračovanie nemožno započat', keď nebolo dosiaľ splnené dřívejšie vyrovnanie. Proti dlžníkom bolo dňa 19. septembra 1931 započaté vyrovnacie

pokračovanie a vyrovnanie bolo potvrdené dňa 11. mája 1932. Toto vyrovnanie — podľa ktorého dlžníci mali zaplatiť svojim veriteľom kvótu 98% do 1. septembra 1933 — dlžníci ešte nespĺnili. Preto nemalo byť vyhovené ich žiadosti o povolenie zemedelského vyrovnania. **Najvyšší súd** rekurz dlžníkov zamietol.

Dôvody:

Napadené usnesení rekursního soudu odpovídá stavu věci a zákonu. § 6 (1) vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. nemá odchylného ustanovení od § 4 č. 6 vyr. ř., nýbrž má odchylné ustanovení od § 4 č. 3 vyr. ř. Nebylo-li tedy dosud dřívější vyrovnání (nucené vyrovnání) splněno, není možno právem žádati o zahájení zemedelského vyrovnání ani v tom případě, kdyby od zahájení dřívějšího nesplněného vyrovnání do dne podání žádosti o zahájení zemedelského vyrovnání uplynulo více než 6 měsíců, neboť — pokud se týče jedné a téže pohledávky, jež byla již předmětem sjednaného a pravoplatně schváleného (doposud nesplněného) smíru za dřívějšího vyrovnacího řízení — nelze žádati znovu o zahájení vyrovnacího řízení ani podle vyr. ř., ani podle ustanovení vládního nařízení č. 76/1936 Sb. z. a n. (§ 4 č. 6 vyr. ř. a § 3 vlád. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n.).

Čís. 15720.

Lehota na odloženie núteného predaju dlžníkových vecí, stanovená v § 13 (2) vyr. por., nebola vládnym nariadením č. 76/1936 Sb. z. a n. o zemedelskom vyrovnaní zmenená.

(Rozh. z 29. decembra 1936, R III 816/36.)

V zemedelskom vyrovnacom pokračovaní súd I. stolice s odvolaním sa na § 10 vl. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. odložil nútený predaj dlžníkových vecí do skončenia vyrovnacieho pokračovania, najdlhšie však na 6 mesiacov. **Rekurzný súd** zmenil usnesenie súdu I. stolice a odložil tento predaj na šesdesiat dní.

Najvyšší súd rekurz zamietol.

Dôvody:

Nelze sice obecně tvrditi — jak činí rekursní soud — že vlád. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. nemá odchylného ustanovení od § 13 vyr. ř., neboť § 9 (1) vlád. nar. č. 76/1936 Sb. z. a n. stanoví výslovně odchylku od § 13 vyr. ř. Avšak o tu zde nejde, jde jen o to, zda konkursní komisař může exekuční dražební řízení odložit na dobu 6 měsíců, jak učinil soud I. stolice. V té příčině však právem zdůrazňuje rekursní soud,

že co do ustanovení lhůty §em 13 vyr. ř. stanovené, nebylo cit. vl. nař. nic změněno, takže lze odklad povolití jenom na dobu 60 dnů.

Rekursní soud tedy bez porušení zákona změnil usnesení vyrovnacího komisaře.

Čís. 15721.

I. V spore o určení poradia daňových pohľadávok v konkurznom pokračovaní súd nemôže skúmať pravosť a výšku týchto pohľadávok.

II. Daň z obratu patrí do druhej triedy konkurzných pohľadávok (§ 55 konk. por.), keď od jej splatnosti do vyhlásenia konkurzu neuplynula ešte doba troch rokov. Nezáleží na tom, že časť štvrťročia, na ktoré sa daň vzťahuje, spadá do doby dávnejšej než 3 roky pred vyhlásením konkurzu; smerodajný je len daň splatnosti dane.*) Splatnosť dane z obratu nie je závislá od doručenia platebného rozkazu.

III. Splatnosť poplatku, ktorý má byť zaplatený v hotovosti (z kúpopredajnej smluvy), nastáva v 30 dňoch odo dňa doručenia platebného rozkazu a nie v čase vzniku poplatného právneho úkonu.

(Rozh. z 29. decembra 1936, Rv III 525/36.)

V konkurze firmy H. prihlásil žalujúci čs. erár do druhej triedy pohľadávok svoje pohľadávky na rôznych daniach a poplatkoch vo výške 510.211 Kč 25 h, ale správca konkurznej podstaty zaradenie týchto pohľadávok do druhej triedy neuznal. Žalujúci čs. erár domáhal sa žalobou proti žalovanej konkurznej podstate určenia, že ním prihlásené pohľadávky na daniach a poplatkoch patria do druhej triedy konkurzných pohľadávok. Súd I. stolice žalobe čiastočne vyhovel. Odvolací súd rozsudok súdu I. stolice v napadnutej časti zmenil a určil, že v konkurze firmy H. z prihlásených pohľadávok žalujúcej strany patrí do druhej triedy konkurzných pohľadávok daň z obratu za rok 1930 spolu s úrokami v úhrnnej sume 41.339 Kč a poplatok vymeraný platebným rozkazom č. C 1489/31 v sníženej sume 153.987 Kč 50 h. **Dôvody:** Podľa odvolacieho návrhu žalujúcej strany treba odvolaciemu súdu riešiť otázku, rozsudkom súdu I. stolice záporne rozhodnutú, či do druhej triedy konkurzných pohľadávok má byť zaradená daň z obratu za rok 1930 s úrokami z opozdenia v úhrnnej sume 41.339 Kč a poplatok 123.977 Kč 50 h. Podľa § 55 konk. por. do druhej triedy konkurzných pohľadávok patria dane, poplatky, clá, príspevky k sociálnemu poisteniu a iné verejné dávky, pokiaľ nedospely skôr ako tri roky pred vyhlásením konkurzu a neboly zaplatené z veci za ne zaťaženej. Nesporné je, že konkurz proti úpadkyni: firme H. bol vyhlásený 6. marca 1933. Prihlásená daň z obratu za rok 1930 je daňou do-

*) Vid' § 20 zákona č. 268/1923 Sb. z. a n. v znení prílohy vyhlášky ministra financií č. 266/1935 Sb. z. a n.

spelou v roku 1930. Podľa § 20 zák. o dani z obratu je táto daň splatnou štvrťročne dozađu, tedy 1. apríla, 1. júla atď. a jej splatnosť nie je závislou od doručenia platebného rozkazu. Prvá splátka prihlásenej dane bola tedy sročnou 1. apríla 1930, tak že od jej splatnosti do vyhlásenia konkurzu dosiaľ tri roky neuplynuly a patrí tedy do druhej triedy konkurzných pohľadávok. Je nerozhodné, že časť prvého štvrťroku spadá do doby dlhšej než tri roky od vyhlásenia konkurzu, lebo smerodajnou je nie doba, za ktorú sa daň vymeriava, lež doba platebných termínov a doba, do ktorej tieto termíny spadajú. Z toho dôvodu je bezpodstatná námietka žalovanej strany, že z prihlásenej dane z obratu nepatrí do druhej triedy časť pripadajúca na dobu do 6. marca 1933, t. j. do vyhlásenia konkurzu. Medzi stranami niet sporu o tom, že poplatok 380.955 Kč, uplatnený k zaradeniu do druhej triedy v sníženej sume 153.987 Kč 50 h, bol vymeraný z kúpopredajnej smluvy uzavrenej koncom roku 1928 a prihlásenej k spoplatneniu v roku 1929 a že tedy ide o poplatok z písomnej smluvy, ktorý treba zaplatiť v hotovosti. Otázkou je, kedy nastáva dospelosť resp. splatnosť takéhoto poplatku. Ako z §§ 76, 120 poplatkových pravidiel plynie, poplatok, ktorý má byť v hotovosti platený — na rozdiel od poplatku plateného v kolkoch — musí byť príslušným berným úradom vymeraný. Poplatkové pravidlá neobsahujú žiadneho predpisu o tom, že poplatok bol by splatný pred jeho vymeraním. Aj v prípade § 121 poplatkových pravidiel, keď strana chce poplatok zaplatiť ihneď pri príležitosti ohlásenia právneho úkonu k spoplatneniu, prevedie berný úrad predbežne vymeranie poplatku. Výsledkom vymeriavacieho pokračovania je platebný rozkaz, ktorý je strane doručený. Preto dôsledne stanoví § 137 poplatkových pravidiel, že splatnosť vymeraného poplatku nastáva teprv po doručení platebného rozkazu v 30dňovej lehote, po uplynutí ktorej nastáva teprv v smysle § 141 poplatkových pravidiel právo eráru na poplatok opozdenia. Podľa § 16 poplatkových pravidiel právo eráru na poplatok vzniká síce vo chvíli uzavrenia právneho úkonu, u písomných smlúv dňom vystavenia listiny, ale tento predpis určuje len vznik poplatkovej povinnosti, nie však splatnosť poplatku, t. j. dobu, kedy poplatok má byť zaplatený. Z uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že splatnosť priamo plateného poplatku, o ktorý ide aj v súdom prípade, nastáva teprv po doručení príslušného platebného rozkazu a nie v čase vzniku poplatkového právneho úkonu. Žalovaná strana tvrdila a žalujúca strana nezapierala, že platebný rozkaz na spornú daň z obratu úpadkyni vôbec nebol doručený a že platebný rozkaz na sporný poplatok bol doručený len správcovi žalovanej konkurznej podstaty až po vyhlásení konkurzu. Táto okolnosť je v prvom prípade bez významu, keďže splatnosť dane z obratu nie je závislá od doručenia platebného rozkazu, a v druhom prípade svedčí pre oprávnenosť žalobného nároku, keďže splatnosť poplatku posudzovaná podľa doby doručenia platebného rozkazu nastala až za konkurzu a lehota troch rokov §om 55 konk. por. stanovená nebola tedy zrejme prekročená. Treba však poznamenať, že pohľadávka sporného poplatku, ktorá vznikla

v roku 1928 — pred vyhlásením konkurzu ešte nedospelá — platí v smysle § 16 konk. por. v konkurze za splatnú. Námietky žalovanej strany, že suma spornej dane z obratu a jej úrokov a suma sporného poplatku sú nesprávne, že tieto pohľadávky už zanikly zaplatením, ktoré učinily iné — za tieto pohľadávky ručiace — osoby, a že okrem toho sú zaistené záložným právom na nehnuteľnostiach úpadkyne a tiež iných osôb, sú v súdenom prípade jednak bez významu, jednak sú neodôvodnené. Predmetom sporu je len nárok na určenie poradia sporských pohľadávok a nie ich pravosť a výška, ktoré nemožno preto preskúmavať a to tiež z toho ďalšieho dôvodu, lebo rozhodovanie o nich nepatrí ani na porad práva, keďže ide o pohľadávky daňové. Ani prihlásená daň z obratu, ani poplatok nie sú však pohľadávkami, ktoré viaznu na veci, z ktorej sa predpisuje a z ktorej by mohli byť uspokojené. Preto okolnosť, že tieto pohľadávky sú zaistené obyčajným záložným právom na hnuteľnostiach a nehnuteľnostiach úpadkyne, nemá pre ich zaradenie do druhej triedy význam, nehľadiac ani na to — aj keby žalujúca strana mala nárok na oddelené uspokojenie — že podľa 3. odst. § 51 konk. por. je oprávnená sporné pohľadávky uplatniť ako konkurzná veriteľka, keďže má pre tieto pohľadávky tiež osobný nárok proti úpadkyňi. Za tohoto stavu muselo byť preto odvolaniu žalujúcej strany vyhovieť a rozsudok súdu I. stolice v napadnutej časti zmenený tak, ako je v rozsudkovom výroku uvedené.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

Najvyšší súd nespoznal zákonného dôvodu, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil alebo rozviazal, preto bolo treba bezzákladnú dovolaciu žiadosť zamietnuť.

Sťažnosť, že odvolací súd nerozhodol o údajnom zániku poplatkovej pohľadávky, týka sa v podstate pravosti tejto pohľadávky, o ktorej prislúcha podľa § 163 poplatkových pravidiel resp. podľa odst. 2 § 112 konk. por. rozhodovať príslušnému finančnému úradu.

Čís. 15722.

I. Povinnosti invalidného a starobného poistenia podliehajú aj osoby, ktoré 1. júla 1926 boli mladšie 60 rokov a od tejto doby počnúc pred dokončením 60. roku vykonávaly — hoci i len krátku dobu — práce alebo služby poistením povinné podľa zák. č. 221/1924 Sb. z. a n.

II. Nárok zamestnanca, vyvodzovaný z opominutia zamestnávateľa prihlásiť ho k poisteniu u okresnej nemocenskej poisťovne, nie je vylúčený alebo obmedzený tým, že opominutie prihlásenia stalo sa na návrh samého zamestnanca.

III. Zamestnanie zamestnanca u určitého zamestnávateľa je s hľadiska § 5 lit. a) zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. v znení prílohy vyhlášky min. soc. peč. č. 189/1934 Sb. z. a n. zamestnaním vedľajším, keď jeho služebná činnosť u tohoto zamestnávateľa je vzhľadom na jeho celkovú hospodársku alebo sociálnu situáciu zamestnaním podružným. Či je tomu tak, musí skúmať zamestnávateľ s pečlivosťou riadneho hospodára.

(Rozh. z 30. decembra 1936, Rv III 884/36.)

Žalobník bol zamestnaný u žalovanej strany ako hájnik od 1. januára 1929 do 31. decembra 1930 bez toho, že by ho žalovaná strana prihlásila k poisteniu pre prípad nemoci, invalidity a staroby. Nárok žalobníka na starobný dôchodok bol Ústrednou sociálnou poisťovňou zamietnutý z toho dôvodu, že do dovŕšenia 65. roku nedosiahol potrebných 100 príspevkových týždňov. — Žalobník domáhal sa na žalovanej strane platenia 113 Kč renty mesačne na tom základe, že ho žalovaná strana neprihlásila k starobnému poisteniu, hoci pred dokončením svojho 60. roku vykonával práce poistením povinné. Proti tejto žalobe bránila sa žalovaná strana medzi iným tým, že sám žalobník súhlasil, aby nebol prihlásený k starobnému poisteniu a že zamestnanie žalobníka u žalovanej strany bolo len jako vedľajším zamestnaním, ktoré nepodliehalo poisteniu. Súd I. stolice žalobe vyhovel, odvolací súd rozsudok súdu I. stolice zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a obnovil rozsudok I. stolice.

Dôvody:

Podľa § 140 zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. v úplnom znení prílohy vyhlášky ministra soc. pečlivosti č. 189/1934 Sb. z. a n. neplatné sú ujednania, ktoré by obmedzovaly, alebo vylučovali platnosť tohoto zákona v neprospech poisťencov, alebo ich rodinných príslušníkov. I keby tedy žalobník pri ujednaní služebnej zmluvy sám bol býval »navrhovateľ, aby nebol do nemocenskej poisťovne prihlásený z dôvodu, že má majetok a hájníctvo nie je jeho hlavným zamestnaním«, táto skutočnosť sama o sebe nečiní jeho žalobný nárok neopodstatneným, lebo povinnosťou strany žalovanej bolo s pečlivosťou riadneho hospodára skúmať a presvedčiť sa, v akom pomere je služebná činnosť žalobníka k jeho celkovej hospodárskej a sociálnej situácii, to jest, či služobná činnosť žalobníka u žalovanej je zamestnaním podružným v celkovej jeho situácii hospodárskej, alebo sociálnej, a takým spôsobom zistiť, či žalobníckovo zamestnanie možno pokladať za vedľajšie, v dôsledku čoho žalobník by podľa § 5 cit. zákona bol vylúčený z poistnej povinnosti. Pri náležitej pečlivosti bolo to už so zreteľom na vlastné udania žalobníka snadným úkolom pre stranu žalovanú, lebo keď žalobník bydlel a hospodáril v obci, v ktorej aj žalovaná strana mala svoj majetok, sverený hájníckej činnosti žalobníckovej.

Opodstatnená je preto dovolacia sťažnosť, že odvolací súd — zistivši, že zamestnanie žalobníka u strany žalovanej nebolo vedľajším ale hlavným — zamietnutím žaloby jedine z hore uvedeného dôvodu porušil hmotné právo.

Žalovaná strana v pokračovaní pred súdmi nižších stolíc bránila sa proti žalobnému nároku aj tým, že žalobník v dôsledku svojho veku bol vyňatý z poistnej povinnosti. Táto obrana je neopodstatnená. Podľa § 6 b) cit. zák. z poistnej povinnosti poistenia invalidného a starobného vyňatý je, kto dokončil, alebo prekročil 60. rok svojho veku dňa 1. júla 1926, alebo kto po tomto dni po dokonaní 60. roku vstúpi po prvý raz do zamestnania zakladajúceho poistnú povinnosť (ďalšia tu stanovená výnimka tu neprichádza v úvahu). Žalobník narodil sa nesporne 18. augusta 1867 a tak 1. júla 1926 nedokončil 60. rok svojho veku. Nie je sporné, že žalobník bol už od 15. júla 1926 prihlásený k poisteniu, v dôsledku čoho nemôže byť reč o tom, že by k strane žalovanej bol vstúpil 1. januára 1929 po prvý raz do zamestnania poistením povinného. Názor žalovanej strany, podľa ktorého na žalobníka treba hľadať ako na takého, ktorý u nej po prvý raz vstúpil do zamestnania poistením povinného, keďže vraj u drívejších zamestnávateľov konal práce poistením povinné len niekoľko dní, a to s dlhšími prestávkami, nemá oporu v zákone, lebo tento v § 6 b) nepripúšťa vylúčenie z poistnej povinnosti u osôb, ktoré 1. júla 1926 boli mladšie 60 rokov a od tejto doby počínajúc pred dokončením 60. roku, hoci i len krátku dobu vykonávaly práce alebo služby poistením povinné podľa cit. zákona.

Keďže žalobník podľa toho, čo bolo hore uvedené, už na základe svojho zamestnania u žalovanej strany podliehal poistnej povinnosti podľa cit. zákona, tým padajú vývody žalovanej strany uvedené proti žalobnímu nároku v spojitosti s ustanovením 2. bodu § 107 zák. č. 221/1924 v znení prílohy vyhlášky min. soc. peč. č. 189/1934 Sb. z. a n.

Pretože medzi škodou žalobníka, vzniklou z toho, že sa mu od Ústrednej sociálnej poisťovne v Prahe nedostáva starobného dôchodku a medzi opomenutím strany žalovanej, že táto žalobníka k invalidnému a starobnému poisteniu v náležitom čase neprihlásila, je daná príčinná súvislosť, za túto škodu je žalovaná strana zodpovedná.

Cis. 15723.

K dôchodkom, o ktoré sa podľa § 13 zák. č. 130/1921 Sb. z. a n. znižujú zaopatrovacie nároky bývalých zamestnancov na veľkom pozemkovom majetku proti ich bývalým zamestnávateľom, náleží i dôchodok priznaný im kurátorom fondu pre zaopatrenie zamestnancov veľkostatku podľa § 73 náhradového zákona a vl. nar. č. 29/1923 Sb. z. a n.

(Rozh. z 31. decembra 1936, Rv III 691/35.)

Žalobník Ján P. bol zamestnaný od roku 1888 ako lesný a hospodársky správca u právneho predchodcu žalobníka Dr. Josefa Z., ktorý svojou závetou z 26. marca 1924 odkázal žalobníkovi penziu v tej výške, na akú bude mať nárok po skončení svojej činnnej služby, keby sa mu vymerala podľa zákona č. 130/1921 Sb. z. a n. I. žalovaná ako jeho dedička listom z 27. marca 1925 uznala nároky žalobníka na penziu bez zmeny, tak ako ich založil jej zomr. manžel. Štátny pozemkový úrad prevzal väčšiu časť žalobníkom spravovaných nehnuteľností a žalovným ponechal len les, intravilán a záhrady. Rozhodnutím kuratória fondu pre zaopatrenie zamestnancov veľkostatkov zo 16. septembra 1929 bol žalobníkovi priznaný starobný a invalidný dôchodok so spätnou účinnosťou od 1. októbra 1927 mesačne 990 Kč 55 h. — Žalobník domáhal se žalobou na žalovaných platenia penzie 14.000 Kč ročne, ktorá mu bola udajne zaistená závetou zomr. Dr. Josefa Z. z 26. marca 1934 a listom I. žalovanej z 23. marca 1925. Všetky tri súdy žalobu zamietly, Najvyšší súd z týchto

dôvodov:

Není pochybnosti o tom, že zesnulý statkář Dr. Josef Z. svou závětí z 26. III. 1924 odkázal žalobci pensii v té výši, na jakou bude mít nárok po skončení své činnné služby, kdyby se mu vyměřila podle zákona č. 130/1921 Sb. z. a n.

Závět upravuje pense zaměstnanců zůstavitelových v samostatné stati, kde pod všeobecně znějícím úvodem »Co do pense patřící úřednímu personálu je mi směrým čl. zákon z 18. III. 1921 č. 130 resp. tabulka tvořící jeho součást« — následuje určení pense Jana S. (roč. 14.000) a Augusta R. (10.400), a v dalším odstavci nařízení »Pense hlavního lesního Jana P. bude svého času obtěžovat moji manželku«.

Po dalším opětném všeobecném nařízení, že pro ostatní personál zaměstnaný na v.-ském hospodářství bude směrým zákon č. 130/1921 Sb. z. a n., následují další odkazy čeledi.

Jestliže zůstavitel všem svým zaměstnancům poručil v závěti odkazy, žalobce zařadil za úředníky, kterým odkazuje pense pevnými sumami, a potom přichází na žalobce a nařizuje, že jeho pense bude tížit pozůstalou manželku, pak je tím nad každou pochybnost žalobci pense určena a dokonce s označením dědice, kterému připadá k výplatě.

Žalovaná Marie Z. nárok žalobců, potvrzujíc ho v jeho službě dopisem z 27. III. 1925, uznala beze změny, jak jej založil její zesnulý manžel.

Jinaké posouzení této otázky odvolacím soudem je nesprávné.

Názor odvolacího soudu, že žalobce nemá nároku na pensii, protože nedosloužil 40 let, opřený o § 3 zák. č. 130/1921 Sb. z. a n., je zřejmá

mylným, protože zákon č. 130/1921 Sb. z. a n. pensijní nároky nezřizuje, nezakládá, nýbrž jen jejich výši upravuje pro ty bývalé zaměstnance na velkostatech, kteří pense již dostávali nebo nabyli na ně nároků dříve, než zákon č. 130/1921 Sb. z. a n. vstoupil v účinnost.

V otázce výše pense správně uznal odvolací soud — osvojiv si právní posouzení soudu I. stolice —, že poslední vůlí zůstavitelovou bylo a v závěti došlo výrazu, že žalobci má záležitosti pense v té výši, jak ji upravil zákon č. 130/1921 Sb. z. a n., a to nejen tabulkou, ale celým svým obsahem.

Z toho důvodu je řídit se i § 13 zák., že závazky zaměstnavatelů povinných k úhradě pense zmenšují se o důchod, na nějž má oprávněný nárok proti Všeobecnému pensijnímu ústavu nebo ústavu nebo zařízení náhradnímu, právem proto uznal odvolací soud, že na odkázanou pensii jest žalobci započísti důchod přiznaný mu rozhodnutím kuratoria fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků ze 16. IX. 1929 měsíční částkou 990 Kč 55 h, neboť tento důchod byl žalobci přiznán z fondu pro zaopatření velkostatkářských zaměstnanců nejen na základě § 75 zák. č. 220/1922 Sb. z. a n., ale i na základě § 73 tohoto zákona a vládn. nař. č. 29/1923 Sb. z. a n., podle kterých — odst. 11 § 73 zák., § 1 nař. č. 29/1923 Sb. z. a n. — nárok na takový důchod mají zaměstnanci z velkostatků uvedení v 1. odst. § 72 z. a n. č. 220/1922 Sb. z. a n. — povinni k pensijnímu pojištění nebo pense již dostávající —, jestliže u nich přestala nebo ani nezačala výplata zaopatřovacích platů jen z důvodu provádění pozemkové reformy.

Takovým zaměstnancem byl právě žalobce, když po dalším zabrání půdy žalovaným — 15. IX. 1927 — skončil svou původní službu u žalovaných a rozhodnutím Stát. poz. úřadu ze 16. IX. 1929 obdržel důchod z fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků se zpětnou účinností ke dni 1. X. 1927, patří tedy i takto mezi ty zaměstnance, kteří měli zabezpečen starobní a invalidní důchod z tohoto fondu (§ 73 zák. č. 220/1922 Sb. z. a n.).

Podle vyloženého je zaopatřovací důchod z řečeného fondu právě takového druhu a podstaty, jako důchody uvedené v § 13 zák. č. 130/1921 Sb. z. a n. — od Všeob. pens. ústavu nebo ústavů a zařízení náhradních — a má zaměstnavatel právo si jej započísti na pensijní břemeno jej tížící.

Plyne to ostatně i z účelu zákona č. 130/1921 Sb. z. a n. vyloženého v důvodových zprávách — tisk posl. sněmovny č. 1130, 1471 a senátu č. 573 —, že zaměstnavateli ukládá se zákonem č. 130/1921 Sb. z. a n. jen břemeno vyšších pensí nad ty, které jim byly dosud zajištěny z pensijního pojištění buď náhradní smlouvou, náhradním ústavem, pojištěním u Všeob. pens. ústavu nebo u Vídeňského úřednického spolku a pod., nebo záleželo v odbytém nebo v darech z milosti.

Proto když důchod přiznaný Stát. poz. úřadem — měsíčně 990 Kč 55 h — převyšuje žalobcův nárok na pensii podle 8. nebo 9. skupiny

tabulky a podle služební doby měsíčních 645 Kč po případě 816 Kč, jak správně podle skutkového zaměstnání žalobcova jej zjistil odvolací soud, je tím pense žalobcova ze závěti a uznání žalovaných z 27. III. 1925 nejen kryta, ale i překročena, a proto byla jeho žaloba právem jako bezpodstatná zamítnuta.

Další vývody dovolací žádosti jsou mylné.

Věcný seznam abecední.

Advokát (právní zástupce): plná moc viz plná moc procesní.

- nebyla-li strana při prohlášení průvodního usnesení, nařizujícího její výslech k důkazu, přítomna, musí být obeslána se sdělením skutkových okolností, o kterých má být vyslýchána; obesláni má být řízeno na stranu samu a nestačí obesláni k ruce jejího právního zástupce č. s. 15065.
- závad v zmocnění všima si pracovní soud v smysle § 19 zák. č. 131/31 sb. z. a n. (a § 110 Osp.) z úřadu; k závadám zmocnenia patrí aj okolnosť, že ako zmocnenec vystupoval advokát v spore, v ktorom je advokátske zastúpenie podľa § 23 zák. č. 131/31 a čl. IV, odst. 2 zák. č. 251/34 sb. z. a n. vylúčené č. s. 15630.
- a § 23 zák. o prac. soudech č. s. 131/31 sb. z. a n. viz pracovní soudy.
- **odměna:** nepatří na porad práva uplatňovanie nároku na náhradu škody, vzniklej niekomu tým, že bol nútený zaplatiť svojmu advokátovi odmenu za opravné prostriedky, ktorými tento jeho menom docielil zrušenie výmeru okresnej nemocenskej poisťovne, ktorým mu byly nesprávne vyrubené poistné príspevky č. s. 15004.
- advokát sa nemá spokojiť s prostou informáciou klienta, že mu patrí jazykové právo menšiny, ale je povinný vyžiadať si podrobnú informáciu o skutočnostiach, na ktoré klient toto svoje právo zakladá, a skúmať, či sú dané podmienky menšinového práva; keď i potom nie je celkom jasné, že klientovi menšinové právo patrí, má ho upozorniť, že podanie v menšinovom jazyku bude súdom prípadne odmietnuté; jestli tak advokát neurobil, nemá právo požadovať od svojho klienta ani nahradenie hotových výdavkov, spojených s podaním spisu, ktorý súd pre nedostatok menšinového práva odmietol č. s. 15080.
- advokát jako zástupce chudé strany může žádati na svém klientu doplacení své odměny jen při odnětí práva chudých podle § 68, odst. 2 c. ř. s., nikoliv také při vyslovení zániku práva chudých podle § 68, odst. 1 c. ř. s. č. s. 15183.
- pokud ručí svaz, poskytující podle svých stanov svým členům právní ochranu ve věcech pracovních poměrů, za útraty právního zastoupení svého člena, byl-li advokát k tomuto zastupování vyzván sekretariátem svazovým č. s. 15402.
- jak je posouditi s hlediska §§ 1036, 1037 obč. zák. nárok advokátův za práce podniknuté proto, by chovanec zbavený pro chorobu úplně svéprávnosti byl z ústavu choromyslných propuštěn č. s. 15467.
- není závady, aby soud při stanovení odměny podle § 17 adv. ř. a § 1152 obč. zák. přihlížel i k úspěchu dosaženému pro klienta č. s. 15468.
- postup sporné pohledávky jemu (§ 879 č. s. 2 o. z.) viz neplatnost smlouvy.
- promlčení její viz promlčení.
- **zápis do seznamu advokátů (kandidátů advokacie), oprávnění k výkonu:** prominutí trestu pro majetkový delikt bývalému advokátu prezidentem republiky milostí s účinky § 1, odst. 2 zák. č. s. 562/19 sb. z. a n., netýká se otázky důvěryhodnosti odsouzeného advokáta ve smyslu § 15 dis. stat., již

zkoumá advokátní komora při žádosti odsouzeného advokáta o opětný zápis do seznamu advokátů samostatně; při tom nesmí však přihlídnouti k trestním spisům, týkajícím se odsouzeného advokáta, pokud netvoří část vlastních disciplinárních spisů proti žadateli č. 14963.

- důvěryhodnost podle § 15 disc. stat. jest míněna v poměru k veřejnosti, nikoliv v poměru k advokátskému stavu č. 14963.
- advokát, na jehož jmění byl uvalen konkurs a jenž proto byl ze seznamu advokátů vymazán podle § 3, odst. 1 lit. i) zák. č. 40/22 sb. z. a n., pozbyl důvěry u veřejnosti, třebaže konkurs byl zatím zrušen, jestliže jeho majetkové poměry jsou tak neutěšené, že nemůže své věřitele uspokojiti č. 15047.
- aj započatím z emedelského vyrovnacieho pokračovania podľa vl. nar. č. 76/36 sb. z. a n. proti advokátovi zaniká jeho právo vykonávať advokáciu č. 15442.
- asistent vysoké obchodní školy v Praze vykonává úřad učitelství ve smyslu § 2, písm. c) advokátní novely č. 40/22 sb. z. a n. a lze ho zapsati do seznamu kandidátů advokacie, dovoluje-li mu jeho učitelské povolání, aby se mohl věnovati dostatečně advokátní praxi č. 15629.
- **kárné řízení:** důvěryhodnost podle § 15 disc. stat. jest míněna v poměru k veřejnosti, nikoliv v poměru k advokátskému stavu č. 14963.

Agent viz provise.

Akcept směnečný viz směnka.

Akiová společnost viz společnost akiová.

Aktivní oprávnění ke sporu viz oprávnění ke sporu.

Alimentační zákon viz výživné, exekuce.

Alternativní plnění viz žaloba, rozsudek.

- **zmocnění** viz exekuce (§ 12 ex. ř.).

Assignace: assignant nemůže pro omyl týkající se jeho právního poměru k assignatři žádati na assignátovi vrácení částky, kterou mu poukázal a která byla assignátem plněna assignatři č. 15612.

Aspirant rotný dělesloužící viz pořádková práva.

Automobil: pojem »křižovatky« (§ 46 min. nař. č. 81/10 ř. z.) nelze rozšiřovati i na prostor za křižovatkou v technickém slova smyslu č. 14845.

Automobilový zákon (č. 162/08 ř. z.): pokud jest míti za to, že žalobce opřel náhradní nárok o předpisy zákona č. 162/08 ř. z. č. 15508.

- **§ 1 (2):** vojenské osoby, řidiči ve výkonu své služby silostroj, neručí za škody spáchané provozem silostroje vůbec; za škodu ručí tu stát a to, je-li nárok posuzovati vzhledem k předpisu § 3, odst. 3 aut. zák. podle práva občanského, podle § 8 aut. zák. č. 14881.
- **§ 2:** k úplnému zproštění náhradní povinnosti osob odpovědných za škody z provozu motorových vozidel se vyžaduje nejen důkaz o zavinění poškozeného samého, nýbrž i důkaz, že řidič sám dbal veškerých řádných a věcných opatření při řízení vozidla a zacházení s ním č. 15508.
- **§ 10:** zástavní právo zákonné viz zástavní právo zákonné.

Automobilový závod: viz náhrada škody (§§ 1299, 1304 o. z.), pojištění proti zákonnému ručení.

Autorské právo: zvukový film, keď má ráz osobitého diela samostatného, je kinematografickým dielom podľa § 37 aut. zák. a nie spojeným dielom podľa odst. 2 § 11 aut. zák.; autorské právo k rozmnoženiu, verejnému predvedeniu prislúcha v takomto prípade len usporiadateľovi filmu resp. tomu, na koho usporiadateľ svoje právo previedol (výrobci filmu) č. 15198.

Aval viz směnka.

Aviso viz převod vlastnictví.

Bagatelní nároky viz nepatrné věci.

Banka: kdy nenabývá vlastnictví k cenným papírům u ní uloženým č. 15592.

Báňské bratrské pokladny viz pokladny bratrské.

Báňský podnik viz hory.

Bázeň viz vyhrůžka.

Berní exekuce viz exekuce berní.

- **úřad** viz exekuce.
- **nedostatečnost přihlášky** viz dražba (§ 210 ex. ř.).

Bezdůvodné obohacení viz obohacení bezdůvodné (kondikce).

Bezüčinnost nálezu rozhodčího soudu viz rozhodčí soud (homitba), rozepře zahájená.

Biograf viz kinematograf.

Blankosměnka viz směnka.

Bolestné viz pojištění úrazové.

Bratrské pokladny viz pokladny bratrské.

Byt domovníký viz domovník.

- **ušel-li manželce smrti manželovou právní nárok na byt** (§ 91 obč. zák.), jest jí tuto ztrátu nahraditi určitou částkou peněžitou č. 14863.

Bytové družstvo viz společenstvo stavební (bytové).

Cena kupní viz smlouva kupní.

- **obecná nemovitosti** viz dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti.
- **přejímaci:** viz pozemková reforma (náhradový zákon).

Cenné papíry: nabytí vlastnictví k nim bankou, u níž byly uloženy č. 15592.

Cese viz postup.

Cesta nezbytná viz nesporné řízení [§ 46 (2)].

Cizí měna: v pojišťovací smlouvě viz pojištění smluvní.

- jinak viz měna.

Cizozemsko (cizozemské právo): účinky konkursního řízení zahájeného v cizí zemi o jmění našeho státního příslušníka; ustanovení čl. IX, druhý odstavec, uvoz. zákona ke konk. ř. č. 64/31 sb. z. a n. platí i tehdy, byl-li prohlášen v cizí zemi konkurs na jmění čl. státního příslušníka č. 15081.

- ustanovení § 3, druhý odstavec konk. ř. se týká jen konkursu vyhlášeného v našem státě č. 15081.
- v otázkách o obsahu cizozemských norem není soud vázán důkazy, jež strany nabídl, nýbrž může si sám vhodným způsobem vyšetřiti onen obsah, avšak přesto dlužno žádati, aby strana jmenovitě v právních otázkách, které se nevyskytují každodenně anebo které jsou i jinak odlehlé, zjistila a před soudem tvrdila určitý obsah normy, aby soud věděl, co má býti předmětem šetření č. 15159.
- **pojistná smluva uzavřená mezi tuzemcem a cudzozemskou poisťovňou v cudzozemsku, hoci prostřednictvom tuzemského agenta, nie je neplatná z toho dôvodu, že cudzozemská poisťovňa nebola v čase uzavrenia poistnej smluvy oprávnená prevádzovať na území Československej republiky svoj obchod** č. 15247.
- **je-li nemanželská matka polskou státní příslušnicí, není tuzemský soud příslušným k vydání usnesení podle § 111 j. n. o přenesení poručení na polský soud; tuzemský soud se musí omeziti na postup podle čl. 10, odst. 2 smlouvy ze dne 6. března 1925 č. 5/26 sb. z. a n. č. 15303.**
- **soud nemůže z moci úřední přihlídnouti k nenamítané obraně více souložníků přípustné dle práva německého č. 15352.**
- **použití cizího práva, bylo-li přijetí nabídky odevzdáno k odeslání v cizině č. 15579.**

Clausula rebus sic stantibus: při výživném viz výživné.

Condikce viz obohacení bezdůvodné (kondikce).

Constitutum possessorium viz převod vlastnictví.

Československý stát viz stát (československý).

Čin konkludentní: zákonná doba dovolené může být prodloužena třebas i mlčky konkludentními činy; i na tuto delší dobu vztahuje se předpis druhého odstavce § 17 zák. o obch. pom. čís. 14836.

- nenamítal-li zaměstnanec nic proti vyplácení úkolové mzdy vyšší, než byla dosavadní týdenní jeho mzda i s podílem na zisku, nemůže požadovati zvláště tento podíl na zisku čís. 14908.
- nesdělil-li zaměstnavatel zaměstnanci důvod propuštění ihned, nevzdal se ještě tohoto důvodu mlčky čís. 14979.
- nároku ze správy lze se vzdáti i činem konkludentním čís. 14987.
- smlouvu domovnickou lze uzavřít i mlčky čís. 14995.
- vzal-li zaměstnanec na vědomí rozhodnutí zaměstnavatele o tom, že do jeho platu jest od určité doby již započítána remunerace, a rozhodnutí tomu nijak neodporoval, vzdal se tím od této doby nároku na zvláštní remuneraci čís. 14994.
- z toho, že zaměstnanec po dobu obmezení provozu v podniku bral podporu v nezaměstnanosti, nelze usuzovati, že se zřekl nároku na mzdu čís. 15037.
- byla-li smlouva o prodeji losů nicotná podle § 1 zák. čís. 90/78 ř. z., nedošlo k nové úpravě vzájemných právních poměrů mezi stranami jednostranným prohlášením prodávatelským, že ujednaný obchod stornoval a že zaplacené částky propadají ve prospěch výloh a stornování smlouvy, byť kupitel na toto známení prodávatelského neodpověděl čís. 15131.
- v tom, že zaměstnanec v okrese postiženém silně nezaměstnaností přijímal po delší dobu bez námitky mzdu, nedal na jeho způsobem každou pochybnost vylučujícím, že s její výší souhlasí čís. 15155.
- právnická osoba jako zaměstnavatel musí projevit vůli, směřující ke změně služebního poměru (snížení odměny) způsobem ve stanovách předepsaným; nedostatek ten nemůže být nahrazen projevem jejího funkcionáře, pokud není k tomu zmocněn vůči zaměstnanci, ani když zaměstnanec proti změně nic nenamítal a přejímal snížené požitky čís. 15176.
- úmysl dlužníka zaplatiti jen vyrovnací splátku lze projevit i konkludentně (§ 863 obč. zák.) čís. 15396.
- obchody diferenční lze uzavřít i konkludentně čís. 15456.
- z toho, že dlužník nepozastavoval úrokovou doložku na fakturách, nelze vyvozovati jeho souhlas s touto doložkou, ledaže jde o dlouholeté obchodní spojení a vědomost dlužníkovu, že při překročení platebních lhůt se počítají úroky z prodlení v určité výši čís. 15609.
- na uzavření právního úkonu konkludentním činem možno uzatvárat i len vtedy, keď konkludentním konaním strany je jej úmysel: uzavret' právny úkon, prejavenny spôsobom naprosto jasným, každú pochybnosť vylučujúcim čís. 15716.

Činovníci obce viz obec.

Činže viz smlouva nájemní.

Člen Národního divadla viz exekuce (§ 295 ex. ř.).

Členský podíl viz společenství výrobní a hospodářské, stavební, společností s r. o.

Daň: exekuce berní viz tamže.

- přednostní pořadí viz dražba vnucená nemovitosti (§ 216 čís. 2 ex. ř.).
- »ručením« v § 265 č. 76/27 sb. z. a n. nie je mienený záväzok rukojemský podľa súkromného práva, ale je to len výraz pre priamu zodpovednosť za daňový nedoplatok čís. 15171.
- pravidlo súkromného práva, že pohľadávka veriteľa i s vedľajšími právami predchádza ex lege na ručiteľa, ktorý ju vyplatil, neplatí pre obor práva verejného (daňového) čís. 15171.

- poznámku zahájení nucené dražby nelze považovati za knihovní zajištění podle § 265 (3) zák. čís. 76/27 čís. 15676.
- z obrátu: splatnost její nezávisí na doručení platebního rozkazu čís. 15721.
- — v konkursu § 55 konk. ř. viz tamže.
- — přesunutá prodávatelem na kupitele tvoří část tržové ceny bez rozdílu, je-li v ní zahrnuta či zvláště počítána, a promlčuje se v téže době jako tržová cena čís. 15011.
- — bylo-li smlouveno, že daň z obrátu nebude účtována, bude-li zboží vyvezeno, jest sleva této daně závislá pouze na skutečnosti, zda zboží bude vyvezeno čili nic čís. 15021.
- — smluvně presunutie zaplatteného paušálu na dáni obratovej nie je neprípustné čís. 15338.

Dar: k darování nábytku nezletilým dětem odevzdaného není třeba ani notářského spisu, ani soudního schválení čís. 14858.

- odevzdávalo-li dítě rodičům, s nimiž žilo ve společné domácnosti, celou svoji mzdu, jsou částky, pokud by převyšovaly hodnotu toho, čeho se dítěti dostalo na výživě a zaopatření, darováním, nebylo-li nic jiného ujednáno čís. 14939.
- vrácení daru nelze se domáhati na universálním dědici obdarované proto, že se dárce nedostalo očekávaného prospěchu, jestliže pohnutkou darování nebyl výlučně právě tento předpoklad; není tu ani bezdůvodného obohacení, ježto šlo o platně plnění dárcevo čís. 15079.
- odvolání daru podle § 948 obč. zák. předpokládá jen, že lze obdařeného trestně stíhati pro ublížení dárce na těle nebo na cti, nevyžaduje však, aby obdařený byl trestně stíhán anebo při trestním stíhání odsouzen čís. 15298.
- odevzdal-li otec jako pojistník před svou smrtí životní pojistku třetí osobě v úmyslu darovati tuto pojistku svému dítěti, jde o darování mezi živými čís. 15386.
- urážlivé výroky obdarovaného pronesené v rozčilení proti dárce neodůvodňují »hrubý nevděk«, jestliže byly dárce vyvolány čís. 15534.

Dávka z majetku: soudním vymáháním jejím není druhé knihovní zajištění, byla-li dávka již dříve knihovně zajištěna, třebas jen záznamem podle § 38 lit. c) knih. zák. a čl. III uv. zák. k ex. ř. čís. 15020.

- — paušální ujednání poradce ve finančních věcech o obstarávání všech řádných daňových věcí za pevnou roční odměnu netýká se dávky z majetku a z přírůstku na majetku čís. 15104.
- z přírůstku hodnoty nemovitosti: zaplatil-li nabyvatel dávku za několik spoluvlastníků-zcizitelů, jest oprávněn domáhati se postihem podle § 1358 obč. zák. náhrady na každém spoluzciziteli solidárně čís. 15043.
- — paušální ujednání poradce ve finančních věcech o obstarávání všech řádných daňových věcí za pevnou roční odměnu netýká se dávky z majetku a z přírůstku na majetku čís. 15104.
- — odhad k výměře dávky z přírůstku hodnoty čís. 15192.
- — není nezákonností podle § 46 zák. č. 100/31 v doslovu čl. V č. 1 zák. čís. 251/34 sb. z. a n., uznal-li soud, oceňuje výsledky znaleckého důkazu, že nejde o pozemek stavební, nýbrž o pozemek zemědělský čís. 15192.
- — při zjišťování obecné hodnoty nemovitosti za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty jest přihlídnouti k tržové, prodejové i výnosové ceně nemovitosti čís. 15455.

Definitivní viz smlouva služební, zaměstnanec peněžních ústavů, železniční.

Delegace: důvodem pro delegaci podle § 31 j. n. není bydliště většiny svědků čís. 15211.

Deposice soudní viz složení na soudě.

Depurace viz smlouva (§ 918 o. z.), smlouva kupní.

Devalvace měny viz měna.

Devisa viz měna.

Dědic: oprávnění ke sporu viz pozůstalost.

- před odevzdáním pozůstalosti nelze započítat dluh zůstavitelův na pohledávku dědicovu, aniž záleží na tom, zda se dědic přihlásil s dobrodinným inventáři či bezpodmínečně čís. 14834.
- vrácení daru nelze se domáhat na universálním dědici obdarované proto, že se dárci nedostalo očekávaného prospěchu, jestliže pohnutkou darování nebyl výlučně právě tento předpoklad; není tu ani bezdůvodného obohacení, ježto šlo o platné plnění dárcovo čís. 15079.
- dědic se může za podmínek § 228 c. ř. s. domáhat zápornou žalobou určovací určení, zda poslední pořízení obsahuje platné ustanovení odkazu čís. 15695.
- viz též pozůstalost, služebnost.
- **nepominutelný:** neslyšel-li pozůstalostní soud v řízení pozůstalostním nepominutelného dědice proto, že o něm nemohl vůbec vědět, nestalo se řízení zmatečným čís. 15025.
- nepominutelný dědic, jehož právo bylo odevzdáním pozůstalosti porušeno, může se domáhat nápravy jen řádným sporem, i když odevzdání pozůstalosti se nestalo pravoplatným čís. 15025.
- **dohoda:** ani vyznačením obsahu v odevzdací listině nestala se dědická dohoda opatřením (rozhodnutím) civilního soudu podle § 1 čís. 6 ex. ř. čís. 15265.
- — přípustnost fideikomisární substituce dědickou dohodou čís. 15399.
- **příhláška** viz pozůstalost.

Dělitelný dluh: solidární dluh viz solidárnost závazku.

Dělnické pojištění viz pojištění sociální, úrazové.

Diferenční obchod viz obchod diferenční.

Dílo viz smlouva o dílo.

Disciplinární viz kárný.

Dítě: výživné viz výživné dítěte.

- odevzdávalo-li dítě rodičům, s nimiž žilo ve společné domácnosti, celou svoji mzdu, jsou částky, pokud by převyšovaly hodnotu toho, čeho se dítěti dostalo na výživě a zaopatření, darováním, nebylo-li nic jiného ujednáno čís. 14939.
- **manželský původ:** předpisu § 158 obč. zák. vyhovuje průkaz, že dítě nemohlo být manželem zplozeno; předpis ten nebrání tomu, by nemožnost zplození dítěte manželem nebyla prokázána výpovědí manželů k důkazu o tom slyšených čís. 14976.
- **zrozené z neplatného manželství:** předpis § 160 obč. zák., podle něhož jest pokládati děti zrozené v manželství neplatném za manželské, nevěděli-li alespoň jeden z rodičů bez viny o překážce manželství, platí obecně, ať neplatnost manželství spočívá na jakýchkoliv důvodech čís. 15590.
- **nemanželské:** zjištění otcovství viz otec nemanželský.
- — matriční zápis (o tom, že dítě je nemanželské) nemá význam pravotvorný čís. 14951.
- — jak má poručenský soud postupovat, odpirají-li nemanželská matka a poručník nemanželského dítěte souhlas k osvojení dítěte nemanželským otcem čís. 15174.
- — do rozhodnutí o tom, zda nemanželský otec jest vůbec oprávněn se svým nemanželským dítětem se stýkat, je dovolací rekurs přípustný; pochybení při řešení této otázky nezakládá nezákonnost čís. 15249.

Dluh: placení jeho viz placení.

- **dělitelný:** solidární dluh viz solidárnost závazku.
- **hypotekární** viz hypotéka, zástavní právo.
- **knihovní** viz knihovní přednost.
- **směnečný** viz směnka.
- **solidární** viz solidárnost závazku.

Doba čekací viz pojištění pensijní, sociální.

— **plnění** viz splatnost, lhůta.

- **pracovní osmihodinová (zák. čís. 91/18 sb. z. a n.):** nárok za práci přes čas jest oprávněn, byla-li práce konána s vědomím zaměstnavatele neb jeho orgánu, byť ne na výslovný příkaz čís. 14839.
- pokud jest sklepník, pracující více než 8 hodin denně, celkovým platem odměněn za všechny pracovní úkony čís. 14978.
- — ustanovení zákona o osmihodinové době pracovní nevztahují se na zřízence obecní policie požární a zdravotní; pro obecní zřízence policie požární, místní a zdravotní nebyly vydány obecně platné předpisy, upravující jejich denní pracovní dobu čís. 15143.
- — do pracovní doby jest včítati i pohotovost zaměstnancovu k práci, jestliže pro úpravu práce nemohl nepřetržitě pracovat, musil však být zaměstnavatelem k dispozici čís. 15706.
- — ponechal-li zaměstnavatel zaměstnanci pracujícímu v úkolu, aby si zřídil práci, jak sám chce, nemůže zaměstnanec vyvodit z předpisu §§ 6 (3) a 7 (4) nárok na zvláštní odměnu jen proto, že na úkolu pracoval déle než 8 hodin, leda že mu byl předepsán určitý úkol, aby jej provedl v osmihodinové pracovní době, a zaměstnanec nebyl s to v této době tak učiniti čís. 14908.
- — práce v závodě květinářském podléhají zákonu čís. 91/18 sb. z. a n.; povolení práce přes čas podle § 6 cit. zák. nemohlo být nahrazeno nařizením místodržitele pro království České č. 69/13 z. z. čes. čís. 15553.
- — předpis § 12 nečiní rozdílu mezi osobami zaměstnanými v zemědělství, živnostech a průmyslu, soukromých domácnostech nebo ústavech soukromých a veřejných čís. 15363.
- — čeledín hotelu, bydlící a stravovaný v hotelu, náleží mezi zaměstnance uvedené v prvním odstavci § 12; na služby hotelové vztahuje se předpis druhého odstavce cit. zák. ust. čís. 15363.
- — u zaměstnanců podle § 12 zák. čís. 91/18 sb. z. a n. jde o práci přes čas jen, pracují-li více než 12 hodin denně čís. 15363.
- — na šoféra osobního auta vztahuje se předpis prvního odstavce § 12; není třeba, by šofér bydlel v domácnosti zaměstnavatelově čís. 15444.

Dobová sleva viz pojištění smluvní.

Dobré mravy: soutěže viz soutěž nekalá.

— jinak viz neplatnost smlouvy.

Dohoda dědická viz dědická dohoda.

Dohodčí smlouva viz smlouva zprostředkovatelská.

Doklady k přihlášce při rozvrhu viz dražba vnucená nemovitosti (§ 210 ex. ř.).

Doložka dolarová viz měna.

— **zlatá** viz měna.

— **generální** viz soutěž nekalá.

— **rebus sic stantibus:** při výživném viz výživné.

— **rukojenská:** na směnce viz směnka.

Doty viz hořý.

Domčil na směnce viz směnka.

Domovníci (zák. čís. 82/20 sb. z. a n.): pracovní soud není příslušný rozhodovati o nárocích domovníka za konané práce, ani jde-li o práce nedomovnícké (praní prádla) čís. 14974.

— smlouvu domovníckou lze uzavřít i mlčky čís. 14995.

— púhe vykonávanie domovníckych prác — hoci z príkazu vlastníka domu — nezakladá ešte domovnícku smluvu, jestliže sa z okolností nepodáva zřejmá vůla stran založit domovnícky pomer čís. 15270.

— co do rozsahu domovníckého bytu rozhoduje jen stavební stav domu čís. 15410.

- o zrušení domovnického poměru výpovědi platí z předpisů §§ 560 a násl. c. ř. s. jen předpisy týkající se výpovědní lhůty a řízení o námitkách č. 15688.

Doplnění (oprava) výroku viz lhůta k opravnému prostředku.
Doprava osob (autobusem), nákladů viz živnost dopravy osob, nákladů.

- **železniční:** má-li být zboží, jež jest přepraveno způsobem uvedeným v § 48 lit. a) nákladního tarifu, přepraveno jiným způsobem, musí o tom být sjednána zvláštní dohoda; převzetím nákladního listu, byť obsahoval návrh odchylný od předpisu § 48, lit. a) nákladního tarifu a poznámku, že zboží naloží dráha, k takové dohodě nedošlo č. 14954.
- **čl. 90, § 3 žel. přepr. ř.:** traktor, jehož benzinová nádrž nebyla zcela vyprázdněna a nebyl pokryt olejovým mazem, jest předmětem hořlavých a vydaným nebezpečí požáru, o němž platí domněnka čl. 90 § 3 žel. přepr. ř. č. 14954.

- **mezinárodní (č. 140/28 sb. z. a n.):** ručení železnice za škodu vzniklou na zboží při přepravě, nezachovala-li postup předepsaný v čl. 43 č. 14997.

- nepředepsal-li odesílatel (v Rumunsku) pro přepravu zásilky po polském území použití výjimečného tarifu C 1 jakožto nejnižšího tarifu, nýbrž předepsal-li jen přepravní cestu, to nestačí, aby pro tento úsek přepravy bylo použito výjimečného tarifu, i když byla udána polská stanice, pro kterou platí výjimečný tarif, a nemůže odesílatel z toho, že železnice použila pro výpočet dovozného po území polském místního tarifu polského, uplatňovati nárok na vrácení přeplatku č. 15093.

Doručení: lhůta k opravnému prostředku viz tamže.

- **k žalobě o zmatečnost viz lhůta (§ 534 č. 2 c. ř. s.).**
- nebylo-li usnesení o povolení mobilární exekuce doručeno dlužníku, nýbrž jiné osobě stejného jména, u níž byl učiněn pokus o zabavení svršků, jest celé exekuční řízení, počínajíc doručením povolujícího usnesení, zmatečné, a to včetně řízení manifestačního, třebaže bylo již proti dlužníku pravoplatně zavedeno č. 15015.
- nebyla-li žaloba doručena straně, která změnila bydliště, nýbrž byla-li uložena na poště, jest tu zmatečnost podle § 477 č. 4 c. ř. s. č. 15033.
- ústně prohlášený rozsudek (pro zmeškání) jest vždy doručiti žalovanému v písemném vyhotovení s důvody; předpisy §§ 414, 416, posl. odst. c. ř. s. jsou rázu veličiho č. 15317.
- viz též advokát.

Dovolací rekurs viz stížnost dovolací.

- **odpověď:** ke skutečnosti, přednesené teprve v dovolání, nemůže dovolací soud přihlížeti ani tehdy, když ji odpůrce dovolatelův připustil v dovolací odpovědi č. 15528.
- **řízení:** v dovolacím řízení o rozluce manželství lze s úspěchem opakovati návrh na výslech svědka o rozlukovém důvodu, nemohl-li svědek být slyšen v řízení před nižšími soudy č. 14890.
- předpis § 13 vládn. nař. č. 251/35 sb. z. a n. není předpisem velicím a nelze k němu hleděti v opravném řízení, nebylo-li uvedeno vládní nařízení účinné v době řízení před prvním soudem č. 15350.

Dovolání: ve věcech pracovních viz pracovní soudy.

- podané do soudního protokolu jest odmítnouti č. 15464.
- předpisu § 412 c. ř. s. v doslovu čl. IV č. 14 zákona č. 161/36 sb. z. a n. jest užití při vyřízení dovolání za účinnosti tohoto zákona č. 15526.
- ke skutečnosti přednesené teprve v dovolání nemůže dovolací soud přihlížeti ani tenkrát, když ji odpůrce dovolatelův připustil v dovolací odpovědi č. 15528.
- **§ 502, odst. 2 c. ř. s.:** jde o jednotnou pohledávku, byť i jednotlivé částky vyvěrající z téhož právního poměru byly splatny v různých obdobích č. 15409.

- **§ 502, odst. 3 c. ř. s.:** i výživné upravené smírem jest výživným ze zákona ve smyslu čl. I č. 2 zák. č. 251/34 sb. z. a n. č. 14842.

- jde o jednotný nárok, domáhá-li se pozůstalá vdova na zaměstnavateli manželově obdobytrného a ušlého důchodu vdovského proto, že manžel nebyl přihlášen k pensijnímu pojištění č. 14930.

- nárok na výživné vyměřené rozvedené manželce podle dvor. dekretu ze 4. května 1841 č. 531 sb. z. s. jest výživným ze zákona ve smyslu § 502, odst. 3 c. ř. s. v doslovu čl. I č. 2 zák. č. 251/34 sb. z. a n. č. 15382.

- jde o jednotnou pohledávku, byť i jednotlivé částky vyvěrající z téhož právního poměru byly splatny v různých obdobích č. 15409.

- **oprávněni k němu:** přisoudil-li soud zaměstnanci jen přiměřenou mzdu, zjišťiv, že plat nebyl smluvně ustanoven, může si do tohoto rozhodnutí stěžovati jediné zaměstnanec, jestliže pro povahu práce jako nouzové mu příslušela vyšší mzda ať podle případné kolektivní smlouvy nebo obvyklostí v místě č. 15155.

- **§ 503 c. ř. s.:** posouzení námítky započtení podle § 88 sm. ř. jest otázkou právní, o níž dovolací soud může rozhodnouti, i když se jí odvolací soud neobíral č. 15439.

- **čís. 1:** zmatečnost podle § 477 c. ř. s. viz tamže.

- **čís. 2:** byla-li slyšena k důkazu strana, jež v době výslechu nedokonala čtrnáctý rok stáří, nejde o zmatečnost, nýbrž o vadu řízení č. 14906.

- neprovedl-li odvolací soud dodatečně důkazy před soudem prv. stolice, marně nabízené, pokládaje věc za dostatečně objasněnou jinými průvodními prostředky, nelze to napadati v dovolacím řízení č. 14906.

- jde o vadu řízení, spokojil-li se odvolací soud přečtením výpovědí svědků slyšených přímo procesním soudem a opakoval-li důkaz, provedený rovněž přímo procesním soudem, ale za přítomnosti jiného soudce laika, než který byl přítomen při vydání rozsudku, v němž se odvolací soud odchýlil od skutkových zjištění prvního soudu č. 14931.

- nebyla-li strana při prohlášení průvodního usnesení, nařizujícího její výslech k důkazu, přítomna, musí být obeslána se sdělením skutkových okolností, o kterých má být vyslyšána; obesláni má být řízeno na stranu samu a nestačí obesláni k ruce jejího právního zástupce č. 15065.

- jde o vadnost řízení, nastala-li v řízení před obchodním soudem změna v osobě soudce laika a nebyla-li věc před změněným senátem znovu projednána č. 15177.

- svědeckých protokolů ze sporu rozvodového nelze použiti ke zjištění ve sporu rozlukovém místo vlastního výslechu svědků č. 15227.

- vydržení služebnosti má obsahově stejné předpoklady jak ve sporu o žalobě zápůrčí, tak i ve sporu o žalobě na ochranu služebnosti (konfesorní žalobě); výsledků průvodních jednoho z těchto sporů lze použiti ve sporu druhém č. 15377.

- předpisu § 412 c. ř. s. v doslovu čl. IV č. 14 zákona č. 161/36 sb. z. a n. jest užití při vyřízení dovolání za účinnosti tohoto zákona č. 15526.

- k otázce potřebě opakovati důkazy v odvolacím řízení č. 15561.

Dovolání: zákonná doba dovolání může být prodloužena třeba i míčky konkludentními činy; i na tuto delší dobu vztahuje se předpis druhého odstavce § 17 zák. o obch. pom. č. 14836.

Dráha: povinné ručení viz náhrada škody dráhou.

- zaměstnanec viz zaměstnanec železniční.

- doprava viz doprava.

- **košicko-bohumínská:** úč. spol. je totožnou společností s býv. C. i. s. a král. priv. košicko-bohumínskou železnicou úč. spol. č. 15336.

Dražba: odklad podle zákona č. 34/34 a násl. a vl. nař. č. 142/34 a násl. viz zemědělec, nezaměstnaní.

- **vnucená nemovitost:** byla-li prodána nemovitost stížená knihovním zákazem zcizení neb zavazení v exekuci vedené k vydobytí jiné pohledávky

s neobmezeným právem zástavním, nepomíne obmezení vlastnictví exekutů, nenastává ani žádná změna v rozsahu zástavního práva pozdějšího zástavního věřitele, nýbrž jeho obmezené právo na prodané usedlosti přechází s obmezením na rozvrhovou podstatu, jež, jako v jiných případech, zastupuje zavázanou nemovitost č. 15454.

nicotnost úmluvy knihovních věřitelů, že jeden z nich nebude při exekuční dražbě podávat, převezme-li druhý jeho dluh č. 15583.

soudce dražbu řídící jest vyloučen z výkonu soudcovského úřadu, zúčastnila-li se jeho manželka dražby jako podatelka; jak dražební rok, tak i usnesení o udělení příklepu manželce soudcově v tomto případě je zmatečné č. 15161.

§ 133 ex. ř.: bylo-li na nemovitosti již vloženo nucené právo zástavní za vykonatelnou pohledávku, nezkoumá exekuční soud při povolení navržené dražby ani exekuční titul ani totožnost dlužníka s vlastníkem nemovitosti č. 15101.

§ 134 (2) ex. ř.: knihovní zápis poznámky zahájeného řízení dražebního děje se na základě soudního usnesení povolujícího dražbu nemovitosti č. 15421.

poznámku zahájení nucené dražby nelze považovati za knihovní zajištění podle § 265, odst. 3 zák. č. 76/27 č. 15676.

§ 139 ex. ř. žádá-li věřitel exekuci dražbou přístupem k určitému dražebnímu řízení, jež nebylo dosud zavedeno, jest návrh exekuční vyříditi jako návrh na zahájení samostatného řízení dražebního č. 14903.

§ 140 ex. ř.: účinnost usnesení, jímž exekuční soud vyloučil dobytek z popisu a odhadu nemovitosti a tudíž z dražebního řízení, pro exekuci mobilární vedenou na týž dobytek č. 15034.

viz též § 170 č. 5 ex. ř.

§ 152 (posl. odst.) ex. ř.: nebylo-li nic jiného ustanoveno, musí býti první čtvrtina nejvyššího podání hotově u soudu složena, třebaš budou převzetím dluhů vydražitelem zapraveny více než tři čtvrtiny nejvyššího podání č. 15273.

§§ 154, 155 ex. ř.: návrh na zjištění schodku při nejvyšším podání jest předčasný, dokud nebylo dosaženo nejvyššího podání v opětné dražbě; určení nákladů na opětnou dražbu není závislé na výsledku opětné dražby; škoda vzniklá tím, že opětná dražba vůbec zůstala bez výsledků, náleží k poslední skupině škod v § 155, odst. 1 ex. ř. uvedených, jež nutno vymáhati žalobou č. 14851.

§ 170 č. 5 ex. ř.: věděl-li vydražitel nemovitosti při dražbě, že stroje odhadnuté jako příslušenství a s nemovitostí prodávané nejsou zaplacené a že prodatel si vyhradil právo vlastnické do zaplacení, musí mu stroje vydati, i když exekuční komisař prohlásil, že prodává s nemovitostí i stroje č. 15703.

nevztahuje se na věcná práva v pozemkové knize nezapsaná; tato práva nezanikají exekuční dražbou, věděl-li o nich vydražitel nebo alespoň mohl-li o nich věděti č. 15035.

předpokladem ztráty práva k nemovitosti nedopouštějícího její dražbu jest, aby řádně uveřejněný dražební edikt obsahoval nejen výzvu podle § 170 č. 5 ex. ř., nýbrž i ostatní náležitosti uvedené v § 170 ex. ř., z nichž oprávněný může seznati, o č. jde a že se pohrůzka právní újmy vztahuje také na něho č. 15330.

§ 172 č. 1 ex. ř.: k veřejným orgánům nenáleží odvodňovací družstvo č. 15441.

posl. odst.: k zachování přednostního pořadí pohledávek přihlášených veřejnými orgány stačí přihláška k opětné dražbě č. 15417.

přednostnímu uspokojení zadrželých příspěvků, jež mají býti placeny vodnímu družstvu, nevádí, že nebyly přihlášeny k dražebnímu roku před počátkem dražby, byly-li jen přihlášeny k rozvrhovému roku č. 15441.

§§ 183 a násl. ex. ř.: nedostatek zpravení spoluvlastníka odůvodňuje sám o sobě jeho rekurs proti udělení příklepu, i kdyby byl jiným způsobem zvěděl o dražbě; zrušiti jest příklep celé nemovitosti, byla-li nemovitost dražena jako celek a podle těchž dražebních podmínek č. 15186.

§§ 195, 196 ex. ř.: pozůstává-li větší část jistoty zřízené předražitelem z vkladních knížek vázaných heslem, musí předražitel ve lhůtě § 196 ex. ř. exekučnímu soudu sděliti heslo, jehož správnost jest potvrzena peněžním ústavem č. 15613.

§ 209: jestliže jest z knihovního zápisu zjevné, že na nemovitosti vážne pohledávka, jež podle nařízení vlády č. 265/22 sb. z. a n. mohla podléhati soupisu a s ní knihovní věřitel podle tohoto předpisu nemohl volně disponovati bez účasti zúčtovacího úřadu, budiž tento úřad obeslán k rozvrhovému roku č. 15698.

§ 210 ex. ř.: i když ve výkazu nedoplatek není uvedeno, které nemovitosti se týkají tržové smlouvy, z nichž jsou převodní poplatky vyměřeny, stačí, jde-li z exekučních spisů najevo, že se přihlášené převodní poplatky týkají vydražené nemovitosti č. 14901.

nepřihlášené úroky z knihovně zajištěné záručitelné pohledávky nelze přikázati, není-li z výpisu z pozemkových knih zřejmé, že úroky z pohledávky té nejsou zapraveny č. 15388.

přednostnímu uspokojení zadrželých příspěvků, jež mají býti placeny vodnímu družstvu, nevádí, že nebyly přihlášeny k dražebnímu roku před počátkem dražby, byly-li jen přihlášeny k rozvrhovému roku č. 15441.

zaplatil-li vydražitel knihovně zajištěnou pohledávku, kterou převzal započtením na nejvyšší podání, před rozvrhem nejvyššího podání, nemění se tím práva účastníků odkázaných na nejvyšší podání a nemusí vydražitel přihlásiti onu pohledávku k rozvrhu č. 15462.

nedostatečnost přihlášky k rozvrhovému roku, nebyla-li v ní uvedena výše úroků, přichází-li pro přihlášenou pohledávku v úvahu ustanovení vládní vyhlášky z 12. dubna 1933 č. 59 sb. z. a n. č. 15496.

§ 213 ex. ř.: vymáhající věřitel, jemuž byla přikázána k vybrání hypotečního nejvyššího podání za vydraženou nemovitost povinnému případně, jest oprávněn k podání odporu při rozvrhovém roku v mezích práva povinného k odporu a k rekursu do rozvrhového usnesení č. 14843.

nárok z mimoknihovního postupu přednosti lze uplatniti při rozvrhovém roku proti smluvníku, jež mimosoudní postup ujednal, odporem podle § 213 ex. ř.; z úřadu nemůže soud hleděti k tomuto postupu č. 15023.

exekuční soud jest oprávněn na odpor zadnějšího věřitele zkoumati neplatnost i formálně pravoplatného vkladu č. 15307.

nebyl-li povolený úvěr úplna vyčerpán, nejsou práva vlastníka nemovitosti v příčině takto uvolněného práva zástavního uvedena v § 469 obč. zák. a §§ 37 a 38 III. dílčí novely k občanskému zákonu způsobilym předmětem exekuce pro pohledávky peněžité; tuto okolnost mohou uplatňovati hypoteční věřitelé odporem, třebaš byla exekuce pravoplatně povolena č. 15573.

§ 215: byly-li v témže dražebním řízení utvořeny z nejvyššího podání za různé nemovitosti dvě samostatné podstaty a přikázal-li první soud pohledávku k rozvrhu přihlášenou neprávem z podstaty druhé místo z první, měl rekursní soud, vyloučiv pohledávku z podstaty druhé, tuto sám bez návrhu přikázati z podstaty první č. 14996.

§ 216 č. 2 ex. ř.: rozvrh nejvyššího podání za nemovitosti; převodní poplatek požívá přednostního práva zástavního již v době převodu, i když ještě nebyl vyměřen č. 14901.

nárok okresní nemocenské pojišťovny na náhradu podle § 20 zák. č. 221/24 sb. z. a n. nepožívá přednostního pořadí podle § 173 uvedeného zákona č. 14948.

- — soudním vymáháním dávky z nemovitosti není druhé knihovní zajištění této dávky, byla-li dávka již dříve knihovně zajištěna, třebaž jen záznamem podle § 38 lit. c) knih. zák. a čl. III. uv. zák. k ex. ř. č. 15020.
- — pro převodní poplatek, vyměřený z převodu všech nemovitostí zapsaných v jedné knihovní vložce, vážne zákonné zástavní právo přednostní nedílně na všech nemovitostech, i když některé z nich byly později odděleny z této vložky č. 15202.
- — i příslušenství tříletého nedoplatku daňového požívá přednostního práva zástavního jen, bylo-li do 2 let po splatnosti knihovně zajištěno č. 15603.
- — částka připadající na zvýšení převodního poplatku podle § 80 popl. zák. pro opožděné ohlášení smlouvy nepoživá přednostního práva na nemovitosti č. 15654.
- — poznámku zahájení nucené dražby nelze považovati za knihovní zajištění podle § 265 (3) zák. č. 76/27 č. 15676.
- — i v nucené správě náleží mezi zákonné prostředky k vydobytí poplatků přerušující jejich promlčení, byla-li poznamenána v pozemkové knize; přetření promlčení nastává však teprve okamžikem, kdy žádost o výkon této poznámky došla knihovního soudu, nebo, byl-li knihovní soud zároveň exekucním soudem, okamžikem, kdy byl podán návrh na vnučenou správu č. 15707.
- — přednostnímu uspokojení zadrželých příspěvků, jež mají býti placeny vodnímu družstvu, nevádí, že nebyly přihlášeny k dražebnímu roku před počátkem dražby, byly-li jen přihlášeny k rozvrhovému roku č. 15441.
- — **posl. odst.:** co jest rozuměti výrazem »vedlejší závazky«, nebylo-li výslovně ujednáno, pro jaké (konkretní) vedlejší závazky se jistota zřizuje č. 15233.
- — nepřihlášené úroky z knihovně zajištěné záručitelné pohledávky nelze přikázati, není-li z výpisu z pozemkových knih zřejmé, že úroky z pohledávky té nejsou zapraveny č. 15388.
- — zřízením kauční hypoteky pro vedlejší závazky vzniká zástavní právo po případě i pro úroky nehledíc na to, zda byla výslovně zřízena pro úroky zadržené za dobu delší tří let čili nic, ledaže by byly vyloučeny z vedlejších závazků č. 15693.
- — § 222 ex. ř.: k výkladu č. 15432.
- — § 223 ex. ř.: účinek převzetí dluhu povinné strany vydražitelem srážkou z nejvyššího podání na závazek spoludlužníků č. 15616.
- — § 224 ex. ř.: viz hypoteka kauční.
- — § 231 ex. ř.: byl-li proti odkázání na pořad práva podle § 231, odst. 1 ex. ř. podán rekurs, počíná se měsíční lhůta podle § 231, odst. 2 ex. ř. teprve dnem doručení usnesení vyřizujícího rekursu neb dovolací rekursu č. 14865.
- — § 233 ex. ř.: byly-li v témže dražebním řízení utvořeny z nejvyššího podání za různé nemovitosti dvě samostatné podstaty a přikázal-li první soud pohledávku k rozvrhu přihlášenou neprávem z podstaty druhé místo z první, měl rekursní soud, vyloučiv pohledávku z podstaty druhé, tuto sám bez návrhu přikázati z podstaty první č. 14996.
- — neobsahuje-li rozsudek, jímž bylo odporu vyhověno, rozhodnutí ve smyslu § 233 ex. ř., může exekucní soud rozhodnouti o dodatečném rozvrhu jen po novém rozvrhovém řízení č. 15596.
- — § 234 ex. ř.: vymáhající věřitel, jemuž byla přikázána k vybrání hypoteka nejvyššího podání za vydraženou nemovitost povinnému připadlá, jest oprávněn k podání odporu při rozvrhovém roku v mezích práva povinného k odporu a k rekursu do rozvrhového usnesení č. 14843.
- — § 237 ex. ř.: k výkladu č. 15432.

Dražba vnučená movitých věcí: nárokům vymáhajícího věřitele, jemuž byl povolen prodej zabavených věcí, ač věci ty byly již prodány pro pohledávku jiného věřitele, nemůže býti na újmu, že vymáhající věřitel nebyl vy-

rozuměn o rozvrhu výtěžku a svoji pohledávku důsledkem toho nepřihlásil k rozvrhu č. 14875.

- — k výjimečnému způsobu zpeněžení je třeba svolení všech zástavních věřitelů, kteří až do usnesení o povolení tohoto způsobu zpeněžení na byli na prodávaných svrscích zástavních právech č. 15297.
- — třebaž vymáhající věřitel neuplatňoval své přednostní (smluvní) právo v řízení rozvrhovém, může je uplatnit žalobou podle § 258 ex. ř. č. 15389.
- — účinnost usnesení, jímž exekucní soud vyloučil dobytek z popisu a odhadu nemovitostí a tudíž z dražebního řízení, pro exekuci mobilární, vedenou na týž dobytek č. 15034.

Drobný živnostník viz exekuce (§ 251 č. 6 ex. ř.).

Družka: povaha její práce konané v domácnosti druha č. 15511.

Držba: společné držby společné věci lze nabýti odevzdáním znamením nebo prohlášením č. 14892.

— a § 338 o. z. viz smlouva nájemní.

Dříví: nie je překážkou snížení smluvního plnění podľa § 8 zák. č. 121/21 sb. z. a n., že strany pozdějšou úmluvou, uzavrenou po 1. januári 1919, vylúčili možnosť sníženia ako aj zvýšenia tohoto plnenia; sníženie úplaty podľa § 8 zák. č. 121/21 sb. z. a n. môže sa stať len po úprave podľa § 1 a nasl. čl. zák., a to len po hranicu, určenú smlouvou uzavrenou pred 1. januárom 1919 č. 15649.

Důchod invalidní viz pojištění pensijní, sociální, exekuce.

Důkaz: výsledkem stran viz výsledch stran.

— zkuškou krve viz otec nemanželský.

— jinak viz odvolání, dovolání.

Duševní práce viz pojištění pensijní.

— choroba viz náhrada škody (§ 1326 o. z.), pořízením poslední.

Důvěryhodnost viz advokát (zápis do seznamu, kárné řízení).

Důvod rozluky viz rozluka.

— žalobního nároku viz změna žaloby.

Erár viz stát

Exceptio plurimum concubentium viz otec nemanželský.

Excindační žaloba viz žaloba podle § 37 ex. ř.

Exekuce: proti nezaměstnanému (zák. č. 34/34 sb. z. a n. a další) viz nezaměstnanost.

— proti zemědělcům (vl. nař. č. 142/34 sb. z. a n.) viz zemědělec.

— **zmatečnost (nicotnost) exekucního řízení** viz tamže.

— smluvního zákazu postupu nemůže se dovolávat věřitel, který postup provedl, ani vymáhající věřitel v exekuci proti postupiteli (věřiteli) č. 14844.

— smlúvily-li strany ve vykonateľném notárskom spise splatnosť celého dluhu i pro případ prodlužení dlužníků s placením úroků, jejich platební lhůty byly určité smlouveny, stačí pro povolení exekuce, tvrdí-li vymáhající věřitel v exekucním návrhu, že povinni dlužníci úroky; povinným náleží provésti sporem podle § 36 ex. ř. důkaz o tom, že plnili své závazky, chtějí-li si vymoci zastavení exekuce č. 14850.

— berní úřad jako zástupce státu při vymáhání daní v exekucním řízení soudním č. 14934.

— kto nadobudol podľa § 3 zákona o zrušení svererstva č. 179/24 sb. z. a n. majetok d'riev sverenský po fiduciárovi ako najbližší čakateľ, nie je povinný trpeť exekúciu, vedenú na tento majetok pre dlhu zomrelého fiduciára na daniach a sociálnych príspevkoch č. 14943.

— súdne (exekučné) uplatňovanie pohľadávky — vzniklej v starých korunách rakúsko-uhorských na základe súkromnoprávneho úkonu, uzavreného pred

26. februárom 1919 stranami, z ktorých jedna mala bydlisko dňa 26. februára 1919 v Maďarsku a druhá na území republiky Československej — nie je prípustné, hoci sa strany ešte pred 1. novembrom 1924 dohodli, že pohľadávka má byť zaplatená v československej mene, v splátkach, pri zachovaní exekučného záložného práva, nadobudnutého pred 26. februárom 1919 (čl. 22 úmluvy č. 55/30 sb. z. a n.) č. 15162.
- k ukončení (§ 64 vyr. ř.) nebo zastavení (§ 65 vyr. ř.) vyrovnacího řízení nelze při povolení exekuce proti úpadci přihlížeti z úřadu č. 15189.
 - k exekučním titulům uvedeným v § 575, odst. 3 c. ř. s. náleží také rozsudek vydaný o žalobě podle § 1118 obč. zák. č. 15328.
 - jde-li o pravoplatný a vykonatelný nárok proti konkursní podstatě, může vymáhající věřitel vésti exekuci podle § 126, odst. 3 konk. ř. na jmění podstaty přímo bez průkazu, že konkursní podstata stačí ke krytí dluhů podstaty a že správce otálel se splněním nebo je odpiral a že marně byla hledána od pomoc u konkursního komisaře; nestačí-li po vzniku exekučního titulu konkursní podstata k úplnému zaplacení všech nároků za podstatou, musí se správce podstaty exekucím pro jednotlivé pohledávky za podstatou brániti žalobou podle § 35 ex. ř. č. 15332.
 - pro výživné ze zákona a odškodnění manželky podle § 1266 obč. zák. za ušlé výživné nelze povolití exekuci, pokud jde o částky splatné po smrti povinného manžela č. 15357.
 - keď bola konkurzná podstata odsúdená platiť do 15 dní a neplatila, možno proti nej viesť ihneď exekúciu č. 15371.
 - nebyl-li povolený úvér úplna vyčerpan, nejsou práva vlastníka nemovitosti v příčině takto uvojeného práva zástavního uvedené v § 469 o. z. a §§ 37 a 38 III. dílčí novely k občanskému zákonu způsobilým předmětem exekuce pro pohledávky peněžité; tuto okolnost mohou uplatňovati hypotekární věřitelé odporem podle § 213 ex. ř., třeba byla exekuce pravoplatně povolena č. 15573.
 - i po uvalení konkursu na jmění akciové společnosti v likvidaci je tato společnost způsobilá jednati před soudem (býti účastnicí exekučního řízení) č. 15630.
 - jde-li o zajištění pohledávek státního pokladu, o nichž rozhodovati přísluší správním úřadům, platí i v příčině povolení a provedení exekuce neb zajišťovacího řízení předpisy exekučního řádu č. 15659.
 - § 1 ex. ř.: meziúmní rozsudek může býti exekučním titulem jen co do nákladů sporu jím přisouzených, nikoliv však pro právní poměr nebo právo jím určené č. 14975.
 - platebné příkazy československého zúčtovacího ústavu, opatřené doložkou pravoplatnosti a vykonatelnosti, treba pokladat' podľa 2. vety, 8. odst. čl. 13 úmluvy medzi Československou republikou a kraľovstvom Maďarským č. 55/30 sb. z. a n., podľa § 1 zák. č. 51/30 sb. z. a n. a podľa čl. VI zák. č. 130/30 sb. z. a n. za tuzemské exekučné tituly č. 15156.
 - č. 5: strany mohou se v nesporném řízení shodnouti, že jedna z nich složí vyjevovací přísahu před nesporným soudcem; takový snír jest exekučním titulem podle § 1 č. 5 ex. ř. č. 14992.
 - č. 6: ani vyznačením obsahu v odevzdací listině nestala se dědická dohoda opatřením (rozhodnutím) civilního soudu podle § 1 č. 6 ex. ř. č. 15265.
 - č. 16: nález rozhodčího soudu podle § 11, odst. 2 zákona o smlouvě pojišťovací č. 501/17 ř. z. o útratách není exekučním titulem podle § 1 č. 16 ex. ř. č. 15129.
 - rozhodce nemůže na základě rozhodčího výroku, kterým bylo straně uloženo zaplatiti rozhodcům náklady řízení, vésti exekuci k vydobytí těchto nákladů č. 15697.

- č. 18: vymáhající strana podala listinný důkaz podle § 565, odst. 3 a 4 c. ř. s., předložila-li opis výpovědi s potvrzením advokáta, že opis souhlasí s prvopisem, a zpáteční lístek opatřený podpisem povinné, i když z zpátečního lístku není patrný obsah dopisu, jehož se týká č. 15127.
- vymáhající strana podala listinný důkaz podle § 565, odst. 3 a 4 c. ř. s., předložila-li opis mimosoudní výpovědi, zpáteční lístek podepsaný vypovídáním a dopis podepsaný vypovídáním, v němž prohlašuje, že výpověď nebere na vědomí č. 15007.
- § 3 ex. ř.: k ukončení (§ 64 vyr. ř.) nebo zastavení (§ 65. vyr. ř. vyrovnacího řízení nelze při povolení exekuce proti dlužníku přihlížeti z úřadu č. 15189.
- § 12 ex. ř.: právo volby má dlužník i při alternativním zmocnění podle § 410 c. ř. s. č. 15114.
- §§ 35—37 ex. ř. viz žaloby podle §§ 35—37 ex. ř.
- § 39 č. 1 ex. ř.: k případům v tomto předpise uvedeným náleží i zánik prozatímního opatření jako exekučního titulu uplynutím doby, na kterou bylo povoleno č. 14889.
- č. 8: důvod k zastavení exekuce je dán, když pokračováním v exekuci se pravděpodobně nedosáhne takového výtěžku, který převyšovati bude náklady celé exekuce a netoliko náklady budoucích exekučních úkonů č. 15219.
- § 40 ex. ř.: kdy lze vyhověti návrhu povinného na zrušení exekuce opřemému o to, že pohledávka vymáhajícího věřitele byla jeho věřitelem zabavena a tomuto věřiteli přikázána k vybrání, a že tento povolil povinnému sečkání č. 15213.
- §§ 42 a násl. ex. ř. viz odklad exekuce.
- §§ 47 a násl. ex. ř. viz přísaha vyjevovací.
- § 54 č. 3 ex. ř.: vymáhající věřitel, který vede exekuci na pozemek přidělený a zatížený zákazem zcizení a zavazení (zák. č. 93/31), musí tvrditi a prokázati v exekučním návrhu, že jde o půdu nabytou ke stavbě vlastních rodinných obydlí č. 14933.
- vymáhající věřitel musí v žádosti o povolení exekuce (nuceným zřízením práva zástavního) uvéstí a prokázati, že vyrovnací řízení bylo již ukončeno nebo zastaveno, jinak jest exekuční návrh zamítnouti, třeba poznámka zahájení vyrovnacího řízení byla již v den, kdy bylo o žádosti soudem rozhodováno, z knih vymazána č. 15189.
- v návrhu na povolení exekuce zabavením nároku povinného proti dobrovolnému dobročinnému (podpůrnému) spolku z důvodu jeho členství u tohoto spolku jest hledíc k ustanovení § 290 č. 1 ex. ř. odůvodniti a po případě i osvědčiti, že nejde o podporu nezabavitelnou podle uvedeného zákonného předpisu č. 15354.
- viz též § 295 ex. ř.
- § 55, odst. 2 ex. ř.: vymáhající věřitel musí v žádosti o povolení exekuce (nuceným zřízením práva zástavního) uvéstí a prokázati, že vyrovnací řízení bylo již ukončeno nebo zastaveno, jinak jest exekuční návrh zamítnouti, třeba poznámka zahájení vyrovnacího řízení byla již v den, kdy bylo o žádosti soudem rozhodováno, z knih vymazána č. 15189.
- § 79 ex. ř.: exekuce na základě exekučního titulu jugoslávského (úmluva č. 146/24 sb. z. a n. čl. 39 a 41) č. 15575.
- § 80 č. 3 ex. ř.: vykonatelnost říšsko-německého rozsudku, určujícího nemanželské otcovství a odsuzujícího k plnění výživného č. 15019.
- vykonatelnost říšsko-německého rozhodčího výroku v našem státě posuzuje se dle našeho civilního řádu soudního č. 15118.
- rozsudky maďarských súdov nie sú vykonateľnými v Čs. republike č. 15336.

- § 88 ex. ř. viz zástavní právo vnučené.
 - — záznam jeho (§ 38 c kn. zák.) viz zástavní právo vnučené.
 - §§ 97 a násl. ex. ř. viz správa vnučená nemovitosti.
 - §§ 133 a násl. ex. ř. viz dražba vnučená nemovitosti.
 - § 140 ex. ř. viz dražba.
 - § 251 ex. ř.: věci vyloučené podle § 251 ex. ř. z exekuce mohou být dány smlouvou platně do zástavy, avšak jejich zpeněžení nelze provést soudní exekucí čís. 15408.
 - — usnesením exekučního soudu, jímž byl zamítnut návrh povinného na vyloučení věci z exekuce podle § 251 čís. 6 ex. ř., je soud vázán při vyřízení stejného návrhu na vyloučení z téhož důvodu, nebyly-li uplatněny nové skutečnosti, opodstatňující závěr, že jde o věci uvedené v § 251 čís. 6 ex. ř. čís. 15006.
 - — z exekuce vedené proti maloživnostníkovi jsou vyňaty psací stroj s příslušným stolkem a přístroje pro účetnictví čís. 15568.
 - § 252 ex. ř.: účinnost usnesení, jímž exekuční soud vyloučil dobytek z popisu a odhadu nemovitosti a tudíž z dražebního řízení, pro exekuci mobilární, vedenou na týž dobytek čís. 15034.
 - — stromky, pěstované pachtýřem na zpachtovaném pozemku ve školce, jsou až do jejich oddělení částí pozemku čís. 15532.
 - §§ 256 ex. ř. a násl. viz dražba vnučená movitých věci.
 - §§ 290 a násl. ex. ř.: požární náhrada viz tamže.
- Exekuce na platy (zák. čís. 314/20 sb. z. a n.): příplatky k pensijnímu důchodu, poskytované bývalému zaměstnanci jeho bývalým zaměstnavatelem z důvodu jeho dřívějšího zaměstnání jsou výslužným ve smyslu § 2, odst. 1 a zabavitelné pouze do třetiny čís. 15153.**
- — dlužník nemá nárok, by požíval zároveň jak existenčního minima, vyňatého podle § 2, odst. 1 zák. č. 314/20 z exekuce, tak i pensijních důchodů, jež jsou podle § 46 zák. čís. 26/29 nezabavitelné, a aby takto měl ve skutečnosti dvě existenční minima čís. 15153.
 - — a zák. čís. 205/33: pro použití § 2 jest rozhodna jediné doba vzniku závazků čís. 15356.
 - — a důchody, vyplácené nositeli veřejnoprávního pojištění: při exekuci na důchody, jež dlužník dostává od několika nositelů pojištění (revírní bratrské pokladny a úrazové pojišťovny dělnické), jest jednotlivé důchody sečísti; je-li u takových důchodů existenční minimum vyňaté z exekuce upraveno různě, jest exekuci povoliti s omezením dlužníku příznivějším čís. 15055.
 - — dlužník nemá nárok, by požíval zároveň jak existenčního minima, vyňatého podle § 2, odst. 1 zák. č. 314/20 z exekuce, tak i pensijních důchodů, jež jsou podle § 46 zák. čís. 26/29 nezabavitelné, a aby takto měl ve skutečnosti dvě existenční minima čís. 15153.
 - — na výměnek (zák. čís. 66/25 sb. z. a n.): platí aj o exekucii na právo požívacie, které si rodičia pri odstúpe nehmuteľnosti vymienili ku svojej výžive čís. 15269.
 - — § 294 ex. ř.: aj pri exekucii na pohľadávku prisúdenú titulom náhrady škody, zapríčinenej porušením povinností prihlásiť zamestnanca k penzijnému poisteniu, treba použiť ustanovenia § 46 zák. čís. 26/29 sb. z. a n. čís. 15346.
 - — zabavitelnost nároku společenstva (zákon čís. 70/73 ř. z.) na doplatky, k nimž jsou členové společenstva podle stanov (zákonu) v případě konkursu (likvidace) povinni, i mimo případ konkursu nebo likvidace čís. 15393.

- — § 295 ex. ř.: nemůže být povolena exekuce zabavením pohľadávky, ktorú má dlžník proti štátu, ak v exekučnej žiadosti nie sú uvedene všetky okolnosti podľa odst. 3 § 1 vl. nar. čís. 234/34 sb. z. a n. čís. 15370.
- — pro zabavení zvláštního honoráře člena operního sboru Národního divadla v Praze za představení hraná přes počet zahrnutý v pevném měsíčním platu, platí dvorský dekret čís. 291/38 sb. z.s. čís. 15373.
- — § 296 ex. ř.: na vkladní knížku, zabavenou podle § 296 ex. ř., vydanou výkonnému orgánu a složenou tímto pro vymáhajícího věřitele k soudu, lze vésti exekuci pro další pohledávky jen jejím zabavením podle § 296, odst. 2 ex. ř., t. j. poznámkou na sepsaném již zájemním protokole podle § 257 ex. ř. čís. 15076.
- — na vinkulovanou vkladní knížku: exekuční soud nemůže naříditi peněžnímu ústavu jako poddlužníkovi, by vyplatil vymáhajcímu věřiteli vklady nehledíc k vinkulaci čís. 15385.
- — směnečně originárním nabyvatelem směnky není ten, pro koho byly směnky exekučně zabaveny čís. 15406.
- — kdy není vymáhající věřitel, k jehož návrhu byla zabavena a jemuž byla přikázána k vybrání pohledávka ze směnky, oprávněn k směnečné žalobě čís. 15529.
- — viz též exekuce berní.
- — § 307 ex. ř. viz složení na soudě.
- — §§ 308 a násl. ex. ř. viz přikázání pohledávky.
- — § 320 ex. ř.: exekuce na pohledávku zajištěnou kauční hypotekou po příklepu zavazene nemovitosti čís. 15416.
- — § 331 ex. ř.: předmětem exekuce nemůže být právo povinného žádati o zahájení umorovacího řízení pro ztrátu vkladní knížky spořitelni čís. 15236.
- — na požívacie právo viz tamže.
- — § 332 ex. ř.: nelze zpeněžit exekučním prodejem podle §§ 332, 341 ex. ř. koncesi k provozu dopravy motorovými vozidly čís. 14983.
- — § 333 ex. ř.: exekuční zástavní právo nabyté na nároku povinného jako veřejného společníka na vydání likvidačního podílu se vztahuje také na jeho peněžní hodnotu stanovenou nálezem rozhodčích čís. 15497.
- — § 341 ex. ř.: nelze zpeněžit exekučním prodejem podle §§ 332, 341 ex. ř. koncesi provozu dopravy motorovými vozidly čís. 14983.
- — § 350 ex. ř.: na základě rozsudku, jímž bylo zjištěno právo vymáhající strany na určitou služebnost, lze vymoci exekucí vklad této služebnosti, aniž je třeba, aby v exekučním titulu bylo vysloveno právo vymáhajícího věřitele žádati o knihovní zápis takového práva po případě povinnost žalovaného trpěti takový zápis čís. 15607.
- — § 353 ex. ř.: podle tohoto předpisu jest vésti exekuci k vymození nároku, by dlužník zaplatil peněžitou pohledávku osobě třetí čís. 15208.
- — § 355 ex. ř.: zřízení přechodné překážky (lešení) při provedení přestavby stavebním úřadem schválené nezakládá podstatný zásah do služebnosti třetí osoby čís. 15572.
- — § 356 ex. ř.: případ opětného zřízení dřívějšího stavu, bylo-li exekučním titulem prozatímní opatření zakazující zřízení sporné věci čís. 14874.
- — § 368 ex. ř.: podmínka odst. 2 tohoto předpisu musí být splněna jen, když se interesse uplatňuje u soudu exekučního, jinak lze uplatňovati interesse kdykoliv i před zahájením exekuce čís. 15114.
- — §§ 370 a násl. ex. ř. viz exekuce zajišťovací.
- — §§ 378 a násl. ex. ř. viz prozatímní opatření.
- — zajišťovací: k výkladu § 371 čís. 1—4 ex. ř. čís. 15212.
- — k zajištění výživného: lze jí vésti i podle soudního smíru čís. 15544.

- — **zák. čís. 4/31 sb. z. a n.:** exekuci k zajištění výživného lze vésti i podle soudního smíru čís. 15544.
- — **záznam exekučního práva zástavního (§ 38 c) kn. zák.)** viz zástavní právo nucené.
- Exekuce berní:** hoci je v platebnej zápovedi uvedené aj oznámenie, že štát (daňový veriteľ) je oprávnený pohľadávku — po výšku vymáhaných nedoplatkov — vybrať, daňový dlžník je oprávnený domáhať sa sporom složením zabavenej pohľadávky u súdu, jestli mu dotyčná platebná zá-poved' s uvedeným oznámením doručená bola po podaní žaloby čís. 14970.
- — i při zabavení vkladní knížky pro dlužné daně nenabývá stát samostatného práva a nároku, nýbrž jenom tolik práv a nároků, kolik příslušelo povinnému jako věřitelé čís. 15460.
- — ak erár poradom bernej exekúcie zabavil pohľadávku, na krytie ktorej daná bola zmenka, túto zmenku však nezabavil a daňový dlžník zmenku po zabavení pohľadávky previedol na iného, možno neplatnosť tohoto prevodu (odst. 1 § 383 zák. čís. 76/27 sb. z. a n.) namietat každému občianskoprávnemu nástupcovi daňového dlžníka a tomu zmenkovoprávnemu nástupcovi, ktorý vedel, že ide o kryciu zmenku a že jej prevod stal sa po zabavení pohľadávky, na krytie ktorej bola daná čís. 15646.
- — v spore daňového dlžníka o dobytí pohľadávky, ktorej sa berná exekúcia týka (§ 387 zák. čís. 76/27 sb. z. a n.), možno spornú otázku, do akej miery bola táto — periodicky splatná — pohľadávka (arendovné) zabavená, riešiť zpravidla len pri účasti eráru v spore čís. 15646.
- — keď je v platebnej zápovedi podľa § 383 zák. čís. 76/27 sb. z. a n. vý-slovné uvedené, že erár je oprávnený zabavenú pohľadávku i s prípadnými úrokami vybrať až po výšku vymáhaných daňových nedoplatkov s príslušenstvom, má to ten istý účinok, ako keby bolo došlo v súdnej exekúcii aj k prikázaniu nároku k vybraniu čís. 15646.
- — v spore daňového dlžníka o dobytí pohľadávky, zabavenej erárom v bernej exekúcii, má súd z úradnej povinnosti vyzvať žalovaného pod-dlžníka, aby opovedal eráru (exekučnému úradu spor) odst. 3 § 387 zák. čís. 76/27 sb. z. a n.) čís. 15717.
- **politická:** vykonateľné platebné výměry a výkazy nedoplatků vodních družstev se vykonávají jen politickou exekucí, pokud to nařizuje zvláštní předpis; na věci nic nemění, že výkaz nedoplatků byl opatřen okresním úřadem doložkou vykonatelností čís. 15668.
- Exekuční prodej** viz dražba.
- Exteritorialita:** osoba, ktorá má právo exteritoriality podľa medzinárodného práva, nie je podrobená pravomocí čl. súdov — nad rozsah § 9 Osp. ani v tom prípade, keď je žalovaná ako právny nástupca čl. štátneho občana čís. 15713.
- Existenční minimum** viz exekuce (na platy).
- Farní matrika** viz dítě.
- Feriální věci** viz prázdny soudní.
- Fideikomisární substituce (smluvená):** přípustnost její t. zv. dědickou dohodou čís. 15399.
 - nepřiči se § 96 knih. zák., povolil-li soud vklad smluvního zástavního práva na nemovitosti zatížené smluvenou fideikomisární substitucí s omezením, že se právo to vkládá bez újmy práv svěřenských nástupců čís. 15399.
 - jde o fideikomisární substituci (fideicommissum eius, quod supererit), omezil-li zůstavitel v závěti předního dědice v nakládání se zanechaným jméním a určil-li sám, v jakém poměru mají podíly připadnouti poddědicům a kdo má nastoupiti na místě předemřelého poddědice čís. 15655.
- Filiálka:** oprávnění ke sporu (pasivní) viz tamže.

Film zvukový viz autorské právo.

Finanční prokuratura: pokud nemusí finanční prokuratura býti obeslána jako zástupkyně vodo hospodářského fondu k jednání o náhradu za vyvlastněné pozemky k stavbě údolní přehrady čís. 15168.

— pokud jí přísluší zastupování nadací, nespravovaných bezprostředně státními úřady čís. 15210.

Firma: odštěpný závod viz filiálka.

— nájemník, jenž najal místnosti k účelům bytovým, není oprávněn, nevymínil-li si to smluvně, použití vnějších ploch domu k umístění tabulek (firmy) pro jiného, byť člena rodiny, bydlícího s ním v domácnosti čís. 14854.

— s hlediska nezákonnosti nelze přezkoumati úsudek soudu, zda firmy se od sebe zřetelně odlišují čís. 14882.

— rozšíří-li společenstvo předmět podniku o nové odvětví činnosti, vyžaduje zásada pravdivosti společenstevní firmy, aby toto rozšíření bylo vyjádřeno ve znění firmy čís. 15111.

— viz též podpis.

Fiskus viz stát.

Fond zemský: jak dalece je nemanželský otec povinen hraditi zemskému fondu náklad vzešlý ošetřením a léčením dítěte čís. 15060.

— jest oprávněn domáhati se na dětech náhrady léčebných nákladů, jež vynaložil na ošetření jejich nemajetného otce ve veřejné nemocnici; předpisem § 5 zák. čís. 19/88 z. z. pro Čechy není vyloučen nárok podle § 1042 o. z. čís. 15067.

— **pensijní** viz zamestnanec železniční, osoba právnická.

— pokud nemusí finanční prokuratura býti obeslána jako zástupkyně vodo hospodářského fondu k jednání o náhradu za vyvlastněné pozemky k stavbě údolní přehrady čís. 15168.

— fond pro opatření strojenných hnojiv v likvidaci zanikl likvidaci skončenou dne 31. prosince 1933 a nemůže býti spornou stranou čís. 15506.

Forma: notářského spisu viz notářský spis.

— prejavy štátnych orgánov i vtedy, keď štát vystupuje ako smluvník v prevodzovaní svojho obchodného podniku, musia sa stať písomne, ináč štát nezaväzujú čís. 14913.

— služebný pomer vzniká aj bez formálnej smluvy už tým, že zamestnanec sa dal k dispozícii zamestnávateľovi, ktorý nim disponoval tak, že mu prikazoval prácu čís. 14964.

— záväzok rukojmňo a plátce vyžaduje ke své platnosti písemné formy; byl-li záväzok ten učiněn zástupcem, jest třeba, aby i zmocnění k podstoupení záväzku stalo se písemně; bez zachování této formy vzniká pro rukojmňo a plátce jen záväzok naturální, jenž může býti žalobou vymáhan jen tehdy, byl-li rukojmňm a plátcem písemně schválen, a to jen v rozsahu, v jakém došlo k písemnému schválení čís. 15133.

— keď rozhodčí sudca — použivší oprávnenia, daného mu smluvou o rozhodčom súde — preniesol svoju funkciu na inú osobu, potrebný je písomný prejav tejto osoby, že funkciu prijíma čís. 15191.

— projev vůle společnosti s r. o. nemusí se státi v písemné formě protokolární čís. 15194.

Formální vada (§§ 84, 85 c. ř. s.) viz oprava podání.

Funkcionář obce viz obec.

Funkcionář obce viz obec.

Funkcionář obce viz obec.

Havarijní pojištění viz pojištění smluvní.

Hmotné odevzdání viz převod vlastnictví.

Hodnota viz cena.

Hodnota viz cena.

— **předmětu sporu** viz ocenění.

Horník: pokladny bratrské viz tamže.

Honitba: rádnému soudu nenáleží přezkum výroku smluvního honebního soudu v otázce, kdo jest stranou podle §§ 45 a 46 honebního zákona ze dne

1. června 1866 čís. 49 z. z. pro Čechy čís. 15322.

Hory: dohoda, již se vlastník nemovitosti vzdal proti majitelům dlužní propůjčky za sebe i své právní nástupce náhrady škody vzniklé mu na jeho nemovitostech dolováním, váže právní nástupce jeho jen, byla-li vložena do pozemkové knihy č. 15372.

- bylo-li dáno k postavení budovy v dlužním poli stavební povolení, jde o budovu ve smyslu § 106 horn. zák. i tehdy, nebyla-li postavena přesně tak, jak bylo nařízeno č. 15372.
- majitel dolu jest povinen také k odstranění škod, jež nezpůsobil dolováním, jestliže bez oprav těchto škod nelze provést opravy škod způsobených dolováním č. 15372.
- odklizení stavby, zřízené podle § 133 hor. zák. k účelům horním a povolené jen na dobu provozu horního podniku, nelze se domáhat před zánikem horní propůjčky, i kdyby jinak sousedům vznikl ze stavebního povolení věcný nárok na odklizení stavby č. 15499.
- viz též pokladny bratrské.

Hospodářské družstvo viz společenstvo výrobní a hospodářské.

Hostinec s rybolovem viz výpověď.

Hostinský a ručení podle § 970 o. z. viz náhrada škody (různá).

Hrob viz příkaz.

Hromada valná viz společenstvo.

Hromadění nároků viz dovolání (§ 502 odst. 2 c. ř. s.).

Hromadná smlouva viz smlouva kolektivní.

Hyperocha viz dražba (§§ 213, 234 ex. ř.).

Hypoteka: při vnučené dražbě viz dražba vnučená nemovitosti.

- byl-li povolený záznamu zástavního práva porušen velicí předpis § 18. odst. II vyr. ř. uher., jest takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti č. 14896.
- **kauční:** vklad práva nadzástavního na úvěrovou hypoteku č. 15048.
- — exekuce na pohledávku zajištěnou kauční hypotekou po příklepu zvané nemovitosti č. 15416.
- — nebyl-li povolený úvěr úplna vyčerpán, nejsou práva vlastníka nemovitosti v příčině takto uvolněného práva zástavního uvedena v § 469 obč. zák. a §§ 37 a 38 III. dílčí novely k občanskému zákonu způsobilým předmětem exekuce pro pohledávky peněžité; tuto okolnost mohou uplatňovati hypotekární věřitelé odporem podle § 213 ex. ř., třebaž byla exekuce pravoplatně povolena č. 15573.
- — zřízením kauční hypoteky pro vedlejší závazky vzniká zástavní právo po případě i pro úroky nehledíc na to, zda byla výslovně zřízena pro úroky zadržené za dobu delší tří let čili nic, ledaže by byly vyloučeny z vedlejších závazků č. 15693.
- — viz též dražba (§ 216, posl. odst. ex. ř.).
- **simultanní** (§ 222 ex. ř.) viz dražba (§ 222 ex. ř.).
- **vlastnická:** zákaz nakládati hypotekou, i když jest podle § 469 a) obč. zák. při hypotece ve veřejné knize poznamenán, platí jen v poměru smluvních stran a jejich právních nástupců č. 15305.
- — nebyl-li povolený úvěr úplna vyčerpán, nejsou práva vlastníka nemovitosti v příčině takto uvolněného práva zástavního uvedena v § 469 obč. zák. a §§ 37 a 38 III. dílčí novely k občanskému zákonu způsobilým předmětem exekuce pro pohledávky peněžité; tuto okolnost mohou uplatňovati hypotekární věřitelé odporem podle § 213 ex. ř., třebaž byla exekuce pravoplatně povolena č. 15573.

Ideální podíl viz společenství statků.

Identita sporného předmětu viz rozepře zahájená, rozsouzená.

Indosament viz směnka.

Interese: podmínka § 368, odst. 2 ex. ř. musí býti splněna jen, když se interese uplatňuje u soudu exekučního, jinak lze uplatňovati interese kdykoliv i před zahájením exekuce č. 15114.

Invalidiční pojištění viz pojištění sociální.

Jatky: prohlídka masa nařízená úřadem a vykonaná úředními činiteli ve veřejných jatkách není použitím jatek soukromou osobou (řezníkem), jež tuto zavazuje k placení jatečných poplatků č. 14840.

Jazyk: advokát sa nemá spokojit s prostou informáciou klienta, že mu patří jazykově právo menšiny, ale je povinný vyžádat si podrobnou informaci o skutečnosti, na které klient toto svoje právo zakládá, a skúmat, či sú dané podmienky menšinového práva; keď i potom nie je celkom jasné, že klientovi menšinové právo patrí, má ho upozorniť, že podanie v menšinovom jazyku bude súdom prípadne odmietnuté; jestli tak advokát neurobil, nemá právo požadovať od svojho klienta ani nahradenie hotových výdavkov spojených s podaním spisu, ktorý súd pre nedostatok menšinového práva odmietol č. 15080.

Jednání na oko a ochrana nájemníků (§ 20 (2) zák. č. 48/25 sb. z. a n.) viz tamže.

- jde-li o odporovatelná právní jednání úpadce před konkursem učiněná na oko (§ 916 obč. zák.), lze jim odporovati buď podle předpisů o odpůrcím právu v konkursu anebo žalobou o neplatnost simulovaného jednání č. 15086.
- viz též převod vlastnictví (k zajištění).

Jednatelství bez příkazu: jak je posouditi s hlediska §§ 1036, 1037 obč. zák. nárok advokátův za práce podniknuté proto, by chovanec zbavený pro chorobu úplně svéprávnosti byl z ústavu choromyslných propuštěn č. 15467.

- § 1041 obč. zák. viz versio in rem.
- § 1042 obč. zák. viz náklad.

Jistota: pozůstává-li větší část jistoty zřízené předražitelem ve smyslu § 196 ex. ř. z vkladních knížek vázaných heslem, musí předražitel ve lhůtě § 196 ex. ř. exekučnímu soudu sdělit heslo, jehož správnost jest potvrzena peněžním ústavem č. 15613.

- jinak viz odklad exekuce.

Kampeličky: ve smyslu § 8 vl. vyhl. č. 59/33: jsou jimi i společenstva s r. o. č. 15496.

Kancelářské práce: jejich pojem č. 15036.

Kancelářský zaměstnanec viz pojištění pensijní.

Kandidát advokacie viz advokát.

Kapelník viz pojištění pensijní.

Kapitalisace viz pojištění smluvní (na život), promlčení.

Karlovské suchary viz soutěž nekálá.

Kárné řízení: advokáti viz advokát.

- kárné nálezy, vydané podle zákona č. 147/33 sb. z. a n., nemohou býti přezkoumány řádnými soudy ani po formální, ani po věcné stránce; příslušnost řádných soudů nelze tu dovoditi ani ze zákona č. 217/25 sb. z. a n. č. 15144.
- napadl-li zaměstnanec obce usnesení obecního zastupitelstva, jímž byl ze služeb obce propuštěn, správním pořadem pro neplatnost, nemůže se domáhati na soudě přezkumu platnosti tohoto usnesení, dokud o tom nebylo rozhodnuto s konečnou platností pořadem správním č. 15154.
- ve věcech kárných proti dělníkům a zřizencům obce pražské rozhoduje disciplinární komise konečným způsobem č. 15538.
- soudy nemohou přezkoumáti po stránce věcné disciplinární nálezy vydané proti obecním úředníkům, ustanoveným u obce podle předpisů vl. nař. č. 113/26 sb. z. a n. č. 15559.

- vládní komisař jest oprávněn k vydání propouštěcího nálezu čís. 15559.
- soudy jsou oprávněny přezkoumávati kárné nálezy disciplinárních sborů proti železničním zaměstnancům, mejde-li o případy upravené zvlášť zákonem čís. 147/33 sb. z. a n., jen po stránce formální čís. 15288.
- Kartely:** pojem kartelových smluv; nesplnění formálních náležitostí předepsaných v § 42, odst. 2 zákona čís. 141/33 sb. z. a n. nemá samo o sobě v zápětí neplatnost kartelové smlouvy; úmluva, již se někdo zavazuje k zastavení určité podnikatelské činnosti, není kartelovou smlouvou čís. 15702.
- Kauční hypoteka** viz hypoteka kauční.
- Kinematograf:** ministerské nařízení č. 191/12 ř. z. není v rozporu ani s čl. 6 státního základního zákona č. 142/67 ř. z. ani s § 108 ústavní listiny Čsl. republiky čís. 15051.
- osoby, jimž majitelé licence svěřili (nedovoleně propachtovali) provoz kinematografické licence, jest považovati za jejich zmocněnce; z objednávek filmů, učiněných těmito osobami jsou zavázáni majitelé licence čís. 15051.
- Knihovní poznámka podle § 297 a) obč. zák.** viz příslušenství.
- — zákaz nakládati hypotekou, i když jest podle § 469 a) obč. zák. při hypotece ve veřejné knize poznamenán, platí jen v poměru smluvních stran a jejich právních nástupců čís. 15305.
- **odpůrčí žaloby podle § 21 odp. ř.:** jest svou podstatou prozatímním opatřením a platí o ni, i pokud jde o přípustnost opravných prostředků a lhůt k nim, předpisy vztahující se na prozatímní opatření čís. 15187.
- **pořadí (§ 29 kn. zák.)** viz knihovní řád.
- **přednost:** k výkladu úmluvy, již převzal knihovní věřitel závazek, že nepostoupí jiným věřitelům přednost před svou knihovní pohledávkou; pokud odpovídá za škodu vzniklou smluvníku porušením svého závazku čís. 15017.
- — postup přednosti, při němž nedošlo ke knihovnímu zápisu podle § 45 III. dílčí novely k obč. zák., působí mezi stranami, i když nemá účinku proti třetím bezelstným osobám čís. 15023.
- — nárok z mimoknihovního postupu přednosti lze uplatniti při rozvrhovém roku proti smluvníku, jenž mimosoudní postup ujednal, odporem podle § 213 ex.ř.; z úřadu nemůže soud hleděti k tomuto postupu čís. 15023.
- — nárok na splnění smlouvy o postup knihovní přednosti proti úpadci jest pohledávkou patřící do podstaty čís. 15196.
- Knihovní řád: § 20** viz knihovní poznámka.
- — **§ 29:** vkládá-li se s vlastnickým právem na přidělovou nemovitost zároveň zástavní právo pro několik pohledávek, k jichž sjednání Státní pozemkový úřad svolil, jest v návrhu Státního pozemkového úřadu na vklad zástavního práva v určitém pořadí spatřovati autoritativní prohlášení Státního pozemkového úřadu, že toto knihovní pořadí při svolení k těmto zápůjčkám určil; přivolení ani vlastníka nemovitosti, ani ustupujících věřitelů není potřebí a neplatí tu předpis § 29 kn. zák. čís. 15095.
- — **§ 51:** jest ho použití i tam, kde jde o jiná práva než práva ryze zástavní čís. 15569.
- **vklad:** nepříčí se § 96 kniž. zák., povolí-li soud vklad smluvního zástavního práva na nemovitosti zatížené smluvenou fideikomisární substitucí s omezením, že se právo to vkládá bez újmy práv svěrenských nástupců čís. 15399.
- **záznam:** byl-li povolením záznamu zástavního práva porušen velící předpis § 18, odst. II vyr. ř. uher., jest takový záznam protiprávní a neplatný a nejez jej spraviti čís. 14896.
- Knížka vkladní:** závazek z vkladní knížky předpokládá pravost podpisu závazného čís. 15277.
- komu byla vkladní knížka odevzdána jako záruka na dluh, může se domáhati výplaty vkladu na tuto knížku čís. 15119.

- složitel, jemuž byla vydána vkladní knížka poštovní spořitelny a průkazní listek, má všechna práva a povinnosti vkladatelovy čís. 14897.
- k nabytí vlastnictví ke vkladu vkladatelem se vyžaduje odevzdání jak vkladní knížky, tak i průkazního listku čís. 14897.
- smluvního zástavního práva na vkladu u úvěrního společenstva, o němž byla vydána vkladní knížka, lze nabytí jen odevzdáním vkladní knížky do úschovy věřitelovy, i když strany zamýšlely je zřídit jen na část peněžitého vkladu čís. 15108.
- právní povaha vkladních knížek, svědčících majiteli čís. 15119.
- spořitelni a záložní spolek, jenž podle stanov jest oprávněn zkoumati nároky toho, jenž vklad vybírá, může odepřítí výplatu tomu, komu byla dána vkladní knížka jako záruka osobou zbavenou svéprávnosti čís. 15469.
- spořitelni a záloženský spolek (raiffeisenka) není oprávněn odepřítí výplatu vkladu bezelstnému nabyvateli vkladní knížky proto, že podle předpisu spolkových stanov otištěných ve vkladní knížce je představenstvo, má-li obavu, že vkladní knížka není v pravých rukou, t. j. v rukou vkladatele nebo jeho zákonitého zástupce, k tomu oprávněno čís. 15691.
- předmětem exekuce podle § 331 ex. ř. nemůže býti právo povinného žádati o zahájení umocňovacího řízení pro ztrátu vkladní knížky spořitelni čís. 15236.
- na vkladní knížku, zabavenou podle § 296 ex. ř., vydanou výkonnému orgánu a složenou tímto pro vymáhajícího věřitele k soudu, lze vésti exekuci pro další pohledávky jen jejím zabavením podle § 296, odst. 2 ex. ř., t. j. poznámkou na sepsaném již zájemném protokole podle § 257 ex. ř. čís. 15076.
- exekuce na vinkulovanou vkladní knížku; exekuční soud nemůže naříditi peněžnímu ústavu jako poddlužníkovi, by vyplatil vymáhajícímu věřiteli vklady nehledic k vinkulaci čís. 15385.
- Kolektivní smlouva** viz smlouva kolektivní.
- Komisař pobežního mýta** viz zaměstnanec obce.
- Komise rozhodčí závodních výborů** viz závodní výbory.
- Komisionář:** právní jednání, uzavřené komisionářem, musí býti obchodem ve smyslu obchodního zákona čís. 15056.
- účinek prohlášení konkursu na jmění komisionářovo na práva komitentova čís. 15124.
- povinnost komisionáře, aby vydal komitentovi inkasované peníze a postoupil pohledávky, kterých nabytí provedením svěřeného obchodu čís. 15374.
- ustanovení čl. 368, druhého odstavce obč. zák. jest předpisem výjimečným, daným výhradně pro komisionářský poměr; není přípustné použití ho na jiné právní poměry čís. 15708.
- Komitent** viz komisionář.
- Kompensace** viz započtení.
- Kondikce** viz obohaceni bezdůvodné (kondikce).
- Konkludentní čin** viz čin konkludentní.
- Konkurenční zákaz:** jde o zvláštní ujednání o konkurenci, nikoliv o pouhou výhradu ve prospěch zaměstnavatele, zavázal-li se zaměstnanec, že po určitou dobu (2 roky) od zrušení služebního poměru nebude vyvíjeti konkurenční činnost, začež mu bude bývalý zaměstnavatel vyplácti odškodné ve smluvené výši čís. 15065.
- jinak viz obchodní pomocník.
- Konkurs:** nesouhlasil-li úpadce s prohlášením konkursu tvrdě, že pohledávka věřitelova je zaplacená, bylo usnesení, kterým konkurs byl prohlášen, odůvodniti ve smyslu § 69, odst. 1 konk. ř., jinak jde o zmatečnost čís. 14886.
- pokud lze se domáhati náhrady škody způsobené konkursním věřitelem čís. 15086.
- účinek prohlášení konkursu na jmění komisionářovo na práva komitentova čís. 15124.
- právní postavení věřitele v konkursním řízení, přísluší-li mu veřejnoprávní pohledávka čís. 15296.

- keď bola konkurzná podstata odsúdená platiť do 15 dní a neplatila, možno proti nej viesť ihneď exekúciu č.ís. 15371.
- nepopírá-li správce konkursní podstaty jsoucnost věřitelovy pohledávky, nýbrž upírá-li jí jediné povahu pohledávky za podstatou, jde o otázku právní, kterou jest řešiti v konkursním řízení č.ís. 15546.
- podle okolností jednotlivého případu lze prohlásiti konkurs na jmění několika dlužníků jednotným usnesením a jednotnou vyhláškou na základě jednotného návrhu; to není na závalu tomu, aby se podle potřeby vedlo řízení konkursní o každém úpadci zvlášť č.ís. 15656.
- i po uvalení konkursu na jmění akciové společnosti v likvidaci je tato společnost způsobilá jednati před soudem (býti účastnicí exekučního řízení) č.ís. 15630.
- činnost orgánů akciové společnosti po uvalení konkursu jest omezena právy správce podstaty č.ís. 15630.

konk. řád č.ís. 337/14 ř. z.:

- § 44 (2): byla-li věc, o jejíž vyloučení jde, zničena, jest nárok vylučitelův na náhradu škody pouhou pohledávkou z důvodu náhrady škody, která může býti buď pohledávkou za podstatou (§ 46 č.ís. 2 a 4 konk. ř. nebo § 49 č.ís. 2 a 4 nov. konk. ř.) nebo konkursní č.ís. 14891.

konk. řád č.ís. 64/31 sb. z. a n.:

- čl. IX. uv. zák.: účinky konkursního řízení zahájeného v cizině o jmění našeho státního příslušníka; ustanovení čl. IX, druhý odstavec, uvoz. zákona ke konk. ř. č.ís. 64/1931 sb. z. a n. platí i tehdy, byl-li prohlášen v cizině konkurs na jmění čl. státního příslušníka č.ís. 15081.
- čl. XI. uv. zák.: nevztahuje sa len na otázku, či možno odporovať právnym úkonom, ale i na ostatné predpoklady odporovateľnosti (najmä § 9 odp. por.) podľa konkurzného resp. odporovacieho poriadku č.ís. 14914.
- § 3 (2): týká se jen konkursu vyhlášeného v našem státě č.ís. 15081.
- § 8: zmatečnosť odvolacího řízení i rozsudku, bylo-li po předchozím přerušení pokračováno ve sporu, ačkoli byl zažalovaný nárok v konkursu přihlášen a zjištěn č.ís. 15463.
- spor o výživné, splatné před prohlášením konkursu o jmění osoby povinné k výživě přímo ze zákona, zahájený již v době prohlášení konkursu, se přerušuje podle § 8 konk. ř. a § 159 c. ř. s. a lze v něm pokračovati jen za podmínek §§ 112, 115 konk. ř. č.ís. 15478.
- § 15: nárok na splnění smlouvy o postup knihovní přednosti proti úpadci jest pohledávkou patřící do podstaty č.ís. 15196.
- § 23: jsou-li splněny další předpoklady uvedené v § 49 č.ís. 2 konk. ř., jest pohledávka ze smlouvy, sjednaná v mezích § 10 vyr. řádu, pohledávkou za podstatou č.ís. 15045.
- § 26: jest použití § 26, prvý odstavec, druhá věta konk. ř., sjednal-li sice úpadce (pronájemce) nájemní smlouvu na určitou dobu, avšak nájemce si vyhradil dáti čtvrtletní výpověď kdykoliv za trvání nájemního poměru, zaplativ předem nájemné za smlouvenou dobu nájmu č.ís. 15018.
- §§ 29 a násl.: kdy lze právním jednáním úpadcovým, učiněným před prohlášením konkursu v úmyslu zkrátiti věřitele, odporovati nejen podle předpisů odpůrčího práva, nýbrž také podle všeobecných předpisů o náhradě škody (§§ 1293 a násl. obč. zák.) č.ís. 15086.
- jde-li o odporovatelná právní jednání učiněná na oko (§ 916 obč. zák.), lze jim odporovati buď podle předpisů o odpůrčím právu v konkursu anebo žalobou o neplatnost simulovaného jednání č.ís. 15086.
- v konkursním řízení lze uplatňovati odpůrčí nárok i žalobou určovací č.ís. 15088.

- k výkladu §§ 30 č.ís. 2, 33 č.ís. 3 a § 34 č.ís. 2 konk. ř. č.ís. 15146.
- dodanie a odobranie tovaru za hotové cieľom ďalšieho prevádzovania úpadcovho obchodu nie je odporovateľným úkonom podľa § 30 konk. por. č.ís. 15461.
- v § 30 č.ís. 3 konk. por. stanovená je právna domnienka, že dlžník konal v úmysle skrátiť veriteľov a že druhej strane bol tento jeho úmysel známy č.ís. 15648.
- smlouva, již se jeden smluvník zavazuje dáti do zástavy movitou věc, není smlouvou přípravnou ve smyslu § 936 obč. zák.; splnil-li úpadce takovou smlouvu v době uvedené v § 33, odst. 1 konk. ř., nejde o poskytnutí zájistiění ve smyslu č.ís. 1 tohoto zákonitého předpisu č.ís. 15627.
- vedomosť vymáhajúceho veriteľa, že na dlžníka — obchodníka — vedú exekúcie aj četní iní veritelia, stačí k dokázaniu jeho vedomosti o dlžníckovej insolvenčii podľa § 34 konk. por. č.ís. 15710.
- zřízení zástavní listiny a knihovnímu vkladu zástavního práva lze odporovati podle § 34 č.ís. 2 konk. ř., i když jde jen o důsledek smlouvy o zápůjčku, již se dlužník zavázal zříditi zástavu č.ís. 15427.
- platenie, ktoré učinil úpadce svojmu osobnému veriteľovi — v šesťmesačnej dobe, počítanej podľa 4. odst. § 34 a 2. odst. § 2 konk. por., a behom vyrovnacieho pokračovania, predchádzajúceho pred konkurz. pokračovaním (2. odst. § 2 konk. por.) — na pohľadávku, tiež zaistenú záložným právom na nehnuteľnostiach úpadcu, v rámci krycej hodnoty, ktorú toto záložné právo pre pohľadávku poskytovalo, nie je takým právnym úkonom, ktorému možno odporovať podľa § 34 odst. 1 č.ís. 2 konk. por. č.ís. 15555.
- v opravném řízení nelze přihlížeti k tomu, zda osoba žalovaná na vydání movité zástavy věděla nebo musila věděti o platební neschopnosti úpadcově, nepřednesli-li žalobce v první stolici skutečnosti, z nichž je dovoditi tento důvod odporovatelnosti ve smyslu § 34 č.ís. 2 konk. ř. č.ís. 15627.
- § 47: účine prohlášení konkursu na jmění komisioňarovo na práva komitentova č.ís. 15124.
- ak je žalovaná konkurzná podstata, aby uznala vlastnícké právo k sume deponovanej u súdu a aby táto suma bola poukázana do rúk žalobníka bez ohľadu na prípadné nároky žalovanej strany, ide o nárok na vylúčenie veci z konkurznej podstaty podľa § 47 konk. por. a nejde o excindačnú žalobu podľa § 92 ex. zák., hoci suma tá deponovaná bola v dôsledku exek. zabavenia, ktoré sa stalo na návrh vymáhajúcich veriteľov osoby, na ktorú bol meskôr uvalený konkurz č.ís. 15367.
- § 48: věřitel má proti konkursní podstatě nárok na oddělené uspokojení vydáním částky složené na soudě dlužníkem, na jehož jmění byl později vyhlášen konkurs, jen tehdy, stalo-li se složení na soudě řádně; pokud tomu není tak při částečném placení č.ís. 14977.
- § 49 č.ís. 1: pojištění podle zákona o pensijním pojištění č.ís. 26/29 sb. z. a n., připadající na dobu po prohlášení konkursu na jmění zaměstnavatelovo, patří za podmínek § 65 tohoto zákona k pohledávkám za podstatou, třebaže správce konkursní podstaty vypověděl hned po prohlášení konkursu zaměstnavance, za něhož se má pojištění to hraditi č.ís. 15546.
- § 49 č.ís. 2: byla-li věc, o jejíž vyloučení jde, zničena, jest nárok vylučitelův na náhradu škody pouhou pohledávkou z důvodu náhrady škody, která může býti buď pohledávkou za podstatou (§ 46 č.ís. 2 a 4 konk. ř. nebo § 49 č.ís. 2 a 4 konk. ř.) nebo konkursní č.ís. 14891.
- jsou-li splněny další předpoklady uvedené v § 49 č.ís. 2 konk. ř., jest pohledávka ze smlouvy, sjednaná v mezích § 10 vyr. řádu, pohledávkou za podstatou č.ís. 15045.
- § 54 č.ís. 4: týká se jen pohledávky skutečně vzniklé; nestačí vznik pouhého právního důvodu, na základě kterého jest úpadce zavázán tento druh pohledávek vůbec platiti, nýbrž je třeba, by tu byly úkony a dodávky osob tam jmenovaných č.ís. 14862.

- § 55: daň z obratu patrí do druhej triedy konkurzných pohľadávok (§ 55 konk. por.), keď od jej splatnosti do vyhlásenia konkurzu neuplynula ešte doba troch rokov; nezáleží na tom, že časť štvrtročia, na ktoré sa daň vzťahuje, spadá do doby dávnejšej než 3 roky pred vyhlásením konkurzu; smerodatný je len den splatnosti dane; splatnosť dane z obratu nie je závislá od doručenia platebného rozkazu č. 15721.
- § 56: byla-li věc, o jejíž vyloučení jde, zničena, jest nárok vylučitelův na náhradu škody pouhou pohledávkou z důvodu náhrady škody, která může býti buď pohledávkou za podstatou (§ 46 č. 2 a 4 konk. ř. nebo § 49 č. 2 a 4 nov. konk. ř.) nebo konkursní č. 14891.
- nárok na splnění smlouvy o postup knihovní přednosti proti úpadci jest pohledávkou patřící do podstaty č. 15196.
- nárok na výživné, splatné již před prohlášením konkursu o jmění osoby povinné k výživě přímo ze zákona, jest uplatňováti v konkursu jako konkursní pohledávku č. 15478.
- § 68 (2): k otázce předluženosti pozůstalostního jmění č. 15347.
- § 69: nesouhlasili-li úpadce s prohlášením konkursu tvrdě, že pohledávka věřitele je zaplacená, bylo usnesení, kterým konkurs byl prohlášen, odůvodnit ve smyslu § 69, odst. 1 konk. ř., jinak jde o zmatečnost č. 14886.
- nemožno povoliť vyhlásenie konkurzu na návrh veriteľa, keď exekúcia k vydobytíu — jemu pravoplatne prísúdenej — pohľadávky bola v dôsledku žaloby o obnovu sporu podľa § 572 Osp. odložená č. 15420.
- v řízení o návrhu na prohlášení konkursu nelze obdobně užití sankce stanovené v § 167, odst. 3, poslední věta konk. ř. č. 15491.
- podle okolností jednotlivého případu lze prohlásiti konkurs na jmění několika dlužníků jednotným usnesením a jednotnou vyhláškou na základě jednotného návrhu; to není na závaží tomu, aby se podle potřeby vedlo řízení konkursní o každém úpadci zvlášť č. 15656.
- § 81: správca konkurznej podstaty je oprávnený bez schválenia konkurzného komisára a veriteľského výboru prijať do služieb zamestnanca (k vykonávaniu dozoru) na ťarchu konkurznej podstaty č. 15543.
- § 112: předmětem sporu o popíšenou pohledávku může býti jen to, co bylo předmětem zkoumání při zkušebním roku, vyjma změny a doplňky přípustné podle § 112, odst. 1, posl. věta konk. ř. č. 15473.
- v spore o určenie poradia daňových pohľadávok v konkurznom pokračovaní súd nemôže skúmať pravosť a výšku týchto pohľadávok č. 15721.
- § 126 (3): jde-li o pravoplatný a vykonatelný nárok proti konkursní podstatě, může vymáhající věřitel vésti exekuci podle § 126, odst. 3 konk. ř. na jmění podstaty přímo bez průkazu, že konkursní podstata stačí ke krytí dluhů podstaty a že správce otálel se splněním nebo je odpiral a že marně byla hledána odpomoc u konkursního komisaře; nestačí-li po vzniku exekučního titulu konkursní podstata k úplnému zaplacení všech nároků za podstatou, musí se správce podstaty exekucím pro jednotlivé pohledávky za podstatou brániti žalobou podle § 35 ex. ř. č. 15332.
- § 129: s uspokojováním konkursních věřitelů nelze sečkávatí až do zpeněžení celé úpadkové podstaty, nýbrž jest s ním započítati ihned, jakmile jsou získány dostatečně hotovosti č. 14907.

Kontingetace cukerní výroby viz smlouva nájemní.

Kontumační rozsudek viz rozsudek pro zmeškání.

Košicko-bohumínská dráha viz dráha.

Koupě: předkupní právo viz pozůstalost (zák. č. 68/08 z. z. čes.).
— jinak viz smlouva kupní.

Krevní zkouška viz otec nemanželský.

Křižovatka viz automobil.

Kup viz smlouva kupní.

Kurs viz měna.

Kutací právo viz hory.

Kvittance (č. 296 obch. zák.) viz plná moc presumptivní.

Kvota vyrovnací viz vyrovnání.

Legitimace per subsequens matrimonium: otázku, zda nastaly předpoklady legitimace per subsequens matrimonium, jež nastává ipso iure sňatkem rodičů dítěte, řeší jediné soud, nikoliv však ve sporu o uznání nemanželského otcovství č. 14951.

- — brání žalobě o uznání nemanželského otcovství, dokud nebyla zvláštním sporem prohlášena za neplatnou, třebaž matriční úřad dodatečně k příkazu dohlédacího úřadu provedl změnu zápisu v matrice v tom smyslu, že dítě jest nemanželské č. 14951.
- — matriční zápis nemá význam pravotvorný č. 14951.

Legitimace k rekursu, žalobě, odvolání, dovolání viz oprávnění ke sporu, stížnosti, odvolání, dovolání.

Lékárna viz pojištění sociální.

Lékař viz náhrada škody (§§ 1299, 1313 a) o. z.).

Lest viz vyhrůžka, pojištění smluvní.

Lhůta: počátek její při promlčení viz promlčení.

- při promlčení viz promlčení.
- § 933 obč. zák. viz správa pro vady.
- **k opravnému prostředku:** předpis druhého odstavce § 225 c. ř. s. platí pro každý opravný prostředek za celého sporného řízení č. 14898.
- — když procesný soud tím istým rozsudkem rozhodl o některých sporoch alebo žalobných nárokoch, z ktorých niektoré byly feriálnymi, iné však neferiálnymi, treba lehotu k podaniu opravného prostriedku posudzovať podľa sporov neferiálnych č. 15191.
- — patnáctidenní lhůta odvolací (§ 29 zák. o prac. soudech) platí i v případech odvolání do rozsudků vydaných okresními soudy jednajícímí podle § 42 zák. o prac. soudech na místo soudů pracovních (oddělení okresních soudů pro spory pracovní) č. 15217.
- — od kdy plyne lhůta k odvolání proti rozsudku pro uznání, uznal-li nárok žalobní opatrovník zřízený žalovanému č. 15218.
- — od kdy jest počítati lhůtu k opravnému prostředku do rozhodnutí opraveného podle § 419 c. ř. s.? č. 15304.
- — do usnesení (ve věcech pracovních), jímž odvolací soud odmítl žalobu pro zmatečnost podanou podle § 529 č. 2 c. ř. s., jest rekurs podati ve lhůtě patnáctidenní č. 15414.
- — obsahuje-li usnesení jednak rozhodnutí ve věci nesporného soudnictví, jednak rozhodnutí v exekuční věci, rozhoduje pro otázku včasnosti opravného prostředku proti němu další rekursní lhůta patnáctidenní č. 15507.
- § 36 nesp. zák. viz nesporné řízení.
- **pariční** (§ 409 c. ř. s.): i vnučenému správci, žalovanému o plnění, jest uložiti plnění do 14 dnů pod exekuci č. 15002.
- — uplyne-li v době rozhodnutí soudu již výpovědní lhůta, má soud podle §§ 573, 574 c. ř. s. naříditi odevzdání najatého předmětu ihned č. 15097.
- § 534 č. 2 c. ř. s.: bylo-li doručeno rozhodnutí osobě procesně nezpůsobilé, nezačala dosud běžeti lhůta k žalobě o zmatečnost, jež počíná běžeti teprve doručením straně procesně způsobilé nebo jejímu právnímu zástupci č. 15134.
- §§ 573, 574 c. ř. s.: uplyne-li v době rozhodnutí soudu již výpovědní lhůta, má soud podle §§ 573, 574 c. ř. s. naříditi odevzdání najatého předmětu ihned č. 15097.
- § 37 směn. zák.: při počítání lehoty, určené na protestovanie zmenky v § 37 zmenk. zák., sa na sviatočné dni vôbec nehľadí č. 15272.
- § 231 (2) ex. ř.: byl-li proti odkázání na pořad práva podle § 231, odst. 1 ex. ř. podán rekurs, počíná se měsíční lhůta podle § 231, odst. 2 ex. ř.

teprve dňem doručení usnesení vyřizujícího rekurs neb dovolací rekurs č. 14865.

- § 39 zák. č. 207/16 ř. z.: odpor do usnesení o zbavení svéprávnosti jest vznésti ve lhůtě čtrnáctidenní č. 14986.
- — žádost vyvlastněného za zrušení vyvlastňovacího nálezu není podle zákona č. 20/20 sb. z. a n. vázána určitou lhůtou, avšak podal-li ji vyvlastněný až po dlouhé době, jest k průtahu s tím spojenému přihlídnouti při stanovení požadované škody č. 14880.
- § 2 vl. nař. č. 465/20 sb. z. a n.: k zachování lhůty stačí, že námítky ministerstva vnitra proti zápisu došly rejstříkovému soudu v této lhůtě, třebaže bližší jejich odůvodnění došlo teprve po lhůtě č. 15704.
- vl. nař. č. 142/34 sb. z. a n.: do lhůt uvedených v § 5 nevčítá se doba od 16. července 1934 do 31. prosince 1935, aniž se hledí k tomu, zda byla v průběhu této doby exekuce odložena čili nic č. 15360.

vyrovnací řízení:

- § 67: počíná se dňem po doručení upomínky vyrovnacímu dlužníku č. 15396.

vyrovnací řízení zemědělské (vl. nař. č. 76/36 sb. z. a n.):

- lehota pre odloženie núteného predaju dlžníkových vecí, stanovená v § 13 (2) vyr. por. nebola vlád. nariadením č. 76/36 sb. z. a n. zmenená č. 15720.
- Licence kinematografická** viz kinematograf.
- Likvidace:** veřejné obchodní společnosti, společnosti akciové, společenstva, společnosti příležitostné viz tamže.
- Litispence** viz rozepře zahájená.
- Losy:** byla-li smlouva o prodeji losů nicotná podle § 1 zák. č. 90/78 ř. z., nedošlo k nové úpravě vzájemných právních poměrů mezi stranami jednostranným prohlášením prodávatelovým, že ujednaný obchod stornoval a že zaplacené částky propadají ve prospěch výloh a stornování smlouvy, byl kupitel na toto oznámení prodávatelovo neodpověděl č. 15131.
- i při splátkovém obchodu s losy jest šetřiti předpisů § 3, odst. 2 zák. č. 70/96 ř. z. č. 15131.

Maloživnostník viz exekuce (§ 251 č. 6 ex. ř.).

Mandát viz smlouva zmocnitelská.

Manifestační řízení viz zmatečnost exekučního řízení.

Manželé: výživné viz výživné.

- podstata společenství majetku mezi manžely pro případ smrti č. 15068.
- ušel-li manželce smrti manželovou právní nárok na byt (§ 91 obč. zák.), jest jí tuto ztrátu nahraditi určitou částkou peněžitou č. 14863.
- jak je vyložiti prohlášení manželky objednatelovy k prodávateli, že za to ručí, že její manžel zboží zaplatí, po stránce převzetí záruky za výsledek podle § 880 a) obč. zák. č. 14936.
- třetí osoba, uplatňující svůj nárok proti manželce podle § 1042 obč. zák., může nastupovati žalobou i bezprostředně proti manželce jako dlužnici; jak dálece je manželka zavázána ze smluv jí sjednaných č. 14993.
- pokud postup pohledávky mezi manžely vyžaduje notářského spisu č. 15061.
- nárok nevinné rozloučené manželky na zadostiučinění podle § 1266 obč. zák. č. 15558.
- dohoda manželů, že jeden z nich vynaloží potřebnou částku na úpravu domu patřícímu druhému manželovi za to, že mu tento postoupí ideální polovici tohoto domu, nevyžaduje formy notářského spisu č. 15587.

Manželské dítě: výživné viz tamže.

- jinak viz dítě manželské.

Manželský původ viz dítě.

Manželství: rozvod, rozluka, neplatnost viz tamže.

Matrika viz dítě, legitimace per subsequens matrimonium.

Mezinárodní právo soukromé: interlokální právo viz Slovensko a Podkarpatská Rus.

- — otázka, či treba k zachovaniu závazku akceptanta zmenku protestovať, posudzuje sa podľa práva miesta, kde bola zmenka akceptantom podpísaná a nie podľa práva miesta, kde akceptant bydlí č. 15340.
- — jinak viz cizozemsko.
- **doprava železniční** viz doprava železniční mezinárodní.

Mezitímní rozsudek viz rozsudek mezitímní.

Měna: československý právní řád nezná všeobecné valorisace č. 14937.

- zaměstnanec (obecní) nemůže se domáhati rozdílu mezi platem, jaký dostává a platem, jaký by dostával, kdyby byl zvalorisován podle relace koruny československé k zlaté koruně rakousko-uherské jeho plat upravený služební pragmatikou z roku 1912 č. 14937.
- československý soud nemůže prisúdit pohľadávku maďarského štátneho občana, vzniklú pred štátnym prevratom v starých rak.-uh. korunách, vo valorizovanej hodnote podľa maďarských zákonov — v rozpore so zákonom č. 187/19 sb. z. a n. — ani v tom prípade, keď ináč podľa pravidiel medzinárodného práva súkromného dotýčny právny úkon, z ktorého pohľadávka vznikla, treba posudzovať podľa maďarského práva č. 15336.
- nemožno sa domáhať platenia zvýšeného arendovného na základě doložky arendálnej smluvy, uzavrenej pred účinnosťou zák. č. 25/34 sb. z. a n., že arendovné, ujednané na základe hodnoty československej koruny v zlate, ktorú táto mala v dobe uzavrenia smluvy, v prípade zmeny tejto hodnoty za trvania arendálnej smluvy platené má byť v sume, ktorá zodpovedá nastavšej zmene hodnoty československej koruny v zlate č. 14920.
- čl. I odst. 3 zákona č. 25/34 sb. z. a n. nebyly dotčeny valutové klausule smluvní, jako nebyly dotčeny ani obdobným zákonem ze dne 10. dubna 1919 č. 187 v § 6, ani opatřením stálého výboru ze dne 7. listopadu 1929 č. 166 sb. z. a n. č. 15638.
- ani úmluvy, ktoré znejú na koruny československé vyjadrené určitým obsahom zlata (t. zv. zlaté doložky smluvné) č. 15714.
- výklad dolarové doložky ve smlouvě nájemní č. 15518.
- doložku dolarovou jest vyložiti v každém případě podle vůle stran, jak jest patrná z doslovu této doložky č. 15100.
- keď v dlhodobej smluve o dodávaní elektrického prúdu odberná cena určená bola v Kč s doložkou, že sa odberná cena sníži alebo zvýši, akby sa zistil väčší než — 10% kurzový rozdiel podľa parity dolára v Prahe na základe priemeru značení v určitých dňoch mesiaca decembra každého roku v srovnaní s kurzom dolára v deň uzavrenia smluvy, poklesom dolára o viac než 10% nastal smluvný prípad sníženia odbernej ceny prúdu č. 15215.
- právný dosah valutovej doložky v smluvách treba posudzovať podľa jednotlivosti prípadu č. 15215.
- byl-li dlužník povinen platiti podle exekučního titulu v tuzemsku v říšsko-německých markách, platil však podle úmluvy s věřitelem v tuzemské měně, jest pro otázku, zda pohľadávka těmito platy byla zaplacená, rozhodný kurs valut, nikoli kurs devis č. 15505.
- při určení zmeny alimentáčnej povinnosti zaviazaného, ktorý pobera svoj dôchodok v poľskej valute, ale povinný je platiť výživné v československých korunách, v dôsledku zmeny valutárnych pomerov treba vychádzať zo zmeny varšavského devízového kurzu československej koruny č. 15337.
- súdne (exekučné) uplatňovanie pohľadávky — vzniklej v starých korunách rakúsko-uhorských na základe súkromnoprávneho úkonu, uzavreného pred

26. februárom 1919 stranami, z ktorých jedna mala bydlisko dňa 26. februára 1919 v Maďarsku a druhá na území republiky Československej — nie je prípustné, hoci sa strany ešte pred 1. novembrom 1924 dohodly, že pohľadávka má byť zaplatená v Československej mene, v splátkach, pri zachovaní exekučného záložného práva, nadobudnutého pred 26. februárom 1919 (čl. 22 úmluvy č. 55/30 sb. z. a n.) č. 15162.
- nevyhradil-li si pozemský poisťovník, sjednávši v roce 1894 životní pojištění na markovou měnu německou, výslovně výplatu pojistné sumy ve zlatě (t. zv. zlatou doložkou), postihují ho pozdější změny hodnoty říšské marky, způsobené německým bankovním zákonem ze dne 1. června 1909 (RGBl. S. 515), jakož i úpravou, k níž došlo zákonem ze dne 30. srpna 1924 (RGBl. II. S. 254); ustanovení § 7 obč. zák. nelze tu použít č. 15120.
- Mimoknihovní postup přednosti** viz knihovní přednost, dražba (§ 213).
- Mimořádný dovolací rekurs** viz nesporné řízení (§ 46 zák. č. 100/31 sb. z. a n.).
- Mimosoudní výpověď** viz výpověď z nájmu.
- Mimosporné řízení** viz nesporné řízení.
- Místní příslušnost** viz příslušnost.
- Mlynář** viz soutěž nekalá.
- Moc plná** viz plná moc.
- Mora** viz prodlení.
- Mravy dobré:** soutěže viz soutěž nekalá.
— jinak viz neplatnost smlouvy.
- Myslivost** viz honitba.
- Mzda** viz smlouva služební.
- Nabídka** viz smlouva.
- Nabytí vlastnictví:** převodem viz převod vlastnictví.
— k nabytí vlastnictví ke vkladu u poštovní spořitelny vkladatelem se vyžaduje odevzdání jak vkladní knížky, tak i průkazního listku č. 14897.
— kdy nenabývá banka vlastnictví v cenných papírech u ní uloženým č. 15592.
- **zástavního práva** viz zástavní právo.
- Nadace:** pokud přísluší zastupování nadací, nespravovaných bezprostředně státními úřady, finanční prokuraturou č. 15210.
- Nadzástavní právo** viz zástavní právo.
- Náhrada:** nákladů (§ 1042 obč. zák. viz náklad.
— požární viz nožární náhrada.
— za vyvlastnění viz vyvlastnění.
— škody: pořad práva viz tamže.
— poddolováním viz hory.
— podle aut. zákona viz automobilový zákon.
— při provozování hor viz hory.
— škůdce neručí za nepřímou škodu č. 15510.
- **§ 1293 obč. zák.:** kdy lze právním jednáním úpalcovým, učiněným před prohlášením konkursu v úmyslu zkráťiti věřitele, odporovati nejen podle předpisů odpůřícího práva, nýbrž také podle všeobecných předpisů o náhradě škody (§§ 1293 a násl. obč. zák.) č. 15086.
- pojem (náhrady) škody č. 15636.
- **§ 1294 o. z.:** převzala-li obec smlouvou, uzavřenou se státní správou železniční, povinnost starati se o řádný stav schodiště, jež spojuje nádraží s veřejnou cestou, odpovídá tomu, kdo utrpěl úraz proto, že schodiště nebylo v bezpečném stavu, jen pro bezprávné opomenutí; nárok poškozeného nelze posuzovati podle § 881 obč. zák. č. 15063.
- ustanovení předpisů elektrotechnického svazu čs., že vedení na budovách, střechách a železných konstrukcích mají býti zařízena tak, aby nahodilé dotknutí při normálním používání těchto staveb nebylo možné, jest vykládati

- jako všeobecnou bezpečnostní normu bez zřetele na výši upevnění elektrických drátů; práce na žlabu u střechy jest normálním použitím stavby; elektrárna ručí za opomenutí shora uvedených opatření při elektrickém vedení č. 15657.
- **§ 1295 o. z.:** ručení pořadatele slavnosti za poranění způsobené nedospělým účastníkem slavností třetími osobám rozbitou žárovkou č. 15652.
- **§ 1299 o. z.:** ručení lékaře veřejné nemocnice, použil-li při léčení omylem žiraviny místo léku č. 15141.
- zavodník musí při řízení silostroje i na závodní dráze vynaložiti zvýšenou opatrnost podle § 1299 obč. zák., aby se vyvaroval všeho, co by mohlo diváky ohroziti na zdraví a životu č. 15268.
- pokud nelze spatřovati zavinění lékaře a ošetřovatelky, utrpěl-li pacient tělesné poškození při provádění léčby diathermickým přístrojem č. 15584.
- **§ 1304 o. z.:** jde při automobilových závodech o spoluzavinění diváka, stojícího na místě, kde může závodní stroj ze závodní dráhy snadno vyjetí a bezpečnost diváka ohroziti č. 15268.
- manželka, jejíž manželství bylo rozloučeno z viny obou stran, není oprávněna domáhati se na svém bývalém manželovi náhrady škody, jež jí vznikla spoluvinou jejího manžela na rozluce č. 15539.
- **§ 1309 o. z.** viz rozsudek pro zmeškání.
- **§ 1313 a):** veřejná nemocnice ručí při léčení za zavinění externího lékaře (pomocní síly lékařské) podle § 1313 a) obč. zák. č. 15141.
- a ručení hostinského (§ 970 o. z.) viz různé.
- **§ 1315 o. z.:** úsudek na nezdatnost dovozený z jediného případu č. 15335.
- pokud ručí vedoucí prodejového oddělení (filiálky) továrny na automobily kupitelé motorového vozidla za nezdatnost šoféra, kterého určil k zajištění koupeného vozidla č. 15614.
- **§ 1316 (970) o. z.:** ručení hostinského, majitele pensionu viz náhrada škody: různé.
- **§ 1320 o. z.:** převzetím koně odborným střihačem koní k ostříhání přešla povinnost opatření zvířete podle § 1320 obč. zák. na střihače č. 15225.
- ručení podkováře za opatření koně po dobu jeho kování č. 15253.
- ak bol verejný plemeník (odst. 2 § 3 zák. č. 169/24 sb. z. a n.) umiestnený obcou cieľom krmenia a ošetrovania u súkromníka na smluvu (odst. 4 § 3 cit. zák.), je chovateľom zvierata, zodpovedným za škodu ním spôsobenú, nie obec, ale dotýčny súkromník č. 15718.
- za úraz, spôsobený plemenikom samému chovateľovi, nie je obec zodpovedná jedine na tom základe, že je vlastníčkou zvierata č. 15718.
- **§ 1326 o. z.:** osoba stížená nevyléčiteľnou vrozenou ťěžkou duševní chorobou, a proto zbavená úplně svéprávnosti, neutrpí zo zlyháním újmu na možnosti lepšího zaopatření č. 15050.
- stačí již možnost, že bude zmrazení bránit poškozenému v lepším zaopatření a v životním uplatnění č. 15266.
- **§ 1327 o. z.:** ušel-li manželce smrti manželovou právní nárok na byt (§ 91 obč. zák.), jest jí tuto ztrátu nahraditi určitou částkou peněžitou č. 14863.
- nárok přísluší pozůstalé vdově i tehdy, dostalo-li se jí dědictví po zemřelém jejím muži č. 15000.
- žalovaný nemůže se zprostiti povinnosti k náhradě škody poukazem na to, čeho se žalobci dostalo od jiných osob, které za škodu onu neručí, nýbrž které plnily jenom to, co podle smlouvy uzavřené nikoliv se žalovaným, nebo v jejich prospěch, měly plniti č. 15335.
- **§ 1328 o. z.:** námitka, že se žalovaný nedopustil trestného činu (§ 506 tr. z.) podle práva platného na Slovensku č. 15226.
- **§ 1333 o. z.** viz prodlení.
- ručení zaměstnavatele pro nepřihlášení k pojištění viz pojištění pensijní, sociální.

různé:

- kdo neobjednanou zásilku, zaslanou mu odesílatelem doporučeně poštou, vrátí poště u poštovní přepážky, není odpovědný za škodu vzešlou odesílateli ztrátou zásilky na poště č. 15684.
- zaměstnanec, jenž přislíbil zaměstnavateli určitý výsledek své činnosti (že prodá určitý počet výrobků), neodpovídá zaměstnavateli za škodu, nedosáhl-li slíbeného výsledku jen proto, že zboží nemělo vlastností zaměstnavatelem mu přikládaných; není třeba, aby zboží bylo naprosto neprodejné, stačí, že nebylo prodejné za daných podmínek č. 15669.
- třetí osoba má nárok na náhradu škody vzniklé jí porušením smlouvy sjednané mezi jinými (§ 881 obč. zák.) jen tehdy, nabyla-li z takové smlouvy přímého nároku na plnění a byla-li smlouva porušena právě v této části č. 15663.
- propustil-li zaměstnavatel, nemaje důležitých důvodů, předčasně zaměstnance a nedostal-li tento podporu v nezaměstnanosti, může se zaměstnanec domáhat na zaměstnavateli náhrady způsobené mu tím škody; nesejde na tom, že zaměstnanec neupozornil odborovou organizaci na nesprávnost důvodu svého propuštění z práce č. 15536.
- přijatie zaměstnanca do nového zamestnania nie je závislé od predloženia poisťeneckej legitímácie podľa vl. nar. č. 26/30 sb. z. a n., preto nárok, vznesený proti bývalému zaměstnavateli na náhradu škody, kterou zaměstnanec odvodzuje z toho, že nemohl nastoupit práci u nového zaměstnavatele, lebo mu bývalý zaměstnavatel nevydal včas poisťeneckou legitímáciu, nie je po práve č. 15519.
- kdo se neprávem vydával za zmocněnce jiného, ručí podle předpisů občanského zákona o náhradě škody, jestli poškozenému nedostatek zmocnění při ujednání smlouvy ani nebyl znám, ani při obyčejné pozornosti nemohl být napádný č. 14860.
- předpis §§ 248, 866 obč. zák. předpokládá, že nezletilý se výslovně nebo lživě vydává za zletilého a že smluvník nemůže si hned zjednat vědomost o této okolnosti č. 14877.
- tpeľ-li hospodár, aby 10letý hoch jel s koňským potahem, zavinil tím úraz, jež utrpěl hoch při jízdě č. 14925.
- mimo případy § 584, odst. 2 c. ř. s. neručí rozhodce stranám za škodu způsobenou opomenutím při výkonu svého úřadu č. 14959.
- k výkladu úmluvy, již převzal knihovní věřitel závazek, že nepostoupí jiným věřitelům přednost před svou knihovni pohledávkou; pokud odpovídá za škodu vzniklou smluvníku porušením svého závazku č. 15017.
- převzala-li obec smlouvou, uzavřenou se státní správou železniční, povinnost starati se o řádný stav schodiště, jež spojuje nádraží s veřejnou cestou, odpovídá tomu, kdo utrpěl úraz proto, že schodiště nebylo v bezpečném stavu, jen pro bezprávné opomenutí; nárok poškozeného nelze posuzovati podle § 881 obč. zák. č. 15063.
- náhrada škody způsobené členy obecního zastupitelstva při hlasování porušením předpisů § 48 řes. obec. zřízení č. 15479.
- i když škůdci byli trestním soudem odsouzeni pro trestní čin spáchaný na poškozeném, může jeden z nich v civilním sporu o náhradu škody dokazovati, že zranění bylo způsobeno druhým č. 15073.
- pokud lze se domáhati náhrady škody, způsobené konkursním věřitelům č. 15086.
- prodatel, který z důvodu výhrady práva vlastnického vzal prodanou věc zpět, neujednav nic jiného, odstoupil tím od smlouvy a může na kupiteli žádati náhradu škody, způsobené zaviněným nesplněním kupní smlouvy; zavinění kupitelovo záleží v tom, že nedostal platebním závazkům, převzatým kupní smlouvou; jde-li o obchody podle obchodního zákona, má prodatel nárok na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, tudíž na náhradu rozdílu mezi ujednanou kupní cenou a obecnou hodnotou věci v době vrácení č. 15138.

- veřejná nemocnice ručí při léčení za zavinění externího lékaře (pomocné síly lékařské) podle § 1313 a) obč. zák. č. 15141.
- nárok na náhradu škody podle § 874 obč. zák. přísluší poškozenému i proti osobě jsoucí mimo smluvní poměr, došlo-li k sjednání smlouvy pro její lživě jednání anebo na její nátlak č. 15142.
- úraz při dopravě zdviží; jak dalece ručí ten, kdo obsluhuje zdviž, za úraz dopravované osoby č. 15173.
- hostinský provozující společně jak živnost hotelierskou s přechováváním cizinců, tak i živnost restaurátorskou a kavárenskou, neručí ani podle § 970 obč. zák., ani podle § 1313 a) obč. zák. za věci, uložené hotelovým hostem v místnostech restauračních anebo kavárenských č. 15294.
- předpisu § 970 obč. zák. nelze použít, ztratily-li se věci z místností pensionu, zřízeného jako hotel tomu, kdo místnosti ty měl již po dlouhou dobu (8 roků) najaty za měsíční nájemné č. 15245.
- majitel dolu jest povinen také k odstranění škod, jež nezpůsobil dolováním, jestliže bez oprav těchto škod nelze provést opravy škod způsobených dolováním č. 15372.
- ke škodě podle § 46 obč. zák. náleží i to, co snoubence ušlo tím, že vzhledem k zasnoubení a slíbenému manželství opustila místo; pokud má snoubenka nárok na náhradu ušlé mzdy i za dobu po zrušení zasnoubení č. 15375.
- kdy se může číšník, jemuž živnostenské společenstvo připojilo na vysvědčení vydané mu zaměstnavatelem dodatek, že neuznává vysvědčení to pro nesprávná data v něm uvedená, na společenstvu domáhati náhrady škody, že mu bylo znemožněno najít si další zaměstnání č. 15381.
- obchodník nie je zodpovedný za škodu, ktorú utrpel zákazník tým, že v jeho obchodnej miestnosti na dlážke, zvlhčenej za mokrého počasia obuvou ľudí prišlých zvonka, sklzol a upadol č. 15398.
- není třeba, aby schody v obytných domech byly opatřeny (§ 69 zák. ze dne 16. června 1894 č. 63 z. z. pro Moravu), žerděmi na obou stranách č. 15459.
- škůdce neručí za nepřímou škodu č. 15510.
- ručení kontrolujícího šéflékaře nemocenské pojišťovny vůči pojištěnci č. 15562.
- zák. č. 329/21 sb. z. a n.: o povinnosti k náhradě škody rozhoduje dohlédací úřad i tehdy, když starosta obce zemřel před jeho rozhodnutím č. 14998.
- předpisy zákona č. 329/21 sb. z. a n. o uplatnění nároku na náhradu škody proti obecním funkcionářům platí i na případy trestných činů č. 15677.
- zák. č. 20/20 sb. z. a n.: žádost vyvlastněného za zrušení vyvlastňovacího nálezu není podle zákona č. 20/20 sb. z. a n. vázána určitou lhůtou, avšak podal-li ji vyvlastněný až po dlouhé době, jest k průtahu s tím spojenému přihlídnouti při stanovení požadované škody č. 14880.

Náhrada škody drahou (zák. č. 27/69 ř. z.): zranění cestujícího na dráze, jenž nedostav ve voze místa k sedění zůstal stát na chodbičce u otevřených dveří č. 14960.

— — nejde o příhodu v dopravě, škrábl-li se cestující o přečnívající šroubek na stítku u dveří staniční budovy č. 15123.

— — není příhodou v dopravě, utrpěl-li úraz cestující, jenž ve stanici vystoupil z vlaku na nesprávné straně (odvrácené od nástupiště) č. 15175.

— — za jakých předpokladů může býti oprávněn náhradní nárok cestujícího vystoupivšího z vlaku bočními dveřmi vedoucími na opačnou stranu od stanice, přišel-li při tom k úrazu č. 15401.

— — autem viz automobilový zákon.

Náhrada útrat viz útraty.

Nájem viz smlouva nájemní, pachtovní.

Nájemné věci: lhůty viz tamže.

Civilní rozhodnutí XVIII.

- příslušnost viz tamže.
- jinak viz výpověď, vyklizení.

Náklad podle § 1041 obč. zák. viz versio in rem.

- podle § 1042 obč. zák.: promlčení viz promlčení.
- kdo vynaložil podle § 1042 obč. zák. náklad na léčebnou péči zaměstnance, jest oprávněn domáhat se na zaměstnavateli náhrady škody pro nepřihlášení zaměstnance k pensijnímu pojištění ve výši nákladu, který byl by nesl Všeobecný pensijní ústav č. 14857.
- povinnost otcova platiti náklady nemocničního ošetření za dítě dopravené do nemocnice na příkaz úřadu č. 14878.
- chovatel plemeniků není oprávněn požadovati od obce náhradu nákladů vzniklých mu vydržováním plemeniků za obec, neuzavřel-li s obcí smlouvu o chovu plemeniků č. 14984.
- nárok není závislý na tom, zda-li ten, na jehož místě byl náklad učiněn, o něm předem věděl anebo s ním souhlasil; stačí, že k nákladu byl povinen z jakéhokoli právního důvodu č. 14993.
- třetí osoba, uplatňující svůj nárok proti manželu podle § 1042 obč. zák., může nastupovati žalobou i bezprostředně proti manželce jako dlužnici č. 14993.
- otázku, zda tu jest podpůrná vyživovací povinnost, jest řešiti procesnímu soudu ve sporu (§ 1042 obč. zák.) jako otázku předurčující č. 15027.
- náhrada nákladu učiněného za toho, kdo má podpůrnou vyživovací povinnost (§ 143 obč. zák.), není závislá na tom, zda ten, pro něhož byl náklad vynaložen, uplatnil své právo proti podpůrně povinnému k výživě č. 15027.
- za trvání služebnosti požívání může vlastník věci za předpokladů § 520 obč. zák. uplatnit jen práva v tomto předpisu uvedená, nemůže však nastupovati na poživatele žalobou o provedení potřebných prací podle § 513 obč. zák., nebo požadovati od poživatele náhradu podle § 1042 obč. zák. za tyto práce, provedl-li je sám č. 15059.
- jak dalece je nemanželský otec povinen hraditi zemskému fondu náklad vzešlý ošetřením a léčením dítěte č. 15060.
- český zemský fond jest oprávněn domáhat se na dětech náhrady léčebných nákladů, jež vynaložil na ošetření jejich nemajetného otce ve veřejné nemocnici; předpisem § 5 zák. č. 19/88 z. z. pro Čechy není vyloučen nárok podle § 1042 o. z. č. 15067.
- pre posúdenie povinnosti nemanželského otca byvajúceho na Slovensku vůči nemanželskej matke z dôvodu nahromadených alimentov platia predpisy všeobecného občianskeho zákonníka č. 15320
- náhrada nákladů požadovaná nemanželskou matkou na nemanželském otci za výživné vynaložené na nemanželské dítě č. 15430.
- zaplatil-li nájemce předem nájemné za určité období a nájemní smlouva byla před koncem tohoto období rozvázána, jest oprávněn domáhat se náhrady na novém nájemci, jenž neujedná s pronájemcem bezúplatnost užívání užíval nájemní věci do konce období č. 15500.
- převzala-li zletilá nemanželská matka smírem s nemanželským otcem jeho vyživovací povinnost na sebe, převzala tím, nebylo-li jinak ujednáno, pouze vyživovací povinnost normální, t. j. povinnost vyživovati dítě do nabytí zletilosti po případě způsobilosti jeho k samostatnému výdělku č. 15628.

Nálezné: k pojmu ztracené věci podle §§ 388, 389 o. z. č. 15435.

Námítka nedostatku legitimace viz oprávnění ke sporu.

- nepřipustnosti pořadu práva viz pořad práva.
- nepřislušnosti viz příslušnost.
- promlčení viz promlčení.
- započtení viz započtení.

— pojem: č. 15065.

Námítky proti povolení exekuce viz žaloba podle §§ 35, 36, 37 ex. ř.

- proti směnce, směnečnému platebnímu příkazu viz směnka.
- výpovědi viz výpověď.
- při úpravě pachtovného (vl. nař. č. 164/33 sb. z. a n.) viz úprava pachtovného.

Nárok: pojem č. 15065.

Narovnání viz smír.

Naturální byt viz ochrana nájemců (zák. č. 44/28), vyklizení.

Návrh exekuční viz exekuce (§ 54 ex. ř.).

— žalobní viz žaloba.

— v oprávněm prostředku viz pracovní soudy.

Nedil viz pozemková reforma.

Nedoplatnění omluvitelné při placení vyrovnací kvoty viz vyrovnání.

Nedospálec viz nesvéprávný.

Nedostatek: oprávnění k rekursu, ke sporu, odvolání, dovolání viz oprávnění ke sporu, stížnosti, odvolání, dovolání.

— plné moci viz plná moc.

— procesní způsobilosti viz způsobilost ke sporu.

— zastoupení viz zmatečnost (§ 477 č. 5 c. ř. s.).

Nedovolená úplata viz ochrana nájemců.

— výhoda viz vyrovnání.

Negotiorum gestio viz jednatelství bez příkazu.

Nejvyšší podání viz dražba vnucená.

Nemanželské dítě: výživné viz tamže.

— zjištění otcovství viz otec nemanželský.

— jinak viz dítě nemanželské.

Nemocenská podpora viz podpora nemocenská.

Nemocenské pojištění viz pojištění sociální.

Nemocnice: povinnost otcova platiti náklady nemocničního ošetření za dítě dopravené do nemocnice na příkaz úřadu č. 14878.

— ručení lékaře veřejné nemocnice, použil-li při léčení omylem žiraviny místo léku č. 15141.

— veřejná nemocnice ručí při léčení za zavinění externího lékaře (pomocné síly lékařské) podle § 1313 a) obč. zák. č. 15141.

Nemožnost plnění: jest ji posuzovati podle okolností jednotlivého případu č. 15092.

Nemravnost smlouvy viz neplatnost smlouvy.

Neplatné věci viz dovolání (§ 502, odst. 2 c. ř. s.).

Neplatnost manželství viz oprávnění ke sporu, dítě, otázka předurčující.

Neplatnost (nemravnost, nicotnost) smlouvy: o kinematografické licenci viz kinematograf.

— o zabraňování majetku viz pozemková reforma.

— vyhrůžka viz tamže.

— § 879 obč. zák.: jde o platné narovnání, byly-li jim upraveny jen důsledky původní, byť i neplatné smlouvy č. 15014.

— ustanovenie smlouvy medzi poisťovnou a jej agentom pre požiarnu poistenie, že agent, keď vystúpi zo služieb poisťovne, nemá nárok na províziu z poisťného po jeho vystúpení zo služby, neprieči sa dobrým mravom č. 15094.

— byla-li smlouva o prodeji losů nicotná podle § 1 zák. č. 90/78 ř. z., nedošlo k nové úpravě vzájemných právních poměrů mezi stranami jednostranným prohlášením prodávatelským, že ujednaný obchod stornoval a že zaplacené částky propadají ve prospěch výloh a stornování smlouvy, byť kupitel na toto oznámení prodávatelského neodpověděl č. 15131.

— výklad pojišťovacích podmínek, podle nichž nemají býti kryty škody, které se přihodí při jízdách, při nichž jsou dopravovány osoby za plat 80

či bezplatně s výjimkou zaměstnanců pojistnickových, určených ke skládání a nakládání zboží; uvedená výjimka neplatí pro manželku pojistníkovu, i když jest spolumatelkou závodu; úmluva tohoto obsahu se nepříčí ani předpisu § 10, 2. odst. pojišťovacího regulativu (min. nař. ze dne 5. března 1896 č. 31 v doslovu nař. z 29. prosince 1917 č. 521 ř. zák.), ani dobrým mravům čis. 15220.

- — intervencí a živnostenských úradov cieľom zadováženia koncesie, opierajúca sa len o osobnú známosť, prieči sa dobrým mravom a nezakladá nárok ani na náhradu hotových výdavkov tým vzniklých; srov. Úr. sb. čis. 978 čis. 15378.
- — převzetí rukojemství za zápůjčku, již má býti umožněn vypůjčitelův provoz hostinské živnosti, ač k jejímu provozu nejsou podle předpisu zákona čis. 112/27 sb. z. a n. způsobilí, nepříčí se samo o sobě zákonu, nebyl-li ani zapůjčitel znám pravý stav věci čis. 15486.
- — neodporuje dobrým mravům ani předpisům zákona o pensijním pojištění čis. 26/29 sb. z. a n. úmluva, podle níž byl zaměstnanec po třicetipětileté službě ponechán nadále v aktivitě pod podmínkou, že odvede zaměstnavateli vždy pensijní a starobní důchody pensijním ústavem mu vyplácené čis. 15537.
- — nicotnost úmluvy knihovnických věřitelů, že jeden z nich nebude při exekuční dražbě podávat, převezme-li druhý jeho dluh čis. 15583.
- — ujednání, jímž se zrušují nebo obmezují práva, plynoucí zaměstnanci z předpisu § 1155 obč. zák. jest nicotné čis. 15483.
- — a § 36 zák. č. 20/10 ř. z. viz obchodní pomocníci.
- — a § 17 rozl. zák. viz rozluka manželství.
- — čis. 2: postup vymáhané pohledávky klientem advokátovi, jemuž její vymáhání bylo svěřeno, jest nicotný, i když postup stal se ke krytí úvěru poskytnutého advokátem klientu čis. 15038.
- — čis. 4: zákon nevyžaduje úmyslného uvedení v omyl jedné smluvní strany druhou, nýbrž stačí vykořistění čis. 15620.
- — § 1174 obč. zák.: nezálovatelnost zápůjčky dané vědomě k umožnění zakázaného termínového obchodu s obilím čis. 14888.
- — vládního nařízení: vládní nařízení čis. 169/33 sb. z. a n. nevybočuje z mezi zmocnění daného zákonem čis. 95/33 čis. 14899.
- — vládní nařízení čis. 89/35 sb. z. a n. nevybočuje z rámce zmocnění čl. I. zák. ze dne 21. června 1934, čis. 109 sb. z. a n. čis. 15001.

Nepominutelný dědic viz pozůstalost, dědic.

Nepřihlášení k pojištění viz pojištění pensijní, sociální.

Nepřipustnost dovolání, stížnosti viz dovolání, stížnost.

- exekuce viz exekuce (§ 39 ex. ř.), žaloby podle §§ 35, 36, 37 ex. ř.
- pořadu práva viz pořad práva.

Nepříslušnost viz příslušnost.

Nesporné řízení: opatrovnictví, poručenství viz tamže.

- pozůstalostní řízení viz pozůstalost.
- rejstříkové řízení viz rejstřík.
- **či pořad práva:** strany mohou se v nesporném řízení shodnouti, že jedna z nich složí vyjevovací přísahu před nesporným soudem; takový smír jest exekučním titulem podle § 1 č. 5 ex. ř. čis. 14992.
- nepominutelný dědic, jehož právo bylo odevzdáním pozůstalosti porušeno, může se domáhati nápravy jen řádným sporem, i když odevzdání pozůstalosti se nestalo pravoplatným čis. 15025.
- navrhuje-li jeden ze spoluvlastníků domu, aby soud rozhodl o upotřebení a užívání určité místnosti, nejde o rozdělení užitek mezi spoluvlastníky, nýbrž o otázku správy společného domu, již jest řešiti podle § 835 o. z. v řízení nesporném čis. 15365.
- neuznává-li dědic platnost odkazu a nehodlá-li jej splniti, musí odkazovník své nároky na odkaz uplatniti pořadem práva; rozhodl-li soud v pozůstalostním řízení o platnosti odkazu, jest jeho rozhodnutí zmatečné podle § 41 d) zák. čis. 100/31 sb. z. a n. čis. 15695.

- oprávněnost nároku arendátora na úpravu arendovního podľa vl. nař. č. 164/33 sb. z. a n. nemůže býti řešená v spornom pokračovaní čis. 15711.

zák. čis. 100/31 sb. z. a n.:

- § 6 (37): v nespornom pokračovaní, v ktorom opatrovnícký súd rozhoduje o tom, či má zmocnit opatrovníka nenarodeného následného dediča, aby menom tohoto započal spor o výmaz hypotekárneho záložného práva, vloženého na pozostalostnú nehnuteľnosť, dotýčny hypotekárny veriteľ nie je účastníkom pokračovania (§ 6 zák. čis. 100/31 sb. z. a n.) a nemá právo k rekurzu (§ 37 čis. 100/31 sb. z. a n.) čis. 15407.
- nie je prípustný rekurz arendátora nezletilcovho pozemku proti súdному rozhodnutiu, ktorým arenda nebola schválená čis. 15542.
- § 32 (2): »nabytím práva« není jen nabytí nových práv ve vlastním slova smyslu, nýbrž stačí, že dosavadní práva třetích osob stala se zatím nepo- chybými a pravoplatnými čis. 14904.
- § 35: do rozhodnutí o tom, zda nemanželský otec jest vůbec oprávněn se svým nemanželským dítětem se stýkati, je dovolací rekurz přípustný čis. 15249.
- § 36: třetou osobou v smysle § 36 (4) je každá osoba, rozdielna od sťažovateľa čis. 15542.
- neplatí v řízení o zbavení svéprávnosti čis. 15581.
- § 37 viz § 6.
- § 41 d): rozvrhl-li soud složenou požární náhradu v řízení nesporném místo podle zásad §§ 283 až 287 ex. ř., jest řízení zmatečné a jest postupovati podle § 43, odst. 2 zák. čis. 100/31 sb. z. a n. čis. 15333.
- rozhodl-li soud v pozůstalostním řízení o platnosti odkazu, jest jeho rozhodnutí zmatečné podle § 41 d) čis. 15695.
- § 41 f): pokud nemusí finanční prokuratura býti obeslána jako zástupkyně vodo hospodářského fondu k jednání o náhradu za vyvlastněné pozemky k stavbě údolní přehrady čis. 15168.
- § 41 g): neslyšel-li pozůstalostní soud v řízení pozůstalostním nepominu- telného dědice proto, že o něm nemohl vůbec věděti, nestalo se řízení zma- tečným čis. 15025.
- zmatečnost, rozhodl-li pozůstalostní soud, že pozůstalost jest projednati podle předpisů zákona ze dne 7. srpna 1908, čis. 68 z. z. čes., aniž vyslechl před rozhodnutím účastníky pozůstalostního řízení čis. 15054.
- zmatečnost, nebyla-li účastníkům pozůstalostního řízení dána příležitost, aby se prohlásili o návrhu na oddělení pozůstalosti čis. 15547.
- není zmatečností, nebyli-li účastníci zpraveni o roku, ustanoveném k výslechu přezvědných osob čis. 15192.
- slyšení účastníků podle § 125 nesp. pat. nemusí se státi soudem samým, stačí, že se stalo notářem jako soudním komisařem čis. 15582.
- § 45: je-li osvojenec poručencem, jest soudem uvedeným v § 45 poručenský soud čis. 15174.
- § 46 (1): do rozhodnutí o tom, zda jest nemanželský otec vůbec oprávněn se stýkati se svým nemanželským dítětem, jest dovolací rekurz přípustný čis. 15249.
- § 46 (2): otcovská bába jest povinna k výživě jen tehdy, nemůže-li jí plniti otcovský děd; jde o nezákonnost, byla-li uložena vyživovací povinnost otcov- skému dědu a bábě dítěte zároveň čis. 14846.
- není nezákonností, byl-li zapsán do obchodního rejstříku jako člen správní rady cizozemec pod podmínkou, že bude prokázána vzájemnost čis. 14848.
- s hlediska nezákonnosti nelze přezkoumati úsudek soudu, zda firmy se od sebe zřetelně odlišují čis. 14882.
- platí také o dovolacím rekursu v řízení o cestách nezbytných čis. 14971.
- nejde o nezákonnost, jestliže nižší soudy zamítly žádost o rozluku manželství podle § 17 rozl. zák. proto, že rozsudek rozvodový byl vydán na základě návrhu obou stran na rozvod manželství od stolu a lože a jen na základě skutečnosti, jež obě strany navzájem doznaly čis. 15041.
- ani uznal-li soud, oceňuje výsledky znaleckého důkazu, že nejde o pozemek stavební, nýbrž o pozemek zemědělský čis. 15192.

- ani byl-li podle § 136 nesp. pat. odkázán na pořad práva věřitel, jenž měl pro svou pohledávku exekuční titul č. 15447.
- do rozhodnutí o tom, zda nemanželský otec jest vůbec oprávněn se svým nemanželským dítětem se stýkati, je dovolací rekurs přípustný; pochybení při řešení této otázky nezakládá nezákonnost č. 15249.
- nejde o nezákonnost, nerozhodly-li soudy dříve, než uložily prarodiči placení výživného na vnuka, o tom, komu dítě má býti dáno do výživy a výchovy č. 15358.
- nejde o nezákonnost, dospěly-li nižší soudy k závěru, že kontradiktorním rozsudkem ve sporu o rozvod manželství jest ve skutečnosti zakryto uznání rozvodového důvodu č. 15488.
- není nezákonností, zřídil-li pozůstalostní soud společného správce pozůstalosti, jestliže přihlášení dědici, jimž byla správa pozůstalosti svěřena, nemohli se dohodnouti o způsobu správy č. 15667.
- nejde o nezákonnost, byly-li důvody odmítnutí osvědčovány před soudcem, jenž rozhodl o odmítnutí notáře jako soudního komisaře č. 15690.

Nesvéprávný: předpis §§ 248, 866 obč. zák. předpokládá, že nezletilý se výslovně nebo listivě vydává za zletilého a že smluvník nemůže si hned zjednatí vědomost o této okolnosti č. 14877.

- viz též odpůrčí nárok.

Nezabavitelnost viz exekuce (§ 251 ex. ř., exekuce na platy).

Nezákonnost (§ 46 (2) zák. č. 100/31 sb. z. a n.) viz nesporné řízení.

Nezaměstnanost (zák. č. 34/34 sb. z. a n.): nezaměstnaní podle § 4, odst. 1 jsou i ti, kdož ztratili své zaměstnání vlastní vinnou a nemohou nově nalézt č. 14910.

- **vl. nař. č. 77/36 sb. z. a n.:** nebydlí-li nezaměstnaný dlužník jako vlastník domu, jenž je předmětem dražby, v tomto domě, neslouží tento k přímému ukojení přiměřených nutných potřeb dlužníkůvých, třebas nájemně z tohoto domu jest jediným příjmem dlužníkovým, z něhož hradí nutná vydání č. 15376.
- i když jde o exekuci, vedenou proti veřejné obchodní společnosti na nemovitost jí knihovně připsanou, mají veřejní obchodní společníci nárok na výhody poskytované vládními nařízeními č. 251/35 a 77/36 sb. z. a n. osobám nezaměstnaným č. 15520.
- **úlevy při splácení pohledávek (vl. nař. č. 251/35 sb. z. a n.):** i pohledávka, požívající úlev může býti zažalována žalobou na plnění; proti žalobě nemůže se dlužník brániti námitkou předčasnosti žaloby jen proto, že jde o takovou pohledávku č. 15351.
- byla-li do výroku rozsudku pojata doložka, že jde o pohledávku, na niž se vztahuje úleva podle vlád. nař. č. 251/35 sb. z. a n., může si do toho stěžovati jen žalobce č. 15351.
- i když jde o exekuci, vedenou proti veřejné obchodní společnosti na nemovitost jí knihovně připsanou, mají veřejní obchodní společníci nárok na výhody poskytované vládními nařízeními č. 251/35 a 77/36 sb. z. a n. osobám nezaměstnaným č. 15520.
- předpis § 13 není předpisem velicím a nelze k němu hleděti v opravném řízení, nebylo-li uvedené vládní nařízení účinné v době řízení před prvním soudem č. 15350.
- **podpora v nezaměstnanosti** (státní příspěvek k ní) viz tamže.
- **a § 7 zák. č. 76/35** viz splátkové obchody.

Nezbytná cesta viz nesporné řízení [§ 46 (2)].

Nezletilý viz nesvéprávný.

Nicotnost smlouvy viz neplatnost smlouvy.

- **exekučního řízení** viz zmatečnost exekučního řízení.

Notář: zastupování před pracovními soudy (§ 23 zák. o prac. soudech) viz pracovní soudy.

- slyšení účastníků podle § 125 nesp. pat. nemusí se státi soudem samým, stačí, že se stalo notářem jako soudním komisařem č. 15582.
- o odmítnutí notáře jako soudního komisaře platí předpisy o odmítnutí soudců č. 15690.

Notářská komora: není právnickou osobou č. 15591.

Notářský spis: k darování nabytku nezletilým dětem odevzdaného není třeba ani notářského spisu, ani soudního schválení č. 14858.

- pokud postup pohledávky mezi manžely vyžaduje notářského spisu č. 15061.
- vrácení věna, zřízeného bez notářského spisu a manželi odevzdaného, lze žádati jen za předpokladů, uvedených v §§ 1229, 1264, 1266 obč. zák. č. 15193.
- dohoda manželů, že jeden z nich vynaloží potřebnou částku na úpravu domu, patřícího druhému manželovi, za to, že mu tento postoupí ideální polovici tohoto domu, nevyžaduje formy notářského spisu č. 15587.

Nouze: nouzi ve smyslu § 1043 obč. zák. jest rozuměti nouzi, vyvolanou nebezpečím rázu elementárního, jemuž nelze čeliti obyčejnými prostředky; pokud nejde o společné nebezpečí ve smyslu tohoto zákonného ustanovení č. 15259.

Nouzová práce viz smlouva služební, oprávnění k dovolání.

Nouzové území (vl. nař. č. 142/34 a další) viz zemědělec.

Novace: vyúčtování starého dluhu, připočtení jiných dluhů a vystavení nového dluhopisu o nové jednotné listině zakládá po případě novaci podle § 1376 obč. zák.; není-li jinak ujednáno, zaniká smlouvou o obnovu i ručení rukojmího a plátce č. 15452.

Novoročné viz remunerace.

Novoty: ke skutečnosti, přednesené teprve v dovolání, nemůže dovolací soud přihlížeti ani tenkrát, když ji odpůrce dovolateláv připustil v dovolací odpovědi č. 15528.

- meze zásady vyšetřovací v rozlukovém řízení č. 14835.
- viz též společenstvo stavební.

Obec: pořad práva viz tamže.

- stavební řád viz tamže.
- zaměstnanci obecní viz tamže.
- chovatel plemeniků není oprávněn požadovati od obce náhradu nákladů, vzniklých mu vydržováním plemeniků za obec, neuzavřel-li s obcí smlouvu o chovu plemeniků č. 14984.
- převzala-li obec smlouvou, uzavřenou se státní správou železniční, povinnost starati se o řádný stav schodiště, jež spojuje nádraží s veřejnou cestou, odpovídá tomu, kdo utrpěl úraz proto, že schodiště nebylo v bezpečném stavu, jen pro bezprávné opomenutí; nárok poškozeného nelze posuzovati podle § 881 obč. zák. č. 15063.
- odklizení stavení, zřízeného s výhradou odklizení na obecním pozemku se svolením obce č. 15205.
- předpis § 103 mor. obecního zřízení nebyl zrušen předpisem § 212 platového zákona č. 15263.
- z mocnenci (funkcionáři) obce: o povinnosti k náhradě škody rozhoduje dohlédací úřad i tehdy, když starosta obce zemřel před jeho rozhodnutím č. 14998.
- předpisy zákona č. 329/21 sb. z. a n. o uplatnění nároku na náhradu škody proti obecním funkcionářům platí i na případy trestných činů č. 15677.
- náhrada škody, způsobené členy obecního zastupitelstva při hlasování porušením předpisů § 48 čes. obec. zřízení č. 15479.
- vládní komisař jest oprávněn k vydání propouštěcího nálezu č. 15559.

Obecná cena nemovitosti viz dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti.

Obecní podniky viz zaměstnanec obecní.

— **zaměstnanci** viz zaměstnanec obecní.

Obeslání strany k výsledku viz výslech stran.

Obchod: podle čl. 271 č. 1 obč. zák. předpokládá, že jde o nákup věci za účelem zcizení v původním stavu, či přepracovaném, avšak vždy v takovém stavu, že se zachovává vlastnost věci jako věci movité č. 15056.

- **diferenční:** pojem; lze je uzavřít i činem konkludentním č. 15456.
- — předpis § 1351 obč. zák. se týká i případů, kdy byla převzata záruka

- — za pohledávku z diferenčních obchodů čís. 15456.
- — vědomost zástupce věřitelova, že jde o obchod diferenční, jde na vrub věřitelův čís. 15456.
- — nezálovatelnost výtěžku, získaného prodejem cenných papírů, odevzdaných bance při provádění diferenčních obchodů čís. 15535.
- **terminový:** nezálovatelnost zápůjčky, dané vědomě k umožnění zakázaného terminového obchodu s obilím čís. 14888.

Obchodní cestující viz plná moc presumptivní.

- — na provisi viz provise.
- **zástupce:** nejde o služební pomer v prípade, keď obchodný zástupca (aj podľa smluvy) zostal samostatným obchodníkom a nedostal sa čo do činnosti, ktorá mu bola smlouvou určená, do pomeru podriadenosti k druhej smluvnej strane čís. 14989.
- — viz též provise.
- **pomocníci (zák. čís. 20/10 ř. z.):**
- — § 1: kdo byl přijat soudním znalcem k pomocným pracem na znaleckém posudku, nestal se obchodním pomocníkem podle § 1 (1) čís. 15436.
- — § 17: zákonná doba dovolené může být prodloužena třebas i mlčky konkludentními činy; i na tuto delší dobu vztahuje se předpis druhého odstavce § 17 čís. 14836.
- — § 36: neplatnost smluvního ujednání, směřujícího k obejití zákonného zákazu, stanoveného v § 36, odst. 2, čís. 1, i když konkurenční doložka vyhovuje formálně předpisu čís. 15660.
- — viz též konkurenční zákaz.
- — jinak viz zaměstnanec soukromý (zák. čís. 154/34 sb. z. a n.).
- **zmocněnec viz plná moc.**
- — **a živnostenská komora viz pořad práva.**

Obchody splátkové viz splátkové obchody.

Objednávka viz smlouva.

Obligace solidární viz solidárnost závazku.

Obmeškalý vydražitel viz dražba (§§ 154, 155 ex. ř.).

Obmysleci doložka (§ 133 poj. ř.) viz pojištění smluvní (na život).

- **Obnova řízení: § 530 čís. 7 c. ř. s.:** odsuzující rozsudek trestní, vydaný po skončeném řízení v základním sporu, není dostatečným důvodem obnovy řízení ve sporu o náhradu škody, skončeném pravoplatně zamitnutím žaloby, ježto nebylo dokázáno zavinění žalovaného čís. 15089.
- — soud, rozhodující o žalobě o obnovu, jest povinen dbátí z úřadu, zda jde skutečně o nové skutkové okolnosti nebo průvody, zejména jde-li o obnovu sporu o rozluhu manželství čís. 15465.

Obnova (§ 1376 o. z.) viz novace.

Obohacení bezdůvodné a kondičke: vrácení daru nelze se domáhati na universálním dědici obdarované proto, že se dárce nedostalo očekávaného prospěchu, jestliže pohnutkou darování nebyl výlučně právě tento předpoklad; není tu ani bezdůvodného obohacení, ježto šlo o platné plnění darcovo čís. 15079.

- — předpoklady nároku pro bezdůvodné obohacení podle § 1431 obč. zák. čís. 15124.
- — pronajíemce má proti nájemníkovi, jenž podal proti výpovědi bezúspěšné námitky a marně se bránil opravnými prostředky proti exekuci na vyklizení bytu, nárok na náhradu toho, oč se nájemník obohatil tím, že užíval bytu bez právního důvodu; zásady § 338 obč. zák. lze použítí i proti nájemníkovi, který jako držitel nájemního práva užívá cizí věci čís. 15606.
- — nejde o omylné placení nedluhu, byla-li jedna z podvodně vylákaných zápůjček zaplacená na příkaz osoby zápůjčky vylákanší jednomu zapůjčitelí druhým zapůjčitelem čís. 15608.
- — viz též družka.
- **směnečné viz směnka.**

Obsazení soudu: pracovního viz pracovní soudy.

— jinak viz odvolání.

Obstávka soudní viz exekuce (§ 294 ex. ř.), exekuce na platy.

Obživení pohledávky viz vyrovnání.

Ocenění sporu: domáhá-li se žalobce zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny, jest hlavním předmětem sporu nárok na vrácení kupní ceny, kdežto nárok na zrušení smlouvy jest jen nárokem předurčujícím; nároky na zaplacení výdajů, spojených s koupí, jsou nároky vedlejšími (§ 54, odst. 2 j. n.) a nelze k nim při výpočtu hodnoty předmětu sporu přihlížeti čís. 15275.

— ve sporu o výpověď z bytu není třeba ocenění předmětu sporu čís. 15349.

Odbočka viz filiálka.

Odborová organizace, ústředí viz podpora v nezaměstnanosti.

Oddělné právo (uspokojení) viz konkurs, složení na soudě.

Odevzdací listina viz pozůstalost.

Odevzdání pozůstalosti viz pozůstalost.

Odhad: za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty viz dávka.

— — předpisy vládního nařízení čís. 100/33 sb. z. a n. týkají se jen odhadu nemovitosti v řízení exekucním čís. 15098.

— **v zemědělském vyrovnacím řízení viz stížnost.**

Odkaz viz pozůstalost.

Odkazovník: třebas rozsudek, vydaný ve sporu o neplatnosti závěti, se týká též odkazovníka, nelze na něho pro nedostatek podmínek podle § 11 c. ř. s. podat žalobu podle §§ 125 a 126 nesp. pat. čís. 15148.

— proti odkazovníkovi jest přípustná určovací žaloba o neplatnosti závěti jen za předpokladů § 228 c. ř. s. čís. 15148.

— viz též pozůstalost.

Odklad exekuce: proti zemědělci (vl. nař. čís. 142/34 sb. z. a n. a další) viz zemědělec.

— — proti nezaměstnaným (zák. čís. 34/34 sb. z. a n. a další) viz nezaměstnanost.

— — § 42 ex. ř.: nelze pokračovati v exekuci pravoplatně odložené jen proto, že byla dodatečně složena na soudě jistota za újmu, která by po případě byla spojena s pokračováním v exekuci čís. 15498.

— — čís. 5: soud, rozhoduje o návrhu na odklad exekuce, musí zkoumati, jde-li opravdu o námitky ve smyslu § 35 ex. ř. čís. 14953.

— — § 44 (2) ex. ř.: povolil-li prvý soud odklad exekuce, aniž uložil povinnému jistotu, rekursní soud však na rekurs vymáhajícího věřitele uložil jistotu, jest dovolací rekurs vymáhajícího věřitele do výše jistoty nepřipustný čís. 15126.

Odměna advokáta viz advokát.

— za dílo viz smlouva o dílo.

— **sprostředkovatele viz smlouva sprostředkovatelská.**

Odmitnutí notáře viz notář.

Odpočivné viz pense.

Odpor: podle § 158 obč. zák. viz dítě.

— podle § 35, 36, 37 ex. ř. viz žaloba podle §§ 35, 36, 37 ex. ř.

— podle § 213 ex. ř. viz dražba vnucená nemovitosti.

— podle § 39 řádu o zbavení svéprávnosti viz lhůty.

Odporování platnosti převodu majetku, případněvího státu pod smlouvou v St. Germain viz stát.

Odpověď dovolací viz dovolací odpověď.

Odpůrčí nárok: v konkursu viz konkurs (§§ 29 a násl.).

— ustanovenia čl. XI. uvodzovacích ustanovení k zák. č. 64/31 sb. z. a n. nevztahují sa len na otázku, či možno odporovať právnym úkonom, ale i na ostatné predpoklady odporovateľnosti (najmä § 9 odp. por.), podľa konkurzného, resp. odporovacieho poriadku čís. 14914.

— kdy lze právním jednáním úpadcovým, učiněným před prohlášením konkursu v úmyslu zkrátiti věřitele, odporovati nejen podle předpisů odpůrčího

- práva, nýbrž také podle všeobecných předpisů o náhradě škody (§§ 1293 a násl. obč. zák.) č. 15086.
- pokud může »vyúčtování« být předmětem odpůrčího nároku č. 14847.
 - odpůrčí žalobu je zamítnouti, vrátil-li žalovaný ještě před podáním žaloby dlužníku, co z jeho jmění ušlo odporovatelným jednáním č. 14935.
 - keď právny úkon, uzavrený menom nezletilca, vykonaný bol predto dňom, ktorého nadobudol účinnosť nový odporovací poriadok (zák. č. 64/31, III. sb. z. a n.), treba otázku: pokiaľ možno úkonu tomu odporovať, posudzovať podľa právnych pravidiel, platných pred novým odporovacím poriadkom, i keď poručenský súd schválil menom nezletilca právny úkon teprv za účinnosti nového odporovacieho poriadku č. 15099.
 - s odpůrčím nárokem lze kompenzovati vzájemnou pohledávkou proti odporovateli č. 15135.
 - prevod hypotekárneho záložného práva, viaznúceho pre zmenkovú pohľadávku, ktorá nebola zároveň so záložným právom prevedená a platením zanikla, nemôže byť sám o sebe napadnutý odporovacou žalobou č. 15163.
 - poznámka odpůrčí žaloby podle § 21 odp. ř. jest svou podstatou prozatímním opatřením a platí o ní i pokud jde o přípustnost opravných prostředků a lhůt k nim, předpisy, vztahující se na prozatímní opatření č. 15187.
 - odporovacia žaloba je žalobou o plnenie, alebo trpenie a nie žalobou určovacou; vyrieknutie bezúčinnosti právneho úkonu má len ráz predurčujúci a nemusí byť pojaté do žalobnej žiadosti vedľa žiadosti o plnenie, alebo trpenie; neprípustné je domáhať sa púheho výroku o bezúčinnosti právneho úkonu č. 15197.
 - i pro výživné v době podání odpůrčí žaloby ještě nevykonatelné lze uplatnití nárok odpůrčí č. 15204.
 - veriteľ sa nemôže domáhať uspokojenia z majetku dlžníka, ktorý je — v dôsledku simulovanej smluvy, uzavrenej medzi rodičmi a súrodencami dlžníka — pozemnoknižne zapísaný na súrodencov dlžníkových, žalobou odporovacou, ale tak, že vedie exekúciu na nárok dlžníka proti jeho súrodencom č. 15248.
 - lze odporovati zcizení podniku (obchodu); právní význam změn, způsobených jednak dalším provozem podniku, jednak jeho rozšířením č. 15404.
 - odpůrčí žalobě nevadí zákaz zcizení a zadlužení, poznamenaný na nemovitosti č. 15453.
 - pokračování v odpůrčím sporu pro pohledávky na výživném, i když původní exekuční titul (povolené prozatímní opatření), byl nahrazen odsuzujícím rozsudkem č. 15485.
 - k úmyslu skrátiť veriteľa stačí, keď dlžník mal, alebo keď musel mať — nie však keď len mohol mať — vedomie, že veriteľa skrácuje č. 15643.
 - jednostranný úkon osoby tretej, ktorá nie je dlžníkom odporujúceho veriteľa, nemôže byť dôvodom odporovateľnosti podľa predpisov zákona č. 15643.
 - k odporovateľnosti stačí, že odporem proti právnímu jednání dlužníkovu může být zjednáno pro odporujícího věřitele příznivější postavení, než jaké měl před podáním odporu č. 15676.
 - v odpůrčím sporu podle § 2 č. 3 odp. ř. náleží žalovanému, aby dokázal, že i tomu, kdo za něho sjednal právní jednání, byl i k tomu nebyl zmocněn, nebyl znám zkracovací úmysl dlužníkův, ani znám být nemusel č. 15675.
 - zmenkový záväzok manželky, prevzatý za dlh manžela, je bezplatným opatrením v smysle § 4 odp. por. č. 15647.
 - keď nadobudla manželka dlžníka úkonom odporovateľným podľa § 4 č. 2 odp. por. jeho tovar a smluvou učinila tretiu osobu na vonok majiteľom obchodu s týmto tovarom, ale vyhradila si pri tom všetky práva na tovar, dlžníkov veriteľ nemá proti tejto tretej osobe odporovací nárok podľa §§ 12 (3) a 14 odp. por. č. 15229.
 - odpůrčí nárok proti zřízení věna č. 15495.
 - sľib věna z doby před sňatkem nemá pravotvorný a závazný účinek, nebyla-li osoba podle zákona zavázaná k vyvěnění vzhledem k stavu svého jmění povinna splnití zákonný závazek k zřízení věna; sľib věna za takových

okolností učiněný jest bezplatným opatřením, jemuž lze odporovati podle § 4 č. 1 odp. ř. č. 15495.

Odstoupení od smlouvy (§§ 918 a násl.) viz smlouva.

Odstaňovací žaloba viz soutěž nekala.

Odstupné viz pozemková reforma.

Odstěpný závod viz filiálka.

Oduznání manželského původu viz dítě.

Odvolační lhůty viz lhůty.

— v pracovních věcech viz pracovní soudy.

— řízení před pracovními soudy viz tamže.

— změna v osobě soudce laika za odvolacího řízení nezakládá zmatečnost č. 14931.

— i když první soud nepojal do svého rozsudku doložku podle čl. IV. odst. 2. zák. č. 251/34 sb. z. a n., má odvolací soud jednat podle předpisů o odvolacím řízení ve věcech pracovních č. 14991.

— předpis § 13 vládn. nař. č. 251/35 sb. z. a n. není předpisem velícím a nelze k němu hledět v opravném řízení, nebylo-li uvedené vládní nařízení účinné v době řízení před prvním soudem č. 15350.

— předpis § 465 (2) c. ř. s. platí bez rozdílu, zda straně bylo povoleno právo chudých čli nic č. 15058.

— v usnesení odvolacího soudu, jímž se zrušuje rozsudek soudu I. stolice podle § 496 č. 3 c. ř. s., musí odvolací soud naznačiti skutečnosti, které se mu zdají býti rozhodnými a jež nebyly v první stolici zjištěny č. 15201.

— jde o zmatek podle § 477 č. 4 c. ř. s., dal-li procesní soud, ač chudá strana žádala o zřízení advokáta k sepsání odvolání, toto sepsání požádaným soudem do protokolu přes to, že pro to nebylo podmínek podle § 465, odst. 2 c. ř. s. č. 15264.

— **důkazy:** jde o vadu řízení, spokojil-li se odvolací soud přečtením výpovědi svědků, slyšených přímo procesním soudem a opakoval-li důkaz, provedený rovněž přímo procesním soudem, ale za přítomnosti jiného soudce laika, než který byl přítomen při vydání rozsudku, v němž se odvolací soud odchýlil od skutkových zjištění prvního soudu č. 14931.

— k otázce potřeby opakování důkazů v odvolacím řízení č. 15561.

— **spis:** nejde o protokolární odvolání, nýbrž o podání odvolacího spisu, sepsal-li odvolání soudcovský úředník, zřízený k tomu cíli chudé straně podle § 90 zák. o org. soud., byl i k sepsání použit formou soudního zápisu; takové odvolání se hodí k zahájení odvolacího řízení a nelze je odmítnouti jako nepřijatelné č. 15058.

— **oprávnění k němu:** zemřela-li za rozepře strana, zastoupená advokátem, a nepřihlásil-li se nikdo k pozůstalosti po zůstaviteli za dědice, není opatrovník, zřízený k hájení práv pozůstalosti, oprávněn podat opravný prostředek proti rozsudku č. 15149.

— přisoudil-li soud zaměstnanci jen přiměřenou mzdu, zjistiv, že plat nebyl smluvně ustanoven, může si do tohoto rozhodnutí stěžovati jedině zaměstnanec, jestliže pro povahu práce jako nouzové mu příslušela vyšší mzda, ať podle případné kolektivní smlouvy, nebo obvyklosti v místě č. 15155.

— byla-li do výroku rozsudku pojata doložka, že jde o pohledávku, na niž se vztahuje úleva podle vládn. nař. č. 251/35 sb. z. a n., může si do toho stěžovati jen žalobce č. 15351.

— § 501 c. ř. s.: jde o jednotnou pohledávku, byť i jednotlivé částky, vyvěrající z téhož právního poměru byly splatny v různých obdobích č. 15409.

Ohrožení uspokojení viz exekuce zajišťovací.

Ochrana nájemců: zák. č. 48/25 sb. z. a n.: § 20: přeplatkem je i podnájemné, přesahující přípustnou míru č. 14980.

— nedovolenou úplatou za přenechání bytu může být i příspěvek, placený podnájemcem nájemci pro pronajímatele (vlastníka domu) na úpravu bytu č. 14980.

— **zák. č. 44/28 sb. z. a n.: § 4 (1):** správnímu úřadu přísluší jedině řešiti otázku potřeby bytu pro podnik a nikoliv též řešení otázky, zda jde o byt, zařízený při podniku pro ubytování zaměstnanců č. 15242.

- — byl-li horník po skončení služebního poměru ponechán v dosavadním naturálním bytí jen vzhledem k poválečné nouzi o byty z důvodu lid- skosti, neobýval byt z důvodu nájemní smlouvy č. 15242.
- Okresní nemocenská pojišťovna** viz pojištění sociální.
- Okresy, zvlášť těžce postižené neúrodou** (vl. nař. č. 142/34 sb. z. a n.) viz ze- mědělec.
- Omluvitelné nedopatření při placení vyrovnací kvoty** viz vyrovnání.
- Omyl:** asignant nemůže pro omyl, týkající se jeho právního poměru k asignatři žádati na asignátovi vrácení částky, kterou mu poukázal a která byla asig- nátem plněna asignatři č. 15612.
- — zákon (§ 879 č. 4 obč. zák.) nevyžaduje úmyslného uvedení v omyl jedné smluvní strany druhou, nýbrž stačí vykořisťení č. 15620.
- — viz též oprava rozhodnutí, podpis.
- Opatrovanec** viz nesvéprávný.
- Opatrovnický soud:** pokud jest potřebí jeho schválení k příslibu opatrovníka, že nevyprovádí pohledávku č. 14887.
- Opatrovník:** zemřela-li za rozepře strana, zastoupená advokátem, a nepřihlásil-li se nikdo k pozůstalosti po zůstaviteli za dědice, není opatrovník, zřízený k hájení práv pozůstalosti, oprávněn podat opravný prostředek proti roz- sudku č. 15149.
- — obstarávání správy a zastoupení pozůstalosti zřízeným opatrovníkem po- zůstalosti nelze klásti na roven správě a obstarávání podle § 145 nesp. pat. č. 15210.
- — pokud nebyla přijata dědická přihláška pozůstalostním soudem, není závady, aby dědic, podávši tuto přihlášku, byl ustanoven opatrovníkem pozůstalosti pro spor č. 15252.
- — opatrovníkovi, ustanovenému neujaté pozůstalosti, přísluší i správa a za- stoupení pozůstalosti; přijetím dědické přihlášky na soud nezaniká o sobě úřad opatrovníka pozůstalosti č. 15547.
- Opatření prozatímní** viz prozatímní opatření.
- — **úsporná personální** (zák. č. 204/34) viz úsporná opatření per- sonální, pense.
- Opětná dražba** viz dražba vnucená nemovitosti (§ 154 ex. ř.).
- Oposiční žaloba** viz žaloba podle § 35 ex. ř.
- Opověď k rejstříku** viz rejstřík.
- — sporu viz exekuce berní.
- Oprava podání** (§§ 84, 85 c. ř. s.): v pracovních sporoch, v ktorých hodnota pred- metu sporu prevyšuje 300 Kč, je odvolací návrh podstatnou náležitostí odvolania, ktorú po uplynutí odvolacej lehoty už nemožno doplniť; ak odvolanie v týchto sporoch podané neobsahuje odvolací návrh, treba ho usnesením odmietnuť č. 14988.
- — do usnesení rekursního soudu, jímž byla uložena prvému soudu oprava vadného podpisu žalobcova, není dovolacího rekursu č. 15166.
- — **rozhodnutí** (§ 419 c. ř. s.): pravoplatný rozsudek nelze opravou podle druhé věty § 419 c. ř. s. změnit nebo zrušit a vydati jiné rozhodnutí č. 15016.
- — oprava zřejmého početního omylu, převzatého do rozhodnutí vyšší stolice, i když strana omyl ten nevytkla v opravném řízení a zažádala o jeho opravu až po pravoplatnosti rozhodnutí č. 15117.
- Oprávnění k rekursu:** § 6 (37) zák. č. 100/31 sb. z. a n. viz ne- sporné řízení.
- — spoluporučník, nejsa zástupcem nezletilcovým, není oprávněn k rekursu za nezletilce č. 15150.
- — **v konkursním řízení:** úpadek není oprávněn k rekursu proti usnesení kon- kursního komisaře, týkajícímu se odhadu věcí, patřících do konkursní podstaty č. 14861.
- — správce konkursní podstaty není oprávněn k rekursu proti usnesení, kterým byl konkurs prohlášen nebo kterým byl návrh na vyhlášení kon- kursu zamítnut č. 15255.

- — k otázce oprávněnosti konkursního správce k rekursu č. 15521.
- — **ve vyrovnacím řízení zemědělském:** ani v zemědělském vyrovnacím řízení není vyrovnací správce oprávněn k rekursu proti usnesení o určení od- hadní ceny nemovitosti, patřící vyrovnacímu dlužníkovi č. 15674.
- — **v pozemkové reformě:** úpadek není oprávněn k rekursu proti usnesení, vy- danému v řízení o rozvrhu přejímací ceny podle § 47 náhr. zák. č. 15693.
- — **ke sporu:** v pozůstalostních věcech viz pozůstalost.
- — zabavení pohledávky, postoupené ještě před jejím zabavením dlužníkem třetí osobě může odporovat jen tato, a to žalobou podle § 37 ex. ř. č. 14876.
- — byla-li zabavená pohledávka přikázána k vybrání k vydobytí zúročitelné pohledávky vymáhajícího věřitele, jest tím vyloučena aktivní legitimace povinného k zažalování zabavené pohledávky proti podlužníkovi až do částky, kterou činí pohledávka vymáhajícího věřitele a úroky z ní až do dne, kdy byla podána proti podlužníkovi žaloba vymáhajícího vě- řitele nebo povinného, podle toho, která z nich byla podána dříve č. 15130.
- — k žalobě o prohlášení manželství, jemuž vadí překážka veřejného práva, za neplatné podle dvorského dekretu ze dne 27. června 1837 č. 208 sb. z. s., jest oprávněn jen ten, kdo byl zkrácen uzavřením neplatného manželství č. 15179.
- — služební řád, ujednaný kolektivní smlouvou mezi Ústředním svazem zaměstnanců pojišťoven v čl. republika a pojišťovnou (dohodou z roku 1919), tvoří integrující část všech individuálních smluv, jež pojišťovna ta uzavřela se svými zaměstnanci, organisovanými u svazu, a to i těmi, kteří vstoupili do jejich služeb teprve po uzavření kolektivní smlouvy; svaz jest oprávněn domáhat se proti pojišťovně určení závaznosti této hromadné smlouvy č. 15241.
- — veřejný společník veřejné obchodní společnosti nemůže žalovati podle § 37 ex. ř. na nepřipustnost exekuce proti téže veřejné obchodní spo- lečnosti, i když tvrdí, že zabavená věc (pohledávka) jest jeho vlast- nictvím č. 15246.
- — tím, že někdo dal svoji pohledávku do zástavy, nezaniklo jeho žalobní právo; zástavce může žalovati dlužníka o složení zastavené pohledávky na soudě č. 15477.
- — kdy není vymáhající věřitel, k jehož návrhu byla zabavena a jemuž byla přikázána k vybrání pohledávka ze směnky, oprávněn k směnečné ža- lobě č. 15529.
- — na náhradu škody podle zákona proti nekalé soutěži může žalovati i ten, kdo za sporu přestal býti soutěžitelem č. 15686.
- — prodal-li vlastníkům zmocněnec věc svým jménem, nepřisluší vlastníkovi proti exekuci, vedené věřitelem zmocněncovým na pohledávku za ku- pitelem, žaloba podle § 37 ex. ř., nebyla-li mu zmocněnecova pohledávka postoupena č. 15708.
- — i třetí může žalovati o určení práva nebo právního poměru, má-li na jeho bezodkladném zjištění právní zájem č. 14926.
- — **pasivní:** k otázce pasivního oprávnění k odpůřčí žalobě: lze nastupovati odpůřčí žalobou na toho, kdo nabyt na základě odporovatelného jed- nání dalšího práva (práva požívání) č. 15453.
- — zo smluvy, uzavrenej centrálou, nemôže byť žalovaná filiálka č. 15471.
- — v spore, ktorým sa domáha zamestnanec, prijatý do služieb vyrovnacím správcem alebo správcem konkurznej podstaty, svojich nárokov zo služebného pomeru, nie je ani vyrovnací správca, ani správca konkurz- nej podstaty yo vlastnej osobe pasívne legítimovaný č. 15543.
- — i na uznání zástavního práva k zabraným věcem (§ 4 vlád. nař. č. 202/33 sb. z. a n.) jest žalovati stát č. 15578.

- — společenstvo obuvníků může být žalováno podle zákona o nekalé soutěži pro projev učiněný v hospodářském styku za účelem soutěžním čís. 15661.
- — člen obecného zastupitelstva, který v schůzce obecného zastupitelstva učinil o podniku jednoho z oferentů, ucházejících se o zadání dodávky, nepravdivé výroky, spôsobilé ho poškodit, nemůže být stíhaný podle § 10 zák. o nek. sůfaži čís. 15125.
- — v **exekuci**: vymáhající věřitel, jemuž byla přikázána k vybrání hyperocha nejvyššího podání za vydraženou nemovitost povinnému připadá, jest oprávněn k podání odporu při rozvrhovém roku v mezích práva povinného k odporu a k rekursu do rozvrhového usnesení čís. 14843.
- — do povolení vkladu exekučního zástavního práva na nemovitost mohou si stěžovat i osoby, jichž knihovní práva byla zápisem dotčena, třebaže § 123 knih. zák. nepředpisuje jejich zpravení čís. 14868.
- — spoluvlastník nemovitosti dané do dražby není oprávněn k rekursu proti příklepu, že druhý spoluvlastník nebyl o dražbě zpraven čís. 15186.
- — veřejná obchodní společnost není oprávněna podatí opravné prostředky proti usnesením vydaným v exekuci vedené proti veřejným společníkům čís. 15567.
- — v **knihovním řízení**: církevní ústavy, které tvrdí, že jim přísluší věcný patronát, jsou formálně oprávněny k rekursu proti usnesení knihovního soudu, jimž bylo povoleno odepsání zemskodeskových pozemků podle § 1 zákona čís. 18/69 ř. z. čís. 15057.
- — byla-li pozůstalost již pravoplatně odevzdána, nemůže dědic žádati ani jménem zůstavitelovým, ani jménem jemu již odevzdané pozůstalosti o knihovní vklad práva zástavního pro pohledávku patřící zůstaviteli, nýbrž jen jménem vlastním čís. 15494.
- k **odvolání, dovolání** viz odvolání, dovolání.
- Opravný prostředek** viz dovolání, odvolání, stížnost.
- Orgán veřejný** (§ 172 ex. ř.) viz dražba v nucená nemovitosti.
- Osmihodinová doba pracovní** viz doba pracovní osmihodinová.
- Osoba právnická**: právnická osoba jako zaměstnavatel musí projevit vůli směřující ke změně služebního poměru (snížení odměny) způsobem ve stanovách předepsaným; nedostatek ten nemůže být nahrazen projevem jejího funkcionáře, pokud není k tomu zmocněn, vůči zaměstnanci, ani když zaměstnanec proti změně nic nenamítal a přijímal snížené požitky čís. 15176.
- není jí notářská komora čís. 15591.
- ani pensijní fond čsl. státních drah čís. 15344.
- Osvojení** viz dítě nemanželské.
- Otázka předurčující**: žaloba, založená na § 3 zákona č. 4/31 sb. z. a n., nemůže být zamítnutá z důvodu, že právo osoby, oprávněné požadovat výživu vůči osobě v smysle § 1 cit. zák. zavázané, nebolo jej dosiaľ súdom pravoplatne prírieknuté; v takovomto prípade otázku týkajúcu sa tohoto požadovacieho práva, ako otázku prejudiciálnu, treba riešiť v spore, počatom žalobou, založenou na § 3 cit. zák. čís. 14922.
- otázku, zda tu jest podpurná vyživovací povinnost, jest řešiti procesním soudem ve sporu (§ 1042 obč. zák.), jako otázku předurčující čís. 15027.
- pozůstalostní soud nemůže rozhodnouti o platnosti manželství zůstavitelova ani jako o otázce předurčující čís. 15590.
- Otec**: povinnost vyživovací viz výživné.
- nárok na výživné viz výživné rodičů.
- **manželský**: povinnost otcova platiti náklady nemocničního ošetření za dítě dopravené do nemocnice na příkaz úřadu čís. 14878.
- **nemanželský**: soud nemůže z moci úřední přihlídnouti k nenamítané obraně více souložníků přípustné dle práva německého čís. 15352.
- — otázku, zda nastaly předpoklady legitimace per subsequens matrimonium, jež nastává ipso iure sňatkem rodičů dítěte, řeší jediné soud, nikoliv však ve sporu o uznání nemanželského otcovství čís. 14951.

- — legitimace per subsequens matrimonium brání žalobě o uznání nemanželského otcovství, dokud nebyla zvláštním sporem prohlášena za neplatnou, třebaž matriční úřad dodatečně k příkazu dohledacího úřadu provedl změnu zápisu v matrice v tom smyslu, že dítě jest nemanželské — matriční zápis (o tom, že dítě jest nemanželské), nemá význam pravotvorný čís. 14951.
- — lze žalovati na určení nemanželského otcovství k dítěti, jež bylo zrozeno rozvedenou manželkou po uplynutí 300 dnů po soudním rozvodu, i když nepředcházal spor o manželský původ dítěte čís. 14999.
- — žalovaný ve sporu o nemanželské otcovství není oprávněn k námitce dovozené z dvorského dekretu čís. 39/35 sb. z. s. čís. 14999.
- — jak dalece je nemanželský otec povinen hradiť zemskému fondu náklad vzešlý ošetřením a léčením dítěte čís. 15060.
- — **krevní zkouška**: jak má soud postupovati ve sporu o zjištění otcovství, odepřel-li poručník dítěte svoliti k provedení krevní zkoušky proto, že prý důkaz ten není s to absolutně vyvrátiti domněnku otcovství čís. 15588.
- Pactum de contrahendo**: předběžnou smlouvu (§ 936 obč. zák.) lze utvrditi závdavkem čís. 15160.
- smlouva, již se jeden smluvník zavazuje druhému dáti do zástavy movitou věc, není smlouvou přípravnou ve smyslu § 936 obč. zák. čís. 15627.
- Pacht**: viz smlouva nájemní a pachtovní, pozemková reforma, úprava pachtovního.
- Palmare** viz advokát (odměna).
- Papíry cenné** viz cenné papíry.
- Paritní výbor** viz smlouva kolektivní.
- Pasivní oprávnění ke sporu** viz oprávnění ke sporu.
- Patent**: k porušení patentního oprávnění stačí nabídka předmětu ještě nezhotoveného čís. 15411.
- Patronát**: patronát věcně vázající na statcích zapsaných v zemských deskách zaniká odepsáním zatížených statků z desk zemských a zrušením příslušné knihovní vložky; tomu, kdo žádá za odepsání zemskodeskových pozemků, náleží, aby buď předložil listinný doklad, že se vypořádal s oprávněnými z patronátu, neb aby postupoval podle §§ 2, 3 a 4 zákona čís. 18/69 ř. z. čís. 15057.
- církevní ústavy, které tvrdí, že jim přísluší věcný patronát, jsou formálně oprávněny k rekursu proti usnesení knihovního soudu, jimž bylo povoleno odepsání zemskodeskových pozemků podle § 1 zákona čís. 18/69 ř. z. čís. 15057.
- Peněžní ústav**: vkladní knížky viz knížky vkladní.
- Pense**: železničního zaměstnance viz zaměstnanec železniční.
- ustanovenia §§ 12 a 13 zák. č. 204/32 sb. z. a n. o úsporných opatreniach personálnych nevzťahujú sa na odpočívne a zaopatrovacie požitky, ktorých platenie prevzal štát (Státny pozemkový úrad) kúpnu smluvou pri prevzatí veľkého majetku pozemkového čís. 14916.
- k důchodkům, o které sa podľa § 13 zák. č. 130/21 sb. z. a n. zmenšujú zaopatrovacie nároky bývalých zamestnancov na veľkom pozemkovom majetku proti ich bývalých zamestnávateľom, náleží i dôchodok priznaný im kurátorom fondu pre zaopatrenie zamestnancov veľkostatku podľa § 73 náhradového zákona a vl. nar. č. 29/23 sb. z. a n. čís. 15723.
- **obecních zaměstnanců**: jest ponecháno volnému uvážení úřadů (obce), zda přízná vdově po zaměstnanci pensi v případech posledního odstavce § 5 zák. čís. 2/20 sb. z. a n. a posl. odst. § 70 vl. nar. čís. 113/26 sb. z. a n. čís. 15308.
- — pozůstalá vdova po obecním nadstrážníkově má nárok na příspěvek na výchovu dětí podle § 8 zákona čís. 2/20 sb. z. a n., jenž nebyl zrušen zákonem čís. 103/26 sb. z. a n. čís. 15617.
- Pensijní fond**: železničních zaměstnanců viz zaměstnanec železniční, osoba právnická.

- **pojištění viz pojištění pensijní.**
 - **ustav všeobecný viz pojištění pensijní.**
 - Pension viz náhrada škody (§ 1316 o. z.).**
 - Péče léčebná viz pojištění pensijní, sociální.**
 - Písemná forma viz forma.**
 - Pivo:** ujednal-li pivovar s hostinským, že mu bude dodávat pivo, aniž bylo ve smlouvě určeno, jaké množství případně na dodávku, nelze od pivovaru slušně požadovati (§ 914 obč. zák.) dodávky v tak malých množstvích, že by pivovar výlohami dopravy utrpěl ztrátu čís. 15009.
 - Placení:** v výkoněmu orgánu viz syndikátní ručení.
 - byl-li dlužník povinen platit podle exekučního titulu v tuzemsku v říšsko-německých markách, platil však podle úmluvy s věřitelem v tuzemské měně, jest pro otázku, zda pohledávka těmito platy byla zaplácena, rozhodný kurs valut, nikoli kurs devis čís. 15505.
 - Platební příkaz směnečný viz směnka.**
 - Platnost smlouvy viz neplatnost smlouvy.**
 - **vládního nařízení viz neplatnost vládního nařízení.**
 - Platový zákon:** předpis § 103 mor. ob. zřízení nebyl zrušen předpisem § 212 plat. zák. čís. 15263.
 - jinak viz zaměstnanci obecní, pense.
 - Platy:** exekuce na ně viz exekuce (§§ 290 a násl. ex. ř.).
 - Plemeník viz náhrada nákladů (§ 1042 o. z.), náhrada škody (§ 1320 o. z.).**
 - Plná moc:** rozsah: vykázal-li se obchodní cestující plnou mocí svého zaměstnavatele k inkasu, mohl dlužník nadále platit tomuto zmocněnci s účinkem pro zaměstnavatele a nebyl povinen přesvědčovati se, zda zmocněnec má ještě plnou moc k inkasu; nesejde ani na tom, že později k účtům byly připojovány složenky, nebyl-li dlužník zpraven o odnětí oné plné moci čís. 15313.
 - třeba písemná plná moc zmocněncova nebyla obmezena, nedošlo k platnému ujednání smlouvy, byla-li při tom překročena ústně daná plná moc, jejíž rozsah byl druhé straně znám čís. 15489.
 - kdo se neprávem vydával za zmocněnce jiného, ručí podle předpisu občanského zákona o náhradě škody, jestli poškozenému nedostatek zmocnění při ujednání smlouvy ani nebyl znám, ani při obyčejné pozornosti nemohl býti nápadný čís. 14860.
 - **presumptivní:** předpis čl. 49 obch. zák. platí jen pro obchodní cestující, kteří cestují po přespolních místech a jsou oprávněni uzavírat obchody, nikoliv však pro místního zástupce, třeba místo jeho činnosti jest vzdáleno od sídla podniku principála čís. 14866.
 - oprávnění místního zástupce jest posuzovati podle čl. 47 obch. zák. čís. 14866.
 - ustanovení čl. 296 obch. zák. předpokládá, že kvitance je pravá a podepsaná osobou oprávněnou; dlužník, který platil přinocí nepravé kvitance, zprošťuje se tím dluhu jen, mohl-li důvodně míti za to, že kvitance je pravá čís. 15653.
 - **procesní:** předpisy civilního řádu soudního o plné moci se liší od předpisů občanského zákona o zmocnitelském poměru čís. 15033.
 - byla-li vykázána nepravá procesní plná moc, nebyla strana v řízení vůbec zastoupena a toto jest podle § 477 čís. 5 c. ř. s. zmatečné čís. 15033.
- Plnění:** nemožnost viz tamže.
- zavázal-li se dlužník, že za účelem kontroly svého závazku odebratí zboží poskytne oprávněnému možnost přesvědčiti se o množství a druhu rozprodaného zboží a mařil-li tuto možnost, může oprávněný žádati, aby dlužník plnil svou povinnost jiným přiměřeným způsobem čís. 15541.
 - alternativní viz žaloba, rozsudek.
 - jinak viz placení.

- Plody viz zástavní právo zákonné.**
- Poboční závod viz filiálka.**
- Počátek lhůty viz lhůta.**
- Podání:** oprava jeho (§§ 84, 85 c. ř. s.) viz tamže.
 - nejvyšší viz dražba.
- Poddlužník:** stát jako poddlužník viz exekuce (§ 295 ex. ř.).
 - poddlužník může kompenzovati se zabavenou pohledávkou pohledávku útratovou, prisouzenou mu rozsudkem již před zabavením, třebaže se rozsudek ten stal pravoplatným teprve po zabavení čís. 15106.
- Poddolování viz hory.**
- Podíl členský viz společenstvo výrobní a hospodářské.**
 - **ideální viz společenství statků.**
 - **závodní, jeho zajištění viz společnost s r. o.**
 - **na zisku:** nenamítal-li zaměstnanec nic proti vyplácení úkolové mzdy vyšší, než byla dosavadní týdenní jeho mzda i s podílem na zisku, nemůže požadovati zvláště tento podíl na zisku čís. 14908.
- Podkovář viz náhrada škody (§ 1320 obč. zák.).**
- Podmínky pojišťovací viz pojištění smluvní.**
- Podnik obecní viz zaměstnanec obecní.**
- Podpis: směnky viz směnka.**
 - k znamenání podpisu člena představenstva (správní rady) akciové společnosti stačí podle čl. 228, druhý odstavec obch. zák., výpsání příjmení čís. 14966.
 - kdo podepsal objednávací list nevěda, že obsah objednávky odporuje tomu, co ústně ujednal se zástupcem druhé strany, jednajícím listivě, neschválil tím obsah objednávky; použil-li obchodník ve svých věcech nespolehlivého člověka, jdou úskočné a listivě přehmaty téhož na vrub obchodníka, nikoliv oklamaneho zákazníka čís. 15085.
 - okolnost, že firma účastinnej společnosti podepsaná bola na zmenke spôsobom nezodpovedajúcim právnomu stavu v čase podpisu zmenky (bez dodatku poukazujúceho na likvidáciu a bez kolektívneho podpisu dvoch likvidátorov), prichádza v úvahu len, keď ide o zmenkový záväzok účastinnej spoločnosti (vystaviteľky zmenky), nie však, keď ide o jej zmenkové oprávenie čís. 15216.
 - viz též pojištění smluvní.
- Podpora v nezaměstnanosti:** přiznání, odepření nebo zastavení podpory v nezaměstnanosti se státním příspěvkem rozhoduje jediné ústředí odborové organizace čís. 15062.
 - **ústředí odborové organizace:** přísluší nárok na náhradu škody proti organizaci, k níž členové patřili dříve, jestliže tato organizace zadržela členskou knížku a doklady, takže nebylo lze sestaviti a vypiniti vzorce B-D podle vládn. nař. čís. 186/24 sb. z. a n. čís. 15062.
 - a vyměření výživného viz výživné dítěte nemanželského.
 - viz též pořad práva, smlouva služební (mzda).
 - **nemocenská (zemského pojišťovacího ústavu):** nemocenská podpora nesmí býti odňata dispozicí pojištěncově, dokud mu nebyla vyplacena; ani soud nemůže z podpory pro pojištěnce u něho složené poukázati částky potřebné na úhradu ošetrovacích nákladů pojištěncových čís. 15107.
 - jinak viz pojištění sociální.
- Podstata úpadková viz konkurs.**
- Pohledávka:** exekuce na ni viz exekuce.
 - postup její viz tamže.
 - placení viz tamže.
 - **vzájemná viz započtení.**
- Pohružka viz vyhrůžka.**
- Pojistka:** pojistka jest legitimácním papírem a zní-li na doručitele, jest pojišťovna (plátce) povinna dbáti při její výplatě péče řádného kupce čís. 14956.

- vinkulace pojistky jest smlouvou ve prospěch třetího (§ 881 obč. zák.) č. 15145.
- Pojištění smluvní:** zákonné zástavní právo podle § 127 poj. ř. viz zástavní zákonné právo podle § 127 poj. ř. a § 10 aut. zák.
- ustanovenie smluvy medzi poisťovňou a jej agentom pre požiarne poistenie, že agent, keď vystúpi zo služieb poisťovne, nemá nárok na províziu z poisťného po jeho vystúpení zo služby, nepriečí sa dobrým mravom č. 15094.*
- úraz jest s hlediska pojistně-právního pokládati za pravidelnou příčinu úmrtí, sebevraždy je pouhou výjimkou z normálních úmrtí č. 14871.
- k ohlášení nároku z pojistné smlouvy pojistiteli stačí každý projev vůle, z něhož jest zřejmé, že trvá na plnění č. 15120.
- poistná smluva uzavrená medzi tuzemcom a cudzozemskou poisťovňou v cudzozemsku, hoci prostredníctvom tuzemského agenta, nie je neplatná z toho dôvodu, že cudzozemská poisťovňa nebola v čase uzavrenia poistnej smluvy oprávnená prevodzovať na území Československej republiky svoj obchod č. 15247.*
- význam t. zv. prozatímního pojišťovacího záznamu č. 15334.
- **pojišťovací podmínky, podpis pojišťovacího návrhu, uzavření smlouvy a pod.:** kdy ručí navrhovatel s hlediska § 32 (II) poj. zák. za nesprávné údaje, zapsané jako jeho odpověď do pojišťovacího návrhu jednatelem pojišťovny č. 14870.
- potvrdil-li pojistník podpisem pojišťovacího návrhu, že mu byly před podpisem odevzdány všeobecné i zvláštní pojišťovací podmínky u pojišťovny platné, projevil tím souhlas, že tyto podmínky staly se částí pojišťovací smlouvy č. 14955.
- nejasnost poistovacích podmienok, pripojených k poistke, ide na vrub poisťovne, ktorá vystavila poistku č. 14918.*
- nedošlo-li mezi pojistitelem a pojistníkem k dohodě o výši pojistného, nedošlo k sjednání pojistné smlouvy, a pojistník není povinen, nebylo-li nic jiného ujednáno, platit pojistnou prémii za dobu, po kterou měl nésti pojistitel rísiko podle t. zv. prozatímního pojišťovacího záznamu, sloužícího k ochraně pojistníkově, než vejde v účinnost definitivní pojistná smlouva č. 15334.
- **postup:** keď poisťovňa vzala postúpenie poistnej sumy na vedomie (s cesiou súhlasila), nemôže úspešne namietat v spore cesionára o zaplatenie poistnej sumy, že podľa všeobecných poistovacích podmienok postúpenie nároku na poistnú sumu skôr, než bol nárok ten určený čo do základu a číselnosti uznaním, dohodou strán alebo pravoplatným rozsudkom, je proti nej (poisťovni) neúčinné č. 15716.*
- **rozhodčí soud:** nález rozhodčího soudu podle § 11 odst. 2 zákona č. 501/17 ř. z. o útratách není exekučním titulem podle § 1 č. 16 ex. ř. č. 15129.
- **útraty sporu:** ku ktorému došlo na príkaz poisťovne, poistivšej majiteľa auta proti povinnému ručeniu (poistenie zodpovednostné) medzi majiteľom auta a osobou utrpевšou úraz musí celé hradit poisťovňa, a to i vtedy, keď je v ňom požadované vyššie odškodné, než koľké bolo poistené; ustanovenia všeob. poistovacích podmienok, že ak má poistenec podľa zákona alebo smluvy sám znášat časť škody, hradia poisťovňa a poistenec útraty sporu v rovnakom pomere, nemožno rozširovat na tento prípad č. 14918.*
- **měna:** nevyhradil-li si tuzemský pojistník, sjednavší v roce 1894 životní pojištění na markovou měnu německou, výslovně výplatu pojistné sumy ve zlatě (t. zv. zlatou doložkou), postihují ho pozdější změny hodnoty

*) Právní oblast země Slovenské a Podkarpatoruské.

- říšské marky, způsobené německým bankovním zákonem ze dne 1. června 1909 (RGBl. S. 515), jakož i úpravou, k níž došlo zákonem ze dne 30. srpna 1924 (RGBl. II. S. 254); ustanovení § 7 obč. zák. nelze tu použít č. 15120.
- **prodlení, poshovění v placení prémie:** stanovily-li pojišťovací podmínky, že v případě prodlení s placením prémie má pojistitel právo považovati smlouvu za zrušenou nebo podati do dvou měsíců žalobu na zaplacení pojistného, nezankla pojišťovací smlouva tím, že pojistitel zažaloval pojistné až po uplynutí dvouměsíční lhůty, lze-li z jeho chování usouditi, že na smlouvě trvá č. 14893.
- kdy ručí pojišťovna, která poskytla pojistníkovi poshovění v placení první pojistné prémie a zároveň t. zv. prozatímní (provisorní) krytí, byla-li v době poshovění základní prémie sjednána dodatková pojistná smlouva o rozšíření pojištění na nehody z účasti na automobilových závodech č. 15593.
- **průpadná doložka:** ustanovení všeobecných pojišťovacích podmínek, že pojistník může připojistiti pojištěný předmět u jiného pojistitele jen se souhlasem prvního pojistitele, předpokládá, že došlo k sjednání perfektní pojistné smlouvy; nastal-li pojistný případ před tím, než byl přijat pojistný návrh druhým pojistitelem, nemůže se první pojistitel dovolávat průpadné doložky, i když mu nebylo oznámeno, že nový pojistný návrh byl podepsán č. 15285.
- pojistitel se nemůže dovolávat průpadné doložky pro porušení oznamovací povinnosti pojistníkem, oznámil-li mu pojistnou příhodu na místě pojistníka sám poškozený č. 15339.
- byly-li pojištěny proti požáru jednou pojistkou jednak nemovitosti (budovy), jednak svršky, avšak bylo-li stanoveno u každé skupiny zvláštní pojistné, jde vlastně o dvě samostatné pojistné smlouvy; porušení oznamovací povinnosti o množném pojištění jedné skupiny (svršků) se nevztahuje svým účinkem na skupinu druhou (budovy) č. 15434.
- význam nesprávných údajů pojistníkových učiněných pojistiteli po pojistné příhodě č. 15448.
- lživě zamlčení choroby je tu jen tehdy, jestliže pojistník, jenž o chorobě věděl nebo musel vědět, přes to ji v domě zamlčel v době sjednání pojistné smlouvy; pro otázku lživosti nemají významu skutečnosti nastávší poté, kdy pojistník učinil objektivně nesprávné údaje č. 15594.
- **připojištění viz průpadná doložka.**
- **třetí osoba viz pojištění proti úrazu, na život.**
- **výpověď, zrušení suspense a pod.:** záviselo-li odevzdání pojištěné nemovitosti na předchozím sňatku, bylo zcizovací jednání skončeno teprve tímto okamžikem; výpověď pojištění daná nabyvatelem nemovitosti před tím jest podle druhého odstavce § 65 poj. zák. neúčinná a nemůže býti konvalidována č. 14852.
- k otázce obchodní zvyklosti požadovati na pojistníku při předčasném zrušení pojistného poměru doplacení dobové slevy č. 15188.
- pojistitel nemůže jednostranně suspendovati účinnost pojistné smlouvy, není-li jeho právo k této suspensi zřetelně vysloveno ve všeobecných pojišťovacích podmínkách č. 15258.
- pokud lze usuzovati z prohlášení pojistníka na dohodu stran o suspensi pojistné smlouvy č. 15258.
- viz též prodlení v placení prémie, zcizení.
- **zcizení (nabytí) pojištěné věci, uhasnutí zájmu na pojištění:** záviselo-li odevzdání pojištěné nemovitosti na předchozím sňatku, bylo zcizovací jednání skončeno teprve tímto okamžikem; výpověď pojištění daná nabyvatelem nemovitosti před tím jest podle druhého odstavce § 65 poj. zák. neúčinná a nemůže býti konvalidována č. 14852.

- — kdy nastává zánik pojistného zájmu při pojištění silostroje č. 15214.
- — pojistný zájem nepomíjí již dnem ohlášky autodrožkaře důchodkovému kontrolnímu úřadu, že dává automobil mimo provoz, nýbrž teprve dnem úřední uzávěry podle § 56, odst. 2 zák. č. 198/32 a § 27 vlád. nař. č. 36/33 sb. z. a n. č. 15426.
- — pouhým odhlášením provozu automobilového nezaniká pojistný zájem č. 15428.
- — zřízení pojištěných motorových vozidel nemá v zápětí zrušení pojišťovací smlouvy koncesionářem sjednané, provozuje-li nabyvatel těchto vozidel autobusovou dopravu (podnik) pod dosavadní koncesí bez povolení podle § 7, odst. 4 zák. č. 198/32 sb. z. a n. č. 15481.
- — **proti škodám:** k výpočtu smluvené spoluúčasti pojistníkovy při krupobitním pojištění; je-li pojistník povinen podle pojistné smlouvy nésti sám při každé škodě 6% pojistné částky (hodnoty), nelze vzít za základ této spoluúčasti celou pojistnou částku (hodnotu) plodin, nýbrž jen zlomek této pojistné částky (hodnoty), připadající na část plodin, která byla poškozena č. 15286.
- — **požární a požární náhrada viz tamže.**
- — byly-li pojištěny proti požáru jednou pojistkou jednak nemovitosti (budovy), jednak svršky, avšak bylo-li stanoveno u každé skupiny zvláštní pojistné, jde vlastně o dvě samostatné pojistné smlouvy č. 15434.
- — **proti úrazu, na život, nemoci:** úraz jest s hlediska pojistně-právního pokládati za pravidelnou příčinu úmrtí, sebevražda je pouhou výjimkou z normálních úmrtí č. 14871.
- — zásada odstavce třetího § 133 poj. ř. týká se jen vnitřního poměru mezi pozůstalostními zájemci (dědici a věřiteli pozůstalosti); pro otázku, zda pojistitel jednal při výplatě pojistky obmyslně, nepřichází v úvahu; mezi předpisem § 133 (3) a dosavad neúčinným předpisem § 151 poj. ř. není rozporu č. 14956.
- — právní postavení obmyšlené osoby při pojištění na případ smrti a dožití dvou osob č. 15203.
- — k výkladu pojistné smlouvy v případě smrti jednoho z pojistníků č. 15203.
- — odevzdal-li otec jako pojistník před svou smrtí životní pojistku třetí osobě v úmyslu darovati tuto pojistku svému dítěti, jde o darování mezi živými; byla-li tato pojistka v době dárčova úmrtí v rukou třetí osoby jako zmocnitelky a uchovatelky zřízené pro obdarované dítě, nepatří do pozůstalosti dárčovy č. 15386.
- — jde o dva nároky podstatně různé právní povahy, má-li pojistník volbu mezi nárokem na vystavení pojistky prostě pojistného (prémii) s redukovanou pojistnou sumou (t. j. kapitalisace) a nárokem na odkupné č. 15450.
- — rozsah pojistníkovy nároku při t. zv. soukromém pojištění nemocenském č. 15571.
- — lstivé zamlčení choroby je tu jen tehdy, jestliže pojistník, jenž o chorobě věděl nebo musel vědět, přes to ji vědomě zamlčel v době sjednání pojistné smlouvy; pro otázku lstivosti nemají významu skutečnosti nastávší poté, kdy pojistník učinil objektivně nesprávné údaje č. 15594.
- — kdy jest pozůstalou vdovu pojistníkovy pokládati za obmyšlenou ve smyslu §§ 132, odst. 1 a 157 zák. o poj. smlouvě č. 501/17 ř. z. č. 15615.
- — **proti krádeži:** bylo-li při pojištění proti krádeži vloupáním ustanoveno ve všeobecných pojistných podmínkách, že peníze se pokládají za pojištěné, jen pokud si o nich pojistník vede trvalé přesné zápisky, jest vedení takových zápisků pokládati za výslovnou podmínku, pod kterou pojistitel ručí za ztrátu peněz č. 15315.

- — **proti zákonnému ručení:** kdy nastává zánik pojistného zájmu při pojištění silostroje č. 15214.
 - — výklad pojišťovacích podmínek, podle nichž nemají býti kryty škody, které se přihodí při jízdách, při nichž jsou dopravovány osoby za plat či bezplatně s výjimkou zaměstnanců pojistníkových, určených ke skládání a nakládání zboží; uvedená výjimka neplatí pro manželku pojistníkovy, i když jest spolumajitelkou závodu; úmluva tohoto obsahu se nepřiči ani předpisu § 10, 2. odst. pojišťovacího regulativu (mim. nař. ze dne 5. března 1896 č. 31 v doslovu nař. z 29. prosince 1917 č. 521 ř. zák.), ani dobrým mravům č. 15220.
 - — pojištěním proti povinnému ručení za škody způsobené osobou zkoušenou a oprávněnou k jízdě s těžkým nákladním automobilem nejsou kryty škody způsobené řidičem takového motorového vozidla, jenž byl podle vůdčího listu oprávněn k řízení jen osobního nebo lehkého nákladního automobilu č. 15576.
 - — kdy ručí pojišťovna, která poskytla pojistníkovi poshovění v placení první pojistné premie a zároveň t. zv. prozatímní (provisorní) krytí, byla-li v době poshovění základní premie sjednána dodatková pojistná smlouva o rozšíření pojištění na nehody z účasti na automobilových závodech č. 15593.
- Pojištění nemocenské viz pojištění sociální, pokladny bratrské.**
- — **invalidní viz pojištění sociální.**
 - — **pensijní:** zaměstnanec státu, jemuž byla při zrušení služebního poměru poskytnuta výpomoc ve výši jeho premiové rezervy proto, že výslovně prohlásil, že nikdy nevstoupí do zaměstnání podléhajícího pensijní povinnosti, jest povinen tuto výpomoc vrátiti, jestliže nedodržel této podmínky a stát byl proto nucen jeho premiovou rezervu podle § 114 zák. č. 26/29 sb. z. a n. přenést na nového nositele pojištění (Všeobecný pensijní ústav) č. 15200.
 - — nárok zaměstnankyně nemocenské pojišťovny, jejíž služební poměr zanikl provdáním před uplynutím třicetipětileté služební doby, na příplatky k důchodu vyplácenému jí všeobecným pensijním ústavem č. 15514.
 - — neodporuje dobrým mravům ani předpisům zákona o pensijním pojištění č. 26/29 sb. z. a n. úmluva, podle níž byl zaměstnanec po třicetipětileté službě ponechán nadále v aktivitě pod podmínkou, že odvede zaměstnavateli vždy pensijní a starobní důchody pensijním ústavem mu vyplácené č. 15537.
 - — platnosti převodu majetku, jenž případně Československému státu z úpravy majetkových podstat nositelů pensijního pojištění podle čl. 275 mírové smlouvy St. Germainské na Všeobecný pensijní ústav, nelze odporovati pro nedostatek platného titulu; čl. 42 úmluvy č. 60/26 sb. n. a n. obsahuje všeobecné a zásadní ustanovení o všech pohledávkách, pokud přešly na Československý stát nebo osobou jím určenou č. 15556.
 - — běh promlčecí lhůty pro nárok Všeobecného pensijního ústavu na zaplacení dluzných anuit v Kč z hypotečních pohledávek, které naň přešly od Všeobecného pensijního ústavu pro zřízení ve Vídni, začal se teprve působností úmluvy č. 151/29 sb. z. a n. č. 15556.
 - — uzavřením úmluvy o Všeobecném pensijním ústavu pro zřízence ve Vídni dne 29. března 1924 pozbyl Vídeňský pensijní ústav oprávnění nakládati s pohledávkou, jež měla podle této úmluvy připadnouti Československému státu, třebaš citovaná úmluva nabyla účinnosti až v roce 15556.
 - — soudy jsou vázány pravoplatnými výměry správních úřadů, že zaměstnanec nepodléhá pojistné povinnosti č. 15290.

- — samostatné rozhodovanie o tom, či určití súkromní zamestnanci podliehajú penzijnému poisteniu, patrí podľa § 133 zák. č. 26/29 sb. z. a n., výlučne úradom správnym č. 15639.
- — riadny súd nie je povolaný preskúmať výmeru Úradovne všeobecného penzijného ústavu, ktorým bol zamietnutý nárok zamestnanca na invalidný dôchodok č. 14924.*)
- — **zák. č. 89/20 sb. z. a n.: § 1 (2) a):** »střelec« v dolech nepodliehá pensijnému poisteniu ani tehdy, jestliže pri noční směně vyřizoval členům směny příkazy dané důlním a příležitostně se přesvědčoval, zda příkazy ty jsou plněny č. 14859.
- — hudobník, jenž hrál v kavárenském orchesteru nikoliv jako samostatný podnikatel, nýbrž jako zaměstnanec, podléhal i za účinnosti zák. č. 89/20 sb. z. a n. pojistné povinnosti pensijní č. 14930.
- — **vl. nar. č. 16/23 sb. z. a n.):**** ak bol zamestnanec zamestnaný v dobe platnosti vl. nar. č. 16/23 sb. z. a n. a ďalej v dobe platnosti zák. č. 26/29 sb. z. a n., pre posúdenie otázky, či zamestnanie zamestnanca podliehalo povinnému penzijnému poisteniu, smerodajné sú ustanovenia buďto prvého buďto druhého zo dvoch hore citovaných zákonných predpisov, a to podľa toho, či sa otázka povinného penzijného poistenia týka doby, keď platil prvý z nich alebo doby, keď platil druhý z nich č. 14924.
- — otázku, či obecný strážnik v dobe od 2. januára 1921 do 2. marca 1925 podliehal povinnému penzijnému poisteniu, treba posudzovať podľa zamestnania, ktoré vtedy obecný strážnik vykonával a podľa ustanovení vlád. nar. č. 16/23 sb. z. a n., ktoré v tejto dobe povinné penzijné poistenie zamestnancov upravovali č. 14990.
- — právne následky z penzijného poistenia osoby, ktorá poistením nie je povinná, sú tie isté ako u osoby poistením povinnej č. 15070.
- — prihlásením zamestnanca k poisteniu a prijatím ho k poisteniu Všeob. penz. ústavom je otázka povinnosti k penzijnému poisteniu — pokiaľ sa týka doby na ktorú sa prihlásenia a prijatie vzťahovalo — i pre súdy záväzne vyriešená č. 15070.
- — dozeranie obecného strážnika nad obyvateľstvom cieľom udržania poriadku a verejnej bezpečnosti nie je odborným dozorom v smysle § 1 č. 14990.
- — pod ustanovenia § 2, odst. 1 patria nielen zamestnanci, ktorí do svojho 55. roku neboli v žiadnom zamestnaní poistením povinnom a len potom vstúpili do zamestnania poistením povinného, ale aj zamestnanci, ktorí v dobe účinnosti cit. vl. nar., resp. zákona č. 484/21 sb. z. a n. už boli v zamestnaní, ktoré sa stalo poistením povinným teprv cit. vl. nariadením, a prekročili 55. rok svojho veku č. 14919.
- — prémie, odvádzaných podľa § 2, odst. 2 za zamestnancov vyňatých z poistnej povinnosti, treba použiť k zvýšeniu dôchodku zamestnancov a ich pozostalých č. 14919.
- — pri rozhodovaní o žalobnom nároku zamestnanca proti zamestnávateľovi o náhradu škody z dôvodu neprihlásenia zamestnanca k poisteniu nemožno hľadať na eventuálne spoluzavinenie zamestnanca pri opomenutí prihlášky č. 14964.
- — **zák. č. 26/29 sb. z. a n.:** pojištěnec nemá proti nemocenské pojistovně nárok, aby byl léčen určitým způsobem; byla-li Všeobecným penzijním ústavem zavedena léčebná péče u pojištěnce, jenž má nárok na dávky z nemocenského pojištění, není příslušná okresní nemocenská pojišťovna zproštěna závazků plynoucích z nemocenského pojištění č. 14857.

*) Viz též pojištění pensijní (vl. nar. č. 16/23 sb. z. a n.).

***) Země Slovenská a Podkarpatoruská.

- — ak bol zamestnanec zamestnaný v dobe platnosti vl. nar. č. 16/23 sb. z. a n., ďalej v dobe platnosti zák. č. 26/29 sb. z. a n., pre posúdenie otázky, či zamestnanie zamestnanca podliehalo povinnému penzijnému poisteniu, smerodajné sú ustanovenia buďto prvého buďto druhého zo dvoch hore citovaných predpisov, a to podľa toho, či sa otázka povinného penzijného poistenia týka doby, keď platil prvý z nich alebo doby, keď platil druhý z nich č. 14924.
- — **§ 1 č. 2:** kancelářští zaměstnanci podléhají pensijnému pojištění již svojí příslušností k této skupině; netřeba, aby konali práce převážně duševní; pojem prací kancelářských č. 15036.
- — činnost rituálního dozerača, pozostávajúca v tom, že zisťoval, či mäso je opatrené razítkom náboženskej obce, či je očistené od žíl a poliate každý tretí deň vodou, nie je odborným dozorom podľa § 1, odst. 1 č. 6 a) č. 15392.
- — výklad pojmu »odborný dozor« podľa § 1 č. 6 a) č. 15069.
- — **§ 1, odst. 2:** najímanie a prepúšťanie robotníkov, určovanie mzdy a prihlasovanie robotníkov k penzijnému poisteniu sú prácami duševnými č. 15069.
- — smluva, ktorou sa smluvník zaviazal vykonať práce pre spolusmluvníka jeho a ním (spolusmluvníkom) platnými robotníkmi v riadnej pracovnej dobe za zvlášť (podľa váhy spracovaného materiálu) stanovenú odmenu, je smluvou pracovnou a nie smluvou o dielo; zárobky z týchto prác patria do požitkov uvedených v § 4 č. 15024.
- — **§ 11:** nelze jej užití na smíry, jimiž strany upravily otázku náhrady škody vzniklé z opominutí povinnosti zaměstnavatelovy přihlásiti zaměstnance k pensijnému pojištění; smír takový vztahuje se i na vyšší nárok podle zák. č. 125/31 sb. z. a n. č. 15199.
- — **§ 16:** nárok na starobný dôchodok je viazaný na dokončenie čakacej doby v poistení podľa zák. č. 26/29 sb. z. a n. č. 14919.
- — k doplneniu čakacej doby, potrebnej podľa § 16, odst. 1 zák. č. 26/29 sb. z. a n., započíta sa rovnako každý mesiac bez rozdielu, či ho zamestnanec nadobudol u prvého alebo posledného zamestnávateľa č. 15165.
- — **§ 46:** dlužník nemá nárok, by požíval zároveň jak existenčního minima, vyňatého podle § 2, odst. 1 zák. č. 314/20 z exekuce; tak i pensijních důchodů, jež jsou podle § 46 zák. č. 26/29 nezabavitelné, a aby takto měl ve skutečnosti dvě existenční minima č. 15153.
- — **§ 185:** do doby 30 príspevkových mesiacov podľa 1. odst. § 185 zák. č. 26/29 sb. z. a n., potrebnej pre priznanie výbavného pre poistenky, ktoré získaly pred nadobudnutím účinnosti tohoto zákona (pred 1. januárom 1929) aspoň šesť príspevkových mesiacov, treba započítať aj príspevkové mesiace, získané v poistení pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 26/29 sb. z. a n. (pred 1. januárom 1929) č. 15071.
- — **čl. 1. (§ 177 a) zák. č. 125/31 sb. z. a n.:** ustanovení § 11 zák. č. 26/29 sb. z. a n. nelze užití na smíry, jimiž strany upravily otázku náhrady škody vzniklé z opominutí povinnosti zaměstnavatelovy přihlásiti zaměstnance k pensijnému pojištění; smír takový vztahuje se i na vyšší nárok podle zák. č. 125/31 sb. z. a n. č. 15199.
- — **opominutí přihlášení:** kdo vynaložil podle § 1042 obč. zák. náklad na léčebnou péči zaměstnance, jest oprávněn domáhati se na zaměstnavateli náhrady škody pro nepřihlášení zaměstnance k pensijnému pojištění ve výši nákladu, který byl by nesl Všeobecný pensijní ústav č. 14857.
- — nároku vdovy po zamestnanci na náhradu škody pro nepřihlášení zamestnanca zamestnávateľem k pensijnému pojištění, nevadí, že zamestnanec sám spoluzavinil, že k pojištění nebol prihlásen č. 14930.

- — nezískal-li zaměstnanec zaviněním několika zaměstnavatelů čekací doby podle § 16 zák. čís. 26/29 sb. z. a n., ručí zaměstnavatelé za škodu rukou společnou a nerozdílnou čís. 14930.
 - — poistěnc nemůže sa vzdát nároku na náhradu škody, ktorá mu vznikne porušením prihlasovacej povinnosti zamestnávateľom podľa zákona čís. 26/29 sb. z. a n. o penzijnom poistení predtým, než poistný prípad nastal (než mu nárok z penzijného poistenie vznikol) čís. 15024.
 - — za škodu, spôsobenú porušením prihlasovacej povinnosti je zodpovedný zamestnávateľ aj v prípade, keď poveril tretiu osobu podaním prihlášok čís. 15024.
 - — nasledujúci zamestnávateľ je zodpovedný za škodu, vzniklú z porušenia prihlasovacej povinnosti, týkajúcej sa penzijného poistenia (vl. nar. č. 16/23 a zák. čís. 26/29 sb. z. a n.) aj v tom prípade, keď služebná doba, ktorú predchádzajúci zamestnávateľ neprihlásil, bola by stačila zamestnancovi k dosiahnutiu čakacej doby čís. 15165.
 - — žaluje-li se o náhradu skutočné škody pro nepřihlášení k pensijnímu pojištění, není třeba zjišťovati stupeň zavinění zaměstnavatele na opominutí přihlášky čís. 15287.
 - — viz též pojištění pensijní (vl. nar. čís. 16/23 sb. z. a n.).
 - — **exekuce:** aj pri exekúcii na pohľadávku prisúdenú titulom náhrady škody, zapríčინenej porušením povinnosti prihlásiť zamestnanca k penzijnému poisteniu, treba použiť ustanovenia § 46 zák. č. 26/29 sb. z. a n. čís. 15346.
 - — dlžník nemá nárok, by požíval zároveň jak existenčního minima vyňatého podle § 2 (1) zák. čís. 314/20 sb. z. a n. z exekuce, tak i pensijních důchodů, jež jsou podle § 46 zák. čís. 26/29 nezabavitelné, a aby takto měl ve skutečnosti dvě existenční minima čís. 15133.
- Pojištění sociální:** z a m ě s t n a n c i n e m . p o j i š t ě n e n v i z t a m ž e .
- — rozhodnutí pojišťovny o přístupu k Svazu pojišťoven podléhá schválení zemského úřadu politického; předpisy čís. nar. 238/14 a 239/14 ř. z. nebyly v tomto směru derogovány předpisem § 6 čís. nar. čís. 6/17 ř. z.; schválení zemského politického úřadu, týkající se přístupu pojišťovny k Svazu pojišťoven, případně rozhodnutí ministra soc. péče podle posl. odst. čl. XIX. zák. čís. 268/19 sb. z. a n. nemůže být nahrazeno ani jiným aktem příslušného nebo i nadřízeného úřadu, v němž by bylo lze spatřovati schválení (příkázání) mlčky, ani skutečným výkonem práv a povinností vyplývajících z členství Svazu pojišťoven čís. 15563.
 - — pojištěnc nemá proti nemocenské pojišťovně nárok, aby byl léčen určitým způsobem; byla-li Všeobecným pensijním ústavem zavedena léčebná péče u pojištěnce, jenž má nárok na dávky z nemocenského pojištění, není příslušná okresní nemocenská pojišťovna zproštěna závazků plynoucích z nemocenského pojištění čís. 14857.
 - — nárok okresní nemocenské pojišťovny na náhradu podle § 20 zák. čís. 221/24 sb. z. a n. nepožívá přednostního pořadí podle § 173 uvedeného zákona čís. 14948.
 - — proti žalobě, podané nositelem pojištění podle § 246 proti tomu, kdo způsobil pojištěnci úraz, může žalovaný použiti všech obran, jež má proti poškozenému pojištěnci, může tedy namítnouti i jeho spoluzavinění na úraze čís. 15109.
 - — nároků pojišťovny (§ 246) se nedotýká smír, sjednaný mezi poškozeným pojištěncem a škůdcem po té, kdy pojišťovna již vyplatila pojištěnci pojistné dávky čís. 15109.
 - — ručení kontrolujícího šéflékaře nemocenské pojišťovny vůči pojištěnci čís. 15562.
 - — okresné nemocenské poisťovne nie sú povinné platiť lekárňam lieky, ktoré boiy vydávané proti ich zákazu čís. 15651.

- — povinnosti invalidného a starobného poistenia podliehajú aj osoby, ktoré 1. júla 1926 boly mladšie 60 rokov a od tejto doby počnúc pred dokončením 60. roku vykonávaly — hoci i len krátku dobu — práce alebo služby poistením povinné čís. 15722.
 - — zamestnanie zamestnanca u určitého zamestnávateľa je s hľadiska § 5 lit. a) zák. č. 221/24 sb. z. a n. v znení prílohy vyhlášky min. soc. peč. č. 189/34 sb. z. a n. zamestnaním vedľajším, keď jeho služebná činnosť u tohoto zamestnávateľa je vzhľadom na jeho celkovú hospodársku alebo sociálnu situáciu zamestnaním podružným; či je tomu tak, musí skúmať zamestnávateľ s pečlivosťou riadneho hospodára čís. 15722.
 - — **rozhodčí soud:** žaloba, domáhajúca sa na okresnej nemocenskej poisťovni splnenia nároku na dávku nemocenského poistenia, patrí výlučne na rozhodčí súd nemocenskej poisťovne čís. 14912.
 - — **pořad práva** viz t a m ž e .
 - — **opominutí přihlášení:** zamestnávateľ, jenž poveril podávaním přihlášek k starobnímu a invalidnímu pojištění své úředníky, není zproštěn ručení za škodu vzniklou jeho zaměstnanci, jenž nebyl vůbec nebo řádně přihlášen čís. 15412.
 - — nárok zamestnanca, vyvodzovaný z opomenutia zamestnávateľa prihlásiť ho k poisteniu u okresnej nemocenskej poisťovne, nie je vylúčený alebo obmedzený, že opominutie prihlásenia stalo sa na návrh samého zamestnanca čís. 15722.
- Pojištění úrazové:** při exekuci na důchody, jež dlžník dostává od několika nositelů pojištění (revírní bratrské pokladny a úrazové pojišťovny dělnické), jest jednotlivé důchody sečísti; je-li u takových důchodů existenční minimum vyňaté z exekuce upraveno různě, jest exekuci povoliti s obmezením dlžníka příznivějším čís. 15055.
- — předpis § 46 zák. o úraz. poj. děl. se vztahuje i na nárok pojištěncův na bolestné čís. 15224.
 - — pojem podnikatele čís. 15443.
 - — předpis § 1 zák. čís. 27/69 ř. z. nepřichází při postižním nároku podle § 47 úraz. zák. v úvahu čís. 15633.
 - — viz též stát.
- Pojišťovací regulativ** (čís. 521/17 ř. z.) viz pojištění smluvní).
- Pokladny bratrské:** při exekuci na důchody, jež dlžník dostává od několika nositelů pojištění (revírní bratrské pokladny a úrazové pojišťovny dělnické), jest jednotlivé důchody sečísti; je-li u takových důchodů existenční minimum vyňaté z exekuce upraveno různě, jest exekuci povoliti s obmezením dlžníku příznivějším čís. 15055.
- — revírní bratrská pokladna se může domáhati podle § 65, odst. 2 zákona čís. 33/88 ř. z. náhrady za lékařské ošetření a vyplacené nemocenské, jež poskytla svému členu, přímo na škůdci čís. 15282.
 - — předpisem § 2 zákona čís. 117/26 sb. z. a n. byla prodloužena pro nemocenské pojištění členů baňských pokladen podle zákona čís. 242/22 sb. z. a n. působnost celého zákona ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. z. čís. 15282.
- Pokračování v řízení přerušeném podle § 8 konk. řádu** viz konkurs.
- — v odpůřčím sporu pro pohledávky na výživném, i když původní exekuční titul (povolené prozatímní opatření) byl nahrazen odsuzujícím rozsudkem čís. 15485.
 - — v exekuci viz odklad exekuce.
- Pokuta smluvní** viz smluvní pokuta.
- Police požární, zdravotní (zřizovatel)** viz z a m ě s t n a n e c o b c e .
- Poplatky:** prohlídka masa nařizená úřadem a vykonaná úředními činiteli ve veřejných jatkách není použitím jatek soukromou osobou (řezníkem), jež tuto zavazuje k placení jatečných poplatků čís. 14840.

- **převodní:** přednostní pořadí viz dražba vnučená nemovitosti.
- Poručenec:** nezpůsobilost k právním činům viz nesvéprávný.
- viz též poručenský soud.
- Poručenský soud (poručenský):** k darování nábytku nezletilým dětem odevzdaného není třeba ani notářského spisu, ani soudního schválení č. 14858.
- keď právní úkon, uzavřený menom nezletilca, vykonaný bol predto dňom, ktorého nadobudol účinnosť nový odporovací poriadok (zák. č. 64/31 III sb. z. a n.), treba otázku: pokiaľ možno úkonu tomu odporovať, posudzovať podľa právnych pravidiel, platných pred novým odporovacím poriadkom, i keď poručenský súd schválil menom nezletilca právní úkon teprv za účinnosti nového odporovacieho poriadku č. 15099.
- jak má poručenský soud postupovati, odpirají-li nemanželská matka a poručník nemanželského dítěte souhlas k osvojení dítěte nemanželským otcem č. 15174.
- je-li nemanželská matka polskou státní příslušnicí, není tuzemský soud příslušným k vydání usnesení podle § 111 j. n. o přenesení poručení na polský soud; tuzemský soud se musí omeziti na postup podle čl. 10, odst. 2 smlouvy ze dne 6. března 1925 č. 5/26 sb. z. a n. č. 15303.
- k účinnosti prohlášení právního zástupce nesvéprávné osoby, že svoluje k započtení vyplaceného pojistného na zažalovanou náhradu škody, je třeba svolení chráněného soudu č. 15335.
- přenesení poručení nad příslušníkem Polské republiky s našeho soudu na soud v cizině nepodléhá schválení nejvyšším soudem, nýbrž přenesení to se řídí čl. 10, odst. 3 smlouvy mezi republikou Československou a republikou Polskou č. 5/26 sb. z. a n. č. 15551.
- jest soudem podle § 45 nesp. zák., je-li osvojenec poručencem č. 15174.
- Poručník:** spoluporučník, nejsa zákonným zástupcem nezletilcovým, není oprávněn k rekursu za nezletilce č. 15150.
- jinak viz poručenský soud.
- Pořad práva:** či řízení nesporné viz nesporné řízení.
- **státní zaměstnanci:** nárok bývalého pomocného zaměstnance čsl. státních drah na pensi, jež mu byla železničními úřady vůbec odepřena, nepatří mezi nároky, o nichž mají podle § 70 vl. nař. č. 15/27 sb. n. s. a § 47 vl. nař. č. 96/30 sb. z. a n. napřed rozhodovati správní úřady; nejde tu o nárok ve smyslu § 1 zák. č. 217/25 sb. z. a n. č. 15128.
- kárné nálezy, vydané podle zákona ze dne 12. července 1933 č. 147 sb. z. a n., nemohu býti přezkoumány řádnými soudy ani po formální, ani po věcné stránce; příslušnost řádných soudů nelze tu dovoditi ani ze zákona č. 217/25 sb. z. a n. č. 15144.
- o uspokojivosti služby pomocného železničního zaměstnance v smysle § 135 vl. nař. č. 15/27 sb. z. a n. rozhoduje v spore o definitivu soud č. 15516.
- **stát:** kdo zaplatil státu poplatkový dluh vyměřený z právního jednání, kterého se sám zúčastnil, ačkoliv platební rozkaz (správní akt) směřoval formálně proti jiné osobě, nemůže se domáhati vrácení zaplaceného poplatku pořadem práva č. 15182.
- nárok finančního úředníka proti státu na uchopíteřskou odmenu je nárokom veřejnoprávnym a nepatří na porad práva č. 15237.
- nepřípustnost pořadu práva pro žalobu na náhradu škody, kterou dovozuje žalobce proti státu z důvodu bezprávného vedení exekuce a zabavení provozovacího kapitálu berním úřadem č. 15512.
- jde o nárok soukromoprávní, byl-li žalobce kopnut vojenským koněm cválajícím městskou obcí č. 15621.
- **obec:** uplatňování nároku na náhradu škody, kterou zapříčinila politická obec nezákonným postupom pri exekučnom vymáhaní dávky zo zábav, nepatří na porad práva č. 15049.
- nesejde na tom, zda vlastnictví obce jest zapsáno v pozemkové knize jako obecní majetek či jako obecní (veřejný) statek, nýbrž záleží jedině na tom,

- jaké jest určení obecního majetku; je-li pozemek určen k obecnému užívání, jde o veřejnoprávní povinnost udržovati jej v řádném stavu č. 15605.
- **s regulovaným magistrátem** (zák. č. 233/20 sb. z. a n.): služební pomer úradníka uvedeného v § 13 (§ 22 zák. č. 243/22 sb. z. a n.) je povahy veřejnoprávnej; nepatří na porad práva žaloba, ktorou sa domáha zamestnanec obce (komisár pobrežného mýta) proti tejto zaplatenia služebných požitkov č. 14965.
- **živnostenská a obchodní komora:** jde o veřejnoprávní akt, vyzývá-li obchodní a živnostenská komora oběžníkem obchodníky, by se obrátili při úpravě obchodu na určitou organizaci č. 15103.
- **pojištění veřejnoprávní:** žaloba o náhradu škody pre opozdené splnenie dávok nemocenského poistenia patrí, ak bola okresná nemocenská pokladnica na ich splnenie rozhodčím súdom odsúdená, na riadny súd č. 14912.
- nepatří na porad práva uplatňovanie nároku na náhradu škody, vzniklej niekomu tým, že bol nútený zaplatiť svojmu advokátovi odmenu za opravné prostriedky, ktorými tento jeho menom docielil zrušenie výmeru okresnej nemocenskej poisťovne, ktorým mu byly nesprávne vyrubené poistné príspevky č. 15004.
- nepřípustnost pořadu práva pro žalobu na výmaz knihovního práva zástavního z důvodů týkajících se výměru okresní nemocenské pojišťovny jako exekučního titulu formálně nezávadného č. 15284.
- nárok na náhradu škody proti nemocenské pojišťovně, dovozovaný z toho, že učinila bezdůvodný návrh na prohlášení konkursu o jmění dlužníka pro nedoplatek příspěvků, i když pochází z úkonu veřejnoprávního, není vyloučen při uplatňování pořadem práva, pokud jde o útraty právního zastupování při hájení se proti návrhu tomu č. 15296.
- **voda:** není přípustno domáhati se soudně určení náhrady za pozemky vlastněné k účelům vodostavebním, dokud o náhradě nerozhodl pravoplatně úřad správní č. 15168.
- **vojsko:** uplatňovanie nárokov ďalejšlužiacieho rotného aspiranta proti čl. štátu, vyvodzovaných z právneho pomeru, zakladajúceho sa na vojenských predpisoch povahy verejnoprávnej, nepatří pred riadne súdy č. 15228.
- jde o nárok soukromoprávní, byl-li žalobce kopnut vojenským koněm cválajícím obcí č. 15621.
- pořad práva, jest-li žalován řidič vojenského letadla na náhradu škody přivoděnou hrubou nedbalostí, pro kterou byl vojenským soudem odsouzen podle § 702 voj. trest. zák. č. 15678.
- **zaměstnanci okresních hospodářských záložen:** o nárocích úředníků okresních hospodářských záložen ze služebních smluv rozhodují soudy č. 15281.
- **či řízení exkucní:** pohledávku podle § 120 (2) ex. ř. může věřitel uplatňovati přímo sporem proti vnučenému správci aniz jest odkázán na exkucní řízení rozvrhové podle § 122 ex. ř. č. 15002.
- **či řízení správní:** podpora v nezaměstnanosti, státní příspěvek k ní: o přiznání, odepření nebo zastavení podpory v nezaměstnanosti i státního příspěvku rozhoduje výbor odborové organizace; člen odborové organizace, jenž se rozhodnutím výboru cítí zkrácen, nemůže se domáhati nápravy u správních úřadů, nýbrž pořadem práva, ať u soudů řádných nebo smluvených rozhodčích č. 15005.
- vrácení příspěvku vyplaceného veřejnému stavebníku nelze vymáhati sporem, nýbrž rozhodují o něm úřady správní č. 15042.
- viz též zaměstnanec obce.
- **různé:** nárok vymáhajícího věřitele proti soudně ustavenému schovateli (sekvestrovi) na vydání uschované věci patří na porad práva č. 15395.
- nepopírá-li správce konkursní podstaty jsoucnost věřitelovy pohledávky, nýbrž upírá-li jí jedině povahu pohledávky za podstatou, jde o otázku právní, kterou jest řešiti v konkursním řízení č. 15546.
- pořad práva pro nárok státu na peněžitě plnění, k němuž strana se zavázala narovnáním v upouštěcím důchodkovém řízení č. 15604.

- zamestnanec nemôže donútiť zamestnávateľa poradiť súkromného práva, aby plnil povinnosti, ktoré mu zákon o poistení súkromných zamestnancov ukladá č. 15639.
- súdne (exekučne) uplatňovanie pohľadávky — vzniklej v starých korunách rakúsko-uherských na základe súkromnoprávného úkonu, uzavreného pred 26. februárom 1919 stranami, z ktorých jedna mala bydlisko pred 26. februárom 1919 v Maďarsku a druhá v tuzemsku, nie je prípustná, hoci sa strany ešte pred 1. novembrom 1924 dohodli o tom, že pohľadávka má byť zaplatená v čl. mene, v splátkach, pri zachovaní exekučného záložného práva, nadobutého pred 26. februárom 1919 č. 15162.

Pořadí knihovní viz knihovní řád (§ 29 kn. zák.).

Pořizení poslední: i když zůstavitel, jenž nebyl zbaven svéprávnosti, trpěl duševní chorobou v době, kdy projevil poslední vůli, jest jeho poslední pořizení platné, nelze-li vyloučiti, že při zřízení poslední vůle jednal v jasném okamžiku č. 15110.

— viz též pozůstalost (řizení).

Postup pohledávky: smluvního zákazu postupu nemůže se dovolávat věřitel, který postup provedl, ani vymáhající věřitel v exekuci proti postupiteli (věřiteli) č. 14844.

— zabavení pohľadávky postoupené ešte pred jejím zabavením dlžníkom třetí osobě může odporovati jen tato a to žalobou podle § 37 ex. ř. č. 14876.

— uznání pravosti pohľadávky vůči nepoctivému postupníku není účinné a netvoří samostatný zavazovací důvod č. 14956.

— uznání pohľadávky postoupeným dlžníkem vůči poctivému postupníku je samostatným zavazovacím důvodem, hoi nedostatky pohľadávky v době postupu a je pro postoupeného dlžníka závazné i tehdy, jde-li o fingované pohľadávky č. 14968.

— k uvedomeniu dlžníka o postúpení faktúrnej valuty stačí sdelenie razítkom na faktúre č. 15039.

— pokud postup pohľadávky mezi manžely vyžaduje notářského spisu č. 15061.

— postoupí-li věřitel tutěž pohľadávku postupně několika věřitelům, jest právně účinný jen prvý postup; postoupený dlžník jest oprávněn namítnouti, že k účinnému postupu vůbec nedošlo č. 15082.

— právní postavení postoupeného dlžníka při postupu téže pohľadávky několika věřitelům č. 15293.

— zpětným postupem se nestal další postup dodatečně účinným konvalidací, nýbrž k právní účinnosti proti dlžníku jest třeba nového postupu č. 15293.

— postupitel neručí postupníkovi za dobytost postoupené pohľadávky, nevy-máhal-li jí postupník hned po její splatnosti nebo opominul-li v pravý čas žádati možné ještě zajištění; postupiteli nelze tu přičítati zavinění ani na nedobytnosti postoupené pohľadávky, ani na jednání dlžníkově, jež mělo v zápětí jeho platební nezpůsobilost č. 15625.

— jaký účinek na promlčení postoupené pohľadávky, vzniklé z dodávky zboží má písemné její uznání postoupeným dlžníkem vůči postupníkovi č. 15626.

— ustanovení čl. 368, druhého odstavce obch. zák. jest předpisem výjimečným, daným výhradně pro komisionářský poměr; není přípustné použití ho na jiné právní poměry č. 15708.

— a § 879 č. 2 obč. zák. viz neplatnost smlouvy.

— pokud jde o něj: zajišťil-li vypůjčitel zapůjčitelu poskytnutou zápůjčku též postupem požární náhrady poskytnuté mu za shořelé budovy, jde o postup pohľadávky; nárok postupníkův nezanikl tím, že shořelá budova byla znovu zřízena č. 15449.

— účinek: věřitel může postoupiti pohľadávku, příslušející mu proti několika spoludlžníkům, třetí osobě s účinkem jen proti jednomu z těchto spoludlžníků č. 14894.

— postoupí-li věřitel tutěž pohľadávku postupně několika věřitelům, jest právně účinný jen prvý postup; postoupený dlžník jest oprávněn namítnouti, že k účinnému postupu vůbec nedošlo č. 15082.

— účinek postupu věřitelských práv spoludlžníkovi, jenž zaplatil věřiteli část dluhu, připadající materiálně na druhé spoludlžníky č. 15170.

— jakmile prodatel postoupil svou pohľadávku a dlžník byl o tomto postupu řádně zpraven, nemohou postupitel a postoupený dlžník úmluvou zrušiti původní smlouvu tržovou a tak zmařiti právní účinky postupu č. 15190.

— účinky postupu téže pohľadávky několika věřitelům v poměru mezi postupitelem a postupníky a v poměru mezi postupníky a postoupeným dlžníkem; zpětným postupem se nestal další postup dodatečně účinným konvalidací, nýbrž k právní účinnosti proti dlžníku jest třeba nového postupu č. 15293.

— keď poisťovna vzala postúpenie poisťnej sumy na vedomie (s cesiou súhlasila), nemôže úspešne namietat' v spore cesionára o zaplatenie poisťnej sumy, že podľa všeobecných poisťovacích podmienok postúpenie nároku na poisťnú sumu skôr, než bol nárok ten určený čo do základu a číselnosti uznaním, dohodou strán, alebo pravoplatným rozsudkom, je proti nej (poisťovni) neúčinné č. 15716.

— zásada § 1396 obč. zák.: k uvedomeniu dlžníka o postúpení faktúrnej valuty stačí sdelenie razítkom na faktúre č. 15039.

— postoupený dlžník může namítnati, že nedošlo k platnému postupu pohľadávky pro nedostatek notářského spisu č. 15061.

— postoupený dlžník jest oprávněn namítnouti, že k účinnému postupu vůbec nedošlo č. 15082.

— ex lege: pravidlo súkromného práva, že pohľadávka veriteľa i s vedľajšími právami predchádza ex lege na ručiteľa, ktorý ju vyplatil, neplatí pre obor práva verejného (daňového) č. 15171.

— viz též pojištění sociální, pokladny bratrské.

— k zajištění a vyrovnání viz vyrovnání.

Postup přednosti viz zástavní právo, knihovní přednost.

— spisů soudu příslušnému viz příslušnost.

Poškození viz náhrada škody.

Poštovní spořitelna: složitel, jemuž byla vydána vkladní knížka poštovní spořitelny a průkazní lístek, má všechna práva a povinnosti vkladatelovy č. 14897.

— k nabytí vlastnictví ke vkladu vkladatelem se vyžaduje odevzdání jak vkladní knížky, tak i průkazního lístku č. 14897.

— platí-li stát dodavatelem poštovní spořitelnou, je tato zástupcem státu a ne zmocněncem dodavatelovým, jestliže tento ani nenařídil takový způsob placení, ani neměl svého konta u spořitelny č. 15147.

Povinné ručení: pojištění proti němu viz pojištění smluvní.

Povolení exekuce viz exekuce.

Pozemková reforma: ustanovenia §§ 12 a 13 zák. č. 204/32 sb. z. a n. o úspor-ných opatreniach personálnych nevzťahujú sa na odpočívne a zaopatrovacie pozitky, ktorých platenie prevzal štát (Štátny pozemkový úrad) kúpnu smluvou pri prevzatí veľkého majetku pozemkového č. 14916.

— výnimky zo všeobecných predpisov o prípustnosti opravných prostriedkov, vytvorené praxou pre štátny pozemkový úrad ako reprezentanta verejných záujmov pri prevádzaní pozemkovej reformy, nemôžu byť rozširované na strany, ktoré hája svoje súkromné záujmy č. 15066.

1. záborový zákon (č. 215/19 sb. z. a n.):

— odstúpné, ktoré si niekto vymienil za to, že sa vzdal nárokov z kúpopredajnej, Štátnym pozemkovým úradom už schválenej smluvy o zabranom majetku, nie je žalovateľné č. 14942.

— pachtýř zabraného statku, jemuž byla dána výpověď z hospodaření Štátním pozemkovým úřadem, je povinen platiti pachtovné až do skutečného převzetí statku; výpověď z hospodaření o sobě neruší poměr pachtovní č. 14982.

2. přidělový zákon (čís. 81/20 sb. z. a n.):

- smlouva kupní o přidělovém pozemku je pro strany až do rozhodnutí pozemkového úřadu závazná, může však být dohodou stran zrušena před tímto rozhodnutím čís. 14905.
- pachtýř zabraného statku, jemuž byla dána výpověď z hospodaření Státním pozemkovým úřadem, je povinen platit pachtovné až do skutečného převzetí statku; výpověď z hospodaření o sobě neruší poměr pachtovní čís. 14982.
- i když jde o pozemky nepřidělené jako rolnický nedíl, může Státní pozemkový úřad, na jehož svolení bylo vázáno další jejich zcizení, dát toto svolení s omezením podle druhého odstavce § 37 čís. 15230.
- ručení přejímatele podle § 1409 obč. zák. při převzetí rolnického nedílu, závislém na schválení Státním pozemkovým úřadem; v příčině vědomosti přejímatele o dlužích převodcových (předchůdcových), týkajících se převzatého nedílu, rozhoduje doba, kdy Státní pozemkový úřad schválil převzetí, nikoliv dřívější den skutečného převzetí správy nedílu čís. 15589.
- viz též ad 4 (malý přidělový zákon čís. 93/31 sb. z. a n.).

3. náhradový zákon (čís. 329/20 sb. z. a n.):

- proti dohodě, kterou ujednal Státní pozemkový úřad s vlastníky zabraného majetku o převzatí a o přejímací ceně, nie je přípustná sťažnosť k súdu podľa § 46 zák. čís. 329/20 sb. z. a n. v znení zák. čís. 220/22 sb. z. a n. čís. 15136.
- v řízení o rozvrhu přejímací ceny jest soudce povinen vyzvatí přihlašovatele pohledávky, nezastoupeného advokátem, k doplnění přihlášky a dát mu poučení; § 49 náhr. zák. nerozlišuje mezi zaměstnanci vyššími a nižšími čís. 15693.
- k důchodkom, o ktoré sa podľa § 13 zák. čís. 130/21 sb. z. a n. zmenšujú zaopatrovacie nároky bývalých zamestnancov na veľkom pozemkovom majetku proti ich bývalým zamestnávateľom, náleží i dôchodok priznaný im kurátorom fondu pre zaopatrenie zamestnancov veľkostatku podľa § 73 náhradového zákona a vl. nar. čís. 29/23 sb. z. a n. čís. 15723.

4. malý přidělový zákon (čís. 93/31 sb. z. a n.):

- vymáhající věřitel, který vede exekuci na pozemek přidělený a zatížený zákazem zcizení a zavazení, musí tvrditi a prokázati v exekučním návrhu, že jde o půdu, nabytou ke stavbě vlastních rodinných obydlí čís. 14933.
- vkládá-li se s vlastnickým právem na přidělovou nemovitost zároveň zástavní právo pro několik pohledávek, k jichž sjednání Státní pozemkový úřad svolil, jest v návrhu Státního pozemkového úřadu na vklad zástavního práva v určitém pořadí spatřovati autoritativní prohlášení Státního pozemkového úřadu, že toto knihovní pořadí při svolení k těmto zápůjčkám určil; přivolení ani vlastníka nemovitosti, ani ustupujících věřitelů není potřebí a neplatí tu předpis § 29 kn. zák. čís. 15095.
- i za účinnosti malého přidělového zákona jest třeba svolení Státního pozemkového úřadu k převodu rolnického nedílu s rodičů na potomky (§ 37 zák. čís. 81/20 sb. z. a n.) čís. 15665.

Poznámka knihovní: podle § 297 a obč. zák. viz příslušenství.

— jinak viz knihovní poznámka.

Pozůstalost: ani vyznačením obsahu v odevzdací listině nestala se dědická dohoda opatřením (rozhodnutím) civilního soudu podle § 1 čís. 6 ex. ř. čís. 15265.

— odevzdal-li otec jako pojistník před svou smrtí životní pojistku třetí osobě v úmyslu darovati tuto pojistku svému dítěti, jde o darování mezi živými; byla-li tato pojistka v době dárceva úmrtí v rukou třetí osoby jako zmocnitelky a uschovatelky, zřízené pro obdarované dítě, nepatří do pozůstalosti dárcevy čís. 15386.

- **soud:** nemůže rozhodnouti o platnosti manželství zůstavitelova ani jako o otázce předurčující čís. 15590.
- zásada odstavce třetího § 133 poj. ř. týká se jen vnitřního poměru mezi pozůstalostními zájemci (dědici a věřiteli pozůstalosti); pro otázku, zda pojistitel jednal při výplatě pojistky obmyslně, nepřichází v úvahu; mezi předpisy § 133 (3) a dosavad neúčinným předpisem § 151 poj. ř. není rozporu čís. 14956.
- **správa pozůstalosti, opatrovník pozůstalosti:** byla-li správa pozůstalosti před podáním odporujících si dědických přihlášek svěřena některému z dědiců, lze povolit k návrhu odpůrce dědicova soudní správu pozůstalosti jen podle § 127, odst. 2 nesp. pat. čís. 15210.
- obstarávání správy a zastoupení pozůstalosti zřízeným opatrovníkem pozůstalosti nelze klásti na roveň správě a obstarávání podle § 145 nesp. pat. čís. 15210.
- pokud nebyla přijata dědická přihláška pozůstalostním soudem, není závady, aby dědic, podávši tuto přihlášku, byl ustanoven opatrovníkem pozůstalosti pro spor čís. 15252.
- opatrovníkovi, ustanovenému neujaté pozůstalosti, přísluší i správa a zastoupení pozůstalosti; přijetím dědické přihlášky na soud nezaniká o sobě úřad opatrovníka pozůstalosti čís. 15547.
- není nezákonností, zřídil-li pozůstalostní soud společného správce pozůstalosti, jestliže přihlášení dědici, jimž byla správa pozůstalosti svěřena, nemohli se dohodnouti o způsobu správy čís. 15667.
- **oprávnění ke sporu, oprávněnému prostředku, přidělení procesní role a pod.:** komu jest přiděliti úlohu žalobce, a jak jest stanoviti pořadí sporů mezi jednotlivými přihlášenými dědici, odporují-li si dědické přihlášky ze dvou závětí a ze zákona a jedna z přihlášek se opírá o závět s vnější formální vadou čís. 15096.
- pokud nebyla přijata dědická přihláška pozůstalostním soudem, není závady, aby dědic, podávši tuto přihlášku byl ustanoven opatrovníkem pozůstalosti pro spor čís. 15252.
- jak se má zachovati soud pozůstalostní, jestliže mezi přihlášeným dědicem a pozůstalými, kteří se k pozůstalosti nepřihlásili, je sporné, zda nějaké jmění patří do pozůstalosti čís. 15384.
- není nezákonností, byl-li podle § 136 nesp. pat. odkázán na pořad práva věřitel, jenž měl pro svou pohledávku exekuční titul čís. 15447.
- střetly-li se dědické přihlášky vzdálenějších příbuzných zůstavitelových s dědickými přihláškami jeho bližších příbuzných, jest na pořad práva odkázati příbuzné vzdálenější čís. 15207.
- předpis § 160 obč. zák., podle něhož jest pokládati děti, zrozené v manželství neplatném za manželské, nevěděl-li alespoň jeden z rodičů bez viny o překážce manželství, platí obecně, ať neplatnost manželství spočívá na jakýchkoliv důvodech; dítěti z takového manželství, jež se přihlásilo k dědictví, nelze odepriti zastoupení pozůstalosti ve sporu, vedeném proti pozůstalosti třetí osobou čís. 15590.
- i když se dědic vzdá opravných prostředků proti odevzdací listině, jest pozůstalost pravoplatně odevzdána teprve doručením odevzdací listiny; před tímto doručením lze žalovati pozůstalost, zastoupenou dědicem bezvými- nečně se přihlásivším čís. 15052.
- dědic se může za podmínek § 228 c. f. s. domáhati zápornou žalobou určovací určení, zda poslední pořizení obsahuje platné ustanovení odkazu čís. 15695.
- neuznává-li dědic platnost odkazu a nehodlá-li jej splniti, musí odkazovník své nároky na odkaz uplatniti pořadem práva; nelze ani obdobou § 125 nesp. pat. odkázati odkazovníka na pořad práva, tím méně pod sankcí § 125 nesp. pat. čís. 15695.
- před podáním dědické přihlášky směřuje nárok na splnění splatného odkazu zpravidla proti pozůstalosti; je-li však odkazem obtížena určitá osoba, jest podmínkou nabytí práv z odkazu podání dědické přihlášky touto osobou;

dokud se tak nestalo, nelze uplatnit nárok z odkazu ani proti pozůstalosti č. 15624.

- třebas rozsudek, vydaný ve sporu o neplatnosti závěti, se týká též odkazovnicka, nelze na něho pro nedostatek podmínek podle § 11 c. ř. s. podati žalobu podle §§ 125 a 126 nesp. pat. č. 15148.
- proti odkazovnickovi jest přípustná určovací žaloba o neplatnosti závěti jen za předpokladů § 228 c. ř. s. č. 15148.
- zemřela-li za rozepře strana, zastoupená advokátem, a nepřihlásil-li se nikdo k pozůstalosti po zůstaviteli za dědice, není opatrovník, zřízený k hájení práv pozůstalosti, oprávněn podati opravný prostředek proti rozsudku č. 15149.
- věřitel pozůstalosti (odkazovník) není oprávněn k rekursu proti usnesení, kterým nebylo povoleno oddělení pozůstalostního jmění podle § 812 o. z. ve prospěch jiného věřitele pozůstalosti č. 15547.
- ani věřitel pozůstalosti, ani zákonný dědic, jenž se k pozůstalosti nepřihlásil, nejsou oprávněni k rekursu dořízení kolisního opatrovníka pro pozůstalost ve sporu, v němž nejsou ani stranou, ani zástupcem strany; odkazovník nemá nárok, aby správa a obstarávání pozůstalosti byly přenechány přihlásivšímu se dědici, a nepřisluší mu v té otázce rekurs č. 15547.
- **příhláška:** dědic, přihlašující se k pozůstalosti, může se dovolávat zároveň různých povolvacích důvodů jen tehdy, týkají-li se tyto důvody různých částí dědictví č. 15026.
- komu jest přidělití úlohu žalobce, a jak jest stanoviti pořadí sporů mezi jednotlivými přihlášenými dědici, odporují-li si dědické přihlášky ze dvou závětí a ze zákona a jedna z přihlášek opírá se o závět s vnější formální vadou č. 15096.
- **řízení:** neslyšel-li pozůstalostní soud v řízení pozůstalostním nepominutelného dědice proto, že o něm nemohl vůbec věděti, nestalo se řízení zmatečným č. 15025.
- komu jest přidělití úlohu žalobce, a jak jest stanoviti pořadí sporů mezi jednotlivými přihlášenými dědici, odporují-li si dědické přihlášky ze dvou závětí a ze zákona a jedna z přihlášek opírá se o závět s vnější formální vadou č. 15096.
- jak se má zachovati soud pozůstalostní, jestliže mezi přihlášeným dědicem a pozůstalými, kteří se k pozůstalosti nepřihlásili, je sporné, zda nějaké jmění patří do pozůstalosti č. 15384.
- není nezákonností, byl-li podle § 136 nesp. pat. odkázán na pořad práva věřitel, jenž měl pro svou pohledávku exekuční titul č. 15447.
- slyšení účastníků podle § 125 nesp. pat. nemusí se státi soudem samým, stačí, že se stalo notářem jako soudním komisařem č. 15582.
- rozhodl-li soud v pozůstalostním řízení o platnosti odkazu, jest jeho rozhodnutí zmatečné podle § 41 d) zák. č. 100/31 sb. z. a n. č. 15695.
- **odevzdání:** před odevzdáním pozůstalosti nelze započítati dluh zůstavitelův na pohledávku dědicovu, aniž záleží na tom, zda se dědic přihlásil s dobrodiním inventáře, či bezpodmínečně č. 14834.
- nepominutelný dědic, jehož právo bylo odevzdáním pozůstalosti porušeno, může se domáhati nápravy jen řádným sporem, i když odevzdání pozůstalosti se nestalo pravoplatným č. 15025.
- i když se dědic vzdá opravných prostředků proti odevzdací listině, jest pozůstalost pravoplatně odevzdána teprve doručením odevzdací listiny; před tímto doručením lze žalovati pozůstalost, zastoupenou dědicem, bezvýmínečně se přihlásivším č. 15052.
- byla-li pozůstalost již odevzdána dědici (transmittentovi) a objevil-li se po jeho smrti další pozůstalostní jmění, nejde o případ transmise; nově se vyskytnuvší jmění nelze v tomto případě považovati za ležící pozůstalost č. 15053.
- odevzdací listinou byla povoláným dědicům odevzdána veškerá pozůstalost, ať známá nebo neznámá, jako celek č. 15053.

- byla-li pozůstalost již pravoplatně odevzdána, nemůže dědic žádati ani jménem zůstavitelovým, ani jménem jemu již odevzdané pozůstalosti o knižní vklad práva zůstavního pro pohledávku, patřící zůstaviteli, nýbrž jen jménem vlastním č. 15494.
- **separace:** není-li mezi dědici sporu o tom, zda peněžitá částka patří do pozůstalosti či nik, nemůže ani věřitel pozůstalosti, jemuž byla povolena separace pozůstalosti, žádati, by tato částka byla složena u soudu č. 15446.
- jde o zmatečnost podle § 41, odst. 2, písm. g) (zák. č. 100/31), nebyla-li účastníkům pozůstalostního řízení dána příležitost, aby se prohlásili o návrhu na oddělení pozůstalosti č. 15547.
- **transmise:** byla-li pozůstalost již odevzdána dědici (transmittentovi) a objevil-li se po jeho smrti další pozůstalostní jmění, nejde o případ transmise; nově se vyskytnuvší jmění nelze v tomto případě považovati za ležící pozůstalost č. 15053.
- **fideikomisární substitute** viz tamže.
- **podle zák. č. 68/08 z. z. čes.:** rozhodl-li pozůstalostní soud, že pozůstalost jest projednatí podle předpisů zákona č. 68/08 z. z. čes., aniž vyslechl před rozhodnutím účastníky pozůstalostního řízení, jde o zmatek podle § 41, odst. 2, lit. g) zák. č. 100/31 sb. z. a n. č. 15054.
- není-li již pozůstalý manžel vlastníkem usedlosti, jež byla za života zůstavitelova ve spoluvlastnictví obou manželů, není tu podkladu pro projednání pozůstalosti podle zák. č. 68/08 z. z. čes.; z předpisu § 14 může odvozovati nápadnické právo jedině pozůstalý manžel č. 15379.
- nezbytným předpokladem předkupního práva podle § 11, odst. 4 jest, že tu jsou spoludědici č. 15548.
- **Požární náhrada:** byla-li požární náhrada za shořelé stavení, určená k jeho znovuzřízení a doplnění příslušenství, složena u soudu až po jeho znovuzřízení a poté rozvržena, řídí se oprávněnost dovolacího rekursu podle zásad řízení nesporného č. 15689.
- byla-li pojištěná budova po požáru znovuzřízena, jest náhradu, složenou pojistitelem na soudě podle § 1425 obč. zák. a §§ 79 až 81 zákona o poj. smlouvě č. 145/34 sb. z. a n., rozvrhnouti především na pohledávky, jež vznikly za práce nebo z dodávek pro znovuzřízení budovy č. 15139.
- prohlásil-li pojistník za řízení, zavedeného k rozvrhu požární náhrady, složenému pojišťovnou soudu, že použije této náhrady ke znovuzřízení shořelého objektu, nemohou tomu zůstavní věřitelé brániti, dostalo-li se jim jistoty č. 15311.
- pojišťovna se může vzdáti účelového věnování požární náhrady č. 15311.
- rozvrhl-li soud složenou požární náhradu v řízení nesporném místo podle zásad §§ 283 až 287 ex. ř., jest řízení zmatečné a jest postupovati podle § 43, odst. 2 zák. č. 100/31 sb. z. a n. č. 15333.
- zajistil-li vypůjčitel poskytnutou zápůjčku též postupem požární náhrady, poskytnuté mu za shořelé budovy, jde o postup pohledávky; nárok postupníkův nezankl tím, že shořelá budova byla znovuzřízena č. 15449.
- **Požítka zaopatřovací** viz pense.
- **Poživací právo:** za trvání služebnosti požívání může vlastník věci za předpokladů § 520 obč. zák. uplatnit práva v tomto předpisu uvedená, nemůže však nastupovati na poživatele žalobou o provedení potřebných prací podle § 513 obč. zák., nebo požadovati od poživatele náhradu podle § 1042 obč. zák. za tyto práce, provedl-li je sám č. 15059.
- ustanovenia zákona č. 66/25 sb. z. a n. o exekucii na výmenky platia aj o exekucii na právo poživacie, ktoré si rodičia pri odstúpe nehnuteľnosti vymienili ku svojej výžive č. 15269.
- **Práce nouzové** viz smlouva služební, oprávnění k dovolání.
- **pres čas** viz doba pracovní osmihodinová.
- **Pracovní řád** viz smlouva služební.
- **soudy** (zák. č. 131/31): v řízení před pracovními soudy není předepsána přípravná lhůta mezi doručením obsílky k roku a dnem roku č. 14973.

- — zákonem o pracovných súdoch nestratily platnosť súkromnoprávne úmluvy o príslušnosti rozhodčích súdov v sporoch, o ktorých by inak povolaný bol rozhodnúť riadny súd podľa § 42 cit. zák. č. 15191.
- — jde-li o to, zda k projednání rozepře byl příslušný soud mimořádný (pracovní) nebo soud řádný, nelze užití předpisu § 45, prvý odstavec j. n. č. 15324.
- — soudům nepřisluší za trvání sporu přezkoumati správnost jmenování přísedících pracovního soudu za skupinu zaměstnavatelů nebo zaměstnanců č. 15484.
- — ustanovení čl. I. č. 5 zák. č. 251/34 sb. z. a n. platí i pro pracovní soudy, aniž záleží na tom, o jaké rozhodnutí druhého soudu v otázce příslušnosti jde č. 14855.
- — předpis čl. IV (2) zák. č. 251/34 sb. z. a n. platí i tehdy, byla-li po 1. lednu 1935 rozšířena původní žaloba, podaná a odpůrci doručena před 1. lednem 1935 č. 14869.
- — **příslušnost:** nárok zaměstnancův na náhradu škody, ježto se zaměstnavatel nepostaral o řádné užívání služebního bytu, náleží k příslušnosti pracovních soudů č. 14941.
- — pracovní soud není příslušný rozhodovati o nárocích domovníka za konané práce, ani jde-li o práce nedomovnícké (praní prádla) č. 14974.
- — uplatňovanie nároku na náhradu škody, vyvodzovaného z konania, ktorého sa dopustil zamestnávateľ po skončení služebného pomeru, nepatrí pred pracovný súd č. 15271.
- — pracovní soudy jsou příslušny k rozhodnutí o nároku na náhradu škody, způsobené zaměstnavateli jeho zaměstnanci na autu jízdou na černo č. 15084.
- — u pracovného súdu nemožno uplatňovať nárok z pracovného pomeru proti tomu, kto prevzal obchodný podnik zamestnávateľa, z dôvodu jeho zodpovednosti ako prejímateľa závodu, resp. jeho zaručenia sa za všetky dlhy zamestnávateľa č. 15319.
- — nepatrí pred pracovné súdy spor oprený o zodpovednosť na základe prevzatia obchodu č. 15471.
- — ten, komu bol nárok zo služobného pomeru postúpený, nemôže ho uplatňovať u pracovného súdu č. 15642.
- — pracovní soud nemůže rozhodnouti o pohledávce k započtení namítané, nejde-li o pohledávku, o níž rozhodovati jest povolán výlučně pracovní soud podle zákona o pracovních soudech č. 15658.
- — obchodný cestujúci na províziu, ktorý je podľa smluvy, uzavrenej s obch. firmou, povinný konať určité práce po určenú dobu a podľa úprav a príkazov obch. firmy, je v pomere služebnom; o jeho nárokoch z tohoto pomeru má rozhodovať pracovný súd č. 15712.
- — **zastupování** (§ 23 zák. I. druhá věta): v pracovních sporech hodnoty menší než 1.000 Kč jsou vyloučeni ze zastupování stran i notáři, vymínil-li si odměnu za zastupování č. 15306.
- — vzťahuje sa aj na spory, v ktorých pojednávajú okresné súdy na miesto pracovných súdov v smysle § 42 zák. č. 131/31 sb. z. a n. a ktoré boli započaté po účinnosti zákona č. 251/34 č. 15650.
- — závad v zmocnení všíma si pracovný súd v smysle § 19 zák. č. 131/31 sb. z. a n. (a § 110 Osp.) z úradu; k závadám zmocnenia patri aj okolnosť, že ako zmocnec vystupoval advokát v spore, v ktorom je advokátske zastúpenie vylúčené č. 15650.
- — **odvolání, odvolací řízení:** navrhl-li strana v odvolacím řízení v pracovní věci, by byl opakován důkaz listinami, jimiž byl důkaz již prvním soudem proveden, nebylo třeba, by soud vydal nové průvodní usnesení č. 14937.
- — v pracovných sporoch, v ktorých hodnota predmetu sporu prevyšuje 300 Kč, je odvolací návrh podstatnou náležitosťou odvolania, ktorú

- po uplynutí odvolacej lehoty už nemožno doplniť; ak odvolanie v týchto sporoch podané neobsahuje odvolací návrh, treba ho usnesením odmietnúť č. 14988.
- — i když prvý soud nepojal do svého rozsudku doložku podle čl. IV., odst. 2. zák. č. 251/34 sb. z. a n., má odvolací soud jednatí podle předpisů o odvolacím řízení ve věcech pracovních č. 14991.
- — i ve sporech pracovních jest strana v odvolacím řízení vyloučena s přednesem, jež svým nedostavením se v první stolici zmeškala, takže byl proti ní vynesena rozsudek pro zmeškání č. 15345.
- — **dovolání, dovolací řízení:** týká-li se dovolání částky nepřevyšující hranici bagatelní, jest nepřipustné, třebas odvolací soud, rozhoduje o částce vyšší než 300 Kč, prohlásil dovolání do potvrzujícího rozsudku podle § 34 (1) za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí č. 15413.
- — **zmatečnost** (§ 28 zák.): soudům nepřisluší za trvání sporu přezkoumati správnost jmenování přísedících pracovního soudu za skupinu zaměstnavatelů nebo zaměstnanců č. 15484.
- — **stížnost:** ustanovení čl. I. č. 5 zák. č. 251/34 sb. z. a n. platí i pro pracovní soudy, aniž záleží na tom, o jaké rozhodnutí druhého soudu v otázce příslušnosti jde č. 14855.
- — do usnesení, jímž odvolací soud odmítl žalobu pro zmatečnost podanou podle § 529 č. 2 c. ř. s., jest rekurs přípustný; rekurs jest podati ve lhůtě patnáctidenní č. 15414.
- Právní osobnost** viz osoba právnická.
- **zástupce:** plná moc viz tamže.
- — jinak viz advokát.
- Právnická osobnost** viz osoba právnická.
- Právo autorské** viz autorské právo.
- **cizozemské, užití jeho** viz cizozemsko.
- **předkupní** viz předkupní právo.
- **zadržovací** viz zadržovací právo.
- **zástavní** viz zástavní právo.
- — **místa splnění** viz Slovensko.
- Pravomoc rozsudku** viz oprava rozhodnutí.
- Prázdny soudní** předpis druhého odstavce § 225 c. ř. s. platí pro každý opravný prostředek za celého sporného řízení č. 14898.
- vyhlášení věci za feriálnu (podľa odst. 4 čl. XI. zák. č. 23/28 sb. z. a n.) neplatí len na určité súdne prázdny, ale má účinnosť až do pravoplatného skončenia sporu č. 15522.
- Prejudiciální otázka** viz otázka předurčující.
- Preklusivní lhůta** viz lhůta.
- Prémie pojišťovací** viz pojištění smluvní.
- Presumptivní plná moc** viz plná moc presumptivní.
- Privilegované námítky** viz pořad práva, příslušnost, rozepře zahájená, rozsouzená.
- Procesní plná moc** viz plná moc.
- **zmocněnec** viz advokát.
- **způsobilost** viz způsobilost ke sporu.
- Prodej dražbou** viz dražba.
- Prodejové řízení** viz dražba.
- Prodlení v plnění:** vyrovnací kvoty viz vyrovnání.
- **pojistné prémie** viz pojištění smluvní.
- **ustoupení od smlouvy** (§§ 918 a násl. obč. zák.) viz smlouva.
- zákonný nárok na úroky z prodlení v případě nedodržení platebních lhůt ujednaných smírem o hlavním dluhu nepomíjí, i když nebyl ve smíru zvláště vytčen č. 14895.
- smluvená ztráta lhůt jako následek prodlení v placení nastává v pochybnosti jen tehdy, bylo-li prodlení zaviněno dlužníkem č. 15178.
- úroky z opozdenia z tej časti pohľadávky, ktorá pripadá na účtovaní daň

z obratu, možno požadovať a prisúdiť len odo dňa skutočného zaplatenia pohľadávky č. 15318.

- pro použití § 2 zák. č. 205/33 sb. z. a n. jest rozhodnou jediné doba vzniku závazku č. 15356.
- z toho, že dlužník nepozastavoval úrokovou doložku na fakturách, nelze dovozovat jeho souhlas s touto doložkou, ledaže jde o dlouholeté obchodní spojení a vědomost dlužníkovu, že při překročení platebních lhůt se počítají úroky z prodlení v určité výši č. 15609.

Projednáci zásada viz zásada projednací.

Projednáni pozůstalosti viz pozůstalost.

Projev vůle: konkludentním činem viz čin konkludentní.

- prejavy štátnych orgánov i vtedy, keď štát vystupuje ako smluvník v prevádzovaní svojho obchodného podniku, musia sa stať písomne, ináč štát nezaväzujú č. 14913.
- k ohlášení nároku z pojistné smlouvy pojistiteli stačí každý projev vůle, z něhož jest zřejmé, že trvá na plnění č. 15120.
- právnická osoba jako zaměstnavatel musí projevit vůli směřující ke změně služebního poměru (snížení odměny) způsobem ve stanovách předepsaným; nedostatek ten nemůže být nahrazen projevem jejího funkcionáře, pokud není k tomu zmocněn, vůči zaměstnanci, ani když zaměstnanec proti změně nic nenamítal a přijímal snížené požitky č. 15176.
- projev vůle společností s r. o. nemusí se státi v písemné formě protokolární č. 15194.
- závazný projev vůle za společnost s r. o. se může státi nejen jejími zákonnými zástupci, nýbrž i zmocněnci nebo úředníky, pokud jednají v mezích zmocnění č. 15312.

Prokuratúra finanční viz finanční prokuratúra.

Promlčení: přednostního práva viz dražba v nuceně nemovitosti (§ 216 č. 2 ex. ř.).

- otázku promlčení závazku z kupopredajnej smluvy treba posudzovať podľa miesta splnišťa dotyčného dlžníka, hoci ostatné otázky, ktoré sa týkajú platnosti a účinkov smlúv, bolo by treba posudzovať podľa práva platného v mieste, kde došlo k smluve č. 14913.
- promlčení úroků zajištěných exekucijním právem zástavním v knize pozemkové zároveň s vykonatelnou pohledávkou č. 14981.
- daň z obratu přesunutá prodátelem na kupitele tvoří část tržové ceny bez rozdílu, je-li v ní zahrnuta či zvláště počítána, a promlčuje se v téže době jako tržová cena č. 15011.
- jaký účinek má promlčení pohledávky vzniklé z dodávky zboží na písemné její uznání postoupeným dlužníkem vůči postupníkovi č. 15626.
- běh promlčecí lhůty pro nárok Všeobecného pensijního ústavu na zaplacení dlužných anuit v Kč z hypotečních pohledávek, které naň přešly od Všeobecného pensijního ústavu pro zřízence ve Vídni, začal se teprve působností úmluvy č. 151/29 sb. z. a n. č. 15556.
- ani ve sporech o nároky ze služebního poměru nelze k otázce promlčení přihlížeti z úřadu č. 15345.
- promlčení pohledávky na kupní ceně účtované omylem desetinou skutečné částky č. 15368.
- promlčecí lhůta § 1486 č. 1 obč. zák. platí i pro pohledávky neobchodních a nevýdělečných podniků, pokud se zabývají dodáváním věcí nebo prováděním prací za úplatu; kdy počíná se promlčení pohledávky z dodávky věci č. 15115.
- předpis § 1486 č. 1 obč. zák. se týká i pohledávek podniků, které neprovádějí práce po živnostensku, nýbrž jen za úplatu kryjící náklad potřebný k obstarání prací v zájmu veřejnosti č. 15415.
- tříletá promlčecí lhůta podle § 1486 č. 3 obč. zák. platí také pro nárok ošetřovatele a poskytovatele výživy na náhradu nákladů ošetřovacích a vy-

živovacích podle § 1042 obč. zák., vznesený proti osobě povinné podle zákona k ošetřování nebo k výživě č. 15113.

- tříletá lhůta promlčecí § 1487 obč. zák. platí i pro žalobu na vydání dědictví z důvodu, že zůstavitel nebyl pro předcházející dědickou smlouvou oprávněn pořídit o celé pozůstalosti č. 15137.
 - kdy se počíná promlčecí doba: pro pohledávku za provedené práce právnické (§ 1486 č. 6 obč. zák.) č. 15157.
 - pohledávky, jejíž zaplacení slíbil dlužník podle možnosti nebo až se dá č. 15279.
 - nároku na t. ř. kapitalisaci č. 15450.
 - jde-li o nárok na náhradu škody pro neodborně provedenou operaci č. 15599.
 - z dodávky věci č. 15115.
 - přetržení (stavení): promlčení přetrhuje se připojením se poškozeného jako soukromého účastníka k trestnímu řízení s nároky číselně určitými; od prvoplátného skončení trestního řízení začíná běžeti nová promlčecí lhůta; promlčení nenastane, byl-li návrh na pokračování v civilním sporu o náhradu škody podán před uplynutím nové promlčecí lhůty běžící od skončení trestního řízení č. 14864.
 - soudním vymáháním dávky z nemovitosti není druhé knihovní zajištění této dávky, byla-li dávka již dříve knihovně zajištěna, třebaš jen záznamem podle § 38 lit. c) knih. zák. a čl. III. uv. zák. k ex. ř. č. 15020.
 - zahájením vyrovnacího řízení o jmění dlužníkově se promlčení ani nepřerušuje ani nestaví; stavení promlčení nastává jen přihláškou pohledávky k vyrovnacímu řízení; z jakého důvodu věřitel nepřihlásil svou pohledávku k vyrovnání dlužníkovu jest nerozhodné č. 15078.
 - uznáním dluhu přetrhuje se promlčení i tehdy, když byl dluh uznán vůči postupiteli po postupu č. 15064.
 - jestliže dlužník vypovídá jako svědek (v jiném sporu) dozná dluh, není to uznáním dluhu ve smyslu § 1497 obč. zák. č. 15064.
 - též uznání pohledávky co do důvodu nesporné, avšak sporné co do výše, může mít v zápětí přetržení promlčení č. 15550.
 - jaký účinek na promlčení postoupené pohledávky vzniklé z dodávky zboží má písemné její uznání postoupeným dlužníkem vůči postupiteli č. 15626.
 - i v nuceně správa náleží mezi zákonné prostředky k vydobytí poplatků přerušující jejich promlčení, byla-li poznamenána v pozemkové knize; přetržení promlčení nastává však teprve okamžikem, kdy žádost o výkon této poznámky došla knihovního soudu, nebo, byl-li knihovní soud zároveň exekucijním soudem, okamžikem, kdy byl podán návrh na v nucenou správu č. 15707.
- Pronájem** viz smlouva nájemní a pachtovní.
- Propadná lhůta** viz lhůta.
- Propuštění** ze služebního poměru viz smlouva služební.
- Prosa žalobní** viz žaloba.
- Protest směnečný** viz směnka.
- Protokol soudní:** svědeckých protokolů ze sporu rozvodového nelze použiti ke zjištění ve sporu rozlukovém místo vlastního výsledku svědků č. 15227.
- Provise sprostředkovatele** viz smlouva sprostředkovatelská.
- agenta pojišťovacího viz pojištění smluvní.
 - nebylo-li jinak ujednáno, přísluší samostatnému podnikateli (obchodnímu jednateli) nárok na provisi teprve, když došlo k zaplacení kupní ceny z obchodů jím sprostředkovaných, ztrácí však na ni nárok, došlo-li důvodně před plněním k stornu smlouvy č. 15221.
 - pokud jest agent na provisi samostatným podnikatelem č. 15257.
 - na služební poměr agenta na provisi nelze usuzovat již z toho, že správce úpadkové podstaty firmy nepopřel pořadí pohledávky agentovy v konkursu, nebo že agent byl přihlášen k sociálnímu pojištění č. 15257.

- obchodný cestující na proviziu, který je podle smlouvy uzavřené s obch. firmou povinný konat určité práce po určenou dobu a podle úprav a příkazů obch. firmy, je v pomere služebnom čís. 15712.
 - Prozatímní opatření:** případ opětovného zřízení dřívějšího stavu, bylo-li exekucním titulem prozatímní opatření zakazující zřízení sporné věci čís. 14874.
 - poznámka odpůřci žaloby podle § 21 odp. ř. jest svou podstatou prozatímním opatřením a platí o ní, i pokud jde o přípustnost opravných prostředků a lhůt k nim, předpisy vztahující se na prozatímní opatření čís. 15187.
 - § 39 čís. 1 ex. ř.: náleží sem i zánik prozatímního opatření jako exekucního titulu uplynutím doby, na kterou bylo povoleno čís. 14889.
 - do rozhodnutí rekursního soudu v otázce náhrady za majetkovou újmu podle § 394 ex. ř. jest dovolací rekurs nepřipustný čís. 15022.
 - do rozhodnutí rekursního soudu, týkajícího se nucené správy nemovitosti povolené jako prozatímní opatření, jest dovolací rekurs nepřipustný čís. 15466.
 - Předkupní právo** (§ 11 zák. čís. 68/08 z. z. čes.) viz pozůstalost.
 - Předmět sporu:** hodnota jeho viz ocenění.
 - **totožnost** viz rozepře rozsouzená, zahájená.
 - domáhá-li se žalobce zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny, jest hlavním předmětem sporu nárok na vrácení kupní ceny, kdežto nárok na zrušení smlouvy jest jen nárokem předurčujícím čís. 15275.
 - Přednostní zástavní právo** viz dražba vnucená nemovitosti (§ 216 čís. 2 ex. ř.).
 - Předražek** viz dražba.
 - Předurčující otázka** viz otázka předurčující.
 - Přejímací cena** viz pozemková reforma (náhradový zákon).
 - Přenesení příslušnosti** viz příslušnost (§ 111 j. n.).
 - Přeměna rozvodu v rozluku** viz rozluka.
 - Přeprava železniční** viz doprava železniční.
 - Přerušeni promlčení** viz promlčení.
 - **přednostního práva** viz dražba vnucená nemovitosti.
 - **řízení:** následkem konkursu viz konkurs (§ 8 zák.).
 - **podle § 158 c. ř. s.:** platí i pokud jde o právnické osoby čís. 15687.
 - Přetržení promlčení** viz promlčení.
 - Převod směnky** viz směnka.
 - **závodu:** ve smyslu čl. 22 obch. zák.: stačí ústní trhová smlouva; nabídka a její přijetí se mohou státi projevy téže fyzické osoby v různých funkcích čís. 15673.
 - — i v období likvidace společnosti lze převést obchodní závod s firemním právem na společnost nebo i třetí osobu a jej prodati čís. 15673.
 - — viz též převzetí dluhu.
 - **vlastnictví:** spoluvlastnický podíl k movité věci nelze odevzdati hmotně podle § 426 obč. zák.; společné držby společné věci lze nabýti odevzdáním znamením nebo prohlášením čís. 14892.
 - — **aviso** (zpráva o příchodu zboží podle čl. 66 žel. dopr. sml.) není způsobilým prostředkem k odevzdání zboží ve smyslu § 427 (452) obč. zák. čís. 15683.
 - — k pojmu »prokazatelnosti« ve smyslu § 428 obč. zák. čís. 15440.
 - — k odevzdání prohlášením podle § 428 obč. zák. nestačí, ukázal-li zcizitel jednotlivé věci přejímateli a tento se jich dotkl rukou prohlásiv, že přejímá věci ty do svého vlastnictví a ponechává je nadále zciziteli v užívání čís. 15440.
 - k **zajištění:** zajišťovací převlastnění závodního podílu společnosti s r. o. jest přípustné; volily-li strany formu smlouvy o zpětné koupi movité věci pouze k zastření jiného právního jednání (zajišťovací převlastnění), nelze právní jednání posouditi podle předpisů o zpětné koupi, nýbrž podle jeho pravé povahy čís. 15122.
- Převodní poplatek:** právo přednostní viz dražba vnucená nemovitosti (§ 216 čís. 2 ex. ř.).

- Převzetí dluhu:** § 1409 obč. zák.: změnou firmy kupce jednotlivce v komanditní společnosti vznikl nový právní podmět, na nějž přecházejí obchodní závazky kupce jednotlivce jen za předpokladů § 1409 obč. zák. čís. 15151.
- k pojmu »dluhů patřících ke jmění« čís. 15353.
- **přejímatel** jmění neručí nemanželskému dítěti za závazek zcizitelův plniti tomuto dítěti výživné čís. 15353.
- **ručení přejímatele** při převzetí rolnického nedilu závislém na schválení Státním pozemkovým úřadem; v příčině vědomosti přejímatelovy o dluhích předvodcových (předchůdcových), týkajících se převzatého nedilu, rozhoduje doba, kdy Státní pozemkový úřad schválil převzetí, nikoliv dřívější den skutečného převzetí správy nedilu čís. 15589.
- a § 223 ex. ř. viz dražba.
- Přídělový zákon** viz pozemková reforma.
- Příhláška dědičná** viz pozůstalost.
- k **dražbě, k rozvrhu** viz dražba vnucená nemovitosti.
- k **pensijnímu, sociálnímu pojištění** viz pojištění pensijní, sociální.
- Příhoda v dopravě** viz náhrada škody drahou.
- Příjatel směnky** viz směnka.
- Příkaz** viz smlouva zmocnitelská.
- **platební směnečný** viz směnka.
- **určil-li zůstavitel** určitou částku vykonavatelí poslední vůle a zároveň dědici s tím, by z úroků udržoval jeho hrob a ještě za svého života určil částku tu pod touto podmínkou třetí osobě, jde o příkaz podle §§ 695, 709 obč. zák.; jeho předmětem jsou peníze, jež musí býti podle § 158 nesp. pat. zajištěny, nebylo-li zajištění prominuto nebo nezřekli-li se ho účastníci pozůstalostního řízení čís. 14962.
- Přikázání pohledávky: k vybrání:** v exekuci berní viz exekuce berní.
- **věřiteli** a za nastupujícímu věřiteli vymáhajícímu, který dobývá pohledávky na podlužníku v důsledku přikázání k vybrání, náleží dokázati vznik pohledávky; její zánik nebo postup náleží dokázati podlužníku čís. 14856.
- **byla-li zabavená pohledávka přikázána k vybrání** k vydobytí záročitelné pohledávky vymáhajícího věřitele, jest tím vyloučena aktivní legitimace povinného k zažalování zabavené pohledávky proti podlužníkově až do částky, kterou činí pohledávka vymáhajícího věřitele a úroky z ní až do dne, kdy byla podána proti podlužníkově žaloba vymáhajícího věřitele nebo povinného, podle toho, která z nich byla podána dříve čís. 15130.
- **vázanost procesního soudu** pravoplatným usnesením o zabavení zažalované pohledávky přikázané k vybrání čís. 15244.
- **byl-li dlužníkem zahájen spor** a sporná pohledávka byla pak zabavena a přikázána k vybrání, vadí opětovnému zažalování téže pohledávky vymáhajícím věřitelem podle § 308 ex. ř. překážka zahájené rozepře čís. 15390.
- **vymáhající věřitel** jest oprávněn vstoupiti do sporu jako hlavní strana čís. 15390.
- **kdy není vymáhající věřitel, k jehož návrhu** byla zabavena a jemuž byla přikázána k vybrání pohledávka ze směnky, oprávněn k směnečné žalobě čís. 15529.
- **z nejvyššího podání** viz dražba vnucená nemovitosti.
- Příklep** viz dražba
- Připustnost opravného prostředku** viz dovolání, stížnost.
- Příročí:** podle vl. nař. čís. 142/34 sb. z. a n. a další viz zemědělec.
- **zák. čís. 34/34 sb. z. a n. a další** viz nezaměstnaní.
- Přírůstek hodnoty nemovitosti** viz dávka.
- Přisaha vyjevovací:** §§ 47 a násl. ex. ř.: nebylo-li usnesení o povolení mobilární exekuce doručeno dlužníku, nýbrž jiné osobě stejného jména, u níž byl učiněn pokus o zabavení svršků, jest celé exekucní řízení, počínajíc doručením povolujícího usnesení zmatečné, a to včetně řízení manifestačního, třebaže bylo již proti dlužníku pravoplatně zavedeno čís. 15015.

- čl. XLII uv. zák. k c. ř. s.: strany mohou se v nesporném řízení shodnouti, že jedna z nich složí vyjevovací přísahu před nesporným soudcem; takový smír jest exekučním titulem podle § 1 čís. 5 ex. ř. čís. 14992.

Přisedící viz pracovní soudy, soudce laik.

Příslušenství: účinnost usnesení, jímž exekuční soud vyloučil dobytek z popisu a odhadu nemovitosti a tudíž z dražebního řízení, pro exekuci mobilární vedenou na týž dobytek čís. 15034.

- podle čeho je posouditi právní otázku, zda a kdy jest věc příslušenstvím čís. 15201.
- visutá dráha na rozvážení hnoje je příslušenstvím nemovitosti čís. 15387.
- stromky, pěstované pachtýfem na zpachtovaném pozemku ve školce, jsou až do svého oddělení částí pozemku čís. 15532.
- věděl-li vydražitel nemovitosti při dražbě, že stroje odhadnuté jako příslušenství a s nemovitostí prodávané nejsou zaplacený a že prodávatel vyhradil si právo vlastnické do zaplacení, musí mu stroje vydati, i když exekuční komisař prohlásil, že prodává s nemovitostí i stroje čís. 15703.
- **poznámku výhrady vlastnictví** ke strojům nelze před uplynutím pěti let prodloužiti neb obnoviti čís. 15283.
- uplynutím zákonné lhůty stávají se stroje příslušenstvím nemovitosti; má-li tomu býti zabráněno obnovením poznámky, jest k tomu třeba souhlasu knihovně oprávněných osob čís. 15283.
- chladicí zařízení jest »stroj« ve smyslu § 297 a) obč. zák., a stává se příslušenstvím nemovitosti, užívá-li se ho při provozu řeznické a uzenářské živnosti, pro niž je nemovitost zvlášť zřízena čís. 15502.

Příslušnost pracovních soudů viz pracovní soudy.

- námítky podané proti mimosoudní výpovědi u nepřislušného soudu nelze postoupiti příslušnému soudu podle § 261, odst. 6 c. ř. s. čís. 15209.
- keď sa tuzemská a cudzozemská firma shodly na príslušnosti tuzemského súdu, podrobily sa tým aj tuzemskému právu čís. 15445.
- § 28 j. n.: určení místně příslušného soudu k rozhodnutí o žádosti nemanželského dítěte za určení dalšího výživného podle § 16, odst. 2, první díl nov. k obč. zák., má-li žadatel bydliště na Slovensku a nemanželský otec má obecné bydliště v historických zemích čís. 15429.
- odepřel-li pravoplatně jak soud v t. ř. historických zemích, tak soud v zemi Slovenské nebo Podkarpatoruské jednati pro svou místní nepřislušnost, lze následky odepření napraviť jedině rozhodnutím podle § 28 j. n. a obdobou podle §§ 52, 53 zák. čl. I:1911 čís. 15635.
- § 44 j. n.: v řízení upomínacím nesmí dovolaný soud sám od sebe postoupiti podle § 44 j. n. věc soudu podle jeho mínění příslušnému čís. 15090.
- § 45 j. n.: uznal-li krajský soud svou příslušnost, byť i jen tím, že rozhodl ve věci samé, nelze rozsudek napadati proto, že je příslušný soud okresní čís. 15280.
- jde-li o to, zda k projednání rozepře byl příslušný soud mimořádný (pracovní) nebo soud řádný, nelze užiti předpisu § 45, prvý odst. j. n. čís. 15324.
- předpis § 76 j. n. nepřekáží ujednání stran v otázce místní příslušnosti soudu o žalobě o rozluku manželství; žalovaný nenamítuv místní nepřislušnost, podrobil se dovolanému soudu čís. 14952.
- § 83 b) j. n.: jest rázu zvláštního a výjimečného a nelze jej extensivním výkladem rozšiřovati na jiné spory čís. 14929.
- § 111 j. n.: je-li nemanželská matka polskou státní příslušnicí, není tuzemský soud příslušným k vydání usnesení podle § 111 j. n. o přenesení poručenství na polský soud; tuzemský soud se musí omeziti na postup podle čl. 10, odst. 2 smlouvy ze dne 6. března 1925 čís. 5/26 sb. z. a n. čís. 15303.
- **vl. nař. čís. 76/36:** o rekursu do usnesení v zemědělském vyrovnacím řízení, jímž byly zamítnuty námítky proti určení odhadní ceny, rozhoduje v druhé stolici vrchní soud čís. 15433.

Půjčka válečná: povinnost, uložená v § 15 zákona čís. 216/24 sb. z. a n. (o konečné úpravě rakúských a uhorských válečných půjček) záložnému (»zástavnímu«) veriteli, nenastáva ipso iure, ale je len rubom tamtiež ustanovnímu«) veriteľovi, nenastáva ipso iure, ale je len rubom tamtiež ustanoveného korešpondujúceho práva záložného dlžníka, ktorý má podmienky tejto veriteľovej povinnosti spôsobom v § 17 osdt. 1 cit. zák. uvedeným preukázat a tedy tento svoj nárok uplatniť čís. 15132.

Původ manželský viz dítě.

Původské právo viz autorské právo.

Raiffeisenka viz knížka vkladní.

Reforma pozemková viz pozemková reforma.

Rejstřík: firma viz tamže.

- není nezákonností, byl-li zapsán do obchodního rejstříku jako člen správní rady cizozemec pod podmínkou, že bude prokázána vzájemnost čís. 14848.
- rejstříkový soud nesmí povolití za platnosti § 19 zákona čís. 44/33 sb. z. a n. a čl. I. vládního nařízení čís. 261/34 sb. z. a n. zápis změny sídla družstva, provozujícího peněžní a úvěrní nebo jiné bankovní obchody, do společenství rejstříku, dokud nemá doklad o svolení vlády k přeložení sídla ve smyslu čl. I (3) uvedeného vládního nařízení čís. 15112.
- byla-li důvodem zamítnutí návrhu úvěrního společenství na zápis do obchodního rejstříku časově omezená překážka stanovená § 19 zák. čís. 44/33 sb. z. a n., je rejstříkový soud, pomínula-li tato překážka, hledíc k čl. II., odst. 2 vládní nař. čís. 261/34 sb. z. a n. oprávněn vydati k návrhu nové rozhodnutí, nejsa vázán dřívějším zamítajícím rozhodnutím čís. 15524.
- nesprávný zápis v obchodním rejstříku nepůsobí proti tomu, kdo zná tuto nesprávnost čís. 15670.
- byl-li na opověď druhého společníka vymazán zemřelý veřejný společník, bylo tímto zápisem vyznačeno zrušení společnosti, nebylo-li smlouvou ustanoveno, že společnost má dále trvati s dědici zemřelého čís. 15267.

Rekurs viz stížnost.

Remunerace: nárok na odměnu za bilanční práce neztrácí zaměstnanec ani, je-li rok ztrátový; přiměřenost bilanční odměny řídí se tu podle sluzného zaměstnancova za pravidelné výkony pracovní a průměru bilančních odměn dřívě zaměstnanci vyplácených čís. 14994.

— vzal-li zaměstnanec na vědomí rozhodnutí zaměstnavatele o tom, že do jeho platu jest od určité doby již započítána remunerace, a rozhodnutí tomu nijak neodporoval, vzdal se tím od této doby nároku na zvláštní remuneraci čís. 14994.

— když má zaměstnanec na ni nárok čís. 15243.

Renta viz důchod, rozsudek.

Retenční právo viz zadržovací právo.

Revírní bratrské pokladny viz pokladny bratrské.

Revise viz dovolání.

Revísní rekurs viz stížnost.

Rodiče: nárok na výživné viz výživné rodičů.

- odevzdalo-li dítě rodičům, s nimiž žilo ve společné domácnosti, celou svoji mzdu, jsou částky, pokud by převyšovaly hodnotu toho, čeho se dítěti dostalo na výživě a zaopatření, darováním, nebylo-li nic jiného ujednáno čís. 14939.

Rok dražební, rozvrhový viz dražba.

Rozepře rozsouzená: byla-li žaloba manžela na rozvod manželství z viny manželky, která s rozvodem souhlasila, pravoplatně zamítnuta, bylo tím pravoplatně rozhodnuto, že manželka nemá viny na rozvodu a nemůže manžel tytéž skutečnosti uplatniť jako důvod rozvodu ani v pozdějším sporu čís. 14872.

- — namítli-li žalovaný ve sporu k započtení vzájemnou pohledávku, a bylo-li uznáno, že namítaná protipohledávka není po právu do výše žalobní pohledávky a domáhá-li se pak dřívější žalovaný v novém sporu proti dřívějšímu žalobci zaplacení plně vzájemné pohledávky, jest zde až do výše dřívější žalobní pohledávky překážka rozepře zahájené, po případě rozsouzené č. ís. 15032.
- — k otázce pravomoci rozsudku o rozvod manželství ve výroku o vině č. ís. 15517.
- **zahájená:** účinky zahájeného sporu nastávají hledíc k nároku, o který byla žaloba rozšířena podle § 235 c. ř. s., teprve tím, že buď žalovaný souhlasí s rozšířením žaloby anebo soud je pravoplatně připustí č. ís. 14900.
- — nejde o týž předmět sporu, domáhají-li se sice obě žaloby zrušení rozhodčího výroku, avšak byl-li v dřívější žalobě uplatněn jiný důvod bezúčinnosti rozhodčího výroku než jest uplatněn v pozdější době č. ís. 14972.
- — namítli-li žalovaný ve sporu k započtení vzájemnou pohledávku, a bylo-li uznáno, že namítaná protipohledávka není po právu do výše žalobní pohledávky, a domáhá-li se pak dřívější žalovaný v novém sporu proti dřívějšímu žalobci zaplacení plně vzájemné pohledávky, jest zde až do výše dřívější žalobní pohledávky překážka rozepře zahájené, po případě rozsouzené č. ís. 15032.
- — byla-li dána z téhož nájemního předmětu k témuž termínu dvoji výpověď (mimosoudní a soudní) a proti oboji výpovědi byly podány námítky, nutno druhou výpověď pro překážku zahájeného sporu z moci úřadu odmítnouti, a to i v opravných stolcích č. ís. 15116.
- — spor o snížení výživného nezakládá zahájenost rozepře pro pozdější spor o nepřípustnost exekuce, i když se v něm uplatňují též důvody pro snížení výživného č. ís. 15231.
- — byl-li dlužníkem zahájen spor a sporná pohledávka byla pak zabavena a přikázána k vybrání, vadí opětnému zažalování téže pohledávky vymáhajícím věřitelem podle § 308 ex. ř. překážka zahájené rozepře č. ís. 15390.
- — zahájení sporu nemůže namítati veřejná obchodní společnost, byl-li dříve žalován jeden z jejích společníků, který jako kupec jednotlivec po podání prvé žaloby přijal společníka č. ís. 15574.

Rozhodce viz rozhodčí soud.

Rozhodčí komise závodních výborů viz závodní výbory.

— **soud (rozsudí):** honební viz honitba.

— — nemocenské pojišťovny viz pojištění sociální.

— — při pojištění smluvním viz pojištění smluvní.

— — rozhodčí soud, zřízený podle § 25 stanov svazu něm. nemocenských pojišťoven v Československé republice, jest oprávněn rozhodovati o žalobě jmenovaného svazu jak na zjištění, že výpověď daná nemocenskou pojišťovnou (členem svazu) je bezúčinná a že svazový poměr trvá dále; tak i na zaplacení svazových příspěvků č. ís. 14950.

— — mimo případy § 584, odst. 2 c. ř. s. neručí rozhodce stranám za škodu způsobenou opominutím při výkonu svého úřadu č. ís. 14959.

— — keď rozhodčí sudca — použivší oprávnenia, daného mu smlouvou o rozhodčom súde — preniesol svoju funkciu na inú osobu, potrebný je písomný prejav tejto osoby, že funkciu prijíma č. ís. 15191.

— — zákonem o pracovních súdech č. ís. 131/31 sb. z. a n. nestratily platnosť súkromnoprávne úmluvy o príslušnosti rozhodčích súdov v sporoch, o ktorých by inak povolaný bol rozhodnúť riadny súd podľa § 42 cit. zák. č. ís. 15191.

— — účinky vzdání se úřadu rozhodčího jest posuzovati jediné podle předpisů civilního řádu soudního; skutečnost, že rozhodce později odvolal své vzdání se úřadu rozhodčího, nemá vlivu na oprávnění strany žádati za zrušení smlouvy o rozhodčím č. ís. 15631.

— — rozhodce nemůže na základě rozhodčího výroku, kterým bylo straně uloženo zaplatiti rozhodcům náklady řízení, vésti exekuci k vydobytí těchto nákladů č. ís. 15697.

Rozhodnutí: oprava jeho viz tamže.

— — jinak viz rozsudek, usnesení.

Rozluka manželství: příslušnost viz příslušnost.

— — výživné viz výživné manželky.

— — novoty viz novoty.

— — informativní výslech stran v rozlukovém sporu; jeho účel č. ís. 14835.

— — pojem hlubokého rozvratu manželství podle § 13 lit. h) rozl. zák. č. ís. 14835.

— — meze zásady vyšetřovací v rozlukovém řízení č. ís. 14835.

— — v dovolacím řízení o rozluce manželství lze s úspěchem opakovati návrh na výslech svědka o rozlukovém důvodu, nemohl-li svědek býti slyšen v řízení před nižšími soudy č. ís. 14890.

— — svědeckých protokolů ze sporu rozvodového nelze použiti ke zjištěním ve sporu rozlukovém místo vlastního výslechu svědků č. ís. 15227.

— — při rozlukovém důvodu podle § 13 lit. g) rozl. zák. nesejde na tom, zda duševní chorobu manžela zavinil druhý manžel č. ís. 15405.

— — manželka, jejíž manželství bylo rozloučeno z viny obou stran, není oprávněna domáhati se na svém bývalém manželu podle § 1304 obč. zák. náhrady škody, jež jí vznikla spoluvinou jejího manžela na rozluce č. ís. 15539.

§ 17 rozl. zák.:

- — předpokladem přeměny rozvodu v rozluku jest, že šlo o rozvod nedobrovolný; byly-li strany jak v otázce rozvodu, tak v otázce viny na něm zastřeny, jde o zastřený rozvod dobrovolný, jenž nemůže býti podkladem pro rozluku podle § 17 rozl. zák., třebaže byl vysloven rozsudkem podle formy kontradiktorním č. ís. 15167.
- — bylo-li manželství k žalobě manžela rozvedeno pro hluboký rozvrat manželství, ale k návrhu žalované manželky byl na rozvratu shledán převážně vinným žalující manžel, nelze k jeho návrhu povolití rozluku podle § 17 rozl. zák. takto rozvedného manželství č. ís. 15310.
- — bylo-li manželství rozvedeno z výhradné viny manželovy podle § 13 e) a h) rozl. zákona, nelze vinnému manželovi povolití rozluku manželství, mělo-li by povolení rozluky za následek těžké poškození majetkových práv nevinné manželky č. ís. 15169.
- — povolení rozluky manželství rozvedného z výhradné viny manželovy odporuje dobrým mravům, byla-li by manželka povolením rozluky připravena o zapotřívání požitky podle zákona o starobním pojištění a vinný manžel musil si býti toho důsledku vědom č. ís. 15274.
- — nejde o skutkové zjištění, nýbrž jen o úsudek, vyslovil-li nesporný soudce v rozlukovém řízení podle § 17 rozl. zák. na podkladě skutkových okolností zjištěných v rozvodovém sporu názor, že návrhověl jednal v úmyslu, aby manželku dohnal k rozvodu a využil rozvodového rozsudku k dosažení rozluky č. ís. 15530.
- — nejde o nezákonnost, dospěly-li nižší soudy k závěru, že kontradiktorním rozsudkem ve sporu o rozvod manželství jest ve skutečnosti zakryto uznání rozvodového důvodu č. ís. 15488.
- — nejde o nezákonnost, jestliže nižší soudy zamítly žádost o rozluku manželství podle § 17 rozl. zák. proto, že rozsudek rozvodový byl vydán na základě návrhu obou stran na rozvod manželství od stolu a lože a jen na základě skutečnosti, jež obě strany navzájem doznaly č. ís. 15041.

Rozsouzená rozepré viz rozepré rozsouzená.

Rozsudek: lhůta pariční viz tamže.

- námitka žalovaného, že kompensoval zažalovanou pohledávku před sporem, nedává podkladu ani pro jednání podle § 188 c. ř. s. nebo podle poslední věty § 391 c. ř. s. ani pro rozhodnutí ve smyslu § 411 c. ř. s. čís. 14873.
- příslušelo-li žalovanému podle žalobní žádosti právo volby mezi dvěma alternativně požadovanými plněními, nelze ho odsouditi nepodmínečně k jednomu z obou plnění čís. 14867.
- zrušení směnečného platebního příkazu má vždy konečný účinek; dodatek, že se zrušuje »pro tentokráte«, nemá právního významu čís. 15493.
- směnečný platební příkaz nelze zrušiti s omezením, že se žaloba zamítá pro tentokráte čís. 15316.
- soud není oprávněn snížit v rozsudku peněžitou částku, o které žalobce prohlásil, že jest ochoten ji přijmouti na místě žádaného plnění, jež nezáleží v sumě peněžité čís. 15586.
- neobsahuje-li rozsudek, jímž bylo odporu vyhověno, rozhodnutí ve smyslu § 233 ex. ř., může exekuční soud rozhodnouti o dodatečném rozvrhu jen po novém rozvrhovém řízení čís. 15596.
- předpisu druhé věty § 406 c. ř. s. nelze použiti na nárok na náhradu škody za ušlý starobní důchod, jehož se poškozenému nedostalo proto, že nebyl přihlášen zaměstnavatelem řádně a včas k sociálnímu pojištění čís. 15685.
- poměr § 406 c. ř. s. a §§ 13, 21 vl. nař. čís. 250/35 sb. z. a n. čís. 15549.
- **mezitímí:** může býti exekučním titulem jen co do nákladů sporu jím přisouzených, nikoliv však pro právní poměr nebo právo jím určené čís. 14975.
- **částecný:** námitka žalovaného, že kompensoval zažalovanou pohledávku před sporem, nedává podkladu ani pro jednání podle § 188 c. ř. s. nebo podle poslední věty § 391 c. ř. s., ani pro rozhodnutí ve smyslu § 411 c. ř. s. čís. 14873.
- **pro zmeškání:** prekluse žalované strany podle § 398 c. ř. s. nastává sama sebou uplynutím lhůty k podání žalobní odpovědi; právo žalobcovo na vynesení rozsudku pro zmeškání není časově omezeno; otálení s návrhem na vynesení rozsudku pro zmeškání má význam jen pro otázku útrat podle § 48 c. ř. s. čís. 15102.
- ústně prohlášený rozsudek (pro zmeškání) jest vždy doručiti žalovanému v písemném vyhotovení s důvody; předpisy §§ 414, 416 c. ř. s., posl. odst. jsou rázu veličního čís. 15317.
- žalobu na náhradu škody proti osobám povinným k doзору nad nedospělým škádcem (§ 1309 obč. zák.) jest opodstatniti po skutkové stránce vylíčením, v čem záleží tvrzené zavinění těchto osob; není-li žaloba takto opodstatněna, nelze vydati rozsudek pro zmeškání vyhovující žalobní žádosti čís. 15326.
- k vynesení rozsudku pro zmeškání stačí, že dostavivši se žalobce přednesl skutkové okolnosti na předmět rozepré se vztahující a učinil návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání; probrání věci není potřebí čís. 15345.

Rozsudek trestní viz vázanost soudu.

Rozsudí viz rozhodčí soud.

Rozšíření žaloby viz změna žaloby.

— služebnosti viz služebnost.

Rozvod manželství: přeměna v rozluku viz rozluka manželství.

- byla-li žaloba manžela na rozvod manželství z viny manželky, která s rozvodem neschválila, pravoplatně zamítnuta, bylo tím pravoplatně rozhodnuto, že manželka nemá viny na rozvodu a nemůže manžel tytéž skutečnosti uplatniti jako důvod rozvodu ani v pozdějším sporu čís. 14872.

- zásada, vyslovená v § 14, písm. c), druhá věta zákona čís. 320/19 sb. z. a n. pro řízení o žalobě o rozluku manželství, platí obdobně i při rozvodu manželství od stolu a lože čís. 15278.

Rozvrh nejvyššího podání viz dražba.

- **požární náhrady** viz požární náhrada.

Rozvrat hluboký viz rozluka.

Ručení povinné viz automobilový zákon, náhrada škody drahou, pojištění smluvní.

- **za výsledek** (§ 880 a) o. z.): viz manželé.
- **za daně:** »ručením« v § 265 čís. 76/27 sb. z. a n. nie je mieneny závazok rukojemský podľa súkromného práva, ale je to len výraz pre prianiu zodpovednosť za daňový nedoplatok čís. 15171.
- **rukojmího** viz rukojmí.
- **ve vyrovnání** viz vyrovnání (§ 67 vyr. ř.).
- **solidární** viz solidarita závazku.
- **syndikátní** viz syndikátní ručení.
- **za škodu** viz náhrada škody.

Ruch stavební viz stavební ruch.

Rukojemství směnečné viz směnka.

- pro povahu záruky jako obchodu rozhoduje, je-li převzetí rukojemství obchodem čís. 15680.
- závazek rukojmího a plátce vyžaduje ke své platnosti písemné formy; byl-li závazek ten učiněn zástupcem, jest třeba, aby i zmocnění k podstoupení závazku stalo se písemně; bez zachování této formy vzniká pro rukojmího a plátce jen závazek naturální, jenž může býti žalobou vymáhán jen tehdy, byl-li rukojmím a plátcem písemně schválen, a to jen v rozsahu, v jakém došlo k písemnému schválení čís. 15133.
- ustanovení § 1346, odst. 2 obč. zák. nevyhlučuje, aby byly při výkladu písemné smlouvy rukojemské zhodnoceny skutečnosti listinou neosvědčené na základě jiných důkazních prostředků čís. 15251.
- předpis § 1351 obč. zák. se týká i případů, kdy byla převzata záruka za pohledávku z diferenčních obchodů čís. 15456.
- převzetí rukojemství za zápůjčku, již má býti umožněn vypůjčitelům provoz hostinské živnosti, ač k jejímu provozu nejsou podle předpisu zákona čís. 112/27 sb. z. a n. způsobilí, nepřiči se samo o sobě zákonu, nebyli-li ani zápůjčitelé znám pravý stav věci čís. 15486.

Rukojmí za vyrovnací kvotu viz vyrovnání (§ 67 vyr. ř.).

- pravidlo súkromného práva, že pohľadávka veriteľa i s vedľajšími právami predchádza ex lege na ručiteľa, ktorý ju vyplatil, neplatí pre obor práva verejného (daňového) čís. 15171.
- zaručil-li se rukojmí za vykonatelnou pohledávku, nemůže uplatňovati námitky plynoucí z původního právního jednání, z něhož ona pohledávka vzešla čís. 14969.
- rukojmí může věřiteli namítati, že si škodu zavinil nebo spoluzavinil tím, že nedohlédl řádně na hlavního dlužníka, ač takový dohled byl na místě čís. 15255.
- viz též směnka.

Rus Podkarpatská viz Slovensko.

Rád knihovní viz knihovní řád.

- **konkursní** viz konkurs.
- **odpůrčí** viz odpůrčí nárok.
- **pojišťovací** viz pojištění smluvní.
- **vyrovnací** viz vyrovnání.

Rádná správa viz společenství statků.

Rízení dovolací, odvolací viz dovolání, odvolání.

- exekuční viz exekuce.
- kárné viz kárné řízení.
- knihovní viz knihovní řád.
- konkursní viz konkurs.
- v nájemních věcech viz vyklizení, výpověď.
- nesporné viz nesporné řízení.
- opravné viz dovolání, odvolání, stížnost.
- pozůstalostní viz pozůstalost.
- rejstříkové viz rejstřík.
- rekursní viz stížnost.
- rozhodčí viz rozhodčí soud.
- rozlukové viz rozluka.
- směnečné viz směnka.
- trestní viz promlčení.
- vyrovnací viz vyrovnání.

Samostatný rekurs viz stížnost.

Sebevražda viz pojištění smluvní.

Seznam advokátů (kandidátů advokacie) viz advokát.

Schválení soudní: opatrovnícké (poručnické), exekuční viz opatrovnícký (poručenský) soud, správa vnucená.

— nejvyšším soudem (§ 111 (3) j. n.) viz poručenský soud.

— Státního pozemkového úřadu viz pozemková reforma.

Sílostroj viz automobil, automobilový zákon, pojištění smluvní.

Simultanní hypotéka viz dražba (§ 222 ex. ř.).

Sleva pachtovného (vl. nař. čís. 164/33 sb. z. a n. a vl. nař. čís. 272/34 sb. z. a n.) viz úprava pachtovného.

— dobová viz pojištění smluvní.

Slovensko a Podkarpatská Rus: mají-li manželé domovskou příslušnost v obci na Slovensku, jest nárok manželky na placení výživného posouditi podle práva platného na Slovensku čís. 14883.

— byl-li povoláním záznamu zástavního práva porušen velící předpis § 18, odst. II vyr. ř. uher., jest takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti čís. 14896.

— otázku preměnění závazku z kúpopredajnej smluvy treba posudzovať podľa miesta splnišťa dotyčného dlžníka, hoci ostatné otázky, ktoré sa týkajú platnosti a účinkov smlúv, bolo by treba posudzovať podľa práva platného v mieste, kde došlo k smluve čís. 14913.

— aj spoločenský pomer vzniklý na Slovensku možno posudzovať podľa čl. 250—265 obchodného zákona, platného v zemi Českej a Moravskoslezskéj, keď úmysel strán zrejme smeroval k založeniu t. zv. tichej spoločnosti podľa ustanovení cit. zákona čís. 14923.

— ujednání splniště pro dodávky firmy sídlící tam, kde bylo ujednáno splniště, svědčí tomu, že strany položily za základ obchodu právo místa splniště čís. 15010.

— námitka, že se žalovaný nedopustil trestného činu podle práva platného na Slovensku čís. 15226.

— pre posúdenie povinností nemanželského otce bývajúceho na Slovensku voči dieťaťu splodenému, narodenému a bývajúcemu v Čechách, z dôvodu

otcovstva a voči nemanželskej matke z dôvodu nahromadených alimentov platia predpisy všeobecného občianskeho zakoníka čís. 15320.

— určení místné příslušného soudu podle § 28 j. n. k rozhodnutí o žádosti nemanželského dítěte na určení dalšího výživného podle § 16, odst. 2, první díl. nov. k obč. z., má-li žadatel bydliště na Slovensku a nemanželský otec má obecné bydliště v historických zemích čís. 15429.

— byla-li kupní smlouva sjednána na Slovensku a měla-li i tam býti splněna a není-li jiného ujednání, jest použití soukromého práva piaticího na Slovensku čís. 15527.

— ustanovení § 1486 obč. zák. neplatí na Slovensku a Podkarpatské Rusi čís. 15527.

— odepřel-li pravoplatně jak soud v t. ř. historických zemích, tak soud v zemi Slovenské nebo Podkarpatoruské jednati pro svou místní nepřislusnost, lze následky odepření napravití jedině rozhodnutím podle § 28 j. n. a obdobou podle §§ 52, 53 zák. čl. I:1911 čís. 15635.

Složení na soudě: požární náhrady viz požární náhrada.

— nejvyššího podání viz dražba.

— hoci je v platebnéj zápočetí uvedené aj oznámenie, že štát (daňový veriteľ) je oprávnený pohľadávku — po výšku vymáhaných nedoplatkov — vybrať, daňový dlžník je oprávnený domáhať sa sporom slozenia zabavenej pohľadávky u súdu, jestli mu dotyčná platebná zápočet' s uvedeným oznámením doručená bola po podaní žaloby čís. 14970.

— věřitel má proti konkursní podstatě nárok na oddělené uspokojení podle § 48 konk. ř. vydáním částky složené na soudě dlužníkem, na jehož jmění byl později vyhlášen konkurs, jen tehdy, stalo-li se složení na soudě rádně; pokud tomu není tak při částečném placení čís. 14977.

— nejistota, zda a pokud vyrovnací věřitel není kryt placením na základě oddělovacího práva, neopravňuje vyrovnacího dlužníka ke složení vyrovnací splátky na soudě podle § 1425 obč. zák. čís. 15044.

— požaduje-li věřitel na vyrovnacím dlužníku zaplacení pohledávky, již dlužník neuznává a již ani v seznamu pohledávek ve vyrovnacím řízení neuvedl, máje za to, že zanikla, jest vyrovnací dlužník oprávněn podle obdoby § 54, třetí odstavec, vyr. ř. složití na soudě vyrovnací kvoty, připadající na spornou pohledávku, obává-li se následků nezaplacení kvoty vyrovnací, kdyby byla pohledávka soudem uznána za existentní čís. 15077.

— není-li mezi dědici sporu o tom, zda peněžitá částka patří do pozůstalosti čili nic, nemůže ani věřitel pozůstalosti, jemuž byla povolena separece pozůstalosti, žádati, by tato částka byla složena u soudu čís. 15446.

— tím, že někdo dal svoji pohledávku do zástavy, nezaniklo jeho žalobní právo; zástavce může žalovati dlužníka o složení zastavené pohledávky na soudě čís. 15477.

— odvolání dosud neprovedeného výplatního příkazu neopravňuje banku, aby peníze převzaté k výplatě od zmocnítele složila u soudu čís. 15503.

— spor o dluh mezi osobním dlužníkem a knihovním věřitelem není důvodem opravňujícím hypotekárního dlužníka k složení dluhu u soudu čís. 15504.

Služby vyšší viz pojištění pensijní, pozemková reforma (náhradový zákon).

Služební poměr obecních zaměstnanců viz zaměstnanci obecní.

— smlouva viz smlouva služební.

Služebnost: žaloba konfesorní, zápůrčí viz tamže.

— osobní: poživací viz tamže.

— rozšíření osobní služebnosti na dědice lze jen do té míry, jako to lze učiniti u náhradnictví svěřenského (§ 612 obč. zák.) čís. 15291.

— i když byla služebnost bytu zřízena ve prospěch určité osoby a jejich pokrevních dědiců neznámého jména na věčné časy, jest omezena na prvního dědice; další dědic nenabyl služebnosti ani tím, že mu bylo právo bydlení odevzdáno odevzdací listinou do vlastnictví a že bylo v pozemkové knize na něho převedeno čís. 15291.

Směnka: mezinárodní právo soukromé viz tamže.

- vyplatenie peňazi spoluakceptantom majiteľovi zmenky so súčasťou úmluvou, že majiteľ zmenky sám neskoršie určí, kedy, na ktorú zmenku a akou sumou sa vyplatí mu peniaze započítajú, nepôsobí zaplatenie zmenky a oslobodenie spoluakceptantov od ich zmenkového záväzku č. 14944.
- tím, že směnka byla označena jako krycí směnka, nebylo vyloučeno dáti jí do oběhu, i kdyby se tak stalo před splatnosti pohledávky, k jejímuž krytí směnka slouží; taková směnka může být uplatněna a zažalována teprve, když lze dobývat pohledávky jí kryté č. 14967.
- zanikl-li směnečněprávní nárok, musí směnečný věřitel tomu, kdo uhradil směnečný dluh, vydati vše, co bylo dáno k zajištění směnečného dluhu, tedy i postoupiti zpět pohledávky, postoupené k zajištění dluhu č. 15250.
- kto sa na rube zmenky podpísal s výslovným dodatkom »ako člen správy«, nie je z podpisu osobne zviazaný č. 15383.
- zásady, že se závaznost skripturního směnečného aktu nezrušuje zánikem konkrétního směnečného závazku podle občanského práva, jest užiti i na rukojemský závazek č. 15475.
- nemôže uplatňovať zmenku ten, kto nedal za ňu protihodnotu, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný č. 15487.

zák. č. 1/28 sb. z. a n.:

- § 3 č. 3: označení »na řád vlastní« (»an die Ordre eigene«) jest dostatečným označením remitenta ve směnce na vlastní řád č. 15700.
- § 3 č. 5: okolnost, že firma účastinnej spoločnosti podpísaná bola na zmenku spôsobom, nezodpovedajúcim právnomu stavu v čase podpisu zmenky (bez dodatku poukazujúceho na likvidáciu a bez kolektívneho podpisu dvoch likvidátorov), prichádza v úvahu len, keď ide o zmenkový záväzok účastinnej spoločnosti (vystaviteľky zmenky), nie však, keď ide o jej zmenkovú oprávnenie č. 15216.
- č. 6: výstavce směnky jest oprávněn vepsati osobu, která podle původní dohody měla vystupovati jako směnečný ručitel, do směnečné adresy jako směnečnicka, došlo-li srovnalou vůli stran ke změně původního ujednání č. 15439.
- § 6 (2): zmenka, vyplnená proti úmluve, nie je neplatná, ale možno ju uplatniť len v rámci úmluvy č. 15717.
- § 10: kto sa na rube zmenky podpísal s výslovným dodatkom »ako člen správy«, nie je z podpisu osobne zviazaný č. 15383.
- § 11: komu byla směnka, opatřená blankoindosamentem, odevzdána za účelem opatření úvěru, nestal se jejím vlastníkem č. 15406.
- § 19: závazok akceptanta zmenky nie je dotknutý tým, že zmenku akceptoval až po jej splatnosti č. 15641.
- § 22: majitel směnky, jenž svěří směnku domiciliátovi, zmocňuje ho tím, aby vydal směnku proti zaplacení směnečné částky směnečnému dlužníkovi; v takovém případě neodpovídá směnečný dlužník za to, že domiciliát neodvedl přijaté směnečné částky majiteli směnky č. 15570.
- § 37: pri počítaní lehoty, určenej na protestovanie zmenky, sa na sviatočné dni vôbec nehľadí č. 15272.
- § 62: zaručil-li se směnečný rukojmí za příjemce směnky a je tu formálně platný akcept, nemůže se rukojmí dovolávati neplatnosti svého závazku proto, že je závazek hlavního dlužníka (příjemce směnky) materiálně neplatný č. 15439.
- zásady, že se závaznost skripturního směnečného aktu nezrušuje zánikem konkrétního směnečného závazku podle občanského práva, jest užiti i na rukojemský závazek č. 15475.
- ústní ujednání, že rukojemský závazek bude sloužiti ke krytí nového závazku má též právní účinek jako vystavení nové směnky č. 15475.
- § 87: směnečné originárním nabyvatelem směnky není ten, pro koho byly směnky exekučně zabaveny č. 15406.

- nemôže uplatňovať zmenku ten, kto nedal za ňu protihodnotu, hoci podľa úmluvy bol k tomu povinný č. 15487.
- § 88: posouzení námitky započtení jest otázkou právní, o níž dovolací soud může rozhodnouti, i když se jí odvolací soud neobíral č. 15439.
- § 89: doba vzniku nároku ze směnečného obohaceni; tento nárok přísluší i občanskoprávnímu nástupci majitele směnky č. 15619.

směnečné řízení:

- směnečný platební rozkaz nelze zrušiti s omezením, že žaloba se zamítá pro tentokrát č. 15316.
- zrušení směnečného platebního příkazu má vždy konečný účinek; dodatek, že se zrušuje »pro tentokrát«, nemá právního významu č. 15493.
- námitky: neuplatnil-li směnečný dlužník po skutkové stránce ve směnečných námitkách, že jest zemědělcem ve smyslu vládních nařízení, poskytujiících úlevy zemědělcům, jest tato námitka, vznesená až za sporu, opožděná č. 15359.
- Smír:** o výživném viz výživné.
- zákonný nárok na úroky z prodlení v případě nedodržení platebních lhůt, ujednaných smírem o hlavním dluhu nepomíjí, i když nebyl ve smíru zvláště vytčen č. 14895.
- jde o platné narovnání, byly-li jim upraveny jen důsledky původní, byť i neplatné smlouvy č. 15014.
- nároků pojišťovny (§ 246) se nedotýká smír, sjednaný mezi poškozeným pojištěncem a škůdcem poté, kdy pojišťovna již vyplatila pojištěnci pojistné dávky č. 15109.
- ustanovení § 11 zák. č. 26/29 sb. z. a n. nelze užiti na smíry, jimiž strany upravily otázku náhrady škody, vzniklé z opomenutí povinnosti zaměstnavatelovy přihlásiti zaměstnance k pensijnímu pojištění; smír takový vztahuje se i na vyšší nárok podle zák. č. 125/31 sb. z. a n. č. 15199.
- právní povaha soudního smíru č. 15585.
- závazek rukojmí, zaručivšího se za splnění vyrovnací kvoty, nezaniká zásadně tím, že vyrovnací věřitel ujednal s vyrovnacím dlužníkem soudní smír o pohledávce, obživlé pro nesplnění vyrovnání č. 15585.

Smlouva: forma viz tamže.

- — nemožnosť plnění viz tamže.
- — neplatnost viz tamže.
- — omyl viz tamže.
- — smlouva, kterou se majitel koncesované autodopravy zavázal železniční správě platiti určitou částku na úhradu ztrát na příjmech, způsobených železniční správě jeho autobusovou dopravou, jest platným právním důvodem, zavazujícím smluvníka k plnění č. 15092.
- — byla-li věc dodána tomu, kdo ji neobjednal, nelze spatřovati v tom, že ji adresát u sebe ponechal, přijetí reální nabídky nebo uzavření smlouvy schovací; adresát není povinen věc neobjednanou ani opatřovati ani učiniti opatření, by byla vrácena odesílateli, ručí mu však za to, vydá-li věc neoprávněně třetí osobě, jež ji odesílateli odírá vydati č. 15261.
- — kdo neobjednanou zásilku, zaslanou mu odesílatelům doporučeně poštou, vrátí poštu u poštovní přepážky, není odpověden za škodu, vzešlou odesílateli ztrátou zásilky na poště č. 15684.
- **ustoupení (§§ 918 obč. zák. a násl.):** nesplnění depuračního závazku ve smluvené určité době neopravňuje k odstupu od kupní smlouvy, jde-li o zcela podřadné břemeno č. 15681.
- **darovací viz dar.**
- **dopravní viz dopravní železniční, osob (nákladů).**
- **individuální viz smlouva kolektivní.**

- **kolektivní:** po dobu účinnosti vládního nařízení čis. 89/35 nemůže býti jednotlivou smlouvou ujednán nižší plat (mzda) než ve smlouvě hromadné čis. 15001.
- — zákaz, vyslovený v § 4 vl. nař. 89/35 nevztahuje se na individuální služební poměry, založené platně již před jeho účinností čis. 15001.
- — podrobil-li se žalobce, byv propuštěn z práce, rozhodnutí paritního výboru o odškodném, vyvozaném z kolektivní smlouvy, která nemá ustanovení o znovupřijetí zaměstnance do služby, pokud se týče o do držení služební smlouvy, a přijal-li přičtené mu odškodné, vzdal se tím veškerých nároků ze služební smlouvy čis. 15012.
- — podle § 24 zák. č. 45/30 sb. z. a n. mohou být kolektivně smlouvy v obore stavebných živností zmenené individuální smlouvou jen v prospěch zaměstnanca čis. 15164.
- — pojem čis. 15241.
- — služební řád, ujednaný kolektivní smlouvou mezi Ústředním svazem zaměstnanců pojištěn v čl. republice a pojišťovnou (dohodou z roku 1919), tvoří integrující část všech individuálních smluv, jež pojišťovna ta uzavřela se svými zaměstnanci, organisovanými u svazu, a to i těmi, kteří vstoupili do jejich služeb teprve po uzavření kolektivní smlouvy; svaz jest oprávněn domáhati se proti pojišťovně určení závaznosti této hromadné smlouvy čis. 15241.
- — provádí-li stavebník, jenž není členem organisace uzavřevší kolektivní smlouvu, stavbu ve vlastní režii, může ujednat se svými dělníky i nižší mzdu a jiné pracovní podmínky, než jsou stanoveny v kolektivní smlouvě; přiměřenost odměny, nebyla-li její výše výslovně ujednaná, jest pak posouditi podle § 273 c. ř. s. podle výše mzdy stanovené v hromadné smlouvě pracovní a platící v místě, kde stavba byla provedena čis. 15342.
- **komisní:** zápůjčka či komisní smlouva úvěrová čis. 15374.
- — viz též komisní.
- **kupní:** o losy (zák. čis. 90/78 ř. z.) viz losy.
- — **předkupní právo** viz tamže.
- — **správa pro vady** viz tamže.
- — **výhrada vlastnictví** viz tamže.
- — **zpětná koupě** viz tamže.
- — kdo koupil věc na zkoušku, koupí však neschválil, jest oprávněn žádati, aby si prodávatel sám odebral prodanou věc čis. 14884.
- — otázku přeměnění závazku z kúpopredajnej smlouvy treba posudzovať podľa miesta splnišťa dotyčného dlžníka, hoci ostatné otázky, ktoré sa týkajú platnosti a účinkov smlúv, bolo by treba posudzovať podľa práva platného v mieste, kde došlo k smluve; nárok na náhradu za použitie veci neprislúcha jej bývalému vlastníkovi keď tento vec predal a kupiteľovi odovzdal, a kupiteľ použil vec v prospech tretej osoby (versio in rem) čis. 14917.
- — odstúpné, ktoré si niekto vymienil za to, že sa vzdal nárokov z kúpopredajnej, Státnym pozemkovým úradom už schválenej smlouvy o zadržaním majetku, nie je žalovateľné čis. 14942.
- — k platnosti trhové smlouvy se nevyžaduje, by prodávatel byl vlastníkem prodané věci čis. 14957.
- — kdy nese prodávatel nebezpečí, zasílá-li čistý lih drahou v dřevěných sudech čis. 15083.
- — kdo podepsal objednávací list nevěda, že obsah objednávky odporuje tomu, co ústně ujednal se zástupcem druhé strany, jednajícím listivě, neschválil tím obsah objednávky; použil-li obchodník ve svých věcech nespolehlivého člověka, jdou úskočné a listivé přehmaty téhož na vrub obchodníka, nikoliv oklamaneho zákaznika čis. 15085.
- — význam doložky obsažené v prodejních podmínkách, že k výtkám, jež nebudou písemně oznámeny bezodkladně po dojití zboží, nebude přihlíženo a že dodavatele nestihá povinnost k náhradě a odškodňovací dávce čis. 15158.

- — společnou koupí žacího stroje několika rolníky k potřebě v jejich hospodářství byla ujednána společenská smlouva čis. 15195.
- — právo specifikace vyhrazené smlouvou kupiteli nepřechází na prodávatele, prodlévá-li kupitel s výkonem práva čis. 15301.
- — prodávatel jest oprávněn žalovati na specifikaci nebo hned na zaplacení kupní ceny čis. 15301.
- — závisí-li výše kupní ceny na výkonu specifikace, může prodávatel, rozhodne-li se pro zažalování kupní ceny bez předchozí žaloby na specifikaci, žalovati jen na zaplacení nejnižší ceny, ke které by se došlo při nejlevnější specifikaci čis. 15301.
- — exekuční zabavení prodaného zboží u prodávatele nezproštuje ho povinností splnění trhovou smlouvou čis. 15580.
- — právní povaha úmluvy ujednané při trhové smlouvě, že si kupitel může objednané zboží, nepřijde-li na odbyt, vyměnit za jiné čis. 15598.
- — dohodu o depuraci jest vždy vykládati slušně hledíc k okolnostem jednotlivého případu čis. 15681.
- — viz též daň z obrátu.
- **mandátní** viz smlouva zmocniteiská.
- **nájemní a pachtovní:** byt domovnícký viz domovník.
- — ochrana nájemců viz tamže.
- — řízení ve věcech nájemních viz výpověď, vyklizení.
- — úprava pachtovního při zemědělských pachttech viz úprava pachtovního.
- **a měna** viz měna.
- — pachtýř zabraného statku, jemuž byla dána výpověď z hospodaření Státním pozemkovým úřadem, je povinen platiti pachtovné až do skutečného převzetí statku; výpověď z hospodaření o sobě neruší poměr pachtovní čis. 14982.
- — jest použití § 26, prvý odstavec, druhá věta, konk. ř., sjednal-li sice úpadce (pronájemce) nájemní smlouvu na určitou dobu, avšak nájemce si vyhradil dáti čtvrtletní výpověď kdykoliv za trvání nájemního poměru, zaplativ předem nájemné za smluvenou dobu nájmu čis. 15018.
- — § 1096 obč. zák.: kde je policejními předpisy nařizeno osvětlování schodišť v činžovních domech, lze, není-li tu jinaké úmluvy, k vyminěnému užívání ve smyslu § 1096 obč. zák. počítati i osvětlení schodiště čis. 14853.
- — souvislost ustanovení § 1117 obč. zák. s předpisem § 1096 obč. zák.; nájemník jest oprávněn k předčasnému zrušení nájemní smlouvy, byl-li v užívání najaté věci rušen třetí osobou tak, že se tím najatá věc stala nezpůsobilou k smluvenému užívání čis. 15601.
- — § 1098 obč. zák.: nájemník, jenž najal místnosti k účelům bytovým, není oprávněn, nevymínil-li si to smluvně, použiti vnějších ploch domu k umístění tabulek (firmy) pro jiného, byť člena rodiny, bydlícího s ním v domácnosti čis. 14854.
- — § 1117 obč. zák.: jde-li o vady nezávažné nebo lehce napravitelné, musí nájemce dříve, než použije práva daného mu předpisem § 1117 obč. zák. vyzvatí pronajímatele k napravení těchto vad čis. 15632.
- — souvislost ustanovení § 1117 obč. zák. s předpisem § 1096 obč. zák.; nájemník jest oprávněn k předčasnému zrušení nájemní smlouvy, byl-li v užívání najaté věci rušen tak, že se tím najatá věc stala nezpůsobilou k smluvenému užívání čis. 15601.
- — § 1118 obč. zák.: i když pronajímatel dal pravoplatně nájemníkovi výpověď z nájemní smlouvy k určitému termínu, může přes to z důvodů § 1118 obč. zák. nastalých teprve po výpovědi, domáhati se žalobou okamžitého zrušení nájemní smlouvy a odevzdání najatého předmětu; uplyne-li v době rozhodnutí soudu již výpovědní lhůta, má soud podle §§ 573, 574 c. ř. s. naříditi odevzdání najatého předmětu ihned čis. 15097.

- — mimosoudní projev propachtovatelův, že pachtovní smlouvu zrušuje z důvodů § 1118 obč. zák., není výpovědi podle §§ 562, 565 c. ř. s. a nemůže být podkladem k zavedení sporného řízení podle § 571 c. ř. s. č. 15232.
- — k exekucím titulům uvedeným v § 575, odst. 3 c. ř. s. náleží také rozsudek vydaný o žalobě podle § 1118 obč. zák. č. 15328.
- — různé: květiny v květináčích vypěstované obchodním zahradníkem zahradnickým způsobem na pachtovním statku jest pokládati za plody ve smyslu odst. 3 § 1101 obč. zák. č. 14902.
- — byl-li horník po skončení služebního poměru ponechán v dosavadním naturálním bytě jen vzhledem k poválečné nouzi o byty z důvodu lid-skosti, neobýval byt z důvodu nájemní smlouvy č. 15242.
- — zaplatil-li nájemce předem nájemné za určité období a nájemní smlouva byla před koncem tohoto období rozvázána, jest oprávněn domáhati se náhrady na novém nájemci, jenž neujednav s pronájemcem bezúplatnost užívání užíval nájemní věci do konce období č. 15500.
- — vliv kontingentace cukerní výroby na pachtovní smlouvy obsahující závazek pachtýřův osetí určitou část orné půdy cukrovkou č. 15595.
- — i nájemní smlouvu uzavřenou na určitou dobu lze zrušiti výpovědí č. 15637.
- — pronájemce má proti nájemníkovi, jenž podal proti výpovědi bezúspěšné námítky a marně se bránil opravnými prostředky proti exekuci na vyklizení bytu, nárok na náhradu toho, oč se nájemník obohatil tím, že užíval bytu bez právního důvodu; zásady § 338 obč. zák. lze použiti i proti nájemníkovi, který jako držitel nájemního práva užívá cizí věci č. 15606.
- — **o dílo:** lhůty k oznámení vad podle § 933 obč. zák. platí i při smlouvě o dílo a mohou býti úmluvou stran prodlouženy, třeba i mlčky, ku příkl. ujednáním garanční lhůty č. 14958.
- — smluva, kterou sa smluvník zaviazal vykonat práce pre spolusmluvníka jeho a ním (spolusmluvníkom) platenými robotníkmi v riadnej pracovnej dobe za zvlášť (podľa váhy spracovaného materiálu) stanovenú odmenu, je smlouvou pracovnou a nie smlouvou o dielo č. 15024.
- — paušální ujednání poradce ve finančních věcech o obstarávání všech řádných daňových věcí za pevnou roční odměnu netýká se dávky z majetku a z přírůstku na majetku č. 15104.
- — **o rozsudím viz rozhodčí soud.**
- — **o zápůjčce viz zápůjčka.**
- — **pojišťovací viz pojištění smluvní.**
- — **příkazní viz smlouva zmocnitelská.**
- — **rukojemská viz rukojemství.**
- — **služební:** doba pracovní osmihodinová viz tamže.
- — **dovolená viz tamže.**
- — **kolektivní viz smlouva kolektivní.**
- — **obecní, státní a t. d. zaměstnanci viz zaměstnanci obecní, státní a t. d.**
- — **nárok na pensi viz pense.**
- — **obchodní pomocník viz tamže.**
- — **ručení zaměstavatele pro nepřihlášení zaměstnance k pojištění viz pojištění pensijní, sociální.**
- — **soukromý zaměstnanec (zák. č. 154/34 sb. z. a n.) viz zaměstnanec soukromý.**
- — služební poměr vzniká aj bez formálnej smluvy už tým, že zamestnanec sa dal k dispozícii zamestnávateľovi, ktorý ním disponoval tak, že mu prikazoval prácu č. 14964.
- — nejde o služební poměr v prípade, keď obchodný zástupca (aj podľa smluvy) zostal samostatným obchodníkom a nedostal sa čo do činnosti, ktorá mu bola smlouvou určená, do poměru podriadenosti k druhej smluvnej strane č. 14989.

- — smluva, ktorou sa smluvník zaviazal vykonat práce pre spolusmluvníka jeho a ním (spolusmluvníkom) platenými robotníkmi v riadnej pracovnej dobe za zvlášť (podľa váhy spracovaného materiálu) stanovenú odmenu, je smlouvou pracovnou a nie smlouvou o dielo č. 15024.
- — podstatným znakom definitívneho služebního poměru je, že ho nemožno rozviazat výpoveďou č. 15040.
- — pracovní řád jest jednostranným prohlášením zaměstnavatelovým, je-muž nelze přikládati právní význam, nestal-li se dohodou stran sou-částí pracovní smlouvy č. 15155.
- — právnická osoba jako zaměstnavatel musí projevit vůli směřující ke změně služebního poměru (snížení odměny) způsobem ve stanovách předepsaným; nedostatek ten nemůže být nahrazen projevem jejího funkcionáře, pokud není k tomu zmocněn, vůči zaměstnanci, ani když zaměstnanec proti změně nic nenamítal a přijímal snížené počty č. 15176.
- — kdo dal přístroj k předvádění zvukových filmů koncesionáři k dispozici a převzal všechny náklady i režii, spojenou s provozem kina, jest sa-mostatným podnikatelem č. 15289.
- — pojem »definitívního ustanovení« zaměstnance v soukromých službách není občanským zákonem upraven č. 15366.
- — povaha odměny za služby konané muži družkou v důvěře v jeho slib, že na ni převede část svého majetku č. 15511.
- — podstatné znaky smlouvy služební č. 15511.
- — zaměstnanec, jenž přislíbil zaměstnavateli určitý výsledek své činnosti (že prodá určitý počet výrobků), neodpovídá zaměstnavateli za škodu, nedosáhl-li slíbeného výsledku jen proto, že zboží nemělo vlastností zaměstnavatelem mu přikládaných; není třeba, by zboží bylo naprosto neprodejné, stačí, že nebylo prodejné za daných podmínek č. 15669.
- — prodobil-li se žalobce, byv propuštěn z práce, rozhodnutí paritního vý-boru o odškodném, vyvozovaném z kolektivní smlouvy, která nemá ustanovení o znovupřijetí zaměstnance do služby, pokud se týče o do-držení služební smlouvy, a přijal-li přiřčené mu odškodné, vzdal se tím veškerých nároků ze služební smlouvy č. 15012.
- — viz též provise.
- — **mzda:** nenamítal-li zaměstnanec nic proti vyplácení úkolové mzdy vyšší, než byla dosavadní týdenní jeho mzda i s podílem na zisku, ne-může požadovati zvláště tento podíl na zisku č. 14908.
- — vzdal-li se zaměstnanec mzdy pro případ »dočasného zastavení« pod-níku, pozbyl nároku na mzdu jen tehdy, byl-li vysazen z práce skuteč-ným zastavením provozu, nikoliv jeho obmezením č. 15037.
- — z toho, že zaměstnanec po dobu obmezení provozu v podniku bral pod-poru v nezaměstnanosti, nelze usuzovati, že se zřekl nároku na mzdu č. 15037.
- — podpora v nezaměstnanosti není totožna se mzdou ani není náhradou za mzdu č. 15037.
- — v tom, že zaměstnanec v okrese postiženém silně nezaměstnaností při-jímal po delší dobu bez námítky mzdu, nedal na jevo způsobem každou pochybnost vylučujícím, že s její vyšší souhlasí č. 15155.
- — za trvání služebního poměru nemůže se zaměstnanec platně vzdáti ná-roku na plat č. 15262.
- — provádí-li stavebník, jenž není členem organizace uzavřevší kolektivní smlouvu, stavbu ve vlastní režii, může ujednat se svými dělníky i nižší mzdu a jiné pracovní podmínky, než jsou stanoveny v kolektivní smlouvě; přiměřenost odměny, nebyla-li její výše výslovně ujednána, jest pak posouditi podle § 273 c. ř. s. podle výše mzdy stanovené v hro-madné smlouvě pracovní a platící v místě, kde stavba byla provedena č. 15342.
- — mzdu vyměřenou za týden jest platiti i za dny sváteční č. 15457.
- — ustanovení §§ 1155 a 1164 obč. zák. nečiní výjimek ve prospěch živ-nosti sezonních; ujednání, jímž se zrušují nebo omezují oprávnění, plynoucí zaměstnanci z předpisu § 1155 obč. zák. jest nicotné č. 15483.

- — nemusí záležet v určité hotovosti; zaměstnavatel může odměnit zaměstnance i tak, že mu poskytuje příležitost k jistému výdělku č. 15515.
- — **vysvědčení:** slouží k tomu, by z něho bylo seznati, jakého druhu a jaké povahy byla skutečná činnost zaměstnancova v zaměstnavatelově podniku; požadavku tomu nevyhovuje výraz »hajný« u toho, kdo konal strážní službu lesní č. 14940.
- — spokojí-li se s tím zaměstnanec, stačí ve vysvědčení o služebním poměru jen potvrzení doby služby, po případě potvrzení, kde a jak se skončil služební poměr č. 15105.
- — viz též náhrada škody (různé), zaměstnanec soukromý.
- — **výpověď, propuštění, zrušení:** zpětnou účinností má jen § 4 a 8, odst. 2 a 4 vl. nař. č. 78/34 sb. z. a n. č. 14961.
- — § 8 vl. nař. č. 78/34 sb. z. a n. týká se jen služebních poměrů, končících se výpovědí č. 14961.
- — předpis druhé odstavce § 8 vl. nař. č. 78/34 sb. z. a n. vztahuje se jen na zaměstnance, jichž služební poměr byl vypověděn v ochranné 3měsíční lhůtě před zastavením podniku, nikoli na zaměstnance, jichž služební poměr byl vypověděn před začátkem uvedené lhůty, byť se ukončil teprve v oné lhůtě č. 15618.
- — předpis poslední věty § 10 vl. nař. č. 78/34 sb. z. a n. netýká se služebního poměru, uzavřeného přechodně na dobu 4 týdnů před účinností cit. vládního nařízení, i kdyby se služební poměr skončil již za jeho účinnosti č. 14961.
- — předčasně propuštění ze služby nevyžaduje, by byl služební poměr rozvázn s okamžitou účinností č. 14979.
- — nesdělil-li zaměstnavatel zaměstnanci důvod propuštění ihned, nevzdal se ještě tohoto důvodu mlčky č. 14979.
- — podrobil-li se žalobce, byv propuštěn z práce, rozhodnutí paritního výboru o odškodném, vyvozovaném z kolektivní smlouvy, která nemá ustanovení o znovupřijetí zaměstnance do služby, pokud se týče o dodržení smlouvy, a přijal-li přičtené mu odškodně, vzdal se tím veškerých nároků ze služební smlouvy č. 15012.
- — k otázce platnosti výpovědi zaměstnance dané společností s ručením obmezeným č. 15194.
- — podstatným znakem definitivního služebního poměru je, že ho nemožno rozvízet výpovědí č. 15040.
- — z pouhé skutečnosti, že byla zaměstnanci udělena definitivita, neplyne, že byl sjednán služební poměr nevypověditelný nebo vypověditelný jen za určitých předpokladů č. 15366.
- — k účinnosti výpovědi služebního poměru zaměstnavatelem stačí, že byla dodána osobě, která byla podle předpisu poštovního řádu oprávněna ji za zaměstnance přijmouti; zaměstnavatel může zaslati výpovědní dopis na poslední jemu známou adresu zaměstnancovu č. 15458.
- — propustil-li zaměstnavatel, nemaje důležitého důvodu, předčasně zaměstnance a nedostal-li tento podporu v nezaměstnanosti, může se zaměstnanec domáhat na zaměstnavateli náhrady, způsobené mu tím škody; nesejde na tom, že zaměstnanec neupozornil odborovou organizaci na nesprávnost důvodu svého propuštění z práce č. 15536.
- — předpisu § 22 zák. č. 330/21 sb. z. a n. nelze použít, nešlo-li o propuštění člena závodního výboru (jeho náhradníka) ze zaměstnání jednostranným aktem, nýbrž o jeho vysazení z práce obostrannou dohodou č. 15602.
- — **schovací:** byla-li věc dodána tomu, kdo ji neobjednal, nelze spatřovati v tom, že ji adresát u sebe ponechal, přijetí reální nabídky nebo uzavření smlouvy schovací; adresát není povinen věc neobjednanou ani opatřovati, ani učiniti opatření, by byla vrácena odesílateli, ručí mu však za to, vydá-li věc neoprávněně třetí osobě, jež ji odesílatel odpirá vydati č. 15261.

- **spediční viz** zástavní právo zákonné (čl. 382 obč. zák.).
 - **společenstevní, společenská viz** společenstvo, společnost.
 - **zprostředkovatelská:** nebylo-li jinak ujednáno, přísluší samostatnému podnikateli (obchodnímu jednateli) nárok na provisi teprve, když došlo k zaplacení kupní ceny z obchodu jim zprostředkovaných, ztráci však na ni nárok, došlo-li důvodně před plněním k stornu smlouvy č. 15221.
 - — zprostředkovatel, kterému byla slíbena odměna za jeho námahu s prodejem domu a opatřením zápůjčky, jež měla umožnit prodej domu, má nárok na odměnu pouze tehdy, došlo-li jeho přičiněním skutečně k vyplacení zapůjčených peněz č. 15276.
 - **trhová viz** smlouva kupní.
 - **ve prospěch třetího:** vinkulace pojistky jest smlouvou ve prospěch třetího (§ 881 obč. zák.) č. 15145.
 - — třetí osoba má nárok na náhradu škody vzniklé jí porušením smlouvy sjednané mezi jinými (§ 881 obč. zák.) jen tehdy, nabyla-li z takové smlouvy přímého nároku na plnění a byla-li smlouva porušena právě v této části č. 15663.
 - — viz též náhrada škody (různé).
 - **zmocnitelská:** rozsah plné moci viz plná moc.
 - — zmocněnec procesní viz advokát.
 - — kdo se neprávem vydával za zmocněnce jiného, ručí podle předpisů občanského zákona o náhradě škody, jestli poškozenému nedostatek zmocnění při ujednání smlouvy ani nebyl znám, ani při obyčejné pozornosti nemohl býti nápadný č. 14860.
 - — společník společnosti s r. o. nemůže kontrolní právo podle § 22, odst. 4 zák. o spol. s r. o. vykonati zmocněncem č. 15121.
 - — byl-li závazek rukojmího a plátce učiněn zástupcem, jest třeba, aby i zmocnění k podstoupení závazku stalo se písemně; bez zachování této formy vzniká pro rukojmího a plátce jen závazek naturální, jenž může býti žalobou vymáhán jen tehdy, byl-li rukojmím a plátcem písemně schválen, a to jen v rozsahu, v jakém došlo k písemnému schválení č. 15133.
 - — zamýšlí-li zmocněnec obstarati věc za zmocnitele, avšak jedná-li při tom bez příkazu nebo proti projevené vůli zmocnitelově, neobstarává objektivně věc za zmocnitele, ledaže by ten dodatečně schválil zmocněncovu jednání č. 15614.
- Smluvčí soud** viz honitba.
- Smluvní pokuta:** lze ji smluviti i pro případ nezaviněného nesplnění smlouvy č. 15256.
- — nárok na zmírnění smluvní pokuty netřeba uplatnití výslovně; stačí, že z přednesu strany vyplývá, že vznáší námitku nepřiměřenosti smluvní pokuty č. 15256.
- Snížení smluvní pokuty** viz smluvní pokuta.
- **kupní ceny** viz správa pro vady.
- Sociální pojištění** viz pojištění sociální.
- Solidárnost závazku:** zaplatil-li nabyvatel dávku z přírůstku hodnoty za několik spoluvlastníků-zcizitelů, jest oprávněn domáhati se postihem podle § 1358 obč. zák. náhrady na každém spolusciziteli solidárně č. 15043.
- — nezískal-li zaměstnanec zaviněním několika zaměstnavatelů čekací doby podle § 16 zák. č. 26/29 sb. z. a n., ručí zaměstnavatelé za škodu rukou společnou a nerozdílnou č. 14930.
 - — účinek převzetí dluhu povinné strany vydražitelem srážkou z nejvyššího podání na závazek spoludlužníků č. 15616.
- Soud:** obsazení jeho viz zmatečnost § 477 č. 2 c. ř. s., soudce.
- **dovolací, odvolací** viz dovolání, odvolání.
 - **exekuční** viz dražba, exekuce.
 - **opatrovnický, poručenský, pozůstalostní** viz opatrovnický, poručenský, pozůstalostní soud.
 - **pracovní** viz pracovní soudy.
 - **rekursní** viz stížnost.

- rozhodčí viz rozhodčí soud.
- smluvčí viz honitba.
- konkursní viz konkurs.
- vyrovnací viz vyrovnání.

Soudce: syndikátní ručení viz tamže.

- z výkonu úřadu soudcovského jest vyloučen soudce v rozepři, v níž sepsal pro chudou stranu jako úřední zástupce odvolání podle § 90 zák. o org. soudů a § 133 jedn. ř. č. 14985.
- soudce dražbu řídící jest vyloučen z výkonu soudcovského úřadu, zúčastnila-li se jeho manželka dražby jako podatelka; jak dražební rok, tak i usnesení o udělení příklepu manželce soudcově v tomto případě je zmatečné č. 15161.
- **laik:** jde o vadnost řízení, nastala-li v řízení před obchodním soudem změna v osobě soudce laika a nebyla-li věc před změněným senátem znovu projednána č. 15177.
- viz též odvolání.

Soudní prázdniny viz prázdniny soudní.

Soukromý zaměstnanec viz zaměstnanec soukromý.

Sousedské právo viz hory.

Soutěž nekalá (zák. č. 111/27 sb. z. a n.): společenstvo obuvníků může býti žalováno podle zákona o nekalé soutěži pro projev učiněný v hospodářském styku za účelem soutěžním č. 15661.

- zjištění, že označení »Karlovarské suchary« jest označením druhovým a ne označením původu zboží, jest zjištěním skutkovým, jímž je soud dovolací vázán č. 15087.
- žalobná žádost u držovacích žalob podľa zákona proti nekalej sůťaži musí obsahovať presné označenie závadného konania; nedostatok takej žiadosti nemožno nahradiť púhym žalobným prednesom, i keby bol v spore dokázaný č. 15235.
- v rozsudku, vyhovujúcom držovacej žalobe podľa zákona proti nekalej sůťaži, nemožno uložiť aj peňažnú pokutu, pod ktorou sa má sůťažiteľ zdržať závadného konania; určenie peňažnej pokuty patrí na exekučné pokračovanie č. 15235.
- § 4, odst. 2 vl. nař. č. 116/35 sb. z. a n.: závaznosť zákonodárcova výkladu pro všechny spory, jež mají býti ještě rozhodnuty č. 15600.
- § 1 zák.: podbízení značkového zboží (radiových lamp) č. 14909.
- svázanie obilia mlynárom od zemedelcov a rozvážanie mlynských produktov týmže pre zemedelcov nie je v rozpore s dobrými mravmi sůťaže č. 15091.
- len také odvrátenia zákazníka od sůťažiteľa je v rozpore s dobrými mravmi sůťaže, ktoré je neslušné; nezáleží na tom, že sa stalo len raz a voči jedinému zákazníkovi, ani na tom, že zákazníka od sůťažiteľa neodvrátilo; stačí že bolo samo o sebe spôsobilé sůťažiteľa poškodiť č. 15235.
- žádost vydavatele časopisu, by prodejna mu sdělila počet prodaných výtisků časopisů jiného nakladatele, nepřiči se o sobě dobrým mravům soutěže č. 15254.
- kdy lze označení »medicinnální drogerie« podřaditi pod jednání, uvedené v §§ 1 a 2 č. 15369.
- svázanie obilia mlynárom od zemedelcov a rozvážanie mlynských produktov týmže pre zemedelcov (»čúvarovanie«) samo o sebe nie je v rozpore s dobrými mravmi sůťaže; môže však byť v takomto rozpore, keď sa deje proti záväzku, výslovne prevzatému voči iným sůťažiteľom (dohodnutiu mlynárov) č. 15645.
- § 10: člen obecného zastupiteľstva, ktorý v schôdzke obecného zastupiteľstva učinil o podniku jedného z oferentov, uchádzajúcich sa o zadanie dávky, nepravdivé výroky, spôsobilé ho poškodiť, nemôže byť stíhaný podľa § 10 zákona proti nekalej sůťaži č. 15125.
- § 11: podmínkou nároku na ochranu jest, že z použiti príznačného podnikového zařizení může vzejiti záměna ve styku zákaznickém č. 15185.

- otázku zameniteľnosti treba posudzovať podľa stupňa opatrnosti priemerného zákazníka č. 15431.
- možnosť záměny firmy »Slovenské mliekárské družstvo v B.« s firmou »Slovenská hospodárska mliekáreň družstvo v B.« č. 15431.
- § 15: na náhradu škody podle zákona proti nekalej soutěži může žalovati i ten, kdo za sporu přestal býti soutěžitelem č. 15686.
- případ, že dvě žaloby byly podány a doručeny žalovanému zároveň č. 15699.

Specifikační koupě viz smlouva kupní.

Speditér viz zástavní právo zákonné (čl. 382 obch. zák.).

Spis dovolací, odvolací viz dovolání, odvolání.

- notářský viz notářský spis.

Splátka: vyrovnací kvoty viz vyrovnání.

Splátkové obchody (zák. č. 70/96 ř. z.): procesní soud není oprávněn prohlásiti pravoplatný svůj rozsudek na základě návrhu žalovaného, podaného po právní moci, za zmatečný podle § 477 č. 3 c. ř. s. z důvodu § 6 zák. č. 70/96 ř. z. č. 14838.

- i při splátkovém obchodu s losy jest šetřiti předpisů § 3 odst. 2 zák. č. 70/96 ř. z. č. 15131.
- **zák. č. 76/35 sb. z. a n.:** nepřednesl-li žalovaný kupující ve sporu ze splátkového obchodu, že jest nezaměstnaným, nelze přihlížeti z úřadu k jeho nezaměstnanosti jako k okolnosti vylučující uplatňování výhrady o ztrátě lhůt prodávajícím č. 15400.

Splatnost: daně z obrátu nezávisí na doručení platebního rozkazu č. 15721.

- poplatku, který má býti zaplacený v hotovosti (z kúpopredajnej smluvy), nastáva v 30 dňoch odo dňa doručenia platebného rozkazu a nie v čase vzniku poplatného právneho úkonu č. 15721.
- podle vl. nař. č. 250/35, 251/35 sb. z. a n. viz zemědělci, nezaměstnaní.

Splnění smlouvy viz plácení, splatnost, správa pro vady.

Společenská smlouva viz společnost.

Společenství statků: spoluvlastnický podíl k movité věci nelze odevzdati hmotně podle § 426 obč. zák. č. 14892.

- společné držby společné věci lze nabýti odevzdáním znamením nebo prohlášením č. 14892.
- společnou koupí žacího stroje několika rolníky k potřebě v jejich hospodářství byla ujednána společenská smlouva č. 15195.
- nelze povolití vyklizení ideální části nemovitosti č. 15260.

vnitřní poměr:

- navrhuje-li jeden ze spoluvlastníků domu, aby soud rozhodl o upotřebení a užívání určité místnosti, nejde o rozdělení užitků mezi spoluvlastníky, nýbrž o otázku správy společného domu; otázku tu jest řešiti podle § 835 obč. zák. v řízení nesporném č. 15365.
- ustanovení § 835 obč. zák. neplatí jen při mimořádné správě, nýbrž i při řádné správě, jde-li o rovnost hlasů č. 15365.
- v rozepři: třebaš rozsudek vydaný ve sporu o neplatnosti závěti se týká též odkazovníka, nelze na něho pro nedostatek podmínek podle § 11 c. ř. s. podati žalobu podle §§ 125 a 126 nesp. pat. č. 15148.
- **mezi manželi** (§ 1234 o. z.): podstata společenství majetku mezi manželi pro případ smrti č. 15068.
- **Společenstvo výrobní a hospodářské** (zák. č. 70/73 ř. z.): vládní nařizení č. 169/33 sb. z. a n. nevybočuje z mezi zmocnění daného zákonem č. 95/33 č. 14899.
- — předpisy § 2 vlád. nař. č. 116/35 sb. z. a n. nevztahují se na družstva, jež jsou svou podstatou jen družstvy spotřebními; u takových družstev není přípustna změna stanov potud, že výrobky členů družstva mohou býti prodávány též nečlenům č. 14945.

- ke kampeličkám ve smyslu § 8 čis. 3 vládní vyhlášky čis. 59/33 sb. z. a n. náležejí též společenstva s ručením omezeným čis. 15496.
- ukládají-li se usnesením valné hromady členům břemena, s nimiž v době svého vstupu do družstva nepočítali, mohou postižení členové, chtějí-li zabránit účinkům usnesení proti sobě, z družstva vystoupiti čis. 15696.
- **zastoupení:** likvidátoři společenstva nesmějí přenést na třetí osobu svoji povinnost zastupovati likvidující společenstvo soudně i mimosoudně čis. 15545.
- **firma:** rozšíří-li společenstvo předmět podniku o nové odvětví činnosti, vyžaduje zásada pravdivosti společenstevní firmy, aby toto rozšíření bylo vyjádřeno ve znění firmy čis. 15111.
- **valná hromada:** k výkladu pojmu »jednoduchá většina« ve stanovách hospodářského společenstva (družstva) a přípustnost výkonu t. zv. užší volby čis. 15302.
- návrh menšiny na svolání valné hromady musí obsahovati účel a důvody, proč navrhovatelé považují za nutné, aby valná hromada byla svolána čis. 15682.
- představenstvo jest oprávněno zabránit tomu, by nedošlo k neplatnému usnesení valné hromady čis. 15682.
- ukládají-li se usnesením valné hromady členům břemena, s nimiž v době svého vstupu do družstva nepočítali, mohou postižení členové, chtějí-li zabránit účinkům usnesení proti sobě, z družstva vystoupiti čis. 15696.
- **sídlo:** rejstříkový soud nesmí povolit za platnosti § 19 zákona čis. 44/33 sb. z. a n. a čl. I. vládního nařízení čis. 261/34 sb. z. a n. zápis změny sídla družstva, provozujícího peněžní a úvěrní nebo jiné bankovní obchody, do společenstevního rejstříku, dokud nemá doklad o svolení vlády k přeložení sídla ve smyslu čl. I (3) uvedeného vládního nařízení čis. 15112.
- **členské podíly a pod.;** exekuce na ně: zabavitelnost nároku společenstva na doplatky, k nimž jsou členové společenstva podle stanov (zákona) v případě konkursu (likvidace) povinni, i mimo případ konkursu nebo likvidace čis. 15393.
- **likvidace:** likvidátoři společenstva nesmějí přenést na třetí osobu svoji povinnost zastupovati likvidující společenstvo soudně i mimosoudně čis. 15545.
- viz též soutěž nekalá.
- **Společenstvo stavební a bytové:** jak jest vykládati nájemní a zadávací řád bytového stavebního družstva, bylo-li v něm stanoveno, že podmínkou vrácení stavební zálohy v případě zrušení nájemního poměru jest složení zálohy stejné výše jiným členem družstva čis. 15008.
- člen stavebního družstva může v námitkách proti mimosoudní výpovědi dané mu z důvodu ztráty členství vyloučením, uplatnit neplatnost vyloučení čis. 15030.
- obecně prospěšné stavební družstvo může i teprve v oprávněném řízení uplatňovati, že bylo vydáno nařízení podle § 3, odst. 1 vládního nařízení čis. 160/34 sb. z. a n. čis. 15403.
- pojem zákazu vymáhání částek, kterými členové přispěli k úhradě stavebního nákladu z vlastního jmění; nerozhoduje, že osoby, jež vymáhají zmíněné částky na družstvu, jsou ještě členy družstva čis. 15403.
- vrácení stavební zálohy složené členem bývalého bytového družstva v případě zdravotní závadnosti bytu čis. 15425.
- právní povaha stavebních záloh u bytového družstva čis. 15528.
- viz též stavební ruch.
- **vodní viz voda.**

Společník viz společenstvo, společnost.

- **Společnost podle § 1175 obč. zák.:** v súhlase ostatných spoločníkov k vystúpeniu jedného spoločníka z príležitostnej spoločnosti bez zvláštnej likvidácie treba spatrovať jeho sprostene zaviazanosti za dosiaľ nevyrovnané dlhy spoločnosti čis. 14921.
- spoločnou kúpí žacích stroje niekoľika roľníky k potrebe v jejich hospodárstvi byia ujednána spoločenská smlouva čis. 15195.
- **akciová:** není nezákonností, byl-li zapsán do obchodního rejstříku jako člen správní rady cizozemec pod podmínkou, že bude prokázána vzájemnost čis. 14848.
- k znamenání podpisu člena podstavenstva (správní rady) akciové společnosti stačí podle čl. 228, druhý odstavec obč. zák., vypsání příjmení čis. 14966.
- činnost orgánů společnosti (likvidátorů, dozorčí rady a valné hromady) jest po uvalení konkursu omezena právy správce konkursní podstaty čis. 15630.
- okolností, že firma účastinnej spoločnosti podpísaná bola na zmenke spôsobom nezodpovedajúcim právnomu stavu v čase podpisu zmenky (bez dodatku poukazujúceho na likvidáciu a bez kolektívneho podpisu dvoch likvidátorov), prichádza v úvahu len, keď ide o zmenkový záväzok účastinnej spoločnosti (vystaviteľky zmenky), nie však, keď ide o jej zmenkové oprávnenie čis. 15216.
- valné shromaždenie účastinnej banky môže odopreť uznať za zvoleného člena dozorného výboru toho, kto bol označený menšinou účastinárov podľa odst. 4 § 11 zák. čis. 239/24 sb. z. a n. (v znení čl. XXII. zák. čis. 54/32 sb. z. a n.), len v tom prípade, keď je do dozorného výboru nevoliteľný čis. 15327.
- dôvodmi nevoliteľnosti do dozorného výboru sú len okolnosti určené v stanovách a v zákone; inak stačí, že ide o fyzickú osobu spôsobilú konať čis. 15327.
- **s r. o. (zák. čis. 58/06 ř. z.):** k otázce platnosti výpovědi zaměstnance dané společností s ručením omezeným čis. 15194.
- význam a účel předpisu § 40 čis. 15194.
- projev vůle společnosti s r. o. nemusí se státi v písemné formě protokolární čis. 15194.
- jednatel společnosti může se dáti zastupovati na valné hromadě zmocněncem čis. 15194.
- opětovnými dávkami podle § 8 jsou i pravidelné služební úkony čis. 15222.
- t. zv. činný společník, t. j. společník splnivší závazek ke služebním úkonům převzatý společenskou smlouvou, má nárok proti společnosti s ručením omezeným na náhradu, která může býti vyplacena i z kmenového jmění (§ 82 zák.) určeného k uspokojení věřitelů; pokud jde jen o úkony společníka ze zvláštního pracovního (služebního) poměru čis. 15222.
- **kontrolní právo:** společník společnosti s r. o. nemůže kontrolní právo podle § 22, odst. 4 zák. o spol. s r. o. vykonati zmocněncem čis. 15121.
- **závodní podíl:** zajišťovací převlastnění závodního podílu společnosti s r. o. jest přípustné; volily-li strany formu smlouvy o zpětné koupi movité věci pouze k zastření jiného právního jednání (zajišťovací převlastnění), nelze právní jednání posouditi podle předpisů o zpětné koupi, nýbrž podle jeho právé povahy čis. 15122.
- knihovni zajištění závodního podílu obsahujícího také kmenový vklad společníka jest neplatné čis. 15307.
- projev vůle viz tamže.
- **veřejná obchodní:** zavázal-li se dřívější (bývalý) veřejný společník, který se stal jediným majitelem firmy, vystoupivšímu veřejnému společníku, že ho odškodní, bude-li na něho dokročeno na základě zákonného pěti-

- letého ručení (čl. 146 obč. zák.), jde o smluvní závazek podmíněný odkládací výminkou (§§ 696, 897 obč. zák.) č. 15151.
- — byl-li někdo ve skutečnosti veřejným společníkem veřejné obchodní společnosti a jednal-li v této vlastnosti za společnost, ručí v poměru k osobě, která věděla o skutečném stavu, podle ustanovení čl. 112 obč. zák. č. 15670.
 - — **zastupování:** kdy nemůže likvidátor veřejné obchodní společnosti zastupovati tuto společnost ve sporu č. 15072.
 - — přijal-li likvidátor, jenž nemůže společnost zastupovati, přes to žalobu, aniž opatřil, aby se společnosti dostalo jiného zástupce, jest dán základ žaloby pro zmatečnost podle § 529 č. 2 c. ř. s. č. 15072.
 - — není zákonného předpisu, který by bránil zápisu vojenské osoby z povolání v činné službě jako veřejného společníka oprávněného k zastupování veřejné obchodní společnosti č. 15531.
 - — **exekuce:** veřejný společník veřejné obchodní společnosti nemůže žalovati podle § 37 ex. ř. na nepřipustnost exekuce proti této veřejné obchodní společnosti, i když tvrdí, že zabavená věc (pohledávka) jest jeho vlastnictvím č. 15246.
 - — exekuční zástavní právo nabyté na nároku povinného jako veřejného společníka na vydání likvidačního podílu se vztahuje také na jeho peněžní hodnotu stanovenou nálezem rozhodčích č. 15497.
 - — k čl. 126 obč. zák.; i bezvýsledná předchozí berní exekuce stačí; pokud stačí i vážný pokus o mobilární exekuci č. 15560.
 - — a vl. nař. č. 251/35 a 77/36 sb. z. a n. viz nezaměstnaní.
 - — **likvidace, zrušení:** byl-li na opověď druhého veřejného společníka vymazán zemřelý veřejný společník, bylo tímto zápisem vyznačeno zrušení společnosti, nebylo-li smlouvou ustanoveno, že společnost má dále trvati s dědici zemřelého č. 15267.
 - **komanditní:** změnou firmy kupce jednotlivce v komanditní společnosti vznikl nový právní podmět, na nějž přecházejí obchodní závazky kupce jednotlivce jen za předpokladů § 1409 obč. zák. č. 15151.
 - — přijetí platů ve smyslu čl. 165, odst. 5 obč. zák. jest tu jen tehdy, byl-li komanditistovi vyplacen jeho společenský vklad v hotových penězích; nestačí, že vklad byl jen účetnicky převeden na jiné konto u téže společnosti č. 15238.
 - — v zúčtování vkladu komanditisty na jeho dluh u komanditní společnosti na běžném účtu jest spatřovati vrácení vkladu č. 15472.
 - **příležitostná:** v súlhlase ostatních společníků k vystúpení jedného společníka z příležitostnej společnosti bez zvláštnej likvidácie třeba spatřovať jeho sprostienie zaviazanosti za dosiaľ nevyrovnané dlhy spoločnosti č. 14921.
- Spolek (odborový svaz):** právní poměr mezi ním a jeho sekretariátem č. 15402.
- pokud ručí svaz, poskytující podle svých stanov svým členům právní ochranu ve věcech pracovních poměrů, za útraty právního zastoupení svého člena, byl-li advokát k tomuto zastupování vyzván sekretariátem svazovým č. 15402.
 - nastal-li zánik spolku teprve za sporu a byl-li spolek zastoupen ve sporu advokátem nebo (v neadvokátském sporu) jinou osobou vykázanou procesní plnou mocí, nepřestává býti spolek stranou v rozepři č. 15687.
- Spoludlužník solidární** viz solidárnost závazku, postup.
- Spoluporučník** viz poručník.
- Spoluvlastnictví** viz společenství statků.
- Spoluzavinění poškozeného** viz náhrada škody (§ 1304 o. z.), pojištění pensijní.
- Spořitelna:** zaměstnanci viz zaměstnanci spořitelny.
- knížka vkladní viz tamže.
- Spořitelni a záloženský spolek** viz knížka vkladní.

Správa pozůstalosti viz pozůstalost.

- **společné věci viz společenství statků.**
- **vnucená: nemovitosti:** pohledávku podle § 120 č. 2 ex. ř. může věřitel uplatňovati přímo sporem proti vnucenému správci, aniž je odkázán na exekuční řízení rozvrhové podle § 122 ex. ř. č. 15002.
- — i vnucenému správci, žalovanému o plnění, jest uložiti plnění do 14 dnů pod exekuci č. 15002.
- — byla-li exekuce vnucenou správou zahájena k vymáhání pohledávky zajištěné knihovně před dojednáním nájemní smlouvy a před zaplacením nájemného předem, jest dohoda o zaplacení nájemného, pokud jde o lhůty splatné v době vnucené správy, pro vnuceného správce bez účinku č. 15672.
- — vnucený správce může se domáhati pro nezaplacení nájemného zrušení nájemní smlouvy a vyklizení najatého předmětu, aniž by potřeboval schválení exekučního soudu č. 15672.
- **pro vady:** lhůty k oznámení vad podle § 933 obč. zák. platí i při smlouvě o dílo a mohou býti úmluvou stran prodlouženy, třeba i mlčky, na př. ujednáním garanční lhůty č. 14958.
- — nároku ze správy lze se vzdáti i činem konkludentním č. 14987.
- — význam doložky obsažené v prodejních podmínkách, že k výtkám, jež nebudou písemně oznámeny bezodkladně po dojití zboží, nebude přihlíženo a že dodavatele nestihá povinnost k náhradě a odškodňovací dodávce č. 15158.
- — šestiměsíční lhůtu § 933 obč. zák. jest počítati, byla-li věc vrácena k opravě, od nového jejího dodání po opravě č. 15184.
- — pojem napravitelných vad č. 15184.
- — kdy může kupitel žádati zrušení kupní smlouvy, třebaže jde o vady snadno napravitelné č. 15184.
- — zamýšlela-li obec při prodeji nemovitosti kupitelů, že koupená nemovitost jest ztížena zásadní záповědí stavby z důvodu ochrany starobylého rázu ulice, jde o kromobyčejnou vadu prodané nemovitosti, která opodstatňuje nárok kupitelů na přiměřené snížení úplaty č. 15509.
- — domáhá-li se žalobce zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny, jest hlavním předmětem sporu nárok na vrácení kupní ceny, kdežto nárok na zrušení smlouvy jest jen nárokem předurčujícím č. 15275.

Správce pozůstalosti viz pozůstalost.

- **úpadkové podstaty** viz konkurs.
- **vnucený** viz správa vnucená.

Spravení záznamu viz knihovní záznam.

Sprostředkovatel viz smlouva sprostředkovatelská.

Stanovy družstva viz společenstvo.

Starobní pojištění viz pojištění sociální.

- Stát:** dvorský dekret z 21. srpna 1838 č. 291 sb. z. s. a vl. nař. č. 234/34 sb. z. a n. viz exekuce (§ 295 ex. ř.).
- prejavý štátných orgánov i vtedy, keď štát vystupuje ako smluvník v prejednávani svojho obchodného podniku, musia sa štát písomne, ináč štát nezavazujú č. 14913.
 - berní úřad jako zástupce státu při vymáhání daní v exekučním řízení soudním č. 14934.
 - platí-li stát dovoleteli poštovní spořitelnou, je tato zástupcem státu a ne zmocněncem dodavatelovým, jestliže tento ani nenařídí takový způsob placení, ani neměl svého konta u spořitelny č. 15147.
 - zaměstnanec státu, jemuž byla při zrušení služebního poměru poskytnuta výpomoc ve výši jeho premiové rezervy proto, že výslovně prohlásil, že podmínky nevstoupí do zaměstnání podléhajícího pensijní povinnosti, jest povinen tuto výpomoc vrátiti, jestliže nedodržel této podmínky a stát byl proto

nucen jeho premiovou rezervu podle § 114 zák. č. 26/29 sb. z. a n. přenést na nového nositele pojištění (Všeobecný pensijní ústav) č. 15200.

- platnosti převodu majetku, jenž případně Československému státu z úpravy majetkových podstat nositelů pensijního pojištění podle čl. 275 mírové smlouvy St. Germainské na Všeobecný pensijní ústav, nelze odporovat pro nedostatek platného titulu; čl. 42 úmluvy č. 60/26 sb. z. a n. obsahuje všeobecně a zásadní ustanovení o všech pohledávkách, pokud přešly na Československý stát nebo osobu jím určenou č. 15556.
- i na uznání zástavního práva k zabraným věcem (§ 4 vládn. nař. č. 202/33 sb. z. a n.) jest žalovat stát č. 15578.
- stát jako nositel železničního úrazového zaopatření může s tím, jemuž zadal práce, smluvně sjednat jen závazek, který by obsahově odpovídal předpisu § 47 úr. zák.; pokud byly ujednány závazky přesahující míru závazků uložených osobám v § 47 úr. zák., jest ujednání takové neplatné č. 15679.

Státek střední velikosti (zák. č. 68/08 z. z. čes.) viz pozůstalost.

Statkoví úředníci (§ 73 náhr. zák. a zák. č. 130/21 sb. z. a n.) viz pozemková reforma (náhradový zákon).

Státní dráha: zaměstnanci viz zaměstnanci železniční.

- **pozemkový úřad** viz pozemková reforma.
- **zaměstnanec** viz zaměstnanec státní.

Stavba: odklizení stavení zřízeného s výhradou odklizení na obecním pozemku se svolením obce č. 15205.

Stavební družstvo viz společenstvo stavební (bytové).

- **ruh:** stavební družstvo viz společenstvo stavební, bytové.
- ustanovení zákona o stavebním ruchu týkající se stavebních živností vztahují se aj na státní stavby č. 15104.
- předpisy vládní nařízení č. 160/34 sb. z. a n. jsou donucovacími předpisy právními č. 15403.
- stavební družstvo jest oprávněno dáti výpověď z bytu členu družstva, jenž byl podle stanov povinen bytu »trvale osobně užívat«, jestliže tak nemůže činiti, poněvadž byl přeložen jako státní úředník na jiné místo, třeba v bytě tom nadále bydlela jeho rodina č. 15438.
- zmatečnost exekučního řízení, opomine-li soud doručiti ministerstvu sociální péče do rukou finanční prokuratury usnesení o povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti zatížené zákazem zcizení a zatížení ve prospěch Československého státu (správy sociální péče) podle § 60 vládn. nař. o stavebním ruchu č. 191/21 sb. z. a n. č. 15692.
- **řád:** není třeba, aby schody v obytných domech (§ 69 zák. č. 63/94 z. z. mor.) byly opatřeny žerděmi na obou stranách č. 15459.
- viz též **vyvlastnění**.

Stavení promlčení viz **promlčení**.

Stížnost: lhůty viz **lhůta**.

- uznal-li krajský soud svou příslušnost, byť i jen tím, že rozhodl ve věci samé, nelze rozsudek napadati proto, že je příslušný soud okresní č. 15280.
- jde-li o to, zda k projednání rozepře byl příslušný soud mimořádný (pracovní) nebo soud řádný, nelze užiti předpisu § 45, první odst. j. n. č. 15324.
- výnimky ze všeobecných předpisů o přípustnosti opravných prostředků vytvořené praxou pro Státní pozemkový úřad jako reprezentanta veřejných zájmů při převádění pozemkové reformy, nemohou být rozšiřované na strany, které hájí svoje súkromné záujmy č. 15066.

v esporném řízení:

- třebaž byl pro nedostatek předpokladů § 515 c. ř. s. přípustný s am o státný rekurs do rozhodnutí prvního soudu, jimž nařizena byla oprava

formální vady podle §§ 84, 85 c. ř. s., jest do rozhodnutí rekursního soudu o tom dovolací rekurs nepřipustný, má-li postižený možnost svoji stížnost uplatnit v dovolacím řízení č. 14927.

v exekučním řízení:

- oprávnění k ní viz tamže.
- nedostatek zpravení spoluvlastníka odůvodňuje sám o sobě jeho rekurs proti udělení příklepu, i kdyby byl jiným způsobem zvěděl o dražbě; zrušiti jest příklep celé nemovitosti, byla-li nemovitost dražena jako celek a podle týchž dražebních podmínek č. 15186.
- v **pracovních věcech** viz **pracovní soudy**.

v nesporném řízení:

- viz **nesporné řízení**.

v konkursním řízení:

- oprávnění k ní viz **oprávnění k rekursu**.

ve vyrovnacím řízení:

- usnesení vyrovnacího komisára, aby dlužník do určité doby zaplatil alebo zaistil odmenu vyrovnacího správce a paušální poplatok — tento v určité výške — pod následkami odoprenia potvrdenia vyrovnania, treba pokladať za vyzvanie podľa § 58, odst. 1 č. 4 vyr. por., a nie je proti nemu rekurs prípustný č. 15419.

ve vyrovnacím řízení zemědělském (vl. nař. č. 76/36 sb. z. a n.)

- oprávnění k ní viz **oprávnění k rekursu**.
- o rekursu do usnesení, jimž zamítnuty námitky proti určení odhadní ceny rozhoduje v druhé stolici vrchní soud č. 15433.

v knihovním řízení:

- oprávnění k ní viz **oprávnění k rekursu**.
- rekurs proti povolení knihovního zápisu jest přípustný i po uplynutí tříleté lhůty uvedené v § 64 knih. zák., nebyl-li stěžovatel dotčený knihovním zápisem zpraven o knihovním usnesení č. 15399.
- **pozemkové reformě** viz **pozemková reforma**.
- **stížnost dovolací** (na dovolací soud), **stížnost do usnesení soudu druhé stolice** (odvolacího).

v řízení sporném:

- ustanovení čl. I č. 5 zák. č. 251/34 sb. z. a n. platí i pro pracovní soudy, aniž záleží na tom, o jaké rozhodnutí druhého soudu v otázce příslušnosti jde č. 14855.
- třebaž byl pro nedostatek předpokladů § 515 c. ř. s. přípustný s am o státný rekurs do rozhodnutí prvního soudu, jimž nařizena byla oprava formální vady podle §§ 84, 85 c. ř. s., jest do rozhodnutí rekursního soudu o tom dovolací rekurs nepřipustný, má-li postižený možnost svoji stížnost uplatnit v dovolacím řízení č. 14927.
- do usnesení rekursního soudu, jimž byla uložena prvnímu soudu oprava vadného podpisu žalobcova, není dovolacího rekursu č. 15166.

- — v otázke, zda jest podle § 261, odst. 6 c. ř. s. postoupení námitky proti mimosoudní výpovědi příslušnému soudu, jest dovolací rekurs proti změnujícímu usnesení rekursního soudu přípustný čís. 15209.
- — proti usnesení odvolacího soudu, kterým byl rozsudek zrušen a námitky proti mimosoudní výpovědi byly odmítnuty, jest rekurs přípustný čís. 15232.
- — byla-li věc neprávem zapsána do rejstříku pro věci nepatrné, jest rekurs do rozhodnutí odvolacího soudu, jenž odmítl žalobu, podle § 519 c. ř. s. přípustný, byla-li věc projednána podle předpisů o řádném řízení pro okresní soudy čís. 15349.
- — jde o rozhodnutí v otázce příslušnosti podle čl. I čís. 5 zák. čís. 251/34 sb. z. a n., jestliže odvolací soud nevyhověl odvolání vytýkajícímu zmatečnost podle § 477 čís. 3 c. ř. s. a uznal příslušnost prvního soudu k rozhodnutí o žalobě čís. 15511.
- — přípustnost rekursu do usnesení odvolacího soudu, jenž odmítl žalobu zrušiv pro zmatečnost řízení i rozsudek procesního soudu čís. 15666.
- — zrušil-li odvolací soud kontumační rozsudek prvního soudu jednak z důvodu zmatečnosti podle § 477 čís. 4 c. ř. s. a jednak z důvodu § 471 čís. 4 c. ř. s., že tu není promeškání, a vrátil-li věc prvému soudu, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl, aniž vyslovil, že v řízení má být pokračováno teprve, až toto usnesení nabude právní moci, není dalšího opravného prostředku čís. 15701.

v exekučním řízení:

- — do rozhodnutí rekursního soudu v otázce náhrady za majetkovou újmu podle § 394 ex. ř. jest dovolací rekurs nepřipustný čís. 15022.
- — povolil-li prvý soud odklad exekuce, aniž uložil povinnému jistotu, rekursní soud však na rekurs vymáhajícího věřitele uložil jistotu, jest dovolací rekurs vymáhajícího věřitele do výše jistoty nepřipustný čís. 15126.
- — i proti usnesení rekursního soudu vydanému podle § 114, odst. 2 ex. ř. o zproštění dosavadního vnučeného správce a zřízení nového správce, jest dovolací rekurs nepřipustný čís. 15355.
- — výnimky ze všeobecných předpisů o přípustnosti opravných prostředků vytvořených praxou pro Státní pozemkový úřad jako reprezentanta veřejných zájmů při převádění pozemkové reformy, nemějí být rozšiřované na strany, které hájí svoje súkromné záujmy čís. 15066.
- — **ve věci požární náhrady** viz tamže.
- — **v prozatímním opatření** viz tamže.

v nesporném řízení:

- — viz nesporné řízení.
- — **v řízení o úpravě hranic** (§ 850 o. z.): nelze si stěžovati do rozhodnutí soudů druhé stolice ani po vydání zákona čís. 100/31 sb. z. a n. čís. 15361.

ve vyrovnacím řízení zemědělském (vl. nař. čís. 76/36 sb. z. a n.)

- — proti usnesení rekursního soudu, kterým bolo potvrzené usnesení soudu prvej stolice, vynesené o žádosti o počatie zemedelského vyrovnacieho pokračovania, rekurs nie je pripustný čís. 15391.
- — **v pracovných veciach** viz pracovní soudy.

Strana: výslech její viz výslech stran.

— způsobilost být stranou viz způsobilost ke sporu.

Stroje (§ 297 a) obč. zák.) viz příslušenství, dražba (§170 čís. 5 ex. ř.).

Styk dětí s rodiči viz dítě nemanželské.

Substituce fideikomisární viz fideikomisární substituce.

Súčtovací ústav čl. viz dražba (§ 209 ex. ř.), exekuce (§ 1 ex. ř.).

Sudiště viz příslušnost.

Svaz německých nemocenských pojišťoven v Čsl. rep. viz rozhodčí soud.

— odborový viz spolek.

— pojišťoven viz pojištění sociální.

Svěprávnost viz nesvěprávný.

Svěrenství (zák. čís. 179/24 sb. z. a n.): kto nadobudol podľa § 3 majetok drier sverenský po fiduciárovi ako najbližší čakateľ, nie je povinný trpeť exekúciu, vedenú na tento majetok pre dlhy zomrelého fiduciára na daniach a sociálnych príspevkoch čís. 14943.

Svolení soudu poručenského, opatrovníckého, exekučního viz poručenský, opatrovnícký soud, správa vnučená.

— **Státního pozemkového úřadu** viz pozemková reforma.

Syndikátní ručení (zák. čís. 112/72 ř. z.): přijetí peněz (vymáhané pohledávky) soudním vykonavatelem v čas, kdy není činný jako výkonný orgán čís. 15470.

— stranou ve smyslu § 1 zák. jest každá osoba, již soudcovský úředník způsobil nějakou škodu u výkonu svého úřadu přestoupením úřední povinností čís. 15662.

— škoda, ktorú utrpel záložný veriteľ tým, že výkonný orgán nesložil výťažok dražby hnuteľných vecí u súdu, ale vyplatil vymáhajúcemu veriteľovi a dlžníkovi, je predmetom syndikátneho nároku čís. 15003.

— porušenie úradných povinností v smysle § 1 predpokladá obmyselnosť alebo nebalosť; zákonom neodôvodnené zadržovanie peňazí a vkladných knižiek, zabavených v priebehu trestného pokračovania u obvineného, v súdnom de-
pozite samo o sebe ešte nie je porušením úradnej povinnosti čís. 15715.

Škoda viz náhrada škody.

Tantiema obratová: pojem čís. 14946.

Tarif viz doprava.

Testament viz pořízení poslední.

Titul exekuční viz exekuce.

Totožnost sporného předmětu viz rozepře rozsouzená, zahájená.

Tradice viz převod vlastnictví.

Traktor: jehož benzínová nádrž nebyla zcela vyprázdněna a jenž byl pokryt olejovým mazem, jest předmětem hořlavým a vydaným nebezpečí požáru, o němž platí domněnka čl. 90 § 3 žel. přepr. ř. čís. 14954.

Trestní čin: námitka, že se žalovaný nedopustil trestného činu (§ 506 tr. zák.) podle práva platného na Slovensku čís. 15226.

— viz též vázanost soudu.

Třetí: smlouva v jeho prospěch viz tamže.

— i třetí může žalovati o určení práva nebo právního poměru, má-li na jeho bezodkladném zjištění právní zájem čís. 14926.

— nárok na náhradu škody podle § 874 obč. zák. přísluší poškozenému i proti osobě jsoucí mimo smluvní poměr, došlo-li k sjednání smlouvy pro její lstivé jednání anebo na její nátlak čís. 15142.

— exekuci k vymožení nároku, by dlužník zaplatil peněžitou pohledávkou osobě třetí, jest věsti dle § 353 ex. ř. čís. 15208.

— třetou osobou v smysle § 36 (4) zák. čís. 100/31 sb. z. a n. je každá osoba, rozdielna od sťažovateľa čís. 15542.

Tuzemsko: vyrovnání potvrzené soudem říšskoněmeckým nemá právní účinky pro tuzemsko; dosavadní stav nebyl změněn ani německým vyrovnacím řádem z 27. února 1935 R. G. Bl. I. čís. 15140.

- keď sa tuzemská a cudzozemská firma shodily na príslušnosti tuzemského súdu, podrobily sa tým aj tuzemskému právu čis. 15445.
- ustanovení § 3 (2) konk. ř. se týká jen konkursu vyhlášeného v tuzemsku čis. 15081.
- viz též příslušnost (§ 111 j. n.).

Účastník nesporného řízení viz nesporné řízení (§ 6 zák. čis. 100/31 sb. z. a n.).

Uhrazovací jistina viz dražba vnucená nemovitosti.

Úlevy zemědělcům (vl. nař. čis. 250/35 sb. z. a n.) viz zemědělec.

— **nezaměstnaným** (vl. nař. čis. 251/35 sb. z. a n.) viz nezaměstnaní.

Uložení na soudě viz složení na soudě.

- na poště viz doručení.

Úmluva viz smlouva.

Umořovací řízení viz exekuce (§ 331 ex. ř.).

Úpadek viz oprávnění k rekursu, konkurs.

Úpadek viz konkurs.

Úplata zakázaná viz ochrana nájemců.

Úprava pachtovného při zemědělských pachtích (vl. nař. čis. 164/33): oprávněnost nároku arendátora na úpravu arendovného nemůže být riešená v sporom pokračovaní čis. 15711.

- po uplynutí lehoty určenej v § 5 (2) do arendy dávající nemůže už vzniesť námietky proti úprave arendovného, uplatnenej arendátorom čis. 15711.
- **vl. nař. čis. 272/34 sb. z. a n.:** oznámení (dopis) pachtýřovo, kterým žádá propachtovatele o slevu pachtovného, musí obsahovati i při pachtu hospodářských celků (velkostatku) všechny potřebné údaje (místní označení, výměru a druh pěstovaných plodin) v příčině jednotlivých zpachtovaných pozemků zvlášť čis. 15323.

Úprava placení pohledávek zemědělců, nezaměstnaných (vl. nař. čis. 250/35 a 251/35 sb. z. a n.) viz zemědělcí, nezaměstnaní.

Úraz viz automobilový zákon, náhrada škody, pojištění smluvní.

Úrazové pojištění dělnické viz pojištění úrazové.

Určovací žaloba viz žaloba určovací.

Úroky: smluvily-li strany ve vykonatelném notářském spise splatnost celého dluhu i pro případ prodlení dlužníků s placením úroků, jichž platební lhůty byly určité smluveny, stačí pro povolení exekuce, tvrdí-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu, že povinní dluží úroky; povinným náleží provésti sporem podle § 36 ex. ř. důkaz o tom, že plnili své závazky, chtějí-li si vymoci zastavení exekuce čis. 14850.

- **zákonný nárok** na úroky z prodlení v případě nedodržení platebních lhůt ujednaných smírem o hlavním dluhu nepomíjí, i když nebyl ve smíru zvláště vytkčen čis. 14895.
- **promlčení úroků** zajištěných exekučním právem zástavním v knize pozemkové zároveň s vykonatelnou pohledávkou čis. 14981.
- **úroky z opozdenia** z tej časti pohľadávky, ktorá pripadá na účtovanú daň z obratu, možno požadovať a prisúdiť len odo dňa skutočného zaplataenia pohľadávky čis. 15318.
- z toho, že dlužník nepozastavoval úrokovou doložku na fakturách, nelze vyvozovať jeho souhlas s touto doložkou, ledaže jde o dlouholeté obchodní spojení a vědomost dlužníkovu, že při překročení platebních lhůt se počítají úroky z prodlení v určité výši čis. 15609.
- **a dražba** viz dražba (§ 216 posl. odst. ex. ř.).

Úřad pozemkový viz pozemková reforma.

Úředník statkový viz statkoví úředníci.

- **státní, železniční** viz zaměstnanec státní, železniční.
- jinak viz zaměstnanec.

Usnesení soudní: doručení viz tamže.

- **lhůta k opravnému prostředku** viz tamže.
- **stížnost** viz tamže.

Úsporná opatření personální (zák. čis. 204/32 sb. z. a n.): vztahují se i na zaměstnance hospodářských podniků obecních čis. 15557.

- nevztahují sa (§§ 12, 13) na odpočívne a zaopatrovacie požitky, ktorých platenie prevzal štát (Štátny pozemkový úrad) kúpnou smluvou pri prevzatí veľkého majetku pozemkového čis. 14916.

Ústav peněžní viz knížka vkladní.

- **penzijní všeobecný** viz pojištění pensijní.
- **súctovací československý** viz exekuce (§ 1 ex. ř.), dražba (§ 209 ex. ř.).

Ústoupení od smlouvy (§§ 918 a násl. o. z.) viz smlouva.

Ústředí odborové organizace viz podpora v nezaměstnanosti.

Ústřední svaz zaměstnanců pojišťoven viz zaměstnanec pojišťovny.

Usus fructus viz poživací právo.

Útraty: odměna advokáta viz advokát.

- **nález rozhodčího soudu** podle § 11, odst. 2 zákona o smlouvě pojišťovací čis. 501/17 ř. z. o útratách není exekučním titulem podle § 1 čis. 16 ex. ř. čis. 15129.

Uvedení v omyl viz o myl.

Uznání dluhu: uznání pravosti pohledávky vůči nepoctivému postupníkovi není účinné a netvoří samostatný zavazovací důvod čis. 14956.

- **uznání pohledávky** postoupeným dlužníkem vůči poctivému postupníku je samostatným zavazovacím důvodem, hojí nedostatky pohledávky v době postupu a je pro postoupeného dlužníka závazné i tehdy, jde-li o fingované pohledávky čis. 14968.
- **uznání pohledávky** z dodání zboží postoupeným dlužníkem vůči postupníkovi; účín na promlčení čis. 15626.
- **otcovství** viz otec nemanželský.

Vada formální viz oprava podle §§ 84, 85 c. ř. s.

- **testamentu a přidělení úlohy žalobce** přihlásivšímu se z něho dědici viz pozůstalost.
- **řízení** viz dovolání, odvolání.
- **zboží** viz správa pro vady.

Válečná půjčka viz půjčka válečná.

Valná hromada družstva, společnosti s r. o., akciové viz společenstvo výrobní a hospodářské, společnost s r. o., společnost akciová.

Valorisace viz měna.

Valuta viz měna.

Vázanost soudu: usnesením exekučního soudu, jímž byl zamítnut návrh povinného na vyloučení věci z exekuce podle § 251 čis. 6 ex. ř., je soud vázán při vyřízení stejného návrhu na vyloučení z téhož důvodu, nebyly-li uplatněny nové skutečnosti, opodstatňující závěr, že jde o věci uvedené v § 251 čis. 6 ex. ř. čis. 15006.

- i když oba žalovaní byli trestním soudem odsouzeni pro trestní čin spáchaný na žalobci, může jeden z nich v civilním sporu o náhradu škody dokazovat, že zranění žalobcovu bylo způsobeno druhým žalovaným čis. 15073.
- **vázanost procesního soudu** pravoplatným usnesením o zabavení zažalované pohledávky přikázané k vybrání čis. 15244.
- **civilní soud** jest vázán zjištěním trestního soudu i tenkrát, jde-li o soukromoprávní nároky kýmkoliv a proti komukoliv odvozané z trestného činu, jehož se týká odsuzující rozsudek čis. 15362.

- soudy jsou vázány pravoplatnými výměry správních úřadů, že zaměstnanec nepodléhá pojistné povinnosti č. 15290.
- riadny súd nie je povolaný preskúmať správnosť výmeru Úradovne všeobecného penzijného ústavu, ktorým bol zamietnutý nárok zamestnanca na invalidný dôchodok č. 14924.
- prihlásením zamestnanca k poisteniu podľa vl. nar. č. 16/23 sb. z. a n. a prijatím ho k poisteniu Všeob. penz. ústavom je otázka povinnosti k penzijnému poisteniu — pokiaľ sa týka doby, na ktorú sa prihlásenie a prijatie vzťahovalo — i pre súdy záväzne vyriešená č. 15070.
- Vedlejší záväzky** viz dražba (§ 216, posl. odst. ex. ř.), hypoteka kaučovní závod viz filiálka.
- Versio in rem** (§ 1041 o. z.): předpokladem tohoto předpisu jest, že bylo upotřebeno cizí věci k užítku jiného, při čemž ten, kdo byl tím na svém majetku zkrácen, neměl úmysl jednati ve prospěch toho, komu se z jeho jednání dostalo prospěchu ať již přímo, ať nepřímou skrze třetí osobu č. 15634.
- bylo-li použito stavebního dříví k stavbě domu, jehož uživatelem nebyl vlastník, nýbrž jiná osoba, bylo upotřebeno stavebního dříví ve prospěch toho, kdo jest povinen hraditi náklady udržování domu v uživatelném stavu č. 15634.
- nárok na náhradu za použití věci neprislúcha jej bývalému vlastníkovi, keď tento vec predal a kupiteľovi odovzdal, a kupiteľ použil vec v prospech tretej osoby (versio in rem) č. 14917.
- Veřejná nemocnice** viz nemocnice.
- **obchodní společnost** viz společnost veřejná obchodní.
- Veřejné knihy** viz knihovni poznámka, knihovni řád.
- Veřejný orgán** viz dražba v nuceně nemovitosti.
- Věci bagatelní** viz nepatrné věci.
- **feriální** viz prázdniny soudní.
- Věcná nepřislúšnost** viz přislúšnost.
- Věno:** vrácení věna zřízeného bez notářského spisu a manželi odevzdaného lze žádati jen za předpokladů uvedených v §§ 1229, 1264, 1266 obč. zák. č. 15193.
- a odpůřčí nárok viz tamže.
- Věřitel hypotekární** viz hypoteka, dražba v nuceně nemovitosti, zástavní právo.
- **pozůstalostní** viz pozůstalost.
- **vymáhající** viz exekuce.
- Vinkulace:** pojistky jest smlouvou ve prospěch třetího (§ 881 o. z.) č. 15145.
- knížky vkladní viz knížka vkladní.
- Vklad knihovni** viz knihovni vklad.
- **komanditisty** viz společnost komanditní.
- k nabytí vlastnictví ke vkladu u poštovní spořitelny vkladatelem se vyžaduje odevzdání jak vkladní knížky, tak i průkazního lístku č. 14897.
- komu byla vkladní knížka odevzdána jako záruka na dluh, může se domáhati výplaty vkladu na tuto knížku č. 15119.
- Vkladní knížka** viz knížka vkladní.
- Vlastnictví: nabytí jeho:** převodem viz převod vlastnictví.
- jinak viz nabytí vlastnictví.
- náhrada škody poddolováním viz hory.
- spoluvlastnictví viz společenství statků.
- výhrada vlastnictví viz tamže.
- žaloba zápůřčí, konfesorní viz tamže.
- věděl-li vydražitel nemovitosti při dražbě, že stroje odhadnuté jako přislúšenství a s nemovitostí prodávané, nejsou zaplacené, a že prodávatel vyhradil si právo vlastnické do zaplacení, musí mu stroje vydati, i když exekuční komisař prohlásil, že prodává s nemovitostí i stroje č. 15703.
- Vnucená dražba** viz dražba v nuceně.

- správa viz správa v nuceně.
- Vnucené zřízení práva zástavního** viz zástavní právo v nuceně.
- Voda:** kdy nejde o vodní družstvo ve smyslu vodního zákona č. 15343.
- soudy jsou oprávněny i povinny samostatně posuzovati právní povahu vodovodního družstva, i když bylo sdružení správním úřadem uznáno podle § 56 vod. zák. č. 15343.
- vodní družstva jsou postavena na roveň orgánům ve smyslu 2. odstavce § 90 vlád. nař. č. 8/28 č. 15668.
- viz též pořadí práva, dražba (§§ 172, 216 č. 2 ex. ř.).
- Vodní ...** viz voda.
- Všeobecná veřejná nemocnice** viz nemocnice.
- Všeobecný pensijní ústav** viz pojištění pensijní.
- Vůle poslední** viz pořízení poslední.
- **projev** viz projev vůle.
- Výbavné** viz pojištění pensijní (§ 185 zák. č. 26/29).
- Výbavovací žaloba** viz žaloba podle § 37 ex. ř.
- Výbory závodní** viz závodní výbory.
- Vybrání pohledávky** viz přikázání pohledávky k vybrání.
- Vydražitel** viz dražba.
- Vydržení:** služebnosti má obsahově stejné předpoklady jak ve sporu o žalobě zápůřčí, tak i ve sporu o žalobě na ochranu služebnosti (konfesorní žalobě) č. 15377.
- Vyhlášení konkursu** viz konkurs.
- Výhoda nedovolená** viz vyrovnání.
- Výhrada vlastnictví:** prodávatel, který z důvodu výhrady práva vlastnického vzal prodanou věc zpět, neujednav nic jiného, odstoupil tím od smlouvy a může na kupitele žádati náhradu škody, způsobené zaviněným nesplněním kupní smlouvy; zavinění kupitelovo záleží v tom, že nedostal platebním závazkům, převzatým kupní smlouvou; jde-li o obchody podle obchodního zákona, má prodávatel nárok na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, tudíž na náhradu rozdílu mezi ujednanou kupní cenou a obecnou hodnotou věci v době vrácení č. 15138.
- — uplatnění výhrady vlastnického práva prodávatelem znamená odstup od smlouvy jen tehdy, není-li pochybnosti o jeho vůli k tomu směřující; proti nároku na vydání věci z důvodu vyhrazeného vlastnictví nelze namítati započtením vzájemnou pohledávku kupitelovu dosud nelikvidní č. 15611.
- — věděl-li vydražitel nemovitosti při dražbě, že stroje odhadnuté jako přislúšenství a s nemovitostí prodávané nejsou zaplacené a že prodávatel si vyhradil právo vlastnické do zaplacení, musí mu stroje vydati, i když exekuční komisař prohlásil, že prodává s nemovitostí i stroje č. 15703.
- — viz též vyrovnání.
- Vyhrůzka:** nárok na náhradu škody podle § 874 obč. zák. přísluší poškozenému i proti osobě jsoucí mimo smluvní poměr, došlo-li k sjednání smlouvy pro její lživě jednání anebo na její nátlak č. 15142.
- Výchovné** viz pense.
- Výjevovací přísaha** viz přísaha vyjevovací.
- Výkaz nedoplatků** viz dražba v nuceně nemovitosti (§ 210 ex. ř.).
- Vyklizení:** nelze povolití vyklizení ideální části nemovitosti č. 15260.
- knihovni vlastník domu se nemůže domáhati jeho vyklizení na tom, kdo od něho dům koupil a do něho se nastěhoval č. 15480.
- podal-li zaměstnanec obce do rozhodnutí disciplinární komise, na základě něhož byl usnesením obce zastupitelstva ze služeb obce propuštěn, opravný prostředek, jenž v době skončení sporu na vyklizení naturálního bytu nebyl ještě vyřízen, jest i žaloba na vyklizení naturálního bytu předčasná č. 15482.
- viz též smlouva nájemní (§ 1118 o. z.).

Vykonatelnost: cizozemského exekučního titulu viz exekuce (§§ 79 a násl. ex. ř.).

Vykonavatel poslední vůle: určili-li zůstavitel určitou částku vykonavatelí poslední vůle a zároveň dědici s tím, by z úroků udržoval jeho hrob a ještě za svého života určit částku tu pod touto podmínkou třetí osobě, jde o příkaz podle §§ 695 a 709 obč. zák.; jeho předmětem jsou peníze, jež musí býti podle § 158 nesp. pat. zajištěny, nebylo-li zajištění prominuto nebo nezřekli-li se ho účastníci pozůstalostního řízení čís. 14962.

Vyloučení věci z exekuce viz exekuce (§ 251 ex. ř.).

Vylučovací žaloba viz žaloba podle § 37 ex. ř.

Vymáhající věřitel viz exekuce.

Výměnek: podporou podle § 3 alim. zák. není poskytování výměnku, jež jest jen plněním smluvní povinnosti převzaté smlouvou odstupní, ujednanou před účinností alimentáčního zákona čís. 14841.

Vynález viz patent.

Vynaložení nákladu (§ 1042 o. z.) viz náklad.

Výpověď z nájmu: lhůty viz lhůta.

- — po podání námitek nemůže býti výpověď vzata zpět bez svolení vypo-
vidaného, leda že se vzdá vypovídající nároku; prohlášením, že ustupu-
je od výpovědi, vzdává se vypovídající žalobního nároku čís. 14947.
- — vymáhající strana podala listinný důkaz podle § 565, odst. 3 a 4 c. ř. s.,
předložila-li opis mimosoudní výpovědi, zpáteční lístek podepsaný vy-
povídaným a dopis podepsaný vypovídaným, v němž prohlašuje, že výpo-
věď nebere na vědomí čís. 15007.
- — a tím, že předložila opis výpovědi s potvrzením advokáta, že opis sou-
hlasí s prvopisem, a zpáteční lístek opatřený podpisem povinné, i když
ze zpátečního lístku není patrný obsah dopisu, jehož se týká čís. 15127.
- — člen stavebního družstva může v námitkách proti mimosoudní výpo-
vědi dané mu z důvodu ztráty členství vyloučením uplatnit neplatnost
vyloučení čís. 15030.
- — sporné řízení ve věcech nájemních lze zahájit jen tehdy, byla-li tu vý-
pověď z nájmu; nebylo-li jí, nutno odmítnouti podané námítky a zru-
šiti provedené řízení pro zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s.; byly-li
podané námítky zase zpětvzaty, zruší se jen provedené řízení čís. 15074,
byla-li dána z téhož nájemního předmětu k témuž termínu dvoji výpo-
věď (mimosoudní a soudní) a proti oboji výpovědi byly podány ná-
mítky, nutno druhou výpověď pro překážku zahájeného sporu z moci
úřadu odmítnouti, a to i v opravných stolicích čís. 15116.
- — mimosoudní projev spopachtovatelův, že pachtovní smlouvu zrušuje
z důvodu § 1118 obč. zák., není výpovědí podle §§ 562, 565 c. ř. s. a
nemůže býti podkladem k zavedení sporného řízení podle § 571 c. ř. s.
čís. 15232.
- — námítky podané proti mimosoudní výpovědi u nepřislušného soudu nelze
postoupiti příslušnému soudu podle § 261, odst. 6 c. ř. s. čís. 15209.
- — šlo-li o t. zv. hostinec s rybolovem a vypovídanému nájemci tato okol-
nost byla známa, není výpověď z nájmu neurčitá, nebylo-li v ní uve-
dono, že mimo místnost není vypovídáno též právo rybolovu čís. 15234.
- — k exekučním titulům uvedeným v § 575, odst. 3 c. ř. s. náleží také roz-
sudek vydaný o žalobě podle § 1118 obč. zák. čís. 15328.
- — neúčinnost mimosoudní výpovědi dané vypovídající stranou pod pod-
mínkou přijetí vypovídanou stranou čís. 15331.
- — stavební družstvo jest oprávněno dáti výpověď z bytu členu družstva,
jenž byl podle stanov povinen bytu »trvale osobně užívat«, jestliže tak
nemůže činiti, poněvadž byl přeložen jako státní úředník na jiné místo,
třebas v bytě tom nadále bydlela jeho rodina čís. 15438.
- z poměru domovníckého viz domovníci.

- ze služebního poměru: soukromého zaměstnance (zák. čís. 154/
34 sb. z. a n.) viz zaměstnanec soukromý.
- — jinak viz smlouva služební.

Výrobní a hospodářské společenstvo viz společenstvo výrobní a hos-
podářské.

Vyrovnání: postoupil-li vyrovnací dlužník před zahájením vyrovnání své pohle-
dávky k zajištění (krytí) pohledávky vyrovnacího věřitele, jest vypočísti vy-
rovnací kvotu z celé pohledávky v době vyrovnání nezapravené čís. 15044.

- nejistota, zda a pokud vyrovnací věřitel není kryt placením na základě od-
dělovacího práva, neopravňuje vyrovnacího dlužníka ke složení vyrovnací
splátky na soudě podle § 1425 obč. zák. čís. 15044.
- vyrovnání potvrzené soudem říško-německým nemá právní účinky pro tu-
zemsko; dosavadní stav nebyl změněn ani německým vyrovnacím řádem
z 27. února 1935 R. G. Bl. I. čís. 15140.
- z úřadu nelze přihlídnouti k tomu, že zažalovaná pohledávka, pokud pře-
vyšovala vyrovnací kvotu, zanikla pravoplatným vyrovnáním, třebaže tato
skutečnost byla zřejmá z vyrovnacích spisů, byl-li jimi proveden důkaz
o jiné skutečnosti; hostejno, že žalovaný uznal ve vyrovnacím řízení za-
žalovanou pohledávku čís. 15325.

vyr. ř. čís. 337/14 ř. z.:

- § 47: jde o zvláštní nedovolenou výhodu podle § 47 vyr. řádu, učinil-li vy-
rovnací věřitel svůj souhlas s vyrovnáním závislým na sjednání kupní smlouvy
s vyrovnacím dlužníkem, znamenající pro něho hmotnou výhodu čís. 15206.
- úmluva o — jinak nedovolených — zvláštních výhodách není vyloučena
u věřitelů, jimž přísluší nárok na vyloučení (věřitelů s výhradou práva vlast-
nického až do úplného zaplacení); jde však o úmluvu neplatnou, jestliže
se věřitel, jenž prodal zboží s výhradou vlastnictví vyrovnacímu dlužníkoví,
vzdal této výhrady za to, že kupní cena byla zajištěna rukojemstvím třetí
osoby, slibiv při tom hlasovati pro vyrovnání čís. 15564.
- § 53 (4): předpokladem žaloby jest příčinná souvislost mezi hlasováním
věřitele, jehož pohledávka za ručitelem anebo spoludlužníkem je kryta, a
mezi nemožností zavinenou vyrovnacím dlužníkem, aby se ručitel nebo
spoludlužník zúčastnil vyrovnacího řízení čís. 15492.
- § 57: závazek rukojmí zaručivšího se za splnění vyrovnací kvoty nezaniká
zásadně tím, že vyrovnací věřitel ujednal s vyrovnacím dlužníkem soudní
smír o pohledávce obživlé pro nesplnění vyrovnání čís. 15585.
- nejistota, zda a pokud vyrovnací věřitel není kryt placením na základě od-
dělovacího práva, neopravňuje vyrovnacího dlužníka ke složení vyrovnací
splátky na soudě podle § 1425 obč. zák. čís. 15044.
- byla-li vyrovnací splátka již splatna a uplatňoval-li vyrovnací dlužník za-
počtení teprve dopisem pozdější doby, nebylo započtení uplatněno včas podle
§ 57 vyr. ř. jako zaplacení splátky čís. 15046.

vyr. ř. čís. 64/31 sb. z. a n.:

- § 10: jsou-li splněny další předpoklady uvedené v § 49 čís. 2 konk. ř., jest
pohledávka ze smlouvy, sjednaná v mezích § 10 vyr. řádu, pohledávkou za
podstatou čís. 15045.
- § 11: zahájením vyrovnacího řízení o jmění dlužníkově se promlčení ani ne-
přerušuje, ani nestaví; stavení promlčení nastává jen přihláškou pohledávky
k vyrovnacímu řízení; je nerozhodné, z jakého důvodu věřitel nepřihlásil
svou pohledávku k vyrovnání dlužníkovu čís. 15078.
- § 54: požaduje-li věřitel na vyrovnacím dlužníku zaplacení pohledávky, již
dlužník neuznává a již ani v seznamu pohledávek ve vyrovnacím řízení ne-
uvedl, máje za to, že zanikla, jest vyrovnací dlužník oprávněn podle obdoby

- § 54, třetí odstavec, vyr. ř. složití na soudě splátky vyrovnací kvoty připadající na spornou pohledávku, obává-li se následků nezaplacení kvoty vyrovnací, kdyby byla pohledávka soudem uznána za existentní čis. 15077.
- § 60 (2): předpokladem žaloby jest příčinná souvislost mezi hlasováním věřitele, jehož pohledávka za ručitelem anebo spoludlužníkem je kryta, a mezi nemožností zavinenou vyrovnacím dlužníkem, aby se ručitel nebo spoludlužník zúčastnil vyrovnacího řízení čis. 15492.
 - § 63: vymáhání vyrovnacích splátek na vyrovnacím ručiteli čis. 15380.
 - kdy a kterých vyrovnacích splátek se může vyrovnací věřitel domáhat na vyrovnacím ručiteli exekucí podle § 63 vyr. ř. a kdy a kterých splátek žalobou čis. 15380.
 - § 64 (65): k ukončení nebo zastavení vyrovnacího řízení nelze při povolení exekuce proti úpadci přihlížeti z úřadu čis. 15189.
 - § 67: požaduje-li věřitel na vyrovnacím dlužníku zaplacení pohledávky, již dlužník neuznává a již ani v seznamu pohledávek ve vyrovnacím řízení nevedl, máje za to, že zanikla, jest vyrovnací dlužník oprávněn podle obdoby § 54, třetí odstavec, vyr. ř. složití na soudě splátky vyrovnací kvoty připadající na spornou pohledávku, obává-li se následků nezaplacení kvoty vyrovnací, kdyby byla pohledávka soudem uznána za existentní čis. 15077.
 - útraty upomínky nenáleží k vyrovnací kvotě a nenastává proto, nebyly-li zaplacený, účinek v předpisu tom uvedený čis. 15348.
 - ztráta lhůt pro nesplnění vyrovnání vyrovnacím dlužníkem nastává proti vyrovnacímu ručiteli jen, když to bylo zvlášť ujednáno čis. 15380.
 - útraty upomínky a úroky za dobu od splatnosti jednotlivých splátek na vyrovnací kvotu do zaplacení těchto splátek v dodatečně lhůt nejsou předmětem vyrovnání; nezaplacení jich nemá účinky nesplněného vyrovnání čis. 15396.
 - úmysl dlužníka zaplatiti jen vyrovnací splátku lze projeviti i konkludentně (§ 863 obč. zák.) čis. 15396.
 - dlužník je tímto předpisem chráněn jen v případech, kde placení věřiteli, nedošlo včas bez dlužníkovy zavinení čis. 15397.
 - vyrovnacího dlužníka stíhají následky nesplnění potvrzeného vyrovnání, nezaplátil-li přes upomínku mající náležitosti § 67 vyr. ř. splatnou vyrovnací splátku, třebaže vyrovnací věřitel v upomínacím dopise vedle výzvy k splnění vyrovnání poukázal zřejmě omylně na nezaplacení splátky za jinou dobu čis. 15474.
 - závazek rukojmí zaručivšího se za splnění vyrovnací kvoty nezaniká zásadně tím, že vyrovnací věřitel ujednal s vyrovnacím dlužníkem soudní smír o pohledávce obživlé pro nesplnění vyrovnání čis. 15585.

zemědělské (vl. nař. čis. 76/36 sb. z. a n.):

- o rekursu do usnesení v zemědělském vyrovnacím řízení, jimž byly zamítnuty námitky proti určení odhadní ceny, rozhoduje v druhé stolici vrchní soud čis. 15433.
- zahájení zemědělského vyrovnání za konkursu dlužníkovy čis. 15521.
- lehota na odložení nutného predaju dlžnikových věcí, stanovená v § 3 (2) vyr. por., nebola vládnym nariadením č. 76/36 zmenená. čis. 15720.
- § 1: zemědělci podle uvedeného vládního nařízení nejsou manželé, převyšují-li pensijní příjmy manželovy výtěžky jejich společného hospodářství čis. 15422.
- § 3: ak nebolo dřívejšie (nutné) vyrovnanie splnené, nemožno započat' zemedel'ské vyrovnacie pokračovanie, hoci od započatia dřívejšieho vyrovnacieho pokračovania až do dňa podania návrhu na zemedel'ské vyrovnanie uplynulo už viac než šesť mesiacov čis. 15719.
- § 6: nemožno počat' zemedel'ské vyrovnacie pokračovanie, ak pôvodní dlžníci spolu s pristúpivšími solidárnymi dlžníkmi ponúkli spoločne minimálnu

kvótu; veritel' má právo požadovať od každého dlžníka — vynímajúc nezrovedených manželov (§ 13 vl. nar. č. 76/36 sb. z. a n.) — úplnú minimálnu kvótu až do zaplattenia celej pohľadávky čis. 15476.

Výsadní zástavní právo viz dražba v nucená nemovitosti (§ 216 ex. ř.).

Vysazení z práce: vzdal-li se zaměstnanec mzdy pro případ »dočasného zastavení«
podniku, pozbyl nároku na mzdu jen tehdy, byl-li vysazen z práce skutečným zastavením provozu, nikoliv jeho omezením čis. 15037.

- předpisu § 22 zák. čis. 330/21 sb. z. a n. nelze použiti, nešlo-li o propuštění člena závodního výboru (jeho náhradníka) ze zaměstnání jednostranným aktem, nýbrž o jeho vysazení z práce oboustrannou dohodou čis. 15602.

Výslech stran: informativní výslech stran v rozlukovém sporu; jeho účel čis. 14835.

- — byla-li slyšena k důkazu strana, jež v době výslechu nedokonala čtrnáctý rok stáří, nejde o zmatečnost, nýbrž o vadu řízení čis. 14906.
- — předpis § 158 o. z. nebrání tomu, by nemožnost zplození dítěte manželem nebyla prokázána výpovědí manželů k důkazu o tom slyšených čis. 14976.
- — nebyla-li strana při prohlášení průvodního usnesení, nařizujícího její výslech k důkazu, přítomna, musí býti obeslána se sdělením skutkových okolností, o kterých má býti vyslyšána; obesláni má býti řízeno na stranu samu a nestačí obesláni k ruce jejího právního zástupce čis. 15065.

Výslužné: železničních zaměstnanců viz zaměstnanec železniční.

- jinak viz pense.

Výstavce směnky viz směnka.

Vysvědčení viz smlouva služební, zaměstnanec soukromý, náhrada škody (různé).

Vyšší služby viz pojištění pensijní, zaměstnanec soukromý.

Výtka vad viz správa pro vady.

Vyvláštění: žádost vyvláštěného za zrušení vyvlastňovacího nálezu není podle zákona čis. 20/20 sb. z. a n. vázána určitou lhůtou, avšak podal-li ji vyvláštěný až po dlouhé době, jest k průtahu s tím spojenému přihlídnouti při stanovení požadované škody čis. 14880.

- vyvláštění pozemků nebo budov podle §§ 23, 24 stavebního řádu moravského; předpisy vládního nařízení čis. 100/33 sb. z. a n. týkají se jen odhadu nemovitosti v řízení exekucním čis. 15098.
- není přípustno domáhati se na soudě určení náhrady za pozemky vyvláštěné k účelům vodostavebním, dokud o náhradě nerozhodl pravoplatně úřad správní čis. 15168.
- pokud nemusí finanční prokuratura býti obeslána jako zástupkyně vodohospodářského fondu k jednání o náhradu za vyvláštěné pozemky k stavbě údolní přehrady čis. 15168.

Výživné: přípustnost dovolání viz tamže.

- při určení změny alimentacej povinnosti zaviazaného, který poberá svoj dôchodok v polskej valute, ale povinný je platiť výživné v československých korunách, v dôsledku zmeny valutárnych pomerov treba vychádzať zo zmeny varšavského devizového kurzu československej koruny čis. 15337.
- uložení povinnosti ku placení výživného předpokládá, že se dítěte nedostává výživy ani z vlastního jmění ani od někoho jiného čis. 15358.
- exekuce k jeho zajištění viz exekuce zajišťovací.
- **alimentační zákon** (čis. 4/31 sb. z. a n.): podporou podle § 3 alim. zák. není poskytování výměnku, jež jest jen plněním smluvní povinnosti převzaté smlouvou odstupní, ujednanou před účinností alimentacejního zákona čis. 14841.

- žaloba, založená na § 3 zákona čís. 4/31 sb. z. a n. nemůže být zamietnutá z dôvodu, že právo osoby, oprávnenej požadovať výživu voči osobe v smysle § 1 cit. zák. zaviazanej, nebolo jej dosiaľ súdom právoplatne pririeknuté; v takomto prípade otázku týkajúcu sa tohoto požadovacieho práva, ako otázku prejudiciálnu, treba riešiť v spore, počítom žalobou, založenou na § 3 cit. zákona čís. 14922.
- **dieťa manželského:** otcovská bába jest povinna k výživě jen tehdy, nemůže-li jí plniť otcovský děd; jde o nezákonnost, byla-li uložena vyživovací povinnost otcovskému dědu a bábě dieťa zároveň čís. 14846.
- prarodiče, kteří hradí náklady na výživu dieťa, nemohou žádati, aby jim byla též svěřena výchova dieťa, nevyžaduje-li toho zájem a prospěch dieťa čís. 15358.
- nejde o nezákonnost, nerozhodly-li soudy dříve, než uložily prarodiči placení výživného na vnuka, o tom, komu dieť má býti dáno do výživy a výchovy čís. 15358.
- uložení povinnosti ku placení výživného předpokládá, že se dieťi nedostává výživy ani z vlastního jmění ani od někoho jiného čís. 15358.
- **dieťa nemanželského:** žaloba o výživné proti pozůstalosti nemanželského otce; nelze hledět k nároku vdovy podle § 796 obč. zák. čís. 15299.
- pre posúdenie povinností nemanželského otce bývajúcего na Slovensku voči dieťaťu splodenému, narodenému a bývajúcemu v Čechách, z dôvodu otcovstva platia predpisy všeobecného občianskeho zákoníka čís. 15320.
- dostává-li nemanželský otec podpory v nezaměstnanosti, jež se v určitém období postupně snižují a potom opětně se vrací k své původní nejvyšší hranici, jest posouditi mohoucnost nemanželského otce k plnění zákonné vyživovací povinnosti podle celkové částky podpor za celé období čís. 15513.
- nezaměstnanost nemanželského otce a skutečnost, že toho času nemá jiných příjmů než podpory v nezaměstnanosti, nevylučují samy o sobě podle zákona mohoucnost k plnění výživného čís. 15513.
- převzala-li zletilá nemanželská matka smírem s nemanželským otcem jeho vyživovací povinnost na sebe, převzala tím, nebylo-li jinak ujednáno, pouze vyživovací povinnost normální, t. j. povinnost vyživovati dieť do nabytí zletilosti po případě způsobilosti jeho k samostatnému výdělku čís. 15628.
- **manželky:** mají-li manželé domovskou příslušnost v obci na Slovensku, jest nárok manželky na placení výživného posouditi podle práva platného na Slovensku čís. 14883.
- nárok rozvedené (rozloučené) manželky na placení výživného jest nárokem soukromoprávním, jehož se může manželka platně vzdáti čís. 14885.
- jak jest zvýšiti výživné rozvedené (rozloučené) manželky ujednané soudním smírem, jestliže se majetkové poměry manželovy podstatně zlepšily čís. 14885.
- vliv hospodářské krise na zákonnou vyživovací povinnost manželovu čís. 15671.
- **rodičů:** nároku na nutnou výživu nemohou se vzdáti čís. 15523.
- **Vzájemná pohledávka viz započtení.**
- **Vzdání se žalobního nároku viz výpověď.**
- **Vzorec B—D** vl. nař. čís. 186/24 sb. z. a n. viz podpora v nezaměstnanosti.

Zabavení viz exekuce.

Záborový zákon viz pozemková reforma.

Zadržovací právo: podle § 970 c) obč. zák. se vztahuje na veškeré předměty vnesené hostem do podniků, i když nejsou vlastnictvím hostovým čís. 14879.

- předpis prvního odstavce § 471 obč. zák. vyslovuje obecnou zásadu, již jest použití i na zadržovací právo podle § 970 c) obč. zák. čís. 14879.
- podle čl. 312 obch. zák. neopravňuje speditéra k svémocnému prodeji věci, na něž se právo to vztahuje; na tom nic nemění, že byl na jmění dlužníkovy prohlášen konkurs čís. 15705.
- **Zahájení rozepře:** námitka zahájené rozepře viz rozepře zahájená.
- **konkursu viz konkurs.**
- **vyrovnání viz vyrovnání.**
- **Zájem právní viz žaloba určovací.**
- **Zajišťovací exekuce viz exekuce zajišťovací.**
- **převod (převlastnění) viz převod vlastnictví.**
- **Zákaz novot viz novoty.**
- **postupu pohledávky viz postup.**
- **zcizení a zatížení:** v pozemkové reformě viz pozemková reforma.
- nevdá odpůrčí žalobě čís. 15453.
- byla-li prodána nemovitost stížená knihovním zákazem zcizení neb zavazení v exekuci vedené k vydobytí jiné pohledávky s neomezeným právem zástavním, nepomine omezení vlastnictví exekutů, nenastává ani žádná změna v rozsahu zástavního práva pozdějšího zástavního věřitele, nýbrž jeho omezené právo na prodané usedlosti přechází s omezením na rozvrhovou podstatu, jež, jako v jiných případech, zastupuje zavázanou nemovitost čís. 15454.
- viz též fideikomisární substituce, zmatečnost exekučního řízení.
- **Zákonné povinné ručení viz automobilový zákon, náhrada škody drahou, pojištění smluvní.**
- **právo zástavní viz zástavní právo zákonné.**
- **zastoupení viz opatrovník, poručník.**
- **Zaměstnanec: smlouva kolektivní, služební viz tamže.**
- **doba pracovní osmihodinová viz tamže.**
- **dovolená viz tamže.**
- **obecní: pense, výchovné viz pense.**
- zaměstnanec (obecní) nemůže se domáhati rozdílu mezi platem, jaký dostává, a platem, jaký by dostával, kdyby byl zvalorisován podle relace koruny československé k zlaté koruně rakousko-uherské jeho plat upravený služební pragmatikou z roku 1912 čís. 14937.
- pro obecní zřízence policie požární, místní a zdravotní nebyly vydány obecně platné předpisy, upravující jejich denní pracovní dobu čís. 15143.
- napadl-li zaměstnanec obce usnesení obecního zastupitelstva, jímž byl ze služeb obce propuštěn, správním pořadem pro neplatnost, nemůže se domáhati na soudě přezkumu platnosti tohoto usnesení, dokud o tom nebylo rozhodnuto s konečnou platností pořadem správním čís. 15154.
- obecní zastupitelstvo jest oprávněno za účinnosti platového zákona se schválením dozorčího úřadu samosprávného (§ 214, odst. 4 plat. zák.) promítnouti zaměstnanci z jiných služeb převzatému při jeho jmenování trvalým obecním zřízencem podle zákona čís. 16/20 sb. z. a n. čekatel-skou dobu i započítati mu službu ztrávenou v jiném zaměstnání (u politického úřadu) čís. 15263.
- zásah státního úřadu politického podle § 103 mor. ob. zřízení nepřekáží tomu, by se zaměstnanec nedomáhal podle § 24 zák. čís. 16/20 sb. z. a n. výroku o svém služebním poměru a svých požitcích čís. 15263.
- náhrada škody způsobené zaměstnanci členy obecního zastupitelstva při hlasování porušením předpisů § 48 čes. obec. zřízení čís. 15479.

- — podal-li zamestnanec obce do rozhodnutí disciplinárnej komise, na základe něhož byl usnesením obecního zastupitelstva ze služeb obce propuštěn, opravný prostředek, jenž v době skončení sporu na vyklizení naturálního bytu nebyl ještě vyřízen, jest i žaloba na vyklizení naturálního bytu předčasná č. 15482.
- — předpisy zákona č. 204/32 (vlád. nař. č. 252/33) sb. z. a n. vztahují se i na zamestnance hospodářských podniků obecních č. 15557.
- — předpis § 19 zák. č. 394/22 sb. z. a n. upravuje snížení požitků zamestnanců v něm uvedených jen pro obor nároků podle tohoto zákona upravených č. 15623.
- — přiznala-li obec (na Moravě) svému zamestnanci v době, kdy v tom nebyla žádným zákonným předpisem omezena, více ideálních služebních let, než jaké přiznával zákon č. 457/19 sb. z. a n. státním zamestnancům, a podle toho upravila jeho služební i platové poměry ve smyslu § 19 zák. č. 394/22 sb. z. a n., jež pak byly i podkladem pro novou úpravu podle zák. č. 103/26 sb. z. a n., šlo o neodvolatelné, nabyté právo zamestnancovo na započítávání oněch ideálních let, i pokud přesahovala výměru ideálních let přiznanou státním zamestnancům, a nemohlo právo to býti zamestnanci odňato ani tím, že novou úpravu podle § 103/26 sb. z. a n., provedenou se zřetelem na přiznaná ideální služební léta, nadřízený správní úřad proto neschválil č. 15623.
- — zák. č. 233/20 sb. z. a n. viz pořad práva.
- — pojištění pensijní viz tamže (vl. nař. č. 16/23 sb. z. a n.).
- **spořitelna, záložen a pod:** o nárocích úředníků okresních hospodářských záložen ze služebních smluv rozhodují soudy č. 15281.
- — nebylo-li smlouveno a nestanoví-li pensijní nebo disciplinární řád, že definitivní úředník spořitelny může býti dán i proti své vůli na odpočinek, jest dáni úředníka do výslužby právně neúčinným č. 15029.
- **nemocenských pojišťoven:** nárok zamestnankyně nemocenské pojišťovny, jejíž služební poměr zanikl provdáním před uplynutím třicetipětileté služební doby, na příplatky k důchodu vyplácenému jí Všeobecným pensijním ústavem č. 15514.
- **pojišťoven:** služební řád, ujednaný kolektivní smlouvou mezi Ústředním svazem zamestnanců pojišťoven v Čsl. republice a pojišťovnou (dohodou z roku 1919), tvoří integrující část všech individuálních smluv, jež pojišťovna ta uzavřela se svými zamestnanci organizovanými u svazu, a to i těmi, kteří vstoupili do jejich služeb teprve po uzavření kolektivní smlouvy; svaz jest oprávněn domáhati se proti pojišťovně určení závaznosti této hromadné smlouvy č. 15241.
- **statkový:** § 73 náhr. zák. viz pozemková reforma (náhradový zákon).
- **státní:** pořad práva viz tamže.
- **kárné řízení** viz tamže.
- — zamestnanec státu, jemuž byla při zrušení služebního poměru poskytnuta výpomoc ve výši jeho prémiové rezervy proto, že výslovně prohlásil, že nikdy nevstoupí do zamestnání podléhajícího pensijní povinnosti, jest povinen tuto výpomoc vrátiti, jestliže nedodržel této podmínky a stát byl proto nucen jeho premiíovou rezervu podle § 114 zák. č. 26/29 sb. z. a n. přenést na nového nositele pojištění (Všeobecný pensijní ústav) č. 15200.
- **železniční:** pensijní fond československých státních drah není samostatná, od státu odlišná právní osobnost, nýbrž jest pouhým pomocným zařízením státní správy železniční č. 15344.
- — železniční podnik nepotřebuje ku změnám zamestnaneckých miedzúhlasu důvernického výboru zamestnancov č. 15554.
- — pre pôsobnosť dôvernických zamestnaneckých sborov v súkromných železničných podnikoch nepatří zákon o závodných výborech č. 330/21 sb. z. a n., ale výnos min. železnic č. 1060/20 č. 15554.

- — ustanovenie **odst. 12 § 8 stanov penzijného fondu** čsl. št. drah, podľa ktorého výhody uvedené v odst. 5—8 tohože § môže priznať, resp. povoliť len ministerstvo železnic, upravuje príslušnosť k tomuto opatreniu (§ 1 stanov penzijného fondu); hmotné právo obsahujú odstavce 5—8 citovaného §u; ak sú splnené predpoklady odst. 3 § 8 stanov penzijného fondu československých štátnych drah, vzniká členovi penzijného fondu právny nárok na pripočítanie 10 rokov ku skutočnej alebo započítanej dobe členstva v penzijnom fonde; kdežto v prípade odst. 6 § 8 týchže stanov rozhoduje o započítaní ministerstvo železnic podľa voľného uváženia č. 14915.
- — pri dani železničného zamestnanca do výslužby § 115, odst. 3 lit a) **služebnej pragmatiky** nerozoznáva, v čom je príčina neschopnosti k službe, či v telesnej alebo duševnej chorobe a či v iných okolnostiach, a nieť tu žiadneho určenia o tom, ako dlho by príčina neschopnosti mala trvať predtým, než dráha siahne k preloženiu zamestnanca do trvalej výslužby; lit. a) ako aj lit. c) odst. 3 § 115 služ. pragm. sú samostatnými, od seba nezávislými dôvodmi preloženia do výslužby, preto, keď zamestnanec je preložený do výslužby pre neschopnosť k službe podľa lit. a), netreba sa zaoberať dôvodom nemoci pod lit. c) č. 14911.
- — právny pojem definitívnej služby nie je vo vl. nar. č. 15/27 sb. z. a n. vyjadrený, ale vysvitá z §§ 2, 114, 121 a 123 **služebného poriadku**; podstatným znakom definitívneho služebného pomeru je, že ho nemožno rozviazať výpovedňou; keďže je služebný pomer zamestnancov § 135 vl. nar. č. 15/27 sb. z. a n. takto upravený, je po práve definitívny bez ohľadu na to, akú službu taký zamestnanec skutočne koná, ako sa mu vymeruje a vypláca služebný plat, ako sa vymeruje penzijná základna a aké sú iné jeho služebné pomery č. 15040.
- — nárok bývalého pomocného zamestnanca čsl. štátnych drah na pensiu, jež mu byla železničnými úradmi vôbec odeprená, nepatří mezi nároky, o nichž mají podle § 70 vl. nar. č. 15/27 sb. z. a n. a § 47 vl. nar. č. 96/30 sb. z. a n. napřed rozhodovati správní úřady; nejde tu o nárok ve smyslu § 1 zák. č. 217/25 sb. z. a n. č. 15128.
- — len tie vymery správy železničného podniku môžu sa stať pomnutím sťažnosti pravoplatnými, ktorých opravy alebo zmeny možno sa domáhať pokračovaním, ktoré sa pokladá za pokračovanie správne; to platí podľa § 47 vl. nar. č. 96/30 a § 70 vl. nar. č. 15/27 sb. z. a n. len pre služebný alebo penzijný pomer sám č. 15309.
- — otázku nároku na penziu pomocných zamestnancov čsl. štátnych drah, ktorých služebný pomer bol podľa § 135 vl. nar. č. 15/27 sb. z. a n. zmenený v pomer zriadenecký, treba posudzovať podľa § 7, odst. 1 stanov penzijného fondu čsl. štátnych drah a nie podľa § 7, odst. 3 týchto stanov č. 15040.
- — vznik (nabytí) nároku na pensiu u pomocných zamestnancov štátnych drah, jejichž služebný poměr, byl podle § 135 vl. nar. č. 15/27 sb. z. a n. změněn v poměr zřízenecký, jest posuzovati podle prvního odstavce § 7 stanov pensijního fondu čsl. štátních drah č. 15223.
- — o uspokojivosti služby pomocného železničného zamestnanca v smysle § 135 vl. nar. č. 15/27 sb. z. a n. rozhoduje v spore o definitívnu súd; služba môže byť neuspokojivá, i keď bol zamestnanec trestným súdom od obžaloby pre služebné previnenie oslobodený a železničnou správou nebol ani trestaný, ani pokarhaný č. 15516.
- — ktorých pensistů štátních a zestátněných drah se netýká předpis § 22 vl. nar. č. 96/30 sb. z. a n.? č. 15239.
- — **soukromý (zák. č. 154/34 sb. z. a n.):** nejde o služebný pomer v prípade, keď obchodný zástupca (aj podľa smluvy) zostal samostatným obchodníkom a nedostal sa čo do činnosti, ktorá mu bola smlouvou určená, do pomeru podriadenosti k druhej smluvnej strane č. 14989.

- — neodporuje dobrým mravům ani předpisům zákona o pensijním pojištění čís. 26/29 sb. z. a n. úmluva, podle níž byl zaměstnanec po třicetipětileté službě ponechán nadále v aktivitě pod podmínkou, že odvede zaměstnavateli vždy pensijní a starobní důchody pensijním ústavem mu vyplácené čís. 15537.
- — pre posúdenie otázky, či sa na pracovný pomer zamestnanca vzťahuje zákon čís. 154/34 sb. z. a n., je bez významu, že Úradovňa všeobecného penzijného ústavu neuznala, že zamestnanec podlieha penzijnému poisteniu čís. 15640.
- — keď zamestnávateľ dal svojmu zamestnancovi výpoveď zo služebného pomeru, ale výpovednú lehotu mu predĺžil a po uplynutí predĺženej výpovednej lehoty strany pokračovali v služebnom pomere bez toho, že by vopred určily deň skončenia služebného pomeru, nebola tým mlčky predĺžená výpovedná lehota, ale bol predĺžený služebný pomer na ďalšiu neurčitú dobu čís. 15644.
- — pre posúdenie otázky, či zamestnanec koná vyššie služby nie kupecké, je rozhodné, či služebné úkony sú podľa zariadenia podniku obyčajnými — väčšine zamestnancov prikázanými — úkonmi, alebo sa od obyčajných úkonov rozlišujú potrebnou vyššou kvalifikáciou a samostatnejšou činnosťou zamestnanca; pri tom nie je rozhodné, či zamestnanec si získal vyššiu kvalifikáciu odbornými štúdiami alebo praktickým výcvikom čís. 15640.
- — pojem »kupeckých služieb« podľa § 1, odst. 1 lit. a), d) čís. 15341.
- — § 19: platem jest (u číšníka) rozuměti i stravu a zpropitné čís. 15552.
- — předpis § 20, první odstavec zák. vyžaduje, aby zaměstnavatel skutečně obdržel oznámení o úrazu nebo nemoci zaměstnance; nestačí, že oznámení bylo zaměstnancem zaměstnavateli odesláno čís. 15451.
- — výpověď, propuštění: zaměstnavatel nemusí oznámiti zaměstnanci již při propuštění určité propouštěcí důvody; to může učiniti až ve sporu čís. 15075.
- — k účinnosti výpovědi služebního poměru zaměstnavatelem stačí, že byla dodána osobě, která byla podle předpisu poštovního řádu oprávněna ji za zaměstnance přijmouti; zaměstnavatel může zaslati výpovědní dopis na poslední jemu známou adresu zaměstnancovu čís. 15458.
- — keď zamestnávateľ dal svojmu zamestnancovi výpoveď zo služebného pomeru, ale výpovednú lehotu mu predĺžil a po uplynutí predĺženej výpovednej lehoty strany pokračovali v služebnom pomere bez toho, že by vopred určily deň skončenia služebného pomeru, nebola tým mlčky predĺžená výpovedná lehota, ale bol predĺžený služebný pomer na ďalšiu neurčitú dobu čís. 15644.
- — předpis § 20, první odstavec vyžaduje, aby zaměstnavatel skutečně obdržel oznámení o úrazu nebo nemoci zaměstnance; nestačí, že oznámení bylo zaměstnancem zaměstnavateli odesláno čís. 15451.
- — důvodem propouštěcím podle § 34 čís. 1 jsou jen jednání zaviněná a vyžaduje se subjektivní vědomí zaměstnancovo, že činí něco nesprávného; jest dále třeba jednání, které objektivně jest způsobilé zbaviti zaměstnance důvěry zaměstnavatelovy čís. 14932.
- — k opodstatnění propouštěcího důvodu ztráty důvěry nestačí pouhá psychologická nedůvěra zaměstnavatelova k zaměstnanci, nýbrž jest potřeba takového jednání zaměstnancova, které jest objektivně způsobilé zbaviti jej důvěry zaměstnavatelovy čís. 15075.
- — konanie zamestnanca, ktorým mohol byť jeho zamestnávateľ poškodený a jeho dobrá povesť mohla byť uvedená v pochybnosť medzi zákazníkmi, je spôsobilé vzbudiť odôvodnenú nedôveru zamestnávateľa a je dôvodom predčasného zrušenia zamestnaneckého pomeru čís. 15490.
- — měl-li zaměstnanec podle služební smlouvy dostati náhradu za roční jízdenku, nelze v tom, že si od zaměstnavatele vyžádal částku

- na tuto jízdenku a částku tu si ponechal nekoupiv jízdenky, spatřovati důvod ztráty důvěry podle § 34 čís. 1 čís. 15577.
- — zda zaměstnanec opominul konati po značnou dobu službu, jest posouditi podle okolností případu; výklad pojmu »trvale« ve větě: »zpečuje-li se trvale konati práce« (§ 34 čís. 4) čís. 15437.
- — zaměstnavatel není oprávněn propustiti zaměstnance pro onemocnění podle § 34 čís. 4 předčasně ze služby, dökud ho nevyzval k oznamovací povinnosti podle § 20, odst. 1 čís. 15552.
- — domněnka § 35 (1) o prominutí důvodů, opravňujících ke zrušení pracovního poměru bez výpovědi, jest nevývratná; zrušení pracovního poměru z těchto důvodů po uplynutí lhůty § 36 (1) jest předčasným zrušením pracovního poměru bez důležitého důvodu podle § 37 cit. zák. čís. 15075.
- — předpis § 35 (1) jest právem donucovacím ve prospěch zaměstnanců čís. 15075.
- — keď zamestnávateľ predčasne bez dôležitého dôvodu prepustil zamestnanca, má zamestnanec v smysle § 37 vedľa nároku na požitky za výpovednú lehotu aj nárok na náhradu ďalšej škody, ktorou je aj ujma, že zamestnanec predčasným zrušením služebného pomeru prišiel o dovolenú, ktorú v prípade riadnej výpovedi bol by si býval mohol vziať čís. 15644.
- — vysvědčení: předpis § 44 jest předpisem donucujícím a zaměstnanci příznivějším, než byl předpis § 39 zák. čís. 20/10 ř. z. čís. 15181.
- — zaměstnavatel jest povinen vydati zaměstnanci při skončení služebního poměru písemné vysvědčení vždy, i bez žádosti zaměstnancovy; nároku toho se nemůže zaměstnanec vzdáti ani po skončení pracovního poměru čís. 15181.

Zaopatření viz výživné.

Zaopatřovací požitky viz pense.

Zápis do seznamu advokátů (kandidátů advokacie) viz advokát.

— knihovni viz knihovni poznámka, vklad, záznam.

— do obchodního rejstříku viz rejstřík.

Zaplacení viz placení.

Započtení: ve vyrovnacím řízení viz vyrovnání (čís. 337/14 ř. z.).

- před odevzdáním pozůstalosti nelze započítati dluh zůstavitelův na pohledávku dědicovu, aniž záleží na tom, zda se dědic přihlásil s dobrodiním inventáře či bezpodmínečně čís. 14834.
- započtení pohledávek, které již nastalo, jest účinné, i když dlužník později prohlásil, že od započtení upouští čís. 14837.
- námitka žalovaného, že kompensoval zažalovanou pohledávku před sporem, nedává podkladu ani pro jednání podle § 188 c. ř. s. nebo podle poslední věty § 391 c. ř. s., ani pro rozhodnutí ve smyslu § 411 c. ř. s. čís. 14873.
- dlužník není mimo spor oprávněn, aby na věřitelovu likvidni pohledávku započtel vzájemnou pohledávku dosud nelikvidni čís. 14873.
- poddlužník může kompensovati se zabavenou pohledávkou pohledávkou útratovou, přisouzenou mu rozsudkem již před zabavením, třebaže se rozsudek ten stal pravoplatným teprve po zabavení čís. 15106.
- s odpůrcím nárokem lze kompensovati vzájemnou pohledávku proti odpovrateli čís. 15135.
- k účinnosti prohlášení právního zástupce nesvéprávné osoby, že svoluje k započtení vypláceného pojistného na zažalovanou náhradu škody, je třeba svolení chráněného soudu čís. 15335.
- i když kupní cena za prodanou věc byla zaplácena, lze namítnouti započtením pohledávku ze správy pro vady téže věci proti jiné zažalované pohledávce čís. 15622.

- pokud podlužník může s účinkem proti žalobě podle § 308 ex. ř. namítati vzájemnou pohledávku na náhradu škody jemu vzešlé z bezprávného úkonu dlužníkovy, jenž se stal před doručením platební záповědi č. 15636.
- pracovní soud nemůže rozhodnouti o pohledávce k započtení namítané, nejdě-li o pohledávku, o níž rozhodovati jest povolán výlučně pracovní soud podle zákona o pracovních soudech č. 15658.
- proti nároku na vydání výtěžku ze svémocného prodeje nelze namítati k započtení vzájemnou pohledávku č. 15705.
- Záповěď zcizení a zatížení** viz z á k a z c z i z e n í a z a t í ž e n í.
- Zápůjčka:** nezálovatelnost zápůjčky dané vědomě k umožnění zakázaného termínového obchodu s obilím č. 14888.
- vládní nařízení č. 169/33 sb. z. a n. nevybočuje z mezi zmocnění daného zákonem č. 95/33 č. 14899.
- zápůjčka či komisi smlouva úvěrová? č. 15374.
- zajistil-li vypůjčitel zápůjčitelu poskytnutou zápůjčku též postupem požární náhrady poskytnuté mu za shořelé budovy, jde o postup pohledávky; nárok postupníkův nezanikl tím, že shořelá budova byla znovu zřízena č. 15449.
- Zápůrčí žaloba** viz ž a l o b a z á p ů r č í.
- Záruka** viz r u k o j e m s t v í.
- podle § 880 a) o. z. viz m a n ž e l é.
- Zásada projednací:** z úřadu nelze přihlídnouti k tomu, že zažalovaná pohledávka, pokud převyšovala vyrovnací kvotu, zanikla pravoplatným vyrovnáním, třebaže tato skutečnost byla zřejmá z vyrovnacích spisů, byli-li jimi proveden důkaz o jiné skutečnosti; lhotejně, že žalovaný uznal ve vyrovnacím řízení zažalovanou pohledávku č. 15325.
- ani ve sporech o nároky ze služebního poměru nelze k otázce promícení přihlížeti z úřadu č. 15345.
- soud nemůže z moci úřední přihlídnouti k nenamítané obraně více souložníků přípustné dle práva německého č. 15352.
- nepřednesl-li žalovaný kupující ve sporu ze splátkového obchodu, že jest nezaměstnaným, nelze přihlížeti z úřadu k jeho nezaměstnanosti jako k okolnosti vylučující uplatňování výhrady o ztrátě lhůt prodávajícím č. 15400.
- soud rozhodující o žalobě o obnovu jest povinen dbáti z úřadu, zda jde skutečně o nové skutkové okolnosti nebo průvody podle § 530 č. 7 c. ř. s., zejména jde-li o obnovu sporu o rozluku manželství č. 15465.
- v opravném řízení nelze přihlížeti k tomu, zda osoba žalovaná na vydání movité zásady věděla nebo musila věděti o platební neschopnosti úpadcově, nepřednesl-li žalobce v první stolici skutečnosti, z nichž je dovoditi tento důvod odporovatelnosti ve smyslu § 34 č. 2 konk. ř. č. 15627.
- **bezprostřednosti** (§ 412 c. ř. s.) a zák. č. 161/36 sb. z. a n. viz d o v o l á n í.
- Zasnoubení:** ke škodě podle § 46 obč. zák. náleží i to, co snoubence ušlo tím, že vzhledem k zasnoubení a slíbenému manželství opustila místo; pokud má snoubenka nárok na náhradu ušlé mzdy i za dobu po zrušení zasnoubení č. 15375.
- Zastavení exekuce** viz e x e k u c e (§ 39 ex. ř.).
- **podniku** viz v y s a z e n í z p r á c e, s m l o u v a s l u ž e b n í.
- **věci** viz z á s t a v n í p r á v o.
- Zástavní právo berní** viz e x e k u c e b e r n í.
- **smluvní** (§§ 469, 470 obč. zák.) viz h y p o t e k a v l a s t n í c k á.
- **postup přednosti** viz k n i h o v n í p r e d n o s t.
- byl-li povolením záznamu zástavního práva porušen velicí předpis § 18 (II.) vyr. ř. uh., jest takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti č. 14896.

- — třebaš byla věc exekučně zabavena a podle § 257 ex. ř. odevzdána schovateli do úschovy, může ji vlastník smluvně zastavit tím způsobem, že vyrozumí o tom schovatele a poukáže ho, aby věc držel i pro nového zástavního věřitele č. 15013.
- — pokud lze zřídit právo zástavní na poddědicovu právu k nemovitosti zůstavenému mu s omezením svěřenského nástupnictví č. 15321.
- — nepřiči se § 96 knih. zák., povolí-li soud vklad smluvního zástavního práva na nemovitosti zatížené smlouvenou fideikomisární substitucí s omezením, že se právo to vkládá bez újmy práv svěřenských nástupců č. 15399.
- — věci vyloučené podle § 251 ex. ř. z exekuce mohou býti dány smlouvou platně do zástavy, avšak jejich zpeněžení nelze provésti soudní exekucí č. 15408.
- — **nabytí jeho:** k věci, která není v držení dlužníka č. 15013.
- — třebaš byla věc exekučně zabavena a podle § 259 ex. ř. odevzdána schovateli do úschovy, může ji vlastník smluvně zastavit tím způsobem, že vyrozumí o tom schovatele a poukáže ho, aby věc držel i pro nového zástavního věřitele č. 15013.
- — smluvního zástavního práva na vkladu u úvěrního společenstva, o němž byla vydána vkladní knížka, lze nabytí jen odevzdáním vkladní knížky do úschovy věřitelovy, i když strany zamýšlely je zřídit jen na části peněžitého vkladu č. 15108.
- — k zřízení smluvního zástavního práva ke stavbě podle § 435 obč. zák. uložením listiny u soudu se vyžaduje mimo náležitosti předepsané § 3, odst. 1 nařízení č. 87/16 ř. z. též důkazu, že jde skutečně o stavbu vystavěnou na cizím pozemku s úmyslem, aby na něm trvale nezůstala č. 15566.
- — **účin:** tím, že někdo dal svoji pohledávku do zástavy, nezaniklo jeho žalobní právo; zástavce může žalovati dlužníka o složení zastavené pohledávky na soudě č. 15477.
- — **zánik:** nezaniká exekucním zabavením smluvně zastavené věci pro pohledávku věřitelovu č. 15389.
- **soudcovské** viz d r a ž b a, e x e k u c e.
- **zákonné:** pronajímatelovo (§ 1101 o. z.): k pojmu »plody«; květiny v květináčích vypěstované obchodním zahradníkem zahradnickým způsobem na pachtovaném statku jest pokládati za plody ve smyslu odst. 3 § 1101 obč. zák. č. 14902.
- — zaniká, když vnesené svršky nájemcovy byly ve prospěch jeho věřitele soudně zabaveny a odevzdány exekucním soudem do úschovy pronajímateli, který je převezl do jiného svého domu, aniž zažádal do 3 dnů o jejich zájemné popsání č. 15295.
- — **zák. č. 202/33 sb. z. a n.:** i na uznání zástavního práva k zabraným věcem (§ 4 vlád. nař. č. 202/33 sb. z. a n.) jest žalovati stát č. 15578.
- — **§ 127 poj. řádu a § 10 aut. zák.:** zákonné zástavní právo osoby poškozené provozem motorového vozidla (silostroje) vzniká na náhradové pohledávce pojistníkové proti pojistiteli okamžikem vzniku této pohledávky, t. j. pojistné příhody; tím pozbývá pojistník disposičního práva k náhradové pohledávce proti pojistiteli a jeho jednání neb opominutí nemají vlivu na nabytí zákonné zástavního právo poškozeného č. 15610.
- — **čl. 382 obch. zák.:** destinatář může si své případné nároky zajistiti prozatímním opatřením nebo pořadem práva č. 14928.
- — neopravňuje speditéra k svémocnému prodeji věcí, na něž se vztahuje; lhotejně, že byl na jmění dlužníka prohlášen konkurs č. 15705.
- — viz též d r a ž b a (§ 216 č. 2 ex. ř.).
- **nadzástavní právo:** vklad jeho na úvěrovou hypoteku č. 15048.

- Zástavní právo nucené (exekuční), záznam jeho (§ 38 c) kn. zák.:** promlčení úroků zajištěných exekučním právem zástavním v knize pozemkové zároven s vykonatelnou pohledávkou č. 14981.
- pokud lze zřídit právo zástavní na poddědicovú právu k nemovitosti zůstatvené mu s obmezením svěřenského nástupnictví č. 15321.
 - podle platebního rozkazu, v němž jest uvedeno, že předepsaný převodní poplatek je zákonem sečkatelný do schválení poplatné smlouvy Státním pozemkovým úřadem, nelze povolití exekuci záznamem práva zástavního č. 15423.
 - exekuční zástavní právo nabyté na nároku povinného jako veřejného společníka na vydání likvidačního podílu se vztahuje také na jeho peněžní hodnotu, stanovenou nálezem rozhodčích č. 15497.
 - jde-li o zajištění pohledávek státního pokladu, o nichž rozhodovati přísluší správním úřadům, platí i v příčině povolení a provedení exekuce neb zajišťovacího řízení předpisy exekučního řádu č. 15659.
 - zmatečnost exekučního řízení, opomine-li soud doručiti ministerstvu sociální péče do rukou finanční prokuratury usnesení o povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti zatížené zákazem zcizení a zatížení ve prospěch Československého státu (správy sociální péče) podle § 60 vlád. nař. o stavebním ruchu č. 191/21 sb. z. a n. č. 15692.

Zastoupení řádné: nedostatek viz zmatečnost podle § 477 č. 5 c. ř. s.

Zástupce právní: plná moc viz tamže.

— jinak viz advokát, finanční prokuratura.

— místní viz plná moc presumptivní.

— obchodní viz obchodní zástupce.

Závazek směnečný viz směnka.

— solidární viz solidárnost závazku.

Závadek viz pactum de contrahendo.

Závěť viz pořízení poslední.

Zavinění viz náhrada škody.

Závod automobilový viz náhrada škody (§§ 1299, 1304 o. z.).

Závod vedlejší viz filiálka.

Závodní podíl: družstva viz společenstvo výrobní a hospodářské.

— společnosti s r. o. viz společnost s r. o.

— výbory: v státní železniční správě viz zaměstnanec železniční.

— procesní jich způsobilost viz způsobilost procesní.

— nález rozhodčí komise, vydaný podle § 3 g) zák. č. 330/21 sb. z. a n. v mezích její pravomoci, lze věcně zvrátiti žalobou určovací č. 15240.

Záznam knihovní viz knihovní záznam.

Zbavení svéprávnosti viz náhrada škody (§ 1326 o. z.), nesporné řízení (§ 36).

Zdržovací žaloba viz soutěž nekalá.

Zdvíž viz náhrada škody.

Zemědělec: neuplatnil-li směnečný dlužník po skutkové stránce ve směnečných námitkách, že jest zemědělcem ve smyslu vládních nařízení, poskytujících úlevu zemědělcům, jest tato námitka vznesená až za sporu opožděná č. 15359.

— vl. nař. č. 142/34: obsah ochrany poskytnuté zemědělcům podle vlád. nař. 142/34 jest širší než podle zák. č. 33/34 v doslovu vlád. nař. č. 259/34 potud, že kategorie pohledávek, pro které se dává podle § 2 vlád. nař. č. 142/34 exekuci volný průchod, je méně rozsáhlá, než ustanovuje § 3 zák. č. 33/34 č. 14849.

— vzájemný poměr vládních nařízení č. 142/34, 207/34, 211/34, 258/34 a 250/35 č. 15359.

— neuplatnil-li směnečný dlužník po skutkové stránce ve směnečných námitkách, že jest zemědělcem ve smyslu vládních nařízení, poskytujících úlevu zemědělcům, jest tato námitka vznesená až za sporu opožděná č. 15359.

— do lhůt uvedených v § 5 nevětit se doba od 16. července 1934 do 31. prosince 1936, aniž se hledí k tomu, zda byla v průběhu této doby exekuce odložena čili nic č. 15360.

— úlevy při placení pohledávek (vl. nař. č. 250/35 (258/36) sb. z. a n.): předpoklad pro poskytnutí úlev v placení pohledávky, k jejímuž zajištění byla vydána směnka č. 15424.

— i pro pohledávky požívající úlev lze žalovati na plnění č. 15501.

— jaký vliv mají dlužnické úlevy podle uvedeného vlád. nařízení na spory o pohledávkách podléhajících tomuto nařízení č. 15549.

— poměr § 406 c. ř. s. k §§ 13 a 21 č. 15549.

— jde o pohledávku spornou podle § 21, nikoli splatnou podle § 13 cit. vl. nař., bylo-li o ni rozhodnuto sice před 1. lednem 1936, rozsudek však do této doby se nestal pravoplatným č. 15152.

— dávkami podle § 17, písm. i) jsou jen dávky pro finanční erár, nikoliv dávky pojistného, předpisované veřejnoprávními sociálními ústavami pojišťovacími č. 15300.

— § 17 lit. f): rozhoduje vznik pohledávky proti dlužníkovi zemědělcí, na němž je pohledávka vymáhána; jde o pohledávku vzniklou proti nabyvateli po 9. květnu 1933, převzal-li nabyvatel nemovitosti pohledávku zajištěnou na nemovitosti a vzniklou proti dřívějšímu vlastníkovi nemovitosti před 9. květnem 1933 kupní smlouvou sjednanou teprve po 9. květnu 1933 č. 15664.

— vyrovnací řízení zemědělské (vl. nař. č. 76/36) viz vyrovnání (zemědělské).

Zemědělské pachtý: úprava pachtovného viz tamže.

— vyrovnání viz vyrovnání zemědělské.

Zemský fond viz fond zemský.

Zhodnocení viz měna.

Zkouška krevní viz otec nemanželský.

Zlehčování viz soutěž nekalá (§ 10 zák.).

Zmatečnost podle § 28 zák. č. 131/31 viz pracovní soudy.

— žaloba o zmatečnost viz tamže.

— § 477 c. ř. s.: změna v osobě soudce laika za odvolacího řízení nezakládá zmatečnost č. 14931.

— zmatečnost odvolacího řízení i rozsudku, bylo-li po předchozím přerušení pokračováno ve sporu, ačkoli byl zažalovaný nárok v konkursu přihlášen a zjištěn č. 15463.

— č. 2: obsazení pracovních soudů viz pracovní soudy.

— vydal-li po skončení řízení podle § 193 c. ř. s. rozsudek jiný soudce než který provedl řízení, jde o zmatek podle § 477 č. 2 c. ř. s. č. 15314.

— č. 3: procesní soud není oprávněn prohlásiti pravoplatný svůj rozsudek na základě návrhu žalovaného, podaného po právní moci, za zmatečný z důvodu § 6 zák. č. 70/96 ř. z. č. 14838.

— předpisy § 83 b) j. n. jsou rázu zvláštního a výjimečného a nelze je extensivním výkladem rozšiřovati na jiné spory č. 14929.

— č. 4: doručení viz tamže.

— jde o něj, dal-li procesní soud, ač chudá strana žádala o zřízení advokáta k sepsání odvolání, toto sepsati dožádaným soudem do protokolu přes to, že pro to nebylo podmínek podle § 465, odst. 2 c. ř. s. č. 15264.

— č. 5: byla-li vykázána nepravá procesní plná moc, nebyla strana v řízení vůbec zastoupena a toto jest podle § 477 č. 5 c. ř. s. zmatečné č. 15033.

— č. 6: sporné řízení ve věcech nájemních lze zahájití jen tehdy, byla-li tu výpověď z nájmu; nebylo-li jí, nutno odmítnouti podané námitky a zrušiti provedené řízení pro zmatečnost podle § 477 č. 6 c. ř. s.; byly-li podané námitky zase zpět vzaty, zruší se jen provedené řízení č. 15074.

— zmatečnost odvolacího řízení i rozsudku, bylo-li po předchozím přerušení pokračováno ve sporu, ačkoli byl zažalovaný nárok v konkursu přihlášen a zjištěn č. 15463.

- **exekučního řízení:** nebylo-li usnesení o povolení mobilární exekuce doručeno dlužníku, nýbrž jiné osobě stejného jména, u níž byl učiněn pokus o zabavení svršků, jest celé exekuční řízení, počínajíc doručením povolujícího usnesení zmatečné, a to včetně řízení manifestačního, třebaže bylo již proti dlužníku pravoplatně zavedeno č. s. 15015.
- zmatečnost exekučního řízení, opomine-li soud doručiti ministerstvu sociální péče do rukou finanční prokuratury usnesení o povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva na nemovitosti zatížené zákazem zcizení a zatížení ve prospěch Československého státu (správy sociální péče) podle § 60 vlád. nař. o stavebním ruchu č. s. 191/21 sb. z. a n. č. s. 15692.
- soudce dražbu fidičí jest vyloučen z výkonu soudcovského úřadu, zúčastnila-li se jeho manželka dražby jako podatelka; jak dražební rok, tak i usnesení o udělení příklepu manželce soudcově v tomto případě je zmatečné č. s. 15161.
- nicotnost exekuce povolenej bez exekučního titulu lze přivésti vždy k platnosti, i když povinný nepodal rekurs do povolení exekuce č. s. 15394.
- **v konkursu viz konkurs.**
- **v pozůstalosti viz pozůstalost (řízení).**
- **§§ 41, 46 (2) nesp. řízení viz nesporné řízení.**
- Změna poměrů a výživné viz výživné.**
 - **v osobě soudce viz soudce, zmatečnost (§ 477 č. s. 2 c. ř. s.), zásada bezprostřednosti.**
 - **stanov družstva viz společenstvo.**
 - **žaloby:** účinky zahájeného sporu nastávají hledíc k nároku, o který byla žaloba rozšířena podle § 235 c. ř. s., teprve tím, že buď žalovaný souhlasí s rozšířením žaloby anebo soud je pravoplatně připustí č. s. 14900.
 - předpis čl. IV. zák. č. s. 251/34 sb. z. a n. platí i tehdy, byla-li po prvním lednu 1935 rozšířena původní žaloba podaná a odpůrci doručena před prvním lednem 1935 č. s. 14869.
 - pokud nejde o změnu žalobního důvodu, podřadil-li žalobce žalobní nárok původně pod § 258 ex. ř., později však pod § 37 ex. ř. č. s. 15329.
- Zmocněnec procesní viz advokát.**
 - jinak viz smlouva zmocnitelská.
- Zmocnění: plná moc viz tamže.**
 - jinak viz smlouva zmocnitelská.
- Znehodnocení peněz viz měna.**
- Zpětná působnost normy:** mají ji §§ 4 a 8, odst. 2 a 4 vl. nař. č. s. 78/34 sb. z. a n. č. s. 14961.
 - zákaz vydaný v § 4 vl. nař. č. s. 89/35 sb. z. a n. nevztahuje se na individuální služební poměry, založené platně již před jeho účinností č. s. 15001.
- Zpětná koupě:** zajišťovací převlastnění závodního podílu společnosti s r. o. jest přípustné; volily-li strany formu smlouvy o zpětné koupi movité věci pouze k zastření jiného právního jednání (zajišťovací převlastnění), nelze právní jednání posouditi podle předpisu o zpětné koupi, nýbrž podle jeho pravé povahy č. s. 15122.
- Způsobilost k právním činům viz nesvéprávný.**
 - **ke sporu (býti stranou):** závodní výbor zřízený podle zákona č. 330/21 sb. z. a n. nemá procesní způsobilosti č. s. 15172.
 - procesní způsobilost veřejné obchodní společnosti pomíjí teprve výmazem v rejstříku č. s. 15180.
 - revírní rada pro okres revírního horního úřadu v Karlových Varech má procesní způsobilost č. s. 15349.
 - cizozemská firma má v Československu sporovou způsobilost, ak je zapísaná v cizozemskom obchodnom registre č. s. 15445.
 - i po uvalení konkursu na jmění akciové společnosti v likvidaci je tato společnost způsobilá jednati před soudem (býti účastnicí exekučního řízení) č. s. 15630.
 - uvalením konkurzu pozbývá žalobník způsobilost býti stranou aj v spore podle zákona proti nekalej sůtaži, a to nielen keď ide o žalobu o odškodné, ale aj keď ide o žalobu zdržovaciú č. s. 15645.

- nastal-li zánik spolku teprve za sporu a byl-li spolek zastoupen ve sporu advokátem nebo (v neadvokátském sporu) jinou osobou vykázanou procesní plnou mocí, nepřestává býti spolek stranou v rozeprí č. s. 15687.
- správca cudzineckého majetku (Alien Property Custodian), resp. na jeho miesto zriadená úradovňa cudzineckého majetku (Alien Property Bureau) Spojených štátov severoamerických majú aj pred tuzemskými súdmi sporovú spôsobilosť podľa § 71 Osp. (§ 74 Osp.) č. s. 15709.
- Zrušení exekuce viz exekuce.**
 - **společnosti veřejné obchodní viz společnost veřejná obchodní.**
 - **spolku viz spolek.**
- Zřízenec viz zamestnanec.**
- Ztráta lhůt:** smluvená ztráta lhůt jako následek prodlení v placení nastává v pochybnosti jen tehdy, bylo-li prodlení zaviněno dlužníkem č. s. 15178.
 - nepřednesli-li žalovaný kupující ve sporu ze splátkového obchodu, že jest nezaměstnaných, nelze přihlížeti z úřadu k jeho nezaměstnanosti jako k okolnosti vylučující uplatňování výhrady o ztrátě lhůt prodávajícím č. s. 15400.
 - smluvená ztráta lhůt nenastala, přijal-li věřitel později placené splátky bez výhrady č. s. 15493.
 - **ve vyrovnání (§ 67 vyr. ř.) viz tamže.**
- Zvláštní podstata viz konkurs.**
 - **výhoda ve vyrovnání viz vyrovnání.**
- Zvukový film viz autorské právo.**
- Zvyklost obchodní viz pojištění smluvní.**
- Zvýšení výživného viz výživné.**
- Žádání žalobní viz žaloba.**
- Žaloba: doručení viz tamže.**
 - příslušnost viz tamže.
 - změna její viz tamže.
 - **žádost:** příslušelo-li žalovanému podle žalobní žádosti právo volby mezi dvěma alternativně požadovanými plněními, nelze ho odsouditi nepodmínečně k jednomu z obou plnění č. s. 14867.
 - k otázce žalobního petitu v žalobě na zrušení majetkového společenství a jeho rozdělení na základě sjednané dohody č. s. 15533.
 - v soutěži nekalé viz tamže.
 - v žalobě konfesorní může zníti též jen na svolení žalovaného ke vkladu služebnosti do pozemkové knihy č. s. 15377.
 - předpis čl. IV (2) zák. č. s. 251/34 sb. z. a n. platí i tehdy, byla-li po 1. lednu 1935 rozšířena původní žaloba podaná a odpůrci doručena před 1. lednem 1935 č. s. 14869.
 - **podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. viz přísaha vyjevovací.**
 - podal-li zaměstnanec obce do rozhodnutí disciplinární komise, na základě něhož byl usnesením obecního zastupitelstva ze služeb obce propuštěn, opravný prostředek, jenž v době skončení sporu na vyklizení naturálního bytu nebyl ještě vyřízen, jest i žaloba na vyklizení naturálního bytu předčasná č. s. 15482.
 - případ, že dvě žaloby podle § 15 (3) zák. o nekalé soutěži byly podány a doručeny žalovanému zároveň č. s. 15699.
 - **určovací:** i třetí může žalovati o určení práva nebo právního poměru, má-li na jeho bezodkladném zjištění právní zájem; právní zájem musí vyžadovati určení práva nebo právního poměru právě proti žalovanému; žaloba na určení práva nebo právního poměru jest přípustná pouze, může-li toto určení nabyti materiální právní moci mezi stranami sporu č. s. 14926.
 - v konkursním řízení lze uplatňovati odpůrcí nárok i žalobou určovací č. s. 15088.
 - proti odkazovníkovi jest přípustná určovací žaloba o neplatnosti závěti jen za předpokladů § 228 c. ř. s. č. s. 15148.
 - odporovacia žaloba je žalobou o plnenie alebo trpenie a nie žalobou určovaciou; vyriešenie bezúčinnosti právneho úkonu má len ráz pred-

- určující a nemusí být pojaté do žalobnej žiadosti vedľa žiadosti o plnenie alebo trpenie; neprípustné je domáhať sa púheho výroku o bezúčinnosti právneho úkonu č. 15197.
- — nález rozhodčí komise, vydaný podľa § 3 g) zák. č. 330/21 sb. z. a n. v mezích její pravomoci, lze věcně zvrátiti žalobou určovací č. 15240.
- — k otázce opodstatnění právního zájmu na brzké určení při žalobě určovací podle § 228 c. ř. s. č. 15292.
- — žaloba domáhající se jen zrušení dlužního úpisu (právního jednání jím vyjádřeného) jest žalobou určovací č. 15418.
- — zda upomínka, aby dlužník zaplatil do určité lhůty určitou částku, opodstatňuje negativní určovací žalobu, jest posouditi podle poměrů jednotlivého případu č. 15540.
- — dědic se může za podmínek § 228 c. ř. s. domáhati zápornou žalobou určovací určení, zda poslední pořízení obsahuje platné ustanovení odkazu č. 15695.
- — **konfesorní:** viz žalobní žádost.
- — **o zmatečnost:** přijal-li likvidátor, jenž nemůže společnost zastupovati, přes to žalobu, aniž opatřil, aby se společnosti dostalo jiného zástupce, jest dán základ žaloby pro zmatečnost podle § 529 č. 2 c. ř. s. č. 15072.
- — důvod zmatečnosti podle § 477 č. 4 c. ř. s. nemůže býti jejím základem č. 15414.
- — **o bezúčinnosti nálezu rozhodčího soudu** viz honitba.
- — **zápůrci:** slouží též k ochraně proti osobování si jiných práv, než služebnosti, ku př. břemen reálních, práva hypotekárního, práva spoluvlastnického, jakož i vůbec k zamezení každého bezprávného zásahu v obor vlastnictví, jež se děje jiným způsobem, než zadržováním věci č. 14949.
- — dal-li vlastník požární zdi sousedu svolení k nástavbě na této zdi a nástavba byla provedena, nemůže toto svolení odvolati a nemůže se domáhati zápůrcí žalobou podle § 523 obč. zák. odklizeni zdi č. 15028.
- — vydržení služebnosti má obsahově stejné předpoklady jak ve sporu o žalobě zápůrcí, tak i ve sporu o žalobě na ochranu služebnosti (konfesorní žalobě); výsledků průvodních jednoho z těchto sporů lze použití ve sporu druhém č. 15377.
- — **podle § 35 ex. ř.:** je-li podnájemce podle exekučního titulu povinen odevzdati podnájemní předmět svému podpronajímateli, ale odevzdal-li jej hlavnímu pronajímateli, nezanikl tím vymáhaný exekuční nárok, třebaže dřívější podnájemník se stal nájemníkem téhož předmětu č. 14938.
- — soud, rozhoduje o návrhu na odklad exekuce podle § 42 č. 5 ex. ř., musí zkoumati, jde-li opravdu o námitky ve smyslu § 35 ex. ř. č. 14953.
- — nestačí-li po vzniku exekučního titulu konkursní podstata k úplnému zaplacení všech nároků za podstatou, musí se správce podstaty exekucím pro jednotlivé pohledávky za podstatou brániti žalobou podle § 35 ex. ř. č. 15332.
- — **skutečnost nárok zrušující:** dodatečné zjištění padělatele směnky není skutečností odůvodňující žalobu, bylo-li padělaní podpisu dlužníkovy na směnce známo dlužníkovi v době, kdy dostal směnečný platební příkaz, třebaže ještě osoby pachatelovy neznal č. 15565.
- — byl-li dlužník povinen platiti podle exekučního titulu v tuzemsku v říšskoněmeckých markách, platil však podle úmluvy s věřitelem v tuzemské měně, jest pro otázku, zda pohledávka těmito platy byla zaplácena, rozhodný kurs valut, nikoli kurs devis č. 15505.
- — je-li podnájemce podle exekučního titulu povinen odevzdati podnájemní předmět svému podpronajímateli, ale odevzdal-li jej hlavnímu pronajímateli, nezanikl tím vymáhaný exekuční nárok, třebaže dřívější podnájemník se stal nájemníkem téhož předmětu. č. 14938.
- — zabavení pohledávky, k jejímuž vydobytí byla povolena exekuce, staví nárok vymáhajícího věřitele na uspokojení, aniž záleží na tom, že exe-

- kuci zabavením vymáhané pohledávky si vymohl pro svoji pohledávku proti vymáhajícímu věřiteli sám povinný č. 15031.
- — poddlužník může kompenzovati se zabavenou pohledávkou pohledávkou útratou, přisouzenou mu rozsudkem již před zabavením, třebaže se rozsudek ten stal pravoplatným teprve po zabavení č. 15106.
- — vydražitelův nárok na odevzdání nemovitosti podle § 156, odst. 2 ex. ř. zanikl (§ 35 ex. ř.), pronajal-li (propachtoval-li) vydražitel vydraženou nemovitost dlužníku po udělení příklepu č. 15364.
- — vymáhající věřitel, jemuž byla dlužníkovy pohledávka přikázána k vybrání, nemůže odporovati exekuci, kterou dlužník již před tím proti poddlužníkovi zahájil; to nemůže učiniti ani poddlužník proto, že vymáhaná pohledávka byla po zahájení exekuce dlužníkem zabavena a přikázána k vybrání věřiteli dlužníkovi; okolnost ta není důvodem stavícím nebo zrušujícím nárok podle § 35 ex. ř. č. 15694.
- — **podle § 36 ex. ř.:** smluvily-li strany ve vykonatelném notářském spise splatnost celého dluhu i pro případ prodlení dlužníků s placením úroků, jichž platební lhůty byly určité smluvny, stačí pro povolení exekuce, tvrdí-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu, že povinní dluží úroky; povinným náleží provésti sporem podle § 36 ex. ř. důkaz o tom, že plnili své závazky, chtějí-li si vymoci zastavení exekuce č. 14850.
- — **podle § 37 ex. ř. (§ 92 ex. zák. slov.):** zabavení pohledávky postoupené ještě před jejím zabavením dlužníkem třetí osobě může odporovati jen tato a to žalobou podle § 37 ex. ř. č. 14876.
- — veřejný společník veřejné obchodní společnosti nemůže žalovati na nepřipustnost exekuce proti téže veřejné obchodní společnosti, i když tvrdí, že zabavená věc (pohledávka) jest jeho vlastnictvím č. 15246.
- — aj je žalovaná konkurzná podstata, aby uznala vlastnické právo k sume deponované u soudu a aby táto suma bola poukázána do rúk žalobníka bez ohľadu na prípadné nároky žalovanej strany, ide o nárok na vylúčenie vecí z konkurznej podstaty podľa § 47 konk. por. a nejde o excindačnú žalobu podľa § 92 ex. zák., hoci suma tá deponovaná bola v dôsledku exek. zabavenia, ktoré sa stalo na návrh vymáhajúcich veriteľov osoby, na ktorú bol neskor uvalený konkurz č. 15367.
- — prodal-li vlastníkův zmocněnec věc svým jménem, nepřisluší vlastníkoví proti exekuci, vedené věřitelem zmocněncovým na pohledávku za kupitelem, žaloba podle § 37 ex. ř., nebyla-li mu zmocněncova pohledávka postoupena č. 15708.
- — **podle § 258 ex. ř.:** třebaže vymáhající věřitel neuplatňoval své přednostní (smluvní, zástavní) právo v řízení rozvrhovém, může je uplatnit žalobou podle § 258 ex. ř. č. 15389.
- — **podle §§ 125, 126 nesp. pat.** viz pozůstalost.
- — **odpůrcí** viz odpůrcí nárok.
- — **zdržovací (odstraňovací)** viz soutěž nekalá.
- Železnice:** povinné ručení viz náhrada škody drahou.
- — přeprava železniční viz doprava železniční.
- — za měšťnanec viz tamže.
- — **správa:** smlouva, kterou se majitel koncesované autodopravy zavázal železniční správě platiti určitou částku na úhradu ztrát na příjmech, způsobených železniční správě jeho autodopravou, jest platným právním důvodem, zavazujícím smluvníka k plnění č. 15092.
- Žiro směnky** viz směnka.
- Živnost: doprava osob (nákladů):** nelze zpeněžit exekučním prodejem podle §§ 332, 341 ex. ř. koncesi k provozu dopravy motorovými vozidly č. 14983.
- — smlouva, kterou se majitel koncesované autodopravy zavázal železniční správě platiti určitou částku na úhradu ztrát na příjmech, způsobených železniční správě jeho autobusovou dopravou, jest platným právním důvodem, zavazujícím smluvníka k plnění č. 15092.

- **hostinská (restaurátorská)** a ručení podle § 970 o. z. viz náhrada škody (různé).
 - **—** převzetí rukojemství za zápůjčku, již má být umožněn vypůjčitelům provoz hostinské živnosti, ač k jejímu provozu nejsou podle předpisu zákona čis. 112/27 sb. z. a n. způsobilí, nepřiči se samo o sobě zákonu, nebyl-li ani zapůjčitel znám pravý stav věci čis. 15486.
 - **zprostředkovatelská** viz smlouva zprostředkovatelská.
 - **stavební:** podľa § 24 zák. č. 45/30 sb. z. a n. môžu byť kolektivne smluvy v obore stavebných živností zmenené individuálnou smlouvou len v prospech zamestnanca čis. 15164.
 - **svobodná:** k nabytí živnosteského oprávnění stačí opověď živnosti; vzal-li živnostenský úřad opověď na vědomí a vydal-li živnostenský list, jde o rozhodnutí správního úřadu, které nemohou soudy po věcné stránce přezkoumati čis. 15515.
- Živnostenský řád:** pojem a rozsah oprávnění náměstka ve smyslu § 55 živn. ř. čis. 15597.
- Živnostník drobný** viz exekuce (§ 251 čis. 6 ex. ř.).

Seznam ustanovení zákonných, jež byla v tomto ročníku vyložena.

I. Občanský zákoník.

	Čis.		Čis.
§ 2	14888, 14956	§ 166	15060, 15299, 15353, 15430, 15478, 15513
§ 4	14883, 14913	§ 171	15299
§ 5	14961, 15001	§ 212	15150
§ 6	15001, 15217	§ 233	14887, 15335
§ 7	14880, 14883, 14981, 15068, 15120, 15196, 15525	§ 244	14939, 15386
§ 8	15600	§ 248	14877
§ 9	15677	§ 271	15507
§ 10	15527	§ 282	14887
§ 19	15705	§ 283	15547
§ 21	14858, 15467	§ 292	15124, 15630
§ 26	15172, 15176	§ 293	15630
§ 33	14848, 15159	§ 294	14902, 15034, 15201, 15283, 15387, 15502, 15532
§ 34	14883, 15159, 15352	§ 295	14902, 15387, 15532
§ 36	14913, 15159, 15352	§ 296	15034, 15387
§ 37	14913, 15010, 15159, 15352	§ 297	15283, 15387, 15502
§ 38	14883	— a)	15283, 15387, 15502, 15703
§ 44	14835	§ 298	15291
§ 46	15375	§ 305	15347
§ 62	15590	§ 310	14838
§ 64	15590	§ 312	15035
§ 88	15293	§ 326	14956
§ 91	14842, 14863, 14993, 15299, 15357, 15422, 15558, 15671	§ 329	14956
§ 92	14993, 15558	§ 335	15404, 15606, 15705
§ 94	15179	§ 336	15404
§ 99	14835, 15590	§ 338	15606
§ 105	14842	§ 354	14854, 15028, 15509
§ 107	15167	§ 362	15364
§ 109	15167, 15278	§ 364 c)	15454
§ 138	14951	§ 365	15098
§ 139	14846, 14878	§ 366	14854, 14956, 14957, 15028, 15293, 15364
§ 141	15358, 15430	§ 367	14956, 15691, 15703
§ 143	14846, 14878, 15027, 15358	§ 371	14891, 14956, 15124
§ 150	14939, 15358	§ 372	15480
§ 154	15067, 15523	§ 388	15435
§ 157	14999	§ 389	15435
§ 158	14976, 15635	§ 393	14956
§ 160	15590	§ 395	15002
§ 161	14951, 15635	§ 418	15028, 15205
§ 163	14951, 14976, 14999, 15320, 15588	§ 425	14892, 15214

	Čis.	
426		14892
427	14892, 14897, 15214,	15683
428	14892, 15214,	15440
431		15480
434		15566
435		15566
436		15377
442		15068
443		15372
447		15233, 15477
448		15477
451		15013, 15108,
	15146, 15427,	15566
452		15146, 15683
456		14956, 15469
457		15202, 15449
466		15610
467	15389, 15449,	15610
468		15389, 15610
469		15573
a)		15305
471		14879
477	čis. 2	15607
479		15291
480		15035
481		15377
484		15572
508		15634
513		15059, 15634
518		15059
520		15059
521		15291
523	14854, 14949, 15028,	15377
529		15291
531		15028
537		15053
547	15028, 15053, 15252,	15656
548		15028
565		15110
572		15079
585		15096
586		15096
602		15291
608	15291, 15399, 15454,	15655
612		15291
613		15291, 15655
646		15172
649		15624, 15695
684		15624
688		15624
695		14962
696		15151, 15598
699		15624
703		15321
704		15321
705		15321
709		14962, 15655

	Čis.	
711		14962
713		15096
726		15624
795		15523
796		15299
797		15028, 15656
799		15149, 15252
800		15149, 15252
801		15028
802		15028
806		15028
808		15026
810		15026
812	15149, 15210, 15547,	15656
822		15547
823		15321
826		15137
830		15195
833		15533
835		14892, 15365
839		15365
840		15365
841		15365
847		15533
850		15202
859		15361
861		15092
863		15176, 15194
	14836, 14908, 14939, 14957,	
	14987, 14994, 14995, 15037,	
	15068, 15083, 15085, 15131,	
	15155, 15200, 15222, 15243,	
	15257, 15261, 15292, 15293,	
	15396, 15449, 15489, 15537,	
	15563, 15585, 15609, 15610,	
		15638
865		14905
866		14877
869		14905, 14908, 14955,
	15074, 15133, 15188,	
	15262, 15334, 15342	
870		15085, 15142, 15368
874		15142
875		15085, 15142, 15258
876		15074
879		14841, 14937, 14968, 14995,
	15051, 15093, 15131, 15220,	
	15289, 15378, 15486, 15537,	
	15553, 15638, 15660, 15702	
		15038, 15468
880	čis. 2	15620
a)		14936, 15489
881	15063, 15109, 15145,	15663
887		15258
889		14980
891		15151
896		15151, 15170, 15616
897		15151, 15598

Čis.

	Čis.	
901	15079, 15200, 15243,	15457
902		15458
904		14880, 15279
908		15160
912		15233
914	14854, 14893, 15009, 15017,	
	15051, 15100, 15104, 15158,	
	15200, 15215, 15276, 15286,	
	15307, 15331, 15457, 15518,	
		15541, 15628, 15681
915	14946, 15037, 15104,	
		15188, 15258, 15331
916		15086, 15122
918		15681
920		15681
921		15138, 15587
922		14987, 15509
923		14957, 15509
931		14957
932		15184, 15509
933		14958, 15184, 15622
936	15092, 15160, 15598,	15627
938	14939, 15092, 15386,	15534
943		14939
948		15298
956		15386
957	14939, 15146, 15261,	
	15386, 15395, 15684	
960		15570
961		15395
968		15395
970	14879, 15245,	15294
c)		14879
983		14939, 15086,
		15374, 15608, 15656
989		15120, 15505
1002	14938, 15374,	15503
1005		15133
1007		15489
1008		15386, 15597
1009	15374, 15570,	15708
1012		15570
1016	14860, 15293, 15313,	
	15489, 15597, 15675	
1017		14938, 14993,
	15002, 15489,	15708
1020		15503
1026		15313
1029		14993, 15597
1032		14993
1034		15002
1035		15261, 15705
1036		15467, 15705
1037	14984, 15467, 15587	
1040		15261, 15705
1041		14917, 14984,
	15511, 15612, 15634	

Čis.

	Čis.	
1042	14857, 14878, 14955, 14984,	
	14993, 15027, 15059, 15060,	
	15067, 15113, 15320, 15430,	
		15500, 15628
1043		15259
1052		15250
1053		14957, 15261
1061		15480
1062		15115
1063		15138, 15611
1071		15122
1080		14884
1090	15364, 15500, 15595,	15606
1092		15500
1096		14853, 15601
1097		15632
1098		14854
1100		15100
1101		14879, 14902, 15295
1102		15672
1109		14938, 15059, 15364
1113		15018
1114		15328
1116		15018, 15074
1117		15601, 15632, 15637
1118		15059, 15074, 15097,
	15232, 15328, 15637,	15672
1151		14964, 15105, 15157,
		15342, 15373 15660
1152		14937, 15155, 15468
1154		15373
(2)		15457
b)		15241
1155		15483
1158		15366
(3)		15366
(4)		15458
1159 a)		15366
1162		14979, 15075
b)		15037, 15536
d)		15012, 15037,
		15483, 15538
1163		14940, 15105
1164		15483
1165		15221, 15276
1167		14958
1170		15157
1174 (2)		14888
1175		15195, 15515
1218		15193
1220		15495
1221		15495
1229		15193
1234		15068
1249		15291

Čis.

	Cis.
§ 1262	15068
§ 1264	14885, 15193
§ 1266	14842, 14885, 15068, 15193, 15357, 15539, 15558
§ 1270	14888
§ 1271	15456, 15535
§ 1272	14888, 15456
§ 1293	15372, 15541, 15636, 15687
§ 1294	15086, 15636
§ 1295	14956, 15024, 15086, 15141, 15173, 15287, 15296, 15372, 15381, 15398, 15479, 15510, 15512, 15587, 15621, 15652, 15718
— 2. odst.	14854, 15562
§ 1296	14956, 15326
§ 1297	14880, 14925, 14956, 15175, 15225, 15474, 15510, 15657
§ 1298	14870, 14956, 15017, 15035, 15138, 15669
§ 1299	15225, 15268, 15510
§ 1300	15562
§ 1301	15326
§ 1302	14930, 15326
§ 1304	14960, 15109, 15173, 15268, 15362, 15525, 15539, 15657
§ 1305	15539, 15632
§ 1309	15326
§ 1311	15063, 15459, 15657
§ 1313 a)	15141, 15294, 15584, 15614
§ 1315	14853, 15063, 15141, 15326, 15335, 15402, 15614, 15633, 15679
§ 1316	15245
§ 1320	15225, 15253, 15335, 15621, 15718
§ 1323	15287, 15372
§ 1324	14860, 15287
§ 1325	15224, 15599
§ 1326	15050, 15266
§ 1327	14863, 15000, 15335, 15510
§ 1328	15226
§ 1329	15510
§ 1333	14895, 15178, 15318, 15493, 15609
§ 1334	14895, 15178
§ 1336	15256
§ 1338	15512, 15621
§ 1346	14936
— (2)	15251
§ 1351	14968, 15456
§ 1353	15133, 15380, 15525

	Cis.
§ 1356	15525
§ 1357	15133, 15525
§ 1358	15170, 15456
§ 1360	15525
§ 1362	15525
§ 1364	15525
§ 1367	15452
§ 1368	15108, 15427, 15627
§ 1371	15146, 15535
§ 1375	15250, 15585
§ 1376	15061, 15238, 15452, 15585
§ 1377	15199
§ 1378	15452
§ 1379	15585
§ 1380	15014, 15131, 15199, 15585
§ 1381	15585
§ 1385	15014
§ 1389	14885
§ 1390	15585
§ 1391	14959, 15585
§ 1392	14844, 14894, 14968, 15039, 15086, 15293, 15449
§ 1393	15469
§ 1394	15082, 15109, 15190
§ 1395	14856, 15082, 15147
§ 1396	14956, 15039, 15061, 15082, 15109, 15147, 15293, 15626, 15636
§ 1397	15625
§ 1398	15625
§ 1399	15625
§ 1403	15612
§ 1405	15656
§ 1406	14894
§ 1407	15656
§ 1408	15616, 15656
§ 1409	15151, 15353, 15589
§ 1411	14938
§ 1412	14873, 15002, 15505
§ 1413	15541
§ 1414	15250
§ 1415	14977
§ 1416	15396, 15493, 15622
§ 1422	15170
§ 1424	14938
§ 1425	14977, 15044, 15077, 15082, 15139, 15333, 15446, 15477, 15503, 15504, 15689
§ 1431	15014, 15124, 15182, 15410, 15608, 15612
§ 1432	15133, 15193, 15535
§ 1440	15705
§ 1435	15200, 15289, 15342, 15511
§ 1438	14834, 14837, 14873, 15046, 15106, 15135, 15611, 15622

	Cis.
§ 1440	14879
§ 1444	15262, 15449, 15631
§ 1447	15092, 15580
§ 1460	15377
§ 1463	14956
§ 1470	15035
§ 1477	14956, 15377
§ 1478	14981, 15011, 14279, 15450
§ 1479	14955, 14981, 15320, 15626
§ 1480	14981, 15320
§ 1481	15523
§ 1486	15115, 15527
— čis. 1	15011, 15064, 15115, 15368, 15415
— čis. 3	15113
— čis. 5	15037
— čis. 6	15078, 15157, 15550
§ 1487	15137, 15368
§ 1489	14864, 15599

II. Obchodní zákoník.

	Cis.
§ 40 uv. zák.	15705
čl. 20	14882, 15185
čl. 22	15673
čl. 26	15524
čl. 47	14866, 15312
čl. 49	14866
čl. 50	15312
čl. 55	15312, 15313
čl. 85	15246
čl. 105	15121
čl. 111	15180, 15246, 15591
čl. 112	15246, 15670
čl. 113	15151, 15267
čl. 116	15531
čl. 123	15180
čl. 126	15497, 15560
čl. 129	15180
čl. 130	15673
čl. 131	15497
čl. 137 (2)	15673
čl. 146	15472
čl. 164	15591
čl. 165 (2)	15238, 15472
— (5)	15238
čl. 166	15151

	Cis.
§ 1497	14864, 15064, 15550
§ 1498	15377
§ 1501	15345
První dílčí novela:	
§ 16 (2)	15429
Druhá dílčí novela:	
§ 4	15361
Třetí dílčí novela:	
§ 37	15573
§ 38	15573
§ 45	15023
§ 97	15133
§ 186	15353
§ 194	15415

	Cis.
čl. 172	15472
čl. 228 (2)	14966
čl. 235	15630
čl. 239	14884
čl. 242 čis. 4	15630
čl. 244	15630
čl. 250	14923
čl. 266	15656
čl. 271 čis. 1	15056
čl. 271 čis. 3	14956
čl. 272 čis. 2	15056, 15456
— čis. 3	15056
čl. 273	14956, 15138, 15456, 15680
čl. 274	15456, 15680
čl. 278	14893, 15100, 15286
čl. 279	15188, 15541
čl. 281	15456
čl. 282	14956
čl. 283	15138
čl. 296	15653
čl. 306	14956
čl. 310	14928, 15705
čl. 311	15535, 15705
čl. 313	15705
čl. 315	15705

	Čís.		Čís.
čl. 317	15680	čl. 360	15056, 15124, 15374
čl. 321	15579	čl. 361	15374
čl. 336 (2)	15120	čl. 368	15056, 15124
čl. 337	15301	— (2)	15708
čl. 339	15598	čl. 370 (3)	15374
čl. 344	15083	čl. 374	14928
čl. 345	15083	čl. 382	14928, 15705
čl. 354	15138	čl. 407	14928
čl. 355	15580	čl. 409	14928
čl. 357	15580		

III. Jurisdikční norma.

	Čís.		Čís.
§ 1	15103, 15182, 15281, 15284, 15395, 15512, 15604, 15605, 15621, 15678	§ 47	15635
§ 20 čis. 2	15161	§ 49 čis. 5	15349
— čis. 4	14985	§ 54 (2)	15233, 15275
§ 22 (3)	15690	§ 56 (1)	15586
§ 28	15429, 15635	§ 65	15090, 15429
§ 29	15090	§ 68	15429
§ 31	15211	§ 76	14952
§ 41 (1)	15280	§ 83 b)	14929
— (2)	15090	§ 100	14952, 15635
§ 42	15144, 15324	§ 104	14941, 15084
§ 43	15280	— (2)	14952, 15324, 15575
§ 44	15090	§ 111 (3)	15303, 15551
§ 45	15280, 15324	§ 117	15433
		§ 118 čis. 2	15707

IV. Soudní řád.

	Čís.		Čís.
čl. VI. čis. 1 uv. zák.	14835	§ 27 (3)	14934
čl. XLII. uv. zák.	14992	§ 30	15033
§ 1	15052, 15172, 15180, 15340, 15445, 15591, 15687	§ 34	15033
§ 6	15052, 15172, 15630, 15687	§ 35	15687
— (2)	15149	§ 36 (2)	15157
§ 7	15172, 15349, 15630, 15687	§ 37	15033
§ 11 čis. 1	15148, 15656	§ 40	14982, 15296
— čis. 2	15148, 15656	§ 42	15306
§ 14	15148	§ 48	15102
		§ 64 čis. 3	15183
		§ 68 (1)	15183

	Čís.		Čís.
§ 68 (2)	15183	§ 272	14976
§ 70	15183	§ 273	14978, 14994, 15155, 15342, 15552, 15553
§ 71	15183	§ 274	15690
§ 72 (2)	15102	§ 276	15690
§ 74	15464	§ 278	15158
§ 75	15264	§ 292	14901, 15377
§ 78	15264	§ 294	14955, 15258
§ 84	14903, 14927, 15464	§ 298	15325
§ 85	14903, 14927, 15464	§ 300	15211
§ 93	15033, 15065	§ 325	15064
§ 102	14973	§ 328 čis. 2	15211
§ 104	15118	§ 336 (1)	14906
§ 112	15151	§ 347	15158
§ 138	15177	§ 352	15211
§ 146	15151	§ 368	15211
§ 155	15149	§ 372	14906, 15204
§ 158	15687	§ 373	15065
§ 178	15599	§ 375	15065
§ 182	15015, 15065, 15243, 15335, 15404	§ 391	14873, 15148
§ 185	15306	§ 395	15041, 15656
§ 187	15413, 15656	§ 396	15326, 15656
§ 188	14873	§ 397	15345
§ 190	15027, 15381	§ 398	15102, 15326, 15656
§ 191	14864, 15027	§ 405	15493, 15595
§ 193	15314	§ 406	15097, 15133, 15204, 15380, 15482, 15493, 15549, 15599, 15631, 15685
§ 196	15102, 15177	§ 410	14867, 15114, 15586
§ 204	15585	§ 411	14838, 14873, 15016, 15032, 15517
§ 225 (2)	14898	§ 412	15177, 15314, 15526, 15690
§ 226	15105, 15533, 15599	§ 414	15016, 15317
§ 228	14926, 15088, 15105, 15148, 15292, 15418, 15499, 15501, 15540, 15595, 15694, 15695	§ 415	15016, 15016
§ 232	14972, 15517	§ 416	15016, 15218, 15317
— (2)	14869, 14900	§ 419	15016, 15117, 15304
§ 233	14972, 15032, 15116, 15231, 15390	— (3)	15117
§ 234	15556	§ 428	14886
§ 235	14900, 15329	§ 430	15016
— (2)	15656	§ 438	15656
— (3)	14869	§ 448	14974, 15304, 15409
§ 236	15240	§ 461	15217, 15349
§ 237	14947, 15074	§ 462	15400, 15404
§ 240 posl. odst.	14838, 14872, 15032, 15116, 15144, 15331, 15390, 15517, 15574	§ 464	15218, 15264, 15317
§ 243	15102	§ 465 (2)	15058, 15264
§ 250	15065	§ 467	15264
§ 259	15240	— čis. 3	15400, 15404
§ 261	14872, 15116, 15209	— čis. 5	15264
— odst. 6	15209	§ 468	15264
— a)	15656	§ 471 čis. 2	15264
§ 268	15073, 15362, 15677	— čis. 4	15701
§ 269	15325	— čis. 6	15116, 15390
§ 270	14999	— čis. 7	14991
§ 271	15159	§ 473 (2)	15033
		§ 475	15032
		§ 477	15015, 15345, 15414, 15463
		— čis. 1	14931, 14985

Cis.

§ 477 čis. 2	14931, 14991,
	15161, 15314
— čis. 3	14838, 14855, 14941,
	15084, 15324, 15658
— čis. 4	15015, 15033,
	15186, 15264, 15306,
	15345, 15414, 15630,
	15692, 15701
— čis. 5	15033, 15180,
	15252, 15414, 15630
— čis. 6	14838, 15074,
	15232, 15463
— čis. 9	14886, 15033
§ 478	15264, 15687, 15701
§ 479	15701
§ 482	15701
§ 486	15352, 15403
§ 488	14937
§ 493	14976, 15561
§ 496 čis. 2	14937
	15067
— čis. 3	15067, 15201
§ 498	14976, 15561
§ 499	15189
§ 501	14974, 15409
§ 502, odst. 2	15409
— odst. 3	14842, 14930,
	15275, 15382, 15409
§ 503 čis. 2	14890, 14931,
	14976, 15227
§ 505 (2)	15016
§ 506	15464
§ 507	15464
§ 513	15316
§ 514	14927
§ 514 (2)	15033
§ 515	14927
§ 517 (2)	14974, 15349
§ 519	15349
— čis. 2	15687, 15701
— čis. 3	15701
§ 520	15507
§ 521	15304
§ 523	15187
§ 526	15102
§ 527 (2)	15166, 15491

V. Exekuční řád.

Cis.

čl. III. uv. zák.	15020, 15423, 15659
čl. XIII. čis. 5 uv. zák.	15659
čl. XVIII. uv. zák.	15499
čl. XXVI. uv. zák.	15416
čl. XXVII uv. zák.	15659
§ 1	14975, 15357, 15423

Cis.

§ 528	14855, 14952,
	15126, 15666, 15713
§ 529	15317
— čis. 2	15033, 15072,
	15134, 15218, 15414
§ 530 čis. 7	14890, 15089, 15465
— posl. odst.	15465
§ 534 čis. 2	15134, 15218, 15317
§ 547 (2)	15218
§ 552	14947, 15493
§ 557	15316, 15359
§ 559	15316, 15493
§ 560	14947, 15074, 15232, 15637
§ 561	14982, 15074, 15232, 15331
§ 562	15007, 15116, 15232,
	15234, 15331, 15637, 15688
§ 565	15232, 15331, 15637
— odst. 1, 2	15331
— odst. 3, 4	15007, 15127
§ 566	14947, 15030, 15209, 15637
§ 567	14938, 15637, 15688
§ 569	15328, 15637
§ 571	14947, 15074, 15116,
	15209, 15232, 15688
§ 562	15007, 15116, 15232,
	15373
§ 574	15097, 15328
§ 575 (3)	15097, 15328, 15637
§ 577	14938, 15328
§ 579	14959
§ 580	15631
§ 581	15631
§ 582	15631
§ 583	15631
— čis. 2	15631
§ 584	15631
— (2)	14959
§ 594	15697
§ 595	14972
— čis. 1	14959
— čis. 2	14972
— čis. 5	14959
— čis. 6	14972
§ 596	14972

Cis.

§ 1 čis. 1	15332
— čis. 3	15394
— čis. 4	15331
— čis. 5	14992
— čis. 6	15265
— čis. 12	15668

Cis.

§ 1 čis. 13	15668
— čis. 16	15129, 15697
— čis. 17	14850
— čis. 18	15331
§ 3	15129, 15189
— (2)	14876
§ 7 (1)	14975, 15105, 15129,
	15260, 15265, 15533
§ 9	14850
§ 11	15246, 15574
§ 12 (2)	15114
§ 14	15212
§ 18 čis. 3	15333
§ 34	15252
§ 35	14938, 14953, 15031,
	15231, 15332, 15364
	15505, 15565, 15694
— (3)	14938
§ 36	14850
§ 37	14876, 14892, 15246,
	15329, 15502, 15708
§ 39 čis. 1	14889, 15394, 15575
— čis. 2	15189, 15573
— čis. 8	15219
— (2)	15189
§ 40	15213
§ 42	15498
— čis. 5	14953
§ 44 (2)	15126, 15498
§ 47	15015, 15236
— (2)	15015
§ 49	15015
§ 54	15189
— čis. 1	15560
— čis. 2	15560
— čis. 3	15354, 15373,
	15560, 15575
§ 55	15015, 15189, 15212,
	15297, 15373, 15575
— (2)	15189, 15354
§ 56	15297
§ 58	14865
§ 60	15470
§ 65 (2)	15507
§ 77	15015
§ 78	14901, 14903, 14982,
	15015, 15126, 15161,
	15172, 15187, 15189,
	15296, 15507, 15630
§ 80 čis. 1	15575
§ 81 čis. 1	15118
§ 88 (2)	14868, 15101,
	15189, 15659, 15692
§ 98	15707
§ 99	14982

Civilní rozhodnutí XVIII.

Cis.

§ 103	15707
§ 104	15707
§ 108	15355
§ 109	14982
§ 111	15672
§ 112	15672
§ 114	15395
— odst. 3	15355
§ 119	15672
§ 120	15212
— čis. 2	15002
§ 122	15002
§ 123	15002
§ 130	14982
§ 132 čis. 5	15355
§ 133	14903, 15421
§ 134	15421, 15676
§ 135	15101
§ 138	15101
§ 139	14903
§ 140, posl. odst.	14902
§ 143 (2)	14902
§ 147	15161
§ 150	15404, 15616
§ 151	14851
§ 152	15462, 15616
— posl. odst.	15273
§ 153	15462, 15616
§ 154	15273
§ 155	14851
§ 156	15364
— (2)	15260, 15364
§ 157	14851, 15364
§ 170	15330
— čis. 5	15330, 15703
§ 171	14186
— (2)	15616
§ 172 čis. 1	14934
— čis. 5	15035
— odst. 2	15417, 15441
§ 177, posl. odst.	15161
§ 180 (1)	15161
— (4)	15161
§ 183	15161
§ 184 čis. 3	15186
§ 185	15161
§ 186	15186
§ 187	15186
§ 196	15613
§ 209	14934, 15693, 15698
§ 210	14901, 15388, 15441,
	15462, 15496, 15693
§ 213	14843, 15023, 15573, 15675
§ 214	15496
§ 215	15693
— čis. 4	14851

	Cis.
§ 216	15693
— čís. 2	14901, 15202, 15654
— čís. 3	15343, 15603, 15693
— čís. 4	15101
— posl. odst.	15233, 15388
§ 217 čís. 2	14981
§ 218 (2)	15023
§ 222 (1)	15616
— (4)	15432
§ 223	15616
§ 224	15416
§ 229	14934, 15693, 15698
§ 231	14865, 15389
§ 233	14996, 15596
§ 234	14843, 15698
— (2)	14996
§ 237	15432
— (3)	15675
§ 238	15260
§ 239	15693
§ 251	15408
— čís. 6	15006, 15568
§ 252	14902, 15532
§ 253	15015, 15076
§ 254	15076
§ 257	15076, 15297
§ 258	15329, 15389
§ 259	15013, 15395
— (3)	15395
§ 271	15297
§ 283	15333
§ 285 (3)	14875
§ 286	15389
§ 290 čís. 1	15354
— čís. 2	15449
§ 291 čís. 2	14842
— posl. odst.	15055
§ 292	15055
§ 294	15031, 15130, 15416, 15630
§ 295	15370, 15373
§ 296	15076, 15236, 15385, 15460
§ 297, posl. odst.	15460
§ 299	15373
— odst. 2	15076

VI. Řízení nesporné.

a) nesporný patent:

	Cis.		Cis.
§ 11	15507	§ 75	15025
§ 44	15446	§ 78	15547
§ 45	15446	§ 102	15347

	Cis.		Cis.
§ 305	15385, 15529	§ 310	15244
§ 307	14844, 14856, 15694	§ 320	15048
§ 308	14856, 14956, 15106, 15130, 15244, 15385, 15390, 15460, 15497, 15610, 15636, 15694	§ 325	15076
		§ 327	15076
		§ 331	15236, 15497
		§ 332	14983
		§ 333	15497
		§ 336	14982
		§ 341	14983, 15404
		§ 349	15260, 15364
		§ 350	15533
		— (5)	15377, 15607
		§ 353	15533
		— (2)	15208
		§ 355	15572
		§ 356	14874
		§ 368	15114
		— (2)	15114
		§ 370	15544, 15659
		§ 371	15544
		— čís. 1	15212
		— čís. 2	15212
		— čís. 3	15212
		— čís. 4	15212
		§ 374	15423
		§ 376	15212
		§ 377	15212
		§ 378	15659
		§ 379, odst. 2 čís. 2	15013
		§ 381	15210
		§ 391	14888
		§ 392	14975
		§ 393	14975
		— (3)	14975
		§ 394	15022
		§ 399	14888
		§ 402	15022, 15187, 15423, 15466, 15659

	Cis.		Cis.
§ 114	15384	§ 136	15447
§ 121	15252	§ 145	15210, 15547
§ 122	15252	§ 158	14962
§ 125	15148, 15207, 15384, 15582, 15695	§ 159	15695
§ 126	15096, 15148, 15207, 15582	§ 160	15695
§ 127	15210, 15547	§ 174	15265, 15695
§ 128	15210, 15547	§ 177	15494
§ 129	15210, 15547	§ 179	15025, 15053
		§ 180	15025

b) zákon čís. 100/31 sb. z. a n.:

	Cis.		Cis.
§ 1 (2)	15361, 15581	§ 36 čís. 4	15542
§ 6	15112, 15407, 15542	§ 37	15407, 15542
§ 7	15591	§ 41	14971, 15025
§ 8	15582	— odst. 2	14992
§ 11	15296	— lit. d)	15333, 15695
§ 14	15524	— lit. f)	15168
§ 17	15174, 15524, 15693	— lit. g)	15054, 15192,
§ 18	15192, 15547	— lit. h)	15547, 15582
§ 23	15365		15192
§ 25	15365	§ 45	15174
§ 31	15265	§ 46 (2)	14848, 14882, 14971,
— čís. 3	15399		15026, 15041, 15096,
— čís. 5	15052, 15399		15098, 15111, 15358,
— čís. 6	14986		15447, 15487, 15547,
§ 32	14904, 15507, 15524		15649, 15667
§ 33	15052		15507
§ 34	15690	§ 48	15547
§ 35	15057	§ 50	15265, 15547
§ 36	15112, 15507, 15581	— (4)	15547
— písm b)	15507	§ 53 (1)	14986, 15581
		§ 54 (2)	14986

VII. Ostatní zákony a nařízení.

	Cis.		Cis.
1679 březen 13. (tractatus de iuribus incorporalibus)	15057	1836 leden 6. čís. 5 sb. z. s.	15051
§ 20	15076	1837 červen 27. čís. 208 sb. z. s.	15179
1784 březen 22. čís. 266 sb. z. s.	15076	— září 19. čís. 229 sb. z. s.	15452
1786 září 18. čís. 577 lit. c) sb. z. s.	15423	1838 červen 6. čís. 277 sb. z. s. (dražba)	15583
1790 leden 19. čís. 1094 sb. z. s.	15252	— srpen 21. čís. 291 sb. z. s. (exekuce na pohledávky za státem)	15373
1799 duben 19. čís. 466 sb. z. s.	14901	1841 květen 4. čís. 531 sb. z. s. (výživné)	15382, 15539
1806 březen 14. čís. 758 sb. z. s.	15512	1850 únor 9. čís. 50 ř. z. (poplatkový zákon)	15202
— říjen 24. čís. 789 sb. z. s.	15423	§ 72	15020, 15654
1818 květen 2. čís. 21734	15098	§ 80	15654
1819 srpen 23. čís. 1595 sb. z. s. (řízení ve věcech manželských)	14835	1851 listopad 16. čís. 1 ř. z. na rok 1852 (provoz. řád)	
§ 14	15179, 15465		
1835 červen 15. čís. 39 sb. z. s.	14999		

	Čís.
§ 22	15401
§ 72 (2)	15288
§ 95	15401
1852 květen 27. čís. 117 ř. z. (trestní zákon)	
§ 4	14864
§ 47	14864
§ 99	15601
§ 242	14963
§ 268	14963
§ 335	14864, 15657, 15679
§ 365	14864
§ 366	14864
§ 431	15089, 15657
§ 506	15226
— červenec 3. čís. 138 ř. z.	15531
— prosinec 3. čís. 250 ř. z. (lesní zákon)	14940
1854 květen 23. čís. 146 ř. z. (horní zákon)	
§ 106	15372
§ 117	15499
§ 133	15499
§ 170	15499
— b)	15499
§ 174	15499
§ 253	15499
§ 257	15499
1855 leden 15. čís. 19. ř. z. (voj. tr. zák.)	
§ 702	15678
1856 říjen 8. čís. 185 ř. z.	
§ 50	15590
1857 červenec 1. čís. 124 ř. z.	
§ 2	14940
1858 červen 3. čís. 92 ř. z.	15590
— červenec 21. čís. 105 ř. z.	14981
1863 prosinec 3. čís. 105 ř. z. (domovské právo)	
§ 23	14878
1864 březen 15. čís. 4. z. z. mor. (ob. zřiz. mor.)	
§ 31	15263, 15623
§ 103	15263
— duben 16. čís. 7 z. z. čes. (obecní zřízení)	
§ 28 čís. 2	15143
— čís. 9	15143
§ 48	15479
1866 červen 1. čís. 49 z. z. čes. (hon. zák.)	
§ 45	15322
§ 46	15322
1867 listopad 15. čís. 134 ř. z. (spolkový zákon)	

	Čís.
§ 26	15687
— prosinec 21. čís. 144 ř. z. (státní základní zákon) čl. 6	15051
1868 květen 25. čís. 47 ř. z. čl. II.	15590
— červenec 6. čís. 96 ř. z. (adv. řád)	
§ 16	15183
§ 17	15468
1869 únor 6. čís. 18 ř. z. (roz- dělení pozemků)	
§ 1	15057
§ 2	15057
§ 3	15057
§ 4	15057
— březen 5. čís. 27 ř. z. (ru- čení železnic)	
§ 1	14960, 15123, 15175, 15401, 15633
— květen 30. čís. 93 ř. z. (vodní zákon)	
§ 23	15441
§ 36	15343
§ 53	15343
§ 56	15343
1870 duben 7. čís. 43 ř. z. (koa- liční zákon)	15702
— duben 30. čís. 68 ř. z. (or- ganisace veřej. zdravot- nictví)	14878
§ 2	14878
— srpen 28. čís. 51 (slez. vod. zák.)	
§ 61	15441
— srpen 28. čís. 65 z. z. mor. (mor. vod. zák.)	
§ 52	15343
§ 56	15343
§ 187	15168
— srpen 28. čís. 71 z. z. čes. (vodní zákon)	
§ 69	15668
1871 červenec 25. čís. 75 ř. z. (not. řád)	
§ 25	15591
§ 28	15591
§ 29	15591
§ 124	15591
§ 125	15591
§ 127	15591
§ 128	15591
§ 132	15591
§ 133	15591
§ 134	15591

	Čís.
1871 červenec 25. čís. 76 ř. z. (notářský spis)	
§ 1 b)	15061, 15587
§ 3	14850
— červenec 25. čís. 95 ř. z. (knihovni řád)	
§ 16	15233
§ 17	14981, 15388
§ 29	15095, 15707
§ 33 d)	15377
§ 36	15494
§ 38 c)	15020, 15423, 15659
§ 42	14896
§ 51	15569
§ 61	15284
§ 64	15399
§ 72	15416
§ 77	15494
§ 93	14868
§ 94 čís. 1	15305
— čís. 2	15305, 15566
§ 95	15189, 15399
§ 96	15399
§ 123	14868, 15057, 15692
§ 124	15399
§ 125	15399
§ 126	14868, 15057
§ 127	15659
1872 duben 1. čís. 40 ř. z. (disc. status)	
§ 14	14963
§ 15	14963
§ 18	14963
— červen 16. čís. 84 ř. z.	14940
— červenec 12. čís. 112 ř. z. (syndikátní zákon)	
§ 1	15003, 15470, 15662, 15715
§ 2	15715
§ 4	15470, 15690, 15715
1873 duben 9. čís. 70 ř. z. (spo- lečenstva výrobní a hos- podářská)	
§ 1	15030, 15108, 15393
§ 3	14945
§ 4	15528
§ 8	14882, 15111, 15524
§ 9	15112
§ 29	15112
§ 36	15682
§ 39	15524
§ 41	15393
§ 44	15545
§ 45	15545
§ 46	15545

	Čís.
§ 47	15545
§ 76	15528
§ 78	15528
§ 85	15393
— duben 27. čís. 67 ř. z. (upomínací řízení)	
§ 2	15090
§ 19	15090
— květen 14. čís. 71 ř. z. (prov. nař. k zákonu o společnostech)	
§ 3	15112
— květen 23. čís. 119 ř. z. (trestní řád)	
§ 83	14963
1878 únor 18. čís. 30 ř. z. (vy- vlastnění)	
§ 4	15098
§ 24	15098
— červen 30. čís. 90 ř. z. (losy)	
§ 1	15131
1883 červen 2. čís. 26 z. z. sl. (stav. řád pro Slezsko)	
§ 24	15372
§ 111	15372
— září 17. čís. 152 ř. z.	
§ 1	15369
§ 2	15369
§ 5	15369
1887 prosinec 28. čís. 1 ř. z. na rok 1888 (úr. poj.)	
§ 11	15443, 15679
§ 43	15055
§ 44	15679
§ 45	15679
§ 46	15024
§ 47	15633, 15679
§ 61	15055
1888 březen 5. čís. 19 z. z. čes. § 5	15141 15067
— březen 30. čís. 33. ř. z. (nem. pojištění)	
§ 65	15282
1889 leden 8. čís. 5 z. z. čes. (stav. řád)	15098
1893 prosinec 26. čís. 193 ř. z. (stavební živnosti)	15342
1894 červen 16. čís. 64 z. z. mor. (stav. ř.)	
§ 23	15098
§ 24	15098
§ 25	15098
§ 69	15459
1896 leden 19. čís. 16 ř. z. (org. statut pro žel. správu)	
§ 19	15288

	Čís.
1896 březen 5. čís. 31 ř. z. (poj. reg.)	15220
— duben 27. čís. 70 ř. z. (splátkové obchody)	
§ 2	15611
§ 3 (2)	15131
§ 6	14838, 14969
§ 11	15131
— červenec 7. čís. 140 ř. z. (cesty z nouze)	
§ 2 (1)	14971
§ 9	14971
§ 16	14971
— listopad 27. čís. 217 ř. z. (org. zák.)	
§ 22	15161
§ 89	14934
§ 90	14985, 15058, 15264
— listopad 27. čís. 218 ř. z. (živn. soudy)	
§ 25	15306
— prosinec 31. čís. 8 ř. z. na rok 1897	15629
1897 leden 1. čís. 9 ř. z.	15629
— leden 11. čís. 30 ř. z. (patentní zákon)	
§ 8	15411
§ 95	15411
— květen 5. čís. 112 ř. z. (jednací řád)	
§ 130	15161
§ 133	14985, 15264
§ 334 (1)	15470
— prosinec 9. čís. 283 ř. z. (řízení ve věcech manželských)	
§ 8	14835
§ 10	14835, 14952, 15179, 15227, 15465
§ 12	14952
1898 leden 18. čís. 28 ř. z. (zmocnění berních úřadů k zákrokům na soudech)	14934
— březen 9. čís. 41 ř. z. (finanční prokuratura)	14934, 15210
1902 červenec 12. čís. 147 ř. z. (drahy)	15063, 15123
1903 leden 4. čís. 10 ř. z. (terminové obchody)	
§ 10	14888
§ 11	14888
§ 12	14888
1906 březen 6. čís. 58 ř. z. (společnosti s r. o.)	15122, 15194
— § 4	15222
— (3)	15222

	Čís.
§ 6 (4)	15222
§ 8	15222
§ 18 (2)	15194
§ 22 (4)	15121
§ 28	15312
§ 39 (3)	15121
§ 40	15194
§ 61	15307
§ 63	15307
§ 75	15307
§ 82	15222, 15307
— prosinec 16. čís. 1 ř. z. na rok 1907	14930, 15036, 15537
1907 srpen 16. čís. 199 ř. z. (živnostenský řád)	
§ 11	15515
§ 13	15515
§ 14	15381
§ 15 bod 14	15369
§ 35	14840
§ 55	15486, 15597
§ 82 f)	15240
§ 107	15515
§ 114 b)	15001, 15241
— f)	15381
§ 127	15381
§ 144	15515
— říjen 3. čís. 63 z. z. čes. (úředníci okresní)	15281
1908 květen 29. čís. 35 z. z. čes. (okresní úředníci)	15281
— srpen 8. čís. 68 z. z. čes. (statky střední velikosti)	
§ 1	15054, 15379
§ 3	15379
§ 11 (4)	15548
§ 14	15379
— srpen 9. čís. 162 ř. z. (automobily)	15508
§ 1	14881, 15508
— (2)	14881
§ 2	15508
— posl. odst.	15508
§ 3 (3)	14881
§ 8	14881
§ 10	15610
1910 leden 16. čís. 20 ř. z.	
§ 1 (1)	15436
— odst. 2 b)	15036
§ 5	15366
§ 6	15241
§ 7	15436
§ 16	14994, 15243
§ 17	14836
§ 19	15458
— (3)	15660
§ 20	15660

	Čís.
§ 27	15240
§ 36 čís. 1	15660
§ 39	15181
— duben 28. čís. 81 ř. z. (automobily)	
§ 46	14845, 15508
1912 září 18. čís. 191 ř. z. (kinematografy)	
§ 9	15051, 15289
1913 duben 14. čís. 67 ř. z.	
§ 7	14878
§ 36	14878
1914 leden 13. čís. 9 ř. z. (statkoví úředníci)	
§ 1	15075
§ 28	15075
— červen 1. čís. 118 ř. z. (proc. novela)	15090
čl. VIII čís. 24	15186
— červen 16. čís. 39 z. z. mor.	15459
— červen 25. čís. 138 ř. z.	14930, 15036, 15537
— září 6. čís. 238 ř. z.	15563
— září 7. čís. 239 ř. z.	15563
— prosinec 10. čís. 337 ř. z.:	

I. Konkursní řád:

§ 30 čís. 1	15427
§ 31 čís. 2	15427
§ 42	15196
§ 44 (2)	14891
§ 46 čís. 2	14891
— čís. 4	14891
§ 58	15081
§ 67	15081
§ 72	15255
§ 102	14891
§ 124	14891

II. Vyrovnační řád:

§ 11	15564
§ 16	15151, 15492
§ 17	15151, 15492
§ 18	15492
§ 28 (2)	15140
§ 46 (3)	15151
§ 47	15206, 15564
§ 53 (1)	15151
§ 53 (3)	15151
— (4)	15492
§ 57	15044, 15046, 15077, 15397, 15585
§ 63	15151
§ 102	15151

	Čís.
III. Odpůrčí řád:	
§ 8	14935
§ 12	14935
§ 13	14935
1916 březen 19. čís. 69 ř. z. (III. dílčí novela) viz I.	
— březen 26. čís. 87 ř. z.	
§ 3 (1)	15566
— červen 28. čís. 207 ř. z. (zbavení svéprávnosti)	
§ 39	14986
§ 49 (3)	15581
§ 53	15581
§ 56	14986
— září 22. čís. 317 ř. z. (poštovní řád)	15458
§ 37 čís. 4	15684
1917 leden 4. čís. 6 ř. z.	
čl. IV	15563
čl. VIII (2)	15563
— červenec 28. čís. 319 ř. z.	15629
— prosinec 23. čís. 501 ř. z. (pojišťovací řád)	
§ 11 (2)	15129
§ 19 (1)	15120, 15450
— (2)	15120
§ 20 (2)	15120
§ 22	15129
§ 26	15339
§ 32 (2)	14870, 15285
— (3)	15339, 15448
§ 42	14870, 15285
§ 63	15334, 15426, 15428, 15481
§ 65	14852
§ 67	15481
§ 124	15339
§ 127	15610
§ 131	15203
§ 132 I.	15615
§ 133	14956
— (3)	14956, 15386
§ 151	14956
§ 153	15450
§ 157	15615
§ 167	15203
— prosinec 23. čís. 521 ř. z. (poj. reg.)	
§ 10 (2)	15220
1918 březen 21. čís. 105 ř. z. (úpadek a vyrovnání u společenstev)	15393
— říjen 28. čís. 11 sb. z. a n. (prohl. čl. státu)	15051
— listopad 2. čís. 3 sb. z. a n.	14998

1918 listopad 2. čís. 4 sb. z. a n. (příslušnost zemského soudu v Praze)	15512
— prosinec 19. čís. 91 sb. z. a n. (osmihodinová doba pracovní)	14839, 14978, 15143, 15553
§ 3	15706
§ 6	15553
§ 6 (3)	14908
§ 7 (4)	14908
§ 12	15363, 15444
1919 duben 8. čís. 198 sb. z. a n. (vys. asistenti)	15629
— duben 10. čís. 187 sb. z. a n. (měna)	14937, 15120 15336, 15638
— duben 16. čís. 215 sb. z. a n. (záborový zákon)	14905, 14942 14982
§ 7	14982
— květen 15. čís. 268 sb. z. a n. čl. XIX.	15563
— květen 22. čís. 320 sb. z. a n. (novela o právu man- želském)	15179
§ 12 (2)	15310
§ 13 c)	14835, 15169, 15273
— e)	15405
— g)	14835, 14890, 15169, 15310, 15405
— h)	14835, 14890, 15169, 15310, 15405
§ 13 posl. odst.	14835, 15227
§ 14	14835
— c)	15278
§ 17	15041, 15167, 15169, 15274, 15310, 15487, 15530
§ 28	15179
— květen 23. čís. 277 sb. z. a n.	15459
— červen 4. čís. 314 sb. z. a n.	15210
— červen 11. čís. 330 sb. z. a n. (poz. úřad)	15589
§ 3	15281
— červenec 23. čís. 443 sb. z. a n. (obecní úředníci) čl. I.	15281
— červenec 23. čís. 444 sb. z. a n. (okresní úředníci) čl. I.	15281
— červenec 23. čís. 456 sb. z. a n. (zařazení sluhů)	15623
§ 1	15623
— červenec 23. čís. 457 sb. z. a n. (stát. zam.)	15623
§ 3	15623

1919 září 23. čís. 524 sb. z. a n.	15120
— září 30. čís. 529 sb. z. a n. (vys. obch. škola)	15629
§ 4 posl. odst.	15629
— říjen 17. čís. 562 sb. z. a n. (podm. odsouzení)	14963
§ 1 (2)	14963
§ 5	14963
§ 9	14963
— prosinec 11. čís. 658 sb. z. a n. (daň obrátová)	15338
§ 49	15011
— prosinec 12. čís. 29 sb. z. a n. na rok 1920 (domácká práce)	15241
§ 21	15241
— prosinec 17. čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920 (státní zaměstnanci)	15308, 15617 15617
§ 5	15617
§ 8	15617
— prosinec 17. čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 (obecní zaměstnanci)	15538
§ 3	15143
§ 18	15617
§ 24	15263, 15538, 15623
— prosinec 17. čís. 20 sb. z. a n. na rok 1920	14880
§ 8	14880
1920 leden 30. čís. 81 sb. z. a n. (příd. zák.)	15230
§ 23	15665
§ 30	14905, 15230, 15589, 15665
§ 37	15665
— leden 30. čís. 82 sb. z. a n. (domovníci)	14995
§ 1	15270, 15688
§ 4	14995, 15270
§ 6	14974
§ 8	14995, 15410
§ 9	15688
§ 10	15688
§ 15	14995, 15410
§ 16	14974
§ 18	15241
— únor 5. čís. 89 sb. z. a n. (pensijní pojištění)	15287, 15290
§ 1	14924
— odst. 2 a)	14859, 14930, 15036
§ 15	15287
§ 73	15287
— únor 29. čís. 121 sb. z. a n. (ústavní listina)	15287

§ 55	14899
§ 84	14899, 15001
§ 92	15512
§ 102	14899, 15001
§ 105	15128, 15144, 15240
§ 108	15051
§ 117	15288
— březen 31. čís. 233 sb. z. a n. (města s regulova- ným magistrátem)	14965
§ 13	14965
— duben 8. čís. 309 sb. z. a n. (dávka z majetku)	15104
§ 1	15020
§ 62	15020
— duben 8. čís. 329 sb. z. a n. (náhrad. zákon)	14982
§§ 12—25	15136
§ 46	15693
§ 47	15693
§ 49	15693
§ 59	15693
— duben 14. čís. 302 sb. z. a n.	15119
§ 10	15108, 15119, 15277, 15469, 15691
§ 12	15108
— duben 15. čís. 314 sb. z. a n. (exekuce na platy)	15204, 15373
§ 1	14842, 15153
§ 2	14842, 15153
— duben 15. čís. 332 sb. z. a n. (převzetí výkonů zdravotně policejních stá- tem)	14878
§ 4 čís. 8	14878
— červenec 27. čís. 465 sb. z. a n.	15704
§ 2	15704
— srpen 3. čís. 471 sb. z. a n. (úprava pachtovného)	15120
— srpen 14. čís. 483 sb. z. a n. (obecní zřízení)	15154, 15482
§ 8	15154, 15482
— září 23. čís. 545 sb. z. a n.	15043
§ 13	15043
— prosinec 22. čís. 683 sb. z. a n.	15506
§ 14	15506
§ 18	15506
— prosinec 30. čís. 1 na rok 1921	15506
1921 březen 17. čís. 121 sb. z. a n. (těžba dříví)	15649
§ 2	15649
§ 8	15649

1921 březen 18. čís. 130 sb. z. a n.	15723
§ 3	15723
§ 13	15723
— duben 1. čís. 161 sb. z. a n. (novela k c. ř. s.) čl. III.	15090
— květen 13. čís. 203 sb. z. a n. (dopr. řád)	14883
§ 61	14954
— květen 21. čís. 191 sb. z. a n. (stav. ruch)	15692
§ 60	15692
— červenec 19. čís. 267 sb. z. a n. (podpora v neza- městnanosti)	15005, 15042 15005
§ 3	15062
§ 4 čís. 5	15062
§ 5 čís. 2	15536
— čis. 4.	15536
— srpen 12. čís. 329 sb. z. a n. (fin. hosp. obci)	15049
§ 5 odst. 4, 5	14998, 15677
§ 16 (6)	15677
§ 44	15049
§ 45	15049
— srpen 12. čís. 330 sb. z. a n. (závodní výbory)	15554
§ 1	15172
§ 3	15172
— lit. g)	15240
§ 5	15172
§ 6	15172
§ 10	15172
§ 22	15602
§ 23	15172
§ 24	15172
§ 26	15172, 15240
— srpen 12. čís. 337 sb. z. a n. (daň z obohacení)	15347
§ 10	15347
§ 12	15347
— září 9. čís. 357 sb. z. a n. § 2 (2)	15506
— prosinec 21. čís. 488 sb. z. a n. (pensijní pojištění)	14919
— prosinec 21. čís. 495 sb. z. a n. (veř. zaměstnanci)	15623
§ 3	15623
1922 leden 27. čís. 45 sb. z. a n. (stavební ruch)	14880
§ 10	14880
— leden 31. čís. 40 sb. z. a n. (advokátní řád)	15629
§ 2 c)	15629
§ 3 lit. i)	15047, 15442
— (3)	14963, 15047
§ 5 (5)	15629

	Čís.
1922 duben 27. čís. 143 sb. z. a n. (dávkový řád)	
— dodatek III. (dávka ze zábavy)	
§ 6	15049
§ 14	15049
§ 18	15049
— červenec 11. čís. 242 sb. z. a n. (bratrské pokladny)	
§ 4	15282
§ 14 č. 1	15169
§ 15	15055
§ 88	15055
— červenec 13. čís. 220 sb. z. a n. (náhr. zák.)	
§ 72	15136
§ 73	15723
§ 75	15240, 15723
— červenec 13. čís. 236 sb. z. a n. (převzetí úkonů zdravotně-policejních stá- tem)	
§§ 15—17	14878
— červenec 13. čís. 243 sb. z. a n. (obecní zřízení na Slovensku)	
§ 22	14965
— červenec 14. čís. 198 sb. z. a n.	
§ 13	14963
— červenec 22. čís. 233 sb. z. a n.	
§ 3	15506
— srpen 22. čís. 265	15698
— prosinec 20. čís. 304 sb. z. a n. (veř. zam.)	
§ 19	15557, 15623
1923 leden 19. čís. 16 (pensijní pojištění)	14924, 14964, 15070, 15071, 15165
§ 1	14990, 15069
§ 2 čís. 1	14919
§ 25	15071
— únor 8. čís. 29 sb. z. a n. (statkoví úředníci)	
§ 1	15723
— duben 26. čís. 99 sb. z. a n. (nov. k vyr. ř.)	
čl. III.	15046, 15151, 15397, 15585
— květen 3. čís. 95 sb. z. a n. (sazby pro úkony adv.)	
§ 17 (2)	15468
— prosinec 21. čís. 268 sb. z. a n. (daň z obratu)	

Čís.

	Čís.
§ 4 čís. 8	15021
§ 11	15318
§ 12	15021, 15318
§ 20	15721
1924 červen 6. čís. 128 sb. z. a n.	
§ 30 odst. 5 písm. l)	15281
§ 36	15281
— červen 27. čís. 224 sb. z. a n.	
§ 2 čís. 8	15162
— červenec 2. čís. 169 sb. z. a n. (o plemenitbě hos- podářských zvířat)	
§ 3	14984, 15718
— červenec 2. čís. 177 sb. z. a n.	15373
— červenec 3. čís. 170 sb. z. a n. (rozh. soud hornický)	
§ 11	15240
— červenec 3. čís. 179 sb. z. a n. (svěření)	14943
§ 3	14943
§ 12	14943
§ 14	14943
— červenec 4. čís. 156 sb. z. a n.	
čl. 11	15021
— srpen 29. čís. 186 sb. z. a n. (podpora nezaměstna- ných)	15062
— září 30. čís. 216 sb. z. a n. (válečné půjčky)	
§ 15	15132
§ 17	15132
— říjen 9. čís. 221 sb. z. a n. (sociální pojištění)	14912, 15107, 15412
§ 3	15412
§ 5 a)	15722
§ 6 b)	15722
§ 7 (2)	15412
§ 17	15412, 15722
§ 20	14948
§ 21 a)	15519
§ 67 a)	15651
— e)	15651
§ 95	14857, 15562, 15651
§ 107	15722
§ 139	15107
§ 140	15722
§ 142	15241
§ 145	14857
§ 157	14948
§ 161	15004

Čís.

	Čís.
§ 162	14978
§ 168	14948
§ 171	14943
§ 173	14943, 14948
§ 175	14849, 14948, 15296
§ 246	15109
— říjen 10. čís. 239 sb. z. a n. (spořitelny)	15119
§ 1 (2)	15277
— (3)	15108, 15691
§ 2	15469
§ 2 b)	15108, 15496
§ 11 (2) a, b, c, d,	15327
— (3)	15327
— (4)	15327
§ 26	15691
§ 36	15327
— říjen 10. čís. 240 (přivoci)	
§§ 4, 5	15592
— říjen 10. čís. 241 sb. z. a n. (bankéři)	
§ 1	15592
§ 2	15592
§ 3	15592
— prosinec 22. čís. 286 sb. z. a n. (úsporná opatření)	
§ 16	15239
1925 březen 26. čís. 48 sb. z. a n. (ochrana nájemců)	
§ 2 (3)	14980
§ 8	14980
§ 14	14980
§ 16	14980
§ 20	14980
§ 31 čís. 5	14980
— duben 1. čís. 66 sb. z. a n. (exekuce na výměnek)	15269
— duben 23. čís. 102 sb. z. a n. (cedulová banka)	15215
— červenec 8. čís. 172 sb. z. a n. (letectví)	
§ 29	15678
§ 35	15678
— říjen 15. čís. 217 sb. z. a n.	15128, 15288
§ 1	15144, 15240
§ 2	15128, 15240
§ 3	15240
§ 4	15237, 15240
1926 únor 3. čís. 17 sb. z. a n. (jaz. nař.)	
čl. 4, odst. 3	15080
— červen 24. čís. 103 sb. z. a n. (platový zákon)	
§ 1	15557, 15629
§ 7 (6)	15263
§ 25 (5)	15263
§ 142	15263
§ 150 (4)	15617

Čís.

	Čís.
§ 153	15617
§ 155	15617
§ 159	15617
§ 160 (3)	15617
— (4)	15617
§ 209	15715
§ 210	15040, 15516, 15557
§ 212	15263, 15557, 15623
§ 214	15617
— (4)	15263
— červenec 1. čís. 117 sb. z. a n. (nem. pojištění)	
§ 1	15282
§ 2	15282
— červenec 7. čís. 113 sb. z. a n. (kanc. zaměstnanci)	15559
§ 49	15559
§ 51	15559
§ 52	15559
§ 70	15308
— červenec 7. čís. 114 sb. z. a n. (pomocní zaměstnan- ci)	
§ 31	15040, 15223
§ 34	15040
§ 48	15040, 15223
§ 50	15040, 15223
— listopad 24. čís. 218 sb. z. a n.	
§ 2	15198
§ 11 (2)	15198
— (3)	15198
§ 36	15198
§ 37	15198
§ 62	15198
— prosinec 16. čís. 246 sb. z. a n.	15021
— prosinec 22. čís. 247 sb. z. a n.	15021
1927 únor 10. čís. 10 sb. z. a n. (přiv. právo)	
§ 15	15198
— březen 5. čís. 15 sb. z. a n. (žel. zaměstnanci)	15239, 15288, 15366
§ 1	15040, 15223, 15239, 15516
§ 30	15309
§ 43	15516
§ 70	15128
§ 126	15040
§ 128	15040, 15344
§ 129	15040, 15223, 15344
§ 133	15516
§ 135	15040, 15223, 15516
§ 136	15223
— duben 7. čís. 44 sb. z. a n. (stavební ruch)	
§ 46	15042

Čís.

	Cis.
1927 červen 15. čís. 76 ř. z. (přímé daně)	
čl. II čís. 2 uv. ust.	15423
§ 262	14981
§ 265	15171, 15360, 15603
— (3)	15676
§ 284	15423, 15676
§ 343	15560
§ 345	14934, 15560
§ 346 (2)	15560
§ 356	15049
§ 357	15049, 15646, 15717
§ 368	15560
§ 369	15560
§ 383	14970, 15646
§ 385	15406, 15460, 15646
§ 387	14970, 15646, 15717
§ 391	15460
§ 392	15646
§ 393	15646
— červen 15. čís. 77 (fin. hosp.)	
§ 10	15623
— červenec 14. čís. 125 sb. z. a n. (org. pol. správy)	
čl. I	15240
čl. XII	15668
— červenec 15. čís. 111 sb. z. a n. (nekalá soutěž)	15087, 15661
§ 1	14909, 15091, 15125, 15235, 15254, 15369, 15645
§ 2	15369
§ 10	15125, 15235, 15699
§ 11	15686
— (1)	15185, 15431
— (3)	15185
§ 15	15686
— (3)	15699
§ 16	15686
§ 17	15235
— červenec 15. čís. 112 sb. z. a n. (živnost hostinská)	15486 15381
§ 2	15381
— prosinec 13. čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928 (smě- nečný zákon)	14944, 14967, 15340, 15383, 15439, 15475, 15487
§ 3 čís. 3	15700
— čís. 5	15216
§ 6 (2)	15717
§ 8	15383
§ 10	15383
— (1)	15619
— (2)	15646
§ 19	15641
§ 22	15570

	Cis.
§ 35	15250, 15570
§ 37	15271
§ 39	15340
— (2)	15619
§ 50	15250
§ 62	15439, 15479
§ 63	15439
§ 78	15717
§ 79	15717
§ 87	15406, 15487, 15646
§ 88	15439
§ 89	15619
— prosinec 30. čís. 175 sb. z. a n. (daně)	
§ 284	15603, 15676
1928 leden 13. čís. 8 sb. z. a n. (správní řízení)	14998 15668
§ 1	15240
§ 5	15240
§ 44	15242
§ 74	15240
§ 90	15668
§ 93	15668
— leden 19. čís. 23 sb. z. a n. (procesní novela)	
čl. II. čís. 3	14898
čl. III. čís. 10	14965
čl. VI., § 36	15003
čl. IX., § 3 č. 2	15336
čl. XI. (4)	15522
— březen 28. čís. 43 sb. z. a n. (stavební ruch)	15241
§ 24	15042
§ 46	15042
— březen 28. čís. 44 sb. z. a n. (ochrana nájemců)	15242
§ 4	15242
— březen 28. čís. 56 sb. z. a n. (osvojení)	15174
§ 1 (2)	15174
§ 10	15174
— květen 10. čís. 72 sb. z. a n.	15253
§ 8	15253
— květen 24. čís. 80 sb. z. a n. (státní a veř. úředníci)	15239
§ 6	15239
— červen 14. čís. 111 sb. z. a n. (zahlázení odsouzení)	14963
§ 5	14963
§ 12	14963
— červenec 17. čís. 144 sb. z. a n. (železniční přepravní řád)	
čl. 16	14960
čl. 48, § 3	14954
čl. 53, § 1—3	14954
čl. 58, § 1	14954
čl. 66	15683

	Cis.
čl. 90, § 2, lit. d)	14954
— § 3	14954
— listopad 8. čís. 184 sb. z. a n.	15107, 15109, 15651
§ 101	14849, 15296
— listopad 17. čís. 185 sb. z. a n. (soc. poj.)	14849
§ 175	14849
— prosinec 28. čís. 204 sb. z. a n. (o plemenitbě)	14984, 15718
§ 10	14984
§ 11	14984
1929 únor 21. čís. 26 sb. z. a n. (pensijní pojištění)	15290, 15514, 15537, 15639
§ 1	14924
— čís. 2	15036
— čís. 6 a)	15069, 15391
— odst. 2	15924, 15036
§ 4	15024
§ 11	15024, 15199
§ 12	14919, 15036, 15071
§ 14	14919, 15071
§ 16	14919, 14930, 15036, 15165
§ 17	14919
§ 20	14919
§ 25	14930
§ 35	15071
§ 36	15071
§ 46	15153, 15346
§ 49	14857
§ 52	14857
§ 60	14919
§ 113—115	14919
§ 114	15200
§ 133—134	14924, 15639
§ 177	14919, 15556
§ 185	15071
§ 187	14919
§ 198	15036
1929 listopad 7. čís. 166 sb. z. a n. (úprava čl. měny)	15215, 15638
1930 únor 27. čís. 26 sb. z. a n. (legit. pojištěnců)	15519
§ 7	15519
— březen 21. čís. 51 sb. z. a n.	15156
§ 1	15156
— duben 10. čís. 45 sb. z. a n. (stavební ruch)	14880
§ 10	14880
§ 24	15164
— květen 20. čís. 70 sb. z. a n. (zaopatřovací platy)	15239
§ 1	15239
§ 12	15239

	Cis.
1930 červen 5. čís. 74 sb. z. a n. (podpora v nezaměst- nanosti)	15062, 15535
čl. I. § 1	15005
čl. IV.	15042, 15155
— červen 20. čís. 79 sb. z. a n. (péče o nezaměstnané)	15042
§ 4	15042
§ 7	15042
§ 8	15155
— červen 26. čís. 96 sb. z. a n.	15239
§ 22	15239
§ 47 (2)	15128, 15309
— červenec 8. čís. 130 sb. z. a n. (procesní novela)	15635
čl. II. čís. 2	15156
čl. VI.	15635
čl. VIII.	15635
— září 23. čís. 143 sb. z. a n. (poštovní spořitelna)	14897
§ 8	14897
§ 17	14897
— listopad 26. čís. 166 sb. z. a n. (stavební ruch)	14880
§ 5	14880
— prosinec 16. čís. 4 sb. z. a n. na rok 1931 (alimen- tační zákon)	14841, 14922
§ 1	14841, 14922
§ 3	14841, 14922
§ 4	15204
§ 5	15544
§ 6	15544
1931 březen 27. čís. 50 sb. z. a n. (vodohospodářský fond)	15168
§ 3 (3)	15168
— březen 27. čís. 51 sb. z. a n. (aktuáři)	15690
§ 4	15690
— březen 27. čís. 64 sb. z. a n.	15393
čl. I. (2)	15081
čl. IX	15630
— (2)	15151
čl. X. (3)	14914
čl. XI.	14914
I. Konkursní řád:	
§ 1	15656
§ 2	15656
— (2)	15045
§ 3 (1)	15393, 15656, 15693
— (2)	15081

	Čís.
§ 7 (2)	15196
— (3)	15645
§ 8	15081, 15463, 15645
§ 10	15478, 15693
§ 12	15555, 15705
— (4)	15705
§ 13	15393
§ 15	15196, 15427
§ 16	15721
§ 17	15478
§ 23	15045, 15196
§ 26 (1)	15018
§ 29	14847
§ 30	15461, 15627
— čís. 2	15146
— čís. 3	15648
§ 32	15648
§ 33 čís. 1	15427, 15627, 15710
— čís. 2	15627
— čís. 3	15146
§ 34 čís. 1	15146, 15555
— čís. 2	15146, 15427, 15555
§ 35	15648
§ 42 (1)	15088
§ 46 (2)	15086
§ 47	15124, 15367
— (2)	14891
§ 48	14977
§ 49	15045, 15371
— čís. 1	15546
— čís. 2	14891, 15045, 15543, 15705
— čís. 3	15705
— čís. 4	14891, 15124
§ 50	15546
§ 51	15555
— (2)	15656, 15705
— (3)	15721
§ 54	14907, 15296
— čís. 4	14862
§ 55	15296, 15473, 15721
§ 56	15296
§ 59	15546
— (2)	15478
§ 60	15081
§ 63	15463
§ 65	15546
§ 68	15347, 15656
§ 69	14886, 15296, 15491, 15656
§ 70	15420
§ 71	15656
§ 75	15255

	Čís.
§ 79	15521, 15578
§ 81	15578, 15705
§ 86	15521
§ 88	15521
§ 96 (1)	14861
— (3)	14861
§ 98 (2)	15656
§ 100 čís. 3	15656
§ 104	15196, 15473, 15478
§ 107	15473
§ 108	15473
§ 109 (2)	15296
§ 111	15463, 15473, 15546
§ 112	15463, 15473, 15478
§ 113	15367
§ 115	15463, 15478
§ 117	15521
§ 119	14861
§ 121	14861, 15395, 15705
§ 122	15521
— (3)	15395, 15705
§ 123	15521
§ 125	15521
§ 126	15371, 15521, 15546
— (2)	15332
— (3)	15546
§ 127 (2)	15521
§ 128	15521
§ 129 (2)	14907
§ 134	15077
§ 167	15491
§ 172	15393
§ 188	14886, 15491, 15656
§ 189	15296
§ 190	15521
§ 192	15433, 15521

II. Vyrovnač í řád:

§ 4 čís. 3	15719
— čís. 5	15476
— čís. 6	15719
§ 5	15674
— (2)	15521
§ 6	15521
§ 7	15521
§ 10	15045, 15674
§ 11	15078
§ 12	15189
§ 13	15720
§ 21	15476
§ 26 čís. 2	15045, 15543
§ 31 (1)	15140
§ 32	15433
§ 34	15674
§ 35	15674
§ 44	15674

	Čís.
§ 46	15674
§ 53	15585
§ 54 (3)	15077
§ 58 čís. 4	15419
§ 60	15325, 15396
— (2)	15077, 15492
§ 63	15325, 15380
§ 64	15189
§ 65	15189
§ 67	15077, 15348, 15380, 15396, 15397, 15474
§ 70	15077, 15433

III. Odpůrčí řád:

§ 1	15099, 15163, 15248
§ 2	15404, 15675
— čís. 2	15204
— čís. 3	15404
§ 4	15643, 15675
— čís. 1	15647
— čís. 2	15495
§ 9	14914, 15204, 15453, 15485
§ 12	15453
— (3)	15229, 15453
§ 13	15197, 15163, 15404, 15675
§ 14	15134, 15229
§ 17	15134
§ 18	15134
§ 20 (2)	15404
§ 21	15187
— květen 27. čís. 93 sb. z. a n. (malý přidělový zákon)	15095
§ 2	15665
— (1)	15230
— (4)	15665
§ 3 lit. a)	14933
§ 9	15095
— červenec 4. čís. 131 sb. z. a n. (pracovní soudy)	15191
§ 1	14974, 14989, 15084, 15217, 15271, 15319, 15324, 15471, 15642, 15658, 15712
— (3)	15241
§ 2	15217
— a)	14991
— c)	14941, 15084, 15324
— f)	14941
§ 3	15084
§ 16	15484

	Čís.
§ 19	14973, 15217, 15345, 15413, 15650
§ 22 (1)	14855
§ 23	15306, 15650
§ 25	14973
§ 28	15345
— čís. 2	14991, 15484
— čís. 3	14855, 15658
— (2)	14988
§ 29	15217, 15414
§ 31	15413, 15650
§ 32	14988, 14991
§ 33	14937, 14988, 15065, 15217, 15345
— (2)	14855
§ 34	15413, 15414
§ 35	14991, 15471, 15657
§ 36	14855, 15414
§ 42	14869, 14941, 14974, 14991, 15191, 15217, 15306, 15650
— červenec 14. čís. 125 sb. z. a n. (pensijní pojištění)	15199
— červenec 16. čís. 120 sb. z. a n. (soudní poplatky)	15419
§ 11 (4)	15419
— prosinec 1. čís. 181 sb. z. a n. (přisedící prac. soudů)	15084
— prosinec 22. čís. 216 sb. z. a n. (jednací řád pro pracovní soudy)	14973
§ 19	14973
1932 duben 21. čís. 54 sb. z. a n. (pen. ústavy)	15691
čl. XIII.	15496
čl. XIV.	15327
čl. XXII.	15691
čl. XXXI.	15691
— říjen 27. čís. 164 sb. z. a n. čl. IV.	15164
— prosinec 23. čís. 198 sb. z. a n. (doprava motor. vozidly)	15092
§ 7	14983, 15481
§ 8	15481
§ 15	15481
§ 56 (2)	15426
— prosinec 28. čís. 204 sb. z. a n. (úspor. opatření personální)	14916
§ 12	14916
§ 13	14916
§ 21	14916
§ 22	14916
§ 23	15557

	Čís.
1933 únor 16. čís. 36 sb. z. a n. (doprava motor, vozidly)	
§ 27	15426
— březven 2. čís. 44 sb. z. a n. (peněžnictví)	15112
§ 19	15112, 15524
— duben 12. čís. 59 sb. z. a n.	15496
§ 2	15496
§ 3	15496
§ 8 čís. 3	15496
— duben 28. čís. 65 sb. z. a n.	
§ 3	14901
§ 5	15423
§ 10	15423
— duben 28. čís. 66 sb. z. a n.	
čl. III.	14901
čl. IV.	14901
— červen 8. čís. 97 sb. z. a n. (fin. prokuratura)	
§ 2 (1)	14934
§ 6	15210
— červen 9. čís. 95 sb. z. a n. (zmocňovací zákon)	14899, 14961, 15001
§ 2	15001
— červen 23. čís. 100 sb. z. a n. (odhadní řád)	15098
§ 17	15192, 15347
§ 18	15192, 15347
§ 19	15455
§ 34	15433
§ 35	15433, 15674
— červenec 12. čís. 141 sb. z. a n. (kartely)	
§ 1	15702
§ 42 (2)	15702
— červenec 12. čís. 147 sb. z. a n. (kárné řízení)	15144, 15288
§ 2 c)	15144
§ 3	15144
§ 4	15144
§ 6	15144
§ 10	15144
— červenec 29. čís. 164 sb. z. a n. (úprava pachtovného)	
§ 5 (2)	15711
§ 6	15711
§ 12	15711
— srpen 5. čís. 169 sb. z. a n.	14899
§ 13	14899
— říjen 25. čís. 201 sb. z. a n. (pol. strany)	
§ 19	15578
— listopad 3. čís. 202 sb. z. a n.	
§ 3	15578

Čís.

	Čís.
§ 4	15578
§ 5	15578
§ 6	15578
— listopad 9. čís. 205 sb. z. a n.	
§ 2	15356
— listopad 15. čís. 206 sb. z. a n.	14899, 14961
— prosinec 22. čís. 251 sb. z. a n. (jednotné ceny)	
§ 8	15241
— prosinec 22. čís. 252 sb. z. a n. (úsporná opatření)	
§ 26	15557
1934 únor 17. čís. 25 sb. z. o n. (úprava čl. měny)	15215
čl. I. (3)	14920, 15638, 15714
— únor 22. čís. 34 sb. z. a n. (odklad exekuce proti ne- zaměstnaným)	
§ 4 (1)	14910
— únor 24. čís. 33 sb. z. a n. (odklad exekuce proti ze- mědělcům)	
§ 3 a)	14849
— b)	14849
— c)	14849
— d)	14849
duben 20. čís. 78 sb. z. a n. (zastavování podniků)	
§ 1	14961
§ 2 (3)	15618
§ 4	14961
§ 8	14961, 15618
§ 10	14961
— červen 15. čís. 112 sb. z. a n. (soc. pojištění)	15107, 15651
— červen 15. čís. 118 sb. z. a n.	15001, 15164
— červen 21. čís. 109 sb. z. a n.	14899, 15001
— červenec 3. čís. 145 sb. z. a n. (smlouva poj.)	
§§ 79—81	15139, 15689
§ 80 (1)	15311, 15689
§ 81	15311
— červenec 11. čís. 154 sb. z. a n. (soukromí zaměst- nanci)	
§ 1 lit. a)	15341, 15515
— lit. d)	15341, 15640
— lit. e)	15075
§ 4	15262
— (2)	15241
§ 9	15552
§ 10	15262
§ 16	15552

Čís.

	Čís.
§ 19	15552
§ 20	15451, 15552
§ 31 (2) a)	15644
— (3)	15644
§ 34	15140
— čís. 1	14932, 15075, 15490, 15577
— čís. 3	15075
— čís. 4	15075, 15437, 15451, 15552, 15577
— čís. 6	15075
§ 35 (1)	15075
— (2)	15552
§ 37	15075, 15552, 15644
§ 44	15181, 15271
§ 45	15075
§ 46	15075
§ 53	15075, 15181, 15262
§ 55	15075
§ 56	15075, 15181, 15644
— červenec 13. čís. 142 sb. z. a n. (odklad exekuce proti zemědělcům)	14849, 15359
§ 1	15360
§ 2	14849
§ 3	15360
§ 5	15360
— červenec 13. čís. 143 sb. z. a n. (sociální poj.)	15107
— červenec 13. čís. 160 sb. z. a n. (stavební ruch)	
§ 3	15403
— září 27. čís. 207 sb. z. a n. (odklad exekuce proti ze- mědělcům a nezaměstna- ným)	14849, 15359, 15360
— říjen 6. čís. 211 sb. z. a n. (odklad exekuce proti ze- mědělcům a nezaměstna- ným)	15359, 15360
— listopad 23. čís. 234 sb. z. a n. (exekuce na pohl. za státem)	
§ 1 (3)	15370
— prosinec 11. čís. 250 sb. z. a n. (umořování listin)	15236
§ 5	15236
1934 prosinec 11 čís. 251 sb. z. a n. (procesní novela)	
čl. I. čís. 1	14974
— čís. 2	14842, 14930, 15275, 15382
— čís. 4	15491
— čís. 5	14855, 15511
čl. II. čís. 2	15022, 15187, 15466

Čís.

	Čís.
čl. IV.	14855
— čís. 2	14869, 14991, 15217, 15306, 15650
čl. V. čís. 1	14846, 14848, 14882, 15026, 15041, 15095, 15096, 15098, 15111, 15192, 15207, 15208, 15249, 15447, 15487, 15547, 15649, 15667, 15690
— čís. 2	15249
čl. VI.	14869
— prosinec 22. čís. 258 sb. z. a n.	14849, 15359, 15360
— prosinec 22. čís. 259 sb. z. a n.	14849
— prosinec 22. čís. 261 sb. z. a n. (peněžnictví)	
čl. I čís. 3	15112
čl. II. (2)	15524
— prosinec 22. čís. 272 sb. z. a n.	
§ 4	15323
§ 8	15323
1935 duben 12. čís. 75 sb. z. a n.	
§ 3 h)	15091
— duben 12. čís. 76 sb. z. a n. (splátkové obchody)	
§ 7	15400
§ 12	15400
§ 16	15400
— duben 29. čís. 89 sb. z. a n.	15001
§ 3	15001
§ 4	15001
— květen 18. čís. 116 sb. z. a n. (družstva)	14945
§ 4 (2)	15091, 15600
— červen 8. čís. 125 sb. z. a n. (přidělená půda)	15230
— červen 25. čís. 134 sb. z. a n. (zastavování podniků)	14961
— červenec 20. čís. 168 sb. z. a n. (mlynářství)	
§ 17 (3)	15091
— prosinec 21. čís. 250 sb. z. a n. (úlevy při splacení pohledávek za zemědělci)	15359, 15424, 15501, 15549
§ 1	15501, 15549
— (2)	15424
§ 3	15549
§ 11	15549
§ 13	15152, 15424, 15501, 15549
§ 17	15300
— f)	15300, 15424, 15501, 15664

Čís.

	Čís.
— i)	15300
§ 18	15501
§ 19	15501, 15549
§ 20	15424, 15549
§ 21	15152, 15424, 15501, 15549
§ 23	15549
§ 25	15359, 15501, 15549
§ 27	15300, 15549
— prosinec 21. čís. 251 sb. z. a n. (úlevy při splácení pohledávek za nezaměstnanými)	15351, 15376, 15520
§ 1	15520
§ 13	15350
§ 17	15350
§ 18	15351
§ 20	15351
§ 24	15351
§ 32	15350
1936 březen 31. čís. 76 sb. z. a n. (zemědělské vyrovnací řízení)	15442, 15720
§ 1	15422
— čís. 2	15422
§ 2	15422
§ 3	15391, 15433, 15521, 15674, 15719

VIII. Mírové smlouvy, mezinárodní úmluvy, státní smlouvy a pod.

	Čís.
1908 listopad 13. čís. 401 na rok 1921 sb. z. a n. (bernská úmluva)	15198
čl. 14	15198
1919 září čís. 507 sb. z. a n. (smlouva v St. Germain)	15556
čl. 275	15556
1922 leden 20. čís. 130 sb. z. a n. na rok 1924 (úmluva s Německem o ochraně právní a o právní pomoci)	15019
1923 březen 17. čís. 46 sb. z. a n. na rok 1924 (úmluva s Jugoslavií)	15575
čl. 41	15575

	Čís.
§ 6 (1)	15719
§ 6 (2)	15476
§ 7	15521
§ 9	15433
— (1)	15720
— (2)	15674
§ 14	15433
— březen 31. čís. 77 sb. z. a n. (nezaměstnani)	15520
§ 1	15376
§ 12	15520
— duben 2. čís. 82 sb. z. a n. § 2 čís. 5	15210
— červen 16. čís. 161 sb. z. a n. (procesní novela)	15707
čl. I. čís. 6	15707
čl. IV. čís. 10	15656
— čís. 14	15526
čl. IX.	15471
čl. XI.	15707
— červenec 9. čís. 230 sb. z. a n. (odh. f.)	15674
— září 30. čís. 258 sb. z. a n. (zemědělci)	15549
čl. V.	15549
— říjen 9. čís. 262 sb. z. a n. (úprava čl. měny)	15714
§ 1 (5)	15714

	Čís.
1924 červen 25. čís. 131 sb. z. a n. na r. 1924 (Německo)	15019, 15118
— červenec 12. čís. 60/26 sb. z. a n. (úmluva s Rakouskou republikou)	15556
— říjen 23. čís. 140 sb. z. a n. na rok 1928 (mezinárodní úmluva o přepravě zboží po železnicích)	15093
čl. 6, § 6, lit. i), n)	15093
čl. 7, § 1	15093
čl. 9, § 3 b), d)	15093
— lit. e), h)	15093

	Čís.
čl. 11, § 10	15093
čl. 34	15093
čl. 43, § 1	14997
čl. 44, § 2 čís. 3	14997
1925 březen 6. sb. z. a n. na rok 1926 (úmluva s Polskem)	15303, 15551
čl. 10, odst. 2, 3	15303, 15551
1928 květen 26. čís. 55 sb. z. a	

	Čís.
n. na rok 1930 (úmluva s Maďarskem)	15162
čl. 1	15162
čl. 8	15162
čl. 13, odst. 8	15156
1929 červenec 23. čís. 151 sb. z. a n. (úmluva s Rakouskou republikou)	15556
čl. 18 (2)	15698

IX. Zákony dříve uherské.

Civilní řád soudní (o. s. p.):

	Čís.		Čís.
§ 49 uv. zák.	15235	§ 188	15235
§ 2	15367	§ 222	15235
§ 9	15713	§ 225	15646
§ 19	15635	§ 268	15340
§ 22	15635	§ 396	15717
§ 41	15713	§ 470	15709
§ 52	15635	§ 494	15235
§ 53	15635	§ 540	14965
§ 88	15646	§ 551	15156
§ 110	15650	§ 572	15420
§ 130	15639	§ 606	15709
§ 180 (1)	14965, 15004, 15049, 15228, 15237, 15319, 15471, 15639 15642	§ 639	14883
		§ 697	15635

Exekuční řád (zák. čl. LIV:1912):

	Čís.
§ 40	15066, 15156

Obchodní zákon (zák. čl. XXXVII:1875):

	Čís.
§ 10	15445
§ 174	15327
§ 482	15716

Trestný poriadok (zák. čl. XXX:1896):

	Čís.		Čís.
§ 113	15715	§ 187	15715
§ 118	15715	§ 378	15715
§ 169	15715	§ 488	15715

Články uherského říšského sněmu:

Čís.	Čís.
čl. XIV:1876: § 127 15651	kon) § 77 a) 14883
čl. XXVII:1876: § 43 15340	čl. XVII:1914: § 25 15554
čl. XXXI:1894 (manželský zá- kon) 15340	§ 56 15554

Vyrovnací řád (M. E. 4070/1915):

Čís.
§ 18 (2) 14896

Pozemnoknižní poriadok (m. n. ze dne 15. prosince 1855
čís. 222 ř. z.):

Čís.
§ 88 14896
§ 92 14896

Poplatková pravidla . 15721

X. Cizozemské zákony.**Německo:**

Občanský zákon:

Čís.
čl. 21 uv. zák. 15019
§ 413 15159

Soudní řád:

Čís.
§ 328 čís. 1 15019
§ 328 čís. 3 15019

Vyrovnací řád 15140

Různé zákony (prov. nařízení):

Čís.	Čís.
1909 červen 1. RGBI. S. 515 15120	1925 listopad 29. RGBI. I. S. 392 čl. 103 (2) 15120
1924 srpen 30. RGBI. II. S. 254 15120	1927 červenec 16. RGBI. 117 15120

Belgie:

Čís.
§ 2194 kod. civ. 15579

Maďarsko:

Čís.	Čís.
zák. čl. XVII:1922 15336	(valorizační zákon) 15247, 15336
zák. čl. VIII:1925: § 153 15340	8975/1927 M. E. 15336
zák. čl. XII:1928:	1430/1928 M. E. 15336

Spojené státy severoamerické:

Čís.
1917 říjen 6. čís. 40 Stat. 411 15709
1928 březen 4. čís. 45 Stat. 254 15709

XI. Výnosy a jiné předpisy.**Výnos (vyhláška, nařízení)****— ministerstva spravedlnosti:**

Čís.
1897 věstn. čís. 44 15183, 15364
1899 listopad 5. čís. 24.006 věstn. str. 363 15421
1907 březen 2. čís. 3.558 15613
1909 únor 28. čís. 3 věst. (statky střed. vel.) 15518
1911 únor 6. čís. 14 věstn. 15613
1919 březen 29. čís. 6336 čís. 5 věstn. (Rakousko) 15631
1921 srpen 4. čís. 35906/21 14963
1924 čís. 3337/24 věstn. čís. 32 15081
1928 věstn. str. 184 a násl.:
§ 7 (2) 14963
§ 14 (3) lit. a) 15033
1929 září 18. čís. 33923/29 14963
1935 věstn. čís. 28 str. 42 14848

— ministerstva železnic:

Čís.
1920 červenec 1. čís. 1060/Pres. 15554
1929 září 10. čís. 38566/27 (pensijní fond) 15344
§ 1 odst. 5—8 14915
§ 7 odst. 1, 3 15040, 15223
— odst. 3 15344
— odst. 3, 6 15223
§ 8 odst. 6, 12 14915

Cis.

Služební řád železničních zaměstnanců: . . .	15516
§ 2	15040
§ 114	15040
§ 115 lit. a), c)	14911, 15309
— lit. e)	15309
§ 118	15040
§ 121	15040
§ 123	15040

— **ministerstva financí:**

	Cis.
1850 leden 29. čís. 494:	
§ 4	14901
— květen 3. čís. 181 ř. z.	15020
čl. III, 14	15707
1857 květen 26. čís. 11858 věstn. 24	15654
1928 březen 17. čís. 120028-27-VII.	15617
1930 červen 26. čís. 93 sb. z. a n.	15338
— srpen 16. čís. 86550/30-VII./20	15617
1932 květen 31. čís. 79 sb. z. a n. (daň z obrátu u obilnin)	15091
1935 prosinec 27. čís. 266 sb. z. a n. (o dani z obrátu)	15721

— **ministerstva obchodu a vnitra:**

1874 červen 21. čís. 100 ř. z.	15253
--	-------

— **ministerstva vnitra:**

1914 září 7. čís. 239	15563
---------------------------------	-------

— **ministerstva sociální péče:**

1919 březen 21. čís. 4751/III.-19 (osmihodinová pracovní doba)	15363, 15444, 15706
--	---------------------

— **místodržitele pro král. české:**

1913 listopad 8. čís. 69 z. z. čes.	15553
---	-------

— **zemského úřadu v Praze:**

1930 září 10. čís. 433.987/1930	15222
---	-------

XII. Různé.

Výklad pojišťovacích podmínek	14837, 14870, 14871, 14893, 14918, 14955, 15129, 15188, 15203, 15214, 15320, 15258, 15285, 15286, 15311, 15315, 15344, 15339, 15428, 15434, 15448, 15450, 15571, 15576, 15593, 15594, 15610, 15716
---	--

Služební pragmatika (řád):

Cis.

— — pro úředníky a sluhy hlavního města Prahy (1905 prosinec 20. čís. 3624 O. s.)	15538
— — pro činně sloužící vojenské osoby (A.-I.-I)	15531
— — pro zřízence obecní	15143
— — úředníků spořitelny	15029
— — zaměstnanců pojišťoven	15241
Pravidla poštovní spořitelny	14897
Předpisy elektrotechnického svazu čsl.	
§ 11125	15657
§ 12003	15657
Statut pro veřejné nemocnice (1890 březen 12. čís. 33 z. z. čes.)	15141

Výklad stanov:

— Svazu německých pojišťoven	14950
— družstva	14945, 15302, 15628, 15696
— — stavebního	15008, 15425, 15438, 15528
— odborového svazu	15402
— spolku	15687